

གངས་ལྗོངས་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ།

སྒྲིག་ཆ།

ཨ ----- ཨ

ཆིག་མཛོད་ཚུམ་ཕྱིག་ཆོགས་ལུང་།
མེར་བྱེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུམ་ཕྱིག་ཁང་།

༡༡། གངས་རྫོངས་མིག་མཛོད་ཆེན་མོ་

ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

། ཡོད་ཆ། །

[ཨ ---- ཨ]

སེར་ཤྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཅོམ་ཡིག་ཁང་།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་དེབ་སྤྱི་ལོ་ཨང་།

SJRB-0400

ཆིག་མཛོད་ཚོ་མ་སྤྱི་གཤམ་པ་ར་ཆུ་ལ་གཞི་བཙུག་པ་ཡིན།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་ཞུ་བྱས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་ཨང་བྲེས་པ་ལྟ་བུ་བཞུགས།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོས་འབྲེས་སྤྱི་ལོ་བྲེས།

༡༠༡༡ ལོའི་ཁྱེད་པར་ཚོ་མ་སྤྱི་གཤམ་པ་ཡིན།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་པར་བྲང་།

www.serajeyrigzodchenmo.org

ཡིག་འབྲེལ་པར་བྲང་།

serajeyrigzodchenmo@gmail.com

དཔེ་སྤྱི་གཤམ་པ་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚོ་མ་སྤྱི་གཤམ་པ་ཡིན།

པར་སྤྱི་གཤམ་པ་རིག་མཛོད་པར་བྲང་སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ལ་ཡོད།

དཀར་ཆག

ཚེ་མེད་ལ་འདི་གསལ་བཤད།..... iii

ཞུ་མེད་ལ་འདི་གསལ་བཤད། viii

༼མ༽..... ༡

༼ཅ༽..... ༣༩༧

༼ཆ༽..... ༤༧༥

༼ད༽..... ༤༥༧

༼མ༽..... ༧༤༠

༼ཞ༽..... ༧༤༧

༼ཟ༽..... ༧༡༠

༼འ༽..... ༡༠༤༠

༼ཡ༽..... ༡༡༠༣

༼ར༽..... ༡༣༠༡

༼ལ༽ ༡༥༩

༼ཤ༽ ༡༩༩༡

༼ས༽ ༡༩༠༠

༼ཏ༽ ༣༣༡༠

༼ཨ༽ ༣༩༣༥

བར་བྱ་སྒྲོན་ཆེན། ༣༥༡༠

ཅུ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

ཆེག་མཛོད་ནི་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཏུ་བེད་སྤྱོད་བྱས་དང་ཁྱེད་
བཞིན་པའི་ཐ་སྟད་ཀྱི་བང་མཛོད་ཅིག་རེད། འདིག་རྟེན་འདིར་སྐད་ཡིག་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་
ཡིན་ཕྱིན་རང་གི་སྐད་ཡིག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཐ་སྟད་རྣམས་སྒྲིག་དང་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ནས་ཕྱི་
རབས་རྗེས་འདིན་བ་རྣམས་ཀྱི་ནོར་སྐལ་དུ་འཛོག་ཅིང་ཡོད་པ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཐུན་མོང་གི་
བྱ་གཞག་ཅིག་རེད། བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་ཆེས་གནའ་པོའི་དུས་ནས་བྱུང་པའི་དབྱངས་བཞི་དང་།
གསལ་བྱེད་སྐུམ་ཅུ་འདུས་པའི་སྒྲིང་སྒྲོག་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་ཅིག་ཡིན་སྟབས། མིང་དང་། ཆེག་གི་ཐ་
སྟད་རྣམས་ཉ་ཅང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པོར་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་བ་ཡས་
མས་ཙམ་ནས་དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ཞིང་འབྲོག་གི་འཆོ་བའི་ཐད་ཀྱི་མིང་ཆེག་སྒྲ་འཛོམས་ཡོད་པ་མ་
ཟད། བོན་གྱི་མཁས་བ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟན་དང་། ཅིས་སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཐ་སྟད་མང་
པོ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་དུས་རབས་རིམ་བྱུང་གི་ནང་དུ་གཏོ་དང་། མདོས་དང་། ཡས་དང་། བྱུད་
བཅས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲ་ཆོགས་དར་སྤེལ་གཏོང་བ་དེས་ཆོས་དང་རིག་གནས་སྟོར་གྱི་ཐ་སྟད་རྗེ་མང་དུ་
ཕྱིན་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་ནས་བཟུང་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་
རྣམས་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ནས་བཟུང་རིག་གནས་སྟོར་གྱི་ཐ་སྟད་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པོ་
འདི་བྱུང་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་དུ་བྱ་མི་སམ་རྩོུཅ་གནའ་པོའི་རྒྱ་
གར་གྱི་བདེ་སྟོན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་དཔེར་མཛད་ནས་བོད་ཀྱི་[བདེ་སྟོན་རིག་པའི་གཞུང་
ལུགས་]བརྒྱད་མཛད་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྟོང་གྲེ་བཙན་གྱིས་
རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ནས་རིམ་བཞིན་གསུང་རབ་དེ་དག་གི་

དཀར་ཆག་སྒྲིག་པ་[དཀར་ཆག་ཐུན་དཀར་མ་]དང་། [དཀར་ཆག་མཆིམས་ལུ་མ་]དང་། [དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་]བཅས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ཐེན་སྲུ་སྲུ་ལོའི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་དུ་ཆོག་མཛོད་[སྒྲ་སྒྲོར་བམ་གཉིས་]པ་བཅས་ཚུལ་སྒྲིག་གནང་ཡོད་པ་རེད།

འོན་ཀྱང་དེད་དུས་གོ་ལའི་ཁྱོན་ཡོངས་སུ་མི་རིགས་སོ་སོས་རང་རང་གི་སྐད་ཡིག་དང་། ཐ་སྐད་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཅིང་། བད་སྟོད་རིག་པ་དང་། སྐད་ཡིག་རིག་པ། ཆོག་མཛོད་ཚུལ་སྒྲིག་བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་རྒྱ་ཁྱབ་དུ་དར་སྤེལ་གཏོང་བའི་སྐབས་འདིར། ང་ཆོ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྐོར་གྱི་ལས་ཀའི་སྒྲུར་ཆད་དེ་ཁྱེས་བཅས་ཀྱི་སྐོན་ས་ཏ་ཅང་དལ་མོ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་ཁོ་བོ་དབྱིན་ཡུལ་སུ་གོ་ཐེ་ལན་ཏེ་ལ་སློབ་ཁྱིད་བྱིན་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་ངས་དབྱིན་ཇིའི་ཡི་གེ་སྟོང་ཡས་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན། དེ་དུས་དབྱིན་ཇི་ཆོག་མཛོད་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ནང་དབྱིན་སྐད་དུ་གང་ཡོད་དེ་ཆོག་མཛོད་ནང་ཡོད་པར་ཤེས་བྱུང་། དེ་ནས་ངས་བོད་ཡིག་ལ་འང་དེ་འདྲ་ཞིག་བཅོས་ན་ད་གཟོད་བོད་ཀྱི་ཤེས་རིག་ཡར་རྒྱས་དང་། སྐད་ཡིག་གཅིག་གྱུར་བྱ་བུ་པའི་བསམ་སློབ་འཁོར་བྱུང་། ཚུར་ཤེ་ཅིང་དུ་སླེབས་པ་དང་། སློབ་ཁྱིད་ལས་ཀའི་ནང་དུ་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྒྱན་སྟོད་ཐ་སྐད་གང་རག་བསྐྱུ་རུག་བྱས་པ་མ་ཟད། མི་རིགས་དཔེར་སྐུན་ཁང་དང་། ཡིག་བསྐྱར་ལས་ཁུངས། གྲང་དབྱངས་མི་དམངས་ཀྱན་ཁབ་རྒྱང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་བཅས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ཆོ་ལ་ང་ཆོ་ཆང་མས་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཁ་སྐད་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཆོག་མཛོད་ཅིག་སྒྲིག་ཐུབ་ན་པན་ཐོགས་ཡོད་ཚུལ་སྐོར་གྱི་འབོད་སྐུལ་དང་། བཀའ་མོལ་ཐེངས་མང་བྱས་པར་ཁོ་ཆོ་ཆང་མ་མོས་མ་ཐུན་ཡོད་ཀྱང་ལས་འགོ་བརྩམས་མཁན་དང་། འགོ་མོང་གཏོང་མཁན་མ་བྱུང་པས་ལོ་ཤས་ལྷག་མོང་། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༧ལོར་མི་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ང་ཆོ་དེའི་སྐོར་ལ་སླེང་མོལ་བྱས་པར་བརྒྱད་ཆོག་མཛོད་ཚུལ་སྒྲིག་གི་ལས་ཀ་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན།

ད་ལན་ང་ཆོས་[གངས་ལྗོངས་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་]འདི་ཉིད་ཚུལ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲུར་ཡོད་པའི་སྒྲ་སྒྲོར་བམ་གཉིས་པ་སོགས་ཆོག་མཛོད་རྙིང་པ་རྣམས་དང་། མདོ་རྒྱད་གཞུང་།

ལུགས་ཀླམས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་ཀླམས་བསྐྱུ་རུག་གང་ཐུབ་པའི་མང་གཞིའི་ཐོག་ཏུ། དེ་དག་གི་ནང་དུ་མ་
འདུས་པའི་ཞིང་འབྲོག་ས་ཁུལ་གྱི་དམངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དང་། རྒྱུ་གོས། འཛོལ་འཛོལ་སྐྱོར་གྱི་ཐ་
སྟངས་གཙོ་བོ་ཀླམས་བསྐྱུ་རུག་གི་དང་ཐུབ་བྱས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་གང་འཆོམས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་
བྱས་ནས། སྤར་གྱི་ཆོག་མཛོད་ཀླམས་ལ་ཁ་གསོས་གང་ཐུབ་བྱས་ཡོད། ང་ཆོས་ཆོག་མཛོད་འདི་
ཉིད་ལྷག་བསམ་ཀླམ་དག་གི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་གི་མཁན་ཀླམས་དང་། ཕྱི་རབས་
བོད་མིའི་ཆེས་འཛིན་པ་ཀླམས་ལ་ཐན་ཐོགས་ཅུང་ཟད་ཡོང་རེའི་བསམ་བསམ་ཙུང་ལྷན་གྱི་ཐ་སྟངས་
ཞིག་ཡིན། ཆོག་མཛོད་འདིའི་ནང་གི་ཆབ་སྲིད་སྐོར་གྱི་ཐ་སྟངས་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་
གང་ཡོད་[བོད་རྒྱ་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་]དང་། [དག་ཡིག་གསར་སྒྲིག་][དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་
ཆེན་མོ་][རྒྱ་བོད་ཁྱིམ་ས་ལུགས་ཆོག་མཛོད་]སོགས་ད་ཡོད་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་ཀླམས་ཀྱི་ནང་དུ་
འབྲེལ་བཤད་རི་ལྟར་བྱས་པ་དེ་ཉིད་སོར་བཞག་བྱས་ཡོད། དེས་ན་སྤར་ནས་ཆོག་མཛོད་འདི་ལ་
ཁ་སྐོན་གྱི་མཁན་བྱུང་ན་དེ་དུས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ཐ་སྟངས་གསར་པ་ཀླམས་དང་། ཆབ་སྲིད་སྐོར་གྱི་
ཐ་སྟངས་ཀླམས་བོད་རྒྱ་དུ་ལེགས་པར་བསྐྱར་ནས་གསར་སྐོན་གནང་རྒྱུའི་རེ་བ་ལྟ།

ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་ཙུང་ལྷན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི།
གསལ་གྱི་སྐུ་ཅུའི་གོ་རིམ་ལ་རྒྱུ་འདོགས་བཞེགས་འབྲུལ་གྱི་གོ་རིམ་ཀླམས། ས་སྐྱ་བསོད་
ནམས་ཅེ་མོའི་བྱིས་པ་བདེ་འཇུག་ནང་གི་ཡི་གེའི་ཀླམ་བཤད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལྟར་བཞོད་ཡོད། དེ་ཡང་
རྒྱུ་ལ་གསལ་གྱི་སྐུ་ཅུ་དང་། དེ་ནས་གསལ་གྱི་ཀླམས་ལ་དབྱེད་པའི་གྲུ་སོགས་གོ་རིམ་
ལྟར་བསྐྱོན་པས་གསལ་གྱི་དབྱེད་པ་ལྟར་དང་། དེ་ནས་ར་མགོ་དང་། ལ་མགོ་ས་མགོ་ཅན་བཅས་
མགོ་ཀླམས་གོ་རིམ་བཞིན་བཞོད་པ། དེ་ནས་ར་འདོགས་དང་། ལ་འདོགས། ལ་འདོགས་བཅས་
འདོགས་ཅན་གྱི་གོ་རིམ་དང་། དེ་ནས་སྐུ་ལ་བཞེགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་དང་། མཐར་རྒྱུ་ལ་ནས་སྐུ་
བཞེགས་བར་རིམ་བཞིན་འབྲུལ་ཡིག་ཀླམས་གོ་རིམ་བཞིན་སྤར་ནས་མཇུག་རྒྱུ་གསལ་པར་བྱས་
ཡོད། སྤེ་ཆོན་སོ་སོའི་ནང་གི་དམིགས་གསལ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མ་རྒྱུར་ཅན་དང་། འ་རྒྱུར་ཅན་དང་།
ཀླམ་བཅད་ཅན་ཀླམས་རང་རིགས་ཀྱི་སྤེ་ཆོན་སོ་སོའི་གྲུ་མཐར་བཞོད་ཅིང་། སྐགས་ཡིག་

རིགས་རྣམས་ཀྱང་གསལ་བྱེད་སྡེ་ཆོན་སོ་སོའི་མཁུག་གལ་དུ་བཀོད་ཡོད། དེ་ལྟར་ཐོག་མར་རྟ་ངན་
རྒྱལ་གི་སྤ་འབྲེན་གྱི་དཔེ་ལྟར། སྤར་ཡོད་གྱི་ཆོས་དང་། རིག་གཞུང་གི་ཐ་སྙད་དང་། ཞིང་འབྲོག་ས་
ཁུལ་གྱི་རྒྱུན་སྦྱོར་ཐ་སྙད། མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྐད་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པ་རྣམས་
བསྟར་དུག་བྱ་གང་སྟབས་ཏེ་ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པ་དང་། མི་རིང་བར་ཆོག་
མཛོད་འདི་ཉིད་སློབ་རིག་གི་ཆོག་མཛོད་དུ་བསྒྱུར་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཀོད་པ་ཡིན།

གོང་གསལ་གྱི་གནད་དོན་དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་ང་ཆོས་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༩ལོར་“བོད་ཀྱི་
རིག་གནས་སྤར་གཞི་ཆོག་ས་རྒྱུང་”ཞེས་པ་ཞིག་ཙུ་འཇུག་ས་བྱས་ནས། མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེས་
ཆོག་ས་གཙོ་དང་། མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དང་། ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་རྣམ་གཉིས་ཆོག་ས་
གཙོ་གཞོན་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཤིང་། ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཆོག་ས་དང་། ཆོ་དགལ་ཆོ་དབང་ལྷ་
མོ། བཟ་རྩ། འབྲུག་ལྷ། ཀམ་དོན་བྲུག། དག་དབང་དབང་བྲག་ས་བཅས་ཆོག་ས་མི་བྱས་པའི་ལས་
ར་ཆོག་ས་རྒྱུང་ཞིག་ཙུ་འཇུག་ས་བྱས་པ་ཡིན།

སྐབས་དེར་མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེས་ཆོག་མཛོད་ཆོམ་སྒྲིག་གི་ལས་འགོ་འཇུག་ས་བྱེད་དུ་རྒྱ་
སྒྲིང་ཁྱི་ལྷ་དང་། དེ་རྗེས་མཁས་དབང་རྣམས་པེ་ཅིང་དང་ཁྲེང་ཏོ་དུ་བཞུགས་ཆོག་ས་འདུ་ཐེང་
གཉིས་སོགས་ལས་ཀའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་གི་མ་ཐུན་སྦྱོར་གྱི་འགྲོ་སོང་ཆ་ཆང་གནད་སྦྱིན་མཛད་
པ་དེ་ལས། གཞུང་དང་། མི་སྡེར་སྤྱ་གང་གིས་ཀྱང་རོགས་སྦྱོར་མེད་པར་ལྷག་བསམ་དང་། སྤྱིང་
སྟོབས་ཁོ་ནར་བཅངས་ཏེ། གང་ས་ལྗོངས་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཚོམ་སྒྲིག་ཆོ་རྒྱུང་ཙུ་འཇུག་ས་བྱས་
ཤིང་། དས་ཆོག་མཛོད་ཆོམ་སྒྲིག་པའི་འགན་ཁུར་རྒྱུ་དང་། མཁན་པོ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དང་།
མི་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ། དཔེ་མཛོད་སྤྱི་ཁྲབ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོ་བཅས་ཀྱིས་ཆོམ་སྒྲིག་པ་གཞོན་པའི་
འགན་བཞེས། བོད་རིག་པའི་ཆོན་ཁག་གི་དགེ་ཆེན་དང་། རབ་འབྱམས་པའི་སློབ་མ། གཞན་ཡང་
མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་དགོན་པའི་བཤད་བྲུ་ཁག་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ནས་བསྟོན་ས་
པས་རྒྱུན་ལས་མི་སྤྱ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙུ་ཙུ་འཇུག་ས་བྱས་ཤིང་སོ་སོ་ལ་ལས་འགན་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་
ཏེ་ལས་ཀ་འགོ་བརྩམས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ང་ཆོས་སྤར་ཡོད་གྱི་ཆོག་མཛོད་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཆོག་

ནམས་གཞི་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྐད་ནམས་བསྟུ་རུག་གང་ཐུབ་
བྱས་པ་དང་། གཏོ་མདོས། འབྲུང་ཅིས། གསང་སྤྲགས་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྟད་ནམས་བསྟུ་ཅི་ཐུབ་བྱས་
ནས་ལོ་ངོ་ལྔ་འེང་ལ་ཐ་སྟད་གཅིག་འབྲུམ་ལྷ་ཁྱི་སྤྲག་ཙམ་སྟོག་སྤང་ནང་དུ་བཅུག་ཅིང་དེ་དག་ལ་
གང་འཆམས་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད་བྱས་ཤིང་། སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྤྱོད་ཁང་གིས་པར་སྤྱོད་དང་
འབྲེལ་སྤེལ་བྱ་རྒྱའི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་རེད། དེ་ལྟའི་གཞུང་སྤེར་གང་གི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་
རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་པ་དང་། ཆེད་ལས་ཀྱི་མི་སྣ་དང་། གཏན་འཁེལ་གྱི་ལས་གནས་མེད་པའི་ཆ་རྒྱུན་
སྤྱོ་པའི་འོག་ཏུ་ལོ་ངོ་ལྔ་འེང་ལ་དཀའ་ངལ་ཁུད་བསད་དང་། འབད་བཙོན་སྟོད་མེད་བཅས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་ཆོག་མཛོད་འདི་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པ་བྱུང་བ་ནི། ལས་དང་བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་དགོས་ན་ཆ་
རྒྱུན་བཟང་ངན་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཙོ་བོ་སྤྱིང་སྟོབས་དང་། ཆོད་སེམས་ལ་རགས་ལས་ཡོད་པ་ར་
སྟོད་བྱུང་ཡོད།

སྤྱི་ལོ་ ༡༠༠༩ ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོའི་ཆེས་ཉིན་པེ་ཅིང་དུ། ཙོ་མ་སྤྲིག་པས་བྲིས།

ཞུ་སྤྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

རང་རེ་ཁ་བ་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ། སྔོན་བྱོན་ཆོས་རྒྱལ་ལོ་བཤ་མཁས་པའི་དབང་པོ་
ནམས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ལས། གསུང་རབ་ཀྱི་སྒྲེགས་བཅ་རི་པོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་ཡོད་ན་ཡང་།
དུས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་མང་པོ་ཞིག་ཅ་བརྒྱག་ཏུ་ཕྱིན་ཟིན་པ་དང་། གང་མང་
ཞིག་མེད་བརྒྱག་ཏུ་འགྱུར་ཉེན་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་སྤང་སྦྱོར་དང་དར་སྤེལ་བྱེད་རྒྱ་ནི། མི་རིགས་
འདི་ཉིད་ཀྱི་དུས་ལ་བབ་པའི་འོས་འགན་ཡིན།

དེ་ཡང་། གསུང་རབ་སྒྲེགས་བཅ་དེ་དག་ནི། རྒྱ་ནེར་དང་རྩལ་མུ། ཟུངས་ཁྲག་བཅས་ཀྱི་
འགྲོ་སྐྱོང་བཏང་ཞིང་། རྩོ་སྤྱོད་ལ་རྩལ་གྱིས་མི་ཆེ་མོས་བསམ་ལ་བསྐྱལ་བའི་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་
གྱིས་དབྱེད་ཞིབ་མཛད་ཅིང་། དབྱེད་འབྲས་ལག་ལེན་ལ་བཀའ་བའི་ཉམས་སྦྱོང་དང་གྲུབ་དོན་གྱི་
ཟིན་ཟོལ་བྱ་ཡིན་པས་ན། མི་ལོ་སྟོང་ལྷག་དུ་མའི་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་མི་རིགས་འདིའི་ཤེས་རིག་གི་
ཉིང་བརྩུད་ཡིན་པ་དང་། གསུང་རབ་སྒྲེགས་བཅ་དེ་དག་གི་བསྟན་དོན་པལ་ལོ་ཆེ་ཞིག་ནི་དེར་གི་
དུས་རབས་འདི་དང་མ་འོངས་པར་ཤིན་ཏུ་མཁོ་ཆེ་ཞིང་། མིའི་རིགས་སྤྱིའི་ཤེས་རབ་དང་ཀུན་
སྟོད་ལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་བྱུང་བའི་འོད་སྤང་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

དེ་བས་ན་ ཡགོང་ས་ཡལྱལས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཡང་ཡང་བཀའ་གནང་བའི་
དགོངས་དོན་བཞིན། བྱ་ཆད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་བླ་ཆོགས་དང་ཙོམ་སྤྲིག་ཁང་
གསར་འཛུགས་བྱས་ཏེ། བཀའ་བསྟན་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ཆོས་བརྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་པའི་
བཀའ་ཙོམ་སྤྲིགས་བཅ་དང་། བརྩམས་ཆོས་གསར་རྟོག་གང་མང་ཞིག་ཞུ་སྤྲིག་འབྲེམས་སྤེལ་གྱི་
ཞབས་ཞུའི་ལས་གཞི་འདི་གཉེར་བ་ཡིན།

དུས་རབས་འདིར་ཆོན་ཅལ་ཤིན་ཏུ་དར་བ་དང་བསྐྱེད་ནས། རྫོག་བདེ་བ་དང་། སྟོད་བདེ་བ།

གཞུང་ཚིག་འཆོལ་སྤྲི་བ། འབྲེར་བདེ་བ་སོགས་སྐབས་བདེའི་དབང་གིས་སྤྲིག་པ་པོ་ནམས་འབྲུལ་
དེབ་ལ་དགའ་མོས་ཐེ་ཆེར་འབྲོ་བཞིན་པར་བརྟེན། དུས་རབས་ཀྱི་འགྲུལ་བའི་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་དགོས་
མཁོ་དང་བསྐྱེད་པའི་ཞུ་སྤྲིག་གི་ལས་གཞི་འདི་ནི། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ནོར་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་རང་
རེའི་ཤེས་རིག་འདི་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ན་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་དང་། འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་
ལ་བརྟེན་ནས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་ཞི་བདེའི་དཔལ་ཡོན་འབྲེན་པའི་ལས་ཀ་རྒྱབས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་
ཞེས་ཀྱང་བརྟེན་ཆོག་པ་ཡིན་ནོ།

གསུང་རབ་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་སྐབས་མ་བྱི་ཆད་ལྡན་ཞིག་གཞི་ཅར་བརྒྱུད་ནས་ཞུ་སྤྲིག་བྱེད་རྒྱུ་
འབད་བཅོམ་བྱེད་ཅེས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྡོན་གྱི་སློལ་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་བར་ཤིང་ཆོ་སྐབས་ཅོམ་པ་
པོ་རང་ཉིད་དཔ། ཡང་ན་གཞན་གྱིས་ཞུས་དག་ཆད་ལྡན་བཏང་སྟེ་ཆོ་བ་ཡིན་པས་ཤིང་པར་ནམས་
སྤྱིའི་ཆ་ནས་དག་པོར་བཅི་ཆོག་པ་ཡིན། དེ་བས་ན་འདི་ག་ཅོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས་ཀྱང་མ་དཔེ་ཆད་
ལྡན་འཆོལ་སྤྲི་བ་ཀྱིས་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ལའང་གང་བྱུང་དུ་བཟོ་བཅོས་མེད་པར་སོར་བཞག་བྱ་རྒྱུ་
ཅ་དོན་དུ་བརྒྱུད་ནས་མ་བྱི་རིམ་རིམ་པའི་ཞུ་སྤྲིག་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་སྤྲི་བར་འབད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། མ་
བྱི་ཆད་ལྡན་ལག་སོན་མ་བྱུང་ན་འང་གང་ཐུབ་ཀྱིས་དག་པོ་ཡོང་བར་བཅོམ་བཞིན་ཡོད། གལ་ཏེ་
མ་བྱི་རང་ལ་ནོར་བ་མངོན་གསལ་བྱུང་བ་དང་། རོགས་གནས་སུ་གྱུར་བ། ཡི་གེ་ཆད་ལྡན་བྱུང་བ་
སོགས་ལ་གསལ་དུ་གསལ་བཤད་ཀྱི་མཆན་བཏོད་ཡོད།

ཅོམ་སྤྲིག་ཁང་འདི་ནས་སྤྲིག་སྤྱོར་བྱས་པའི་འབྲུལ་དེབ་ཏུ་ཆད་ལྡན་ནོར་བ་སོགས་བྱུང་བ་
མཐོང་ན་འབྲུལ་མར་ལེགས་བཅོས་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ།

ང་ཚོའི་ཡིག་འབྲེལ་ཏུ་བྱུང་ serajeyrigzodchenmo@gmail.com འདིའི་
བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་བ་གནང་བའི་རེ་བསྐྱལ་ཞུ་རྒྱུ་དང་། འདི་ནས་ཀྱང་གང་མཁྱོགས་པར་གཞིར་
བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་སྤྲིག་ཞུས་ཏེ་སྤྲི་བ་ཀྱི་རིམ་གྱི་ལེགས་སུ་གཏོང་རེས་ཡིན།

སེར་བྲེས་རིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཅོམ་སྤྲིག་ཁང་ནས། གྱི་ལོ། ༢༠༢༢ ལྷ་ ༤ ཚེས་ ༢༤ ལ།

༼མ༽

མ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་པ། སྐྱེ་གནས་མཆུ་སྤྲ་དང་བཅས་པ་དང་། བྱེད་པ་མཆུ། ཉང་གི་ཚོལ་བ་མཆུ་གཉིས་སྟངས་པ། བྱེད་ཚོལ་བ་སྟོག་ཆུང་སྤྲ་ལྟ། ① མིང་གཞིའི་ཤིན་ཏུ་མེད་ཡི་གེ་ཞིག་སྤྲ་གདངས་སྟོང་པ། ② སྟོན་འཇུག་གི་ཤིན་ཏུ་མེད་ཡི་གེ་ཞིག་ ③ རྗེས་འཇུག་གི་མོ་ཙམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག་ ④ མིང་མཐའི་ཆ་ཤས་ཤིག་གིས་མ། པར་མ། ལག་བསྟར་མ། འོ་མ། བྱ་བཞི་མ། སྟོབ་མ། བྱ་བཞི་མ། དར་མ། ཆུ་ཁོལ་མ། ⑤ མོ་རྟགས་མཆོན་པའི་བདག་སྤྲ་ཞིག་བཅུན་མ། ཆུང་མ། མཁའ་འགྲོ་མ། ལྷ་མ། རྫོས་གར་མ། ⑥ སྐྱེད་བྱེད་ཨ་མ། པ་མ། མིང་གི་ནས་གངས་ལ་སྐྱེ་བའི་ལམ་སྟེར་མ་དང་། སྐྱེད་བྱེད་མ། འབྲུང་བྱེད། ཡུམ། རབ་སྐྱབ་བཅས་སོ།། ⑦ མིང་གི་སྟོག་མ་དང་བར་དུ་འཇུག་པའི་དགག་སྤྲ་ཞིག་གང་ཡང་མ་བྱུང་། ང་མ་ཕྱིན། བལྟས་ཀྱང་མ་མཐོང་། གངས་ཀ་མ་ཆང་། དེར་མ་འགྲོ། ཆང་མ་འབྲུང་། དེ་འབྲུང་བྱེད། ས་མ་འགྲོག་བྱ་མ་གྱི། ར་མ་ལུག་ཁ་མ་ཆར།

མ་ག་ར། [ལེགས]བོད་ཆེ་བདུན་པ།

མ་གེ་མ་གེ་དང་འབྲ།

མ་གུ་ར། [ལེགས]མེ་འོང་།

མ་གོ་ལེ། ཁྱི་སྟངས་ལྟེ་བཅན་སྐབས་བོད་དུ་བྱོན་ཏེ་བོད་རིན་པོ་ཆེ་ཅ་རྒྱ་དང་བསྟེན་ནས་ཤིང་བྱེན་འབྲུམ་སྟོག་མར་བོད་ཡིག་ཏུ་སྤྲར་མཁན་གྱི་ཏུ་ཤང་ཞིག་

མ་རྒྱང་། མ་རྩའི་གཞི། ས་ཞིང་དང་། རྫོན་སྤྲུགས། ཞིང་ལས་ལག་ཆ་ཆེ་བ་སོགས་ཐོན་སྐྱེད་གྱི་ཆས་ནས་ཞིང་ལས་མཉམ་ལས་ཁང་ལ་རྒྱ་དུ་འདྲོག་པ། ཆོང་ལས་ཀྱི་མ་རྒྱང་བཅུགས་པ།

ལས་ཀའི་ལག་རྒྱུས་བཟང་ངན་གྱི་མ་ཁྲུང་ཤེས་བརྟེན་གཉིས་ཀྱི་རག་ལས་པ་ཡིན།
མ་ཁྲུང་མཉམ་འཛུགས་ལས་ལུགས། ངལ་རྩོལ་མང་ཆོག་ས་རང་མོས་གྱིས་སྤྲོད་འཇུག་གིས་མ་
དབུལ་དང་། ཅ་དངོས། ལག་རྩལ་སོགས་པ་རང་གྲབས་བྱས་པ་མ་ཁྲུང་གི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་
ཞུགས་ཏེ། རྒྱ་ཁོར་མ་ཁྲུང་གཞིར་བཞག་མཉམ་དུ་དབང་བའི་མང་གཞིའི་འོག ཐུན་མོང་དུ་
གཉེན་སྦྱོར་དང་། ཐུན་མོང་དུ་ངལ་རྩོལ་བྱས་ནས་ཁེ་ལས་དམངས་གཙོས་དོ་དམ་དང་། རྩོལ་
བསྐྱོན་ཐོབ་སྦྱོར་བྱ་རྒྱ་གཙོ་བྱས་ཏེ། བསྐྱར་ཆད་ངེས་ཅན་ཞིག་སྤྱི་གསོག་ལ་བཞག་པའི་མཉམ་
སྤྱོད་དབང་བའི་ལས་ལུགས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག

མ་ཁྲུང་ཐེབས་ཅན། གཏོང་སློའི་མ་ཅན།

མ་ཁྲུང་འཛོལ་བལྟག མ་ཁྲུང་དང་ཚན་པ་ཀྱང་མི་གཞན་ལ་འཛོལ་བ།

མ་ཁྲུང་ལས་ལུགས། མ་ཁྲུང་འཛོགས་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ འདྲ་བར་དབང་བའི་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆ་
གཅིག་སྤྱད་བྱས་ནས་གཅིག་སྤྱར་བཀོལ་སྦྱོད་དང་ཁེ་གྲོང་རང་བཅུར་བྱས་ཏེ། མ་ཁྲུང་འཛོགས་
ཁྲུང་ས་བཞིན་ཁེ་བཟང་བཀོས་པའི་དཔལ་འབྱོར་ཅ་འཇུག་གི་རྣམ་པ་ཞིག་རེད།

མ་སྐྱུང་མ། [ཡུལ] ལུག་བཞོ་རྒྱ་མེད་པའི་རིགས་ལ་ཟེར།

མ་སྐྱུང། རྫོག་མཆད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྐྱུང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་bus ཟེར།

མ་སྐྱུང་བ་རྒྱ། རྫོག་མཆད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྐྱུང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་bus network ཟེར།

མ་སྐྱུང་རྫོས་ཆོད། རྫོག་མཆད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྐྱུང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་bus frequency ཟེར།

མ་སྤྱེས་དག། སྤར་རྒྱ་གར་མ་ག་རྒྱ་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྩ་རྟེན་པོ་ས་ལ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་གས་ཡིན་པ་
དེ་ཞིབ་ཞུགས་པོ་བརྒྱུད་པར་ཤུལ་ཐུན་ཐུང་ན་ལས་འདས། རྒྱལ་པོ་དེ་བཀའ་བསྐྱུད་པོའི་
སྤྱིན་བདག་ཏུ་སྤྱར།

མ་བསྐྱུལ་དང་ལེན། གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱུལ་བར་རང་གིས་མོས་ནས་བྱེད་པ། རང་ཉིད་བཅིངས་

འགྲོལ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་མཁན་མི་དཔངས་ཆོར་མ་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱིས་རོགས་རམ་བྱེད་པ།
མ་བསྐྱལ་རང་མོས། གཞན་གྱི་བསྐྱལ་ལུག་ལ་མི་སྟོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་མོས་པ། སྤྱི་པན་གྱི་
བྱ་བ་མ་བསྐྱལ་རང་མོས་གྱིས་བྱེད་པ།

མ་བསྐྱོས་པའི་སྡེ་ཆན་བཟ། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། བཅུ་ཆན་གསུམ་པ་མ་
བསྐྱོས་པའི་སྡེ་ཆན་ལ། དགེ་སྲོང་མ་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ཉི་མ་རྩ་བ་ནས་ཆོས་སྟོན་པའི་
ལྷུང་བྱེད་དང་། ཟས་བྱིར་ཆོས་སྟོན་ཟེར་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གོས་བྱིན་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གོས་
བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གྲུང་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། འདུག་
པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། འབྲེང་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ཟས་སྦྱོར་དུ་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད་དེ་བཅུ་ལོ།

མ་སྐྱས་པ། [རྟིང] མ་གྲུས་པ་འཕམ་བྱེད་གསོད།

མ་ཁ། ཁའི་མ་མགལ།

མ་ཁ་ཤི། ཉེ་ཆོང་གི་དངོས་རྒྱས་དེའི་མ་རྩའི་རིན་གོང་ལས་དཔའ་བར་གྱུར་ཉེ་ཁེ་སྦྱེད་མེད་པར་
གྱུར་བ་ལ་མ་ཁ་ཤི་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

མ་ཁང་། ཁང་པ་ལྟེ་བ།

མ་ཁའི་ཡུལ། ཁ་ཆེའི་སློབ་དཔོན་མོ་ཏ་སྤྱ་ཉིས་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་འཇུགས་པའི་ཡུལ་
ཡིན་པ་འོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་སུ་བཤད།

མ་ཁོངས། ① སྤྱི་འཕེལ་བྱེད་པ་གྱི་ཁོངས། ② ཨ་མའི་ཁོངས་གཏོགས།

མ་ཁོམ་པ། མི་དཔ་བ། ལས་བྲེལ་གྱིས་མ་ཁོམ་པས་འགྲོ་ལོང་མ་བྱུང་།

མ་ཁེམས། རྩ་བའི་ཁེམས་སྟེ་རྩ་ཁེམས་ལ་གོ།

མ་ཁེལ་བའི་ཚུལ་བཞི། སློབ་དཔོན། མཆེད། ལུམ། ཡི་དམ་རང་སེམས་གྱིས་མ་ཁེལ་བཞིའོ།

མ་འཇུལ་བ། རང་གི་ཡུལ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་སྟེ། སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ་དཔེར་ན་
བུམ་འཛིན་དབང་མཛོན་དང་། རྣམ་མཁུན་ལྟ་བུའོ།

མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ། ཆོད་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ།
རྟོགས་བྲལ་མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ། ཤེས་པ་ལ་རྟོགས་བཅས་དང་རྟོགས་མེད་གཉིས་

སུ་དབྱེ་བའི་ཆོག་མ་མེད་ཤེས་པ་ལ་ཟེར།

མ་ག་རྒྱ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཡོད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་ཁྱོད་ཁྱེད་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། དེར་སང་
ཉིན་དུ་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་པའི་ཉར་མངའ་སྡེའི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་ཅིང་།
སློབ་དཔོན་ཐང་ཐན་ཇོ་གི་ལམ་ཡིག་པོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་བ་ལས། རྒྱ་གར་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་
ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཚུ་བོ་གཞུང་བཀའ་མ་ཐག་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དའི་ལྷོ་རྒྱ་བ་གྱི་མཆམས་ལེ་
དབར་བཞི་བརྒྱའི་ས་ན་ཚུ་བོ་ནི་རྒྱ་དང་། དེ་ནས་ལེ་དབར་རྒྱ་གཞུག་ཅན་སོང་བའི་ལྷོ་རྒྱ་བ་
དུ་རྩོམ་གདན་མཆོད་ཉན་དང་། མ་རྒྱ་བོ་རྩིའི་གཙུག་ལག་ཁང་། དའི་མདུན་དུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་
བཅས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མ་ག་རྒྱ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ལྷོ་བ་སྟེ། འདི་ལ་
ཁ་ཅིག་གིས་བྱིང་འཛིན་དང་། འགའ་ཞིག་གིས་ཉམས་དཀའ་ཞེས་བསྐྱར་ཁྱེད་རང་ལུགས་སུ་
དབུས་གྲུང་འཆང་ཞེས་པ་ཡིན།

མ་ག་གཅིང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་ཐོག་རྩོད་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཚུ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཚུ་བོ་
དུ་ཐོག་རྩོད་གི་རྒྱ་བ་རྒྱ་དན་ས་བྱང་ཞིང་བྱང་རོས་སུ་རྒྱ་གསུམ་ཉེ་རང་ལྷ་རིང་མཆོའི་ནང་དུ་འབབ།
མ་ག་ལ། རི་རོས་སོགས་ལ་སྤྱི་བའི་ལྷང་མའི་རིགས་ཉེ། སྤོང་པོའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༡༠~༢༠ཙམ་ཟེན་
པ། རྒྱ་བ་ལྡང་སྤྱའམ། སྤྱ་དཀར་འཇམ་ལ་སྤྱ་སོགས་མེད་ཅིང་སྤྱ་བ་མཐུག་སྟོམས་པ།
དབྱེ་བས་སློང་མོ་བྱར་གསུམ་གྱི་ཉམས་ཅན། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱ་བ། ལྷ་རིང་སྟོམས། རྒྱ་བ་ས་སློ་
བའི་ནད་དང་། འབྲུམ་ནད་ལ་སོགས།

མ་གི་གཤམ་ཕྱོགས། མ་གིའི་ཁྱོད་ཁྱེད། མ་གིའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆོག་ཞིབ་བྱེད་པ།

མ་གི་ཉ། གླ་ཅི་དང་། སྒན་མ། རེ་རལ། སྟོག་སྤྱ་ནམས་སྤབས་ཐོབ་བྱས་ནས་གོ་དགོས་པའི་སྤྱི་མིང་
ཞིག་སྟེ། དཔག་བསམ་ལྟོན་ཤིང་ལས། དབང་པོའི་མེ་ཉོག་མ་གི་ཉ། གསུམ་པ་འབྲུལ་མ་གི་ཉ།
རེ་རལ་ཤིང་གི་མ་གི་ཉ། སྟོག་སྤྱ་སྟོད་ཀྱི་མ་གི་ཉ། མ་གི་ཉ་ལ་མང་བཤད་དོ། ཞེས་དང་། དེ་ཅུ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱུང་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་
མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མ་གི་ཉ་ཞེས་གླ་ཅི་དང་། སྒན་མ་རེ་རལ་སྟོག་སྤྱའི་མིང་། ཞེས་སོ།
མ་གུས་པའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཙུའི་ནང་གསལས། དགེ་འདུན་གྱིས་བསྟོས་

པའི་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ལ་ཤད་སྒྲུངས་མེད་པར་མ་གུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདའ་བའོ།
མ་གུས་པས་འགོག་པ། འགོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་བའི་
དངོས་པོ་ཞིག
འགོག་བྱེད་རང་གི་མངོན་འདོད་གང་ཡོད་ཀྱི་བསམ་འཆར་བསྟན་པའི་སྟོན་མ་གུས་པའི་ཆིག་
རྒྱར་ཏེ་འགོག་པའི་རྒྱན་ཞིག་གི་མིང་།
མ་གེ་མོག་གེ་མོག་ལ་སྟོས།
མ་གོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ཁྱད། མདོག་སྟོད་ཀར་རམ་ལྗེད་གྲུ་ཡིན་པའི་ཁོར་བྱའི་རིགས་ཤིག་མར་གད་ཀྱང་འབྲེ།
མ་ཁྱུ། ① ཨ་མ་ཁྱུ་མོ། ② བུད་མེད་ཁྱུ་མོ།
མ་སྟོ། ཁང་པའི་གཞུང་སྟོ་ཆེ་ཤོས།
མ་གྲུབ། བྱ་ལས་གང་ཞིག་མཐའ་མ་བྱིན་ཞིང་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པའི་དོན།
མ་གྲུབ་པ། མེད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ།
མ་གྲུབ་བ་བཞི། གཉིས་ཀ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གང་ཡང་རུང་བ་ལ་མ་གྲུབ་པ། ཐེ་ཆོམ་ཐོས་ནས་མ་
གྲུབ་པ། གཞི་མ་གྲུབ་པ་བཅས་བཞི་ཡོད།
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས། ཚྱོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཏྱགས་བཀོད་པའི་ཆེ་ཏྱགས་དང་ཚྱོད་གཞི་གང་རུང་
ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པའམ། གཉིས་ཆར་སྲིད་ཀྱང་ཚོལ་བའི་ངོར་མ་གྲུབ་ནས་མི་
སྲིད་པའི་གཏན་ཆིགས།
མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་གསུམ། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྤར་ལས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ལ་དབྱེ་
ན། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྫོང་ངོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཚོལ་བ་ལ་སྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ་གསུམ་མོ།
མ་གྲུབ་པའི་ཏྱགས། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་མོ།
མ་རྒྱད། ① ཨ་མའི་རིགས་རྒྱད། ② སྟོང་སྟོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རྒྱད།
མ་རྒྱད་ཀྱི་བྱག་རྒྱ་བྱག་འཁོར་ལོ། རྒྱ་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། གཏུ་བྲ། འོག་བགས། ཐལ་ཆེན་ཆེན་བྲ་

སྟེ་དྲུག

མ་རྒྱུད་བདེ་དགེས། མ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་དང་དགེས་པ་དོ་རྟེ། མ་རྒྱུད་ལ་བདེ་མཆོག་གི་སྐོར་དང་།
དགེས་པ་དོ་རྟེ་མཛོད་གཉིས།

མ་རྒྱུད་ཞལ་ཚད་དགུ་པ། མ་རྒྱུད་ལྷ་མོ་ནམས་ཀྱི་ཆ་ཚད་ནི་ཞལ་ཚད་དགུ་པ་སྟེ། ཞལ་ཚད་གང་
ལ་སོར་བཅུ་གཉིས་ཅིས་པས་བསྟོམས་སོར་མོ་བརྒྱ་དང་བཅུ་མེད་བརྒྱད་ཚུ་ཞེད་གྲུབ་པའི་ཆ་
ཚད་ཡིན།

མ་རྒྱུད་རིགས་དྲུག་ རྟོར་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ། རྣམ་སྒྲུང་གི་རྒྱུ། ཉེ་ཏུ་ཀའི་རྒྱུ། རྟོ་རྟེ་ཉི་མའི་རྒྱུ།
པརྟ་གར་དབང་གི་རྒྱུ། རྟ་མཆོག་གི་རྒྱུ་ནམས་སོ།

མ་དགའ་ཞེ་འཛིན། མ་མགུ་བའི་བསམ་པ་སྟོང་ལ་འཛིན་པ། རྟོ་མ་ཐུན་པས་རང་ལ་སྟོན་བརྟོན་
བྱས་པར་མ་དགའ་ཞེ་འཛིན་གྱིས་ངན་ལན་སྟོན་ཅིས་བྱས་མི་ཆོག།

མ་དགོན། དགོན་ལག་ཚུང་དུ་འདུ་སའི་དགོན་པ་ཆེ་བ།

མ་བཟོས་རང་མ་ཐུན། ཐོན་ནས་ཟོས་སྤྱར་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་བསམ་པ་གཅིག་མ་ཐུན་བྱུང་བ།
མི་ཆང་མས་རྟོ་དང་ཐབས་ཤེས་འདོན་པའི་བསམ་པ་དེ་མ་བཟོས་རང་མ་ཐུན་ཡིན།

མ་མགལ། ཁའི་མ་ཁམམ་མ་ལེ། སེང་གའི་ལ་མགལ་ལ་ཁྱིའི་མ་མགལ་སྟོར་བ།

མ་མགུ་མ་རག་ ངན་ཞིང་སྤྱུག་པའི་དངོས་པོ་བྱུང་ཡང་མ་མགུ། བཟང་ཞིང་ལེགས་པའི་དངོས་པོ་
བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པ།

མ་མགོན་ལྷ་སྟེན་གཞོན་སྟེན་དེ་ན། རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་
པའི་སྐབས་མ་མོ་ཆེན་པོ་དཔལ་གྱི་ལྷ་མོ། མགོན་པོ་ལེགས་ལྷན་ནག་པོ། ལྷ་རྒྱལ་དགའ་པོ་
དང་འཛོག་པོ། སྟེན་པོ་ལང་ཀ་མ་ཐོན་བཅུ། གཞོན་སྟེན་ན་གྲ་ཀྱ་མེ་ད། དེ་ན་ཟུར་ཕུད་ལ་
བཅས་ཀྱིས་ལྷ་ཁང་འདི་སྤྱང་སྟོན་ཤེད་རྒྱུར་ཁས་སྤངས་པའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག།

མ་མགོན་མགར་གསུམ། ཀྱི་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱང་མ་གཙུག་པོ་གསུམ་སྟེ། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་
དང་། མགོན་པོ་མེར་ནག་ཅན། དམ་ཅན་མགར་བ་ནག་པོ་གསུམ་ལ་ཟེད།

མ་ལགགས་པ། [མཉེན་རྒྱུན་]ཤུག་ཐུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཉེ་འཁོར་བཅུའི་གས་སྟེའི་སྤྱན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ལོ།

མ་འགགས་གསལ་བ། རང་གི་སེམས་ལ་འཆར་སྒྲུང་བཟང་ངན་བར་གསུམ་འགོག་པ་མེད་པར་
གསལ་བ།

མ་བསྐྱིགས་རང་འགྲིགས། འབད་ཚེ་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་འགྲིགས་པ། དུས་སྐབས་མ་
བསྐྱིགས་རང་འགྲིགས།

མ་བསྐྱིགས་ལྷན་གྲུབ། འབད་ཚེ་མ་མ་བྱས་པར་རང་ལྷགས་གྱིས་གྲུབ་པ། དལ་ཚེ་ལ་མ་བཟོས་
པར་བྱས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མ་བསྐྱིགས་ལྷན་གྲུབ་ཡོང་མི་སྲིད།

མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན། རོ་བོ་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་པས་མ་བསྐྱིབས་པ་དང་། རྣམ་སྟོན་ལ་
བཟོས་ནས་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་སྒྲུང་དོར་བཅད་སྟོམས་སུ་བཞག་པའི་
ཆོས་རྣམས་ལ་ལུང་མ་བསྟན་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྟོང་གི་འདྲིལ་རྟེན་དང་། ཉག་པའི་ཆོས།
སེམས་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་ལྟ་བུའོ།

མ་འགྲོགས་ཀྱི་མ་འདོད་པའི་སྐད་ཆ་འོད་པར་བརྗོད། དཔེར་ན། ཁྱོད་གྱིས་ཉག་པར་མ་འགྲོགས་
ཀྱི་བ་སྐད་ཆ་རྒྱུང་འོད་གྱིས་ལྟ་བུའོ།

མ་ངན་དགོན། དཔུ་རྩོད་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༨ལོར་
བཅད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཙན་ལྷ་རྩེར་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་ངེས་པ། ① གཅིག་ཏུ་ངེས་གཟུང་མེད་པ། འཆི་བར་ངེས་ཀྱང་ནམ་འཆི་མ་ངེས་པ། ② མ་གོ་བ།
སྒྲུང་ལ་མ་ངེས་པ།

མ་ངེས་པ་གཉིས། དགེ་སྟོང་ཞིག་ཁྲིམས་སྟོགས་མེད་པར་དཔེན་པར་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་ཡོད་པའི་
གནས་སུ་བྱུང་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འདུག་པའི་ཆེ་གནས་དེར་མི་ཆངས་སྟོང་བྱར་རུང་མི་
རུང་གི་ཁྱད་པར་ལས་དགེ་སྟོང་དེ་ལ་པམ་ལྷག་ལྷུང་བྱེད་གསུམ་གང་བྱུང་མ་ངེས་པ་འཕམ་
དངོས་ལོ་མཐའ་གང་དུ་འགྱུར་མ་ངེས་པའོ།

མ་ངེས་པ་དུག ༡ ཐུན་མོང་དང་། ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ། ༣ མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
ཡོད་ལ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བྱུང་པ། ༤ མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་ལ་མཐུན་

ཕྱོགས་ལ་བྱུང་བ། ༥ གཉིས་ཀའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཡོད་པ། ༦ འགལ་བ་ལ་མི་འབྲུལ་ག་
མ་དེས་པའི་རྟགས། མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་དང་དོན་གཅིག
མ་དེས་པའི་རྟགས་གཉིས། ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པའི་རྟགས། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་
རྟགས་སོ།།
མ་དེས་པའི་རྟགས་དུག་སྤྲིད་པ་བར་དོའི་སྐབས་སུ་མ་དེས་པའི་རྟགས་དུག་ནི། ༡ གནས་དེས་མེད་
དེ་ཅེ་ཐང་སྟོང་ཁང་སྟོང་ལ་སོགས་པར་ཡུད་ཅམ་དེ་སྟོད། ༢ རྟེན་དེས་མེད་ཐམ་བུར་མཆོད་
རྟེན་སོགས་ལ་ཡུད་ཅམ་དེ་བརྟེན། ༣ སྟོད་པ་དེས་མེད་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་སྒྲ་ཆོགས་བྱེད། ༤
ཐམ་དེས་མེད་རིགས་དུག་གི་ཐམ་སྒྲ་ཆོགས་མཐོང་ཡང་མི་ཐོབ། ༥ ཕྱོགས་དེས་མེད་ལྟ་དང་
འདྲེ་སྤྲིན་བར་དོའི་འགྲོ་བ་སྒྲ་ཆོགས་དང་ཡུད་ཅམ་དེ་འགྲོགས། ༦ སྤང་ཚུལ་དེས་མེད་ཡིད་
ཀྱི་འཆར་སྒྲོ་བ་དེ་སྤུག་སྒྲ་ཆོགས་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱེད་པའི་སྤང་བ་འཆར་བའོ།།
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་བ་སུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུང་ཡུང་
བྱུང་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་བའམ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་རུང་དུ་མ་དེས་
པའི་རྟགས། དཔེར་ན། སྤྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞལ་
བྱ་ནི་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པས་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་པའོ།།
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་གཉིས། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་ལས་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལ་དབྱེ་
ན། ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མིན་པའི་མ་དེས་པ།
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་། དངོས་སུ་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་མ་བྱུང་བའམ།
བྱུང་ཡུང་རྟགས་དེ་ལས་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པར་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་འདུས་པའི་གཏན་ཆོགས།
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ། དེ་སྤྱི་བྱི་དངོས་བྱི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས། ལྷག་ལྷན་གྱི་
མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས། དེ་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་མ་དེས་པའི་གཏན་ཆོགས་སོ།།
མ་དེས་པའི་རིགས། རིགས་གང་ཞིག་གནས་སྐབས་ཐེག་པ་གཞན་དུ་བསྐྱར་དུ་རུང་བ།
མ་དེས་པའི་ས་པ་བརྒྱད། རྟོག་དཔྱོད་འགྲོད་
གཉིད་ཁོང་ཁློ་བ། ཆགས་དང་ང་རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་སོ།།

མ་སྦྱུན་བྱ་བཤལ། [ཡུལ།] མ་ཡིག་ལ་བསྐྱམ་ཏེ་བྱ་ཡིག་བསྐྱམས་ནས་ཁྱུས་དག་གཏོང་བ།
མ་དདུལ། འཕེལ་སྦྱེད་ཡོང་སའི་རྩ་བའི་དདུལ། འཛུགས་སྦྱུན་གྱི་ཆེད་དུ་མ་དདུལ་གསོག་འཛོག་
བྱེད་པ།

མ་དདུལ་གྲབས་གསོག་ ལས་དོན་ཞིག་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ཐབས་ཤེས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་མ་དདུལ་
གསོག་འཛོག་བྱས་པར་གོ།

མ་དདུལ་མཉམ་འདུ། བྱ་ལོན་ལེན་བ་དང་། རོགས་མ་ལེན་བ། མ་དདུལ་བསྦྱ་བྱ་སོགས་པའི་
ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་དདུལ་དག་མཉམ་འདུ་དང་འགོ་རྒྱུག་ཐུབ་པ་བྱས་པར་ཟེར།

མ་དདུལ་འབྱུང་ཁུངས། མ་དདུལ་འབྱུང་སའི་ཡུལ། ཡང་ན་མ་རྩ་འབྱུང་ཁུངས་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན།

མ་དདུལ་གཞན་སྟོང། ཆེད་སྟོང་མ་དདུལ་པེད་སྟོང་བྱེད་ས་གོ་འཛོལ་བྱས་པ།

མ་དདུལ་ཁུངས་གསལ་མེད་པ། མ་དདུལ་གྱི་ཡོང་ཁུངས་གསལ་པོ་མེད་པས་གཞུང་རྒྱ་དང་།
གཞན་ལས་སྒོག་བརྒྱུ་ཁུངས་པའི་དོགས་གཞི་ཡོད་པའི་རྒྱ་ལོར།

མ་གཅིག་ཞེས་ལྷུ་མ་སྤིང། དེ་བ་ཐེངས་སྟོན་པོར་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་འགའ་ཞིག་གོ་བདེ་བར་
བྱས་ནས་བཀོད་བར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ལོར་ཡབ་ཞེས་རྟེན་ཆུ་མ་
མཆན་དང་། ཡུམ་རྒྱ་གར་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་མིང་པོ་ལྷ་དང་སྤིང་མོ་གཅིག་འབྱུངས་པ་ལས་སྤྱས་
བཞི་བ་ལྷུ་མ་སྤིང་མ་འདི་འབྱུངས། ཡུམ་ལ་མཁའ་འགོ་མའི་མཆན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཆང་བ་ཞིག་
བྱུང་བར་གྲགས། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞིར་བཞེས་པའི་ཆེ། ཡུལ་དེའི་སྤྱིས་བ་ཨ་བ་ལྷ་རྒྱལ་ཟེར་
བ་ཞིག་ལ་བག་མར་བཏང་བས། ཁྱིམ་མ་བཞེད་དེ། ཁྱོ་ལ། ཁྱོད་རང་ཡང་ཆོས་ཀྱིས། ར་ཡང་
ཆོས་བྱེད་བྱས་པས་ཉན་དུ་མ་བཏུབ་པས་སྟོ་བརྩ་མཛད་དེ། ཁྱོ་ག་དང་བྲལ། ལོ་བཅུ་བདུན་
ནས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཁྱ་མ་ཁྱའི་བྲག་རྒྱ་མ་མཛད། མས་རྒྱུད་དང་སྤྱབ་ཐབས་མང་
པོའང་ཁོང་ལ་བསྐྱབས། ཉམ་ཞིག་གི་ཆེ་མ་ལོ་རྩ་བས་ཡི་དམ་ལ་དབང་ལེན་པའི་རིག་མ་
མཛད་པའི་ཆེ། བདེ་ཆེན་དཔལ་པོ་བཅུ་དྲུག་དང་། ཞིང་སྟོང་གི་མཁའ་འགོ་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཞལ་
མཛོང་། རིག་མ་བརྒྱུད་ཀའི་ཉམས་ཤེས་ལྟེན་ཆུ་མ་དང་རང་ཉིད་ཉི་ཤུ་ཀ་ལ་ཡུམ་དུ་མཛོང་། ཁྱ་

བ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཐེག་ལའི་ཉམས་འབར། དེ་ཕྱིན་ཆད་སྐྱ་མ་དང་རང་ཉིད་ཐ་མལ་དུ་མ་མཐོང་
གསུང། སྐྱ་མའི་ཞལ་ནས་ལོ་བཞིར་མཆོམས་ཆོད་ཅིག་གསུང་བ་བཞིན་བྱས་པས། མི་ལས་
དུ་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མང་པོའི་ཞལ་མཐོང། དེ་ནས་མཆོམས་བྱེ་ལ་རི་
ཁོང་དུ་སོང་ཞིག་གསུང་བ་བཞིན་བྱས་པས། བདུད་ཀྱི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་ནོན།
ཁྱད་པར་དུ་རྫོང་གོང་འོག་ལ་སྐྱ་བ་བཞི་བཞི་བཞུགས་པའི་ཆེ་ཉི་ཆེ་འོག་ན་ནོན་པ། ལུས་གང་
འདོད་དུ་སྐྱལ་བསྐྱར་ཤེས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱད་གོ་བ། རྒྱུད་གར་འདོད་དུ་
འཛོངས་པ་སྟེ། དངོས་བྱུང་བཞི་ཐོབ། དེ་ནས་སྐྱ་ལོ་རྒྱ་བས་ཁྱུང་པོའི་ཐད་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས།
འཁོན་སྤུ་བ་ལ་ཉི་གནས་སུ་ཁྱིད་དེ་ཤལ་ཏུ་བྱོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༧ལོར་སྐྱ་དགྲའ་ལོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་བཞེས་པའི་ཆེ་གཞན་གྱིས་དུག་བྱངས་པས་གྲོངས།
ལོ་དེར་མ་གཅིག་དགྲའ་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་ཡིན། ཤལ་ཏུ་བྱོན་ནས་སྐྱའི་སྤྱར་སྤྱོད་བ་སོགས་
དགོངས་རྫོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་མཛད། སྤྱི་ལོ་༡༠༧༥པའི་ཆུ་སྟེལ་ལོ་མ་གཅིག་དགྲའ་ལོ་
སོ་གཅིག་ནས་བཅུམས་ཉི་ལོ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བར་ཆད་ཐངས་བདུན་བྱུང་སྟེ། ཉིན་རེ་བཞིན་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲན་མ་ཅམ་རེ་ཉམས་པས། ལུས་ཁམས་ཀྱང་མི་བདེ་བར་བྱུར་ཏེ། སྤྱི་
ལུས་བྱ་བ་དང་འབྲུམ་སྤུས་ཁེངས་པ་དང། སྤར་གྱི་བདེ་བ་ཤོར་བ་དང། གཏོར་མ་བྱ་གཅན་
གྱིས་མི་ཟ་བ་དང། སྤྱིན་སྟེག་གི་མེ་མི་འབར་བ་དང། ཐ་མལ་གྱི་ཆགས་པས་བརྒལ་བ་དང།
མཁའ་འགོ་མ་རྣམས་ཀྱི་གསེབ་ཏུ་འགོ་མ་རྒྱས་པ་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཅན་གྱི་ནད་ཅིག་བྱུང་བར།
སྤྱན་དབྱེད་དང་རིམ་གྱོ་མ་བྱས་པ་མེད་ཀྱང་མ་པན། སྤྱིའི་གཙུང་པོ་རྩེ་འཁོན་སྤུ་བ་ཞབས་ཏོག་
བྱས་ཏེ། དིང་རིར་དམ་པའི་བྱང་དུ་ཕྱིན་པས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཨེ་རྣལ་འབྱོར་མ་ལོ་གསུམ་
གྱི་གོང་ནས་བར་ཆད་ཐེགས་བདུན་བྱུང་འདུག་པ་གསུང། དེ་ཁོ་ནར་ལགས་ཞུས་པས། མ་
ཉེས་པ་གང་ལགས་ཞུས་པས། ཅ་པའི་སྐྱ་མ་དང་དམ་ཆོག་ཉམས་འདུག་གསུང། སྐྱ་མ་སྐྱ་ལོ་
རྒྱ་བ་ལགས། དམ་ཆོག་ཉམས་པར་མ་ཆོར་ཞུས་པས། སྐྱ་མའི་བཀའ་མ་བྱུང་བ་གཞན་གྱི་
ལས་རྒྱ་བྱས་འདུག་པ། དམ་ཆོག་ཉམས་པའི་ཟས་ཐོས་འདུག་པ། ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་དམ་བཅའ་
ཉམས་འདུག་པ། སྐྱ་མའི་བཞུགས་སྤྱན་བཏིང་འདུག་པ། སྐྱ་མ་ལ་དབང་ཡོན་མ་སྤུལ་བར་

འདུག་པ། དམ་ཆས་མ་བསྟེན་པར་འདུག་པ་གསུང་། ད་ཅིས་ཕན་ཞུས་པས། ཐབས་ཡོད། བྱ་
 མོ་ནག་མོའི་སྐོང་དགེ་བ་དང་། ལུག་ཤ་ལག་པ་གཡས་པ་གཅིག་ཆང་ཐོད་པ་གང་། བྱ་མོ་
 གཞོན་ཏུ་མ་བདུན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་གདུང་ཞིག་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་སྟངས་ཞིག་
 དང་། ཅ་བའི་སྒྲ་མའི་ཞབས་ཆེས་རྣམས་ཁྱེད་ཤོག་ཅིག་གསུང་། དེ་ནས་རྗེ་འཕྲོན་ཕུ་བས་དེ་
 དག་གའས་སུ་བྱས་ཏེ་ཕུལ་བར། རྒྱལ་པོའི་བཞུགས་སྟངས་ལ་ཕུལ་གསུང་། སྒྲ་མ་དང་མཉམ་
 པ་གསུམ་གྱི་ལས་རྒྱ་གྱིས། རྟེན་ལ་སྐྱོར་བ་གྱིས་ལ་ཁྱེད་རང་ཞུས། བྱ་མོ་བདུན་ཞབས་ཆེས་
 ལ་ཕུལ། བྱ་མོ་ནག་མོའི་སྐོང་མཆོན་མར་ཆུག་ལུག་ཤ་དང་ཆང་ལ་མཆོད་པ་གྱིས། དུས་གྱི་
 སྤེལ་མ་བཅག་དམ་ཆས་ཀྱི་རུ་མ་མ་བཅད་གསུང་ནས། ཤ་དེ་ལ་དཔོན་གྲོག་བཅུ་ལ་ཐུག་
 དེ། ཆང་ཐོད་པོར་གང་པོ་ལ་རྩབ་སྐྱོར་བྱས་པས་འཁྱུང་ཆད་དེ་བྱུང་སྟེ། དམ་པའི་ཞལ་ནས།
 ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་བཅིགས་པ་འདྲན་ནམ་གསུང་། ངས་མི་ཤེས་མ་འདྲན་ཞུས་
 པས། ཨེ་རྒྱལ་འབྱོར་མ་འདི་དེ་ལ་རྩུན་ཟེར་བ་འདུག་དེ་ཙུག་བྱ་དགོས་པ་དེ་དམིན་གསུང་ནས་
 ཕྱག་རྒྱུ་བ་པས་བརྒྱལ་སྟེ། དེ་སངས་པ་དང་ཕམ་ལེར་ཤེས་པར་བྱུང་བས། དམ་པའི་ཞལ་
 ནས། ཨེ་བདེན་གསུང་། དེ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་མད་པར་འདུག་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་བདག་རང་གིས་
 མི་འདྲན་པ་ཅི་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་མ་ལ་དབང་ཞུས་ནས་དབང་ཡོན་མ་ཕུལ་པར་
 འདུག་པ་གསུང་། བདག་གིས་ལུས་ཡོངས་སྦྱོང་ཕུལ་བ་ལགས་ཞུས་པས། ཁྱོད་ཀྱི་རིན་དུ་པ་
 དང་མིང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཁབ་དར་ལྷག་ཅན་དང་། ཉན་གཤེག་བསྐྱེད་ནས་གདའ་བ་གསུང་།
 དེ་བཀའ་བབས་ཏེ་རིན་པ་ཡིན་གསུང་བྱུང་ཞུས་པས། ཁོང་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་རིན་པ་གནང་
 འདུག་པ་གསུང་། ད་ལོ་ན་རྗེ་ལྟར་བཞི་ཞུས་པ་ལ། རིགས་བརྒྱད་ཆོགས་སོགས། གདུང་ལ་
 འབུལ་བ་གྱིས། ས་འབུམ་ལ་ཞལ་བ་གྱིས། མར་མེ་ཐོང་གསུང་། དེ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་སྐོ་
 ང་དེ་བྱུང་ནས་ང་ལ་ཐོད་ཅིག་གསུང་པས། དེར་སྐོང་བྱུང་ཅ་ན་ནག་ལྟངས་མོང་འདུག་པས།
 དེ་ཡང་མར་གསང་ནས་བཤེགས་དང་གསུང་། བཤགས་པས་ནང་ནས་ཁྱག་ནག་ལྷིག་ལྷིག་པ་
 ཞིག་བྱུང་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དེ་ལོ་གསུམ་གྱི་གོང་། སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་
 མཆོངས། ཉའི་དགོང་མོ་དུས་དེར། སྐགས་པ་ནག་པོ་གཞོད་སྦྱིན་པེ་བ་སྤྲ་ལ་ཆོས་སྦྱོང་བྱེད་

བ་ཞིག་གིས་ཁྱིའི་འདུག་པས། ད་དེ་རྟེན་འབྲེལ་འདིས་པན་ཡོང་ཅིག་གསུང་། ད་རུང་དང་
 མད་དུ་ཤོག་གསུང་། དེར་སྒྲ་མའི་རིགས་བརྒྱད་ལ་ཆོག་པ་སོགས་གསུང་བས། བ་སྟུན་རྩོ་
 སྤུས་དཀར་ཡུ་བྱ་བའི་སྤྲ་མ་རྒྱུད་དགེ་བཤེས་ལ་གཡག་ཅིག་གིས་སྒྲ་བྲངས་པའི་འབྲུལ་བ་སྒྲ་
 བདུན་ཅུ་བྱས། གཞུང་ལ་མར་མེ་བཙུགས། ཤལ་གྱི་འབྲུལ་བ་ལ་ཞལ་བ་བྱས། དཀོན་གཉེར་
 བཙུགས་པས། དེ་ནས་ཀྱུ་ཁམས་ཤིན་ཏུ་བཟང་བས་དམ་པ་དེ་རྟེན་ཆེ་བར་དགོངས། གསེར་
 ཞོ་གསུམ། ཆོག་པ་འཁོར་བཟང་བ་ཞིག་ ཁྱ་རྟེན་གྱི་བཞགས་སྟན་རྣམས་འབྲུལ་བ་ཁྱིའི་
 གནས་གྱི་དཔོན་མོ་བཙུན་རྒྱུད་མ་དང་བཅས་སྟེལ་སར་མེབས་པར། དམ་པ་དེར་རིམ་བྱུང་ཁང་
 ཅ་བཞུགས་པ་དང་མཛུལ་བས། དམ་པའི་ཞལ་ནས། དའི་གསེར་རྒྱུད་ཐོངས། ཆོག་པ་འདིར་
 གྱིས། དེ་ནས་ཁྱུ་ཅག་གཉིས་ལ་རིངས་པོ་ཡོད་གསུང་། དེར་ཆོག་པ་ལ་ཁྱུར་གསོལ་ནས།
 བཙུན་རྒྱུད་མའི་ལག་པ་ནས་གཞུང་སྟེ་བོན་པོ་གྲོན་ཆུ་ལ་བཅོལ། རྣལ་འབྱོར་མ། ཁྱུ་ཅག་
 གཉིས་འདིར་རོ་གསུང་ནས། བལ་ཡུལ་དུ་ར་མ་དོ་མའི་དུར་ཁྲོད་དུ་སྟེལ་བ་སོགས་གནས་མང་
 པོར་རྣལ་འབྱོར་བ་བྱུབ་ཐོབ་མང་པོ་དང་མཛུལ་ཞིང་སྐྱད་ཅིག་ལ་བྱིན། ལྷ་མང་པོའི་ཞལ་ཡང་
 གཟིགས། བྱིར་དེར་རིར་འཁོར་དུས་ཞག་བཙུད་གྲུ་ལོན། དུས་བྱིས་ཤིག་ན་སེ་མཁར་རྒྱུད་བ་
 དེར་རིར་ཆོག་པ་འཁོར་ཞིག་ལ་བྱོན་པའི་དུས་ཁོང་དང་མཛུལ། ཐིག་མའི་གཤགས་བྱུང་བ་ཞུས་
 པས། དེའི་སྒྲ་རོལ་དུ་འདི་དང་འདི་རྣམས་བྱུང་ལས་ཆེ་གསུང་བ། ཐིགས་བྱུང་བས་དད་བ་
 སྟེས། སངས་རྒྱུས་བ་ཟེར་བ་དེ་ཁྲོད་ལགས་སམ་ཞེས་ཞུས། སེ་རྒྱུད་བན་རེ། ཞ་རྒྱུད་མ་ལ་
 བསྟོམ་འདུག་སྟེ་གདམས་བ་མི་འདུག་སེ་ཆོད་པོ་ལ་གདམས་བ་འདུག་སྟེ་སྟོམ་མི་འདུག་སྟེར་
 པོ་དཔེ་དཀར་འདིས་ཀྱང་བར་ཆད་བྱེད་མ་ཉན་ཟེར། དེ་རྟེན་རྩོ་འཁོར་སྤུ་བ་དང་ལྷུ་མ་སྤིང་
 གཉིས་སྤུ་བྱི་ལན་གཉིས་སེ་རྒྱུད་བའི་རྩར་བྱིན། ཅི་ཡོད་སྤུལ་བས་མཉེས་ནས་དབང་རྒྱུད་མ་
 གཏོགས་གདམས་བ་རྩོགས་པར་གནང་། བྱིས་ཡུལ་དུ་འདྲེན་བྱུན་བྲངས། དབང་རྒྱུས་པར་
 མཛད་བ་ཞུས། འོངས་སྟོད་དཔག་ཏུ་མེད་པས་མཉེས་པར་བྱས། དེ་ནས་མ་གཅིག་ཉིད་བྱུབ་
 བ་བརྟེས་ཏེ། ཡུལ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་དང་མོན་པོད་གྱི་གནས་གཉན་ཟེར་བ་མང་པོར་བཞུགས་ཏེ་
 ཐུགས་དམ་མཛད་བ་དང་། གཞན་ལ་དག་པའི་སྒྲ་བ་མང་པོ་བསྟན་བ་སོགས་ཤིན་ཏུ་མང་།

ཐུ་མར་བརྟེན་པ་ཡང་སྤར་གྱི་ཐུ་མ་དེ་དག་དང་། དཔྱི་ཏ་མེ་རོ་ཅ་ན་དང་། དཔལ་ཆེན་གྱི་ལོ་
དང་། བྱ་ཉངས་ལོ་ལྷ་བ་དང་། ཡེ་རབ་བ་རྣམས་ལ་ཡང་གཏུགས། མ་གཅིག་འདི་ལ་དཔལ་
མག་ལོ་བྱ་བས་ཀྱང་བྱག་མཛོད་རྣམ་པོ་རྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་བ་ཐོབ་དེས་ཀྱང་མ་གཅིག་ཕྱག་རོན་
ཏུ་སྤྱལ་བ་དང་མཛུལ། འགོས་ཁྱག་པ་ལྷས་བཅས་ཆོས་འཁོར་ཞིག་གི་གལ་དབུ་མཛད་པའི་
སར་སྤེ་སྟོད་འཛིན་བ་རྒྱ་མཆོ་ལྷ་བྱ་འདུས་པ་ལ། ཁོང་གི་ཉེ་གནས་མས་ཅོད་ཅིང་བརྒྱལ་ལན་
བགྱིས་པར། མཁས་བ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བྱལ་བ་ན། མ་གཅིག་ཉིད་ལྷ་ཅེ་སྟོས་བས་བཀའ་དང་
བརྟན་བཅོས་གང་ལ་ཡང་མཁས་པའི་ཕྱལ་དུ་ཕྱིན་པར་ཀུན་ལ་མཛོན་དུ་གྱུར། འགྲོ་དོན་རྒྱ་
ཆེན་པོར་མཛད། མདོར་ན་མ་གཅིག་འདི་ནི་སྤྱལ་བ་ལོ། གསང་སྤགས་ཆགས་ལམ་ལ་བརྟེན་
བ་རྣམས་ཀྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ།། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོར་སྤྱག་ཤེགས།

མ་གཅིག་ལབ་སྟོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ལོར་འཁྲུངས། རང་ལོ་བཅུ་ལོན་པ་
ན་མྲོག་ཐོགས་མེད་དུ་མཆིན། ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས་མ་ཡུམ་གྲོངས་པ་དང་སྟོན་འཆོ་རིན་ཆེན་
འབྲུམ་གྱིས་ཁྲིད་ནས་བཤེས་ཨ་སྟོན་གྱི་བྱང་དུ་ཕྱིན། དེར་ཨ་མཆོད་མྲོག་ནས་ལོ་གསུམ་
བསྟན། རང་ལོ་བཅུ་དྲུག་སོན་པ་དང་དགེ་བཤེས་ཀྱི་བཀའ་བཞེན་བྲ་ཐང་དུ་བྲ་བ་མཛོན་ཤེས་
ཅན་གྱི་སྟོབ་ཆོགས་སྟོང་པའི་གལ་དུ་བཏང། ལབ་སྟོན་མྲོག་ལ་ཏ་ཀྱང་མཁས་པས་བྲ་མཛོན་
གྱིས་ལབ་སྟོན་སྟོད་ལྷན་དུ་གཟིགས་ནས་འབྲུམ་དང་། ཉི་མེ། བརྒྱད་སྟོང་པ་སོགས་མྲོག་བཅུག་
དེ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང། རང་ལོ་ཉི་ཤུ་སོན་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ལོའི་ཤིང་སྤག་ལོར། ཐུ་མ་བྲ་པའི་
བཀའ་བཞེན་སྟོ་སྟོན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མའི་བྱང་དུ་དབང་ཞུ་བར་ཕྱིན། སྤྱི་འབྲུལ་ལྷ་ལྷ། ཁྲིས་
མ་ལྷ་ལྷ། བདེ་མཆོག་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་གསང་སྤགས་ཀྱི་དབང་ལུང་རྟོགས་པར་
ཐོབ། སྐབས་དེར་ནལ་འཁྱོར་རམས། སངས་རྒྱས་ཐོད་པའི་རྣམ་འབྲུལ་ཐོད་པ་རྩ་བ་དང་ཐབས་
ཤེས་བསྐྱེགས་ནས་སྤས་བརྒྱད་སྟེལ་ན་འགྲོ་དོན་འཕེལ་བ་ལུང་བརྟན་ཀྱང་། བདུད་ཀྱི་བར་
ཆད་དུ་དོགས་ནས་ནན་གྱིས་དབྱང། བ་དམ་པ་འཕན་ཕྱལ་ཉི་ཤུག་ཏུ་བཞུགས་སྐབས། ལབ་
སྟོན་བྲ་ཐང་དུ་བཞུགས་པར་ཐོས་པས་དམ་པ་བྲ་ཐང་དུ་ཕྱོན་ནས་ལབ་སྟོན་དང་མཛུལ་འབྲང་།

གནང་། མ་གཅིག་གིས་དམ་པ་ལས་ཞི་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས། དགྲུང་ལོ་ཉིར་
གསུམ་པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༥ ལོར་ལན་གཅིག་འདམ་བྱ་དབྱེ་ཆུང་དུ་སྐྱེས་པ་གྲུ་མངོན་པའི་ཡོན་
བདག་ལྷ་མོ་སྟོན་བྱ་བའི་ནང་དུ་སྟོག་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཐོད་པ་རྩ་བ་བཞུགས་པ་དང་
འཕྲད། དེ་འདྲུས་པས་བཟའ་མིར་སོང་། དེ་ཡང་[མ་གཅིག་ནམ་བཤད་] ལྟར་ན། བྲམ་ཐང་དུ་ཐོད་
པ་རྩ་བ་དང་འདྲུས་རྗེས་དབྱས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉིར་བཞི་པའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༥༩ ལོར་སྐས་བྲུབ་པ་འཁྲུངས། འདི་ལ་མཆོན་དངོས་སྐས་གྲུང་ལུང་པ་ཞེས་ཟེད། དེ་ནས་
ཡུལ་གྱི་མི་ཁ་གཡོ་བའི་ཆེད་དུ་དྲགས་པོར་བྱོན་ཏེ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་ཀོང་པོ་བྱོན་
ཏེ་དགྲུང་ལོ་ཉིར་བདུན་པའི་ལྷགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༡ ལོར་སྐས་བྲུབ་ཆེན་འཁྲུངས། འདིའི་
མཆོན་དངོས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འགྲུབ་ཟེད། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་སུམ་བཅུ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༠༩༩ ལོར་སྐས་མོ་ཞེག་འཁྲུངས་པར་བྲུབ་ཆུང་མ་ཟེད། མཆོན་དངོས་ལ་འདྲུས་སྟོན་མ་ཡང་
ཟེད། དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་པར་འཕེན་ཡུལ་གྲུང་ཐང་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔ་
པར་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༩ པའི་ས་སྤྱུལ་ལོར་མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་སྐས་ནམ་བཞག་སྟེ་ལ་
སྟོད་དུ་བྱོན་ནས་སྐུ་མ་རྩལ་གཉིས་དང་མཇུག། སྟོ་སྟོན་ལས་ཕག་མོ་ལྷ་ལའི་དབང་དང་། དགེ་
བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་ཞུས། དེ་ནས་དིང་རིར་བྱོན་ནས་དམ་པ་དང་མཇུག། ཆུང་སེམས་སྐོར་གྱི་
གདམས་ངག་མང་པོ་ཞུས་ནས་སྐྱེ་བ་གཅིག་དང་ཞག་གསུམ་པར་དམ་པའི་བྱང་དུ་བསྐྱད། དེ་
ནས་སྟོན་སྟོན་བསོད་ནམས་སྐུ་མ་དང་། པ་དམ་པ་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་བསྟན་ལྟར་དགྲུང་ལོ་སོ་
བདུན་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༡ པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་ཟངས་རི་མཁར་དམར་དུ་ཕེབས་ནས་གདན་ས་
བཏབས། དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་པའི་སྐབས་སུ་མ་གཅིག་ལ་བ་སྟོན་ཞེས་མཆོན་སྟོན་བོད་ཁམས་
ཡོངས་ལ་བྱུག། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༦ པའི་མེ་གྱི་ལོར་ཡབ་ཐོད་པ་རྩ་བ་སྐས་
ཆེ་བ་དང་། སྐས་མོ་གཉིས་ཟངས་རིར་བསྐྱལ། ཁོ་རང་རྒྱ་གར་རྒྱ་ལོག་ལོ་དེར་པ་དམ་པ་ཟངས་
རི་མཁར་དམར་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། དེ་ལྟར་མ་གཅིག་གིས་སྤྱི་ཆེ་རིལ་པོར་དམ་ཆོས་བདུད་
གྱི་གཙོད་ཡུལ་ཟབ་མོ་ཉམས་སུ་སྤངས་ནས་དགྲུང་ལོ་གོ་དགྲུ་པ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༥༣ པ་རབ་བྱུང་
གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་ལོར་སྐྱ་གཤེགས། [དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་] དང་། [མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་]

ནམས་ལས་དགུང་ལོ་གོ་ལྔ་པར་སྐྱ་གཤེགས་པར་གསུངས། [དེབ་ཐེར་སྟོན་ལོ་] ལས། སྤུ་
མོ་གཉིས་དང་སྤུ་གསུམ་བཅས་བསྟོམས་པས་སྤུ་མིང་སྤིང་ལྔ་འཁྲུངས་པར་བཤད། མ་
གཅིག་ནམ་བཤད་ལས། ཐོད་སྟོན་བསམ་འབྲུབ་མ་གཅིག་གི་སྤུ་ཡིན་པ་གསལ་བ་དང་།
དེབ་སྟོན་ལས་ཐོད་སྟོན་བསམ་འབྲུབ་མ་གཅིག་གི་ཡང་ཆ་ཡིན་པར་བཤད་ནི་མི་འགལ་ཏེ།
འཕེ་ལོ་ཆོ་དབང་ཀུན་བྱུང་གི་མ་གཅིག་ནམ་ཐར་ལོ་རྒྱས་ལས། སྤུ་ཐོད་སྟོན་བསམ་འབྲུབ་
དང་། ཡང་ཆ་ཐོད་སྟོན་བསམ་འབྲུབ་ཞེས་སྤྱི་གཉིས་བྱང་ཡོད་འདུག

མ་གཅིག་བྱ་གཅིག་མ་ལ་བྱ་གཅིག་ལས་མ་བྱང་བའི་མ་བྱར་མ་གཅིག་བྱ་གཅིག་ཟེད།

མ་གཅིག་ཞེས། འདི་ཉིད་ཡབ་ཞེ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཡུམ་རྒྱ་གར་ལྷ་མོ་གཉིས་ལ་རབ་བྱང་
དང་པོའི་ཆུ་སྐྱུ་སྤྱི་ལོ་༡༠༦༩ ལོར་ཡུལ་བ་བྲུག་ན་སྐྱ་འཁྲུངས། སྐྱ་ཡུམ་ལ་སྤྱིར་བརྒྱ་ཅན་གྱི་
མཆོན་ནམས་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་ཉེ་བ་ནས་བརྒྱ་དམར་པོ་ཅ་བ་གསུམ་པ། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་
ན་རིན་པོ་ཆའི་ཐེང་བ་གསུམ་སྟོར་དུ་ཡོད་པས་ཉེ་བར་སྤེལ་བས་པ། སྤུ་མོ་གཉིས་ལ་གཡུང་
བྱང་རིས་ཤེ། རྩེ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་དུང་བརྒྱ་ཉར་འབྲིལ་བ་ཤེ། ཐེང་འོག་ན་རལ་གྱི་ལྷུང་ལ་
ལཱའི་མདོག་ཅན་རྒྱ་ཡིག་གིས་མཆོན་པ། སྤེན་མཆོམས་ན་ཉི་ཁྲའི་རྒྱལ་མཆོན་འཁོར་ལོ་ཉོག་
དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱང་། མ་གཅིག་དགུང་ལོ་བཅུ་བཞིར་ཕེབས་སྐབས་ཡུལ་དའི་སྤུ་
པ་ཨ་བ་ལྷ་རྒྱལ་བྱ་བ་ཞིག་ལ་བག་མར་བཏང་བས་བྲིམ་མར་བཞེད། ཁྱོ་ལ། ཁྱོད་རང་ཡང་
ཆོས་ཀྱིས། ང་ཡང་ཆོས་བྱེད་གསུངས་པས་ཁྱོ་ཡིས་ཉན་དུ་མ་བརྟུབ་གཤེས་སྟོ་རྩ་མཛད་དེ་
དེ་ནས་བྲལ། དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་ནས་ཉི་ལུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཁྲ་མའི་བྲག་རྒྱ་མཛད།
མས་རྒྱད་དང་སྐབ་ཐབས་མང་པོ་ཡང་ཁོང་ལ་བསྐྱབས། ཁྲ་མའི་ཞལ་ནས་ལོ་བཞིར་མཆོམས་
ཆོད་ཅིག་གསུངས་པ་བཞིན་བྱས་པས་བདུན་ཀྱི་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཐེལ་གྱིས་ནོན། ཁྱང་
པར་དུ་རྩོད་གོང་འོག་ལ་རྒྱ་བ་བཞི་བཞི་བཞུགས་པའི་ཆེ་ཉི་ཁྲ་འོག་ན་ནོན་པ། ཡུམ་གང་འདོད་
དུ་སྐྱུ་ལ་བསྐྱར་ཤེས་པ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱད་གོ་བ། རྒྱུང་གར་འདོད་དུ་འདོངས་པ་
ཉེ། དངོས་བྲུབ་བཞི་ཐོབ། མ་གཅིག་དགུང་ལོ་ཉིང་བརྒྱད་ལ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་མ་མ་དགོངས་
པ་རྩོགས་པས་མའི་སྐྱར་སྟོང་བ་མོགས་དགོངས་པ་རྩོགས་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དགུང་

ལོ་སོ་གཅིག་ནས་ལོ་གསུམ་གྱི་རིང་བར་ཆད་དུ་གསལ་བ་བདུན་བྱུང་སྟེ་ཐབས་ཅི་བྱས་ཀྱང་
མ་ཐོན་པས་རྗེ་འཕོན་ཕུ་བས་ཞབས་ཏོག་བྱས་ཏེ་དིང་རིང་དམ་པའི་བྱུང་དུ་ཕེབས། དམ་པའི་
བཀའ་བཞེན་མཛད་པས་བར་ཆད་རྣམས་བསལ་ཏེ་སྐྱེལ་མས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བཟང་བར་གྱུར་
པས་དམ་པ་དེ་བཀའ་རིན་ཆེ་བར་དགོངས། དུས་བྱིས་སེ་མཁར་རྒྱུང་བ་དང་མཛུམ་ཏེ་
གདམས་པ་ཞུས་པས་དབང་རྒྱུང་ཞིག་མ་གཏོགས་གདམས་པ་རྗེས་པར་གནང་། དེ་ནས་མ་
གཅིག་ཉིད་གྲུབ་པ་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་དང་མོན་པོད་ཀྱི་གནས་གཉན་ཟེར་བ་མང་པོར་
བཞུགས་ཏེ་ཐུགས་དམ་མཛད་པ་དང་། གཞན་ལ་དག་པའི་སྤང་བ་མང་པོ་བསྟན་པ་སོགས་
ཤིན་ཏུ་མང་བར་མཛད་། སྤྲ་མ་ཡང་གོང་སྤོས་པ་རྣམས་དང་། བརྗེ་ཏེ་ལེ་ལོ་ཅ་ན། དཔལ་ཆེན་
ཁྲ་ལོ་དང་། ཕུ་ཐེངས་ལོ་རྒྱ་བ་དང་། ཡེ་རབ་པ་རྣམས་ལ་ཡང་གཏུགས། མ་གཅིག་འདི་ལ་ཕག་
མོ་བྱ་བས་ཀྱང་གཏུགས། དེ་ལྟར་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས་མཐར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་
བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་སྐྱེ་འདས། སྤར་སྤངས་ཀྱང་གཏུང་
ཅུང་ཟད་ཀྱང་མ་བྱུང་། མདོར་ན་མ་གཅིག་འདི་ནི་གསང་སྔགས་ཆགས་ལམ་ལ་བརྟེན་པ་
རྣམས་ཀྱི་མིག་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལོ།

མ་གཅིས་སྟུམ། གཅིས་ཞེས་པ་བརྟེན་པ་སྟེ་གཅིན་པ་ཡང་ཡང་བཏང་བའི་དོན་ཡིན་ལ་འདིར་མ་
གཅིས་ཞེས་པ་ཡང་ཡང་བཏང་ཡང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་མ་བཏང་བ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་དུ་སེམས་པ་དག་
འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བྱུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་
མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས།

མ་བཅོས་རྒྱ་ཆ། ལས་སྟོན་བྱས་མེད་པའི་རྒྱ་ཆའི་རིགས་དངོས་སྟོར་ཆོགས།

མ་བཅོས་པ། མ་བཅོས་པའམ་རང་གྲུབ།

མ་བཅོས་པར་སྟོད་ལ་ཞོག མཉམ་པར་བཞག་པའི་རང་སེམས་ཀྱི་རོ་པོ་ལ་བལྟས་ནས་མཉམ་པར་
བཞག་པའི་སེམས་ལ་རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་བར་མ་གང་འཆར་བ་དེ་རང་ལ་བཅོ་བཅོས་དང་
དགག་སྒྲུབ་མ་བྱེད། སེམས་ཁོ་རང་གར་འགྲོའི་སར་ཏྲ་ཁ་སྟོད་པ་ལྟར་ཞོག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་
པར་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྤྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཁྱིད་ཡིག་ཁག་ལས་གསུངས།

མ་ཆགས་པ། དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ནང་གསེས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་དང་ཡོ་བྱུང་སོགས་
ལ་མ་ཆགས་པ་སྟེ་ཆགས་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་ཉེས་སྦྱོང་ལ་མི་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ།
མ་ཚུང་། ཨ་མའི་སྤིང་མོ་ཚུང་བ།
མ་ཆེན། ཟས་གཡོས་སྦྱོར་བྱེད་མཁུན།
མ་མཆིག་མཆིག་གི་མ་ཁོད་དང་དོན་གཅིག་
མ་མཆིས་པ། [རྫིང་]མེད་པ།
མ་མཆུ། མ་ལེ། མ་མཆུ་སོར་གསུམ་ཁ་ལ་བཅུག་ནས་ན་ཆ་བསྐྱན་པ།
མ་མཆོག་གཞུ་ཡི་མ་མཆོག་
མ་འཆམ་པ། བན་ཚུན་འཁོན་འཛིན་བྱུང་བ།
མ་འཇུག་ས། སྤྱལ་ཆོག་སྟེ། ལས་ཀ་གང་བྱས་ཀྱང་ཞོར་འཛོལ་དང་པམ་ཁ་མེད་པ་འབྱུང་བེས་བྱ་
དགོས་པའི་དོན། འདི་ལ་མ་འཇུག་ས་ཅེས་འབྲི་སྟོན་ཡང་འདུག་
མ་འཇུག་པ། རྫོག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་unloaded ཟེད།
མ་རྩེ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི། ཞི་བྱེད་བརྒྱད་པ་བྱི་མའི་སྟོན་བྱ་རྣམས་ལས་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་
དགས་སྟོག་པ་ཉེད་ཀྱི་མ་རྩེ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་ལོ་རྒྱུས་གནད་བསྐྱུས་དེབ་ཐེར་སྟོན་པོ་སྟར་བཞོད་
པར། ༡ རྩོམ་སངས་རྒྱས། འཁྱུངས་ཡུལ་གྱི་རྩ་བ་ཟངས། བ་མ་ལ་མདོ་སྟེ་ཡོད་པའི་གཅེས་
རྒྱག་མ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། དམ་པ་ལ་དད་པས་བྱ་མོ་བརྒྱད་དགུ་ཙམ་དང་འགྲོགས་ནས་དམ་པའི་
མདུན་བྱིན་ནས་གདམས་ངག་ཞུས་ཏེ་བྱིར་ཡུལ་དུ་ཐེབས། ལོ་དགུ་བསྟོམས་པས་རྟོགས་པ་
ཤར། མ་རྩོམ་སངས་རྒྱས་སྟེ་གཤེགས་པའི་ཆེད་དམ་པས་མཁུན་ནས། ཀྱན་དགའ་ལ་ཁོད་ཀྱི་མོ་
སྟོར་དུ་སངས་རྒྱས་དང་འབྲུད་པའི་མི་གཅིག་འཆེ་བཞིན་འདུག་པ་དེ་ཁོད་ཀྱིས་ངོས་སམ་
གསུང་། ཀྱན་དགས་དེ་དམ་པ་རང་ཉིད་མ་ལགས་སམ་ཞུས་པས། ང་མིན། ང་དང་འབྲ་བ་
གཅིག་འདུག་གསུང་། ཨེན་ཙམ་ན་རྩོམ་སངས་རྒྱས་ཐོངས་ནས་སྦྱར་སྦྱངས་པས་འཇའ་འོད་
ཀྱིས་ཁེངས་སོ།། ༢ འཁྱུངས་ཡུལ་རྩོམ་གསེར་བཙུན་མ། ཡུལ་ཞ་མ་པ་དུག་བདག་དམ་པའི་

སྤྱན་སྒྲར་འགྲོ་བྱས་ནས་པ་ལ་གྲོས་ཀྱིས་བསམ། པ་ཡིས་མ་འགྲོ་ནལ་འབྱོར་པ་དང་བཙུན་མ་
 ཆོས་ལུགས་མི་མ་ཐུན་ཟེར་ཡང་། དེར་བྱིན་ནས་གདམས་པ་ཁྱས་བས་མིང་ལ་དོ་སྤོང་ནས་
 གདམས་པ་ཤར། ཤིན་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ལ་བཙོན། ལོ་བརྒྱ་ཐམ་བ་སྤུངས་སྤོངས་པའི་རྗེས་སུ་ནས་
 མཁར་འཇམ་ཁེངས། རྫོང་མེམས་དཔའི་སྐྱ་དང་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན་ནོ། ༣ རྫོམ་སྒྲུབ་
 རྒྱུད། འཁྲུངས་ལུལ་ལ་སྤོང་སྤེ་བ། དམ་པ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀ་ལ་གདམས་པ་ཁྱས་ནས་ཉམས་
 སུ་སྒྲངས་བས་བྱུབ་པ་ཐོབ། དམ་པ་གཤེགས་ནས་ཀྱང་སྒྲུང་འཁོར་དུ་བཞུགས། ལོ་བརྒྱད་ཅུ་
 ཅ་གཅིག་ལ་འདས། རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༤ རྫོམ་འབར་མ། འཁྲུངས་ལུལ་སྤང་སྤོང་།
 དམ་པ་ལ་དད་པས་རྫོམ་གྲུས། དེ་ནས་དམ་པ་ལས་གདམས་ངག་ཁྱས། ལོ་གསུམ་ནས་རི་
 དྲགས་ལྟར་རི་ལ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་བས་རྫོགས་པ་ཤར། སྤང་སྤོང་ཆེས་སྤོང་སར་སྐྱ་གཤེགས་
 བས་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༥ རྫོམ་རི་མ། འཁྲུངས་ལུལ་གཙང་རིང་སྒྲར་པ་མོ། ཁྱིམ་ཐབ་
 བྱས་བས་ཁྱོ་མ་རུང་པ་ཞིག་བྱུང་ནས་སོ་སོར་བྱིས་ཏེ་ཆོང་པའི་ཕྱིར་འབྲངས་ནས་དམ་པ་དང་
 མངལ། ལོ་བདུན་གདམས་པ་ཁྱས་ཤིང་ཉམས་སུ་སྒྲངས་བས་རྫོགས་པ་ཤར། དེ་སྤོངས་པའི་
 སྤྱར་ཁང་ལ་དམ་པས་སྒྲོར་པ་མང་དུ་མཛད་པས་ཐམས་ཅད་ངོ་མཆར་སྒྲེས། རིང་བསྐལ་མང་
 དུ་བྱོན། ༦ རྫོམ་ཡེ་ཤེས་ལྷུ་མ། འཁྲུངས་ལུལ་མང་ལུལ་གྱང་ཐང་། རྫོམ་རྫོམ་ཞེས་བྱ་བ་བྱུབ་
 ཐོབ་མ་ལོ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ལ་འདས་པ་དཔེ་ཉེ་གནས་མ་ཡིན། སྒྲ་མ་མཆོད་པ་ལ་མཁས་ཤིང་
 ཁྱད་པར་དུ་དམ་པ་ལ་མོས་བས་རྫོགས་པ་ཤར་ཏེ་ཕྱིས་གྱང་ཐང་དུ་གྲོངས། སྤྱོད་དང་འཇམ་
 ཆོན་མང་པོ་བྱུང། ༧ རྫོམ་ཆོས་སྤོན། འཁྲུངས་ལུལ་ལ་སྤོང་སྤོན་གྲོག་པ་མོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ཀུན་དགའི་རྫོམ་གྲུས་ཏེ། ཀུན་དགའ་དམ་པའི་སྤྱན་སྒྲར་ལུན་རིང་པ་ལ་འགོར་པ་ལ་
 འཆིག་པས་སྤྱན་འཐེན་ཏེ་འབྱུང་ཅིང་འཐབ་མོ་བྱས་སྐབས། རྫོམ་འདི་ལ་དམ་ཆིག་གི་ཉིས་
 བས་འཆི་ཁར་སྐྱག་བསུལ་ཉམས་སུ་སྤོང། རྫོམ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་ནང་ནས་འདི་དམ་མོས་བྱུང།
 ༨ རྫོམ་མ་གཅེས། འཁྲུངས་ལུལ་ལ་སྤོང་མང་འགར་བ། ཀུན་དགའ་ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀ་ལ་
 གདམས་པ་ཁྱས། ཉམས་ལེན་རིམ་བྱས་བས་བྱུབ་པ་ཐོབ། ཕྱིས་སྤང་སྤོང་བྱང་འདིར་འདས།
 རྫོང་མེམས་དཔའི་སྐྱ་དང་རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༩ རྫོམ་ཆོས་སྐབས། འཁྲུངས་ལུལ་སྤང་

སྟོན་ཁྲུ་ལེ། དང་བ་སྟེས་ནས་སྒྲུང་འཁོར་དུ་བྱོན། རྟོར་སྐལ་ཆེ་བར་ཡོད་བ་སྒྲུངས་ནས་ཆེ་
 འཕྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་བྱས། ཉམས་སྟེ་སྒྲུངས་བས་རྟོགས་བ་ཤར། འདས་དུས་འོད་དང་རིང་
 བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༡༠ རྩོམ་ཆོས་སྦྱིད། འཕྲུངས་ཡུལ་ཡ་འབྲོག་ཁོ་བ་ལེ། ཁྲིམ་ཐབ་བྱས་
 བས་བྱུ་རྟོར་འཛོམ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ལ་འགྲོ་བྱས་བས་མིང་པོ་དགེ་བ་ཤེས་གཉའ་སྟོན་ན་རེ།
 ཁྲོད་ཆོས་ཆོས་བཤའ་མ་བྱེད་ན་ལ་སྟོད་དིང་རི་ན་དམ་བ་སངས་རྒྱས་བཞུགས། དེར་སོང་
 ཟེར་བས་སྒྲུང་འཁོར་དུ་བྱིན་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས། དམ་བ་གཤེགས་ནས་ལོ་གཉིས་ན་
 གཤེགས། སྤྱི་ལོ་༡༡༧༤པའི་ས་ཁྲི་ལོ་ཡིན། རིང་བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༡༡ རྩོམ་སྐར་མོ།
 འཕྲུངས་ཡུལ་སྟོད་ལྗེ་རིའི་ཆུ་བཟངས་པ། སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་བཅུ་བཞུགས་ནས་འདས་ཏེ། རིང་
 བསྐལ་མང་དུ་བྱོན། ༡༢ རྩོམ་ལྷ་མོ། འཕྲུངས་ཡུལ་སྟོད་ལུང་རིལ་མ། དུས་འཕེར་མོ། རང་
 ཡུལ་སྒྲུངས་ནས་སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་དྲུག་བཞུགས། དམ་བ་འདས་ནས་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ལོ་གསུམ་
 བཞུགས། སྤྱིས་དེང་རིང་བྱོན་ནས་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་ཏེ་འདས་སྐབས་འཇའ་འོད་བྱུང་ངོ་།
 ༡༣ རྩོམ་སྐར་མོ། ཡུལ་ཤལ་གྱི་ཆ་བ་རོང་པ། དམ་བ་ལ་དང་བ་སྟེས་ཏེ་མཇལ་སར་བྱིན།
 སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་བཞུགས་ནས་འདས། ཞལ་གཉིས་མའི་སྐར་དང་འཇའ་འོད་མང་དུ་བྱོན། ༡༤
 རྩོམ་དབང་ལྷ་མོ། འཕྲུངས་ཡུལ་སྟོད་ལུང་སྟོང་ཁུང་པ། བལ་པོ་བཟླ་བྱིན་བས་དམ་བ་
 དང་མཇལ། སྒྲུང་འཁོར་དུ་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞུགས་ནས་འདས་ཏེ་རྟགས་བཟང་པོ་བྱུང་། ༡༥
 རྩོམ་རྩོ་རྩེ་རྒྱ། འཕྲུངས་ཡུལ་དེང་རི་གདོང་བ་མོ། ཤིན་ཏུ་སྒྲེག་བ་ཅིག་ཡིན་པ་ལ། དམ་བའི་
 གསུང་ལ་དང་ནས་སྒྲུང་འཁོར་ལ་ལོ་བཅོ་ལྔ་བསྟན། སྤྱིས་འཕྲུལ་ཞིག་ཏུ་སོང་། འདས་པའི་ཆེ་
 བསྐལ་པའི་གཤམས་བྱས་བས་གདུང་ལས་འོད་ཀྱི་བྱུང་པོ་ཅིག་ཆད་དེ་བྱུང་རིའི་ཆེ་ལ་སོང་བ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཐོང་། དེ་མཁའ་འགྲོ་མའི་ལུང་བསྟན་ཡིན་པར་སྟེ། བྱང་བར་ཐོ་རངས་བྱུང་
 རི་ལ་བསྐལ་བས་རོ་སྟོ་འོད་ཀྱིས་བྱངས། ཞག་བདུན་དུ་འོད་བྱུང་མ་ཡལ་བ་ཡུལ་མི་ཐམས་ཅད་
 ཀྱིས་མཐོང་ངོ་། ༡༦ རྩོམ་ནམ་མཁའ་གསལ། འཕྲུངས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་འོལ་ཁ་པ། མདོག་
 དཀར་ལ་ཤེས་བ་གསལ་བ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ། དམ་བའི་བྱུང་དུ་ལོ་དྲུག་བསྟན་པས་བྱི་ཆུ་ཡང་
 སྒྲུང་རིང་གྱུར། དེ་ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་ལོ་བཅུ་དྲུག་ཅ་བཞི་ལ་བྱུང་དུ་འདས། གདུང་ཐམས་

ཅད་རིང་བསྐལ་དུ་སོང་། ༡༧ རྫོམ་སྒྲིག་གེ། འབྲུངས་ཡུལ་མ་གསལ། ཆེ་ཆོས་དགལ། ཆེ་
གཏོར་ལ་ཅི། འཁོར་མང་པོ་ཡོད། ཅེས་པའི་དོན། མོ་རང་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཐོལ་དང་། རྣམ་པ་
བརྗེད་པོ་སྒྲིག་པ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག དེས་ན་རྫོམ་དམ་པ་ལ་ཕྱག་འཆོལ་བ་
དང་། དམ་པས་ཡར་བཞེངས་ནས་ཕྱག་ལེན་བསམ། མོ་རང་དམ་པ་ལ་དད་པ་སྦྱེས་པས་བྱིན་
བརྒྱབ་པོག་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྤངས་ནས་སྦྱབ་པ་ལ་ཞུགས་པས་བྱིས་རྣལ་འབྱོར་མ་བཟང་མོ་
ཞིག་གྲུང་། ༡༩ རྫོམ་འབམ་མོ། འབྲུངས་ཡུལ་འབམ་ཡུལ། མོ་རང་དང་ཉེ་གནས་མ་གཉིས་གྲང་
འཁོར་དུ་བཞུགས་པར། ཉིན་གཅིག་ལ་མཉམ་དུ་གྲོངས་པས་ལུང་བ་སྦྱན་ཅི་ཞེས་པོས་ཁྱབ་
སོང་། ཉགས་བཟང་པོ་མང་པོ་གྲུང་ནས་ཐམས་ཅད་ངོ་མཆར་སྦྱེས་སོ།། ༢༠ རྫོམ་རྗེ་ཕུ་མ།
འབྲུངས་ཡུལ་ཨོང་པོ། ཐུགས་མཁས་ཤིང་བཀོལ་བདེ་ལ་དམ་པ་ལ་ཉན་བ་ཅིག་ཡོད་པས་དིང་
རིང་ལོ་མང་དུ་བཞུགས། གྲུང་ཐང་དུ་ལོ་དུ་མ་ལོན་ནས་འདས་ཏེ། རོ་རི་ལ་སྦྱུལ་བས་ལུལ་
ནས་སྒོལ་མའི་སྦྱ་ཅིག་བྱོན་ནོ།། ༢༡ རྫོམ་རོ་ཐན་མ། འབྲུངས་ཡུལ་གྲུང་ཐང་། རྒྱ་སྒོམ་པའི་
མནའ་མ་ཡིན། གོང་ནས་དམ་པས་མོ་འོངས་བར་ལུང་བསྟན། ཉགས་པ་ཤར། གྲུབ་པ་ཐོབ།
རྟོག་པ་ཆོམས། བྱིས་གྲུང་ཐང་དུ་འདས་ནས་སྦྱར་བཞུ་བས་དུ་བ་ཐམས་ཅད་འོད་ཟེར་དུ་སོང་
ངོ།། ༢༢ རྫོམ་ཤངས་རྩུང་མ། འབྲུངས་ཡུལ་ཤངས་ཕྱ། ཡུལ་ལྡར་ལ་བྱིན་པས་དམ་པ་དང་
མཇལ། མོས་གུས་སྦྱེས་ནས་ཆོས་སྒོར་ཞུགས། ལོ་དྲུག་དྲིང་རི་གྲང་འཁོར་དགོན་དུ་བསྟན།
དམ་པ་འདས་ནས་ཤངས་ཕྱ་བཞུགས། སྦྱ་གཤེགས་པའི་སྦྱར་སྦྱངས་པས་རིང་བསྐལ་མང་དུ་
བྱོན། ༢༣ རྫོམ་ཞ་ཚུན་མ། འདི་མ་གཅིག་ཞ་དང་མེ་གཅིག་ཡིན་པས་གོང་དུ་མ་གཅིག་ཞ་མ་
ལུམ་སྤིང་གི་རྣམ་ཐར་དུ་གཟིགས། ༢༤ དིང་རི་གཤོང་གི་བྱ་མོ་གཞོན་ལྷ་མ། འབྲུངས་ཡུལ་
དབུ་རུ་སྟོད་ཀྱི་མར་མ། བ་དང་མཉམ་དུ་ཆོང་ལ་འོང་བར་དམ་པ་དང་མཇལ། གསུང་ལ་ངེས་
ཤེས་སྦྱེས་པས་བྱིན་རྒྱབས་ཞུགས་ཏེ་རྟོགས་པ་ཤར། དག་བཅད་ནས་ལྷགས་མར་བརྩས་ཏེ་
ཉམས་སུ་གྲངས། རིང་པོ་མ་ལོན་བར་གྲོངས་པས་འབྲོངས་ཁར་དམ་པའི་ཞལ་ནས། རང་བར་འོ་
ཅག་གི་འདིར་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་ཅིག་འདའ་བར་གདའ་གསུང་། དམ་པ་གྲོངས་པ་ཡིན་ནམ་ཞུས་
པས། དམིན། ལྷ་རྒྱན་དུ་འབྲོ་རིངས་པའི་བྱ་མོ་ཅིག་གདའ་གསུང་། རང་བར་མོ་ནད་གང་ཡང་

མེད་པ་སྤོངས་སོ། ༡༤ ཉ་མ་ཁྱིམ་པ་མ། འཁྱུངས་ཡུལ་པོང་ཤོད་གྱི་ཉ་མ་དོར་གསལ་བྱ་བ། བྱ་
ཁྱོེར་ཐམས་ཅད་འཛོམ་པ། དད་བཙོན་མོས་པ་འཛོམ་པ། སྤྱིང་ཇེ་གཏོང་པོད་དང་ལྷན་པ་ཡིན་
པས་མོ་གི་བས་ལུང་པ་འཇུག་པོད་དང་རིང་བསྐལ་དུ་སོང་བས་ཐམས་ཅད་དོ་མཆར་སྐྱེས།
མ་ཉན་དཀའ་མེད། མི་ཉན་པ་བྱེད་པའི་ཐབས་གཞན་མེད་པ། ཡང་ན་མ་སྦྱར་དཀའ་མེད་ཅེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མ་ཉར། ① བདག་པོ་མ་བྱེད་ཅེས་པའི་སྒྲུལ་ཆོག ② གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་
བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་don't save ཟེ།

མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་དང་འབྲ།

མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས། བྱས་ཉེས་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་ཚུལ་གྱི་ཁ་འཕང་འགེལ་བ། བཙན་ཆོས་
དམག་འཁྲུག་བྱེད་པར་དམག་འཁྲུག་དགའ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་དེ་ནི་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་བྱེད་
པ་ཞིག་རང་རེད། རང་སེམས་དཀར་པོར་ལྟ་སྟོན་མེད་ན་གནས་སྐབས་མ་ཉེས་ཁག་
གཡོགས་བྱུང་ཡང་གཞོང་དགོས་མེད།

མ་ཉེས་པ། ① ཉེས་པ་མེད་པའམ་སྟོན་མ་བྱུང་བ། ② [རྫིང] གྲོས་མ་བྱུང་བ།

མ་རྟེད། ① བྱ་དངོས་གང་ཞིག་བཙན་ནས་མ་རྟེད་པའི་དོན། ② གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་not found ཟེ།

མ་གཉིས་པ། [མདོན]མ་མཁམ་བྱ་ཇི།

མ་གཉིས་མ། [མདོན]ཆོགས་བདག

མ་ཉད་ཀ [ལེགས]གདོལ་པའི་རིགས་རི་ཁྲོད་པ།

མ་ཏུ་ལུང་ག [ལེགས]འཇུ་སའི་ལུང།

མ་རྒ། ཆོད་མཁམ་རྟེ་ལུའི་མ།

མ་རྟུབས་པ། མི་རིངས་པ། བྲེལ་འཚུབ་མི་བྱེད་པའི་བད་རྟེན་གི་མིང་ཡིན།

མ་རྟེན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གཞི་རྟེན་དུ་འཛིན་པའི་ས་ཁང་དངོས་པོ་སོགས།

མ་རྟོགས་པའི་རྫོ། རང་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ཁུས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་རྫོ་

ནམས་སོ།།

མ་སྒྲེས་པ། [རྟིང]མ་ལེགས་པ།

མ་དམ་རུ་ཏ་བསྐལ་བའི་རྩས་གནས་བརྒྱད། མགོ་ལྗོ་ཕྱོགས་སིང་ག་ལའི་ཡུལ། ལག་བ་གཡས་ཐོ་
གར། གཡོན་བ་ལྗོ་བྱབ་སྒྲུ་ཡུལ། ཀར་བ་གཡས་བྱང་ཤར་བལ་ཡུལ། གཡོན་བྱབ་བྱང་ཁ་ཆེའི་
ཡུལ། བོ་མཚན་བྱང་ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། ནང་རོལ་བྱབ་ཕྱོགས་ཟ་ཏོར་ཡུལ། སྤྱིང་ཤར་ཕྱོགས་
མ་ག་རྒ། ཡང་ན། སྤྱིང་ཤར་ཕྱོགས་དབུས་མ་ག་རྒ། དུར་ཁྱོད་སྒྲུ་ལ་རྩོགས། ལག་གཡས་ཤར་
ཕྱོགས་བལ་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་ལྷན་བྱབ་གཏེར། ལག་གཡོན་ལྗོ་བྱབ་ས་ལའི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་གསང་
དོན་རོལ་བ། ཀར་བ་གཡས་བྱང་ཤར་ལི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་བཅེགས། ཀར་བ་གཡོན་
བྱབ་བྱང་ཁ་ཆེའི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་ཉེ་ཆེན་བཟུལ། བོ་མཚན་བྱང་ཕྱོགས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། བྱང་ཡུལ་
ཡང་ཟེར་དུར་ཁྱོད་པད་མ་བཅེགས། ནང་རོལ་ཀུན་བྱབ་ཕྱོགས་ཟ་ཏོར་ཡུལ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་
ཐིང་གི་མ་ག་རྒ། ལང་ཀ་ཤུ་རི་མིན་པོའི་ཡུལ། དུར་ཁྱོད་ལང་ཀ་པོ། མ་གཏོགས། མ་ཐེ་བའམ་
ཤུད་པའི་དོན། ང་རང་མ་གཏོགས་མེད། དེར་སོང་ན་མ་གཏོགས་ཐབས་ཤེས་གཞན་མེད། ཁོ་མ་
གཏོགས་ཐམས་ཅད་ངལ་རྩོལ་གྱིད་དུ་སོང་། དེ་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང་།

མ་བཏབ་བྲ་བོ། རྩོ་ཞིག་སྤྲོད་དུ་སྤྲད་ན་མགོ་ཡུ་འཁོར་བར་བཞ།

མ་བརྟགས་མ་དབྱད། རགས་ཞིབ་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་ལ་ལྟ་རྟོག་དོ་སྣང་མ་བྱས་པ། གནས་ཚུལ་ཅི་
ཡིན་མ་བརྟགས་མ་དབྱད་པར་ཏོལ་རྒྱགས་ཀྱིས་བྱ་ཐབས་གཏན་འབེབས་གྱིད་མི་རུང་།

མ་ཐ། ཉུང་ཤོས་སམ་ཐ་མའི་ཡང་ཐ་མ། འདི་མ་གཏོགས་གཞན་མེད་སོགས་ལྟ་བུ།

མ་ཐན་པ། [རྟིང] མ་ཁུམ་པ།

མ་ཐུ་ར། བཅོམ་བརྒྱག་གི་ཡུལ་ཏེ། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཡུལ་དབུས་དང་ཉེ་བའི་བྱབ་བྱང་གི་
མཚམས་གྲོང་ཁྱིམ་བཅོམ་བརྒྱག་ཅེས་གསུངས།

མ་ཐེབས། མ་རྩར་བཞག་པའི་དདུལ་སོགས།

མ་ཐེམ། རྫོའི་མ་ཐེམ།

མ་ཐོགས་པ། ① ཡུན་མ་འཁོར་བ། ལས་རྒྱན་རིང་པོ་མ་ཐོགས་པ། ② མ་འཁར་བའམ་མ་འཁོན་

པ། རྒྱུང་ས་ལོའི་གཞུང་ལམ་དུ་མ་ཐོགས་པར་འགྲོ་བ།
མ་ཐོགས་པར་མོ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་བར་གྱི་ལུག་པ་བཙུག་པར་བཟུང་རྗེས་ཆེ་ལོ་བཙུག་པ་
མ་མཐུག་བཅེས་པའི་ཡར་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་བར་གྱི་དུས།
མ་མཐུག། དམའ་མཐའམ་ཐུག། གྱེ་མའི་ཐང་ལ་འཁྱུང་ང་མེད་པར་མ་ཟད། མ་མཐུག་སྐྱོམ་སེལ་གྱི་
རྒྱ་ཚུལ་ཡང་ཉིད་དཀའ།
མ་མཐུག་འཆོ་རྟེན་ལགན་སྲུང་། མི་རྣམས་འཆོ་གནས་སྐབས་བཤད་འཆོ་བ་སྐྱེལ་བ་ལགན་སྲུང་བྱེད་
པའི་མ་མཐུག་འཆོ་རྟེན་ལ་ཟེད།
མ་དག་རྒྱན་འབྲམས། སྟོལ་རྒྱན་ངན་པ་སྐྱེ་མཐུད་ནས་ལུས་པ། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོལ་མ་དག་རྒྱན་
འབྲམས་སྐྱེ་བྱིན་པ།
མ་དག་པའི་སྐྱེ་ལུས། རྫོགས་ཅིམ་བྱུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་སྟོང་བཙུད་གྱིས་
བསྐྱུས་པའི་བྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཐམས་ཅད་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་སྐྱེ་མ་དང་མི་ལམ་
སོགས་ཀྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བའོ།
མ་དག་སྒྲོ་ཅན། ལོའི་བཟོག་མེད་ནས་མ་རིག་པས་འཁྲུལ་པའི་དབང་གིས་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་
པ་མ་དག་འཁྲུལ་པར་སྤང་བའི་སྒྲོ་དང་ལྷན་པ་སྟེ་སོ་སྟེ་ལ་བའོ།
མ་དག་གཞན་དབང་། གཞན་དབང་གི་ནང་གསེས། བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁམས་གསུམ་པའི་
སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་མེད་གཉིས་སྐྱུ་སྤང་བ་སྟེ་མ་དག་ལོའི་བས་བསྐྱུས་པའི་སྟོང་
བཙུན་རྣམས་སོ།
མ་དག་ལུས་ཆེ། མ་བྱས་བྱས་རྩལ་གྱི་བདེན་ལུས་ཤོད་པ། གཞན་གྱི་ངལ་རྩལ་གྲུབ་འབྲས་རང་
གིས་བཙན་བཟུང་བྱས་ནས་མ་དག་ལུས་ཆེ་ཤོད་པའི་རི་ཆ་བའི་གནས་རེད།
མ་དག་ས་བདུན། བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔའི་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་
བའི་བར་གྱི་ས་བདུན་སོ་སྟེ། དེར་གནས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ང་རྒྱལ་ཐུབ་པ་མ་དག་
པར་ཡོད་པས་མ་དག་ས་བདུན་ཞེས་བྱའོ།
མ་དང་དཔག་སྐྱར། མ་དང་དཔག་སྐྱར་ནི་མདའ་ཤོག་བཙུ་བུག་པ་ཡིན། དཔག་མི་ལྟ་ཡོད་པ་

དེའི་མདའ་དཔོན་ཞ་སྒྲུབ་པ་སྒོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཡིན། སྤང་ཡུལ་གཙོ་བོ་དང་། དྲག་ཆས་ལ་གང་
ཡོད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གང་ཡིན་སོགས་ད་པན་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་མ་མཐོང་ངོ། བོད་
ཡིག་གསལ་གྱི་ད་བཅུ་གཉིས་པ་ན་ནི་ནད་ཀྱིས་ན་བའི་དོན་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་བཟ་མི་ཤིས་
པར་དགོངས་ནས་འདིར་མདའ་ཤོག་བཅུ་གཉིས་པའི་ཨང་རྟགས་བསྒྲིགས་མེད། གཞན་ཡང་
མ་དང་ནས་མ་དང་བར་ཉེ་མདའ་ཤོག་བཅུ་དྲུག་ནས་ཉེ་ཤུའི་བར་གྱི་ཨང་རྟགས་ནི་ཤོ་པ་མདོ་
དང་། དཔལ་འབར། ལྷོ་རོང་བཅས་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་དམག་ལ་གནང་ཡོད་པ་རེད།
མ་དད་པ། ཉེ་ཉོན་ཉེ་ཤུའི་ནང་གསེས། ཡང་དག་པའི་གནས་དང་དགེ་བའི་ཆོས་ལ་མི་མོས་པ་གཉི་
ཟུག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ལེ་ལོའི་རྟེན་གྱི་དཔེ།

མ་དུ་ལུང་ག [ལེགས] སྤྱར་ཅི་ཆེན་པོ།

མ་དེ་ག ① གཏན་ཉར་བྱ་རྒྱུའི་དེབ་ངོ་མ། ② ཆོང་གི་མ་དུལ་བཞོད་དེ་ག། ③ མ་དུས་བོད་སྡེ་བ་
གཞུང་ནས་ས་ཞིང་སོགས་ཀྱི་ཁུལ་འབབ་སྤྱད་དེ་བ་ཨ་མ། ④ [ཡུལ] བོར་བ་སོགས་དབྲག་
གྱི་དྲུག་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་འོག་གདན་གྱི་ཤིང་།

མ་དོད་པ། མི་གང་ཞིག་སྤྱོད་ལམ་སོགས་མི་མཛེས་པའི་དོན་ཉེ། མི་དེ་འགྲོ་སྤངས་འབྲུག་སྤངས་
གང་ཅིའི་ཐད་མ་དོད་པ་ཞིག་འབྲུག་ མི་དང་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་ཡོང་ས་མ་རེད།

མ་དོ། འོག་དོའམ་མང་དོ།

མ་དྲངས། མ་དུལ་བའམ། མི་བསྐྱུན་པ། གུན་སྤྱོད་ཅིང་བོ་མ་དྲངས་པ་རྣམས་མི་སོ་སོ་རང་གི་ས་
ལེགས་བཅོས་གཏོང་དགོས།

མ་དྲངས་ཐོལ་ག [རྫིང] ཅེད་མོས་གཡེངས་ཤིང་བག་མེད་དང་ཁྱོད་བག་ཅན།

མ་དྲིས་ངོས་ལེན། གཞན་གྱིས་རྩད་དྲི་མ་བྱས་ཏུང་རང་འདོད་ཀྱིས་ངོས་ལེན་ཞུས་པའམ་རང་
མཆོང་ཕྱིར་མཛོན་པ། ཡང་ན་མ་དྲིས་གཞོང་ལེན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མ་དུག་པ། དབང་ལྷག་གི་བྱ་རྒྱུང་བ་གདོང་དུག་གི་མིང་། མ་དུག་ནི་མུ་མཛད་། མེ་ལྷ། གཞུ། འདམ་
བྱའི་ཆལ། སྤྱིན་དུག་ས་ག་སྟེ་དུག་ལ་ཟེད།

མ་དུག་གཞོན་བྱ། [མཛོན]གདོང་དུག

མ་རྩོས་གནས། [མཛོན]ངང་པ་སྟེ།

མ་རྩོས་མཆོ། མཆོ་མ་པམ་གྱི་མིང་གཞན།

མ་དྲ་ན། འདི་ལྷགས་ཀྱི་དབང་སྐྱར་གྱི་ཆོགས་འཁོར་གྱི་དབང་སྐྱར་དམ་ཆས་ཆང་ལ་མ་དྲ་ན་ཞེས་
འབོད་པ་ཡིན་པས་ཆང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་སོ།

མ་གདན། འོག་གཞིའི་གདན།

མ་འདེད། བོད་ལུགས་འབྱུང་ཅིས་ནང་དུ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་ཅི་བ། མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཅན།
གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་ཁྲད་གཞི་ཁྲད་ཆོས་འགའ་
ཞིག་དཔེའི་ཁྲད་གཞི་ཁྲད་ཆོས་དང་འོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བཞུགས་ཅིང་། བར་གྱི་འབྲེལ་སྐྱེས་
བསྐྱས་པའི་རྒྱན་ཞིག་

མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། སྟོན་པས་བསྐྱས་
པ་དུག་དང་། རྟོགས་པས་བསྐྱས་པ་དུག་དང་། མཛད་པས་བསྐྱས་པ་གསུམ་དང་། དུས་ཀྱིས་
བསྐྱས་པ་གསུམ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ།

མ་འདྲེས་པའི་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ། དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་

མ་འདྲེས་པའི་མ་རིག་པ། ཅ་ཉོན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་བདེན་དོན་མི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་
མྱོངས་པའི་ཉོན་ཡིད།

མ་ན་ཏུ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ། ལྷ་པོ། དེ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ལྷ་ཞེས་ཏད་དང་།
ནའོ་ཞེས་མྱད་པར་འབྱུག་པས་ཏུ་མྱད་ཅེས་འབྱུར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་རྩྱུ་ཆེན་ཀ་རས་མཛད་པའི་
རིན་ཆེན་བརྟག་ཐབས་པད་དཀར་ཆུན་པོ་ལས། དམར་ཁྲ་འདུག་ན་མ་ན་ཏུ་ཞེས་བཤད། རྒྱ་
ཡི་སྐད་ཡིན་བསྐྱར་ན་ཏུ་མྱད་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། རྒྱ་སྐད་དུ་མ་ན་ཏུ་ནི་གཟི་
རིགས་དམན་པར་བཤད།

མ་ནངས་པ། མ་ལངས་པའི་བརྟེན་ཅིང་།

མ་ནས། གཞི་ནས་སམ་ཅ་བ་ནས། ད་རེས་ཙམ་མིན་པར་མ་ནས་མི་འདི་ཡག་པོ་མེད།

མ་ནི་ཁྱི་སྐྱོར། བོད་སྐད་གནས་སུ་མ་ཉི་འཁོར་ཆེན་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། ཆེ་བ་ལ་མ་ཉི་དུང་ལྷུར་

གཅིག་དང་། འབྲིང་བ་ལ་བྱེ་བ་དང་ས་ཡ། རྩེ་ཤོས་ནི་མ་ཉི་འཁོར་ཆེན་དགོན་བ་མང་པོར་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཅིང་། འཁོར་ཆེན་གྱི་དཀྱིལ་དུ་འཁོར་རྟེན་ལྷགས་ཀྱི་སྟོག་ཤིང་འཁྱོག་གསུམ་
བྱས་པ་ཞིག་སྤྲས་པ་དེར་སྐོར་བྱེད་ཐག་པ་བཏགས་ཡོད་པས་སྐོར་བ་པོས་ཐག་པ་དེར་བརྩེད་
ནས་རྒྱན་མི་ཆད་པར་བསྐོར་བའི་སྟོལ་ཡོད།

མ་ནིང་། ཤོ་མིན་མོ་མིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཐའ་གཉིས་སྤངས་དང་། མཚན་ཉིད། མཚན་མེད།
གསུམ་པའི་རང་བཞིན་བཅས་སོ།།

མ་ནིང་གོ་ལ། དེས་མ་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་རི་ཐང་མཚམས་སུ་སྐྱེ་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་
ཆོ། ལྷ་རྩེ་སྟོ་མས། ལུས་པས་ཤ་དུག་སོགས་དུག་ནད་འཛོམས། སྤྲུག་དུག་ཐབས་དང་།
མཁྲིས་ནད་མིག་མེད། རྒྱང་ཐབས་སོགས་ལ་པན།

མ་ནིང་ཅ། དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཅད་པའི་ནད་མེད་ཀྱི་རྩ་རྒྱུད་འཇམ་ལ་དལ་བར་འཕར་བ་ཞིག་གི་
མིང་སྟེ། བཟ་འབྲས་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་ནིང་རྩ་ནི། འཛིག་རྟེན་
ན་པོ་མོ་གང་གི་སྟོགས་སུ་མ་ལྟར་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་མཚན་མ་དང་ལྷན་པ་ལ་མ་ནིང་ཞེས་
བྲགས་པས་དེ་དང་བད་ཀན་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེད་པའི་ནད་མེད་རྩའི་འཕར་རྩལ་གཉིས་དཔེ་
དོན་སྦྱར་བ་ཞིག་གོ་ཞེས་དང་། གོང་སྤྲན་པས། མ་ནིང་རྩ་ཞེས་བད་ཀན་རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེད་
པའི་ནད་མེད་ཀྱི་འཕར་རྩ་དེ་ཉིད་སྟོམ་ལ་རགས་པ་དང་། སྤ་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་མ་ཡིན་པ་
འཕར་བས་དེ་དང་མ་ནིང་གཉིས་དཔེ་དོན་སྦྱར་ནས་བཤད་པོ། ཞེས་དང་། འབེ་ལོ་རྩ་ཆེ་
དབང་ཀུན་བྱུང་གིས་མཛད་པའི་ཐོར་བུའི་སྐོར་ཉེར་མཁོ་སྤྲོ་ཆོགས་བསྤྲས་པ་ལས། མ་ནིང་རྩ་
ནི། མིའི་ལུས་ཁམས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གྱིས་སྦྱེད་པར་ཡིན་པས་དེ་
ལ་བརྟེན་ནས་ཁམས་རང་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྦྱར་བའི་ནད་མེད་ཀྱི་རྩ་འཕར་རྩལ་མི་འབྲ་བ་
གསུམ་མཆིས་པའི་ནད་ཆོན། བད་ཀན་རང་བཞིན་གྱི་ཤས་ཆེར་བསྦྱེད་པའི་རྒྱན་རྩ་འཇམ་ལ་
དལ་བར་འཕར་བ་ཞིག་གི་མིང་རོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

མ་ནིང་རིགས་ལ། ཟ་མ་མ་ནིང་མཚན་གཉིས་པ། མཚན་མེད་རྒྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་མ་ནིང་།
འབྱུང་ནས་ལྔར་བའི་མ་ནིང་། མ་ནིང་ཐག་དོག་ཅན། ཉམས་པ་མ་ནིང་རོ།།

མ་ཉིང་ལུ་པ། ལུ་པ་པ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ་བསྐྱུ། ལུ་ཉེས་དོད། ལུ་པ་པ་ཆུ་བསགས་པ་
དང། རྫོམ་དད་བྱེད་པ་ལ་བན།

མ་ཉིང་ཆུ་སྐྱུགས། རྫོ་སྐྱུ་ཞིག་སྟེ་ཆད་པ་སེལ་བར་བན། མ་ཉིང་ཅུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཅའི་མིང་གི་
རྣམ་གངས་ཤིག།

མ་ཉིང་ཡི་གེ དག་ཐོག་ནས་རྫོད་སྐབས་སྐྱ་གདངས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་ཚེ་ལ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་རན་
བཤམ། གྲིམས་ལྟོད་འཆོམས་སོ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ① མིང་གཞིའི་མ་ཉིང་ཡི་གེ་ཁ་ཆ་ཐ་
པ་ཆ་ལ། ② རྫོན་འབྲུག་གི་མ་ཉིང་ཡི་གེ་ག་ད། ③ རྫོམ་འབྲུག་གི་མ་ཉིང་ཡི་གེ་ན་ར་ལ།

མ་ཉི། [ཡིགས།] རོར་བྱའི་རྒྱན་ཆ།

མ་ཉི་བཀའ་འབྲུམ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོས་བཅམས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བ་སྟོར་
དང། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་བཀའ་ཆེམས་སོགས་བོད་གཉིས་ཡོད་དོ།

མ་ཉི་འཁོར་ལོ། མ་ཉི་ཡིག་རྒྱག་མང་པོ་བྲིལ་བའི་འཁོར་ལོ།

མ་ཉི་རྒྱང་འཕོད། དབྱངས་རྟའི་ལམ་ནས་མ་ཉི་སྐྱད་གསང་མཐོན་པོས་འདོན་པ། མ་ཉི་མགུར་
དབྱངས། མ་ཉིའི་མྱིང་བྱ་སོགས་སྐྱ་སྐྱན་མོ་བཏང་ན་དགེ་བ་ཡོད་པར་བཅི།

མ་ཉི་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ ལོར་དགེ་ལྷན་ཆོས་འཁོར་མྱིང་གིས་
བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་འན་ཅ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་ཉི་ཆུ་འཁོར། ཆུ་ས་སྟོར་བའི་མ་ཉིའི་འཁོར་ལོ།

མ་ཉི་ཐང་རྟོག [ཡུལ།] ཁ་གདན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་གི་མིང་།

མ་ཉི་དུང་། མ་ཉི་འདོན་ཐངས་དུང་ལྷུང་གཅིག་དཔང་པོར་བཅུགས་པ་སྟེ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྲོལ་ནང་གི་
མནའ་ཆོག་ཅིག།

མ་ཉི་དུང་འཁོར། མ་ཉི་གངས་དུང་ལྷུང་གཅིག་ཡོད་པའི་འཁོར་ཆེན།

མ་ཉི་འཕེན་འཕེན། ① ཐགས་ཐོགས་མེད་པ། ཁ་བདེ་པོའི་མི་དེས་སྐྱད་ཆ་བཤའ་ན་ཆུ་རྒྱག་རྒྱག་
མ་ཉི་འཕེན་འཕེན་པེད། ② སྐྱད་ཆ་བསྐྱར་སྟོར་ཡང་སྟོར་ཁོན་པོད་པ། མི་དེ་སྐྱར་དོན་ཁོན་

མ་ཁེ་འཕྲེན་འཕྲེན་བྱེད་མཁལ་ཞིག་རེད།
མ་ཁེ་བྱིསྤ། ཡེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་བ་ལེ་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་ཏུ་བསྦྱར་ན།
འོར་བུའི་ཤིང་ཞེས་འགྱུར་བར་དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་བྱི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས་གསུངས།
མ་ཁེ་མ། ① སེལ་སྟན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག ② མ་ཁེའི་རི་མོ་ཡོད་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག ③ མ་ཁེ་དབྱངས་
སྤྱ་འཕྲེན་མཁལ་ཀྱི་བུད་མེད།
མ་ཁེ་རྒྱུང་འཁོར། རྒྱུང་གིས་སྒྲོར་པའི་མ་ཁེ་འཁོར་ལོ།
མ་ཁེ་ལག་སྒྲོར། མ་ཁེ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་དྲིལ་བཅུག་སྟེ་ལག་ཏུ་བསྒྲོར་རྒྱ་ཞིག
མ་ཁེའི་རྒྱུ། ལྷན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྱགས་མ་ཁེ་རྒྱན་མི་ཆད་པ་འདོན་པའི་མཐུན་ཁྱེན་
སྒྲོར་བ།
མ་ཁེའི་ཐུན། མ་ཁེ་འདོན་པའི་སྤྱ་རྒྱན་མི་ཆད་པར་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པའི་ཐུན་པ།
མ་ཁེའི་རྩོ་ཐུང། ཡིག་དྲུག་རྩོ་ལ་བསྐོས་པ་རྣམས་བཅིག་པར་བཅིགས་པའི་ཐུང་པོ།
མ་བུ། ① སྟོ་ཞིག ② [ཡེགས་]མི།
མ་བུ་ཁྲག་ཅན། བསེ་ཤིང་དཀར་པོའི་འབྲས་བུ་སྟེ། ལུས་པས་སྲིན་ནད་གསོད། བོ་རིམས་སེལ།
མ་བུ་བཅུ་བཞི། རྒྱ་གར་སྤྱད་དེ་མིའི་རིགས་བཅུ་བཞི་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། མ་བུ་ཞེས་པ་ཡེགས་
སྤྱར་སྤྱད་དེ་མིའམ་མིའི་རིགས་ཞེས་པ་ལོ། སྤྱར་རྒྱ་གར་ཏུ་མིའི་རིམ་བཤེས་བཤེས་བྱེ་
པའི་ནང་ནས་རྒྱལ་རིགས་ལ་རྒྱུང་ཐང་དང་། ཏྲ་བ། སྤང་ཆེན། ཤིང་ཏྲ་བ་བཞི་དང་། བམ་ཟེའི་
རིགས་ལ་ནགས་གནས་དང་། ཁྲིམ་གནས། དཀའ་ཐུབ་པ་གསུམ། རྩེ་རིགས་ལ་ཡིག་མཁལ་
དང་། ཆོང་བ། སྤན་པ་གསུམ། དམངས་རིགས་ལ་ས་གཞི་རྩོ་བ་དང་། བ་ལང་སྒྲོང་བ། འཕྲིམ་
ལས་པ། ཁྲིམ་གནས་པ་བཞི་བཅས་བསྟོམས་ནས་བཅུ་བཞི་ཡོད།
མ་བུ་པ་བྲ། མ་བུའི་ལོ་མ། རོ་མངར་ཞིང་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་ཁྲག་རྒྱུང་གི་ནད་
དང་། བད་ཀན་སྤྲུག་པོ། སྟོག་པ། བད་མཁྲིས་བཅས་ལ་པན།
མ་བུ་སྟོས་དཀར་སྟོས་དཀར་ཤིང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

མ་ཁུ་ལུ་ཅུར། སྐ་སྐྱག་ཁོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཁོད་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་ཁུ་ལུ་ཅུར་ནི། སྤྱིར་སྐ་ལ་སྐ་སྐྱད་དང་། སྐ་སེར། སྐ་སྐྱག་བཅས་རིགས་གསུམ་དང་། རྩེ་བྲག་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་སྐ་སྐྱག་ལའང་རིགས་གསུམ་མཆིས་ཤིང་། གཡུང་བ་མདོག་དམར་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྐ་དམར། སྐྱག་ཉམས་ལྡན་བ་ལ་སྐ་སྐྱག་ཁོད་སྐྱག་ཉམས་དོད་ཅམ་མཁུགས་ཤིང་ཁོང་སྐྱ་ཡོད་བ་ལ་མ་ཁུ་ལུ་ཅུར་ཞེས།

མ་ཁུ་བསེ་ཤིང་། བསེ་ཤིང་དཀར་པོའི་འབྲས་བུ་གོ་བྱི་ཟེར་བ་དེའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མ་ཁུ་བསེ་ཤིང་བསེ་མ་ཁུ། མ་ཁུ་ཁྲག་ཅན་བསེ་འབྲས་དང་། བསེ་འབྲས་རྣམས་ནི་གོ་བྱིའི་མིང་།

མ་ཁུའི་བྲ། [མདོན་མི།]

མ་ལེ། ཨོལ་སྐོ་སྐྱ་མ་ལེ།

མ་ལོ་རྟ། [ལེགས་]ཆོན་ལྗོང་རོས།

མ་གནས། དངོས་པོའི་མ་ཅའི་རིན་པོང་། བཟོ་སྐྱན་མ་གནས།

མ་པང་། ལྷོག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་main board ཟེར།

མ་པང་སྤྱིག་གཞི། ལྷོག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་board infrastructure ཟེར།

མ་པད། ལྷའི་བཞུགས་ཁྲིའི་པད་གདན།

མ་དཔེ། དཔེ་བྱ་སའི་མ་ཕྱི། མ་དཔེ་ལྟར་འབྲི་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་sample ཟེར།

མ་དཔེ་འབྲེལ་བུས། རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་མ་དཔེ་ལྟར་བསྐྱར་དུ་གསར་བྲིས་བྱས་པའི་བརྒྱུ་ལས་བྱེད་པའི་དེའི་ནང་རྒྱན་སྟོལ་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལག་ཅུལ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཟོས་པའི་མ་དཔེ་འབྲེལ་བུས་དང་། མ་དཔེ་རོ་མ་སྤང་ཉར་རམ། ལག་ཅུལ་རྒྱན་སྟོལ་གྱི་

ཕྱིར་དུ་བཅོས་པའི་མ་དཔེའི་ཆབ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་ལྡན་པའི་མ་དཔེ་འདྲ་བཤུས་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་
བ་ཡོད་པ་རེད།

མ་པམ་བ། ① གཞན་ལས་མ་པམ་བ། ② [མངོན]རྒྱལ་བ་བྱམས་མགོན།

མ་པམ་མཆོ། མ་པམ་གཡུ་མཆོའི་བསྐྱས་མིང་།

མ་པམ་གཡུ་མཆོ། བོད་ཀྱི་མཆོ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཤིང་

རྫོང་གི་དབུས་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཅིང་། མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༢༥༡༩ཡོད།

མ་མེར། [རྫིང] མ་རྒྱས་བ།

མ་ཕྱ། ① ཡིག་རིགས་སོགས་ཀྱི་རྩ་བའམ་ཕྱ་ལོ། དཔེ་ཆ་བཤུས་ཏེ་མ་ཕྱི་ཕྱིར་བསྐོགས་བ། ② མའི་མ།

མ་ཕྱི་མ། ཨ་མ་གཉིས་པའམ་མ་གཡར།

མ་ཕྱོགས། ① ཨ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན། ② འོག་ཕྱོགས།

མ་འབྲུ་མ། [ཡུལ]མ་འབྲུ་མ་ཞེས་མ་མོ་དང་ཡུག་གུ་མཉམ་དུ་ཁྱིད་པ་ལ་ཟེར།

མ་བྲ། ① མ་དང་བྲ་གྲ། ② བྲག་རྩིས་ཀྱི་འབྲུང་བ་མ་བྲ། ③ མ་རྩ་དང་སྐྱེད་ལ། ④ མ་ཡིག་དང་

འདྲ་བཤུས། འཆར་གཞི་མ་བྲ། དཔེ་ཆ་མ་བྲ།

མ་བྲ་གོ་ལྟོག་གི་བྲ། སྤར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐོལ་ལྟར་ཨ་མའི་ལག་རྩ་ལ་བརྟེན་ནས་བྲ་ཆ་རྣམས་ལ་

གཤགས་རྒྱལ་ཡོད་མེད་སོགས་བརྟག་པའི་མོ་བྲ་སྟེ་ངོ་མཆར་རྩ་བདུན་གྱི་ནང་གསལ་གྱི་ག

མ་བྲ་དབྱ་གྲོགས། འབྲུང་རྩིས་ཀྱི་ཐ་སྙད། ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་རྒྱ་ཁམས་སྤའི་འབྲེལ་བ་བྲུབ་རྒྱལ་

བརྩི་ཐབས་ཞིག་ འབྲུང་རྩིས་ཉེར་མཁོ་བྲུམ་བཟང་ལས། ཤིང་མ་རྒྱ་ལ་རྒྱ་མ་ལྷགས། ལྷགས་

མ་ས་ལ་ས་མ་མེ། མེ་ཡི་མ་ནི་ཤིང་ཡིན་ཡིན་ནོ། ཤིང་བྲ་མེ་ལ་མེ་བྲ་ས། ས་བྲ་ལྷགས་ལ་

ལྷགས་བྲ་རྒྱ། རྒྱ་ཡི་བྲ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཤིང་དབྱ་ལྷགས་ལ་ལྷགས་དབྱ་མེ། མེ་དབྱ་རྒྱ་ལ་རྒྱ་

དབྱ་ས། ས་ཡི་དབྱ་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཤིང་གྲོགས་ས་ལ་ས་གྲོགས་རྒྱ། རྒྱ་གྲོགས་མེ་ལ་མེ་

གྲོགས་ལྷགས། ལྷགས་ཀྱི་གྲོགས་ནི་ཤིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་པའོ།

མ་བྲའི་འཛོད་བརྟེན། མ་དང་བྲ་གཉིས་ཀའི་ཡུས་བདེ་ཐང་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས།

མ་བྲན། མ་ཆེན་དང་འདྲ།

མ་བྱེན་པ་མེ་ལེན་པ། གཞན་ལོར་སྤྱི་ལོར་རྒྱ་ལོ་ལས་ལ་མེ་འཇུག་པའི་དོན། ཡང་ན་མི་རྒྱ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མ་བྱེན་པར་ལེན་པ། གཞན་གྱི་ལོར་རྒྱ་པ་དང་འཕྲོག་པ་དང་གཡོ་ཐབས་གྱིས་ལེན་པ།

མ་བྱེན་པར་མེ་ལེན་པའི་ཁྲིམས། གཞན་གྱི་རྒྱ་ལོར་བརྒྱ་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས་ཤིག་སྟེ། ཡོངས་
གྲགས་སུ་བརྒྱས་པ་འཇུག་གི་ཞལ་ལྟེ་ཟེར། དེ་ཡང་སྤར་བཅན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བརྒྱས་
འཇུག་ཐོབ་ཆ་མཐོ་ཤོས་སྒྲ་མ་དང་། དགོན་པ། ལྷ་ཁང་བཅས་ལ་བརྒྱ་འཇུག་ཞེས་ལྟུང་བརྒྱ་
ཐམས་པའི་རེན་ཐང་གི་ཉེས་ཆད། དེའི་འོག་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱ་ལོར་ལ་བརྒྱས་འཇུག་ལྟུང་
བརྒྱད་ལྷ། ཡུལ་མི་རང་མཉམ་ལུང་པའི་མི་ལ་བརྒྱས་འཇུག་ལྟུང་དང་རོ་པོ་ཅིས་པའི་བརྒྱད།
ཁྲིམ་མཆོས་ལུང་པ་གཞན་གྱི་མིས་བརྒྱས་པ་ལ་བརྒྱས་འཇུག་ལྟུང་དང་རོ་པོ་ཅིས་པའི་བརྒྱད།
པའི་དགུ་འཇུག་སྟོན་པ་བཅས་ཡིན།

མ་བྱེན་པས་ཉེ་བར་འཆོ་བའི་ལུང་བྱེད། ལུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས་རང་གིས་
བྱེན་ཟེན་པའམ་རང་དང་རྩ་མ་མི་གཅིག་པའི་དགེ་སྟོང་གི་གོས་མ་བྱེན་པར་ཡོངས་སྟོན་པའོ།

མ་བྱེན་ལེན། མ་བྱེན་པར་ལེན་པའི་བསྐྱས་ཆོག

མ་བྱེན་ལེན་གྱི་པམ་པ། པམ་པ་བཞིའི་ནང་གསེས།

གཞི་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་རེན་ཐང་ཆང་པ། པམ་མ་པ་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་གྱིས། སྦྱོར་བ་རང་
གིས་དངོས་སུ་བརྒྱས་པའམ་གཞན་ལ་རྒྱར་བཅུག་ནས། མཐར་ཐུག་དངོས་པོ་དེ་བདག་པོ་དང་
ཐལ་ནས་བདག་གིར་བྱས་པའོ། རེན་ཐང་གི་ཆད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་ཀྱང་ཀུར་པ་ཉིའི་
བཞི་ཆ་སྟེ། དངུལ་ཞོ་གང་ཅམ་རེན་ཐང་གི་ཆད་དུ་གྲགས་སོ།

མ་བྱུང་སྟོན་འགོག་རྒྱ་དན་མ་ཡོང་གོང་ནས་འགོག་ཐབས་བྱེད་པ། མི་སྤྲུགས་ལ་ནད་རིམས་མ་
བྱུང་སྟོན་འགོག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་དགོས།

མ་བྱུང་པ། ཉེས་སྟོན་དང་། ལོར་འཁྲུལ།

མ་འབྱོར་པའི་བརྟེན་གྱི་སྟོན་ལྟར་འཁྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་
ཅིག་དེ་བྱེན་སྟངས་nonreceipt notification ཟེར།

མ་འབྲུ། མ་ཅའི་འབྲུ་སྟེ་མཆོད་རྒྱན་དུ་དམིགས་པའི་འབྲུའོ།
མ་མ། སྤུ་གྲུ་ལ་སྤྱད་སྒྲོལ་འཛོལ་ཅི་བྱེད་པའི་མ་ཆབ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉེ་བའི་མ་དང་། མ་
གཉིས་པ། མ་གཞན། འཛིན་མ་བཅས་སོ།
མ་མ་མགོ་ཅག་སྟེ་ཞིག
མ་མ་རྒྱས་རྒྱས། སྟེ་ཞིག
མ་མ་བཞི། བང་ན་འཛོལ་པའི་མ་མ་དང་། ལུ་མ་སྤྱན་པའི་མ་མ། ཁྲི་མ་འབྲེ་བའི་མ་མ། ཅེ་ན་གྲོགས་
བྱེད་ཀྱི་མ་མ་སྟེ་བཞི།
མ་མ་སྤྱུ་ཅུ་སོ་གཉིས། མཆོམས་ལ་རེ་བ་མེད་པའི་མ་མ་བརྒྱད། མཆོམས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་
མ་མ་བརྒྱད། རྟེན་པ་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་མ་མ་དུག་གོ་འདིའི་དང་བོ་ནི། སྟོར་བས་འགྲོ་མའི་
མ་མ་བཞི། དེས་བར་འབྱེད་པའི་མ་མ་བཞིའོ།
མ་མད། [རྟེན] མ་དང་བྱ་སོ།
མ་མེས། མའི་པ།
མ་མོ། ① བྱ་སོ། ② མོ་ལུག ③ [ལྷོ་ཀྱུ་ཆོས་མངོན་པ།] ④ ག་ཟ་འབྲུང་པོའི་རིགས་ཤིག ⑤ ལྷ་སོ།
མ་མའི་མ། ལྷ་སོ་ལྷ་མ།
མ་མོག [ཡུལ]མིང་བལ།
མ་མོས་འཕེལ། [མངོན]རྒྱུང་སྤྱི།
མ་མོས་པའི་ལོ་ཉོག་མ་མོས་ལོ་ཐོག་དང་གཅིག
མ་མོས་ལོ་ཐོག་སྟེན་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྤྱར་བའི་ཞིང་སྤྱེས་ལོ་ཐོག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། དེ་ཅུ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཡང་འགྲུགས་འདོད་དགའི་
གཏེར་འབེབས་ལས། སྟོན་ཆེ་མང་བོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དུས། སུས་ཀྱང་མ་མོས་རང་
བྱུང་ལོ་ཐོག་ཏུ། སྤྱི་དགའི་བསོད་ནམས་ལས་འབྱུངས་སྟེ་མ་ལ། དེང་འདྲིར་མ་མོས་ལོ་ཐོག་
ཅེས་སྤྲུགས།
མ་སྤྱད། ① མ་དང་བྱ་སོ། ② ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ཡོན་ཏན་མ་སྤྱད་པ། ལུས་ཅལ་མ་སྤྱད་པ། ལམ་

ལུགས་མ་སྤང་བ།

མ་སྤང་ལུང་རྟོགས། ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལུང་གི་ཡོན་ཏན་དང་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན།

མ་སྤོན་པའི་ཆ་བ། མ་སྤོན་པའི་ཆ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཆ་བའི་ནད་བད་རྒྱུད་དང་བསྐྱོངས་ནས་རྒྱུད་གིས་
ཆ་བའི་ནད་ལུས་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བར་གཏོར་བས་ཆ་བ་བྱེད། དེ་ལ་བད་ཀན་གྱིས་ཆ་བའི་མགོ་
མནན་ནས་ཆ་བའི་ནད་ལུགས་གང་ཡོད་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་མ་རུས་པ་དེ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་
མའེ་ཐོག་ཏུ་ཤིང་རྩོན་པ་བསྐྱན་ན་རྩོན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེ་ལུགས་ཡོངས་རྫོགས་སྤྱོད་མ་རུས་
ཤིང་། མའེ་འཕྱོ་ཡང་ཆད་མ་རྩལ་པ་དུ་བ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ཆ་བ་མ་སྤོན་པ་ཟེར། སྐབས་
འདི་ཆ་བའི་ནད་དེ་ལུས་རྒྱུད་ས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་འདེས་ཏེ། བད་ཁྲག་དང་རྒྱུད་ཁྲག་གཉིས་
རྒྱུད་དང་འོ་མ་འདེས་པ་འབྲ་བ་ལུངས་དཀར་གྱི་མར་བཞེན་ལུས་ཀྱན་ལ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

མ་སྤོན་པའི་ཆ་བའི་དབྱེ་བ། ༡ རང་ཉིད་སྤོན་བ། བད་ཁམས་ཁྲག་མཁྱིས་ཤས་ཆེ་བའི་མི་རྣམས་
ལ། ཆ་བ་ཁྲག་མཁྱིས་སོགས་རང་གནས་སུ་བབས་པར་ཟས་སྤྱོད་མ་ལོག་པར་བརྟེན་པ་ནི་
རྒྱན་ལྟ་གྱི་ཆ་བ་ཡིན། དེ་ནི་མཁྱིས་ཤས་ཆེན་ཞག་བདུན་གྱི་དུས་སུ་སྤོན་པས། དེ་ལ་ཅ་
དག་ཞན། རྒྱ་རྟོག་མིན། དང་ག་བདེ་མིན། མགོ་དང་ཆེགས་བཞེན་ཆེ་རྒྱུད། གང་ལུས་བྱེད་
ལུགས་རྣམས་ལས་ནད་སྟོབས་ཆེ་རྒྱུད་དཔག་དགོས། ༢ སྤོན་ཡོང་མེད་བ། ①གནད་དུ་བབས་
བ། སྤོ་བྱུང་དུ་དོན་སྤོད་རྣམས་ལ་འབྲམས་འབྲུགས་རིམས་དུག་རྣམས་བབས་པས་དོན་སྤོད་
འབྲལ་བས་སྤོན་པའི་ཡོང་ཁམས་ཀྱི་དུས་མེད་དོ། ② སྤོར་བ་ལོག་བ། ཆ་བ་བད་རྒྱུད་
གཉིས་ལ་བབས་པ་ཟས་ཤ་ཆད་སོགས་ཤོད་ཅན་དང་། སྤོད་ལམ་དག་ལུགས་བཅས་འདོམ་
བས་ཆ་བ་སྤོན་ཡོང་མེད་པ་སོགས་ལ་སྤྱར་དུ་ཞོལ་བ་དེའི་རྟགས་སུ་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་། དབང་
པོའི་གཞི་མདངས་རྣམས་འཆོར། ན་མ་ཐག་ཏུ་བྱུག་ཆེ་ཅར་ལ་ཐེབས་ཞེས་པ་ནད་སོགས་མ་ཐག་
ཏུ་འགྲལ་མི་རུས་པ། ཉལ་བ་དང་། སྟེས་པ། ཅོག་ལུར་གང་འདྲ་འདུག་ཀྱང་མི་བདེ་བ་སོགས།
༣ སྤོན་དུ་མི་འདོད་བ། ①རྒྱུད་གིས་ ཅ་འབྲུག་ལུས་ཀྱན་བརྒྱུད་ས་པ་འབྲ་བ། སྤོང་སྤྱུགས་བྱེད།
གཡལ་འབྱུང་། ལུས་འདར། མིག་དཔངས་མཐོ། མཆི་མ་འཛུགས། ② བད་ཀན་དག་གིས། ཁ་
མང་ལ། མཆི་མ་སྐབས་མང་། སོ་བ་རྩིང་བ་སྟེ་རྒྱས་པ། དང་ག་མི་བདེ་ཞིང་སྤྱུག་པ། ལུས་ཤོད་

ཆུང་བ་བཅས་སོ། ③ རྒྱུན་གྱིས་བྱེད་པ། ཆུ་ཁྱེད་ཞོད་ར་གཏར་བ་ཤལ་རྩལ་ཐང་སོགས་ཀྱིས་
རྒྱུན་གྱིས་བྱེད་པའི་རྟགས་ནི། ལུས་རྩལ། ཤེད་རྩལ། ཁྱེད་ལུས་མ་འཕེས་པ། མེ་ཉི་ལ་དད།
མ་སྒྲིན་ཆ་བ། ཆ་བ་ལུས་ལ་ཐོག་མར་ཐོག་སྐབས་བད་རྒྱུད་གཉིས་གང་ཡོད་དང་འདོམས་ཏེ་ཆ་བ་
རྒྱུད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐབས།

མ་སྒྱུར་རྒྱ་ཐུག་གང་ཡང་སྤངས་སྒྱུར་བ།
མ་སྒྱུར་དགུ་འདུས། ལས་སྒྲུབ་ཆོགས་པ་བྱེད་སྒྱུར་བ་སྟེ་སྒྱུར་བ་ལུན་སྤྲུམ་ཆོགས་པོ་ཡོད་པར་གོ་
མ་སྒྱུས་པས་འདུལ་བ་སྦྱིན་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་རྩོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་
ཞིག་སྟེ། སེམས་མ་སྒྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ལྟར་བ་བྱུང་མ་བྱུང་བར་དུ་བརྟག་ནས། མ་བྱུང་བར་
དེས་ན་དག་པ་སྦྱིན། བྱུང་བར་དེས་ན་བྱིར་བཅོས་ནས་གང་མས་ངག་སྦྱིན་པར་བྱེད་པའོ།

མ་སྒྱུར་ཅ་མ། མ་སྟོགས་ཅ་མ་ཞེས་པའི་དོན།
མ་དམིགས་པའི་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས། འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། རྟགས་
དང་དགག་ཆོས་གཉིས་བྱིན་ཅི་ལོག་པ། དཔེར་ན། ལུས་པས་དག་པའི་ས་སྒྱུགས་ཆོས་ཅན།
སྤང་རུང་གི་ལུས་པ་ཡོད་དེ། སྤང་རུང་གི་ལུས་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྱིར།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གི་ནང་གསེས། དགག་བྱ་འཁོག་པ་ལ་རྩལ་གསུམ་ཆང་
བ་སྟེ། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་
རྒྱུད་ལ་ཤ་ཟ་འཕེས་པའི་དབུག་ཤེས་དོན་མཐུན་མེད་དེ། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཤ་ཟ་དམིགས་
བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འཁོག་བྱེད་མི་སྤང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་
དགག་བྱ་ཤ་ཟ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དེས་ཤེས་དོན་མཐུན་འཇུག་པ་བཀག་པའོ།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཉིས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་ཐོའི་སྒྲོན་ནས་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་
གཉིས་ཏེ། མི་སྤང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སོ།

མ་ཅ། ① མ་གཞི། ② མ་དདུལ། ཆོང་ཐོག་གི་མ་རྩའི་རྒྱུད་ཡོངས་པ། ཞིང་ལས་ཀྱི་མ་རྩ་རྩལ་གས་
པ། མ་རྩའི་རྒྱུད་དདུལ། མ་རྩའི་རྒྱུད་བདག་སྤྱིར་སྤྱོད་མ་རྩ་ཤི་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩ་
ཅོར་དང་། ཅོང་ཅ། ཡོངས་སྒྱུར། དེན་རྩ་བཅས་སོ། ③ མ་བྱུང་དག་སྟོགས་འབྱུང་བ་བརྟེ་བའི་

སྐབས་ཤིང་མ་ས་ལྟ་བུ་འཕྲད་པ་དེ་ལ་མ་ཅ་ཆེས་ཟེར།
མ་ཅ་ཆེར་འཛོག་ཀྱང་སི། མ་ཅ་མི་སྐྱེར་རམ་ཆོག་ས་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་མ་
བཏོན་པའི་ཀྱང་སི་ལ་བཟོད།
མ་ཅ་ཅན། མ་ཅ་བརྒྱུད་ཞིང་བཟོ་བའི་ངལ་ཚོལ་ལྷག་མར་བལྟ་གཞོག་བྱེད་མཁན་ལ་ཟེར།
མ་ཅ་སྟོངས་པ། ཀྱང་སི་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་མ་ཅ་ཡོངས་སུ་དེབ་པ། སྐབ་དེབ་པ་
དང་། ཏ་ལོག་པ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མ་ཅའི་རིང་ལུགས། མ་ཅ་ཅན་ལ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་དབང་བར་མ་ཟད། སྐྱེ་བའི་ངལ་ཚོལ་ལ་བལྟ་
གཞོག་དང་། རིན་ཐང་ལྷག་མ་བཅོར་ལེན་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་ལ་ཟེར།
མ་གཙང་གཙང་པོ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཉའ་ནང་རྫོང་གི་འབབ་ཆུ་ཞིག་གཉའ་ནང་ཕྱ་ཆུའང་
ཟེར། ལྷོ་རོ་ས་བལ་ཡུལ་དུ་འབབ།
མ་ཆང་། ① ཨ་མའི་བྲིས་མཁ། ཞང་བའི་བྲིས། ② མི་ཆང་མ་ཟུར་གཉིས་སུ་བྲེ་བའི་མ་ཆང་སྟེ་
བྲིས་ཆེ་བ།
མ་ཆང་བ་མེད་པ། ཆ་ཆང་བ། མཁོ་ཆས་མ་ཆང་བ་མེད། མཐུན་ཆུན་མ་ཆང་བ་མེད།
མ་ཆང་བའི་ཆར་བཅད། ཆོལ་བ་གཉིས་པོ་ཚོད་པའི་ཆེ་སྒྲིང་དག་ཡན་ལག་ལུ་ལས་གང་ཡང་རུང་
བ་མ་ཆང་བའི་སྟོན་ས་བཟོད་ན་མ་ཆང་བའི་ཆར་བཅད།
མ་ཆན། མ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆན་ནམ་ཉེ་དུ།
མ་ཆབ། སྐྱེད་མ་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཨ་མའི་ཆབ་བམ་ཨ་མ་མ་གཡལ།
མ་ཆར། ལོ་ན་ཏ་ཅང་ཆུང་བ་དང་འཆར་ལོངས་བྱུང་མེད་པ།
མ་ཆིགས། མྱོག་མྱུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་primary station ཟེར།
མ་འཆལ། མ་ཤེས་སའམ་མ་རྟོགས་པ།
མ་ཞང་། མ་དང་ཞང་པོ།
མ་ཞང་བློ་མ་བ་སྐྱེས། མ་ཞང་ཕྱོད་པ་སྐྱེད་དམ་ཁོན་པ་སྐྱེས་ཞེས་པའང་སྟངས། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྟོང་ཕྱེ་

བཅན་སྐྱེན་ཆུང་དུའི་དུས་ཀྱི་ཁྲོན་པོ། འདི་པོན་ལ་དགའ་བས་རྒྱལ་པོ་སྐྱེན་མ་སོན་པའི་རིང་
 འདིས་སུ་ཡིས་ཆོས་བྱེད་པ་པོ་རེད་དུ་མཐར་སྐྱབས་གོ་ཞེས་ཁྲིམས་བྱ་ཆུང་བཅད། ཁྲོན་ཆེན་
 ཆོས་ལ་དགའ་བ་མང་བལ་གཉིས་ལ་བཀྲོན་པབ་སྟེ་བོད་ནག་པོར་བཏང་། སྐབས་དེར་གསེར་
 གྱི་ལྷ་ལྟ་སྟེ་བྱེད་དོར་དུ་སྤྲས་པ་དང་། མཁར་བྲག་དང་མགིན་བཟང་གི་ལྷ་ཁང་སོགས་
 བཞིག་སྤྲས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞགས་ར་བྱས་པར་གྲགས། མཐར་རྒྱལ་པོ་དང་ཆོས་ལ་
 དགའ་བའི་ཁྲོན་པོ་རྣམས་ཁོས་མཛད་ནས་མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་སྟོང་ལུང་དུ་བརྒྱུད་ནས་
 གསོན་པོར་དུར་དུ་བཅུག་ཅེས་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་དུ་གསལ། སྐབས་དེའི་གསོན་པོར་དུར་དུ་
 བཅུག་ཟེར་བ་ནི་མི་གསོན་པོར་སྤྲས་ཏེ་བསད་པ་མ་ཡིན་པར་མི་དེ་དུར་རམ་བར་སོར་བསྐྱད་
 དེ་གསོན་པོའི་མི་དང་འབྲུད་མི་ཆོག་པ་དང་། དུར་མཆོད་བྱེད་པོ་དང་དུར་དུ་གནས་པ་རྣམས་
 ལ་སྟོང་དང་གོས་སོགས་མཁོ་བའི་ཡོ་ཆས་སྐྱེལ་མི་དུར་སར་ཡོང་སྐབས་ཐག་རིང་ནས་དུར་
 ཞིག་གཏོར་དགོས་དེ་སྐབས་གཤིན་པོའི་མིང་བཏགས་པ་རྣམས་རང་རང་གི་ཁྲིམ་དུ་ཡིབ་ནས་
 སྟོང་དགོས། ཁོང་ཆོ་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་གཤིན་པོའི་མིང་ཅན་རྣམས་ཕྱིར་ཐོན་ནས་རང་རང་ལ་
 ཐོབ་པོས་པའི་ཟས་གོས་ལ་ཡོངས་སུ་སྟོང་། ཁོང་ཆོའི་སྟོ་ལྷགས་སེམས་ཅན་ལ་ཤི་བའི་མཆན་
 མ་བཏབ་ཡོད་པས་གསོན་པོ་སྤྲས་ཀྱང་བདག་ཉར་མི་བྱེད། དེས་ན་གོང་གསལ་གྱི་ཁྲོན་པོ་
 གཉིས་གསོན་པོར་དུར་དུ་བཅུག་ཅེས་པ་དེའང་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་པ་བཅས་སོ།།

མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་ཀྱི་དུར་ས། ལོ་རྒྱུས་ཆོས་འབྲུང་ཁག་གི་ནང་བཅན་པོ་ཁྲི་ལྗེ་གཙུག་བཅན་སྐྱེ་
 གཤེགས། སྤས་ཁྲི་ལྗེ་བཅན་སྐྱེན་མ་སོན་པའི་བར་དེར་མ་ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་ཀྱིས་སྲིད་བཟུང་
 ཞིང་། དེའི་སྐབས་བོད་དུ་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས་བཅད། ཁྲི་སྲོང་སྐྱེན་པོ་སོན་རྗེས་ཁྲོན་
 པོ་ཆོས་ལ་དགའ་བ་རྣམས་དང་ཞལ་མཐུན་ཏེ་ཁྲོན་པོ་གོད་ཆན་གྱིས་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་
 ཞང་ཁོམ་པ་སྐྱེས་སྟོང་ལུང་བྱར་དུར་དུ་གསོན་པོར་བཅུག་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་གནས་
 ཆུང་གོང་ཚུལ་གྱི་ཁོངས་སྟག་བྲག་དགོན་པའི་སྟོང་ས་སུ་ས་ལུང་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་པ་དེ་ནས་
 དེ་སྔ་སྟོང་ལུང་ཁྲི་ཟམ་རྣམས་གསོའི་དུས་ས་དོ་ལེན་སྐབས་ཐེངས་ཤིག་ས་ལོག་ཏུ་ཅིག་ལུལ་
 ཞིག་ནས་མིའི་རྐང་པ་ཞིག་དོན་སྐབས་མི་ཆོར་འཛིགས་སྤང་བྱུང་བས་དེ་མ་ཐག་ས་དོ་

བསྐྱོགས་མཆམས་བཞག་པ་རེད་ཅེས་བཤད་སྲོལ་འདུག་པ་དེ། ལོ་རྒྱུ་སྒོག་བཞོད་པའི་ས་
མིང་དང་སྐྱུག་ལུང་བྲག་གི་ལུང་བྲང་བུ་སེར་བ་གཉིས་ཅེ་མ་བྱུན་པ་མ་ཟད། དེ་གར་ས་ལུང་བར་
སོ་འབྲ་བ་ཡོད་པ་དང་། མི་རྒྱུད་དོན་བ་བཅས་ལ་གཞིགས་ན་མ་ཞང་གྲོ་མ་བ་སྐྱེས་ཀྱི་བར་སོ་
དེ་མིན་ནམ་སྟུམ།

མ་ཞུ་སྐྱུན། མ་ཞུ་བའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་བྱི་ནང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་སྤ་
མཁེགས་ལྡན་པའི་མིང་སྟེ། རང་གསེས་སྤ་དབྱེ་ན་སྐྱུན་རིགས་བཅུ་གཅིག་མཆིས།

མ་ཞུ་སྐྱོགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ༡ མ་ཞུ་བ་རྒྱུད་དང་འགྲོགས་པ་ནི། ཁོག་པ་སྒོས། ལུས་འདར་བ། མགོ་
པོ་འཁོར་བ། ཡན་ལག་རེངས་པ་བཅས་སོ། ༢ མཁེགས་པ་དང་འགྲོགས་པ་ནི། ཁོང་པ་ཆ་
བའམ་པོ་ཁ་ཆ། འབྲེན་དང་རྟུག་པ་རྩེ་མ་ཆེ་ཞིང་ཁ་དོག་སེར་པོ་ཅན་འཁྱེད་བ། སྐྱེག་པ་བྱེད་ཅིང་
སྐྱུགས། སྒོ་མ་དད་ཆེ། ཆམ་པ་ཡང་ཡང་པོག་ ༣ བད་ཀན་དང་འགྲོགས་པ་ནི། མཆིལ་མ་འབྱར་
བག་ཅན་མང་། ལུས་ལྡེ། སེམས་བྱིང་། སྐྱེག་སྐྱུག་བྱེད་ཅིང་ཟས་མི་འདོད།

མ་ཞུ་དུག་འབྲ། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་དེ་ཅ་མིག་ལ་བྱེད་བས་ཅའི་ནང་ཀུན་དུ་དྲངས་མ་ཆགས་ཤིང་
ཞེན་པས། དུག་ནད་དང་འབྲ་བ་ཤ་ལུས་ཐམས་ཅད་མདོག་སྒོ་ཞིང་སྐྱུས་པོར་ཆགས། ཤེད་
རྒྱུད་། ཐོས་རྗེས་མི་བདེ། དང་ག་ཞན། ཆ་ཆེས་པ་དང་གང་ཆེས་པ་གཉིས་ཀ་མི་འབྲུང་ཅིང་ན་
བ་བཅས་སོ།

མ་ཞུ་དུས་ཀྱི་དབྱེ་ན། མ་ཞུ་གསར་པ་དང་། མ་ཞུ་བ་རྩིང་པ་གཉིས་སོ། དེ་ཡང་མ་ཞུ་གསར་པ་ནི་
ལྟེན་དང་། ལྟགས་རྩེག་ མེ་རྫོང་ཉམས་བ། དུག་ཐབས། བད་ཀན་སྐྱུག་པོ། མཁེགས་པའི་ནད་
བཅས་སོ། མ་ཞུ་རྩིང་པ་ནི་སྐྱུན་ནད་དང་། སྐྱུ་ཐབ། དམ་ཆུ། རོར་གཙང་ཟད་བྱེད་དང་མེལ།

མ་ཞུ་བ། པོ་བའི་མེ་རྫོང་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཉམས་ནས་ཁ་ཐས་སྐྱུག་བཞུག་དྲངས་སྐྱེགས་འབྲེད་
མི་རུས་པར་གྱུར་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། སྐྱུག་བྱེད་བད་ཀན་དག་
གིས་སྐྱུག་མ་རུས། འབྲུ་བར་བྱེད་པའི་མཁེགས་པས་འབྲུ་མ་རུས། མེ་ཉམས་རྒྱུད་གིས་དྲངས་
སྐྱེགས་འབྲེད་མ་རུས། དེ་ལ་མ་ཞུ་ཞེས་སྤྲོད་པ་ཡིན། ཞེས་དང་། བཤད་པ་སྐྱུའི་རྒྱུད་
ལས། མ་ཞུ་དྲངས་སོགས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བྱིར། ཟས་སྒོ་མ་སྐྱོད་ལམ་ཡང་ལ་རྩོ་བ་ཡིས།

འབད་དེ་མེ་རྫོང་སྤང་བར་གནས་གྱུར་ན། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་ཆེ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ།

མ་ཞུ་བའི་ནད་ལྔ། ༡ སྟླགས་མ་མ་ཞུ་བ། ༢ དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ། ༣ མ་ཞུ་བ་སྤང་ནད། ༤ མ་ཞུ་བའི་
འབྲ། ༥ མ་ཞུ་བ་དུག་འབྲལོ།

མ་ཞུ་བ་སྤྱི་ལྷན་ནི། ལུས་ལ་རང་བཞིན་དུ་ས་རྒྱའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་བད་ཀན་གྱི་ཁམས་སྤྱི་ཞིང་
བསེལ་བ་དེ་ཉིད་འཕེལ་བ་ལ། རྒྱུན་བད་ཀན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་རྟེན་དང་། མ་གོ་མས་
དང་། མི་འཕྲོད་དང་། རོ་བོ་མི་འཇུ་བ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས། བད་དུ་གྱུར་པའི་རྒྱལ་ལ་རྒྱ་རྒྱུན་
དེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བད་ཀན་རྒྱུང་གསུམ་གྱི་ཁ་ཟས་འཇུ་བར་བྱེད་པའི་མཐུ་ཉམས་ཏེ།
དང་པོ་བད་ཀན་ཐུག་བྱེད་ཀྱིས་ཐུག་མ་རུས། བར་དུ་མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་བཞུ་མ་རུས། ཐ་
མ་མེ་མཉམ་རྒྱུད་གིས་དྲངས་སྟླགས་བྱེ་མ་རུས། དེ་ལྟར་མེ་རྫོང་གསུམ་བོའི་མཐུ་དང་བྱེད་
ལས་ཉམས་པ་ལ་མ་ཞུ་བའི་ནད་ཅེས་ཟེད། མ་ཞུ་བའི་དབང་གིས་པོ་བའི་ནད་གི་ཤེས་སྤྲེལ་
རྣམས་འཕེལ་སྟེ། དེས་ལུས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱ་བའི་རྩ་སྤྲེལ་རྣམས་བཀག་པས། ལྟེན་དང་། སྟླགས་
རྟེན་དང་། མེ་རྫོང་ཉམས་པ་ལ་སོགས་པའི་གཙོང་མ་ལུས་པ་ཟམས་ཅད་སྦྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་ཟེད།

མ་ཞུ་བའི་རྒྱའི་དབྱེ་བ། དང་པོ་རྩལ་གྱི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ། ༡ ཁྱོད་རྒྱན་སྦྱུང་གསུམ་སྟེ། ཁྱོད་ནི་རྩལ་
པ་དང་། སྟོང་ད། ཤ་རིད་སོགས་སོ། ༢ རྒྱན་པ་ནི་ཆང་དང་། རྒྱུ་པ་དང་། རོ་མ་དང་། ཞོ་
དང་། དར་བ། ར་སོགས་སོ། ༣ སྦྱུང་ནི་རྩི་མར་དང་། འབྲུ་མར། ཆོལ། ཞག་རྒྱུང་སོགས་སོ།
དེ་ལས་ཀྱང་རྒྱན་སྦྱུང་གཉིས་མ་ཞུ་ན་དེ་བས་ཀྱང་ཉེས་པ་ཆེ།

མ་ཞུ་བ་རོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བ། སྟླགས་མ་མ་ཞུ་དང་། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ༡
སྟླགས་མ་མ་ཞུ་བ་ནི། ཁ་ཟས་གང་མ་ཞུ་བ་དེ་ཉིད་པོ་བ་དང་ཡོང་གི་ནད་དུ་བེས་སྤྲེལ་འཕེལ་བ་
དེས་གཏུམས་ནས་གནས་པ་དེ། ལུས་དུ་ཡོན་ནས་རྫིང་བ་ཆགས་པ་དང་སྟླགས་མ་འཕྲིལ་བའི་
ཟས་སྐྱན་དུ་འགྱུར་རོ། ༢ དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་ནི། གཙོང་སྟེ་བཞི་སྟེ། མེ་མཉམ་རྒྱུད་གི་མཐུ་
ཉམས་ནས་ཁ་ཟས་དྲངས་སྟླགས་མ་བྱེད་པའི་སྟླགས་མ་ཡང་། དྲངས་མ་རྒྱ་བའི་རྩ་མེག་ཏུ་

མཉམ་པོར་ཞོར་བས་མཁྲིས་པ་མདངས་བསྐྱར་གྱིས་བྱངས་དང་ཁག་མ་སྒྲིབ་ཏེ། ཡུན་རིང་
པོར་མཆེན་པར་གནས་པའི་ནད་དེ་ལ་དྲངས་མ་མ་ཞུ་བའི་ནད་ཅེས་ཟེད། ནད་དེ་རྒྱིང་བར་གྱུར་
པའི་ཆེ་འདིལ་བ་དང་། ཟགས་ལ། བྱར་བ། འགྱུངས་པ་སྟེ་རིགས་བཞེར་འབྱུར་སྟེ། ① འདིལ་
བ་ནི། སྐྱབ་གྱི་རིགས་རྣམས་སྐྱེད་ནས་འདིལ་བའི་གཙོང་གི་སྟེ་ཞེས་ཟེད། ② ཟགས་པ་ནི། སྐྱ་
ཐབ་དང་དུལ་མུ་རྣམས་སྐྱེད་པས་ཟགས་པའི་གཙོང་གི་སྟེ། ③ བྱར་བ་ནི། བྱམ་བྱ། མཁྲིས་པ་
མིག་སེད། ཅ་སྐྱུ། ཀྱང་འབམ་ལ་སོགས་པའི་གཙོང་ནད་གྱི་རིགས་དུ་མ་སྐྱེད་དོ། འདི་ལ་བྱར་
བའི་གཙོང་གི་སྟེ་ཞེས་ཟེད། ④ འགྱུངས་པ་ནི། སྐྱག་པོ་རྒྱས་པ་དང་གཤམ་པ། མཆེར་བའི་བྱེད་
ལས་རྣམས་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱེད་པས་འགྱུངས་པའི་གཙོང་གི་སྟེ་ཞེས་ཟེད།

མ་ཞུ་བ་སྟོགས་མ། ཁ་འདས་ཞིང་བློ་བ་མི་གསལ། མོ་བ་འཆིང་། སྟེག་པ་བྱེད། སྐྱག་མེར་ལང་།
གང་ཞིག་མ་ཞུ་བའི་ཟས་དེས་སྐྱག་པར་དུ་གནོད། འོན་ཀྱང་གོམས་ནས་འདིས་ཟེན་ན་མི་
གནོད། མིག་དང་། གཏོང་ལ། ཀྱང་འཕོལ་རྣམས་སྐྱངས།

མ་ཞུ་བ་དྲངས་མ། ཁོང་སྟོམ་པ་སྟེ་ལས་ལ་སྟོ་བ་མེད་པར་ཆགས། ཡི་ག་འགག་སྟེག་པ་མང་། ཨ་
སྐམ། སྟིང་ག་དང་ཅིབ་ལོགས་ན། མ་ཞུ་བའི་བད་ཀན་གྱི་བད་སྐབས་འཕེལ་བ་དེས། མེ་མཉམ་
རྒྱང་གི་སྟེང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ལམ་བཀག་པས། ཁོང་པ་སྟོས། འོང་ཐེར་ལ་ན་ལྷག་ལྷང་བ།
འོག་རྒྱང་འགགས་པ། སྟེག་པ་མི་ཐོན་པ་བཅས་ནི་མ་ཞུ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ལོ།

མ་ཞུ་ཤིང་འབྲ། མ་ཞུ་བའི་བད་སྐབས་དེས་ཁོག་པའི་སྟེང་འོག་ཏུ་རྒྱང་རྒྱ་བའི་ལམ་བཀག་པས།
རྒྱང་མེ་མཉམ་དེ་མཆེན་པ་དང་། མཆེར་བ། ཅིབ་ལོགས་སོགས་ཀྱི་ཅའི་ནད་དུ་ཞུགས་པས།
ལུས་དབྱེད་དགྲ་མི་ཐུབ་པ་ནད་དུ་ཤིང་བཅུག་པ་འབྲ་བ་ཡོང་བ་དང་། རྒྱང་གར་ཞུགས་པ་དེར་
གཟེར་ཞིང་། རྒྱ་ཡོང་སོགས་གཟེར་ཆོད་ལང་བའི་སྤང་ཐབས་འབྱུང་།

མ་ཞུ་བ་སྐྱེད་ནད། བསྐྱེད་ནད་ནི་མོ་བའི་ནད་དེ། མ་ཞུ་བའི་བད་སྐབས་དེས་རྒྱང་ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱ་ལམ་
བཀག་པས་བྱེད་དུ་ལོག་སྟེ། དབྱགས་གཏོང་དཀའ་བ། ཇི་མ་སྐམ་པ་དང་། བར་ཆ། ཁ་ནས་མུ་
ཆ་སྐྱར་ཡོང་བ། སྐབས་འགར་སྟེག་པ་འབྱུང་། མཆེན་དེ་ན་ཞིང་ཐ་མ་སྐྱག་པོར་འབྱུང་དོ།

མ་ཞུ་བ་པའི་སེམས་གསལ། དགེ་བའི་ཅ་བ་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་

ཐོབ་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཀྱི་པ་རྩིས་ཀྱི་པ་ལ་འབྲུག་པའི་སེམས་ཀྱི་པ་དག་གིས་གང་ལ་འདྲ་
ཐོགས་པ་མེད་དོ་ཞེས་སོ།

མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས། བྱ་བ་དན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་།
མ་ཞེན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་འདྲམས་པའི་གདམས་ངག་བྱ་བ་དན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་ལུས་
སོགས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཤར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་ཆོག་

མ་གཞན། [མདོན] མ་མ།

མ་གཞི། ① མ་རྒྱུད་པ་རྩིས་ཀྱི་མ་གཞི་ནས་ཁོ་ལ་འགན་ཆེན་པོ་འཁེས་ཡོད། ② འོག་གཞིའི་གདན།
མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དངོས་པོ་གང་ཡང་རྒྱུད་པའི་མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དེར་ཟེར། འོད་འཕྲོ་བའི་འོག་གི་
དངོས་པོ་སྒྲ་ཆོགས་ལ་ལྟོག་འོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྟན་ཡོད་པས། ལྟོག་འོད་རྩི་ཅམ་རྒྱུད་པའི་དངོས་
པོར་མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དེ་ཅམ་གྱིས་ཤུགས་ཆེ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། སྤྲ་ལྟན་གྱི་རྒྱ་ཆ་དང་། རས་
སྒྲ་ཆོགས། མགོ་སྤྲ་སོགས་ནི་ལྟོག་འོད་འཕྲོ་ཤུགས་རྒྱུད་པའི་དངོས་པོའི་རིགས་ཡིན། ལྟོག་
འོད་རྩི་ཅམ་ཆེ་བའི་དངོས་པོར་མ་གཞིའི་ཁ་དོག་དེ་ཅམ་གྱིས་ཤུགས་རྒྱུད་པ་ཡོད། དཔེར་ན།
ཤེལ་རིགས་དང་། ལྷགས་རིགས། བྱང་ལྡེབས་དཀར་པོ་སོགས་ནི་ལྟོག་འོད་འཕྲོ་ཤུགས་ཆེ་
བའི་དངོས་པོའི་རིགས་ཡིན། ཐོག་མའི་རི་མོ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་སྒྲོ་གསར་བ་ཆོར་རྟག་ཏུ་མ་
གཞིའི་ཁ་དོག་གི་དོན་སྤྱི་ཤུགས་ཆེན་ཡོད་པར་བརྟེན་ནི་བྱའི་དངོས་པོ་དེའི་གཏན་འཁེལ་བའི་
འོད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཤུགས་སྟེན་འོག་བྱུང་བའི་འབྱུར་ལྟོག་ལ་སྤྲུང་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དེར་དོ་སྤངས་བྱེད་དགོས། དེ་ནི་རྩལ་ལྷོགས་རི་མོའི་གཞུང་ལུགས་ལ་བརྟེན་
ནས་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན།

མ་ཟད། མ་རྩིས་སེམས་མ་ཆད། སྤྲ་རྒྱུས་ཞིང་པ་དབྱུལ་ས་ལ་ལམ་ས་ཞིང་གཏན་ནས་མེད་པར་མ་
ཟད། ཞིང་ལས་ཡོ་བྱང་ཆ་ལག་ཆད་པ་ཞིག་ཀྱང་མེད།

མ་ཟེན། རྒྱུད་ཅིས་ཀྱི་མ་སྤྲུང་། མ་རྩིས་བགོས་སྤྲུག་ཐིག་ཤར་ཆེ་རྒྱུ་སྤྲུངས་པས་མ་ཟེན་ཅིས་
གསལ། རྒྱུད་སྟོན་གྱི་ཐད་ལ་འདྲ་སྟོན།

མ་ཟེན་པའི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་ནང་གསེས། མ་ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་

ཆུ་རྒྱ་པའི་འབྲུང་བ་དེ་གང་ཟག་གི་དབང་པོས་མ་ཐེན་པའི་སྒྲ། ཆུ་དང་རྒྱ་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།
མ་ཐེན་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྲུང་པའི་སྒྲ། སྒྲེས་བྱའམ་གང་ཟག་གི་ཆོར་བས་མ་ཐེན་པའི་སྒྲ། དེ་ལ་
དབྱེ་ན། སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་སེམས་ཅན་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད། སྟོན་པ་ནི་
སྒྲ་དབང་འཁོར་ལོའི་གཏམ་སྒྲ་བྱ་དང་། མི་སྟོན་པ་ནི་ཆུ་སྒྲ་དང་རྒྱ་སྒྲ་བྱ།
མ་བརྒྱགས་པ། མ་ཞུས་པའམ་མ་བྲིས་པ།
མ་ལྟ། མ་བྱ་དང་ལྟ་སྒྲ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།
མ་འོང་སྟོན་འགོག་བྱ་བའམ་ཉེན་ཁ་ཅི་རིགས་ཤིག་མ་བྱུང་བའི་སྟོན་ལ་ཡིད་གཟབ་ཀྱིས་འགོག་
ཆོལ་བྱ་བ།
མ་འོངས་སྟོན་མཐོང་། རྗེས་སུ་ཡོང་ཆུ་སྟོན་ནས་དན་བ། གསར་བཞེ་ལ་འགོ་འཁྲིད་བྱེད་པར་མ་
འོངས་སྟོན་མཐོང་བྱུང་བ་ཞིག་དགོས།
མ་འོངས་སྟོན་ཤེས། མ་འོངས་ཀྱི་བྱ་བ་ཅི་རིགས་འབྲུང་ཆུ་སྟོན་ནས་རྟོགས་པ།
མ་འོངས་མཐོང་ཡུལ། འབྲུང་འབྲུར་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ།
མ་འོངས་རྒྱལ་ཅན། [མངོན] གཞོན་ནུ་མ།
མ་འོངས་བ། ① དུས་གསུམ་གྱིས་དབྱེ་བ་བྱེ་བའི་ནང་གསེས་འབྲུང་འབྲུར་རམ་རྗེས། ② རྟགས་
འབྲུག་སྐབས་སུ་དུས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་བྱ་བའི་ཡུལ་བྱ་ལས་དང་བཅས་པ་ལའང་འབྲུག་པའི་
བྱ་ཆོག་ཆུ་འཁྲིལ་བར་འབྲུར། ས་ཆ་གཞན་དུ་འབྲུར་བར་འབྲུར།
མ་འོངས་པའི་དུས། འབྲུང་འབྲུར་གྱི་དུས་ཆོད།
མ་འོངས་ལུང་བསྟན། འབྲུང་འབྲུར་གྱིས་མིན་ཇི་ཡོང་སྟོན་དུ་བསྟན་བ།
མ་ཡ། མ་ཆབ་དང་དོན་གཅིག་
མ་ཡམས། མ་མོ་སྟེ་ནད་བདག་གམ་ཤ་ཟ་འབྲུང་པོའི་རིགས་ཤིག་གོ།
མ་ཡར། མ་གཡར་དང་འབྲ།
མ་ཡི་སྒྲ་ཉ། [མངོན] ཨ་ཞང་ངམ་ཞང་པོ།
མ་ཡི་ཆང་མཚུངས། [མངོན] ཨ་ཞང་ངམ་ཞང་པོ།

མ་ཡིག་ ① ཡི་གེའི་མ་དཔེ། མ་ཡིག་ལས་བྱ་དཔེ་བཤུས་པ། ② བ་སྡེའི་བཞི་པ། མ།
མ་ཡིག་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། ཆོག་སྡེ་བྱི་གཉིས་ཀ་མིན་པའམ་མེད་པར་དགག་པའི་ཆོག་བྲད་མ།
མ་མ་རྒྱོ། གངས་མ་ཆར། ར་མ་ལུག་བྱ་མ་བྱེད། ག་མ་ཆོལ། ཁྲག་མ་རྒྱག་དཀར་མ་ནག་ཡ་
མ་བྱུང། གསལ་མ་གཟིག་འབྲུག་མ་ཚུགས། གཞས་མ་གཤས།

མ་ཡིན་དགག་ ① དགག་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་བཀག་པའི་ཤུགས་སམ་ཤུལ་དུ། ཆོས་གཞན་སྒྲོས་མ་
སྒྲོས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་གོ་རྒྱུའམ་བསྟན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ ② རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོའམ་
རང་བཟོད་པའི་སྒྲུས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ། ལྷས་སྤྱིན་ཆོན་
པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ། ཞེས་བ་ལྟ་དུ། ཆོན་པོ་ཡིན་པས་ཟས་ཟ་བར་བསྟན་ཅིང། ཉིན་པར་ཟས་
ཟ་བ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་ཉེ་མཆོན་མོར་ཟས་ཟ་བ་དོན་གྱིས་འཕངས་པའོ།

མ་ཡིན་དགག་གི་བསྐྱ་བ་བཅུ་བཞི། གཞན་དང་མི་མཐུན་གཉིན་པོ་དང། རྒྱུད་དང་མ་དང་ཉུང་བ་
དང། ཡུན་ཐུང་ལྷག་པ་མེད་པ་དང། མཐའ་དག་མིན་དང་བྲལ་བ་དང། དམན་དང་ཞན་དང་
ཞུས་པ་དང། འབྲ་བ་དག་ལ་དགག་པ་ནི། མ་ཡིན་དགག་པར་འདོད་པའོ། ཞེས་བ་ལྟར་རོ།
མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ། སེལ་པའི་ནང་གསེས། རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་དོན་གཞན་
འཕེན་པའི་སྒྲོ་ནས་སེལ་བ་སྟེ། མ་ཡིན་དགག་དང་དོན་གཅིག་

མ་ཡིན་དགག་བཞི། རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པའི་དངོས་སུ་འཕེན་པའི་མ་
ཡིན་དགག་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་
པའི་མ་ཡིན་དགག་རང་གི་འཕང་བྱར་གྱུར་པའི་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ་སྐབས་སྟོབས་གྱིས་འཕེན་
པའི་མ་ཡིན་དགག་གོ།

མ་ཡིན་པ། ཡིན་པའི་ཐོག་ཕྱོགས་ཉེ་མིང་གི་མཐར་འབྱུག་པའི་དགག་སྒྲ། རྒྱལ་ལ་མ་ཡིན་པ། ཉ་
མ་ཡིན་ལ་བོང་བྱའང་མ་ཡིན་པ།

མ་ཡིན་མ་མ་ཡིན་པ། ཡིན་པའི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན། བུ་མ་མ་ཡིན་མ་མ་ཡིན་པ་ནི་བུ་མ་མ་ཡིན་པ་
ལྟ་བུའོ།

མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ། དངོས་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡིན་ལུལ། ངས་མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ་ཞུས་པ་མིན།

རོགས་རམ་མ་ཡིན་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་མགོ་སྐོར་གཏོང་བ།
མ་ཡུམ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོང་བ་རྩོད་གི་བྱ་བ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མ་ཡུམ། ཞིང་ལ་ཆུ་འདེན་སའི་ཡུར་བ་ཆེན་མོ། མ་ཡུམ་ལ་ཆུ་མེད་ན་ཡུར་ཕྱན་ལ་གནས་ཡོད།
མ་ཡོམ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོང་བ་རྩོད་གི་རྩེ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མ་གཤམ། མའི་ཆབ།
མ་གཤོག་མ་ཆེན་གྱི་ལས་རོགས།
མ་ར་ཀ་ཏ། [ལེགས] མཁན།
མ་ར་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་བཀའ་གནས་མའི་དགེ་བཤེས་བྱ་ཡུལ་བས་བཏབ། དུས་ཆེད་
ནམ་ཡིན་མ་གསལ། རེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། མིང་རིན་པོ་ཆའི་བཅུགས་གནས་དང་།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཤོང་ཁེ་མལ་གྱི་གྲུང་དཀར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ར་ཅེ། བྱད་མེད་ཀྱི་མཆན་མར་གནས་པའི་སྤྱི་འབྲུ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནང་དུ་གྲུར་ན་མཆན་མ་གཤམ་
ཟ་བྱེད་པ་ཞིག
མ་རག་ཕྱད་གཏོར། ཟ་མ་ཁ་ལ་རག་ལ་ཁད་དེར་ས་ལ་ལྷུང་བ་སྟེ། དོན་དུ་རང་ལ་ཐོབ་ལ་ཉེ་ཁར་
གཞན་ལ་ཤོར་བར་གོ
མ་རངས་བ། སྒོ་མ་མོས་བ། ཡི་མ་རངས་པའི་ནམ་འགྱུར་སྟོན་བ།
མ་རབས། ① ཆུལ་མིན་གྱི་གཏམ་སྟོན། མ་རབས་སྟོད་དན། ཡ་རབས་མ་རབས་སྟོད་པས་ཤེས།
② དན་པའི་རྒྱུད་དམ་རིགས། མ་རབས་མཐོ་སར་བཞག་ན་སྟོད་དན་རེ་མང་དུ་འཕེལ། མིང་
གི་ནམ་གངས་ལ་སྐྱེ་བོ་པལ་པ་དང་། ཟ་ཆད། ཟ་ཤལ། དམངས་རིགས། དམན་པའི་རིགས།
མཆོན་ཆ་བ། གཡུང་པོ། རིགས་དན། རིགས་མེད་བཅས་སོ།
མ་རབས་ཀྱི་ཞེན་ཆགས། ཚཱ་རིག་དང་སྐྱ་ཅལ་གསར་ཚཱ་སྐབས་ཟ་ཤལ་དང་ཆོ་མེད་པའི་ནམ་
འགྱུར་འཛིན་ཏེ་སྐྱ་ཅལ་གཟིགས་དབྱེད་བྱས་པར་ཟེར།
མ་རབས་ཟ་ཤལ། ཟབས་སྐྱག་གྱི་སྟོད་དན་རོ་ཆ་པའི་རིགས།
མ་རབས་ཟབས་སྐྱག་སྟོད་དན་སྐྱག་ཤོས།

མ་རི་ལྷ་རི། གད་པོ་གད་མོའི་ཟས་ཟ་སྟངས། མོ་མེད་ཀྱས་འཁོགས་ཡིན་པས་ལྟོ་ཆས་མ་རི་ལྷ་རིར་
བདགོས་བྱུང་།

མ་རིག་པ། ① ཅ་ཉོན་དྲུག་གི་ནང་གསེས། རིག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྟེན་ཁམས་
གསུམ་ལ་ཡོད་པའི་ལས་འབྲས་དང་བདེན་པ་སོགས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྷ་བ་མི་ཤེས་པར་ཀུན་ཉོན་
སྦྱང་པར་བྱེད་པའོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ང་ཡིར་འཛིན་དང་། ངར་འཛིན། དངོས་འཛིན།
བདག་འཛིན། མི་ཤེས་བཅས་སོ། ② མ་མཐོང་བ། མཆོག་མོ་མིག་གིས་གཟུགས་མ་རིག་པ།
མ་རིག་རིག་མདོག་ ③ [མདོན] ༡འཁོར་བ། ༡ བོད་རྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་པ།

མ་རིག་པ་བརྒྱ་དགུ། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་ཚོངས་པ་དང་། བྱི་མའི་མཐའ། དེ་གཉིས་ཀ་ བྱང་། བྱི་ དེ་
གཉིས་ཀ་ སངས་རྒྱལ། ཆོས། དགེ་འདུན། ལྷག་བསྐལ། ཀུན་འབྱུང་། འགོག་པ། ལམ། རྒྱ། རྒྱ་
ལས་བྱུང་བ། རིག་པའི་སྦྱེ་མཆེད་ལ་ཚོངས་པ། ལས། རྣམ་པར་སྟོན་པ། དེ་གཉིས་ཀ་ ཡང་ན།
དུས། དངོས་སོ། འཕྲོ་བ། མཆོག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། ཀུན་བྱུང་། མདོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་ཚོངས་པའོ།
མ་རིག་པ་དྲུག་ ཅ་བ་སེམས་ཀྱི་མ་རིག་པ། འཁྲལ་བ་ཡུལ་གྱི་མ་རིག་པ། འཁྲལ་གཞི་གཞིའི་མ་
རིག་པ། འཛིན་པ་རྟོག་པའི་མ་རིག་པ། བཅོས་པ་ལམ་གྱི་མ་རིག་པ། མ་ཤེས་པ་ཚོངས་པའི་
མ་རིག་པའོ།

མ་རིག་པ་གསུམ། ཚོངས་ཅ་མ། ཐེ་ཆོམ། འོག་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་བཅས་གསུམ།
མ་རིག་པའི་རྩ་བོ། རྩ་བོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མཐོང་སྟོན་གྱི་སྤང་བྱ་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་
པ་རྣམས་སོ།

མ་རིག་པའི་ཟག་པ། ཟག་པ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས།
འདོད་པ་དང་སྲིད་པའི་ཟག་པ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཁམས་གསུམ་གྱི་མ་རིག་པའོ།
མ་རིག་པའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་ཚུ་སྟོན་གྱི་བྱིམ་སྟོད་པའི་རྒྱ་བའམ་བོད་རྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མིང་།
མ་རིག་པའི་ཡན་ལག་ རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། བདག་ཏུ་ཚོངས་པའི་མ་
རིག་པ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྦྱིབ་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་རྟོག་སྲིད་པའི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་མ་
རིག་པའོ།

མ་རུ། འུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཀམ་ཁྲི་རའི་བྱང་ཕྱོགས་ཁ་
ཆེ་ཇ་ལ་རྒྱ་རའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་ཆོས་
འབྱུང་ལས་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་མ་རུ་འེ་ཡུལ་ཞེས་གསལ། མ་རུ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་ཐུང་མ་ཅན་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤུར་གྱི་གཞུང་མང་པོར་གསལ།

མ་རུ་ཅེ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆཱ། ལུ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་སྤིན་ནད་གསོད། མེ་བོད་སྦྱེད།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གུལ་དང་། ར་ལྟ་ལྟ་ལྟ། སྤིན་བྱ་དམར་ལེབ་བཅས་སོ།
མ་རུང་དཀྲོག་གཏམ་བཟོ་བ། མ་རུང་གནག་སེམས་ཡིད་ལ་བཅངས་ནས་གང་བྱུང་གི་དཀྲོག་
གཏམ་བཟོ་བ་ལྟ་བུ།

མ་རུང་སྦྱོད་ངན། མ་རུང་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་སྦྱོད་ངན་མཉམ་དུ་སྟེལ་བ།
མ་རུངས་ཁོག་བཅུག་བསམ་ངན་ཞེ་ལ་བཅངས་པ། ཁོ་པའི་བཤད་རྒྱལ་ཁྲུངས་ལུང་གཏན་ནས་
མེད་པ་དེ་མ་རུངས་ཁོག་བཅུག་གི་རང་ཉགས་ཡིན་པར་དེས།

མ་རུངས་པ། མི་བསྐྱན་པ། གཅན་གཟན་མ་རུངས་པ། མི་མ་རུངས་པ། མ་རུངས་པ་འགལ་ཞིག་
གིས་བྱིན་ཅི་ལོག་གི་བསམ་སྦྱོར་བྱས་པ།

མ་རེད། ① མ་ཡིན། དཀྲོག་གཏམ་དེ་བདེན་པ་མ་རེད། ② རྟོན། མ་གྲུབ།

མ་རྒྱུད། འུ་གུ་མའི་མངལ་དུ་གནས་པའི་སྐྱབས་མ་རྒྱུད་བུ་ལ་ཤོར་བའི་བྱིས་པའི་མགོ་ནད་ཅིག་
མ་ལ། ① གྱེ་མའམ་གྱེ་ཏུད། མ་ལ་སྒྲང་དོར་མོངས་པ་དག་གིས་བྱ་བ་ངན་པ་ཅི་ཡང་བྱེད་དོ།

② ལམ་སང་ངམ་འབྲལ་དུ།

མ་ལ་ཉི། [ལེགས] རྩ་ཉི།

མ་ལ་ཡ། [ལེགས] རི་ལྗན་ཉི། སྤན་གྱི་ཤོང་ཁེར་ལྗན་སྟུག་གི་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པའི་བྲག་ཁྱུན་
དང་། ཅོང་ཞི། ལྷ་ཆོན་སོགས་སྤན་རིགས་སྟེ་བའི་རི་བོ་ཞིག་གི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཅན་དན་རི་བོ་དང་། ལྷ་ཕྱོགས་ས་འཛིན། ལྷ་ལྟ་རྩ་བཅས་སོ།

མ་ལ་ཡའི་དཀའ་འབྲེལ་འདོད་འཛོེ་ཆེ་རྒྱུད། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱུང་པ་མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་
དོན་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་གྱི་རི་བོ་མ་ལ་ཡའི་སྐོར་གྱི་སྤན་རྒྱུད་དང་། ལྷ་ཆོན། ཅོང་ཞི།

བྲག་ཞུན་བཅས་ཀྱི་དཀའ་གནད་ནམས་གསལ་བར་འབྲེལ་བའི་སྒྲན་གྱི་བསྟན་བཅོས།
མ་ལ་ཡའི་སྐྱེད་ཆལ། རིགས་ལྡན་པོ་བྲང་ཀ་ལྷ་བའི་མདུན་དུ་དུས་འཁོར་གྱི་ཚྲོས་བསྐྲངས་ཡོད་
བའི་སྐྱེད་ཚེས་ཆལ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད།

མ་ལ་ཡར་སྐྱེས། [མདོན]ཅན་དན་སྒྱི།

མ་ལ་རི་རྒྱད། རྫོ་སྒྲོགས་མ་ལ་ཡའི་རི་པོ།

མ་ལག་ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་རིགས་ལས་མ་ལག་དང་ལྡན་བ། ལས་བྲམ་མ་ལག་ཆ་ཆང་བ། དབྱིན་
སྐད་དུ་system ཟེད།

མ་ལག་སྐྱེད་སྐྱབ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system generation ཟེད།

མ་ལག་འཁོར་ལུན། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system life cycle ཟེད།

མ་ལག་སྒྲོ་བྱུག་རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system shutdown ཟེད།

མ་ལག་སྐྱ་ཆག་རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system design ཟེད།

མ་ལག་མཉེན་ཆས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system software ཟེད།

མ་ལག་བདེ་པོ། མཐོག་མ་རྒྱུས་རྒྱུ་བདེ་པོ། སྐད་ཆ་ཤོད་སྐྲངས་མ་ལག་བདེ་པོ། འགོ་འདུག་ཀུན་སྐྱོད་
མ་ལག་བདེ་པོ།

མ་ལག་དབྱེ་ཞིབ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system analysis ཟེད།

མ་ལག་མཛོད་ཁང། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲམ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system library ཟེད།

མ་ལག་ཡིག་ཆ། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system documentation ཟེད།

མ་ལག་རང་ལོག་ གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system restore ཟེད།

མ་ལག་སྤང་སྟོང་། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་system maintenance ཟེད།

མ་ལག་ས། མ་རེད་དམ་མ་ཡིན། བྱིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་དོན་འདི་དེ་ལྟར་མ་ལག་ས་སོ།།

མ་ལན། མ་ཉེས་སམ། ཉེས་སྟོན་མེད་པ། རང་གི་ས་མ་ལན། མ་ལན་ཁག་འཇུག་ས་བྱེད་མི་རུང་།

མ་ཡི་ག། [ལེགས]ཀྱུ་གར་གྱི་མེ་ཉོག་འདབ་མ་དཀར་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་

མ་ལུ་ཉ། འཁྲི་ཕིང་གི་བྱེ་བྲག་ཡིད་གཞུང་ཅན་ཞེས་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

མ་ལུས་པ། ཐམས་ཅད་དཔ། ཡོངས་རྫོགས། ཞོགས་པ་གཅིག་ལ་བྱ་བ་བཟང་པོ་མ་ལུས་པར་སྐྱབ་བྱུབ་
དོགས་མེད། མཐོག་ས་སྤྱར་འབྲུལ་དགོས་པའི་ལས་དོན་ཆང་མ་དེ་རིང་མ་ལུས་པར་ཆར་སོང་།

མ་ལེ། [ཡུལ]ཨོལ་སྟོ། མི་སྟོ་རྒྱ་རིང་ན་སྐྱགས་མཐོང་། ཉམ་ལེ་རིང་ན་ཀས་མཐོང་།

མ་ལོ། [ཡུལ] ① ལུ་རམ་སྤྱས་ལེགས་ཤིག་ ② ཨ་མའི་འཕོད་སྤངས་ཤིག་

མ་ལོ་པ། འབྲུང་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་དེ། རང་རང་གི་ལོ་རྟགས་ཀྱི་སྟོག་ཁམས་དེ་རུས་ཁམས་མར་གྱུར་
པ་ལ་མ་ལོ་ཟེད། དཔེར་ན་སྤྱ་ཤིང་ཁམས་པའི་མི་ཞིག་གྱི་བ་དང་པག་གི་ལོ་སྟེས་པ་ལ་ཟེད།
མི་དེ་ཆེ་བསོད་དར་བའི་མི་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན།

མ་ལོ་པ། མ་འདད་པའི་དོན།

མ་ཤ་ག། [ལེགས]སྤན་མ་དཀར་རིལ།

མ་ཤ་པ་ཤེ། སྟོ་ཞིག་

མ་ཤེས་དོན་གསལ། སྤར་མ་ཤེས་པའི་དོན་དེ་གསར་དུ་གསལ་བར་ཤེས་པའམ། གསལ་པོར་
རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་ཆང་མ་དང་དོན་གཅིག་

མ་བཤོལ། གྱིས་འགྱུངས་མ་བྱེད་ཅེས་པའི་དོན།

མ་ས་ཤོང་། བཅན་པོ་ཁྱི་ཕྱེ་གཙུག་བཟུན་གྱིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་ལྷ་ཡི་གས་ཤེག་ཡིན། བ་
བཞེད་གྱི་དཔེ་རྙིང་པ་གཞན་ཞིག་གི་ནང་བསམ་ཡས་མ་ས་ཤོང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་
གསལ་བ་ལྟར་ན་བསམ་ཡས་གྱི་ཉེ་འཁོར་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པའདྲ་སྟེ།

མ་སངས། བོན་པོའི་གཞུང་དང་འདྲེ་སྦྱང་སོགས་གྱི་ནང་ལྷ་འདྲེ་དང་མི་མཉམ་དུ་འདུས་ནས་བྱང་
བའི་བྱ་ཐུག་ལ་མ་སངས་རུས་དགྲ་བྱང་བར་བཤད། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོག་གི་ལོ་ངོ་སྤུམ་སྟོང་
ལྷ་ཙམ་གྱི་ཤོང་ན་མ་སངས་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཆེས་ཆེར་བྱང་ཡོད་པར་བཤད།

མ་སངས་གྱི་སྦྱང་། མ་སངས་གྱི་སྦྱང་ནི་མང་ཆེ་བ་དག་བརྒྱད་གྱི་སྦྱང་ཞིག་ཡིན། བོད་གྱི་རུས་
མཛོད་ནང་དུ་མ་སངས་སྦྱན་དགྲ་ཟེར་བའི་སྦྱང་དང་སྟེ་དཔོན་འགའ་ཞིག་གི་གཏུང་རབས་
འགོར་བའོད་པའི་ལྷ་སྦྱང་དང་ལོ་རྒྱུས་འདྲེས་མ་འགའ་ཤས་མཛོད་རྒྱ་ཡོད།

མ་སངས་རུས་དགྲ། གཉན་གཤམ་འཕྲང་སྟེ་ས། གར་ཉིང་ནམ་ཆ། བླེ་རན་ལམ་ཙང་སྟེ་ས། རུ་ཐོགར་
སྟེ་ས། ཤེ་དོ་ཀར་ཉིང་ནམ། མེ་པད་མ་སྟེ་ས། གསང་ཤེ་འཕྲུལ་པོ་ཆེ། དང་བ་བྲངས་མ་མགུར།
བའོད་སྟོང་ནམ་ཆའོ།

མ་སངས་རུས་དགྲའི་རུས་རབས། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོག་གི་རུས་རབས་སོ་བྲུག་བ་ནས། སྤྱི་ཕྱོག་
རུས་རབས་ཉེར་བརྒྱད་བ་ཡས་མས་ཙམ་གྱི་རུས།

མ་སོ། ཁའི་མས་གྱི་སོ།

མ་སྤྱ། མ་དང་སྤྱ་སོ།

མ་བསགས་པའི་ལས་བརྒྱ། མི་ལམ་དུ་བསྐྱགས་པའི་ལས་དང་། བྱས་བ་མ་ཤེས་བར་བསགས་
པའི་ལས་དང་། བསམ་བཞིན་མིན་པར་བསགས་པའི་ལས་དང་། དྲག་པོ་མིན་ལ་རྒྱན་ཆགས་
མིན་པར་བསགས་པའི་ལས་དང་། ཐོག་གཞོད་པོངས་བས་ཞོར་ནས་བསགས་པའི་ལས་དང་།
བརྗེད་པས་བསགས་པའི་ལས་དང་། མི་འདོད་བཞིན་དུ་བསགས་པའི་ལས་དང་། རང་བཞིན་
གྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྐྱན་པའི་ལས་དང་། འགྲོད་པས་གསལ་བའི་ལས་དང་། གཉེན་པོས་བསལ་
བའི་ལས་བཅས་སོ།

མ་བསལ་བ། མཛོན་རྗེས་གྱི་ཆད་མས་གཞོད་པ་མེད་པ་སྟེ། སྤྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་གྱི་ཐུར་གཅིག་

ལའང་དོན་དེ་ལྟར་དུ་གོའོ།

མ་ཉེ། ལྷགས་ཀྱི་ཁྲེ་བྲག་ཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྷ་མཆོག་དང་། རྩེ་འབྲེས། འཛིགས་པ་བརྩམས།
རྩེ་ལྷ་ལྷན་མིག་མིག་དཔམ་དཔམ་པ་བ་ཅན། གཤིན་ཇེ་འཛིན་པ། མ་ཉེས་བཅས་སོ།
མ་ཉེ་འཛིན་པ་མཆོན་ཅན། [མཛོན་གཤིན་རྩེ།

མ་སྒྲ་དེ་བ། ལྷ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་ཞེས།

མ་རྒྱུད་པ་སྤྱི་རལ་པ་ཅན། ལེགས་སྦྱང་གི་ལྷ་ཆེན་དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལེགས་སྤྱོད་པོ་གསུང་རིགས་པ་སྦྱར་དང་གིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་པའི་བརྩ་བའི་རྣམ་ཐུག་
ཨ་རུའི་མཛད་པའི་མཛེས་རྒྱན་ལས། མ་རྒྱུད་པ་སྤྱི་རལ་པ་ཅན་གྱི། མ་རྒྱུ་ཆེན་པོ། དེ་བ་ལྷ། སྤྱི་
དཔལ། རལ་པ་ནི་དབུ་སྐྱ་སྤྱོད་ཆེན་དཔལ་གྱི་རལ་པ་ཅན་ཞེས་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་དཔའ་པོ།
མ་རྒྱུ་པོ་རྟོ། རྒྱ་གར་སྐད་དེ་པོད་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཟེར་ཞིང་། རྟོ་རྩི་གདན་གྱི་མཆོད་རྟེན་ནང་
ཡོད་པའི་སྟོན་པ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷའི་རྟོ་སྤྱིའི་མིང་།

མ་རྩ་སྣ་ཡུག་གསལ་ལྟགས་ཀྱི་སྣ་ཞིག་གི་མཆོན་ཡིན། འདི་རྒྱ་ས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་
འབྲིང་པོ་གཙོ་བོར་ལྟ་ཡོད་པའི་བཞུགས་སྡངས་དང་སྐྱ་མདོག་བྱུག་མཆོན་པོ་གསུམ་ཞིག་པར་
དཀྱིལ་ཆོག་ཆོར་བྱའི་སྡེང་པ་ལས་གསལ་ལ།

མ་རྒྱ་ཅི་ན། [ལེགས]རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ།

མ་རྒྱལོ་ག་ལྟགས་རྒྱུད་མའི་ཐོག་པ་རིམ་དཔྱེའི་ཡ་ལྟམ་ཞིག་ཆེན་པོའི་རྣམ་པ་འབྱོར་གྱི་ཐོག་པ་ཞེས་
བྱ་སྟེ་འཇུག་སྟེ་སྤྱི་ཕན་པའི་དབང་བཟུ། བར་ཁུས་པའི་དབང་ལྷ། གསང་བ་ཐབ་མའི་དབང་
གསུམ་སྟེ་དབང་མཆོག་བཅོ་བརྒྱད་གྱིས་རྒྱུད་སྟེན་པར་བྱས་ནས། ལྷ་བ་དོན་དམ་དགོར་
བདུན་པོ་ཅིད་ཀྱི་རྩལ་གདན་གསུམ་རྣའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷན་གྱིས་བྱམ་ཅིང་རང་བཞིན་
དབྱེར་མེད་པ་ལྟག་པའི་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཆོས་སྐྱེས་ཉམས་པ་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་ཐམ་ནས།
བསྟོམ་པ་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་པོར་སྟོན་ལ། དེའང་ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ཁོག་དབུག་པོ་དག་
རྩལ་སྟེན་གསུམ་ཆད་ལ། འོག་འོས་གཟེར་བཞེས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་སྟོམ་པ་དང་རྩོགས་རིམ་
རྒྱུད་དང་ཐོག་པའི་དགས་ལ་རྣམས་པསྟོམས་ལ། སྤྱོད་པ་སྟོས་བཅས། སྟོས་མེད། ལིག་ཏུ་

སྒྲོལ་མེད་གསུམ་གྱི་ཉེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས། འབྲས་བུ་རིག་འཛིན་ནམ་བཞེས་བསྐྱུས་པའི་ལམ་
ལྷ་མཐར་ཕྱིན་ཉེ་བྱུང་འབྲུག་དོན་ཆེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།

མ་རྒྱ་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། མ་རྒྱ་ཡོ་ག་དང་དོན་གཅིག་

མ་རྒྱ་ར་ང། [ལེགས་]རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ།

མག་གི་སྐྱག་གི་སྒྲ་རྒྱུང་བའི་གཏམ་གྱི་ཤོད་སྤངས། གསལ་ལ་མ་གསལ་གྱི་གཏམ་མག་གི་སྐྱག་
གི་ལབ་པ།

མག་ཀླན། [ཡུལ་]སྤིང་མོ་ཀླན་ཤོས་གྱི་མག་པ།

མག་པ། བྱ་མའི་རྒྱ་པོ་འཕམ། ཁྱོ་ག་

མག་སྐྱག་མག་གི་སྐྱག་གའི་བསྐྱུས་ཆིག་

མག་རོགས། གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་མག་པའི་རོགས་པ་བྱེད་མཁན།

མག་གསར་དགོན། མག་གསར་པ་རྒྱུ་ཏ་ཀུན་བཟང་སྟོབས་ལྡན་དབང་པོས་གསར་འདེབས་མཛད།
འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེ་བ་
[རྒྱང་ཡོན་]རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མག་གསར་བོན་དགོན། མག་གསར་ཁྱུང་པོ་གཡུང་བྱུང་བདུད་འདུལ་དར་རྒྱས་སྤིང་དང་སྤོན་གྲོལ་
ཐེག་ཆེན་ཞེས་སུ་གྲགས། རབ་བྱུང་མ་ཚུགས་པའི་སྟོན་ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་དགུ་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་ཅན་
ལ་ཁྱུང་དཀར་ཆངས་པའི་ཆ་བྱུང་པོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་སམ་གྲུབ་བརྟེན་རྩ་བདུད་པ་ཞེས་
པའི་གྲུབ་དབང་དེས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེ་བ་[རྒྱང་ཡོན་]རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མག་གསར་སྟན་རེའི་བཤད་སྒྲུབ་སྟན་གྲོལ་སྤིང། སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅན་ན་
བཏབ་པར་གྲགས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟན་མ་རྟེ་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མང་སྒྱེ། [མངོན་]པག་པ།

མང་བཀྱར་རྒྱལ་པོ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་མི་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་

མང་བཀྱར་སྟེ་ག། མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྟེ་དང་དོན་གཅིག་

མང་བཀུར་སྡེ་པ་གསུམ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙུན་གྱི་ནང་ཆོན། མང་པོས་བཀུར་བའི་སྡེ་པ་ལ།
ས་སྒོག་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ་པ་དང་། སྤང་བ་བའི་སྡེ་པ་དང་། གནས་མ་བུའི་སྡེ་པ་སྡེ་གསུམ།
མང་བཀུར་ཡར་དེད་ལྷ་དགུ། མང་བཀུར་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བྱུང་བ། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་དབང་པོ། དེའི་
ཡབ་ལྷ་ཆེན་འཁོར་པོ། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་དུང་སྒྲིང་། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་ཁྲི་མེད། དེའི་ཡབ་ལྷ་
ཆེན་གཤེད་ཆེན། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་གཤེད་ཚུང་། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་པོ། དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བཟང་
ཡབ་རྣམས་སོ།།

མང་བསྐྱེལ། དགོན་པ་ཁག་ལ་སྤྱི་དགའུང་གིས་མང་ཇ་གཏོང་བར་ཆེད་མངགས་བཏང་བའི་དུང་
འཁོར་སེར་མོ་བ།

མང་ཁ་ཉུང་ཉན། མི་མང་ཆེ་བས་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཉུང་བས་དང་ལེན་བྱེད་པ། དོན་གནད་ལ་གྲོས་
སྤྱད་བྱེད་དུས་མང་ཁ་ཉུང་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པ།

མང་མཁར་ལྷ་གྲུ་ལུང་། གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་གི་ལྷོ་ངོས་ལྷ་རྫོང་གངས་རིའི་འདབས་ཞོལ་
དུ་མང་མཁར་ཟེར་བའི་ལུང་པ་དང་། ལུང་པ་དེ་ལ་ནང་གསེས་འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བ་ལྷ་གྲུ་ལེ་ཤེས་
གྱི་དགོན་པ་མང་མཁར་ལྷ་གྲུ་ལུང་ཟེར་བ་ཡོད། དེང་སངས་སྤྱུང་ནས་ལྷ་གྲུ་ལུང་ལ་ལྷ་གྲུ་
ལུང་ཞེས་འབོད།

མང་ག་བུར། ག་བུར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཤིང་ཆོ་གིང་ཞེས་པ་ལས་བྱུང་བར་གྲགས་པའི་ག་
བུར་མདོག་སེར་ལ་སྤྱི་རིང་ཞིང་མཉེན་པའམ་དཀར་འཇམ་ཁ་བ་བསྐྱོངས་པ་འདྲ་བ་བསིལ་
ཤིང་ཆུང་ཅ་མ་ཞིག་སྟེ། ཏུས་པས་ཆ་བ་སྤྱང་ལྷན་སེལ།

མང་གེ་མོ། གང་ཞིག་གང་ཟག་ཆེ་གེ་མོ་ཞིག་དང་སྒྲིང་པ་མང་གེ་མོ་ཞིག

མང་དགེ་དགོན། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྒྲིང་ཁུལ་སེར་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མང་བསྐྱགས། སྒྲིག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཅ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་multicast ཟེར།

མང་འབྱེད་ཐོ་སྒྲིག་ཆེན་མོ། སྤར་ལོ་ལྟར་ལྟ་སར་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་མ་འཆོགས་པོད་གི་སྤ་ལོ་རྒྱ་བ་

བརྩ་གཉིས་པའི་ནང་ཅེ་འགག་དང་། རྒྱ་བྲང་ཕྱག་མཛོད། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་རྣམ་འདྲིས་ནས་མང་འབྲེད་གཏོང་མཁན་གྱི་སྤྱི་ན་བདག་གི་མིང་ཐོ་སྡེ་
ཕྱིའི་གོ་རིམ་ལྟར་བསྒྲིགས་པའི་ཐེན་ཐོ།
མང་ཆེ་བ། སལ་ཆེ་བའམ་བྱིངས་ཆེ་བ། ལས་དོན་ཅེ་ཞིག་བྱེད་ཀྱང་མི་མང་ཆེ་བའི་ཁེ་སན་དང་
བསྐྱན་པ་གལ་ཆེ།
མང་ཇ། དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་འདེན་རྒྱའི་འཕྱང་ཇ།
མང་ཉུང་། མང་པོ་དང་ཉུང་དུ། གཅིག་བསྐྱར་བ་ལ་མང་ཉུང་མེད། མི་གངས་མང་ཉུང་འཆོས་པ།
གཏོང་ཡོང་མང་ཉུང་སྟོམས་པ། མང་ཉུང་ཆེར་མ་ཤོར་བ།
མང་ཉུང་ལ་མ་བརྟེས་པ། མང་པོ་ཡིན་ཡང་ཉུང་ལ་ཉུང་ཉུང་ཡིན་ཡང་ཉུང་བ།
མང་ཐོས། ① མང་དུ་ཐོས་པ་སྟེ་རྣམ་གངས་མང་པོ་འཇུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོས་པ། སྒྲོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གཏམ་
མང་དུ་ཐོས་པ། ② མཁས་པ།
མང་ཐོས་སྒྲུབ་རྒྱ་མཆོ། སྟོད་ཟང་ཟང་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་པ་འཛོང་ཞེས་བྱ་བའི་ནང་ཆོན་ཤེལ་ལུང་
དུ་ཡབ་ལྷ་མོ་ལྷ་དར་དང་ཡུམ་སེམས་ལ་རྒྱལ་འདྲིམ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སྤྲུ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་
ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༣ལོར་སྐྱེ་བལྟམས། མཆོན་སྤྱུ་རྒྱལ་ལོར་བྱ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་ཆུང་དུས་
ནས་ཆོས་དང་ཡི་གེ་སྦྱོང་བར་དད་བརྩོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བཞི་པ་ལ་ཆོས་འཁོར་
སྤྱིང་དུ་གདན་འདྲུས་ཏེ་འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་དང་མཇམ་བ་ཡོངས་འདྲིན་དུ་བསྟེན་ནས་བཤད་
གསར་གྱི་གཞུང་འདིན་དང་ས་གཞུང་དེ་སྟོད་སྟོར་བ་སོགས་ཀྱི་དབུ་ཚུགས་ཤིང་། དེ་སྐབས་
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་སྡེ་གཞུང་ཕྱི་གཞུང་ཀྱན་སྐྱགས་འདིན་གྲུབ། དགུང་ལོ་བརྒྱ་ལྔ་པར་
ལུགས་ཐང་རབ་འབྲུམས་པ་བྱམས་པ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཁན་པོ་དང་། དཔལ་བྱ་བ་བཟང་པོ་
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆོན་སྤྱུ་རྒྱུ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། གསུང་
རྩིས་ལ་མཆོན་ན། བསྐྱར་རྩིས་གསལ་བའི་ཉིན་བྱེད། བསྐྱར་རིག་གནས་ལྡེའི་བྱང་ཚུལ། ཕྱག་
ཆེན་ཚོད་སྟོང་། ཕྱག་ཆེན་ཡང་ལན། རྒྱུད་མན་དག་གི་བརྒྱུད་འདེབས། ལྷ་སྤྱུ་ཀྱི་བསྟོད་པ་
དང་འབྲེལ་པ། རབ་གནས་ཀྱི་རྩ་བ། བཟང་དུག་གི་ལག་ལེན་སོགས་ལེ་ཆོན་བརྒྱ་ཕྲག་བཞུལ་

བ་དབར་ལ་འཁོད་པ་དང་མ་འཁོད་པ་ཁྱོན་བསྟོམས་པོད་ཆེན་བཙུགས་ལོད་པར་གྲགས།
འདི་བར་མཁས་གྲུབ་གང་ཉིད་དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་བར་གྱི་མཛད་ཀླུ་རགས་བསྟུས་ཤིག་
ཡིན་གྱི་ནམ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་ལོ་དུས་མ་རྟེན།
མང་ཐོས་པའི་སྒྲུ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲུ་བ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
མང་འཐེན་ཉུང་སྟོན། མང་ས་ནས་འཐེན་ནས་ཉུང་ས་ལ་ཁ་སྟོན། མི་གངས་མང་འཐེན་ཉུང་སྟོན་གྱིས་
ཆ་སྟོམས་བཞོ་བ།
མང་དག ༡ ཅང་མང་པོ། མང་འཁོངས་ས་རྒྱ་ཆེ་ལ་མི་གངས་ཀྱང་མང་དག་འདུག
མང་དུ་སྟེ། [མངོན]པག་པ།
མང་གང་མ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་multiple selection ཟེད།
མང་འདུས་རི་ཁོད། ལི་ཀླ་སྟོན་རམས་པས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
སྟོན་དགོན་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་ནང་བྱང་རྩལ་སྤྱིང་དགོན། དགོན་པ་འདི་དུས་རབས་བཙུག་ཅིག་པའི་ནང་ལྷ་སྒྲུ་མ་བྱང་རྩལ་
འོད་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། རོ་པོ་རྩེ་གནས་འདིར་ཤེས་ནས་གསུང་ཆོས་ཐེངས་མང་གནང་ཞིང་།
བྱང་རྩལ་ལམ་སྟོན་ཡང་པལ་ཆེར་གནས་འདིར་བཅུམས་པར་བཤད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཙུ་བདུན་པའི་ནང་གྲུ་གེ་དག་དབང་གྲགས་པས་དགོན་པ་འདི་བཟུང་ནས་གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་མང་འཛིན་ས་ཁུལ་ཅུ་མང་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་སྒྲུ། དཔུང་མང་པོའི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་ཁ་ཡུ། རྒྱབ་དཔུང་མེད་ན་མང་སྒྲུ་ཉུང་གིས་མི་བརྟེན་
པས་རྒྱལ་ཁ་ལོན་བ་དག་ལ།
མང་པོ། ཉུང་དུའི་ལྷོག་ཕྱོགས། མི་མང་ལག་མང་། ཟས་མང་གོས་མང་། མཐུན་སྦྲེན་མང་པོ་
འཛོམས་ཡོད་པ། འབྲས་བུ་མང་པོ་ཐོན་པ།
མང་པོ་དུག གནའ་བོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དཔུད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན་པ་སྟེ། རི་མོ་སྟོབ་
སྟོང་བྱེད་སྐབས་མང་ཅམ་བལྟ་བ། མང་ཅམ་བལྟ་བ། མང་ཅམ་སྟོག་པ། མང་ཅམ་འབྲི་བ།

མང་ཙམ་བསྐྱོད་པ། སློབ་དཔོན་དང་གྲོགས་པོ་མང་ཙམ་བསྟེན་པ་བཅས་སོ།།
མང་པོ་སྤྲོ་ཆོག་པ། ཁྱོད་འཁོར་ཆེ་ལ་སྤྲ་ཁ་འཛོམས་པ། གནས་ལུགས་མང་པོ་སྤྲོ་ཆོག་པ། ཐབས་
ཤེས་མང་པོ་སྤྲོ་ཆོག་པ། བཤོ་ཆས་མང་པོ་སྤྲོ་ཆོག་པ།
མང་པོ་བྱིན། [མདོན]ཆུ་པོ་སིན་རྒྱ།
མང་པོ་སྤྲོ་ལ། [མདོན]རྩ་མོང་།
མང་པོ་འཛིན། [མདོན]སྤྲིན་བྱག་ཁྲ་བ།
མང་པོའི་མདུན་དུ་ཁས་སྦྱངས་པ། མི་མང་པོ་འདུ་བའི་ཆོགས་སུ་བྱ་བ་ཅི་རིགས་ཞིག་བྱས་པ་ཁས་
ལེན་པའི་དོན། ཡང་ན་ཆང་མ་ཡོད་སར་ཁས་སྦྱངས་པ་ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མང་པོས་བཀྱར་བའི་བརྒྱད། བསྐྱལ་བ་ཡ་ཐོག་གི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་དེ་ལ་མང་པོས་བཀྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་བྲེ་བ།
མང་པོས་བཀྱར་བའི་སྤྱེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྤྱེ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས། མང་པོས་བཀྱར་བ་ཞེས་པ་
སྤྱེ་པོ་མང་པོས་བཀྱར་སྤྱེ་བྱས་པའི་རིགས་ཅན་ཡིན་པས་དེ་ལྟར་གྲགས་པ། མདོ་འདོན་པ་ན་
ཨ་བ་རྩྭ་ཤའི་སྐྱད་དུ་འདོན། བཤམ་པོ་འདྲེག་མཁན་གྱི་རིགས་ཉེ་བ་འཁོར། སྤམ་སྦྱར་གནས་
བརྟན་པ་དང་མཚུངས་ཤིང་དགོ་སློང་གི་མིང་འབངས་དང་སྤེའི་མཐའ་ཅན། བྱལ་མཐའ་བརྗོད་
དུ་མེད་པའི་བདག་ཡོད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བརྗོད་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་སྤྱད་པ་
སོགས་འདོད་པའོ།།
མང་སྤྱོད། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཅ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་multiplexing ཟེད།
མང་བ། ཉུང་བའི་ལྷོག་ཁྲ། ཆོག་ལོ་མང་བས་དོན་འབྲས་བསྐྱབས་པ། ཐོས་གྲངས་མང་བས་སློ་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་བྱང་། མི་གྲངས་མང་དུགས་ནས་ཉུང་དུ་བཅང་བ་ཡིན།
མང་བའི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཚོན་བྱེད་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་གིས་མཚོན་བྱ་
དོན་གཅིག་གི་གནས་ལུགས་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག
མང་མ། མང་ཆེ་ཤོས་ཉེ། མི་མང་མ། ལས་བྱེད་པ་མང་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མང་ཆོག གྲངས་མང་པོ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྟེ་བོད་ཡིག་གི་རྣམ་དབྱེད་དང་པོའི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་

ནམས་ཞེས་པ་དང་། ཀྱན་དང་ཐམས་ཅད་མཐའ་དག་སོགས་ནི་མང་པོའི་དོན་ཅན་གྱི་མིང་རྒྱང་
ཅམ་ནམས་སོ། ། ནམས། ཀྱན། ཐམས་ཅད། མཐའ་དག
མང་ཆོགས། མི་དམངས་སྤྱི་ཁྱེད་པ་ཐེད། མང་ཆོགས་ཆོགས་ཆེན། མང་ཆོགས་ལམ་ཕྱོགས།
མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཐེད་འདོན། མང་ཆོགས་ཀྱིས་དཔོན་རིགས་སོགས་ཀྱི་རུལ་སྤངས་ནོར་འཁྲུལ་
འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁྲུངས་ལ་ཐེད་འདོན་བྱས་པ།
མང་ཡུལ། སྟོད་མངའ་རིས་སྤྱི་ཁྱེད་ནས་གཙང་གི་ངམ་རིང་དང་སྤྱིད་གྲོང་བར་བལ་ཡུལ་དང་ཐག་
ཉི་བའི་ས་རྒྱད་ཀྱི་མིང་རྒྱང་པ།
མང་ར། ས་ཆ་ཞིག་ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཆོ་སྟོ་སྟོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་ཀྱིས་
ནན་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གནས་ཡུལ་ཡིན།
མང་རོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་ལ་དགོན་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བླ་གྱི་རུས་སུ་བྱུག་བཏབ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མང་སྟོང་མང་བཙན། དཔོན་སྤྱི་མང་སྟོང་མང་བཙན་དང་དོན་གཅིག
མརྒྱལ། [ལེགས]བཟ་ཤེས།
མརྒྱུ་ར། [ལེགས]གཡས་འབྲེལ་ཉེ་དོ་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་རུས་ཆག་
སྟོར། ལུས་པའི་ཆད་བ་སེལ།
མརྒྱུ་ལྷི་མོ། [ལེགས]འཇམ་དཔལ།
མརྒྱུ་ར། དོ་སྟོན་རིགས་ཞིག་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་འགྲུར་དོ་ཞིག་ཡིན། རང་ལྗོངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ནས་ཀྱང་
ཐར་ཐོར་འབྱུང་ཞིང་། ཁྱད་པར་སྟེང་ཆེན་དང་ནག་ཆ། རྩ་སྟོད། ལྟ་ཐོག་སོགས་ནས་ཐོན་པ་མང་
ཞིང་། གཞོད་མའི་རུས་སུ་རྒྱ་མཆོར་གནས་པའི་རྩོད་འགྲོས་རིགས་ཀྱི་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་འགྲུར་དོ་
སྟེ། དོ་རྒྱ་མལ་ཆེར་གཡའ་མ་ནག་པོ་འབྲེལ་ཁྱད་མཁྲེགས་ཤིང་ལྷི་བ། ཆེ་ཆུང་ངེས་མེད།
དབྱེབས་པལ་ཆེར་རྒྱལ་ལེག་དཀྱིལ་མཐུག་ཅིང་མཐའ་སྐབ་པ། ཕྱི་ངོས་འཇམ་རྩལ་ཅི་རིགས་

འབྱུང་ཞིང་། ནང་ཐོས་འཇམ་ལ་ཟེར་འཕྲོའི་དབྱིབས་ཀྱི་སྤྱལ་རིས་དྲུང་འཕྲིལ་གྱི་དབྱིབས་ལྷར་
ཁྱི་ནང་རིམ་པར་འཁོར་ནས་བྱུབ་པ། སྤྱི་ཚད་3.5~4.5ཙམ་ཟིན་པ་དང་། བསྐྱར་ལྗིད་ཁེ་
3.4ཡོད་པ། རོ་མང་པ། ལྷ་རྩིས་བསིལ། ལུས་པས་རུས་པའི་ཚད་པ་སེལ།

མཚུ་སྒྲོལ། [ལེགས་]འཇམ་པའི་དབྱུངས།

མད། བདེན་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་སྒྲེ། དག་ཡིག་ཤེས་བྱ་རབ་གསལ་ལས། མད་ནི་བདེན་པའི་ཞེ་སའི་
ཞེས་གསུངས།

མད་སྐྱམ། དེ་བདེན་པར་རེད་སྐྱམ་པའམ། བདེན་སྐྱམ་པ་དང་དོན་གཅིག

མད་པ། ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ། ཐུགས་ཉེ་ཁྲིལ་བ་མད་པ་ལགས། དག་སྒྲོན་ཡོ་བསྐང་གི་ཞལ་
སྒྲོབ་གནང་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་མད་པ་ལགས།

མད་པོ། བདེན་པོ། གསུང་གོས་མད་པོ།

མད་པའི་ཆོག་ བདེན་པའི་ཆོག་

མཚུ་མ་ཀ། [ལེགས་] མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྟར་པའི་དབྱས་ན་གནས་པའི་དབྱ་མཐོ།

མན། ① ཡན་གྱི་ཕྱོག་ཁྲ། ད་དྲུང་ལོ་སྤྱུམ་ཏུ་བཞི་བཏུ་ཡན་མན་ཙམ་འཇུགས་སྤྱན་བྱེད་དགོས། ཚུ་
ཆོད་རེར་ལེ་དབར་སྤྱུམ་སྟོང་ཡན་མན་ཙམ་འཇུགས་སྤྱན་བྱེད་དགོས། ཚུ་ཆོད་རེར་ལེ་དབར་
སྤྱུམ་སྟོང་མན་ཙམ་ཞིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ཐུབ། ② [རྒྱ་]གོ་ཞིག་ ཐུག་པ་མན་ཆེལ། ཆེལ་མན་མོག་མོག་
[ཡུལ་]མ་ཡིན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་། ང་མན་ཁོ་ཡིན། ཁོ་མན་ང་ཡིན།

མན་ཁང་དགོན། ལྷ་མ་ངག་དབང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། བྱུང་མཐའ་རྟོང་
མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མན་ཁན། [ཡུལ་]སྟེང་ནས་ ཐུར་དུ་སྒྲོར་པའི་གསོར་རྒྱུང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

མན་ངག་ [ཡུལ་དེ་ལ།]ཐབས་ཀྱི་སྟེང་པོ་འམ་ཐབས་ཐབ་མོ། སྤྱན་གྱི་མན་ངག་ ལག་རྩལ་གྱི་མན་ངག་
མན་ངག་གི་མཐེལ།

མན་ངག་བཀའ་རྒྱ་མ། རབ་བྱུང་བཏུ་གཅིག་པའི་ནང་དར་མོ་སྤྱན་རམས་པ་སྟོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཐབ་པའི་མན་ངག་སྤྱི་ཆོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་པའི་བདག་ཉིད་ཙན་

ལུང་དང་ལག་ལེན་མེད་པར་སྤྱད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་ཡི་རྒྱས་བཏབ་པའི་སྤྲོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
གྲགས་ཆེན་ཞིག

མན་ངག་འཁོར་ལོ་འོད་གསལ། བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

མན་ངག་གི་གནད་བདུན། ཁམས་འདུ་ལུགས་གསུམ་གྱིས་ལམ་སྟོགས་མེད་དུ་བྲལ་པའི་གནད།
སེམས་གནད་ལུགས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་ཉེ་རྒྱ་ཤེས་པའི་གནད། ཉམས་གསུམ་གྱིས་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཉེ་རྒྱ་ཤེས་པའི་གནད། རྫོད་གསུམ་གྱིས་ཉམས་གང་ཤར་བྱུང་རྒྱལ་དུ་སྐྱོང་བའི་
གནད། ལམ་འཁྲིད་ལུགས་གསུམ་གྱིས་ཉིང་རེ་འཛིན་བྱེ་བྲག་ཤེས་པའི་གནད། ཁམས་འདུས་
བ་གསུམ་གྱིས་ལམ་གྱི་ས་མཚམས་ཤེས་པའི་གནད། རྟེན་འབྲེལ་གསུམ་གྱིས་རེ་དོགས་
གཉིས་དང་བྲལ་པའི་གནད་དོ།

མན་ངག་གི་དཔེ་དོན་ཉགས་གསུམ། མཆོན་པའི་དངོས་པོ་རྗེས་ལ་ཞིག་དོན་ནི་སེམས་ལ་སྤྲོན་བ་
སྟེ། ཉགས་ནི་ཡིད་ཆེས་ཐེ་ཆོས་མེད་པའོ། ཞེས་སྟོབ་དཔོན་བརྒྱས་གསུངས། གསལ་བར་
བྱེད་ན་དཔེ་འཇགས་བཞའི་དོན་བཀོལ། ཉགས་ཀྱི་དོ་སྟོན། དོན་གྱི་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྟོན། ཞེས་
བས། དཔེ་ནམ་མཁལ། དོན་ཆོས་ཉིད་སྟེ་བ་མེད་པ། ཉགས་རོལ་བ་འགག་པ་མེད་པའོ།

མན་ངག་རྒྱ་འབྲས་རིས་བ་ལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། བདག་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་དགོས་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུར་བྱང་རྒྱུབ་ཀྱི་སེམས་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱུར་བྲས་
བ་ཤེས་ཤིང་བྱིན་དུ་གཞོ་བ་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱ་སྟོང་རྗེ་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱུར་
བྲས་པ་དགོས་པར་འདུག་དེའི་རྒྱུར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མར་ཤེས་པ་དགོས་པར་
འདུག་པ་སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་པ་མ་ཡིན་པས་བྱིན་རེ་ཆེ། འདི་རྣམས་སྟུག་བསྐལ་དང་
བྲལ། བདེ་ཞིང་སྦྱིད་ན་ཅི་མ་རུང་། འདི་རྣམས་བདེ་བ་ལ་འགོད་པའི་བྱིར་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པར་བྱའོ། སངས་རྒྱས་ཐོབ་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་གཞག་པར་
བྱའོ་སྟེ་སྤྱུལ་དུ་བསམ་པའོ།

མན་ངག་རྒྱུད། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ལ་བྲལ་དུས་བྱ་གསུམ་ས་སྟྱི་གཙུག་ནས་རྒྱུ་མཐིམ་བར་
ཀྱི་ནད་ཐམས་ཅད་ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་སྟོན་ས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱུད་དེ་

ཡེ་ཤུ་དགུ་བརྒྱ་ཙོང་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྲོན་གཞུང་ཆོད་ལྷན་ཞིག
མན་དག་ཉིང་ཁ། གདམས་དག་གི་སྤྱིང་པོ་ལམ་བརྟུན།
མན་དག་སྟེ། རྩོགས་ཆེན་ཨ་ཏེ་ཡོ་གའི་ནང་གསེས་ཟབ་པ་མན་དག་གི་སྟེ་ནི། སྤྱིང་ཐིག་གི་སྒྲོང་
ནམས་ཏེ། ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་དག་མཁའ་འགྲོ་སྤྱིང་
ཐིག་དང་པཎ་ཆེན་བི་མ་མི་ཉ་ནས་བརྒྱུད་པའི་བི་མ་སྤྱིང་ཐིག་སོགས་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་ལྷ་གྲུབ་
ནི། འཁོར་འདས་སྤང་སྤང་དང་བྲལ་ཞིང་རེ་དོགས་ཕྱོགས་ལྷུང་ལས་བརྒྱལ་ནས་སྒྲོ་དང་ཡིད་
དཀྲོད་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ། གཞི་དབྱིངས་ཀ་དག་ཞིགས་ཆོད་དང་། ལམ་སྤང་ལྷན་
གྲུབ་ཐོད་ཀྲལ་བསྒྲོམས་པས་སྒྲོ་འདས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྤྲད་ཅིག་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའོ།
མན་དག་མཛོད། སྒྲོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྩོད་བྱེད་བྲུག་ཆོན་ཏུ་མའི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་སྒྲོན་ལ་ཞལ་གདམས་གྱི་ཚུལ་ཏུ་སྟོན་པའི་གཞུང་། དུས་རབས་བརྒྱ་བཞི་བར་རྩྭ་མའི་
སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱུངས་ཀྱིས་མཛོད་པའོ།
མན་དག་ཡིག་འབྲུག་གཉིས། རི་མོ་འབྲི་སྐབས་སུ་ངས་བར་ཏུ་དོ་སྤྲང་བྱེད་དགོས་པའི་ཡིག་འབྲུ་
གཉིས་ལ་ཟེར། དེ་ནི་“གསོན་དང་“འཁྲུག”གཉིས་ཡིན། གསོན་འཁྲུག་ཅས་པ་ནི་རི་མོ་འབྲི་
སྐབས་མིར་སྤྱོད་བདེ་ལ་འཁྲུག་པའི་སྒྲོན་ས་གསོན་ཉམས་དོད་པོ་ཡོང་རྒྱར་དོ་སྤྲང་བྲུས་ཏེ།
བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤོག་ངོས་ཀྱི་རི་མོ་དེ་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་དགོས། དཔེར་ན་མེ་ཏོག་
ཁྲིས་ན་མེ་ཏོག་དངོས་ལྟར་དང་། རྩ་རིགས་ཁྲིས་ན་སྤྲད་སྒྲོ་ཐོན་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའི་གསོན་ཉམས་
དང་འཁྲུག་བཟོད་ལྷན་དགོས།
མན་ཆད། དུས་སམ་གནས་ཀྱི་མཆོམས་འབྱེད་པའི་ཆོག་སྟེ་བ་མན་ཆད་ཚུའི་ནང་ཏུ་བྱུང་བ། ད་ལྟ་
མན་ཆད།
མན་ཆུ། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱི་རིན་སྤྲངས་རྩོད་ཁོངས་ཀྱི་འབབ་ཚུ་ཞིག་དང་། ཡར་སྤྲང་གཙང་
པོའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
མན་ཆོད། དུས་སམ་གནས་ཀྱི་མཆོམས་འབྱེད་ཆོག་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆོད།
མན་ུ། གྲུང་གོའི་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཤིག་མན་ུའི་སྤྲད། མན་ུའི་ཡི་གེ

མན་རྩ་གོང་མ། རྒྱ་ནག་གོང་མ་དང་དོན་གཅིག་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ།
མཆད། [ལེགས་]ཡིད་འཛིན་མ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་བསྐྱེད་ལྟུང་གནས་ཀྱི་གསང་ཡུམ་ཞིག
མཆད། [ལེགས་]དེ་ཡང་བཀ་ཆེན་ན་རོ་བ་དང་མཁས་གྲུབ་ཨ་རྒྱུ་ཀ་ར་སོགས་མཁས་གྲུབ་དུ་
མས་ཉམས་བཞེས་གནང་བའི་མཆད་ཞེས་བ་དེ། བོད་སྐད་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་ལ། དཀྱིལ་
ནི་སྟོང་པོ་དང་འཁོར་ནི་ལེན་བ་ལ་འབྲུག་བས་སྟོང་པོ་ལེན་བ་ཞེས་བའོ།
མཆད་སྐད། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཁོངས་མཆོ་སྤྲོད་འོག་མོན་ཡུལ་རྩ་དབང་དགོན་བ་ཆགས་
སའི་མིང་སྟོང་ཞིག་སྟེ། སྤར་ཡུལ་དེའི་འདབས་ནགས་ཁོང་ཅིག་ཏུ་སྟེས་ནས་བྱང་བའི་མཁའ་
འཁོ་མ་འཁོ་བ་བཟང་པོ་གནས་སའི་ཡུལ་གྲོང་གི་ལྷེ་བ་ཡིན་པར་གྲགས།
མཆད་དགོན། ① རབ་བྱང་བརྒྱུད་པའི་མེ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༥༤༦ ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་འབར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆད་དགོན། ② རབ་བྱང་བརྒྱུད་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༥༥༤ ལོར་ཀོང་སྟུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོས་ས་གཞིགས་གནང་ཞིང་དགོན་པའི་མང་བཞིང་། གྲུབ་མཐའ་ས་སྟེ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ད་ལྟ་རྟོ་མང་སྟེང་གི་རྫོང་ཆེན་
མགོ་ཞེས་པའི་དེའུ་རྒྱུང་ཐོག་ཡོད་པའི་གྲང་རལ་དེ་གནའ་དུས་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན་ཡང་
བྱིས་སུ་རིམ་བཞིན་ས་སྟེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞུགས། དེ་ནས་དགོན་བ་དེ་མེས་ཆེགས་རྗེས་
དགོན་ས་མཆད་དགོན་དུ་སྟོས་བ་ཡིན་པའི་བཤད་སྟོལ་འདུག
མཆད་བཞི། བྱེ་དང་། ཉང་དང་། གསང་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆད་ཉེ་བཞི།
མཆད་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་ཁྱེ་མ་བསྟན་འཛིན་དཔལ་བཟང་ཞེས་བ་ཞིག་གིས་བཏབ་བ་བཤད་བ་
ཅམ་ལས་དུས་ཆོད་ནམ་ཅམ་ལ་བཏབ་བ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མན་ནེ་སུན་ནེ། མི་གསལ་བའམ། ཐག་མི་གཞོད་ལ། སྐད་ཆ་མན་ནེ་སུན་ནེ་མ་ཤོད།
མན་སུན། མན་ནེ་སུན་ནེའི་བསྟུས་ཆོག
མན་ཤེལ། རྒྱ་ཤེལ།

མན་ཤེལ་དཀར་པོ། ཚུ་ཤེལ་ཁ་དོག་དཀར་བའི་རིགས་ཤིག།
མན་ཐུ་ན། [ཚུ] ཁན་ཁང་སྟེ་ཐུག་པ་འབྲིལ་བྱེད་ཀྱི་ཚུག་ཟིལ།
མམ། ① མིང་མཐར་སྐྱོར་བའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་ཤད་ཅིག་ཤིང་སྐྱམ་མཁས་སྐྱམ། ② མིང་མཐར་མའི་
རྒྱུ་སྤྱོད་བའི་ཐེ་ཆོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་རྒྱུ་ཞིག་མཆན་མོ་གཡང་སར་འགོ་དུས་རིག་པ་
ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་མཁ་མི་སྒྲིམ།
མི་ས། [ཡིགས།] ཤ་ཆེན།
མའི་སྟེ་གནས། [མངོན] ཆངས་པ།
མའི་སྐྱ་ཉེ། [མངོན] ཞང་པོ།
མའི་ཡི་གེ་བདུན། ༡ ག ག ག ག ག ག ག ག ག ག
མར། ① ཞོའམ་འོ་མ་བསྐྱབས་པའི་སྤྱིང་པོ། ཚུད་ཀྱོགས་ན་མར་མི་ཐོན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཅི་
བཅུད་དང་། བསྐྱབས་སྟེམ་སོ། ② ཡར་གྱི་ལྷོག་ཟླ། ཟོག་གོང་མར་བཅག་པ། དགུན་དུས་ཚུ་
ཁ་མར་འབྲེ་བ། ལང་ཆོ་མར་རྒྱད་པ། བཅན་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་མར་ཆག་པ། དབྱིན་སྐད་
དུ་down ཟེད།
མར་ཀ་ཏ། འདི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། དུལ་མིང་ག་ལ་དང་། ལ་ཟླ་ནས་ཐོན་པ་མདོག་ལྡང་
ལ། འགའ་ཞིག་ཏུ་དོའི་སྤྱིང་པོར་ངོས་འཛིན་བའང་འདུག་ཅིང་། བོད་སྐད་དུ་མར་གད་ཅེས་པ་
མཁྱེད་ཞེས་པའི་ཟུང་ཆག་ཡིན་ནམ་སྟེ།
མར་ཀར། སྟོན་ས་ཡར་འཇུལ་མའི་ཀ་བ་ལ་གོ་དགོས། གཞན་ལས་ནང་ཀ་སྟོན་མར་ཡང་ཟེད།
མར་གོ་མར་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་གོ་བ།
མར་ལྟོག་མར་བཞག་ཤུལ་བེལ་པ་ལ་གོ་
མར་སྟོགས། མར་ཐུམ་གྱི་གོ་བ། མར་སྟོགས་མར་གྱིས་མི་འབྲུལ། ཚུ་རྩོ་ཚུ་ཡིས་མི་འབོང་།
མར་རྒྱུད། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྡངས་ཀྱི་སྟེ་མོ་རྩོང་གི་བྱང་རྒྱུད་སྟེ་མོ་མ་རྩའི་སྤྱོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མར་སྟོག་[དུལ] མར་རྩོག་རྒྱུ་པོ།
མར་སྟོག་ག་མར་སྟོག་དང་འབྲ།

མར་དགའ། མར་གསར་པ་གསར་རྒྱུད་གི་མིང་ཡིན།
མར་དགའ་རིལ། ཆད་ངེས་ཅན་ཡོད་པའི་མར་རིལ་ཏེ། སལ་ཆེར་མར་རྒྱ་གང་ཅམ་ཡོད་པའི་མར་རྟོག་
ཅིག་གི་མིང་ཡིན། དེ་ལས་རྒྱུད་བལ་མར་རིལ་གཅིག་དེ་ལས་རྒྱུད་བལ་མར་ལུ་ལུ་ཞེས་ཟེར།
མར་ཁད། མར་ལྟར་རྒྱུ་དུས་ཀོ་བ་དང་རྒྱུ་ལུ་སོགས་ཀོ་བའི་ཁལ་ལེན་རྒྱ་ཡོད་བའི་ཡིན།
མར་ཁུ། མར་བཞུས་པའི་ཁུ་བ། ཁྱོ་གོང་ནང་གི་མར་ཁུ་རྒྱུད་སྤངས་པ།
མར་ཁུག། མར་འཇུག་སྟོང་གོ་ཁུག།
མར་ཁུའི་མདོག། མེར་པོ་ལི་ཁྱི་དགར་རྒྱག་ཆ་བཅས་སྦྱར་བའི་མདོག།
མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས། མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་གེ་སི་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུན་པ་གནང་བའི་འབྱོར་
མེད་གལ་རིམ་གྱི་བསམ་པའི་མ་ལག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། དེའི་རྩ་བའི་བྱུ་ཆ་ནི་མར་ཁེ་སིའི་རིང་
ལུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་དང་། ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་རིག་པ། ཆན་རིག་སྤྱི་ཆོགས་རིང་
ལུགས་གསུམ་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་ཞིག་ཡིན། འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་གྱི་སྲིད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་
སྟོར་གྱི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་རེད།
མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱི་འབྱོར་མེད་གལ་རིམ་དང་ངལ་རྩོལ་མི་
དམངས་ཆོས་གསར་བཟེད་འཐབ་རྩོད་བྱེད་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་མར་
མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་གེ་སི་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསར་བསྐྱུན་གནང་བ་དང་། བྱིས་སུ་ལེ་ཉིན་གྱིས་
ཡར་རྒྱས་དང་ཕུན་སུམ་ཐེ་ཆོགས་སུ་བཏང་བ་ཞིག་རེད།
མར་གད། རིན་པོ་ཆེ་ལྗང་གྲུ་ཞིག་མཁད་མར་གད། བསྐྱེད་བའི་མེད། སེམས་ལེན། ལིང་ག་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྱུང་སྦྱེས་དང་། མཁའ་ལྗིང་ག་ཤོག་པ། རྟོའི་སྦྱིང་པོ། རྟོར་བུ་ལྗང་གྲུ་བཅས་སོ།
མར་སྐམ། སྐྱག་མ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་མར་འཇུག་སྟོང་སྐམ།
མར་གྱི་ཉིང་ཁུ། མར་ཁུའི་ཡང་ཁུ།
མར་གྱིས་ཉམས་བྱེད། [མདོན] སྤྲིག་པ་རྩ་ཅན།
མར་རྒྱན། མར་ཐན་སོགས་མཛེས་བྱེད་དགར་རྒྱན།
མར་མགོ་ཡར་སོ་ཡན་ཆད་ལ་ཡར་མགོ་

63

མར་གཏུབ། མར་གཏུབ་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཁྲེམ།
མར་གཏོར། མར་རྒྱུང་པས་བཅོས་པའི་གཏོར་མ།
མར་ཐུབ། [ཡུལ] མར་གཞོག་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཁྲེམ།
མར་དོ། མར་གྱི་ཁལ་དོ།
མར་གང་། མར་གྱི་དབྱིབས་བྱ་བཞིའམ། རྫོང་རྫོང་བཅོས་ཟེན་པའི་མིང་།
མར་འདེད་གསལ་ཐོ། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྫོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་pushdown list ཟེད།
མར་འདོན་བ། ① འོ་མ་དགོགས་ནས་མར་འདོན་བ། ② བྱིར་འདོན་བ། ཅ་ལག་ཅག་ཅིག་ཡར་
བརྒྱུག་ནས་དགོས་མཆང་མས་མར་འདོན་བ།
མར་ནག་ ཉུངས་མར་རམ་ཉིལ་མར། རྫོག་བཞུའི་འགྲམ་དུ་མར་ནག་གི་སྒྲོན་མེ་སྒྲོར་དོན་མེད།
མར་ནག་མེ་ཉོག་ མར་མའི་སྒྲོང་ཤིང་གི་ཐོག་ཏུ་དུ་ནག་གི་མེ་ཉོག་ཆགས་པར་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡིས་
སྒྲག་ཆའི་སྒྲུ་ཆ་བྱས་ན་རུང་།
མར་ནང་། ལུང་པའམ་གྲོང་ཆའི་མར་ཕྱོགས།
མར་སྟེ། ག་འམ་གྱི་སྟེ་མོ་འམ་ཅེ་མོ། རྫས་ཀྱི་མར་སྟེ། བོས་ཀྱི་མར་སྟེ། བྱོར་གི་མར་སྟེ།
མར་བ། ཡིག་རྙིང་དུ་མར་ད་ཡུལ་ཡང་སྟངས་། མར་བ་ལོ་རྩ་བ་འབྲུངས་པའི་རིགས་ཏུས། གནས་
ཡུལ་དང་སང་གཞིས་ཀ་ཅེའི་རུབ་རྒྱུད་དུ་ཡིན།
མར་བ་དོ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་ འདི་ཉིད་ཡར་འབྲོག་དོ་ནང་དུ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་ཉ་སྟེ་
ལོ་༡༠༩༩ལོར་སྟེ་འབྲུངས། འདི་ཉིད་ཀྱི་འབྲུར་ལ། བཀའ་འབྲུར་ལས། འཕགས་པ་མི་གཡོ་
བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒལ་པོ་འབྲུམ་པ་ལས་བྱུང་བ་དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་འབྲུང་བའི་རྟོགས་
པ་ལེའུ་བདུན། ལག་ན་དོ་རྩེ་གོས་སྒྲོན་པོ་ཅན་དོ་རྩེ་གདངས་པའི་རྒྱུད་ཁམས་གསུམ་ལས་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་གཅིག་བ། དཔལ་དོ་རྩེ་འདིགས་བྱེད་ཀྱི་དངོས་བྱུང་ཀྱི་རྟོག་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལེའུ་བཞི་སྟེ་རྟོག་པ་བཞི་པར་གྲགས་བ། བསྟན་འབྲུར་ལས། གྱི་དོ་རྩེ་ཕྱག་
གཉིས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་དང་དཔལ་

འཁོར་ལོ་སྟོམ་པའི་རིམ་པ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དཔལ་བདེ་མཆོག་སྐྱབ་པའི་
ཐབས་རིན་ཆེན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཞེས་བྱ་བ། ཆོག་ས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོག་དཔལ་འཁོར་ལོ་
སྟོམ་པའི་བསྟོད་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་བསྟོད་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱུ་འབྲུལ་སྦྱིན་བ་
ཞེས་བྱ་བ་སོགས་མང་ངོ་།

མར་པ་ལོ་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས། ལྟོ་བྲག་ཕུ་རྩེ་དུ་སྦྱི་ལོ་༡༠༡༥རྒྱ་གྲི་ལོར་འབྱུངས། བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཐོག་མཆོན་སྟན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ལོ་རྒྱ་བ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་
རྟའི་སྒོལ་འབྲེད་བ་ཡིན། དང་པོ་འབྲོག་མའི་དུང་དུ་ལོ་རྒྱ་བསྐྱབས། རྗེས་སུ་རྒྱ་ལར་དུ་ལན་
གསུམ་དང་བལ་ཡུལ་དུ་ལན་བཞི་བྱོན། བཞུ་ཆེན་རྒྱ་རོ་བ་དང་མངའ་བདག་མེ་ཉི་བ་སོགས་
གྲུབ་ཐོབ་ཀྱི་སྒྲ་མ་མང་དུ་བསྟེན། ཀྱི་རྟོར་དང་། གསང་འདུས། བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སོགས་གསང་
སྟགས་ཀྱི་གདམས་བ་མཐའ་ཡས་བ་བསྐྱབས། སྐར་བོད་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་ལྟོ་བྲག་གོ་བོ་ལུང་
དུ་བཞུགས། ཀ་ཆེན་བཞི་སོགས་སྟོབ་མ་མང་དུ་བསྐྱུངས། བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྒོལ་
བཙུགས། རང་ལོ་བྱ་དྲུག་པ་མེ་སྒྲང་ལོ་ལ་འདས།

མར་སྤར། [ཡུལ་]སྦྱིར་སྤངས་ཤིང་ལ་སྦྱག་བྱ་རྒྱབ་ནས་མར་འཛོག་ས་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ཆོས་མར་
དེའི་ནང་དུ་འཛོག་ན་ཉི་མས་ཁྱེ་མེ་འབྲོ་བའི་ཁྱད་བར་ཡོད།

མར་སྦྱ་ལུའི་དཔའ་དར་བཏགས། [ཡུལ་] དམིགས་བསལ་གྱིས་གྱིས་བ་ནམས་ལ་མར་རིལ་རྩལ་
བ་སྦྱད་པ་ལ་གོ།

མར་སྟོ། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་down move ཟེད།

མར་བྱར། མར་དང་བྱ་རམ།

མར་མི་དྲགས་གསུམ། མར་པ་ལོ་རྒྱ་དང་། མི་ལ་རས་བ། དྲགས་པོ་ལྷ་རྗེ་བཅས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་
བསྟན་པའི་སྒོལ་འབྲེད་རྣམ་གསུམ་མོ། །

མར་ལྷར། མ་རི་ལུ་རིའི་བསྐྱུས་ཆོག

མར་མེ། ཁུན་མར་ལས་བྱས་པའི་སྟོན་མེ། མར་ཁུ་ཟད་ནས་མར་མེ་གོངས། ལྷགས་པ་ལངས་ནས་

མར་མེ་ཤི་རྒྱང་ནང་མར་མེ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་བྲིམ་གྱི་ཉོར་བུ་དང་། སྒོན་མེ། སྒྲང་གསལ།
སྒྲུམ་ཟ་བཅས་སོ།།

མར་མེ་དང་མར་མེའི་འོད་བཞིན། རྒྱང་འཕེན་པ་ས་སེམས་ལུས་ལ་བྱུང་བར་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ས་
བརྟེན་བར་འདོད་དེ། དཔེར་ན་ཆང་དང་སྒྲོས་བྱེད་ཀྱི་བྱས་པ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་
རྒྱར་བ་དང་། མར་མེ་དང་དེའི་འོད་བཞིན་དུ་སེམས་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་བ་དང་། ཅིག་པ་
དང་དེའི་རིམ་བཞིན་དུ་སེམས་ལུས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དུ་གྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་བར་འདོད་པ་
ལས་མར་མེ་དང་མར་མེའི་འོད་བཞིན་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ལུས་ཀྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་བའི་དཔེ་ལོ།

མར་མེ་སྒྲོང་འཁོལ། རང་འགྲུལ་གྱིས་ལས་འགན་སྒྲུབ་དགོས་པའི་དཔེ།

མར་མེ་མ། མར་མེ་འཛིན་མཁན་མཆོད་པའི་ལྟ་སོ།

མར་མེ་མཛད། སངས་རྒྱས་འོད་སྤངས།

མར་བཙོས། མར་ཁུའི་ནང་དུ་བཙོས་པ། ཁ་བས་མར་བཙོས་མ།

མར་ཆེས། རྒྱ་བ་མར་འོད་ཆེས་གངས། ཚུ་སྟོད་རྒྱ་བའི་མར་ཆེས་ཀྱི་ཆེས་གཅིག་ནི་བོད་རྒྱ་ལྟ་བུ་པའི་
ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་ཡིན།

མར་འཛིན་པ། མ་ལ་མར་འདུ་ཤེས་པ།

མར་ཞག་གཅིག་ [ཡུལ་]སྤགས་ཟ་བེངས་གཅིག་གི་མར་གྱི་ཆད།

མར་ཁུ། བཞུས་པའི་མར་ལྟ་མེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་མར་བསྐོལ་བ་དང་། མར་ཁུ་ཁུ་
མར་བཅས་སོ།།

མར་ཟན། མར་ཁུ་དང་། ལྷར་ཞིབ། མངར་ཆ་རྩམ་པ་བཅས་བསྐྱེས་ནས་བརྩིས་པའི་སྤགས།

མར་གཡང་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་འདི་སྐྱ་མ་བསྐྱན་འཛིན་དཔལ་བཟང་ཞེས་པ་ཞིག་གིས་བཏབ་པ་བཤད་
པ་ཅམ་ལས་དུས་ཆོད་ནམ་ཅམ་ལ་བཏབ་པ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མར་ར་ཅུ། མ་རྩའི་སྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་ལག་ཅིག་མཆོ་སྒོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཀུས་ནན་རྫོང་དུ་ཡོད།

མར་ལུགས། མར་པ་ལོ་རྒྱའི་བཞེད་སྒོལ།

མར་ལུགས་གྲར་བརྟགས་སམ་གསུམ། དྲགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་དོ་རྩེ་གྲར། བརྟག་གཉིས།
སསུ་ཏ་བཅས་རྒྱད་གསུམ།

མར་ལུགས་གདམས་ངག་སྒྲོམ་ཚུལ་བཅོ་བརྒྱད། བསྐྱེ་བ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཁྲིད་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་
ཁྲིད་གཉིས། བསྐྱེད་རིམ་ལའང་རྣམ་པ་ལ་བསྐྱབ་པ། ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱབ་པ། ཟུང་འཇུག་ལ་
བསྐྱབ་པ་གསུམ། རྫོགས་རིམ་ལ་གཏུམ་མོ་སྐྱེ་ལུས་འོད་གསལ་གསུམ། གཏུམ་མོ་ལ་རང་
ལུས་ཐབས་ལྡན་དང་གཞན་ལུས་ཤེས་རབ་གཉིས། སྐྱེ་ལུས་ལ་ཉམས་སྤྱོད་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་
མི་ལམ་སྐྱེ་མ། སྐྱེས་པ་བརྟན་རྒྱས་སུ་བྱེད་པ་སད་པར་གྱི་སྐྱེ་མ་གཉིས། བྱི་མ་ལ་སྤང་བ་སྐྱེ་མ་
དང་བར་དོ་སྐྱེ་མ་གཉིས། འོད་གསལ་ལ་རང་བཞིན་འོད་གསལ། སྒྲོམ་པའི་འོད་གསལ། གཉིད་
གྱི་འོད་གསལ། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་ངག་བཞི་བཅས་སོ།།

མར་ལུང། མར་ཁུ་བཞུ་ཟེན་དུས་མར་ཁུ་ནང་གི་སྐྱེ་ལུང་ལ་ཟེར།

མར་ལེ་དགོན། ལྷི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་ཆེ་ཆོ་གླུ་མ་ནས་གསར་འདེབས་མཛད་པར་སྣང་། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཅོན་ལྷ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མར་ལོགས། རྫོགས་སྟོན་པའི་ཆོག་མར་རྒྱབ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། དར་ཅེ་མདོའི་མར་
ལོགས་ན་ལྷགས་ཟམ་ཁ་ཡོད་པ་རེད། ལྟ་བུ།

མར་ཤེ ① སྐྱ་དུས་གཞན་ལ་བཞོན་མ་བཏང་བའི་འབབ་མར། ② རྫོད་པ་དང་གོ་བ་སོགས་ཀྱི་ནང་
དུ་མར་བཞག་སྟེ་གཡོག་པ་ལ་ཟེར། མར་ཤེལ་གཡོག་ཞེས་པ།

མར་གསར། དེ་རིང་གི་མར་རམ། ད་ལོའི་མར།

མར་གསུར། མར་བསྐྱེགས་པའི་གསུར་དུད།

མཆུག། [ལེགས]ཞོར་བྱ་ལྡང་བུ་མར་གད།

མལ། རྫོད་ས་དང་ཉལ་ས། རྫོད་མལ། གནས་མལ། མཆོན་མོ་མལ་དུ་ཉལ། རྫོགས་པ་མལ་ནས་
ལངས། དགོང་མལ་མལ་པ། མཁར་འདི་རྩ་བ་ནས་བཞིག་ལ་ས་ས་མལ་དང་། དོ་རྩོ་མལ་དུ་
སྐྱོལ་ཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཉལ་མལ་དང་། ཉལ་ས། མལ་སྟན། གཟིམས་ས་བཅས་སོ།།

མལ་ཀེག་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། སྤྱེ་སྤྱེ་དང་བབས་སྤྱེ་གཉིས་གཅིག་པར་བབས་པ་ལ་ཟེར།
མལ་ཁྲི། ཉལ་ཁྲི།

མལ་གྲུར། ཉལ་སའི་མཐའ་ནས་འབྱུབས་པའི་གྲུར།

མལ་གོས། ཉལ་ཆས་དང་གྲོན་པ།

མལ་གྲོ་སྒོ་གོས་གཤམ། མལ་སྒོ་གོས་གཤམ་ཞེས་པའང་སྤྱང་། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
གཅིག་པའི་ནང་བྱོན། འདི་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ནས་མགོན་པོའི་ཆོས་སྒོར་དུ་མ་སྤྱན་ངངས་ཏེ་
མགོན་པོའི་དངོས་སྒོར་རྒྱ་གར་གྱི་སྤོབ་དཔོན་ཨཾ་ས་ལས་གསན་པ་གྱི་ཁྲག་ལྷགས་དབར་མ་
གཉལ་བ་ཉི་མ་འབར་ལ་གནང་ནས་ཕྱིས་ཐེང་ནག་ཅན་དུ་གྲགས། བཅ་ཟེ་མཆོག་སྤྱད་ནས་
འབྲུག་ཀར། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་། བྲག་སེང་པ་ཡོན་ཚུལ་ལས་གསན་པ་གྱི་གྲག་གཅེར་བྱའི་ས་
ཆེན་ཀུན་སྤྱང་ལ་གནང་སྟེ་ཕྱིས་གྲུར་མགོན་དུ་གྲགས་སོ། ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་ལ། བསྟན་
འབྱུང་ལས། དཔལ་འཁོར་ལོ་ལྗོན་པའི་སྤྱབ་པའི་ཐབས་སྤྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཟེ་བཅུན་མ་
འཕགས་མ་སྒོལ་མ་སྤྱིའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྲ་བ། ལྷ་མོ་སྒོལ་མའི་བསྟོད་པ་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཅིག་པའི་སྤྱབ་ཐབས་ཞེས་བྲ་བ་དང་དེའི་སོ་སོའི་སྤྱབ་ཐབས་ལས་ཆོགས་དང་བཅས་པ།
གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ། དཔལ་རྟོ་རྟེ་འཇིགས་ཤེད་ཀྱི་སྤྲུག་མཆོན་ཀྱི་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་
བྲ་བ། འཇིག་རྟེན་དབང་སྤྲུག་སེང་གེ་སྤྱེ་ཞེས་བྲ་བའི་བསྟོད་པ་བཅས་སོ། །

མལ་གྲོ། ལྷ་སའི་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཞིག་

མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར། རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཤར་ངོས་སྤྱིད་ཆུའི་སྟོད་
རྒྱུད་དུ་ཆགས་ཤིང་། རྫོང་མི་དམས་སྤིད་གཞུང་དེ་གྲུང་དཀར་དུ་ཡོད།

མལ་སྒོ་མ། ཉལ་གདན་གདིང་སའི་མཐའ་སྒྱོར་དུ་བཏང་བའི་ཤིང་སྒོ་མ་གྱུ་བཞིན་མོ།

མལ་ཆ། མལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཏེ་ཉལ་ཆས།

མལ་ཆས། མལ་ཆ་དང་འབྲ།

མལ་སྟན། ཉལ་གདན། མལ་སྟན་འཕོལ་པོ།

མལ་སྟོབས་དང་སྤྱུ་རིམ། དགོང་མོའི་ཞག་ས་དང་ཞབས་བརྟན་རིམ་གྱོ།

མལ་གདན། ① མལ་ཆ་དང་གདན། ② ཉལ་སྟན།

མལ་བྲག་གནའ་མི་ཆང་སྟོབས་འབྱོར་ཅན་ཡིན་པར་རྗེས་ནས་རིམ་བཞིན་ཉམས་སྐྱད་བྱིན་ཏེ་མི་
ཆང་གང་དེའི་བྱིས་ཤུལ་མེད་པར་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན།

མལ་སྤུལ། ལྟར་ལྟར་པོ་སྟེ་མནན་མི་བཟོད་པ། སྤུ་གྲུ་སྤྱེས་མ་ཐག་པའི་གཟུགས་པོ་མལ་སྤུལ་ཅན།
མལ་གཟན། ཉལ་གཟན་ཏེ་བལ་ལས་བཏགས་པའི་སྤམ་རིགས་མཐུག་པོའི་ཉལ་ཆས་ཤིག་
མལ་ཡེར་པ་བ། གྲུང་ཐང་སྤྲ་མ་ཉང་གི་ཅུ་བའི་སྤྲ་མ་བྲུག་གི་གས་ཤིག་ཡིན་པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས་
ལོ་རྒྱས་ཞིབ་ཆད་པན་མ་མཐོང་།

མལ་ཡོལ། ཉལ་སའི་ཡོལ་བ།

མལ་ས། ཉལ་ས།

མཁྲི་གྲ། [ལེགས]དྲི་ཞེས་པའི་ཤིང་ཞིག་གས། དེའི་མེ་རྟོག་

མལ་གསོ། ངལ་གསོ་གྱི་དོན། ལས་ཀའི་བར་མཆམས་སུ་ཅུང་ཟད་སྟོད་ཅིང་སྟོད་པོར་བྱེད་པ།

མས། ཡས་ཀྱི་ཕྱོག་ཁླ། མོང་བ་མས་མ། སྤང་ཐང་མས་མ།

མས་ཁོད། [ཡུལ]རྩ་འཁོར་གྱི་མས་དོ།

མས་སྤེལ། [ཡུལ]དོག་མཐེལ་དང་ལྷམ་མགོའི་བར་གྱི་སྤེབ་ཐན།

མས་འགོབས། ཁེབས་ཀྱིས་མས་ནས་འགོབས་པ། འཁྱེད་མིག་མས་འགོབས་བྱས་ཏེ་གཉིད་ཁུག་

མས་འགོམས། ཡ་མཆུ་ཐུང་ལ་མ་མཆུ་རིང་བས་ཡར་འགོབས་པའི་མིང་།

མས་འགྲམ། ཁའི་མས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགྲམ་པ།

མས་ལྷེབས། མིག་འོག་གི་བགས་པའི་མིང་།

མས་མཆིག་ ① རྩ་འཁོར་རམ་ལག་སྟོར་གྱི་མས་དོ། ② མས་གཏུན།

མས་མཆུ། མཆུ་རྟོ་མས་མ།

མས་སྟགས། བོན་ལུགས་ལས་བཤད་པའི་ལྟ་འདྲེ་ལ་སྐྱད་གཏོར་སྤྱིན་སྟངས་ཤིག་

མས་གཏོར་སྟན། འོག་སྟོ་བཤད་ལམ་ནས་རྩ་ཁོང་གི་གནས་སུ་འཕྱལ་དགོས་པའི་འཇམ་ཅི་དང་།

ནི་བྱ་ཏེ་སྟེ་མིང་ཡིན།

མས་གཏུན། གཏུན་གྱི་མས་རྒྱོ།

མས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ་བཞི། ལྷ་མེད་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ལས་བསྟན་པའི་གཏུན་མོའི་རྟོགས་
བ་ཞིག་སྟེ། བྱང་སེམས་བརྟན་པ་ན་ནོར་བུ་ནས་ཉེ་བ་དང་སྤྱིང་ག་མགྱིན་བ་སྦྱི་བོ་བཅས་འཁོར་
ལོ་བཞིའི་གནས་སུ་ཡར་བསྐྱོད་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་བཞིའོ།

མས་ཐེག [ཡུལ]ཉ་འཛིན་བྱེད་གྱི་ཐག་བ་ཞིག་

མས་མཐའ། གཤམ་སྟེ། བྱོན་པའི་མས་མཐའ།

མས་རྒྱོ། རྫོགས་ཏུན་དང་རྒྱུ་འཁོར་གྱི་མས་རྒྱོ།

མས་གདན། འོག་བཅེགས་སམ་འོག་གདན།

མས་འཕུལ། ཡི་གེའི་སྟོན་འཇུག་མ་ཡིག་གིས་འཕུལ་བ།

མས་དབེན་གྱི་སྤྱིང་མོ། མ་མི་གཅིག་པའི་སྤྱིང་མོ་ལ་གོ་དགོས།

མས་དབེན་པ། ① [རྫིང]མ་ཐ་དད་པའི་སྦྱུན། མས་དབེན་གྱི་བུ་བོ། མས་དབེན་སྤྱིང་མོ། ② ཨ་མ་
ཤེ་ཟེན་པ།

མས་མ། སྤྲང་མའམ་གཤམ་མ། བྱོང་བ་མས་མ། སྒོ་ར་མས་མ། འགྲོ་ལམ་མས་མ། རྒྱལ་སྒོ་མས་མ།

མས་སྤུལ། མཉེན་པོ་འམ་འཇམ་པོ། རྟོ་ཆས་མས་སྤུལ།

མས་འཛེགས། འོག་ནས་གོང་དུ་རིམ་བཞིན་འཛེགས་པའི་དོན་ཡིན།

མས་རག བྱ་ཆེག་གི་གང་གི་རྩེས་སུ་སྦྱར་ན་བྱ་བ་གང་དེ་བྱ་སྤྱིག་བྱས་ནས་བྱེད་ཆོག་ཆོག་ཡིན་
པའི་དོན། དཔེར་ན། ཤ་བཙོས་ཏེ་ཟ་མས་རག་བྱས་ཡོད། ཁང་བ་གསར་བ་བཙོས་ཏེ་འདུག་
མས་རག་བྱས་ཡོད། བྱོ་ཁ་ཆེས་ཏེ་འགྲོ་མས་རག་བཙོས་ཡོད་ལྟ་བུ། ལྷ་མ་བྱོན་ཏེ་རྒྱུག་མས་
རག་བྱས་ཡོད། གོས་བྱོན་མས་རག་གཅད་མས་རག་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

མི། ① སྦྱ་ཤེས་དོན་གོ་བུས་པའི་ཤེས་ལྡན་ནམ། གང་ཟག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྟེན་གཉིས་དང་།
གང་ཟག་རྟེན་པའི་རྟེན་པ། ལ་རུ་མ་རྟེན་བྱ། ཡིད་སྦྱེས། ཡིད་ལྡན། ཤེད་བྱ། ཤེད་ལས་སྦྱེས།
ཤེས་ལྡན་བཅས་སོ། ② མི་གཞན་པ། མིའི་བསམ་བླ། རང་སྦྱོན་རང་གིས་མི་མཐོང་ཡང་མིས་
མཐོང་བྱུང་ཡོང་། མི་རང་གཉིས་པམ། ③ དུས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་དགག་ཆེག་བྱང་།

ཆོས་སྟོན་པའི་མིང་བཅས་ཀྱི་ཐོག་མར་འབྲུག་གྱེད་དགག་སྤྱུ་ཞིག་སྟེ་དཔེར་ན། བན་པ་ཐོར་
ནས་གཏམ་ཤོད་ཀྱང་མི་ཤོད་ལ། མིག་ལྟ་ཡང་མི་ལྟ། འབད་བཙུན་མེད་པས་བསམ་དོན་མི་
འབྲུག། ལེ་ལོ་ཆེ་བས་ཡོན་ཏན་མི་སྟོབ། འཕ་མདོག་མི་དཀར་མི་ནག རྒྱངས་འཁོར་གྱི་སྤྱར་
ཆད་མི་ཆེ་མི་རྒྱུང་བའི་རང་ནས་གཏོང་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

མི་གི་རི། [ལེགས་]ཤོད་རྒྱ་དགྲ་པ།

མི་རྒྱུང་། ① མིའི་རྒྱུང་རྩལ། ② མིའི་རྒྱུང་སྤྱིང་སྟེ་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རོལ་མེའི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མི་རྒྱུང་སྤྱིང་བུ། མིའི་བརྒྱ་རྩལ་ལས་བཟོས་པའི་དྲུང་སྟེ་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རོལ་མེའི་བྱེད་ཅིག

མི་རྒྱུང་། རོགས་རྒྱ་མེད་པའི་མི། མང་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་དོན་གྱེད་དགོས་པ་ལས་རྟ་རྒྱུང་

མི་རྒྱུང་གིས་གང་ཡང་མི་འབྲུག།

མི་སྤྱུ། ཁྱིམ་པ།

མི་སྤྱེ་བ་ཤེས་པ། ཤེས་པ་བརྩམས་ནས་གསེས། སྤྱག་བསྐྱེལ་མི་སྤྱེ་བ་ལ་མི་སྤྱེ་བར་ཤེས་པ་ཤོ།

མི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཅན། ཉན་ཐོས་དབྱ་བཅོས་པ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཉམས་པ་དང་འཕོ་བ་མེད་

པར་རང་སར་གནས་ནས་མི་སྤྱོད་པའི་གང་ཟག

མི་དཀར་ལྟ་ནག མི་སྤྱོན་མེད་ལ་སྤྱོན་འཛུགས་པ། ཡང་ན་མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་བྱུང་བ་ཞེས་པ་

མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

མི་བཀྱར་བ། ① ཤོད་དུ་མི་བཀྱར་བའམ་མི་བཙུང་བ། ② [རྟིང་]ཁས་མི་ལེན་པ།

མི་བཞུག་པ། [རྟིང་]མི་འགྲུངས་པའམ་སྤྱར་བ།

མི་བསྐྱོད་དོ་རྟེ། ① བལ་བཟའ་ཁྱིབ་ཚུན་སྤོང་བཅན་སྤྲུལ་པའི་བཙུན་མོར་ཡོང་སྐབས་སྟོན་དུ་གངན་

བངས་པའི་ཐོ་ཐོ་ལྟ་བུའི་པ་དགྲུང་གངས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱུ་ཆད་ཀྱི་འབྲས་སྤྱུ།

མི་བསྐྱོད་ཆུ། རི་རྒྱུད་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་དཔེན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་

རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། མི་བསྐྱོད་རྒྱུ་ནི་རི་ཆེན་སོགས་བདུད་ཅི་

ལྟ་རིགས་ལྟ་དང་སྤྱར་སྐབས་མི་བསྐྱོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བདུད་ཅི་ནི་རི་རྒྱ་ཡིན་པས་དེའི་

གཤམ་མིང་རོ་ཞེས་སོ།

མི་བསྐྱོད་གནས། [མངོན]མོང་ཁྱེ་མྱེ།
མི་བསྐྱོད་པ། ཁྱེ་གཡོ་བ། ཁྱེ་[མངོན]གཅིག། ཁྱེ་ལ་བ་རིགས་ལྡེ་གས་ཤིག
མི་ཁ། རན་སྐྱས་སུ་མ་གཏམ་ངན། ལོག་སྐྱོད་པར་མི་ཁ་ཤོག་པ། རང་ཕྱོགས་ལ་བདེན་པ་ཡོད་པས་
དག་པོས་འབྲུ་དམོད་ཅི་ཙམ་བཏབ་ཀྱང་མི་ཁ་ལྷག་མི་ལྷག།
མི་ཁ་ལྷག་པ། མི་མང་པོས་འབྲུ་བའམ་སྐྱོང་བ།
མི་ཁོག་འདྲེ་ཞུགས། མིའི་ཁོག་པར་འདྲེ་ཞུགས་པ་སྟེ། ཚུལ་བཞིན་སྐྱོད་པའི་མི་ཞིག་གི་སྐོ་དེ་མི་
གཞན་ཞིག་གིས་རན་སྐྱོབ་ཀྱིས་བསྐྱར་ཏེ་ལོག་པར་གྱུར་པའི་དཔེ།
མི་ཁོག་མིས་མ་ལོན། ཆ་ལྷན་མ་ལོན་པ།
མི་ཁོངས། སྤར་དཔོན་པོ་གང་ཞིག་གི་མི་སེར་ཡིན་ཡང་དཔོན་པོ་དེའི་མི་ཁོངས་ཡིན་ཟེ།
མི་ཁོམ་པ། དལ་པོ་མེད་པ། ལས་མེད་ཏུ་སྤྱོད་མི་ཁོམ་པ།
མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད། སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་། དྲུང་འགྲོ། ཡི་དྲགས། ལྷ་ཆེ་རིང་པོ། དུལ་མཐའ་འཁོབ་
ཏུ་སྦྱེས་པ། དབང་པོ་མ་ཆང་བ། ལོག་པར་ལྷ་བ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་བྱོན་པ་སྟེ་བརྒྱད།
མི་བྲིམ། མིའི་བྲིམ་ཆང་།
མི་བྲིམ་བདུན། ས་མིང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མི་འཁོབས་ཆེ་བ། [རྒྱུ]མི་སྐོ་བྱ་ཆེ་བ།
མི་འབྲམ་ཡུལ་རྩོད། ཡུལ་གཞན་ལ་འབྲམས་ནས་གར་བའི་མི་རྣམས་ཡུལ་དེ་གའི་བདེ་སྤང་མི་
སྤྲས་དེའི་སྤྲས་ཡུལ་ཏུ་བསྐྱལ་བའི་དོན།
མི་འབྲམས། སྤོད་གནས་ངེས་གཏན་མེད་ཅིང་རང་གར་ག་ས་ག་ལ་འབྲམས་པའི་མི།
མི་འབྲམ། ཡུལ་གཞན་ནས་གར་འོངས་པའི་མི།
མི་འཁྲོག་འགྲོ། [མངོན]མངལ།
མི་འབྲུགས་པ། ① མི་སྐྱོད་པ། སེམས་མི་འབྲུགས་པ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
མི་འབྲུགས་པ་སྐྱབས་སྤྱིན་ཅན། དེང་སང་ཇོ་བོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐྱ་བྱ་པ་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཇོ་བོ་མི་འགྲོ་
གསུང་བྱོན་ཏུ་གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

མི་འབྲུག་པ་པའི་ཆོས་ཅན། དགྲ་བཅོམ་པ་དྲུག་གི་ནང་གསེས། གང་རང་བཞིན་གྱིས་དབང་པོ་རྟོན་
པོ་འདོད་ཡོན་གྱིས་སྤྲོས་ཀྱང་རྩང་མ་སྤྲོས་ཀྱང་རྩང་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་
ལས་ཡོངས་སུ་མི་ཉམས་བའོ།

མི་གང་། ① འདོམ་གང་གི་ཆད། ② མི་སྤྱུ་གནས་ཚུལ་འདི་སྐོར་དུས་ཚོད་གང་དང་ཡུལ་གང་དུ་
མི་གང་གིས་མིག་མཐོང་ཡོད་སོགས་ཆང་མ་གསལ་བོར་བཤད་རྒྱ་འདུག

མི་གྲ། [རྟོན]མི་ཞུས་པ།

མི་ཁན། ① ཉ་ཁན་གྱི་མི། ② ཉམས་སྤོང་ཆེ་བའི་མི།

མི་ཁན་པ། ལོ་ན་ལོན་ཞིང་བསམ་སློབ་རྟོན་པའི་མི།

མི་རྟོན། ① སྤྱ་དུས་ཀྱི་ཤོད་སྟོལ་ལྟར། ཡུལ་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ནགས་ཁོད་དུ་སྟོད་པའི་མི་གདོང་དང་
གཟུགས་པོར་སྤྱ་ནག་རིང་པོ་སྤྲེས་ཤིང་། དུད་འགོ་ལྟར་ལྷན་རྒྱུངས་སྤྱོད་པ་གྱོད་པོ་ཞིག ② མི་
དཔའ་དང་སློབ་ཁྲིམ་ཆེ་བ། མི་རྟོན་དཔའ་བ་མཉམ་གཤིབས་དང་། རྟོན་བར་ཁ་མཉམ་རྒྱག་ཤིང་།

མི་རྟོན་པོ། ① མི་འཛོན་པོ་འཕམ་གྱང་པོ། ② མི་གྱོད་པོ་འཕམ་སྤྱོད་ཅིང་ཆབས་ཆེའི་མི།

མི་སྤྲེ། མི་སོ་སོ་འཕམ་ཁེར་རྒྱང་།

མི་གྲངས། མི་འཕོར།

མི་གྲོང་། མིའི་གྲོང་ཁྱིམ།

མི་ཟླ། ཟླ་སྤྱད་དེ་རོགས་སུ་བོས་པའི་མི།

མི་རྒྱ་གཉིས་སྟོངས། མི་རྒྱ་གཉིས་མེད་དུ་གྱུར་པ།

མི་རྒྱ་གཉིས་ཞན། མི་རྒྱ་གཉིས་ཀས་ཐོངས་པ། ལུང་བ་དེ་མི་རྒྱ་གཉིས་ཞན་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཐོན་
སྟེལ་གྱི་ལས་དོན་ཤིང་སྤངས་གང་ལེགས་འདུག

མི་རྒྱ་བའི་དུག་ བོང་ར་ནག་པོ་དང་བསེ་ཤིང་ནག་པོ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་ཕྱིན་བའམ་ལུས་ལ་རེག་པའི་ཆེ་
དུག་ཡོད་པའི་ཅི་ཤིང་ལྷུ་མ་སྤྲོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མི་རྒྱ་བོང་
ར་བཅན་དུག་སྤྱང་དུག་དང་། ར་དུག་བསེ་ཤིང་ཐང་སྟོམ་རྟ་སོགས། ཞེས་དང་། དཔལ་སྤྱངས་
དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛོན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།

མི་རྒྱ་བའི་དྲག་ནི། བཅོན་དྲག་དང་། བསེ་ཤིང་། ཉ་སྤྲ་ལྟ་བུ་ཁོང་དུ་སྒྲིན་པའམ་ལུས་ལ་རེག་པའི་
ཆེ་དྲག་ཡོད་པའི་ཐུས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་རོ། ཞེས་དང་། བཟླ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དགའ་
འབྲེལ་ལས། རྒྱ་བའི་དྲག་ནི། རྟོག་ཆགས་དྲག་ཡོད་པའི་མཆེ་བས་སྤྲུག་པ་ལས་བྱུང་བའི་དྲག་
གོ་མི་རྒྱ་བའི་དྲག་ནི། ཁར་སོང་ན་དྲག་ཡོད་པའི་ཅི་ཤིང་སོགས་ཀྱི་མིང་རོ།

མི་རྒྱད། མིའི་རིགས་རྒྱད།

མི་རྒྱད་དགར་པོ། ① མི་རྒྱད་བཟང་པོ། ② ས་མཛོག་དགར་གས་ཆེ་བའི་རིགས།

མི་རྒྱད་ལ་འཁོན། ① རུས་རྒྱད་བར་གྱི་ལ་འཁོན། ② མི་རབས་མི་རྒྱད་ཀྱི་ལ་འཁོན།

མི་སྤྲ་ཁྱི་སྤྲ་མེད་པའི་མཆོན་དཀྱིལ། ལྷིང་འཇགས་ཀྱི་མཆོན་གྲང་། ཡང་ན། ཉན་བྱེད་རྒྱལ་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

མི་དགའ་ཞེ་འཛིན། མི་དགའ་བའི་གང་ཞིག་ལུན་རིང་པོར་སེམས་སུ་བཅངས་པ།

མི་དགེ་བ། ① ངན་པའམ་སྤྲུག་པོ། ② རང་འབྲས་ཡིད་དུ་མི་འོང་འཕྱིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ནམ་
སྤྱིན་ལུང་དུ་བསྟན་པར་བཞག་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། རྟོག་གཅོད་ཀྱི་གཟུགས། ཆོག་རྩལ་གྱི་
ངག་གཞོད་སེམས་དང་། དེའི་ས་བོན་ལྟ་བུའོ།

མི་དགེ་བ་བཅུ་ རྟོག་གཅོད། མ་བྱིན་ལེན། འདོད་ལོག་སྒྲོད། རྩན་དུ་སྤྲ་བ། སྤྲ་མ། ཆོག་རྩལ། ངག་
ཀྱལ། བན་བ་སེམས། གཞོད་སེམས། ལོག་ལྟ་སྟེ་བཅུ་ ཡིན་ནའང་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་སྟོག་
གཅོད་སོགས་དང་སྤྱིར་བཏང་གི་དོན་མི་འབྲ། སྐབས་འདི་བསྟན་གྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཡིན་ན།
གཞི་བསམས་སྒྲོར་བ་རྫོགས་པ་མཐའ་ཐུག་དང་དོན་ལྡ་ཆང་དགོས་ཤིང་། དེ་དག་གཅིག་མ་ཆང་
ན་ལས་འདི་དག་ལ་ཉེས་པ་འབྱུང་ཡང་། མི་དགེའི་བཅུའི་ལས་ཀྱི་གལ་དུ་བབས་པའི་ཆ་རྒྱུན་
ཆང་མེད། མི་དགེ་བཅུའི་ལས་དེ་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲལ་ལས། ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ།
ངག་གི་ལས་བཞི། ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་སྟེ་བཅུར་འདུས་ཤིང་། ༡༥ དེ་ལ་དང་པོ་སྟོག་གཅོད་
པ་ནི། ཡན་ལག་ལྔ་དང་ལྔན་པ་སྟེ། གཞི་རང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན། བསམ་པ་དེར་
འདུ་ཤེས་ཤིང་མ་འཁྲལ་བ། སྒྲོར་བ་དྲག་མཆོན་རིག་སྤྲུགས་སོགས་ཀྱིས་རང་གིས་གསོད་
པའམ་གཞན་ལ་གསོད་འཇུག་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དྲག་གསུམ་དང་སྤྱིར་འབྲེལ་བ་ལས་ཁྱད་

བར་རྫོགས་བྱེད་ཞེས་པ་། མཐར་ཐུག་ནི་གསལ་བྱ་དེ་རང་མ་ཤི་བའི་སྒྲིན་དུ་ཤི་བའོ། དེ་ལྟ་ས་
 ནི་སྒོག་གཙོད་ཀྱི་ཡན་ལག་རྫོགས་ལ། ཡན་ལག་ཅི་རིགས་མ་ཆང་བས་ནི་ཉེས་པ་བྱུང་ཡང་
 ལས་ལས་མ་རྫོགས་པ་སྟེ་འདི་ཉིད་འོག་མ་རྣམས་ལ་འདེམས་པར་བྱའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། ལ་
 ལ་སྟེད་པ་ལྟ་བུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་སྒོག་གཙོད་པ་དང་། འཁོན་ཞུགས་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་གི་
 སྒྲོན་པ་སྒོག་གཙོད་པ་དང་། མཆོད་སྦྱིན་ལྟ་བུ་གཏི་ལུག་གི་སྒྲོན་པ་སྒོག་གཙོད་པ་དང་གསུམ་
 མོ། སྒོག་གཙོད་པའི་ནང་ནས་པ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཙུང་པ་ཡང་ཡིན་པ་དེའི་སྒོག་གཙོད་པ་ནི་
 སྒྲིག་པ་ཆེའོ། ༡ གེ་མ་བྱིན་པ་ནི། གཞི་གཞན་གྱིས་བསྐྱུང་བའི་རྩལ། དཀོན་མཆོག་ལ་བསྐྱུས་
 བའི་ཡོ་བྱང། མི་མ་ཡིན་གྱི་འོར་ལྷ་བྱ། བསམ་པ་གཡོ་སྦྱུང་མེས་པ་དང་། མཐུ་དང་། འཇམ་
 རྒྱུ་ལེན་པར་འདོད་པའི་ཀྱན་སྦྱོང་། སྦྱོར་བ་རང་རམ་བཞིན་དུ་བསྐྱེལ་བ། ཉོན་མོངས་དུས་
 གསུམ་སྦྱི་དང་རྫོགས་བྱེད་འདོད་ཆགས་དང་མེར་སྤྲ། མཐར་ཐུག་ནི་རྩལ་དེ་དག་གནས་ནས་
 སྒོས་སམ་མ་སྒོས་ཀྱང་བྱང་ཐོབ་སྒོན་སྒྲིམ་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན་བསྐྱུང་མེད་བཙུང་འཕྲོག་
 ལྟ་བུ་མཐུང་སྒོན་པ་ལེན་པ་དང་། ཁང་པ་འབྲུག་པ་ལྟ་བུ་འཇམ་བུའི་སྒོན་པ་ལེན་པ། རྩེ་སྤང་
 འོག་པ་ལྟ་བུ་གཡོ་སྦྱུང་སྒོན་པ་མ་བྱིན་པ་ལེན་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། མ་བྱིན་ལེན་གྱི་ནང་ནས་
 དཀོན་མཆོག་གི་རྩལ་བརྒྱ་བ་སྒྲིག་ཆེའོ། ༢ གེ་མ་གཡེམ་ནི། གཞི་རང་གི་རྒྱུང་མ་དང་
 གཞན་གྱིས་ཆེད་དུ་བྱིན་པ་སོགས་མིན་པའི་བདུན་བརྒྱད་ཚུན་གྱི་ཉེ་དུ་བདག་པོ་ཅན་གྱི་རྒྱུང་
 མ། ཁྱིམ་གྱིས་སྤང་བའི་དགོ་སྦྱོང་མ་སོགས་བསྐྱོད་བྱ་མ་ཡིན་པ། དཀོན་མཆོག་གི་ཉིན་བྱང་
 སོགས་ལུལ་མ་ཡིན་པ། གསོ་སྦྱོང་། སྤྲུམ་མ། རྩ་མཆོན་ལུན་ཞིང་ཉིན་མོ་སོགས་དུས་མ་ཡིན་
 པ་རྣམས་དང་། བསམ་པ་བསྐྱོད་བྱ་མིན་པ་ལ་བསྐྱོད་འདོད་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱོང་། སྦྱོར་བ་ལས་དེ་ཙམ་
 པ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་དང་བྱུང་བར་རྫོགས་བྱེད་འདོད་ཆགས། མཐར་ཐུག་ནི་དབང་པོ་
 གཉིས་རིག་པ་ལས་བྱུང་བ་ཆོར་བའི་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བ་ལ་སྟེད་པས་བདག་གིར་བྱས་པའོ།
 འདི་ལ་དབྱེ་ན། མ་སྤིང་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱུང་བ་དང་། གཞན་གྱིས་རྒྱུང་མ་ལྟ་བུ་བདག་པོས་
 བསྐྱུང་བ་དང་། དགོ་སྦྱོང་མ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཀྱིས་བསྐྱུང་བ་སྟེ་གསུམ་མོ། འདོད་འོག་གི་ནང་ནས་
 མ་ཡང་ཡིན་ལ་དག་བཙུང་པ་ཡང་ཡིན་པ་ལ་འོག་པར་སྦྱོད་པ་སྒྲིག་ཆེའོ། དེ་དག་ནི་ལུས་ཀྱི་

ལས་ནམ་པ་གསུམ་མོ། ༤ ་ གཞི་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་ཡུལ། བསམ་པ་གཞན་བསྐྱ་སེམས་
 གྱིས་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཀུན་སྒོང་། སྤྱོད་བའི་ལས་དེ་ལུས་དག་
 གི་ནམ་པ་རིག་བྱེད་དུ་ཐོན་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་གང་རུང་གིས་ཆོགས་པ། མཐར་
 ཐུག་ནི་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བཤོ། འདིའི་སྤྱོད་བ་དག་ནི་ནམ་པ་རིག་བྱེད་ཁོ་ནར་མ་ངེས་ཏེ།
 ལུས་ཀྱི་བད་ལས་རྩལ་དུ་འགྱུར་བ་གསོ་སྤྱོད་གི་ཆེ་གནས་བརྟན་གྱིས་ཡང་དག་ངེས་པ་ན་ལྟར་
 བ་དང་བཅས་བཞེན་དུ་ཅི་ཡང་མ་སྤྱོས་པ་རྩལ་སྤྱོད་བ་སོགས་སོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། མི་
 ཆོས་ལྷ་མ་ལྟ་བུ་པམ་པའི་རྩལ། བདག་གཞན་ལ་པན་གཤོང་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རྩལ་ཆེན་པོ་པན་
 གཤོང་མེད་པ་ལྟ་བུ་རྩལ་པ་མོ་སྤེ་གསུམ་མོ། རྩལ་གྱི་ནང་ནས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱོར་
 བ་བཏབ་པ་དང་། ལྷ་མའི་དབྱ་གཡོག་པ་སྤྲིག་པ་ཆེད། ༥ ་ ལྷ་མ་ནི། གཞི་པ་རོལ་པོ་མ་ཐུན་
 པ། བསམ་པ་དབྱེ་བར་འདོད་པ། སྤྱོད་བ་ལས་ཚོམ་པ། ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་ལས་ཁྱད་
 པར་ཆོགས་བྱེད་ཞེ་སྤང་། མཐར་ཐུག་པ་རོལ་པོས་དོན་གོ་བཤོ། མི་མ་ཐུན་པ་བསྐྱམ་པར་ཚོས་
 པ་སྤྱོར་མི་བསྐྱམ་པའི་བསམ་སྤྱོད་བྱེད་ནའང་འདིར་གཏོགས་སོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། མཛའ་བ་
 རོས་སུ་འབྱེད་པ་ལྟ་བུ་བཅན་ལ། གཞོགས་སྤང་བས་ནས་དབྱེ་ལྟ་བུ་གཞོགས་ལ། རྒྱུག་ཏུ་
 དབྱེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུག་ལ་སྤེ་གསུམ་མོ། ལྷ་མའི་ནང་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱེད་པ་སྤྲིག་
 ཆེད། ༦ ་ ཆོག་རྩལ་ནི། གཞི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་པ། བསམ་པ་མི་སྤྱོན་པ་
 བརྩོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སྒོང་། སྤྱོད་བ་དག་གི་ནམ་པ་རིག་བྱེད་དུ་ཐོན་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་
 གསུམ་གང་རུང་དང་ཁྱད་པར་ཆོགས་བྱེད་ཞེ་སྤང་། མཐར་ཐུག་པ་རོལ་པོས་ཐོས་ཤིང་དོན་གོ་
 བ་འདི་ལ་དབྱེ་ན། གཞན་ལ་ངོས་སུ་ངན་མཆང་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་རྩལ་ལ། གྲལ་ཀ་དང་བསྐྱེས་
 ནས་གཞན་ལ་ཆོག་དན་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་གཞོགས་ཏེ་རྩལ་པ། གཞན་གྱི་མཛའ་པོ་སོགས་ལ་ངན་
 མཆང་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་ནས་རྩལ་པ་སྤེ་གསུམ་མོ། ཆོག་རྩལ་གྱི་ནང་ནས་པ་མའམ་འཕགས་
 པ་ལ་ཆོག་རྩལ་སྤྱོད་པ་སྤྲིག་ཆེད། ༧ ་ དག་འབྲལ་ནི། གཞི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་དུ་གཏོགས་
 པ། བསམ་པ་བག་མེད་པས་ཅལ་ཅལ་པོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཀུན་སྒོང་། སྤྱོད་བའི་ཁ་གསལ་གས་
 དང་། ལྷ་སོགས་དག་གི་རིག་བྱེད་དུ་ཐོན་པ། ཉོན་མོངས་ནི་དུག་གསུམ་གང་རུང་དང་ཁྱད་པར་

རྫོགས་བྱེད་གཏི་མུག་མཐར་ཐུག་ནི་པ་རོལ་པོས་སྒོས་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། ལྷ་སྟེགས་པའི་
 བསྐྱེད་པ་བྱེད་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་དག་ཀྱལ། གྲེ་མའི་གཏམ་ལྟ་བུ་འཛིག་ཉེན་པའི་དག་ཀྱལ། སྟོང་
 མིན་ལ་ཆོས་འཆད་པ་ལྟ་བུ་བདེན་པའི་དག་ཀྱལ་ཏེ་གསུམ་མོ། དག་ཀྱལ་གྱི་ནང་ནས་ཆོས་
 འདོད་པ་གཡེང་བ་སྒྲིག་ཆེད། དེ་དག་ནི་དག་གི་ལས་རྣམ་པ་བཞིའོ། ༡༽ བརྒྱུ་སྟེམས་ནི།
 གཞི་པ་རོལ་པོའི་བྱི་ནང་གི་རྩས། བསམ་པ་གཞན་གྱི་སྤྱན་ཆོགས་དང་ཡོ་བྱད་ལ་རེ་བ་དང་
 སྟོན་པའི་ཀྱན་སྟོང་། སྟོར་བ་དེ་ཡང་ཡང་སྟེམས་པ། ཉོན་མོངས་གསུམ་དང་རྫོགས་བྱེད་འདོད་
 ཆགས། མཐར་ཐུག་ནི་ལས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་ཅིང་ཁྲེལ་དང་རོ་ཆ་དོར་ནས་གཉེན་པོ་
 བསྟེན་པ་མེད་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། རང་གི་ཆོ་རིགས་ལ་ཞེན་པ་བདག་གི་བ་ལ་བརྒྱུ་སྟེམས་
 པ། པ་རོལ་པོའི་སྤྱན་ཆོགས་ལ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་གཞན་གྱི་ལ་བརྒྱུ་སྟེམས་པ། ས་ལོག་གི་
 གཏེར་ལ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ལ་བརྒྱུ་སྟེམས་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། བརྒྱུ་སྟེམས་
 གྱི་ནང་ནས་སྟོང་བའི་ཉེད་པ་ལ་བརྒྱུ་སྟེམས་པ་སྒྲིག་པ་ཆེད། ༢༽ གཞོད་སྟེམས་ནི། གཞི་
 པ་རོལ་པོའི་བྱི་ནང་གི་རྩས། བསམ་པ་གསོད་བརྟེན་སོགས་གཞོད་པར་བྱེད་འདོད་པའི་ཀྱན་
 སྟོང་། སྟོར་བ་དེ་སྟེམས་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས། ཉོན་མོངས་གསུམ་གང་རུང་དང་བྱུང་བར་
 རྫོགས་བྱེད་ཞེ་སྟངས། མཐར་ཐུག་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྷ་ཞིང་གཉེན་པོ་བསྟེན་འདོད་མེད་པའོ།
 འདི་ལ་དབྱེ་ན། གཡལ་ལ་རོ་སོགས་སུ་གཞན་གསལ་སྟེམས་ལྟ་བུ་ཞེ་སྟངས་ཆོ་ལས་བྱུང་བའི་
 གཞོད་སྟེམས། འགྲན་ཆུ་སོགས་ལ་གཞོད་སྟེམས་ལྟ་བུ་སྤྲུག་དོག་གི་ཆོ་ལས་བྱུང་བའི་གཞོད་
 སྟེམས། གཞོད་བྱེད་སྤྱར་འདུད་ཀྱང་མཉམ་སྟེམས་པ་ལྟ་བུ་ཁོན་འཛིན་གྱི་ཆོ་ལས་བྱུང་བའི་
 གཞོད་སྟེམས་ཏེ་གསུམ་མོ། གཞོད་སྟེམས་གྱི་ནང་ནས་མཆོམས་མེད་པ་བཞུགས་པ་སྒྲིག་པ་
 ཆེད། ༣༽ ལོག་ལྟ་ནི། གཞི་དགེ་མི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས། བསམ་པ་ནི་དགེ་སྒྲིག་མེད་པ་
 དང་། རྒྱ་འབྲས་བྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྷ་བ་སོགས་གྱི་ཀྱན་སྟོང་། སྟོར་བ་དེ་ཡང་ཡང་སྟེམས་པའི་
 གནས་སྐབས། ཉོན་མོངས་གསུམ་ལས་རྫོགས་བྱེད་གཏི་མུག་མཐར་ཐུག་ལས་དེ་བྱུང་ཅིང་
 གཉེན་པོ་མེད་པའོ། འདི་ལ་དབྱེ་ན། དགེ་སྒྲིག་བདེ་སྤྱུག་གི་རྒྱུར་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ལས་འབྲས་
 ལ་ལོག་ལྟ། ལས་བདེན་ཉམས་སུ་བྱུངས་ཀྱང་འགོག་བདེན་ཐོབ་པར་མི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་བདེན་

པ་ལ་ལོག་ལྷ། དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱར་འདེབས་ལྷ་བྱ་དཀོན་མཆོག་ལ་ལོག་ལྷ་སྟེ་གསུམ་མོ།
ལོག་ལྷ་འི་ནང་ནས་ལྷ་བ་མཆོག་འཛིན་གྱི་ཆེད།

མི་དགེ་བཅུ་འཁྲུག་གི་ལྷ། མི་དགེ་བཅུ་འཁྲུག་གི་ལྷ་བཞི་སྟེ། བྱེད་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
བྱ། མྱོང་པ་རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ། དབང་གི་འབྲས་བྱ། སྐྱེས་བུའི་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་དང་
བཞི་ལོ། དེ་དག་སོ་སོའི་ཁྲུང་པར་གང་ཞེ་ན། ཀུན་བཟང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལུང་ལས། ༡ བྱེད་པ་རྒྱ་
མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ་ནི། སྤར་སྟོག་གཅོད་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་འདྲ་སྟོག་གཅོད་པ་ལ་དགའ་
བ། སྤར་མ་བྱིན་པ་ལེན་པ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ལྟ་འདྲ་རྒྱ་བ་ལ་དགའ་བ་སོགས་ཡིན། དེས་ན་ཁ་
ཅིག་གིས་པ་རྒྱུད་དུ་འདྲུས་འབྱུང་སོགས་མཐོང་ཆོད་གསོད་ཅིང་། གསོད་པ་ལ་དགའ་བ་དེ་
ནམས་སྟོན་སྟོག་གཅོད་བྲས་པའི་རྒྱ་མཐུན་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་འདྲུས་ནས་
མི་ནམས་རང་རང་སྟོན་བསགས་གྱི་ལས་དབང་གིས་མི་འབྲ་བར། ཁ་ཅིག་ནི་གསོད་པ་དགའ།
ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱ་ལ་དགའ། ཁ་ཅིག་ནི་དེ་དག་ལ་མི་དགའ་ཞིང་དགེ་བའི་ལས་ལ་སྐྱོ་བ་སོགས་ཡོད་
པ་དེ་སྟོན་སྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་ལྷག་མཐུ། རྒྱ་མཐུན་པའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པས་ན། སྤར་མ་གར་
སྐྱེས་དེ་ལྟའི་ལས་ལ་སྟོས། བྱི་མ་གར་སྐྱེད་ལྟའི་ལས་ལ་རགས། ཞེས་གསུངས་སོ། ༢ མྱོང་
པ་རྒྱ་མཐུན་ནི། མི་དགེ་བ་བཅུ་པ་རྟེན་པའི་ལུང་གཉིས་གཉིས་ཏེ། སྟོན་སྟོག་གཅོད་བྲས་པའི་
འབྲས་བྱ་དེ་ལྟ་ཆེ་ཐུང་ཞིང་ནད་མང་བ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་ཁ་ཅིག་སྐྱེས་འབྲས་ལ་འཆི་ལ་
དེ་དག་སྤར་སྟོག་གཅོད་བྲས་པའི་རྒྱ་མཐུན་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མ་བྱིན་པ་སྤངས་པའི་ནམ་སྟོན་
ལོངས་སྟོན་དབུལ་བ། གལ་ཏེ་ལོངས་སྟོན་ཐུང་ཐུང་ཡོད་ན་འདྲ་འབྲས་པ་དང་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་
དག་ཆེད་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པ་སོགས་རིགས་འབྱེད། ༣ དབང་གི་འབྲས་བྱ་ནི། ནམ་སྟོན་
ཡུལ་ལ་སྟོན་པ་སྟེ། སྟོན་སྟོག་གཅོད་པའི་ནམ་སྟོན་ཆེ་འདྲིང་ས་སྟོགས་ཉམས་མི་དགའ་ཞིང་
ངམ་སྟོག་དང་། གཡང་ས་ཅན་ལ་སོགས་སྟོག་ལ་གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ་སྟེ། བ། མ་བྱིན་པ་
སྤངས་པས་ལོ་རྟོག་སད་མེར་སྤང་བ། སྟོན་ཤིང་ལ་འབྲས་བྱ་མི་ཆགས་པ། ཐུག་ཡོད་པའི་ས་
ཆ་སྟེ། ལོག་གཡེམས་གྱིས་བཤའ་ལྷོ་དང་། འདམ་རྩལ་ལ་སོགས་པ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་
གནས་དགོས། རྒྱ་བྱིས་འབྲོར་པ་མི་བརྟན་ཞིང་རྟག་དུ་ཤེས་པ་རྟགས་ཤིང་སྐྱག་པའི་ཡུལ་

ཅན་དང་འབྲས་པ། སྒྲ་མས་ཡུལ་ངམ་གྲོག་དང་། གཙོང་རོང་ཅན་ལ་སོགས་བཞོད་དགའ་བར་
གནས་དགོས་སོ། ཆིག་རྩལ་པོས་རྩོག་མེག་དང་། ཆེར་མ་ཅན་ལ་སོགས་བའི་ས་ཕྱོགས་
ཡིད་མི་བདེ་བར་སྒྲེ། དག་འབྲལ་གྱིས་སོན་མ་བྱས་ཀྱང་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་། ཏུས་ཆིགས་
ལོག་ཅིང་མི་བརྟན་པར་སྒྲེ། བརྟན་སེམས་ཀྱིས་ལོ་རྟོག་ཉེས་ཤིང་གནས་ཏུས་ངན་པའི་སྐྱུག་
བསྐལ་མང་པོར་འབྱུང་། གཞོད་སེམས་ཀྱིས་རྟོག་ཏུ་འཛིགས་པ་དང་འཆོ་བ་མང་བའི་ཡུལ་ཏུ་
སྒྲེ། ལོག་ལྷས་འབྱོར་མ་ཉུང་ཞིང་སྐྱབས་དང་དབྱང་གཉེན་མེད་པར་སྒྲེ། ༤ སྒྲེས་བྱའི་བྱེད་
པའི་འབྲས་བུ་ནི། སྒྲིག་པ་གང་བྱས་པ་དེ་མང་པོར་འཕེལ་ནས། སྒྲེ་བ་དང་ཆེ་རབས་སུ་སྐྱུག་
བསྐལ་སྒྲུ་མཐའ་མེད་པར་བརྒྱད་པ་དང་། སྒྲར་ཡང་ལས་ངན་གོང་ནས་གོང་ཏུ་འཕེལ་ནས་
འཁོར་བ་སུ་མཐའ་མེད་པར་འབྲམས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་རོ།

མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས། ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ། དག་གི་ལས་བཞི། ཡིད་ཀྱི་ལས་གསུམ་སྟེ་བཟུ།
མི་དགེ་བའི་ས་མང་། ས་མང་ལྗེ་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་ཏུ་
འབྱུང་ལ་སེམས་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ།

མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས། རོ་ཆ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་སོ།

མི་དགོས་དགུ་དགོས། བྱང་ཆད་དགོས་པ། རང་ལ་བདེ་སྲིད་མི་དགོས་དགུ་དགོས་བྱུང་ན་དགའ་བ།
མི་མགོ་མིའི་ལུས་ཀྱི་མགོ་པོ།

མི་མགོའི་འདྲ་རིས་མགྲོགས་ཟིས། མིའི་འདྲ་རིས་ནང་གཤོང་ནི་བསམ་སྒྲོའི་བཅེ་དུང་མཆོན་མཁན་
ཀྱི་གལ་ཆའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན། མི་མགོའི་འདྲ་རིས་མགྲོགས་ཟིས་བྱེད་པར་སྐྱབས་བདེའི་
འཕྲི་ཐབས་སྐྱད་ནས་འཕྲི་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་དེ་འཆོམ་གྱི་སྒྲོན་ནས་ཟི་བྱའི་བྱི་དབྱིབས་ཀྱི་
ཁྱད་རྟགས་དང་། བསམ་པའི་ཁྱད་རྟགས་འཛིན་སྐབས་བྱས་ཏེ་གཟུགས་དང་བསམ་པ་གཉིས་
ལྡན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་མདོན་པ་བྱེད་དགོས། དེར་བརྟེན་གཟུགས་དབྱིབས་འདྲ་པོ་འཕྲི་བའི་སྐར་
གཞིའི་ཚོག་བསམ་པའི་ཁྱད་རྟགས་འགོད་དགོས་གཟུགས་དང་བསམ་པ་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ན།
གཞི་ནས་མི་སྒྲའི་འདྲ་རིས་ལ་ཆེ་སྟོག་ལྡན་པ་ལྟ་བུ་ཡོང་བུའ།

མི་འགལ་བ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པ་སྟེ། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའམ་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ། དཔེར་ན།

བྱམ་པ་དང་དངོས་པོ་ལྟ་བུའོ།།

མི་འག་བ། མི་འགྲིག་བ།

མི་འགོང་། མི་བྱམ་པའམ་མི་སྐྱག་པའི་བདེ་ཉིང་།

མི་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་ མི་ཀུན་ཁ་གཅིག་མཐུན།

མི་འགྱུར་དགུ་འགྱུ། འགྱུ་བའི་ནམ་ཉི་ཤེས་མི་བཅ་དགུ་བཅ།

མི་ལྟུང་དགོན། མིང་གཞན་མི་ཉག་དགོན་བཟ་གིས་ཆོས་འཕེལ་གྱིང་ཞེས་ཟེད། མི་ཉག་གློ་ཚོས་
དར་རྒྱས་ཀྱིས་དགོན་བ་བཏབ། ཁོང་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལོས་སྟེ་ལོ་གྱེད་ལ་ལོ་
བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱ་སྟེ་ལོ་གྱེད་ལ་ལོ་དེ་རྒྱ་གཤེགས། དེས་ན་དགོན་བ་
པའི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མཇུག་ཅིང་ན་བཏབ་ཡོད་པར་དེས། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཚོ་ཐོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁྲལ་ཁྱི་ག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་འཇུག་དོ་མེད་སྒྲི། སྒྲི་མེད་ལ་ལུས་ཞིག་གཟུགས་སྒྲི་གཉིས་སྒྲི་སྒྲི་ཡང་རང་རྒྱད་བ་མེད་ཀྱང་།
ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་ལས་མ་གཤོས་པ་ལམ། ཆོས་སྒྲི་དང་གཟུགས་སྒྲི་དེའི་མི་ལྟེད་བ་མེ། ལྷགས་སྒྲི་དང་
མེད་པར་ཆད་ཅིག།

མི་འགྲུང་ག། ① བརྟན་པོར་གནས་ག། ཁ་དན་མི་འགྲུང་ག། འགྲོགས་སེམས་མི་འགྲུང་ག། རོ་བོ་
མི་འགྲུང་ག། ② [མ་དོན]ནམ་མཁའ། དཔྱིན་སྐད་དུ་invariant (adjective) ཟེད།

མི་འགོ་ཚུ་ཁ། ཚུ་ཁ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོང་ས་གྱི་རུ་ཐོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་འགྲོ་འོས་བབས། དོན་གཅོད་མི་འགྲོའི་འཛོལ་ཐང་ཆོད་གཞི།

མི་འཕྲོ་གསུང་ཕྱོད་ལ། དག་རྒྱན་དུ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྡོ་མིའི་བཞུགས་ཁྱིའི་དང་དང་ཚོགས་
སངས་རྒྱལ་ཡི་འཛིན་སྐུ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། ཡིས་རྡོ་མིའི་སྐུ་བདེ་ཉིད་བཞུགས་སུ་གསོལ་དགོས་
པས་འཛིན་སྐུ་གཞན་དུ་མྱོ་ཅིག་ཤེད་དུ་ས་འཕྲོ་ཞེས་གསུང་ཕྱོད་པར་བརྟེན་ད་ལྟའི་
བཞུགས་ཁྱིའི་རྒྱལ་དུ་རྡོ་མིའི་སྐུ་དང་ལྷག་སྟེད་ཡི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་པ་དེའི་མཆོད།

མི་དན། གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའམ། གནོད་སེམས་ཅན་གྱི་མི། བཀག་ན་མི་སྲུབ་པ་གྱི་དན། བཤད་ན་
མི་ཉན་མཁན་མི་དན། མི་བཟང་བསྐྱེད་ཀྱང་ཉུང་སྟོན། མི་དན་གཅིག་ཡོད་ཀྱང་མང་སྟོན།

མི་ངན་ཁ་མ་ཐུན། མི་ངན་རྣམས་ཚུལ་མིན་གྱི་ལས་བྱེད་པར་ཁ་མ་ཐུན་པ། ཡང་ན་ངན་པ་སྟུག་
མ་ཐུན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ངན་ཁྲམ་པ། བྱ་སྟོང་ངན་པ་དང་རྩུན་ལ་དགའ་མཁན། ཡང་ན་ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས།
མི་ངན་དོན་ངན། མི་དང་ལས་དོན་གཉིས་ཀ་སྟུག་པོ།
མི་ངན་བསྟུ་བྱ་བ། མི་ངན་ཚུར་ལ་བསྟུས་ནས་འགོ་བས་སྦྱང་བྱེད་པ། ཡང་ན་མི་ངན་བསྟེན་འཁོར་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ངན་ནག་ཅན། གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་མི་ཉེས་ཅན།
མི་ངན་དབྱང་སྟེན། མི་ངན་དུ་མ་དབྱང་སྟེན་གནས་མཉམ་དུ་བྱ་སྟོང་སྟེལ་བ།
མི་ངས། ① མིའི་ནད་ཡམས། ② འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ལྟོང་།
མི་ངོ་དབྱེ་གཅོད། བྱ་བ་གང་སྟེལ་མཁན་གྱི་མི་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ། ཡང་ན་ངོ་ཞིབ་དབྱེ་གཅོད་ཅེས་
པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ངོ་མ། ① ཁྱིམ་བདག་ཁོང་ཆོའི་མི་ངོ་མ་རང་ཐུག་བྱུང་། ② ཆབ་མིན་པའི་མི་རང་ཉིད། ཁྱེད་རང་
མི་ངོ་མ་རང་ཆོགས་འདུར་པེབས་རོགས།
མི་དངོས་དོན་དངོས། མི་དང་ལས་དོན་གཉིས་ཀ་དངོས་གནས་ཡིན་པ།
མི་མངོན་ཁུས་ལྷགས། རྟོག་སྒྱུར་གྱི་ཁུས་ལྷགས།
མི་མངོན་པ། ① མི་གསལ་བ། ཆོག་མི་མངོན་པ། ② མི་མཐོང་བ། གཞུགས་མི་མངོན་པ།
མི་མངོན་དབྱིངས། [མངོན]ནས་མཁའའི་ཁམས།
མི་ལྟོགས་པ། ① མི་ཁོས་པ། ལས་མང་སྟེལ་གཅིག་དུ་བྱེད་མི་ལྟོགས་པ། ② མི་ཁུས་པ། རྒྱུ་ཤ་
པོས་ཁུར་ཆེན་པོ་འབྱེད་མི་ལྟོགས་པ། བསམ་ཆོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཁུས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལྟོགས་པ།
མི་གཅིག་གིས་ཉམ་ཟ་བྱེད་པ། རང་སྟེར་རྒྱུང་པོས་སྟོད་པ་ལས་གཞན་ལ་མི་བཞོ་བ།
མི་གཅིག་ལྟ་ལོ། མི་གཅིག་ཁོ་ནས་ལྟ་ལོ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུར་བྱ་བ་བྱི་ནང་བར་གསུམ་མི་གཅིག་གིས་
བསྟུབ་དགོས་པ་ལས་དེར་རོགས་རྒྱ་བྱེད་མཁན་མེད་པའི་དཔེ།

མི་གཙུག་པོ། མི་གཤེས་གྲོང་པོའི་རིགས་ཏེ། ཁོ་རང་གིས་གང་བསམ་དེ་མི་གཞན་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་
མོགས་གྱིས་འགྱུར་ལྗོངས་བཏང་དཀའ་བའི་རིགས་དེ་ལ་མི་གཙུག་པོ་ཞེས་ཟེར། དཔེར་ན། ཁོ་
མི་གཙུག་པོ་རེད། ར་ཆོས་སློབ་གསོ་གཏོང་ནའང་ཉན་གྱི་མ་རེད།

མི་ཆ། མི་གྲངས། མི་ཆ་མང་པོ་འདུག།

མི་ཆ་བ། [རྟིང]མི་ཤེས་བ།

མི་ཆུ། མིའི་བྱི་ཆུའམ་སྐབས་འགར་མི་ཤ་དང་ཆུ་ཅ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་ཡང་མཆེས་བས་སྐབས་
ཐོག་ཏུ་གོ་བར་བྱ།

མི་ཆུ་བདུན། ཉེས་པ་གསུམ་སྟེ། ཆུང་དང་མཁྲིས་དང་བད་ཀན་དང་། ཁྲག་འདུས་པ། སྲིན་བྲ། སྒྲ་
ནད་དོ།

མི་ཆུང་བ། ① ཆེ་ཆུང་ཆད་ཆེ་ཅམ་བ། ལོ་འབྲས་ཐོན་འཁོར་མི་ཆུང་བ། བྱས་རྗེས་མི་ཆུང་བ། ②
མི་གཞོན་བ། ③ གཟུགས་ཆད་ཆུང་བའི་མི།

མི་ཆུང་སེམས་བསྐྱེད། མི་ཆུང་ཆུང་གིས་བསམ་སྒྲོ་ཆེན་པོ་བཏང་བའམ། མི་ཆུང་ཆུང་གིས་བསམ་
ཤེས་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་དཔེ།

མི་ཆེ་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བཞི་བ་སྟེ། གནས་གཙང་མའི་རིས་སྤྱུ་སྐྱེས་པའི་ནང་
ནས་འདི་གོང་མ་ནམས་ལས་བསོད་ནམས་དང་ལུས་བོངས་ཆུང་ཞིང་འདོད་པ་ལ་གདུང་བ་
ཆུང་བས་མི་ཆེ་བ་ཞེས་བྱ་བ། གཙང་མའི་གནས་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཤིག།

མི་ཆེན། མི་བྲག་གམ་དཔོན་པོ།

མི་ཆོག ① གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་བྱ་ལས་གང་ཞིག་རང་གི་འདོད་དོན་བྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་
ཁྲོལ་མི་ཐོབ་པའི་དོན། ② སློག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་disallow ཟེར།

མི་ཆོས། ① འཛིག་རྟེན་པའི་བསྐྱབ་བྱའམ་མིའི་ཆུལ་ལུགས། ② འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ།

མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་སྡར་བོད་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོས་གཏན་འབེབས་མཛད་པའི་སྤྱིམས་
སྲོལ་དོན་ཆན་བཅུ་དྲུག་ནི། ༡ ལྷ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མོས་གུས་བསྐྱེད་བ། ༢ དམ་པའི་

ཆོས་བཅའ་ཞིང་བསྐྱབ་པ། ༣པ་མ་ལ་དྲིན་ལན་འཇུག་པ། ༤ ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་ཞེ་མཛོད་ཡོད།
༥ རིགས་མཛོ་བ་དང་ཆོན་པར་བཀྱར་སྟེ་ཆེ་བ། ༦ ཡུལ་མི་བྱིས་མཆོས་ལ་པན་གདགས་པ།
༧ བཀའ་བྱང་ཞིང་སེམས་རྩུང་བ། ༨ ཉེ་དྲུ་མཛོད་བཞེས་ལ་གཞུང་རིང་། ༩ ལ་རབས་ཀྱི་རྩེས་
བསྟེན་ཅིང་བྱེ་ཐག་རིང་བ། ༡༠ ཟས་ལོར་ལ་ཆོད་འཛིན་པ། ༡༡ སྤར་དྲིན་ཅན་གྱི་མི་ཅད་
གཅད་པ། ༡༢ ལོན་དུས་སྤུ་འཇུག་ཞིང་གེ་སྤང་ལ་གཡོ་མེད་པ། ༡༣ རྟུན་ལ་སྤྲལ་དོག་རྩུང་
བ། ༡༤ ངན་པའི་བྱོས་ལ་མི་ཉན་ཞིང་རང་རྩྭ་གས་འཛིན་པ། ༡༥ ངག་འཇུག་ཞིང་སྤྲོ་བ་ཉུང་བ།
༡༦ རིག་པ་ཆེ་ཞིང་སྒོ་ཁོག་ཡངས་པ་བཅས་སོ།།

མི་ཆོས་པ། འཇིག་རྟེན་པ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན།

མི་ཆོས་འཕེར་བ། འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་གང་ལ་འང་འཛོན་པོ་ཡོད་པ།

མི་ཆོས་སྒྲ་མ་བདེན་པར་སྤྲོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། རང་
ཉིད་ཀྱིས་མི་ཆོས་སྒྲ་མའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དེ་དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་བཞིན་དུ་ཡུལ་
བསྟེན་པར་མ་རྫོགས་པ་ལ་སྤྲོ་བའོ།།

མི་ཆོས་མ་མེད། མི་ཆོས་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལས་ཀ་ལ་ཟེར་ཞིང་། མ་མེད་བནི་མ་འཛོན་པ་དང་། གོ་
མ་ཆོད་པ་གཉིས་ལ་གྱོ་རྒྱ་ཡོད།

མི་མཆོག་ ① རྒྱལ་པོ། ② སངས་རྒྱལ། ③ བཟང་པོའི་ཅེར་སོན་པའི་མི།

མི་འཆད་པ། ① གཏམ་མི་སྤྲོ་བ། ② རྒྱན་མི་འཆད་པ།

མི་འཆས་པ། འཆས་མ་སྤུན་མི་ཡོང་བ། ཡང་ན་མི་མ་སྤུན་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མི་འཆོར་བར་པོག་པ། མདའ་འཕེན་པའི་ལག་རྩལ་ལྡན་ཡི་ནང་ནས་དཀའ་ཤོས་ཤིག་སྟེ། མདའ་
འཕེན་པའི་ཐེངས་གྲངས་མི་ཅན་འཕངས་པ་རྣམས་གཅིག་གྱུར་མ་ལུས་པར་གཏད་པའི་འཕེན་
ལ་པོག་པ་ལ་ཟེར།

མི་འཆོལ་པོ་འདོ་མེད། ལས་དོན་སྤྲོ་བ་མི་ཤེས་པའི་མི་སྟེན་པ།

མི་ཇག་རྒྱབ་མཁན། དོན་མེད་ཀྱིས་མི་གང་རུང་ཇག་བཟུང་བྱས་ནས་དེའི་གཉེན་ཉེ་སྤུན་སྒྲིའི་ལག་
ནས་རྒྱ་དངོས་སྟོག་འཕྲོག་བྱེད་མཁན་གྱི་ཇག་པ་ལ་བཞིན།

མི་ཐགས། [ཡུལ]མི་འབྲུགས་དང་འབྲ།

མི་རྩེ། ① དཔོན་པོ་ཆེན་པོ། ② ལྷ་རྒྱལ་པོ།

མི་མཐེད། [ས་རྒྱ]མི་སྐྱུག་པའམ་ཞེད་སྤང་མེད་པ།

མི་མཐེད་གྱི་བདག་པོ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། སྟོང་གསུམ་གྱི་
སྟོང་ཆེན་པོའི་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་མི་མཐེད་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཟེར་ཞིང་། དེའི་བདག་
པོ་ལྷ་ཆེན་པོ་ཆངས་པ་གདོང་བཞི་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

མི་མཐེད་འདིག་རྟེན། སྟོང་གསུམ་འདིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་མིང་ཞིག

མི་མཐེད་སྟོང་པོ། [མངོན]འཁྲུ་ཐུབ་པ།

མི་མཐེད་བདག་པོ། [མངོན] ① འཁྲུ་ཐུབ་པ། ② ལྷ་ཆངས་པ།

མི་འཇབ། [རྫིང]རྩུབ་པ།

མི་འཇབ་པ། མི་འཇམ་པ་སྟེ་རྩུབ་པོའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

མི་འདིག་པའི་གནས་ལ། དབུས་རྒྱ་གར་ནི་རྩེ་གདན། ཤར་རི་བོ་ཅེ་ལ། ལྷོ་པོ་ཏ་ལ། ལུབ་ཨོ་ཏེ་ཡ་
ན། བྱང་ཤམ་རྩ་ལ།

མི་འདིགས་པ་སྦྱིན་པ། དབྲ་དང་གཅན་གཟན་ལ་སོགས་པའི་འདིགས་པ་རྣམས་ལས་སྦྱོབ་ཅིང་
ཕན་འདོགས་པའི་དོན་ཡིན།

མི་འདིགས་པ་བཞི། རྟོགས་པ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་མི་འདིགས་པ། སྤངས་པ་ཕྱན་ཆོགས་ལ་མི་འདིགས་
པ། བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་མི་འདིགས་པ། དེས་པར་འབྱུང་བའི་ལམ་བསྟན་པ་
ལ་མི་འདིགས་པ་སྟེ་བཞི།

མི་འདིགས་པ་བཞིའི་བསྟེན་པ་མི་མངའ་བ། སངས་རྒྱས་རྣམས་མི་འདིགས་པ་བཞིའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་
པས་སྐྱག་པ་མི་མངའ་བ་སྟེ་མི་འདིགས་པ་བཞི་ནི། ༡ དན་མངོན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པོ་
ཞེས་ཁྱེ་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ཆེའི་གནས་སུ་དམ་བཅའ་བ་ལ་ཆོས་མཐུན་གྱི་ཁྲོལ་བ་མེད་པས་མི་
འདིགས་པ། ༢ ཐག་པ་ཐམས་ཅད་ཐང་པར་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་ཁྲོལ་བ་གཞན་མེད་པས་མི་འདིགས་
པ། ༣ བར་དུ་གཅོད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ཁྲོལ་བ་གཞན་མེད་པས་མི་འདིགས་པ། ༤ དེས་པར་

འབྲུང་བའི་ཆོས་བསྟན་པ་ལ་ཤོལ་བ་གཞན་མེད་པས་མི་འཛིགས་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་མངོན་པ་
མཛོད་གནས་བདུན་པ་དང་པར་བྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་པ་རྣམས་སུ་གསལ།
མི་འཛོན་འཛོན་ཚུལ། མི་སྐབ་སྐབ་མདོག་ ཉར་ཤེད་གྱིས་མི་འཛོན་འཛོན་ཚུལ་བྱས་པ།
མི་བཟེད་པའི་གཞུང་ས། སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་ཡང་མི་བཟེད་པའི་ཡོན་ཏན་ནམ་དངོས་བྱུག།
མི་ཉག་ ① དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་དར་ཅེ་མདོའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་ནས་རྟུའི་ཤར་
ཕྱོགས་བར་གྱི་ས་ཆ་ཞིག ② སྤྱི་ལོ་༡༠༢༩ལོར་སོག་རྒྱལ་ཟིང་གི་སི་ཏན་གྱིས་གཏོར་
བརྒྱགས་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག དེའི་འཕྲོས་ལྷག་རྣམས་དེར་དུས་དཀར་མཛེས་ཁུལ་དར་
མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི་ཉག་ཡུལ་སྡེ་འདི་དག་ཡིན།

མི་ཉག་མཁན་སྤྱུལ་ལྗོ་བཟང་སྐལ་ལྷན། འབྲས་སྤྱངས་དགེ་བཤེས་ཡིན། རྩེ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཁམས་མགར་མར་དུ་སྤྱོད་འབྲུངས། སྤྱི་ཆུང་དུའི་དུས་སུ་མི་ཉག་སྤྱིད་
ལེགས་དགོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་གྱིས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་གཞུང་ལ་གསན་བསམ་མཛད། དེ་
ནས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་མཁས་མཆོག་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ལོར་བུ་མཆོག་དང་། ཀེའུ་ཆང་
ལྗོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ཡར་རྒྱས། སྤྱིང་སྤྱུལ་ལྗོ་བཟང་ལུང་རྟོགས་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་
སོགས་མཁས་བླུང་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། ཅོམ་
པ་ལ་ཡང་སྟགས་རབ་དུ་བྱོགས་ཏེ། ཡི་དམ་སྤྱི་འབྲོའི་ཆོགས་མཆོད་དང་དེའི་དམ་ཆོག་གི་
རིམ་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཆོགས་གཉིས་རིན་ཆེན་འབྲེན་པའི་ཤིང་རྒྱ། ཏུ་མགྲིན་གསང་སྤྱོད་
ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་བྱང་བུ་གསང་གཏམ་སྤྱིང་གཏེར་དང་དེའི་བསྟེན་ཡིག་རྩེས་གནད། ལྗོ་བ་
དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་རམ་སྤྱི་མཆོག་ཆོག་སོགས་མང་དུ་མཛད།
འབྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆོགས་ཞིབ་ཆ་མི་གསལ།

མི་ཉག་མཁས་པ་མི་ལྷ། མཁན་ཆེན་མ་སེར་སྟོན་པ། མཁན་ཆེན་བཀའ་བཞེས་རིག་པའི་སེང་གོ། མཁན་
ཆེན་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན། མཁན་ཆེན་བླག་མོ་སྟོན་པ། མཁན་ཆེན་བུམས་གསར་ལེ་ཤེས་བཅས་སོ།།
མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཁམས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དཔེ་ཆ་མང་པོའི་ནང་བོད་མི་ཉག་གམ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་
ཁམས་ཟེར་བ་ནི། རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་སོག་ཤེས་ལྷ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ནོ།།

མི་ཉག་གི་ཉ་ལ་བཞ། འདི་ས་མཆ་མས་གང་དུ་ཡོད་མེད་ད་པན་དབྱང་གཞིའི་ཡིག་ཆ་ནམས་ཀྱི་
ནང་དུ་རྟེན་མ་བྱུང་བས་འོལ་ཆོད་ཀྱིས་འབྲི་མ་སྟོབས་ཤིང་རྒྱ་ཡིག་ནང་ནོ་ལན་ཉན་ཞེས་བའི་
ཡིན་ནམ་བཞག།

མི་ཉག་རྒྱལ་ཤོད། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་སྤང་ཅམ་ན་ཡིན། མི་ཉག་ག་
རྒྱ་རྒྱལ་པོ་ནས་རྒྱལ་རབས་དུག་བ་ན་མི་ཉག་རྒྱལ་ཤོད་བྱུང། དུས་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་སར་བྱང་
ཕྱོགས་ནས་འགའ་དུ་སྟོས་བར་བཞག། འདི་ལ་འགའ་དང་ཟ་གཉིས་ཀ་འབྲི་སྟོལ་འདུག།

མི་ཉག་མགོན་ཁང། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ ལོར་ས་གནས་དེར་གནས་པའི་
མི་ཉག་ཆོ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བཏབ་བར་བཞག། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཡོས་ལོ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༡༣ ལོ་ནས་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་བྱུང། དེའི་གོང་བྱུང་མཐའ་གང་ཡིན་མ་དེས། ད་
ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་
སྐབས་གཏོར་བཤིག་བྱས་ནས་ད་བར་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་མེད།

མི་ཉག་འགོ་ཁང་གོན། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅོན་སྐྱམ་པོ་འདས་ནས་ལོ་ངོ་སྤྱི་ལོ་༣༤༥༥ ལོའི་རྒྱ་བྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༠༡༣ ལོར་ལྷ་མ་འགོ་མགོན་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཉག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཉག་ཅ་མི། མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་གྱི་ནང་ཆོན་ཅ་མི། ཡུལ་དེ་ནས་བོད་སྐད་ཀྱི་སྐབས་
ཅ་མི་ལོ་རྒྱ་བ་སངས་རྒྱས་གཤམ་བ་བྱོན་བ་ཡིན་པར་ཁོང་གི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ། འོན་ཀྱང་
དེར་སྐབས་རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་མི་ཉག་གི་ཤིས་ལྷ་རྒྱལ་རབས་སུ་འབོད་བའི་ཡིན་བའི་དང་
དེ་ནི་བོད་རིགས་མིན་པའི་མི་རིགས་གཞན་ཞིག་ཡིན་པར་བཞག།

མི་ཉག་རབ་སྐྱང། ཟླ་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱའི་བར་གྱི་སྐྱང་འདིར་སྟོང་ཕྱོགས་མགོ་ལོག་དང་།
གསེར་རྩ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་ལ་མ་རྩ་སྐྱང་དང་། སྐྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱང་འདི་ལ་མི་ཉག་རབ་སྐྱང་
ཟེར་ཞིང་འདི་ནི་སྤེ་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་དཀར་མཛེས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཁག་ལྔ་དང་། ར་
བ་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས། ཀན་ནན་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས། མ་རྒྱའི་སྟོ་རྒྱུད་གྱི་
ཨ་མདོའི་རྫོང་ཁག་འདི་དག་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

མི་ཉག་རི་ཁྲོད། བྲག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྲབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
རྟུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཉག་རྩ་ཡོང་བཟའ། རྩ་ཡོང་བཟའ་རྒྱལ་མོ་བཅུན་ཡང་ཞུ། མྱོང་བཅན་གྱི་རིགས་མཐུན་བཅུན་མོ་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། མི་ཉག་རྒྱལ་མོའི་སྲས་མོ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་བྲག་ལྟ་མགོན་པོའི་རྣམས་
བཞེངས་པར་བྲགས་པ་ནི་ལྷགས་པོ་རིའི་གཤམ་འོག་གི་བྲག་ལྟ་སྒྲིག་གི་རྣམས་འདི་ཡིན།

མི་ཉག་སི་ལུ་རྒྱལ་པོ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་ཡོས་ལོར་ཏང་ཞང་ཆང་ཞེས་པའི་མི་རིགས་ཀྱིས་རྒྱ་
རྩའི་སྐྱེད་རྒྱུད་དེར་སངས་ཉིད་ཞ་ཟེར་བའི་ས་ཆར་ཤེས་ཞུ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྲིད་བཅུགས་པ་དེ་
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་མག་ལོར་ཉོར་ཐིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་ལག་ཏུ་ཤོར། དེའི་གཏུང་རྒྱུད་ལྟ་
ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ་མདོ་ཁམས་སྐང་བྲག་གི་ནང་གསེས་མི་ཉག་སྤྱེད་ར་ཅེ་མདོའི་ལུབ་རྒྱུད་རྩ་
གཞིས་ཆགས་ནས་བཟུང། རྒྱ་སྐད་ཤེས་ཞུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གདངས་དེ་པོད་སྐད་རྩ་རི་བཞེན་མ་
ཐོན་པར་བྱར་ཆགས་སྤྱེ་སི་རུའམ་སི་ལུ་ཞེས་བྲགས།

མི་ཉག་མེད་གོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ ལོར་བྱུབ་ཐོབ་ཀླུ་པའྲིས་
བཏབ། རུས་ཕྱིས་བྲུབ་མཐའ་རྣམས་པར་བྱུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་ཉམས་ལུན་གནས། རུས་གཏན་རྩ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ། གསར་བཛེའི་ཕྱོལ་རྒྱན་བཟང་པོ་མི་
ཉམས་ལུན་གནས་ཀྱི་དགོས།

མི་ཉལ་བྱི་ཉལ། མཚན་མོ་རུས་ཆོད་ཤིན་ཏུ་བྱི་པོ་ཡིན་པའི་དཔེ།

མི་ཉིད། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་འབྲོར་བ་བཅུའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྤྱེ།
སྐད་ཆ་ཤོད་ཤེས་པ་དང་བསམ་སྒྲོག་ཤོད་ཤེས་པའི་མི།

མི་སྟོམས། ① པན་ཚུན་དོ་མཉམ་པ་དང་ཆ་མི་མཉམ་པའི་དོན། ② རྫོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྤྱེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་don't align ཟེར།
མི་མཉམ་དང་མཉམ་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་པོ། ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་ཁྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་ཁྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོ་ལོ།

མི་མཉམ་པ། ① མི་འདྲ་བ། ② [མངོན]སངས་རྒྱལ།

མི་མཉམ་པའི་བྱ། སྒྲན་སྒྲ་སྒྲོར་ཚུལ་གྱིས་བྱི་གས་ཆེ་བའི་སྒྲན་ཞིག

མི་མཉམ་པའི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་ཡན་
ལག་ཅན་དཔེའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དུ་བྱས་ཤིང་། ཡན་ལག་རྣམས་གཟུགས་སུ་
བཀོད་པ་དང་མ་བཀོད་པ་ཅི་རིགས་སུ་བྱས་པའི་རྒྱན་ཞིག

མི་བསྐྱེདས་པ། མི་འཛིགས་པའི་དོན།

མི་རྟག་པ། འཛིག་པའི་ཆོས་ཏེ། རང་ཉིད་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འཕོ་འགྱུར་འཕྲོ་བའོ། འདུས་
བྱས་མི་རྟག་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ཆེ་མི་རྟག་ནམ་མཁའི་སྟོན་དང་འབྲ།

མི་རྟག་པ་གཉིས། རགས་པ་རྒྱན་གྱི་མི་རྟག་པ། བ་བ་སྐྱད་ཅིག་གི་མི་རྟག་པའོ།

མི་རྟག་པ་གསུམ། གཟུགས། ཤེས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ལ་ཟེར།

མི་རྟག་པའི་དངོས་པོ། རྩེ་བྲག་སྐྱ་བས་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་མི་རྟག་པའི་དངོས་
པོར་འདོད་དེ། དཔེར་ན་བྲམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་འཛིག་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་མི་རྟག་པ་དང་། ཚུསྟོར་གྱི་
དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆ་ནས་དངོས་པོར་འཛིག་པ་ཡིན།

མི་རྟག་པའི་དཔེ་བརྒྱན། སྐར་མ། རབ་རིག་མར་མེ། སྐྱ་མ། ཟེལ་བ། ཚུ་བྲུ། མི་ལམ། སྟོན་སྟོན་ལྟ་བུ།
མི་རྟག་པའི་མཆོན་ཉིད་བཅུ་གཉིས། མེད་པ། རྣམ་པར་འཛིག་པ། འགྱུར་བ། བལ་བ། ཉེ་བ། ཆོས་
ཉིད་སྐྱད་ཅིག་མ་རྒྱན་ནད་སོགས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་སེམས་འབྱུང་བ། འོངས་སྟོང་རྒྱད་པ། རྟོད་
ཆགས་འཛིག་གི་མཆོན་ཉིད།

མི་རྟོག་ཆེན་པོའི་ཐུགས། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཆོས་སྐྱ་མི་རྟོག་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཞེས་སྟགས་
རྟོང་མའི་བཞེད་པ་ཞིག་ཡིན།

མི་རྟོན་པ་བཞི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཆོག་ལ་མི་རྟོན་པ། རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་པ། དང་དོན་
ལ་མི་རྟོན་པ་སྟེ་བཞིའོ།

མི་ལྟ་བ། མིག་མི་ལྟ་བའམ་མི་ཅི་བ། དལ་དུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མི་ལྟ་བར་བབ་ཅོལ་གྱི་བྱ་སྟོང་
གང་བྱུང་བྱས་ན་འཕྱས་སྟོ་འཆར་རྒྱ་ལས་མེད།

མི་ལྟང་། [མདོན] གྲག

མི་སྟོ། མི་གནོད་དམ་མི་སྟོན། ལས་ཀ་གྲོལ་དུས་ཏོག་ཙམ་གྱི་པོ་བྱས་ན་ཡང་མི་སྟོ།

མི་འདྲོ་གི་ རྒྱ་གར་གྱི་བྱ་བ་ཆེན་ཞིག་ རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱའི་ཡུལ་གྱི་ཕྱང་ཁྱེར་ཆེན་པོར་སྐྱེ་
འབྱུངས། ཉེ་ལོ་པའི་དངོས་སྟོབ་རོལ་པའི་དོན་རྗེས་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་ནས་ཁ་སར་ཁྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་
བསྐྱོམས་པས་སྐྱུན་རས་གཟིགས་འཁོར་དང་བཙས་པ་མདོན་སུམ་དུ་བྱོན་ནས་ཆོས་བསྟན་
པས་བྱ་བ་བ་བརྟེས་བའོ། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བ་ལ་འོད་མའི་སྒྲིང་དུ་དེ་བ་རྒྱུ་ས་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་
ནས་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དང་མངལ། རིགས་ཀྱི་བྱ་མ་འོངས་པའི་སེམས་ཙན་གྱི་དོན་དུ་རྒྱུད་
སྟེ་བཞིའི་དབང་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱར་ཅིག་ཅེས་དང་། ར་ར་རྒྱ་སའི་རྒྱལ་པོས་ཞག་
བདུན་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་སྟེ་ཐམས་ཅད་གྱི་དབང་དུས་
གཅིག་ལ་བསྐྱར་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟ་བུའི་དོམ་ཆར་དང་ལྷན་པའི་བྱ་བ་ཐོབ་ཆེན་པོ་འདི་ཁོ་སྐྱེ་ལོ་
རྩ་བ་བྱམས་པའི་དཔལ་གྱིས་བོད་དུ་གདན་འདྲངས། གཙང་སྟོད་ལ་རྒྱ་བ་བཙེ་བརྒྱུད་བཞུགས་
ཤིང་། མཁས་བཙུན་མང་པོ་ལ་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསུངས། ཁོ་སྐྱེ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་
བྱམས་ཆེན་བཞེངས་པར་རབ་གནས་མཛད་ཅིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། མི་འ་བརྒྱ་ཅར་གྲགས་
པའི་དབང་ནི་བྱ་བ་ཆེན་འདི་ལས་བརྒྱུད་ནས་བྱུང་བའོ།

མི་གཏལ། རྒྱ་གར་མི་གཏལ་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་ཁོར་བཙེམ་འཕྲོག་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།

མི་གཏལ་བཙེམ་ཁྱེད་བྱས་པའི་ནག་ཉེས། ཁྱིམ་ལུགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག་ ཕྱོགས་པན་ཚུན་འབྲུགས་
ཅོད་ཤོར་སྐབས་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རང་གི་དབང་ཤེད་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་
བཙེམ་ཁྱེད་བྱས་པ་ནི་ཁྱིམ་ལགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ལ་མི་གཏལ་བཙེམ་ཁྱེད་ཟེར།

མི་གཏར་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེ་འབྱུག་པ། ཁྱིམ་པར་གྱིས་དོན་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་འདྲིན་བརྒྱུད་བྱས་ནས་
དེའི་དགའ་ཉེ་པ་མ་བཟའ་ཆང་ནས་སྐྱེ་ཡོན་ཅི་རིགས་ལེན་པ་ལ་གོ།

མི་གཏུབ་པའི་བྱ་སྟོན། གནོད་སྟོན་ཡོད་པའི་བྱ་སྟོན།

མི་གཏེ། གཏུབ་མར་བཞག་པའི་མི།

མི་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྟ་བུ། སྐྱེ་ཤེས། དོན་གོ་ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་བཙས་སོ།

མི་ཐུབ་ལྷ། བསྐྱ་བཀའི་ཐང་ཡིག་ལས། མི་ཐུབ་ལྷ་འབྱུང་གསུངས་པ་ནི། བྱད་མེད་གྱིས་ལུས་མི་
ཐུབ། བཅུན་པས་སྒོམ་པ་མི་ཐུབ། ཐུགས་པས་དམ་ཆོག་མི་ཐུབ། སྒོམ་ཆེན་གྱིས་རི་མི་ཐུབ།
སས་གཏེར་མི་ཐུབ་པའོ།

མི་ཐེང་པོ། [ཆིང] མི་ཉེས་ཅན།

མི་ཐོག་གཅིག་ལ། མི་རབས་གཅིག་ལ། ཁོང་དང་ང་ཆོ་མི་ཐོག་གཅིག་པའི་ཐོགས་པོ་རེད།

མི་ཐོག་ན་རིམ། མི་རབས་རིམ་ལ།

མི་ཐོད་གྱི་སྒྲོང་པོར། དཔལ་པོ་གཡུལ་དུ་ཤི་བའམ། སྤྱིས་པ་དང་བྱད་མེད་གཅང་མ་རང་བཞིན་
གྱིས་ཤི་བའི་ཐོད་པ་ལས་བཟོས་པའི་པོར་པ་སྟེ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཀ་ལྷ་ལི་ཟེད།

མི་མ་ཐུན་ལ། ① མཚུངས་པའི་ཐོག་ཕྱོགས་ཉེ་པན་ཚུན་འགལ་ལ། སྐད་ཆ་མི་མ་ཐུན་པར་སྒྲིབ་པ་
བསམ་འཆར་མི་མ་ཐུན་ལ། ལས་རིགས་མི་མ་ཐུན་ལ། མི་མ་ཐུན་པའི་བསྐབ་བྱ། ② འཆམ་པོ་
མེད་པ་དང་། བསམ་པ་མི་གཅིག་ལ། མ་ཐུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དབར་དུ་མི་མ་ཐུན་པར་བྱེད་ལ།
ཐོགས་པོ་མི་མ་ཐུན་པ་མ་ཐུན་པར་བྱེད་ལ།

མི་མ་ཐུན་པ་གཉིས། བསྟན་རྫོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་མངོན་གྲུང་ནང་གསེས། མི་མ་ཐུན་པ་གཉིས་དང་
བྲལ་བ་སྟེ། ལས་གཤམ་དུ་དངོས་སུ་མ་འདུས་པའི་མི་མ་ཐུན་དང་། འདུས་པ་ཕྱིར་ལོག་གི་མི་
མ་ཐུན་པ་གཉིས་དང་བྲལ་བའོ།

མི་མ་ཐུན་པའི་རྒྱན། ཆོག་པད་ཀྱང་སོགས་ཆོག་དོན་ལྟ་བུ་མི་མ་ཐུན་པའི་དོན་ལ་འཇུག་ལ། ཀྱང་
ཡང་འང་། ཁས་སྒྲངས་ཀྱང་ལག་རྩ་མ་སྒྲངས་ལ། བལྟས་ཀྱང་མ་མཐོང་། བསྐབས་ཀྱང་མ་ཤེས།

མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས། ① འགལ་པའི་ཕྱོགས་དང་རྒྱབ་ངོས། མི་ངན་གང་ཞིག་ང་ཆོར་མི་མ་ཐུན་
པའི་ཕྱོགས་ནས་བསྐབ་བྱ་བྱེད་མཁན་ཡིན། པམ་ཉེས་བྱུང་ལུགས་ལ་བྱི་མིག་བལྟས་ཉེ་མི་
མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉམས་སྤོང་གསོག་ཐབས་བྱེད་ལ། ② བཞེན་པའི་ཕྱོགས།

མི་མ་ཐུན་པའི་ཡིག་ཆའི་མ་ལག་ སྟོག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྟོད་མ་སྟེད་ཅིག་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་ནི་incompatible file system ཟེད།

མི་མ་ཐུན་དཔེ། བཞེན་ཆོགས་རིག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ཆོས་གཉིས་དང་མི་ལྡན་པའི་དཔེ།

མི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་དཔེ་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་དཔེ་སྟེ། བསྐྱུབ་
བྱེད་ས་པའི་སྟོན་དུ་ལྟོག་ཁྲབ་དངོས་སུ་ངེས་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། ཉག་ན་མ་བྱས་པའི་དཔེ་ནམ་
མཁའ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་བྱས་ཉག་ས་ཀྱིས་སྤྲི་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ལོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས། གཏན་ཆིག་ས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུབ་བྱ་སྐྱུབ་པའི་ཆེ་སྦྱོར་བ་དེ་སྟོར་གྱི་བསྐྱུབ་
བྱའམ་བསྐྱུབ་ཆོས་དེ་དང་བྱད་ཆོས་མི་མཚུངས་པའི་སྟོན་ནས་དེའི་འགལ་ཆར་གྱུར་པའི་ཉག་ས་
དང་ཆོད་གཞི་ལས་ཐ་དང་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཚུལ་གསུམ་པའི་ལྟོས་གཞི་
བཅས་དོན་གཅིག་

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས། ཤེད་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། གཞི་ཤེས་གང་ཞིག་ཐབས་
ཤེས་བྱད་པར་ཅན་གཉིས་དང་བྲལ་བ། གཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པས་
བཅིངས་པའི་བྱང་ལེམས་ཀྱི་སྤང་བྱར་གནས་པའོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་ཆིག་ས་
དགུ་ལས་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་ཉག་ས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ཉག་ས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་ཅིང་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་མ་ཁྲབ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། སྤྲུལ་ཆོས་ཅན།
ཆོལ་བྱང་མིན་ཏེ། མི་ཉག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་དང་སྟོག་དང་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། མི་ཉག་པ་དེ་སྤྲུལ་ཆོལ་བྱང་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་
སྟེ། ཆོལ་བྱང་ལ་མི་ཉག་པས་ཁྲབ། ཆོལ་བྱང་མིན་པ་ལ་ཉག་མི་ཉག་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པའོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྲབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་
ཆིག་ས་ལས་ཉག་ས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། ཉག་ས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་
ཁྲབ་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ། དཔེར་ན། སྤྲུལ་ཆོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར།
དཔེ་བུམ་པ་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། མཐུན་ཕྱོགས་མི་ཉག་པ་ལ་བྱས་པས་ཁྲབ།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉག་པ་ལ་བྱས་པ་མེད་པས་ཁྲབ་པའོ།

མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ། ཕྱོགས་ཆོས་གཏན་
ཆིག་ས་དགུ་ལས་ཉག་ས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། ཉག་ས་དེ་གསལ་བ་དེའི་མི་མཐུན་

ཕྱོགས་ལ་མེད་ཅིང་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་ལ་ཡིན་མེན་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་པ། དཔེར་ན། དྲང་སྤྱོད་ཆོས་
ཅན། མི་ཉག་སྟེ། ཆོས་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེ་བྱམ་པ་དང་སྟོག་དང་ནས་མཁའ་བཞིན། ཞེས་
པ་ལྟ་བུ། ཆོས་བྱུང་དེ་མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་ཉག་པ་ལ་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་མི་ཉག་
པ་ལ་ཆོས་བྱུང་ཡིན་མེན་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའོ།

མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་གསུམ། དེ་སྐབས་མེད་པའི་མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས། གཞན་མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས། འགལ་ལྷོ་
མི་མ་སྐྱོན་ཕྱོགས་སོ།

མི་མཐོང་པའི་རྒྱ་བརྒྱ། ཏ་ཅང་རིང་བ། ཏ་ཅང་ཉེ་བ། དབང་པོ་ཉམས་པ། ཡིད་དབང་ཉམས་པ།
ཆ་སྤྱོད་པ། སྤྱི་བ་བྱེད་དང་བཅས་པ། ཟེལ་གྱིས་མཉན་པ། ཡུལ་འདྲེས་པ་རྣམས་སོ།

མི་འཕྱས་པ། མི་ཆོག་པའམ་མི་འགྲིག་པ།

མི་འཐེང་། མི་འཐེང་པོ་སྟེ་རྒྱ་རྒྱུག་རྒྱ་ཐེང་མི་འཐེང་བྱི་འཐེང་གསུམ། འཐེང་གསུམ་རྟོར་ལ་བབ་པ་མྱིས།
མི་དང་འདྲ། [མངོན་]སྟེ།

མི་དར་མ། མ་རྒྱས་མ་གཞོན་པ།

མི་དོ། མི་ཐུབ་པ། མི་སྤར་མས་དཔའ་པོ་ལ་འགྲན་མི་དོ།

མི་དོན་ཁྱེད་གཏུག་མི་དོན་སྟོར་ལ་ལྟག་པའི་གནད་དོན་གྱི་ཁྱེད་གཏུགས།

མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད། ཆོས་དེའི་ཁྱད་ཆོས་དེ་ཆོས་དེ་ལ་མི་ལྟན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་དེ་ལ་
ལྟན་པར་སྟོན།

མི་ལྟན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལས་གཞན་ལ་ལྟན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་པར་ཆོས་དེ་གཞི་
དེ་ལ་མི་ལྟན་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་དེ་གཞི་དེ་ལ་ལྟན་པར་སྟོན་པའི་སྤྱོད་དེའི་མཆན་ཉིད།
དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ནི་མཆན་གཞི།

མི་ལྟོག་པ། སྤར་མི་འོང་བ། རྟོར་འབྱུང་གི་བསམ་པ་གཅོང་མེལ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པ།

མི་སྐྱུག་པ། མཛེས་པ་མིན་པ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ། གཞུགས་མི་སྐྱུག་པ། རྣམ་འབྱུང་ཆེས་མི་སྐྱུག་པ།

མི་སྐྱུག་པ་བསྟོམ་པ་དགུ། ༡ རྣམ་པར་བསྟོམ་པའི་འདུ་ཤེས། ༢ རྣམ་པར་རྣགས་པའི་འདུ་ཤེས།

༣ རྣམ་པར་འབྱས་གཞིག་པའི་འདུ་ཤེས། ༤ རྣམ་པར་བསམ་པའི་འདུ་ཤེས། ༥ རྣམ་པར་དམང་

པའི་འདུ་ཤེས། ༦ རྣམ་པར་རྩོས་པའི་འདུ་ཤེས། ༧ རྣམ་པར་ཆོག་པའི་འདུ་ཤེས། ༨ རྣམ་པར་
འཛོམ་པའི་འདུ་ཤེས། ༩ རྩལ་གོང་གི་འདུ་ཤེས།

མི་སྤྱུག་པ་དང་འཕྲད་པ་ལ། སྤྱུག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་འཕེལ་བ། ཆད་པས་འཛིགས་པ། གཏམ་
ངན་གྱིས་འཛིགས་པ། ཉམ་ང་བཞིན་དུ་འཆི་བས་འཛིགས་པ། ངན་འགྲོར་སྤྱང་དོགས་པས་
འཛིགས་པའོ།

མི་སྤྱུག་པ་དང་འཕྲད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད། དག་པོ་སོགས་དང་སྤྱུག་ནས་བྱུང་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད།
མི་སྤྱུག་པ་དུག་མི་གཙང་བའི་མི་སྤྱུག་པ་དང་། སྤྱུག་བསྐྱེད་པའི་མི་སྤྱུག་པ། ངན་པའི་བརྟོས་པའི་
མི་སྤྱུག་པ། ཉོན་མོངས་པའི་མི་སྤྱུག་པ། འཛིགས་པའི་མི་སྤྱུག་པ་བཅས་སོ།

མི་སྤྱུག་པའི་ཉམས། ཉམས་སྣོན་གྱི་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཅོམ་ཅིང་ཕྱི་མཚམ་པ་སོགས་ཏ་
ཅང་ཡི་གར་མི་ཁོང་བའི་ཡུལ་མཛོང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ནང་དུ་སྤྱུག་བྱོ་བར་བྱེད་པའི་ཡུལ་མཛོང་བའི་
རྒྱུན་གྱིས་ནང་དུ་སྤྱུག་བྱོ་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྲུར་མི་སྤྱུག་པའི་ཉམས་སྣོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

མི་སྤྱུག་པའི་མཚན་བཅོ་བརྒྱད། ལུས་ལ་མི་སྤྱུག་པའི་ཉེས་པ་འཇམ་སྟོན་བཅོ་བརྒྱད་ནི། གཟུགས་
མི་སྤྱུག་པ། མགོ་སྤྱི་བ། དཔལ་བ་རྩུང་བ། མདོག་མེར་སྤྱ། མིག་མེར་བ། མིག་རྒྱས་པ། སྤོང་
མཚམས་བྱར་བ། ལྷ་ལེབ་པ། སོ་ཡོ། དེག་པ། མིག་རྩུང་བ། བྱིན་དུ་སྤྱར་བ། ལྷོ་བ་ཆེ་བ།
དབྱང་པ་དང་རྩེ་ངར་བྱང་བ། ལག་པ་དང་རྒྱང་པ་མི་མཉམ་པ། སྤྱ་ཅན། ཆོགས་སྤོང་པ། ཁ་
ལུས་ཀྱི་མི་ཞེས་པ་རྣམས་སོ། ལང་ག་ཤེགས་ལས་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཉེར་བཞི་ནི་
རྒྱལ་བ་སྟེ་མཚན་གཞན་ནོ།

མི་སྟེ། ① ཁྱིམ་པའི་མངའ་བདག་གིས་དབང་སྤྱར་བའི་མི་སེད། ② ཁྱོང་སྟེ།

མི་སྟེ་ཤེས་པའི་མི་དཔོན། མི་སྟེ་རྣམས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མི་དཔོན།

མི་བྲ་མ། [རྟོང་] ① མི་ཁ་སྤྱབས་ཅན་ནམ་ཁ་བསོད་ཅན། ② མི་འཛོན་ཐང་ཡོད་པ།

མི་བྲག་སྤྱི་ཆོགས་སོ་སོའི་ནང་དུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་མི།

མི་བྲན་དགྲ་བྲན། བྲན་རྒྱ་ཆོད་པོ། མི་བྲན་དགྲ་བྲན་གྱི་གཡོ་འབྲལ་བྱས་ན་མི་ཡོང་དགྲ་ཡོང་གི་ངན་
འབྲས་འཁོར་ཡོང་།

མི་བྱུག་ལྟར། ཆོས་ལ་མཁུ་ལ་། ཁྲིམས་ལ་མཁུ་ལ་། དཔག་ལ་མཁུ་ལ་། སྐྱུ་རྩ་ལ་མཁུ་ལ་།
དག་སྐྱུ་ལ་མཁུ་ལ་། རྒྱུ་གསལ་ཞིང་གཏིང་དཔོག་དཀའ་བ་བཅས།

མི་བྱེད། གཅན་གཟན་བྱེད་མོ།

མི་གདུང་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་ལྟ་བུ་སྟེ། གནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་སྣ་ནི་བསམ་གཏན་
ཁྱད་པར་ཅན་ཐོབ་པས་ཉོན་མོངས་པས་གདུང་བར་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར་མི་གདུང་བ་ཞེས་གཙང་
མའི་གནས་ལྟའི་ནང་གསེས་ཤིག།

མི་བདག ① རྒྱལ་པོ། ② འདི་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པས་གངས་བཅུ་བྱུག་མཆོན།

མི་བདག་དགལ། [མདོན]ཨ་ག་རུ།

མི་བདག་བདག་ཏུ་རེ། བདག་པོ་སྒོ་བྱིར་འདོན། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། དེ་བཙུལ་མི་དགོས་
བཞིན་ཏུ་རེ་བ་བཙུལ་བའི་མཐར་རང་ཉིད་ནས་མལ་ནས་བྱིར་ཕུད་དེ་ཁོ་རང་བདག་པོར་
འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན་རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་ལྟ་བུ། ཨ་ཁུ་དང་ཨ་ནེ་གཉིས་ལ་རེ་
བཙུལ་མི་དགོས་བཞིན་ཏུ་རེ་བའི་མཐར་མགོན་པོ་བདག་པོར་གྱུར། བདག་པོ་སྒོ་བྱི་ལ་ཕུད་
པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད།

མི་བདག་མོ། [མདོན]བཅུན་མོ།

མི་བདེན་རྒྱུ་སྤྲིག་རྒྱུ་ཆོག་ལྟ་བུ་སྤྲིག་པ། མི་བདེན་རྒྱུ་སྤྲིག་བྱས་ནས་འཆལ་གཏམ་སྒྲ་ཆོག་སྤྲིག་པ།
མི་འདལ། མི་རྒྱལ་བའམ་མི་འགྱུར་བ། སྤོན་སྟོལ་བཟང་པོ་ལས་མི་འདའ་བ་ཡོན་ཏན་མཆོག་ཡིན་ནོ།
མི་འདུག་ རྒྱུ་ག་ལྟར་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་does not exist ཟེད།

མི་འདོད་པ། རྒྱུར་མི་འབབ་པ། གཉའ་གཞོན་བསུ་གཞོག་གི་སྤྲུག་འཁུར་སྤྲུག་ཡང་མི་འདོད་པ། བན་
མེད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མི་འདོད་པ།

མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། འཐད་མོས་མེད་པའི་བྱེད་སྤྲུངས།

མི་འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི། བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་འགྲོ་ཚུལ་ལ་
གནས་ཆད་མི་འདྲ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བཞི་གསུངས་པའི་ཅེ་གཅིག་དང་། སྤྱོད་བྲལ། རོ་གཅིག

ལྷོ་འདས་སམ་སྒྲོམ་མེད་བཅས་བཞིའི་ནང་གསེས་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་གི་རྣམ་འབྱོར་ནི། རང་གི་
སེམས་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིངས་པར་དམིགས་བ་སྤྱི་ལོའདི་ནི་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ནི་
གནས་སྒྲོམ་བ་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་བརྟག་པ། རྗེ་ཚོད་ཆང་བས་འདི་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་
ལས་དང་སྤྱོད་ལས་ཀྱི་དོད་ཡིན་པར་གསུངས།

མི་ནག་ བྱིས་བའམ་སྤྱོད་

མི་ནག་སྤྱོད་ བྱིས་བ་མི་སྤྱོད་

མི་རུབ་རྒྱལ་མཆན་བརྒྱ ༡ རྒྱ་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན། ༢ གཏུམ་བྱ་ལ་བའི་རྒྱལ་མཆན།
༣ གཙན་གཟན་གཟིག་གི་རྒྱལ་མཆན། ༤ སྤྱལ་སྤྱོད་ཇི་ཇིའི་རྒྱལ་མཆན། ༥ རིན་ཆེན་སྤྱལ་ནག་གི་
རྒྱལ་མཆན། ༦ དཔའ་པོ་སྤྱག་གི་རྒྱལ་མཆན། ༧ གཟི་མདངས་མེད་རྒྱལ་མཆན། ༨ མར་གསལ་
ཁག་གི་རྒྱལ་མཆན། ༩ རྒྱལ་ཆེན་སེང་གེའི་རྒྱལ་མཆན། ༡༠ གཏུམ་བའོ་མ་གྱི་རྒྱལ་མཆན།

མི་རུབ་དགོན་པ། ཁོད་སྤངས་སྒོ་གྲོས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་ཨ་ཤར་སྒོ་གྲོས་ཞེས་བས་བཏབ།
བཏབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མདེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུས་
ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་རུབ་པའི་རྒྱལ་མཆན། བསྟན་བ་མི་རུབ་པའི་རྒྱལ་མཆན་དུ་གྱུར་པའི་དོན། དེ་ཡང་རྒྱལ་མཆན་
ནི་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བའི་དགའ་སྟོན་གྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་སྒོམ་ཡོད་པ་
བཞིན། རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་ཆོས་ཆེག་རེ་གསུངས་པས་ཀྱང་བསྟན་བ་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དུ་འགོ་
བའི་ཆ་རྒྱུན་དུ་གྱུར་ནས་ཆོལ་བ་གཞན་གྱིས་ཆོལ་བའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་
མཆན་ལྟ་གྱུར་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན།

མི་རུབ་ཡུན་གནས། མི་ཉམས་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ།

མི་སྒྲ། སྤྱི་ཆོགས་ནང་དུ་གོ་བབ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་མཁན་ནས་འཇུག་མི། རྒྱལ་གཅེས་མི་སྒྲ།

མི་སྒྲ་གཙོ་བོ། ཙོམ་རིག་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་བརྒྱུ་བྱའི་ནང་གི་ལྟེ་བའི་མི་སྒྲ་དེར་ཟེར། ཙོམ་པ་པོ་དང་སྤྱི་
རྒྱལ་བ་ཆོས་མི་སྒྲ་གཙོ་བོའི་གཟུགས་བརྟན་སྤྱོད་སྐབས་སུ་སྒྲག་མིར་གྱི་འགོ་སོང་ལ་མ་
འདྲེམས་པར་མི་སྒྲ་གཙོ་བོའི་གཤེས་ཀ་དང་། བསམ་སྒྲོ་ འགྲུལ་སྤྱོད། ཁྱོན་ཆས། བྱ་སྤྱོད་

སྟོན་ཞེས་ཆ་འདི་བཤད་། རྣམ་པར་རྒྱ་གཞིས་ཀྱི་ཁྱད་རྣམས་གསལ་པོར་འགྲོད་པ་དང་
འཛོེ་པའི་ཉམས་འཇུག་གསལ་པོར་མཆོག་པར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔེ་ཚོན་དོན་སྤྱིར་ཐུག་
དགོས་པ་བཅས་སོ། ། རྒྱ་ཆུམ་གྱི་བཙུམ་བུའི་ནང་མི་སྣ་གཙོ་བོ་མི་གཅིག་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་དང་པ་སྟེ་
དཔེར་ན་སྤྱི་ལོའི་རྒྱ་རབས་བཙོ་ལྷ་བ་ནས་བཙུག་པའི་བར་གྱི་དབྱེ་སྤེམ་མིའི་རི་མོ་མཁས་
ཅན་ད་རྗེན་ཆིའི་བཙུམ་བུ་མཐའ་མཐུག་གི་དགོང་ཟས་ཞེས་པའི་ནང་གི་ཡེ་ཤུ་རྣམ་བུ་དང་ཡང་
ན་མི་སྣ་གཙོ་བོ་མང་པོ་མཉམ་འཛོམས་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་དང་པ་སྟེ་ དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་རྒྱ་རབས་
བཙུ་དགུ་པའི་ནང་གི་རྒྱ་རན་མིའི་འཇུག་བརྟན་མཁས་ཅན་ཕྱོད་ཏུ་གྱི་བཙུམ་བུ་ལའི་བདེན་
དམངས་ནང་གི་དབང་པོའི་བླ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་ལྟ་བུའོ། །

མི་སྣང་ག། ① མངོན་གསལ་མེད་པའམ། མཐོང་མི་བྱུང་བ། ② ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའམ་མེད་བ། ལྟོན་
ཅམི་སྣང་ག།

མི་སྣ་དཔེ་བཅས་སྐྱོད་མིགས་པེ་རྟགས་ཡང་དག་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་སྣ་དཔེ་བཅས་སྐྱོད་མིགས་པེ་
 ཚུ་པ་གསུམ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་སྣ་དཔེ་བཅས་སྐྱོད་མིགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་མ་
 ཡིན་དགག་དང་སྐྱབ་པ་གང་ཏུང་ཡིན་པ།

མི་སྣ་དཔེ་དངོས་ལྷན། ལྷན་མཐོང་གི་དངོས་ལྷན་བསྐྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པའི་རྣམ་གྱི་ཐེག་
ལེ་དཔེ་ལ་བར་བྱ་གསེས་ལྷན་མི་སྣ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷན་གྱི་མཐོང་ག།

མ་སྒྲུབ་པའི་བཟེལ་རྒྱ་རྒྱ་མ་དཔེགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག ལྟའི་བར་མིད་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་
གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་ལྟའི་བར་མིད་ངེས་ཤེད་ཀྱི་ཆད་མས་མ་དཔེགས་པ་དེ། མདུན་གྱི་གཞི་
ལོད་ལྟའི་བར་མིད་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ལ་ལྟའི་བར་མིད་ངེས་ཤེད་ཀྱི་
དབྱེད་ཤེས་དོན་མཐུན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས།

མི་སྣ་དཔེ་ཤེས་སྒྲུབ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག དེ་སྣུ་ཤི་མི་སྣ་དཔེ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཡང་དག་ཡང་ཞེས་རང་གི་དངོས་མེད་གི་མཆར་མེད་པ་སྟེ་ཤེས་དག་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ།

མ་སྐྱེ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་ནང་གསེས། དགག་གཞི་སྐྱེ་
དྲ་དྲ་ཞིང་། དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཟགས་པའི་དོན་སྐྱེ་དུ་མི་དྲང་བཅས། ཆོད་གཞིའི་སྐྱེ་དྲ་

དགག་བྱའི་ཆོས་མེད་དེས་སྤྱོད་མི་ལུས་ཤིང་། ཡོད་དེས་འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་ག།
དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། འག་ཐ་བསྐྱལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་འག་ཐ་
ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་དེས་བྱེད་གྱི་དེས་ཤེས་དོན་མཐུན་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

མི་སྣའི་གཟུགས་དབྱིབས།གཏམ་རྒྱུད་དེ་མོའི་ནང་མི་སྣའི་གཟུགས་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་
ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

མི་སྣའི་རི་མོ། མི་སྣས་ནང་དོན་གཅོ་མོ་བྱེད་པའི་རི་མོའི་སྤྱི་མིང་ཡིན་པ་དང་། དེའི་ཁྲབ་ཁོངས་རྒྱ་
ཆེ་བ་སྟེ། མི་སྣ་བྱིས་པའི་རི་མོའི་རིགས་ཆང་མ་མི་སྣའི་རི་མོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན།
དེའང་རི་མོའི་ཐོག་གི་མི་སྣ་མང་ཉུང་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཆོགས་རི་མོ་དང་འདྲ་རིས་རི་མོ་ཁག་
གཉིས་ལ་དབྱེ་ཡོད། དེང་སྐབས་འཛམ་གླིང་ཐོག་རི་མོའི་རྣམ་པ་དང་ཁྲད་ཆོས་ལ་གཞིགས་
ནས་འར་ཕྱོགས་མི་སྣའི་རི་མོ་དང་ཁུབ་ཕྱོགས་མི་སྣའི་རི་མོའི་མ་ལག་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་དབྱེ་
ཡོད། འར་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་སྣའི་རི་མོ་ནི་བཅད་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྣའི་བསམ་པ་མཆོན་པའི་བྱེད་
ཆོས་ལྡན་ཡོད། ཁུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་སྣའི་རི་མོ་ནི་སྤང་ཆར་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་དང་། འོད་ལམ་
མཆོན་དགོས་པའི་རི་འདུན་འདོན་པ་བཅས་ཀྱིས་མི་སྣའི་གསོན་ཉམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐོན་པའི་
བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད་པའོ།།

མི་གནས་པའི་སྤང་འདས། སྤིང་པ་འཁོར་བའི་མཐའ་དང་། ཞི་བ་སྤང་འདས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་
གནས་པར་ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པའོ།།

མི་སྤང་བའི་དམ་ཆོག་ལྟ། ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་ནི་ཤུ་རྩ་ལྔའི་ནང་ཆོན་མི་སྤང་བའི་དམ་ཆོག་ལྟ་
ནི། ༡ འདོད་ཆགས་དང་། ༢ ཞེ་སྤང་། ༣ གཉི་ལྷན། ༤ རྒྱལ། ༥ སྤྱོད་དོག་སྟེ་ལཱོ།།

མི་སྤྱོད་པའི་མི་བྱེད་གཟུགས་ལེགས་པོ་ཡོད་པ།

མི་སྤྱོད། ① བེད་སྤྱོད་མི་བཏང་བའི་དོན་ཏེ། ཅལ་གྱི་རྩལ་མ་ངས་མི་སྤྱོད། ལྟ་བུ། ② སྤྱོད་ལྡང་
འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་
disable ཟེད།

མི་སྐྱོམས་པ། གཞན་ལ་མི་ངོམ་པའམ་བདག་ཉིད་མི་བསྟོད་པའི་དོན།
མི་དཔང་། བྱ་བའམ་གནས་ཚུལ་ཞིག་ར་སྟོད་བྱེད་མཁན་གྱི་དཔང་མི།
མི་དབྱང་དབྱ་བསྐྱབས། མི་མང་དབྱང་བསྐྱེལ་གྱིས་ཟིང་ཆ་བསྐྱངས་པ།
མི་དཔོན། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཤོང་ཁྱེད་ནང་གི་མི་སྐྱའི་ཁྲིམས་བདག
མི་པམ་སྐྱའི་ལ་བ་ཅན། སྤར་ཤུལ་ཁྱ་ནེ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུ་མཐའ་སྐྱ་བ་ཞིག་
གི་སྟོན་པ་དེས་འབྱུང་བ་བཞིན་མི་མིར་གྱུར་པས་མི་ཆེ་ཆོགས་མཆོམས་མི་དང་འབྱུང་བ་བཞི་
འཇིག་པས་སྟོང་པར་འབྱུར་བར་འདོད།

མི་པམ་མཁས་འཇུག་ མཁས་པའི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བ། ཡུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་།
སྤྱི་མཆེད་དང་། ཉེན་འབྲེལ་དང་། གནས་དང་གནས་མ་ཡིན་པ་དང་། དབང་པོ་དང་། དུས་དང་།
བདེན་པ་དང་། ཐེག་པ་དང་། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཏེ་མཁས་བྱའི་གནས་བཅུ་སྟོན་པའི་
གཞུང་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བཙེ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྟག་ལོར་འཇུ་མི་པམ་འཇམ་དབྱངས་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའོ།

མི་པམ་དགོན། མི་པམ་བཤད་སྐྱབ་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་
༡༧༥༩ ལོར་མེར་སྐྱད་རབ་འབྲས་པ་སྐྱ་མ་གྲགས་པ་བཟོད་པ་དང་བྱེ་སྐྱད་ཏེ་རོ་ཡུང་རྒྱལ་
གཉིས་ཀྱིས་གསར་འདེབས་མཛད། བྱུ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་བཙན་ལྷ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མི་པམ་མགོན་པོ། རྒྱལ་བ་བྱམས་པ།

མི་པལ་པ། ① མི་དགྲུས་མའམ་དམངས། ② མོ་སྐྱའི་མི།

མི་ཕུགས། ① མིའི་རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་དག ② མི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁུངས།

མི་ཡུང་འབྲིལ་བ། མི་མང་པོ་འདུས་པ།

མི་མེད་པ། གཞིམ་གཞིག་མི་སྐུབ་པ། སྐས་འཁོགས་ཀྱིས་སྟོ་ཆས་མཁྱེགས་པོ་མི་མེད་པ། གཤོལ་
ལུགས་རྒྱལ་པོས་ཞིང་ས་ཐལོད་རྫོ་སྟོག་མི་མེད་པ།

མི་པོ། སྐྱེས་པ་ལོད་པོ། ཏེ་པོའི་སྐྱ་ཐོག་མི་པོའི་ལས་ཐོག་

མི་སྤྲུགས་གཉིས་འཕེལ། མི་དང་འོར་སྤྲུགས་གཉིས་ཀ་འཕེལ་བ། ཡུལ་འཕྲོག་མང་པོར་མི་སྤྲུགས་
གཉིས་འཕེལ་གྱི་ཡར་རྒྱས་བྱུང་བ།

མི་བྱེད་རྗེ་རྗེའི་སྤྲུགས། སྤྲུགས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་མི་བྱེད་རྗེ་རྗེའི་
སྤྲུགས་ཞེས་རྟོག་ཞུ་བ་དུ་གསུངས།

མི་བྱེད་པ། ① འགྱུར་ཐྲོག་མེད་པ་འཕམ། བརྟན་པོ། ཡིད་ཆེས་མི་བྱེད་པ། གལ་རིམ་གྱི་ལ་རྒྱ་མི་བྱེད་
པ། ② གནས་བརྟན་བརྟུ་བྱུག་ལས་འཁོར་དག་བཅོམ་བ་སྟོང་དང་བཅས་བ་གངས་རིའི་རྒྱལ་
པོར་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག་ཡིན།

མི་བྱེད་མ། ལུས་རྩའི་བྲེ་བྲག་ཅིག

མི་འཕེལ་བའི་ནག་པོའི་ཆོས་བཞི། ལྷ་མ་སོགས་ལ་ཀྱུ་རེ་དང་བཞད་གང་ཅམ་གྱི་ཕྱིར་ཡང་བརྟུན་
གྱིས་དབུ་བསྐྱོར་བ། གཞན་དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ། རེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་
བྱང་སེམས་ལ་ཞེ་སྤང་གིས་མི་སྟན་པར་སྤྲོ་བ། ལྷག་བསམ་མ་ཡིན་པས་གཡོ་སྤྱོད་བྱེད་པའས་
ཡང་ན་མཁན་སློབ་སོགས་རྟུན་གྱིས་བསྤྲོ་བ། དགེ་བ་བྱེད་པ་ལ་འགྱོད་པ་བསྐྱེད་པ། སེམས་
བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ་མི་སྟན་པ་བརྗོད་པ། འགྲོ་བ་གང་རུང་ལ་གཡོ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའོ།

མི་འབྲུགས། སྤར་དམག་དུས་སོགས་རྩ་དག་ཆེ་སྐབས་མི་སྤྱོད་སྤྱུལ་བའི་ཁལ་ཞིག

མི་འབྲུགས་པའི་གཟེར་ཐེབས་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་པ། གསུང་རབ་གྱི་དགོངས་པ་གང་
ལའང་འོར་འཁྲལ་མེད་པ་གཞན་ཐོག་ཏུ་འཁལ་བའས་མཐའ་གཞན་དུ་དོགས་པའི་སློ་འདོགས་
གཅང་མར་ཆོད་པ།

མི་འཕྲོད་པ་ཡི་དུག ཁ་ཟས་མན་ཚུན་མི་འཕྲོད་པ་མཉམ་དུ་སྦྱར་ནས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དུག་
དང་འབྲས་པའི་ལུས་ལ་གཞོད་པ་འབྱུང་བ་ཞིག

མི་བབས། མིའི་གཟུགས་བྱུང་བཟང་ངན་གྱི་ནམ་པ།

མི་བས་པ། [རྟོག] མི་ཟད་པ།

མི་བྱ་རིགས་དུག མི་ཏུ་གཏུང་དུག་དང་དོན་གཅིག

མི་བྱ་རིགས་བཞི། སེ། ལྷ། རྟོང་། རྟོང་སྟེ་གནའ་གཏམ་དུ་བཤད་པའི་སྤྱོད་ནས་མཆོད་པའི་ཐོད་གྱི་

ཐོག་མའི་རིགས་བཞི་སྟེ། དེ་ལ་ནང་གི་རིགས་བཞི་འདུལ་བའི་བུ་
མི་བྱ་བ་དུག་དུག་ཆ་སྒྲིལ་དང་། ཨ་སྟོ་ལྟོ་དང་། སེ་ལྷུང་དབྱ། ཨ་ལྷུགས་འབྲུ་སྟེ་བྱ་ས་ཆེན་བཞི་དང་།
དབའ་དང་སྤ་ཞེས་བྱ་ས་ཆུང་གཉིས་བཅས་དུག་གོ་
མི་བྱ་བ་ཁྱིམ་སྟོངས། མི་ཡུལ་གྱི་ལ་དུ་སོང་ཞིང་ཁང་བ་ཞིག་ལ།
མི་བོགས། མི་ཁྲལ་ཉ། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཞིང་བ་བྲན་གཡོག་ནས་མངའ་བདག་ལ་ལས་
དོད་དུལ་འཇལ་དགོས་པའི་ཁྲལ་ཞིག་
མི་བྱེད་དགུ་བྱེད། བྱ་སྟོང་སྤྲ་ཆོགས་ལ། མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་བྱས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་གཞོད་ཡོང་།
མི་བྱེད་རྒྱ་བྱེད། མི་བྱེད་དགུ་བྱེད་དང་འབྲ།
མི་བྱེད་པ་ཞེ་དུག་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་མི་མཆོད་ལ། འདོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་ལ།
ཆུན་པ་ལ་མི་གྲུས་ལ། དེས་པ་ལ་ལན་མི་འདེབས་ལ། མགོན་དུ་བོས་པ་ཁས་མི་ལེན་ལ།
གསེར་སོགས་བསྐབས་པ་མི་ལེན་ལ། ཆོས་འདོད་པ་ལ་མི་སྦྱིན་ལ། བ་རུང་པ་དང་ཚུལ་
འཆལ་ཡལ་བར་འདོར་ལ། པ་རོལ་ལ་དད་བྱིར་སྤྱན་སོང་བའི་བཅས་པར་མི་སྟོབ་ལ། སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་ལ་བྱ་བ་ཆུང་དུར་གནས་ལ། ལོག་འཆོ་ལྷ་དང་དུ་ལེན་ལ། འབྱར་ནས་རབ་ཏུ་ཆོད་
པ་སོགས་བྱེད་ལ། འཁོར་བ་གཅིག་སུ་བཟོད་པར་སེམས་ལ། གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་མི་སྟོང་ལ།
གཞན་དོན་དུ་འགྱུར་བཞིན་སྟོར་བ་རྒྱུ་མོས་མི་འཆོས་ལ། དགེ་སྟོང་གི་ཆོས་བཞི་དང་བྲལ་
ལ། ཁྲིས་པ་རྣམས་ཡལ་བར་འདོར་ལ། པ་རོལ་འདྲ་གྱིས་འཆགས་པ་སྟོང་ལ། ཁྲིས་པའི་རྗེས་
སུ་འཇུག་ལ། ཉེད་བཀྱར་འདོད་པས་འཁོར་བསྐྱུ་ལ། ལེ་ལོ་སོགས་སེལ་བར་མི་བྱེད་ལ། བྲེ་
མོའི་གཏམ་ལ་ཆགས་ལ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དོན་མི་འཆོལ་ལ། སྦྱིབ་པ་ལྷ་མི་སྟོང་ལ། བྱར་
སེམས་ཀྱི་སྟེ་སྟོང་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་ལ། བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་ལ། བསམ་གཏན་
གྱི་རོ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་ལྷ་ལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟོང་ལ། རང་ཚུལ་ཡོད་བཞིན་བོར་ནས་ཏུ་ཅང་
དེ་ལ་མི་བཅོཙ་ལ། བྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བཅོཙ་ལ། དེ་ལ་དགའ་བཞིན་དུ་
བཅོཙ་ལ། ཆོས་བསྟོ་བའི་ཆེད་དུ་འགྲོ་བར་མི་བྱེད་ལ། ཆོས་སྤྲ་བ་ལ་སྟོད་ཅིང་ཆོག་ལ་ཉོན་ལ།
དགོས་པའི་གོགས་སུ་མི་འགྲོ་ལ། ཉན་པའི་རིམ་འགྲོ་སྟོང་ལ། སྤྱག་བསྐྱལ་སེལ་བར་མི་བྱེད་

པ། བདག་མེད་པ་ལ་རིགས་པ་མི་སྟོན་པ། བན་ལན་མི་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་སྤྲ་བན་མི་སེལ་པ།
ནོར་འདོད་པ་ལ་མི་སྦྱིན་པ། འཁོར་རྣམས་ཀྱི་དོན་མི་བྱེད་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་བསྐྱགས་ལ་མི་
བརྗོད་པ། སྟོན་དུ་འཆམས་པར་ཆར་མི་གཙོད་པ། རྩུ་འཕུལ་གྱིས་བསྐྱགས་པར་མི་བྱེད་པ། སྟིང་
ཅེ་ཅན་ལ་སྐྱབས་སུ་བབས་པ། ལུས་ངག་གིས་བདུན་གནད་བ་མི་བྱེད་པའོ།

མི་བྱ་བ། མི་པོད་བའམ་མི་རྒྱས་བ་དང་མི་བྱབ་པའི་དོན།

མི་སྒྲ། ① མིའི་གཙོ་བོའམ་བདག་པོ། ② མིའི་ཆེ་སློག་སྒྲ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག

མི་སྒྲོ་གཏད་ཕྱོགས། མི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་སེམས་གཏད་སའི་ཡུལ། གཉའ་གནོན་འོག་ཏུ་སྤྱོད་མཁན་གྱི་
རིགས་སུ་གཏོགས་པའི་མི་སྒྲོ་གཏད་ཕྱོགས་ནི་བཅིངས་འགྲོལ་འཐབ་ཏུ་རེ་ཁོ་ན་ཡིན།

མི་སྒྲོ་ནང་འགྲུགས། བྱི་མིའི་སྒྲོ་ཁ་རང་ཕྱོགས་ལ་སྦྱར་བའི་རྣམ་པ།

མི་སྦྱིན་སྦྱེས། [མངོན] ཉི་མ།

མི་སྦྱོང་བ། སྒྲོག་སྒྲུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག
དབྱིན་སྐད་དུ་unlearning ཟེལ།

མི་དབང། མིའི་རྗེ་པོ། མི་དབང་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོང་བ་ལས། བན་གཙོད་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེར་འབྱིན།

མི་དབང་བཀའི་ནང་སྒྲོན་ཆེན་པོ། མི་རྣམས་ལ་དབང་སྦྱར་བྱེད་མཁན་དང་། བོད་རིམ་རྒྱལ་པོའི་
བཀའ་ལྟར་ལས་དོན་སྦྱུབ་ཐོག་ནང་ཁུལ་གྱི་ལས་དོན་ཆང་མར་གྲོས་བསྐྱར་དང་བསམ་འཆར་
འདོན་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་སྒྲོན་པོ།

མི་དབང་ཆེན་པོ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའམ་དཔོན་པོ་ཆེན་པོའི་དོན་ཡིན།

མི་དབང་རྟོགས་བརྗོད། དཔལ་མིའི་དབང་པོའི་རྟོགས་བརྗོད་འཛིག་རྟེན་ཀྱན་ཏུ་དགའ་བའི་གཏམ་
ཞེས་བྱ་བ་འདི་མདོ་མཁར་ཞབས་བྱུང་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་
སྒྲུང་ལོར་བཅུས། པོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་མི་ཆེ་རིལ་པོར་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་
ལ་འབད་བའི་རྣམ་ཐར་གཞིར་བྱས་ཤིང་། ཟུར་རྒྱན་དུ་རྟོར་བུ་ཤི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་
གྱིས་པོད་དུ་ཆབ་སྲིད་བཟུང་ཚུལ་དང་། བོད་མ་རྩུན་གྱི་དང་བདེ་སྦྱིད་རྒྱལ་པོ་གཉིས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་གངས་ཅན་འདིར་རྒྱ་པོད་རྟོར་གསུམ་དང་མན་རྩུ་བཅས་པན་རྩུན་བར་གྱི་འབྲེལ་

ལམ་ལྔ་རགས། དཔོན་འབངས་མེར་སྐྱེའི་ཁ་རྒྱན་གཏམ་རྒྱུད་ཐོར་བུ་བཅས་ཆར་དུ་དངར་བར་
བསྐྱེགས་ནས་རྟོགས་བརྗོད་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར། དེའི་མ་དཔེ་ད་ལྟ་ལྟ་སའི་ཡིག་
ཆར་དུ་མཆིས། བར་མ་ཤོག་གངས་སུམ་བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་ལྔ་པ་ཞིག་ཡོད། ༡༩༡ལོར་སི་
ཁོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་དབར་སྐྱེན་བྱས་ཡོད།
མི་དབང་ས་སྤྱོད་། མི་རྣམས་ལ་དབང་སྐྱེད་བྱས་ཤིང་། ས་ཆེན་པོ་ཀུན་གྲིམས་ཀྱིས་བདེ་འཇགས་
སྤྱོད་བའི་རྒྱལ་པོ།
མི་འབག་མིའི་དངོས་བརྟན་ནམ་འབྲེའབག་གཏོང་ལ་མི་འབག་གྲོན་ནས་གདུག་འབྲེའི་སྤྱོད་དན་བྱེད་པ།
མི་འབོད། མིའི་ཁྱོན་འབོད།
མི་མ་སྤྱ། མིའི་གཟུགས་དབྱིབས་དང་འབྲེའི་སྤྱ།
མི་མ་ཡིན། གཟུགས་མེད་ཀྱི་ལྟ་འབྲེ།
མི་མང་སྤྱ་རྩལ། འཛམ་གླིང་དཔག་ཆེན་དང་པོའི་སྤྱ་རྩེས་སྤྱ་བྱུང་བའི་རིག་རྩལ་གསར་གཏོད་ཀྱི་
བསམ་སྒྲུབ་ཐོབ་སྤྱོད་རྒྱན་ཞིག་ཡིན། དང་ཐོག་ཐོར་ཨེ་སི་ཐའེ་དང་། ཡོ་མན་ཡོ་ལན་སོགས་
ཀྱིས་མི་མང་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱ་རྩལ་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཏེ་སྤྱ་རྩལ་གྱིས་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཆོགས་ལ་
ཞབས་འདེགས་ཞུ་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བྱས་ཡོད་པ་ཡིན།
མི་མང་འདུ་ཆོགས། མི་མང་པོ་འདུ་འཛོམས་བྱས་པ།
མི་མང་འདུ་ས། མི་མང་པོ་འཛོམས་ས། ཡང་ན་མི་ཆོགས་འདུ་ས་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
མི་མང་ལག་མང། མི་གངས་མང་ལ་ལག་པ་ཡང་མང་ག། མི་མང་ལག་མང་མཉམ་རུབ་ཏུར་བཅོན་བྱེད་པ།
མི་མང་སེམས་གཅིག་མི་མང་སྒྲོ་སེམས་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུང་པ།མི་མང་སེམས་གཅིག་གི་སྒྲོ་ནས་སྤྱི་
ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱེན་ཏུར་བཅོན་བྱེད་པ།
མི་མིན། གཟུགས་མེད་ལྟ་འབྲེའི་མི་མ་ཡིན།
མི་སྤྱས་རྒྱུད་བཅས། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར། པ་ཆེ་བུ་རབས།
མི་མེད་རི་སྤོང་། མིའི་རྒྱ་འགྲུལ་མེད་པའི་རི་བོ།
མི་མེད་ལུང་སྤོང་། མི་དང་མི་བྲིམ་མེད་པའི་ལུང་པ།

མི་མོ། བྱད་མེད།

མི་སྤྱན་པོ། [ཆིང་] མི་སྤྱན་པོ།

མི་སྤྱན་རང་སྤྱིད། མིས་ཡིད་སྤྱན་བྱེད་པ་དང་རང་སྤྱིད་པ།

མི་སྤྱ། [མངོན་] བར་སྤོང་།

མི་སྤྱ་བར་འགོ་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བ་ཅུའི་ནང་གསེས། གསོ་སྤྱོད་སོགས་
ཀྱི་ལས་གཤམ་དུ་འཁོད་ནས་འདུན་པ་མ་བུལ་བར་གཞན་དུ་འགོ་བའོ།

མི་གཡོ་རྒྱ། མི་གཡོ་སྤྱ་ཅན།

མི་དམངས། ངལ་རྩོལ་མང་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཁྲོངས་མི་ཆེས་མང་ཆེ་བ་
རྣམས་ལ་ཟེར། མི་དམངས་ཡོངས་རྫོགས། མི་དམངས་སྤྱི་མ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ། མི་དམངས་
འཕུས་མིའི་གྲོས་ཆོགས། མི་དམངས་ཆོགས་པ། མི་དམངས་མང་ཆོགས།

མི་དམངས་དམངས་གཙོའི་སྲིད་དབང་སྐེར་འཛིན། བཟོ་བའི་གཤམ་རིམ་གྱིས་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་ཅིང་
བཟོ་ཞིང་མནའ་འབྲེལ་གྱིས་སྤང་གཞི་བྱེད་པའི་མི་དམངས་ཀྱི་དབང་ཆ་བརྒྱུད་བ་ལ་མི་
དམངས་དམངས་གཙོའི་སྲིད་དབང་སྐེར་འཛིན་ལ་ཟེར།

མི་དམངས་ཤོག་དཔུལ། གྲང་གོས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་སྒྲོར་རྩིས་གཞིར་བྱས་པའི་ཤོག་དཔུལ་ཞིག་
མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་། གྲང་གོའི་རིམ་བ་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན།
མི་དམིགས་པ་སྤྱོད་པ་ཉིད། བྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་གང་
དུ་འང་དངོས་ཐོར་མ་དམིགས་པ་སྟེ། སྤྱོད་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་

མི་དམིགས་པ་སྤྱོད་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྤྱོད་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། འདས་མ་འོངས་སོགས་ནི་མི་དམིགས་པ་སྟེ། བན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མེད་པའི་
བྱིར། དེ་དག་ལ་བདག་གཉིས་གང་རུང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།

མི་རྒྱ། མིའི་རིགས་རྩས་དང་རྒྱུད་པ་ཟེར།

མི་རྩ་མགོ་ལེན། དཔོན་ཁུངས་གཞན་གྱི་མི་རྩ་ཞིག་རང་ཉིད་ལ་མགོ་འདོགས་པར་ཡོང་བ་དེ་ཁས་
ལེན་པ་ལ་མགོ་ལེན་ཟེར།

མི་ཙུ་ཅན། ① མི་འགངས་ཆེན། ② མི་རུས་བཟང་།

མི་ཙུ་ཕྱིར་འབྱུང་། སྤྱི་རྒྱུ་ཞིང་བྱུང་བའི་དབང་སྤྱིར་ཁུལ་མིས་གཉའ་གཞོན་བཟུ་གཞོག་མ་
བཟོད་པར་ཡུལ་གཞན་དུ་འབྱུང་བའི་གས།

མི་ཙུ་གཞན་ཁྱེད་ཀྱི་རང་ཉིད་ལ་དབང་བའི་བྱུང་གཞོག་དང་མི་སེར་ནང་གི་བྱུང་དང་བྱུང་མོ་མི་བདག་
གཉན་དག་གི་མི་ཙུ་དང་གཉན་སྤྱི་གྲུས་ནས་མི་ཡི་ཐོབ་ཁུངས་ཙུ་བཟླག་ཏུ་སོང་བའི་དོན།

མི་ཙུ་ཡན་མྱོད། སྤར་མངའ་བདག་གི་ཁུལ་ཁོངས་ནས་བྱོས་ཏེ་རང་གར་མྱོད་པའི་མའི་གས།

མི་གཙང་བ། ① བཙོག་པ། མི་གཙང་འདམ་ལས་སྤྱེས་པའི་བདམ་ཡང་། ཀུན་གྱི་བསྟོད་ཡུལ་གྱུར་
བ་མ་ལགས་སམ། ② ཇི་ཆེན།

མི་གཙང་བའི་ཆུ། ཆུ་གང་ཞིག་རྒྱ་དང་། ལོ་མ་དང་། ཤིང་ལ་སོགས་བསྤྱེས་བའམ། དེ་རྣམས་ཀྱི་
ཐིམ་མ་སོག་པ་དང་། གང་ཡང་ཁོན་པ་ཤིན་ཏུ་གཉིང་རིང་ཞིང་སོག་དང་བཅས་པས། ཉི་ཆེའི་
ཐེར་དང་རྒྱུད་གི་རྩིས་མི་རིག་པའི་ཆུ་རྣམས་ནི་བྱེད་ལས་ཀྱང་ལུས་ཁམས་ལ་གཞོད་པའི་ཉེས་
བ་ཐམས་ཅད་སྟེད།

མི་གཙང་བའི་རྩས་སོ་དུག་སྒྲ། སྒྲ། སེན་སོ། སོ།། ཇི་མ། བགས་པ། འ་རུས་པ། ཅ། མཁལ་མ།
སྟོང་། མོ་བ། མཆེན་པ། རྒྱ་མ། གཉེ་མ། བླང་པ། ཐོ་བ། ལོང་ཀ། མཆེར་པ། བྱི་ས། མཆི་མ།
ལུལ། མཆེལ་མ། ཆུ་སེར། ཀླང་། ཆོལ། ངར་སྒྲུབས། མཁེས་པ། བད་ཀའ། རྣག་ཁྱེད་སྒྲ།
གཅིན། རྒྱ་མ། བླང་རྒྱས། རྣ་སྒྲུབས་བཅས་སོ།།

མི་གཙོགས་སྟོད་པ། [ཉིད] མི་རིགས་པའི་བྱ་སྟོད།

མི་ཆང་། ཁྱིམ་ཆང་།

མི་ཆངས་སྟོད། འཁྱིག་པ་སྟོད་པ།

མི་ཆངས་སྟོད་ཀྱི་པམ་པ། པམ་པ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཏེ། གཞི་ཐོ་མོ་མ་ནིང་མི་དང་དུད་འགྲོ་གང་
ཡིན་རུང་། ལུས་གསོན་པོ་འཕུ་བྱེད་ལོངས་པའི་རོ་ལྟ་བུའི་ཁ་དང་བའང་ལམ་ཟག་བྱེད་
གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ། པམ་མ་པ་ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས། སྤར་བ་སོ་དབང་བཅུག་ཅིང་།
མཐར་ཐུག་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་རྩོགས་པར་ཉམས་སུ་སྟོང་བའོ།།

མི་ཆད། ① མི་ལུས་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད། ② མ་ཟད། ལོ་མང་བར་དུ་གསར་བརྗེ་དེ་ལས་དོན་བྱས་པས་
མི་ཆད་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད། ③ ཆད་མར་འོས་པའི་མི། ཁོ་རང་ལུས་ལྷང་
འདྲིའི་མི་ཆད་སྤང་ཆད་རེད།

མི་ཆད་མ། ① མི་དེ་ལུས་ཆད་དང་རིང་ཐུང་མཉམ་པ། འདྲ་སྒྲིམ་མི་ཆད་མ། མ་སྒྲིམ་མི་ཆད་མ། ②
ཆ་འཇོག་འཕེར་ལ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་མི།

མི་ཆན། སྤར་དགོན་པའི་གྲ་པའི་སྤེ་ཆན་ཁང་ཆན་གྱི་ཡན་ལག

མི་ཆན་སྤྱི་འབྲས། སྤར་དགོན་པ་ཆེ་ཁག་གི་གྲ་པའི་གཞི་རིམ་སྤེ་ཆན་གྱི་འབྲས་མི།

མི་ཆབ། སྤར་བོད་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆོས་རང་ཁོངས་བློན་གཡོག་པན་ཚུན་མི་བརྗེས་བརྒྱབ་པའི་མི་ཆབ།

མི་ཚུགས་པ། ① མི་གནོད་པ། མི་སོགས་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ། ② ཆོད་མི་ཟེན་པ། ལུས་སྡོད་མི་
ཚུགས་པར་འགྲོ་འགྲོ་མང། ③ རང་རྒྱ་མི་འཕེར་པ། རང་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྲོ་མི་ཚུགས་པ།

མི་ཚུལ་རིང་ལུགས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པ་ནས་བཅུ་དྲུག་པའི་བར་གྱི་ཨི་སྤྱི་ལིའི་རིག་
གནས་བསྐྱར་དར་དུས་སྐབས་ཀྱི་བསམ་པའི་རྒྱབས་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། རྗེས་སུ་ཡོ་རོབ་
ཤིལ་པོར་རྒྱ་བྱུང་དུ་སོང་། མི་ཚུལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་ནི་གནའ་དུག་ལ་དུས་རབས་ཀྱི་
བཀའ་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ལྷ་དབང་གི་གཉམ་གཤོོན་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིར་སྟོད་དེ་བཞིན་གསུང་
རབ་སྤྱིང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་གྲུག་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་བྱས་ཏེ་ལུགས་བསམ་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཆོགས་
ཀྱི་ལས་ལུགས་ཤིག་འཇུགས་རྒྱུའི་འབད་བཅོལ་བྱེད་པ། མི་དང་རང་བྱུང་ཁས་མཆོན་པའི་
འཛིག་རྟེན་པའི་རིག་གནས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་འབོད་སྒྲུབ་བྱེད་པ། བསམ་སྒྲོར་རང་
དབང་དང་རང་གཤིས་ལ་བཅེངས་འགྲོལ་འཛོལ་རྒྱུའི་འདོད་ཚུལ་འཛིན་པ། མི་ནི་འཛིག་རྟེན་
ཀྱི་ལྷེ་བ་ཡིན་པའི་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མི་ཚུལ་རིང་ལུགས་གསར་པ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་དུས་སྤང་དུ་འཇར་མན་ལ་དར་
བྱུང་ཆེ་བའི་རིག་ཆལ་གྱི་བསམ་སྒྲོའི་རྒྱབས་རྒྱུན་ཞིག་ཡིན། དེས་མི་ཚུལ་རིང་ལུགས་རྟིང་
བས་གནའ་དཔེའི་རྒྱ་ཆལ་ལ་རི་མ་རི་བཞིན་གྱི་ཐོག་ནས་ལང་མོ་བྱེད་པ། གནའ་དཔེའི་རྒྱ་ཆལ་
ཀྱི་བསམ་པ་ངོ་མ་སྤར་གསོ་བྱེད་རྒྱ་གཙོ་གནད་དུ་བརྒྱང་ཐོག་སྐབས་དེའི་རིག་ཆལ་གྱི་

རྒྱལ་སྤྱི་འཐབ་པ་ལྟར་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེས་མི་ཚུ་ལ་རིང་ལུགས་སྤྱིང་བ་དང་འདྲ་
བར་དེའི་ངོ་བོ་ནི་གནའ་བོའི་སྐུ་ཅལ་གྱི་སྤྱིང་པོ་སྤྱང་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་དེ་རང་ཡིན།
མི་ཆེ། གང་ཟག་སོ་སོའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུང་ཁྱག་སོགས་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྣམས་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་
ཡུན་ཆད་ལ་ཟེར། ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་ཁྱག་གི་བྱེད་ལས་རྫོགས་པ་ལ་མི་ཆེ་ཟད་ཟེར།
མི་ཆེ་སྤྱིང་སྤྱོད། མི་ཆེ་དོན་མེད་དུ་སྤྱོད་པ།
མི་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་ནས་དུག་གི་ཡ་བྱལ་ཞིག
མི་ཆོག་སྤྱ། མི་རྣམས་བྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་སྤྱེ་ཆོས། ལུང་པ་དེར་སྤྱོད་མཁན་མི་ཆོག་སྤྱ་
འཐུག་པོ་འདུག གྲོང་ཁྱེར་གྱི་མི་ཆོག་སྤྱ་འཐུག་ཆད་སྤྱར་ལས་སྤྱུར་དུ་འཕར་འདུག
མི་ཆོག་སྤྱ་འདུ་སྤྱ། མི་མང་པོ་འདུ་སའི་གནས་ཁོམ་དང་། ཆོང་ཁང་། ལྷང་མོ་འཁྲལ་ས་སོགས།
མི་ཆོང་རྒྱལ་མཁན། རྒྱ་ནག་གི་གྲོང་གསེབ་ནང་དུ་བྱིས་པ་དང་། བུ་མོ་གཞོན་ནུ་མ་བརྒྱད་དང་བསྐྱེད་
བྱེད་ཅིང་ཁྱེད་ཆེན་གཞན་དང་། གྲོང་ཁྱེར་གཞན་དུ་ཉོ་འཆོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁྱིམ་འགལ་བ།
མི་མཆུང་སྤྱ། ① རིགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ། ② སྤྱོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་
བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙུང་ཅིག་སྟེ། དེ་བྱིན་སྤྱད་དུ་does not equal ཟེར།
མི་འཆོལ་བའི་གསལ་བ་ད། མི་བོར་ནས་གར་སོང་ཆ་མེད་སྐབས་ཡི་གེ་སོགས་ནས་བརྗེས་སྤྱོད་པ།
མི་ཞིམ་སྤྱ་གཉེན། ལྟོ་ཞིམ་པོ་མ་བྱུང་ན་སྤྱ་ཁྱག་བརྗེས་ནས་ཞིམ་པོ་མི་འདུག་མདོག་མདོག་གི་རྣམ་
འགྱུར་སྟོན་པ།
མི་ཁྱུན། མི་ཡི་རྒྱུ་ཆོལ་ཁྱུན་དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ལུས་ལ་བྱུགས་ན་སྤྱིང་རྒྱུད་གི་ནད་འཛུམས་ཤིང་།
འབྲས་ནད་འདུལ་བར་བྱེད་དོ།
མི་གཞན་ལ་འབྲས་སྤྱོད་བྱེད་པ། གཞན་ལ་འབྲས་ཞིང་ཉེས་སྤྱོད་བྱེད་པ། ཡང་ན་མི་གཞན་ལ་དམའ་
འཕེབས་བྱེད་ཅེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་གཞི། མིའི་གཞིས་ཀའམ་རྒྱ་དག མི་གཞི་ནན་པོ། མི་གཞི་ལེགས་པོ། མི་གཞི་ལྷིང་པོ།
མི་གཞི་ཅར་འཛིན་པ། མི་དེ་འཛུམ་གྱིང་གི་གཞི་ཅར་བཅི་བར་ཟེར། དེའི་ནང་དུ་མི་ལ་བཅི་བཀུར་
དང་བསམ་ཤེས། ཞབས་འདེགས་ཁུ་བ་དེ་བཞིན་མིའི་ཐོབ་ཐང་ཐོབ་པ་དང་བཅིངས་འགྲོལ་

གཏོང་རྒྱ་མཐའ་མའི་དམིགས་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་དོན་ཚུད་ཡོད། བསམ་སྒྲོ་དེ་
ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་དུས་སྐབས་ཀྱི་མི་གཙོ་རིང་ལུགས་སྟེ་མི་ཆོས་རིང་ལུགས་
ལས་བྱུང་ནས་དར་བ་རེད།

མི་གཞི་ལེགས་ཞིང་སྒོ་བཙོན་ཆེ་བ། མི་གཤེས་ཡག་པོ་དང་རིག་པ་གསལ་ཞིང་བཙོན་འགྲུས་ཆེ་བ།
མི་བཞུ་བའི་ཁམས། རིན་པོ་ཆེ་མི་བཞུ་བའི་ཁམས་ནི་མེར་བསྲེགས་པའི་ཆོ་མི་བཞུ་བ་གཡུ་དང་
བྱ་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་རྟོག་པ་བཞུ་མི་བཟུབ་པའི་ཁམས་ནི་སྤལ་རྒྱབ་དཀར་སྒྲིག་གི་རིགས་
སོགས་རྟོག་རྒྱ་མེད་པ་རྣམས་སོ།

མི་ཟད། ① རྟོགས་རྒྱ་མེད་པ། རྟོ་ཁྲོས་མི་ཟད་པ། སྤྱིང་སྟོབས་མི་ཟད་པ། ས་འོག་གི་ནོར་མཛོད་
མི་ཟད་པ། ② [མདོན] མི་པོ་བྱི་ལོ།

མི་ཟད་པ། གཤེར་དདུལ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

མི་ཟད་པའི་བསྐྱུ་བ། ཆིག་སྤྱད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཤེས་རིག་གི་ཡོན་ཏན་ལ་ཤེས་ཡོན་ཟེར་བ་
དང་། བསམ་སྒྲོའི་འཆར་སྒྲོའ་བསམ་འཆར་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་མིང་ཆིག་བར་ཀྱི་རྣམ་དཔྱེ་ཆིག་ཟད་
སོགས་ཡིག་འབྲུ་ཅུང་ཅུང་བསྐྱུས་ནས་བཛོད་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

མི་ཁྲ། མི་གངས། མི་ཁྲ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷ།

མི་གཟུགས་མ། མིའི་བཟོ་འདྲར་བཙོས་པའི་དངོས་སྤྱད། འཛིམ་བརྟན་མི་གཟུགས་མ། ཤེས་སྤྱད་
མི་གཟུགས་མ།

མི་བཟང་མིག [མདོན] གཟའ་སྟེན་པའི་མིང་།

མི་བཟང་ལས་བཟང་། གཞན་པ་ལྟ་སྤྱོད་པའི་མི་འཇ་བྱ་བ།

མི་བཟད། [རྒྱན་ཆིག] འཛིགས་རུང་དང་རྩལ་མོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཉེ། སྟོན་དུས་སྤྱུག་བསུལ་མི་
བཟད་པ་ཞིག་སྤངས་ལྟ་བུ།

མི་བཟད་པ། ① མ་རུངས་པ་དང་། ཁྱོ་གཏུམ་པ་དང་། ཉ་ཅང་ཟག་ལུལ་ཆེ་བ། སྟོད་པ་མི་བཟད་པ།
དགྲ་ཤ་ལེན་སེམས་མི་བཟད་པ། མི་དམངས་དམར་གསོད་ཀྱི་ལས་ངན་མི་བཟད་པ། ② [རྟིང]
བཟོད་དཀའ་བ།

མི་བཟད་མིག [མངོན] ① དབང་ལྷག་ཆེན་པོ། ② རྒྱལ་ཆེན་སྐུན་མི་བཟང་། ③ གཟའ་སྟེན་པ།
མི་བཟད་གཟེ། [ཆིང] དྲག་ཅིང་ཆོ་བ།
མི་བཟད་སེམས། ཁྲོ་བཟམ་མ་རུང་བའི་སེམས།
མིའམ་ཅི། མིའམ་ཅི་དང་འབྲ།
མི་འོས་བསྟུན་འཆོལ། འོས་མིན་གྱིས་ཁག་འདོགས་ས་འཆོལ་བ།
མི་འོས་བསྟུན་མཁམ། ཆ་མ་སྐུན་མིན་ཡང་ཅི་རུས་གྱིས་འབྲིག་ཐབས་བཀོལ་མཁམ་བ་ལ་ཟེང་།
ཡང་ན། མི་འོས་འབྲིག་ཐབས་ཅེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་འོས་པའི་ཆ། ཆའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་
དངོས་པོ་མི་འོས་བ་ཞིག་གིས་སྐྱབ་བ་སྟོན་པའི་ཆའི་རྒྱན་ཞིག་
མི་འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འོས་པའི་
རྒྱལ་ས་མི་འོས་པའི་འབྲས་བུ་སྟེད་བ་བསྐྱབ་བྱར་བཀོད་ནས། སྐྱབ་བྱེད་སྟེ་བོ་རྣམས་ལ་མི་
འདོད་པའི་འབྲས་བུ་སྟེད་བ་དངོས་པོའི་བྱེད་ལས་མི་འོས་བ་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།
མི་འོས་ཤིང་འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
བསྐྱབ་བྱ་མི་འོས་བ་དང་འོས་པའི་དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་བ་གཉིས་བཀོད་ནས། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་སྐྱི་
ལ་བྱབ་པའི་འགལ་རྒྱའི་དོན་གཞན་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།
མི་ཡངས་མོ། དོན་དག་གང་ཞིག་སྐྱབ་བྱར་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པ།
མི་ཡན། ① མི་འབྲས་ས། ② མི་ལྷག་པོ།
མི་ཡི་ཁུ་བ། [མངོན] ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།
མི་ཡི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ། བོད་གནའ་རབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་ཚུལ་ནི། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ནི་ཐོག་
མར་ཡང་ལུང་གཙང་པོའི་རྒྱད་ཅེད་ཐང་ས་ཁུལ་དུ་བ་སྤེལ་དང་མ་བྲག་སྤེན་མོ་གཉིས་འདུས་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་། ལྷ་གྲུ་དེ་རྣམས་སྤྱིར་བཏང་གི་སྟོག་ཆགས་དང་མི་འདྲ་བར་ཤེས་
རིག་རྣེ་ཞིང་རྩལ་སྟོབས་ཆེ་ལ་གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱང་མི་མིན་སྟེལ་མིན་མཐུག་མ་ཡོད་བ་
ཞིག་ཡིན། རྗེས་སུ་ཁོང་ཡུག་གི་ནགས་ཆལ་དང་ཤིང་ཏྲོག་རྣམས་ཟད་ནས་ས་གནས་གཞན་

དུ་འགྲོ་བསྐྱོད་བྱེད་མ་བྱུང་བར་ལུས་པ་ནམས་མ་ཆོས་ལོ་རྟོག་ཆོས་པར་བརྟེན་མཐུག་མ་ཆད་
ནས་ལུས་ལ་ཤིང་ལོ་གྲོན་པའི་གདོད་མའི་མི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་མཐར་ཁིང་ལས་ཀྱང་མི་བྱེད་
ཀ་མེད་བྱུང་སྟེ། ལྷན་པས་དེར་ཐོག་མར་ཁིང་ཁ་འདེབས་ས་ནི་ཟ་ར་ཐོ་ཐང་ཞེས་དེར་སང་དངོས་
སུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་འདི་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

མི་ཡི་འཛིག་རྟེན། [མངོན] ས་གཞི།

མི་ཡི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་ཐོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་རྒྱུད་བསོད་
ནམས་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་། འཕགས་ལུལ་གྱི་བཏ་ཆེན་ནགས་གྱི་རིན་
ཆེན་དང་། ལོ་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། བྱང་བདག་ནམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་། བྱང་ཉི་དབལ་
ལྡན་འཆོ་བྱེད་སོགས་མཁས་བྱུང་གི་སྟོབ་དཔོན་མང་དུ་བསྟེན། རྟེ་སྟོང་གསུམ་དང་རྒྱུད་རྟེ་
བཞིའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། བྱང་བར་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་
མཁས་པར་གྱུར། གསུང་ཚུལ་ཡང་དབལ་ལྡན་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་བ་བཀོད་པ་ནམ་བཞི། ཅ་
མདོའི་འགྲེལ་བ་སྟན་རྒྱུད་དོ་རྩེའི་ཆིག་ཀྱང་སོགས་མཛད། གསོ་རིག་གི་བསྟན་པ་སྦྱི་དང་ཁྱད་
པར་དུ་བྱང་བདག་ནམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གི་བཞེད་སྟོལ་དར་རྒྱས་སུ་མཛད།

མི་ཡི་ཐེག་པ། [མངོན] བྱུང་འཐུག

མི་ཡི་བདག་པོ་གྱི་གྱི། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། སྟོན་བསྟན་པ་འདིའི་སངས་
རྒྱལ་བཞི་པ་འོད་སྤངས་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གྱི་གྱིས་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་བརྟན་
མང་པོ་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།

མི་ཡི་སངས་པོ། [མངོན] ① བྱུང་འཐུག ② སངས་རྒྱལ།

མི་ལུལ། ① གཞན་ལུལ། ② མིའི་འཛིག་རྟེན།

མི་ཡོགས་པ། མི་ཁེབས་པའི་དོན།

མི་གཡོ་བ། ① འགྲལ་སྐྱོད་མེད་པ་དང་། མི་འབྱུགས་པ། ལུགས་བཟང་པོ་ནམ་ཡང་མི་གཡོ་བར་
བྱེད་དགོས། ② [མངོན] ༡ ཁོ་བཅུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག ༢ ནམ་མཁལ། ༣ རེ་བོ། ༤ ས་གཞི།

མི་གཡོ་བའི་ཆོས་ཅན། དག་བཅོམ་དབང་པོ་རྟོན་པོ་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པས་ནམ་ཡང་

ཉམས་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་དབང་པོ་སྤྱོད་མི་དགོས་པའོ།
མི་གཡོ་བའི་ལས། ལས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་མི་གཡོ་བའི་ལས་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཟེར།
མི་གཡོ་བའི་ས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའི་བརྒྱད་པ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་མཆན་བཅས་དང་མཆན་མེད་ལ་རྩོལ་བའི་འདྲ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་
གཡོ་བས་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བའོ།
མི་གཡོ་སྒྲོ་བཟང་མ། རོ་མོ་སྤང་མ་རིའི་ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་མཆད་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
མི་རང་། ① གཞན་དང་རང་། ② མི་རྩེད་། ③ [ཡུལ] ཁོ་རང་།
མི་རབས། མི་ཐོག་བརྒྱད་རིམ། མི་རབས་སྤྱི་མའི་སྤོལ་རྒྱུད་བཟང་པོ་མི་རབས་ཤི་མས་འཛིན་སྤྱོད་
སྤེལ་གསུམ་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས། མི་རབས་གསར་པ་འཆར་ཡོངས་འཐུས་ཆེད་དུ་འགྲོ་
བཞིན་ཡོད་པ།
མི་རབས་བརྒྱད་འཇགས། ས་ཞིང་སོགས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་གཏན་འཇགས་སུ་སྤོད་པ།
མི་རབས་གསུམ་ཆུན་གྱི་གཉེན་འཁོར། མི་རབས་བརྒྱད་ཐོག་གསུམ་ལས་མ་སོང་བའི་གཉེན་ཉེ་
སྤོར་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
མི་རི་སྤྲགས་ཁང་། བྲག་བཏབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་རྒྱལ་ཐེམ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མི་རིགས། ① ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་ཆགས་པ་ཞིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་འབེལ་རྒྱས་ཀྱི་དུས་རིམ་མི་འབྲ་
བར་གནས་པའི་མི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན། ② བྲེ་བྲག་སྤྱོད་མོང་གི་སྐད་
ཡིག་དང་། སྤྱོད་མོང་གི་ས་ཁོངས། སྤྱོད་མོང་གི་རིག་གནས་ཐོག་ནས་མཆོན་པའི་སྤྱོད་མོང་གི་
ཚོགས་པར་ཟེར། མི་རིགས་ཀྱི་ཆས་ཤོས། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ། མི་རིགས་ཀྱི་གཏམ་གཞིན།
མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་སྤྱོད་དབང་། གྲང་གོའི་ཅ་ཁྲིམས་ནང་དུ་གངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་དང་
ཡི་གེ་རང་དབང་རང་བཞོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཚོགས་པའི་དབང་ཆ། ཅ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་
གཏན་འབེབས་ཤིག་ཡིན།
མི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་པ། གཙོ་བོ་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། རིག་གནས་སྤྱི་ཅལ་བཟོ་བཞོད་ལ་ཟེར།

མཛེས་ཅུལ་གྱི་ཐད་ལ་བཟོ་དབྱིབས་སྒྲན་པའི་སྒྲུ་ཅུལ་གྱི་མཆོན་བྱེད་ནམ་པ་དེར་ཟེར། མི་
རིགས་གྱི་ནམ་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཤིག་ཡིན་པས། གསར་ཅོམ་བྱེད་པའི་གོ་རིམ་
གྱི་ནང་དུ་བར་མི་ཆད་པའི་སྒྲོན་པ་འགྲུར་ལྷོག་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་མ་ཟད་ལོ་རྒྱུས་
གྱི་ཆ་རྒྱུན་དེས་ཅན་ཞིག་གི་འོག་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་དངོས་དོན་ཐད་ཀར་མངོན་གྲུབ་གྱི་
ཡོད། དེར་བརྟེན་མི་རིགས་ཀྱི་ནམ་པ་དེ་རིགས་ལ་ཆེ་སྟོག་གི་རྒྱས་པ་སྟོབས་ཆེན་པ་ཞིག་
ཡིན་ཏེ་དེར་མི་དམངས་ཀྱིས་བལྟ་འདོད་ཅིང་ཉན་སྟོབ་དང་། དེ་བཞིན་མི་རབས་ཆེས་མས་རྒྱུན་
འཛིན་དང་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ། བར་མི་ཆད་པའི་སྒྲོན་པ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་མི་
རིགས་རིག་གནས་ཀྱི་ཕྱལ་བྱུང་སྟོལ་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཆགས་པ་བྱེད་རྒྱུ་དེ་ཡིན།
མི་རིགས་ཀྱི་གོམས་སྟོལ། མི་རིགས་རང་རང་སོ་སོ་ལ་ཐུན་མིན་དུ་ཡོད་པའི་བྱ་སྟོང་གྱི་སྟོལ།
མི་རིགས་རྒྱུད་འབྲེས། མི་རིགས་མི་འདྲ་བ་འདུས་ནས་མི་རྒྱུད་སྟེལ་བ་དང་བྱ་སྟོང་འབྲེས་པ་ལ་
ཟེར། ཡང་ན་རིགས་རྒྱུད་འབྲེས་མ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
མི་རིགས་ལྷ། རྒྱལ་རིགས། རྗེ་རིགས། བྲམ་ཟེའི་རིགས། དམངས་རིགས། གདོལ་པའི་རིགས་སོ།
མི་རིགས་འདྲ་མཉམ། ཆེ་རྒྱུད་དང་མང་རྒྱུད་ལ་མ་སྟོས་བར་མིའི་རིགས་སུ་གྲུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་
ཐོབ་ཐང་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ།
མི་རིགས་པ། མི་འཐད་བའམ་མི་འོས་པ། མིས་མི་ལ་བཟུ་གཞིག་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཞིག་དེ།
མི་རིགས་བཞི། བྲམ་ཟེའི་རིགས་དང་། རྒྱལ་རིགས། རྗེ་རིགས། དམངས་རིགས་བཅས་ཏེ་སྟོན་
རྒྱ་གར་གྱི་བཞད་སྟོལ་ཞིག་ཡིན།
མི་རིགས་ས་རིགས་བསྐྱར། གངས་དང་སྟོབས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་མི་རིགས་སྟོབས་ཆེ་བས་རྒྱུད་པའི་
རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། རིག་གནས་རིམ་བཞིན་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་མཐར་སྐྱད་ཡིག་དང་
རིག་གནས་གཅིག་གྲུར་བྱ་བའི་ལས་ཀ།
མི་རིགས། མིའི་རིགས་ཡིན་པ་མཐའ་དག།
མི་རྩས་རྒྱུད་མི་རྩས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་མཆོད་རྗེས་རྒྱུད་མིང་།
མི་ཤེ། བོད་སྤྱི་དུ་མི་རྩུང་བས་རིན་ཐང་མེད་པའི་དོན།

མི་རེ་དོ་རེ། མི་རང་རང་སོ་སོ། བཟོ་བ་མི་རེ་དོ་རེ། སློབ་བྲ་བ་མི་རེ་དོ་རེ།

མི་རང་། མི་ཆེག་རྒྱང་།

མི་རོ། མི་ཤི་བའི་ཕུང་པོ།

མི་རོ་འབྱོར་བ། སྤྲ་དུས་རྣམ་འབྱོར་གྱི་ཆ་ལུགས་ཅན་ལ་སློབ་ཆེག་

མི་ལ། ① མི་ལ་རས་པའི་བསྐྱུས་མིང་། ② བོད་ཀྱི་རིགས་རུས་རྒྱིང་པ་ཞིག རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་
པ་རིགས་དེ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན། ③ ལ་ཞིག བོད་རང་སློབ་ལྷོངས་ཀྱི་མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་མོན་
ཡུལ་དུ་ཡོད།

མི་ལ་བརྟམས་སློབ། བརྟམས་བཅས་བྱེད་བ།

མི་ལ་འཆེ། [མཛོན] མིན་པོ།

མི་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་བ། མི་གང་རུང་གིས་མི་གཞི་ལ་དམའ་འབེབས་གཏོང་བ།

མི་ལ་ཞོན། [མཛོན] རྣམ་ཐོས་སྤྲས།

མི་ལ་རས་བ། ཐོས་པ་དགའ་སྟེ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༠ལོར་སློབ་གྲུང་ཐང་
སྤྱི་རྩ་རུ་འཁུངས། སྤར་མ་ཐུ་བསྐྱབས་ནས་དབྱུ་མང་པོ་བསད། སྤར་ནས་སྤྲིག་པ་ལ་འབྱོར་
དེ་ཆོས་བྱས་པས་སངས་རྒྱས་པ་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་མར་པ་ལོ་ལྔའི་སྤྱན་གྲགས་ཐོས་ནས་ལྟོ་
བག་དུ་བྱོན། ལྷ་མས་སྤྲས་མཁར་དགུ་ཐོག་བཅེགས་པ་སོགས་ཆོས་ཀྱི་ར་དགའ་ཆེན་ལོ་བྲུག་
ཆེ་བརྒྱད་ཅུ་སྟོད་དུ་བཙུག་མཐར་དབང་དང་གདམས་དག་ཚོགས་པར་གནང། དགྲུང་ལོ་ཞེ་
ལྷ་པ་ཤིང་བྱི་ལོར་སློབ་ཕྱོགས་སྤྱིད་ཁོང་དང་གཉེན་ཅན་ལུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་ལོ་དགུའི་རིང་ལ་ན་
བཟའ་རས་རྒྱང་དང་ཟས་ལྟ་ཆོད་ཅུ་ལ་བརྟེན་པ་སོགས་དགའ་སྤྱད་དང་སྤྱིང་རུས་བྲག་པོས་
བསྐྱོམས་པས་སྤྱི་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་མཆོག་གི་དངོས་ལྷུ་བ་བརྟེས། དེ་ནས་ས་ཕྱོགས་གཞན་དུ་
འབྱོན་བཞུད་མཛོད་ནས་སློབ་དུ་རུང་བ་རྣམས་ལ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གདམས་པ་གནང། ཉམས་
མགྲུང་མང་དུ་བཅུམས། རས་རྒྱང་བ་དང་། སྤྱབ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟན་པའི་སྟོལ་བཙུགས། རབ་
བྱུང་གཉིས་པའི་རྩ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལ་འདས།

མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར། རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་དང་

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྟོན་མགུར་འབྲུམ་དང་བཅས་པ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་
སྤེལ་ལོར་གཙང་སྟོན་ཏེ་རྩ་ཀ་རྩ་ས་པའི་རྒྱན་ཅན་ནམ་མཁོན་དངོས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཁོན་
དུ་འབོད་པས་མི་ལ་རས་པ་དང་རས་རྩུང་པ་གཉིས་ཀྱིས་བྱི་བ་དང་བྱིས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་
གསུངས་པའི་རྣམ་ཐར་རྟོགས་པམཛོད་དུ་བརྩམས་པར་མཛད་པ་ཡིན་ལ། དེའང་ཐོག་མར་ཡལ་
མེས་བརྒྱད་པའི་འབྲུང་ཁུངས་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱབ་ལྷམས་པའི་མཛད་པ་དང་། གཉིས་པ་ཉེ་བ་
དག་རྩ་བྱུར་ཏེ་སྤྲུག་པས་པདེན་པ་ཐུགས་ཉམས་སུ་བཞེས་པའི་མཛད་པ་དང་། གསུམ་པར་
མཐུ་བསྐྱབས་ནས་དག་པོ་རྣམས་ཆར་བཅད་པའི་མཛད་པ་སྟེ་ཐུན་མོང་འཛིག་རྟེན་པའི་མཛད་
པ་དང་། དཀའ་སྤྱད་ཀྱིས་སྤྱི་བ་པ་སྤྱད་ས་པའི་མཛད་པ་དང་། སྤྱི་ཕྱོལ་གྱི་གདམས་པ་ཐོབ་
པའི་མཛད་པ་དང་། ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་སྒྲུ་གུ་འཁུངས་པའི་མཛད་པ་དང་། ཆིག་བརྒྱད་ཀྱི་
གདམས་རག་ཐོབ་སྟེ་ཆེ་མའི་བྱང་ནས་བྱོན་པའི་མཛད་པ་དང་། སྐར་ཡང་སྐྱབ་ལ་ཡིད་དམ་
བཅས་པའི་མཛད་པ་དང་། ཅེ་གཅིག་འི་ལ་བསྐྱོམས་པའི་མཛད་པ་དང་། སྐྱབ་འབྲས་མངོན་དུ་
གྱུར་ཏེ་འཕྲོད་ན་སྤེལ་པའི་མཛད་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་པའི་མཛད་པ་
སྟེ། ཞི་བ་ཐུང་འདས་ཀྱི་མཛད་པ་དགུ་བཅས་མཛད་ཆེན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་
ཚུལ་ཐབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་རྣམས་ཆིག་བཅད་ལྷག་སྤེལ་པའི་གཏམ་དུ་བྱས་པའོ།

མི་ལག ① ལྷ་མི། སྟོན་སྤྱད་བེལ་བ་ཆེ་སྐྱབས་མི་ལག་སྤྱིག་པ། ལམ་རོགས་ཀྱི་མི་ལག་སྤྱིག་པ། ②

མི་གཞན་གྱི་ལག་པ། མི་ལག་མ་བརྒྱད་པར་རང་གིས་ལེན་པ། རང་དབང་མི་ལག་ཏུ་མ་སྟོང་།

མི་ལང་། འཛད་པ་མེད་པའམ་ཆར་རྒྱ་མེད་པའི་རྒྱན་ཅན་ཟེར་བ་ཡིན་ཞིང་། ཡོངས་གྲགས་ལ་

གཙང་སྟོན་ཟེར།

མི་ལམ་སྟེ་ཀྲོག་སྤྱིད་ལྷག་ངན་པ།

མི་ལའི་མཛོད་ནག་མ། ཀམ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་རྟོག་མཛད་པའི་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་རྒྱས་ཤོས་

ཕྱིག་ཡིན།

མི་ལུང་། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་ལྷ་པའི་དུས་སྟོད་སྐབས་ཀྱི་གནའ་བོའི་ཞི་ལའི་འབྲུང་བརྒྱན་

མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱ་པལ་ཆེ་བ་ནི་འགྲེལ་སྟོད་ཀྱི་རྣམ་པ་མཆོན་པའི་མིའི་

འབྲུང་བརྟན་བཟོ་བར་ཤིན་ཏུ་མཁས་ཤིང་། དངོས་ཟིམ་ཉམས་འགྲུང་གི་བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད།
མི་ལུས། མིའི་ལུས་རྟེན། མི་ལུས་ཀྱི་རང་དབང་། མི་ལུས་གཞན་དབང་།
མི་ལུས་རང་དབང་། གང་ཟག་སོ་སོའི་རང་ལུས་རང་ལ་དབང་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྱིས་པ་དང་རབ་
བྱུང་གང་བྱ་རང་དབང་། ཁྱོད་ག་དང་མནའ་མ་གང་འདྲོད་རང་གིས་གདམས་ཆོག་པ་སོགས།
མི་ལུས་རིན་ཆེན། ཅ་ཆའི་མི་ལུས། མི་ལུས་རིན་ཆེན་གསེར་ལས་དགོན་པར་སྦྱང་བོ་ཡོད་པ་ཞིག་
ཟེད་དགོས།

མི་ལུས་སྤངས་སྤོབ་བཅའ་ཁྲིམས། མི་ལུས་སྤངས་སྤོབ་དབང་ཆ་གཏན་ལ་པལ་བའི་ཁྲིམས།
མི་ལེགས་པའི་བྱ་སྤྱོད། མི་བཟང་བའི་བྱ་སྤྱོད། ཡང་ན་བྱ་སྤྱོད་ངན་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མི་ལོ། ① མིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལོ་གྲངས་ཅི་སྟངས། ② བེད་སྤྱོད་མེད་པས་མི་དགོས་པའི་དོན།
མི་ལ་མི་བསད་པའི་ལ་ལན་ནས། དམ་ལ་མི་ལ་ལེན་པ། སྤར་འབྲོག་སྤེ་པན་ཚུན་བར་མི་ལ་ལེན་
རེས་ཀྱི་འབྲུག་གཞི་རྒྱན་དུ་ལངས་ཡོང་།

མི་ལ་འཕྲང་ཕྲད། དམ་ལ་ལེན་མཁན་འཕྲང་འགག་དོག་སོར་ཕྲད་པ།
མི་ཤི་བྱིས་སྟོངས། ཅ་མེད་དུ་སོང་བ།
མི་ཤི་ཏུ་འབྱེལ། ཉམས་རྒྱུད་ཆ་བས་ཆེན་ནས་ཅ་མེད་དུ་གྱུར་པ།
མི་ཤིགས་པ། འཇིག་མེད་བརྟན་སོ།
མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ། དུས་རྟག་དུ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུད་སེམས་དང་། ཇི་
སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་སྦྱིང་གའི་ཁམས་དཀར་དམར།
མི་ཤིགས་པའི་རྒྱུད་སེམས། སྦྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེའི་དབྱུས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱུད་སེམས་
ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་དེ་ཡུལ་ཀུན་ལ་འཇུག་པའི་ཆ་ནས་སེམས་དང་གཡོ་བའི་ཆ་ནས་རྒྱུད་ཞེས་རོ་བོ་
གཅིག་ལ་ཕྱོག་པའི་ཆ་ནས་མིང་ཐ་དད་དུ་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཉིད་དུས་ནས་ཡང་རྒྱན་ཆད་རྒྱ་
མེད་ཅིང་། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ལེན་པའམ། སངས་མ་རྒྱས་བར་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནས་
ཀྱང་རྒྱན་ཆད་མི་སྤྱིད་པ་ཡིན་ཟེད།

མི་ཤུགས། མིའི་སྟོབས་ཤུགས།

མི་ཤུགས་རྒྱ་སྟོབས། མི་རྒྱ་གཉིས་ཀའི་སྟོབས་ཤུགས། མི་ཤུགས་རྒྱ་སྟོབས་ལ་གཅེས་སྤྲས་བྱེད་དགོས།
མི་ཤེས་དགུ་ཤེས། བྱ་སྟོང་སྒྲ་ཆོགས་ཤེས་པ།
མི་ཤེས་པ། རྫོང་ལ་མི་དེས་པ། ཡང་ན་བྱང་དུ་མི་རྒྱལ་པ་ཞེས་མིང་གི་ནམ་གཤང་ཡིན།
མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མི་ཤེས་པ་དང་། ཡུལ་གྱིས་བསྐྱལ་བ། དུས་ཤིན་ཏུ་
བསྐྱལ་བ། རོན་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་བཅས་ནི་མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ལོ།
མི་ཤེས་ཤེས་མཛོག་མ་ཤེས་ན་ཡང་ཤེས་པའི་ཟོལ་དུ་བརྒྱས་པའི་དོན།
མི་ཤོད་དགུ་ཤོད། ཁ་ནས་ཐོན་ཆད་ཤོད་པ། ཁུངས་ལུང་མེད་པའི་སྐད་ཆ་མི་ཤོད་དགུ་ཤོད།
མི་གཤའ་བ། [རྫིང] གཤའ་མ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཡང་དག་པ་མིན་པ།
མི་གཤེས། མིའི་རྒྱ་དག་གཤམ། རང་བཞིན། ལམ་ཐག་རིང་ན་བཞོན་རྟ་ལེགས་ཉེས་ཤེས། ཡུན་རིང་
གཤེས་ན་མི་གཤེས་བཟང་ངན་ཤེས།
མི་གཤེས་གཙུན་འདོམས། མི་གཤེས་གཞོན་ཤུགས་ཅན་གྱིས་བཟོ་བཅོས་བྱེད་པའི་དོན།
མི་སག་མ། [ཡུལ] སྐབ་ཟོར་ཡང་བའི་མི།
མི་སར་རང་སྟོང་། མི་དཔེ་རང་ལ་འགོ་བས་ཆོག་གཞན་གྱི་དཀའ་ངལ་མཐོང་དུས་མི་སར་རང་སྟོང་
གྱིས་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས།
མི་སེམས་བདེ་འཁོད། མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་པ་དགའ་བའམ་སྦྱིད་པར་འཁོད་པའི་དོན།
མི་སེམས་རྣལ་དུ་པབ་པ། མི་སེམས་བདེ་དུ་འདོག་པ།
མི་སེམས་མ་ཟེན། མིའི་རྫོང་འདོད་དང་མ་མ་བྱུན་པ། བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཁོ་བ་རང་གི་རྒྱལ་
ཁབ་ནང་དུ་འང་མི་སེམས་མ་ཟེན་པར་ཡལ་འགལ་དུ་བྱིན་པ།
མི་སེམས་ལ་ལྷུག་པ། ① སེམས་ན་བར་བྱེད་པའི་དོན། ② བཤད་པའི་སྐད་ཆ་སེམས་ལ་བབ་པོ་
བྱུང་བའི་དོན།
མི་སེམས་བསྐྱུ་བ། སེམས་བསྐྱུ་འཕམ་མགོ་བསྐྱོར་བ།
མི་སེར། མི་དམངས་ཉེ་དཔོན་པོའི་ཕྱོག་ཕྱོགས།
མི་སེར་སྟེལ་བ། རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཆེ་བས་རང་ཉིད་གྱིས་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཟེན་པའི་ས་ཁུལ་དུ་མི་

མེར་སྲོལ་ལ་ཟེར། མ་ཙ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་མ་ཙ་རིང་ལུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རང་
གི་དབལ་འབྱོར་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ལུགས་ཏེ་དར་རྒྱས་མ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་
ཁུལ་ལ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། ས་ཆ་དེའི་མི་དམངས་ཀྱི་ས་ནས་འཕྲོག་བཅོམ་དང་དེ་དག་བྲན་
བཀོལ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

མི་སེར་སྲེལ་བའི་རིང་ལུགས། མ་ཙ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་སྲོལ་རྒྱུད་བར་གཉའ་གཞོན་དང་།
དབང་སྐྱུར་བྲན་བཀོལ། བསྐྱ་གཞོག་བཅས་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུས་འཛིན་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཟེར།

མི་སེར་སྲེལ་ཡུལ། སྲར་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཆ་བཅན་བརྒྱུད་བྱས་མེས་རང་
གི་མི་སེར་གནས་སྲོལ་གྱིས་བཅན་སྲོད་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ལ་ཟེར། ད་ལྟ་མ་ཙ་རིང་ལུགས་
སམ་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་དབལ་འབྱོར་གྱི་རང་བཅན་དབང་
ཆ་འཕྲོགས་པར་མ་ཟད། བདག་སྲོད་ཡང་བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ལ་ཟེར།

མི་སེར་སྲེལ་ཡུལ་བྱེད་ཅལ། རྣམ་པའི་ཐོག་རང་བཅན་ཡིན་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་དང་། དབལ་འབྱོར།
རིག་གནས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ལ་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ཆོད་འཛིན་དང་གཉའ་
གཞོན་བྱེད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཆོར་ཟེར།

མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྒྲིའི་ནང་གསལ། གཞི་དེ་ལ་ཆོས་དེ་མི་སྲིད་པ་རྣམ་པར་བཅད་
ནས་སྲིད་པ་ཁོ་ནར་སྟོན་པའི་སྒྲ། དཔེར་ན། ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་སྲིད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྣམ་
གཅོད་ཀྱི་སྒྲ་ལས་ཆེན་མོ་ཐད་དེ་བྱ་བ་སྲིད་པའི་འོག་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱར་ནས་ཆོད་པར་བྱེད་པའོ།

མི་སྲིད་སྲིད་པ། ཡོད་མི་སྲིད་པའི་བྱ་བ་སྲིད་པ་ལྟར་བྱ་བྱུང་བ།

མི་སྲོག་ མིའི་ལུས་སེམས་གནས་པའི་ཉིན།

མི་སྲོག་འབེན་འཇུགས། མིའི་སྲོག་རྩའི་རིན་ཐང་ལས་མ་བཅེས་པར་བཅོར་གཞོན་བྱེད་པ་སྟེ།
གཙོ་བོ་ལོགས་སྲོད་དབང་སྐྱུར་པས་མི་དམངས་གང་བྱུང་བུ་གསོད་བཅོམ་བྱེད་པ།

མི་སྲོན། [ཉིད] མི་སྲོག

མི་སྲོབ་པ། ① རང་གིས་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་མི་བྲིད་པར་སྲིད་པ། ② མི་སྲོབ་ལས་ལ་
གནས་པ་སྟེ། རང་འབྲས་མཐར་ཕྱིན་སྲོབ་པའི་གང་ཟག

མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་སངས་རྒྱལ་ལས་གསུམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཉིས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་བྱང་
འཇུག་དང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པ་བྱང་འཇུག་ཏུ་འཛོག་
པ་ཡིན། མི་སྒྲོབ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱལ་ཟེན་རྗེས་དོན་བསྐྱར་དུ་སྒྲོབ་མི་དགོས་པའི་
རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན།

མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ། ལམ་ལུའི་ནང་གསེས། ཐེག་གསུམ་རང་རང་གི་དོ་སྤྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་རྟོགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཕྱིན་པ་སྟེ། ཉན་རང་དགྲ་བཙུམ་དང་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པའི་ལམ་ལ་ཟེར།
འདི་ལ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཟེར། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་
ཁྲབ་ལས། ཟག་མེད་དགེ་ཙུ་སྤྱིད་པའི་གཉེན་པོ་དང་། བཟོད་དང་བསྐྱབ་བྱའི་མཐས་གཏུགས་
ངེས་ཆོག་གོ། ཞེས་པར། ཟག་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བས་ཟག་པ་མེད་པའི་དགེ་ཙུ་སྤྱིད་པའི་
ཉོན་མོངས་སྤྱང་མི་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པས་སྤྱིད་པའི་གཉེན་པོ། སྤང་བྱ་སྤངས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཤེས་
པའི་གནས་མཐར་ཕྱིན་པར་བཟོད་པས་ན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། བསྐྱབ་པར་བྱ་
པའི་མཐས་གཏུགས་པས་མི་སྒྲོབ་པའི་ལམ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །

འོན་དེ་ལ་ལམ་ཞེས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བྱ་ཞེ་ན། རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་སྤྱང་ཅིག་མ་སྤྱ་
བྱེ་ལའང་སྤང་བྱ་སྤང་རྒྱ་ཞིག་དང་། ཐོབ་བྱ་འཛོལ་རྒྱ་ཞིག་ཡོད་པས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་ཞེས་
བྱའོ། མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་གཞི་གང་ཞེ་ན། ས་བཅུའི་རྒྱུན་གྱི་ཐ་མ་རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
ངེ་འཛིན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྟུང་དང་སྤྱི་ལ་གནས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྤྱ་
ཞིང་སྤྱ་བ་ཡང་སྤངས་ནས་བཅུ་གཅིག་ཀུན་ཏུ་འོད་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ལ་གནས་པའོ། མཐར་
ཕྱིན་པའི་ལམ་ལ་དབྱེ་བ་གང་ཡོད་ཅེ་ན། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལུགས་གསུམ་དང་། ལམ་གཉིས་
ཉེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་། རྣམ་ཐོལ་ལམ་གཉིས། ས་གསུམ་སྟེ། མི་སྒྲོབ་པའི་ས་དང་།
བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་དང་། སྒྲིབ་སྤང་བའི་ས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་རེད།

འོན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལམ་པའི་གང་ཟག་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་
ཁྲབ་ལས། ཐུན་མོང་ཁྱད་པར་ཡོན་ཏན་བསམ་མི་ཁྲབ། ཞེས་པར། ཐུན་མོང་གི་ཡོན་ཏན་དགྲ་
བཙུམ་པ་དང་། ཟག་པ་ཟད་པ། ཉོན་མོངས་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ཡོན་ཏན་

སྟོབས་དང་། མི་འཛིགས་པ། མ་འདྲེས་པ། རྣམ་མཁུན་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཐོབ་པོ། །
མི་གསར་དོན་གསར། སྤར་མཐོང་ཐོས་མ་སྟོང་བའི་མི་གསར་པ་དང་ལས་དོན་གསར་པ།
མི་གསར་པ། ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་མ་ཐག་བའི་མི།
མི་གསོད་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་། མི་གསོད་སེམས།
མི་གསོད་མཁན། མི་དངོས་སུ་སྟོག་རྒྱན་ཆད་དུ་འཇུག་མཁན། ལག་དམར།
མི་གསོད་ཁྱེད་གཞི། མི་བསད་བའི་ཁྱེད་དོན།
མི་གསོད་ལང་ཤོར། མི་གཞན་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་རྒྱུ་ལང་ལ་ཤོར་ནས་གོམས་གཤིས་འཇགས་པ།
མི་གསོད་ས་དངོས། མི་གསོད་སའི་གནས།
མི་བསད་ཐག་རྒྱུན། གང་སར་ཐག་གིས་འཛོམས་པ་སྟེ་མི་མང་དག་བསད་བའི་དོན་ཆ་འདྲི་བྱས་པ།
མི་བསད་ཁྱེད་གཞི། མི་སྟོར་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་བའི་ཁྱེད་གཞི།
མི་བསད་རྟ་ཁྱེད། ཁྱིམས་འགལ་གྱི་བྱས་ཉེས་ཆབས་ཆེ་བའི་ཆད། མི་བསད་རྟ་ཁྱེད་ལྟ་བུའི་ཡ་
མེད་ཅིང་སྟོད་བྱེད་མཁན་ཡན་པོར་འཛིག་མི་རུང་།
མི་བསུབས། སྟོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་undelete ཟེད།
མི་བསུན་སྟེ་པོ། ཅིང་སྟོད་ཅན་གྱི་མི།
མི་བསུན་པ། མ་རུངས་བའམ་མ་རུལ་པ། མི་བསུན་བ་རྣམས་མ་བརྟལ་ན། དེ་དག་འཕེལ་བས་རྒྱལ་
ཁམས་འཛིག།
མི་བསུན་བ་ལྟ། མ་རུངས་བའམ་ཆད་འགལ་འོས་པ་ལྟ་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ལ་གནོད་པ། བན་ཚུན་གཅིག་
གིས་གཅིག་ལ་གནོད་པ། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལ་མི་ཉན་པ། འོག་བའི་འཛོམས་འཛོམས་ལ། འོག་
བར་ཞུགས་བར་གྱུར་བ་བཅས་ལྟོ།།
མི་བསུན་བ་བཞི། ཉག་ཕྱོགས་པ། ལྷ་ཤ་ཟ། གཟའ་རྒྱལ་པོ། བདུད་སྟེ།
མི་བསུ་བ། བདེན་བ་དང་ཡང་དག་པའོ།།
མི་བསུ་བའི་ཤེས་པ། བྱ་བ་ཡུལ་དང་། ལས་རྟོགས་པ། བྱེད་བ་གསར་དུ་ཤེས་བ་བཅས་གསུམ་གྱི་

སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱ་བ་སྟེ་ཚད་མ་དང་དོན་གཅིག
མི་ཅུག་མི་ཅུས་ཅན་ནམ་གོ་ཆོད།
མི་ལྟང་ཁྱེད་ལ། སྐར་མའི་མིང་སྟེ། ནམ་མཁའ་ནས་ས་ལ་མི་བབས་བའམ་མི་ལྟང་ཞིང་། མང་པོ་
འཕྲེང་བ་བསྒྲིགས་བ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས།
མི་ཅུག་རྟ་ཅུག་མི་བཟང་རྟ་བཟང་གི་དབྱུང་།
མི་ཤེད་། རྩ་མོགས་མེད་པའི་མི།
མི་ཤེདས་པ། མི་འཆབ་འཆུབ་མེད་པའམ་བརྟན་པོ།
མིག་ ① ལྟ་བུད་དང་འཕྲེན་བུད་དམ། ལྟ་བའི་དབང་པོ། འདི་མིག་རྣོན་པོ། ལྟ་བ་མིག་གིས་མི་
བཟོད་པ། འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ནང་ལ་སླེབས་དུས་མིག་གིས་ལྟ་ཆོད་མེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་བྱུང་བུད་དང་། མཐོང་བུད། ལྟ་བུད། ལྟ་བུ། ཅན་གྱི། གཟིགས་བུད། གསལ་བུད། ལྟ་བུ་སྟོན་
མ་བཅས་སོ། ② མི་ཁྱེད་དང་བྱ་ག བང་ལེབ་ལ་མིག་འབྱུགས་པ། ③ [མཛོན] མིག་ལ་
གཡས་གཡོན་གཉིས་ཡོད་པས་གྲངས་གཉིས་མཆོན།
མིག་གོང་། མིག་འབྲས་ནང་དུ་རྒྱུ་བའི་གོང་གོང་།
མིག་ཀྱོག་མིག་གི་དབང་པོ་སྟོན་ཅན།
མིག་ཁྱབ་ཁྱབ། མིག་ཚུམ་ཚུམ་བུད་སྟངས་ཤིག་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ཁྱབ་ཁྱབ་ཏུ་ལྟ།
མིག་དཀྲུས་རིང་བ། མིག་འཕྲེད་དཀྲུས་རིང་བ།
མིག་སྐྱ་བ། [མཛོན] རྣམ་ཐོས་སྒྲས།
མིག་སྐྱག་མིག་གི་ཁྱི་མཁའ་མིག་སྟོ།
མིག་སྐྱ། མིག་འབྲས་ཕྱི་ངོས་ཀྱི་སྒྲབ་ཅིང་དྲངས་པའི་སྐྱ་མོ།
མིག་སྟོ། མིག་གི་ཁྱི་མ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མིག་སྐྱག་དང་། མིག་གི་རྩ་མ། མིག་རྣག་བཅས་སོ།
མིག་དཀྲུས་རིང་པོ། མིག་རྒྱུ་པོ་འམ་རྒྱུང་རྒྱུང་མིན་པ། མིག་འཕྲེད་དཀྲུས་རིང་བ།
མིག་ཁྱེད་། ① བྱག་པ། ② མིག་དབང་གི་ཁྱེད་བྱ། ཡུན་རིང་ན་ནས་མིག་ཁྱེད་གཉིས་ཀྱང་གཉིང་
དུ་རྒྱུ་བ་པ།

མིག་འཕྲུག་པ། མིག་འཕྲུག་གཡོ་བ། བཟུང་ཡུལ་ཆང་མར་མིག་འཕྲུག་པ།
མིག་འཕྲུག་རི་མོ། མི་མའི་ཡོ་ཆས་ཀྱི་རྒྱ་རིས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་དཀྱིལ་དུ་མིག་དབྱིབས་
ཅན་དང་། གཡས་གཡོན་དུ་མཐུག་མ་རིང་པོ་རེ་གྲིས་ཡོད། རྒྱ་རིས་དེ་རིགས་བྱང་དང་ཀྲོའུ་
རྒྱལ་རབས་ཐོག་མའི་དུས་སུ་དར་སྤོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།
མིག་འཕྲུག་པ། མིག་གིས་མཐོང་ཚུལ་ནོར་བ། མཁྲིས་ནད་ཅན་གྱི་མིག་འཕྲུག་ནས་དུང་དཀར་
སེར་པོར་མཐོང་།
མིག་གང་། [ཆིང་] ① མིག་ཡུལ་དུ་འཐད་པ། ② ཡིད་དགའ་བ།
མིག་གི་སྒྲིབ་པ། མིག་འཁྲིབ་ཀྱི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག
མིག་གི་སྒྲིབ་པ། མིག་གི་སྒྲིབ་པ་དང་དོན་གཅིག
མིག་གི་སྒྲིབ་པ། བད་གི་སྒྲིབ་པ་ཆེད་དུ་གཤམ་པ། རྟེན་གྱི་ཆ་ནས་མིག་གི་རྣམ་པར་སྒྲེའིང་
ཡུལ་གཟུགས་ལ་མཆེད་པའི་སྒྲོལ་གྲུང་པ་མིག་གི་དབང་པོ་ཡོད།
མིག་གི་རྒྱལ་མོ། མིག་གིས་ལྟ་བའི་ཆེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་འཆར་བར་བྱེད་པའི་མིག་འཕྲུག་གི་
དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པའི་མཐོང་བྱེད་སྒྲོ་ནག་སྤྲོ་ཆུང་ཅམ་པ་དེ་ལ་ཟེད།
མིག་གི་ཆོས་ཅན། [མདོན་] གཉེར་བ།
མིག་གི་གཉེན། [མདོན་] ལྷན་པ།
མིག་གི་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་བ། མདོན་སུམ་དུ་རིག་རྒྱ་ཡོད་པ།
མིག་གི་རྒྱ་མ། མིག་གི་རི་མའམ་མིག་སྒྲིབ་ཀྱི་བད་ཆིང་།
མིག་གི་བདུད་ཅི། ཤིན་ཏུ་མཛེས་པའི་གཟུགས།
མིག་གི་རྣམ་འཕྲུར། མིག་གི་ལྟ་སྒྲུང་གི་བྱུང་བར།
མིག་གི་རྣམ་ཤེས། མིག་ཤེས་དང་དོན་གཅིག
མིག་གི་བྱ་བྱུང་། མིག་གི་རྒྱལ་མོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།
མིག་གི་དབང་མདོན། དབང་མདོན་ལྡེའི་ནད་གཤམ་པ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
ཞིང་རྟོག་བྲལ་མ་འཕྲུལ་པའི་གཞན་རིག་དཔེར་ན། དུང་དཀར་པོར་སྤྲང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡོད།

མིག་གི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྡེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཉེན་ནམ་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱན་གྱི་དང་པོའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྲངས་པ།
དབྱེ་བས་ཟར་མའི་མེ་ཉོག་ལྟ་བུ་དེའོ།

མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན། མིག་གི་དབང་པོ་ཟ་མའི་མེ་ཉོག་ལྟ་བུའི་གཟུགས་དེ་ལ་ཟེར།
མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྟ་བུ། མིག་གི་རྒྱལ་མོ་ཆེར་སོང་བའི་དོན་ཉེ། རྫོང་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས།
མིག་ལྟལ་ནི། འདལ་བ་དང་གཅིག་པས་རྒྱལ་མོ་ཆེར་སོང་བའོ། ཞེས་སོ།

མིག་གི་མཆོ་གཉིས་འདྲེས། རྒྱུ་མཆོ་དང་མཐོང་བྱེད་གཉིས་འདྲེས་ནས་ནག་ངམ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་
ཉེ། མི་ཅ་རྩོ་ཀའི་མིག་བཙས་ལས། རྒྱུ་མཆོ་མཐོང་བྱེད་འདྲེས་ནས་ནག་ངམ་དུ་གྱུར་ཆེ་མཆོ་
གཉིས་འདྲེས་ཞེས་བཙས་པ་དགའ།

མིག་གིས་ཐོས། [མངོན] སྒྲུལ།

མིག་རྒྱབ་པ། [ཡུལ] ① སྟོན་སོགས་ཀྱི་འབྲུ་དོག་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་དོན། ② བུ་ག་འཕེགས་
པ། བུ་ག་གཤག་པར་རྫས་མིག་རྒྱབ་པ།

མིག་རྒྱང་། ① སུགས་བསམ། མིག་རྒྱང་རིང་བ། ② མཐོང་ཡུལ་གྱི་བར་ཐག་ ཉ་དེ་གཉིས་ཀྱི་
མཁྱོགས་ཁྱད་མིག་རྒྱང་གང་ཅམ་ཞིག་འདུག

མིག་རྒྱང་ཐུང་བ། ① སུགས་བསམ་རྒྱང་བ། ② བཟླ་ཡུལ་བར་ཐག་ཐུང་བ།

མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་མདའ་རྒྱང་རེ། སྤྱིར་བཏང་གཟུགས་གཞི་བདེ་ཐང་ཡིན་ཞིང་མིག་ནོ་ཞིང་
གསལ་བའི་མིས་ཐག་རིང་གི་མི་དང་སྟོག་ཆགས་སོགས་གང་ཡིན་དབྱེ་འབྱེད་ཐུབ་པའི་ཆད་
ལ་མིག་རྒྱང་གང་ཟེར་ཞིང་མིག་རྒྱང་གང་ལ་གཞུ་འདོམ་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཅམ་གྱི་ཆད་ཡོད་པར་
གསུངས་པས་མིག་རྒྱང་གསུམ་ལ་གཞུ་འདོམ་ཆིག་སྟོང་ལྟ་བུ་རྒྱ་ཡོད། མིག་རྒྱང་གསུམ་གྱི་
ཆད་ལ་མདའ་རྒྱང་གང་གིས་སྟེབས་ན་འཕེན་དེ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞིག་མེད་ན་མིག་གིས་ཟེན་
ཐུབ་པ་ཏ་ཅང་དགའ་བ་རེད།

མིག་རྒྱ། སྟེག་རྒྱ་ཡི་འབྲི་ཚུལ།

མིག་བརྒྱ་མ། [མངོན] མཆོན་མོ།

མིག་བརྒྱད་པ། [མངོན] ཆངས་པ།

མིག་འགྲན། གཞན་གྱི་བྱ་བའི་ལད་མོའམ་མི་གཞན་ལ་བྱུང་བ་དེ་རང་ལ་དགོས་འདོད་བྱེད་པ། བྱ་
བ་རན་པ་ལ་མིག་འགྲན་མ་བྱེད། གོ་མིང་ལ་མིག་འགྲན་བྱེད་པ།

མིག་འགྲམ། ཐག་ཉེའི་མཐོང་ཡུལ།

མིག་འགྲིག་ལིང་ཐོག་དང་གཤམ་ལྟ་བུ་གྱི་འགྲིག་མིག་འགྲམ་དང་མིག་ཤུན་བར་ནས་འགྲིག་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱལ་མོ་གཡོགས་པ་བར་འགྲིག་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་ཅ་ཉམས་པ་ལྟ་བུ་ནང་འགྲིག་བཅས་སོ།

མིག་སྤེལ་དཀར་ཆག་ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current directory ཟེད།

མིག་སྤེལ་ཁེ་པན། འབྲུལ་གྱི་ཁེ་པན། ཡང་ན་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁེ་པན་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
མིག་སྤེལ་གནས་ས། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current position ཟེད།

མིག་སྤེལ་སྟོང་མཐན། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current users ཟེད།

མིག་སྤེལ་ཐེན་ཐོ། ལྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་current record ཟེད།

མིག་སྤར། ད་ལྟོ་གནས་སྐབས་འདི་ལ་ཟེད།

མིག་སྤར་མ་བྱུན་པ། མིག་ལམ་དུ་འབབ་བའམ་མཐོང་སྟོང་འདོད་པ། ཆོང་ཐོག་འདི་ཉོ་མཁན་གྱི་
མིག་སྤར་མ་བྱུན་པ་ཞིག་འདུག།

མིག་ཅན། [མངོན] བ་དུ་རའི་ཤིང་།

མིག་ཅེ་རེ་བ། མིག་ཆེན་པོ་བྱས་ཏེ་ལྟ་བུ་སྤང་མིག་ཅེ་རེ་བས་དག་ལ་ལྟ་བུ་མིག་ཅེ་རེ་བས་བལྟས་
ཀྱང་ལོང་བ་འདྲ།

མིག་ལྟུངས། ① མིག་ལྟུངས་ཏེ་སྤྱུང་ལྟུངས་ཀྱང་ཟེད། ② མིག་ཤེལ།

མིག་བཅར་བ། སྤང་སྤྱི་ཆོགས་སྟོང་བར་དོ་ཞུ་གཡོགས་ནས་མིག་བཅར་བའི་ཁྲིམས་གཅོད་བྱེད་

པའི་ལུགས་ཤིག

མིག་ཆུ། མིག་གི་མཆི་མ། དགའ་སྤྱོད་མིག་ཆུ་འཁོར་བ། མིག་ཆུ་དུ། སྤྱོད་སྒྲིགས་འདོན་བཞིན་
མིག་ཆུ་ཤོར།

མིག་ཆུ་ཉིལ་ཉིལ། མཆི་མ་མང་པོ་འབབ་པའི་ཆུལ། སེམས་ཏྲ་ཅང་སྤྲུག་པོ་བྱུང་སྐབས་མིག་གཉིས་
ནས་མིག་ཆུ་ཉིལ་ཉིལ་དུ་འབབ།

མིག་ཆུ་ཉིལ་ལ། མིག་ཆུ་ལྷག་ལྷག་དུ་འབབ་ཆུལ།

མིག་ཆུ་ལོང་ལོང། མིག་ལ་མཆི་མ་མང་པོ་འཁོར་ཆུལ། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ནས་མིག་གཉིས་ལ་མིག་ཆུ་
ལོང་ལོང་དུ་འཁོར་བ།

མིག་ཆུའི་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ། རྒྱུང་གྲུར་ནད། མཁྲིས་གྲུར་ནད། ཁྲག་གྲུར་ནད། བད་གྲུར་ནད། འདུས་
གྲུར་ནད། སྤྱིན་གྲུར་ནད། སྤྱང་ན་བཅས་སོ།

མིག་མཆུ། མིག་ལྷིབས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

མིག་ཆེ་བ། ① འུག་པ་ཆེན་པོ། ② འདོད་པ་ཆེ་བའམ་ཏམ་པ་ཆེ་བ།

མིག་འཆོལ་བ། མཐོང་ཆུལ་ནོར་འཁུལ་བྱུང་བ།

མིག་རྟགས་རྒྱག་ མཆོན་རྟགས་བཀོད་བ། ལམ་མི་ནོར་བའི་ཆེད་དུ་མིག་རྟགས་བརྒྱབ་པ་ཡིན།

མིག་ལྟ་བུ་བྱེད་བ། སྤྱང་བའམ་ལྟ་སྤྱོད་བྱེད་བ།

མིག་ལྟོས། གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟའི་མིག་རྒྱན་ནས་མིག་འགྲན། མིག་ལྟོས་ཡར་བལྟ་བྱས་ན་རང་ལ་པན།

མིག་ལྟོས་རན་འགྲན། བྱ་སྤྱོད་རན་པའི་ཇེས་སུ་འབྱུང་བ། བན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མིག་
ལྟོས་རན་འགྲན་མ་བྱེད།

མིག་ལྟོས་དཔེ་ལྟོན། བྱ་སྤྱོད་བཟང་རན་གྱི་མིག་དཔེ་ལྟོན་པ། ལག་བསྟར་བྱས་ཐོན་གྱི་ཉམས་སྤྱོད་
བཟང་པོ་རྣམས་མིག་ལྟོས་དཔེ་ལྟོན་བྱས་ནས་ཁྲབ་སྤྱོད་གཏོང་བ།

མིག་ལྟོས་བཟང་པོ། ལྟོན་ལ་ལས་ཀ་ཡག་པོར་ཞིག་བཟོས་པ་དེ་མི་གཞན་ལ་མིག་དཔེ་ཡག་པོར་
ཞིག་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན།

མིག་ལྟོས་ཡར་འགྲན། མིག་སྤོལ་ལམ་མིག་རྒྱན་བཟང་སྤོགས་ལ་འགྲན་བ། མི་བཟང་དོན་བཟང་

ལ་མིག་ལྟོས་ཡར་འགྲན་བྱེད་པ།
མིག་ལྟོས་རིམ་ལང། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མིག་དཔེ་བལྟས་ནས་བྱ་སྤྱོད་དན་པ་བྱུང་ཆེ་རུ་སོང་
བ་སྟེ་ཡ་དཔེ་ཞུ་ལ་མི་བཟླ། མ་དཔེ་ལྟས་ལ་བལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མིག་ལྟོས་ཤས་ཤྱེན། མིག་རྒྱན་བཟང་པོ་འགྲིབ་ནས་དན་པ་འཕེལ་ཤྱེན། ཚུལ་མིན་ཅིང་སྤྱོད་མིག་
ལྟོས་ཤས་ཤྱེན་དུ་འགྲོ་རིགས་ཙ་འགོག་བྱེད་དགོས།
མིག་སྟོང་ཅན། [མཛོན] བརྒྱ་བྱེན།
མིག་གཏོད་པ། མིག་ཅེར་གྱིས་ལྟ་བ། སེམས་གཞན་དུ་མ་ཡིང་བར་ལྟ་མོར་མིག་གཏོད་པ།
མིག་བརྟུལ། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་ཆེ་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཉམས་ཉེ་ཤོ་བོ་མེད་པ་
བརྟུལ་པོར་གྱུར་ནས་གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་གསལ་པོར་མི་མཐོང་བའི་དོན།
མིག་བལྟས་ལག་སྤྱོད། དངོས་ཐོག་ཉམས་སྤོང་གི་སྤྱོད་དུ། དཔེ་དེབ་ལས་རྟེན་པའི་ཤེས་ཡོན་
རྣམས་བྱ་བ་དོ་མའི་ཐོག་ནས་མིག་བལྟས་ལག་སྤྱོད་བྱས་ན་གཞི་ནས་མཛོན་སྤྱོད་དུ་རྟོགས་སྟབས།
མིག་བསྟར། མིག་གི་མདུན་ན་བསྟར་བསྐྱེགས་ནས་བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།
མིག་བྱར། ① མིག་ནད་བར་འགྲིབ་པེལ་བྱེད་ཀྱི་བྱར་མ་ཞིག ② མིག་ནད་ལ་སྤྲོན་འདེབས་བྱེད་
ཀྱི་སྤྲོན་ཁུམ་ཞིག
མིག་མཐོང་། དངོས་སུ་མཐོང་བ། རྣ་ཐོས་བརྒྱ་ལས་མིག་མཐོང་གཅིག་དགལ།
མིག་མཐོང་གཅིག་མིག་རྒྱང་གང་།
མིག་མཐོང་རྣ་ཐོས། མིག་གིས་མཐོང་ཞིང་རྣ་བར་ཐོས་པ།
མིག་མཐོང་གཟུགས་བྱུང། མཛོན་སྤྱོད་གསལ་མཐོང་གི་དཔེ། བཙོན་འགྲུས་བྱས་ན་མཁས་པར་
འགྱུར་བ་མིག་མཐོང་གཟུགས་བྱུང་བེད།
མིག་མཐོང་ལག་ཟེན། མཛོན་སྤྱོད་ཆད་བྱུང་ཀྱི་དཔེ། བཙོན་ལས་འཇུགས་སྤྲོན་ཏེ་ཅང་མཁྱེགས་པོར་
ཡར་ཐོན་བྱུང་བ་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་ཡིན།
མིག་མཐོང་གསལ་བྱུང། མཛོན་སྤྱོད་དུ་མཐོང་ཞིང་གསལ་པོར་བྱུང་བ། རྟོགས་ཀྱང་བྱུང་འགྲུས་
རྒྱབས་ཆེན་ཐོབ་པ་འདི་ཆད་མས་མིག་མཐོང་གསལ་བྱུང་བྱུང་བ་ེད།

མིག་དར་བསལ་བ། ཉང་འཇུག་གི་ཉང་གསེས་ཏེ། སྒོ་བ་མ་རྣམས་མ་རིག་གཉིས་འཛིན་གྱིས་
སྒྲོངས་པའི་མཆོན་བྱེད་མིག་དར་ཏེ་གདོང་གཡོག་བསལ་བ་དང་མཉམ་དུ་མ་རིག་བ་བསལ་
ནས། རིག་བ་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་རོ་བོ་རྩི་ལྟ་བར་གསལ་བར་བྱ་བའོ།

མིག་ལྗན། ① མིག་ཡོད་བ། ② [མངོན] ① མཁས་བ། ② གཟའ་ཕུར་བྱ།

མིག་ལྗན་ཀྱན་གྱིས་ཤེས་གསལ། མིག་མཐོང་ག་ཟུགས་བྱུབ་ཀྱི་དོན། སྔོན་ཐོན་མི་སྣ་ནི་མིག་ལྗན་
ཀྱན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད།

མིག་ལྗན་གཡང་མཆོངས། ཤེས་བཞིན་ངན་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་དཔེ། ཡང་ན། ཤེས་བཞིན་དུ་ངན་
ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མིག་ལྗེར་བ། མིག་འབྱར་ཚུགས་སུ་ལྟ་བ། མཐའ་མཆོམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མིག་ལྗེར་ནས་ལྟ་བ།
ནམ་མཁའ་མིག་ལྗེར་བ།

མིག་ལྷོག་བ། མིག་འབྲས་ལྟ་སྒྲངས་འབྱུར་བ་སྟེ་སྟོན་ཆགས་འཆི་ཁར་མིག་འབྲས་དཀར་ནག་ལོག་
བ་ལྟ་བྱ།

མིག་མདལ། ལྟ་སྒྲངས་ཤིག་ཆགས་པའི་མིག་མདལ། སྒྲང་བའི་མིག་མདལ།

མིག་མདའ་འཁེན་བ། ཟུར་མིག་གིས་ལྟ་བ།

མིག་འདོན་བ། སྒྲར་མའི་མིག་འབྲས་བྱིར་འདོན་པའི་ཁྲིམས་ཤིག་

མིག་བད། མིག་གི་བད་ཐབས། མིག་བད་གཏོང་བ།

མིག་འདྲིས་རྣར་འཇགས། མཐོང་ཐོས་སྒྲོང་གོམས་ཀྱི་དཔེ། བྱིས་བ་གཞོན་ཀུ་རྣམས་ལ་ཕྱགས་
སྒོལ་གསར་བ་མིག་འདྲིས་རྣར་འཇགས་ལོག་དུ་ཕྱགས་སྒྲིན་ལེགས་པོ་ཐེབས་འདུག་

མིག་འདྲིས་བ། ཡང་ཡང་མཐོང་སྟེ་གོམས་བ། ལྟ་དཔོན་ཆོ་ཡང་ཡང་མཐོང་བས་མིག་འདྲིས་འདུག་
ལུན་རིང་མིག་འདྲིས་སུ་གྱུར་ནས་བལྟས་ཀྱང་མི་མཐོང་།

མིག་ན་ལག་བཟོས། མིག་ན་བ་ལག་བས་བཟོས་བ་སྟེ། རང་སྤྱུག་རང་གིས་བཟོས་པའི་དཔེ།

མིག་ནག་མེང་ངེ་བ། མིག་ནག་ཕྱི་ལེ་བ་ལྟ་བུ་ལྟ་སྒྲངས་ཤིག་ རོམ་ནག་གི་སྤྱ་བྱ་དེའི་མིག་ནག་
མེང་ངེ་བ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བྱ།

མིག་ནག་ཤིག་ཤིག་ མིག་འབྲས་འགྲུལ་སྤངས་ཤིག་ གྱི་ལས་གྱི་བ་གང་ནས་ཡོང་མེན་མིག་ནག་
ཤིག་ཤིག་བྲས་ནས་ལྟ་བུ།

མིག་ནད། མིག་ནད་ནི་སྤྱི་ཟས་དང་སྤྱོད་ལམ་གཉིས་དམན་ལྷག་ལོག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ནད་ཁམས་
འཁྲུགས་ནས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། གྱི་བྲག་ཏུ་ཟས་སྤྱོད་སོ་སོ་མ་འཕྲོད་པའི་རྒྱུ་ནི། ༡ ཟས་
གྱིས་སློང་བ་ནི། ཟས་སློམ་མི་འཕྲོད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་ཁམས་འཁྲུགས་
པའི་ནད་འབྱུང་བ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཤ་རུལ་པ་དང་། བཙོང་དང་། རློག་པའི་རིགས། ཆང་སྦྱར་
སོ་སོགས་གྱིས་མིག་ལ་སྤྲུག་པར་དུ་གཞོན་ཅིང་། ཁྲག་དང་མཁྲིས་པ་སྤྱོད་པའི་ཁ་ཟས་བཞེན་
པས་ཁྲག་མཁྲིས་གྱི་ཁམས་འབེལ་ནས་ཅའི་ནད་དུ་འགྱུར་ཏེ་མིག་ནད་སློང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་
རེད། ༢ སྤྱོད་ལམ་གྱིས་སློང་བ་ནི། ལུས་དྲག་ལུས་བྲས་པ་དང་། མི་ཐེག་པའི་ཁུར་ཁུར་བ།
མིག་ལ་དུ་བ་བདུག་པ་དང་། བསེར་བྲས་བྲས་པ་དང་། ཁ་བས་བྱིད་པ་དང་། མཚོན་སོགས་
དངོས་པོ་མིག་ལ་སོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་མཁྲིས་གྱིས་མིག་ནད་སློང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

མིག་ནད་སྐྱ་ཤད། སྐྱ་ཤད་ནི་བོད་པས་རྒྱག་ཤད་ཟེར་བ་དང་། ཁམས་ལུས་ལ་སོ་མང་ཟེར་པའི་སྐྱ་
ལ་ཤད་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དེའི་མིང་ཡིན་པས་འདིའི་སྐབས་མིག་ལ་ནད་ཞུགས་ནས་མིག་
ལུས་དུ་སྐྱ་ཤད་ཀྱི་དབྱིབས་ལྟར་རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ནོ།།

མིག་ནད་ཁྲག་གྲུབ། ཟུག་རྩ་ཆེ། བད་དུ་འབྱུང་ཐོན་དམར་སོས་ཁྲབ།

མིག་ནད་མཁྲིས་གྲུབ། མིག་ཆ་ཞིང་། དམར་བ། རྒྱག་ཏུ་འབྱུལ་ཞིང་། འབྱུང་ཐོན་གྱིས་ཁྲབ་བ།
གཡལ་འཁྱིངས་སྤངས་བ། ལུ་སེར་དང་རྒྱག་བཅས་འཛྲག་བ།

མིག་ནད་མཁྲིས་འགྱིབས། ལུག་པའི་མིག་ལྟར་སེར་བ།

མིག་ནད་སྐྱ་དན། གྱིས་པ་སོ་སྤྱི་བའི་ཆེ་ནད་ལས་བྱུང་བས་དམར་ལ་ཆ་བ། མིག་འདྲག་སོགས་གྱིས་
འབྱར་ཞིང་སྤངས་བ། གྱིས་པ་རང་གི་ལག་པས་མིག་དང་སྤྱ་མཉེད་ན་གསོ་དཀའ་བའི་རྒྱགས་ཡིན།

མིག་ནད་འགྱིབས་པའི་དབྱེ་བ། ༡ ཤ་སྤྲུག་ ༢ ཤ་མཛེར་ ༣ རྩ་བ། ༤ སྤྱོད་ཀྱི་ ༥ མིང་རྩོ། ༦ ལུ་
འཁྲུགས། ༧ རྩ་མདངས་ཉམས་བ། ༨ རྒྱུང་འགྱིབས། ༩ མཁྲིས་འགྱིབས། ༡༠ བད་འགྱིབས།
༡༡ འདུས་འགྱིབས་བཅས་སོ།།

མིག་ནད་ལྷ། མིག་རྩེ་ནད། མིག་ཆག་ཡིང་ཐོག་རབ་རིག་འགྲིབ་བཅས་སོ།
མིག་ནད་སྟོ་རིག་ མིག་ནད་དུ་སྟོང་སྤྱིས་ལྷ་བྱས་ཁྲབ་པའི་ནད་རིགས་ཞིག་
མིག་ནད་རྩ་འབྱུགས། མིག་གི་རྩ་མཆོ་དང་མཐོང་བྱེད་གཉིས་འདྲེས་ནས་སྒྲག་ཆ་འདྲ་བ་ཡོང་།
མིག་ནད་འདུས་གྲུར། མིག་ཁྱབ་སྟེ་མིག་འབྲས་རྩུང་དུ་འགྲོ་བ། རྩི་མ་ནད་འབྲར་ཞིང་ཟ་བ། ཟུག་རྩུང་བ།
མིག་ནད་འདུས་འགྲིབས། འཇའ་ཆོན་འདྲ་བར་སྒྲར་བའི་མིག་ནད་ཅིག་
མིག་ནད་ནད་སྤྱི་བ། མིག་ནད་གི་མིག་རྩ་འབྱུགས་ཏེ་མཆོ་གཉིས་འདྲེས་པའམ་རྒྱལ་མོའི་ཅའི་
མདངས་ཉམས་ནས་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་
མིག་ནད་ཕྱི་སྤྱི་བ། མིག་ནད་ཡིང་ཐོག་དང་ཤ་མཛེར་ལྷ་བྱས་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་སྟེང་ནས་གཤོགས་ཏེ་
མིག་གིས་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་
མིག་ནད་བད་གྲུར། བད་དུ་འབྱུང་ཐུན་དཀར་པོས་གང་། མིག་གི་ནད་འབྲར་ཞིང་ཟ་བ། ཟུག་རྩུང་བ།
མིག་ནད་བད་འགྲིབས། རྩེ་འོད་དཀར་པོའི་མདངས་ལྷར་སྒྲར་བ།
མིག་ནད་བར་སྤྱི་བ། རྩུང་མཁྲིས་བད་ཀན་འདུས་པ་བཅས་གང་རེད་ཀྱི་སྟོན་མཐོང་བྱེད་དང་མིག་
ཤུན་གྱི་བར་དུ་ཞུགས་ནས་མི་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ཞིག་
མིག་ནད་བར་འགྲིབས། མིག་ཤུན་དང་། མིག་འབྲས་བར་དུ་འགྲིབས་བྱེད་པེ་སྒྲབས་ཤོར་ནས་
རྒྱལ་མོ་འགྲིབས་པར་འགྱུར་བའི་མིག་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མི་ཏུ་རྩོ་གིས་མཛད་པའི་མིག་འབྱེད་
ཀྱི་གདམས་པ་ལས། ཕྱི་འགྲིབས་ནི། མིག་གི་རྒྱལ་མོའི་སྟེང་དུ་ཤ་སྒྲག་དང་། ཤ་འཛེར་ཅ་བ།
སྟོ་རིག་ ཡིང་རོ་སོགས་ཀྱིས་ཁེབས་ནས་འགྲིབས་པའི་མིག་ནད་དོ། བད་འགྲིབས་ནི། མིག་
གི་འབྲས་བུའི་རྩ་འབྱུགས་པ་དང་། མཐོང་བྱེད་ཅ་མདངས་ཉམས་ནས་འགྲིབས་པར་འགྱུར་
བའི་མིག་ནད་དོ། བར་འགྲིབས་ནི། མིག་གི་ཤུན་པ་དང་མིག་འབྲས་བར་ནས་རྒྱལ་མོའི་སྟེང་
དུ་འགྲིབས་བྱེད་པེ་སྒྲབས་དཀར་པོ་ཤོར་ཏེ་འགྲིབས་པར་འགྱུར་བའི་མིག་ནད་དོ།
མིག་ནད་ཅ་མདངས་ཉམས་པ། མིག་གི་རྒྱལ་མོའི་ཅ་མདངས་ཉམས་ནས་ནག་སངས་སུ་སོང་བའོ།
མིག་ནད་རབ་རིག་ མིག་གིས་གཟུགས་གསལ་བར་མི་མཐོང་བ་ཕྱི་ཡུལ་དུ་རབ་རིག་དང་སྐྱེ་ཤད་
ཀྱི་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་མིག་ནད།

མིག་ནད་རབ་རིབ་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ། ① དང་པོར་ཞུགས་ཆེ། རབ་རིབ་ནད་དེ་མིག་ཆུང་ནད་དུ་རིམ་
བཞིན་འཇུག་པ་སྟེ། དང་པོར་རེས་འགའ་གསལ་ལ་རེས་འགའ་མི་གསལ་བར་ཡོང་། ②
གཉིས་པར་ཞུགས་ཆེ། ཐག་རིང་གི་གཟུགས་ཆུང་བ་དག་མཐོང་དཀའ་ཞིང་། ཐག་ཉེ་ཞིང་མིག་
གཟེར་ནས་བལྟས་ན་ལེགས་པར་མཐོང་བ། གོ་ལོག་པར་སྒྲུང་བ་སྟེ་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་
དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་སོགས་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྲུང་བ། རབ་རིབ་དེ་ཉིད་མིག་སྟེང་ནས་
ཞུགས་ན་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཐག་ཉེ་བར་མཐོང་བ་དང་། འོག་ནས་ཞུགས་ན་ཐག་རིང་དུ་
མཐོང་བ། གཡམས་གཡོན་ནས་ཞུགས་ན་ལོགས་གཉིས་མི་གསལ་བར་ཡོང་། འདིའི་དུས་སུ་
རབ་རིབ་ཅེས་བྱ་བ་གསོ་བའི་ཐབས་ལ་འབད་དེ་སྤྲིམས་དགོས། ༡ རྒྱང་ལས་གྲུར་བ་དུ་བ་དང་།
རབ་རིབ་སྤྱ་ཤད། རྒྱང་བྱ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་། གང་མཐོང་བའི་གཟུགས་ཐམས་
ཅད་གཡོ་བ་ལྟ་བུར་མཐོང་ངོ་། ༢ མཁྲིས་པ་ལས་གྲུར་བ་སྟོག་དང་། མེ་སྟོན། མ་བྱའི་སྟོ་
མདངས་ལྟ་བུའི་གཟུགས་མཐོང་། ༣ ཁྲག་ལས་གྲུར་བ་དམར་པོར་སྒྲུང་བ། ༤ བད་ཀན་ལས་
གྲུར་བ་ཀུན་འཐིབས་པ་ལྟ་བུར་སྒྲུང་ངོ་། ③ གསུམ་པར་ཞུགས་ཆེ། སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱིས་མས་ཡར་
སྤྱི་བ་པས་སྟེང་ཕྱོགས་མཐོང་ལ་འོག་ཕྱོགས་མི་མཐོང་བ་དང་། རས་ཀྱིས་མིག་བཀལ་ལྟར་སྒྲུང་
ཞིང་། རྒྱང་ནད་ལ་སྟོན་པོ་སྒྲུང་བ། དེ་བཞིན་དུ་མཁྲིས་པས་སེར་པོར་། ཁྲག་གིས་དམར་པོར་།
བད་ཀན་གྱིས་དཀར་པོར་སྒྲུང་ངོ་། དེ་དག་གྱུང་སྟོན་པོ་ཞེས་བྱའི་རིམ་པ་བཞིར་བྱིན་ནས།
མཐར་མིག་གི་རྒྱལ་མོ་ཁེབས་ཏེ་ཡོང་བར་འགྱུར་རོ།

མིག་ནད་རྒྱང་གྲུར། མཆི་མ་འཛྲེག་དུལ་གྱིས་གང་སྟུང་བྱེད། མིག་འབྱེད་འཇུག་དཀའ་ཞིང་། སྐབས་
སུངས་མེད་དུ་འབྱེད་འཇུག་བྱེད། རྒྱ་དང་། བད་ཀན། རྟག་བཅས་གྲུ་མཆོམས་ནས་འཛྲེག་གོ།

མིག་ནད་རྒྱང་འཐིབས། ཉེ་མའི་མདངས་འདྲ་བ།

མིག་ནད་ཡིང་ཐོག་གི་དབྱེ་བ། ༡ རྒྱང་གྲུར། མིག་འབྲས་དཀར་ནག་གི་སྟེང་དུ་ཡིང་ཐོག་སྟོ་ལ་སྤྱབ་
པ་ཅན་འབྱུང་། ༢ མཁྲིས་གྲུར། མིག་འབྲས་དཀར་ནག་གི་ཐོག་དུ་ཐིག་ལེ་སེར་པོར་ཡོང་བ།
༣ ཁྲག་གྲུར། མིག་འབྲས་དཀར་ནག་གི་ཐོག་དུ་མཆོན་གྱིས་གཅེས་པའི་རྩེས་ལྟ་བུ་དམར་པོར་
ཡོང་། ༤ བད་གྲུར། མིག་འབྲས་ཐོག་དུ་མཐུག་ཅིང་སྒྱུ་བས་གཡོག་པར་འབྱུང་། ཡིང་ཐོག་གི་

ནད་ཀྱན་ལ་ཟུག་ཆེ་ཞིང་རྩལ་བ་དང་། མཆི་མ་འབྱུང་ལ། ལིང་ཐོག་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱུང་
ན་ཟངས་ཀྱི་གཟེར་བཏབ་བ་དང་འབྲ་བས་གསོ་དཀའ་བའོ། མིག་ནད་ལིང་རོ། ལིང་རོ་སྤལ་
མཐུག་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། མཐུག་བ་ཡོས་གས་བ་ལྟ་ཡོད་བ་རེད། མིག་གཉིས་ཀའི་ནད་དུ་
ཚུ་རྟོག་འཛོག་བ་ལྟ་བུ་ནི་བཙས་དཀའ།
མིག་ནད་ཤ་འཛེར། མིག་ལ་རྟོ་དབྱུག་པོག་པའམ་ལིང་ཐོག་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས་མིག་གི་སྟེང་དུ་
འཛེར་བུ་བཏབ་བ་ལྟ་བུའི་ཐོར་བ་ཞིག
མིག་ནད་ཤ་ལྟག་མིག་གི་ནད་དུ་སྐྱ་བོ་ཟུག་རྒྱུང་ལ་དལ་བུས་སྒྲེ་བ།
མིག་ནད་སྤྱི་བྱུང་། སྤྱི་བྱུང་མིག་ནད་སྤྱི་བྱུང་ཡོད་བ་དེ་སྤལ་འདོད་བ་སྟེ་ལག་བས་འཕུར་
འདོད་བ། གཡལ་བ།
མིག་ནག་མིག་སྐྱག་
མིག་རྒྱ། རྟོག་ཞིབ་བྱེད་མཁས་པ།
མིག་རྩོན་པོ། མིག་གསལ་པོ། ཁོ་རང་ཐག་རིང་གི་ཡུལ་ཡང་གསལ་པོ་མཐོང་བའི་མིག་རྩོན་པོ་ཞིག་རེད།
མིག་སྤང་། མིག་ཡུལ་ལམ་མིག་ལམ། སྤྱོད་ལམ་ངན་བ་མིའི་མིག་སྤང་དུ་མི་འགྲོ་བ། དཔའ་བོའི་
མིང་གི་དག་སྟོག་གཙོད། རྩོན་པོའི་ཟས་ཀྱིས་མིག་སྤང་རྒྱགས།
མིག་གཞོན་འདེབས་བྱུང་། མིག་སྒྲོར་ཅ་མི་འབྱུར་བའི་ཆེད་མིག་ཅ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་
མིག་པོ་ཆེ། འདོད་ཡོན་ལ་ཉམ་སེམས་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་མ་རངས་པའི་བརྟོད་རྩལ་ཞིག་
མིག་སྤྲགས། མིག་གི་བགས་པ།
མིག་སྟུ། མིག་གི་སྟེང་དུ་དཀྱུས་རིང་པོར་སྟེས་པའི་སྟུ།
མིག་སྟུ་ནམ་བུ་བཅུ། གནའ་བོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོའི་གཞུང་ལུགས་ནད་གསལ་བའི་མིང་ཆིག་ཅིག་
ཡིན། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མིང་གོང་མས་རི་མོ་མཁན་ཆོར་མིག་སྟུ་ནམ་བུ་འབྲི་དགོས་
པའི་བཀའ་པལ་བ་སྟེ། ༡ རང་མེར་གྱི་མིག་སྟུ། ༢ རི་རྒྱུང་གི་མིག་སྟུ། ༣ རི་ཆེན་ལྗེའི་མིག་སྟུ།
༤ རི་ཆེ་གསུམ་གྱི་མིག་སྟུ། ༥ ལུ་ཉིག་འཛར་ཅན་གྱི་མིག་སྟུ། ༦ ཆེ་བྱེད་དབྱིབས་ཀྱི་མིག་
སྟུ། ༧ ཡལ་ག་གྲེས་པའི་མིག་སྟུ། ༨ འབྲིགས་མིག་སྟུ། ༩ རྩོན་འབྱུག་མིག་སྟུ། ༡༠ རྟོག་

འཁོར་མིག་སྤྱོད་པའི་སྐོར།

མིག་སྤྱོད་མིག་སྤྱོད་ཀྱི་ཀྱོང་།

མིག་དབང་མཐོ། མིག་གི་ལྟ་སྟངས་མཐོན་པོ། མིག་དབང་མཐོ་ལ་འཛོན་ཐང་དཔལ།

མིག་དཔལ། མིག་ལྟ་སྟངས་ཆེད་གཞི། མིག་དཔལ་དན་པ། མིག་དཔལ་བཟང་པོ།

མིག་པོར། [ཡུལ] གཞོང་རིལ་གྱི་ལོག་གི་བྱ་གཙམ་གྱི་ལྷགས་ཀོར།

མིག་ཕྱིར་སྤྱོད་པ། [ཆིང] མིག་པལ་པ།

མིག་པལ་པོ། སེར་སྤྱོད་མཐོ་སོང་གཏོང་དགོས་དེས་རིགས་ལ་མིག་པལ་པོ་བྱེད་རྒྱུ་མེད།

མིག་འཕེན་པ། ① མིག་གིས་སོ་སྤྱོད་པ། ② ལུས་མིག་ལྟ་པ།

མིག་འཕྲུལ། མིག་འཕྲེད་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་མོ། རང་འདོད་གཡོ་ཁམས་ཀྱི་སྤྱོད་དན་མིག་འཕྲུལ་ལྟར་
བསྟན་ཀྱང་མང་ཆོགས་ཀྱི་དབྱ་ལ་སྤྱོད་པ་ཞུགས་པའི་མི་ལྟུང་།

མིག་འཕྲུལ་མཐུན། མིག་འཕྲུལ་སྟོན་མཐུན།

མིག་བྱ། འོང་སྤྱོད་འཕྲེད་པའི་དཔལ་ལྟ་མེད་ཀྱང་ལ། ལམ་ཐག་རིང་བསྐོད་གཡོ་ལ་ལྟུང་།

མིག་ལྟོ། མིག་གི་རྣམ་ཤེས།

མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ། གཟུགས་ལ་ཕྱིར་གཟུགས་དང་ནང་གི་གཟུགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་
ནང་གི་གཟུགས་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་
ཆེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྲངས་པ་དེ་མིག་དབང་གི་མཆོན་
ཉིད། དེ་ནི་དབྱེ་བས་ཐར་མའི་མེ་ཏོག་ལྟར་ཆགས་པའི་གཟུགས་དྲངས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་
དབྱེ་ན། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་དང་དེ་མཆོངས་ཀྱི་མིག་དབང་གཉིས་སོ།

མིག་སྤྱོད་པ། མིག་མི་གསལ་བའོ། རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་པ། ལྟ་མོ་ཆེ་དགས་པས་མིག་སྤྱོད་པ།

མིག་འབྲུར། མིག་ཀོང་ཀོང་མིན་པ།

མིག་འབྲུར་ཆུགས་པ། མིག་ཐང་ཀར་འབྲུར་དོད་པ། མདུན་ཕྱོགས་ལ་མིག་འབྲུར་ཆུགས་སུ་ལྟ་པ།

མིག་འཕེན། མིག་གིས་ལྟ་ཡུལ་གྱི་གཟུགས།

མིག་འཕྲེད་ཐུར་མ། མིག་ནང་གཏོང་བྱེད་མིག་འཕྲེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མིག་འབྲས། མིག་རིལ།

མིག་འབྲས། ① མིག་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་ལྗོ་ཐོད། ② མིག་ནང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག

མིག་མང། མིག་མངས་དང་འབྲ།

མིག་མང་རིས། མིག་མང་གི་རི་མོ་ལྟ་བུའི་རེའུ་མིག་

མིག་མངས། མིག་མངས་ནི། བོད་ཀྱི་གནའ་དུས་ཀྱི་ཅེད་རིགས་རྙིང་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་རྫོ་ལེབ་
བམ་ཤིང་ལེབ་གང་རུང་ཞིག་གི་ཐོག་ཏུ་རེ་ མིག་གྲུ་བཞི་མིག་མང་གི་རིས་སུ་བཅད། དེ་ལ་
རེའུ་མིག་དང་གངས་བསྐྱེན་ནས་རྟེན་དུ་དཀར་ནག་རྒྱམས་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་བཀོད་ཅད་རིག་
ཅལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་མམ་ཅོད་པའི་ཅེད་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཏུང་ཏོང་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ་རྒྱལ་
པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་ཆོན་པོ་ལྷུང་པོ་སྐྱངས་སང་ཟུ་ཅོའི་སྐོ་མཛའས་པའི་ཆད་བཤད་པའི་
སྐབས་སུ་དམག་གི་རུས་གཞི་བཀོད་བཞིན་མིག་མང་ཅེད་ཞིང་ཡོད་པར་གསལ་བ་ལ་
བརྟགས་ན་སྐབས་དེར་མིག་མང་དེ་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནང་དུ་དར་སྲོལ་ཆེ་བའི་ཅེད་རིགས་
ཤིག་ཆགས་ཡོད་པར་མཛོང་བྱུག།

མིག་མངས་ཆལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་རུ་ཡོང་བཟས་
བཞེངས་པའི་ལྗོ་ཁང་ཡིན་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་ལག་ལེན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་མིན་
དབྱེད་གཞི་མ་རྟོགས།

མིག་མས་འགོ་བས། མིག་གཉིས་བཙུམ་སྐབས་བུའི་མིག་ལྟར་མིག་ལྡན་མས་ནས་ཡར་འགོ་བས་
བ་ལ་ཟེད།

མིག་མི་འཇུ་མ། ① མིག་གདངས་ནས་མི་ཟུམ་པ། རིག་པ་བསྐྱེམས་ནས་མིག་མི་འཇུ་མ་པ། ②
[མངོན] ཉ། ③ སྐྱེན་རས་གཟིགས། ④ ལྷ།

མིག་མི་བཟང་། [མངོན] ① ལུབ་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཆེན། ② ལྷ་དབང་ལྷུག་

མིག་སྐྱེན། ① མིག་གི་སྐྱེན། ② རྫོང་སྐྱེན་མདུང་ཅེ་སྐྱེན་པོའི་མིང་གཞན་ཞིག་ ③ ཁ་དོག་ནག་པོ།
མིག་སྐྱེན་གྱི་དངོས་བྱུག་ ལུན་མོང་གི་དངོས་བྱུག་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པའི་མིག་སྐྱེན་
མིག་ལ་བྱུག་པས་འདིག་རྟེན་གྱི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཉེ་རིང་མེད་པར་མཛོང་བ།

མིག་སྒྲན་སྒྲན་པོ། [མངོན] མཐེང་།

མིག་སྒྲན་མཐུག་ལ། [མངོན] ཟུང་ཟུང་།

མིག་སྒྲན་མདོག་ཅན། [མངོན] དུས་མེ།

མིག་སྒྲན་འདེབས་བྱེད། མིག་ནང་དུ་མིག་སྒྲན་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐུང་ལ།

མིག་སྒྲན་མིག་པན། དམིགས་ལུལ་དེ་རང་ལ་པན་བ་བྱེད་དགོས་པའི་དཔེ།

མིག་སྒྲན་རྩ། [མངོན] ཅངས་པ།

མིག་སྒྲན་ལུས་ཅན། [མངོན] འོས།

མིག་སྒྲན་སངས་རྒྱས། སྡོ་སྒྲན་ཞིག་ཐིག་ལའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

མིག་དམན། [མངོན] མིག་ལྟ་སྒྲངས་ཞན་པ།

མིག་དམལ། [རྟོག] ལུས་པའི་མིག་

མིག་དམར། ① གཟའ་མིག་དམར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཟ་གིས་དང་། ལྷ་སྟོང་སྟེས། ལྷ་ས་
མཁའ་སྟེང་འགོ་བ། ཅིབས་ལྷན། གཞོན་བྱ། འོད་ཟེར་དགུ་བ། རོལ་འགོ། ལུས་དམར་ཅན། ས་
སྟེས། ས་ལས་བྱུང་། སའི་བྱ་བཅས་སོ། ② [མངོན] ཤིང་བྱི ③ མ་ཏེ ④ སྒྲན་པོ།

མིག་ཅ། མིག་ནང་གི་ཁྲག་ཅ།

མིག་བཅའ་བ། མིག་གིས་བཟ་བ།

མིག་ཆ་བ། ① གཞན་གྱི་འགྱུར་བ་ལ་མི་བཟོད་པའི་ཐུག་དོག་སྟོག་པ་རང་གིས་ཐོས་ན་ཁ་ཆ།
གཞན་གྱིས་ཐོས་ན་མིག་ཆ། ② བད་སོགས་གྱིས་མིག་དངོས་སུ་ཆ་བ།

མིག་ཆག་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་སྒྲུབས་འོད་འཆར་བ་ལྟར་ལྟ་མི་བྱས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་
ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེན་བད་རྒྱུད་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲུབ་ཆག་དང་། ཁྲག་མཐིས་ལས་བྱུང་པའི་
གཤེར་ཆག་གཉིས་མཆིས་སོ།

མིག་ཆག་ནད་ཀྱི་དབྱེ་བ། ① སྒྲུབ་ཆག་གཙོ་བོ་བད་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བས། མིག་སྒྲུབ་ཞིང་རྩལ་བ།
ཆ་བ། བསེར་བྱས་གཞོད་བ། ② གཤེད་ཆག་ཁྲག་དང་མཐིས་པ་ལས་བྱུང་བས། མདོག་
དམར་ཞིང་ཆ་ལ། ཉི་མའི་ནང་བལྟ་མི་བཟོད་བ། མིག་མཆི་མས་ཁེངས་པ། ③ གདུང་གྱུར།

① རྒྱུད་ལྷུ་ར། ལྷང་དུ་བ་ཤེད། མིག་ནང་རྒྱལ་གང་བ་ལྟ་བུ་ཆོར་བ་ཡོང་། མགོ་པོ་འཁོར་།
ན་བ་ལུར། མིག་མདོག་དམར་ཞིང་སྤངས། ② མཁྱིམ་ལྷུ་ར། མིག་ཚ། སྤངས། རྒྱག་འབྲུལ།
སེར་པོ་མཛོང་བ། མིག་ནང་དུ་མེ་འདག་གཏོར་བ་ལྟ་བུ་འེ་ཆོར་བ་དང་། འཛེར་པས་བྲབ་བ་ལྟ་
བུ་འེ་ཆོར་བ་ཡོང་། ③ ཁྲག་ལྷུ་ར། ཤིན་ཏུ་ན་ཞིང་རེག་མི་བཟོད་པར་འབྱུང་། མེ་དང་ཉི་མའི་
འོག་ལ་བལྟ་མི་བཟོད་པ། མིག་དམར་ཞིང་དངོས་པོ་སོགས་དམར་པོར་མཛོང་བ། ④ བད་ལྷུ་ར།
མིག་ཟ་ཞིང་སྤངས་པ། མིག་གི་འབྲས་བུ་ལྷུ་བ་སྟེ་རྒྱུད་དུ་འགྲོ་བ། སྤྱི་གདུང་བ་ལྷུ་ར་པའི་ནང་
པལ་ཆེར་སོ་དང་། ལུང་འགྲམ་དང་། མཁུར་ཆོས་དང་། མགོ་པོ་བཅས་ན་བ། དེམ་ཆ་བས་
ཆེད། ཞེས་པ་མིག་ནང་རྒྱབ་རེག་གི་ཆོར་བ་ཆ་བས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ནོ།

མིག་མཆམས། མིག་གི་ཐད་མཆམས། སྒྲ་མིལ་མ་མིག་མཆམས་སུ་སྟེབས་པ།
མིག་མཛེར། མིག་གི་ནང་གི་ཤ་མཛེར།
མིག་མཛེས། [མདོན] ལུ་བྱུག
མིག་འདྲིན། [མདོན] དཔལ་བ།
མིག་ཞར་བ། མིག་ཡ་གཅིག་གིས་མི་མཛོང་བ།
མིག་ལྷ། རྒྱལ་མོ་རིམ་བཞེན་ཆེར་བྱིན་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་མི་ཉ་རྩེ་གི་འེ་མིག་བཅོས་ལས་གསུངས།
མིག་ཟེམ་མེ་བ། མིག་འཇུ་མ་ལ་ཁད་པ། ཡང་པོ་ཞིག་མིག་ཟེམ་མེར་བར་སྤང་ལ་ལྟ་གིན་བསྐྱད་འདུག
མིག་ཟེམ་ཟེམ། མིག་མ་རྩམ་ཅམ་གྱི་ལྟ་རྒྱལ། ཉི་འོད་ལ་མིག་ཟེམ་ཟེམ་བྱས་ཏེ་ལྟ་བ།
མིག་བྱར། མིག་གི་བྱར་རམ་མཐལ།
མིག་གཟོང་། མིག་སྒྲགས་ལ་ཨི་ཁུང་འཕྲིགས་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
མིག་ཡ་བ། [མདོན] རྒྱམ་ཐོས་སྒྲས།
མིག་ཡངས་པ། དུལ་གང་ལ་འང་ལྟ་རྟོག་སྒྱབ་པ།
མིག་ཡངས་མ། བྱད་མེད་ན་གཞོན།
མིག་ཡུལ། མིག་གིས་མཛོང་བའི་ཡུལ།
མིག་ཡོད་པ། [མདོན] གཟའ་བྱར་བྱ།

མིག་ཡོད། ① དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བའི་མིང། ② རོ་ཡོད།
མིག་གཡུང། གཡུང་ནི་དལ་བའམ་ཞན་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདིར་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་
ཆེ་སྒྲུང་བར་མི་མཐོང་བར་གྱུར་བའམ་ལྟ་སྒྲུངས་ཞན་པོར་གྱུར་པའི་དོན་ནོ།
མིག་གཡོར། མིག་ཡོར་དང་འདྲ།
མིག་ར། མིག་ཏུ་སྟེ་སྟེ་ཅིད་ཀྱིས་བཞོས་པའི་མིག་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
མིག་རས། མིག་ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་ལ་མིག་རས་བཅའ་བ།
མིག་རིག་རིག་མིག་རིག་རིག་དང་འདྲ།
མིག་རིམས། གཞན་ལ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་མིག་ནད།
མིག་རིལ། མིག་དོག་རིལ་རིལ་ཏེ་མིག་འབྲས།
མིག་རུས་མནན་བ། [མདོན] ཁོང་ཁོ་བ།
མིག་རེངས། མིག་གི་མཐོང་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཅའི་བྱ་བ་ཉམས་ནས་མིག་འཇུ་མ་མི་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་
དོན་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འདྲིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་
མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མིག་རེངས་མཐོང་བྱེད་ཅ་ཉམས་ནས། མིག་འཇུ་མ་
མི་ཤེས་པ་ཡི་དོན།
མིག་ལ་འབྱུག་བ། ཡིད་ལ་འགྲོ་བའམ། རྫོ་ལ་འབབ་བ། ལས་སྒྲུངས་ལ་ལེགས་བཅས་བཏང་རྗེས་
མི་ཆང་མའི་མིག་ལ་འབྱུག་སོ་བྱུང་སོང་།
མིག་ལ་རྒྱག་བ། ལྟ་སྒྲུང་ལ་འབབ་བ། མི་ཆང་མའི་མིག་ལ་རྒྱག་བ།
མིག་ལ་པན། [མདོན] རྒྱ་ཤེལ།
མིག་ལ་ཟུག་བ། ① ལྟ་སྒྲུང་ལ་མཛེས་པོར་མཐོང་བ། ② མིག་རིལ་ཕུག་བ། རྒྱུ་རྒྱུ་བ་ལངས་
ནས་བྲ་མ་ཞིག་མིག་ལ་ཟུག་བ།
མིག་ལམ། མིག་གི་མཐོང་ཡུལ། ལྷ་ཏ་ནག་པོའི་མིག་ལམ་ན། རྒྱག་པ་གསེར་གྱི་མཆོད་རྟེན་རེད།
མིག་ལམ་ཆད་བ། [རྟིང] ས་སྤིབས་བ།
མིག་ལམ་དུ་མི་འཛོག་བ། མཐོང་ཆེན་མི་བྱེད་བ།

མིག་ལོག་སྤང་མིག་དག་པོར་མིག་ལོག་ལྟ་བུ།

མིག་ལོག་བལྟ་བུ། མ་རངས་པའི་ལྟ་སྤངས།

མིག་ལོབ་ངན་བུ། མིག་ལྟོས་ངན་བུ།

མིག་ཤེལ། མིག་དབང་སྤང་སྤྱོད་དང་། མཛོད་ལྷགས་ཆེར་བཏོང་བའི་ཤེལ་གྱི་མིག་ར་ཞིག

མིག་ཤེལ་པོ། མིག་གི་ལྟ་སྤངས་ཞན་པའམ་ཡོན་པོར་ལྟ་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་སྡེ་སྤྱད་སངས་རྒྱུ་

རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞི་ཕྱེད་ལས་གསུངས།

མིག་ཤེས། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རང་གི་སྤྱད་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་མིག་དབང་ལ་

བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་

མཛོད་པའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན། དཀར་པོ་མཛོད་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ།

མིག་སེར་①པོ་མོ་པན་ཚུན་བར་དུ་ཆགས་པས་བསྐྱངས་པའི་ཁོང་ཁོ། ② ཐག་དོག ③ [གསལ་ལྟ་]

མིག་ནད་ཅིག

མིག་སེར་ཅན། [མཛོན་] མིན་བྱ་ལྷག་པ།

མིག་སྒྲ་བ། མིག་འབྱུང་དུ་འབྱུག་པ། ཡིན་ཅམ་མིན་ཅམ་གྱི་ཐབས་ཤེས་སྒྲ་མང་བས་ཉེ་དགྲ་བོའི་

མིག་སྒྲ་བ།

མིག་སྟེ། མིག་ཡོན་པོར་གྱུར་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་མིག་གདངས་ཟུམ་མེད་པར་གྱུར་པའི་

དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཉེ། སྡེ་སྤྱད་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པའི་མན་

ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞི་ཕྱེད་ལས། མིག་སྟེ་བ་སྟེ་གདངས་ཟུམ་མེད་པ་གཟུང་ཐོག་པ་དང་

མཚུངས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་

ཀྱིས་མཛོད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མིག་སྟེ་བ་དང་ཁ་

སྟེ་བ། ཁ་མིག་ཡོན་པོར་གྱུར་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པས་དབྱེད་པར་གྱིས་ཤིག

མིག་སྟེ་བོ། མིག་ཡོན་པོའམ་ཀྲོག་ཀྲོག

མིག་སྟོབ་ངན་བུ། མིག་རྒྱན་ངན་པ་སྟེ། གཞན་དག་གིས་བྱ་བ་ངན་བྱས་པའི་མིག་དཔེ་ངན་པའི་

རྒྱན་རང་ལ་ལོབས་ནས་རང་གིས་དེ་ལྟར་བྱེད་འདོད་བྱུང་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། མིག་ལྟོས་ངན་བུ་

ཞེས་པ་དང་དོན་འདྲ།

མིག་གསུམ་གྲོགས་པོ། [མདོན] རྣམ་ཐོས་སྤྲས།

མིག་གསུམ་པ། [མདོན] ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

མིག་གསུམ་གཙུག་ལོན། [མདོན] རྩ་བ།

མིག་གསུམ་མཛེས། [མདོན] རྩ་བ།

མིག་བསྐངས་པ། ① མིག་གིས་ཐག་རིང་པོར་བལྟས་པ། མ་འོངས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡིད་དུ་འོང་

བར་མིག་བསྐང་ནས་ལྟ་བ། ② དུགས་དོན་ལ་བསམ་སྒྲོ་བཏང་བ།

མིག་བསྐྱེ་པོ། མིག་སྐྱེ་བོ་དང་འདྲ།

མིག་ཉར་པོ། དཀར་ནག་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བའི་མིག་འབྲས་བུ་པོ། ལྷ་གྲུའི་མིག་ཉར་པོ།

མིག་ཉར་རེ། མིག་གིས་ལྟ་སྟངས་ཤིག་ལས་བྲུ་འཇུགས་ལུལ་གྱི་ལ་མིག་ཉར་རེར་ལྟ་བ། ཁོང་

ཁོ་བཟམ་ནས་མིག་ཉར་རེར་ལྟ་བ།

མིག་ཉིག་གེ། མིག་གིས་ལྟ་སྟངས་ཤིག་ཁོམ་ཐོག་གསར་པར་མིག་ཉིག་གེར་ལྟ་བ།

མིག་ཉིག་ཉིག་མིག་འབྲུར་ཚུགས་སུ་ལྟ་སྟངས་ཤིག་ཉེ་སྒྲོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མིག་ཉིག་ཉིག་

གིས་ལྟ་བ།

མིང་། ① འཕོད་བྱེད་གྱི་བདུ། རང་མིང་སྟོན་པ། གཞན་མིང་འཕོད་པ། ཚུ་བོའི་མིང་ཆགས་པ། དཔལ་

པོའི་མིང་སྟོན་པ། སྤྱིན་བདག་གི་ཇེས་སུ་ཁྱི་ལྟར་རྒྱག་པས་ན་རྒྱག་ཁྱིའི་མིང་ཐོབ་པ། ② ཡི་

གེ་གཉིས་སམ། མང་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ཉལ། ལྷག་པ།

དམར་པོ་སོགས་ལྟ་བུ་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་དང་། བརྒྱའི་གཉེན། བསེལ་ཟེར་ཅན་སོགས་ལྟ་བུ་

ཇེས་བྱའི་མིང་ངོ་།

མིང་སྤྱང་སྟོན་འཇུགས། གོང་རིམ་མམ་ཁྲིམས་ཁང་སོགས་ལ་མིང་མ་བྲིས་པར་མི་གཞན་ལ་སྟོན་

འཇུགས་བྲས་པའི་ཡི་གེ་བྲིས་པ།

མིང་སྤྱང་བ། མིང་མི་མདོན་པ་བྲས་པ།

མིང་རྒྱང་། དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་བྱེད།

མིང་བསྐྱར་འདོགས། མྱོག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་rename ཟེད།

མིང་ཁུར་བ། མིང་དང་དུ་སྒྲུངས་པ།

མིང་ཁུར་བ། ① མིང་ཁུར་དུ་ལེན་པ། ② གཞན་མིང་གཡར་བ། གཞུང་དོན་གྱི་མིང་ཁུར་ནས་རང་
དོན་སྒྲུབ།

མིང་གི་དགེ་སྟོང་། སྟོམ་པའི་ཆོ་གའམ་ཀུན་སྟོང་མ་དག་པའི་དགེ་སྟོང་།

མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དོན་གཅིག་ལ་མིང་འདྲ་བ་མང་ཉུང་སྟོ་ཆོགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཆ་ཟེར་ཅན་
དང་། འོད་སྟོང་ཅན། ཉིན་བྱེད་དབང་པོ། བད་མའི་གཉེན། ལུན་པའི་དགྲ། བམ་མཁའའི་ཁོར་བྱ་
རྣམས་ཉེ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

མིང་གི་ཆོགས། དོན་གྱི་རོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བདེ་རྣམས་ཉེ། ཀ་བ་དང་། ཁང་བ་དང་། རི་
དང་། མི་ལ་སོགས་པའོ།

མིང་གི་སྒྲག་མ། མིང་ལུལ།

མིང་གི་སྒྲག་མར་བཏང་བ། ཅ་བ་མིང་མེད་དུ་བཏང་བའི་དོན།

མིང་གྲགས། སྐད་གྲགས།

མིང་གྲགས་ཁེ་དབང་། སྤྱི་དམངས་དང་ཁྱིམ་མིས་སྤྱི་ཆོགས་ནས་རང་ཉིད་ལ་དབྱེད་འཛོག་གང་
ཡོད་ལས་བྱུང་བའི་ཁེ་མན་ལོངས་སུ་སྟོད་པའི་དབང་ཆར་ཟེད།

མིང་གྲོགས། ① མིང་གཅིག་པའི་མི། ② མིང་གི་ཆ་ཤས་ཞིག་གི་དོན།

མིང་སྒྱུར། མིང་རྟིང་བ་གསར་དུ་བརྟེན་བ།

མིང་འགྲེལ། མིང་རྒྱུད་གང་དེའི་སྟོན་དོན་གང་ཡིན་གསལ་པོར་འགྲེལ་བ་འདྲ་བུས་པ།

མིང་ངན། ① གྲགས་པ་ངན་པ། ② མིང་འདོགས་ངན་པ།

མིང་ཅན། ① སྐད་གྲགས་ཡོད་པ། མི་མིང་ཅན། ② སྟོ་སྒྲན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མགོན་པ་དང་སོན་
བར་པན།

མིང་ཅན་ནག་པོ། ཐང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོག་པ་དང་གཉན་

སྐད་སྒྲིག་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱིས་ལུས་སྟོང་གཞིར་བཟུངས་ན། ལྷན་ཚད་སེལ།
མིང་ཅན་གཤམ་བཤམ་གྱི་ཁྱེད་ཀྱིས་
མིང་ཅན་སེལ་སྟེ། མིང་ཅན་མེད་ཀྱིས་སེལ་སྟེ་འཆར་བཞིན་པའི། ལུས་པ་མིང་ཅན་གྱི་ལྷན་ཚད་སྟེ།
མིང་བཟུངས་པ། ལྷན་གྱི་མིང་དེ་མ་ཡིན་པའི་མིང་གསར་བཞིན་འདོགས་པ།
མིང་གཉིས། འདོད་ཀྱིས་ཀྱི་མིང་དང་། རྩིས་ཀྱི་མིང་དོ། དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་། བཏགས་མིང་ཡང་ཟེར།
མིང་ལྟགས། མིང་དང་ཐེལ་རྒྱ། ཆེད་སྒྲིག་ཡིག་ཐོག་མིང་ལྟགས་བཀོད་པ། མིང་འཁོད་ཐམ་འཁེབས་
དང་སྒྲིག་ཀྱིས་བཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། དེ་ལྟར་སྐད་ཀྱི་signature ཟེར།
མིང་ལྟགས་བར་འཇུག་སྟེ། ལྷན་ལྟར་འཇུག་པའི་ལྷན་གྱི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟོང་ཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐད་ཀྱི་insert signature ཟེར།
མིང་ལྷན་འཆོལ་བ། ལྷན་ལྟར་འཇུག་པའི་ལྷན་གྱི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་
ཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐད་ཀྱི་find by name ཟེར།
མིང་སྟོང་བ། རོན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་མིང་རྒྱུ།
མིང་སྟོན། ① མིང་འདོགས་ཀྱི་སྟོན་མོའམ་མཇུག་སྟོ། ② མི་ལྷན་གས་དངོས་པོ་སོགས་ཀྱི་མིང་བཅུ་སྟོན་པ།
མིང་བཏགས་ཐུག་པ། ལྷན་སེལ་འབྲས་སོགས་དཔོན་ཕྱེ་ཆེ་གས་ནང་གི་བྱ་བ་ཆོར་དགེ་བཞེས་
ཞེས་མཐོང་མེད་ཀྱི་ལོ་མིང་གསར་དུ་བཏགས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་དགེ་བཞེས་དེས་ཁུལ་ལྷན་
དགེ་འདུན་པ་ལ་བྲང་བར་བྱ་རྒྱའི་འབྲས་ཐུག་
མིང་ཐོ། མིང་བཀོད་པའི་ཐོ་ཡིག་ཆོགས་འདུར་བཅར་ནས་མིང་ཐོ་འཁོད་པ། ལྷན་གྱི་མིང་ཐོ་ནས་
ལུང་བ། ལྷན་ཁང་དུ་མིང་ཐོ་འཁོད་པར་འགྲོ།
མིང་ཐོགས། མི་སོ་སོའི་མིང་དངོས་མིན་པ་འབྱུང་ཞིང་འཁོད་པའི་མིང་།
མིང་ཐོབ། ལོ་མིང་གི་ཐོབ་ཐང་། དམག་ཐོག་བྱས་རྗེས་བཞག་པས་དཔལ་འཛོལ་མིང་ཐོབ་བྱུང་བ།
མིང་མཐུན། ① རྩིས་འཇུག་གང་དུ་ན་བཟུངས་པ་ལས། ② མིང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྩིས་མ། ཀ་
བ་དང་། དམར་པོ་ཞེས་པའི་བ་དང་པོ་ལྟ་བུའོ།
མིང་མཐུན་འདྲིན་པ། མིང་མཐུན་རྩིས་འཇུག་གིས་ལྟགས་མཆུངས་ཀྱི་མིང་གཞི་འདྲིན་ཚུལ་དང་།

སྒྲ་མཚུངས་ཀྱི་བཅོམ་བཤེན་ཚུལ།

མིང་མཐའི་བ་བ། བདག་སྒྲ་སྟོན་བྱེད་མིན་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཀྱི་བ་དང་བ། ལག་བ། བུ་བ། ཁ་
བ། རིང་བ།

མིང་དུ་མ་འདུས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་ཆིག་དགུ་བ། གང་དུ་བཅོམ་བྱའི་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་
པའི་མིང་གཅིག་བཅོམ་བ་ལ་མིང་གཞན་གྱིས་བར་དུ་གཅོད་ཅིང་། མིང་སྒྲ་ཆོག་པ་བསྐྱེད་ནས་
བཅོམ་པས་ཐད་ཀར་བལྟས་ན་མིང་དུ་མ་ཞིག་བཅོམ་བ་ཅམ་ལས་དངོས་དོན་མི་གསལ་བ་མིང་
དུ་མ་འདུས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

མིང་དོན། ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་མིང་དང་། བར་དུས་ཀྱི་དོན་ཉེ། གདགས་གཞི་གང་ལ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་
མིང་ཆགས་པ་འཕམ་གྲགས་ཤིང་བྱུང་པའི་མི་མིང་དང་། འདོགས་བྱེད་ཀྱི་མིང་གདགས་པར་བྱ་
པའི་གཞིའོ། མིང་དོན་གཉིས་མཐུན་གྱི་དཔལ་ལོ། གོ་གནས་དང་མིང་དོན་མི་མཚུངས་པ།

མིང་དོན་བར་སྟོན། ① ཆིག་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱབ་པ། ② ལོ་ལྔ་བ་བེ་རོ་ཅ་ནས་བརྒྱམས་པའི་རྒྱ་
བོད་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཆིག་མཛོད་ཅིག

མིང་གདགས་ལས་ཁུངས། ཆོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་naming authority ཟེད།

མིང་བདུན་སྟེང་གཅིག་སྟེ། སྟོན་གྱི་ཁུངས་བཅད་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་སྒྲ་ཏ་པོའི་མིང་གི་
ནས་གངས་ཤིག་སྟེ། རྩོམ་སྒྲི་འདྲིམས་ལས། མིང་པོ་བདུན་གྱི་སྟེང་གཅིག་ལ། དལ་བརྒྱད་
འཕོར་པའི་ཐོང་ཁེར་དུ། མིང་པོ་བདུན་གྱིས་དམག་ཆོགས་གཡོས། སྟོན་གྱི་ཚོར་བྱ་བཅེས་ཉེ་
ཆོ། སྟེང་གཅིག་ཏ་པོས་ར་མདང་བ་རྒྱེད། ཅས་དང་། སྟེང་གི་དྲུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་
མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་བར་བསྐྱེད་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་རྒྱོ་གསལ་མཐིན་པའི་རྒྱན་
ལས། མིང་བདུན་སྟེང་གཅིག་ཅས་བྲག་སྒྲ་ཏ་པོའི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མིང་དེ་ལྟར་
བཏགས་ཤིང་། སྟོན་ལྟ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་བདུན་ཅི་འདོད་ནས་རྒྱ་མཆོ་བསྐྱབས་པའི་ཆེད་དུ་གྱི་
སྟེས་བྱ་ཏ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཆངས་པས་རྩྭ་རིང་གིས་གཟིང་བས་སྤང་
གཟུགས་ཞིན་རྒྱ་བ་དང་། མི་རྒྱ་བའི་དུག་རིགས་པོ་མོར་ཐིམ་པས། མི་རྒྱ་བའི་དུག་གི་ནང་

ཚན་དུག་ལཱ་འཛིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བཅོན་དུག་རིགས་ལྔ་དང་། ར་དུག་སྤྱང་དུག་བཅས་
རིགས་བདུན་སྟེ་སྟེ་འགྲོའི་སྟོན་འཕྲོག་པར་ཚེས་པའི་ཆེ། སྤྱན་གྱི་ལྷ་མོའི་མཛོན་མཁུན་
གྱིས་གང་གི་དུག་དེས་འགྲོ་བའི་སྟོན་འཕྲོག་པར་གཟེགས། བད་དེ་དག་གི་སྟོབས་རུས་
འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོའི་སྤྱན་ཞིག་སྟེ་བར་སྟོན་ལས་བཅས་བདུད་ཅི་བྲག་སྤྱང་ཏ་པོ་
ཞེས་དུག་རིགས་ཐམས་ཅད་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱན་མཚོག་འདི་འབྱུངས་པས་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་
དུ་བྲགས་སོ།། ཞེས་སོ།།

མིང་འདོགས། བྱུང་ངོས་གང་ཞིག་ལ་སྤྱར་མིང་མེད་པར་གསར་དུ་མིང་འདོགས་པ།
མིང་འདོགས་སྤྱོད་ཆོགས། ཁག་འདོགས་མི་འབྲ་བ་མང་སོ། སྤྱི་ཆོགས་རྙིང་པའི་སྐབས་མངའ་བདག་
ཆོས་མིང་འདོགས་སྤྱོད་ཆོགས་གྱིས་མི་དམངས་ལ་ཁལ་གཅེར་བཏང་ཡོད་པ་རེད།
མིང་འདོགས་པ། མིང་གི་ཐ་སྙད་སྤྱར་མེད་གསར་དུ་འདོགས་པ། ལུགས་ཐམས་ལ་མིང་འདོགས་པ།
བྱ་ལ་རྣམ་རྒྱལ་དང་བྱ་པོ་ལ་གཡུ་སྟོན་ཟེར་བའི་མིང་བཏགས་པ།
མིང་འདོན་བརྒྱུ་པ། སྤྱོད་གསར་མེད་པར་མིང་ནས་དངོས་སུ་སྟོས་པ།
མིང་བརྒྱ། དངོས་པོ་སོ་སོའི་མིང་གི་ཐ་སྙད།
མིང་བརྒྱ་གཞིར་ཐུག་སྟོན་མཆོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་name conflict ཟེད།
མིང་བརྒྱས་བཞག་པ། ༡ སེམས་ཅམ་པས་ཡུལ་སྤྱོད་བྱུང་བ་དེ་ཡང་མིང་བརྒྱས་བཞག་པ་ལ་ལྟོས་
དཔོན་པ། ༢ ཐལ་འགྱུར་བས་མིང་བརྒྱས་བཞག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ། དེར་བརྟེན་སྤྱོད་པ་
རགས་པ་དང་བྱི་མ་ཐ་བ་ཡོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཅམ་སྤྱོད་ཀྱིས་བཏགས་པ་ལ་ལ་ལྟོས་པར་བྱུང་བ་
གཙོད་ཀྱང་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་མི་གཙོད་པར་བཞེད་པས། གཞི་དེ་སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་གྱི་
རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་རྒྱུད་ལྟན་ཡིན་ན། གཞི་དེ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལྟར་གྱི་རང་མཚན་གྱིས་བྱུང་བ་
པ་རྒྱུད་ལྟན་ཡིན་པས་ཁྲུག་
མིང་པ། འཕྲིན་བསྐྱར་གྱི་རྗེས་སུ་ཁེངས་བསྐྱུངས་གྱིས་རང་མིང་འགོད་ཚུལ་ཞིག་ དགེ་མིང་པས་
ལུལ། སྤྱོད་མིང་པས་ལུལ།

མིང་པོ། པ་མ་གཅིག་པའི་བྱ་ཆུང་གས།
མིང་འཕྲོག་པ། གོ་གནས་འཕྲོག་པ། བྱས་ཉེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོའི་མིང་འཕྲོག་པ།
མིང་བྱང་། ① དཔེ་ཆའི་ཁ་བྱང་། ② རང་གི་མིང་དང་། གོ་གནས། རྫོང་གནས་ཁ་བྱང་སོགས་
གནས་ཚུལ་མདོར་བསྡུས་བཀོད་པའི་ཤོག་བྱང་།
མིང་གིས་རྟགས་བཞག་ ཡིག་དན་གྱི་གཤམ་དུ་མིང་རྟགས་བཀོད་པ།
མིང་སྒྲིང་རྟོག་པ། རྟོག་པའི་ནང་གསེས། དོན་དང་མིང་སྒྲུར་ནས་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་ དཔེར་ན་
གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་ཀ་བའོ་སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ།
མིང་སྒྲེལ་བ། མིང་མང་པོ་སྤང་རྟམ་དབྱེས་སྒྲེལ་ཏེ་ཆིག་བཞོས་པ།
མིང་འབྲུར་བ། རྒྱད་གསལ་ཆེ་དུ་འགོ་བ། རང་འདྲའི་ན་མཉམ་ཁོད་དུ་མིང་འབྲུར་བ།
མིང་མེད། འཕོད་བྱེད་ཀྱི་མིང་བཅ་མེད་པ།
མིང་ཅམ། དོན་དང་མ་འབྲེལ་པའི་མིང་སྟོང་། ཁྱིམ་ཆང་གུད་ནས་སྤར་གྱི་མིང་ཅམ་ལས་གང་ཡང་མི་འདུག་
མིང་ཆིག་ མིང་དང་ཆིག་གཉིས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པ་མིང་སྟེ། བུམ་པ། ཀ་བ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་གྱི་
ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཆིག་སྟེ། རི་མཐོན་པོ། ངས་བཤད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་ལྟ་བུའོ།
མིང་ཆོགས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་སྟོན་པའི་ཐ་སྟངས་མཐའ་དག་
མིང་རྟུན་མ། དངོས་མིང་མ་ཡིན་པ།
མིང་མཛོད། མིང་ཆིག་མང་པོ་བཀོད་པའི་དེབ།
མིང་གཞན། ① རྒྱན་གྱི་མིང་མ་ཡིན་པའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་དང་། ཆོས་མིང་། ངན་མིང་སོགས་
མིང་གཞན། ② སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་alias ཟེད།
མིང་གཞི། མིང་ཆོག་བཛོད་པ་ཀུན་གྱི་གཞི་རྩར་གྲུབ་པའི་ཡིག་སྟེ། སྤྱིར་དབྱངས་གསལ་འདྲིལ་པའི་ཡིག་
སྟམ་རྩ་སོ་བཞི། བྱེ་བྲག་གསལ་བྱེད་སྟམ་གྱི་ ཡང་སྒྲོས་མིང་གཞི་རྩར་པ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་བཅས་སོ།
མིང་གཞི་རྩར་པ། སྟོན་འདུག་དང་རྗེས་འདུག་སོགས་མེད་པའི་མིང་གཞིའི་འབྲུ་རྩར་པ། ཀ་ཁ་ལྟ་བུའོ།
མིང་གཞི་ཉི་ཤུ། སྟོན་རྗེས་མིང་གསུམ་གྱི་རྒྱས་དབྱེ་པའི་མིང་གཞི་ཁོན་ཉི་ཤུ། ཀ་ཁ་ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཏ་

ཐ་པ་པ་ཅ་ཆ་ཇ་མ་ཞ་ཟ་ཡ་པ་ཏ་ཨ་ཉ་སུའོ།
མིང་གཞི་གཉིས་སྒྲེལ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཉིས་སྒྲེལ།
ཀ་གུ་ཉ་བ།
མིང་གཞི་གཅོ་པ་ལ། བསྐྱེད་ཉ་སུ་སྟོན་འཇུག་བ་དང་། རྗེས་འཇུག་ད། དབྱངས་འབྲེང་བ་བཅས་
འཇུག་སའི་མིང་གཞི་གཅོ་པོ་ཀ་དང་། པལ་པ་ས་མགོ་དང་ཡ་བཏགས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།
མིང་གཞི་ཤིན་རྟམོ་ཡིག་བཞི། མིང་གཞིའི་ཡི་གེ་སྐུམ་ཅུ་ཐམ་པའི་ནང་ནས་ང་ཉ་ན་མ་བཞི་ནི་མིང་
གཞི་ཤིན་རྟམོ་ཡིག་བཞིའོ།
མིང་གཞི་སྐུམ་ཅུ། རྗེས་འཇུག་བཅུ་པོ་འཇུག་རྩུང་དུ་གྱུར་པའི་གསལ་བྱེད་སྐུམ་ཅུ།
མིང་གཞི་སྐུམ་ཅུ་སོ་བཞི། མིང་ཆོག་ཙོམ་པ་ཀུན་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་དབྱངས་གསལ་སྐུམ་ཅུ་སོ་བཞི།
མིང་གཞི་གསུམ་སྒྲེལ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གསུམ་བཅེགས་པ།
མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
ཕྱགས་ཆེ་བའམ་གྱིམས་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ཀ་ཅ་ཏ་པ་ཅ་རྣམས་སོ།
མིང་གཞིའི་མ་ནིང་། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
ཕྱགས་ཆེ་རྒྱུད་བམ་གྱིམས་ལྟོད་རན་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། །ཆ་ཐ་པ་ཆ་རྣམས་སོ།
མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
ཕྱགས་ཅུང་ཟད་རྒྱུད་བའམ་ལྟོད་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ག་ཇ་ད་བ་ཇ་མ་ཞ་ཟ་ཡ་པ་ཏ་ས་བཅས་སོ།
མིང་གཞིའི་མོ་གཤམ། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
ཕྱགས་ཤིན་རྟམོ་ཅིང་ཞན་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ར་ལ་ཏ་ཨ་བཅས་སོ།
མིང་གཞིའི་མཆན་མེད། མིང་གཞི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ར་ལ་ཏའི་ཚུལ་ཕྱགས་ལས་ཀྱང་ཞན་པའི་
ཨ་ལ་མཆན་མེད་ཀྱང་ཟེད།
མིང་གཞིའི་ཤིན་རྟམོ། མིང་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ལ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་
ཕྱགས་ཤིན་རྟམོ་རྒྱུད་བའམ་ལྟོད་པ་རྣམས་ལ་ཟེད། ང་ཉ་ན་མ་བཅས་སོ།
མིང་གཞིའི་མིང་གཞི་པའི་མོ་ཡིག་

མིང་གཞུང་དུ་འགོད་པ། མིང་ཐོ་འགོད་ནས་རང་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ། ཡང་ན་ཐོ་གཞུང་དུ་འགོད་པ་
ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

མིང་བཞིའི་ཕྱང་སྟོ་ཚར་ག། འདུ་ཤེས། འདུ་བྱེད། རྣམ་ཤེས་བཞི་འདུས་པའི་ཕྱང་སྟོ་ཡིད་ཀྱི་ལུས་སྟོ།

མིང་རྒྱ། ① མིང་གི་བད་ཆད་འབྲ་ག། ② མིང་ཡིག་གི་ཆིག་གྲོགས།

མིང་གཟུགས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། མིང་གཞིའི་ཕྱང་སྟོ་དང་གཟུགས་
ཀྱི་ཕྱང་སྟོ་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའོ།

མིང་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་དབང་
གིས་སྦྱེ་བ་བྱི་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན་མིང་གཞིའི་ཕྱང་སྟོ་དང་། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་
ལྗེའི་གཟུགས་ཕྱང་དེ་དག་པན་ཚུན་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལུས་ཀྱན་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའོ།

མིང་གཟུགས་རྒྱ་ག། ཉེ་མས་ལུག་བྲིས་དུ་སྦྱོད་པའི་རྒྱ་བའམ་བོད་རྒྱ་གསུམ་ག།

མིང་ཡིག་ མིང་གི་ཡི་གེ

མིང་ཡོད་དོན་མེད། མིང་ཡོད་ཀྱང་དོན་གྱིས་སྟོངས་པ། ཁ་ཞེ་གཉིས་མཚུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་མ་བྱས་
ན་མིང་ཡོད་དོན་མེད་ཅིག་ལས་ལག་འབྲས་གནད་སྤྲོད་མི་ཡོད།

མིང་གཡམ་ག། ཁ་གཡམ་བའམ། མིང་གཞན་བྱེད་པ། སྤྱི་མིང་གཡམ་ནས་སྤེར་དོན་སྦྱབ་པ།

མིང་བཤེར། མི་གངས་ཆང་ཡོད་མེད་མིང་བོས་ནས་གངས་བཤེར་གཏོང་ག།

མིང་སྲིང་། མིང་སྟོད་སྲིང་མོ་སྟེ་པ་མ་གཅིག་པའི་སྤྲོན་ཕུ་སྟོད་ཀྱ་མོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྦྱེ་
གནས་མཚུངས་པ་དང་། ཆངས་པར་མཚུངས་པའོ།

མིད། ཟས་ཟོས་ཉེ་མིད་པ་བརྒྱད་ནས་པོ་བར་འགྲོར་བརྒྱག་པ་སྟེ། ཟ་མ་བལྟ་ནས་མིད་ལྟ་བུ། ལུ་ལ་
སྐད་དུ་མིད་ཟེར།

མིད་དུས། ① [ཐ་དད་པ] མགྲིན་སྦྱབས་ནས་པོ་བར་མིད་པ། ཟས་སྒྲོམ་མིད་པ། སྤྲོད་རིལ་ཁྱུང་
པོར་མིད་པ། ཁམ་དུ་བྱས་ཉེ་མིད་པ། ② ཟས་འགྲོ་སའི་མིད་ཐག་ མིད་པ་འགག་པ། མིད་པ་
ཆ་ག། མིད་པ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་ལམ།

མིད་པ། ① [ཐ་དད་པ]མགྲིན་སྦྱབས་ནས་པོ་བར་མིད་པ། ཟས་སྒྲོམ་མིད་པ། སྤྲོད་རིལ་ཁྱུང་པོར་

མིང་པ། ཁམ་བྱ་བྱས་ཏེ་མིང་པ། ② ཟས་འགྲོ་སའི་མིང་ཐག་མིང་པ་འགག་པ། མིང་པ་ཆ་པ།
མིང་པ་ལྟ་བུའི་འགྲོ་ལམ།
མིང་པ་འཆུས་པ། མེས་ས་སྐྱོ་བ་སོགས་ཀྱིས་དབྱགས་གཏོང་མི་བདེ་བར་གྱུར་པ། སྤར་བྱོང་གི་
སྤྱག་བསྐྱེད་བྱས་མིང་པ་འཆུས་པ།
མིང་པ་གཉིས་པ། [མངོན] བ་ཡང་དང་ར་ལྷག་སོགས།
མིང་སྤྱབས། མཐོན་པའི་སྤྱབས་ལམ།
མིན། མ་ཡིན་གྱི་བསྐྱེད་ཡིག་སྟེ། མིང་གི་ཐ་མར་འཇུག་པའི་དགག་སྤྱེ་ཞིག་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་
བསམ་སྒྲོ་ཐག་གཅོད་བདེ་མིན་གྱིས་བྱ་དགའ་བྱེད་གཏད་ཀྱི་གནས་སུ་གྱུར་པ། བདག་གི་མིན།
མིན་གང་། མ་ཡིན་ནམ་ཟེར་པ། སྐད་ཆ་ཟ་རི་ཟེ་རི་འདི་དག་ཁོས་རང་གར་བཤད་པ་མིན་གང་།
མིན་འགྲོ། ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར་པ། མི་འདི་སྐྱོ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་མིན་འགྲོ།
མིན་ད། [ཡུལ] མ་ཡིན་ནམ་མ་ཟེར། རྟོག་དྲ་སྤོང་མཁན་ངོ་མ་ཁོ་མིན་ད། མི་གཞན་པ་ཞིག་ཡོད།
མིན་འདྲ། མིན་པ་འདྲའི་བསྐྱེད་ཆོག་
མིན་ནམ། ཞེ་ཡིན། སྐད་ཆ་ཁུངས་མེད་འདི་ཤོད་མཁན་ཁྱོད་རང་མིན་ནམ།
མིན་པ། མ་ཡིན་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་བྲག་རི་འདི་ནས་ཡར་འགྲོ་སའི་ལམ་སྐྱོ་བོ་ཁོ་མིན་པ་
སྤྱས་གྱུང་མི་ཤེས། ང་ཡུད་ཅམ་མིན་པ་མི་སྟོད།
མིན་པ་ཉིད། མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན། གཡོ་ཁམ་ཅན་གྱིས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ཡིན་ཆེས་བྱང་བའི་བདེན་
གཏམ་མིན་པ་ཉིད།
མིན་པ་འདྲ། མིན་པར་དོགས་པ། ལས་ཀ་འདི་བྱེད་མཁན་ཁོ་རང་མིན་པ་འདྲ།
མིན་མེད་མཇུག་མ། དགག་སྤྱེ་མིན་དང་མེད་ནི་མིང་གི་ཐ་མ་ལས་སོགས་མར་མི་འཇུག་མིན་མེད།
ང་ལྟ་ས་བ་མིན། ང་ལ་ལྟ་སའི་ཆ་རྒྱས་མེད།
མིན་ཅི། [ཡུལ] མ་གཏོགས།
མིན་ལས་ཆེ། ཞེ་ཡིན། ཁོའི་བསམ་འཆར་དེ་ནོར་བ་ཞིག་མིན་ལས་ཆེ།
མིན་ལོག་མིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་པ་མིན་པའི་ཕྱོག་སྟེ། ཡིན་པའོ། དཔེར་ན་བྱུང་པ་མ་ཡིན་

བ་ལས་ལོག་བ་བྱམ་བ་ཡིན་བ་ལྟ་བུའོ།།

མིན་ཤག་མ་ཡིན་ཆོད། མི་འདིའི་སྤྱོད་ལས་ལ་བལྟས་ན་གཤེས་རྒྱུ་ད་བཟང་པོ་ཞིག་མིན་ཤག་རེད།
མིའམ་ཅི། ལྟ་མིན་སྤྱེ་བརྒྱུད་མིའི་ལུས་པོར་སྦྱལ་ནས་སངས་རྒྱུ་གི་སར་ཆོས་ཉན་བར་ཡོང་བས་
མིང་དེ་ལྟར་ཐོབ།

མིའི་སྦྱལ་ཚུལ་གྱི་བྱུང་ཆ། མི་སྤྱིའི་སྤྱོད་སྤངས་སྦ་ཆོག་གི་བྱུང་ཚུལ་ལྟ་བུའོ།།

མིའི་ཚུ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ལྟན། འདུལ་བ་ལུང་ལས། གཙང་དང་འཇམ་དང་ཡང་བ་དང་། དྲངས་དང་
བསིལ་དང་རྟོག་བ་མེད། འབྱུང་ན་ལྟོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། མགྱིན་བ་ལ་ཡང་བྱམས་བ་སྟེ། འདི་
དག་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ལྟན་གྱི་ཚུ་ཡིན་ཞེས་སོ།།

མིའི་ཆོལ་ཁ། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱུལ་ཞིག་སྟེ། སོག་ལ་སྦྱ་བོ་ནས་མ་ཚུའི་ཁྲག་བའི་ཡན་ཆད་
ནི་མདོ་སྤྱོད་མིའི་ཆོལ་ཁ་ཞེས་ཟེད།

མིའི་ཆོས་ལྟན། [མདོན།] རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ།

མིའི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྟན། མཚན་གཞན་བྱམས་བ་དཀོན་མཆོག་རིན་ཆེན་མཆོག་ནི་སྤར་བོད་
གྱི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་གྲགས་བ་བསོད་ནམས་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲུལ་སྦྱ་བལྟས་པ།
སྦྱ་རྒྱུང་དུས་ནས་ཡོན་ཏན་ལ་དད་བརྩོན་ཆེ་ཞིང་། དབྱུལ་པོངས་དང་དམན་བ་རྣམས་ལ་
ཐུགས་བརྩེ་དང་སྦྱིང་རྩེ་ཆེ་བའི་བྱམས་སེམས་ལྟན་བས་ཀྱན་གྱི་བཀྱར་ཡུལ་དུ་སྦྱར། ཡི་གེ་
འབྲི་སྟོག་སྤྱོད་སྦྱབས་སྦྱིང་དུས་ཆེ་ལ་ཐུགས་རིག་ཤིན་ཏུ་སྦྱེན། དབྱང་ལོ་བཅུ་ཡས་མས་སུ་
འཕགས་ཡུལ་གྱི་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ནགས་གྱི་རིན་ཆེན་དང་། ལོ་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ། བྱང་
བདག་པོ་རིག་ལྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་སོགས་བསྟེན་ནས་སྤྱེ་སྤྱོད་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྤྱེ་
བཞི་སོགས་རིག་གནས་སྦྱི་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསོ་བ་རིག་བ་ལ་སྦྱངས་བ་མཐར་ཕྱིན་མཛད་
བས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་དར་རོ་ཅོག་གི་གསོ་དབྱང་མཐའ་དག་ལ་མཁྱེན་བ་རབ་
ཏུ་བརྟས་བའི་སྦྱན་གྲགས་ས་སྤྱིང་ཁྲུག། སྟོབ་མ་རྣམས་ལ་བྱམས་ཤིང་ཐུགས་བརྩེ་ཆེ་བས་
ཡོན་ཏན་བྱམ་བ་གང་བྱའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱབས། ཉན་བ་ལ་སྦྱིང་རྩེ་དང་རང་རྒྱུད་འཇམ་ཤིང་
མཆོག་དམན་དབྱེར་མེད་དུ་འབད་བས་གསོ་བར་མཛད། གསོ་དབྱང་གྱི་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱུད་

བཞིའི་འབྲེལ་བ། རོ་མཚར་སྤྱི་སྤྱན་ཅ་མདོའི་འབྲེལ་བ་སྤྱན་བརྒྱད་དོ་རྗེའི་ཆོག་ཀྱང་སོགས་སྤྱན་
དཔེ་མང་པོ་བྲག་རྩོམ་མཛད་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཐད་བྱང་བདག་པོ་
རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གི་བཞེད་སྟོལ་བྱུན་མོང་མིན་པ་རྒྱུན་འཛིན་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བར་བྲག་
རྗེས་ཤིན་ཏུ་ཆེདོ། འབྲངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆིགས་མ་རྙེད་བྱང་དམ་པ་འདི་ཉིད་བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་
གྲགས་བཟང་གི་ཐུགས་སྤྲས་ཡིན་པས་བོད་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པར་སྤང་།
མིའི་ཐངས་གངས། མི་ཐངས་ཅས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
མིའི་འདྲ་རིས། མིའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་རི་མོའི་ལམ་དུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་རི་མོ་བ་རང་
ཉིད་ཀྱི་འདྲ་རིས་བཅས་ཚུད་ཡོད། འོན་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི་རོ་གདོང་འདྲ་རིས་ཡིན། མིའི་འདྲ་རིས་
འབྲི་སྐབས་མིའི་བྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདྲ་པོ་འབྲི་དགོས་པ་མ་ཟད། རང་སེམས་ཀྱི་གཤེས་
ཀའི་བྱང་ཉགས་ཀྱང་མཆོན་ཐུབ་པ་འབྲི་དགོས།
མིའི་ནད་པལ་བ་བཞི། མིའི་ལུས་ལ་ཕོག་སླ་བའི་ནད་པལ་བ་སྟེ་རྩྭ་དང་། མཁྲིས་པ། བད་ཀུ།
འདྲེས་པ་བཞིདོ།
མིའི་གནས་སྐབས་ལྟ། གྱིས་པ་དང་། གཞོན་ཀྱུ། དར་ལ་བབ་པ། བར་མའམ་དར་ཡོལ། ཆན་པོ་
བཅས་སོ། ཡང་ན། གྱིས། གཞོན། ཡང་ཆོ། ཆན། སྤོན་ལྟ།
མིའི་དབང་པོ། [མདོན] རྒྱལ་པོ།
མིའི་དབང་བྱུག [མདོན] ① རྒྱལ་པོ། ② སངས་རྒྱས།
མིའི་བཅན་པོ། མིའི་རྒྱལ་པོ།
མིའི་ཡུལ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསུམ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་རྒྱལ། ཁམས་རྒྱལ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་ཐུན།
མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྟེ་བ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ནང་གཤེས། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་བྱང་
པར་ཅན་གང་ཞིག་འཛམ་བྱའི་སྤིང་པ་ལྟ་བུའི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དེ་མིར་ལན་གཉིས་
སྟེས་ནས་སྤིང་དེ་ཉིད་དམ་ཤར་བྱུང་གང་བྱང་དུ་སྟེས་ནས་སྤང་ན་ལས་འདའ་བཤོ།
མིའི་རིགས་པ་བཅུ་བཞི། ཀྱང་ཐང་། ཉ་བ། ཐང་ཆེན་བ། ཤིང་རྩ་པ་སྟེ་རྒྱལ་རིགས་བཞི། ནགས་ན་
གནས་པ། ཁྲིམ་ལ་གནས་པ། དཀའ་ཐུབ་པ་སྟེ་ཐུམ་ཐེའི་རིགས་གསུམ། ཡིག་མཁན། ཆོང་བ།

སྒྲན་པ་སྟེ་རྗེ་རིགས་གསུམ། ས་གཞི་མོ་བ། བ་ལང་སྐྱོང་བ། འཇིམ་ལས་བ། བྱིས་གནས་བྱེད་
པ་སྟེ་དམངས་རིགས་བཞི་རྣམས་སོ།།

མིའི་ལང་ཆོ་བྱུག་རྒྱུ་ལག་བྱུང་བ། བྱིས་བ། གཞོན་བྱ། དར་ལ་བབ་བ། བར་མ། གན་པོའོ།།

མིའི་ལུས་ཀྱི་གཟུགས་ཡུལ་བྱུག་ནང་གི་ས་ཆུ་མེ་རྒྱང་ཁྱེད་ཁྱེད་བཅས།

མིའི་གཤིས་ཆོས་ཁོ་དབང་། མིའི་གཤིས་ཆོས་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

མིའི་གསོན་དཔེ། དབྱེན་ཡིག་གི་སྒྲ་སྒྲུང་ལ་མེ་ཉེལ་ཞེས་པ་དང་། དེའི་དོན་ངོ་མ་ནི་གཟུགས་
དབྱེབས་ཀྱི་མ་དཔེ་ཞེས་པ་ཡིན། དེང་སྐབས་སྒྲ་རྒྱུ་མཁའ་མཁས་པ་ཆོས་རི་མོ་དང་འབྲུང་བརྟན་
གསར་ཚུལ་བྱེད་སྐབས་མིའི་གསོན་དཔེ་དབྱེད་གཞིར་འཛིན་ནས་གཟུགས་བརྟན་སྒྲན་གྱི་
ཡོད། མིའི་གསོན་དཔེ་ལ་གྲོན་གོས་ཡོད་པའི་མི་དང་། ལ་གཟུགས་རྒྱང་པའི་མི་གཉིས་ཀ་
རྒྱུད་ཡོད། དེ་ནི་རི་མོ་འཕམ་འབྲུང་བརྟན་གྱི་ལག་རྩལ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་བྱེད་པར་མེད་དུ་མི་བྱུང་བའི་
དགོས་པ་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་ལྷ། འཆོ་བའི་ལྷ། སྤང་བའི་ལྷ། སྐྱོབ་པའི་ལྷ། འགྲོགས་པའི་ལྷ། འགོ་བའི་ལྷ།

མི་ལྟ། མི་ལྟ་སྤང་གི་བསྐྱས་མིང་།

མི་ལྟ་སྤང་། ① མི་གཟུགས་སྤང་གི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བོད་སྤང་སྤང་དང་། མི་སྤང་། ལུས་
རྒྱུང་བ་བཅས་སོ།། ཞལ་ཆད་བྱུག་པ་སྟེ། ཞལ་ཆད་རེར་སོར་སོ་བརྩུ་གཉིས་བཅིས་པས་
བསྐྱེམས་སོར་སོ་བརྩུན་ཅུ་དོན་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། སྐྱོམ་ཞིང་སྤང་བ་མི་ལྟ་སྤང་གི་ཆད་ཅེས་སོ།།

② [མངོན] ཁྱབ་འབྱུག་

མི་ལྟ་གཏུང་བྱུག་ སེ། ལྷ། ལྷོང་། ལྷོང་། དབྱ། འབྲུ་སྟེ་སྒྲ་ནས་མཆེད་པའི་པོད་ཀྱི་རིགས་བྱུག་

མི་ལྟ་ལྷོང་བྱུག་ མི་ལྟ་གཏུང་བྱུག་དང་དོན་གཅིག་

མི་ལྟ་རིན་ཆེན། མི།

མིར་ཁི། [སོག] བརྒྱལ་གཞེར་ཉེ། ལྷ་དེའི་ལྷ་གྱི་མིན་བུ་བཞུགས་ནས་སྐོ་བྱུང་དུ་མགོ་གཞེར་ནས་
བརྒྱལ་བར་འགྱུར་བའི་ནད་ཅིག་

མིས། མི་ཡིས།

མིས་སྟོངས་ཁང་རོ། སྟོང་མཁན་གྱི་མི་མེད་པའི་ཁང་སྟོང་གི་མིང་ཡིན།
མིས་འཁོད་པ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual calling ཟེད།
མིས་བཅོས། མིའི་ལག་རྩལ་གྱིས་བཅོས་པ། མིས་བཅོས་འཁོར་སྐད། མིས་བཅོས་གཙང་པོ།
མིས་བཅོས་འགལ་རྒྱུ། བྱ་བ་ཅི་རིགས་ལེགས་བྱུང་བྱུང་བར་རང་བྱུང་འགལ་རྒྱུ་མིན་པའི་མི་
གཞན་གྱིས་བསམ་བཞེན་དུ་འགོག་རྒྱུ་བཅོས་པ།
མིས་ལན་སྟོག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual answering ཟེད།
སྟེ། ① མཚམས་དང་། མཐལ། འདི་ནས་རྒྱལ་མཚམས་གྱི་ས་སྐད་ཐུག་པ། མངའ་ཁོངས་རྒྱ་མཚོའི་
སྐད་ཐུག་གིས་པ། དུས་རབས་སྔ་ཕྱིའི་སྟེ། བང་ལེབ་གྱི་བཅད་ཁའི་སྟེ། ཁང་མཉམ་པ། ② འཕྲོ་
མ་དང་། ཞོར་མའམ། དང་། ཞོར་འབྲུལ་བྱུང་རིགས་དེ་སྐད་བཞག་ན་མི་འགྲིག་ རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་
སྟེ་ནས་འབད་བཅོན་སྐད་ལེན་བྱེད་དགོས། ལས་དོན་བྱེད་སྟེ་ལ་སྟོབ་སྟོང་ཡང་བྱེད་པ།
སྟེ། ① ཐ་བྱེད་ཁ། ② ལྷན་བྱའམ་རས་གྱི་མཐལ།
སྟེ། ལྷགས་རིམ་མཐའ་སྟོར་ སྟོར་དབྱིབས་གྱི་སྟེ། འཁོར་ལོའི་སྟེ། སྟོང་བྱེད་གྱི་སྟེ།
སྟེ། འཛིན། གསེར་གྱི་རི་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། རོས་སྟེ་དཔག་ཚད་དུག་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་རི་ཐམས་ཅད་གྱི་མཐའ་སྟོར་དུ་ཡོད་པའི་སྟེ་དགའ་ཞིག།
སྟེ་ཁྱི་བཙན་པོ། ① གཉའ་ཁྱི་བཙན་པོ་དང་གནམ་སྟེ། སྟེ། གཉིས་གྱི་སྟེ། བོད་རྒྱལ་གདུང་
རབས་གཉིས་པ་ཡིན་ལ། གནམ་གྱི་ཁྱི་བདུན་དུ་གྲགས་པའི་གཉིས་པའང་ཡིན། བོན་གྱི་ཁྱི་
བརྒྱད་དུ་མཚན་སྟེ་ཆེ་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ② ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཙན་གྱི་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
པའི་སྟེ་ཁྱི་བཙན་པོ། མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་དེའི་སྟེ་ཆེ་བ་དང་། དེབ་དམར་དུ་དེའི་སྟེ་
གཉིས་པ་ཡིན་ཡང་ཆུང་དུས་ནས་འདས་ཞེས་དང་། དབྱིད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟེ་དབྱངས་སྟེ་སྟེ་
བཙན་པོ་དང་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྒྱུ་ཀྱངས་ཡིན་པར་བཤད་དོ།
སྟེ་གུ་དགོན། བྲག་དཀར་ཁྱེ་མའི་སྟོབ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩོམ་འགས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྟོན་ཅམ་དུ་

བཏུབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནུ་
ཅོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་གུ་ལུང་། བཀ་ཆེན་རྟ་ཡ་རྟ་རས་བྱག་བཏུབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་པོ་དང་སྤྱོད་ཁུལ་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་སྤྱོད་ཅོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་གེ་ ཟས་ཀྱི་འཆོ་བ་དབུལ་བའི་དུས་སྐབས། ཐན་པ་འགོག་སྒྲུབ་པར་བརྟེན་ཡུན་རིང་ཆར་པ་ས་
བབ་ཀྱང་ཡུལ་ལུང་ལ་ལྷ་གེ་བྱུང་མེད། ལྷ་གེའི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ལྷག་གཟུང་རྩིས་སྤྱོད་པ་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་ལྷག་
ལྷ་གེ་བསྐྱེད། [མདོན] ཐན་པ།
ལྷ་གེ་ལངས་པ། ཟས་གོས་ཀྱི་འཆོ་བ་དབུལ་བ།
ལྷ་གེའི་ཉམས་ཉེས། བཟུང་བཏུང་མེད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱུལ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པ།
ལྷ་འགམ། མཐའ་དང་ཉེ་འགམ། སྤྱིང་ཐན་ཀྱི་ལྷ་འགམ་དུ་རྒྱ་བུ་མང་པོ་ཡོད།
ལྷ་འགམ་དབུང་འཇལ། སྤྱིང་སྤྱོད་འཇལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྤྱོད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱོད་དུ་marginal check ཟེད།
ལྷ་འགམ་ཆེད་སྤྱོད། སྤྱིང་སྤྱོད་འཇལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱོད་དུ་marginal test ཟེད།
ལྷ་འགམ་ཞིབ་སྤྱུར། སྤྱིང་སྤྱོད་འཇལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤྱོད་དུ་marginal check ཟེད།
ལྷ་ཙོར། [ཆིང] ① རུབ། ② ཁ་གཏོང་བ། ③ སྤྱོད་ཙོར་སྤྱོད་པ།
ལྷ་ཙོར་ཆ། [ཆིང] སྤྱོད་ཙོར་ཆ།
ལྷ་ཙོར་ཚུགས་མེད། [ཆིང] རོ་ཆ་མེད་པ།
ལྷ་ཚུ། འབྲི་ཚུའི་ཡན་ལག་ཅིག་ མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡུལ་རྩུ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཀྱི་རྩ་སྟོད་ཅོང་དུ་ཡོད།
ལྷ་ལྷང་རིགས་ལྷ། ལྷ་ཟེ་ལྷང་གྲུ་དང་། བ་ལྷ། ལྷོང་རོས། ལྷ་ལྷང་དཀར་པོ། ལྷ་ལྷང་ནག་པོ་བཅས་
ལྷའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གྲང་བ་མིའི་ཉེ་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་རི་བོ་མ་ལ་ཡའི་

དགའ་འབྲེལ་ལས། ལུ་ཟླ་ལྷ་འཁྲུང་དེ་བཞིན་དུ། བ་སྒྲ་ལྷོང་རོས་ལུ་ལྷ་འཁྲུང་དགའ། འག་པོ་ལྷ་འཁྲུང་
གྲུ་རིགས་ལྷོ། ཞེས་སོ།
ལུ་ཏིག་ [ལེགས།] རིན་པོ་ཆེའི་བྲེ་བྲག་ཕྱོལ་བ་ཅན་ཏེ། འང་གསེས་ལུ་དབྲེ་ན་རིགས་རྒྱག་མཆིས།
རོ་བསྐྱ། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་བས་སྒྲ་སྒྲོན་གསོ། ཅ་དགར་གྱི་ནད་སེལ། དུག་ནད་ལ་མན
ལུ་ཏིག་སྐྱེ་གནས། ཉ་བྲིས་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ལུ་ཏིག་ཐུག་ཁོག་ [ཡུལ།] ལྷ་འཛོད་ཀྱི་ལྷ་མ་གྱི་མགོ་རྒྱུན་ཞིག
ལུ་ཏིག་ཐེང་བ། ལུ་ཏིག་སྐྱར་ལ་བརྒྱས་པ།
ལུ་ཏིག་འབྲུ། རིན་ཆེན་ལུ་ཏིག་གི་དོག་པོ།
ལུ་ཏིག་མ། [མཛོན།] ཉ་ལྷེ་བས།
ལུ་ཏིག་ཆེས་བྲ། ལྷག་ཚུགས་ཏེ་ཆེས་བྲ་རྒྱལ་སྐྱར་ལུ་བྲེ་བྲག་ཅིག
ལུ་ཏོ་བ། ལུ་ལྷོ་བ་དང་འབྲ།
ལུ་ཏིག་བཅན་པོ། རྒྱལ་པོ་ལུ་ཏིག་བཅན་པོ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།
ལུ་ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་ ལྷ་འཁྲུང་
ལུ་ལྷོ་བ། ལྷོ་སྒྲིང་བའི་སྒྲིང་པོ།
ལུ་སྐྱེགས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་སྐྱེལ་ས་གནས་ལུ་མི་འཛིན་ཞིང་ལྷ་བ་བཀར་བཀྲགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་
བཞེ་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཆོས་ལུགས་མཁན།
ལུ་སྐྱེགས་ཀྱི་སྐྱོན་བ་དུག་སྐྱོན་བ་རྩོགས་བྲེད་དང་། གནག་ལྷས་ཀྱི་བྲ། ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། མི་
མམ་སྐྱེའི་ལུ་བ་ཅན། ཀ་ཏའི་བྲ་ལོག་ཅན། གཅེར་བྲ་བ་གཉེན་ཀྱི་བྲ་བཅས་དུག་ཡིན།
ལུ་སྐྱེགས་ཀྱི་སྐྱོན་བ་དུག་གསུམ་བཅོ་བརྒྱད། རྟོག་གི་བ་དུག་ རྩེས་ལུ་སྐྱོགས་བ་དུག་ སྐྱོམ་པར་
འབྲུག་བ་དུག་ དེ་ལས་དང་པོ་ནི། ༡ ཀྱུན་ཏུ་རྒྱ། ༢ གནག་ལྷས་ཀྱི་བྲ། ༣ སྐྱ་འདོད་ཀྱི་བྲ། ༤
ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། ༥ མི་མམ་སྐྱེའི་ལུ་བ་ཅན། ༦ གཅེར་བྲ་བ་གཉེན་ཀྱི་བྲ་སྐྱེ་དུག་གོ
གཉིས་པ་ནི། ༧ བྲ་མེ་རྒྱ་རྒྱལ། ༨ བྲ་མེ་བཟང་ལྷན། ༩ བྲ་མེ་གཞལ་འདེགས། ༡༠ བྲ་
མེ་ཆངས་པའི་ཆོ། ༡༡ བྲ་མེ་བསྐྱེའི་སྐྱེད་པོ། ༡༢ བྲ་མེ་དཔར་པོ་སྐྱེ་དུག་གོ གསུམ་པ་ནི།

༡༣ བདེ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ལྷག་སྟོང་། ༡༤ སྐྱ་ཅལ་ཤེལ་གྱི་བྱ་རིང་འཕུལ། ༡༥ ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་
བཟང་། ༡༦ བཅ་ཟེ་བྱེད་ཀུན་རྒྱལ། ༡༧ སྟེང་རྒྱལ་འོད་སྤང་རལ་བ་ཅན། ༡༨ བར་སྟོང་ཉོན་
མོངས་མེད་དང་བྱག་གོ

སྐྱ་སྟེགས་ཅན། ཕྱི་རོལ་བ།

སྐྱ་སྟེགས་ཅན་ཞུགས་པ། སྐྱ་སྟེགས་པའི་ལྷ་བ་མ་དོར་བཞིན་དུ་བསྟེན་རྫོགས་སྒྲངས་ནས་ཕྱི་ནང་
གཉིས་ཀའི་གལ་དུ་འཆང་བའོ།

སྐྱ་སྟེགས་གཅེར་བྱ་པའི་དོན་དགྲ། སྟོག་གང་ཟག་སྟོམ་པ། དེས་པར་ཤ་བ། འཆིང་བ། ལས། སྟོག་
པ། བསོད་ནམས། ཐར་བའོ། དེ་ནི་ཆིག་གི་དོན་དགྲ་དང་དོན་གཅིག་གོ

སྐྱ་སྟེགས་རྟག་ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་གངས་ཅན་པ། ཆངས་པ་བ། བརྟ་སྟོང་པ། དེག་བྱེད་མཐའ་བ། གསང་
བ་པ། རྩབ་འབྲུག་པ། རྒྱལ་དཔོག་པ། ཞི་བ་པ། བྱེ་བྲག་པ། དེག་པ་ཅན་པ། ཟད་བྱེད་པ།

སྐྱ་སྟེགས་རྟོག་གོ་བ་བྱག་ ཀུན་ཏུ་རྒྱ། གནག་ལྷས་ཀྱི་བྲ། སྐྱ་འདོད་ཀྱི་བྲ། ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན།
མི་པམ་སྐྱའི་ལྷ་བ་ཅན། གཅེར་བྱ་བ་གཉེན་ཀྱི་བྱ་དང་བྱག་གོ

སྐྱ་སྟེགས་སྟོན་བ་བྱག་ ལྷ་ཀྱ་བྱབ་པ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་སྟོབ་དཔོན་རྫོགས་བྱེད་
དང་། གནག་ལྷས་ཀྱི་བྲ། ཡང་དག་རྒྱལ་བ་ཅན། མི་པམ་སྐྱའི་ལྷ་བ་ཅན། ཀ་ཉའི་བྱ་ལོག་ཅན།
གཅེར་བྱ་བ་གཉེན་ཀྱི་བྱ་སྟེ་བྱག་

སྐྱ་སྟེགས་པ། ཕྱི་རོལ་བ།

སྐྱ་སྟེགས་པ་གཉིས། ཆད་ལྷ་བ་དང་རྟག་ལྷ་བ།

སྐྱ་སྟེགས་པའི་ལྷ་བ་ངན་བ་བཅུ་བྱག་ བདག་འདས་པའི་དུས་ན་བྱུང་མ་བྱུང་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་
དང་། འདིག་རྟོན་རྟག་མི་རྟག་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་མིན་བརྒྱད་སྟོན་མཐའ་ལ་བརྟེན་བ་དང་། དེ་
བརྒྱད་མ་འོངས་པ་ལ་སྐྱར་བའི་ཕྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་བ་བརྒྱད་དེ་བཅུ་བྱག་

སྐྱ་སྟེགས་པམ་བྱེད་ཀྱི་མཆོད་རྟོན། ཆོ་འབྲུལ་མཆོད་རྟོན།

སྐྱ་སྟེགས་བྱེད་པ། མཛོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་རྟོག་གོ་ལ་བྱང་བ་དུ་མས་རང་རང་གི་སྟོས་དབྱེད་ནས་
ཐར་བ་དང་མཐོ་རིས་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཉན་ཆིགས་ཀྱི་

རིགས་པ་བཞེད་པའི་གཞུང་སྣ་ཚོགས་བཅས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲུགས་བྱེད་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའ་དར་བར་བྱས།
སྤྲེའུ། སྤྲེའུ་ཉིག་སྤྲེའུ་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཤར་ས་ཁུལ་ཚུ་བོ་དང་མཆོའི་ནང་ནས་སྤྲེའུ་པའི་རིན་པོ་
ཆའི་རིགས་ཤིག།
སྤྲེའུ་ལི། མི་ཐེ་ལ་དང་འབྲ།
སྤྲེའུ་ག་པ། [རྟེན] བཞོ་བཤའ་བྱ་བ།
སྤྲེའུ་མཐའ། མཐའ། ཉམ་མཁའི་སྤྲེའུ་མཐའ། ཞིང་གའི་སྤྲེའུ་མཐའ། མོང་གི་སྤྲེའུ་མཐའ།
སྤྲེའུ་མཐའ། རྒྱུ་མཐའ་དང་འཕྲོ་མཐའ། རྒྱལ་ཁའི་རང་སྤྲེའུ་མཐའ་དེ་མཁའ་དུ་སྤྲེའུ་བ།
སྤྲེའུ་མཐའ་དུ་སྤྲུག་པ། མོག་ཁྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤྲེའུ་པའི་ཆེད་སྤྲེའུ་པ་སྤྲེའུ་
ཅིག་སྤྲེའུ་དེ་ཉིན་སྤྲེའུ་continue waiting ཟེད།
སྤྲེའུ་མཐའ་བྱེད་པ། མོག་ཁྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤྲེའུ་པའི་ཆེད་སྤྲེའུ་པ་སྤྲེའུ་
ཅིག་སྤྲེའུ་དེ་ཉིན་སྤྲེའུ་resume ཟེད།
སྤྲེའུ་མཐའ་ཆེད་སྤྲེའུ་ མོག་ཁྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤྲེའུ་པའི་ཆེད་སྤྲེའུ་པ་སྤྲེའུ་
ཅིག་སྤྲེའུ་དེ་ཉིན་སྤྲེའུ་continuation test ཟེད།
སྤྲེའུ་དང་ཁ་ད་ཆད། [རྟེན] མཐའ་དང་ཁ་མཐོ་དམན་མཉམ་པར་གང་བ།
སྤྲེའུ་དོ། ཞིང་ཁའི་བར་འགྲམ་གྱི་དོ་ཅོག་གམ་དོ་བྱང་།
སྤྲེའུ་བ། འདི་ཉིད་ཀྱིས་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་བྲའ་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༩ ལོར་བོ་དོང་ཨའི་དཔོན་པ་བྲག་བཏག་
སྤྲེའུ་པའི་བྲག་རྒྱ། རིན་པོ་ཆའི་དོ་ལྷ་གང་བར་མ་ཤི་ཡིག་དྲུག་རང་བྱོན་ཡོད་པ་བོད་རྒྱལ་ལྷ་མོ་ཐོ་ཐོ་ཐོ་
སྤྲེའུ་སྤྲེའུ་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་བྱངས་པ་ནང་པའི་ཉེན་རྟོན་གི་གས་ཤིག།
སྤྲེའུ་ནས། རྒྱུ་མཐའ་པའི་དོན།
སྤྲེའུ་ནི། [ལེགས] སྤྲེའུ་བ།
སྤྲེའུ་ཐེ་བཅན་པོ་རྒྱལ་པོ་སྤྲེའུ་ཐེ་བཅན་པོ་དང་དོན་གཅིག་
སྤྲེའུ་འབྲམས། རྒྱུ་འཇགས། རིམས་ནད་ཀྱི་མཆེད་སྤྲེའུ་འབྲམས་སྤྲེའུ་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས།

ལྷ་འབྲེལ། ཞིང་ག་སོགས་འདིའི་མཐའ་དང་དེའི་མཐའ་པན་ཚུན་འབྲེལ་ཞིང་ཡོད་པ།
ལྷ་འབྲེལ་དེ་མོ། ལོ་རྒྱུས་སམ། ཡང་ན་དོན་རྒྱུན་ཞིག་གོང་འཕེལ་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་མཆོན་པའི་སྒྲོ་
ནས་ལྷ་འབྲེལ་ཉེ་བྲེས་པའི་དེ་མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་རྒྱུན་མཐུན་རང་བཞིན་དང་། ལོ་
རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱི་བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། ལྷ་འབྲེལ་དེ་མོ་ཞེས་པ་དེ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་
འགོར་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། གཙོ་བོ་རྩོམ་རིག་བཙུམ་བྱ་དང་། དམངས་ཁྲིད་སྐྱེད་གཏམ། ལོ་རྒྱུས་
སྐྱེད་གཏམ་སོགས་བརྗོད་བྱས་བྱས་ནས་དང་ཐོག་གཞི་འཛིན་པའི་དཔེ་ཆ་དེ་སྤྱིར་སྤྱད་བྱས་
རྗེས། གཞི་ནས་དེ་མོའི་ལམ་དུ་འགོད་པ་དང་། གནས་ཚུལ་དུམ་བུ་རེ་མཆོན་པའི་དེ་མོ་དེ་འབྲི་
དགོས་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་མདུན་དང་གནས་ཚུལ་གྱི་ལོ་རིམ་ལྟར་འགོ་མཐུག་མཐུད་ནས་འབྲི་
དགོས། སྤྱིར་བཏང་སྒྲགས་བཅད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དང་སྒྲུབས་འགར་ཆོན་ཁ་དང་པར་རིས་
བྲས་ཀྱང་འགྲིག།

ལྷ་མེད། རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན། མཐའ་དང་མཆམས་མེད་པའི་དོན་ཡིན།
ལྷ་མེན། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྗེས་བསེལ། ལུས་པས་དུག་ནད་དང་། མཛེ་
ནད། རྒྱ་མེད། བགས་ནད་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བེ་ར་ཀ། ལྷ་མེན། རྩ་ལྷ་སྟེ།
རྒྱལ་པོ་འབྲེལ་བ། རྩ་ལྷ་སྟེ། རྒྱལ་པོའི་ཚད་པན། བེ་རྩ་ཀ་ཀ། རྣམ་གསལ་སྤྱིས་བཅས་སོ།།

ལྷ་མེན་མདོག་ཁ་དོག་སྒྲོ་ནག།
ལྷ་ཅེ་དགོན། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་པ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།

ལྷ་ཆོགས། ཞིང་ཁའི་མཐའ་མཆམས།
ལྷ་ཆོགས་ཅན། [མདོན] ཞིང་ཁ།
ལྷ་ཁྱེད། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཐང་སྤུ་ཙུང་ལི་ཉིན། འདི་ཐང་ཤིལ་ཙུང་གི་བུ་ཡིན། ཁང་
ཆིང་ལོ་དང་བོ་ལྷགས་སྐྱེད་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡ ནས་ལོ་བཞི་པ་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤

བར་སྤྱིད་དབང་བཟུང་།
ལྷ་བཞི། དངོས་པོའི་མཆོན་ཉིད་ལ་སྤྱོདས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ལུགས་ཤིག་སྟེ་

[illegible]

ལྷག་སྒྲོ། [ཆིང] གཡོ་ཐོག་གཞན་གྱི་ལྷག་སྒྲོ་ས་རང་ཉིད་བསྐྱུ།
ལྷག་སྒྲོ་བྱ་ནས། [ཆིང] གཡོ་སྐྱུ། ལྷག་སྒྲོ་བྱ་ནས་ཚུང་བར་བྲ།
ལྷག་གྲ། [ཡུལ] ལྷག་རོན་ནས་འང་གྲ།
ལྷག་གཏམ། སྤུ་ནང་དུ་རྒྱ་ལོར་ཡོད་བཞིན་དུ་ཁ་ནས་སྤང་གཏམ་མང་པོ་བཤད་བའོ།
ལྷག་པ། ① [ཐ་མི་དད་པ] ལུ་སྐྱག་པའམ་ཐབས་ཟད་པ། ཡིད་ལྷག་པ། གཉི་ལྷག་ ② སྤྱ་རིགས་
ཟ་བའི་སྤོན་བྱ་སྤེལ་ཟེར་བ། བོས་ལྷག་བལ་ལྷག་
ལྷག་ལྲ། སྒྲིག་རྒྱུ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཟ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་worm ཟེར།
ལྷག་མ། འབྲུ་ལྷག་པ།
ལྷག་ཟ། རིམ་གྱིས་ཉམ་ཟ་བྱེད་པ། མངའ་བདག་ནང་ཁུལ་དུ་ཕན་ཚུན་ལྷག་ཟ་བྱེད་པ། རྒྱལ་ཁབ་
གཞན་གྱི་མངའ་ཁོངས་ས་ཆར་བཅན་འཇུག་ལྷག་ཟའི་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ།
ལྷག་ཐོས་རང་བཞིན་གྱི་བསྐྱུ་བཀོལ། དར་བུལ་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ཟ་བ་བཞིན་དུ་དལ་པོའི་སྒོ་ནས་
བསྐྱུ་བ་དང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པ།
ལྷག་རི། ལྷ་ཤིང་སོགས་ཕན་ཐོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད་པའི་རི།
ལྷག་ཤ ཐོག་ལྷ་གས་ཤི་བའི་ཤ་ལ་ཟེར། ཡུལ་སྐྱད་ལར་ ལྷག་རྗེད་ཡང་ཟེར།
ལྷག་ཤི ལྷ་གས་ཤི་བ། གངས་ཆེན་བབ་སྟེ་ལོར་བྱུགས་རྣམས་ལྷག་ཤི་ཐེབས་པ།
ལྷང་ག་ནག་མོ། འབྲུ་ཞིག་གི་མིང་།
ལྷན་བསྐྱལ། སངས་རྒྱས་མི་འབྱོན་པའི་བསྐྱལ་བ།
ལྷན་ཁ། ཆོན་སྒྲ་ཆོགས་འབྲེས་སྤྱོད་བྲས་པའི་ནང་དུ་སྐྱག་ཆ་བསྐྱེས་པ་ཡིན་ན་ལྷན་ཁ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད།
ལྷན་ཁང་། ① ལྷན་པའི་ཁང་བྲ། ② ལྷན་ནག་ འོག་ཁང་ལྷན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྒྲོན་མེ་ཞིག་སྤར་བ།
ལྷན་ཁོད། ལྷན་པའི་ནང་།
ལྷན་གླིང་། ① ཉི་འོད་གྱིས་མི་བྲབ་པའི་ས་ཆ། ② ཆོས་ལུགས་པས་བཤད་པའི་ཆོས་མི་དར་བའི་གླིང་།
ལྷན་ཅན། ① སྒོ་མིག་བད་ཀན་གྱིས་འགགས་ནས་ལུང་བ་མང་ཞིང་དབྱགས་མི་བདེ་བ་ཞིག་ ② སྤྱ་

གཅན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཐུན་འཛོམས། [མདོན] ① རྒྱ་བ། ② ཉི་མ།

ཐུན་འཛོམས། ཐུན་པས་མགོ་འཛོམས་པའམ། མི་གསལ་བར་གྱུར་བ། རྒྱང་དོར་གྱི་བྱ་གཞག་ལ་
རྒྱོ་ལྗོངས་ཐུན་འཛོམས་སུ་གྱུར་བ།

ཐུན་དོ། ཐུན་པའི་ནང་ཆོད་ལྟའི་ཆེད་འཕངས་པའི་དོ། འག་ཕྱག་ལ་ཐུན་དོ་གཅིག་འཕངས་ནས་
སྤབས་ལམ་རིང་བྱུང་གི་ཆོད་ལྟ་བ།

ཐུན་ནག་ནག་ཁུང་། ཐུན་ནག་འདོམ་འཇལ།

ཐུན་ནག་དགོན་པ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མེ་ཉོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཐུན་ནག་མདའ་འཕེན། དཔེགས་ཡུལ་མི་མཐོང་བར་བྱ་བ་སྦྱབ་པའི་དཔེ།

ཐུན་ནག་སྒར་ཉུལ། ནག་ཁུང་དུ་ལག་པ་ཡུལ་ཡུལ་བྱས་ཏེ་དངོས་པོ་འཆོལ་བ་ལྟར་ཆ་མེད་རྒྱས་
མེད་གྱི་ལས་ཀ་རྣམས་ཆོད་དཔག་གིས་བྱེད་པའི་དཔེ། ཐོན་སྐྱེད་གྱི་ལས་འགན་གསར་བ་

རྣམས་ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ལས་ཐུན་ནག་སྒར་ཉུལ་ལྟར་བྱེད་མི་རུང་།
ཐུན་པ། གཞུགས་མི་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཁ་དོག་ནག་པོ། དཔེར་ན་མཆན་མོ་ལྟ་བུ་ནང་ན་ཡོད་པའི་

གཞུགས་མིག་ལ་སྤང་མི་བྱབ་པའོ། ཐུན་པ་སེལ་བར་སྒྲོན་མེ་དགོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཀྱན་ཁེབས་དང་། ཁེབས་པ། མཁའི་པགས་པ། སྤྱིབ་པ། ཉིན་མཐར་བྱེད། ཉིན་མོའི་སྒོ་དང་།

འཕེབས་པ། རྫོང་བྱེད། སྤང་མེད། མི་མདོན་པ། མི་སྤང་བ། མི་གསལ་བ། ཐུན་འཕྲིགས། ཐུན་
ནག་སྒྲག་བྱལ། མཆན་མོའི་གོས། རབ་རིག་ཤེ་ཐུན་བཅས་སོ།

ཐུན་པ་ཅན། [མདོན] ① སྤྱ་གཅན། ② མཆན་མོ།

ཐུན་པ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ། འདི་ནི་ང་རྒྱལ་ལ་གསུམ་བྱེ་བའི་གཞན་གཉིས་ཀའི་འཇུག་བྱེད་དོ། དེ་
ཡང་དཔེར་ན། བྲམ་ཟེ་ཁྱོ་ཀ་གཅིག་ལ་རྒྱང་མ་བྲམ་ཟེ་མོ་ཞིག་དང་དམངས་མོ་ཞིག་སྟེ་གཉིས་

ཡོད་ལ། བྲམ་ཟེ་མོ་ལས་བྱ་བ་ཅུ་གཅིག་བཅས་ཤིང་། དམངས་མོ་ལས་བྱ་ལྔ་བཅས་པ་ལྟ་བུ་
སྟེ། དེ་ལས་བྲམ་ཟེ་མོ་ནི་སྤྱིང་སྟོབས་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། བྱ་བ་ཅུ་གཅིག་ནི་དབང་པོ་བཅུ་

གཅིག་ལྟ་བུ་དང་། དམངས་མོ་ནི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཅན་གྱི་ང་རྒྱལ་དང་། བྱ་ལྔ་ནི་དེ་ཅམ་ནི་

ནམ་པར་འགྱུར་བ་ཅན་གྱི་ར་རྒྱལ་དང་། འུ་ལྷ་ནི་དེ་ཙམ་ལྷ་ལྷ་བྱུངོ། བཅ་ཟེནི་ཕུན་པ་ཅན་གྱི་
ར་རྒྱལ་དང་། རྒྱུང་མ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བརྟེན་སའམ་འབྲུག་ས་ལྷ་བྱུ་ཡིན་ཟེར།
ཕུན་པ་བྲག་པོ། དྲར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས།
ཕུན་པ་ཕུན་ནག། ཕུན་པ་ཕིན་ཏུ་ནག་པ། ཕུན་པ་ཕུན་ནག་གི་དུས་སྐབས་དང་བསྐྱུན་ཏེ་དབང་པོར་
མཆན་འཐབ་བྱེད་པ།
ཕུན་པའི་དགའ། [མདོན] ཉི་མ།
ཕུན་པའི་མདའ་འཕེན། དགག་པ་རྒྱབ་ཡུལ་གྱི་དོན་གསལ་ཁ་མ་བྱས་པར་རང་བཞིན་བྱང་རྒྱལ་དུ་
དགག་པ་བརྒྱབ་པའི་དོན་ཏེ། འོལ་ཆོད་ཕུན་པའི་མདའ་འཕེན་བྱེད་དེ་ལྷན་ལྷ་བྱ།
ཕུན་པའི་ཟ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
ཕུན་པོ། ལྷར་པའི་ཁྲོག་ཕྱོགས། སྤང་ལམ་ཕུན་པོ། བཀས་བཀོད་བརྒྱད་འཛིན་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཕུན་པོ།
ཕུན་སྒྲུལ། [རྟིང] ལྷན་གཏམ་སྤྱི་པའི་དག ལྷ་བདོལ་དང་ཕུན་སྒྲུལ་བསྐྱེས་ནས་གང་བྱང་དུ་བཤད་པ།
ཕུན་པ། ལྷ་གྲེས་མ།
ཕུན་རུབ། ས་རུབ་པ།
ཕུན་རུབ་མ་རུབ། ས་སྤིབ་མ་སྤིབ།
ཕུན་ལམ་སྤོང་བ། སྤིག་ལས་སྤངས་ནས་དཀར་ཕྱོགས་ལས་ལ་འབྲུག་པ། ཡང་ན་ཕུན་དོར་གསལ་
ལེན་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ཕུན་སེལ། [མདོན] ① སྤོན་མེ། ② ཉི་ཁྲུ།
ཕུན་སྤིབ། མཆན་མོའམ་ས་རུབ་པ།
ཕུན་སྤིབས། ཕུན་སྤིབ་དང་འབྲ།
ཕུན་སྤོས། [མདོན] ཉིན་མོ།
ཕུ་ལུ། [རྒྱ] ས་ཞིང་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཆད།
ཕུར། ཕུ་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་རྒྱུར་བ་དཔེར་ན། ཞིང་གའི་ཕུར། དེ་ལྟ་ཕུར་ཟེར་བ་ལྷ་བྱ་དང་། ཕུར་
སྐམ་མམ་བྱེ་རིལ་སོགས་ཁ་ནང་དུ་ཕུར་ཕུར་བྱེད་པ་དཔེར་ན། རང་སྐལ་དོ་ཡིན་ཡང་ཕུར་

དགོས་ཐེང་བ་ལྟ་བུ།

ལུང་གོང་། ① ཁའི་འགམ་བ། ② ཡ་ཁུང་ཡང་ཐེང་ཏེ་ལུང་འགམ་གྱི་གོང་དུ་ཡོད་པའི་གཤོང་བ།
ལུང་གོང་འཕར་ཅ། མགོ་བའི་ལུང་འགམ་གྱི་སྤྱོད་ཚད་གཡས་གཡོན་གྱི་འཕར་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
ལུང་གོང་གཤོང་ས། སྤྱོད་མའི་ལྷེ་ལུང་དང་ན་པའི་བྱ་གའི་ཐད་བར་གྱི་རུས་པ་གོང་གོང་དེའི་མིང་།
ལུང་ཐུག་མཐར་ཐུག་གི་བར་རྒྱུང་།

ལུང་འདུག་ [རྒྱུང་] ལུ་སྟེགས།

ལུང་བ། [ཐད་དང་] མོ་མ་བརྒྱབ་པར་བཅའ་བ། ལུང་སྐྱམ་ལུང་བ། ལུས་པ་ལུང་བ། གྲེ་རིལ་ལུང་བ།
ལུང་ལུང་ [ཡུལ།] ① ཏ་ཤེལ་གྱི་ཡ་མཚུའི་ཤ་རིལ་མོ། ② ཁས་ལྷན་རྒྱབ་ཚུལ།
ལུང་མཛོག་ [ཡུལ།] ཁ་ཚུར་རམ་མཛོག་མགོ་ཁྲ་གས་ནང་གི་ལུང་མཛོག་ ལུ་ལུང་ནང་གི་ལག་ཤེད།
ལུང་མཛོག་གཞུས་པའི་རྣམས་སྟོན། ཁ་ཚུར་རམ་མཛོག་མགོ་གཞུས་ནས་རྣམས་སྟོན་ཐེབས་པ།
ལུལ། ལུལ་པོ་སྟེ། ལྷང་པོ།

ལུལ་ལྟོ་བ། ལུ་ལྟོ་བ་དང་འདྲ།

ལུལ་ལུལ། དགའ་བ་དང་། སྟེག་ཉམས་ཀྱི་གད་མོ་རྒྱུང་རྒྱུང་དགོད་པའི་རྣམ་པ། བཞིན་རས་འཇུ་མ་
ལུལ་ལུལ།

ལུས། ལྷུན། ལས་ཀ་བྱས་དང་གྲེད་བཞིན་པའི་ལུས་མ་ཐུད་ནས་གྲེད་དགོས།

ལུས་ཁང་གསར། ས་ཆའི་མིང་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རམ་རིང་ཚོང་གི་བྱང་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ལུས་ཆེན་སངས་རྒྱས་རེན་ཆེན། གཙང་ཁོར་དགོན་ཨེ་ཤི་ཆོས་ལུན་གྱི་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་
ཡིན། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་བྱ་ལོ་༡༧༥༥ ན་ལོར་སྟག་མོ་སྤྱིང་སྤྱིང་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྐུ་དཔོན་གྱི་སྤྱས་སུ་སྐུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་ཉིད་བརྒྱད་པར་བྱུང་ཆེན་དགོན་མཆོག་སྐོ་
གྲོས་པ་ལས་བསྟེན་པར་ཚོགས། མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཆོའི་པ་རོལ་དུ་སོན་ཏེ་མཁས་བཙུན་བཟང་
པོའི་ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བརྟེན། དགྲུང་ལོ་རེ་གཅིག་པ་སྟེ་བོད་རབ་བྱུང་དགྲུང་པའི་ཆུ་བྱ་
ལོ་ལོ་༡༧༩༡ ན་ལོར་ཨེ་ཤི་པའི་མི་འཇིགས་གདོང་ལུས་བཀྲེགས་པའི་ཁྱི་སྟེང་དུ་འཁོད་དེ་སྤྱི་

གྲུང་ལམ་འབྲས་ཆར་ལྷ་བཙུང་གཅིག་ཙམ་གྱི་སློན་པ་གདུལ་བྱའི་ཐིན་ལས་བསྐྱངས། རབ་
 བྱང་དགུ་པའི་ཤིང་སྤེལ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༨ དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་སྟེང་སྐྱ་གཤེགས།
 ལུས་ཆེན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། གཙང་ངོར་དཀོན་ཨེ་མི་ཆོས་ལུན་གྱི་གདན་རབས་གཉིས་
 པ་ཡིན། ལུས་སྐྱལ་མོ་སྤྱིང་སྐྱུང་ཡབ་དཀོན་མཆོག་ལཟང་པོ་དང་ཡུམ་ནས་མཁའ་སྤྱོད་གཉིས་
 གྱི་སྲས་སྐྱ་རབ་བྱང་བདུན་པའི་ས་པོ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༧ལོར་སྐྱ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་དགུ་
 པར་རྒྱལ་སྲས་ཐོགས་མེད་གྱི་སློབ་མ་དབང་འོད་བཟང་པོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགུང་ལོ་བཅུ་
 གསུམ་ཙམ་ནས་ངོར་སྟོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག། རྗེ་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཆོག་སོགས་བཤེས་གཉེན་
 བཙུན་གཤམ་བཞི་ཙམ་བསྟེན་ནས་མདོ་སྲགས་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཆོད་པ་རོལ་ཏུ་སོན་པར་
 མཛད། དེ་རྗེས་རེད་མདུལ་པའི་བཤེས་གཉེན་བདུན་གྱི་གཙོ་བོ་གངས་ཆེན་ཀུན་དཔལ་ལས་
 བསྟེན་པར་རྫོགས། དགུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཆོས་རྗེ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་ཞལ་
 མཛལ་བ་ནས་བདེ་དབྱེས་གསང་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་རྒྱུད་བཤད་དང་། མན་དག་སྤྱི་དང་
 རྟུང་པར་གསུང་དག་ལམ་འབྲས་སོགས་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པར་གསུངས། བལ་ཆེར་ལུས་སྐྱ་
 བཞུགས། དགུང་ལོ་དང་གཉིས་པར་ངོར་དུ་ཕེབས་སྐབས་ངོར་ཆེན་རིན་ལུངས་པས་གདན་
 དངས་པ་ན་རྗེ་འདིས་དགེ་འདུན་རྣམས་ལ་འཁོར་འདས་དབྱེར་མེད་གྱི་ལྷ་ཁྱིད་སོགས་རྩེ་བ་
 གཉིས་ཆོས་གནང། ཡང་དགུང་ལོ་རེ་གཅིག་པར་ངོར་ཆེན་མངའ་རིས་སུ་ཕེབས་སྐབས། ངོར་
 ཆེན་གྱི་བཀའ་ལྷན་གདན་ས་འདི་ཉིད་དུ་ལམ་འབྲས་སོགས་ཟབ་ཆོས་མཐའ་ཡས་པར་
 གསུངས། དགུང་ལོ་རེ་དགུ་པ་མེ་བྱེ་ལོར་ངོར་ཆེན་གྱི་བཀའ་ལྷན་ངོར་དུ་ཕེབས། ལོ་དེའི་ས་
 ག་རྩེ་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་ངོར་ཆེན་རྫོང་འཆང་ཉིད་གྱི་སྐུ་ཆོས་དང་། རྫོང་རྩལ་བྲ། རྗེ་ས་
 ཆེན་གྱི་ཡིན་པའི་ཐང་ག་རྣམས་གནང་ནས་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་ཚབ་ཆེན་པོར་དབང་བསྐྱུང། དེ་ནས་
 ཆོས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་ངོར་ཆེན་སྐྱ་གཤེགས། རྗེས་གྱི་བྲ་བ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱབས་ཤིང་། རྟུང་
 པར་རྩེ་མེད་ངོར་ལུགས་དབྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་བདུན་གྱི་ཕྱག་ལེན་རྣམ་པར་དག་པའི་ངོར་སྐྱུབ་
 མཆོད་ཆེན་མོའི་རྒྱན་བཙུགས། གཞན་ཡང་ཆོས་རྗེ་འདེམ་བུར་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་གྱི་སྐུའི་ཉིན་
 དུ་ཆོས་རྗེ་ཉིད་གྱི་སྐུ་འད་སྐུ་ཆད་མ་དང་། གསུང་གི་ཉིན་དུ་རྗེ་བཙུན་ས་སྐྱ་ཡབ་སྲས་ལྷ་ཆོས་

མེ་ཉིད་དང་བཅས་པའི་བཀའ་འབུམ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གཙང་ཁང་གི་ནང་དུ་གདུང་ཆ་
བཞུགས་པའི་མཆོད་རྟེན་ཆེ་བ་གསེར་གྱི་སྤྲུམ་པ་དང་། དགོན་པའི་གཤམ་དུ་བྱི་རྟེན་བདེ་
གཤམ་གསུམ་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད། དེ་དེ་ལ་ཡང་གསེར་གདུགས་གསེར་རྟོག་དང་བཅས་པ་རྣམས་
ལོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་གྱི་ནང་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་བྱུང་སྟེ་རབ་གནས་རྒྱུད་སྟེ་དང་མཐུན་པར་
མཛད། སྐྱ་གདུང་རིང་བ་སྟེ་བྱུང་བ་རྣམས། གསེར་སྐྱ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་བཞུགས་ཤིང་།
ལྷག་མ་གདུང་ཐམ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲིལ་བྱེད་ཆེ་བའི་བུན་བཏབ་ནས། བྱེད་བདེ་གཤམ་གསུམ་
མཆོད་རྟེན་བརྒྱད་དང་གཙང་ཁང་གི་འབུམ་པའི་ནང་དུ་བཞུགས། བྱེད་གསེར་ལ་སོགས་པའི་
ན་བཟའ་ཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ཐུགས་སུ་དད་པའི་རྟེན་དུ་བྱིན་པར་མཛད་དོ། ། མེ་བྱི་ལོར་ཁོར་ཆེན་
སྐྱ་གཤམ་གསུམ་པ་ནས་ལྷགས་སྤྲུལ་ལོའི་བར་གདན་ས་ལོ་ལྷ་མཛད། ལྷགས་སྤྲུལ་ལོའི་ཆོས་
ལའོར་དུས་ཆེན་ཉིན་ནས་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་གདན་ས་མཛད་རྗེས་སྤར་སྤྲུམ་
ཆེན་གདན་དངས་ཏེ་སྤྲུལ་ལོའི་སྟོན་ནས་རྟ་ལོའི་དབྱིད་བར་བཞུགས་ནས། ཐུགས་ཀྱི་དགེ་
འདུན་སྟོར་ཐམ་ཙམ་འདུས་པ་ལ་གསུང་ངག་ལམ་འབྲས་གསུངས་པས་མཆོན་སྤྱིར་ལམ་
འབྲས་ཆར་ཉེར་དགུ་ཙམ་གསུངས། དེ་ལྟར་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་བྱིན་ལས་ཀྱིས་སྟོབ་ཆོགས་
མཐའ་ལས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ཐར་ལས་ཤེས་པར་བྱ། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ རྟེན་གདུང་ལོ་གྲུ་
གསུམ་པ་ལ་སྤྲུམ་བསམ་གཏན་སྤྲུག་དུ་བདེ་བར་གཤམ་གསུམ་སོ།

མེ། ① འབར་བྱེད་དམ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་མེ། གསེར་ས་ལེ་སྤྲུམ་མེ་ལ་མི་སྐྱག་ མེ་འབར་བའི་སྤང་
ལ་ཤིང་བཤགས་པ། མེས་འཆིག་མེར་གཏུགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འཁྱོག་འབར་དང་། ལྷ་
ཡི་སྤྱེ་གནས། དག་བྱེད། དུ་བའི་རྟོག་ལྷན། རོར་ལས་རྒྱལ། མི་ལྷན་རའི་བྱ། འབར་བའི་ལྷ་
ལྷན། འབར་བྱེད། སྤྱིན་སྟེག་ལག་པ། གཙུག་སྤྱད་ཙན། གཙང་བྱེད། རྟེ་མོ་ཙན། འོད་ཀྱི་ཤིང་
རྒྱ། ལྷང་གི་ཐོགས་པོ། ལམ་ནག་ཞུགས། ལུས་མ་བསྐྱུང་། ཤིང་ལས་འབེལ་བཅས་སོ།

② [མངོན] ༡ཇམ་གླིང་ལྟོ་ཐུགས་ཀྱི་རྟ་གདོང་མེ་དང་། ཁྱིམ་གྱི་ཉི་མ་དང་། བསྟེག་བྱ་ཐ་བའི་
མེ་སྟེ་མེ་གསུམ་ཡོད་པས་གངས་གསུམ་མཆོན། ༢ [མངོན] མེ་འབྲུག་ལོ།

མེ་ཀོང་། མེ་དབྱང་ཆེན་པོའི་དོན། དཔེར་ན། འབྲུགས་ནས་བྱས་ཉན་མི་འདུག་ མེ་ཀོང་ཞིག་བཏང་

ནས་འདེད་གོས།

མེ་རྒྱུ་གྱི་སྒྲིང་ངན། མེ་ཤོར་བ་དང་རྒྱན་མ་ཤོར་བའི་གཏམ་སྒྲིང་ངན་པ།

མེ་སྐམ། མེ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་སྐམ་པ།

མེ་སྐར། ① མེ་སྐྱལ། ② མེ་ཁམས་ཀྱི་སྐར་མ།

མེ་སྐར་བདུན། བ་ཉེ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིན་བྱལ་མཆུ། བྲ། ལྷམས་སྟོད། ས་ག་རྣམས་སོ།།

མེ་སྟོར། [སོག] བག་མ་ལེན་ཐབས།

མེ་སྦྱིད་ཡ་མོན། དེང་སྐབས་ཤོད་སྒྲིང་ས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྱེད་དོ་སེང་གེ་ལམ་དུ་ཡོད་པའི་ཤོད་སྒྲིང་ས་
མང་ཆོགས་སྒྲུ་ཅལ་ཁང་གི་མདུན་རོམ་སུ་ལྷ་དུས་མེ་ཉོག་སྦྱེད་ཆའ་ཞེས་པའི་ལྷང་གསེབ་དང་
མེ་ཉོག་ལྷམ་ར་ཡོད་པའི་ས་ཆ་དེ་དག་སྦྱེ་དཔོན་དགའ་བཞི་བའམ་དོ་རིང་ཞེས་པས་དོ་དམ་
བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བར་སྟོར་གྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་དོ་རིང་གི་ཁང་པའི་སྟོ་རོམ་སུ་ལམ་
བན་གྱི་སྦྱ་སྒྲིང་དམག་མི་སྟོད་ས་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ས་བཟེས་བརྒྱལ་སྦྱེ་སྦྱུག་དུ་ལམ་
བན་གྱི་ཡ་མོན་གསར་རྒྱལ་བྱས་ཤིང་། དེ་གར་མེ་སྦྱིད་ཡ་མོན་ཞེས་འབོད།

མེ་སྦྱེས། ལྷ་དབང་ལྷལ་གྱི་བྱ་རྒྱུང་བ་གཞོན་རྒྱ་གདོང་བྱལ་གྱི་མིང་སྦྱེ། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་སྤར་ལྷ་
དབང་ལྷལ་དང་ལྷ་མོ་ལྷ་མ་སྟོམས་འབྱུག་བྱེད་དུས། མེ་ལྷ་ན་རེ། ས་བོན་ལྷ་མའི་མངལ་དུ་
སོང་ན་བྱ་ཤིན་རྒྱ་རུངས་པ་ཞིག་འབྱུང་བས་མ་བཏང་ཞིག་ཟེར། དེ་ནས་ས་བོན་ས་ལ་ལོ་བ་
དང་། ལྷ་མ་འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སེམས་མ་རོམས་པར་བརྟེན་མེ་ལྷ་ལ་ཁྲིས་ནས་ས་བོན་ཁྲིད་ཀྱི་
མངལ་དུ་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཏབ་པས་མེ་ལྷ་ལ་མངལ་ཆགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
བས་ན་མེ་སྦྱེས་ཟེར།

མེ་སྦྱོགས། མེ་སྦྱུག་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོགས།

མེ་སྦྱོན། མའི་གཞོད་འཆོ། སྟོད་ཁང་ལ་མེ་སྦྱོན་ཤོར་བ།

མེ་དགུག་གོ་ཡོག་ཤིང་བྱའམ་ལྷགས་རིགས་ལས་བཟོས་པའི་ཁྲིམ་བྲ།

མེ་ཁང་། ཐབ་ཆང་།

མེ་ཁམས། ① ཆ་ཞིང་སྤེག་པའི་རང་བཞིན་ཅན། ② ཁམས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་ཁྲག་མེ་ལྷགས་མེ་དོ་སྤྲོ་བ་བཅས་ལྷག་སྒོད།

མེ་ཁེབས། ཐབ་དང་མེ་མོར་ཁོག་ལྷིང་སོགས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་གཡོག་བྱེད་ཅིག

མེ་ཁྲིམ། མེ་ཐལ་འདོན་སྤྲད།

མེ་ཁྲིར། འབྲུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྐྱར་སྒྱུད་དང་། མཁའ་སྤང་དོ།

མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ། འདིར་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་གངས་རྩེས་

ཀྱི་ཐ་སྤྲད་ཅིག་རེད། དེ་ཡང་མེ་ཞེས་པ་གངས་གསུམ་དང་། མཁའ་ཞེས་པ་ཐིག་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་

པ་བཞི་ལ་ཟེར། དེ་བསྐྱེམས་པས་༧༠༣ཡིན། འོན་ཀྱང་༧༠༣ཀྱི་དོན་གང་ཞེས། འདི་ནི་དུས་

འཁོར་གྱི་གཞུང་བོད་དུ་དར་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ལོ་གངས་ཞེས་ཡིན།

དཔའ་ལོ་གཙུག་ལག་གེང་བས་མཛད་པའི་རྩེས་འབྲེལ། རིན་ཆེན་གཉེར་མཛོད་སོགས་མཚུར་

ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲེལ་སྐྱོལ་ལྟར་ན། སྤྱི་ལོ་༧༩༧པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་རིགས་ལྷན་བཅུ་

པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་རྒྱལ་ཁྲིའི་འཁོད་པའི་ལོ་དེར་རྒྱ་གར་ལུས་སྤྲུགས་ཁ་མ་དང་། མོ་གོ་ལ། ལ་

སོགས་པའི་ལུའ་དུ་ལྷ་མོ་མ་ཉ་མ་ཉིད་ཐམས་པོར་ཉེ་ཁ་ཆེད་ཆོས་ལུགས་དར་སྤེལ་བཏང་། དེ་

ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་གྲགཉིས་འདས་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོར་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་དཀའ་བསྐྱེད་རྒྱུ་

དུ་བསྐྱར་པའི་བྱེད་རྩེས་སྤྲུག་བཞེས་མཛད་པས་རྩེས་གཞི་ལྷག་ དེ་ནས་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་

གཅིག་འདས་པའི་སྤྱི་ལོ་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༧ལོར་དུས་འཁོར་བོད་སྤྲད་དུ་བསྐྱར་ཞིང་བྱེད་

སྤྲུག་ཀྱི་རྩེས་ཉམས་པ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ་རེད། དེས་ན་འདི་རྒྱ་གར་དུ་ལྷ་མོ་ཉིད་ཐམས་པོར་

ནས་ནང་པའི་བསྐྱར་པ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པ་ནས། སྤྲེང་ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་བསྐྱར་པ་བོད་ནས་

བསྐྱར་དར་བྱུང་བའི་བར་ལ་ལོ་གངས་༧༠༣འདས་པ་ལ་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོའི་འདས་ལོ་ཞེས་

ཟེར། སྤྱི་ལོ་༡༠༩༧ལོར་རབ་བྱུང་དང་པོའི་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་བོད་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་སྐལ་བྱུང་

བ་རེད། ལུག་ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེ་མཁའ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། རིགས་ལྷན་རྒྱལ་

རབས་བཅུ་པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་རྒྱལ་ལོ་བརྒྱ་དང་གྲགཉིས་ཁྲིའི་བཞུགས་པ་དང་། རྒྱལ་རབས་

བཅུ་གཅིག་པ་རིགས་ལྷན་རྒྱལ་དཀའ་ལོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་གཅིག་ཁྲིའི་བཞུགས། དེ་གཉིས་ཀྱི་

ཁྲི་བཞུགས་ལོ་གངས་བསྐྱེམས་པས་༧༠༣ཡིན་པར་འབྲེལ་སྐྱོལ་འདུག

མེ་འཁོར། ① ལྷགས་ལམ་ཐོག་གཏོང་བའི་འཁོར་ལོ། ② མཆོད་མེའི་སྒྲེང་དུ་བརྩྭགས་པའི་མ་ཆེའི་
འཁོར་ལོ་རང་འགྲུལ་ཅན།

མེ་འཁོར་འཛིན་ཡིག་ གྲེས་བཟོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་མེ་འཁོར་སྒྲེང་བའི་སྒྲོད་ཐེན་དཔང་རྟགས་ཀྱི་ཡི་གེ།

མེ་འཁྲེལ། ཐིན་བུ་མེ་འཁྲེར་གྱི་མིང་སྟེ། ཉི་མའི་བྱང་ན་མེ་འཁྲེར་བཞིན་ལྟ་བུ།

མེ་གྲུང་ལོ། དུད་པ་དང་ཐལ་བ་ཉུང་བའི་མེ།

མེ་ཁྲོགས་ལྷགས། ཉག་ཅིས་ལྷགས་ལྷགས་ཀྱིས་མེ་གསོ་བས་མེའི་ཁྲོགས་ལྷགས་ཀྱིས་ཡིན་པའི་
བཤད་ཚུལ།

མེ་རྒྱབ་མཁན། ཁང་གཞིས་ནགས་ཆལ་སོགས་ལ་གང་བྱུང་མེ་རྒྱབ་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་པ། ཡང་
ན། མེ་རྒྱབ་ཉེས་ཅན་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

མེ་རྒྱབ་འཕྲོག་བཅོམ། ཁྱོད་དོན་ལ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དེ་ཞེས་བྱེད་པ།

མེ་སྒྲོགས། མེ་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཕེན་པའི་སྒྲོགས། དག་ཕྱོགས་ཀྱི་མཁར་རྫོང་ལ་གཏད་ནས་
མེ་སྒྲོགས་བརྒྱབ་པ།

མེ་སྒྲོན། ① སྒྲོན་མེའམ་མར་མེ། ②[ཡུལ]མེ་སྒྲར་བ།

མེ་མགལ། མེ་ཡོད་པའི་ཤིང་དུམ།

མེ་འགོག་གྲང། སྒོག་སྒྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་firewall ཟེར།

མེ་དག་ཆུ། ཉག་ཅིས་ལྟར་རྒྱས་མེ་གསོད་པས་མེའི་དག་ཆུ་ཡིན་པར་བཤད།

མེ་ངར། མེའི་རྒྱས་ཤུགས་སམ་མེ་དབལ།

མེ་ལྷགས། མེ་རྩོད་དང་སྒྲུབ་སྒྲུར་ཉེ་མེ་སྒྲོར་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མེ་ལྷེ། ལྷབ་ལྷབ་ཏུ་འབར་བའི་མེ། ཁོང་ཁྲིའི་མེ་ལྷེ། གསར་བརྗེའི་མེ་ལྷེ། མེ་མང་འདུས་ན་བཞོད་
ཐབས་མང། ཤིང་བཤགས་མང་ན་མེ་ལྷེ་མཐོ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འབྲུག་བྱེད་པ་དང་།
འབར་བའི་རོ་འཛིན། འོད་བགའི་ཡན་ལག་བཅས་སོ།

མེ་ལྷེ་འཁོར་ལོ། [ཡུལ] ལུས་ཀྱི་ཤ་བགས་ལ་རྩ་དང་རྩོང་འབྲུམ་ཐོན་པའི་གཉན་ནད་ཅིག

མེ་ལྷེ་བ། [མངོན] བཅག

མེ་ཆ། མེ་ལྷགས་དང་མེ་དོ། ལྷ་ཟེ་བཅས་སོ།

མེ་ཆར། [མངོན] རོག

མེ་ཆུ་གོ་ལྷོག རོ་མཆར་ཅ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་ཆུ་རྒྱུད་གི་ཁ་གཏོན་གཉིས་གཉིས། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་དུས། ༡ བོད་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
མེའི་ཁ་གཏོན་དུ་གཉམས་སྤང་སྤྱིའི་ལྷ་ཁང་། ༢ རྒྱལ་ཕྱོགས་སུ་ཆུའི་ཁ་གཏོན་དུ་གྲུ་ལང་མི་ཁང་དང་
ཕའི་ཀུན་གཉིས། ༣ བྱང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུད་གི་ཁ་གཏོན་དུ་དགེ་རི་ལྷ་ཁང་དང་དབལ་རི་གཉིས།

མེ་ཆེན་བརྒྱད། ༡ འར་ན་ཏཱ་མེ། ༢ ལྷོ་ན་ལང་ཏང་གི་མེ། ༣ རུབ་ན་ཕྱོས་བྱེད་ཀྱི་མེ། ༤ བྱང་ན་
མེང་ལྷང་གི་མེ། ༥ འར་ལྷོ་ན་དུར་ཁྲོད་ཀྱི་མེ། ༦ ལྷོ་རུབ་ན་དོ་རྩེའི་མེ། ༧ རུབ་བྱང་ན་བ་ཏའི་
མེ། ༨ བྱང་འར་ན་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་མེ།

མེ་མཆོད། འདི་ལ་རང་ལུས་དང་། ཡན་ལག་ལྷ་བྱུང་རས་ཀྱིས་དགྲིས་ཏེ་མར་བྱགས་ནས་མེ་ནང་དུ་
བསྐྱེགས་ཏེ་མེ་མཆོད་འབུལ་བའི་ལུགས་དང་། མེའི་ནང་དུ་འབྱུང་དང་། སྒྲུག་ རིན་པོ་ཆེ་སོགས་
བསྐྱེགས་ནས་མཆོད་པ་ལུལ་བའི་ལུགས་བཅས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་མ་དེ་ལ་སྤྱིན་སྐྱེག་ཟེར།

མེ་ཉམས། བད་ཀན་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག

མེ་ཉམས་གསང་། འབྱུང་འབྱུང་རོ་བོ་ལོག་པའི་སྐྱབས་ལ་བསྐྱོས་ནས་བཏགས་པའི་ལྷེན་སྒྲ་ནས་
འོག་ཏུ་ཆོན་དོ་གཞལ་བའི་སར་ཡོད་པའི་མེ་བཅའི་གསང་དམིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་
དཔོན་ཀྱི་སྤྲ་བསྐྱེད་འཛིན་འཁུན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྱེལ་ལས།
མེ་ཉམས་གསང་ནི། ལྷེན་སྒྲ་ནས་འོག་ཏུ་ཆོན་དོ་གཞལ་བའི་གནས་སུ་པོ་བའི་མཁྱིས་པ་འཇུ་
བྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་གསང་ཡིན་པས། གནས་དེར་པོ་བའི་མེ་རྒྱུད་ཉམས་པའི་ནད་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་འབྱུང་འབྱུང་ལ་དགོངས་ནས་བཏགས་པའོ།

མེ་ཉེན། མེ་སྤྱོན་འཆོར་བའི་ཉེན་ཁ།

མེ་ཉེན་སྤོན་འཁོག་ མེའི་གཏོན་པ་སྤོན་ཆུད་ནས་འཁོག་ཐབས། མེ་མ་ཤོར་གོང་ནས་མེ་ཉེན་སྤོན་
འཁོག་གི་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པ།

མེ་མཉམ་རྒྱང་། རྒྱང་མེ་མཉམ་དང་དོན་གཅིག་པས་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟིགས། མཉམ་གནས་
ཀྱི་རྒྱང་དང་ཡང་དོན་གཅིག་

མེ་མཉམ་གསང་། རྟེན་སྒྲུབ་འོག་ཏུ་ཚོན་གསུམ་གཞལ་བའི་གནས་སྤྱོད་པའི་པོ་བའི་མེ་གསང་
ཞིག་སྟེ། དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་པོ་བའི་མེ་རྫོད་ཉམས་པ་ལ་པན།

མེ་བསྐལ། མེ་པོར་དང་ཐབ་ཀྱི་ནང་དུ་མེ་མ་བསང་བར་བསྐལ་ནས་འཛོག་པ།

མེ་ཏེལ། ① ལྷགས་བསྐྱེགས་ཏེ་རྟ་སོགས་ལ་རྟགས་རྒྱབ་བྱེད་ཅིག་ ② གྲིབ་རྒྱང་དང་། མིག་གི་
འགྲིབ་གསང་འགོག་བྱེད་དང་། གཉན་རིམས་ཀྱི་ཅ་རྒྱས་ནང་ལ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་

མེ་ཏོག་ ① མེ་ཏོག་སྤྱིའི་མིང་། མེ་ཏོག་འདབ་མ་གཏོར་ནས་སྤྱུ་མཐོན་ལ་ཐེབས་བསུ་ཞུ་བ། སྟོབ་
རྒྱང་དུས་སྤྱུ་གཡེང་བ་དེ། མེ་ཏོག་སང་གིས་ཁྱེར་དང་འབྲ། མེ་ཏོག་བྱི་བསུང་འཐུལ་ན། བྱང་
བ་ལས་ཀྱིས་འཁོར། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཞུ་དང་། ཡིད་དགའོ། ② གཅིན་པའི་ལྷ་བ། ③
[མཛོན] བྱང་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན། ④ རྫོང་ཞིག་སྤར་བསྐྱོད་ཅེས་ཟེར། བོད་རང་རྒྱུང་ལྗོངས་
ཀྱི་ཤར་ལྗོངས་དང་ཡར་རྒྱང་གཙང་པོའི་སྤྲད་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མེ་ཏོག་ཀར་བི་ར། འོག་བྱ་བཟོ་རྒྱུའི་སྡོ་རེ་ལྷག་པའི་མེ་ཏོག་

མེ་ཏོག་ཀུན་ཏུ་རྒྱས་པས་ཞུས་པ། མྱོ་ཀ་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་དལ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རི་ན་མི་ཅ་དང་།
པརྒྱ་མཆ། ལོ་རྒྱ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་པའོ།

མེ་ཏོག་བཀོན་བྲ། [རྟིང] མེ་ཏོག་གི་ཐེང་བ།

མེ་ཏོག་བགམ་པ། ① མེ་ཏོག་གཙལ་དུ་བགམ་པ། ཐེབས་ལམ་དུ་ཐེབས་བསུའི་མེ་ཏོག་བགམ་པ།
② བརྒྱད་རྫོང་པའི་ལེ་བྱ་ཞིག་

མེ་ཏོག་འཁོལ་འཛིན། སྤར་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་གྱི་དུས་སྤྱུ་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྱིམ་དུ་མེ་ཏོག་ཉར་འཐུས་
ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོར་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁོལ་འཛིན།

མེ་ཏོག་གངས་ལ། སྟོ་སྟན་མེ་ཏོག་གི་རིགས་ལྷན་རང་འཛུགས་པའི་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ས་བོན་ལོ་
རེ་བཞིན་འདེབས་དགོས་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཏེ། རུས་པས་མེ་དབལ་དང་། གཉན་ནད་ལ་པན།

མེ་ཏོག་གངས་ལྷ། རི་མཚོན་པོར་སྟེས་པའི་སྟོ་སྟན་ཞིག་རོ་སྐྱར་ལ་མང་། ཞུ་རྟེས་དོད། རུས་པས་

ལུང་པ་གོག་པ་དང་། རོ་ཅ་རྒྱས་པ། ཁྲག་གསོ་བ། བུ་སྟོང་ལ་བྱོད་འཁོར་བ་བཅས་ལ་ཕན།
མེ་ཉྟག་གི་ལྷ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་ནང་རྒྱ་རན་སིའི་འབྲུར་བརྟན་མཁས་པ་བྲིར་པོ་
ཡིས་ལུ་ལུ་རྒྱར་པོ་བྲང་ནང་གི་མེ་ཉྟག་གི་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ས་ཆེན་ནང་བྱེད་འབྲུར་བསྐོས་
དགོལ་གྱི་བཙམ་བྱ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༢༤ ལོར་གསར་རྩོམ་བྱས།
མེ་ཉྟག་སྤྱང་། དེ་པོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་མཆོ་སྟོན་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཆབ་ཆ་རྫོང་དུ་
ཡོད་ཅིང་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་སྤྱིད་ལྷ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད།
མེ་ཉྟག་སྤྱང་སྤྱ། སྤྱོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་མེ་ཉྟག་སྤྱང་ཆེན་གྱི་སྤྱ་ལྷ་བུ་ཞིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱལ་བྱ་རྩེས་
བྱོད། ལུས་པས་དམུ་རྩུས་བྱི་རྩུ་འགགས་པ་དང་། དཔུགས་ཉལ་བ་དང་། རྩུ་མེར་གྱི་ནད་
སོགས་ལ་ཕན།

མེ་ཉྟག་རྒྱལ། [མངོན] ཅམ་པ་ཀ

མེ་ཉྟག་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། འུའ་མཐའ་རྫིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་ཉྟག་ཅན། [མངོན] ① བུང་བ། ② བུང་མེད་རྒྱ་མཆོན་ཅན། ③ ས་ག་རྒྱ་བ། ④ སྤྱ།

མེ་ཉྟག་བརྒྱད་ལེན། དཀའ་བྱུང་གྱི་ཟས་ཏེ་ཆོས་པས་མེ་ཉྟག་རྣམས་ཀྱི་བརྒྱད་སྤངས་ཏེ་རིལ་བུ་
བཅོས་པ་དཀའ་བྱུང་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཟས་ཤིག།

མེ་ཉྟག་ལྷེ་ཆ། སྤྱོ་ཞིག

མེ་ཉྟག་ཆར་བ། ཆར་ཐིགས་པད་མའི་འདབ་མ་ལྟར་ལྷུང་བ་མེ་ཉྟག་གི་གཟུགས་སུ་བཀོད་བ། ལྷའི་
མེ་ཉྟག་དངོས་སུ་བབ་པའི་སྟོན་བྱུང་གི་དཔེ།

མེ་ཉྟག་འཇུག [མངོན] སྤྱང་མ།

མེ་ཉྟག་ཉི་མ། [མངོན] གུར་གུམ།

མེ་ཉྟག་ཉིང་བཞི། བྱི་རུག་པ་དང་། བྱི་ཡང་ཀྱ བྱ་རྒྱང་བ། ལོ་བཙན་པ་བཞིའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། དེ་ལུ་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྟན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེལ་བྲེང་གི་བསྐྱུས་དོན་
གསལ་བཀོལ་ལས། ཉིང་ལེ་བྱིང་དང་ཉིང་སག་ཀྱ། ཉི་སྐ་ས་དང་ཉི་སྐ་ལ། མེ་ཉྟག་ཉིང་བཞི་

བྱ་བར་གྲགས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་དག་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། གྱི་རུག་པ་དང་། མཆེན་སྒྲོན་
ཅིའུ། བྱ་རྒྱུད་པ། ལོ་བཙན་པ་ཞེས་མཆན་བཏགས་མཛད་པ་ལྟར་ལོ།
མེ་ཏོག་ཐོང་། མེ་ཏོག་གི་དཔལ་རྒྱུ།
མེ་ཏོག་འཕུང་། [མངོན] སྤང་མ།
མེ་ཏོག་འཛོར་བ། [མངོན] སྤང་མ།
མེ་ཏོག་དང་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རི་མོ། མོལ་རྒྱན་རི་མོའི་ཆེན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟེ། གཙུ་བོ་མེ་ཏོག་སྤྲ་
ཆོགས་དང་། སྤྲ་ག་མ། དྲག་རྩོ། འདབ་ཆགས་སྤྲ་ཆོགས། གཙན་གཟན་སྤྲ་ཆོགས། འབྲུ་སྤིན་
སྤྲ་ཆོགས་སོགས་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་བྲིས་པའི་བརྩམས་བྱུང་ཟེར།
མེ་ཏོག་དུས། མེ་ཏོག་དུས་སམ་མེ་ཏོག་ལྷན་དུས་ཞེས་པ་དབྱིད་ཀའི་མིང་སྟེ། མེ་ཏོག་པལ་ཆེ་བ་
དབྱིད་དུས་ནས་ཤར་བའི་མགོ་བརྩམས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཡིན།
མེ་ཏོག་དོན་ཅན། [མངོན] ལུང་གྲུམ།
མེ་ཏོག་དོར་བ། བར་འཇུག་གི་བར་གསེས་ཏེ། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་རིགས་ཀྱི་ལྷ་ལས་འབྲེལ་
གང་ལ་ཐོག་པ་དེ་དག་ལ་བབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་དུ་བྲག་རྟེན་གྱི་མེ་ཏོག་མཆོད་པ་ལ་མེ་ཏོག་དོར་
བ་ཞེས་ཟེར།
མེ་ཏོག་མདའ་ཅན། འདོད་ལྷའི་མིང་གི་རྣམ་གཤས་དང་བདུད་ཀྱི་རིགས་ཤིག
མེ་ཏོག་གི་མདའ་ལྷ། དེགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྩོངས་པར་བྱེད་པ། གུན་ཏུ་རྩོངས་པར་བྱེད་པ།
བརྒྱལ་བར་བྱེད་པ། སེམས་མེད་པར་བྱེད་པའི་མེ་ཏོག་གི་མདའ་རྣམས།
མེ་ཏོག་མདའ་ཅན། [མངོན] འདོད་ལྷ།
མེ་ཏོག་རྒྱལ། ① མེ་ཏོག་གི་ཟེའུ་འཕུར་ཆགས་པའི་ཐལ་བ། ② བྱད་མེད་ཀྱི་རྩ་མཆན།
མེ་ཏོག་ལྷན། [མངོན] ① བྱད་མེད་རྩ་མཆན་ལྷན་མ། ② རྩ་བ་གཟས་བཟུང་བ།
མེ་ཏོག་ལྷན་དུས། [མངོན] ① དབྱིད་ཀ ② ཉི་རྩེ་གཟའ་ཡིས་བཟུང་བ།
མེ་ཏོག་ལྷན་པའི་རྩ་བ། [མངོན] བོད་རྩ་བཞི་པའི་མིང་།
མེ་ཏོག་ཐོན་པོ། མེ་ཏོག་གི་རྩལ་པོ་འཕམ་ཆོམ་བྱ།

མེ་རྟོག་ཐེང་བ། མེ་རྟོག་ཅི་རིགས་བསྐྱར་ལ་བརྒྱས་པའི་ཐེང་བ།
མེ་རྟོག་འཕྲེང་རྒྱུ། ① མེ་རྟོག་འཕྲེང་བ་སྐྱར་བརྒྱས་ཀྱི་རྒྱུ། ② འདུལ་བའི་གཞུང་ཞིག
མེ་རྟོག་བན་རི་བ་ཀ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་མེ་རྟོག་དམར་པོ་ཞིག་སྟེ་ཐོག་མར་ཤར་སྐབས་དཀར་ལ་
དམར་མདངས་ཆགས་པ་ཞིག་ཡོད། གཞོན་ཀྱའི་ལང་ཚོ་རྣམས་མེ་རྟོག་དེ་ཐོག་མར་ཤར་བའི་
སྐབས་ཀྱི་མདངས་དང་འདྲ་བ་ལ་བསམས་ནས་དབེར་འཛོག་སྟོལ་ཡོད། མེ་རྟོག་བྱམ་བ། མེ་
རྟོག་འཇུགས་སའི་བྱམ་བ།
མེ་རྟོག་བྱ་ཀར་། སྟོ་སྟུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་རིམས་ཚད་གྱི་འཁྱུ་
བ་གཙོད། བྱགས་ན་མ་དང་། ཤིག་ནད་བཅས་ལ་པན།
མེ་རྟོག་བྱ་ཟེ། སྟོ་སྟུན་གྱི་མེ་རྟོག་ཅིག་སྟེ། མེ་རྟོག་གི་ལུས་པས་ཚད་པ་སེལ། ཁྲག་རྒྱུན་གཙོད།
གཙོ་བོར་དམར་བཤལ་ལ་པན། སོན་གྱི་ལུས་པས་མཆིན་ཚད་མིག་ཚད་སེལ། གཙོ་བོར་
མིག་དམར་ཞིང་སྐྱང་བ་དང་མིག་གི་བ་ལ་པན།
མེ་རྟོག་མ། མཚོད་པའི་ལྟ་མོ་ཞིག
མེ་རྟོག་མིག་སྟུང་། [མངོན] མཐིང་།
མེ་རྟོག་སྟང་། [མངོན] བྱང་བ།
མེ་རྟོག་ཅི། མེ་རྟོག་གི་ཟེའུ་འབྲུར་ཆགས་པའི་ཅི།
མེ་རྟོག་ཚོམ་བྱ། བྱང་བོར་སྐྱངས་པའི་མེ་རྟོག་
མེ་རྟོག་འཚོ། [མངོན] བྱར་ཤིང་།
མེ་རྟོག་གཞུ་ཅན། [མངོན] འདོད་ལྷ།
མེ་རྟོག་ཐས་ཅན། [མངོན] སྤང་མ།
མེ་རྟོག་ཟེ། [མངོན] མཐིང་།
མེ་རྟོག་ཟེ་བ། མེ་རྟོག་གི་ཟེའུ་འབྲུ།
མེ་རྟོག་གཟུང་བ། བྱི་འཇུག་གི་ནང་གསེས། རིགས་ལྡེའི་ས་བོན་ལས་སྐྱེས་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་མེ་
རྟོག་ཁ་དོག་ལྷ་པ་རིགས་ལྡེའི་ཡིག་འབྲས་མཚན་པ་རེ་སྟོབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བཤོ།

མེ་རྟོག་ལས། [མཛོད] མོ་མཚན།

མེ་རྟོག་ལུག་མིག་སྤྱིར་རིགས་མང་ཡང་འདིར་གསུམ་ལས། དང་པོ་འདི་ནི་ལ་ལྷན་ལས་རྒྱལ་
བའི་སྤྱན་ཅན་ཏེ། ལོ་མང་སྤྱི་བའི་སྤྱོད་རིགས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་ཚུལ་ཅ་བའི་རྟོག་པོ་ཚུང་ལ་རུས་
ཐུན་ཅན་ལས་ལོ་མ་མཐའ་སྟོམས་འཛོལ་ནང་གི་ནང་ཀླན་ཏུ་སྤྱི་ཚུང་ཡོད་པ་འགའ་ཞིག་པན་
ཚུན་བཟང་ནས་གྲེས་པ་དང་། ངར་པ་དམར་སྤྱག་ཤ་ལ་བྱང་བ། སྤྱི་འཇམ་དང་སྤྱི་ཉམས་ཅན།
མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་0.08~0.12ཅམ་ཟེན་བའི་ངོས་སུ་ལོ་ཐུན་གཉིས་རེས་མོས་སྤྱི་བ་འདི་ངར་
བ་ཆིག་སྤྱི་ཁོ་ན་ཡིན་པ། ཁྲ་7~8པར་མེ་རྟོག་སྤྱོད་མར་སྤྱག་མདངས་ཅན་ལྟེ་དབྱིབས་ཀྱི་
འདབ་མ་མང་པོས་བསྐྱོར་བའི་དབྱས་སུ་ཟེའུ་འབྱུང་མར་མེར་ཅན་སྤྱི་བ། གཉིས་པ་ལུག་མིག་
ཆེ་བ་ ལོ་མ་འཛོལ་དབྱིབས་སྤྱི་ཚུང་ཅན། མང་ཆེ་བ་ཅ་བ་ནས་གྲེས་པ་དང་ངར་བའི་ངོས་
སུ་འང་ལོ་ཐུན་རེས་མོས་སྤྱི་བ། ངར་པ་ལྡང་དམར་ཤར་རེས་ཞིབ་མོ་དང་སྤྱི་ཚུབ་མ་མཐོ་ཆད་
སྤྱི་0.15~0.3ཅམ་ཟེན་བ་བཞི་ལྷ་ཅམ་ཆོས་བྱར་སྤྱི་བ་ལ་མེ་རྟོག་པལ་ཆེར་གོང་དང་འབྲ་བ་
འཆར་བ། གསུམ་པ་ལུག་མིག་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་འཁོར་ ཞེས་པ་ལོ་མ་ཤ་ལ་ཚུང་བ་ངར་བའི་ངོས་
ནས་རེས་མོས་སྤྱི་བ་དང་མེ་རྟོག་དབྱིབས་གོང་མ་གཉིས་དང་འབྲ་བ་འདབ་མ་ཤ་ཞིབ་ཤིན་
ཏུ་མང་བ། ཟེའུ་འབྱུང་དབྱིབས་དུ་ལི་ཁྱིའི་ཐིག་མདངས་ཡོད་པ། ཐུན་དུ་སྤྱར་བུ་མེ་རྟོག་སྤྱི་
ཁྲ་བ་7~8པར་བརྟུས་ནས་སྤྱོད་ཆའ་དམའ་པལ་སྤྱི་བ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྲ། དེར་དུས་པལ་
ཆེར་གྱིས་ལོ་སྤྱོད་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་མཛད། རོ་རུས། རོ་ཁ། བྱ་རྩེས་བམིལ། རུས་པས་
དུག་དང་དུག་གི་བྱ་བ་འཛོལས། རེམས་ཆད་སེལ། ཡན་ལག་ཅ་རྒྱས་རེངས་བ་དང་འཁྲུམ་བ་
བསེངས། མའི་རྟག་ཁྲག་སྤྱི་བ།

མེ་རྟོག་ལེ་བཀྲན་ཅི། ལུས་རར་འཇུགས་པའི་གྲུང་གུམ་སྤྱི་ རུས་པས་ལྷ་གསོ། ཅ་ཆད་པ་མཐུད།
ཁྲག་ཤོར་གཅོད།

མེ་རྟོག་སེལ་ལ། མེ་རྟོག་སྤྱི་བ་ལ།

མེ་རྟོག་སེར་ཆེན། སྤྱོད་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྤྱི་ རོ་ཁ། བྱ་རྩེས་བམིལ། རུས་པས་རུས་ཆག་སྤྱོད་
ལྷ་གསོ། ཅ་ཆད་པ་མཐུད་བཅས་སོ།

མེ་རྟོག་གསར་པ། [མངོན] བྱང་མེད་དར་མ།

མེ་རྟོག་གསུམ་པ། གྱི་ལྷེ་དཀར་པོ་དང་། སྤང་ཅི་དོ་བོ། སྤང་རྒྱན་དཀར་པོ་བཅས་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་
མིང་སྟེ། བོད་སྤྲན་པའི་བོད་དམར་ལས། གྱི་ལྷེ་དཀར་པོ་སྤང་ཅི་དོ་བོ་དང་། སྤང་རྒྱན་དཀར་
པོའི་བྱེ་མས་སྟོག་པ་འདྲེས་པ། མེ་རྟོག་གསུམ་པ་ཞེས་བྱ་འདི་ལ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
དང་། གཞན་དུ་ལྷེ་ཆ་མེ་རྟོག་གི་གཤམ་མིང་ལ་མེ་རྟོག་གསུམ་པ་ཞེས་གྲང་མཆིས་པས་སྐབས་
ཐོབ་ཏུ་གོ་བར་བྱའོ།

མེ་རྟོག་ཏ་ལོ། མེ་རྟོག་གི་རིགས་ཤིག

མེ་རྟ། ① འབར་ཇས་སོགས་འབར་བྱེད་གྱི་སྟེ་ཏ་ལ་བརྗོད་དེ་དོན་གཞན་ལ་དམག་འབྱག་དང་།
དོན་རྒྱུན་ཅི་རིགས་འབྱུང་བའི་ཐད་ཀའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་བརྗོད། ཡང་ན་སྟེ་སྟེ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན། ② ལོ་རུས་མེ་རྟའི་མིང་།

མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་གྱི་ནང་གསེས། བྱང་སེམས་སྟོར་ལམ་པའི་
རྒྱད་གྱི་སྟོར་བ་དང་ལྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་སྟེ་བ་པའི་བྱང་ཤིང་སྟེག་པས་ན་མེ་ལྟ་བུའོ།

མེ་ལྟར་ཆ་བའི་འབྲི་ཐབས། ལྷུ་མ་ཆོན་རི་མོ་མ་ཐོན་སྟོན་གྱི་རི་མོའི་ཐབས་ཅལ་གྱི་གསུམ་ཤིག་ཡིན།
དེ་ནི་ཆོན་གྱི་ནང་དུ་ཐང་ཆུ་བསེས་པའི་ཆོན་སྐྱད་ནས་རི་མོ་འབྲི་གི་ཡོད། རི་མོ་དེ་རིགས་འབྲི་
སྐབས་ཆ་བོད་ཀྱི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲི་དགོས་སྟབས། རི་མོའི་ཞིབ་ཆགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་
དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེར་བརྟེན་སྐྱུ་མ་ཆོན་དར་བའི་རྗེས་སུ་ཐབས་ཅལ་དེ་བེད་སྟོང་མི་
བྱེད་པར་གྱུར།

མེ་སྟག་① མའི་ཆ་ཆ། མེ་སྟག་གིས་སྤང་ལྗོངས་སྟེག་ཐུབ། མེ་སྟག་ཆུང་དུས་མ་བསད་ན། བགས་
རི་མེ་ལ་ཤོར་ཉེན་ཡོད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཁའ་སྐྱེས་དང་། མའི་ཟེགས་མ། ཞུགས་གྱི་
དུས་འབྲུག་རབ་འཕྲོ་བཅས་སོ། ② [མངོན]མེ་མོ་སྟག་ལོ།

མོ་ལ་སྟེགས། དབྱིན་སྐད་དུ། Media ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེའི་དོན་ནི། གསར་འགྱུར་གྱི་རིགས་
ཡོངས་རྫོགས་ཅི་མགྲོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཆོགས་ཐོག་ཁྱབ་བསྐྱགས་བྱེད་པའི་སྟེགས་བྱ་དང་། ཁྱབ་
བསྐྱགས་ཀྱི་སྒོ་ཆེན་འབྱེད་པའི་ཕྱེད་མིག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། མོ་ལ་སྟེགས་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ཆགས་

པར་དང་། ༡ ལྷུང་འཕྲིན། ༢ བརྟན་འཕྲིན། ༣ དབྱིངས་ཐེར་བྲུ་རྒྱ། ༤ དུས་དེ་བ། ༥ རྫོང་བཟང་
ཁ་པར་བཅས་རིགས་དུག་ཡོད་པ་རེད། མོལ་སྟེགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི། གནས་ཚུལ་གསར་པ་
གང་ལྷུང་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་གིས་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ལ་བྱུང་བ་དཔལ་བསྐྱབས་པའི་སྟེགས་བྲུ་ལྟ་
བུ་ཞིག་ཡིན།

མོལ་སྟེགས་སྒྲགས་མ། སྐད་སྒྲ་དང་། ཡི་གེ་བརྟན་རིས་ལ་སོགས་པ་བཅོ་གཏོང་སྟོན་གསུམ་གཞི་
གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་མོལ་སྟེགས་ལག་ཅུང་དང་མོལ་སྟེགས་བྱེད་སྐྱེད་ས་ཤིག་རེད། དེ་ནི་སྒྲིག་
རྩལ་ལག་ཅུང་མང་པོ་མཉམ་དུ་སྦྱོད་པ་ཞིག་ཡིན།

མེ་ཐག་གཅོད་པ། མེ་གཏོང་མཚམས་འཛོག་པ།

མེ་ཐག། མེ་གཏོང་པའི་ཐག།

མེ་ཐབ་བཅའ་བ། ཐབ་གསར་པ་བཅོས་ནས་མེ་གཏོང་བའི་ཡུལ།

མེ་ཐབ་གཏན་འཇགས་ཁག་མེ་མཚམས་འཛོག་བྱས་ན་མེ་འགྲིག་པའི་གྲས་ཀྱི་ཐབ་ཆང་ཁག་གཅིག་

མེ་ཐེ་དགོ་དགོན། ཀམ་པ་མཁའ་བྱུང་རྩྱུ་རྩེ་ལྷུང་བརྟན་ལྟར་ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་བཟ་ཤིས་ཀྱིས་སྤྱི་

ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་ཅན་ན་བཏབ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོའི་སྟོན་ལ་དགོན་འདིར་རྩོམ་

སྤུམ་ཅུ་ཅན་ཡོད་སྐད། བྱུང་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་

སྦྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་ཐུབ་པ། མེར་བསྟེགས་ན་ཞིག་མི་འགོ་བ། མེ་ཐུབ་སོ་པག་ནི་སོ་པག་ཡག་ཤོས་རེད་ལྟ་བུ།

མེ་ཐུར། སྤྱི་བ་ལས་བྱས་པའི་མེ་བཅའ་དང་། ཐངས་ལྷགས་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ཐུར་མ་དང་

གཉིས་སོ།།

མེ་ཐེལ། ལྷགས་མེར་བསྟེགས་ཉེ་རྩེལ་ལ་རྟགས་རྒྱབ་བྱེད་རི་མོ་གང་རུང་ཡོད་པ་ཞིག་

མེ་དང་འབྲ་བར་གསོལ། མེ་ནི་ཐག་ཉེ་བྲགས་ན་ཚུར་ཆིག་པ་དང་ཐག་རིང་བྲགས་ན་ལུས་ལ་རྫོང་

བསྐྱེད་མི་ཐུབ་པས་དཔེ་དེ་དང་འབྲ་བར་མི་ངན་རྣམས་དང་ཐག་ཉེ་བྲགས་ན་དེའི་སྦྱོན་རང་ལ་

འགོས་ཉེན་ཆེ་བ་དང་ཐག་རིང་བྲགས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ལྷུང་དུ་འགོ་བས་ཉེ་རིང་རན་པོ་

བྱེད་དགོས་པའི་དོན།

མེ་དམ། མེ་ཉོག་འཛོག་སྒྲོང་།

མེ་དུགས། མེར་བསྐོ་བའི་སྒྲན་དབྱེད་ཅིག་སྟེ་སྒྲན་རྩས་ཀྱིས་ཐུམ་ཕྱིལ་བཟོས་པ་མེར་བསྐོས་ནས་
སྒྲན་བཙོས་བྱེད་ཐབས་ཤིག།

མེ་དོང་། མེ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོང་།

མེ་དྲོ། ངར་ལྷགས་དང་འཐབས་ན་མེ་མཆེད་པའི་དྲོ།

མེ་རྫོང་། ① མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་མེ་ཁམས་རྫོང་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་ཆ་ཤས་
ལུས་བྱངས་ཀྱན་ལ་ཡོད་པའི་མེ་རྫོང་བཙས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། ② ཆ་རྫོང་དམ་མེ་དབལ།

མེ་རྫོང་མཁྲིས་པ། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་པོ་བའི་མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་སྟེ།
བཤད་པ་སྤྱི་ལྟར་ལས། མེ་རྫོང་ཅས་བྱ་འཇུ་བའི་གཞི་ཡིན་ཏེ། འཇུ་བར་བྱེད་པའི་མཁྲིས་
པ་དེ་ལ་བཤད། ཅས་དང་། བཏག་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མེ་རྫོང་
མཁྲིས་པ་ནི། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེས་པོ་བའི་ཐས་སྟོམ་ནམས་འབྲུལ་ཞིང་མེ་དང་
མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པའི་བྱེར་པོ།

མེ་རྫོང་གསུམ། པོ་བའི་ནང་དུ་ཐས་སྟོམ་སྟག་བཞུ་སྟོང་བ་སོགས་མེ་དང་མཐུན་པའི་རྫོང་ཀྱི་ལས་
བྱེད་པ་སོ་གསུམ་སྟེ། བད་ཀན་སྟག་བྱེད་དང་། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད། རྒྱང་མེ་མཉམ་བཙས་སོ།

མེ་མདག་ མེ་ཞིབ་མོའི་ཕུང་པོ།

མེ་མདལ། གནའ་དུས་མེ་རྩས་ཀྱིས་འཕེན་མདའ་དང་དང་དེང་དུས་འབྲུལ་མདའ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་
མིང་། ལག་ཡོད་མེ་མདའ་དམ་པོར་འཛིན། གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་པས་མེ་མདའ་ཁ་ཤོར་བ།

མེ་མདའ་སྟོག་ཉོས། ཁྲིམས་འགལ་ཀྱིས་མེ་མདའ་ཉོ་བའི་བྱ་ལས།

མེ་མདའ་ཁྲེར་ནས་འཛིགས་སྤྱུལ་བྱེད་པ། མེ་མདའ་ཁྲེར་ནས་འཛིགས་སྤྱུལ་བྱས་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་
སོགས་ཀྱི་རེ་ངན་ཅི་རིགས་བཏོན་པའི་དོན།

མེ་མདའ་འཕེན་པའི་རྩེས་ལུལ། མེ་མདའ་འཕངས་པའི་མདེུ་རྩེས་ལུལ།

མེ་མདའ་འཕེན་པའི་ཕྱོགས། མེ་མདའ་འཕེན་པའི་ཁ་ཕྱོགས་སམ་མེ་མདའ་ཁ་གཏད་ཕྱོགས།

མེ་མདའ་སྟག་སྟག་ འབྲུལ་མདའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།

མེ་མདའི་ཕྱེ་འུ་མིག་མེ་མདའི་སྒྲོར་རྟོག་
མེ་མདའི་བྱ་གཞུག་མེ་མདའི་ཡུ་བ།
མེ་མདའི་རུ། [ཡུལ་] མེ་མདའི་ཁ་མཆམས་སུ་སྒྲགས་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་རུ།
མེ་མདའི་ལག་ཁྲེད། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་སྒྲོན་པའི་མེ་མདའ་དབང་ཆོག་པའི་ལག་འབྲེལ་ལ་བརྗོད།
མེ་མདས་རྩས་བ། མེ་མདའ་ཕོག་པའི་རྩས་སྒྲོན།
མེ་མདས་བསད་བ། མེ་མདའ་བརྒྱབ་ནས་མི་གཞན་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་བ།
མེ་འདེ། མེ་ལ་བསྐྱོན་སྒྲོན་པའི་མེ་ལ།
མེ་ན་ཀླ། [ལེགས་] ལྷའི་བྱ་མོའས་ལྷའི་གར་མཁན་མ།
མེ་ནའི་བདག་པོ། [མཛོན་] གངས་རི།
མེ་བ་རལ་བ་ཅན། ལྷ་སྒྲིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མེ་ལ་ལྷར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱིན་སྒྲིག་ལ་བཙོན་པ་དང་།
ཆ་ལྷགས་རལ་བ་རིང་པོ་ཅན་ཞིག་དང་། ལྷ་བ་ནི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཁས་ལེན་པ་ཞིག་བཅས་སོ།
མེ་པོ་ཆེ། མེ་ཆེན་པོ།
མེ་བྲ། སྤར་མེ་འབར་པའི་མདོག་དབྱིབས་ཀྱི་རྟགས་སམ་མཆན་ལྟས་ལ་བལྟས་ནས་ཤིས་མིན་རི་
ཡོང་བརྗོད་པའི་མོ་འདེབས་སྤངས་ཤིག་
མེ་དབྱང་། མའི་བྱང་པོ།
མེ་སྤར་རྒྱུད་སྒྲུལ། མེ་ཆེན་པོ་འབར་བྱུང་པའི་ཆེད་དུ་རྒྱུད་རྒྱུན་སྒྲུལ་བ་ལྟ་བུ་སྤེ་བསམ་ནག་གིས་
ཟིང་ཆ་ལང་དུ་འཇུག་པའི་དཔེ། མི་རན་གྱིས་གཞན་ལ་མེ་སྤར་རྒྱུད་སྒྲུལ་གྱིས་ཟིང་ཆ་སྒྲོང་བ།
མེ་སྤྱིན། དུ་བ།
མེ་པོ། འབྱུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
མེ་པོ་བྲི། ཡོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་པོ་བྲི་དང་། འབྱུང་བ་ལྷའི་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྤར་ནས་
བརྩིས་པའི་ཡོ་རྒན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
མེ་པོ་རྟ། ཡོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་པོ་རྟ་དང་། འབྱུང་བ་ལྷའི་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྤར་ནས་
བརྩིས་པའི་ཡོ་རྒན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

མེ་པོ་སྟག་ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་སྟག་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་ནས་
བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་སྟེལ། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་སྟེལ་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་བྱི་བ། ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་བྱི་བ་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་འབྲུག་ ལོ་བསྐྱོར་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་པོ་ལོ་འབྲུག་དང་། འབྲུང་བ་ལྗེ་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྐྱར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཆུན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་པོ་ད། མེ་སྟག་སའི་ལྗོངས་སྐྱར།

མེ་པོ་ར་ཁོག་ཉིད། མེ་དང་ར་སྟག་སའི་རྩ་སྟོང་།

མེ་བྲ་ས། འབྲུང་བ་མ་བྲ་དག་མོགས་བཅི་བྱའི་བྲེ་བྲག་ཅིག

མེ་བྲ་ས། ① མེ་ཏོག་འཇུགས་སའི་བྲ་ས་ལ། ② རྒྱང་ཁྲག་འཇུགས་ནས་ལུས་སྟོང་གཟེར་བ་དང་།
ཕྱི་སྐྱོན་སོགས་ལ་སྐྱར་བའི་ཟངས་ཀྱི་བྲ་ས་ལ་འབྲུང་འཁོར་སོར་བཅོ་བརྒྱད་དང་། སྤང་དུ་སོར་
བཅུ་གཉིས། ཁ་རྒྱས་པོ་སོར་བཞེ་ཡོད་པའི་དབྱུང་གི་ཆ་བྱད་ཅིག

མེ་དབལ། ① མེ་འེ་རྟོང་། ② མེ་ཡི་ཆ་ངར་གྱིས་འཆོག་པ་ལྟར་གྱི་ཐོར་བ་འབྲུང་བའི་ནད་ཅིག་སྟེ།
ལྟན་སྟེས་ཆའི་ནད་ཆན་གྱི་མེ་དབལ་དང་། གཉན་རིགས་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་ནད་ཆན་མེ་དབལ།

མེ་དབལ་གྱི་ནད། མེ་དབལ་གྱི་ནད་སྟོང་བའི་རྩ་སྟེན་ནི། ཟས་དང་སྟོང་ལས་ལོག་པ་དང་། གདོན་
སྟོ་བྱར་བ་སོགས་གྱིས་མཁྲིས་པ་འཕེལ་ནས་ལུས་ལ་རྩ་སེར་བསྐྱེད་པ་དེར་ཆ་བརྒྱས་ཤིང་
རྒྱང་གིས་བྲས་པས་སོ།

མེ་དབལ་གྱི་ནད་རིགས་དུག ༡ རྒྱང་ལས་བྱུར་བ། ལུས་འདར་ཞིང་ཅེ་བ་དང་། རྒྱངས་ལ། གཟེར་
ཆེ་བ། སྟག་པའོ། ༢ མཁྲིས་པ་ལས་བྱུར་བ། མདོག་དམར་ཞིང་ཆ་བ། ལྷུང་བར་མཆེད་ལ།
ཁ་ཁ། རྟོས་དད་ཆེད། ༣ བད་ཀན་ལས་བྱུར་བ། ཟ་འཕྲུག་བྱེད། རྒྱངས་པ་འཇམ་ལ། མཐོ་རྒྱང་
སོགས་ཆོགས་བཞེ་རྣམས་ན། ༤ མཆོན་ལས་བྱུར་བ། རིམས་འདྲ་བ་འབྲུམ་པ་དམར་ལ་ཆ་

བས་ཁྲབ་པའོ། ༥ བྱིར་བྱང་བ། མེས་ཆིག་པའི་མ་དང་འབྲ་ཞིང་མཆེད་པ་སྒྲིན་པའོ། ༦ བར་
བྱང་བ། སྒོ་སྒྲིང་ནམས་ཆ་བས་གདུང་ཞིང་། མེས་སྒྲིས་པ། ལུས་སྒྲོ་བས་ཉམས་ཤིང་ནང་
གང་དུ་གནས་པ་དེ་ལ་ཆ་གཟེར་དང་སྒྲོམ་དང་ཆེའོ།

མེ་འབར་ཚྭ། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཟེ་ཚུའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་
དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། ས་ཡི་ཤེལ་དང་ཆ་དྲག་ཅན། མེ་འབར་ཚུ་ཞེས་ཟེ་ཚུའི་མིང་། ཞེས་སོ།

མེ་འབར་རྒྱང་བསྐྱོད། མི་ཞིག་ཁོང་ཁོ་ལངས་པའི་ཚོག་ལ་སྤར་ཡང་ཁོང་ཁོ་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྲང་ཆ་
བཤད་པ་ལྟ་བུའི་དཔེ།

མེ་འབྲུད་པ། ① མེ་གཏོར་བ། ② མེ་རྒྱང་གིས་སྤུལ་བ། ཁ་ཡིས་མེ་འབྲུད། རྟན་ནང་རྒྱ་གསོག་

མེ་སྒྲིན་སྒྲེས། [མཛོན] ལྷ།

མེ་མ་ཐལ། མེ་མིན་ཐལ་མིན་ཉེ་མེ་བྱེ་འདྲེས་པའི་ཆན།

མེ་མ་སྤར། མེ་མདག་

མེ་མ་སྤར་གྱི་འོབས། ① མེ་མདག་ཡོད་པའི་དོང་། ② དཔལ་གནས་ཤིག་

མེ་མ་ཤིང་། ཉག་ཅིས་ལས་བྱང་བ་ཤིང་གི་མེ་ཤིང་ལས་བྱང་བས་ཤིང་མའི་མ་རུ་བཤད་པ།

མེ་སྤར། མེ་མ་སྤར་རམ་མེ་མདག་

མེ་མེད་དུ་བ་ནམ་གསུམ། འབྲ་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་བས་ནས་བཏགས་པའི་ས་རྩི་ཀ་དང་། རྒྱ་བལ། ས་
བ་དགོ་དགོ་གསུམ་གྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། གོང་སྤན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕོད་
དམར་ལས། ས་རྩི་ཀ་དང་རྒྱ་བལ་དང་། འདྲེ་ཤ་བ་བ་དགོ་དགོ་ལ། མེ་མེད་དུ་བ་གསུམ་ཞེས་
བཤད། ཅེས་སོ།

མེ་མོ། ① འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེར་པོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ ② སྒོག་པའི་བྱེ་
བྲག་ཅིག་ ③ [ཆིང] རྒྱ་སྒོད་རྒྱང་དུ།

མེ་མོ་སྤང་། ལོ་བསྒྲོར་བཏུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྤང་དང་། འབྲུང་བ་ལྷའི་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྤར་
ནས་བཅིས་པའི་ལོ་ཤར་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

མེ་མོ་སྟེང་གི་ལོ་སྟེང་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྟེང་དང་། འབྲུང་བ་ལྗོངས་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྟེང་ནས་
བཅུས་པའི་ལོ་སྟེང་དྲུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་བྲ། ལོ་སྟེང་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྟེང་དང་། འབྲུང་བ་ལྗོངས་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྟེང་ནས་
བཅུས་པའི་ལོ་སྟེང་དྲུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་སྟེང་། ལོ་སྟེང་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྟེང་དང་། འབྲུང་བ་ལྗོངས་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྟེང་
ནས་བཅུས་པའི་ལོ་སྟེང་དྲུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་ལོ་སྟེང་། ལོ་སྟེང་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྟེང་དང་། འབྲུང་བ་ལྗོངས་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྟེང་
ནས་བཅུས་པའི་ལོ་སྟེང་དྲུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་མོ་ལྟེང་། ལོ་སྟེང་བཅུ་གཉིས་ནང་གི་མོ་ལོ་སྟེང་དང་། འབྲུང་བ་ལྗོངས་ནང་གི་མེ་གཉིས་སྟེང་
ནས་བཅུས་པའི་ལོ་སྟེང་དྲུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མེ་སྟེང་གོ་ན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་བྲུབ་མཐའ་འབྲུང་
ཡང་ལུགས་སྟོལ་མ་འབྲུང་བ་ཞིག་ནི་དྲགས་ལྷ་ཞེས་པའི་ལྷ་ནག་པོ་ཞིག་ད་ལྟའང་ཁྱོད་ཀྱི་
ཡོད། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྐབས་སུ་སོག་དམག་གིས་དགོན་པ་གཏོར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཅུ་དབུལ་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་དུ་ཉེ་ཆོར་དཔོན་གྱིས་མེ་སྟེང་གོ་ན་པའི་དགོན་པ་དེ་དཔལ་
ཡུལ་རིག་འཛིན་ཀྱན་བཟང་ཤེས་རབ་ལ་ཕུལ་ནས་རྗེས་དགོན་ཞིག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྗེས་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུས་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་དམིགས། ① མའི་ལུས་ལ་མེ་བཙའ་བཞག་ནས་བཙས་ཆོག་པའི་གསང་དམིགས། ② སྟགས་
ཀྱི་གཏུམ་མོའི་དམིགས་རིམ།

མེ་ཅེད། མའི་རིགས་ལ་བཞེན་པའི་ཅེད་མོ་སྤྱི།

མེ་བཙའ། སྟེང་བ་རིམ་མོར་བའི་ནས་ནང་དམིགས་སྟེང་དུ་བཞག་སྟེ་མེ་སྟེང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཉེལ་བ་
མེར་བསྟེགས་ནས་ནང་དམིགས་སྟེང་བཞེག་བ་ལྟ་བུ་ལོ། རྟངས་མེ་བཙའ་བཞག་སྟེ་བཙས་པ།
མེ་བཙའ་གདབ་བྱུང་པའི་ནད་གཞི་ནི། མ་ལྷ་བ་དང་། མེ་འོད་ཉམས་པ་དང་། དཔྱ་ཅུ་དང་། སྟེ་
ཐབ་དང་། ལྟ་ན་གྱི་རིགས་དང་། རྗེན་ནད། (མོ་ཁ་དང་རྒྱ་མའི་བར་གྱི་མ་ནད་ཡིན་པ་འདྲ།

༡) སྔ་བའི་ནང་དུ་ལྷགས་རྟེན་ཆགས་པ། གང་མཁྲིས་རྒྱུན་གྱིས་མགོ་ནད་དང་། ལྷ་མེར་ནད་
གྱིས་ཡན་ལག་རྣམས་ཞེ་རེས་དང་། འབྲས་ནད་དང་། ལྷོག་པ་དང་། ལྷོངས་ཆད་དང་། ལྷོ་
བྱེད་དང་། བཞེད་བྱེད་དང་། ལྷ་མེར་ནད་གྱིས་ཡན་ལག་རྣམས་ཞེ་རེས་དང་། འབྲས་ནད་
དང་། ལྷོག་པ་དང་། ལྷོངས་ཆད་དང་། ལྷོ་བྱེད་དང་། བཞེད་བྱེད་དང་། གཞན་ཡང་ཅ་ནད་གྱི་
རིགས་སུ་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་རུང་ངོ་། ། མེ་བཙའ་གདབ་མི་རུང་བའི་ནད་རིགས་ནི། ལྷག་
དང་མཁྲིས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆ་བའི་ནད་རིགས་ཐམས་ཅད་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་རྣམས་དང་།
སོ་མོའི་སྤྲོ་རྩ་བཙས་ལ་མི་རུང་ངོ་།

མེ་བཙའ་གདབ་པའི་གནས་ནི། ནད་གྱིས་བསྐྱན་པ་དང་། སྐྱན་པས་བཙའ་བ་སྟེ་རིགས་གཉིས་
ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་ནད་གྱིས་བསྐྱན་པ་ནི། གང་ལ་གཟེར་དམིགས་ཡོད་ཅིང་མནན་ན་པན་སྐྱམ་
བྱེད་པའི་གནས་དང་། ཅ་འབྲུགས་པ་ལ་ཅ་ནད་གར་ཡོད་ས་དང་། ཅ་སྤྲིད་ནས་ཆོར་བ་དང་།
བྱེད་ལས་ཉམས་པ་སོགས་ཅ་ནད་ཀྱི་སྒྱུ་ནད་ལ་ཡོད་པའི་གནས་དེ་དག་ལ་མེ་བསྟེན་དགོས།
སྐྱན་པས་བཙའ་བའི་གསང་མིག་ནི། གསང་མིག་རྒྱས་པ་ཕྱི་རྒྱུད་མེ་བཙའི་ལུ་དང་། དེ་ལུ་
དམར་བའི་མེ་བཙའི་གདམས་པ་རྒྱས་སྒྲོས་ཤེས་དཀར་མེ་ལོང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ལ། གལ་
ཆེ་བའི་རྒྱུན་སྒྱུད་ཀྱི་གསང་མིག་ལག་ལེན་བསྐྱན་པར། རྒྱུད་དང་ཅ་དཀར་ཀྱི་སྒྱུ་ལས་བྱུང་
བའི་མགོ་པོ་འཁོར་བ་དང་། ལུས་འདར་བ། དབང་པོ་ཉམས་པ། དན་མེད་དུ་བརྒལ་བ། ལྷོ་ནད།
སེམས་སྒྱུ་བ། བརྩོན་སེམས་ཉམས་པ། དབུགས་རིང་གཏོང་བ་སོགས་ལ་སྤྱི་གཙུག་དང་།
མགོ་པོའི་རྒྱ་བཞི། བྲང་གཞུང་དཀར་ནག་མཆམས། རྒྱ་བ་ཀྱི་ཆོགས་པ་དུག་པ་དང་བདུན་པ་
རྣམས་ལ་མེ་བཙའ་བསྟེན། ལྷོ་ལབ་མང་པོ་བྱེད་པ་དང་། བརྒལ་ཞིང་འཕྲོག་ན་ལྷག་པའི་སྤྱི་
འབྲེལ་བསྟེན། རྒྱུད་ནད་དང་རིམས་ནད་གྱིས་ཁ་ལྷུགས་ཤིང་སྤྱི་བའི་རུས་པ་ཉམས་པ་ལ་མར་
མཆུང་འོག་གི་གསང་མིག་བསྟེན། ལྷོག་མའི་ནད་གྱིས་སྤྱི་མི་ཤེས་པ་རྟེན་པའི་སྤྱི་ལོང་སྟེང་
ནས་གྲེན་དུ་སོར་བཞེག་ཞལ་བའི་རྒྱ་བའི་བར་དུ་གདབ། རིམས་ནད་རྒྱུན་གྱིས་དུ་ལབ་བྱེད་
པ་དང་། འདྲེ་མཛོང་བ་སོགས་ལ་ལག་པའི་མཁྲིས་མའི་ནད་ངོས་ནས་སོར་བཞེག་ཞལ་བའི་རྒྱ་
བའི་བར་དུ་མེ་བསྟེན། སོ་མཆོན་མི་ལྡང་ཞིང་ས་སོན་ལུག་པ་ལ་རྟེན་པའི་ངོས་ཀྱི་ལོང་བུའི་ཐད་

འང་རང་གཤོང་གི་ཚུ་བར་དེ་བསྐྱེག་འདི་དག་གི་གསང་མིག་དཔེ་རིས་ལས་ཤེས་པར་བྱ།
བསྐྱེག་ཐབས་ལ་མེ་བཅའ་དང་། ཚུག་གམ་ཉལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་མེ་བཅའ་ནི་སྤྱོད་པ་རིས་
རིས་ཅེ་ཆོ་ཞིང་རྟིང་པ་ལེབ་མོ་ཅན། སྒོག་པའི་དབྱིབས་འདྲ་བ། ཆེ་ཆུང་མཐེའུ་ཆུང་གི་མགོ་
བྱེད་ཅམ་པར་དེ་བཞག་དགོས། དེ་ཡང་གསང་མི་ཐོག་ཏུ་དམ་ཅི་ཆུང་ཟད་དེ་བྱུག་ཅིང་དེའི་
སྟེང་དུ་སྤྱོད་པ་རིས་བཞག་དགོས། ཚུག་ལ་གྱིབ་ལྷགས་ཀྱི་བཟོས་པའི་ལྷགས་ཚུག་དང་། ཟངས་
ཚུག་གསེར་ཚུག་དུ་ཚུག་ཤིང་སྐྱེར་པའི་སྐྱེར་ཚུག་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་འདི་དག་དེང་
དུས་ནད་བྱེ་བྲག་པ་རེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། གཙོ་མོ་གནའ་མོའི་ལོ་
རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ་ཐོག་མར་ཤིང་ཚུག་དང་དུ་ཚུག་དེ་ནས་ཟངས་ཚུག་དང་
ལྷགས་ཚུག་སོགས་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་ཤེས་པར་བྱ།

མེ་བཅའི་གདམས་པ་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནད་དེའུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མེ་བཅའི་སྐོར་གསལ་ལ་བར་སྟོན་པའི་སྤྲན་གྱི་
བསྟན་བཅོས་ལེ་ཆན་ཞིག

མེ་བཅའི་གསང་དམིགས། ལུས་སྟེང་དུ་མེ་བཅའ་གཞག་སའི་གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། མེ་བཅའི་གསང་དམིགས་ནི། མེ་བཅའ་བཞག་སའི་
གནས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། རྒྱལ་གྱི་སྤྱལ་ཆོགས་བདུན་པ་སྟེང་
གི་གསང་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ནི་དོན་སྟོང་རང་རང་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་གསང་དམིགས་ཡིན་པ་
དང་། སྤལ་ཆོགས་དང་མོ་ནས་གསུམ་པའི་བར་རིམ་བཞིན་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་གསང་བྱེད་
པ་ལྟ་བུ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གསང་དམིགས་ཡིན་པ། རྟན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་གང་དུ་ན་བའི་སར་
མེ་བཅའ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་ནི་ནད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གསང་དམིགས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ལྟོ།

མེ་ཆག ① མེ་སྟག་བཅའ་བརྒྱལ་བའི་ལྷགས་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་ཐོ་བས་རྒྱུད་དུས་མེ་ཆག་འཛོར་བ།

② མེ་སྟག་གི་ཆག་སྤྱ།

མེ་ཆང་། ཐབ་ཆང་།

མེ་ཚུགས། ལྷགས་སྟག་སོགས་ལུས་ལ་གཏུག་པའི་ནད་བཅོས། ཀླང་ལག་གི་ཆོགས་ན་ནས་མེ་

ཚུགས་ཀྱི་བ་པ།

མེ་མཚམས། ཤར་སྒྲིའི་མཚམས།

མེ་ཟ། ① ཟ་ལས་བཅོས་པའི་མེ་སྒྲིག་སྒྲོང་། ② མེ་ཉོག་བཅུགས་པའི་ཟ་མའི་སྒྲོང་།

མེ་ཟས། མེ་མདའི་ཟས།

མེ་ཞལ། [མངོན] ལྷ།

མེ་ཞལ་ལམ། [མངོན] ཉམ་མཁལ།

མེ་གཞོང་། མེ་པོར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མེ་བཞི། རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རིག་བྱེད་དང་། བྱ་མ་འདོན་ནོ།

མེ་བཞི་སྒྲིམ། [མངོན] གཟའ་ཤུར་བྲ།

མེ་ཐོན་སྐྱོར་གྱི་སྲོལ་ཡིག་མེ་ཐོན་ཐད་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་པའི་སྒྲིག་སྲོལ་ཡིག་ཆ།

མེ་ཐོན་སྒྲིག་ཆས། མེ་སྐྱོན་ལ་འགོག་ཐོན་བྱེད་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྲང་།

མེ་ཐོན་ཉེན་བར། མེ་ཐོན་མ་བྱུང་གོང་ལ་སྒྲུད་པའི་ཉེན་ཁའི་བདུན་མོ།

མེ་རྒྱལ། [མངོན] ཉི་མ།

མེ་འོད། མའི་འོད་མདངས། སྒྲུང་བྲ་མེ་འོད་དུ་མ་ཆགས།

མེ་འོབས། མེ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོང་། མེ་འོབས་སུ་མཆོངས་ནས་གཞན་སོག་སྐྱོབ་པ།

མེ་ཡི་ཁམས། ཆ་བའམ་ཁོ་བ།

མེ་ཡི་མགྲིན་པ་ཅན། [མངོན] བྲ།

མེ་ཡི་དབང་བྱུག་ [མངོན] ཉི་མ།

མེ་ཡི་ས་བོན། [མངོན] གསེར།

མེ་ཡིས་བསྐྱེགས། [མངོན] རྒྱ་བ་གཟས་བཟུང་བ།

མེ་ཡོག་ཐབ་གྱི་མེ་དྲུག་བྱེད་གྱི་ཤིང་།

མེ་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོ་དགྲུང་

ལོ་བཅུ་གསུམ་སྐབས། སྤིང་དཔོན་ཐར་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གདན་ཞུས་སྟར་ཡུལ་འདིར་

ཐེགས་པ་བཟུང་བའི་མེ་འཁོར་ཆེན་པོ་འདི་བཟུང་། གུ་མཐའ་བཟུང་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེར་བུལ་རྒྱུ་འདོད།

མེ་རིས། མེ་ཡི་རི་མོ།

མེ་རུས། ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་མེ་ཁམས་ཤས་ཆེར་ལས་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མདོག་དམར་ཤིང་རྩལ་པ་ཞིག
མེ་རེ། རྒྱ་ཆེན་མེར་དང་དོན་འབྲ། ① རྩ་སོགས་གཤེར་བའི་རིགས་འབྲེལ་ཤིང་གཡོ་བའི་རྩས་
པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་མཚོ་སྤྱོད་མེ་རེ་འདྲེན་ལྟ་བུ། ② གཤེར་ཁུས་སྤོད་སོགས་གཏམས་པའི་དོན་ཏེ།
ཟངས་རང་འོ་མས་མེ་རེ་གང་ལྟ་བུ།

མེ་རོ། ① མེ་པལ་ཆེར་ཤི་བའི་མེ་མ་ཐལ། ཐལ་གྱི་མེ་རོ་ཤིང་བྱས་ཏེ་གསོ་བ། ② སྤར་ལུགས་རྙིང་པའི་
ལུལ། རྩོད་སྤོང་གི་མེ་རོ་ཅ་བ་ནས་བསད་བ། ལམ་ལུགས་རྙིང་པའི་མེ་རོ་བསྐྱར་དུ་འབར་མེ་འདྲེན་
མེ་ལ། ལ་ཞིག་པོ་དང་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་མཚོ་སྤྱོད་མེ་རེ་བཟུང་དུ་ཡོད།

མེ་ལ་ཐེ་བ། [རྙིང་] མེ་ལ་བསྟན་པ་འཇལ་སྟོན་བ།

མེ་ལ་རེག་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དུས་བྱིན་གྱིས་མ་
བརྒྱབས་པ་དང་། ན་བའི་དབང་གིས་མ་ཡིན་པར་ཆོད་བག་གིས་མེ་ལ་རེག་བ།

མེ་ལུགས། གྲེ་རྩེ་འེ་ཅ་རྒྱུད་འབྲེལ་བ་ཤད་བྱེད་སྤངས་འགའ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་གི་མར་པ་ལོ་རྩ་
བའི་སྤོབ་མ་མེས་སྟོན་ཆོན་པོའི་ལུགས།

མེ་ལེན། རྩ་འབྲས་དང་། རྩོག་པ། རྩོ་བྱར་སྤངས་པོ་འགའ་ཞིག་བྱུང་བ་སོགས་རྩ་འབྲས་ཆེ་བ་ལ་
ཨི་ཁུང་བཞེ་གར་རྒྱབ་རྒྱ་དང་། རྩ་འབྲས་རྒྱུང་བར་གཅིག་གས་གཉིས་སོགས་རྩ་ཆེ་རྒྱུང་ལ་
དཔགས་ཏེ་སྟེག་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མེ་ལོང་། ① གཟུགས་བརྟན་གསལ་བྱེད། མེ་ལོང་ལ་ལྟ་བ། མེ་ལོང་གི་རོས་ལྟར་འཇམ་བ། མེ་ལོང་
ནང་གི་གཟུགས་བརྟན། ཤེལ་སྤོའི་ནང་གི་མོག་མོག་མིང་གི་རྩམ་གངས་ལ་ཀུན་མཐོང་དང་།
ཀུན་གསལ། བྱེ་དོར་མེལ་ཆེ། མ་ཀུ་ར། གཟུགས་འཆར་བྱེད། གཟུགས་བརྟན་སྤྱེ་གནས།
བཞེན་སྤོད་བཅས་སོ། ② གྲང་གི་ཤས་བྱ་དང་སྤྱོད་རིས་བར་གྱི་སྤོང་ཆ། ③ མཐོངས་སམ་
དཀྱིལ་གཞུང་། ཐང་གའི་མེ་ལོང་། སྤོད་འགག་གི་མེ་ལོང་། ཆ་སྐམ་གྱི་མེ་ལོང་། སྤོའི་མེ་ལོང་།

མེ་ལོང་དགོན། མིང་གཞན་བྲག་དཀར་མཁའ་སྐྱོད་དཔལ་གྱི་གྲུང་ཁང་ཞེས་ཟེལ། དགོན་པ་འདི་ཐོག་
མ་རབ་བྱུང་བ་རྩ་གཉིས་པའི་སྟོད་ཙམ་དུ་བྲག་དཀར་སྐྱགས་རམས་པ་སློབ་བཟང་བསྟན་པ་རབ་
རྒྱས་ཀྱིས་སྟན་ལུང་རི་ཁྲོད་དུ་བཏབ། དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་གཙན་གཟན་དང་ཆོས་
རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་འཆོལ་མང་སྟབས་ད་ལྟའི་དགོན་གནས་རི་ཁྲོད་བདེ་ལྗན་དུ་སྟོན། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོབོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་གཞིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་རིགས་བརྒྱད། མེ་ལོང་ལྷ་བྱ། མཉམ་པ་ཉིད། སོ་སོར་རྟོག་པ། བྱ་བ་སྦྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས།
བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས། སྦྱོར་པའི་པར་ཕྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན། བཙུན་འབྲས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ནོ།
མེ་ལོང་ཐལ་བ། ལུག་གི་སོག་པའི་རུས་པ་མེ་ལོང་རུས་བསྐྱེགས་བྱས་པའི་ཐལ་བའི་མིང་སྟེ། བོང་
སྟན་པས། ལུག་གིས་སོག་རུས་མེ་ལོང་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ། མེ་ལོང་ཐལ་བ་ཟེར་བས་འགའ་
ཞིག་གིས། མེ་ལོང་སྟེང་དུ་ལུག་གི་སྦྱ་བསྐྱེགས་ནས། ཐལ་བ་སྟན་དུ་བཏང་ཞེས་འགའ་ལོར་
ཐོས། ཞེས་སོ།

མེ་ལོང་སྦྱ་གྱི། མགོ་བོའི་མའི་མཐའ་སྐྱོར་འབྲ། གྱེད་ཀྱི་སྦྱ་ཕྱི་ཞིག

མེ་ཤིང་། ① བྱད་ཤིང་། ② མེ་དང་ཤིང་། མེ་ཤིང་དཔོར་འབྲེན།

མེ་ཤུགས། མའི་ཆ་ངར།

མེ་ཤུལ། མེ་བཏང་བའི་ཤུལ་རྗེས།

མེ་ཤེལ། འདི་རྒྱ་གར་ནག་ནས་འབྱུང་བའི་ཤེལ་རིགས་ཏེ། རང་བྱུང་གི་ཤེལ་ཐབས་ཀྱིས་བཟོ་
དཀྱིབས་འཆོས་པའམ། བཟོས་ཤེལ་ལ་འཆོས་པ་སྟེ། ཆེ་རྒྱུང་གང་ཡང་རྒྱང་ཞིང་དཀྱིབས་པེས་
པར་དུ་སྐྱོར་མོད་ཀྱིས་མ་ཐུག་ཅིང་མཐའ་སྒྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པ་སྟེ། ཤིན་རུ་དྲངས་ལ། ཁ་དོག་
གཞན་གང་ཡང་མེད་པ། ཕྱི་ལ་འབྱར་གོང་དང་། ཉན་དུ་སྒྲ་ཞིབ་སོགས་མེད་པ། འདི་ལ་མེ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཤེལ་གྱི་སྟེང་ངོས་ཀྱི་ཕྱོགས་མང་པོ་ནས་ཉི་མའི་འོད་མཛོང་བས།
འོད་དེ་ཤེལ་གྱི་འོག་ངོས་ཀྱི་ཕྱོགས་མང་པོར་ཐད་ཀར་ཐང་ཐལ་དུ་འགྲོ། འདི་རིགས་དེད་དུས་
བཟོ་ལས་ཐོག་ཆེ་ཤེལ་དང་། རྒྱང་ཤེལ། པར་ལེན་འབྲུལ་ཆས་སོགས་འོད་རིག་པའི་ཡོ་བྱད་
མང་པོར་མཁོ་གཤམ་ཤིན་རུ་ཆེ་བའི་རྒྱ་ཆ་ཡིན་པ་དང་། སྦྱས་ལེགས་པ་འགའ་ཞིག་རིན་ཐང་ཏ་

ཅང་ཆེ་བ་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ། སྤྱུ་ཇ། ཀའྭ། སྤྱུ་ཇ་ཀའྭ། ཨ་ཀ། ཉི་འོད། ད་ཉ་མོ། བ་
ལ། སྤྱེག་བྱེད་བཅས་སོ།། རོ་རྒྱས། རོ་མང་ར་ལྷ་རྩེས་རྒྱོ། རྒྱས་པས་གང་བའི་ནད་དང་གཟུང་
ནད་འཛོམས།

མེ་ཤོར་བའི་གྲོང་གཞི། ཡིད་གཟབ་མ་བྱས་པར་མེ་ཤོར་ནས་མི་ཐོག་ལ་གྲོང་གཞི་ཐོག་པའི་གྲོང་གཞི།
མེ་སངས་རྒྱབ་བ། མེ་རྒྱན་བསྐྱར་དུ་གསོ་བ་དང་དར་ཆེ་དུ་གཏོང་བ། རྒྱུང་ཐབ་ཀྱི་མེ་འཆི་གྲུབས་
བྱེད་དུས་འབྲུལ་ལ་མེ་སངས་རྒྱབ་བ།

མེ་སྤྱབ་ཤིང་། ① མེ་གཙུབ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། ② ཅན་དན་དཀར་པོ།

མེ་སྤྱེག་དམར་གསོད། མེ་རྒྱབ་ནས་མི་གཞན་མེར་བསྤེགས་བཏང་བ། ཡང་ན་སྤེགས་གསོད་
ཅས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

མེ་སྤྱང་། མེ་ཤོར་རམ་མེ་སྤོད་སྤྱང་།

མེ་གསུམ། བསྐྱལ་བའི་མེ་དང་། བྱི་མེ་དང་། ལྷོ་ཡི་མེ་བཅས་སོ།།

མེ་གསོད་བ། ① མེ་མེད་པར་བཅོ་བ། ② མེ་སྤྱོན་ཤོར་བར་མེ་ལ་ཐབས་བྱེད་བ།

མེ་གསོད་ཡོ་བྱད། མེ་གསོད་པར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག

མེ་གསོད་དུ་ཁག མེ་གསོད་ལས་སྤྱེད་པའི་ཆོགས་པའི་སྤྱེ་ཆན་ཞིག་གི་མིང་།

མེ་བསངས། མེའི་དུད་བ་གཏུལ་བའི་བསངས་མཆོད།

མེ་ལྷ། ① ཤར་ལྷའི་ཕྱོགས་སྤྱོད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཆོད་སྤྱིན་སྤྱེས་དང་། ཉ་དམར་ཅན། རོར་
ལས་སྤྱེས། ལྷ་ཆོགས་འོད་ཟེར་བྱེད་ཟ། འབར་བའི་སྤྱ་ཅན། སྤྱིན་སྤྱེག་ཟ། ཆངས་དབང་སྤྱས་
པོ། འོད་ཀྱི་རོར་ཅན། འོད་བདུན་ལ། ར་ལ་ཞོན། རིག་བྱེད་སྤྱེས། འོད་བདུན་ལ། ར་ལ་ཞོན། རིག་
བྱེད་སྤྱེས། སྤྱེག་ཟ། གསེར་ཁུ་བ། གསེར་གྱི་ཐིག་ལེ་བཅས་སོ།། ② ཐབ་ལ་གནས་པའི་ལྷ།

མེ་ལྷའི་ཕྱོགས། [མངོན] ཤར་ལྷའི་ཕྱོགས།

མེ་ལྷོག འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་ལྷོག་པ་རིགས་དབྱེ་བའི་ནང་ཆན་མེ་ཁམས་ཤས་ཆེ་བའི་ལྷོག་
པ་སྤྱེ། ནད་ཉགས་སྤྱུ་རྫོང་ཆེ་ཞིང་མེ་ལྷེ་འབྲུང་བའི་རི་མོ་འབྲུང་བ་ཞིག

མེ་ལྷོ། [ལེགས] བྱམས་བ།

མེད། ར་སྒྲུང་གང་གི་མཐར་སྒྲུར་ན་དོན་དང་དངོས་པོ་དེ་མི་གནས་པ་དང་འཇིག་པར་གྱུར་པ་
སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཉན་མེད་དུག་མེད། འགྱུར་མེད། འཇིགས་མེད། ས་འདིར་ནད་ཡམས་མེད།
མེད་པར་གྱུར། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་སོང་། མེད་པར་བཏང་། རྫོག་ཏུ་མེད། འཁོག་ཏུ་མེད་
སོགས་ལྟ་བུ།

མེད་དགག་དགག་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་བཀག་པའི་ཤུགས་སམ་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་ཞིག་གོ་རྒྱུའམ་
བསྟན་རྒྱ་མེད་པ་ཞིག་

མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ། སེལ་བའི་ནང་གསེས། རང་གི་དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་སྟོན་ས་རང་གི་
བསམ་བྱ་རིགས་མི་མ་ཐུན་བསམ་པའི་བསམ་པ། དཔེར་ན་རི་མེད་ཅེས་བས་ཡོད་པ་བསམ་པ་
བ་ལྟ་བུའོ།

མེད་དགག་གི་བསྐྱ་བ་བཅུ་གཅིག་རྒྱ་ལང་བ་དང་རང་བཞིན་དང་། སྐབས་དང་རྟེན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡི།
ལྷ་དང་ཞི་གནས་མེད་པ་ལ། དབྱེ་བ་རྣམས་བ་བརྒྱད་ཡིན་ཏེ། བན་ཚུན་དག་ལ་རང་བཞིན་དང་། རྒྱ་
དང་རང་བཞིན་གཉིས་དབྱེ་བ། ལེན་ཏུ་མེད་དང་བཅུ་གཅིག་ནི། མེད་པར་དགག་པར་འདོད་པའོ།
མེད་དགག་གཉིས། རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་མེད་དགག་དང་། རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་
བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་མེད་དགག་གོ།

མེད་རྟོགས། མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ། མེད་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའོ།
མེད་ཐབས་མེད་པའི་སྟོན་པོ་བཞི། གཉམ་པ་ཐོན་མི་སམ་རྩོུ་ཁ་དང་། སྟོད་ལུང་རམ་པ་བ་མགར་
སྟོང་བཅན། འབྲི་གུང་བ་འབྲི་སེ་རུ་གུང་སྟོན། ཉང་སེར་བ་ཉང་ཁྲི་བཟང་བཅས་བཞི་ཡིན།

མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ། ཆོས་གཉིས་ལས་གཅིག་ཤོས་དེ་མེད་ན་ཡ་གྲུལ་དེ་མི་འབྱུང་བ་
ཙམ་ལ་འབྲེལ་བ་ཞེས་བཏགས་པའི་དོན།

མེད་པ། ① ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་མིང་གི་ཐ་མར་འབྲུག་པའི་དགག་སྒྲ་ཞིག་སྐབས་མེད་པ། མཐུན་
རྒྱུན་མེད་དུ་མི་རུང་བ། སྟོན་ཆ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ། རྒྱ་མེད་རྒྱུན་མེད། ② ཡོད་
པའི་ལྷོག་ལྷ་སྟེ། ཆད་མས་མ་དམིགས་པའམ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་རི་བོང་གི་རུ་དང་། ཉམ་
མཁའི་བསྐྱ་ལྟ་བུའོ། དབྱིན་སྐད་དུ་none ཟེད།

མེད་པ་བརྒྱད། ༡ འགོག་པ་མེད་པ། ༢ སྒྲིབ་པ་མེད་པ། ༣ ཆད་པ་མེད་པ། ༤ ཉག་པ་མེད་པ། ༥ འོང་
བ་མེད་པ། ༦ འགྲོ་བ་མེད་པ། ༧ རོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པ། ༨ རོན་གཅིག་མ་ཡིན་པ།

མེད་པ་གཞན་སེལ། རྟོག་པའི་སྒྲུང་རྒྱུ་རྟོན་གྱི་ལུས་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་དགག་པ་འཕམ་དོན་
གྱེད་མི་ལུས་པར་སྒྲུང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། མེད་དགག་གཞན་སེལ། དངོས་མེད་གཞན་སེལ་
གཉིས་དང་དོན་གཅིག

མེད་པ་བཟོའི་བཀའ། རྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིབ་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་undo command ཟེད།

མེད་པར་ལྟ་བའི་ཕྱོགས། ལས་རྒྱ་འབྲས་ལ་བཅི་སྒྲུང་དང་དགོ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འབད་བརྩོན་གྱེད་མི་
དགོས་པར་དངོས་འཛིན་གྱེད་པ་དེ་ནི་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པ།

མེད་པ་པ། ཆད་ལྟ་འཛིན་མཁན།

མེད་པ་གསལ་སྒྲུང་། རྟོན་ཐོག་པའི་མིག་གི་ཡུལ་དུ་སྒྲུང་བྱ་དེ་མེད་ཀྱང་ནད་དབང་གིས་གསལ་
པོར་སྒྲུང་བའི་ཡུལ། དཔེར་ན་རྒྱ་གཅིག་རྒྱ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུའོ།

མེད་པའི་སྒྲིབ་ཉིད། ལམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་དངོས་མེད་ཐམས་ཅད་དང་། རྣམ་རྟོག་ལ་ཤར་བའི་
གཟུགས་སོགས་ཡུལ་གྱི་སྒྲུང་ཆ་རྣམས་དང་། མིང་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་དང་། དོན་ལ་མིང་དུ་
འབྲུལ་བའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དང་། ཕྱི་ནང་མཐའ་དབུས། ཆེ་ཆུང་བཟང་དཔོན་ཕྱོགས་དུས་
སོགས་སྒྲོས་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱན་བཏགས་ཡིན་པས་ཀྱན་རྩིས་ཏུ་འདར་
མེད་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཉིད་དོ།

མེད་པར་གྱེད་པ། ① མེད་པར་བཟོ་བ། ལུགས་ངན་མེད་པར་གྱེད་པ། མོངས་དད་མེད་པར་གྱེད་
པ། ② མེད་པར་ཁས་ལེན་པ།

མེད་པོ། དབུལ་པོ་འཕམ་སྒྲུང་པོ།

མེན་ཏི། རྒྱ་ནག་སྐད་ཀྱི་རས་བལ་ལས་བཟོ་བའི་ཡིང་འཇམ་པོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲུངས་
དཔོན་ཀུམ་བུ་འཛིན་འབྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་འབྲེལ་ལས།
མེན་ཏི་ནི། རྒྱ་ནག་སྐད་དེ། རས་བལ་བཏགས་པའི་ཡིང་འཇམ་པོ་ཞིག་གི་མིང་། ཞེས་སོ།

མེན་ཅི། [ཁྱིང་]① རས། ② གུའི་ཅེ།

མེའི་འབྲུལ་འཁོར། མེ་མདའ་ལ་ཟེར། སྐབས་འགར་གནས་སྒྲགས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ། གནའ་དུས་སུ་མེ་
ཅེར་སོན་བ་ནང་དུ་བརྟག་ནས་མེ་སྤར་བྱེད་ཀྱི་སྤེའི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱབ་དགོས་པའི་གནའ་
རབས་ཀྱི་མེ་མདའ་བོད་མདའ་ཟེར་བ་དེ་མ་གཏོགས་གཞན་མདའ་དང་མདུང་གི་སོགས་ལ་
བརྟེན་ནས་དམག་རྒྱབ་དགོས་པ་ཡིན།

མེའི་འཇིགས་པ། མེས་འཆིག་པའི་འཇིགས་སྒྲག། མེ་སྐྱོན་ཤོར་མ་ཐག་ཏུ་གསོད་ཐུབ་ན་མེའི་
འཇིགས་པ་ཆེར་མི་ཡོང་བར་བྱེད་ཀྱས།

མེའི་རྟེན། མཆིན་པ།

མེའི་ཐལ་བ། མེ་བཏང་བའི་ཤུལ་དུ་ཤུས་པའི་ཐལ་བ།

མེའི་ཅེ་མོ། [མཛོན་] གྲུར་གྲུམ།

མེའི་ཆ་ཆ། མེ་སྒྲག།

མེའི་སྐབ་ཤིང་། [མཛོན་] ཅན་དན་དཀར་པོ།

མེར། ① གཤེར་ཁུ་རྩ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲོད་བཀའ་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། སྒྲོད་དུ་རྩ་མེར། ཞིང་ལ་རྩ་མེར་ལྟ་
བུ། ② སྤྱི་ཞིང་ལྗེས་པའི་དོན་ཏེ། བྱེ་འདམ་མེར་མེར་བྱེད་ལྟ་བུ། འདམ་མེ་རེ་རེ་ཞེས་བ་དང་
དོན་འབྲ། ཤུལ་སྐྱད་དུ་མ་རེ་མེར་རེ་ཡང་ཟེར།

མེར་བག་ཤིས་ཆལ། དུར་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

མེར་གཤེ་མཁར་ཤུལ། འཕན་པོ་དབུ་དུ་ཤུང་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་མེར་གཤེ་མཁར་ཤུལ་ཞེས་བ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་གར་ཤོད་རྒྱན་ལྟར་ན་བོད་སིལ་བུའི་དུས་སུ་མེར་གཤེ་ཉི་མ་འབྲུག་བྲགས་ཞེས་པའི་
དཔོན་པོ་ཞིག་ཤུང་བ་དེ་བཅན་ཤུགས་ཏ་ཅང་ཆེ་སྐབས་མཁར་ཆོང་གི་སྒྲོངས་སུ་ཡོད་པའི་
ནགས་རི་དེས་དཔོན་པོའི་མཁར་དུ་དགུན་ཉི་སྤྱིབ་སྐབས་དཔོན་པོས་མི་མེར་ལ་རི་དེའི་མགོ་
བོ་སྒྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བར་མི་མེར་ཆོས་གྲོས་བྱེད་སྐབས་མི་ཞིག་གིས་རི་མགོ་སྒྲོ་བ་
ལས་དཔོན་མགོ་སྒྲོ་བ་བྲག་ཟེར་བར་མང་པོས་ལོ་ལྟར་རྟ་རྒྱག་ཆེན་པོ་གཏོང་སྒོལ་ཡོད་པའི་
གོང་ཅམ་ལ་དཔོན་པོའི་ཆེབས་རྟ་དེ་སྐྱོན་ནག་ནང་ཉིན་ཁ་ཤས་བརྟག་སྤེར་རྒྱག་གི་ཉིན་དེར་

ཉ་དེར་སྒྲ་སྒྲ་བ་གཟུགས་སྒྲོ་བ་དང་བཅས་སྒྲོ་བ་དུ་བྱེད་བཞུགས་ནས་དཔོན་པོས་བཞོན་མ་ཐག་ཉ་
དེས་ཉི་འོད་མ་འཁྲུག་པར་ཐད་ཀར་རྒྱལ་ནས་མདུན་མཆོང་ཞེས་པར་གད་པའི་སྟེང་ནས་
གཙང་རྒྱུ་མཆོངས་སྒྲ་བས་མི་ཉ་གཉིས་ཀ་ཤི་ནས་རོ་རྒྱུ་འཁྲུང་བར་དཔོན་ཆང་གི་སྒྲོན་
འཁོར་ཆོས་མི་མེར་ནས་དཔོན་པོའི་རོ་འཆོལ་དུ་བཏང་བས་རོ་འཆོལ་མཁན་ཆོས་རྒྱ་
གཞུང་བརྒྱད་དེ་བཙལ་བའི་སྒྲུང་གཏམ་ཞིག་ཡོད།

མེར་ཁན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ ལོར་ལ་མོ་ཇེ་བཙུན་སྒྲོ་བཟང་
བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གཟིགས་སྒྲོང་འོག་བཏབ། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ད་ལྟའི་ཆེ་ལན་
རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་གྲུང་སྒྲར་ཞིག་ཡིན། ལོ་འདིར་ཉན་གྲུང་ཡེའི་དཔག་ཐོར་ནས་མཆོ་སྒྲོན་
སྤྱགས་ཀྱི་བྱང་གི་དགོན་ཆེན་པལ་ཆེར་མེར་བསྐྱེགས་སྒྲ་བས། དགོན་འདི་ཡང་ཡུལ་བྱུང་ནས་
ད་ལྟའི་ཁྲི་ཀའི་ཡུལ་འདིར་གནས་སྒྲོས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོ་བོད་
རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེར་ཁན་སྤགས་ཁང། དགོན་པ་འདི་དུས་ནས་དང་རྒྱ་མ་སུ་ཡིས་བཏབ་མ་གསལ། མེར་ཁན་
དགོན་པ་དང་གོང་ཆོ་གཅིག་ན་ཡོད། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། པལ་ཆེར་མེར་སྤྱུ་ཆང་མ་བྱུང་
བའི་གོང་དུ་སྤགས་ཁང་འདི་ཡོད་པར་འདྲ། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོ་བོད་རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེར་གྱིས་ཁོངས། ཤིན་རུ་གང་བར་གྱུར་པ།

མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད། མེར་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱུད་དུ་བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
ནང་གསེས་ཞིག་སྟེ། རང་ཉིད་ལྟར་གསལ་བའི་སྤྱགས་ཀར་མེ་འབར་བའི་དབུས་སུ་རྒྱ་བ་ལ་
སྤགས་སྤང་བཞུགས་དེ་སྟོག་བསྒྲོམ་པའི་སྒྲོང་བས་བསྒྲོམ་པ་མེར་གནས་ཏེ་ལས་བཞི་འབྲུབ་
པའི་གཞིའོ།

མེར་བ། ① [ཐ་མི་དད་པ།] ལྷེ་མ་གྱིས་གང་བ། དབྱར་དུས་མཆོ་མེར་བ། སྒྲོད་མེར་བ། ② ལྷེ་བ།
སྤྱགས་པ་མེར་བ། སྤྱགས་པ་མེར་བ། ཞེ་མེར་བ། ③ སྤྱ་བ་དང་མཉེན་པའམ་འཕོལ་བ། ཞོ་
མེར་བ། འབྲས་སྤྱག་མེར་བ། མོག་མོག་མེར་བ། ས་ཆོལ་མེར་བ།

མེར་མེར། ① མིག་ཏུ་སྤང་ཚུལ་ཞིག་ཐག་རིང་ནས་ཚུ་མེར་མེར་རྒྱག་འགྲོ་བ་ཞིག་མཐོང་། ② བེམ་
བེམ་བྱེད་པའི་རིགས། སྤྲས་འཕོལ་མེར་མེར་ཞིག་ལ་མགོ་བོ་ཉེན་པ། ③ འགྲུལ་སྤངས་ཤིག་
མེར་མེར་པོ། [མཚུངས་]སྤུ་གུ་མངལ་དུ་ཆགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་པོའི་མིང་།

མེར་མེར་ཤིག་ཤིག་ ① འགྲུལ་འཁྲུམས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག་རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་རྒྱབས་གཡོས་ནས་མེར་
མེར་ཤིག་ཤིག་བྱེད་པ། འབར་མདེལ་གཡུགས་དུས་ས་ཆ་མེར་མེར་ཤིག་ཤིག་ཏུ་འགྲུལ་བ།
② རྒྱ་ཆགས་མང་པོ་འདུས་པའི་འགྲུལ་སྤངས། འ་རུལ་ནང་དུ་འ་འབྲུ་མང་པོ་མེར་མེར་
ཤིག་ཤིག་བྱེད་པ།

མེལ་གཤེ་སིབ་བྱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

མེལ་ཆེ། ① མཚན་དུས་སོ་ལྷ། སྤུ་གུར་མེལ་ཆེ་བྱེད་པ། ས་མཚན་སྤྱད་མཁན་འཐབ་འཛིང་བས་
མཚན་མོར་ཡང་མེལ་ཆེ་བྱེད་པ། ཉིན་གསུམ་བྱ་ར་མཚན་གསུམ་མེལ་ཆེ་བྱེད། ② མཚན་
མོའི་བྱན་ཆོད།

མེལ་ཆེ་ཅན། [མཛོན་] མཚན་མོ།

མེལ་ཆེ་གཅིག་ མེལ་ཆེ་གཅིག་ནི། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་སྤྱོད་དང་། ཕྱི་ལོ། བཅ་སྟོད། བཅ་སྤང་
བཅས་བཞིར་བྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས།

མེལ་ཆེ་བ། མཚན་དུས་ཀྱི་བྱ་ར་མཁན་ནས། རྟོག་ཞིབ་པ། ས་དེར་ལྷགས་པ་ན་ཕྱོགས་དེའི་དབྱང་
གི་མེལ་ཆེ་བ་དག་གིས་རྟོགས་པ། ཁོས་མེལ་ཆེ་བ་སོ་སོར་མི་རྟོག་པར་མ་ཉལ་ཞེས་ཟེར་
བཞིན་དུ་ཆོས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོམ་མོ།

མེས། པ་མའི་སྟོན་གྱི་པ་མ་མི་རབས་གོང་མ།

མེས་ཀྱི་དགོངས་དུས་མཚོད་པ། མེས་པོ་སྐྱབས་ཤིགས་པའི་དུས་ཀྱི་འདས་མཚོད།

མེས་ཀྱི་གནས་རུ། མེས་པོའི་དུས་ཀྱི་གཞུ།

མེས་རྒྱལ། རང་གི་པ་མེས་རྒྱུད་པའི་རིགས་ཀྱིས་འཛིན་སྟོང་བྱས་ཤིང་མི་རབས་ནས་མི་རབས་
བརྒྱུད་དེ་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འཛིན་སྟོང་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་། རང་གི་རྒྱལ་ཁབ།
དོགས་ཐོན་ཆེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་མེས་རྒྱལ་སྤྱད་སྟོབ་བྱེད།

མེས་འཆིང་། [མངོན] དངུལ་རྩ།

མེས་འཇིག་པ། མེས་ཆེན་སྟེ་མེད་པར་འགྱུར་བ།

མེས་འཇིག་པའི་ཆེ་མོ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་མན་ཆད་སྟོང་གི་འཇིག་
ཉེན་དེ་མེས་འཇིག་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་མེད་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དེ་ཡན་ཆད་ལ་མེད་འཇིག་པ་མི་ཡོང་
བས་མེས་འཇིག་པའི་ཆེ་མོ་ཟེར།

མེས་སྟོན་ཆོན་པོ། མར་པའི་སྟོབ་མ་ཀ་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཐུབ་ཀྱི་ཀ་ཆེན། འདི་ཉིད་ཉར་སྟོང་སྟག་
ཆལ་བ་ཡིན། འདི་ལ་གཙང་ཤོད་གི་མེས་སྟོན་ཆོན་པོ་ཡང་ཟེར། མཆན་ལ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཆན་ཞུ། གནས་གཞི་བ་ཉིད་བདག་པོ་ཡིན། ཁོང་གིས་འབྲུལ་བ་ལན་གསུམ་གྱིས་མར་བ་
མཉེས་པར་བྱས། མ་རྩ་སྤྲུ་ཡ་དང་གདམས་ངག་མཐའ་ཡས་བ་གནང་། སྟོབ་མ་ཞང་བསོད་
ནམས་མཁའ་ལོགས་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་མང་དུ་བྱོན།

མེས་པོ། པའི་པ། ཨ་སྤྱེ་དང་དོན་གཅིག་

མེས་པོ་ཆངས་པ། ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དངུལ་རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་མཛད་
པའི་མངོན་བཟོད་རྒྱ་མཆོའི་རྩ་ཐེགས་ལས། རང་བྱུང་གསེར་མངལ་སྟེ་དགྲའི་བདག་མེས་པོ་
གདོང་བཞི་མེ་མཛེད་བདག་དགའ་བ་བརྒྱ་བ་ཆངས་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་།
མེས་པོ་ཆངས་པ་ཞེས་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། དཔལ་སྤྲུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་
ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འགྲུལ་ལས། མེས་པོ་ཆངས་པ་ནི། མི་
མཛེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་བདག་པོར་གྲགས་པའི་ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་མེས་
པོ་ཆངས་པ་ཞེས་བཟོད་དམ་སྟུང་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་དང་པོའི་པ་
རྣམས་འདིས་བསྐྱེད་པར་རྫོང་བས་མེས་པོ་ཞེས་དང་། དེའི་ལུས་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་
ཆད་མི་ཤེས་པ་ཞིག་བྱུང་བས། ཁྲུབ་འཇུག་གིས་ཡར་བལྟས། དབང་སྤྲུག་གིས་མར་བལྟས་
བས་ལུས་ཀྱིལ་པོར་མ་མཐོང་བས་འདིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆད་ཆངས་པའོ་ཞེས་བཟོད་པས་
ཆངས་པ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་འདིར་ཆངས་ལ་སའི་ཡང་འཇུག་སྐྱར་བཞི་གཞན་དང་མི་རྣམས་པའི་
ཕྱིར་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ཟུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་ཅ་
རྒྱད་དང་། བཤད་རྒྱུད། བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་མདོ་ཡན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྐོན་གྱི་
བསྐྱེད་བཅོས་ཆད་མ་ཞིག།

མེས་དཔོན། མེས་པོ་དང་དཔོན་པོ།

མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ། རྡོང་བཅའ་སྐམ་པོ་དང་། ཁྱི་རྡོང་ལྡེ་ལུ་བཅའ། ཁྱི་གཙུག་ལྡེ་བཅའ་ཉེ་གསུམ།

མེས་མོ། རང་གི་པའི་མ་ལ་ཟེར།

མེས་བཅའ། [རྟིང] མལ་ས་བཅའ་པོ།

མེས་ཆིག་རྒྱ། མེས་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱུང་བའི་རྒྱ།

མེས་མཚུན། སྤར་མེས་པོའི་དུས་ནས་བརྟེན་པའི་ལྷ།

མེས་རབས། བ་མེས་ཀྱི་མི་རབས།

མེས་རྡོང་བཅའ་གྱི་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྡོང་བཅའ་སྐམ་པོ་སྐུ་འདུལ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་
ཟངས་ཀྱི་ཤོག་བྱའི་ཐོག་བསྐོས་པ།

མེས་ཨག་ཆོམ། སྤར་བོད་རྒྱལ་པོ་བདུན་པ་ཁྱི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱི་མིང་། སྤར་དང་བཞེས་ཉམས་
ཆེ་བས་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ།།

མོ། ① ལྷ། མ་འོངས་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་རྒྱུན་རྣམས་རྗེས་དཔག་གིས་ཆོད་མི་ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་
རང་ཉིད་དང་པའི་ལྷ་ལ་བདེན་བདར་གྱི་སྒོ་ནས་སྐུ་ཆོད་ཀྱིས་བརྟག་པའི་ཐབས་ཤིག། ② མོ་
མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བདག་སྤྲ་ཞིག་གནས་སོ། ལྷ་མོ། མ་མཐར་སྐྱར་རྒྱ་སྤར་བསྐྱེད་ལྷ། ལ།
བདེན་པ་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་སོ། ③ མིང་མཐར་འཇུག་པའི་མིང་གི་ཆ་ཤས་ཤིག་
དུས་ལྷན་རིང་མོ། སྒོ་བ་བྲ་ཆེན་མོ། ལྷ་མོ། ལུ་བ་མོ།

མོ་སྐད། སྐད་འཕང་དཔའ་བ།

མོ་རྒྱུད། ① ཁྱིམ་ཐབ་མེད་པའི་མོ་རྟེང་། ② དེ་དྲགས་རྒྱུད་མོ།

མོ་སྐྱེས། བྱུང་མེད།

མོ་དཀར། བྱུང་མེད་ཀྱི་བརྟུང་སྟོད།

མོ་བཀྲལ། མོ་དཀར་འཇུགས་ཡུལ་གྱི་སྟེགས།
མོ་མཁའ། མོ་འདེབས་མཁའ།
མོ་གུམ་མ། མོ་རྩེང་མ།
མོ་གོས། འུད་མེད་ཀྱི་གྲོན་པ།
མོ་སྟོག་སྟོག་པོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲལ།
མོ་བརྒྱད། ལྷ་མོའི་རིགས་བརྒྱད།
མོ་གཞུ། [ཡུལ] ལུང་མང་ཡོད་པའི་གཞེར་གདན།
མོ་ཆས། འུད་མེད་ཀྱི་ཆས།
མོ་ཉམས། འུད་མེད་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར།
མོ་ཉ། མནལ་མའི་ཕྱོགས་དང་ཨ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆེན་སྤྱིའི་མིང།
མོ་ཀ། [གཙང] རྒྱངས་འཁོར་གྱི་དོན།
མོ་ར་གཏོང་འཇུག་ལག་ཁྲེད། རྒྱངས་འཁོར་གཏོང་བའི་རྒྱགས་དང་འགྲེམ་འགྲུལ་སྟོན་པའི་གྲོ་མོའི་གྱི་
ཡིག་རྒྱགས་བཏང་ནས་རྒྱགས་འཕྲོད་རྒྱུ་སྟོན་པའི་རྒྱངས་འཁོར་གཏོང་ཆོག་པའི་ལག་ཁྲེད།
མོ་ར་བོགས་མར་གཏོང་བ། རྒྱངས་འཁོར་གཞན་ལ་བོགས་མར་བཏང་ནས་ཁེ་བཟང་ལེན་པ།
མོ་ཏྲ་ག་དགོན། དགོན་པ་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་སོགས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མོ་རྟ། [ཡུལ] རྟ་མོ་རིགས།
མོ་རྟགས། གང་ཟག་མོ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཆན།
མོ་རྟེན། མོའི་རྟེན་སྤྱུག་ལ་ཟེར།
མོ་ཐང་སྟོན་པ། རྟོག་ཐང་འཇུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྟོན་དུ་negative entry ཟེར།
མོ་ཐེག་མོ་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐེག།
མོ་ཐེག་པོ། མོ་སྤྱིའི་མངོན་ཤེས་རྟོན་པོ།

མོ་ཐོ། མོ་ཐོ་འཁོར་ལོ་ཡང་ཟེད། འགྲིམ་འགྲུལ་ཡོ་བྱང་ཅིག འཁོར་ལོ་གཉིས་ཅན་སྐྱུམ་ལྷགས་ལ་
བརྟེན་ནས་རྒྱགས་ཆོག་པའི་འཕུལ་འཁོར་གྱི་རྟ་ཞིག
མོ་དོར། ① བྱང་མེད་གྱི་དོར་མ། ② [ཡུལ་] བྱང་མེད་གྱི་སྐྱད་གཡོགས།
མོ་དེའུ། བྱང་མེད་ལ་དེའུ་ནད་བྱུང་ནས་བརྟེན་པ་མོ་དེའུ་སྟེ་མོ་ལ་གཏོང་བའི་དབང་གཙོ་བོར་
མཛད་ནས། མོ་དེའུ་ཞེས་བཏགས་པ།
མོ་རྟོ། རྟོ་ལ་མོ་མའི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཅིང་། མོ་རྟོ་ཡིས་ཅིག་བ་བཅིགས་ན་བརྟན་ཆེ་ཟེད།
མོ་ལྷུམ་ལ་ལ་ཡུ་རིང་། ཐང་སྐྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ།
རོ་ཁ་ཞིང་ཆ་ལ་མངར་བ། ཟུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་གསོ།
ལུས་ཆག་སྟོར།
མོ་དེལ། དེའུ་མོ།
མོ་དེས། རྟོ་ཞིག
མོ་གདོན་བདུམ། ཁྱིས་པའི་གདོན་ཆེན་བརྟེན་གཉིས་གྱི་ཡ་གྲུལ་བྱ་གདོན་དང་། སྤུལ་མོ། བྱང་བའི་སྤུལ་
མོ། སྤུལ་མོ་འོང་བ། བཞིན་རྒྱས། ཉམ་གྲུ། ཉམ་གྲུ་སྐྱེམ་པོ་བཅས་གདོན་བདུན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
མོ་འདེབས་པ། མོ་རྒྱབ་དང་མོ་འདེབས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མོ་ནད། མངལ་དང་། ལུ་མ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་མེད་ཁོ་ནར་འབྱུང་བའི་ནད་དེ་ནད་གསེས་
སྤྱད་བྱེ་ན། མངལ་ནད་ལྔ་དང་། ཅན་ནད་བརྟེན་སྐྱན་ནད་དགྲ། སིན་བུའི་ནད་རིགས་གཉིས།
པལ་པའི་ནད་བརྟེན་བཅས་བཞི་བརྟེན་ཐམ་པ་མཆིས་སོ།
མོ་ནད་སྐྱན་དགྲ། མངལ་སྐྱན། ཁྲག་སྐྱན། ལ་སྐྱན། མེན་སྐྱན། མོ་སྐྱན། སྐྱན་རོན་གཤམ། ཅན་སྐྱན་ལིང་
བ། ས་བོན་སྐྱན། ཁྲག་སྐྱན་ཟ་ཁུ་བཅས་སོ།
མོ་ནད་ཁྲག་སྐྱན། ཁྲག་རོ་འདྲིལ་བས་བྱ་ཆགས་པ་ལྟར་ཕྱིམ་པོར་གྱུར་ཅིང་། ལྷ་ཞབས་ལྗང་དུབ་
བྱེད་པའོ།
མོ་ནད་ཁྲག་སྐྱན་ཟ་ཁུ། ཁོང་པ་སྟོ་ཞིང་འཁྲོག་མངལ་ནས་ཟ་ཁུ་འཛག་པའོ།
མོ་ནད་ཁྲག་ཆབས་པོར་བ། ལུས་སྟེ། འགྲོ་མི་ཐུབ། ལྷ་སྐྱད་ཁེངས་པ། ནད་ལྗང་དུབ་བྱེད།

མོ་ནད་ཁྲག་ཚབས་རིགས་བརྒྱ ༡ སྙིང་གི་ཁྲག་ཚབས། ༢ སྒོ་བའི་ཁྲག་ཚབས། ༣ མཆེན་པའི་
ཁྲག་ཚབས། ༤ མཆེར་པའི་ཁྲག་ཚབས། ༥ མཁྲིས་པའི་ཁྲག་ཚབས། ༦ མཁྲིས་པའི་ཁྲག་
ཚབས། ༧ མཁལ་མའི་ཁྲག་ཚབས། ༨ རྒྱ་མའི་ཁྲག་ཚབས། ༩ རྩ་ཚབས། ༡༠ ཁྲག་ཚབས་
གོར་བ་བཅས་སོ།།

མོ་ནད་མཁལ་མའི་ཁྲག་ཚབས། འདོམས་གཡལ། མོ་མཆན་ཆ། རྟེན་བ་དང་རྩ་མོ་མན་ཆད་གྱི་
རྩས་བ་རྣམས་ཁོལ་ཞིང་ཆ།

མོ་ནད་མཁྲིས་ཚབས། མོ་ནད་རིགས་ཤིག་སྟེ། བད་རྟགས་སུ་སྒྲོམ་དང་ཆེ་ཞིང་། སྒོ་ལུ་བ་དང་། ཤ་
བགས་མེར་པོར་འབྱུང་བ་ཞིག་

མོ་ནད་སྒོ་བའི་ཁྲག་ཚབས། སྒོ་མང། རོ་སྟོད་གཟེར། ཅེ་ཏུ་རྩུང་རེངས་ནས་སྒྲིལ་བྱུང་བ་
ཡན་ལག་སྟེང་བ། རོ་གདོང་སྦངས་པའོ།།

མོ་ནད་རྒྱ་མའི་ཁྲག་ཚབས། རྒྱ་ཞབས་ཆ་འབྲབ་ལྟེན་དེ་གཏུབ་སྟུང་ལྟེང་།

མོ་ནད་མངལ་སྟེན་ཁྲིས་བ། མངལ་སྟེན་ཁྲིས་པའི་རྩས་སུ་སྒྲིམ་བ་དང་མ་འབྲང་བས། མཛུབ་མོ་
དང་ཤིང་བུ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲགས་བས་སྟེན་ཁྲིས་ཏེ། མངལ་ཁ་སྦྱངས་ཤིང་རྩ་མེར་འཛུགས་
དང་། སྦངས་བ་དེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་ཞིང་ན་བ་དང་། མཆན་མ་སྟོས་སོ།།

མོ་ནད་མངལ་སྟེན་ལངས་བ། ཆ་བའི་ནད་རྩེན་གྱིས་མཆང་ར་དང་མཆན་མ་གཡལ་ཞིང་འཁོལ།
བྱ་མ་རྒྱས། མེམས་འཕྱོ། གཉིད་མེད། འགོ་འདོད་སྟེ། སྟེས་བ་འདོད། ཤ་སྒྲིམ། མོ་མཆན་ལ་
ཇི་མ་ཤིན་ཏུ་མནམས།

མོ་ནད་མཆེན་པའི་ཁྲག་ཚབས། མིག་སྟེན་དམར་རམ་ཡང་ན་མེད། མཆེན་པའི་སྟེང་དང་མགོ་པོ་ན།

མོ་ནད་མཆེར་པའི་ཁྲག་ཚབས། རྒྱ་ཞབས་ན་ཞིང་གཟེར། པོ་བ་འཁོག་མཆེར་པའི་སྟེང་དུ་ནའོ།།

མོ་ནད་སྙིང་གི་ཁྲག་ཚབས། རོ་སྟོད་གཟེར། རྒྱ་ཞབས་ཆ་ཞིང་བཏུབས་བ་སྟུང་པའི་ཆོར་བ་སྟེ།

མོ་ནད་ཐོར་བུ། ཁམས་དཀར་འབྲམས་བ་དང་། མངལ་གྱི་སྟེན་བུ་ཁྲིས་བ་ལྟ་བུ་མོ་ནད་ཁ་ཐོར།

མོ་ནད་དུག་ཐབས། སྤུ་བུ་བཅས་ཇེས་མཁྲིས་ཆད་སྟེས་པའི་མོ་ནད་དེ། བད་རྟགས་སུ་རོ་སྟོད་དུ་
གཟེར་ཕྱན་འཕོ་ཞིང་ལུད་བ་དམར་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག་

མོ་ནད་རྒྱ་ཚབས། རྒྱ་མ་སྦྲངས་ཤིང་ཟུག་གཟེར་ཆེད།

མོ་ནད་སྤྱི་ལ་བཅུ་བདུན། ཁྲག་ཚབས། རྩུང་ཚབས། དེ་གཉིས་བྲེ་བྲག་ཀྱ། ཚབས་སྒྲན། རྩ་བར་
ཅན། ཁྲག་སྒྲན། མེས་པོ། བེས་པོ། མེན་སྒྲན། མོ་སྒྲན། བྲག་པོ། ཅ་སྒྲན། ས་མོན་སྒྲན། ཟ་ལ།
མ་ར་ཅེ། ཨ་སོ།། མངལ་སྤྱིན་ལངས་བཤོ།

མོ་ནད་པལ་བ། བྱད་མེད་ཀྱི་མཚན་མའི་ནད་དང་། འ་མ་མ་ཐོན་བ། སྤྱ་གྱ་བཙའ་མ་བྱབ་བ། སྤྱ་གྱ་
མགོ་མཐུག་ལོག་བ། བྱ་སྒྲོད་ལུག་བ། མངལ་ཁྲག་མ་ཆོད་བ། སྤྱ་གྱ་བཙས་རྩེས་ཀྱི་ནད་གཞུག་
ལུས་བ། སྤྱ་གྱ་བཙས་རྩེས་དུག་ཐབས་བྱེད་བ་བཙས་སོ།།

མོ་ནད་པལ་བའི་ནད་བརྒྱད། མངལ་སྦྱུམ་བ་ནས་སྤྱ་གྱ་བཙའ་བའི་བར་དུ་འབྱུང་བའི་བྱད་མེད་ཀྱི་
ནད་བརྒྱད་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མོ་ནད་པལ་བ་མཚན་མའི་ནད་
དང་ནི། བྱ་མ་བྱིན་དང་མགོ་མཐུག་ལོག་བ་དང་། རོག་མ་བྱིན་དང་སྒྲོད་ལུགས་ཁྲག་མ་ཆོད།
ནད་གཞུག་ལས་དང་དུག་ཐབས་སྦྱར་བ་བརྒྱད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། དེ་དག་ལ་མོ་ནད་
པལ་བ་ཞེས་བརྗོད་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དགའ་འབྲེལ་
ལས། མོ་ནད་པལ་བ་ཞེས་མངལ་དུ་སྤྱ་གྱ་ཆགས་ནས་མཚན་མ་དོད་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་
འཁྲི་ནད་དང་། བྱ་སྒྲོད་ལུགས་བ་སོགས་མན་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་ནད་བརྒྱད་ཀྱི་མིང་ཡིན་
ཞིང་། དེ་དག་ལ་ཅིའི་བྱིར་དུ་མོ་ནད་པལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དམ་སྟུང་ན། ནད་འདི་དག་ནི་བྱད་མེད་
ལ་མངལ་འཁྲི་ནས་སྤྱ་གྱ་བཙའ་བའི་བར་ལས་དུས་རྒྱུན་དུ་མི་འབྱུང་ཞིང་མོ་ནད་གཙོ་བོ་མ་
ཡིན་པའི་བྱིར་དེ་ལྟར་དུ་བརྗོད་དོ།

མོ་ནད་པལ་བ་མཚན་མའི་ནད། མངལ་གནས་ལུས་ཅན་ལ་པོ་མོའི་མཚན་མ་དོད་པའི་སྐབས་སུ་
འབྱུང་བའི་འཁྲི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ཟུར་མཁར་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་པོས་འཆོ་བྱེད་བདུན་
ཀྱི་དྲིས་ལན་ལས། མོ་ནད་པལ་བ་མཚན་མའི་ནད་ཅེས་བ་ནི། བྱད་མེད་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་
པའི་ལུས་ཅན་དེ་ལ་པོ་མོ་གང་ཡིན་ཀྱི་མཚན་མ་དོད་པའི་དུས་སུ་མ་ལ་འབྱུང་བའི་འཁྲི་ནད་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ལས། མོ་མཚན་ཀྱི་ནད་དུ་འབྲེན་བའི་རྣམ་པར་འབྲུམ་སྟེ་རྒྱུད་
གོང་ལོག་གི་དོན་ལ་མ་བརྟག་པས་ལན་ནོ།། ཞེས་སོ།།

མོ་ནད་ཅ་སྒྲན། འུ་བཅས་ཇེས་ཅ་འབྲམས་ནས་སྒྲན་བྱ་བྱུང་ཏེ་ཤ་རུས་ཁོལ་ནས་ན་བའི་མོ་ནད་ཅིག
མོ་ནད་འོ་ཆབས། རྒྱ་ཞབས་གཞེར་ཞིང་ཆེ་མཆན་འོ་ཁའས་ཚུ་དང་འབྲ་བ་འབྱུང་བའི་མོ་ནད་ཀྱི་
རིགས་ཤིག།

མོ་ནད་རྒྱང་ཆབས། མོ་ནད་རྟིང་བ་སྟེ། རྒྱང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་མགོ་བོའི་རྒྱང་ཆབས། རུས་པའི་རྒྱང་
ཆབས། རྟིང་གི་རྒྱང་ཆབས། བོ་བའི་རྒྱང་ཆབས། མཁལ་མའི་རྒྱང་ཆབས། རྒྱ་མའི་རྒྱང་
ཆབས་བཅས་རིགས་བྱུག་མཆིས་སོ།།

མོ་ནད་སྲིན་བྱ་ཁྲོས་པ། མངལ་གྱི་སྲིན་བྱ་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནད་ནས་ཨ་སོ་ཀ་ཞེས་པའི་སྲིན་བྱ་
ཁྲོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མོ་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག།

མོ་ནད་གསར་པ། [མངོན] རྒྱ་མཆན་འབབ་པ།

མོ་ནད་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་རྒྱུང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ་པ། མོ་འདེབས་མཁན།

མོ་བྲ། མོ་བྲ་དང་བྲ།

མོ་པག་པག་པ་མོ།

མོ་བྲ། འུ་ད་མེད་ཀྱི་བྲ་པ།

མོ་བྲགས། གནག་བྲགས་མོ་རིགས།

མོ་བྲ། བྲ་འདེབས་པའི་མིང།

མོ་བོང་། བོང་བྲ་མོ་རིགས།

མོ་བོན། མོ་བྲ་དང་། བོན་ལུགས་ཀྱི་གཏོ་བཅས་ཁྲོག་འདོན།

མོ་བྲ། [ལུལ] བྲ་མོ།

མོ་བྲིས། བྲ་མོ་རྒྱང་བྲ།

མོ་བྲན། གཡོག་མོ།

མོ་བྲ། རྒྱའི་གཡོན་ཤོགས་ངོས་སུ་སྒྲ་མོ་དང་། སྒྲ་བྲག་རྒྱའི་གྲང་བཅས་སྒྲ་ར་ཡོད་པས་པོ་སྒྲ་ལས་

སྒྲིབ་ཆེ་བར་ཡོད།

མོ་དབང། ① མོ་འཛམ་མཛོད་མ། ② སྒྲིབ་ཆོག་མོག་བྱུང་མེད་ལ་དབང་དགོས་པའི་དབང་ཆ།

མོ་མ། མོ་བ་དང་འབྲ།

མོ་མེན་མིལ་གྲངས། སྒྲིབ་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིབ་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་nonnegative integer ཟེད།

མོ་ཅམ་གྱི་འབྲུག་ཚུལ། རྗེས་འབྲུག་གི་མོ་ཡིག་ང་མ་གཉིས་ལ་ཡང་འབྲུག་ཞུགས་པ་ནི་སྒྲིབ་ཞན་
པའི་དྲག་པར་འབྲུར་བས་མོ་ཅམ་མོ། ས་ང་མ་གངས་ཁམས།

མོ་ཅཱ། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ནད་མེད་ཀྱི་རྒྱན་ཅའི་འཕར་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། འཕར་
ཅའི་རྒྱད་པ་ལ་སྦྱར་བར་འཕར་བ་ཞིག།

མོ་ཅིད། [ཡུལ] ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ར་མོ་ལ་ཟེད།

མོ་ཅིས། མོ་དང་ཅིས་ཀྱི་བསྐྱེད་མེད།

མོ་བཅུན་བཀའ་ལ་མི་གངགས། རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་སོགས་བྱུང་མེད་ཀྱི་རིགས་ནམས་སྤྱིད་དོན་
གྱི་བཀའ་བློས་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་དུ་མི་འབྲུག་པ་སྟེ། རྒྱ་དཀར་ནག་དང་བོད་སོགས་མི་
རིགས་ཁག་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་སྤྱིད་དོན་གྱི་ལས་ཀ་མང་པོ་རང་གི་བཅུན་མོ་དང་། རྒྱུ་མའི་
ངོ་མ་སྟོགས་པར་བཞེན་ནས་ནོར་འབྲུལ་ཤོར་བའི་ལོ་རྒྱུས་བསྐྱེད་བྱ་ཡོད།

མོ་བཅོག་ བཅོ་ལྷ་དང་བྱུང་བཞིན་མི་མཛེས་པའི་བྱ་མོ།

མོ་མཚན། མོ་རིགས་ཀྱི་རྟགས་སམ་མཚན་མ། མེད་གི་ནམ་གངས་ལ་སྦྱེ་གནས་དང་། སྦྱེ་འཛིན།
མཁའ་ནང་། དགའ་བའི་བྱ་ག རྒྱ་མ། ཆོས་འབྲུང་། བཛོད་བྱའི་ཕྱོགས། ཉེར་གནས། གཉིས་
དགའི་བྱིས། དན་པའི་ཁྲིན་པ། རྒྱལ་གྱི་ལམ། བད་མ། བྱ་གནས་ཁོང་ཁྱེད། བྱེད་པའི་ཡན་ལག་
མེ་ཏོག་ལམ། མོ་རྟགས། མོའི་རང་བཞིན། སྒྲིབ་བྱེད། མོངས་པར་བྱེད། མཚམས་མིན་རྟེན།
ལམ་མི་ཟ། སྤྱིད་པ་བྱེད། སྤྱིད་པའི་ལམ། གསང་བའི་འཁོར་ལོ། ཞི་གསང་བཅས་སོ།།

མོ་མཚན་ཁྲག་ལས་གྱུར་པའི་ནད། རྒྱ་མཚན་མི་ཆད་པ་རྟག་ཏུ་མང་བར་འཛིན་པའོ།།

མོ་མཚན་མཁྲིས་ལས་གྱུར་པའི་ནད། རྒྱ་མཚན་མཛོག་སྒྲོ་འཕེལ་ན་སེར་པོ་དང་ནག་པོ་སོགས་

དེ་མ་ཆེ་བ་ཅན་འཛག་པ། མཚན་མ་དང་རྡོ་སྤྲེལ་ཆ་འབྲས་བྱེད་ཅིང་ལུས་ལ་ཆ་བ་སྟེ་བ། རྒྱ་
མཚན་རྣམས་ལྟར་དུ་འཛག་པའོ།
མོ་མཚན་གྱི་ནད། སྤྱིར་ཆགས་པ་མང་དུ་སྤྲེལ་བ་དང་། མངལ་ཁྲག་འཛག་པ་དང་། ལུ་བཅས་པ་
རྣམས་ཀྱི་རྩེས་སུ་ཟས་དང་སྤྲོད་ལམ་ལོག་པས་མངལ་ནད་ཀྱི་རིགས་སྤྲོ་ཆགས་པ་བསྐྱེད་དོ།
མོ་མཚན་གྱི་ནད་ལྟ། རྒྱུང་ལས་གྲུར་པ། མཁྲིས་ལས་གྲུར་པ། ཁྲག་ལས་གྲུར་པ། བད་ཀན་ལས་
གྲུར་པ། འདུས་པ་ལས་གྲུར་པའོ།
མོ་མཚན་འདུས་པ་ལས་གྲུར་པའི་ནད། བད་ཀྲགས་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་པ་འདྲེས་མ་འབྱུང་། མངལ་
ནད་པལ་ཆེར་རྒྱུང་བཅས་བྱའོ།
མོ་མཚན་བད་ཀན་ལས་གྲུར་པའི་ནད། མངལ་ནད་ཟ་ཟ་འབྲུག་ལང་བ། རྡོ་སྤྲེལ་བྱང་བ། ལྷག་ཆུང་བ།
སྤྱིན་པག་ནག་པོར་འཛག་པའོ།
མོ་མཚན་རྒྱུང་ལས་གྲུར་པའི་ནད། མངལ་ནད་དུ་ན་ཆ་དངོས་སུ་འདི་ན་ཞེས་ཆོར་རྒྱ་མེད་པར་
ལེས་པོར་ན་བ། རྒྱ་མཚན་སྤྲོ་ཞིང་སྤྲོ་བ་དང་བཅས་པ་ཉུང་དུ་ར་འཛག་པ། རྒྱ་ཁ་སྟེ་བ། རྒྱ་སོ་
དང་ལུས་སྤྲེལ་ན་ཤོག་མ་ལྟ་དུ་འདི་ཤོག་ཆགས་ཡོད་སྟེ་མེས་པའི་ཆོར་བ་སྟེ་བ། རྒྱ་མཚན་
མི་ཆད་པ་རྒྱགས་སམ་ཡང་ན་མི་འབྱུང་བ་འབྲིལ་ཏེ་སྤྲོད་དུ་འདིལ་བ། མངལ་ཁ་གཙུག་པ། ལྟ་
བ་བྱིར་ལུད་པ། མངལ་རྒྱུ་མ་བཅས་ཡང་ན་ཁ་བྱེ་སྟེ་ཏར་པོར་སོང་བ་སོགས་མངལ་ནད་མི་ཟད་
པ་དུ་མར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ།
མོ་མཚན་སྤྲོ་གཉིས། རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ངམ་རིང་རྩོད་གི་བྱང་
རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མོ་ཐོམ། [ཡུལ] བྱུང་མེད་ཀྱི་ལྷུ་མ།
མོ་ཐོམ་མཐེལ་གཉིས་མ། བོད་ཀྱི་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལྷུ་མ་མཐེལ་ཉིས་བཅུགས་ཡོད་པའི་ཐོམ་པ།
མོ་ཡན། ① བདག་མེད་ཀྱི་བྱུང་མེད་ཅང་ཅང་། ② [ཡུལ] ཁང་པ་སྤྲེལ་ཏེ་སྤྲོད་པའི་དུང་ཆང་།
མོ་ཡིག ① དག་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་རྫོང་སྤྲེལ་སོ་སོའི་སྤྱི་གནས་ཀྱི་རྩོལ་འབྲགས་མ་ནིང་ཡི་གེའི་རྩོལ་
འབྲགས་ལས་རྩང་ཟད་རྩང་བའོ། རྫོང་པ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ༡ དབྱེངས་ཡིག་བཞི། ༢༡

ལྷ་མོ་ལོ་ ༡ མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ག་ཇ་ད་བ་ཇ་མ་ཞ་ཟ་འ་ཡ་ཤ་ས། ༡༩༩ྩ་འབྲུག་གི་མོ་ཡིག་ག་
 ༢ མོ་འདེབས་བྱེད་གྱི་དཔེ་ཆ།

མོ་ར། ར་མོ་འཕ། ར་ཕ།

མོ་ངང་། ① བྱད་མེད་ཆེག་རྒྱུད་། ② [ཡུལ] བྱད་མེད་དེ་ཉིད་ཁོ་ན།

མོ་རབས་ཆད་མ། རིགས་རྒྱད་ཆད་པའི་བྱད་མེད།

མོ་རིགས། བོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མོ་རིགས།

མོ་རེ། [ཡུལ] སྐྱེ་དམན་ལ་འབོད་ཆིག།

མོ་རངས། [ཡུལ] བུད་མེད་ཆེན་ཀླུང་།

མོ་ལ། ལ་ཞིག བོད་རང་སྐྱོར་སྐྱོར་ས་ཀྱི་ལྷན་ཅེ་རྫོང་གི་ཤར་ཁུང་དུ་ཡོད།

མོ་ལག [ཡུལ] ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ལག་ག་མོ་ལ་ཟེར།

མོ་ལྷ་ག་ ལྷ་ག་མོ།

མོ་ལྷང་།[ལྷལ] ① མོ་ལྷང་། ② མོ་ལྷང་ལྷང་བསྟན།

མོ་ལུས། བུད་མེད་གྱི་ལུས།

མོ་ལོ། ལོ་ཁམས་མོ་ལ་འཁེལ་བའི་ལོ། ཤིང་མོ་ལྷག ལྷགས་མོ་གླང་། ཏུ་མོ་སྒྲུལ།

མོ་ལོ་རྒྱལ། སྒྲང་དང་། ཡོས་དང་། སྒྲུལ་དང་། ལྷག་དང་། བྱ་དང་། བག་རྣམས་སོ།།

མོ་ལམ། [རྟེན] རབས་ཆད་མ།

མོ་ཤར། བྱ་མོ་དམན་ཤར།

མོ་ཤིང་། ཤིང་རིགས་ལ་ཕོ་མོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་མོ་ཤིང་།

མོ་ཤེལ། ཤེལ་རིགས་པོ་མོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་མོ་ཤེལ།

མོ་ལོ་མོ་འདེབས་བྱེད་གྱི་ལོ་

མོ་ག་ལམ། སྤྱ་གྲུ་མི་སྤྲེལ་འདི་བྱད་མེད་རབས་ཆད་མ།

མོ་གཤམ་ཡི་གོ་རག་ཐོག་ནས་ཡི་གོ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བྱམས་ཤིན་ཏུ་ཞན་ལ་
སྫོང་པ་ཡིན་པའི་ཡི་གོ་རྣམས། ར་ལ་རྟ་ཨ་བཞི།

མོ་སེ། སྤྱོ་ཞིག

མོ་གསར། བུད་མེད་ན་གཞོན།

མོ་ཏ་ཏི། [ལེགས།] བོད་རྒྱ་གསུམ་པ།

མོ་མུང་། བུད་མེད་ཆེན་རྒྱུད་།

མོ་མེད་སྒ། [ཡུལ།] བུད་མེད་གཅིག་ཕྱ་ཁར་རྒྱུད་།

མོ་ལྷ། ① འགོ་བཤེ་ལྷ་ལྷེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② མོ་ཕྱ་སྟོན་བཤེ་ལྷ། ③ ལྷ་མོ་རིགས།

མོག ① འོད་མི་གསལ་བ་སྟེ། རྒྱ་འོད་མོག་མོག་སྟོན་ཕྱོག་ཕྱོག་བུད་མེད་མོག་མོག་ནས་
མོག་མོག་ཅན་ལགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ཡུལ་སྐད་དུ་མ་གཤིས་གཤིས་ཟེར། ② རྟེན་སྤྱོད་མཛོག་གི་གཤིས་
སྟེ། རྟེན་མོག་རྟེན་མོག་མོག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

མོག་ཏོག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁོངས་མཆོ་སྤྱོད་གི་ས་ཆ་ཞིག་སྟེ། སྤར་མཁའ་འགོ་མ་འགོ་བ་
བཟང་མའི་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གནས་ཡུལ་དེར་བདུད་མོས་རྒྱལ་པོའི་བུ་དང་བུ་མོ་གཉིས་བཟུང་
ནས་གཡང་རོང་དུ་བསྐྱར་སའི་བྲག་རི་མོགས་ཡོད་སྐད།

མོག་པ། [རྟིང་] ཉམས་པ།

མོག་པོ། མོག་མོག་པོའི་བསྐྱེས་ཆེན།

མོག་ཐུ། མོག་མོག་རྒྱུངས་བཅོས་རྒྱལ་སྟོང་།

མོག་མོག་ནང་ལ་ཤ་རྒྱགས་ལ་བྱི་ལ་གོ་ཞིབ་ཀྱི་ལྷགས་བ་སྤྱབ་མོ་གཡོགས་པའི་ཟས་རིགས་གིག་
རྒྱུངས་བཅོས་བྱས་པའི་ཁ་ཟས།

མོག་མོག་པོ། མཐའ་ས་བཟླག་དང་འོད་ཉམས་པ། ཉི་འོད་འཁྲིས་སུ་ཁྱེ་མར་མོག་མོག་པོར་སྤྱང་བ།
གོས་གསར་དེ་མ་མོག་ན་མོག་མོག་འགྱུར།

མོག་དམར། རྟེན་སྤྱོད་མཛོག་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མོག་ཆག་ ཤ་མོག་བཞག་སའི་ཆགས་ལ། རྒྱུངས་པ་འོངས་སའི་ཁུང་བུ་མང་པོ་ཅན་ལ་གོ།

མོག་རོ། ① རྟེན་སྤྱོད་མཛོག་གི་བྱེ་བྲག་ ② [རྒྱ] བཟང་བུའི་མོག་རོ།

མོག་རོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དགེ་

ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེར་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མོག་ཤ ལྷ་འདས་དང་ན་པའི་ནང་ནས་སྤྲེས་པའི་མོག་རོ་དང་རྩེ་འབྲུ་བའི་བཟའ་བྱ་ཞིག
མོག་ཤ། [ཡུལ] ཁོག་ཤིང་གི་མཆུ་བཟོ་བྱེད་ལག་ཆ་ཤིང་དུ་མ་ཞིག
མོང་གོལ། [མོག] མོག་པོ།

མོང་གོལ་གན། མོང་གོལ་ཉན་ནས་སྤང་ཁེ་ཡང་ཟེར རང་ལོ་ཞེ་དུག་པའི་མོག་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོ་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོའི་བར་ལོ་བརྒྱད་རིང་
སྤིང་དབང་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥ལོར་ཀམ་པ་གྲི་གདན་བྱངས།
རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ ལོར་མོང་གོལ་ཉན་འདས།

མོང་རྩལ། [རྩིང] ལྷན་པོ།

མོང་བརྩལ། ལྷན་པོའི་བརྩ་སྤྱིང་།

མོང་དུ་རྩུད་པ། [རྩིང] ཁོང་དུ་རྩུད་པ།

མོང་བཟའ། འདི་ནི་མོང་བཅན་སྐམ་པའི་བཅུན་མོ། སྤྱོད་ལུང་མོང་ནས་ཞང་སློན་གྱི་བུ་མོ་མོང་
བཟའ་ཁྱི་ལྷུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན།

མོང་བཟའ་ཁྱི་ལྷུ། མོང་བཟའ་དང་དོན་གཅིག

མོད། ① འཕྲལ་དང་། དེ་མ་ཐག་པའི་དུས། ཁོ་རང་མོད་དུ་ཤོག་ཟེར་རོགས། ② མི་མཐུན་པའི་
དོན་ལ་འཇུག་པའི་སྤང་ཅིག ཡོད་མོད། གོ་སྐབས་བྱུང་མོད་ཀྱི། ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པའི་གནས་
ཆུལ་པལ་ཆེར་བདེན་མོད་ཀྱི་ད་དུང་བརྟག་དབྱེད་ཅིག་བྱེད་དགོས། ③ མང་མོའམ་འབེལ་པོ།
མོད་ཀྱི། ཡིན་ནའང་ཞེས་པ་དང་འབྲས་ཀྱི། རྒྱལ་ཁ་སྤངས་མོད་ཀྱི། ད་དུང་དཀའ་ངལ་མང་པོ་འདུག་
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

མོད་ཁོད་དགོ་དགོན། མིང་གཞན་རབ་ཤིས་དགོ་དགོན་ཟེར། འདི་རྩི་མོའི་དགོན་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་
བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༣ ལོར་ཁམས་མགྲིགས་སློབ་ཐང་ཐུབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོས་
བཏབ། ཐུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོད་ཆེལ་ལེ་བ། འབེལ་འབེལ་སྒྲག་སྒྲག་ འཆོ་མཁོའི་ཡོ་བྱད་མོད་ཆེལ་ལེ་བ།
མོད་ཉོད་ཀོན་འཆོང་། དངོས་ཟོག་འབེལ་སྐབས་ཚུར་ཉོ་ཞིང་དཀོན་སྐབས་བར་འཆོང་བ། མགོ་
བདེ་སྒྲགས་ཆོང་རྒྱབ་མཐན་གྱིས་མོད་ཉོད་ཀོན་འཆོང་བྱས་ནས་བར་ཁེ་ཟ་མཐས་པོ་འདུག
མོད་སྟོམས། ཆ་སྟོམས་བའམ་ཁོད་སྟོམས་བ། ས་གནས་ཁག་གི་འཆོ་མཁོའི་རྒྱ་དངོས་མོད་
སྟོམས་བྱེད་བ།
མོད་བ། མོད་པོ་དང་འབྲ།
མོད་པོ། འབེལ་པོ། ཟས་གོས་མཐུན་རྒྱན་མོད་པོ། ཉོ་ཆ་མོད་པོ།
མོད་མི་དམའ་བ། [རྟིང་] ① དཔངས་མཐོ་བ། ② ས་མོ་མ་ཡིན་བ།
མོད་དམའ། མོངས་བ།
མོད་ལ། [བསྐྱེན་ཆེན་]དུས་ལུན་མགྲོགས་བའམ་དེ་མ་ཐག་གི་དོན་སྟོན་བ་སྟེ། བཀའ་བབས་པའི་
མོད་ལ་བཀའ་བཞིན་བསྐྱབས། ཆར་བ་བབས་པའི་མོད་ལ་ས་གཞི་བརྒྱན།
མོད་ལ་བཀུས་བ། གསར་དུའམ་འབྲལ་དུ་བསད་བའམ་ཤི་བའོ་ཞེས་དབྱངས་ཅན་དགའ་ལྗོའི་བད་
དགོལ་ལས་གསུངས་སོ།།
མོན། གནའ་བའི་ས་མིང་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་འབྲུག་ལུལ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བོད་ལུལ་ལྟོ་སྒྲགས་
ཀྱི་ལུལ་མིང་ཞིག་ཡིན། རེས་སུ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྐྱ་མ་འབྲུག་རྒྱལ་དབང་ཆོས་རྗེ་
ལུལ་བྱ་དེར་ལེབས་ཤིང་ལུལ་དཔོན་དང་། སྐྱ་མ་གཅིག་སྟོན་གནང་སྐབས་མོན་ལུལ་ལ་འབྲུག་
ལུལ་ཞེས་པའི་ས་མིང་ཆགས་པ་རེད།
མོན་དཀར་འབྲ། སྟོ་ཞིག
མོན་ཁུལ་འགོ་འཛིན་རྟ་དབང་སྐ་གཉེར། བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་མོན་ཁུལ་གྱི་འགོ་འཛིན་གྱི་དཔོན་
གནས་ཤིག་གོ།
མོན་ཁྲོ། འབྲུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
མོན་གྱི་རས་གཟན། མོན་ལུལ་ནས་ཐོན་པའི་རས་ལུག་གིས་བཞོས་གཟན་ལ་ཟེར།
མོན་གྲ། རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟོན་སྦྲད་དང་། རྒྱའི་སྟོ་མོ།

ཐོས་མཆོག་ནམ་མཐོང་འོག་ཤ་ཉ་རྟེ་ཁ་བཅས་སོ།
མོན་གྱི་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཙ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲོག་སྟོད་དང་། ཐོབ་ལྷན་
ལ། རྟེ་ཞི་ལྷ། ནམ་མཐོང་བཅས་སོ།
མོན་ལྷལ། མ་ཞིང་ལྷལ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
མོན་ཆ་ད། ① ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བམིལ། ལུས་པས་འཁྱུ་བ་ཆ་གྲང་
མེད་པར་གཏོང། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁྱུ་གཏོད་དང་། འགྲམ་གཏོང། རྟ་རེ་རལ། མོ་ར་ཙ་
ལ། ཤ་སྒྲ་ལི་བཅས་སོ། ② མོན་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤིང་ཆ་ད།
མོན་དར། ① ཙ་ཤུན་གྱི་རས། ② མིན་བལ་གྱི་གོས།
མོན་དར་གྱི་གོས། ཙ་ཤུན་དང་མིན་བལ་གྱི་གོས།
མོན་དོ། བལ་སོགས་དོ་སོ་གཅིག་གི་མྱིད་ཆ་ད། ཉ་ལམ་རྒྱ་མ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད།
མོན་ནག་འབྲུ། སྟོ་སྒྲན་ཞིག་མཆིན་ནད་དང་མིག་ནད་ལ་པན།
མོན་སྟེ་དམར་པོ། སྟོ་ཞིག
མོན་པ། དེང་དུས་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་མོན་པ་དང་། དེང་དུས་
བོད་ཡུལ་སྟོ་སྒྲགས་ཀྱི་མོན་པ་རིགས་ཅེས་པའི་མི་རྣམས་ལ་ཡང་མོན་པ་ཟེར།
མོན་བྲུག་ཡུལ་བོར། པ་ཡུལ་བརྒྱགས་པའི་མོན་གྱི་བྲུ་གུ་སྟེ་དོན་གང་དང་གང་གི་ཁྲུངས་ཁྲུང་མི་
ཤེས་པའི་དཔེ།
མོན་བྲུ། སྤང་རམ་དང་མཚུངས་ཏེ་སྟོ་སྒྲན་ཞིག
མོན་བྲུ་ལྷས། འོང་ཆིགས་དང་རྒྱ་ཆིགས་ལ་ཆིངས་བྲུ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟོན་ལས། འོང་ཆིགས་མོན་བྲུ་ལྷས་ནི་ཡས་
ལེན་མས་གཉིས་དང་འདྲིའི་ཞོར་ལ་རྒྱ་ཆིགས་ཀྱི་མོན་བྲུ་ལྷས་ཀྱང་བསྟན་ཏེ། དེ་ཡང་ཡས་
ལེན་མས་ལེན་གྱི་དགོངས་པ་ནི། བྱིང་གཞུག་ནས་ཆིགས་ཁའི་བར་ཁྲབ་པར་དགྱི། དེ་ནས་
རྟིང་པ་བསྐྱོར་རྒྱུ་མཐིལ་དུ་འཐེན། དེ་ནས་གོང་དུ་ཁྲེད། དེ་ནས་བྱིན་གཞུག་དང་སྤྱང་བར་
བསྐྱོར་བ་བསྟོན་ཞིང་རེས་དགྱིས་རེས་བསྐྱོར་བའོ། རྒྱ་ཆིགས་མོན་ལྷས་ནི། རྟིང་ཁབ་ལུང་

མཐེལ་འདྲ་བ་གཅིག་བྱས་ལ་དེ་ཉིད་པར་བསྐྱོན་ལ་སོར་མོའི་ཅ་བར་བཅིངས། དེ་ནས་བོལ་
གོང་ལ་བསྐྱས་མ་འོང་བ་བཅིངས། ཞེས་སོ།

མོན་དབུལ་ཁ་བཞི། ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

མོན་འབྲོག་བོད་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་གྱི་ཡུལ་སྤེའི་ཁ་མཐོའི་ས་གནས་ཡོད་པའི་འབྲོག་པ།

མོན་ཅེ་རྒྱལ། དེ་ནི་དང་སང་ཡོང་གྲགས་སུ་མོན་ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ཅེ་རྒྱལ་ནི་གཞུགས་པོ་བདེ་ཞིང་
ཅལ་ལ་མཁས་པའི་གོ་དོན་ཡིན་པ་སྟུམ།

མོན་ཡུལ། འབྲུག་ཡུལ་དང་དོན་གཅིག་

མོན་ཡུལ་གྱི་ཆོ་ལྷིང་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། སུར་བོད་སྤེལ་གཞུང་སྐབས། མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་མོན་
ཡུལ་གྱི་ཆོ་འམ་ལྷིང་སྤེ། ལེགས་པོ་ཆོ་བཞི། སྤང་ཆེན་ལྷིང་དུག་དྲགས་པ་ཆོ་བརྒྱད། ལ་འོག་

ཡུལ་གསུམ། སྤང་ནང་ཆོ་དུག་རོང་ནང་ཆོ་བཞི། ག་ཁྱུག་མོ་བྱང་དྲགས་བཅས་སོ་གཉིས།
མོན་ལ་དཀར་ཆུང་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་

མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༥༣༡༦ཡོད།

མོན་ལུག་ཁྲ་སྒང་། སྤོ་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐལ་མངར། རུས་པ་བསེལ། སྒྲང་འགགས་
པ་དང་། ཁྲོ་བ་ལ་ཆ་བ་ཞུགས་པ། རྒྱ་ཆད་ཀྱིས་བཤལ་བ་གཅོད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱལ་

འཕྲོ་དང་། རྒྱལ་བྱེད། འཕྲིག་གར། བཅུ་གང་། རྩ་སྟེས། རྩ་སྟེ་ཅན། རྩ་གནས། རྩ་བྱང་། ཉ་
བའི་ཁྲ་སྒང་། ཉེར་སྦྱོང་། འཆོ་མིང་ཅན། ཡོངས་འཕོར། སའི་ཁྲ་སྒང་བཅས་སོ།

མོན་ཤོག་མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྲ།

མོན་སྐན། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་འབྲུ་རིགས་ཤིག་

མོན་སྐན་དཀར་པོ། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་འབྲུའི་བྲེ་བྲག་དཀར་པོ་ཞིག་

མོན་སྐན་བྲེ་བྲ། མོན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་སྐན་མའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་

མོན་སྐན་ལེབ་མོ་དཀར་པོ། འདི་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་པལ་མོ་ཆེར་འདེབས་འཇུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང་།
གང་བྲེ་ཅན་གྱི་འབྲུ་ཡི་སྤེ་སྟེ། བཏབ་ནས་ལོ་དྲར་སྤེན་པའི་སྐན་རིགས་ཤིག་ཡིན། སྐན་དུ་སྦྱར་

བྲུ་ནི་དེའི་འབྲས་བྲེ་སྟེ། རོ་བསྐལ་མངར། རུ་རྩེས་བསེལ། རུས་པ་རུབ་ཕྱི་རྒྱུད་སྦྱེད་བཤང་འཕེལ་

མོས་པ། ① [ཐ་མི་དང་པ།] ཡིད་ཆེས་པའམ་ཡིད་འདུན་པ། བདེན་དོན་ལ་མོས་པ་ ② ཡུལ་ངེས་
ལཱའི་ནང་གསེས། དེས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡུལ་གཞན་
ཀྱིས་མི་འཕྲོག་པར་བྱེད་ལས་ཅན་ལོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ཟག་བཅས་སྒྲོམ་ལམ་གང་ཞིག་ ཤེར་
བྱིན་ལ་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པའོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མོས་པ་སྒྲོམ་པའི་བྱང་
སེམས་ལ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་སེམས་གོང་མ་རྣམས་དགྱེས་ནས་བསྐྱེད་པ་བརྗོད་པའོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་པན་ཡོན་གསུམ། བསྟོད་པ། བཀྱར་པ། བསྐྱེད་པའོ།

མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་གསུམ། རང་དོན། གཞན་དོན། རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན་ལོ།

མོས་པ་རྣམ་བཞི། པ་མ་ལྟ་བུར་མོས་པ། རྗེ་ལ་མོས་པ། རྒྱལ་པོའམ་གཙུག་པོར་མོས་པ། སློབ་དཔོན་
ལྟ་བུར་མོས་པ་བཞིའོ།

མོས་པ་སྤྲ་ཆོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། སེམས་ཅན་ལ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་མོས། ལ་ལ་ཐེག་པ་ཆུང་
དུ་ལ་མོས། ལ་ལ་ཐེག་པ་འབྲིང་པོ་ལ་མོས། ལ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ། ལ་ལ་རྩལ་ཁྲིམས་ལ། ལ་ལ་
བསམ་གཏན་ལ་མོས་པ་བཅས་མོས་པའི་བྱེ་བྲག་ཀུན་མཁྱེན་པ།

མོས་པ་བཞི། སྤང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྤང་བ། མཆེད་པ། དེ་ཁོ་ནའི་དོན་གྱི་སྟོགས་གཅིག་རྗེས་སུ་
ཞུགས་པ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉེ་བཞི།

མོས་པ་ལ་དབང་བ། ས་དང་རྩ་ལ་སོགས་པ་གང་མོས་པ་དེ་དང་དེར་འགྱུར་བའོ།

མོས་པས་སྦྱོང་བ། ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོང་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་མ་ཆོགས་པས་མོས་པ་ཙམ་
མམ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱིའི་སྟོན་མཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་པའོ།

མོས་པས་སྦྱོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད། ཐེག་ཆེན་ཆོགས་སྦྱོར་སྐབས་ཀྱི་གཞན་དོན་ལ་དམིགས་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་དོ།

མོས་པས་སྦྱོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ལས་མོས་པས་སྦྱོང་བའི་
སེམས་བསྐྱེད་བཞི་སྟེ། ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ལྷ་

བཆེས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སོ།
མོས་སྦྱོད། མོས་བས་སྦྱོད་བ་དང་། མོས་བས་སྦྱོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད།
མོས་སྦྱོད་པ། བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ།
མོས་པོར། བཟའ་ཚང་ཁ་བཤམ་བྱེད་དུས་བདེན་པ་པོ་ལ་ཆེན་མོས་པོར་རམ། མོས་སྦྱར་ཟེར།
མོས་མེད་འཕེན་ཤོག་མི་སྣ་འདེམས་བསྐྱོའམ་ཡང་ན་གྲོས་དོན་ཞིག་ལ་མོས་པ་ཡོད་མིན་འདེམས་
ཤོག་འཕེན་སྐབས་གྲོས་མཐུན་མེད་པའི་འདེབས་ཤོག་འཕེན་པ་ལ་བརྟེན། ཡང་ན་མོས་མེད་
སྤྲ་སེ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མ། ① ལུས་ཀྱི་པགས་པ་སོགས་རལ་ནས་ཁྲག་དང་ཚུ་སེར་འཛྲགས་ཤིང་ལུས་ཉམས་དམའ་བར་
ལྷུར་པས་ན་མ་ཞེས་ཟེར་རྟེ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་མདའ་མཆོན་སོགས་སོག་པ་ལས་
བྱང་བའི་སྦོ་བྱར་གྱི་མ་དང་། ཉན་རང་ཉིད་དང་སྟན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྟན་སྦྱེས་ཀྱི་མ་དང་
གཉིས་མཆིས་སོ། མ་ལ་པན་ན་ཁྱི་ཆེ་ལ་ཡིན་ཡང་དགོས། ② སྦྱོན། ལྷག་བསམ་མ་མེད་པའི་
སྦོ་ནས་བསྐབ་བྱ་བརྒྱལ། ལས་དོན་ལ་མ་སྦྱོན་མེད་པར་འཕུས་ཆང་བྱུང་བ།
མ་སྦྱོགས། མའི་ཤུན་ལྷགས།
མ་སྦྱེས། [མངོན] ཁྲག
མ་སྦྱོབ། ① མ་དགྱི་བྱེད་ཀྱི་རས། ② མ་གསོ་བྱེད།
མ་དགྱིས། མའི་སྦྱང་དུ་དགྱི་བྱེད་ཀྱི་རས།
མ་ཁ། ལུས་ཀྱི་མའི་སྦྱབ་བམ་མ་ཁུང་། མ་ཁ་རུབ་པ། མ་ཁ་གསོ་བ།
མ་ཁ་ཁོག་ཁོག་པོར་ཡོད། མ་ཤུ་ཆགས་པ།
མ་ཁ་མཐེབ་གཞོན། མ་སྦྱང་ཆེད་མཐེབ་མོས་གཞོད་པ་སྟེ་སྦྱོན་མཆང་འགོབས་པའི་དཔེ།
མ་ཁ་ཞིབ་དབྱུང་བྱེད་པ། མ་ཁར་བརྟག་དབྱུང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། ཡང་ན། མ་ཞིབ་བྱེད་པ་ཞེས་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
མ་ཁྲག་སྦྱིན་པ། མའི་རྣག
མ་ཁོས། མ་ལ་གཉན་ཆང་ཞུགས་ནས་སྦོ་བྱར་དུ་སྦྱངས་ཤིང་ཟུག་རུ་དག་པོར་ལྡང་བར་གྱུར་པའི་

དོན་ཏེ། ཞིབ་པར་ཚུ་བ་ཁོས་པའི་ཐད་དུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག
མ་ཁོས་པ། མ་སྤྱག་ཏུ་སོང་བ།
མ་ག་ཆད། [ཆིང] མ་ག་ཆད་དམ་མཆད་ཆད་ཀྱང་ཟེད། ① མདོ་སྤྲོན་གྱི་གོང་རྒྱན་ནས་པལ་པོ་ཆེ། ②
ཡང་དག་པ།
མ་གོས། སྤྱུ་འཐབ་འཇིང་གི་རྒྱན་གྱིས་པ་རོལ་གྱི་ལུས་ལ་མ་ཁ་ཁྲག་ཤོར་བྱུང་ཆེ་འཇལ་དུ་
སྤོད་རྒྱུའི་གོས། དུས་སྐབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་སྐྱེད་དུ་གཙང་བ་ཀྲ་མ་བསྐྱེད་སྤོད་དབང་པོའི་
རིང་ལ་མ་ས་སྤྲོན་གཏོང་མཁན་གྱིས་མ་ས་པོར་སྤྲོན་ཡོན་སྤོད་དགོས་པར་མ་ཟད། གོས་གསར་
ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཀྱང་སྤོད་དགོས་པའི་ཁྲིམས་སྲོལ་བཏོད་ཡོད།
མ་གཞ། མ་རྩིང་པ།
མ་ཁོད། མ་དག་པོ།
མ་རྒྱལ་སྲོལ་ར། མགོ་ལོག་སྤྱོགས་སུ་ཡོད་གངས་རི་ཆེན་པོ་ཞིག་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལྗོངས་
སྤང་མ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས་གསོལ་མཆོད་བྱ་ཡུལ་ཞིག་ཡིན། གཞི་བདག་མི་དཀར་
རྟ་ཞོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་རོས་འཇིན་སྲོལ་ཡོད། ཨ་ཟེ་མ་ཆེན་དང་གཅིག་ཡིན།
མ་མློ། ལུས་ཀྱི་བྲག་
མ་མློ་དགྲ། མི་ལུས་ཀྱི་སྤྲ་ཁུང་གཉིས་དང་། རྟ་ཁུང་། མིག་གཉིས། ཁ། གཅིན་ལམ། བཤང་ལམ་
བཅས་དགྲ་ནས་རྒྱན་དུ་མི་གཙང་བ་ཐོན་རྒྱ་ཡོད་པས་མིང་ལ་མ་མློ་ཟེད།
མ་མློ་གསུམ། ཁ་དང་། བཤང་ལམ། མོ་མཆོན་ཏེ་གསུམ།
མ་མློ་མ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ལོར་མ་མློན་ལམ་གྱི་སྤྲས་སུ་
ཡར་རྟོད་སྤྱིར་སྤྲས་སྤྱུ་འབྱུངས། སྤྱི་གཞོན་བུའི་དུས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྤྱེ་མཆོན་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་
ཏུ་བཏགས། ཡབ་ལས་བསྐྱེད་དབང་ཆེན་གསན། དེ་ནས་སྤོད་ཐོགས་དང་། དབྱ་མ་དང་། རོ་ཏ་
སྤོད་ལུགས་དང་། འབྲུ་སྤྱིར་རྣམས་གསན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུང་པེབས་སྐབས་སྤྱི་ལོ་
༡༠༥༥པའི་ཆུ་སྤང་ལོར་དམ་བ་དང་མཇལ་ཏེ་གངས་པ་ཞིག་གནང་འཆལ་ཁྲུས་པས། རོ་ན་
ཀྱི་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཀྱི་གསུངས་ནས། མིག་ནི་མི་འཇུ་མ་སེམས་ནི་འགགས་པ་དང་།

རྒྱུད་ལགགས་པ་ནི་དཔལ་ལྷན་སྒྲུ་མས་རྟོགས། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་
ཅ་བའི་རྡོ་རྒྱུད་མཛད་པས་ཉམས་རྟོགས་བྱུང་བར་ཅན་འབྱུངས། དེ་རྗེས་བཞོད་པ་བྲུག་ཅུ་ཙ་
བཞི་པའི་རྟུ་ཁྲིད་གནང་ནས་དམ་པའི་སར་སྒྲུ་བ་གསུམ་བཞུགས། དེ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་
འཁོར་འདབ་དང་ཞོར་རྗེས་སྤངས་ཏེ་སྐྱབ་པ་པོར་མཛད་ནས་སྐའི་ཕྱག་པར་ལོག་གཅིག་
བཞུགས་པ་དང་། ཞོར་པོ་བྲག་གསུམ་གྱི་མཆོ་རྫོང་ལ་བྱོན་ནས་ལོ་དགུ་བཞུགས། ད་ནི་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འོང་ངམ་དགོངས་ནས་དྲགས་པོ་རྫོང་ཁར་འཁོར་མང་དུ་བསྐྱེན། དེ་ནས་
ཡར་ལུང་དུ་བྱོན་ནས་གྱི་ཆང་དུ་ལོ་གསུམ་བཞུགས། བུ་སྟོབ་མང་དུ་འཆོགས་ཤིང་ཆོས་ལྷ་
གར་བྱུང་དུ་བཞུགས་སོ། ཁོང་ལ་བུ་ཆེན་ལྷ་བྱོན་ཏེ། གང་བར་གཤེན། ཡུང་བ་ལོ་རྒྱ་བ། སྒྲ་
མ་ཤེལ། སོག་པོ་མདོ་སྒྲེ། ཞང་དགའ་ལྷན་པ་བཅས་སོ།

མ་རྒྱལ། མཆོ་སྟོན་ཡོད་པའི་རི་བོ་ཨ་ཁྱེས་སྐ་ཆེན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག
མ་རྒྱལ་སྟོམ་ར། མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་རི་བོ་ཨ་ཁྱེས་སྐ་
ཆེན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

མ་སྟོས། ལུས་གྱི་མ་སྟོས།

མ་མགུར་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༩ ལོར་མེ་ཁྲི་ལོ་ལ་སོ་སྟོ་
ཁྲིས་རྒྱ་མཆོས་ཐོག་མར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་མང་ར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་མགྲིན་དགོན། དགོན་འདི་ནམ་བཏབ་དང་འདེབས་མཁན་སུ་ཡིན་མ་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སེར་ཕུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མ་ཆས། མ་གསོ་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱད།

མ་རྒྱ། ① བོད་གྱི་རྒྱ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་འགོ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བ་ཡན་ཏ་རིའི་བྱང་རྒྱུད་
གྱི་རི་ཞོལ་ནས་བྱུང་སྟེ་རི་མ་བཞིན་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་བརྒྱུད་བརྒྱུད་ནས་རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་
འབབ་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ② མ་རྒྱའི་ཁྲུག་མགོ་དང་པོར་ཆགས་པའི་རྫོང་ཞིག་ཀན་སུའུ་
ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་སྟོ་རུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་

སྲིད་གཞུང་དེ་མཛོད་དགོ་ཉིན་མར་ཡོད།

མ་ཆུ་ཁྱུག་དགྲ། མདོ་ཁམས་མ་ཆུའི་བར་གྱི་ཁྱུག་པ།

མ་ཆུ་ཁྱུག་པ། བོད་ཀྱི་ཆུ་ལྷང་ཆེན་པོ་ཨང་གཉིས་པ་མ་ཆུ་དེའི་སྤྱིའི་རིང་ཆད་ལ་སྤྱི་ལེ་སྟོང་བཞི་
བརྒྱ་དུག་ཅུ་ལེ་བཞི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནི་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དཀྱིལ་རྒྱུད་ཀྱི་རི་བོ་སྤ་ཡན་ཏ་རི་
ནས་མགོ་ཐོན་ཏེ། ཐོག་མར་བྱབ་ནས་ཤར་དུ་འབབ་ཅིང་།

མ་ཆེན། རྫོང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་རྒྱུད་
དང་མ་ཆུའི་བྱབ་འགམ་དུ་ཡོད། རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནི་རྫོང་དེའི་རྟ་
བོར་ཡོད།

མ་ཆེན་གངས་རི། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆར་ཡོད་
པའི་ཨ་ཁྲེས་མ་ཆེན་གངས་རི།

མ་ཆེན་སྟོམ་ར། བོད་ཀྱི་ལྷ་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་མཆོན་མ་ཆེན་སྟོམ་ར་གནས་པའི་གངས་རི་སྟེ།
མ་ཆུ་ཡང་གངས་རི་འདི་བརྒྱུད་པས་ན་མ་ཆུ་ཞེས་སོགས་པ་ཡིན།

མ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ། མ་སྟོམ་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
མ་རྩེས། མས་སྟོན་པོག་པའི་ཤུལ་ལམ་མ་ཁ།

མ་རྩེས་ཀྱིས་ཁེངས་པ། རྩེས་ཤུལ་གང་སར་ཁེངས་པའི་དོན།

མ་འཇལ། སྤ་དུས་གཞན་ལ་མ་བཟོས་པའི་རྣམས་འཇལ། དུས་སྐབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་དུས་སྟེན་དུ་
གཙང་བ་ཀ་མ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོས་མ་ཁ་ཆེ་རྒྱུད་ལ་གཞིགས་ཏེ་སྟོན་ཡོན་སྟོན་དགོས་པའི་
ཁྲིམས་སྲོལ་བཏོད་ཡོད།

མ་སྟོན། ① རྫོང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བྱབ་བྱང་རོས་
དང་མ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་མ་ཆུ་ཁར་ཡོད། ② མ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད།

མ་སྟོན་ཅེ་ལྷ་བརྒྱ་གསུམ། མདོ་ཁམས་མ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད་ཀྱི་རི་ཆེན་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་མིང་སྟེ། ༡ མཛོ་
པོ་རི་ཅེ། ༢ གཡག་ར་སྟག་ཅེ། ༣ མ་ལ་མཆོལ་ཅེ། ༤ ལྷ་ནག་མདུང་ཅེ། ༥ བོང་ཆ་གཡུ་ཅེ།
༦ མཆོ་བར་དཀར་ཅེ། ༧ དཀར་ལི་ལྷ་ཅེ། ༨ ལྷ་ལ་སྟག་ཅེ། ༩ རོ་ནག་མདུང་ཅེ། ༡༠ གཡག་

དཀར་ལྗང་ཅེ ༡༡ གྲེ་མ་སྟག་ཅེ ༡༢ སྤ་ལ་སྟག་ཅེ ༡༣ བྱ་རི་སྟག་ཅེ འདི་དདག་པལ་ཆེར་
དེར་དུས་མགོ་ལོག་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་ཞེས་ཟེར།

མ་བཏོད་པ། མ་བཟོས་པ།

མ་བཏོན་པ། མ་བཟོས་པ།

མ་ཐོན་པ། རང་བཞིན་གྱིས་ལུས་ལ་ཐོར་བ་སོགས་ཐོན་པ། གཙང་སྤྱེའི་ད་པས་ལུས་ལ་མ་ཐོན་པ།

མ་རྩོལ་པ། མ་རང་བཞིན་དུ་རྩོལ་པ། སྤངས་པ་སྤྲིན་ཏེ་མ་རྩོལ་ནས་ཞག་ཁྲག་ཐོན་པ།

མ་བྱུང་པ། ① མ་ཁ་བཙེམས་པ། ② མ་ཁ་བྱུང་པ།

མ་མདུད། མ་ལུལ་ཆེན་པོ།

མ་འབྲུག། མ་ལ་གཉན་དང་ཆོད་པ་ཞུགས་ནས་དུལ་བས་ཞག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། མ་འབྲུལ་ཞག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན། ཞེས་སོ།

མ་ནད། མ་ལས་བྱུང་པའི་ན་ཆའི་རིགས།

མ་ནད་ཅ་ཁྱེད། མའི་ཉེ་འགམ་གྱི་ཅ་ལ་རྩ་མེར་གམ་ནས་འབྲུག་ཅིང་སྤངས་ལ་ཟུག་རྩ་འབྲུང་བཞིག

མ་སྤྲིན། བལ་གྱིས་འཐག་པའི་རྩ་སྤྲིའི་ལོག་ཏུ་བསྟན་རྒྱུའི་གདན་ཞིག་གནའ་དུས་སུ་མི་སྤྲུག་པོ་དང་།
དཔོན་རིགས་ཆོས་གཟབ་སྟོས་སྤྲ་ཆས་ཞིག

མ་པབས། སྤྲ་འབེབས་སམ་ངན་སྤྲས་བྱས་པའི་དོན།

མ་ག། [རྟིང] ཅི་ག།

མ་བྲ། བྲའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་མ་བྲས་སྟོ་གྲར་བྲུག། མ་བྲར་ངོམ་རྒྱ་སྟོ་གྲར་བྲུག། མ་བྲར་ངོམ་རྒྱ་སྟོ་
མདོངས། བེ་ཆོར་ངོམ་རྒྱ་ཡིག་བྲུག་སྟེ་བྲར་ངོམ་རྒྱ་རྒྱག། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཟུང་བའི་ལོག་
པགས་ཅན་དང་། གར་མཁན། མཁྱིན་སྟོན། མཁྱིན་པ་སྟོ། སྟེག་ལྗང་། རྒྱ་མཚོ་སྟེས། མཐུག་
སྟོ་ཅན། བརྟན་པ་ཤེགས། མདོངས་མཐའ་ཅན། མདོངས་ལྗང་། འདབ་བརྒྱ་པ། ལྗ་རྒྱན་ཅན། སྤྲིན་
གྱིས་སྟེག་སྤྲིན་ལ་དགལ། འབྲུག་སྟེའི་གར། འབྲུག་སྟེའི་མངལ་འཛིན། འབྲུག་སྟེའི་རྩེས་སུ་སྟེག་
གཙུག་ལྗང་། གཙུག་ལྷན་ཅན། རབ་གཡོ། ལག་འཕྲོ་ཟ། ལེགས་བྲིས། ཤིང་ལ་ཅེ། སར་འཕྲོ།

སེན་མོའི་གར་བཅས་སོ།།

མ་བྱ་ཁ་འབབ། ཁ་འབབ་བཞིའི་ནང་གསེས། བོད་ལྗོངས་ཁོངས་སྤྱི་ཤར་རྫོང་གི་རྩ་བོ་ཞིག་སྟེ། རྩ་
བོ་གང་གྲེ་རྩ་འགོ་འཕེལ་སྟོན་རྒྱུ་།

མ་བྱ་ཅན། [མངོན] ཆོན་སྤང་བ།

མ་བྱ་ཆེན་པོ། གཞུང་ས་ཆེན་གྲ་ལུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

མ་བྱ་གཙང་པོ། རྩ་བོ་ཞིག་རྩ་འགོ་ཏེ་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཐོས་ནས་བྱུང་ཞིང་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་ཤར་རྫོང་གི་བྱེད་རྒྱུད་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་འབབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་གི་རྩ་བོ་
གཞུང་འབབ།

མ་བྱ་ཨོ་ལོད། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱད་དང་། མི་སྣའི་ན་བཟར་གསེར་རིས་མ་བྱ་
ཨོ་ལོད་ཅེས་བ་འབྲི་སྟོལ་མཆིས།

མ་བྱའི་མགྲིན་འབྲ། འདི་ཀྱི་ལི་དང་། ཨ་མེ་རི་ཀ་མོ་ཤིས་ཀོ་ཀྱང་བྱིར། དབྱི་སེ་རི་ཡ། དེ་བཞིན་
ཤིན་ཅང་གི་ཏ་ཆེས་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་ཀྱའི་སོན་ཡན་རིགས་ཀྱི་གཏེར་རྩོ་སྟེ། སྤྱི་ལོགས་
བ་རྣམས་ནོར་བུའི་རིགས་སུ་གཏོགས། ཆེ་རྒྱུ་ལ་རེས་བ་མེད་ཅིང་དབྱིབས་བལ་ཆེར་བ་བྱ་
འདྲ་བའམ་མཁལ་མ་འདྲ་བའམ། རྒྱན་འབྲུམ་འདྲ་བ། གཞན་ཡང་རེས་མེད་ཅི་ཡང་འབྲུང་བ།
ཁ་དོག་མཐིང་སྤྱག་དང་། མཐིང་སྟོན། སྟོ་སྤྱ། འགའ་ཞིག་ལ་ལྗང་སྟོན་ཀྱང་འབྲུང་བས་བཞོས་
བཀོལ་དང་རྒྱན་ཆ་སོགས་འཆོས་པའི་རྒྱ་ཆ་ལོགས་གས་ཡིན། རྩས་འབྲུང་གི་བྱེད་ཆ་གཙོ་
བོ་ཡིན་པ། སྤྱ་ཆད་³⁻⁴ དང་བསྐྱར་ལྗིད་ཁེ་²⁰⁻²⁴ཡོད་པ། ཡན་སོན་དང་འབྲུད་ན་སྤྱ་སོབ་
འབྲུང་ཞིང་། རོ་བུས། རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རུས་བས་ཆད་པའི་རིགས་མ་ལུས་བ་སེལ།

མ་བྱའི་མདོངས། མ་བྱའི་སྟོ་མདོངས་ཏེ་སྟོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་རི་མོ་སྟོར་མོ།

མ་བྱའི་ཁྲོས་གར། འབྲུག་གསལ་སྐབས་མ་བྱས་སྟོ་གྲར་སྤུབ་སྟེ་དགའ་བའི་གར་བྱེད་ཚུལ།

མ་བྱའི་ཤ་སྟོག་ཆགས་སྤྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། རུས་བས་མཁྲིས་ནང་
དང་། སྤྱར་དུག་སོགས་ལ་ཕན།

མ་བྱས་དབྱར་རྩ་ཐོས་པ། ཏ་ཅང་དགའ་བའི་དཔེ།

མ་འབར་བ། མ་ནད་ཆེ་རུ་སོང་བ།

མ་འབྲིན་པ། ① མ་བཅོས་པ། ② ཞེ་སུན་གཏོང་བ། གཞན་ལ་ཁ་ངན་ཆིག་རྩལ་གྱིས་མ་འབྲིན་མི་རུང་།
མ་འབྲས། མདའ་རྩོལ་སོགས་ཕོག་པ་ལས་བྱུང་བའི་མཆོན་མ་དང་། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་མ་རིགས་འབྲས་
ནད་གཉིས་འདོམས་ཏེ་གསོ་དཀའ་བར་གྱུར་བའི་མ་རིགས་ཤིག

མ་སྒྲད། མ་ཚུའི་སྒྲད་རྒྱད།

མ་སྒྲད་མཐོན་པོ་དགུ་སྒྲིག་ མདོ་ཁམས་མ་ཚུའི་སྒྲད་རྒྱད་ཀྱི་རི་ཆེན་དགུའི་མིང་སྟེ། ༡ བག་རིའི་
མར་སྐམ་མཐོན་པོ། ༢ ཁོ་ཉིའི་ཤེལ་སྟོང་མཐོན་པོ། ༣ སུན་པོའི་གསེར་དེའུ་མཐོན་པོ། འདི་
གསུམ་དང་དུས་མགོ་ལོག་ཁོངས་སུ་ཡིན་པར་འདྲ། ༤ ཆ་ཡི་དུང་རི་མཐོན་པོ། ༥ དཀར་པོའི་
ཆོས་ལུང་མཐོན་པོ། ༦ སྒྲོག་འཛོལ་རི་ཕྱོར་མཐོན་པོ། ༧ དྲངས་ཀྱི་དྲངས་རི་མཐོན་པོ། ༨ ཀྱང་
གི་ལྷ་རི་མཐོན་མཐོན་པོ། ༩ རྒྱ་དཀར་གསལ་རི་མཐོན་པོ། འདི་དུག་དང་སྔ་ཀན་སྟོ་མ་ཚུ་རྩོད་
ཁོངས་སུ་ཡོད་འདུག

མ་སྒྲན། མ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན།

མ་སྒྲན་ཨུ་ཅི། སྔོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རུས་པས་མ་གསོ་རྒྱ་སེར་སྒྲེལ།

མ་སྒྲོ། མ་ལ་སྒྲོན་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་བ་ལྟར་ལོག་པར་གྱུར་པའི་དཔེ་དོན་སྒྲར་བ་ཞིག་སྟེ། དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། མ་སྒྲོ་ནི། མ་ལ་སྒྲོན་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་བ་ལྟར་ལོག་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ཡང་
ཤས་སྒྲོ་བ་ནི་ཤུ་མཐུག་ཅིང་སྒྲོས་པ་མ་ཁར་ལུད་པ་དང་། ཁྲག་གིས་སྒྲོ་ན་ཁ་དོག་དམར་
ནག་རིག་ནག་ཁྲག་འཛག་པ། རུས་པས་སྒྲོ་ན་རུས་སྟེང་ཤུ་མཛེར་བ་ལྟར་སྒྲོ་བ། རྒྱག་གིས་
སྒྲོ་ན་རྒྱག་རྒྱ་མང་ལ་མ་ཁ་མཐོན་པོར་གྱུར་པ་བཅས་བཞིའོ།

མ་ཅི། མ་སྒྲན།

མ་ཆ་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྟེངས་ཆབ་མདོ་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྩོད་གི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མ་ཆད། མ་ལ་ཆད་པ་ཞུགས་པའི་དོན།

མ་མཆོན། མ་འལ་ལམ་མ་རྩེས། དཔའ་བོའི་མ་མཆོན་རྒྱན་དུ་འགྲོ། སྤར་མའི་མ་མཆོན་སྤྱག་གྲོང་རེད།

མ་ཐོག་མེད། རྒྱ་ཆུའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་མ་ཆུའི་རུབ་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆ་འདི་ནམས་ལ་ཟེར།
མ་ཡི་རུས་ཟེན། མ་ཡི་ཁར་སྒྲན་བཏན་བ་ཤོད་དང་བལ་ནས་མི་འབྱུང་བའམ་མ་ཡི་ཁ་བྱིད་ནས་ཤིན་
ཏུ་ཆོན་བར་གྱུར་ཏེ་མ་རྒྱུན་རུས་ལ་བྱུང་ནས་རྒྱལ་རུས་བ་ཟ་བར་གྱུར་བའི་དོན།
མ་གཡང་ཕྱག་མོ། མ་ཆུའི་ཆུ་འགོའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་ཡུང་བ་ཞིག
མ་གཡོ་གཙང་གསུམ། འདི་དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ་གྱི་འཕྲི་ཆུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན།
མ་རེན་ཆེན་མཆོག་གི་སྤོང་ཕྱེ་བཙན་གྱི་སྐབས་སང་མི་མི་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཡིན་ལ། འོ་རྩ་བ་རབ་
དགྲའི་ནང་གསེས་བར་བགསུམ་གྱི་གས་མོ། གླང་དར་མས་ཆོས་བསྐྱབས་པའི་དུས་སུ་བཀོངས།
མ་རེད། སྤྱིར་རེད་ཅེས་པའི་སྤྱི་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་དོན་ལ་འབྱུག་གྱུར་སྐབས་འདིར་སྟོ་བུར་
མཆོན་མ་ལ་ལྟ་གཞན་གྱི་ནང་གཞན་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་དོན་ལ་འབྱུག་སྟེ། སྟོ་བ་དཔོན་དཔའ་
བོས་མཛད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་བ་ལས། བྱང་དང་འབྲེས་ན་རེད་བ་ཡིན། དེ་དག་མེད་བ་མ་རེད་
ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་དང་། དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀྲ་མ་བསྐྱན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་རེད་ནི། མ་ལ་ལྟ་གཞན་གྱི་ནང་གཞན་སྟོན་
མ་བྱུང་བའི་དོན་ནོ། མ་རེད་ནི་ཤུགས་བསྐྱན་དུ་ཆ་གཞན་གྱི་ནང་མེད་བ་ལ་གོ།
མ་རོ། ཁ་བྲག་གྱུར་ནང་དུ་མ་བྲག་པའི་རྒྱ།
མ་རོང་དགོན། མིང་གཞན་མ་རོང་དགོན་གཡུང་དྲུང་ལྷ་བྲག་སྤྱིར་ཟེར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་
ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༠ལོར་དབྱ་བྱུང་ནས་མཁའ་རེན་ཆེན་གྱིས་མཆོམས་ཁང་ཞིག་བཞེདས། གྲུབ་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོར་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་སྤྱི་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ལོ་རྩ་བ། མ་ལོ་རྩ་བ་དགེ་བའི་སྟོ་གྲས་རབ་བྱུང་དང་བོའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ ལས་རབ་བྱུང་
དང་བོའི་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༤ དགྲུང་ལོ་ཞེ་དུག་ལ་གཞན་གྱིས་དུག་བཏར་སྟེ་བཀོངས།
མ་ཕུ། ཟ་ཕྱག་ལངས་ཏེ་ཆུ་མེར་ཐོན་པའི་ཕུ་ཐོར།
མ་ཕུལ། མ་རྩེས།
མ་ཤོ་སྤྱོ་ཞིག
མ་ཤོག་བལ་གྱིས་འཐག་པའི་རྟ་སྒྲའི་འོག་ཏུ་བསྟད་རྒྱུའི་གདན་ཞིག་དབྱིབས་སྟོད་ལྷང་ལ་སྟད་རིང་

བ། མིང་གཞན་བྱ་མཐུག་ཀྱང་ཟེལ། གནའ་དྲུས་སྤྱི་མི་སྤྲུག་པོ་དང་། དཔོན་རིགས་ཆོས་གནམ་
སྤྱོས་སྤྲེལ་ཞིག།
མ་སོས་པ། མ་རང་བཞིན་གྱིས་བྲག་པ།
མ་གསོས་པ། མ་བྲག་ཐབས་བྲས་པ།
མ་ལྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ། མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་ཤར་ལྟོའི་རྒྱུད་དང་མ་ཆུའི་འགམ་
རིགས་ལྟོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༥ལོའི་ཟླ་བ་༡༢ཆེས་༢༩ལ་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་དུ་བསྐྱུར། དེའི་ཁོངས་སྤྱི་ཐུན་རིན་དང་། གཅན་ཆུ་ཅེ་ཁོག་མ་ལྟོ་སོག་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཆོང་བཅས་ཆོང་བཞི་ཡོད། རང་སྤྱོད་ཁུལ་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ཐུན་རིན་ཆོང་དུ་ཡོད།
མ་ཕྱིད། མའི་སྐྱེད་ས་པ་སྤྱི་ཞིང་གཉེར་མཁ་འབྱུང་བའི་དོན་ཏེ། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་
བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མ་ཕྱིད་ཅེས་མ་རྟོག་ལ་གཉེར་མ་འབྱུང་བའི་དོན་ནོ།།
མག་ཆད། མ་ག་ཆད་དང་འབ།
མང་། ཅ་བའམ་འགམ་གཞི། ཅིག་མང་འདྲིང་བ། རོ་མང་བཅུགས་པ། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
མང་ཚུགས་ཐེན་པ།
མང་སྐྱད་བ་རྒ། སྤོག་སྐྱད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྐྱད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་baseband lan ཟེལ།
མང་གི་བྲ། [རྟིང] བྲ་གཅིག་པུ།
མང་རྟོ། ཅིག་གདན་གྱི་རྟོ། ཚུ་རགས་ཀྱི་མང་རྟོ། ཁང་པའི་མང་རྟོ།
མང་གནས་བཅོལ་ཆས། སྤོག་སྐྱད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྐྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་base address register ཟེལ།
མང་བ། [རྟིང] གཅིག་པུའམ་རྒྱུད་པ།
མང་ཆེལ། [རྟིང] ལྷ་སྤྱི་འཕྲོག་སྤྱད།
མང་གཞི། ཅ་བའམ་འོག་གཞི། སོ་པག་བཏིང་བའི་མང་གཞི། གནམ་བྱ་འབབ་ལམ་གྱི་མང་གཞི་
འདྲིང་བ། ཡར་རྒྱས་སྤྱི་འགྲོ་བའི་མང་གཞི།

མང་ལམ། [རྟིང] མི་ལམ།

མངས་འཇུག་ ཨ་ར་འཇོག་བྱེད་ཀྱི་འཇུག་ཅེ།

མངས་པ། [རྟིང] ཤེས་པ།

མངས་ཆེད། སྒྲུང་ཆེད་དང་འདྲ།

མད། [རྟིང་ཆོག] ཏ་ཅང་བཟང་བ་དང་པོ་མཆར་བའི་དོན་ཏེ། ལོ་ལྷན་བསྟན་མར་བྱུང་བ་ཨེ་མ་
མད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

མད་ཆད། མ་ག་ཆད་དང་འདྲ།

མད་དུ་བྱུང་བའི་སྤེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྤེ། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་
སེམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་ཞིང་གི་བཀོད་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་དོ་མཆར་
མད་དུ་བྱུང་བ་བསྟན་པའི་མདོ་རྣམས་སོ།།

མད་པ། ལེགས་པ་དང་། དོ་མཆར་བ། མཆོག་ཏུ་མད་པའི་བྱུང་འབྲས། གཏམ་བཟང་མད་པོ་ཆེ་ཞིག་ཐོས་པ།

མད་པོ། མད་པ་དང་འདྲ།

མད་བྱུང་། དོ་མཆར་རམ། ལུལ་དུ་བྱུང་བ། ལུལ་འབྲས་མད་བྱུང་། ལག་ཅེས་མད་བྱུང་། མད་དུ་བྱུང་
བའི་ལྟ་མོ།

མད་བྱུང་གི་ཉམས། ཉམས་ལྡན་གྱི་རྟིང་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྤེ། སྟོན་མེད་པའི་དོ་མཆར་ཅན་གྱི་
ཡུལ་མཐོང་བའི་རྟིང་གྱིས་ནང་དུ་ཡ་མཆན་གྱི་ཉམས་མད་བྱུང་སྤྱེས་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྟིང་ཞིག

མད་བྱུང་གི་དཔེ། མད་བྱུང་དཔེའི་བྲུང་ཆོས་ནི། བརྟག་པ་མཐའ་བཟུང་གི་སྟོན་པ་གལ་སྲིད་དཔེ་
གང་དེ་ལ་དཔེ་ཅན་དང་མཚུངས་པའི་དཔྱད་གསུང་གསལ་གཅིག་ཡོད་ན་དཔེ་ཅན་དེའི་མཆོན་
བྱེད་དུ་བྱེད་འོས་པ་ལ། དཔེ་གང་དེ་ལ་ཆོས་གཅིག་མཆོང་བའི་རྟིང་གྱིས་དཔེ་ལས་དཔེ་ཅན་
ལྷག་པ་སྟོན་པའི་དག་སྟོང་ཞིག་གོ། མད་བྱུང་དཔེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དཔེ་གང་དེས་དཔེ་ཅན་
དེའི་བྲུང་ཆོས་དང་རྒྱས་པ་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ་བརྟོག་པས་དཔེ་ཅན་དེ་མད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་པ་
བསྟན་པའོ།།

མད་བྱུང་གི་སྟོན་དཔོན་གཉིས། ༡ ཞེ་བ་ལྟ་དང་། ༢ རྒྱ་བ་བྲགས་པ་གཉིས་སོ།།

མད་བྱང་ཙོད་པན། མད་དུ་བྱང་བའམ་ཕུལ་དུ་བྱང་བའི་ཙོད་པན་ཏེ་ཕུལ་བྱང་གི་མགོ་རྒྱན་ཞེས་
བའི་དོན།

མན། མ་ཚུང་བ།

མན་པ། [རྟིང] མ་སྒྲེ་བ།

མན་ཟས། བོད་ཀྱི་བོན་གཞུང་ལག་ལ་ཞིག་ཏུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོའི་རིགས་རྣམས་ཐོག་མར་ནམ་མཁའ་
མཐོངས་ནས་འོད་དཀར་པོའི་རྒྱ་སྐྱས་ལས་པ་བས་ཏེ་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་བ་དང་འདས་བའི་ཆེ་ཡང་
འོད་དཀར་པོའི་ལམ་དེ་ཉིད་བརྒྱད་དེ་ནམ་མཁའ་ཡལ་འགྲོ་ཟེར་སྒོལ་འདུག།

མམ་ག་ཤོར་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མལ་ལྷོ་གྲུང་དཀར་དང་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་བར་གྱི་ལ་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༥༠༠༠ཡོད།

མའི་ཕུ་མཁར། མཁར་ཅེ་ཟེར་བ་དེར་སང་འཕན་ཡུལ་སྐྱུན་གྲུབ་རྫོང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

མར་ལུང། རུལ་ཞིང་སྤོན་བའི་ལུང་ཆོན་པོ།

མས་སྒྲོན། ལུས་ལ་མཆོན་ཆ་སོགས་ཀྱིས་མས་སྒྲོན་པོག་པའི་དོན་ཡིན།

མས་སྒྲོན་བཏང་བའི་ནག་ཉེས། ལུས་ཤེམས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་མི་གཞན་ལ་གཞོད་འཆེ་བཏང་བའི་
ནག་ཉེས།

མས་སྒྲོན་པོག་པའི་འཕྲོང་རིས། ཉེ་སི་བན་ཡའི་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ཨར་ཐ་མི་རའི་བྲག་ཕུག་ནང་གི་
ལྷེབས་རིས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གས་ཤིག་ཡིན། དེ་མོ་དེ་ནི་ཆོན་དམར་པོ་དང་སེར་པོ། ནག་པོ་གསུམ་
རྒྱད་ནས་འཕྲོང་རྒྱས་མ་ཞིག་ས་ལ་འབྱེལ་རུང་། མིག་གཤངས་ནས་ངར་ཤ་སྒྲེ་བ་དང་། ཡར་
ལངས་ཏེ་སྐར་ཡང་བྲོས་གཤམས་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་མཆོན་པ་ཞིག་བྲིས་ཡོད་བ་རེད།

མས་སྒྲོན་ངེས་ཆད། མས་སྒྲོན་པོག་ཆད་ཇི་ཅམ་ཡིན་པ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་གཏན་འཁེལ་བཟོ་བ།

མས་འགམས། མ་འབྲས་རྒྱ་མཆེད་པ།

མས་པ། [ཐ་མི་དད་པ] སྒྲུང་བ་དང་ཉམས་པ། གྲི་གཟབ་གཟབ་བྱས་ཏེ་མ་བཟང་ན་ལག་པའི་སོར་
པོ་རྒྱས་ཡོང་། མཆོན་གྱིས་རྒྱས་ནས་མ་བྱུང་བ།

མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ལྷེ། ཞལ་ལྷེ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩ་དུས་བསམ་བཞིན་ལག་རིག་

གི་རྒྱུན་གྱིས་པ་ལོ་གི་ལུས་ལ་སྤྲོས་ཁྲག་ཆེ་ཆུང་གང་བྱུང་ལ་དཔགས་པའི་ཉེས་ཆད་གཅོད་
ལུགས་གི་ཁྲིམས།

སྤྲོས་མ། མཆོན་པོག་པའི་སེམས་ཅན། དེ་དྲགས་སྤྲོས་མ་ཤོར་བ། འདབ་ཆགས་སྤྲོས་མ།
སྤྲོས་སྤྲོས་ལུས་ལུས། མ་སྤྲོད་པེར་ན། སྤྲོས་སྤྲོས་ལུས་ལུས་གང་ཡང་མེད་ཅེས་སྤྲོན་གང་ཡང་
མེད་པའི་དོན།

སྤྲོས་དཔག་དཔག་སར་མཆོན་གྱིས་སྤྲོས་སྤྲོན་བཏང་ཟེན་པའི་དཔག་མི།

སྤྲོས་ལོགས། སྤྲོས་པའི་སྤྲོད་དུ་སྤྲོས་སྤྲོན་བཟོ་བ།

མི་ལྟས། མི་ལམ་བཟང་ངན་གྱི་མཆོན་མ།

མི་བ། [ཐ་མི་དད་པ།] མིས་བ། མི་བ། མི་ལམ་འཆར་བ། གཉིད་ལམ་མིས་བ། རྒྱུ་ལྟས་དེ་འདྲ་
ཞིག་དང་ཐུག་ཡོང་བསམ་པ་མི་ལམ་དུ་འང་མིས་མ་སྤྲོད།

མི་ལམ། གཉིད་ཐུག་སྐབས་མནལ་ལམ་དུ་ཤར་པའི་འཁྲལ་སྤྲང་། མི་ལམ་མི་བདེན་འཁྲལ་བ་ཡིན།

མི་ལམ་འཁྲལས་བ། མི་ལམ་ངན་པ་མིས་བ། ཉིན་མོར་མི་བྲན་དགྲ་བྲན་བྲས་ན་མཆོན་ལ་མི་ལམ་
འཁྲལས་ཡོང། ཉལ་མི་ལམ་འཁྲལས་ན་བཤད་ས། ཀླུ་ཆོར་མ་ཐུག་ན་སྤྲོན་ས།

མི་ལམ་གྱི་ཆ་བ། [མདོན] མིན་དུག་ཆ་བ་སྤྲོད་ཆ་བ་ཅུ་བ།

མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས། གནས་སྐབས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དེ་ཡང་གནས་སྐབས་གཉིས་པ་མི་ལམ་
གྱི་ཤེས་པ་ནི། གཉིད་འཁྲལ་པའི་དུས་སུ་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་གྱི་སྤྲོད་ན། ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་དེ་
བག་ཆགས་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་སློག་རྒྱུད་གི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་
ལངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ལུས་གྱི་ཅ་གནས་རྣམས་བརྒྱུད་དེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་མཆོན་
ཉིད་ཅན་གྱི་གཉིས་སྤྲང་གིས་འཁྲལ་པར་བྱེད་པའི་སྤྲང་བ་འབྱུང་བ་ནི་མ་དག་པའི་གནས་སྐབས་
ཡིན་ལ། མི་ལམ་གྱི་འཁྲལ་པ་དེ་དག་ན་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྲོད་ཡིན་སྟེ། ལུས་སྤྲང་སེམས་
གསུམ་གསལ་ལ་མ་འདྲེས་པར་སྤྲང་སྤྲོད་དེ་བྱེད་དུ་གནས་པ་ཡིན་པའི་བྱིད།

མ་དག་འཁྲལ་པའི་སྐབས་གྱི་མི་ལམ་དེ་རི་ལྟར་སྤྲང་ཞེན། དེ་ཡང་མ་དག་འཁྲལ་པའི་སྐབས་གྱི་མི་
ལམ་སྤྲང་བ་དེ་ནི། ཅ་དང་གནས་གྱི་ཁམས་གྱིས་མི་ལམ་དུ་མ་འཆར་ཏེ། ཡིད་སློག་རྒྱུད་དང་

བཅས་པ་དེ་ཅ་གནས་སྟེང་དུ་སོང་ནས་སྤྱི་པོར་མི་ལམ་ཤར་ན་ལྟ་ཡུལ་དང་། བས་མཁའ་དང་།
རི་མཐོན་པོ་དང་། གྲེན་དུ་འགྲོ་བ་མིས་པ་དང་། མིག་དང་རྩ་བ་ལ་སོགས་པར་སོང་ནས་མི་
ལམ་ཤར་ན་གཟུགས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་གསལ་བར་འཆར་བ། ཡིད་རྒྱུད་དེ་ཅ་
གནས་ལོག་དུ་སོང་ན་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་ངན་སོང་གི་གནས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་། སྤར་དུ་འགྲོ་བ།
བྲག་རོང་འཐིབ་པོ་དང་། སྤུན་ཁུང་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བ། ལུས་ཀྱི་བར་དུ་སོང་ན་
སྒྲིང་བཞིའི་ས་སྟེང་གི་སྣང་བ་དང་། མདུན་དུ་སོང་ན་ཤར་སྟོགས་དང་། གཡས་སྟོ། རྒྱབ་རྒྱབ།
གཡོན་བྱང་གི་སྣང་བ་འཆར་བ། ཅ་གནས་ཡངས་བར་སོང་ན་ཡུལ་ཡངས་བར་སྐྱབས་པའི་
སྣང་བ་དང་། ཅ་གནས་དོག་པར་སོང་ན་ཡུལ་དོག་པའི་གནས་སུ་སྐྱེབས་པའི་སྣང་བ་བཅས་
ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཟུགས་ཁམས་ཇས་ཀྱིས་རྒྱེན་པའི་མི་ལམ་ནི། དེ་བཞིན་དུ་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཁམས་ཀྱི་
རྒྱེན་ཀྱིས་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུད་གི་གནས་སུ་ཡིད་སྟོག་རྒྱུད་དང་བཅས་པ་དེ་སོང་ན། ཇས་དང་གོས་
སོགས་སྟོན་པོ་དང་། བྲག་སྟོ་སྣང་བ་དང་། བྲ་བྲག་འབྱུར་བ། ཏ་ལ་ཞོན་བ། འོར་བུ་སྟོན་པོ་མིས་
པ་དང་། རིག་པ་དྲངས་བ། ཡང་ན་ཡུལ་སྣང་མི་བརྟན་པ་དུ་མར་འཆར་བའོ། །མཁྲིས་པའི་
གནས་སུ་སོང་ན། མེ་དང་གོས་དམར་པོ་དང་། ས་དང་གསེར་དང་། བཅུན་པ་ལ་སོགས་དམར་
པོའི་སྣང་བའི་མི་ལམ་སྤྲོ་ཆོགས་འཆར་བའོ། །

བད་ཀན་ཀྱི་གནས་སུ་སོང་ན། ཚུ་དང་། ཁ་བ་དང་། སྤ་ཉིག་དང་། གོས་དཀར་པོ་དང་། བུད་མེད་
དང་། ཁྲང་པོ་དང་། དདུལ་ལ་སོགས་པའི་མི་ལམ་ཀྱི་སྣང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་འཆར་རོ།

དེ་ཡང་ཅ་རྒྱུད་ཁམས་ཀྱི་རིམ་པ་དང་། དེས་བསྐྱེད་པའི་ཁམས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལམ་
སྣང་བ་སྤྲོ་ཆོགས་འབྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པའི་སྟོན། རྒྱལ་བས་འཇམ་དཔལ་ཅ་རྒྱུད་དུ་གསུངས་སོ།
མི་ལམ་སྤྲོ་མ། སྤྱི་ལུས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་མི་ལམ་ཀྱི་ལུས་
སེམས་ལྷ་བ་ལས་བྱུབ་པ་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པའོ།

མི་ལམ་ངན་པ། གཉིད་དུས་བྱུང་བའི་མཚན་མ་རྩལ་སོ།

མི་ལམ་ངན་པ་བརྒྱུག་ཐབས་བདུན། གཏོར་མ་བསྐྱུང་འཁོར། བརྒྱས་པ། གོ་ཆའི་ལྟ་དགོད་པ། གསོལ་

བ་གདབ་པ། རྒྱལ་བླ་མ་ལོ་ས་ལྟེ་ར་རྒྱལ་བླ་མ། སྤྱིན་སྤྱིན་བྱེད་པ་དང་བཅས་བདུན་པོ།
མི་ལམ་འཇམ་པོ། གཉིད་ལམ་གྱི་སྤྲང་བ་སྤྲིད་པོ།
མི་ལམ་གཏོང་བ། མི་ལམ་མི་བ། རོ་ལངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མི་ལམ་གཏོང་བ། མཛེས་དབྱུང་མི་ལམ་གཏོང་བ།
མི་ལམ་བརྟག་པ། མི་ལམ་ལ་དབྱེད་པ།
མི་ལམ་བན་བྱུ། གཉིད་ཀྱི་འཁྲལ་སྤང་བན་ཞེ་བྱུ་ཞེ་ལམ་གསལ་ལ་མི་གསལ།
མི་ལམ་མེད། [མཛོན]ལྟ།
མི་ལམ་འཛུབ་པོ། གཉིད་ཀྱི་སེམས་སྤང་རྒྱལ་མོ།
མི་ལམ་ཐ་ཟེ། གསལ་པོ་མེད་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཉིང་འཁྲལ།
མི་ལམ་བཟང་པོ། སྤང་བ་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་གཉིད་ལམ་གྱི་རྟགས་མཚན་ལེགས་པོ་མཚན་པའི་མི་ལམ།
མི་ལམ་ཤར་བ། གཉིད་ཁུག་སྐབས་ཀྱི་འཁྲལ་སྤང་།
མི་ལམ་བཤད་པ། མི་ལམ་བྱང་ཚུལ་བཤད་པ། དངོས་དོན་དང་མི་མཐུན་པའི་སྤྲོང་བཤད་སྤྱོད་པས་
མི་ལམ་ཤོད་པ་ལྟར་མ་བྱེད།
མིག་རྟ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་པའི་མིག་པ།
མིག་སྒྲ་མིག་པ་འདྲ་པའི་རྟ་སྒྲ་ཞིག་
མིག་གཅིག་མ། རྟ་ཤེལ་སོགས་མིག་པ་ཁ་དབྱག་མིན་པའི་དུད་འགྲོའི་རིགས།
མིག་ལྷགས། རྟའི་མིག་པར་འདེབས་པའི་ལྷགས།
མིག་ཆགས། མིག་པ་ཅན་གྱི་དུད་འགྲོའི་རིགས།
མིག་གཉིས་མ། ར་ལུག་སོགས་མིག་པ་ཁ་དབྱག་ཅན་གྱི་དུད་འགྲོའི་རིགས།
མིག་མཐེལ། མིག་པའི་འོག་གི་དཀྱིལ།
མིག་འདྲ། མིག་པར་མིག་ལྷགས་རྒྱལ་སྐབས་མིག་པ་འདྲ་པའི་གྱི་
མིག་པ། ① དུད་འགྲོའི་རྒྱུ་ལག་གི་མིག་པ། ② [མཛོན] ན་གྱི་
མིག་པ་ཁ་དབྱག་གཡག་ལྷག་སོགས་མིག་པ་ཁ་གཉིས་སུ་བྱེས་པའི་དུད་འགྲོ་
མིག་པ་ཅན། [མཛོན] རྟ།

ཆིག་པ་གཅིག་པ། ཏྲེལ་ལྟ་བུའི་ཆིག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་ཕྱགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་
རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འགྲེལ་ལས། ཆིག་པ་གཅིག་པ་ནི། སྤྱིར་ཆིག་པ་ཅན་ཞེས་རྟ་རྒྱུད་བོད་བྱ་དང་
མཛོད་གཡག་པ་ལང་སོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་། མིང་དེ་གདགས་བྱའི་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་
དག་གི་ཀླང་པ་དང་ལག་པ་འབྲུམ་བྱེད་ཀྱི་རྩའི་མིང་ཡིན་པ་དང་། འདིར་ཆིག་པ་གཅིག་པ་ཞེས་
མཛོད་གཡག་པ་ལང་སོགས་ལྟར་ཀླང་ལག་གི་དུ་དེ་དུམ་བྱ་གཉིས་སུ་ཁ་གྲུས་པར་མ་ཡིན་པ་
གོང་བྱ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུར་པའི་རྟ་རྒྱུད་བོད་བྱ་ལྟ་བུའི་ཆིག་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྤྱི་མིང་རོ། ། ཞེས་སོ།

ཆིག་པ་བཅེ་བ། ཏྲེལ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་པ་ས་ལ་འཇུགས་མི་བཟོད་པ།

ཆིག་ཆ། ཕྱགས་ཀྱི་ཆིག་པ་ན་བའི་འགོ་ནད་ཅིག

ཆིག་རྒྱུ། ཏྲེལ་དང་བོད་བྱ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་པ།

ཆིག་རྒྱུ་ཅན། ཀླང་ལག་གི་ཆིག་བཞི་ཁ་དབྲག་ཏུ་གྲུས་པར་མ་ཡིན་པ་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ་པའི་རྟ་དང་
ཏྲེལ་ལྟ་བུའི་ཕྱགས་རིགས་སྤྱིའི་མིང་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་
གྱིས་མཛད་པའི་གསོའི་གསྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཆིག་རྒྱུ་ཏྲེལ་
ལྟ་བུ་ཡི། དུ་བཞི་རྒྱུ་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་སོ།

ཆིག་གཟེར། ཆིག་ལྷགས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་གཟེར་བྱ།

ཆིག་རལ། ཆིག་པར་ནད་ཐོག་ནས་རྟོལ་བ།

ཆིག་ཤ། ཆིག་པའི་ནད་གི་ཤ་རྒྱས།

ཆིགས་པ། ཅངས་པ་ཁར་ལ་ཉེ། རོ་ལན་ཆ། ལྷ་རྩེས་རྟོད། ལུས་པས་སྤོན་ནད་དང་དུག་ནད་སེལ།
རོ་ཅ་བར་བྱེད།

ཆིགས་བྱ། བྲེ་མ་སྤུ་བྱ་ཞེས་པའི་སྤལ་རྒྱུད་སེར་ཁ་ཐུག་པ་ཅན་ཉེ། རོ་ལན་ཆ། ལྷ་རྩེས་རྟོད།
ལུས་པས་མཁལ་ཞེད་ཀྱི་རྟོད་ཉམས་པ་གསོ། རོ་ཅ་བར་བྱེད།

ཆིས་པ། ཆི་བའི་འདས་པ།

ཆུ། བོད་ཀྱི་མི་བྱ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ད་སྤུ་ཡང་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་འདུག

ཆུ་སྐས། (དུམ) བོད་ཀྱི་བོན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་རིགས་རྣམས་ཐོག་མར་ནས་

མཁའ་མཛོངས་ནས་འོད་དཀར་པོའི་རྒྱ་སྐྱས་ལས་བསམ་ཏེ་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ་དང་འདས་པའི་
ཆེ་ཡང་འོད་དཀར་པོའི་ལམ་དེ་ཉིད་བརྒྱད་དེ་ནས་མཁར་ཡལ་འགྲོ་ཟེར་སྟོལ་འདུག
རྒྱ་འཁུམ། གཏོང་པོད་མེད་ཅིང་སེར་སྒྲ་ཆེ་བའི་དོན།
རྒྱ་ཁོད། རྫོ་སྟོ་བས་དང་འབད་བཅོན་ཆེ་ཞིང་། དགོས་འདོད་ཆེ་བ་དང་དེ་མ་ཐོབ་བར་དུ་འབད་
བཅོན་ཞིང་ཡིད་ཆེས་དུ་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔུ་ཁོད་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
རྒྱ་གླིང་། ཁམས་བྱོགས་ཀྱི་ཤར་མཐའའི་ས་ཁུལ་ཞིག དེང་དུས་རྫོང་ཞིག སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལྷོ་
རྒྱ་བྱོགས་དང་ཉག་རྒྱའི་ཡན་ལག་ལི་རྒྱའི་སྤྲད་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་འགམ་ན་ཡོད།
རྒྱ་ཐག བོན་རྒྱས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་དུ། འོད་ཀྱི་རྒྱ་ཐག་ཅེས་པ་ནི་གནམ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པའི་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་ཕྱིན་སྟེ་གཙུག་ཏུ་ལྷན་སྐྱེས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་འོད་དཀར་པོ་ཐག་པ་བརྒྱང་བ་
ལྷ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་དེ་འདས་སྐབས་རྒྱ་ཐག་དེ་ལ་འཇུས་ནས་ནམ་མཁར་ཡལ་འགྲོ་
བའི་དང་འགྲུང་མགོ་ནག་མི་ཡི་བདག་པོ་ཡིན་ཟེར།
རྒྱ་སྤྱག འབད་བཅོན་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ངས་ཡི་གེ་རྒྱ་སྤྱག་གི་དན་ནས་སྤྱོད་ཞིང་ཡོད། ཁོས་ལས་ཀ་རྒྱ་
སྤྱག་ཆེན་པོ་གི་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ།
རྒྱ་པོན་སྟོ་ངོ་མཆར། རྒྱལ་པོའི་བླ་མཆོད་དུ་བསྟེན་པའི་སྐུ་པོན་ཞིག་གི་མིང་།
རྒྱ་ར་དགོན། མིང་གཞན་ཐུབ་བསྟན་ཡོངས་འདུས་གླིང་ཟེར། ཞེ་ཆེན་སྐུ་བས་མགོན་རིག་འཛིན་
འཇམ་དཔལ་ལེ་ཤེས་རྟོ་རྗེས་བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྟེལ་ལོ་༡༦༤༩ས་འདུལ་
མཛད། བཏབ་ལོ་གསལ་པོར་མ་དེས། གྲུབ་མཐའ་རྫིང་མ་བ་ཡིན། ཁམས་ཀྱི་རྫོགས་ཆེན་
དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཏུ་གཏོགས། ད་ལྟའི་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མ་རྒྱུ་རྫོང་རྒྱར་
གྲེ་ཤར་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྒྱག་པ། [ཐ་དད་པ] རྒྱགས་པ། རྒྱག་པ། རྒྱགས། ཁྱི་སོགས་ཀྱིས་སོ་འདེབས་པ། ཀྱང་པར་ཁྱིས་
རྒྱགས་པ། གྲི་བས་འབྲེ་བར་རྒྱགས་པ།
རྒྱགས། རྒྱག་པའི་སྐུལ་ཆོག
རྒྱགས་པ། ① རྒྱག་པའི་འདས་པ། ② ཉེ་ཉོན་ཉེ་ཤུའི་ནང་གསེས་རིག་པ་མི་གསལ་བ་སྟེ། ལུས་

སེམས་ལས་སྤྱི་མི་བྱང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་སྟན་ནག་འཐིབས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག
ཡིད་རྒྱགས་པ། བྱིང་རྒྱགས།
རྒྱགས་ཆིག་རིག་པ་གསལ་པོ་མེད་པའི་རྒྱབས་སྤྱི་བཤད་པའི་ཆིག
རྒྱགས་འཛིན། [མངོན། རྩོམ་ལ།
རྒྱགས་འཛིན་དབང་པོ་བསྟེན་པར་བྱས། རོམ་རྩ་ལ་བསྐྱབས་པ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་
གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཁོར་ལྷ་རིགས་མང་པོའི་ནང་ནས་རོམ་རྩ་ལ་ཡང་སྤྱི་ནས་འགྱུར་མི་
འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱགས་འཛིན་དབང་པོ་ནི་རོམ་རྩ་ལའི་མཆོན་གྱི་རྩིས་གངས་ཡིན།
རོམ་རྩ་ལ་བསྐྱབས་པ་ཞེས་པ་ནི་དེའི་སྒྲགས་བརྒྱས་ནས་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པའི་རྒྱགས་མ་བྱུང་བར་
སྤྱི་བ་པ་ལ་ཟེར།
རྒྱགས་འཛིན་འབྱོར་པ། རྒྱགས་འཛིན་ནི་རྩོམ་ལའི་མིང་དང་དེའི་འབྱོར་པ་ཞེས་ཏེ་རྩོམ་ལའི་དཔལ་
འབྱོར་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ཁོར་ཆེན་པོར་ཟེར།
རྒྱགས་སེ་པ། རིག་པ་འཛོམས་པ་ལྟ་བུར་ཉོབ་ཐེབས་སེ་པ། ཆམ་ཆད་ཐོག་ནས་རིག་པ་རྒྱགས་སེ་
བ་བྱས་བྱུང་།
རྒྱགས་བསང་དཔོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དཔལ་རྟོག་པོར་སྤྱོད།
རྒྱན་པ། རྒྱན་པོ་དང་འདྲ།
རྒྱན་པོ། [རྟིང་། རྩོ་རིག་མི་གསལ་བ་རྒྱན་པོ། ད་རྒྱན་པོ་འདྲ་འབྲེ།
རྒྱར་པ། [མདུན་པ། སོ་རྒྱལ་པ། འཁྲིས་རི་དྲགས་རྒྱར་པ། ཁྱི་འཛིང་ཤོར་ནས་རྒྱར་རེས་བྱེད་པ།
མེ་རན། [རྟིང་། ལྷས་རན།
མེ་ཅན། གདོང་ལ་འཁཚན་ནག་པོ་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་མིའི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱདས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་
འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་འགྲེལ་ལས། མེ་ཅན་ནི།
གདོང་ལ་མེ་བ་ནག་པོའི་འཁཚན་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་མིའོ། ཞེས་དང་། དེའུ་དམར་དགོ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་བྱུང་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐྱོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་

གསལ་ལས། མེ་ཤ་ཅན་དང་མེ་ཅན་ནི། གདོང་པར་ཤ་མཆན་ཅན་གྱི་མིང་། ཞེས་སོ།།
མེ་མུ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྫོང་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མཛོད་དགོ་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་འབབ་
ཆུ་ཞིག་སྟེ། མཐར་སི་ཁྲོན་དང་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཐའ་མཆོམས་ནས་མ་རྩུར་འབབ།
མེ་པ་གསེར་གཞོང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་དུ་བཏབ་པར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསར་རྫོང་དུ་ཡོད།

མེ་བ། [རྙིང] ① འཕྲི་བ་དང་། སྤྲ་བ། ② བསྐྱི་བ།

མེ་པ་དགོན། དར་རྒྱས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
མེ་ཁྲི་སྤུ་ལོ་༡༩༥༩ ལོར་བེར་ཆང་གསར་སྤྲུགས་ཉི་མ་ཉེས་པས་བེ་རོའི་ལ་ཁ་ཞེས་པར་
དགོན་པ་བཏབ། རྗེས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོར་ཁམས་སྤྱལ་བསྟན་པའི་ཉི་
མས་སོག་ཐང་དུ་གནས་སྤོས་ཏེ། སོག་བྲག་གིས་ཆོས་དར་གླིང་ཞེས་གསོལ། རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ས་སྟག་སྤུ་ལོ་༡༩༣༩ ལོར་མདོ་རིན་པོ་ཆེས་ཏུ་ཁོག་གནས་སྤོས་ནས་ཁྲི་
དར་རྒྱས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་གསོལ། རྗེས་སུ་པཎ་ཆེན་སྐུ་འཕྲེང་བཅུ་པས་
དགོན་གནས་སྤོ་བར་སྤྲུགས་བཟང་བ་ལྟར་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་པག་སྤུ་ལོ་
༡༩༩༣ ལོར་མཆོག་སྤྱལ་འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་ད་ལྟའི་བཞུགས་སྐར་བསྐྱར་
བཞེངས་མཛད་པའོ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྫོང་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེ་པ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་པའི་རྩ་བ། བོ་བཞིན་རྩ་བ་སྟེ་བོད་རྩ་བ་དུན་བ།

མེ་ཕུ། [རྙིང] མ་བཅོས་པའི་རྩུ།

མེ་པོ། དམེ་བོ་དང་འདྲ།

མེ་ཕུ། ① སྤར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་རལ་སྐབས་རྒྱ་བོད་ས་མཆོམས་གྱི་ཕུང་པ་ཞིག་གི་མིང་། ② ལྷ་སའི་
མེ་ཕུ་དགོན། ཁྲི་སྤོང་ལྗེ་བཙན་གྱིས་བཏབ་པར་བྲགས་པ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཕུང་
ཤར་ན་ཡོད། ཕྱིས་རྒྱ་དཔྱད་ཀྱང་ཆོད་ཆུགས་ལུལ་དུ་བྱུང།

མེ་ཕུ་དགོན་པ། ལྷ་ས་ཤོང་ནང་གི་མེ་ཕུ་དགོན་ནི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བཙན་པོ་ཁྲི་རལ་པ་

ཅན་གྱི་དུས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་མཆོད་ཁང་དང་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་གཉིས་རེ་བཅུ་གསུམ་པ་ལས་ཤར་
དུ་མེ་རུ་དང་ཀ་རུ་ཞེས་བྱུང་བ་སྤང་དར་མས་བསྐྱབས། རོ་བོ་རྗེ་ལེབས་ནས་སྤྲར་ཡང་དགེ་
འདུན་གྱི་སྡེ་ཆེན་པོ་ཆུགས་པའི་སྤང་མ་ཆེན་པོ་ཤར་བ་ཞེས་སོགས་བྱུང་ཞེས་ཆོས་འབྱུང་
བེད་ཆུ་སེར་པོ་ནང་གསལ་ཞིང་། ཏུ་ལའི་སྤང་མ་སྤྲ་ཐེང་གསུམ་པའི་དུས་ནས་དགེ་ལུགས་གྱི་
ཁྱོང་ཆོག་པར་གྲུབ། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་ཁང་གི་མེ་རུ་གྲགས་
གསར་རྒྱབ་བྱས་ནས་གྲྭ་ཆོང་ཆུགས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་པག་ལོ་གྲྭ་གངས་༡༥༠ཡོད་
འདུག དེ་སྤྱི་དགོན་བདག་ཡིག་ཆོང་ལས་ཁུངས་ནས་བྱེད་པར་བརྟེན་གཞུང་དགོན་ཞེས་ཟེར།
མེ་རུ་གསེར་གཞོང་དགོན། རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་གསར་བཞེངས་མཛད་པ་ལ་མེ་རུ་
དགོན་གསར་ཟེར། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཁྱོང་ཁྱེར་གྱི་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེ་རུ་རྩིང་པ། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་སྐོ་སྡེ་སེ་ར་ལྷག་སྐོའི་འགམ་དུ་ཡོད་པའི་མེ་རུ་རྩིང་
པ་ནི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བཙན་པོ་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་སྐོ་བྱང་
གསུམ་ལ་ལྷ་ཁང་དྲུག་བཞེངས་པའི་གས་ཤར་དུ་མེ་རུ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་སྐད་དོ།

མེ་ཤ་ཅན། རིགས་ངན་པ།

མེ་ཤོད། སྡེ་དགའི་ཤར་བརྒྱད་གྱི་སྡེ་ཤོག་ཅིག་གི་མིང་། གནའ་དུས་སུ་བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་
གྲུལ་པག་གྲུ་བཀའ་བརྒྱད་གྱི་སོལ་འབྱེད་པ་པག་མོ་གྲུ་པའི་འཁྱུངས་ལུལ་ཡིན།

མེག་གཏན་ནམ་ཙ་བ། མེག་མེད་དུ་གཏོང་བ།

མེག་གཏལ། མེག་བཏའ་དང་འབྲ།

མེག་བཏལ། [རྩིང] བརྒྱག་པ།

མེག་མེད། གཏན་མེད་དམ་ཙ་མེད། དག་པོ་མེག་མེད་དུ་བཏང་བ། དཀའ་ཆེགས་མེག་མེད་དུ་
བསལ་བ། བཟུ་གཞོག་ལམ་ལུགས་མེག་མེད་བཙོ་རྒྱ།

མེག་མེད་དུ་སོང་བ། གཏན་ནམ་མེད་པར་སོང་བ།

མེད། ① སྐའི་ཕྱིར་རུར་འདོགས་པའི་ཐག་པ། བོང་མེད། ཟུར་དུ་འགོ་དུས་མེད་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་

དགོས། ② [ཐ་དང་པ] བལ་སྐྱད་མེད་པ། ངས་འབྲེས་འཁེལ། ཁོས་སྐྱད་པ་མེད་ཟེན་རེད།
མེད་སྒྲོགས། སྒྲིའི་མེད།
མེད་ངན། ལྷས་ངན་གྱི་བདེ་རྒྱུད།
མེད་ཐག་སྒྲིའི་མེད།
མེད་དུ། གསོལ་བ་དང་ལུ་བ་བྱས་པའི་བདེ་རྒྱུད།
མེད་གདན། མེད་ཀྱི་འོག་གཞིའི་གདན།
མེད་པ། [རྒྱུད] འདི་བ་དང་། ལུ་བ་དང་། སྐྱ་བ།
མེད་ཕྱིར། མེད་གདན་གྱི་ཕྱིར་པ།
མེད་མེད་པར་བཅོམ། ལུལ་མེད་དམ་ཅུ་མེད་དུ་བཏང་བ།
མེད་ཀྱིས། ཏཱ་ལའ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་ཕྱི་དུ་ལ་བཏགས་ཤིང་མའི་འོག་ཏུ་འཇུག་བྱ་ཞིག་མཇུག་ཏུ་
བཏགས་ནས་འགྲོའི་གཞུག་ཅའི་འོག་ཏུ་འཇུག་ཀྱི་ཕྱིར་བའམ་སྐྱམ་ངས་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་
པའི་ཐུམ་ཀྱིས་ཞིག
མེན། སོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལུང་གི་བྱ་བ་ཆ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཆེ་ཆུང་དང་རིགས་མང་སོ་ཞིག་
ཡོད། དེ་ལས་རྩས་སྒྲིར་གྱི་རོ་བོ་དང་ལྷན་པའི་རྩས་ཤིག་ཟག་གིན་ཡོད་པ་དེས་ལུས་ལུང་ལ་
བྱེད་རྒྱས་སྐྱ་ཆོགས་ཤིག་འབྱེན་གྱིན་ཡོད། དཔེར་ན། འགྲམ་མེན་ལས་མཆིལ་མ་ཟག་པ་དང་།
མིག་མེན་ལས་མཆིལ་ཟག་པ། རུལ་མེན་ལས་རུལ་ཆུ་ཟག་པ། རོ་བ་རྒྱ་མའི་མེན་ལས་ཟས་
འཇུ་བྱེད་ཀྱི་བད་ཀན་ལྷགས་བྱེད་ཟག་པ་སོགས།
མེན་སྒྲོག། བྱད་མེད་ལོ་ན་གཞོན་པ་ལ་སྐྱེས་པ་དང་མས་འཁྲིག་པ་སྐྱད་ནས་མངལ་འགྲམས་ཏེ་མེན་
བྱ་ལྟར་སྐྱན་ཆགས་པའི་མོ་ནད་ཆབས་སྐྱན་ཞིག
མེན་ཁོས། ལུས་ཀྱི་མ་ཁ་སོགས་ནས་ཕྱི་རྒྱུ་ལུས་ནང་ལ་ཞུགས་ཆེ་ཟོག་མང་མཆན་མེན་དང་
བརྒྱ་མེན་སྐྱེ་མེན་སོགས་ཀྱིས་དེ་བཀག་ནས་སྐྱངས་པ་ལ་མེན་ཁོས་པ་ཟེད།
མེན་ངན། [རྒྱུད] ལྷས་ངན།
མེན་པ། ལུག་པག་སོགས་ཀྱི་ཤ་ཆེལ་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་མ་འབྲས་ནག་སོ་ཞིག

མེན་བྱ། ① མ་ཁ་སོས་པའི་པགས་པ་སྤ་མོ། ② ཞེ་མཛིང་དང་། མཆན་ལོག་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་
ཤ་རིགས་མདོག་ནག་ཅིང་རིལ་པོར་བྱུབ་པ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ཆ་ཤས་ནི་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཀླན་ཏུ་
གནས་ཤིང་རུས་པས་ལུས་ཀྱི་ཚུ་ཁམས་སྤང་བར་བྱེད་དོ།

མེན་བྱའི་ནད། ལྷན་སྒྲེས་མའི་ནད་ཆན་ཞེ་མཛིང་དང་། མཆན་ལོག་སྟེ་ས་བཅས་སུ་ཡོད་པའི་མེན་བྱ་
ནམས་དྲག་ལུལ་གྱིས་འབྲམས་པ་དང་། རྒྱུ་ཁྲག་འཁྲུགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤངས་ཤིང་ནག་པ་ཞིག་
མེན་བྱའི་ནད་བརྒྱད། ༡ རྒྱུང་ལས་གླུར་བ། སྤངས་ཀྱི་ཆེ་ཞིང་སྤང་བ་བྱས་པ་དང་འབྲ་བར་གཡོ་བ།
༢ མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་བ། མདོག་དམར་སེར་དུ་སྤངས་ཤིང་ཆུ་ཆོད་ཆེ། རྒྱག་གསོག་
༣ ཁྲག་ལས་གླུར་བ། ཅ་ཐོག་ཏུ་སྤངས་ཤིང་མདོག་དམར་ལ་ཆ་བ་དང་། ཆ་ཐོད་རྒྱས། ༤ བད་
ཀན་ལས་གླུར་བ། སྤངས་སྤ་བསིལ་བ་དང་། རྒྱག་ཚུང་བཤོ། ༥ ཤ་མེན། སྤངས་པ་སྤ་ལ་ཀྱི་
ཆེ་ཞིང་འཇམ་ལ་སྦྱུམ་བ། ༦ ཆེ་ལ་མེན། སྤངས་མདོག་དཀར་ལ་བསིལ་ཞིང་འཕེལ་འགྲིབ་ཆེ་
བ། ༧ ཅ་མེན། ཅ་སྟེང་དུ་འོང་ལ་སྤངས་པ་སྟེ་བ། ཅ་འབྲུམ་ལྟར་སྤངས་ཤིང་མནན་ན་ན་ཞིང་
འབྲལ་བ། ༨ འབྲས་མེན། སྤངས་པ་མཁྲུང་ལ་འདྲིལ་ཅན། གཉིང་དུ་རྒྱག་བྱེད་བ། འཕེལ་འགྲིབ་
ཚུང་བཤོ། མེན་འབྲས། ཤ་རིགས་མདོག་ནག་ཅིང་རིལ་པོར་བྱུབ་པ་ཞིག་གི་དོན་དུ་གོ་བའི་
མེན་བྱ་དང་དོན་གཅིག་

མེན་མེན། [ཡུལ] འབྲུ་དང་ཤིང་འབྲས་སོགས་གསར་སྟོན་ཞེས་ཞེས་པ། འབྲུ་དོག་སོ་མ་མེན་མེན།
རྒྱན་འབྲུམ་གསར་པ་མེན་མེན། ལོ་ཐོག་གི་གང་སྤུས་མེན་མེན།

མེུ། མེུ་དང་འབྲ།

མེུ་ཟེ། མེུ་ཟེན་དང་འབྲ།

མེུ་བྱ་མའི་གནས་མཆོད་ཤོན། གནས་མཆོད་མའི་སྤྲ་སྟེ་དཤོན་དང་བཟ་ཤིས་གཙུག་ལག་བཤད་
སྤྱབ་འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཚུ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༤༢༡ ལོར་
ཆོས་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་གྲགས་པ་དེས་བྲག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་
པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་རབ་པོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ། ཞིང་ག་མོ་རྒྱ་དང་མོ་བཞིན་བ།

མོ་ཤོ། ཐོང་གཤོལ་གྱིས་མོ་ཤིང། སྤྱག་མ་དང་འཛོར་སོགས་ཀྱིས་ཤོ་བ། ས་ཆ་མོ་ཤོ་བྱས་ནས་ཤིང་
ག་བཟོ་བ།

མོ་ཁལ། [ཡུལ] ཤིང་མོ་སའི་ཁལ་ལ་མོ་ཁལ་ཟེར།

མོ་མདའ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ་འདེབས། ① ཤིང་ཁ་མོ་སློག་རྒྱབ་པ་དང་ས་བོན་འདེབས་བ། མོ་འདེབས་ལག་རྩལ། ② ཐོད་
ལྷ་ལྷ་སའི་དབུགས་ཐོབ་ལ་མོ་འདེབས་སམ་གྲེལ་འདེབས་ཀྱི་དུས་ཆིགས་ཀྱང་ཟེར།

མོ་ལྷགས། ཤིང་ས་མོ་བྱེད་ཀྱི་གནག་ལྷགས།

མོ་བ། མོད་སའི་མ་འོངས་བ།

མོ་མོ། ① ཀན་མོ་སྤྱི། ② ཨ་བྱེའམ་མ་བྱི། ③ བུད་མེད་ཀན་མོ་སྤྱི།

མོ་མོད་བ། ཤིང་ས་མོ་བ།

མོ་ཅ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མོ་སློག་གཤོལ་དང་སྤྱག་མས་ས་སློལ་ཤིང་ཁ་གཏིང་སློག་བ། ཤིང་ག་མོ་སློག་བྱས་ནས་འབྲུ་སོན་
འདེབས་བ།

མོ་སློག་ཐུག་སུམ། ཤིང་ག་མོ་བ་དང་། སློག་བ། འདུལ་བ་གསུམ། ཤིང་ག་མོ་སློག་ཐུག་སུམ་ཀྱི་སོ་
ནས་ཤིབ་ཆགས་བྱས་ནས་ལོ་རྟོག་གི་ཐོན་འཛོར་སླེལ་བ།

མོག་གོ་ཆའི་བྲེ་བྲག་མགོ་སྤྱོད། ལུགས་མོག་ཁབ་མོག་མོག་རྟགས་ཀྱི་ཅོད་བན་འབྲེལ་ཤིང་ལག་
གི་མཚོན་ཆ་ལྟངས་ནས་རྟབ་རྟོབ་པོར་བྲོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མགོ་སྤྱོད་དང་། ལུགས་ལྷུ་
མོག་ལྷུ་ ཡ་ལད་བཅས་སོ།།

མོག་རྒྱན། མོག་གི་གཙུག་རྟོར་རམ་རྒྱན་ཆའི་མིང་།

མོག་མགོ་སྤྱི་རྒྱུ། འབྲུམ་བྱ་རིགས་ཀྱི་ནང་ཚན་འབྲུམ་དཀར་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ལྟེ། བད་རྟགས་སུ་
འབྲུམ་ཐོར་ཀྱི་དབྱིབས་མོག་གི་མགོ་བོ་ལྟར་རྒྱུམ་པོར་འབྲུང་བ་ཤིག

ཆོག་ཕྱོག་པ་རིན་ཆེན་བཙོན་འགྲུས། ཤངས་པའི་ཁྲ་རབས་གཉིས་པ། མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་ནལ་
འབྱོར་གྱི་སློབ་མའི་གཙོ་བོ་སྤྱ་བུ་ལྷ་དང་། བྱི་བུ་གཅིག་ཅེས་པའི་བྱི་བུ་ནི་ཆོག་ཕྱོག་འདི་ཉིད་
ཡིན་ལ། མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོའི་གདམས་ངག་གི་ཆོག་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་སློབ་འཛིན་པའི་ཤངས་
པའི་སློབ་མ་དང་པོ། ཆོག་ཕྱོག་པ་ནི། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༩༤ལོར་ཤངས་
ལྷ་བུ་སྤངས་ཅོ། རུས་གཤེ། བ་ཤེས་ཀླན་སྤྱང་། མ་འབྲི་མོ་དབལ་སློན་གྱི་སྤས་སུ་འཁྱུངས།
རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་མག་སྟེ་ལོ་༡༡༠༧ལོ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཤངས་ཁང་ཁང་དུ་ཆོས་
སློ་ཞུགས། ཁྲ་མ་ཤངས་པས་དབྱེས་རྫོང་གི་དབང་གནང་། བཙུན་ཚུང་ཁྱོད་གཞོན་བྱ་ནས་
ཐོས་པ་གྱིས། སློས་སྤྱན་འབྲེས་ཁྱེད་གསུངས། ངས་ཆ་ཁྱེད་དང་དཔེ་ཆ་སྤྱིན་གྱིས་གསུངས་
པ་ལ། ཆོས་རྗེ་ཆོས་བཞི་པར། འབྲོམ་སྟོན་བྱ་བ་གཅིག་ཐོས་པས་ཡིད་ཆད་པའི་གསུངས་མང་
དུ་བྱོན། བཙུན་ཚུང་ཁྱོད་རང་ཡང་སློམ་པ་ཡོངས་ཐང་ཐེར་ནས་ཁྲ་མ་ལ་གདམས་ངག་ཞུས་
པས་ཀྱང་སྤར་བཞིན་གསུངས་ནས། མ་ཆེད་པ་ལ་གདམས་པ་འགའ་ཉན་ནས་བསྟོན་པས་པས།
ཉམས་སྲུང་ཆེར་མ་བྱུང་། ཁྲ་མའི་བྱུང་དུ་བྱིན་པས། མགོན་པོའི་སློར་དང་། ཉི་ཤོས་ཀྱི་གདམས་
པ་གནང་བ་ཐོག་གཡོ་པོར་རྒྱ་མོ་ཆེས་འབུལ་སྟེལ་ལ་བྱོན་པས། ཁྲ་མས་བདག་ལ་གསེར་ཞོ་
བྲག་དར་ཡུག་བྲག་མདོ་ཕྱེ་བྱེན་གྱི་བྱ་ཉི་གཅིག་གནང་ནས། རྒྱ་མོ་ཆེའི་རྗེས་ལ་སོང་གསུངས་
པ་ལྟར་སྟེ་ལོ་༡༡༡༩ལོར་རྒྱ་མོ་ཆེའི་རྗེས་སུ་སོང་ཁོང་སྟོད་ལུང་ལ་བྱོན། ཁྱོད་རང་སྟོད་ཤོད་
ལ་གཤེགས་གསུངས་བྱིན་པའི་ལམ་དུ་དགེ་བ་ཤེས་བྱ་ཉི་མང་པོ་ཁྱེད་པ་གཅིག་ཐོས་པ་ལ་ཡི་
ཆད་ནས་བྱང་བརྟུང་བ་གཅིག་དང་འབྲུང་པས། ལྷགས་སྟོས་ཉི་ཁམས་པ་ཨ་མེད་བྱ་བ་དང་
དབལ་རྒྱ་ལོའི་སློབ་མ་ཐོས་པ་ཅན་མང་དུ་མཁྱེན་པ་སྤྱབ་པ་ལ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ།
གནས་རྫིང་ཁན་བཞུགས་པའི་བྱུང་དུ་བྱིན། ཁོང་གིས་དབང་མཛད་པ་དང་ལྷག་རྒྱལ་ཆོན་དང་
ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས། བསྐྱེད་རིམ་ལོ་ཉི་པ་དང་ལྷན་སྟེས་གཉིས།
རྫོགས་རིམ་སྟོར་བྲག་དང་རྩ་འབྲེལ། སྟོར་འབྲེང་རྩ་འབྲེལ་གཉིས། སྟོང་པོ་གསུམ་གསལ་རྩ་
འབྲེལ་གཉིས་རྣམས་ཞུས། དེར་ཁྲ་མའི་བྱུང་དུ་བྱམ་ཅན་འགའ་པེ་སྟོས། དེ་ནས་ཁྲ་མ་དབེན་པ་
ཁོན་ལ་དབྱེས་པས། སྟོན་བྱར་སྟོན་ཅན་དུ་འོངས། ལུ་རམ་གྱིས་ལྷག་རྟེན་དང་བཅས་བྱར་

སྒོམ་མཇུག་རས་ཆུང་ལུགས་ཀྱི་དབང་གདམ་དག་ནམས་ཡང་དག་པར་གནང་བ་ཞུས། བྱར་
སྒོམ་པའི་ལུགས་ནམས་ཤུན་པས་དེད་པས་དེར་སེར་བ་འབེབས་སུ་བྱིན་པས། སེར་བ་གྲང་
རིམ་གསུམ་ཅམ་པའ། མི་ཡང་འགའ་རེ་ལེ་འདུག ཤུན་པས་བཤགས་པ་ལྟུང་། དས་སྒྲིག་པ་
བསགས་ཞུས་པས། བསྟན་པ་དང་སྒྲ་མའི་ཞབས་ཏོག་ཡིན་པས་ས་མང་པོ་ཆོད། སྒོ་མ་བདེན་
གདམ་དག་ཡོད་གསུངས་ནས་རྗེ་བཙུན་མའི་ཞལ་མཐོང་། མི་ལམ་ཡང་བྱིན། ཁྱོད་ཀྱི་མགོན་
པོ་དང་ཉི་རྩོས་གཉིས་ང་ལ་ལྟུང་གསུངས་ནས། སྒྲ་མ་བྱར་སྒོམ་པ་ལ་ལྟུང་། དེ་ནས་དགེ་
བཤེས་དཀོན་མཆོག་མཁར་ལ་སྦྱོར་སྤེམ་སྒོམ་རིམ་དང་། རབ་གནས་ཞུས། དགེ་བཤེས་རྩ་ར་
བ་ལ་བཀའ་གདམས་གདམ་དག་མང་པོ་ཞུས། སྒོ་བ་དཔོན་གཡོར་པོའི་རྩར་བཅད་དུ་ལོ་ལྔ་
བཞུགས། པར་བྱིན། སྒྱོད་བསྟུས་ནམས་བསྐྱབས། ལྷང་སྒོམ་ལ་ཁ་རག་སྒོར་གསུམ་ཞུས། དེ་
ནས་རང་ལུང་དུ་བྱོན། པ་འགྲུམ་འདུག་པས་ཞིང་བཅོང་ནས་དགེ་བ་བྱས། དེ་ནས་རྒྱ་གྲགས་
སོགས་ལ་སྒྱུར་དུག་དེ་རྗེའི་ཆོག་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་གདམས་པ་མང་པོ་དང་། དགེ་བཤེས་བཞི་
ལ་ཡང་གདམས་པ་མང་པོ་ཞུས། སྒོ་བ་དཔོན་ཞང་ལ་འདུལ་བ་འོད་ལྗན་མ་སོགས་ཞུས། བལ་
སྒོམ་ལུགས་ལ་ཞི་བྱེད་སོགས་མང་པོ་ཞུས། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༢་པའི་མེ་བྱ་ལོར་སྒྲ་མ་མཁས་
བྱུང་ཁྱེད་པོའི་བྱར་དུ་བྱིན། རྣལ་འབྱོར་མའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། མི་ལམ་བྱིན་པ་ཞུས་པས།
ཤེས་ཆོག་པའི་པར་བྱིན་དེ་མ་ཤེས་པར་རྩོན་ཤེས་འདུག་གསུངས་བཀའ་བཀྲོན་མཛད། དེ་
བྱུང་རང་ལ་སྦྱ་གཞོགས་ལ་ཤོག་གསུངས། ཆོས་གདམས་དག་ཐམས་ཅད་གནང་། གཟིམ་
གཡོག་མཛད། སྤར་ལོ་ལྔ་དང་ད་ལན་ལོ་གཅིག་དང་སྐབ་བསུན་ལ་ཆོས་ཟབ་མོ་ནམས་གནང་།
ངའི་བརྒྱད་པ་བྱངས་ཅེ་གཅིག་དུ་སྦྱབ་པ་གྱིས་གསུངས་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༡༡༤་པའི་པའི་ས་མག་
ལོ། དེ་ནས་སྒྲ་མ་ཤངས་པ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།། སྤྱི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་ནམས་ཆར་ནས། ཉིང་མར་
ལོ་གཉིས་ལ་མཆོམས་བཅད་ནས་བསྒྲོམས་པས། ཉམས་སྤོང་བཟང་པོ་བྱུང་། ཤངས་པ་མི་
བཞུགས་པས་འི་ས་མེད་ནས། སྒོམ་པོར་བྱོན། སྒོན་གྱི་འབྲེལ་པས་དུགས་པོ་དང་མཇུག་
མནལ་ལམ་དུ་ཆོས་དུག་ཆར་གཅིག་དངོས་སུ་ཆར་གཅིག་སོགས། རྗེ་བཙུན་མི་ལ་ནས་
བརྒྱད་པའི་ཆོས་སྒྲོར་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་གདམས་པའི་བཀའ་བབས་

བཀའ་གདམས་པའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་བྱམ་པ་གང་ཤོལ་གནང་ཞིང་། ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་
འདྲེས། དེ་ནས་རིམ་གྱི་ཕེབས་ཏེ། འངས་ཆོག་ཅོག་དུ་ཕེབས། ལོ་བརྒྱ་གཉིས་སུ་ཉུང་ལོ་ལ་
བརྟེན། ཟད་པར་བཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་ཀུས་པ་དང་། རྒྱུད་ཟླེ་ལྷའི་ལྷ་ལ་
སོགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་ཞལ་གཟིགས། མགོན་པོའི་ཞལ་གཟིགས། ཉམས་འཕར་དེ་ནམ་
མཁའ་ལ་གར་བསྐྱར་བ་སོགས་སྟན་གྲགས་ཀྱིས་བྲབ་པ་དང་། བྲ་པ་ཡང་མང་པོ་འདུས། སྐྱག་
ལུང་དུ་དགོན་པ་བཏབ། དངོས་སུ་གདམས་པ་བཏབ་པ་རྣམས་ལྟ་ཞིག་ མོས་གུས་ཀྱིས་ལམ་
དུ་ཞུགས་པས་ས་ལམ་བཟོད་པ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད། བྲད་པར་བཀའ་རྒྱ་མ་རྣམས་དཔོན་སྟོན་
སྐུར་སྐུར་པ་ལ་གཏད། བདེ་བ་ཅན་ནས་སྐྱུན་འདྲེས་པའི་ལོ་ཉི་ལྔ་བྱུང་། ད་ལན་མི་འགྲོ་གསུངས་
ནས་ལོ་གསུམ་བཞུགས་བྱ་སྐོབ་རྣམས་ལ་མངོན་དགར་འགྲོ་བས་དེར་གསལ་བ་ཐོབ་
གསུངས་ནས་ཞི་བར་གཤེགས་སོ། ། འདས་ལོ་མ་གསལ།

ཆོག་སྟན། ཆོག་གི་འོག་ཏུ་ཤོན་རྒྱུའི་ལྷ་མོ།

ཆོག་ཐུབ། ཆོག་གི་དར་འབྲུའི་སྟོག་ཐུབ།

ཆོག་ཐོད། དམག་ཆས་ལྷགས་ལྷའི་མདུན་ཕྱོགས།

ཆོག་དར། ཆོག་ཅའི་དར་ཆ་རྒྱུང་དུ།

ཆོག་བཅེགས་མའི་ལུགས། བྱིམ་ཅན་གཟའ་རྣམས་ཀྱང་བྱིམ་སྐྱར་བཞིན་དུ་སྟོ་བྱང་བཟོད་གཉིས་
མི་བྱེད་པར་སྟེང་ནས་སྟེང་དུ་བཅེགས་ཏེ་འབྲུག་མེད་དུ་འདོད་ཚུལ།

ཆོག་ལྷ། མགོ་སྐོབ་ཀྱི་ལྷགས་ལྷ།

ཆོག་ལྷ། སྲར་རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་མོ་སྐུབ་ཟན་གསུམ་བཅེགས།

ཆོག་རིལ། ཆོག་གམ་ལྷ་མོ།

ཆོག་རིལ་ཨམ་ཅོག་ཅན། བོད་ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཆོང་། འདོམས་ཀྱི་མིང་།

ཆོང་འཇབ། རྒྱངས་འཇབ་དང་འདྲ།

ཆོང་སྤ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ཕོ་ཉགས་དང་མོ་ཉགས་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྤའི་མིང་།

མོང་གུ། [ཁྱིང་] འང་བ་ཅེ།
མོང་གཞོག། མོང་སྤྱ་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་ག།
མོངས། མོ་རིག་མི་གསལ་བར་གྱུར་ག།
མོངས་ཁ། ལུས་ཀྱི་འི་ཆུའི་སྒོ།
མོངས་ཀྱན། བོ་མཐོང་རིག་གསུམ་གྱི་ཉམས་མྱོང་མེད་པའི་སྒོ་མོངས་ཆེན་པོ།
མོངས་འཆར། མོ་མོངས་ཀྱི་བསམ་འཆར། འའི་མོངས་འཆར་ལྟར་བྱས་ན། བོང་དུ་ཞུས་པ་དེ་དག་
འའི་མོངས་འཆར་ཡིན།
མོངས་གཉིད། གཉིད་ཁུག་པ་དང་འབྲ་བའི་ཤེས་རིག་སྒྲུབ་པོ། མི་གསར་ལ་སྒོ་བ་གསོ་བཏང་ནས་མོངས་
གཉིད་བསངས་པ། ལུགས་རྩྭ་ལ་ཞེན་པའི་མོངས་གཉིད་སང་ནས་འགྲོ་ལམ་བཟང་པོ་རྟེན་པ།
མོངས་རྩལ། སྒྲུབ་མོ། ཤེས་རིག་མོངས་རྩལ།
མོངས་གཏམ། སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་ཆ།
མོངས་དད། གནས་ལུགས་སམ་རྒྱ་མཆོན་མ་རྟོགས་པའི་དད་པ། གནའ་རབས་ཀྱི་མི་ལ་མོངས་
དད་བྱེད་པ། མོངས་དད་མེལ་ག།
མོངས་དད་མེལ་ག། མོངས་དད་བྱ་རྒྱ་སེལ་བ་ཏེ་གསལ་སྟོན་བྱས་པ།
མོངས་ཐེག་འདོམས་ཀྱི་ཐེག་པ།
མོངས་འདོད། སྒྲུབ་པའི་རེ་འདོད།
མོངས་པ། ① [ཐ་མི་དད་པ།] མི་ཤེས་པ། མིང་དོན་འཛོལ་འདོད་ཀྱིས་རང་སྒོ་མོངས་པ། རང་ཉིད་
རང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་མོངས་མི་ཡོང་། རྒྱང་དོར་མོངས་པ། ② མི་སྒྲུབ་པོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་སྟེན་པ་དང་། རྣོངས་པ། སྒྲུབ་པོ། མ་བསྐྱབས་པ། མི་མཆོན་པ། མི་རིག་པ། མི་ཤེས་པ།
ལུག་ལྟར་སྤྱུགས་བཅས་པོ། ③ མ་རིག་པ། ལུ་གུ་མོངས་པ། རིག་ཅལ་མོངས་པ།
མོངས་པ་བདུན། དུས་ལ་མོངས་པ། དའོས་པོ་ལ་མོངས་པ། འཕོ་བ་ལ་མོངས་པ། མཆོག་ལ་མོངས་
པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མོངས་པ། ཀུན་ལ་མོངས་པ། བྱང་ལ་མོངས་པ། མའོན་པའི་ང་རྒྱལ་ལ་
མོངས་པ་དང་བདུན་པོ།

མོངས་པའི་གྲོགས་པོ། [མངོན] གཉིད་ལོག་འདོད་པ།

མོངས་པའི་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བརྩམས་པ། བརྗོད་བྲུག་ཞིག་གཤམ་བྱའི་དོན་དེ་མངོན་
སྤུལ་དུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། དེ་ཉིད་སྤང་ཡང་དོན་མི་རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་
འགྱུར་བར་བྱས་ནས་སྤྱར་བས་དོན་སྤྲིབ་སྟེ་མོངས་པར་བྱེད་པ་མོངས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་
མཆན་ཉིད་ཡིན།

མོངས་པའི་དཔེ། མོངས་པའི་དཔེ་ཡི་བྲུང་ཆོས་ནི། དཔེ་མཐོང་བ་དང་དཔེ་ཅན་དུ་འབྱུང་ཞིང་། དཔེ་
ཅན་མཐོང་བ་དང་དཔེ་རྩ་འབྱུང་ཏེ། དེ་གཉིས་ཏེ་ཅང་མཚུངས་ཆེས་པས་སོ་སོར་དབྱེ་བ་མ་
བྱེས་པར་མོངས་པ་སྟོན་པའི་དག་སྟོར་ཞིག་གོ། མོངས་པའི་དཔེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། དཔེ་དང་
དཔེ་ཅན་མཚུངས་ཆེས་པས་པན་ཚུན་མོངས་ནས་འབྱུང་བར་འཛིན་པར་སྟོན་པའི་དག་སྟོར་
དེ་མོངས་པའི་དཔེ་ཞེས་ཟེར།

མོངས་པར་བྱེད། [མངོན] མོ་མཆན།

མོངས་སྤྱ། འདོམས་ཀྱི་སྤྱ།

མོངས་བྲ། རྟགས་ལ་བསྟོས་ནས་བཟགས་པའི་བད་ཀན་གས་ཆེ་བའི་རིམས་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་
ཅིའི་བྱིར་མོངས་བྲ་ཞེས་བརྗོད་དམ་སྟུམ་ན། ནད་རྟགས་སུ་བྲན་པ་མི་གསལ་ཞིང་ཤེས་པ་
འཐིབ་པའི་བྱིར་དོ།

མོངས་བྱེད་མདལ། མདལ་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཤིག།

མོངས་བྱེད་འབྱུང་འཁོར། གཞན་མགོ་འཐོམ་བྱེད་ཀྱི་གཡོ་སྤྱ།

མོངས་སྒོ། ལྷན་པོའི་བསམ་སྒོ།

མོངས་སྒོ་འབྱེད་པ། ཁྱིས་པ་དང་ལྷན་པོའི་ཤེས་རིག་རྒྱས་ཐབས་བྱེད་པ།

མོངས་སྒོ་མི་འབྱེད་པ། གནད་དོན་གང་རུང་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་ཡོངས་སུ་མོངས་ནས་སྒོ་ཁ་འབྱེད་མི་སྟབ་པ།

མོངས་སྟེ། ཁྱི་ཆུའི་སྟོན་ཀྱི་ཁ་སྟོའི་མི་གཙང་བའི་རིག་རྒྱས་ཐབས་བྱེད་པ།

མོངས་སྟེ། ཁྱི་ཆུའི་སྟོན་ཀྱི་ཁ་སྟོ་མི་གཙང་བའི་དྲི།

མོངས་མོངས་ཆོད་ཆོད། མི་ཤེས་བཞིན་དུ་བྱེད་པའི་འོལ་ཆོད། དམངས་དང་གྲོས་སྤྱར་མ་བྱས་

བར་རང་ཉིད་གཅིག་ལུས་མྱོངས་མྱོངས་ཆོད་ཆོད་ཀྱིས་བྱས་པའི་ལས་ཀ་ཁུངས་དག་མི་ཡོང་།
མྱོངས་ཆོད། ① རྫོང་མན་གྱི་བསམ་ཆོད། ② མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པའི་འོལ་ཆོད། ③ ཁེངས་སྦྱང་
གི་ཆིག་ཅིག

མྱོངས་མཆམས། ① གསང་གནས་ཀྱི་ཐད་མཆམས། ② ལུས་ཀྱི་གསང་ཞིག
མྱོངས་ཞེན། ལྷན་པོའི་ཞེན་པ།
མྱོངས་ཞེན་ཕྱོགས་ལངས། གཉི་ལྷག་ཨ་འཐས་ཀྱི་ཞེན་པས་ཉེ་ཕྱོགས་གང་ཡིན་ཀྱི་རྒྱབ་སྦྱོར།
མྱོངས་བསམ། ལྷན་པོའི་བསམ་སྒྲོ།
མྱོད་པ། [ཐ་དད་པ] མྱོས་པ། མྱོ་བ། མྱོས། ས་ཞིང་སྒྲོལ་བ་དང་། ལྷ་སྒྲོག་པ། ལྷོན་མོད། དཔྱིད་མོད།
ཞིང་ག་མ་མྱོས་མ་བརྟབ་བར་ལོ་ཐོག་གང་ནས་ཡོང་།
མྱོད་ལས། ས་ཞིང་མོ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཀ།
མྱོན་སྒྲང་། མྱོན་པ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲང་གོག།
མྱོན་ལྷགས། གཤོལ་ལྷགས།
མྱོན་ཆས། ཞིང་མོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད།
མྱོན་དོར། མྱོན་པ་རྒྱབ་བྱེད་མཛོ་སོགས་ཆ་སྒྲེལ།
མྱོན་དོར་གཅིག་གི་ས། མྱོན་ལྷགས་གཉིས་ཀྱིས་ཉིན་གཅིག་ལ་མོ་སྒྲོག་རྒྱབ་ལུབ་པའི་ས་ཞིང་།
མྱོན་དོར་བསྐྱེབས། མཛོ་གཡག་སྒྲང་སོགས་མྱོན་ལྷགས་གཉིས་གཉིས་ཆ་རུ་སྒྲེལ་བ།
མྱོན་འདེབས། བོད་རྒྱ་ལུ་པའི་དབྱགས་ཐོབ་ལ་མྱོན་འདེབས་སམ་བྲེལ་འདེབས་ཀྱི་དུས་ཆིགས་
ཀྱང་ཟེར།

མྱོན་པ། ས་ཞིང་མོ་བའི་མིང་། བཅས་མ་བཟས་འབྲལ་དུ་མྱོན་པ་རྒྱབ་དགོས།
མྱོན་པ་དོར་བསྐྱེབས། ས་ཞིང་ལ་མྱོན་པ་རྒྱབ་སྐྱབས་སྒྲང་དང་མཛོ་སོགས་གཉིས་རེ་ཆ་བསྐྱེགས་
ཉེ་ཞིང་མོ་བ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་མཛོ་དང་སྒྲང་ཡ་རེ་ས་ཞིང་མོ་བ་ལས་ཆ་རེ་ས་ཞིང་མོ་བ་དེ་ཡི་
ཁྱད་ཆོས་ནི། ཐོང་གཤོལ་འཐེན་ལྷགས་ཆེ་བས་མྱོན་པ་གཉིང་རིང་བ་དང་གཅིག་མྱོན་སྒྲང་ཆ་
གཅིག་ཡོད་པས་ས་ཞིང་མོ་མཁྱོགས་པ་དང་གཉིས། ས་ཞིང་མོ་བའི་རྩར་ཆད་འཛོང་སོ་ཡོང་།

སྒྲ་ཅི། [གཙང་] མིང་གཞན་ལ་མི་པན་ཡང་བཟོད། རྒྱ་སྐད་དུ་སྒྲ་འཛིན་པའི་ཁ་ཆ་བའི་བཟའ་
ཆས་ཞིག

སྒྲ་པ། ཁ་རྒྱན་ནས་ཁ་སྒྲ། གདོང་གི་སྒྲ་ར་བྱལ་བྱལ་བྱས་ནས་གཏམ་སྒྲ་བ།

སྒྲ་ག ① ལུན་པ་ལུན་ནག ② ལུན་ཞིག

སྒྲ་གྲུ། བོ་རིལ་ནག་པོ།

སྒྲ་གཙང་། [རྟིང་] ① མ་རིག་པ་མེད་པ། ② སྒྲ་ག་རུམ་མེད་པ།

སྒྲ་ག་རུམ། ལུན་པ་འབྲུག་པོ། མཆན་མོ་སྒྲ་ག་རུམ་འཛིན་པས་དུས་ཟུར་ལམ་གཡང་ས་ཅན་དུ་འགྲོ་
དགའ། རྒྱ་མདའ་ཤར་ནས་སྒྲ་ག་རུམ་ཡལ།

སྒྲ་ག་ཤར། རྒྱ་ག་ཤར་དེ་ཕྱོད་ཞིག

སྒྲ་ཆེད། [རྟིང་] ཨ་ར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་འཇམ་ཅེ།

སྒྲ་། རྟོད་ཀྱི་ལྷོག་ཆེ། ལུས་སྒྲ་། ལུང་པའི་སྒྲ་ཆ། རྟོད་སྒྲ་བར་གསུམ། དགུན་སྒྲ་། ལོ་སྒྲ་།
ཆེས་སྒྲ་། ཆེས་སྒྲ་།

སྒྲ་ཀྱི་དབང་ཕྱེ། ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒྲ་པའི་སྒྲ་བས་ཤར་ཕྱོགས་བོད་རྒྱ་ས་མཆམས་ཀྱི་
སྒྲ་གསལ་ཆེ་བའི་དབང་བོའི་སྒྲ་པ་སྒྲེ། མ་སྒྲོམ་ར་མན་ཆད། ཀ་ཐར་སྒྲ་ཆེས་ཡན་ཆད་ན་
འཛོང་བྱེད་སྒྲེ་དགུ་དང་འཁྱེད་སྒྲེ་དུག་གནས་པ་ལ། རྒྱའི་སོ་མཁར་ཀྱི་ལྷགས་རིའི་སྒྲེད་
དུ་རྟ་བ་དགུ་སྒྲིག་རྒྱགས་པའི་ནང་ནས་མི་མཁར་ཐུང་ཙམ་གྱིས་སྒྲ་རེའི་ཁ་སྒྲུ་རེ་ཙམ་པ་
ཐོགས་ཏེ་ཆོལ་བའི་ཆེ། རྟོད་ལྷོང་གི་བྱ་བྱུགས་མཆམས་ཀྱིས་དཔོན་བྲམ། དབང་ཆན་དུ་རལ་
ཀྱིའི་ལུབས་བཙག་(རལ་གྱི་བཀོལ་མཆམས་མི་འཛོག་པའི་རྟགས་) ཁ་ཆམས་གཉེན་ཏེ་ལ་
བཞག་བྱ་སྒྲ་ཏེ་བྱང་ལ་བཙོལ་ཏེ་སྒྲ་དམག་ས་ནས་མི་ལྷོག་པའི་ཅིས་ཀྱིས་གྲོལ་བས་རྒྱ་
བྱལ་པའི་དབང་རྟགས་སྒྲ་སྒྲ།

སྒྲ་དགོད་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། རྒྱུ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ལྷོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྒྲ་དགེས། ལུས་སྒྲ་དུ་ཕྱོན་བྲམ། དགེ་བྱའི་གོས།

སྒྲ་ཁམས། སྒྲ་མདོ་ཁམས་ཞེས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཞིག་ཡིན།
སྒྲ་ཁེབས། རྒྱ་མཚན་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རས།
སྒྲ་ཁོག་ལུས་ཀྱི་སྒྲ་ཁོག་ལུག་ཤ་སྒྲ་ཁོག་ཚགས་ཤ་སྒྲ་ཁོག་
སྒྲ་ཁོག་སྒྲོན་ཅན་དུ་གྱུར་བ། ཡང་ན། ལུས་སྒྲ་སྒྲོན་ཅན་ཆགས་པ་ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
སྒྲ་གོས། སྒྲ་གཡོགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཐང་གོས་དང་། འདོམས་དགིས། སྒྲ་དགིས།
སྒྲ་གཡོགས། སྒྲ་ཤས། ཤམ་ཐབས་བཅས་སོ།།
སྒྲ་རྒྱས་མ། སྒྲ་ཆེན་མ་དང་དོན་གཅིག་
སྒྲ་རྒྱད། གཤམ་སྒྲ་ཀྱི་ཕྱོགས། གཅོང་པོའི་སྒྲ་རྒྱད། ལུང་གཞུང་གི་སྒྲ་རྒྱད། ཁོང་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྒྱད།
སྒྲ་རྒྱད་པ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་སྤྱགས་ཀྱི་གྲ་ཆང་ཞིག་
སྒྲ་འགོ་ལུགས་ཀྱི་ལུས་སྒྲ་ན་བའི་འགོ་ནད་ཅིག་
སྒྲ་ཆ། འོག་གས་གཤམ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་། རེས་མའི་ཆ་ཤས། གཅོང་པོའི་སྒྲ་ཆ། དཔེ་ཆའི་སྒྲ་
ཆ་དང་སྒྲ་ཆ།
སྒྲ་ཆད། [རྟིང]མ་སྒྲ་པ།
སྒྲ་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱ་རྒྱུ་ཡན་
ལག་ཅིག་ཡིན།
སྒྲ་ཆེན་མ། [མདོན]ལུད་མེད་མཛེས་མ།
སྒྲ་འཆལ། འཆལ་པོ་འཆལ་མའི་སྒྲ་པ།
སྒྲ་འངལ། སྒྲ་དུས་གཞན་ཀྱི་རྒྱུང་མར་ལོག་པར་སྒྲ་པའི་ཁྲིམས་འཇལ་ཞིག་
སྒྲ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལ། གནའ་བོའི་དུས་སུ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལ་བགྲངས་པའི་སྐབས་སུ། འབྲི་རྒྱ་
དང་མ་རྒྱུའི་བར་ན་སྒྲ་གཅིག་བཅིས་ནས་རྒྱ་བཞི་སྒྲ་ལ་ཞེས་བགྲངས་སྟེ་ལྷུང་འདུག་ རེས་
སུ་འབྲི་རྒྱ་དང་མ་རྒྱུའི་བར་ན་ཡོད་པའི་རྒྱ་རྒྱུའི་ཤར་བྱས་ཀྱིས་བས་དོན་དུ་རྒྱ་ལ་སྒྲ་ལྷུག་
བྱུང་འདུག་ལྱང་། རྒྱ་ལ་ཞེས་བགྲངས་སྟེ་ལྷུང་མི་འདུག་
སྒྲ་མདོ་ཁམས་སྒྲ་ལྷུག་ ས་གཤེས་རིག་པའི་སློན་པོ་དེ་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་དབྱེ་སྟེ་ལོག་ཞིག་ བོད་

ཡུལ་སྟོང་སྤང་བར་གསུམ་དུ་སྤེལ་བའི་སྤང་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་ཅེས་པའི་སྤང་དུག་གི། ༡ སྟོ་
འཁོར་སྤང་། ཞེས་པ་ཡར་སྤང་གཙང་པོའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཆ་བ་རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱའི་བར་གྱི་སྤང་
ལ་ཟེར། ༢ སྟོ་ཆ་བ་སྤང་། ཞེས་པ་ཆ་བ་རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཆ་བ་མདོ་རྩ་རྒྱའི་
བར་གྱི་སྤང་རྒྱུད་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༣ སྤང་ཁམས་སྤང་། འདི་ལ་སྤང་ཁམས་ཀེ་རེ་སྤང་ཡང་
ཟེར། ཆ་བ་མདོ་རྩ་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་འདི་རྒྱའི་བར་གྱི་སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༤ འཕྲི་རྒྱ་ཟལ་
མོ་སྤང་། འཕྲི་རྒྱ་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཤར་རྒྱ་རྒྱའི་བར་གྱི་སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༥ མི་ཉག་རབ་
སྤང་། ཞེས་པ་རྒྱ་རྒྱའི་སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱའི་སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་འུམ་རྒྱུད་བར་གྱི་
སྤང་འདི་དག་ལ་ཟེར། ༦ མ་རྩ་སྤང་། རྒྱ་རྒྱའི་སྟོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དང་། མ་རྒྱའི་སྟོང་
ཕྱོགས་དང་། ཁྱག་པའི་བར་སྤང་གི་ཡུལ་གྱུ་འདི་དག་ལ་ཟེར། རོན་དངོས་རྒྱ་རྒྱུད་སྤྱིར་ཆར་
དང་། མགོ་ལོག་གསེར་རྟ་ཕོགས་ཀྱི་ཡུལ་འདི་དག་ལ་གཙོ་བོར་ཟེར། རོན་གྱུར་དེད་དུས་
གོ་མས་སྟོལ་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤར་བྱེད་སྟོལ་ལྟར་ན། ཆ་བ་སྤང་ཞེས་པ་རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱའི་ཉེ་
འགྲམས་ཀྱི་ཡུལ་སྤྲེ་འདི་དག་དང་། སྟོ་འཁོར་སྤང་ཞེས་འབའ་ལི་རྒྱལ་གསུམ་གྱི་ཡུལ་གྱུ་འདི་
དག་དང་། སྤང་ཁམས་སྤང་ཞེས་པ་ཆ་བ་མདོ་སྤང་ཁམས་སྤྲེ་བ་འདི་དག་དང་། ཟལ་མོ་སྤང་
ཞེས་པ་འཕྲི་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་འུམ་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་སྤྲེ་བ་འདི་དག་དང་། མི་ཉག་རབ་སྤང་ཞེས་
པ་དར་མདོ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྒྱལ་ལོང་རྒྱལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་འདི་དག་དང་། མ་
རྩ་སྤང་ཞེས་པ་མ་རྩ་རྒྱའི་པར་རྒྱུར་གཉིས་སུ་གནས་པའི་སྤྲེ་བ་འདི་དག་ལ་ངོས་འཛིན་སྟོལ་བྱུང་
འདུག་འདི་ནི་ཕོག་མའི་མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་ཅེས་པ་དེ་རྩེས་སུ་ཡུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་
ཀྱིས་དབང་བའི་ས་ཁོངས་འགྲུར་བར་བྱིན་སྟབས་སྤང་དུག་གི་འཁོད་སྟོལ་དེ་ཡང་ཕྱིད་སྟོང་གི་
དབང་ཡུལ་དང་མཉམ་དུ་འགྲུར་བ་བྱིན་པ་ཞིག་རེད།

སྤང་མདོ་ཁམས་སྤང་གསུམ། འདི་ནི་ཆེས་གནའ་པོའི་བཙེ་སྤངས་ཞིག་ཡིན། སྟོ་ཆ་བ་སྤང་། ཤར་
མི་ཉག་སྤང་། བྱང་ཀེ་རེ་སྤང་དང་གསུམ་མོ།

སྤང་འདུལ། མདོ་ཁམས་སྤང་གྱི་ཡུལ་ནས་དར་ཞིང་བརྒྱུད་པའི་འདུལ་བའི་སྟོལ་རྒྱུན་ཉེ་དམར་
གཡོ་གཙང་གསུམ་མདོ་སྤང་དན་ཉིག་གི་ཡུལ་གྱུར་བྱོན་ནས། རྒྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་

བསྟེན་པར་རྫོགས། ཁོང་གིས་སྤྱི་མཉམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་དང་། ལོ་སྟོན་དོན་རྒྱུག་
སོགས་དབུས་གཙང་མི་བཅུ་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་དབུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་
སྤྱ་འདུལ་བའི་སྟོན་རྒྱུ་སྤེལ་ཞིང་མཆེད་པའོ།

སྟོན་འདུལ་གྱི་སྟོན་རྒྱུ། འབངས་གྲེན་ལོག་གིས་བོད་ཀྱི་བསྟན་གཞིས་ཐམས་ཅད་གཏོར་བརྒྱག་
གཏོར་པའི་སྐབས་སྤྱི་མཉམས་གཙང་གསུམ་འདུལ་བའི་དཔེ་ཆ་རྣམས་ཁྲིར་ཉེ་སྟོན་མངའ་རིས་
སྤྱ་བོས། དེ་ལ་ཡང་བཞུགས་མ་ཐུབ་པ་བྱང་ལམ་བརྒྱུད་དེ་ཉོར་ཡུལ་དུ་མེབས། དེ་ནས་
ཁམས་སྤྱི་བྱོན་ཉེ་མ་ཡུང་དོན་མེད་ཐུང་ལམ་ལྷན་ཆུང་གནས་རྫོང་ངམ། དན་ཏིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་
དགོན་དུ་བསྟོན་ཞིང་བཞུགས་པའི་ཆེ། ལྷ་ཆེན་དགོང་པ་རབ་གསལ་དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་
སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༠༠ལོར་ལོར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ། བསྟན་པའི་མེ་རོ་མདོ་སྟོན་ནས་གསོས་པས་
བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དབུ་བརྟེས། དགྲུང་ལོ་ཉེ་ཡུལ་པའི་ལྷགས་ལྷག་ལོར་བསྟེན་པར་རྫོགས།
དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༡༠ལོར་མངའ་བདག་ཡེས་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་དབུས་ཕྱོགས་སྤྱི་བསྟན་པ་ཉམས་པ་སྦྲར་གསོའི་ཆེད་དུ། དབུས་ནས་སྤྱི་
མཉམས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་སོགས་མི་ལྷ། གཙང་ནས་ལོ་སྟོན་དོན་རྒྱུག་སོགས་མི་ལྷ་
བཅས་དབུས་གཙང་གི་མི་བཅུ་པོ་མདོ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་རབ་བྱུང་ལྷ་སྐབས་དམར་གཡོ་
གཙང་གསུམ་སྟོན་བཟེས་ཆེ་བའི་སྐབས་ཀྱིས་མཁན་བྱ་སྟོང་མི་ཐུབ་གསུངས། ལྷ་ཆེན་བསྟེན་
པར་རྫོགས་ནས་ལོ་ལྔ་ལས་མ་འདས་ཀྱང་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དམིགས་གསལ་གྱི་མཁན་པོར་
མཛད་ནས་མི་བཅུ་པོ་སྟན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་སྟོན་གསུམ་རིམ་ཅོད་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་
དབུས་སྤྱི་བྱོན་པའི་བྱི་ལོའི་ས་སྟག་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༡ལོར་དབུས་སྤྱི་བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་འདུལ་སྟེ་
གསར་དུ་བྱུང་། བཅོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མཆོད་དུ་གྱུར། སྤྱི་མཉམས་ལ་སྟོན་བྱ་ཀ་བ་བཞི། གཞུང་མ་
བརྒྱུད། བུམ་སོ་གཉིས། དལ་མ་སྟོང་ཅ་སོགས་བྱུང་བས་བསྟན་པ་ཉམས་པ་སྦྲར་ནས་གསོས་པ་
རྣམས་ལ་སྟོན་འདུལ་གྱི་རྒྱུ་ཞེས་གསལ། བསྟན་པ་བྱི་དར་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་བཅོན་སྟེ་མཆོག་
པལ་ཆེད་ཀྱི་སྟོན་རྒྱུ་འདི་བཞེས་ཡོད་པར་རྒྱ་འདུལ་བ་འཛིན་པ། མ་ཆོ་བྱང་དོར། ལྷ་འདུལ་
འཛིན། ཤམ་སྟོན་ལམ་རྫོང་། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། སྟོན་པ། ལྷ་ཆུང་པ། ཤམ་པ། རོག་

ཡོ་རྫ་བ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ། འབྲེ་ཤེས་རབ་འབར། དྲགས་པོ་ལྷ་རྩེ། འགྲོ་མགོན་པག་གྲུ། བཅོམ་
ལྷན་རིག་རལ་ལ་སོགས་ནམས་སྒོམ་རྒྱུན་འདིར་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ།།
སྤྲ་འདོགས། སྤྲ་དུ་འདོགས་རྒྱུ་ཡི་གེ ཡ་ར་ལ་ལ།
སྤྲ་ནག ཟླ་སྤྲ་ནག་པོའི་བསྐྱུས་ཆེག
སྤྲ་བ། ① སྤྲ་པའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་བ། ② སྤྲ་ཕྱོགས་བ།
སྤྲ་བ་ས་གཞན་ན་གནས་བ། སྤྲ་བ་གཞན་ན་གནས་པའི་གཞིའི་ནང་གསེས། བྱ་ཏུར་བཞེ་བྱེད་པའོ།།
སྤྲ་པའི་ཆ་ལས་བསྟོད་བ། ཆའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། གཡོ་ཐོལ་གྱི་ཆེག་གིས་བསྟོད་ར་
བཏང་བའི་ཁུལ་བྱས་ནས་དོན་ལ་སྤྲ་ར་པ་བ་པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆའི་རྒྱན་ཞིག
སྤྲ་པའི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་གནས་ལུགས་རྩེད་ཐང་ལྷག་
བར་སྟོན་པའི་བྱིར། དཔེ་ལ་སྤྲ་ར་བཏང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དུ་དཔེ་དོན་མཚུངས་བར་སྟོན་
པའི་རྒྱན་ཞིག
སྤྲ་པའི་མཚུངས་སྟེར། མཚུངས་སྟེར་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཛོད་འདོད་སྤྲ་ལུལ་
ལ་ཉེས་སྟོན་གྱི་སྤྲ་ར་མཚུངས་བར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག
སྤྲ་པའི་སྐགས་ཁང་། སྤྲ་པའི་སྐགས་ཁང་གསང་སྐགས་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤིང་། དགོན་བ་འདི་
བཏབ་དུས་མེ་གསལ། འདེབས་མཁན་དགུ་རྩེད་རྒྱལ་སྐས་སྤྱེད་ཞིག་གིས་བཏབ་ཞེས་ཟེར།
བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྤྲ་བྱང་སེམས་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། ༣ འདི་ནི་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་སྤྱི་ལོ་༣༡༧༧༧༧༧༧ ༣༠ ནང་
རི་བོ་ཆེ་ཡོར་སྟེ་དགེ་སྟོང་དཔོན་གྱི་རིགས་སྐས་སུ་འཁྲུངས་ཤིང་། སྤྱི་རྒྱུད་དུས་ཀླུ་པའི་ཆོས་
སྟོར་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ནས་དབྱུས་གཙང་གི་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཤར་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་
པོ་ཙུ་བའི་སྤྱི་མར་བཀུར། མཁས་མཆོག་དར་མ་རིན་ཆེན་དང་། མཁས་བྱུབ་དགེ་ལེགས་
དཔལ་བཟང་། ༣ དགེ་འདུན་བྱུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་སྐྱེད་རབ་
འབྱུངས་ལ་གསན་བསམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དེ་ནས་ཀུན་མཁྱེན་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་པའི་བཀའ་ལྟར་
དང་། རྒྱལ་ཁབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་བཀའ་བཞེན་མདོ་ཁམས་དུ་ཕེབས་ཏེ་རབ་བྱུང་བདུན་

པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་ཆབ་མདོ་བྱམས་པ་སྤྱིང་བྱག་བཏབ། དེ་
ཐེས་བཀའ་ཆེན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པས་ཆོས་རྗེ་རྣམས་རྒྱལ་གྲགས་པ་དང་། སློབ་དཔོན་རྣམས་
པ་ལྡན་གཙུག་པོ་པའི་བཤེས་གཉེན་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བསྐྱས། རྒྱ་མཚན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་
སེམས་ཆེན་པོ་ཞེས་སྟོན་གྲགས་བཟང་པོས་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཐ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་བྱུང། བྱང་སེམས་
ཤེས་རབ་བཟང་པོ་སྐྱེ་འདས་རྗེས། ཞང་ཞུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པ་དང་། སྟོན་ལུང་པ་མཚུར་
སྟོན་རྣམས་མཁའ་དཔལ། ཤེས་རབ་དཔལ་བཅེགས། གཞོན་ཏུ་དཔལ་ཅོད་པ་ཆོས་རྗེ་ཀུན་
དགའ་དཔལ་ལྡན་སོགས་མཁས་གྲུབ་རིམ་པས་གདན་ས་བསྐྱངས།
སྤང་འབྲུག་སྐབ་པ་ལྡན། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འཆི་སྐབ། སྐབ་མོ་རས་སྐབ། གསང་སྟོང་རི་སྐབ། བད་
གདོན་འབྲུགས་སྐབ། གཉེན་པོ་རྒྱན་སྐབ་ཀྱི་རྒྱན་ལྡོ།
སྤང་མ། དངོས་པོ་དང་ལུང་པ་སོགས་ཀྱི་སྤང་བློགས།
སྤང་ཆིག་སྤང་ར་གཏོང་པའི་དག ཡང་ན། གཞང་ཁང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན།
སྤང་འཁོར་འཆལ་རྒྱག་སྤང་འཁོར་མས་གཞང་འཁོར་བ་དང་དེ་དག་ལ་སྐྱེས་པ་བྱས་འཆལ་པོ་
རྒྱགས་པ།
སྤང་འཁོར་གནས། སྤང་འཁོར་མའི་སྟོང་ཁང་། མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་སྐྱེ་བོ་ཀུན་འབྱུག་དང་།
འཕྲིག་པའི་བྱིས། ཅེ་དགའི་ཁང་པ་བཅས་སོ།
སྤང་འཁོར་མ། འཁོར་པའི་དོན་དུ་འཕྲིག་སྟོང་འཁོར་པའི་བྱང་མེད། མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་དན་རོལ་
མ་དང་། ཉགས་ཅན་མ། སུན་མོང་བྱང་མེད། འདོད་པའི་ཅེན་མ། སྤེད་བྱེད། སྟོང་བྱེད། ཆོགས་
པའི་བྱང་མེད། ཆོགས་ཅན་མ། གཟུགས་འཁོར་མ། རེས་མ་བཅས་སོ།
སྤང་གཟུག་ཤེས་སྤང་ཁོག་གི་བྱེད་ཀ
སྤང་གཡོགས། སྤང་གོས་ཤིག
སྤང་གཡོགས་གོང་བ། སྤང་གཡོགས་ཀྱི་ཁ་ལ་བཏང་པའི་གོང་བ།
སྤང་ར། འབྲུ་སྟོང་དམ་སྤང་འབེབས། རང་སྤང་གང་ཤར་གྱིས་གཞན་ལ་སྤང་ར་གཏོང་བ།
སྤང་རུས། གཟུགས་པོའི་ཁོག་སྤང་གི་རུས་པ།

སྤང་ཤམ། ① སྤང་གཡོགས་སམ་སྤང་གོས། ② གོས་ཆེན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
སྤང་སིལ་ཆད། མངའ་བདག་དཔལ་གྱི་སྤམ་ནས་གདུང་རབས་སིལ་བྱུང་འཛོར་ནས་ཕྱོགས་
ཐམས་ཅད་དུ་བྱེས་བས་སྤང་སིལ་ཆད་ཟེད།
སྤྲ། ལུས་ལ་པན་ཞིང་ནད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོའི་རྩལ་ཏེ། བྱང་གསེས་སུ་དབྱེན་རིན་
པོ་ཆེའི་སྤྲ་དང་། སའི་སྤྲ། རྩའི་སྤྲ། བྱིང་གི་སྤྲ། ཅིའི་སྤྲ། ཐང་གི་སྤྲ། སྤྱིའི་སྤྲ། སྤྱོག་
ཆགས་གྱི་སྤྲ་བཅས་བརྒྱད་མཆེས་སོ།། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱེན་སྤྲ་དང་། བྱང་སེལ། ཅི་
ཅི་སྤྲ། འཆོ་བྱེད། གསོས་སྤྲ་བཅས་སོ།།
སྤྲ་སྒྱ། སྤྲ་འདམ་གྱི་སྒྱ་འབྲ།
སྤྲ་དགར། བོད་སྤྱེས་ལ་བྱག་བཅོས་པའི་ཁུ་བ་སྤྱེ། ལུས་པས་སོ་སྤྱེལ་སྤྲངས་བ་དང་། སྤྱིང་ཆུ་
འཁུམས་བ་སོགས་རྒྱུ་འབམ་གྱི་ནད་འཛོམས།
སྤྲ་བཀུས་ཏེ་བོར་བ། སྤྲ་ལོངས་སྤྲ་པའི་ལྷག་མ་བོར་བའི་དོན།
སྤྲ་ཁང་། ① བྱང་ལ་བརྟག་བཅོས་བྱེད་པའི་ལས་ཁང་། ② སྤྲ་འཛོག་སའི་ཁང་ལ།
སྤྲ་ཁང་བ་རག་དབང་ཆོས་འཕེལ། རྩེ་འདི་ནི་གཙང་ཁུལ་དུ་ཡལ་དར་རྒྱས་དང་ཡུམ་ཆེ་རིང་
བསམ་བློ་བཀའ་གཉིས་ཀྱི་སྤམ་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་མག་སྤྱི་ལོ་༡༦༣༥ལོར་འབྱུངས།
དགུང་ལོ་ལྔ་ལ་ཤེས་དཀར་ཆོས་སྤྱེའི་མཁན་པོ་ལོགས་པ་དོན་གྲུབ་བྱུང་དུ་གཙུག་ཤུད་ལུལ།
དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་ཤེས་དཀར་ཆོས་སྤྱེར་ཆོས་ལྷགས་མཛད། གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་
གསན་བསམ་གནང་། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་སྤྱོད་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་བྱུང་དུ་
རབ་བྱུང་གི་རྩོམ་བ་བཞེས། དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལ་རྟ་ལྟ་རྩེ་དམ་ཆོས་རྒྱལ་མཆོན་ས་ནས་
བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་སོགས་ཀྱི་བཤད་ལུང་གསན། དགུང་ལོ་དོན་གསུམ་ལ་ཕེབས་བ་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།
སྤྲ་ཁག་ བྱང་པར་སྤྲ་ཆུ་འཕྲུགས་པའི་ཁབ་སྤྲ་ཕྱོད་ཞིག
སྤྲ་ལུག་ སྤྲ་ལུག་སའི་ལུག་མ།
སྤྲ་ཁེམ། སྤྲ་བྱེ་འངལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱང་ཅིག

སྐྱོན་ཁོག་ཨ་བར་སྐྱུར་གསུམ་ལྟ་བུ་སྐྱོར་ཕྱེ་མ་བྱས་པའི་ཁོག་སྐྱོན།

སྐྱོན་ཁོག་སྐྱོན་བྱེ་འཇམ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག།

སྐྱོན་སྐྱ་སྐྱུག་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།

སྐྱོན་སྐྱ་སྐྱམ་པོ། སྐྱོན་བཅའ་སྐྱ་སྐྱམ་པོ།

སྐྱོན་ཀྱི་ཁྱོད་ཁྱེར་ལྟ་བུ་གསུག་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་འཆད་ཉན་མཛད་པའི་ཡུལ་
དབུས་ཀྱི་ཁྱོད་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་མིང་སྟེ། དེའི་ངོས་འཛིན་ཐད་ལྟ་སྦྱང་ནང་གི་བཤད་སློབ་མང་པོ་
ཡོད་འདུག་དཔལ་པོ་གཙུག་ལས་ཐེང་བས། གནས་འདི་ནི་གཡུ་ཚོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་གང་
ཉིད་འཁྲུངས་པའི་གནས་གཙང་གི་ཆོང་འདུས་མགུར་མོ་ལ་སྟོ་བཀྲགས་ནས་སྐྱོན་ངག་གི་ལས་
ནས་བྲེས་པའི་གནས་ཡིན་པ་ལས་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་གནས་དངོས་ཡིན་པར་བཞེད།

སྐྱོན་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ཨ་རུ་རའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག།

སྐྱོན་ཀྱི་རྒྱུད་བཞི། གསོ་རིགས་རྒྱུད་བཞི་དང་དོན་གཅིག།

སྐྱོན་ཀྱི་ཆུ། ① ག་བྱར་དང་། ཅན་དན་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་བསིལ་བའི་སྐྱོན་གྱིས་རུས་པ་ཆུ་དང་
མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཀྲགས་པ་ཞིག། ② རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་ལྷན་འདུས་སེལ་
བར་བྱེད་པའི་སྐྱོན་ཆུ་རིགས་ལ། ③ སྐྱོན་ཁོང་དུ་འཕུལ་བར་བྱེད་པའི་ཆུ་སྟེ་རྒྱང་ལ་གར་ཆང་
དང་། མཁྲིས་པར་གངས་ཆུ། བད་ཀན་ལ་ཆུ་བསྐོལ་བཅས་སོ།།

སྐྱོན་ཀྱི་སྒྲིངས། [མངོན] སྒང་རི།

སྐྱོན་ཀྱི་བསྐྱན་བཅོས་བཞི། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཆེན་པོ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལ་འཇུག་པ། ཡན་
ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོ་བསྐྱུས་པ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་བསྐྱུས་པའོ།།

སྐྱོན་ཀྱི་མཐུ། སྐྱོན་ཀྱི་གཙོ་པོའི་རུས་ཤིག་ཏེ། ཆ་བས་གང་ནད་འཛོམས་པ་དང་། བསིལ་བས་
ཆ་ནད་འཛོམས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྐྱོན་ཀྱི་ལྟ་བུ། སྐྱོན་བསྐོལ་བའི་སྟོང་མ།

སྐྱོན་ཀྱི་རུས་པ་བརྒྱད། སྐྱོན་རིགས་ལ་རུས་པ་བརྒྱད་དེ། བྱེ་སྐྱུམ་བརྒྱལ་དང་རྩོ་བ་དང་། ཡང་རྩལ་
ཆ་བསིལ་ནམ་པ་བརྒྱད།

སྐྱོན་གྱི་ཕབས་ན། སྐྱོན་སྦྱོར་བྱེད་དུས་འདེབས་སྒྱུ་ལྟེ་སྐྱོན་གྱི་རུས་པ་འདོན་བྱེད་ཅི་ལྟ་བུ།
སྐྱོན་གྱི་ལེ་བུལ། གསོ་བ་རིག་པ་ལི་སྐྱོར་གྱི་མན་ངག་སྐྱོན་བྱ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ་ལི་
དཔེ་ཆ་ལི་མིང་སྟེ། འཕྱོང་ཅེ་ལྷ་སྐས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ལི་ལེ་བུམ་དང་། ཞང་ཞུང་འཁོར་ལོ་
རྒྱལ་པོས་མཛད་པ་ལི་ལེ་བུམ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་ཞིང་། གཞན་དུ་ལེ་ལྷ་བུམ་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས་
དོན་གཅིག་པར་མཛོད།

སྐྱོན་གྱི་ཆུ་བྱེད་ལོང་གྱི་རྒྱལ་པོ། རྟ་གྱི་འཛིགས་པ་ལས་སྐྱོབ་པར་མཛད་པ་ལི་སངས་རྒྱལ་སྐྱེ་
མདོག་སྐྱོན་པོ་དབུ་ལ་གཙུག་ཏོར་དང་། ཞབས་ལ་འཁོར་ལོས་མཚན་པ། བྱག་གཡས་ན་ནང་
གྱི་གཉེན་པོ་ཨ་རུ་ར་དང་། གཡོན་པས་སྦྱང་བཟེད་བསྐྱམས་པ་ཞིག་གི་མཚན།

སྐྱོན་གྱི་སྦྱོར་སྟེ། རྟ་སོ་སོའི་གཉེན་པོའི་སྐྱོན་རོ་རུས་ཞུ་རྩེས་སོགས་མཐུག་པར་སྦྱོར་པ་ལི་སྟེ་ཆན་
ཏེ། རིན་ཆེན་རིལ་ནག་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱ་བསམ་འཕེལ་ལྟ་བུ་ལོ།

སྐྱོན་གྱི་འབྲས་བུ། ཟག་བཅས་གྱི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་རུང་གི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལི་རྒྱལ་པས་
སྤྲེས་པ་སྟེ། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ།

སྐྱོན་གྱི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། བདེར་གནས་རྒྱུ་གྱི་གཞི་ལྟེ་ནང་གསེས་ཟས་
མཐའ་གཉིས་སུ་མ་སྦྱང་བའི་སྐྱོན་ས་བདེ་བར་གནས་པ་སྐྱོན་གྱི་གཞི་སྟེ། འདོད་ཁམས་པ་ལི་
ལུས་འཚོ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ལི་བྱི་རོ་རིག་བྱ་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་ལི་ཁམས་ཟས་ནི་ལུས་གསོ་
བར་པན་ཞིང་ནད་སེལ་བས་སྐྱོན་ཞེས་བཏགས་པའོ།

སྐྱོན་གྱི་གཞི་བཞི། དུས་རུང་གི་སྐྱོན། ལྷན་ཆོད་དུ་རུང་བའི་སྐྱོན། ཞག་བདུན་པའི་སྐྱོན། རི་སྤིང་
འཚོ་བཅངས་གྱི་སྐྱོན་ནོ།

སྐྱོན་གྱི་ཟེན་ཏིག་གསོ་བ་རིག་པ་ལི་སྐྱོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལག་ལེན་གྱི་དོན་རྣམས་གནད་དུ་
བྱིལ་ཞིང་སྤྲིང་པོ་བསྐྱས་ནས་བཀོད་པ་ལི་དཔེ་ཆ་ལི་མིང་སྟེ། གཅང་སྤྲོད་དར་མ་མགོན་པོས་
མཛད་པ་ལི་ཟེན་ཏིག་དང་། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པ་ལི་ཟེན་ཏིག་ལྟ་བུའོ།

སྐྱོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན། འཇམ་པ་དང་། ལྷ་བ། རོ་བ། ལྷུ་པ། བཏན་པ་བཅས་རྒྱང་སེལ་བའི་
ཡོན་ཏན་ལྟ། ཁང་བ་དང་། རྒྱལ་བ། བསེལ་བ། མཉེན་པ། སྐྱེ་བ། སྐྱམ་པ་བཅས་མཁྲིས་པ་སེལ་

བའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་སྐྱབ་དང་། ཚ་བ། ཡང་བ། རྗོ་བ། རྩལ་བ། གཡོ་བ་བཅས་བད་ཀན་སེལ་
བའི་ཡོན་ཏན་དྲུག་བཅས་བསྐྱེད་སྐྱེས་པས་བཅུ་བདུན་ནོ།།
སྐྱན་གྱི་རིག་ཟིག་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལག་ལེན་སྐྱོར་གྱི་མཐོང་ཐོས་བྱུང་བའི་
དོན་རྣམས་གཏན་ལ་ཐབ་ནས་ཟིན་གྱིས་སྤྱབ་གོང་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་སྟེ། ཀོང་རོང་སྐྱན་སྐྱོད་ན་
བྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་རིག་ཟིག་ནི་ཕྱ་ལའི་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུའོ།།
སྐྱན་གྱི་རོ་དྲུག་མངར་བ། སྐྱུར་བ། ཁ་བ། བསྐྱེད་བ། ཚ་བ། ལན་ཚུ་བའོ།།
སྐྱན་གྱི་ཤམ། རྩས་གྱི་ཤན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྐྱན་ཆོད་དུ་བྱུང་བའི་སྐྱན་དང་། ཞག་བདུན་
པའི་སྐྱན་རྣམས་རང་རང་གི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་སྐྱན་ཆོད་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པ་ན།
གསོག་འཛོག་གི་སྤང་བ་བསྐྱེད་པའོ།།
སྐྱན་གྱིང་། རྩོང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ས་ཐོང་ཁེར་གྱི་ཤར་རོས་ཡར་སྐྱུངས་གཙང་པོའི་
འབྲས་དུ་ཡོད་ཅིང་། རྩོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་དུང་དོར་དུ་ཡོད།
སྐྱན་ལྷ། མེ་ཏེས་རྒྱ་མཚོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཀླུ་ཀ་རེ། དབང་པོ་ལག་ལ། ལུ་དག་དཀར་པོ།
སྐྱན་གཅི་ཕྱ། བད་པའི་བཤའ་ལས་དུ་གཏོང་རྒྱའི་སྤྱི་གྲུའི་སྐྱན་སྐྱོར་ཞིག་གི་མིང་།
སྐྱན་བཙོས། བད་གཞི་རང་རང་གི་གཉེན་པོའི་སྐྱན་བཏང་ནས་བད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས།
སྐྱན་ཆང་། དོན་སྦོད་ཀྱི་བད་གང་དང་འཕྲོད་པའི་སྐྱན་དང་ནས་གཉིས་མཉམ་དུ་བཙོས་ཏེ་ཐབས་ཅི་
རྒྱར་ཏེ་བསྐྱལ་ནས་ལངས་པའི་ཆེ་བཏུང་དགོས་པའི་རྒྱུད་ནད་སེལ་བའི་སྐྱོམ་གྱི་བད་ཆན་ཞིག་
སྐྱན་ཆུ། ① སྐྱན་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཁོལ། ② སྐྱན་ཡོད་པའི་རིའི་ཆུ། ③ ལུས་ལ་ཐན་ཆེ་བའི་ཆུ། ④
འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཉའ་ནང་རྩོང་ཁུལ་དུ་ཡོད། ཆུ་འགོ་ཤི་ཤི་སྤང་མ་ནས་
བྱུང་ཞིང་བྱམ་རྒྱའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
སྐྱན་རྩ་དར་རྒྱས་རེ་ཞོད། ཤག་གྲུའི་དུས་རབས་སྤྱི་མ་ཉི་ཤས་ཤུག་བཏབ་པར་གྲགས། ད་ལྟ་མཚོ་
སྤྱོན་གསེར་ཞོག་རྩོང་ཞོངས་སྤྱི་ཡོད།
སྐྱན་རྩ་རིགས་ལྷ། རྒྱུད་ནད་སེལ་བའི་སྐྱན་རྩ་མདོག་སྤྱོ་ལ་རོ་མངར་བ་དང་། མཁྲིས་ནད་སེལ་བའི་
སྐྱན་རྩ་མདོག་སེར་ལ་རོ་ཁ་བ། བད་ཀན་གྱི་ནད་སེལ་བའི་སྐྱན་རྩ་མདོག་སྤྱོ་ལ་རོ་སྐྱུར་བ།

ཁག་ནད་སེལ་བའི་སྐྱོན་ཆུ་མདོག་དམར་ལ་རོ་བསྐྱ་བ། ཆུ་སེར་གྱི་ནད་སེལ་བའི་སྐྱོན་ཆུ་
མདོག་སྐྱུག་ལ་རོ་ཆ་བ་བཅས་ཉེ་ལྟོ།

སྐྱོན་ཆུ་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་ནམ་ཡིན་གསལ་པོར་མ་དེས། དག་
རྒྱན་ལྟར་ན་ལོ་གཅིག་སྟོང་ལྟག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པའི་བཤད་སྒྲོལ་འདུག རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་
པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོ་ཡས་མས་ཚམ་ན་དགོན་འདིར་ཆེན་མོ་སྐལ་བཟང་དང་། གྲུན་
དགའ་ཁྱེ་བ་གཉིས་རྒྱུན་བཞུགས་མཛད་ཡོད་པ་དང་། དར་མདོ་རྩོམ་གྱི་དགོན་པས་བདག་ཉར་
བྱས་ཡོད་ཅས་ཟེར། ལྷ་མ་མཐའ་མ་དེས། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ལྷགས་
ཟམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྐྱོན་ཆེན། བོང་ང་ནག་པོའི་མིང་སྟེ། ནད་ལ་སྐྱོན་ཡང་ཐབས་དང་མ་ལྟན་ན་སྟག་ལ་གཞོད་ཆེན་
འབྱུང་བའི་དོན།

སྐྱོན་ཆེན་དཀར་ནག་སྐྱོན་ཆེན་དཀར་པོ་ལ་འཛིན་པ་དང་། སེར་པོ་ལ་འབྲི་ཆེལ་མ་དང་བཅན་དུག
ནག་པོ་ལ་ཕི་ཁ་དང་བོང་ང་ནག་པོ་བཅས་ཟེར་བས་དེ་དག་གི་མིང་སྟེ། རྩེ་རྒྱར་མཁར་བ་
མཉམ་ཉིད་རྩོམ་མཛད་པའི་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། དཀར་པོ་འཛིན་པ་སེར་པོ་ནི།
བཅན་དུག་ཅས་བྱ་ནག་པོ་ལ། བོང་ང་ནག་པོ་ཞེས་བྱར་གསུངས། ཞེས་སོ།

སྐྱོན་མཆོག་ བྱས་པ་ཆེ་བའི་སྐྱོན་ཉེ་ཨ་རུ་ནམ་རྒྱལ་ལྟ་བུ།

སྐྱོན་ལྗོངས། ① སྐྱོན་རིགས་མང་པོ་སྦྱེ་བའི་ཡུལ། ② མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཁམས། ③ [མདོན་
སྒྲུབ་དེ།

སྐྱོན་རྟེན། བོད་གྱི་ལྷ་བཟོ་རི་མོའི་ལུགས་ཞིག་སྟེ་ཞིབ་པ་སྐྱོན་ལུགས་རི་མོར་ལ་རྟེས།

སྐྱོན་རྟེན་གོང་འདྲ། སྐྱོན་ཅེ་ཞེས་པའི་དར་གོས་སྒྲ་མོ་མདོག་སེར་དམར་ལྗང་གི་ཐིག་རིས་ཅན།

སྐྱོན་སྟྭགས། སྐྱོན་གྱི་རོ་མ།

སྐྱོན་གཉེར། སྐྱོན་གྱི་དོད་མ་བྱེད་མཁན།

སྐྱོན་ལྟ་བུ་ལུང་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉར་གཉིས་གྱི་ནད་གསེས། ས་དྲུག་བ་བའི་རྒྱུད་གྱི་
ཤེས་རབ་གྱི་པར་བྱེན་དང་ལྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་གཟུང་

བར་རྟོག་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་དང་གཟུང་བར་རྟོག་པ་སོགས་ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པའི་ནད་རབ་ཏུ་
ཞི་བར་བྱེད་པ་ས་ན་སྤོང་ལྟ་བུའོ།

སྤོང་སྟོབས། ཆ་གང་གི་ནད་འཛོམས་པའི་སྤོང་གི་རུས་ཤུགས་ལ་ཟེར།

སྤོང་ཀྱ། སྤོང་འཁྱུང་བྱེད་ཀྱི་སྤོང་ཡ་ཆུ་ཁོལ་དང་ཆང་ལྟ་བུའི་མིང་། ① ནད་རང་རང་གི་གཉེན་པོའི་
སྤོང་ནམས་ཏྲ་ཞོན་པ་ལྟར་འཕལ་དུ་ནད་ཀྱི་སྤོང་དུ་འཁྱེད་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཆུང་ལ་བྱ་རམ།
མཁྲིས་པར་ཀ་ར། བད་ཀན་ལ་སྤྱང་ཅི་བཅས་སོ། ② སྤོང་ཁོང་དུ་འཕལ་ཞིང་ནད་ཀྱི་མཆོན་
ཉིད་འཛོམས་པའི་རྟ་སྟེ། ཆུང་ལ་གར་ཆང་། མཁྲིས་པར་ཆུ་བསྐོལ་གང་མོའམ་ཆུ་བསེལ། བད་
ཀན་ལ་ཆུ་བསྐོལ་བཅས་སོ།

སྤོང་བསྟེན་པ། སྤོང་ཁང་དུ་འགོ་གིང་སྤོང་པ་བསྟེན་ནས་དེས་སྤོང་པའི་སྤོང་འཁྱུང་བ།

སྤོང་ཐང་། སྤོང་བསྐོལ་པའི་ཁུ་བ་དང་། སྤོང་དང་སྤྱར་པའི་བཏུང་བ།

སྤོང་ཐང་པ་མཁོན་པོ་ཆེ་དབང་། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཙམ་ལ་ལྟོ་བྲག་སྤོང་ཐང་
དུ་སྤྱུ་འཁྱུངས། ཁོང་གི་པ་ཤུལ་བྱ་འཛིན་གྱི་ཚོག་ནས་རི་མོ་སྤྱོད་པར་འབད་པ་ལྟོད་མེད་མཛད་
པས་རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་ལྟ་བུས་ལ་མངའ་བཞུགས། ཁོང་གི་ཕྱག་བཟོའི་བཅའ་བུ་ནི་པོ་བྱང་
པོ་ཏྲ་ལའི་ནད་དུ་བཞུགས་ཡོད་ཅིང་། ཐང་རྒྱལ་ཏུ་ཁོང་གི་མཆོན་ཡང་འཁོད་ཡོད།

སྤོང་ཐང་ཤུགས་རྩིང་། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ནད་ལྟོ་བྲག་སྤོང་ཐང་པ་སྤོང་ཆུ་དོན་བྱལ་བྱ་མཆོས་
སྟོལ་བཏོད་པའི་རི་མོའི་བྱལ་མཐའ་ཞིག། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནད་སྤྱུལ་སྤྱུ་ཆོས་
དབྱིངས་རྒྱ་མཆོས་སྤོང་གསར་སྟོལ་བཏོད་པར་བཞེན། སྤོང་ཐང་ཤུགས་རྩིང་ཞེས་པའི་མིང་དེ་
བྱུང་། འཕྲི་སྟོལ་འདི་ནི་ལྟོ་བྲག་དང་། ཞ། ལྟ་ས་སོགས་སུ་དར་སྟོལ་ཆེན་པོ་ཡོད།

སྤོང་ཐང་ལྟ་བུས་པ་སྤོང་ཆུ་དོན་བྱལ། སྤོང་ཆུ་དོན་འབྱལ་བྱ་མཆོ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

སྤོང་ཐབ་པ། པན་སྟོབས་ཆེ་པའི་སྤོང་།

སྤོང་ཐུག། སྤོང་གཏོང་ཐངས་རེའི་སྟོམ་ཆད།

སྤོང་ཐུར། ① སྤོང་ཆད་འཇལ་བྱེད་དང་སྤོང་ཆུག་བྱེད་ཀྱི་ཁེམ་བྲ། ② མིག་འཕྲིབ་བསལ་བྱེད་དང་།
ཆོ་ནག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ལྟ་བུ་དབྱེད་ཀྱི་ཆ་བྱད།

སྤྲོད་པོ་ན་ཆ་གང་ཞིག་འཆོས་ཀྱི་མིང་དང་། ཆད་མང་ཉུང་། བཀོལ་སྤངས་སོགས་བཀོད་
པའི་ཡི་གེ།

སྤྲོད་པ་ལྟ། སྤྲོད་ཀྱི་རྒྱས་ལྟགས།

སྤྲོད་སྤྲོད་མཆོ། སྤྲོད་འཁོར་མཆོའང་ཟེད། བོད་རང་སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱི་རུ་ཆོག་རྒྱུད་ན་ཡོད།

སྤྲོད་ཟེད། སྤྲོད་ལ་ཡི་གེ་ལོག་སྤྲོད་འདོད་མེད་པར་གྱུར་པའི་དོན།

སྤྲོད་བསྐྱུས་ཨེ་མི། རྒྱས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་དཔལ་སྤྲོད་ས་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་
དཔོན་པོ་ཀམ་རེས་ལེགས་བསྐྱུད་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་མཁའ་དག་གི་སྒྲིབ་གཅིག་རུ་བསྐྱུས་པའི་
བདག་ཉིད་པོད་གཉིས་ཏེ། ཨེ་ནི་ནད་བརྟག་ཐབས་དང་། ཨེ་ནི་སྤྲོད་བསྐྱུས་སྤྲོད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཡིན་ནོ།

སྤྲོད་ནག་མདོག་ལ་བསྐྱུས་ནས་བཏགས་པའི་མི་མིང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱུད་འཛིན་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེས་ཐེང་ལས་གསུངས།

སྤྲོད་ནད། བཅོན་རྒྱུག་དང་། ཐང་སྒོམ་ལྟ་བུ་རྒྱག་ཤས་ཡོད་པའི་སྤྲོད།

སྤྲོད་རྒྱས། སྤྲོད་ཀྱི་རྒྱས་ལྟགས།

སྤྲོད་སྤྱ། ① སྤྲོད་རིགས་སྤྲོད་ཆོགས། ② བས་ཀྱི་བོ་བ་འདོན་ཀྱི་དེ་ལྟ་སྤྲོད།

སྤྲོད་སྤྲོད་བརྒྱད། དེན་པོ་ཆེད་སྤྲོད། དོ་སྤྲོད། ས་སྤྲོད། ཤིང་སྤྲོད། ལྷ་སྤྲོད། ཐང་སྤྲོད། རྩ་སྤྲོད། རྩོ་སྤྲོད། རྩོག་
ཆགས་ཀྱི་སྤྲོད་ནོ།

སྤྲོད་པ། ① ནད་པ་གསོ་མཁན་ཀྱི་ཆེད་ལས་པའི་མིང་། འདི་ལ་ལྷ་རྩེ་ཡང་ཟེད། ② [ཐ་མི་དད་པ་]
པན་པ། རྒྱལ་རྒྱས་དམངས་འཆོར་སྤྲོད་པ་ལྟ་བུའོ།

སྤྲོད་པ་དག་འབྲུག་པ། རྒྱུད་བཞི་རྩ་འབྲེལ་དང་། ཆ་ལག་ཁ་སྒྲོང་། མདོ་བྱང་བཅས་སྤྲོད་ཐོན་ཅིང་།
དེ་དག་ལག་ལེན་རུ་སྤྲོད་ཤེས་པའི་སྤྲོད་པའི་མཆན་སྤྲོད། དེང་རྒྱས་学士ཀྱི་དོན་ཡོད།

སྤྲོད་པ་རན་པ། འདོད་པས་འབྲལ་རུ་ཆ་བརྒྱུད་སྤྲོད་གི་གཤེད། ཅས་པར་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས།
འདོད་པས་འབྲལ་བསྐྱབས་ཀྱི་སྤྲོད་པ་ཞེས་པ་སྤྲོད་ས་གོམས་མེད་ནའང་འདོད་པས་གདུངས་
ནས་སྤྲོད་པའི་ཆ་ལྟགས་འཛིན་ཏེ། དེ་ལ་བཞི་སྤྲོད། ནད་པ་ཀན་གོམས་ཀྱི་སྤྲོད་པ། ཤིག་བྱ་
མཆན་པས་འབྲེད་ཀྱི་སྤྲོད་པ། ཡིག་སྤྲོད་བྱལ་སྤྲོད་གི་སྤྲོད་པ། རྒྱ་པ་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱི་སྤྲོད་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཉན་པ་རང་ཉིད་ལ་ཕན་གོམས་གང་བྱུང་གི་རྗེས་སུ་དཔག་ནས་གཞན་གྱི་ནང་
འཆོས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། མན་ངག་གི་ཤོག་བྲིལ་ཐབ་ཐབ་མོ་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྒྲན་པ་བྱེད་པ་དང་། གསུམ་པ། གཞན་ཟེར་དང་ཡིག་མཁན་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་ཐག་པ་
བྱས་པའི་ཡིག་སྒྲུལ་དང་སྒྲན་སྒྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲན་པ་བྱེད་པ་དང་། བཞི་པ། སྟོད་སྒྲུང་ཆོང་
བྱས་པས་སྒྲན་འདི་ནི་འདི་ལ་ཕན་ནོ། ཞེས་འགའ་ཞིག་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲན་པ་བྱེད་པ་
ནམས་ནི་སྟོག་གི་གཤེད་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

སྒྲན་པ་དྲུང་གི་ཐོར་ཅོག་དབྱུ་ལ་རས་དཀར་གྱི་ལ་ཐོད་གསོལ་བས་མཆན་དེ་ལྟར་ཐོགས། ཡལ་རྒྱ་
གར་གྱི་སྒྲན་པ་མི་བྱེ་དགའ་བྱེད་དང་ཡུམ་ཡིད་གྱི་རོལ་ཆ་གཉིས་གྱི་སྤས་སུ་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་གསུམ་པ་ཙམ་ལ་སྤྱི་འབྲུངས་པར་བྲགས། རྒྱུ་དྲུའི་དུས་ནས་རང་གི་ཡལ་ལས་རེག་
པ་རྩའི་མདོ། འཆོ་བ་ཐས་གྱི་མདོ། སྤྱོར་བ་སྒྲན་གྱི་མདོ། གཏར་བསྐྲུག་དབྱུང་གྱི་མདོ། མ་
ཆས་བཟོ་ཡི་མདོ་བཅས་དང་། དེ་དག་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཁོག་འབྲུག། ས་བཅད། ལག་ལེན་
སོགས་གསན་ཏེ་མཁས་པར་བྱུང།

སྒྲན་པ་བསྐྱས་ར་བ། སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཆད་དམའ་ཤོས་ཞིག་ ཅ་རྒྱུད་དང་། བཤད་རྒྱུད། བྱི་མ་རྒྱུད་
བཅས་གྱི་ཅ་འབྲེལ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པའི་དོན་རྫོང་རྒྱུད་ཅིང་ལག་ལེན་བྱ་ཤེས་པའི་སྒྲན་
པའི་མཆན་སྟོན། དེང་དུས་ཆེད་སྤྱོད་སྤོབ་མ་ཡོན་ཆད་ལྟ་བུ།

སྒྲན་པ་འབྲུམ་རམས་པ། ཡོན་ཆད་ཅིག་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་གང་ལ་
ཐོགས་པ་མེད་པའི་སྒྲན་པ་མཁས་པའི་མཆན་སྟོན་ཞིག་སྟེ། རྒྱུད་བཞི་ཅ་འབྲེལ་དང་། ཆ་ལག་
ཁ་སྐོང་། མདོ་བྱང་། རྟོགས་རིགས་གྱི་སྒྲན་པ་དགུས་བསྐྱར་པའི་གསོ་དབྱུང་གྱི་གཞུང་། བོད་
གྱི་མཁས་པ་མི་དགུས་མཛད་པའི་གཞུང་སྒྲན་དབྱུང་ཆེ་བའི་རྒྱལ་པོ། བདུད་ཅི་བུམ་པ་ཆེ་
རྒྱུང་། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ། བར་སྟོང་སྟན་རྒྱུད། ཆིག་དོན་རྒྱ་ཐེར་སོགས་
གྱི་ཅ་འབྲེལ། ཁ་སྐོང་། ཆ་ལག་ནམས་རྫོལ་ཐོན་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་ལག་ལེན་དུ་སྤྱིལ་ཤེས་
པ་ལ་བྱའོ། དེང་དུས་རྒྱ་སྐད་དུ་博土生 དོན་ཡིན།

སྒྲན་པ་བཟང་པོ། སྒྲན་པ་བཟང་པོ་ལ་ཆད་དགོས་པའི་བྱང་ཆོས་ནི། ཆོ་རིག་དང་ལྡན་པ། དམ་ཆིག་

ལ་གནས་པ། གསོ་རིག་གི་གཞུང་དོན་ལ་མཁས་པ། མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་གནད་ཐོག་
ཏུ་རྟེན་མཁས་པ། ལག་ལེན་ཐམས་ཅད་ལ་རབ་ཏུ་གོ་མས་ཤིང་གདེང་ཐོབ་པ། དགེ་བའི་ཆོས་
དོན་ཏུ་གཉེར་ཤིང་། འཛིག་ཉེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་སྒྲོང་བའི་འདོད་པ་སྤངས་པ། ཤེས་
རྒྱུད་དུལ་བ། གོང་དུ་སྒྲོས་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བཟོ་བ་མཁས་པ། རྟོགས་དང་རིས་
སྤུ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་དང་སྤྱིང་རྩེ་ཆེ་བ། ཉན་པའི་དོན་དེ་རང་དོན་ཏུ་
སེམས་ཉེ་གཡེལ་བ་མེད་པར་བསྐྱབ་པ། གསོ་དབྱུང་གི་གཞུང་དང་ལག་ལེན་ཀུན་ལ་སྒྲོངས་
བ་མེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྷན་པའི་སྤྲུལ་པ་དེ་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་
བུའི་སྤྲུལ་པ་དེ་ནི་འགྲོ་བ་ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་དང་། རིག་འཛིན་བླ་མ་ཐོང་རྣམས་ཀྱི་
གདམས་ངག་གི་རྒྱུད་པ་འཛིན་པའི་སྤྲུལ་དང་། འཆོ་མཛད་སྤྲུལ་པའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་
པར་བཤད་དོ།

སྤྲུལ་པ་རབ་འབྱམས་པ། ཡོན་ཆད་ཞིག་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་གང་ལ་
བྱང་ཆུབ་པའི་སྤྲུལ་པ་མཁས་པའི་མཆོན་སྤྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱུད་བཞི་ཙུ་འབྲེལ་དང་། ཆ་ལག་ཁ་
སྒྲོང་། མདོ་བྱང་། བོད་ཀྱི་གདམས་པ། སྤྲུལ་དབྱུང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། བདུད་ཅི་བུམ་པ་ཙུ་འབྲེལ་
ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་སྒྲོ་ལ་ཐོན་ཅིང་ལག་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུབ་པ་ལ་བྱའོ། དེར་དུས་རྒྱ་སྐད་ཏུ་

碩士 དོན་ཡིན།

སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་ཆོགས། སྤྲུལ་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཁྱིམ་ས་ལུགས་ལྟར་ཆོགས་པ་བཅུགས་
ཤིང་དེས་སྤྲུལ་པའི་ཀུན་སྒྲོད་དང་། སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་ཆད་ལ་རྟོག་ཞིབ་དང་དོ་དམ་བྱེད་པའི་སྤྱིད་
གཞུང་མིན་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག།

སྤྲུལ་པའི་རྒྱལ་པོ། ① སངས་རྒྱུས་སྤྲུལ་ལྔའི་མཆོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག། ② རྒྱ་གར་དུ་འཆོ་བྱེད་
གཞོན་ཏུ་དང་། བོད་དུ་རྩེ་བཅུན་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་གསལ་རྣམས་ཀྱི་གཉིས་ལྟ་བུ།

སྤྲུལ་པའི་རྒྱལ་པོ་འཆོ་བྱེད་གཞོན་ཏུ། སངས་རྒྱུས་སྤྲུལ་ལྔའི་གདུལ་བུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུལ་པ་ཞིག།
སྤྲུལ་པའི་རྒྱ་བུ། རྒྱ་ཤོས་ཆེ་བ་སྒྲོ་བཏན་པོ་སྒྲོ་བཞེག་པ་སྟེ་སྒྲོ་དང་ལྷན་པ། བུམ་ས་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་
ལྷན་པ། བསམ་པ་དཀར་པ། རྒྱ་བཞག་བུག་གཟུང་བྱ་གཉིས་ཤེས་པ་གསུམ་སྟེ་དམ་ཆོག་དང་།

ལྷན་པ། ལག་པ་བཟོ་ངག་ཆིག་སྟེན་རིག་པ་བཟླ་བ་སྟེ་ནམ་པ་བཟོ་བ། བདག་དོན་བསྐྱེད་སྤྱོད་
དང་གཞན་དོན་གསོ་དབྱུང་ལ་ལེ་ལོ་མེད་པས་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པ། དམ་པའི་མཚན་ཉིད་ལྷན་
ཞིང་བྱན་མོང་གི་ཀྱན་སྦྱོང་ལེགས་པའོ།

སྟོན་སྟོས། སྟོན་སྟེ་ཆོགས་སྦྱར་བའི་སྟོས་སྦྱར་ཞིག

སྟོན་དབྱུང། སྟོན་དང་བཅས་ཐབས།

སྟོན་དབྱུང་ཆེན་མོ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་ལེ་ཆན་ [ཅ] པའི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་གི་
ལོ་རྒྱུས་ནང་གསུངས་པར། རྒྱ་བཟའ་མན་ཁྲོན་གོང་ཚོ་སྤོང་བཅན་སྐུམ་པའི་བཅུན་མོང་མེམས་
སྐབས་སྟོན་གཞུང་ཁག་གཅིག་བོད་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡིན་པ་དང་རྒྱ་ནག་གི་
ཤང་མ་རྩ་དེ་བ་དང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྩམ་གོཾ་གཉིས་ཀྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་
གསུངས་ཤིང་། དེ་དང་མཐུན་པར་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་གཞན་ལས་ཀྱང་གསལ།

སྟོན་དབྱུང་ཟས་སྦྱོང། ནད་པ་གསོ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་བཞི་སྟེ། སྦྱོར་བ་སྟོན་དང་། ཆ་བྱང་
དབྱུང། འཆོ་བ་ཟས། བྱ་བ་སྦྱོང་ལམ་བཅས་མོ།

སྟོན་དབྱུང་ཆོ་བའི་རྒྱལ་པོ། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེ་ཕྱེ་བཅན་གྱི་དུས་སུ་
མཁས་པ་མང་པོ་མཉམ་དུ་བཟོས་ནས་བརྒྱུ་མས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་ཡིན་པ་ཤེས་བྱ་ཀྱང་
བྱུང་ལས་གསུངས།

སྟོན་པ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེ་ཕྱེ་བཅན་གྱིས་སྟོན་པ་རྣམས་ལ་གནང་བའི་མཚན་སྟེན་ཞིག་སྟེ། སྤོང་
བྱན་མཁན་གོ་རྣམས་ན་ཤེ། ལྷ་ཁྱི་སྤོང་ཕྱེ་ཕྱེ་བཅན་གྱིས་དེལ་བསྐྱེད་པ་ནི། ནད་ཀྱིས་མནར་
བའི་འགྲོ་བ་མགོན་མེད་པ་རྣམས་ཀྱི་པ་ནི་སྟོན་པ་འདི་དག་ཡིན་པས་དེ་རྣམས་ལ་མཚན་དུ་
སྟོན་པ་ཞེས་སྟོགས་ཤིག་ ཅས་དང་། དཔལ་སྤུངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་
རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་འབྲེལ་ལས། འགྲོ་བ་བྱ་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་ནད་ཀྱི་གདུང་
བ་སེལ་བའི་བྱ་བ་མཐའ་དག་སྦྱབ་ཀྱས་པའི་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་སྟོན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དང་། འདིར་མིང་མཐའ་པ་སྦྱར་བ་ནི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་ལ་འཇུག་སྟེ། ནད་པའི་གཞུང་
ལས། སྟོག་གཏེར་འཛིག་སྟོབས་རིགས་སྦྱིན་དང་། སྦྱིད་བྱེད་བག་གཏེར་ལྷ་པོ་ལ། ཞེས་མོ།

སྐྱོན་པོ་དཔ། སྐྱོན་ལྷན་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱེ་བྲག་ཅིག

སྐྱོན་ཕྱེ། སྐྱོན་བཏགས་པའི་ཕྱེ་མ།

སྐྱོན་འབྲུག་པག་ཟེ། སྐྱོན་གྱི་རོ་སྒྲིགས་འབྲུག་ཕྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

སྐྱོན་འཕྲོད་པ། སྐྱོན་གྱི་པན་པ།

སྐྱོན་བྱ་མོ། [བྱད་ཆོས་བརྗོད་པའི་མིང་] བྱད་མེད་སྤྱི་ལ་བསྐྱབས་བརྗོད་ཀྱི་དོན་ཡོད་པའི་སྐྱོན་
ཆོག་ཅིག་ཡིན། སྐྱག་ཤར་ལྷ། ཞེས་པའི་ཆོག་ཕྱོགས་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན།

སྐྱོན་འྱིན་ཆེན་པ། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པས་སྐྱོན་བཞི་གང་རྒྱུད་ཡོངས་སྤྱོད་པ་ན། སྐྱོན་དེ་ཉིད་འྱིན་
ལེན་བྱས་ཏེ། སྤྱོད་པ་ལེན་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཆོན་ན་བྱག་གསུམ་བྱ། མདུན་དུ་ཅོག་བྱར་འདུག
གཉེས་ཀའི་ལག་པ་གཡོན་པར་བཞག་གཡས་པས་སྤྱིང་དུ་དགབ་ནས་སྐྱོན་འྱིན་ཆེན་པ་གྱི་ཆོ་
ག་ལ་ཐུགས་གཏད་པར་ཞུས་ཏེ། དངོས་གཞི་སྐྱོན་བཞིའི་འྱིན་ཆེན་པ་གྱི་ཆོ་ག་ལན་གསུམ་
བརྗོད་དེ་ཐབས་ལེགས་བྱ། རྗེས་སུ་ཐུག་བྱས་ཏེ། བཀའ་བློན་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། ཡུལ་གྱིས་ཆོས་
བཞིན་འདུལ་བ་བཞིན་མཛད་པ་ངོ་མཆར་ཆེ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཅས་སོ།།

སྐྱོན་ཁྲ། སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་མཆོན།

སྐྱོན་ཁྲ་ཁང་། སྐྱོན་ཁྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་གཙོ་འཁོར་ཡོངས་རྫོགས་ཆར་བའི་ཁྲོས་བསྐྱངས་
དཀྱིལ་འཁོར་བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་།

སྐྱོན་ཁྲ་མཆོད་བརྒྱད། སྐྱོན་ཁྲ་བདེ་གཤེགས་བརྒྱད་དེ་མཆོན་ལེགས། རིན་ཆེན་ཁྲ་བ། གསེར་
བཟང་འི་མེད། མཛོན་མཁུན་རྒྱལ་ཤོ། ལྷ་ངན་མེད་མཆོག་དཔལ། ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོ། སྐྱོན་
གྱི་ཁྲ་མ། ཤུག་ཐུབ་པ་བཅས་དེ་དག་སོ་སོའི་བཞུགས་སྐྱོངས་དང་སྐྱུ་མདོག་སོགས་ཞིབ་
པར་རིན་འབྱུང་བརྒྱ་ཅ་དང་སྐྱོན་མདོ་བརྒྱད་བརྒྱ་པ་ཡི་ནང་དུ་གསལ།

སྐྱོན་ཁྲ་དོན་འབྱུང་རྒྱ་མཆོ། སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར་ཕྱོད་ཐག་སྐྱོན་ཐང་དུ་སྐྱུ་འཁྱུངས། སྐྱུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་
རིག་གནས་སྤྱི་ལ་སློབ་གཉེར་མཛད་དེ་མཁས་པར་གྱུར། ལྷག་པར་དུ་གཙང་སྤྱོད་དོན་པ་ལྟ་
ཤིས་རྒྱལ་སོ་སློབ་དཔོན་དུ་བསྐྱེད་ནས་འབྲུང་ལ་མངའ་བརྟེས། མཐར་ཐུག་སློབ་དཔོན་
གྱི་ཐུག་ཅུལ་ལས་བཞུགས་ཏེ་སྐྱོན་ཐང་ཆེན་པོའི་ཡུགས་ཞེས་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་གསར་པ་ཞིག་

སྒོལ་བཏོད། ཁོང་གི་ཕྱག་སོར་ལས་ཐོན་པའི་བཅས་བྱ་ནི་བཟ་ཤེས་སྒྱུན་པོའི་ཆོག་ས་ཆེན་གྱི་
ལྷེབས་རིས་གས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དུས་ད་ལྟའང་མཇལ་རྒྱ་ཡོད།

སྒན་སྦྱོར། སྒན་གྱི་སྦྱོར་ལྷེབ་གྱི་བསྐྱས་ཆོག

སྒན་མད། སྒན་གྱི་དྲངས་མ་མར་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ་ཕྱས་སྦྱོབས་གསོ་བ་སོགས་ལ་མན་པའི་སྒན་སྦྱོར་ཞིག
སྒན་མིང་སྒྱ་སྦྱོར་ངེས་པ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ཟླ་བ་མངོན་པ་དགའ་བས་མཛད་པའི་ཟླ་ཟེར་གྱི་སྒན་མིང་
རྣམས་ལོགས་སུ་བཀོད་པའི་སྒན་གྱི་བསྐྱབ་བཙུག་ཤིག

སྒན་ཅི། སྒན།

སྒན་ཅི། སྒན་དབྱང་དང་ཅིས་རིག

སྒན་ཅིས་ཁང་། ཡུལ་གང་ཞིག སྒན་དང་ཅིས་སྒན་ཅིག་ཏུ་ལག་ལེན་བྱའི་ཡུལ། ལྷ་ས་སྒན་ཅིས་
ཁང་ནི་རབ་བྱུང་བཙུང་མ་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ ལོའི་ཟླ་༤པའི་ནང་གསར་དུ་བཙུགས་
ཤིང་། ཁང་བ་དབུས་མ་གཉིས་ཐོག་དང་། ཤག་ཁོར་ཐོག་གཅིག་ལ། མདུན་ངོས་སུ་སྤྱོ་སྒན་
འདེབས་འཇུགས་བྱེད་སའི་ལྷ་ས་རྩ་སོགས་ཡོད། དེ་གར་བོད་སྒན་དང་། སྐར་ཅིས། སྒན་སུམ།
སྒྱ་རིག་པ་སོགས་སློབ་གཉེར་བྱེད་ས་ཡིན་པ་དང་། ཐོག་མར་འཇུགས་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་སྤྱི་
ཟེར་བཙུགས་པའི་ཟླ་སྒན་དངོས་གཞི་བྱམས་པ་བྱབ་དབང་གིས་སྤྱི་བྱབ་དང་། མཁས་
དབང་མཐུན་རབ་ཐོར་བྱས་དོ་དམ་པའི་འགན་བཞེས་ཤིང་། ལོ་འཁོར་གཏོང་གོན་དངུལ་
འབབ་ཅེ་རྣམ་གན་དངུལ་བསྐྱེད་དོ་དམ་ནས་ཁྱུ་དགོས་པ་དང་། དབུས་གཙང་། ལྷོ་ཁ། དུགས་
གོང་བཙས་གྱི་གཞིས་དགོན་ཁག་ནས་སྒན་ཅིས་སློབ་གསར་ཤེས་རིག་ལྷན་པའི་བླ་གཞོན་
སྐོར་བསྐྱ་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པ་དང་། སློབ་མ་རྣམས་སྒན་ཅིས་དང་སྤྱི་གཤམ་སོགས་
ལ་སློབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་བྱུང་རྗེས་སློབ་ཐོན་ལག་འཁྱེར་སྒྲངས་ཏེ་རང་གནས་སུ་ལོག་སྒོལ་
ཡོད། སྒན་ཅིས་ཁང་དུ་སྒན་དང་། ཅིས། སྤྱི་གཤམ་སོགས་གྱི་དཔེ་ཆའི་བར་ཤིང་དང་། སྒན་
ཐང་སོགས་རིག་གནས་གྱི་སློབ་སྦྱོང་ལ་མཁོ་བའི་དཔེ་རིས་མང་པོ་ཡོད།

སྒན་ཅི། སྒན་ཆའི་ཡུལ་ཡང་འབྲི་སྒོལ་ཡོད། སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་རབས་གནས་ཡུལ་ནན་ཅིན་དང་
ཏང་ཀོ་ལུ་གཉིས་ལ་སྒན་ཅི་ཡུལ་ཟེར།

སྤོན་ཅེ་ལྷ་བཅུ་། སུང་ལྷོ་མའི་རྒྱལ་རབས་གནས་ཡུལ་ནན་ཅིན་དང་ཉང་ཤོ་ཁྱ་གཉིས་ལ་སྤོན་ཅེ་
ཟེར་ཞིང་རྒྱལ་རབས་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱུས་ཐོག་སྤོན་ཅེ་རྒྱལ་རབས་ཟེར་ཞིང་ས་གནས་དེ་
ནས་ཐོན་པའི་གོས་དང་སྤོན་ཅེ་ཟེར་བ་བོད་དུ་སྐད་གྲགས་ཆེ། རྒྱལ་རབས་དེ་ལ་རྒྱལ་པོ་སྤོན་
ཟེས་དགུ་བྱུང་བའི་དགུ་བ་ཀྱའོ་མའི་མང་པོ་དེ་གིས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥་་་ནས་༡༥༥༥་་་ལོ་འོ་འོ་གཉིས་
འི་དུས་ཀྱི་དབང་བཟུང་།དེ་སྐབས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཏུ་པི་ལི་མེ་ཆེན་ཉན་གྱིས་སྤོན་
པོ་བ་ཡན་ཆེང་སངས་ལྷོ་མའི་དམག་དབུང་བཏང་ནས་དབང་ལོག་ཏུ་བསྐྱུས། རྒྱལ་པོ་
གསོན་བཟུང་བས་ཉེ་ས་སྤྱད་གོན་པར་ཅིས་སྤྱད་དེ་རབ་བྱུང་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་དེ་ལ་སྤོན་ཅེ་ལྷ་
བཅུ་ན་ཟེར་ཞིང་། ཟེས་སུ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཀེ་ཀེན་ཉན་གྱིས་འོ་ལོག་པར་འགྱུར་
དོགས་ནས་དམར་གསོད་བཏང་བ་ཡིན།

སྤོན་རྒྱ། སྤོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་དཔེར་ན། ཉང་ཀྱན་དང་ཐར་མ་དང་འབྲི་མོག་དང་སྤོན་བྱ་མོ་སྤོན་བདུན་
སོགས་རྣམས་སོ།།

སྤོན་ཆ་བ་གསུམ། པོ་བ་འིས། པི་པི་ལིང་། སྤོན་སྤྱད་གསུམ།

སྤོན་ཆགས། སྤོན་ཅིང་ཞིབ་འཇུག་པ་འབྲེད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

སྤོན་ཆད། སྤོན་གྱི་སྤྱིར་ཆད་དམ་སྤོན་ཆད།

སྤོན་མཆོལ། ལྷོ་གྲག་སྤོན་ཐང་གི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་མཆོལ་ཞིག་གི་མིང་།

སྤོན་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ། དགེ་སྤོང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག

སྤོན་ཐས་ཞིབ་དབུང། སྤོན་ཐས་ལ་བཏྲག་དབུང་ཞིབ་འབྲེད་བྱ་བ།

སྤོན་རྩལ་མ་འཆོང་བ། སྤོན་རིགས་རྩལ་མ་གཞན་ལ་འབྲེམས་འཆོང་བྱེད་བ།

སྤོན་གཞུང་། སྤོན་དབུང་གི་ཐབས་སྤོན་པའི་རིག་གཞུང་སྤེ། དཔེར་ན་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་ལྟ་བུ་སོ།།

སྤོན་གཞོང་། སྤོན་འདུལ་སའི་རྩོད་གཞོང་བ་ལྟ་བུ།

སྤོན་བཞི། བཅས་ལྷན་དགེ་སྤོང་གིས་བསྐྱེད་དུ་བྱུང་བའི་བྱི་རོ་རིག་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་
པའི་ཁམས་ཀྱི་ཐས་ཉེ། དུས་བྱུང་གི་སྤོན་དང་། སྤོན་ཆོད་དུ་བྱུང་བའི་སྤོན་དང་། ཞག་བདུན་
པའི་སྤོན་དང་འཆོ་བཅངས་ཀྱི་སྤོན་བཅས་བཞི་སོ།།

སྐྱོན་ཟུག་པ། སྐྱོན་ནད་ལ་འཕྲོད་པ། ཐེངས་དང་པོ་བཏང་བའི་སྐྱོན་ཟུག་ནད་དུང་བསྐྱེད་ནས་གཏོང་དགོས།
སྐྱོན་ཐོང་། སྐྱོན་གྱི་རྒྱ་ཆའི་རིགས།

སྐྱོན་བཟང་རོ་ཁ། འབྲེལ་ལ་གཞོན་པ་ལྟར་སྤང་ཡང་། དུགས་སུ་པན་ཆེ་བའི་དཔེ། སྐྱོན་བཟང་རོ་ཁ་
ནད་ལ་པན།

སྐྱོན་བཟེ། བཅོན་དུག་དང་། ཐང་ཕྱོམ་ལྟ་བུ་དུག་ཡོད་པའི་སྐྱོན་གྱི་རྒྱས་པས་ཁ་ལྟེ་དང་རྒྱང་ལག་
སོགས་སྤྲིད་དེ་ཆང་གིས་སྒྲོམ་པ་ལྟར་གྲུང་བའི་དོན།

སྐྱོན་ཡིག སྐྱོན་དཔེ་སྟེ་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐྱོར་གྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། ལག་ལེན་རྣམས་སྟོན་པར་
བྱེད་པའི་ཡི་གེ།

སྐྱོན་ཡོན། ① སྐྱོན་གྱི་ཡོན་ཏན། ② སྐྱོན་གྱི་རིན།

སྐྱོན་རལ། སྟོ་ཞིག།

སྐྱོན་རམས་པ། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དོན་འཆད་ཚུད་ཚུལ་གསུམ་གང་ལ་འང་ཐོགས་པ་མེད་པའི་
སྐྱོན་པ་མཁས་པའི་ཆེ་མིང་།

སྐྱོན་རིད་གོན། བོད་ལྗོངས་རྣམ་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེ་ནི་རྩེ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་སྤྱི་
ལོ་༡༩༠༦ ལོར་བྲག་བཏབ་པར་གྲགས། དགོན་པ་འདི་ནི་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་དགོན་སྡེ་
གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། གདན་འདྲིན་རྒྱལ་ཆབ་སྤྱི་བའི་དབང་ལྷན་འཛིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ནས་
བཟུང་མཁན་རབས་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་བྱོན་པ་གྲྭ་ཆང་སྟོད་དང་། སྤྱིང་སྤྱིང་། སྤྱིང་སྤྱིང་། སྤྱིང་
ལུང་བཞིར་གྲེས་པ། དགོན་འདིར་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་བྲག་ལེན་བརྒྱད་པ་དང་།
རྟོན་གསུམ་བྱེན་ཅན་བཅས་བཞུགས་ཡོད་པའོ།

སྐྱོན་རི་བ་སྒོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། རྩེ་འདི་ནི་གཅོད་ཐོབ་རྒྱལ་སྐྱོན་རིར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགའི་
དཀྱིལ་ཅམ་དུ་འབྱུངས། སྤྱི་གཞོན་དུས་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཆོས་ཞུགས་མཛད། རིག་གནས་
སོགས་ལ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། བཀ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་གི་མཆོད་དཔོན་
མཁན་པོ་མཛད། དེ་རྩེས་བཀ་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ལྷན་དགྲུང་ལོ་བཞི་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་
པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་སྐབས་དབྱིངས་ཇ་སྐག་གི་བྲག་ལས་ཐུགས་འགན་བཞེས། དེ་

རྩམ་པས་ཤིང་ཆོས་སྒྲེའི་བྱམས་ཁང་སྤེང་ཤོད་དང་། སྒྲ་བྲང་། ཆོས་པ། བླ་ཤག་སོགས་ཉམས་
 གསོ་གསར་སྐྱབ་དང་། རྒྱལ་པའི་བཀའ་འཕྱུར་ཤིན་པོ་ཆེ་སོགས་གསར་བཞིངས་མཛད། རྩེ་
 མཆོག་གིས་སྐུ་བས་དབྱིངས་ལོ་བརྒྱད་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་
 སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ ལོར་དགོངས་ཁུ་མཛད་དེ་བྱུང་བཞུགས་སུ་ཕེབས། བཀའ་ཚོམ་ལ་མཆོན་
 བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྟག་ཏུ་དབྱེ་རྟོགས་བརྟུན་ད་བྱུངས་ཅན་འཕང་
 འཕྲོའི་རྒྱ་དབྱངས་འཕགས་མཆོག་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་སྐུལ་པ་ཆོས་རྒྱལ་འི་མེད་ཀྱན་ལྷན་
 ལེགས་པའི་སློབ་ཁྲིམ་ཀྱི་རྟོགས་བརྟུན་ད་བསྐྱུགས་འོས་བསྐྱུགས་པ་སྤྲེལ་རབས་སོ་བཞིའི་བསྐྱུས་
 འོན་བཅུད་ལྷན་རོ་བརྒྱའི་སྡེ་མཆོན་བཅུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོར་བརྟུན་པའི་སློབ་ཁྲིམ་གསོལ་
 འདེབས་ཉམས་སྤྱོང་ཞུན་པོའི་འཕེལ་གཏམ་སོགས་པོར་རྒྱང་གཅིག་བཞུགས། འདས་ལོ་དང་
 མཛད་རྣམ་ཞིབ་པ་མ་གསལ།

ཕྱི་རོལ་གྱི་སྐད་ཀྱི་མཛུགས་པ་བྲིས་པ་དང་། སྐད་ཀྱི་མཛུགས་པ་བྲིས་པ་དང་།
སྐད་ཀྱི་མཛུགས་པ་བྲིས་པ་དང་།

སྒྲུབ་རིགས། སྒྲུབ་བྱེ་རིགས་སྟེ།

སྒྲིབ་རིགས་རྒྱན་མ་བཞེས་པའི་ནག་ཉེས། སྒྲིབ་རིགས་རྒྱན་མ་གང་ལྟར་ཏུ་གསར་པའོ་བྲས་པའི་
ནག་ཉེས།

སྒྲུབ་རིམ། སྒྲུབ་གྱི་སྤེམ་ལ་བརྒྱན་པའ་ནས་མགོ་བརྒྱས་ཏེ་གོང་བྱུང་རིམ་བཞི་རིམ་བྱ།

སྒྲོན་རོ། ① ལ་བ་བཏོན་པའི་སྒྲོན་སྟེགས། ② སྒྲོན་གྱི་ཕོ་པའི་རོ། སྒྲོན་རོ་བརྒྱ་རུང་ནད་པ་པན། སྟིང་
གཏམ་རྩལ་རུང་མི་ལ་པན།

སྒྲིབ་ལུགས་རིམ་ལྷན་རྒྱུ་ལོ་མཉམ་པ་སྒྲིབ་ལུགས་མང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྒྲིབ་ཆ་
 འོ་ན་གྲུབ་སྐྱེ་འབྱུངས། ལོ་དེར་ཡུལ་དེའི་མཆའ་ཁ་ཡང་ཁྱེ་བར་བཤམ། སྐྱབ་སྒྲིབ་བ་དང་ཁྱིམ་
 ཐབ་ཀྱང་བཞེས། ཉམ་ཞིག་ཅན་རང་གི་ཆུང་མ་དང་མ་མཐུན་བར་ཡུལ་འབྱུང་ནས་བཅུད་
 བས། ཡང་འཕྲོག་སྟག་ཡུང་དུ་སྒྲེབས་བ་དང་ཡིར་སྒྲོད་དང་ཁྱིམ་དཔེ་ཞིག་ཆེད་བས་རིམ་འཕྲི་
 རྒྱ་ལ་སྒྲོ་ལོགས། གཙང་དུ་ཁྱིམ་བ་དང་གཙང་གི་ལྷ་བཟོ་བ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དྲེ་བ་བཟ་གིས་

རྒྱལ་པོ་དང་འཕྲད་པས་དེའི་མདུན་ནས་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་དང་། འབག་བཟོའི་ལག་ཅུལ་སྤྱངས་
 པས་ཡུན་རིང་མ་འགོར་བར་མཁས་པར་གྱུར། མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་བསྟན་ནས་སྤྱོད་གསུང་
 ཐུགས་ཀྱི་ཉིན་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ཚད་དང་ཐིག་ཅེ་ལ་ཚུགས་ཆེན་བརྒྱད་གཏན་ལ་པལ། དེ་རེ་
 ལའང་ཤ་ཚུགས་རེ་དང་། ལ་བཟའ་རྒྱུན་སྤྱོད་རེ་བཅས་ཐིག་ཚད་བཅུ་དྲུག་བཤད་པའི་[ཐིག་
 ཡིག་ཆ་ཚད་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་]ཞེས་པ་དེ་བཅས་ས། སྤར་གྱི་གྲིས་རྒྱུན་རྩིང་པ་གཞིར་བཞག་
 བེ་ཐོག་དུ་རང་གི་རིག་ཅུལ་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱོད་ཅུལ་གྱི་ཉམས་སྤྱོད་ཆོགས་གསར་སྟོན་བྱས་པའི་
 ལུགས་ལ་སྟོན་ལུགས་རི་མོ་ཞེས་ཟེར། ལུགས་འདིའི་ཐུན་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི། དག་
 པོའི་རིགས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོས་ལྡན་པ། ཞི་བའི་རིགས་རྒྱལ་སྤྱོད་ཆོས་འཆོས་ཞིང་མཛེས་པ། ཤ་
 རིས་སྤུལ་དྲངས་པ། གོས་རིས་བཀྲག་མནན་ལྡན་པ། ཆོན་མདངས་དྲངས་ལ་ཆ་ཚད་འཆོས་
 པ་སོགས་ཡིན། ལུགས་དེ་སྤུལ་བརྒྱད་དང་སྟོབ་བརྒྱད་གཉིས་སུ་བརྒྱད་དེ་ད་བར་མ་ཉམས་
 བོང་འབེལ་འཕྲོ་བཞིན་པའོ། ཁོང་གི་བྱུག་གིས་ད་ལྟ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། [བཟ་ཤིས་
 ལྷན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་]ལས། རྗེ་དགེ་འདུན་བྱུང་པ་ལ་མནལ་ལམ་དུ་རྗེ་བཙུན་སྟོལ་མས་སང་ཉིན་
 འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤུལ་པ་ཡོང་བ་ཡོད་ཅེས་ལུང་བསྟན་པར་བྱི་ཉིན་སྟོན་ཆོད་ན་བྱུང་པ་དང་
 འཕྲད་པས་དེ་ཉིད་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤུལ་པར་ངོས་འཛིན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་
 ལོ་1447ལོར་ཁོང་གིས་གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་གདན་ས་གསར་བཞེངས་སྐབས་སུ།
 གཙུག་ལག་ཁང་གི་བྱང་གི་ལྗེ་བས་ཆེན་གཉིས་ལ་རྒྱལ་བ་དྲེ་རྗེ་འཆང་ཐུགས་ཀར་ཆོས་འཆད་
 དུ་མཛད་པ་ལ་བྱུང་ཆེན་བརྒྱད་ཚུས་སྟོར་བ། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་བཞུག་བཅུ་དྲུག་གིས་
 སྟོར་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཡལ་སྤྱུལ། ལུབ་ངོས་སུ་ཐུབ་པའི་མཛད་བཅུ། བྱང་ངོས་སུ་གཡུ་ལོ་
 བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་དང་འདོད་ལྡན་སྤྱོད་ཆོགས། གཞུང་སྟོའི་ཐད་ཀྱི་ཀ་བ་གཉིས་ལ་ཁོ་བོ་མི་
 གཡོ་བ་དང་། རྩ་མཁུན་གྱི་རི་མོ་རྒྱལ་སྤྱོད་ཐང་པས་བྲིས། ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བཟ་
 ཤིས་ལྷན་པོའི་ལྗེ་བས་བྲིས་ཐང་སྤུལ་སྤྱོད་ཐང་པ་གདན་དྲངས་ཀྱང་ཐང་སྟོང་
 རྒྱལ་པོས་མདོ་ཁམས་སུ་གདན་དྲངས་སྐབས་བཀོད་པ་རྗེ་བཞིན་མ་འབྲུག། ཅེས་གསལ།
 དུས་དེར་པལ་ཆེར་སྤེད་གེར་ལེབས་ནས་ལོགས་རིས་གནང་གི་ཡོད་པར་ངེས་ཏེ། ད་ལྟ་སྤེ་

དགེ་རྒྱུད་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ཐང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་ཞེས་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱུད་དེའི་ནང་གི་ལོགས་གྲིས་
 རྣམས་སྤོང་སྤོང་འབྲུག་མཆོག་གི་ཕྱག་གྲིས་དངོས་ཡིན་ཞེས་མཁམས་དབང་ཐང་རྒྱུ་ཆེ་དབང་
 གི་ཞལ་དངོས་ལས་ཐོས། ཡང་མཁའ་བཟུང་ཆེན་མོ་ཞེས་གོང་དཀར་སྐང་སྟོང་དུ་འབྱུངས་པ་
 དེས་ཀྱང་སྤྲ་མ་དང་ལུགས་རྩུང་ཟད་མི་མ་ཐུན་པར་བཟོ་རྒྱུ་མཛད་དེ་སྤོང་མཁའ་གཉིས་ཞེས་
 གངས་ཅན་དུ་ཉི་ཁྲ་ལྷར་གྲགས་པའི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་སྟོལ་སོ་སོར་བྱེས། དུས་དེ་སྐོར་ཞིག་
 ལ་ཡང་སྟོང་དུ་སྤྲལ་སྤྱི་བྱེ་ཞེས་པ་འབྱུངས། རྒྱུད་དུས་ནས་རི་མོ་ལ་དགའ་ཞེན་གྱིས་བཙོན་
 པ་ཆེན་པོས་སྦྱང་བ་གནང་། རི་མོ་འབྲི་ཡུལ་གྱི་སྦྱང་གིང་དང་འོག་དཔེ་རྣམས་ལུས་དང་
 འབྲལ་མེད་དུ་བཅངས་ནས་གྲིས་རྒྱུན་གང་ལེགས་ཀྱི་སྟིང་བཅུད་སྦྱང་ལེན་བྱེད་གང་སྦྱབ་དང་།
 རྩོགས་གང་དུ་རི་མོའི་གྲིས་དཔེ་ལེགས་སོ་ཞིག་ཡོད་པར་ཐོས་ཆེ་དེར་ཕེབས་ནས་བཅུད་ཞིབ་
 བྱེད་ཅིང་དེ་དག་གི་ལེགས་ཆ་གང་ཡོད་ཞིབ་འཇུག་དང་སྦྱང་ལེན་བྱེད་པའི་ལྷ་བཟོ་བ་ཞིག་ཏུ་
 གྱུར། གནས་ངེས་མེད་དུ་འགྲིམ་ནས་འཆོ་བ་སྟོང་གིན་ཡོད་སྐབས་སྤྲལ་སྤྱི་འདི་ནི་གནས་ལ་
 ངེས་པ་མེད་པ་བྱེ་ཞིག་དང་མཚུངས་པ་འདུག་ཅེས་གྲགས་པས་མཆོན་ལ་ཡང་སྤྲལ་སྤྱི་བྱེ་
 ཞེས་ཐོགས། དེའི་ཕྱག་རྩལ་ལས་ཐོན་པའི་བཟོ་རྒྱུ་སྤོང་མཁའ་གཉིས་དང་རྩུང་མི་མ་ཐུན་ལ།
 ཆོན་མདངས་ནི་གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་བྱུང་བ་བཅས་དུས་དེར་རི་མོ་འབྲི་སྟོལ་
 ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཙམ་བྱུང་།

སྤོང་གསར་ལུགས་ནི། དེ་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་གཙང་བ་ཆོས་དབྱིངས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པས་སྟོལ་བཏོད།
 འབྲི་སྟོལ་འདི་ནི་ཅ་བ་སྤོང་ལུགས་རང་རྒྱུད་ཡིན་ཀྱང་སྤོང་མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི། ཞེ་སྤྱི་རྣམས་
 ལ་སྤྱི་འཕང་མཐོ་ལ་སྤྲ་བ། ཁྱོ་སྤྱི་རྣམས་ལ་གཏུམ་ཞིང་རམ་བ། ལ་ཆོ་ལ་བྱེ་ནང་གི་ཁྱད་པར་
 བྱེད་པ། ལོ་མ་དང་རྒྱན་ངེས་རྣམས་ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བ་ཞིག་ཡིན། ལུགས་འདིའི་རི་མོའི་མཆོན་
 གཞི་ནི་སྟོན་མདོ་ཁམས་སྟེ་དགེ་ཀའི་ཀློག་ཏུ་གྱུ་རུ་མཆོན་བརྒྱུད་ཀྱི་གིང་པར་ཡོད་པ་དེ་དག་
 སྤོང་གསར་རི་མོ་ཡིན་པ་དང་། དུས་རབས་འདིའི་འགོ་ཙམ་དུ་བྱུང་བའི་ལྷ་བཟོ་མཁམས་པའི་
 མཆོན་སྤོང་ཐོབ་པའི་ཀའི་གསུག་གྱི་བྱ་བ་ཕྱར་བྱུར། འདིར་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་སོགས་ཀྱིས་
 གྲིས་པའི་རི་མོ་རྣམས་དང་། དེར་དུས་གཙང་རྩོགས་ཀྱི་གྲིས་པའི་ཐང་ག་མང་ཆེ་བ་སྤོང་གསར་

གྱི་རི་མོ་ཡིན་འདུག།

སྤྱན་ལུང་རི་ཁོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱན་ཅན་དུ་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་ལྷན་གྱིས་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྤྱན་ལེན་པ། ① སྤྱན་ལུས་ལ་འཕྲོད་པ། ② སྤྱན་པ་ལས་སྤྱན་ལེན་པ།

སྤྱན་ལོག་པ། སྤྱན་ལོར་པ།

སྤྱན་ཤར། དམན་ཤར་དང་འདྲ།

སྤྱན་ཤིང། སྤྱན་གྱི་ཤིང།

སྤྱན་ཤེལ། རྩོ་ཞིག།

སྤྱན་གཤོངས། སྤྱན་སྤྱོད་གས་སྤྱི་བའི་ཡུལ་ལྡོངས།

སྤྱན་སག རུས་པར་རྩལ་དར་རྒྱབ་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག།

སྤྱན་སུན། སྤྱན་ལ་ཡི་ག་ལོག་སྟེ་འཐུང་འདོད་མེད་པ་སུན་སྤྱང་སྤྱི་བའི་དོན།

སྤྱན་སེམས། བན་སེམས། མི་དམངས་ལ་སྤྱན་སེམས་ཁོ་ནས་ལས་དོན་ཉུང་བཅོན་བྱེད་པ། ཉན་
གཞི་འཆོ་ཐབས་ལ་སྤྱན་སེམས་གྱིས་སྤྱན་བཅོས་ཐབས་ཞིབ་ཆགས་བྱེད་པ།

སྤྱན་གསར། བོད་གྱི་ལྷ་བཟོ་རི་མོའི་ལུགས་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་པ་སྤྱན་ལུགས་རི་མོ་ལ་ལྟོས།

སྤྱན་བསང། སྤྱན་སྤྱོད་གས་སྤྱི་བའི་བདུག་པ།

སྤྱན་ལྷ་ལང། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་
སྤྱན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྤྱན་ལྟ། སྤྱན་ལ་བསྟེས་པའི་སྤྱོད།

སྤྱར། ཤ་སོགས་ལ་འདེབས་གཏོགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་བྱེད་ངམ་རྩེན་པར་ཐོན་པ་དཔེར་ན། སྤར་
ཅང་པ། སྤར་ཅང་ཅང་སོགས་དང་དཔུལ་སྤར་ཞེས་ལག་སྤྲོད་གྱི་དཔུལ་རྒྱུད་སྟེ། དཔུལ་གྱི་
ལག་འཛིན་ནམ་དངོས་པོ་རིན་དུ་འབེབས་དགོས་རིགས་སོགས་མ་ཡིན་པ།

སྤར་རྒྱུད། གསེར་དཔུལ་རྒྱུད་པ་ལྟ་བུའི་ཚོར་གཅེས་པ། དཔུལ་སྤར་རྒྱུད། འབྲུག་ས་སྤར་རྒྱུད།

སྒྲིབ་ཁམས། རྫོང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་ན་ཡོད། དེའི་ཤར་རོམ་འགྲེ་རྒྱུའི་ཕ་རོམ་
 བེ་སེ་ཁོ་བོ་ཞིང་ཆེན་ཡིན། རྫོང་དེའི་ཁུབ་རྒྱུད་ཏུ་རྒྱ་རྒྱ་འབབ་ཅིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཡུན་ནམ་ཞིང་ཆེན་
 དང་འགྲེལ་ནས་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱེད་དེ་སྤྲར་ཚོག་ཏུ་ཡོད།

སྒྲུབ་ཁམས་སྒྲུབ། ཆབ་མདོ་ལྷ་ཆུ་དང་། རྩི་ཆུ་གཉིས་དབང་དུ་ཆགས་པའི་སྒྲུབ། དེར་སྒྲུབས་
ཆབ་མདོ་དང་། རྩག་གཡལ། སྒྲུབ་ཁམས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཁུང་གི་སྤྱི་མིང་།

[illegible]

སྒྲིབ་ཁྲལ་ཐོང་གསུམ་ལ། སྒྲུབ་པོ་དེ་ལྷི་ཁྱིམ་ས་ཤོལ་དུ་ཁྱི་པ་ལ་དང་པོ་ཉེས་ཆད་དུ་ཁྱི་སྟོང་ཞེས་བརྟེན་
དགོས་པ་དེ་སྟོང་ལེན་སྒྲུབ་པ་གཤེད་མོག་གས་དངོས་པོ་ཅ་ཆེན་རིགས་ལ་སྒྲུབ་དང་། རྒྱལ་ཁོར་
མོག་ས་དངོས་པོ་གོ་ཆོད་རིགས་ལ་ཁྲལ་དང་། དངོས་རིགས་ལ་ཁོ་མེད་སྐྱུས་ཞན་རིགས་ལ་
ཐོང་ཞེས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྒྲུབ་ཡོད་པ་དེ་ལོ།

མྱོད་ཀྱི་ བོད་རང་སྐྱོར་གྲོལ་བློན་པོ་འཛོལ་ཁོང་གི་བྱུང་ཆུང་ནས་ཕབ་ཅིང། དེས་གྲིས་དེ་ཆུ།
ཆེ་ཆུ་སོགས་དང་འདྲིས་རྒྱུས་པོ་འཛོལ་ཁོང་གི་བྱུང་ཆུ་མཚན་སྤྱི་ཆུའི་ནང་དུ་ཕབ།

སྒྲུབ་ཐང་མ་ལག་སློག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སློབ་ཐ་སྙད་ཅིག་
 མེད། དཔྱིན་སྐད་དུ་truth maintenance system ཟེད།

ལྷན་པདེགས་ཆད། ལྷན་རས་ཏེ་ཤོག་ཤོགས་ཀྱི་འཇུག་དང་། ལྷན་དང་། ལྷེ་པད་ཤོགས་ལྷག་མོད་
ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་མྱེད་ལྱིབ་ལྷན་པའི་ནང་དངོས་ལྷན་ལོག་ལྷན་པ་གང་ཡིན་ཀྱི་མྱེད་ཆད།

སྒྲུབ་པོ། ① གཙོང་མ་དང་ཕྱོག་མེད་སྤུས་དག གཤེར་སྒྲུབ་པོ། དུམ་སྒྲུབ་པོ། རྟུ་སྒྲུབ་པོ། ཁེ་
བཟང་སྒྲུབ་པོ། ② བཀ་ཐོག་ཤ་ཆེན་པོ། ད་ཡེས་ཁྱེད་ཀྱིས་ལས་རོགས་པ་ཉར་བ་དེ་སྒྲུབ་པོ་ལྟར།

སྐྱར་སྐྱར་ཕྱི་གཤིག་ [ཡུལ་] ཟོག་རོ་མེན་པའི་གཅེས་ལོར་སྐྱར་ཤུང་། གཞུང་གི་ཕྱུ་མཛོད་ནང་དུ་
ཕྱུ་རྟེན་གསུམ་མེད་སྐྱར་སྐྱར་ཕྱི་གཤིག་གིས་ཡོངས་སུ་ཁེངས་ཡོད་པ།

སྒྲུང་ཆོད་། བཀ་གྲུ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག

སྤྲ་ཚང་བཀའ་བརྒྱུད། བཀའ་བརྒྱུད་ཚུང་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ནི་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སློབ་མ་ཆོས་
 རྗེ་སྤྲ་བ་གྲུབ་ཐོབ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ལས་བརྒྱུད་པ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་འདི་ལ་སྤྲ་བ་
 བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་པར། ཕག་མོ་གྲུ་པའི་སློབ་མ་ནམས་ལས་ཁྲ་མ་འདི་ཉིད་འཁྲུངས་ཡུལ་སྤྲ་
 ཁམས་སྤྲ་ནས་ཡིན་པས་ཁྲ་མའི་མིང་ལ་ཆོས་རྗེ་སྤྲ་བ་ཞེས་གྲགས། ཆོས་རྗེ་སྤྲ་བ་ས་
 དགྲུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་རང་ཡུལ་སྤྲ་ཁམས་སྤྲ་དུ་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གྱི་ཤོ་དགོན་
 གྲུག་བཏབ་ནས་གདན་ས་བསྐྱུངས་ནས་བཞུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་སྤྲ་ཚང་བཀའ་བརྒྱུད་
 ཅེས་གྲགས། དགོན་གནས་དེ་དང་དུས་ཤོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གྲག་གཡལ་རྩོད་ཁོངས་ཡོད།

སྤྲ་ཚང་ཆོས་རྗེ། མཚན་གཞན་ཆོས་རྗེ་སྤྲ་བ་གྲུབ་ཐོབ་ནི། «ཅོང་མདོའི་གདན་རབས་ཀྱན་
 བཏུས་»ལས། ཆོས་རྗེ་སྤྲ་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྲ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་སློབ་འབྲེད་པའི་
 སློང་། དེ་ལྟར་ཕག་མོ་གྲུ་པའི་ཉེ་སྤྲས་བཞི་ཡི་ཡལ་གྲུ་ཆོས་རྗེ་སྤྲ་བ་ནི། སྤྲ་ཁམས་སྤྲ་གི་
 ཆ་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ་འདི་ཆུང་རྩ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་སུ། ཡལ་ལྷན་འདུ་སྤྱུ་ཡི་གཙུག་ཅེས་
 གྲུ་བ་དང་། ཡུམ་ཨ་མོ་བདེ་དགའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་མོ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༡༣༥ཀྱི་ལོར་སྤྱུ་འཁྲུངས། ཁྲ་མ་ཀྱན་དགའ་དཔལ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཙུ་
 ལོན་པའི་དུས་སུ་སྤྲས་ཁྲ་མ་སློམ་རྒྱ་བ་དང་ཁྲ་མ་བྱུར་སློམ། ཁྲ་མ་ཨ་མིང་། ཁྲ་མ་དཔལ་ལྷན་
 སོགས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། བདེ་མཆོག་དང་རིལ་བུ་པའི་དབང་ནམས་ཞུས། བྱུང་པོ་ལྷའི་
 མདོ་སོགས་ཆོས་རྩལ་དུ་མ་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ། སློམ་རྒྱ་བ་སྟོད་བཙན་ཤེས་
 རབ་རྒྱལ་མཚན་སློབ་དཔོན་དང་། དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་གྲགས་ཀྱིས་མཁན་པོ་མཛད་དེ་རབ་
 ཏུ་བྱུང་བའི་རྩོམ་པ་མཐོས། མཚན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་སུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་དེ་ཉིད་ལ་དགེ་
 བཤེས་དར་མ་འབྲུམ་དང་བསྐྱེད་སྤྲས་དབུས་སུ་བཞུད། གཙང་ནག་པའི་བྱུང་དུ་བཅད། བྲ་
 མ་རིག་ཆོགས་དང་ཆད་མ་རྣམ་དེས་སོགས་གསལ། དགེ་བཤེས་བྲུ་བ་ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།
 གཙང་ནག་པ་གསང་སྟོན། བྲུ་ལ་བ་འཛིན་པས། མཁན་པོ་བགྱིས་ཏེ་བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་རྩོམ་
 པ་མཐོས། མཁན་པོ་ལས་འལ་བའི་ལག་ལེན་དང་འལ་བ་སྤྲ་ཆོག་སོགས་ཞུས། གསང་བུ་
 སྟེ་ཕུ་ཐང་དུ་བྱོན། བྲུ་བ་དང་། གཙང་ནག་པ་ལས་གྲུབ་མཐའ་དང་བུམས་ཆེས་སྟེ་སྟེ། སྤྱོད་

འབྲུག་དབུ་ཆད་སོགས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོང་ནམས་ལྷག་མེད་དུ་གསལ། རྒྱལ་བའོ་སྟོན་
དང་ཁྲ་མ་ལོ་རོ་བ། རྟོག་གཞུང་བ་ལས། གཏུམ་པོ་ཁྲུང་ཤམ། བརྟག་གཉིས། རྟོ་རྟོ་གྲུར་སྤ་
རྩུ་ཀྱ། སྒྱུ་མ་ཆེན་མོ་སོགས་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་མཛད།
ཁྲ་མ་གཞུང་པའི་ཞལ་ལས། དབྱེས་རྟོག་ བདེ་མཆོག་མ་རྩ་ལྷ་ལྷ། གསང་བ་འདུས་པ། ལྷ་རོ་
ཆོས་དུག་རས་ཆུང་སྟན་བརྒྱད་སོགས་གདམས་ངག་ལྷག་མེད་དུ་གསལ། མེད་གོ་བ་དང་
འགྲོགས་ནས་པག་གྲུར་བཞུག། ཆོས་རྗེ་པག་གྲུ་ལས་ཉམས་སྟོན་གྱི་ལྷ་ཁྱིད་ལྷགས། སྟོན་
རྟོགས་ནམ་མཁའི་སྒྲོང་དང་མཉམ་པར་འབྲུངས། རྗེ་པག་གྲུའི་ཉེ་སྤྱུ་བཞི་ཡི་གས་སུ་
བཞུགས། ཆོས་རྗེ་སྤྱིར་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་ཤིང་མོ་བྱའི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༥མདོ་ཁམས་
སུ་བྱོན། ཁྲ་ཆབ་སྟོན་མོ་དང་ཆེས་མི་རིང་བའི་ས་ཡི་ཆ། སྤྱིར་ཁམས་དུ་ཤོད་རི་དགོན་ལ་
བཞུགས། ཆོས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་དགྲུང་ལོ་སྤྱུ་ཙུ་ཙག་སྤྱུ་ལོན་པའི་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༥གི་
ལོར་གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གྱི་ཤོ་དགོན་ཕུག་བཟུབ། རྟོ་བོ་མཐོང་གྲོལ་རིན་ཆེན་དང་།
བྱམས་པ་མི་ཡུལ་འཕྱོན་གཏང་། སྤྱི་བསྐྱར་མར་བ། དགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ། བདེ་གཤེགས་པག་
གྲུ་བཅས་སྤྱང་བརྟེན་གསེར་དབུལ་ལས་གྲུབ་པ་དུ་མ་བཞེངས། དགོ་འདུན་བརྒྱད་བརྒྱ་ལྷག་
ཅམ་འདུས། དབུ་མ་རིག་ཆོགས་ལ། པར་ཕྱིན་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལ། འདུལ་བ་མདོ་ཆ། མེ་རྟོག་
འཕྲེང་བརྒྱད། ཆད་མ་རྣམ་དེས། སྟེ་སྤྱུས། ཆོས་གྲགས་ཀྱི་རྣམ་འགྲེལ། མཛོན་བ་བཅས་བཤུང་
ཁྱིད་མཛད། བ་རྒྱད་གསང་འདུས། བ་རྒྱད་མ་རྩ་ལྷ་ལྷ། སྟོང་པོ་དབྱེས་རྟོག་ ཡང་སྟོང་འཁོར་
ལོ་བདེ་མཆོག་དང་བཅས་པ། དབང་སྤྱིར་བྱིན་རྒྱལ་དག་སྟོང་པོ་ཉམས་ཁྱིད་མཛད། ཡི་དམ་
ཞལ་གཟིགས། མཁའ་འགྲོས་ལུང་བསྟན། ཆོས་སྒྲོང་བཅད་དུ་བསྟོས་པ་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་
ཁྲབ་པའི་འཕྱིན་ལས་དང་། མཛད་པའི་རྣམ་པ་ཐར་པ་ལ་པལ་བས་བཛོད་དུ་གལ་ལང་། ཐུན་
མོང་སྤྱང་རོ་ལ་དམ་པ་འདི། དེས་རྟོན་ཕུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ། ཆོས་རྗེ་སྤྱིར་
བཞེས་མཆོན་སྟན་ཁམས་དབུས་ན་ཡོངས་གྲགས། སྟོབ་མ་ཡང་འགྲོ་མགོན་རིན་ཆེན། ཡང་
དགོན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། དགོ་བཤེས་ཆོས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དགོ་བཤེས་མེད་གོ་འོད་ཟེར། ག་
ཡག་ཆོས་འཕེལ་སོགས་མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། རྟོགས་པའི་གདེང་ཐོབ་པ་དུ་མ་བྱོན། སྤྱིར་

བ་བཀའ་བརྒྱུད་ཅེས་བསྟན་པའི་སྐོལ་འབྲེད་ཆེན་པོ་ཆོས་རྗེ་སྤར་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་རབ་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་མཛད་པ་དེ་ཙམ་རྗེས་ཏེ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཚུ་མོ་པག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༠༣ལོ་ལོར་ཐུས་ཚོར་ལུས་པ་མེད་པ་མཛོད་སྤྱིན་མཛད། ཆོས་རྗེས། གདོད་ནས་དག་པའི་
 སེམས་ཉིད་འདི། །ནམ་མཁས་ནམ་མཁའ་མཐོང་བ་ལྟར། །སྤྱེ་འགག་མེད་པའི་དོན་རྟོགས་
 བློ་སྤྱོད་པའི་སངས་རྒྱུ་མོག། །ཤི་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་མེད། ཅེས་སོགས་སྤྱེ་
 དགོན་བྱ་སྤོབ་ནམས་ལ་སྤྱེའི་སྤྱེ་བ་གང་དུ་འབྱོན། འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རྗེ་ལྟར་བསྐྱུང་
 བའི་ཚུལ་གྱི་ལུང་བསྟན་མང་དུ་མཛད་དེ། སྟོན་རྒྱ་འབྲིང་པོའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཀྱི་ཉིན་མོར་མཛོན་
 དགའི་ཞིང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས། དེ་ཆེ་མཁའ་འགྲོ་མ་སོགས་མཛོད་པའི་ལྷ་མོ་དཔག་ཏུ་མེད་
 པས། རོལ་སེལ་སྤྱེ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟུ་བ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། ཞེས་གསལ་བར་ལྟར་དོ།
 དེའི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་སྤོབ་མ་གོང་གསལ་ལྟར་འགྲོ་མགོན་རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 ལས་མཆད་པའི་ཚོས་མདོའི་ཁྲི་རབས་བཙོ་ལྷ་དང་། འོ་འདམ་སྤེང་བཟ་ཤིས་དགོན་གྱི་གདན་
 རབས་རིམ་བྱོན་རྣམས་ཀྱིས་བྱུ་བ་མཐའ་འདིའི་གདམས་དག་གི་རྒྱན་མ་ཆད་པ་སྤེལ་ནས་
 བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛད། ཆོས་བརྒྱུད་འདི་ཉིད་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན་པའི་སྐོར་ལ།
 །དཔལ་ལྷན་སྤར་བ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྤྱུ་ཁར་རྒྱེད་བུ་ལས། དག་ལེགས་འཕེལ་
 ཤིང་འགྲོ་བའི་དུས། འོ་དགོན་གདན་ས་ནམ་མཁའ་མེད་གེ་ཞེས་པས་བསྐྱུངས། སྤྱིས་སྤྱེ་རིམ་
 ཀྱིས་བྲི་ནས་ཉག་རས་སེ་བོས་འོ་དགོན་གོང་སྤོང་ཏུ་འགྲོ་གསུང་ལྟར་བྱུང་ནས། སྟོན་དགོན་
 པ་ཆགས་ནས་ཡུལ་ཁམས་དག་ཞིང་བཟ་ཤིས་པ་བྱུང་བས། འདམ་སྤེང་བཟ་ཤིས་འོ་དགོན་
 ཞེས་དང་དགེ་ཆང་ཞེས་གྲགས། འདམ་སྤེང་ནས་ཡུལ་དེར་ནད་སྤྱག་དཔེ་འཁྲུགས་མང་པོ་
 བྱུང་བས་དཔེ་ཡུལ་ཞེས་གྲགས་པ་བྱུང་། གོང་ས་ལྷ་པ་དག་དབང་སྟོབ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་གངས་
 ཅན་གྱི་མངའ་བདག་མཛད་སྐབས། བྲག་ཡལ་སྤྱེ་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དག་
 དབང་བསོད་ནམས་སྤྱན་བྱུ་བ་ལ་སྤྱོད་ཆོང་ཉག་འདི་སྤྱེ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཆོས་གཞི་དུ་སྤྱུལ།
 ཡུལ་འཁྲུགས་དགེ་འདུན་སྤྱེ་འཁྲུགས་རྣམས་རྒྱུ་ནས། དཔེན་རྒྱུས་དང་བྲམས་བདུན་ཆོས་སྤྱེ་
 བཏབ་སྐབས། འདམ་སྤེང་གི་རྟོན་གསུམ་ཆོས་རྗེ་པག་བྱའི་སྤྱུ་དང་། ཆོགས་ཐངས་རིལ་བུ་མ་

སོགས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྣམས་མ་བྱ་དགོན་གཉིས་སུ་གདན་དྲངས་ནས་དགོན་ཤུལ་མིང་
མེད་གྲུང་ཏོ། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
སྤར་ཆང་ཤེས་རབ་སངས་ལྟེ་སྤར་ཆང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོལ་གཏོད་པོ་ཡིན། ཕྱིས་སུ་ཐུགས་དེ་
ཁམས་དབལ་ཡུལ་གྱི་རྟིང་མ་བ་དང་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ནས་དེའི་རྩ་མ་རྣམས་ལ་དབལ་ཡུལ་ཀམ་
ཡང་སྤྱད་ཟེད།
སྤར་ཆོང་ཁ་གསུམ། གསེར་དབུལ་སོགས་དངོས་རིགས་སྤུས་གཙང་རྣམས་ལ་སྤར་དང་། ཁྲོམ་ཐང་
དུ་བབས་ནས་རིན་པོང་བཅི་རྒྱ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཆོང་། ཅ་བ་ཆེ་ཞིང་རིན་ཐང་བལ་བའི་
གཅེས་ལོར་རྣམས་ལ་ཁ་ཟེད།
སྤར་ཡིག་ ཐོན་མེད་གོང་ལ་བོད་ཡིག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་གཡུང་བྱང་བོན་ཆོས་བཏོད་པའི་
དུས་ལ་ཁང་ཁྱུང་ཁུལ་དུ་སྤར་ཡིག་གམ་སྤར་ཆེན་སྤར་རྒྱུང་ཞེས་བ་དར་བར་གྲགས།
སྤར་གཡོ་གཙང་གསུམ། འབངས་ཁྲེན་ལོག་གི་སྐབས་སུ་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཁྲོན་ནས། རྩ་ཆེན་
དགོངས་བ་རབ་གསལ་བསྟེན་པར་རྫོགས་མཁན་གྱི་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་སྟེ། སྤར་ཤུལ་སྟེ།
གཡོ་དགེ་བའི་འབྱུང་གནས། གཙང་བ་རབ་གསལ་རྣམས་སོ། རྩ་གཡོ་གཙང་ཡང་ཟེད།
སྤར་རི། ཅ་ཆེའི་དངོས་རིགས་ཀྱི་རིན་ཐང་།
སྤར་ཤུད། དུལ་སྤངས་ཀྱི་ཤུད་སྤུམ་གཤེར་ཅན།
སྤལ་པོ། སྤར་མ་མགོ་
སྤལ་པོ་རྩ་ཤུད། ཉི་ཤར་ལྷ་དང་ཆུ་ཆོད་ལྷ་བཟུ། སྤྱི་རྩ་བདུན་པའི་ཆེས་བཅུ་གཉིས་སྟོར་ལ་སྤལ་པོ་
རྩ་ཤུད་ཅེས་ཞག་བཙུ་བཅི་བཤོ།
སྤལ་པོའི་གདོང་ཆར། དབྱར་ཉི་ཤོག་ནས་ལོག་ཞག་ཉི་ཤུའི་མཚམས་སུ་སྤལ་པོའི་གདོང་ཆར་ཞེས་
བ་ཆར་ངེས་པར་དུ་འབབ་ཟེད།
སྤལ་རྩ། སྤལ་པོའི་རྩ་བ་སྟེ་བོད་རྩ་བཅུ་གཅིག་པ།
སྤས་པ། [རྟིང] ཞེ་སྤང་།
སྤས་པ་ལེན་པ། [རྟིང] བརྟས་ཆོས་ཤུད་པ།

སྒྲིག་ཀྱི། ཉི་མ་ཆ་བའི་དུས་རྒྱུ་རིང་གི་མཛུ་ལོ་ནས་ཆུ་འཕྱོ་བ་ལྟ་བུའི་འཁྲུལ་སྤང་ཞིག་སྒྲིག་ཀྱི་
འབབ་རྒྱུ་འཁྲུལ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁྲག་ཁྲིག་སྤང་བ། གྲུ་ལྟའི་རིམ་གྱི་རྒྱུ་རིང་ཆུ།
བར་སྤང་ཆུ་རྒྱབས། གཡོ་བའི་འོད། རི་དྲགས་འཆིར་འཇུག་བཅས་སོ།།

སྒྲིག་སྒྱུའི་ཆུ། དེ་ཕྱིད་ཀའམ་སོས་ཀ་ཉི་མ་ཡིན་ཏུ་ཆ་བའི་སྤྲེལ་ས། རྒྱུ་རིང་ལོར་གྲེ་མ་ལ་ཉི་འོད་
སོགས་པ་ན་ཆུ་སྒྲོ་ལམ་མེར་རྒྱགས་པ་ལྟར་སྤང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་རི་དྲགས་རྣམས་རྒྱུ་རིང་ལོ་
ནས་ཆུ་འཇུག་བར་རྒྱགས་པ་ན་ཆུ་མེད་པར་གྲམ་ཐང་འབབ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་རི་དྲགས་རྣམས་སྒྲོམ་གྱིར་འཆི་བས་ན། ཁྲག་ཁྲིག་སྤང་བ་དང་། རྒྱུ་རིང་ཆུ། རི་དྲགས་
སྤེད་སྤྱེད། རི་དྲགས་འཆིར་འཇུག་བར་སྤང་ཆུ་རྒྱབས། གཡོ་བའི་འོད་བཅས་ཟེད།

སྒྲིག་མ། [ཉིད] སྒྲིག་མའི་ལུང་ཆག་སྟེ་ཤིང་སྒྲིག་མ།

སྒྲིན་ཕོལ། སྒྲིན་ཕྱེད་ཀྱི་དབང་དང་། ཕོལ་ཕྱེད་ཀྱི་ཁྲིད།

སྒྲིན་ཕོལ་སྤིང་དགོན་པ། གཏེར་བདག་སྤིང་བ་འཇུག་མེད་དོན་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ ལོར་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བ་གསར་དུ་བཙུབ་དེར་སང་པོད་རང་སྤྱོད་
སྤྱོད་ས་གནས་རྫོང་གྱི་ཆུས་ནང་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་
སོག་པོ་རྒྱན་གར་ཆེ་དབང་རབ་བཅུན་གྱིས་བཙུང་བའི་དམག་དམར་པོད་དུ་འཕྱོར་ནས་དགོན་
པ་འདི་སོགས་པོད་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་རྫིང་མའི་དགོན་པ་མང་ཆེ་བ་གཏོར་ཞིང་། དོན་རྗེ་གྲག་
རིག་འཛིན་ཆེན་མོ་པརྒྱ་འབྲིན་ལས་དང་། ལོ་ཆེན་རྣམ་ཤི་སོགས་རྫིང་མའི་སྤྱི་ཆེན་མང་པོ་སྤྱི་
བཟོངས་པ་སོགས་གཏོར་བཤེག་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་པོ་ལྷ་ཐའེ་རི་བཟོད་ནམས་སྟོབས་
རྒྱས་གྱིས་པོད་ས་གནས་ཀྱི་སྤིང་དབང་བཟུང་རྗེས་རིམ་བཞིན་དགོན་པ་འདི་རྫིང་མའི་དགོན་
སྤེ་ཆེ་བ་རྣམས་རིམ་བཞིན་སྤར་རྒྱུན་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ཡིན། སྤར་དགོན་པ་
འདིར་ཁམས་དང་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་རྫིང་མ་བའི་གྲུ་པ་ཆོས་དང་སྤྲན་ཅིས་སོགས་སྤྱོད་
བར་ཡོང་མཁན་ཡིན་ཏུ་མང།

སྒྲིན་ཕོལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་སྤྱི་ལོ་༣༩༥ ལོར་སྤྲེལ་དགོན་འདུན་པོད་ཟེར་
གྱིས་བཙུབ། ཐུབ་མཐའ་རྫིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མངའ་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་ཆུ་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སློན་སྒྲིང་། ལུ་ལ་ཞིག་གི་མིང་།

སློན་གཏོང་། ཅུང་དུ་བཏང་བ་དང་བར་དུ་ཁེ་བཟང་ཅ་བ་སོགས་མ་ཡིན་པ།

སློན་དུག་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གུལ་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གཉི་ཀ་དང་། མ་དུག་གྲ།
མང་པོ་སྐྱེས་བཅས་སོ།།

སློན་དུག་རྒྱ་བ། འདུལ་བའི་ལུགས་ལྟར་ན་བོད་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆེས་བཅུ་དུག་ནས་བཅུ་པའི་བཙུ་ལྷོ་
བར་ལ་སློན་དུག་རྒྱ་བ་ཟེར།

སློན་བདུན། རྒྱ་སྐར་ཞིག

སློན་ལྟན། [མངོན] རྩ་རྟ།

སློན་པ། [ཐ་མི་དད་པ] ཆད་དུ་སོན་པའམ་ལེགས་པར་བྱལ་བ། ན་ཆོད་སློན་པ། ལོ་འབྲས་ལེགས་
པར་སློན་པ། མ་སློན་པའི་གཞོན་རུ་མ། ལག་ལེན་བྲས་ནས་ཉམས་སྤྱོད་ཡོངས་སུ་སློན་པ།

སློན་པ་གསུམ། རྒྱད་སློན་པ། ཤེས་རབ་སློན་པ། དབང་པོ་སློན་པ།

སློན་པ་གསོད། [མངོན] བརྒྱ་ཁྲིལ།

སློན་པར་བཤུས། སློབ་པ་དེ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་རྒྱ་ཆད་དེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་སླེབས་ཐུབ་པར་བྱས་པ།

སློན་ཐལ། མིག་གི་སློན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར།

སློན་བྱེད་ཀྱི་དབང་། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་བསྐོམས་པ་དང་། སྤྲུགས་བརྒྱ་བ་སོགས་བྱེད་པ་ལ་
སློན་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱུད་ལམ་བསྐོམ་པའི་སློན་དུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བསྐོམ་བྱའི་
ལྟ་དེའི་དབང་ཐོབ་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་མ་གོང་མ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་མན་
ངག་དང་ལྟན་པའི་རྒྱ་མའི་བྱང་ནས་དབང་ཞུ་དགོས་པ་དེ་ལ་ཟེར།

སློན་དབལ། མིག་གི་སློན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར།

སློན་མ། མིག་སྤྱོད་གི་སྤྱ། གནག་སྤུམ་ཀྱི་སློན་མ་འཇམ་པོ། ཁོང་ཁོ་བཟས་ནས་སློན་མ་གཟེངས་པ།

སློན་མ་འཇམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ།

ཆོས་འདུལ་བ་འཇམ་པོ་ལ་མཁས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སློན་མའི་སྤུ་འཇམ་པ།

སྤྲོན་མ་སྤྱད་པ། ① ཁོང་ཁོའི་ནམ་འཁྱུར་སྤྲོན་པ། མི་ངན་བྱ་ངན་མཐོང་འབྲལ་སྤྲོན་མ་སྤྱད་པ། ②
ཡིད་མི་བདེ་བའི་ཉམས་སྤྲོན་པ། རང་དོན་རི་བཞིན་ལམ་དུ་མ་སྤོངས་པས་སྤྲོན་མ་སྤྱད་པ།
སྤྲོན་མ་སྤྱུས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
ཐུགས་ཀྱི་རྒྱད་དགེ་བས་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོན་མ་མདོག་སྤྱུས་པ།
སྤྲོན་མ་གཡོ་བ། དགའ་སྤངས་སྤྲོན་པ།
སྤྲོན་མའི་དཔེ་བྱད་བཞི། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྤྲོན་ཚུགས་རིང་བ་དང་།
སྤྲོན་མའི་སྤྱ་མཉམ་པ་བཅས་བཞིའོ།
སྤྲོན་མའི་སྤྱ་མཉམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ཉག་ཏུ་བྱེ་རྩེས་སྤྱ་གཟེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲོན་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲོན་ཚུགས་རིང་བ།
སྤྲོན་མཚམས། སྤྲོན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར།
སྤྲོན་མཚམས་ཐོག་ལྷ་སྤྱའི་ཞལ་རས་ཀྱི་སྤྲོན་མའི་མཚམས་ཐོག་ལ་ཐེར།
སྤྲོན་ལ་མ་སྤྲོན། སྤྲོན་ཉེ་བའི་མཚམས། ཤིང་རྟོག་སྤྲོན་ལ་མ་སྤྲོན་པ། མ་འབྲས་སྤྲོན་ལ་མ་སྤྲོན།
སྤྲོན་ལེགས། བཞིན་རས་མཛེས་པའམ་ཡག་པོ། གཞོན་ཀུ་སྤྲོན་ལེགས།
སྤྲོན་ལེགས་མ། མཛེས་མའམ་བྱད་མེད་སྟེ།
སྤྱ་རི་སྤྱག་པོ། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྤྲོན་པོའི་བང་པོའི་མིང་ལ་ཡོངས་གྲགས་སྤྱ་རི་སྤྱག་པོ་ཐེར།
སྤྱག་ ① སྤྱག་པ་ཡི་ཆིག་བསྐྱས་པ། ② སྤྱག་པོ་ཡི་ཆིག་བསྐྱས་པ།
སྤྱག་སྒྲ། ① ཁ་དོག་ཅིག་གི་མིང་། ཁ་དོག་སྒྲ་ལ་སྤྱུམ་ཁད་ཡོད་པ། ② ཁོག་ཁྲད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤྲོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་light fuchsia ཐེར།
སྤྱག་ཁ། གཏོར་མར་འབྲུག་བྱ་སྤྱག་ཅིའི་ཁ།
སྤྱག་གུ་འབྲལ་དཀྱིས་དགོན། ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་སྤོབ་མ་ཆོགས་དགའ། དེའི་སྤོབ་མ་ཆུ་
གསོལ་རྟོགས་ཐུན་ཞེས་བས་བྱག་བཅུ་བར་གསལ། དེས་ན་སྤྱི་མོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་
དུས་སྟོན་ཅམ་ཡིན་པར་ངེས། བྱལ་མཐའ་ཀུམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུལ་པོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

364

སྒྲུག་པོ་གཤམ་པ། སྒོད་ཀྱི་ཆད་པ་ལ་གང་བས་མགོ་འགེབ་པའི་རྟགས་ནི། ཅ་རྒྱུད་པ་ལ་གཉིད་དུ་བྱིང་
བ། ཅུ་མདོག་ལྷང་། ལུས་སྒྲི། སྒྱིད་པ་སྒྱུར། ཟས་ཡི་ག་འབྲིབ། མཆིན་དེ་དང་རོ་རྒྱབ་ན། སྒྲུག་
པ་འབྱུང་། ཁ་བྱི་དན། རྩོ་བ་མི་ཆོར། སྒྲུག་ན་པན་སྒྲུམ་གྱེད། ལུས་རྩལ་ཞིང་གང་བ། ཞོ་དང་
དར་བ་སོགས་བཏུང་ནས་ལུས་གང་བའི་རྗེས་སུ་ལོང་ན་རྒྱག་གཟེར་འབྱུང་བ། ཟས་སྒྱོད་དོན་
བདེ་བར་མཛོན་པ། ཟས་གང་ཐོས་འཇུ་བ་དགལ། པོ་བ་འཆིང་། དེ་ཆེན་སྐམ།

སྒྲུག་པོ་བྱེན་ཐོག་བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་པོ་བའི་གནས་སུ་རྒྱས་ཤིང་རྡོལ་ནས་ཁྲག་ངན་བྱེན་དུ་སྒྲུགས་
པའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོང་སྒྲན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས།
སྒྲུག་པོ་མ་ཞུའི་གནས་དག་ཏུ། རྒྱས་ནས་རྡོལ་ཏེ་དུད་མདོག་གི་ཁྲག་ངན་བྱེན་དུ་སྒྲུགས་པའི་
ཆོ། སྒྲུག་པོ་བྱེན་རྡོལ་ཞེས་སུ་བཤད། ཅེས་གསུངས།

སྒྲུག་པོ་གང་རྒྱུ། འཇུ་དགའ་བ་དང་མི་འཕྲོད་པའི་ཟས་བསྟན་པས་མ་ཞུ་གང་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་སྒོང་
བའི་སྒྲུག་པོ་གང་ཤས་ཆེ་བའི་མིང་སྟེ་སྒྲུག་པོ་མས་ཆགས་གུང་ཟེད།

སྒྲུག་པོ་གང་བའི་དུས། ཁྲག་དང་མཁྲིས་པའི་སྟོབས་ཟད་ནས། བད་རྒྱུད་གཉིས་རྒྱས་པས་གང་བའི་
ནད་དུ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

སྒྲུག་པོ་སྤང་འཐབ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་ཆོ་གང་འཐབ་སྟེ་ནད་རྟགས་སྤང་བའི་དུས་བསྟན་པ་ལྟར་པོ་
ལོང་རྒྱ་མའི་གནས་སུ་ནད་རྒྱག་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག

སྒྲུག་པོ་རྒྱས་པ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་ཁྲག་མཁྲིས་སྟོབས་རྒྱས་པའི་སྐབས་ཏེ། ནད་གསེས་སུ་དབྱེན་
བྱེན་དུ་རྡོལ་བ་དང་། བྱར་དུ་རལ་བ་གཉིས་མཆིས་སོ།

སྒྲུག་པོ་རྒྱ་མ་ལ་གནས་པའི་ནད་རྟིང་། རྒྱ་མའི་གནས་སུ་ནད་རྒྱག་སྟེ་ཞིང་འགྱུར་བའི་རྟམས་ཅན་
དང་ཡང་ན་འདྲིལ་བས་ན། མིག་དང་རྒྱ་མདོག་སེར་པོར་ཆགས།

སྒྲུག་པོ་རྒྱ་མའི་གནས་རྒྱས་པ། མཁྲིས་པ་འདྲེས་པའི་སེར་ཤས་ཅན་བྱེན་བྱར་གཉིས་ཀར་རྡོལ་བ།

སྒྲུག་པོ་འགྲིངས་པ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་པོ་བར་འགྲིངས་ཏེ་ཡར་སྒྲུག་པ་དང་། མར་བཤལ་བ་གྱེད་
མི་བྱབ་པ་པོ་བ་ཁེངས་ཤིང་ཉེས་མེར་ན་བ་ཞིག

སྒྲུག་པོ་རོ་བོ་ཟད་པ། རྩངས་ཁྲག་པལ་ཆེ་བ་ཤོད། ཅུ་མདོག་དམར་ལ་ལྷ་བ་ཆོ། ཅ་སྟོང་ལ་རྒྱག་པ།

སྒྲིལ་མེ་བདེ། དབྱུགས་ཉལ། སྒྲ་འདབ་ནམས་འདུ། ལྷ་དང་། མཆུ་དང་། སེན་མོ་ནམས་ཀྱི་
བཟླ་མདངས་ཤོར། གདོང་བ་སེར། སྒྲེའི་འཕར་ནམས་ཅུ་འཛོག་ཅིང་། བོལ་གོང་ཅུང་ཟད་
སྒྲངས་ལ། སྒྲོམ་དང་ཆེ། སྒྲིང་ལ་གང་མོར་འདོད་བཞི། བལ་ཆེར་འཆི་ལ་འཆོ་བ་འགའ་ཡང་སྲིད།
སྒྲུག་པོ་ཆེན་ཐུབ། རྟོ་སྒྲན་མདུང་ཅེ་སྒྲུག་པོའི་མིང་གི་ནམས་གངས་ཤིག།
སྒྲུག་པོ་མཆིན་བ་ལ་གནས་པའི་ནད་ཉིང་། མཆིན་བ་རྒྱས་ཏེ་ན། སྒྲ་ལ་ཁེངས་ཤིང་སྒྲན་ཉྩར་ན།
སྒྲུག་པོ་ཉིང་བ་ཟགས་ལ། འོན་ཀྱང་ཉིང་བ་སྒྲན་དུ་འདྲིལ་བ་དེ་ཉིད་ཟགས་ན། དེའི་ཉྩགས་སྒྲུག་དོང་
དང་རྒྱང་བོལ་སྒྲངས་པ་དང་། ལྷོ་བ་ལྷེ་ཞིང་ལྷེར་བ་དང་། ལྷོ་བའི་ཅ་ནམས་བཟླ་བ། སྒྲུག་པོ་
ཟགས་པའི་ཆ་ཅུ་བསགས་པ་ཅན་ནི་འཆོ་བའི་ཐབས་མེད། ཅེ་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲན་སོགས་ཀྱིས་
བཤིག་པའི་སྒྲན་ཀྱི་རིམས་ཐབས་ཅད་རྒྱ་མཐིང་ནད་དུ་རྒྱར་བསགས་ཤིང་། རྒྱ་དེའང་སྒྲན་
སོགས་ཀྱིས་སྒྲམ་མི་ཐུབ་པར་རྒྱ་མར་གནས་པ་ལས་རིམ་པར་འཛག་གོ།
སྒྲུག་པོ་འཇུ་སྒྲེལ། ཉྩགས་ལ་བལྟེས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་པོ་མཆིན་ཀྱི་གནས་སྒྲུ་བབས་པའི་
མིང་སྟེ། འཕྲེ་གུང་ཆེ་དབང་བཏན་པས་མཛད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཙོས་ཐབས་གཞན་པན་རྩ་
བའི་འཇུ་མ་ཟེར་ལས། སྒྲུག་པོ་འཇུ་སྒྲེལ་ནི། བད་ཀན་སྒྲུག་པོའི་ནད་ཉྩགས་ལྟར་པོ་མཆིན་
གཉིས་མི་བདེ་ཞིང་ཁྲག་ཏུ་འཁྱུ་ཞིང་སྒྲ་ཁྲག་ཀྱང་འཛག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཤ་ནམས་སྒྲེལ་ལ་
ཤེད་མེད་པར་བད་ཀན་འཇུ་སྒྲེལ་ལྟར་ཀྱི་ནད་ཉྩགས་སྟོན་པའི་དུག་ནད། ཅེས་སོ།།
སྒྲུག་པོ་ཐུར་རལ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་ལོང་གའི་གནས་སྒྲུ་རྒྱས་ཤིང་རལ་ནས་ཁྲག་རན་ཐུར་དུ་འཁྱུ་
བའི་སྐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོང་སྒྲན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས།
སྒྲུག་པོ་ཞུ་བའི་གནས་དག་ཏུ། རྒྱས་ནས་རལ་བས་ཁྲག་ནག་པོ། བཤད་སྟོའི་ལམ་ནས་འཁྱུ་བ་
ལ། སྒྲུག་པོ་ཐུར་རལ་ཞེས་སྒྲུ་བཞིན། ཅེས་སོ།།
སྒྲུག་པོ་འཐབ་ལ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་དུས་གསུམ་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཆོ་གང་འཐབ་པའི་སྐབས་ཏེ། ནད་
ཉྩགས་སྒྲུ་ཟས་མི་འཇུ་ཞིང་། ཤ་སྒྲེལ་ལ། སྒྲང་ཐབས་ཡང་ཡང་སྒྲང་བ་བཙས་འབྱུང་བ་ཞིག།
སྒྲུག་པོ་འདྲིལ། སྒྲུག་པོ་མ་ཞུ་བ་ལས་ལྷུང་བ་དྲངས་མ་དང་སྒྲིགས་མ་རྒྱ་བའི་གནས་སྒྲུ་སྒྲན་དུ་
འདྲིལ་བའི་དོན།

སྤྱག་པོ་དོལ་བ། བད་ཀན་སྤྱག་པོ་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱག་པོ་པའི་དོན།
སྤྱག་པོ་པོ་པ་ལ་གནས་པའི་ནད་ཉིད། སྤྱི་པར་བྱེད། སྤྱག་མང། ཟས་ཐོས་པའི་རྗེས་ལ་ན། གང་
ཐོས་འདྲ་དཀའ། ཆང་རག་གསར་ཉིད་གི་རིགས་དང། སྤེལ་ཁྱམས་ཀྱིས་སྤེལ་ཏུ་གཞོད།
གནས་དང་གོས་སོགས་ཀྱིས་ལུས་ཐོད་དྲགས་པའི་དུས་དང། ལུས་བརྒྱན་པ་དང་བྲང་དྲགས་
པའི་དུས་ཁྱམས་སུ་གཞོད་དོ།

སྤྱག་པོ་པོ་པའི་གནས་སུ་རྒྱས་པ། ཁྱེད་དང་བད་ཀན་རུལ་བས་དུད་ཁ་སྤྱག་
སྤྱག་པོ་བྱེད། སྤྱག་པོ་གསར་པ་འདིལ་བ། སྤྱག་པོ་སྐྱེན་ཏུ་འདིལ་ན་མཆིན་པ་དང། མཆེར་བ། པོ་
བ། རོང་། རྒྱ་མ་བཅས་ཀྱིས་གནས་སུ་འབྱུང། དེ་ཉིད་སྤྱི་ཞིང་འདིལ་ལ་གཟེར་ཞིང་ན་བ།
མནན་ན་འཕར་བ། བད་གང་དུ་བྱུང་པའི་གནས་དེ་ཆོ་བ། ལུས་སྟོབས་ཐད་བ། དང་ག་འགག་
བ། ཅ་རྒྱུད་ལ་མཁྱོགས་བ། ཅ་མདོག་དམར་པ་འོང། དེ་ཡང་ནད་གསར་པའི་དུས་སམ་ནད་
ཆགས་པའི་མོད་དེ་ཉིད་ལ་སྤེལ་ཏུ་གཞོན་པས་བཅོས་དཀའ། བད་དེ་ཉིངས་སྤེལ་རུལ་ན་
བསྤེལ་སྤྱངས་སོགས་བཅོས་སྤྱ། སྤྱག་པོ་པའི་ནད་དེ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ནས་སྤོག་ཅ་ནག་པོ་
བརྒྱུད་ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱན་ཏུ་བྱེད་བར་གྱུར་པའི་དོན།

སྤྱག་པོ་བྱེད་པའི་རྟགས་སྤྱིར། མགོ་དང་མིག་རུས་ན། ལུས་ཀྱན་བཅེ། ལུས་ལྷོ། སྤྱིད་པ་སྤྱིར།
ཤེད་ཉམས། ལུས་སྟོབས་འདྲི། མཆིན་དང་རོ་རྒྱ་བ་ཅི་པ་ལོག་ཁྱམས་གཟེར་ཞིང་འགྲུལ། སྤུལ་
ཆིགས་སྟེང་འགྲུགས་ཀྱིས་འཕྱར་མཉེ་བྱས་ན་མན་སྤྱམ་བྱེད། སྤུལ་འདབ་བཤུལ་ཤ་འདར་
འཕྲིག་བྱེད་པ་སྟེ་ཤ་འགྲུལ་བྱེད། ལུ་བ་བྱེད་ཅིང་ལུད་པའི་ནད་དུ་ཁྱེད་དང་ཁ་དོག་ནག་སྤྱག་
འབྱུང། མཁལ་ཞེད་དང། བརྒྱ་སུལ། ཆིགས་གཞི། བྱིན་ཏུ་ཁྱམས་ན། ལུས་ཀྱི་གནས་ངས་
མེད་དུ་གཟེར་འཕོ་ལ་ན་ཞིང། སྤྱག་མེར་ལངས།

སྤྱག་པོ་སྤུལ་རྒྱལ། འདི་རང་སྟོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གང་ནས་ཀྱང་ཐར་ཐོར་ཐོན་ཅིང། བྱེད་པར་རྒྱ་རྒྱུ་
སྟོང་རྒྱུད་དང། བྱག་རྒྱུ་འེ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་འགའ་ནས་ཐོན་པ་མང་ཞིང་ལོགས། རྒྱུན་དུ་མེ་
རི་དང། ལྷགས་གཉེར། ཁབ་ལེན་གྱི་གཉེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་དུ་མཐོང་བ་མང་ཞིང།
འགའ་ཞིག་ལ་བྱི་ནད་རིམ་པའི་ཉམས་ཡོད་པ། རྟོ་ལ་རི་མོ་དམར་སྤྱག་གསལ་ཁམ་སེར་དོད་པ།

མེལ་བསྐྱེད་པ་ལས་ལྷན་པའི་མེལ་རང་གི་ཕྱི་མ་ལོན་ཐུབ་པ་བཅས་སོ། རོ་བསྐྱེད་ལྷ་ཟེས་
སྟོམས། ལྷ་ལས་བྱང་ཁོག་གི་ཚུ་མེར་འདྲན་ཞིང་སྟེས། མགོ་སྟགས་ལྷ་ས་ཆགས་ལྷ་ཞིང་ལྷ་
བ་འདྲིན། ལྷ་དང་པ་རལ་བ་བཟློམས། མ་གསོ། ལྷ་སྟེས་པ་སྟགས་ཀྱི་ལྷ་ལ་པ་ཡོད།
སྟགས་པོ་མ་གཤམ་པ། མཚན་ཉིད་ཉགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཟློམས་པའི་སྟགས་ཀྱི་སྟགས་པོ་ཕྱི་ལོ་ནད་ཉགས་
ནམས་ཡིན།
སྟགས་པོ་མ་རྟོག་པ། མ་རྟོག་པ་ནི་སྟགས་པོ་ཁྲག་ཆད་རྒྱས་པའི་ཉགས་ནམས་སྟགས་པོ་ཆ་བའི་དུས་ཀྱི་
སྟགས་སུ་བཟློམ་ཟེན།
སྟགས་པོ་ཆ་ཁྲིན། ལྷ་ས་འགྲམས་པ་དང་། ཆ་སྐྱེད་ཟེས་སྟགས་ཁྲག་མཁྱིས་རྒྱས་པའི་ཁྲིན་གྱིས་སྟོང་
བའི་སྟགས་པོ་ཆ་ལས་ཆེ་བའི་མིང་སྟེ། སྟགས་པོ་ཡས་བབས་ཀྱང་ཟེད།
སྟགས་པོ་ཆ་ཁྲང་འཕམ་བའི་དུས། ཁྲག་མཁྱིས་ལྷན་པའི་དུས་སུ་ཆ་བཤད་། བད་རྒྱུད་ལས་ཆེ་བའི་
སྟགས་སུ་ཁྲང་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་ལྷན་པའི་སྟེས་ཆེ་ཆ་ཁྲང་འཕམ་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་མེད།
སྟགས་པོ་ཆ་བའི་དུས། ལྷ་ས་ལ་ཆ་སྟོབས་སྟེས་པས། ཁྲག་མཁྱིས་འཕེལ་ཏེ་ཆ་བ་སྟེ་བཞིན་པའི་
སྟགས་སུ་ཁྲང་བའི་ནད་སྟེས་ན་རང་གནས་སུ་གཤམ་པ་ལས་ནད་ས་སྟེ་མི་ལུས།
སྟགས་པོ་མཚོ་རྟོག་པ། བད་ཀར་སྟགས་པོ་པོ་བཤད་། རྒྱ་ལ། ཡོང་ག་གསུམ་གང་རུང་གི་གནས་སུ་རྒྱས་
ཤིང་རྟོག་པས་ཁྲག་རྒྱ་སྟགས་པ་འཕམ་འཕུ་བའི་སྟགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཡོང་སྟན་དཀོན་ཅོག་བདེ་
ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། སྟགས་པོ་རྒྱས་པའི་དན་ཁྲག་ནམས། མཚོ་སྟང་ཆགས་
ཤིང་གནས་པ་དེ། ཁྲིན་ཐུང་གང་རུང་རྟོག་པའི་ཆེ། སྟགས་པོ་མཚོ་རྟོག་པའི་ཐེང་བ་ཡིན། ཞེས་སོ།
སྟགས་པོ་གཞན་གནས། ① ཕྱིར་བྱེད་པ་ནི། བགས་པ་ལ་འགྲམས་པ་དང་ལ་ལ་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་
ཉགས་བཅོས་ནམས་ས་བདག་གི་ནད་དང་འདྲ། ཅ་ལ་བྱེད་པ་དུག་དང་ཉགས་བཅོས་འདྲ།
ཆོགས་ལ་གྲམ་བྱ་དང་འདྲ། ② བད་དུ་གནས་པ་ནི། སྟགས་ཅན་གསུམ་སྟེ་ཁྲག་ཅན་ཉིད་ཁོག་པའི་
དབུས་ནས་མཆིན་པར་བརྒྱུད་དེ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྟོད་དུ་རྒྱག་པ་དེ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཁྲག་འཁོར་སྟོད་
བྱེད་ལུལ་ཡིན་ཞིང་། དྲངས་མ་མཆིན་པའི་གནས་སུ་རྒྱངས་སུ་མ་སོང་བ་སྟོན་ཅན་དེ་དག་
མཆིན་པ་དང་སྟགས་ཅན་འཕེལ་བའི་ཅ་ལས་བརྒྱུད་ནས་སྟགས་ཅན་ཁྲིན་ཁོག་ནས་རྒྱ་བས་སྟགས་ཅན་

དེ་ཉིད་ནས་གནས་པའི་རྫོང་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ལས་ཀྱིས་པའི་རྩ་ལག་ནས་སྒྲུབ་ཆིགས་དང་
འབྲེལ་བས་སྒྲུབ་ཆིགས་ནི་བྲན་མཁར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་སྟོག་རྩ་ལས་ཀྱིས་པའི་རྩེ་
ནག་གཉིད་ལོག་བརྒྱད་ནས་ཡར་མགོ་ལ་འཕྱར་བས་མགོ་ནད་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་དང་། དེ་
བཞིན་དུ་དོན་ལྡེང་རྩ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་བརྒྱད་ནས་སྒྲོ་བར་སོང་ན་སྒྲོ་ནད་དང་སྒྲིང་ལ་སོང་ན་
སྒྲིང་རྒྱུད། མཆིར་པར་སོང་ན་མ་ཁྱུ་བའི་རྒྱེན་དང་། མཁལ་མ་ལ་སོང་ན་མཁལ་ནད་བྱེད་དོ།
སྒྲུག་པོ་འོར་ལྟར། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་རྒྱ་གཞི་དང་བསྟོངས་ནས་སྒྲུང་བ་འོག་ཏུ་ལྷུང་བའི་མིང་།
སྒྲུག་པོ་རང་གནས། པོ་བ་དང་། མཆིན་པ། རྒྱ་མ། འོང་དང་བཞི་ཡིན། སྒྲུག་པོ་པོ་བ་ལ་གནས་པའི་
ཆེ་བད་ཀན་དང་འབྲ། མཆིན་པར་གནས་པ་ཁྲག་གི་ནད་དང་འབྲ། རྒྱ་མར་གནས་པ་མཁལ་
པའི་ནད་དང་འབྲ། འོང་དུ་གནས་པ་རྒྱུང་གི་ནད་དང་འབྲའོ།
སྒྲུག་པོ་རལ་བ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་རྒྱས་པའི་སྐབས་སུ་ཁྲག་ཐུར་དུ་བཤལ་བའི་དོན།
སྒྲུག་པོ་འོང་གི་གནས་སུ་རྒྱས་པ། རྒྱང་ཁྲག་ནག་པོར་འབྲ།
སྒྲུག་པོ་འོང་དུ་གནས་པའི་ནད་རྟིང་། ལྟོ་བ་སྟོས་ཤིང་འཁྲོག་པ་དང་། རྩར་སྒྲུག་པས་པ། དགོང་དུས་དང་
རྒྱུར་འབྱུང་བའི་རྩེས་སུ་ཁྲད་པར་སྟོས། འབྲེན་བྱི་རན་ཞིང་ཐོ་བ་འབྲོད། གང་བས་གཞོད་པའོ།
སྒྲུག་པོའི་གཉེན་པོ་བདུན་སྟེར། བྱེད་ལས་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་སྒྲུག་པོ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་
འཛོམས་པའི་སྒྲུན་གྱི་སྟོར་སྟེང་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། སེ་འབྲུ་བསེ་ཡབ་སྙར་
བྱ་བྱ་སྒྲུ་དང་། མ་བྱ་ལྷན་ལ་མི་མིང་དང་བདུན། སྒྲུག་པོ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་འཛོམས་པར་བྱེད།
ཅས་གསུངས་པའི་སྟོར་སྟེང་འོ།
སྒྲུག་པོའི་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན། སྒྲུག་པོའི་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི། དང་པོ་རྒྱ་ནི་བད་ཀན་དང་། ཁྲག་མཁལ་
པ། རྒྱང་དང་བཞི་པོ་གཙོ་བོ་དང་། རྒྱ་སེར་ལ་སོགས་ནད་རིགས་གཞན་ཡང་འདུས་སྟིང་པའི་
ཁྱིར་ན་འདུས་པ་སྒྲུག་པོའི་ནད་ཅས་ཟེར། ལྐབས་འདིར་ལུས་རྒྱངས་ནས་ཀྱི་ནད་ནས་ཁྲག་
དེ་ཉིད་འདུ་བ་འབྲུགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ནད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ནད་ཅིག་ཡིན།
སྒྲུག་པོའི་ནས་འཕྱར་བཅུ་གསུམ། བད་ཀན་སྒྲུག་པོའི་ནད་ཉགས་མི་འབྲ་བ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་
མིང་སྟེ། བོང་སྒྲན་དགོན་ཙོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་པོད་དམར་ལས། བད་ཀན་སྒྲུག་

པོའི་ཀླུ་འགྲུ་བརྩུག་སྐུ་མེ། མོ་བར་བད་ཀན་མཆེན་པར་ཁྲག་གི་ནད། རྩ་མར་མཁྲིས་པ་
ལོང་དུ་རྩུང་གི་ནད། ཅར་བྱེར་དུག་དང་ཆོག་ས་ཁྲག་ས་བྱུང་བུའི་ནད། མགོ་ལ་མགོ་ནད་སློ་ལ་
སློ་ནད་དང་། སྙིང་ལ་སྙིང་རྩུང་མཆེར་བར་མཆེར་པའི་ནད། མཁལ་མར་མཁལ་ནད་པག་ས་ལ་
ལམ་ས་པ་དང་། ཤར་རྩུ་གཉིས་ཀ་ས་བདག་གི་ནད་དེ། ཀླུ་འགྲུ་བརྩུག་སྐུ་བས་འདིའི་
ཆོག་དོན་ཡིན། ཞེས་དང་། འཕྱར་བ་མགོ་ནད་ཁ་ཡན་སྙིང་རྩུང་འདྲ། འདི་ལ་བ་དོ་སྙན་འགྲིངས་
པ་ད་སྙུ་ཆུ་འདྲ། འགྲིམས་པ་མཁལ་ནད་རལ་བ་སྐྱུ་རབ་འདྲ། ཀླུ་འགྲུ་བརྩུག་སྐུ་བས་
འདིའི་ཤུག་ས་བསྙན་ཡིན། ཞེས་སོ།།

སྐྱུག་ཕྱང་དེ། མདོག་དབྱིབས་མདོན་ཚུལ་ཞིག་གོས་དམར་ནག་གྲོན་པའི་ཆོག་ས་པ་ཞིག་ཐག་རིང་
ནས་མཐོང་དུས་སྐྱུག་ཕྱང་དེར་མདོན་པ།

སྐྱུག་ཅི། འདི་མོག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ། རྒྱ་རྩེས་སྟོམས། རུས་པས་སློན་པ་འདོམས། ཁྲག་དན་སྟེ།
སྐྱུག་ཆོས། མདོག་སྐྱུག་པོའི་ཆོས། སྐུ་རས་ལ་སྐྱུག་ཆོས་རྒྱལ་པ།

སྐྱུག་ཞག་སྐྱུག་པ། དེ་སྤྱང་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུག་པ་འབྲིགས་པའི་ཀླུ་པ་ཞིག

སྐྱུག་ཤིག་གོ་པ། ཆོས་མདངས་སྐྱུག་ཅམ་གྱི་ཀླུ་འགྲུ། མེ་དོག་སྐྱུག་ཤིག་གོ་བར་ཤར་བཞག

སྐྱུག་མེར། ཁ་དོག་སྐྱུག་པོ་མེར་ཤས་ཆེ་ཅམ་ཞིག་གོས་ཆེན་སྐྱུག་མེར་གྱི་ལུ་བ་གྲོན།

སྐྱུག་ས་པ། སྐྱུག་པ་དང་འདྲ།

སྐྱུན་པོ། ད་སྙན་པོ་སྟེ། རྩུན་པོ།

སྐྱུར། མོད་པའི་སྐྱར་ཞེས་མོད་པའི་ཆོག་ས་ཤ

སྟེ། [རྩིང] ① སྐྱུག་བསྐྱུག ② བཅོག་པའི་དོན།

སྟེ་འཁོར་གཅིག་ཤིང་བྱེ་གཅིག་དཀར་ནས་སྤར་ཡང་ཤིང་བྱེ་གཅིག་དཀར་བར་འཁོར་བ་ལ་ལོ་ངོ་
བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ཡིན།

སྟེ་གཤམ། [རྩིང] གསང་གནས་འགོབས་པའི་གོ་ས།

སྟེ་སྐག་ས་འདོན། འདི་བོད་ཡིག་རྩིང་པའི་བྲི་སྟོལ་ལ་སྐྱུག་སྤྲད་གྱི་མིང་ལ་སྟེ་སྐག་ས་ཞེས་ས་མགོ་
ཅན་གྱི་ང་ལ་ག་སའི་མཐའ་ཅན་ཡོད་པ་བྲིས་ཀྱང་། མོད་ཡིག་གསར་པའི་བྲི་སྟོལ་སྟེ་དག་ས་

མགོ་དང་ཡང་འཇུག་དོར་ནས་འཕྲེ་སྲོལ་ཡོད་འདུག་གོ།

སྒྲེ་ཐིག་ལུས་ཀྱི་སྒྲེ་བ།

སྒྲེ་བདུག་རྒྱ་སྐར་ཞིག་སྒྲེ་སྐར་མ་ཨ་བརྟན་དང་ཉེ་བའི་སྐར་ཚོགས་ཤིག།

སྒྲེ་ཕྱང་། ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་དང་སྒྲེ་བ་དགུ་པན་ཚུན་སྐར་ནས་བསྒྲིགས་པའི་ཕྱང་།

སྒྲེ་ཕྱང་གཉིས་པ། ཤིང་གི་བཞི་ལྗང་ནས་ཚུ་པག་བརྒྱད་དཀར་བར་གྱི་ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་ལ་ཟེར།

སྒྲེ་ཕྱང་དང་པོ། ཤིང་གི་གཅིག་དཀར་ནས་ཚུ་པག་ལྔ་མེར་བར་གྱི་ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་ལ་ཟེར།

སྒྲེ་ཕྱང་གསུམ་པ། ཤིང་གི་བདུན་དམར་ནས་ཚུ་པག་གཉིས་ནག་བར་གྱི་ལོ་བསྐོར་དུག་ཅུ་ལ་ཟེར།

སྒྲེ་བ། ① ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན་ནག་ཐིག་གས། ཤའི་འཛེར་པ། ② བྱ་ཅིས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་སྐོར་དགུ། ③

དམེ་དང་འབ།

སྒྲེ་བ་དགུ། གཅིག་དཀར་སྐྱན་གྱི་མེ་ལོང་དང་། གཉིས་ནག་བདུད་གྱི་མེ་ལོང་། གསུམ་མཐིང་མཚོ་

སྐྱན་མེ་ལོང་། བཞི་ལྗང་ལྷ་ཡི་མེ་ལོང་། ལྔ་མེར་དགུ་ལྷའི་མེ་ལོང་། དུག་དཀར་རྒྱ་ལ་ཤའི་མེ་

ལོང་། བདུན་དམར་བཅན་གྱི་མེ་ལོང་། བརྒྱད་དཀར་ལུ་ལ་ལྷའི་མེ་ལོང་། དགུ་དམར་གཡང་

གི་མེ་ལོང་། ཞམས་ལ་སྐར་ན་དཀར་གསུམ་ལྷགས། བྱ་མཐིང་རྒྱ། བཞི་ལྗང་ཤིང་། ལྔ་མེར་

ས། དམར་སྐྱག་མེའོ།

སྒྲེ་བ་ནག་པོ། ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན་ནག་པོ།

སྒྲེ་བ་སྐར་ཁ། སྒྲེ་བ་དགུ་དང་སྐར་ཁ་བརྒྱད།

སྒྲེ་བའི་གཤམ་ཅེ། སྒྲེ་བའི་གོ་རིམ་བཅི་བའི་རེ་ལྷ་མིག་གི་མིང་སྟེ། སྒྲེ་ཕྱང་དང་པོ་ལ་གཤམ་ཅེ་དང་པོ་

དང་། སྒྲེ་ཕྱང་གཉིས་པ་ལ་གཤམ་ཅེ་གཉིས་པ། སྒྲེ་ཕྱང་གསུམ་པ་ལ་གཤམ་ཅེ་གསུམ་པ་ཟེར།

སྒྲེ་བའི་སྐར་ཁ། སྒྲེ་བ་དགུ་དང་སྐར་ཁ་བརྒྱད།

སྒྲེ་བའི་དབུད། ① ཅིས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་བཅི་ཐབས་དང་བཅོས་ཐབས། ② ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན་གྱི་བརྟག་

ཐབས་ཤིག།

སྒྲེ་བའི་བྱ་འཕུར། སྒྲེ་བ་དགུའི་འཁོར་ལམ་རྒྱན་ལྷན་མ་ཡིན་པ་ལམ་པན་ཚུན་བར་མཚོང་རྒྱ་བནས་

བསྐོར་བ་ལ་བྱ་འཕུར་ཟེར། དཔེར་ན། དབུས་ནས་གནམ་ལྷགས་རི་བོ་དང་། མེ་ཆུ་ས་ཤིང་

ཆུང་ནས་དབུས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

སྟེ་གཙང་། བཙོག་པ་དང་གཙང་བ།

སྟེ་བཙོག་མི་གཙང་བའི་རྩ་རིགས་ཀྱི་དོན།

སྟེ་བཙོགས། ལྟ་བུ་ལོ་ཞིག་གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཁོ་བོ་སྟེ་ཡི་ནམ་འགྲུར་མི་འདྲ་
བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། མི་གཙང་བའི་མཉོལ་གྱིས་སྤང་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཞེས་
བཤད་སྟེ་ཡོད།

སྟེ་ལ་རི། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུ་རྒྱུ་གི་རི་བོ་ཞིག་

སྟེ་ཤ། གྲུ་བ་དང་བྱང་མེད་ཀྱིས་བསད་པའི་ཤ་དང་པ་མ་བྱ་གསུམ་གཅིག་ཤ་གཅིག་གིས་ཟ་བའི་
དོན་ལ་འདྲུག་གོ།

སྟེ་ཤ་ཙན། ① ལུས་ལ་སྟེ་བའི་ཤ་མཆོན་ཡོད་མཁན། ② སྟེག་པ་དྲ་ན། ③ རྒྱ་གར་དུ་རིགས་རན་
ཟེར་བའི་རིགས་རུས་ཤིག་

སྟེག་པ། སྟེག་པ་དང་འདྲ།

སྟེང་བ། [རྟིང] ལྷ་རན་ནམ། ལྷག་བསྐལ་གྱི་ཆེག་འདོན་པ།

སྟེད། མེད་དང་འདྲ།

སྟེད་པ། མེད་པ་དང་འདྲ།

སྟེན། [རྟིང] ལྷག་བསྐལ།

སྟེའུ། [རྟིང] མེའུ་ཡང་ཟེར། ལས།

སྟེའུ་ཟན། ཅམ་པ་ལ་ལྷུར་བ་བྱུར་མར་མར་བཅས་བསྟེས་ནས་མཉམ་དུ་བཞེས་པའི་མར་ཟན།

སྟོང་སྟེད་དགོན། དག་རྒྱན་ལྷ་རན་ན་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་ཅམ་དུ་བོན་ཆེ་སྟོག་འོད་ཆང་གི་གཞུང་
བརྒྱད་ལས་མཆེད་པའི་ཆེ་མ་ཞིག་གིས་དགོན་པ་བཏབ་པ་ལ་སྟོག་འོད་དགོན་པ་ཟེར། དེ་རྗེས་
དུས་འགྲུར་གྱི་དབང་གིས་དགོན་པ་སྟོང་སྟེད་ས་ཆར་སྟོས་པས་སྟོང་སྟེད་དགོན་ཞེས་མིང་
བརྒྱུད། དེང་སྐབས་གོང་གསལ་ལྷ་རན་བླ་པ་དང་། འོང་གོང་། སྟོང་སྟེད་གསུམ་གྱི་ཆབ་ལྷ་བྱ་
དགོན་པ་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་པ་ལ་བསམ་བློས་དགོན་ཞེས་མིང་འདོགས་པར་དེང་དུས་

དགོན་གསར་བསམ་གྲུབ་དགོན་པའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལྟར་དོ།
སྟོང་། གཞན་ལ་སྟོང་པའི་སྟོང་པའི་སྐྱལ་ཆོག
སྟོང་འཛིན། [རྟོང་] འཛིན་ཆེ་བའི་གོགས།
སྟོང་པ། [ཐ་དད་པ་] སྟོང་པ། སྟོང་པ། སྟོང་།
སྟོང་པའི་ལྷ་བ་བཞི། གཏི་ལྷག་དབང་གིས་འཕགས་པའི་སྐྱལ་སྟོང་པ་ལྷ། ང་རྒྱལ་དབང་གིས་
བདེན་པའི་ཆོག་ལ་སྟོང་པ་ལྷ། བྲག་དོག་དབང་གིས་གོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟོང་པ་ལྷ། ལྷགས་
རིས་དབང་གིས་ལྷ་ལ་སྒྲུབ་དོར་བྱས་པ་ལྷ།
སྟོང་བྱེད། ① སྟོང་པར་བྱེད་པ་པོ། ② [མངོན་] ལྷ་འཇུག
སྟོང་ཆོག་སྟོན་འཇུགས་པའི་ཆོག
སྟོན་དཀར་ལས་ཤོག་སྟེ་མོ་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྲུ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སྟོན་ཁང་ཅེ་གཏོང་ཆོང་། ས་སྐྱའི་གཏུང་བརྒྱད་འཛིན་མཁན་ལ་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་གདན་ས་གོང་
འོག་གཉིས་སུ་བྱེས། གདན་ས་འོག་ཅེ་གཏོང་ནི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་གི་དུས་སུ་གཏོར་བ་དང་ལྷ་བཟང་
བསད་ཆེས་བར་སྐབས་ཤིག་སྟེ་པ་གཞུང་ནས་བདག་འཛིན་དང་དེ་ཆེས་ཡང་ས་སྐྱའི་གཏུང་བརྒྱད་
འཛིན་མཁན་ཆོར་པར་སྒྲུབ་པ་ཤོགས་སུ་བྱི་དུས་ཀྱི་འབྲུང་བ་མང་དག་ཅིག་བྱུང་དོ།
སྟོན་ཁག་སྒྲ་ཁག་གི་དོན་ལ་འཇུག་གོ།
སྟོན་མོང་། ལྷ་ས་མོང་ཁེར་བྱང་རྒྱུད་མེ་རུའི་འཁྲིས་སུ་ཡོད་པའི་ཁང་བ་དེ་ཡིན།
སྟོན་མོང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་། སྟོན་མོང་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་མོན་འཕྲོ་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་དེར་
སྐབས་ཁེར་གོན་རྒྱས་ཀྱི་ཆོགས་ཁང་གི་བྱ་བ་དོས་སུ་ཡོད་ཅིང་། མོན་འཕྲོ་སྐྱ་བཅན་ནི་རྒྱ་ལའི་
ཟ་མ་སྐྱ་མེད་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་མཉམ་དུ་མོན་ཏན་དབང་ནས་ཡོང་བ་རེད་ཟེར།
ཆེས་སུ་མོན་འཕྲོ་སྐྱ་བཅན་དེའི་བྱང་དོས་སུ་མོན་འཕྲོ་སྟོལ་མ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཏེ་དེའི་ནང་
གཙོ་བོ་རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་སྐྱ་དང་། གོན་ཡུན་ཆང་། དེགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྐྱ་བཅས་ཡོད་
པ་རེད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མག་ལོའི་བར་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཁོ་ཆེན་ལྷ་བ་དང་མཚོང་
འབྲུལ་ཤོགས་བྱེད་སྐྱས་ཡིན། མེ་རུ་དགོན་ནས་དགོར་གཉེར་མི་གཅིག་བཙུགས་ཏེ་ལྷ་ཁང་

གི་བདག་གཉེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སློན་ཀྲུལ་སྒྲ་བྲང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སློན་འཁྲིན། སློན་འཁྲིན་དང་འབྲ།

སློན་རྫོང་། སྤར་བོད་སྤེལ་གཞུང་གི་དུས། ལོ་ལྟར་ལྷ་ས་སློན་ལམ་སྐབས་གྲུ་བར་འབྲལ་རྒྱའི་རྩམ་
པ་མི་མེར་གྱི་རྫོང་འཐག་བྱེད་དགོས་པའི་ཞིག་ཁྲལ་ཞིག

སློན་འཇུག་གི་ཐུགས་བསྐྱེད། གཤམ་དུ་སློན་འཇུག་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་པར་གཟིགས།

སློན་འཇུག་གཉིས། རྒྱ་སློན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ལམ་འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།

སློན་འཇུག་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སློན་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་ལ་འཇུག་འདོད་
པ་དང་། འཇུག་པ་ལ་ཡིད་སློན་བྱེད་པའི་སེམས་པ་ལ་ཟེར། བྱང་ཆུབ་འཇུག་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་པན་ཡོན་ཐོས་པ་དང་། རྒྱ་ཐག་ཐད་གཙོད་ཀྱིས་དེད་ནས་བཟུང་
སྟེ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་རིགས་དུག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཁམས་གསུམ་འཁོར་
བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་ལས་ཐར་བའི་གྲོགས་བྱ་བའི་ལས་ཞུགས་པ་ལ་ཟེར། དེའི་དཔེ། འགྲོ་བ་འདོད་
དང་འགྲོ་ཡི། གྲེ་བྲག་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སློན་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཡུལ་
གང་ལ་འགྲོ་འདོད་སྤྱེས་ཀྱང་འགྲོ་བའི་ལས་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཟེར། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཡུལ་གང་ལ་འགྲོ་འདོད་ཡོད་པའི་ས་དེར་འགྲོ་བའི་ལམ་ལ་
ཞུགས་ཟེན་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཟེར།

སློན་རྒྱ། སྤར་ལྷ་སར་སློན་ལམ་གཉོར་རྒྱལ་གི་རྩེས་འགྲོ་ལྟ་བའི་བསྐྱུས་མིང་།

སློན་མདའ་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤང་ཆེན་ཆེ་རྫོང་གི་སྤེར་རྒྱ་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཚད་རྒྱ་
མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༥༩༢༢ཡོད།

སློན་འདུན། བསྐྱེད་པའི་རེ་བ།

སློན་འཁྲིན། རྫིང་། འཁྲིན་ཆེ་བའི་གྲོགས་པོ། ཡིད་གཞུགས་མཛའ་བཤེས་སློན་འཁྲིན་ལྟ་བུ་ཡིན།

སྟོན་གནས་མཁུན་པ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་གཞལ་བྱའི་དོན་སྟོན་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ངེས་
པའི་ལན་གང་དང་གང་ཡིན་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་སྟེ། ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྡེ་ཆ་ན་
ཉེར་གཅིག་གི་ནང་གསེས་ཤིག།

སྟོན་གནས་ཤེས་པ། ཉན་མོངས་མེད་པའི་སྟོན་དུ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཉན་མོངས་སྡེ་མི་སྡེ་མངོན་སུམ་
དུ་རྟོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

སྟོན་པ། ① [ཐ་དད་པ] འཛོམ་པར་འདོད་པ། དམིགས་ཡུལ་འབྱུང་པར་སྟོན་པ། ② འཛོམ་འདོད་
ཀྱི་སེམས། ཡིད་ཀྱིས་སྟོན་པ་ལྟར་བྱུང་པ། སྟོན་པ་དོར་པ།

སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་པན་ཡོན་པར་པ། ཉན་རེར་ལན་དུག་རེ་
བསྐྱེད་པ། སེམས་ཅན་སྟོན་མི་སྟོང་པ། ཆོགས་གཉིས་གསོག་པ། ནག་ཆོས་བཞི་སྟོང་ཞིང་
དཀར་ཆོས་བཞི་ལ་སྟོན་པ་བཅས་ལུང་། སྟོན་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལྟ་ཡང་ཟེར།

སྟོན་པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ རྣམ་ཐར་སྟོ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། གཞན་དབང་འདུས་
བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ངེ་སྟེད་འགྲོགས་པ་དེ་སྟེད་དུ་སྦྱག་བསྐྱལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོང་བར་བྱེད་པའོ།

སྟོན་པ་སེམས་བསྐྱེད། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱབ་པ་ཁྱད་པར་བཀང་ཞིག འབྲས་བུ་རྟོགས་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

སྟོན་ཆོག སྟོན་ལམ་འདེབས་པའི་ཆོག གཞན་དབང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་ངེ་སྟེད་འགྲོགས་པ་
དེ་སྟེད་དུ་སྦྱག་བསྐྱལ་ཡིན་ནོ་ཅེག་སྟོང་བར་བྱེད་པའོ།

སྟོན་ཆོགས། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་དང་ཆོགས་མཆོད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སྟོན་ལམ། ཡིད་ལ་སྟོན་པ་ཆོག་གི་ལམ་དུ་བརྗོད་པ། ཡང་དག་པའི་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ། ཕྱིན་ཅི་
ལོག་པའི་སྟོན་ལམ་རྒྱུ་པ།

སྟོན་ལམ་གྱི་རྒྱུ་པ། རོ་དང་ཁུ་རྩེས་སོགས་ལ་བཞུགས་མི་དགོས་པ་སྟོན་ཁྱོན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
སྟོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ནད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་རྒྱུ་པའི་མིང་སྟེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ངེ་སྟེད་ཤེས་བྲེང་ལས། བརྒྱད་པ་སྟོན་ལམ་
གྱི་རྒྱུ་པས་ཐན་པ་ནི། སྟོན་གྱི་སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་ལྟ་དང་དང་སྟོང་སོགས་ཀྱིས་འགྲོ་པའི་

དོན་དུ་སློན་ལམ་བཏབ་པའི་མཐུ་ལས་འབྲངས་པ་དབང་པོ་རེའ་བུ་དང་གོ་ཐས་དུག་ལ་ཕན་པ་
དང་། དེ་ལས་དང་དབང་ལག་བཅུད་ལེན་དུ་སློན་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་པའོ། ཞེས་སོ།
སློན་ལམ་གྱི་ཕར་ཕྱིན། ཆེ་རབས་གར་སྐྱེས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་པ་རེའ་བུ་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱན་མི་གཙོད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སློན་
ལམ་དུ་བཏབ་པའོ།

སློན་ལམ་ངན་པ། འོག་སློན།

སློན་ལམ་ལྷ། སེམས་བསྐྱེད་པའི་སློན་ལམ། སྐྱེ་བའི་སློན་ལམ། སྤྱོད་ལུལ་གྱི་སློན་ལམ། ཡང་དག་
པའི་སློན་ལམ་ཆེན་མོའོ།

སློན་ལམ་ཆེན་མོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྐང་ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དགོངས་བཞེད་
ལྟར་ལྟ་ལྟན་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཙུགས་པའི་ཤུག་ཐུབ་པའི་ཆོ་འབྲལ་དུས་ཆེན། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
འདས་རྗེས་ལོ་བཅུ་དགའི་རིང་མཆོམས་ཆད། རྒྱ་ལའི་སྐུ་སྐྱེ་བའི་གཉིས་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་
མཆོའི་རིང་ལ་སྐར་གསོ་མཛད་པ་ནས་བཟུང་ལོ་རེ་བཞེན་འཆོག་རྒྱའི་རྒྱན་སོལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་
ཅིང་རྒྱ་ལའི་སྐུ་སྐྱེ་བའི་ཐུང་ལ་ཙོང་གྲ་པའི་ནང་ནས་རྒྱ་རམས་པ་ཞེས་པའི་དགེ་
བཤེས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག། སློན་ལམ་འཆོག་རིང་ལ་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་གྱི་སྤྲིག་ལམ་འབྲས་
སྤངས་དགོན་གྱི་དགེ་བསྐྱོས་ཀྱིས་འགན་ཁུར་བྱེད།

སློན་ལམ་ཇའི་སང་། འདི་སོག་པོ་རྒྱན་གར་ཆེ་དབང་རབ་བཟན་གྱི་དམག་དཔོན་ལྗེ་ལྷ་ས་ཀྱི་
གཅིག་ཡིན་འདྲ།

སློན་ལམ་གཏོར་རྒྱག་སྤར་པོད་རྒྱ་དང་པོའི་ཆེས་ཉེར་བཞི་ཉིན་སློན་མཆུག་གཏོར་ཚོར་འཕེན་པའི་
བྱེད་སྒོ། བྱེད་སྒོར་གཞུག་མཁན་གས་སུ་དགའ་ལྡན་ཁི་པ་དང་། ཅའི་རྣམ་རྒྱལ་བྲུ་ཆང་། འབྲས་
སྤངས་སྤགས་པ་བྲུ་ཆང་། སོག་ཆས་སྤྲས་པའི་རྟ་པ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་བཅས་ཡོད།

སློན་ལམ་ཆོགས་ཤིང་། སློན་ལམ་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་མེ་ཤིང་གི་ཁྲལ།

སློན་ལམ་རྫོགས་པའི་ཆད། སློན་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་སློན་པ་དེ་རྫོགས་པའོ།

སྟོན་ལམ་ལ་དབང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བ་ཅུའི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་
དང་དུས་གང་དུ་ཅི་དགའ་བར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའོ།

སྟོན་སེམས། ① ཡིད་གྱིས་མོས་པའམ། འདུན་པའི་སེམས། ② སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་
གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

སྟོས་ཅི། སྟོས་ཅི་དགོས་པ་དང་དོན་གཅིག་

སྟོས་ཅི་དགོས། ཤོད་མི་དགོས། ཚོན་སྤྱགས་ཡོད་པ་སྟོས་ཅི་དགོས། ཞིང་ལས་འབྲུལ་འཁོར་ཡང་
མང་པོ་འདུག་ བོད་ཡུལ་གྱི་རི་ཅིར་དབྱར་གྱི་དུས་སྤུངས་ཁ་བ་སྐྱེ་ཐིང་རེར་ཡོད་ན་དགུན་གྱི་
དུས་སྤུ་སྟོས་ཅི་དགོས།

སྟོས་འདིན། [རྟིང] འདིས་ཆེ་བའི་གོགས།

སྟོས་པ། [ཐ་དད་པ] རྫོང་པ་དང་། སྤྲ་བ། གཏམ་སྟོས་པ། གཞུང་དོན་སྟོས་པ། ཁོས་སྟོས་པ།

སྟོས་མེད། ཤོད་མི་དགོས་པ། ཆང་ཡོད་པ་སྟོས་མེད་རེད། ཨ་བག་ཀྱང་མང་པོ་འདུག་

ལྟ་བུ། སེམས་མི་བདེ་བ་དང་། སེམས་གྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ། ལྟ་བུ་གྱི་སྤྱག་བསྐྱུལ། ལྟ་བུ་གྱི་ཆོགས་
འདུ། སེམས་ལ་ལྟ་བུ་ཞག་གསུམ་འཁུར་དགོས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གཤུང་བ་དང་། ཡིད་
གཤུང་སེམས་ངལ། སེམས་སྤྱག་བཅས་སོ།

ལྟ་བུ་གྱིས་འཁོག་པ། འཁོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་སྤྱབ་འོས་ཀྱི་དོན་གནད་གང་
དག་ འཁོག་བྱེད་དེ་དག་སྤྱབ་མ་སྤྱབ་པར་ཚུད་ཐོས་ཏེ་ལྟ་བུ་འོས་པའི་སྐབས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་
ལྟ་བུ་ལ། སེམས་ལ་ལྟ་བུ་སྤྱེ་བ། དག་གིས་སྤྱེ་སྤྱགས་འདོན་པ། ལུས་ལ་གནོད་པ་སྤྱེས་པ།
འདོད་པས་ཡིད་གཤུང་བ། འོངས་སྤྱོད་མ་ཆང་བའོ།

ལྟ་བུ་རྗེས་འདྲ། ① འདས་པོར་རྗེས་སུ་འན་ནས་ལྟ་བུ་ཞུ་བ། གསལ་བ་རྗེས་སྟོན་ག་ཤིགས་དཔལ་
པོ་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་ལྟ་བུ་རྗེས་འདྲ་ཞུ་བ། ② སྤར་བྱང་སྤྱག་བསྐྱུལ་རྗེས་སུ་འདྲ་བ།
རང་ཐོག་སྤྱོད་པའི་ལྟ་བུ་རྗེས་འདྲ་ཞུ་བ་བཅས་སོ།

ལྟ་བུ་གཤུང་བ། ལྟ་བུ་ནི་སྤྱག་བསྐྱུལ་གྱི་མིང་དང་གཤུང་བ་ནི་རྒྱན་མི་ཆད་པར་སྤྱོད་པའི་དོན་
ཡིན་པས་མནར་བ་དང་གོ་དོན་གཅིག་

མྱ་ངན་འདས། སྤྱ་འདས་པ་དང་གཤེགས་པའི་ཞེས་འདི་ཆེན་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སྤྱད་གོངས་པ་མྱ་
ངན་འདས་ཞེས་བརྗོད་སྟོབ་ཡང་ཡོད།

མྱ་ངན་འདས་ཚུང་། ① མདོ་སྤེ་མྱ་ངན་འདས་ཚུང་བ། ② རྩོང་བཅན་སྤྲུལ་སྤོའི་ཞལ་གདམས་གཤམ་པ་
མདོན་སྤྱད་དང་བཀའ་ཆེམས་ཀ་བཀོལ་མའི་མིང་གྲགས་དང་མཚུངས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
རྟེན་པ་ཞིག

མྱ་ངན་སྦྱོན་ཡིག་ཆེ་ལས་འདས་སོ་ཞེས་པའི་བརྗོད་གཏོང་བའི་ཡི་གེ་འཕམ་བཞུག་ལན།

མྱ་ངན་མེད། ① [ཨ་ལོ་གཤམ་སྤྱུག་བསྐྱེད་མེད་པ། ② སངས་རྒྱུས་ཤིག་ ③ རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་སོ་ཞིག
④ བྱིས་བྱ།

མྱ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་། ① རྒྱ་གར་དུ་སྤྲུལ་པའི་ཤིང་གྲེ་བྲག་པ་ཞིག་སྟེ་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྒྱང་པས་རེག་
ན་ཤིང་དེའི་མེ་རྟོག་ཁ་སྤྲེ་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱང་མཛེས་དང་། དགའ་བ་སྦྱིན་གྲེད།
རྒྱལ་གར་ཅེ་བཅས་སོ། ② རྒྱག་པ་ཤིང་།

མྱ་ངན་ཁྱུ་བ། ① སེམས་ནས་སྤྱུག་བསྐྱེད་གྲེད་པ། ② མྱ་ངན་རྫོང་བའས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཤོད་པ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། ① སྤྱུག་བསྐྱེད་ལས་ཐར་པ། ② ཤི་བ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞེ་བ། དེ་ལྟར་གཉིན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་
ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་ན་འགོག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གོ་འཕང་འཛོལ་བར་འབྱུང་
ཏེ། དེ་ནི་གཏན་དུ་བདེ་བའི་ཐར་པ་ཡིན་ལ་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་གཡོ་བར་མི་རྒྱས་པའི་ནི་བ་ཡིན་
ཏེ། འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་གཏན་དུ་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་གོ་
འཕང་དམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་ལན་གསུང་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ལྷ་ལོག་
གི་བྱི་བ་རྣམས་སྟེ་ཆོན་བཞེར་བྱིལ་བའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཤི་ནས་
འབྱུང་མི་འབྱུང་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ལྷ་བ་བཅས་བཞིའོ།

མྱ་ངན་སེམས་གསོ། སྤྱུག་བསྐྱེད་སེལ་བའི་སེམས་གསོ། སྦྱོན་གཤེགས་དཔའ་བོ་དང་ནང་མི་
ལ་མྱ་ངན་སེམས་གསོ་གྲེད་པ།

མྱ་ངན་བསང་བ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཞི་བར་བྱེད་པ།
མྱ་ངམ་གྱི་འགྲོག་ཆེན། ལྷ་མེད་དཔེན་ས་འཛིག་ས་སྤྲུང་བ།
མྱ་ངམ་ཐང་། ལྷ་མེད་པའི་ཐང་སྟོང་ལྟ་བུ་ཡིད་སྦྱོར་བའི་བྱེ་ཐང་ལྟ་བུ།
མྱ་ངམ་བཤུལ་རིང་། ལྷ་མེད་པའི་ས་ཆ་ཐག་རིང་ངམ། ལྷ་མེད་པའི་ཐང་།
མྱག་པ། [ཐ་མི་དད་པ།] མྱག་ས་པ། མྱག་པ། རུལ་བ་དང་བམ་པ། ག་མྱག་ས་ནས་ཐི་ངན་བློ་བ། རོ་
མྱག་ས་འདས་པར་གྱུར། ཁོང་མྱག་ས་ཕྱི་མཛེས།
མྱག་ཐག། ཉག་ཐག་དང་འབྲ།
མྱག་ཐོག་ ① མི་གཙང་བ་དང་ལྷན་ལྷན། འདས་པ་མྱག་ཐོག་ ② མི་གསལ་བ། རིག་པ་མྱག་ཐོག་
ཁམས་མྱག་ཐོག་
མྱག་ས། ① མི་སྤྱག་ས་ཀྱི་ཕོ་བའི་འབྲུ་སྟོབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོས་པ་རྣམས་བཞུས་ནས་ཐྱེ་གྲུ་དང་
འབྲུ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ་ཕོ་བར་བད་ཀན་མྱག་ས་བྱེད་ཀྱིས་ཐས་རྣམས་མྱག་ས་བར་བྱེད་ལྟ་
བུ། ② རུལ་ནས་འདས་འབག་དང་འབྲུ་བར་གྱུར་པ་སྟེ། རུལ་ཞིང་མྱག་ས། ལ་སྤྱག་རུལ་ཞིང་
མྱག་ས་ལྟ་བུ།
མྱག་ས་ཐི། རུལ་ཐི།
མྱག་ས་པ། མྱག་པའི་འདས་པ།
མྱག་ས་རུལ། རུལ་བའི་མིང་།
མྱང་། ① དུལ་མིང་ཞིག་མྱང་ལྷའི་ལྷ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་དེར་སང་ཐོད་རང་སྦྱོང་ལྟོངས་ཀྱི་
ཁང་དམར་ཆོང་དང་། རྒྱལ་ཅེ་ཆོང་། པ་སྤྲུམ་ཆོང་གི་བྲུབ་ཁོངས་མང་ཆེ་བ། གཞིས་ཀ་ཅེ་ཆོང་
གི་བྱེད་ཅམ་བཅས་འདིའི་ཁོངས་སྤྱུ་གཏོགས། དུལ་འདིའི་འགྲོང་ཅེ་ཡན་ལ་མྱང་སྟོང་དང་མན་
ལ་མྱང་སྟོང་ཅེས་དབྱེ་སྟོལ་ཡོད། ② སྤར་ཐོད་ཀྱི་རིགས་རུས་ཕེག་
མྱང་ལྷ། འབབ་ལྷ་ཞིག་ལྷ་འགོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཀྱི་བྲུང་ངོས་ཐག་རི་ཆོ་མོ་ཞེས་པའི་གངས་རི་
ནས་བྱང་ཞིང་ཐོད་རང་སྦྱོང་ལྟོངས་ཀྱི་ཁང་དམར་དང་། རྒྱལ་ཅེ། པ་སྤྲུམ། གཞིས་ཀ་ཅེ་བཅས་
ཆོང་ཁག་བཞི་བརྒྱད་ནས་ཡར་སྤྱང་གཙང་པོའི་ནང་དུ་འབབ།

མྱང་ཆོས་འབྱུང་། མྱང་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་བར་གསུམ་གྱི་རོ་མཚར་གཏམ་གྱི་ལེགས་བཤད་མཁས་
པའི་འཕྲུག་རོགས། ཞེས་པ་ཐོན་མེ་བཙན་རྒྱ་རྒྱ་ཐས་མཛད། བཛོད་དོན་གཙོ་བོར་མྱང་
ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ། དེད་དུས་རྒྱལ་ཅེ་དང་། པ་ནམ་སོགས་གྱི་ས་ཆ་འདི་དག་གི་དཔོན་རིགས་
དང་། དགོན་པ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན།

མྱང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ། བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ལྷེ་འུ་བཙན་གྱིས་པའི་དུས་ཀྱི་སྐུ་རྩེ་ཡིན་ཞིང་། བྱིས་
རབ་ཏུ་བྱུང་། ལོ་བདུན་དུ་ཉིང་འཛིན་གཅིག་ལ་མཉམ་པར་བཞག མངོན་ཤེས་མངའ་བས་
མྱང་བན་ཤའི་སྤྱན་ཅན་ཞེས་གྲགས། པཌ་ཆེན་པེ་མ་ལ་མི་དུས་སྟོང་ཐེག་གི་མན་དག་རྩོགས་
པར་གནང་། སད་ན་ལེགས་མཛིང་ཡོན་དང་ཁྲི་རལ་པ་ཅན་གཉིས་ཀའི་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོས་སློན་
མཛད། དབུ་བུ་ཞའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཡུལ་གྱུ་དེའང་མྱང་བན་ལ་དབང་བཞེས་པ་བཞུགས་
གཅིགས་བཞོས། བྱིས་སུ་གྲུང་དར་མས་བཞོངས་སོ།

མྱང་སྟོང་། གཙང་མྱང་ཚུ་སྟོང་རྒྱུད་རྒྱལ་ཅེ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་ཆ།

མྱང་འདས། སྤྱག་བསྐལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆོས། དེ་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱབས་ཉོན་མོངས་བྲལ་བའི་བྲལ་ཆ་
རྟག་ཅིང་དགེ་བའི་རྒྱས། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པས་ཉོན་མོངས་བྲལ་བའི་ཆ་ལ་བརྟགས་པའི་
བཏགས་ཡོད་ཉིད་ཏུ་འདོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐེག་ཆེན་མྱང་འདས་དང་། ཐེག་དམན་མྱང་འདས་
གཉིས་སམ། ཡང་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་མྱང་འདས་གསུམ་སོ།

མྱང་འདས་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་པ་བྱུང་བའི་དབང་བོ་མྱང་ན་
ལས་འདས་པའི་ཆེ་རྒྱ་མཆོག་གྲོང་དུ་བཞེངས་པའི་མཆོད་རྟེན་བང་རིམ་མེད་པ་གདན་ཁྲིའི་
སྟེང་དུ་བུམ་གདན་ཡན་ཆད་བཞུགས་པའོ།

མྱང་འདས་གཉིས། ཉོན་སྤྱི་བ་དང་ཤེས་སྤྱི་བ་སྤངས་པའི་སྤངས་པའོ།

མྱང་འདས་གཞན་ནས་སྐྱབ་ཏུ་མེད། མྱང་ན་ལས་འདས་པ་སྟེ་ཐར་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་
གོ་འཕང་ནི་རང་གི་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་སྐྱབ་མི་དགོས་པ།

མྱང་བ། རྟོང་བའི་མ་འོངས་པ།

མྱང་མང་པོ་རྩེ་ཞང་སྟངས། རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཙན་སྐམ་པོའི་སྟོན་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་

དང་སྒོན་པོ་འདི་གཉིས་ཀྱི་བར་སྒོན་པོ་ཁྱུང་པོ་སྤྱངས་སང་བྱ་ཅེས་པ་མ་བཅུག་སྟེ་བྱ་ཅེས་རང་
དང་སྒོ་ཉེ་བའི་མི་མང་པོ་ཞང་སྤང་གི་བྱན་གཡོག་ལ་མངགས་ཏེ་ཞང་སྤང་བསད་པ་དང་མཁར་
གྲོང་ཡང་བརྒྱགས་པ་བཅས་ཏུན་ཏྲོང་ནས་སྒོན་པོ་འདི་ཀྱལ་པོ་མང་སྤོང་མང་བཅན་གྱི་སྒོན་པོ་ཡིན་
ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་སྒོན་པོ་འདི་རྒྱལ་པོ་མང་སྤོང་མང་བཅན་གྱི་སྒོན་པོ་ཡིན་
བར་གསུངས་པ་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཞན་ཞིག་གཟིགས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཟེས་སྟེ།
མྱུང་མྱུང་། ① ལྷ་རྟོག་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་དག་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་སྟེ་མྱུང་མྱུང་བྱས་ནས་ལྷ་བ།
② ཟས་ཀྱི་ཕྱོ་བའི་ཆོད་ལྷ། ལྷ་ཆས་ཀྱི་རོ་བཅུད་ཡག་ཉེས་མྱུང་མྱུང་བྱས་ནས་བརྟག་པ།
མྱུང་མྱུག་མྱུག་མཁོ་མྱུག་ཙམ་མྱུག་ཙམ་འདོན་ཚུལ། ཕྱོགས་པོ་ཡོང་མིན་སྟེ་ཕྱུ་ཁུང་ནས་མཁོ་མྱུང་
མྱུང་མྱུག་མྱུག་བྱས་ཏེ་ལྷ་བ། ཐག་རིང་ས་ནས་གནས་ཚུལ་ལ་མྱུང་མྱུག་མྱུག་གིས་ལྷ་བ།
མྱུང་སྟངས། གཙང་གི་མྱུང་ཡུལ་སྟོད་སྟངས་བར་གསུམ་དབྱེ་བའི་གཙང་རྒྱལ་ཅེ་མན་ཆད་ཀྱི་མྱུང་ཚུ་
འབབ་རྒྱད།
མྱུང་ཅི་སྟེ། སྟོ་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱལ་ཞུ་རྟེས་བམེལ། ཇུས་བས་པོ་ཡོང་རྒྱ་མའི་
ནང་གི་ཚུ་ཆ་འབྱུང་། རྒྱ་ཆད་འཛོམས། རིམས་ཆད་དང་འབྲུགས་ཆད་མེལ།
མྱུང་མཆོ་དགོན། མིང་གཞན་མྱུང་མཆོ་བཟུ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་ཟེར། མྱུང་ཏིང་འཛིན་བཟང་པོས་
བཟུག་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་རྟོང་མ་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་
ས་ཁུལ་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མྱུང་ཞིག་ ལྷ་རྟོག་ཞིབ་འཇུག་ ཞིང་ལས་ལ་མྱུང་ཞིབ་བྱེད་པ། འཕྱོག་ཁུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མྱུང་
ཞིབ་བྱེད་པ།
མྱུང་ཡུལ། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་བྱ་ཞིག་
མྱུང་རོ་ཕྱོད་དཀར། འདི་གཙང་ཁུལ་ལྷ་ཅེ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ་སྟེ་བརྟག་
མྱུངས་པ། མྱུང་བའི་འདས་པ།
མྱུང་པ། [རྟོང] མད་པ་སྟེ་བདེན་པ།
མྱེ། [རྟོང] མི།

མྱ་ཁ། མྱ་ཁོ་ཞེས་པ་སྐྱ་ཉམས་ནས་མྱ་ཁུ་ཞེས་འབོད། མྱ་ཁོ་ཞེས་པ་ནི་ཁོ་རང་དང་དོན་གཅིག
དཔེར་ན། ངས་ཁོ་ལ་སློབ་གསོ་མང་པོ་གཏོང་ཡང་མྱ་ཁོས་ཉོན་ཞིང་མི་འདུག་ལྟ་བུའོ།

མྱ་སྟོད་པ། མྱ་སྟོས་པ། རང་སྐྱ་འཕེར་པ།

མྱ་འབྱ། མི་གན་ཁོག

མྱ་མོ། བྱད་མེད།

མྱ་འཛེར། མི་མཐུན་པ།

མྱ་རུ་འཛིངས། ལོ་ན་ཆུང་དུས་སྤྱེས་པ་མང་དུ་བསྟེན་པའི་སྤྱད་འཛོང་མ།

མྱ་ལུད། མི་ཡི་ནང་གི་ཐ་མ་ཁ་ལུད་དང་སྤྱ་ལུད་ལྟར་བུའོ།

མྱ་གསལ་པ། མི་གསལ་པ།

མྱ་བྱད་བྱད། [ཡུལ། ཡུལ་གཞན་ནས་འོངས་པའི་མི་གསར་མྱི་མདུན་དུ་རང་གི་ཡོན་ཏན་ངོས་
མཁན་བྱ་བ།

མྱ་ག [ཆིང་] མིག་མྱིག་དོག་ཁ་རིལ་རིལ་ཅན་གྱི་བུ་མོ་མཛེས་མ་ཅིག་འགྱི་ལྟ་བུ།

མྱ་ག་སྐྱམ་ཆག་དུན་པ། མིག་སྐྱམ་ལ་རྩལ་ཅིང་ཆ་པ།

མྱ་ག་དོག་ཁམས་མྱི་ཡུལ་སྐད་པལ་ཆེར་མིག་ལ་མྱིག་དོག་བྱེད།

མྱ་ག་འཕེན་པ། མིག་དཔེ།

མྱ་ག་ཇེ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༩ ལོར་རྒྱལ་མཆན་སེང་གེས་བཏབ། བྱལ་
མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མྱ་ག་དོག་བྱིད། ཁ་བའི་ནང་དུ་ཉི་འོད་འུགས་ཆེན་པོར་ཤར་བའི་སྐབས་སུ་མིག་ལ་གངས་འོད་
པོགས་རྒྱུན་གྱིས་མིག་འབྲས་ན་ཟུག་བཏང་ཞིང་མིག་ནས་མཆི་མ་འབབ་སྟེ་བལྟ་མི་པོད་པའི་
ནས་པ་ཅན་གྱི་མིང་ཡིན།

མྱ་ག་མ་མཁན། [ཆིང་] རིགས་ངན།

མྱ་ག་ཅ། མིག་གི་ཅ།

མྱ་ང། [ཆིང་] མིང་།

མིང་མ་དྲགས། མིང་སྟོན་མ་ལས་ལོགས་སུ་གདགས་པ།

མིད་པ། [ཆིང] མིད་པ།

མིན་པ། [ཆིང] མིན་པ།

མིའུ། [ཆིང] མིའུ་དང་མཚུངས་ཏེ་གཞུགས་ཐུང་གི་མིང་།

མུ་གུ། གསར་སྐྱེས་ལྗང་བུ། མུ་གུ་གསར་པ། འབྲུའི་མུ་གུ། རིགས་ཀྱི་མུ་གུ། ཞིང་ཁར་སོན་བཏབ་
ནས་མུ་གུ་སྐྱེས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཁྱེའུ་ཁ་དང་། ཉེད་དུ་འཐེན། ཞ་ལུ་བཅས་སོ།།

མུ་གུ་འབྲས་པའི་སྐབས། མུ་གུ་འམ་ལྗང་པ་གསར་དུ་ཁ་འབྲས་པའི་དུས། ཡང་ན་ལས་ཀྱི་འགོ་མ་
ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

མུ་གུའི་དུས། [མཛོན] དཔྱིད་དུས།

མུག ① མུ་གུའི་བསྐྱེས་ཆིག ② དངོས་རྒྱས་དང་མི་སོགས་རྟེན་ཐབས་བྱེད་པ་བཅའ་བ་དང་
འཆོལ་བ།

མུག་པ། [མ་དད་པ] མུགས་པ། མུག་པ། མུགས། ① འཆོལ་བ། ཐབས་ཤེས་མུག་པ། འགྲོ་ལམ་
མུག་པ། ② མགོ་དོན་ཅམ་བྱེད་པ། མགོ་ཡར་མུག་པ། ③ འགྲུལ་བ་དང་། གཡོ་བ། མེ་ཏོག་
ཐུང་གིས་མུགས་ནས་འགྲུལ་བ།

མུག་མུག་མགོ་ཐོན་ཅམ་ཐོན་ཅམ་དང་། བྲག་བྲག་གམ་འགྲུལ་པའི་ཚུལ། ས་སྐབས་ནང་ནས་འབྱེ་
པའི་མགོ་མུག་མུག་བྱེད་པ། ཆར་སྒྲིན་གསེབ་ནས་སྒྲོག་ཞགས་མུག་མུག་འབྲུག་པ།

མུག་ཅམ། མགོ་འབྱར་ཅམ་མམ། མགོ་དོན་ཅམ། མགོ་མུག་ཅམ་བྱེད་འབྲུལ་དུ་རྒྱང་རྟེན་གཏོང་བ།

མུགས། མུག་པའི་སྐྱེས་ཆིག

མུགས་པ། མུག་པའི་འདས་པ།

མུར། [བྱུན་ཆིག] མཁྱེགས་ཤོ་སྟེ། མུར་བར་འགོ། རིག་པ་མུར་མོ། མྱོག་ལྟར་མུར་བ་ལྟ་བུ།

མུར་རྒྱང་། གཟའ་རྒྱས་ཏེ་བར་ལས་བཅུམས་ཏེ་རིམ་དང་རིམ་མིན་རྒྱང་སྤྱིས་ནོར་དང་བུ་ལོན་
རྒྱད་པའི་རྒྱང་ལོངས། མུར་དག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་གསུམ།

མུར་སྒྲོབ། རོག་ཉེན་འཕྲད་པའི་ནད་པ་འཕྲལ་མུར་སྒོག་སྒྲོབ་བྱས་པར་ཟེར་ཏེ། ད་ཆ་ཆོན་རིག་ལག་

ཅུ་ལ་ལ་ཡང་ན་རིག་གནས་ལུ་ལ་གཞག་སོགས་ལ་འབྲུལ་སྒྱུར་སྒྲིག་འདོན་དང་། འེགས་སྒྲིག་
རྒྱུ་འདྲིན་བཅས་བྱས་པར་ཟེར། ཡང་ན་འབྲུལ་སྒྲིབ་ཅེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
སྒྱུར་འབྲུལ་བསྐྱེད་པ། མཆན་མོ་དབྱུག་པའི་ཅེར་མོ་བསྐྱོན་ནས་བསྐྱོར་བ་མཁྱོགས་པོར་བསྐྱོར་
བའི་ཆེ་སྒྱུར་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མེ་དེ་འཁོར་ལོའི་དབྱིབས་ལྟར་སྒྲུང་བས་དེ་འདྲིན་གྱི་ཤེས་པ་ས་
འབྲུལ་རྒྱ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་འཁོར་ལོ་ལྟར་འདྲིན་པའི་འབྲུལ་ཞེན་སྒྲིམ་པའི་དོན།
སྒྱུར་མཁྱོགས། ཏ་ཅང་སྒྱུར་ཞིང་མཁྱོགས་པ། པར་ཚུར་སྒྱུར་མཁྱོགས་སུ་བྱིན་པ།
སྒྱུར་མཁྱོགས་པོ་ཉ། དཔེ་རྒྱུན་གྱི་སྐོན་ས་བཏགས་པའི་དྲར་བྱིད་ཀྱི་གའ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགེ་དྲུང་འཆོ་
བ་གུ་དུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྐོན་གྱི་བད་བསྐྱུས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སྟོ་
གསལ་མཐོན་པའི་རྒྱན་ལས། སྒྱུར་མཁྱོགས་པོ་ཉ་ནི་དྲར་བྱིད་ཀྱི་གའ་མིང་སྟེ། དེས་ཆོག་ནི་
དྲར་བྱིད་ཀྱིས་ནད་སྒྱུར་དུ་བཤལ་ནུས་པས་ན་དཔེ་སྒྱུར་མཁྱོགས་པོ་ཉའི་གཞུགས་སུ་བཞོང་
བའོ། ཞེས་སོ།

སྒྱུར་འགོ། འདི་རྒྱང་དང་རྒྱང་ལྟ། བྱ་ཤོད། སྒྲུལ། ཉ། མཁྱོགས་པར་འགོ་བ་བཅས་ལ་འཇུག
སྒྱུར་འགོས། ① མཁྱོགས་པའི་འགོ་སྒྲུངས། ② གཟའ་ལྗོངས་འགོ་ལུགས། ③ [མདོན] ཉ།
སྒྱུར་འགོས་ཤར། གཟའ་རྣམས་རིམ་པའི་སྒྲ་རྒྱང་ཐོག་མའི་ས་ནས་ཤར་དུ་རྒྱ་བ་ལ་སྒྱུར་འགོས་
ཞེས་བྱའོ།

སྒྱུར་ལྟ། རྒྱུག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་quick view ཟེར།
སྒྱུར་མཐེལ། རྒྱུག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་shortcut key ཟེར།

སྒྱུར་དག གཟའ་རང་རང་གི་དལ་དག་ལ་རང་རང་གི་སྒྱུར་རྒྱུ་གིས་སྟོན་ཏེ་བྱས་པ་སྟེ། དལ་བའི་
སྟེང་ནས་མགོ་བརྒྱུ་མས་ཏེ་རང་འགོས་ཀྱིས་རྒྱང་པའི་ལོངས་སྟོད་འཕེལ་འབྱིབ་རྣམས་ཀྱི་ནོར་
དང་བྱ་ལོན་སྒྱུད་ཟེན་པ་དང་མཉམ་དུ་རང་རང་སྒྲིམ་སྒྲུང་དང་ཉི་མའི་སྟེང་དུ་འཛོམས་ཏེ་ལོངས་
སྟོད་དག་པར་འགྱུར་བའོ།

ལྷུང་གནས་གོང་འཕྱིལ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་high-launch ཟེད།

ལྷུང་པོ། ལྷུང་བ་དང་འབྲ།

ལྷུང་བ། མཐོགས་པ། ལྷུང་བར་འབད་ཚོལ་མ་བྱས་ན་ལྷུང་བར་རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་ཐབས་མེད། ཐོག་
དགའ་ལ་རྒྱུང་ལྷུང་བ། ལུས་པ་ལྷུང་བ་ཉིད་དུ་ཐོན་པ།

ལྷུང་བའི་ཤེས་རབ། མཐོགས་ལྷུང་བའི་སྒོ་ཐོས།

ལྷུང་བྱེད། [མངོན] ① རྒྱད། ② རྒྱུ་སྒྲ། ③ བྱ་ཁོད། ④ སྒྲལ།

ལྷུང་མ། [མངོན] གར་མཁན་མ།

ལྷུང་ལྷུང་བ། ཏ་ཅང་མཐོགས་པོ། འབྲུལ་མཁོའི་སྒྲན་རིགས་གནས་བྱའི་ཐོག་ནས་ལྷུང་ལྷུང་བར་
འབྱོར་བྱུང་བ།

ལྷུང་ཙམ། མཐོགས་ཙམ། ལས་དོན་པར་འགྲུངས་མེད་པར་ལྷུང་ཙམ་བྱེད་ཐུབ་ན་ལེགས།

ལྷུང་ལམ། མཐོགས་ལམ། བསྐྱོར་ནས་མི་འགོ་བར་ལྷུང་ལམ་དུ་བྱིན་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་short-
cut ཟེད།

ལྷུལ་འཕྲིན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་navinfo ཟེད།

ལྷུལ་བ། ① [ཐ་དད་པ] འཛོལ་བ་དང་། ཅད་གཅོད་བྱེད་པ། གནས་རྩལ་གསལ་པོར་ལྷུལ་ཞིབ་
བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པ། དངོས་སུ་ལག་བསྟར་གྱི་སྒོ་ནས་ཉམས་སྲོད་ལྷུལ་བ། ② [ཐ་མི་དད་
པ] རྒྱ་བའམ་འབྲམས་པ། དོན་མེད་ལྷུལ་དུ་མ་འགྲོ། རྒྱལ་ཁམས་སུ་ལྷུལ་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་
panning ཟེད།

ལྷུལ་མ། གསང་བའི་གནས་རྩལ་འཛོལ་ཞིབ་བྱེད་མཁན།

ལྷུལ་མི། འབྲམས་འགོ་བའི་མི།

ལྷུལ་ཞིབ། གནས་རྩལ་འཛོལ་ཞིབ། ས་བབས་ཀྱི་གནས་རྩལ་ལྷུལ་ཞིབ་བྱས་པ།

ལྷུལ་ཞིབ་ཅད་གཅོད། ལྷུལ་ཞིབ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ནས་ཤོད་གཞི་བྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱིས་ཅད་

གཙོད་ཐུབ་པ།

ལྷུལ་ཞིབ་བྱེད་ཐབས། གྲོད་གཞི་ལྷུལ་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ལྷོད་པའི་ཐབས་ཤེས།

མྱེ། [རྟིང] མེ།

མྱེ་ཁ་མྱེ། མེ་མེད་པའི་སྐབས་སུ་མེ་གསར་དུ་གཏོང་བའི་དོན། དཔེར་ན། འགྲོག་པ་རྣམས་ཞོགས་
པ་ཡང་འངས་རྩེས་ཐོག་མར་མྱེ་ཁ་མྱེ། དེ་ནས་རྒྱ་ལེན་སར་འགྲོ་དགོས་རེད།

མྱེས་འགྲོད་སྐབས་སྐར་བབས་ཆར་པ་དང་མྱེ་ཁ་མྱེ་ནས་རྩ་བ་སྐོལ་རྒྱ་དེ་གལ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་རེད།

མྱེ་འགྲོག་དགོན་པའི་གྲུ་བཅུན་རྣམས་ཀྱིས་ཉིན་གོང་པོར་རྩ་ཆ་པོར་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་མྱེ་རའི་ནང་
དུ་སོལ་མེ་སྐྱགས་ཅིང་དེའི་ཐོག་དུ་རྩ་བ་བཅུགས། རྩ་བའི་མྱེ་ནས་ཕྱིར་པའི་བསྐྱར་ལ་རེ་ཕྱར་

ཀྱིས་གཡོག་པའི་ཁེབ་མ་ཞིག་འགྲོག་ཡས་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་མྱེ་འགྲོག་ཟེར།

མྱེ་ཆ། ཀོ་ཁྱག་གི་རྒྱར་གཅིག་ལ་མེ་ལྷགས་ཡོད་པ་དང་། ཀོ་ཁྱག་ནང་དུ་སྐྱ་བ་དང་མེ་དོ་བཅུག་
ཅིང་། དུས་རྒྱུན་སྐྱེས་པའི་གཞོག་གཡས་ཕྱོགས་བཏགས་ཏེ་མེ་སྐར་བ་ལ་མེད་དུ་མི་རྒྱང་བའི་

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཡིན། ཡུལ་གཞན་དུ་མེ་ལྷགས་ཟེར་སོལ་འདུག

མྱེ་ཏྲགས། མེའི་ཆ་ཤས་རྒྱང་དུ་འེམ་པ། ཤིང་ཟ་མ་བྱས་ན་མྱེ་ཏྲགས་མང་པོ་འཕགས་ལེ་རེད། ལྷ་བྲ།

མྱེ་འབྲུད། ① ཐོ་མོ་གཞོན་ནུ་གཉིས་སོ་སའི་པ་མའི་ཁྲིམ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་ཏེ་རང་གིས་ཁྲིམ་གཞིས་
ཞིག་གསར་དུ་བཅུགས་པ་ལ་མྱེ་འབྲུད་ཅེས་ཟེར། ③ བཟའ་བཏུང་གཡོས་པའི་ཆེད་དུ་མེ་
འབྲུད་པའི་དོན་ཡིན།

མྱེ་བཙའ། མེ་བཙའ། མེ་བཙའི་བཙེས་ཐབས་ཏེ་ན་རྒྱག་ཡོད་སར་མེ་རྒྱབ་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ་
བརྟེན་ནས་ནད་གཞི་གསོ་བཙེས་བྱ་ཐབས་ཤིག་ཡིན།

མྱེ་བཙའ་ཟླ་མོ། མེ་བཙའ་རྒྱང་རྒྱང་།

མྱེ་བཙ། ཏུན་ཏོང་གི་བརྟེན་ཏེ། གོང་གི་མེ་བཙའ་ཞེས་བ་དང་དོན་གཅིག

མྱེ་བཙ་བཟབ། ཏུན་ཏོང་གི་བརྟེན་ཏེ། མེ་བཙའ་བཏབ།

མྱེ་འི་ཞག་དུ་བ་དང་འབྲེས་པའི་མེ་རྒྱབས།

མྱེ་པ། གནའ་དུས་རྩ་མས་བཙོས་པའི་རྩ་སྣོད་སྣོད་བཞིར་བ། ཁ་ཁྲིར་ལེབ་མོའི་ཕྱོགས་བཞིན་རྒྱར་

བཞི་དང་། རྒྱུ་ཤོས་རྣམས་ལ་རྒྱུ་གསུམ་རེ་ཡོད་ཅིང་། བྱང་དུ་སྐྱེད་ཅམ་ཐལ་བས་བཀའ་
ཞིང་། དེའི་ཁར་མེ་སྒྲིག་དེའི་སྤྱིང་ཇ་ཇ་བརྩུགས་ནས་རྩ་ཆ་སོ་བྱེད་ས་ཞིག་རེད།
སྤྱི་རྟོ་ཙོག་སྤྱི་ར་བརྩུག་སའི་ཤིང་གིས་བཞོས་པའི་ཙོག་ཅེ་བྱ་བཞི་ཆ་གཅིག་ཙན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སྤྱིང་། [རྟིང་] མེད།
སྤྱིན་ལིང་། སྤྱིན་ཅེ་ཟེང་བའི་དར་གོས།
སྤྱིར་བྱ། མེར་བྱ།
སྤྱིས། [རྟིང་] མེས་སོ་སྤྱེ་བའི་པ།
སྤྱོ། ཆང་རག་གས་དུག་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་སྤོ་རྒྱ་སྤྱེ། ཤེས་པ་བརྟན་སོར་མི་གནས་པར་བཟེ་བ།
སྤོག་[རྟིང་] ཁྱིས་པ།
སྤོག་རྒྱུང་། [ཡུལ་] མིའི་སྤུ་གུའམ་ཁྱིས་པ།
སྤོགས། སྤུ་གུ་ཨ་སྤོགས་བཟབ་སྤོགས་སོགས།
སྤོགས་རྒྱུང་། སྤུ་གུ་རྒྱུང་རྒྱུང་།
སྤོང་། སྤང་གི་ད་ལྟ་བ། [གྲོགས་ཆིག་] ལས་ཆིག་འདས་པའི་མཐར་སྤྱར་ན་སྤོན་ཆད་བྱ་ལས་དེ་
བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་སྤོན་པའི་ཆིག་ལ་འཇུག་སྤྱེ། སྤོན་ཆད་བྱན་གཡོག་བྱས་སྤོང་བ་མ་
གཏོགས་སྤོབ་བྱར་སོང་མ་སྤོང་ལྟ་བུ།
སྤོང་ཁྲིད། རང་གི་ཉམས་སྤོང་རྣམས་གཞན་ལ་སྤོབ་ཁྲིད་བྱེད་པ། ལས་ཐབས་གསར་པའི་སྤོང་ཁྲིད་བྱེད་པ།
སྤོང་བྱ་བ། དངོས་སྤུ་ཉམས་སྤོང་ནས་བྱང་བའི་གནས་རྒྱུ་ལ། མཐོང་ཆོས་སྤོང་བྱ་བ། དཔྱིད་དུས་རྫོ་
འདེབས་དུར་བཙོན་བྱས་ན་སྤོན་དུས་ལོ་ལོགས་ཡོད་རྒྱ་མཐོང་ཆོས་སྤོང་བྱ་བ་རེད།
སྤོང་གོལ་ཨ་རྒྱ་ཙན། འདི་རྟིང་མའི་རིལ་བུ་སྤྲད་གསུམ་ཆེ་བ་ཞིག་ ཁར་ཞོས་ན་དན་སོང་སྤོང་མི་
དགོས་ཟེང་ལ། རིལ་བུའི་ལྗེབས་སྤུ་གསེར་ཡིག་གི་ཨ་བྲིས་ཞིག་
སྤོང་ངེས་གསུམ། མཐོང་ཆོས་སྤོང་ངེས་དང་། སྤྱིས་ནས་སྤོང་ངེས། ལན་གངས་གཞན་ལ་སྤོང་
འཇུར་ཏེ་གསུམ། ཡང་ན་ལས་དང་རྣམ་སྤྱིན་གཉིས་ཀ་ནག་པ་དང་། དཀར་བ། དཀར་ནག་
འདྲེས་མའི་ལས་གསུམ།

མྱོང་སྟོབས། མྱོང་བ་མཛོན་སུམ་གྱི་ལྷགས་སམ་རྩས་པ།

མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་བྱངས་པ། ཁ་བཤད་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དོན་གྱི་གནད་ལ་ཉམས་མྱོང་བྱང་
ནས་འདི་ཡི་དོན་འདིའོ་སྟམ་པའི་གོ་བ་འབྲུལ་མེད་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་ཡང་གོ་དོན་རགས་
པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན།

མྱོང་ཐོག་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་སྟེང་། དེ་དག་ཚང་མ་རང་གི་མྱོང་ཐོག་ལ་ཆ་བཞག་ནས་བཤད་པ་ཡིན།
མྱོང་ཐོག་ཤེས་རྟོགས། མཛོན་སུམ་ཉམས་མྱོང་གི་སྟོན་ཤེས་ཤིང་རྟོགས་པ། རང་གིས་དངོས་
སུ་མཐོང་ཐོས་མྱོང་ཐོག་ཤེས་རྟོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱེད་པ།

མྱོང་འདིས། བོམས་འདིས། མྱོང་རྒྱུ་ཡང་ཡང་བཏང་ན་མྱོང་འདིས་ལུལ་ཕྱིན་འཛོན་ཡོང་།

མྱོང་བ། ① ཆོད་ལྟ་བ། ཟས་ཀྱི་ཐོ་བ་བྱངས་པ། ② མྱོད་པ། བདེ་སྤྲུག་མང་པོ་བྱངས་པ། ③ [ཐ་མི་
དད་པ] ཆོར་བ། བདེ་བ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ། སྤྲུག་བསྐྱལ་མྱོང་བ། ④ བྱེད་ལས་ཀྱི་མཐར་འཇུག་
པའི་འདས་པ་སྟོན་བྱེད་ཆེག་གོགས་ཤིག་འགྲོ་མྱོང་། མཐོང་མ་མྱོང་། ④ ཉམས་མྱོང་། མྱོང་
བ་ཐན་ཐུན་ཅམ་ལས་མེད། རྩས་ཅི་ཆོར་བའི་རི་དྲགས་མྱོང་ཅན། མྱོང་ཆ་མེད་ན་ལོང་བ་ཐང་
ལ་འབྲུམས་པ་དང་མཚུངས།

མྱོང་བ་སྒྲ་ཟེན། ལས་ཀའི་བོམས་མྱོང་གི་འགོ་ཟེན་པ་ཅམ། སྐྱང་བཙོན་བྱས་པས་གོ་རྟོགས་ཀྱི་
མྱོང་བ་སྒྲ་ཟེན་ཅམ་སྟེས་པ།

མྱོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ལྟ། ༡ རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མྱོང་འགྱུར། ༢ མཚུངས་ལྡན་ཀྱི་མྱོང་འགྱུར། ༣ དམིགས་
པས་མྱོང་འགྱུར། ༤ རྩས་སྟོན་ཀྱི་མྱོང་འགྱུར། ༥ མཛོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་མྱོང་འགྱུར་པོ།

མྱོང་བར་བྱེད་པའི་རིག་པ་གསུམ། སེམ་པ། གདུང་བ། བར་མའི་རྩམ་པའོ།

མྱོང་བར་མ་ངེས་པའི་ལས། ལས་བསགས་ཀྱང་སོ་སོའི་གཉེན་པོ་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་ནས་རྩམ་
སྟོན་འབྱེན་བར་མ་ངེས་པ།

མྱོང་བྱང་། ཉམས་མྱོང་གི་ཟེན་ཐོ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཤོང་གསེབ་ཏུ་ལས་ཀ་ལོ་མང་བྱས་པའི་ཉམས་
མྱོང་རྩམས་ཉིན་བྱུང་འབྲས་དང་ཤོང་རྒྱུད་གང་བྱུང་སོགས་ཟེན་བྲིས་སུ་བཀོད་པ།

མྱོང་ཅིས། མཁས་པ་གོང་མས་ཅི་མྱོང་བའི་ཟེན་ཐོ།

ཁྱོད་ཆོད། ཉམས་སྲུ་ཁྱོད་བའི་ཆོར་བ། ལས་དོན་ལ་དོ་སྣང་མ་བྱས་ན་ཁྱོད་ཆོར་ག་ནས་སྒྲེ།
ཁྱོད་ཆོར་བསམ་འཆར། ཁྱོད་བའི་ཐོག་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒྲོ། བརྟག་དབྱད་སྟོན་དུ་
བཏང་ནས་རང་གི་ཁྱོད་ཆོར་བསམ་འཆར་ཤོད་པ།

ཁྱོད་རོལ། དེ་མོའི་ངོས་ནས་བཤད་ན་དེ་མོར་དབྱད་པར་ཟེར། གནའ་རབས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་
ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དེ་མོའི་བཅུ་གཉིས་ཁྱོད་རོལ་བྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་དེ་མོ་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་པའི་ནང་གི་
བརྒྱད་རིམ་གྱི་གྲས་ཤིག་ཡིན། དེ་མོ་ཞིག་ལ་བཟླ་སྐབས་ཐོག་མར་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་བཟླ་དགོས་
པ་དང་། དེ་རྗེས་ཆ་ཤས་རེ་རེ་བཞིན་བཟླ་དགོས་པ། མཐུག་ཏུ་ཆ་ཤས་ནས་ཁྱོན་ཡོངས་ལ་
བཟླས་ཏེ་ཡང་སྟོར་བསྐྱར་སྟོར་གྱིས་བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་པ་གཏོང་དགོས། ལྷག་པར་དུ་དེ་མོ་བས་
དེ་མོའི་གྲུབ་ཆ་བཀོད་སྒྲིག་དཔེ་གསར་དང་། རོ་མཆར་ཅན། བཅད་དང་ཆོན་སོགས་སྟོད་
སྟངས་ལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ། དེ་བཞིན་མི་སེམས་འགྲུལ་བའི་ཉམས་འགྱུར་རྣམས་མཐོང་ཐུབ་
པ་དང་ཉམས་སྲུ་ལེན་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས། བཅུ་གཉིས་ཁྱོད་རོལ་བྱེད་པའི་བརྒྱད་རིམ་གྱི་ནང་
རང་ཉིད་ལ་པན་ཏུ་སྒྲིལ་ཆེན་པོ་ཐོན་ཐུབ་པ་སྟེ། དེ་མོ་བའི་སྒྲུ་ཅལ་གྱི་བྱང་ཆད་གོང་མཐོར་གཏོང་
བ། མིག་རྒྱུང་རིང་དུ་འགྲོ་བ། གསར་ཚོས་བྱེད་པར་སྒྲོ་སྒྲོ་འབྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་སྙིང་ཉ་ཅང་
ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད།

ཁྱོད་སྒྲུ་ཆོད་ལྟ་བུ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཁྱོད་བའི་སྒྲུ་ཆིག་
ཁྱོས་སྒྲུ་བྱེད་ལས་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་ཆང་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་
འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཁྱོས་སྒྲུ་ནི། འབྲུ་
བཙོས་པའི་ནང་པཔས་བྲན་ཏེ་བསྟལ་ནས་ལངས་པའི་སྒྲུབ་དེ་ལ་ཆང་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་བཏུངས་
ན་རྣམས་པར་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ཁྱོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཁྱོས་སྒྲུ་ཞེས་ཟེར་དོ། ཞེས་སོ།

ཁྱོས་འགྱུར། ཆང་རིགས།

ཁྱོས་འཛོམས་པ། བཟེ་འཛོམས། ཤིང་ནགས་མཐུག་པོའི་ནང་དུ་སྒྲུ་གྱུ་ཁྱོས་འཛོམས་ནས་འགྲོ་མི་
ཤེས་པ། ཆང་བཏུང་དགས་པས་ཁྱོས་འཛོམས་པ།

ཁྱོས་རྒྱལ་ཅན། [མཛོན།] བླང་པོ་སྒྲི།

ཁྱོས་ལྟན། [མངོན] ས་ཡོས་ཡོ།

ཁྱོས་པ། [ཐ་མི་དང་པ།] བཟེ་བ་སྟེ་ཤེས་པ་རྣལ་དུ་མི་གནས་པ། ཆང་གིས་ཁྱོས་ཏེ་གར་བྱིན་གར་
བསྐྱད་ཀྱང་བཤད་རྒྱ་མི་འདུག སེམས་ཁྱོས་པ། དགའ་བས་ཁྱོས་པ། དགའ་བ་དང་བདེ་བས་
ཁྱོས་ཏེ་བརྒྱལ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱུང་།

ཁྱོས་པའི་ཅ་ཅོ། ར་བཟེ་བའི་གཏམ་ཅོལ།

ཁྱོས་པའི་མཆན་ལ། [མངོན] སྒྲ་ཅི།

ཁྱོས་བུལ། བུད་མེད་ཀྱི་བུལ།

ཁྱོས་བུམ་ཅན། [མངོན] སྒྲ་པོ་སྤྱི།

ཁྱོས་བྱེད། [མངོན] ① ཨ་རག་གས་ཆང་། ② ཤིང་ལུག་ཡོ། ③ བོད་རྒྱ་གསུམ་པ། ④ སྤྱི།

⑤ འདོད་ལྷ། ⑥ མོ་མཆན། ⑦ སྒོ་ག་གི་འོད་ཅན་མ་དང་། ཐེག་ལེ་མཆོག་ལ། བད་དཀར་ལ།
ལག་བཟང་ལ། དགའ་བའི་ཤིང་རྩ་ལ། རབ་ཏུ་ཁྱོས་བྱེད་ལ། མེ་རྒྱ་ཀ་སྤྱ་འབྲེས་ལ། ལེགས་རྒྱན་
ལ། སུལ་སྤྱེས་ལ། ཨ་མ་སྤྱེས་ལ། རྩ་ཤིང་བརྒྱ་ཅན་ལ། སྤྱོད་ལེགས་པ་སྟེ་སྤྱི་སྤྱོད་འཆོང་མ་བརྩ་
གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་འདོད་པས་ཁྱོས་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས་འདོད་པ་དང་ཁྱོས་བྱེད་ཀྱིས་གངས་
བརྩ་གསུམ་མཆོན།

ཁྱོས་བྱེད་ཀྱི་མདལ། མདའ་ལྗེའི་ནང་ཆན་ཞིག

ཁྱོས་བྱེད་ཁང་། ཆང་ཁང་།

ཁྱོས་བྱེད་འཁྲི་ཤིང་། པོ་མཆན་གྱི་གའ་མིང་ཞིག་ཡིན་པར་གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསུངས།

ཁྱོས་བྱེད་རྒྱ་པ། [མངོན] བོད་རྒྱ་གསུམ་པ།

ཁྱོས་ལ། ལང་ཆོ་ཅན་གྱི་བུད་མེད།

ཁྱོས་ཁྱོས་པོ། དེག་པ་མི་གསལ་པ། ཆ་ནད་དག་པོས་གསུངས་པས་དེག་ཁམས་ཁྱོས་ཁྱོས་པོར་གྱུར་པ།

ཁྱོས་རྒྱ། [མངོན] བོད་རྒྱ་བདུན་པ།

ཁྱོས་གསལ་ལ། [མངོན] བུད་མེད་མཛེས་ལ།

ལྷ་སྤ། [ལེགས] བོད་རྒྱ་དང་པོ།

སྐྱ་ཕྱག་དགོན། མིང་གཞན་ལ་སྐྱ་ཕྱག་དགའ་ལྡན་ཕུན་ཚོགས་སྒྲིང་ཟེར། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དུས་
འགོར་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ང་ལྟ་མཆོ་བྱང་མདའ་བཞི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྐྱ་ཡང་དགོན། བཟ་ཤིས་ཆོས་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལུགས་སྒྲེལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་
ཨ་ལག་ལ་བ་ཆོས་རྗེ་ཕུན་གྲུབ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ང་
ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྐྱ་ཡི་བྱར་གྲིས་རྣམ་པ། སུང་ལྟོ་མའི་སྐལ་ལྷན་གྱི་རི་མོ་མཁས་པ་སྐྱ་ཡོན་གྱིས་གྲིས་པའི་རི་རྒྱུད་རི་
མོར་ཟེར། ཁོ་པའི་གྲིས་ཆ་ནི་ཉག་རྩ་རས་གཞིའམ་ཤོག་བྱའི་རོས་གྱི་བྱར་གཅིག་རྩ་ཕྱོགས་
ཀྱིས་གྲིས་ནས་དེ་མིན་སྟོང་དུ་བཞག་སྟེ་ནས་མཁའ་རྒྱ་ཆེ་པའི་ཉམས་འགྱུར་འདོན་གྱི་ཡོད།
མ་གཞི་ཁོ་རང་གི་གོང་དུ་བྱོན་པའི་རི་མོ་མཁས་པས་གྲིས་པའི་རི་མོའི་རོས་ཡོངས་རྫོགས་
ཁོངས་པའི་རི་རྒྱུད་རི་མོའི་བཀོད་སྒྲིག་དང་གཅིག་གྱུར་མེད་ནའང་སྐྱ་ཡོན་གྱི་བརྩམ་བྱར་ཆ་
ཆང་པའི་ཉམས་འགྱུར་ལྡན་ཡོད།

སྐྱ་ཡུ་མའི་སྐྱ་རྩལ། ཡོ་རོབ་ཀྱི་མི་མེར་སྒྲེལ་བྱེད་རིང་ལུགས་པས་ཨ་མའི་ཀའི་སྒྲིང་ཐོན་ལ་བཅན་
འཇུ་ལ་མ་བྱས་གོང་གི་དབྱེན་ནི་ཨན་བ་ཆོས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་ཨར་སྐྱན་དང་། བཞོས་
དགོལ། རི་མོ་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་རྩལ་ལ་ཟེར།

སྐྱ་ལ་ཟ། བུ་སྟོན་ཆེན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་གི་ཆོས་འབྱུང་ལས། རྒྱ་གར་རུབ་ཕྱོགས་རྒྱ་
མཆོའི་སྒྲིང་ཐོན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཏཱ་ར་བླ་མའི་རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས་ཀྱང་
རུབ་ཕྱོགས་སྐ་ལ་ཐ་ཞེས་གསུངས། སྐ་ལ་ཐ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ན་འཕྲིང་བ་ཅན་ཞེས་པའི་
དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་གྱི་གཞུང་འགར་བཤད།

སྤྱལྱ། [ལེགས] རྩ་བ།

མ་རྒྱ། [ལེགས] ཆེན་པོ།

མ་རྩ་ཀླུ་ལ། [ལེགས] མགོན་པོ་ནག་པོ་ཆེན་པོ།

མ་རྩ་མཆི་ཉ། [ལེགས] མཁས་པ་ཆེན་པོ།

མ་རྩ་སྤྱལྱ། [ལེགས] སྐྱ་མ་ཆེན་པོ།

མ་རྩེ་ན། [ལེགས] རྒྱ་ནག་གི་མིང།

མལ་ཏྲ། [ལེགས] ① རྒྱ་ཉིད་མེ་ཉིག་ ② རྒྱ་ངན། སེམས་མི་བདེ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐྱལ།
ཁྱོང་བའི་བ་ཤི་ཡང་རྒྱ་ངན་ཞག་གསུམ་འཁུར་དགོས།

རྒྱ་བ། [རྒྱ་ཉིད་བའམ་གྲང་གཉམས་བ། ལུས་རྒྱ་ཞིང་སྦྱིད་ལུག་བར་གྲུབ།

རྒྱང་། བྱ་རྒྱང་བྱེད་བའམ་རྒྱང་གད་བྱེད་བ་སྟེ། ལུས་སྦྱིད་པོར་གྲུར་བའི་ཆེའམ་གཉིད་ལས་སད་
བའི་སྐབས་གཡལ་ཞིང་ལུས་རྒྱུང་གད་བྱེད་བ།

རྒྱང་བ། ཟུང་བའི་མ་འོངས་བ།

རྒྱང་གད། ཀྲང་ལག་སོགས་ནར་བརྒྱུད་གི་རྒྱུང་གད། གནག་སྒྲུག་ལྷས་དཔེ་ནང་དུ་ཡུན་རིང་ཉལ་
ནས་ལངས་འབྲལ་རྒྱང་གད་བྱེད་བ།

རྒྱངས་བ། ཟུང་བའི་འདས་བ།

རྒྱད་ཐག [ཡུལ་རྟོག་རྣམས་བྱར་ལ་འབབ་བའི་དུས་སྤྱི་མི་ལྟར་བའི་ཐབས་ལ་རྩ་མའི་ཞབས་ནས་
བྲན་བ་ལ་གོ།

རྒྱ། མི་ཡི་བདེ་རྒྱུང་སྟེ། ཏུན་ཏོང་གཏོར་ཡིག་ལས། འདེན་བ་རྒྱི་གསུམ་འགྲོགས་ཏེ་འགྲོན་ཞེས་བ་ལྟར་དོ།
རྒྱ་ལམ། [རྒྱུང་]མི་ལམ།

རྒྱག་ཀ [རྒྱུང་]རྒྱན་ཀ་དང་མཚུངས་ཏེ་གཉེན་ཀ།

རྒྱག་གད། རྒྱག་གད་དང་འབྲ།

རྒྱང་བ། [རྒྱུང་]བརྒྱང་བ།

རྒྱན་ཀ [རྒྱུང་]གཉེན་རྒྱིག་དང་གཉེན་རྒྱིག་གི་མཆའས་སྦྱོར་བྱེད་བའི་བྱ་སྦྱོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། རྒྱན་བྱེད་
བ། རྒྱན་བྱེད་མཁན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

རྒྱན་ཀ་བྱེད་བ། [རྒྱུང་] ① བག་མ་གཏོང་ལེན་སོགས་གཉེན་རྒྱིག་གི་ཁྲོས་བྱེད་བ། ② བག་མ་
གཏོང་ལེན་བྱེད་བ།

རྒྱན་ཁ། རྒྱན་ཀ་དང་འབྲ།

རྒྱན་ཁ་སྦྱོར་བ། [རྒྱུང་]པོ་མོ་གཉེན་རྒྱིག་བའམ་མཐུན་སྦྱོར་བྱེད་བ།

སྒྲུབ་པ། [ཆིང] རོ་མོ་གཉེན་སྦྲེང་བྱེད་མཁན།

སྒྲུབ་བྱེད་པ། [ཆིང] ① བག་མ་གཏོང་ལེན་གྱི་གོས་བྱེད་པ། ② བག་མ་གཏོང་ལེན་བྱེད་པ།

སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ལྷག་མ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བརྩ་གསུམ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་ལས་གྱུར་
པའི་ལྷག་མའི་ནང་གསེས། འཕྲིན་ལན་གསུམ་བསྐྱལ་པའི་སྒོ་ནས་སྤར་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱེས་པ་
དང་བྱད་མེད་འཁྲིག་པ་བསྐྱེན་པ་ལ་མ་ཐུན་པར་སྦྲེང་བའོ།

སྦྲེང་པོ། [ཆིང] སྦྲེང་པོ།

སྒྲུབ་པ། [ཆིང] སྒྲུབ་མ་དང་འབྲ།

སྦྲུ་གྲ། ① ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད། ② སྦྲུག་སྦྲུག།

སྦྲུ་གྲ་ཅན། [མངོན] ཡི་གེ་འབྲི་མཁན།

སྦྲུག་སྦྲུ་གྲའི་བསྐྱེས་ཡིག

སྦྲུག་ཁ། ① འབྲི་མཁན་གྱི་འབྲི་སྦྲུག་གི་ཁ། ② གཏར་ཅིའི་སྦྲེང་གཅན་བྱ་གསེག་ཁ་སྦྲུན་བྱ་བྱས་
ནས་བརྩུང་སྦྲེ་གཏར་དགོས་པའི་གཅན་བྱ་བརྟེན་ཐབས་ཤིག

སྦྲུག་ཁའི་གསེག་ བོད་ཡིག་གཟབ་གཤམ་འབྲི་བྱེད་ཀྱི་སྦྲུ་གྲའི་ཁ་དབྱིབས།

སྦྲུག་ཁྲོགས། སྦྲུག་མས་བཅོས་པའི་འཁྲོགས་བྱམས།

སྦྲུག་ཁྲོག་སྦྲུ་གྲ་རྒྱགས་ནས་ཁྲོག་ཁྲོག་ཟེར་བའི་སྦྲུ་ཁྲོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་བཏགས་པའི་སྦྲུག་སྦྲོད།

སྦྲུག་མཁན། སྦྲུག་མའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན།

སྦྲུག་གྲ། ཡི་གེ་འབྲི་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། མིང་བསྐྱེས་ན་སྦྲུག་ཅས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། ལྷགས་སྦྲུག་
ཤིང་སྦྲུག་སྦྲུ་སྦྲུག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

སྦྲུག་སྐྱམ། སྦྲུག་མས་བཅོས་པའི་སྐྱམ།

སྦྲུག་གྲི། སྦྲུག་ཁ་བཅོམ་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

སྦྲུག་མིང་། ① སྦྲུག་མ་སྦྲེས་པའི་མིང་ག། ② སྦྲུག་མའི་མིང་བྲ།

སྦྲུག་སྒོར་ཆི་བ། སྦྲུག་མ་གཞོན་ནུའི་ཕྱི་ཅི་ཁར་བྲས་པའི་ཞུན་ཁ་སྟེ། རོ་མང་ད། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་
པས་བྱང་ཁོག་གི་མ་ཆོད་དང་། མོ་ནད་ཁྲག་ཆབས། ཆོ་བརྟེན་པ་སོགས་ལ་པན་པའི་སྒོན་ཞིག

སྐྱུག་ཅུ་གང་། ཅུ་གང་རེགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ལུ་མ་རར་འདྲུགས་པའི་སྐྱུག་མའི་རེགས་ཤིག་གི་
ཀར་ལས་བྱང་བའི་སྐྱུག་

སྐྱུག་ལྷག་སྐྱུ་སྲུ་པོད་ཀྱི་སྒོ་བ་སྐྱུག་ཆོའི་ལག་པའམ་འགམ་པར་གཏུ་བྱེད་སྐྱུག་ལེ་བ་ཅིག་
སྐྱུག་བཅད། པོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་འཕྱི་སྐྱབས་སུ་རེས་པར་དུ་སྐྱུག་མ་ལ་ཁ་བཏོན་ནས་འཕྱི་དགོས།
སྐྱུག་ལྗང་། ཁ་དོག་མེར་ལ་ལྗང་ཤས་ཆེ་བ།

སྐྱུག་ཐོགས། [མཛོན] ཡི་གེ་འཕྱི་མཁམ།

སྐྱུག་གདུགས། སྐྱུག་མས་བཟོས་པའི་ཉི་གདུགས།

སྐྱུག་སྒེར། སྐྱུག་མས་བཟོས་པའི་སྒེར་མ།

སྐྱུག་ཕྱོད་། སྐྱུག་མའི་ཕྱོད་པོ།

སྐྱུག་ཕྱར། སྐྱུག་བཤགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཕྱར་བ།

སྐྱུག་ཐོན། སྐྱུག་མ་རྒྱུང་དུ།

སྐྱུག་བྲ། ① ཡི་གེ་འཕྱི་བྲེད། ② སྐྱུག་མ་རྒྱུང་བ།

སྐྱུག་བྲ། སྐྱུག་ཚལ་དང་ཤིང་ནགས་སོགས་ལ་སྒྲོད་པའི་བྲ་ཞིག་གི་མིང་།

སྐྱུག་སྐབས། སྐྱུག་མའི་ཁོག་ནང་གི་སྒྲོང་ཆ།

སྐྱུག་མ། ཤིང་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒྲིང་བུ་ཤིང་དང་། རྩ་ཤིང་། བགས་པའི་སྒྲིང་པོ། འབས་
བུས་འཛིག་སྐབས་ལྟུ། སྐྱུག་ཆོད། རྩ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན། རྩ་ཡི་རྟོག་ཆོགས་བརྒྱ་པ། འོད་མའི་
སྐྱུ་ལྷ། རྒྱུང་གིས་སྐྱ་སྒྲོག་རྒྱུང་འབྱུང་ཅན། ལས་ཤིང་། འབྲུག་པ་མཐུགས། སྐྱ་ཅན་བཅས་སོ།

སྐྱུག་མ་མཁམ། ① སྐྱུག་མའི་ཅ་ལག་བཟོ་མཁམ། ② མདའ་བཟོ་མཁམ།

སྐྱུག་མ་མདའ་རྒྱ། མདའ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུག་མ།

སྐྱུག་མའི་པར་བྲ། སྐྱུག་བཤགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྒྲོད་།

སྐྱུག་མའི་མ་ཕྱ། སྐྱུག་སྒྲོད་ལས་བཟོས་པའི་ཁང་པའི་ཚོག་གི་རྩ་བྱིར་འགྲོ་པའི་ཨོར་པའམ་མ་ཁ།

སྐྱུག་ཅ། སྐྱུག་མའི་སྐྱུ་ལྷ།

སྐྱུག་ཅི་ཅུ་གང་། སྐྱུག་ཅུ་གང་གི་མིང་གཞན་ཞིག་

སྒྲིག་ཚེ་ལ། སྒྲིག་མ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནགས་ཚལ།

སྒྲིག་པའི་ན། ཡི་གེ་འབྲི་མཁན།

སྒྲིག་བྲ། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་ཞུ་མོ།

སྒྲིག་གཞི་ན། ཡལ་ག་མ་རྒྱས་པའི་སྒྲིག་གསར།

སྒྲིག་གཟེ་ན། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་སྟོད་བྲ་བཞི་ཉུ་བྲ།

སྒྲིག་གཟེ་ར། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་གཟེ་ར་བྲ།

སྒྲིག་ར། སྒྲིག་མ་ལས་བཟོས་པའི་ར་བ།

སྒྲིག་རེ་ལ། ① རས་གཞིའི་མཐའ་བརྒྱུད་ཤེད་ཀྱི་སྒྲིག་རེ་ལ་པོ། ② སྒྲིག་རེ་ལ་ཁོག་སྟོང་པ་པོ། ③

སྒྲིག་རེ་ལ་པོ།

སྒྲིག་རེ་ལ། ① སྒྲིག་དབྱིབས་གཞུགས་ཀྱི་རེ་པོ། ② སྒྲིག་རེ་ལ་ཅན་ཀྱི་རུམ་སོགས།

སྒྲིག་ཤད། སྒྲིག་མའི་སྒྲ་ཤད།

སྒྲིག་ཤད་རྒྱ་བ་ལ། སྒྲིག་བཟོས་ཤད་སྒྲུད་ཀྱིས་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་འཛིངས་བསང་བ།

སྒྲིག་ཤད་རྒྱ་བ་ལ། སྒྲིག་བཟོས་ཤད་སྒྲུད་ཀྱིས་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་འཛིངས་བསང་བ།

སྒྲིག་བཤགས། སྒྲིག་མོར་བཤགས་པའི་སྒྲིག་ལེ་བ།

སྒྲིག་སྟོམ། སྒྲིག་མས་བཟོས་པའི་སྟོམ།

སྒྲིག་གསར། གསར་སྒྲེས་སྒྲིག་ལྟར།

སྒྲིག་ས། ① མདུང་དང་ཐག་བ་སོགས་ཟེ་རིང་དུ་གཏོང་བ་སྟེ། མདུང་སྒྲིག་ས། ཐག་བ་སྒྲུང་དུ་སྒྲིག་ས་

ཉུ་བྲ། ② ཅང་ལ་བརྒྱག་པའི་བརྟེན་ཅིང་།

སྒྲིག་ས་བསྐྱལ་བ། རྟོ་ལ་མི་ཁྱད་འཕེགས་པ་ལྟར་དུ་བྲ་བ་མཐའ་སྐྱེལ་ཤེད་པ།

སྒྲིག་ས་བ། [ཉིང] བརྒྱག་པ།

སྒྲིག་ས་རིང་པོ། དལྱུས་རིང་པོ།

སྒྲིག་ས་ལ། བརྒྱག་ལ་ཞེས་པའི་དོན།

སྒྲུང་གནས། ཉེན་ཞག་སྒྲ་གཉིས་ལ་ཡན་ལག་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོམ་བ་སྒྲུང་པའི་ཚོག་ཞིག་སྟེ། ཉེན་དང་

པོར་ཞོགས་པ་སྤྱང་ཆོག་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྤངས་ཐེས་ཆོ་གའི་གཞུང་
ལ་འཇུག་ཏེ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱང་ཆོག་བཏོན་པ་དང་། སྤྱང་བཏོན་མི་ཤེས་མཁན་ཡིན་
ཡིག་དྲུག་སོགས་སོ་སོས་གང་ཤེས་སྒྲོག་ཅིང་། དེ་ནས་ཉིན་མོའི་གུང་ལ་ཐུང་ཆོག་ས་ཞེས་སྤྱང་
ས་གཅིག་ཏུ་སྤྱོད་ཅིང་ཤ་ཁྲག་གི་རིགས་མ་འདྲེས་པའི་བཟའ་བུར་རྒྱག་ཆད་ཅིག་བཟའ་ཆོག་དེ་
ལས་ལང་ཐེས་བུར་བ་ལས་བཟའ་བའི་རིགས་ཐ་མི་ཆོག་ལ། ལྷ་མ་ཐུད་ནས་ཆོག་འདོན་དགོས་
པ་དང་། དགོང་པོ་ཆུ་གཙང་གིས་ཁ་བྲམ་ཐེས་བཟའ་བུར་གི་རིགས་དང་། དག་སྤྱ་བ་སོགས་
སྤང་ནས་ཉལ་དགོས། དེ་ནས་ཉིན་གཉིས་པའི་ཞོགས་པ་ཡར་ལང་བ་དང་། སྤྱང་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་
པ་ལེན་ཞིང་ལྷ་མ་ཐུད་ནས་ཉིན་གོང་པོར་བཟའ་བུར་དང་། དག་བཅས་ནས་དགའ་སྤྱད་ཀྱིས་
སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཆོག་བཏོན་དགོས། དེའི་ཕྱིར་ཉིན་ཞོགས་པ་ཉི་མ་རི་ཅེ་ཤར་བ་དང་ཡན་
ལག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ས་བཏང་ཐེན་པས་བཟའ་བུར་ལ་འཇུག་ཆོག་པ་རེད།

སྤྱང་ག། [ཐ་དད་པ།] ① སྤྱངས་པ། སྤྱང་ག། སྤྱངས། ལྟོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བཟའ་བུར་གཙོང་
པ། ལྟོ་ཆས་སྤྱང་ག། ② ཉུང་དུ་གཏོང་ག། མི་འཁོར་སྤྱང་ག། ③ དབྱིབས་འཛོང་མོ་དང་རིང་
པོ། ལྷ་སྤྱང་ག། མགོ་སྤྱང་ག།

སྤྱང་བྲ། འཕེགས་བྱེད་ཡོ་བྱེད་སྤྱང་བྲ།

སྤྱང་སྤྱང་། བཟོ་དབྱིབས་འཛོང་འཛོང་ལྟ་བུ། རྟོ་སྤྱང་སྤྱང་། མར་སྐམ་སྤྱང་སྤྱང་། སྒྲོམ་བྲ་སྤྱང་སྤྱང་།

སྤྱངས། སྤྱང་བའི་སྤྱལ་ཆོག།

སྤྱངས་པ། སྤྱང་བའི་འདས་པ།

སྤྱན་ག། སྤྱོན་པ་སྟེ། ཤེས་པ་འཆོལ་ག།

སྤྱར་ཏེ། སྤྱར་དུ་ཞེས་པའི་དོན།

སྤྱར་ག། [རྟིང་།] དུས་ལུན་སྤྱར་དུ་གཏོང་བ་དང་། ཉེ་དུ་གཏོང་ག།

སྤྱེ། [རྒྱན་ཆོག་།] ཉམ་ཐག་པའམ་ཞན་པའི་དོན་དུ་བཤད།

སྤྱེ་ག། [རྟིང་།] ཉམས་པའམ་ཞན་ག།

སྤྱེ་ཆོག་ཉེ་ཆོག་གས་འཕྲིག་ཆོག།

སྒྲེལ། [ཉིད] ཁྱེད་དང་བུ་མོ་ཁ་ལོ་བྱེད་པ།
སྒྲོ་མཁའ། རིག་པ་རྣམ་དུ་མི་གནས་པའི་མི།
སྒྲོ་གོད་རྒྱག་པ། སྒྲོན་པ་ལྟར་གང་བྱུང་བས་པ་དང་། གང་བྱུང་སྒྲེལ་བ།
སྒྲོ་མཆོངས་རྒྱབ་པ། ཁེ་བྱོང་བཟང་ངན་སོགས་ལ་མ་བསམ་པར་གང་བྱུང་དུ་རང་ཤེད་ཀྱིས་བྱ་བ་ཚོམ་པ།
སྒྲོ་འཆོལ་དགུ་འཆོལ། སྒྲོ་འཆུབ་འཆུབ་བྱེད་པ།
སྒྲོ་འཆོལ་འཕོལ་འཆོལ། ཤེས་པ་འཆོལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན།
སྒྲོ་བཟླ། སྒྲོ་བྱེད་དང་བཟླ་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། སྒྲེམས་པ་ཆོ་དབང་གིས་མཛད་པའི་
བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆིག་དོན་ཉི་མ་ལས། སྒྲོ་བཟླ་ཅེས་སེམས་ཀྱི་དབྱེད་ཤེས་དང་མི་
ལྡན་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྲོ་བྱེད་དང་། ཟན་པ་དང་མི་ལྡན་པས་བཟླ་བྱེད་ཀྱི་ནད་དང་
གཉིས་སོ།། ཞེས་སོ།།
སྒྲོ་ནད། ཟན་རིག་འཆོལ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
སྒྲོ་ནད་མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་པ། གཞན་ལ་ཁོང་ཁོ་ཞིང་བཟླ་བ་དང་། ཁ་ཟས་བམིལ་བ་འདོད།
མིག་རྒྱ་སེར། ལུལ་མེད་པ་ལ་མེ་དང་སྐར་མ་མིག་སྒྲར་དུ་མཐོང་བར་བྱེད།
སྒྲོ་ནད་དུག་གིས་རྒྱེན་པ། འཁྲལ་ཇས་ཅན་གྱི་ཕ་རྟ་དང་། སྒྲོ་ཇས་ཅན་གྱི་ཤ་མོང་སོགས་ཐོས་པས་
རིག་པ་སྒྲོས་པ་དང་། ཟས་སྒྲོམ་དུག་ཏུ་འགྱུར་ནས་རིག་པ་སྒྲོས་པས། ལུས་ཀྱི་མདངས་ཉམས་
པ། སྒྲོབས་རྒྱུད་པ། སེམས་འཁྲལ་བ་བཅས་བྱེད་དོ།།
སྒྲོ་ནད་གདོན་ལས་གླུར་པ། གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་སྐབས་ཀྱི་ནད་ཉགས་རྣམས་སོ་སོའི་སྐབས་ལྟར་རོ།
སྒྲོ་ནད་བདུན། རྒྱང་ལས་གླུར་པ། མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་པ། བད་ཀན་ལས་གླུར་པ། འདུས་པ་ལས་
གླུར་པ། ཡིད་གཏུང་ལས་གླུར་པ། དུག་གིས་རྒྱེན་པ། གདོན་ལས་གླུར་པ།
སྒྲོ་ནད་འདུས་པ་ལས་གླུར་པ། གོང་གསལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་ཉགས་རྣམས་འདྲིས་ནས་སྒྲོན་པར་བྱེད།
སྒྲོ་ནད་དབྱེད་སྒྲོམ་ཡི་གེ། སྒྲོ་ནད་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་པའི་ཆོད་སྒྲོམ་ཡི་གེ།
སྒྲོ་ནད་བད་ཀན་ལས་གླུར་པ། ལུས་རྒྱོན་པར་ཆགས་ཤིང་སྒྲོ་བ་ཅུང་པ། ཡི་ག་འཆུས། གཉིད་ཆེ།
སྐབས་དང་ཁ་རྒྱ་མང་དུ་འཛིག།

སྟོན་ཡིད་གདུང་ལས་གྱུར་པ། གང་གི་དུས་སུ་གཉེན་ཉེ་དང་འབྲལ་བ། པ་མ་སོགས་འཆི་བ། རྟོར་རྩས་
སོགས་བརྒྱལ་བ་སོགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་ནམས་འབྲུག་སེམས་མི་བདེ་བ་བསྐྱེད་པ།
སྟོན་རྒྱུང་ལས་གྱུར་པ། ཤ་སྒྲུག་ལྷ་བ་སྒྲུག་མང་དུ་སྒྲིབ་པ། རོན་མེད་དུ་བཟོས་ཟེད། མིག་སྒྲིབ་
དམར་པ། ཁ་ཟས་ལྷ་བའི་དུས་སུ་ནད་ལྡང་བར་ཟེད།

སྟོ་བ། [ཐ་མི་དད་པ།] སྟོ་ས་པ། སྟོ་བ། སེམས་འཁྲུལ་བ་དང་། རིག་པ་རྣམ་དུ་མི་གནས་པ་ལམ། རང་
བཞིན་དུ་མི་གནས་པ། ཆད་ནད་ཀྱིས་སྟོས་པ། ཁྱི་སྟོན་པའི་དུག་འགོས་ནས་སྟོ་བ།

སྟོ་ཟེད། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་དུག་རྒྱ་བའི་ལམ་དུ་ནད་སོགས་ཞུགས་ནས་ཡིད་ཀྱི་ལམ་བཀག་པས་
ལོག་པར་ཞུགས་ནས་ཤེས་པ་གཤེད་ཞིང་དཔ་པ་ཉམས་ནས་སྟོ་བར་ཟེད་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ།
སྟོ་བ་དཔོན་དཔའ་ཤོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། དེ་ནི་སྟོང་སྟོང་སྟོང་ཞེན་པ་ཡིས།
སྟོང་གི་ནད་ལ་གཞོད་ཟེ། སྟོ་ནི་འི་མ་ཅན་བྱས་ཏེ། ཡིད་རྒྱ་བ་ཡི་ལམ་བཀག་ནས། སྟོ་ཟེད་
དགའི་སྟེང་བར་ཟེད། དེ་ཡི་སྟོ་དང་རྣམ་ཤེས་དང་། དཔ་པ་འཁྲུལ་ཞིང་ལུས་ཀྱི་ནི། བདེ་དང་
སྤྲུག་བསྐྱེད་ལས་ཉམས་ཏེ། ཤིང་རྒྱ་ཁ་ལོ་སྒྲུབ་བ་ནི། མེད་པ་ལྷ་བྱར་བཅོམ་པ་ནི། ཀུན་ལ་
བསམ་པ་མེད་པར་སྟོད། ཅེས་སོ།

སྟོ་ཟེད་ནད། སྟོང་ཡིད་འཇུག་གི་བྱ་བ་འཁྲུགས་ནས་དཔ་པ་ཉམས་ཤིང་རྣམ་ཤེས་གཞན་དབང་དུ་
གྱུར་བ་ཞིག་སྟེ། བད་གསེས་སུ་དཔེ་ན་རྒྱུང་ལས་གྱུར་བ་དང་། མཁྲིས་པ་ལས་གྱུར་པ། བད་
ཀན་ལས་གྱུར་པ། འདུས་པ་ལས་གྱུར་པ། ཡིད་གདུང་ལས་གྱུར་པ། དུག་ལས་གྱུར་པ། གདོན་
ལས་གྱུར་པ་བཅས་བདུན་མཆིས་སོ།

སྟོ་འཕོག་ སེམས་སྟོས་ཏེ་བརྒྱལ་བ་ལམ། འབྲེལ་བའི་མིང་།

སྟོ་ཚུ་བ་ཚུ་བ། སྟོ་བའི་མཛོན་ཚུ་ལ་ཞིག

སྟོ་བརྩ། མ་སྟོ་ཡང་སྟོ་ཁལ་ཟེད་པ། བྱི་ཚུ་ལ་དུ་སྟོ་བརྩ་བཏབ་ནས་དོན་ལ་རང་དོན་གཉེན།

སྟོ་རོག་ཐའ་རོ། སྟོ་མིན་གཟའ་མིན་དང་དོན་གཅིག

སྟོ་ལ་བ། དཔ་ཤེས་མི་བརྟན་པའི་གཏམ་བཟྩོད།

སྟོ་འལ་དགོན། ཐོག་མར་སྤྱད་གོན་ཞིག་ཡོད་པ་རིམ་བཞིན་ཁང་དགོན་ཆགས། བཏབ་དུས་མ་

གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཙོམ་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྤོ་ཤུལ་ཡུལ་ལེ་དགོན། ལྷ་མ་སྐལ་བཟང་རབ་བརྟན་གྲིས་བཏབ། ཏུ་ཆོད་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
རྟིང་མ་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྤོ་ཏམ། བར་ཤེས་མི་བརྟན་པ་ལྟ་བུའི་ཏམ་པ་སྤོ་ཏམ་པ་ཆོད་མེད།
སྤོར་བ། [རྟིང་] རྟིང་བ།
སྤོན། སྤོ་བའི་མིང་རྒྱུད།
སྤོན་པ། སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པའི་མི་དང་དུང་འགོ་སོགས། ཁྱི་སྤོན་པ། ལྷང་ཆེན་སྤོན་པ། མི་སྤོན་པ།
སྤོན་སྤོད། སྤོན་པའི་སྤོད་པ་སྤོ་སྤོད་པ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་པའི་དཔེ།
སྤོན་མ། བྱད་མེད་སྤོན་མ།
སྤོན་ཏམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་སྤེ། ལུ་དོན་འགལ་འཛོལ་ཆེ་རིགས་ཁ་དོན་མ་ཐུན་མེན་རྣམས་མགོན་
ཁང་སོགས་སུ་ཆོས་སྐྱོང་དཔའ་པོར་བཞག་སྤེ་མནའ་སྤེལ་བཅུག་པའི་ཁྲིམས་སྲོལ་ཞིག
སྤོས་སྤོན་ཆོས་འབར། གཉལ་ཆོས་འབར་ཡང་ལུ་རྩེ་འདི་ནི་རྒྱལ་གར་བཏ་ཆེན་ལ་བ་པའི་སྤྱ་སྤྱེར་
གྲགས་ཤིང་། སྤོས་ཀྱི་རིགས་སུ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༠ལོར་སྤྱ་འབྱུངས།
བཀའ་གདམས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་པོ་རྟོ་བའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་བསྟེན་
པར་རྫོགས་ནས་མཆན་སྤོས་སྤོན་ཆོས་འབར་དུ་གསོལ། པོ་རྟོ་བའི་སྤས་ཀྱི་སྤྱ་བོ་བརྒྱད་ཀྱི་
ནང་ཆན་དུ་གྱུར་ཞིང་། རིག་པའི་གནས་དག་ལ་མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། དགྲུང་ལོ་རེ་
གཉིས་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༡ལོར་གཉལ་བྲ་དགོན་པ་
འཇག་བཏབ། མཐའ་འཁོར་ལྷགས་རིས་བསྐྱོར་བས་བྲ་སྐྱོར་ཞེས་གྲགས། པོ་རྟོ་བའི་སྤགས་དང་
རང་གི་སྤེ་བ་སྤེ་མའི་ཁ་ལྷོ་སོགས་མཁའ་འགྲོས་རྒྱ་གར་ནས་ལྷང་པ་ཏེ་བཞུགས་པའི་མཆོད་
རྟེན་བཞེངས། དགྲུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཚུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༡༩ ལོར་
ཞི་བར་གཤེགས།

སྟོས་པ། སྟོ་བའི་འདས་པ་སྟེ། ཁྱི་སྟོས་ན་རང་མི་ལ་འང་སྟག་ཏུ་བྱ།

སྟ། ལྟ་ཆ་ཤོད་པ།

སྟ་མཁའ་ནེ་ཙ། མིའི་སྟད་དོད་སྟ་ཤེས་པའི་འདབ་ཆགས་ནེ་ཙ།

སྟ་མཁའ་ས། ① གཏམ་བཤད་མཁས་པོ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ངག་གི་དབང་པོ་དང་། ཆིག་གི་
བདག་གསུང་ལྟ་བུ་བཅས་སོ།། ② [མངོན] གཟའ་ཕྱར་བྱ།

སྟ་སྟོ [མངོན] ངག་གམ་གཏམ་གྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཁ།

སྟ་སྟོ་མཆོན་ཆ། བོད་ཀྱི་བརྗོད་པའི་གཞུང་རྒྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། མིང་དང་། ཆིག་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་
གྱི་ཆོག་མཚན་གསལ་པར་སྟོན་པའི་གཞུང་། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པར་བཞེས་སྟེ་ཉ་སྟེ་ཉི་རྩ་
ན་སྟེ་དབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གསལ་བས་མཛད།

སྟ་རྒྱ། བཤད་རྒྱའི་སྟད་ཆ། སྟུང་གཏམ་སྟ་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་པ། དང་བདེན་གྱི་རྒྱ་མཆན་སྟ་རྒྱ་ཆད་པ།
སྟ་ལྟེ། ལྟེ། སྟེས་ནས་སྟ་ལྟེ་དེ་ག་སྟགས། དངོས་སུ་ལག་ཏུ་མི་ལེན་པར་སྟ་ལྟེ་བདེ་པོ་ཙམ་གྱིས་ཅི་
པན། ལྟ་ཆ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་དུས་སྟ་ལྟེ་བདེ་པོ་ཙམ་གྱིས་ཅི་པན། ལྟ་ཆ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་དུས་
སྟ་ལྟེ་སྟ་གསལ་གང་ཕྱབ་བྱེད་དགོས།

སྟ་བཅད། ① ངག་བཅད་པ་སྟེ་གཏམ་མི་སྟ་བ། སྟུང་གཏམ་གྱི་ཟས་བཅད་ཉིན་སྟ་བཅད་བྱེད་པ། ②
[མངོན] ལྟགས་པ་སྟ་མི་ཤེས་པ།

སྟ་མཆུ། ཁ། བྱས་ཤེས་ཐོན་བྱ་བྱུང་ཙམ་ནས་སྟ་མཆུ་བདེ་པོས་བདེན་ཡུས་ཤོད་པ་ནི་ཁྱེལ་གང་
འཆོར་བའི་གནས་རེད།

སྟ་མཆུ་ཙན། [མངོན] གཡོ་ཙན།

སྟ་འཆལ། དོན་མེད་ཀྱི་གཏམ།

སྟ་བརྗོད། ལཔ་བརྗོད། གཏམ་འཆལ་སྟ་བརྗོད།

སྟ་ལྟེ་བ། གཏམ་གསལ་པོ་མེད་པ།

སྟ་བདེ། ཁ་ལྟེ་བདེ་བ། དང་བདེན་གྱི་ལས་བྱེད་བདེ། དང་བདེན་གྱི་གཏམ་སྟ་བདེ།

སྟ་བ། ① [མ་དད་པ] སྟས་པ། སྟ་བ། སྟོས། རྗོད་པ་དང་། ཤོད་པ། གཏམ་སྟས་ན་དོན་ཉོགས། ལན་

སྤྲ་བ། སྤྲར་སྤྲ་བ། སྤྲན་པར་སྤྲ་བ། རྒྱ་མེད་པར་སྤྲ་བ། རྒྱ་ཏྲག་པར་སྤྲ་བ། ཅང་མི་སྤྲ་བར་འཁོད་
བ། མཚུངས་པར་སྤྲ་བ། ② གཏམ་དང་། སྤྲ་ཆ། ཙོད་པ་པམ་ནས་སྤྲ་བ་ཆད་པ། སྤྲ་མང་བྱུར་
གྱི་སྤྲ་འདྲེན། བསམ་མང་འདུན་མའི་དཀྱགས་ཤིང་།

སྤྲ་བ་ངན་པ། གཏམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའམ་མི་ལེགས་པ།

སྤྲ་བ་བཅད། ① གཏམ་ཤོད་པའི་བར་མཆོམས་བཅད་པ། དགོས་མེད་ཀྱི་སྤྲ་བ་བཅད་པ།

② [མངོན] བྱང་སྤོང་།

སྤྲ་བའི་རྒྱལ། [མངོན] ལ།

སྤྲ་བའི་དབང་ལྷུག་དག་སྤྲ་བ་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་དག་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྲེ། འཆད་ཙོད་ཙོམ་གསུམ་ལ་རང་
དབང་ཐོབ་པ། རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་གྱི་ནམ་གངས་ཤིག་གོ།

སྤྲ་བའི་འབབ་སྤྲེགས། [མངོན] སྤྲེ།

སྤྲ་བའི་གཞི། གཏམ་ཤོད་པའི་སྤོང་གཞི།

སྤྲ་བའི་རྒྱ། གཏམ་ཤོད་པའི་ཁ་གཏད།

སྤྲ་བའི་ལྷ། [མངོན] འཇམ་དཔལ།

སྤྲ་བའི་ལྷ་མོ། [མངོན] དབྱངས་ཅན་མ།

སྤྲ་བོ་ཙོག་དགོན་པ། ཉང་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱིས་བཀྲ་བ། བཀྲ་བ་དུས་མ་གསལ། བྱུང་མཐའ་རྟེན་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་མཆོ་སྤྲ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྤྲ་བྱེད། [མངོན] ལ།

སྤྲ་ཞིང་དོན་གོ་བ། མའི་མཆན་ཉིད་དུ་བཤད།

སྤྲ་བསམ་བཞེད་མེད། རྟོང་ཉིད།

སྤྲ་ག་ཤིང། [ལེགས] འོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ།

སྤྲང་། [རྟེན] ① རིག་བྱེད་དམ་དག་སྤྲང་། ② བམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གམ་
ཆོས་དཔེ་ཞིག་གི་མིང་།

སྤྲང་འདོན། [རྟེན] ① གསང་ཆོག་འདོན་པ། ② ལུང་འདོན་པ།

སྤང་བ། [ཆིང] སྤྲ་བ།

སྤང་ཆེན་[ཆིང] ①སྤྲ་བའི་གཏམ། ②གསང་བའི་ཆེན།

སྤང་གསོལ་བ། [ཆིང] གསང་གཏམ་ཤོད་པ།

སྤྲ་བ། ① སྤྲ་བའི་འདས་པ། ② ག་གམ་དུ་ལས་འདེབས་སྒྱུ་ལ། ཆེན་གས་བཅད་འགོད་པ།

སྤྲིག་[ཆིང] གོས་ཆོས་མ། དུར་སྤྲིག་གི་ཆོས་གོས།

སྤྲིགས་བྲ། ཉའི་རིགས་ཤིག

སྤྲེ། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་བརྟེན་ཆེད་།

སྤྲེ་སྤྲུགས། ཡིད་གཏུང་བའི་སྤྲུག་སྤྲད་དམ། སྤྲུག་བསྐྱེད་བའི་ཆེན་ མེས་ས་སྤྲུག་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་

སྤྲེ་སྤྲུགས་དེར་དེར་སྤྲོག་པ། ཅ་ཆ་འག་པོ་རྩེ་ལྷར་བྱུང་ཡང་སྤྲེ་སྤྲུགས་མི་འདོན་པ།

སྤྲེ་བ། [ཆིང] ① གཙོང་སྤྲ། ② སྤྲུག་བསྐྱེད། ③ རན་པར་སྤྲ་བ།

སྤྲེག་པ། [ཆིང] ① ཉམས་དང་འཁོས་ཀ ② ཅ་བ། ③ ལྷག་མ།

སྤྲེང་ལྷ། རྩོམ་ལྷའི་མིང་།

སྤྲེང་བ། [ཆིང] སྤྲ་བ།

སྤྲེང་ཆེན་[ཆིང] གསང་བའི་ཆེན།

སྤྲོས། སྤྲ་བའི་སྤྲུལ་ཆེན།

དམག་ ① གཡུལ་སར་འཐབ་འཛིང་བྱེད་མཁན། ཁྱད་དམག་ ཉ་དམག་ རང་དམག་ དབྱ་དམག་

དམག་མཁོའི་དངོས་ལྗས། དམག་བསྐྱེད་པ། ② འག་པོའི་འཐབ་འཛིང་གི་བྲ་བ། དམག་ཁས་

ལེན། མདུང་སྤྲེད་པར་གཟེར།

དམག་ཁྱད་། སྤར་བོད་སྤྲེ་བ་གཞུང་སྐབས་མི་མེར་ཐེམ་དུད་འགའ་ཞིག་གིས་དམིགས་བཀར་ས་

ཞེང་ལ་བརྟེན་དམག་མི་རེ་གཉིས་གང་འབྲུག་གཏོང་དགོས་པའི་ཁྲལ་ཁྱད་། དམག་མི་བྱེད་རིང་

ལ་མེ་མདའ་དང་མདེུ་བྱ། དེ་མིན་བཟའ་གྱོན་སོགས་སོ་སོས་སྤྲུབ་དགོས་ཤིང་། མེ་མདའ་

དང་མདེུ་པོར་བརྒྱན་བྱུང་ཆེ་སོ་སོས་སྤྲིན་ཆབ་སྤྲིག་དགོས།

དམག་ཁྱད་འཛུགས་པ། སྤར་བོད་སྤྲེ་བ་གཞུང་སྐབས། མི་མེར་ཐེམ་དུད་ཀྱི་མི་ལོར་ས་རྟེན་ལ་

གཞིགས་པའི་དམག་ཁུལ་འགེལ་བ།

དམག་སྐུལ་བཅའ་ཁྲིམས། དམག་ནང་བཞུགས་དགོས་པའི་འོས་འགན་སྒྲོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།

དམག་སྐུལ་དང་ལེན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་དམག་ཁུལ་དང་ལེན་བྱས་པ། ཡང་

ན་དམག་ཁུལ་དང་ལེན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམག་སྐུལ་ལམ་ལུགས། དམག་ནང་བཞུགས་དགོས་པའི་འོས་འགན་སྒྲོར་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལམ་ལུགས།

དམག་བཀྲར་ཁྲིམ་སྒྲོང་། མི་དམངས་དམག་དབུང་ལ་བཅི་བཀྲར་བྱེད་པ་དང་། གསར་བརྗེའི་

དམག་མིས་ཁྲིམ་ཆང་ལ་གཟེགས་སྒྲོང་བྱེད་པ།

དམག་བཀྲར་དམངས་གཙུག་། མི་དམངས་ཀྱིས་དམག་དབུང་ལ་བཅི་བཀྲར་དང་དམག་དབུང་

གིས་མི་དམངས་ལ་གཙུག་འཛིན་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ།

དམག་བསྐུལ། དམག་དབུང་ནང་བཞུགས་རྒྱའི་བསྐུལ་སྒྲོང་བྱེད་པ།

དམག་དཔུས། འགོ་དཔོན་མིན་པའི་དམག་མི་པལ་བ།

དམག་ཁུལ། དམག་མི་སྤྱད་གཏོང་གི་ཁུལ།

དམག་ཁུལ་སྐུལ་བ། གནད་དུས་དམག་འཁྲུག་ཡོ་ལངས་བྱུང་སྐབས་གང་སར་དམག་ཁུལ་བསྐུལ་

པའི་ལམ་ལུགས་ཤིག།

དམག་ཁྲིམས། དམག་མིའི་ཁྲིམས་ལུགས།

དམག་ཁྲིམས་གཙོད་པ། དམག་ཁྲིམས་ལ་ཇི་འཁོད་པ་བཞིན་ཐག་གཙོད་པ།

དམག་འཁྲི། ① སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་ཁུལ་འཇལ་དགོས་མཁན་ཁུལ་བ། ② དམག་

མིར་འགོ་དགོས་པའི་འཁྲི་ཆ་སྟེ་འོས་འགན།

དམག་འཁྲུག་མི་རིགས་དང་མི་རིགས་ཀྱི་བར་རམ། རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བར། གྲལ་རིམ་

དང་གྲལ་རིམ་གྱི་བར། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོགས་པ་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཆོགས་པའི་བར་བཅས་སུ་

དྲག་པོའི་འཐབ་འཛིན་བྱེད་པ། དྲག་འགོག་དམག་འཁྲུག་དམག་འཁྲུག་རྒྱབ་པ། དམག་འཁྲུག་

ཏུ་བཞུགས་པ། བཅིངས་འགོལ་དམག་འཁྲུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁྲུག་འཛིང་དང་། འཐབ་

ཚོད། གཡུལ་འགྲེད་བཅས་སོ།།

དམག་འཁྲུག་གི་ནག་ཉེས། རྒྱ་མཚན་ཅི་རིགས་ལ་ཁ་གཡར་ནས་དམག་འཁྲུག་བསྐྱངས་ནས་དོན་
མེད་དུ་མི་སྒྲིལ་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནག་ཉེས་ལ་བརྟེན།

དམག་འཁྲུག་པ། དམག་པན་ཚུན་འཐབ་པ།

དམག་འཁྲུག་སྒྲིང་མཁན། དམག་ཟེང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་སྒྲིང་མཁན།

དམག་གི་འདྲེན་པ། [མདོན] དམག་དཔོན།

དམག་གི་ནང་དུ་གནས་པའི་ལྷན་ཁྲིམས་ལྷན་ཁྲིམས་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོས་པ་
ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་དམག་གི་ནང་དུ་ཞག་གཅིག་ལས་འདས་པར་གནས་པའོ།

དམག་གི་དབྱུང་ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི། ཀྱང་ཐང་དང་། ཉ་པ། ཤིང་རྒྱ། སྒྲང་ཆེན་བཅས་སོ།

དམག་གི་བཞེད། དམག་དབྱུང་སྟོང་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྐར་གྲུ་ལ་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། དམག་དབྱུང་
འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་སྐབས་གཅིག་ཟླེས་གཅིག་ལོན་གྱི་བར་མཚམས་མ་ཆད་པར་འགྲོ་བའི་བཟོ་
དབྱིབས་ལ་ཟེར།

དམག་གི་རུ་བཀོད་ཁྲིམས་ལྷན་ཁྲིམས་ལྷན་ཁྲིམས་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོས་པ་
ཁྱད་པར་ཅན་མེད་པར་རང་དགར་མཚན་ལ་རེག་པ་དང་། དམག་དབྱུང་གི་རུ་བཀོད་ཁྲིམས་ལོ།

དམག་གི་རུ་ཆེན་བརྒྱུད། སྟོང་བཅོན་སྐམ་པའི་སྐབས་རུ་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་དམག་དབྱུང་གི་སྒྲིག་
གཞིའི་སྟོང་། བཅོན་པོ་སྐྱོང་མའི་བཀོད་འདོམས་འོག་རང་རང་རུ་ཆེན་ལ་བཀོད་འདོམས་ཁྲིམས་
མཁན་དམག་དཔོན་དང་། རུ་དཔོན། དེའི་ལས་རོགས་བཅས་སུ་དང་སུ་ཡིན་པ། རུ་ཉི་སྐྱོང་
མདོག་དང་། རུ་དང་གྱི་ཆོན་མདོག་ནམས་གང་ཡིན་པ། ཡིག་ཆང་སྟེ་ཐོབ་ཐང་གང་ཡིན་པ།
དམག་དབྱུང་སོ་སོར་བྱུང་མོང་མེད་ཁྱད་ཆོས་གང་དང་གང་ཡོད་པའི་སྟོང་ལ།

༡༡༽ དབྱུང་རྒྱུད་ཀྱི་དམག་སྐར། དབྱུང་རྒྱུད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་སྐར་མ་རྒྱལ་ཞན། དཔལ་
རྒྱལ་དབྱུང་རོགས་ནི་གཞོན་འཕན་གསུམ། རུ་རྩ་ཐེ་དཀར་རྩ་སྐྱ། རུ་དང་དམར་པོ་ལྷེ་ཁ་ལོ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཚོ་ལ་ཁ་བ་བབས་བཞིན་དུ་འོང་སྐད།

༡༢༽ དབྱུང་རྒྱུད་ཀྱི་དམག་སྐར། དབྱུང་རྒྱུད་ཀྱི་དམག་དཔོན་དབས་སྐྱེས་བཟང་སྟག་སྐྱ།
དཔལ་རྒྱལ་དབྱུང་རོགས་ཤུད་བུ་ཁོད་བཅོན། རུ་རྩ་མཚལ་བུ་གཟིག་རིས། རུ་དང་དཔལ་

དར་དམར་ཤོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་གངས་བབས་འབྲ་བཞིན་ནོ།
ག། གཡོ་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། གཡོ་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་མུང་སྟག་གཟིག་གཡུ་
བཅན། དབྱང་རྟོགས་ལ་གཡས་མང་བཞེད། རུ་རྟ་མོག་རྟོ་བུན་བུ། རུ་དར་སེང་གོ་དམར་
ཤོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་སྤྲང་ཆར་བབས་པ་བཞིན་དུ་འགྲིམ་ནས་འོང་ངོ།
ང། གཡོ་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། གཡོ་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་མཆིམས་རྒྱལ་གཟིགས་
ལུང་རིང་། དབྱང་རྟོགས་ནི་སོ་གད་གཉེན་བཞེད། རུ་རྟ་མཆོལ་བུ་རྟོང་དགའ། རུ་དར་དར་
དགར་སྟོང་ནག་དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་མཆོ་ལ་སྤྲང་ཆར་བབས་པ་བཞིན་ནོ།
ཅ། ཡས་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། གཡས་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་ཁྲུང་པོ་སྟག་བཟང་ཉ་
སྟོང་། དབྱང་རྟོགས་ནི་སྤྲ་ཆབ་མཆོ་བཞེད་ཅང་ལོང་། རུ་རྟ་མཆོལ་བུ་མེ་སྟག་རུ་དར་དར་ནག་
སྟོང་དགར་ལ་བུ་ཁྲུང་བྲིས་པ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤྲང་ལ་མེ་ལྷེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ།
ཆ། གཡས་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། གཡས་རུ་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་མགོས་ཁྲི་གཉེན་ཡང་
འཕྱོས། དབྱང་རྟོགས་ནི་ལང་པ་མགོན་ནོ། རུ་རྟ་སྟོན་པོ་གཡུ་རྟ། རུ་དར་སྐྱར་ཁ་གོང་ཁ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་སྤྲང་ལ་མེ་ལྷེ་མཆེད་པ་བཞིན་འོང་ངོ།
ཇ། རུ་ལག་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། རུ་ལག་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་འབྲོ་རྒྱལ་མཆན་སེང་གོ།
དབྱང་རྟོགས་ནི་གནམ་སྟེ་གུར་ཆབ། རུ་རྟ་ངང་བ་བུད་དམར། རུ་དར་སེང་དགར་གནམ་འཕྱོ།
དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེང་གོ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྟོང་དོ།
ཉ། རུ་ལག་སྟོད་ཀྱི་དམག་སྐར། རུ་ལག་སྟོད་ཀྱི་དམག་དཔོན་ནི་ཁྲུང་པོ་གཡུ་འེ་བུར་བུད།
དབྱང་རྟོགས་ནི་མཆིམས་བཅན་བཞེད་ལྟ་གཟིགས། རུ་རྟ་རག་པ་རྟོག་ནག་ རུ་དར་དཔལ་
དར་ནག་ཤོ། དམག་གི་བཞེད་པ་ནི་གངས་ལ་སེང་གོ་འགྲིམ་པ་བཞིན་འོང་སྟོང་དོ།
དམག་གི་ས་རྟེན། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་ཁབ་རྒྱལ་དགོས་པ་འེ་ས་ཞིང་གི་རྟེན།
དམག་གུར། དམག་མི་སྟོད་སའི་གུར།
དམག་སྐར། དམག་མི་སྟོད་གནམ་གུར་རམ་ཁང་པ།
དམག་གཡུ། དམག་མི་འེ་གཡུ་སྟར།

དམག་གྲ། དམག་དོན་ལ་སྟོང་པའི་གྲ་གཟིངས། དམག་གྲའི་མཆོ་ཁྲག
དམག་གོན། དམག་དོན་གྱི་ལག་འདོན་འགོ་སོང་།
དམག་གྲ། སྒར་པོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་བདག་སོ་སོ་ནས་དམག་འགོ་ངོ་མར་སྟོང་པའི་སྒྲ་ཆ།
དམག་སྒྲ། དམག་དུས་སུ་དཔལ་གཟིངས་བསྟོད་པའི་སྒྲ་དབྱངས།
དམག་རྒྱབ་པ། འཐབ་འཛིང་བྱེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འཁྲུག་བ་དང་། འཁྲུག་ལོང་། རྒྱལ་བ།
རྟེན་གསོད། འཐབ་པ། འཐབ་ཅོད། འཛིང་པ། གཡུལ་འབྱེད་པ། གཡུལ་གསོལ་བ་བཅས་སོ།
དམག་རྒྱལ་རིང་ལུགས། དམག་ལུགས་ཁོ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྟོབས་འབྱོར་སྟེལ་བར་འདོད་པའི་
ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཞིག
དམག་སྒྲིག་པ། དམག་གི་གསྒྲིག་བྱེད་པ།
དམག་བརྒྱབ་པ། མཆོན་གྱི་འཐབ་མོ་འབྱེད་པ།
དམག་འབྱེད་པ། དམག་འཐབ་པ།
དམག་ཆག་སྒར་པོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་དམག་མི་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁལ་རིགས་བྱིངས་ཆག་
ཡང་གཏོང་སྟོལ།
དམག་ཆས། ① དམག་གི་ཡོ་བྱད། ② དམག་མིའི་ཆ་ལུགས།
དམག་རྟ། དམག་མིས་གཞོན་རྒྱུའི་རྟ།
དམག་རྟེན། དམག་རྟ་ལ་རྟེན།
དམག་རྟེན་པ་གཞིས། དམག་རྟ་གཅིག་འབྲི་བའི་དམག་རྟེན་པ་གཞིས་ལ་རབ་ས་ཞིང་སོན་ཁལ་
བརྒྱ་སྟོར་དང་། འབྲིང་སོན་ཁལ་བརྒྱད་ཅུ་སྟོར། ཐ་མ་སོན་ཁལ་དུག་ཅུ་སྟོར་ཡོད།
དམག་སྟོབས། དམག་གི་དབྱང་སྟོབས།
དམག་གཏོས། དམག་མིའི་ཁྱོན་འཕོར།
དམག་ཐོབ་པ། དམག་ལས་རྒྱལ་ཁབ་ཐོབ་པ། བཅོན་རྒྱལ་གྱི་འཐབ་འཛིང་བྱས་ནས་དམག་ཐོབ་པ།
དམག་འཐབ། དག་འཛིང་གི་བྱ་བ།
དམག་དར། དམག་དབྱང་གི་དར་ཆ།

དམག་དུང་། དམག་དུང་གི་དུང་།

དམག་དོན་ལག་འཛིན། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་གི་དམག་སྤྱི་ཁང་ངམ། དམག་སྤར་ཁག་གི་འགོ་བྱེད་
ལ་དམག་མི་གཏོང་མི་དགོས་པ་ཁྱུས་ཏེ་དམག་མིའི་ཆབ་ཏུ་དདུལ་སྤྱད་པར་དདུལ་དེ་བྱུང་
ཞེས་བཏང་བའི་ལག་འཛིན་ལ་ཟེར།

དམག་དོན། དམག་དུང་ངམ་དམག་འཁྲུག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་བྱ་གཞག་དམག་དོན་མནའ་མ་ཐུན།
དམག་དོན་ཁྲིམས་ཁང་། དམག་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཁང་། དམག་དོན་དངོས་རྒྱུ་
འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་པའི་ནག་ཉེས། དམག་དོན་གྱི་ཐོག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དངོས་རྒྱུ་འཕྲོག་
བཅོམ་བྱེད་པའི་ནག་ཉེས།

དམག་དོན་གསང་གནད། དམག་དོན་སྒྲོར་གྱི་གསང་བའི་གནད་དོན།

དམག་ཕྲོག་པ། དམག་པར་ཚུར་ལོག་པ། དགྲ་འདྲེ་ཆར་བཅད་ནས་དམག་ཕྲོག་པ།

དམག་བར། ① དམག་འཐབ་སྐབས་བརྗེ་གཏོང་བྱེད་སྤྱིའི་མིང་། ② དམག་མི་འབོད་པའི་བར།

དམག་འདྲེན་པ། དུང་སྡེ་འདྲེན་གཏོང་བྱེད་པ།

དམག་ནང་མ། རྒྱོག་ཏུ་ཐུབ་པའི་དམག་དུང་མཁུ།

དམག་སྒྲོ་བ། དམག་ས་བརྗེ་བ།

དམག་སྤྱི། དམག་མིའི་སྤྱི་བྱུང་བཀོད་འདོམས་པ།

དམག་སྤྱི་ཁང་། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་དམག་མིའི་འགོ་བྱེད་པ་ཆོའི་ལས་ཁུངས།

དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དམག་སྤྱི་ལས་ཁུངས་ཞེས་པ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་

བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོ་ལུ་ལུ་ཅུན་རྒྱ་དམག་མཐར་འབྲུད་བཏང་རྗེས་ཆུ་བྱེད་སྤྱི་

ལོ་༡༧༡༩ ལོ་རྒྱུ་ལའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོན་འཁོར་རྒྱ་གར་ནས་ལྷ་སར་

ཞབས་མོར་འཁོད་འབྲེལ་ལྷ་སའི་དམག་དོན་སྤྱི་བྱུང་མཁུ་དུང་བྱམས་པ་བསྐྱན་དར་ལ་

དམག་དོན་བྱས་རྗེས་སུ་བཀའ་བློན་ལྷ་མ་བསྐོ་གཞག་ཐོག་མདྲ་སྤྱད་ཁུལ་གྱི་ཞི་བྱ་སྤྱི་

འདོམས་སུ་ལས་བྱ་དཔོན་རིགས་དང་བཅས་བསྐོ་རྗེད་ས་གནང་ཆབ་སྤྱན་བསལ་གནས་གང་

རྒྱ་བཟང་དག་འདུལ་ལ་རྩ་སྐོག་ཐོག་དམག་སྤྱི་ཆེ་བའི་གོ་གནས་དང་། ཅིས་དཔོན་ཁྲི་སྒྲོན་ནོར་

བྱ་དབང་རྒྱལ་ལ་ཐའི་ཐའི་ཐོག་དཔག་སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་ལའི་གོ་གནས་བཅས་བསྟོ་གཞག་གིས་ཐོད་
ལྗོངས་དཔག་སྤྱི་ལས་ཁྲུངས་སམ་དཔག་སྤྱི་ཁང་ཞེས་ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་མདུན་ངོས་ཞོལ་གོ་མཛོད་
རོ་རོ་མྱེད་དུ་བྱ་པོའི་སྤྱི་འདོམས་ལས་ཁྲུངས་གསར་དུ་འཛུགས་གནང་མཛད་དོ། ལྷ་སྤོད་
དཔག་སྤྲུང་དང་། འཛུགས་ཐོན་དཔག་སྤྲུང་ཁག་གི་ཐོགས་འབྲུ་སྤྱེལ་འདེན་དང་། དབྱར་དཔག་
གྲོན་བསྟུ། གོ་ལག་རྩས་མདེལ་སྤྱེལ་འདེན་གྱི་དོས་རྟ་ལས་ཡིག་སོགས་ལས་ཁྲུངས་དེ་ཉིད་
བརྒྱུད་བཀའ་འགན་ལ་ཁྱེད་པོས་ལ། དཔག་སྤྲུང་ཁག་གི་མདའ་དཔོན་བསྟོ་འཐེན་བཀའ་འག་
ནས་འཆར་ཕུལ་གྱིས་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་ཁྲིའི་ཕྱག་རྟགས་ཁྱེད་པོས་པ་དང་། རུ་དཔོན་བསྟོ་འཐེན་
སྐབས་ཕྱག་རྟགས་ཁྱེད་པོས་པ་དང་། རུ་དཔོན་བསྟོ་འཐེན་སྐབས་དཔག་སྤྱི་ཁང་ནས་འཆར་
ཕུལ་གྱིས་བཀའ་འགན་གི་ཕྱག་རྟགས་ཁྱེད་པོས་ལ། བརྒྱ་ལྷིང་གཉིས་དཔག་སྤྱི་ཁང་ནས་བསྟོ་
འཐེན་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས་ཡོད་དོ།

དཔག་དཔལ། ལ་ཞིག་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མེ་ཁྲི་ལི་ཐོད་རིགས་རང་སྤྱོད་རྫོང་དུ་ཡོད།
དཔག་དབྱང་། དཔག་མི་མང་པོའི་ཆོགས། དཔག་དབྱང་མཉམ་དུ་འདྲེམས་ལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་དབྱང་དང་། དབྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར། དབྱང་གི་ཆོགས། དཔག་སྤྲུང་། དཀྱིལ་འཁོར། དབྱང་
གི་ཆོགས། དཔག་དཔག་སྤྲུང་། དཔག་ཆོགས། ཡན་ལག་བཞི་བ་བཅས་སོ།
དཔག་དབྱང་ཆོགས་བཞི། དབྱང་ཆོགས་ཡན་ལག་བཞིའང་ཟེར་བ། ཉིད་དཔག་སྤྲུང་པོ་ཆེའི་དཔག་
ཤིང་རྩའི་དཔག་རྒྱུ་ཐང་གི་དཔག་གོ་ཕྱི་མ་འདི་ལ་དབྱང་བྱ་རྒྱུ་ལི་དཔག་ཀྱང་ཟེར་
དཔག་དབྱང་རིགས་གསུམ། མཁའ་དཔག་དང་། མཆོ་དཔག་རྒྱུ་དཔག་བཅས་དཔག་མིའི་རྩ་
བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་རེད།
དཔག་དཔོན། ① དཔག་གི་འགོ་བྱེད། དཔག་དཔོན་མང་ན་དཔག་རྩལ་ཉེས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་དབྱང་ཕྱེད་གཙོ་པོ་དང་། དབྱང་གི་ཁྱེད་མཆོག་དབྱང་གི་མགོན་པོ། དཔག་གི་འགོ་བ། དཔག་
གི་འདེན་ལ། རལ་གྱིའི་རྒྱུ་འདྲིན། རལ་གྱིའི་གཉེན་བཅས་སོ། ② འབྲུང་རྩེས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་
རེ་བཞིན་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྟོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
དཔག་དཔོན་སྟོམ་གྱ་ ཕྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྫོང་།

ཁོངས་སྤྱོད་པ་ཞིག་རེད་འདུག
དམག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་སྲིད་སྣ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
དམག་པོག་ས། དམག་མིར་སྤྱོད་པའི་འབྲུ་པོག་ས་དང་ལ་པོག་ས་པོག་ས།
དམག་བྱག་ས། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་བཅན་ཤེད་གྱིས་འདེད་པའི་དམག་ཁྲལ།
དམག་འཕྲིན། དམག་གཏམ་གྱི་ལན་ནམ་ཡིག་འཕྲིན།
དམག་སྤོན་པ། དམག་མི་ཚུར་སྐོང་བའམ། འགྲུག་ས་པ།
དམག་མི། འཐབ་འཛིང་པའམ་འཐབ་མོ་པ།
དམག་རྩལ། དམག་རྒྱལ་པའི་མཐུ་རྩལ།
དམག་ཅེད། ཀྱང་གངས་སྒྲིག་ལུགས་པོག་ས་དམག་དབྱང་དུ་སྟར་གཏོར་བྱོགས་དང་མདུང་ཅེད་
དང་ཤེད་སྤྱོད་པོག་ས།
དམག་ཆོག་ས། དམག་དབྱང་ཁག་མང་ཆོག་ས་པ།
དམག་ལྷ། དམག་མིའི་ལྷ་མོ།
དམག་ཐོར། སྤ་དུས་དམག་བསྐྱོག་གི་མཐུ་གཏོར།
དམག་སྐྱོག་པ། པ་རོལ་གྱི་དམག་ཕྱིར་སྤྱོད་པ།
དམག་རིག་ས། དམག་དབྱང་ཡན་ལག་ནང་གསེས་ཕྱེ་བའི་དམག་མིའི་རིག་ས་ཏེ་དཔེར་ན་རྒྱང་
དམག་ནང་གི་མེ་སྐྱོགས་དམག་དང་། ལས་གྲའི་དམག་པོག་ས་ལྟ་བུ།
དམག་རུབ་རྒྱབ་པ། དབྱང་སྡེ་མང་པོས་དུས་གཅིག་ཏུ་བྱོགས་གཅིག་ལ་ཁ་གཏད་དེ་དམག་རྒྱབ་
པ། ཡོ་རོབ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གིས་དམག་རུབ་བརྒྱབ་ཏེ་དབྱིན་རག་དང་། ཨ་སྤྱུ་ཀ་ནི་སི་ཐན་གྱི་
འཛིགས་སྤྱལ་ཆོ་བ་གཏོར་བ་རེད།
དམག་རོག་ས། དམག་མིའི་རོག་ས་བྱེད་མཁན་དམག་
དམག་ལ་ལྟ་བའི་ལྟངས་བྱེད། ལྟངས་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། མཚམས་གྱི་ཉེ་འཁོར་
ལས་འདས་ཏེ་དམག་ལ་ལྟ་ཞིང་མཐོང་བའོ།
དམག་ལན་འཇལ་བ། རྒྱལ་ལན་སྤོག་པ། བཅན་འཇུལ་པར་དམག་ལན་འཇལ་བ།

དམག་ལན་སྒྲོག་པ། དག་པོའི་བཅོན་འཇུག་དམག་འཁྲུག་སྤྱིར་སྒྲོག་པ།
དམག་ལས། དམག་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་དབང་འཛིན་མཁུག།
དམག་ཤིང་ཅན། དག་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་སྤེ་རེ་རེར་དབང་སྦྱར་མཁུག་དག་དཔོན།
དམག་ས། དམག་རྒྱབ་སའི་ས་གནས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁྲུག་པའི་ས་གཞི་དང་། འཛིགས་
རུང་གནས། འཐབ་མོའི་འདུན་ས། གཡུལ་གྱི་ས་གཞི། གཡུལ་རོ། གཡུལ་ས་བཅས་སོ།།
དམག་དྲག དམག་འཛོན་པོ་འཕྲོད་པོ། དམག་དྲག་ཇ་རེ་ཉིལ་ཉིལ་འདྲ།
དམངས། ① མི་པལ་པ། ② མི་སྤྱི་བྱིངས།
དམངས་དཔྱུས། འགོ་དཔོན་རིགས་ལྷན་པའི་སྤྱི་བྱིངས་ཀྱི་མི་དཔྱུས་མ་རྣམས།
དམངས་ཁྲིད། མི་བྱིངས་ཀྱི་ནང་དམ། གསེབ། དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ཞབས་གཞན། དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་
རིག་ཅུལ།
དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྱི་ཅུལ། མི་དམངས་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཐད་ཀར་གསར་གཏོད་བྱས་པ་མ་ཟད། མི་
དམངས་ཀྱི་ཁྲིད་དུ་དར་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཅུལ་ལ་ཟེལ། དེ་ཡང་རྩ་ཆོག་དང་། དབྱུང་གཏམ། ལྷ་
གཞན། རོལ་མོ། ཞབས་ཤོ། དག་ཅུལ་སྒྲོས་གར་སོགས་དང་། ད་དུང་བཟོ་དབྱིབས་སྒྲན་པའི་
སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ཐད་ལ་རི་མོ་དང་འབྲུང་བརྟན་ཤོག་དྲུག། ལྷང་བལྟ། གསེར་དཔུལ་གྱི་རྒྱན་ཆ། དེ་
བཞིན་བཟོ་ཅུལ་མཛེས་རིས་སོགས་ཀྱང་ཚུད་ཡོད།
དམངས་ཁྲིད་བཟོ་ཅུལ། བཟོ་བཀོད་མཛེས་ཅུལ་གྱི་གྲུབ་ཆའི་ཁོངས་གཏོགས་ཤིག་ཡིན། རྒྱ་ཆའི་
མང་ཆོགས་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆོ་བའི་དགོས་མཁོའི་ཆེད་དུ་གསར་དུ་བསྒྲན་པའི་བཟོ་བཀོད་
མཛེས་ཅུལ་གྱི་ཐོན་རྒྱས་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་སྟེ། འཐབ་དྲུག། འིང་ཆོས། རྩོམ་སྟེང་གི་ཤོག་དྲུག།
འདྲ་བརྟན། བྱིས་པའི་ཆེད་ཆས་སོགས་ཡིན།
དམངས་ཆང་། ཆང་ཞེར་བའམ་དཔྱུས་ཆང་།
དམངས་དོ་ཏ། དོ་ཏ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།
དམངས་དོན་སྐྱོར་གྱི་བཀག་སྒྲིལ། དམངས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པའི་
བཀག་ཉར། ཡང་ན་དམངས་དོན་སྐྱོར་གྱི་བཀག་ཉར་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམངས་དོན་བཅའ་ཁྲིམས། སྤྱི་དམངས་ཀྱི་རྒྱ་ཁོར་འབྲེལ་བ་དང་རྒྱ་ཁོར་མིན་བའི་གཞན་གཉིན་
སྒྲིག་དང་ངལ་ཚུལ། ཁྲིམ་ཆང་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཁྲིམས་ལུགས་ཅི་རིགས་ལ་བརྟུན།

དམངས་དོན་གཏུག་བཤེར། དམངས་དོན་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་གཏུག་བཤེར།

དམངས་དོན་དབང་ཆ། དམངས་དོན་ཁྲིམས་ལུགས་ཐོག་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་དབང་ཆ། ཡང་ན་
དམངས་དོན་ཁེ་དབང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམངས་མ། [ཡུལ] དམངས།

དམངས་སྒྲོ། བླ་མོའམ་གཡོག་མོ།

དམངས་རྒྱལ། རྒྱལ་པ་ཟེར་བའམ། དུས་རྒྱུས་རྒྱུ་སྤྲོད་མངའ་བདག་གིས་བླ་གཡོག་ལ་སྤྲོད་བཞག་ཞིག་

དམངས་གཙོ། མི་དམངས་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་རང་དབང་གི་སྒྲོ་ནས་སྐད་ཆ་ཤོད་དབང་ཡོད་པ་
དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་བདག་གཉིད་ལྟར་རྒྱ་སོགས་ལ་ཞུགས་དབང་ཡོད་པར་ཟེར།

དམངས་གཙོ་གཅིག་སྟུང་གྱི་ལམ་ལུགས། དམངས་གཙོའི་སྐད་གཞིའི་ཐོག་གི་གཅིག་སྟུང་དང་།
གཅིག་སྟུང་སྒྲོ་བ་སྟོན་འོག་གི་དམངས་གཙོ་གཉིས་ཟུང་དུ་སྒྲེལ་བའི་ལམ་ལུགས་ཤིག་ཡིན།
དམངས་གཙོ་གཅིག་སྟུང་གྱི་ལམ་ལུགས་ནི་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་ཏང་དང་།
སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལས་ཁུངས་དང་མི་དམངས་ཚོགས་ཁག་གི་ཅ་འཇུགས་
ཀྱི་ཅ་དོན་ཞིག་རེད།

དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར། རྒྱ་ནག་གིས་སྲིད་རྒྱུས་བསྐྱར་བའི་ལས་འགུལ་ཞིག་གི་མིང། ཡུང་ཏུ་
མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་བཙུགས་ནས་དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ།
དམངས་གཙོའི་དབྱུང་མོས། མིའམ་དོན་ཞིག་གི་དགེ་སྟོན་ལེགས་ཉེས་དང་བདེན་རྒྱུན་བྱང་འཁྲིག་
ཐད་མང་ཚོགས་ལ་རང་གི་བསམ་འཆར་དང་འདོད་ཚུལ་བཤད་རྒྱ་བཙུག་ནས་དབྱུང་མོས་
བྱས་པར་ཟེར།

དམངས་བཙུགས་སྒྲོ་བ་བྲ། གཞུང་བཙུགས་ལ་བསྟེན་ནས་མི་དམངས་རང་གིས་གོན་དབུལ་བཏང་
སྟེ་བཙུགས་པའི་སྒྲོ་བ་བྲ་རྒྱུང་རིགས་ལ་ཟེར།

དམངས་གཞས། ཡུལ་གཞས།

དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་འདེམས་ཤོག་འཕེན་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་འདེམས་བསྐོས་ཡང་ན་
སྤྱི་ལུས་གསར་བ་ཞིག་ལག་བསྟར་བྱེད་དགོས་མེད་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱི་
འབངས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་འདེམས་ཤོག་འཕེན་པ།

དམངས་རིགས། [ལུངསྟུག་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་བཞིའི་ནང་གསལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཀྱན་གཏུང་དང་། ཀླུ་སྤྱེས། ཆོས་སྤྱེས། རྩེ་སྤྱེས། འབྲེས་མ། བྱིས་སྤྱེས། བྱིན་པ་སྤྱེས།
རིགས་ཀྱི་ཐ་མ་བཅས་སོ།།

དམངས་རིགས་མ། འུད་མེད་དཀྱུས་མ།

དམན། སྤྱད་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

དམན། ① མཆོག་གི་ལྷོག་རྒྱ་སྟེ། མཆོག་དམན། བྱར་ཀྱམ་མཆོག་དམན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② སྤོང་
གཞུང་གི་བརྒྱུ་ལ་བ་མ་ལོངས་དོན་ཏེ། མཁུས་བ་དམན་ལྷག་ལོག་ན་ནང་གཞི་བསྐྱེད་ལྟ་
བུ། ③ སྤོང་ཀ་དན་བ་སྟེ། རྒྱ་སྤྱེས་དམན་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

དམན་འགོངས། [མདོན་] ཀླུ་གཏུབ།

དམན་ཆ་བཟུང་། དམའ་ས་བཟུང་བ་སྟེ་ཁེངས་སྤྱད་གི་རྣམ་འགྲུབ།

དམན་པ། ① [ཐ་མི་དང་པ།] མོངས་བ་དང་། མེད་པར་འགྲུབ་པ། མཐུན་ཆེན་གྱིས་དམན་པ། འཕྲོ་
བའི་རྒྱ་དངོས་ཀྱིས་མི་དམན་པ། རྫོང་གྲུ་གྱིས་དམན་པ། ② འཕྲི་ཅིས། མཆོག་གི་ལྷོག་རྒྱ་སྟེ་
ཐ་ཤལ་ལམ་ཞན་པ། ཤེས་ཡོན་དམན་པ། ཉམས་སྤོང་དམན་པ། སྤོང་ཆོད་མཆོག་དམན་པར་
གསུམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོག་མེད་དང་། ཐ་མ། ཐ་ཤལ། ཐལ་པ། འོག་མ་བཅས་སོ།།
③ མཐོ་བའི་ལྷོག་རྒྱ། ས་བབས་དམན་པ། རི་དམན་པ། ལྷ་བ་དམན་པ་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ།
བྱས་རྩེས་དམན་པ་དང་། འུད་དུ་འཕགས་པ། ལུས་སྤོང་བས་དམན་པ།

དམན་པ་ལྷའི་ཤ གཟུགས་སྤོང་པ། ང་ལོ། གནས། འོངས་སྤྱོད། དམན་པའི་ཤ །

དམན་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ལེ་ལོ། སྤོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་པ།

དམན་པ་ས་བརྒྱད། རིགས་ཀྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་བའི་ས། སྤོང་པའི་ས། འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་ས། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། ངང་རྒྱལ་གྱི་ས་བཅས་བརྒྱད་ལ་ཟེད།

དམན་པའི་དག་བཅོམ་པ། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་གྱི་དག་བཅོམ་པ་གཉིས།
དམན་པའི་གདུལ་བྱ། ཆོས་ལ་དད་པ་ཡོད་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་པར་
བྱིན་བྱག་སོགས་སློང་ལ་མ་རྒྱུད་པའི་མི་རྣམས།

དམན་པའི་སྦྱོང་བ་ལྷ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཆད་ལས་གྱི་བསྐྱབ་པ་ལེན་པའི་གང་ཟག་གིས་
དམན་པའི་སྦྱོང་བ་ལྷ་དང་དུ་ལེན་དགོས་པ་སྟེ། ཉངས་པར་དགེ་སློང་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་
རྣམས་ལས་སྡུ་བར་ལངས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སློང་བྱེ་བ་སོགས་བྱ་བ་དང་། ཆོས་སྟོན་པའི་
དུས་སུ་བསིལ་ཡལ་བྱེད་པ་སོགས་འོས་པའི་ལས་བྱ་བ་དང་། དགེ་འདུན་འདུ་བའི་དུས་སུ་
གཞི་བརྟན་བ་དང་གདན་བཤམས་པ། བདུག་སློམ་བཞག་པ་སོགས་བྱ་བ་དང་། དགོང་ཀའི་
དུས་སུ་མ་ཐུན་པའི་རྒྱུ་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པ་བཀྲ་བ་སོགས་བྱ་བ་དང་། དུས་དང་རྣམ་
པ་ཐམས་ཅད་དུ་དགེ་བའི་བྱ་གསལ་ལས་མི་གཡེལ་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱི་གྲལ་མཐར་འདུག་པ་
སོགས་འབད་པར་བྱ་བ་སྟེ་ལྟའོ།

དམན་པའི་སྦྱོར་བ། ཆད་ལྟར་མ་ཐེན་པ་ཞན་པར་གྱུར་པའི་དོན་དཔེར་ན། རྒྱས་ཆད་ལྟ་བུ་སྟོབས་
ཆེན་གྱི་ཆབ་བར་སྟོབས་རྒྱུད་གི་བཅོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཐེར་ཏེ། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་
བཟང་གིས་མཛད་པའི་འཆོ་བྱེད་རྣམས་ལ་སྦྱིང་ནས་བཅེ་བའི་མན་ངག་འབྲུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུང་
ལས། སྟོབས་ཆེན་ནད་ལ་གཉེན་པོ་ཞན་ན་དམན། ཞེས་སོ།

དམན་པའི་མྱང་འདས། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པའི་དམན་པའི་སོ་སོར་
བརྟགས་འགོག་ཡིན།

དམན་པའི་ལྷག་བཅས་མྱང་འདས། དག་བཅོམ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་དམན་
པའི་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག།

དམན་པའི་ལྷག་མེད་མྱང་འདས། དག་བཅོམ་དང་པོར་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དོར་བའི་དམན་པའི་སོ་
སོར་བརྟགས་འགོག།

དམན་པོ། ཐ་ཤལ་གྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་དམན་པ་དང་འདྲ།

དམན་མ། རྟིང་བའམ་ལྷག་པོ། མེ་ཏོག་དམན་མ། ཁ་ཐས་དམན་མ།

དམན་མོ། ཐ་ཤལ་གྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་དམན་པ་དང་འདྲ།

དམན་ལམ་གྱི་སྒྲིམ་པ། ཐེག་པ་དམན་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་ཐུན་མོང་གི་སྒྲིམ་པ་སྟེ་སོ་ཐར་གྱི་སྒྲིམ་པ།
དམན་ལམ་སྒྲིན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས། ཐེག་པ་གསུམ་ལ་འགྲོ་མི་སྟིང་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གསུམ་
ཡོད་པ་ལས། སྒར་ཉན་རང་གི་ལམ་ལ་ཞུགས་མི་དགོས་པར་ཐད་ཀར། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ལ་
ཞུགས་ནས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མཛོད་དུ་བྱེད་པའི་འགྲོ་མི་སྟིང་སྟོབས་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་དམན་
ལམ་སྒྲིན་དུ་མ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་ཞེས་བརྗོད་དོ།

དམན་ལམ་སྒྲིན་དུ་སོང་བའི་རྒྱལ་སྤྱུལ། ཐོག་མར་ཆོས་བྱེད་པའི་འགོ་བཙུགས་སྐྱབས་ཐེག་དམན་
གྱི་ལམ་ལ་མོས་པའི་དབང་གིས་ལམ་དེར་ཞུགས་ཏེ། རྗེ་སུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་མོས་
པ་ཐོབ་ནས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ།

དམན་ལྷག་ལོག་དམན་ཞེས་སྟོབས་ཆེན་གྱི་ནད་ལ་སྟོབས་ཆུང་གི་བཙོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷག་
ཅེས་ཆ་བ་བཙོས་ནས་ཆ་བ་ཞི་ཡང་ད་དུང་བསིལ་བཙོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། ལོག་ཅེས་ནད་ཆ་བ་
ལ་བྱང་བའི་བཙོས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

དམལ། མཐོ་པོ་མིན་པའི་དམལ་པོ།

དམལ་སྐྱོབ། [མཛོན] རྒྱལ་པོ།

དམལ་པོ། དམལ་བ་དང་འདྲ།

དམལ་འཛོག་བཏང་བ། དེན་གོང་སོགས་གདེང་འཛོག་དམལ་པོར་བྱེད་པ།

དམལ་བ། ① མཐོ་བའི་ལྷོག་ཟླ། དེན་གོང་དམལ་བ། ལྷན་གདངས་དམལ་བ། རྫོང་ཆད་དམལ་བ།
ཁང་པ་དམལ་བ། དབྱུས་དམལ་མཐའ་སྐྱོར་མཐོ་བའི་གཞོང་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ས་ཆ། ② མཆོག་
གི་ལྷོག་ཟླ། ལུས་སྟོབས་དམལ་བ། སྤྱི་ཆད་དམལ་བ། ② དམལ་བའི་མིང་། དམལ་བར་སྤང་
སེམས་མ་བྱེད། མཐོ་བར་འགྲག་ཟླ་མ་བྱེད།

དམལ་འབེབས། མི་མང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་གཞན་ལ་བྱུང་གསོད་བྱེད་པ་དང་། ཉམ་དམལ་བར་གཏོང་
བ། གཞན་སྐྱོན་ཐུར་ཅམ་མཐོང་བའི་མོད་ལ་དམལ་འབེབས་པར་མ་བྱེད། ཁ་ཏས་ལྷག་པ་
དམལ་པལ་བ། ཆད་པ་མ་བཅད་ཀྱང་དམལ་འབེབས་ཟིན་པ།

དམའ་འབེབས་བརྒྱུས་བཅོས། སྟོན་འཛུགས་བྱུང་གསོད། མི་ལ་དམའ་འབེབས་བརྒྱུས་བཅོས་མ་བྱེད།

དམའ་འབེབས་གཏོང་བ། ངན་སྤྲུལ་སམ་དམན་པར་ལྟ་བ།

དམའ་འབེབས་བྱས་པའི་ནག་ཉེས། མི་གཞན་ལ་ཁུངས་ལུང་མེད་པར་གང་བྱུང་དུ་དམའ་འབེབས་
བྱས་པ་ལ་གོ།

དམའ་འབྲིན། ཁུང་གསོད་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་དམའ་སར་འབེབས་པ། འོར་འཁྱལ་བྱུང་མཁན་གྱི་སྟོན་མཐུན་
ལའང་དམའ་འབྲིན་ཁུང་གསོད་བྱེད་མི་རུང་།

དམའ་མོ། དམའ་བ་དང་འབྲ།

དམའ་རིམ་སྐད་བརྒྱ། སྟོན་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་low-level language ཟེད།

དམའ་རིམ་བརྗོད་ཆིག་ སྟོན་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་elementary statement ཟེད།

དམའ་རིམ་འཛིན་གྲ། སྟོན་གྲའི་རིམ་པ་དམའ་པའི་འཛིན་གྲ།

དམའ་ཤོས། ① ཆོད་གཞིའི་མིང་། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་གི་ཆོད་གཞི་དམའ་ཤོས། ② སྟོན་ཁྲུང་འབྲུལ་
འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་lowest ཟེད།

དམའ་ས། ① དུལ་སྡོངས་སོགས་ཀྱི་དམའ་ས། དམའ་ས་ནས་མཐོ་ཆོད་ཐིག་ལྟ་ས་ནས་སྟོན་ཆོད་
ཐིག་ ② གོ་གནས་སོགས་ཀྱི་དམའ་ས།

དམའ་ས་བཟུང་བ། མཐོ་འགན་མི་བྱེད་པར་རང་གནས་དམའ་པོར་བཟུང་བ།

དམའ་སེམས། ཞུས་པའི་སེམས་སམ། ཁེངས་ཀྱི་གསེང་པའི་སྟོ། ཤེས་ཡོན་ཡོད་ན་དེ་བས་ཀྱང་
དམའ་སེམས་འཛིན་དགོས།

དམར། ཁ་དོག་གི་མིང་། རྩ་བའི་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་དམར་པོ།

དམར་ཀོ་མ་མཉེས་པའི་ཀོ་བ།

དམར་སྒྱ། ① དམར་པོ་དང་དཀར་པོ་འདྲེས་པའི་ཁ་དོག་ ཤོག་བྱ་དམར་སྒྱ། གོས་ཆེན་དམར་སྒྱ།
② [མཛོན] བོང་དཀར།

དམར་སྐྱ་ཆོ་བ། དམར་སྐྱ་ལས་རྩལ་ཟད་ཆོ་བ་ཡོད་ཅིང་། མཆའ་དང་ཡི་ཤི། དཀར་པོ་བཅས་
བསྐྱེས་དགོས་པ་ཡོ།།

དམར་ཁེ་རྒྱལ་བ། གཡག་ལྷག་སོགས་བཤས་ནས་ཤུའོང་རྒྱལ་བ།

དམར་ཁེ་བ། སྤར་ཤ་འཛོང་བའི་ཆེད་དུ་ལྷགས་སོགས་བཤས་ནས་ཤུའོང་མཁན།

དམར་ཁོག་ཁོག་མཁུང་ཆོས་སམ་ཀྱ་ལུ་སོགས་དམར་མདངས་བཟླ་བ།

དམར་ཁ། གཞི་དམར་པོར་ཆོས་རིས་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ། རས་དམར་ཁ། ཤོག་བྱ་དམར་ཁ།

དམར་ཁིད། གནད་དོན་རྗེན་པར་ཁིད་པ། སྒྲན་བཅོས་ལག་ལེན་དམར་ཁིད་བྱེད་པ།

དམར་གད་ཚྭ་ཁ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཤན་ཅ་རྩོད་གི་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

དམར་འབྱེད། ཤ་ཁྲག་གི་འབྱེད།

དམར་རྒྱངས། [རྟིང] དམར་ཆེལ་ཆེལ་ལམ་དམར་ཐིང་ཐིང་།

དམར་ངོ། ① མཆའ་མདོག་དམར་པོ། ② ལྷས་ངན། ཆི་ལམ་དུ་དམར་ངོ་ཆིས་པར་ཆ་འདོག་རྒྱ་

ཅི་ཡོད། མོ་ལ་དམར་ངོ་བབ་འདུག ③ [ཡུལ] ཉོར་བླགས་ལ་ཤི་མས་འབྱུང་ལྷས།

དམར་ཆ། ① མདོག་དམར་པོའི་ཆ་ཤས། ② [མདོན] རྩ་བ་མར་ངོ།།

དམར་ཆེལ་ཆེལ། ཁྲག་འབྱེད་ལ་ལྷ་བྱའི་དམར་པོ།

དམར་ཆེལ་ལེ་བ། དམར་པོའི་རྣམ་པ་མཆོན་སྤངས་ཤིག ཉེ་ཡོད་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་ས་གཞི་དམར་

ཆེལ་ལེ་བ། ཁྲོས་པའི་གདོང་མདོག་དམར་ཆེལ་ལེ་བ།

དམར་རྩུང་སྐྱོར་གསུམ། ཀྱ་རུ་ཀྱ་སྤེ་གསེར་གྱི་སྤིང་ཐིག་ཅན། ཉོར་རྒྱན་མ་དམར་པོ། ལྷ་མོ་ཉི་རུ་མའོ།།

དམར་ཆེན་སྐྱོར་གསུམ། ཀྱ་རུ་ཀྱ་སྤེ། ཆོགས་བདག་འདོད་རྒྱལ་ལོ།

དམར་ཆེམ་མེ་བ། དམར་དམངས་གསལ་ལྷང་རེ་བ། མེ་ཡོད་དམར་ཆེམ་མེ་བ། སྤྱིན་གསེབ་ནས་

སྐྱོག་ཡོད་དམར་ཆེམ་མེ་བར་འབྱུག་པ། ཉེ་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམར་ཆེམ་མེ་བ་བྱེད་པ་ལྷ་བྱ།

དམར་ཆེམས་མེ་བ། དམར་མདངས་གསལ་ལྷང་རེ་བ། དར་ཆ་དམར་ཆེམས་མེར་བསྐྱེདས་པ།

སྐྱོག་ཁྱུ་དམར་ཆེམས་མེ་བ།

དམར་མཆན། ཆོན་དམར་གྱིས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ ཆོག་འཆལ་ཡིག་ཉོར་ལ་དམར་མཆན་དང་

བཅས་ཏེ་ལུལ།

དམར་མཛོད། སྤྲུམ་སེམས་ཅན་བསད་པའི་ཤ་ཁྲག་གི་མཛོད་པ།

དམར་ཐེན། སྤྱི་བ་མེད་ཁ་གསལ་ལམ། གཅེར་བུར་ལུས་པ། སྐད་ཆ་དམར་ཐེན། གཟུགས་སོ་དམར་
ཐེན། འོན་གནད་དམར་ཐེན།

དམར་ཐེན་དུ་ཐོན་པ། མཛོན་གསལ་དུ་ཐོན་པ།

དམར་ལྗང་། ཆོན་དམར་སོ་དང་ལྗང་གྲུ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ཅིག་གི་མིང་།

དམར་འཇལ། སྤར་བོད་དུ་བྱུགས་རྩ་ཅན་གྱིས་གཞན་གྱི་འོར་བུགས་བརྒྱུད་ས་བསད་གི་ཁྲིམས་འཇལ།

དམར་འཇུས་བརྒྱབ་པ། གྱིའི་དངོ་སོགས་དངོས་སུ་ལག་བས་འཛིན་པ།

དམར་ཏྲོག་ཏྲོག་མདོག་དམར་ཞིང་གཟུགས་ཏྲོག་ཏྲོག་ཏྲུ་ཐོན་པ་དཔེར་ན། དགོན་པ་སྐྱུ་སེར་སེར་
དཔེན་རྒྱུད་དམར་ཏྲོག་ཏྲོག་ཅས་ཁ་ནང་སོ་དང་སོ་རྩིལ་གྱི་གཤམ་ཆིག་

དམར་སྟོན། ཤ་ཐས་གྱི་དགའ་སྟོན།

དམར་གཏོར། འཕྲི་སོག་བྱུགས་པའི་གཏོར་མ།

དམར་ཐག་ཆོད་དུས། ཉི་མ་རྒྱབ་མཆམས་གྱི་དུས། བྱི་འོ་ཉི་མ་དམར་ཐག་ཆོད་དུས་ལས་
མཆམས་འཛོག་པ།

དམར་ཐབ། ཐབ་གཞིབ་སྟེ་སྤར་མོངས་དད་གྱི་ཤོད་སྟོལ་སྤར་མེ་ཐབ་གྱི་ནད་དུ་ཤ་ཁྲག་བགས་སྤྱུ་
སོགས་ཤོར་བའི་མིང་།

དམར་ཐམ། ① མདོག་དམར་པོའི་ཐམ་ག ② ཤ་ཐམ་སོགས་ལའང་གོ

དམར་ཐལ། ཐངས་གྱི་གཤམ་མིང་ཡིན་པར་དེ་ཉུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྱིས་
མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་ཐེང་ལས་གསུངས།

དམར་ཐེག ① ཁ་དོག་དམར་པོའི་ཐེག་ཆོམ། ② སྤམ་བུ་དམར་ཐེག ③ བོད་གྱི་བུད་མེ་གཞོན་ལུ་
རྣམས་གྱིས་མཁུར་ཆོས་ཐོག་ཆོས་དམར་པོ་ལ་དམར་ཐེག་བྱུག་ཅེས་ཟེར།

དམར་ཐིང་ཐིང་། གཞི་སྟོམས་པའི་དོས་སུ་དམར་པོ་མཛོན་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་ལྷོག་གི་སྟེང་དུ་ཅི་
དམར་ཐིང་ཐིང་བཏང་ལྟ་བུ།

དམར་ཐོག་ཐོག་མདོག་དམར་ལ་དབྱེབས་དོག་དོག་རྩེ་དེ་རེར་ཐོན་པ་དཔེར་ན། ཐོར་པ་དམར་
ཐོག་ཐོག་ཐོན་ལྟ་བུ།

དམར་ཐོར། ཐོར་པ་དམར་པོ།

དམར་འཛོམས་ལངས། མགོ་ཡུར་འཁོར་ནས་མིག་མདུན་སྐར་མ་ཆར་བ།

དམར་དད། འགྲུག་ལ་དགའ་བ།

དམར་དད་ལངས། འཇ་ཟ་འདོད་ལངས་པ།

དམར་སྟོར། ཐུག་པར་གདབ་རྒྱུ་འཛོམས་འཇ་ཆེ་ལ་གྱི་རིགས།

དམར་བྲི། འགྲུག་གི་བྲི་མ།

དམར་མདངས། ཁ་དོག་དམར་པོ་འཛོམས་མདངས། རོ་གདོང་དཀར་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ།
སྟོག་ལྟ་བུར་ལ་དམར་མདངས་འཛོམས།

དམར་མདངས་རྒྱས་པ། གདོང་གི་མདངས་དམར་པོར་སྦྱང་བ།

དམར་འདུར། སུར་པན་གྱི་དོན།

དམར་འདོན། ① ངན་སྟོང་རྣམས་འཛོམས་ཐོན་མེད་པར་བྱེད་པ། ② འཕྲི་མར་ཅག་བཅད་སྟེང་སྐམ་
ཅམ་དང་ལུག་འདི་ཁྱ་བ་སྦྱར་ཏེ་དམར་ཟས་ཀྱི་སྟོན་སྦྱང་ནད་ལུས་ལ་ཞེན་པ་བྱིར་འདོན་
པའི་ཐབས་ཤིག།

དམར་ནག་ དམར་པོ་དང་ནག་པོ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ མེ་དཔུང་དམར་ནག་ མི་ཁྲིམ་ཆེན་པོ་དམར་
ནག་ཏུ་འབྱེལ་བ། ཐལ་རྒྱང་དམར་ནག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆེན་དམར་དང་སྦྱག་པོ་ལོ།

དམར་པོ། མཆའ་མདོག་ ཞོགས་པར་ལུས་རྩལ་སྦྱངས་ནས་གདོང་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་
ཆགས་པ། ཁོང་ཁྲོ་བཟས་པས་གདོང་དམར་པོ་སྟོན་པ། རོ་ཆ་ནས་གདོང་དམར་པོ་ཆགས་པ།
དར་ཆ་དམར་པོ་མཐོན་པོར་སྦྱང་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁྲུག་མདོག་དང་། མཆའ་ཀ་ལེ་
བཞུན་མདོག་བཅས་སོ།

དམར་པོ་རི། ལྷ་སའི་རྩེ་པོ་བྱང་ཆགས་སའི་པོ་ཏུ་ལའི་མིང་རྟིང་། ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅའ་གྱི་སྐབས་
སྤྱ་འདིར་པོ་བྱང་བཏབ་ཅིང་། མོང་བཅའ་སྐམ་པོས་རྒྱལ་ས་འདི་དུ་སྟོན།

དམར་པོ་གསུམ། མདོག་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་བཙོང་དང་། འཕྲི་མོག་རྒྱ་སྒྲེགས་གསུམ་གྱི་
བལྟས་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྲི་མེད་
ཤེས་སྤངས་ཀྱི་བལྟས་དོན་གསལ་བཀོལ་ལས། བཙོང་དང་འཕྲི་མོག་རྒྱ་སྒྲེགས་ལ། དམར་པོ་
གསུམ་ཟེར་འཕྲི་མོག་དང་། ལྷ་མཁན་བཞེ་བ་སྐབས་བསྟན་པར། དེ་ལ་ཚོས་གསུམ་ཞེས་གྲང་
ཟེར། གཉིས་ཀ་ལྟན་པ་དམར་པོ་བཞི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་བྲག་རྒྱན་དུ་སྟོང་ནད་ཀྱི་
སྐབས་བཙོང་དང་། འཕྲི་མོག་རྒྱ་སྒྲེགས་གསུམ་བཏང་བ་དང་། སྟང་ནད་ཀྱི་སྐབས་ཚོས་དང་།
བཙོང་། ལྷ་མཁན་གསུམ་གཏོང་དགོས་པ་ནི་མཁས་པའི་ཞལ་གདམས་སོ།།

དམར་པོའི་སྟོར་བ། སྟན་གྱི་མདོག་དམར་པོ་ཤས་ཆེར་ལས་སྟོར་བ་བྱས་པའི་མའི་སྐངས་པ་ཞི་
བྱེད་ཀྱི་འབྲུང་སྟན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེར་དམར་པོའི་སྟོར་བ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་
དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་
དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་དེའི་སྟོར་སྟེ་དངོས་ནི། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། དེ་
ཡིས་མི་བྱབ་སྐངས་སྟེད་དམར་སྟོར་བ། བཙོང་ལྷན་རམས་ཚོས་དོན་དམར་པོས་མནན།
ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དམར་དཔེ། གསོབ་གཟུགས།

དམར་ཕིག་ཕིག་དམར་པོའི་དམངས་དང་ལྟན་པ་དཔེར་ན། གདོད་དམར་ཕིག་ཕིག་ཤ་དམར་ཕིག་
ཕིག་སོགས།

དམར་འཆུར་བྱུང། མེ་དང་ཁྲག་རྒྱན་སོགས་ཕྱིར་ཐོན་ཚུལ། ཐབ་ཀྱི་ནང་ནས་མེ་ལྷེ་དམར་འཆུར་
བྱུར་དུ་ཐོན་པ། ཁྲག་དམར་འཆུར་བྱུར་དུ་འཛོལ་བ།

དམར་ཕྱོགས། ཆོས་བཅུ་དྲུག་ནས་གནས་སྟོང་བར། མར་ངོ་དང་ཕྱོགས་ཕྱི་མའང་ཟེར།

དམར་སྤྲུག་སྟམ་བྱའི་རིགས་དམར་པོ་ཞིག་

དམར་བ། དམར་པོ་དང་འབྲ།

དམར་འབྲར། ལྷ་གྲ་རྒྱུ་རྒྱུང་གོས་མེད་པ་གཅེར་བྱ་ཅན་དང་། འུ་ལྷ་གྲ་རྒྱུ་རྒྱུ་མ་སྒྲིམ་པ་
སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལྷ་གྲ་དམར་འབྲར་དང་། འུ་ལྷ་གྲ་དམར་འབྲར།

དམར་མོ། དམར་པོ་དང་འདྲ།

དམར་མོ་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

དམར་མོག་ དམར་ནག་བསྐྱེས་པའི་ཁ་དོག

དམར་སྒྲུག་ ཆོས་དམར་པོ་དང་ནག་པོ་བསྐྱེས་པའི་ཁ་དོག དབྱིན་སྐད་ཏུ་fuchsia ཟེད།

དམར་དམག་ གྲུང་གོའི་གསར་བརྗེའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་དམག་དབུང་གི་མིང།

དམར་དམར་སྤངས་སྤངས། དདུལ་རྒྱུ་དམར་དམར་སྤངས་སྤངས་ཞེས་ཟེར་བ་སོགས་བསྐྱེད་
མེད་པའི་ཁེ་གཙང་གི་དོན།

དམར་ཅེ་རེ་བ། ཁྲག་ཕྱོན་དང་། ཆོས་དམར་སོགས་ཀྱི་འབབ་རྒྱན་འཛུགས་པའི་ན་བ། འབྲོང་མགོ་ལ་
མེ་མདའི་མདེུ་ལོག་ནས་ཁྲག་རྒྱན་དམར་ཅེ་རེ་བར་ཐོན་བ། སྤམ་བུར་རྒྱ་ཆོས་བརྒྱབ་ནས་
གཙུས་བཅིང་བྱེད་དུ་ས་ཆོས་ཁྱེད་དམར་ཅེ་རེ་བར་འབབ་འདུག

དམར་ཅག་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྐད་རྫོང་གི་ཤར་ལྗོངས་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད།

དམར་ཅོག་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་མཐའ་རྫོང་གི་ལྗོ་རྒྱུད་ན་ཡོད།

དམར་གཙང་བྲག་ མཆོ་སྐད་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མི་གསུམ་གྱི་བཞུགས་གནས་སྤྱི་
ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་གདུང་བཞུགས་སའི་གནས།

དམར་བཙོང་། ཤིང་སྒྲན་བཙོང་གི་མིང་གཞན། བོད་སྤམ་ལ་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་རེད།

དམར་ཆ། སི་བན།

དམར་ཆག་ ཁྲག་ལས་གླུར་པའི་མིག་ནད་མདོག་དམར་ཞིང་། ཆག་ཅས་སྐྱབས་འདིར་མིག་གི་
གཟུགས་ལ་ལྟ་བུའི་སྐྱབས་ཟུམ་ཟུམ་ལས་ཆེར་གདངས་མི་རུས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེའུ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱེད་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉིར་
མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མིག་ཆག་གཟུགས་ལྟ་མི་བཟོད་པ། དམར་ཆག་སྐྱམ་ཆག་ལྟ་བུའོ།

དམར་ཆལ་རྒྱ་ཆལ། ཁྲག་ཐོན་པ་སོགས་གད་སར་དམར་པོས་བྲབ་བའམ་འགྲམས་པ།

དམར་མཚུད། མཚུར་གྱི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཆོས་མདོག་དམར་པོ་རྒྱབ་པར་མཁོ་བ་ཞིག

དམར་ཇ་སྒྲང་། མ་ཇ་སྒྲང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན། མ་ཚུ་དང་ཟླ་ཚུ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྒྲང་གི་སྟོང་
སྟོགས་ལ་ཟེར། རོན་དངོས་མགོ་ལོག་དང་། གསེར་རྟ། ཟླ་ཁོག་སྟེ་དེང་དུས་ཇ་ཁོག་ཏུ་འབོད་
པའི་ཡུལ་གྱ་འདི་དག་གི་མིང་ཡིན།

དམར་འཛིང་། བན་ཚུན་ཁྲག་འདོན་རེས་བྱས་ནས་འཛིང་བ། དམར་འཛིང་མཐའ་འཁྲུལ་བ་བྱེད་པ།
དག་པོ་དང་གདོང་གཏུགས་ཀྱིས་དམར་འཛིང་བྱེད་པ།

དམར་འཛིན་བརྒྱབ་པ། དངོས་སུ་གདོང་གཏུགས་ནས་འཛིང་རེས་བྱེད་པ།

དམར་ཟལ། གཞི་དམར་པོར་མདོག་རེས་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པ། བ་ལང་དམར་ཟལ། འབྲི་གཡག་
དམར་ཟལ།

དམར་ཟས། འཕྲི་གས་ཀྱི་ཟས་སྦྱིའི་མིང་།

དམར་གཞོང་། མེར་བསྟེགས་པའི་ལྷགས་དམར་པོ་གཏུབ་བྱེད་ཀྱི་གཞོང་།

དམར་ཡག་སྟག་ ཁྲོ་གཏུམ་དཔའ་ངར་ཅན་གྱི་སྟག་ དཔའ་སྦྱིང་དམར་ཡག་སྟག་དང་འབྲ།

དམར་ཡེལ་ཡེལ། ཁ་མདོག་དམར་པོའི་ཆ་འགས་རྩུང་ཟད་སྒྲ་བ་པོར་མདོན་པ།

དམར་ཡོལ། ཤིང་སོགས་ལས་བཟོས་པའི་བརྒྱང་སྟོང་དམར་པོའི་ཅི་དང་ལྗན་པའི་ཡོལ་གོ་ལ་ཟེར་
བས་འདིར་སྒྲ་བསྟུས་བ་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཤིང་སོགས་བཟོས་པའི་ཡོལ་
གོ་ལ། དམར་པོའི་ཅི་སྦྱར་དམར་ཡོལ་བཤད། ཅེས་སོ།

དམར་གཡོ་གཙང་གསུམ། འདི་ལ་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་གཡོ་གཙང་གསུམ་ཡང་གྲིས་འདུག
འབངས་གྲེན་ལོག་གི་སྐབས་སུ་འདུལ་བེལ་རྒྱབ་གཅིག་བཀལ་ནས་མངའ་རིས་བརྒྱད་ནས་
བྱང་ལམ་ཞུགས་ཉེ་ཏོར་ཡུལ་དུ་ཕེབས། དེའི་རྗེས་མདོ་ཁམས་སྤྲད་ཀྱི་ཆ་མ་ལུང་རྩོད་རྩེའི་བྲག་
དང་། ཨན་རྒྱུང་གཞམ་རྩོང་། དན་ཉིག་ཤེལ་གྱི་ཡང་དགོན་སོགས་སུ་ཕེབས་ནས། རྫོམ་ཞིང་
བཞུགས་པའི་ཆེ། ཟླ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་རྗེས་སུ་བརྒྱུད་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་གནང་། དེ་ལས་
དབུས་གཙང་མི་བརྒྱས་བསྐྱབ་སྟོམ་ཞུས་པས་སྤྲད་འདུལ་བྱུང་བར་གྲགས་པ་ཟླ་མ་དེ་གསུམ་
མཆན་བསྟུས་པ་ཡིན། འདི་དག་གི་མཆན་དངོས་ནི། ཏཱ་ར་ལྷ་མའི་གསུང་ལས། བོད་དང་བ་གཡོ་

དགེ་འབྲུང་། མཛེད་འབྲེལ་བ་གཙང་རབ་གསལ། སྟོང་ཕྱང་བ་དམར་སྟོན་ཤྲུ་མུ་ནི་དང་
གསུམ་ཞེས་སྒྲུ་མ་དེ་གསུམ་གྱི་རུས་དང་། ལུལ་གང་གསལ་མིར་གྱིས་འདུག
དམར་ར་ཁ་ཚ། སུ་པན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
དམར་རིལ་རིལ། མདོག་དམར་ཞིང་དབྱིབས་རིལ་རིལ་ཅན་དཔེར་ན། དགོན་པ་སྐྱ་མིར་མིར་
དཔེན་རྒྱུད་དམར་རིལ་རིལ་ཞེས་ཁའི་སོ་དང་སོ་རྩིང་གི་གཤམ་ཆེག
དམར་རུ། [ལུལ་] ཁདོག་དམར་པོ།
དམར་རུ་མགོ་ནག་རྩེ་འབྲུ་ཞིག
དམར་རུ་ལ་གྱིས། དམར་པོར་གྱིས་པའི་མིང་དང་སྐབས་འགར་དམར་རུ་ལ་གྱིས་ཞེས་པ་སྒྲོ་ལ་
བརྒྱུད་བ་ལ་གོ་དགོས་པ་ཡང་ཡོད།
དམར་རུག་ཟངས་གྱི་བཟླུང་ཡིན་པར་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་གྱིས་
མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
དམར་རེངས། སྐྱ་རེངས་ཐ་མ་སྟེ། རྒྱལ་ལངས་ཁའི་སྐྱ་མདའ་ཐ་མ་ལ་ཟེར།
དམར་ལམ་བ། འོད་དམར་པོ་བཟུ་ལམ་མེ་བ། རྒྱལ་ཁར་འོད་དམར་ལམ་བ་ཞིག་མཐོང་བྱུང་།
དམར་ལམ་མེ་བ། འོད་དམར་པོ་ཁྲ་ལམ་མེ་བ། ཉི་འོད་དམར་ལམ་མེ་བ། མེ་ལྷེ་དམར་ལམ་མེ་བ།
དམར་ལམ་ལམ། འོད་དམར་པོ་ཁྲ་ལམ་མེ་བ། སྟོན་མེ་དམར་ལམ་ལམ་འབར་བ། མེ་མདོག་དམར་
ལམ་ལམ་བ།
དམར་ལོང་རྒྱ་ལོང་། དམར་ཞིང་སྐྱག་གྲོ་བ། བཤས་རར་ཁྲག་དམར་ལོང་རྒྱ་ལོང་འདུག་ལྟ་བུ།
དམར་ལོང་ལོང་། མདོག་དམར་པོ་ལང་ལོང་དུ་འབྱུང་བའི་རང་རྒྱལ་དཔེར་ན། ཁྲག་དམར་ལོང་
ལོང་ཞེས་ལྟ་བུ།
དམར་ཤར་ཤར། ཁདོག་གཤམ་ཚོས་མདོག་དམར་སང་སང་། ཆེ་མེ་ཁ་རྣམས་དམར་ཤར་ཤར། ཡི་
ཡི་ཁདོག་མེར་ཤར་ཤར།
དམར་ཤིག་ཤིག་ དམར་མདངས་རྩུང་ཟད་ལྡན་བ། སྐྱ་ཁ་དམར་ཤིག་ཤིག་ལྟ་བུ།
དམར་ཤེད། ཉམ་འདོད། སྐད་ཆ་དམར་ཤེད་ཆ་པོ། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་གྱི་དམར་ཤེད་བཅན་

འཇུ་ལ་ལ་སྒྲ་རྒྱལ་གནད་འཕྲོད་ཅིག་བཞུས།
དམར་བཤལ། གཉན་རིམས་རྒྱ་མར་བབས་ཏེ་ཁྲག་འདྲེས་པའི་ཐེ་སྒྲབས་དམར་པོ་འབྲུ་བའི་བཤལ་
ནད་ཅིག
དམར་སིར་སིར། མདོག་དམར་ཞིང་དབྱིབས་རྒྱང་རྩང་མདོན་གསལ་དུ་ཐོན་པ། མེ་ཏོག་དམར་
སིལ་སིལ་ལྷ་བྲ།
དམར་སེང་། དམར་སྐྱུ་ལས་དཀར་ཤས་རྒྱང་བའི་མདོག་གོས་དར་དམར་སེང་།
དམར་སེར། ལི་རྩང་སྟེ་དམར་པོ་དང་སེར་པོ་བསྐྲེས་པའི་མདོག་བད་ཁའི་མེ་ཏོག་དམར་སེར།
ཆོས་གོས་དམར་སེར། མཆོམས་སྤྲིན་དམར་སེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གི་འུ་མང་མདོག་
དང་། འུར་ཁ། སེར་སྐྱལ་གསེར་མདོག་བཅས་སོ།
དམར་སེར་ཅན། [མདོན] ① མེ་སྐྱལ་ལོ། ② ཉི་མ།
དམར་སེར་ཅན་གྱི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། མི་སྣོ་བ་ནན་ཏུར་གྱི་ཕྱིར་
བཅོས་བྱེད་པའི་གཞི་སྟེ། དམར་སེར་ཅན་སོགས་འཐབ་ཀྱོལ་བྱེད་པའི་དགེ་སྣོང་ལ་སྒྲིག་བ་
ནན་ཏུར་སོགས་བྲས་ཏེ། ཕྱིས་བཅོས་ལ་བཀོད་བས་ཕྱིར་བཅོས་གྱི་གཞི་ལ་དམར་སེར་ཅན་
གྱི་མིང་གིས་སྣོས་བཤོ།
དམར་སེར་རྩེ། སྤུ་རྣམས་སྤྱུ་མདོག་དམར་སེར་དུ་ཡོད་པས་དམར་སེར་ཅན་ཞེས་བཛྲོད་ཆོག་
ཅིང་། དམར་སེར་རྩེ་ནི་སྤུའི་དབང་པོ་འཇུ། སྤུའི་རྒྱལ་མོ་ཞེས་པའི་དོན།
དམར་སེར་ཆོན། [མདོན] ལི་ཁྲི།
དམར་བསྐྱར། བོད་གྱི་སངས་རྒྱས་ཆོས་པ་ཆོས་རྩ་འདྲེ་གདུགས་པ་ཅན་རྣམས་དམིགས་བསལ་
དུ་སྤྲིན་བ་གཏོང་རྒྱའི་ཤ་ཆོལ་མེ་ལ་བསྐྲེག་པའི་བསྐྱར་མཆོད།
དམར་གསོད། དམར་རྩེན་དུ་སློག་གཅོད་པ། བཅན་འཇུ་ལ་མཁན་གྱིས་ཉེས་མེད་མི་དམངས་
རྣམས་ལ་དམར་གསོད་འཛེམ་བག་མེད་པར་གཏོང་བ།
དམར་གསོད་གཏོང་བ། མཆོན་གྱིས་སློག་བཅད་པ།
དམར་རྩར་རྩར། དམར་ཞིང་མདངས་ཆེ་བ་དཔེར་ན། མེ་དམར་རྩར་རྩར་འབར་ལྷ་བྲ།

དམར་མུང་། [ཡུལ་] གོས་མེད་ལུས་རྩེན།

དམར་མུང་། གོས་མེད་ལུས་རྩེན།

དམར་ཚོག་ཚོག་མདོག་དམར་ཞིང་དབྱིབས་རྩོག་རྩུ་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་དཔེར་ན། མོར་
པ་དམར་ཚོག་ཚོག་ཁམ་བུ་དམར་ཚོག་ཚོག་ཅེས་ལྟ་བུ།

དམར་ལྗང་དེ་ག། དམར་མདངས་གསལ་ལྗང་དེ་ག། མཚན་མོ་གྲོང་ཁྱིམ་གྱི་མཐའ་དཀྱིལ་བར་
གསུམ་དུ་མྱོག་བཞུ་མང་པོ་དམར་ལྗང་དེ་བར་འབར་ག།

དམར་ལྗབ་ལྗབ། མེ་ལྷེ་སོགས་ཁདོག་དམར་པོའི་རིགས་ཅན་འགྲུལ་ཚུལ། ཐབ་མེ་དམར་ལྗབ་ལྗབ་
ཏུ་གཡོ་ག།

དམས་ཉམས། ① ཉམས་གྲུད། ② འཕངས་སྦྲད་པའི་རྣམ་འགྲུད།

དམས་ག། [ཐམ་དང་པ།] རྒྱད་པ་དང་། འབྲིབ་པ་དང་། ཉམས་ག། ཉམས་དམས་ག། ལང་ཆོ་དམས་
ག། ལྷོ་བས་ལུགས་དམས་ག།

དམས་བྱེད། [མདོན།] སྒྲིག་ག།

དམིག་ ① བུ་ག་རྩུང་རྩུང་གི་མིང་སྟེ་ཁབ་དམིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ② ལུས་སྟེང་གི་མེ་བཙའ་དང་
གཙག་ཁབ་གདབ་པའི་གསང་མིག་གི་མིང་སྟེ། མེ་དམིག་གཟེར་དམིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

དམིག་ཁུང་། ཨི་ཁུང་།

དམིག་གུ་བུ་གའི་དོན་དུ་གོ་བའི་དམིག་བུ་དང་འབྲ།

དམིག་ག། འབྲ་སྦྱ་ལེབ་གྱི་མིང་གཞན།

དམིག་བྲ། ① བུ་ག་དང་ཁུང་བྲ། ཐག་ལ་དམིག་བུ་བཏོན་ག། ② འབྲ་སྦྱ་ལེབ།

དམིག་གསང་། ① ལུས་ཀྱི་ཁོང་གསང་། ② བུ་ག་པའམ་བུ་ག།

དམིགས། ཡུལ་གང་ཞིག་ལ་ཆེད་དུ་བལྟ་བའམ་བསམས་པ་དཔེར་ན། དགོས་པ་འདི་ལ་དམིགས་
ནས་བྱ་བ་འདིར་ཆེད་དུ་དམིགས་ནས་སོགས་ལྟ་བུ།

དམིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ག། ན་ཡིག་གི་ཆོག་སྒྲད་འཇུག་ཚུལ་ཞིག་མདོར་བསྡུས་ན། རྒྱས་པར་བཤད་ན།

དམིགས་སྒྲོར་དེ། དམིགས་ཐེངས་རེ་འཕྲ། ཀུན་སྒྲོང་སྒྲོན་དུ་བཏང་ནས་དོན་འདི་འབྲ་ཞིག་ལ་

དམིགས་དགོས་བསམ་པ་བཞིན་དམིགས་པའི་བྱ་བ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་ལ་དམིགས་སྒྲོར་རེ་
རེར་འཛོག་པ་ཡིན།

དམིགས་རྒྱུན། རྒྱུན་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤེས་པ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ཐྱོན་དུ་སྦྱེད་པ་སྟེ། གཟུགས་སྒྲུ་ལ་
སོགས་པ་བྱེད་པ་གྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་སྦྱེ་བའོ།

དམིགས་རྒྱུན་བཅུ་གཉིས། ཡུལ་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་དམིགས་པ། ཡོངས་སུ་མ་ཆད་པ། བཟ་འཛིན་
མེད་པ། བཟ་བར་དམིགས་པ། དངོས་པོ་དང་བཅས་པ། དངོས་པོ་མེད་པ། དངོས་པོ། ཀྱུན་
བརྟགས་པ། བྱིན་ཅི་ལོག་ བྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པ། རོགས་པ་དང་བཅས་པ། རོགས་པ་མེད་
པའི་དམིགས་པ་འོ།

དམིགས་བཀར། དེས་བཟུང་གིས་ལོགས་སུ་བཏོན་པ། བདེན་བྱེ་བྲག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐད་ལ་
དམིགས་བཀར་གྱིས་གསལ་བ་ཤད་བྱས་པ། ཆད་པོ་དང་བདེན་པ་རྣམས་ལ་དམིགས་བཀར་
གྱིས་གཞིགས་སྦྱོང་གནང་བ།

དམིགས་ཁུལ། རྒྱུག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་aiming field ཟེད།

དམིགས་སྒྲོ། གང་ལ་ཆེད་དུ་དམིགས་པའི་མཐུན་རྒྱུན་རྟེན་སོ། རྟོན་ཁང་གསར་རྒྱབ་གི་དམིགས་
སྒྲོ་ལ་རྟོ་ཤིང་གསོག་པ། དགེ་ཆུན་བྱེད་མཁན་གྱི་དམིགས་སྒྲོར་དགེ་འོས་སྒོ་བ་ལྟ་བུ་གསལ་བ།
ཤོག་བྱ་དེ་དག་དཔེ་དེ་བ་འདིའི་གས་པར་འདེབས་རྒྱུའི་དམིགས་སྒྲོ་རེད།

དམིགས་དངོས། ཐོབ་འདོད་དངོས་པོ། ཡང་ན་དམིགས་བྱའི་དངོས་པོ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

དམིགས་རྟེན། ① རེ་བ་བྱེད་སའམ་རྒྱབ་རྟེན། ② དམིགས་ཡུལ། འབྲུལ་གྱི་དམིགས་རྟེན། སྤྱགས་
གྱི་དམིགས་རྟེན། འཆོ་བའི་དམིགས་རྟེན།

དམིགས་རྣམ། ཡུལ་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཡུལ་ཅན་སེམས་ལ་སྦྱོང་བ་ཤར་པའི་རྣམ་པ།

དམིགས་པ། ① [ཐ་དད་པ]སེམས་གཏོད་པ་དང་། སེམས་པའམ། སྒྲོམ་པ། འབྱུར་ལྷོག་སྒྱུར་དུ་
འགྲོ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་རིག་པ་བསྐྱེམས་ནས་དམིགས་པ། མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་དམིགས་
ནས་དཀའ་ངལ་ལ་མི་འཛེམ་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས། འཆར་གཞི་ཞིག་འདིང་སྐབས་ཁྱོད་ཡོངས་

ལ་དམིགས་ནས་འདིང་དགོས། ② [ཐ་མི་དད་པ]མཐོང་བ་དང་། འཛོལ་པ། ལས་དོན་དངོས་
སུ་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་དགེ་མཚན་དམིགས་པ། འོད་ཟེར་སྟོང་ལྷན་གྱི་མདུན་ལས་དམིགས་
པ། རང་གི་བསམ་སྒྲུབ་འཛིན་ཆེན་དམིགས་སུ་མེད་ཀྱང་ཕྱི་འདྲ་སྟོང་ལ་བསྟམས་ན་ཤེས་བྱ་བ།

③ བསམ་ཡུལ་དང་། གནད་དམ། སྟོང་བའི་རྣམ་པ། མིག་གཉིས་དམིགས་པར་གཏོང་བ།
སེམས་དམིགས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡང་བ། ④ ལོགས་དང་རྒྱུ། དོན་གནད་འདི་འདྲི་སྟོར་
གྲོས་བསྟར་བྱེད་རྒྱུ་དམིགས་སུ་བསམ་པ། ངལ་བསའི་གྲང་སེང་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་བ།
ནང་ལོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྤྲོ་གསལ་མེད་པར་དམིགས་ཀྱིས་བསྟན་བ།

དམིགས་པ་གཉིས། ཞི་དགས་རྣམ་ཅན་དང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན།
དམིགས་པ་བརྟག་པ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་གིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ཞིག
དམིགས་པ་བརྟག་པའི་འབྲེལ་པ། སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲང་གིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རིག་པའི་གཞུང་
ཞིག་གི་འབྲེལ་པ།

དམིགས་པ་དག་པ། དག་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། དམིགས་པའི་ཡུལ་གང་འདོད་དུ་བསྟར་བ་ལ་
མངའ་དབང་བརྟེན་པའོ།

དམིགས་པ་བཞི། ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་བཞི་སྟེ། ཁུབ་པའི་དམིགས་པ་
དང་། སྤྱད་པ་རྣམ་སྟོང་གི་དམིགས་པ། མཁས་པའི་དམིགས་པ། ཉོན་མོངས་རྣམ་སྟོང་གི་
དམིགས་པ་བཅས་བཞི།

དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ། གཟུགས། སྤྱི། དེ། རྩ།
རེག་བྲ། ཆོས་ཏེ་དྲུག

དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ། སེམས་སེམས་བྱུང་གིས་ཆོས་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ན་དེ་ལ་ཐོགས་
ནས་ཆོས་གཞན་དམིགས་པ་ལ་གཤམས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

དམིགས་པའི་ཁམས། ཕྱི་འདྲ་ཁམས་སོ།

དམིགས་པའི་འདུ་ཤེས་དྲུག མཚན་མ་དང་བཅས་པ། མཚན་མ་མེད་པ། རྒྱུ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོར་
རྒྱུར་པ། ཆད་མེད་པ། ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟམས་པའི་འདུ་ཤེས་སོ།

དམིགས་པའི་འབྲས་བུ་སྒྲེ་བའི་ས། སྒྲགས་རྟེན་མའི་གཞུང་དུ། རྣལ་འབྱོར་བཞི་པའི་སྐྱབས་སུ་ཐོབ་
པའི་ས་བདུན་པ་སྟེ། སྒྲོམ་ལས་དུ་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དོན་དེ་ལ་དམིགས་ཤིང་གོམས་
པས་འབྲས་བུ་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྒྲུ་འབྲུབ་པས། ས་བདུན་པ་དམིགས་པའི་འབྲས་བུ་
སྒྲེ་བའི་ས་ཞེས་བྲོཤ།

དམིགས་བྲུག་པ། དམིགས་གྲིས་བཀར་བ་དང་། ཆེད་དུ་དམིགས་པ།
དམིགས་བྲུ། ལོང་འཁྲིད་པ། དམིགས་བྲུ་མེད་པའི་དཔྱད་ལོང་ཐག་རིང་འཕྲོ་མི་བྲུག།
དམིགས་བྲུ། དམིགས་ལུལ་དང་འབྲ་ལ། ལས་དོན་གྱི་དམིགས་བྲུ་ལྟ་བུ།
དམིགས་འབེན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་target ཟེད།

དམིགས་འབྲེད་པ། གཞུང་དོན་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་འབྲེད་པའམ། གཞུང་གི་མཆོམས་སོ་སོར་བཅད་པ།
དམིགས་མེད། སྟོང་ཉིད།

དམིགས་བཅུགས་ངོ་ཆབ། དམིགས་བསལ་གྲིས་ངོ་ཆབ་ཏུ་བཞག་པ།
དམིགས་བཅེ་མ། འདི་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ལ་བསྟོད་བསྐྱགས་བྱེད་པའི་ཆོགས་བཅད་ཅིག་སྟེ། རོག་མར་རང་
ཉིད་གྱི་སྒྲ་མ་རྗེ་བཅུན་པེད་མདའ་བ་ལ་བསྟོད་བསྐྱགས་ཆོགས་བཅད་འདི་འབྲུལ་བར་མཛད་པར་
རྗེ་བཅུན་པེད་མདའ་བས་བསྟོད་བསྐྱགས་འདི་ང་ལ་འོས་པ་མི་འདུག་གསུངས་ནས་ཆོག་ཀྱང་རྗེས་
མ་གཉིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བར་ཆོག་བསྐྱར་གནང་སྟེ་རྩེ་འབྲུལ་བར་མཛད། བསྟོད་བསྐྱགས་འདིར་ཤོ་
ལོ་ག་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གསོལ་འདེབས་དམིགས་བཅེ་མ་ཟེད།

དམིགས་ཆད་ཡང་ཆབ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་object code ཟེད།

དམིགས་ཆད་མཆོན་ཏུགས། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་
ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་aiming symbol ཟེད།

དམིགས་འཇུགས། ① དམིགས་བཀར་གྲིས་མཇུ་བ་སོ་འཇུགས་པ། མི་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་ལས་དོན་
ངེས་ཅན་ཞིག་བྱེད་པར་དམིགས་འཇུགས་བྲས་པ། ② བྲུ་ལོན་ལེན་དུས་བཞག་པའི་གཏའ་མ།

དབྱིན་སྐད་དུ་designated ཟེད།

དམིགས་ཡུལ། ① བསམ་སྒྲོག་གཏོང་སའི་གནས། རྒྱུ་རིང་གི་དམིགས་ཡུལ། ལས་དོན་གི་
དམིགས་ཡུལ། ② སློབ་ཆེད་དུ་དམིགས་བཀའ་དང་བཅས་སྒྲོག་ཕྱོགས་པའི་ཡུལ་ཏེ། སློབ་ཆེད་
དུ་དམིགས་བཀའ་དང་བཅས་སྒྲོག་ཕྱོགས་པའི་ཡུལ་ཏེ། སློམ་རྟག་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་སློ་
དང་། སྤྱི་ཚེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བྱུངོ། དབྱིན་སྐད་དུ་pur-
pose ཟེད།

དམིགས་ས། ① འདུན་བཀའ་དང་སའི་ཡུལ། གང་དུ་འགྲོ་བའི་ས་ནི་དམིགས་ས་ཡིན། གང་ཞིག་ཐོབ་
པར་དོད་པའི་དོན་དངོས་ཀྱང་དམིགས་ས་ཡིན། ② སློབ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་destination ཟེད།

དམིགས་སུ་ཕུག་དམིགས་གསལ་དུ་བྱ་བ་གང་ཞིག་ཆེད་དུ་བཀའ་ནས་བསྐྱབ་པའི་དོན།
དམིགས་བསལ། བྱེད་སྒྲུབ་དང་མི་འབྲུ་བ། སྟོན་ཐོན་ཅན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གཞེད་ས་བསྟོད་ཐོབ་
པ། ཆུན་བྱིས་ནད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་གཞེགས་སྟོང་གནད་བ། དམིགས་བསལ་
གྱི་གནས་ཚུལ།

དམིགས་བསལ་གོང་ཕུད། མང་པོའི་ནད་ནས་བཀའ་ཏེ་གོང་དུ་བཀྱར་བ། དམིགས་བསལ་གྱི་བྱས་
རྒྱུ་འཛོག་མཁན་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་གོང་ཕུད་ཀྱིས་བྱ་དགའ་གཞེད་ས་བསྟོད་གནད་བ།
དམིགས་བསལ་གྱི་བྱས་རྒྱུས། ཐུན་མིན་གྱི་བྱས་རྒྱུས། ཡང་ན་བྱས་རྒྱུས་རིམ་བུ་དང་པོའི་དང་པོ་
ཞེས་བ་མེད་གི་རྣམ་བྱུང་ས་ཡིན།

དམིགས་བསལ་བྱབ་འབྲས། ① བྱ་ལས་གང་ཞིག་འཁོར་ཡུག་སོགས་ཆ་རྒྱུན་ཞན་པའི་འོག་ཏུ་
བྱབ་འབྲས་ལེགས་པར་ཐོབ་པ། ② སློབ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་
པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་special effect ཟེད།

དམིགས་བསལ་བཙོན་འགྲོལ་གཏོང་བ། བྱས་རྒྱུས་སོགས་དོན་དམིགས་བསལ་བའི་དབང་གིས་
བཙོན་ཡུན་ཐུང་དུ་གཏོང་བ་དང་བཙོན་འགྲོལ་བྱེད་པ།

དམིགས་བསལ་སྤྱི་འཛིན་ས་ཁུལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དམིགས་བསལ་བ་སྟོད་ཆོག་པའི་

ས་ཁུལ་ལ་ཟེང་། དེང་དུས་ཉང་ཀང་ས་ཁུལ་ལྟ་བུ།

དཔྱ། ① སྤར་བོད་ཀྱི་རྩས་བྱག་ཏུ་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རྩ་ཡང་སྤང་། ② གདོན་རིགས་
འིག་ རྟིང་རྩལ་པོ་དང་། མ་རུངས་པ།

དཔྱ་ཁོད། ① ཁྱོད་པོ་དང་། གཏུམ་པོ། ② སྟོ་ཐུང་བ་སྟེ་ཐུང་དུའི་རྒྱུ་གྱིས་ཁོ་ཚོག་ཚོག་

དཔྱ་དགེ་དགོན་ཆེན། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་བྱང་ཆུ་རྫོང་གི་ཁོངས་གཏོགས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྟོན་མ་སྤ་
ཆལ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཆ་ཁོང་ག་དབང་གྲགས་པས་དགོན་བརྒྱ་ཙུ་བརྒྱད་བཟབ་པའི་ནང་གསེས་
ཀྱི་དགོན་ཆེན་ཞིག་དམར་དམག་རྒྱང་སྟོང་སྤྲེལ་ས་དགོན་དེར་གྲུང་གྲུང་གྲུང་དབྱེས་ཆབ་
སྟེ་དུས་ཀྱི་ཁྲིས་ཚོགས་འིག་འཚོག་ཁྱོད་།

དཔྱ་དགེ་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཚོ། མཁས་དབང་འདི་ཉིད་ནི་རྩ་བ་རང་སྟོང་ཁུལ་བྱང་ཆུ་རྫོང་གི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དགེ་བརྒྱ་ཆང་བའི་ཡུལ་དཔྱ་དགེ་ཞེས་བྱ་བའི་དགོན་འོག་སོག་པོ་དུ་
ཟེར་བའི་རོང་སྟེ་དང་པོ་དེར་གྲོང་སྤང་ཆང་། ཞེས་བྲིས་ཆང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་གྲོང་
སྤང་འཁོར་ལོ་ཆང་དུ་ཡབ་བསོད་དར་དང་ཡུམ་ཨ་ཆེ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་བཙུ་ལྔ་པའི་
འིང་པོ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༩༡༤ ལོའི་བོད་ལྷ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཡར་ལོ་ཞིག་ཏུ་སྟེ་བལྟམས། ཐལ་དགེ་
བའེས་རྗེ་སྟོ་བཟང་ཆོས་ལུན་དཔལ་བཟང་པའི་མདུན་ནས་ཀ་ཁ་སྟོན་པའི་མགོ་བཟུང་སྟེ་སྟེ་
ཞང་བདེ་ཆེན་དང་ཡབ་ཀྱི་བྱང་ནས་སྟོག་དང་སྟེ་བས་འགྲོ་ལྷུང་བའགས་སོགས་སྟུངས་པ་
མཛད། དགྲུང་གངས་བརྒྱ་གཅིག་སོག་བདེ་ཆང་ཁྲི་རྒྱ་སྟོ་བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལས་རབ་ཏུ་
བྱུང་སྟེ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་མཚན་ཏེ་མཆན་ལ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན་ཞེས་གསོལ། དེ་
མཆུངས་དཔྱ་དགེ་བཟ་འེས་འཁོར་ལོ་དགོན་དུ་ཆོས་གྲུང་ཚོགས་ལ་ཞུགས། དགེ་བའེས་
ཆེན་པོ་རྗེ་དགོན་མཚོག་དགེ་འདུན་ཆང་བསྟན་ནས་སྟོན་གཉེར་མཛད། ཨ་ཁུ་སྟོ་བཟང་བཟ་
འེས་ཞུ་བའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མདུན་ནས་ཡི་གེ་དཀར་ནག་དང་དག་ཡིག་སོགས་
ལ་སྟུངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དགྲུང་གཞུང་རྒྱལ་ལུ་ལ་གནང་མཛད་པ་དང་ཅིག་
འཛིན་གྲུའི་སྟོར་དཔོན་དུ་བསྟོན་པ་སོགས་དང་། མཐར་རབ་གནས་ཆུ་བྱ་ལོའི་བོད་ལྷ། གསུམ་
པ་བྱེ་མ་པོལ་རྒྱའི་ཆོས་བཙུ་སྟེ་ལོ་༡༩༤༣ ལོའི་རྗེ་ཆོས་ལྔ་ཉིན་ཏེ་རེས་གཟའ་ཕུར་བྱ། རྒྱ་

སྐར་ས་འི། ཉམ་ལངས་ཀྱི་དུས་སུ་ཆུ་ཚོད་བདུན་དང་སྐར་མ་ཉེར་ལྔ་འི་ཐོག་སྐྱབ་གཤེགས་སོ།
དུས་དགེ་ལྷ་ཁང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
དུས་ཆུ། བད་བདག་གི་མིང་ནད་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་སྟེ། དུས་ཞེས་ལྷ་སྟོན་སྟེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཚན་གདུག་
པ་ཅན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་བཏང་བར་གྲགས་པའི་ལུས་ལ་ཆུ་བསགས་པའི་ནད་ཅིག་
དུས་ཆུ་འབྱུངས་ཆུ། ཆུ་རིགས་ཤིག་ སྤར་སེལ་རྒྱུད་གིས་ལོག་པའི་ལས་བྱས་དེ་བྱི་ཆུའི་རྒྱ་ལམ་
བཀག་ནས་བྱི་ཆུ་དྲངས་མའི་རྒྱ་ལམ་ལ་ཤོར་ནས་རྩ་ཁ་ལོག་པའི་དོན།
དུས་ཆུ་དུག་བྲེར་ཆུ། ཟག་ཆུ། འབྱུངས་ཆུ། རྒྱ་མའི་དོལ་ཆུ། གདོན་ལས་གླུར་པ། དུག་ལས་གླུར་པའོ།
དུས་ཆུ་བྲེར་ཆུ། ཆུ་རིགས་ཤིག་ ཁ་ཟས་མ་ལུ་བ་དྲངས་མའི་རྒྱ་ལམ་དུ་ཤོར་ནས་རྩ་ལ་བྲེར་པའི་
ཆུ་ནད་ཅིག་
དུས་ཆུ་ཟགས་ཆུ། ཆུ་རིགས་བཙོ་ལྗེའི་ནད་ཚན་ཟས་མ་ལུ་བ་དྲངས་མའི་རྒྱ་ལམ་བཀག་ནས་དོན་
སྟོན་རང་རང་གི་གནས་སུ་ཆུ་ཟགས་པར་གླུར་པའི་དོན།
དུས་ཆུའི་ནད། དུས་ཆུ་རིགས་བཙོ་ལྷ། ༡ འབྱུངས་ཆུ། ༢ ཁྲག་བྲེར། ༣ མཁའི་བྲེར། ༤ དྲངས་
མ་ཆུ་བྲེར། ༥ པོ་བའི་ཟགས་ཆུ། ༦ ལོང་། ༧ མཆོན་པ། ༨ མཆེར། ༩ སྐྱོ་བའི་ཟགས་ཆུ། ༡༠
རྩ་སྐྱོན། ༡༡ ཁྲག་སྐྱོན། ༡༢ ཆུ་སྐྱོན། ༡༣ རྩ་རྩོད། ༡༤ གདོན། ༡༥ དུག་བཅས་སོ།
དུས་ཆུའི་རྒྱ། རྒྱུད་དང་། མཁའི་པ། བད་ཀན། ཆུ་སེར། ཁྲག་བཅས་དུས་ཆུའི་དངོས་རྒྱ་ལོ་དེ་ལ།
རྒྱུན་ཁ་ཟས་མ་ལུ་བ་དང་། བཤལ་བའི་རྩེས་ལ་ཟས་སྟོན་ལོག་པ་དང་། ནད་ཆོ་བ་བཙོས་པའི་
རྩེས་སུ་གཏར་གདང་། བསིལ་སྟོར་ཐལ་བྲགས་པ་དང་། ངལ་དུབ་གྱིས་མཁར་བའི་རྩེས་ལ་ཆུ་
མང་དུ་བཏུང་བ་དང་། ཆུ་གྱི་སྟེང་དུ་ཉལ་བ་ལ་སོགས་པས་པོ་བའི་མེ་བྱོད་ཉམས་པ་ནི་རྒྱུ་
དངོས་ཏེ་མཆུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ཡང་སྟོན་གྱི་ལས་དང་སྐྱབ་བྱུང་སོགས་
གདོན་གདུག་པ་ཅན་གྱིས་རྟེན་བྱས་ནས་དུས་ཆུ་བྱུང་བར་གསུངས། འདི་ལ་དབྲེ་བ་རྒྱ་
རིགས་བཙོ་ལྷ་ཡོད་པ་དེ་དག་མདོར་བསྡུས་ན་ནད་ལས་གླུར་པ་དང་། གདོན་ལས་གླུར་པ། དུག་
ལས་གླུར་པ་གསུམ་གྱི་ནད་དུ་འདུས་ཤིང་ཡོད་པ་རེད། ནད་ལས་གླུར་པ་ལའང་རྩ་ཁ་ལོག་པའི་

འབྲིམས་ཆུ་གཅིག་དང་། ལུས་ཕྱིར་ལ་བྱེར་བའི་བྱེར་ཆུ་གསུམ། བར་དུ་ཟགས་པའི་ཟགས་ཆུ་
བརྒྱད། ལྷ་མའི་ཕྱིར་རྡོལ་བའི་རྡོལ་ཆུ་གཅིག་བཅས་དབྱེ་བ་བརྒྱ་གསུམ་ཕྱེས་པ་རེད།
དུས་ཐག་ནས་མཁའ་འགྲོ་སའི་དབྱེར་ཐག་གི་མིང་སྟེ། མི་རྗེ་ལྷ་ཡིས་མཛད་པས་མགོན་སྐྱབས་ཆེ།
དུས་ཐག་གནས་ནས་དྲངས་པས་འདྲེགས་སྐྱས་བཟང་། ཞེས་གསུངས་ལ་འདི་ལ་རྒྱ་ཐག་གིས་
བའང་སྤང་ངོ་།།

དུས་ཐག་དང་དུས་སྐྱས། བོན་པོའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་དུ་སྟེང་ལྷ་ཡུལ་དང་མི་ཡུལ་བར་
ཡར་མར་བསྐྱོད་ཐུབ་པའི་བརྒྱད་ལམ་འཇའ་སྐྱས་སམ་ཐག་སྐྱས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། བོད་
ཀྱི་རྒྱལ་པོའམ་བཅན་པོ་དང་པོ་གཉེས་ཁྲི་བཅན་པོ་ནི་དུས་ཐག་ཅས་པ་དེ་བརྒྱད་ནས་མི་ཡུལ་
དུ་བབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། བོད་རྒྱལ་དང་པོ་དེ་དང་། གཉིས་པ་སུ་ཁྲི་བཅན་པོ། གསུམ་པ་དེང་ཁྲི་
བཅན་པོ། བཞི་པ་སོ་ཁྲི་བཅན་པོ། ལྷ་པ་སྟེང་ཁྲི་བཅན་པོ་བཅས་གནས་ཀྱི་ཁྲི་བདུན་ཞེས་པ་
དེ་དག་ཆང་མ་འདས་ཁར་དུས་ཐག་གས་དུས་སྐྱས་དེ་བརྒྱད་ནས་གནས་དུ་གཤེགས་ནས་ས་
སྟེང་དུ་བང་སོ་མེད་ཟེར།

དུས་མྱོ། བསམ་པ་ནག་པོའམ་མ་རུངས་པའི་སེམས།
དུས་རྗེར། ལུས་སྤངས་ཤིང་ཆུ་བསགས་ནས་རྗེར་བྱའི་ནང་ཆུས་ཁངས་པ་ལྟར་གྲུར་པའི་ཆུ་ནད་ཅིག་
དུས་ལོ། དུས་ཆུ་དང་། ལོར་ནད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་ཞིག་ཡིན་འདུག།
དུས་གསལ་སྐར། དུས་གསལ་སྐར་མཆོན་པས་ཕྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མ་
སྟོ་རིབ་གོང་རྩིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

དུས་བ། [རྒྱན་ཆིག་] རིག་པ་གསལ་པོ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། མི་དུམ་ན་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དུས་ན་པ། [རྩིང་] ལྷན་པོ།

དུས་ད། འཕྱར་འཕྱར་གྱིས་ཞིབ་ཐོར་བཞོས་པ་དཔེར་ན། ལག་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྟེ་མ་དུས་བ་དང་
བཙེར་བའི་དོན་ལའང་།

དུས་ར་ག། ལུར་བའི་འབྲི་ཆུལ་གཞན་ཞིག་

དུས་ལ་ག། [ཐ་དད་པ།] རུང་ཟད་དགོད་པ་དང་འཇུ་མ་མདངས་འབྲིན་པ། ཡིད་དགའ་ནས་འཇུ་མ་

དུས་ལ། ཁ་དུས་ལ་འཛིན་པ་བཟང་བཟང་བ།
དུས་ལ། ཡིད་སྤྲོད་པའི་དོན། ལས་ཀ་དཀའ་ལས་ཆེ་བཟང་པའ་དུས་མོང་། ར་སྒོ་བ་སྒྲོང་གིས་
དུས་མོང་། ལྷ་བུ་ཤོ།
དུས་ལ། [ཆིང] ① སྒྲོ་བ་དང་། ཡི་ཆད་ལ། སྤྲོ་བ། མཆོར་བ། ② སྤྲོ་བ་པར་འགྱུར་བ།
དུས་ལ། [ཆིང] སྒྲོ་བ་ལི་བ་དང་། ཆེ་ཆད་པའམ་ཡིད་ཆད་པའམ་སྤྲོ་བ།
དུས་མོང་། ཁོག་ཞར་ཏེ་སྒྲེ་དུས་ནས་མིག་མོང་བ། དུས་མོང་གིས་དུས་མོང་ཁྱིད་ན་གར་སྒྲེ་བས་
འདིར་སྒྲེ་བས་མི་ཤེས། མིག་སྒྲོང་ལྷན་པས་མ་བལྟས་ན། དུས་མོང་ཉིད་དང་ཁྱད་པར་ཅི།
དུས་མོང་ཐང་འབྲམས། མོང་བ་ཐང་དུ་བདག་མེད་དུ་ལུས་པ་ལྷ་བུ་བཞེན་ལུལ་ལམ་སྒྲེ་བས་ལུལ་
མེད་པར་ཐང་ན་གྱི་གནས་སུ་གྱུར་བ།
དམེ། བཙུག་ལ། གཙང་དམེ།
དམེ་ཡུའི་སྤྲུག་ཁང་། དམེ་ཡུའི་སྤྲུག་ཁང་ཨོ་རྒྱན་སྤྲོ་བ་མོང་། དམོན་པ་འདི་སྒྲ་མ་སྤྲོ་བ་
བཟང་དང་དུས་ཆོད་ནས་ཅམ་ཡིན་པར་སོགས་མི་གསལ། གུབ་མཐའ་རྒྱུང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྒྲོ་བོད་རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
དམེ་གི། ① བཙུག་གི། ② སྤྲོ་བ་ཀྱི་ཤོད་སྤོལ་དུ་རིགས་རྩས་གཅིག་པའམ། གཉེན་སྤྲོ་བས་
ནང་ཁུལ་པན་ཚུན་གསོད་རེས་བྱས་པ་དང་ཕོ་མོ་བསྒྲེ་བས་པའི་གི།
དམེ་གི་བརྒྱུད་པས་ལུལ་ཁམས་སུ་ད། ཡང་ན་དམེ་མཆོད་ཀྱན་བྱང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
དམེ་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྒྲོང་ཁུལ་གྱི་དབལ་འབར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཆུ་འགོ་དུང་ལའི་
བྱང་ཁོས་ནས་བྱང་ཞིང་རྒྱལ་མོ་རྩལ་ཆུའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
དམེ་ཤོ། ཆེ་ཤོའང་ཟེད། རྩས་གཅིག་པ་གསོད་རེས་བྱེད་མཁན་ནས་གཉེན་སྤོང་མཁན་སྒྲེ་བ།
དམེ་མ། བ་མ་ཤིང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།
དམེ་མོ། རྩས་གཅིག་པ་གསོད་རེས་བྱེད་མཁན་ནས་གཉེན་སྤོང་མཁན་བྱད་མེད།
དམེ་ཡི་རོ་ལ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ཆུང་མས་ཁྱོ་ག་བསད་པ་དམེ་ནག་དང་། ཁྱོ་གས་ཆུང་མ་
བསད་པ་དམེ་ཁ། པ་མ་བསད་པ་དང་། སྤྲོ་བ་མཆོད་པས་ད་པ་ནང་དམེ། སྤྲོ་བ་སོགས་སེམས་

ཅན་གྱིས་བསང་པའི་དམེ་རོ་བཅས་སོ།
དམེ་ཤི་པ་སྤྲོན་ནང་འབྲུག་ས་བྱུང་བ་ལ་དམེ་འབྲུག་ས་དང་། འཐབ་ཅོད་ཀྱིས་མི་གསོད་བཏང་བ་ལ་
དམེ་ཤི་ཟེར།
དམེ་ལ། [རྩིང] དམེ་དང་འབྲ།
དམེ་འ་བྱུང་། བན་ཚུན་གསོད་རེས་བྱས་པའི་དོན།
དམོད་ངན། མཐུ་བྱད་གཏད་ངན་པ།
དམོད་སྒྲགས། གཞན་ལ་གཞོད་པའི་བྲག་སྒྲགས།
དམོད་ཐོར་བ། རྒྱ་བ་ཏུ་ཁ་ངན་བཟོད་པ།
དམོད་པ། ① [མ་དད་པ]ཁ་ངན་སྒྲོག་པ་དང་། སྒྲོད་པ། དོན་མེད་གཞན་ལ་དམོད་པ། ② སྒོན་ལམ་
ངན་པ་འདེབས་པ་དང་། བདེན་པ་བདར་བ། བདེན་པར་དམོད་པ་གཞོད་པ་ཅི། ③ སྒོན་ལོག་
དང་། ངན་སྒྲགས།
དམོད་པ་འདོར་བ། ① གཞན་ལ་གཞོད་པའི་སྒོན་ལམ་ངན་པ་འདེབས་པ། ② བདེན་པ་བདར་བ་སྟེ།
བདེན་ཆིག་བཟོད་ནས་ལྷ་རྒྱུད་སྦྱུལ་བ།
དམོད་པ་ཐོར་བ། བན་འ་ཆེན་པོ་བསྐྱུལ་བ་སྟེ། བན་འ་འདི་ལས་འགལ་ན་རང་ཉིད་ལ་ཉེས་ཆད་འདི་
དང་འདི་འབྲུང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ངག་ཏུ་སྒྲས་ནས་མནའ་བསྐྱུལ་བ་ལ་ཟེར།
དམོད་པ་བཟུགས་པ། མཐུ་དང་བྱད་ཀྱིས་གཞན་ལ་དམོད་པ་འདོར་བ་དང་དོན་གཅིག་
དམོད་ཐོར་བ། དམོད་པ་འདོར་བ་དང་དོན་གཅིག་
དམོད་མོ། མཐུ་དང་། བྱད་ཀ།
དམོད་ཆིག་གཞན་གཞོད་ཀྱི་སྒོན་ཆིག་
དམོད་ཟོར། གཞན་གཞོད་ཀྱི་སྒོན་ཆིག་ངན་པའི་མཐུ།
དམོན། མྱོ་ཡི་ད་ལྷ་བ་ལ་དམོན་འབྲི་བའང་ཡོད།
དམུལ། ལེ་བ་མོར་སྐྱེབས་པའི་བད་རྩིང་།
དམུལ་ཁམས་བཙོ་བརྒྱད། ཆད་དམུལ་བརྒྱད་དང་། བྱང་དམུལ་བརྒྱད། ཉེ་ཆེ་བ། ཉེ་འཁོར་བ་བཅས་

དཔུལ་བའི་གནས་བཅོ་བརྒྱད།

དཔུལ་གནས། དཔུལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གནས།

དཔུལ་བ། [ནང་།]དན་སོང་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཞིག དཔུལ་བ་མ་མཐོང་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ཡིད་
མི་ཆེས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དན་འགྲོའི་མཐེལ་དང་། བདེ་མེད། འདོད་པའི་འབྲས་བུལ།
སྤྱག་བསུལ་གཏེར་བཅས་སོ།།

དཔུལ་བ་བརྒྱད། གསེག་མ་དང་། བྱེ་མ། འདམ་ཆུ། ཏུ་བ། མེ། སུན་བ་ཆེ། ཏུ་འཕོད་ཆེ། རྩེ་རྩེ་
མེ་ལྷེ་ཞེས་བྱ་བའི་དཔུལ་བ་སྟེ་བརྒྱད། དཔུལ་བ་བརྒྱད་པོ་ས་དཀྱིལ་གྱི་བྱེད་ལོག་མ་ནས་རྒྱང་
དཀྱིལ་གྱི་བྱེད་ལོག་མའི་བར་གནས་པར་གསུངས།

དཔུལ་བ་རྒྱང་བ་གཉིས། ཉེ་འཁོར་དང་། ཉེ་ཆེའི་དཔུལ་བ།

དཔུལ་བ་ཆེན་པོ་རྩུང་། ཆ་དཔུལ། གང་དཔུལ། ཉེ་འཁོར། ཉེ་ཆེའོ།

དཔུལ་བའི་སྒྲོ། དཔུལ་བར་འགྲོ་སའི་སྒྲོ།

དཔུལ་བའི་བུམ་བ། ཁ་རྒྱང་ལ་ལྟོ་བ་དཔག་ཆད་ལྔ་བརྒྱ་སོགས་ཡོད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་བུམ་བ་བ་ལྔའི་
རྒྱ་ཁོལ་བས་གང་བ་ཞིག

དཔྱིག [རྟིང] མིག

དཔྱིག་སྒྱག མིག་སྒྱག

དཔྱིག་མི་གོང་ལྗོང་པོ། མི་རིལ་ལ་སྒྲོན་ཡོད་པ།

དཔྱིག་རྩལ། མིག་རྩོན་པོ་མེད་པ། མིག་མི་གསལ་བའམ་རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་པ།

དཔྱིག་སྤྱིན། མིག་སྤྱིན།

དཔྱིག་ཐི་ཐི་པོ། དཔྱི་དང་དཔྱིག་དང་པྱིག་བཅས་མིག་གི་བད་རྩིང་བ་ཡིན་ཞིང་། དཔྱིག་ཐི་ཐི་པོ་ནི་
མིག་རབ་རིབ་ཐེར་བའི་དོན་ཡིན།

དཔྱུག་པ། ① [ཐ་དད་བ་]དཔྱུགས་པ། དཔྱུག་པ། དཔྱུགས། འབྲུག་པ། བཟུ་རྒྱུའི་གོས་རྒྱ་ནང་ཏུ་
དཔྱུག་པ། ② འཆོལ་བ། གཏེར་ཁ་དཔྱུག་པ། ③ བྱིར་འདོན་པ། ཟངས་གཏེར་དཔྱུག་པ།
ལྷགས་གཏེར་དཔྱུག་པ། ④ [ཐ་མི་དད་བ་]དཔྱུགས་པ། དཔྱུག་པ། འགྲོ་བ་དང་། འབྲུག་པ།

ཕྱིར་རོལ་ཏུ་དཔྱུག་པ། གྲོང་མཐར་དཔྱུག་པ།

དཔྱུག་དཔྱུག་ ① འཚོལ་ཉུལ། ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་གར་ཡོད་དཔྱུག་དཔྱུག་བྱེད་པ། ② ཕྱིར་འདོན།
ཉ་བ་ནམས་ཀྱིས་ཚུ་ནང་ནས་ཉ་རིགས་དཔྱུག་དཔྱུག་བྱེད་པ།

དཔྱུགས། ① ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་དཔྱུག་པའི་སྤུལ་ཆིག་ ② [ཉིང] ཕྱིར་བཏོན་པ།
དཔྱུགས་པ། དཔྱུག་པའི་འདས་པ།

༩༩

ཅ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅུ་འདུན་པ་འདི་འོ་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
དབུས། རང་གི་ཚོལ་བ་ཀུན་སྡེ་གཉིས་སྤང་དང་། བྱེད་ཚོལ་བ་སློག་ཚུང་སྤྲེལ་། མིང་གཞིའི་
པོ་ཡིག་ཅིག

ཅ་ཀ་ལ། [ལེགས]ལྟ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར། གཞན་ཡང་བཟ་གིས་བའི་རྟགས་རྩ་ས་སོགས་མཆོན་
བྱེད་རི་མོ་བྲིས་བའི་ཤོག་སྟེ་ཚུང་དུ་ནམས་ལ་ཟེར།

ཅ་ཀོ་ར། [རྟོང]བྱ་གོང་མ་སྟེག་པ།

ཅ་གེ་ཅིག་གེ ཅག་ཅིག་ལ་སྟོས།

ཅ་ཏ་ཀ འདི་རྒྱ་གར་སྐད་དེ། བོད་སྐད་ལ་བྱིའུ་ཁྱུག་རྟ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན། དེ་ཚུ་འཕྱང་འདོད་ན་ནམ་
མཁའ་ལས་ཆར་འབབ་བའི་ཚུ་འཕྱང་བར་བྱེད་པས། ཆར་སྤོང་བྱིའུ་དང་། ཆར་སྤོང་ཚུ་འཕྱང་།
སྤྲིན་ལ་སྤོང་། ཆར་དགའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཞེས་མཛོན་བརྗོད་འཆི་མེད་མཛོད་དུ་བཤད།

ཅ་རྟགས། ཅ་ཡི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཆོག་དང་འབྲ་བའི་རྟགས་འདི་ཡིན།

ཅ་ཀ། ལྟེ་ཞིག

ཅ་སྟེ། ① བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པ་ལྟེ་ཅ་ཆ་རྩ་ཞ། ② ལེགས་སྐད་ཀྱི་གསལ་བྱེད་
ཀྱི་སྟེ་པ་གཉིས་པ་སྟེ། ཅ་ཆ་རྩ་རྟོ་ཉ།

ཅ་ན། ① རྒྱ་མཆོན་སྟོན་པའི་སྤང་ཅིག ཁོ་པ་ན་ཆོད་དར་མ་ཡིན་ཅ་ན་ལུས་ལྷགས་ཆེ་ཅམ་ཡོད།
སྟེར་སེམས་མེད་ཅ་ན་སྟོང་སྟོང་སེམས་ཆེན་པོ་ཡོད། ② དུས་སྤྱའམ་སྐབས་སྤྱ། བྱིན་ཅ་ན། རང་
དུ་བཞུགས་ཅ་ན།

ཅ་ན་ཀ། སྒན་མ་ཆུང་དུ་ཞིག།

ཅ་པ། ཅ་ནས་བ་བར་སོ་སོར་བསྐྱབ་པའི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་གསལ་ཁྱེད་ཡི་གེ་ ཉ་ས་ལ་ལྟོས། ཅ་པ། ཅ་
ཀྱང་ཀྱང་།

ཅ་འབྲུ། ཅ་ཡིག་གི་རྟོག་གམ་ལག་པ། ཅ་""

ཅ་བྱ། ལེགས་སྒྲུབ་སྐྱད་ཀྱི་དེའི་མོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་རྣམ་གྲངས་
ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་དེའི་མོང་ལོ་མ་ཁེས་འཕྱུར་བར་སྒྲན་མིང་སྒྲ་སྟེང་དེས་བའི་མཆན་
འབྲེལ་ཆོས་རྩེ་ལུ་སྟོན་གྱིས་མཛད་པ་ལས་གསུངས།

ཅ་གྲ། དབྱེ་མོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཅ་ར། ① ཅ་བམ་ཅད། རོར་འཁྱལ་གྱི་ཅ་ར་གཅོད་པ། ② ལྷག་གིས་གཞུ་བ། ཅ་ར་བཅད་པ།

ཅ་ར་ཀ [ལེགས]སྒྲན་དབྱང།

ཅ་ར་ཀ་ལྟེ་བརྒྱུད། དང་ཤོད་ཆེན་པོ་རྒྱུན་ཤེས་ཀྱི་བྱ་དང་། མེ་ཤེན་པ་རྒྱུག་ཐང་ལ་འབར། དཀའ་
གཉིས་སྤྱོད། ལྷ་ལྷུང་པ་རིལ། རྩེ་སྤྱོད་གྱི་བྱ། འཕམ་པོ་སྤྱེས། རལོ་ལ་འཕྱོ་སྤྱེས་པ་ཕམ་བརྒྱུད་
ཀྱིས་བརྒྱ་ལྟེན་ལས་ཐོས་པ་འདི་ཆེ་ཡི་རིག་ཤེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པ་འདི་འཕྲེལ་ལ་འདི་འདྲེད་ཀྱི་
རྒྱུད་ལ་འཇུག་པ་འདི་འཕྲེལ་ལ་འདི་འདྲེད་པ་ལས། དགོས་ཤོན་པ་འདི་ཤེད་དང་། གཞི་རྒྱུ་པ་འདི་སྤྱེ། བདུད་
ཅི་ཆེན་པོ་འདི་སྤྱེ། མི་འདྲེག་པ་འདི་མཆོན་ཆའི་སྤྱེ། བདུད་ཅི་རྒྱུ་པ་འདི་སྤྱེ། འོག་གི་རྒྱོལ་པ་འདི་སྤྱེ།
གཤོད་ཤུད་རྒྱན་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱེ། སྤྱོད་ཤེད་ལས་ལྡེའི་སྤྱེ་ཕམས་མེའུ་བཞི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་མཇུ་
པ་འདི་ཤད་གཉིད་ཅན་དེ་ལ་ཅ་ར་ཀ་ལྟེ་བརྒྱུད་ལགས་པོ་ཤོ།

ཙ་ར་ལྷན་། མིའི་ཡུལ་རྩལ་གྱི་ཅེ་དང་སྟོག་རྩལ་གྱི་སྟེ་གཉིས་འབྲེལ་བའི་མཆོངས་ཀྱིས་ཁོག་གམ་
གནས་ཤིག།

ཅ་ར་ར། ཅ་ར་ལ་ལྟོས།

ཅི་དེ་ཡོད་རང་སྟོན་སྟོན་སྐྱོད་ལྷན་གྲོ་བཞག་ཡིན་པ་འདི་ལ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་གཙོ་བོ་བརྒྱུད་སྤྱོད་ཡོད་པ་འདི།
ཡོ་ཤེས་དེ་རྩེ་སྐྱོད་ལོ་མཁའ་འཆར་ན་གནས་བསྟོན་དུ་བསྟོ་བའི་སྟོ་ལ་རྒྱུན་པའོད་ཡོད་པ་འདི།

ཅ་རེ་བ། རྒྱལ་ལྔ་རེ་བ། ལྷ་ཅ་རེ་བར་བབས་བ། ལྷག་ཅ་རེ་བར་ཐོན་བ།

ཅ་ལག་ ཅ་དང་མི་ནོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཅ་འདྲ། ཅ་""ཅ།

ཅ་ག། [ལེགས]འཁོར་ལོ། སྒྲ་གཅན་གྱི་ཅ་ག། ཆ་ཤས་ཅ་ག།

ཅ་ཏྲུ། [ལེགས]ཟིག

ཅན་ཤིང་གས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཁང་བ་ཅན་སྒྲ་བྲག་ས།

ཅག་གེ་ཅིག་གེ་ ཁང་དེ་ལྷུང་དེ་སྟེ་ལག་ངས་མི་ཆེ་བ། ལས་ཀ་ཅག་གི་ཅིག་གི་ དངོས་པོ་ཅག་གི་ཅིག་གི་

ཅག་གུ། རྟོར་དང་མི་ལ་ཐུག་གཏུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཞིག་

ཅག་གེ་ཅོག་གེ་ དབྱེབས་མཐོ་དམན་སྣ་ཆོགས་པ། རི་ཆུང་ཅག་གེ་ཅོག་གེ་

ཅག་ཡུ། ① མེ་ཁྲ་ས་སུ་ཡི། ② ཅག་ཅག་མེད་པའི་ཡུ་ཅམ། སུ་མ་ཚུ་ཅ་ཡང་འཕགས་པའི་ཅག་ཡུ།

ཡིད་ལོ་སྒྲུབ་ལོ་པན་ཚུན་སྤྱད་པའི་ཅད་ལྟ། འོག་ལྷ་མྱུར་གིས་པ་ལྟོད་ནས་ཅད་ལྟ་མོན་པ།

ཅ་ག་སྒྲ་དེ་རི་བ། ཁ་མང་པོར་སྒྲ་བ།

ཅག་ལྷའི་འབྲུང་རིམ། ཅག་ལྷའི་ཆོར་རྟགས་པ་ཟེར། རེའི་ལྷུ་ཅམ་གྱི་རྟགས་པ་ནི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་

པ་ལྟེ། ལྷ་མ་ཙོན་ཡི་མོ། ལྷ་ལ་ཚུ་ཡི་མོ། ཤིང་བརྗོད་ཡི་མོ། ཤོག་ཀྲ་མ་ཡི་མོ། ཤོག་མ་ལོང། དེ་པ་

མི་སྣ་དང་ཡུལ་སྡོད་སྐོར། ཚན་རིག་གསར་གཏོད། ཡུལ་ཚུལ་འགྲེལ་སྟེན། ཡུལ་སྡོད་སྣ་ཚོ་གསར་

སོགས་འགྲོ་ལོང་ཡོད་པ་དང་། ཅག་སྒྲུབ་འབྲུང་རིས་དེ་དངོས་པན་མཆོས་རྩལ་གྱི་རིགས་

གསར་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

ཅ་ག་བཅད་པ། མར་ཁུ་ཅ་ག་ཐག་བཅད་པ། མར་ཁུ་བཞུར་ནས་ཅ་ག་བཅད་པ།

ཅག་བཅད་མར། བསྐྱེད་ཏེ་ཅག་ཐག་བཅད་པའི་མར་སྟ། ཅག་བཅད་མར་དེ་རྒྱལ་འོང་ཞར་ཡང་མི་རུལ།

ཅ་པ་ཅ་པ་ལྟར་ལྟར་ ཉང་ཤིང་ལྷ་རྩེ་མངོན་ཚུལ་ཞིག་ཤེ། དཔལ་ལྷན་པ་དཔོན་ཀམ་པ་ལྷན་པ་པོ་ན་

འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀར་འགྲེམ་ལས། ཅག་ཅག་ལྷང་ལྷང་ནི།

ཅག་ཅག་ཅེས་ཆ་འབྲུག་བྱས་ནས་ན་རྩག་འབྱུང་བ་དང་། ལྷང་ལྷང་ཞེས་ན་རྩག་མི་བཞིང་ཅེས་།

ན་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ཅ་ག་ཅི་ག་ ཅ་ག་གི་ཅི་ག་གེའི་བསྐྱུས་ཆིག་

ཅམ་ཅམ་ཏུ་ས་ཆོད། ཆོམ་སྒྲ་འཕྱུ་ཤ་ཤེར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་ལུ་ཤ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཤ་སྟོད་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་miscellaneous time ཟེད།
ཅག་ཅོག་ ཅག་གོ་ཅོག་གཤེ་བསྐྱུས་ཆོག་
ཅག་རང་། [ཡུལ་] ཅེས་རག་དང་ རོན་འབྲ་སྟེ། ཁ་ཚོད་སྤང་སྟེན་པོ་འཕམ་ཅེད་ཆ་པོ། རྒྱུང་ལང་པོ་
སྟེ་དཔེར་ན། ཨ་ཅེ་པ་གི་ཅག་རང་ཆ་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད། རོན་དག་ཚུང་ཅག་ལའང་ཅེས་རྒྱུ་
གི་རེད་ལྟ་བུ།
ཅག་བཤགས། [ལེགས་]ཤ་ཁོག་སོགས་དཀྱིལ་ནས་བཤགས་པ། ལུག་ཤ་ཅག་བཤགས་བཏང་
བ། ཆགས་ཤ་ཅག་བཤགས།
ཅང་ཀུན། འབྲུང་ཅེས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཚམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་བདག་
གཙོ་བོ་རྣམས་ལས་སྟོང་ས་བདག་གཙོ་བོ། གསེར་གྱི་གོ་ཆ་གྲོན་ཤིང་རལ་གྱི་ཐོགས་པ།
དགུན་རྩེ་བ་ར་བ་ལ་ས་བདག་གི་བྱེད་ལས་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་ཞིག་
ཅད། ཡུལ་སྐལ་ལ་ལར་ཉི་མའི་ཆ་བ་ལ་ཅད་ཟེར་རྟེ། ཆ་བ་ཆེ་ལ་ཅད་ཆེན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཅརྩ། [ཅརྩ་གླིང་]བཟང་པོའི་ཤིང་རིགས་ཤིག་ ཅན་དན་ལ་གོ་ཡོག་དང་། གོས་ཆེན་ལ་ཐབ་བྱིས།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོས་སྟོན་དང་། ཇིའི་སྟོང་པོ། དཔལ་གྱི་དུམ་བུ། མ་ལ་ཡར་སྐྱེས། ཆོས་
བྱེད། བཟང་པོའི་དཔལ་བཅས་སོ།།
ཅརྩ་དཀར་པོ། འདི་ཨ་ཤེ་ཡ་སྤྱིང་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་དང་། ཁྱད་པར་རྒྱ་གར་དང་། ཉིན་དུ་ཉི་
ཞེ་ཡ། ཤིས་ཤོང་པ་ན། ཉའེན་མིང་ཐུན། ཐའེ་ཐུན་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་དུ་སྐྱེ་བའམ་
འཛུགས་ཀྱི་ཡོད། ཤིང་ལུང་གི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་6~9ཙམ་ཟེན་བ་དང་ལོ་མ་ལུང་གྲུ་རྒྱུ་བ་
ལུང་ལོ་ལྟ་བུ། མེ་རྟོག་དེལ་དཀྱིབས་འདབ་མ་བཞི་ཅན། ཐོག་མར་སེར་སྐྱ་ནས་རིམ་བཞིན་
ཁམ་སྐྱ་གཏུ་འཁྱར་བ། ཞིབ་ཅིང་མང་བ། འབྲས་བུ་རིལ་མོ་སྤྲིན་ནས་ནག་པོར་འཁྱར་བ་བཅས་
སྤྱང་པོ་ཆེ་བའི་ཤིང་རིགས་ཡིན། སྤན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱང་པོ་ཡིན། རོ་བསྐྱ་ལ་ཆ། ལུ་
རྩེས་བམིལ། ལུས་བས་སྟོ་སྟེང་འཁྱགས་ཆད་སེལ། ལུས་ལ་བྱུགས་ན་ཤ་བགས་ཀྱི་ཆ་བ་
འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོ་ཤིང་དང་། ཉིལ་འདབ་ཅན། ཉིལ་བ་ནི། ཇི་ཞིམ་དཀར་པོ།
དེ་ཞིམ་བཏགས། བ་ལང་མགོ་དཔལ་གྱི་དུམ་བུ། མའེ་སྐབ་ཤིང་། ས་མཚོག་ཅན་དན། ས་

འདན་ཏུ་སར། ཏཱ་ལི་ཙན་དན་བཅས་སོ།

ཙན་གོ་ཤིང། རི་བོ་མ་ལ་ཡར་སྐྱེས་པའི་ཙན་དན་དཀར་པོའི་རིགས་ཤིག

ཙན་སྐྱེལ་མ་རང་བྱུང་། སྐྱེ་འཆར་ཙན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྤར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་

ཙན་དན་གྱི་སྤོང་པོའི་ནང་ནས་རང་བྱུང་གི་སྐྱ་རྩེན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱལ་སྤོང་བཙན་སྐྱམ་པོའི་

དུས་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་གྱི་རྩེན་སྐལ་དུ་ཁྱེར་ཡོང་བ་ཕྱིས་ར་མོ་ཆེར་བཞུགས་པའི་རྩེན་ཞིག

ཙན་དན་མཆོག [མངོན]སྐྱལ་གྱི་སྤྱིང་པོ།

ཙན་དན་རོ་པོ། འཕགས་ཡུལ་ནས་བཟོ་སྐྱེན་བྱས་པ་ཕྱིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་འདས་ཏེ་རྩེན་གཙོ་

བོར་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ཙན་དན་གྱི་ཐུབ་པའི་སྐྱ་བཙན་ཞིག

ཙན་དན་སྐྱལ་གྱི་སྤྱིང་པོ། དཀོན་ལེང་རིན་ཆེ་བའི་ཙན་དན་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐྱེ་ཙན་དང་།

ཁྲབ་འབྲུག་སྐྱེས། སྤོང་སངས། ཉིལ་འདབ་ཙན། སྤོང་གསུམ་རིན་གྱིས་གཞལ་མེད་ཤིང་། རྩ་བ་

ནག་པོ། བ་སྒང་མགོ། སྤྱུ་རྩའི་མདོག་ཙན། མ་གསོ། ལག་འགྲེའི་སྤྱིང་པོ་བཅས་སོ།

ཙན་དན་མར་ཁ། ཙན་དན་དང་། འུག་པ། སེང་ལྗེང་རྣམས་ཀྱི་གཞོག་ཕྱེ་བ་དམར་ཟལ་གྱི་མར་ཁའི་

ནང་བཙོས་ནས་བཏོན་པའི་མར་ཁའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་ཕུན་

ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱས་ཀུན་གསལ་སྤང་མཛོད་ལས། ལྷ་བ་ཙན་དན་

མར་ཁའི་སྤྱོད་བཞི། ཙན་དན་དཀར་དམར་འུག་པ་དམར་པོ་དང་། སེང་ལྗེང་རྣམས་ཀྱི་སྤོང་

པོ་གཞོག་ཕྱེ་དེ། དམར་ཟལ་བ་ཡི་མར་ཁའི་བཙོས་ནས་གང་། སྐྱམ་ཕྱིར་སྤར་ལྟར་བཏོན་པའི་

མར་ཁའི་དེ། རྒྱགས་པས་གཟའ་ནད་རྒྱང་འབམ་འབྲས་སྤྲུ། མ་ཁན་ཤིག་གྲུམ་ཅ་དཀར་ཆོ་ཤས་

དང་། རྒྱང་ཤས་ཙན་གྱི་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་མེལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཙན་དན་དམར་པོ། ཤིང་སྐྱེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་ཁྲག་ལ་ཆོ་

བ་ཞུགས་པ་དང་། ཁྲག་རྒྱ་འཕེལ་བ། ཁྲག་རྒྱང་འཕེབ་པ་སོགས་ལ་པན། ཕྱིར་རྒྱགས་ན་པན་

ལག་གི་སྤངས་པ་འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུ་ཙན་ལ། རིལ་མར་ཙན། འདབ་མའི་ལུས།

སྐྱམ་ལྟར། བ་ཏྲུ། ཙན་དམན་པ། ཆོས་ཕྱེད། རྟ་ཙན་ལ། སའི་ཙན་དན་བཅས་སོ།

ཙན་སྐྱལ་པོ། ཙན་དན་དམར་པོ་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མདོག་དམར་སྐྱལ་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་

སྟེ། ལུས་པ་ཙན་ཙན་དམར་པོ་དང་མཚུངས།
ཙན་ལ་མཆོག་ ཙན་དཀར་པོ།
ཙན་དན་སེང་ལྷེང་། སེང་ལྷེང་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་མདོག་ཙན་ལྟར་དམར་བ། ཆ་མ་འགྲིག་
པའི་ལོ་ལྷན་རེས་མོས་སྟེ་བས་སྟོང་བྱིབས་སུ་བྱུབ་པ་དང་། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་འདབ་མ་ལྟ་ཙན་
མང་དུ་འཆར་ཞིང་། སྟན་དུ་སྟར་བྱ་ནི་སྟོང་པོ།
ཙན་སྟོང་། ཙན་གྱི་སྟོང་པོ།
ཙན་པའི་སྟོང་པོ། རྒྱ་གར་པ་ཙན་གོ་མིས་བཅམས་པའི་སྟའི་བསྟན་བཅོས་སྤར་ནས་བོད་སྐད་དུ་
བསྟར་བ་འདིའི་རྒྱན་ད་ལྟར་དར་ཡོད་པ།
ཙན་ལྷོ། [ལེགས་]གཏུམ་མོའོ།
ཙན་ལྷོ་གསུམ། གཏུམ་མོའི་རྣམ་གངས་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ཙན་ལྷོ་ཞེས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྱི་
རང་བཞིན་སྟོང་བ་ཉིད་ལྟེ་གཏུམ་མོ་དང་། གཏུམ་མོ་ཙན་ལྷོ་ཞེས་པ་ལྷོ་བའི་ཨ་ཐུང་ཉིད་ནང་
གྱི་གཏུམ་མོ་དང་། ལ་སྟོར་ཙན་ལྷོ་ཞེས་པ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྟར་གྱི་སྟོང་ཉིད་དང་མཆོག་ཏུ་མི་
འགྲུར་བའི་བདེ་ཆེན་ལ་སྟོར་བྱུང་དུ་འཇུག་པ་ཉིད་གསང་བའི་གཏུམ་མོ་རྣམས་སོ།
ཙན། [ལེགས་]ཆ་བ།
ཙན་པའི་ཡི་གེའི་མདོ། སྟོབ་དཔོན་ཙན་གོ་མིས་མཛད་པའི་སྟའི་བསྟན་བཅོས་ལིག་
ཙན་གོ་མི། [ལེགས་]སྟེ་ཡིའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་སྐབས་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དག་
བསྟན་ཆ་བ་ཞེས་བའི་མིང་ཡིན།
ཙན་བདུན། རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སུ། རྒྱ་གར་གར་ཕྱོགས་རྒྱང་རྩ་ལ་ཟེར་བར་ཙན་འི་རིགས་ལས་
རྒྱལ་པོ་ཙན་འི་མིང་ཙན་བཅུ་དགུ་བྱུང་བའི་^༡ ༡་རི་ཙན། ^༢ ༢་ཨ་ལྟ་ཙན། ^༣ ༣་ཨ་ལྟ་ཙན། ^༤ ༤་ལྟ་ཙན།
མི་ཙན། ^༥ ༥་པ་ལྟ་ཙན། ^༦ ༦་རྒྱང་ས་ཙན། ^༧ ༧་ས་ལ་ཙན། ^༨ ༨་ཙན་གསོ། ^༩ ༩་ཕྱི་ཙན། ^{༡༠} ༡༠་རྣམ་ཙན།
^{༡༡} ༡༡་ཀམ་ཙན། ^{༡༢} ༡༢་ཕྱི་ལྟ་ཙན། ^{༡༣} ༡༣་ཕྱི་གམ་ཙན། ^{༡༤} ༡༤་ཀླ་མ་ཙན། ^{༡༥} ༡༥་ཕི་རྣ་ཙན། ^{༡༦} ༡༦་སྤ་ལ་
ཙན། ^{༡༧} ༡༧་ཕེ་མ་ལ་ཙན། ^{༡༨} ༡༨་གོ་ཕེ་ཙན། ^{༡༩} ༡༩་ལ་ལི་ཏ་ཙན་བཅས་སོ། དེ་དག་གི་ནང་ནས།
གཉིས་པ་ཨ་ལྟ་ཙན་དང་། གསུམ་པ་ཨ་ལྟ་ཙན། བཅུ་པ་རྣམ་ཙན། བཅུ་གཅིག་པ་ཀམ་ཙན།

བཅུ་གསུམ་པ་མི་ག་མ་ཅོག། བཅུ་བཞི་པ་ག་མ་ཅོག། བཅུ་བདུན་པ་མི་མ་ལ་ཅོག་བཅས་བདུན་
པོ་དེ་རྣམས་མིང་དབང་བཟུང་ཡུན་རིང་ཞིང་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལ་དད་གྲས་དང་བྱས་རྗེས་
ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་པས་རྒྱ་གར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གོང་གསལ་རྒྱལ་པོ་བདུན་པོ་དེར་ཅོག་བདུན་
ཞེས་ཟེལ། རྒྱལ་པོ་འདི་རྣམས་དུས་སྐབས་གང་དུ་བྱུང་བ་དང་མིང་དབང་བཟུང་བའི་ལོ་གངས་
བཅས་གསལ་བར་བཤད་པ་མ་མཐོང་ངོ།།

ཅུ་ལྔ་རྒྱལ་པོ་བཅུ་དག། གོང་གི་རྒྱལ་པོ་ཅུ་ལྔ་མིང་ཅན་བཅུ་དག་ཞེས་པར་གཟིགས།
ཅབ་ཀོལ། འཁྲུག་རྒྱུན་ནམ་ཕུང་དགྲུག་གི་བདེ་རྟིང་།
ཅབ་ཏ་ཚུབ་ཏ། [ཡུལ]ཅབ་མེ་ཚུབ་མེ་དང་འབྲ།
ཅབ་མེ་ཚུབ་མེ། རྫོང་བག་མི་མེ་བས་པའི་རྣམ་འགྲུར། ལས་ཀ་ཅབ་མེ་ཚུབ་མེ་མ་བྱེད། སྐད་ཆ་ཅབ་
མེ་ཚུབ་མེ་མ་བྱེད། སྐད་ཆ་ཅབ་མེ་ཚུབ་མེ་བཤད་ན་ཉན་མཁན་གྱིས་གསལ་པོར་གོ་མི་ཐུབ།
ཅབ་ཅབ། བཟོད་སྒྲགས་མེད་པའས། གེལ་ཚུབ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྲུར། གེལ་བ་ལངས་ནས་
ཅབ་ཅབ་བྱེད་ཀྱིན་འདུག་ལྟ་བུ།
ཅབ་ཚུབ། ཅབ་མེ་ཚུབ་མེའི་བཟུས་ཆོག།
ཅབ་ཅོག། གེལ་ཐིང་གི་རྣམ་པ། ལས་ཀ་ཅབ་ཅོག་བྱས་ན་ཁོར་འཁྲུལ་འབྱུང་།
ཅབ་ཅོབ་སྒོ་མང། སེམས་ལ་བྲན་མ་ཐག་ལག་ལེན་བསྟར་འདོད་བྱས་པ་ལ་ཅབ་ཅོབ་བས། ཅབ་ཚུབ།
འཆབ་འཆུབ་དང་། ཁ་སྐད་ལ་ཆ་གི་ཆོ་གོ་ཐེར་བ་དེ་ཡིན། རྫོང་མང་ནི་བསམ་སྒོ་གཅིག་འཁོར་བ་
དེ་པར་བཞག་ནས་ཡང་དེ་མིན་པ་ཅིག་བསམ་སྒོ་བཏང་བ་སོགས་སྒོ་ཅི་གཉིས་བྱས་པའི་དོན།
ཅབ་ལངས་པ། སེམས་ཆབ་པའམ་གེལ་ཚུབ་ལངས་པ། ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱ་མང་དྲགས་ནས་ཅབ་ལངས་པ།
ཅབ་ལིང་། གེལ་ཚུབ་ཚུབ། ཅབ་ལིང་དེ་བར་ལས་དོན་སྒྲུབ་བཞིན་ཡོད་པ།
ཅབ་ཏུལ། ཅབ་ཏུལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཅབས་རུ་མྱ། ལན་ཚུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཆ་ལ་སྦྱར། རུས་པས་པོ་བའི་བྱོད་ཉམས་པ་དང་།
ཐས་མི་འཇུ་བ། ཁོག་པ་སྟོས་བརྒྱངས་བྱེད་པ་སོགས་ལ་ཐན།
ཅམ། ① རྫོང་དང་། ལྟ་བུ་སྟེ་ཆད་འཛིན་པའི་ཆོག་སྟོགས་ཤིག་དོན་གཞན་ཟུར་དུ་བསྟན་པ་ཅམ་

གྲིས་རྟོགས་པ། བ་ཆ་ཅུང་སྤྱག་ཙམ་དུ་སོང་འདུག ཁ་དོག་དམར་ཙམ་འདུག སྦྱོང་བརྒྱུ་རི་
ཙམ་མང་བ་དེ་ཙམ་གྲིས་གོམས་ཤིང་། ཆོགས་འདུར་གཞུག་མཁན་མི་བརྒྱ་ཙམ་བྱུང་། ཟ་
ཆེ་བ་རི་བོ་ཙམ། འཕྱང་མང་བ་རྒྱ་མཚོ་ཙམ། ② ཁོ་ན་སྟེ་དོན་གཞན་འགོག་པའི་ཆོག་ཁྲོགས་
ཤིག་མིང་ཙམ། སེམས་ཙམ། ཁང་བ་ཙམ་ལས་སྦྱོད་མཁན་མེད།
ཙམ་པ་ག ཤིང་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་གང་བྱ་ནས་ཐོན་པའི་སོན་གཤོག་པ་ཙན་མེ་རྟོག་དཀར་པོ་ལྟ་བུ་
ཞིག་སྟེ། ལུས་པས་ཆད་པ་སེམས།
ཙམ་པོ་བ། དངོས་མིན་དང་། ཆད་ལྡན་མ་ཡིན་པ། གཏན་ཆོགས་ཙམ་པོ་བ། རིགས་པ་ཙམ་པོ་བ།
ཙམ་འབེའུ། [རྟོང་]བེར་རྒྱུ་ལྟའི་མིང་།
ཙར་མ། ཡི་ཡུལ་གྱི་ས་མིང་ཞིག
ཙར་ཙར། དངོས་པོ་སོགས་ས་ཐོག་ཏུ་སྟེན་གཅིག་མིན་པར་ནར་ནར་ཟགས་ཚུལ། ཙ་ལག་ཙར་
ཙར་ཐེབས་ནས་ཟགས་འདུག མི་ཆོ་ཙར་ཙར་ལ་ཡོང་གིན་འདུག
ཙར་རེ། འཕྲོ་ཙན་ནམ་ལྷག་ལུས། ལས་ཀ་བྱེད་འཕྲོ་ཙར་རེ་བཞག་པ།
ཙ་གི་བྱི་བ།
ཙ་གུ། ① ཁམ་བྱའི་ཆོ་གུ། ② བྱི་བ།
ཙ་གེ་དར་མཚོ། མཚོ་ཞིག་ བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ཀྱི་ཨ་མདོ་རྫོང་གི་ལུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ཙ་ག། [ལེགས་]བོད་རྒྱ་གསུམ་པ།
ཙ་ག་ག [ལེགས་]མེ་ཡི་འཁོར་ལོ་འཕྲ་སྟོ་སྦྱོང་སྟེ་ཤིང་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ རོ་ཆ། ལུ་ཇེས་ཤོད།
ལུས་པས་སྤྲོན་འཛོམས་ཤིང་། མེ་ཤོད་སྦྱེད། འོར་ནད། གཞང་འབྲུམ། སྟོན་ནད། མཛེ་ནད་
བཅས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སིར་རྒྱ་དང་། ལུག་ལུག་ཐང་ཤིང་རར་བ། མེ་སྟོབས། ཆ་
བ། སྟེག་བྱེད། མེ་འབྲ། ཆ་དབལ་བཅས་སོ།།
ཙ་ཐུང་། [ལེགས་]ཁོང་ཁོ་ལངས་སྤྲོ་བའི་མི།
ཙ་ན། རྒྱ་ནག
ཙ་པ་ཏ། ཀ་མགོ་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་དུ་བརྒྱུས་པའི་བྱི་ལའི་མགོ་ལྟ་བུའི་སྟོག་ཆགས་སྤྲ་ལེབ་ཙན་གྱི་

གཟུགས་རིས་ཤིག

ཅི་ཅི། ① འབྲུའི་རིགས་ཁྱེད་ཀྱི་དུ། ② ཅི་ཅི་རམ་པ་ཐ་བར་ཐ་ལུགས་དང་། ཨ་བྱ་ཐང་ལ་རྒྱག་ལུགས།

ཅི་ཅི་སྐམ་པོ། གྱེ་བའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲུར་ཤེས་ལ་སོ་ཡང་ཡོད་པའི་བྱ་མེན་གྱི་མེན་ཞིག

ཅི་ཅི་ས་འཛིན། སྟོ་ཞིག

ཅིག་གྲ། ཅི་གྲ་ཡི་འབྲི་ཚུ་ལ་གཞན།

ཅིག་གེ་བ། [ཆིང]ཅུང་ཟད་ཅེས།

ཅིག་མ། ཆེན་མ། ཆེན་མ་འཇམ་སྟེགས་མ།

ཅིང་དབང་གི་ལས་ཀ་བྱས། ཐང་ཐའི་ཅུང་གིས་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ཀྱི་པ་གོང་མ་ཐང་ཀའོ་ཅུའི་ལི་

ཡོན་གྱིས་གོང་མ་བྱེད་སྐབས་ཆེན་ཐང་གི་གོ་གནས་བཟུང་བ་ལ་ཟེར།

ཅི་རྟམ་ཁྱེ། ཅི་རྟ་མ་ཁྱེའི་འབྲི་སྟོ་ལ་གཞན་ཞིག

ཅི་རྟ། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་སྟོང་དང་། སེམས་གཉིས་ཀར་གོ་བའི་སྐབས་ཡོད་ཅིང་།

སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ལས་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དེ་དང་པོར་ཆགས་པ་ཡང་སྟོང་ག་ནས་

འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཆགས་པ་དང་མཐར་འཁྱིམ་པའི་ཆེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་སྟུང་བའི་གནས་སྟོང་ག་ཡིན་

པ་བཅས་ལ་རྒྱ་མཚན་མང་པོ་མདོ་སྟགས།

ཅི་ད་བྲ། [ཆིང]ལོ་གཉིས་པར་སྟེབས་པའི་ར་བྲག

ཅི་རྟ་མ་ཁྱེ། [ལེགས]ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་དུ་ཤིན་ཏུ་འབྱུང་བ་དགོན་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཞིག

ནུས་པས་ལུས་ལ་འཆང་བ་ཅེས་གྱིས་ནད་གདོན་འཛོམས་ཤིང་། བསམ་དོན་འབྲུག་པར་གྲགས།

ཅི་རྟ་སྟུང་གོན་པ། ས་སྐྱ་བའི་དུས་རབས་སུ་བཞེངས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་མ། ཁྲག་དང་གཤེར་ཁྱེའི་རིགས་གཉིད་ནས་ཡར་ཐོན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། མ་ཁན་མ་ཁྲག་ཅི་མ་ཅི་མ་

བྲག་ངོས་ནས་ཚུ་ཅི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅི་ལྷ། ཅི་གྲ་དང་དོན་གཅིག

ཅུ་ཀྱ། ① མི་རྒྱུད་པ་གཅིག་པའི་ཡུལ། ཅུ་ཏའི་ཡུལ་དུ་སྟེབས་པ་ན། རྒྱུད་གཉིས་པ་མིར་མི་ཅི། ②

རིན་པོ་ཆའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཙོ་ཏ་པ་ལ། ལེགས་སྒྱུར་སྐད་ཀྱི་སྒྲིང་ཞོ་ཤེད་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན།
འཛེག་བྱེད་འབྲས་བྱ་ཞེས་འགྱུར་བར་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་
མཛོན་བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་གསུངས།

ཙོ་ཏའི་ཡུལ། ཀླང་པ་གཅིག་བཙུགས་ཏེ། འགྲོ་བ་མི་མ་ཡིན་གྱི་ཡུལ་ཞིག་སྟེ། ཙོ་ཏའི་ཡུལ་དུ་སླེབས་
པ་ན། ཀླང་གཉིས་པ་ལ་མིར་མི་ཅི་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཙོ་མ་ཏེ། ཤེས་དང་། རྒྱས་པ། རུས་འཛེར་སོགས་འདོན་བྱེད་ཀྱིས་སྐྱམས་པ་འཇམ་ཅེའི་དབྱིབས་ཅན་ཞིག
ཙོ་མོ་ཏེ། སྐྱོན་དབྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

ཙོ་ཏ། ཨ་མའི་ཤིང་།

ཙོག་རི་ལྷར་དང་། གང་། ཅི་ཙོག་བྱེད། ཁྱེད་ཀྱིས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཅི་ཙོག་ལགས།

ཙོག་བྱེད། གང་བྱེད་པ།

ཙོག་ཙོག་ ཟ་འཐུང་སྐབས་ཁའི་རྒྱ་ནམ་ཐོན་པའི་སྒྲིའི་ཁྱད་པར་ཞིག

ཙོག་ཡིན། གང་ཡིན་པ།

ཙོག་ལགས། གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་བདེ་རྒྱིང་།

ཙོད་ཙོད། སྤར་གསོག་རྒྱུད་རྒྱུད་པམ་ཉུང་ཉུང་གི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཅམ་པ་ཙོད་ཙོད་ཅིག་བརྒྱབ་
ན་འགྲིག་པ། མང་པོ་བཟའ་དགོས་མེད་ལྟ་བུ་དང་། ཞིང་ཁའི་ནང་ལུད་ཙོད་ཙོད་ཅིག་སྤངས་
འདུག་ལྟ་བུ་ལོ།

ཙོན་ད། ལྷ་མོ་ཞིག་གི་མིང་།

ཙོབ་འབྲེལ། [ཡུལ་]སྐྱ་སྤྱུ་ལུ་འམ་སྐྱ་འབྲེལ།

ཙོམ་པ། [རྒྱིང་]འོ་བྱེད་པ།

ཅེ་གྲུ། ①[རྒྱ་རྒྱུ་]ཉུང་འུའི་དོན་ཏེ། སྐན་ཁ་ཅེ་གྲུར་བསྟེན་གྱིས་པ་ཅེ་གྲུར་དེ་འགྲོ་ཐུབ། འབྲུ་
རིགས་ཅེ་གྲུར་ཞིག་ཀྱང་རྒྱུ་ཐོས་སྤྱུ་མ་གཏོང་ལྟ་བུ། ② སྐན་ཁ་ལུད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཅེ་
ཞིག་གི་མིང་།

ཅེ་ལེ། ① སེམས་མི་གཡོ་བར་བརྟན་པོར་འདུག་ཙུལ། ② [རྒྱིང་]ཐམས་ཅད།

ཅེ་པོ། ① སྒྲེ་བོ་ཡི་མིང་གཞན། ② མཆོ་སྒྲོན་ཡུལ་སྐད་དུ་ལོ་རྟག་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། སྤྱ་གུའི་
དབྱིབས་འབྲས་དང་འབྲེལ་བའི་འབྲུ་རྟོག་ཁྲི་དང་མཚུངས་ལ་མདོག་སེར་བོ་ཡིན།
ཅེ་མ། [ཨ་མདེའི་སྐད] ཉུང་ཙམ་གྱི་དོན་ཡིན། སྐབས་འགར་ཅེ་གུ་ཡང་ཟེར། ད་དུང་ཅེ་མ་ཞིག་
འཐུང་རོགས་གནང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཅེ་ཅེ། ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་ཅེ་བོ་ཟེར་བའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མིང་ཞིག་ཡིན་འདུག།
ཅེ་ལ། ཅར་ཅར་ཞེས་བའི་སྒྲ་སྟོག་ཚུལ་ཞིག་ཤིང་མེད་གསེབ་དུ་བྱ་བྱི་ཉུ་མང་མེད་སྐད་ཅེ་རེ་སྟོག་པ།
ཅེ་ལྷ། སྟོབ་མང་།
ཅོག་ཅོག་སྟེ།
ཅོན། བན་ཚུན་བརྒྱབས་བ་ལས་སྤྱ་འབྲེན་བའི་ཟངས་དང་མིའི་རྩལ་ཆས་སྤྲུག་ཆས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
ཅོན་ན། [རྫིང་] ཐམས་ཅད།
ཅོན་མིན། ཅོན་མིན་དང་འདྲ།
ཅོའི་རྟོག་ག། མཐེང་བ་འམ་མགོ་རྟོག་རྟོག་ཡིན་པར་དམའ་བའི་ཆེན་མི་ཅོའི་རྟོག་ག་ཞིག་འདུག
ཅོར་ཅོར། སྤྱི་ཁྲུང་པར་ཞིག་ན་ཟུག་ཆེ་སྐབས་སྐད་དན་ཅོར་ཅོར་དུ་ཤོར།
ཅོ་ཅ། [རྫིང་] ཤིང་ཐོག་ཀྱང་བྱ།
ཅོ་ཆ། ཤིང་རྟོག་བེམ་པ། རྒྱ་སྐད་དུ་མིན་གོ་ཟེར་བའི་ཤིང་རྟོག་གི་མིང་།
ཅོ་ར། ལོ་མང་སྟེ་བའི་རྩ་ལྷུ་མ་རྩ་བ་སྟོག་སོ་ཅན་མདོག་དཀར་ལ་དབྱིབས་འཛོང་བོ་ཞིག་ཡིན།
ཆོད་མ་བྱེད་ཆོག་ལ་སྤྲོན་དུ་འདེགས་ཆོག་མེ་རྟོག་གི་འདབ་མའི་སྟེང་ན་སྤྲུག་གཟིག་གི་
བགས་བའི་ཐོག་གི་ཁ་ཟིག་ལྟ་བུ་ཡོད་པས། ཡུལ་གྱུ་ལ་ལར་མེ་རྟོག་སྤྲུག་གཟིག་གྱུང་ཟེར།
ཅོག་ཅོག་ཅོག་ཅེས་དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། མཐོ་མོར་སྤངས་བ་ལྟ་བུ།
ཅོག་གེ་བ། སྤོང་སྤངས་སམ་བཟོ་དབྱིབས་གྱོང་རེ་བའི་རྣམ་པ། མི་ཞིག་ཅོག་གེ་བར་རྣམ་པ། མི་ཞིག་
ཅོག་གེ་བར་བསྐྱད་འདུག་རེ་བོ་ཅོག་གེ་བ་ཞིག་མཐོང་། ཁང་བ་ཅོག་གེ་བ་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག
ཅོག་གེ་བ། སྤོང་ཚུལ་སོགས་ཅོག་ཅོག་ཏུ་གནས་བ་སྟེ། སྤྱ་གུ་འདི་ཅོག་གེ་བ་བསྐྱད་འདུག་ཅེས་ཟེར་
བ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་དུ་མི་འགྲུལ་བའི་དོན་ལའང་།

ཙོག་པ། ཙོག་ཕུ་དང་འབྲ།

ཙོག་ཕུ། བྱེན་འབྲེང་གི་བཟོ་དབྱིབས་ཤིག་མི་ཉལ་བར་ཙོག་ཕུར་སྒྲོད་པ། འབྲུ་རིགས་ཙོག་ཕུར་
སྒྲུངས་པ། རི་བོང་ཙོག་ཕུར་སྒྲོད་པ། རི་བོ་ཙོག་ཕུ། མཆོད་རྟེན་ཙོག་ཕུ། འཕྲོ་ཞུས་ཕུ་ལས་
མཁས་པ་དང་། སྒྲོད་རི་བོང་ལས་ཙོག་པ།

ཙོག་པོ། ① རྫོ། རྫུང་བྱེད་ཀྱི་རྫོག་ཏུན་ཕུ། ② ཙོག་ཕུ་དང་འབྲ།

ཙོག་མི་ཚུགས་པ། ཙོག་ཕུར་སྒྲོད་མི་སྤུབ་པ། སྤྱེས་མ་ཐག་པའི་བྱིས་པ་ཙོག་མི་ཚུགས་པ། བྱེ་ཕུར་
བྱེན་ཏུ་སྒྲུངས་ཀྱང་ཙོག་མི་ཚུགས་པ།

ཙོག་ཙོག་ ཁྲོང་ཁྲོང་གི་ཚུལ། རྒྱུབ་སྤྲེགས་སྤྲེང་ཏུ་ཙོག་ཙོག་བྱས་ནས་སྒྲོད་པ། རི་རྒྱང་ཙོག་ཙོག་
ཅིག་ལ་དར་སྒྲོག་བཅུགས། ཁང་པ་ཙོག་ཙོག་ཅིག་ལ་དཀར་ཅི་བཏང་བ། གདན་གྱི་སྤྲེང་ཏུ་
ཙོག་ཙོག་ཕུར་སྒྲོད་པ། ཁང་བཅེགས་ཙོག་ཙོག་ཕུ་ཞིག་བཅིགས་འདུག

ཙོག་ཙོག་ཕུ། ཙོག་ཙོག་དང་རྟོན་གཅིག་

ཙོང་། སྒྲོག་རིགས་བཙོང་།

ཙོང་ཁ། སྤྱིར་མཆོ་སྒྲོན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མ་རྒྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ས་མིང་རྟིང་བ་གྱི་ཐང་ཟེར་བ་དེ་དང་།
བྱེ་བྲག་ཏུ་མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་སྤྱི་འབྲུམ་དགོན་པ་ཡོད་སའི་མིང་།

ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པ། བོད་ཀྱི་དགེ་ལུགས་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་སྒོལ་གཏོད་པ་པོ་ཡིན་ཞིང་།
རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༥་ལོར་མདོ་སྤྲོད་ཙོང་ཁའི་ཡུལ་ཏུ་འབྱུངས། རང་ལོ་
བདུན་ལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། བཅུ་བྱུག་ལ་དབུས་སུ་ཐེབས། རིག་གནས་དང་བཀའ་ཤིང་ལྔ་
སོགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་དང་། མདོ་སྤྲེགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ལ་དག་ཐེར་ནན་ཏན་མཛད།
ཞལ་སྒོལ་ལྷ་ཀྱལ་ལེ་ཤེས་ཏུ་མིང་རྒྱལ་པའི་བྱུང་ཏུ་སྤྱི་ཆབ་ཏུ་བཏང་། དེ་ནས་ལྷ་ཀྱལ་ལེ་ཤེས་ལ་
བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ཞེས་པའི་འཇམ་ས་བྱུང་སྟེ་རྒྱ་བོད་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དམ་པོ་ཚུགས།
ས་སྤང་ལོར་ལྷ་ལྷན་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཅུགས། དགའ་ལྷན་དང་བདེ་ཆེན་གསང་སྤྲེགས་
མཁར་བྱག་བཏབ། སེར་འབྲས་དང་རྒྱུད་ལྔ་སྒྲོད་སྤྲོད་འཇུགས་པའི་བཀོད་པ་མཛད། ལམ་རིམ་
དང་སྤྲེགས་རིམ་སོགས་ལེགས་བཤད་ཀྱི་གསུང་ཙོམ་རྒྱ་ཆེར་སྤྲེལ། རྒྱལ་ཆབ་རྗེ་དང་།

མཁས་གྲུབ་ཤི། དགེ་འདུན་གྲུབ་སོགས་སྒོ་བ་མ་མང་དུ་བསྐྱུན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་
སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

ཙོང་ཁ་བའི་སྒོ་བ་མ་སྐལ་ལྷན་བདུན། རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་སྟེ། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། འདུ་འཛིན་
ལྷགས་པ་རྒྱལ་མཚན། མཁས་གྲུབ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་། ཅེ་ཤར་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཅེ་
ཆོས་སྡེ་ནས་མཁའ་དཔལ། ཤར་ཅེ་ཆོས་ཤིན་ཅེན་རྒྱལ་མཚན། རྟོགས་ལྷན་གཉིས་ཏེ།
རྟོགས་ལྷན་ནས་མཁའ་ཤོག་རལ་དང་། རྟོགས་ལྷན་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ།

ཙོང་ཆུ། མ་ཆུའི་སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་གཅིག་ ཆུ་འགོ་མཚོ་སྟོན་པོའི་བྱང་འབྲས་ནས་བྱུང་སྟེ་ཤར་
སྟོགས་སུ་ཐེ་ཡིང་ཁོང་ཁྱེད་བརྒྱུད་དེ་མཐར་ཀན་སུ་འུ་ཞིང་ཆེན་ནས་མ་རྩར་འབག།

ཙོང་ཐང་རི་ཁོང། དགའ་ལྷན་སོ་བྲང་གི་དུས་སུ་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཙོང་མདའ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གླང་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༥ལོར་ཀུན་དགའ་འོད་འབར་གྱིས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཙོང་ཙོང་། ཁྱོད་ཁྱོད། རི་དྲགས་ཀྱིས་སྟེ་ཙོང་ཙོང་བྱས་ནས་ལྷ།

ཙོབ་སྐལ་ཆགས། གོས་ཚང་མ་ཚར་རྩས་རྫོན་པ་བཟོས་པ། ཚར་པ་ཆེ་བས་ང་མགོ་ལུས་ཚང་མ་
ཙོབ་སྐལ་ཆགས་སོང་།

ཙོབ་ཙོབ། དོན་མེད་ཀྱི་སྐྱ།

ཙོར་མོ། སྐྱུད་པའམ་སྤྱ་ཉག་སོགས་དངོས་རྩས་སྤུ་ལ་རིང་བའི་པོན་པོའི་མིང་སྟེ། སྤྱ་ཙོར་མོ་ཞིག་
ཅིད་པ་ཙོར་མོ་དེ་ཙོར་མོ་དེ་བྱས་ནས་བྲེག་ ཉམ་ཙོར་མོ་ཞིག་བྲེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་
ན་ཙོར་ཞེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། སྤྱ་རགས་ཙོར་ཅན། ལྷ་ཙོར་ཅན་ཞེས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཙོར་ལོ། ཙོར་མོ་དང་འདྲ།

ཅ། ① རྟོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལུང་གི་ཁྲག་རྒྱ་སའི་ལམ་ཡིན་ཞིང་། དབྱེ་བས་སྤྱ་གུ་མཉེན་མོ་ཞིག་
དང་འདྲ། དེ་ལ་སྤྱ་སྒོ་མ་མང་པོ་བྲངས་མི་ཟེན་པ་ཡོད་པ་རྣམས་རྟོག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་ལུང་གི་སྤྱི་
པོ་ནས་རྒྱ་མཐིལ་བར་བྱུང་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་བྱུངས་ཁྲག་འབྲེན་བར་བྱེད། དེ་ལ་
བསྐྱས་ན་འཕར་ཅ་དང་རྫོད་ཅ་གཉིས་ཡོད། ②བྱུང་དང་གམ་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པ་ནི། བག་ཅ།

རི་ཅ། གྲང་ཅ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ③ གྲངས་ཀ་མཆོན་པའི་ཆིག་ཟང་ལ་འབྲུག་པ་ནི། ཉི་ཤུ་ཅ་
གཅིག་སྟོང་ཅ་གཅིག་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ④ གཉེན་དང་ཉེ་དུའི་མིང་སྟེ། མི་ཅ་འཛིང་
མང་པོ་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅ་རྒྱུང་ལ། [ར་ས་ན།] ལུས་ཀྱི་ཅ་གསུམ་གྱི་གཡོན་ལ། གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་ཅ་དཀར་ཡིན།
ཅ་སྒྲུ་གཙང་པོ། གདང་ལའི་ལྗོ་རྒྱུད་ནས་བྱུང་བའི་འབབ་ཚུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་
ཁོངས་ཨ་མདོ་རྫོང་དང་དཔལ་མགོན་རྫོང་བརྒྱུད་ནས་སེར་གླིང་མཆོར་འབབ།
ཅ་སྒྲུ་ན། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་ཁྲིག་ཅའི་གནས་སུ་འདྲིལ་བའི་སྒྲན་གྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་
ལས། དྲངས་མ་མ་ཞུ་བ་ཁྲིག་རྒྱས་པ་དེ། མཆོན་དེ་སྒྲོ་མཁལ་རྒྱ་ཤོག་པོ་བའི་ཅར། འགྲིམས་
པ་ས་གཅིག་འདྲིལ་བ་ཅ་ཡི་སྒྲན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཅ་སྒྲན་ལིང་པ། ལུ་གུ་སྒྲེས་རྩེས་ཀྱི་ནད་ཅིག་
ཅ་དཀར། གྲང་བ་ལས་ཀྱེས་པའི་ནད་དུ་ཁྲིག་མི་རྒྱ་བའི་ཅ་དཀར་པོ་སྟེ། ལུས་པས་མིག་ལ་སོགས་
པའི་དབང་པོ་ལྗེའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཅ་ཞིག་
གི་མིང་ཡིན།

ཅ་དཀར་ནད། གྲང་བ་ལས་ཀྱེས་པའི་ལུས་ཀྱི་ཅ་དཀར་རམ་དབང་ཅའི་ཆ་ཤས་ལ་ཕོག་པའི་ནད་ཅིག་
ཅ་དཀར་ནད་རིགས་གསུམ། ༡ མགོའི་ཅ་དཀར། མགོ་དང་རོ་སྟོད་ཕྱོགས་གང་ལ་ནད་ཕོག་པ་དེའི་
ཕྱོགས་ཡོན་པོར་གྱུར་པ། མགོ་པོ་འཁོར་པ། ཤེས་པ་ཕྱོས་པ། དན་པ་ཉམས་པ། ཅོག་ཤར་
སྟོད་མི་ཚུགས་པ། གཉིད་རྒྱུད་པ། སྒྲུག་པ། ཁ་སྒྲུགས་པ། དབང་པོ་འཁྲུལ་པ། ཟ་འབྲུག་བྱེད་
པ། སྒྲ་ཆེན་པོ་ཐོས་ཆེ་མི་བཟོད་པ། ཡན་ལག་སྦྱིད་པ། ༢ བྱང་ཁོག་ཅ་དཀར། སྒྲ་བ་མང་པ།
ལུས་འདར་བའི་རྩེས་ལ་སྒྲོམ་འབྱུངས་ཡང་ངོམས་པ་མེད་པ། གཞོགས་གཅིག་བེམས་པ་སྟེ་
ཆོར་བ་དང་བྲལ་པ། སྒྲངས་སམ་སྒྲུམ་པ། དེ་རྒྱ་དབང་མེད་དུ་ཤོར་བའམ་ཡང་ན་དེ་ཆེན་དང་
དེ་རྒྱ་གཉིས་ཀ་བསྟོམ་པ། ལུས་མེ་ལྷར་ཆ་བྱོད་འབར་བའམ་ཡང་ན་རྒྱ་ལྷར་གྲང་པ། ཡང་ན་
མདུན་དུ་གྲུག་པའམ་རྒྱབ་དུ་བྱེད་པ། ཡང་ན་གིང་ལྷར་བྱེད་པ། བྱོར་ལྷར་བསྐྱས་པ་སྟེ་ཡན་
ལག་འཁྲུལ་པ། ༣ ཡན་ལག་ཅ་དཀར། ཡན་ལག་རྣམས་སྦྱིད་པ། ཆོར་བ་དང་བྲལ་པ། གཡོ་བ་

ཉེ་ཉླ་ཁུ་འདར་བ། ཡང་ན་སྐམས་པ་ཉེ་འགལ་མི་སྟུབ་པ། ཞ་བ། རེངས་པ། འཁུམས་པ། ཡང་
ན་རོ་ལྟར་ཡན་ལག་འགལ་སྟོད་མེད་པར་འགྱུར། ཡན་ལག་ལ་མཆོན་པོག་ན་ཅ་དཀར་བཅད་
མཆོམས་ཀྱི་སྟེ་གཉིས་སྒྲིངས།

ཅུ་བཀོག་གཤིང་སྒྲིག་སྒྲིག་ཅུ་བ་དང་བཅས་ཏེ་བཀོག་གཤིང་།

ཅ་ཁ། ལུས་ཀྱི་ཅ་ཁ།

ཅ་ཁབ། [ཉིང]གཏར་ཁ་འབྱེད་པའི་ཁབ།

ཙ་ཁུངས། ཙ་བའི་ཁུངས། གཏམ་བཤད་ན་ཙ་ཁུངས་འབྲེལ་བ་བྱ་དགོས།

ཅ་ཁོག་ལུས་ཁྲག་རྒྱག་ལམ།

ཅུ་ཁྲི་ཕྱི་མ་དང་། ཅུ་ནང་ནས་རྒྱ་མཐོ་ཁྲི་ལྔ་མ་ཤོག་དང་། ཅུ་ཁྲི་ཕྱི་ཆ་དམ་པོར་བསྐྱམས་ནས་ཅུ་
ཁྲི་ཕྱི་མ་དང་།

ཅ་ཁིད། ① ཅ་གཞུང་རྒྱུང་པའི་བཤད་ཁིད། ② ཅད་པའི་ཅ་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཁིད།

ཅུ་ཁྲིམས། ① རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅུ་བར་སྐྱེད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལེགས་སྟེ། དེ་ལ་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་བྱས་པ་སྒྲུབ་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པས། བཅའ་ཁྲིམས་གཞན་དག་གཏན་འཛུགས་ཀྱི་དུས་ཤིག་ལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟར་འདྲི། ② ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལག་སྐྱེད། ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་འོ་འོ་ལྟར་འཛུགས་པའི་ཁྲིམས། ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་འཆར་ཟེན། ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལྟ་སྒྲུབ། ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཅུ་གནད། ཅུ་ཁྲིམས་ཀྱི་རིགས་དང་ཁྱེ། ཅུ་ཁྲིམས་ཆེན་མོ། ཅུ་ཁྲིམས་དང་ལག་ལ་བར་ཞེས་བཤེར་བྱེད་པའི་ལམ་ལུགས། ཅུ་ཁྲིམས་གཞིར་འཛིན་པ།

ཅ་ཁྲུལ། བྱེད་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཅ་བཤམ་གྱི་མིང་སྟེ། ལྷོ་བླག་ལྷ་ལུང་མཁན་པོ་
ཀམ་པས་མ་འབྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་ཅ་བཤམ་ནད་ཀྱན་བྱང་འབྲིན་ལས། ཅ་ཁྲུས་དང་ཅ་བཤམ་
ཅ་སྡོང་རྣམས་དོན་གཅིག་སྟེ། ཅ་པ་ཞུགས་པའི་ནད་རྣམས་སྐྱེ་གྱིས་ཁྲུས་པ་ལྟར་ནད་རོ་བྱིང་
འབྲིན་པའི་དོན་ནོ།

ཙ་འཁྱམས་པ། ལུས་ཙ་རེངས་པ། གྲུམ་བུའི་ནད་ཀྱིས་ཙ་འཁྱམས་པ།

ཅ་འཁོར། ཅ་གནས་འཁོར་ལོའི་བསྐྱུས་ཆིག

ཙོམ་འཁོར་ལྷ། ཙོམ་གནས་འཁོར་ལོ་ལྷ་དང་དོན་གཅིག
ཙོམ་འཁོར་དུག ཙོམ་གནས་འཁོར་ལོ་བཞིའི་སྟེང་དུ་གསང་གནས་བདེ་སྦྱོང་གི་འཁོར་ལོ་དང་། གཙུག་
གཏོར་ནམ་མཁའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་བས་དུག
ཙོམ་འཁོར་བཞི། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་འཁོར་ལོ། མགིན་བ་ལོངས་སྦྱོང་འཁོར་ལོ། སྤྱིང་ཁ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ། ལྷེ་བ་སྤྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ་བཞི།
ཙོམ་འཁོར་གསུམ། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ། མགིན་བ་ལོངས་སྦྱོང་ཀྱི་འཁོར་ལོ། སྤྱིང་ག་ཆོས་
ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྟེ་གསུམ་མོ།
ཙོམ་མཁའི་སྤྱི་དཀར་ནག་གཉིས་ལས་དེ་སྟེ་ལ་དཀར་པོ་དང་། ཞིང་སྟེ་ལ་ནག་པོ་བཟུང་། དེ་སྟེ་ལ་
རྩ་མཁའི་བ་མོ་ཁའི། བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཆ་མེ་ཁི་༢༩༠༠~༥༣༥༠བར་གྱི་ཁ་མཐོའི་སྤྱིང་དང་།
ཕིང་གསེབ། བྲག་ཁེབ་བཅས་སུ་སྟེ་ལ་ཡོད། ཙོམ་ཐུང་ལ་ཁ་སྤྱི་ཅན། ལོ་མ་ལྷང་ཁྱུ་ལྷང་
སྤྱི་བ་སྤྱི་དཀར་པོས་ཁུབ་བ་སྤྱི་ལ་དེང་བ་དབྱིབས་སྤྱི་ལ་ལྷེ་ཡོད། དར་བ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་
0.05~0.1ཙོམ་ཐེན་བ་ལ་བ་སྤྱི་དཀར་པོས་གཡོག་པ། ཁྲ་བ་༦~༧པར་ཅེར་མེ་རྟོག་སྤྱི་
དམར་སྤྱི་སྤྱི་དོམ་དོམ་ཡོད། རོ་ཕིན་ཏུ་ཁ་བ། འཕྱར་ན་སྤྱི་བ་འཕྱར་བ། འཕྱར་སྤྱི་དཔེར།
མཁའི་ནད་འཛོམས་པའི་བ་མོ་ཁ། མཐོ་བའི་སྤྱིང་དང་བྲག་ལ་སྤྱི། ལོ་མ་སྤྱི་འཛམ་བལ་གྱིས་
གཡོག་འཕྱར་ན་སྤྱི་བའི་ཕྱང་པོར་འཕྱར། སྤྱིང་པོ་མཁའི་དེ་མཇུག་དེ་ཙོམ། མེ་རྟོག་སྤྱི་ག་པོ་
དོམ་དོམ་ཡོད། ཁང་གི་རྩས་པས་མཁའི་ཆད་མེལ། ཞེས་གསུངས།
རྩ་མཁའི་ནག་པོ་ཞིང་སྤྱི་སྤྱི་དཀར་པོ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཆ་མེ་ཁི་༢༩༠༠~༣༧༠༠བར་གྱི་ཞིང་སྤྱི་
དང་། ཞིང་སྤྱི་ལས་ཐུང་པོས་སྤྱི་སྤྱི་ཕིང་། ཙོམ་ཐུང་ལ་ཁྱིང་བ་སྤྱི་བ། ལོ་མ་ལྷང་སྤྱི་སྤྱི་ལ་
དེང་བ་འཛམ་མཉེན་བཅད་ཁང་ལོ་མ་འཛམ་པ་ཕྱང་པོར་སྤྱི་བ། དར་བ་སྤྱི་ལ་ལྷེ་མ་བ། ཡལ་
ག་མང་བ། མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་0.05~0.1ཙོམ་ཐེན། མེ་རྟོག་མེར་པོ་འདབ་མ་ཆུང་ལ་བཙུབ་ཞི་
ཙོམ་ཡོད་བ་དབྱིབས་ཁུང་མང་གི་མེ་རྟོག་ཡོད། སྤྱི་ནས་སྤྱི་དཀར་ཙོན་དུ་འཕྱར་
བའོ། འཕྱར་སྤྱི་དཔེར། ཙོམ་མཁའི་ཞིང་སྤྱི་སྤྱི་བར་སྤྱི། ལོ་མ་སྤྱི་འཛམ་སྤྱི་བ་ལ། མེ་རྟོག་མེར་
པོ་འདབ་མ་བཞི། ཡང་མ་མང་བར་རུང་། བཅད་ན་ལོ་འཛམ་རོ་ཞི་ལ། རྩས་པས་མཁའི་ནད་

མ་ལུས་སེལ། ཞེས་གསུངས། འདི་ལ་མིང་གཞན་རྒྱུ་མེད་པོ་དང་། གསེར་མཁའི་
བཅུན་མོ་ཞིང་སྤྱེས། འོ་འཛིན་བ་སོགས་ཟེར། འདི་གཉིས་ཀ་སྤྲོད་ཀྱི་ཕྱི་མེ་ཏོག་སྤྲེ་ཆོར་
ཡིན་ཀྱང་ཕྱག་རྒྱ་དུ་ལོ་སྤྲོད་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་བཏུ་སྟོལ་ཡོད་བས་རྒྱ་བ་ལ་༥༠༠
བཏུས་ནས་སྤྲོ་ཆོལ་དམའ་པའ་སྒྲུལ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ཁ་བ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་
བས་མཁའི་བའི་ཆད་བ་སེལ། མཆོན་མཁའི་ཀྱི་ནད་ཀྱན་ལ་པན།

ཅ་གྲུད་བ། འཕར་ཅ་སྟོབས་རྒྱུད་བ། ལུས་སྟོབས་ཤོར་ནས་ཅ་གྲུད་བ།

ཅ་གེ་ཅིག་གེ་ཅིག་པོ་དང་དོན་འདྲ།

ཅ་ཆོད་པོ། [ཡུལ་]འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ།

ཅ་སྟོ། བཤང་ལམ།

ཅ་ལུམ། བད་ཅིག་གེ་

ཅ་རྒྱུད། ① དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་དུམ་བྱ་དང་པོ་གསོ་བ་རིག་པའི་ཅ་བ་ལྟ་བུ་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་

དེ་ལེ་ལྷ་དྲུག་ཡོད་པའི་སྤྲོད་གཞུང་ཆད་ལྷན་ཞིག་ ② གསང་སྤྲུགས་རྒྱ་མེད་རྒྱུད་སྤྲེའི་ཅ་རྒྱུད།

ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྒྱུད་དོན་རབ་གསལ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་བྱང་ཉི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད་

ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ཞིག་

ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་དུམ་བྱ་བཞི། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་དུམ་བྱ་བཞི་སྟེ། རྣོ་དབྱིངས་དང་། ཁམས་

གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་དང་། དན་སོང་སྦྱོང་བ་དང་། དོན་གྲུབ་རྣམས་སོ།།

ཅ་རྒྱུད་སྟོང་འགྲེམས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཅ་བ་གསུམ། སྟོང་པོ་དགུ་

ཡལ་ག་ཞེ་བདུན། ལོ་འདབ་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཅ་བཞི། མེ་ཏོག་གཉིས། འབྲས་བྱ་གསུམ་བཅས་

སྤྲང་མེད་པའི་ཤིང་གི་རྩལ་དུ་བཀོད་ནས་འགྲེལ་བཤུད་རྒྱབ་ཐབས་ཤིག་ རྒྱུད་བཞིའི་ནང་

དོན་མདོར་བསྡུས་སམ་དཀར་ཆག་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

ཅ་རྒྱུད་རྣམ་གསུམ། བོ་ཅ། མོ་ཅ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་ཅ་དང་གསུམ་ཡིན།

ཅ་རྒྱུད་ཞར་བ། ལག་བ་གཡས་གཡོན་གང་བྱང་དམ་ཆོན་ཀན་ཆག་གསུམ་འོག་གི་ཅ་སྟོང་སྤྲང་

གང་བྱང་མི་གསལ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཉེ། སྤྲོད་བརྒྱུད་པེ་བུམ་ནག་པོ་ལས། ཅ་ཞར་བ་ནི་

མཉན་ན་ར་རེ་བ་ཅམ་མི་གསལ་བ་ལའོ།
 ཅ་རྒྱད་ལེའུ་འབུམ་པ། བདེ་མཆོག་ཅ་རྒྱད་རྒྱས་པ།
 ཅ་རྒྱས། ལུས་ཀྱི་ཅ་དང་རྒྱས་པ།
 ཅ་སྤྱེ་ལོ། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལུང་ལུང་འཕྲོམ་སྟོན་འབྱུངས་ལུལ།
 ཅ་སྒྲུབ། ཅ་བའི་ཆོག་ནས་སྒྲུབ་པ། ཐོག་མར་ཅ་སྒྲུབ་གོང་བཞིན་བྲ། རེའུ་མིག་འདི་ལྟར་བཟུང་
 བས་ཅ་སྒྲུབ་བཞིན་འབྱུང་མེད་ཤེས།
 ཅ་དགྲ། དབུ་མ་ལ་མོགས་པའི་ཅ་གསུམ་དབུ་མ། རོ་མ། རྒྱང་མ་དང་འཁོར་ལོ་དུག་སྟེ་གཙུག་རྟོར་
 རས་མཁའའི་འཁོར་ལོ། དབུ་ལ་བ་རྒྱུ་ལི་འཁོར་ལོ། མཉན་པ་མེ་ལི་འཁོར་ལོ། སྤྱིང་ཁ་རྒྱུང་གི་
 འཁོར་ལོ། ལྟེ་བ་སའི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་བདེ་སྤྱོད་གི་འཁོར་ལོ་
 བཅས་བསྟན་པས་ཅ་དགྲ་ཡོད་འདུག།
 ཅ་དགོངས། [ལུལ་]ཅ་བ་ནས་དགོངས་འཁྲོལ། ལས་བྱེད་པ་དེ་གཟུགས་ཁམས་ཏ་ཅང་ཞན་པས་
 ཅ་དགོངས་ཁུ་དགོས་བྱུང་བ་རེད་ལྟ་བུ།
 ཅ་དགོས་ལམ་ལུགས། དམངས་ཡོངས་ལ་དབང་བའི་ལམ་ལུགས་དང་ཐུན་མོང་དབང་བའི་ལམ་
 ལུགས་ཀྱི་ཁེ་ལས་དང་། ལས་ཁུངས། བྱས་ལས་སྡེ་ཆོན་བཅས་ཀྱི་ལས་བཟོ་བ་ལས་གནས་
 རས་ཅ་དགོངས་ཁུས་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་ཟེར།
 ཅ་དགོན། ཅ་བའི་མ་དགོན། ཅ་དགོན་འབྲས་སྤྱངས་སུ་བྲལ་བ་བདུན་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཡོད།
 ཅ་འགགས་པ། སྒྲུག་པ་འགགས་ནས་གཏོང་མི་སྒུབ་པ། ཉད་གཞིའི་རྒྱུན་གྱིས་ཅ་འགགས་འདུག
 ཅ་འགང་། ཅ་བའི་གལ་གནད། ལས་དོན་ཅ་འགང་ཆེ་བ། རྒྱལ་ཁ་སུ་ལ་འཛོལ་མིན་གྱི་འགག་གནད་
 ཅ་འགང་ཆེ་ཤོས་ཤིག་དང་ཐུག་པ། ཡིག་རིགས་ཅ་འགང་རྒྱུང་བ།
 ཅ་འགངས། ཅ་འགང་དང་འབྲ།
 ཅ་འགོག ① ཅ་བ་ནས་འབྱེན་པ། ཤིང་སྤྱོད་ཅ་འགོག་བཏང་བ། ② ཅ་བ་ནས་བཀག་པ། གླིམས་
 ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་མགོ་བདེ་སྒྲགས་ཆོང་རྒྱབ་རྒྱུའི་སྤྱོད་རན་ཅ་འགོག་བྱེད་པ།
 ཅ་འབྲེལ། དཔེ་ཆའི་ཅ་བ་དང་འབྲེལ་པ།

ཅ་བརྒྱད། དབུ་མ། རོ་མ། རྒྱུ་མ་དང་། སུམ་སྒོར་མ། འདོད་མ། བྲིམ་མ། གཏུམ་མོ། བདུད་ཐལ་མ།
དེ་དག་ལས་གྲུས་པ་ཉེར་བཞི་དང་། རོན་གཉིས་དང་། བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་གསུངས་སོ།།
ཡང་དཔྱིད་ཀྱི་ཐེག་ལེར་སྤྱི་ལོར་བྱུག་དང་ཁོར་བྱའི་ཅེར་བརྒྱད་གསུངས་པ་དང་བཅུ་ཡོད།
ཅ་བརྒྱད་ཁྲ་མ། ཅ་བའི་ཁྲ་མ། རང་ལ་དངོས་སུ་ཡོན་ཏན་སྒོ་བ་མཁན་ལ་ཟེར། བརྒྱད་པའི་ཁྲ་མ།
རང་གི་ཁྲ་མ་དེའི་ཁྲ་མ་སོགས་ཁྲ་མ་གོང་མ་ཆོར་ཟེར།

ཅ་རེ་ཅེར་རེ། ཅེར་པོ་ལ་ལྟོས།

ཅ་སྒྲགས། ཡི་དམ་རང་རང་གི་ཅ་བའི་སྒྲགས།

ཅ་གཅིག་གྲངས་ཀྱི་ཅ་བའི་གཅིག་གི་དོན། གྲངས་ཀ་བརྒྱ་དང་། ལྟོར་སོགས་ཁ་ལོངས་ནས་དེའི་
ཐོག་ཏུ་ལྷག་པོའི་གཅིག་དང་། གཉིས་སོགས་ལ་ཅ་གཅིག་ ཅ་གཉིས་སོགས་ཟེར། དཔེར་ན།
བརྒྱ་ཅ་གཅིག་ཅེས་པ་བརྒྱ་དང་གཅིག་ཅེས་པ་དང་། བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཅེས་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་
ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།། དེ་བཞིན་ཏུ་ཅ་གཉིས། ཅ་གསུམ། ཅ་བཞི། ཅ་ལྔ། ཅ་དྲུག་ ཅ་བདུན།
ཅ་བརྒྱད། ཅ་དགུ་བཅས་ནི་ཅེས་གཞི་བརྒྱ་ཁ་དང་། ལྟོར་ཁ་ལོངས་པའི་ཁར་ཅ་བའི་གཅིག་
དང་། གཉིས་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

ཅ་ཆག་ རྒྱ་དེ་ཆག་པའམ་ཅ་བ་ནས་ཆག་པ། ཁྲལ་རིགས་ཅ་ཆག་གཏོང་བ། ཐོགས་མ་ཅ་ཆག་
གཏོང་བ། སྤྱིད་ཀ་ཅ་ཆག་བྱས་པ། ཉེས་ཆད་ཅ་ཆག་བཏང་བ།

ཅ་ཚུ། ① བཤད་གཅི། ཉན་གྱིས་རྒྱུན་པས་ཅ་ཚུ་འགགས་པ། ② སྒྲན་པས་ནད་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་
ནང་ཆེན་ལག་པའི་མཁྱིག་མའི་འཕར་ཅ་དང་། ཚུ་ཁམས་ཀྱི་སྒྲིགས་མ་བྱི་ཚུ།

ཅ་ཚུ་འགགས། ཅ་ཞེས་འདིའི་སྐབས་སུ་བྱི་ཆེན་གྱི་མིང་ལ་འཇུག་པས་བྱི་ཆེན་དང་བྱི་ཚུ་གཉིས་ཀ་
མི་འབྱུང་བ་འགགས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཉེ། ཁམས་སྒྲིགས་དང་ཨ་མ་དོ་སྒྲིགས་ཀྱི་ཡུལ་འགར་
བྱི་ཆེན་འགགས་པ་ལ་ཅ་འགགས་ཞེས་དེང་སང་དག་རྒྱན་དུ་འང་བཤད་སྟོལ་མཆིས།

ཅ་ཆེན། ① ཅ་བ་ཆེན་པོ་འམ་ཅ་འགར་ཆེན་པོ། དངོས་པོ་འདི་ཅ་ཆེན་ཡིན་པས་བདག་སྟོན་ཡག་
པོ་བྱེད་དགོས། ② ལུས་ཀྱི་ཅ་ཆེ་ཆུང་ནང་གི་ཆེ་བ།

ཅ་ཆེན་ཉེར་བཞི། དོན་སྟོན་ནང་འབྲེལ་གྱི་སྤྲས་པ་ལྟ་བུའི་ཅ་ཆེན་བརྒྱད་དང་། ཡན་ལག་གྱི་འབྲེལ་

གྱི་མཛོན་པའི་རྩ་ཆེན་བཅུ་དྲུག་བཅས་དྲིལ་བས་ཉེར་བཞིའོ།
རྩ་ཆའི་དངོས་མཁས། རིན་དང་གོང་ཐང་ཆེ་བའམ་ཉ་ཅང་དགོན་པ། ལོ་རྒྱུ་ལ་སོང་སྟེ་རིག་དངོས་
གྱི་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་དངོས་མཁས་ལ་ཟེར།
རྩ་ཆའི་འདབ་ཆགས་དང་རི་དྲགས། ཉ་ཅང་དགོན་པའམ་ཉུང་ལྷན་མེད་ལ་འཛམ་སྐྱིད་ལྷན་
འཆད་ལ་ཉེ་བའི་རི་དྲགས་དང་བྱ།
རྩ་ཆའི་སྤྲན་མཁས། རྟེན་དཀའ་བའམ་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་སྤྲན་མཁས།
རྩ་ཆའི་རིག་དངོས། རྩ་ཆེ་བའི་གནའ་མཁས་སམ་རིག་དངོས་ལུལ་བཞག་ལ་ཟེར།
རྩ་འཆུས་པ། ལུས་ཀྱི་རྩ་ལོ་བའམ་འཁྲོགས་པ། གཟུགས་སོ་འགྲུལ་བཅས་ཤོར་ནས་རྩ་འཆུས་པ།
རྩ་འཛིང་། [ཡུལ]གཉེན་ཉེ་འབྲེལ། མི་དེ་ལ་རྩ་འཛིང་མང་སོ་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
རྩ་འཛིང་ཆེན་པོ། [ཡུལ] སེམས་བརྩེ་བའི་གཉེན་ཆེན་དང་གྲོགས་པོ།
རྩ་འབྲུག་བཞི་གསུམ། དབྱ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དབྱ་མ་འབྲུག་པ། དབྱ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་བཅས་སོ།
རྩ་ཉོན། རྩ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྟེན་གཞིའམ་རྩ་བར་གྱུར་པ།
རྩ་ཉོན་བཟུ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་མིན་ལྟ་དང་། ལྟ་བུ་ལྟ་བཅས་བཅུའོ།
རྩ་ཉོན་དྲུག་ སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ནང་གསེས། མ་རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྱོ་
དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ཐེ་ཆོམ་དང་། ལྟ་བུ་སྟེ་དྲུག་གོ་
རྩ་ལྟ་བུ། ལག་པའི་རྩ་ལྟ་བུ། སྤྲན་པས་ནད་པའི་ལག་རྩ་བལྟས་ནས་ནད་གཞི་ཆ་བྱང་གང་ཡིན་དེ་
འབྲེད་བྲེད་པ།
རྩ་ལྟང་། སྤྲགས་སྟོན་གྱི་རྩ་བའི་ལྟང་བ་སྟེ། སྟོན་ཤིང་གི་རྩ་བ་ལྟར་བསྐྱངས་ན་ལམ་དང་འཕམས་བྱའི་ཡོན་
ཉན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ཞིང་། མ་བསྐྱངས་ན་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་དང་སྤྲུག་བསྐལ་གྱི་རྩ་
བར་གྱུར་པའི་དབང་གིས་ཀྱི་མ་གནས་འོག་ནས་འོག་ཏུ་ལྟང་བར་འབྱུར་བས་ན་རྩ་ལྟང་ཞེས།
རྩ་ལྟང་བཅུ་བཞི། རྩ་མ་དོན་རྩིས་དཔོན་ལ་སྟོན་པ་དང་གཅིག་ སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལས་འདས་
པ་དང་གཉིས། དོན་རྩིས་མཆོད་གྲོགས་ལ་འཆོ་བ་དང་གསུམ། བྱམས་སེམས་བཏང་བ་དང་བཞི།
བསྐྱེད་པའི་དབྱེད་ལྟ་བུ་འབྲེན་པ་དང་ལྔ། གཞན་གྱི་བྱུང་མཐའ་ལ་སྟོན་པ་དང་དྲུག་ སྐལ་མེན་ལ་

ཡང་གསུ་བསྐྱོགས་པ་དང་བདུན། སྤང་པོ་ལྷ་སྤྱག་བསྐྱལ་དུ་ལྷར་བ་དང་བརྒྱད། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཆོས་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟ་བ་དང་དག། ཞིང་བཅུ་ཆང་པའི་དག་པོ་སྤྲོལ་རྒྱས་བཞིན་མི་སྤྲོལ་བ་དང་བཅུ་གཅིག་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོལ་མ་ཡལ་བར་དོར་བ་དང་བཅུ་གཉིས། དུས་ལ་བབ་ཀྱང་དམ་ཆས་མི་བསྟེན་བ་དང་བཅུ་གསུམ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བྱུང་མེད་ལ་སྤོང་བ་བྱེད་བ་དང་བཅུ་བཞིའོ།

ཅ་ལྷང་བཙེ་བརྒྱད། བྱང་སེམས་ཀྱི་ཅ་ལྷང་བཙེ་བརྒྱད་དེ། བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་དང་། ཆོས་ཅོར་མི་སྟེར་བ། ཤད་སྤངས་མི་ལེན་ཞིང་གཞན་ལ་འཆོག་པ། ཐེག་ཆེན་སྤོང་ཞིང་དམ་ཆོས་འབྲར་སྤང་སྟོན་པ། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ། རབ་བྱུང་ལ་འཆེ་བ། མཚམས་མེད་བྱེད་པ། ལོག་ལྷ་འཛིན་པ། གནས་འཛིག་པ། སྟོད་མིན་ལ་ཟབ་མོ་བཤད་པ། ཐེག་ཆེན་ལས་བརྒྱག་པ། སོ་ཐར་སྤོང་བ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པ། མི་ཆོས་སྤྲོ་པའི་རྩན་སྤྲོ་བ། དཀོན་མཆོག་གི་དཀོར་བྱིན་པ་ལེན་པ། ཁྲིམས་ངན་འཆའ་བ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདོར་བ་བཅས་བཙེ་བརྒྱད།

ཅ་ལྷང་སྟོར་བ་བདུན། བསམ་པ་ཉོན་མོངས་པས་ཀྱན་ནས་བསྤངས་པ། དེ་ལ་དེ་ཡིན་པར་ཤེས་པ། ལུས་ངག་གི་སྟོར་བ་གང་གིས་ཉེས་སྦྱེད་པ་དེ་བརྟན་པ། བར་བཅད་ཤེས་པ་ལྷུང་བ་སོ་སོའི་དངོས་གཞི་ལ་ཞུགས་པ་དང་། འགྱུད་པ་མེད་པ་ཡི་རང་བ་དང་། སེམས་མ་འཁྱལ་བ་དང་། ལྷ་མ་བཞུགས་ན་ལོ་གཅིག་གམ་གསུམ་ཚུན་དུ་མ་བཤགས་ནས་ཆད་ལས་འདས་པ་སྟེ་བདུན་ཆང་ན་པམ་པ་དང་། ཆད་ལས་འདས་པའི་ཡན་ལག་བྱུག་ཆང་ན་ལྷང་བ་ཞེས་སོ་ཐར་ཀྱི་ལྷག་མ་དང་། དེ་བས་ཀྱང་སྤང་ན་ལྷང་བྱེད་དང་། ཡན་ལག་གཞན་མེད་པའི་གཞི་འདེབས་བྱས་སོ།

ཅ་ལྷང་བཞི། མི་ཆངས་སྟོད་དང་། མ་བྱིན་ལེན། རྩན་སྤྲོ་བ། སྟོག་གཏོད་པ་སྟེ་ཅ་པའི་ལྷང་བ་བཞིའོ།

ཅ་སྟོང་པ། སྟོད་ལམ་དག་པོ་མ་བསྟེན་གོང་གི་ཅ་འཕར་སྤངས།

ཅ་སྟོངས། མི་སྤྱགས་དང་རྒྱ་དངོས་ཆང་མ་ཟད་པ། འདི་གར་རྒྱ་ལོག་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ཡུལ་ལྷང་ཅ་སྟོངས་སུ་གྱུར་པ།

ཅ་ཏེམ། གུམ་བུ་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཅར་བབས་པའི་གུམ་ནད་ཅིག་སྟེ། བད་རྟགས་སུ་སྟོ་སྟོང་མི་བདེ་

བ་དང་དབྱི་ཡི་སྟ་རྩུར་གྱི་ཤ་ཆད་སྟམ་བྱེད་པ། ཅ་ནམས་སྟོས་ལ་སྟ་ཞིང་ན་བ་ཞིག
ཅ་གཏོར། ཟད་དེ་མེད་པ་བཟོ་བ། དབྱ་དབྱུང་ཅ་གཏོར་དུ་བཏང་བ། བལུ་གཞིག་ལམ་ལུགས་ཅ་
གཏོར་བྱེད་པ།

ཅ་བཏག་པ། སྟུན་པས་ནད་པའི་ལག་པའི་མཁྱིག་མའི་འཕར་ཅ་ལ་བཏག་སྟེ་ལུས་ཀྱི་ནང་གི་ནད་
གང་བཏག་ཐབས།

ཅ་ཐག་ ཅ་ལས་བྱུབ་པའི་སྦྱང་བ་ལ།

ཅ་ཐིག ① ཐོག་མར་བཀོད་པའི་ཐིག་བཅད། ② ཅ་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལའི་བསྐྱུས་མིང་།

ཅ་ཐིག་དང་འགྱུར་ཐིག་ སྤང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། དེས་པོ་གང་ཞིག་ཡིན་ཏུ་དེར་
མཐོ་ཆད་དང་། རིང་ཆད། ཞིང་ཆད་བཅས་མཐའ་ཐིག་ཁག་གསུམ་ཡོད། མཐའ་ཐིག་དེ་ཆོ་དང་
རི་མོའི་ངོས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི་ཅ་ཐིག་དང་འགྱུར་ཐིག་གཉིས་པོ་དེ་ཡིན། སྐབས་བདེ་ཙམ་
བཤད་ན། རི་མོའི་ངོས་དང་མཉམ་གཤིབ་ཏུ་གནས་པའི་ཐིག་ལ་ཅ་ཐིག་ཅས་ཟེར། ཅ་ཐིག་དང་
སྟོམ་ངོས་བར་བྱུབ་པའི་རྩུར་ཆད་དེ་རི་མོའི་ངོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འགྱུར་བ་མེད། དཔེར་ན། མེ་
འཁོར་ལུགས་ལམ་གྱི་སྟེན་ཤིང་དང་། རྒྱུག་སྟོམ་ཀ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཁང་པའི་ཐོག་གི་བསེགས་
མཐའ་སོགས་དང་ས་ངོས་བར་མ་གཞི་རྩེ་ངོས་སྟོམ་དང་། སྤང་རྒྱུང་བསེགས་བཅད་ཀྱི་
འབྲེལ་བར་གནས་ཡོད། རི་མོའི་ཐོག་ཏུ་འབྲི་སྐྱབས་མིག་སྤང་དུ་སྤར་བཞིན་རྩེ་ངོས་སྟོམ་ཐིག་
དང་། སྤང་རྒྱུང་བསེགས་བཅད་ཡིན། རི་མོའི་ངོས་དང་ངོས་སྟོམ་མིན་པའི་ཐིག་ལ་འགྱུར་ཐིག་
ཟེར་འགྱུར་ཐིག་དང་རྩེ་ངོས་ངོས་བར་བྱུབ་པའི་རྩུར་ཆད་དེ་རི་མོའི་ཐོག་ལ་འགྱུར་ལྟོག་ཡོད།
དཔེར་ན། རི་མོའི་ངོས་དང་སྟོམ་ངོས་མིན་པའི་མེ་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལམ་དང་། ཁང་པའི་མདའ་
གཡལ་བ་སོགས་མ་གཞི་བྱས་ན་པན་ཚུན་སྟོམ་ངོས་ཀྱི་ཐིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རི་མོའི་སྟེང་དུ་བྲིས་
ནས་བལྟ་སྐབས་སྟོམ་ངོས་མིན་པར་གྱུར་ཏེ། ཆང་མ་ཡལ་ཆགས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མཉམ་དུ་
ཡལ་འགོ་བཞིན་ཡོད།

ཅ་འཐོར། ལྷག་མ་མེད་པར་འཐོར་ཟེན་པ། དབྱ་པོའི་བཅན་རྫོང་ལ་མེ་སྒྲིགས་པོ་གནས་ཅ་འཐོར་དུ་
བྱིན་འདུག

ཅ་དོན། ཅ་བའི་དོན་གནད།

ཅ་དོལ་བ། ལུས་ཀྱི་ཅ་རལ་བ།

ཅ་སྒོམ་ཤུགས་ཆེན། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དོམ་མཁྲིས་ཀྱི་གབ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་
དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་ལུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟེན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གབ་མིང་འགའ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྟོ་གསལ་མཁྲིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཅ་སྒོམ་ཤུགས་ཆེན་ནི་དོམ་མཁྲིས་ཀྱི་གབ་མིང་
སྟེ། དེས་ཆོག་ནི། དེས་ཅ་ཁ་སྒོམ་པར་བྱེད་ཀྱས་བས་ན་ཅ་སྒོམ་ཞེས་ཟེད། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཅ་བ། མིག་འཁྲིལ།

ཅ་དེས་མ། ལོ་མང་སྟེ་བའི་ཅ་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཨ་ར་འདྲ་བའི་ཅ་བ་མང་ལ་མཁྲིགས་པ་ལོ་མ་སྟུངས་
ནས་སྟེ་བ། མེ་རྟོག་གི་མདོག་སྟུག་སྟུ། འདབ་མ་བྱག་པ། བོད་རྒྱ་དང་པོ་ནས་གཉིས་པའི་བར་མེ་
རྟོག་ཤར། རང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱང་ཐང་དང་། རི་ལྗེབས། ལམ་རྩུར་བཅས་ལ་སྟེ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ཀྱས་
པ་ནི་ཆ་བ་དང་བྱག་ནད་གཅིན་པའི་ནད། ཁྲག་མང་པོ་བབས་པ་བཅས་ལ་པན་པ་ཞིག་ཡིན།

ཅ་གདོང་མཐུག་གསུམ། སྟེ་གཅན་གྱི་ཅ་བ་ནི་གོ་ལའི་གཞིར་རང་འགྲོས་གཡས་སྒྲོར་ཚུལ་གྱིས་
སྟོང་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། གདོང་ནི་གོ་ལའི་གཞིར་གཡོན་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྟོང་པ་སྟེ་
ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་གེས་པའི་ཆེད་ཉི་ཟླའི་སྟོང་ཚུལ་དང་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ཅ་གདོང་གཉིས་
དོན་ལ་ཁྱད་མེད་དོ།། མཐུག་ནི་གཟའ་དུས་མེ་ལ་དེ་ལྟར་བཞིན།

ཅ་མདལ། རྩོང་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྗོ་རུབ་ངོས་དང་སྤང་ཆེན་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཚུ་རྒྱུད་ན་ཡོད།
རྩོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་མཐོ་ལྗོང་དུ་ཡོད།

ཅ་མདུད། ལུས་ཀྱི་ཅ་ལག་རྣམས་པན་ཚུན་མདུད་པ་ལྟར་བསྟོལ་མར་གྱུར་པའི་མིང་།

ཅ་མདུད་མི་གྲོལ་ཐབས་ལམ། ལུས་ཀྱི་སྟེ་བོ་དང་། མཁྲིན་པ། སྟིང་ཁ། ལྟེ་བ། གསང་གནས་བཅས་
གནས་ལྔ་ཡི་ཅ་ལ་མདུད་པ་ཡོད་པས་དེ་མ་གྲོལ་གོང་དུ་བྱུང་མེད་བསྟེན་ཐབས་ཀྱི་ལམ་ལག་ལེན་
བསྟར་ནད་ལྟུལ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་དང་། ཐབས་ལམ་ནི་ཅ་མདུད་ཡོངས་རྫོགས་གྲོལ་བའི་
རྗེས་སུ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་སྟུང་པའི་ཐབས་སུ་བྱུང་མེད་བསྟེན་ཐབས་ཀྱི་ལག་ལེན་ལ་ཟེད།
ཅ་མདུད་མེད་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་

ཉོན་མོངས་པའི་མདུད་པ་འགྲོལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་རྩ་མདུད་པ་མེད་པ།
རྩ་མདོ། ① རྩ་རྒྱ་པའི་མདོ་འགག། ② གསལ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ནང་དུ་རྩ་ལྷ་སྒྲངས་བཤད་པའི་མེད་ཞིག་
རྩ་འདར་ཉག [ཡུལ]ལྷ་མོ་བས་རྣམ་ཐར་ཐོང་ཞིག་ཅེས་པའི་གཞུང་ཆོག་
རྩ་བཅར་གཙོད་པ། ཅད་གཙོད་པ། བདེན་རྒྱུན་གྱི་རྩ་བཅར་གཙོད་པ། འཇུག་ཤོར་གྱི་ཁག་འགན་
སུར་འཁྲི་རྩ་བཅར་གཙོད་པ།
རྩ་ནག་ ① བར་དུ་ཁྲག་རྒྱ་བའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་སྤྱི་ལ་ཟེར་ཏེ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེན་སྤྱིང་ནས་སུར་
དུ་རྒྱ་བའི་འཕར་རྩ་དང་། སྤྱིང་ལ་ཕྱོགས་ནས་གྲེན་དུ་རྒྱ་བའི་མི་འཕར་བའི་སྤྱོད་རྩ་དང་གཉིས་
མཆིས་སོ། ② རྩ་ལམ་ལ་སྤྱོད་ཞུགས་ནས་བྱུང་བའི་ནད་ཀྱུན།
རྩ་ནག་ནད། ཁྲག་རྩ་མཁྲིགས་པོར་གྱུར་བའམ་རྩ་འབྲུམ་སོགས་སུ་གྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། བྲག་
པའི་གཅེས་བཤུས་རིན་ཆེན་ཐོང་བ་ལས། གཉིས་པ་རྩ་ནག་བཙོས་པ་རྣམ་གསུམ་སྟེ། གྲེས་
རྩ་ལ་ངོས་བརྒྱུད་བཙོས་པའི་ཐབས་གསུམ་ཡོད། གྲེས་རྩ་ལ་བཤད་རྒྱུད་འབྲེལ་བ་འབྲུམ་ནག་
གསལ། ངོས་བརྒྱུད་རྩ་རྒྱུད་གར་ཡོད་གཟེར་བ་དང་། འབྲུགས་སྤྱིང་ཆ་ཐོང་མེས་ཞིང་སྤུམས་
བ་དང་། སྤིག་གིས་རྒྱངས་པ་ལྟར་དང་རྩ་འབྲུམ་ཡོད། དྲེག་པ་ཆགས་ཤིང་ཤིང་ལྟར་རྒྱངས་
བཤོ། ཁྲད་བར་འཕར་རྩ་ལངས་ནས་བྲག་ཏུ་འཕར། ཁྲག་རྩ་རྒྱངས་ནས་སྤོས་ལ་སྤྱོད་ངོ་ཡོང་།
མགོ་དང་བྱང་ཁོག་ཡན་ལག་རྩ་གང་དག་གང་ལ་བབས་ནི་གནས་ཀྱི་ཤེས་བཤོ། བདེན་ཆུང་
མཁྲིས་བད་ཀན་རྩ་མེར་དང་། རིམས་དང་དུག་སོགས་རྩ་དུ་རྒྱགས་པ་དང་། རྩ་འབྲུགས་
འབྲུམས་སོགས་གང་ལ་བྱུང་བཤོ། ཞེས་དང་། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། གསལ་རིག་གི་གཞུང་གཞན་དུ་རྩ་ནག་གི་ནད་ཅེས་ཀྱང་འབྱུང་བས། རོ་བོ་ནི་ཁྲག་
རྩ་མཁྲིགས་པོར་གྱུར་བའམ་རྩ་འབྲུགས་ནས་རྩ་རྒྱུད་སྤྱིང་ཅིང་གཟེར་ལ་རྩ་འབྲུགས་
ཀྱང་སྤྱུལ་འབྲུགས་པ་ལྟར་ཤ་བགས་བར་དུ་འཁྲོག་པོར་འབྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་འོ།
རྩ་ནད་བཅུ་དྲུག་བྱུང་མེད་ཀྱི་ཆ་མཆོན་རྒྱུན་ལྷན་སུར་དུ་མ་བབས་པ་རྒྱུད་དང་རྩ་མེར་སྤྱན་དུ་
བསྐྱོངས་ནས་ལུས་ཀྱི་རྩ་འབྲུགས་ཀྱི་ལ་རྩ་ནད་ཅེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ཡང་སྤྱོད་བ་དང་། སྤྱིང་།
མཆིན་པ། མཆོར་པ། མཁལ་མ། མཁྲིས་པ། རྒྱ་མ། རོ་ཆབས། ཁྲག་ཆབས་པོར་བ་བཙས་

ཁྲག་ཆ་བས་བཅུ་དང་། མགོ་དང་། རུས་པ། སྒྲིང་། མཁལ་མ། རོ་བ། རྒྱ་མ་བཅས་ཀྱི་རྒྱང་
ཆ་བས་བྲག་བཅས་བསྐྱེམས་པས་བཅུ་བྲག་གོ།

ཅ་གནད། གནད་ཆེན་པོར་ཐུག་པའི་དོན་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཅ་གནད། ལས་དོན་ཀྱི་ཅ་གནད།

ཅ་གནད་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ ལུས་འདི་ལ་རྒྱང་སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། ཁམས་ཀྱི་དྲངས་མ་འདྲེན་
པར་བྱེད་པའི་ནང་དུ་རྒྱང་གཙོ་བོ་རྒྱ་བའི་ཅ་དཀར་དང་། ཁྲག་གཙོ་བོ་རྒྱ་བའི་ཅ་ནག་རྒྱང་ཁྲག་
གཉིས་ཀ་རྒྱ་བའི་འཕར་ཅ་བཅས་ཅ་རིགས་གསུམ་པོ་འདིས་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཀླུ་ཏུ་བྱ་བ་ལྟར་
འབྲེལ་ནས་གནས་པས་དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་གངས་དང་མིང་གི་རྣམ་གངས་མ་ངེས་ཀྱང་། དེ་
དག་གི་ནང་ནས་གཙོ་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་གཉན་པའི་གནད་བརྒྱ་དང་དགུ་བརྒྱ་འདྲེན་པ་ཡིན་ནོ།

ཅ་གནས་འཁོར་ལོ། དབུ་མ་ལ་བཞེན་པའི་ཅ་འདབ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་འཁོར་ལོ་ལྟར་ཡོད་པའོ།

ཅ་གནས་འཁོར་ལོ་ལྷ། ཅ་གནས་འཁོར་ལོ་བཞིའི་སྟེང་དུ་གསང་གནས་བདེ་སྦྱང་གི་འཁོར་ལོ་ཅ་
འདབ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ཅན་བསྟན་པའོ།

ཅ་གནས་འཁོར་ལོ་བཞེ། གསང་སྔགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཅའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ལས་ཀྱེས་པའི་ཅ་
འདབ་རྣམས་ཏེ། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། མགྱིན་པ་
ལོངས་སྦྱོང་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བཅུ་བྲག་སྟོང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཅ་འདབ་བྲག་ཅུ་ཅ་བཞི་
བཅས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ།

ཅ་སྟོས། ཅི་ཤིང་དང་སྟོ་ཆལ་ཀྱི་སོན་ཅ་སྟོས་པ། ཤིང་སོན་ཅ་སྟོས་རྒྱབ་པ། མེ་ཏོག་བཀོག་ནས་
གཞན་དུ་ཅ་སྟོས་རྒྱབ་པ།

ཅ་དབྱེད་ཉི་ལོད་རབ་གསལ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་རྒྱར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེས་མཛད་པའི་
ཅ་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་སྟོར་བཤད་པའི་སྟན་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

ཅ་ཐུག། ལུས་ཀྱི་ཅ་ཐུག་ལོ།

ཅ་འཕར། ཁྲག་ཅའི་ནང་དུ་རྒྱང་རྒྱ་བས་འཕར་འགྲལ་བྱེད་པ།

ཅ་འཕར་ཆད་པ། མི་ཤི་བའི་ཆེ་རིམ་བཞིན་འཕར་ཅ་རྣམས་གཡོ་འགྲལ་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཆད་པ།

ཅ་བ། ① རྒྱ་དང་ཤིང་སོགས་ཀྱི་རྒྱང་པའམ་ས་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྟོང་བྲ། ཤིང་གི་ཅ་བ་སྟོས་ཐུ་ཆང་

མ་ས་ལོག་ཏུ་བརྒྱགས་ནས་ཡོད། དུག་རྩེ་རྩ་བ་བཞོག་པ། གྲོང་པོ་ཁོག་ནང་ནས་རུལ་ན། རྩ་
བ་རང་བཞིན་གྱིས་གོག་ཡོང། ② ཉེན་གཞིའམ་སྤང་གཞི། དམངས་གཙོ་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བ་
བརྟན་པོ་ཚུགས་ཟེན་པ། དཔོན་རིགས་ནམས་ཀྱིས་མི་དམངས་ལ་གཉའ་གཞོན་བྱ་བ་དེའི་སྤྱི་
ཆོགས་བདེ་འཇགས་མི་ཡོང་བའི་རྩ་བ་རེད། ③ གཙོ་བོ་དང་། ལྷེ་བའམ། གནད། བཟོ་ལས་ཀྱི་
རྩ་བའི་འཇུགས་སྒྲིག། རྒྱལ་པམ་གྱི་རྩ་བ། འཆར་གཞིའི་རྩ་བ།

རྩ་བ་བརྒྱ་པ། [མཛོན]གྲུང་གུམ།

རྩ་བ་བརྒྱད། ཡབ་ཀྱི་སྒྲ་གཡས་པའི་ཁྲག་ཡུམ་གྱི་བརྒྱའི་ཁྲག་སྤང་བ་ཆགས་པའི་ལྷེ་ཁྲག་གཡུལ་
དུ་བསད་པའི་དབང་པོའི་སྤྱིང་ཁྲག་སྤེན་གི་རྩ་བ་བཞི་དང་། ལྷག་གཟིག་ལ་སོགས་གཙན་
གཟན་གྱི་ཁྲག་བྱ་ཚོད་ལ་སོགས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ཁྲག་རྟ་པོང་ལ་སོགས་མིག་རྒྱུམ་གྱི་ཁྲག་
གཡལ་སོགས་མིག་བྲག་གི་ཁྲག་སྤེ་བྱིའི་རྩ་བ་བཞི་དང་བརྒྱད་ལ་ཟེར་སྟེ་འདུག།

རྩ་བ་བརྒྱད་སྤང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཆང་སྤང་བ་བག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་གར་སོགས་སྤང་
སོགས་དང་མལ་སྟན་མཛོན་པོ་དང་། བྱི་ཐོའི་ཁ་ཟས་གསུམ་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་
བརྒྱད་དོ། དགོ་འདུན་གྱི་གཏན་ཁྲིམས་ལྟ་བུ། གསོད། ལྷ། རུན་སྒྲ། ལོག་གཡེམ། ཆང་ལྟོ།

རྩ་བ་ལྷ། ར་མཉེ་དང་། ཉེ་ཕིང་། ལུ་བ། བ་སྒྲ། གཟེ་མ་ལུ་མེད། བརྒྱད་ལེན་སྐབས་སུ་གཟེ་མའི་
ཆབ་ཏུ་དབང་ལག་བསྟན་དགོས། འདིར་རྩ་བ་ལྷ་ཞེས་པ་སྟོ་སྒྲུམ་གྱི་རྩ་བ་ཞེས་པའི་དོན་མ་
ཡིན་པ། རྟོད་སྟན་ནམས་ལས་ཁུས་པ་མཆོག་ཏུ་གྲུར་བ་ལྷ་ཡིན་པས་བྟོད་སྟན་གྱི་རྩ་བ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

རྩ་བ་ཆེན་པོ། གལ་ཆེན་ནམ་འགངས་ཆེན། ལས་དོན་རྩ་བ་ཆེན་པོ། དངོས་ནོར་རྩ་བ་ཆེན་པོ།
རྩ་བ་རྒྱག་ར་མཉེ་དང་། ཉེ་ཕིང་། བ་སྒྲ། ལ་ཕུག་སྟོག་སྒྲ། གཙོང་ནག་བཙས་ཀྱི་རྩ་བ་རྒྱག་གི་བསྐྱས་
མིང་སྟེ། ཀོང་རོང་སྟན་ལྷ་དོན་བྱུང་གིས་མཛད་པའི་རེག་ཟིག་ནི་ཏུ་ལའི་རྒྱལ་པ་གྱི་རྒྱུད་རྗེ་
པ་ལམ་གྱི་ལྷན་ཐབས་རིན་པོ་ཆའི་འཁོར་ལོ་ལས། གཞན་ཡང་རྩ་བ་ར་མཉེ་ཉེ་ཕིང་དང་། བ་
སྒྲ་ལ་ཕུག་སྟོག་སྒྲ་ཙོང་རྩ་རྒྱག་ཅེས་སོ།

རྩ་བ་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་མཆོན། མདོ་སྟད་བྱ་ལྷུང་དགོན་མཁན་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་

བཙུག་ཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ ༡༧༠༠ལོར་རྩ་བའི་ཨ་ཕྱེ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྫོང་བཟང་ཆོས་
དབྱིངས་པའི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། བྱ་བྱུང་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཙུག་སུམ་ཐོག་
དབྱུས་སུ་ཐེབས་ཏེ་སེར་གྲེས་སུ་ཟབ་ཆོས་གསན། ལྷ་རམས་མཆོད་རྟགས་བཞེས། དེ་ནས་སྤང་
རྒྱུད་དུ་ཞུགས། རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་པ་དང་། ཁྱིའག་དབང་མཆོག་ལྷན། རྩ་མ་བྱམས་པ་སོགས་
བསྟེན། སྡེ་དགའི་བཀའ་འབྲུང་མཆོད་པར་མ་གཏན་ཞུ་དག་མཛད། པཌ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་
ཤེས་མཆོག་ལ་ཆོས་ཕྱེ་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་བཀའ་ཤོག་ཞུས། སྐགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་ཡོད་རྒྱ་བྱུབ་ནས་
མཐར་དགྲུང་ལོ་བྱ་བྱག་པ་རབ་བྱུང་བཙུག་སུམ་པ་ཤིང་སྤུལ་༡༧༡༥ལོར་བྱ་རྩ་ལས་འདས།
རྩ་བ་རྩད་གཅོད། གནད་དོན་གྱི་འབྲུང་ས་གཙོ་པོ་གང་ནས་བྱུང་བ་རྩད་གཅོད་པ་ལ་ཟེར།
རྩ་བ་བཞི། སེར་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་བའི་བསྐབ་བྱ་སྟེ། སོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་པ། མི་ཆངས་སྦྱོད་
པ། མི་ཆོས་རྒྱ་མའི་རྩོན་སྤྱོད་བཅས་བཞི་ནི་རབ་བྱུང་གི་སྤོས་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཉམས་ན་
སྤོས་པ་རྩ་བ་ནས་འཛིག་པས་རྩ་བ་བཞི་ཞེས་བྱའོ།
རྩ་བ་བཞི་ཡི་ལུམས། ལུ་བ་དང་། འབམ་སོ། སྤྱད་ཀྱང་། ཉང་ཀུན་བཞི་འཛིན་རྩ་བའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། སྡེ་
སྡིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆུ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བཞི་སྤོན་ལས། རྩ་བ་བཞི་ཡི་
ཞེས་ལུ་བ་དང་། འབམ་སོ། སྤྱད་ཀྱང་། རྩ་བ་ཉང་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་བཅས་དང་པགས་ཅི་ཆུང་
སྤྱར་ལ་བསོས་པའི་ལུམས་ཀྱིས་བདུག་ཅས་གསུངས།
རྩ་བ་བཟུང་ས་ཡོད་པ། དོན་གྱི་འབྲུང་ས་འཛིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།
རྩ་བ་ལུས་ལྷ་བྱའི་བསྐྱན་བཅོས་གསུམ། རྒྱས་པ་རྣམ་འབྲེལ། འབྲིང་པོ་རྣམ་འཛིན། བསྐྱས་པ་རིགས་
ཐིགས་སོ།
རྩ་བ་ཤེས་རབ། དབྱུ་མ་རྩ་བའི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ། ཤེར་བྱིན་དོས་བསྐྱན་
ཀྱི་སྦྱང་ཉིད་དེ། ཟབ་མོ་དབྱུ་མའི་ལྷ་བ་རྣམ་དཔྱོད་རིགས་ལམ་གྱིས་སྦྱོན་པའི་གཞུང་། རྒྱ་གར་
ཀྱི་སྦོམ་དཔོན་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའོ།
རྩ་བ་སུམ་རུ་བ། སུམ་རུ་བ་དང་དོན་གཅིག་
རྩ་བ་གསུམ། རྩ་བ་གསུམ་སྟེ། རྩ་མ་དང་། ཡི་དམ། མཁའ་འཕྱོ་སྟེ་གསུམ།

ཅ་བའི་ཆོས་བླ་མ་དཔེ་སྟོན་མའི་བསྐྱེད་བྱ་བ་སྟེ། གཅིག་ཕྱར་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྒྱུ་རྒྱལ་བ་
དང་། སྐྱེས་པ་ལ་རེག་པ་དང་། དེ་དང་ལྷན་ཅིག་འདུག་པ་དང་། རོ་མོ་པན་ཚུན་སྦྲུན་བྱས་པ་
དང་། ལྷ་མོའི་ཉེས་པ་འཆབ་པ་སྤོང་བ་སྟེ་བླ་མ་གོ།

ཅ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་བླ་མ་ ཅ་ཉོན་བླ་མ་དང་དོན་གཅིག་

ཅ་བའི་དམ་ཆོག་བཞི། རྒྱུད་སྤྱོད་ཤོད་འོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱུན་མོང་བའམ་ཅ་བར་གྱུར་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲོམ་
པ་བཞི་སྟེ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་
དང་། བྱང་རྒྱལ་ཆེན་པོར་སེམས་པ་སྦྱེད་པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ་རྣམས་སོ།།

ཅ་བའི་དུད་ཚང་། དེ་ནི། མི་བཟང་མི་གཉིས། བྱ་བྱ་མོ་གཉིས། བླ་གཡོག་པོ་མོ་གཉིས། བླ་གས་
རྟ་མོང་། ར་ལུག་བ། མཛོ་བཅས་རེ་རེ། ཁང་པ་ཀ་བ་བླ་མ་གི་ས། ས་ཞིང་རྟོར་སོན་ཁལ་བརྩ་
གཉིས་བཅས་ཡོད་པར་དུད་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན།

ཅ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་གསུམ། སྤྱག་བསྐལ་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐལ། ཁྲབ་པ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་བཅས་གསུམ་མོ།

ཅ་བའི་སྤྱེ་བྱ་གྱེ་བྲག་པ་དང་། རིག་པ་ཅན་པ་དང་། བྲངས་ཅན་པ་དང་། དེ་ཕྱོད་པ་བ་དང་། གཅེར་
བྱ་བ་དང་། རྒྱང་འཕེན་པ་རྣམས་སོ།། འདི་ནི་བྱ་རིལ་གྱུབ་མཐའ་སྤྱོད་པའི་དབྱེ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་
པ་ལས་དབྱེ་ཚུལ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་གོ།

ཅ་བའི་སྤྱེ་བ་བཞི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྤྱེ་བ་སྟེ། འོད་སྤངས་ནས་བརྒྱུད་པ་པལ་ཆེན་སྤྱེ་བ་དང་། ལྷ་
གཅན་འཛིན་ནས་བརྒྱུད་པ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱེ་བ། ཀ་རྩ་ཡ་ན་ནས་བརྒྱུད་པ་
གནས་བརྟན་པའི་སྤྱེ་བ། ཉེ་བར་འཁོར་ནས་བརྒྱུད་པ་མང་བཀྱར་བའི་སྤྱེ་བ་བཅས་བཞི།

ཅ་བའི་ནད་བླ་མ་རྒྱུད་དང་། མཁྱིས་པ། བད་ཀམ། ཁྲག་རྩ་སེར་ སྤྱིན་བྱ་བཅས་བླ་མ་

ཅ་བའི་རྣམ་རྟོག་བརྒྱུད། ལུལ་དུ་འཛིན་པ་མཆོན་མའི་རྣམ་རྟོག་རྣམ་ཤེས་བླ་མ་མཆོན་སྤྱང་བའི་རྣམ་
རྟོག་ བདེ་སྤྱག་ཆོར་བ་སོགས་མཆོན་པ་འགྱུར་བའི་རྣམ་རྟོག་ རྣམ་ཤེས་བླ་མ་གི་འགྱུར་བ་ལས་
བྱུང་བ་མཆོན་པ་སྤྱང་བར་འགྱུར་བའི་རྣམ་རྟོག་ ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ཐོས་པའི་རྩེས་སུ་སྒོ་
གཞོལ་བ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་རྣམ་རྟོག་ མི་རྟག་པ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ ལྟ་བུ་པ་

མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་ བདག་ལྷ་སོགས་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས་སོ།
ཅ་བའི་པ་མ། རང་ཉིད་ཀྱི་པ་མ་དངོས།
ཅ་བའི་བད་ཀན་ལ། བད་ཀན་ལྷ་དང་དོན་གཅིག་
ཅ་བའི་སྒྲ་མ། རང་ལ་དབང་ཁིད་མན་ངག་གནང་བའི་ཐུན་མེན་གྱི་སྒྲ་མ།
ཅ་བའི་དབྱངས་དགྲ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་ཅ་བའི་དབྱངས་ཀྱི་ཨ་ཨི་ཨུ་འི་ཨི་ཨི་ཨོ་ཨོ་བཅས་དགྲ།
ཅ་བའི་མ། ཨ་མ་དངོས།
ཅ་བའི་ཆད་བཀག་ གྲོག་ཁྱད་ལུལ་ལམོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་basic constraints ཟེད།
ཅ་བའི་ཆོན་མདོག་ གྲོག་ཁྱད་ལུལ་ལམོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་basic color ཟེད།
ཅ་བའི་རོ་རྒྱག་ མངར་བ་དང་། སྦྱར་བ་དང་། ཁ་བ་དང་། བསྐྱ་བ་དང་། ཆ་བ་དང་། ལན་ཅུ་སྟེ་རྒྱག་
ཅ་བའི་རྒྱང་། ལྷུང་ལྷའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྒྱང་།
ཅ་བའི་རྒྱང་ལ། མིའི་ལུས་ལ་རྒྱ་བའི་ལྷུང་བ་ལྷའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རྒྱང་སྟེ། སོག་ལཱིན་གྱི་རྒྱང་
དང་། ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱང་། བྱེན་རྒྱའི་རྒྱང་། མཉམ་གནས་གྱི་རྒྱང་། ལྷ་བྱེད་གྱི་རྒྱང་བཅས་སོ།
ཅ་བའི་ས། [མངོན་སྟེང་མོས་ཆལ།
ཅ་པོ་ཆེ། དུས་མའི་ཆིགས་མཆམས་ནང་དོས་ནས་བྱེན་དུ་ཆག་གང་གཞལ་བའི་སར་གནས་པའི་
བསྐྱའི་སྟེང་ཅའི་མིང་།
ཅ་སྦྱུག་ ཅ་སྦྱུབས་དང་དོན་གཅིག་
ཅ་སྦྱུབས། ལུས་ཁྲིག་རྒྱག་ལས།
ཅ་སྦྱོས་པ། ཅ་སྦྱངས་པ།
ཅ་བྱེ་བྲ། མཁལ་མ་གཡས་གཡོན་ནས་སྒྲང་པར་རྒྱག་པའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ཁམས་ཀྱི་སྦྱིགས་མ་འི་རྒྱ་རྒྱ་
བའི་ལམ་རྒྱ་གྲོག་ཅའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ཅ་སྦྱོང་། ① བཤལ་སྟོན་བཅའ་སྟེ་ཁོག་ནད་ཅ་མེད་བཟོ་བའི་སྟོན་བཅའ་སྟེ་ཤིག་ ② ཁྲག་དང་།

མཁེས་པ། དུག་ནད་སོགས་ཙལ་ཞུགས་པའི་ནད་ནམས་ནི་ཆུའི་ལམ་ནས་ཕྱིར་སྤྱོད་བར་བྱེད་
པའི་ཐབས་ཤིག།

ཙམྱིད་པ། ཙའི་ཆོར་བ་ཉམས་པ། རྒྱུན་རིང་བསྐྱམས་ནས་བསྐྱད་པས་ཙྱིད་པའི་ཙམྱིད་པ།
གཤགས་ལས་མ་བྱས་གོང་དུ་སྒྲིད་སྒྲན་བཏང་བས་ཙམྱིད་པ།

ཙང་བར། [མདོན]རྩ་ཀྱ་ཤ

ཙང་བྱ་རྒྱུ་རོགས་ལ། མའི་ལུས་ཀྱི་བྱུ་བ་ཆའི་ཙལ་ཚོ་སོགས་སྟེ། ཙང་བྱ་མ་ནི་དེར་རབས་གསོ་
རིག་ལུགས་ཀྱི་འཕར་ཙལ་ཟེར། ཙལ་རྒྱུ་མ་ནི་དེར་རབས་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་ཙང་ཀར་ལ་
ཟེར། ཙལ་མ་ནི་དེར་རབས་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་སྟོན་ཙལ་ཟེར། རག་བ་བྱུང་ཁམས་སོ་དུག་
དང་། ལ་བ་ཙལ་སོགས་པ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་བཞིར་བྱུར་པའི་ཙང་བྱ་མ་གང་དེ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས།
སྒྲོམ་པའི་དབྱ་མ་དང་གནས་པའི་དབྱ་མ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྤར་མ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་སྟོན་ལུས་གཟུགས་ཅན་དུ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞིང་། ལྷ་མ་ནི་མ་ཤིའི་བར་དུ་ལུས་ཀྱི་དབྱས་
ན་གནས་ཤིང་། ཤིན་པ་འཇུག་པའི་ལལ་འབྱོར་བར་བཤད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས། ལྷ་ལ་
ཆེག་ནད་གི་གཞུང་པ་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས། གཞུང་པའི་དབྱས་ན་ཡར་རྟེན་ཅམ་
ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་སྒྲན་གཏམ་མང་པོ་བཤད་སྟོལ་བྱུང་ཡང་། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་བ་
ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྟོག་སྟོབ་ཆོགས་རྗེས་འཇུག་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་དང་
རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བཀག་ཟེར། འོན་འདིར་འདོད་པའི་དབྱ་མ་གང་ཞེ་ན། དབྱ་མ་ནི་སྤར་
བཤད་པའི་སྟོག་རྒྱུད་དེའི་རྟེན་བྱེད་པས་ན་སྟོག་རྒྱུད་དེ་དང་བཅས་པ། འཁོར་ལོ་དུག་གི་དབྱས་
ན་དང་པོར་གནས་པ་ལས། འཁོར་ལོ་རྣམས་ཀྱི་བར་ཐག་ནི་རང་སོར་བཅུ་གཉིས་བྱེད་དང་བཅུ་
གསུམ་རེ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ཡར་སྤར་ཉི་གི་རང་བཞིན་གིས་དཀར་ཆའི་དྲངས་མས་བཀག་པའི་
ཚུལ་ཀྱི་གནས་ཤིང་། མར་སྤར་ལྟེ་བའི་འོག་ཏུ་མ་ལས་སོབ་པའི་དམར་ཆ་ཞེས་གི་དྲངས་མ་ལ་
ཨ་བྱུང་གི་རྣམ་པར་གནས་ཡོད་པར་བརྟེན། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་
སྟོག་རྒྱུད་གི་གང་ནས་གནས་ཏེ་སྟོང་སང་རེ་བཅུ་མ་ཁམས་དང་འབྲེ་བ་ཡིན། ལྟེ་འོག་ཙལ་སྤུས་
འདུས་མདོ་མན་ཆད་ཀྱི་དབྱ་མ་ལ་དུང་ཅན་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་དཀར་ཆ་འབབ་པར་བྱེད་པ་

ཡིན་ནོ། ། གྲེ་རྩི་ལས། ཤེས་རབ་རྒྱ་བ་འབབ་བཤད་པ། ། དེ་ནི་ཀུན་འདར་མར་རབ་གྲགས།
 ཞེས་དབུ་མ་ལས་ཁྱབ་འབབ་བར་བཤད་དོ། ། དེས་ན་རྒྱལ་བ་རང་བྱུང་རྩིས་བཞེད་པའི་རྩ་
 དབུ་མ་ནི། མིའི་ལུས་ལ་དངོས་སུ་གནས་པའི་རྩ་སྟེ། ལུང་མཁར་བའི་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ་
 དབུ་རྒྱུང་རྩོག་སུམ་བཤད་པར། རོ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོག་རྩ་ནག་པོ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུང་མ་
 དང་འབྲེལ་བའི་སྟོག་རྩ་དཀར་པོ་བཤད་པ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་འབྲེལ་བཤད་ལས།
 རོ་རྒྱུང་དང་འབྲེལ་བའི་རྩ་ནི་གཙོ་བོ་ནང་དུ་རྒྱ་བའི་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་དབང་གིས་དཀར་
 པོ་དང་ནག་པོ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ལས། སྤྱི་མ་སྟོག་རྩ་ནག་པོ་ནི་ཁྲག་རྩའི་ཡལ་ག་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱེད་པའི་གཞི་སྤྱང་བོ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་ལས་ཡལ་གའི་རྩལ་དུ་གྲེན་ལ་གྲེས་པའི་ཤ་ཁྲག་
 འཕེལ་བར་གྲེད་པའི་རྩ་ཆེན་པོ་ནི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་
 མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། རྒྱུང་མའི་ཡར་སྐྱས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་པ་ནི་རྩ་དཀར་ཐམས་ཅད་
 བསྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལས་རྩ་བ་ལྟར་བྱར་ཁ་བྱར་བལྟས་སུ་
 ལུག་པའི་རྩ་རྒྱུངས་པ་ནི་སྟོག་རྩ་དཀར་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཞེས་རྒྱུང་མ་ནི་རྩ་དཀར་ཡིན་
 པར་གསུངས་པ་དང་། དབུ་མ་ནི་སྟོག་རྒྱུང་རྒྱ་བའི་གནས་སུ་བཤད་པས་རྒྱུང་གི་ཁམས་དྲངས་
 མ་དེ་ཉིད་འཇུག་པའི་ཡལ་གྱི་རྩ་དེ་ལ་ཟེར། དེས་ན་དབུ་མ་ཞེས་པ་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྟོག་
 རྩ་ཡིན་པ་རྒྱུད་གཞུང་དང་སྐྱེས་གཞུང་གཉིས་ཀར་བཤད་པས་འདྲིར་དབུ་མ་ཞེས་པ་འཕར་
 རྩམས་རྒྱུང་རྩ་དམར་པོ་ (Aorta) དེ་ཡིན། རོ་མ་ཞེས་པ་ཁྲག་རྩམས་སྤྱོད་རྩ་ནག་པོ་
 (Vena cava) ཡིན། རྒྱུང་མ་ཞེས་པ་རྩ་རྩམས་རྩ་དཀར་ (Nerve) ལ་ཟེར། མདོར་
 བ་དབུ་རྒྱུང་རྩོག་སུམ་ཞེས་པ་དེ་ནི་ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་སྟོག་རྩ་དཀར་ནག་
 གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་དེ་ཉིད་སྟོག་རྩ་ནག་པོ་སྟེ་ཁྲག་རྩ་ལ་འཕར་རྩ་དང་། སྤྱོད་རྩ་
 གཉིས་དེ་བར་དེ་ལས་འཕར་རྩ་ནི་དབུ་མ་དང་། སྤྱོད་རྩ་ནི་རོ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།
 དེས་ན་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྩ་ཐེག་རྒྱུང་གསུམ་གྱི་དེ་བ་ཐ་
 རག་གང་བཤད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཐལ་མ་པའི་ལུས་ལ་དངོས་སུ་བསྐྱར་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་
 དགོས་ཀྱང་། སྤོན་གྱི་འཆད་གཉེར་བ་ཁག་གཅིག་གིས་རྒྱུད་སྤེའི་གཞུང་འཆད་སྐབས་ཁིད་

ལུང་ལྟ་བུ་སྤྱི་ཤོད་ཀྱི་མཛད་པ་ཅམ་ལས། ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་མཛད་མཁན་དང་
ཤེས་མཁན་གཉིས་ཀ་ཅུང་སྤྲུབ་སྤྱི་ལ་སློབ་གཉེར་བ་མང་པོ་ཞིག་མགོ་ཚོངས་ནས། ལུས་
དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པའི་ཅ་གནད་ཆུང་མ་ནི་དག་ཐོག་གི་མིང་ཅམ་ལས་ལུས་ཐོག་ཏུ་
དོས་བབས་པའི་སློབ་ཉམས། དེས་ན་དེང་དུས་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུད་སྤྱི་ཆུང་མས་སུ་བཤད་པའི་ལུས་
ཀྱི་ཆུང་མ་ཞེས་འདི་དག་གསོ་རིག་གི་གཞུང་དང་སྤྱི་རྒྱུད་བར་བཤད་པ་ནི་ཏུ་ཅང་སྤྱི་པོའི་
གཏམ་སྟེ། དེང་དུས་བཤགས་བཅོས་རིག་གཞུང་ལ་མཁས་པར་བསྐྱབས་པ་ཞིག་གིས་རྒྱུད་སྤྱི་
ཆུང་མ་སུ་བཤད་པའི་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཅའི་དབྱེ་བ་དང་བྱེད་
ལས་ལ་བལྟས་ན། རྒྱུད་སྤྱི་པོའི་གཞུང་དུ་བསྟན་པའི་ཅ་ཆུང་མ་དེ་དེ་བཞིན་རང་དེའི་ལུས་ཐོག་ཏུ་
བཅའ་བ་ལ་དགའ་ངལ་ཆེར་མེད་པར་སེམས། རང་གི་མི་ཤེས་པ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་བྱས་ནས་སྤྱི་
མི་རྒྱུད་བར་བཤད་ན། འོན་པའདྲ་རྒྱུད་དུ་ཤ་གནད་བཞི་ཅུ་ཆ་ཆེལ་གནད་བརྒྱད། །རུས་
པའི་གནད་ནི་སྤྱི་ཅ་གཉིས་ཏེ། །རྒྱས་གནད་བཅུ་བཞི་དོན་གནད་བཅུ་གསུམ་དང་། །ཅ་གནད་
བརྒྱ་དང་དགུ་བཅུ་ཐམ་པ་ཡོད། ཅེས་པ་འདི་ནི་ཐ་མ་པའི་ལུས་ལ་གནས་དགོས་དེས་ཡིན་ཀྱང་།
པོད་ཀྱི་ལྷ་རྩེ་ཆེན་གཞོན་སུ་ལ་ཁྲིས་ཀྱང་འདི་དག་ཆ་ཆར་བ་དེ་དེ་བཞིན་ལུས་ཐོག་ནས་གསལ་
ལྟར་དེར་སྟོན་ཐུབ་མཁན་ཞིག་དཔེ་མ་མཐོང་བས། འོན་པའདྲ་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པའི་ཅ་གནད་
འདི་དག་ཀྱང་ལུས་དང་སྤྱི་རྒྱུད་མི་རྒྱུད་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་ཅི་སྟེ། དུས་ཁྲིས་པོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་
ཆུང་མ་སློབ་གཉེར་བྱེད་སྐབས་གོ་ལོ་ཐོས་ལོ་ཅམ་ལས་ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་ཀྱི་འཆད་ཐབས་
ཉམས་པས། རྒྱུད་སྤྱི་ཆུང་མས་སུ་བསྟན་པའི་ལུས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་བཤད་པ་ཆུང་མ་སོ་
སོའི་ལུས་དང་སྤྱི་རྒྱུད་མ་སྤྱི་པའི་བྱེད་པ་དེད།

ཅ་དབུ་ལ། ལེགས་སྤྱི་རྒྱུད་དུ་ ལྷ་ལྷ་རྒྱུ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་ཅ་ལམ་གཙོ་བོ་ཡང་སྟེ་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་པོའི་ཆངས་
བྱག་ནས་མར་སྟེ་གསང་གནས་བར་ཡོད་པའི་དཀྱིལ་ཀྱི་ཅ་ཞིག་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་འཕར་ཅ་
དམར་པོའི་མིང་ཡིན། རྒྱས་པ་གོང་གི་ཅ་དབུ་རྒྱུད་རོ་གསུམ་ཀྱི་ཆུང་མ་བཤད་ལས་གསལ།
ཅ་དབུ་མའི་བྱེད་པར་ཀྱི་ཆོས་བཞི། བདེ་སྤྱི་ལྷ་གཞུང་དང་པ། ལུས་མ་ལུས་བཏབ་པ་ལྷར་སྟོང་པ། བད་
མའི་སྤྱི་མ་ལྷར་གསལ་པ། རྒྱ་སྤྱི་གསལ་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལྷར་དམར་བ་བཅས་ཀྱི་བྱེད་ཆོས་དང་ལྷན་པ།

ཙུ་འཕོ་ད། ཙུ་བའམ་མ་གཞིའི་ཁྱོན་འཕོ་ད།

ཙུ་འབྲས། ① ཙུ་འཛོག་གམ་ཉི་སར་སྤྲངས་ཤིང་བྲག་འབྲུང་བའི་འབྲས་ཀྱིས་ནད་རིགས་ཤིག ②
སྒྲུབ་ཞིག

ཙུ་མི་མངོན་པའི་དཔེ་བྲད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྲད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ།
ལུས་ལ་སོགས་པའི་ལས་དང་འཆོ་བ་རབ་ཏུ་བསྐྱངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཙུ་མི་མངོན་པ།
ཙུ་མི་ཤིང་མི། ཡིག་རྙིང་མང་པོ་ཞིག་ན་མི་ཉག་ཙུ་མི་ཤིང་མི་ཟེར་བ་མང་པོ་ཞིག་སྤང་བ་འདིའི་དོན་
དངོས་གང་མ་ངས་ཀྱང་པལ་མི་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པར་འདྲ།

ཙུ་མི་སངས་རྒྱས་གྲགས་པ། ཙུ་མི་ལོ་རྒྱ་བ་སངས་རྒྱས་གྲགས་པ། ལོ་རྒྱ་བ་འདི་གྲང་ཐང་སྤྲུམ་
ཞང་གི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བས་ཁོང་དང་དུས་མོག་པལ་ཆེར་མཚུངས་པར་མངོན། འབྲུངས་
ཡུལ་མདོ་ཁམས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ཙུ་མིར་འབྲུངས། ལོ་རྒྱ་མཁས་པར་མཁྱེན་ཅིང་། མདོ་
སྤྲུམ་གཉིས་ཀར་མཁས་པས་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཞིང་གདན་དགོན་པའི་མཁས་པོ་ཡང་མང་དུ། ཁེ་བྱ་
གད་པ་འཕོར་ལོ་གྲགས་དང་། སྤང་ཞོགས་ལ་བ་གྲགས་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་བརྗེ་ཏེ་ཨ་ཧྲ་ལ་
ཀ་གུ་རྩ་བསྟེན་ནས་དུས་འཕོར། ཐེང་བ་སྒྲོར་གསུམ། ཐུབ་པ་དགོངས་རྒྱུ། མན་དག་སྟེ་མ་
བཅས་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱ་གར་རྩོམ་ཞིང་གདན་དུ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱང་མང་དུ།

ཙུ་མིག་ ལུས་ཀྱི་ཙུ་ལམ་མམ་ཙུ་སྟོ། གཟུགས་པོའི་ཁྲག་རྒྱུན་ཁོག་སྟོང་ཁོག་སྤྲད་ཀྱི་ཙུ་མིག་
འགྲིམས་པ།

ཙུ་མེད། མིང་མེད་དམ་གཏན་མེད། ཙུ་མེད་གཙང་དག་བཟོ་བ། ཙུ་མེད་ལུལ་མེད་གཏོང་བ། གཉལ་
གཞོན་བཟུ་གཞོག་ཙུ་མེད་དུ་བཏང་བ། བང་འཇུ་ལ་བྱེད་པའི་དག་པོ་ཙུ་མེད་བཟོས་པ།

ཙུ་མེད་བཏང་། མེག་མེད་བཟོས་པ།

ཙུ་མེན། [ཡུལ་]ཙུ་ལ་ཆགས་པའི་མེན་ནད།

ཙུ་སྟོ། [ཡུལ་]ཆགས་པ་སྟོད་ཡུལ་མ་རྙེད་པའི་རྒྱུན་ཀྱིས་རིག་པ་སྟོན་པ་ཆགས་པའི་ནད་པ།

ཙུ་ཙུ་ལོང་ལོང་འདྲི་བ། འདྲི་བ་ཅི་རིགས་བཏོན་ནས་མཐིལ་བྱིན་བརྟོགས་པ་བྱེད་པ།

ཙུ་ཅེ། ཙུ་བ་དང་ཅེ་མོ། ཤིང་གི་ཙུ་ཅེ་རྒྱས་པ། ལོ་རྟོག་གི་ཙུ་ཅེ་སྟོན་པ། གནས་ལུགས་ཡོང་རྒྱུན་

གྱི་ཙ་ཙེ་ཁུངས་ཆོད་པ།

ཙ་ཆིག་① ཀུན་གྱི་མཐོང་ཡུལ་དུ་འགྲེམས་ཡིག་སྤྲིག་ཁྲིམས་སྒྲུབ་དོར་གྱི་ཙ་ཆིག་དམངས་སེམས་
བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཙ་ཆིག་② ཙ་འགྲེལ་ཞེས་པའི་ཙ་བའི་ཆིག་

ཙ་ཆིག་འགྲེམས་པ། གནའ་སྔ་མོ་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཉེས་ཅན་པ་འཛིན་བཟུང་དང་ཁྲིམས་གཙོད་
སོགས་བྱེད་སྐབས་བཀའ་ཙ་ཙ་ཆིག་སོགས་སྦྱར་བར་བཞེད།

ཙ་ཆིག་རིམ་སོང་། ཙ་བའི་དོན་གནད་ཡི་གེར་བཀོད་པའི་བཀའ་ཡིག་རིམ་པ་མང་པོར་བཏང་ཐེན་པ།
ཙ་ཆིག་སྤྲིག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་root node ཟེད།

ཙ་ཆེམ་སྟོན་ཆེམ། [ཡུལ]ཉིས་སྐབ་བམ་ཉིས་ཆེམ་སྟེ། སྦྱོར་ཆེམ་དང་གཞོན་ཆེམ་གཉིས།
ཙ་འཛིན། ཆོད་དམ་གཞི་འཛིན་ས་སྟེ་མཚུབ་སྟོན་གྱི་བྱས་པ་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆ་ལ་ཟེད།
ཙ་འཛིན་རྒྱུན་འཁྱོངས། ཙ་བར་བཟུང་ནས་དུས་གཏན་དུ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ། ཙ་ཆིག་གི་ནང་
དོན་ནམས་ཙ་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་པ།

ཙ་འཛིན་དུག་ གནའ་བོའི་རྒྱ་སྔོལ་རི་མོར་དབྱེད་བཞེད་བྱེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། ཆེ་སྟོ་མའི་
སྐབས་གྱི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞའེ་རྟོ་ཡིས་བྲིས་པའི་གནའ་རབས་གྱི་རི་མོ་ལེགས་ཉེས་དབྱེད་
ཐོ་ཞེས་པའི་ནང་རྒྱ་སྔོལ་རི་མོ་གསར་ཙ་ཙ་བྱ་ཐབས་གྱི་ཙ་འཛིན་དུག་བཏོན་ཡོད་པ་སྟེ།
ཉམས་འགྱུར་གསོན་ཉམས་དོད་པ། བཅད་འཁྱུགས་ཐུན་པ། དངོས་གཟུགས་རི་བཞིན་འབྲི་བ།
དངོས་པོའི་ཁ་དོག་རི་བཞིན་ཆོན་གཏོང་བ། རི་མོའི་བཀོད་པ་ཞིབ་ཅིང་བྲ་བ། འཕོ་འགྱུར་སྟོ་
ཐོག་ནས་འབྲི་བ་བཅས་ཡིན། ལོ་ངོ་ཆིག་སྟོང་ལྷག་ཙ་ཙ་གྱི་སྟོན་ནས་བཟུང་ད་བར་རི་མོ་
གསར་ཙ་ཙ་དང་དབྱེད་བཞེད་ལ་མ་གཞི་འགྲེལ་བ་འདད་རྒྱུ་བ་ཐབས་མི་འདྲ་རུང་། ཙ་འཛིན་དུག་
པོ་དེའི་འཁོར་རྒྱ་ལས་བརྒལ་བྱུང་ཐེད།

ཙ་འཛིན་གཡོ་ཐེད། ཙ་བར་བཟུང་ནས་འགྱུར་བ་མི་གཏོང་བ།

ཙ་འཛིན་རྒྱུང་ནད། རྒྱུང་ནད་རིགས་ཤིག་སྤྱི་བོ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ཙ་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་སྟེ། ནད་
ཉགས་སུ་སྤྱི་གཙུག་གི་ཤ་མདོག་ནག་པོར་འགྱུར་བ་ཞིག་

ཅ་འཇུགས། ཅ་བ་ནས་ཞིབ་འཇུག་ནན་ཏན་བྱེད་པ། གནད་དོན་རྣམས་ལ་ཅ་ཞིབ་ནན་ཏན་བྱེད་པ།
ཅ་ཞལ། ལྷ་སྐྱོད་བྱ་མང་ཅན་རྣམས་ལ་མཆོན་ན་མགིན་པའི་དབྱས་སྟེང་དུ་གནས་པའི་ཅ་བའི་གཏོང་
བར་ཟེར། དེའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཞལ་ལ་བྱར་ཞལ་དང་། སྤྱི་བོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་གཏོང་ལ་
སྟེང་ཞལ་ཞེས་ཟེར།

ཅ་ཞ། རྒྱ་རྒྱ་ཅ་ལས་བཟོས་པའི་ཞུ་མོ་ལ་ཟེར། དུལ་བསྐྱོར་སྤྱོད་ཆས་པེབས་དུས་ཅ་ཞ་གྲོན་ན་ལེགས།
ཅ་གཞུང་། ཆོག་དོན་འབྲེལ་གཞིའི་ཅ་གཞུང་།

ཅ་རྒྱལ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དཀར་མཛེས་རྫོང་གི་ལ་ཞིག
ཅ་ཡང་། གནན་ནས་མི་དགོས་པར་ཆགས་པ། བྱ་ལོན་རྙིང་པ་ཅ་ཡང་བཏང་བ། ཉེས་ཆད་ཅ་ཡང་བཏང་བ།
ཅ་ཡི་རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་མང་དུ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱ་མང་དུ་འདུས་
པ་ལས་གཞི་ནས་རྒྱ་ཡི་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། ཡོན་ཏན་མང་དུ་ཤེས་པ་ལ་གཞི་ནས་ཡོན་
ཏན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟར་འདིའི་སྐབས་གཞུང་ལས། དབང་པོ་དུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་
ཅ། རྒྱང་པ་ལ་སྤྱིད་ཅ་ཐན་ལྔ་བརྒྱ་བསྐྱོད། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཅ་མང་དུ་འདུས་པའི་དོན་མོ།
ཅ་གཡོག་ ① སྤར་མངའ་བདག་གི་བྱ་དང་བྱ་མོ་མནའ་མ་དང་མག་པར་གཏོང་དུས་སྟེར་བའི་
གཡོག་པོ་གཡོག་མོ། ② སྤར་སྤར་གཡོག་བདག་པོས་རང་ཁོངས་མི་སེར་གས་ནས་བཀུག་
སྟེ་ཉར་བའི་གཡོག་པོ།

ཅ་ར། ཅད་གཅོད། ཉེས་ཅན་སྤྱིན་ཅ་ར་གཅོད་པ། བོར་སྟོར་སོང་བའི་དངོས་པོ་ཅ་ར་གཅོད་པ།
ཅ་ར་གཏོང་། ཁྲིམས་འགལ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ལུས་ཐོག་ཏུ་ཆ་འཕྲི་བྱེད་པ།

ཅ་ར་ཡན་པོར་མ་སོང་བ། ཁྲིམས་གཅོད་གྲུ་ཡངས་པོར་མ་སོང་བ།

ཅ་རོ་མ། ལེགས་སྤར་སྐད་དུ་ར་སྤྲོ་ན། ལུས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཅ་ལམ་གསུམ་གྱི་གཡས་པ། གམོ་རིག་
ལུགས་ཀྱི་སྟོང་ཅ་ཡིན།

ཅ་རྒྱུང་སྐབས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དུག་གཙུག་ཏྱར་ནམ་མཁའི་འཁོར་ལོ། དབྲལ་བ་རྒྱའི་འཁོར་ལོ། མགིན་
པ་མའི་འཁོར་ལོ། སྟེང་ཁར་རྒྱུང་གི་འཁོར་ལོ། ལྷ་བ་སའི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་སྤྱི་ལེ་ཤེས་
ཁམས་བདེ་སྟོང་གི་འཁོར་ལོ།

ཅ་ལྷུང་གི་འཁྲུལ་འཁོར་ནམ་ལྷ། སྟེང་ལོག་ལྷུང་བཟུང་ནས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ནམས་འགྲུལ་བསྐྱོད་
བྱེད་ཐབས་ཞིག་སྟེ། ༡ རྟེན་པ་ཡན་ལ་ཉེར་གཅིག་བསྟོར། ༢ མགོ་ལན་བདུན་སྟུག་ ༣ རོ་སྟོང་
ལན་བདུན་ཟ། ༤ ལག་པ་ལག་ལེན་བདུན་ཟ། ༥ རྟེན་པ་བྱ་མཉེད་བདུན་ཟ།

ཅ་ལྷུང་གི་གནད་ལྷ། ༡ རྟེན་པ་ལུས་ཀྱི་གནད། ༢ གནས་པ་ཅ་ཡི་གནད། ༣ གཡོ་བ་ལྷུང་གི་གནད།
༤ འཛིན་པ་སེམས་ཀྱི་གནད། ༥ གྲོལ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནད།

ཅ་ལྷུང་བསྟོམས་པའི་གནད་བཞི། བཅའ་བ་ལུས་ཀྱི་གནད། སྒོལ་ཅོལ་ལྷུང་གི་གནད། དམིགས་པ་
སེམས་ཀྱི་གནད། ལུས་སྦྱང་འཁྲུལ་འཁོར་གྱི་གནད་དོ།

ཅ་ལྷུང་ཐེག་ལེ། ཆོ་མི་འགྲུར་ཞིང་སྟོག་མི་འགག་པའི་ནམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཉེ། དེ་ཡང་ཅ་ཁྱིམ་
ལྷ་བྱ་དང་། ཐེག་ལེ་ནོར་ལྷ་བྱ། ལྷུང་སེམས་བདག་པོ་ལྷ་བྱ་དང་གསུམ་མོ།

ཅ་བཤྲག ① གཞི་འཛོར་བ་དང་། མེད་པར་འགྲུར་བ། བལྟ་གཞོག་ལམ་ལུགས་ཅ་བཤྲག་གཏོར་
བ། ② སྟིང་དོན་ཤོར་བ། དོན་མེད་ཆེག་ལོ་ལ་ཡེངས་ནས་གཙོ་དོན་ཅ་བཤྲག་ཏུ་སོང་བ།

ཅ་ལག ① གཉེན་ཉེ་དུ། དག་པོ་ཅ་ལག་དང་བཅས་པ་ཐེལ་གྱིས་མཉན་བ། ② ཅ་བ་དང་ཡན་ལག
③ རྩ་ཤིང་གི་ཅ་ལག

ཅ་ལག་མཉམ་བཅོས། ཉན་ལ་སོགས་པ་ལུག་གྱི་ནད་ཅ་དང་ཕྱི་ཡི་ནད་རྟགས་མཉམ་དུ་སྟོན་བཅོས་བྱས་
པར་ཟེལ། དཔེར་ན་པོ་བ་སྟུག་པོའི་ནད་དེ་བོད་སྟོན་གྱིས་ཅ་ལག་མཉམ་བཅོས་བྱབ་གྱི་འདུག
ཅ་ལག་འཛོའི་མེ་ཏོག་ མེ་ཏོག་རྩས་ལྷན་ནམ། བརྒྱུ་རྩི་བ་ག་ཞེས་པ་མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཁྲག་མདོག་
ལྷར་འཆར་བ་ཞིག་གི་མིང་།

ཅ་ལངས་བ། མཛེ་ལངས་བ།

ཅ་ལམ། ① ལུས་ཀྱི་ཅ་ལམ། ② བཤང་ལམ།

ཅ་ལུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མཚུག་ཅམ་ན་ཀའོག་དགེ་ཅེ་མ་རྩ་བཞི་ཉལ་བཏབ། ལུལ་
མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅ་ཤེ ལྷ་སྦྱབ་གྱིས་བཅམས་པའི་དབུ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟུས་མིང་ཞིག་ཡིན།

ཅ་ཤོར་བ། ལྷག་པ་ཤོར་བ།

ཙ་བཤད། ① ཙ་བའི་འགྲེལ་བ། ② ཙ་བ་དང་འགྲེལ་བའི་བསྐྱུས་མིང་།

ཅུ་བཞི་ལ། ཅུ་བ་ནས་བཞི་བ་ལ། དམ་མཐར་ཅུ་བཞི་བ་བྱང་བ། ལོག་སྟོན་དེ་མི་སྒྲིག་འཛུགས་ཅུ་
བཞི་བ་བྱང་བ།

ཅ་གཤེད་ ཅ་སྟོང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྱིན་
ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་པའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཅ་གཤེད་ནི། གཤེད་ཞེས་
སྐྱམ་གཤེད་ཀྱི་རྒྱས་ཀྱི་པའི་རྒྱ་སྟེ་སའི་མིང་ཡིན་པས། འདྲིང་ལས་ལྡེའི་བྱ་བ་ཀྱེད་བ་ལ་
བཤལ་སྟན་པལ་ཆེར་རྒྱའི་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རམ་རྒྱད་མཐུན་པའི་ལས་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཀྱེད་ལས་ལ་བསྟོན་ནས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་དོན་རྒྱ་ཁམས་རྒྱ་བའི་རྒྱའི་ནང་ནང་
ལྷགས་པ་ནམས་སྟོང་བར་ཀྱེད་པའི་ཅ་སྟོང་གི་མིང་རོ།།

ཙ་གསུམ། ① ལུས་ཀྱི་རྩ་རོ་མ་དང་། རྒྱུ་མ། དབྱ་མ་གསུམ། ② ཆོས་ཀྱི་ད་པ་ལ་རྩ་བ་གསུམ་
ཡོད་ཤེ། འི་བ་རྒྱལ་ཀྱི་རྩ་བ་རྒྱ་མ་དང་། དངོས་ལྷུབ་ཀྱི་རྩ་བ་ཡི་དམ་ལྷ། བར་གཅོད་སྤྱད་བའི་
རྩ་བ་མཁའ་འཁོར་ཆོས་སྤྱོད་འཕམ་སོ།།

ཅ་གསུམ་ཀུན་འདུལ། གླེང་དང། ཡི་དམ། མཁའ་འཁྲོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རང་གི་ཅ་པའི་གླེང་།
 ཅ་གསུམ་མཐོང་ངེས། རྟོག་གླེང་འབྲུལ་པའོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་པ་
 རྟུན་ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་རྒྱད་ཏུ་3 d views ཟེད།

ཅ་གསུམ་པ། [མངོན]ནམ་ཐོས་སྒྲུལ།

ཅ་ལྷལ། རྒྱུད་པ་འཆོལ་ཉིག་རྩ་གླུར་བ་སྟེ། བག་མེད་ཀྱི་བྱ་བས་བཅས་ཁྲིམས་ལས་འདས་བའམ་
རལ་བའོ།

ཅ་མེད། ས་ཆ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཅ་མེད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅ་ཅེང་བ། ལུས་གྱི་ཅ་གྱོང་པོ་ཆགས་པ།

ཅུག་དོག་ དོག་པ་རིམ་ལ་མང་པོར་བཅུག་པའི་རྣམ་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ཁམས་ཕྱིགས་མུ་
 གྱུན་སྒོལ་ཆེ། ཁབ་མདོན་ས་བཟོས་པའི་དོག་ཅུག་དེ་སྤུས་ཀ་ལེགས་ཤོས་བཅི་སྒོལ་ཡོད་པ་རེད།
 ཅུག་ཅིག་ དདོས་པོ་རྩུང་རྩུང་། ལས་དོན་ཅུག་ཅིག་ མོང་མོག་ཅུག་ཅིག།

ཅག་པེ། ཅག་པ་རྟིང་པ་གྲུང་པ་ལ་གོ།

ཅག་པ། ཆོས་ལུགས་རྟིང་མ་བའི་དགོན་གནས་ཤིག།

ཅང་། ① ཆེར་མ། ② ཤིང་སྐྱེར་པ་སྤྱོད་བཞགས་ནས་གཏོར་མའི་མཐའ་སྐོར་དུ་བྱ་མ་ལྟ་བུར་
བཅུགས་པའི་བྱར་མ་རྣམས་ཀྱི་མིང་། ③ [རྟིང] ༡ རྟི ༢ ཆང་།

ཅང་ནན། [རྟིང]བཏུང་བ།

ཅང་བ། [རྟིང]གསང་བ།

ཅངས། ཅང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཅངས་པ། ① འབྲུ་མིགས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཟུང་བ་དང་། ཁྱིམ་ལྡན། རྒྱལ་བ་སྤྱོད་པོ་ཉིན་
སོ་བ། ད་བྱིད། མདུང་ཅན། མིག་སྒྲན་རྩ། རལ་གྱི་ཅན། བཤོལ་ལྡན། སོག་ལེ་ཅན་བཅས་སོ།།

② ལུས་ནང་གི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལྗེ་ཆ་ཤས་ཤིག།

ཅངས་པ་ཁ་རལ། [ཡུལ་]གྲག་ལ་གནས་པའི་སློག་ཆགས་མིགས་པ།

ཅངས་པ་རྒྱ་གན། [ཡུལ་]སློག་ཆགས་མིགས་པ།

ཅངས་པ་སྒྲལ་རལ། [ཡུལ་]སློག་ཆགས་མིགས་པ།

ཅད། ① ཅ་བ། དུག་གི་སྤོང་བོ་ཅད་ནས་གཅོད། ② ཐང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྩེས་
བལྟལ། ལུས་པས་ཤ་དུག་དང་། སྒྲལ་དུག་སོགས་དུག་ཚད་ལ་བཞག།

ཅད་སྐྱམ། མི་ཚང་གང་ཞིག་རིགས་རྒྱུད་རྩ་བ་ནས་མེད་པར་ཆགས་པའི་དོན་ཡིན།

ཅད་ཁུངས། ཅ་བའི་ལུགས། གནད་དོན་དེ་སྟོར་ཅད་ཁུངས་མ་ཆོད་པར་ད་བར་ལུས་སོང་།

ཅད་གཅོད། ཅ་བ་ཞིབ་གཅོད། གཏེར་ཁ་ཅད་གཅོད། རྒྱ་རྒྱུན་ཅད་གཅོད། ཅད་གཅོད་ཐིག་ལེན།

ཅད་གཅོད་གཏོར་བ། དེོས་སོ་གང་དང་གང་ལ་རྩ་བ་བྱས་པའམ་ཡང་ན་བདའ་འདེད་གཏོར་བ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཅད་གཅོད་མི་བྱེད་པ། གནད་དོན་གྱིད་གཞི་གང་རུང་ལ་ཅད་གཅོད་བྱེད་རྒྱ་མཆོམས་འདོག་པ།
ཡང་ན། བདའ་འདེད་མི་གཏོར་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཅད་བཅད་པ། རྒྱས་མངའ་མེད་པའི་བྱ་བ་གང་ཞིག་གཞན་ལ་འབྲི་ཞིང་ཤེས་ཐབས་བྱེད་པ།

ཅད་ཆོད། མི་སྣ་དང་དངོས་རྒྱུ་གང་ཞིག་སྤར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་བདག་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་བརྒྱགས་
བ་བཅད་ཞིབ་བྱས་ཏེ་སྤར་ཡང་རྙེད་པ། ཡང་ན། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་སོགས་ནས་ཅད་ཞིབ་
བྱས་མཐར་ཐོན་གཞི་ཞིག་གིས་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ་ཅད་གཅོད་བྱུང་བ།

ཅད་ཆོད་བྱུང་བ། ལས་སྤྱོད་མེད་སྟོན་ནས་རྩ་བ་བྱེད་བྱུང་བ་ལ་ཟེར།

ཅད་ནས་བྱུང་བ། རྩ་བ་ནས་སུ་གཏོང་ནས་བྱིར་བཏོན་བ།

ཅད་པ། ① ཅི་ཤིང་གི་ཆ་ཤས་ས་ཡོག་ན་ཡོད་པའི་ཁག་ལ་ཅད་པ་ཟེར་ཞིང། ཅི་ཤིང་གི་ཅད་པ་ས་
ས་ནང་གི་ཚུད་པ་ལུང་ཅེར་སོན་པ་སོགས་བཞིབས་ནས་ཅི་ཤིང་ཆེར་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་
ཤིང། ཅི་ཤིང་བཟོན་པའང་བྱེད་པ་ཡིན། ② བྱ་དངོས་རྣམས་འབྱུང་བ་དང་གནས་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་
ནས་མང་གཞིའི་མིང་སྟེ། བད་གཞི་ཅད་པ་ནས་བཏོན་ལྟ་བུ། ③ ཆོག་བསྐྱུས་ན། ཅད་ཅེས་འབྲི་
ཆོག་སྟེ། ཤིང་ཅད། ཅད་ནས་འབྱིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཅད་འཆོལ་དང་གོ་བ་ཟེ། མྱོག་མྱུང་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་བྱིན་སྐྱོད་ཏུ་find and replace ཟེར།

ཅད་འཆོལ་བྱེད་པ། རྩ་བ་གཏོང་བ།

ཅད་ཞིབ། ཅད་གཅོད་ཞེས་འདུག་ས་དེ་བྱིབས་ཅད་ཞིབ་བྱེད་པ། ཅད་ཞིབ་བཟོག་དཔྱད།

ཅད་གཤམ་། སྟོ་སྟོན་ཞིག་དེའི་རྩ་བའི་རྣམས་པས་ཟུག་གཟེར་ཞི་བ་དང་། རུལ་ཚུ་འབྱིན་པ། ཇི་ཚུ་
འབེབས་པ་སོགས་ལ་ཕན།

ཅབ། ① བར་སྐབ་འགོག་བྱེད། འགྲུལ་སྟོན་བྱེད་པའི་ཅོག་ཅེའི་ཡོག་ཏུ་ཤིང་ཅབ་ཚུག་ཅིག་ ②
[ཡུལ]རྩ་བའི་བསྐྱུས་མིང་། ཅབ། འབྲུ་དངུལ་ཆང་མ་འཕྲོ་སོང་གིས་ཅབ་བཅད་འདུག་
ཅབ་ཏོ། རྙིང་རྩལ་རྟོལ་པ་མང་བ། བོས་དེ་ཅབ་ཏོ་སྟོན་གོ་གང་ཡང་མི་འདུག་
ཅབ་མདངས། མེ་ཏོག་དང་ལོར་བུ་སོགས་ལ་མདངས་རྒྱབ་སྐྱབས་དང་པོ་ཚུ་མདངས་ཐེངས་གཉིས་
ཙམ་བརྒྱབ་རྗེས་གྲིས་ཅབ་པ་ལྟ་བུའི་རམ་པ་ཅན་གྱི་མདངས་རྒྱབ་ཐབས་ཤིག་ཡིན་པར་
བརྟེན་ཅབ་མདངས་ཞེས་ཟེར།

ཅབ་མོ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་བཅས་ལྡན་དགེ་སྤོང་གིས་ལོངས་སྤྱད་ཏུ་རུང་བ་འབྲས་ཞེ་

སོགས་བཅོས་ནས་པཎ་མ་བཏབ་པར་མནན་པའི་ཁྱ་བའོ།
ཅབ་ཅོབ། ལྷིང་པོ་མེད་པ་འཆབ་འཆུབ་ཆ་བོ།
ཅབ་རལ། གོས་སོགས་རལ་བོ།
ཅབ་རལ། [ཡུལ] ① རང་དོལ་ཆབས་ཆེན། གྲོན་པ་ཅབ་རལ། འདོམས་རས་ཅབ་རལ། སྒོ་ཡོལ་
ཅབ་རལ། དཔེ་ཆ་ཅབ་རལ། ② བཅུན་ཚུགས་ཉམས་ཏེ་སྦྱོང་པ་གང་བྱུང་བྱེད་མཁན་ལ་སྦྱོང་
ཆོག་གྲུ་པ་ཅབ་རལ། བཅུན་མ་ཅབ་རལ། དགེ་སྦྱོང་ཅབ་རལ།
ཅབས། ཞའི་རུ་ཅིའམ་ཆང་གི་པཎས་ཅི།
ཅབས་བཅད་ལ། ཆར་བཅད་ལ།
ཅབས་གདན། བཅབ་ཡུལ་གྱི་གདན་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་པང་ལེབ་བམ་ཤིང་དུ་མ་སོགས།
ཅབས་མོ། ཅབ་མོ་དང་འབྲ།
ཅམ་རྒྱལ། ཅམ་པ་རྒྱག་སྒོད་རྒྱལ་པ།
ཅམ་ཁུག་ཅམ་པ་རྒྱག་སྒོད་ཁུག་མ།
ཅམ་སྐམ། ཅམ་པ་རྒྱག་སྒོད་ཀྱི་སྐམ་རྩེད་གི་མིང་།
ཅམ་རྒྱ། རས་དང་སྲན་མ་སོགས།
ཅམ་འགམས། ཅམ་པ་སྐམ་པོར་ལྷེ་ཡིས་འགམས་ནས་བཟའ་བ། དེས་རྒྱུད་ནད་ལ་པན་པར་བཤད།
ཅམ་གཉེར། སྲར་བོད་ཕྱེ་པ་གཞུང་གི་ཅམ་ཁལ་སྦྱད་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས་དང་། དེའི་
ལས་ཆན་པའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་།
ཅམ་ཐུག་ཅམ་པ་བཏབ་ནས་བསྐྱོལ་བའི་ཐུག་པ།
ཅམ་པ། རས་སོགས་འབྲུ་རིགས་ལ་རྩ་བརྒྱབ་ནས་བཅོས་ཏེ་བཏགས་པའི་བྱེ་མ། སྲན་ཅམ།
དམངས་ཅམ་ཅིང་པོ། མཆོད་ཅམ།
ཅམ་པ་སྐམ་གསོབ། འབྲུ་རིགས་ལ་རྩ་མ་བརྒྱབ་པར་བཏགས་པའི་ཅམ་པ་སྐྱུས་ཞན།
ཅམ་པ་ལོད། ཅམ་པ་རྩིང་པར་ཆགས་ནས་བྱོ་བ་ཉམས་ཞིང་འཇུ་དཀའ་བར་ཆགས་པའི་མིང་ཡིན།
ཅམ་པ་གཤོ་བ། ① ཅམ་པ་བྱེ་ལ་གཤོ་བ། ② རོ་བསྟོད་བྱེད་པའི་དཔེ། མི་ལ་རོ་བསྟོད་ཀྱི་ཅམ་པ་

གཤོ་བའི་སྒྲེལ་ལང་བྱེད་པ།
ཅམ་པོགས། སྤྲུམ་གྱི་ཅམ་པའི་པོགས།
ཅམ་པོར། ཤིང་ལས་བྱུབ་པའི་ཅམ་སྒོད་པར་བྱ།
ཅམ་བང་། ཅམ་པ་སྒྲུག་སའི་བང་བ།
ཅམ་འཕོལ། འབྲུ་རིགས་སྒྲིམ་འབྲུ་བ་མང་པོ་བརྩོས་ཏེ་བསྐྱེས་ནས་བཏགས་པའི་བྱེའི་མིང་སྟེ།
རྒྱུན་དུ་ནས་དང་ཟེར་མ། ཅེ་བོ་བཅས་བརྩོས་རྩེས་སིལ་ཏོག་སྐྱམ་པོ་སོགས་བསྐྱེས་ནས་
བཏགས་པ་ཞིག
ཅམ་འབྲུ། ཅམ་པ་འཐག་རྒྱུའི་འབྲུ་རིགས།
ཅམ་ཅི། ① ཐུག་པའི་ཁ་ཐལ། ② གོས་ལ་ཅམ་པ་འབྲུར་བ་ལ་གོས་ལ་ཅམ་ཅི་གོས་པ་ཞེས་ཟེར།
ཅམ་བཞེས་པ། ཅམ་གཉེར།
ཅམ་བཞེས་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག དེར་དོ་དམ་པ་ལས་ཆེན་རིམ་
པ་ལྟ་བུ་མེད་སྟེ་གཉིས་དང་། གཉེར་བ་གཉིས་བཅས་ཡོད། ལས་འགན་ནི། མཆོད་རྒྱུན་ཁག་
ལ་ཅམ་པའི་དོད་དམ།
ཅམ་པ་རོ་གཏོང་བྱེད་རྒྱ། གཞུང་གི་མཛད་སྟོ་ཆེ་ཁག་ལ་དཀར་སྟོ་གཏོང་རྒྱ། ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་
མོ་དང་ཆོགས་མཆོད་ལ་དགེ་འདུན་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཅམ་པ་ལེན་མཁན་ལ་ཅམ་པ་དང་ཅམ་
པ་མི་ལེན་མཁན་ལ་ཅམ་དོད་སྟོད་རྒྱ་བཅས་ཡིན། ལས་རྒྱུན་ནི་ལོ་གསུམ་རེ་ཡིན།
ཅམ་ཟན། ① ཅམ་པ་ཟ་མཁན། ② ཅམ་པས་བཞོས་པའི་ཟན་གྱི་རིགས།
ཅམ་ཟོ། ཅམ་པའི་སྟོད་ཟོ་ལག ཅམ་ནི་དཔའི་སྟོན་སེང་གཞན་གྱི་ཆིག་ཐོགས་སུ་སྦྱར་བ་སྟོང་
ཅམ་འོ་ཅམ་སོགས་ལྟ་བུ།
ཅམ་ཐོམ། ཅམ་པ་སྒྲུག་སའི་སྟོད་ཐོམ།
ཅམ་གཟར། ཅམ་པ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྟོགས།
ཅམ་ལོང་། ལོང་ག་གཡས་གཡོན་དབུས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་དབུས་སམ་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་ཤས།
ཅམ་གསོག་སྐྱམ་བརྩོས་ཀྱིས་བཏགས་པའི་ཅམ་པ་སྐྱས་ཞན།

ཅའི་འཁོར་ལོ་ལྟ། སྤུང་གཞུང་ལས་བཞད་པ་ལྟར་མི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་དང་། མཁྱིན་པ། སྤྱིང་ག་ལྟེ་ག།
གསང་གནས་བཅས་མོ་མོར་ཡོད་པའི་རྩ་མཐུད་ལྟོ།

ཅའི་འཁོར་ལོ་དུག་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཞད་སྟོན་ལ། ༡
སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ཡང་ན་གཙུག་ཏྲར་ནས་མཁའི་འཁོར་ལོ། ༢ མཁྱིན་པ་ལོངས་
སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ༣ སྤྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ། ༤ ལྟེ་བ་སྤྱུལ་པའི་འཁོར་ལོ། ༥ རོར་བུའི་
དབུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡང་ན་དབུས་བ་བདེ་བའི་འཁོར་ལོ་དང་དུག་གོ།

ཅའི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཅ་མི་མངོན་པ་དང་། ཅ་མཐུད་
མེད་པའོ།

ཅའི་འཕྲོས་མཁུང་། ཉན་ཤིན་གྱིས་མཁུང་པོར་གྱུར་པའི་ཅ།

ཅའི་གཙོ་མོ་གསུམ། རྒྱུད་ལས་ལུས་ཀྱི་དབུས་ན་ཅའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གནས་པར་གསུངས་པ་དེ་
སྤྱལ་ཆེན་ཀྱི་འདབས་འཕྲོར་ན་ཡོད་དེ། རོ་མ། རྒྱུང་མ། གུན་འདར་མའམ་དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ།

ཅར། ཅ་ལ་ཞེས་ཏེ། འགམ་དུའམ་འཁྲིས་སྟ།

ཅར་གཙོད། ཅར་གཙོད་པ་སྟེ་བྱི་རྩད་བྱེད་པ།

ཅལ། ལུས་པའམ་སྟོབས། ལུས་རྩལ་འགྲན་པ། དག་རྩལ་སྟོང་པ། དེག་རྩལ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ།
གཤོག་རྩལ་ལྟན་པ། རང་གི་ལུས་རྩལ་བཏོན་ནས་རང་འཁྲིའི་ལས་འགན་སྒྲུབ་པ།

ཅལ་ཁ། བསྐྱོམ་པའི་ཉམས་རྟོགས་ཀྱི་རྩལ་ལ་རྩལ་ཁ་ཞེས་གསུང་སྟོན་ཡོད།

ཅལ་ཆེན་པོ། མཆོང་བ། རྒྱག་པ། འཛེག་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་མཐུ་ལུས་ཆེར་ལྟན་པ།

ཅལ་ཆེན་ཆོགས་པའི་རྣམ་འཕྲོར། རྣམ་འཕྲོར་ལྟེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྟིང་གཞུང་རྣམས་སྟ། མཐར་
ལམ་དུ་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་ཡོན་ཏན་ཀྱི་རྩལ་མཐར་ཐུག་པ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྩལ་ཆེན་
རྟོགས་པའི་རྣམ་འཕྲོར་ཞེས་བྱའོ།

ཅལ་སྟོབས། ལུས་སེམས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་དང་། སྟོབས་ཤུགས། གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་ཡང་རྩལ་
སྟོབས་རྒྱུད།

ཅལ་བཏོན། ① ཉན་ཏན་དམིགས་སྟ་བཞུར་བ། བ་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམས་རྩལ་བཏོན་གྱིས་བཞད་

པ། ཡ་རབས་ཀྱི་བྱ་བ་རྩལ་འདོན་བྱེད། ② རྒྱས་ཤུགས་འདོན་པ། མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་དོན་དུ་
རང་རྒྱས་གང་ཡོད་རྩལ་འདོན་ཞུ་བ།
རྩལ་ཐོན་པ། སྤངས་བའི་ལག་རྩལ་སོགས་མཁས་པར་གྱུར་པ།
རྩལ་འདོན། རྩལ་བཏོན་དང་འབྲ།
རྩལ་པོ་ཆེ། ① རྒྱས་རྩལ་གྱི་བྱེ་བྲག་དཔེར་ན། མཐོན་པོར་མཆོངས་པ། ཤིང་ཅེར་འཛེགས་པ།
མགྲོགས་པོར་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ། ② རྒྱས་རྩལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ།
རྩལ་པོ་ཆེ་ཡི་སྒྲོན་འབངས་མི་བདུན། བཅན་པོ་ཁྱི་འདུས་སྲོང་གི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་སྒྲོན་འབངས་
རྩལ་ཆེན་བདུན་ཡོད།
རྩལ་སྦྱོང་། རྩལ་ལ་བྱང་རྒྱལ་བ་ཡོང་བར་བྱ་རྒྱུ་འི་སྦྱོང་བཟར་བྱེད་མཁན་དང་དེའི་བྱ་ལས།
རྩལ་བཞིར་སྦྱགས། སྦྱོར་བ་སྦྲན་དང་། ཆ་བྱེད་དབྱེད། འཆོ་བ་ཟས། བྱ་བ་སྦྱོང་ལས་བཅས་བཞི་
པོའི་སྦྱོབས་སྦྱིད་ནས་བཅས་དགོས་པའི་དོན།
རྩལ་བཟང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩལ་ལག ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྒྱས་པ་དཔེར་ན། མཐོ་པོར་མཆོངས་པ། ཤིང་ཅེར་འཛུང་བ།
མགྲོགས་པོར་རྒྱགས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།
རྩལ་ཤུགས། ལུས་སེམས་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས། དེ་ཆེན་འཛེག་ཅིང་། རྒྱ་ཆེན་ཀྲལ་བའི་རྩལ་ཤུགས་ཆེ་བ།
ཅི། ① ཁ་དོག་དང་། རོ་བརྟན་སོགས་ལ་པན་བྱེད་གྱི་རྩལ་ཤིག་ཆོན་ཅི། བཟག་ཅི། རྒྱ་ཅི། ཞག་
ཅི། ཆང་ཅི། བདུད་ཅི། སྤང་ཅི། དམར་ཅི། ②[མདོན་]སྦྲན།
ཅི་གོར་ཐང་། ས་ཆ་ཞིག་ད་ལྟ་མཆོ་སྦྱོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མཆོ་སྦྱོང་དེ་གསལ་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་
ཞིན་ཉེའི་རྫོང་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་གནས་ཡུལ་ཡིན།
ཅི་གྲོམ་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅི་དགའ། [ཡུལ་]གསར་དུ་སྤར་བའི་དཔེ་ཤོག་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་ནས་ཁོད་སྦྱོམས་བྱེད་

བདར་བྱས་ཏེ་མཐའ་ཅི་གཏོང་རྒྱུ་འབྲེལ་བཅས་

ཅི་སྐྱེས་པར་ལེག། [ཡུལ་]སྐྱེགས་བཅས་ཀྱི་མཐར་ཆོན་ཅི་གཏོང་དུས་སྐྱེགས་བཅས་སྒོམ་བྱེད་ཀྱི་པར་ལེག།
ཅི་རྒྱུ་སྒོམ་གྱི། ཡུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅི་བཅུད། [མངོན་] ① མཐ། ② སྒྲུང་ཅི།

ཅི་བཅུད་སྐྱོན་མཐ། ཡུག་པ་ལ་སོགས་པའི་བདུད་ཅི་བཞི་དང་། དཔག་ཞུན་ལ་སོགས་པའི་དྲངས་མ་
ལྟ་བུས་ཀྱི་བཅུད་སྒྲུངས་པའི་སྐྱོན་མཐ་ཀྱི་སྒྲུང་སྒྲུབ་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས།
ཅི་བཞི་དྲངས་མ་ལྟ་ལི་བཅུད་སྒྲུངས་པ། ས་ལི་དྲངས་མ་བྲག་ཞུན་ཤ་ལི་གསོས། རྩི་ལི་དྲངས་
མ་ཅོང་ནི་རྩས་པའི་གསོས། ཤིང་གི་དྲངས་མ་བྱ་རམ་སྒྲོབས་ཀྱི་གསོས། མེ་ཏོག་དྲངས་མ་
སྒྲུང་ཅི་མདངས་ཀྱི་གསོས། ཅི་ལི་དྲངས་མ་མར་དཀར་བཅུད་ཀྱི་གསོས། ཡུག་པ་བ་ལུ་མཆོ་
དང་མཁན་པ་བཞི། དགུན་མི་སྐྱེས་པ་ཆེ་ལི་གསོས་སུ་འགྱུར། འདི་དགུའི་བཅུད་ལོགས་
སྟོག་གཅོད་ནད་དགུ་སྟོལ། ཆས་པའི་རྒྱགས་བྱུང་བཅུ་དྲུག་ལྟ་བུའི་ལུས། སེང་གའི་རྩལ་ལ་
སྒྲུང་པོ་ལྟ་བུའི་སྟོབས། མ་བྱའི་མདངས་ལྟན་མཁྱོགས་པ་ཅང་ཤེས་རྟ། ཆོ་སྟོག་ཉི་ལྔ་གཉིས་
དང་མཉམ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས།

ཅི་ཆུ། ① ཆོན་ཅི་དང་། བཟག་ཅི་སོགས་དངོས་རིགས་ཀྱི་ཁ་དོག་སྒྲུར་བ་དང་། སྤ་བར་བྱེད་པའི་
ཅི་རིགས་ཀྱི་ཁུ་བ། ② རྩ་རྒྱུའི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལུས་ཤུལ་བོད་
རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཀྱི་སྐྱེ་རྒྱུ་ཁོང་དཔལ་ཀྱི་ལྟོ་བྱུང་སྟོགས་སུ་ཡོད།

ཅི་ཆེན། སྐྱོན་ཤིང་ཀུན་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག་སྟེ་ནད་སེལ། ཁ་ཟས་འདུ།
ཅི་འཛོག་ཅིས་འཛོག་སྟེ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ། མི་གཞན་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལ་ཅི་འཛོག་བྱེད་པ།
ཅི་ཏི་རྩ་ལ། [ལེགས་]མཛེ་འབར་བ་སྟེ། མཛེ་ནད་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག་
ཅི་ཏོ། ལྷ་ལྟམ་རིགས་ཀྱི་འབྲས་བུའམ་ས་བོན་ཀྱི་མིང་།
ཅི་ཏོག་ཅི་ཐོག་དང་འད།
ཅི་ལྟག་མོ། སྐྱོན་ཞིག་སྟེ་རྩ་མ་ཅིའི་མིང་གཞན་ཞིག་
ཅི་ཐོག་རྩ་དང་ལོ་ཏོག་སྟོ་ལྟམ་སོགས་སྤྱིའི་རིགས་ཀྱི་མིང་ཞིག་ཡིན།

ཅི་ཐོག་ཆེ་བ། [མཛོན་]པོ་ད་ཆེ་དགུ་བ།

ཅི་མཐོང་། མཐོང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། ངལ་ཙོམ་གྲུབ་འབྲས་ལ་ཅི་མཐོང་བྱེད་པ། སྒྲིལ་གྱི་ཁེ་པན་ལའང་
ཅི་མཐོང་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།

ཅི་དྲུང་སྒྲགས་ཁང་། གསར་བཞེངས་དགོན་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་
༡༩༤༤ལོར་ཆོས་སྒོ་བྱེ་རྒྱའི་ཆོག་མཆན་ཐོག་ཆབ་ཆ་ཆོང་ཐེ་གོ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་སྟེ།
གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་ཆ་ཆོང་གྲུང་རྟོ་ཆོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་བྱད། [ཡུལ་]སྤང་བ་པོའི་མཇུག་མ་བཟུང་བ། སྤང་བ་པོ་འཁོར་ལངས་དུས་རྟག་དུས་ཆ་ངེས་ཅན་
ཞིག་གི་དོ་ལ་རྒྱབ་བཟུང་བར་བརྟེན་ཆོན་པས་ཚུལ་དེའི་གཞིར་བཟུང་ནས་དོང་རྩྭ་བཅུགས་ཏེ་
འཛིན་པ་འཕམ་གསོད་པ།

ཅི་གདན། ཆོན་དང་སྤྱི་ཅི་སོགས་དངོས་གཞི་མ་བཟུང་གོང་དུ་གཏོང་བའི་ཅི་ཞིག

ཅི་ནང་དགོན་པ། ཅི་ནང་དགོན་དཔལ་མི་འགྱུར་ངེས་དོན་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ཞེས་བཞིན། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ས་མོ་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་འབྲུག་མཁས་བཅུན་དར་རྒྱས་སང་གིས་རི་ཁྲོད་
ཅིག་མཛད། རྗེས་སུ་འབྲེག་དགོ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་དགོན་སྡེར་བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་ཆོན་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ར་བ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅི་བ། བཅིས་པ། བཅི་བ། ཅིས། ① གངས་ཀ་རྒྱབ་པ། བྱུང་སོང་བཅི་བ། ཞིང་གའི་རྒྱ་ཁྲོན་ཞིབ་
ཆགས་སུ་བཅིས་པ། ② ཆ་འཛོག་པ་དང་། ལྟ་བ། རང་གི་སྐྱོན་ཆ་ཡོན་ཏན་དུ་བཅིས་ན་མི་
འགྲིག་པ་དང་། མིའི་ཡོན་ཏན་སྐྱོན་དུ་བཅིས་ན་འང་མི་འགྲིག། ③ འབྲུང་འགྱུར་བྱ་བྱེད་ཀྱི་
བསམ་སྒྲོག་གཏོང་བ། སྤོང་གསེབ་ལ་འགྲོ་ཅིས་ཡོད། ལྟ་ལོ་ལྟ་ཅིས་མེད།

ཅི་བ་བྱུང་། ཅི་བ་བྱུང་། ཅི་བ་མ་བྱུང་བྱུང་།

ཅི་པོ། [རྟིང་]རྟོན་ཐོག

ཅི་པོ་ཆེ། ཤིང་ཀུན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་པས། ཅི་པོ་ཆེ་ནི་ཤིང་ཀུན་ནོ། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྐད་ཀྱི་སྒྲོར་སྡེའི་སྐབས་སུ་ཅི་ཞེས་པའི་མིང་རྒྱང་བྱུང་ན་སྤྱི་ཅི་

དང་ཤིང་ཀུན་གཉིས་ཀྱི་མིང་ལ་འབྲུག་པས། གཉན་ནད་དང་། སྤང་ཐབས། མཁལ་ནད། མཆེན་
ནད། ཉུག་ནད་བཙས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྤྲུལ་ཅི་དང་། ལོང་གཤི་ནད་དང་། རླུང་ནད། སྤོན་ནད་བཙས་
ཀྱི་སྐབས་སུ་ཤིང་ཀུན་ལ་འབྲུག་པས་སྐབས་ཐོབ་ལྟར་གོ་བར་བྱའོ།

ཅི་སྤྲང་། ཆོན་ཅི་བཏང་བའི་ལྷགས་དང་ཤིང་སོགས་ཀྱི་དངོས་སྤྱད་རིགས། ཤོར་བ་ཅི་ལ། ཉ་སྤྲུལ་ཅི་
ལ། ཅོག་ཅི་ཅི་ལ།

ཅི་མ་གཤི་། སྤྲུལ་ཅི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། སྤེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་བུ་རྒྱུ་སྤྲུལ་པོ་ལས། ཅི་མ་གཤི་ཏའམ་ཀུལ་ཏའི་འབྲུང་གནས་སྤྲུལ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས།
ཅི་མར། རྩ་དང་སྤྲོ་ལྷུ་མ་སོགས་ཅིས་ཐོག་གི་བཅུད་སྤྲངས་པའི་སྤྱགས་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་མར།
ཅི་སྤྲུལ། བྱ་དང་འཛོམས་ཤིང་ལུས་གསོ་བའི་ཅི་བཅུད་དང་ལྷན་པའི་སྤྲུལ་ཏེ། དེ་ལ་ནད་གསེས་སུ་དབྱེ་
ན་ག་བྱར་ལྟ་བུ་ཤིང་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྤྲུལ་ཅི་དང་། དོམ་མཁྲིས། དབང་རིལ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་ཆགས་
ལས་བྱུང་བ། བྱར་བྱུལ་ལྟ་བུ་སྤྲུལ་ལས་བྱུང་བ། བྲག་ལུན་ལྟ་བུ་དོམ་ལས་བྱུང་བ་བཙས་མ་ངེས་སོ།

ཅི་དམར། ① ཆོན་ཅི་དམར་པོ། ② ལྷ་རུའི་མིང་།

ཅི་དམར་རྒྱུ་གཅིག་རེ་སྟོན་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག་

ཅི་དམར་ཐེལ་བ། རེ་སྟོན་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་ཀྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཅི་
དམར་རྒྱུ་གཅིག་སྤྲུལ་པའི་ཉུག་ཅི་དམར་ཐེལ་བ་ལུག་རོན་རྒྱུ་ཅི་མིན་ཅིའི་མིང་ཅན་ནམས།
རེ་སྟོན་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས།

ཅི་ཤེ། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ར་ལ་ཅི་རེ་ཟེར།

ཅི་ཤེ། ཀོ་རུ་དང་དབྱིབས་འབྲུ་བ་དེ་ལས་རྒྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། བལ་སྤྱད་འཁེལ་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཡིན།

ཅི་ཤིང་། ① རྩ་དང་། ཤིང་སོགས་སྤྱི་དངོས། ② འབྲས་བྱ་ཅན་ཀྱི་ཤིང་།

ཅིག་རྩོ་སོགས་གཅིག་ཐོག་ཉུག་ཅིག་བཞག་ནས་ཇེ་མཐོར་གཏོང་བའི་དོན་ཏེ། རྩོ་ཅིག་གིན་འདུག་
རྩོ་ཅིག་མཁན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཅིག་ལྷག་ཁང་པའི་ཕྱི་ནང་གང་རུང་གི་ཅིག་པའི་ཟུང་ལྷག་ཁྱི་ཅིག་ལྷག་ཉུབ་ཀར་ན་ཁ་ལོག་བརྒྱབ་ཡོང།

ཆིག་གྲ། [ཆིང]ཆིག་པ།

ཆིག་འགྲམ། ཆིག་པའི་ཉེ་འགྲམ།

ཆིག་ངོས། ཆིག་པའི་ལོགས།

ཆིག་དོ། ཆིག་པ་ཆིག་བྱེད་ཀྱི་དོ།

ཆིག་ལྗེབས། ཆིག་ངོས་སམ། ཆིག་ལོགས།

ཆིག་གཤོང་། ཆིག་པའི་ཟུང་གཤོང་།

ཆིག་པ། ① བཆིགས་པ། བཆིག་པ། ཆིགས། ཆིག་པ་རྒྱབ་པ། རྩོ་བཞི་བཆིགས་ནས་ཚུ་རགས་

རྒྱབ་པ། བྱ་རོག་ཆང་ཆིག་ ② མཁར་ཁང་གི་ཆིག་པ། རྩོ་ཆིག་ བག་ཆིག་ བྱང་ཆིག་

ཆིག་པའི་སྒྲ། ཁང་པའི་ནང་དུ་བཅད་རྒྱབ་པའི་ཆིག་པ།

ཆིག་པའི་སྒོ་འབྲུ། ཆིག་པའི་བྱི་ལོགས་ནས་འབྲུར་དུ་བཏོད་པའི་ཆིག་པ།

ཆིག་པའི་ངོས་སྒྲམ། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་འདོད་སྒྲམ།

ཆིག་པའི་ར་སྒོར། རྩོ་བཆིགས་ནས་ཆིག་པས་བསྒོར་པའི་ར་སྒོར།

ཆིག་པོ། [ཡུལ]བསྐྱ་བ། སྤྱག་པ་ཆིག་པོ།

ཆིག་བྲག་ ཆིག་པའི་ངོ་ལ་བྲ་ག་ཡོད་པ་ལ་པོ།

ཆིག་མ། གཤེར་ཁུའི་ནང་གི་སྒྲིགས་མའམ་དངོས་རྩས་གཞན་ཏེ། སྤྱག་པའི་དྲངས་དང་ཆིག་མ་མ་

འདྲེས་པ། ཅུབ་ཀྱི་ཆིག་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མིང་བསྐྱས་ན། ཆིག་ཅེས་འདྲི་ཚོག་སྟེ། བྱི་སྤྱག་གི་

ཆིག་མ་ལ་བྱི་ཆིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཆིག་མང་། ཆིག་གདན་ནམ་འགྲམ་གཞི།

ཆིག་ཞལ། ཆིག་པའི་ངོས་ཀྱི་ཞལ་བ། ཆིག་ཞལ་བརྒྱབ་ནས་འཇམ་པོ་བཟོ་བ།

ཆིག་གཞི། ཆིག་པའི་མང་གཞི།

ཆིག་ཟུར། ཁང་པའི་བྱི་ནང་གང་རུང་དུ་འབྲུར་ལ་ཐོན་པའི་སྒྲེའམ་གྲ།

ཆིག་ཡོལ། ཆིག་པའི་ངོས་ཀྱི་ཡོལ་བ།

ཆིག་ར། ཆིག་པའི་ར་བ།

ཅིགས། ཅིག་པའི་སྐུལ་ཆིག
ཅིགས་མ། ཅིག་མ་ཡི་འདི་ཚུལ་གཞན།
ཅིགས་བཞི། ① རྟེན་འཛིན་གྱི་ཅིས། ② སྐྱ་སྐྱད་གི་ཅིས། ③ ལྷ་རིས་གྱི་ཅིས། ④ སྐྱ་རྒྱལ་གྱི་ཅིས།
ཅིགས་ཤིག་ཅིག་པ་དང་། རོ་པོ་སོགས་བཅིག་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐུལ་ཆིག
ཅིགས་སུ་བཟུང་བ། གཅིགས་སུ་བཟུང་བ་སྟེ། རོ་གལ་ཆེན་པོར་བཟུང་བ།
ཅིང་ཆོས། ཡང་དག་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་མི་མ་སྐྱེན་པའི་ལྷ་བ་དང་སྦྱོད་བ།
ཅིང་བ། གུ་རོག་པོའི་རོན་ལ་འཇུག་གོ།
ཅིང་པོ། ཞིབ་མིན་རགས་པ་དང་། ལུབ་པོ། རྩོང་པོ། གོ་ཞིབ་ཅིང་པོ། རིག་པ་ཅིང་པོ། གཤིས་རྒྱུད་ཅིང་པོ།
ཅིང་སྦྱོད། སྦྱོད་པ་རྩོང་པོ་འཕམ་མ་རབས་གྱི་སྦྱོད་བ། ལྷན་ཏུ་ཅིང་སྦྱོད་ཁོན་བྱེད་མ་ཁན་སྐྱ་གུ་
ནམས་ལེགས་པར་གཞུན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྦྱོད་དགོས།
ཅིང་བྱ། ཞིབ་ཞིབ་མིན་པའི་ཅམ་པ་དང་གོ་བྱ།
ཅིང་བྱེ་རྒྱག་རྒྱག་ཞལ་བ་རྩལ་ཞལ་སྦྱོད་པའི་བྱེ་མ་རྟོ་བྱེ་འདྲེས་པ་ཞིག་གོ།
ཅིང་བ། ཅིང་པོ་དང་འབྲ།
ཅིང་ཞད། མ་སྐུལ་མ་ཞི་པའི་བྱ་སྦྱོད་རྩལ་པོའི་གཡའ་འཕམ་བག་མི་འདི་ཅིང་ཞད་ཆེ་ཙམ་འདུག།
ཅིང་ཞིབ། ཅིང་པོ་དང་ཞིབ་མོ། ཅམ་པ་ཅིང་ཞིབ། རྒྱ་བློས་ཅིང་ཞིབ།
ཅིང་བཟོ། རགས་ཙམ་བཟོས་པའི་དངོས་ཟོག།
ཅིད་སྐྱད། ཅིད་པས་བཟོས་པའི་སྐྱད་བ། ཅིད་སྐྱད་གྱིས་རེ་བྲེ་འཆེས་བ། ཅིད་སྐྱད་གྱི་གཡག་རོ་བྱད།
ཅིད་ཤོག [ཡུལ]ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ད།
ཅིད་གྱི། གཡག་སོགས་གྱི་ཅིད་པ་འབྲེག་བྱེད་གྱི་གྱི།
ཅིད་རྒྱ་བྱེད། ལྷམ་མཐེལ་ཁྱད་བྱག་པ་དང་ཅིད་སྐྱད་གྱིས་བཅེས་ནས་ཁྱད་རྒྱ་སྟེ་མེད་པར་བཟོ་བ།
ཅིད་འཇམ། རྩོང་པོ་མིན་པའི་ཅིད་བ། ཅིད་འཇམ་ལས་བཟོས་པའི་ཐག་བ།
ཅིད་སྐྱན། ཅིད་པའི་ནང་ཆངས་ཙན་གྱི་གདན།
ཅིད་ཐག་སྐྱགས་ཅིད་གྱིས་བཟོས་པའི་ཐག་བ།

ཅིང་པ། འབྲི་གཡག་སོགས་ཀྱི་ལུས་ཞོལ་གྱི་སྤྱ་རིང་ཞིང་རྩལ་པའི་རིགས། འཁྱོང་ཅིང་། གཡག་ཅིང་།
ཅིང་ཐུར། ལྷགས་ཀྱི་ཅིང་པའི་ཐུར་པ། ཐུར་བ་རྫོལ་བ་ཐུར་གྱི་སྤེང་དུ་ཉི་མར་བསྐྱམས་པ།
ཅིང་ཕྱིར། ལྷགས་ཀྱི་ཅིང་པའི་ཕྱིར་པ།

ཅིང་བྲ། ར་བྲག་ལོ་གཉིས་ལོན་པ།

ཅིང་མོ། ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་མོ་ར།

ཅིབ། ① ཅིབ་མ་སྟེ། མི་ལྷགས་ཀྱི་ལུས་ཞོག་གི་གཡས་གཡོན་ལོགས་གཉིས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅིབ་
གཡས་ས་ལ་པབ་ནས་ཉལ་ལྟ་བུ། ② ཉེ་ལོགས་སམ་འགམ་གྱི་མིང་སྟེ། ཁང་པའི་ཅིབ་གུང་།
པ་མའི་ཅིབ་ན་ཡོད་དུས་ལྟ་བུ།

ཅིབ་རྩང་། ལུས་ཀྱི་ཅིབ་མ་ཕྱ་མོ།

ཅིབ་ཐུང་། ① ཐུང་འདབས་ཀྱི་ཅིབ་མ་ཐུང་པའི་གས། ② ལུས་ཀྱི་གསར་གཞན་ཅིག

ཅིབ་མ། རྫོ་གཡས་གཡོན་གྱི་རུས་ཐུར།

ཅིབ་མ་བཅག་པ། ① ཅིབ་མ་དུམ་བུར་བཅག་པ། ② [ཡུལ]དཔོན་པོ་སོགས་ལ་རྫོག་རན་སྤྱད་དེ་
འདོད་དོན་འབྱུང་ཐབས་བྱེད་པ།

ཅིབ་མ་རྩང་རྩང་། ལུས་ཀྱི་སྒྲོབས་ཤོར་ཤ་ཁྲག་སྐམ་སྟེ་ཅིབ་མ་འབྱར་དུ་ཐོན་པ། བད་ཀྱིས་མནར་
ཉེ་ལུས་སྒྲོབས་ཤོར་ཞིང་ཅིབ་མ་རྩང་རྩང་དུ་བྱིར་མཛོན་པ།

ཅིབ་མའི་གོ་བར། ཅིབ་རུས་པན་རྩན་གྱི་བར་མཆམས།

ཅིབ་གཟེར། ཅིབ་མ་ལ་བྲག་གཟེར་བྱུང་པ།

ཅིབ་རུས། མི་ལྷགས་ཀྱི་ཐུང་དང་སྐལ་ཆིགས་སྟེལ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ་ལེལ་ཤར་ཁ་ཤས་ཡོད་པའི་
མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ཅིབ་གྲུ་ཡང་ཟེར།

ཅིབ་ལོགས། ལུས་ཀྱི་ཅིབ་མའི་གཡས་གཡོན་གྱི་འགམ་ལོགས་གཉིས་ཀྱི་ངོས།

ཅིབ་གསེང་། ཅིབ་མའི་བར་གསེང་།

ཅིབས། འཁོར་ལོའི་ཅིབས་ཉེ། ཅིབས་སྤོང་ལྟ་བུ།

ཅིབས་ཀྱི་སྤྱ་བྲུང་། འཁོར་ལོའི་ཅིབས་ཀྱི་ལྷགས་རིའམ། མཐའ་སྐོར།

ཅིབས་ཀྱི་ལྷ་ཀམ་ཡོལ་སྒྲེ། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྙིང་དག་ན་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ཡར་ལུང་དུ་གདན་
བྲངས་མཁན་ཡིན་ཟེར།

ཅིབས་སྒྲོ། [ཡུལ] ① ཟུར་ཁྱུག་དོག་པོའི་སྒྲོ། ② འཁོར་ལོའི་ཅིབས།

ཅིབས་བརྒྱད་འཁོར་ལོ། ལྷ་ས་ཆགས་ཡུལ་འདི་ལ་ཁྱད་འཕགས་ཀྱི་ས་བག་གཞན་དང་མི་འབྲེལ་
གནས་ལ་འཁོར་ལོ་ཅིབས་བརྒྱད། ས་ལ་བསྐྱོད་འདུག་པར་ཡོད་ཟེར། ཅིབས་བརྒྱད་འཁོར་ལོ་
ནི་ལུང་ཆུ་བརྒྱད་གནས་ཁ་ཤོ་བ་དེ་ནི་གདུགས་ཀྱི་ལྷགས་ཅིབས་ནང་བཞིན་ཕྱོགས་
མཆམས་སུ་འཁེལ་བ་ལྷ་བུའི་དབྱིབས་འབྲེལ་བ་དང་། ཡང་དེ་ལ་གནས་སྡོན་མོ་གཡུ་བུའི་
གདུགས་སུ་ལུག། དེ་ཟུར་གསུམ་བྲག་གཞུང་གནས་དུ་མཐོ། ས་ཅི་བརྒྱད་ལུང་ལ་ཕྱོགས་སུ་
ཁྱེས་ཞེས་སོགས་སོ།།

ཅིབས་སྟོང་འཁོར་ལོ། ཅིབས་མ་སྟོང་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ།

ཅིབས་ལྷན། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

ཅིབས་མ། འཁོར་ལོ་སོགས་ཀྱི་ལྷོ་བ་གང་བར་བྱེད་པའི་ནང་སྟོན། འཁོར་ལོའི་ཅིབས། ཉི་གདུགས་
ཀྱི་ཅིབས་མ། ཀོ་བུའི་ཅིབས།

ཅིབས་བཅེགས། [མངོན]ར་གན།

ཅིའི་དབང་བྱུག [མངོན]ཆ་བ།

ཅི་ལྟ། སྒྲན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩ་ཞིག་གི་མིང།

ཅིས། ① ཅི་བའི་སྒྲུལ་ཆེག ② ཁངས་ཅི་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སམ་རིག་ལ། སྟོན་སྟོན་མི་སྣ་ཅིས་ལས་འདས་
པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་ལ། ཞིང་ལས་སྟོན་སྟོན་ཀྱི་ཅིས་རྒྱལ་ལ། ཆོད་ཅིས་འདེབས་མི་དགོས། ཅིས་ཅི་
ལ། ལོ་ཅིས། འབྱུང་ཅིས། སྟོན་ཅིས། དེས་ཅིས། ཁངས་སུ་ཅི་བའམ་གཏོང་བའི་མིང། དེ་ཡོད་
གནས་ཚུལ་ལ་ཅིས་ཆེན་ཡང་བྱེད་དགོས་ལ་སྤར་བྱུང་ཉམས་སྟོང་ལའང་ཅིས་ཆུང་བྱེད་མི་ཉན།

ཅིས་ཀྱུན་ལས་བདུས་ལ། ཀམ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་རྟ་ལོར་བཅམས་པའི་ཅིས་
གཞུང་ཞིག

ཅིས་ཀྱི་ཡི་གེའི་ལས་ལྟ། ཨ་རྒྱེ། མྱེ། བསྐྱུག། བགོད། བསྐྱུར་བཅས།

ཅེས་ཀྱི་རིག་བྱེད། ཅེས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སམ་ཅེས་རིག་སྟེ། བསྐྱར་བཤོ་སྟོན་ཟླ་བཞིའི་སྟོན་ས་
ཁང་ས་སྤྱོད་ཆོག་ས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སམ་ཤེས་ཡོན།

ཅེས་ཁང་། ① རོར་རྩས་འབྱོར་ཡོང་ཅེས་རྒྱུ་མཁན་ལས་ཁུངས། ② ལྷ་མོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ས་
མི་རོར་རྒྱགས་འབྲུ་དདུལ་ཁལ་ཐོགས་སོགས་གང་ཅིའི་གཏོང་ཡོང་ཅེས་རྒྱུ་མཁན་ལས་
ཁུངས་ཆེ་བ་ཞིག་དེར་ཅེས་དཔོན་རིམ་བཞི་བཞི། ཅེས་པ་བཞི། ཡིག་ཆགས་གཅིག་ཅེས་
རྒྱག་པ་བརྒྱད་བསྐྱོས་ཡོད།

ཅེས་ཁང་ལས་ཁུངས། འདི་ནི་དེ་སྤྱོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་གཙོག་ལག་ཁང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་
ཡོད་པའི་ཞི་རྒྱས་དབང་དུག་བཞིའི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཡ་བྲུལ་ཤར་དུ་རྒྱས་པའི་ལས་
ཁུངས་“ཅེས་ཁང་མིང་ཞི་རྒྱུ་ཆོག་ས་”བྱ་བ་དེ་ཡིན་ཞེས། ལས་ཁུངས་འདི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱོད་
ཐེང་བདུན་པའི་སྐབས་གསར་དུ་བཙུགས་པའི་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ནང་གི་ཀ་བ་ལྟ་བུའི་ལས་
ཁུངས་ཤིག་ཡིན་ལ། ཤོད་སྟོར་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན། ལས་ཁུངས་འདིར་
གོང་འོག་ལས་བྱེད་མི་སྤྱོད་ཅེས་དཔོན་གསུམ། སྐབས་འགར་ཅེས་དཔོན་ལས་འཕར་གཅིག་
དང་བཞི། རིམ་པ་བཞི་པ་དང་། ཅེས་པ་རིམ་པ་རྒྱག་པའི་ལས་ཆན་རྒྱུད་ཁག་གསུམ། ཡིག་
ཆགས་རིམ་པ་བདུན་པ་གཅིག་ཅེས་རྒྱག་པ་བཙུ་སྟོར་བཅས་ཡོད།

ཅེས་ཁྲ། ཅེས་བརྒྱུ་པ་པའི་ཐོ་ཡིག་ཅེས་ཁྲ་བཤེར་བ།

ཅེས་ཁྲ་དོད་མ། དཔལ་འབྱོར་ཡོང་སྟོན་དང་། འབྱོར་ཐོ་གི་སྟོར་ཞིབ་ཏུ་བྱེད་པའི་མ་ཡིག་དོད་མ་བྱེད་བྱ་རྒྱ།
ཅེས་ཁྲ་མིང་། རྒྱོག་ཁྲ་དཔལ་འབྱོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟོན་དུ་account name ཟེད།

ཅེས་ཁྲ་གཙང་བཤེར། ཅེས་བརྒྱུ་པ་པའི་ཐོ་ཡིག་ལ་ཞིབ་བཤེར་ཡང་དག་བྱས་པ།

ཅེས་ཁྲ་ཞིབ་བཤེར། ལས་ཁུངས་དང་ཀྱང་མི་སོགས་ཀྱི་ཅེས་ཁྲ་ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་པ།

ཅེས་མཁན་རྒྱ་དོ་ལ། འབྲུང་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། རང་འཐག་དང་། ཀ་བ། ཐོང་བ། སྟོ་ཡི་ཐེམ་པ་
གཉིས། སྟོན་པོ་དང་ལྟ་ལ་ཟེར་རོ།

ཅེས་འཁོར། རྒྱོག་ཁྲ་དཔལ་འབྱོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་computer ཟེད།

ཅིས་འཁོར་ཨང་ཚ་བ། སྒོ་ག་སྒྲུང་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་

སྒྲིག་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཀྱི་computer instruction code ཟེམ་

ཅེས་པའོར་ཅན། སློག་སྒྲུབ་པའོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་བ་སྟོན་ཅིག་།

སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་computerization ཟེད།

ཅིས་འཁོར་བ་ལ། མོག་མཐུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་པ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་computer network ཟེད།

ཅིས་འཁོར་བདེ་འཇགས། མཐོག་མཐུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟེང་།

ཐ་སྐད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་computer security ཟེད།

ཅིས་འཁོར་མ་ལག་ སྒོག་སྒྲོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟང་།

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་computer system ཟེད།

ཅིས་རྒྱལ་པ། གངས་ཀ་རེ་རེ་བྱས་ནས་བཅི་བ།

ཅིས་ལྟོ་ལ། རོན་པར།

ཅིས་འགོ་བསྟུང་བ། ཅིས་འགྲོ་དང་འདས་ལོ་མང་བའི་དོར་ཁོངས་མི་འབྱུང་བ་དང་། རི་མོ་སྤང་ན་

སྟབས་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ཅིས་འཕྲོ་དང་འདས་ལོའི་ཐད་ལ་འང་སྟོས།

ཅིས་འགོ་ཡན་ལག་ཟུ། གཞུང་འཆད་ཐབས་ཤིག་སྟེ། བསྟན་བཅོས་རྣམས་འཆད་སྐབས། ཅུམ་པ་

གང་གིས་མཛད་པ། ཁྱུངས་གང་ལས་བཏུས་པ། ཟློགས་གང་དྲ་གཏོགས་པ། དཔོན་ཆེད་གང་

ཡིན་པ། དབྱ་ནས་ཞབས་སུ་བསྟུ་བའི་དོན་གང་ཡིན་བཅས་ལྗེ་སྟོན་ས་འཆད་པའོ།

ཅིས་ཆས། མྱོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དེའི་མཐུན་སྒྲིལ་དུ་arithmetic unit ཟེས།

ཅིས་འདོག་ཆ་འདོག་གཅིགས་སུ་བྱེད་པ། ཐུན་མེད་གི་ཆོད་དོན་ལ་ཅིས་འདོག་བྱེད་པ། དག་ཅེས་

ལ་པ་མ་ལྟར་གྱི་ཅིས་འཛོག་བྱེད་པ།

ཅིས་རྒྱལ་ཁབ་ཐོང་རྒྱལ་བྱ་ཡིན་ལ་ཁ་གསལ་མིན་པའི་ཅིས་ཁྲ

ཅིས་ན། སྒར་པོད་སྡེ་པ་གཞུང་གིས་གཞིས་འབངས་སོགས་ལ་འཆོ་རྒྱུ་ཅིས་སྤྲད་པའི་ན།
ཅིས་ཆགས། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་operator ཟེད།

ཅིས་དཔེ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་compute mode ཟེད།

ཅིས་ཐོ། ཞིབ་མཉམ་སྒྲོ་ནས་ཅིས་ཁ་ཅི་རིགས་ཤིག་ཐོ་བཞོད་བྱས་ཡོད་པའི་ཐོ་དེ་པ།

ཅིས་དག་ཕྱད་པ། ཅིས་རྒྱ་བ་ལེགས་པར་ཟེན་པ། ཅིས་དག་ཕྱད་པས་དཀྱི་སྒོ་ཉ་ཅང་བདེ་པོ་འདུག

ཅིས་དག་ཞུས་པ། ཅིས་ལེགས་པར་བརྒྱབ་ཟེན་པ། ལོ་གཅིག་གི་བྱུང་སོང་ཅིས་དག་ཞུས་པ།

གཞུང་དོན་དུ་འགྲོ་བའི་ལམ་དུ་ལ་ཅིས་དག་ཞུས་པ།

ཅིས་དེ་པ། ཅིས་སྤྲོད་ལེན་གྱི་ཡིག་དེ་པ།

ཅིས་དེ་པ། གངས་ཀ་འཛིན་བྱེད་གྱི་དེ་པ།

ཅིས་གདབ་གཏོང་པ། འདོར་ལེན་བྱེད་པ། ཁེ་བྱོང་ཅིས་གདབ་མི་གཏོང་པ།

ཅིས་བཅར་རྒྱུ། བསྟོམ་ཅིས་སམ་མཐའ་ཅིས་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ད་ལེན་ང་ཆོ་བྱེས་བསྟོད་སྐབས་

གྱི་འགྲོ་སོང་ཐོག་མར་གཞུང་གིས་དུལ་བེད་སྤྲོད་བྱེད་ཅིང་། བྱིར་རང་ཁྱིམ་དུ་འབྱོར་སྐབས་

ཅིས་བཅར་རྒྱུ་ཆོག་པ་རེད། ཡང་། མགྲོན་ཁང་ལ་ཁང་སྒྲུ་ཅི་བབས་ཅིས་བཅར་རྒྱུ་བ་དང་དེ་

ནས་ང་ཆོ་ཐོན་འགྲོ་ཆོག་ཆོག་ཡིན་ལྟ་བུ། ཆོང་ཆོང་རེད། སྦྱིན་པ་སྦྱིན་པ་རེད། གོགས་པོའི་

བར་ལའང་ཅིས་བཅར་གསལ་པོར་བྱས་ན་སེམས་པ་བདེ་པོར་ཡོང་གི་རེད།

ཅིས་འདེབས་པ། ཆོད་ཅིས་བྱེད་པ། ཁེ་བྱོང་ཆོད་ཅིས་འདེབས་པ།

ཅིས་པ། ① གངས་འཁོར་ཅིས་རྒྱབ་མཁན། ② སྐར་ཅིས་འབྱུང་ཅིས་ཅི་མཁན། མིང་གི་རྣམ་

གངས་ལ་སྐར་དཔྱད་པ་དང་། བསྐྱལ་པ་ཤེས། གངས་རིག་གངས་ཤེས། ལྷས་མཁན། ལྷས་

ཤེས། དུས་ཤེས། མཆོན་མ་མཁན། གཟའ་སྐར་མཁན། ལོ་ཤེས་བཅས་སོ།

ཅིས་པོ་ཆེ། གཅིགས་པོ་ཆེའམ་མཐོང་ཆེན་པོ། བ་ལམ་དང་གསེར་སོགས་དངོས་པོ་ཅིས་པོ་ཆེ་

རྣམས་མཛོད་དུ་བདག་གཅེས་བྱས་ཡོད།

ཅེས་སྟོང་། ཅེས་འཁོའི་དངོས་པོ་པར་སྟོང་། གཞུང་གི་ཅ་ལག་ཅེས་སྟོང་བྱེད་། ལས་ལག་ཅེས་སྟོང་།
ཅེས་སྟོང་ཅེས་ལེན། པར་ཅེས་སྟོང་པ་དང་ཚུར་ཅེས་ལེན་། སྒྲ་བྲི་འཁོར་རེས་ཅེས་སྟོང་ཅེས་ལེན་
བྲི་བྲ། སྒྲིག་འབྲས་ཆང་བྱེད་དགོས། ཅེས་སྟོང་ཅེས་ལེན་བྲི་འཕྲོ་ལུགས་གཙང་དག་བྱེད་།

ཅེས་དཔེ། ཅེས་རིགས་བྲི་དཔེ་ཆ།

ཅེས་དཔོན། སྒར་པོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཅེས་ཁང་གི་ལས་ཀའི་འགོ་དཔོན།

ཅེས་བྲུག་ སྒར་ཅེས་ཁང་གི་སློབ་བྲ། དཔོན་རིགས་སྐྱ་པོ་ནམས་སློབ་བྲ། འདི་ནང་སློབ་གཉེར་
བྲས་ནས་སློབ་ཐོན་པ་བྱེད་དགོས།

ཅེས་འཕྲོ། སྒར་གཞུང་ཆོས་བྲི་ཡོངས་སྟོང་སྟོང་པར་ཞུགས་མེས་རེས་པ་སྐར་བཅམས་པ་ནས་ད་
ལྟའི་བར་བྲི་རྒྱན་མི་འཆད་ཅིང་། དུས་དང་ཡུལ་ཡོངས་ལ་འདས་ལོ་མང་པའི་ཉོར་ཁོངས་མི་
འབྲུང་པའི་ཆད་དུ་བཅི་བྲི་རྒྱ་ཆེས་གང་ཡིན་དེའི་ཐོག་མ་ཡན་བྲི་འཕྲོ་བྲལ་རྒྱ་ལའི་ཡོངས་
སྟོང་ཇི་ཅས་འདས་པ་བཟུམས་ཉེ་སྤྱིན་དགོས་ཤིང་། རྒྱད་ལས་མ་འོངས་རའི་བྲུང་རེ་རེའི་
འགོར་ཅེས་འཕྲོ་སྟོང་དགོས་པར་གསུངས་སོ།། ཅེས་མགོ་བསྐྱར་པའི་ཐད་ལ་ལྟོས།

ཅེས་མེད། མཐོང་མེད་དམ་ཆ་འཛོག་མེད་། ཅེས་མེད་དོག་རོལ། ཅེས་མེད་སྤང་རྒྱུང་། འབྲ་མཉམ་
མིན་པའི་ཆིངས་ཡིག་ཅེས་མེད་དུ་གཏོང་།

ཅེས་མེད་བཏང་། སློག་སྒྲིག་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟར་
ཅིག་སྟེ། དེ་བྲིན་སྐད་དུ་revoked ཟེད།

ཅེས་ཆང་དགོན། རབ་བྲུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྟག་སྟེ། ལོ་༡༦༦༩ལོར་ཉོར་ཆོས་མེས་དག་དབང་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཏག་ བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་
སྟོང་ཞུལ་དཀར་མཛེས་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེས་གཞི། ① འཁོར་གངས་བཅི་རྒྱའི་ཅེས་བྲི་དོན་གནད། ② ཇི་བྱེད་ཀྱི་བསམ་སྟོ། འབྲུང་འབྲུར་
བྲི་ཅེས་གཞི་ཅང་མེད།

ཅེས་གཞུང་། ① ཅེས་ཐབས་བྲི་དཔེ་ཆ། ② ཅེས་པའི་ཡིག་ཆ་དང་ཁྲམ།

ཅེས་གཞུང་མཁས་པ་དག་འབྱེད། ལུ་སྟོན་རིན་ཆེན་བྲལ་བྲིས་རབ་བྲུང་ལུ་པའི་མེ་སྟག་སྟེ། ལོ་

༡༣༥༩ལོར་བརྩམས་པ་ཞིག།

ཅེས་གཞུང་ཉིན་བྱེད་སྤང་བ། རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་སྤྱིན་སྤིང་ལོ་
ཆེན་རྩམ་གྲིས་བརྩམས་པ་ཞིག།

ཅེས་གཞུང་ཉིང་མཁོ་བྱམ་བཟང་། རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་དཔོན་པོ་
ཀམ་ངེས་ལེགས་ཀྱིས་བརྩམས།

ཅེས་གཞུང་བེད་ཀཀ། རབ་བྱུང་བརྩ་གཉིས་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་སྤྱི་བུ་པ་སངས་རྒྱས་
མཆོས་བརྩམས་སྤྲིགས་བྱས་པའི་ཅེས་གཞུང་ཞིག།

ཅེས་གཞུང་ལེགས་བཤད་ཀྱང་བཏུས། རབ་བྱུང་བརྩ་བཞི་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ཀོང་སྤུལ་
ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས།

ཅེས་གཞོང་། ཅེས་ཀྱི་ས་རིས་ལྗོངས་ཀྱི་གཞོང་པ་ལྟ་བུ་ཞིག།

ཅེས་རིག་རིག་གནས་རྒྱུང་བ་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་དེ་ལ་སྐར་ཅེས། བསྐྱན་ཅེས། དབྱངས་འཆར་གྱི་
ཅེས། འབྱུང་ཅེས་སོགས་མང་།

ཅེས་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་པ་མཁས་པ་ལ་ཅེས་ན་པ་ཅེས་མཁན་ཞེས་ཟེད།
ཅེས་ལེན། ཅ་ལག་སོགས་དངོས་པོ་པན་ཚུན་ཅེས་ལེན་ཟེར་བ་ལ། རྒྱ་དངོས་ཅེས་ལེན། ལས་
འགན་ཅེས་ལེན། ཅེས་ལེན་བདག་སྟོང་།

ཅེས་ལེན་མཁན། ཅེས་སྤྱད་པ་དེ་དང་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གི་མིང་།

ཅེས་ཤིག་གངས་ཀ་བཅི་རྒྱ་དེ་ཅི་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱུལ་ཆིག།

ཅེས་བཤེར། ཅེས་ཀྱི་སྟོར་ལ་བདར་ག་བཅད་བཤམ་ཅེས་ཞུས་བཏང་བ། མཛོད་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་
དངོས་རིགས་ལ་ཅེས་བཤེར་གཏོང་བ། བྱིར་གཏོང་ནང་འབྲེག་གྱི་དངོས་ཟོག་ལ་ཅེས་བཤེར་
བྱེད་པ། རྒྱ་རེའི་འཕྲོ་སོང་ལ་ཅེས་བཤེར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།

ཅེས་བཤེར་བ། དངོས་རྩམ་རྩམས་སྤྱད་ཡོད་ཉམས་གྲུད་ཡོད་མེད་ཅེས་སྐད་སྤྲོད་ནས་ཞིབ་དཔྱད་
བྱེད་མཁན།

ཅེས་བཤེར་བ་རྟག་དབྱེད། ཅེས་སྐད་སྤྲོད་ནས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་པ་ལ་ཟེད།

རྒྱལ་འགྲུར་ཆ་ལ། མོང་ཁྲིར་ལྷ་ན་སྤྱག་པའི་སྡོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྗེ་དབུ་ལོ་མ་སོགས་ཀྱིས་
བརྒྱན་པའི་གནས་སུ་སླེབ་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པ་རྒྱལ་པར་འགྲུར་པའི་ཆ་ལ་ཞིག།

རྒྱལ་བཅད། བོད་ཀྱི་སྐལ་རྒྱན་རི་མོའི་བཅད་རྒྱལ་ཐབས་ནས་བ་ལཱའི་གསལ་ཤིག་སྟེ། བྲག་རྩོད་དང་
ཤིང་སྡོང་སོགས་ལ་སྡོད་པའི་བཅད་ཡིན། མོ་བྱར་སྡོམ་ཞིང་མོ་བྱར་ཐ་བ། རང་བཞིན་རྒྱལ་
པའི་ཆོར་སྤང་ལྷན་པའོ།།

རྒྱལ་བཙོས། རྒྱས་པ་རྒྱལ་པའི་ཐས་བྲ་ཤོད་དང་། སྤན་མ། དར་བ་སོགས་སྤྲུམ་མེད་རིགས་ཀྱིས་
བཙོས་དགོས་པ་རྒྱུད་ནད་ཆེལ་ལ་ཞུགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་བཙོས་ཐབས་ཤིག་སྟེ། ཕྱི་མ་འཕྲིན་
ལས་རྒྱུད་ལས། གང་ཡང་བཤེས་སྒོམ་དུགས་བྲ་སྤྱག་ཏུ་གཞུག། སྤན་མ་སོ་བ་དར་སྟེགས་
དངས་ཆང་བསྟེན། ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་ཆགས། བོགས་འཕྱུག་

རྒྱལ་དར། [ཡུལ་]ཀྱི་སོགས་བདར་པའི་དར་རྩོད་རྒྱལ་པའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན།

རྒྱལ་ལྷན། [མངོན]གཟའ་ལྱུར་བ།

རྒྱལ་བདུན། རང་ཀེག་རྒྱལ་པ། དག་གཤེད་རྒྱལ་པ། ཁྱིམ་མཆེས་རྒྱལ་པ། མཐུན་གསུམ་རྒྱལ་པ།
སྤི་རན་རྒྱལ་པ། བཟའ་ལྱགས་རྒྱལ་པ། གསང་ཀེག་རྒྱལ་པ།

རྒྱལ་པ། རྒྱལ་ཤོད་དང་འབྲ།

རྒྱལ་པོ། ① འཇམ་པའི་ཕྱོག་ཕྱོགས། རས་རྒྱལ་པོ། སྤམ་བྲ་རྒྱལ་པོ། ཅམ་པ་རྒྱལ་པོ། པར་ལེབ་རྒྱལ་
པོ། ② རན་པའམ་མི་བདེ་བ། འབྲོ་ལམ་རྒྱལ་པོ། སྤ་ལྷས་རྒྱལ་པོ། ③ གཏུམ་ཤོད་ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ། སྐད་ཆ་རྒྱལ་པོ། བྲ་སྡོད་རྒྱལ་པོ། གཤེས་རྒྱུད་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་པའི་ཆོག་གིས་བསྟེགས་
པ། ④ རྒྱ་བ་དང་། འབྲུར་བག་མེད་པ། སྤན་གྱི་རྒྱས་པ་རྒྱལ་པ། སྤན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་པོ།

རྒྱལ་སྡོད། བྲག་ཤོ་བྲ་སྡོད། བྲ་སྡོད་རྒྱལ་པོ།

རྒྱལ་དབྱད། ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནས་རེག་བྲ་རྒྱལ་པའི་དབྱད་གཏར་ཁ་བྲ་བ་དང་། མེ་བཙའ་འཛོག་པ། ཐུར་
མས་དབྱག་པ་བཙས་ལ་ཟེར་རྟེ། བཤད་པ་སྤྱི་རྒྱུད་ལས། རྒྱལ་པའི་དབྱད་ལ་གཏར་བསྟེག་
དབྱག་པ་གསུམ། ཞེས་གསུངས།

རྒྱལ་དབྱེད་གསུམ། གཏར་བ། བསྐྱེགས་བ། ཟུར་མ་དང་གསུམ་ལ་ཟེར།
རྒྱལ་མོ། རྒྱལ་པོ་དང་འདྲ།
རྒྱལ་མོའི་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བྱུག་པ། བརྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་བསྐྱེད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡོད་
ཅམ་གྱི་སྒྲིའི་ངེས་ཆིག་འབྲེལ་བུང་ལ། འོན་མེ་གསལ་ཞིང་ཉམས་དང་བྲལ་བ་རྒྱལ་མོའི་ཆིག་
བརྒྱུད་པ་ཅན་ནི་རྒྱལ་མོའི་གཤམ་ཆིག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན།
རྒྱལ་མོས་འཕོག་པ། འཕོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་བའི་དངོས་
པོ་ཞིག་འཕོག་བྱེད་ལུལ་ལ་སྟོན་མེད་གྱི་ཆིག་རྒྱལ་བརྒྱུད་པའི་སྟོན་པ་འཕོག་པའི་རྒྱན་ཞིག་
རྒྱལ་ཆིག་ན་བར་གཟན་པའི་ཆིག་
རྒྱལ་ཞལ། ཞལ་བ་རྒྱལ་སྐབས་ཐོག་མར་རྩིང་བྱེ་བྱུག་བྱུག་ལ་ས་བསྐྱེས་ནས་རྒྱལ་ཞལ་རྒྱལ་དགོས།
རྒྱལ་བྱལ། དེག་བྱ་མི་འཇམ་པ་འཇམ་རྩིང་པོ་ལ་འདྲ།
ཅེ། ཅེ་མོ་སྟེ། དངོས་པོ་གྱེན་དུ་འབྲེང་དང་དངོས་ཇུས་སྒྲ་མོ་དིང་པོའི་དེགས་གྱི་ཡར་སྟེའི་ཁག་གི་
མིང་སྟེ། དིའི་ཅེ་མོ། དེ་ཅེ། བྱའི་ཅེ་མོ། བྱི་ཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཅེ་སྟོར། སྒར་པོད་ཐེ་པ་གཞུང་གི་ཅེ་བྱང་།
ཅེ་ཁོག་རྩིང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་སྟོ་བོད་དེགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་སྟོ་རྒྱུད་ན་ཡོད།
རྩིང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་བྱ་དེར་དུ་ཡོད།
ཅེ་གྲུག་དུས་ཆོད་ངེས་ཅན་མེད་པ་བར་བར་དུ་སྒྲན་ཅུང་དུར་བཏང་བའི་དོན་སྟེ། དཔལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀྲ་
བསྐྱེད་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཅེ་གྲུང་ཞེས་པའི་
བརྒྱུད་དུས་ཆོད་ངེས་མེད་གྱི་མཆན་སྟེ་སྒྲན་ཅུང་དུར་བཏང་བའི་དོན་ནོ།། ཞེས་གསུངས།
ཅེ་རྟོན། ① གད་མོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཅེད་མོ་ཅེ་བའི་བག་ཡངས། ན་གཞོན་པོ་མོ་ནམས་ཅེ་རྟོན་ལ་
རོལ་བ། ② རྟིང་ལྷ་འབངས་དང་གཡོག་པོ།
ཅེ་གྲ། མཆོག་གམ་རབ། བྱས་རྗེས་ཅེ་གྲ། མི་ཅེ་གྲ།
ཅེ་གས། རབ་གྱི་ཕྱོགས། ཆོང་ཐོག་ཅེ་གས། ས་ཞིང་ཅེ་གས། རས་ཆ་ཅེ་གས།
ཅེ་གྲ། མེ་མདའི་ཅེ་ལ་བསྐྱར་བྱའི་གྲ།

ཅེ་སྟོ། ལོ་གསར་སྐབས་བཟ་ཤིས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་དུ་མཆོད་ཅེས་གྲོ་སོ་བྲེ་མར་སྟེང་
འཇུགས་རྒྱའི་ཤིང་བྱང་གི་ངོས་སུ་མར་ཆོན་གྱི་བཟ་ཤིས་རི་མོས་བརྒྱན་པའི་ཅེ་སྟོ།
ཅེ་དགའ། ཅེ་མོ་ཅེ་བའི་དགའ་སྟོན།
ཅེ་དགའ་མ། [མངོན་]བྱུང་མེད་དར་མ།
ཅེ་དགའི་ཁྲ་མ། [མངོན་]འདོད་ལྷ།
ཅེ་དགའི་རི་མོ། [མངོན་]ཤར་ཕྱོགས་རི།
ཅེ་དགའ་གཏོར། སྤར་བོད་ཁྲ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་དགའ་ཉིན་ཅེ་ནས་ཟླ་པས་གར་འཆས་དང་
འབྲེལ་ལོ་མཇུག་གཏོར་ཚོར་འཕེན་པའི་དུས་སྟོན།
ཅེ་མཐོན། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ཅེ་འགག་གི་མཐོན་གཉེར་གྱི་གོ་གནས་གྱི་མིང་།
ཅེ་འགག་ སྤར་ཅེ་བོ་ཏ་ལའི་གཞིམས་རྒྱུང་འགག་ནས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་བཀའ་ནམས་བརྒྱུད་བསྐྱབས་
དང་། གཤམ་འོག་གི་སྟུང་སེང་ཁུ་འབྲུལ་བྱེད་མཁན་ལས་ཁུངས་ཤིག དེར་མཁན་རྒྱུང་མི་
གཅིག་དང་ཅེ་མཐོན་ལས་ཆོན་པ་མི་བཅུ་དྲུག་གཞིམས་འགག་མི་བཞི་བཅས་ཡོད།
ཅེ་འགོ་ཅེ་མོ་འཕ་ཐོག་མ།
ཅེ་ལྷ། གཤམ་དུ་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་ཞེས་བར་གཞིགས།
ཅེ་ཅན་མཐོན། [མངོན་]ཆོན་སྤར་མ།
ཅེ་གཅིག་ གློ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོགས། སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཞགས། བསམ་པ་ཅེ་གཅིག་གིས་བྱ་བ་སྐྱབས།
ཅེ་གཅིག་གི་རྣམ་འབྱོར། བཀའ་བརྒྱུད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ལམ་བཟོད་ཚུལ་ལ་
གནས་ཆད་མི་འདྲ་བའི་རྣམ་འབྱོར་བཞི་གསུངས་པའི་ ༡ ཅེ་གཅིག་ ༢ སྟོས་བྲལ། ༣ རྟོག་ཅིག་
༤ གློ་འདས་སམ་སྟོམ་མེད་བཅས་ནང་གསེས་དང་པོ་ཅེ་གཅིག་གི་རྣམ་འབྱོར་ནི་རང་གི་
སེམས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིངས་བར་དམིགས་འདི་ནི་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་གནས་སྟོམ་
པ་དང་ཁྱད་བར་ཡོད་མེད་བཟླ་བ་སྟེ། རྗེ་ཆོད་ཆང་མས་འདི་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་དང་
སྟོར་ལམ་གྱི་དོད་ཡིན་བར་གསུངས།
ཅེ་གཅིག་གུས་གཅིག་ གློ་ཅེ་གཉིས་མིན་པའི་དད་གུས་ཡོད་པ།

ཅེ་གཅིག་ཏུ། རྫོང་གཅིག་སེམས་གཅིག་ཏུ།

ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ། སེམས་གནས་དགའའི་བརྒྱད་པ། འབད་མེད་ཏུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འབད་པ་ཅེ་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ།

ཅེ་ཆུ། མ་ཚུའི་སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུ་ལག་ཅིག་ཚུ་ལག་མཚོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་
ཁུལ་གྱི་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ནས་བྱུང་སྟེ་རྟོ་ནན་སོག་རིགས་རང་སྟོང་རྫོང་བརྒྱུད་ནས་མ་ཚུར་འབབ།

ཅེ་ཚུང་། ① འཛིང་པའི་མིང་། ② རྫོང་ག་རུས་ནས་ཁྱེན་ཏུ་སོར་བཞི་གཞལ་པའི་གནས་སུ་ཅེ་གསུམ་
མཐོང་ན་དབུས་མ་དང་། གཉིས་མཐོང་ན་བྱི་མ་ན་ལལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་གཏར་ཅ་ཞིག་
སྟེ། དེ་གཏར་ན་མཛད་སྡོད་དང་། རྫོང་ཆད། སྟོང་ཆད། སོན་པ། བྱང་ཁོག་སྟོང་ཏུ་ཁྲག་རྒྱས་པ་
སོགས་ལ་པན།

ཅེ་ཚུང་བསྟོལ། བསྟོལ་ཞེས་པན་ཚུན་གོ་ལྟོག་པའི་བད་སྟེ། རྟེ་སྡིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་
པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཅི་སྟོན་ལས། གཞོགས་གཡས་གཞེར་ན་ཅེ་ཚུང་གཡོན་བསྟོལ་
ནས་གཏར་བ་དང་། གཞོགས་གཡོན་གཞེར་ན་ཅེ་ཚུང་གཡས་བསྟོལ་ནས་གཏར་བར་གསུངས་
པའིང་། འཕྱི་གྲུང་དཀའ་མཆན་ཏུ། དེ་རིང་ཅེ་ཚུང་གཡས་གཏར་བ་དང་། སང་ཅེ་ཚུང་གཡོན་
གཏར་ནས་པན་ཚུན་བསྟོལ་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའང་མཆིས་པས་སྤང་དབྱེད་བར་བྱའོ།

ཅེ་ཆེན། རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་། ལྷུང་ར་ཚུས་ཅེ་ཆེན་གྲོང་།

ཅེ་ཆོས་ཐོག་དེ་སྟོན་བོད་ཀྱི་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་པོད་ཆེན་དགུ་པའི་ཆོས་ཉི་ཤུ་ནས་ཆོས་ཉི་ཤུ་དགུ་
བར་རྒྱུད་སྟོང་གྲ་ཆང་གི་སྒྲ་མ་གྲ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྲང་དཀར་པོའི་ཆོས་ས་
ཆེན་ནང་སྡིད་གཞུང་གི་སྐུ་རིམ་ལ་གདན་དྲངས་སྐབས། རྒྱན་དང་འཕར་མའི་གསང་སྔགས་
ཀྱི་ཆོ་ག་རྣམས་འདོན་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། བོད་ཆེན་དགུ་པའི་ཆོས་སུམ་ཅུ་ནས་བཅུ་པའི་ཆོས་
བདུན་བར་རྒྱུད་སྤྲང་གྲ་ཆང་གི་སྒྲ་མ་གྲ་པ་ཡོངས་རྫོགས་གོང་ལྷུང་སྡིད་གཞུང་གི་སྐུ་རིམ་
ཆོགས་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཅེ་ཆོས་ཐོག་ཞེར་བའི་མིང་བཏགས་ཡོད།

ཅེ་རྗེ། རྫོན་པོའམ་རྫོང་དཔོན་ལྷ་བྱ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་མིང་།

ཅེ་འཛིལ་བ། མགོ་གཞོན་པ་དང་། རྫོག་ཚོག་པའམ་རུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ། ལྷ་རེའི་ཅེ་འཛིལ་

བ་བརྟེན་པ་ལ། ཁོང་ཁོའི་ཅེ་འདྲིལ་ལ། ང་རྒྱལ་གྱི་ཅེ་འདྲིལ་ལ།
ཅེ་གཉེར་། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་མཆོད་གཏོང་འདོན་གཤམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་དང་། དེའི་
ལས་ཆེན་པའི་གོ་མིང་།
ཅེ་གཉེར་ཆང་ལས་ཁུངས། ལས་ཁུངས་འདི་ཚུགས་ཡུལ་ཅེ་པོ་བྱང་དཀར་པོའི་ནང་ཡིན་ཅིང་། དེ་
སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་རྒྱལ་རྒྱུ་མཆོད་སྐབས་ནས་བཟུང་འབྲུ་ཅམ། ཤ་མར། ར་འབྲས། ལྷ་བུལ།
སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གཏོང་སྤྱིའི་ལས་ཁུངས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། པོ་བྱང་དམར་པོ་
གསར་བཞེངས་སྐབས་ཡར་སྟོན་གཏོང་འགྲོས་ཆེ་སྐབས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་ལས་ཁུངས་དེར་
དབུ་འཛིན་དུ་ཐེབས་པའི་བཞུགས་ཁྲི་ཡང་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་ལས་ཁུངས་དེར་དོ་དམ་ཅེ་བྱང་
གནས་ལང་པའི་ལས་ཆེན་པ་གཉིས་དང་། བྱང་ཏོག་ཡོད་པའི་བྱང་ཡིག་གཅིག་གཉེར་ནང་
ཞེས་ནང་ཟན་མི་ཉི་ཤུ་བཅས་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ལས་འགན་ནི་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་ཡོང་
འབབ་བསྐྱུ་ལེན་གྱིས་མཛད་སྟེ་དམིགས་སྟོང་ཅེ་འགག་ཏུ་ཅམ་པ་གཏོང་བ་དང་། ཅེ་བྱང་
ཁག་ལ་རྒྱུན་ཐོགས་དབུལ་དངོས་སྟོན་རྒྱ། པོ་ཏ་ལའི་ལྷ་ཁང་ཁག་ལ་དགོས་མཁོ་སྟོན་པ་
ཐོགས་གྱི་ལས་འགན་སྐབས་ཀྱི་ཡོད།
ཅེ་ཏོག་ ཅེ་མའི་ཏོག་གསུགས་གྱི་ཅེ་ཏོག་ ལྷ་མའི་ཅེ་ཏོག་ ལྷ་ཁང་གི་ཅེ་ཏོག་ལྷ་བུ།
ཅེ་ཐོག་ ཁང་པའི་ཡང་ཐོག་ ཐོག་བཅེགས་ཅན་གྱི་ཁང་པའི་ཅེ་ཐོག་ལ་སྟོན་པ།
ཅེ་མཐུན། ཐོགས་མཐུན་པ། ང་གཉིས་གོས་བསྐྱར་མ་བྱས་ཀྱང་ཁ་རྩང་བཤད་པའི་བསམ་འཆར་
ཅེ་མཐུན་རེད།
ཅེ་བྱུག་དགོན། རབ་བྱང་བྱུག་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༨ལོར་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་པོས་བཀྲ་བ། བྱུག་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅེ་བྱང་། སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཏུ་ལའི་སྤར་མའི་འཁོར་མེར་མོ་བ་སྤྱིའི་མིང་།
ཅེ་བྱང་མི་བྲག་ སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་གི་ཅེ་བྱང་པ་གཞིས་ཡོད་པའི་རིགས།
ཅེ་བྱང་ལས་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་ལྷོ་ཁ་ཞེ་ཁུལ་དུ་སྤྱི་འབྲུངས། ཁོང་ནི་བྱིས་པ་
རྒྱང་བྱའི་དུས་ནས་རི་མོ་འབྲི་བར་ཐུགས་རིག་གིན་ཏུ་བཀྲ་བས་ཐོགས་གཅིག་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་

སྒྲིག་དང་། རྒྱུགས་གཞན་ཞིག་ནས་དེ་མོ་སྒྲོང་རྒྱ་རྒྱུ་དུ་འབྲེལ་བས་དེར་པོར་མ་སྒྲིགས་པར་
དེ་མོའི་སྐྱུ་ཙལ་ལ་མངའ་བརྟེས། སྐྱུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་འབྲས་སྤངས་དགོན་དུ་ཆོགས་བཞུགས་
མཛད། ཁོང་གི་སོར་མོའི་འདུ་བྱེད་ལས་སོན་པའི་སྒྲོགས་ལ་སྤིང་བྲ་ཆང་གི་ཆོས་དུའི་དམ་ཁྲིའི་
ལྗེ་བས་རིས་ཀྱིས་རྒྱལ་དབང་སྐྱེའང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཐུགས་ཡིད་ཐོགས་ཏེ། འོར་སྤིང་དུ་གས་
བཅར་དེ་མོའི་ཞབས་ཁྱེད་བ་དང་། བཙོ་ལྗོངས་ལྷ་བྲིས་པའི་སྤྱི་ཁྱབ་དབུ་ཆའི་ཐུགས་འགན་
བཞེས། ཁོང་གི་ཕྱག་བཙོའི་བཙམ་བྱ་ནི་འོར་སྤིང་དང་། མོ་བྲང་པོ་ཏ་ལ་སོགས་ལ་མང་པོ་
མཆིས་ཤིང་། ད་ལྟའང་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གནས།

ཅེ་གདོང་ཁྱི་ཆེན་ཀྲན་དགའ་བསོད་ནམས། གཙང་པོར་དགོན་ཨེ་མི་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་རབས་
བཙོ་ལྷ་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༡ལོར་ཅེ་གདོང་དུ་འབྱུངས། ཐར་
ཅེ་བཤ་ཆེན་ལས་བསྟན་པར་རྫོགས། ན་ལེ་རྒྱའི་མཁན་པོ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པ་ཤིང་ལོས་
༡༩༡༥ནས་ལོ་གསུམ་པའི་གདན་སའི་ཁྱི་བ་མཛད། དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆུ་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༩ལོར་སྐྱུ་གཤེགས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཅེ་གདོང་དགོན། མིང་གཞན་ཅེ་གདོང་ཆོས་སྡེ་གསང་ཆེན་སྐྱེ་བའི་སྤིང་ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུད་པའི་
ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་འཁོན་རིགས་མི་དབང་ནམ་རྒྱལ་བ་བྲག་ཤིས་ཀྱིས་བཏབ། སྐབ་མཐའ་
ས་སྐྱུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ནམ་སྤིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅེ་གདོང་ཆོས་ཀྱི་སྡེ་ཆེན་པོ། ས་སྤྱིའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་པ་གསུམ་ཅན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་
ནས་གཅིག་ཡིན། འདི་ས་སྤྱིའི་སྐྱེ་བ་སུས་བཏབ་པ་ཡིན་མིན་གྱི་དབྱེད་གཞི་ད་ལྟ་མ་རྟེན།

ཅེ་མདའ་དགོན། གོ་ལ་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། ཐོག་མར་བཀའ་
བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་སྐྱེ་བ་སྐབ་དབང་དོ་རྩེ་ཐར་ཞེས་པ་བྱུང་དཔལ་ཡུལ་རིག་
འཛིན་ཀྲན་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོའ་མར་བྱུང། དགོན་པ་འདི་ཉམས་གསོ་དང་དར་རྒྱས་བཏང་།
ཆོས་བརྒྱུད་དཔལ་ཡུལ་པ་ལ་བསྐྱུར། སྐབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མངེས་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེ་ནག ཨོལ་གོང་ནས་གཡས་གཡོན་དུ་ཆོན་རེ་དང་ཕུན་རེ་གཞལ་བའི་སར་ཡོད་པའི་སྤྱིང་དང་

འབྲེལ་བའི་འཕར་ཅ་གཉིས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དག་ལེགས་ནས་རྒྱལ་གྱིས་
མཛད་པའི་ལུས་ཐིག་རྒྱ་བོར་བྱའི་མེ་ལོང་ལས། ཞོལ་གོང་པ་ཡི་གཡལས་གཡོན་ཆོན་རེ་ན།
སྤྱང་ཅ་གཉིད་ལོག་ཅེ་འདྲ་གཉིས་གཉིས་བཞི། དེ་ནས་བྱིར་ལ་ཕུན་རེ་བཅའ་བའི་སར། སྤྱང་
ཅ་ཅེ་ནག་ཅེས་བྱ་ནས་པ་གཉིས། ཞེས་གསུངས།

ཅེ་ན། རྟིང་ཅེ་ན་སྟེ། ཐམས་ཅད།

ཅེ་ནས་གན་དདུལ་སྤྱིད་ལས་ཁྱདས། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ས་ལུག་༡༩༡༩ལོར་སྤྱི་ཅེས་ཁང་
སོགས་ཀྱི་གྲོན་དདུལ་གཏོང་དམིགས་སུ་ཅེ་ནས་གན་བཀར་ཁོངས་ནས་ཐམ་དཀར་འཕོར་
ཆོན་ཞིག་སྐར་ཆོས་ཆོང་རིགས་ཁག་ལ་མ་འཇུགས་གནང་བའི་ཅེ་ནས་གན་དདུལ་སྤྱིད་དོ་
དམ་ཞེས་ཅེ་སྐོར་མཁན་ཆོན་གཅིག་དང་། དུང་ཅེས་གཉིས། ཅེ་ཤོད་གཟེམ་འགག་གཉིས། ཅེ་
དུང་ལས་ཆོན་པ་གཉིས། ཤོད་དུང་ཅེས་པ་གཅིག་ལས་བྱ་ཅེ་དུང་བཅུ་སྐོར་བཅས་བསྐོ་གཞག་
གིས་སྤྱིད་དུས་དུས་བཀག་སོ་སོར་སྤྱིད་འབབ་ཆད་མེད་བསྟུ་ལེན་བྱས་ནས་ལོ་ལྷར་བཀའ་
འགག་ལ་ཅེས་ཁྱུ་ལ་ཉེ་དག་མཆན་ཞུས་ཐོག་ལོ་འཁོར་རེར་དོད་པམ་ངོས་ལེན་དགོས།

ཅེ་ནས་གན་ལས་ཁྱདས། སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་ནས་གཞུང་ཞབས་སེར་སྤྱུ་དང་། རྒྱ་བྱང་ཁག་ཆོང་
རིགས་ཆེ་ཁག་བཅས་ལ་དདུལ་བུན་གཏོང་ལེན་བྱེད་མཁན་ལས་ཁྱདས་འེག

ཅེ་པོ་ཏ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྤྱི་པའི་རི་པོ་པོ་ཏ་ལའི་ཐོག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་པའི་དུས་རབས་
བདུན་པར་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅན་སྐབས་གནས་དེར་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་ཞིག་གསར་དུ་བཞེངས་
ཏེ་པོ་བྱང་དམར་པོའི་རི་ཞེས་སུ་བྲགས། དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱ་ལོ་ནས་རབ་
བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ་ལོ་བར་ཏ་ལམ་ལོ་ལྔ་བཅུ་རིང་སྤྱི་ཏེང་དུ་བཞེངས་པའི་ད་ལྟའི་ཐོག་
ཅིག་རིམ་པ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། པོ་བྱང་དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་ཁག་གཉིས་སུ་བྲེས། པོ་བྱང་
དེའི་ནང་དུ་མཆུ་གོང་མའི་སྤྱི་ཏེན་བཞུགས་སའི་མཆོད་ཁང་དང་། ཏུ་ལའི་རྒྱ་མའི་གཟེམས་འག
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། བཀའ་འག ཡིག་ཆང་སོགས་སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁྱདས་ཁག་
གི་གཞུང་དོན་དང་། ཏུ་ལའི་རྒྱ་མ་སྤྱི་བྱེད་ལྔ་བཅུ་གསུམ་པའི་བར་ཀྱི་སྤྱི་གཞུང་
མཆོད་རྟེན། ལྷ་ཁང་། འདུ་ཁང་སོགས་མང་པོ་ཡོད། སྤྱི་གཞུང་ཁང་སོ་སོའི་ཡང་ཐོག་ཏུ་གསེར་

ཐངས་ཀྱི་བ་གམ་མཛོད་པར་མཐོ་བ། ལྷ་ཁང་ནམས་སུ་ཅ་ཆེ་བའི་ཐང་ག་དང་། མཆོད་རྟེན།
དཀྱིལ་འཁོར་མཛེས་པར་བཤམས་པ། བར་བྲམས་དང་ལྷ་ཁང་ནམས་ཀྱི་ཅིག་ངོས་སུ་རྒྱ་བོད་
འབྲེལ་བའི་སྐོར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། བོད་ཀྱི་རིགས་དུས་འབྱུང་ཁྲུང་ས། སྤྱི་མཐུན་རབས་རྟོགས་བརྫོང་
ལ་སོགས་པའི་ལྗེ་བས་རིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པས་མི་རིགས་ཀྱི་ཁྲུང་ཉམས་ནམས་པར་བཀྲ། ཐོ་བྲང་
དམར་པོའི་ཁུབ་སྤེར་སྤྲ་ཆེན་ནམས་བཞུགས་སའི་གཟིམས་ཤག་མང་ཙམ་ཡོད།

ཅེ་སྟོང་། ① ཅེ་མོ་དང་ཅེ་མོ་གཏུག་པ། རྩ་པན་ཚུན་ཅེ་སྟོང་དུ་བཀྲས་པ། ལྷགས་མཐུང་ཅེ་སྟོང་གིས་
འཐབ་འཛིང་བྱེད་པ། ② [ཡུལ]ཁ་བཏགས་སྤེ་བརྒྱུད་ས་ཏེ་སྟོང་རེས་བྱེད་པ། པན་ཚུན་ཐུག་
སྤང་སྐབས་ཁ་བཏགས་ཅེ་སྟོང་བྱེད་པ།

ཅེ་དབུས་བསམ་འབྲུབ་སྤྲིང་། རྩོན་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་གི་དུས་སུ་བོན་ཆོས་བསྐྱབས་ཏེ། བོན་པོ་
ནམས་མདོ་སྤྲད་དུ་སྤྱུགས་དུས། ཅེ་ཞིག་ལུ་གྲུ་དཀར་མགོ་སོགས་ཀྱིས་མདོ་སྤྲད་དུ་བོན་ཆོས་
སྤེལ་སྐབས་བཏབ་པའི་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཉམས་ནས་ཡོད་སྐབས།
ཅེ་དབུས་གཙོད་ཀན་ཡེ་ཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་དགོན་པ་སྤར་
གསོ་བྱས། འདི་པའི་སྐུ་གོང་མ་གཙོད་ཀན་ཆོ་བམང་དར་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
ཤིང་ཡོས་༡༥ ༣༥ལོར་ས་འདུལ་བྱས་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་ནང་པར་བསྐྱུད། འཆད་ཉན་གསར་རྟིང་
འཕེས་མ་བྱེད། ད་ལྟའི་ཀན་རྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་མ་རྩ་རྫོང་ཉི་ཤ་ཤར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཅེ་པོ་བྲང་། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྲང་།

ཅེ་བྲག་ འཕྲལ་བདེ་བྲག་མཛོད་དེ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སྤྲ་བྲག་དང་ཅེ་བྲག་ཟེར་བའི་
མཛོད་ཁང་ཆེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་གི་ཅེ་བྲག་འདི་ནི་ཅེ་པོ་བྲང་དུ་བཅུགས་ནས་རྒྱ་ལའི་
སྤྲ་མའི་ཉེར་མཁོ་འཕྲལ་དུ་གཏོང་མཁན་དང་། བྲ་ལོན་གཏོང་མཁན་ལས་ཁྲུངས་ཤིག་དང་།
དེའི་འགོ་བྱེད་མཛོད་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་།

ཅེ་བྲག་ལས་ཁྲུངས། འདི་ནི་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁྲུངས་ཤིག་སྟེ། ཚུགས་ཡུལ་ནི་ཅེ་
ཐོ་བྲང་དཀར་པོའི་མདུན་ངོས་ཀྱི་གཟིམ་རྩུང་ཀ་བརྒྱད་ཅེས་ཆོགས་འདུ་བསྐྱེས་ཚུགས་ཡུལ་
ཀྱི་རབ་གསལ་ལོག་མ་དེའི་ནང་ཡིན། ཅེ་བྲག་ལས་ཁྲུངས་སམ་ཅེ་འཕྲལ་བདེ་ལས་ཁྲུངས་

བྱི་ཆེ་བྱུག་ནི་ཆེ་འེ་བྱུག་མཛོད་དང་འབྲུལ་ཞེས་པ་ཅེ་མོ་བྱང་ནང་གི་སྐལ་བས་འབྲུལ་གྱི་མེ་སྒྲོན་
 སོགས་བདེ་འཇགས་སྤང་རྒྱའི་འགན་འཁུའི་གོ་དོན་དང་། ཡང་སྐལ་བས་འབྲུལ་གྱི་མཁོ་འདོན་
 སྐལ་བས་བདེ་བྱེད་མཁན་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ཡོད་ཟེར། སྤེ་སྤྱང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོའི་སྐལ་བས་
 ཅམ་ནས་གསར་དུ་བཅུགས། འདིར་དོད་པ་བྱེད་མཁན་དང་ལས་བྱེད་མི་སྣ་ནི། ཅེ་བྱུག་མཁན་
 རྒྱུང་གཉིས་དང་། དེས་བཞི་ལོད་བྱུང་གཅིག་བྱུག་བྱུང་གཅིག་བྱུང་ཏོག་བྱུག་མཛོད་ནང་གཟན་
 ཏེ་བྱུག་ནང་ཉི་ཤུ་སྟོར། བྱུག་ནང་འོས་སྤྱུག་སྤེ་ཤེ་ལི་བཞི་བཅས་ཡོད། ལས་ཁུངས་འདིའི་
 གཙོ་མོའི་འགན་དབང་ནི། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་འབྲུལ་བ་བྱུང་རིགས་བདག་གཉེར་
 དང་། གནང་ཆ་སྤྱོད་པ། དམིགས་འཇུགས་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་དབུལ་དང་། ཤ་མར། རྒྱ་
 ལའི་ཁྲ་མའི་ནམ་རྒྱ་དབུས་སྤམ་སོགས་བསྐྱེ་ལེན་གྱིས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་རྒྱ་ལའི་
 ཅེ་མོ་ཏ་ལར་བཞུགས་སྐལ་བས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ནར་གཏོང་། ཅེ་དང་ལོར་གླིང་གི་ལས་ཁུངས་
 ཁག་ལ་འཆར་འབར་གྱི་གཏོང་སྟོ་གཏོང་བ། མོ་ཏ་ལ་དང་ལོར་གླིང་གི་ཁྲིམས་འདོམས། ཞོ་སྟོན་
 སྐལ་བས་སྤྱ་མོ་འཁྲབ་མཁན་ཁག་ལ་དོད་པ་རྒྱགས་ལེན། རྒྱ་གར་ནས་རས་ཆ་སོགས་མཁོ་སྤྱུག་
 ཆོང་བ་དང་། སྟོད་གསེར་དཔོན། འཕྲི་རྒྱ་གསེར་སྤྱད་པ་བཅས་ཀྱི་ལས་འཁུར་ལ་བྱུག་ནང་
 དེས་འཁོར་གྱིས་བཏར་སྟེ་གསེར་ཁུལ་བསྐྱེ་བ་དང་། ར་སོགས་སྤྱུ་རྒྱུད་གྱིས་ཆོང་རྒྱབ་པ།
 འཕྲི་རྒྱ་གསེར་སྤྱད་པས་རེ་དཀར་སོག་གསུམ་ནས་སྤྱུ་མར་ཞེས་པ་བསྐྱེ་ལེན་དང་། ཆབ་
 མདོ་ཡན་ཆོང་བ་ཆེད་རྫོང་གིས་ལམ་འཁུལ་རྫོང་འགོ་སོ་སོས་རོགས་གང་ལེགས་བྱེད་དགོས་
 པའི་ནང་དོན་འཁོད་པའི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་སྤྱུག་དམ་འབྱར་མའི་བཀའ་ཡིག་དང་གནང་ཆ་ར་སྤྱུག་
 རས་འཇུམ་རེ་ལམ་འཁུལ་རྫོང་འགོ་ཁག་ལ་སྤྱོད་པ། དེ་བཞིན་སྤྱུ་མ་དང་དཔལ་དེ་སོགས་ལ་
 གཞིས་སྟོད་བྱུག་ནང་རེ་བསྟོ་མངགས་ཀྱིས་བྱུང་སོང་གཏོང་ལེན་དོད་པ་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཡིན།
 གོང་གསལ་ལས་བྱེད་དོད་པ་མི་སྣ་སོ་སོའི་གོ་མིང་ལྟར་འགན་དབང་སྤྱོད་ཚུགས་ནི་ཁྲ་བྱུག་
 དང་འབྲུལ་བས་འདིར་ཞིབ་སྒྲུ་བ་གོད་ལ། གོང་འཁོད་མཐོ་རིམ་དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་རྣམས་
 ལུད་དེ་བྱིངས་འདི་མན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་མི་དང་གཞི་རྒྱའི་འགན་དབང་ཅམ་ལས་རེ་རེ་
 བཞིན་འགོད་པའི་ངལ་བ་མ་ཞུས་སོ།།

ཅེ་ཕྱག་ལས་འཛིན་རིམ་འབྱོར། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཕྱག་མཛོད་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་རིམ་འབྱོར་བྱུང་
རིགས་ཚང་མར་ཟེར།

ཅེ་སྒྲན། དབུ་རྒྱན།

ཅེ་འབྲོ། ཅེད་མོ། ཅེད་འཛོ།

ཅེ་འབྲལ་བདེ་ལས་ཁུངས། བོད་གི་ཅེ་ཕྱག་ལས་ཁུངས་ཞེས་བ་དེར་གཟིགས།

ཅེ་བ། བཅེས་བ། བཅེ་བ། ཅེས། རོལ་བ་དང་། ཅེད་འཛོ་བྱེད་བ། མིག་མངས་ཅེ་བ། འོ་སྒྲག་བཅེས་
བ། ལུ་ལ་བཅེས་བས་ལུ་གྱིར་ཤི་བ། མེ་ལ་མ་ཅེ།

ཅེ་བའི་མཚོ། [མཛོན]མཛོ་རིས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ།

ཅེ་མོ། ཅེ་དགའི་ཆེད་དུ་འཁྲབ་བའི་མོ། ཅེ་མོ་མཐའ་གླས་བ་བཅེས་བ། ལོ་ལེགས་བྱུང་བའི་བཟ་
ཤིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་བར་ཅེ་མོ་འཁྲབ་བ།

ཅེ་མོ་ཆག ཅེད་མོ་དང་མོ་བརྒྱུད་བའི་དུས་ཚོད་མ་བྱུང་བ།

ཅེ་མྱོར། མཁྱེན་གསུམ་བསྐྱུས་སྒོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་བའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

ཅེ་མ། ① རབ་བམ་ཡག་ཤོས། ལྷན་བུ་ཅེ་མ། ཁྱོན་ཆས་ཅེ་མ། ② མཐོ་ཤོས་སུ་ཡོད་པ། ཁང་བ་
ཅེ་མ། གངས་རི་ཅེ་མ།

ཅེ་མོ། ① ལྷ་མོ་དང་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་འགོ་འཕེལ་བྱུང་། གྱིད་ཅེ་མོ། ཁབ་ཀྱི་ཅེ་མོ། ལྷ་འི་ཅེ་མོར་ཟེལ་བ་
ཆགས། ཤིང་གི་ཅེ་མོར་བྱ་སྡོད་བ། རིའི་ཅེ་མོར་བྱ་སྡོད་བ། རིའི་ཅེ་མོར་འཛེག་བ། རི་སོ་སེའི་
ཅེ་མོ་མེ་གཅིག་བྱུང་། དེའི་རི་རྒྱུད་བཤད་ན་རི་གཅིག་ཡིན། ཅེ་མོ་དགྲུང་སྡོན་གནས་ལ་བྱག་
ར་བ་རྒྱ་མཚོའི་གཉིང་ལ་ཆགས། ② མཚོག་གས་རབ། ཡང་ཅེར་སོན་བ། ལག་རལ་གྱི་ཅེ་
མོར་སོན་བ། ③ [མཛོན]སྒར་གྱི་མཚོན་ཆ་ཉི་ཤུ་ཟེར་བ་པལ་ཆེར་ཅེ་མོ་གསུམ་ཡོད་པས་
གངས་གསུམ་མཚོན། ④ སྒྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་བཞིའི་ནང་གསེས། གཟུང་བ་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་བའི་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད་གོང་དུ་མཆེད་པའམ་འཕེལ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་
རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་བ་སྒྲེ། མི་མཐུན་བའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་དགོ་རྩ་གཡོ་བ་རྣམས་ཀྱི་རབ་
དང་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པས་ཅེ་མོའོ།

ཅེ་མོ་ཅན། [མདོན]① ལྷོན་ཤིང། ② མེ།

ཅེ་མོ་ཐོབ་ཀྱིས། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་འདོན་པའི་ཆོས་སྐད་ཅིག

ཅེ་མོ་སྤང་བ་ཆེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། འོད་སྤང་བ་ཐོབ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནེ་སྤང་ཡང་བསྐྱོམས་པས་སྤང་

ཀྱི་སེམས་གསལ་སྤང་ཆེས་ཆེར་མཆེད། སྤང་ལས་ཡིད་ཆེས་པའི་སྤྱོད་བགས་ལ་པོ་བྱུང་བ།

ཅེ་མོ་གསུམ་ལ་ཟེན་བ། ལུས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ལྷ་བྱ་མཐོ་པའི་གནས་གསུམ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཅེ་མོ་སྤང་བ་དང་།

དབང་པོའི་ཅེ་མོ་སྤྲུ། ཡན་ལག་གི་ཅེ་མོ་སོར་སོ་བཅས་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་མཛེན་དེ་ཀྱིས་ཟེན་

པའི་ཉགས་སུ་སྤྲུ་བྱི་བ་དང་། སྤྲ་ཞོམ་བ། སོར་མོའི་ཆོགས་ཀྱིར་འགྱུར་བ་བཅས་ཀྱི་དོན་ཉེ།

བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། སྤང་བ་དང་། སྤྲ་ སོར་སོ་རྣམས་

ནི་རིམ་བཞིན་ལུས་དང་། དབང་པོ། ཡན་ལག་བཅས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ཡིན་པས་གནས་དེ་དག་རྣམས་

སུ་མཛེན་དེ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་ཉགས་སུ་སྤྲུ་བྱི་ཞིང་། སྤྲ་ཞོམ་ལ། སོར་ཆོགས་རྣམས་འགྱུར་བ་

བཅས་ཀྱི་དོན་ནོ།

ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བ། ཅེ་མོར་ཕྱིན་པའི་སྤྱོད་བ་སྤྲེ། རྣམ་རྫོགས་སྤྱོད་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁྱེན་གསུམ་ཀྱི་

རྣམ་བ་བསྐྱོམ་བ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར། ཤེར་ཕྱིན་དངོས་

པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བའི་ཆོས་བརྒྱད། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ་ལས་སྤྱོད་བ་བཞིའི་ཆོས་སོ་དྲུག་གི་ནང་

ཆན་ཅེ་མོའི་སྤྱོད་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ནི། འོད་ཅེ་སྤྱོད་དང་། ཅེ་མོ་སྤྱོད་དང་། བཟོད་

པའི་ཅེ་སྤྱོད་དང་། ཆོས་མཆོག་ཅེ་སྤྱོད་དང་། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྤྱོད་དང་། ལྟོམ་ལམ་ཅེ་སྤྱོད་

དང་། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་སྤྱོད་དང་། བསལ་བྱ་ལོག་སྤྱུབ་བཅས་བརྒྱད་དོ།

ཅེ་མོའི་ཅེ་སྤྱོད། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། བསྐྱུས་སྐྱོམ་རབ་ཏུ་གྱུར་བ་གོང་དུ་རྣམ་

པར་འཕེལ་བའི་ཆ་གང་ཞིག་སྤྱོད་ལམ་ཅེ་མོས་བསྐྱུས་པའོ།

ཅེ་ཆོགས་པའི་དགོན་བ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ནང་ཅན་དུ་བཞེངས་པར་བཤད། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོངས་

ཁོངས་སྤྲེ་གདོང་རྫོང་གི་དགོན་པ་ཞིག

ཅེ་ཞབས། གོང་ལོག་རི་པོའི་ཅེ་ཞབས།

ཅེ་ཞོལ། ① སྟེང་ག་ཤམ། ཁང་པའི་ཅེ་ཞོལ། ② ལྷ་སའི་ཅེ་མོ་བྱང་དང་། ཞོལ་ལྷ་ས་བཅས་ཀྱི་མིང་།
ཅེ་ཞོལ་དགོན། དགོན་དེ་ནི་ཐོག་མར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་གི་སྤུལ་སྤྱོད་ཅེས་བཅས་ཕྱག་བཏབ། འཕྲི་
གྲུང་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་མ་དགོན་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་
སྤྱོང་ས་ལྷ་ས་སྤོང་ཁྲེར་མལ་སྡོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེ་ལྷ། ཅེ་མོ་རིང་པོ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཞིག གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་མཛད་སྟོན་དང་། སེར་བྲེང་སྤྲིག་པའི་
རྣམས་སུ་བྱོན་དགོས།

ཅེ་གཞིལ་བ། རྫོང་ཁགོ་གཞོན་པའམ་ནུས་པ་ཉམས་པར་བྱེད་པ།

ཅེ་གཟེས་རྒྱུང་ཤམག། འཆོགས་ཡུལ་ཅེ་དང་ནོར་བྱིང་ཉི་འོད་གཟེས་རྒྱུང་ཁག་གི་སྟོ་ཤམག་ཏུ་ཡིན།
འདི་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མའི་སྐུ་མདུན་ཏུ་ཅེ་བྱང་རྣམས་བྱང་ཇ་དང་མཛད་སྟོ་ཁག་ལ་འདུ་འཛོམས་བྱེད་
སའི་ཅེ་ཤམག་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། འདིའི་འགོ་འཛིན་ཅེ་མཁན་མགོན་ཆེ་བ་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་
ཡང་བཅར་དང་། དེ་འོག་ཅེ་མགོན་བཅུ་བྱུག་གཟེས་ཤམག་བཞི་བཅས་ཡོད། བྱང་ཇ་འཆོགས་
སྟོལ་འདི་ཡང་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐུ་སྤོང་ལུ་པའི་རྣམས་གས་ཞབས་སེར་མོ་བ་ཉུང་ཤས་ལས་མེད་
པ་དེ་རྣམས་ཅེ་མོ་ཏ་ལར་གཏན་སྟོན་གྱིས་ཇ་རྩམ་སོགས་གཞུང་ནས་ནར་གཏོང་བྱེད་སྟོལ་
ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐུ་སྤོང་བདུན་པའི་རྣམས་ནས་སེར་མོ་བ་རྣམས་བྱང་འཁོར་དང་འབྲེ་
བའི་སྤྱང་ལས་བྱེད་པོའི་གས་སུ་ཞུགས་ཏེ་ཅེ་བྱང་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་རྗེས་ཀྱང་སྐུ་མཐུད་
རྒྱན་འཛིན་བྲས་པ་ཞིག་ཡིན། བྱང་ཇ་འཆོགས་ཡུན་རྒྱ་ཆོད་གཉིས་ཅམ་གྱི་དུས་ཆོད་འདི་ནི་
རྒྱ་ལའི་ལྷ་མས་ཉིན་རེའི་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་མཛད་སྟོ་ཅེ་རིགས་གནང་བའི་དུས་ཆོད་ཡིན་ཞིང་། ཉིན་
ལྷར་ཞོགས་པ་རྒྱ་ཆོད་མཐོག་ཅེ་བྱང་ཡོངས་རྫོགས་དང་། ཤོད་སྟོར་བཞུགས་བྱ་བཀའ་སྟོན།
ནོར་བྱིང་དུ་བཀའ་སྟོན་སྟོན་རེས་ཅེ་ཕྱག་ལེབས་བྲམས་འགོ་པ་བཅས་བྱང་ཇ་འཐུང་བར་འདུ་
འཛོམས་གྱིས་མདོ་སྐྱུག་གལ་གནས་སོ་སོར་འཛོལ་མེད་བསྐྱད་ཐོག་གཟེས་ཤམག་གིས་སྤོང་
བ་འཛིན་ཞིང་སྤྲིག་ཁྲིམས་གཞོན་པ་དང་། དེ་བྱིངས་ཆང་མས་སྤོང་བའང་འཛིན་མི་ཆོག་ཅིང་།
སྤོང་མོལ་དང་རྟེན་ཅོར་གྱི་རིགས་མེད་པར་མཛེས་ལས་གང་ཆགས་གྱིས་སྟོན་དགོས་པ་ཡིན།
ཅེ་ཤམག་གི་འགོ་འཛིན་དཔོན་རིགས་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་དང་། ཅེ་མགོན། གཟེས་ཤམག་

བཅས་སོ་སོའི་འགན་དབང་སྐྱོད་ཕྱོགས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ཀ་མད་གོ་རིམ་ལྟར་སྒྲེ་བ་སོ་སོའི་
ནང་ཡོད་པ་དེར་གཞིགས།

ཅེ་ཡོག་ ① ཅེ་གྲ་མང་དང་གི་ཡོག་མ། གོས་ཆེན་འདི་ཅེ་ཡོག་ཙམ་རེད། ② ལུས་ཀྱི་གསང་གནད་ཅིག་
ཅེ་ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས། ག་ཤམ་དུ་ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས་ཞེས་པར་གཞིགས།

ཅེ་རེ་ཁྲོད། ལི་ཐང་དགོན་ཆེན་གྱི་རེ་ཁྲོད་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་
ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཅེ་རིམ་ཁོངས་མིང་། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་top-level domain name ཟེད།

ཅེ་རེག་ཆེ་བ། རྣམ་རྟོག་ཆེ་བ་སྟེ་ཤོག་ཐུག་སྒྲ་པའི་དོན་ཡིན། མི་ལའི་མགྱར་འབྲུམ་ལས་གསལ།
ཅེ་ལ་སྐད། མིང་གཞན་ཅེ་སྐད་དང་། ཀོང་པོ་ཅེ་སྐད། ཅེ་ལ་ཡང་ཟེར་སྟེ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྐད་
མིང་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།

ཅེ་ཤོད། ① གོང་ཡོག་དང་། སྟེང་གཤམ། ② སྤར་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་རྒྱ་ལ་ཚབ་གཉིས།
ཅེ་ཙོད་ཀྱི་ལས་ཆན་ཕྱི་ནང་། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ལ་ཅེ་འི་ལས་ཁུངས་
དང་། དེ་མིན་གྱི་ལས་ཁུངས་ཆང་མར་ཤོད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཟེར་བས་བསྟོམས་ན་ཅེ་ཤོད་ལས་
ཁུངས་ཟེད།

ཅེ་ཤོད་གཉིས། སྤར་བོད་ཀྱི་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་རྒྱ་ལ་ཚབ་གཉིས་ལ་ཟེད།
ཅེ་ཤོད་བྱང་འཁོར། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་བྱང་འཁོར་གྲ་བ་དང་སྐྱ་བོ།

ཅེ་ཤོད་ཕྱི་ནང་ལས་ཆན་ཆེ་ཆུང་། སྐབས་མགོན་ཅེ་ཞེས་བ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། སྐབས་མགོན་ཤོད་
ཟེར་བ་སྤྱད་སྐྱོང་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། ཅེ་ཤོད་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྱང་འཁོར་ལ་
ཕྱི་ཁོངས་དང་། བྱང་ཁོངས་གཉིས་ཡོད། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་གཞིམ་ཆུང་ཆེ་བའི་ནང་ཁོང་ཆོག་པའི་
མཁན་ཆེན་དང་། མཁན་ཆུང་། བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་སོགས་ནི་བྱང་འཁོར་ནང་མ་དང་། དེ་རྣམས་
ཕྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

ཅེ་ཤོད་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཡོད་ཆང་ལ་ཟེད།

ཅེ་སོར་ལྷ། ཡག་སོར་བཞི་བསྐྱམས་པའི་སྟེང་མཐེབ་ཅེ་གྲེན་འབྲེང་གི་ཆིགས་སྒྱུར་པའི་རིང་ཆད།
ཅེ་སྟོབ་ལྷ། ཅེ་པོ་ཏ་ཡར་ཡིག་ཆང་ལས་ཁྲུངས་བཅུགས་ནས་ལོ་ངོ་གསུམ་ལ་སྟེབས་བ་ཤིང་
ཁྱིཾ་ལ་ལོ་ལྷ་ལའི་ལྷ་མ་སྒྱུ་སྟེང་བདུན་བ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་ཅེ་པོ་ཏ་ཡར་རིག་གནས་
སྟོབ་ལྷ་ཁང་གསར་བ་ཞིག་བཅུགས་གནང་ཐོག་སྟོབ་ལྷ་དེར་ཡིག་གཞུགས་དགོ་ཞན་ཅེ་བྱང་
གཅིག་དང་། རིག་གནས། ཡ་ལྷ། ལྷ་རྒྱ། ཆག་ལོ་ཡིག་གསར། འགོས་ལོ་ཡིག་གསར་སོགས་
ཡིག་སྟེང་རིགས་དང་། སྒྲ་སྟེང་དངགས། སྟེབ་སྟོར། སུམ་རྒྱགས། ཅེས་དཀར་ནག་སོགས་ལ་
བྱང་རྒྱབ་པའི་དགོ་ཞན་ཞིག་སྟོན་ཐོལ་སྟེང་གི་ལྷ་ཁངས་ནས་འདེམས་བསྐྱོ་གནང་སྟོལ་ཡོད་
ཅིང་། སྟོབ་སྟེབ་ནི་མེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་གཞིས་དཔོན་ཁག་བཅས་ནས་བྲུ་ཆག་
བརྒྱབ་སྟེ་བསྐྱུས་པར་གཞུང་བ་ཞེས་དང་ཅེ་བྱང་ལག་ཆང་གི་ཁྲུངས་འཛིན་ལ་སྟེར་བ་ཞེས་
ཤེས་རིག་འཛོམས་ལ་ཀུན་སྟོན་གཙང་བ་ཞེ་གཅིག་མི་གངས་ལྷ་བཅུ་སྟོར་འདེམས་བསྐྱུགས་
ཀྲིས་དགོ་ཞན་གཉིས་ནས་ལོས་འཆར་སྟལ་ཐོག་ཅེ་ཡིག་ཆང་ནས་ཞིབ་འདུག་ཆོག་མཆན་
ཐེབས་བསྐྱུན་འཇུགས་ང་དང་བཅས་སྟོབ་ཞུགས་ཆོག་ཅིང་། སྟོབ་ལྷ་ཐོན་རིམ་བཞིན་སྟེང་
གཞུང་གི་ཞབས་སྟོན་ཅེ་བྱང་བྱེད་རྒྱ་ལོད།

ཅེ་གསུམ་ཅན། [མངོན]ལྷ་དབང་སྟེག་ཆེན་པོ།

ཅེ་གསུམ་པ། [མངོན]ལྷགས་རི།

ཅེག་པ། བཅེགས་པ། བཅེག་པ། ཅེགས། ① གཅིག་གི་སྟེང་ལ་གཅིག་འཛོག་པ། མོ་པག་བཅེགས་
ནས་ཅིག་བ་བསྐྱངས་པ། བྱས་རྗེས་གཅིག་ཐོག་ཉིས་བཅེགས་ཀྲིས་བཞག་པ། ཡག་ཐོག་ཡག་
བཅེགས། ② དམ་པོར་མཐུད་བ་དང་། དབུགས་འཆང་བ་ལྟ་བུ། རི་མཐོན་པོར་འཛོག་དུས་
དབུགས་ཅིག་པ། ③ སྟོན་བ་དང་། སྒར་པ། རིན་དདུལ་ཁ་ཅིག་བྱེད་པ། འཕོར་གངས་
བཅེགས་པ། ④ ཁང་པའི་ཐོག་རིམ། ཁང་པའི་ཐོག་ཅིག་ཐོག་ཅིག་གསུམ་པ།

ཅིག་ཅིག་བྱེད་པ། ① དངོས་པོ་ཉོ་ཆོང་གི་རིན་ཐང་རྒྱུ་ལ་ཡང་ཅིས་ཆེ་ཆེ་བྱེད་པ། ② ཁ་སྟོན་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་དགོས་པ། སྟོམ་ཆོད་ཀྲིས་ཉོ་ཆ་རྒྱུ་དུས་ཅིག་ཅིག་ནན་ཏན་བྱས་ཡོང་།

ཅིག་ལོག [རྟིང]① སྟེང་ཞེན་ཆེ་བ། ② སྟེན་ཆེགས།

ཅེགས། ཅེག་པའི་སྐྱལ་ཆིག
ཅེགས་ཤིག་མཐོ་པོར་ཅེགས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆིག
ཅེང་། ཅེང་ཅེང་ཞེས་གོང་དུ་འདེགས་པ་དང་འབྲེང་བ།
ཅེང་པོ། ཐུང་ཐུང་། གོས་ཅེང་པོར་བརྗེས་ཏེ་གྲོན་བ།
ཅེང་བ། བཅེངས་བ། བཅེང་བ། ཅེངས། རྗེ་བ། གོས་མཐོན་པོར་བཅེངས་ཏེ་ཚུ་བོ་བཀལ། ལྷ་ཐུང་ཅེང་བ།
ཅེངས། ཅེང་པའི་སྐྱལ་ཆིག
ཅེད། ཅེད་མོའི་རིགས་ཀྱི་མིང་མཐར་སྦྱར་བྱ་ཞིག་སྟེ། ཀར་ཅེད། ལག་ཅེད། ཁེ་ཅེད། རྒྱག་ཅེད་ལྟ་
བྱ་ནམས་སོ།།

ཅེད་ཀྲོགས། ① ཅེད་མོ་ཅེ་རྒྱགས། ② ཅེད་མོ་ཅེ་པའི་འཕྲོ་སྦྱངས།
ཅེད་རྒྱན། ཅེད་མོ་ཅེ་དུས་ཀྱི་རྒྱན།
ཅེད་འཕྲོས། ཅེད་མོ་ཅེ་པའི་འཕྲོ་སྦྱངས།
ཅེད་ཙན། [མངོན]པོ།
ཅེད་ཆས། ཅེད་མོ་ཅེ་བྲེད་ཀྱི་ཡོ་བྲད།
ཅེད་འཕྲོ། ཅེད་མོ། ཅེད་འཛོའི་སྐྱ་ཅལ་སྦྱོང་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གར་དང་། འཆམ་བ། བྲོ་
རྒྱས་གར། རོལ་ཅེད་བཅས་སོ།།
ཅེད་འཛོའི་ཚུ་པོ། [མངོན]ཚུ་པོ་མིན་ཟླ།
ཅེད་ལྟོན། ཅེ་མོ་ཅེ་པའི་ལྟོན་མོ།
ཅེད་ཐང་། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་ལྷོངས་ཀྱི་སྟེ་གདོང་རྩོད་གི་དཔུས་ཁལ་ཡར་སྦྱངས་གཙང་
པའི་ལྟོན་ཡོད། འདི་ནི་ལྟོ་ཁ་ས་ཁལ་ཀྱི་ལྟེ་གནས་ཐོང་ཁེར་ཡིན།
ཅེད་ཐང་དགོན་བ། རབ་བྱང་དུག་པའི་ལྷགས་ཡོས་ལོ་ལ་རྒྱའི་མི་དུ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
བཏབ་པ་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན།
ཅེད་ཐེར། བོད་ལྟོ་ཁ་ཅེད་ཐང་ནས་ཐོན་པའི་ཐེར་མ།
ཅེད་མདལ། ཅེད་མོ་ཅེ་བྲེད་ཀྱི་མདའ་དང་མེ་མདལ།

ཅིང་འདུན་པ། ཅིང་མོར་དགའ་མཁུ།

ཅིང་སྒ། ཅིང་མོའི་སྒ།ཁ།

ཅིང་སྒྲ། ཅིང་མོ་ཅི་བར་མཁོ་བའི་ཡོ་བྲད་ཀྱི་མིང་།

ཅིང་མོ། ① རོལ་ཅིང་དང་ཀྱ་རེ། གྲིས་པའི་ཅིང་མོ། སྒྲ་གར་ཅིང་མོ་བསམ་གྲིས་མི་བྲབ་པ། བག་
མེད་ཅིང་མོར་རོལ་ནས་རང་འཁྱིའི་ལས་འགན་འཁུས་ཤོར་བྱུང་པ། ཅི་ཅི་ཀྱ་ཅིང་རྒྱལ་བའི་
མཐེལ་ལ་གཟུ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀྱལ་ཀ་དང་། ཅི་བ། ཅི་ཚུལ། ཅིང་འཛོ། བཞད་གད།
འཛག་པ་བཅས་སོ།། ② རྒྱན་བཞག་ནས་རྒྱལ་པམ་འགྲན་པའི་ལུགས།

ཅིང་ཟླ། ཅིང་མོ་ཅི་གོགས།

ཅིང་མོ་ཅི་ལེ་ཡིན། ཀྱ་རེ་དང་དོན་གཅིག་སྒྲོ་མ་ལངས་ཨ། ངས་ཅིང་མོ་ཅི་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ། གྲིས་བས་
ཅིང་མོ་ཅིས་ཟིན་པའི་དོན་ལ་གོ།

ཅིན། ཅིང་མོར་རོལ་བ།

ཅིན་དུས། [མངོན་ཉིན་མོ།

ཅིན་གནས། ① རོལ་པའི་གནས་སམ་ཅི་བའི་གནས། ②འབྲབ་པའི་སྒྲིགས་བྲ། ③[མངོན་]ནས་མཁུ།
ཅིན་པ། [རྟིང་]① རོལ་བའམ་ཅི་བ། སུམ་ཅིན་ལྟའི་གནས་ནི་ལྷ་རྣམས་ཅིན་བས་ན་དེ་ལྟར་མིང་
ཐོགས་སོ།།② གནས་པ་དང་བསྐྱེ་བ། བསྐྱེ་གནས་སུ་ཅིན་པ། ③ ཡར་འཕག་པའམ་སྡིང་བ།
རྒྱ་མཚོའི་རྩ་རྒྱབས་མཁུའ་ལ་ཅིན།

ཅིན་མིན། སུར་ཁྱི་སྡོར་ལྟེ་འུ་བཅན་དུས་སྡོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་སྡི་ལ་དང་རྩ་ཤང་མ་རྩ་ཡ་ན་ཅིང་
སྐབས་ཀ་ཤིས་སྡེལ་བའི་སངས་རྒྱས་པའི་བྱུབ་མཐུའ་ཞིག

ཅིན་སྒྲ། ཅིན་མིན་དང་འབྲ།

ཅིའུ། ཅི་མོ་རྟོ་ཞིང་རྒྱང་བ།

ཅིའུ་འབྲང་། ཞག་རྒྱང་སྟོང་དུ་འཆངས་ནས་ཅི་འབྲར་དུ་དོན་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་། ཅི་
རྒྱང་རེངས་ནས་སྟེ་འབྲར་དགའ་བར་བྱུར་པའི་དོན་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་བས་
སྒ་མ་འབྲི་བྱུང་དགའ་མཆན་དང་། གྲི་མ་སྡེ་སྡིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མན་ངག་

རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ནང་དུ་གསལ་བས་སྦྲད་དེ་ཕྱི་ཅིག
ཅེར། [ཡུལ]མཛིང་བ། ཅེར་འཆུས་བ། ཅེར་རྒྱབ་བ། ཅེར་བསྐྱེདས་བ། ཅེར་ཤོར་བ།
ཅེར་རྒྱག་ཁ་ཚོད་རྒྱབ་བ། ཅེར་རྒྱབ་ཆེ་ཡང་དོན་དག་ཆོད་ཡག་མེད།
ཅེར་ཕྱིབས། [རྟིང]མཐར་ཕྱིན།
ཅེར་སོན་བ། ① མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ། བརྟེན་སྟོད་རིག་པའི་ཤེས་ཡོན་ཅེར་སོན་པའི་སྟོབ་མ། ② ཅེ་
མོར་ཕྱིན་བ། ཆོན་རིག་ལག་ཅལ་ཡང་ཅེར་སོན་བ།
ཅེལ། [རྟིང] སྟེལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཅེས། ཅོད་མོ་ཅེ་པའི་སྐལ་ཆོག་
ཅེས་དང་། ཅོད་ཐང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་གི་ནང་སྤར་བོད་མིའི་མེས་པོ་སྤྲེའུ་ལུག་
རྣམས་ཅོད་མོ་ཅེ་པའི་གནས་ཡིན་ཅིང་། པ་མས་སྟེལ་ལུག་རྣམས་གནས་འདིར་ཁྱིད་ནས་ཅོད་
མོ་ཅེས་དང་ཞེས་སྐུས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ཅོད་དང་ཞེས་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན་ཟེད།
ཅོགས་བ། [རྟིང]འཕེལ་བ།
ཅོད། ཅོད་པའི་སྐལ་ཆོག་
ཅོད་གྲར། ཅོད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་བ། ཁྱིམས་ཁང་ལ་ཅོད་གྲར་བ།
ཅོད་གྲ། རིགས་ལམ་ཅོད་པའི་འཛིན་གྲ།
ཅོད་གླེང་། ① གྱོད་ཁ་མཆུ། ད་ལྟའི་དུས་ཁྱིམ་མཆེས་པན་ཚུན་གྱི་ཅོད་གླེང་འབྱུང་གཞི་ནི་རྩ་པའི་
དོན་ཡིན། ② དོན་གནད་སྟོར་པན་ཚུན་བདར་ཤ་གཅོད་བ། ཡིན་མིན་གྱི་དོན་གནད་སྟོར་པ་
པན་ཚུན་ཅོད་གླེང་བྱེད་བ།
ཅོད་སྐབ་ཀྱི་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས། མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་གེ་སི་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསར་གཏོད་
གནང་ཞིང་། ཅོད་སྐབ་ཀྱི་རིག་པ་སྤྱད་དེ་རང་བྱུང་ཁམས་དང་། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས།
བསམ་སྒྲུའི་འཕེལ་ཚུལ་བཅས་སྤྱིར་བཏང་གི་ཆོས་ཉིད་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་ཆོན་རིག་ཅིག་
ཅོད་སྐབ་ཀྱི་རིག་པ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་བའི་འགྲུལ་སྟོན་དང་། འཕེལ་རྒྱས། འགྱུར་ལྡོག་
བཅས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོར་གྱི་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་ཞིག་

ཚོད་ངག་དྲུག་ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ངག་གི་དབྱེ་བ་ལ། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བཛོད་ཚུལ་དྲུག་ཡོད་དེ།
ཕྱ་ཚོལ་ལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་འཛོག་པ་དང་། སྒྲིན་སྒྲོང་གི་ངག་གཉིས། དུ་ཚོལ་ལ་འདོད་པ་འདྲི་
བ་དང་། སྒྲིན་བཛོད་པའི་ངག་གཉིས། དབང་པོ་ལ་རྗེས་སུ་བཛོད་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་
ངག་གཉིས་བཅས་དྲུག་གོ།

ཚོད་ཅན། [མངོན]རྒྱ་པོ་ཡ་ལྟ་ན།

ཚོད་དུས། ཚོད་ལྡན་དུས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

ཚོད་དུས་ཀྱི་སྒྲིགས་མ་ལྟ། ཉན་མོངས་པའི་སྒྲིགས་མ། ལྟ་བའི་སྒྲིགས་མ། ཆོའི་སྒྲིགས་མ། དུས་
ཀྱི་སྒྲིགས་མ། སེམས་ཅན་སྒྲིགས་མ་བཅས་སོ།།

ཚོད་ལྡན་དུས། སངས་རྒྱུས་པའི་བཤད་སྲོལ་ལྟར་འཛུལ་གླིང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་། རྣམ་འདོད་
པ། བདེ་བ་བཞི་ལས་ཆ་གསུམ་ཉམས་ནས་ཆ་གཅིག་ལ་ལོངས་སུ་སྦྱོད་ཅིང་། འཁྲུག་ཚོད་དར་
བའི་དུས་ཉེ་དེའི་ཡུན་ཆད་ལ་ལོ་གངས་བཞི་འབྲུམ་སུམ་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

ཚོད་གནས། ① ཚོད་པའི་ས་གནས། ② ཚོད་པའི་ཅ་བའམ་ཚོད་པའི་འབྲུང་གཞི།

ཚོད་པ། ① བརྟན་པ། བརྟན་པ། ཚོད། འགས་འགྱུར་བ་དང་། ཚོལ་བ། བདེན་རྒྱན་ཚོད་པ། བས་
རྒྱལ་བརྟན་གྲང་ཐག་མ་ཆོད་པ། ② བན་རྒྱན་ཚོལ་བའམ། ཁ་འགས་བྱེད་པའི་མིང་། གསར་
རྟེན་གྱི་ཚོད་པ། ཆད་མའི་ཚོད་པ། མི་སྒྲིན་པའི་ཚོད་པ་རྒྱབ་པ།

ཚོད་པ་བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི། འདུལ་བའི་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། ཚོད་པ་བྱིར་བཅོས་ཀྱི་
གཞི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། དགེ་འདུན་གྱི་ཚོད་པ་པལ་ཆེར་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་
རིམ་བ་སྟེ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་རྣམས་སོ།།

ཚོད་པ་བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་བདུན་གྱི་
ནང་གསེས་ཚོད་པ་བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་སྟེ། ལས་ཀྱི་ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་། འཁོར་ལོའི་
ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་དེ་གསུམ་སོ།

ཚོད་པ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་གསུམ། གང་ལ་ཚོད་པའི་གནས། རི་ལྟར་ཚོད་པའི་ཚུལ། ཚོད་པ་བྱས་
པའི་འབྲས་བུའོ།

ཚོད་པ་སྤྲོ་བ་པོ་གསུམ། སྤྲོ་ཆོལ་དང་། སྤྲོ་ཆོལ་དང་། དཔང་པོ་བཅས་གསུམ།
ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཚོད་པ་ཕྱིར་བཅས་ཀྱི་བྲལ་ཅིག་སྟེ།
མངོན་སུམ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཞི་བ་དང་། དྲན་པས་འདུལ་བ་སྦྱིན་པ་དང་། མ་སྟོས་པས་འདུལ་བ་
སྦྱིན་པ་དང་། གང་མང་གིས་ཞི་བ་དང་། ལྷུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་འཆོལ་བ་སྦྱིན་པ་དང་། ལྷ་བཟམ་
པས་ཞི་བ་དང་། ཁས་སྦྱངས་པས་ཞི་བ་སྟེ་བདུན་ནོ།།
ཚོད་པ་བཞི། འདུལ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོད་པ་བཞི་སྟེ། འབྱེད་ཕྱིར་ཚོད་པ་དང་། མི་གདམས་པའི་ཕྱིར་
ཚོད་པ། ལྷུང་བའི་ཕྱིར་ཚོད་པ། བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚོད་པ་བཅས་སོ།།
ཚོད་པ་རིགས་པ། ཚོད་པ་རིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་ཚོད་པ་དང་། རྒྱལ་
པམ་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་སྟོན་པ། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གསུམ་པས་བརྩམས་པའི་ཆད་མ་སྟེ་
བདུན་ལས་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྷ་བྱའི་བསྟན་བཅོས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཚོད་པ་ལྟར་ལེན། ཚོད་པ་དང་དུ་ལེན་པ། རོན་ལ་བདར་ག་མི་གཅོད་པར་ཆེག་འཁྲིའི་ཚོད་པ་ཁོ་ན་
ལྟར་ལེན་པ་ལ་སྟོང་པོ་རང་མེད།
ཚོད་པའི་སྟོན་གསུམ། རོན་སྟོན་སྟོན་ནམ། རན་གཡོ་དང་། བྱད་གསོད། ཡིད་འཁྲུགས་བཅས་གསུམ་མོ།
ཚོད་པའི་རྒྱ་བཞི། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཚོད་པའི་གཞིའི་བྲལ་ཅིག་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
ལོག་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། གདམས་ངག་སྟོང་བ་དང་། ལྷུང་བ་དང་བཅས་པ་དང་། ལས་ལ་མི་
མཐུན་པ་སྟེ་བཞི་ལོ། རྒྱ་དེ་དག་གིས་འདུས་བྱས་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་ཚོད་པ་ལྷ་བྱ་འབྱེད་
ཕྱིར་ཚོད་པ་དང་། གདམས་ངག་གསོ་དགག་བཞག་པ་ལ་འཛོག་པ་པོ་དང་གཞག་བྱ་ཚོད་པ་ལྷ་
བྱ་མི་གདམས་ཕྱིར་ཚོད་པ་དང་། ལྷུང་བ་སྦྱངས་པས་ཁས་མི་ལེན་པ་སྦྱང་བྱ་སྦྱང་བྱེད་ཚོད་པ་
ལྷ་བྱ་ལྷུང་ཕྱིར་ཚོད་པ་དང་། ཚོད་པ་དེ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་གསོ་སྟོང་སོགས་ཀྱི་ལས་ལ་
མཐུན་པ་མི་སྦྱིན་པས་ཚོད་པར་གྱུར་པ་བྱ་ཕྱིར་ཚོད་པ་བཅས་འབྱུང་བ་ལོ།།
ཚོད་པའི་བྱལ་མཐའ་གསུམ། ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྐྱར་འདེབས། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་
འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས། ཡོད་མེད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཛིན་པའི་དབྱེ་མཐའ་གསུམ་མོ།
ཚོད་པའི་རྒྱ་གསུམ། ཤེས་རབ་ལྡན་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་། གཞུང་ལུགས་ཤེས་པ་བཅས་གསུམ་མོ།

ཙོད་པའི་དུས། ཙོད་ལྷན་གྱི་དུས་ཏེ་བསྐྱལ་བ་གསུམ་ལྷན་གྱི་དུས།

ཙོད་པའི་མདུན་ས། གཅིག་གིས་དོན་གཞན་གལ་ཆེ་ཞིག་ནི་བ་བཏོན་ནས་གཅིག་གིས་ལན་
འདེབས། དེ་ལ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དགག་བ་གཏོང་བ་སོགས་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར། བོད་དུ་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཙོད་པ་བྱེད་པའི་ལུགས་སྟོལ་འདི་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་
ཟུང་༡༠༥་༥་ལོར་རྩོ་བོ་ཨ་ཏི་ཤའི་སྟོབ་མ་རྩོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གསང་སྤྱོད་ཅུ་ཐོག་
གི་དགོན་བ་བཏབ་ནས། དེའི་དཔོན་སོ་སྟོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཆན་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཙོད་པ་
བྱེད་ལུགས་འདི་ཐོག་མར་བཅུགས་པ་ཡིན།

ཙོད་པའི་དཔེ་དུག རྟེན་པའི་ཆིག་དབྱེ་པོས་ཉེ་བར་གཏུགས་པ་ལྟ་བུ། བཞིན་འཁྱུར་པའི་མདོག་
མཆོན་ཆ་ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུ། ང་རོ་མི་སྟན་པ་ཤ་ཟས་ཐེབས་པ་ལྟ་བུ་དན་པའི་དཔེ་གསུམ་དང་།
རང་དང་གཞན་གྱི་གཏི་ལུག་གཙོད་པ་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ། ལུན་འབྱེན་པའི་རྒྱུད་གིས་མི་གཡོ་བ་
ལུན་པོ་ལྟ་བུ། ཆིག་དང་དོན་ལ་མ་སྟོངས་པ་སྟབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྲས་ལྟ་བུའོ།

ཙོད་པའི་དཔེ་གསུམ། རང་གཞན་གྱི་གཏི་ལུག་གཙོད་པ་འཁོར་ལོ་ལྟ་བུ། ལུན་འབྱེན་པའི་རྒྱུད་
གིས་མི་གཡོ་བ་ལུན་པོ་ལྟ་བུ། ཆིག་དོན་ལ་མ་སྟོངས་པ་སྟབ་པའི་དབང་པོའི་སྤྲས་ལྟ་བུའོ།

ཙོད་པའི་འབྲས་བུ་དུག རང་ཉིད་ཉོན་མོངས་བས་ཡིད་དུགས་པ། སྤྱེ་བོ་བརྒྱ་ལྷག་མང་པོས་སྟོད་
པར་བྱེད་པ། ཆོ་རབས་གཞན་དུ་རྣམ་སྤྱོད་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སྟེང་བར་འཁྱུར་བ་སྟེ་མ་དག་པ་
གསུམ་དང་། རྟོགས་པ་འཕེལ་བས་རང་རྒྱུད་ཆིམ་པ། ལུན་པའི་གྲགས་བས་བྱོགས་ཀྱན་ཏུ་
བྱབ་པ། བསྟན་པ་སྤང་བའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐོབ་པར་འཁྱུར་བ་སྟེ་དག་པ་གསུམ་རྣམས་སོ།

ཙོད་པའི་འབྲས་བུ་གསུམ། རྟོགས་པ་འཕེལ་བས་རང་རྒྱུད་ཆིམ་པ། ལུན་པའི་གྲགས་བས་བྱོགས་
ཀྱན་བྱབ་པ། བསྟན་པ་སྤང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་འཁྱུར་བའོ།

ཙོད་པའི་ཙོ་བཏེར་ལེན་བཞི། འདོད་པ་དང་། ལྟ་བ། ཚུལ་ཁྱིམས་བརྟུལ་ཞུགས། བདག་སྤྱོད་བཅས་བཞིའོ།

ཙོད་པའི་གཞི། འདུལ་པའི་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས་ཀྱི་འཕྲིའི་གཞི་སྟེ། བན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་སྤྲས་
པའི་ཆིག་གི་རྗེས་སུ་སེམས་གཞོལ་བའི་འཁོན་འཛིན་གྱི་སྟོ་དང་། སྟོ་དེས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་
པའི་ལུས་དག་གི་རིག་བྱེད་དོ།

ཚོད་པའི་ཤིང་། [མངོན་]བ་རུ་པའི་ཤིང་།

ཚོད་པར་མངོན་པའི་རྒྱན་བདུན། བཞིན་མདངས་གསལ་བ། རག་སྒྲན་ཞིང་འཇམ་བ། བ་རོལ་
དམའ་འཕེབས་པའི་ཆིག་མདའ་མི་འཕེན་བ། ལུང་རིགས་གསལ་ལ་རྩོ་བ། སྤྱིད་ལྷག་དང་ར་
རྒྱལ་མེད་བ། རིགས་ལམ་འདོར་བའི་གཡོ་སྤྱད་ཆགས་སྤང་མེད་བ། རང་གཞན་གྱི་དོན་དང་
ལྷན་པ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་བཅས་སོ།།

ཚོད་བྲལ། ཚོད་པ་མེད་བ། དང་བདེན་གྱི་ལས་དོན་ལ་རྒྱལ་ཁ་འཕྲོབ་རྒྱ་ཚོད་བྲལ་རེད།

ཚོད་མེད། བསྟོན་དུ་མེད་བ། བན་ཚུན་ཚོད་མེད་ཡིན།

ཚོད་ཆེས། ① གུ་རེ་དང་དོན་གཅིག་ ② ལུངས་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ཁྱིམ་རོ་མ་ལ་ཚོད་ཆེས་ལེ་ཨེ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཚོད་འཛིང་། འཕམ་འཛིང་། དག་པོའི་ཚོད་འཛིང་། ཁྲིམས་ཐག་གཙོད་དཀའ་བའི་ཚོད་འཛིང་།

ཚོད་ལྷ། ཚོད་སྤེང་བྱུང་ནས་ཕྱོགས་གཉིས་མ་མཐུན་པ་ཁྲིམས་སར་ལྷ་གཏུགས་བྱས་བ།

ཚོད་གཞི། ① ཚོད་པ་ཡོང་རྒྱུ། ② ཏྲགས་གསལ་འགོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་བསྐྱབ་པའི་
གཞི་ཆོས་ཅན་ནམ་ཞོལ་ཕྱི་ཞོལ་གཉིས་ཀྱིས་ཚོད་པའི་གཞི། དཔེར་ན། སྤྱ་ཆོས་ཅན། ཞེས་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་གཞི། དཔག་གཞི། བསྐྱབ་
གཞི། ཤེས་འདོད་སྟོ་ཅན་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་རྣམས་སོ།།

ཚོད་གཞི་བྱུང་བ། ཚོད་གཞི་འཕྲོད་ཆོག་ཤིང་ཞིག་བྱུང་བ། ཡང་ན་ཚོད་ཆོག་སྤོང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཡིན།

ཚོད་ཐེང་། ཚོད་པ་མང་བའི་ཐང་ཐེང་། མགོ་རྩེད་ཆེ་བའི་ཚོད་ཐེང་ཐག་གཙོད་དཀའ།

ཚོད་རྒྱ། ཚོད་ཡ་སྟེ། ཚོད་པ་རྒྱབ་མཐུན་ཁག་ཏད།

ཚོད་བསྐྱོག་ མགོན་པོ་སྤྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དབུ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་གི་ཡ་གྲལ་ཞིག

ཚོད་ཡིག་ ① བན་ཚུན་ཚོད་པ་བྱས་པའི་ཡི་གེ་ ② ཆད་མ་སོགས་ཚོད་སྐྱབ་ཀྱི་ཡིག་ཆ།

ཚོད་རིགས། ཚོད་གཤགས་འབྱེད་པའི་རིགས་བ།

ཚོད་ལན། བ་རོལ་སོ་སྤྱན་འབྲེན་བརྗོད་པ་ལ། ཏྲགས་མ་བྱལ། མ་བྱལ། འདོད་སོགས་ཀྱི་ལན་
འདེབས་བའོ།།

ཚོད་ལན་འདེབས་དབང་། ཚོད་ལན་འདེབས་ཆིག་པའི་དབང་ཆ།

ཚོད་ལན་འདེབས་ཆིག་ མི་གཞན་གྱི་དོགས་གཙོད་སེལ་བྱེད་རང་གི་ལྷ་བ་བྲངས་པོར་བྱེད་པའི་

ཚོད་ལན་ལ་བརྗོད།

ཚོད་འགས། ཁ་ཚོད་ཀྱི་འགས། གྲོད་ཡ་པན་ཚུན་ཚོད་འགས་རྒྱབ་རེས་བྱེད་པ།

ཚོན་མ། སྒྲུགས་མེད།

ཚུམ་མཁའ། ① ཚུམ་ཡིག་གས་དཔེ་ཆ་ཚུམ་རྒྱབ་མཁའ། ② བྱོས་དང་། ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་འགོ་

ཚུམ་པ་པོ།

ཚུམ་རྒྱགས། ཚུམ་ཆིག་ལེགས་ཉེས་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱགས། ཚུམ་རྒྱགས་ལེན་པ།

ཚུམ་སྒྲུབ། ཡི་གེ་ཚུམ་པ་དང་སྒྲུབ་པ། ཚུམ་སྒྲུབ་གཉིས་ཀར་མཁས་པ།

ཚུམ་སྒྲིག་ ཡི་གེ་ཚུམ་པ་དང་སྒྲིག་པ། ཆིག་མཛོད་ཚུམ་སྒྲིག་བྱེད་པ།

ཚུམ་རྟེན། གནའ་པོའི་ཚུམ།

ཚུམ་ཐང་། ཚུམ་པ་བཀོལ་པ་ལ་ཟེར། ཁ་འགས་ཀྱིས་འོ་མ་ཅུང་ཟད་སྒྲགས་ཏེ་བཀོལ་སྒོལ་ཡོད།

ཚུམ་པ། ① བརྩམས་པ། བརྩམ་པ། ཚུམ་པ། དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲོར་སྒྲིག་པ། གཞུང་ཆེན་

ཚུམ་པ། ལྷན་དག་བརྩམས་པ། འཆད་ཚོད་ཚུམ་གསུམ་ལ་མཁས་པ། ② བྱ་སྒྲོད་སྒྲོར་པ།

ལས་འགོ་ཚུམ་པ། དག་པོ་འཕྲོས་པར་བརྩམས་པ། ③ ཆིག་རྒྱན་གྱི་ཚུམ་པ། གསུང་ཚུམ་

གཅེས་བསྐྱུས། གོ་བདེའི་ཆེད་དུ་ཚུམ་གསལ་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་པ།

ཚུམ་པ་དེས་མི་ཤོམས། བྱེད་ཅིས་བྱེད་མཁན་དེས་ལས་ཀ་དེ་སྒྲུབ་མི་བྱུག།

ཚུམ་པ་པོ། ① དཔེ་ཆ་ཚུམ་རྒྱབ་མཁའ། ② ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་འགོ་ཚུམ་པ་པོ།

ཚུམ་འཕྲོ། དཔེ་ཆ་བརྩམས་པའི་འཕྲོའམ་ལྷག་མ།

ཚུམ་བྱང་གཏན་འབེབས། དེང་དུས་སློབ་བྲ་ཆེན་མོ་བ་རྣམས་སློབ་ཐོན་གྱི་ཆེད་དུ་སོ་སོའི་སྐྱན་མིན་

གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་དབྱེད་ཚུམ་རེ་འབྲི་དགོས་ཤིང་ཡོད་ཅིང་། ཐོག་མར་རང་གི་དགེ་ཆུན་དང་

གྲོས་མོལ་བྱ་ཞིང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཡུལ་ཡང་ཡིན་གཏན་འཁེལ་བྱ་བ་ནས་དབྱེད་ཚུམ་

གྱི་ཁ་བྱང་གང་དངོས་སུ་རྒྱབ་བསྒྲགས་བྱ་བ།

ཚུམ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་གསུམ། ཤེས་རབ་དམན་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་པ་བྲལ་བ་དང་། ལེ་ལོ་སྤྱིད་ལུག་
བཅས་གསུམ་མོ།

ཚུམ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་གསུམ། ལྷ་མ་བརྒྱད་པའི་མན་ངག་དང་། མཁས་པར་སྦྱང་བའི་ཤེས་རབ། ཡི་
དམ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབས་པ་བཅས་མོ།

ཚུམ་གཞི། ① དཔེ་ཆ་དང་ལས་ཀ་སོགས་གསར་དུ་འགོ་ཚུམ་པའི་གཞི་བཙུག་ས། བསྟན་བཙུག་
ཚུམ་གཞིའི་བརྗོད་བྱའི་སྤྱི་བོ། ② ལས་དོན་བྱ་བུ་ལ། བྱ་བ་ཚུམ་གཞིའི་ལས་བྱ། ③ ཆགས་
པའི་གཞི་ཅ། དགས་པའི་ཚུམ་གཞི་རྩལ་ཆ་མེད་པ་དང་། རྒྱན་གྱི་ཚུམ་གཞི་སྐྱད་ཅིག་ཆ་མེད་
ཁས་བྲངས་པ།

ཚུམ་ཡིག་ ཚུམ་པའི་ཡི་གེ།

ཚུམས་ཡིག་གཅེས་བསྟུས། ཚུམ་ཡིག་གི་སྤྱི་བོ་བསྟུས་པ།

ཚུམ་རིག་ ཡིག་ཚུམ་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རིག་སྟེ། རྫོས་གར་དང་། སྟན་ངག་སྦྱང་དཔེ། ཆོག་ལྷག་ལ་
སོགས་པ་བཅས་བྱ་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པའི་རིག་པའི་གནས།

ཚུམ་རིག་པ། ཡི་གེའི་ཆོག་སྦྱོར་སྤྱིག་མཁན།

ཚུམས། ཚུམ་པའི་སྦྱལ་ཆོག་

ཚུལ། ཚུལ་པའི་སྦྱལ་ཆོག་

ཚུལ་སྦྱག་ འབད་ཚུལ། ཐབས་ལམ་འགྲིག་ན་ཚུལ་སྦྱབ་ཇི་ཙམ་བྱས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དོན་འབྲེལ་པ་ཡོང་།

ཚུལ་ཅག་ [ཡུལ་]མཁྱོགས་ཅལ། ལས་ཀའི་འཆར་གཞི་ཚུལ་ཅག་གིས་མཁྱོགས་པོ་ཆར་ཐབས་བྱེད་པ།

ཚུལ་བཅགས། ལུས་དལ་བར་སྡོད་པ་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོན་ཚུལ་པའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་རྩལ་ནག་ཐོན་
ཙམ་གོམ་པ་བཅགས་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷན་འདྲིའི་བཅགས་ནི་འགྲོ་བའི་བད་ཡིན་ནོ།

ཚུལ་ཆོད། རྫོག་ཆུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་power ཟེར།

ཚུལ་འདོན། ལས་བྲུགས་སྦྱེད་པ། ཆན་རིག་གི་ཤེས་ཡོན་ཁོར་དུ་ཅུད་རྒྱ་ཚུལ་འདོན་བྱེད་པ།
དམག་དོན་ཚུལ་འདོན་གྱིས་བསྟུན་པ།

ཚིམ་རྒྱས། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་function ཟེལ།

ཚིམ་རྒྱས་སྡེ་ཚན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་functional units ཟེལ།

ཚིམ་རྒྱས་དབྱེ་ཞིབ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་functional cohesion ཟེལ།

ཚིམ་པོ། མགྲོགས་པོའི་ཞེས། བྱག་ལས་ཚིམ་པོ་གནང་རོགས་གནང་། བཀའ་ལན་ཚིམ་པོ་ཡོད་

པ་ཞུ། ད་རེས་ཚིམ་པོ་མེས་བྱུང་།

ཚིམ་བ། ① བཅའ་བ། བཅའ་བ། ཚིམ། བཅོན་བ་དང་འབད་བ། ལས་དོན་ལ་ཚིམ་བ། བྱེད་སྤངས་

ནོར་ན་ལས་ལ་བཅའ་བྱང་མི་འབྲུག། ② བཅོན་འབྲུས། ལྷ་མ་ཐུད་ཚིམ་བ་ཆེན་པོས་དཀའ་

ཆོགས་སེལ་བ། ③ ཡི་གེ་སོ་སོར་གྲོག་སྐབས་ང་རོ་འདོན་པའི་འདུ་བྱེད།

ཚིམ་བ་མེད་པར་འབྲུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ལྷན་གྱིས་བྱུ་བ་པར་འབྲུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་

ཚིམ་བྱུང་། རང་བྱུང་མ་ཡིན་བ། ཚིམ་བྱུང་དངོས་མེས།

ཚིམ་བྱུང་སྐད་སྒྲ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་artificial voice ཟེལ།

ཚིམ་བྱུང་དབང་ཅའི་བ་རྒྱ། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་artificial neural network ཟེལ།

ཚིམ་བྱུང་རིག་ཐུན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་artificial intelligence ཟེལ།

ཚིམ་མེད་འགྲོ་དོན་བྱེད་བ། འབད་ཚིམ་བྱེད་མི་དགོས་པར་ཐན་དབྱགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱ་བ་ཚུན་ཁྱད་

འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་པན་པའི་རྒྱར་འགྱུར་བ།

ཚིམ་མེད་རང་ལུགས་སྟོང་བ། རྣམ་རྟོག་ངན་ས་སྟེ་བ་འགོག་པ་དང་། རྣམ་རྟོག་བཟང་པོ་སྟེ་བ་རྒྱར་

མ་ཐུད་དུ་འབྲུག་པ་སོགས་ཀྱི་འབད་ཚིམ་སྟོང་བ།

ཚོལ་ཤྲགས། འབད་ཚོལ་གྱི་ཤྲགས་ནུས།
སྤང་གནད་གྲུམ། སང་གནད་གྲུམ། སང་ཉིན་དང་གནད་ས་ཉིན་ལ་ཤི་བ།
སྤང་མངན། འབྲུ་གཉེར་གྱི་མིང་།
སྤང་ཤ ཉིན་ཤ་སྟེ་དེ་རིང་བཤས་ནས་དེ་རིང་ཟ་བའི་ཤའི་མིང་ལ་གོ
སྤལ་ཏེ། བརྒྱུག་སྟེ།
སྤལ་བ། སྤལ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
སྤལ་བ། [རྟིང་]སེལ་བ།
སྤྱགས་བ། [རྟིང་]སྤྱགས་བ། ལ་སྤྱགས་བ་ལ་སྤྱགས་བ།
སྤྱན་བ། སྤྱར་བ། སྤྱོད་བ།
སྤྱལ། སྤྱལ་བའི་སྤྱལ་ཆེན།
སྤྱལ་བ། བསྤལ་བ། བསྤལ་བ། སྤྱལ། ① སྤྱོད་པའི་ཞེ་ས་སྟེ་གནད་བ། བཀའ་སྤྱོད་སྤྱལ་དུ་གསོལ།
བཀའ་ལན་བསྤལ་བ། ② ལས་ལ་སྤྱོད་བ་དང་ཁྱེད་དུ་འཇུག་བ། སྤྱོད་སྤྱོད་ཁྱེད་དུ་སྤྱལ་བ།
ཚུར་ལོག་ཡོང་དུ་བསྤལ་བ། ③ [རྟིང་]སེལ་བ།
རྩ་ཏ། [ལེགས་]ཨ་ཐ།
རྩ་འདྲ་རིན་ཆེན་བྲག་ མདོ་ཁམས་སྟེ་དགེ་དཔལ་སྤངས་དགོན་དུ་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག་སྟེ།
འཇམ་མགོན་ཀོང་སྤལ་ཡོན་ཏན་ཀྱང་མཆོས་གནས་སྟོ་ཕྱེས་པ་སྟེ། ལྷོ་གནས་མཆོག་རྩ་རི་དང་
མཆོན་ཉིད་མཆུངས་པས་ན་རྩ་འདྲ་གནས་རི་ཞེས་ཟེད།
རྩ་བུ། ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་དབྱེ་མོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བསྤྱར་ན། འཁྲི་
ཤིང་ཞེས་འཇུག་བར་དཔལ་སྤངས་དགོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
རྩ་རི་རྩ་བོང་། བོད་དུ་སྤྱད་གསལ་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག་སྟེ་དེང་སང་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་
ཁ་ས་ཁུལ་སྤང་རྫོང་རྩ་རི་རྩས་སུ་ཡོད་ཅིང་། བདེ་མཆོག་རྩ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཡུལ་ཉི་ཤུ་
རྩ་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོས་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད།

རྩ་བུ། རྩ་བུའི་བཟང་པོའི་བསྐྱེད་པ་མེད།
རྩ་བུའི་བཟང་པོ། རབ་གནས་སྐབས་སུ་འབྱུང་བྱའི་དཀར་གསུམ་གྱི་བཞོས་པ།
རྩ། སྒྲིམ་པ་ལྟོ་རིགས་སྒྲིའི་མིང་། སྒྲི་རྩ། སྒྲི་རྩ། སྒྲིགས་རྩ། རི་རྩ། སྒྲུང་རྩ། རྩ་བཟང་ལ་རི་དྲགས་
དང་། རྩ་བཟང་ལ་ཁྱུང་ཁྱུང་།
རྩ་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ། སྒྲི་སྒྲིན་ལོ་མ་ལྡང་སྒྲི་ཆེ་ལ་མ་ཐུག་པ། མེ་ཏོག་མེར་བོ་རི་ཞིས་པ་ཞིག་སྟེ། ལུས་
པས་མོ་ཆད་དང་། མེ་དབལ། གཉན་རིམས་རྣམས་ལ་པན།
རྩ་ཀོ་ཏར་པ། ཀོ་ཏར་ཞེས་པའི་ཟུར་ཆག་སྟེ། ཀོ་ཏར་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་སྟེམ་པའི་རྩ་ཞིག་
རྩ་བཀག་པ། [ཡུལ་]བཀག་རྩ་སྟེ་དབྱར་དང་སྟོན་གྱི་རྩ་ས་རང་རང་གི་བདག་ཐོབ་ཡིན་པས་མི་གཞན་
གྱི་སྒྲིགས་རིགས་ལ་རྩ་བུ་མི་འབྱུག་པར་བཀག་པ།
རྩ་བཀམ་པ། དགག་དབྱེ་སོགས་གྱི་སྐབས་རྩ་ས་ལ་བཀམ་པ། འདུལ་བར་རྩ་པན་ཚུན་ཅེ་སྟོན་ཏུ་
ཉལ་བ་འདྲ་བར་འབྱུགས་གཉིས་ནས་པན་ཚུན་འདུད་པར་གྱུར་པའི་བརྟེན་ཐབས་སུ་གནང་བའི་
བྱུག་ལེན་ཞིག་
རྩ་བཀམ་པས་ཞིག་འདུ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཚོད་པ་ཞི་བུ་དེ་གྱི་ཆོས་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
རྩ་བཀམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟོན་པ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ།
རྩ་ཁ། ① གནག་སྒྲིགས་དང་ར་ལུག་སོགས་འཆོ་ཡུལ་རྩ་ཐང་། སྒྲིགས་རིགས་རྣམས་རྩ་ཁ་བཟང་
སར་འཆོ་བ། རྩ་ཁ་མཐོ་ལ་རྩ་ཁ་དཔལ། མཐོ་ཆུན་སྟོན་པའི་གནས་མ་ཡིན། ② རྩ་འི་ཅེ་མོ།
རྩ་ཁང་། ① རྩ་ལས་བཞོས་པའི་ཁང་པ། ② རྩ་འཛོགས་པའི་ཁང་པ།
རྩ་ཁའི་ཟེལ་པ། རྩ་ཅེའི་རྩ་དུལ། རྩ་ཁའི་ཟེལ་པ་སྟེམ་སྟེམ་དུ་ཆགས་པ།
རྩ་ཁ་སྒྲིགས། རྩ་ཀྱ་ཤ།
རྩ་ཁེས། ཅའི་ཁེས་པོ། རྩ་ལ་ལ་རྩ་ཁེས་ཁྱུང་པ།
རྩ་མཁྲིས། སྒྲི་སྒྲིན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མཁྲིས་པར་ཆ་བ་རྩས་
པ་དང་། མིག་དང་པགས་མདངས་མེར་མོར་གྱུར་པ་བཅས་ལ་པན།
རྩ་འཁོར་མ། རྩ་ས་དགྲིས་པའི་བྱ་རམ་ཞིག་

རྩ་མཉེན་རྩ་གཞུང་ཁྱེད་ཀྱི་མཉེན་

རྩ་མཉེན་རྩ་དང་ཤིང་ལོས་དཀྱིས་པའི་བྱ་རམ་སྟོར་སྟོར།

རྩ་མཉེན་ ① རྩ་འཛིན་མཉེན་ ② འཛིན་མཉེན་

རྩ་དཔེ། ལོ་མོག་སོགས་ལ་གཞི་དཔེ་རྩ། ཡུར་མ་རྒྱལ་དུས་ཞིང་ནང་གི་རྩ་དཔེ་འགོག་པ།

རྩ་ཕྱོད་ལྷན་ཁྱེད་རྩ་ཕྱོད་ལོ་དང་ཕྱོད་རིགས་གཞན་ནམས།

རྩ་ཕྱོད་རྩ་གསར་པ།

རྩ་བརྟེན་ལུ་ལུ། སྤར་མངའ་བདག་གི་བཀག་རྩ་བརྟེན་པའི་ཁྲུལ་ཞིག

རྩ་ལྟོག་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩ་རན་སིའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཉི་ཨང་རྩ་པ་
རས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་གྲུ་པའི་སྤྱི་ཚོན་རི་མོའི་བཅས་བྱ་གསལ་ཅན་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་
དེའི་ནང་ཞིང་པ་དབུལ་པོ་བཟའ་ཆང་གཉིས་རྩ་ལྟོག་གི་འགྲམ་དུ་རལ་གསོ་བརྒྱལ་པའི་རྩ་པ་
གསོན་ཉམས་ལྷན་པ་ཞིག་གིས་ཡོད།

རྩ་བཅོས་པ། རྩ་འགྲིག་ལས་བཅོས་པའི་རྩ་རྩལ་པ་ཞིག

རྩ་ཆག་རྩ་སོགས་ཀྱི་གཞན་པ་དང་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ཆག་

རྩ་ཆ། རྩ་དང་ཆ། དབྱར་དུས་རྩ་ཆ་འཛོམས་ལ་དབྱུག་དུས་གངས་ཆེར་མེད་པ།

རྩ་མཆོག་[མཛོན་]རྩ་ཀྱ་ལ།

རྩ་མཆོག་གོང་། སངས་རྒྱས་ལྷ་དན་ལས་འདའ་སའི་རྩ་གར་ཀྱི་གོང་ཁྲེད།

རྩ་མཛེད་། གཉེན་ཉེ་འབྲེལ་ཀྱི་མིང་།

རྩ་སྤྱིགས། ལྷགས་ཀྱིས་བཟས་ཟེན་པའི་ལྷག་པོའི་རྩ།

རྩ་གཉེར་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྤྱི་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ལས་འགན་ནི་གཞུང་གི་རྩ་
འཛུགས་ལ་རྩ་གཞན་གཏོང་རྩ་སོགས་ཡིན།

རྩ་ཐག་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ཐག་པ། རྩ་ཆོད་གྱིང་པོ་རྩ་ཐག་གིས་འདུལ་མི་ཐུག།

རྩ་ཐང་། རྩ་སྤྱིས་ཡོད་པའི་ཐང་། རོར་སྤྱགས་རྩ་ཐང་སྟེང་དུ་འཛོ།

རྩ་ཐང་གི་བདག་དབང་དང་སྟོད་དབང་། རྩ་ཐང་གི་བདག་དབང་དང་དེ་ཉིད་མེད་སྟོད་ཁྱེད་པའི་དབང་ཆ།

རྩ་ཐང་བཅའ་ཁྲིམས། རྩ་ཐང་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
རྩ་ཐང་བདག་དབང་སྒོར་གྱི་ཚོད་སྟེང་། རྩ་ཐང་བདག་དབང་སྟེ་ལ་དབང་མིན་སྒོར་གྱི་ཚོད་སྟེང་།
རྩ་ཐོན། རྩོན་ཀ་རྩ་ཐོ་བཅུ་ཐེན་རྩིས་སྒྲིག་པ་ལྟར་སྒྲིམས་ནས་སྒྲུབ་པོ་བྱ་བ་བསམ་ཞིག་གི་མིང་། རྩ་
ཐོན་བཟུ། རྩ་ཐོན་བཟུ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩ་དེའི། དབྱར་རྩ་དགུན་འབྲུའདི་རང་སྟོངས་ཀྱི་མེ་ཁྲི་4300~5000བར་གྱི་འཕྲོག་ཁུལ་
གང་དུ་འང་ཐར་ཐོར་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ཁ་མཐོའི་སྲིབ་རིའི་སྤང་དུ་འཁྱུངས་ཤིང་ཡོ་གཅིག་
སྟེ་བའི་རྩ་རིགས་ཏེ་ཐོག་མར་དགུན་དུས་འབྲུ་མེ་ལྷེ་བ་ལྷེ་ལེབ་རིགས་ཀྱི་འབྲུ་ལྷུག་ས་གཏིང་
དུ་ཡོད་པ་དེའི་དུས་སུ་འབྲུ་དེ་གི་བ་དང་མགོར་གཞི་འཕྲོང་རིགས་ཤིག་སྟེ་འཕྲོ་ཚུགས་ཚུགས་
ཏེ། འོ་ལྟར་སྟེ་རྩ་ལ་འཕྲོང་ཆེས་པ་ཅམ་ནས་གཞི་འཕྲོང་རིགས་ཀྱི་འབྲུ་དུ་དེ་ཕྱིར་ས་རོས་སུ་སྟེ་འཕྲོ་
ཚུགས་ཤིང་། སྟེ་རྩ་ལ་འཕྲོང་ཆེས་པ་ལྟ་ལས་མས་ན་དབྱར་ཏེ་ཐོག་གི་རྩེས་སུ་ས་རོག་གི་འབྲུ་
གཟུགས་དེ་ཉིད་དུས་འཕྲོ་ཚུགས་པ་དང་། འབྲུ་དུ་ཡང་རིས་རིས་བཞིན་ཀླས་ཏེ་ཆེན་པོ་
ཆགས་འཕྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། གཞུའི་རྩ་བ་ཕྱི་མེར་ལ་ནང་དཀར་བ་འཕྲེད་གཏེར་དང་ལྷན་པ།
མགོ་དང་ཁ་ཡོད་པ་མ་ཟད་སྟོ་བར་རྒྱ་ཆ་བརྒྱད་ཡོད་པ་སོགས་འབྲུ་ཡི་ལུས་རི་ལྟ་བུ་ལ།
ལྷག་པའི་རྒྱད་དུ་སྟེ་སྤང་ནག་ཞིབ་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། ལུས་ཆད་པལ་ཆེར་མེ་ཁྲི་0.05
~0.06ཅམ་ཐེན་པ་སའི་ནང་དུ་ཐད་ཀར་ཟུག་པ་དང་། རྩ་5~6བར་ས་རོས་སུ་སྟོང་པོ་རྩ་
སྟུག་གས་ཁམ་ནག་སྟོད་སྟོམ་ཞིང་སྤང་སྤང་བ་ནང་ག་དཀར་པོ་ཅན། ཆད་མེ་ཁྲི་0.03
~0.06ཅམ་ཐེན་པ་མཛོན་པ་དེ་འབྲུ་ལ་རྩ་སྟེས་པ་དང་འབྲུ་བས་པལ་གྱིས་འབྲུ་དུ་ཞེས་ཐེར་
ཡང་དོན་དུ་གཞི་འཕྲོང་རིགས་ཡིན། རོ་མངར་ལ་ལན་ཆ། ལྷུ་རྩེས་ཤོ། ལུས་པས་བརྒྱད་ལེན་
ལུངས་འཕེལ། ལྷད་པར་མཁལ་ཤོད་གསོ་ཞིང་མཁལ་སྟོབས་སྟེད། རོ་ཆ་སྟེད་ཅིང་ཐིག་ལེ་
འཛག་གཅོད་སྤང་། རྩོ་གཅོད་དང་བད་རྒྱུད་རྩོ་བར་ལྷགས་པ། དལུགས་མི་བདེ་བ་བཅས་སེལ་
ཞིང་། ཀན་གྱིས་དང་། ལུངས་ཟད། རྒྱུད་ལྷན་ནམས་ལ་བདུད་ཅིར་མཚུངས།

རྩ་ལྷན། རྩ་འཕྲུམ་ཁལ་གྱི་མིང་།

རྩ་དུག་རོར་ལུག་གིས་སོས་ཀ་རྩ་གསར་མི་འཕྲོད་པ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དུག

རྩ་ལྷུ་མ། ཟ་མི་ཉན་པའི་སྲོ་རིགས་ཆང་མར་ལྷུ་མ་ཟེད།
རྩ་ལྷུ་མ་མཁན་གྱི། བསང་ལ་འགྲོ་བའི་རྩ་ཞིག།
རྩ་གདན། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་གདན།
རྩ་པ་མ། སྲོ་སྲུན་ཞིག དེའི་རྩ་བས་ཁྲག་ཆད་སེལ་བ་སོགས་ལ་ཕན།
རྩ་སྤྱི་ལ། རྩ་འི་ཁར་གྱི།
རྩ་དབྱེ། རྩ་ལ་གནས་པའི་གཅན་གཟན་གཡི།
རྩ་འབྲུ། རྩ་འི་ཁོད་དུ་གནས་པའི་འབྲུ་སྤྱི།
རྩ་འཕོལ། རྩ་འི་ནང་ཆངས་ཅན་གྱི་འཕོལ་གདན།
རྩ་འབྲུ། སྲོ་སྲུན་ཞིག ཁྲོ་གསུང་འཇགས་པ་དང་། ལུང་བ་གོག་གྱི། རྩ་འཕེབས་པ་སོགས་ལ་ཕན།
རྩ་སྤྱི་ལ། སྲོ་ཞིག།
རྩ་མི་ཤིང་མི། རྩ་ཤིང་འབྲུ་མཁན་ཏེ་མི་དགུས་མ་ལ་དམའ་འཕེབས་བྱེད་པའི་ཆོག་ཅིག རྩ་མི་ཤིང་
མི་ཁ་ཤས་བསང་བ་ལྟ་བུ།
རྩ་ལུན་ཇོ། [རྩིང] ① རེས་མ། ② སྤྱིང་མ།
རྩ་མེ། རྩ་ལ་འབར་བའི་མཆེད་གྱི།
རྩ་མ་མཛོད་མ། སྲོ་ཞིག།
རྩ་ཅེ། རྩ་འི་ཅེ་མོ། ཁོར་མི་རྟག་རྩ་ཅེ་འི་ཐེལ་བ་འདྲ།
རྩ་བཅུགས། རྩ་སྤོལ་དེ་མའི་ཐབས་རྩལ་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། རྩ་བཅུགས་དང་སྤོལ་བཅུགས་
པ་གཉིས་གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་ཏ་ཅང་འདྲ། གནའ་རབས་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་པ་ཆོས་རྩ་བཅུགས་པའི་
ཐབས་ཤེས་མི་འདྲ་བ་ཁག་ཉི་ལྔ་རྩ་བཅུད་ཅན་བསྟན་ཡོད། རྩ་བཅུགས་སྐབས་རྩི་བཅོམ་ཡོད་
ལ། རྩ་བཅོམ་ཡོད་ལ། ཆོ་བཅོམ་ཡོད་ལ། སྤྱི་བཅོམ་ཡོད་ལ། སྤྱིར་བཏང་ཐོག་སྤོན་ལ་སྤྱི་དང་། རེས་མ་
ཆོ་རུ་གཏོང་བ། བཅུགས་ཐེངས་གཉིས་ནས་གསུམ་བར་འཆོམས་ཤོས་ཡིན།
རྩ་ཞིག། རྩ་ཕྱབ་མ།
རྩ་ལྷ། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་ལྷ་མོ།

རྩ་གཞིན། རྩ་ལྟང་གསར་པ།

རྩ་ཐན། རྩ་བ་མཁན་གྱི་རིགས།

རྩ་ཚོད། རྩ་རྩེད་གྱི་ཚོད་པ།

རྩ་གཟན། ① རྩ་དང་གཟན་པའི་བསྐྱེད་མེད། ② རྩ་གསར་རིགས་ཀྱི་བཟའ་ཆས།

རྩ་གཡམ། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་ཐོག་གཡམ།

རྩ་རྩ། ① རྩ་འཛོག་སའི་ར་པ། ② ཐོ་རྩ་སྒྲེ་ཡུལ། རྩ་རའི་ནང་དུ་སེམས་ཅན་འཛོལ།

རྩ་ར་དགོན། འབྲུ་ཆ་སྒྲུང་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ་པར་གསལ། དུས་ཚོད་གསལ་པོར་མཛེས་ཡང་

འཁོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྟོག་ཡུལ་དུ་མ་ཐེབས་གོང་དུ་ཡོད་པར་གསལ། རབ་བྱུང་

བརྒྱ་ལྷག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་རྩོམ་སྒྲུབ་སྤྱི་བཀའ་བཞེན་རྩ་ར་དགོན་

དང་། འཁོག་ཁང་དགོན་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ནས་དགོན་པ་གཅིག་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་

རྩེད་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ར་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་རམ་པ། ཐོ་ཞིག

རྩ་རམ་བྲ། རྩ་རམ་པ་དང་འབྲ།

རྩ་རའི་ཚོད་གཞི། རྩ་ས་ཚོད་སྒྲེང་སྐོར་གྱི་ཚོད་གཞི་ལ་ བརྗོད།

རྩ་རས། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་རས།

རྩ་རས་སྒྲུང་པ། སོ་མ་རྩ་རྩེད་སྒྲུང་པ།

རྩ་རས་པད་སྐོགས། རྩ་སྒྲུང་གིས་བཟོས་པའི་པད་སྐོགས། འབྲུ་མར་དེ་དག་རྩ་རས་པད་སྐོགས་

ནང་ལ་བརྒྱུད་ཏེ་འཁྱུར་སོང་།

རྩ་རེས། རྩ་སྐྱེམ་པོ་བྲ་ཡུལ་གྱི་རྩ་རའི་རོས་སུ་བྲེས་པའི་བྲམ་ཤིང་གི་མིང་ཡིན།

རྩ་ཤིང་། རྩ་དང་ཤིང་།

རྩ་སྐྱོན་གཙོ་པོ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད། མང་ག་བྱུར། ལྷག་ཟེལ་ག་བྱུར། ཅ་རྒྱན་དཀར་དམར་གཉིས། ཨ་ག་

[illegible]

རྩ་ལྷན། རྩ་ལས་བཞེས་བའི་ལྷན།

ལྷ་ཨ་ཤོང་། ཨ་ཤོང་རིགས་ཀྱི་ནང་ཚན་སྤང་བ་སྤྱེ་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་ལ་ཨ་ཤོང་དང་མཚུངས།

རྩ་ཨ་མ། རྩོ་སྒྲན་ཞིག་སྟེ། ཨ་མ་དང་དོན་གཅིག་

རྩ་ཨ་ཨའི་ཆོ་ག་འདགས་ལུང་གི་མོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་མུ་མུ་བ་གིས་མཛད་པའི་རྩ་ཨ་ཨའི་

ལས་ཆོག་སྒྲ་ཆོག་ས་བཀོད་པའི་སྒྲན་གྱི་བསྟན་བཅས་ཤིག

རྩེ་ད་བྱིད། ཅངས་པ།

གཅག ① ཁབ་ཅེ་སོགས་ཀྱིས་དབྱག་བ་སྟེ་དཔེར་ན། ཁབ་གཅག་བརྒྱབ་པ། རྣམ་སོག་གཅག་

འཕེལ་སྔགས་ལྟ་བུ།

གཙོ་བོ་སྐད་ཀྱི་ཁྲིམས་ལྟར་།

གཙུག་གདན། མེ་ཙེ་གཙུག་པུ་རྒྱལ་ཁབ་ཙེ་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་མེ་གཞོན་མེད་ཀྱི་ཡོ་ལུང་ཅིག

གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ།
པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ། གཅོག་པ།

གཅོག་པ། རི་མོའི་ཐེན་ཐེན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཞུ་ལུ་ཡན་གྱིས་
ཐེན་པའི་རི་མོར་དབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཐོར་བྱ་ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་དུ་གནང་བའི་མིས་རི་མོའི་ཐེན་
ཐེན་པ་གཅོག་པར་ཞེས་ཐེར་གྱི་ཡོད་ཅེས་དང་། གཅོག་པར་བཅད་སྟོང་སྟོང་ཐེན་པ་བཅད་སྟོང་སྟོང་
ཐེན་པ་གཉིས་ཅམ་ཡོད་པ་སྟེ། དང་པོ། དང་ཐོག་རི་མོ་མ་ཐེན་པོར་སྟེན་ཆས་བཅད་བརྒྱབ་པའི་
སྟེང་ས་སྟུག་གིས་སྟོན་འདི་བྱས་པའི་རི་མོའི་ཐེན་ཐེན་དེ་ཤོག་དར་སེང་སྟེང་དུ་བཀའ་ནས་མ་
དཔེ་ལྟར་འདི་བཞེན་ཡོད། གཉིས་པ། རི་མོའི་ཐེན་ཐེན་གྱི་སྟུག་བཅད་སྟེང་ཐེན་པ་གཅོག་པ་བརྒྱབ་
ཐེས། ཤོག་བྱའམ་དར་སེང་གི་སྟེང་དུ་བཀའ་ནས་ས་ཆོན་སྟུག་པའི་དེབ་རྒྱལ་བརྒྱབ་པུལ་
ཀྱི་རི་མོ་ལྟར་འདི་བཞེན་ཡོད།

གཅོག་བྱ། བྱ་ཐེན་ཐེན་ཐེན་པའི་ལག་ཆ་སྟེ། བྱ་གསེས་སུ་དབྱེན་ལྟ་ལེའི་ཁ་འབྲ་
སོགས་རིགས་མི་འབྲ་བ་དུག་མཆིས། མ་འབྲས་སྟོན་པར་གཅོག་བྱ་བྱུང་པ།

གཅོག་བྱ་སྟེ་ལ། མིག་དམར་པོ་ཆགས་པ། མགོ་གཟེར་བ། སྟོང་མི་བདེ་བ། བོ་སྟོན་སྟེང་འཐབ།
མོ་ནང་ཐེན་ཆབས་ན་བ་བཅས་ལ་རུས་སྟེང་དུ་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག

གཅོག་བྱ་འདི་སྟེ། མཆིན་ཐེན་སྟུག་པོ་རྒྱས་པ་དང་། གང་བ་བཅས་ན་བར་ཆུ་རྒྱས་གསེབ་ཏུ་བྱུང་བ་
བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག་གི་མིང་།

གཅོག་པ་པ། གཅོག་པའི་འདས་པ།

གཅོང་། ① བོད་དབུས་གཅོང་གི་རྒྱས་བྱེ་བའི་ལུ་ཕོགས་ཉང་སྟོང་སྟེ་ཡུལ། ② [ཆིང་]གིང་
བསྐྱེགས་ཀྱི་ར་བ་སྟེ། གིང་པ་སྟོན་རན་པ་འདོམ་དོ་བ་སོགས་མང་པོ་བསྟར་བསྐྱེགས་སུ་
བསྟོར་བ་ཞིག

གཅོང་སྟེ། [ཡུལ་]གཅོང་ཕོགས་སུ་དར་བའི་ཡུལ་སྟེ།

གཅོང་དཀར། དག་སེལ་བྱེད་མཁན་ནམ། དཀར་འདོན་བྱེད་མཁན།

གཅོང་ཁང་། འདུ་ཁང་སྟུག་གི་རྟེན་ཁང་།

གཅོད་ཁང་སྡོམ་ལ། གཅོད་ཁང་སྡོམ་སྡེ་ལྟ་ས་གཞུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་དུ་སྡེ་ཁང་ཁག་ལྟ་ཡོད་པ་
སྡེ། ཤར་འོས་སྡེ་ཁང་གསུམ་དང་། སྡོད་དང་། ལྷན་དུ་རེ་རེ་ཡོད་པ་ལ་བེད།

གཅོད་ཁང་བྱང་། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་གི་བྱང་ཕྱོགས་ལྷ་ཁང་དེའི་ལ་ལ། ལྷ་ཁང་
འདིའི་ནང་རྒྱལ་པོ་སྐོང་བཅན་སྐུམ་པོའི་སྐུགས་དཔལ་རྟེན་རང་བྱུང་སྐུགས་མེ་ཆེན་པོ་བཙུ
གཅིག་ཞལ་ནང་རྟེན་དུ་བརྒྱགས་པའི་སྐུགས་མེ་ཆེན་པོའི་སྐུ་བརྙན་རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཆོད་
དང་མཉམ་པ་ཞབས་འོག་ན་གདན་ཁྱིམ་དང་པ་ཞིག་དང་། གཡལ་སྤྱོགས་སུ་སྐུན་རས་གཟིགས་
འཛིག་རྟེན་དབང་བྱས་དང་། སྐྱོལ་ས་ཁོ་གཉེར་ཅན། ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་ལ། སྐྱོ་འགྲམ་དུ་ཁྱོ་པོ་
བདུད་ཅི་འབྱེལ་བ་བཅས་བཞེད་དང་། གཡོན་ཕྱོགས་སུ་སྐུན་རས་གཟིགས་ཁ་སར་སྤྱོལ་མེ་
བཙུན་སྐྱོལ་ལ། ལྷ་མོ་འོད་ཟེར་ཅན། སྐྱོ་འགྲམ་དུ་ཁྱོ་པོ་རྟ་མགིན་བཅས་བརྒྱགས་ཡོད་པ་ཞིབ་
པར་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ནང་གསལ་ལ།

[illegible]

གཙོང་ཁང་གཡས་མ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལོག་ཁང་རོ་པོ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་བུ་བཞུགས་མའི་ལྷ་ཁང་
དབུས་མའི་གཡས་རོ་མ། ལྷ་ཁང་པདྨའི་ནང་ཉེན་གྱི་གཙོ་པོ་སངས་རྒྱལ་ལོང་དབག་མེད།
གཡས་གཡོན་དུ་བྱང་རྩལ་མེས་དཔལ་ཉེ་བའི་སྤས་བརྒྱད་བཙས་བཞུགས་ཡོད་པར་ཞིབ་
ཆ་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ནང་གསལ།

གཙོང་ཁང་ལྟོ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་ལྟོང་ས་སུ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་དེའི་ལ་ལ། ལྷ་ཁང་
པའི་འོག་ཁང་གཙོ་བོ་ལྷ་པ་ལ་མི་པ་སྟོན་དེ་རྩི་དང་གཡས་གཡོན་ལྟོན་ཆེན་དཔ་པོ་མ་ལ། ལྷ་

མོ་མོ་སོར་འབྲང་མ། ཁོ་ལོ་གཤིན་རྗེ་མཐར་བྱེད་དང་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། བསྐྱེ་མཐར་བྱེད།
བགེགས་མཐར་བྱེད་བཅས་དང་། སྒོ་འགྲམ་གཉིས་ན་རྣམ་ཐོས་སྤྲས་དང་ཇོམ་རྣ་ལ་བཅས་
བཞུགས་ཡོད་པར་ལྟ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དཀར་ཆག་ལས་བཤད།
གཙང་ཁྲུས། རྩི་མ་གཙང་སེལ་བྱེད་པའི་ཁྲུས། ཞོགས་པ་རེ་རེ་བཞེན་གདོང་དང་ལག་པ་གཙང་
ཁྲུས་བྱེད་པ།
གཙང་གི་བར་སྤང་སྤང་། གཙང་གི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། སྤྲག་ཆང་དབལ་
འབྱོར་བཟང་པོས་བྲིས་པའི་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆང་ལས་ཤངས་ཀྱི་པོ་བྲང་སྤང་ཡིན་ཞེས་པའི་
མཆན་བྱ་བཏབ་འདུག་པ་ལྟར་ན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་རྣམས་སྤྱིར་རྩོང་
ཁོངས་མདོག་ཆོས་རྒྱས་པོ་བྲང་སྤང་ཐེར་པའི་ས་ཆ་དེ་ཡིན་པར་འདྲ་ཞེས་ཐེར།
གཙང་སྤང་གི་འཇམ་དབྱངས་གསུམ། བཟ་ཤིས་འབྲིལ་གི་སྤྱ་མོའི་བྲུ་རྒྱུན་འཇམ་དབྱངས་ཨ་རྩིས།
འཇམ་དབྱངས་རག་པ། འཇམ་དབྱངས་ཁ་ཆེ་བཅས།
གཙང་དགོན། རོན་བྱུབ་རབ་བརྟན་སྤྱིང་ཡང་ཐེར། རབ་བྱུང་བཙུ་གསུམ་པའི་ཤིང་བྲ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༦༥ལོར་སྤྱབས་མཆོག་བརྟན་པ་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། བྱུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྤྱོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གད་པ་སུམ་མདོ་རྩོང་ཐུན་ཏེ་དཔེ་ཁྲིམས་སུ་ཡོད།
གཙང་འགྲམ། གཙང་སྤྱོད་རྒྱལ་ཅེ་འམ་གཞིས་ཅེ་འེ་ས་གནས་ཤིག་དུ་བཞེངས་པའི་རྣ་ཁང་སྟེ་སྟེ་
མོའི་གཟུགས་དབྱིབས་ཀྱི་དབྱི་གཡས་པ་ནོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ།
གཙང་འགྲམ་རྣ་ཁང་། སྤོང་བཙན་སྤྲམ་པའི་སྤྲམས་བཏབ་པ་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅེ་འེ་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་
པའི་མཐའ་འདུལ་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེད་ཡ་གྲུལ་ཞིག།
གཙང་ཆ། ཁུལ་རིགས་ཁག་རྣམས་སྤྱབ་མི་དགོས་པའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་ཐེན་པ།
གཙང་ཆག ཁུལ་རིགས་ཅ་ཆག་བྱུང་པ། ཁུལ་རྒྱལ་མི་དགོས་པར་གཙང་ཆག་བྱུང་སོང་།
གཙང་རྒྱ། ① གཙང་པོའི་རྒྱ། ② གཙང་གི་ས་ཆ་བརྒྱད་ནས་འབབ་པའི་རྒྱ་པོ། ③ རྒྱ་གཙང་མ།
གཙང་རྒྱ་མིག་རིང་མོ། གཞིས་ཀ་ཅེ་འེ་རུབ་ཏོས་ཀྱི་རྒྱ་མིག་རྒྱས་འདྲི་རང་ཡིན། རྒྱལ་ཅེ་འེ་རྒྱ་མིག་
དེ་གཙང་རྒྱ་མིག་རིང་མོ་ཡིན་ཆུལ་རྒྱ་བོད་ཆོག་མཛོད་ཀྱི་མ་ཐེན་ནང་གསལ་དུང་མཁྱེན་

བཅེའི་གནས་ཡིག་ནང་དེ་མིན་ཚུལ་གསལ་བཤད་བྱས་འདུག
གཙང་རྩེ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ། རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་སྐར་ཅིས་ལ་མཁས་པར་གྲགས་
ཤིང་། དེའི་སློབ་མཐོན་བཟང་རྒྱ་མཚོ། དུག་བ་ལྟན་བྱབ་རྒྱ་མཚོ་བཅས་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་གསུམ་མོ།
གཙང་ཆེན། སྤར་བཙན་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གོ་གནས་ཆེ་གས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ཏུན་རྟོང་
གཏེར་ཡིག་ལས། གཙང་ཆེན་མན་ཆད་དང་དམངས་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ཅིག་གི་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།
གཙང་མཚོད། དུད་མ་ཉམས་ཤིང་བཙོག་པས་མ་སྒྲགས་པའི་མཚོད་པ། ལྷ་ལ་གཙང་མཚོད་འབྲུལ་བ།
གཙང་ལྗོངས་ཀྱི་གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ། མི་དབང་རྟོགས་བརྟེན་ནང་དེ་ལྟར་ཆེ་བརྟེན་བྱ་ཡུལ་ནི་གཙང་
མདའ་དཔོན་རུ་མ་བ་ཡིན་ཅིང་། འདི་བ་ཁང་ཆེན་ནས་ཀྱི་གཉེན་ཚན་དུ་གྲུར་བ་ཡིན་ཀྱང་།
བཀའ་སློན་དང་པོ་དཔ། ལུས་བ་བ། སྤྱར་ར་བ་བཅས་གསུམ་ནས་དའི་ཆེང་བས་དཔའི་རྩེ་སྟེ།
བཀའ་སློན་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ཁྱི་ནང་རུལ་བ། རྩེ་སྟེ་པོ་ལྷ་ཐའི་རྩེ་སྟེ་ཐའི་ན་བཟུང་བྱས་ནས་
རྒྱལ་ཅེའི་པོ་བྲང་ནས་གཡང་དུ་བསྐྱར་ཏེ་བས་དཔ་བ་དེ་རེད།
གཙང་རྩེ་སྟེ། རྩེ་ཆོས་བརྟེན་པའི་མིང་། སྤྲོན་ཆོག་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཆུའི་བྲང་ཆོས་བརྟེན་པའི་མིང་།
གཙང་ཉ། གཙང་རྩེ་རྒྱལ་པའི་ནང་གནས་པའི་ཉ་སྟེ། རོ་མང་པ། ལྷ་རྩེ་ཅུང་བསིལ། རུས་པས་ཟས་
འབྲུ། ཡི་ག་འབྲེད། བད་ཀན་སྒྲག་པོ་ལ་མན།
གཙང་སྟེ་བ་ལུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ། གོང་དུ་ཀམ་ལུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་པར་གཟེགས།
གཙང་དག ཡོངས་སུ་དག་པའམ་ལྷག་མ་མེད་པ། བད་སྟེགས་རྣམས་རྩ་མེད་གཙང་དག་བཟོ་བ།
གཙང་དུས། དུས་ཚོད་རྩོགས་པའི་སྐབས། གྲུང་སེང་གཙང་དུས་ཕྱིར་ལོག་ཡོང་བ།
གཙང་ན་འགར་འགོས་ཡོལ་གསུམ། རོ་པོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་སློབ་མ་གཙོ་
པོ་གསུམ་སྟེ། འགར་དགེ་བ་དང་། འགོས་ལོ་རྩེ་བ། ཡོལ་ཆོས་དབང་དང་གསུམ་ལ་ཟེད།
གཙང་སྒྲུལ། གཙང་ཕྱོགས་ནས་བཏགས་པའི་སྒྲུལ་བྱ།
གཙང་གནས། [མངོན]པར་སྟོང་།
གཙང་གནས་རིགས་ལྡ། མི་ཆ་བ། མི་གདུང་བ། བྱ་རོམ་སྤང་བ། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། འོག་མིན་ལོ།
གཙང་པ། གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་མི།

གཅང་པ་མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར། རྗེ་འདི་ནི་གཅང་རོང་རིན་སྤངས་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་
རྒྱུད་དུ་ཡཔ་པ་སྤྲུགས་འཆང་སྒོ་བཟང་དོ་རྗེ་དང་། དུམ་དཔོན་མོ་ལྷ་དགའ་དགའ་ལྷན་འཛིན་
གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་རྩ་༡༩༡༩ལོར་སྤྱུ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་
ལ་བརྒ་ཤིས་ལྷན་པོར་ཆོས་ཀླགས་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་ཐུགས་
གཉིས་མཛད། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་དབུས་སུ་ཕེབས་ནས་འབྲས་སྤངས་སུ་ཆོས་ཀླགས་གནང་།
དགུང་ལོ་སོ་བདུན་ལོར་ལྷ་ལྷན་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་མོར་བླ་སྒྲོར་དམ་བཅའ་བཞེས་ནས་ཨང་དང་
པོ་ཐོབ། དགུང་ལོ་ཞེས་བརྒྱད་ལོར་འབྲས་སྤངས་སུ་ཕྱིར་ཕེབས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་
འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར། བླག་རྩིས། རྗེ་བཙུན་སྒྲུ་མ་དམ་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞལ་སྤྱ་
ནས་གང་གི་རྟོགས་པ་བཟོད་པ་དོ་མཆར་ལྷན་གཅིག་སྒྲིལ་པའི་རོལ་མོ་དང་། ཉམས་མཁུར་
ཞལ་གདམས་བསྐྱབ་བྱ་གསོལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་སོགས་པོད་རྒྱུད་གཅིག་ཅུམ་མཛད། དགུང་
ལོ་བདུན་ཅུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་རྩ་ལོས་༡༩༤༣ལོར་སྤྱུ་གཤེགས།

གཅང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༦༡ལོའི་སྟོན་རྒྱའི་ཉ་
ལ་སྤྱུ་འབྲུངས། དགུང་ལོ་བཞིར་སོན་པ་དང་ཡི་གེ་སྒྲིག་འདོན་བསྐྱབ། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པར་
མ་ཡུམ་དགོངས་པ་རྗེ་གས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྩ་ཐང་པ་ལ་
བསྟེན་ནས་གཙུག་ཡུད་བྲེགས། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་དང་། དབང་ལུང་མང་པོ་ལྷུས། དགུང་
ལོ་བཙོ་ལྷའི་སྐབས་སུ་མཁར་ལུང་བའི་མདུན་ནས་དབུ་མ་དང་། ཆད་མ་སྤེ་བདུན་མདོ་དང་
བཅས་པ། ཤེར་ཕྱིན། སྟོད་འབྲུག་ལ་སོགས་གཞུང་ལུགས་ལ་བསྐྱབ་གཉེར་གནང་སྟེ་ལོ་ངོ་
བཅུ་གཅིག་ཅུམ་བསྟེན། དགུང་ལོ་ཉིར་གཉིས་བཞེས་པའི་ཆེ་ཡཔ་གྱིས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་
པའི་སྤྱིན་བདག་བྲས། སྟོན་དཔོན་མཁར་ལུང་བ་སྤྱན་བྲངས། དགེ་སྟོང་དུར་སྤྲིག་འཛིན་པ་
མང་པོ་ཆོགས་པའི་དབུས་སུ་ཆོས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ། དབུ་པར་འདུལ་མཛོད་ཆད་མ་དང་
བཅས་པའི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། སྒྲིག་པ་ཐོས་བསམ་གྱི་ཤེས་རབ་ལུན་སུམ་ཆོགས་པར་
གྱུར་པ་དང་། དེ་སྟོང་བ་བསམ་གཏན་ལ་ནན་ཏན་བྱ་དགོངས་ནས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་འབྲུངས་ཡུལ་
ར་བརྩུང་རི་ཁོང་དུ་བཞུགས་པའི་ཆེ། སྤྱིང་རས་བརྒྱ་དོ་རྗེ་ཡུལ་དེར་ཕེབས་པ་གསན་ནས་

མངལ་བར་བྱོན། དམ་པའི་ཆོས་སྐྱོར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་འབེལ་མཆིད་མཛད་པས། ལས་སད་
 ཅིང་ཤིན་ཏུ་དགེས་པར་བྱུང། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གསུམ་ལོན་སྐབས། རྗེ་སྤིང་རས་པ་སྣ་ཕུར་
 བཞུགས་པ་དང་མངལ་ནས་ཆོས་བྱུག་དང་། མར་ལུགས་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་
 གསུམ་མ་ཆང་བ་མེད་པར་ཞུས། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་བྲུག་ལེན་འབྲུལ་མེད་རྟོགས། ས་སྤྱེལ་ལོ་
 དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་སོན་པ་དང་རི་ཁྲོད་འགྲིམ་པར་བཅུམས་ཆོ། རྗེ་སྣ་ཕུ་བས་རི་ཁྲོད་དུ་མ་
 འགྲོ། ཁྲོད་རང་བའི་གདན་ས་སྣ་ཕུ་འདི་བཟུང་གསུངས་པ་དང་། མ་འོངས་པར་འབྲུག་དང་ར་
 ལུང་འཛིན་དགོས་པའི་ལུང་བསྟན། དགྲུང་ལོ་ཉིར་དགྲུའི་ས་བྲུ་ལོར་རྗེ་བཙུན་རས་རྒྱུང་པས་
 གཏེར་དུ་སྤེལ་བའི་རྩོམས་སྐྱོར་བཞོན། དེ་ནས་གཉིས་འགར་ཆོས་གསུམ་དང་ལྷན་ཏུ་
 རྩོ་རིལ་མེབས་ཏེ་དུས་བབས་ཀྱི་ལུང་ལྟར་རྩོ་རིལ་གནས་སྐྱོ་བྲེས། དེ་ནས་སྤྱི་མོད་དུ་མེབས་
 བས་སྐྱོང་རྩོལ་དགོན་བཏབས། འགྲི་གུང་སྐྱོབ་པ་དང་ཁང་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཁྱ་
 མར་བསྟེན་ནས་ཆོས་ཞུས། དགྲུང་ལོ་སོ་གསུམ་པའི་རྒྱ་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༣ལོར་ཁང་གིས་
 མཁའ་པོ་མཛད་དེ་བསྟེན་རྫོགས་ཞུས། སྐྱོང་རྩོལ་ལ་སོགས་དབེན་གནས་དང་དགོན་པ་དག་
 ལ་འདག་སྤྱར་མཛད་ཏེ་སྤྱི་མཆོམས་ཐངས་མང་བཞུགས། དེ་ནས་ར་ལུང་དུ་བྱོན་ཏེ་གཅེན་ལྷ་
 གཉན་གྱི་སྤས་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མཆོན་དར་མ་སེང་གེ་བཏབས། མཁའ་བྲུབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་
 སྐྱོབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྷ་པའི་ཤིང་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥ལོར་འབྲུག་དགོན་པ་
 བཏབས་ཏེ་ཆོགས་པ་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༢༠༧ལོར་སྐྱོབ་
 ཆོགས་རྣམས་ལ་ཡུལ་ཉིར་བཞི་དང་། གནས་སོ་གཉིས་རྣམས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་དགོས་
 པའི་ཞལ་གདམས་མང་པོ་གནད་། རྗེ་ཉིད་ཀྱང་ལོ་གཅིག་གི་བར་དུ་སྟན་གཅིག་ལ་གཡོ་བ་མེད་
 པར་སྤྱི་མཆོམས་བཞུགས། དེ་རྗེས་སྐྱོབ་མ་གསར་པ་རྩུར་འོང་མཁན་དང་། རྟིང་པ་མར་འགྲོ་
 མཁན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་ངག་མང་པོ་གསུངས་ཤིང་། མི་ལ་རས་པའི་བྱ་
 བརྒྱུད་འདི་སྤྱིད་ཕྱག་ལ་ཅིས་གདབ་མི་གཏོང་བར་བསྐྱོམས་པས་སངས་རྒྱས་པ་ཡིན་
 གསུངས་ནས་སྐྱོབ་བྲུ་རྣམས་སྐོམ་ལ་སྐྱུལ་ཞིང་སྤྱང་ཡང་སྤྱི་མཆོམས་དམ་རྒྱ་གནད་། སྐལ་བ་
 དང་ལྷན་པའི་བྲུགས་རྗེ་དགྲུང་ལོ་བཙུན་པོ་ལོ་ཞེ་གསུ་ལྷ་བཟུང་ནས་གཙོག་ལུང་

གྲེགས། མཚན་མགོན་པོ་དོན་ཤེས་གསོལ་དེ་ནི་གྲིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱལ་བ་ཤོད་ཚང་བ་
 ཞེས་ཟེར། དགྲའ་ལོ་ལྔ་བཅུ་པའི་ལུགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡༠ ལོར་ར་ལུང་ནས་བྱ་སློབ་རྣམས་
 གྲིས་གདན་འཕེན་འབྱོར་བ་ལྟར་གཙང་ར་ལུང་དུ་ཕེབས། དེར་ལུང་སྟོད་ཀྱི་མི་རྣམས་འདུས་
 བས་འབུལ་བ་དང་བཀྱར་བསྟེ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས། ཆོགས་པ་གསར་རྟེན་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་དང་
 ཐང་ཐེང་གིས་ཆོས་པར་མཛད། དེའི་དུས་སུ་བྱ་སློབ་རྣམས་ལ་འབྲུག་གི་གདན་ས་འཛིན་པའི་
 སེང་གའི་མཚན་ཅན་དགྲ་དང་། རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྤྱལ་བ་གསུམ་བྱོན་པའི་རྗེས་སུ་
 སྤར་ཡང་རྒྱ་རས་རང་ཉིད་ཐེངས་གཅིག་བྱོན་པའི་ལུང་བསྟན་གནང་བར། རྣམ་ཐར་འོ་མཚར་
 དད་པའི་རྒྱབས་ཐེང་ལས། (ཤིང་པར་ལ། འོག་ངོས་༤༠སྤེབ་ཐེང་༢བར།) དེའི་དུས་སུ་བྱ་
 སློབ་རྣམས་ལ་གྱི་རབས་བསོད་ནམས་བསལ་བའི་དོན་དུ་མཚོད་རྟེན་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཞེངས་
 བྱིག་ཅེས་བསྟོ་བ་ཉན་ཏེ། ཆོགས་པ་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོས་བཞེགས་པས། ཉིན་དེར་མཚོད་རྟེན་
 དགྲ་གྲུབ་སྟེ་ཞུས་པར། རྗེའི་ཞལ་ནས་ད་སང་ཉིན་ཡང་ཁྱོད་རྣམས་ཀྱིས་འབད་ཚོལ་བྱས་ཏུ་
 ཐོན་ལ་ཅི་མང་བཞེངས་བྱུབ་པ་གྱིས་ཞེས་བཀའ་སྤྱུལ་ལོ། །དེ་ནས་མཚན་མོའི་ཐུན་རྫོགས་མ་
 ཐག་པའི་ཆ་ལ་ཐམས་ཅད་འདུས་ཏེ། ཉིན་ཐོག་ཐག་ཏུ་འབད་ཀྱང་མཚོད་རྟེན་གསུམ་ལས་
 བཞེངས་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྗེ་ལ་གསོལ་བ། ཅི་ཁ་སང་ནི་མཚོད་རྟེན་དགྲ་བཞེངས་པར་ལུས་ལ།
 དེ་རིང་མི་རྣམས་དེ་ལས་ཆེས་མི་ཉུང་བར་སྤར་ཞིང་། ཚོལ་བ་བྲག་པོས་བསྐྱབས་ཀྱང་གསུམ་
 མ་གཏོགས་བཞེངས་མ་གྲུབ་པ་འི་ལྟར་ལས་གྲུར་ཅེས་ཞུས་པ་དང་། རྗེའི་ཞལ་ནས་འཕགས་
 པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་བཞེད་ནང་ནས། འདིར་དགྲ་སེང་གའི་མཚན་ཅན་གྱི་ཚུལ་
 བརྒྱུད་སྟེ། བསྐྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་ཅིང་རྒྱས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལས་རྟེན་མར་རྗེ་ཙམ་
 ཞེས་འབད་ཀྱང་གསུམ་ལས་མ་གྲུབ་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣམ་འབྲུལ་
 བྱོན་ནས་གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། །དེ་དག་གི་རྒྱ་ཐམས་ཅད་རྟེན་འབྲེལ་རྣམས་དེ་ལས་
 གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་ཐོག་ཏུ་ཁོ་པོར་རང་སྤེབ་དགོས་པའི་དུས་གཅིག་འོང་བར་འདུག་གི་
 ཞེས། དཔལ་མཚུངས་མེད་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་འབྱོན་པ་ལུང་བསྟན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
 རོ། །ལོ་དེར་ར་ལུང་དུ་གཙུག་ལག་ཁག་བཞེགས། བྱ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེའི་ཞལ་འབག་སྐྱ་

ཚད་གཅིག་བཞེངས་པ་ལ་ཉིད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། དེ་ནས་དགུང་ལོ་དགཅིག་པའི་
 ལུགས་ལུགས་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༡༡ ལོར་དབུས་སུ་གདན་འདྲན་པ་འབྱོར་བ་ལྟར་འབྲུག་ཏུ་ཕེབས། སློབ་
 མའི་ཆོགས་དགེ་སློང་གི་ཐུག་མའ་པོ་འདུས་པས་དེ་དག་ལ་ཟབ་ཆོས་ཉིན་གཤམ་གནང་། དབུར་
 དུས་དེར་བསྟན་གཞི་ཅུང་བཞེས་པར་བུ་སློབ་ནམས་ཀྱིས་སྟོན་དབུད་ལ་འབད་པས་ཅུང་ཟད་
 དངས་པའི་ཚུལ་བྱུང་བ་དང་། བཀའ་ཆོས་དང་། ཞལ་གདམས། དབང་ལུང་ཁྲིད་སོགས་གང་
 མང་གནང་སྟེ། མཐར་ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་ཉེར་ལཱའི་དགོང་མོའི་ཐུན་དང་པོ་ལ་དགོངས་
 པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས། མདོར་ན་དམ་པ་འདིའི་སྤྱི་ཆེ་གང་པོར་ཐོག་མར་དགེ་བའི་བཤེས་
 གཉེན་ཏྲ་ཐང་བ་དང་། མང་མཁར་བ། སོ་དར་མ་སེང་ག། ཁུ་ལུང་གི་ལྷ་རྩེ་ཀྱང་དགའ་ཆུལ་
 མཆོག། འོ་ཐང་གི་སློབ་དཔོན་འདུལ་འཛིན་པ། སྤྱིང་རྩེ་རས་པ། འབྲི་གྲང་སློབ་པ། ཞང་འཕྲོ་
 བའི་མགོན་པོ་ལ་སོགས་པ་མཁས་བྱུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོར་
 བསྟེན་ནས་མདོ་ལུགས་ཀྱི་དབུ་པར་འདུལ་མཛོད་ཆད་མ་དང་བཅས་པའི་གཞུང་མཐའ་དག་
 ལ་བསྐྱབ་གཉེར་མཐར་ཁྲིན་པར་གནང་བས་མཁས་པའི་མཆོག་སྟན་ཆུས། སྤྱགས་ལུགས་ཟབ་
 ལམ་རྒྱ་རོ་ཆོས་དབུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་ལྷེ་བཞིའི་དབང་ལུང་མན་དག་ཉམས་ཁྲིད་དང་བཅས་
 པ་ཞུས་ཏེ་གདམས་དག་གིས་རྒྱུད་ལྷུག་པར་བྱས། ཁྲུང་པར་གདམས་དག་བརྒྱུད་པའི་ཁྲ་མ་
 བྱི་སྤྱིང་རྩེ་རས་པ་ཡིན། བར་དུ་སྟོན་པ་མཁར་ཆུ་དང་། སྤམ་པོ་དང་། རྩ་རིའི་གནས། ལྷ་ལྷ།
 སློང་རྡོ་ལ། འབྲུག་ར་ལུང་ལ་སོགས་སྐབ་གནས་ཁྲུང་པ་ཅན་ནམས་སུ་མཆོམས་སྟོན་འདག་སྐྱར་
 བྱས་ཏེ། ལོ་མཆོམས་དང་། རྒྱ་མཆོམས་ལོ་ལྟར་རྒྱུན་མེ་འཆད་པ་བཞུགས་པས་བྱུབ་པའི་གོ་
 འཕང་བརྟེས། ཐ་མ་བཤད་སྐབ་ལས་ཀྱི་སྟོན་པ་གདུལ་བའི་སློབ་མ་ཁྲི་སྟོང་མང་པོ་བསྐྱུངས་པ་
 རྣམས་ལས་གཙོ་པོ་དང་པོ་ཆེ་བ་སྤྱི་རྒྱུད་གཉིས་ཞེས་པ་སྤྱི་རི་བ་དང་། རྒྱུང་མོ་ཁ་བ་གཉིས།
 བར་དུ་ཆེ་བ་རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཞེས་པ་རྒྱ་ཡགས་པ་དང་། འབྲས་མོ་བ་གཉིས། ཐ་མ་ཆེ་བ་ལོ་
 རྟོད་གཉིས་ཞེས་པ་ཆོས་རྩེ་ལོ་རས་དབང་ལུག་བཙོན་འབྲས་དང་། རྒྱལ་བ་རྟོད་ཆང་བ་
 གཉིས། གཞན་ཡང་དགའ་ཡེས་དང་། རྩོ་ཡེས་དང་། བདེ་ཡེས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་པ་གསུམ།
 གཡལ་རས་དང་། འབྲན་རས། མི་རས་ཏེ་རས་པ་རྣམ་པ་གསུམ། འངས་ཞིག་ཞིག་པོ་དགོན་

མཆོག་མེད་གེ་ཞིག་པོ་སྤྲེས་མཆོག་སྤྲེ་ཞིག་པོ་བཞི། དམ་པ་གཏེར་ཁུང་། དམ་པ་སྤྲ་སྒོ་བ།
 དམ་པ་གོ་བྲག་པ་སྤྲེ་དམ་པ་རྣམ་གསུམ་བཅས་ཞལ་སྒོ་བ་ཡིན་ཏུ་མང་པོ་བྱོན།
 གཅང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བསྟན་སྐྱོད་དབང་པོ། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་པོ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོ་གཟུང་
 སྐར་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་པའི་ཉིན། ཀམ་ཕུན་ཆོག་པ་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་ཡུལ་མེད་གེ་ལུང་།
 མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་པོ་སྤྲེས་སུ་སྤྲེ་བལྟམས། གཅང་པའི་གཤུང་རབས་ལས། སྤྱ་རྩུང་དུ་ནས་གཟི་
 བརྩེད་ཆེ་ཞིང་སྤུན་དབངས་མཐོ་བ། མངའ་ཐང་ཆེ་བ། སྤྱ་བྱིས་པའི་ཚུལ་མི་སྟོན་ཞིང་སྤྲུལ་བ།
 དགོངས་པ་ཟབ་བ། དཀྱེལ་ཆེ་བ། བསྟན་པ་ལ་ལྷག་པར་གྲུས་བ། འཕྱི་སྟོག་ལ་སོག་པའང་བར་
 ཅམ་གྱིས་མཁྱེན་ཅིང་། རིག་གནས་ལ་མཁས་བ། འཕོང་དང་སྤྱ་རྩུང་གྱི་རིགས་ལ་གེ་སར་གྱི་
 རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ། ཆོས་དང་འཛིན་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁྱེན་པ་རྒྱས་ཡིང་། མངའ་
 འབངས་ལ་བརྟེ་བ། མ་རུངས་པ་འདུལ་པོད་པ་ལྟའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་དང་མཚུངས་པ་འདི་
 ཉིད། དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འབྲུབ་ཅིང་། གནད་མེད་གེའི་ཁྲིར་མེབས།
 རྩེ་བཙོན་དམ་པ་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོས་བགྱ་ཤིས་མངའ་གསོལ་རྟེན་འབྲེལ་མཐའ་དག་བསྒྲིག་
 པར་མཛད། ཀམ་པ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱིས་བོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ལུང་གནང་། ཁྱི་འདོན་མངའ་གསོལ་
 བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་མཛད། དབུས་གཅང་གི་ཆེ་དགུ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཞབས་ལ་བརྟུང་།
 དགའ་སྟོན་ལོངས་སྟོང་བསམ་གྱིས་མི་བྲབ་པ་མཛད་ཅིང་། སྤྱི་པོ་གནམ་བསྟན་བོད་ཅམ་ཟན་
 ཐམས་ཅད་གྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའོ། སྤར་རྟོར་སོག་གི་དམག་སྟོར་གཅིག་བོད་དུ་ལྷགས་ཏེ་
 སྤྱིད་པོད་ལུང་པར་གནས་བཅས། ལྷ་ས་ཟེན། རོ་ཤུག་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོད་སྤྱིན་ལོ་གཉིས་
 བཅག དུས་མ་བདེ་བ་ལ། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་གྱིས་དམག་དཔོན་རུ་བཞུགས་ལས་ཀ་
 བསྟོས། དབུང་ཆོག་པ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་བཞུགས་ཏེ་དབུས་སུ་བཟངས། ཆོས་གྱི་རྒྱལ་
 པོའི་འདི་ཉིད་རང་སྤྱོ་ཆོར་གཙོང་པའི་དགོངས་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ། ཞལ་དག་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱར་
 པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱུ་བསོད་མངའ་ཐང་གི་ཟེལ་མ་བཟོད་པར་རྒྱ་མཆོའི་མཐར་བྲོས། འཛམ་བུ་གླིང་
 ལ་དབང་བསྐྱར། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་པ་རྩོགས་ཐབས་སུ་རྟེན་བཞེངས། ལུབ་མཐའ་རིས་
 མེད་དུ་དུས་མཆོད་དུས་ཇ་སོགས་གྱི་ཐེབས་སུ་ས་ཆ་ཡོང་འབབ་ཁྱི་ཆོ་འབུམ་ཆོ་སྤྱར་བ་

གནང་། ཡབ་རྒྱལ་པོའི་མཛོད་པོའི་འཕྲོས་ཞུ། ལྷ་ར་ཐར། ཐར་པ་སྤྱིང་། བསམ་སྤྱིངས་
 སོགས་བསྟན་པོའི་ཞལ་གསོལ་གསལ་པར་གྲུབ་པ་མཛོད། རྩེ་བཙུན་དམ་པ་གྲུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་
 ལ་ཐབ་གནད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་རྣམས་ལེགས་པར་གསན་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྲུགས་སུ་ཆུད།
 ལྷ་ར་ཆེན་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོར་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་ཆེབས་བསུ་སེར་སྤྱིངས་སོགས།
 ཁྱིའབྱལ་སྤྱིང་འབྱལ་གྱི་འབྱལ་ཞབས་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་མཉེས་པར་མཛོད་
 ཅིང་། མཛོད་ཡོན་སྤྲུགས་ཡིད་གཅིག་འབྲེས་གནས་ལ་ཉི་མུ་ལྷུང་གཅིག་ས་ལ་མཛོད་ཡོན་རྣམ་
 གཉིས་གྲགས་པར་གྲུར་ཅིང་། གཞན་ཡང་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱ་བ་ཆེན་པོའི་ཞལ་དོར་རྣམས་དང་།
 དཔལ་ལྷན་ལུང་པ་སོགས་བོད་གངས་ཅན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་རྣམས་ལ་འང་བཀའ་འཆོས་ཀྱི་
 གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛོད་ཅིང་། མཛོད་གཞིས་དགེ་རྒྱུན་ཡང་བརྒྱ་བྲངས་མང་པོ་འབྱལ་སྤྱིང་
 མཛོད་པ་དང་། བྱུང་པར་དུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མཛོད་ཆེན་ལྷ་ར་གྲགས་པ། ཞེས་
 སོགས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། མདོར་ན། ལོ་༡༤༣༡ལོར་ཉོར་སོག་གི་དམག་སྐོར་གཅིག་བོད་དུ་
 ལྷགས་ནས་རྩོལ་བྱུ་རིག་པོ་ཆེའི་མཛོད་སྤྱིན་བཅག་པ་སོགས་དུས་མི་བདེ་བ་བྱུང་བར་སྤར་
 ཡང་མཐན་བསྐྱོད། ཁྱིམ་ཡིག་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་བྱག་གཏན་འབེབས་གནང་། ཁྱིམ་ཡིག་ནང་དུ་
 ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞུ་རིགས་དང་གྲུབ་མཐའ་བསྐྱར་མི་ཆོག་པ་དང་། དུས་ཆེན་ལ་རི་རྒྱ་སྤྱང་རྒྱ་
 བསྐྱོམས་དགོས་པ། གཏོར་བརྒྱུག་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་བོད་སྤྱི་ལ་པན་པའི་ལས་དོན་མང་
 པོ་གཏན་འབེབས་གནང་འདུག དེ་ནས་དབུས་སོག་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙང་པ་རྒྱལ་
 པོ་ལ་དམག་འཁྲུག་ཐེངས་གསུམ་བྱས་མཐར་སོག་པོ་གུ་ཕྱི་ཉན་གྱིས་དམག་སྤེ་ཁྱིང་པའི་
 དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་གིས་གཙང་དམག་དང་འཐབ་པས། ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་དམག་མི་
 ཁྱི་སྤྲུག་ཙམ་ལེ་རྩ་ས་བྱུང་བའི་མཐར་དབུས་སོག་གཉིས་ཀྱི་དམག་དབུང་གིས་གཞིས་ཀ་
 བསམ་འབྲུབ་ཅེ་མཐའ་ནས་བསྐྱོར། གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བསྟན་སྐོར་དབང་པོ་དཔོན་གཡོག་
 ཅུང་བལྟས་བཅས་ལྷུང་ཕྱོལ་དུ་བྱིན། འཕྲོས་ཀྱི་གཙང་དམག་རྣམས་དབང་མེད་དུ་མགོ་སྤྱར་
 བྱས། དེ་རྗེས་ཀམ་པ་དང་། ས་སྤྱ་པས་དཔང་པོ་མཛོད་དེ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འབྱལ་ཞུས་
 བ་སོག་ཆད་མི་གཙང་ཅིང་འཆོ་རྟེན་སྤྱ་བཞིག་སྤྱད་ནས་རང་ལུལ་དུ་སྤོང་ཆོག་རྒྱུའི་གན་རྒྱ་

བཞག་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་མགོ་འདོགས་ཞུས་རྗེས་བཀོངས་འདུག
གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་ཁྲིའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༦ལོ་ལ་ཀམ་
བསྟན་སྤང་དབང་པོའི་སྤྱི་ལོ་ལ་ཁབ་བསམ་འབྲུབ་ཅེར་སྤྱོད་བསྟན་མཁུ་མ་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་
སྤྱིའི་བསྐྱེད་བསྐངས། སྤྱོད་ཅུ་ནས་ཐུགས་སྒྲུབ་ཞིང་མཁུ་མ་རྒྱལ་པོ་མའི་དབང་པོར་གྲུང་
བ་ཞིག་ལགས་ཤིང་། སྤྱོད་ཞོན་ཅུ་ནས་ཡབ་ཡུམ་གནས་ཀྱི་གུང་སྤྱིས་ལ་གཤེགས། དགུང་ལོ་
ཉི་ཤུ་ཅུ་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༠ལོ་ལ་དམག་དཔུང་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་དང་བཅས་ཉི་དབུས་སུ་
ཐེབས། ཡར་རྒྱབ་དཔོན་ཆེན་སོགས་གཞན་ཕྱོགས་ཆར་བཅད། དབུས་སྟོན་བརྒྱད་རང་ཞབས་
སུ་བཅུག་དེ་ནས་དབུས་གཙང་གི་རྒྱལ་ཕྱན་གདུག་རྩལ་ཅན་རྣམས་ཆར་བཅད། བཀའ་ཁྲིམས་
བཟང་པོས་ཀླན་མོ་གསེར་ཁུར་གྱི་དུས་འཇམ་དར་ཡུག་གཅིག་ཏུ་བརྒྱངས་དེ་ནས་ས་པོ་རྟའི་
ལོར་ སྤྱི་ལོ་༡༦༡༤ལོར་རྟེན་སོག་ཁྱེད་དམག་ཆེན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་ལུང། བྱང་ཁམས་ཐམས་
ཅད་དམག་གིས་བཅོམ། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་རྟེན་སོག་གིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྩོ་
ཀིམ་དོ་ཁམས་བྱར་དུགས་ཀོང་གསུམ་དབུས་གཙང་སོགས་དད་ཆེན་གནས་སྟོར་བ་རྣམས་
ཀྱང་རྩོ་བོ་ཤུག་ལ་གསོལ་བ་རྒྱང་ནས་འདེབས་པ་མ་གཏོགས་སྟོར་བ་སྟོན་ལམ་སོགས་དགེ་
བའི་ལས་རྣམས་བགྱིད་མ་ཐུབ། ཤར་གྱི་རྩེ་ལའི་འབྲུལ་གྱི་གསེར་ཐམ་ཡང་ཆད་བ་སོགས་
དུས་ཤིན་ཏུ་མ་བདེ་བའི་མི་ཐམས་ཅད་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤྱོད་ལུང་འབྲས་མོ་གཤོངས་ཀྱི་གནས་སྟོ་
སྤྱག་བ་ལས་ཐབས་མ་རྟེན་པའི་སྤྱོད་པས་སྟོང་མའི་དབང་པོ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བས་
པས་ཀྱི་ཆོལ་བ་ཆར་གཅོད་པའི་གཡུལ་ཆེན་པོ་བཤམས་ཉི་དབུང་ཆོགས་ཡན་ལག་བརྒྱད་
ལྟན་སྟོན་ལུང་མདར་པལ། ལྷའི་དམག་ཆོགས་ས་ལ་འཕོས་པ་རྩ་བུའི་གཟི་བརྗེད་ཀྱིས་མཐའ་
དམག་རྣམས་ཆར་བཅད། དབུས་གཙང་དུ་བཞི། མདོ་ཁམས་སྤང་དུག་སྟོ་མོན་ཁ་བཞི་སོགས་
མདོར་ན་སྟོད་རྩོ་ཉི་དབྱུག་པས་བརྒྱངས་ས་ནས། སྤང་རྒྱ་མོ་དར་ཐབ་འཐག་ས་ཡན་རང་
ཞབས་སུ་བཅུག་གིས་ཀ་བསམ་འབྲུབ་ཅེས་གཙོས་པའི་རྩོད་ཆེན་བཅུ་བཞི། སའི་མེ་བཅའ་
གཞོན་པའི་རྩོད་ལྟན་སོགས་ཞལ་འཛིན་གྱིས་སྟོང་བ་རྣམས་མ་གཏོགས། རྩོད་ས་བཅན་གྱི་
རིགས་རྣམས་མ་འོངས་པར་དུས་ཟིང་གི་རྒྱར་འགོ་བར་དགོངས་ནས་ཐམས་ཅད་རྩང་མེད་

པར་བཞིག་ཤིང་ཆ་རྣམས་ལྟ་སམ་གཙོས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ཀྱི་ཞིག་གསོས་དང་གྲུ་ཐམ་
སོགས་ཀྱི་རྒྱུར་གནང་། ལྟ་སར་རྫོང་གྲུ་རྣམས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བའི་མཆོད་སྤྱོད་རབ་འབྲམས་རྒྱ་
མཆོད་ཆོགས་དབག་ཏུ་མེད་པ་ཁོར་ཡུག་སྟར་ཆགས་སུ་འཛུགས་པ་མཛད། མཐའ་འདུལ་
ཡང་འདུལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་སུ་འདྲ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། སེར་འབྲས་དགོ་
གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་ཆོས་སྡེ་རྣམས་ཀྱི་འབའ་རེངས་པ་བསྟན་བཞིག་རྣམས་གནས་ནས་
དབྱུངས། རབ་བྱུང་གནས་བརྟན་དགོ་འདུན་མཁས་ཤིང་བཙུན་པ་རྣམས་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་
པའི་གད་བདར་དང་སྡེ་དགོན་བསྟན་པ་ཉམས་ཆག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁག་སེའི་དབུ་ཚུགས།
མཐར་གཙང་དཔག་རྒྱལ་ཉེ་གཙང་པ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་དབུས་གཙང་ཡོངས་ལ་
དབང་སྐྱུར་བྱེད་པའི་སྲིད་དབང་བཙུགས། གྱི་ལོ་༡༦༥༠པའི་ལྷགས་སྤྱིལ་ལོར་གཙང་པ་རྒྱལ་
པོ་ཕུན་ཆོགས་རྣམ་རྒྱལ་འབྲུམ་ནད་གྱིས་གྲོངས།

གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་དུས་རབས། གྱི་ལོ་༡༦༡༤-༡༦༥༣ ལོའི་བར་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་གཙང་པ་
རྒྱལ་པོས་བསྐྱུངས། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་བསྐྱུར་གསོ་བྱུང་། རྒྱལ་ས་གཞིས་ཀ་
བསམ་འབྲུབ་རྩེར་ཡོད།

གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་པོ་བླང་། གཙང་པའི་གདུང་རབས་ལས། གདུང་རབས་འདི་ཉིད་རིམ་པར་བྱོན་
པའི་པོ་བླང་གི་ལྷེ་བཞི། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་བསམ་འབྲུབ་རྩེ་ཞེས་རྣམ་པར་རྒྱལ་པོའི་ཁང་བཟང་
དམ་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ་རི་རྒྱལ་རིན་ཆེན་སྤངས་པ་འདྲ་བ་ཕྱོགས་བཞི་ནས་བྲག་སེང་གེ་འདྲ་
བ་བྲུག་གིས་བཞེགས་པ། བྱིའི་སྒོ་ལྷོག་སེང་གེ་སྒོ་མོ། ལྷགས་རི་འོབས་སུ་ཁྱུད་རྣམས་ནི་སྲིན་
པོའི་མཁར་ལྟར་བཙན་ཞིང་རྩམས་པ་དང་། དག་པོའི་མགོ་བོད་རྒྱ་མ། མ་རུངས་པ་ཁྲིམས་
ལས་བསྐྱལ་པའི་མིག་དང་ལག་པའི་བྲེང་བ་སོགས་འཛིགས་ཤིང་སྤྱི་གཡའ་བ། བར་གྱི་སྒོ་
ལྷོག་རྣམས་ཀྱི་ཁང་བཟང་ལྟར་འབྲུ་རིན་པོ་ཆེའི་དཀོར་མཛོད་དང་། རྫོ་ལེབ་རྩ་བ་ལྟར་
དཀར་བ་གཙལ་དུ་བཀྲམ་པའི་ར་བ་ཡངས་པ། ཕྱོགས་བཞིར་སྒོ་ཁང་བསལ་ཁང་དང་སྐྱས་
གྱིས་མཛེས་པ། པོ་བླང་གི་ལྷེ་བཞི་ལྟའི་ཁང་བཟང་ལྟར་མཛེས་ཤིང་ལྟ་བུ་མི་དོམས་པ་
གསེར་གྱི་རྒྱ་ཕུབས་དང་བྲེ་འཕྱོགས་ཟ་རམ་བཞེགས་གྱིས་མཛེས་པ། གསེར་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་

དང་གདུགས་དང་འཕན་གྱིས་བརྒྱན་པ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་འཕེལ་
གདུང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་བྱེད་ཐབས་མའི་སྐྱེས་དཔག་ཆད་ཀྱི་བར་ཁྲབ་པ་
སོགས་བདེ་བ་ཅན་ནམ་མཛོད་དགའི་ཞིང་ལྟ་བུ། གསེར་ཁྱི་དཔུལ་ཁྱིའི་སྤྱི་དབང་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཙུན་མའི་ཆོགས་དང་། མདུན་ན་འདོན་དང་། རྒྱལ་ཕྱན་རྟ་བ་བྱུང་འཁོར་བསམ་
གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་བཞུགས་པ་ནི། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་པོ་བྱང་ལྟ་
བུ། རྩོགས་བཞའི་བྱ་ར་བ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་མ་རྟའི་ཆོགས་དང་། རྒྱ་གར་རྒྱལ་པོ་ཨར་ག་པར་བུ།
རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ། ས་ཐང་གོང་ལ། སོག་པོ་གཞུང་དུག་སོགས་ཀྱི་གསེར་ཡིག་མི་སྤྱི་ཆོགས་
ནི་མེ་ཏྲོག་ཟེལ་དང་ར་ལ་བྱུང་བ་འདུ་བ་བཞིན་འཐིབས་སེ། ཁོར་ཡུལ་ཏུ་འདུ་བ་པོ་བྱང་གི་
རྩོགས་བཞའི་ཆལ་བཞི། ཤར་ཅེ་དཀར་ཆལ་ལག་མཐེལ་ལྟར་སྤྱོད་མས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བ།
ལྟོར་བཟ་ཤིས་དགེ་བའི་ཆལ་ཁང་བཟང་དང་ཁྲུས་ཀྱི་རྩིང་བུ་མེ་ཏྲོག་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྱི་བའི་ལྷུ་
རར་བྱ་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྲད་སྤྲན་སྤྲར་ཞིང་སྤྲིད་པ། རུབ་དགའ་བ་ཆལ་བཟང་ཤིང་ར་བས་ཡོངས་
སྤྱོད་ཞིང་དགེ་འདུན་གྱི་ཀུན་དགའ་ར་བ་སོགས་བག་ཤེབས་པ། བྱང་ཆུ་བྱོང་དང་ར་ཆོ་
ཆལ་སྤྲན་ལྟོངས་འབབ་རྒྱས་བརྒྱན་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བས་སྤོར་བའི་པོ་བྱང་འདི་ཉིད་ཀྱི་མ་ལག་
ཏུ་གཏོགས་པ་ཤར་རྒྱལ་མཁར་ཅེ་སེང་གེ་གནས་ལ་འཕྱོ་བ་ལྟ་བུ། ད་རྣམ་ལྷན་གྱུབ་ཅེ་གནས་
ལ་ཐོབ་བཀྲགས་པ་ལྟ་བུ། གཞིས་ཀ་རིན་སྤྲངས་ལྷན་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཡོངས་སྤྱོད་
ཞིང་། ཁྱི་ལྷགས་རིའི་རྒྱལ་དུ་ཤར་མི་འགྱུར་ཞིང་དུགས་ཀོང་ནི་ཁ་གཏོན་འོལ་དགའ་སྟག་ཅེ།
ལྟོ་མི་འགྱུར་ཞིང་སྤོ་མོན་གྱི་ཁ་གཏོན་དོ་བོ་རྩིང་། རུབ་མི་འགྱུར་ཞིང་བལ་པོ་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་
གཏོན་རྣམ་རྒྱལ་ལྟ་བུ་ཅེ། བྱང་མི་འགྱུར་ཞིང་ཏོར་སོག་རྒྱ་ནག་གི་ཁ་གཏོན་གསང་སྟགས་བདེ་
ཆེན་དང་། གཞན་ཡང་ས་གནས་མེ་བཅའ་གཏོན་པའི་རྩིང་མཁར་བཅན་མང་པོས་སྤོར་བའི་
དབུས་སུ་པོད་ཀྱི་དོ་རྩི་གདན་སྤྲས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙག་ལག་ཁང་དང་། དགེ་འདུན་ཁྱི་ཐུག་
འདུ་བའི་ལྟ་སྟེ། མངའ་ཁུལ་མི་སྡེ་བྱོང་ཁྱེར་གནས་ཀྱི་སྤྲར་མ་སར་ཆགས་པ་ལྟ་བུ། དགོས་
འདོད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་པོད་འབྲུལ་ཐམ་གྱི་ཆོང་འདུས་གང་ལ་གང་འདོད་དུ་འདུ་བ། ལོ་སྟགས་རྟག་
ཏུ་ལེགས་ཤིང་སྤྱོད་རྒྱས་པ། བཟ་ཤིས་ལྷན་སྤྲས་ཆོགས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་

བསོད་མངོན་པར་མཐོ་བའི་བཀའ་བློན་ལས་བྱུང་བ་འདི་ལགས་སོ།། ཞེས་པ་ནི་གཙང་པའི་
གདུང་རབས་ཀྱི་མ་ཡིག་ཇི་བཞིན་བཀོད་པ་ལོ།

གཙང་བ་རྒྱལ་པོའི་མཛོད་ཆེན་ནས་ལྟ། གཙང་བ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་ཕུན་ཆོགས་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་སྤང་
སྤྱོད་རིང་བོད་འབངས་སྤྱི་ལ་པན་པའི་མཛོད་ཆེན་ནས་པ་ལྟ་གནང་ཡོད་པ་ནི། ༡ སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་ནས་འདེགས་པ་དང་། ཆོས་བཞིན་སྤྱོད་པའི་རྒྱལ་པོའི་ལུགས་
བཟུང་བའི་ཕྱིར་བན་སེར་མོའི་ཕྱག་མི་བཞེས་ཤིང་། ལུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་བན་ཁྲི་ཆོ་མང་
པོ་རྒྱལ་ཁབ་བསམ་འགྲུབ་ཅིང་གདན་པུངས་ནས་སེར་ཆོགས་ཆར་གསུམ་ལ་མང་པོ་གདན་
ནོན་ཀྱི་ཞབས་ཏོག་གསེར་དབུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱན་ཆས། གོས་དང་། ཉུག་ལ། ལྷགས། ལྷ་རམ།
བལ། ཆོས། བཙོང་། རྟ། ལས་སོགས་འདོད་དགའི་ཡོངས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ་འགྲོད་
ཆེན་གནང་བས་དགེ་འདུན་རེ་ལ་ལོ་རེའི་རྒྱགས་གོས་ཀྱིས་འཛོ་བར་མཛོད་པ་དང་གཅིག་ ༡
མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་དང་གཉོམ་ཅུང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་པ་མ་ལྟར་བཅེ་བར་
དགོངས་ཏེ་བོད་ཁྲིམས་བར་དུ་ལང་བ་རྣམས་གསོར་འཇུག་ཕྱིར་བཀའ་ཁྲིམས་ཀྱི་གཤེ་
ཆེན་མོ་བསྐྱེད་པ་གནང་ནས་མངའ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཞོ་ལ་སྤྱིས་མ་ཆགས་པ་ལྟར་ཞོད་
འཇགས་ཤིང་ཉེན་མཚན་ཀྱི་གཉིད་གོ་མ་ལོག་པར་ཉལ་ཆོག་པ་དང་གཉིས། ༢ མངའ་འབངས་
ཁལ་མི་རྣམས་ངལ་གསོ་ཞིང་སྤྱིད་པ་ལ་སྤྱིད་པ་འོ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བརྒྱ་ཆོ་རེར་ལོ་ལོ་བཞིན་ལོ་
རེས་སྒོར་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲོ་ལག་འདོན་ཀྱི་ཁལ་རིགས་རྣམས་བཅག་པའི་དར་གན་ཀྱི་ལུང་གནང་
སྟེ་ལོ་འཁོར་རེར་རྒྱལ་ཁབས་ཐམས་ཅད་སྤྱིད་སྤྱག་ཆར་རེ་སྟོམས་པར་གནང་བ་དང་གསུམ།
༣ མི་འཇིགས་པ་སྤྱབས་ཀྱི་སྤྱིན་པས་སེམས་ཅན་བདག་མེད་ཤ་རུས་པགས་པའི་ཕྱིར་སྟོག་
གི་ཉེན་པ་རྣམས་སྤྱོད་པ་དང་བདེ་བར་འདུག་པའི་ཕྱིར་ཆོ་འབྲུལ་རུས་ཆེན་ནས་ཁྲ་བ་བཅུའི་
བར་རི་རྒྱ་ལྷང་རྒྱ་བསྟོམས་པར་གནང་བ་དང་བཞི། ༤ ར་སའི་འབྲུལ་སྤྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
ཆེན་པོར་རྩོམ་ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་ལ་ཐག་རིང་མཐའ་འཁོབ་ནས་མཁྲུལ་ན་བཟའ་འབྲུལ་བ་
དང་། པ་མ་བྱིན་ཆེན་ཀྱི་རུས་པ་སྤྱེལ་བ། ཐོད་པ་གཏུགས་ནས་སྟོན་ལམ་རྒྱག་པ། ལུབ་མཐའ་
རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྟེ་རྣམས་སུ་འབྲུལ་སྤྱེལ་སོགས་དགེ་རྒྱན་གསེར་ཐམ་ཀྱི་བདེ་ཐབས་ཀྱི་

ཕྱིར་བྱང་རྩེ་རིགས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁ་བསྐྱམས་པར་མཛད་ནས་བཟང་འབྲུལ་མཐའ་འཁོབ་པ་སྒྲིན་
པ་དཀར་པོ་ལ་ཆད་བཅུགས། གངས་དཀར་པོ་ལ་སྟེ་གཏད། ས་ནག་འདོམ་དུ་བཅའ་ནས་ཉམ་
ཐག་ཅིང་ག་ཆད་པ་རྣམས་ཏྲ་ཆད་བྱང་ཁམས་སུ་གསོ་ཆོག་པ་དང་། མི་ཆད་སྟོགས་འབྲུགས་
ཀྱིས་བཅེས་པ་རྣམས་ལ་གྲོ་ཁ་བྱང་རྩེ་རིགས་ནས་གཡག་ལུག་དབུས་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ནས་
ཅམ་སྟན། གོས་རྒྱའི་སྒྲུལ་སྟག་གནད་སྟེ་བྱམས་བཅེའི་བཀའ་བློན་གྱིས་བསྐྱངས་ཏེ་རང་རང་
འདོད་པའི་བགྱིད་པ་རྣམས་བསྐྱབས་ཏེ་རང་རང་གི་ཡུལ་དུ་བདེ་བར་ལོག་ཆོག་པ། རྒྱ་ནག་
པོའི་བྱང་སྟོ་སོག་ཡུལ་ནས་དབུས་གཙང་གི་བར་ཆུ་མོ་གསེར་འབྲུར་ལྟ་བུའི་དུས་བདེ་བར་
མཛད་པ་དང་ལྷ་བཅས་ཡིན།

གཙང་པ་དུང་ཁུར། གཙང་པ་དུང་ཁུར་བ་དབང་བླུག་བཟ་ཤིས། གྲང་ཐང་ཁྲ་མ་ཞང་གི་སྟོབ་མ།
ཐོག་མར་ཤིས་ཞ་རྒྱལ་པོའི་ཁྲ་མར་གདན་བྲངས་ཏེ་མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་ཆེལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་སྟེལ། རེས་སུ་རིང་གེར་ཉན་གྱིས་ཤིས་ཞ་མི་ཉག་རྒྱལ་ཁབ་གཏོར་
རེས་སོག་ཡུལ་དུ་གདན་བྲངས་ནས་རིང་གེར་ཉན་ལ་ཆོས་བཤད་དུ་སོག་ཡུལ་དུ་ཆེལ་པ་
བཀའ་བརྒྱུད་གི་ཆོས་ལུགས་ཐོག་མར་སྟེལ། འདིའི་འབྲུངས་ལོ་དང་འདས་ལོ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་
ཞིབ་པ་མ་མཛོང་།

གཙང་པ་བདུན་བརྒྱུད། ཙོང་ཁ་པ་གཤེགས་རེས་དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་བྱེད་མཁན་གཙང་པ་ཁོན་ཡིན་
པའི་རྒྱལ་ཆབ་རྩེ་དང་། མཁས་བྱུང་རྩེ། ཞ་ལུ་པ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། རྫོ་གྲོས་ཆོས་སྟོང་།
བ་སོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། རྫོ་གྲོས་བཏྲན་པ། རྫོན་ལམ་དཔལ་པ་སྟེ་བདུན།

གཙང་པ་རྫོ་གྲོས་བཟང་པོ། རྩེ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་བྱི། ༣༠ལོར་སྐྱེ་འབྲུངས། དེས་
པའི་དུས་ལ་བ་རིན་སྐྱངས་ན་བཞུགས་པས་དེར་བཏྲན་ནས་ཁང་གཉེར་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་
ལ་ཞུགས་མོས་པ་ཆེན་པོ་སྟེས་ཏེ་རྫོ་མ་ཆོས་དབྱིངས་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། དེ་དང་མི་རིང་
བར་ཆོས་རྩེ་འབའར་བ་བཏྲན་ནས་གདམས་པ་མང་དུ་ཞུས། མཁས་བྱུང་གི་རྫོ་མ་མཐའ་ཡས་
པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཤིང་ཐབ་ཆོས་མང་དུ་གསན། དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྟོབ་མ་ལ་རིམ་
འཕོགས་པ་ཡང་གདམས་ངག་སྒྲ་མི་གཅིག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པར་བྱགས།

གངས་ཉི་མེ་ལ་ཕྱོད་ཉེ་སྐྱབ་པ་མཛད། དེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཆེད་དུ་རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་སྐྱམ་པེ་དང་
རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཤིང་གི་རིང་པོ་བསམ། རྒྱ་ཕྱོད་ནས་ལ་སྟོད་སྟོར་ལོ་ཤས་བཞུགས་ཉེ་སི་
ཏུ་ཆོས་རིན་བསྟེན། བྱིས་སྤྱིད་ཤོད་དུ་སྤང་པོ་ཁ་དང་ལྷན་ཆོད་དུ་བཞུགས། དེ་རྗེས་གཡོན་
ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་ནས་ཡར་རྒྱབ་པ་དཔོན་ཆེན་དགེ་བསྟེན་པས་སྒྲ་མར་བཟུང་། དེ་ལྟར་ས་
ཡར་མར་དུ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་རྒྱ་ཡོས་༡༩༩༣ལོར་བྱ་བྱི་
འབྲུག་གི་དཔོན་པར་སྐུ་གཤེགས།

གཙང་པ་རིན་ཆེན་ནམ་མཁའ་དོ་རྗེ། འདི་ཉིད་ཡབ་སྐུབས་ཨ་ལ་ལ་བྱ་བའི་སྐྱལ་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་
དང་ཡུམ་རལ་རྒྱགས་བཟའ་ལུ་མི་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྐྱལ་
༡༠༠༧ལོར་གཙང་གི་སྐུབས་ཡུལ་རོང་དུ་སྐུ་འབྱུངས། རྒྱ་ལོ་དང་། གཉན་ལོ། བ་རི་ལོ་རྩ།
དུ་ལོ། བཅན་ཁ་པོ་ཆེ་སྟེ་སྒྲ་མ་ལྷ་ཙམ་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། བཅན་ཁ་པོ་ཆེ་ལས་མདོ་སྟེ་
རྒྱན་གསན་པས་ཆར་གཅིག་ལ་མཁྱེན། དེ་རྗེས་སྐྱལ་པ་དཔོངས་ལ་རྒྱ་གར་དུ་ཕྱོད་ནས་བཞེ་
ཏ་གཅིག་གཉིས་ལ་གཏུགས་དགོས་སྐྱམ་ནས་ཕྱོད་པས་དིང་རིང་དམ་པ་དང་མཛུལ། དམ་པ་
བཞེངས་པ་དང་སྐབས་འཁེལ་བས་ཀུན་གྱིས་མི་འདི་བསོད་ནམས་ཆེ་ཟེར། དེ་སྐབས་བལ་
ཡུལ་ལ་སྐྱ་གེ་ཆེ་ཟེར་བས་ཕྱིར་ལོག་ནས་སྤྱིད་ཤོད་དུ་ཕྱོད། དེ་ནས་བྱ་ཡུལ་མཛུལ་དུ་ཕྱོད་
ནས་ཆེབས་བྱེ་ནག་བཟང་པོ་གཅིག་དང་གཤེར་སྤང་གང་སྐྱག་རྟེན་དུ་བྱལ། ཞལ་མཛུལ་བ་
ཙམ་གྱིས་མཆི་མ་འབྲུག་པའི་དད་པ་སྦྱེས། ཆོགས་ཆོས་ཤིག་ཀྱང་གསན། ལོ་བ་རྣམས་གྱིས་
སྐྱན་བྱངས་ནས་ལོའི་གདན་ས་མཛད། བྱིས་བྱ་ཡུལ་བས་འཕྲིན་བཏང་བར་མིས་གོ་མ་ཆོད་
བས་འདའ་ཁར་མ་མཛུལ་ཡང་བྱ་ཡུལ་བ་སྐུ་འདས་རྗེས་ལོ་བྱ་གཉིས་ཀའི་བདག་མཛད། སློབ་
མ་ནི་གཙང་པའི་བྱ་བཞི་ལ་སོགས་པ་བཅུ་བཞི་ཐོན་སྐྱེ། མཐར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅུ་ལ་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྐྱལ་༡༡༦༡ལོར་སྐུ་འདས།

གཙང་པ་སུམ་པ། རས་རྒྱུང་པའི་སློབ་མ་སྐྱལ་གྱི་སྲས་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱལ། འདི་ཉིད་ལ་སྟོད་
རྒྱུང་པའི་སྤྱད་གྱི་སུམ་པ་ཉེ་ལྷ་མཁར་བྱ་བར་ཡབ་སུམ་པ་དབང་སྐྱལ་དང་ཡུམ་མ་པོ་ཁྱེ་མཁར་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་ལཱའི་ཆེད་གཏུ་འབྱུངས། སྤང་སྟོད་སྐྱག་ཆལ་དུ་རྒྱ་དམར་བ་དང་རོག་མཛོན་པ་

གཉིས་ཀྱི་གྲ་སར་བྱོན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ལོ་གཅིག་བཞུགས། དེ་ནས་རྗེ་རས་རྒྱུང་པའི་སྤྱན་
ལྷར་བྱོན་པས་ཡིན་ཏུ་མོས་པར་གྱུར་ནས་བྱག་གཡས་པའི་སྤྱན་ལག་བཅད་དེ་མར་མེ་བྱས་
ནས་ལུལ་སྒྲ། ཞལ་མཇལ་ཆད་ལ་མཐོང་བྱག་གསུམ་གསུམ་མཛད་པ་དང་། ཞག་རེ་ལ་བྱག་
བརྒྱ་བརྒྱ་མཛད་པར་དམ་བཅས་ཏེ་བཞུགས། རས་རྒྱུང་པ་སྤྱོད་གཤེགས་རྗེས་གདན་ས་བཟུང་།
དེའི་དུས་ན་རྒྱ་རོ་གརྒྱ་རྒྱ་ལ་བཟང་བར་གྲགས།

གཙང་པོ། རྒྱ་ལྷང་ཆེན་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གླིང་ལྷན་མ་དང་། རྒྱན་ལྷན། རོགས་ལྷན། རྒྱ་
རྒྱན། ཉ་ལྷེབས་ཅན། འབབ་རྒྱ། མཆོར་འབབ། གཡོ་ལྷན། རྒྱབས་ལྷན་བཅས་སོ།
གཙང་པོ་འཕྲེད་བཅད། གཙང་པོའི་རྒྱ་རོལ་ནས་པ་རོལ་ཏུ་ཐད་ཀར་བཅད་པ། མི་རྒྱལ་ཅལ་ཅན་
ཀྲིས་གཙང་པོ་འཕྲེད་བཅད་ཀྲིས་འཕྲོ་བ།

གཙང་སྟོང། ① ཆངས་པར་སྟོང་པའམ་རྣམ་པར་དག་པའི་སྟོང་པ། ② [ཡུལ]གསང་སྟོང།
གཙང་སྟོང། བྱ་ལོན་སོགས་ཆ་ཆང་འཇལ་བ། གཡལ་དདུལ་རྣམས་གཙང་སྟོང་བྱས་ཐེན།
གཙང་འབྲུལ། འབྲུ་རྒྱུང་ལ་བྱར་ཏེ་གད་གཙང་བཟོ་བ།
གཙང་འཕྲོ་བ། ཅད་དེ་འཕྲོག་པ། ཡུལ་ལྷང་གཙང་འཕྲོག་ བྱིས་ནང་གི་རྒྱ་ལོར་གཙང་འཕྲོག་བྱས་པ།
གཙང་བ། ① དག་པ། བྱ་ལོན་གཙང་བ། དུས་སྟོན་གཙང་སོང་། ② གཙང་མ་དང་འབྲ།

གཙང་བྲེད། [མངོན] ① མེ། ② རྩ་ཀྱུ་ཤ ③ བརྒྱ་བྲེན།
གཙང་བྲིས། ① ཡི་གེའམ་རི་མོ་གཏན་འབེབས་ཀྱི་གཙང་བཤུས། ཟེན་བྲིས་ཞུ་དག་བཏང་ནས་
གཙང་བྲིས་བྲེད་པ། ② གཙང་བས་འབྲི་རྒྱན་གྱི་རི་མོའམ་ཡི་གེའི་རུས།

གཙང་སྟོང། [རྫིང]གྲ་པའི་ཟས་ཀྱི་ཞལ་ཏ་བ།
གཙང་སྒྲ། ① རི་མ་དང་ཉེས་པ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་མེད་པ། ས་ཆ་གཙང་མ། སྟོང་པ་གཙང་མ། རྟོ་ཆས་
གཙང་མ། སྤྱིས་ཆལ་གཙང་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། སྤྱིག་ལམ་གཙང་མ་བཟོ་བ། བསམ་པ་གཙང་
མ། ② [མངོན]འོད་རླུང་ལ།

གཙང་སྤྱད་པོན། མིང་གཞན་གསེར་གོང་གྲ་ཆང་ཟེར། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དངོས་སྟོབ་དག་དབང་དོན་
གྲུབ་ཀྱིས་བཏག་ འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་

ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ཁང་དཔལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཙང་འབུལ་གླེང་མེད་ལྷ་བ། སུ་ལོན་ཡོངས་རྫོགས་གཙང་པར་འབུལ་རྒྱ་ཁག་འདོགས་ཀྱི་གླེང་
ཕྱོགས་སྐར་སུ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་བྱེད།
གཙང་དབྱེ། ① གཙང་མ་དང་བཙོག་པ། ② ཡི་གར་འོང་བ་དང་། ཡི་གར་མི་འོང་བ།
གཙང་མ། བཙོག་པ་དང་བུལ་བ་སྟེང་མེད་པ།
གཙང་མའི་གནས། བསམ་གཏན་བཞེ་པའི་ལྷ་གནས་རིས་ཤིག་གི་མིང་།
གཙང་མའི་གནས་ལྷ། འཕགས་པ་ཁོན་གནས་པའི་ལྷ་ཡུལ་ལྷ་སྟེ། མི་ཆེ་བ་དང་། མི་གདུང་བ།
ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། གུ་ཤོས་སྤང་བ། འོག་མིན་བཅས་སོ།
གཙང་མའི་རྒྱ་བ། རོད་རྒྱ་ལྷ་པའི་མར་རོན་ས་རྒྱ་བ་དུག་པའི་ཡར་རོ་རྫོགས་པའི་བར་གྱི་མིང་།
གཙང་མ། གི་མ་མེད་པའམ་གཙང་མ་དང་། གི་མ་ཅན་ནམ་བཙོག་པ།
གཙང་སྤུན་ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ། ལྷ་ས་ལུགས་པོ་རིའི་གསོ་རིག་འགྲོ་པན་གླིང་གི་སྤུན་པ་མཁས་ཆེན་
ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱད་ཅམ་དུ་རྒྱལ་དབང་སྐུ་མེད་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་
མཚོ་དང་། པོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྤྱད་དུ་བཏང་བས། ལོ་ཤས་རིང་
ཟླ་སྤུན་པ་མཛད་དེ་རྗེས་སུ་མདོ་སྤྱད་ཟླ་བྱང་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཕེབས་ནས་སྤུན་པ་གྲྭ་ཆང་
བཅུ་གསུམ་རྩི་རྗེ་རབ་འབྱམས་དང་། སོག་པོ་མེར་གན་ཨེམ་ཆེ་རྩོ་བཟང་དར་རྒྱས་སོགས་སྟོབ་
མ་མང་པོ་བསྐྱེད་སྤྱད། བཀའ་རྒྱུ་ཡང་སྤུན་སྟོར་གཅེས་བསྐྱེད་དང་། བྱང་ཁོག་གཡུལ་ཐིག་རྩ་
འབྲེལ་སོགས་མཛད། གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ཁྱིད་རྒྱུན་དང་སྤུན་རོས་འཛིན་གྱི་སྟོར་སོགས་
ལག་ལེན་དཔལ་ཁྱིད་སྟོལ་གཏོད་པ་སོགས་མདོ་སྤྱད་བྱང་རྒྱུད་དུ་གསོ་རིག་ལ་མཛད་རྗེས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་དུ་ཕྱི་བར་དུ་བྲག་ལེན་དེ་དག་གི་སྟོལ་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་གནས་སོ།
གཙང་སྟོན་རྟེ་རྒྱ་ཀ་རུས་པའི་རྒྱན་ཅན། འབྲུངས་ཡུལ་གཙང་བྱང་སྟོད་རྟག་ཆལ་དུ་ལྷང་རལ་བ་
ཅན་དང་རྟེ་མ་འོད་ཟེར་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་པ་ཡལ་སྤྲགས་འཆང་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལྷན་དང་།
ཡུམ་སངས་རྒྱས་འདྲན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཚུ་སྟེལ་༡༧༤༥ལོར་སྐུ་
འབྱུངས། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ས་སྟག་༡༧༥༥ལོར་མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་

དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་མཆོན་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་བརྒྱུད་དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 བདུན་གྱི་བར་རང་ཡུལ་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཙུང་བར་ཅ་རིར་བྱོན་ཏེ་རྩེ་
 བཅུན་ཤ་ཏ་རབ་འབྲམས་པ་སངས་རྒྱལ་སེང་གེ་དང་མཛལ། དེ་ཆོས་སྒྲོར་གསུམ། ཐར་གྱ་
 སྒྲོར་གསུམ། ལྷ་རོ་ཆོས་དུག་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལྷན་ལཱ་གཅིག་སྒྲེས་སྒྲོར། དོ་ཏ་སྒྲོར་གསུམ་
 དང་མཛོད་དུག་རོ་སྒྲོམས་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་པལ་ལོ་ཆེའི་ཡུང་གསལ། རྩེ་
 བཅུན་མ་ལྷན་ཅིག་སྒྲེས་མའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་ཏེ་གསང་མཆོན་མི་བསྐྱོད་རྩེ་རྩེ་
 ཞེས་གསོལ། དེ་ནས་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྒྲོར་བྱོན་ནས་གཡུ་ཡུང་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་དྲང་
 རས་ཆོས་མང་པོ་གསན་ཅིང། དེ་བཞིན་སློབ་དཔོན་ཀུན་དགའ་ཉི་མ་དང། བཅུ་ཆེན་དོན་གྲུབ་
 གྲགས་པ་སོགས་བསྟེན་ནས་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་དབང་དང་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་བསྐྱེད་རྩོགས་ཀྱི་
 གདམས་པ་སོགས་མང་པོ་གསན་ནས་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་བྱོན། ཆ་ལུགས་ཀྱང་སྐབས་འགའ་
 ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་ཅིང་བྱ་དུ་མེས་སོགས་ཡ་མ་བྱུང་སྒྲ་ཆོགས་གནང། པལ་ཆེར་ཉེ་ཆུ་ཀའི་ཆ་བྱང་
 རུས་རྒྱུད་དང་ཐོད་པ། ཀྱང་སྒྲིང་། ལ་ཕྱོ་རྣམས་འཆང་ཞིང་དུར་ཁྲོད་དང་གྲོང་གསེབ་ངེས་མེད་དུ་
 བྱོན་ནས་ཐམས་ཀྱི་མི་རྒྱུད་པའི་ཐོ་ཅིའི་སྒྲོད་པ་སྒྲ་ཆོགས་མཛོད་པས་གཙང་སྒྲོན་ཞེས་གྲགས།
 མཛོད་པ་ནི་པལ་ཡུལ་གྱི་འཕགས་པ་ཤིང་ཀུན་ཞིག་གསོ་དང། གྲུབ་གནས་མང་པོར་བཀའ་
 བརྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་སྟེ་བཅུགས། ལྷན་བརྒྱུད་སྒྲེགས་བམ་དུ་བཀོད་པ་པོ་ཉི་བཅུ་གསུམ་ལ་ཁྱུ་དག་
 གཙང་མ་དང་རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྤྱིལ་༡༧༤༤ལོར་རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་ལུགས་རྩོམ་
 མཛོད། ཉམས་མགྱུར་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བསྒྲིགས་ཤིང་བར་དུ་བཞོས། གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་
 ཐོར་གཤེགས་ཀྱང་ལས་འབྲས་ལ་ཅི་འདྲི་ཆེ་བས་དགེ་སྤྲེག་རྒྱུད་དུ་ཅ་མ་ཡང་བྱུང་དུ་མི་
 གསོད། སློབ་མ་གངས་ཀྱིས་མི་ཆོད་པ་འདུས། ཡོངས་གྲགས་སུ་གྲུགས་སྤེལ་ཞེ་དགྲ། ལྷན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་གྲུགས་སྤེལ་བརྒྱུད། ལྷ་ཆེན་ལྷ་རྒྱུད་དུག་ཟླ་རྩོགས་ལྷན་ཉིར་བརྒྱུད། ལྷོན་སྒྲོམ་ཉི་
 པུ། གྲུབ་ཆེན་བཙུང་སོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲིབ་པ་བྱོན། མཐར་དགྲུང་ལོ་ལྷ་བཅུ་རྩ་དུག་
 པ་རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་མེ་ཡོས་༡༥༠༧ལོར་རས་རྒྱུད་ཕུག་ཏུ་སྒྲུབ་ཤིགས་སོ།

གཙང་དམེ། གཙང་མེ་དང་འདྲ།

གཙང་བཙོག་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང། སྒྲུག་སྒོ་བ།

གཙང་བཙོག་མེད་པ། གཙང་མ་ཡིན་དང་བཙོག་པ་ཡིན་གྱི་གནས་ལ་ངེ་མི་སྦྲུམ་པར་བལྟ་བ།

གཙང་ཆད། དེ་མོའི་ཐོག་ཚོན་གྱི་ནང་ཐལ་མདོག་མ་འདྲེས་པར་བྱངས་ཤིང། ལྷོ་ཁ་ཁེངས་པའི་

ཆད་ལ་ཟེར། གྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཁ་དོག་གི་ནང་ལ་ཐལ་མདོག་མ་འདྲེས་པའི་གཙང་ཆད་རོལ་

ཞིག་མེད་པས། དེར་བརྟེན་སྦྲུམ་ཚོན་དེ་མོ་འབྲི་སྐབས་ཚོན་མདོག་རྒྱང་བ་སྦྱོད་རྒྱ་འགོག་

དགོས་ཤིང། དེ་མོ་བས་གྱི་རོལ་ཡུལ་མཚོན་པར་བྱེད་སྐབས་དེའི་དགོས་མཁེར་གཞིགས་ཏེ་

ཚོན་སྦྲུམ་ཚོགས་པན་ཚུན་འདྲེས་སྦྱོར་བྱེད་དགོས་པ་ནི་གནད་གྱི་དམ་པ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཚོན་

གྱི་གཙང་ཆད་ལེགས་པོ་བྱུང་ན་དེ་མོའི་སྤྲེང་གི་ཚོན་མདོག་ནུས་སྤྲེལ་འཛོམས་ལ་ལྷོ་ཁ་

ཁེངས་པའི་ནུས་པ་ཐོན་བྱུང།

གཙང་མཚལ། གཙང་ཁུལ་དུ་ཐོན་པའི་ཁ་དོག་ཅུང་ཟད་སྒྲུག་པའི་མཚལ་ཞིག

གཙང་ཐོན། གཙང་ནས་བཟོས་པའི་ཐོན་པ།

གཙང་ཐོས། གཙང་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་སྒྲུམ་ཐོས་པ།

གཙང་གཡེར། གཙང་རྒྱའི་འགྲམ་དུ་སྦྱེས་པའི་གཡེར་མའི་མིང་།

གཙང་རལ་རྒྱ་རིགས་བང་སོ།། ར་ཆེན་ཤང་གཙང་རལ་གྲོང་ཆེའི་བྱང་རོས་དེ་འདབས་སུ་དེ་སྤྱི་

ཆིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཨམ་བན་གྱི་དམག་མི་དང། ལས་བྱེད་པ་སོགས་འདས་གྲོངས་སོང་

པའི་སྦྱ་ཕུང་སྦས་ས་ཡིན་པ་དེའི་འགྲམ་དུ་རྒྱ་མི་ཆང་ཞེས་པའི་བྲིས་ཆང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་

བང་སོ་སྦྱང་མཁན་རྒྱ་རིགས་ཤིག་གི་བྲིས་ཡིན་སྟེ། ལྷ་སར་གཞིས་ཆགས་རྒྱ་རིགས་ཁག་

གཅིག་གིས་ཀྱང་དེ་གར་སྦྱ་ཕུང་སྦས་ཡོད་འདུག།

གཙང་རིས། ① གཙང་པའི་འཕག་རྒྱུན་གྱི་ཡི་གེ་དང། དེ་མོ་འབྲི་གཟུགས། ② གནས་གཙང་མའི་སྒྲུག་ནས།

གཙང་རིས་པ། གནས་གཙང་མའི་སྒྲུ།

གཙང་རུམ། གཙང་ནས་ཐོན་པའི་རུམ། གཙང་བྱམ་དང་འབྲ།

གཙང་རོང་གི་མས་སྟོན་ཚོན་པོ། མས་སྟོན་ཚོན་པོ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན། འདི་སྒྲུ་མ་མར་པ་

ལོ་རྒྱུ་པའི་སྦྱོར་མ་འོད་གསལ་གྱི་བཀའ་བབས་ཡིན། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ད་པན་མ་མཐོང་ལགས།

གཙང་ལེགས་བྱལ། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་མོང་ཕྱེ་ཕུ་བཙན་སྐབས་པོད་ཀྱི་སད་མི་མི་བདུན་གྱི་ཡ་བྱལ་ཞིག
གཙང་ཤོག ① གཙང་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་བྲ། ② ཤོག་བྲ་གཙང་མ།

གཙང་གཤང་། གད་སྒྲིགས་སོགས་གཙང་མར་བཤང་བ། ཚུ་སྐབས་འགགས་པ་གཙང་བཤང་བྱེད་པ།
གཙང་བཤལ། ཚུ་གཙང་མས་ངེ་མའི་ལྷག་མ་དག་པར་བགྲུ་བ། སྐྱ་དང་གོས་བགྲུས་ཏེ་གཙང་
བཤལ་བཏང་བ། དཀར་ཡོལ་གཙང་བཤལ་བྱེད་པ།

གཙང་བཤུས། ཡི་གེ་དང་རི་མོ་དཔེ་རི་མ་རི་བཞིན་གཙང་མར་བྲིས་པ། མ་ཟེན་གཞིར་བརྒྱུད་གིས་

གཙང་བཤུས་བྲས་པ། གཟུགས་རིས་མ་དཔེའི་སྟེང་ནས་གསར་པ་ཞིག་གཙང་བཤུས་བྲས་པ།
གཙང་བཤེར། མཐར་ཐུག་པར་བཤེར་བ། མཛོད་ཁང་དུ་ཉར་བའི་དངོས་རིགས་གཙང་བཤེར་བྱེད་པ།
གཙང་བཤེར་ཆེ་མོ། གནད་དོན་ཞིག་གསལ་ཐོན་ཡོང་ཆེད་ཞིབ་བཤེར་གཙང་དག་ཅིག་བྲས་པ།
གཙང་བཤེར་དག་ཐེར། གཙང་མར་དག་བཤེར་བྲས་ནས་ནོར་འབྲལ་ཡང་དག་པར་བཙོས་པ།

གཙང་སར་དགོན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༢ལོར་བཏབ། བཏབ་མཁའ་མ་གསལ་བྱལ་

མཐའ་ས་སྐུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙང་སིང་ཅེ་བ། རྟོག་རྒྱལ་མི་གཙང་བའི་རིགས་མེད་པ། ས་ཆ་གཙང་སིང་ཅེ་བ་ཞིག་ལ་ངལ་གསོ་བ།

གཙང་སེལ། ལྷག་མ་མེད་པར་བཟོ་བ། རྒྱུ་ཆ་ཆང་མ་གཙང་སེལ་བཟོས་པ། དཀར་ཆེགས་གཙང་

སེལ། ལུགས་ངན་གཙང་སེལ། ལུ་ལོན་གཙང་སེལ།

གཙང་ས། ཆང་བར་བྲས་པ་དཔེར་ན། ལུ་ལོན་གཙང་ས་བ་ཞེས་མ་ལུས་པར་འགྲོད་ཟིན་པ།

གཙ་བ། གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཅུག་ནས་བརྒྱུད་བ་སྟེ། རྫོ་གཙང་དང་ཤིང་གཙང་ལྟ་བུ། རྫོ་གཙ་བ་བར་

ལ་ཤིང་གཙ་བ་མི་འགོ་ལྟ་བུ།

གཙ་བ་སྟན། མཚོན་གྱིས་བཙ་པའི་མས་གདན།

གཙ་བ་གདན། ཤ་རུས་རྩ་ཤིང་སོགས་དུམ་བུར་གཏུབ་པའི་ཤིང་སྟན་ལྟ་བུ།

གཙ་བ་པ། བཙ་བས་པ། བཙ་བ་པ། བཙོ་བས། ཞིབ་མོར་གཏུབ་པ། ཤ་གཙ་བ་པ། ཤིང་བཙ་བས་པ།

གཙ་ལ། ལུགས་ཀྱི་ལོགས་སུ་བརྒྱན་ཐོག་ནས་སེར་པོའི་གཙང་ཆགས་པ། གཙང་ལས་བཙང་འབྲི་

བ་ཤིན་ཏུ་མང་།

གཅི། གཅི་ནི་གནད་ཆེན་པོར་འཛིན་པ། གཅེས་སྤྲུལ་དང་གྲུས་བཀྲར་བྱས་པ་ལའང་འདྲུག
གཅིགས། ཅེས་མཐོང་ངམ་རྩ་འགངས། གཅིགས་ཆེན་པོ། གཅིགས་རྒྱུད་དུ་མཐོང་བ། ལག་རྩལ་
བསྐྱར་བཀོད་ལ་གཅིགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། སྒྲིན་དང་ནོར་འཁྲལ་ཐུན་བྱ་ཅན་གྱི་རིགས་
ལའང་གཅིགས་རྒྱུད་མ་བྱེད།

གཅིགས་སྤྲུང་། ཅེས་མཐོང་། བཟོ་ལས་དང་ཞིང་ལས་གཉིས་ཀར་གཅིགས་སྤྲུང་ཆེན་པོ་བྱེད་པ།
གཅིགས་པ། མཆེ་བ་བྱིར་གཅིགས་པ། སྤྲུག་མོ་ཁྲོས་ནས་ཁ་གདངས་མཆེ་བ་གཅིགས་པ། མཆེ་
གཅིགས་སྤྲེར་བབྱད།

གཅིགས་སྒྲོ། གཅེས་ཤིང་པངས་པའམ། རྩ་བ་ཆེན་པོར་འཛིན་པའི་བསམ་པ། མི་དམངས་མང་
ཆོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མེས་ལ་གཅིགས་སྒྲོ་དམ་པོར་འཛིན་པ།

གཅིགས་གཅིགས། གཅེས་གཅེས་པངས་པངས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འདྲུགས་སྤྲུན་མ་དདུལ་གཅིགས་
གཅིགས་བྱེད་པ།

གཅིགས་བཟུང་བ། [རྟིང་] ① གཅེས་པ། ② ཁས་སྦངས་པ།

གཅིགས་ལ་འབེབས་པ། [རྟིང་]གཏན་ལ་འབེབས་པ།

གཅིགས་སྤྱུ་ཆེ་བ། ཅེས་མཐོང་ཆེ་བ། བན་རྒྱན་དགའ་ཞེན་གྱིས་གཅིགས་སྤྱུ་ཆེ་བ།

གཅིགས་སྤྱུ་བཟུང་བ། ཅེ་ཆེན་དུ་བཅི་བའམ་གནད་ཆེན་པོར་བཟུང་བ།

གཅིང་། ལུས་ཟུངས་ཟད་པའམ་ངལ་ཟང་ཆད་པའི་སྟོག་ཆགས་གང་ཞིག་རང་རྒྱས་གང་ཡོད་བཏོན་
ནས་རང་གི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་སྒྲེབས་ཆེད་འབད་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་སྟེ། ཉན་པ་དེ་སྤྲུན་ཁང་
ནས་རྒྱུར་གཅིང་ཡོང་བ་རེད། གན་པོ་གཅིང་འགྲོ་བཞིན་འདུག གལ་ཡག་ཆད་གཅིང་ནས་ག་
ལེར་ཡོང་བ་ཡིན་ལྟ་བུའོ།

གཅིར། ལྷམ་སོགས་གཅིར་རྒྱ་ལའང་།

གཙུག་མགོའི་སྤྱི་པོའམ་ཅེ་མོ། སྤྱི་གཙུག་

གཙུག་འབྲིལ། སྤྱི་གཙུག་གི་སྤྱི་འབྲིལ།

གཙུག་གི་ནོར་བུ། ①གཙུག་རྒྱན་གྱི་ནོར་བུ། ② མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་སྒྲ་ན་མེད་པ།

གཙུག་རྒྱུ། ལུ་ཏིག་མོད་སྒོར་ལ། སྤར་པོད་ཀྱི་བྱུང་མེད་ཆོས་རྒྱལ་གོས་རྒྱ་ས་སྒོ་ས་བྱེད་སྐབས་མགོ་
བའི་སྤྱིང་དུ་ལུ་ཏིག་གི་བྱེད་བ་འཁོར་མོར་བཀོད་བའི་ལྷ་མོད་སྒོར་མོ་མོར་བ་ཁ་བྱུབ་བ་ལྷ་བུའི་
བཟོ་དབྱིབས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།

གཙུག་སྒྲོ། ① བྱ་བྱེའུ་སྤྱི་གཙུག་གི་སྒྲོ་སྒྲ། ② ལྷ་མོའི་གཙུག་སྒྲོ།

གཙུག་ཏུ་ཁྱུར། སྐབས་བཅོལ་བའི་དོན།

གཙུག་ཏོར། མགོའི་སྤྱི་བོར་རང་ཆས་སུ་སྤྱེས་པའི་ཤའི་གཙུག་ཏོར་རམ། སྤྱ་བཅེངས་བ་ལས་བྱུང་
བའི་བཅོས་མའི་གཙུག་ཏོར།

གཙུག་ཏོར་ཅན། སངས་རྒྱས་དཔལ་ལོ་རབས་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གཙུག་ཏོར་བལྟར་མི་མངོན་པ། དབྱར་གཙུག་ཏོར་ལྷན་པའི་མཆན་བཟང་དང་དོན་གཅིག།

གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་མོ། གདུགས་དཀར་མཆོག་གྲུབ་མ་དང་དེ་ལས་གསུངས་པའི་ལྷ་མོ།

གཙུག་ཏོར་སྤེ་ལ། གཙུག་ཏོར་གདུགས་དཀར་དང་། གཙུག་ཏོར་བྱི་མེད། གཙུག་ཏོར་ནས་རྒྱལ།

གཙུག་ཏོར་འབར་བ། གཙུག་ཏོར་ཕྱར་བྱ་ནས་སོ།།

གཙུག་ཏོར་ནས་རྒྱལ་མ། རྒྱས་རྒྱལ་མའི་གཟུངས་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་མོ།

གཙུག་ལྷན། [མངོན་མ་བྱ།

གཙུག་ན་རྒྱ་བ། [མངོན་ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

གཙུག་ན་རིན་ཆེན། [མངོན་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ།

གཙུག་ཁོར། ① གཙུག་རྒྱལ་གྱི་ཁོར་བྱ། ② མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་དང་། ལྷ་ན་མེད་པ། དགོས་འདོད་
འབྱུང་བའི་གཙུག་ཁོར་དུ་བཅིས་པ།

གཙུག་ཁོར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྷ་པོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙུག་སྒྲ། སྤྱི་གཙུག་གི་སྒྲ།

གཙུག་ཕུད། ① སྤྱིའི་ཐོར་ཅོག་གི་ཅེ་དང་རལ་བ་མདུད་པའི་ཕུར་ཕུད། ② སྤྱིའི་ལན་ཕུའི་སྤྱེ།

③ རབ་བྱུང་གིས་ཐོག་མར་འབྲེག་རྒྱུའི་སྤྱ་ཕུད། ④ [མངོན་ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

གཙུག་ཕྱད་འབྲེལ་བ། སྤྱི་ལན་བྱུངས་ལྟར་ལོ་འབྲེལ་མོ་ཅན།

གཙུག་ཕྱད་ལྷ་བ། [མདོན] ① འཇམ་དབྱངས། ② སེང་གེ

གཙུག་ཕྱད་ཅན། [མདོན] ① སྐར་མ་དུ་བ་མཐུག་རིང་། ② ཁྱིམ་བ། ③ དང་སྲོང་གྲེ་བྲག་བ་ཞིག
④ མེ། ⑤ མ་བྲ།

གཙུག་ཕྱད་ཕྱལ། ཆོས་བྱེད་འདོད་པ་ནམས་རང་རང་གིས་དད་པ་བྱེད་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་མཐུན་དུ་སོང་
ནས་མགོ་འཛུགས་ཀྱི་གཙུག་ནས་སྤྱི་ཕྱད་ཕྱལ། སྤྱི་མཐུན་གྱི་སྤྱི་ཕྱད་དེ་བཞེས་ནས་སངས་རྒྱུ་གྱི་
སྤྱི་བརྒྱན་གྱི་མདུན་དུ་གཏོར་ཏེ་ཆངས་སྤྱོད་མཐར་ཐུན་པ་དང་། སྤྱི་མ་པ་ཆ་ཆང་བར་ཐོབ་པ།
ཕྱིས་ཆོས་ལ་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་བཏབ་ཆེས་སྤར་གྱི་མིང་དེ་བསྐྱར་
ནས་སྤྱི་མཐུན་མཆོད་ཀྱི་བྱར་ཆང་བའི་མིང་གསར་བ་ཞིག་འདོགས་པ་དེ་ལ་བཞེ་བ་ནམས་པ་
གསུམ་ཟེར། བཞེ་བ་གསུམ་ནི། ཏགས་བཞེ་བ། མིང་བཞེ་བ། བསམ་པ་བཞེ་བ་བཅས་རིམ་
བཞིན་ཡིན།

གཙུག་འབྲུ། ① བྱ་དེའི་མགོ་འདེམ་ཐེ་ཤོག ② ལྷ་ཡི་ཏོག་གི་མིང་།

གཙུག་ལྷ། སྤྱི་གཙུག་ཅན་ཁེབས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

གཙུག་འོད་དཔོན། བོན་སྤྱི་མཐུན་འབྲེལ་བ་གཙུག་འོད་ཀྱི་ཉི་མའི་རྒྱལ་པོས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་
གསལ། བྱུང་མཐུན་འོད་པོ་ཡིན། ད་ལྟོ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་གསལ་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙུག་གཡུ། སྤྱི་གཙུག་དུ་འདོགས་པའི་གཡུ་རྒྱ།

གཙུག་གཡུ་ཐག་བ། སྤར་པོད་ཀྱི་ལྷ་ལྷུ་མ་གྱི་མགོ་རྒྱན་གྲེ་བྲག་ཅིག

གཙུག་ལག་སྤྱི་སྤྱོད་དམ་གསུང་རབ། སྤྱི་གཙུག་ལག་འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་གཙུག་ལག་
བརྒྱ་སྤྱོད་པའི་གཙུག་ལག་

གཙུག་ལག་ཁང་། གནའ་པོའི་དུས་སུ་རིག་གནས་འཆད་གཉེར་བྱ་བའི་ཡུལ་སྤྱི་དེད་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་
བྱ་ཆེན་པོ་ལྷ་བྲུ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། གནའ་དུས་སུ་རྒྱ་གར་ན་སྤྱོད་གསལ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་བྱ་ཆེ་
ལག་གཉིས་ལ་དཔལ་ན་ལེ་རྒྱ་ཡི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། བི་ཁ་མ་ལྷོ་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་

གཉིས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རེད།

གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་གནས་པའི་སྡེ། སྤང་རྒྱ་གར་གྱི་ཉོན་ཐོས་སྡེ་པ་བཙོ་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
གཙུག་ལག་གི་གདོན་བརྒྱ ༡ ་ བར་ཕྱོགས་ཁི་ཟའི་གདོན། ༢ ་ བར་ལྷོ་མེ་ལྷའི་གདོན། ༣ ལྷོ་ཕྱོགས་
གཤེན་རྩེའི་གདོན། ༤ ལྷོ་རུབ་སྤོང་པའི་གདོན། ༥ རུབ་ཕྱོགས་སྤྱའི་གདོན། ༦ རུབ་བྱང་རྒྱང་
ལྷའི་གདོན། ༧ བྱང་ཕྱོགས་གནོད་སྤྱིན་གདོན། ༨ བྱང་ཁར་དབང་ལུན་གྱི་གདོན། ༩ ལྷེང་
ཕྱོགས་ལྷའི་གདོན། ༡༠ འོག་ཕྱོགས་ས་བདག་གི་གདོན་ནོ། ། ཡང་ན། ༡ ལྷའི་གདོན་དང་། ༢
ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གདོན། ༣ གནོད་སྤྱིན་གྱི་གདོན། ༤ བྱང་པའི་གདོན། ༥ ལྷོ་འབྲེ་ཆེན་པོའི་
གདོན། ༦ ལྷ་མ་མཁའ་ལྷིང་གི་གདོན། ༧ ལྷའི་གདོན། ༨ ལྷུལ་པའི་གདོན། ༩ ཁི་ཟའི་གདོན།
༡༠ སྤོང་པའི་གདོན་སོགས་སོ། །

གཙུག་ལག་གི་གནས། གཙུག་ལག་རིག་གནས་ཞེས་པའི་གཙུག་ལག་སྟེ། རིག་གནས་ཅེ་བ་ལྟ་
 དང། ལྷན་པ་ལྟ་བུ་ཞིང། ལྷན་གཙུག་ལག་ཅས་པའི་གོ་དོན་མང་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཡོང།

གཞུག་ལག་དང་པོ། [མངོན]འཁོར་བ།

གཙུག་ལག་རྒྱལ་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་སྤེད་ཀྱི་གཙུག་ལག་

གཙུག་ལག་བཞེ། མིང་སྲུང་དང། དེས་བརྒྱད། བཟོད་ཕྱིན། ལྷན་ཅིག་སྟེ་ཕྱི་རྒྱལ་པའི་རིག་ཁྱེད་བཞེ།

གཙོ་བོ་སྐད་ཀྱི་མཛུགས་ལྟར་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱོད་ཆེན་པོ་གཞི་བཤུ་བའི་ཁྲི་

ཡིན་ནམ་སྙམ་སྟེ་དབྱང་པར་བྱ།

གཙུག་ལག་རིག་པ། བད་སྟོད་གཙུག་ལག་རྒྱུ་རིག་གནས་ཆེང་མ།

གཙུག་ལག་སློབ་ཏུ། གནང་དུས་སློབ་གཉེར་བྱ་ལུས་ཀྱི་མིང་དེ། འཁྱེད་རྒྱ་དུ། University

ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ གྱུ་སྐད་ལྟར་བསྐྱར་ན། ལྷོ་བ་གྲ་ཆེན་མོ་ཟེར།

གཙུག་ལག་གསུམ། རྟེན་སྣོད་གསུམ།

གཞུང་གིས། རྒྱལ་བཟོན་གྲོག་པོ་རྩེ་དཀར་གྱི་

གཙུག་གཏན། གནའ་དུས་སྤུ་མེ་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཤིང་རྒྱུ་མ་འབྲད་དང་བྱེད་པའི་མས་གདན་གྱི་ཤིང་།

གཙུ་བ་སྟན། གཙུ་བ་གཏན་དང་འདྲ།

གཙུབ་པ། གཙུབས་པ། གཙུབ་པ། གཙུབས། འབྲང་པ་ལམ་རྒྱུ་པ། གཙུབ་གཏན་སྟེང་དུ་གཙུབ་ཤིང་
གཙུབས་ནས་མེ་བྱུང་པ། ཅན་དན་བསིལ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། གཙུབ་པར་གྱུར་ན་འབར་བར་འགྱུར།
གཙུབ་ཤིང་། བརྒྱུ་ནས་མེ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ཞིག
གཙུབ་ཤིང་གཙུབ་སྟན། མེ་འབྱེན་པའི་ཤིང་གཉིས།
གཙུབས། གཙུབ་པའི་སྐྱལ་ཆོག
གཙུབས་པ། གཙུབ་པའི་འདས་པ།
གཅེ་པ། གཅེས་པ། གཅེ་པ། གཅེས། གཞོད་པ་ལམ་སྟན་པར་བྱེད་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་
ལ་གཅེས་པའི་ཉེས་པ། མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་སྒན་ལ་གཅེ་བའི་ལོག་སྟོང་པ། ར་ལུག་ལ་སྐྱུང་གིས་
གཅེ་པ། ཆོག་རྩལ་ཀྱིས་མིའི་སེམས་གཅོལ།
གཅེ་བྱ། སྟན་དབྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
གཅེར་སྒྲ། རྒྱལ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་noise ཟེད།
གཅེར་པ། རྩ་བ་སྟན་པར་བྱེད་པ། རོན་མེད་ཀྱ་ཚོ་མང་པོས་རྩ་བ་གཅེར་བར་བྱེད་པ། མི་ཆོགས་
མང་དུ་འདུས་ནས་ཅ་ཅའི་སྐྱས་གཅེར་པ།
གཅེར་སྟན། རྩ་བ་གཅེར་ཞིང་སེམས་སྟན་པར་བྱེད་པའི་བདུན་པ་གསེས་པ། རང་འདོད་ཁོག་
བཅངས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གཅེར་སྟན་བྱས་པ། ས་བདག་གིས་མི་སེར་རྣམས་ལ་གཅེར་སྟན་
ཆད་མེད་བཏང་པ།
གཅེས། གཅེ་བའི་སྐྱལ་ཆོག
གཅེས་པ། གཅེ་བའི་འདས་པ།
གཅོ། གཅོ་བོ་སྟེ། གཉིས་སམ་མང་པོའི་ནང་ནས་ངོ་མཁམ་གནད་ཆེ་བར་འཛིན་པ་དེ།
གཅོ་རྒྱུ་རིམ། རྒྱལ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་body stub ཟེད།
གཅོ་སྟོང་། ཆོགས་འདུ་སོགས་འཆོག་རྒྱུར་སྟོང་བ་སོགས་གཅོ་སྟོང་འཛིན་པ།

གཙོ་ཁྲིད་པ། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་སློབ་ཆན་གང་ཞིང་གཙོ་བོར་ཁྲིད་མཁན།
གཙོ་འཕོར། ལྷ་དང་མིའི་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲང་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཡིན།
གཙོ་གཤམ་ཆེ་བ། གཙོ་གནད་ཆེ་བ། ལས་དོན་གཙོ་གཤམ་ཆེ་རིགས།
གཙོ་ཆུན། སྤར་རྫོང་གཞིས་འོག་གི་ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་འགོ་བའམ་འགོ་བྱེད།
གཙོ་འགན། ལས་ཀ་སོགས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་འགན།
གཙོ་འགན་ལེན་མི། ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་རྒྱུ་འདྲིན་བྱེད་མཁན།
གཙོ་ཆེ་བ། གཤམ་ཆེ་བའམ་གནད་ཆེ་བ། ལས་འགན་གཙོ་ཆེ་བ། ཁྲིམ་པ་ཞིག་གི་ལས་འགན་གཙོ་
ཆེ་བ་དེ་སོ་སོའི་སྤྱ་གྲུ་རྣམས་ལ་ཡོན་ཏན་བསྐྱབ་རྒྱ་དེ་རེད།
གཙོ་གཉེར་བྱེད་པ། གཤམ་ཆེན་དུ་བཅི་ནས་བདག་གཉེར་བྱེད་པ།
གཙོ་བྲག་སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་གཞུང་སྤེར་ཆོས་གསུམ་ཀྱི་གཞིས་ཀ་ཁག་གི་གཞིས་སྤྲོད་དང་
བརྒྱ་ཆོ་ཆུན་སོ་སྟེ་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་།
གཙོ་འདོན། དོན་མང་པོའི་ནང་ནས་གཅིག་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་འདོན་པ། སྟོན་དུ་བསམ་སྒྲིའི་
སྒྲིང་གི་གནད་དོན་གཙོ་འདོན་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་པ། དེ་རིང་ཉམས་སྤྱོད་ཕྱོགས་སྟོམ་བྱ་
རྒྱའི་ཐད་གཙོ་འདོན་གྱིས་བཤད་པ།
གཙོ་པལ། དག་པ་དང་། དུས་མ། གཤམ་ཆེ་བ་དང་། སྤྱིར་བཏང་བ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟ་བུ།
གཙོ་པལ་གོ་ལྟོག་གཙོ་བོ་དང་པལ་བ་གཉིས་ངོས་འདྲིན་ནོར་ནས་གོ་ལྟོག་པ།
གཙོ་བོ། ① སྤྱི་ཁྲབ་དང་། རྗེ་བོ། ཁོང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་འཕུས་མེ་ཆོགས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་ཁྱད་ཐོན་དང་། མགོ་མ། སྟོན་མ། མཆོག་གྲུར། མཆོག་ཏུ་བྱུང་བ། དང་པོར་གྲུར་བ། དམ་
པ། དག་ཤོས། བུལ་བྱུང་། ཕྱི་བྱེད་མིན་པ། ལྷན་མེད་པ། ཅེར་ཐོན། ཅེར་བྱུང་། གཞན་ཁྱད་
ཅན། དག་ དབ་ཚེ་མ་བཅས་སོ། ② གནད་དམ། སྤྱིང་པོ། རྒྱ་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཁྲོད་ལ་ཐུག་འདུག་
དོན་གྱི་གཙོ་བོ་བསྟན་ནས་བཤད་སོང་། ③ ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་འདྲིན་པའི་སྤྱུ་སྟེགས་
གངས་ཅན་པའི་ཐ་སྟོན་ཞིག་སྟེ་བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་ཆ་མཉམ་པའི་རང་བཞིན་སྟོན་བཅུད་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པོ་ཞིག་ལ་འདོད།

གཙོ་བོ་དགོན། རབ་བྱུང་སྟོན་སྤྱི་ལོ་བདུན་༥༧༩ ཅམ་ལ་བེ་ལོ་ཅ་ནས་བྲག་བཏག་གུ་མཐའ་རྟེན་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཙོ་བོ་མི་བདུན། བློ་བྱེད་པའི་ནང་གི་གཙོ་བོའི་གས་སྟོན་ཆེན་བཞི་དང་བཀའ་ལློན། བུ་སྟོན།
བྱེ་སྟོན་བཅས་བསྟོན་པའི་མི་གསུམ་བཅས་ལ་ཟེར།

གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། རང་གི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་རང་ཉིད་གཙོ་
སེམས་སུ་བཞག་པ་ཡིན། དབྱེ་ན་བྲག་ཡོད་དེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་བར་བྲག་གོ།

གཙོ་ཆགས། ལྷིང་ཆགས་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནི་སྤང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆེན་ཅིག་ཡིན། མཐོང་ཆའི་སྟོག་
ཤིང་དེ་རི་མོའི་ངོས་དང་བྱང་རྒྱ་དུ་གནས་ཏེ། རི་མོའི་ངོས་ཀྱི་ས་ངོས་སྟོན་མས་ཐེག་གི་དཀྱིལ་
ཆགས་དང་མཉམ་དུ་འབྲུང་ས་དེར་གཙོ་ཆགས་ཟེར། ས་ངོས་དང་མཉམ་གཤམ་བས། རི་མོའི་
ངོས་དང་བྱང་རྒྱ་ཆགས་པའི་འགྱུར་ཐེག་ཡིན་བྱིན། ཆང་མ་གཙོ་ཆགས་སྟེང་མཉམ་རུབ་དང་
ཡལ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

གཙོ་བོའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད། ༡ ལྷའི་གདོན། ཆེས་༡ ་༡༡ལ་འཛིན། སི་སྤྱི་ཏའི་སྐད་སྤྱི། ཆེན་
སྟན་སྤྱི། གཉིད་རྒྱུད། གཙང་སྤྱི་ཆེ། བཞིན་མདངས་ལེགས། ༢ ལྷ་མིན་གདོན། ཆེས་༡༠ ༢༩ལ་
འཛིན། ག་ཆང་ལ་དགའ་བ། ཟུར་མིག་བཏུ་བ། ཁྲོག་ཏུ་མ་དང་རྒྱ་ཆེ། སྤྱོད་པ་བབ་ཆོལ་བྱེད།
༣ རི་མོའི་གདོན། ཆེས་༡༢ ༡༩ལ་འཛིན། ལུས་སྟེག་ཅིང་གོས་བྱི་ཞིས་པ་ལ་དགའ་བ། རང་ལ་
མགུ་བ། ལྷ་གར་དང་ཅེད་འོ་ལ་དགའ་བ། རྒྱན་དམར་པོ་འདོགས་པ་དགའ་བ། ༤ ལྷ་གདོན།
ཆེས་༥ལ་འཛིན། བཞིན་མདངས་དང་ལྷན་ཞིང་མིག་འབྱར་རྒྱགས་སུ་བཏུ་བ། ཟས་དཀར་པོ་
འོ་མའི་རིགས་དང་། དམར་པོ་ག་རིགས་ལ་དགའ་བ། ལྷེ་སྤུལ་ནས་ཁ་བྱུང་ཏུ་ཉལ་བ། ༥
གནོད་སྦྱིན་གདོན། ཆེས་༥ ༡༡ལ་འཛིན། རོར་རྩས་ལ་དགའ་ཞེན་ཆེ་བ། སྐད་རྒྱུང་དུས་སྤྱི་བ།
སྤྱན་པ་དང་བམ་ཟེར་ལ་སྤང་ཞིང་། ཉ་ག་ལ་སྤེད་བ། མགྲོགས་པོར་འགྲོ་བ། ༦ ཆངས་པའི་
གདོན། ཆེས་༡༥ ༡༩ལ་འཛིན། འཕོད་སྐད་བྱེད། བསྟན་བཅོས་སོགས་རག་འདོན་བྱེད། རང་
ལ་མཆོན་སོགས་བཞེག་ཅིང་གཞན་ལ་གཤེག་གཤེག་བཏང་། དགོད་ལ་དགའ། ༧ སྤྱིན་པའི་

གདོན། ཆེས་༡༦ ནེལ་འཛིན། ལུས་སྟོབས་དང་ལྷན། ཆིག་རྩལ་སྒྲ། དམར་སྟེ་ཤ་རིགས་ལ་
དགལ། ༩ ཤ་ཟའི་གདོན། རོ་ཆ་བྱེད་པ། སྐད་གདངས་དམའ་བ། སྐབས་སུ་འཕོག་ཚུལ་སྟོན་པ།
དོན་མེད་དུ་བྱ་ཞིང་ས་ལ་འབྲད་དེ་འབྲེལ་གྱི་གཏམ་སྒྲ་བ། ༩ ཡི་དྲགས་གྱི་གདོན། ཡི་དྲགས་གྱི་
སྟོང་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད། ༡ྱ་ཅང་སྒར་བས་མེའམ་སེམས་ཅན་གང་བྱུང་ཡང་སྐྱག་ནས་
འདར་བ། ཟས་མི་འདོད་པ། ༡༠ བྱལ་བུའི་གདོན། རོ་གནག་ཅིང་དལ་བུར་འགྲོ་བ་དང་། ཆིག་ས་
སྐངས་པ། ༡༡ བྱང་སྟེམས་གྱི་གདོན། ལག་ཏུ་ཤིང་སོགས་འཛིན་ཅིང་གཅེར་བུར་རྒྱག་པ་དང་།
གནས་སྟོང་དུ་འདུག་པ། ༡༢ གཡེང་བྱེད་གྱི་གདོན། རྩ་འདོད་པ། སྐྱག་ཆིག་སྒྲ། ཟས་མི་འདོད།
༡༣ རོ་ལངས་གྱི་གདོན། བདེན་པར་སྒྲ་བ། གཉིད་ཆེ། རྒྱན་གྱི་རིགས་ལ་དགལ། ༡༤ དུར་སྟེའི་
གདོན། ཆེས་༩༩ ནེལ་འཛིན། ཁ་སྐྱམ། མིག་འཛུམ། ལག་གཡོན་གྱིས་གོས་གྲོན། ༡༥ དམ་
སྟེའི་གདོན། ཆེས་ ༩༩ མཆེམས་ལ་འཛིན། སྟོ་འཕོག་བྱེད། ལྷ་མའི་སྟོང་པ་བྱེད། ༡༦ རྒྱལ་
པོའི་གདོན། ཆེས་༡༦ ནེལ་འཛིན། སྟོ་འཕོག་བྱེད། ལྷ་མའི་སྟོང་པ་བྱེད། ༡༧ གཤིན་རྗེའི་
གདོན། མེ་གདོན་ཡིན། གཤིན་རྗེའི་སྟོང་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱེད། ༡༨ ཐེུ་རང་གདོན། སྟོང་
པ་མ་དེས་པ་སྒྲ་ཆོགས་བྱེད། ལྷག་པ་ཤོ་དང་ཅིང་འཛོལ་དགལ། ཡོས་ལ་དགའོ།

གཙུག་འཛིན། འཕོ་སྟོང་མཁའ་གཙུག་པོ།

གཙུག་ལས། རྒྱུག་མཛད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་master task ཟེད།

གཙུག་སེམས། རང་གི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་ཡོད་པའི་ནམ་རིག་ནམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་ལ་
སོགས་པའོ།

གཙུག་རྒྱལ་སྟེམས་སོགས་གྱི་སྟེང་བསྟན་པ་དང་། མར་ས་ཐོག་ཏུ་ཚོགས་བྱུང་བསྟན་པའི་དོན།

གཙུག་སྐྱེ། གཙུག་པའི་སྐྱེལ་ཆོག

གཙུག་དུ། རི་དྲགས་ཤིག་ལུས་རྒྱུང་ཞིང་རྩ་ཚོར་རིང་བ། དེའི་རྩ་ཚོ་མེ་མདའ་འདེགས་སྟུང་དང་གྲུར་
ཕུབ་སྟུང་བྱེད་ཆོག་ཅིང་། སྒྲན་རིགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།

གཙུག་ཁྱེད། སྟོག་ཆགས་གཙུག་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱེད་སྒྲན་ཞིག་རོ་མངར་ལ་བསྐྱ། ལྷ་རྗེས་སྟོམས།

ཁུས་པས་འབྲུ་བ་གཅོད། སྤྱེ་རྒྱན་འགོག
གཅོད་དགོན་དགེ་ལྷན་ཆོས་སྒྲིབ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་ཆུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡་ན་ལོར་པེ་ཤད་རབ་
ཆོས་བརྟན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་གཙོས་གྲོང་བརྒྱལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཅོད་མ། རི་དྲགས་གཅོད་ལྷག་གི་ཨ་མ།
གཅོད་གཞུ། གཅོད་ཀྱི་དྲ་ཙོ་ལས་བཞོས་བའི་གཞུ།
གཅོད་བྲ། རོག་ཆགས་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཚ། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ཁུས་པས་རྒྱ་མཚན་མི་
སྟོ་མས་པ་དང་། མངའ་དུ་ཁྲག་སྒྲན་འདིལ་བ། བྲ་རོ་ལུས་པ། ཁོག་པ་བཤལ་བ་སོགས་ལ་མན།
གཅོབས། གཅོབ་བའི་སྐལ་ཆོག
གཅོར། གཙོ་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྦྲར་བ།
གཙོར་འདོན། གཙོ་འདོན་དང་འབྲ།
གཙོས་པ། གཅིག་གཙོ་བོར་བཏོན་ཏེ་གཞན་རྣམས་ཞར་ལ་གོ་བའི་བསྐྱས་ཆོག་གས། ལུབ་བྱེད་ཀྱི་
ཆིག་ཁུས་གྱིས་གཙོས་བའི་འབྲ་རིགས། བལ་གྱིས་གཙོས་བའི་ལུལ་ཐོག
བཅག་ ① ས་དམར། ② རྩོ་སྒྲན་ཞིག་ཆོས་ལའང་འབྲུག་མཚལ་རང་ལ་བཞག་བཅག་མི་ལ་རེ།
བཅག་དང་བསྐྱབས་ན་དམར། རམས་དང་བསྐྱན་ན་སྟོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མེ་ལྷེ་བ་དང་།
ཆོན་ཆེན། ལེ་བརྟན་མེ་ཏོག་བཅས་རྣམས་གངས་སོ།
བཅག་དགོན། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྩོ་ནང་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་བོད་རིགས་
སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཅག་བཅད་པ། མར་རམ་སྦྱུ་སོགས་བསྐྱོལ་བ།
བཅག་བཅད་མར། ལུག་གས་འཕྲིའི་མར་རྩིང་པ་མེར་བཞུས་པ་དེའི་སྟོགས་མ་རྣམས་རས་ལ་
བཅག་ཅིང་རྩ་བཅད་པར་བསྐྱོལ་བའི་ལྷན་མར་གྱི་མིང་རྟོ།
བཅག་རྟོ། ཆོན་དམར་པོ་ཡོད་སའི་རྟོ།
བཅག་གདན། ཤིང་ལ་ཆོན་གདན་དང་བོ་བཅག་དང་སྦྱིན་བསྐྱེས་ཏེ་གཏོང་རྒྱུའི་མིང་།

བཅག་པ། དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅག་སྒྲིག་སྒྲུལ་སོགས་འཆག་བྱེད་སྒྲུ་བྱ་ཅན་ནས། མི་མི་ཡོད་པའི་མིང་།
བཅག་ཡུགས། རྫོང་བཅག་དམར་པོ་ཤིང་ཆོན་ཉན་པ་དེ་དང་། གསེར་ཡོད་སའི་ས་འོག་ནས་ཐོན་
པའི་ཡུགས་རྫོང་དང་གཉིས་ཀྱི་མིང་རོ།།
བཅགས། ཐེགས་པ་སོགས་བཅགས་ཟིན་པ།
བཅགས་པ། དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་འདས་པ།
བཅགས་བྲ། བྲེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཁྲག་གཏར་བྲེད་ཀྱི་ཡོ་བྲེད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བཀའ་
འགྲེལ་ལས། བཅགས་བྲ་ནི། ཁྲག་ཅའི་གཏར་དམིགས་སྟེང་ནས་ལུས་ལ་གཞོད་པའི་ངན་ཁྲག་
རྣམས་ཕྱིར་བཅགས་བྲེད་ལྷགས་ལས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྲེད་རྒྱུད་དུ་བྲག་གི་སྤྱི་མིང་རོ།།
བཅགས་མ། གཙང་མར་བཅགས་ཟིན་པའི་འབྲུ་རིགས།
བཅང་པ། བར་གསེབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆང་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅངས་པ། བར་གསེབ་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆང་པའི་འདས་པ།
བཅད། ① གོས་སོགས་ཉི་འཆོགས་ཐེབས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་རལ་འགྲོ་བར་བཅད་ཅེས་སོ།།
བཅད་པོ། [ཁྱིང་]ཇེ་པོ།
བཅན། ལྷ་འབྲེའི་ནང་གསེས་ཤིག་བཅན་གྲོན་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟིགས།
བཅན་སྒྲུལ། ལུས་སློག་ཅི་རིགས་ལ་བཅན་པོ་དབང་ཤིང་ཀྱིས་ཉན་ཁ་སྤྲད་ནས་རང་གི་འདོད་པ་
བསྒྲུབ་དུ་བཅུག་པའི་དོན།
བཅན་བསྒྲུལ། དབང་ཤིང་ཀྱིས་བཀོལ་སྤྱོད། ལུ་ལག་བཅན་བསྒྲུལ། ལྷ་འབྲུགས་བཅན་བསྒྲུལ།
བཅན་བསྒྲུལ་བཀས་བཅད།
བཅན་ཁང་། བཅན་གསོལ་མཆོད་བྲེད་སའི་མཆོད་ཁང་།
བཅན་ཁྲིད། མི་འདོད་བཞིན་ཁྲིད་པ། གཞན་གྱིས་བཅན་ཁྲིད་བྱས་ནས་གཞན་ལུ་འབྲིན་པ། རྒྱ་
པས་བཅན་ཁྲིད་བྱས།

བཅན་ཁྱིད་གྲོང་གཞི། མི་རྒྱལ་རྒྱལ་མཁན་གྱིས་མི་སྣ་བཅན་བཟུང་བྱས་པའི་གྲོང་གཞིར་བཞུགས།
བཅན་ཁྱིད་ནག་ཉེས། མི་རྒྱལ་རྒྱལ་མཁན་གྱི་བཅན་ཁྱིད་བྱས་པའི་ནག་ཉེས།
བཅན་ཁྱིད་བྱེད་པ། དམིགས་ལུལ་ཅི་རིགས་བསྐྱབ་ཆེད་མི་སྣ་དོན་མེད་པར་བཅན་བཟུང་བྱས་
ནས་ཁྱིད་བྱེད་པ།

བཅན་གྲོས། སྤར་གྱི་མོངས་དད་ལྟར་བཅོས་པའི་སྣ་བཅན་གྱི་གྲོས།

བཅན་ཁྱོད། དེགས་པ་སྤེ་བརྒྱད་གྱི་རིགས་ནང་པའི་བཀའ་སྲུང་ཞིག་བཅན་ཁྱོད་བཀའ་སྲུང་གྱུར་
ཚུལ་ནི། བཀའ་སྲུང་བཅན་ཁྱོད་ཆེན་པོའི་ལས་བྱང་ལས། སྤོན་དུས་ལི་ལུལ་དགེ་སྤྱོད་གིས་
མོད་པ་མ་རུང་པོར་བའི་ཆེ་མངས་ཐང་གཏུག་པའི་ཆལ་ཞིག་ནུ་སྤོན་ལས་འབྲུགས་ལས་བྱང་
བ་ཡི་ཆེ། ཐུག་གི་སྤྱང་ང་དམར་པོ་བདུན་དུག་གིས་མཛའ་ཆོན་འཕྲོ་བ་སྤིད་དུས་བབས་སྤྲིན་
ཅིང་རྩོལ་བ་ལས་ཆེན་ཁྱོད་འབར་བ་སྤོན་བདུན་དེ་གོ་མཆོན་ཞོན་པ་དང་བཅས་ཉེ་ལོན་
ཏུ་མི་སྤོན་པར་གྱུར་ནས་དེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཁོར་དུ་བསྐྱོར་ཉིན་མོ་ནད་མཆོན་ཆར་པ་
འབེབས་མཆོན་མོ་འཛམ་གླིང་ཀུན་དུ་ཉུལ་མི་རྣམས་གསོན་པོར་གྲུབ་ནས་ཐོས་ཁྱེད་པར་
བོད་ཁམས་དབང་དུ་བསྐྱུར་དེ་ཆེ་སྤང་བ་མཐའ་ཡས་གྱིས་ཡེ་ཤེས་སྤོན་གྱིས་དེ་གཞིགས་
ནས་འོད་ཟེར་སྤྱང་མདའ་ཆད་ལྟར་འཕྲོས་སྤྱུགས་མེ་ཆེན་པོའི་སྤྱུགས་ཀར་པོག་རྒྱུད་
བསྐྱུལ་དེའི་སྤྱུགས་ཀར་ནས་འོད་ཟེར་སྤྲིན་ཟེར་འཛའ་ལྟར་འཕྲོས་སྤྱུགས་འབྲུང་གནས་སྤྱུགས་
ཀར་པོག་རྒྱུད་བསྐྱུལ་དེའི་འོད་ཟེར་ནི་ནམ་མཁའི་སྤྱོད་ཞགས་ལྟ་བུར་འཕྲོས་དབང་ཆེན་ཅུ་
ཕྱེ་ཐར་སྤྱུལ་བཅན་ཁྱོད་འཁོར་བཅས་ལུབ་གྱིས་བསྐྱུས་དབ་ཏུ་གཞིར་ཞིང་དམ་ལ་བཞགས་
སྤྱོད་གི་སྤྲིང་པོ་དངོས་སུ་ལུལ་ལོན་པ་སྤྱོད་ཞེན་དམར་པོར་གསོལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱུན་པ་
བསྐྱུངས་བར་བསྐྱོས་དེ་ནས་ཁ་བ་ཅན་ལྗོངས་འདིར་དེག་འཛིན་ཆེན་པོ་མོད་སྤང་ཆལ་ལྟ་
འདྲི་འདུལ་ཞིང་ཕེབས་པའི་ཆེ་བཅན་ཁྱོད་འཁོར་བཅས་དམ་ལ་བཞགས་བསྐྱུན་དགའ་འདུལ་
བར་ཁས་གྲུངས་ནས་ཤོ་བ་སྤྱོད་ལེན་མཆོན་ཡང་བཏགས་ཞེས་གསུངས་བཅན་རྒྱལ་རིང་
ལུགས། དེད་དུས་གྱི་མ་ཅའི་རིང་ལུགས་ཡིན་ཞིང་སྤྱིར་སྤྱོམ་མ་ཅའི་རིང་ལུགས་ཀྱང་ཟེར། དེ་
ནི་མ་ཅའི་རིང་ལུགས་འཕེལ་རྒྱས་བྱེད་ནས་ཆད་མཐོ་ཤོས་དང་དུས་རིམ་མཐུག་ཤོས་ལ་

སྒྲེབས་པ་ཞིག་དང་། སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གསར་བཛེ་འབྱུང་ཉེའི་དུས་ཡིན།
བཅན་དགག་བདུན་གསུམ། སྒྲོག་མཐུན་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ jam signal ཟེད།
བཅན་འགག་ས་བཅན་པོའི་འགག་མགོ་བཅན་འགག་འདི་ནས་ཅིས་ཀྱང་བཀལ་ཐུབ་པ་བྱེད་དགོས།
བཅན་དག་སྒྲོག་ཏུ་མེད་པའི་སྐད་ཆ། གཤམ་འོག་ཏུ་བཅན་དག་པལ་བ།
བཅན་ལྷ། སྤར་བོད་རྒྱལ་ཉར་བཞི་བའི་ཉེ་ལོར་བཅན་དང་། ཉར་ལྷ་བ་ཁྲི་ནས་བཅན། ཉར་བྱག་བ་
ཁྲི་སྤྱད་བཅན། ཉར་བདུན་བ་ཐོག་རྩེ་ཐོག་བཅན། ཉར་བརྒྱད་བ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅན་ཉ་
རྒྱལ་རབས་ལྷ་པོའི་སྤྱིའི་མིང་།
བཅན་གཙོད། བཅན་ཐབས་ཀྱིས་ཐག་གཙོད་བྱེད་པ། ཙོད་གནད་བྱུང་རིགས་ལ་བདེན་མིན་གསེད་
བཀོལ་ཞིབ་ཆོགས་བྱེད་དགོས་པ་ལས་བཅན་གཙོད་བྱར་མི་བྱུང་།
བཅན་འཇིང་། [རྟིང་]གཏན་ཐོགས།
བཅན་ཉར་བྱས་པའི་མི། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཆོགས་པས་བཅན་ཉར་བྱས་པའི་
ཁྱོད་གཞི་ཅི་རིགས་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་མི་སྟེ།
བཅན་སྟེ། [རྟིང་]བོད་རྒྱལ་གཤུང་རབས་སོ་ལྷ་བ་མང་སྤོང་མང་བཅན་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་ཆེན་ཞིག་
ཡིན་ཞིང་མགར་སྟོང་བཅན་གྱི་བྱ་ཆེ་བའོ།
བཅན་གཏམ། བཅན་ཤེད་ཀྱི་སྐད་ཆ།
བཅན་ཐང་། མིང་གཞན་བཅན་ཐང་གཡུ་ཡི་ལྷ་ཁང་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་
གསལ། དུས་བྱིས་ཙམ་ན་དགེ་ལུགས་པས་བདག་ཉར་བྱས་ཡོད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྟེ་གཤོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཅན་ཐང་། བཅན་ཐང་ཁ་འབྲུག་ནས་ཅིས་པའི་བྱ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་བྱར་དུ་ཡོད་པའི་བཅན་ཐང་གཡུ་
ཡི་ལྷ་ཁང་ཟེད་བའདེ་ཡིན།
བཅན་ཐང་སྟོ་བཞི། ཡར་ལུང་ཅེད་ཐང་གི་བྱ་བ་དོས་ནས་འབྱོངས་རྒྱས་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བའི་ལམ་ཞོར་
བཅན་ཐང་དུ་སྒྲེབས་ཤིང་། བྱ་བ་དོས་སུ་བཅན་ཐང་ལྷ་རི་དང་། ཐང་གཞུང་དེར་གཡུ་ཡི་ལྷ་ཁང་

ཡོད། བཅན་ཐང་གི་སྤྱི་གསལ་བཞིར་ལུང་ཤར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་སློབ་ཞེ་ཞེས་འབོད་པ་འདྲ།
བཅན་ཐབས། ① དབང་ཤེད། བཅན་ཐབས་ཀྱིས་འཕྲོག་པ། བཅན་ཐབས་རྩ་བཀལ་བྱེད་པ། དལ་
བོ་ལ་བཅན་ཐབས་ཀྱིས་མར་ཆོལ་བྱས་ནས་མཁར་རྫོང་བརྩུང་བ། ② མྱོ་བྱུང་། མི་མང་བོད་
ནངས་བཅན་ཐབས་སུ་སྤྲེའུ་བས་པ།
བཅན་ཐབས་སུ་བྱས་པ། དབང་ཤེད་ཀྱིས་སམ་རུས་པ་ཇི་ཡོད་ཀྱིས་བྱས་པའི་དོན།
བཅན་ཐོད། [རྫིང]བཅན་ཐབས།
བཅན་དུག ① བོང་ར་ནག་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག ② གད་ཅིག
བཅན་གཞོང་། ཇི་བོ་ཞིག་མཆོ་སྡོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་
ཆ་རྫོང་དུ་ཡོད།
བཅན་མདོས། སྤྱ་དུས་འདི་ག་རྟེན་གྱི་བཅན་ལ་བསྡོམ་བའི་ཡས་མདོས།
བཅན་བདག བཅན་བོ་དབང་ཡོད་ཀྱིས་གཞན་སྡེ་རྣམས་རང་གིས་བདག་གིར་བརྩུང་བ།
བཅན་འདེད། བྱ་ཐབས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བྱ་བ་ཞིག་བསྐྱབ་པའམ་དང་ལེན་བྱ་རྒྱུར་བཅན་པོས་བསྐྱལ་བ།
བཅན་གཞོད། དབང་ཤེད་ཐུབ་ཆོད་ཀྱི་གཞོད་འཆོ། ཉེས་མེད་བཅན་གཞོད་བྱུང་བའི་མི་ལ་རིགས་
རམ་བྱེད་པ།
བཅན་པ། བཅན་དང་དོན་གཅིག
བཅན་པའི་མཁར་བཞི། བྱང་རྟ་སློབ་གངས་དང་མཆོའི་མཁར། ལྷོ་མོན་ཕུག་བྲག་དང་ནགས་གྱི་
མཁར། ཤར་ཆ་བ་རྩ་དང་རྩ་ཡི་མཁར། རུབ་འཁུལ་ཞག་སྒྲག་དང་དོམ་གྱི་མཁར་པོ།
བཅན་པོ། ① རྒྱལ་པོ། ② གཉན་པོ་སྟེ་བཞོད་དཀའ་བ་དང་། འདའ་བའམ། སྤྱར་མི་རུས་པ། མཁར་
རྫོང་བཅན་པོ། ས་རྩ་བཅན་པོ། ཁང་པ་བཅན་པོ། བཀའ་བཅན་པོ། ཆོད་ཡིག་བཅན་པོ།
བཅན་པོ་རྒྱལ་འབངས། བཅན་པོ་རྒྱལ་སློན་འབངས་དང་བཅས་པ་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་མིང་།
བཅན་པོ་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་དམ་ཆོས་སྤྱིང་ཡང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ལུགས་སྐུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་བཅན་པོ་དོན་བྱུབ་རྒྱ་མཆོས་ཕུག་བཅུ་བྱུབ་སྐུ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྡོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཅན་པོ་བདུན། ༡ ཡན་དབང་། ༢ རྩུ་དབང་། ༣ ཆིན་དབང་། ༤ ཆི་དབང་། ༥ རྫོང་དབང་། ༦
མེའི་དབང་། ༧ ཉན་དབང་བཅས་བདུན།

བཅན་པོ་དབང་ཡོད། ཁ་བྲག་ཤུགས་གོོན། བྱེད་མི་འདོད་པའི་ལས་བཅན་པོ་དབང་ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བ།
བཅན་པོས་ཉམ་ལེན། བཅན་པོ་དབང་ཤེད་ཀྱིས་རྒྱ་ཁོར་སོགས་ཉམ་པས་རྒྱ་ལ་ལེན་པ།
བཅན་པོ་ཉམ་ཤེད། གནས་ལུགས་རྒྱ་མཆན་མེད་པའི་བཅན་པོ་ཉམ་ཤེད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད།
བཅན་པའ། རྫོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་hanetration ཟེ།

བཅན་ལྷག་སྟེ། སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་པ། འདི་ཉིད་ཅེ་ལྟའི་སྤྲས་རྒྱུད་བརྒྱ་གཉིད་མེའི་སྤྲས་
ཡིན་ཞིང་། འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཡ་ཅེའི་མངའ་བདག་མཛད་པས་དེ་ནས་བསྐྱུང་ཡ་ཅེའི་རྒྱལ་རབས་
ཞེས་པ་དེ་བྱུང་།

བཅན་ལྷག་འཛོམས་པ། དབང་དང་རྒྱ་ཁོར་གཉིས་ཀ་ཆང་བ།
བཅན་འཕྲོག་དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཕྲོག་པ། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་མེར་སྟེལ་ཡུལ་ནས་རྒྱ་
དངོས་ཐོན་ཁུངས་བཅན་འཕྲོག་བྱེད་པ།

བཅན་དབང་། བཅན་ཤུགས་ཀྱི་དབང་ཆ།
བཅན་དབང་ཁལ་འགེལ། མི་འདོད་བཞིན་དུ་དབྱ་ཁལ་འགེལ་བ།
བཅན་དབང་ཆབ་སྲིད། ཆབ་སྲིད། དམག་དོན། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་བྱས་པར་བསྟེན་ནས།
རྒྱལ་ཁབ་གཞན་ལ་བརྟེན་བཅོས་དང་འཇུག་པ་སོགས་བྱས་པའི་དོན།

བཅན་འབངས་དུས་དྲུག་ ༡ ལོ། ༢ བཅན་ཀ་ ༣ སྒྲ། ༤ ངན་ལམ། ༥ གཤུ་རིངས། ༦ སྤར་པ།
བཅན་མོ། རྩེ་རིགས་ཀྱི་བྱུང་མེད།

བཅན་དམག་ ལྷ་དང་འདྲེ་ཞེས་པའི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དམག་དབྱུང་། བཅན་དམག་སྟོང་གིས་བསྐྱོར།
བཅན་དམར། མི་མིན་ཀྱི་འདྲེ་མི་དམར་ཉ་དམར་གྱི་བཅན་རིགས།
བཅན་དམིགས་ཆེ་ངེས་གཞན་འགྲན་མེད་པ། བཀའ་ཡིག་བཅན་པོ་དཔོན་རིགས་དབང་ཅན་གཞན་
དག་སྤྲས་ཀྱང་བསྐྱུར་བཀོད་གཏོང་མི་བྱུང་བ།

བཅན་རྫོང་། ནང་དུ་ཐར་དགའ་བའི་མཁར་བཅན་པོ།
བཅན་འཇུ་ལ། གཞན་གྱི་ས་ཆར་དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཇུ་ལ་བ། གཞན་གྱི་མངའ་ཁོངས་ལ་བཅན་
འཇུ་ལ་བྱས་པ།
བཅན་འཇུ་ལ་ཆོད་ལྷ། གློག་ཁྲུང་འཇུ་ལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་penetration testing ཟེད།
བཅན་ལྷ། རྒྱལ་བཅན་སོགས་ཁོག་ཞུགས་སྐབས་ཁྱོད་རྒྱུ་ལྷ་མོ།
བཅན་བཟུང་། གཞན་གྱི་ས་ཁང་མི་བྱུགས་སོགས་ཤེད་ཀྱིས་བཟུང་བ།
བཅན་བཟུང་བྱེད་པ། དབང་ཤེད་ཀྱིས་བཅོན་དུས་བཟུང་བ། ཡང་ན་ཉམས་བཟུང་བྱེད་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཅན་གཤམ། རྒྱལ་མིན་གྱི་སྦྱོང་བ་སྟེ། བྱད་མེད་ལ་མ་འདོད་བཞིན་དུ་འཇིགས་སྦྱོང་བྱེད་པ།
བཅན་གཤམ་གྱོད་གཞི། བཅན་ཤེད་ཀྱིས་མ་འདོད་བཞིན་དུ་འཇིགས་སྦྱོང་བྱས་པའི་གྱོད་གཞི།
བཅན་གཤམ་ཉེས་ཅན། བཅན་གཤམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་པ།
བཅན་ལས་གཏོང་བྱོལ། བཅན་ཞེས་ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་དམར་པོ་བཅན་གྱི་སྟེ་ཞེས་པ་
དེར་འཇུག་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་མིག་གི་རྩ་དམར་པོ་ལ་བཅན་ཞེས་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བ་ཡིན་
པས་དེའི་གཏོང་ལས་བྱོལ་བ་ལྟར་གཞན་དུ་ཐུར་ཅེ་སྟོགས་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། སྟེ་མས་པ་ཆེ་
དབང་གིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རྣམས་བཤད་བདེ་བའི་འདོད་འཇོ་ལས།
བཅན་ནི་མིག་རྩ་དམར་པོ་ལ་གཏོང་བྱོལ་བའི་གསང་སྟེང་ཐུར་ཅེ་གང་གི་དབྱས་སུ་བརྟེན་གོ
བཅན་ལུགས། ཁ་ཤྲག་དབང་ཤེད། བཅན་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་བཅན་འཇུ་ལ་བྱས་པ།
བཅན་ཤེད། བཅན་ལུགས། བཅན་ཤེད་ལོག་གཤམ། གཞན་ལ་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ལས་ཀ་བསྐྱུལ་བ།
བཅན་ཤེད་འཇིགས་སྐྱུལ། འག་པོའི་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་པ་རོལ་ལ་འཇིགས་སྐྱར་སྐྱུལ་བ།
བཅན་ཤེད་གཉེན་སྦྱིག་རྒྱལ་མིན་གྱི་བྱ་སྦྱོང་དེ། མ་འདོད་བཞིན་དུ་བཅན་སོས་གཉེན་སྦྱིག་བྱེད་པ།
བཅན་ཤེད་ཐེ་རུས། བཅན་པོ་དབང་ཤེད་ཀྱིས་ཐེ་རུས་བྱེད་པ།
བཅན་ཤེད་ཐེ་གཏོགས། བཅན་པོ་འག་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་གནད་དོན་ལ་ཐེ་རུས་བྱ་བ།

བཅན་ས། ཉེར་འཆོས་མི་ཚུགས་པའི་སའམ། གཞོད་པ་བྱེད་མི་ཐུབ་པའི་ས་ཆ།
བཅན་ཉམ། དབང་ཤེད་བསྟོན་ཉམ།
བཅན་ལྷ། རྩོད་ཞིག ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ལྷོ་ངོས་དང་རྒྱལ་པོར་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་
སྟོང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྩོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་གྲོང་རྒྱལ་མེ་ཞིང་དུ་ཡོད།
བཅན་ལྷའི་ཆུ། ཆུ་ཆེན་ཆུའི་ཆུ་ལག་ཅིག ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བཅན་ལྷ་རྩོད་དུ་ཡོད།
བཅན་གྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་བཅུག་ནས་བརྒྱུད་པའམ་གཏུབས་པ་སྟེ། ག་སོགས་ལན་མང་པོར་བསྐྱུན་
ནས་ཞིབ་མོར་བཟོ་བ་སོགས།
བཅན་པ། གཅན་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅན་ལ། ① ལྷགས་རིགས་ལ་བཞུང་ཆོན་སོགས་སོགས་ཆགས་པའི་གཡལ་སེར་ཞིག་གི་མ་བརྟར་
བས་བཅའ་བརྒྱབ་འདུག ② བཅན་ཟེར་བ་ཐལ་བ་དམར་པོ་ཞིག་འབབ་ནས་ལོ་ཉོག་སྟེང་དུ་
ཆགས་ཏེ། དེས་སྟེ་མའི་ནང་གི་འབྲུའི་སྟེང་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱམས་ནས་བཅུད་མེད་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
པ་རེད། དེ་ནི་རྩ་ཤིང་རིགས་ལ་བྱུང་བའི་ནད་སྐྱོན་ཞིག་ལོ་ཉོག་ལ་བཅའ་བརྒྱབ་ནས་ཐོན་འཕོར་
ཅུང་དུ་བྱིན་པ། འབྲས་ལྷན་ཤིང་ལ་བཅའ་བརྒྱབ་ནས་ཡལ་འདབ་ཆང་མ་སེར་པོར་བྱུར་འདུག
བཅན་ཐན། ལོ་ཉོག་ལ་འབྲུང་བའི་བཅའ་དང་ཐན་པའི་གཞོད་སྟོན།
བཅན་ཐབས། བྱུང་མེད་བཅན་ཐབས་ཞེས་བྲུ་གྱུ་མེད་མཁན་ལ་སྟེ། ཐུབ་པའི་ཐབས་སྟོར་འཛིན་པ།
བཅན་པ། ① གཅེས་སྤྱང། ཡོན་ཏན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔེ་ཆ་མིག་ལྟར་བཅན་པ། བཅན་པ། བཅན་
པ། མིག་གིས་ཉ་རེ་ལྟ་བ་དང་བྱ་ར་བྱེད་པ། སྤྱན་རས་བཅན་ལ། སྤྱུ་ཀར་མིག་བཅན་པ། ཉིན་
མཆོན་སྟོས་མེད་ས་མཆོམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མིག་བཅན་པ། ② བཅན་པ། བཅན་པ། སྟེ། བ།
ཆེ་གངས་ཆང་ནས་བྲུ་སྤྱག་བཅན་པ།
བཅན་མ། ལྷགས་རིགས་སོགས་བཅན་སྟོན་ནས། ལྷགས་བཅན་མ།
བཅན་ཟུག་སྤྱ་གྱུ་སྟེ། ཟུག་སྤྱ་གྱུ་སྐབས་བཅན་ཟུག་ཉ་ཅང་ཆེ།
བཅན་ཡ། [ཨ་མདོ་སྐད་]ཆེས་ལེགས་པའམ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དོན། མི་བཅན་ལ་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།
བཅན་ལ། འཆོལ་ལྷག་བྱ་བའི་ལས་ཀའི་དུས་འདས་པ། རྟེན་དགོས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་བཅན་ལ་ཟེན་པ།

བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད། འདོད་པའི་དངོས་པོ་བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

བཅའ་བ། ① ཐ་དད་པར་འབྱུག་པའི་འཆོལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② འཆོལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བཅའ་འཆོལ། ཅད་གཅོད་དམ་འཆོལ་ཞིག། ① སྤྱགས་ཅིས་ར་ལུག་གར་སོང་བཅའ་འཆོལ་བྱེད་པ། ② རང་གི་སྦྱོན་དང་ནོར་འབྱུང་འབྱུང་ཅ་གར་ཡོད་བཅའ་འཆོལ་བྱེད་པ།

བཅས། སྤྱ་ཆ། སྤྱ་བཅས། ལ་བཅས།

བཅས་སྐྱར། ལོ་རྟོག་ལ་བཅའ་ཡིས་གཞོན་སྦྱོན་བཏང་བ། ཞིང་ལ་ས་བོན་འདེབས་སྦྱོར་བྱས་ནས་བཏང་ན་ལོ་རྟོག་བཅའ་ཡིས་མི་འབྱེད་པའི་བྱེད་ཡོད།

བཅས་ཆེན། བཅས་མ་དངོས་གཞིར་བའི་སྐྱབས། བཅས་ཆེན་ལངས་མི་རྣམས་བྱེད་བྱེད་གིས་མི་ཁོས་པ། བཅས་སྦྱོན། ① སྤྱ་གྲུ་སྦྱེ་རྩེས་གཞོན་པའི་སྦྱོན་མོ། ② བཅས་མ་བཅས་ཆར་བའི་རྩེས་ཀྱི་སྦྱོན་སྦྱེད་ཀྱི་སྦྱོན་མོ།

བཅས་པ། ① བཅའ་བའི་འདས་པ། ② [རྟེན་སྤྱག་པ།

བཅས་པའི་དུས། དུས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྦྱེ་བཅས་ནས་འཕྲོགས་པའི་བར་སྤྱི་ལོ།

བཅས་འཕྲོག་པ། [རྟེན་གཡའ་ཆགས་པ།

བཅས་འཕྲོག་པ་དང་འབྲ། གཡའ་འཕྲོག་པ་དང་འབྲ་ཞེས་པ་སྦྱ། བཅའ་ནི་སྤྱགས་སོགས་ཀྱི་གཡའ་ཞེས་པའི་བར་རྟེན་རྟོག་པ།

བཅས་མ། སྦྱོན་ཟེན་བསྐྱེད་ཆོག་གི་ལོ་རྟོག་སྦྱོན་དུས་ལོ་རྟོག་བཅས་མ་བར་རྒྱ་དགོས་ན་དགུན་དབྱེད་དབྱེད་གསུམ་ཞིང་ལས་མ་གཡེངས་ཏུར་པོ་གིས། སྦྱོན་ཟེན་བཅས་མ་མ་ལང་བ།

བཅས་མ་བཅས་པའི་སྤྱ་ཆ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་དང་ཉི་ཤུ་འབྲུག་མཆོམས་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་རན་སེའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ལའེ་མེར་མི་སྤྱི་ཡིས་བྱེད་པའི་བཅས་བྱ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་ཞིང་པ་མི་ལྡན་ས་བདག་གི་ལག་ནས་བཅས་མ་བཅས་པའི་སྤྱ་ཆ་ལེན་བཞིན་པའི་སྤྱང་ཚུལ་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་ཡོད།

སྒོ་བ་ཀྱི་ཚར་རྟོགས་ལྡན་གྱི་སྒོ་བ་མ་བཅུན་མ་ཁ་ཤས་སུ་འདེབས་ཤིང་བསྐྱད་པ་ཅི་མ་བཞིན་
འཕེལ་ནས་དགོན་པ་ཆགས་པ་དེ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ལག་ལོར་བཅུན་མ་༡༡༧་སྟོར་
ཡོད་པ་དང་། དགོན་བདག་ལྷ་ས་གཉིས་ཆང་ལས་ཁྲུངས་ནས་བྱེད་པས་གཞུང་དགོན་ཡིན།

བཅུན་ཆུང་། བྲ་པ་ཆུང་དུ།

བཅུན་པ། ① སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀྱན་སྦྱོང་ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་བྲ་པ་སྦྱི་དང་། བྲ་པའི་ཞེ་ས། ② སྒོ་གསུམ་
གྱི་ཉེས་སྦྱོང་སྐྱངས་པ།

བཅུན་པ་ཁྲིམས་མེད། བྲ་པ་སྒོ་མ་པ་མི་སྲུང་མཁན།

བཅུན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས། སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆན་ཞིག

བཅུན་པ་བྱད་མེད། བཅུན་མའམ་ཨ་ནེ།

བཅུན་པ་ར་ཏ། སྐར་རྒྱ་གར་གྱི་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་མདོ་སྡེ་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག

བཅུན་པ་བསྐབ་པ་གན་པ། སྒོ་མ་པ་སྦྱོན་ལ་སྐྱངས་པའི་བསྐབ་པ་གཞོན་པ་བྲ་པ་རྣམས་ལ་གོ་

བཅུན་པ་བསྐབ་པ་གཞོན་པ། སྒོ་མ་པ་རྗེ་ས་ལ་སྐྱངས་པའི་བྲ་པ།

བཅུན་པོ། ① ཆུལ་ཁྲིམས་ལྡན་པའི་མི། ② རྗེ་པོ།

བཅུན་མ། ཨ་ནེའམ་རབ་བྱུང་མ།

བཅུན་མ་ཕབ་པ། མོ་བཅུན་བཀའ་ཕབ་པ།

བཅུན་མ་གཡུ་ལྷ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལུགས་སྐྱང་༡༩༠༡ལོར་ཆབ་མདོ་གྲག་གཡལ་ཆོང་འོ་
མདའ་ཁུལ་མཁས་མཐོང་གོང་དུ་སྦྱ་འབྱུངས། ཨ་འཛོམས་རྒྱལ་སྐུ་འབྱུང་མེད་རྗེ་རྗེ་དང་།
རྫོགས་ཆེན་མཁན་དག་ཆུང་སོགས་བསྟེན། རྒྱན་དུ་ལྷ་སྒོ་མ་སྦྱོང་གསུམ་ལ་འབད་ཅིང་ནད་
པར་རྩ་རྒྱ་བཞིགས་པ་སོགས་གཞན་པན་ཆེར་བཅོན། ཀྱན་གྱིས་ཨ་ཞེས་གཡུ་ལྷ་ཞེས་གོང་དུ་
བཀྱར། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བཅུགས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལུགས་སྐྱེལ་༡༩༤༠ལོར་སྦྱ་
གཤེགས་སྐབས་བྱུང་འོད་དུ་ཞུ་སྟེ་ཁྲུ་གང་ལས་མ་ལྷག་ཞུགས་སུ་འབྱལ་སྐབས་འཛའ་འོད་གྱི་
ཀྱང་ཕུབ་པ་ཀྱན་གྱི་མཐོང་ཆོས་སུ་བྱུང།

བཅུན་མོ། རྒྱལ་པོའི་ཆེན་མ་དང་ཆུང་མ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྦྱེ་རྒྱའི་བདག་མོ་དང་། རྒྱལ་མོ།

བཙུན་ཚུགས་མ་དོར་བ། བཙུན་པའི་བྱ་སྡོད་མ་ཐོར་བ་རང་ཚུགས་སྐབ་པའི་མེ།
བཙུན་གཟུགས། གྲུ་པའམ་ཨ་ནེའི་ཆ་ལུགས།
བཙུབ། བཙུབ་ཤིང་གིས་མེ་བཙུབ་ཟེན་པའི་དོན།
བཙུམ་བ། ལ་མེག་རྩམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུམ་པའི་འདས་བ།
བཙུམ་པའི་ཚོལ་བ། ཨ་ཡིག་མགྲིན་པ་མ་བྱེ་བས་བཞེད་པས་བཙུམ་པའི་ཚོལ་བ་ཅན་ཟེར།
བཙུམས་བ། ལ་མེག་རྩམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུམ་པའི་འདས་བ།
བཅེངས། པན་ཚུན་བརྗེས་བ།
བཅེས་བ། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆེམ་པའི་མ་འོངས་པའི་བྱ་ཆོག་ཅིག།
བཅེམས་བ། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆེམ་པའི་འདས་བྱ་ཆོག་ཅིག།
བཅེས། གཞོད་ཅིང་འཆེ་བར་བྱས་ཟེན་བ།
བཅོ་ཁང་། ཆོས་རྒྱལ་པའི་ཁང་བ།
བཅོ་བ། ① འཆོད་པའི་མ་འོངས་བ། ② ཉད་གཞི་བཅོས་ཐབས་ཤིག།
བཅོ་ལྷག་ཆོས།
བཅོ་ལྷག་མཁན། ཆོས་རྒྱལ་མཁན་ནམ་ཆོས་བ།
བཅོ་སྦྱང་། གསེར་དདུལ་སོགས་འདུལ་ཐབས། གསེར་བཅོ་སྦྱང་བྱས་ནས་སྦྱང་བཏོན་བ།
བཅོ་མ། ① ལི་ཁྱི་སྦྱར་ཁ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ ② ཡང་ཡང་བཞུག་བཏུལ་བྱས་ནས་བྱང་བའི་དངོས་
རིགས་སྦྱང་མེད་ཀྱི་ཞུན་མ། གསེར་བཅོ་མ། ཐངས་བཅོ་མ།
བཅོ་རྩ། ག་སོགས་བཅོ་སྡོད་ཀྱི་རྩ་མ།
བཅོ་ལག་ [རྟོང་]ཆོས།
བཅོ་ལུམས། སྤྲན་བཅོག་ལས་བྱང་བའི་གྲིབ་ཀྱི་རྩམ་གངས་ཤིག།
བཅོག་ མེན་མོས་རུས་འཛོག་རྒྱལ་པའམ་ཡང་ན་བྱ་བྱའི་རིགས་ཀྱི་མཚུ་ཉོས་ག་སོགས་འཛོག་
པའམ་བཟས་པར་བཅོག་བཞེད།
བཅོག་ལྷ། བཅོག་སྤང་ངམ་མི་གཅང་བར་འཛིན་བ། ཞིང་ལུང་གསོག་འདོན་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་དུས་

བཙུག་ལྷ་གི་བཤོམ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ།
བཙུག་གཏམ། འདོད་ཆགས་སྒྲོར་གྱི་སྐད་ཆ།
བཙུག་བལྟས་ཆེན་པོ། འཁོར་ཡུག་དང་། ཟས་གོས་སོགས་ལ་གཙང་སྦྱ་ངེས་ཅན་ཞིག་མེད་ན་
འབྲེལ་བ་བཟོ་འདོད་མེད་པའི་བསམ་སྒྲུབ་དོན།
བཙུག་པ། ① རྟེན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་མ་འོངས་པ། ② མི་གཙང་བར་གོ་བའི་མིང་རྒྱང་
སྟེ་སྒྲིག་པ། རང་དབང་མེད་པར་བཙུག་པ་ཤོར་བ། བྱིས་བཙུག་པ་བཏང་བ། བཙུག་པ་རང་གི་
ཨམ་ཕྲག་ཏུ་ཉར་མི་ལ་བྲི་མ་ཁ་མདོག་བྱེད་། ③ དབྱེ་བ་དང་། དཔེ་བ་སྟེ་མི་གཙང་བ། གྲོན་
བ་བཙུག་པ། ལྷ་ཆས་བཙུག་པ། ལས་ཀ་བཙུག་པ། སྦྱོང་བ་བཙུག་པ། སྐད་ཆ་བཙུག་པ།
བཙུག་པ་བཟོས་པ། ཁོར་ཡུག་དང་ཅ་སྦྱོང་སོགས་གང་རུང་མི་གཙང་བར་བྱས་པ།
བཙུག་པོ། ① [ཡུལ་]ཚོད་པོ་དང་། གྲོང་པོ། པོ་བཙུག་པོ། ② མི་གཙང་བ། ③ [མདོན་]དྲོ།
བཙུག་འབྲུར། འབྲུ་རིགས་རྒྱང་ལ་རགས་ཅམ་འབྲུར་བ། རས་བཙུག་འབྲུར་བྱས་ནས་སྟེགས་
རྒྱས་འདོན་པ།
བཙུག་དཔེ། བཙུག་པ། གྲོན་གོས་བཙུག་དཔེའི་རིགས་རྩ་ལ་གཙང་མར་འབྲུ་བ།
བཙུག་སེལ། འདོད་གཤམ་བཙུག་དངོས་གཙང་སེལ་བཟོ་བ།
བཙུགས་པ། རྟེན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་འདས་པ།
བཙོང་། ཙོང་དང་འདྲ།
བཙོང་ཇ། བར་འཆོང་རྒྱུའི་ཇ། དར་མདོ་ནས་བཙོང་ཇ་རྟེན་ལ་ལ་བཀལ་ཏེ་ལྷ་སར་འཆོང་དུ་འཕྱོ་བ།
བཙོང་ནག་སྟོ་བཙོང་གི་རིགས་ཤིག་
བཙོང་བ། འཆོང་བའི་མ་འོངས་པ།
བཙོང་ཅ་དཀར་པོ། སྒྲན་ལ་འཇུག་རྒྱུའི་བཙོང་གི་ཅ་བ་དཀར་པོ་དེའི་མིང་།
བཙོང་སོན། བཙོང་གི་ས་པོན།
བཙོང་གསར། ལོ་དེ་རང་དུ་བཏབ་པའི་བཙོང་གི་སྒྲུ་གུ་གསར་པར་སྦྱེས་པའི་མིང་།
བཙོངས་པ། འཆོང་བའི་འདས་པ།

བཙེངས་འཁོར། བཙེངས་ཟེན་པའི་ཆོང་ཚོག་གི་འཁོར་གངས།
བཙེངས་འཛིན། ཟ་ཁང་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་གྱིས་དབུལ་སྒྲངས་ཟེན་པའི་ར་སྟོང་འཛིན་ཤོག་ཅིག
ཡང་ན་བྱུང་འཛིན་དང་། འཛིན་ཤོག་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཙོད། ① ཤིང་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་དམར་པོ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བཟ་བའི་འདབ་ཅན་
དང་། དཔག་ཆད་འདབ། སྤལ་པའི་ལོ་མ། ལེ་རྒན་བཅས་སོ། ② ཤིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་
སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་མེས་སྟོམས། ལུས་པས་སྟོ་ཆད་དང་། མཁལ་ཆད། འགམས་ཆད་བཅས་ལ་བན།
བཙོད་མདོག་ཆོས་གཞི་དམར་སྟུག་
བཙོན། ཉེས་ཅན་བཀག་འཇུག་བྱེད་སྟེ། བཟང་བཙོན། ཉེས་བཙོན། ཆེ་བཙོན།
བཙོན་ཁང་། བཙོན་པ་འཇུག་ཁང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྲི་སྟན་དང་། འབྲུལ་འཁོར་ཁྲིམ། འཆིང་
ཁྲིམ། ཉིལ་མར་ར་བ། བཙོན་ར་བཅས་སོ།
བཙོན་ཁང་ངལ་ཚོལ། བཙོན་ཁང་ནང་བཙོན་པ་ལས་ལ་བསྐྱལ་བའི་ངལ་ཚོལ་ལ་ཟེར།
བཙོན་འཁོར། གནའ་སྡེ་མའི་དུས་བཙོན་པ་སྟེལ་འཕེན་བྱེད་པའི་འཁོར་སྟོལ་ཞིག་ཡང་ན་བཙོན་
འཇུག་འཁོར་སྟོལ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཙོན་གོས། བཙོན་པ་རྣམས་གཅིག་ལ་གྱུར་དུ་གཡོག་པའི་བྱོན་གོས་ཤིག་ཡང་ན་བཙོན་འཇུག་
ལྷུང་ཅེ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
བཙོན་འགྲོལ། བཙོན་ནས་སྟོང་བ།
བཙོན་འགྲོལ་བཀའ་རྒྱ། དབང་འཛིན་མི་སྤྲས་བཙོན་འགྲོལ་བཏང་བའི་བཀའ་རྒྱ་ལ་བརྟེན།
བཙོན་འགྲོལ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་ཁབ་ནས་བཙོན་པ་ཡོངས་རྫོགས་སམ་མང་ཆེ་བ་གྲུ་ཡངས་སམ། བབ་
ཡང་གིས་སྟོང་བ།
བཙོན་འགྲོལ་གཏོང་བ། དབང་འཛིན་མི་སྤྲས་ཉེས་ཅན་པ་གང་རུང་ཞིག་གི་དམིགས་བསལ་གྱི་སྟེ་
དབང་ལ་གཞིགས་ནས་ཉེས་པ་གྲུ་ཡངས་བཏང་བའི་དོན།
བཙོན་འགྲོལ་སྟོབ་གསོ། བཙོན་གྲོལ་བཏང་ལ་ཉེ་བའི་གོང་གི་སྟོབ་གསོ།
བཙོན་ཆས། ཉེས་ཅན་བཙོན་ཁང་དུ་སྟོང་རྒྱུན་རིང་བྱོན་རྒྱུའི་གོས། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་

བཙོན་པས་གྲོན་པའི་གོས་དེ་ཚུར་བཤུས་ནས་བཙོན་ནས་རྩལ་གྱི་ཞིག་གཡོག་སྒོལ་ཡོད།
བཙོན་འཇུག་བཙོན་ཁང་དུ་འཇུག་པ། ཉག་ཅན་འཛིན་བརྩུང་གིས་བཙོན་འཇུག་བྱེད་པ།
བཙོན་ལྟོ། བཙོན་པའི་བཟའ་བུར།
བཙོན་དུ་བརྩུང། བཙོན་དུ་བཅུག་པ།
བཙོན་དུས། བཙོན་ལ་འཇུག་པའི་དུས་ཚོད། བཙོན་དུས་ཚང་ནས་སྒོད་འགྲོལ་བཏང་བ།
བཙོན་དོང་། ས་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བཙོན་ཁང་།
བཙོན་འདོན་ཁྱེལ་། བཙོན་པར་རྟེན་རྩུང་བཏང་ནས་སྤྱག་ལ་སྦྱར་བའི་སྒྲོར་གྱི་ནག་ཉེས།
བཙོན་ནས་བྲོས་པ། བཙོན་བྲོས་ཅེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། དཔེར་ན་བཙོན་ནས་བྲོས་ཏེ་
གྲོད་དོན་བཟོ་བ།
བཙོན་ཁང་ནས་བྲོས་ཏེ་དུ་སོང་ནས་ཡང་བསྐྱར་དོན་རྒྱུན་ཅི་རིགས་བཟོ་བ།
བཙོན་པ། དོད་མ་བྱེད་ལྷལ་གྱི་མི། ཉེས་ཅན་བཙོན་པར་ཁྲིམས་གཙོད་བྱེད་པ།
བཙོན་པ་སྐྱེལ་བ། བཙོན་པ་གནས་གཅིག་ནས་གནས་གཞན་དུ་སྐྱེལ་བ། ཡང་ན་བཙོན་པ་རྒྱབ་རྩི་
སྐྱགས་ཏེ་སྐྱེལ་བ། བཙོན་པ་བཀག་ཉར་བྱེད་པ།
བཙོན་པ་ཐྱག་འཕྲད། བཙོན་པ་དང་དེར་བལྟ་བར་ཡོང་མཁན་གཉིས་ཐྱག་འཕྲད་བྱས་པའི་དོན།
བཙོན་པའི་ཁེ་དབང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་སྒོལ་ལྟར་ན། བཙོན་པར་ཡོད་པའི་རང་ཐོབ་གྱི་དབང་ཆ།
བཙོན་པའི་སྤྲོད་ཁང་། བཙོན་པ་ཁོ་ནར་སྤྲོད་བཙོན་བྱེད་པའི་བཙོན་ཁང་གི་སྤྲོད་ཁང་།
བཙོན་པའི་ཡིག་འབྲུལ། བཙོན་པ་དང་བཙོན་ཁང་གི་ཡིག་སྒྲིག་གི་མི་དབང་གི་འཕྲིན་ཡིག་འབྲེལ་བ།
བཙོན་པའི་ཁྱེད་འབྲུལ། བཙོན་པས་ཁྲིམས་ཆད་དམ་གཞན་ཅི་རིགས་ལ་མ་ཐོས་པར་ཁྲིམས་སར་
གཏུག་བཤེར་བྱས་པ།
བཙོན་པའི་སྤྱང་བྲ། བཙོན་པས་བཙོན་ཁང་ནང་ནས་འཁྱར་དགོས་པའི་བསྐྱར་བྲ།
བཙོན་བྲོས་ངན་སྐྱལ། བཙོན་ཁང་ནང་ནས་བྲོས་ཐར་འོང་རྒྱར་ངན་པས་སྐྱལ་སྒྲོང་བྱེད་པ།
བཙོན་རྩི། བཙོན་པར་དོད་མ་བྱེད་མི།
བཙོན་པ། བཙོན་པ་སྒྲོད་ས།

བཙོན་སྤང་བ། བཙོན་རྩི་དང་དོན་གཅིག
བཙོན་སྤང་བ། བཙོན་པ་སྤང་མཁན་གྱི་དམག་མི་དང་སྤྱི་བདེ་མི་སྤྱ།
བཙོན་གསེང་གཏོང་བ། བཙོན་ཁང་ནང་བཙོན་པ་རྣམས་ཕྱང་གྲུ་ཡངས་དང་། བར་མཆོམས་རྣམས་
སྤྱ་སྤྱི་བྱེད་སྤྱ་མཁའ་རྒྱང་གསར་པའི་ནང་བཏང་བའི་དོན།
བཙོས། བཙོ་རྒྱའི་ཤ་སོགས་བཙོས་ཟེན་པ་དང་། ཆོས་ཀྱིས་སྤྲུལ་བྱ་སོགས་བཙོས་ཟེན་པ་ལའང་།
བཙོས་པ། འཆོད་པའི་འདས་པ།
བཙོས་མ། བཙོས་ཟེན་པའི་དངོས་པོ། ཤ་བཙོས་མ། བཟའ་ཆས་བཙོས་མ།
བཙོས་ཤ་རྩེན་ལོག གཏན་ལ་པ་བ་ཟེན་པ་འཁྱུར་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་དཔེ། ཁ་མཚུའི་གྲོད་གཞི་ཐག་
ཆོད་ཟེན་པས་སྤྲད་བཙོས་ཤ་རྩེན་ལོག་གི་སྤྱིང་རྩྭ་བཤད་མི་ཆོག
བརྟགས་པ། [རྟོང]① སྤྱིག་པ། ② བསྤྱིགས་པ།
བརྟང་། རི་ཞིམ་བསངས་ཀྱིས་བརྟང་རྒྱ་སྟེ། བསངས་བདུག་རྒྱ།
བརྟངས། བདུག་བྱའི་བསངས་བརྟངས་ཟེན་པ།
བརྟང་། རྒྱས་མངའ་མེད་པའི་བྱ་བ་གང་ཞིག་གཞན་ལ་འདི་ཞིང་ཤེས་པར་བྱ་བ། བརྟང་ཟེན་པ་དང་
རྩྭ་བཤད་པ་ལའང་།
བརྟང་པ། རྩྭ་བཤད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བརྟང་ཅ། [མངོན]མདའ་ལྟུངས་ཀྱི་མིང་།
བརྟམ་པ། རྩྭ་བཤད་པའི་མ་འོངས་པ།
བརྟམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ། བརྟམས་ཆོས་ཀྱི་བདག་དབང་དབང་པའི་མི་སྤྱ།
བརྟམས་པ། ① རྩྭ་བཤད་པའི་འདས་པ། ② [རྟོང]འདུ་བ་ལའང་འཇུག་པ་ཞིག་རེད།
བརྟམས་ཡོན། ཡིག་རྩྭ་བརྒྱབ་པའི་སྤྲ་ཆ།
བརྟལ་པ། ① རྩྭ་བཤད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ②[རྟོང] ③སྤྱིགས་པ། ④སྤྱད་པ། ⑤ གཞོལ་པ།
བརྟལ་ཆགས། གསལ་ཆགས།
བརྟས། [རྟོང]རྩན་པ།

བཅི་བཀྲར། མཛོད་ཆེན་བྱས་ནས་གོང་དུ་བཀྲར་བ། སྤྱིང་ཐག་པ་ནས་བཅི་བཀྲར་ཞུ་བ།
བཅི་འཁྲར། བཅི་ཞིང་གོང་དུ་བཀྲར་བ། མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་གི་བཀའ་ལ་བཅི་འཁྲར་ཞུ་བ།
བཅི་འཛོག་ཅིས་འཛོག་སྟེ། བཅི་ཞིང་ཆ་འཛོག་པ། བན་ཚུན་ཆོད་ཡིག་གན་དོན་ལ་བཅི་འཛོག་བྱེད་པ།
བཅི་བ། ཅི་བའི་མ་འོངས་པ།
བཅི་ཐབས། གྲངས་ཀ་ཅིས་རྒྱབ་པའི་ཐབས་སམ་ཚུལ། སྦྱར་སྒྲིལ་གྱི་ཅིས་ཐབས། སྦྱར་འཐེན་གྱི་
ཅིས་ཐབས།
བཅི་མེད། བཅི་འཛོག་མི་བྱེད་པ། མང་ཆོགས་གྱི་བསམ་འཆར་ལ་བཅི་མེད་བྱས་ན་མི་འགྲིག
བཅི་མེད་གཏོང་བ། བཅི་མེད་དང་དོན་མཚུངས།
བཅི་མེད་བཟོ་བ། ཐེམ་ཐོ་དང་། པ་སེ་སོགས་ཅི་རིགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ།
བཅི་བཞག ① ཞིབ་བཤེར། ར་ལུག་འོ་གྲངས་ཆང་དང་མ་ཆང་བཅི་བཞག་གཏོང་བ། ② གཞུང་
དང་ཡིག་ཆ་ནམས་སློ་ཐོག་ནས་འཛིན་གྲུ་སོ་སོར་བཤམ་སློ་འཛིན་བྱས་ནས་རྒྱགས་སྤོད་པ།
བཅི་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག
བཅི་སྤང་། གལ་སྔོ་ཆེར་འཛིན་ཅིང་དེ་ལས་མི་འདའ་བར་བྱེད་པ། བཅི་སྤང་ནན་ཏན། མི་དམངས་
སྤྱིད་གཞུང་གི་སྤྱིད་རྒྱས་དང་བཀའ་ཁྲིམས་ལ་བཅི་སྤང་བྱེད་པ།
བཅི་སྤང་ནན་ཏན་ཞུ་བ། ཆེས་ནན་ཏན་གྱིས་གལ་སྔོ་ཆེར་འཛིན་ནས་བཅི་སྤང་བྱ་བ།
བཅིག་པ། ཅིག་པའི་མ་འོངས་པ།
བཅིགས་པ། ཅིག་པའི་འདས་པ།
བཅིངས། ཅིང་གི་འདས་པ་ལ་བཅིངས་འབྲི་བའང་ཡོད།
བཅིས་པ། ཅི་བའི་འདས་པ།
བརྩ་བ། [རྟིང]བསྟུ་བ།
བརྩས། བསྟུས་ཟེན་པ།
བཅེ། བྱམས་བཅེ་བྱེད་པ་སྟེ། མ་གཅིག་བྱ་གཅིག་ལ་བཅེ་བ་ལྟར་དམངས་ལ་བཅེ་དགོས། མས་བྱ་
ལ་བཅེ་བ་ལྟར་དགོན་གྱིས་དམངས་ལ་བཅེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཅེ་སྐྱོང་། སྤྱིང་ནས་བཅེ་ཞིང་བྱིན་སྐྱོང་བ། བ་མས་སྤྱ་གྲུང་བཅེ་སྐྱོང་བྱེད་པ།
བཅེ་ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་། འུས་ནས་དང་སྤྱ་མ་སྤྱས་བཏབ་མ་གསལ། སྤྱ་མ་ཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དགར་མཛེས་འོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

བཅེ་དུང་། བཅེ་གདུང་དང་འབྲ།
བཅེ་དུང་འབྲལ་བ། བཅེ་དུང་ཡལ་ནས་མེད་པར་བྱིན་པ།
བཅེ་དུང་མེད་པ། བཅེ་དུང་མེད་པར་བྱིན་པ། ཡང་ན་མཛའ་བ་ཉམས་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བཅེ་དུང་མཆོན་པའི་བྱར་ཟའི་རི་མོ། བསམ་ཚུལ་མཆོན་པའི་བྱར་ཟའི་རི་མོ་ཡང་ཟེར། རང་རྒྱལ་
ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་རྒྱུང་ཅི་ཁའི་ཡིས་བསམ་ཚུལ་ཞིག་ཟེན་ཐོ་བཀོད་པ་དང་། བདེན་དོན་
ཞིག་ལྷགས་ཀྱིས་མཆོན་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དེ་ནི་འབྲུ་སྐྱོད་བྱས་མེད་ལ། བསྐྱགས་བརྫོང་
ཀྱང་བྱས་མེད་པས། དེ་ནི་འབྲུ་སྐྱོད་དང་བསྐྱགས་བརྫོང་གཉིས་ལས་འདས་པའི་བྱར་ཟའི་རི་
མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན།

བཅེ་ལྗན། བཅེ་བ་དང་ལྗན་པ།
བཅེ་གདུང་། ཤ་ཆ་བའམ་ཆེས་ཆེར་བཅེ་བ། བན་ཚུན་བསམ་པ་སྤྱན་ལྟར་བཅེ་གདུང་ཆེ་བ། སྤྱོད་
མཆེད་ལ་བཅེ་གདུང་ཏ་ཅང་ཆེ་བ། མ་བུའི་བཅེ་གདུང་ཟེར།

བཅེ་བ། ① མི་བཟོད་པ། ཤིང་འབྲས་མ་སྤྱིན་པ་ཟོས་ན་སོ་བཅེ་ཡོད། ལྷགས་དྲད་དྲད་བྱེད་པའི་སྤྱ་
ཟོས་དུས་རྣམས་བཅེ་བ། ཅུམ་ཅིང་གིས་སོ་བཅེ་བ། ② རྩེས་སྤྱ་ཆགས་བའམ་སྤྱིང་རྩེ་བ། ལྟ་
པར་རྩེས་སྤྱ་བཅེ་བ། སྤྱ་གྲུ་ལ་བཅེ་བ། ཆན་མོན་རྣམས་ལ་བཅེ་བ། དབུལ་འོངས་ལ་བཅེ་བ།
③ སྤྱིང་རྩེའི་མིང་། བཅེ་བ་ཆེན་པོས་རྩེས་སྤྱ་བཟུང་བ། བཅེ་ལྗན་གྱི་སེམས། བྱམས་བཅེ།

བཅེ་མོ། སྤྱིང་རྩེའི་མིང་དོན་དུ་གོ་བའི་བཅེ་བ་དང་འབྲ།

བཅེ་སེམས། རྩེས་སྤྱ་ཆགས་བའམ་སྤྱིང་རྩེ་བའི་སེམས།

བཅེག་པ། ཅུག་པའི་མ་འོངས་པ།

བཅེགས་མདངས། བསྐྱར་མདངས་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནི་རྒྱ་སྤོལ་རི་མོའི་ཆོན་སྐྱོད་ཐབས་ཤིག་
ཡིན། སྤྱིང་བཏང་ཐོག་ཞིབ་བྱིས་རི་མོར་སྐྱོད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་རྒྱ་ཆོས་ཀྱིས་མདངས་རྒྱ་བ་

སྐབས་མེད་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོན་མཛོད་བྱུགས་རྗེས་སུ་ཉལ་
མེད་གྱིས་ཚུ་འདྲེས་ནས་ཉལ་མཛད་ས་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ན། ཆོ་ས་ནས་སྐྱེས་པ་བར་རིམ་པ་མང་
པོར་དབྱེ་ཐུབ། གལ་སྲིད་མཛད་ས་ཐེངས་གཅིག་གིས་སྐྱེད་གས་པ་དང་། ཡང་ན་མཛད་ས་རིམ་
ཡག་པོ་མ་བྱུང་ན། སྐྱེས་སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་བྱི་མ་ཐེངས་ཁ་ཤས་བསྐྱར་དུ་སློན་ན་འགྲིག་པས།
དེར་བཅེགས་མཛད་ས་སམ་བསྐྱར་མཛད་ས་ཞེས་སུ་གྲགས།

བཅེགས་པ། རྩིས་པའི་འདས་པ།

བཅེགས་འབྲུལ། བཅེགས་མ་ཡང་ཡིན་ལ་འབྲུལ་ཡང་ཡོད་པའི་མིང་གཞི་བསྐྱེད་ཀྱི་བྱ།

བཅེགས་བྱུགས་འཕྲི་ཐབས། ཚུ་ཆོན་རིམ་ཉེ་ཆོན་དང་། ཚུ་ཆོན་གར་བྱུགས་རིམ་མང་ཆོན་
སྟོད་པའི་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེར་སྐྱེས་བཅེགས་འཕྲི་ཐབས་དང་ཆོན་བཅེགས་
འཕྲི་ཐབས་རིགས་གཉིས་ལ་དབྱེ་ཡོད། སྐྱེས་བཅེགས་འཕྲི་ཐབས་ནི་གཞི་ཆོན་སྐྱེས་རྗེས་སུ་
ཐེངས་གཉིས་པ་བྱུགས་དགོས། ཆོན་བཅེགས་ནི་གཞི་ཆོན་དང་པོ་མ་སྐྱེས་གོང་ཐེངས་གཉིས་
པ་བྱུགས་དགོས།

བཅེགས་མ། ① མིང་གཞི་མགོ་ཚན་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་བཅེགས་པ་དཔལ་འཛུགས་སྐྱེད་ཀྱི་
སྐྱེ། ② དཔོན་པོ་གར་བྱུང་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་བཅེགས་པའི་མིང་། དབྱིན་སྐད་དུ་cas-
cade ཟེད།

བཅེད་པ། རྩིས་པའི་མ་འོངས་པ།

བཅེངས་པ། རྩིས་པའི་འདས་པ།

བཅེད་པ། ཏཱ་ལྷ་མོགས་ཀྱི་མིག་པ་ཐད་དེ་ཤ་ལ་ཐུག་ཉེར་གྱུར་པ་མོགས་ཀྱིས་རེག་པར་མི་བཟོད་
པ། ཏཱ་ལྷ་ལ་མིག་ལུགས་མ་བརྒྱབ་པར་ཐག་རིང་དུ་བྱིན་པས་བཅེད་དེ་འགྲོ་མི་ཐུབ་པ།

བཅེས་པ། རྩིས་པའི་འདས་པ།

བཅོག་པ། [རྩིད་]བཅོག་པའམ་གཙང་མ་མིན་པ། བཅོན་སྐྱེས་བཞུར་ནས་ངལ་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུའི་
ཁྲིམས་ཆད། བཅོན་པའི་སྐྱེས་བཞུར་ནས་ངལ་ཚེལ་བསྐྱེད་ཏེ་བཟང་བསྐྱར་བྱེད་རྒྱུའི་ཁྲིམས་ཀྱི་
ཆད་པ་ལ་བཟོད།

བཙུན་ལྷུས། དགེ་བའི་སེམས་བྱུང་བཙུན་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དགེ་བའི་གནས་ལ་སེམས་
མངོན་པར་སྒྲོ་བས་འཕྲུག་པ་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ། ལས་དོན་
མཐར་ཕྱིན་ལྷུས་པར་བཙུན་ལྷུས་བཙུན་དགོས། མི་དམངས་ཀྱི་ཕྱགས་པན་བསྒྲུབ་པར་
བཙུན་ལྷུས་ཡུན་རིང་ལ་དོས་ཀྱང་པ་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དགའ་བ་ཆེ་
དང་། རྟག་ལྷུས། འདོད་དོན་འདུན། སྒྲོ་བ་ཆེ། རྩོམ་པ་ཆེ་བཅས་སོ།

བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་ཆོས་བཞི། བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་སྟེ། ལེ་ལོ་སོགས་མི་
མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། འདོད་པ་
རྩོགས་པ་བྱེད་པ། དེགས་ཅན་གསུམ་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།

བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། བཙུན་ལྷུས་རྒྱན་ལྷན་ཀྱི་རྟག་སྒྲོར་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཉིང་འཛིན།
བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་སྟོབས། ལེ་ལོ་སོགས་ཀྱིས་མི་རྩི་བའི་སྟོབས་ཏེ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ཀྱི་སྟོབས་
ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།

བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་མཐར་ཀྱིས་པ། སེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་ཀྱིས་སྒྲོར་བ་གང་
ཞིག་བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྒྲོམ་པའོ།

བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་པར་ཕྱིན། ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་ཀྱི་སྒྲོ་བའི་སེམས་པ་དགེ་བ་ས་བོན་དང་བཅས་ཏེ།
ཕྱིན་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་དབང་པོ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་ལས་རྣམ་བྱུང་གི་དབང་པོ་ལྡེའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ཉན་པ་དང་སེམས་པ་དང་བསྒྲུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་རྒྱན་མི་གཙོད་པའོ།

བཙུན་ལྷུས་ཀྱི་རྩ་ལྷུས་ཀྱི་རྩ་ལ། རྩ་ལྷུས་ཀྱི་རྩ་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྒྲོང་བའི་འདུ་
བྱེད་དང་ལྡན་པའི་བཙུན་ལྷུས་སོ།

བཙུན་ལྷུས་གོ་ལོག་ཚུལ་མེན་ཀྱི་ལས་ཀར་འབད་བཙུན་སྟོང་མེད་བྱེད་པ།
བཙུན་ལྷུས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཙུན་ལྷུས་ལ། ཡོན་ཏན་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བཙུན་ལྷུས་ལྟེ། གོ་ཆའི་བཙུན་ལྷུས་དང་། སྒྲོར་

བའི་བརྩོན་འགྲུས། ལུས་མེད་ཀྱི་བརྩོན་འགྲུས། མི་སྟོག་པའི་བརྩོན་འགྲུས། ཆོག་པར་མི་འཛིན་
པའི་བརྩོན་འགྲུས་བཅས་སོ།།
བརྩོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། སེམས་ཅན་གཅིག་འབའ་ཞིག་གི་དོན་དུ་ཡང་བསྐྱལ་བར་
བཤོས་མི་གསོལ་བར་ཆོས་སྟོན་པ་སྟེ། མ་འདྲེས་པ་བཙེན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག
བརྩོན་འགྲུས་གཉིས། གུས་སྦྱོར་དང་རྒྱན་སྦྱོར།
བརྩོན་འགྲུས་པར་ཕྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ། བརྩོན་འགྲུས་པར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱིས་
ཟེན་པའི་སྟོན་པ་མཁྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
བརྩོན་འགྲུས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ཡ་གུལ་ཞིག་དེས་བར་
འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་སྟེ། སོ་སོའི་སྦྱེ་ཤོའི་གནས་ནས་དེས་བར་འབྱུང་ཞིང་དེ་ལས་རིང་དུ་
འདའ་བར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རིགས།
བརྩོན་བ། ① འབད་བ། ཐོན་སྦྱིད་ལ་བརྩོན་བ། སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྩོན་བ། ② འབད་པའི་མིང་། ལས་
ཀར་བརྩོན་པ་མེད་ན་འགྲུབ་མི་འགྱུར།
བརྩོན་པ་ལ་མ་གཡེལ་བ། འབད་བརྩོན་སྟོན་པ་མེད་བ།
བརྩོན་པ་སྟོན་བ། ༡བརྩོན་པ་རྒྱུད་དུ་བཏང་བ། འོས་པའི་བྱ་བ་ལ་བརྩོན་པ་སྟོན་ནས་མ་སྟོན། ༢
བརྩོན་པ་དོར་བ། རྒྱལ་མིན་གྱི་ལས་ལ་བརྩོན་པ་སྟོན་པ་ལེགས།
བརྩོན་འབྱུང་བྱེད། འབད་བརྩོན་ཉུར་ཐག་བྱེད་བ།
བརྩོན་སེམས། བྱ་བར་འབད་བརྩོན་བྱེད་སེམས། སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྩོན་སེམས་ཏ་ཅང་ཆེ།
བསྐྱབས་བ། [རྟིང]བསགས་བ།
བསྐྱངས་བ། [རྟིང]བསངས་བ།
བསྟེ་བ། བཅེ་བ། སྟོང་བཅེ་བ།
བསྐལ་བ། སྟོལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་བ།
བསྟོགས། བསགས་པའི་དོན།

ཀློང་པོ་

ཆོ་བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ་འདིའི་རྩོམ་ཆུང་ལ་སྦྱེ་གནས་ཀློང་བྱེད་པ་ལྟེ་དབུ་སྤྲོད་
ནང་གི་ཆོལ་བ་མཁྱེན་བ་བྱེ་བ། བྱེའི་ཆོལ་བ་སྟོན་ཆེན་སྦྱ་མེད། མིང་གཞིའི་མ་ཉིང་ཡི་གེ
ཆ་སྐྱམ། ལྷག་པ་དེར་མེ་ཆ་དགས་ནས་ཆ་སྐྱམ་ཐེབས་འདུག་ལྟ་བུ།
ཆ་སྦྱེན་པར་འཁོར། ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་thermal printer ཟེར།
ཆ་སྦྱོར། [མངོན]ཉི་གཏུགས།
ཆ་ཁ། མེ་མདའ་སོགས་ཀྱིས་མདེའུས་འབེན་ལ་སོག་མི་སོག་ལག་ཅུལ་ཆེ་ཆུང་ཆོད་ལྟའི་ཆ་ཁ།
མདའ་ཅུལ་ཡུན་རིང་སྤྲངས་པས་ཆ་ཁ་ལོན་བ། མེ་མདའི་ཆ་ཁ་ལྟ་བུ།
ཆ་ཁང་། ནང་པའི་ཆོས་པ་ཆོས་འདེམ་བཞེས་ལྟ་བུ་བརྟན་བཞེས་པའི་ལ་ཟེ་ཆ་ཆ་འདྲིལ་པའི་ཁང་བ།
ཆ་ཁམ་ཁམ། ཆ་སོབ་སོབ་སྟེ། རྫོང་ཁང་ལ་སྦྱེབས་ཏུས་ལུས་ཀྱན་ཆ་ཁམ་ཁམ་བྱས་ཡོང་།
ཆ་ཁལ། ① ས་ཆ་ཆ་རྫོང་ཆེ་པའི་ལལ། ② ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་
པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་hostpotཟེར།
ཆ་ཁོ། རྒྱལ་མོ་ཆ་བ་རྩོད་གི་ཆ་ཁོ་འཕན་དཔོན་ཞེས་པའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ་ལལ་དང་དཔོན་མིང་
བསྐྱུས་ནས་བཏགས་པའི་ལལ་སྦྱིའི་མིང་ཞིག། ཁོ་འཕན་ཟེར་བའི་ཞང་ཞུང་སྦྱ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་
ཅིག་ཡིན་པ་དང་། སྦྱ་ཟེར་བའི་བོད་ཀྱི་རུས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་བསེ་དང་གཅིག་པ་ཡིན་པ་དེས་
སྤར་རྒྱལ་མོ་རྩོད་གི་ས་འགག་དོག་མོ་གསུམ་པོ་བཟུང་བས་རྒྱལ་རྩོད་གི་ལལ་མི་ནམས་ཀྱི་
རུས་སྦྱ་ཡིན་པར་བཤད།

ཆ་ཁོ་དགོན། ཆ་ཁོ་དགོན་དགེ་ལྷན་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། སྟོན་ཀ་ཚོག་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོར་ཆ་ཁོ་མཁན་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་དང་རོང་
ཆེན་ལྷགས་ནག་པ་རྣམ་གཉིས་ནས་སྟོན་གྱི་དགོན་ལུང་དུ་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ཁོ་དགོན་པོ་དག་དབང་གྲགས་པ། ཁམས་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཆ་ཁོ་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་འཁྲུངས།
སྟེ་སྟོན་དང་རྒྱུད་སྟེར་སྤྱངས་པའི་མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཆུབ་ལམ་
གྱི་རིམ་པའི་ཁྲིད་དང་། ལམ་གཙུག་རྣམ་གསུམ་ཡང་རྒྱལ་སྤྱི་འདིའི་དོན་དུ་ཡི་གེར་འགྲོད་པར་
མཛད། རྒྱལ་སྤྱི་འདིས་མདོ་སྟོན་དུ་བྱོན་ནས་རྗེ་སྤྱི་འདི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་དགོན་སྟེ་
མང་དུ་བརྩམས་ཏེ་ར་ལུ་སྟོན་དུ་ད་ཆར་རྒྱུན་འབྱུང་སྤྱིང་ཟེར་བའི་དགོན་པ་དང་། ར་ལུའི་ཤིང་
ན་བ་མགོ་དགོན་པ། ར་ལུའི་སྟོན་ན་སུམ་མདོ་དགོན་པ། ད་ལྟ་དགའི་ས་ཆར་བཟ་ཤིས་འཁོར་
ཡའི་དགོན་ཟེར་བ་སོགས་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་ཕྱག་བཏབ། མཆན་གཞན་རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་
ཐུགས་སྤྱི་མཁན་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་ཡང་ཟེར།

ཆ་ལྷག་རྒྱུང་ཁྲག་གིས་རྒྱུན་པས་ལུས་ཀྱི་སྟོན་སོགས་ལ་སྐབས་སྐབས་ཆ་ཤར་རྒྱབ་སྟངས་
ཤིག་རྒྱུང་ལག་ལ་ཆ་ལྷག་རྒྱབ་པ།

ཆ་མཁྲིས། ཆ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་སྟོན་གྱི་མཁྲིས་པའི་གནས་སུ་ཞུགས་ནས་སྟོན་མཁྲིས་རྒྱས་པར་གྱུར་
པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོང་སྟོན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། དང་
པོ་ཆ་མཁྲིས་ནད་ཀྱི་རྟགས་བཅས་བསྟན། ཁྲག་མཁྲིས་ཆ་བ་སྟོན་མཁྲིས་གནས་སུ་ཞུགས།
སྟོན་མཁྲིས་ཆེར་རྒྱས་ཁ་ཁ་སྟོན་དང་ཆེ། ལུས་ཆ་གཉིད་རྒྱུང་ཁྲད་པར་བའང་བ་སེར་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆ་འབྲེལ་ཅན། མི་གང་ཞིག་སྐྱ་ལུ་ཀྱའི་ཆ་རུའི་དབྱིབས་ཅན་ཡོད་པ་ལ་སྐྱ་ཆ་འབྲེལ་ཅན་ཟེར། འདི་
ལ་སྐྱ་སྐྱ་ལུ་ཅན་ཡང་ཟེར།

ཆ་འབྲེལ་ཆད་ནས་རྒྱ་མར་བབ་པའི་འབྲེལ་ནད་ཅིག

ཆ་གན་པེ་ཤིང་དགོན། མིང་གཞན་ལ་དགའ་ལྷན་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེར། ཀྱན་མཁྲིན་འཛིགས་མེད་

དབང་པོས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ཟླ་ག་བཅུ་ག་ ལྷ་མ་ཐལ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། དགོན་པ་གནས་སའི་ རིའི་ངོས་ན། མ་ཞི་ཡི་ག་བྱག་དང་། ཨ་ར་མ་ཅ།
འབྲུག་གསུམ་སོགས་རང་བྱོན་མཇུག་རྒྱ་ཡོད། ད་ལྟའི་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་མ་ཆུ་རྫོང་ཉིན་མ་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆ་གི་ཆེ་གི་ ལྷིང་པོ་མེད་པའི་ཚུལ། སྐད་ཆ་ལ་བ་དུས་ཆ་གི་ཆེ་གི་མ་བྱེད། ལས་ཀ་ཆ་གི་ཆེ་གི་
བྱས་ན་ནོར་འཁྲུལ་འཆོར་ཡོང་།
ཆ་གོང་། སྤྱིའི་ཆ་བའམ་ཁ་ལག་མ་ཆོས་གོང་གི་དུས། ཉིན་རེའི་འཆར་གཞི་ཆ་གོང་ནས་བཏིང་བ།
ཆ་སྤོ་ཅན། ས་བ་ཚུ་ཅན་དང་ཞིང་ངན།
ཆ་ག། སྤར་བོད་སྤྲེ་པ་གཞུང་གི་ཅུ་མ་བཞེས་ལས་ཁུངས་ནས་སྟོན་ལམ་སྐབས་བྱ་བར་གཤོར་སྤོང་
བྱེད་པའི་ཅུ་མ་ག།
ཆ་གང་། ① རྩོ་བ་དང་བསེལ་བ། ལུང་བ་དེ་གནས་གཤེས་ཆ་གང་སྟོན་པོ་འདུག ཆ་གང་སྟོན་མས་བྱེད། ཆ་
གང་ལྟ་ཆས། ② ཆ་ནད་དང་གང་བའི་ནད། ནད་རིགས་ཀྱི་ཆ་གང་བྱེ་ནས་སྤྲོན་བཅོས་བྱེད་དགོས།
ཆ་གང་གལ་མདོ། ནད་ཆ་བ་དང་གང་བ་གཉིས་ཀྱི་ནོར་འཁྲུང་གལ་ཆེ་བའི་མདོ་དོན་རྣམས་གསལ་
བར་སྟོན་པ་བ་ཟེར། དེ་ཡང་ཆ་གང་འཁྲུལ་བའི་གལ་འགག་ལ་རྣམ་པ་བཞེ་ཡོད་དེ། ༡ བྱིའི་ནད་
རྟགས་དང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་ཆ་བ་ཡིན་པ་དང་། ༢ བྱིའི་རྟགས་དང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཀ་
གང་བ་ཡིན་པ་དང་། ༣ བྱིའི་རྟགས་ལ་ཆ་བའི་རྣམ་པ་སྟོན་ཡང་ནད་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་བ་ཡིན་པ་
དང་། ༤ བྱིའི་རྟགས་ལ་གང་བའི་རྣམ་པར་ཡོད་ཀྱང་ནད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆ་ཡིན་པ་བཅས་བཞེསོ།
ཆ་གང་བྱུང་བ། ཆ་ཐེག་གང་ཐེག་སྟེ་སྤྱིད་སྤྱག་གཉིས་ཀ་སྤྱོད་བྱུང་བའི་དཔེ། ཆ་གང་བྱུང་བའི་མི་ཞིག་
ཆ་བྱུལ། བྱུལ་ནད་ཆ་གང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་བྱེ་བའི་ཆ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་བྱུལ་བྱའི་ནད་ཅིག་
ཆ་སྟོན་གང་བའི་དུས་སུ་མཁའ་དབྱགས་སྟོན་སྟོན་འཁྲུལ་ཆས་ཀྱིས་བཏང་བའི་མཁའ་དབྱགས་
ཆ་སོ་ལ་ཟེར།
ཆ་ངད། ཆ་བོད་ཀྱི་རྒྱས་བྱུགས། ཆ་ངད་ཆེ་བའི་ལུང་བ།
ཆ་ངམ་ངམ། ཆ་ངད་སོག་སྟངས་ཤིག་ མེ་ཐབ་ཀྱི་འཁྲིས་སུ་བསྐྱད་པས་གཟུགས་གཞི་ཆང་མ་ཆ་

ངམ་ངམ་བྱས་བྱང་།

ཆོང་། ཆོང་གི་རྒྱས་ཤྱགས། ཉི་ལོད་གི་ཆོང་།

ཆོང་དགོན། རབ་བྱང་བཙུ་པའི་ཆུ་སྐག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་ཨ་ལགས་སྤྱང་གནས་པ་དང་། ལ་མོ་

ཞབས་བྱང་དཀར་པོ་སྤྱི་མེད་བདུན་པ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་ལོར་བུ་སོགས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་

མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མང་ར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོང་ལགས་མཆོ་ལྷོ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མངར་རྫོང་གི་རིང་ཞིག

ཆོང་ལ། སྤྱི་དགེའི་ཁ་སྤྲོད་ལུ་གུའི་ཆོང་རྒྱས་བཅོས་པའི་སྤྱོད་ཐུང་གི་མིང་།

ཆོག་ཅིག་མ། ① ཐེངས་གཅིག་ན་ནས་བསྐྱར་དུ་མིན་པའི་ནད་ཅིག ② སྤྱི་མཐུག་པོ་ཡོད་པའི་གདན་ཞིག

ཆོག་ཅུན་གང་འདོམས། ཆོང་ཅུན་དང་འདོམས་དང་དོན་གཅིག

ཆོ་ལྷུ་བས། མེ་ཡིས་ལག་པ་མི་འཆོག་པར་བྱེད་པའི་ལག་ལྷུ་བས།

ཆོ་ཆས། ལམ་རྒྱགས་སམ་ལམ་ཆས། ལམ་དུ་མ་ཞུགས་གོང་ནས་ཆོ་ཆས་བསྐྱོགས་པ།

ཆོ་ཆ། ① ཆོ་བའི་ནད་ན་མཁན་གྱི་གཅིན་པ། ② ཆོ་ཆོ། ③ དམ་ཆོ་ཆོ་གང་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིས་བྱེ་

བའི་ཆོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ལུས་ཀྱི་དྲི་ཆོ་ལགས་པའི་ཆོ་ནད་ཅིག

ཆོ་ཆོ་ཁ། རང་བཞིན་གྱི་ཆོ་ཆོན་ནམ་ཆོ་ཆོ་ཡོད་ས།

ཆོ་ཆོ་ཁ་དགོན་གསང་ལྷགས་ཨེ་མི་སྤྱིང་། རབ་བྱང་བཙུ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོར་

མཛོ་དགེ་གྲུབ་ཆེན་ཆོང་སྤོ་བཟང་འཛིགས་མེད་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་

མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཅི་གོར་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོ་ཆོ་རྒྱས་ཐེབས། ཆོ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་དང་བསྐྱོངས་པའི་ནད་ཀྱིས་དྲི་ཆོ་ལགས་པ་དེ་ཉིད་ཡུན་ལོན་

པས་སྤོབས་རྒྱས་ནས་ལུས་བྱངས་ཐེན་པ་ལམ་ཐེབས་ནས་བྱངས་ཁྲག་དང་འཛེས་ཤིང་ལུས་ཀྱི་

གནས་ཀྱན་ལ་བྱབ་ནས་གསོ་དཀའ་བར་གྱུར་པའི་ཆོ་ནད་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། ཇི་ན་མི་འདི་གཞུང་

ལས། དམ་ཆོ་ཆོ་ཡིས་ཐེབས་པ་ནི། བཤམ་གྱིས་མི་འཛོངས་ཆོ་རྒྱས་ཐེབས། གཙག་ཏུ་མི་བཏུབ་

ལུས་བྱངས་ཡིན། ཆོ་རྒྱས་ཐེབས་པས་སྤྱི་ཐག་ཆོད། ཡུན་རིང་གསོ་དཀའ་དེ་ཡིན་ནོ།

ཆོ་ཟ། ① ཆོ་རྟིང་མའི་ཟ། ② ཆོ་པོག་གི་ཟ།

ཆ་འཕྲུག་བྱང་འདོམས། སྤྲིག་ཁྱིམ་སྤྲུག་པོས་གཙུག་ནས་བསྐྱབ་བྱུག་པོ་རྒྱབ་པ། ཉེས་པ་ཆབས་ཆེན་བྱེད་
མཁན་ནམས་ལ་ཆ་འཕྲུག་བྱང་འདོམས་ཀྱིས་ཁ་འགྲུལ་ལག་འགྲུལ་གང་བྱུང་བྱེད་དུ་མི་འཕྲུག་པ།
ཆ་རྟགས། ཆ་དང་མི་རྟོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཆ་ལག
ཆ་རྟེན། ① ཉི་འོས་རྒྱབ་ཅམ་གྱི་སྤྱི་འོས་ལྟ་བུ་ལེ་དུས། ཆ་རྟེན་རྒྱབ་པ། ② སྤྲི་རྒྱའི་སྐད་དུ་ཉིན་
གྲང་གི་ཟ་མ་བཟའ་རྒྱ་ལ་གོ
ཆ་རྟེན་མ། ཆ་རྟེན་དང་འབྲེལ།
ཆ་སྟོན། སྤྲི་གྲའི་གཅིན་གདན་གྱི་མིང་།
ཆ་སྟོན། སྤྲི་གྲའི་ཆ་དུས་བཅོས་པའི་སྟོན་ལ་གྱུན་རྒྱ།
ཆ་ཐབ། ལྷགས་ཀྱི་ཐབ་ཀ་བཅོས་ཏེ་མེ་གཏོང་བ་དགུན་དུས་ཏ་ཅང་ཐོ་བ་ཞིག
ཆ་ཐལ་ཤོར་བ། ① མེ་ལྷགས་སམ་ཐོད་དང་ཆེ་བྲགས་པ། ཟམ་ཆ་ཐལ་ཤོར་ནས་འཆིག་པ། ② ཆ་
གཙུག་ཐལ་བྲགས་པ་དང་། ཆ་ད་ལས་བཀྲལ་བ། སྐད་ཆ་ཆ་ཐལ་ཤོར་བས་གཞན་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་པ།
ཆ་ཐུར། ཐུར་མའི་ཆ་བྱད་མེར་བསྐྱེགས་ནས་ནད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབྲུག་པ་ལ་ཟེར།
ཆ་ཐོག་ཆ་དང་མ་ཡལ་བའི་དུས་སྐབས། ལྷགས་ཆ་ཐོག་ཏུ་རྒྱུང་བ།
ཆ་ཐོར། བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རོ་ལ་ཆ་ཐོར་ཐོན་འདུག་པས་སྐྱན་བཅོས་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ།
ཆ་མཐེབ། སྤྲི་གྲའི་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱི་བ་ཐོན་ཅིག་སྟེ།
དེ་ཉིན་སྐད་དུ་hot key ཟེར།
ཆ་འཐོར་བ། [ཡུལ]ཅ་འཐོར་དུ་གྱུར་པའམ་ཁུ་མ་འདུས་པ། ལོག་སྤྱོད་པའི་ཅ་འཕྲུགས་ཆ་འཐོར་བ།
ཆ་དམ། རྒྱ་ཡི་ཐོད་ཡུན་རིང་སྤང་བུ་པའི་ཤེལ་སྟོན་རྒྱ་ཁོལ་འཛོགས་ཞིག
ཆ་དར། མེ་མདའི་ཆ་ཁ་ལྟ་བུ་དང་། ཞར་འཕེན་སྟོད་དེ་འགྲན་བསྐྱར་བྱེད་པར་རྒྱལ་ཁ་ལོན་མཁན་
ལ་ཐོབ་པའི་ཁ་བཅགས།
ཆ་དར་མ། [རྟེན]རྒྱལ་ཐོད་ཅན།
ཆ་རྒྱུང་ཁས་ལེན། ཉེས་པ་གང་རྒྱུང་བསགས་དོགས་ཡོད་པའི་མི་སྤྱར་ཉེས་རྒྱུང་བྲག་པོ་བཅད་ནས་
ཉེས་པ་བཅན་གྱིས་ཁས་ལེན་དུ་བཅུག་པར་ཟེར།

ཆ་རྟོག་དགོན་པ། མེད་གཞན་དུ་བཟ་ཤིས་བྱམས་པ་ནམ་རྒྱལ་སྤྱི་ཟེེན། ཏུ་མི་ལེ་དུས་སུ་བཞེངས་
པ་དང་། ཙོ་ནེ་ལེ་དགོན་ཆེན་ལྷ་ཡི་གས་ཤིག་ཡིན། ཙོ་ནེ་དབྱང་ཡུལ་དཔོན་དང་ཙོ་ནེ་ལེ་དགོན་
པའི་རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྐོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོར་ཁུལ་
ལིང་ཐན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་བླག་རྩ་བླག་ཆེན་པོ། ལས་གྲུལ་ཏ་ཅང་ཆ་བླག་ཆེན་པོ། ཆ་རྟོག། ① ཉན་དུས་ཀྱི་ཆ་དང་དང་། མེ་ལུགས་
ཀྱི་རྟོག་དང་། ② ཆ་དན་འབར་བའི་རྟོག་དང་། ཉན་པ་ཆ་རྟོག་རྒྱས་ནས་རིག་པ་མི་གསལ་བ།
ཆ་གདུག་གནས་གཤིས་ཆ་རྟོག་མི་བཟད་པའམ་མ་རུངས་པ། ཉི་མ་ཆ་གདུག་ཆེན་པོ་དེ་རིང་གནས་
གཤིས་ཆ་གདུག་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་།

ཆ་གདུང་། ཆ་དང་ཀྱི་གདུང་བའམ་སྒྲུག་བསྒྲུལ། དབྱར་དུས་བླག་ཆར་འབབ་ཉི་མའི་སྐབས་ཆ་གདུང་
ཆེན་པོ་སྤྱེ་བ།

ཆ་གདུང་ཅན། [མཛོན]① དཔྱིད་དམ་སོས་དུས། ② མེ།

ཆ་མདོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོར་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་འདེད། ལུ་ལོན་དང་ཁུལ་ལུལ་སོགས་འབྲུལ་མར་དགོས་ཞེས་བཅན་འདེད་བྱེད་པ། ལུ་ལོན་དང་
ཁུལ་ལུལ་ཆ་འདེད་བྱེད་པ།

ཆ་འདེད་ཕྱིར་ལེན། སྤར་གཡལ་པོ་བཏང་བའི་དངོས་རིགས་ཡང་ཡང་དེད་དེ་ལེན་པ། གཡལ་བའི་
དངོས་པོ་ཆ་འདེད་ཕྱིར་ལེན་མི་བྱེད་ཀ་མེད་བྱུང་བ།

ཆ་འཛི། ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཉེས་ཅན་ལ་བླག་ཀྱིས་ལུ་བ་ལེན་པ། ཉུག་བཞུས་ནས་ཆ་འཛི་བྱེད་པ།

ཆ་འཛི་གཏོང་བ། ཆ་འཛི་དང་དོན་གཅིག

ཆ་འཛི་བྱས་ནས་ངོས་ལེན་བྱེད་འཇུག་པ། ཁྲིམས་ཆས་ཅེ་རིགས་བེད་སྤྱོད་ནས་རྩ་བླག་གི་ཆ་
འདེད་བཏང་ཉེ་རང་ཉེས་ངོས་ལེན་བྱེད་དུ་འཇུག་པ།

ཆ་འཛི་ཆ་ལེན། ཁྲིམས་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣས་དོགས་གཞི་ཅན་གྱི་ཉེས་ཅན་པར་རྟོག་རྟུང་
ཅེ་རིགས་ཀྱིས་ནག་ཉེས་ཁས་ལེན་བྱེད་བཞུག་པའི་ཁྲིམས་བཟུལ་གྱི་བྱ་ཐབས་ཤིག

ཆ་འདྲི་ལེན་པ། རྟུང་རྟེན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ཚུལ་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་པ།

ཆ་ན། ལུས་ཀྱི་མཁའ་ནད་ཀྱི་བྱུང་ངུ།

ཆོན་གཤམ་པོ་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱུ་ལྔ་པའི་ལྷ་གསལ་རྟེན་གྱི་ལོ་ ༡༤༣༠ ལོར་དཔོན་ཆེན་དགེ་བཤེས་དོན་
བླ་བལ་ཚེས་ལྷུང་ཤུགས་པ་བཅོམ་ལུ་ཅོམ་གྱིས་ལྷན་དུ་བཀྲ། ལྷ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྷ་མཆོལྟེ་མོད་རིགས་རང་གྲུང་ཁྲུམ་མང་རྩོད་གོས་ནན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ནད། ཆད་ནད་དང་འབྲ།

ཆ་ནད་གནས་སྐབས་དེའི་པ་ལྷག་ས་སྤྱིན་ཆ་བ། རྒྱས་པའི་ཆ་བ། ལྷོངས་ཆ་ད། གཤམ་ཆ་ད། ལྷོང་
ཆ་ད། ལྷོགས་ཆ་ད་དོ།

ཚེན་དེ་བྱེ་བ་བཟུལ། རྟོན། ལུས། ཉེས་པ། གནས། རྒྱུ། གནས་སྐབས། རིགས་སོ།།

ཆ་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི། འབྲམས་ཆད། འཁྱགས་ཆད། རིམས་ཆད། རྟག་ཆད་དོ།

ཚ་ནག་ ཚ་བྲག་ནག་ཏུ། སྐྱལ་ལྷག་ཚ་ནག་། སྒོ་བ་གསེ་ཚ་ནག་། ལ་རྩང་ཚ་ནག་། རོ་རྒོལ་ཚ་ནག་།

ཆ་སྒྲུབ་མཛོ་གཡལ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཁུང་བྱུང་སྟེ་ལ་ཐག་བ་རྒྱ་བའི་མིང་།

ཆ་གཞོན། ལྷ་སའི་ཕུལ་རྒྱ་དུ་དབྱར་ཉིས་ཟེད། གོས་སོགས་ངོ་འཇམ་པོ་བྱེད་ཆེད་ཡིན། མནའ་
སྟོན་མོ་མེ་ལ་བསྟེན་དགོས། ད་ལྟ་སྟོག་གི་ཆ་གཞོན་ཡོད་དོ།

ཆ་པོ། མེད་ཉི་འོད་སོགས་ཀྱི་དོད། ལྷ་ཆ་པོ། ཉི་མ་ཆ་པོ། མེ་ལོང་ལ་ཕྱ་ཆ་པོ་འདེབས་པ།

ཆ་སྒྲུབ། ཆ་བོ་དང་སྒྲུབ། རང་ལ་ཆ་སྒྲུབ་མང་བོ་ཡོད།

ཆ་སྤྱན་ཕྱི་མ། སྤྱན་མཆེད་ཕྱིས་སྐྱེས།

ཆ་སྐྱུལ་རྒྱལ་དབང་སྒོ་བཟང་། ཁོད་རལ་ཡུང་བཅོལ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་གཞིས་ཅི་
བདེ་ལེགས་རབ་བརྟན་པའི་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱུངས་ཤིང་། ཁོང་གིས་པའི་དུས་དཀའ་ལྷན་ཁྱིམ་མེར་
སྐྱོད་ཆ་བ་སྐྱུལ་སྐྱོལ་བཟང་དགེ་ལེགས་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་པ་ལྟར་དགྲུང་ལོ་ལྔ་ལ་
མེ་རང་ཚེས་ཞུགས་གནང་། ཁོང་གཞིན་ཁུའི་དུས་ནས་སྐྱགས་རིག་རྩོམ་སྤྱང་ཡུང་འཛོམས་
པས་དགྲུང་ལོ་དྲུག་ནས་མོད་ལིག་མའི་སྐོག་གསན་བཞེས་དབུ་བརྟུགས་ཏེ་མེར་སྐྱོད་ཡེར་བ་
ཁང་ཆུ་གྱི་དགེ་བཤེས་མིང་འདོགས་ལ་ལོ་ལོ་ག་ཞུ་བ་པས་མཆོད་ཉིད་གསན་པ་དང་། དེ་རྗེས་

པོད་ཀྱི་ས་ཁ་གསལ་ལ་མེབས་ཏེ་སྐར་ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོར་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་དང་། ལོ་རྒྱུས། སྤྱད་པལ་གསོ་རིག་སྐར་ཅིས་སོགས་རིག་གནས་སྤྱ་ཆོགས་ལ་སྤྱད་བཅོན་གནང་བས་མཆོད་དོན་མཚུངས་པའི་མཁས་དབང་དུ་གྱུར། མདོར་ན་ཁོང་ནི་ཉི་དུས་པོད་ཀྱི་སློབ་གསོ་མཁས་ཅན་དང་། ཆོས་ལུགས་མཁས་ཅན། སྤྱད་རྩིས་མཁས་ཅན་བཅས་ཡིན། པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧པའི་སྤྱི་ཟླ་༡༥པའི་ཆོས་ཉིན་སྤྱ་གཤེགས།

ཆ་ཤོག ལམ་བར་དུ་ངལ་གསོའི་ཆེད་དུ་བཟའ་འཁྱུང་བྱེད་པའི་མིང་། འོགས་འབྲུལ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་ཐག་རིང་བྱུང་འཆོམས་བར་ཆ་ཤོག་རྒྱབ་པ།

ཆ་ལྷ་མ། [ཡུལ]སྤྱ་དུས་ཀྱི་སོག་ཆས་ལ་དཔེ་སྒྲངས་ནས་བཅོས་པའི་གྲོན་པ་ཞིག

ཆ་ལྷར་ལྷར། [ཡུལ]① ལུས་ལ་ཆ་རེད་ཤོག་ཉམས་ཤིག ཉི་མས་གཟུགས་རྫོས་ཆས་ནས་མགོ་ལུས་ཆ་ལྷར་ལྷར་བྱུང་བ། ② རོ་ཆ་སྤྱེས་པའི་ཉམས་འཁྱུར། མི་མང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་རྩྱུན་རྒྱབ་རྫོལ་ནས་རོ་གདོང་ཆ་ལྷར་ལྷར་དུ་གྱུར་སོང་། ③ འཕྲིགས་སྤྱག་སྤྱེས་པའི་ཉམས་འཁྱུར། མི་རན་རང་རྟགས་ཐོན་ཉིད་སྤྱབས་ལུས་པོའང་ཆ་ལྷར་ལྷར་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལྟ་བུ།

ཆ་འབྲུ། ཆ་རྟགས་དང་དོན་གཅིག

ཆ་བ། ལུག་རྩུ་འབར་བ། སྤྲན་ཁབ་རྒྱབ་རྩལ་མཁས་པ་ཡིན་བས་ཆ་མི་ཡོང་། ཀྱང་མཐེལ་ལ་ཆེར་མ་རྒྱག་ནས་ཆ་བྱུང་། ① ལུས་ཀྱི་དོད་ཁམས་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཆ་བ། ② ཁར་སྤྱོད་བའི་ཆོ་ཁ་ལྷེ་བསྟེན་སྤྱམ་བྱེད་པའི་རོ་ཆ་བའི་རྩས། ③ ལུས་རེག་པའི་ཆོ་དབལ་གྱིས་འཆིག་བར་བྱེད་པའི་ཁྱོད། ལུས་ལ་ཆ་བ་འབར་ནས་རྩལ་ནག་ཐོན། ཆ་བས་འཕྲོམས་ནས་རིག་པ་གསལ་པོ་མི་འདུག ལུང་བ་དེར་ཆ་བ་ཆེན་པོ་འདུག ④ [མདོན]སྤྱ་སྤྱད་དང་། བི་ཕི་མིང་། པོ་བ་རིས་གསུམ་ལ་ཆ་བ་གསུམ་ཟེར་བས་གངས་གསུམ་མཆོན། ⑤ [རྫིང]ཁྱོ་ཆས། རོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག སྤྱ་སྤྱོ་རོ་ཆ་བ། སྤྲན་གྱི་ལུས་པ་ཆ་བ།

ཆ་བ་སྒྲང་། མདོ་ཁམས་སྒྲང་དུག་གི་ཡ་གྲ་ཞིག་སྟེ། ཆ་བ་རྒྱལ་མོ་དངུལ་རྒྱའི་ཤར་རྒྱུད་ནས་ཆབ་མདོ་རྩེ་ལུས་རྒྱུད་བར་གྱི་སྒྲང་འདི་ལ་ཟེར།

ཆ་བ་རྒྱས་པ། ① རྣམ་དུས་ཀྱི་ཆ་བ་རྒྱས་པ། ② རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱུད་དང་། ཆབ་མདོའི་རྩེ་ལུག་ཉིས་

དབར་དུ་ཆགས་པའི་ས་རྒྱུ། དེང་སྐབས་དཔལ་ཤོད་དང་། མཛོ་སྐང་རྫོང་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་
ལུང་གི་སྤྱི་མིང་།

ཆ་བ་སྤྱི་བ། [མཛོན]ཉི་ག་དུགས།

ཆ་བ་སྤྱི་ལ་མ་ལྟ་ཁང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥པ་ལོར་རྒྱལ་དབང་བདེ་ཆེན་རྟོ་
རྒྱུ་མ་བཏབ། ལུ་མ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་བ་ལྷ། རོ་ཆ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་སྤྲན་པའི་མི་ཡིང་དང་། མོ་བ་རིས། སྤྲན་སྤྲན་དབྱེ་མོད། ཅི་ཉ་ཀ་བཅས་
ལཱའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། དེ་ལུ་དཔར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་སྤྲན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་
ཤེས་ཐེང་གི་བསྐྱས་དོན་གསལ་བཤོལ་ལས། པའི་ཡིང་པོ་རིས་སྤྲན་སྤྲན་གསུམ། ཆ་བ་གསུམ་ཡིན་
དེ་ཡི་སྟེང་། དབྱེ་མོད་ཅི་ཉ་ཀ་བསྐྱན་བ། ཆ་བ་ལྷ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆ་བ་རྩུང་། དུས་གཟེར་ཉར་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་ བོད་རྒྱ་དུག་པའི་དབྱགས་ལ་ཆ་བ་རྩུང་རིམ་
ནས་འཕེལ་བའི་དུས་སྐབས།

ཆ་བ་ཆེ། དུས་གཟེར་ཉར་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་ རྒྱ་བ་དུག་པའི་སྤང་ལ་ཆ་བ་ཆེ་བའི་དུས་ཆོགས་
ཡིན་པས་ཤིང་གི་འབྲས་བུ་སྤྱི་བ།

ཆ་བ་རྩྭ་བ། རྒྱ་བ་གཅིག་པར་འདས་པའི་ལུས་ལ་ཆ་བའི་ནད་རོ་ལུས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། ནད་རྟགས་སུ་ལུས་
སྟོད་ཆ་ཞིང་སྟོ་སྟོང་འཕར་བ་དང་། སྟོད་དུས་ན་ཞིང་རྩལ་ཁ་སྟོ་བ་སོགས་འབྱུང་བ་ཞིག་

ཆ་བ་མ་ཐུབ། མ་ཐུབ་ནི་འཐིབ་ཀྱི་བརྒྱུད་ཉོར་གཏོར་ཡིག་བོད་ཀྱི་གསེང་འགྲེལ་ཆ་ལས།
བུད་མེད་བུ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུང་ཤོར་ཉེ་ཆ་བ་ཐུབ་ནས་ཁོང་སྤང་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཆ་བ་སྟེ་དུག་ མ་སྤྲན་པའི་ཆ་བ་དང་། རྒྱས་པའི་ཆ་བ། སྟོང་པའི་ཆ་བ། གཤམ་པའི་ཆ་བ། རྩྭ་པའི་
ཆ་བ། རྩྭ་ག་པའི་ཆ་བ་བཅས་དུག་གོ།

ཆ་བ་བྲངས་བ། [རྩྭ་རྩྭ་ཆས་བྲངས་བ།

ཆ་བ་སྤྱིའི་ནད། ནད་ཐེབས་པའི་ཡུལ་གང་ཐག་མང་བ། ལུས་བྱུངས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་
ནད་སྣ་མང་བ། ནད་ཀྱི་རོ་པོ་མི་བརྟན་ཞིང་འདྲེས་ནད་སྣ་མང་བས་དེ་དག་པན་ཚུལ་འབྱུལ་

སོ་ཆེ་བ། དེའི་ཕྱིར་ན་ངོས་འཛིན་དང་བཅོས་པ་དཀའ་བ། རང་བཞིན་རྒྱས་སྒྲིག་པ། སྤྱིར་དུ་སྔོན་
འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པར་ཆོ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་བྱ་དགོས།

ཆོ་བ་ལ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཆོ་བ་མ་སྒྲིག་པ། བད་ཀན་དང་རྒྱུད་གིས་ཆོ་བ་སྒྲིན་དུ་མ་སྟེར་བ་སྟེ། ནང་གསེས་སུ་དབྱེན་རང་
བཞིན་རྒྱ་ཡིས་མ་སྒྲིན་པ་དང་། ནད་ཁམས་ཀྱིས་མ་སྒྲིན་པ། རྒྱུན་གྱིས་མ་སྒྲིན་པ་བཅས་
གསུམ་མཆིས།

ཆོ་བ་རྒྱལ་པ། ལོ་རེ་བཞིན་དབྱར་ཉི་ཤོག་ནས་བཟངས་པའི་ལྷགས་པོ་གསུམ་པ་ནས་ཆོ་བ་རྒྱལ་པ།
དེ་ཉིད་ནས་བཟངས་པའི་བདུན་པའི་དབྱགས་སོ་བ་པར་ཆོ་བ་ཆེ་རྒྱུད་འཛོག་པ་ཡིན་ཞིང་མཁའ་
མེ་ཞག་ལ་གསུམ་བཞི་མ་ལྔ་ཆེ་ལོ་དེ་ཆོ་ཆེན་ཡིན་པས་བཟང་ཟེར། བདུན་བརྒྱད་ཆད་ཆོ་ཆོ་
འཁྲིང་། དགུ་བཅུ་ཆད་ཆོ་ལོ་དེ་ལ་ཆོ་རྒྱུད་ཟེར།

ཆོ་བ་འཛོག་པ། ནད་ཅིག

ཆོ་བ་རི་ཐང་མཆོམས། ཆོ་བ་རི་ཐང་མཆོམས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྤྱིར་ཆོ་བའི་ནད་ནམས་གཉེན་
པོས་སྒྲོག་སྒྲིལ་དང་། ཆོ་བ་བཅོས་པའི་རྗེས་སུ་ཆོ་བྱང་གི་མཆོམས་མ་བྱེད་ན་སྤྱིར་བྱང་བའི་ནད་
དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་སྤྱི་མཐུན་ནས་བསེལ་བཅོས་བྱས་ན་གཞན་གྱི་སྔོན་འདོར་བའི་ཉིན་ཁ་ཡོད་
པས་དེས་ན་ཆོ་བྱང་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆོམས་འབྱེད་དགོས་པ་ནི་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།
རི་ཐང་ཞེས་པ་དཔེས་དོན་འཆོལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། རི་ཐང་ནས་ཐང་དུ་སྐྱེའོ་མས་མཆོམས་ཡིན་
ལ། དེའི་མཆོམས་སུ་རི་རྒྱུད་གི་བྱེ་བྲག་བྱེད་དགོས་པ་ལྟར་ཆད་པ་ཐང་མཆོམས་སུ་གྱང་རྒྱུད་
སྐྱེ་བས། དེའི་སོ་མཆོམས་འབྱེད་དགོས་པའི་དོན་ནི། གནད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་འདི་ལ་ཉེས་པའི་
འཕེལ་འགྲིབ་མགྲོགས་བྱུང་ལ་བསྟོན་ནས་རྒྱུད་མཁྲིས་བད་ཀན་གྱི་འཕྲང་གསུམ་ཡོད་པ་རེད།
འདི་ནི་དཔེ་དོན་སྤྱིར་ནས་བཤད་པའི་ཆོ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་ཀྱི་སྟོབས་ཟད་ཅིང་། བད་རྒྱུད་གྱང་
བའི་ནད་མ་ལངས་པའི་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། ཆོ་བ་རི་ཐང་མཆོམས་ནི། ཆོ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་ནད་ཀྱི་སྟོབས་ཟད་ཅིང་བད་རྒྱུད་གྱང་
བའི་ནད་ཀྱི་མགོ་མ་ལངས་པའི་མཆོམས་ཏེ། མཆོན་བྱེད་དཔེར་ན། རི་ཐང་ནས་ཐང་དུ་མ་

སྒྲེབས་པའི་བར་རམ་སྒྲོའི་ཐེམ་པའི་སྒྲེང་དུ་བབས་པའི་བྲེའུ་བྲི་ནང་གང་དུ་འཕུར་མིན་མི་
འབྲེད་པའི་མཆམས་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་རོ།

ཆ་བ་ལ་འདས། ཉན་ཆ་བ་བཅོས་པའི་དུས་ལས་འདས་ཏེ་ལུས་བྱངས་ཡོངས་ནད་ཀྱི་ཐོགས་སུ་
སྐྱར་ནས། སྤྲན་པའི་དབུགས་ཀྱི་ནང་གི་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་འཕར་ཅ་ལན་དགུ་དང་བརྒྱ་འཕར་བ་
གསོ་དཀའ་བར་གྱུར་པའི་སྒྲིག་གཅོད་ནད་རིགས་ཀྱི་ནང་ཆན་ཞིག

ཆ་བ་རིམས། རིམས་ཆད་ཀྱི་དོན།

ཆ་བ་ཤིང། སྤྲན་ཀྱི་ཤིང་ཞིག

ཆ་བ་གསུམ། སྤྲན་ཀྱི་ཆ་བ་གསུམ་སྟེ་སྤྲ་སྤྲ་སྤྲ་སྤྲ་ག་དང་། བེ་བེ་ཡིང་། བོ་བེ་སྤུ་བཅས་གསུམ།
ཆ་བའི་འགོ་སྤྲིགས། ཆ་བའི་འགོ་གང་བས་མནན་བ་ལ་ཟེར་ཏེ། རྒྱ་ཟེར་ལས། ཆ་བའི་འགོ་གང་བས་
མནན་བ་གཤམ་ཆད་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་བའི་འགོ་སྤྲིགས་ཞེས་གྲང་ཟེད། ཞེས་གསུངས།

ཆ་བའི་ནད། མཁྲིས་བ་རང་གི་ལྗང་ཆད་ལས་འཕེལ་ཏེ་ལུས་བྱངས་རྩི་མ་བཅས་ཀྱི་གནས་སུ་རྫོང་
ཆད་རྒྱས་པར་གྱུར་པའི་ནད།

ཆ་བའི་ནད་རིགས་ཉེར་གསུམ། ① ཉེན་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། བྲིས་པ་དང་། དར་མ། ཆན་པོ་རྣམས་
ཏེ་ན་སོའི་རིམ་བས་དབྱེ་བའི་ཆ་བ། ② དུས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། ཆ་བ་གསར་བ་དང་རྩིང་བ་
གཉིས་སོ། ③ ཉེས་པའི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རྒྱུང་དང་བསྐྱོང་བ། གཡལ་མང་། འདར། གཉིད་ཡེད།
ལུས་བཅེ། མཁྲིས་བ་བསྐྱོང་བ། ཁ་ཁ་མིག་དང་རྩུ་མེར་བ། བད་ཀན་བསྐྱོང་བ། ལུས་སྤྱི། ཤེས་
པ་རྫོངས། ཟས་འཕུ་དཀའ། ཁྲག་དང་བསྐྱོང་བ། མིག་དང་རྩུའི་མདོག་དམར་བ། གཟེར་ཅིང་
འཕྲིལ་བ། རྩུ་མེར་བསྐྱོང་བ། བགས་པ་གཡོས་ཤིང་སྤངས་པ། ཟ་འཕུག་བྲེད། ལྷར་རྩོར་འོང་།
④ གནས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། བྲི་ཤ་ལྷགས་ལ་གནས་པ། ཉན་དོན་སྒྲོད་ལ་གནས་པ། བར་ཅ་
དུས་ལ་གནས་པ་བཅས། ⑤ རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རང་རྒྱུད། ཉན་གཞན་གྲོས་མེད་པ་ཆ་
བ་རྒྱུད་པའི་ནད། ⑥ གཞན་རྒྱུད་ལྡན་ཆད་གཉིས། ༡ རྒྱུང་དང་ལྡན་པའི་ཆད་པ་ནི། གཅིག་
ཐོགས་གཅིག་གིས་བྲེད་པ། དཔེར་ན་གཉིན་བཤེས་མཐུན་ལས་བྲེད་པ་འདྲ། ༢ བད་ཀན་དང་
ལྡན་པ། བན་རྩུབ་འཕུག་པས་མི་མཐུན་པའི་མི་གཉིས་གནས་གཅིག་ཏུ་འཆོགས་པ་དང་

འདྲེལ། ⑦ གཞན་རྒྱད་འདུས་པ། འདུས་པའི་ཚད་པ་ནི། དུས་ངན་ཤར་པོ་སྟེ་ང་རྒྱལ་གྱི་འགན་
སེམས་བྱེད་པ་དང་འདྲ་བ། ཁོ་བས་ང་དག་བསམ་ནས་གཅིག་ལོག་ཏུ་གཅིག་མི་འདུས་པ་དང་
འདྲེལ། དེ་དག་ལ་བསེལ་རྒྱུ་དེ་གཉིས་པོ་གང་ཞིག་བསྟེན་ཀྱང་རྒྱུ་དེ་གཉིས་པོ་གང་ཞིག་
བསྟེན་ཀྱང་ཐོག་མར་པན་སྟམ་བྱེད་ཅིང་། བསྟེན་ན་གཞོད་པས་འདུས་ཚད་ཡིན་པར་ཤེས། ⑧
གནས་སྐབས་དེའི་བུ་ཆ་བ་སྒྲིབ་པ། གང་ལྟར་བྱེད་ཅིང་། ཆོག་པ་གཞི་སྟོད་དུས་ན། རྒྱས་
ཚད། ཚད་པའི་རྒྱགས་མཐའ་དག་རྫོགས་པར་ཡོང་། སྟོངས་ཚད། གཉིས་པོ་བསེལ་བ་བསྟེན་
ན་ན་ཆ་ཐེ་འཕེལ་འགྱུར། གཤམ་ཚད། རྒྱུ་བཅུད་རིམ་པས་ཡུན་རིང་དུ་བསྟེན་ན་གཞོད་པར་
ཤེས་ཡོང་། རྟོངས་ཚད། ལོ་རྒྱུ་ལོག་ཡུན་དུ་ལོན་པ་ན་རྟོངས་ཚད་ཡིན་པ་ཤེས་སོ། རྟོགས་
ཚད། རྒྱལ་མང་། ལུས་བཅེ་སྤྲོ་ཁྱེད་འབྱུང་། གཞོད་སྤངས་ཞིང་གཡོ། ⑨ རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་
དེའི་བུ་ཆ་བ་སྒྲིབ་པ་ཚད་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར་བྱེད། ལུས་གང་ལྟར་བྱེད། འཕྲུགས་ཚད། གཞེར་
ཆེ། ལུང་པ་མང་། དཔུགས་མི་བདེ། འགྲམས་ཚད། སྟོད་ལམ་དག་པོ་གང་བྱས་པའི་རྩེ་སྤྲོ་
ན་ན། དུག་ཚད། བད་རྒྱགས་མ་ངེས་པ་སྤྲོ་ཆོག་པ་འབྱུང་བའོ།

ཆ་བའི་སྟེན་པ་ལ། སྟེན་པ་གྱི་རྒྱ་པད་ལ།

ཆ་བའི་སྟེན་པ་དུག་དག་རྒྱས་ འདྲེལ། མཁྱོགས། གྲིམས། མཁྱེད་པོ། འདྲི་ལ་རྩེ་ཐོ་བོ་དང་འཕར་
ཚུལ་གཉིས་དེའི་དགོས། དེ་ཡང་ཆ་བའི་རྩེ་ཐོ་བོ་ལ། རྒྱས་ཞེས་པ་ཤིང་ཁར་ཡར་དོན་པ།
གྲིམས་ཞེས་པ་གཞུ་རྒྱུ་ལྟར་ཐིང་ཐིང་གནས་པ། མཁྱེད་ཞེས་པ་གོང་བའི་དོན་སྟེ་མཐོན་ན་སྟོང་
སོབ་མི་བྱེད་པ་བཅས་སོ། ཆ་བའི་རྩེ་ཐོ་འཕར་ཚུལ་ནི། དག་ཅེས་པ་འཕར་ཤིང་ཆེ་བ། འདྲི་ལ་
ཞེས་པ་ཤིང་ནང་དུ་འབྱུང་འབྱུང་གིས་གིས་དུ་འཕར་བ། མཁྱོགས་ནི་སྤྲོ་དུ་འཕར་བ་བཅས་སོ།

ཆ་བའི་དཔུགས་པ་ལ། སྟེན་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར་བྱེད། སྟེན་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར་བྱེད། སྟེན་པ་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར་བྱེད།
ཆེན་པོ། ⑥ ཆ་བ། ⑦ བུ་ཆ་བ། ⑧ བུ་ཆ་བ། ⑨ བུ་ཆ་བ།

ཆ་བའི་སྟེན་པ་ལ། ཆ་བའི་སྟེན་པ་ལ།

ཆ་བས་སྐད་འགགས་པ། ཆ་བའི་འགགས་ཀྱིས་སྐད་གདངས་ཞན་པོར་གྱུར་པའི་ནད།
ཆ་བའི་བེར། ལུས་ལ་ཆ་བྱོད་སྦྱེ་སྤངས་ཤིག་དགུན་དུས་མེ་འཁྲིས་སུ་བསྐད་ན་གཟུགས་པོ་ཆ་
བེར་བེར་བྱས་ཡོང།

ཆ་བྱུ། ནད་ཟུག་གི་ཆ་འགགས། མ་ནད་འཕར་བའི་ཆ་བྱུ་ཆེ་ཡང་སྤྲན་གྱིས་འཛོམས་བྱས་པ།
ཆ་བོ། ① མིང་མིང་སྤྲན་གྱི་བྲ། ② བྱའི་བྲ། བྱ་ནས་ཆ་བོ་འབྱུང། ཆ་བོ་ནས་ཡང་ཆ་འབྱུང།
ཆ་བོ་ཙོ། [རྟོང་]ཆ་བོ་ཆོའམ་ཆ་བོ་རྣམས།
ཆ་བྲ། སྤྲན་མོ་དང་གཤེན་པོའི་རྗེས་བྲན་གྱི་དུས་སུ་བྱེན་པའི་ཟས་སྤྲལ་གྱི་མིང།
ཆ་འབྲས། ① ཆ་ཆ་འབྲས་ཐེར། ② ཆ་ཆ་སྤྲལ་པའི་ཆ་ཁང་ངས་མཆོད་རྟེན།
ཆ་འཛོག་བྲེས་བཟོད་སྤྲལས་སུ་ལམ་བར་རྩ་བའོལ་ནས་བཟའ་བརྒྱུང་བྲལ་ཆ་འཛོག་བྲེད་ཅེས་
དང། རྩ་བའོལ་བ་ལ་ཆ་འཛོག་བའོལ་ཞེས་ཟེར།

ཆ་འབྲར། སྤྲན་བཙོས་བྲེད་སྤངས་ཤིག་

ཆ་འབྲབ། [རྟོང་]ཆ་བས་གཏུང་བ།

ཆ་མིག་[རྟོང་]ཐུག་པ།

ཆ་མོ། ① སྤྲན་མཆོད་ཆ་མོ། བྲམ་བྲལ་མའི་བྲལ་མོ། ② ཆ་པོ་དང་འབྲ།

ཆ་མུགས། འབྲུགས་ཆོད་སྟོ་བར་བབས་པའི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཆ་མུགས་དང་པོ་
སྟོ་བ་ཐག་གིས་རྒྱས། ལུང་བ་བྲེན་དུ་མ་དོལ་དོན་ལ་མུགས། མཐུག་ཏུ་པལ་ཆེར་རྒྱག་ཏུ་འབྱུར་བ་
མང། ཞེས་དང། བོད་སྤྲན་དཀོན་ཙོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་པོད་དམར་ལས། ཆ་མུགས་
ཞེས་པ་འབྲུགས་ཆོད་བབས་ནས། སྟོ་བ་ཆ་བས་མུགས་ནས་འབྲལ་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས།
ཆ་མུགས། ཆ་བྱོད་ཀྱིས་དུལ་ཞིང་མུགས་པ། ཤིང་ཏྲོག་འདི་རྣམས་ལུན་འིང་ཉར་ནས་ཆ་མུགས་
ཐེབས་འདུག

ཆ་དམུལ་བརྒྱུད། བོད་གི་ཆ་བའི་དམུལ་བ་བརྒྱུད་ཞེས་པ་དོན་གཅིག་

ཆ་ཆ། ① ལྷ་དང་མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་རྒྱུང་པའི་བཞོས་པོར་ནང་ས་སོགས་སྤྲུགས་
ཏེ་བཟོས་པ་ཞིག་ ② [ལུལ་]རྩ་འཁོར་ལུགས་སྟེགས་འོག་གི་དོ་ཞིག་ ③ [རྟོང་]རྟོ་ཆས་དོན་མོ།

ཆ་ཆ་ལྷར་ལྷར། མེའི་ཆ་དང་དང་། འབར་ཚུལ། ① མེ་རྒྱང་འཚུབ་མ་ཆ་ཆ་ལྷར་ལྷར་དུ་འབར་གྱི་
འདུག་ལྷ་བྱའི་དོན། ② མང་ཆོག་ས་ལས་འགྲུལ་ཆ་ཆ་ལྷར་ལྷར་དུ་བྱེད་པ།
ཆ་ཆོག་ས། གྲོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་hot statr ཟེལ།
ཆ་ཞག་ལས་བར་ཉིན་མོའི་ཆ་པོག་དང་། མཚན་མོའི་ཞག་སྟོང་།
ཆ་ཞག་གར་བབས། ལས་བར་ཉིན་མོ་ཆ་པོག་དང་མཚན་མོ་ཞག་སྟོང་ས་གནས་གར་དུ་སྐབས་
ཁེལ་སར་སྟོང་པ།
ཆ་ཞང་། ཆ་པོ་དང་ཞང་པོ། གནས་གཅིག་ཏུ་ཆ་ཞང་རྣམས་མཉམ་དུ་འདྲོམས་པ།
ཆ་གཞལ། གཞལ་ཞེས་བག་ལ་ཉལ་བའམ་མི་མངོན་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདྲིར་མ་ལ་ཆ་བ་ཞུགས་
ནས་མ་ཁཚོར་བ་མེད་པ་ཤི་ནས་གཞོམས་ལ་རྒྱངས་བ་ཆེར་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བཟ།
འབྱུང་བས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འབྱེལ་ལས་གསུངས།
ཆ་ལྷག་ན་ཆའི་ལྷག་རྒྱ། ཆམ་བ་པོག་པས་མགོ་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆ་ལྷག་བརྒྱབ་ནས་ན་བ།
ཆ་ཟེལ། ཉི་མའི་འོད་ཟེལ། བ་མོ་ལ་ཆ་ཟེལ་པོག་བ་ཅམ་གྱིས་ཡལ་འགོ་བ། ཆ་ཟེལ་འཕྲོས་པ།
ཆ་ཟེལ་ཅན། [མངོན་ཉི་མ།
ཆ་ཟེལ་འདྲོམས། [མངོན་སྒྲིན་པ།
ཆ་རྒྱ། སོས་དུས།
ཆ་གཟེགས། དགོན་ཁག་གི་མཐོ་རིམ་གྲུབ་དམིགས་བསལ་ཅན་ལ་རྩ་བུ་གི་སྐལ་བ་གཏོང་བའི་མིང་།
ཆ་གཟེལ། ① ཆ་བའི་ནད་ཀྱི་གཟེལ་ལྷག་ ② ནད་ཀྱི་ལྷག་གཟེལ།
ཆ་ལྷར་ལྷར། ① དབྱར་དུས་གནས་གཤིས་ཀྱི་ཤོད་ཆེན་ཆ་བའམ། མེ་དང་ཉི་འོད་པོག་པའི་ཉམས་
འབྱུང་། ལུས་ལ་ཤོད་སྐྱེས་ནས་ལྷར་ལྷར་བྱས་བྱང་། ② སྐྱག་ནས་སྟོང་ཆ་ལྷར་ལྷར་བྱས་བྱང་།
ཆ་འོར། ཆ་བ་ཁྲག་མཁྲིས་དང་འདྲོམས་པའི་འོར་ནད་རིགས་ཤིག་
ཆ་གཡའ་བ། [རྫིང་ཆད་བ་ཆེ་བའམ་ཆ་པོར་གྱུར་པ།
ཆ་གཡོལ། ཆ་བ་ཆེན་པོའི་ལྷང་པ་ནས་བསིལ་སར་གཡོལ་བ། དབྱར་དུས་བསིལ་སར་ཆ་གཡོལ་དུ་འགོ་བ།

ཆ་རྩ། ① ལུ་གུའི་པགས་པའི་མིང་། ② ལུ་གུའི་པགས་པས་བཟོས་པའི་གོས་ལ་ཆ་རྩ་ཟེད། ལུ་དང་
ལུ་མོ་ནས་མ་གྱི་དུས་ཆེན་སྐབས་སུ་གྲོན་སྒོལ་ཡོད་པ་ཡིན། ③ བཞེགས་ཤིང་རྒྱ་ཅུ་ཅན་ཞིག
ཆ་རྩ་མགོ་སྐྱ་ལུ་གུའི་སྤྱ་བཞིན་དུ་འབྲིལ་བ་གྱི་ཅན་གྱི་མགོ་ལ་ཟེད།
ཆ་རྩ་ལ། ལུ་ལ་ཆ་བ་ཆེ་སའི་དབྱས་སམ་ཁོད། ས་ཆ་ཆ་རྩ་ཅན་དུ་ཁ་བ་མི་ཆགས།
ཆ་རེག་ཆ་བའི་རེག་བྱ་སྤྱེ་ཆ་དང་། མེར་བསྐྱེགས་པའི་ལྷགས་ཀྱི་ཆ་རེག་ལག་པས་མི་ཐེག་
ཆ་རོ། ཆ་བའི་ནད་རོ། ཆ་ད་ནད་ཀྱི་ཆ་རོ་ལུས་ན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཆ་བ་ན་ཡོད།
ཆ་རོང་། བོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་སྤྱོད་གི་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་ལུང་བ་ཞིག་གི་མིང་།
ཆ་རོང་རྒྱ་བཟང་དགྲ་འདུལ། ཆ་རོང་རྒྱ་བཟང་དགྲ་འདུལ་ནི་འཕན་པོ་དཔལ་གྱིང་འདུ་ཁ་སྐོར་གྱིང་
ཆོའི་མདའ་བཟོ་ཆང་ཞེས་སེ་ར་ལུང་ལྷོག་རྒྱ་བྱང་གི་མི་སེར་ཞིག་གི་བྱིས་ནས་ཡིན་ཞིང་།
བྱིས་ཆང་ཁུལ་བུན་ཆེ་བས་ཁོང་དང་གཙུང་པོ་བསོད་ནམས་དབང་འདུས་གཉིས་ལྷ་སའི་བྱང་
སྤྱོད་སྐབས་སྤྱང་གིས་ར་ལུག་བསད་ཀྱིན་པོས་བྱོལ་གྱིས་ལྷ་སའི་ལྷོ་རུབ་དུ་ཡོད་པའི་མཁར་
ནག་གྱིང་ཁར་བོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་གི་རྩ་མོང་བདག་སྤྱོད་འགོ་བ་ཞིག་གི་སར་བསྐྱད་བ་བརྒྱན་
དེའི་རོ་ཤེས་ཅེ་རྒྱང་ཅེ་གཉེར་ཆང་བ་ཞིག་གི་གཡོག་པོར་སྤྱོད་སྐབས་པོད་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་
པའི་ཤིང་འབྲུག་གྱི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་དབྱིན་རིས་བོད་དུ་བཅན་འཇུག་བྱེད་དུས་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་སྤྱོད་
མེང་བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱ་སོག་ལུལ་བྱུང་པེབས་སྐབས་ཅེ་རྒྱང་དེ་ཆིབས་ཞབས་སུ་བསྤྱོད་ནས་
རྒྱ་བཟང་དགྲ་འདུལ་གཡོག་དུ་ཡོད་པ་དེའི་བྱང་འདོད་པ་སོགས་ཀྱི་ནམ་འགྲུལ་ལ་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་
མ་མཉེས་པོ་བྱུང་ནས་ཆིབས་ཞབས་སུ་ཚུད། ལྷགས་བྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་རྒྱ་
གར་དུ་པེབས་པའི་ཆིབས་ཞབས་སུ་བསྤྱོད་དེ་ལྷགས་ཟམ་གྲུ་ཁར་ལུའུ་ཅན་དཔག་གི་རིས་ལ་
འགོག་ཚྲོལ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་སྤྱང་ལུས་རིས་རྒྱ་གར་དུ་བསྤྱོད། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མས་གཟིགས་སྤྱོད་
ཆེན་པོ་གནང་སྐབས་སྤྱན་བསལ་གནས་གང་ལགས་ཞེས་མིང་གྲགས། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་རྒྱ་གར་
དུ་པེབས་པེང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ལས་འགན་གཙོ་བོ་བཀའ་སློན་ཆ་རོང་དབང་ལུག་རྒྱལ་པོར་
བཀའ་མངགས་གནང་བ་བཞིན་བཀའ་སློན་ཆ་རོང་པས་བོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་དང་ལུའུ་ཅན་པར་

ཚ་རྒྱངས། ① ཚུ་ཚཱ་པོ་སོགས་ཀྱི་རྒྱངས་ལ། ཚུ་སྐྱོལ་གྱི་ཚ་རྒྱངས་དང་ཐུག་པས་ལག་པར་ཚུ་བྱུང་ཐོན་
 བྱུང། ② ས་གཞིར་ཆོད་སྐྱེས་པའི་རྒྱངས་ལ། ཞོགས་པ་ས་གཞིན་ས་ཚ་རྒྱངས་འབྱུང་གིན་འདུག
 ཚ་རྒྱངས། ཚ་སྟོབས། ཟུ་པའི་མེ་ལས་རྟོ་སོལ་གྱི་མེ་ཚ་རྒྱབས་ཆ།
 ཚ་རྒྱང་། ཚ་པའི་དང་པ་ཅན་གྱི་རྒྱང་། དབྱིད་ཀྱས་ཚ་རྒྱང་ལྗང་བ།
 ཚ་ལ། ① ལན་རྒྱའི་རིགས་ཏེ། དབྱིབས་ངེས་མེད་ཁ་དོག་སྟོ་སྟུ་ཕྱི་ངོས་པལ་ཆེར་དཀར་སྟུ།
 མཁེགས་པ་ལ་ཅག་ཁ་འོད་དང་ལྷན་པ། རོ་ལན་ཚ། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ཀྱས་པས་སྤ་འབྲུག། ཁྱག་

ངན་སྒྲེམ། དཔྱ་ཚུ་སྤྱོད། ②གསེར་དདུལ་ཟངས་སོགས་ཀྱི་ཆ་ལ།

ཆ་ལ་དཀར་པོ། བྱེད་ལས་དང་མདོག་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཆ་ལའི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་
དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས།
ཆ་ལ་དཀར་པོ་ནི། ཟངས་རག་སོགས་པན་ཚུན་མཐུད་པའི་ཆ་དེས་འབྱར་བ་བྱེད་ཅུས་པས་
ན་ཆ་ལ་ཞེས་དང་། དཀར་པོ་ནི་མདོག་དཀར་པོ་ཤེལ་ལྟར་དྲངས་པ་ནི་ཆ་ལའི་མཆོག་ཡིན་
པས་དེ་དོན་ནོ།།

ཆ་ལ་རྒྱབ་པ། གསེར་དདུལ་ཟངས་ལྷགས་སོགས་ལ་ཆ་ལས་སྤྱོད་མཐུད་པར་བྱེད་པ། ཟངས་ཀྱི་
སྒྲོགས་ལ་ཆ་ལ་རྒྱབ་ནས་ལེགས་སྦྱར་དགོས་ལྟ་བུ།

ཆ་ལ་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། དུམ་བཞན་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་པ། ཡབ་མགོན་སྤྱོད་ཀྱི་སྐས་སུ་སྦྱ་
འབྱུངས། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ལམ་མང་བོར་དུམ་བཞན་རྒྱུད་ཀྱི་གདུང་རབས་རིམ་བར་བྱོན་
པའི་ནང་ནས་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྐྱར་དུ་དར་བ་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སྤེལ་
ཞུ་སོགས་མངའ་བདག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་རྗེས་གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་བཞག་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཁོང་ནི་ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་སྐད་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱང་བས་ཁ་རག་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཡང་ཁོང་གི་སྒོ་བ་མ་
ཡིན། རྩོམ་རྩེ་བོད་དུ་མ་ཐེབས་གོང་གི་ལོ་ཉི་ཤུའི་སྐབས་ཙམ་ལ་པ་རྒྱེ་ཏེ་བདམ་གསལ་བ་བོད་
དུ་བྱོན་སྐབས་ཞབས་ལུགས་གྲོལ་ཐེག་སོགས་བསྐྱར་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཡང་མཛད་ཞེས་གསལ།
ཆ་ལ་ན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྐས་ཁྲི་པ་ཡིན་ཞིང་། ཡབ་སྐས་འདི་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་བསམ་
ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཞབས་ཏོག་མཛད་པ་དང་། དེབ་ཐེར་ལ་ལར་ཁོང་ཡབ་སྐས་གཉིས་
ཀྱིས་དབུས་གཙང་མི་བཅུ་མདོ་ཁམས་སུ་བཟང་བའི་བདག་ཀྱིན་མཛད་པར་གྲགས། བོད་མེ་
སྐང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡ལོའི་སྤྱི་ཉི་འདྲེན་འདས་ཞེས་གསལ།

ཆ་ལག་ཆ་ཏགས་དང་དོན་གཅིག

ཆ་ལམ། འབྲེལ་པས་ཆ་སོག་རྒྱབ་པའི་བར་ཀྱི་ལམ་ཆ་དང་། ལྷ་ས་ནས་སྟེ་ཐང་བར་ཆ་ལམ་གཅིག་
གི་ས་ཡོང།

ཆ་ལུ་མ། ཤིང་ཐོག་གི་བྱེ་བྲག་མཐོ་ཞིང་གང་བའི་ས་ལུ་ལ་དུ་ཆ་ལུ་མ་མི་སྟེ་ཁ་དོག་ལོ་རྒྱུད་ཅན་ཀྱི་

ཤིང་འབྲས་ཤིག

ཆ་ལུང་དགོན། སྐྱལ་ལུང་གཡུང་རྩུང་རྣམ་ཀླུ་མིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་པོ་
ཏ་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༦ལོར་ཞིག་པོ་བཙུང་གི་ནང་ཆོན་སྣང་ཞིག་བྱུང་དབང་ཉི་མ་འཛིན་གྱིས་
བྲག་བཏག་བྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེ་བ་རྩུང་ཡོན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ལུམ། ཆ་ལུ་མ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཡིན།

ཆ་ལུམ་ལུམ། ཆ་པོ་ལོང་ལོང་དུ་འཁོལ་ཚུལ། མེ་སྤྲོད་དུ་བཞག་པའི་བཟའ་བཏུང་ཆང་མ་ཆ་ལུམ་
ལུམ་དུ་འཁོལ།

ཆ་ལུམས། སྤྲན་རིགས་སྒྲག་པའི་ཆུ་ཆ་པོའི་ལུམས།

ཆ་ལོག་ར་བསྐྱབས་མ་གྲང་མོ་ཡང་བསྐྱར་མེ་ལ་བསྐོས་པའི་ཆ་པོ་ལ་གོ།

ཆ་ལོང་ལོང་། ① ཆ་བ་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཆུ་ཆ་ལོང་ལོང་ཞིག་གིས་འཁྱུང་བ། ② དངངས་སྒྲག་ཆེ་ཙམ་
བྱུང་ཚུལ། མེམས་ཆ་ལོང་ལོང་བྱེད་པ།

ཆ་ཤར། ① མ་འབྲས་སོགས་ན་ཆ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ལ་ཆ་ཟུག་ཀྱང་ཆུལ། གཟུགས་པོར་ཤུ་ཐོར་
སྤྲེས་ནས་ཆ་ཤར་ཡང་ཡང་ཀྱང་བ། ཁོག་པའི་ནང་ལ་ཆ་ཤར་ཀྱང་བ། ② འཛིགས་སྒྲག་གིས་སྤྲོད་
ལ་ཆ་ལོང་སྤྲེ་ཚུལ། སྤྱོ་བྱུང་དངངས་སྒྲག་དག་པོ་ཞིག་སྤྲེས་ནས་སྤྲོད་ལ་ཆ་ཤར་བཀྱབ་བྱུང་།

ཆ་ཤུགས། ① ཆ་བའི་རུས་པ། ཆ་ཤུགས་སྤྲོག་འདོན་ཁང་། ②མེ་མདའི་ཆ་ཁ་དང་ཀྱང་ཤུགས།
མེ་མདའ་འདི་ཆ་ཤུགས་གཉིས་ལྡན་ཡིན།

ཆ་བཤལ། ① ཆུ་ཆ་པོས་སྤོད་བཤལ་བ། ② ཆ་བའི་ནད་ཀྱིས་གྲོད་བ་བཤལ་བ།

ཆ་ས། ① ཆ་པོག་ཀྱང་པའི་ས་ཆ། ② ཆ་ལམ། ③ ལུས་ཀྱི་མ་སོགས་ཆ་ས།

ཆ་སྐབས། ཁོལ་དགས་པའི་སྤྱོད། ར་བསྐྱབས་མ་ཆ་སྐབས་ཐེབས་ནས་སྤོ་བ་ལོག་འདུག་སྤྲན་ཐང་
བསྐོལ་དགས་པས་ཆ་སྐབས་ཐེབས་ནས་རུས་བ་ཉམས་འདུག།

ཆ་སེལ། ཆ་བའི་ནད་སེལ་བ། ཆད་ནད་སེལ་ཆེད་ལ་སྤྲན་གཏོང་བ།

ཆ་སྤེག་མེ་ལ་བསྤེགས་པ། ཤིང་རྫོན་ཆ་སྤེག་བཏང་སྤྲེ་སོལ་བ་བཟོས་པ།

ཆ་སྤྲུག་འདི་ལ་ [tsatsaG] ཞེས་པའི་སྤྲུག་གདངས་ཀྱིས་བསྒྲགས་དགོས། ལུ་གུའི་ལྷགས་པས་
བཅོས་པའི་གོས་ཀྱི་གཡོག་ཅན་གྱི་མིང་།

ཆ་གསུང། ཅུས་པ་དང་དཀར་གསུམ་མངར་གསུམ་རྣམས་སྤར་ནས་མེར་བསྐྱབས་པའི་ལན་
ཆགས་ཀྱི་མཆོད་སྦྱིན་ཞིག་ཡིན།

ཆ་གསེར། གསེར་བྱེད་དུལ་ཚུའི་ནང་དུ་སྤངས་ཏེ་ལྷགས་རིགས་ལ་བྱུགས་ནས་མེ་ལ་བསྐྱབས་
ན་དུལ་ཚུ་ཡལ་ཏེ་གསེར་མདངས་འཛོལ་པར་འགྱུར་བའི་གསེར་ཅི། ཟངས་ལ་ཆ་གསེར་
ཡག་པོ་བཏང་ན་གསེར་དངོས་དང་འབྲ།

ཆ་ཁྲིལ། ཏུ་འེལ་བོང་བུ་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་གཞུག་གི་མེད་ཐག་ཐོག་ཁྲིལ་བྱེད་ཀྱི་རས་སམ་བྱིང་པའི་མིང་།
ཆག་གཞོང་བཞོས་ཀྱི་རི་མོ། སྟོང་སྤྱད་ལ་གསེར་ཆག་དུལ་ཆག་བརྒྱབ་ཡོད་པ། ཀ་བར་བཞོས་
པའི་རི་མོའི་ཆག་དོད་པ།

ཆག་གོས། ལྷགས་ཆག་

ཆག་སྤྲ། ཆག་ཆག་ཅས་པའི་སྤྲ། མཁེགས་ཤིང་རྫོན་པས་མེ་བཏང་ན་ཆག་སྤྲ་བརྒྱབ་ཡོང་།

ཆག་ཐིག་དུམ་བུ་སྤར་སྤྲིག་གི་ཐིག་མིང་ཆེན་ལྷ་བྱེད་བར་གྱི་སྟོང་ཆ་ཆག་ཐིག་གིས་སྤྲེལ་བ།

ཆག་ཐུང་། ཡི་གེའི་སྤྲའི་མཆོམས་གཅོད་པའི་ཆག་ཐུང་དུའི་མིང་།

ཆག་ཐོ། ཟངས་གསེར་སོགས་ལ་ཆག་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བ།

ཆག་འདེབས། དུལ་སྤྱད་སོགས་ལ་གཞོང་ཚུང་གིས་བཞོས་རིས་འདེབས་པ།

ཆག་པ། ① གསེར་དུལ་གྱི་སྟོང་ཆས་ལ་ཆག་རིས་རྒྱབ་མཁན། ② [ཡུལ]འབྲུ་ཆག་པ།

ཆག་པར། ཆགས་པར་དང་འབྲ།

ཆག་ཆག་སྤྲའི་བྱེད་པར་ཞིག་

ཆག་ཆོག་ཆ་གི་ཆོ་གའི་བསྐྱུས་མིང་།

ཆག་ཆོགས། ལུས་པོའི་རུས་ཆོགས།

ཆག་ཆོ། འབྲུ་རིགས་རགས་ཅམ་བཏགས་ནས་ཐེགས་མ་ལྟ་བུ་བྱས་པའམ་དེ་བསྐྱོལ་བའི་ཐུག་པའི་
མིང་། ཆོག་བསྐྱུས་ན་ཆག་ཅས་འབྲེ་ཆོག་སྟེ། གོ་ཆག་སྤར་ཆག་ཅས་པ་ལྟ་བུ།

ཆོག་གཞོང་། གསེར་ཟངས་སོགས་ལ་ཆོག་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག
ཆོག་རིས། རྟོག་བརྒྱབ་པའི་རི་མོ། དུལ་པོར་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབྲུག་ཁ་སྟོང་ཀྱི་ཆོག་རིས་བཏབ་པ།
ཆོག་ལ། འབྲི་གཡག་གི་ལ།
ཆོག་ས། ① བར་མཆོམས། མི་ཆོགས་དམ་པོ། སོན་ཆོགས་ཡངས་པོ། ཆོགས་སྟོམས་པོ། སྐམ་གྱི་
ནང་དུ་ཅ་ལག་ཆོགས་སྟོང་པོར་བསྒྲིགས་ཏེ་སྒྲུག་པ། ② འཆོག་སྤྱད། རྒྱ་ཆོགས། ར་ཆོགས།
ཁྲོལ་ཆོགས། དར་ཆོགས། ཟངས་ཆོགས།
ཆོགས་རྒྱན། ར་ཆོགས་ནང་ནས་ར་ཁུ་འབབ་པའི་སྟོང་ཆས་བྱ་ག་མང་པོ་ཅན།
ཆོགས་སྐམ། སྐྱན་རྩས་ཞིབ་མོར་འཐགས་རྩས་སུ་ཆོགས་བརྒྱབ་སྟོང་ཀྱི་ཤིང་སྐམ་གྱི་མིང་།
ཆོགས་སྤིང་། ཆོགས་ལ་བཞི་སྤིང་།
ཆོགས་སྒྲིག་པ། དཔེ་དེབ་སོགས་རིང་ཐུང་ཆོགས་སྒྲིག་པ། དཔེ་ཆའི་མཐའ་སྟེ་རིང་ཐུང་ཆ་སྟོམས་
ཀྱི་ཆོགས་སྒྲིག་པ།
ཆོགས་མགོ་ ① གཡག་གི་མགོ་ ② མི་རྒྱན་པོར་སྟོང་ཆོག་ ③ དུ་བ་འཐེན་སྤྱད་ཀྱི་མགོ་
ཆོགས་བཅས་པ། རིང་ཐུང་སྟོམས་པོ་བཅོས་པ། རིང་ཐུང་མི་སྟོམ་པའི་དཔེ་ཆའི་ལྗེ་བ་གངས་
རྩས་ཆོགས་བཅས་བྱེད་ནས་སྟོམ་པོར་བྱ་དགོས།
ཆོགས་ཉར། སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་filing ཟེ།
ཆོགས་མཐུག་པོ། ཞིང་སོན་སོགས་ཁ་ཏུལ་ཏུལ་མེན་པའི་མང་པོ།
ཆོགས་དམ་པོ། ཆོགས་ཞིབ་མོ། ཡི་གེ་ཆོགས་དམ་པོ་བྲིས་ན་ཤོག་བྱ་འགྲོ་སྟོ་རྒྱུང་།
ཆོགས་སྟོང། ར་སོགས་ཆོགས་བརྒྱབ་པའི་སྟོང་ཆས།
ཆོགས་པ། འཆོག་སྤྱད།
ཆོགས་པར། ① ད་ལྟའི་ལྷགས་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་རང་རྒྱུགས་ཅན་དེ་དེ་བ་བསྒྲིགས་
པའི་པར་གཞི་དེས་དཔར་བའི་ཡི་གེ་དཔར་མའི་མིང་། ② གསེར་འབྲུང་ཀྱི་མིང་། འདིར་ཆོག་
པར་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཆགས་པོ། [ཡུལ]① ག་རྒྱུ་གསོ་བའི་གཡག ② ཅ་ག་དག་པོ། མི་དེ་ལས་ཀ་ཞིབ་ཆགས་པོ་
བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད་འདུག་ལྟ་བུ།

ཆགས་སྤག་སྤ་དུང་དང་སྤན་སོགས་ཆགས་བརྒྱབ་སྟོན་གྱི་སྤ་དུའི་མིང་།

ཆགས་སྤྱད། ཆགས་སྤག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཆགས་བྱབས། ཆགས་ག་ག་ཞོག་ཆ་ཆང་། ཆགས་བྱབས་གཅིག་ཆགས་སྤིང་བཞི་ཡོད།

ཆགས་བྱེད་པ། དངོས་ནོར་ཉར་ཆགས་བྱེད་པ། དཔེ་དེབ་ཆགས་བྱེད་པ། སྤྱི་ཇུས་ལ་ཆགས་བྱེད་པ།

ཆགས་མ། འབྲུ་འཆག་བྱེད་ཆགས་མ་སྟེ། ར་ཆགས་དང་། རྩ་ཆགས་སོགས་ལྟ་བུ།

ཆགས་ཆོགས། ལུས་གྱི་རུས་ཆོགས་ཆེ་ཆུང་སྤྱི་མིང་། ཆམ་བ་སོག་ནས་ལུས་གྱི་ཆགས་ཆོགས་

ཆང་མ་ན་བ།

ཆགས་ཆུད། ལས་དོན་གྱི་འགྲིག་འཐུས་སྟོ་ཆང་བ། བྱེད་སྟོ་ཆང་མ་ཐལ་ལུས་འཐུས་ཤོར་མེད་བར་

ཆགས་ཆུད་བྱུང་འདུག་ ལས་ཀ་ཆགས་ཆུད་བ་བྱུང་འདུག

ཆགས་ཆུད་པོ། ཁྱིམ་གྱི་འབྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་གཞི་བརྟན་ཅིང་འཐུས་སྟོ་ཆང་པོ་ཡོད་པ།

ཆགས་འཇུང་པ། ལས་དོན་འགྲིགས་པོ་བྱེད་པ། དཔུང་འཇུག་མ་བྱེད་གོང་ནས་གྲ་སྒྲིག་ཆགས་ཆུ་འཇུང་པ།

ཆགས་ལྷ། སྤྱུག་མའི་ལྷ་མོ།

ཆགས་ལྷ། ཆགས་ལྷ་དང་དོན་གཅིག

ཆགས་བཟང་། ལུས་ཐོར་ཡང་བ་དང་ཆགས་སུ་ཆུད་པ། རྒྱན་དུ་ལུས་ཅལ་སྤྱངས་ན་གཟུགས་པོ་

ཆགས་བཟང་བར་འགྱུར་གྱི་རེད།

ཆགས་ཡིག་སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་archived file ཟེད།

ཆགས་ར་དགོན། མིང་གཞན་གནས་ཆངས་གསལ་ར་དགོན་ཟེད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་

སྤྱི་ལོ་༡༥༥༣ལོར་ཆངས་གསལ་རྒྱ་མ་བསོད་ནམས་ལེ་ཤེས་དང་། རྒྱལ་དབང་བདེ་ཆེན་དོ་

ཇེ་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ། རྒྱབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ལུས་ལུལ་བོད་རིགས་

རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆགས་མིང་། ཆགས་སྒྲིང་དང་འབྲ།

ཆགས་ལུག ① གཡག་ལུག་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་། ②[ཡུལ་]ཤེཾ་ཆེད་དུ་གསོ་བའི་བཤའ་ལུག་

ཆགས་ཤ ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་དུ་གཡག་ཤའ་ཟེར།

ཆགས་སུ་ཚུད། ག་སྒྲིག་བྱས་ཆར་བའི་དོན་ཏེ། དབྱིད་མོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཆགས་སུ་ཚུད་ལྷ་བྱ།

ཆགས་སུ་ཚུད་པ། ག་སྒྲིག་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་དུས་ཐོག་ཏུ་སྒྲིབ་སྒྲོབ་བྱས་པ།

ཆར་། འཛོག་སའམ་སྒོད་སའི་ནང་ཁྲིམ། མི་ཆར་། གནས་ཆར་། སྒྲང་ཆར་། རྒྱག་ཆར་། གཡུལ་

སར་མཆོང་དུས་རྒྱ་སྐྱུག་ཆར་ནས་ཐོན་པ་འབྲ། བྱེདུས་ཆར་འཆང་བ།

ཆར་ཀྱའི་སྐྱ་འབྲམ་བཟ་ཤིས་ཀུན་འཕེལ་སྒྲིང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་དགོན་ལུང་པ་ཆར་

ཀུས་བྲག་བཏབ། གུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆར་སྐྱེས། [མདོན་]བྱ་སྐྱེའི་མིང་།

ཆར་འཁོར། རི་མོ་མཁན་གྱིས་ཐོག་མར་གསོན་བྲིས་བྱས་ཏེ་གཟུགས་བརྟན་བསྐྱུན་རྗེས་སུ་སྒྲར་

ཡང་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཆར་འཁོར་སྒོར་མོའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་དེར་ཟེར།

དཔེར་ན། འབྲུག་ཆར་འཁོར་དང་། རྒྱ་བྱ་ཆར་འཁོར། ཁྲུང་ཁྲུང་ཆར་འཁོར། བྱ་འབྲུག་ཆར་

འཁོར། ཡུལ་ལྗོངས་ཆར་འཁོར། མེ་ཏོག་ཆར་འཁོར་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པའོ།

ཆར་སྐྱམ། ཆར་རའི་དུས་པ་དང་དབྱི་དུས་འབྲེལ་བའི་ཁོག་པའི་མིང་།

ཆར་འགོ་སྐྱེ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཁྲི་སྐྱུག་སྒོན་སྐྱེས།

ཆར་ཅིང་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་སྐྱུག་སྐྱེ་ལོ་༡༧༡༣ལོར་ཡུལ་དཔོན་ལེ་ནན་གོ་

ཡིས་བྲག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྒོན་ཟེ་ཡིང་གོང་ཁྲིར་ན་ཡོད།

ཆར་གཅིག་མ། སྐྱེ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཁྲི་སྐྱུག་དོག་གཅིག་ཁོ་ནར་སྐྱེས་པའི་མིང་།

ཆར་མཐུག་སྐྱེ་ཐེངས་གཅིག་གི་ཁྲི་སྐྱུག་རྗེས་སྐྱེས།

ཆར་ཉལ། ① ཆར་དུ་ཉལ་བ། ②[མདོན་]སྐྱལ།

ཆར་ཐུར། [རྟིང་]གོས་ལུབས།

ཆར་པོ། གངས་ཡོངས་པོ་དང་། སྤེ་འཛོམས་པོ། མི་གངས་ཆར་པོ། ཆོང་ཐོག་སྐྱ་ཁ་ཆར་པོ་འདུག

ཆང་སྒྲུགས། ཡོངས་སྒྲིག་པ་དང་། ཆ་ཆང་སོགས་དང་དོན་གཅིག་ ལྷ་མས་གདམ་དག་ཆང་
སྒྲུགས་གནང་། ལྷ་བྲ།

ཆང་བ། གངས་མ་ཆད་པ་དང་། སྒྲིལ་མས་པ། མཐུན་ཆེན་ཀྱང་ཆང་བ། གང་དགོས་མ་ཆང་བ་
མེད་པ། དན་དགྲ་ཆང་བ།

ཆང་བང་། ཐབ་ཆང་། དགེ་འདུན་པའི་ཆང་བང་དུ་གཡོས་ལེགས་པར་སྦྱོར་བ།

ཆང་མ། ① [མངོན]ཐམས་ཅད། ལས་དོན་ཆང་མ་བསྒྲུབས་པ། ཆང་མ་སྒྲར་བཞེན་སོར་བཞག་མི་རེགས་
ཆང་མ་འབྲུམ་ཉམ་ཡིན། ཆོགས་འདུ་ལ་གཞུག་མཁན་ཆང་མ་གཅིག་མཐུན་གྱི་གྲོས་འཆམས་ཐག་
ཆོད་བྱང་སོང་། ② ལྷ་གྲུ་ཆགས་པའི་མོ་ཁྱིའམ། ལྷ་གྲུ་དང་མཉམ་དུ་གནས་པའི་མོ་ཁྱི།

ཆང་མ་སྟོན་པ། ① རང་ལ་གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་གཞན་གྱི་མིག་ལམ་བསྟན་པ། ② རྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་
ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་show all ཟེད།

ཆང་མ་དབྱུ་ཅན། རྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་all caps ཟེད།

ཆང་མ་གཞུང་བཞེས། དངོས་ཐོག་སོགས་སྤྱིད་གཞུང་ནས་མ་ལུས་པར་བཅན་འཕྲོག་བྱེད་པ། ཡང་
ན་ཆང་མ་གཞུང་འབྲུལ་བྱེད་ཅེས་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཆང་མང་། [མངོན]ཐབ་ཆང་།

ཆང་མས་མཐོང་གསལ། མི་ཆང་མས་གསལ་གསལ་ཐིང་ཐིང་དུ་མཐོང་བ་ལ་བརྟེན། ཡང་ན་མིག་
ལྷན་ཀྱང་གྱི་མཐོང་ཆོས་སྤྱད་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཆང་མལ། བྱ་ཡི་ཆང་། བྱ་རྣམས་ཆང་མལ་དུ་ཉལ།

ཆང་ཆང་རུག་རུག་ཆ་ལག་ཡོངས་སྒྲིག་པ་འཕམ་ཡོད་ཆང་འཛོམས་པ། ཁྱིམ་མི་ཆང་ཆང་རུག་
རུག་དུ་ཡོད་པ་བསོད་བདེ་ལགས།

ཆང་ཆིང་། ཅི་ཤིང་སོགས་སྒྲུག་ཅིང་འཛིངས་པ། ཤིང་ནགས་ཆང་ཆིང་འབྲིགས་པ། གཞུང་ལུགས་
དན་པའི་གཏམ་གྱི་ཆང་ཆིང་ནི་བསྟེན།

ཆང་ཆིང་འབྲིགས་པ། དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་

ཆང་ཆིང་ཅན། [མངོན]ནགས་ཆལ།

ཆང་འཛོམས། ཐམས་ཅད་ཆོགས་པའམ་འཛོམས་པ། འཕུས་མི་ཆང་འཛོམས། མཐུན་ཆུན་ཆང་འཛོམས།

ཆང་ཟླ། སྤུན་ཟླ། ཆང་ཟླ་གཅིག་པ།

ཆང་ར། མཆང་ར་དང་འབྲ།

ཆང་རག་གཏོང་པ། [ཡུལ]རྟ་རལ་སྟོན་པ།

ཆང་རའི་རུས་སྟོམ། གཟུགས་པོའི་སྐྱེད་སྤྱད་ཀྱི་རུས་སྟོམ་ཀྱི་མིང་།

ཆང་རུས། ཆང་རའི་རུས་པ།

ཆང་ལ་མ་ཆང་། ཅ་ལག་ཆང་པོ་མེད་པ། ཅ་ལག་ཆང་ལ་མ་ཆང་བར་གྱུར་པ་འདི་ནི་བདག་པོ་ཡག་

པོ་མ་བརྒྱབ་པའི་ཉགས་རེད།

ཆང་ལེན་པ། མོ་ཁྱིའི་བུ་སྟོད་འདོན་པ།

ཆང་ལོག ① སྐར་ཡང་རང་གི་ཆང་དུ་ལོག་པ། རེ་པོང་ཆང་ལོག ②[ཡུལ]མི་རྒྱ་ཆང་མ་མེད་བར་གྱུར་པ།

ཆངས། གོས་ཀྱི་བར་ཆངས། སྤེན་བལ་ཀྱི་བར་ཆངས་པའི་སྟོད་ཐུང་། རྒྱ་གར་ནས་བམ་ཟེའི་

རིགས་ཀྱིས་གཙང་སྤྱི་ལོ་དོད་དུ་སྐྱེ་ལ་འདོགས་པའི་སྤྱད་པ་ཞིག་ཡིན།

ཆངས་སྤྱད། རང་སྲོང་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་སྤྱའི་ཐོར་ཚུགས་གི་རྒྱན་དུ་འདོགས་པའི་སྤྱད་པའི་མིང་།

ཆངས་སྤྱད་མགུལ། [མངོན]བམ་ཟེ།

ཆངས་སྤྱེས། [མངོན]① གཟའ་སྟེན་པ། ② བྲ། ③ བམ་ཟེ། ④ བདུད་ཀྱི་བྲ།

ཆངས་བཅོམ། [མངོན]འདོད་ལྷ།

ཆངས་ཆེན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གསུམ་པའམ་གོང་མ་སྟེ། ལུས་བཟང་ཞིང་དགེ་རྩ་

དང་མཐུ་སྟོབས་སོགས་ཆངས་པའི་གནས་ལོག་མ་གཉིས་ལས་ཆེ་བས་ཆངས་པ་ཆེན་པོའོ།

ཆངས་ཐིག་དཀྱིལ་ཐིག་

ཆངས་ཐིག་ཟུར་ཐིག་ འོགས་མཆོམས་བརྒྱད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཐིག་དུས་འཁོར་ལུགས་ལ་སྟོ་སྒྲིང་

དབུས་མའི་ཆངས་ཐིག་རྒྱ་གར་རྟོ་རྩེ་གདན་ཀྱི་སྟེང་ཡིན་ཞིང་། རང་ཅག་གནས་པའི་ས་ཆོགས་

འདི་ནི་སྟོ་སྒྲིང་འར་མའི་ཆངས་ཐིག་ནས་བྱིས་ཞག་བདུན་འདས་པའི་ས་ཆོགས་ཡིན།

ཆངས་ཐུག་ལྷ་ཁང་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་འཛུགས་རྒྱུ་ལྟར་ཐུག་དཀར་པོ།

ཆངས་གནས་མཆམས་ནག་དགོན། ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྒྲུབ་ནོར་བུ་ལྷིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་
བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༧ལོར་ཤེས་རབ་རྗེ་ཤེས་པུག་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་རྟིང་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆངས་པ། ① ལྷ་ཆངས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྤྱི་དགའི་བདག་པོ་དང་། དགའ་བ་བརྒྱ་པ། རང་
པའི་ཤིང་རྒྱ་སྟོན་སྤྱེས། གདོང་བཞི། བདག་སྤྱེས། རྩ་བ་བརྒྱད་པ། རྣམ་བཤེད། ལྷ་ཆོགས་བྱེད།
བད་མའི་སྤྱོད་གནས། དབྱིག་གི་སྟོང་། སྤྱིན་བྱེད། མི་མཛེད་བདག་པོ། མིག་བརྒྱད་པ། མེས་
པོ། རང་བྱུང་། རིག་བྱེད། རིག་བྱེད་སྟོང་པོ། རིག་བྱེད་གདོང་། རིག་བྱེད་ཐར་པོ། རིག་བྱེད་
དབང་པོ། གསེར་མངལ་ཅན། ལྷ་ལས་ཆུན་བཅས་སོ། ② བམ་ཐེ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་མི་རིགས་
བཞིའི་ནང་གི་མཐོ་རིམ་ཞིག ③ [མདོན]སྤང་འདས། ④ ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་གནས་རིས་
ཏེ། འདོད་པའི་ཉོན་མོངས་པས་གཙང་བའམ་དག་པས་ན་ཆངས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཁམས་གོང་མ་
གཉིས་ཀྱི་སས་བསྐྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆངས་པའི་སྤྱུས་བརྗོད་པའོ། ⑤ གཙང་མ།

ཆངས་པ་ཀུན་འཁོར་གྱི་སྤྱུ། ཆངས་པ་མཐུན་ན་འདོན་དང་དོན་གཅིག

ཆངས་པ་ཆེན་པོ། ① ཆངས་པའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུའི་བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་ཤིག ② ལྷ་
རིས་ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་གཙོ་བོ་སྟེ་མི་མཛེད་ཀྱི་བདག་པོ་གདོང་བཞི་ཅན།

ཆངས་པ་དྲུང་གི་འཁོར་པོ། མོག་རྩ་ལས་བརྒྱད་པའི་རྩ་ནག་གཉིས་དང་སྟོང་ནས་བརྒྱད་པའི་
གཉིས་མོག་གཉིས་བཅས་རྩ་བཞི་སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བྱ་གཞི་གནས་སུ་ཆོགས་པ་ལ་ཟེར།

ཆངས་པ་དྲུང་གི་ཐོར་རྒྱགས་ཅན། གཤམ་གྱི་ཆངས་པ་དྲུང་ཐོར་ཅན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ།
ཆངས་པ་དྲུང་ཐོར་ཅན། འདི་སྟེ་པ་གཞུང་གིས་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་པའི་སྤང་མ་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ།
གནས་པའི་དགོན་པ་ནི་ལ་མོ་དགོན་སྟེ་དེང་དུས་ལྷ་ས་ཁྲིན་གོན་རྩལ་སྤྱུག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་
ཡོད་པའི་ལ་མོ་དགོན་པ་འདི་ཡིན། ལ་མོ་དགོན་ན་ཡོད་པས་ཡོངས་གྲགས་སུ་ལ་མོ་ཆངས་
པ་ཡང་ཟེར་ཞིང་། སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལ་ཐོད་ཀྱི་ཞུ་མོ་བྱོན་པའི་ཅིར་དྲུང་དཀར་གྱི་ཏོག་ཡོད་པས་
དྲུང་གི་ཐོར་རྒྱགས་ཅན་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་པོར་ཁོས་པའི་རྣམ་འགྲུར་ནི་རྒྱལ་

ཆེན་བསེ་ཁབ་པ་ཞེས་གསང་ཕྱད་གོན་པའི་གནས་སྤྱད་གཙོ་བོ་ཡིན།
ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གཉིས་པའམ་བར་མ་སྟེ། ཆངས་པ་
ཆེན་པོའི་མདུན་ན་འདུག་ཅིང་རིམ་གྱི་བྱེད་པའི་ཆིག་འདོན་པའི་ལྷའམ་གནས་སོ།
ཆངས་པ་བ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་དར་བའི་བྱུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་འདིས་སྤོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་
རྟེན་ཐམས་ཅད་ཆངས་པས་བྱས་པར་འདོད།
ཆངས་པ་རྒྱུད་གཞོན་ལྷ་ཁང་། སྤོང་བཅན་སྤྲུལ་པོའི་སྤྱབས་བཏབ་པ་སྟེ་ཐང་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ་རུ་
གཞོན་གཙུག་ལག་ཁང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཆངས་པ་ལྷའི་མེ་རྟོག་ ① སྤོང་ཞིག་ ② ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྤོང་ལྷུ་བཅན་གྱི་མཆན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཆངས་པའི་སྤྱད་པ། སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བྱ་གཞི་གནས་སུ་སྤྱད་པས་གོས་བཅེས་པ་ལྟར་རྒྱ་སྤྱབས་
ནས་ཤུས་ཁྲུང་པ་བཅས་ཀྱི་གནས་སུ་པན་རྒྱུན་འབྲེལ་བའི་རྩའི་མིང་ཡིན།
ཆངས་པའི་འཁོར། ཆངས་པ་མདུན་ན་འདོན་དང་ཆངས་རིས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིའི་མིང་།
ཆངས་པའི་འཁོར་ལོ། ① ལྷ་ཆངས་པའི་བྱུག་མཆན། ② སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར།
ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན། བསམ་གཏན་དང་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཐམས་ཅད།
ཆངས་པའི་སྤྱང་པོ། [མདོན]ལ་ལ་ཕྱད།
ཆངས་པའི་རྟ། [མདོན]ཉི་མ།
ཆངས་པའི་ཐེག་པ། མདོན་མཐོའི་ཐེག་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཁམས་གོང་མའི་ལམ་ལ་བསྐྱོད་པར་
བྱེད་པའི་ལམ།
ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི། འཛིག་རྟེན་ལམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱམས་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་དང་།
དགའ་བ་དང་། བཏང་སྟོམས་བཅས་བཞི་སྟེ། འདི་བཞི་བསྟོམས་པས་ཆངས་པའི་འཛིག་རྟེན་
གྱི་བདེ་འབྲས་ཐོབ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཆངས་པ་ཆེན་པོ་འང་འདི་བཞི་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པས་
ཆངས་པའི་གནས་པ་བཞི་ཞེས་བྱའོ།
ཆངས་པའི་བྲ། [མདོན]① དུག་རིགས་སྤྱི། ② བམ་ཐེ།
ཆངས་པའི་བྲ་ག་སྤྱི་བོ་ཆངས་པའི་བྲ་ག་སྟེ། སྤྱི་བོའི་གཙུག་གི་སྤྱོད་འབྲེལ་ཡོད་ས་དེའི་མིང་གི་ནམ་

གངས་ཤིག

ཆངས་པའི་སྒོ་དང་ལྷན་པ། འདིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོ་ལྷ་ཆེན་ཆངས་པའི་སྒོ་གྲོས་དང་མཆུངས་པའི་
སྒྲོང་བ་ཅན་གྱི་ཆུན་གས་སྒོན་པོ་མགར་གྱི་ནམ་དབྱེད་ལ་འགན་བཟོད་བ་མང་པོ་བྱུང་སྒྲོང་བ་
དེ་ཆོར་ཟེད།

ཆངས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམ་པའི་ཆོས་གོ་བར་བྱས་པས་
ཆངས་པའི་དབྱངས།

ཆངས་པའི་མེ། ལུས་ཀྱི་ལྷེ་བའི་མེ།

ཆངས་པའི་ཚུལ། ཆངས་པ་སྤང་འདས་དང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཚུལ་ལམ་དགེ་སྤྱོད་གི་ཚུལ་བར་
ཆད་མེད་ལམ་མོ།

ཆངས་པའི་ཤིང་། ① ཤིང་ཞིག ② རྒྱ་གར་གྱི་སྤོང་ཤིང་གི་མིང་།

ཆངས་པའི་སྤྲས་མོ། [མདོན]དབྱངས་ཅན་མ།

ཆངས་པར་མཆུངས། [མདོན]མིང་སྤོང་།

ཆངས་སྤྱོད་། བདུད་ཀྱི་བྲ།

ཆངས་སྤྱོད། ① ཆངས་པར་སྤྱོད་པ་སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འཕམ་ཀྱན་སྤྱོད་གཙང་མ། ②
[མདོན]དགེ་སྤྱོད་།

ཆངས་སྤྱོད་དགེ་བསྟེན། ཇི་སྤྱིད་འཆོའི་བར་དུ་ཆངས་པར་སྤྱོད་པའི་གཞི་དག་ཡོངས་སུ་གྲངས་
ནས་མི་ཆངས་སྤྱོད་སྤྱོད་བའི་དགེ་བསྟེན།

ཆངས་སྤྱོད་ཉེར་གནས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ། དགེ་སྤྱོད་མའི་སྒྲོམ་པ་དངོས་མ་གྲངས་སྤྱོད་ལ་འབོག་པའི་སྒྲོམ་
པ་ཞིག་སྟེ། དགེ་སྤྱོད་མའི་སྒྲོམ་པ་དང་ཇུས་རིགས་གཅིག་པ་བར་མའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།།

ཆངས་སྤྱོད་ལྷན། [མདོན]① སྒྲོམ་བཅོན་པ། ② གཞོན་ལྷ་ཀྱི་སྟེ་གཞོན་ལྷ་གདོང་དུག

ཆངས་སྤྱོད་བསྤང་། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལེན་པ། དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལ། སྟོག་གཅོད། མ་
བྱིན་ལེན། ལོག་གཤེམ། ཟུན་སྤྲ། ཆང་འཕྱང་བ་བཅས་སྤང་བུ་ལྟ་སྤྱོད་བར་ཁས་གྲངས་པ་

ལ་དགེ་བསྟེན་ནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒོམ་པ་བསྐྱང་བ་ཟེད།
ཆངས་བྱག་ཆངས་པའི་བྱ་ག་དང་འབྲ།
ཆངས་བྱང་། [མངོན་]བྱམ་ཟེ།
ཆངས་དབང་། ལྷ་ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན།
ཆངས་དབང་སྤུ་པོ། [མངོན་]མེ་ལྷ།
ཆངས་དབྱངས། ལྷ་ཞིང་བཟིང་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལྷ་ཆངས་པའི་སྤྱ་དབྱངས། ཆངས་དབྱངས་
ལྷ་པའི་གདངས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གཞོན།
ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ། རྒྱལ་བ་སྤྱི་ཕྱིར་བྱུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་མཆོན།
ཆངས་དབྱངས་བྱག་ཟླ། གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་བྱག་ཅུ་སྟེ། རྩོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྷ་
འདས་ཀྱི་གསུང་དབྱངས།
ཆངས་མ། ① ཁྱོང་པའི་ཆོས་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་བྱད་མེད་གཙང་མ། ② སྤྱང་བྱ། ③ འཛིག་རྟེན་
པས་མཆོད་པའི་ལྷ་ཆངས་པའི་ཡུམ།
ཆངས་རིགས། [མངོན་]བྱམ་ཟེ།
ཆངས་རིས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་ཀྱི་འོག་མ་སྟེ། ཕྱིག་པས་ཆངས་ཤིང་ཆངས་
གནས་བཞི་ལ་གནས་པ་དང་། ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་འཁོར་དང་སྟེ་རིས་སྤྱིས་པའི་གནས་ཤིག་
ཡོད་པར་བཤད།
ཆངས་གསལ་དགོན། མིང་གཞན་གནས་ཆངས་གསལ་དགོན་ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་
བྱི་མུ་ལོ་༡༧་་་༣༩ལོར་ཆངས་གསལ་རྒྱ་མ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་དང་། རྒྱལ་དབང་བདེ་ཆེན་
རྟོ་རྩེ་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་པོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆངས་ལྷ་ཉེ་པན། ཆངས་པ་མཐུན་ན་འདོན་དང་དོན་གཅིག་
ཆད། བཅད་མཆོམས། འཁོར་ཆད། ལོ་ཆད། མང་ཉུང་གི་ཆད་བཟོ་བ། དུས་རིང་ཐུང་གི་ཆད་བཟོ་
བ། དུག་རྩ་ཡོད་ཆད་བཀོག་པ། དམག་བརྒྱབ་ཆད་ཆང་མར་རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་བ། སྤུས་ཆད་

མོངས་པ། གཞུགས་པོའི་རིང་ཚད་དུ་མ་སྐྱེབས་པ། ཚད་མེད་པའི་བཀའ་འདྲིན་དང་ལྡན་པ།
ཚད་སྐྱེ། འཛིན་བཟོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག
ཚད་སྐྱེས། [མངོན]ལུས་རྩལ།
ཚད་སྐྱོབ། [མངོན]ཚད་པ་སྐྱོབ་བྱེད་ཉི་གཏུགས་བསལ་ཡབ་སོགས།
ཚད་བཀག་སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཚད་སྐྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་restrictions ཟེ།
ཚད་བཀག་གཏོང་བྱས། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཚད་སྐྱོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་constraint violation ཟེ།
ཚད་ཁྲ། ཡང་གངས་ཀྱི་རི་མོ། གཟའ་ཉི་ཚད་ཁྲ་ཁ་བྱང་བཅས་ཆེས་ཁོངས་དེ་ཀཉིད་དུ་འགོད་པ་ལྟ་བུ།
ཚད་མཐིས། ཚད་པ་དང་མཐིས་པ་བསྔོངས་པའི་ནད་རིགས་ཞིག་གི་མིང་།
ཚད་འཁྱོལ། ཚད་འོངས་པའམ་ཚད་དུ་སྐྱེབས་པ།
ཚད་འཁྲ། ལུལ་ཐོད་རྒྱངས་ཆེ་བའི་སར་རྩ་མང་པོ་བརྟངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱེན་བྱས་ནས་མཆིན་
ཚད་སྐྱེས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཁམས་ཐུང་དུ་བསྐྱོད་པའི་འཁྲ་ནད་ཅིག
ཚད་གི་མ་རེད། དེ་ལས་མང་བ་ཡོད་ངེས་པ། ད་ལོ་ལྷ་སར་ལུལ་སྐྱོར་དུ་འོང་མཁན་མི་གངས་དེས་
ཚད་གི་མ་རེད།
ཚད་བྱབ་ཏུ་འདོད་པ། ཚད་མས་བྱབ་པའི་སྐོན་ནས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྲད་པར་
ཡིན་ཡང་བདེན་པར་བྱབ་པ། ཡང་དག་པར་བྱབ་པ། རོན་དམ་པར་བྱབ་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་
བྱབ་པ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པ། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པ།
རང་ངོས་ནས་བྱབ་པ་བཅས་བརྒྱད་པོ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་གྱི་ཁྲད་པར་གྲེ་བྲག་སྐྱེ་བ་ནས་ཐལ་
འགྱུར་བའི་བར་མི་མཐུན་པ་མང་།
ཚད་རྒྱབ་པ། ཆ་ཚད་ཐིག་ཚད་ལེན་པ། ས་ཆ་འདིའི་རིང་ཐུང་ཐིག་ཚད་ཅིག་རྒྱབ་དགོས།
ཚད་དགྲུང་། དབྱར་ཚད་ཀྱི་དཀྱིལ།
ཚད་བཀལ། འོས་པའི་མཆོམས་ལས་བྲལ་བ། སྐྱོན་གྱི་སྤྱོད་ཚད་བཀལ་ནས་མ་གཏོང་། ཨ་རག་འཐུང་

ཆད་བཀལ་བས་འོ་ལྟར་བཟེ་བ། སྟོན་བཟོས་འཁོར་ཆད་ལས་བཀལ་ཏེ་ལས་འགན་འབྲུབ་པ།
ཆད་མཐུག་ཆད་ནད་པལ་ཆེར་བྲག་པའི་མཐུག་ཆད་མཐུག་རྒྱས་ན་འཆི་ཉེན་ཡོད།
ཆད་སྟོང་། ཆ་བའི་ནད་སྟོང་བ།
ཆད་སྟོག་ཆད་པའམ། ཆ་བྟོད་ཀྱིས་གདུངས་པའི་ལུས་སེམས་བྱིང་སྟོག་ཆ་བའི་ལུང་པར་དབྱར་
དུས་ཆད་སྟོག་བྱུང་སྐབས་རིག་པ་དངས་པོ་མི་ཡོད།
ཆད་ཐུབ། ཆད་མར་འཛོག་འོས་པ། མི་ཆད་ཐུབ་པ། ལས་ཀ་ཆད་ཐུབ། དངོས་པོ་ཆད་ཐུབ། ཡིག་
ཆ་ཆད་ཐུབ། ཆད་མཐུག།
ཆད་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་། ཁུངས་ཐུབ་ཀྱི་གཞུང་། དེ་ཡང་ཆད་མར་གཞུང་འོས་པའི་གཞུང་།
ཆད་མཐུག། དཔེ་ཆད་དང་མཚུངས་པ། གཞུགས་པའི་ཆད་མཐུན་ཀྱི་ཁྱོན་གོས་ཤིག་བདམས་པ།
ཆད་འཐིབས། ཆ་བྟོད་རྒྱས་ཏེ་ཁམས་མི་གསལ་བར་གྱུར་པ། ནམ་རྒྱའི་ཆ་བྟོད་ཀྱིས་རྒྱན་པས་རིག་
པ་ཆད་འཐིབས་ཉོག་པོར་གྱུར་པ།
ཆད་འབྲམས། ཆ་བྟོད་ཏ་ཅང་ཆེས་པས་ཤེས་པ་བཟེ་འཛོམས་ལྟར་གྱུར་པ། ནད་པའི་དབང་ཤེས་
ཆར་མ་ཆད་འབྲམས་ཀྱིས་བྲན་པ་ཉམས་པ།
ཆད་དུག་ཆ་བའི་ནད་ཀྱིས་ལུས་སྟོས་ཤིང་ཤེས་པ་ཐ་ཐེར་འགྱུར་བའི་ནད་དུག་ཅིག་ནད་པ་འདི་
ཆད་དུག་གིས་བཟེ་བཤད་འདུག།
ཆད་ལྗང་། ཆད་ལོངས་པ། རས་ཁི་ཅི་བརྒྱད་ཀྱིས་སྤྱ་གཅིག་གི་སྟོད་བྱང་གོས་བྱང་གི་ཆད་ལྗང་བ།
ཆད་ལྗན། ཆད་དང་ལྗན་པའམ་ཚུལ་དང་ལྗན་པ། དབྱང་སྟེ་ཆད་ལྗན། འབྲུལ་འཁོར་ཆད་ལྗན། ལག་
བཟོ་ཆད་ལྗན། ལྟ་ཆ་ཆད་ལྗན། མི་སྣ་ཆད་ལྗན།
ཆད་ལྗན་སྒྲིག་བཀོད། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྣང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་standard configuration ཟེད།
ཆད་ལྗན་ཡིག་གཞུགས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྣང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་standard fonts ཟེད།
ཆད་སྤྱར། འགན་སྤྱར་རམ་གོ་སྤྱར། སྤྱས་ཀ་ཡག་ཉེས་ཀྱི་རིམ་པ་ཆད་སྤྱར་གཏན་འབེབས་བཟོ་བ།

དཔེ་བཟང་ཆད་སྤྱད་འདེམས་སྤྱད་བྱེད་པ།
ཆད་ཅོང་། ① ཆ་བའི་ནད་ཀྱི་ཅོང་ངད། ② གློ་གདེང་ངམ་ཉམས་ཉོག་ས། གློ་འཕྲི་གྲོས་བསྐྱར་གྱི་སྒོ་
ནས་ཁོ་བའི་གློ་ཕྱགས་ཀྱི་ཆད་ཅོང་ཇི་འདུག་ཆོད་ལྟ་བུ་བ།
ཆད་གཏུགས། ཆད་པ་སྒྲིབ་པའི་ཉི་གཏུགས།
ཆད་གཏུང་། ཆད་པས་མནར་བའི་སྤྱད་བསྐྱེད། ལུས་ཆད་གཏུང་དྲག་པོས་གཟེར་བ།
ཆད་འདས། གངས་དང་ཁྱོན་འཁོར་སོགས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ལས་བརྒལ་བ། མི་གངས་ཆད་འདས།
ཁང་ཁྱིམ་ཆད་འདས། དངོས་ཟོག་ཆད་འདས། གཟུགས་པོངས་ཆད་འདས།
ཆད་འདེབས་པ། ཐེག་ཆད་ལེན་པ། ལམ་ཐག་རིང་ཐུང་ལ་ལེ་དབར་གྱི་ཆད་འདེབས་པ།
ཆད་བསྐྱར། གངས་ཀ་དག་གཉིས་པན་ཚུན་བསྐྱར་བ།
ཆད་ནད། ཆད་པ་པོག་པའམ་ཆད་པ་རྒྱས་ནས་བྱུང་བའི་ན་ཚ།
ཆད་པ། ① ཆད་པ། ཆོད། སྤྱར་བ་དང་། རིང་ཐུང་སོགས་འཇལ་བ། རིང་ཐུང་འདོམ་ལ་ཆད་པ།
ཕྱི་ཡང་རྒྱ་མར་ཆད། མི་ངན་འདྲིའི་ཉེས་སྒྲོད་དེས་མི་ཆད། ② ཆ་བའམ་ཆ་ཅོང་གི་ངད་
ཕྱགས། དབྱར་དུས་ཆད་པ་པོག་པ། རོང་གི་ས་ཆར་ཆད་པ་ཆེ། ཆད་པ་གསར་པ་བཅོས་སྒྲ།
ཆད་པ་རྣམ་གསུམ། བསིལ་གྱིས་འདྲེད་དགོས་པ་རྒྱས་ཆད་དམ་མཁྱིས་ཆད། སྤྱུམ་བཅུད་གྱིས་
འདྲེད་དགོས་པ་སྒྲོངས་ཆད། ཅིས་ཀྱང་འཆི་བ་བྱུངས་ཟད་ཆ་བ་དང་གསུམ་མོ།
ཆད་པ་ཞག་གཉིས་མ། ཞག་གཉིས་ན་ནས་དྲག་འགྲོ་བའི་ཆད་པ་ཞིག
ཆད་དཔོག་ཆད་ཇི་ཡོད་ཤེས་ཐབས་བྱེད་པ། རྒྱ་མཚོའི་གཉིང་ཆད་དཔོག་པར་དགལ།
ཆད་བྲལ། ① ཆད་འདས་དང་མཚུངས། ② ཐབས་མེད་དང་ཀ་མེད། ཁྱེད་རང་གིས་བཀའ་མངགས་
གནང་བ་ལྟར་དམ་དོན་མ་ཁྱུས་ཆད་བྲལ་རེད།
ཆད་འཕེབས། གློག་ཁྲད་འཕྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྐྱད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་to quantize ཟེད།
ཆད་འབྲས། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ལུལ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆད་མ་དང་རང་ལུལ་ཉོགས་པའི་
ཆ་ནས་འབྲས་བྱ་ཞིག་འཛོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཐ་སྐྱད་ཞིག

ཆད་འབྲས་གཉིས་པ། གཟུང་ནམ་གཞལ་བྱ། འཛིན་ནམ་ཆད་མ། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་སེམས་

ཅམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་ནམ་གཞལ་ཞིག

ཆད་འབྲས་དང་པོ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་ནམ་ཆད་མ། དོན་རྟོགས་འབྲས་བྱ་ཞེས་ནང་སྡེ་མདོ་

སྡེ་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་འཛོག་ཚུལ་ཞིག

ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ། ཆད་འབྲས་ཀྱི་ནམ་གཞལ་སྟེ། ཆད་མ་ནི་ནམ་པར་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་

རྒྱུའམ་མཆན་ཉིད་དང་། འབྲས་བྱ་ནི་ནམ་པར་གཞལ་བྱའི་འབྲས་བྱའམ་མཆན་བྱ་དང་།

གཞལ་བྱ་ནི་ཆད་མ་དེ་ཡི་ཡུལ་ལ་བྱེད་པའོ།

ཆད་འབྲས་གསུམ་པ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ། གཟུང་ནམ་ཆད་མ། དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱ། མ་

དབྱུང་ན་དོན་རིག་འབྲས་བྱ་ཞེས་མདོ་སེམས་སྤུན་མོང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཆད་འབྲས་གཞལ་

གསུམ་གྱི་ནམ་གཞལ་གོ།

ཆད་མ། ① བདེན་པའམ་མི་བསྐྱ་བ། སྤྲུལ་པ་ཆད་མར་བཟུང་བ། རང་ཡུལ་ལ་མ་བསྐྱ་བའི་ཤེས་

པ་སྟེ་རང་ཡུལ་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་མཛོན་སུམ་ཡང་དག་དང་། རྗེས་དཔག་ཡང་དག་

ནམས་སོ། ② རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ། ཆད་མ་རིག་པའོ།

ཆད་མ་ཀུན་བརྟུས། ཆད་མ་ཀུན་ལས་བརྟུས་པ་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤང་

པོས་བརྩམས་པའི་རྟོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱུད་དང་ཁྱད་པར་དུ་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་དོན་ཆན་

བྱུག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། མཛོན་སུམ་གྱི་ལེའུ་དང་། རང་དོན་གྱི་

ལེའུ་དང་། སེལ་བ་བརྟག་པ་དང་། གཞན་དོན་ལེའུ་དང་། དཔེ་བརྟག་པ་དང་། སུན་འབྲེན་

བརྟག་པ་བཅས་ལེའུ་བྱུག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག་གོ།

ཆད་མ་གཉིས། མཛོན་སུམ་ཆད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་གཉིས།

ཆད་མ་བརྟག་པ་རྣུང་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག

ཆད་མ་བརྟག་པ་ཆེ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག

ཆད་མ་སྡེ་བརྟན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་རྒྱས་པའི་བསྟན་

བཅོས་ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ། འབྲིང་ཆད་མ་ནམ་ངེས། བསྐྱུས་པ་ཆད་མ་རིགས་ཐེགས་ཏེ་རྩ་བ་

ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ། གཏན་ཆེགས་ཐེགས་པ། འབྲེལ་བ་བརྟག་པ། རྒྱུད་གཞན་
སྒྲུབ་པ། རྩོད་པའི་རིགས་པ་སྟེ་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་བཅས་སོ།།
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ཆེག་ལེ་ལུང་བྱས་པ་ཞེས་བྲ་བ། རང་དོན་གྱི་ལེ་ལུང་དང་། ཆད་
མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུང་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུང་དང་། གཞན་དོན་ལེ་ལུང་བཅས་ལེ་ལུང་བཞིའི་བདག་ཉིད་
ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དཔལ་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ས་བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་རྒྱས་པ་
ཞིག་སྟེ། ཆད་མ་སྟེ་བདུན་ལས་རྩ་བ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གསུམ་གྱི་གས་ཤིག
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བ་ཅན་གྱིས་བརྩམས་པ།
ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ། ཆད་མ་རྣམ་པར་དེས་པ་ཞེས་པ། མངོན་སུམ་དང་། རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་བཅས་
ལེ་ལུང་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། སྟོབ་དཔོན་ཚོས་གྱི་གྲགས་པ་ས་མཛད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་
ཡ་གྲུལ། རྩ་བ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་འབྲིང་པོ།
ཆད་མ་རྣམ་པར་དེས་པའི་འབྲེལ་བ་ཤད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོས་
བརྩམས་པ་དང་ཆོས་མཆོག་གིས་བརྩམས་པ་གཉིས་ཡོད།
ཆད་མ་པ། ཆད་མའི་གཞུང་ལྟ་མཁན།
ཆད་མ་ཆེག་དོན་རབ་གསལ། ལུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག
ཆད་མ་བཞི། མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་ཆད་མ། ལུང་ཆད་མ། དཔེ་ཉིད་འཇལ་གྱི་ཆད་
མ་སྟེ་བཞི།
ཆད་མ་རིག་པ། གཏན་ཆེགས་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ། དོན་གྱི་གནས་ལ་འཁྲལ་
བ་ཆར་གཙོད་པར་བྱེད་པ། གཞལ་བྲ་ལུལ་དང་། འཇལ་བྲེད་ལུལ་ཅན་དང་། དེ་རྟོགས་བྱེད་
གྱི་ཐབས་བཅས་ཞིབ་མོར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའི་རིག་པ་པོ།།
ཆད་མ་རིག་གཞུང་རྒྱ་མཚོ། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་
གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན།
ཆད་མ་རིགས་རྒྱན། རྗེ་དགེ་འདུན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་སྤྱི་དོན་ཞིག
ཆད་མ་རིགས་གཏེར། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་ཞེས་བྲ་བ། ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་དགོངས་པ་

ནམས་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེགས་ཏེ་ས་སྐྱ་པ་རྗེ་ཏུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པ།
ཆད་མ་རིགས་ཐིགས། ཆད་མ་རིག་པའི་ཐིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། མངོན་སུམ་དང་།
རང་གི་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་བཅས་ལེའུ་གསུམ་གྱི་བདག་
ཉིད་ཅན། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་བརྩམས་པའི་ཆད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཅ་བ་
ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་རྒྱས་འབྲིང་བསྟུས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་བསྟུས་པའོ།
ཆད་མ་གསུམ། མངོན་སུམ་ཆད་མ་དང་རྗེས་དཔག་ཆད་མ། ལུང་གི་ཆད་མ་བཅས་སོ།
ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱ། ཀུན་གྱིས་ཆད་མར་བཟུང་བའི་གང་ཟག་ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱ་མཐར་ཐུག་དང་དོན་
དམ་པའི་སྐབས་གཅིག་བྱ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཡིན་ཀོ།
ཆད་མའི་འགལ་ཁྲ་གསུམ། མཆོགས་པ་དང་། འོག་ཆོག་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་གསུམ།
ཆད་མའི་ཆོག་གའི་ཆོག་དོན་བརྒྱད། མངོན་སུམ་ཡང་དག་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤྱང་། རྗེས་དཔག་ཡང་
དག་རྗེས་དཔག་ལྟར་སྤྱང་། སྐབ་དག་ཡང་དག་སྐབ་དག་ལྟར་སྤྱང་། སུན་འབྲིན་ཡང་དག་སུན་
འབྲིན་ལྟར་སྤྱང་ངོ།
ཆད་མའི་རིགས་པ། འཐད་པ་སྐབ་པ་སྟེ་དོན་ལ་མི་བསྐྱབ་པར་སྐབ་པའི་རིགས་པ་སྟེ། དེ་ལ་མངོན་
སུམ་གྱི་ཆད་མ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་ཆད་མ་དང་། ལུང་གི་ཆད་མ་བཅས་གསུམ་ཡོད།
ཆད་མའི་ལྷ་དེ་ལ་རྒྱ་གར་རྒྱ་དེ་ཀུན་གསལ་ལ་ལམ་གསལ་བྱེད་ཅེས་པ་དང་། ཡང་ན་འབྲུལ་པ་མེད་
པའི་མེ་འོང་ཞེས་པའི་དོན།
ཆད་མས་གཞོད་འགལ། རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དེས་དེ་དང་འགལ་རྒྱར་བྱུང་བའི་ཁྲོ་ལ་
གཞོད་པ་ཅན་གྱི་འགལ་བ། དཔེར་ན། བྱས་ཉག་གཉིས་ལྟ་བུ་གཞི་སྒྲ་དེ་བྱས་པ་ཡིན་པར་
རྟོགས་པའི་ཁྲོས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་ཁྲོ་སྐྱེད་ཅིང་། སྐྱ་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་ཁྲོས་སྐྱ་
ཉག་འཛིན་ལ་གཞོད་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་དང་། ཏུ་བ་དང་གང་
རེག་གཉིས་ལྟ་བུ། མེ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཆད་མས་གཞི་དེར་གང་རེག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ལ་
གཞོད་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཆད་མས་གཞོད་འགལ་ཡིན་ཀོ།
ཆད་མེན་གྱི་ཁྲོ། ཆད་མེན་གྱི་ཤེས་པ། རང་ཡུལ་གསལ་དུ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲོ་སྐྱ། བཅད་ཤེས་

དང་། ཡིད་དཔྱིད་སོགས་མངོན་རྗེས་ཆད་མ་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་སྒོ་རིག་གཞན་ལ་པོ་ལོ།
ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་ལྟ། ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་སྒོ་རིགས་ལྟའི་མིང་སྟེ། ཡིད་དཔྱིད་དང་། བཅད་ཤེས། སྤང་
ལ་མ་ངེས་པ། ལོག་ཤེས། རྗེ་ཆོས་བཅས་ལྟ་ལ་ཟེར།
ཆད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ། ཆད་མ་སྤང་རབས་པའི་ལུགས་ལ། བཅད་ཤེས་དང་། ལོག་ཤེས། རྗེ་ཆོས།
ཡིད་དཔྱིད། སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སྒོ་ནམས་སོ།
ཆད་མིན་གྱི་སྒོ་གསུམ། ས་བཤ་གྱི་ལུགས། མཛོགས། ལོག་ཛོག རྗེ་ཆོས་བཅས་སོ།
ཆད་མེད་ གངས་དང་རྒྱ་རྒྱུ་སོགས་གཞལ་དུ་མེད་པ། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པར་དམིགས་
ཤིང་། འབྲས་བུ་པན་ཡོན་ཆད་མེད་པ་བྱུང་བ། དཔལ་ཡོན་ཏན་ཆད་མེད་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བ།
ཆད་མེད་གངས་མེད། མཐའ་ཡས་པ། རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་སྒོ་གཞགས་ཆེ་ཆུང་ཆད་མེད་གངས་མེད་ཡོད།
ཆད་མེད་དགེ བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་རིས་བར་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྤྲེས་པའི་ལྟའི་བདེ་
བ་འདི་ཅམ་མོ་ཞེས་ཆད་དུ་གཟུང་དུ་མེད་པས་ཆད་མེད་དགོ།
ཆད་མེད་བཞི། རྗེ་གཞེན་པས་སེམས་ཅན་ཆད་མེད་པར་དམིགས་ནས་བསྐྱོམས་ཏེ་བསོད་ནམས་
ཆད་མེད་པ་འཕེན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བཞི་སྟེ། བྱམས་པ་ཆད་མེད་དང་། སྤྲིང་རྗེ་ཆད་མེད།
དགའ་བ་ཆད་མེད། བཏང་སྤྲོམས་ཆད་མེད་བཅས་སོ།
ཆད་མེད་འོད། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་བར་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྤྲེས་པའི་ལྟའི་ལུས་
ཀྱི་འོད་འདི་འོད་ཀྱི་གནས་ཞེས་བྱའོ།
ཆད་མེད་རེས་འཁོར། རྒྱོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་infinite loop ཟེར།
ཆད་སྒྲིས། ཆད་པའི་ནད་ཀྱིས་སྒྲིས་པ་འཕམ་བཞི་བ། ནད་པ་ཆད་སྒྲིས་ཀྱི་ཁ་ནས་གང་བྱུང་མང་བྱུང་
བཤད་ཡོང།
ཆད་སྒྲོ། ཆ་བའི་ནད་ཀྱིས་སེམས་འཁྲལ་བ། ཆད་སྒྲོ་བེབས་ནས་འཆོལ་བ།
ཆད་ཆད་བཏང་བ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ལ་འཇུག་པའི་གཞལ་བྱེད་པ།
ཆད་ཆད་བསྐྱར་བསྐྱར། པན་ཚུན་གཉིས་གང་དང་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་ཆད་ཅིང་བསྐྱར་བ།

ཚད་གཞི། ཆ་ཚད་ཀྱི་གཞི་སྒྲིག་གྲུབ་པ་གང་བྱས་ཀྱང་ཚད་གཞི་ངེས་ཅན་ཞིག་དགོས། སྤྱི་ལོ་ཚད་གཞི།
ཚད་གཞི་ངོ་སྒྲིག་སྒྲིག་ཐུག་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་

སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་actual size ཟེད།

ཚད་ཡངས་པ། རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཚད་ཀྱི་ཡངས་པ་འཕམ་ཁ་ཡངས་པ།

ཚད་ཡས། གྲངས་གནས་ཤིག་

ཚད་ཡོད་རྒྱ་དཔེ། རྒྱ་ཁྱོན་ཐུག་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་finite-element modeling ཟེད།

ཚད་ཤིངས། ཆ་བ་དང་འཕྲེས་པའི་ཤིངས་ནད།

ཚད་ལེན། ཚད་ལེན་པ་སྟེ། རིང་ཐུང་ཁྱི་ཅེས་འདེལ་བ་སོགས་ལྟ་བུ། ཚད་ཅེས་པ་ཆོག་གོགས་སུ་
སྦྱར་ནས་བཤད་ཚད་མི་བདེན། བསམ་ཚད་མི་སྦྱབ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན།

ཚད་ལེན་པ། ཆ་ཚད་ཐོག་ཚད་ལེན་པ། ཡར་པོ་རྒྱབ་ཡུལ་གྱི་ས་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཚད་ལེན་པ། ཁྱོན་གོས་
ཀྱི་ཚད་ལེན་པ།

ཚད་ལོན་པ། ① ཚད་ཟེན་པ། རས་ཆ་འདིས་ཁྱོན་ཆས་ཆ་ཚད་གཅིག་གི་ཚད་ལོན་པ། ② གདེང་
ཆོད་དཔོགས་པ། ཁ་ནས་ཐོན་པའི་ཆོག་ཤུགས་དེས་ཁོའི་བསམ་ཚུལ་གྱི་ཚད་ལོན་པ་རེད།

ཚད་ཤིང་། ཚད་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་སྟེ་ཐོག་ཤིང་།

ཚན། ① རྒྱབས་སམ་ཚད། ཁ་ཚན་ཆེན་པོ། བཞའ་ཚན། ལྟོ་ཆས་ཟ་ཚན། ཡ་རག་འཐུང་ཚན། ཤིང་
ཚན། ② རྟོར་རམ་ཚོ། སྟེ་ཚན། གཉིན་ཚན། ལྟ་ཚན།

ཚན་དཀར། སྟོ་ཞིག་

ཚན་དཀར་དམན་པ། སྟོ་ཞིག་

ཚན་ཁ། ཏུས་པ། འབྲེལ་འཁོར་གྱི་ཚན་ཁ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ཚན་ཁ་ཆུང་བ། ཐབས་
ཤེས་ཀྱི་ཚན་ཁ་ཆེ་བ།

ཚན་ཁག། སྟེ་ཚན། ལས་ལྟའི་ཚན་ཁག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚན་ཁག་ཆོད་ཐོག་གི་ཚན་ཁག་

ཚན་གྲངས། དངོས་སྤྱི་མང་པོའི་རྣམ་གྲངས། དངོས་ཤིགས་ཚན་གྲངས་མང་པོ། ཚན་ཤིག་དབྱེད་

གཞི་ཚན་གངས་མང་བ།

ཚན་གཅིག ① རྩེ་ཚན་གཅིག་གྲོང་པ་ཚན་གཅིག ② འགའ་ཤམ། སྤྱི་ཚོགས་རྫིང་པའི་ནང་འབྲོག་

དུད་ཚན་གཅིག་ལ་རྟོར་སྤྲུགས་གཏན་ནས་མི་འདུག

ཚན་ཆེ་བ། གཏོས་ཆེ་བའམ་མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན།

མི་ཚན་ཆེ་བ།

ཚན་དེ། ① རྩོན་མོ། མར་ཁ་ཚན་དེ། ② [མཛོན]མི་མི་མིང་།

ཚན་དོད། སྤར་མང་འབདག་ཆེ་ཁག་ལ་རྟེན་འབྲུལ་དུ་འཇལ་རྒྱུའི་དངོས་ཆས་ཀྱི་དོད་དང་། སྐབས་

གཞན་དུ་ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་ནས་རྟེན་ཆད་འབྲུལ་དངོས་ཚན་གངས་ཀྱི་དོད་དཔུལ།

ཚན་བ། ① དུམ་བྲ། ལེ་ཚན། མི་རྣམས་ཚན་པ་བཞོས་ནས་ལས་གྲར་གཏོང་བ། ② [རྫིང]བུ་བ།

ཚན་པོ་ཆེ། ① པོན་འཁོར་ཆེན་པོ། སྤྱི་པོ་ཚན་པོ་ཆེ། ② ཤེད་སྟོབས་ཆེན་པོ། གྲང་ཚན་པོ་ཆེའི་

སྟོབས་དང་ལྡན་བ། ཉུར་སེམས་ཚན་པོ་ཆེ་བས་ལས་ཆོད་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཡོད་བ།

ཚན་པོ་ཆེའི་སྟོབས། མི་དགུས་མ་བཅུའམ། སྤ་བཅུའི་སྟོབས་དང་ལྡན་བ། སྤར་གྲང་སྟོབས་པོ་ཆེར་

ཐགས་པ་དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་ཟེར།

ཚན་མོ། ལྷ་སོགས་ཆ་པོའི་མིང་།

ཚན་དམར། སློ་ལོ་དམར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག

ཚན་ཚན། ཚན་པ་ཚན་པའམ། ཚན་ཁག་ཚན་ཁག་ ཐོན་ཐོག་ཚན་ཚན་དུ་བཅད་བ། ཚོགས་རྒྱང་

ཚན་ཚན་དུ་འཚོགས་ནས་གྲོས་སྤར་བྱེད་བ། དཔེ་ཆའི་ལེུ་ཚན་ཚན་དུ་འཐོར་བ། མེ་རྟོག་

རྒྱུ་པོ་ཚན་ཚན་དུ་བསྐྱམས་བ།

ཚན་ཞོ། དུགས་རྒྱ་བ་རྒྱུའི་རྩས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་

འགྲེལ་ལས། ཚན་རྩི་ཞེས་གཡལ་ཚན་དང་། སྤར་ཚན། གངས་ཚན་གསུམ་གྱིས་གང་ན་པའི་

གནས་སུ་སྤར་དགོས་པའི་བཅིལ་དུགས་བྱ་རྒྱུའི་རྩས་ཀྱི་མིང་རྩོ། ཞེས་དང་། འབྲི་གུང་

དཀའ་མཚན་ལས། ཚན་ཞོ་ནི་སློ་ལོ་སྤྲུག་པོའི་ལོ་མ་གང་ནའི་གནས་སུ་བདུག་རྒྱུའི་དུགས་

རྩས་ཀྱི་མིང་རྩོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གོང་སྤྲན་དཀོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་

པའི་པོད་དམར་ལས། མ་བཅོས་སྐབས་ཀྱི་ཚན་དོ་ཚན་ཞོ་ཞེས། རོད་དྲགས་བསེལ་དྲགས་
རྩས་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས། དོན་ལ་མ་བརྟག་སྒྲ་ལ་ཞེན་པ་འགས། དོད་དེ་ཞོ་ཡི་མིང་དུ་འབྱུང་བ་
ཐོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཚན་ཟླ། སྤྱན་ཟླ།

ཚན་རིག་རང་བྱུང་ཁམས་དང་། སྤྱི་ཚོགས། བསམ་སྒྲོ་སོགས་ཀྱི་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཚོས་ཉིད་རྣམས་
སྤྱེ་ཚན་སོ་སོར་དབྱེ་ཞིབ་བྱེད་པའི་ཤེས་བྱའི་མ་ལག

ཚན་ཨུའུ་ཅི། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་མ་འབྲུག།
སྐྱངས་པ་འཛོམས།

ཚབ། དོད། རོ་ཚབ། སོ་ཚབ། རིན་སྤྱན་ཚབ་གསུམ། ལས་ཚབ། མངའ་ཚབ། ཟུན་གྱི་ཚབ་བྲང་པོ་བཟང་།
ཚབ་སྦྱོང་སྟོབ་ལ། འོགས་གཉིས་བར་གན་རྒྱ་བཞག་པར་གཞིགས་ནས་སྟོབ་བྲུ་ཆེ་འབྲིང་དང་ཚན་
ཞིབ་སྟེ་ཁག་གིས་ཁེ་ལས་དང་བྲུ་ལས་སྟེ་ཚན་གྱི་མངག་བཅོལ་བཞིན་དེའི་ཚབ་ཏུ་དམིགས་
འཇུགས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་པའི་མི།

ཚབ་གངས་སྟེ་ཚན། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་code set ཟེད།

ཚབ་སྤྱིག་པ། ① སྤྱིན་པའམ་དོད་སྦྱོང་པ་གཞན་གྱི་ཡོ་བྲུད་བརྒྱགས་པའི་ཚབ་སྤྱིག་པ། ② རོ་ཚབ་
འཚོལ་བ། ཁོ་རང་དོ་མ་འགྲོ་མ་རྩལ་པས་མི་ཚབ་སྤྱིག་པ།

ཚབ་འགན་མཇུག་འགྲིལ། རོ་ཚབ་ཀྱི་ལས་འགན་ནམ་དབང་ཆ་ཡོངས་སུ་མཇུག་འགྲིལ་བ།

ཚབ་བཅོལ། ཡང་ན། ཚབ་སྤྱིག་མངགས་སྦྱུལ་དང་། མངགས་བཅོལ། བཀོད་མངགས་སོགས་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཚབ་བཅོལ་ཁྲིམས་ཚྭ་བ། ཁྲིམས་ས་ཁུ་གཏུགས་བཤེར་སྐབས་ཁྲིམས་ཚྭ་བྱེད་མཁན་ཞིག་གྱོད་
ཡ་དང་། གྱོད་པ་སོ་སོས་གདན་ཞུས་བྱས་པའི་མི་སྣ་ཞིག།

ཚབ་འཇུག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་substitution ཟེད།

ཆབ་པོ། ① དངོས་པོ་གང་རུང་གི་རིན་དུལ་མེན་པའི་ཆབ། ② རོ་ཆབ། རང་མི་ཁོས་པས་ཆབ་
པོ་ཞིག་བཏང་བ།

ཆབ་སྟོང་བ། གཡལ་བཟེའི་དོད་དམ་རིན་འཇུག། ཁོའི་ཅ་ལག་གི་ཆབ་སྟོང་བ།

ཆབ་བེ་ཚུབ་བེ། རྩེལ་བ་ཆ་པོ། མི་བརྟན་བ། སྟོང་སྟོང་མེན་པར་བེལ་བ་ཆབ་ཚུབ་དེ་འདྲ་མ་བྱེད།
ཁྱོད་ཆབ་བེ་ཚུབ་བེ་དེ་འདྲ་བྱེད་དོན་ཅི་ཡིན་ནམ།

ཆབ་བྱེད་མཁན། རོ་མའི་དོད་བྱེད་ཐུབ་པའི་མི། རའི་ཆབ་བྱེད་མཁན་ཁོ་ཡིན།

ཆབ་བྱེད་དངོས་རིགས། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་གི་ཆབ་བྱེད་པའི་དངོས་རིགས།

ཆབ་བྱེད་པ། མི་སྣ་གང་རུང་གི་ཆབ་བྱེད་མཁན།

ཆབ་མ། ཆབ་པོ་དང་འདྲ།

ཆབ་ཅིས་སྐད་བདུ། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་algebraic language ཟེར།

ཆབ་ཚུབ། ཆབ་བེ་ཚུབ་པའི་བསྐྱས་ཆོག

ཆབ་ཚུབ་དངངས་སྒྲག། དངངས་སྒྲག་ཡངས་ཏེ་སེམས་ཆབ་ཚུབ་བྱེད་ཚུལ། དངངས་སྒྲག་སྒྲིས་
ནས་ཆབ་ཚུབ་དང་སྟོང་བ།

ཆབ་འཛོང་། མི་གཞན་གྱི་ཆོང་ཐོག་རང་ཉིད་ཀྱིས་མི་གང་དེའི་ཆབ་བྱས་ནས་འཛོང་བ།

ཆབ་ཨང་། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་code ཟེར།

ཆབ་ཨང་སྟེར་ཚུགས། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་code-independent ཟེར།

ཆབས། ཉེས་སྟོན་གྱི་སྟོབས་སམ་ཤུགས། ཉན་ཆབས་ཚུང་བ། ཉེས་ཆབས་ཡང་བ། མི་ཆབས་
ཅན། ཁོར་འཁྲུལ་ཆབས་ཆེ་བ། གཞོད་ཆབས་ཆེ་བ། སྐད་ཆ་ཆབས་ཆེན།

ཆབས་སྒྲན། བྱད་མེད་ཀྱི་མངལ་དུ་རྒྱ་མཚན་ཚུ་སེར་དང་ལྗན་དུ་རྒྱུད་གིས་སྒྲིལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་
མངལ་སྒྲན་རིགས་དགའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཆབས་སྒྲན་ཚུ་བྱར་

ཅན་དང་ཉེས་པོ་དང་། ཅ་སྒྲན་ས་པོན་སྒྲན་དང་ཟ་ཁ་དགྲ། རྒྱ་མཚན་ཚུ་སེར་རྒྱུད་གི་སྒྲིལ་བ་
ལ། ཚབས་སྒྲན་ཞེས་བྱ་དབྱེ་བ་དགྲ་བྱ་འབྱུང་། ཞེས་དང་། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་
བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཚབས་སྒྲན་ནི། མངལ་གྱི་ནད་དུ་རྒྱ་མཚན་རྒྱུད་གིས་སྒྲིལ་བ་ལས་
བྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་རོ། ། ཞེས་གསུངས།

ཚབས་ཆེ་བ། རྒྱོག་རྒྱུད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་severity ཟེད།

ཚབས་ཆེན། ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་དོན། ཡང་ན། ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་དབྱིན་སྐད་དུ་se-
vere ཟེད།

ཚབས་ཆེའི་ཉེས་ཅན། ཚབས་ཆེའི་ནག་ཉེས་གསོག་པའི་བྱ་སྲོད། ཚབས་ཆེའི་ཉེས་དོན་གྱི་ནག་
ཉེས་གསོག་མཁན་གྱི་མི་སྟེ།

ཚབས་ནད། འབྲས་བུའི་མིང་རྒྱ་ལ་བཏགས་པའི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ལུས་ལ་བྱེར་བ་ལས་བྱུང་
བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཀ་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། རྒྱ་མཚན་ཚུ་སེར་རྒྱུད་གིས་བྱེར་བ་ལས།
ཅ་ནད་ཅེས་བྱ་ཚབས་ནད་བཅུ་བྲག་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། ནད་དེ་ལ་ཚབས་ནད་
ཅེས་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀྲུ་བལྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཚབས་ནད་ནི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཚུ་སེར་
དང་ལྷན་དུ་རྒྱུད་གིས་གཏོར་ནས་ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱན་ཏུ་བྱེར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཅ་ནད་ཁག་
ཚབས་བཅུ་དང་རྒྱུད་ཚབས་བྲག་གི་སྒྲིལ་མིང་རོ། ། དེ་ནམས་ལ་ཅའི་ཕྱིར་ཚབས་ནད་ཅེས་
བཞེད་དམ་སྟེ་ན། ནད་དེ་བྱུང་མེད་ཀྱི་ལུས་ལ་ལོ་རྒྱུ་མར་གནས་ཤིང་ལུས་བྱུངས་ཉམས་
པར་བྱེད་པ་དང་། ལུས་སེམས་ལ་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ནད་ཚབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
ཞེས་གསུངས།

ཚམ་ངས། ཚམ་རམ་དང་འབྲ།

ཚམ་རམ། [རྟིང]འཛིགས་རམ་སྒྲན་སྤངས།

ཚམ་མེ་ཚོམ་མེ། ཐག་མ་ཚོད་པའི་རྒྱོད་གས། ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས་ཐག་མ་ཚོད་པར་ཚམ་མེ་ཚོམ་

མེ་བྱེད་པ། འཐབ་འཛིང་གི་ནང་དུ་ཆོམ་ཆོམ་སྤྱོད་ཅམ་མེད་པར་ཞུགས་པ།
ཆོམ་ཆོམ། ཆོམ་མེ་ཆོམ་མེའི་བསྐྱུས་ཆེན།
ཆོམས་ངམ། ཆོམ་ངམ་དང་འདྲ།
ཆ་ལུ། ① འབྲུའི་ས་རྩོད་དང་ལྷན་ཞིབ་ཆགས་སྤྱད་མིག་མང་ཅན་ཞིག་ ② [རྫིང་]ཆ་བོ།
ཆར། ① དུས་འདས་མ་ཐག་པའི་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་ཆེན་མོ་དེ་ཅིག་ ངས་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་ཆར། ངས་
ཐ་མ་ཐ་ཆར། དེ་རིང་གི་སྟོབ་ཆོམ་ཆོམ་ཆར་སོང་། ལ་སོགས་པ་དུས་འདས་མ་ཐག་པའི་ད་ལྟ་
བ་སྟོན་པའི་མཉམ་ཅིག་ཡིན། ② གལ་དང་བྱེད་པ། ③ ཐེངས་སམ་ལན། ཡང་བསྐྱར་ཆར་གཅིག་
ལྟ་བུ་དུ། ཆར་དུག་སྤྱང་འོག་གཉིས་སུ་བཞུགས།
ཆར་རྒྱག་ ཆར་པའི་ཡལ་གས་བཅོས་པའི་གཞུ་བྱེད་རྒྱག་པ་དང་། ཐོབ་སོགས་ཀྱི་ཡུ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱག་པ།
ཆར་ལྟོག་ ཆར་མ་བཅེགས་པའི་བམ་གཞུགས། བཅས་མ་བཟུང་ཆེས་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་ཆར་ལྟོག་
ཁང་བ་ལྟར་བཅེགས་པ།
ཆར་གཅད་པའི་གནས། འོག་ཏོག་རྒྱད་ལྷན་གྱི་གང་ཐག་གམ། དེའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་འཁྲུལ་
ཤེས་དང་བརྩོད་པ་སྟོན་ཅན།
ཆར་གཅད་པའི་གནས་གཉིས། ལྟོ་ཆོམ་ཆར་གཅད་པའི་གནས་དང་། ལྟོ་ཆོམ་ཆར་གཅད་པའི་
གནས་ཏེ་གཉིས་སོ།།
ཆར་གཅོད། བམ་པར་བྱེད་པའམ་འཛོམས་པར་བྱེད་པ། ལྟོ་བ་ངན་པ་ཆར་གཅོད་བྱས་པ། དཔྱ་བོ་
ཆར་གཅོད་བྱེད་པ།
ཆར་གཅོད་པ། ཅ་མེད་བཅོམ་པ།
ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་བཅུ་དུག་ བོད་གངས་ཅན་གྱི་ཆད་མ་སྤྱོད་པ་ལྟར་བས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་
པའི་ཆར་བཅད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ཏེ། ལྟོ་ཆོམ་ལ་ལན་མི་བརྩོད་པ་དང་སྟོན་ཅན་
བརྩོད་པ། མ་འདྲིས་པ་བརྩོད་པ། ལྟོ་ཆོམ་མི་སྟོང་པ། ལན་ལྟར་སྤྱང་པ། ལྟོ་ཆོམ་སུ་མ་བབས་པའི་
ལན་བརྩོད་པ་སྟེ་དུག་དང་། ལྟོ་ཆོམ་ལ་མི་འདྲི་བ། མི་འོས་པ་འདྲི་བ། མ་འཁྲུལ་པ་འདྲི་བ། ལྟོ་ཆོམ་
མི་བརྩོད་པ། ལྟོ་ཆོམ་སྤྱང་བརྩོད་པ། ལྟོ་ཆོམ་སུ་མ་བབས་པའི་སྟོན་བརྩོད་པ་སྟེ་དུག་ དཔལ་

པོ་ལ་ཤུག་མི་འབྱེད་པ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འབྱེད་པ། སྐབས་མ་ཡིན་པར་འབྱེད་པ་སྟེ་གསུམ་དང་།
ཐུན་མོང་དུ་ན་བ་མི་གཏོད་པ་བཅས་སོ།།

ཆར་ཆེན་སྒོ་གསལ་ཆུ་མཚོ། ས་ངོར་ཆར་གསུམ་ ལས་འདི་ཆར་ལུགས་གདམས་དག་གི་སྟོལ་
གཏོད་པ་པོ་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་པོ་ཁྲི་ཡི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༩ལོར་བྱང་ལ་སྟོད་དུ་མ་
སངས་གཤུང་ལས་མཆེད་པའི་ཡབ་ཆོས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་དང་། ལུམ་རྩེ་པོར་
མཁའ་འགྲོའི་རིགས་ཅན་ཐོན་པོ་དཔེན་ཅ་ཁ་པའི་སྤྲས་མོ་ཨ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་སྤྱ་
འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པར་ཡོངས་འཛིན་དམ་པ་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་པའི་བྱུང་དུ་ཆར་ས་
བར་སྟོད་པའི་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་དང་། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས་ཏེ་མཆོན་སྒོ་
གསལ་ཆུ་མཚོར་གསེལ། དགྲུང་ལོ་སོ་གཅིག་པར་ས་ཆེན་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་དང་
པའི་དགེ་འདུན་གྲངས་ཆར་གི་དབྱས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་སྟོང་གི་སྟོན་པར་བཞེས།
དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་ཀྱི་བར་དུ་པལ་ཆེར་ཐུབ་བསྟན་དགེ་འཕེལ་དུ་སྟན་ཆགས་ཤིང་། སྤྱ་སེར་
མང་པོ་ལ་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུངས། གཞན་ཡང་འབྲས་ལུལ་སྟེད་ཆལ། ཁོ་ཕྱ།
དཔལ་ཨེ་ཤི་ཆོས་ལྷན། ལྷ་ལྷ། བོ་དོང་། ཐར་དགོན། ཁུ་བྲག་རྫོང་སོགས་སུ་གནས་མཇལ་
དང་ཆོས་འབྲེལ་ཁྱབ་པེབས། དགྲུང་ལོ་ང་བཞི་པ་ཤིང་མོ་ཡོས་ཀྱི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་
དཔལ་ལྷ་ལུ་གསེར་བཀའ་གི་ཆོས་གྲུང་ལོ་གསུམ་ཅམ་བཞུགས། དེ་ནས་མཁའ་བརྒྱའི་དབང་
སྤྲུག་དང་། མེ་ཏི་བྲམས་པ་དོན་འབྲུག། མཁན་ཆེན་གཞོན་ནུ་སྒོ་གྲོས་སོགས་མཁས་ཤིང་བྱུ་
པའི་སྟོབ་ཆོགས་དུ་མ་བསྐྱུངས། ཅོམ་པའི་ལེགས་བཤད་ལ། སོ་ཐར་སྟོན་རྒྱུ། གསུང་དག་
སྟོབ་བཤད། བྱི་ཀྱེ་ཆོས་དྲུག་སོགས་ཀྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་ཁྲིད་ཀྱི་སྟོར་དང་། དཔལ་མགོན་
ཞལ་བཞི་པ། རྩེ་བཅུན་མ་ཀྱ་རུ་ཀྱ་སྟེ་སོགས་ཡི་དམ་ཆོས་སྟོང་སོ་སོ་ལ་བསྟོད་པ། སྟོབ་
དཔོན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། བདག་ཆེན་རྩོམ་འཆང་། རྩེ་བཅུན་རྩོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་ཐར།
རྩོམ་ཏིང་དབྱས་སུ་པེབས་པའི་ལམ་ཡིག་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོར་དང་། གཞན་ཡང་གསུང་
མགྲུང་། ཆབ་ཤོག་སོགས་གསུང་འབྲུམ་མཆོག་གསུམ་དམ་པའི་གྲངས་སུ་རྩིས་འཇུག་གཤུལ་
བྱའི་གསོས་སུ་བཞག་ཅིང་། མཐར་དགྲུང་གྲངས་དྲུག་ཅུ་ཅ་ལྷ་པ་པོད་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་སོ་

སྐྱུ་གུ་ལོ་སྐྱུ་སྐྱུ་ལོ་༡༥༠༠ལོར་སྐྱུ་གུ་ཤེགས།
ཆར་དུ་དངར་བ། གལ་གྱི་སྐྱར་ལྷིག་པོ་བསྐྱེགས་པ། རུ་སྐྱིག་སྐབས་རུ་སྐྱར་ལུགས་ཆར་དུ་དངར་
བ་ཞིག་དགོས། མཁོ་རྒྱའི་ཡོ་བྱད་ཆར་དུ་དངར་བ་བསྐྱབས།
ཆར་དུ་གསན། ཆར་རམ་གངས་ཀ་དུ་ཅམ་གསན། ཡང་ན་ཐེངས་དུ་ཅམ་གསན།
ཆར་པ། ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་བ་ཞིག
ཆར་སྤེ། ཆར་མའི་བམ་ཅིག་བྱ་བ་ཞིའི་དབྱིབས་ཅན།
ཆར་ཕུང་། སྟོན་ཐོག་གི་ཆར་མའི་ཕུང་པོ།
ཆར་ཕུང། སྤེ་ཆར་རྒྱན་འཕུང་།
ཆར་པོན། ཆར་མའི་རྒྱན་པོ་འཕམ་ཆར་མའི་པོན་པོ།
ཆར་ཕྱིན་པ། མཐར་ཕྱིན་པ། ང་ཆོའི་སྟོན་མའི་ལས་ཀ་ཆར་མ་ཆར་ཕྱིན་པ་གྲུབ་སོང་།
ཆར་བ། ཟེན་བ། དེ་རིང་ཞོགས་པ་ནས་ལམ་ཆར་བ་ཡིན། སྟོབ་སྟོང་བྱས་ཆར་བ། ལས་དོན་ཆར་ལ་ཁད།
ཆར་བྲ། ① མཁེགས་ཤིང་ཞིག ② འཛར་བྲ།
ཆར་པོང་། ལོ་མང་སྤྱི་བའི་ལྷུ་མ་རིགས་ཏེ་ཐོན་ཆད་འབེལ། སྤྱི་ཚུལ་རྩལ་རྒྱུ་གཅིག་རྒྱུ་ས་ཕན་ཐར་
ཐོར་ཅན་ལས། ངར་བ་སྤྱ་འཇམ་རིང་ལྷེ་མ་ཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་0.2~0.5 ཅམ་ཟེན་པ་མང་པོ་སྤྱི་
ཞིང་། ཤིན་རུ་སྤྱ་བའི་ལོ་མ་ལྷང་འཇམ་བྱི་འུའི་སྤྱར་མོ་འབྲ་བ་རན་བ་ནས་ལོ་རྒྱུང་དང་བཅས་
བྱས་པ་དང་། ངར་བའི་ངོས་སུ་ལོ་རྒྱུང་མེད་པར་རེས་མོས་སྤྱི་བ། ལྷ་བ་7~8པར་ངར་བའི་
སྟོད་ཆར་མེ་ཏོག་མཁན་འབྲུམ་མ་སྤྱ་ཞིབ་སྟེ་མ་ལྷར་འཆར་བ། ཆར་པོང་སྤྱུག་པོ། ཞེས་རྩ་བ་
ནག་པོ་རྒྱུང་ལ་ཁ་སྤྱ་མང་བ། སྟོང་པོ་སྤྱ་ལ་གྱིང་པ་དམར་སྤྱུག་སྤྱ་རྒྱུང་སྤྱ་བོ་ཅན་ལ་ལ་ག་དང་
ལྷན་པ། མཐོ་ཆད་སྤྱི་0.6~0.7ཅམ་ཟེན་པ་ལོ་མ་སྤྱ་མཉེན་སྤྱད་དབྱིབས་སྤྱ་འཇམ་ཅན་རེས་
མོས་སྤྱི་བ། ངར་བའི་སྟོད་ཆར་མེ་ཏོག་ལྷང་སེར་མཁན་འབྲུམ་མའི་སྟེ་མ་འཆར་བ། སྤྱན་དུ་
སྤྱར་བྱ་ནི་ལོ་སྟོང་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་སྟེ། ལྷ་7~8 པར་བརྟུས་ནས་སྟོ་ཆོལ་དམའ་པ་བ་
བསིལ་སྐྱམ་ལེགས་ཆགས་བྲ། རོ་རུས། རོ་ཁ་ཆོ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རུས་པས་བྲེ་བའི་ཆད་པ་
དང་སྟོ་བའི་ནད་རིགས་སེལ། ཆ་སྤྱངས་གཞོམས།

ཆར་འབྲུམ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཆར་ལེབ་གྱི་འབྲས་བྱ་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས།

རྒྱས་པས་བྲེག་གྲུམ་སོགས་ཡན་ལག་གི་རྩ་སེར་བྱེར་བ་སྟུང།

ཆར་མ། ལོ་ཏོག་བཟུངས་པའི་ཆར་མ།

ཆར་ཆར། མཐའ་སྟེ་འཛར་འཛར་གྱི་ནུས་པ། རྒྱན་ཆའི་བྱང་སྤྱལ་ཆར་ཆར་མཛེས།

ཆར་ཞ། ལུ་གྲའི་ཆར་བྱས་བཅོས་པའི་ཞ་ལོ།

ཆར་ལེབ། ཅེས་▲མེ་ཁྱི་3100~3950བར་གྱི་ཡུལ་བར་སྟོད་གར་ཡང་ས་ཁྲིབ་དང་བྲག་གི་

རོས་བཅས་སུ་སྟེ་བ། སྟོང་པོའི་རིང་ཆད་མེ་༡་ ཡས་མས་ཟིན་ནང་ས་རོས་སུ་པན་ཚུན་ནས་

སྟེ་བ་ལས་གྲེན་དུ་མི་འཕགས་པ། སྒྲན་དུ་སྦྱར་བྱ་ནི་འདི་གསུམ་གྱི་འབྲས་བྱ་སྟེ། ཟླ་8

~10བར་བརྟམ་ནས་སྐམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་རུས། རོ་མངར་སྦྱར་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་

སྟོམས། རྒྱས་པས་ཡན་ལག་གི་ལྷུག་ཆོགས་ལ་རྩ་སེར་བྱེར་བ་བསྟུ། ཁྱད་པར་ཆར་ལེབ་གྱི་

འབྲས་བྱས་ཟླ་མཆན་འབྲུམས་པར་པན་པའི་སྒྲན་ཞིག་ཡིན།

ཆར་ཤས། སྦར་ཞིང་བདག་ཁག་གིས་ཞིང་སྟེང་ནས་ཞིང་པའི་སྟོན་འབྲས་བྱེད་བྱད་སོགས་བགོ་

སྟུང་བྱེད་པའི་ཤས་རྒྱབ་ལུགས་ཤིག།

ཆར་སྒྲག་ ལུ་གྲའི་ཆར་སྟོག་པ།

ཆར་གསེབ་རི་ཁོང། ཨོ་རྒྱན་བྱར་རྩེ་སྤིང་པས་བཏབ། དུས་ཆོད་མ་དེས། བྲུབ་མཐའ་རྟིང་མའི་རོ་

དགོན་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྲན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་ལ། ① ལྗོན་ཤིང་མང་པོ་འབྲིགས་པའི་ས། འགས་ཆ་ལ། སྟེད་མོས་ཆ་ལ། ② སྟོ་ཆ་ལ་གྱི་བས།

ཆ་ལ་དགར། གསེར་ཟངས་གྱི་སྒྲ་སོགས་བཞེངས་སྐབས་ཆ་ལ་རྒྱབ་དགོས་པས་དེར་སྟོད་བྱེད་

ཅིག་སྟེ། ཆ་ལ་དགར་པོ་དང་དོན་གཅིག།

ཆ་ལ་གྲང་ཐང། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུགས་སྟེ་ལོ་༡༡༨༥ལོར་ཞང་འཕྱོ་པའི་མགོན་པོ་གཡུ་

བྲག་པས་བཏབ། བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཆ་ལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་མ་དགོན་ཡིན།

དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་དང་ཆོས་བརྒྱུད་ལ་གཞོད་སྟོན་ཆབ་ཆེན་ཐེབ། བྲུབ་

མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་གྲོང་ཁྲེང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆལ་གྲང་ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལྷག་ལོར་ཞང་གཡུ་བྲག་པ་དར་མ་

གཞོན་ཏུས་བྲག་བཏབ་པའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག

ཆལ་ཞོད། ཆེད་དུ་མ་བཏབ་པར་སྐྱེས་པའི་བཟའ་རུང་པའི་སྡོ་ཆལ།

ཆལ་སྡོག [ཆིང་]བརྟུང་བ།

ཆལ་ལྷུམ། ① སྡོ་ཆལ། ② ཆལ་ཞིང་གི་ལྷུམ་ར།

ཆལ་ནན། [ཆིང་]བརྟུང་བ།

ཆལ་པ། ① དུམ་བྲ། ཤེལ་སྡོ་ཆལ་པར་གས་པ། རས་ཆལ་པར་དབལ་པ། ② བྱེད་པ། ཆལ་

བཤགས། ③ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེད་གྲི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་

ཡ་གྲུལ་ཞིག ④ ཆལ་གྲང་ཐང་དུ་སྡོད་པའི་མི།

ཆལ་བ་ཀུན་དགའ་དོ་རྗེ། ཆལ་བ་སི་ཏུ་ཀུན་དགའ་དོ་རྗེ་མི་ཏུ་དགེ་བའི་སྡོ་བྲོ་མཆོད་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་

ས་བྲ། ༣༠༧ལོར་འབྲངས། ཡབ་བྱུང་ཆེན་སྡོན་དོ་རྗེ་དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་བ་རྩ་ལོས་ནས་སུམ་རྩ་

སོ་གསུམ་བར་ཁྱི་དཔོན་བྲས། དགྲང་ལོ་ཞེ་ལྷ་བ། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་འབྲུག། ༣༩༨ལོར་རོ་

གདན་མཁན་ཆེན་བསོད་ནམས་དཔལ་བ་དང་། ཡང་དགོན་མཁན་པོ་བྱང་རྩལ་དཔལ་བ་

གཉིས་ཀྱི་བྱང་ནས་བསྐྱེན་རྫོགས་མཛད་ཅིང་། དེབ་ཐེར་དཔར་པོ་སོགས་ཚུལ་ཡིག་གྲང་མང་

པོ་ཡོད། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བདག་གཉེར་ཏེ་ཅང་ལེགས་པོ་གནང་ཡོད། ཆལ་བ་ཀུན་

དགའ་དོ་རྗེ་ནི་བྱང་ཆེན་སྡོན་ལམ་དོ་རྗེའི་སྤྱི་ཆེ་བ་ཡིན་ཞིང་། དགྲང་ལོ་ལྷ་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་

སྡོག་ལེགས་པར་མཁྱེན། རབ་བྱུང་བཅུ་གྲག་པའི་རྩ་བུག། ༣༩༩ལོར་སྤྱི་དབང་ཤོར་ཏེ་

རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་རྒྱུན་འཛིན་མཁན་གཙུང་པོ་གྲགས་པ་ཤེས་རབ་ལ་གཏད་ནས་མཁན་ཆེན་

དོན་ཞགས་པ་སངས་རྒྱས་ཅིན་ཆེན་ཀྱི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་དང་བསྐྱེན་རྫོགས་མཛད། མཆོན་

དགེ་པའི་སྡོ་བྲོ་སུ་གསོལ། གམ་པ་སྐྱ་ལྷེད་བཞི་པ་རོལ་པའི་དོ་རྗེ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕྱིར་

ཐེབས་གནང་རྗེས་ཆལ་གྲང་ཐང་དུ་གདན་འདྲེས་ཏེ་མདོ་སྤྱལ་གྱི་ཆོས་མང་དུ་བྱས། བོད་ས་

གནས་སུ་སི་ཏུ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བསྐྱོད་བསྐྱེད་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཞིག་བྱུང་། རབ་

བྱུང་བྲག་པའི་ཤིང་སྐྱལ། ༣༩༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་ཆེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། མཉམ་མེད་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒོ་བ་མ་
ཞང་བརྩོན་འབྲས་གྲགས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་འཛིན་པ་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
ཆལ་པ་ཁྲི་དཔོན། གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཐང་བརྩོན་འབྲས་གྲགས་པས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་
ལོ་༡༡༥༥ལོར་ཆལ་དང་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥ལོར་གྲུང་ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཙུབ་ནས་
གནས་གཤིབ་བྱུང་སྟེ་ཆོས་བརྒྱད་སྟེལ་བས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་བདག་པོར་གྲུང་རྩེས། དཔོན་
རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་འཇམ་ས་ལོན་པ་ནས་དབུ་རུ་སྦྱིད་ཤོད་སྟོད་སྟོད་ཀྱི་
བདག་པོ་བྱས་ནས་དཔོན་བརྒྱད་རིམ་པར་བྱུང་ཞིང་། རྩེས་སུ་བྱུང་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྟོ་རྩེའི་
དུས་འཁྲི་གྲང་བ་དང་གཡའ་བཟང་བ་གཉིས་དང་ངན་མཐུན་བྱས་ཏེ་ཉའི་མི་ཏུ་བྱུང་ཚུབ་རྒྱལ་
མཚན་དང་འཐབ་པས་མངའ་ཁོངས་ཆང་མ་ཤོར་ཏེ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་དེ་ནས་རིང་པོ་
མ་སོང་བར་གདུང་རྒྱུད་ཀྱང་ཁྱད་ཀྱང་།

ཆལ་པ་དགའ་བདེ་དཔལ། བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་སྤྲུལ་པའི་སྒོ་ནས་པོ་མགར་སྟོང་བཅན་གྱི་རིགས་
རྒྱུད་ལས་བྱུང་བ་མགར་རྒྱལ་བ་འབྱུང་གནས་དང་གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཞང་གཉིས་མཆོད་ཡོན་དུ་
གྱུར། མགར་རྒྱལ་བ་འབྱུང་གནས་ལ་སྤྲུལ་སངས་རྒྱས་དངོས་གྲུབ་འབྱུངས་པ་དཔོན་ཏུ་
བསྐྱོས། དགེ་འདུན་ཆལ་པའི་བསྟན་པའི་རྩ་བ་བཙུགས། དེའི་སྤྲུལ་དཔོན་ཆེན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་
གྱིས་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་བཟུང་སྟེ་གོང་དུ་བྱོན། སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་སྦྱིད་ཤོད་སྟོད་སྟོད་དང་སྟོད་
ལུང་། དབྱ་དོལ། འཕྲོང་པོ། རྒྱལ་སྤྲུལ། ཨེ་དྲགས་གཉན་གསུམ་སོགས་ལྷ་ཁང་ཞིག་གསོ་བྱེད་
པའི་མི་སྟེ་ཤེས་སུ་ཚུགས་ཀྱི་འཇམ་ས་གནང་། གྲུང་ཐང་དུ་བྱོན་ཏེ་གཟེམ་ཁང་ཤར་དང་། རྩམས་
ར་ཆེན་མོ་བཅུགས། དེའི་སྤྲུལ་གཉིས་པ་དགའ་དཔོན་གྱི་གོ་ས་བཟུང་། ཆལ་པའི་དགོན་སྟེའི་
དོན་དུ་གོང་མའི་བྱུང་དུ་ལན་བདུན་བྱོན། མི་ཆེན་ཐམ་ཁ་དང་མ་མཐུན་ནས་ཐོག་མར་ཐམ་ཁ་
དབང་ཆེ་བ་བྱུང་ཡང་རྩེས་སུ་དགའ་རྒྱལ་ཁ་སྒྲངས་ནས། རེད་རང་གཉིས་པོ་ཁྱད་པར་ཆེ། ང་
ནི་དགེ་འདུན་ཆལ་པ་ཡིན། དགའ་བདེ་དཔལ། སྒོ་བདེ་དཔལ། སྦྱིད་བདེ་དཔལ། ད་ལྟ་ཆལ་
པའི་དགའ་བདེ་དཔལ་ཞེས་སྒྲ་བྲངས། དེ་ནས་རྒྱའི་བཟོ་བོ་མཁས་པ་མོས་ཏེ་རྒྱ་ལིབས་དང་
གསེར་འབྲུ་སོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཞེངས། ཆོས་འཁོར་སྤིང་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་ལྷ་

དང་། དབུས་སྒྲིང་དུ་སྐྱེས་ལྷ་བུ་གསུམ་པ་སོགས་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་བྱུང་། དགའ་བདེའི་སྐྱས་
རྒྱུང་བ་སྟོན་ལམ་རྟོག་ཏུ་སྤྱོད་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐོག་སྤྲིད་ཀྱི་མངའ་ཐང་ཡང་
རྒྱ་ཆེར་འཕེལ། དེའི་སྐྱས་ཆེ་བ་དཔོན་ཀུན་དགའ་རྟོག་ཡིན།
ཆལ་བ་རྟོགས་ལྷན་སྡོམ་ལ། ཆལ་བ་ཡུལ་གྱི་མིང་དང་། རྟོགས་ལྷན་སྡོམ་མ་ཞེས་བ་མིང་
འདོགས་ཡིན་འདྲ། མཆན་དངོས་མཁས་བ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན།
ཆལ་བ་སི་དུ། གོང་དུ་ཆལ་བ་ཀུན་དགའ་རྟོག་ཞེས་བར་གཟེགས།
ཆལ་བའི་དཔོན་རབས་རིམ་བྱུང་། ༡ ་ ཉེ་གནས་དར་མ་གཞོན་ཀྱ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་
སྤྱི་ལོ་༡༡༤༧ལོར་དཔོན་དུ་བསྐྱོད་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༩བར་ལོ་བཅུ་ལྔ་
རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༢ ་ དཔོན་འབྱུང་གནས་བཙུན་འབྱུས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་
པག་༡༣༠༩ནས་ཤིང་པག་༡༣༡༥བར་ལོ་བཅུ་གསུམ་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༣ ་ དཔོན་ཡེ་
ཤེས་གཟུངས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་པག་༡༣༡༥ནས་སྐྱག་༡༣༡༩བར་ལོ་ལྔ་བཞིར་སྤྲིད་
བཟུང་། ༤ ་ དཔོན་སངས་རྒྱས་དངོས་གྲུག། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཡོས་༡༣༡༩ལོ་ནས་རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་སྐྱག་༡༣༢༣ལོ་བར་ལོ་ཉེར་བཞི་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༥ ་ དཔོན་རྒྱལ་
མཆན་རིན་ཆེན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་ཡོས་༡༣༢༣ལོ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་
འབྲུག་༡༣༢༤བར་ལོ་ཉེར་དྲུག་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༦ ་ དཔོན་ཉི་མ་ཤེས་རབ། རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་ས་སྐྱལ་༡༣༢༤ལོ་ནས་ས་ཡོས་༡༣༣༤བར་ལོ་བཅུ་གཅིག་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༧ ་
དཔོན་དགའ་བདེ་དཔལ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་༡༣༤༠ལོ་ནས་ཆུ་བྱི་༡༣༥༣བར་ལོ་
ཞེ་གསུམ་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༨ ་ དཔོན་རིན་ཆེན་སངས་གོ། གོང་འཕྲོས་ནས་མེ་
སྐྱག་༡༣༥༤བར་ལོ་བཞི་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༩ ་ དཔོན་བྱང་ཆེན་སྟོན་ལམ་རྟོག་ཏུ། རབ་
བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་ཡོས་༡༣༥༣ལོ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་པག་༡༣༥༣བར་ལོ་ཉི་ལྔ་རིང་སྤྲིད་
དབང་བཟུང་། ༡༠ ་ དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྟོག་ཏུ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་པག་༡༣༥༣ལོ་ནས་
རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྐྱག་༡༣༥༠བར་ལོ་ཉེར་བདུན་རིང་སྤྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༡ ་ སྐུན་
ལྷ་གསུམ་པ་ཤེས་རབ། གོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་ཉ་༡༣༥༩བར་ལོ་ལྔའི་རིང་

སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༢ ་ སི་ཏུ་དགོ་ལེགས་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་རྟ་༣༤ལོ་ནས་
རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་གྲི་༣༥ལར་ལོ་བཅུ་བདུན་རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༣ ་ རྟེ་རྟོ་ས་
དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ། བོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་རྟ་༣༥ལར་ལོ་ཉིར་གཅིག་
རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༤ ་ རྟུང་སྒྲོ་བ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་པ། བོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་
དྲུག་པའི་ཤིང་གྲི་༣༥ལར་ལོ་བདུན་རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་། ༡༥ ་ རྟེ་རྟོ་ས་དགའ་བདེ་
བཟང་པོ། བོང་འཕྲོས་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་སྤང་༡༣༤༥ལར་ལོ་བཅུ་བཞི་རིང་སྲིད་
དབང་བཟུང་། ༡༦ ་ རྟུན་སྤྲ་དངོས་བྱུང་རྒྱལ་མཆོན། བོང་འཕྲོས་ནས་ལོ་གཉིས་ཙམ་སྲིད་
བསྐྱེད་ས་ནས་ཆལ་པའི་མི་སྡེ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་བཅས་པ་སྡེ་གཞིར་དབང་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆོན་ལ་ལུལ་ཏེ་འཛིན་སྐྱོང་དུ་དགོ་རྒྱས་མཁན་པོ་ཆུ་ལུག་༡༤༠༣ལོར་འབྱོར། དེ་ནས་ལོ་ངོ་
དགུ་མོང་པའི་ལྷགས་ལོས་༡༤༡༡ལོར་གྲུང་ཐང་ལ་དམག་གི་གཞོན་པ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ལུག་༡༤༤༥ལོར་གྲུང་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་མི་སྐྱོན་བྱུང་།

ཆལ་པར་འགས། ཆལ་པ་ཞེས་པ་དུམ་བུའི་མིང་ཡིན་པས། དུམ་བུར་འགས་པ་ལ་ཟེར།
ཆལ་དབུས་སྤིང་བྲུ་ཆང་། ཆལ་དབུས་སྤིང་། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་རྗེ་ཀུན་མཁྱེན་དང་
པས་བཏགས། བྱུང་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། དགོན་བདག་སེ་ར་ཏར་གཞིར་ཁང་ཆོན།
ཆལ་བྲ། དུམ་བུ། རས་ཆལ་བྲ། ཤོག་བྲ་ཆལ་བྲ།
ཆལ་ཞིང་། སྡོ་ལུ་མ་མས་སྡོ་ཆལ་གྱི་ཞིང་ག།
ཆལ་གཞི་མའོ་ལྷ་ཁང་། ཆལ་གཞི་མའོ་ནི་དེང་སྐབས་ལྷ་ས་བར་སྐོར་ཕུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་སྤྱུག་
སྤང་ལམ་ལ་ཡོད། རྒྱ་སྐད་ལ་ཆའི་རྩན་མའོ་སྟེ་དེའི་གོ་དོན་ནི་ནོར་ལྷའི་ལྷ་ཁང་ཟེར་ཞིང་། ལྷ་ཁང་
དེར་ཐོག་བཅེགས་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ཡང་སྟེང་དུ་ཤིང་གི་རྒྱ་ཕིབས་ཤིག་ཡོད། ཆུ་བྱི་དམག་
འཁྲུག་སྐབས་ལྷ་ཁང་དེ་འཛོར་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་རྗེས་སོ་ནམ་ལས་ཁུངས་ནས་ས་ཆ་དེ་དོ་དམ་བྱས་སྐད།
ཆལ་ཡང་དགོན། ལྷ་སའི་པར་ཕྱོགས་ཆལ་དུ་གྲུང་ཐང་གི་ཡུལ་དུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག་
ལོ་ལ་སྤྲ་མ་ཞང་གིས་བཏགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག།
ཆལ་རིགས་ཤེས་རབ་སྒྲོལ་མ་སྤྲ་ཁང་། སྡོང་བཙན་སྤམ་པོའི་སྐབས་བཏགས་པའི་དུ་གཞོན་གྱི་

གཙུག་ལག་ཁང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཆལ་ལྷགས། གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཞང་གི་ལྷགས།
ཆལ་མེར་དབྱལ་བ། ཤོག་བྱ་སོགས་དུམ་བྱར་དབྱལ་བའི་ངང་ཚུལ།
ཆལ་སྦྲང་། སྒོ་ཆལ་སོགས་རྫོང་མའི་སྦྲང་།
ཆས། རྫིང་། དཀྱི་བྱེད་དམ་འཐུམ་བྱེད།
ཆི། ① དཀྱི་བྱེད་དམ་བག་ཆི། འབྱར་ཆི། སྤྱིན་ཆི་དམ་སྟོད། བལ་ཆི། ② མའི་སེམས་རྒྱུད་དམ་
ངང་རྒྱུད། ཆི་རིང་པོ། ཆི་བྱང་བ།
ཆི་གྲུ་ཤིང་འབྲས་ནང་གི་རུས་ལ། ཁམ་བྱའི་ཆི་གྲུ་ལོ་གསུམ་ཁམ་བྱའི་ཆི་གྲའི་ནང་སྟིང་།
ཆི་གྲའི་ནང་སྟིང་། ཤིང་འབྲས་ནང་རུས་ཀྱི་སྟིང་པོ། ཁམ་བྱའི་ཆི་གྲའི་ནང་སྟིང་།
ཆི་ཆད་ལ། ① དམ་ཆི་ཐད་ལ། ② སེམས་རེ་ཐག་ཆད་པའམ་ཡི་ཐང་ཆད་ལ།
ཆི་བྱང་བ། ① རིང་པོ་ནང་རྒྱ་མེད་པའི་དམ་ཆི། ② སེམས་ཀྱི་ངང་རྒྱུད་བྱང་བྱང་།
ཆི་དམ་པོ། ཆི་ལྷགས་ཆེན་པོའམ་ཆི་སྒྲ་རིང་པོ། སྤྱིན་ཆུ་སྦྲ་འགས་པམ་ཆི་དམ་པོ་མི་འདུག
ཆི་བ། ཤིང་གི་ཐང་རྒྱུད། གསོམ་ཤིང་གི་ཆི་བ།
ཆི་རིང་པོ། ① རིང་པོ་ནང་ཉེ་འོང་བའི་དམ་ཆི། ② སེམས་ཀྱི་ངང་རྒྱུད་རིང་པོ།
ཆི་རེ་གཞོན་ལ། དམ་པོར་གཞོན་པའམ། རྒྱན་མི་འཆད་པར་གཞོན་ཚུལ་ཞིག མོན་མཛོའི་གཉའ་
བར་གཉའ་ཤིང་གིས་ཆི་རེ་གཞོན་ལ།
ཆི་ལྷ། ལུས་ཀྱི་ཆིལ།
ཆིག ① རོན་ཀྱི་ངོ་པོ་དང་བྱང་བར་སྒྱར་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་སྒྲིམ་རྟག་པ་ཞེས་བཞེད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ།
ཆིག་རྒྱལ་སྦྲུ་བའི་ཐོགས་པོ་དེ། ཤ་ཆ་སྟིང་ནས་གཅེས་པའི་རྟགས། ཆིག་གསུམ་ཤོད་ལོང་
མེད་པར་ལྷེ་བྲེགས། བོམ་གསུམ་སྟོ་ལོང་མེད་པར་ཞུ་བཞོན། ② བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཆིག་
ཅིག མེས་ཆིག་ བསྐྱེགས་ནས་ཆིག་ ③ མིང་རྒྱུད། ལོ་རྟོག་གི་དབྱ ཐན་པ་ཤིང་བས་ལོ་རྟོག་
ཆིག་ལྟ་བུ། ཆིག་ཅེས་པ་ལོ་རྟོག་འདེབས་ཆར་བའི་རྩེས་སུ་ཆར་པ་མེད་པར་ཉིན་རྟག་པར་ཉི་
མ་ལྷགས་ཆེན་ཤིང་བ་ལ་ཟེར། དེས་ནི་ལྡང་བྱའི་སྐབས་སུ་ལྡང་བྱ་ནམས་ཆིག་སྟེ་ལོ་རྟོག་སྟེ་

བའི་གཞི་མེད་པར་ཆགས་པ་དང་། སྟེ་མ་བུད་ཟེན་དུས་ཡིན་ན་སྟེ་མའི་ནང་སྟེང་འབྲུ་རིགས་དེ་
སྐྱམ་ནས་མེད་པ་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པར་དུས་དེར་ཞིང་ལ་ཆ་རྒྱུན་ཡོད་ན་ཆུག་ཏོང་སྟེ་ལོ་རྟོག་སྤྱང་
སྟོབ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ལོ་རྟོག་སྤྱང་མཐའ་ལ་ཨ་བྱེ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡི་དམ་གང་
རུང་ཞིག་གི་བསྟེན་པ་བསགས་ནས་ལོ་མང་པོའི་རིང་མཆམས་ལ་བསྤྱད་ཅིང་། བསྟེན་པ་
ཉགས་ཐོན་ནས་མཆམས་ལས་གྲོལ་ཏེ་སེར་བ་བཀག་པ་དང་། ཆར་སྟོང་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ལོ་
རྟོག་སྤྱང་སྟོབ་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ཆོག་ཀ་ རོན་ཆ་ཆང་བ་སྟོན་པའི་ཚོད་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་སྟེ། འཕྲོག་པས་ཕྱགས་འཆོ་ལྟ་བུ་ཆོག་ཀ་གཅིག་
ཡིན་ཞིང་། འཕྲོག་པས་ཕྱགས་འཆོས་ནས་མེས་རྒྱལ་ལ་ལེགས་སྦྱིས་འབྲུལ་ལྟ་བུ་ཆོག་ཀ་
གཉིས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཆོག་རྒྱང་། བོད་ཡིག་ཚོམ་ཕྱགས་ལ་ཆོག་ཕྱག་དང་། ཆོགས་བཅད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ཆོག་
ཕྱག་ལ་ཆོག་རྒྱང་གི་ཐ་སྟངས་མེད་ཅིང་། ཆོགས་བཅད་ལ་རྒྱང་པ་བཞི་བཞིར་ཤོ་ལོ་ཀ་རེ་རེ་ཅི་
དགོས་པའི་རྒྱང་པའི་ཡ་བྱལ་རེ་ལ་ཆོག་རྒྱང་ཞེས་ཟེར། དེ་ཡང་ཤས་ཆེར་ཡ་ཆོག་གང་ཡིན་
ཀྱི་རྒྱང་པ་རེ་རེ་ལ་ཡིག་འབྲུ་བདུན་དགུ་སོགས་ཡ་བྱངས་མང་ཅུང་ཅི་རིགས་ཆོག་རྒྱང་དུ་
བསྐྱེགས་པ་ཡོད་དོ།

ཆོག་རྒྱང་བཞི། ཆོགས་བཅད་གཅིག་གས། ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ལ་ཆོག་རྒྱང་བཞི་ཡོད།
ཆོག་སྐྱམ་པོ། རོན་མེད་པའི་སྐད་ཆ། འབོད་ཆོག་སྐྱམ་པོ། སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཆོག་སྐྱམ་པོ།
ཆོག་ཀྲལ་པ། རོན་མེད་ཀྱི་ཆོག་གང་བྱུང་བྱུང་། གལ་ཆེའི་གྲོས་མོལ་ནན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་ཆོག་
ཀྲལ་པ་མ་སྟོ།

ཆོག་རྒྱང་ཤན་འབྲེད། སྟོག་སྒྲུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་isolated-words recognition ཟེར།

ཆོག་སྟོན། རྒྱང་ཡིག་གང་རུང་ལ་ཚོད་ཆོག་ལྷག་ཆད་ནོར་འཁྲུལ་སོགས་ཞུགས་པའི་སྟོན། ཚོམ་
ཡིག་འབྲི་སྐབས་ཆོག་སྟོན་རོན་སྟོན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་ཞིག་དགོས།

ཆོག་བསྐྱམས་པ། རོན་ཆ་ཆང་མ་བཤད་པ། ཁོའི་སེམས་ལ་དོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་སྐད་ཆ་

ཤོད་འཕྲོ་བཞག་ནས་ཆིག་བསྐྱམས་སོང་།
ཆིག་བསྐྱོར་བ། བསྐྱོར་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསྐྱོར་བྱ་དོན་མི་འདྲ་བའི་གནས་ལུགས་
འགའ་ཞིག་སྐྱོར་བྱེད་ཆིག་གི་རྣམ་འགྲུར་འདྲ་བས་ལྷན་སྐྱོར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྟོན་བའི་རྒྱན་ཞིག་
ཆིག་ཁ་སྐྱོར་བ། ཆིག་ཆ་མ་ཆང་བ་ཁ་སྐྱོར་བ། ཆིག་ཀྱང་རེ་རེའི་ནང་དུ་ཡིག་འབྲུག་ཉིས་རེ་བསྒྲན་
ཏེ་ཆིག་ཁ་སྐྱོར་བ།
ཆིག་མཁྱེགས་སོ། ཆིག་འཇམ་སོ་མ་ཡིན་པའམ་གོ་དཀའ་བ། ནང་དོན་ཟབ་ཀྱང་ཆིག་མཁྱེགས་སོ་
ཡིན་པས་དོན་མ་རྟོགས་པ།
ཆིག་འཁྱི། དོན་ལ་མི་བསམ་པར་ཆིག་རྒྱང་བ་ལ་ཞེན་པ།
གྲོས་མོལ་བྱེད་དུས་དོན་ལ་མི་དབྱེད་པར་ཆིག་འཁྱི་ལ་སྟག་བྱས་ན་མི་འགྲིག་
ཆིག་འཁྱུན་ཆོད་པ། ① སྐད་ཆ་ཐག་ཆོད་པ། མཁྱོགས་སོ་འཕྲོ་རྒྱུའི་ཆིག་འཁྱུན་ཆོད་པ། ②ཆིག་
གི་དོགས་པ་ཆོད་པ། ཡིན་མེན་གྱི་བདར་ལ་བཅད་ནས་དོན་གནད་ཀྱི་ཆིག་འཁྱུན་ཆོད་པ།
ཆིག་གི་ཆི་གུ་ཡི་འཕྲེ་ཚུལ་གཞན།
ཆིག་གི་ཁྱད་པར། ཆིག་གི་བྲོ་བའམ་རྒྱས་པ། མ་བཏབ་གནད་དུ་ཟུག་པའི་མཆོན། མ་འབྱུང་ཁོང་དུ་
སོང་བའི་སྒྲན། མ་ཐོས་ཡིད་འཕྲོག་སྒྲུང་ཅིའི་དོ། ཆིག་གི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་ཡོད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
ཆིག་གི་གཏང་རག་རྒྱུར་པན་འདོགས་བྱས་པའི་ལན་དུ་པར་ལེགས་སོ་ཞུ་བའམ། ཐུགས་ཆེ་ཆེ་ཞུ་
བའམ། ཡག་བྱུང་ཟེར་བའམ། བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞེས་བཞེད་པ་ལྟ་བུའི་ཆིག་ང་ཆོར་རོགས་རམ་
སྐྱབས་འབྲུག་གནང་བ་ལ་ཐུགས་ཆེ་ཆེ་ཞེས་ཆིག་གི་གཏང་རག་འབྲུལ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་དགེ་བའི་གཏམ་དང་། མཛོན་བསྟོད། འཇམ་སྒྲ། སྟོན་དག་སྟོང་ལ་འབབ། ཆིག་སྟེས། ཆིག་
བཟང་། ཞེ་སྒྲ། རོ་ལྷན། ལེགས་བཞེད། ལེགས་བཤད་བཅས་སོ།
ཆིག་གི་རྟེན། ཡི་གེ
ཆིག་གི་དོན་དགྲ། སྟོག་ཟག་ལ། སྟོམ་ལ། སྟོ་ལ། འཆིང་ལ། ལས། སྟོག་ལ། བསོད་ནམས། ཐར་
བཤོ། ཡང་ན། སྟོག་ལྷན། སྟོག་ལྷན་མིན་ལ། ཟག་ལ། སྟོམ་ལ། སྟོང་ལ། བདུད་ལ། ཐར་ལ། འཕྲོ་
ལ། འོང་བཤོ།

ཆོག་གི་བདུད་ཅི། ཆོག་བདུད་ཅིའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ་སྟོན་ཞིང་ན་བར་འདེབས་པ།
ཆོག་གི་སྤྱང་། རང་གི་སྤྱབ་མ་རྒྱུ་པའི་ལས་དོན་རིམ་པ་གོང་མ་ནས་བཟའ་ཐེབས་ན། དེ་ལྟར་
སྤྱབ་མི་རྒྱུ་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་དགོངས་པ་ཞུས་པ་ལ་ཟེད།
ཆོག་གི་ཆོག་ས། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གི་ཆོག་ལྷ་དྲགས་ཏེ། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའོ།
ཆོག་གི་གཟུངས། གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ཆོག་རི་ཙམ་ཐོས་པ་དེ་ཙམ་དུ་འཛིན་རྒྱས་པའོ།
ཆོག་གིས་ཟུར་བྱིན་པ། རྫོང་བྱེད་ཆོག་གི་ཟུར་གཅིག་གྱང་མ་ལུས་པ་མཐར་བྱིན་པའི་གོ་རྟོགས་བྱུང་བ།
ཆོག་གུ་ ཆོ་གུ་དང་འདྲ།
ཆོག་གོ་ཕྱོགས་གཉིས་ལྟན། གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་པའི་གཏམ། ཁ་གདངས་སྟོ་མཐོང་གི་སྐད་ཆ་
གསལ་པོ་མི་བཤད་པར་ཆོག་གོ་ཕྱོགས་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཐོག་ནས་ཤོད་པ་ཅི་ཡིན།
ཆོག་ཤོལ་བ། ① ཆོག་ལ་དགག་པ་གཏོང་བ། གཙོ་བོ་དོན་ལ་ཤོལ་དགོས་པ་ལས་ཆོག་ལ་ཤོལ་བ་
དེ་དགོས་མེད་ཡིན། ② ཆོག་ལ་དགག་པ་གཏོང་མཁན།
ཆོག་གྱིང་པོ། ཉན་མཁན་གྱི་སེམས་དང་ན་བར་མི་འགྲོ་བའི་ཆོག་ གཞན་ལ་ཆོག་གྱིང་པོ་འཇུག་
བཤད་ན་ཉོན་མཁན་སུའི་ན་བར་མི་འགྲོ་
ཆོག་གྲངས་ཅིས་པ། ཟློག་ཟླང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་word count ཟེད།
ཆོག་གྲུབ། ① སྐད་ཆ་ཆོག་ཆ་ཚང་གཅིག་ལ་ཆོག་གྲུབ་གཅིག་ཟེད། ② ཟློག་ཟླང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་
གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་sentence ཟེད།
ཆོག་གྲོགས། ཆོག་ལ་རམ་འདེགས་པའི་གྲོགས་སུ་བྱེད་པའམ་དོན་དུ་མིང་གི་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་
ལག་སྟེ། ལག་པ་ཞེས་པའི་བ་དང་། མཐོན་པོ་ཞེས་པའི་པོ་དང་། ཀ་པ་ཞེས་པའི་བ་དང་། སྤྱ་པོ་
ཞེས་པའི་པོ་དང་། ཐ་མ་ཞེས་པའི་མ་དང་། ཉ་མོ་ཞེས་པའི་མོ་ལྟ་བུ་བདག་སྤྱིའི་དོན་ལ་མི་སྟོན་
པའོ། ག་པ། མཐོན་པོ། ཀ་པ། སྤྱ་པོ། ཐ་མ། ཉ་མོ། པ་པོ། བ་པོ། མ་མོ།
ཆོག་རྒྱག་ གཞན་སེམས་ལ་པོག་པའི་སྐོར་ཆོག་གམ་ཟུར་ཐའི་གཏམ། དང་གཏམ་ཐད་ཀར་ཤོད་པ་
ལས་ཆོག་རྒྱབ་ཀྱི་གཏམ་མ་ཤོད། གཞས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་པན་ཚུན་ཆོག་རྒྱན་རྒྱབ་པ།

ཆིག་ཀྱན། ① ལུས་ཉགས་ཀྱི་ཆིག་ཀྱན་ཀྱང་ཡང་འང་སོགས། ཀྱང་ཡང་འང་། ② ལྷན་དགག་དོན་ཀྱན་
དང་སྒྱུ་ཀྱན་སོགས། ③ ཆིག་ཉམས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ཀྱན། རྣམ་པར། རབ་ཏུ། མདོན་པར།
ཆིག་སྒྲིག་པ། ཆིག་འབྲུ་མང་པོའི་ནང་ནས་མཁོ་ཆེ་བའི་ཆིག་ལེན་པ། མཁོ་ཡོད་ཀྱི་ཆིག་སྒྲིག་
ཕྱོགས་སྒྲེབ་བྱས་པ། གཞན་གྱིས་སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ནང་ནས་ཆིག་སྒྲིག་པ།

ཆིག་སྒྲིག། བ་སྒྲད་ཚོམ་སྒྲིག།

ཆིག་བརྒྱ་མདོ་གཅིག་ཆིག་མང་པོའི་དོན་གཅིག་པ། ཁོས་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་ཀྱང་ཆིག་བརྒྱ་
མདོ་གཅིག་ལ་བསྐྱས་ན་རང་འདོད་ཁོན་ལས་མི་འདུག།

ཆིག་བརྒྱའི་དབང་པོ། [མདོན་]གཟའ་བ་སངས།

ཆིག་བསྐྱིགས་པ། ① སྐད་ཆའི་ཆིག་སྒྲེབ་སྐྱིགས་པ། ② གཞུང་ཆིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་པ།
ཆིག་འགལ་པ། ཆིག་སྒྲེབ་ཕྱི་འགལ་པ། འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲེབ་ཆིག་དང་ཕྱི་ཆིག་འགལ་བ་ལྟག་སྟོན་དུ་
གྱུར་འདུག།

ཆིག་འགྲེལ། ཅ་བའི་ཆིག་ཤང་གི་འབྲུ་མེ་མེ་བཞིན་ཅལ་དུ་བཏོན་ནས་འགྲེལ་བའི་གཞུང་། ཆིག་ལ་
ཆིག་འགྲེལ་ཡོད་ན་གོ་བདེ།

ཆིག་ངན། སྐད་ཆ་རྩལ་པོའམ་གཞན་སེམས་དགྲུག་པའི་སྐད་ཆ་གནག་པོ། ཆིག་ངན་ཅུང་ཡང་མི་
སེམས་དགྲུག་ཀྱང་ཁབ་ཆུང་ཡང་ཅེ་མོ་ནོ།

ཆིག་ཆང་། པོ་མོ་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས། ལུ་པོ་དེས་ལུ་པོའི་ཕྱོགས་པོ་དང་ན་ཁྲ་རྣམས་ལ་ཆང་
སྒྲད་པ་ལ་ཟེར།

ཆིག་འཆལ། དག་འབྲལ་ཏེ་དོན་མེད་ཀྱི་འཆལ་ལ་ག། དོན་མེད་ཆིག་འཆལ་ཁོན་བཤད་ནས་ཆིག་
དོན་སྦྱང་པོ་བརྒྱག་པ།

ཆིག་འཇམ། [མདོན་]ནེ་ཙོ།

ཆིག་འཇམ་པོ། ཆིག་སྦྱང་རྩེ་པོའམ། ཆིག་ན་བར་སྦྱར་པོ། ཕྱོགས་པོའི་སྟོན་ཆ་བརྩོད་པར་ཆིག་
འཇམ་པོ་སྒྲིག་པ། ཆིག་འཇམ་པོ་བཤད་ན་མི་ཀུན་མགྱུ་ཆིག་རྩལ་པོ་བཤད་ན་མི་ཀུན་སྒྲིག་པ།

ཆིག་འཇུག་པོ། [ཡུལ་] དོན་གྱི་རྩེས་སུ་ཆིག་འགོ་འཇུག་བདེ་པོ། ཅུམ་ཡིག་འདིའི་ཆིག་འཇུག་པོ་འདུག།

ཆིག་མཛོན་པོ། [ཡུལ]གོ་དཀའ་བའི་ཆིག་གཞན་གྱིས་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཆིག་མཛོན་པོ།
ཆིག་འཐེང་པོ། ① ཡིག་འབྲུ་མང་ཉུང་ཆ་མི་སྟོམས་པའི་ཆིག་ རག་རྩོམ་ཆིག་འཐེང་པོའི་རིགས་
བརྗོད་མི་བདེ། ② སྐད་ཆ་མི་གསལ་བ། སྒྲ་བརྗོད་ཆིག་འཐེང་པོ་དེ་ཤར་མར་གོ་མི་བདེ།

ཆིག་དན། ཁ་དན་ནམ་ཁ་ཆད། བན་ཚུན་གྲོས་སྦྲར་བྱེད་རྒྱའི་ཆིག་དན་བཅོས་བ།

ཆིག་དམ་པོ། རྩོམ་མཁུགས་པོ། རྩོམ་ཡིག་འདི་ཆིག་དམ་པོ་ཡིན་པས་གོ་དཀའ།

ཆིག་དོན། རྗོད་བྱེད་ཆིག་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན།

ཆིག་དོན་ཆོས་ལྷན། ཉོན་མོངས་པ་ལ་གཏུམ་ཞིང་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་།
འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མའི་ལུས་ཅམ་དུ་སྤང་བ་དང་། འལྲུལ་དོར་སྤང་བའི་ཆོས་
ཐམས་ཅད་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་མི་ལམ་གྱི་དཔེས་མཆོན་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གནས་ལུགས་འོད་གསལ་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དང་། གཉིས་སུ་སྤང་བའི་
འལྲུལ་རྟོག་གིས་འཁོར་འདས་ཀྱི་བར་མ་དོར་འལྲུམས་བ་དང་། བདོ་རྒྱུད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་
དམ་ཆོས་ཉམས་སུ་བླངས་པས་ས་ལམ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕོ་བ་སྟེ་ལྷན་གྱི་

ཆིག་དོན་གཉིས། རྗོད་བྱེད་ཆིག་དང་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཉིས།

ཆིག་དོན་གཉིས་ཀ་བསྐྱར་བ། བསྐྱར་བའི་རྒྱན་གྱི་ཆིག་དོན་ཅ་རྒྱ། བར་གསེས་ཤིག་སྟེ། སྐོར་བྱེད་

ཆིག་དོན་གཉིས་ཀས་བསྐྱར་ཡུང་། བསྐྱར་བྱའི་གནས་ཚུལ་མི་འདྲ་བར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

ཆིག་དོན་ཅ་རྒྱ། མོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་

སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་semantic network ཟེད།

ཆིག་དོན་ལྷན། བྱེད་བྲག་བ་དང་རིག་བ་ཅན་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཆིག་དོན་ལྷན་ཏུ་བསྦྲུ་

བར་འདོད་ཅིང་། ཆིག་དོན་ལྷན་གི་བྱུང་ཚུལ་ནི། བྱེད་བྲག་པའི་སྟོན་པ་འུགས་ཞེས་བྱ་བས་རང་

གི་བསྟེན་གནས་སུ་བསམ་གཏན་བསྐྱབས་པས་བྱ་འུགས་ཞིག་མཐོང་སྟེ། དེ་ལ་ཆིག་གི་དོན་ལྷན་

ཟེས་པས་ལྷན་པ་ཚུན་ཆད་བདད་བྱས་ལ། དེ་ཕྱིན་ཆད་མ་བྱུང་བས་ཆིག་དོན་ལྷན་ཏུ་རྒྱ་ཆེད་པར་

འདོད་བ་དང་། འུགས་པ་སྤར་འལྲུལ་ནས་ཆིག་དོན་ལྷན་རྟེན་པར་རྫོམ་པ་ཡིན་ནོ། དེས་ན་སྟོན་པ་

དེའི་མིང་ལའང་འུགས་པ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ལ་འུགས་ལྷན་པ་ཞེས་ཟེར་རོ། ཆིག་

དོན་བྱུག་མི། རིས་དང་ཡོན་ཏན་ལས་དང་སྤྱི། གྲེ་བྲག་འདུ་བ་ནས་བ་བྱུག ། ཅེས་གསུངས་པ་
ལྟར། རིས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། ལས་དང་། སྤྱི་དང་། གྲེ་བྲག་དང་། འདུ་བ་དང་བྱུག་གོ
ཆིག་དོན་དམར་མེད། ཆིག་དོན་གསལ་པོ། གཞན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་སྐབས་ཆིག་དོན་དམར་མེད་
དུ་བཤད་དགོས།

ཆིག་དོན་མཛོད། གྲོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་ཞུགས་པ་
ལས་དུ་གོམས་པས་འབྲས་བུ་མཛོད་གྲུར་གྱི་བར་ལས་འཁྲེར་མན་ངག་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་དོ་
མེད་ཀན་ས་བཅུ་གཅིག་ལ། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྒྱུང་མའི་སློབ་དཔོན་གྲོང་ཆེན་རབ་
འབྲམས་གྱིས་མཛོད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཞིག

ཆིག་དོན། [རྒྱུང་]ཡང་དག་མིན་པ།

ཆིག་ལྗན། [མཛོད་]གཟའ་ལུར་བྱ།

ཆིག་ལྗན། ① ཆིག་རྫོས་སྒྲུབ་ཅན། ② ཡང་ཡང་ནན་ཏན་ལབ་པ།

ཆིག་ལྗབ་ལྗེ་བ། རྒྱད་ཆ་མི་གསལ་བ། བཤད་པའི་ཆིག་ལྗབ་ལྗེ་བ་ཡིན་ན་གཞན་གྱིས་གོ་དགལ།

ཆིག་སྤྱད། མིང་གཉིས་སམ་མང་པོའི་བར་གྱི་རྣམ་དབྱེ་རྣམས་བསྐྱས་ནས་ཐམས་ཅད་གྱི་མཐའ་
མར་རྣམ་དབྱེ་གཅིག་སྐྱར་བའི་མིང་སྟེ་ནང་གསེས་ལ་ལས་འཛིན་དང་། བ་གཉིས། དེའི་སྤྱེས་
བྱ། འབྲུ་མང། རྣམ་དབྱེ། མི་ཟད་བ་བཅས་བྱུག་ཡོད།

ཆིག་སྤྱད་བྱུག ལས་འཛིན་པའི་བསྐྱེད་པ་ཅན་དཀར་པོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། བ་གཉིས་པའི་བསྐྱེད་པ་སྟོན་
འཇུག་ལྟ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། དེའི་སྤྱེས་བྱའི་བསྐྱེད་པ་སྟོན་འཇོ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། འབྲུ་མང་པོའི་བསྐྱེད་པ་ཡི་
གོ་བསྐྱས་པས་ཡིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ། རྣམ་དབྱེ་པའི་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་ལ་མཐས་པའི་
མི་རིགས་སོ་སོའི་སློབ་གྲོགས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། མི་ཟད་པའི་བསྐྱེད་པ་འདི་བོད་རྒྱུད་ལ་སྐྱར་རྒྱ་མེད།

ཆིག་བདག [རྒྱུང་]ཡང་དག་མིན་པ།

ཆིག་བདག [མཛོད་]① གཟའ་ལུར་བྱ། ② སངས་རྒྱས། ③ འཇམ་དབྱངས།

ཆིག་བདེན་པ། བཤད་པའི་ཆིག་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པ།

ཆིག་མདའ། གནད་ལ་ཕོག་པའི་ངན་ཆིག་གཞན་གྱི་སྟོང་ལ་གཟན་པའི་ཆིག་མདའ་འཕངས་པ། བ་

རྒྱལ་པོར་དམའ་འབེབས་ཀྱི་ཆོག་མདའ་མི་འཕེན་པ་དེ་ནི་ཆོད་པ་མཛེས་པའི་རྒྱན་ཞིག་ཡིན།
ཆོག་མདའ་རྒྱན། [མདོན]ལྷ།
ཆོག་མདའི་མགོན་པོ། [མདོན]བརྒྱ་བྱེན།
ཆོག་འདུམ་པོ། ཆོག་ཉུང་དོན་ཚད། ཆོག་འདུམ་པོ་བྱུང་ན་གོ་བདེ།
ཆོག་ནན་དོན་བྱུང། ཆོག་འདོམས་ཆེ་ལ། དོན་ཡ་ཡོ་འབྲུག་འཁྲིག་མེད་པ། ཆོག་ནན་དོན་བྱུང་བྱུང་
ན་གཞན་སེམས་རྣམ་པར་གཞོན་བྱུག།
ཆོག་གནད། ཆོག་གི་གནད་འགག་གསུང་བཤད་ཀྱི་ཆོག་གནད་རིག་པ་བསྐྱེམས་ཏེ་ཉན་པ།
ཆོག་གནད་སྒྲུག་པ། ① སྐད་ཆའི་ཤོད་སྐད་ས་ལ་བལྟས་ཏེ་སྐད་འཆོལ་བ། སྐད་ཆ་ནོར་བའི་ཆོག་
གནད་སྒྲུག་པ། ② སྐད་ཆའི་སྐྱེད་པོ་སྒྲུག་པ། གསུང་བཤད་ཀྱི་ནད་དོན་གལ་ཆེ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་
གནད་སྒྲུག་པ།
ཆོག་སྒྲག [ཡུལ]སྐྱུང་ཤིང་སྤྱི་ལོ་འབྲི་བྱེད་མོ་ཆོག་མ་དང་སྐྱུང་ཁུས་བཅོས་པའི་སྒྲག་ཆ་ཞིག་
ཆོག་པ། ① འཆོག་པའི་འདས་པ། ② མི་དགའ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་
ཆོག་པ་ཟ་བ། ཁོང་ཁོ་སྤྱེ་བ། མི་དེ་སྤྱོད་བྱུང་བྱུང་ཡིན་སྟབས་ཆོག་པ་ཟ་ཆོག་ཆོག་རེད། རྣ་བར་མི་
འགོ་བའི་སྐད་ཆ་ཐོས་དུས་ཆོག་པ་མ་ཟ། རྒྱ་མེད་རྒྱེན་མེད་དུ་ཆོག་པ་ཟ་ལོང་ལོང་ཞིག་བྱུང།
ཆོག་སྤྱིའི་བཤད་སྒྲུག། ཆོག་གི་སྤྱ་སྤྱི་ཅམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཅམ་ལས། དོན་གྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་
སུ་མྱངས་མཁན་མ་བྱུང་བའི་དོན་ཏེ། མདོར་ན་ཆོས་བྱེད་མཁན་གྱི་མིང་འབྲེར་བ་ཅམ་ལས།
གསུང་རབ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བཅས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་མཁན་དང་། འདུལ་བ་ནས་བཤད་
པའི་སོ་ཐར་གྱི་སྤྲོམ་པ་ཉམས་བཞེས་མཛད་མཁན་མ་བྱུང་བའི་དོན།
ཆོག་དཔང་། སྐད་ཆ་གཏམ་བཞེད་ཀྱི་དཔང་རྟགས།
ཆོག་ཟླད། མིང་གཉིས་སམ་དུ་མ་སྤྱེལ་བའི་ཆེ་བར་དུ་མཚམས་སྦྱར་བའམ། དོན་གསལ་བ་ལ་པན་
འདོགས་པའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་སྟེ་རང་དབང་ཅན་དང་གཞན་དབང་ཅན་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ཡོད།
ཆོག་ཟླད་གཞན་དབང་ཅན། རྣམ་དབྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཟླད་རྒྱུད་གཞན་དབང་ཅན་ཅིང་ཅེས་ཅེའོ་ཅེན་
ཅིག་ཞིང་ཞེས་ཞེའོ་ཞེ་ན་ཞིག་ཤིང་ཤེས་ཤེའོ་ཤེ་ན་ཤིག་བཅས་བསྟོམས་བཅོ་ལྷོད།

ཆིག་འཕྲད། ཆིག་ཕྱད་དང་འདྲ།

ཆིག་འཕྲོ། ① མེས་ཆིག་པའི་བྱད་ཤིང་སོགས་ཀྱི་ལྷག་མ། བྱད་ཤིང་གི་ཆིག་འཕྲོ། སོལ་བའི་ཆིག་འཕྲོ། མེ་སྒྲོན་ཤོར་བའི་ཁང་བའི་ཆིག་འཕྲོ། ② སྐད་ཆའི་ལྷག་མ། ཁྱེད་རང་ཉོག་ཙམ་སྒྲིག་རོགས་དཔེ་སྐད་ཆའི་ཆིག་འཕྲོ་ཆོད་མ་སོང་། ར་དྲག་གི་གནས་ཚུལ་སྒོ་བྱར་དུ་བྱུང་ནས་འཕྲོས་སོལ་གྱི་ཆིག་འཕྲོ་བཅད་པ། གཞན་གྱི་ཆིག་འཕྲོ་སྒོགས་ནས་བཤད་པ།

ཆིག་སྒོམ་པོ། ཁ་རྒྱགས་པའམ་ཁེངས་སྒྲིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ། ཉམ་རྒྱུ་སྐད་ཆ་ཆིག་སྒོམ་པོ་བཤད་ན་གཞན་གྱིས་ཡིད་ཆེས་དག་ལ།

ཆིག་བྱས་པ། སྐད་ཆ་བསྒྲིགས་པ། ཁོའི་ཁ་ནས་སྐད་ཆ་བཟང་ངན་གང་ཤོད་ཆིག་བྱས་པ།

ཆིག་ཁྲ་དྲགས། མིང་དངོས་མ་ཡིན་པར་ཆེད་དུ་བཏགས་པའི་མིང་། དཀྱག་ཤིང་ཞེས་པ་འདི་ཤིང་གི་ཆིག་ཁྲ་དྲགས་རེད།

ཆིག་ཁྲ་དྲགས་ཀྱི་རེག་པ། རེག་པའི་ཆོགས་དྲག་ལས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཉེ་རེག་པ་ནི་ཆིག་ཁྲ་དྲགས་ཀྱི་རེག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆིག་ཁྲ་དྲགས་ནི་མིང་ཡིན་ལ། ཡིད་ནི་གཙོ་བོར་མིང་ལ་དམིགས་པས་ལུལ་མིང་ལུལ་ཅན་ལ་བཏགས་པའོ།

ཆིག་སྐྱངས་གསེད་བཤོལ། ཁེ་ཉེན་གྱི་རྒྱ་མཚན་གསལ་པོར་བཤད་པ། ཁོ་ཆོའི་ལ་བ་རྟོག་དབར་ལ་ཆིག་སྐྱངས་གསེད་བཤོལ་གནང་བས་ལེ་འགྲིགས་བྱུང་བ།

ཆིག་སྒྲོར། མིང་ཆིག་ཡི་གེའི་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་ཡིག་འདི་ཆིག་སྒྲོར་མི་ལགས་པས་གོ་བདེ་འཕྲོད་པོ་མི་འདུག་ཆིག་སྒྲོར་འདྲ་ཆགས། སྒྲིང་ཙོམ་སྒྲོས་ཡག་པོ། ཙོམ་ཡིག་འདི་ཆིག་སྒྲོར་འདྲ་ཆགས་ལ་ནང་དོན་ཡང་གཉིང་ཟབ་པོ་འདུག་

ཆིག་དབང་། མཆོག་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གུལ་ཞིག་སྟེ། དོན་དམ་བྱང་རྒྱབ་མེམས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོམ་མའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ལ་བསྐྱར་ཉེ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་མི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་དག་ལས་རང་བཞིན་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་བསྒོམ་པ་ལ་དབང་། འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་རྟོག་རོ་བོ་ཉིད་སྒྲིབ་པའི་སྐལ་བ་རྒྱུད་ལ་འཛོག་གེད་ཀྱི་དབང་།

ཆིག་འབྲམས། ① རྫོང་གེད་ཡི་གེ་མང་དྲགས་པ། དགོས་མེད་ཆིག་འབྲམས་ཀྱི་ཡི་གེ་འབྲི་ཙོམ་

བྱས་ན་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དུས་ཆོད་འཕྲོ་བརྒྱུག་གཏོང་རོགས་རེད། ② སྐད་ཆ་བཤད་
ཡམ་ཆེ་བ། རོན་གནད་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་མི་འཁེལ་བའི་ཆིག་འབྲམས་ཉྱལ་ཉྱལ་
ཆིག་འབྲུ། མིང་ཆིག་འདུས་པའི་ཡི་གེའི་འབྲུ།
ཆིག་འབྲུ་ལྟེན་པས་པ། [རྟོག] ① ཆིག་བཟོ་བའམ་སྒྲིག་པ། ② ལན་རྒྱབ་མི་ཐུབ་པ། ③ བོད་ཡིག་གི་
ཆོད་ཤད། ④ ཆིག་དོན་རྟོགས་པ།
ཆིག་འབྲེལ། ① རྫོང་བྱེད་ཡི་གེའི་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་བ། ② སྐད་ཆ་གོད་སྟངས། སྒྲ་ཕྱིའི་ཆིག་འབྲེལ།
ཆིག་ལ། ཆིག་རོ།
ཆིག་མར། ཁྱོ་ཟངས་ཀྱི་མཐེལ་དུ་འབྲས་སོགས་མི་འཆིག་པའི་ཆོད་འདེབས་པའི་མར་ཁ།
ཆིག་དམའ་ཤོ། གོ་བདེ་བའི་སྐད་ཆ། ཡིག་རིགས་རྣམས་ཆིག་དམའ་ཤོའི་ཐོག་ནས་བརྒྱུར་བ་ཡིན་
པས་གོ་བདེ་པོ་འདུག
ཆིག་ཅམ་གསོག་པ། རོན་དག་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏན་ནས་མ་བཏང་བར་ཁ་ནས་འདོན་བ་གཅོ་བོར་
བྱས་པའི་དོན།
ཆིག་རྩལ། གཞན་གྱི་སེམས་ལ་སོག་ཐུག་ཆེ་བའི་ཆིག་
ཆིག་རྩལ་ཁོན་བཤད་པས་དོན་མི་འབྲུག། ཆིག་རྩལ་ཆེར་མ་དང་མཚུངས་པ།
ཆིག་ཚོད། ཆིག་གི་ཚོད་པ། དོན་མེད་ཆིག་ཚོད་མ་རྒྱབ་ཅིག
ཆིག་བཅན་པོ། བརྒྱུར་བཞོད་གཏོང་མི་ཐུབ་པའི་ཆིག་བཀའ་རྒྱ་ཆིག་བཅན་པོ།
ཆིག་བཅུན་པོ། ཆིག་བཅུན་པོ་འཕམ། བདེན་པ། ཆིག་བཅུན་པོ་བཤད་པས་གཞན་སེམས་སྒྲུལ།
ཆིག་ཆོགས། མིང་དང་ཆིག་མང་པོའི་སྒྲོས་པ།
ཆིག་མཚམས། རྫོང་ཆིག་སྒྲིའི་ཆིག་གི་བར་མཚམས། དོན་ཆན་རེ་རེའི་བར་ལ་ཆིག་མཚམས་
ཀྱིས་གཙོད་པ།
ཆིག་མཚོན། ཆིག་གི་མཚོན་ཆ་སྟེ། ཆིག་རྩལ། གཞན་ལ་ཆིག་མཚོན་འདེབས་པ།
ཆིག་མཛོད། ཆིག་ཆོགས་མཛོད་ཁང་གི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པ། ཆིག་མཛོད་དང་མི་མཛོད་ནི་ཉེར་
བཞོལ་གྱི་དཔེ་དེབ་རེད།

ཆིག་གཞི། ① རྫོང་བྱེད་ཆིག་གི་ནམ་འགྱུར།

② སྟོན་རྗེས་མིང་གསུམ་འདུས་པའི་ཆིག་རྟེན་གཞི།

ཆིག་ཟེན། རང་དངོས་སུ་བརྫོད་པའི་སྐྱ་ཆིག་གིས་ཟེན་པའམ་དམིགས་ཀྱིས་བརྩེད་ནས་བསྟན་ཏེ་
དོན་གཞན་ནམ་པར་གཅོད་པའི་ཆིག་དཔེར་ན། མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་
པ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཆིག་ཟེན་གྱིས་རྟོག་བཅས་དང་འཁྲུལ་ཤེས་ནམས་བཅད་པ་ལྟ་བུ་བྱུངོ།

ཆིག་བྱར་རྒྱབ་པ། དངོས་སུ་མ་བཤད་པར་བྱར་ནས་མཆང་ལ་སོག་པའི་གཏམ་ཤོད་པ། བན་ཚུན་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཆིག་བྱར་རྒྱབ་པ།

ཆིག་བྱར་ཕྱད་པ་མེད། སྐད་ཆ་བཤད་པ་པར་བཞག་ཆིག་གི་བྱར་ཙམ་ཡང་སྐྱོང་བ་མེད་ཅེས་པའི་དོན།

ཆིག་བྱར་ཕྱིན་པ། སྐྱ་དག་པའམ་སྐད་ཆ་ཞིབ་གསལ་ཐོན་པ། བཀའ་སློབ་གང་གནང་སྤྲས་བསྐྱངས་
མེད་པར་ཆིག་བྱར་ཕྱིན་པ་ཞིག་འདུག།

ཆིག་ཡུལ། བརྫོད་བྱའི་ཡུལ།

ཆིག་རིས། ཆིག་གི་སྐྱ་རིས། བཤད་ཁྲིད་ཆིག་རིས་ཕྱོགས་འདྲ་བར། གོ་བ་རང་རང་སོ་སོར་ལེན།

ཆིག་རོ། ① དོན་དག་མེད་པའི་ཆིག་སྐད་ཆའི་ཆིག་རོ་ནམས་བསྟར་ནས་དོན་དག་རྟོག་རྟོག་ཤོད་
དགོས། ② མེས་ཆིག་པའི་རོ་མ། ཤོག་བྱ་ཆིག་རོ་དེ་ནམས་ཕྱེར་སྟར་ཅིག།

ཆིག་བརྒྱུད་པོ། གཞན་གྱི་སྟོན་དང་མཆང་འབྲུ་པའི་གཏམ་ཆིག་

ཆིག་ལ་མི་རྟོན་པ། མི་རྟོན་པ་བཞིའི་ལ་བྲལ་ཞིག་སྟེ་འཇིག་རྟེན་པའི་བརྟུང་ཐ་སྟངས་ཐུན་མོང་པའི་
རིག་གནས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་བརྒྱུད་ཁྱིལ་ཞི་སྟོང་གི་བར་དུ་འདྲ་སྐྱ་ཆིག་
དང་ཡི་གེ་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བཞི་དོན་ཚུང་དུ་ཡིན་པས་དེ་ལ་རྟོན་པར་མི་བྱ་བའོ།

ཆིགས་ལ་བཅན་ཟ། སྟོན་སྟོང་གི་དུས་ཚོད་སྟེ་ལོ་341ནས་སྟེ་ལོ་493བར། རྒྱལ་ཏོ་རི་ལུང་
བཅན། ཁྱི་ནམ་བཅན། ཁྱི་སྐྱ་དཔུང་བཅན། ཁྱི་སོག་རྗེ་བཅན། ལྷ་སོ་སོ་རི་གཞན་བཅན་བཅས་
སོ། ཞིབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།

ཆིག་ལན་ཆིག་རྒྱག་ ① གཏམ་ཚོད་ཀྱི་གཤགས་འདེབས། ཕྱོགས་གཉིས་པན་ཚུན་ཆིག་ལན་ཆིག་
རྒྱབ་གིས་ཐག་གཅོད་རྒྱ་དཀལ་ ② སྟེར་གྱི་བྱི་བྱིས་ལན། ཆིག་ལན་ཆིག་རྒྱབ་གི་སྟོན་ནས་

བཏག་དབྱང་བྱེད་པ།

ཆིག་ལས་འདས་པའི་དོན། སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་སྤོང་བ་ཉིད་དེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཏྲོགས་པ་ལྟར་གཞན་ལ་
བརྗོད་མི་རྒྱས་པ་བྱ་རམ་གྱི་རོ་དང་འབྲ་བ།

ཆིག་ལེན་པ། ① དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཆིག་སྒྲོར་ངེས་པར་བྱེད་པ། ② དཔེ་དེབ་ཁག་ནས་ཆིག་སྒྲུག་པ།
ཆིག་ལེའུ། ཆིག་བཅད་ལྷུག་གང་རུང་གི་ས་བཅད་སྡེ་ཆན་སོ་སོའི་མིང་། ཚུམ་ཆིག་གི་ཆིག་
ལེའུར་བྱས་པ། རྫོས་གར་འཁྲབ་གཞུང་གི་ལེའུར་བསྒྲིགས་པ།

ཆིག་ལེའུར་བྱས་པ། ཆིགས་སུ་བཅད་པ་སྟེ། ཆིགས་བཅད་རེ་རེ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡི་གེ་བརྒྱད་བཞི་
སྟུང་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་བོད་ཀྱི་ནི་ཆིག་བར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་དོ།

ཆིག་ལོ། ཆིག་གི་ལོ་མ་སྟེ་སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཆིག་ཉོབ་མན་པོར་བཤད་པ།

ཆིག་ལོག་གཏམ་བྱིན་ཅི་ལོག་པ། བ་མ་ལ་ཁ་ལོག་ཆིག་ལོག་བྱེད་མི་ཉན།

ཆིག་ཤུགས། རྒྱད་ཆའི་ཤོད་སྤངས། ཁོང་གི་ཆིག་ཤུགས་ལ་བལྟས་ན་ངའི་བསམ་འཆར་ལ་
འཐད་པ་འབྲའོ།

ཆིག་བཤེར་བ། རྒྱད་ཆ་བདེན་རྒྱུན་དག་བཤེར་བྱེད་པ། ཚོད་གཞིའི་སྒྲོར་ལ་ཕན་ཚུན་ཆིག་བཤེར་བ།
ཆིག་གསལ། དབྱ་མ་ཅ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པས་མཛད་པ་ཞིག་
ཆིག་གསོལ། ཆིག་གི་སྟོན་སྟུང་།

ཆིག་སྟག ① བསྟན་བྱའི་ཆིག་འཕྲོ་ལ། ② དགོས་མེད་ཀྱི་ཆིག་ཐལ།

ཆིག་སྟད། དག་ཐོག་གི་རྒྱད་ཆ་འཕྲེལ་ཡིག་ཐོག་གི་རྫོད་ཆིག་ལ་རང་འདོད་ཀྱིས་གསར་སྟོན་བརྟག་པའི་
ཆིག་སྟོན། གནས་ཚུལ་ངོ་མ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཆིག་སྟད། རང་བཟོས་སྤྱར་བའི་ཆིག་སྟད།

ཆིག་སྟུག་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་རྒྱང་བར་མ་བཅད་པའི་ལྷུག་ལ།

ཆིགས། བཅད་མཆམས་སམ་བར་མཆམས། སྒྲུག་མའི་ཆིགས། རུས་ཆིགས། གཏན་ཆིགས།
རུས་ཆིགས།

ཆིགས་ཁེབས། སོར་གདུབ།

ཆིགས་བརྒྱ་པ། [མངོན]① རྩ་རྒྱར་པ། ② སྒྲུག་མ་སྤྱར་སྟེར་པ།

ཆོག་ས་སྤྲ་མ་སྤྲོན་དུ་སོང་བ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་མཐུན་སྦྲེན་ལྷའི་ནང་ནས་བསམ་པའི་
མཐུན་སྦྲེན་ཞིག་སྟེ། དགེ་བསྟེན་དང་བར་མ་རབ་བྱུང་སྤྲོན་དུ་སོང་ཞིང་ཆགས་པའོ།

ཆོག་ས་ཅན། [མཛོན་རི།]

ཆོག་ས་བཅད། ཆོག་རྒྱུ་བཞི་རེར་བཅད་པའི་ཤོ་ལོ་ཀ་ཆོག་ལྷུག་འཕྲི་དེབ་ཡང་ཆོག་ས་བཅད་འཕྲི་དཀའ།

ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་ཆོག་རྒྱུ་བཞི། རྒྱ་གར་རྒྱུ་དུ་ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ཟེད།

ཆོག་ས་བཅད་འབྱོར་ཚུལ། མྱོལ་བ། དེགས། མཛོན། འདུས་པའོ།

ཆོག་ས་ཆེན་བརྒྱད། ལག་པའི་དབྱུང་མགོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་། བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས།

དབྱེ་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་། བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བཅས་བརྒྱད།

ཆོག་ས་ཆེན་བརྒྱ་གཉིས། བཞེག་ཆོག་ས་གཉིས་བྱ་ཆོག་ས་གཉིས། བྲག་ཆོག་ས་གཉིས་བཅད་ལག་

པ་ལ་བྲུག་ལོང་ཆོག་ས་གཉིས། བྱ་ཆོག་ས་གཉིས། དབྱེ་ཆོག་ས་གཉིས་བཅས་རྒྱུ་པ་ལ་བྲུག་

སྟེ་བརྒྱ་གཉིས་སོ།

ཆོག་ས་པ། བྱ་ས་ཀྱི་རུས་པ་པན་ཚུན་འབྲེལ་པའི་བར་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་

བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་ཀྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་

དོན་གསལ་ལས། བྱ་ས་ཀྱི་ཆོག་ས་དང་ནས་ལྷའི་ཆོག་ས། ལྷུག་ཆོག་ས་རྣམས་ནི་མཆོམས་ཀྱི་

མིང་། ཞེས་གསུངས།

ཆོག་ས་པའི་མཁར། བྱེད་ལས་ལ་བཞོུས་ནས་བཏགས་པའི་སྐལ་པའི་ཆོག་ས་རུས་འབྲུར་པོ་རྣམས་

ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་

རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཆོག་ས་པའི་མཁར་ནི། སྐལ་ཆོག་ས་ཀྱི་རུས་པ་དབྱིབས་འཕར་

ལོ་ལྟ་བུ་བཅེགས་མར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་བྱིར་ཆོག་ས་པའི་མཁར་ཞེས་

བཛོད་དམ་སྟེ་ན། ཆོག་ས་པ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་སྟོན་ཅ་དཀར་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་དེ་གནས་སའི་

མཁར་ལྟ་བུ་བྱེད་པས་ན་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་གས་སོ།

ཆོག་ས་པའི་མཁར་མཆོམས། སྐལ་ཆོག་ས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་རུས་པ་ལེབ་མོ་དབྱིབས་དོང་ཅེ་

ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེའི་བྱེད་ལས་ནི་ལུས་དགེ་སྤྱོ་སོགས་བྱེད་སྐབས་མཉེན་པའི་ཆ་

ནམས་བྱེད་པར་བཤད་དོ།

ཆིགས་པའི་བྱ་འདུལ། དབྱེབས་འདྲ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་སྒྲུལ་ཆིགས་གཡས་གཡོན་
ནས་བྱིར་བྱེས་པའི་རུས་བ་སྤ་མོ་ནམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་
འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཆིགས་པའི་བྱ་འདུལ་
ནི། སྒྲུལ་ཆིགས་ཀྱི་རུས་བ་གཡས་གཡོན་ལས་བྱིར་བྱེས་པའི་རུས་བ་སྤ་མོ་དབྱེབས་བྱའི་
འདབ་གཤོག་དང་འདྲ་བ་ནམས་མོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ཆིགས་སྟེན། ལུས་ཀྱི་ཆིགས་རྒྱུད་བཞིས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ།

ཆིགས་སྟེན་ཉིས་བརྒྱ་དང་ཅ་བཅུ། ལུས་འདི་ལ་རུས་བ་བན་ཚུན་བར་མཆམས་འབྲེལ་པའི་ཆིགས་
སྟེན་བྱའི་ནམས་གངས་འཕྲེན་ན་ཉིས་བརྒྱ་དང་བཅུ་ནི། ལག་པར་སོར་མོ་ལྷ་ལ་གསུམ་རེ་དང་།
གྲེ་མོ་མཁྲིག་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆིགས་ཆེན་ལོགས་ཆིགས་རྒྱུད་རེ་བཅས་སོ་བཞི། དེ་བཞིན་རྒྱུད་
པའི་སོར་མོ་ནམས་ལ་གསུམ་རེ། ལུས་ལོང་གཉིས་ཆིགས་སྟེན་རེ་བཅས་སོ་བཞི་སྟེ་ཡན་ལག་
བལྟོས་པས་རེ་བརྒྱད། ལུས་ལ་ཅིབ་མ་ཉེར་བྱུག་སྒྲུལ་ཆིགས་ལ་ཉེར་བརྒྱད། སྒྲུག་པ་དང་
མཛེང་བ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཉེ་བཞི། ལྷག་རུས་ལ་གཅིག་སྟེང་དགུ་མགོ་ལ་འགྲམ་པ་ལ་ཡས་
མས་གཉིས་རེ་བཞི། སོ་ཅ་བར་སོ་གཉིས། མིག་རུས་ལ་བཞི། བཅུར་ཆོས་ལ་རེ་དང་མིག་
སྤུབས་ལ་གཅིག་ན་བ་ནས་མིག་གི་བར་རུས་བ་ཉི་ཤུ་ཡོད་པར་ཆིགས་ལོགས་སོ་འགྲོ་དགོས་
པས་བཞི་བཅུ་སྟེ། མགོ་ཆིགས་བྱ་གསུམ་འབྲིག་བསྐྱེལ་བས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ནི་ཅ་བཅུ་ཡོད་
པའོ། ལྷ་བཅུ་ནི་ཡི་གེ་ཉམས་བ་སྟེ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པར། ཆིགས་ནི་ཉིས་བརྒྱ་ཅ་བཅུར་
འདོད། ཅས་པ་དང་འབྲེལ་བ་སོགས་མཐུན་ནོ།

ཆིགས་བྱུང་པ། རྒྱུད་ལག་སོགས་ཀྱི་རུས་ཆིགས་ཁ་གྲེས་པ། ཆིགས་བྱུང་པ་སྟན་པ་སྤྲོད་ཡང་བརྒྱ་བ།

ཆིགས་སྤྲུལ། ཆིགས་འཆུས་པའི་དོན།

ཆིགས་སྟོན། ཆིགས་བྱུང་པའི་དོན།

ཆིགས་མ། ཆིག་མ་དང་འདྲ།

ཆིགས་ཆེག་སྟོག་ལྟེང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་node ཟེལ།

ཆོག་ས་ཆོག་གནས་ལུལ། མྱོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་
ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་node address ཟེལ།

ཆོག་ས་མཆམས། ལྷ་ཆོག་ས་ཀྱི་བར་མཆམས།

ཆོག་ས་གཞི། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་སོགས་ཆོག་ས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ཆོག་ས་ཟུག་ ལུས་ཀྱི་ཆོག་ས་ན་བའི་ཟུག་རུ།

ཆོག་ས་བཟང་། [མངོན]ལྷ།

ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའི་སྟེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཞི་བ་ཆོག་ས་སུ་བཅད་བ་གཉིས་
ལ་སོགས་པས་དོན་སྟོན་བ་དཔེར་ན། ཆོམས་དང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ས་བཅད་ལྟ་བུ་སྟེ་ཉན་
ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྟོང་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་གོ།

ཆོག་ས་སུལ། ཡན་ལག་སོགས་ཆོག་ས་གཉིས་བར་གྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་བཅུ་ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟོས་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལ་ལས།
ཆོག་ས་མཆམས་ཆོག་ས་སུལ་ཆོག་ས་ཁ་རྣམས། ཆོག་ས་གཉིས་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ནོ།། ཆོག་ས་
གཉིས་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ནོ།།

ཆོམ་པ། ཆོམས་པ། ཆོམ་པ། ངོམས་པའམ་མགུ་བ། རེ་འདོད་རིམ་ཞིན་འབྲུབ་པས་སྒོ་ཁ་ཆོམ་པ།

ཆོམ་བྱེད། [མངོན]① བ་རུ་རའི་ཤིང་། ② ཅན་དན། ③ བོད་ཆེ་བཅུ་གཅིག་པ།

ཆོམ་བྱེད་སྟེས། [མངོན]གཟའ་ལྷག་པ།

ཆོམ་བྱེད་གོས་ཅན། [མངོན]ཅན་དན་སྟེ།

ཆོམ་བྱེད་བད་ཀན། བད་ཀན་ལཱའི་ཡ་གུལ་ཞིག་སྟེ། བྱེད་ལས་སྤྱི་བོར་གནས་ནས་དབང་པོ་རྣམས་
ཆོམ་པར་བྱེད་པའི་བད་ཀན་གྱི་རིགས་ཤིག་

ཆོམ་བྱེད་དམར། [མངོན]གུར་གུམ།

ཆོམ་བྱེད་ཤིང་། ① བུད་ཤིང་། ② སྤྱིན་སྟེག་གི་ཡམ་ཤིང་།

ཆོམས་པ། ཆོམ་པའི་འདས་པ།

ཆི་ར། ① འཆི་ར་བའི་སྐལ་ཆིག་ ② མེ་ལ་ཚུ་བཏབ་བའི་སྐལ་

ཆིར་གྱིས་བཟུང་བ། ལག་བས་དམ་པོར་བཟུང་བ། ལུས་བྱ་འདིས་བྱེ་བྱ་གཅིག་ལག་བས་ཆིར་
གྱིས་བཟུང་སོང་། གལ་ཆེའི་ལས་དོན་བྲན་པས་ཆིར་གྱིས་བཟུང་བ།

ཆིར་ཆི་ར། མེ་ནང་ཚུ་བོ་བའི་སྐལ་ཆིག་བྱང་བར།

ཆི་ལ། ཆི་ལུའི་བསྐྱུས་མིང་།

ཆི་ལ་ཁ། ཆི་ལ་བཞུས་ནས་བྱང་བའི་ཁ་བ།

ཆི་ལ་ཆེན། མིའི་ཆི་ལ་བྱ།

ཆི་ལ་སྒོན། ཁ་སྒོན་ཆི་ལ་བྱ་སྒྲེ་ཤ་ཁོག་སྒྲེང་ལ་ཆི་ལ་སྒོན་བ། ད་དུང་དཔག་དཔུང་བསྐྱུ་རྒྱ་དེ། ཤ་
ཁོག་སྒྲེང་ལ་ཆི་ལ་སྒོན་རེད།

ཆི་ལ་གནད་བརྒྱད། སྐབས་འདིའི་ཆི་ལ་གནད་ཅེས་ཆེན་བྱའི་གནད་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་
ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཆི་ལ་
གནད་ཅེས་ཆེན་གནད་ལ་འཇུག་སྟེ། དེའི་རྒྱ་མཆན་ནི་ཆེན་བྱ་ནམས་ཆི་ལ་བྱ་ནས་བྱང་བས་སོ།།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཆི་ལ་གནད་དེ་དག་ངོས་འཛིན་ཐད་སྒོན་བྲོན་མཁས་པའི་བཞེད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་མཆིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་བོད་མཁས་པ་མི་མཁ་དགེ་ལེགས་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་བཞེད་པ་
ལྟར་བཀོད་པར་བྱ་སྟེ། ཆེན་བྱའི་གནད་ནི་སྒྲོགས་རའི་ཆིགས་མཆན་ནས་སྤྲུག་གོང་སོར་
བཞེ་ཆེན་བྱ་མགོ་སྒོན་གཉིས། ཁྱི་སྒོས་སྒྲན་གྱེན་དུ་སོར་ལྡན། དཔུང་བའི་ཆེན་བྱ་སྐྱག་པོ་
ཞེས་བྱ་གཉིས། ལུས་མའི་བྱེ་བྱར་ཆིགས་གྱི་མཆན་ནས་ན་ཡར། མཐོ་གང་བཅལ་བར་ཆེན་བྱ་
དཀར་པོ་གཉིས། དེ་ནས་སོར་གསུམ་སྐལ་མགོ་གདངས་པ་གཉིས། སྤ་མ་གཉིས་ནི་བྱང་ཁོག་
བྱི་མ་དུག ཡན་ལག་ལ་གནས་ཆི་ལ་གནད་བརྒྱད་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆི་ལ་བྱ། ཆི་ལུའི་མིང་།

ཆི་ལ་ཆེན། ཆི་ལུའི་ནང་གི་ཤ་ཆེན།

ཆི་ལ་རོ། ཆི་ལ་ཁ་བཏོན་པའི་སྐྱགས་མ།

ཆི་ལ་ལུབས་དཀར་ནག་གཞན་དཀར་ནག་གཉིས་གྱི་མིང་གི་རྣམས་བྱངས་ཤིག་སྟེ། གོང་སྐྱན་དཀོན་

ཅིག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། ཆོལ་ཤུབས་དཀར་ནག་གཞང་གི་མིང་
ཡིན་ཡང་། མཁལ་ཆོལ་སྤྱིང་བྱན་ཡིན་ཞེས་ནོར་བ་མཐོང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟ་བུའོ།
ཆོས། ① བན་ཐོགས། མཐུན་ཆུན་དེ་རིགས་ཚང་མ་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་སུ་འགྲོངས་ཡིན་པ། ② ཐབས།
འཆོ་ཆོས།

ཚུ་ཁ། ཚུར་ངོས་ཀྱི་ཉེ་འགམ་མམ། ཚུར་ངོས་ཀྱི་སྒྲ། ཚུ་ཚུ་ཁ་ནས་པར་ཁ་ལ་ལྟ་བ།
ཚུ་འཇད། ཚུད་ཆད་ཅས་པའི་དོན།
ཚུ་རེ། འདི་ཕྱོགས་སམ་ཚུར་ངོས་ཀྱི་རེ། ཚུ་རེ་ནས་པ་རིའི་བར་དུ་སྒྲིག་སྒྱུད་བཏང་།
ཚུ་རོལ། འདི་ཕྱོགས་སམ་རང་ཉིད་ཡོད་སའི་རོས། རྒྱ་མཚོའི་ཚུ་རོལ། ལུགས་ལམ་གྱི་ཚུ་རོལ།
ཚུ་རོལ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ། ཀ་བ། ལུམ་བ། ཉམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་འཛོག་
བ་ཡིན། ཚུ་རོལ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་
བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་ལུལ་ལས་ཚུ་རོལ་དུ་གྲུར་པའི་གནད་ཀྱི་ཡིན།
ཚུ་རོལ་མཛེས་བ་བ། སུ་སྒྲིགས་རྒྱང་འཕེན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྒྲ། དེ་ཡང་ཚུ་རོལ་ཏེ་ཆེ་
འདིའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་བ་ལས་ཆེ་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོན།
ཚུ་བ། མི་ལུགས་སོགས་ཀྱི་མ་ནད་སྐྱངས་གཙོང་ལ་གསེར་ཁབ་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་བཙུགས་པའི་
འཆོས་ཐབས་ཤིག།

ཚུ་གས། ① འཇུགས་པའི་སྤྱལ་ཆོག་ ② ལམ་བར་གྱི་འབབ་ཚུ་གས། ས་ཚུ་གས། རྒྱངས་འཁོར་
འབབ་ཚུ་གས།

ཚུ་གས་ཀ ① བཅོ་ལྷ། ལུས་ཀྱི་ཤ་ཚུ་གས་རྒྱས་བ། ཆེ་ཚུ་གས། གྲིས་སྤྱིའི་རིམ་ཚུ་གས་ཀ་མེད་བ།
② ཁང་བ་གཙོང་ཅན་ལ་ཀ་བའི་རོགས་སྒྲོར་དུ་བཙུགས་པའི་ཀ་བ་པལ་བའམ་ཉེན་ཀ།

ཚུ་གས་ཁང། ཚུ་གས་སའི་སྤོད་ཁང།

ཚུ་གས་རྒྱང། ཡི་གེ་དབུ་མེད་མེད་ནང་གསེས་ཤིག་ཏེ། ཚུ་གས་རྒྱང་གི་ཕྱིད་ཆད་ཅམ་ཡོད་ལ་
འཇུག་གི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཡིག་གཟུགས།

ཚུ་གས་རྒྱང། ཡི་གེ་དབུ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཏེ། ཚུ་གས་རིང་གི་ཕྱིད་ཆད་ཅམ་ཡོད་ལ་འཇུག་གི་འབྲེལ་

བ་མེད་པའི་ཡིག་གཟུགས།

ཚུགས་ཐུབ་པོ། འབྲུར་ཐོག་མེད་པ། མི་ཚུགས་ཐུབ་པོ།

ཚུགས་དཔལ། རང་གཤེས་ལྟོད་པོ། ཆབ་ཚུབ་སྤངས་ནས་ཚུགས་དཔལ་གྱིས་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།

ཚུགས་པ། ① འཆོ་ཟེན་པ། ཀྲང་པ་ལྷགས་སྤྱད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཅུགས་ནས་ཚུགས་ཐུབ་པ། ལྷ་གུ་སྟོང་མི་

ཚུགས་པ། གསང་གཏམ་བྱིང་མི་ཤོད་པའི་ཁ་ཚུགས་པ། ② གནོད་པ་དང་འཆོ་པ། རྟོག་པའི་མེས་

མི་ཚུགས་པ། འགྲིག་པ་ཚུས་མི་ཚུགས་པ། གཟུགས་པོ་ཐང་པོར་ནད་ཀྱིས་མི་ཚུགས་པ།

ཚུགས་པོ། གཡོ་བ་མེད་པའམ་བརྟན་པོ། མི་ཚུགས་པོ། ལྷ་གུ་སྟོང་ཚུགས་པོ། ཏྲ་འགྲོས་ཚུགས་པོ།

ཚུགས་བྱད། བཟོ་ལྷའམ་ཤ་ཚུགས་དང་བྱད་གཟུགས། མི་ཁན་གཞོན་ཀྱི་ཚུགས་བྱད་མི་འབྲུག་

ཚུགས་འབབ་ས། ཞག་ཚུགས་སྟོང་ས། ཚུགས་འབབ་སར་ཞག་སྟོང་བྱས་པ།

ཚུགས་གཙང། ① ཤ་ཚུགས་བྱོན་གཙང་བའམ་བཟོ་ལྷ་ལགས་པ། ② སྟོང་བཟང།

ཚུགས་ཆད། ① འབྲུལ་པའི་ཉིན་ལས་ཀྱི་རིང་ཆད། ② ཐུབ་པའམ་ཁུས་པའི་ཆད།

ཚུགས་བཞི། དུས་ཆོགས་ཉེར་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱ་དང་པོའི་དབྱགས་ཐོབ་ཉིན་དཔྱིད་ཀྱི་

འགོ་ཚུགས་པ་དང། བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་དབྱགས་ཐོབ་ཉིན་དབྱར་ཚུགས་པ། བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་

དབྱགས་ཐོབ་ཉིན་སྟོན་ཚུགས་པ། བོད་རྒྱ་བཅུ་པའི་དབྱགས་ཐོབ་ཉིན་དགུན་ཚུགས་པ་བཅས་སོ།

ཚུགས་ཟེན་པོ། མི་རང་ཆོད་ཟེན་པོ་དང་རང་ཚུགས་ཐུབ་མཁན་དོན་གཅིག་མི་དེ་ཚུགས་ཟེན་པོ་

ཞིག་འདུག་པས་ཁྲོས་འཁེལ་ཆོག་པ་འདུག

ཚུགས་ཡིག་ཚུགས་རིང་ཚུགས་ཐུང་སོགས་འབྲུག་ལས་ཆེ་བའི་ཡི་གེ

ཚུགས་རིང་ཡི་གེ་དབུ་མེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཀ་ཁ་ཡིག་གཟུགས་ལས་སུམ་གཅིག་གིས་

ཁུང་བའི་འབྲུ་ཆེན་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་ཤིག

ཚུགས་ལོག་བཟོ་དུབ་པའི་སྐབས་སུ་དབབ་ཀྱི་ལོག་ཏུ་དུབ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན།

ཚུགས་ཤིང། གུར་ཀྱི་ཕྱི་ནང་དུ་བཅུགས་པའི་ཀར་རྒྱུག་སྤྱི་ཚུགས་ཤིང་ཁྱེར་ནས་མང་པོ་རྟེན་ཏུ་བྱུང།

ཚུད། འཇོད་པའི་སྐུལ་ཆོག

ཚུད་དབང། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཐང་ཀའོ་ཚུང་གིས་རྒྱལ་པོ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོར་གོ་སའི་

མིང་ཐེངས་གཉིས་ཕུལ་བའི་རྗེས་མ་ལ་ཚུང་མང་ཞེས་བའི་ཆོ་ལོ་འདི་ཕུལ་བ་དང་པོ་ཉ་སྟ་སར་
འགྲོར་སྐབས་སྲོང་བཙན་སྐུམ་པོ་འདས།

ཚུད་པ། ① གཤམ་ལམ་ནང་དུ་སྐྱེབས་པ། མཁས་པའི་གས་སུ་ཚུད་པ། ལས་དོན་ཆགས་སུ་ཚུད་པ།

② ཤོང་བ། ཁང་བ་གཅིག་གི་ནང་དུ་མི་གངས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཚུད་ཐུབ་པ།

ཚུད་མོ་མཁམ། རྫིང་ཤོས་མཁམ།

ཚུན། ཚུན་ཆད་དམ་ཚུ་རོལ། དགུན་དུས་ཤར་ཚུན། བཅིངས་འགྲོལ་ཐོབ་ཚུན། ཉན་བ་དེས་སྐན་
ཐང་འཐུངས་ཚུན་ནད་གཞི་རིམ་དྲག་བྱུང་འདུག

ཚུན་ཆད། དབྱེ་མཆམས་ནས་རང་རོས་སུ་ཕྱོགས་པ། ས་ཐིག་འདི་ཚུན་ཆད་རང་རེའི་མངའ་ཁོངས་
ཀྱི་ས་ཆ་བསྟོན་མེད་ཡིན། རང་བཙན་བྱུང་བ་ཚུན་ཆད།

ཚུན་བྲ། ཅུང་ཤས་ཤིག་གི་དོན། ཉས་ཚུན་བྲ་གཅིག་གི་ཚུན་བྲ་གཅིག་ ང་ད་ལྟ་ཁྱོམ་ལ་འགྲོ་ནས་
འབས་ཚུན་བྲ་གཅིག་ཉོ་ནས་སྐྱེབས་ཡོང་ལྟ་བུ།

ཚུབ་མ། འཚུབ་མ་དང་འད།

ཚུབ་མོ། ཚུབ་མོ། གནམ་གཤིས་ཚུབ་མོ། མི་གཤིས་ཚུབ་མོ། བྱ་སྤྱོད་ཚུབ་མོ།

ཚུབ་ཚུབ། གསལ་ལ་མ་གསལ་གྱི་དོན་ཉེ། དཔེར་ན། རྒྱུག་དེ་བརྟན་པོ་ཞིག་མི་འདུག་ཚུབ་ཚུབ་
བྱེད་འདུག་ཆོས་གཞི་དེ་སེ་ཚུབ་ཚུབ་ཅིག་འདུག་ལྟ་བུའོ།

ཚུམས། ① ཁ་མིག་ཟུམ་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུ་མ་པའི་སྐུལ་ཆིག་ ② [རྫིང་]ཅུང་ཐང་
ཙམ། ཚུམས་པོ་གཅིག་ ང་ལ་ཅུམ་པ་ཚུམས་པོ་གཅིག་གནང་རོགས། རི་འགོ་ཡར་ན་གིང་
ཚུམས་པོ་གཅིག་སྤྱེ་འགྲོ།

ཚུ་བྲ། ལྟོ་ཆས་ཀྱི་ཕོ་བ་འདོན་བྱེད་སྡོད་རིགས་ཀྱི་ཚུ་ཞིག་

ཚུ་ད། ཚུ་རོལ་ཐེང་བའི་བསྐྱས་ཡིག་སྟེ། འདི་ཕྱོགས། ཚུ་རོལ། པར་སྡོད་ཚུར་ལེན། པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་
ནས་ཚུར་ཡོང་བ། དོན་མེད་པར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོ་མ་བྱེད། ཁོ་ཆེད་དཔྱད་ཁག་ཆེར་ཚུར་འབོར་བ།

ཚུར་སྐྱེལ། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་ པ་རོལ་གྱི་ཡུལ་ནས་རང་གི་འཁྲིས་སུ་ཚུར་སྐྱེལ་ཡོང་བ། ②
ལྷོག་མྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྡོད་ཐ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་

སྐད་དུ་to return ཟེད།

ཚུར་དག་པ། ལན་ཚུ་འེ་སྐྱེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ་སྦྱར་ལན་ཆ་བ། ཟུ་རྩེ་ས་སྟོ་མས། ཟུ་ས་བས་
ཁ་ཡི་རྩེ་མ་ངན་བ་སེལ། ཟུ་ས་བའི་ནད་དང་སོ་རྩི་ལ་ལ་བན།

ཚུར་ཚོ་ལ་བ། ① ཚུར་གཞོན་པ་སྟེ་ལ་བ། དག་པོར་ཚུར་ཚོ་ལ་བ་ཟུ་ས་བ་མམ་ཉེས་སུ་བཏང་བ།

② ཆོག་གིས་ཚུར་ཚོ་ལ་བར་བྱེད་བའམ་སྟེ་ཚོ་ལ།

ཚུར་མཐོང་གི་སྟོ། སོ་སོ་སྟེ་པོ་རང་ག་བའི་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་བཤོ།

ཚུར་སྟོན། ཚུར་ཕེབས་པར་བྱ། ཚུར་སྟོན་ཚུར་སྟོན་འབྱུང་པོ་ཆེ།

ཚུར་དཔོན། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་dial in ཟེད།

ཚུར་ཕྱོགས། རང་ཉིད་གནས་སའི་ངོས།

ཚུར་བྱང་མར་སོང་། སྟོར་མོ་སོགས། ཚུར་བྱང་མར་སོང་གི་འགྲོ་བྱོན་ནམས་ཞིབ་ཅིས་བྱུབ་པ།

ཚུར་འཕོད་པ། ① མི་གང་ཞིག་རང་གི་མདུན་དུ་ཚུར་གདན་ཅངས་པ། ② སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་

ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་དང་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་call-
back ཟེད།

ཚུར་མོ། རས་སོགས་ཁ་སྦྱར་བྱེད་གྱི་རྩིས་ཤིག་གི་མིང།

ཚུར་ལེན། དངོས་པོ་དང་དབང་ཆ་སོགས་རང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱུ་ལེན། དག་པོའི་ལག་ཏུ་འོར་བའི་
མངའ་ཁོངས་ས་ཆ་ཚུར་ལེན་པ།

ཚུར་ལོག་རང་གནས་སུ་བྱིར་ཡོང་བ། ལྟ་སྟོར་ཆོགས་པ་ནམས་ལྟ་སྟོར་ཟེན་ཉེ་ཚུར་ལོག་བྱུང་།

ཚུར་ལོགས། འདི་ཕྱོགས། གཙང་རྒྱུ་ཚུར་ལོགས། རིའི་ཚུར་ལོགས།

ཚུ་ལ། ① ཐབས། འཛོ་བ་སྟེ་ལ་ཚུ་ལ། ལས་ཀ་བྱེད་ཚུ་ལ། ② ཚུགས་སམ་སྦངས། འགྲོ་ཚུ་ལ། སྐད་

ཆ་བཤད་ཚུ་ལ། གནས་ཚུ་ལ། ③ རིགས་པ། ཚུ་ལ་དང་ཚུ་ལ་མིན་འབྱེད་མཁས་པ། ཚུ་ལ་བཞིན་
བྱེད་པ། ④ རུལ། མི་ཤེས་ཤེས་ཚུ་ལ་མ་བྱེད།

ཚུ་ལ་ཁྲིམས། སྟོང་བའི་སེམས་པ་སྟེ། ཚུ་ལ་འཆལ་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བའམ། བཅས་རང་གི་ཁན་མ་

ཐོ་བ་སྤོང་བའི་སེམས་པའོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྤོམ་ཁྲིམས་དང་། སྤོམ་པ། ཆངས་པར་
སྤྱོད་པ་བཅས་སོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོས་བཞི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་བྲང་ཆོས་བཞི་སྟེ། ཚུལ་འཆལ་སོགས་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། ཡོངས་སུ་
སྤང་བར་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་པའི་སྤྱོད་པ་
གང་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྟོམ་པའོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ནོར། འཕགས་ནོར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། སྟོག་སུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྟོམ་པ་སྟེ། ཡོན་
ཏན་གྱི་རྒྱན་གྱིས་ཀྱུན་ཡིད་འཕྲོག་པས་བཅུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པན་ཡོན་བཞི། མདོ་ལས། ཁྲུལ་ཁྲིམས་འདི་ནི་བདེ་བའི་མཆོག་ཐར་པའི་ལས།
ཡོན་ཏན་གྱི་གཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་ལྟར་དོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན། བྲང་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་སྤོང་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཉེས་པ་སྤོང་འདོད་ཀྱི་དགེ་
བ་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ། པར་ཕྱིན་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཟག་མེད་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ། བསྐྱབ་སྟོམ་ཉམས་པ།
ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བའི་ཉེས་དམིགས་བཟུ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྤྲད་པ། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་
པ། ཕྱོགས་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྤྲད་པ། ཚུལ་བཞེན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་
ཆེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲད་པ། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲད་པར་འོས་པ། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆམས་སུ་
མི་སྟན་པ་འཕེལ་བ། ཆོས་མ་ཐོས་པ་ཐོས་པར་མི་འགྱུར་བ། སྤར་ཐོས་པ་བརྗེད་པར་འགྱུར་བ།
ས་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྟེ་བར་མི་འགྱུར་བ། འགྲོད་བཞེན་དུ་ཤི་ནས་དན་འགྲོར་འགྲོ་བ་རྣམས་སོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྲན་པ། རྗེས་སུ་བྲན་པ་དུག་གི་ནང་གསེས། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་
བྲན་པའོ།
ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ཀྱུན་རྫོབ་ཏུ་

ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རིམ་ལྗན་དུ་བྲན་པའོ།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་བཅུ་གཉིས། ཉོན་མོངས་པས་གདུངས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གྲུ་
ཏུ་འཆོལ་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གཞོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ འདོད་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ མོངས་པའི་སྤྱག་
བསྐྱུལ་ དགོས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གློང་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ གྲུ་ཏུ་སྤྲོང་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ བཀྲར་
སྒྲིམ་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ རྣམ་པར་སྦྲད་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ ཡིད་ལ་བཅགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་
ཆེ་ཕྱི་མར་ངན་སོང་དུ་རྣམ་པར་སྦྲིན་པའི་སྤྱག་བསྐྱུལ་ བདེ་འགྲོར་ཡང་ཆངས་སྤྱོད་དགའ་བའི་
རྒྱ་མཐུན་སྤྱག་བསྐྱུལ་བཅས་སོ།

ཚུལ་ཁྲིམས་གཏེར། [མངོན་]ལྟ་སྤྱབ་པ།

ཚུལ་ཁྲིམས་བརྒྱུ་ཞུགས་མཆོག་འདྲིན། ཚུལ་འཆལ་སྤྲོང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཆ་བྱད། ཚུལ་
ལུས་དག་བཅས་ཀྱི་འབྲུག་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་བརྒྱུ་ཞུགས་དང་། གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་དག་
འབྲུང་བའི་སྤང་པོར་དམིགས་ནས་སྤྲིག་པ་འདག་པ་དང་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་དང་འཁོར་བ་
ལས་ངེས་པར་འབྱེན་པར་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཏེ་ལྟ་བུའི་ནང་གསེས་ཤིག
ཚུལ་ཁྲིམས་པར་ཕྱིན་ཀྱི་མཐར་ཀྱིས་པའི་སྤྱོར་བ། ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་དོན་དམ་པར་བྲན་པ་མེད་
པར་གྲུན་ཐོབ་ཏུ་མཆོད་ཉིད་བྲན་པའི་མཐུན་གསུམ་ཀྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་བསྒྲོམ་པའི་སེམས་
དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

ཚུལ་ཁྲིམས་ཡོན་ཏན་བཞི། བ་རོལ་ལས་ལེགས་པར་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།
བསམ་པ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན། ཉམས་ན་ཕྱིར་གསོ་བའི་ཡོན་ཏན། མི་ཉམས་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གྲུས་པ་བསྐྱེད་ནས་བྲན་པ་ཉི་པར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་ཏེ་བཞིའོ།

ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ། ① བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་སྟེ། ཉེས་སྤྱོད་སྤྲོས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་
དང་། དགེ་བ་ཆོས་སྤྱད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་སོ། ②
འདྲིགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ལེགས་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། རེས་འབྲུང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་
བཅས་གསུམ་སོ།

ཚུལ་འགྲུག། ཕྱི་ཚུལ་ལ་འགྲུར་བ་འགྲོ་བ་ལས་ནང་དོན་རང་འདྲགས་ཡིན་པར་བརྗོད། ཡང་ན།

ནས་པ་སྐྱར་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནས་གངས་ཡིན།
ཚུལ་ཅན་གྱི་རྒྱན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན།
ཚུལ་བཅོས། ཚུལ་འཆོས་དང་འདྲ།
ཚུལ་འཆོས། ① བྱི་ཚུལ་གྱི་སྤྱོད་ལམ་འདྲ་ཆགས་པོ་བཟོ་བ། གཞན་ནས་ས་རང་ལ་དང་པའི་བྱིར་
ཚུལ་འཆོས་བྱེད་པ། ② དགོ་སྤོང་གི་ལོག་འཆོ་ལྗེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྟེན་པ་དོན་དུ་གཉེར་
ནས་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆོས་དང་མཐུན་པའི་བྱི་ཚུལ་བཅོས་མ་སྟོན་པའོ།
ཚུལ་མཐུན། ལུགས་དང་མཐུན་པ། ཆད་ལྡན་ཚུལ་མཐུན་གྱི་སྤྱོད་པ།
ཚུལ་ལྡན། ① ཆད་ལྡན་ནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ། མི་ཚུལ་ལྡན་ལ་ཀྱན་གྱིས་བསྟོད། ② ཚུལ་ཁྲིམས་
ཡག་པོར་སྤྱང་མཁན་གྱི་བྲ་པའི་མིང་།
ཚུལ་སྤྱོད་བདེ་འཇགས། ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ཆོགས་བདེ་འཇགས་སུ་གནས་པ།
ཚུལ་བྱེད་པ། ཉན་གང་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྟགས་གསལ་པོར་རྟོགས་པའི་དོན།
ཚུལ་བྱད། སྤྱོད་ཚུལ་དང་ཆ་བྱད། མིའི་ཚུལ་བྱད་ཁོན་ལ་བལྟས་ཏེ་ངོ་ཐོང་བོག་མི་ཐུབ།
ཚུལ་མིན། ལུགས་དང་མི་མཐུན་པ། ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་སྤྱོད། སྐད་ཆ་ཚུལ་མིན། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད།
ཚུལ་མིན་ཁེ་ཆེན། ཁྲིམས་མིན་གྱི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་ཆོད་ཐུང་དུའི་ནང་ཁེ་ཕན་ཆེན་
པོ་སྤངས་པ།
ཚུལ་མིན་གྱི་ཁེ་སྟོགས། ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ལམ་བརྟུན་པའི་ཁེ་ཕན་དང་ནོར་ཇུས་ལ་གོ་
ཚུལ་མིན་གྱི་འགའ་ཅོད། ཁྲིམས་བཀལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཅི་རིགས་སྟེལ་ནས་དཔལ་འབྱོར་སོགས་གྱི་
འགའ་ཅོད་ཁོད་བཞུགས་པ།
ཚུལ་མིན་བཞེ་འཆོང་། ཚུལ་མིན་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་དདུལ་དང་དབང་ཆ་ལ་སོགས་བཞེ་འཆོང་བྱེད་པ།
ཚུལ་མིན་སྤྱོད་པ། ཡ་རབས་བག་ཡོད་ལ་མི་བཅི་བར་ཚུལ་མིན་བྱ་སྤྱོད་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྟེལ་བ།
ཚུལ་མིན་སྤྱོད་ཚུལ། ད་བར་སྟོན་པའི་དཔང་རྟགས་ཅི་རིགས་གྱིས་རང་གི་ལྟ་བ་བསྐྱབ་པའི་ཁྱད་ས་
སྟེལ་མི་ཐུབ་པ་ལ་གོ།
ཚུལ་མིན་བྱ་སྤྱོད། ཁྲིམས་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད།

ཚུལ་གཙང་ག། ① སྤྱོད་ལམ་ལེགས་ག། ② ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་ག།
ཚུལ་ཞིག་ག། ① རང་ཚུགས་ཤོར་ག། ② ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པར་གྱུར་ག།
ཚུལ་བཞི། ཡི་གེའི་ཚུལ། སྤྱིའི་ཚུལ། སྤྲོའི་ཚུལ།
མཐར་ཐུག་གི་ཚུལ་ལོ། ཡང་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ། གཤམ་པའི་ཚུལ། སྤྲོའི་ཚུལ། མི་བསྟན་པའི་
ཚུལ་རྣམས་སོ། ༡ ཡི་གེའི་ཚུལ་ནི། ཞེས། གྲག་པོ་ལྟ་ དབང་། ལིས། རྒྱས།
མ་རྒྱུད། ཞེ། བཞིས་འཁོར་ལོ་བཞི་སྟོན་པ་ལྟ་བུའོ། ༢ སྤྱི་ཚུལ་ནི། བར་ཕྱིན་གྱི་ལམ་སྟགས་ཀྱིས་
ཁྱང་བརྗོད་བྱེད་བསྟན་པས་སྟན་མོང་བ་ཡིན་པས་སོ། ༣ སྤྲོའི་ཚུལ་ནི། གོང་མའི་ཡུལ་
དུ་གྱུར་པ་ལ་འོག་མའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་འོག་མའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་བའོ། ༤ མཐར་ཐུག་གི་
ཚུལ་ནི། དེ་ལས་གོང་དུ་བོག་དབྱེད་དུ་མེད་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡི་ཤེས་སོ།
ཚུལ་བཞིན། རང་རང་གི་ལུགས་སྟོལ་ལྟར། ལས་དོན་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་ག། ཚུལ་བཞིན་བཤད་ག།
དེ་ལྟ་བུའི་གཏམ་སྤྲོ་བ་ནི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ལོ།
ཚུལ་བཞིན་བགྱིས་ག། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་དགོས་ག།
ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ག། ཆོས་དེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འཛིན་
པའི་སྐོན་སྤྱོད་ཕྱིན་ཅི་འོག་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་མི་གཙང་བ་ལ་གཙང་བར་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ།
ཚུལ་གཞོན། ཚུལ་འཆོས་ཏེ། དོན་དུ་མེད་ཁྱང་བྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་མདོག་ཁམས་བྱེད་ག། མི་ཚུལ་གཞོན་ཅན།
ཚུལ་བཟུང་ག། ཆ་བྱད་བཟུང་ག། གྲག་པོའི་ཚུལ་བཟུང་ག། ཞི་དུལ་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་བཟུང་ག།
ཚུལ་ལུགས། ལུགས་སྟོལ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཚུལ་ལུགས་ཇི་བཞིན་དུ་བྱ་བ་བྱས་ན་ལེགས།
ཚུལ་ཤིང། དགེ་འདུན་གྱི་ལས་ཆོག་བྱེད་དུས་ལྷ་གངས་འབྲེན་བྱེད་འོས་བྱ་ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་
ཐུང་མ་ཞིག་
ཚུལ་གསུམ། གཞལ་བྱ་རྟོག་གྱུར་ཇི་བཞིན་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་པོའོད་པའི་ཚུལ་གསུམ་
སྟེ། རྟོགས་ཆོས་དང་། ཇེས་ཁྲབ་དང་། རྟོག་ཁྲབ་ལོ།
ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་པ། ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཞན་གྱི་
དོན་གྱི་རྟེན་སྤྱད་པའི་སྐབས་སུ་བབ་ནས་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་

ཆོས་མཆོག་གིས་བརྒྱུགས་པ་ཞིག

ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མས་སྐུ་བཅ་གྱི་དགོངས་པ་གཞིར་བཞག་གི་གཏན་ཆོག་ས་
ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཅིག་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྒྱལ་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་
བཀོད་པའི་ཆེ། སྤྱི་བྱས་པ་ཡིན་པ་ཚུལ་དང་པོ་ཕྱོགས་ཆོས། བྱས་ན་མི་རྒྱལ་པས་བྱས་པ།
མ་ཐུན་དཔེ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་ཚུལ་གཉིས་པ་རྩེས་འགྲུའི་ཚུལ་མི་རྒྱལ་པ་མ་ཡིན་ན་བྱས་
པ་མ་ཡིན་པས་བྱས་པ་མི་མ་ཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའི་སྟེང་དུ་བྱས་ཐོག་པའི་ཚུལ་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་
ལྷན་པའམ་ཆང་པའི་རྒྱལ་ས་དེ་རྒྱལ་ས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན། ཕྱོགས་ཆོས་བྱུང་ཅིང་
འབྲེལ་པ་འཇམ་པའི་གཏན་ཆོག་ས་དང་དོན་གཅིག

ཚུས། [རྟིང་]ཁ་ཟས།

ཆོ། ① སྟོག་ཆེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ ② དུས་སམ་སྐབས། ཆེ་རིང་ནད་མེད།

ཆེ་སྐབས། དུས་ཆོད་དང་གོ་སྐབས།

ཆེ་སྐབས་ཀྱི་སྤྱི་ དུས་ཆོད་དང་སྐབས་བབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཉི་ཤར་སྟོན་པའི་ཆོག་ཐང་ཅིག་སྟེ། དཔེར་
ན། རྩ་ཆོད་དང་པོར་ལས་ལྷ་ཚུགས། རྩ་ཆོད་དུག་པར་ཆོག་ས་འདྲུ་འཆོགས། ཉིན་དུས་སུ་
དལ་ཚེལ་བྱས། མཆོན་དགུང་དུ་སྟོག་བརྟན་བལྟས། སྐབས་སྐབས་སུ་ལུས་ཅལ་སྤངས། བར་
བར་དུ་སྟོབ་སྟོང་བྱས། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཆེ་རྒྱུད་གི་སྟོང་ལས། འཇིག་རྟེན་མི་ཆོས་དང་། དམ་པ་ལྷ་ཆོས་གཉིས་མ་ཡིན་པར་ཆེ་རྒྱུད་པ་རིང་
དུ་བསྐང་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྟོང་ལས་ཞིག་གོ།

ཆེ་སྤྱི། སྤར་རྟོར་མོ་ཆོས་མི་ཆེ་རྩལ་པོའི་རིང་མ་བྲེགས་པར་འཇོག་པའི་སྤྱི།

ཆེ་གང་། མི་ཆེ་རྩལ་པོ། ཆེ་གང་བསགས་པའི་ནོར་རྩས།

ཆེ་ཕྱོགས། མི་ཆེ་གཅིག་གི་གཏན་ཆོག་ས་ཏེ་བཟའ་ལྷ།

ཆེ་སྤྱིང་དོད་མ། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་ཡོས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་རེན་ཅུང་ཆ་ཆིང་
ཁྲིལ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་པའི་༡༡༩༩ལོར། སྐབས་དེའི་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱིང་སྟོང་དེ་མོ་འཇིགས་
མེད་རྒྱ་མཆོ་འབྲུམ་ནད་ཀྱིས་འདས་ཆང་ཏུ་ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་རྟོ་ཐོག་ཐུ་སྤྱིང་གཉིས་པ་འཇམ་

དབལ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱི་ལྟོ་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙམ་མེད་ཅིང་སྤྱི་དབང་བཟུང་ཞིང་། དེའི་
རིང་ཆོས་ཁྲིམས་དང་སྤྱི་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་ཅད་དམ་བུགས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བཀའ་
ལག་སོགས་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་དང་། ཆེ་སློན་སྤྱི་མཐུན་དང་དཔོན་པའི་རྒྱ་ལོར་རྣམས་
དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་དཔོན་པ་ཁག་ལ་བཀོ་བཤའ་དང་། མཆོད་གཞིས་ཁག་རྣམས་གཞུང་
བཞེས་བཅུང་སྟེ། དེའི་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་དཔོན་རིགས་ཟུར་དུ་བསྐྱོས་པ་ལ། ཆེ་སློན་སྤྱི་དོ་
དམ་པ་ཟེར་ཞིང་། དོ་དམ་ཅེ་བྱུང་མཁན་རྒྱུང་གཅིག་དང་། བྱུང་ཡིག་གཅིག་གད་པ་ཁང་གཉིས་
མི་གཉིས་བཅས་ཡོད།

ཆེ་སྐྱབ་། འཆོ་མེད་ཆེ་དཔག་མེད་ཡི་དམ་དུ་བསྟེན་ནས་ཆེ་ཤོད་ནས་གོང་དུ་རིང་བསྐྱེལ་པའི་ཆོག་ཟེང་།
ཆེ་འགྲུགས། ལྷ་དང་བྱུང་སྤོང་བཏུན་གཡོའི་ཆེ་བཅུད་ཐམས་ཅད་བསྐྱེལ་ནས་མི་ལ་བསྟེམས་ཏེ་
མིའི་ཆེ་བསྤིང་བར་བྱེད་པའི་ཆོག་ཞིག

ཆེ་འགྲོ། [མངོན་]འཆི་བ།

ཆེ་སྐྱ་མ། སྐྱེ་བ་སྐྱ་མ།

ཆེ་སྐྱ་མ་རིག་པ། རང་གི་སྐྱེ་བ་སྐྱོན་མའི་གནས་ཤེས་པ།

ཆེ་སྐྱོན། སྐྱེ་བ་གོང་མ།

ཆེ་གཅིག་སྐྱེ་བ་གཉིས། ཆེ་སྟོད་སྟོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིད་སྐྱབ་མི་སྟོམ་པའི་འཆོ་བ་ཟེར། དཔེར་ན། ཆེ་
སྟོད་དཔོན་པའི་ཐོབ་དང་ཁྲི་ལ་འདུག་ཅིང་། ཆེ་སྟོད་སྐྱེ་བོ་པལ་བའམ་བཅོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཆེ་
སྟོད་བྱ་མེར་མོ་བ་དང་། ཆེ་སྟོད་པ་ཁག་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

ཆེ་གཅིག་བར་ཆད་གཅིག་པ། འདོད་ཉོན་བདུན་བརྒྱད་གང་རུང་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཐག་མེད་ཀྱི་
དབང་པོ་ཐོབ་ཅིང་། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་ཉེན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་འོང་གི་འབྲས་བུ་གང་
ཞིག འདོད་པར་རིགས་མ་ཐུན་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱིད་གཅིག་སྤངས་ནས་སྤང་འདས་མངོན་དུ་བྱེད་པའོ།
ཆེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་པ། ཆེ་མ་བརྗེས་ལུས་མ་བརྗེས་བར་སྐྱེ་བ་འདིའི་ལུས་ཉེན་
ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕམང་ཐོབ་པ་ཞེས་པའི་དོན།

ཆེ་གཅིག་ལུས་གཉིས། ① ལུས་སྟོད་སྐྱལ་བ་དང་ལུས་སྟོད་ཉིའི་རྣམ་པ་ལྟར་གྱུར་པའི་སྟོང་མོ་སྟེ།

རོ་མངར་ལ་ལན་ཆ། ལུས་པས་གཉན་ནད་འདོམས། ② སྒོ་ང་དང་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ལུས་
གཉིས་དང་། ཤ་འབྲུད་ཤ་སྦྲང་གི་ལུས་གཉིས་ལྟ་བུ།
ཆེ་བཅུད། ཆེའི་བྱངས། ལུས་བྱངས་ཟད་ན་ཆེ་བཅུད་ཉམས་པ། ལུས་བྱངས་འཕེལ་ན་ཆེ་སྟོབས་རྒྱས་པ།
ཆེ་ཆང་། གཞན་ལ་ཆེ་དབང་བསྐྱར་སྐྱབས་ཀྱི་སྦྱབ་རྒྱས་བདུད་ཅི།
ཆེ་ཆུ། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་སོགས་ཀྱིས་འཆི་མེད་ཆེའི་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པའི་ཆུ་མིག།
ཆེ་ཆུ་འབྲུམ་པ། ཡ་སྦྱངས་རྟེན་གསུམ་ནད་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། མཆོད་རྟེན་ལྟ་ཁང་འདི་ཉིད་
འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་མཆོད་ལུལ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྡེ་གཤོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེ་མཆོག་གླིང་། ཆེ་མཆོག་གླིང་བཟ་ཤིས་བསམ་གཏན་གླིང་ནི་ལྷ་ས་སྐྱིད་ཆུའི་ལྷོ་ངོས་གྱི་བོང་ཆོར་
གནས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུགས་ཁྱི་༡༥། ༢༠ལོར་གཞུང་ནས་གཅོད་ལགན་འཁུར་ཏེ་བཏབ།
ཆེ་མཆོག་ལྷ་ཉེར་གཅིག་རྟེན་ཉིད་ལུགས་གཅོད་པོ་ཡབ་ལུམ་བསྟོམས་གཅིག་ལུམ་བརྒྱད། མཆོད་པའི་
ལྷ་མོ་བརྒྱད་སྟོ་སྦྱང་བཞི་བཅས་སོ།།
ཆེ་རྒྱུ་མ། སྦྱེ་བ་བྱེ་མ།
ཆེ་བརྒྱུ་མ། ཆེ་འཕོས་པ།
ཆེ་སྦྱིགས་མ། མི་ཆེ་རྒྱུ་དུ་འགོ་བ་སྦྱེ། སྦྱིགས་མ་ལུའི་ནད་ཆན་ཞིག།
ཆེ་ཏན་དགོན་པ། དགའ་ལྡན་བཞད་སྦྱབ་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་པག་སྦྱི་ལོ་༡༦༩༣ལོར་བྲག་
བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལུགས་ཁྱི་སྦྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོའི་ཆེ་ཆེས་འདེན་ཡབ་
གཡང་ཆེའམ་སྟོ་བཟང་བཟ་ཤིས་དང་ལུམ་ལྷ་མོ་ཐར་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་
ལུན་རྩ་རྫོང་གི་རྒྱ་ནག་མཁར་མོ་ཆེ་ཡ་རྒྱེ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་སྦྱབ་ལྷུ་མས། དམ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་
རིགས་དུས་ཆོ་འབྲང་ཐད་རང་རྣམ་ལས་བདག་གི་མེས་པོ་གོང་མ་རྣམས་ནི་རིགས་གཞན་གྱི་
ཅི་དང་མ་འདྲེས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་རིགས་ཡིན་ཞིང་། བདག་གི་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་བོད་ཀྱི་རིགས་

འདྲེས་མ་ཅན་དུ་གྱུར་བ་མ་ཟད། ང་རང་ནི་སྐད་ཡིག་གོ་མས་སྒོལ་གནས་ལུལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་
 རིགས་འབྲེད་པའི་དབང་དུ་བཏང་ན་པོད་ཀྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་ཞེས་དང་། མའི་མཆེད་ཁུངས་
 བེ་རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལྔ་དང་། ཁད་ཉེ་བའི་རྩན་གྱི་ཐའི་ཡོན་ཤོང་ཁྲུང་ཆེན་པོའི་བཟང་སྟན་སྣ་
 ཆོགས་འཆོང་མཁན་ཞིག་རིམ་གྱིས་ས་འདིར་སླེབས་ནས་གཞིས་ཆགས་པ་ཞིག་གི་རྒྱུད་པ་
 ཡིན་ཞེས་གསུངས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་ལ་ལེབས་སྐབས་ཞུ་དམར་པ་ཆེ་ཏུ་མར་མའི་བརྟག་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་ཏན་ཞབས་བྱུང་སྐྱེ་གོང་མའི་ཡང་སྤིད་དུ་རོས་འཛིན་ཞུས་ཏེ་མཆན་སྒོ་བཟང་
 ཆོས་འཕེལ་དུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱུད་ལ་ལེབས་པ་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོ་ནས་ལྷ་མ་
 རོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་བཀའ་འབྲུམ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་གི་ཆོས་རྒྱུན་སྤེལ་གནང་མཛད།
 དགྲུང་ལོ་ང་བླུག་བཞེས་པ་ཤིང་སྤྱུལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༦༥ལོའི་ལོ་མཇུག་ནས་རིག་གནས་གསར་
 བརྗེ་ཞེས་པའི་ལས་འགུལ་ཚུགས་ཏེ་ཉེས་མེད་ཉེས་འགེལ་གྱིས་ཟི་ཡིར་ནན་ཐའན་བཙོན་ཁང་
 དུ་ལོ་ངོ་བརྒྱ་གཉིས་ལྷག་ཅན་བཞུགས་དགོས་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་བཞེས་པ་ས་རྩ་སྤྱི་ལ་
 ༡༩༧༤ལོར་གྲུང་གྲུང་མཆོ་སྒྲོན་ཞིང་ཆེན་མུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་བཙོན་བློལ་བཏང་བའི་ཆོག་
 མཆན་ཐོབ་རྗེས་རྒྱུ་བྱུང་མི་རིགས་སྒོ་བ་ལྔ་ཆེན་མོ་ནས་རེ་བསྐྱུལ་ཞུས་པ་བཞིན་ལེབས་ཏེ་
 སྒོ་བ་མ་ཀུན་ལ་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་བ་སེལ་བའི་སྒོ་བོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་གང་ལ་ཅི་འདོད་དུ་བསྐུལ།
 སྤྱི་ཆེ་གཅིག་རིང་མི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་བ་གསེའི་བྱ་གཞག་ལ་ཐུགས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་འདོན་གནང་
 མཛད་དེ་སྒོ་བ་མ་བགྲངས་ལས་འདས་པ་གསོ་སྦྱོང་མཛད་མཐར་དགྲུང་གྲངས་དོན་བླུག་
 བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གྲག་པའི་ཤིང་སྤྱང་༡༩༥༥ལོ་ལོ་ལྔ་ཆེས་༣༠ཉིན་གྱི་ཞོགས་པའི་
 རྒྱ་ཆོད་དང་སྐར་མ་༥༠ཐོག་ཆོས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ལྷ་མོང་བཟ་གིས་འབྲེལ་དུ་དགོངས་པ་རྫོགས།
 ཆེ་སྟོད། ཆའི་སྟོད་ཆ། ཁོ་ཆེ་སྟོད་དཔུལ་ཡང་ཆེ་སྟོད་ལྷག་པོར་ཆགས་པ་རེད།
 ཆེ་གཏོར། ཆེ་རྒྱན་བསྐྱང་བྱེད་ཀྱི་སྐབས་ཟུང་ཉེན་གཏོར།
 ཆེ་བརྟན། ① ཆེ་སྟོག་བརྟན་པོ། ② མི་ཡི་མིང་ཞིག་
 ཆེ་ཐར། གཞན་གྱིས་གསོད་རྒྱུའི་མེམས་ཅན་ར་ལུག་སོགས་སྟོག་སྐྱ་གཏོར་སྟོལ་ཞིག་ བཤས་
 ལུག་ཆེ་ཐར་བཏང་ག།

ཆེ་ཐར་གཏོང་བ། གནག་ལུག་སོགས་མིས་བསད་ནས་ཤུ་ཁྲི་ཐག་ཡིན་པའི་སེམས་ཅན་
སྤྱང་རྩེའི་ཡུལ་དུ་བསམ་ནས་ཆེ་བསྐྱེད་ཤིང་རང་དབང་དུ་བཏང་བ།

ཆེ་དང་ལྡན་པ། ① མི་གསོན་པོ། ② སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མར་འབོད་པའི་ཆོག

ཆེ་མདོ་ཆེ་གཟུངས། ཆེ་འཕེལ་ཐབས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་དང་གཟུངས་སྒྲགས་ཤིག

ཆེ་འདས་པ། ཤི་བའམ་ཆེ་འཕོས་པ།

ཆེ་ལྡན། ཆེ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་མ་ཤི་བའི་བར་འཆོ་བཞིན་པའི་མི།

ཆེ་སྤོང་གནག་མེད། ཉང་དབས་གཞོན་གསུམ་དང་མནའ་མཐུན་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་
གཟིགས་དང་པན་ཚུན་བར་འཕྲིན་སྐྱེལ་མཁན་བྱས་ཤིང་། ཟིང་པོ་རྩེ་གཏོར་རྩེས་གནམ་རི་
སྤོང་བཅན་གྱི་ཆོན་པོ་བྱས་པ་དེ་ཡིན།

ཆེ་སྤོངས་བཟའ་དམར་རྒྱན་མེ་རྟོག་སྤྱོལ་མ། ཁྱི་སྤོང་ལྡེ་བཅན་གྱི་བཙུན་མོ་ཆེ་བ། དེས་བསམ་
ལས་ཁམས་གསུམ་ཟངས་ཁང་སྤྱིང་བཞེངས་པར་བཤད།

ཆེ་དཔག་མེད། སངས་རྒྱས་ཤིག

ཆེ་དཔག་ལྟ་ཁང་། ལྟ་སའི་ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞུང་སྤྱིའི་ལྟ་འགྲམ་དུ་ཡོད་པའི་ཆེ་དཔག་
ལྟ་ཁང་ནི་དུས་སྐབས་གང་དང་ཡོན་བདག་སྤྱས་བསྐྱུན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བ་མ་མཐོང་ཡང་
བཞེ་སྡེའི་དགེ་འདུན་བགྲེས་པ་འགའི་གསུང་རྒྱན་དུ་ཆལ་པ་ཁྱི་དཔོན་དགའ་བདེ་བཟང་སོས་
བཞེངས་པ་ཡིན་ལུགས་གསུང་རྒྱན་འདུག ཉེན་གཙོ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོ་ཐོག་ཆད་
སོགས་དང་བདག་འཛིན་བཞེ་སྡེ་གྲ་ཆད་ནས་བྱེད།

ཆེ་དཔལ་དགོན། ① ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཆེ་
དཔལ་ཐེག་མཆོག་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། སྟོན་པོན་པོ་ཡིན་ལ་དེང་དུས་བྱུང་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན།

ཆེ་དཔལ་དགོན། ② ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༩ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། བྱུང་མཐའ་རྫིང་མ་པ་ཡིན་པའི་ཆེ་དཔལ་དགོན་ནི།

ཆེ་བྱིད་པ། ཆེ་འཁྱེལ་བ། མི་དམངས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ལས་དོན་བྱས་ནས་མི་ཆེ་བྱིད་ན་དོན་དང་ལྡན་པ་

ཞིག་རེད།

ཆེ་འཕེལ་ཇུས། ལྷ་དྲུང་བ།

ཆེ་འཕོ་བ། ཆེ་ལས་འདས་བ། ཆེ་འཕོ་བ་ལྟོག་མེད་ཆོས་ཉིད་རེད།

ཆེ་བ། རྒྱུ་ཆའི་རིགས་སྤུལ་མང་ལ་གོའོ།

ཆེ་བུམ། ① ཆེ་སྐྱབ་རྟེན་གྱི་བུམ་བ། ② ཆེ་དཔག་གི་བུམ་མཚན་བུམ་བ།

ཆེ་སྒྲ་སྟོག་གསུམ། མར་མེའི་མར་ཁྱ་དང་འབྲ་བའི་ཆོ། སྒྲ་དང་འབྲ་བའི་སྟོག་མེ་སྟེ་དང་འབྲ་

བའི་སྒྲ་སྟེ་དེ་གསུམ་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་དབང་པོ་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་རྟེན་གསུམ།

ཆེ་དབང་། ཆེ་རིང་པོ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་དབང་ཆོག

ཆེ་དབང་རབ་བརྟན། ཨོ་རྩོད་ཆོ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་རྩལ་གར་གྱི་འགོ་དཔོན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་

ཞིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་ལོར་ཁོས་རང་སྤྱེའི་དཔག་དབྱུང་ཁྱིད་དེ་ལྷ་སར་སོག་

གྲུ་ཤི་ཉན་གྱི་ཡང་ཆ་ལྷ་བཟང་ལྷན་བསད་ཅིང་།

ཆེ་དབང་རིག་འཛིན། ① རྒྱལ་ས་རྒྱུང་མའི་ས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་རིག་འཛིན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ།

མཐོང་བའི་ལམ་བསྐྱས་ཏེ་ཆོས་མཆོག་ཐོབ་པའི་རྟེན་དེ་ཉིད་དྲངས་མའི་ལུས་རྩྭ་རྩྭ་ཆེ་མཆོག་ཐོབ་

པའི་རྟེན་དེ་ཉིད་དྲངས་མའི་ལུས་རྩྭ་རྩྭ་ཆེ་ལྷ་བྱུང་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་ཀྱང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡེ་

ཤེས་སུ་སྒྲིན་བས་སྒྲེ་འཆི་མེད་པ་ཆའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་པའོ། ② སྤྱིང་གོ་སར་སྤྱིང་ནང་དུ་

བསྐྱེད་པའི་པོན་པོ་སྒྲ་མ་ཞིག་གི་མཚན་ཡིན།

ཆེ་འབར། ཉན་མཚན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབར་བའི་མར་མེའི་མིང་།

ཆེ་འབར་ཀོང་། ཉན་མཚན་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་འབར་བའི་མར་མེའི་ཀོང་བུའི་མིང་།

ཆེ་འབུམ་ཁ་པོ། པོན་གྱི་སྤྱིད་པའི་སྟོར་གྱི་གཞུང་ཞིག

ཆེ་མ་བྱིད། མི་ཆེ་མ་བྱུང་བ།

ཆེ་མི་པོན། སྤར་བོད་དུ་བྱུང་བའི་པོན་ཆོས་ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་ཞིག

ཆེ་མི་གཤེན་གྱི་སྤྱ་རྒྱལ། དགོན་པ་འདི་ནི་ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཁུབ་ངོས་སུ་ཆགས་ཡོད་

པ་དང་། བཞི་སྟེ་བྱ་ཆང་གི་འདབས་འབྲེལ་ཡིན། ཆེ་སྟོན་སྤྱིང་ཟེར་བའི་མིང་དེ་ནི་དགོན་པ་འདི་

བཏབ་ཇེས་མན་ཆེད་གོང་མ་རྒྱ་གོང་གི་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན། དགོན་པ་འདི་ཆེ་སྟོན་སྒྲིང་སྟུ་
ཐེང་གཉིས་པ་འཇམ་དཔལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་སྐྱོང་གཞན་ནས་ལོ་ངོ་
དྲུག་སོང་བའི་རབ་བླུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་བྱ་༡༥༥ལོར་ཐོག་མར་བཏབ་ཅིང་། འཇུགས་
སྟུན་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན་ནི་སྤྱི་ཁྱེ་བཞི་མཇུ་༢༧༠ཅམ་ཡོད་ལ་ཤར་རྒྱབ་ལྟོ་གསུམ་ཀྱི་ཕྱོགས་ནམས་
ཤག་སྟོར་ཡོད་དོ།

ཆེ་སྟེད། ཆེ་མཐུག་ཆེ་སྟེད་ལ་བདེ་སྦྱིད་ལྡན་པའི་འཆོ་བ་སྦྱེལ་རྒྱ་བྱང་།
ཆེ་སྟོན་སྒྲིང་། ལྷ་སའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་སྟེ། སྤར་མན་རྩའི་རྒྱལ་
རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་ལན་གསུམ་བྱས་པའི་གོ་མིང་ཀུན་ཉིང་གྲི་སྤྱོ་མོན་ཉན་
ཀྱིས་འཛིན་བདག་གེད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་
ཆེ་བཙོན། མི་བསད་པ་སོགས་ཉེས་པ་ཆབ་ཆེན་བྱས་ཇེས་ཁྲིམས་ཐག་ལ་ཆེ་གང་བོར་བཙོན་ཁང་
དུ་བཅུག་པའི་བཙོན་པ་བྱས།

ཆེ་ཆད། ཆེ་རིང་བྱང་གི་གནས་ཆད།
ཆེ་ཆེ། ར་ཡི་མིང་། གཡང་དགར་ལུག་དང་ཆེ་ཆེ་ར།
ཆེ་ཆེ་ར། རའི་ཆོག་རྒྱན་སྟེ། ལྷན་རག་གི་སྐབས་སུ་ཆེ་ཆེ་ར་དང་། ར་ཆེ་ཆེ་གང་བདེ་སྦྱར་ཆོག་
ཆེ་མཆམས་པ། མི་ཆེ་གཅིག་ལ་སྟོའི་ཕྱིར་མི་ཐོན་པར་མཆམས་བསྟེན་སྦྱབ་བྱ་མཁན་ཀྱི་བླ་མའི་
མིང་ཡིན།

ཆེ་ཟད། ཆེ་མཐུག་ཇོགས་པའམ་ཆར་བ།
ཆེ་ཡི་དུས་བྱས་པ། ཤི་བའི་དོན།
ཆེ་ཡི་རྩ་གསུམ། གཅིག་ནི་མགོ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཁྲབ་སར་གནས། ཞེས་པ་ལུས་ཀྱི་མེ་ཤོད་ལ་ཟེར།
མེ་ཤོད་ནི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་གཟེ་མདངས་འཕེལ་བར་གྱེད་པའི་རྒྱ་གཙོ་པོ་ཡིན་ལ། ལྷས་
པའི་དུས་སུ་ལུས་ཉམས་ཤིང་མདངས་ཟད་འགོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། མེ་ཤོད་དེའི་རྟེན་གཙོ་པོ་པོ་
བ་དང་། གཞན་ཡང་ལུས་བྱངས་བདུན་པོ་སོ་སོའི་ཆ་དང་། ཁྲད་སར་ཁྲག་དང་ལྷན་དུ་ཁྲག་རྩ་
ནམས་ལ་བརྟེན་ནས། ལུས་བྱངས་སོ་སོའི་དྲངས་སྟྭགས་འབྱེད་ཅིང་། གཟེ་མདངས་འཕེལ་བ་

དང་། ཆེ་སྟོག་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆེ་ཡི་ཙུ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།
གཅིག་དབྱུགས་དང་འགྲོགས་ནས་རྒྱ་བ་ཡིན། ཞེས་པ་དབྱུགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་རྒྱ་བའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུད་གི་དྲངས་མ་སྟེ། དེང་རབ་གསོ་རིག་ལུགས་ཀྱི་རྒྱུད་གསོས་(oxygen)ལ་ཟེར།
རྒྱུད་གི་དྲངས་མ་དེ་ཉིད་ཙུ་ལ་བརྟན་ནས་སྟོག་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆེ་ཡི་ཙུ་ཞེས་མིང་
བཏགས་པ་ཡིན།

གཅིག་ནི་སྐྱ་དང་འབྲ་སྟེ་འབྲས་པ་ཡིན། ཞེས་པ་ནི་ཁུ་བའི་དྲངས་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་མདངས་
བྱེད་པ་སྟེ། རོ་བོ་འབྲུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲངས་མ་ཁམས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱས་འགྱུར་ཀྱི་
རིགས་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་པོ་མོའི་ཁམས་དཀར་ཀྱི་དྲངས་མའི་ཆ་དེ་ཉིད་རོ་རྒྱུད་གི་ཙུ་
ལམ་བརྒྱད་དེ་ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྟེང་དུ་ཉིན་རེ་བཞེན་འཕོ་ནས་འགྲོ་བའི་ལུས་ཀྱི་སྐྱ་གནས་ཞེས་
ཟེར། འདི་འདྲའཁམས་ཀྱི་དྲངས་མ་དེ་ཉིད་ཁྲག་དང་ཙུ་ནས་སྟོག་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་ཆེ་
ཡི་ཙུ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།

ཆེ་ཡི་རིག་བྱེད། གསོ་བའི་རིག་པ་དང་དོན་གཅིག་

ཆེ་ཡི་རིག་བྱེད་པ། [མངོན]སྟན་པ།

ཆེ་ཡོངས་གྱུར་ཀྱི་འཕགས་པ། བྱིར་མི་ཡོང་བའི་འབྲས་གནས་གང་ཞིག་མཐོང་ལམ་སྟོབ་པ།

ཆེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་གཉིས། འདོད་པ་ཆེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དང་། གཟུགས་ཁམས་སུ་ཆེ་ཡོངས་
སུ་གྱུར་པའོ།

ཆེ་གཡོག་ཆེ་གང་གཡོག་རྒྱག་མཁན།

ཆེ་ར། ཆེ་ཐར་གཏོང་སྟེ་རྟོག་ལག་སྟོགས་ཀྱི་ན་ཙུའི་སྟེང་དུ་སྐྱ་མའི་ན་བཟའ་དང་རས་དཀར་སེར་
དམར་ལྗང་བཏགས་ཏེ། རང་ལྷགས་ཀྱི་མ་གཤིས་དུ་མི་བསད་པ་རང་དགའ་དུ་གཏོང་བའི་
སེམས་ཅན།

ཆེ་རབས། ཆེ་སྔ་བྱེད་བརྒྱུད་པ་བར་མ་ཆད་པ། ཆེ་རབས་བཞེ་བ།

ཆེ་རབས་ལས་ཅིས། ཆེ་སྔ་བྱེད་དང་ད་ལྟའི་སྤྱིད་སྤྱག་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཅིས་འབྲས།

ཆེ་རིང་། ① ཆེ་རིང་པོ། ཆེ་རིང་ནད་མེད། ཆེ་རིང་ལོ་བརྒྱ། ② [མངོན]ལྟ།

ཆེ་རིང་སྒྲ་ཕྱད། འུ་དང་བུ་མོ་ཆེ་རིང་བའི་ཆེད་དུ་བླ་མ་ཁག་ལ་འབུལ་བྱའི་སྒྲ་ཕྱད།
ཆེ་རིང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ། བཀའ་སྤྱང་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་ནི།
རི་པོ་རྩོམ་སྒྲའ་མའི་སྤྱགས་བཞི་དབུས་བཅས་ཀྱི་རི་རྩ་ལྷ་པོ་འདི་དག་ཡིན་ལ། རྩེ་བཙུན་མི་ལ་
རས་བས་བཀའ་བསྐྱོད་མ་བཞག་བྱས་པའི་ཐིན་ལས་ཀྱི་སྤྱང་མ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་དོང་
རི་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷའི་ནུས་པ་བྱེད་ལས་ནི། [དམ་ཅན་སྤྱི་གཏོར་
ཁ་འགོངས་]ལས། འོད་གསལ་སྤོང་ཉིད་དང་ལས་སྤྱད་ཅིག་གིས་མཐུན་དུ་མཐོན་མཐིང་བྱལ་
མའི་གངས་ཀྱི་རིཿ ལྷན་སྤྱག་མཛེས་ཤིང་བརྩེད་ཆགས་ནང་ཁོངས་སུ་ ལྷན་སྐྱོངས་མེ་ཏོག་
བཟ་བའི་སྤྱད་ཆལ་དབུས་ དར་དཀར་ལྗིང་གྲུར་ཡངས་པ་བད་ཆུ་དང་ སེང་གོ་དཀར་མོ་
དེགས་བས་འགྱུར་བའི་སྤྱང་ རྩེ་མས་ཆེ་ཡི་དབང་སྤྱག་སྤྱུ་མདོག་དཀར་ དར་དང་རིན་ཆེན་
བྱན་ལྷན་ཞི་ཞིང་འཛུམ་ བྱག་གཡས་རྩོལ་དང་བཅས་མདའ་དར་གཡོ་ གཡོན་བས་འཆི་མེད་
ཆེ་ཡི་བྱམ་བཟང་བསྐྱམས་ མཐིང་གི་ཞལ་བཟང་འབྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་ཐོགས་ མཐིང་གསལ་
བྱན་ལྷན་རྒྱ་ཁ་དཀར་ཆེབས་ མི་གཡོ་སྤྱང་བཟང་རོ་བརྒྱའི་ཞལ་ཟས་བསྐྱམས་ གསེར་
མདོག་བརྩེད་ཆགས་སྤྱག་མོ་བྱས་མ་ཆེབས་ ཅོད་བན་མཐིན་བཟང་འདོད་འབྱུང་ནི་ལུ་ལེ་
ཐོགས་ རྩ་གའི་མདངས་འཆོར་ག་བ་ལུ་མོ་ཆེབས་ ཉལ་དཀར་འགོས་བཟང་བཙུད་མཆོག་
དུ་མ་བསྐྱམས་ ལྷང་གསལ་ཁོ་འཛུམ་གཡུ་འབྲུག་སྤོན་པོ་ཆེབས་ ཀུན་ཀྱང་བྱག་གནས་རང་
རང་དངོས་གྲུབ་ཆོགས་ ཐོགས་མེད་སྤྱར་དུ་འགྲུགས་པའི་མདའ་དར་གཡོ་ ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། [ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷའི་མཆོད་གཏོར་]ལས། ༡ རྩོལ་མི་འཁྱུར་དཔལ་གྱི་ལུམ། [སྤྱ་
མདོག་དཀར་མོ་གཞོན་ཚུལ་ཅན། བྱག་གཡས་གསེར་གྱི་རྩོལ་བསྐྱམས། གཡོན་བས་ཆེ་ཡི་
བྱམ་པ་འཛིན། བྱམ་པའི་སྤྱང་ན་དཔལ་ལེ དང་། གཡུང་དུང་རིན་ཆེན་འབྲུལ་བས་
བརྒྱན། ལྷབ་སྤྱབ་ན་བཟའི་བྱན་དང་བཅས། སིལ་སྤྱན་རྫོང་མོའི་སྤྱ་དང་བཅས། རིན་ཆེན་
དུ་མས་མཛེས་པར་བརྒྱན། བཟ་ཤིས་ཆེ་ཡི་གཙོ་མོ་སྤྱེ། ཆེབས་སུ་སེང་གོ་དཀར་མོ་

ཆེབས། །གངས་དཀར་སྟོང་ན་བཞུགས་པ་མོ། མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་
 ལྷོལ། །སྤྲིང་སྤྲང་རིགས་རྒྱུད་འཕེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། ཞེས་སྤྲིང་སྤྲང་རིགས་རྒྱུད་སྤེལ་
 བའི་ཕྱིན་ལས་པ་བཟ་གིས་ཆེ་ཡི་དབང་སྤྲུག་མའི་རྣམ་པ་བརྟེན་བ་ཕྱིན་ལས་བརྟེན་བ། ༡ ལྷ་
 མོ་མཐེང་གི་ཞལ་བཟང་མ། རྟོ་རྟེ་ཁྲོས་མ་ཞེས་སྤྲུགས། །སྦྱ་མདོག་སྟོ་བསངས་འཆོར་བག་
 ཅན། །ཆེབས་སྤྱ་རྒྱུ་ཁ་དཀར་ཆེབས། །བྲུག་གཡས་དངུལ་དཀར་མེ་ལོང་
 བསྐྱམས། །གཡོན་པས་ལྷ་ཡི་བ་དན་བྲུང་། །སྦྱ་ལ་དར་དཀར་ན་གཟུང་གསོལ། །སེལ་སྤྲོད་རོལ་
 མའི་སྤྲ་དང་བཅས། །མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། །སྤྲ་གསལ་བདེན་མཐོང་བ་
 ཡི་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། ཞེས་སྤྲ་གསལ་བདེན་མཐོང་བ་ཡི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་མཐེང་གི་
 ཞལ་བཟང་མའི་རྣམ་པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བ། ༢ ལྷ་མོ་མི་གཡོ་སྟོ་བཟང་མ། །གསང་མཆོན་
 རྟོ་རྟེ་བཞད་པ་མོ། །སྦྱ་མདོག་གསེར་མོ་གསེར་གྱི་མདོག་ །ཆེབས་སྤྱ་རྒྱ་སྤྲུག་ཁ་ལོ་
 ཆེབས། །བྲུག་གཡས་རིན་ཆེན་སྤེར་བཟང་ནང་། །ལྷ་ཡི་ཞལ་ཟས་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱམས། །གཡོན་
 བཞེད་ལེའི་རྒྱལ་པ་འཛིན། མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། །མ་གཡང་རོ་མཆོག་
 ཟས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། ཞེས་ཟས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་པ་མི་གཡོ་སྟོ་བཟང་མའི་རྣམ་
 པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བལོ། ༣ ལྷ་མོ་ཅོད་བན་མགྱིན་བཟང་མ། །རྟེ་རྟེ་དབལ་མོ་ལོངས་སྟོང་
 ཡུལ། །སྦྱ་མདོག་དམར་གསལ་མདངས་དང་ལྷན། །ཆེབས་སྤྱ་ག་བ་ཡུ་མོ་ཆེབས། །བྲུག་
 གཡས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བྲ་དང་། །བྲུག་གཡོན་རིན་ཆེན་སྟོན་བྲ་བསྐྱམས། མཆོད་གཏོར་འདི་
 བཞེས་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། །བང་མཆོད་འབྲུག་འཕེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། ཞེས་བང་མཆོན་
 འབྲུག་འཕེལ་བའི་ཕྱིན་ལས་པ་ཅོད་བན་མགྱིན་བཟང་མའི་རྣམ་པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བལོ།
 ༤ ལྷ་མོ་གཏད་དཀར་འགྲོ་བཟང་མ། །གསང་མཆོན་རྟོ་རྟེ་གར་མཁན་མ། །སྦྱ་མདོག་སྟོ་ལྷང་
 མདངས་དང་ལྷན། །ཆེབས་སྤྱ་གཡུ་འབྲུག་སྟོན་མོ་ཆེབས། །བྲུག་གཡས་རྩ་མཆོག་དུས་
 དང་། །གཡོན་པས་སྤྲུལ་གྱི་ཞགས་པ་བསྐྱམས། ། མཆོད་གཏོར་འདི་བཞེས་དངོས་གྲུབ་
 ལྷོལ། །རྒྱ་བཞེ་རྩ་སྤྲུགས་འཕེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་ལྷོལ། ཞེས་རྩའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཕྱིན་ལས་པ་
 གཏད་དཀར་འགྲོ་བཟང་མའི་རྣམ་པ་དང་བྱེད་ལས་བརྟེན་བལོ།

ཆེ་རིང་ལྟོང་ས། མིང་གཞན་བསྐྱོད་ཟེར་ཐེག་མཆོག་གླིང་ཟེར། ཀུན་མཁུན་འཛིག་ས་མེད་གླིང་
བས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། དཔོན་པ་འདི་རྫོ་མོ་དཔོན་པ་དང་། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྟོང་ས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་འཕྲོང་ས་རྒྱ་ས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆེ་རིང་དུག་སྟོང་། ཆེ་རིང་ནམ་དུག་དང་འབྲ།

ཆེ་རིང་ནམ་དུག ① སྤར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་བྲག་ཆེ་རིང་དང་། ཚུ་ཆེ་རིང་། ཤིང་ཆེ་རིང་། མི་ཆེ་
རིང་། བྱ་ཆེ་རིང་། རི་དུག་ས་ཆེ་རིང་སྟེ་དུག ② བྲག་སྤར་རིང་དང་། ཚུ་སྤར་རིང་། ཤིང་སྤར་རིང་།
མི་ཆེ་རིང་། བྱ་སྤར་རིང་། ལུ་བ་རུ་རིང་སྟེ་དུག

ཆེ་རིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་། ཆེ་རིང་དུ་གནམ་པའི་གནམ་གྱི་ལྟའི་སྟོབས་ལུགས་ཟེར་བའི་དོན། ཤེ་
མོང་ནི་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་བརྟེན་སྟེ། དེང་དུས་ཀྱང་འཕྲོག་སྐྱད་དུ། གཡག་འདི་ཤ་དང་ཤེ་
མོང་རྒྱས་ཡོད། ཅེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་པ་ལྟར་དོ།

ཆེ་རིང་པོ། ཆེ་རིང་བ་དང་འབྲ།

ཆེ་རིང་བ། ཆེ་རིང་པོ་ཡོད་པ།

ཆེ་རིང་མ་སྤྱན་ལྷ། རྫོ་མོ་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ། ༡ རྫོ་མོ་བཟ་ཤིས་ཆེ་རིང་མ། ༢ མཐོང་གི་ཞལ་བཟང་
མ། ༣ མི་གཤོ་སྟོ་བཟང་མ། ༤ ཆོད་པན་མཐིན་བཟང་མ། ༥ གཏད་དཀར་འབྲོ་བཟང་མ་བཅས་
ལྷ་ནི་བཀའ་བརྒྱད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱང་མའི་གཙོ་པོའི་གས་ཤིག་ཡིན།

ཆེ་རིང་ལྷ་མོ། བོད་ཀྱི་པོ་མོ་རིས་མེད་ཀྱིས་གྲོན་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

ཆེ་རིང་ལྷ་བྱ། བྱ་ཆེ་རིང་ཟེར་བ་དེ་ནི་གནའ་པོའི་དག་རྒྱུན་ལ་བཟ་ཤིས་པ་མཆོན་པའི་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན་ཟེར།

ཆེ་རིལ། ཆེ་རྩས་བསྐྱས་བསྐྱབས་ཀྱི་རིལ་བུ།

ཆེ་རོགས། མི་ཆེ་གཅིག་གི་གཏན་ཤིགས།

ཆེ་ལ་རེས་པ་མེད་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལ། འཛམ་བྱ་གླིང་གི་མི་རྣམས་ཀྱི་
ཆེ་རིང་ཐུང་ལ་རེས་པ་མེད་པ་ནི། སྤར་བསྐྱལ་བ་ཡ་ཐོག་རིང་མོའི་སྐབས་མའི་ཆ་སྟོམས་ཀྱི་
ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་ཁྱི་མང་པོ་སྐབས་པ་ཡང་ཐུང་སྟོང་ཞིང་། དེ་ནས་རིས་བཞིན་འགྲིབ་སྟེ་ད་ལྟའི་
སྐབས་ཀྱི་ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་ལྷ་བརྒྱལ་མས་ཀྱི་དུས་ཡིན་ལ། མ་འོངས་པ་ན་མི་རྣམས་ཀྱི་ཆ་

སྟོམས་ཆེ་ཆད་ལོ་གངས་བརྩལ་སྟེབས་པ་ཡང་ཡོད་པས་ཆེ་རིང་ཐུང་ལ་ངེས་པ་གཏན་ནས་
མེད་ཅེས་བཤད་སྟེལ་ཡོད།

ཆེ་ལ་དབང་བ། བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའི་དབང་བརྩལ་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། བསྐལ་པ་བརྗོད་ཏེ་མེད་
པའི་ཡང་བརྗོད་ཏེ་མེད་པར་ཆེའི་ཆད་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ།

ཆེ་ལ་གཟན། ཆེ་རིང་ཐོབ་པར་གཞོད་པ། སྤྲིག་ལས་མང་པོ་བྱས་ན་དགེ་ཅུ་བཙུམ་ཞིང་ཆེ་ལ་གཟན།
ཆེ་ལས་འདས་པ། ཆེ་ནི་ཡུན་དང་དུས་ཀྱི་དོན་ཡིན། དེ་ལས་འདས་པ་ནི་ཆེ་ཟད་ཟེན་པའི་དོན་ཏེ་
ཆེ་ཟད་ནས་ཤི་ཟེན་པའི་དོན།

ཆེ་ལོ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་ཐུབ་པའི་ཆད། མིའི་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ། ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ། ཆེ་ལོ་བརྩུ་པ།
ཆེ་སྤིང་བ། ཆེ་རིང་དུ་སྤེལ་བ།

ཆེ་སྤིང་པའི་ཐབས། གནའ་པོའི་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་ཆེ་སྤིང་པའི་
ཐབས་ནི། ལུས་བདེ་ཞིང་ཆེ་བསྤིང་བར་འདོད་པའི་སྤྲེས་བྲུ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་དུས་དང་བསྟན་
པའི་འཕྲོ་འདུག་གི་སྟོན་ལམ་གཟབ་དགོས་པར་དོན་ཚན་བདུན་བསྟན་ཡོད་པར། ༡ འཕྲོ་
འདུག་གཟབ་ཚུལ། དུས་རྒྱུན་དུ་འཕྲོ་ན་ལམ་བརྟག་པ་དང་། འདུག་ན་སྟོན་པའི་གནས་ལ་
བརྟག་ནས་ཆེ་སྟོག་ལ་གཞོད་པའི་རྒྱུང་མིན་དབྱེད་པ། ༢ ན་ཆོད་དང་བསྟན་པའི་གཉིད་
ཀྱི་སྤང་སྤང་ཚུལ་ལྟར་བྲུ་བ། ༣ ལུས་སྟོབས་ཀྱི་ཆད་དང་། དུས་བཞིའི་ཁམས་སོགས་དང་
བསྟན་ནས་ཉལ་པའི་སྤང་སྤང་བྲུ་ཚུལ་བཞིན་བྲུ། ༤ ན་ཆོད་དང་ལུས་ཁམས་སོགས་དང་
བསྟན་པའི་བསྐྱུ་བྲུག་གི་སྤང་སྤང་ལག་ལེན་བྲུ་པའི་ཚུལ། ༥ སོ་སོའི་ལུས་ཁམས་དང་བསྟན་
ནས་རང་བྱུང་ཚུ་ཚན་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ལ་ཞུགས་དགོས་པའི་ཁྲུས་ཀྱི་སྤང་དོར་བསྟན་
པ། ༦ ན་ཆོད་རྣམས་པའི་མིག་ལ་སྤང་སྟོབ་བྲུ་ཆེད་དུ་མིག་སྟན་བརྟེན་དུས་དང་བརྟེན་ཚུལ་
བཤད་པ། ༧ རྒྱུན་དུ་སྟོ་བའི་འདྲེ་གདོན་གྱིས་གཞོད་པ་དང་སྟོ་བའི་ནད་རིགས་རྣམས་སྤང་
པའི་ཆེད་དུ། སྟན་མཆོག་གི་སྤང་བ། ༨་ཅུ་ར་དང་། རིན་ཆེན་ཆ་སྟོར་དང་གང་སྟོར་གྱི་རིལ་
བྲུ་རྣམས་དང་། བཀ་པོ་དགུ་སྟོར་དང་། རྩ་དག་དང་། ཡུངས་དཀར་དང་། བྲུ་བྲུ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས་དབྱང་པ་དང་སྟེ་ལ་འདོགས་པ། དེས་ནི་ཡམས་ནད་དང་རིམས་ནད་རྣམས་འཕྱོག་པར་

བྱེད། རིན་ཆེན་གྱི་སྤང་བ། རིན་པོ་ཆེན་པ་ལས་དང་། གཞི་དང་། བྱ་ུ་དང་། གཡུ་དང་།
ལེ་རྒྱུ་དང་། བསྐྱ་ཆ་ག་དང་། ཞི་ལ་དང་། མར་གང་དང་། སྤ་མན་དང་། མཆོང་ལ་སོགས་པའི་
རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་གསེར་གྱི་གཏུ་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་སྤྱི་པོ་དང་མགུལ་དུ་འདོགས་པ་དང་།
ཡང་ན་དེ་དག་གི་ཐོང་བ་སྟེ་ལ་འདོགས་པ། དེས་ནི་གཟའ་གི་པ་ལ་སོགས་ཆ་དཀར་ནག་གི་
རིགས་ལས་བྱུང་བའི་སྟོ་བྱར་བརྒྱལ་གཞེར་གྱི་ནད་ནམས་འགོག་ཐུབ།

གྲུབ་པའི་གསང་སྤྲགས་གྱི་སྤང་བ། རིགས་སྤྲགས་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་པའི་རྣམ་པ་མངོན་དུ་གྱུར་
པའི་ནལ་འབྱོར་བས་བྱིན་གྱི་བརྒྱབས་པའི་ཇུས་ཏེ་སྤང་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུངས་
སྤྲགས་གྲིས་པའི་འཁོར་ལོ་ལུས་ལ་བཅངས་པས། གདོན་བགོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མཇམས་ཅད་
འགོག་ཐུབ་པར་བཤད།

ཆེ་སྟོག་མི་སོགས་མི་འཆི་བར་གནས་ཐུབ་པའི་རྟེན། ཆེ་སྟོག་གྲུང་སྤང་། གྲུང་སྟོབ་མ་ཅ་ཆེགས་
པའི་ནད་དུ་མ་དདུལ་བ་ཅུག་ནས། རྟེན་གང་ཞིག་གིས་མིའི་ཆེ་སྟོག་ལ་ཉེན་ཁ་དང་། གནོད་
སྟོན་སོགས་འཕྲད་སྐབས་དེ་ལས་སྟོབ་པའི་ཆེད་དུ་འགོར་སོང་གི་མ་ཅ་འཛོགས་པ།

ཆེ་སྟོག་རྒྱ་ཁོར་གྱི་བདེ་འཇགས། མི་སྤྱེར་དང་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆེ་སྟོག་དང་རྒྱ་ཁོར་གྱི་བདེ་འཇགས་ལ་གོ་
ཆེ་སྟོག་ ① མི་ཆེ་གཅིག་རིང་ལྗང་བའི་སྟོག་པ་སྟེ་པགས་ཆགས། ② ཆེ་སྟོག་ཞེས་པ་ར་པགས་
ལས་བཅོས་པའི་སྟོག་པ།

ཆེ་བསོད། ཆེ་དང་བསོད་ནམས་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། ཆེ་བསོད་དབང་གསུམ་དང་ལྡན་པ།
ཆེ་ལྷ་སྐྱ་འབྲུམ། བོད་ལྗོངས་མལ་གྲོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཅ་ཞོལ་ཁོངས་ཆེ་ལྷ་སྐྱ་འབྲུམ་ཞེས་པའི་
མཆོད་རྟེན་གསུམ་ཅན་ཞིག་ཡོད་དོ།

ཆེ་ལྷ་རྣམ་གསུམ། ལྷ་ཆེ་དཔག་མེད་དང་། སྟོལ་དཀར། རྣམ་རྒྱལ་མ་སྟེ་གསུམ།
ཆེ་ལྷ་མ། ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱ་བརྒྱན་ཡོད་པའི་

ཆོག་ ① དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་འབྲུའི་བར་བར་དུ་བྲི་རྒྱུའི་ཆོག་རིས་་་་དང་། དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་འབྲུའི་
བར་བར་བྲི་རྒྱུའི་ཆོག་རིས་་་་འདི་ལྷ་བྲུའི་མིང་། ② མི་འབར་པའི་ཆོག་སྒྲ།

ཆོག་ཁྲིམ། སྒྲ་བྲིའི་ཆོག་གི་བར་ཡིག་འབྲུ་གཅིག་ནས་བཞི་བར་གང་ཡོད་ཀྱི་ས་ཁོངས། མིང་ག་ཞི་སྒྲུབ།

ཆོག་གི་རྒྱ། རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཆོག་འབྲུམ་མི་འཁྲུག་པར་བྱེད་པའི་ཉྐག་སྐྱ་བྱ།
ཆོག་གསུམ་པར་འཁོར། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་dot matrix character generator ཟེད།

ཆོག་སྒྲ། ཆོག་སྒྲ་ཆོག་སྒྲ་ཞེས་ན་བས་ཟེན་ཅམ་གྱི་ཤང་སྒྲ་སོགས་ལྟ་བུ་ཏུ་ཅང་ཚུང་བའི་སྒྲ།
ཆོག་ཆོས། སྒྲ་གཤམ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་གི་བས་ཟས་དངོས་བརྒྱུས་ཏེ་ཆོག་ཆོས་གྱི་སྒྲ་གཤམ་པ།
ཆོག་ཉྐག་སྐྱ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་punctuation ཟེད།

ཆོག་ཉྐག་སྐྱ་རྒྱས་པ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་punctuation capability ཟེད།

ཆོག་ཐིག་བར་བར་དུ་མཆམས་བཞག་ནས་འཐེན་པའི་ཐིག་རིས།

ཆོག་བྱང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་ཆོག་སྒྲ་མོ།

ཆོག་བྲག་ཡི་གེའི་རྩེ་སུ་གོར་ཐིག་གཉིས་གོང་ལོག་ཏུ་བཅེགས་པ་ལ་ཟེད། དཔེར་ན། ཨེ་ལྟ་བུའོ།།
ཆོག་ནས་ཆོག་གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་point to point ཟེད།

ཆོག་བར། ཡི་གེའི་ཆོག་གཉིས་བར་གྱི་ས་ཁོངས།

ཆོག་འཕྲིང་། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་comma ཟེད།

ཆོག་རིང་། བོད་ཡིག་གི་འདྲ།

ཆོག་འདྲ། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་འབྱེད་བྱེད་ཆོག་དང་འདྲ།

ཆོག་རིས་དཔེ་རྣམ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་stipple pattern ཟེད།

ཆོག་ཤིང་། ཀོང་པོ་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་ལྗོན་ཤིང་རྒྱ་ཞེས་པ་མེ་ལ་འབྱུང་སྐབས་ཆོག་སྒྲ་སྒྲོག་པ་ཞིག་
ཆོག་སྤ། ① དཀའ་ངལ་ལམ་དཀའ་ལམ། དཀའ་ཆོག་སྤ། ཆོག་སྤ་ཆེ་དོན་ཚུང་། ② ཚུང་བ་དང་ཉུང་

བ། ཐུན་ཆེགས་ལྟ་བུ།
ཆེགས་མེད་ལྟན་བྱུང་། དཀའ་ལས་མེད་པར་རང་ལྷགས་གྲིས་བྱུབ་པ། ལས་དོན་གང་འབྲེལ་གྱིས་
ཡིན་ཀྱང་འབད་ཚོལ་མ་བྱས་པར་རང་བཞིན་གྲིས་ཆེགས་མེད་ལྟན་བྱུབ་ཏུ་འབྱུང་བ་མེད་དོ།
ཆེགས་ཆེགས་སུ་བསྐྱབས་པ། དཀའ་ལས་ཡང་ཡང་བརྒྱབ་སྟེ་བསྐྱབས་པ། ལས་དོན་རྣམས་ཀྱངས་
མང་པོ་ཆེགས་ཆེགས་སུ་བསྐྱབས་ནས་ཆར་སོང་།
ཆེགས་ཡུལ། དཀའ་ལས་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་སྟེང་མི་འདོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཆེགས་ལེན། དཀའ་ཆེགས་རང་སྟེང་དུ་ལེན་པ།
ཆེབ། [ཡུལ་]སྟོན་འབྲས་གཡུལ་འདོན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་
ཆེམ། བཅེམ་གྱི་ད་ལྟ་བུ།
ཆེམ་སྐྱད། གོས་སོགས་ཆེམ་བྱེད་གྱི་སྐྱད་པ།
ཆེམ་བྱུབ། ཆེམ་ལས་གྱི་མིང་།
ཆེམ་བྱུབ་མ། དར་སྐྱད་སྟེ་ཆེགས་སྟེལ་ནས་བཅེམས་པའི་གོས་ཆེན། གོས་ཆེན་ཆེམ་བྱུབ་མ།
ཆེམ་བྱ། བཅོ་ཆེམ་གྱི་ལས་ཀ་ཆེམ་བྱ་བརྒྱབ་ནས་འཆོ་བ་སྟེལ་བ། ཆེམ་བྱའི་འཁོར་ལོ།
ཆེམ་བྱ་ལྷགས་སྟོན། སྐྱད་པ་འགྲུག་ནས་འགྲུག་ཏུ་བཀྲུག་པ་ཆེམ་བྱ་ཞིག་
ཆེམ་བྱ་བ། གོས་འདྲུབ་མཁན།
ཆེམ་བྱ་ཐུལ་པོ། ཞིབ་ཆགས་མིན་པར་བར་ཐག་རིང་པོར་འཆེམ་པའི་ཆེམ་བྱ།
ཆེམ་ཆོག་ཆེམ། གནའ་རབས་སུ་དམག་རྒྱབ་དུས་མཆོན་ཆ་སྤྱད་བྱེད་གྱི་ཞུ་མོ་ལྷགས་ལས་བཅོས་
པ་ཞིག་གོ།
ཆེམ་ཆེམ། [རྟིང་]ཁབ།
ཆེམ་ཞུ། [རྟིང་]ཚོག་
ཆེམ་ཞུ། [རྟིང་]ཚོག་
ཆེམ་སྐྱབ། ཆེམ་སྐྱབས་དང་འབྲེལ།
ཆེམ་སྐྱབས། ཆེམ་བྱའི་བར་མཆེམས།

ཆེས་མ། ① བ་དད་པར་འབྱུག་ཅིང་འབྱུབ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆེས་པའི་སྐྱལ་ཆེན་ ② སའི་ཞེ་ས།
ཆེས་ས་དཀར་དུང་འཕྲེང་བསྐར་བ་འབྲ།
ཆེས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་ལ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། མཆེ་བ་རྒྱུས་པ་དང་། མཆེ་བ་
རྫོབ་དང་། མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་། མཆེ་བ་མཉམ་པ་དང་། མཆེ་བ་བྲིན་གྱིས་སྒྲ་བ་བཅས་ལྟོ།
ཆེས་ས་དཀར་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ་སྟེ་པོ་ཐམས་མདོག་ཅན་ལྷགས་རིགས་བཀུར་བ་ལ་སོགས་པས་ཆེས་ས་དཀར་བ།
ཆེས་ས་མཉམ་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་
འཆོ་བ་རྒྱས་པར་དག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆེས་ས་མཉམ་པ།
ཆེས་ས་ཐགས་བཟང་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། བདེན་པའི་ཆེན་ཀྱན་དུ་སྦྱད་པས་ཆེས་ས་ཐགས་བཟང་བ།
ཆེས་ས་བཞི་བརྩ་ཆང་པའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། སྒྲ་མའི་ཆེན་སྦངས་པས་ཆེས་ས་བཞི་བརྩ་མངའ་བ།
ཆེས་ས་ཤིང་། སའི་དྲུག་པ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་བྲ།
ཆེས་ས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ། ཆེས་ས་དཀར་པའི་མཆོན་བཟང་དང་དོན་གཅིག་
ཆའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ། ཉེན་འབྲེལ་བརྩ་གཉིས་ལས། རྒྱས་ཤེས་དང་། མིང་དང་གཞུགས་
དང་། སྦྱེ་མཆེད་བྱུག་དང་། རིག་པ་དང་། ཆོར་བ་དང་། སྦྱེ་བ་དང་། རྒྱ་ཤི་བཅས་བདུན་ནོ།
ཆའི་འདུ་བྱེད། གང་ཐག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཆེ་སྟོག་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གས་ཤིག་ ཆའི་
འདུ་བྱེད་ཡལ་བར་མི་མཛད་པ། སྦྱེ་ཆའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ།
ཆའི་མེ་ཉོག་ཁྲ་བྱའི་མེ་ཉོག་ བོད་ཀྱི་བཟོ་རྩལ་ཐོན་ཐུས་ནང་བེད་སྤྱོད་གཏོང་མང་པའི་རྒྱན་རིས་
ཆེ་རིང་པོ་མཆོན་བྱེད་ཅིག་
ཆར་སྟོན། ཨ་བྲག་ཆར་སྟོན་ཀྱི་བསྐྱས་ཆེན་ སྦྱིར་རྩ་སྦྱེས་ཤོད་ལ་སྦྱང་སྦྱེས་གཡུང་། ར་བ་སྟོན་
ལ་རིང་བ་ནང་དཀར་སོ་བ་རོ་མངའ་བ་ཡུལ་སྐྱད་དེད་མོ་ལུ་བ་ཞེས་པ། ལོ་མ་ལྷང་གྲ་བྱ་བ་ལྷང་
སྦྱ་དབྱིབས་བྱ་སྦྱལ་འདྲ་བ་དང་ལུག་ན་འདྲ་བ་ཅི་རིགས་ལ་བྱི་ནང་ཡོངས་རྩོགས་ཆར་མས་

ཁྱབ་པ་ཙ་བ་ནས་གྲེས་པ། མཐོ་ཆད་མེ་ཁི0.2~0.4ཟེན་པའི་ངར་པ་ཁོང་སྟོང་བཤད་ན་ནོ་
མང་འཇག་པ་ཆེར་མའི་སྤྱ་ཅན། མེ་ཏྲོག་སྟོན་པོ་སྤབ་འཇམ་མཛེས་པ་འདབ་མ་ལྷ་དྲུག་དང་
བདུན་བརྒྱད་ཅུ། ཟེའུ་འབྲུ་སེར་པོ་ཅན་མང་དུ་བཞད་པ། ཆེར་མས་ཁྱབ་པའི་ཟེའུ་རིམ་
བཞིན་ཁ་གྲེ་རྗེས་གོས་སྤ་མོར་ལྷུང་། སྤན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་མེ་ཏྲོག་སྟེ། རྩ་བ་དྲུག་པ་ནས་བརྒྱད་
བར་བརྟུས་ནས་དམའ་པའ་བྱས་ལ་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྲ། རོ་ཁ། ལུ་རྗེས་བསིལ།
ལུས་པས་དུས་པ་གས་ཆག་སྟོར་ཞིང་དུས་ཆད་སེལ། ཁྱད་བར་མགོ་དུས་ཆག་དང་མའི་ནད་
ལ་མཆོག་སྤ་བ་གསོ་ཞིང་ཆུ་སེར་འདེན། རོ་སྟོད་དང་ཅིབ་ལོགས་གཟེར་བ་སོགས་ལ་པན།
ཆེར་ཆུང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ལུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེར་སྟར། ཆེར་མ་ཆེར་དུ་བསྒྲིགས་པའི་ར་བ། ཆེར་སྟར་གྱི་ར་བའི་ནད་དུ་མེ་ཏྲོག་བཏབ་པ།
ཆེར་ཐགས། ཆེར་མས་བསྐྱོར་བའི་ར་བ།
ཆེར་ཤུང་། ཤིང་ཆེར་མའི་ཤུང་པོ། སྟོན་ཆེར་ཤུང་གིས་བསྐྱོར་ཡོད། ཆེར་ཤུང་བསྐྱོར་ནས་རི་བོང་
ལ་འཇབ་རྟོ་རྒྱག
ཆེར་མ། ① སྤྱ་ཆེར། དམར་ཆེར། སྤྱ་ཆེར་སོགས་རེག་ན་འབེགས་པའི་ཤིང་རེགས་ཅེ་ཅོ་ཅན།
ཆེར་མ་རྟོ་ཡང་བྲག་རི་འབེགས་མི་བྱབ། ཀྱང་བར་ཆེར་མ་ལུག་དུས་རྟོག་པ་བྲ། ཁ་སྤྱང་ཅི་
ལས་མངར་བ། སེམས་ཆེར་མ་ལས་རྩབ་པ། ② གཟན་པོ། རྩ་བའི་ཆེར་མ་མ་གྲེད།
ཆེར་མ་དར་བརྟུམས། ཁ་འཇམ་གཉིང་རྩབ་གྱི་དཔེ།
ཆེར་མ་འདོམ་གཞལ། རོན་དག་ཆུང་ཆུང་གཞི་ཆེན་པོར་སྟོག་པའི་དཔེ།
ཆེར་མ་འབྲིན་པ། རྟོལ་བ་གཉིས་པོ་ཅོད་པའི་སྐབས་པན་ཚུན་ཆེར་མ་བཅད་གྱི་རྩམ་གཞག་གསལ་
པོར་འབྲེད་དེ་སྟོན་སོང་མ་སོང་བརྟག་པའི་དོན།
ཆེར་མ་ཆང་ཆིང་། འཕྲུག་ཅིང་འཛིངས་པའི་ཆེར་མའི་ཆལ།
ཆེར་མ་སྤང་། [མདོན]ལྷམ།
ཆེར་མང་སྤྲུག་དགོན། དགེ་བ་དཔལ་སྦྱིན་ཞེས་པའི་སྤྱ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། པལ་ཆེར་སྦྱི་ལོའི་དུས་

རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཅམ་བཏབ་པར་གསལ། གྲུབ་མཐའ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་
ལྟ་ལུས་ཀྱིས་ཐོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཀྱིས་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེར་མའི་ཁ། ཆེར་མའི་རྣམས་ཅེ་མོ།
ཆེར་མའི་ཆང་ཅན། [མངོན]བྱ་པོ་རོག།
ཆེར་མོ། ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་ལུག་མ་མོ་ལ་ལུག་ཆེར་མོ་ཞེས་ཟེར།
ཆེར་ཅང་། ཆོས་ལུགས་པས་གཏོར་ཐོར་ལ་འཇུགས་སྤྱིའི་ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་ཟླ་ཞིང་ཅེ་རྫོང་ཞེས་
ཆེར་ཆེར། གད་མོ་ཆེར་ཆེར་ཞེས་འཇུག་ཤིག་ཤིག།
ཆེར་འཛིན། ཆེར་ལུས། རི་ཤོ་བ་ཟེར་བའི་རྩ་ལྷུ་མ་ཞིག་གི་མིང་།
ཆེར་ཤིང་། ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ཤིང་།
ཆེར་ཤུག་ཤུག་པ་ཆེར་མ་ཅན།
ཆེར་གསེབ་དགོན། དགོན་དེ་ཐོག་མར་རྫོག་སྒྲོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་ནམ་ཡིན་མ་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟ་མཐོང་ཁྱེད་སྟག་ཅེ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེར་སྟོག་ལུས་ཀྱི་གནས་གང་དེད་དུ་ཆེར་མ་ལུག་སྟེ་དེའི་སྟེང་གཉན་ནང་དང་མཉན་དུ་འདོམས་
ནས་སྟོ་བྱར་དུ་སྤངས་ཤིང་ལུག་དུ་བྲག་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག།
ཆེས། ① ཆེས་གངས། ② ལྷ་བ་འཕེལ་འཁྱིབ་ཀྱི་སྟོན་མ་འདོག་པའི་ལོ་དང་ལྷ་བ་དང་ཞག་བཅས་
ཀྱི་ལུན་འཇམ་གྱི་ཆད་དེ། ཆེས་ཞག་ཆེས་ལྷ། ཆེས་ལོ། ཆེས་ལོངས་ལྷ་བྱ། ③ [མངོན]
རགས་པར་ལྷ་པའི་ཕྱོགས་རེར་ཆེས་ཞག་དང་ཉིན་ཞག་གཉིས་ཀ་བཙོ་ལྷ་རེ་ཡོད་པས་གངས་
བཙོ་ལྷ་མཆོན།
ཆེས་ཁ། ཆེས་ཀྱི་དང་པོ། ལྷ་བ་ཆེས་ཁ་སྟག་གམ་སྟེལ་ནས་འཛིན་བ།
ཆེས་འབྱུང་། ཉི་སྐར་དག་པ་ལ་ལྷ་སྐར་ཏྲག་ལོངས་ཀྱིན་ཟེན་པའི་མིང་།
ཆེས་འབྱུང་ལྷ་སྐར། དེ་ཉིན་ཀྱི་ཆེས་ལོངས་རྫོགས་པར་སྤྱོད་པའི་ལྷ་སྐར་ནམ་དག་ཡིན། འདིར་
འབྱུང་ཅེས་པ་ནི་ད་ལྟ་འགྲོགས་བཞིན་པའི་དོན་ཡིན།

ཆེས་གངས། ཆེས་གཅིག་ནས་སོ་གཅིག་བར། ཆེས་གངས་ཅི་བ། ཆེས་གངས་མཐུན་བ། ཆེས་
གངས་མི་མཐུན་བ། ཆེས་གངས་གཏན་འཁེལ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་date ཟེད།
ཆེས་གངས་འཇལ་བྱེད། མྱོག་མྱུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་date unit ཟེད།
ཆེས་དགེ་བ། ཆེས་གངས་ཀྱི་གཟུང་སྐར་བཟང་པོ། རྒྱ་ཆེས་དགེ་བར་གྱིས།
ཆེས་མགོ་ཆེས་འགོ་དང་འབྲ།
ཆེས་འགོ་ཆེས་ཤར་གྱི་ཐོག་མ།
ཆེས་འགྲིབ་དུས། རྒྱ་བའི་ཕྱི་རྒྱུ་ལུགས་ཐོག་དུས་སུ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིབ་མགྲོགས་པས་ན་ཅུ་
ཆོད་དང་བཞིའི་བར་འབྱུང་བ་ཡིན།
ཆེས་གཙལ། ཆེས་གཏུགས། འོ་མཐའ་ལ་གཏུགས་པ། འོ་ཆེན་པོ།
ཆེས་བརྟ། ཡར་ངོའི་ཆེས་བ་བརྟ་དང་། མར་ངོའི་ཆེས་བརྟ་སྟེ་ཉི་ཤུ་ཟླ། ཡར་ངོ་མར་ངོའི་ཆེས་བརྟ་
ལ་ཆོགས་འཁོར་གཏོང་བ།
ཆེས་བརྟ་དགོན། དཔལ་འཇུག་ཐང་ཆེས་བརྟ་སོ་བྲང་བསམ་འབྲུབ་ནོར་བུའི་གླིང་ཞེས་གྲང་གསལ།
རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༦ ན་ལོར་ཆེས་བརྟ་སྟེ་འཕྲུང་དང་སོ་རྩ་ཀི་རྟེ་དགྲུང་
ལོ་བརྟ་གསུམ་ཐོག་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ཆོ་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་སོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་འཇུག་ཐང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆེས་བརྟའི་འཆས་ཡིག་ ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྟའི་སྐབས་འཆས་རྒྱབ་སྐྱངས་ཀྱི་ཐེན་གྱིས།
ཆེས་ཆ། ཆེས་གངས། ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཆེས་ཆ་ད་དུང་གཏན་ཁེལ་མ་སོང་།
ཆེས་ཆད་ལྷག་ བོད་ཀྱི་ལོ་ཐའི་ནང་དུ་ཆེས་གངས་ཆད་ལྷག་ཡོང་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཞེ་ན། བོད་
ལུགས་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་ཆད་ནི་རྒྱ་བས་སའི་གོ་ལ་ལ་བསྐྱོར་བ་གཅིག་འཁོར་པའི་ལུན་ཆད་ལ་
བཞེད། དེས་ན་བོད་ཆེ་བཅོ་ལྷ་དང་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བ་གཉིས་ཉག་ཉག་འགྲིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་
ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉི་རྒྱ་གོ་ལ་གསུམ་གྱི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིན་ཞག་དང་། ཆེས་ཞག་
ཁྲིམ་ཞག་གསུམ་གྱི་དེ་བྱེ་བ་བྱུང་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེས་ཞག་ཆད་ལྷག་དང་། ཆེས་

ལོ་ལ་རྒྱ་བཞེད་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཉིན་ཞག་ཅེས་པ་སའི་གོ་ལའི་རང་འགྲོས་ཞག་གཅིག་སྟེ་རྒྱ་ཆོད་༥༧ཡོད་པ་དང་། བོད་ལུགས་ཅིས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་༦༠ཡོད་པ་རེད། ཆེས་ཞག་ཅེས་པ་རྒྱ་བའི་འགྲོས་དང་བསྟུན་དགོས་པ་སྟེ། ཆེས་ཞག་གཅིག་ལ་ཅི་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་༥༧དང་སྟངས་ཡོད་པ་རེད། བྱིས་ཞག་གོ་ལས་ཉི་བྱིས་ལ་བསྟོར་བ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ཆད་ལ་ཉིན་ཞག་རེ་ལྟ་ཡོད་པ་དེ་ཞག་གི་རྒྱ་ཆོད་ལ་བགོས་ན། བྱིས་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱ་ཆོད་༦༠དང་རྒྱ་སྟངས་༥༩ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉིན་ཞག་སྟུང་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྟག་པར་བཅིས་ན། ལོ་གཉིས་དང་རྒྱ་བ་དྲུག་གི་མཆོམས་ན་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་རྒྱ་བ་མེད་པ་དང་། གནས་གང་ལ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བ་ཅན་འཆར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉིན་ཆེས་བར་ན་ཆེས་ཆད་ལྷག་ཡོང་གི་ཡོད་པ་སྟེ། ཉེར་བྱས་ལས། ཉིན་ཞག་ལྷ་བཅུ་དགུ་ལ། རྟགས་པ་ཆེས་རྒྱ་གཉིས་སུ་འགྱུར། འོན་ཏེ་ཉི་ཆེས་བར་བྱུང་ཆ། རྟགས་པ་སྟེན་ཞག་ཆད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆེས་རྒྱ། ལོ་གསར་ཆེས་པ་གཅིག་གི་ཐོ་རིངས་ཀྱི་རྒྱ།

ཆེས་གཏོར། སྤྱ་དུས་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་དང་། དགོན་སྟེ་ཁག་གིས་བོད་རྒྱ་དང་བོད་ཆེས་གཅིག་ཞོགས་པ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་མོར་འབྲལ་རྒྱུའི་མཆོད་གཏོར།

ཆེས་བདག [མངོན་]རྒྱ་བ།

ཆེས་གནས་གང་། ཆེས་སྟུང་ཅུ་ཐམ་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉི་མ་རྒྱ་བ་ཡང་དག་འགྲོགས་དང་། གནས་སྟོང་། ལྷན་ཅིག་མཐོང་བཅས་སོ།

ཆེས་པ། ① འཆར་བ། རྒྱ་བ་ཆེས་པ། གནས་ལོ་གསར་ཆེས་ ② ཉིན་ཞག་རེ་རེ་བ། ཆེས་པ་གསུམ། ཆེས་འཕེལ་དུས། རྒྱ་བའི་སྤྱ་རྟགས་འབྱུང་དུས་སུ་རྒྱ་བའི་འཕེལ་འགྲིལ་བྱལ་བས་རྒྱ་ཆོད་རེ་བཞིའི་བར་འབྱུང་ངོ་།

ཆེས་ཅིས། ཆེས་གྲངས་གང་ཡིན་ཉིན་མ་རེ་བཞིན་སྤར་ནས་བཅི་ཐབས་ཀྱི་རིག་པ་ཞིག

ཆེས་ཞག ① རྒྱ་བའི་ཆ་ཤས་འཕེལ་འགྲིལ་གྱི་སྟོན་པ་འཛིན་སྟེ་ཡར་རོང་འཕེལ་ཆ་བཙོ་ལྷ་དང་། མར་རོང་འགྲིལ་ཆ་བཙོ་ལྷའི་ཆ་རེ་འགྲིལ་བའམ་འཕེལ་བའི་ཡུན་ཆད་ལ་བརྟེན། ཆེས་ཞག་

གཅིག་གི་དུས་ཀྱི་ཉག་ཡོངས་ནི། ཚུ་ཆོད་ང་དགྲ་དང་། ཚུ་སྤང་གསུམ། དབྱགས་བཞི། རི་
མཁའ་རིའི་ཆ་བརྒྱ་བྲག་དང་བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་ཆེས་ཞག་གཅིག་ལ་ཉི་མ་ཡུལ་གྱི་ཚུ་ཆོད་
བཞི་དང་ཚུ་སྤང་ཉེར་གཅིག་དབྱགས་ལྔ་རི་རོའི་ཆ་ཞེ་གསུམ་སྟོད་དོ། ② [མངོན]ཟླ་བའི་
ཁྱོགས་རེར་ཆེས་ཞག་བཙུ་ལྔ་ཙམ་རེ་ཡོད་པས་གངས་བཙུ་ལྔ་མཆོན།

ཆེས་ཞག་དཀྱིལ་འཁོར། ཁྲིམ་ལོ་སྟེ་ཆེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དོན་གཅིག་དང་། ཚུ་ཆོད་གཅིག་ཙམ་གྱི་དུས་ཡུན།
ཆེས་ཞག་ཉག་ཡོངས། ཆེས་ཞག་རེའི་ཡུན་ཆད་དེ་ཚུ་ཆོད་ལྔ་བརྒྱ་དགྲ་དང་། ཚུ་སྤང་གསུམ།
དབྱགས་བཞི། ཆ་ཤས་བརྒྱ་བྲག་ཙམ་ཡོད།

ཆེས་བཞི་རྟིང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཚུ་སྟུལ་༡༣༩༩ལོར་ཡབ་དཔོན་རིན་ཆེན་
སྐུ་བས་དང་། ཡུམ་ཞང་ལུམ་མའི་སྲས་སུ་སྐྱུ་བལྟམས་སྐྱུ་གཞོན་ནུའི་དུས་སུ་མཁའ་པོ་ཚུལ་དར་
དང་། སྟོབ་དཔོན་ཞང་བརྩན་བུ་རྒྱུངས་པ་ལས་རབ་བྱུང་བའི་མཆོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནུ་
གསོལ། ལུགས་ཁྱི་༡༣༡༠ལོར་པག་གུའི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་དགཅིག་བར་
ཆོགས་པ་བསྐྱུངས། བཅི་བ་དང་ཉི་མེ་བའི་རི་བ་རྣམས་ལ་མཛོན་མཁུན་གསུངས། བྱང་པར་ཅན་
གྱི་སྟོབ་མ་བརྒྱ་གཉིས་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཟླ་མ་མཁར་ཐོག་ལ། ཟླ་མ་སྟེ་ལྔ་ལ། རྟོར་འཛིན་སངས་
རྒྱས་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པ་སོགས་མང་དུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་བྲག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་
བྲག་བའི་ལུགས་ཁྱི་༡༣༦༠ལོའི་བོད་ཟླ་བརྒྱ་བའི་ཆེས་གསུམ་ལ་སྐྱུ་གཤེགས།

ཆེས་ཟླ། ཟླ་བའི་དཀར་ཆ་དང་པོ་ནས་བཙུ་ལྔའི་བར་འཕེལ་བ་དང་དམར་ཆའམ་འགྲིབ་ཆ་དང་པོ་
ནས་བཙུ་ལྔའི་བར་འགྲིབ་པ་སྟེ་འཕེལ་འགྲིབ་པ་ལོ། དེའི་དུས་ཡོངས་ནི། གཟའི་རང་འཁོར་
བཞི་སོང་བའི་འཕྲོན་གཟའ་གནས་སུ་གཅིག་དང་ཚུ་ཆོད་སོ་གཅིག་ཚུ་སྤང་ལྔ་བརྒྱ་རི་རོའི་ཆ་
ཞེ་ལྔ་རི་མཁའ་རིའི་ཆ་སུམ་བརྒྱ་ཞེ་ལྔ་རེ་ཡིན།

ཆེས་ཟླའི་འགོ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལུགས་ལ་ཡར་ངོའི་ཆེས་གཅིག་ལ་འཛིན་པ་ཤས་ཆེ་ཡང་མར་ངོའི་
ཆེས་གཅིག་ལ་འཛིན་པའང་ཡོད་དོ། ལོ་འགོའི་ཐད་ལའང་སྟོས།

ཆེས་གཟུལ། གྲུབ་རྩིས་ཀྱི་གཟུལ་དག་པའི་རེས་གཟུལ།

ཆེས་བཟང་པོ། ཆེས་དགོ་དུས་བཟང་། ཟླ་༥ཆེས་༡༥བཟང་པོ་ལ་ལུལ། ཆེས་བཟང་དུས་བཟང་ལྟ་བུལོ།

ཆེས་ལོ། ལྷ་པའི་འཕེལ་འགྲིལ་གྱི་ཆ་སྤྲུལ་ཅུ་ལ་ཆེས་ལྷ། དེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་བྱས་པའོ།

ཆེས་ལོངས། གཞུང་ལོག་ཏུ་བཀོད་པའི་ཆེས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་གང་ཡོད་དེ་ལ་ཟེད།

ཆེས་ཤར། ལྷ་འགོ་ཤར་བ། ལྷ་བ་རྗེས་པའི་ཆེས་ཤར་ལ་འགྲོ་རྒྱ་གཏན་ཁེལ་སོང་།

ཆོ། ① ཤོག་ཁ་དང་སྡེ་ཆོན། ② རང་སྤྱོད་འཕེར་བའམ་རང་ཚུགས་སྤྱབ་པའི་རྟེན་གཞི་དང་རྒྱས་པ།
ཁྲིམ་ཆོ། ལུས་ཆོ། སེམས་ཆོ་མི་ཟེན་པས་སྤྱོན་པར་གྱུར་བ། ③ མོན་ལུལ་གྱི་གོང་དུ་དུ་ཆོ་
ཁག་གི་མིང་སྟེ་ལུལ་འགའ་རེར་སྤྱིང་ཡང་ཟེད། ④ གཉིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་མང་ཆོག་ཅིག་མི་ཆོ།
མཆོན་ཆད་ཆོ། དབྱིན་སྐད་དུ་group ཟེད།

ཆོ་ཁག་དུས་བྱ་དང་ཆོན་བ། འགྲོག་པ་རྣམས་ཆོ་ཁག་ཆོ་ཁག་བྱས་ནས་ཡོད།

ཆོ་ཁ་མེ་མ་འབྲུད་པ། རྫོང་ཁོག་མེ་ལ་བསྟེན་པས་བ་བྱིར་ཤོག་པའི་ནང་དུ་ཆོ་ཤ་གྱི་འཕགས་བྱས་པ་དང་།
རྒྱ་སྤྲུལ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྒྲག་པའི་ཁུ་བ་ལ་ཟེར་ཞེས་གོང་སྤྲོན་པས་མཛད་པའི་ཤོད་དམར་
ལས་གསུངས།

ཆོ་གངས། རྫོག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་complex number ཟེད།

ཆོ་བྱབ་བཟོ་ཅུལ། རྫོག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་group technology ཟེད།

ཆོ་གཅིག་ལྷ་གཅིག་གས་ཤོག་ཁ་གཅིག

ཆོ་ཆེས་པ། [ལུལ] ① ལྷོ་ཆས་ཆོལ་ཞག་མང་དགས་པ། ཁ་ཟས་ཆོ་ཆེས་པ། ② འཆག་བཟང་
བའམ། ཤ་རྒྱགས་པ། བག་པ་ཆོ་ཆེས་པ། གཞུགས་པོ་ཆོ་ཆེས་པ།

ཆོ་དུག་ཆེས་གྲ། ཕྱོགས་པ། ཟེན། ལྷ་འབྲུལ་མི་ཉག་ཞིང་སྤྱོད།

ཆོ་བདུན་དགོན། ཆོ་བདུན་བཟ་ཤེས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
རྒྱ་སྤྲུལ་གྱི་ལོ་༡༥༥༣ལོར་ཅོག་ཅེ་ལྷོན་ཆེན་མཁར་དགུ་ཏུ་རོ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་སྤྱིན་བདག་
མཛད་དེ་པ་མཐའ་སྤྱོད་འབྲེང་བཞི་བ་དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ནས་བྱག་བཏབ།
ལྷ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་ཤོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་

ཁོངས་སྤྱོད།

ཆོ་པ། འོག་ཁ། སྤྱེ་ཆོ་པ་རེ་ལ་དཔོན་པོ་རེ།

ཆོ་པ་སྤྱེ་བཞི་འབྲུག་སྒྲོང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་པའི་ནང་དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བཅུ་
དབུས་ནས་སྤྱི་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་དང་། གཉལ་བ་འབྲིང་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན། ར་ཚུལ་
ཁྲིམས་སྒྲོ་བྲོས། རག་བྱལ་ཚུལ་ཁྲིམས་འབྲུང་གནས། སྤྱི་པ་ཡེ་ཤེས་སྒྲོ་བྲོས་བཅས་ལྔ་དང་།
གཙང་ནས་མགུར་མོ་རབ་ཁ་བ་དང་། ལོ་སྟོན་རྫོང་ཆེ་དབང་བླུག་སྟོང་གི་ཤེས་སྒྲོ་ལྔ་འཛིན་ཆེད་བཅུན་
ཤེས་རབ་མེད་གཉིས་མང་འཛིན་པ་ལོ་བརྒྱད་སྟུན་གཉིས། བོ་དོང་པ་ལྷ་བ་དེ་དཀར་བ་བཅས་ལྔ།
མདོ་སྐད་དུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་དབུས་གཙང་དུ་ཕྱེ་བས། བསམ་ཡས་དང་ལྷ་སའི་ཉེ་འཁོར་
སོགས་སྤྱ་གནས་གཞི་བཟུང་། དབུས་པ་མི་ལྔ་འཛིན་སྒྲོ་བ་མ་དང་། ཡང་སྒྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་གཞི་
བཟུང་ཡུལ་རྒྱ་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་མེས་དང་། ར། རག་ འབྲིང་བཅས་ཀྱི་ཆོ་པ་བཞི་ཆགས། དུས་
རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་དང་། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་འགོ་ཆོ་པ་བཞི་པའི་
བར་དམག་འབྲུག་ཐེངས་མང་ལངས། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་གཉིས་མེ་ལ་བསྟེན་ནས་
གཏོར་སྟོན་བྱུང་བ་སོགས་བྱས། དེ་རྗེས་སྒོ་མ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོང་པོས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་
ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་ཉམས་གསོ་དང་འབྲེལ་གྱུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཞང་ལ་ཅིས་སྟོང་གནང་།

ཆོ་པའི་འགོ་དཔོན། སྤྱེ་ཆོ་མོ་མོའི་དཔོན་པོ།

ཆོ་པའི་བརྒྱ་དཔོན། སྤྱེ་ཆོ་ལམ་མི་ཁྲིམ་བརྒྱ་རེའི་དཔོན་པོ།

ཆོ་པའི་སྟོང་དཔོན། སྤྱེ་ཆོ་ལམ་མི་ཁྲིམ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་གི་དཔོན་པོ།

ཆོ་པའི་མནའ་འབྲེལ། སྤྱེ་ཆོ་མོ་མོའི་བར་མཛའ་མཐུན་གྱི་ཆེད་མཉམ་དུ་སྟེལ་བའི་ཆོགས་པ།

ཆོ་པོ། ཤ་ཆོལ་ཅན་དང་། མི་ཤ་རྒྱག་པ་ལའང་འཇུག

ཆོ་དཔོན། སྤྱེ་འོག་གསལ་ཆོ་པའི་དཔོན་པོ།

ཆོ་མིང་། སྒྲིག་སྐྱད་འབྲུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་group name ཟེད།

ཆོ་ཆོག་ འཆོ་ཆོས། སྟོ་གོས་ཀྱི་འཆོ་ཐབས།

ཆོ་ཆོ། ཆང་མ།

ཆོ་རུབ་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་འདི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་སྐོར་ནས་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཡིན་ཞིང་། རྗེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བར་བཤད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོར་ལྗོངས་མངའ་རིས་
ས་ཁུལ་ཅུ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོ་ཤོག་གཉེན་སྲིད། སྡེ་ཆོ་བར་གཉེན་སྲིད་བྱེད་པ།

ཆོག་སྟོང་སོགས་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་དངོས་རྗེས་རྣམས་ནང་དུ་འཛིན་པའི་དོན་སྟེ།
ཤིང་ཚོས་སྐྱུས་ལེགས་པས་ཆུ་ཡག་པོར་ཆོག་པ། སྡེ་གསར་པའི་ནང་དུ་རིགས་ཆུང་ཆུང་ཡང་
ཆོག་སྐབ་པ་ལྟ་བུའོ།

ཆོགས། ① རྒྱུ་གསེགས་འབྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་སྐྱུལ་ཆོག ② སྤང་པོ་འཕམ་ལུས་པོ།
རུ་ཆོགས། སྡེ་ཆོགས། འདས་པའི་ལོ་ཆོགས་དེ་གཉིས་བཞོད། རོབ་ནོར་རིམ་པར་བཅེགས་
པའི་ཆོགས། ③ རྣལ་འབྱོར་པ་དག་གིས་བཟའ་བཏུང་གི་རྗེས་རྣམས་བདེ་སྟོང་གི་དོ་བོར་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཆུལ་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་ཅིང་ཆོམ་པ་དུག་ལྡན་གྱི་རང་དུ་རོལ་
བའི་རྗེས། ④ དགེ་བའི་ལས།

ཆོགས་གྱི་འཁོར་ལོ། འདོད་ཡོན་ལྡན་དང་། བྱེ་བྲག་བཟའ་བཅའ་བཏུང་བའི་རྗེས་རྣམས་ཟག་མེད་ཡེ་
ཤེས་གྱི་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་རྩ་བ་གསུམ་གྱི་སྒྲ་ལ་མཆོད་པ་དང་། རང་ལུས་གདན་
གསུམ་ཆང་བའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་པའི་སྐོར་ནས་ཆོགས་ཁྱད་པར་ཅན་གསོག་པའི་ཆོག་
ཆོགས་གྱི་དགག་དབྱེ། དགག་དབྱེའི་ནང་གསེས། སྟོ་བྱར་དུ་དགག་དབྱེ་བྱེད་པ་སྟེ། དམག་འཁྲུག་
ལ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྟོ་བྱར་དུ་འབྲེས་དགོས་པ་སོགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྟོ་བྱར་དུ་འབྲེས་
དགོས་པ་བྱུང་ན་པན་རྒྱུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཆོགས་གྱི་དགག་དབྱེ་བྱ་བའོ། དགེ་སྟོང་
གང་རུང་རྒྱུན་དབང་གིས་འགྲོ་དགོས་པ་བྱུང་ནའང་དེ་ལྟར་རུང་བའོ།

ཆོགས་གྱི་མཆོག་ཆོགས་བསག་བྱའི་ཞིང་གི་གཙོ་བོ་སྟེ་སྐྱེ་ཁམས་དང་དགེ་འདུན་ལྟ་བུའོ།

ཆོགས་གྱི་བདག་པོ། [མངོན་]མེད་གེ་དམར་པོ་སྐོར་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཆོགས་བདག་སྤང་ཅན་ལ་གོ་
ཆོགས་གྱི་ལམ། ཆོགས་ལམ་དང་དོན་གཅིག་

ཆོག་ས་ཀྱི་ས། ཆོག་ས་ལ་མ།

ཆོག་ས་ཀྱི་སྤ་བྲ། [མཛོད]ཉ་རྒ།

ཆོག་ས་ཁང་། ① མི་མང་པོ་འདུ་སའི་ཁང་པ། ② བྲ་མང་འདུ་ཁང་།

ཆོག་ས་ཁྲག་བྲ་པས་ཆོག་ས་སུ་འབྱེད་རྒྱའི་རྩམ་ཁྲག་རྒྱུད་དུ་ཞིག་

ཆོག་ས་ཁྲོ། བྲ་པའི་མང་ཇ་སོགས་སྒྲོལ་སྒྲོད།

ཆོག་ས་འཁོར། ཆོག་ས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་བསྐྱས་མིང་།

ཆོག་ས་བྲལ། ① ཆོག་ས་འདུ་འཆོག་ས་པའི་བྲལ། ② བྲ་པ་འཆོག་ས་པའི་ཆོག་ས་བྲལ།

ཆོག་ས་སྐྱབ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་སྐྱག་གི་བྱང་ཆེན་སྐྱབ་པ་ལ་ཁུས་པ་

མཐུ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཆོས་མཆོག་སྤྲད་ཅིག་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཞིག་

གོ་དེའི་ན་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཆོག་ས་སྐྱབ་ནས་གཉེན་པོའི་ཆོག་ས་སྐྱབ་ཀྱི་བར་བཅུ་བདུན་ཡོད།

ཆོག་ས་བརྒྱ་འི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་གསལ། བྲལ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་

ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོག་ས་བརྒྱད། སྤྱིན་པའི་ཆོག་ས། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཆོག་ས། ཐོས་པའི་ཆོག་ས། ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོག་ས།

ལྷག་མཐོང་གི་ཆོག་ས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས། སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་

ཆོག་ས་བཅས་སོ།

ཆོག་ས་བསྐྱབས་བཅུ་གཅིག་ བཅེ་པའི་ཆོག་ས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། སྤྱིན་སོགས་དུག་ ཞི་གནས། ལྷག་

མཐོང་། ཞི་ལྷག་བྱུང་འབྲེལ། ཐབས་ལ་མཁས་པ། ཡེ་ཤེས། བསོད་ནམས། ལམ། གཟུངས།

གཉེན་པོའི་ཆོག་ས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའོ།

ཆོག་ས་དདུལ། དགེ་འདུན་འཆོག་ས་པ་ལ་ཕུལ་པའི་དདུལ།

ཆོག་ས་ཅན། [མཛོད]སྤན་མ།

ཆོག་ས་ཆགས་བར་འབྱེད། གློག་གླུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་

ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དེའི་སྤྲད་དུ་grouping isolation ཟེད།

ཆོག་ས་རྒྱུད། ཆོག་ས་ཁག་རྒྱུད་པ། ཆོག་ས་རྒྱུད་ཁག་བཞོས་ཀྱིས་གྲོས་བསྐྱར་བྲས་པ།

ཆོགས་ཆེན། ཆོགས་འདུ་ཆེན་པོ། ཆོགས་ཆེན་ཐོག་གོས་འཆམ་བྱས་པ།
ཆོགས་ཆེན་པ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་ཤྱ་ཀྱ་ཤི་བོད་དུ་ལེབས་རྩེས་དགེ་སྤོང་གི་སྒོམ་རྒྱན་མང་དུ་སྤེལ་བ་
གནང་བ་ལས་ཆོགས་བ་སྤེ་བཞི་སྟེ། ༡ ཆོགས་ཆེན་པ། ༢ ཆོགས་བ་ཤེ་རྩེང་པ། ༣ ཆོགས་
དགེ་འདུན་སྤང་པ། ༤ ཆོགས་ཆོས་ལུང་བ་བཅས་བྱུང་བའི་ནང་ནས་ཆོགས་ཆེན་བ་ནི་བཤ་
ཆེན་གྱི་སྒོ་བ་མ་གཅོང་བ་རྩོལ་རྩེ་རྩེ་དབལ་ནས་བརྒྱད་པའི་ཆོགས་བ་ཡིན།
ཆོགས་ཆེན་ཞལ་རོ།། སྤྱ་དུས་བོད་ཀྱི་དགོན་ཆེན་ཁག་གི་སྤྱིགས་ཁྲིམས་དབང་འཛིན་ལས་སྟེ།
ཆོགས་ཆོས། ཁྲིམ་ཆོགས་ཡོངས་ལ་བྱམ་མོང་དུ་འཆད་རྒྱུའི་ཆོས།
ཆོགས་མཆོད། ཡི་དམ་རྒྱུད་སྤེ་གང་རུང་གི་ཆོ་གའི་སྒོ་ནས་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་འབུལ་བ།
ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོ། དེ་སྤྱ་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ལོ་ལྟར་བོད་རྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་
ཉིན་ནས་ཉིན་བཅུ་གཉིས་ཅིང་ལྷ་ལྷན་འབྲུལ་སྤང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ལྷ་ས་སྒོན་ལམ་ཆེན་མོ་
དང་འབྲེ་བའི་དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་འདུ་བ་དང་མཆོད་འབུལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེན་བྱེད་སྒོལ་ཡོད་པ་
དེ་ལ་ཆོགས་མཆོད་ཆེན་མོ་ཞེས་སུ་བྲགས།
ཆོགས་མཆོད་མེར་སྤེང་། སྤར་བོད་རྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་གནམ་གང་ཉིན་ལྷ་ས་ནས་ཆེ་པོ་བྱང་བར་
དུ་མཆོད་མུས་སྤྱ་ཆོགས་ཐོགས་པའི་མེར་མོ་བའི་སྤེང་བ་སྤེང་ཆར་དུ་སྤྱིག་པའི་དུས་མཆོད།
ཆོགས་བརྩོད་ཀྱི་སྤྱ། རྩོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་གང་ཞིག་རང་གི་དངོས་ཀྱི་བརྩོད་བྱུར་བྱུར་པའི་ཆོགས་སྤྱི་
ཡོད་པ་སྟེ། རང་གི་ཡན་ལག་དུ་མ་ཆོགས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་དཔེར་ན། བུམ་བ་ཞེས་པ་རང་གི་ལྷོ་
བ་དང་མཆུ་དང་མགོན་པ་བ་སོགས་པ་ཆ་གས་དུ་མ་ཆོགས་པའི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།
ཆོགས་གཉིས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས།
ཆོགས་གཏམ། ① དགེ་འདུན་བའམ་མི་མང་ཆོགས་པའི་དབུས་སུ་སྤང་སྤང་གི་བསྐབ་བྱ་འདོམས་
པའི་གཏམ། ② [ཡུལ་]གཏོར་མའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
ཆོགས་གཏམ་བཏང་བ། དགེ་འདུན་ཆོགས་འཆོགས་པའི་དབུས་སུ་ཆོས་ཁྲིམས་གསལ་བ་གད་བྱས་པ།
ཆོགས་བྱག་མིག་རྩ་སྤེ་ལུས་ཡིད་ཀྱི་རྩ་མང་ཤེས་པ་བྱག་ལ་ཟེར།
ཆོགས་བྱག་བྱིར་མ་སྟོ། རྩ་ཤེས་ཆོགས་བྱག་སྟེ། ༡ མིག་གི་རྩ་ཤེས། ༢ རྩ་བའི་རྩ་ཤེས། ༣

སྒྲ་ཡི་རྣམ་ཤེས། ༤ སྒྲེའི་རྣམ་ཤེས། ༥ ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བཅས་དབང་པོའི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་དང་།
དེའི་སྟེང་དུ། ༦ ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པས་དུག་པོ་དེ་ཡིན།
ཆོག་ས་གདན། ཆོག་ས་ཁང་དུ་གདིང་རྒྱུའི་སྒྲ་གདན་དང་། བྱམ་ཆེ་སོགས་ཀྱི་གདན།
ཆོག་ས་བདག ① [མངོན]སེང་གེ ② ཆོག་ས་བདག་ཅེས་པའི་སྒྲ་དམར་པོ་སྒྲོར་གསུམ་ཡ་གྲུམ་
སྒྲ་པོ་ཆེའི་གདོང་ཅན་ཞིག་
ཆོག་ས་འདུ། མི་མང་པོ་འཛོམས་པའི་འདུས་པ། ཆོག་ས་འདུའི་སྒྲ་དབྱེའི་མཛད་སྒྲོ། ཆོག་ས་འདུ་
སྒྲུལ་པའི་མཛད་སྒྲོ། ཆོག་ས་འདུར་ཞུགས་པ།
ཆོག་ས་འདུ་པ། བྲ་ཆང་སོ་སེའི་བྲ་པས་བྲ་པའི་སྒྲི་དོན་བྱེད་མཁན་དུ་བདམས་ནས་སྒྲི་དོན་གྱི་
ཆོག་ས་འདུར་བྱེན་ཆོག་པའི་འཇུག་མི།
ཆོག་ས་གནས། ཆོག་ས་ཁང་ངམ་འདུ་ཁང་།
ཆོག་ས་པ། ① ཐེན་པ། ༢ ཁོག་དོལ་ནས་ཚུ་མི་ཆོག་ས་པ། ཁ་མ་ཆོག་ས་པར་གསང་གཏམ་བྱེད་
པོར་པ། ② འཛོམས་པ། ལུན་སུམ་ཆོག་ས་པ། མཐུན་རྒྱུན་ཆོག་ས་པ། མི་མང་པོ་ཆོག་ས་པ།
③ འཇུག་མི་ཆོག་ས་པ། སྒྲ་ཆབ་ཆོག་ས་པ། ④ ལུང་པོ། ⑤ རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱུན་འདུས་
པའི་གནས་སྐབས། ཐུན་མེན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ ⑥ [མངོན]ལུས།
ཆོག་ས་པ་སྒྲོང་། དགོན་པའམ་སྒྲུབ་སྒྲེའི་སྒྲོབ་དཔོན་གནང་པའི་ཞེ་ས།
ཆོག་ས་པའི་སྒྲིག་ཡིག་ ཆོག་ས་པའི་ཡིག་ཐོག་ཏུ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་སྒྲིག་འཇུགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
སམ་ལས་དོན་སྒྲུབ་སྟངས།
ཆོག་ས་པའི་བུད་མེད། [མངོན]སྒྲ་འཛོང་མ།
ཆོག་ས་སྒྲི། རུམ་ཕན་མང་པོ་ཆོག་ས་པའི་ཆོས་ལ་འདི་ནི་རགས་པའོ་སྐྱམ་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་
སྒྲོ་བཏགས་པའི་ཆ།
ཆོག་ས་སྒྲིད་ཀྱི་རང་རྒྱལ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲོར་ལམ་ཅམ་སྒྲོན་དུ་བཏང་ནས་རང་རྒྱལ་དུ་སྒྲུར་པའོ།
ཆོག་ས་སྒྲིད་པ། དབང་རྒྱལ་སྒྲིད་པ་མཐའ་མའི་སྒྲོན་སྒྲོབ་དཔོན་གཞན་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་རང་རྒྱལ།
ཆོག་ས་པོར། ① བྲ་པས་ཆོག་ས་འཛོག་སར་འབྱེད་རྒྱུའི་པོར་པའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་ ② [སྒྲིད]ཆོག་ས་

པའི་བདེ་ཉིད་སྟེ་གང་བཤམ། མཐར་ཕྱིན་པའི་དོན།
ཆོགས་སྟོང་། ཆོགས་ལམ་དང་སྟོང་ལམ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱས་མིང་།
ཆོགས་མ་བསགས་པ། ① དགེ་བའི་ལས་མ་བསྐྱབས་པ། ② སྟོང་པ་ཅིང་པོའི་མི་ལ་སྟོང་ཆེག་
ཆོགས་མི། ① ཆོགས་འདྲར་འགོ་མཁན། ② ཆོགས་ཁག་སོ་སོའི་སྒྲིགས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མི།
ཆོགས་ཆོགས། མི་མང་པོ་བསྐྱ་རྒྱུ་ཀྱིས་གོས་བྱེད་པ།
ཆོགས་ཆོའི་བྱི་འབྲེལ། ཆོགས་ཆོ་ཡིས་བྱི་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་པའི་རྒྱན་ལྗན་བྱེད་སྟོ།
ཆོགས་ཇུས། ཆོགས་འཁོར་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་བཟའ་བཏུང་གི་རིགས།
ཆོགས་འཇུགས་རང་མོས། ཆོགས་པ་ཅི་རིགས་འཇུགས་རྒྱུ་ཆོད་བཀག་མེད་པར་རང་དབང་ཡིན།
ཆོགས་འཛོམས། ཆོགས་འདྲུ་འཛོགས་པ། མི་མང་ཆོགས་འཛོམས་ཐོག་ཏུ་གཏམ་བཤད་བྱས་པ།
ཆོགས་ཁིང་། སངས་རྒྱས་པ་ཆོས་བྱལ་མཆོད་གསོལ་འདེབས་སོགས་དགེ་ཆོགས་གསོག་སའི་
ཁིང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་གོ།
ཆོགས་ཁིང་གསུམ། ཆོགས་བསགས་པའི་ཁིང་གསུམ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁིང་མཁན་སྟོབ་ལྟ་བུ་དང་།
པན་འདོགས་པའི་ཁིང་པ་མ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷག་བཟུལ་གྱི་ཁིང་ནད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་འདི་དག་བྱང་
སེམས་རབ་ཏུ་བྱུང་མ་བྱུང་གཉིས་ཀའི་བསོད་ནམས་སྟེ་བའི་གཞི་ཡིན་ནོ།།
ཆོགས་ཟངས། དགེ་འདུན་པའི་རྩ་བུ་གྲོལ་སྟོང་།
ཆོགས་བརྒྱམས། ① རྒྱབས་ཆེན་དགེ་བའི་ལས་བསགས་པ། ② མི་བྱངས་མང་པོ་གནས་གཞི་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ།
ཆོགས་རམས་པ། ཆོགས་མཆོད་རབ་འབྱམས་པ་སྟེ། སྤྲུལ་ལྷ་ལྷན་ཆོགས་མཆོད་ཀྱི་ཆོགས་
དབྱས་སུ་མཆོད་ཉིད་དམ་བཅའ་འཛོག་མཁན་གྱི་དགེ་བཤེས།
ཆོགས་ལངས། དཀོན་པ་ཆེ་ཁག་ལ་བྱ་བ་སྟོང་ཆོ་འཛོགས་པའི་དབྱས་སུ་མི་གཉིས་ཡར་ལངས་ཏེ་
གཅིག་གིས་སྤྱོད་དང་གཅིག་གིས་བྱི་སྤྱོད་བྱས་ནས་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་ཆོད་པ་བྱེད་སྟོལ་དེ་ལོ།།
ཆོགས་ལམ། ལམ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྐྱོད་པའི་གཞི་གང་ཞིག་ཐར་པ་ཆ་
མཐུན་གྱི་དགེ་བས་བསྐྱས་པའི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པར་བྱེད་ཅིང་། བདག་མེད་ཐོས་

བསམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྤྲི་ཕྱི་དང་དོན་སྤྱི་འཛུལ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། དན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་དང་།
ཡང་དག་སྟོང་བ་བཞི། རྩ་འབྲུལ་རྒྱུ་པ་བཞི་བཅས་བསྒྲོམས་པས། སྤང་བྱ་ཤིན་ཏུ་རྟགས་པ་
འཁོར་བར་སྤྱུག་བསམ་སྦྱེད་བྱེད་ནམས་ནམ་པར་སྤྱན་འབྱེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་ཞིང་། སྤྱན་
དང་། མངོན་ཤིང་། ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་མོ།
ཆོགས་ལམ་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། རྟོན་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་སྦྱེ་བའི་
སྟོན་རུང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡིན་པས་
ཆོགས་ལམ་ཞེས་བྱ། ཞེས་སོ། ཆོགས་ལམ་གྱི་མཆན་གཞི་གང་ཞེ་ན། དང་པོ་བྱང་ཆུབ་མཆོག་
ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་བཟུང་བྱོད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མ་སྦྱེས་པར་གྱི་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་ལ་འབད་
པའི་རྩོལ་བ་ནམས་སོ། ཆོགས་ལམ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། དབྱེ་ཚུལ་ཁ་ཤིན་
ཡོད་ཀྱང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཆོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ་དང་། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ། ཆོགས་ལམ་ཆེན་
པོ་གསུམ་མོ། དེ་དག་སོ་སོའི་བྱང་ཆོས་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། དན་པ་ཉེར་བཞག་
བཞི་སྒྲོམ་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འབྲུག་པར་མ་དེས་པ་ཆོགས་ལམ་རྒྱུད་དུ། ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་བཞི་
སྒྲོམ་པ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འབྲུག་པའི་དུས་དེས་པ་ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་བཞི་
སྒྲོམ་པའི་ཆེ་སྦྱོར་ལམ་རྟོག་སྦྱེ་བར་དེས་པ་ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ། ཞེས་གསུངས།

འོན་ཆོགས་ལམ་པའི་གང་ཟག་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་བྱང་པར་གང་ཞེ་ན། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས།
རིགས་སེམས་སྦྱོང་པའི་གཞི་དུ་ཆོས་ལྡན། རྒྱན་དང་མངོན་ཤིང་འཛིན་ཆོས་རྒྱན་
ཐོག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་སྤང་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གཉིས་
བསྐྱེད་པ། སྦྱོང་བ་པར་བྱིན་དུག་ལ་བསྐྱབ་པ་གཞིར་བྱས་པའི་སྦྱེད་དུ། ཆོས་ལྡན་ལྡན་པ་སྟེ། སོ་
སོ་སྦྱེ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་པ་དང་གཅིག་དབང་པོའི་སྒྲོ་སྒྲོམ་པ་དང་གཉིས། ཟས་ཀྱི་ཆོད་
རིག་པ་དང་གསུམ། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤྱང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་པ་དང་བཞི།
ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པ་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་སྟེ་ཆོས་ལྡན་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས། གཞན་
ཡང་ཆོགས་ལམ་པའི་གང་ཟག་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྤྱན་ལྡན་དང་། མངོན་ཤིང་ལྡན་
ཐོབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་པའི་བྱང་པར་གྱི་འབྲས་བྱ་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །

ཆོས་ལྷ་ཞེས་པ་གང་ཞེ་ན། ཆོགས་ལམ་གྱི་གང་ཟག་ལ་ཆང་དགོས་པའི་ཆོས་ལྷ་སྟེ། དང་པོ་
ཆོགས་ལམ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན་རྟེན་སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་དགོས།
གཉིས་པ་དབང་པོ་རྣམས་མི་དགེ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་སྒྲིམ་ཞིང་། ཟབ་པ་ཤེས་རབ་དང་
རྒྱ་ཆེ་བ་གཞན་དོན་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ལ་འཇུག་དགོས། གསུམ་པ་ཁ་ཟས་ལ་སོགས་དང་
པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་བ་རྣམས་གནང་བཀག་རིག་པར་བྱས་ཏེ་མང་ཉུང་ཆོད་ཤེས་བ་དང་། རང་
ལུས་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་བྱའི་རིགས་གངས་མེད་གསོ་བའི་བྱིར་དང་། ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཡུན་
དུ་གནས་པའི་བྱིར་དུ་བསམ་སྟེ་བཟའ་བ་སོགས་སོ། བཞི་པ་ཐུན་སྟོང་སྟོང་ལ་བྱ་བ་དང་ཤེས་
བཞིན་གྱི་སྒོ་ནས་འདྲ་འཛི་ཆགས་པ་སྤངས་ཏེ་མི་སྤུག་པ་དང་། ཆད་མེད་བཞི་སོགས་
བསྟོམས་ནས་སྤྱི་བ་བསྐྱོར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཙོན་དགོས། ལྷ་པ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་
བྱ་བ་གང་ཡིན་རུང་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་དང་མ་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས། རུང་བ་ལ་འཇུག་པ་དང་མི་
རུང་བ་སྟོང་བ་ཤེས་བཞིན་གནས་པ་ལ་དགའ་བ་བཅས་སོ། །

ཆོགས་ལམ་གྱི་ཉམས་ལེན་བཞི། ཚུལ་ཁྱིམས་ལ་གནས་པ་དང་། ལམ་གྱི་ཆོས་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་
བ། ལམ་གྱི་ཆོས་ལ་སྒོམ་བྱ་བ། འཕགས་པའི་རིགས་བཞི་ལ་གནས་པ་བཅས་བཞིའོ།

ཆོགས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ལྔ། སོ་སྤྱའི་ཚུལ་ཁྱིམས་ལ་བརྟེན་བ་དང་། དབང་པོའི་སྒོ་སྒྲིམ་བ། ཟས་
གྱི་ཆོད་རིག་བ། ཉམ་གྱི་ཆ་སྟོང་སྟོང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་ལ་བཙོན་བ། དེན་ཤེས་ལྡན་
པས་དགེ་བ་ལ་ཅེ་གཅིག་དུ་གནས་པར་དགའ་བ་བཅས་ལྔའོ།

ཆོགས་ལམ་རྩེ་དུ། ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། དེན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞི་སྒོམ་པ་
སྟོར་ལམ་ལ་འཇུག་པ་སྟེ་སྟེ་བའི་དུས་མ་ངེས་པའོ།

ཆོགས་ལམ་ཆེན་པོ། ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རྩ་འཕྲུལ་གྱི་རྒྱུད་པ་བཞི་སྒོམ་པ་སྟོར་
ལམ་བྱོད་ཆེ་འདྲིར་སྟེ་བར་ངེས་པའོ།

ཆོགས་ལམ་འབྲིང་པོ། ཆོགས་ལམ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཡང་དག་པར་སྟོང་བ་བཞི་སྒོམ་པ་ཆེ་
བྱི་མར་སྟོར་ལམ་ལ་སྟེ་བའི་དུས་ངེས་པའོ།

ཆོགས་ལམ་གསུམ། ཆོགས་ལམ་ལ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ་ཆོགས་ལམ་རྩེ་དུ། ཆོགས་ལམ་འབྲིང་།

ཆོག་ས་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ་མོ།

ཆོག་ས་ལ་ཆོག་ས་འཁོར་གྱི་རྩ་ས་སུ་བཤམས་སྐྱེའི་ལ།

ཆོག་ས་བཤད། ① ཆོག་ས་མང་དབུས་སུ་བཤད་པའི་ཆོས་གཏམ། ② ཆོག་ས་འཁོར་གྱི་འབྲེལ་བཤད།

ཆོག་ས་གསུམ། མིང་གི་ཆོག་ས་དང་། ཆོག་གི་ཆོག་ས་དང་། ཡི་གེའི་ཆོག་ས་བཅས་གསུམ་མོ།

ཆོག་ས་གསུམ་གསལ་བ། དག་ཡིག་ཆོག་ས་གསུམ་གསལ་བ་ཞེས་པ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་

ཆོག་ས་གསལ་བར་བཤད་པའི་གཞུང་། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་དབང་ལོ་རྒྱ་བ་སྒྲོ་བློས་

བརྟན་པས་མཛད་པའི་བད་སྟོད་པའི་གཞུང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ།

ཆོག་ས་གསོག་དགེ་བ་སྦྱབ་པ།

ཆོག་ས་བསགས། བསག་བྱའི་ཆོག་ས་ཀྱི་རོ་བོ་ནི་ཆོས་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སྦྱབ་པའི་ཐབས་སུ་

སྦྱར་པའི་དགེ་བ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའོ། དེ་ལ་དབྱེན་དམིགས་

བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ས་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས་གཉིས་ཡོད།

ཆོག་ས་བསགས་པ། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བསགས་པའམ་བསོད་ནམས་བསགས་པ་

སོགས་ལྟ་བུ།

ཆོག་ས་བསགས་ཡན་ལག་བདུན་པ། ལྷག་འཆལ་བའི་ཡན་ལག་དང་། མཆོད་པའི་ཡན་ལག་

བཤམས་པའི་ཡན་ལག་རྩ་ས་སུ་ཡི་རང་བའི་ཡན་ལག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་

བའི་ཡན་ལག་སྤྱང་ན་ལས་མི་འདའ་བར་གསོལ་བ་གདབ་པའི་ཡན་ལག་དགེ་བ་རྫོགས་བྱུང་

དུ་བསྐྱོ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་བདུན་ནོ།

ཆོང་། ཁེ་སྟོགས་སྦྱབ་པའི་ལས། ཆོང་བྱུ་བ་པ། གཞུང་ཆོང་། སྟེར་ཆོང་། ཆོང་ལས། རེད་ཆོ་ཆོང་

ལ་འོང་བ་ཡིན།

ཆོང་སྒྲ། ཆོང་པའི་སྒྲ་ཆ་སྟེ་ཆོང་བྱུ་བས་ཀྱི་སྒྲ་ཆ་ཤོད་སྟངས། ཆོང་སྒྲ་བྱུ་བ་པ།

ཆོང་སྒྲ། ཆོང་ཐོག་གང་རུང་རང་ཉིད་མ་བྱེན་བར་གཞན་ལ་ཆོང་རོགས་ཞེས་སྒྲུར་པ། ཆོང་བལ་

ཆོང་སྒྲུར་བྱས་པ།

ཆོང་བཟམ། ཆོང་ཐོག་བཏོན་པ།

ཆོང་ཁ་རྒྱག་པོ། ཆོང་ཐོག་ཁྲོམ་རར་འགྲོ་རྒྱག་ཆེ་བ། ད་ཆོང་ཁ་རྒྱག་པོ་དེ་དུས་སྐབས་དེ།
ཆོང་ཁ་འགག་པ། ཆོང་འབྲེལ་བྱེད་དུ་མ་བརྒྱགས་པ། ཡང་ན་འགྲོ་ཁུངས་མེད་པ་བཟོ་བ་ཞེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཆོང་ཁ་མི་རྒྱག་པ། ཆོང་ཐོག་ཁྲོམ་རར་འགྲོ་རྒྱག་མེད་པ། བགས་རིགས་དབྱར་དུས་ཆོང་ཁ་མི་
རྒྱག་ལྟ་བུའོ།
ཆོང་ཁང་། ཆོང་ཐོག་འཆོང་སའི་ཁང་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དེས་འཇུག་དང་། བཞེ་གནས། ཆོང་
ལམ་བཅས་སོ།
ཆོང་ཁེ། ཆོང་གི་ཁེ་སྤེལ་ས།
ཆོང་ཁལ། ཆོང་ཁེ་དེ་སྟེང་ནས་འཇུག་དགོས་པའི་ཁལ། ཆོང་ཁལ་འཇུག་པ།
ཆོང་ཁོམ། ཆོང་ཐོག་ཉེ་ཆོང་གི་དོན་དུ་འབྲེལ་ས་སྟོན་བྱེད་ས། ཆོང་ཁོམ་དར་རྒྱས་ཆེ་བ།
ཆོང་འཁོས། ཆོང་ལས་ཀྱི་ཐབས་ལེས།
ཆོང་འཁོས་འཐབ་ལེན། ཆོང་ལས་བྱེད་པ། མི་དེ་ཆོང་འཁོས་འཐབ་ལེན་ལ་མཁས་པོ་འདུག
ཆོང་གུག། ཆོང་བརྒྱབ་ནས་ཐོག་པའི་གྲོང་། ཆོང་བརྒྱབ་ནས་ཆོང་གུན་བྱུང་བ།
ཆོང་ཤར། ཆོང་པའི་སྟོད་ཤར། མི་འདུ་ཆོགས་ཆེ་སར་ཆོང་ཤར་བཅུ་བ།
ཆོང་གྲ། ཆོང་ཐོག་སྤྲེལ་འདེན་བྱེད་པའི་གྲ།
ཆོང་གོགས། ཆོང་རྒྱབ་མཁན་གྱི་རོགས་པ།
ཆོང་རྒྱག་ ཆོང་ཐོག་བྱིན་རྒྱག་ ཆོང་རྒྱག་བདེ་བ། ཆོང་རྒྱག་མཁྱོགས་པ། ཆོང་རྒྱག་དཀའ་བ།
ཆོང་རྒྱག་མི་བདེ་བ།
ཆོང་རྒྱག་པོ། ཆོང་ཐོག་བྱིན་སྟོན་པོ།
ཆོང་རྒྱར། འཆོང་བ། དངོས་ཐོག་དཔོན་འདེན་བྱས་ཏེ་ཁྲོང་གསེབ་ཏུ་ཆོང་རྒྱར་བྱས།
ཆོང་བརྒྱབ་པ། ཉེ་འཆོང་གི་ལས་ལ་འཇུག་པ།
ཆོང་འགྲིམ་པ། སྤ་དུས་ཆོང་ཐོག་ཁྲོང་ཉེ་ཆོང་རྒྱབ་ཏུ་འགྲོ་བ། ཕྱོགས་ནས་ཕྱོགས་སུ་ཆོང་འགྲིམ་པ།
ཆོང་འབྲུལ། ① ཆོང་གི་དོན་དུ་པར་ཚུར་འགྲོ་བ། ཆོང་འབྲུལ་གྲུ་ཁ། ② ཆོང་རྒྱབ་པར་འགྲོ་འོང་།

བྱེད་མཁན།

ཆོང་ལ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཐོན་ཚོག་མི་འབྲ་བའི་ས་གནས་
ཁག་གི་བཞེ་ཆོང་གི་ལས་སྒྲུབ་མཁན་ཁག་ལྔ་ཡོད་པ་ནི། རྒྱ་རྒྱུ་ཆོང་། བྱ་གུ་གཡུ་ཆོང་། ལ་ཁ་
གྱི་ཆོང་། ལྷན་མ་དར་ཆོང་། ལྷན་ལྷ་ཆོང་བཙས་སོ། །

ཆོང་བཙོལ་ཁང་། དངོས་རིགས་གང་ཡིན་པ་དེ་གཞན་གྱི་ལག་ཏུ་བཙོལ་ནས་འཆོང་བ་ལ་ཆོང་བཙོལ་
ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་པ་ལ་ཆེད་དུ་བཙུགས་པའི་ཆོང་ཁང་ལ་ཆོང་བཙོལ་ཁང་ཞེས་ཟེར།
ཆོང་ཆང་། ཆོང་པ་རྣམས་ཆོང་འགྲིགས་ཟེན་ཟེས་འཐུང་བའི་ནས་ཆང་།

ཆོང་ཆིངས། ཆོང་དོན་དུ་འཛོག་པའི་ཆིངས་ཡིག་ བན་ཚུན་བར་ཆོང་ཆིངས་བཞག་པ་ཇི་བཞིན་
ལག་ལེན་བསྟར་བ།

ཆོང་ཉེས། ཆོང་ལ་གྱོང་ཐོག་པ། ཆོང་ཉེས་བྱུང་བ། ཆོང་ཉེས་ལྟ་མའི་ཁྲོམ་ལ་བརྒྱལ། འགྱོད་པ་བྱང་
ཐག་གཅོད་པ། རིན་གོང་གཏན་འབེབས་ཀྱི་ཆོང་ཐག་གཅོད་པ།

ཆོང་གཉེར་འགན་གཙང་ལེན་པ། བཟོ་བྲུ་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ལས་དོན་འཁོར་སྐྱོད་
གཉིས་སྐྱོད་བྱ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་འགན་གཙང་ལེན་པའི་དོན།

ཆོང་གཉེར་ལག་ཁྲེད། ཆོང་གཉེར་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཆོག་པའི་ལག་ཁྲེད། ལས་གཉེར་ལག་ཁྲེད་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

ཆོང་རྟགས། ཆོང་ཐོག་ཅི་རིགས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཆབ་རྟགས། དཔེར་ན། ཇའི་ཆོང་རྟགས་འཁོར་
ལོ་ཅིབས་བརྒྱད་སོགས་ལྟ་བུ་ཁ་སྐད་དུ་ཐོག་གི་ལས་པར་ཞེས་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ཟུང་ཆག་པ།

ཆོང་རྟགས་བདག་དབང་། ཆོང་རྟགས་ཆེད་སྐྱོད་དབང་ཆར་ཟེར། སྲིད་འཛིན་གཙོ་སྐྱོང་ལས་
ཁུངས་ཆོང་རྟགས་ཅུས་ཀྱིས་ཞིབ་དབུད་དང་ཆོག་མཆན་གནང་ཟེས་གང་ལ་བདག་པའི་ཆོང་
རྟགས་སྐྱོད་པའི་དབང་ཆར་ཟེར། ཆོང་རྟགས་ཐོ་འགོད་ཅུས་ཟེས་ཐོ་འགོད་མཁན་ལ་ཆོང་
རྟགས་དེ་ཆོང་ཐོག་ཐོག་སྐྱོད་དབང་ཡོད།

ཆོང་རྟགས་ནི་ཆོང་ཐོག་སྐུས་ཀ་དང་ཁེ་ལས་ཀྱི་ཡིད་ཚིན་སྙན་བྲགས་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་རེད་ལ་རྒྱལ་
ཁབ་བཙའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྲུང་སྐྱོང་ཐོབ་ཀྱི་ཡོད།

ཆོང་ཐོ། ཆོང་རྒྱལ་པའི་ཐོག་ལུང་། ཆོང་ཐོ་ཡག་པོ་བརྒྱལ་ནས་ཁེ་བཟང་གཉེར་དགོས།
ཆོང་དུས། སྐབས་སྐབས་འཆོག་པའི་ངེས་པ་ཅན་གྱི་ཆོང་དུས། ཆོང་དུས་གཅིག་ལ་སྡེ་ཐང་གཉིས་
མི་ཡོང།

ཆོང་དོན། ཆོང་ལས་གྱི་བྱ་བའི་སྤྱི་མིང་།

ཆོང་དོན་གྲུ་ཁ། བྱི་རྒྱལ་གྱི་ཆོང་གྲུ་ཡོང་ཆོག་པའི་རྒྱ་མཆོའི་གྲུ་ཁ་དང་། གཙང་པོའི་གྲུ་ཁ།

ཆོང་ཅལ། ① ཆོང་ར་རྩུང་གས། ② བྱོང་།

ཆོང་བདག་ ཆོང་ཐོག་གི་བདག་པོ།

ཆོང་འདུ་ས། ཆོང་བ་དང་ཆོང་ཐོག་རྣམས་འདུ་ས།

ཆོང་འདུས། ① དུས་ཆོད་ངེས་ཅན་ལ་ཆོང་བ་མང་པོ་གནས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་དོན། ② ཆོང་བ། མིང་
གི་རྣམས་བྱངས་ལ་ཆོང་ཁྲིམ་དང་། ཆོང་ཅལ། ཆོང་ཐོང་ར་ག། ཐོང་འབྲེམས་གནས་བཅས་སོ།

ཆོང་འདུས་གྲུ་ཆང་། མིང་གཞན་ཐེ་ཐེང་ཆོགས་པ་ཐེར། བཞུ་ཆེན་ལྷ་གྲུ་བྱིས་ཐུག་བཅུག། དུས་
ཆོད་མ་གསལ། གྲུ་བ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྱི་ནང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོང་འདུས་མགྱར་མོ། དེ་སྟོན་དུས་རབས་བཅུ་པའི་དཀྱིལ་དུ་དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བཅུས་
མདོ་སྨད་དུ་ཕེབས་ནས་སྤྲོ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྟོན་མ་གྲུལ་ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་
གྱི་བྱང་དུ་དགེ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་ཁུས་རྒྱུས་ལོ་ཤས་ནས་བོད་དུ་ཕེབས། དེའི་ནང་ནས་ལོ་སྟོན་དོ་
རྒྱུ་དབང་སྤྲུག་གི་འཁྲུངས་ཡུལ་གཙང་མགྱར་མོ་རབ་ཁ་ནས་ཡིན་པས་ཁོང་གིས་མཆོད་
ཐོགས་གཞན་རྣམས་ལ། ཁྱེད་རྣམས་གནས་སྐབས་བོད་དབུས་གཙང་དུ་ལོག་མ་ཐེབས་པར་
མདོ་ཁམས་འདྲིར་བཞུགས། ངས་སྟོན་ལ་དབུས་གཙང་དུ་འགྲོ་བའི་ཆོང་བ་དང་མཉམ་དུ་སོང་
ནས་ཆོས་དར་རྒྱས་པ་འདུག་ན་ངས་ལོག་མ་ཡོང་བར་དབུས་གཙང་དུ་བསྐྱད་གིས། དེ་ཙམ་
ཁྱེད་རྣམས་ཡང་ཕེབས་ན་འཇུག། གལ་ཏེ་དབུས་གཙང་དུ་ཆོས་དར་བར་བྱེད་མ་ཅུས་ན་ང་
ཡང་ཆོང་བ་དང་མཉམ་པོར་མདོ་སྨད་དུ་ལོག་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས་ནས་ཆོང་བ་དང་མཉམ་
དུ་བོད་ལ་ཕེབས། ཁོང་རྣམས་སུམ་འབྲང་དུ་སྟེབས་མཆོམས་ཆོང་བ་རྣམས་དེ་གར་ཆོང་བྱས་

ཏེ་མདོ་སྐད་དུ་ཡོག་ཅིས་ཡོད་སྐབས་ལོ་སྟོན་གྱིས་ཁྱེད་རྣམས་འདི་ནས་མ་ཕྱོག་པར་གཙང་ལ་
སོང་ནས་མགྱུར་མོ་རབ་ཁར་སླེབས་ཆོ་ངའི་པ་ལོ་ནད་གཙུག་ན་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ར་
དབུས་ན་འདུག་ཅེས་ལན་སྟོལ་ཞེས་མངགས་ཏེ་གཙང་དུ་བཏང་། ཆོང་བ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་
ཁོང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱས་པས་ཆོང་ལེགས་པོ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་གཙང་གི་མགྱུར་མོ་
རབ་ཁར་ཆོང་འདུས་ཆགས་པའི་མིང་དུ་ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོ་ཟེར། དེར་སང་བོད་རང་སློང་
ལྗོངས་གཙང་གཞིས་ཅེ་ཤོང་ཁྱེད་རྒྱ་མཚོ་གཞུང་གདུང་ཆོང་འདུས་ཤོང་ཆོ་ཡིན། དེ་སྟོན་བོད་
ཀྱི་གསེར་དདུལ་གྱི་ལྗེད་ཆད་ཐང་གཞི་ཡང་ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོའི་ཁྲིམ་རའི་རིན་ཐང་གི་
ཆད་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོས་ཁྲིམས་དང་སྲིད་གཞུང་གི་ཁྲིམས་ཡིག་ནང་བརྟན་པ་འཇམ་གྱི་
ཁྲིམས་ཡིག་སྟོར་བཤད་སྐབས་ཆོང་འདུས་མགྱུར་མོའི་གསེར་དདུལ་དང་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་རིན་
ཐང་གཞིར་བཟུང་བར་བཤད་དོ།

ཆོང་འདུས་མགྲོན་པོ། ① མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་འདུས་པའི་མཐར་མོ་སོར་གྱེས་འགྲོ་བའི་དཔེ།

② ཆོང་གི་དོན་དུ་འགྲོ་མཁན་འགྲུལ་པ།

ཆོང་འདུས་འགྲིམ། [མདོན]གསེར་སྤྱི།

ཆོང་འདུས་ཉི་འཛོང་གི་དབྱ་ཁྲུ། ཆོང་འདུས་སྐབས་སུ་གཅིག་གྱུར་གྱིས་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་
ཉི་འཛོང་སྐབས་འཇལ་དགོས་པའི་དབྱ་ཁྲུལ་ལ་ཟེར།

ཆོང་པ། ཆོང་རྒྱལ་མཁན། སྟོར་སྟོད་ཆོང་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འགྲོན་པོ་དང་། འགྲོན་ལམ་པ། དེས་
འགྲོ་ཙན། ཉི་ཆོང་པ། དེད་དཔོན། ཆོང་དཔོན། ཆོང་བྱེད་པ། འཛོང་མཁན། ཆོང་གིས་འཛོེ་བ། ཆོང་
ཐོགས་པ། ཆོང་དཔོན། ཆོང་པ། ཆོང་ཆོང་པ། ཆོང་འཛོ། ལམ་འགྲུལ་པ། ལམ་པ་བཅས་སོ།

ཆོང་པ་ལྔ། ༡ རྒྱ་བྱེ་ཆོང་། ༢ བྱ་བྱ་གཡུ་ཆོང་། ༣ འཇ་བྱི་ཆོང་། ༤ ལྷན་མ་དར་ཆོང་། ༥ ལྷན་ལྷ་
ཆོང་བཅས་ལྔ་ཡོད།

ཆོང་སྟོགས། ཆོང་གི་ཁེ་བཟང་མོད་ཉི་དཀོན་ཆོང་གི་ཆོང་སྟོགས་སྐྱབ་པ།

ཆོང་སྤྱི། དེང་རབས་ཆོང་པ་དང་། ཁེ་ལས་རྣམས་ཀྱི་མ་ཅ་ཕྱོགས་བསྐྱས་བྱས་ནས་ཆོང་དོན་སྤྱི་
གཉེར་བྱ་བའི་སྐབས་སུ། ཆོང་ལས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞིའི་ཅ་དོན་གཏན་འཁེལ་བྱས་ཏེ་ཆོང་གཉེར་

ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་སྡེ་ཁག་བཅུགས་ཤིས། མ་ཅ་གཏོང་མཁན་ཁག་སོ་སོའི་འགན་འཛིན་པ་
ནམས་ལྷན་ཆོག་ས་བྱས་པའི་མིང་ཡིན།
ཆོང་སྤྱི་ཁྲི་བ། ཆོང་སྤྱི་ལྷན་ཆོག་ས་དེའི་ནང་ནས་མ་ཅ་མཐོ་ཤོས་སམ་ཡང་ན་ཆོང་སྤྱིའི་ལྷན་
ཆོག་ས་ནང་ནས་འགན་འཛིན་པ་གཙོ་བོ་ཞིག་འདེམས་བསྐོས་བྱས་པ་དེའི་མིང་ཡིན།
ཆོང་སྤྱི་ལྷན་ཁང་། ལྷང་བོད་ཀྱི་ཕྱོ་མོ་དང་རྒྱལ་ཆེ་ས་གནས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་ཁག་གི་
ས་ནས་ཆོང་ཁལ་སྤྱད་མཁན་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་
ཆོང་སྤྱོད། སྒྲིག་སྐྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དཔྱིན་སྐད་དུ་business phone ཟེད།
ཆོང་དཔོན། ཆོང་ཐོག་གི་བདག་པོ།
ཆོང་ལྷག་ ཆོང་པའི་གཡོག་པོ་དང་། ཆོང་རྒྱལ་སྤངས་སློབ་མཁན།
ཆོང་ཁྲི། ཆོང་ཐོག་འཕྱོ་རྒྱག་དང་སྐབས་ཁྲིམ་དུ་ཆོང་ཁྲི་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དངོས་རིགས་གང་དང་གང་
ཡང་འདུག་
ཆོང་སྤྱེལ། ཆོང་པ་གཉིས་སམ་ཁ་ཁ་ཤིས་ཀྱིས་མ་ཅ་བསྐྱས་ཏེ་མཉམ་དུ་ཆོང་རྒྱལ་བ། སན་ཚུན་ཆོང་
སྤྱེལ་གྱིས་ཁེ་བྱོང་མཉམ་འཁུར་བྱེད་པ།
ཆོང་ཅ། ཆོང་གི་མ་ཅ། ཆོང་ཅ་མཉམ་སྤྱད་ཀྱིས་ཆོང་རྒྱལ་པ་ལྟ་བུའོ།
ཆོང་ཅིས། ཆོང་གི་ཁེ་བྱུན་ཅི་པའི་ཅིས། ཁེ་སྒྲིག་ས་ཇི་ཐོན་ཆོང་ཅིས་རྒྱལ་བ།
ཆོང་ཆབ། སྤེད་ཆོང་རྒྱལ་མཁན་གྱི་སྤྱིད་སྤྱག་
ཆོང་ཆོག་ས། ཆོང་པས་གྲུབ་པའི་ཆོག་ས་བ། དེར་སྤྱིར་ལས་རིགས་གཅིག་པའི་ཆོང་པའམ་ཡང་ན་
ཆོང་རྟགས་གཅིག་པའི་ཆོང་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། དམིགས་ལུལ་ནི་རང་ལས་རིགས་དང་རང་
ཆོང་རྟགས་ཀྱི་ཆོང་པའི་སྤྱན་མོང་གི་ཁེ་སན་སྤྱང་བྱིར་རེད།
ཆོང་མཆོམས་འཛོག་པ། ཆོང་ལས་མི་བྱེད་པ།
ཆོང་ཇས། བཙོང་བུའི་དངོས་པོ། ཆོང་ཇས་བྱིན་ཐབས་བྱེད་པ།
ཆོང་ཐོག་ བཙོང་བུའི་ཐོག་རིགས། ཆོང་ཐོག་སྒྲོག་འདྲེན། ཆོང་ཐོག་འཁོར་འགྲིམ། ཆོང་ཐོག་

མངགས་གཏམ། ཆོང་ཐོག་མངགས་ཐོ།
ཆོང་ཐོང་། བཙོང་བྱའི་ཐོག་རིགས།
ཆོང་ཟླ། ཆོང་ཕྱོགས་ཉེ་རོགས་ཟླ།
ཆོང་ཡ། ཆོང་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཁ་གཏད། གཉེན་ཡ་མ་དམལ། ཆོང་ཡ་མ་མཐོ།
ཆོང་གཡོག་སྔ་དུས་སྤེར་ཆོང་པའི་གཡོག་པོ།
ཆོང་ད། ཆོང་འདུས་ཀྱི་ར་བ།
ཆོང་རུ་བར་མའི་དགོན། རིག་འཛིན་བདེ་ཆེན་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱང་བཙོ་མུ་པའི་མེ་ལོ་ཁྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༥༩༩་ལོར་གྱི་ཉེ་སྤོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་གིས་གསུང་འདེབས་མཛད། བྱུང་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆོང་ལམ། ① ཆོང་རྒྱབ་པའི་འབྲེལ་ལམ། མ་ཐུན་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་བར་ཆོང་ལམ་ཕྱེ་བ། ②
ཆོང་གི་བྱ་བ་ལམ་འགྲའི་བསྐྱས་ཆིག་ཆོང་ལམ་བདེ་པོ། ཆོང་ལམ་གུད་པ།
ཆོང་ལམ། ཆོང་ཐོག་འབྲེམས་སྤེལ་སྒྲོ་ནས་ཁེ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ། ཆོང་ལས་སུ་གཞོལ་བ།
ཆོང་ལས་ལམ་འགྲོ། ཆོང་ལས་རྩས་འགྲོ། ཆོང་ལས་ལམ་འགྲོ་ལེགས་པོ།
ཆོང་ཤག་སྔ་དུས་ཉེ་ཆོང་མང་པོ་བྱས་པའི་ཕྱོགས་པོ། སྔར་ནས་འབྲེལ་འགྲོགས་བྱས་པའི་ཆོང་ཤག་
ཆོང་སྔར། ① ཆོང་གི་འཇམ་བྱེད་ཉ་གའམ་རྒྱ་མ། ② [ཉིང་]ཁྱོད་ཁྱིམ།
ཆོང་སྒོག་ཆོང་ཐག་བཅད་ནས་ཁ་དན་ཅིས་མེད་དུ་གཏོང་བ། ཐོག་རིན་སྒོན་ལ་སྒོད་ཟིན་ནའང་སྔར་
ཡང་དངོས་པོ་བར་སྒོག་རྒྱའི་རེ་བ་བྱེད་པ།
ཆོང་ལྷ། སྔ་དུས་ཆོང་བས་མཆོད་པའི་ནོར་ལྷ།
ཆོངས། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆང་བ་དང་འཆོང་པའི་སྐུལ་ཆིག་
ཆོད། ① ཆོད་པའི་སྐུལ་ཆིག་ ② རན་པའི་སྐུལ་མཆམས་སམ་རགས་ཅམ་གྱི་ཆོད། བཟའ་ཆོད།
འཐུང་ཆོད། གདེར་ཆོད། གནམ་གཤིས་བཟང་རན་གྱི་ཆོད་ཐིག་པ། བ་རོལ་པོས་ཚུར་ཆོལ་
ཐེང་ཆ་ནས་སྒོར་ཆོད་མེ་ཐིག་པ། རྩོལ་མང་ཉུང་ཐ་ཆོད་རན་པ། ཆོད་མེད་པོ་ལ་ཕྱོས་མ་འབྲེ།
ཁ་མང་པོ་ལ་སྤྲོད་གཏམ་མ་ཤོད། ③ ཆོད་མའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཆོད་བགམ་སྐྱོད་འགྲོལ། ཆ་རྒྱུན་ངེས་ཅན་འོག་ཉེས་ཆད་དུས་ཡུན་མི་ཐེམ་པའི་ཉེས་ཅན་བ་སྐྱབས་
ཕྱིག་རིང་སྐྱོད་བཟོལ་བཏང་བར་ཟེད། ཆོད་བགམ་སྐྱོད་འགྲོལ་བཏང་རིང་ཉེས་པ་གསར་པ་ས་
བསགས་ན། སྤར་གྱི་ཉེས་ཆད་ལག་བསྟར་ཐེན་པར་བཅི་རྒྱ་དང་། དེ་ལས་ལྷོག་ན་ཁྲིམས་ཆད་
སྤར་གྱི་གཉེས་ཀ་ཆབས་ཅིག་ཏུ་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱ་རེད།

ཆོད་བགམ་པ། ཁོག་ཆོད་དམ་ཉམས་ཆད་ལེན་པ། རྒྱལ་ཅུལ་ཇི་འདུག་ཆོད་བགམ་པ།
ཆོད་བཀལ། ① དུས་ཆོད་ཡོལ་པ། ② མ་འོས་པ། གཞན་སེམས་སློག་པའི་སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་བཤད་
པ་ནི་ཆོད་བཀལ་ཞིག་མ་རེད་དམ།

ཆོད་ཅུལ། ཆོད་བཏག་ཁན་ས་ཅི་འབྲུང་ཆོད་ཅུལ་གྱོས།
ཆོད་ལྟ་འཆར་གཞི། སློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་test plan ཟེད།

ཆོད་ལྟ་ནམ་པ། སློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་test status ཟེད།

ཆོད་ལྟ་པ། ① བཟང་ངན་སྟོན་ཡོན་ཆེ་རྒྱུ་སོགས་ལ་རྟོག་པ། སྤྲུལ་ཀ་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཆོད་ལྟ་པ།
② མ་འོས་པའི་རྒྱུ་ཆོད་ལེན་པ། དཔལ་གདང་ཇི་འདུག་ཆོད་ལྟ་པ།
ཆོད་ལྟའི་ལས་གཞི། སློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་pilot project ཟེད།

ཆོད་སྟོན་ཁང་། ཆོད་མའི་ཁ་ལག་བཟོ་སའི་ཁང་པ།
ཆོད་བཟླ། ཆོན་རིག་ཆོད་བཟླ་ཞེས་སོགས་ཏེ། དངོས་སུ་དེ་ཡིན་དང་འདི་ཡིན་གྱི་གཏན་འཁེལ་མི་
སློབས་པའི་སྟོན་དུ་དེར་ཉམས་སད་པ།

ཆོད་དཔོན་ཏོ་དཔག་ས། ཆོད་དཔག་གི་བན་རྩིང་།
ཆོད་རྫོང་དབྱུག་རྒྱ་མའི་གཏིང་རིང་ཐུང་ཆོད་ལོན་ཕྱིར་རྫོང་དབྱུག་པར་ཟེར་ཞིང་། དོན་ལ་ཁོག་ཆོད་
ལེན་པ་དང་ཉམས་ཆོད་ལེན་པར་གོ། བྱ་དོན་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་ཆོད་རྫོང་དབྱུག་གིན་ཉམས་
ཞིབ་བྱས་ན་ལམ་སྟོང་ཡོང་སྟེད།

ཆོད་ཕྱེད། སྔོ་ཆོད་སྒྲགས་སྔོད་ཕྱེད་མ།

ཆོད་སྔོར། ① སྔོ་ཆོད་ཀྱིས་བཅོས་པའི་ཁ་ལག་ལ་འདེབས་རྒྱའི་གཞི་ལ་སོགས་ཀྱི་སྔོར། ② ཐུག་
པ་སོགས་ལ་འདེབས་རྒྱའི་སྔོ་ཆོད་ཀྱི་སྔོར།

ཆོད་དབག་འོལ་ཆོད། རང་གར་ཆོད་དབག་གི་རིགས་པས་གཏིང་མི་རྟོགས། རང་ཤེས་ཆོད་དབག་
གིས་ཐག་བཅད་པ་མིན།

ཆོད་བྱེད་པ། ① འོལ་ཆོད་བྱེད་པ། ② རན་བཤམ་འཆམས་པོ་བྱེད་པ། མང་ཉུང་ཆོད་བྱེད་པ།

ཆོད་མ། ① ཟས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་སྔོ་ཆོད། ② རོ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྩས། ③ ཐུགས་མ། ④ སྔོ་ཆལ་ཡོད་
པའི་ཐུག་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲི་ཆ་དང་། བྱ་ནའོ།

ཆོད་མ་མཁན། ཆོད་པ་སྟེ་སྔོ་ཆོད་སོགས་ཀྱི་སྟོ་ཆས་བཅོ་མཁན། གཡོས་སྒྲོར་ཁང་དུ་ཆོད་མ་
མཁན་ཅི་ཙམ་འདུག

ཆོད་ཅིས། འོལ་ཆོད་བྱས་པའི་ཅིས་གཞི། རས་ཆོད་ཅིས་བྱས་ན་སང་ཉིན་ཆར་འབབ་མི་ཡོང་ངམ་
སྟམ་པ་འདུག

ཆོད་ཆོད། ཐུགས་ཙམ་ཀྱི་འོལ་ཆོད། དེ་དག་ཆང་མ་ཆོད་ཆོད་བྱས་ནས་བཤད་པ་ག་སྟག་ཡིན།

ཆོད་འཛིན། གང་ལ་གང་འཆམས་ཀྱི་ཆོད་བྱེད་བཤམ། ཆད་རན་པོར་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པ། གཏོང་
ཡོང་གི་ཆོད་འཛིན་པ། མང་ཉུང་གི་ཆོད་གཟུང་པ།

ཆོད་འཛིན་རྒྱ་རིས། ཐོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་བྱེད་སྟངས་དུ་control flow diagram ཟེད།

ཆོད་ཞོལ། [རྟོང་]ཆོད་མའི་ལྷག་མ།

ཆོད་ཟེན་པ། གང་ཡང་འཆམས་པའི་ཐོག་ཏུ་གནས་པ། ཆང་འབྲུང་ཆོད་མ་ཟེན་པ། རང་ཆོད་རང་
གིས་ཟེན་པ།

ཆོད་རན་པོ་བྱེད་པ། བྱེད་སྟངས་དེ་ཡིས་འགྲིག་པ་བྱེད་པ། ཡང་ན་སྟངས་འཛིན་རན་པོ་བྱེད་ཞེས་
པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ཆོད་ལེན་པ། ཉམས་ཆོད་ལྟ་བཤམ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ། སེམས་ལྷགས་ཡོད་མེད་ཆོད་ལེན་པ།

ཆོད་པོངས། རྒྱུ་ལྷ་ཀྱི་དོན་ལ་ཆོད་དཔག་བྱས་ནས་རྟོགས་པ། ངས་ཁོའི་ཆོད་པོངས་སོང་།
 ཆོད་ཤེས་པ། དུས་དང་ལས་དོན་སོགས་གང་དང་གང་གི་རན་འཆམས་ཟི་བཞིན་ཆོད་ཐེག་པ།
 བར་གཏོང་ཚུར་ལེན་གྱི་ཆོད་ཤེས་པ། མི་བྱངས་མང་ཉུང་གི་ཆོད་ཤེས་པ། ཆོགས་འདུ་
 ཆོགས་གྲོལ་གྱི་དུས་ཆོད་ཤེས་པ།

ཆོད་བཤད། མཐོང་ཐོས་ཉམས་སྲིང་མེད་བར་རང་གར་ཆོད་བྱས་ཏེ་སྤྲུམ་པའི་གཏམ།
 ཆོན། ① ཁ་དོག་སྤྱར་བྱེད་ཀྱི་ཅི་ཞིག་ཆོན་པ་དུས་ལ། ཆོན་བཟང་ལ། ཆོན་སྤྱོད་ལ། ② ༡ སོ་སོའི་
 མཐེ་པོང་གི་ཆིགས་བར་ནས་མེན་མོའི་ཅེ་བར་གྱི་རིང་ཆད། ཁེ་ཅེ་གང་དང་ཆོན་དོ། ༢ སྤན་
 པའི་མཛུབ་མོའི་མིང་། ཆོན་གྱི་འོག་ནས་སྤྱང་གི་ན་ཆ་ལྟ་བུ།

ཚོན་ཀན་ཆག་སྒྲན་པས་ནད་པའི་ཅ་ལྟ་སྐབས་མཇུག་པོ་ལ་ཚོན་དང་། བྱང་མོ་ལ་ཀན། མིན་ལག་
ལ་ཆག་ཅེས་གནད་པའི་ཞང་ཞུང་ཡུལ་གྱི་བདེ་ཆེན་ཞིག

ཆེན་པོ་དང་། བ་དབྱུང་བ།

ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་བུ་ལ་ དེ་མེད་ཡོ་ཆས་ཉར་ཆགས་ཀྱི་ད་ཐབས་ཤིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་རྣམས་
 དུལ་སྤངས་བྱས་ཆེས་སྐྱ་སྐྱུག་གི་ཁྱ་བ་དང་སྟོ་མ་བསྐྱེས་ནས་ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་གི་མཐིལ་དུ་བྱུགས་ཏེ་
 སྤངས་ཡང་མེད་པ་བསྟོན་གོས། དེ་ཡང་བྱས་ན་ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་མི་གས་པ་དང་མཆོག་པོ་ཡོང་གི་ཡོད།
 ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་གི་ ཐང་ལྗེ་བ་ས་དེས་མོགས་སྐྱ་དེས་ཆར་ཆེས་ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་གི་སྐྱ་ཆོག་པོ་དེ་མ་བཞིན་
 བྱུགས་དགོས་པས་དེ་དེ་ཚེ་རྒྱུ་ཤིང་གི་ཆེས་ཆེད།

[illegible]

ཆོན་ཁའི་སྤྱིན་ཤོག་ ཆོན་མདོག་དཀར་དམར་གང་ཡོད་པར་ངོས་སུ་འཆར་བའི་པར་ལེན་སྤྱིན་ཤོག་
ཆོན་གང་། མཐེ་བོང་གི་ཅེ་མོའི་ཆོགས་དང་པོ་ནས་སེན་མོའི་དྲེག་པ་ཡོད་མེད་བར་གྱི་ཆ་དེའི་གང་

གི་མིང་སྟེ། མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བྱང་ཁོག་ཡུལ་ཐིག་ལས། མཐེ་བོང་ཅེ་མོའི་

ཆོགས་མཆམས་དང་པོ་ནས། སེན་དྲེག་དཀར་ནག་བར་ལ་ཆོན་གང་ཟེར། ཞེས་གསུངས།
ཆོན་གྱི་འཁོར་ལོ། རོ་གསལ་བྱེད་ཅིག་དང་སྟན་ཡང་ཡིན་པའི་སྟོ་ཞིག་
ཆོན་གྱི་ཟབ་ཆད། རྒྱག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་color depth ཟེར།

ཆོན་གྱིས་མ་བཅལ་བ། [རྟིང་]ཆོན་གྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་བ།

ཆོན་གྱིས་འཆོ་བ། [མདོན་]རི་མོ་མཁན།

ཆོན་འབྲེད་པ། ཆོན་མདོག་སྟོ་ཆོགས་གཏོང་བ། ཁང་པ་གསར་པར་ཆོན་འབྲེད་པ།

ཆོན་སྟོན། ཆོན་སྟོན་པོ་སྟེ། མཐེང་དང་རམས་ལྟ་བུའོ།

ཆོན་ཅན། [རྟིང་]དདལ།

ཆོན་གཅིག་མ། ཁ་དོག་གཅིག་ཁོན་ལྔ་ན་པ།

ཆོན་ཆེན། ① ཅ་པའི་ཆོན་ཆེན་བཞི་ནི།དཀར་དང་། སེར། དམར། སྟོ། ལྗང་གྲུ་དང་ལྗང་དང་། ②

[མདོན་]དོ་ཆོན་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཆོན་ཆེན་བརྒྱད། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གོས་ཀྱི་ཁ་དོག་མི་དུང་བའི་ཆོན་ཆེན་བརྒྱད་དེ། ལི་ཁྲི་དམར་
སེར་དང་། མཐེང་འུན་སྟོ་ནག་འོད་ཅན། རྒྱ་སྟེགས་ཆོས་དམར་སྟེགས་མཆལ་དམར་ཆེན། གྲུང་
གྲུམ་སེར་སྟེགས་ བཙོང་གཏོང་ཆོས། སྟན་ཤིང་དམར་ནག་ ལེ་བརྟན་ཅི་དམར་སེར་འོད་ཅན་
བཅས་སོ།

ཆོན་ལྗང་། ① ཆོན་མདོག་ལྗང་ཁ། ② དོ་སྟན་ཞིག་

ཆོན་གཉེན། སྐར་སྟོལ་དུ་ལྟེ་བས་རིས་དང་ཐང་ག་ཤིང་ཆོན་སོགས་ལས་བྲུ་ཆེན་པོ་ཆུགས་སྐྱབས་
སུ་ཆེད་དུ་ཆོན་སྦྱངས་དང་། ཆོན་འདུལ། ཆོན་མཁོ་སྟོད་བཅས་བྱེད་མཁན་དེར་ཆོན་གཉེན་
ཞེས་ཟེར། དེ་ལས་ཆོན་གཉེན་དུ་ཆེན་དང་། དུ་ཆུང་། བྱིང་གཞི་ལས་རིགས་ཐོབ་གནས་

ཁག་གསུམ་ཡོད།

ཆོན་བཏང་བ། ཆོན་བྱགས་པ།

ཆོན་ལྗན། ① ཁ་དོག་དང་ལྗན་པའི་དངོས་པོ། ② ལྷོག་ལྷན་འཕྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་
བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་color ཟེའ།

ཆོན་གང་ན། ཆོན་ཅི་གཏོང་ཡུལ་གང་ཡིན་ལ་ཐོག་མར་གཏོང་བའི་ཅི་གང་ན།

ཆོན་མདངས། ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་ ཆོན་མདངས་ནམས་པར་བཟ་བ། ཆོན་མདངས་ལེགས་པ། ཆོན་
མདངས་སྣ་ཆོགས།

ཆོན་མདངས་བྱེད་སྐདས། ཐང་ག་ལ་མཆོན་ན་ཆོན་ཁ་སྒྲིག་ཆར་ཐེས་མེ་ཉྑེག་དང་སྒྲིན་པ་སོགས་
གྱི་མདངས་ནམས་སྐྱམས་མདངས་རྒྱབ་དགོས། ལྷོ་བས་རིས་ལ་མཆོན་ན་མདངས་ནམས་རྒྱོན་
མདངས་རྒྱབ་དགོས་པ་བཅས་སོ།། མདངས་ལའང་བཅག་མདངས་ཡུངས་ཞི་བརྟེན་ལ་
འབྲ།འབར་མདངས་ཀྱ་ཤའི་ཅི་འབྲ། བཤལ་མདངས་འཇའ་ཆོན་ཡལ་འབྲ་བཅས་དགོས།

ཆོན་མདོག་ ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་ ཆོན་མདོག་སྣ་ལྡ། ཆོན་མདོག་ཡལ་བ།

ཆོན་མདོག་གི་མཐུན་འགྲིག་དང་གཅིག་གྱུར། རི་མོའི་དོས་སུ་ཆོན་དང་ཆོན་པན་རྒྱན་དབར་
མཐུན་འགྲིག་དང་གཅིག་གྱུར་བྱེད་པར་ཟེའ། དཔེར་ན། རིགས་མཐུན་ཆོན་མདོག་དབར་ཁ་
དོག་གི་དྲངས་ཆད་ཉེ་བའི་ཆོན་མདོག་ནམས་མཐུན་སྟེར་དང་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བདེ་པོ་ཡོད་
པ་སྟེ། ལྷང་གྱུ་དང་སྟོན་པོ། སེར་པོ་དང་མི་ཁྲི། མི་ཁྲི་དང་དམར་པོ་ལྷ་བྱ་ཡིན་རིགས་མཐུན་
ཆོན་མདོག་ལས་ལྷོག་པའི་བསྐར་ཆད་གྱི་ཆོན་མདོག་གྱང་མཐུན་སྟེར་བྱེད་མཁས་པོ་བྱང་ཆེ་
མཐུན་འགྲིག་དང་གཅིག་གྱུར་ཡོང་གི་ཡོད།

ཆོན་མདོག་གི་དྲག་ཞན་འཕྱར་བ། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་ཁོར་ཡུག་གི་ནང་དུ་ཆོན་མདོག་ནི་གཅིག་གྱུར་
དང་ཆ་འགྲིག་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་རྒྱུ་སྣ་ཆོགས་གྱི་དབང་གིས་ཆོད་འཛིན་ཡོད་པར་བརྟེན།
དྲག་ཞན་གྱི་འཕྱར་བ་མཛོན་པ་ཡིན། གཅིག་ལ་གཅིག་རྟེན་གྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་
འོག་ སྤྱིར་བཏང་ཐོག་གཤམ་གསལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་འབྲ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། ༡ རྟོན་མདོག་ནི་
གྱང་མདོག་ལས་དྲག་པ་ཡིན། གྱང་མདོག་ནི་བར་གནས་མདོག་ལས་དྲག་པ་ཡིན། ༢ བསྐར་

ཚད་ཤྲགས་ཆེ་བའི་ཆོན་མདོག་དྲག་པ་དང་བསྐྱར་ཚད་ཤྲགས་ཚུང་བའི་ཆོན་མདོག་ཞན་པ་
ཡིན། ༣ ཁམས་དྲངས་པའི་ཆོན་མདོག་དྲག་པ་དང་། ཉལ་བའི་ཆོན་མདོག་ཞན་པ་ཡིན། ༤
མཐོང་ཆགས་དང་ཉེ་བའི་ཆོན་མདོག་དྲག་པ་དང་། མཐོང་ཆགས་དང་རིང་བའི་ཆོན་མདོག་
ཞན་པ་ཡིན། ༥ ཆོན་གྱི་དབར་བར་གསེང་ཡོད་པའམ་མཉམ་འགྲིག་གྲས་ན་ཆོན་མདོག་དྲག་
པ་དང་། འབྲེས་སྒྲིང་གྲས་པའི་ཆོན་མདོག་ཞན་པ་ཡིན།

ཆོན་མདོག་གི་སྤང་ཆ། ཆོན་མདོག་དེ་རྒྱང་རིམ་གྱི་ཁམས་སུ་བརྒྱད་སྐབས། བར་ཐག་རིང་བྱང་དང་།
མཁའ་རྒྱང་སྐབ་མཐུག་བཞུག་ཆོན་ཆེ་རྒྱང་སོགས་ཀྱི་ཁྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཆོན་མདོག་གི་འགྲུར་
བ་ལ་ཆོན་མདོག་གི་སྤང་ཆ་ཞེས་ཟེད། མིང་ག་ཞན་ལ་མཁའ་རྒྱང་གི་སྤང་ཆའང་འབོད། དཔེར་ན།
ག་ཞུང་ལམ་གྱི་དོས་འགམ་གཉིས་སུ་རིང་བྱང་མཉམ་པའི་སྤྱི་ཤིང་རྣམས་མི་རྣམས་ཀྱི་སྤང་དོར་
ཐག་ཉེ་སའི་སྤྱི་ཤིང་རྣམས་ཀྱི་ལོ་མ་ལྟར་སེར་དང་། རིམ་བཞིན་ཐག་རིང་དུ་སོང་བན་སྤང་སྤྱི་
མདོག་ཏུ་མངོན། སྤང་ཡང་། དེ་ལས་རིང་དུ་སོང་བན་སྤྱི་སྤྲུལ། སྤྱི་མདོག་ཏུ་མངོན་དེར་བརྟེན་
ཉེ་སར་ཆོན་མདོག་གི་བསྐྱར་ཚད་ཤྲགས་ཆེ་བ་དང་། རིང་སར་ཆོན་མདོག་གི་བསྐྱར་ཚད་
ཤྲགས་ཚུང་དུ་སོང་སྟེ་སྤྱི་མདོག་ཏུ་གྱུར་གྱི་ཡོད། སྤྱི་མདོག་དེ་རིགས་རྒྱན་དུ་སྤྱོ་སངས་དང་།
སྤྱོན་པོ། མཆོན་ཁ་སོགས་ཀྱི་ཆོན་མདངས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དེ།

ཆོན་མདོག་འཆར་འབོད། རི་མོའི་རྩ་འཛིན་དྲུག་གི་ནང་དུ་འཁོད་པའི་དངོས་པོའི་ཁ་དོག་ཇི་བཞིན་
ཆོན་གཏོང་བ་ཞེས་བར་ཟེད། དེ་ཡང་རི་མོ་མཁའས་བ་ཆོས་ཆོན་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བསམས་
པའི་བརྩེ་དུང་མཆོན་པ་བྱེད་གྱི་ཡོད་པས། ཆོན་ནི་རི་མོ་འབྲི་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཆ་རྒྱུན་
གལ་ཆེན་ཡིན་པ་མཆོན་ཡོད། རྒྱ་སྐལ་རི་མོའི་རྒྱན་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོན་ཉེ་སྤྲུག་ཆ་དང་། སྤྱི་མདོག་
སེར་པོ། བ་ལྷ། ས་མདོག་གི་ཆོས། བྱི་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཆོས། མཆོལ། མཆོལ་སྤྱ། ར་དམར་རམ་
ར་ཁ། རོ་ཆོན་མཐེང་། མཐེང་ཆེན། མཐེང་། སྤྱི་སངས་དང་རོ་ཆོན་སྤང་མ། སྤང་ཆེན། སྤང་སྤྱི་
དཀར་རག་སོགས་ཡོད། རྩ་བའི་ཁ་དོག་ནི་དམར་པོ་དང་སེར་པོ། སྤྱོན་པོ་གསུམ་ཡིན་ནོ།

ཆོན་མདོག་བསྐྱར་ཚད། ཆོན་མདོག་རིགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་མཉམ་གཤིབ་སྐབས། མངོན་གསལ་
དོད་པོའི་སྤྱོན་ས་མིག་ལས་དུ་སྤྱི་བའི་འགྲུར་ལྷོག་དེར་ཆོན་མདོག་གི་བསྐྱར་ཚད་ཟེད། ཆོན་

མདོག་གི་བསྐྱར་ཆད་ལ་མཆོན་ན། ཁ་དོག་དྲངས་ཆད་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་རིགས་གཉིས་ལ་དབྱེ་
ཡོད་པ་སྟེ། ཁ་དོག་དྲངས་ཆད་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་ནི་གསལ་ཆའི་ཁ་དོག་དང་སྙན་ཆའི་ཁ་དོག་སྟེ།
ཆོའི་ཁ་དོག་བཅས་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་ལྟ་བུ་ཡིན། བསྐྱར་ཆད་བྱས་པ་བརྒྱད་དེ་མའི་ངོས་ཀྱི་ཁ་
དོག་དྲངས་ཆད་དེ་དེ་བས་ལྷགས་ཆེ་བ་དང་། གཞུགས་བརྟན་དེ་བས་གསལ་བར་མཆོན་པ།
གཙོ་མའི་བརྗོད་བྱ་དེ་བས་མངོན་གསལ་དོད་པ་བཅས་ཡོད་གི་ཡོད།
ཆོན་མདོག་སྤྲད་ཀྱི་འབྲེལ་བས། ཡང་ཆོན་དེ་མའི་ཆོན་གྲིས་འབྲེལ་བས་ཤིག་ཡིན། དེའི་འབྲེལ་བས་
ནི་དེ་མའི་ངོས་ཀྱི་ཆོན་གདན་མ་སྐྱེས་ཤོང་ཆོན་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྲད་ཀྱི་འབྲེལ་བས་ཤིག་སྟེ།
པ་ཡིན་ན། བན་ཚུན་འབྲེལ་ལ་ཆོན་སྣ་བུན་སྤྲུམ་ཆོགས་པའི་རྣམ་པ་དེ་ཐོན་བྱུང་གི་ཡོད།
ཆོན་སྣ། ཆོན་མདོག་སྣ་ཆོགས་སམ་ཆོན་གྱི་སྟེ་རིགས།
ཆོན་པེར། དེ་མོ་མཁའ་ཀྱི་ལག་ཆ་སྟེ་སྟེ།
ཆོན་པོ། ཤ་ཁྲག་རྒྱས་པ་དང་ཞག་ཆེ་ཆེ་བ། ཁ་ཐས་ཆོན་པོ། པ་ལང་ཆོན་པོ།
ཆོན་བྱགས་དབྱེ་བས་སྟེ། ཆོན་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོ་དབྱེ་བས་མངོན་པའི་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་
ཤིག་ཡིན། དེ་མོ་དེ་ནི་བཤད་མེད་དེ་མའི་འབྲེལ་བས་དང་མཚུངས་པའོ།
ཆོན་གྲིས། ཆོན་མདོག་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་གྲིས་པའི་དེ་མོ།
ཆོན་སྟོར། ཅ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་པན་ཚུན་སྟོར་བསྟེན་བས་
བྱས་ནས་བྱུང་བའི་ཆོན་སྟོར་སྟོར་གྱི་བྱ་བ་སྤྱི་ལོ་མིང་། ཉང་གསེས་ཀྱི་ཆོན་སྟོར་མཐའ་ཡས་
པ་འབྱུང་མིན་ཀྱང་། མདོར་བསྐྱེད་ན། སྤྲུམ་བཟུང་བཟག་གསུམ་འཛོམས་ན་ཆོན་སྟོར་ལེགས་
པའི་ཆད་དུ་བཤད།
ཆོན་སྟོར་རྒྱས་པ་སོ་གཉིས། ཡན་ལག་ཆོན་སྟོར་རྒྱས་པ་སྤྲུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ནི། དཀར་པོ་དཀར་
སེར་དཀར་དམར་ཚུ་ཤེས་མདོག། སེར་པོ་སེར་སྟུང་མར་སེར་ལི་ཁྲི་མདོག། དམར་པོ་དམར་
སྟུང་མར་སྟུག་རྒྱ་སྟུག་མདོག།
སྟོན་པོ་སྟུང་མཐེན་གསལ་གཡུ་ཁ་མདོག། ལྷང་ཁྲ་ལྷང་སེར་ལྷང་སྟུང་ལྷང་གསལ་གོ། ཤ་ཁ་ཇ་ཁ་མོན་ཁ་
ཐལ་ཁ་དང་། །

ཆོན་མེད་རྒྱ་བྲིས། ཆོན་མ་བཏང་གོང་དུ་སོལ་བེད་གྱིས་བྲིས་པའི་རི་མོ།

ཚེ་མོ་སྟེ། ག་ཤའ་འགྲུག་གི་མིང་གི་རྣམས་ཀྱངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟར་མང་དགོ་པའི་ས་པ་སྟུང་འཛིན་ཕུན་
ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆེ་གཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་པ་ལས། ཚེ་མོ་སྟེ་
དང་ག་ཤའ་ཆེ་ནི། ག་ཤའ་འགྲུག་མིང་གི་རྣམས་ཀྱངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་
ཞུ་ཉེ་དཀར་མོའི་མིང་ལ་འཇུག་པ་བཅའ་མཆིས་པས་སྒྲུབས་ཐོང་བ་བྱ་དགོས་སོ།།

ཆོན་དམར། ① བདོག་སྐྱར་བྱེད་དམར་པོའི་རིགས། ② བཙུག་

ཚོན་མི། ① ཚོན་མདོག་རྒྱ་ར་མེད་ཀྱི་བསྟུན་མི། ② ཚོན། ③ ཚོན་དང་བསྟུན་མི་གཉིས་ཀྱི་བསྟུན་ཆོག
 ཚོན་ཆོག་ས། ཚོན་མདོག་རྒྱ་ཆོག་ས།

ཚེ་བཅོམ་པའི་འཕགས་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཐོན་ལག་ཅུལ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཡང་སྤྱི་པོའི་གོང་གི་
 ལོ་ཉིས་བརྒྱའི་རྩོན་ནས་བྱུང་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་ལྷ་མིས་ལོ་རྒྱུ་ས་ནས་མཐོང་ཐུབ་ཅིང་། བོད་ས་
 གནས་རང་དུ་ཚོན་སྒྲུབ་ལཱ་ཐོན་ཁུངས་ཏུ་ཅང་མང་པོ་ཡོད་པས་མིང་ལ་བོད་ཚོན་ཟེར་བའི་རྒྱ་
 མཚན་ཡང་དེ་ཡིན། གཞན་ཡང་སྤྱི་པོའི་གོང་ནས་རང་ཉིང་ཀྱི་ཡུལ་ཐོན་ཚོན་སྒྲུབ་ལཱ་ལེད་སྤྱང་
 ནས་བལ་ཚོན་སྤྱད་པ་སྒྲུབ་བཅོམ་ལས་པ་དང་། ཐོན་པོའི་ཚོགས་ཁྲུང་མཁན་ཚོས་བལ་ཚོན་སྒྲུབ་
 ལཱ་ལེ་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མདོ་ས་གཏོང་གི་ཡོད་པ་ཐོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་ས་ནང་འདུག བོད་ཚོན་གྱི་
 ཁུང་ཚོས་ནི་གཞི་བརྟན་ཡོད་པ་དང་། དེས་བལ་སྤྱད་ལ་ཚོས་བརྒྱབ་ནས་གདན་འཇགས་ཆེས་ཆུ་
 བད་དུ་བཟུས་ཀྱང་ཚོན་མདོག་པན་རྒྱན་མ་འདྲེས་པར་གནས་ཐུབ་པས་ཀྱི་རྒྱལ་ནས་ཐོན་པའི་
 ཚོན་ལས་སྤྲས་ཆད་ཏུ་ཅང་ལེགས། ཚོན་གྱི་རྒྱ་ཆའི་སེར་པོའི་རྒྱ་བ་ལྷ། དཔར་པོའི་རྒྱ་བཅག་
 དང་མཚལ། རྩོན་པོའི་རྒྱ་རམས་དང་མཐིང་། ལྷང་ཁུའི་རྒྱ་སྤང་། དཀར་པོའི་རྒྱ་དཀར་རལ་

ནག་པོའི་རྒྱ་སྒྲོན་མ་ཤིང་བསྐྱེད་པའི་དུད་རྒྱུ་བཅས་ཆང་མ་བོད་རང་ནས་ཐོན་པ་དང་། ཆོན་
དེ་དག་སྒྲོར་སྒྲེབ་བྱས་ནས་ཆོན་མདངས་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོག་ས་བཅོས་ཆོག་པ་རེད། ཆོན་
དེ་ནམས་ཐོག་མར་སྒྲིག་ས་རོ་འདྲོན་ཆེན་ཆོག་ས་རྒྱ་བ་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀོ་བ་དང་རྩ་ཅས་
བཅོས་པའི་སྒྲིན་རྒྱ་བསྐྱེད་ཏེ་འདུལ་སྒྲོང་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཆོན་གྱི་ལག་ལེན་ཉམས་སྒྲོངས་
ཕུན་སུམ་ཆོག་ས་པོ་ཡོད་པ་རེད། བོད་ཆོན་བཅོ་བའི་ལག་ལེན་གྱི་ཉམས་སྒྲོང་སྒྲོར་སྒྲེ་དག་དེ་ལྟ་
དམར་དག་བཤེས་བསྟན་འདྲིན་ཕུན་ཆོག་ས་གྲིས་བརྒྱམས་པའི་བཅོ་རིག་པ་ཏུ་ལས་གཤམ།
ཆོན་རིས། ① ཆོན་མདངས་ཅན་གྱི་རི་མོ་བྲིས་པ་ལ་ཟེར། ② སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་
པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོལ་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་color pattern ཟེར།
ཆོན་ལས། ཆོན་འདུལ་བ་དང་། ཆོན་བྱག་པ་སོགས་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པ།
ཆོན་ལས་པ། ཤིང་ཆོན་དང་ཁང་ཆོན་སོགས་གཏོང་མཁན་གྱི་བཅོ་བར་ཟེར་བ་ལས། ཐང་ཀ་
ལྗེ་བས་བྲིས་འབྲི་མཁན་གྱི་རི་མོ་མཁན་ལས་ཆབ་ལས་ལུགས་ལ་དེ་ལྟར་ཟེར་སྟོན་པ་རེད།
ཆོན་ལེན་པ། ཆོན་ཀོང་ནང་ནས་ཤིང་གྲིས་ཆོན་ལེན་བའམ་ལག་གིས་ཆོན་ལེན་པ་ལྟ་བུ།
ཆོན་ལེན་པོ། ཆོན་ལུག་པོ་འམ་འཕྲོད་པོ། རས་གཞི་དཀར་པོའི་སྟེང་དུ་ཆོན་ལེན་པོ་ཡོང་།
ཆོན་སེར། ཆོན་སེར་པོའི་མདོག་སྟེ། བ་ལྷ་ལྟ་བུ།
ཆོབས། ཆབ་ལ་སྟོས།
ཆོམ་པ། སོམ་ཉིའམ་སྒོ་ཅེ་གཉིས། བྱེད་སྒྲུངས་དེ་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཡིན་པས་ཆོམ་མི་འཆལ།
ཆོམ་པ་མེད། ① ཐེ་ཆོམ་མེད། ② [མདོན]དཔའ་པོ།
ཆོམ་བྲ། ① སྒྲུངས་པའི་ཕུང་པོ། ས་ཆོམ་བྲ། རྟོ་ཆོམ་བྲ། ལྷ་ཆོམ་བྲ། ② ལུག་བྲ། མེ་ཏོག་ཆོམ་
བྲ། ལྷ་མ་ཆོམ་བྲ།
ཆོམ་མེ་བ། ① ཐེ་ཆོམ་པ། བྱེད་ཆོད་མ་ཐོག་པར་ཆོམ་མེ་བར་ལུས་སོང་། ② ཏུ་གོ་མ་གོའི་བར་
མཆམས། འབྲུལ་པ་ཡོང་དང་མི་ཡོང་ཆོམ་མེ་བ་ཞིག་འདུག།
ཆོམས། ① ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་འཆམ་པའི་སྒྲུལ་ཆོག ② ཁང་བ་དཀྱིལ་མ། ཆོམས་ཀ་བཞི་
གཏུང་བརྒྱད། ③ སྟེ་ཆོན་དང་ལེའུ།

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་sensitive information ཟེད།

ཆོར་དང། ཆོར་བའི་རྒྱལ་ལ། རྒྱ་བའི་ཆོར་དང་ཆེ་བ། ལྷའི་ཆོར་དང་ཞན་ལ།

ཆོར་ཆས། མྱོག་མྱེད་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་perceptron ཟེད།

ཆོར་སྒྲ་རིང་ལུགས། ཉེ་རབས་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཐོན་པའི་རིག་ཆལ་བསམ་སློབ་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ནི་མ་འོངས་པའི་བྱ་བ་མཐའ་མ་ཐོན་གོང་བྱུང་བའི་བྱ་བ་མཐའ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་དབྱེ་སྒྲ་ལའི་

སྟན་དག་པ་སྒྲ་ལིན་ཏེ་སྟེ་ལའི་ཤེས་ཆོར་དབང་པོའི་སྒྲ་ཆལ་ལས་འཛོལ་བྱུང་བ་ཞིག་

ཡིན། དེའི་སྒྲ་ཆལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ནི་ཤེས་ཆོར་སྒྲ་ཆོགས་མཉམ་དུ་བཀོད་ནས་སྟོག་པ་པོའི་སྒྲ་

སྒྲ་འཕེལ་དུ་འཇུག་གི་ཡོད་པའོ།

ཆོར་ག། ① རྟོགས་པ་དང་རེག་སྟེ་ཤེས་པ། ལུས་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐལ་ལུས་ཀྱི་ཆོར་ག། ཁོའི་སྐད་ཆར་ས་

ཆོར་བྱུང། ② རེག་པས་ལུས་འོངས་སུ་སྒྱུད་པའི་རྣམ་པར་སྟོན་པ་སིམ་གཏུང་བར་མ་གང་རུང་

ཉམས་སུ་སྲོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ། བདེ་སྒྲུག་གི་ཆོར་ག། ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། ཉེ་

མ་ཆ་དུས་གི་བཞག་གི་སར་བསྐྱད་ན་ཆོར་བ་བསེལ་བོ་ཡོང། ③ ཀྱན་འགྲོ་ལྗེའི་ཡ་བྲལ།

ཆོར་བ་ལ། ལུས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་སྒྲུག་གཉིས། ཡིད་ཀྱི་ཆོར་བ་ཡིད་བདེ་དང་ཡིད་མི་བདེ་གཉིས།

ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་ལྟོ།

ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས། བར་མའི་ཆོར་བ་སྟེ་སྒྲུག་བསྐལ་ཡང་མ་ཡིན་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོར་ག།

ཆོར་བ་བློ་པ་ཉེར་བཞག་པ། བློ་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྟེ། བར་དང་ཕྱི་དང་ཕྱི་ནང་

གི་ལུས་ལ་དམིགས་ནས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་དང། ཆོར་བ་བདེ་སྒྲུག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཡང་

རང་གི་མཆན་ཉིད་ནི་སྒྲུག་བསྐལ་བའི་མཆན་ཉིད་དེ། ཆོར་བ་སྒྲུག་བསྐལ་ལ་སྒྲུག་བསྐལ་གྱི་

སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་ཁྲུག། ཆོར་བ་བདེ་བ་ལ་ནི་འགྱུར་བའི་སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་ཁྲུག། ཆོར་བ་བཏང་

སྟོམས་ལ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུག་བསྐལ་གྱིས་ཁྲུག་བོ་ཞེས་བཞགས་ཤིང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ།

ཆོར་བ་དུག་མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་བ་དང། རྒྱ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་ག། ལྷ་ཤེས་སུ་གྱུར་

པའི་ཆོར་ག། ལྷེ་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་ག། ལུས་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་ཆོར་ག། ཡིད་ཤེས་སུ་

གྲུར་པའི་ཚོར་བ་བཅས་དྲུག་གོ།
ཚོར་བ་གསུམ། ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ།
ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། ཕུང་པོ་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སེམ་གཤུང་བར་མའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ཉམས་སུ་སྦྱང་
བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་པ་རིགས་མཐུན་དུ་མ་སྦྱངས་པའོ།།
ཚོར་བའི་དབང་པོ་ལྟ། ཚོར་བ་ལྟ་དང་དོན་གཅིག་
ཚོར་བའི་ཐུག་རྒྱ། ནད་ཀྱི་ཐུག་རྒྱའི་སྤྱད་བསྐྱུལ་
ཚོར་བའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མའི་ཀཏེའི་ཁྲིམ་སྦྱོད་པའི་རྒྱ་བའམ་བོད་རྒྱ་དྲུག་པའི་མིང་།
ཚོར་བའི་ཡན་ལག་ རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོར་
བ་བདེ་སྤྱད་བར་མ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཉེ་བར་ཡོངས་སུ་སྦྱོད་པའོ།།
ཚོར་ཤེས་དབང་པོ་ཉམས་པ། ཤེས་པ་ཉམས་པ་འཕམ་བློན་པ་ཐོར་བ། ཤེས་པ་འཐེབས་པ་ཞེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཚོལ། འཚོལ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
ཚོས། ① འཚོད་པའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② མདོག་སྦྱར་བྱེད་ཀྱི་ཚོན་ཅི། ཤིང་ཚོས། རྩས་འགྱུར་གྱི་ཚོས།
② འབྱར་དུ་དོད་ཆ། མཁུར་ཚོས། རྒྱུ་ཚོས།
ཚོས་ཁ། ཚོས་ཆེན་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་ཁ་བ་དང་། ཁ་དོག་སྤྱ་ཚོགས་པའི་ཚོས་གསར་གྱི་ཁ་
བ། ལྷམ་རས་དཀར་གཅང་ལ་ཚོས་ཁ་ལེན་སྟེ།
ཚོས་ག་མ་སྟོམས་པ། ཚོས་མདོག་སྟོམས་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྟོན། ལྷམ་བུ་ཚོས་ག་མ་སྟོམས་པ། རས་
ཆ་ཚོས་ག་མ་སྟོམས་པ།
ཚོས་གྱི། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་palette knife ཟེར།
ཚོས་རྒྱག་ ཚོས་དཀྲུག་བྱེད་ཀྱི་དབྲུག་པ།
ཚོས་བརྒྱབ་པ། རས་སམ་སྤྲུལ་བུ་སོགས་ལ་ཚོས་གྱིས་ཁ་དོག་བཅོས་པ།
ཚོས་འབྲིབ། ཚོས་བརྒྱབ་པ་ལས་དུ་མ་མོང་བའི་སྟོན། ཚོས་རྒྱས་མེད་མཁན་གྱིས་བརྒྱབ་ནས་

ཆོས་འབྲིབ་ཡོང་མྱེད།

ཆོས་བཅད། ཆོན་ཅིའི་ཐོག་ལ་རྒྱབ་པའི་ཆོས་རིས།

ཆོས་ཆེན། ཤིང་ཆོས་ཀྱི་རིགས།

ཆོས་ཉེས་མ། ① ཆོས་མདོག་གཉིས་ལས་མེད་པའི་རི་མོ། ② གོས་ཆེན་ཞིག

ཆོས་ཉེས། ཆོས་རྒྱབ་སྒྲངས་ལས་འགོ་མ་བྱུང་བ། ལག་རྩལ་ཞན་པས་ཆོས་ཉེས་བྱུང་བ།

ཆོས་རྒྱ། ① ཆོས་ལེན་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་སྦྱར་ཅི། ② ས་མཆུ་ད།

ཆོས་རྟགས། དངོས་རིགས་མི་ནོར་བའི་ཆེད་དུ་བརྒྱབ་པའི་རྟགས། ལྷག་གི་སྤྲེལ་བར་ཆོས་རྟགས་
དམར་པོ་བརྒྱབ་པ།

ཆོས་རྟན། ཆོས་དངོས་གཞི་མ་བརྒྱབ་གོང་དུ་སྦྱར་ཆོས་སོགས་གཞི་རྟན་དུ་རྒྱབ་པ་དེའི་མིང་།

ཆོས་ཐེབས། ཆོས་ལྷག་པ། ཤོག་བྱ་དཀར་པོར་ཆོས་ཐེབས་སྤྲ།

ཆོས་ཐེབ་ཁུས་གཞི། མྱོག་མྱུང་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་color schemes ཟེད།

ཆོས་གདན། ཆོས་གཞི་མི་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ཐོག་མར་གཏོང་བའི་ས་མཆུ་ད།

ཆོས་མདོག་ ཆོས་དམར་མེར་སོགས་ཀྱི་ཁ་དོག

ཆོས་སྒྲག་ ཆོས་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲག་ཆ། ཆོས་སྒྲག་དམར་པོ།

ཆོས་བ། བཙུག་ཏེ་བྱུལ་བ། འབྲས་བཙུག་གྲང་མ་ཆོས།

ཆོས་བང་། མྱོག་མྱུང་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་color palette ཟེད།

ཆོས་པོ། འ་སོགས་ལེགས་པར་བཙུག་པ། འ་བཙུག་ནས་ཆོས་པོ་བྱུང་འདུག

ཆོས་བྱི་བ། ཆོས་ཀྱི་མདོག་ཡལ་བ། བྱོན་པ་ཆོས་བྱི་བ།

ཆོས་བྱེད། ① ཆོས་རྒྱབ་པ། ② [མདོན་]ཅན་དན་དམར་པོ།

ཆོས་མ། ① ཆོས་མཁན། ② ཆོས་བརྒྱབ་པའི་སྤྲེལ་རས་སོགས།

ཆོས་འཛིན་པ། ཆོས་མདོག་ལེན་པ། སྤྲེལ་རས་དྲེག་པ་ཅན་གྱིས་ཆོས་མི་འཛིན་པ། རས་དང་སྤྲེལ་

བྱ་སོགས་རྒྱ་ཆ་དཀར་པོས་ཆོས་འཛིན་སྒྲ།
ཆོས་གཞི། ཆོས་མདོག་ཆོས་གཞི་འཕྱར་བ། ཆོས་གཞི་གཅིག་པ། ཆོས་གཞི་ཡལ་བ། རས་འདིའི་
ཆོས་གཞི་ལེགས་པོ་མེ་འདུག
ཆོས་ཟ་བ། ཆོས་ལེན་པ། སྐྱར་ཅི་ཅུང་ཟད་བསྐྱེས་ན་ཆོས་ཟ་བ་ལ་ཁུད་ཆེ། ཆོས་གདན་མ་བཏིང་
བས་ཆོས་མ་བཟས་པ།
ཆོས་འངས་པ། ཆོས་ཁུ་བ་བསྐྱལ་ནས་ལམ་དུ་སོང་བ།
ཆོས་ལོག་པ། ཆོས་ཡལ་བ། ཉི་སྟེག་ཆར་རྒྱུས་ཀྱང་ཆོས་ལོག་མེད་པ། ཡང་ཡང་བཟུས་ནས་
ཆོས་ལོག་པ།
ཆོས་སར། ཆོས་གསར་དང་འདྲ།
ཆོས་གསར། དེར་སང་གི་རྒྱ་ཆོས་དམར་སེར་སྡེ་ལྡང་སོགས།
ཆོས་བསང་རྒྱབ་པ། ཆོས་བརྒྱབ་ཐེན་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་བཤལ་གཏོང་བ།
ཆཱ། འཕྱར་ཁྱེད་དམ་འཕྱར་ཆོན་པོ་སྟེ་རོ་བྱལ་གི་ནང་གསེས་ལན་ཆ་བའི་རྗེས། བ་ཟུར། རྒྱ་ཆཱ།
བོད་ཆཱ། ཁ་རུ་ཆཱ། ཆཱ་ཁ་རུ། ར་ལ་ཆཱ་འདེབས་པ།
ཆཱ་ཁ། ① ཆཱའི་འབྱུང་ཁུངས་སམ་ཆཱའི་ཐོན་ཁུངས་ཀྱི་ས་ཡུལ་སྤྱི་མིང། ② མཆོ་སྟོན་པའི་བྱ་བ་
རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་ཆཱའི་འབྱུང་ཁུངས་ཆེན་པོ་ཞིག
ཆཱ་ཁ་རི་ཁོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྔད་ཅམ་དུ་སྐྱལ་སྐྱབས་སོད་ནམས་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛོས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆཱ་ཁ་སྟོ། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤར་ཁམས་རྫོང་གི་སྟོ་རྒྱུད་དང་ཆཱ་ཆཱའི་ཤར་འགམ་
དུ་ཡོད། དེ་ཆཱ་ཁ་ཞིག་ཡིན།
ཆཱ་ཁང་། ཟ་ཆཱ་འདུག་སའི་ཁང་པ།
ཆཱ་ཁའི་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུགས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་བྱལ་བཏབ་པར་གྲགས།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱུང་དབུས་ལན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

[illegible]

ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཚུ་ཆོང་། ① ཚུ་ཆོང་བྱེད་པ། ② ཚུ་ཆོང་བྱེད་ལས་བྱེད་མཁུ།
ཚུ་ཆོང་། ① ཚུ་ཡོད་པའི་ཆོང་མ་ཞིག ② ཚུ་མང་ཅུང་གི་ཆོང་། ཚུ་ཆོང་རན་པོ།
ཚུ་ཚུ། ① མེ་སྟག ② ས་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲིའི་གཞུགས་བརྟན་དང་མཆོད་རྟེན་ཅུང་ཅུང་།
ཚུ་མཆོ། ① ཚུ་ཡོད་པའི་མཆོ་སྒྲི། ② བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲུངས་ཀྱི་སྤེར་ཅེ་ཆོང་གི་ཁོངས་ཀྱི་ཕྱོ་ཅུང་
ན་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག་གི་མིང་།
ཚུ་རན་བཟུ་བ། ཕྱོད་ཐོས་སུ་མ་བཟས་གོང་ཐུན་ཅམ་བཟས་ནས་ཚུ་མང་ཅུང་འགྲིག་མེན་བཟུ་བ།
ཚུ་རི་དགོན། གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་བཏབ་པའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་འདུག གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འི་ཐང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཚུ་བུ་དགོན། འདེབས་མཁུན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ཁྲུངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཚུ་རི་སྐྱེན་གསུམ། རི་བོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་
ཁྲི་འདུ་ཆོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཚུ་བྲ། [ཡུལ་]དུ་ཅོས་བཟོས་པའི་སྐྱུགས་ལ་ཚུ་ལུད་བྱེད་ཀྱི་མིང་།
ཚུ་ཤུལ་བྲོ། གྲིས་བ་ཅུང་དུའི་ཨ་མ་རྣམས་ཀྱིས་གྲིས་བས་གཅིན་གཏོང་བ་དེ་དག་དག་པོར་མ་
བཟུས་པས། མའི་ཤུས་དང་། བོས། ཁྲིམ་ནང་སོགས་ལ་གཅིན་ཀྱི་བྲི་མ་མན་མ་བ་ལ་གཅིན་
ཚུ་བོའམ། ཚུ་ཤུལ་བྲོ་བེད།
ཚུ་ཤོ ① ཚུ་ཆོང་བས་འཇལ་དགོས་པའི་ཚུ་འི་ཁུལ། ② ཚུ་ཁུལ་སྟེད་མཁུ།
ཚུ་གསུམ། ཟེ་ཚུ་དང་། བུལ་ཏྲིག་བྱང་ཚུ་བཅས་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གོང་སྐྱེན་དགོན་ཅོག་
བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་དམར་ལས། གཞན་ཡང་སྟོ་སྟོར་སྐབས་ཀྱི་ཚུ་གསུམ་ཞེས།
ལན་ཚུ་འི་སྟེར་གཏོགས་ཟེ་ཚུ་བུལ་ཏྲིག་དང་། བྱང་ཚུ་གསུམ་ལ་ཟེར་བས་རྒྱ་ཚུ་སོགས། ཚུ་སྐ་
གསུམ་གྱི་མིང་དང་མ་འཁུལ་ཞིག ། ཅས་གསུངས།
མཆང་། ཉེས་སྐྱོན་ནམ་ཞོངས་པ། སྐྱོན་མཆང་རྟོལ་བ། མི་ངན་གྱི་ཉེས་མཆང་བརྟོལ་བ།

མཚང་གི་ཐོག་ཏུ་འབེབས། མཚང་ནི་སྟོན་གྱི་མིང་ཡིན་ཅིང་། དཔེར་ན་གདམས་ངག་མཚང་གི་ཐོག་
འབེབས་ཞེས་པ་ནི་གདམས་ངག་དང་བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་ཐོག་ཏུ་རང་དབང་མེད་པར་ཕྱག་པའི་དོན།
མཚང་བརྟེན། ཉེས་སྟོན་གང་བྱས་གཞན་གྱིས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་བྱིར་བཏོན་པ།
མཚང་ཐོག་ཐོག་མི་ལ་སྟོན་གང་ཡོད་པ་དེའི་སྐོར་སྒྲུང་མེད་དུ་སྒྲེང་བ་དང་། ཁོ་རང་གི་མཚང་ཐོག་
ཏུ་ཕྱག་ནས་ཁོ་བ་ལྟ་བུ།
མཚང་བྱས། རོ་ཆ་དགོས་པ་དང་། མེམས་སྤྱད་དགོས་པའི་དོན་སྟོན་ནམས་གང་ཟག་དེའི་མདུན་
དུ་སྒྲེང་བའི་དུས་འདས་པ།
མཚང་འབྲིན་གྱིད་གཞི། མི་ལ་སྟོན་འདོན་པར་བྱས་པའི་སྟོན་གྱི་བྱུང་བའི་གྱིད་གཞི།
མཚང་འབྲིན་པ། གཞན་གྱི་སྟོན་ཆ་རང་གིས་སྒྲེང་འདོད་མེད་པ་ནམས་སྤྱ་བ།
མཚང་འབྲུ་བ་ རོ་ཆ་དགོས་པ་དང་། མེམས་སྤྱད་དགོས་པའི་དོན་སྟོན་ནམས་གང་ཟག་དེའི་མདུན་དུ་
སྒྲེང་བཞིན་པའི་བྱ་བ། ན་མཚང་འབྲུ་བ། ཤི་མཚང་འབྲུ་སོགས་ནམས་གངས་འགའ་ཞིག་ཡོད།
མཚང་རྒྱ། ད་ཕྱི་མགོ་གཡས་གཡོན་པན་ཆད་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་གཞུང་སྒྲུང་ཆའི་ཕྱོགས།
མཚང་རུས། རྒྱབ་འཕོངས་ཀྱི་རུས་པ།
མཚན། ① མིང་གི་ཞེས། མཚན་འདོགས་པ། ② མཚན་མའི་བསྐྱུས་ཆེན། ③ མཚན་མའི་བསྐྱུས་ཆེན།
མཚན་རྒྱ། ནམ་དགུང་རྒྱ་བྱེད་མཁན།
མཚན་རྒྱབ་བར། ལུས་ཀྱི་གསང་གནད་ཅིག་
མཚན་སྟོར། དགོང་མོ་རྒྱབ་པའི་སྟོར་བ། དགེ་སྟོས་ཀྱིས་དགོན་ནང་དུ་མཚན་སྟོར་བརྒྱབ་ཏེ་
སྤྱིགས་ཁྱིམས་སྤྱང་མིན་ལྟ་བུ།
མཚན་དཀྱིལ། ① ནམ་བྱེད། ② མཚན་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་རམ་སྤྱ་ཁམས།
མཚན་བྲི། ཉེན་མའི་མི་དང་མཚན་མའི་བྲི་ཞེས་ཏེ། ཉེན་མཚན་ལྟོས་མེད་པ་ལྟག་བསམ་ནམ་དག་
གིས་ཞབས་ཞུ་བཀྱིས་པའི་དོན།
མཚན་མཁན། མཚན་ལྟོས་མཁན་པའི་བསྐྱུས་མིང་།
མཚན་འབྲོངས། མཚན་མོ་ཕྱིལ་པོ་འབྲོལ་བ། སོ་ལྟ་མཚན་འབྲོངས་བྱེད་པ།

མཚན་གང་། མཚན་མིལ་པོ།

མཚན་གྲང་། མཚན་དགྲང་དང་འབྲ།

མཚན་གྱི་མེ་ཉོག་མིང་མེ་ཉོག་གི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། དཔལ་པོའི་མཚན་གྱི་མེ་ཉོག་

མཚན་གྲགས་ཐོབ་དབང་། ལྷགས་མ་ཐུན་གྱིས་མཚན་སྟན་གྲགས་ཐོབ་པའི་དབང་ཆ།

མཚན་རྒྱ་སྒྲོམ་པ། མཚན་དུས་འགྲོ་བཞུད་བཀག་འདོམས་བྱེད་པ།

མཚན་རྒྱ་བ། [མཛོན] ལྷག་པ།

མཚན་སྒྲོགས་དགོན། མཚན་སྒྲོགས་མཁན་སྐུལ་སྐུ་ཐེང་གསུམ་པ་དགོན་མཚོག་འཕྲིན་ལས་གྱིས་

བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་བྲག་བཏག་ གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་

ཡིན། ད་ལྟའི་ཀན་སྤོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་རྩ་རྫོང་སྤང་མ་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཚན་དགྲང་། མཚན་མོའི་གྲང་ངམ་དཀྱིལ།

མཚན་འགྱུར་བ། ① མིང་འགྱུར་བ། ② བོ་མོའི་མཚན་མ་འགྱུར་བ།

མཚན་ཏུ། ལྷ་གྲ་སོགས་མཚན་མོ་ཏུ་བ།

མཚན་གཅིག་པ། ① མིང་འབྲ་བ། ② རི་ཆེན་དང་རི་རྩ་གཏོང་སའི་འོག་སྒོ་གཅིག་ལས་མེད་པ།

མཚན་བཅས། ལྷའི་རྣམ་པ་བཞིན་བསྒྲོམ་པའོ།

མཚན་བཅས་གྱི་རྣལ་འབྱོར། བྱ་རྒྱུད་དུ་བརྒྱས་པ་ཡན་ལག་བཞིའི་སྒོ་ནས་དམ་ཡེ་སྟན་གྲོགས་གྱི་

རྩལ་དུ་བསྒྲོམ་པའི་སྒོ་མ་རྩལ་ཞིག་

མཚན་རྩས། སྤར་རྒྱལ་རབས་དང་། སྤེད་གཞུང་། དཔོན་རིགས་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ལམ་འགྲོའི་ཞེ་ཆོག་

མཚན་མཐུག་ ① མཚན་མོའི་ནམ་སྤྲད། ② མིང་གི་མཐུག་

མཚན་ཉིད། རྩས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བ་སྟེ། གཤུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཀ་པའི་མཚན་

ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། མཚན་བྱའི་དངོས་པོ་གང་ཞིག་ དེ་ཉིད་དངོས་པོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་

པར་སོ་སོར་ཐད་དུ་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གང་དེ་ལ་ཟེར། དོན་དུ་དངོས་པོ་སོ་སོའི་ཐུན་

མིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ལྷོ་ལྷིང་ཞབས་ཁུམ་རྩ་རྒྱུར་གྱི་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་དེ་བྱམ་

པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་ཁུབ་ཆེས་པ། མཚན་ཉིད་སྒྲིན་ཅན་ཞིག་སྟེ། མཚན་འདོད་ལ་ཁུབ་པ་མ་ཟད་
མཚན་འདོད་མེད་པའི་གཞི་ལ་ཡང་ཁུགས་པ།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་མ་ཁུབ་པ། མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་གང་ཞིག་མཚན་ཉིད་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་སྟེ་
མཚན་འདོད་ཀྱི་གཞི་མཐའ་དག་ལ་མ་ཁུབ་པའི་དོན།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་མི་སྤྲིད་པ། མཚན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་དཔེ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་
ཀྱང་ཆོད་དཔེ་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་དེ་ཅ་བ་ནས་མི་སྤྲིད་པ་སྟེ་དོན་བྱེད་མི་རུས་པ་དངོས་པོའི་
མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ།།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྲ་ས། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ཆེན་པོ་ལྟ་སྟེ། ༡ ཆོད་
མ། ༢ པར་ཕྱིན། ༣ དབུ་མ། ༤ མཛོད། ༥ འདུལ་བ་བཅས་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་
ཀྱི་དགོན་པ་ཆེ་བ་ནམས་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྲ་ས་ཟེར།
མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་སྟོན། མདོ་སྟེ་དང་། འདུལ་བ། མདོན་པ་བཅས་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་ལམ་སྟོན་པའི་
གསུང་རབ་ཀྱི་མིང་།
མཚན་ཉིད་སྟེ་སོགས་བཞི། སྟེ་བ། གནས་པ། ཆ་བ། འཛིག་པ།
མཚན་ཉིད་མཁན་པོ། བཀའ་པོད་རིགས་ལམ་སྒྲོབ་པའི་དགེ་གན།
མཚན་ཉིད་བྲ་ཆོད་། བོད་ཀྱི་དགོན་སྟེ་འོ་ནང་གཞུང་ཆེན་ཆོད་རིགས་ཡོད་པའི་བྲ་ས།
མཚན་ཉིད་དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། དོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། མེད་ལ་ཡོད་པར་
འཛིན་པའི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཐག་ཁྲ་སྒྲུལ་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའོ།།
མཚན་ཉིད་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཚན་ཉིད་ལྷ། གཞན་དབང་གནས་འགྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
མཚན་ཉིད། རྒྱུ་གྱིས་ཉག་པའི་མཚན་ཉིད། བསམ་གྱིས་མི་ཁུབ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།།
མཚན་ཉིད་ལྷ་བཟུ། ལྷ་པོ། ལྷ་རྒྱུ། ཆར་བབས། ལེགས་བཟུ། མིག་བཟང་། འོད་ཅན། འཆེ་
མཐོང་། ཐར་དགལ། ལུས་མཚོག་མགུ་བ་དགལ། གྲོལ་བ། ལེགས་གྲོལ། མཐར་ཕྱིན། དགལ་བ།

རབ་དགལ། སྒྲ་མ་མགུ་བར་འགྱུར་བ། ཉམས་དགལ། བྱེད་མིན་གཞིགས། ཆོགས་བྱག་སེམས་
དང་དགེ་པའི་ས་མང་བརྒྱ། ཉོན་མོངས་ས་བྱག་མི་དགའི་ས་པ་གཉིས། རྩུང་བྱའི་ས་བཅུ་མ་
ངེས་པས་བརྒྱད་དོ།

མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གྱི་བརྟུང་བ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཐུན་ཆོད་དུ་བྱང་བའི་སྒྲན་ཏེ། རྩས་
བཏབ་པ་དང་། ཆོགས་ཀྱིས་བཅགས་པ། ཤིན་ཏུ་སྒྲ་བ། བཞིན་སྒྲ་བ། འདམ་བྱ་ཞག་མའི་
མདོག་ལྷར་བྱངས་པ་བཅས་ལྷ་དང་ལྷན་པའོ།

མཆན་ཉིད་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

མཆན་ཉིད་ཆད་པའི་ཀྱན་བཏགས། ཀྱན་བཏགས་ཀྱི་ནང་གསེས། དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་པས་
བཏགས་པ་བདག་ལྷ་དང་རྩས་གྲུབ་ལྷ་བྱའོ།

མཆན་ཉིད་ལྷེས་དགོངས། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་
གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ།

མཆན་ཉིད་སྤེ་གསུམ། རྟེན་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ། བྱང་སེམས་ཏེ་མཆན་
ཉིད་སྤེ་གསུམ་ནི། རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་
ཐར་པར་འབྲེན་པས་ཀྱན་འབྱུང་འབྲེན་པའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ།

མཆན་ཉིད་པ། ① ཆད་ལྷན། ② གཏན་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ལམ་པ།
མཆན་ཉིད་མེད་པའི་སྐྱད་ཅིག་མའི་སྒྲོར་བ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅའི་ནང་གསེས། སྤྱིན་སོགས་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་སྟོང་དུ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་
རྣལ་འབྱོར་མཐར་ཐུག་གོ

མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟོར་བའི་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་བར་
པ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པར་སྟོན་པའི་བཀའ།

མཆན་ཉིད་ཡིག་ཆ། མདོ་སྟོགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་སྟོར་གྱི་དཔེ་ཆ།

མཆན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཆད་པའི་ཀྱན་བཏགས། བདག་གཉིས་ལྷ་བྱ་ཡུལ་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྟོག་པའི་
དབང་གིས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་རྣམས་སོ།

མཆན་ཉིད་རིག་པ། ① འཛིག་རྟེན་ལྟ་ཚུལ་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལུགས། ② གཏན་ཆེགས་རིག་པ་དང་
དོན་གཅིག

མཆན་ཉིད་གསུམ། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཆན་ཉིད་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་
པ་སྟེ། ཀུན་ཏུ་བཏགས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཆན་ཉིད། ཡོངས་སུ་གྲུབ་
པའི་མཆན་ཉིད་བཅས་སོ། དེའང་ཀུན་བཏགས་ནི་རྟོག་རྒྱུ་འཆར་པའི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་
ལྟ་པོ་སྟེ་སྐོར་བཏགས་པའི་གཟུང་བྱ་གཞན་སེལ་གྱི་སྤང་བ་དོན་གཅིག་གཞན་དབང་ནི། མ་
རིགས་བག་ཆགས་ཀྱིས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་བ་སྟེ་གཟུང་ཡུལ་རང་མཆན་པ་དང་
དོན་གཅིག་ཡོངས་གྲུབ་ནི། རང་རིག་རང་གསལ་སྟོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ཡིན། དེས་
ན་ཀུན་བཏགས་དང་གཞན་དབང་གཉིས་བདེན་པ་མེད་མཉམ། འཁྲལ་བ་ཡིན་མཉམ་ཡིན་གྱང་།
མཆན་ཉིད་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། ཀུན་བཏགས་ཡོད་བཏགས། གཞན་དབང་
ཐུས་ཡོད། ཡོངས་གྲུབ་སྟོས་བྲལ་ཡིན་ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀུན་བྲལ་ལས་གསུངས། ཞིབ་པ་སོ་སོའི་
འགྲེལ་བཤད་སྐབས་སུ་གཟིགས།

མཆན་གཉིས་པ། པོ་མཆན་དང་མོ་མཆན་གཉིས་ལྟ།

མཆན་གཉིས་མ་ནིང་། པོ་མོ་གཉིས་ཀའི་མཆན་མ་ཡོད་པའི་མ་ནིང་།

མཆན་གཉིས་མ་ནིང་གི་འཇུག་ཚུལ། རྩེས་འཇུག་གི་མ་ནིང་ན་ར་ལ་གསུམ་མིང་གཞི་མོ་ལ་ཡང་
འཇུག་ཞུགས་པ་སྟེ་འཛིན་ད། འབྱོར་ད། རོལ་ད་སོགས་མིང་གཞི་ཞན་ཞིང་། ཡང་འཇུག་བྲག་
པས་མཆན་གཉིས་མ་ནིང་རོ། ད་བྲག་ན་ར་ལ།

མཆན་སྟན། མཆན་དང་སྟན་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་ཆེག

མཆན་སྟན་གསུམ། མཆན་སྟན་དང་དོན་གཅིག

མཆན་སྟན་ཐོབ་དབང་། ལུགས་མཐུན་མཆན་སྟན་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པའི་དབང་ཆ།

མཆན་སྟན་བརྒྱུད་པ། མཆན་སྟན་ལ་གཞོད་པ་སྟེ་མཆན་ཤས་བཟོ་བ།

མཆན་རྟགས། ① རྟགས་མཆན་མ། ② བྲ་སའི་དགེ་བ་ཤེས་གྱི་མིང་བཏགས།

མཆན་ལྟས། ① རྟགས་མཆན་མའི་ལྟས། ཆར་པ་འབབ་པའི་མཆན་ལྟས། ན་བའི་མཆན་ལྟས། ②

མི་ལྟས་ཀྱི་ཞེ་ས།

མཚན་ལྟས་མཁན་པོ། སྤྲུམ་སྤྲུམ་ཀྱི་མཚན་མར་བརྟག་དབྱང་དང། སྐར་མ་བརྟག་དབྱང། མི་
ལྟས་བརྟག་དབྱང་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་འབྱུང་འབྱུང་ཅི་ཡོང་ལུང་སྒྲོན་མཁན།

མཚན་སྟོང། རྣམ་སྟོང།

མཚན་གཏིབ། མཚན་མོ་འཇམ་ཆོལ་གྱི་དབྱང་འཇུག་སྟེ་མཚན་འགོ་བས་ཀྱང་ཟེར། དགོང་མོ་
མཚན་གཏིབ་གཏོང་བས་དག་མོ་འདུལ་སྤྱབ་པར་བྱུང་བ་རེད།

མཚན་ཐུག། རྣམ་གྱི་ཆགས་ལྟུང་བུ་དང། མཚན་ཐུག་གསུམ་དུ་བགོས་པའི་ཐུན་ཐ་མ་ལ་སྐྱེ་རེད་སྟེ་གཏོང།
མཚན་ཐུག། མཚན་གང་ཐུབ་པའི་མར་མེ། དཀར་མེ་མཚན་ཐུག།

མཚན་ཐུབ་ཀོང་བྱ། མཚན་གང་ཐུབ་པའི་མར་མེའི་ཀོང་བྱ། གསེར་གྱིས་བཟོས་པའི་མཚན་ཐུབ་ཀོང་བྱ།
མཚན་ཐོག་ཐག། མཚན་མོ་ཉིལ་པོ་འཕམ་མཚན་གང་། མཚན་ཐོག་ཐག་རིང་ལ་ལས་བྱ་ཚུགས་པ།

མཚན་ཐོག་ཐག་དག་འཇོན་གྱིས་དུས་འདས་པའི་མཐར་ཆུ་སྐར་གྱི་མདངས་ཉམས་པ།

མཚན་མཐུན་འདོད་སྟོང། ཉགས་མཚན་རྣམ་པོ་མོ་གང་རུང་གི་མཚན་ཉགས་གཅིག་པས་འདོད་
སྟོང་སྟོང་བ་ལ་ཟེར།

མཚན་དོན་པའི་དུས། མངལ་གནས་ཀྱིས་པར་མོ་མོའི་ཉགས་ཀྱི་མཚན་མ་ཐོག་མར་ཐོན་པའི་དུས་ཤིག།
མཚན་དོན། ① མཚན་གྱི་དོན། དཔེ་ཆའི་མཚན་དོན། ② མིང་དང་དོན། མཚན་དོན་གཉིས་མཐུག།
མཚན་མདོངས། [མདོན་སྟོན་མེ།

མཚན་ལྗན། མཚན་ཉིད་དང་ལྗན་པ། དག་ཀྱན་མཚན་ལྗན། མཁས་པ་མཚན་ཉིད་དང་ལྗན་པ།

མཚན་ལྗན་མ། [མདོན་]བྱང་མེད་མཛེས་པ།

མཚན་སྤང། སྟོན་མེ།

མཚན་གནས་སྤྱག་པ། རྟོག་ཁྲད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་phase jitter ཟེར།

མཚན་པ། མཚན་པ། མཚན་པ། མཚོན། བརྒྱན་པའམ་སྤྱས་པ། བྱས་པ་བད་མས་མཚན་པ། རི་
བོང་བད་མས་མཚན་པ། རི་བོང་ག་ཟུགས་ཀྱིས་མཚན་པའི་ཁྲ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར།

མཆན་པར་དོད། ན་ཆ་ཞིག

མཆན་སྟོང། [མདོན]① ལྷག་པ། ② སྤྱོད་པོ།

མཆན་དཔེ། ལྷག་པ་ཡོད་པའི་མཆན་མ་བཟང་པོ་ལྷག་དང་ཞབས་མཐེལ་ལ་འཁོར་ལོའི་རི་མོ་
གསལ་བ་སོགས་སྤྱི་ཅུ་སོ་གཉིས་དང་། ལྷག་དང་ཞབས་ཀྱི་སྤྱོད་མོ་བཟང་སྟེ་མདོག་ལྷར་
དམར་བ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཟེར།

མཆན་བྱེད། ན་མ་བྱེད།

མཆན་པར་དོད། ལྷན་སྤྱོད་མ་རིགས་ཀྱི་ནང་ཆན་མཆན་མ་དང་བཤང་ལམ་པར་དོད་ཏེ་མ་བྱུང་
པའི་ནད་ཅིག

མཆན་བྱ། མཆན་མོའི་བྱ་ལྷག་པ།

མཆན་བྱང་། ① མིང་བྱང་སྟེ་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་། ② མི་ཤི་བའི་མཆན་བྱང་ངམ་མིང་བྱང་།

མཆན་བྱེད། [མདོན]ཟླ་བ་ཉ་གང་།

མཆན་མ། ཉགས་དང་ལྷས། གཞན་དང་མི་འོར་བའི་ཆེད་དུ་མཆན་མ་རྒྱབ་པ། དགའ་བའི་མཆན་
མ་སྟོན་པ། བཟང་པོའི་མཆན་མ་ཤར་བ། ཡང་ཡིག་གཞན་དང་མི་འདྲེ་བའི་ཆེད་དུ་དོར་དང་མ་
དོར་མཆན་མ་བཏོད།

མཆན་མ་ཁྱད་པར་ཅན། ཡི་དམ་དང་པཎ་བྱབ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་སྒྲུང་བ་མི་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་དང་།
མདོན་སྤྱི་ལུ་མཐོང་བ། བཀས་གནང་བ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལ་གོ་དགོས།

མཆན་མ་སྟོན་པའི་བདུན་པ། མཆོན་བྱེད་གང་ཞིག་གིས་མཆོན་ནས་མཆན་གཞི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་
པར་དུ་བྱེད་པའི་ཆོས་སྟོན་པའི་རྣམ་དབྱེ་བདུན་པའི་ནང་གསལ་པོ་ལྷག་དཔེར་ན་དར་དམར་སྟེང་
ན་སྐར་ལྗེའི་རི་མོ་འདུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

མཆན་མ་མེད་པ། སྤྱོད་མེད་དམ་རང་བཞིན་མེད་པ།

མཆན་མ་མེད་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ། རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསལ་པོ། ཡོངས་བྱུབ་
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་མཆན་མར་མ་བྱུབ་པ་བསྟོམ་པའོ།

མཆན་མ་རགས་པ་བཞི་རེ། སྤྱི་གྲུ། དུ་ག་ མེ་ཁྱེད།

མར་མེད་ཉམས་དང་རྒྱུ་ཉིད་སྤྱོད་འབྲུག་ནམ་མཁའ་དྲངས་འདྲ་འཆར་བ།
མཚན་མའི་ཟུག་ཟུ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་བཟང་ངན་བར་གསུམ་གྱི་སྤང་བ་འཆར་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་
བདེན་བར་བརྩེད་ནས་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་སོགས་སྦྱེ་བའི་སེམས་ཀྱི་ནད།
མཚན་མའི་གཡེང་བ། རྣམ་གཡེང་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། ཐར་བ་འདོད་པའི་སེམས་མེད་བར་
ཁེ་དང་གྲགས་པ་འདོད་པའོ།།
མཚན་མའི་སྲིན་ནད། རོ་མཚན་དང་མོ་མཚན་གྱི་ནང་དུ་གནས་པའི་སྲིན་བུའི་ནད།
མཚན་མའི་ལྷ། རང་ལུས་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་སྦྱོད་ལམ་ཀྱུན་དུ་ལྷའི་མཚན་
བཤམ་ག་ཟུགས་སྤང་དང་མི་འབྲལ་བར་བསྐྱོམ་བ། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་
མཚན་མར་འཛིན་པའི་རིག་པ་བཞི། མཚན་མ་ཙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་བཟ་
བར་འཛིན་པའི་རྟོག་པཅས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བྲེ་བྲག་བྲེད་
བ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ཐ་སྦྱད་འདོགས་པའོ།།
མཚན་མེད། ཞོད་གི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་དོན་གཅིག་
མཚན་མེད་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར། བྱ་རྒྱུད་དུ་འབྲུག་གནས་ལྡང་གསུམ་གྱི་བྲུང་བར་དུ་བྲས་པའི་དོན་དམ་
བྲང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱོམ་པའོ།།
མཚན་མེད་མ་ཞིང་། ① བཤད་གཅིད་ལམ་གཅིག་དུ་གྱུར་པའི་མི། ② རོ་མེད་མཚན་མ་གང་ཡང་
མེད་པའི་མ་ཞིང་།
མཚན་མེད་མ་ཞིང་གི་འབྲུག་ཚུལ། རྗེས་འབྲུག་གི་མ་ཞིང་ན་ར་ལ་གསུམ་མིང་གཞི་མ་ཞིང་ལ་ཡང་
འབྲུག་ཡོད་མེད་གང་རུང་སྟེ། བྱིན། ཐར། རོལ་ད་སོགས་མིང་གཞི་དྲག་ཞན་གཉིས་ཀ་དང་
མ་སྤྲད་པས་མཚན་མེད་མ་ཞིང་རོ།། ན་ར་ལ་ད་དྲག་
མཚན་མེད་ཞི་བའི་རྣམ་པ། མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་ཞི་བ་སྟེ་འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་
བཞི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཞིག་ལ་འཛིན། འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པ་བཞི་ནི་འགོག་པ།
ཞི་བ། བྱ་ཞོམ། དེས་འབྲུང་བཞིར་འཛིན་པ་ཡིན། ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ནི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་
དེ་འཛིན། མཚན་མ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན། སྟོན་པ་མེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་ཡིན།

མཚན་མོ། ཉི་ལུ་བནས་བསྐྱེད་མོ་དངས་བད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཀྱ་མུང་བཞད་དང། རྒྱང་ཁྲི་
ལྷོང་ལོ་གྲེད། དེས་ཉལ། རྩོ་སངས་ལ། ཚགས་དུས། ཉལ་དུས། ལུན་གསུམ་ལ། དལ་སྟེང་
རྩལ་ལྷན། གནས་འཛིན་བྱ་མོ། རྒྱང་མེད། བྱ་བྲལ། རྩོར་ལྷན། མིག་བརྒྱ་ལ། ལུན་བཅས། ལུན་
བ་ཅན། མེལ་ཆེ་ཅན། ཞི་བར་འཇུག་ཁྲི་མོད་རྒྱང་ལྷན་ལ། རི་དྲགས་མིག་རྒྱང་གྲེད་ལ། བསམ་
གཏན་གནས་དུས་བཅས་མོ།

མཆན་མོ་སྐད། [མངོན]བྱིམ་བྲ།

མཚན་མོ་རྒྱ་བ། འདི་ནི་འདྲེ་དང་ཕྱིན་པའི་མིང་སྟེ། མཚན་མོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁུ་རྒྱ་ཞིང་ཤེས་པ་འཚོལ་
བས་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་ཟེར།

མཆན་མོ་འདྲེས་ས། [མདོན]ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

མཆན་མོ་འབྲུལ། [མངོན]དུར་པ།

མཆན་མོ་མ། ལུས་རྩེ་བྱེ་བྲག་ཅིག

མཆན་མེ་བཞད། [མངོན]ཀྱ་ཟུང།

མཆན་མོ་རིག [མངོན]བྱིམ་བྱ།

མཆན་མོ་གསུམ། བམ་སྟོང། བམ་གྲང་། བམ་སྒྲང།

མཆན་མེད་སྒྲིང་གཡེང་། མཆན་མེད་ཉེན་ཟེན་གྱི་བྱ་ར་སོགས་བྱས་པའི་དོན།

མཆན་མེད་གོ་ས། [མངོན]ཟུན་པ།

མཆན་མིའི་མགོན་པོ། [མངོན]ཟླ་བ།

མཚན་པོའི་ཆ་ཤས་བརྒྱད། ༡ རྩ་སྐར་མ་ཤར་བ། ༢ མཚན་ཐུན་དང་པོ། ༣ ཐུན་དང་པོའི་ཕྱེད།
 ༤ གུང་ཐུན། ༥ གུང་ཐུན་གྱི་ཕྱེད། ༦ ཐུན་ཐ་མ། ༧ ཐུན་ཐ་མའི་ཕྱེད། ༨ རྩ་ལེངས་མ་ཤར་
 བའི་ཞེས་གསུངས་སོ།།

མཆན་མེད་ཐུན་ཆོད། ཉམ་གྱི་སྟོད་སྨྲ་བར་གསུམ་ལ་ཆ་བཞི་རེར་བཞོས་པའི་ཆ་གསུམ་

མཆོད་མེའི་དུས་ཚོད་དུག ། ༡ ཉི་ལུབ་བྲ། ༢ ས་ཚོས་ཁྱི། ༣ རྩོད་ལམོར་ཕག ། ༤ བཀ་བྱེད་བྱི་བ། ༥
བཀ་བྱེད་ཡོལ་གླང་། ༦ རོ་རངས་སྐྱུག་བཅས་སོ།།

མཚན་མོའི་སྡོད་བྱ། མཚན་མོའི་ལས་བྱ་བ།

མཚན་མོའི་བདག་པོ། [མངོན་]ཟླ་བ།

མཚན་མོའི་མདོངས། [ཉིད་]སྒྲོན་མེ།

མཚན་མོའི་ན་ཚོད་སྒྲེས། [མངོན་]སྟོ་འུར་མ།

མཚན་མོའི་ནོར་བྱ། [མངོན་]ཟླ་བ།

མཚན་མོའི་སྤང་བྱེད། [མངོན་]སྒྲོན་མེ།

མཚན་མོའི་བགས་པ། [མངོན་]ཐུན་པ།

མཚན་མོའི་འོད་ཅན། དཔེ་རྒྱུ་གྱི་སྟོན་ས་བཏགས་པའི་ཅོང་ཞིའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ།

འཆོ་བ་གྲུ་བ་འཕེལ་གྱིས་མཛོད་པའི་སྒྲན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་

སྟོགས་ལ་མགྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། མཚན་མོའི་འོད་ཅན་ནི་ཅོང་ཞིའི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆིག་ནི་

མཚན་མོའི་འོད་ཅན་ཞེས་ཟླ་བའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་དང་ཅོང་ཞི་མདོག་གཉིས་ཆོས་མཚུངས་

གྱི་སྟོན་ས་དཔེ་ཟླ་བའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

མཚན་མོར་རྒྱུ་མ་ཤོར་བ། མཚན་མོ་ཐུན་ནག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱན་མ་བྱུང་སྟེ་དངོས་མས་རྒྱལ་ཤོར་བ།

མཚན་མོར་བྱེད། [མངོན་]ཟླ་བ།

མཚན་མོར་ཟ། [མངོན་]འུག་པ།

མཚན་སྤང། ནམ་སྤང།

མཚན་ཚད། མཚན་མོའི་ཡུན་ཚད། དགྲུག་ཁ་མཚན་ཚད་རིང་།

མཚན་ཚོགས། མཚན་མོར་འཆོགས་པའི་དགའ་ཅིང་ཚོགས་འདུ།

མཚན་མཚན་གྱི་ཁྲབ་བ་སྟོ་བརྒྱད། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་བྱ་གཉིས་པན་ཚུན་ཡིན་ཁྲབ་མཉམ་

གཉིས་དང་། མིན་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས་དང་། ཡོད་ཁྲབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མེད་ཁྲབ་མཉམ་

གཉིས་བཅས་བརྒྱད་དོ།

མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་བྱ། མཚན་གཞི་གསུམ་ལ་ཟེར། དེགས་གཉེར་

ལས། ཤེས་བྱ་ཀུན་ལ་ཆོས་གསུམ་གྱིས། །ཁྲབ་བྱིར་དེ་ཡི་རྣམ་གཞག་བཤད། །མཚན་ཉིད་

གོ་བྱེད་དོན་གྱིས་ཆོས། །མཆོན་བྱ་གོ་བྱ་སྒོ་ཡི་ཆོས། །མཆོན་གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས། །དེ་
དག་རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།
མཆོན་འཆོ། [ཡུལ] རྩོགས་སུ་འགྲོ་དུས་མཆོན་མོ་རྟེན་ལ་རི་ཐང་དུ་འཆོ་བའི་དོན། དོ་དགོང་
མཆོན་འཆོ་འགྲོ་རེས་ཁྱོད་རང་རེད།
མཆོན་རྫོགས་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
ཆོས་འདུལ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་གྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་དག་ཅིང་གསལ་ལ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལོ།།
མཆོན་འཛིན་གྱི་དམིགས་བཏང། བདེན་འཛིན་ནམ་བདག་འཛིན། བདག་འཛིན་གཉིས་ནི་མཆོན་
འཛིན་དང་དེའི་དམིགས་གཏང་ནི་དེའི་ཞེན་ཡུལ་ལམ་འཛིན་སྤངས་གྱི་ཡུལ་ལོ།
མཆོན་ཞབས། ① སྤྲ་དུས་བོད་ཀྱི་སྐྱེས་ལ་ཆེ་ཁག་གི་མཆོན་ཉིད་ཞབས་སྟེ། ② སྤྲ་དུས་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་
ཆེན་ཁག་གི་མིང་ག་ཤས་འཇུག་ཆོག་ཅིག་སྟེ། དཔེར་ན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཆོན་གཞི། ① མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་བྱ་མཆོན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ། ཡུལ་རང་ངོས་ན་གནས་
པའི་དངོས་པོ་རང་མཆོན་པ་དེ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་ཅོག་ཅེ་དང་དཔེ་ཆ་རང་མཆོན་པ་
ལྟ་བུ། ② མཆོན་བྱའི་བྱེད་པར་རམ་དཔེ།
མཆོན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ། ཆད་མ་སྤྲ་བ་སྤྲ་རབས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བཏང་
སྟངས་དེ། མཆོན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་གང་ཞིག་རང་གི་མཆོན་བྱ་ལ་བྱལ་བྱང་། དེར་བཞག་པའི་
མཆོན་གཞི་སྟེང་དུ་མ་བྱལ་བ་སྟེ་དཔེར་ན། རྟ་བ་སྤང་དུ་མཆོན་པ་ལ་སྒྲོག་ལྟ་བུ་བཞག་ན།
སྒྲོག་ཤལ་དང་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་མཆོན་བྱ་བ་སྤང་གི་སྟེང་དུ་བྱལ་བྱང་མཆོན་
གཞི་སྟེང་དུ་མ་བྱལ་བ་ལྟ་བུའི་དོན།
མཆོན་བཟང་གི་གནས་བདུན་མཐོ་བ། ལྷག་གི་བོལ་གཉིས། ཞབས་ཀྱི་བོལ་གཉིས། དཔུང་མགོ་
གཉིས། ལྷག་པའི་རྩོགས་མཐོ་བལོ།།
མཆོན་བཟང་པོ། ① རྟགས་མཆོན་བཟང་པོ། ② སྤྱིས་བྱ་ཆེན་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱལ་
ཅིང་བསོད་ནམས་དེ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་བྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཆོན་སོགས་སུ་མ་ཅུ་ཅ

གཉིས་པོ་ནམས་སོ།། མཚན་བཟང་པོ་སྤུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས། བྱག་ཞབས་འཁོར་ལོས་མཚན་པ་
དང་། རུས་སྤེལ་ཞབས། བྱག་ཞབས་སོར་མོ་བྲ་བས་འབྲེལ་བ། བྱག་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་
ལ་ཆགས་པ། ལྷའི་གནས་བདུན་མཐོ་བ། ཐོར་མོ་རིང་བ། རྟིང་པ་ཡངས་པ། ལྷ་ཆེ་ཞིང་བྲང་བ།
ཞབས་ལོང་བྱ་མི་མངོན་པ། བ་སྤྱ་གྲེན་དུ་ཕྱོགས་པ། བྱིན་པ་ཨེན་ཡའི་འདྲ་བ། བྱག་རིང་ཞིང་
མཛེས་པ། འདོམས་ཀྱི་སྤྱ་བ་སྤུབས་སུ་བྱུབ་པ། བགས་པ་གསེར་མདོག་འདྲ་བ། བགས་པ་
སྤུང་འཇམ་པ། བ་སྤྱ་རེ་རེ་ནས་གཡས་སུ་འབྲེལ་བ། ཞལ་མཛོད་སྤུམ་བརྒྱན་པ། རོ་སྟོད་
སེང་གེ་འདྲ་བ། དཔུང་པའི་མགོ་རྒྱུ་པ། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ། རོ་མི་ཞིམ་པ་རོ་མཆོག་སྤང་བ།
ལྷ་ཅུ་གྲོ་རྩ་ལྷ་རྩ་ཞིང་གལ་བ། གཙུག་རྟོར་བལྟར་མི་མངོན་པ། ལྷགས་རིང་ཞིང་སྤུབ་པ།
གསུང་ཆངས་དབྱངས་ལྟ་བུ། འགམ་པ་སེང་གའི་འདྲ་བ། ཆེམས་ཤིན་ཏུ་དཀར་བ། ཆེམས་
མཉམ་པ། ཆེམས་ཐགས་བཟང་བ། ཆེམས་གངས་བཞི་བརྒྱུ་ཆང་བ། སྤྱན་མཐོན་མཐིང་འདྲ་བ།
སྤྱན་གྱི་རྩི་མ་བ་མཆོག་གི་རྩི་མ་འདྲ་བ་སྤྱུམ་ཅུ་ཙ་གཉིས།

མཚན་རངས་སོ། མཚན་མོ་སྤང་ཆང་། མདང་མཚན་རངས་སོ་གཉིད་ལྷག་མ་སོང་།

མཚན་ལ་དགྲུང་འདེགས། མིང་དང་ལ་རྒྱ་མཐོན་པོར་བཀྲག་པ། དཔའ་བོ་བྲས་རྩེས་ཅན་གྱི་མཚན་
ལ་དགྲུང་འདེགས་ལུ་བ།

མཚན་ལམ། མི་ལམ་གྱི་ཞེས།

མཚན་ལུང་དགྲུང་འདེགས། མཚན་སྤྱན་དང་བཀའ་ལུང་ལ་བཅི་བཀྲར་ལུས་ཏེ་མཐོན་པོར་
བཏེགས་པ།

མཚན་ཤས། མིང་ངན་པ།

མཚན་ཤས་ཀྱི་རྒྱ། མཚན་སྤྱན་གྲགས་ཉམས་པའི་རྒྱ།

མཚན་ཤས་དམའ་འབྲིན། མིང་དོན་ལ་གཞོད་པའི་སྤྱད་པ།

མཚན་བཤད་པ། མིང་གི་དོན་ལ་གཞོད་པའི་སྤྱད་པ།

མཚན་སོ།། མཚན་སྟོར་གཡེང་རྒྱབ་པ། རྩ་རགས་ལ་མཚན་སོ་བྲེད་པ།

མཚན་གསོལ་བ། ① མིང་འདོགས་པ། ཁོང་ལ་ལུལ་བྱུང་གི་དཔའ་བོའི་མཚན་གསོལ་བ་རེད།

② [ཉིང་]དགོངས་དག་ཐུགས་བདེན་ཁྱ་བ།

མཆོམས། ① ཆིགས་དང་། བར་གསེང་། ས་མཆོམས་འབྱེད་པ། ཏུས་མཆོམས། ལུ་མཆོམས། སྒོ་བ་
སྒྲིང་བྱེད་མཆོམས་བཞག་པ། བར་མཆོམས་མེད་པ། དཀར་ནག་མཆོམས་འབྱེད། ② ལུར་དང་
གྲ། ཤར་སྒྲིང་མཆོམས། སྒྲིགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད། ③ [མཛོན་]ལོ་རེར་དབྱིད་དང་། སོ་ག
དབྱར། ཉོན་། དཔུན་སྒྲིང་། དཔུན་སྒྲིང་དེ་མཆོམས་ལ་བྱུག་ཡོད་པས་གངས་བྱུག་མཆོན།

མཆོམས་ཀྱི་བྱེད་པོ། ① ཁ་མཆུ་སྒྲུམ་མཁན། ② [མཛོན་]རྒྱན་མཁམ་ཐག་པ།

མཆོམས་བསྐྱམས་པ། [ཉིང་]མཆོམས་མ་བཅད་པ་རང་གར་འཛོག་པ།

མཆོམས་ཁང་། མིའི་རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་མཆོམས་བཅད་དེ་སྒྲུབ་པ་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན་སྒྲིང་མའི་ཁང་པ།
མཆོམས་ཁུང་དགོན་པ། མཆོམས་ཁུང་དགོན་པ་ནི་ཁྲོང་ཁྲུང་ལྷ་སའི་སྡོ་བྲོགས་རབ་གསལ་ཁྲོང་
མི་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤྱི་ལོའི་ཏུས་རབས་བདུན་པར་གནས་དེར་རང་བྱུང་གི་
ས་ཁུང་ཞིག་ཡོད་པ་ལ་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོས་དེར་སྤྱོད་མཆོམས་མཛད་ནས་ལྷ་ས་
སྤྱིད་ཆུའི་འཛེགས་ལས་ལྷོག་པར་མཛད་པས་མཆོམས་ཁུང་ཞེས་མིང་དུ་འབོད།

མཆོམས་བཞག་པ། ཡུལ་ཏུས་ཁྲིམས་སོགས་ཀྱི་མཆོམས་ལས་འདས་པ།

མཆོམས་གཙུག་པ། ① རེ་ཞིག་བར་མཆོམས་འཛོག་པ་དང་། འཕྲོ་ཐད་ཀྱིས་གཙུག་པ། འཕྲོ་རྒྱན་
གྱི་མཆོམས་གཙུག་པ། ② བསྐྱེན་མཆོམས་གཙུག་པ། ③ [ཉིང་]ཁྲིམས་གཙུག་པ།

མཆོམས་གཙུག་མཆོན་རྟགས། སྒོ་ག་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་
སྒྲིང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་separator ཟེར།

མཆོམས་བཅད་དུ་ཡོད་རིགས། དགོན་པའི་ནང་དང་། རི་ཁྲོད། ཐག་སྒྲིག་སོགས་ལ་བསྐྱད་ནས་མི་
གཞན་དག་དང་ཐུག་སྐད་མ་བྱས་པར་ཆོས་བྱེད་མཁན་གི་བྱ་བ།

མཆོམས་བཅད་པ་གྲགས་པ་བསོད་ནམས། འབྲི་གུང་གདན་རབས་བྱུག་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་ཡབ་དོན་རྩེ་མོང་གཏེ་སྤྱི་ལོ་ལྷགས་སུ་ཡུལ་འདན་སྒྲིང་གི་ཁྲོང་ཁྲུང་ཙོང་
དུན་སྤྱོད་བཙུམས། སྤྱི་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་ན་ཡི་གེ་སྒྲིབ་པའི་གྲར་བཞུགས། རིང་པོར་མ་སོགས་པར་
ཡིག་རིགས་མི་གཅིག་པ་ཅི་སྟེད་ལ་འབྲི་སྒྲིག་མཁས་པར་གྱུར། དཔྱད་པོ་བཙུགས་པ་ལ་

གཅེན་ཆོས་ཇི་ཐོག་ཁ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་། མཆོན་གྲགས་པ་བསོད་ནམས་
ཞེས་གསོལ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་༡༣༤༥ལོར་འབྲི་གྲང་གི་གདན་ཁྱིམ་ཐེབས། དགྲུང་ལོ་ཞི་
དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་བྱི་༡༣༤༥ལོར་མུ་རྒྱ་རྒྱ་ལས་འདས་སོ།།

མཆོམས་ཆད་པ། བར་མཆོམས་ཆད་པ། འགྲིམ་འགྲུལ་གྱི་མཆོམས་ཆད་པ།
མཆོམས་ཆེན་གཅོད་པ། ① བན་ཚུན་འབྲེལ་མཆོམས་ཅན་དེ་གཅོད་པ། ② ཆོས་པ་ཆོ་མཆོམས་
དམ་པོར་སྤྱོད་པ།

མཆོམས་ཆེན་པོ་གཅད་དོ།། གཞོད་པ་ཆེན་པོ་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་གོ
མཆོམས་རྟགས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་delimiter ཟེད།

མཆོམས་ཐོ། ① ས་མཆོམས་གྱི་རྟགས་ཐོ། ② བསྟེན་མཆོམས་གྱི་ཐོ།
མཆོམས་དོ། མཆོམས་གྱི་དོ་སྟེ། བར་མི་མཆོམས་དོ་ཞེས་གྲོད་ཅོད་གྱི་དབང་པོ་ལའང་།
མཆོམས་ལྡན་མ། [མངོན]བྱད་མེད།
མཆོམས་དུག་ལོ་རེར་དཔྱིད་དང་། སོ་ག་དབྱར། སྟོན། དགུན་སྟོན། དགུན་སྦྲད་དེ་མཆོམས་ལ་
དུག་ཡོད།

མཆོམས་པ་དབའ་རྒྱུང་། དགེ་སྦྱོང་དབའ་རྒྱུང་ངམ་གྲུབ་དབང་དགོན་མཆོག་འཕྲིན་ལས་བཟང་པོ་
ནི་འབྲི་གྲང་སྤྱ་ག་ཞེས་པའི་འབྲོག་སྤྱིར་ཡབ་བཙུ་དང་ཡུམ་སྤྱོལ་མ་ལྷ་གཉིས་ཀྱིས་སྲས་སུ་
རབ་བྱུང་བཙུ་ལྔ་པའི་ལྷགས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༤༠༠ལོར་སྤྱ་བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བདུན་བར་ཁྱིམ་
དུ་སྤྱགས་ཇི་མཛད་སྐབས་རྒྱན་དུ་ཞལ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་ལ་བཙོན་པར་མཛད། དེ་ནས་འབྲི་
གྲང་མཐེལ་དུ་ཆོས་བརྟགས་མཛད་དེ་སྤྱབ་བྲའི་ཁྱི་དཔོན་གྲུབ་དབང་ཆེ་བའོན་རིན་པོ་ཆེའི་
བྱུང་ནས་སྤྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལྔ་ལྡན་གྱི་གདམས་པ་སོགས་གསལ་ཏེ་ཉམས་བཞེས་ལ་འབད།
ལྷགས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༤༡༡ལོར་འབྲི་གྲང་མཐེལ་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས་ཇིས་དགོན་པར་
བརྟགས་ཏེ་བྲག་གསར་པ་རྣམས་ལ་དགེ་རྒྱལ་སྦོང་གི་སྤོམ་པ་སོགས་གནང་། འཆོ་བའི་ཐད་
འདོད་རྒྱུང་ཆོག་ཤེས་ཁོ་ནར་མཛད་དེ་དད་འབུལ་ཞུས་པའི་དདུལ་དངོས་རྣམས་དགོན་པའི་

ཆོགས་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་གཏོང་དང་འབྲི་གུང་གི་བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན་སྒྲར་གསོ་མཛད།
མཆམས་པ་སློབ་ཐང་དགོན་མཆོག་ རྩེ་འདི་ཉིད་མཛོད་དག་སློབ་ཆང་བྱས་པའི་མགོན་པོ་ཟེར་བའི་
སྐུ་སྲུང་བ་བྱུང་བ་ཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༩ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས་
ཆུང་དུས་ནས་པ་ཆོས་དང་སྒྲན་ལ་སྦྱངས། ཡལ་ཡུམ་གྱིས་ཁྲིམ་ཐབ་ལེན་ཅིས་བྱས་པར་མ་
གསན་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་། དཔོན་སློབ་སྒྲན་གྲགས་པ་ལས་བཅི་བཞག་གསན། དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་རབ་བརྟན་ཆུ་མཆོད་གེ་ཆོན་དུ་བསྟེན་ཏེ་བཀའ་པོད་ཡོངས་རྫོགས་ལ་སྦྱངས། མདོ་
རྒྱལ་སྤྱི་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས། ཆ་གན་པེ་ཤིང་དང་ཁྲིད་པར་དུ་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་
གྱི་བཞུགས་སའི་མཐེལ་མཛད་དེ་སྐུ་མཆམས་ཁོ་ནས་དག་སློབ་སྐྱེ་ཆེད་སྟོནས། ཆོས་རྒྱུན་
མང་དུ་སྟེལ་བས་དབལ་མང་བརྟེན་སྐུ་ནས་སོགས་སློབ་པའི་ཆོགས་མང་དུ་འདུས། དགུང་ལོ་
བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་ཏེ་རབ་བྱུང་བ་ཅུ་བཞི་པའི་སྟོད་ཅམ་དུ་སྐུ་གཤེགས།
མཆམས་སྤྱིན། རྩེ་དོད་དགོང་པོའི་ཉི་ཟེར་ལོག་པའི་སྤྱིན་དམར་སེར། མཆམས་སྤྱིན་དམར་པོའི་
འོད་མདངས་ནམ་པ་བཀྲ།
མཆམས་ཕྱོགས་གཉིས། མཆམས་དང་ཕྱོགས།
མཆམས་སློབ། རྩེ་དོད་དོན་གཅིག་ཁོང་གཉིས་ངས་མཆམས་སློབ་བྱས་ཏེ་རྩེ་ཤེས་པ་རེད་ལྟ་
བྱ། རྩེ་སྟོན་དུ། 介绍 ཟེར་བ་དེ་རེད།
མཆམས་སློབ་ལྟ། སྤྱི་ཤེས་པའི་མིང་གི་མཆམས་སློབ། དབྱངས་ཀྱི་མཆམས་སློབ། རང་བཞིན་གྱི་
མཆམས་སློབ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་མཆམས་སློབ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་མཆམས་སློབ་བཅས་ལྟོ།
མཆམས་སློབ་བ། ① མིའམ་ཡུལ་དང། དངོས་པོ་གསར་དུ་རྩེ་སྟོན་བྱེད་བ། ②བར་མཆམས་
མཐུད་བ། རྩེ་འདི་མཆམས་སློབ་བ། ③ ཆོག་སྤྱི་གཉིས་སྟེལ་བའི་ཐབས་ཚུལ།
མཆམས་སློབ་ཡི་གེ་རྒྱ་གར་གྱི་དབྱངས་ཡིག་བརྒྱུག་ལས་རིང་བའི་ཡི་གེ་བཞི་སྟེ། ཨེ་ཨི་ཨོ་ཨྲོ་
ཆམས་སོ། དེ་ཡང་ཨ་དང་ཨི་སྐར་བཞི་ཨི་ཡིན་ནོ། ཨ་དང་ཨི་སྐར་བཞི་ཨོ་ཡིན་ནོ། ཨ་དང་
ཨྲོ་སྐར་བཞི་ཨྲོ་ཡིན་ནོ། ཨ་དང་ཨྲོ་སྐར་བཞི་ཨྲོ་ཡིན་པས་དེ་དག་མན་ཚུན་སྐར་བ་ལས་
བྱུང་བས་ན་མཆམས་སྐར་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་བྱའོ།

མཆོམས་སྟོར་ལྷག་བཅས། སུམ་ཅུ་པའི་སྤང་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དཔེར་བཅོམ་ཅིག མཆོམས་སྟོར་
ལྷག་བཅས་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། ཆོག་སྲ་མ་བྱེད་པ་དང་བྱི་མ་བྱ་བར་སྟོར་
བས་འཛིན་བྱེད་དང་འཛིན་བྱ་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པ་ཞིག་དང་། སྲ་བྱི་གཉིས་ཀ་བྱ་བར་སྟོར་
ཞིང་དུས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ཞིག་དང་། དེ་ཉིད་ལ་དུས་སྲ་བྱི་མེད་པ་ཞིག་སྟེ་གསུམ་འབྱུང་
བའི། ① འཛིན་བྱེད་དང་འཛིན་བྱ་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པའི་དཔེར། འདིར་བྱ་ཆོག་སྲ་བྱི་
གཉིས་རྒྱ་འབྲས་འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་མི་དད་པ་གཉིས་སོ། དཔེར་ན། མདའ་
འཕངས་ཏེ་མོག་ ལྷ་བསྐྱབས་ཏེ་བྱུག། ལྷ་བྱ་དང་། ② བྱ་བ་གཉིས་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པའི་
དཔེར། འདི་ནི་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་མི་དད་གང་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་རིམ་པར་འཇུག་པ་ཞིག་ཡིན།
དཔེར་ན། ལྷ་མཆོད་དེ་ལས་བྱ། དུག་འཆོལ་ཏེ་བཤད། ལྷ་བྱ་དང་། གཞན་ཡང་། སྟོབ་བྱ་གྲོལ་
ཏེ་བྱིམ་དུ་འགྲོ། འཛོམས་ཏེ་འུན་བཅད། འབྲུ་བཅོང་སྟེ་མོ་ཐོཉོས། ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ། ③ བྱ་ཆོག་
གཉིས་དུས་སྲ་བྱི་མེད་པའི་དཔེར། འདིར་བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཅར་
དུ་འཇུག་པ། འཇུམ་དཔྱལ་ཏེ་མདངས་བྱུང་། འཕར་ཏེ་འགྲོ། ཆོག་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ་འབར།
གཤོག་པ་བརྒྱུངས་ཏེ་འབྲུར། ལྷ་བྱ་སྟེ་དེ་རྣམས་ནི་ནས་དང་ཅིང་སོགས་ཀྱི་སྤང་དང་ཡང་
འཇུག་པ་མཐུན་ནོ།

མཆོམས་མེན་རྟེན། [མངོན]མོ་མཆོན།

མཆོམས་མེད། ① བར་གྱི་དབྱེ་བ་མེད་པ། དུས་སྐབས་མཆོམས་མེད། ས་ཡུལ་མཆོམས་མེད། ②

ཤི་མ་ཐག་དཔྱལ་བར་སྐྱེ་བས་བར་དོ་སོགས་ཀྱི་མཆོམས་མ་ཆོད་པ།

མཆོམས་མེད་ལྷ། བ་གསོད་པ་དང་། མ་གསོད་པ། དབྲུ་བཅོམ་གསོད་པ། དག་འདུན་གྱི་དབྱེན་

བྱེད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་ལྷ་ཟེར།

མཆོམས་མེད་ཆ་འབྲུ་ལ། ༡ མཆོད་རྟེན་བཤེགས་པ་དང་། ༢ དག་འདུན་གྱི་དགོར་འཕྲོགས་པ་དང་། ༣ བྱང་

སེམས་ངེས་གནས་བསཌ་པ། ༤ དབྲུ་བཅོམ་མ་སུན་པར་བྱས་པ། ༥ སྟོབ་པ་བསཌ་པ།

མཆོམས་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་ཆེན་སོ། དཔྱལ་བ་མནར་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔྱལ་

བ་གཞན་རྣམས་ལ་སྐབས་སྐབས་སུ་སྐྱག་བསྐྱེད་མེད་པར་ཡུན་རྒྱུང་དུའི་རིང་ལས་གསོ་བ་

ཡོད་ཀྱང་། དཔྱལ་བ་མཁར་མེད་དུ་དེ་ཡང་མེད་བས་ན་དེ་ལྟར་བཏགས་ཟེར།
མཆམས་བཙོས། འདུལ་བའི་བདེ་ཆད་ཅིག་སྟེ། མཆམས་གཅིག་ཏུ་རུང་ཁང་གིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་
བར་བཙོས་བའི་ཟས།
མཆམས་ཆིགས། མཆམས་ཀྱི་བར་ཆིགས། བྱ་བ་མཆམས་ཆིགས་ཡོད་པའི་སྟོན་སྐབ་བཞིན་
འདུག ཉམ་རྩ་མཆམས་ཆིགས་མེད་པར་བ།
མཆམས་མཆམས། བར་བར། མཆམས་མཆམས་ལ་ངལ་ཅོལ་དང་། མཆམས་མཆམས་སྟོབ་
སྟོང་བྱས། སེམས་ཤུགས་མཆམས་མཆམས་ཆེ་བ། མཆམས་མཆམས་ཚུང་བར་འགྱུར་བ།
མཆམས་བཞག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དེ་ལྟར་སྐད་དུ་disabled ཟེར།
མཆམས་བཞི། ཤར་སྟོའི་མཆམས། སྟོ་རྩལ་གྱི་མཆམས། རྩལ་བྱང་གི་མཆམས། བྱང་ཤར་གྱི་
མཆམས་བཅས་བཞིའོ།
མཆམས་ཡས། བར་མཆམས་མེད་པ། ཡུལ་དུས་གོ་སྐབས་མཆམས་ཡས་ལ་ཡ་རབས་ཀྱི་སྟོང་
བ་སྟེལ་བ།
མཆམས་རེ། སྐབས་རེ།
མཆམས་སྤང་། ① ས་མཆམས་སྤང་མཁན། ②ཁབ་སྟེན་མཆམས་བ་ལ་ཞབས་ཏོག་བྱེད་མཁན།
མཆལ། མཆའ་མེས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།
མཆའ་མེས། [རྟིང]གཅན་གཟན་འཕར་བ།
མཆའ་ལྟ། ① ཁྱིམ་བྱ་དེ་པོ་དཔར་པོ། ②[རྟིང]རྟིང་བ་དཀར་པོ། ཉེའལ་མཆའ་ལྟ།
མཆར། [རྒྱན་ཆིག] རྩོད་མཆར་བ་དང་ཡ་མཆན་པའི་དོན་ཏེ། བྱ་ནམ་མཁར་འཕྱར་བ་ཞེས་མཆར་
སྟོག་ཆགས་མཆར་པོ་ཞིག་མཛོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཆར་གྱི་ལྷག་ ཤིང་ཆར་བྱས་བཞེས་པའི་ལྷག་ཆན།
མཆར་དགལ། ① རོ་མཆར་ཏེ་དགའ་བ། འཁྲབ་སྟོན་ལ་མཆར་དགའ་བྱེད་པ། ②[མཛོན] སྤུའམ་
ཡོན། ༡ བྱ་དགལ།

མཆར་གཏམ། ① རོ་མཆར་པའི་གཏམ། ② གུལ་ཀའི་མཆར་གཏམ།

མཆར་སྒྲུག་ཏུ་ཅང་མཛེས་པ། འཇའ་ཆོན་མཆར་སྒྲུག་བྱ་མོ་མཆར་སྒྲུག་དང་ལྷན་པ།

མཆར་འདོད། དགོས་དོན་ཆེན་པོ་མེད་པར་བྱུང་མཆར་མཆར་གྱི་བསམ་པ་ལ་ཟེར།

མཆར་པོ། ① ལ་མཆན་པའི་དོན་སྟེ། ངའི་གནས་ཚུལ་དེའི་སྐོར་སྒྲུ་ལའང་མ་བཤད། མཆར་པོ།

ཁོས་ག་འདྲ་བྱས་ནས་དེ་ཤེས་པ་ཡིན་ན། ② ཉམས་མཆར་པའི་དོན། ང་ཆོ་ཆོས་གར་ཁང་དུ་

ལྟ་མོ་བལྟ་སར་སོང་པ་ཡིན། ལྟ་མོ་མཆར་པོ་བལྟ་རྒྱ་འགྱིལ་བྱུ་པོ།

མཆར་བ། མཛེས་པ་དང་། མཐུད་བྱུང་བ། ལ་མཆན། བྱུང་མཆར། རོ་མཆར། ཟབ་ཅིང་མཆར་བ།

མཆལ། ① རྒྱ་མཆལ་ཉེ་དོ་སྒྲུག་གི་རིགས་ཤིག་ རོ་བསྐྱ། རྒྱ་མེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་འབྲུབ།

རུས་ཆག་སྐྱོར། ཅ་ནད་སེལ། སྐོབ་དང་། མཆན་པའི་ཆ་བ། མིག་ནད་བར་འགྲིབ་བཅས་ལ་

པན། ② ཁྲག་གི་ཞེ་ས། འངས་མཆལ། སྐྱ་མཆལ།

མཆལ་སྐྱེས། [མཛོད་]དདལ་ཚུ།

མཆལ་དཀར། ① རྟེན་སྒྲུ་མདོག་དམར་ལ་དཀར་ཤས་འདྲེས་པ། ② འདི་རྒྱ་གར་ནག་ནས་ཆོང་

དུ་འོང་ལ་རང་ལྗོངས་སྤུངས་བཟོ་བར་གཏུབ་པའི་དབྱང་རྩ་ཆན་ཞེས་པའི་དོ་རིགས་ཉེ། དདལ་

དོ་དང་། ཞེ་ཉེ་དོ་ཆན་ཆེར་བཞུས་ནས་དདལ་དང་། ཞེ་ཉེ་ཁྲ་བ་འདོན་པའི་སྐབས་སྤྱི་ཐབ་

གྱི་ཞབས་སྤྱི་སྒྲིགས་པའི་དབྱང་འགྱུར་དངོས་པོ་ཡིན་པས། འདི་རང་བྱུང་གིས་འབྱུང་བ་

དགོན། སྤྱིར་བཏང་དདལ་དང་། ཞེ་ཉེ་ལྷན་གྱི་ནད་དུ་ལྷགས་དབྱུག་རིང་པོས་དབྱུགས་པས་

ཐོགས་པ་དེ་ཆུ་ཁྱང་གི་ནད་དུ་སྐབ་པས་ཁྱང་ནས་སྤྱི་མཆོགས་གྱི་དངོས་པོ་འདི་གུབ་པ་ཡིན།

དབྱེབས་དང་ཆེ་ཆུང་ལ་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། ཁ་དོག་སེར་སྐྱ་ལྗང་ཞད་ཡོད་པ་ཕྱི་ངོས་འཇམ་

ཞིང་། རོ་བོ་ཏུ་ཅང་ལྷེ་ལ་ཅུང་ཟད་མཆོགས་པ་སེན་མོས་སྐབ་པ་ཅན་དང་། ཕྱི་ནད་རིམ་པར་

ཆགས་པའི་ཉམས་ཅན་བརྒྱུད་ན་སྤྱི་ཆོག་པ། སོ་སོག་ཅིང་བློ་བཟེད་པ། མེར་བསྐྱེགས་ན་དུ་

བ་དང་འི་མ་སོགས་མེད་ཀྱང་ལྷན་ལྷན་ཁྲ་རང་མདོག་འབྱུང་བ་དེ་ཁྱང་ནས་སྤྱི་མཆོགས་འོད་

དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོར་འགྱུར་བ་བཅས་སོ། རོ་ཆོ། རྒྱ་མེས་སྐྱོམས། ལུས་པས་མ་འབྲུབ་ལ་

སོགས་རུལ་བ་གཅོད། ཆུ་སེར་སྐྱེས། དུག་འཛོམས། མིན་གསོད། རེག་དུག་དང་བསེ་འི་

ལའང་པན།

མཚལ་ཁ། མཚལ་གྱི་མདོག་ཅན་ནམ་དམར་པོ། སྟོང་གོས་མཚལ་ཁ་ཞིག་གྱོན་འདུག
མཚལ་ཚོད། རོ་སྒྲན་ཞིག་སྟེ་འདུལ་སྦྱང་མ་བྱས་པའི་མཚལ་གྱི་རིགས།
མཚལ་ཐང་། གཞི་ཚོན་མཚལ་གྱི་སྟེང་དུ་གསེར་རམ་བབ་སྒྲ་སོགས་གྱིས་བའི་ཐང་གལ་ཟེར།
མཚལ་ཐལ། མཚལ་ལས་དདུལ་ཚུ་བཏོན་པའི་ཤུལ་གྱི་ཐལ་བ་སྟེ། ལུས་པས་སྒྲ་འབྲས་དང་། ལ་
རོ་འཛོམས།

མཚལ་མདོག་ མཚལ་དམར་གྱི་ཁདོག
མཚལ་པར། མཚལ་གྱིས་བཏབ་པའི་ཡིག་རིས།
མཚལ་པར་མ། མཚལ་བླགས་ཏེ་པར་བཏབ་པའི་དཔེ་ཆ། དཔེར་ན། སྟེ་དགའི་བཀའ་འགྲུར་
སྤར་མ་ལྟ་བུ།

མཚལ་བྲིས། ཁྲག་གསལ་མཚལ་དམར་པོས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་དང་རི་མོ།
མཚལ་སྒྲུམ། མཚལ་གྱི་སྒྲུག་མ།
མཚལ་མོ། མོ་བྲེལ་སྒྲུ་མདོག་དམར་པོ།
མཚལ་སྒྲུག་ ཁ་དོག་དམར་སྒྲུག་གི་དོན་ཏེ་མཚལ་དང་སྒྲུག་ཆ་བསྐྱེས་པའི་ཁ་དོག་ལ་གོ་དགོས།
མཚལ་དམར། ① རྒྱ་མཚལ་ལྟོག་ལ། ② རྟེན་སྒྲུ་མདོག་དམར་ཤམ་ཆེ་བ།
མཚལ་སྒྲུག་ ① རྟེན་སྒྲུ་མདོག་དམར་ནག་འབྲས་བུ། ② མཚལ་དང་སྒྲུག་ཆ་བསྐྱེས་པའི་མདོག་
མཚལ་ཚུ། ལན་ཚུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཁ་དོག་དམར་པོ་མཚལ་འབྲས་བུ་ཆ་ལའི་ཐོ་བ་ལྡན་བུ། ཚུར་
འབྲུ་བ་ཞིག་ཡོང་དགོས། རོ་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་སྒྲན་བཤིག་པ་དང་། མ་གསོ།
འཁྲུ་བར་བྱེད།

མཚལ་ཡིག་ཐམ་ག ཐམ་གའི་ཁ་རིས་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་འབྲུར་ཐོན་དང་། སྟོང་ཆ་རྣམས་ཀོང་ཀོང་
ཡིན་སྟབས། ཐམ་ག་རྒྱབ་སྐབས་སུ་ཁ་རིས་རྣམས་མཚལ་ཡིག་ཐོན་ཡོང་བས་མིང་དེ་ལྟར་
ཐོགས་པ་ཡིན།

མཚལ་རིགས་སྟོལ་མ། འདི་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱེད་གཞི་མ་རྟེན་ཅིང་། ཐོད་ཀྱི་ས་

དབྱེ་བས་སྒྲིག་མོག་ཀྱི་ལ་འདྲ་བའི་ལག་མཐོང་གཞི་ན་བོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ།
མཆའ་རིས། མཆའ་གྱི་རི་མོའམ་ཐིག་དམར་པོ།
མཆའ་ལྷ། རྟེན་པ་དཀར་པོའི་དོན་དུ་གོ་བའི་མཆའ་ལྷ་དང་འདྲ།
མཚུངས་ཆོས་འབྲེད་བྲེད་གཉིས་ཀ་སྐྱས་ཟེན་པའི་ཐྲོག་པ་ཅན། ཐྲོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་པན་ཚུན་མཚུངས་ཆོས་དང་། འབྲེད་བྲེད་གཉིས་
ཀ་ཆོག་ཟེན་ལ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་སྟོན་ས་སོ་སོར་ཐྲོག་པའི་རྒྱན་ཞིག
མཚུངས་ཆོས་ལྷགས་དང་འབྲེད་བྲེད་སྐྱས་ཟེན་གྱི་ཐྲོག་པ་ཅན། ཐྲོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་དོན་གཉིས་པན་ཚུན་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ལྷགས་ལ་བསྟན་ཅིང་། སོ་སོར་
དབྱེ་བ་འབྲེད་བྲེད་ཀྱི་ཆོག་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག
མཚུངས་འབྲུག [མངོན]ག་ཤིན་ཇེ།
མཚུངས་ཉགས། པན་ཚུན་གྲངས་དང་སྟོབས་སོགས་མཚུངས་པ་སྟོན་པའི་ཉགས་ཞིག
མཚུངས་ཉགས་ཚོལ་བྱས། རྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་
མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་equals function ཟེད།
མཚུངས་ལྷན། ① མཚུངས་པར་ལྷན་པ་སྟེ་རིགས་འདྲ་པོ་ཡོད་པ། ② སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་སེམས་
གང་དང་གང་ལ་མཚུངས་པར་ལྷན་པ།
མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་པན་ཚུན་མཚུངས་ལྷན་རྣམ་པ་ལྷ་མཚུངས་
ཏེ། རྟེན་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ། རྣམ་པ་མཚུངས་པ། དུས་མཚུངས་པ། རྩས་
མཚུངས་པ་སྟེ་མཚུངས་པ་རྣམ་པ་ལྷས་མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ཡིན། མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ནི་སྟོ་
གང་ཞིག་སྟེ་བའི་རྒྱ་ལ་ཟེད། དཔེར་ན། སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་སྟོ་སྟེ་བའི་རྒྱ་སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་རྟེན་དབང་པོ་གཅིག་པ། དམིགས་པའི་ཡུལ་གཅིག་པ། འཛིན་
སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་པ། སྟེ་བ་དུས་མཉམ་གནས་པ་དུས་མཉམ་འཛིག་པ་དུས་མཉམ་པས་
དུས་གཅིག་ རྩས་གཅིག་པ་སྟེ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ རྩས་གཅིག་པ་ཡིན་པས་ན་
མཚུངས་ལྷན་གྱི་རྒྱ་ཟེད། འདིར་དུས་གཅིག་པས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཞེ་

ན།།སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་པན་ཚུན་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱུ་ཡིན་
ཡང་།ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ལ་མཚུངས་ལྡན་གཞན་རྣམས་མེད་པས་མི་འདྲ་བ་དཔེར་ན།
འཕྲོན་པོ་གཉིས་ལམ་དུ་འཕྲོ་བའི་ཆེ་པན་ཚུན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་བྱེད་ཅིང་འཕྲོ་བ་
ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་། འཕྲོན་པོ་གཉིས་ལམ་དུ་འཕྲོ་བའི་ཆེ་པན་ཚུན་ཕྱོགས་གཉི་
འབྲལ་པ་མ་ཟད། ཟས་དང་། སྒྲོམ་དང་། གནས་མཉམ་སོགས་སྤུན་མོང་དུ་སྦྱོད་ཅིང་འཕྲོ་བ་ལྷ་
བུ་ནི་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུའི་དཔེར་ཡིན། ཞེས་མཛོད་འབྲེལ་རྣམས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སྤྱིར་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ན་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་མི་རུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་
བསྐྱེད་དོ་རྗེའི་མཛོད་འབྲེལ་[བྱུང་བདེའི་དབྱིད་འཛོེ] ལས། བྱེད་རྒྱུ་དང་། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་རྒྱ་
གཉིས་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་པན་ཚུན་ཡིན་མིན་གྱི་སྤྱི་བཞེར་འཛོག་ཆོག་པ་དཔེར་བརྗོད་
དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་ཡོད་ཀྱང་། དཔེར་བརྗོད་དེ་དག་མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲོམ་སྤང་སོགས་ལ་
སྤྱར་ནས་གསུང་ཡོད་སྐབས་འདིར་དེང་རབས་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་གོ་དཀའ་བས་རེ་
ཞིག་མ་བཀོད་ཅེས་གསུངས།

མཚུངས་ལྡན་གྱི་འདུ་བྱེད། འདུ་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སེམས་དང་སེམས་བྱང་གཉིས་པན་ཚུན་མི་འབྲལ་
བར་དོན་རྣམ་པ་ལྡས་ལྷན་ཅིག་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་སྟེ། ཆོར་འདུར་གཉིས་མ་གཏོགས་པའི་
སེམས་བྱང་ཐམས་ཅད་དོ།།

མཚུངས་ལྡན་དགྲ། དེས་པའི་མཚུངས་ལྡན། མ་དེས་པའི་མཚུངས་ལྡན། གནས་སྐབས་ཀྱི་མཚུངས་ལྡན།
རྒྱུན་གྱི་མཚུངས་ལྡན། རྒྱུན་ཆད་པའི་མཚུངས་ལྡན། བྱི་རོལ་ཏུ་བལྟས་པའི་མཚུངས་ལྡན། བད་དུ་
བལྟས་པའི་མཚུངས་ལྡན། འདྲིས་པའི་མཚུངས་ལྡན། མ་འདྲིས་པའི་མཚུངས་ལྡན་རྣམས་སོ།།

མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་བཞི་བརྒྱ། སེམས་པ། རེག་པ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། འདུན་པ། མོས་པ། དུན་པ།
ཉིང་འཛིན། ཤེས་རབ། དད་པ། བརྩོན་འགྲུས། རྣམ་པར་རྟོག་པ། དཔྱོད་པ། བག་ཡོད། བག་
མེད། སྦྱོ་བ་དང་། རབ་དགལ། ཤིན་སྦྱངས། ཤིན་ཏུ་མ་སྦྱངས་པ། རྣམ་པར་འཆེ་བ། མི་འཆེ་
བ། རོ་ཆ་ཤེས་པ། ཁེལ་ཡོད་པ། ཁེལ་མེད་པ། བཏང་སྦྱོམས། རྣམ་པར་བློལ་བ། དགེ་བའི་རྩ་
པ། མི་དགེ་བའི་རྩ་བ། ལུང་མ་བསྟན་གྱི་རྩ་བ། ཀྱན་ཏུ་སྦྱོར་བ། དེས་པར་འཆིང་བ། བྲ་རྒྱས།

ཉེ་ཉོན། ཀུན་ནས་དགིས་པ། ཟག་པ། ལྷོ་ལ། ལྷོ་ར་པ། ཉེ་བར་ལེན་པ། མདུད་པ། སྤྱི་བ་པ་ཤེས་
པ། བཟོད་པ་བཅས་སོ།།

མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་པན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་
མཚུངས་ཏེ། ཉེན་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ། རྣམ་པ་མཚུངས་པ། དུས་མཚུངས་
པ། རྩས་མཚུངས་པ་སྟེ་མཚུངས་པ་རྣམ་པ་ལྔ་ས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཡིན། མཚུངས་ལྡན་མ་
ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད།

མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་མ་རིག་པ། ཉོན་མོངས་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པའི་མ་རིག་པའོ།།
མཚུངས་པ། འདྲ་བའམ་མཉམ་པ། ས་བབས་མཐོ་དམན་མཚུངས་པ། མི་གངས་མང་ཉུང་མི་
མཚུངས་པ། ཆེ་ཆུང་མཚུངས་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆ་མ་ཐུན་དང་། མཉམ། དེ་ལྟ་བུ། དེ་
འདྲ། དེ་མཚུངས། འདྲ་བཅས་སོ།། དབྱིན་སྐད་དུ་equal ཟེར།

མཚུངས་པ་མགོ་སྟོམས་གྱི་ལན། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་གང་ཞིག་རྣམས་ལན་མིན་པར་གཞན་གྱི་རྣགས་
བཀོད་པ་དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་པ་རྩོལ་པོ་སུན་འབྲིན་པའམ་ཚོད་པ་བརྒྱག་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
ཁྱོད་རྒྱན་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བའི་ལན་དུ། འོན་ཁྱོད་ཀྱང་ངོ་ཞེས་པ།
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ། དངོས་པོ་གང་དེའི་རང་གི་རིགས་རྒྱུ་སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་དེ་ཡིན།
རྒྱུ་བཞིའི་ནང་གསལ། རིགས་མཚུངས་པ་གང་ཞིག་སྤྲ་མ་འགག་པ་དང་ཕྱི་མ་དེའི་རིགས་
འདྲ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ཡིན། དཔེར་ན། མིག་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དེ་མིག་ཤེས་
སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་སྐྱེད་པའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དེ་
གཟུགས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་བཅུ་དགུ། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོན་བཞི་ཡོད་པའི་
གཉིས་པ་ལ་སྤྱོད་བཅུ་དགུ་ནི། ༡ གཟུགས་བརྟན། ༢ སོ་སོར་སྤྱེབས་པ། ༣ གཟུགས་མཚུངས་
པ། ༤ གཟུགས་མཉམ་པ། ༥ ཡང་དག་པར་གཞལ་པ། ༦ མཚན་ཉིད་མ་ཐུན་པ། ༧ མཚན་
ཉིད་འདྲ་པ། ༨ མཚན་ཉིད་མཚུངས་པ། ༩ མ་ཐུན་ཕྱོགས། ༡༠ དཔེར་བྲས། ༡༡ དཔེ། ༡༢ རྟོག་
༡༣ དམན་པ། ༡༤ རྩང་ཐད་དམན། ༡༥ རབ་ཏུ་སྤྱོད་པ། ༡༦ སོ་སོར་བརྒྱག་པ། ༡༧ རིགས་

སུ་མཐུན་པ། ༡༥མཉམ་པར་བྱས་པ། ༡༩ ཆོས་མཐུན་པ་བཅས་སོ།

མཆོངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། དཔེ་དཔེ་ཅན་པན་ཆུན་འདྲ་མཆོངས་སུ་དངོས་སུ་གསལ་བའི་ཆེད་
སྦྱོར་བའི་ཆིག་བཞིན། ལྟར། ལྟ་བུ། རི་ལྟར། མཐུན། མཆོངས། ཡང་དག་མཆོངས། མཉམ། ཡང་
དག་གསལ། དེས་པར་གསལ། རབ་གསལ། གཟུགས་ཀྱི་ཆེ། གཉེན་པོ། དབྲ་ཆེ། སོ་སོར་རྟོག་
འགལ། འདྲ། བལྟ། བཅས། བསྒྲ། རིགས་མཐུན། རྗེས་སུ་སྒྲ། གཟུགས་བརྟན། སོ་སོར་སྤེལ་
ས་མཆོངས། གཟུགས་མཉམ། ཡང་དག་འཇུག་མཆོན་ཉིད་མཐུན། མཆོན་ཉིད་འདྲ། མཆོན་
ཉིད་མཆོངས། མཐུན་ཕྱོགས། དཔེར་བྱས། དཔེ། རྟོག་དམན། རྩེད་ཐད་ཐན། རབ་ཏུ་སྒྲ། སོ་
སོར་བསྒྲོག་རིགས་སུ་མཐུན། མཉམ་པར་བྱས། འགྲན། རྒྱལ། སྤང་། འཕྲ། མི་མཐུན་སྒྲོགས།
འཐབ། འཕྲ། དམའ་འཕེབས། སྒྲོད། ཅ་འདྲི། འགོག་དགོད། ཐག་དོག་མི་བཟོད། སྐལ་བཟང་
འཕྲོག་བྱེད། མཛེས་པ་བྱམ་བྱེད། ཆར་གཅོད། རྗེས་སུ་རྒྱུ་པ་འདོག་རྗེས་འགྲོ། རྗེས་སུ་འཆིང་།
རང་ཚུལ། རང་ཚུལ་འགོག་པ། རྗེས་སུ་བྱེད། རིགས། ཆོས་མཐུན་པ། གྲིབ་མ་མཆོངས་པ། རྗེས་
སུ་སྤྲེག་དབྱེར་མི་བྱེད། གཉིས་སུ་མེད། རོ་གཅིག་གྲུར་སོགས་ལྟ་བུ་མང་ངོ་།

མཆོངས་པའི་དབྱངས་བརྒྱབ་ཞི། ལེགས་སྦྱར་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་ཨ་ཨི་ཨུ་འི་བཞི་པོ་དེ་དེ་ལ་བྱང་
དུ། རིང་པོ། ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་པས་བརྒྱ་གཉིས་དང་། ལི་ཡིག་ལ་བྱང་དུ་དང་
ཤིན་ཏུ་རིང་པོ་གཉིས་ཡོད་པས་བསྒྲེམས་ན་བརྒྱ་བཞི་ཡོད་ངོ་།

མཆོངས་པའི་ཡི་གེ་ ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་དབྱངས་ཡིག་ཨ་ཨི་ཨུ་འི་ཡི།

མཆོངས་པར་མཛོན་པའི་སྦྱོར་བ། གཏན་ཆོགས་འདོད་པའི་ཆེ་རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་
དགོས་པས་དཔེར་ན། ཤེས་བྱའི་ཐོག་པ་ཆོས་ཅན་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཆོའི་ཡུལ་དུ་བྱར་བྱང་
ཡིན་པའི་བྱར་བཞོད་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན་དང་སྦྱབ་ཆོས་གཉིས་མཆོངས་པ་ལྟར་མཛོན་གྱང་དེ་
གཉིས་ཐོག་པ་ཐ་དད་པས་དངོས་སུ་མཆོངས་ལྟར་སྦྱང་པས་དེ་འདྲའི་སྦྱོར་བ་ལ་མ་མཆོངས་
གྱང་མཆོངས་པ་ལྟར་སྦྱང་བའི་སྦྱོར་བ་ཞེས་སོ།

མཆོངས་པར་ལྟན་པའི་རྒྱ། སེམས་དང་སེམས་གཅིག་བྱས་འཇུག་ཅིང་གཅོད་མི་ལུས་ཀྱི། སེམས་
དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དུ་མ་ཞིག་པན་ཆུན་དུ་གོགས་བྱས་ནས་མགོ་མཉམ་དུ་འབྱུང་བའོ།

མཚུངས་སྟོན། སྟོན་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅན་ཅིག་
ལྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་translating ཟེད།

མཚུངས་སྟོན། སྟོན་པ་མཚུངས་པའམ་སྐལ་བ་མཉམ་པ། བདག་གིས་སྡེ་སྟོན་གསུམ་པོ་བསྐྱུས་པ་
ན། ཆངས་པ་མཚུངས་སྟོན་སྲུང་གུང་ལྟོག་མི་བྱས།

མཚུངས་བྲལ། འབྲན་ཁྲ་བྲལ་བ། བཀའ་འིན་མཚུངས་བྲལ། བྱས་ཐེས་མཚུངས་བྲལ།

མཚུངས་སྟོར་གྱི་རྒྱ། འོན་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ལྟེ། བཛོད་འདོད་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་
དོ་པོའི་སྟོན་པ་མི་མཚུངས་ཀྱང་། མིང་ངམ། རྣམ་གངས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལན་ཚུན་མཚུངས་པར་
སྟོར་བའི་རྒྱ་ཞིག་ལྟེ། ནང་གསེས་གཉིས་ནི། བསྟོད་པའི་མཚུངས་སྟོར་དང་། སྟོན་པའི་
མཚུངས་སྟོར་དོ།

མཚུངས་སྟོར་གྱི་རྒྱ་གཉིས། འོན་རྒྱ་སྲུང་ཙུ་མོ་ལྟེ་ནང་གསེས་ཉེར་དྲུག་པ་མཚུངས་སྟོར་གྱི་
རྒྱ་ནི། བཛོད་འདོད་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་དོ་པོའི་སྟོན་པ་མི་མཚུངས་ཀྱང་མིང་ངམ། རྣམ་
གངས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལན་ཚུན་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་རྒྱ་ཞིག་ལྟེ། དེའི་ནང་གསེས་རྣམ་གངས་
གཉིས་ནི། བསྟོད་པའི་མཚུངས་སྟོར་དང་། སྟོན་པའི་མཚུངས་སྟོར་དོ།

མཚུངས་སྟོར་གྱི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ལྟེ། དཔེ་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ་ཞིག་དང་། དཔེ་
ཅན་ཡོན་ཏན་དམན་པ་གཉིས་ལན་ཚུན་བྱ་བ་བྱེད་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འབྲེལ་བའི་སྟོན་པ་
དེས་གཅིག་མཚུངས་པར་སྟོར་བའི་རྒྱ་ཞིག་

མཚུངས་མེད། མཉམ་མེད། རྟེན་སྟོབས་མཚུངས་མེད། རྟོ་བྲོས་མཚུངས་མེད། རྟོ་བས་ལྷན་
མཚུངས་མེད།

མཚུངས་མེད་དཀོན་མཆོག་དཔལ་ལྷན། གཙང་དོར་དཀོན་ཨེ་ཨོ་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་ས་བརྒྱ་
གཉིས་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༥༩༩ལོར་ས་སྐར་འབྲངས། འབྲས་ལུལ་
སྟེད་ཆལ་དུ་ཀུན་མཁུན་ཤེས་རབ་འོད་ཟེར་གྱི་བྱུང་ལོ་བརྒྱད་རིང་མཚན་ཉིད་གསན་སྟོང་
མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད། དགུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པར་ཐེ་དཀོན་མཆོག་ལྷན་བྲལ་ལས་བསྐྱེན་པར་
རྫོགས། མཁན་པོ་དེ་ཉིད་ལས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོར་རྒྱ་ཆེར་གསན། ཨེ་ཨོ་གཟེམས་

ཐུག་སྐྱོད་དུ་བཞུགས་ནས་འཆད་ཉན་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་སྟུལ་
སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོའི་ལྷ་བ་ལྷ་པའི་ཆོས་གསུམ་ནས་གདན་ས་ཐེངས་དང་པོ་ལ་ཕྱིལ་པོ་བཅུ་
མཛད། དེ་ནས་ལོ་གསུམ་ཐར་ཅེ་བའི་ཆེན་གྲིས་གདན་ས་མཛད། ལྷ་ཆ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོའི་ཉམས་
ནས་ཡང་བསྐྱར་གདན་ས་ཐེངས་གཉིས་པ་ལོ་བརྒྱད་མཛད་དེ་སྤྱི་ལོ་གདན་ས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
མཛད། ལས་འབྲས་སོགས་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོད། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་སྟག་ལོ་སྤྱི་
ལོ་༡༥༤༥ དགྲུང་ལོ་ལྷ་པར་སྟག་གཤེགས་པ་ཡིན་ཀོ།

མཆོངས་མེད་དོ་ཟླ་ལ་མཆོན། ཟླ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལོ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོར་
ཆག་སྐྱར་སྤྱིའི་ཕུའི་འབྲོག་གསེབ་ཏུ་སྐྱབས་ལྟམས། སྤྱི་ལོ་དེ་ནས་མངའ་རིས་གྲུང་ཐང་སྐྱོན་
བངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་སྐྱང་འཁོར་བ་མཆོད་སྤྱི་ལོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགྲུང་ལོ་དགུ་པ་ལ་
ལ་ར་པའི་དངོས་སྟོབ་ཀྱན་སྟོན་མཛེས་པའི་དབལ་གྲིས་བཏབ་པའི་ཐུས་སྤྱད་གདན་སར་
ཞབས་སོར་འཁོད། ལོ་གསུམ་རིང་ཆོས་ཟླ་ལོན་ཏན་མགོན་པོ་ལས་རྟ་མགིན་ཡང་གསང་
སོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པར་གྲུང་ཐང་ཆོས་གྲགས་དང་ལྷ་ཆེན་ཆོས་དབལ་
བཟང་པོར་བསྟེན་ནས་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་གསན་སྟོང་སོགས་དབལ་ལྷན་ས་སྤྱིའི་གསུང་རབ་
གསན་སྟོང་མཛད། ཆོས་པའི་མཛད་པ་ལ། གསལ་བྱེད་ནས་བཞི་དང་། ལྷ་མ་འཕགས་ལ། ལྷ་
མ་དམ་ལ། བྱག་ལེན། བཀའ་སྒྲུབ། འཁྲུལ་སེལ་ནས་བཞི། ལྷ་རྒྱུན་ནས་བཞི་སོགས་མང་དུ་
མཛད། བསྟན་འཛིན་ཐུགས་སྤྱོད་ལྷ་ལ། ཆོས་ཟླ་སྟོན་སྤྱིའི་ལྷ་མཆོན། དཀའ་བཅུ་པ་
དཀོན་མཆོག་བཟང་པོ། ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། བྱང་པ་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཆོན། མི་ཉག་ཆོས་གྲགས། བོ་དོང་བཀའ་བཅུ་པ་ཆོས་རིན། འངས་པ་ཀུན་དགའ་དབལ་
ལྷན། བདག་ཆེན་རྒྱ་གར་བ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན། འཛིན་པ་ཀུན་དགའ་སྤྱི་པོ། ཐུས་ཆེན་
ནས་རྒྱལ་བཟང་པོ་མང་དུ་བྱོན། དེ་ལྟར་རང་གཞན་གྱི་དོན་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དགྲུང་གངས་དོན་ལྷ་
ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་རྟ་༡༥༤༥ལོར་ཞེ་བར་གཤེགས་སོ།

མཆོངས་མེད་ཕུན་ཆོགས་དོན་གྲུབ། གཙང་དོར་དགོན་ཞེ་མི་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་རབས་ཞེ་གཉིས་
པ་ཡིན། མི་ཉག་རྒྱལ་བཟང་དུ་འཁྲུངས། འཇམ་དབྱངས་དཀོན་མཆོག་གྲགས་པ་སོགས་དམ་

པ་དུ་མའི་མདུན་ནས་ལམ་འབྲས་སོགས་ཆོས་སྐོར་རྒྱ་ཆེར་གསན། ཨེ་ཨྱི་པའི་ཁྲིར་ཐེབས།
མཛོད་ཐིག་མཐའ་ཡས་པ་བྱུང་ཞིང་མཐར་སྐྱ་ཞི་བར་གསལགས་སོ།།
མཚུངས་མེད་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན། གཙང་ངོར་དཔོན་ཨེ་ཨྱི་ཆོས་ལྷན་གྱི་གདན་རབས་ཉེ་
དགུ་པ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་བླ་མ་པོ་གཞུང་སྤེལ་སྐྱར་
འབྲངས། འཇམ་མགོན་ལྷན་གྲུབ་དཔལ་ལྷན་སོགས་བཤེས་གཉེན་དུ་མར་བསྟེན། དགུང་ལོ་
ཉེར་གཅིག་པ་ནས་ཞེ་གཅིག་ལ་ཐེབས་པའི་བར་གཙུག་ཆེར་སྡེ་དགའ་བཞུགས། ཉེ་གཉིས་པ་
ལྷགས་སྐྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོ་ངོར་ཞིང་གདན་ས་བསྐྱུངས། ཞེ་ལྷ་པ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩
ལོར་རྒྱ་བ་གཉིས་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞིར་སྐྱ་གསལགས་པ་ཡིན་ནོ།།

མཚུངས་རྒྱ། འབྲན་རྒྱ། མཚུངས་རྒྱ་མ་མཆིས་པ།

མཚུན། ① པ་མེས། ② བོན་ལུགས་ལྟར་པ་མེས་ཀྱི་རྒྱའམ་སོག་གི་བཅུད། ③ པ་མེས་དུས་ཀྱི་ལྷ།
④ གཤེན་པོ།

མཚུན་ཁང་། ① པ་མེས་ཀྱིས་བསྟེན་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་གནས་ཡུལ། ② གཤེན་པོའི་བང་སོ།།

མཚུན་གྱི་ལྷ། [མངོན]གཤེན་རྩེ།

མཚུན་མཆོད། བོན་ལུགས་ལྟར་པ་མེས་ཀྱི་དུར་སར་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལྷར་ཤ་ཁྲག་གཏོར་
བའི་མཆོད་པ།

མཚུན་གཏོར། བོན་ལུགས་ལྟར་པ་མེས་དུས་ཀྱི་ལྷར་བསྐྱར་བའི་གཏོར་མ།

མཚུན་འཛོར། པ་མེས་དུས་ཀྱི་ལྷར་ཤ་ཁྲག་གི་མཆོད་པ་བྱས་པ།

མཚུན་ཞལ། ① མེ། ② མེ་ལྷ།

མཚུན་ལ་རོལ། [མངོན]གཤེན་རྩེ།

མཚུན་གསོལ། པ་མེས་དུས་ཀྱི་དུར་ཁྲོད་དུ་གནས་པའི་ལྷར་ཤ་ཁྲག་གཏོར་བའི་གསོལ་མཆོད།

མཚུན་ལྷ། ① པ་མེས་ཀྱིས་བསྟེན་པའི་ལྷ། ② གཤེན་རྩེའི་རྒྱལ་པོ།

མཚུན་ལྷའི་གདོན། མཚུན་ལྷ་ཞེས་བོན་ཆོས་ཀྱི་བདེ་ལས་བྱུང་བའི་སྤར་གྱི་པ་མེས་ཤི་བའི་རྣས་
ཤེས་དུར་གྱི་ལྷར་གྱུར་པ་བྲགས་པའི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་བས་འདྲིར་ཡི་དྲགས་ལ་ལས་སྤར་གྱི་

པ་མེས་ཤི་བ་དེར་བརྟུན་ནས་དུར་དུ་གནས་པ་འཕམ་ག་ཤིན་པོ་དེའི་རྟགས་དང་ཆ་ལུགས་
བཟུང་ནས་ཉེ་འབྲེལ་ལ་འབབ་སྟེ་སྟོ་ལབ་སོགས་བྱེད་པའི་འབྲུང་གཞོན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་
དེས་གཏོར་བའི་གཞོན་ནད་ལ་མཚུན་ལྷའི་གཞོན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་
པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྟུས་པ་ལས། ཡི་དྲགས་མཚུན་ལྷའི་གཞོན་གྱི་རྟགས།
མིག་ནི་གསལ་ཞིང་བཞིན་རས་སྒྱུ་མ། ཀན་ནི་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ་དང་། མིག་དང་རྩི་མ་བསྐྱོད་པ་
དང་། གཉིད་ཆེ་མེ་རྫོང་རྒྱུད་བ་དང་། གཡོན་བྱོགས་ནས་ནི་གོས་བྱོན་ཞིང་། འདྲ་བ་བྱ་རམ་
ཉིལ་ལ་དགལ། ཆོལ་འཁུལ་བ་ནི་ཡིན་ཞེས་བྱེད། ཅེས་གསུངས།

མཚུར། མཚུར་རིགས་ལ་དཀར་ནག་སྟོ་དམར་སེར་སོགས་ཡོད་པ་དེའི་སྟི་མིང་།

མཚུར་དཀར། ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་དཀར་ཞིག

མཚུར་སྟོ། ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་སྟོན་ཞིག

མཚུར་སྟོན་དབང་གི་དོ་རྩེ། མཚན་གཞན་དོལ་གྱི་མཚུར་སྟོན་དབང་དེ་ཡང་ཟེར། མར་པའི་སྟོབ་མ་
ཀ་ཆེན་བཞེའི་ཡ་གྲུལ་ཤར་གྱི་ཀ་ཆེན། འདི་ལ་འཕོ་བའི་བཀའ་བབ་ཅེས་ཟེར་ཡང་ཁྱད་པར་
དུ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་རྩོགས་རིམ་དང་། རྒྱུད་སྟེ་ཁག་གཅིག་གི་སྟོལ་འདི་ནས་བརྒྱད་
པ་ཡིན། འདི་ཉིད་དོལ་གྱི་མདའ་ན་མཚུར་ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་སུ་སྟུགས་འཆང་གི་རྒྱུད་པར་
འཁུགས། རྒྱུ་དུས་སུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལྷེ་བའི་སར་སྟོབ་གཉེར་ལ་བྱོན། ཁོང་གི་བྱིམ་
ཡོ་བྱང་གིས་དབུལ་བས་མས་བྱིས་དུ་སྟོད་དགོས་པའི་བཀའ་བཏང་བར། ཁོང་གིས། མཁས་
པ་ཐམས་ཅད་དཀའ་བ་སྤྱད་ཅིང་། བཙུན་འབྲས་སྟེད་པ་ལས་འབྲུང་བ་ཡིན་པས་ཨ་མས་ངའི་
ཆོས་གྱི་བར་ཆད་མ་བྱེད། འདི་ཉིད་གྱི་འགྲུར་ལ། བསྟན་འགྲུར་ལས། རྩི་རྩེ་རྩལ་འབྱོར་མ་ལ་
མཚོད་པ་མདོར་བསྟུས་པ། རྩི་བཙུན་རྩི་རྩལ་འབྱོར་མ་མཚོད་པའི་ཆོག་བཅས་སོ། འདི་ལ་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་བྱ་ཆེན་གསུམ་བྱོན་པ་ནི། ཁོན་གད་པ་སྟེ་ཉི། ཁམས་པ་རོ་མཉམ་རྩོ་
རྩེ། བྱེད་སྟོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་གསུམ་མོ།

མཚུར་སྟོན་དབང་དེ། མཚུར་སྟོན་དབང་གི་དོ་རྩེ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

མཚུར་མདོག་སྒྲ་ལ། མཚུར་ལ་དཀར་དམར་སྟོ་ནག་སེར་ཏེ་ཁདོག་སྒྲ་ལོད།

མཚུར་ནག་ ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་ནག་ཅིག

མཚུར་ཕྱ། མཚུར་ཕྱ་དགོན་པའི་བསྐྱེད་མེད།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་འཛིན་པོ་ཆེ། གཞུང་པའི་སྐྱེད་ཆེན་འཛུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བ་ཀཱ་མ་
པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་དབང་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་ཞིག་གི་མཚན་ཡིན། རྒྱལ་ཆབ་གོ་བྱེད་པའལ་འཕྲོར་
དོན་གྲུབ་ནས་ད་ལྟའི་རྒྱལ་ཆབ་གྲགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡང་འཕེལ་བར་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་གཉིས་ཁྲོན་
ཟེས། འདི་དག་གི་སྐྱེལ་གཞི་ཕྱག་ན་རྩོམ་པའི་ལོ་ན་བར་དོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོ། གོ་བྱེད་པའལ་འཕྲོར་དོན་གྲུབ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལུག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་སྐྱེ་བོ་དུ་སྐྱེ་བཞུངས། རྩེ་ཀཱ་མ་པ་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱི་སློབ་མར་
ལྷུ་དུ་དགྲུང་ལོ་ལྔ་པའི་ཐོག་མཁར་ཆེན་དཔལ་གྱི་དབང་བྱུག་དང་། རས་པ་ཞི་བའོད་ཀྱི་སྐྱེལ་
སྐྱེད་དོས་འཛིན། སྤྱི་ལོ་༡༧༤༣ལོར་ཀཱ་མ་པ་དུག་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་སྐྱ་གཤེགས་པ་དང་
ཀཱ་མ་པའི་སྐྱེད་ཆེན་འཛུགས་ཀྱི་དབུས་སུ་རྒྱལ་བ་ཀཱ་མ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བཞུགས་ནས་
སྐྱེད་ཀྱི་འཛིན་སྐྱོང་གནང་བས་མཚུར་ཕྱའི་རྒྱལ་ཆབ་ཞེས་པའི་མཚན་ཐོག་ རབ་བྱུང་བརྒྱད་
པའི་ས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༧ལོར་དགྲུང་ལོ་རེ་བཞི་པར་སྐྱ་གཤེགས།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ། བཟ་ཤིས་ནས་རྒྱལ། མཚན་གཞན་གྲུབ་ཆེན་བཟ་ཤིས་
དཔལ་འཕྲོར་ཟེས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཉ་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༩ལོར་སྐྱེ་བོར་སྐྱེ་བཞུངས། ཀཱ་མ་
ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོས་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱེལ་སྐྱེད་དོས་འཛིན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༧ལོར་དགྲུང་ལོ་ཉིད་དགུ་པར་སྐྱ་གཤེགས།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱེ་བྱེད་གསུམ་པ། གོ་བྱེད་གྲགས་པ་དཔལ་འཕྲོར། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཉ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༩ལོར་ལྷོ་རྒྱུད་སངས་ཀྱི་སྐྱེད་ཆེན་པའི་ཡུལ་དུ་བཞུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་ཀཱ་མ་པ་མི་
བསྐྱོད་རྩོམ་མཁན་པོ་དང་། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་བློང་བས་སློབ་དཔོན་མཛད་དེ་དགེ་ཚུལ་
བསྐྱུབས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ཉ་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༩ལོར་དགྲུང་ལོ་མོ་གཅིག་པར་སྐྱ་གཤེགས།

མཚུར་ཕྱ་རྒྱལ་ཆབ་སྐྱེ་བྱེད་བཞི་པ། གོ་བྱེད་གྲགས་པ་དོན་གྲུབ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་
༡༧༥༢ལོར་དུ་མཚོམས་སྐྱེ་བོ་སྤྱོད་བསྐྱོར་གྱི་དུ་བཞུངས། ཀཱ་མ་པ་མི་བསྐྱོད་རྩོམ་པའི་འཛིན་

གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་བྱེད་ལོ་༡༦༡༣ལོར་དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་ལ། གོ་ཤྱི་གྲགས་དཔལ་མཆོག་དབྱངས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་
སྐྱལ་ལོ་༡༦༡༣ལོར་གཙང་གི་གཉིང་སྐྱེས་མཁར་ཆེན་ཏུ་འཁྲུངས། རྩོན་རྗེ་བཙུན་ཏུ་ར་
ན་ཐས་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ལུང་བསྟན། ལྷ་དམར་བྱུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབང་ལུག་
གི་མདུན་ནས་དགོ་ཚུལ་ཞུས། དཔལ་པོ་བཙུན་ལག་རྒྱ་མཚོའི་མདུན་ནས་མདོ་སྐྱེས་ཆོས་
རྒྱུ་པལ་ཆེར་ཞུས། གཞུ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་ཡོངས་རྩོགས་དགོ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་སྐྱལ།
རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཁྱི་ལོ་༡༦༤༤ལོར་དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་བདུན་ལ། གོ་ཤྱི་དཀོན་མཆོག་འོད་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་
སྐྱལ་ལོ་༡༦༤༤ལོར་དབུས་ལྷ་སའི་སྤྱི་མོ་རྩ་གོ་ཞེས་པའི་ས་ཆར་འཁྲུངས། གཞུ་པ་བཅུ་
གཅིག་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་སྐྱ་གཤེགས་རྗེས་སུ་དགུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པར་མཚུར་ལུང་བྱུང་བའི་གནང་
སར་སྐྱོན་བྱངས། མཚུར་སྤའི་རྒྱལ་ཚབ་མངའ་གསོལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་པག་
ལོ་༡༦༥༥ལོར་དགུང་ལོ་རེ་བདུན་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་བཟུང་ལ། ཆོས་དཔལ་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལྷག་
ལོ་༡༦༥༦ལོར་འཇར་ཡུལ་ཏུ་སྐྱ་འཁྲུངས། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་
གནང་། གཞུ་པ་བདུད་འདུལ་རྩོམ་ཞེ་
ལོ་༡༦༧༧ལོར་དགུང་ལོ་དྲུག་པ་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་དགུ་ལ། གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྐྱེལ་ལོ་
༡༦༧༩ལོར་གོང་པོ་རྒྱལ་སྐོ་ཏུ་འཁྲུངས། གཞུ་པ་ཐེག་མཆོག་རྩོམ་དང་། ལྷག་ལུང་མ་ཆེན་
བསྟན་པའི་ཉི་མ་ལོགས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་མེ་ཡོས་ལོ་༡༦༨༢ལོར་
དགུང་ལོ་དྲུག་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་མེད་བཅུ་ལ། འཇམ་དཔལ་བཟང་པོ། མཆོན་གཞན་བསྟན་པའི་ཉི་མའང་ཟེར།
རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ས་སྐྱལ་ལོ་༡༦༨༤ལོར་ལྷ་ས་སྤོན་བྱུག་ཏུ་འཁྲུངས། སྐབས་
འདིར་གཞུ་པ་ཐེག་མཆོག་རྩོམ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ལྷོ་ལོ་དང་། ལྷ་དམར་ཡང་སྤྱི་དངོས་འཛིན་

མི་ཆོག་པར་དམ་བསྐྱུགས་བྱས་ཐེན་པ་དང་། སི་ཏུ་བརྒྱ་ཀུན་བཟང་ཡང་སི་སྟོན་མ་ཞེས་འགྲོ་
དོན་ལེགས་པོར་མེད་པ་སོགས་བཀའ་བརྒྱུད་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་ཐོན་ལས་ཉག་སྤྱི་བའི་སྐབས་
དང་འཁེལ་སྐབས། རྗེ་འདི་ལ་བདག་སྟོང་བྱ་མཁན་གང་ཡིན་མ་གསལ། རབ་བྱུང་བཙུང་ལྔ་པའི་
ཆུ་སྟུང་སྟེ་ལོ་༡༩༤༣ལོར་དགྲའ་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་སྐྱ་གཤེགས།

མཚུར་སྤུ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་ཐོང་བཅུ་གཅིག་པ། གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ། རབ་བྱུང་བཙུང་ལྔ་པའི་ཤིང་རྩ་སྟེ་ལོ་
༡༩༤༤ལོར་དབུས་ལྷ་སའི་ཞོལ་ཡོན་ཁང་དུ་སྐྱ་འཁུངས། གམ་བ་མཁའ་ཁྱབ་རྗེ་རྗེའི་ཞལ་སྟོབ་
ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༩༥༥ལོར་དགྲའ་ལོང་དགྲའ་པར་སྐྱ་གཤེགས།
མཚུར་སྤུ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱ་ཐོང་བཅུ་གཉིས་པ། གྲགས་པ་བསྐྱར་བ་ཡང་འཕེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
ཤིང་རྩ་སྟེ་ལོ་༡༩༥༤ལོར་དབུས་གཙང་གཉིས་ཀྱིས་ས་མཚམས་སུ་སྐྱ་འཁུངས། རྒྱལ་བ་གམ་བ་
བཅུ་དྲུག་པ་རབ་བྱུང་རིག་པའི་རྗེ་རྗེ་དང་། གླེ་ཀར་ལུ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་སྟོབ་ཡིན། ད་ལྟ་འབྲས་
ལྗོངས་རུ་མ་གཅིག་གམ་པའི་ཆོས་སྐར་དུ་རྒྱལ་བ་གམ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བཞུགས་པ་འདི་ལོ།

མཚུར་སྤུ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༡༥༡ལོར་དུས་གསུམ་མཁའ་བ་
གནས་འདིར་བཞུགས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་(ལེ་ཅིང་བར་མ། སྤང་ཆ། སོག་
ངོས་༡༦༣བར)ལས། དགྲའ་ལོ་ཞེ་གཉིས་ནས་མཁའ་འགྲོའི་གནས་གཞུ་བྱ་བ་ཞེ་བཟུང་སྟེ་
ཆོགས་པ་བཞེ་བཅུ་ཅམ་རེ་བསྐྱུངས། འཆོ་བ་འཛོམ་པོ་མེད་ཀྱང་ཅི་ཡོད་བཞེ་སྟེ་དང་། ཆོགས་
མཛད་དེ་སྤྱིང་གནས་བཅུད་ལེན་མཁའ་འགྲོས་སུ་ལ་བ་སོགས་བསྟེན་ཏེ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་འཆོ་
བ་མཛད་དེ་ལྟོ་རྒྱབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྐྱབ་པ་གཏོང་མ་སྟོང་གསུང་སྤྲད། ཅས་སོ། རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ས་ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༡༥༤ལོར་གནས་འདིར་གམ་པའི་གཟིམ་སྟེ་ལ་རྒྱུང་དུ་ཞིག་བཏབ་པའི་
རྒྱལ་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། སྟེ་ར་དགྲའ་ལོ་ལྔ་བཅུ་པ་ཁམས་སུ་ཐེགས་ཀའི་དུས་
མཚུར་སྤུའི་གྲག་རྒྱལ་ཡོལ་དུ་བྱོན་ཏེ་གཏོར་མ་དང་ས་གཞི་བྱིན་རྒྱབས་མཛད། གཟིམས་ལྷེལ་
རྒྱུང་དུ་ཞིག་མཛད་དེ་དགོན་གནས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་བསྒྲིགས། བྱིས་བརྒྱུད་བཅུ་བཞེས་པའི་ཆེ་
མཚུར་སྤུའི་མཚོད་ཁང་གོང་མཛད། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་བྱ་སྟེ་ལོ་
༡༡༥༤ལོར་མཚུར་སྤུའི་རྒྱ་ཁང་བཞེངས་སོ། གམ་བཀའ་རྒྱུད་པའི་དགོན་ཆེན་ཞིག་སྟེ་ལྷ་ས་

ཤོང་ཁྱིའི་རྒྱལ་བྱང་གི་ཚུགས་སྟོང་ལྷང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 མཚུར་ཕྱིའི་རྫོང་དང་། སྟོང་ལྷང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཀྱི་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་བཅན་པོ་
 ཁྱི་རལ་པ་ཅན་གྱིས་སྤྱང་དབང་བཟུང་བའི་དུས་རྒྱལ་པོས་ཁྱ་ཤང་རྫོང་གླ་ཁང་བཞེངས་པའི་
 རྗེས་ཅམ་ན་བཅུགས་པར་སྤང།
 མཚུར་མོ་ ཚུར་མོ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
 མཚུར་དམར། མཚུར་ཕུ་རྟོན་གྲུབ་ཡོད་ཟེར་གྱིས་ཀལ་རང་བྱུང་རྫོང་འཛིན་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཅིས་ཀྱི་ལུགས།
 མཚུར་ལུགས། མཚུར་ཕུ་འཇམ་དབྱངས་ཆེན་མོའི་ལུགས་ཀྱི་སྐར་ཅིས།
 མཚུར་ལུགས་སྐར་ཅིས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ཡོས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་1447ལོར། མཚུར་ཕུ་འཇམ་
 དབྱངས་རྟོན་གྲུབ་ཡོད་ཟེར་གྱིས་རྗེ་རང་བྱུང་རྫོང་འཛིན་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་[ཅིས་ཀྱི་གཞུང་
 ལུགས་ཆེན་མོ་]མཛད། མཚུར་ཕྱིའི་མོ་ཁོ་ཞེས་པ་ཐོག་མར་བཏོན། སྤར་བས་ཀྱི་བྱ་ཞག་ཅིས་
 ལ་སོགས་པའི་དུས་བརྟག་གནས་དབྱང་ནམས་ཆེས་ཁོངས་སུ་བཀོད་པ་རྒྱ་རྗེའི་གནས་
 གཤིས་འལྱར་སྟོན་དང་། ཉེ་རྒྱ་གཟའ་འཛིན། ཆེས་གངས་ཆད་སྟག་བཅའ་ཐན་སད་སེར་
 སོགས་རང་བྱུང་གི་གནོད་འཆེ་གང་ཡོད་བཅས་སྟོན་བརྟེན་བསྟན་ཡོད་པས་དུས་ཁྱིས་བར་
 དབྱས་གཙང་ཁལ་དུ་འདི་དར་ཁལ་ཆེ། ཅིས་ཀྱན་བསྐྱེས་པ་ལ་འཕྲིན་ལས་པ་ཕྱོགས་ལས་རྣམས་
 རྒྱལ་གྱི་[ཅིས་འགྲེལ་]དང་། དཔའ་པོ་གཙུག་ལག་སྐོར་བས་[ཅིས་འགྲེལ་རིན་ཆེན་གཏེར་
 མཛོད་]མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་དར་སྤེལ་བཏང་བ་ལ་མཚུར་ལུགས་ཞེས་སུ་གྲགས། དེའི་རྒྱན་
 ལས་མདོ་ཁམས་སྟོང་དུ་ཀྱན་མཁུན་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཞབས་ཀྱིས་སྤར་སྟོལ་ཡོད་
 ཀྱི་སྟོན་ཅིས་རིག་པའི་གཞུང་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་འཆད་ཉན་དར་སྤེལ་ལུགས་ཆེན་གནང་
 བའི་ཁར། རྒྱ་ནག་ནས་གསོ་རིག་སྐོར་དང་མདོ་སྟེ་སྟག་ན། འབྱུང་ཅིས། རྒྱ་ནག་སྐར་ཅིས་
 སོགས་ཅིས་སྐོར་དང་། ཅེ་མདོ་སོགས་སྟོན་དབྱང་སྐོར་འགྲུབ་ཡོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་གནང་བ་
 དང་། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་ནས་འབྲས་ཅིས་སྤྱར་བར་རྟོགས་ཀྱི་དེ་སོགས་རིག་པའི་གནས་
 ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཅིག་སྐར་མོག་ཉེ་རྒྱ་གཟའ་འཛིན་དང་། ཉེ་སྟོན་སོགས་དུས་བརྟག་
 གནས་དབྱང་སྐོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་མང་དུ་གནང་སྟེ་ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དུས་གཟེར་

ནམས་གཏན་ལ་པག། སྡེ་དགེ་དཔལ་ལྷངས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྟེ་སྟེ་ལོ་
 1754ལོར་གནས་ལྷ་རིག་པའི་སློབ་སློང་ཞེས་པ་ཞིག་བཅུ་གསུམ་ནས་སྤོང་ཅིས་རྒྱན་འཛིན་པ་
 མང་པོ་གསོ་སྦྱང་གནང་། མཚུར་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་ལག་ལེན་བཅས་
 དར་སྤེལ་ལུགས་ཆེན་གནང་སྟབས་མདོ་ཁམས་ཡོངས་སུ་དེའི་སློབ་རྒྱན་དར་ཁྲབ་བྱུང་བར་
 མ་ཟད། བོད་ཡོངས་ལ་ལུགས་རྒྱན་ཆེ། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་ནག་སྤྱང་ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་གསར་
 འབྱུར་མཛད་ནས་རྒྱ་ནག་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་སྤྱང་བཟླ་པའི་ཅི་སློབ་ཐོག་མར་གསར་གཏོད་
 གནང་བ་ལོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་དར་ཁྲབ་བྱུང་། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་བོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་མང་ཆོག་ས་
 ཡོངས་ཀྱིས་ལོ་རེ་བཞིན་ཐབ་ཞོད་ཆེ་རྒྱུད། ལོ་ལྷུགས་ལེགས་ཉེས། བཅོམ་སད་མེར་བ་
 སོགས་རི་ལྟར་འབྱུང་བའི་སྒྲོར་ལ་ཅིས་འབྲས་གཞན་དག་ལས་ཀྱང་ས་སྤྱང་གི་འབྲས་བུ་གཙོ་
 བོར་དབྱེད་དེ་སྤྱང་མོལ་དང་དོ་སྤྱང་བྱེད་པའི་གོམས་སློབ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་སྤྲན་གྲགས་ཆེ་
 ལ་ཡིད་ཆེས་ཐབ་མོ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱེ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1732ལོར་རྩེ་དཔོན་
 ཀམ་ལེས་ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་[ཅིས་ཀྱི་ལག་ལེན་ཉེར་མཁོ་བྱས་བཟང་]བཅུ་མས་པ་
 དང་། [མཚུར་ལུགས་བྱབ་ཅིས་དཔལ་ལྷངས་ལོ་མོ་]ཞེས་པ་སྤར་ལས་རྒྱས་པ་ཞིག་བཏོན།
 དུས་ཀྱི་གཟེར་ནམས་མཚུར་ལུ་འཇམ་དབྱངས་ཆེན་པོ་དང་རྩེ་མི་བསྐྱོད་རྩེ་རྩེའི་ལུགས་བཞིན་
 བཀོད། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ལོ་འགོ་འཛིན་ས་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་བར་ལས་ས་བདག་གི་རྒྱ་ཁྲ་མི་འདྲ་
 བ་དང་། གྲོ་ཁང་རེ་འུ་མིག་ཆེས་ཁོངས་སུ་བཀོད་བ་སོགས་ལུགས་བྱབ་ཅིས་དང་བཞེད་
 སློབ་རྒྱུང་ཐད་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་འདི་ལ་དུས་ཕྱིས་[མཚུར་ལུགས་ལོ་མོ་]ཞེས་གྲགས་སྟབས་
 བཀའ་སློབ་འདི་བཞིན་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་དུ་ཡོད། སྤབས་དེར་དཔལ་ལྷངས་ཀྱི་
 སྤོང་བྲལ་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་ནས་ཐོན་པའི་སློབ་མ་སྤོང་ཅིས་ལ་མཁས་
 པ་མང་དུ་ཐོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་བྱེ་སྟེ་སྟེ་ལོ་1852ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
 མཆོས་ཅིས་གཞུང་ཉེར་མཁོ་བྱས་བཟང་གི་ཅིས་འགོ་སློབ་ནས། [སྤྱང་ཅིས་ལེགས་བཤད་
 ཀུན་བདུས་]བཅུ་མས་པ་དེ་ཉིད་དུས་ཕྱིས་མཚུར་ལུགས་ལག་ལེན་བྱེད་མཁན་ནམས་ཀྱི་ལག་
 ལེན་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

མཚུར་སེར། ཆོས་གདན་དུ་བྱེད་པའི་ས་སེར་ཞིག

མཚུལ། [ཉིད]མངེས།

མཚུལ་དུ་དགུ་བ། མཚུལ་པ་སྟེ་སྒྲུང་བྲི་ངན་སོགས་བྲོ་བའི་དོན་ལ་གོ

མཚུལ་བ། ① མཚུ་དང་སྒྲ། མཚུལ་ཉག་ཉག་མཚུལ་འགགས་བ། ཁ་མཚུལ། སྒྲ་མཚུལ། ② སྟོག་
ཆགས་ཀྱི་སྒྲ་མདོ་དང་ཆ་མཚུ། ③ སྒྲའི་བྱ་གཤོག་གཡས་གཡོན་གྱི་འགྲམ་ན་འཕར་བའི་
གཉན་པའི་ཅ་ཞིག

མཚུལ་ཤུ། སྒྲ་བྲག་གི་མཚུལ་ཁུང་ནས་ཤུ་འདེབས་པའི་སྒྲ།

མཆོ། མཆོ་ལུས་དང་འདྲ།

མཆོ་རྩ་ཆུ་ཁ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནག་ཆུའི་དབལ་མགོན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ལུས། ལུས་བུའི་སྒྲུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་མཆེར་
པའི་ཆད་པ་དང་། ཆ་བ་གསར་རྩིང་སེལ། ཁྲག་གཅོད། ལུས་སྟོབས་སྟེད།

མཆོ་མ། ① མཉམ་སྦྲེས་བྲུ་གུ། ② བྲིས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③ [མདོན]དུས་གཅིག་ཏུ་
བྲུ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྦྲེས་པས་གངས་གཉིས་མཆོན།

མཆོ་གཟུགས། བྲུ་གུ་མཆོ་མའི་མིང་།

མཆོ་ཐོར། མཆོའི་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐོར།

མཆོ་གཟུགས། བྲུ་གུ་མཆོ་མའི་མིང་།

མཆོད་པ། ① དུར་གནས། དུར་མཆོད། ② [ཉིད]དུར་དུ་འཇུག་པའམ་དུར་དུ་མཆོད་པ།

མཆོ་འུ། མཆོ་ཆུང་བའམ་རྩིང་བུ། ཆུ་སྟོ་ཅན་གྱི་མཆོ་འུ། ས་མཐོའི་སྟེང་དུ་མཆོ་དང་མཆོ་འུ་སྐར་
ཆོགས་ལྟར་ཆགས་པ།

མཆོར། འཕྲོག་པ་སྟོད་པའི་གནས། དབྱར་འཆོར། དགུན་འཆོར། འཆོར་ས་ལྟ་བུ།

མཆོར་སྟོང་། ལྷགས་ལྟས་ཀྱི་རྩིང་ཆུ་འབྲིལ་པའི་འོག་ཁྲག་གང་སྟེ་མེ་ཁྲི0.35ཙམ་བསྐོས་པའི་ས་
ཆས་བསྐྱངས་པའི་དྲངས་ཀྱིས་སྐྱར་དུག་དང་། གྲེ་བ་འགག་པར་མན་བ་དང་ཁྲད་པར་སྐྱགས་
རིགས་ཆུ་དུག་ན་བར་པན།

མཆེར་རྒྱལ་པ། འོར་ལྷགས་ལ་ས་ནད་པོག་ཆེ་ཤིང་ཐུར་གྲིས་མཆེར་བ་འབེགས་པའི་འཆོས་
ཐབས་ཤིག།

མཆེར་རྟིང་། འབྲོག་པ་སྟོང་ས་རྟིང་བ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་ལྷས་ར་རྟིང་པ།

མཆེར་ཐོ། འབྲོག་པའི་རུ་བ་མ་སྟོས་གོང་སྟོ་ཡུལ་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ས་རྩོ་སོགས་བཅེགས་ནས་
བརྒྱབ་པའི་རྟགས།

མཆེར་སྒྲང་། རོ་ཆ་བའི་སྒྲང་བ་དང་། ལུས་པའི་མཆེར་སྒྲང་། མཛེའབྲོགས་ནད་ལུལ་ལ་མཆེར་སྒྲང་
མི་དགོས། མི་མང་གི་དཀྱིལ་དུ་འབྲོ་བ་ལ་མཆེར་སྒྲང་མི་བྱེད།

མཆེར་བ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་ནད་ཁྲོལ་དོན་ལཱ་འགྲུལ་ཞིག་ནད་ཁྲོལ་མཆེར་བ།

མཆེར་པོ། རོ་ཆ་པོ། དེ་རིང་གི་ལས་ཀ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བས་ཏ་ཅང་མཆེར་པོ་བྱུང་།

མཆེར་བ། ① སུན་པ་དང་། བྱེད་སྤྱང་མི་འདོད་པ། དཀའ་བའི་ལས་དོན་ལ་མ་མཆེར་ཅིག་སེམས་
མཆེར་བ། ② རོ་གནོད་བ་དང་། རོ་ཆ་བ། ཞེད་པ། འབྲོ་མཆེད། འོད་མཆེད།

མཆེར་བ་རི། མཆོ་སྟོན་པའི་ནད་དུ་ཡོད་པའི་རི་ཞིག་དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་མེ་ཁྲི་
སུམ་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད།

མཆེར་བག་ཞེད་པའི་ཉམས། རང་སྟོན་དང་གཞན་སྟོན་བཟོད་ག་པའི་རུ་བ་སྟོས་པའི་བྲུལ།

མཆེར་མལ། རུ་བ་སྟོར་ཆར་བའི་མན་ལ་ཐབ་ཀ་སོགས་ལུས་པ་ལ་ཟེར།

མཆེར་མོ་ཆའི་རི་ཁོད། སྟེ་བ་ཀྱི་ཞོལ་བ་ཐུབ་བསྟན་སྟོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་འབྲོག་པའི་བཞུགས་ཁང་
ཡིན་ལ་ཐུས་སུ་རི་ཁོད་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆེར་ད། འོར་ལྷགས་གསོ་སའི་ར་བ་ལ་ཟེར།

མཆེར་ར་ལྷས་ཁང། ཞིང་འབྲོག་དུད་ཁྲིམ་ནམས་སྟོད་གནས་ཀྱི་ས་དང་། ཁང་པ། ལྷས་ར་བཅས་ལ་ཟེར།

མཆེར་ཤག་རྩོ་ཁང་སྟོན་མོ། སྟེ་སྤྲིད་པག་མོ་གྲུ་པའི་ཁྲི་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་དག་དབང་བཟ་ཤིས་
བས་འབྲས་སྤྱང་དགོན་པའི་རུབ་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་མཆེར་ཤག་རྩོ་ཁང་སྟོན་མོ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་
ལའི་སླ་མ་སྟེ་ཐང་གཉིས་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོ་ལ་ལུལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་རྩོ་ཁང་སྟོན་མོ་

ལ་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཞེས་བཏགས། ཏུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྒྲ་མེད་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་གཉིས་
བཞུགས་ས་བྱས་རུང་སྐབས་དེར་ཁང་པ་རྒྱ་ཁྱིན་ཆུང་ཞིང་གྲུ་ལུལ་དོག་པོ་ཞིག་ལས་མེད།
མཆེར་ལུལ། དབྱར་དགུན་སྟོན་དབྱིད་ཀྱི་རུ་བ་བསྐྱལ་ཆར་བའི་ལུལ་ལ་ཟེད།
མཆེར་ས། འབྲོག་པ་སྟོད་པའི་ས།
མཆེས། གྲོགས་སམ་རྒྱ་བོ། ཁྱིམ་མཆེས། འག་མཆེས། སྤུམ་མཆེས། གྲལ་མཆེས། ཁང་མཆེས།
མཆོ། ① རྒྱ་གཉེར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུན་ནས་བརྟེན་དང་། སྤྱིས་བྱས་མ་བྱས་པ། ལྷ་མིན་
བརྟེན། ལྷ་མིང་། ལྷས་བཀང་། ལྷས་བརྟེན་བཅས་སོ། ② ལག་སོར་བཅུད་ཅེད་འདི་ས་སྟོར་
སྟོར་གྱི་མིང་། ③ [མངོན]དེ་རབ་ཀྱི་མདངས་ལོག་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ལ་ཁ་དོག་
གིས་དབྱེ་ན་དཀར་སྟོན་དམར་མེར་བཞི་ཡོད་པས་གྲངས་བཞི་མཆོན།
མཆོ་སྟོར། ① རྒྱ་མཆོད་སྟེང་དུ་སྟོར་གཡེང་རྒྱབ་པ། ② ཆོས་བཙུགས་སྤྱི་མཆོ་སོགས་ལ་གནས་
སྟོར་དུ་འབྲོ་བ།
མཆོ་སྒྲུ་རིང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག
མཆོ་སྤྱིས། [མངོན]① མེ་ཉོག་བད་ས། ② རྒྱ་བ།
མཆོ་སྤྱིས་རྟོ་རྟོ། གྲུ་རུ་མཆོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག
མཆོ་བསྐྱམས། རྒྱ་བསྐྱམས་ཟེན་པའི་མཆོ་ལུལ།
མཆོ་ཁ། མཆོ་ལམ་རྒྱ་མཆོ་འཁོར་ཁ།
མཆོ་ཁ་དགོན། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༩ལོར་བྱུང་ཐར་བ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཉལ་རྫོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་ཁ་རལ། ལྷ་ས་གོང་ཁྱིམ་སྤྲུག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་ཆོས་ལུང་ལུང་མཆོ་ཁ་རལ་ཞེས་མགོན་པོ་བྲག་
བཞེ་པའི་རྒྱ་མཆོ་ཡིན་ཟེར་བ་དེ་སྤྱི་ཅེ་རྣམ་རྒྱལ་གྲུ་ཆོང་ནས་ས་བཅུད་བྱམ་པ་དང་མཆོ་རྩས་
བཅས་འདེབས་སྟོལ་ཡོད་པར་གྲགས།
མཆོ་ཁ་རི་ཁྲོད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༧ལོར་གོང་སྤུལ་སྟོ་གྲོས་རབ་འཕེལ་

གྲིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་ཁའི་བསོད་ནམས་རྣམས་གསུམ། ལྷ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ། བཟ་ཤིས་འབྲིལ་ཁྱི་ཆེན་
བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ། བསོད་ནམས་གྲགས་པ།
མཆོ་ཁྲག་རྒྱ་མཚོའི་མཆོ་ཁ་ཁྲག་གྲོག་ཅན་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། གནས་དེ་རིགས་པལ་ཆེ་བར་རྒྱ་
མཚོའི་གྲུ་ཁ་རྣམས་ཆགས་ཡོད།
མཆོ་འཁོར། གཏིང་ཟབ་རྒྱའི་རྒྱབས་འཁོར་བ། ཀོ་གྲུ་མཆོ་འཁོར་དུ་ཐེམ་ཉེར་ཡོད་པ།
མཆོ་འཁོར་རི་མོ། ལི་མའི་ཡོ་ཆས་སྟེང་གི་རྒྱན་རིས་ཤིག་ཡིན། རི་མོ་དེའི་ཁྲད་ཉྐགས་ནི་སྤོར་དབྱིབས་
སུ་འབྱུང་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན། དྲང་དང་གོ་ཕུ་རྒྱལ་རབས་སྐབས་དར་སྒོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་།
མཆོ་འབྲུག་རྒྱ་མཆོ་འབྲུག་ཅིང་གཡོ་བ།
མཆོ་རྒྱན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྣ་རྫོང་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱན་འབྲུམ།
མཆོ་སྒོ། གཞིས་ཀ་ཅེ་དེང་རི་རྫོང་མཆོ་སྒོ་ཤང་།
མཆོ་གྲུ། རྒྱ་མཆོ་ཁོ་ནར་འགྲོ་ཡོང་བྱེད་པའི་གྲུ་གཟིངས་ཆེ་རིགས།
མཆོ་སྒང་། རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་སྟོན་པའི་སྒོག་ཆགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་ཆེ་ཞིང་སྒྲིམ་སྒྲིམ་མེད་པ། མདོག་
སྒྲུ་པོ། མིག་ཐལ་ན་གཤོག་མེད་པ། སོ་རྟ་ཅང་རིང་པོ་གཉིས་ཡོད། སོ་དེ་བ་སོའི་ཆབ་བྱེད་
དངོས་རྩས་བྱ་ཆོག།
མཆོ་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་། གནས་འདི་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤིས་མཆོ་རྒྱ་འབྱུངས་ལུལ་ཡིན་ཟེར། གྲུབ་མཐའ་
རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྲན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་དགུ་རྒྱལ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྫོང་གི་འུལ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
མཆོ་མགོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་ཁྲི་ལོ་ ༡༡༩༩ ལོར་རྟོགས་ལྷན་ཤུག་ཕྱུག་ཕྱིས་བྱག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ་ལྷ་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཆོ་བརྒྱད་ལ་གནས་པའི་ལྷ་ཆེན་བརྒྱད། ཤར་དུ་མཐའ་ཡས་དཀར་པོ། ལྷོར་འཛོག་པོ་སེར་པོ།
འུལ་དུ་དུང་སྤྱོད་དམར་པོ། བྱང་དུ་སྟོབས་རྒྱ་ལྗང་གྲུ། ཤར་ལྷོར་པད་མ་ཆེན་པོ་སྟོན་པོ། ལྷོ་

ཏུབ་ཏུ་ཏུ་ཕྱོད་སྒྲིག་པོ། ཏུབ་ཡང་རུ་རིག་མ་ཐུན་ཐུང་ཁ། ཡང་ཤར་རུ་ལོར་རྒྱལ་དགའ་པོ།
ཞེས་སྒྲུ་ཆོད་ཆོད་པ་རྒྱལ་མ་ཅན་མོ་སྦྱར་བ་དང་སྒྲུལ་མགོ་བདུན་གྱི་གདེང་ས་ཀ་ཅན་མང་
མ་སྒྲུལ་མཐུག་ཆུ་མཆོར་རུབ་པའོ།

[illegible]

མཆོ་འགྲམ། མཆོ་འཛིན་འགྲམ།

མཆོ་འགྲུལ། གྱུ་མཆོ་འཛོམས་གྲུ་གཟེངས་བཏང་ནས་ཡར་མར་བསྐྱོད་འགྲོས་བྱེད་མཁན།

མཆོ་འགྲུལ་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་ས་ཡིག་ མཆོ་ཐོག་འགྲུལ་འགྲུལ་སྐྱོར་གྱི་ཆེད་ས་ཡིག་

མཆོ་སྒྲ་རིང་། མཆོ་སྒྲ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག

མཚོ་ཡོན། ① མཚོ་ཡོན་ཁིང་ཆེན་གྱི་ས་ཡུལ་གྱི་ཡོན་མིང། ② བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཆེན་

གི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག

མཆོད་སྒྲིབ་གྱི་རྟེན་གྱི་ཆེན་པོ་ལྷ་མ་པ་འབྲུང། རྩེད་སྤྱོད་ ཡ་ཀླ་ གསེར་གླི། རྩེད་སྤྱོད། དཔོ། སྒྲིབ་
ཐོ། རྩེད་སྤྱོད། རྩེད་སྤྱོད་འབྲུང།

མཆོ་ལྷོན་དགོན། ལྷ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལུ་ཆོགས་ཀྱིས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་མ་དེས། གྲུབ་
མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཤོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁྲལ་ཉག་ཚུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཚོ་ལྗོན་པོ། སྤྲེང་འདིར་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མཚོ་ཆེན་ཞིག་སྟེ་གནའ་དུས་རྒྱའི་ཡིག་ཆ་གསུམ་
ནང་གི་རྩའི་ཟེར་བ་དང་། སོག་སྤྲད་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་འཇུག་ཟེར། མཚོ་འདི་ཀི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐྱམ་
པའི་ཐོག་ཡོད་པའི་རྩ་རྒྱའི་མཚུ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་ཡིན་ནོ།

མཆོ་ལྷན། མཆོ་ལྷན་ལྷན།

མཚོ་ཆེན། ① ཟུ་མཚོ་ཆེན་པོ། ② རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཁུག་རྫོང་དུ་ཡོད་ཅིང་དེ་
ཁྱལ་དུ་བཟའ་ཁྱེད་གནས་མཚོ་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་རེད། རྫོང་མི་དམངས་
མིང་གཞུང་དེ་སློན་སྐྱོང་དུ་ཡོད།

མཆོ་ཆེན་བརྒྱད། ༡ འཕར་ཀར་ལའི་མཆོ་དཀར་མོ། ༢ ལྷོར་སི་རྟེའི་མཆོ་སེར་མོ། ༣ ལུབ་ཏུ་རྩེའི་
མཆོ་དམར་སྒྲ། ༤ བྱང་དུ་བ་ཤུའི་མཆོ་ལྗང་ཁ། ༥ ལྷོ་ལུབ་ཏུ་གོ་ལའི་མཆོ་སྒྲིག་ནག་ ༦ ལུབ་
བྱང་དུ་ཐངས་མདོག་གི་མཆོ་ལྗང་ཁ་བརྒྱད།

མཆོ་ཆེན་ཇོ་མོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༡༥ ལོར་སྐྱབ་དཔོན་ཤེས་རབ་
ཐོགས་མེད་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་མཆོ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ཆེན་པོ་ལྔ། ༡ ཐའི་རྩ། ༢ པོ་ཡང་རྩ། ༣ བྱིང་ཆོ་རྩ། ༤ ཏན་ཡང་རྩ། ༥ ཏུང་ཐིང་རྩ་བཙས་ལ།
མཆོ་མཇལ། ལྔ་བ་བོད་ཀྱི་བཤད་སྒྲོལ་དུ་ལྷ་མོའི་སྒྲ་མཆོ་མཇལ་ཁར་བྱིན་ན་མཆོའི་ནང་དུ་
གཟུགས་བརྟན་སྒྲ་ཆོགས་མཇལ་རྒྱ་ཡོད་པའི་བཤད་སྒྲོལ་ཞིག

མཆོ་རྟ། རྒྱ་མཆོར་གནས་པའི་ཉ་སྟེ། རོ་མངར། ལུ་རྩེས་བོད། ལུས་པས་པོ་བའི་བོད་སྟེ། བད་
ཀན་གྱི་ནད་སེལ། ལུས་ཐུངས་གསོ།

མཆོ་སྟྲང་། ① མཆོ་མཐེལ་གཏིང་རིང་གི་བྲག་གསལ། ② མཆོ་སྟྲན་པོའི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པའི་རི་
ཞིག དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་ ༣༥༠ ཡོད།

མཆོ་རྟ། རྒྱ་མཆོ་ལ་གནས་པའི་ཉ་རིགས་ཤིག དེའི་གདོང་རྩ་དང་འབྲ་བས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས།
ཆེ་གས་ནམས་སྟན་ཙམ་ཆེན་ཞིག་གོ

མཆོ་ལྟས། མཆོ་ནད་ནས་སྟོན་པའི་ལྟས།

མཆོ་སྟེང་དགོན། ① ལྟག་ལུང་ཁྲི་ཐོག་བདུན་པ་རིན་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་གསལ་
པོར་མ་ངེས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
འདབ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་སྟེང་དགོན། ② དཔལ་གཤེན་བསྟན་ལོར་བུའི་སྤིང་ཞེས་གྲང་གཤགས། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༢༥ ལོར་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་གསར་འདབས་མཛད་པར་སྟངས། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་
ཡིན། ༣ བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ཐོག་ལུང་སྒྲགས་ཁང། རབ་བྱུང་བཙུ་གཅིག་པའི་སྟངས་ཙམ་ལ་ལུལ་འདིའི་སྟེ་བ་སྟན་མོང་ནས་

མཆོད་ཀྱི་འཕུལ་བྱ་མཆོད་རྟེན་གྱི་ཡུང་ན་གསལ་མཆོད་ལྷག་པོ་དེ་དོན་མེད་རྟོག་པོ་དེ་ལ་བྱ་ལོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་
ནག་པོ་ཞིག་འཕྱུང་ལ། ཁ་དོག་མ་དེས་ཡུང་དཔེ་ལས་རྒྱུན་པོ་དང་། འཕྲ་འཕྲ་བ་སོགས་ཅི་
དེགས་ཡོང་བ་དེས་ཆ་པོའི་མིན་པ་མན་པར་བཤད།

མཚོ་ལྷོ་མཚོ། བོད་རང་ཕྱེད་ཀྱི་མཚོ་ལྷོ་ཁེངས་ནས་འབབ་ཅིང་། དེ་ཕྱི་ཕྱི་པ་ལ་ཉ་
དབང་ཆེད།

མཆོ་སྣ་བ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྣ་རྫོང་ཁོངས་སུ་འཁྱུངས་པ་
དང་། འདུལ་བ་མཆོ་རྒྱུ་སྟེ་འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བའི་རྣམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཞེས་བྱ་
བ་ཙོང་མ་མཐུན་དེ་ཡིན།

མཆོ་པད་མའི་གཟེ་མ་ར་མགོ་མཆེ་འུར་སྟེས་ཤིང་བྱར་གསུམ་ཅན་གྱི་སྡོ་ཞིག་སྟེན་ལའང་འགྲོ་བ།
མཆོ་བྲ། སྤར་བོད་དུ་མཆོའི་ངོས་སུ་འཆར་བའི་མཐོང་ཚུལ་སྣ་ཆོག་ཤས་ལ་བརྟེན་ནས་མ་འོངས་རི་
ཡོང་ཆོད་བཤད་བྱེད་ཐབས་ཤིག།

མཆོ་དབྱང། མཆོ་ངོས་ཀྱི་སྤང་ཚུལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་ཐབས།

མཆོ་བྱ་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ན་གཞོག་པ་བྱུང་ནས་མཐའ་རྒྱ་མཆོས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་བྱ་དགོན། ② འདེབས་མཐུན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་ཐུན། མཆོ་རྩུང་དུ། མཆོ་ཆེན་གཅིག་ལ་མཆོ་ཐུན་མང་པོས་བསྐྱོར་བ།

མཆོ་བར་དཀར་ཅེའི་རྟོ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་བསངས་ཁོག་བྲག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་སྟོད་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་བྲ། མཆོ་ལ་གནས་པའི་བྲ་རིགས།

མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་མཆོ་སྟོན་པོའི་བྱང་ཕྱགས་སུ་
ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༣ལོའི་ཟླ་བ་༡༢ཆོས་༣༡ཉིན་རང་སྐྱོང་ས་ཁོངས་
བཅུ་གསུམ་ཤིང་། ༡༩༥༥ལོར་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དུ་བསྐྱུར། དེའི་ཁོངས་སུ་ཉའུ་ཡན་དང་། ཀླང་ཆོ།
ཆེ་ལེན། མོང་ཡོན་རྩེ་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་བཅས་རྫོང་བཞི་ཡོད། རང་སྐྱོང་ཁུལ་མི་དམངས་
སྲིད་གཞུང་དེ་མོང་ཡོན་རྩེ་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་ཉའུ་མོན་ཉིན་དུ་ཡོད།

མཆོ་མ་ངོས་པ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་བྱེད་རྫོང་གི་མཆོ་མ་པམ་གཡུ་མཆོ་ཞེས་པ།

མངོན་པའི་གཞུང་དུ་མཆོ་འདི་དབྱིབས་གྲུ་བཞི་ཚུ་ཞེད་གཉིས་ལ་དབག་ཆད་ལྷ་བཅུ་རེ་ཡོད་
པ་མཐའ་སྐོར་དུ་དབག་ཆད་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་པ། ཡན་ལག་བརྒྱད་ཐུན་གྱི་ཚུས་གང་བ་སྟེ་སྔོས་
ངད་ལྷང་བའི་རི་ནས་དབག་ཆད་བཅུ་ལྷུ་རྩ་ལོད་ཅེས་གསུངས།

མཆོ་མ་པམ། མཆོ་མ་འོས་པ་དང་དོན་གཅིག

མཆོ་མོ། མཆོ་དང་། མིའི་མིང་ལའང་།

མཆོ་མོ་གམ་གླིང་། མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཏིང་སྐྱེས་ཆོང་གི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

མཆོ་མོ་རང་ལྷ་རིང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་ཐོག་ཆོང་གི་རུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་མཆོ་རིང་ཞིག

མཆོ་སྐད། ཆོང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། ཆོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་
གཏམ་ཞེས་དུ་ཡོད།

མཆོ་སྐད་མཁན་ཆེན། མཆོན་གཞན་སྐྱ་བ་ཤུ་དབང་ལྷག་སྟེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་སྟོད་ལུང་
ཁྲང་ཁོང་དུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་རྒྱུད་དུ་འུམ་ནས་རྩར་མཁར་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེའི་སྒོ་བ་མ་ཐག་
དཔོན་བསོད་ནམས་བཟ་ཤིས་སོགས་དམ་པ་དུ་མ་བསྟེན་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ཁྲུང་པར་
གསོ་རིག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་མཆོ་སྐད་ལྷ་ཁང་གི་མཁན་པོ་མཛད་པས་མཆོ་སྐད་
མཁན་ཆེན་ཞེས་གྲགས། གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་པ་སྤྱི་དང་རྩར་མཁར་པའི་བསྟན་པ་སྟེལ།
གསུང་ཚུལ་ཡང་གསོ་རིག་ཁོག་འབྲུབས་ལེགས་བཤད་དུལ་དཀར་མེ་ལོང་དང་། སྤྱི་མ་
རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་གནད་གསལ་སྟོན། ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་སོགས་མཛད།

མཆོ་སྐད་དགོན། སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་མཆོ་སྐད་དགོན་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་
པའི་ནང་བཅན་པོ་སྲོང་བཅན་སྐམ་པོས་ལྷ་སའི་རྩོ་བོ་རྣམ་གཉིས་བཞུགས་ལུལ་གཙུག་ལག་
ཁང་གཉིས་བཞེངས་པར་མཛད་རྗེས་མཆོ་སྐད་དུ་རྣམ་སྐད་གཙོ་གྲུར་གྱི་རིགས་ལུའི་ལྷ་ཁང་
ཞིག་ཞེས་ཤར་དུ་གཟེགས་ནས་གསར་བཞེངས་མཛད། བསྟན་པ་སྤྱི་དང་གྱི་འགོར་དབུས་
གཙང་མཁན་པ་མི་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་སྐྱ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེར་དགོ་འདུན་གྱི་སྟེ་
གསར་འཛུགས་གནང་། འདུ་ཁང་ནང་དུ་སྐྱ་རྒྱ་ལི་ལས་གྲུབ་པའི་རྩོ་བོ་ཐོག་ཆད་ཅམ་གྱིན་ཅན་
སོགས་ཡོད་ལ་གསོ་རིག་མཁས་དབང་ཤུ་དབང་ལྷག་གིས་མཁན་པོ་མཛད་སྐབས་དར་

ཀྱས་ཆེ་ཞིང་མཆོ་སྤང་མཁན་ཆེན་ཞེས་མཆན་སྟན་ཆེ་བ་བྱང་། རིག་གནས་གསར་བརྟེན་
སྐབས་ཉམས་ཆག་ཆེ་ཙམ་བྱང་ཡང་དེང་སྐབས་དགོན་པར་ཉམས་གསོ་དང་འབྲེལ་ཆོས་ཀྱི་
ཤེད་སློན་མས་ཀྱང་སྤྱར་གསོ་བྱང་འདུག།

མཆོ་ལྟ། འདི་རྒྱ་མཆོའི་ཚུ་ལས་བྱང་བ་དང་། དེ་མིན་ཀྱི་ཚུའི་མཆོའུ་ལས་བྱང་བའི་ཚུ་དགུས་མ་
སྟེ། སྤྱིར་ཁ་དོག་དཀར་པོ་འཕ་དངས་ཤིང་གྲ་བཞིར་ཆགས་པ་སོགས་བྱང་ཆ་ལྟན་མེད་གང་
ཡང་བྱང་སྟེ། འདི་དག་གི་བྱུབ་ཆ་གཙོ་བོ་NaCl ཡིན་ཞིང་ལན་ཚུའི་བོ་བ་དང་ལྷན་པ་འདི་རྩོ་
བས་བད་རྒྱུད་གི་ནད་ལ་པན།

མཆོ་བཞི། མ་པས་གཡུ་མཆོ། གནས་མཆོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཆོ། མཆོ་ཁྲི་ཤོར་རྒྱལ་པོ་འཕམ་མཆོ་
སྟོན་པོ་བཞི།

མཆོ་གཟིག་རྒྱ་མཆོ་ལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་སྤྱ་མདོག་སེར་ནག་ལྟོ་བ་དཀར་བ། དེའི་ཆེ་
ལུ་སྤྱུམ་བཙོ་སྤྱང་ཤེད་སྤྱབ་པ།

མཆོ་ར་ཅན། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ར་པ་པོ་དེ་གས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་མཛོད་དགེ་རྫོང་གི་མཆོ་ཞིག་
མཆོ་རག་མཆོ། ཐང་སྤྱ་ཁུལ་པོ་དེ་ལྟོངས་མལ་གྲོ་བྱང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་གྲོག་ཤུར། མཆོ་རག་
མཆོ་ཞེས་བ་གྲགས་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་རྒྱ་མཆན་བཤད་རྒྱན་ལྟར་ན། མཆོ་དེ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་ཀྱི་སྒྲ་མཆོ་ཡིན་པ་དང་མཆོ་དེའི་སྤྱག་ཏུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅུ་གཅིག་ཞེས་ཀྱི་རང་
བྱོན་གྱི་རི་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་སྟེ།

མཆོ་རིག་ཆོས་སྤྱར། འུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་མི་གསལ། འུག་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་མ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཆོ་རྒྱབས། རྒྱ་མཆོའི་རྩ་རྒྱབས། གྲ་གཟིངས་ཀྱིས་མཆོ་རྒྱབས་གཤགས་ཏེ་གཏོང་བ།

མཆོ་ལག་ མཆོ་ཆེན་དང་ཚུ་ལམ་འབྲེལ་བའི་མཆོ་ཚུང་བྱ།

མཆོ་ལམ། མཆོ་ཐོག་ཏུ་རྒྱ་བའི་ལམ།

མཆོ་ལས་སྟེས། [མདོན་]པད་མ།

མཆོ་ལས་པ། མཆོ་ཐོག་འགྲལ་བ་སྟེའུ་འབྲེན་གྱི་ཆེད་ལས་པ།

མཆོ་ལུང་པ། མཆོ་འཁྲུག་པའང་ཟེར། མཆོ་རྒྱལ་པ་འག་པོ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུ་ཡི་འཛིགས་པ་ཞིག་
སྟེ་རྒྱ་མཆོ་འཁྲུག་ནས་མཆོ་ཆད་མེ་ཁི་བཅུ་ཟླ་ཟེན་པའི་ན་རྒྱལ་པ་འག་ཏུ་འཕྱུར་བ་དང་།
འུགས་ཀྱས་ཆེ་བའི་མཆོ་རྒྱལ་པ་དེ་ཐད་ཀར་སྐུམ་སའི་ཐོག་ཏུ་འག་ཏུ་འཕྱུར་དུས་སེམས་ཅན་
དང་རྒྱ་ཁོར་ལ་གཞོན་པ་ཆེན་པོ་བཟོ་གི་ཡོད།

མཆོ་མོང་ཁ། མཆོ་ཕྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་རྒྱལ་སོག་རིགས་བོད་རིགས་ཏ་སག་རིགས་རང་
སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ཏུའུ་ལན་རྫོང་གི་མཆོ་ཞིག་

མཆོ་སོག་ཁ་མི་ཆེ་བ། མཆོ་འདྲེའུ་བས་མགོ་ཆེ་མཐུག་རིང་ལུག་གི་སོག་པའི་དེའུ་བས་ལྟ་བུ་རྒྱ་
ཁོན་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཞིག་

མཆོ་བསུབས། ས་རྩོ་སོགས་ཀྱིས་མཆོ་ཁ་བསུབས་ཏེ་མི་མངོན་པར་བྱས་པ།

མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ། མཆོ་ཕྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་མཆོ་ཕྱོད་པོའི་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་
ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས། ༡༩༥༣ལོའི་ཟླ་བ་༡༢ཆོས་༡༥ཉིན་རང་སྦྱོང་ས་ཁོངས་
བཅུགས་ཤིང་། ༡༩༥༥ལོར་རང་སྦྱོང་ཁུལ་དུ་བསྐྱུར། རང་སྦྱོང་ཁུལ་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
དེ་ཆབ་ཆ་རུ་ཡོད།

མཆོག་མདུད་ཀྱི་སྟོ། སྤྱི་གཙུག་ཀ་ལའི་སྤུབས་སྟོ།

མཆོག་གསང་། སྤྱི་མཆོ་མས་ནས་ཀྱེན་དུ་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་པའི་གཏར་རྩ་ཞིག་
སྟེ། དེ་གཏར་ན་མཆོག་མ་དང་དབལ་བ་གཟེར་བ། མེ་ཉིས་དྲོས་པ་དང་ཆང་བཏུངས་པའི་རྗེས་
མགོ་བོ་ན་བ་སོགས་ལ་བཞ།

མཆོགས་མ། སྤྱི་མཆོ་མས་ནས་ཀྱེན་དུ་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་གནས་དེར་ཐོད་རུས་གསུམ་འདུས་
པའི་མཆོ་མས་ཡིན་པས་དེའི་མིང་ཡིན་ཞིང་དོན་ཚོགས་པ་དང་གཅིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དག་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། མཆོགས་མ་ཆོགས་པ་དོན་གཅིག་སྟེ། མགོ་བོའི་མཆོགས་དང་མང་དུ་
ཆོགས། ཕྱོན་འཐུག་ཡོད་དང་མེད་པའི་ཁྱད། མི་ནོར་བྱིར་དུ་ཤེས་པར་གྱིས། ཞེས་དང་།
གཞན་དུ་མཆོག་མ་ཞེས་ཡང་འཐུག་ས་མེད་པ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་བས་ཡིག་སྟོན་མིན་ནས་སྟུམ་

པ་ལས་རྒྱ་མཚན་བཤད་པར་མ་མཐོང་བས་དབྱེད་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས།
མཚན། མཚན་པའི་སྐལ་ཆིག་
མཚན་སྐྱོབ། [མངོན]ལྷགས་གོས་སམ་ཁབ།
མཚན་བསྐལ། མཚན་གྱི་བསྐལ་པའི་བསྐལ་མིང་།
མཚན་ཁྱེར་ལག་འཛིངས། མཚན་ཆ་ཁྱེར་ཏེ་གདོང་ཐུག་ཏུ་འཐབ་པ།
མཚན་ཁབ། གྱི་དང་མེ་མདའ་སོགས་ལུས་ལ་སོགས་ཏེ་ཐོན་པའི་ཁབ།
མཚན་གང་། ཚོན་གང་གི་འབྲེ་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་ཀྱང་ཡི་གེ་མ་དག་པར་སེམས་ཏེ།
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚོན་ནི་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན་པར་བཤད་པས་མ་སྟོན་འཇུག་སྦྱར་བ་ནི་མི་
འཐད་པའི་ཕྱིར་འོ།
མཚན་གྱི་བསྐལ་པ། ཆེ་ལོ་བཅུ་པའི་དུས་སུ། མཚན་བསྐལ་ཞག་བདུན་ལ་གཅིག་གིས་གཅིག་
མཐོང་རི་དྲགས་ལ་ཚོན་བ་ལྟར་གསོད་འདོད་སྦྱེས་པས་ལག་ཏུ་བོང་བ་སོགས་སྟེན་བ་པས་
མཚན་ཆ་ཚོན་པོར་གྱུར་ནས་པན་ཚུན་གསོད་པར་བྱེད་པའོ།
མཚན་ངར་མ། གཅོད་པའི་རྩས་པ་ཆེ་བའི་མཚན་ཆ། མཚན་ངར་མ་དག་པོའི་སྟེང་དུ་བྱར།
མཚན་ཆ། གྱི་མདུང་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཆ། མཚན་ཆ་བཟུང་ནས་གཡུལ་འབྱེད་བྱེད་པ། ལག་
ན་མདུང་རིང་དང་རལ་གྱི་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཆ་སྟོ་ཆོགས་བཟུང་བ།
མཚན་ཆ་མཁན། [མངོན]མགར་བ།
མཚན་ཆ་བྱེད་པ། [མངོན]ལྷགས།
མཚན་ཆའི་ཐང་། ཉེ་འཁོར་གྱི་དཔྱལ་བ་ཞིག་
མཚན་ཆའི་གཞི། [མངོན]གྱི་སྤྱི།
མཚན་ཆའི་ལས་ཙོམ་པ། དམག་རྒྱ་བ་པའམ་མཚན་ཆ་སྟོད་པ།
མཚན་ཆས་འཚོ་བ། [མངོན]ཀླང་དམག་
མཚན་ཉགས། མཚན་པར་བྱེད་པའི་ཉགས། དབྱིན་སྐད་དུ་symbol ཟེར།
མཚན་ཉགས་སིབ་བཀོན། རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་

ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་mark scanning ཟེད།
མཚོན་རྟེན་གྱི། [མངོན་]མྱེད་པོ་སྟེ།
མཚོན་དོན། དཔེས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་དངོས་པོ། ས་བཟའི་ནང་གི་ཐོག་དམར་པོའི་མཚོན་
དོན་དེ་ལྷགས་ལམ་ཡིན། ལ་སྟེར་དང་ལ་ཐུར་གྱི་རི་མོའི་མཚོན་དོན་ནི་ཟས་ཁང་།
མཚོན་ནད། མཚོན་ཆར་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཆས་སྟོན་སོགས་ཀྱི་ནད་རིགས།
མཚོན་བསྟན་སྟེ། [མངོན་]ཁག།
མཚོན་པ། རྟོགས་གྱེད་དང་སྟོན་གྱེད་དང་གསལ་གྱེད། མཚོན་གྱེད་དཔེ། མཚོན་བྱ་དོན། ལྟོ་གོས་
ཀྱིས་མཚོན་པའི་འཆོ་བའི་ཆ་རྟེན་ཆང་མ་ཡག་པོ་འདུག།
མཚོན་བྱ། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའམ་ཐ་སྙད་ཆོས་གསུམ་སྟེ་ཤེས་བཞི་དང་འཇུག་
གསུམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ། དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་། དངོས་པོ། བྱམ་བ་ལྟ་བུའོ།
མཚོན་བྱ་དོན་གྱི་དགེ་འདུན། བྱང་སེམས་སྟོབ་བ་རྣམས་སོ།
མཚོན་གྱེད། དཔེ། བན་ཚུན་གོ་བསྐར་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་ཟེད། དཔེར་ན། སྟན་པ་གནད་དུ་བྱ་སོ་
མངོས་མ་མཚོན་གྱེད་མེ་རྟོག་གསར་བ་དང་། རྩ་བ་དཀར་པོ་སོགས་བཞོད་ཡོད་བ་བཞིན་ནོ།
མཚོན་གྱེད་དཔེའི་དགེ་འདུན། ཞུགས་བ་ནས་བྱིར་མི་འོང་བའི་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་། རང་སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཡིན་ནོ།
མཚོན་གྱེད་གསུམ། གྲུང་ལྷ་མི་དམངས་སྟེ་མ་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་གྲུ་ཞིའི་ཅང་ཅེ་མིང་གིས་བཏོན་
པའི་སྤྱི་དུས་ཞིག་ མཚོན་གྱེད་གསུམ་གྱི་དགོས་དོན་གལ་ཆེན་གྱི་བསྟན་མིང་། སྟོན་ཐོན་
ཐོན་སྟེད་ནུས་ལྷགས་གོང་དུ་སྟེལ་བའི་རྒྱང་བྱ་མཚོན་བ་དང་། སྟོན་ཐོན་རིག་གནས་ཀྱི་མདུན་
སྟོང་ལ་ཕྱོགས་མཚོན་པ། གྲུང་གོའི་ཆེས་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཁེ་ཕན་མཚོན་བ་
བཅས་ལ་ཟེད།
མཚོན་ལ། [རྟེན]① ས་མཁལ། ② དེད་དཔོན།
མཚོན་ཅམ། ལུང་ཟད་ཅམ་མམ་མངོན་ཅམ། སྟེ་སེལ་ཅམ། དངོས་རྩེར་སོན་བ་མཚོན་ཅམ་ལུལ་
བ། གནས་ལུགས་མཚོན་ཅམ་ཞུས་བ།

མཆོན་ཅེ་ནང་དུ་སྒྲིགས་པའི་སྟོག་ན། ནང་འཁྲུག་རྒྱལ་པར་ཉེ་བ་ཞེས་པའི་དོན།
མཆོན་ཚུལ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་expression ཟེལ།

མཆོན་ལམ། གྲི་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེས་པའི་སྟེ། མཆོན་ཆ་སོགས་སོགས་ཀྱི་པ།
མཆོན་སྟེ། དག་ལྟ་སྟེ། དམག་འཁྲུག་སྐབས་མཆོན་ཆ་འགོག་སྤང་བྱེད་ཀྱིས་པའི་སྟེ། མཐུ་ལྟ་ལྟ་ཞེས།
མཆོད་བྱ། [མཛོན་]ངང་པ།

མཆོད། མཆོ་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྤྱད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། རྩ་སྟེ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཆོར་འབབ་ཅེས་
སོགས་ལྟ་བུ།

མཆོར་འབབ། [མཛོན་]འབབ་ཚུ།

འཆག་རྒྱལ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་filter ཟེལ།

འཆག་རྒྱལ། ལུས་ཀྱི་འཁྲུགས་པའམ་ཉམས་རྒྱལ་པ། ལུ་བྱ་ནམས་འཆག་རྒྱལ་ལུས་མདངས་བཟང་།
འཆག་ཆས། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་filter ཟེལ།

འཆག་པ། ① ༡ འཆགས་པ། འཆག་པ། འཆོགས། གསོག་པ་དང་གཉེར་པ། མ་དདུལ་འཆག་པ།
ཡིག་རིགས་ནམས་སྐྱེས་ཀྱི་ནང་དུ་འཆགས་པ། ༢ བཅགས་པ། བཅག་པ། ཆོགས། དྲངས་
སྟེགས་འབྱེད་པ། ༣ བཅགས་པ། ༤ མའི་ཐེམ་བྱ་བཞོལ་ནས་ཆང་བཅགས་པ། སྐྱེན་ཁུ་བཅག་
པ། རྩ་དར་ལ་འཆག་པ། ② རྒྱགས་པ། ལུག་འཁྲུག་པ། གཞུགས་སྟོབས་འཆག་པ། ③
[རྩྭ་]འཛོམ་པ།

འཆག་བཟང་། ལུས་ཀྱི་ཉམས་པ་མཛིན་པའམ་འཁྲུགས་པ། ལུས་འཆག་བཟང་པོ།
འཆགས་པ། གསོག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆག་པའི་འདས་པ།
འཆང་། གོས་སོགས་ཀྱི་བར་སྤྱོད་ཏུ་གཞུགས་བྱ། དཔྱད་ཆས་ནང་དུ་སྟོན་བལ་བར་འཆང་བཞུགས་པ།
འཆང་ཁ་བརྒྱལ་པ། མང་པོ་མཉམ་དུ་འདུས་ཏེ། བན་ཚུན་བཀག་པས་ཐར་ཐབས་དཀའ་པ།

འཆང་ག་ མི་མང་གཞི་གཅིག་ཏུ་སྒྲེབ་འཆང་གི་ཚུལ། འཆང་ག་བརྒྱབ་ནས་མ་འགྲོ། མི་ཆང་མས་
འཆང་ག་ཤིག་ཤིག་གིས་གཞུང་འབྲུ་སྒྲེལ་བ།

འཆང་རྒྱ་བ། སངས་རྒྱས་པའི་མ་འོངས་པའི་སྟོན་བྱེད་ཆོག་སྟེ། མངོན་པར་རྩོགས་པའི་འཆང་རྒྱ་
བར་འབྱུར་རོ། འདི་རུ་འདུག་ནས་འཆང་རྒྱ་བར་བྱའོ་དགོངས་སོ།།

འཆང་འགག་སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་congestion ཟེད།

འཆང་བ། ①བཅངས་པ། བཅང་བ། ཆོངས། བར་གསེབ་ཏུ་དབང་ཤེད་ཀྱིས་འཇུག་པའམ། ལྷགས་
ཀྱིས་འཇུང་བ། ཅིག་པའི་གསེབ་ཏུ་སྡོད་བཅངས་ནས་ལྷགས་པ་བཀག་པ། མི་མང་པོའི་
དཀྱིལ་དུ་འཆང་བ། ②ཉ འཆངས་པ། འཆང་བ། འཆོངས། ཅུལ་བ་དང་། འཇུལ་བ། གོ་སྐྱབས་
བྱུང་འཕལ་དུ་དགྲ་པོ་འཆངས་ཡོང་། གོ་སར་འཆངས་པ། ༣ འཆངས་པ། འཆང་བ། དབུགས་
སོགས་བྱེད་དུ་འཆང་བ། ཆས་པ་སོག་པས་སྒྲ་ཁུང་འཆང་བ། རི་བོ་མཐོན་པོར་འཛེག་སྐྱབས་
དབུགས་འཆང་ཡོང་ངམ་མི་ཡོང་།

འཆང་ར། མཆང་ར་དང་འབྲ།

འཆངས་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆང་བའི་འདས་པ།

འཆབ་པ། འཆབས་པ། འཆབ་པ། འཆོབས། ① འཇལ་བ་དང་། གསེབ་པ། དུལ་སྒྲིན་སྟག་མེད་
འཆབས་པ། ② བྲེལ་བའམ་རྟབ་པ། སེམས་འཆབས་ནས་ཡིག་རིགས་བྲིས་ནོར་བུ་དང་། ③
སྟོན་པ། བན་ཚུན་བརྗེ་ཆོང་གི་སྟོན་པ་འཆབ་པ།

འཆབ་འཆབ། སེམས་བྲེལ་རྟབ་བྱུང་བའི་ནམ་པ། སྟོན་ཚུད་ནས་བྲེལ་བྲིས་བྲིས་ཡོད་ན་སྐབས་འཕལ་
དུ་འཆབ་འཆབ་བྱེད་མི་དགོས།

འཆབ་འཇུབ། བྲེལ་ཟེང་། འཆབ་འཇུབ་ངང་དམག་ལན་སྟོག་པ།

འཆབ་ཤ་ལངས་པ། སེམས་སྒྲེབ་པ་དང་སྒྲེབ་བྱུང་བ།

འཆབས་པ། འཆབ་པའི་འདས་པ།

འཆབས་པོ། ལྷིང་ལྷིང་མིན་པ། ཁོ་བྲེལ་ཞིང་འཆབས་པོར་རང་བྲིས་དུ་ལོག་སོང་།

འཆ་མ། འགྲིག་པའམ་འོས་པ་དང་མཐུན་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། རྫོང་དང་འཆ་མ་པའི་སློབ་ཁྱིད་བྱས།

ལུས་དང་འཆ་མ་པའི་ལུ་བ་བཅོས། གང་ལ་གང་འཆ་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འཆ་མ་སྒྲིག་ཡོད་ཀྱང། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་adapter ཟེར།

འཆ་མ་འདྲི། ལུས་ཀྱི་འབྲུང་ཁམས་སམ་ཡུལ་གྱི་བདེ་དོག་སོགས་འཆ་མ་པོ་ཡིན་མིན་འདྲི་བ། ཐག་

ལེན་ནས་ཐེབས་པའི་མགྲོན་པོར་འཆ་མ་འདྲི་ཞུ་བ།

འཆ་མ་པ། ① བཅའ་མས་པ། བཅའ་པ། ཆོམས། ཅ་འདྲི་བའམ་བརྟམ་བཅོས་བྱེད་པ། གཞོད་བྱེད་

དག་ལ་མཐོ་འཆ་མ་པ། ② འཆ་མས་པ། འཆ་མ་པ། རན་པའམ་མཐུན་པ། རྫོང་དང་འཆ་མ་པ།

གང་ལ་དེ་འཆ་མས། ཆེ་ཆུང་འཆ་མ་པ།

འཆ་མ་པོ། ① འོས་པོ། རྫོང་དང་འཆ་མ་པོ། ② བདེ་པོ། གཟུགས་ཁམས་འཆ་མ་པོ། ཡུལ་ལུང་འཆ་མ་པོ།

འཆ་མ་ཆོད། འཆ་མ་འདྲི་དང་འདྲ།

འཆ་མས་འདྲི། ལུས་ཁམས་བདེ་དང་མི་བདེ་འདྲི་བ།

འཆ་མས་འདྲི་ཞུ་ཆོག་ ① རྫོགས་པོ་དང་། བན་པར་བྱེད་མཁན་སོགས་ཀྱི་མི་ལ་བདེ་འཆ་མས་ཡོང་

སྟོན་གྱི་དོན་དུ་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་ཆོག་ ② རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་

དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་greeting ཟེར།

འཆ་མས་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆ་མ་པའི་འདས་པ།

འཆ་མས་པོ། འཆ་མ་པོ་དང་འདྲ།

འཆ་མས་སྦྱོར། མི་གང་ཞིག་དོན་གང་ལ་འཆ་མས་པོ་ཡོད་པའི་དོས་སྦྱོར་ཏེ། དཔེར་ན། ལས་

གནས་གང་ལ་མི་གང་འཆ་མས་པོ་ཡོད་པ་ཆེད་རམས་པས་འཆ་མས་སྦྱོར་བྱས་པ། སློབ་མ་

གང་ཞིག་འབྲུལ་རམས་པ་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་དུ་དགེ་ཆེན་གྱིས་འཆ་མས་སྦྱོར་བྱས་པ་ལྟ་བུ། རྒྱ་

སྐད་དུ་ 推荐 ཟེར་བདེ་ཡིན།

འཆ་མས་ཞུ། གུས་འདུད་ཞུ་བ། འཆ་མས་ཞུའི་མཇུག་དར། འཆ་མས་ཞུའི་སྟན་མེད།

འཆ་མས་ཞུའི་འབྲུལ་མཆོན། འཆ་མས་འདྲི་ཞུ་སྐབས་འབྲུལ་བའི་དངོས་པོ། ཁོང་ལ་དར་དཀར་

སྤྲིད་དུ་རིང་བ་ཞིག་འཆམས་ཞུའི་འབྲུལ་མཆོན་དུ་བྱུང།

འཆམས་ལན། འཆམས་འབྲི་ཞུས་པའི་ལན། འབྲུས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཚུར་འཆམས་ལན་གནང་བ།
འཆར་བ། ཆེར་སྤྱེ་བ་དང། འཕེལ་བ། སྤྱེད་ཐོན་བ། སྤུ་གུ་འདིའི་གཟུགས་པོ་སྤུར་དུ་འཆར་བ།
འཆར་ལོངས། ཆེར་ལོངས་པའམ་ཆེར་འགོ་བ། ལོ་བྱུགས་ཀྱི་ཐོན་སྤྱེས་འཆར་ལོངས་ལེགས་པོ་
བྱུང་འདུག།

འཆར་ལོངས་སྟོབས་འཕེལ། སྤུ་གུ་རྣམས་སྤྱེ་སྟོབས་ཀྱི་དཔལ་འབར་བའི་ངང་ནས་འཆར་ལོངས་
སྟོབས་འཕེལ་བྱུང་འདུག།

འཆལ་ནས། འདོད་ནས་ཞེས་པའི་ཞེསའི་ཆེན་མོ།

འཆལ་བ། ① བཅའ་བ། བཅའ་བ། འཆོལ། བྱེད་བ། བྱག་འཆལ་བ། ② རུང་བའམ་ཆོག་བ། ཚུའི་
པ་རོལ་དུ་བྱིན་ན་འཆལ་ལམ། འདོད་བ། ཉན་གཞི་མགྲོགས་པོ་བྲག་ཡོང་བར་འཆལ་ལགས།
③ དགོས་བ། ཁ་སྒྲོམ་དུས་བཏུང་བྱ་ཆུ་འཆལ། ཚམ་ཆོམ་མི་འཆལ་བ། ④ མཁྱེན་པའམ་ཤེས་
བ། ཅི་ཡིན་ཆ་མི་འཆལ་བ། དེ་དོན་དགོངས་དབྱིངས་སུ་འཇགས་པར་འཆལ་བ། ལས་ཀ་
ཆགས་སུ་འཇགས་སྟངས་ལེགས་པར་འཆལ་བ། ⑤ [རྟིང]༡ ཞེན་བ། ༢ འཆད་བ། ༣ ཟ་བ།
ལྟོ་སྤུར་དུ་འཆལ་ཅིག།

འཆལ་མ། ཟས་སྤྱིའི་མིང་།

འཆལ་མ་ནར་མ། དུས་རྒྱུན་གྱི་ཟས།

འཆལ་མ་མི་འཆལ། [རྟིང]ཟས་མི་ཟས།

འཆལ་མ་མི་འཆལ། ཟས་མི་ཟ་ཞེས་པའི་དོན།

འཆལ་སྤུལ། ཟས་སྤྱིན་བ།

འཆལ་འཆོལ། བཅའ་བར་བྱ་བའི་མིང་རྒྱུང་།

འཆིག་མེ་ཤིང་སོགས་མེས་འཆིག་རྒྱུ་དང་འཆིག་བཞིན་བ།

འཆིག་བ། ① ཆིག་བ། འཆིག་བ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟེག་པར་འགྱུར་བ། ཉེ་མས་ལོ་རྟོག་འཆིག་བ།
མེས་བྱུད་ཤིང་འཆིག་བ། ཆགས་པས་རྟ་བོང་འཆིག་བ། ཁོང་ཁྲོས་མེམས་རྒྱུད་འཆིག་བ། ②

ཁོ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་གྱི་རྒྱ་ལས་མི་བཟོད་པར་ཆིག་རྩལ་སྤྲོ་བར་འདོད་པ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་
པ་ཉེ་ལུང་ནང་གསེས་ཤིག་ནད་ཆིག་ལྟོགས་ཆིག་
འཆིག་པ་ཟ་བ། ཁོང་ཁོ་ལངས་པ་དང་སྤྱོད་ལངས་པ།
འཆིགས་པ། འཆིག་པའི་འདས་པ་འདྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་
འཆིགས་པ། [རྟེན་]ཆིག་རོ།
འཆིང་བ། ཁ་ཟས་མ་ཟོས་ཀྱང་ཕོ་བ་གང་སྤྲུམ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཚོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
འཆིང་བ་ཟས་སྟོམ་མ་བསྟེན་ཡང་། ཕོ་བ་གང་སྤྲུམ་བྱེད་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས།
འཆིང་བ། བཅོར་བ། བཅོར་བ། ཆིག་ ① བར་གསེབ་ཏུ་གཞོན་པ། ཉིལ་བཅོར་ནས་སྤྲུམ་འདོན་
པ། ② བན་ཏན་གྱིས་ཅད་ཞིབ་གཏོད་པ། མི་དོགས་ཅན་ནན་པོར་བཅོར་བ།
འཚུག་ ཅ་བ་འཚུག་རྒྱ་དང་འཚུག་བཞིན་པ།
འཚུད། གས་སུ་འཚུད་པའི་དོན་ཏེ། མི་གཡ་དུ་འཚུད་དགོས། མཁས་པའི་གས་སུ་མི་འཚུད་ལྟ་བུ།
འཚུབ་སྟོར། རྒྱུད་འཚུབ་འཁོར་བའམ་འབྲེ་རྒྱུད།
འཚུབ་ཆ། རྒྱུན་གོད་བར་ཆད་ཡོང་བའི་སྤྲ་ལྟས། བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་འཚུབ་ཆ། དམག་འཁྲུག་ལང་
བའི་འཚུབ་ཆ།
འཚུབ་པ། ① འཚུབས་པ། འཚུབ་པ། ཟིང་ལོང་ངེར་གཡོ་ཞིང་འཁྲུག་པ། ཐལ་རྒྱུད་འཚུབས་པ།
གངས་ཆར་བུ་ཡུག་འཚུབས་པ། ② མ་དུལ་བའི་སྤྱོད་པ་ཅིང་བ། ལྷ་གུ་དེ་དེ་འབྲའི་འཚུབ་པ་
ལ། ③ བར་གཏོད་ཆེ་བ། འགལ་རྒྱུན་གྱི་འཚུབ་པ་མེད་པར་ལས་དོན་གྱི་འགྲིག་བྱུང་མོང་།
འཚུབ་པོ། དན་པོ་དང་འཁྲུག་པོ། མི་ལས་འཚུབ་པོ། གནམ་གཤིས་འཚུབ་པོ། ཕྱི་རྒྱལ་འཚུབ་པོ་
ལྟར་སྤྲང་བ།
འཚུབ་མ། ① ཐལ་རྒྱུད་ངམ་ཁ་རྒྱུད་འཚུབ་པོང་ངེ་བ། ② གཤགས་བར་ཆད་གྱི་རྩལ་ཆ།
འཚུབ་འཚུབ། གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་མཆོན་རྟོ་བུ་ཡུག་འཚུབ་འཚུབ་རེད།
འཚུབ་སྟོང་། འཚུབ་ཆའམ་གཤགས་གྱི་སྤྲ་ལྟས།

འཇུགས་པ། འཇུག་བའི་འདས་པ།
འཇུག། བཅུམ་གྱི་ད་ལྟ་བ།
འཇུར་ངས། [རྟིང]པོག་ཐུག་ཆེ་བ།
འཇུལ་བ། མཇུལ་བ་ཡི་འབྲི་ཇུལ་གཞན།
འཇུས། [རྟིང]ཟས་སམ་ཞལ་ཟས།
འཆེ་བ། གཞོད་པ། བར་གཅོད་ཀྱི་འཆེ་བ། གཞོད་འཆོ།
འཆེ་བའི་དབང་ཐུག [མངོན]གཤེན་རྩེ།
འཆེག་དགའ་སྐྱུག་བྱུང་བའམ་དགའ་སྐྱུག་སྐྱུང་བ།
འཆེག་པ། [མངོན]གཤག་པ།
འཆེང་བ། འཆེངས་པ། འཆེང་བ། ① ཆེ་མ་བའམ་དགའ་བ། འདོད་པ་འཆེངས་པ། གློ་འཆེང་བ། ②
ཁེ་བཟང་ཐོབ་པ་དང་། རྒྱལ་བ། དག་པོ་པམ་པས་རང་སྤྱོད་པ་འཆེངས་པར་གྱུར། ཆེ་འབགས་
ཆེ་འཆེངས་དང་། རྒྱུང་འབགས་རྒྱུང་འཆེངས།
འཆེངས་པ། འཆེང་བའི་འདས་པ།
འཆེད། བཙོ་ཡི་ད་ལྟ་བར་འཆེད་འབྲི་བའང་ཡོད།
འཆེད་མཁན། ལྟོ་ཆས་བཟོ་མཁན། རུང་ཁང་དུ་འཆེད་མཁན་མཁས་པ་མང་པོ་ཡོད།
འཆེད་གནས། ཐབ་ཆང་།
འཆེད་སྐྱུམ། འཆོད་སྐྱུམ་དང་འབྲ།
འཆེད་པ། འདྲང་ཆལ་སོགས་སྒྲིན་པར་བྱེད་པ།
འཆེད་པ་མ། ལུས་ཀྱི་རྩའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
འཆེད་ཤིང་། མེ་ཤིང་།
འཆེམ་སྐྱུད། གོས་སོགས་འཆེམ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱུད་པ།
འཆེམ་ཁབ། གོས་སོགས་འཆེམ་བྱེད་ཀྱི་ཁབ།
འཆེས་བྱུག་པར་ཆེན། འབྲ་སྐྱུ་འཆེམ་བྱུག་མ། ཐང་ག་འཆེམ་བྱུག་མ།

འཆེམ་པ། ① བཅེམ་པ། བཅེམ་པ། ཆེམ་པ། འདུབ་པ། གྲོན་ཆས་འཆེམ་པ། དམག་ཆས་
བཅེམ་པ། ② འཆེམ་པ། འཆེམ་པ། གྲངས་འཕོར་མ་ཆང་པ། མི་གྲངས་བརྒྱ་ཐམ་པའི་
ནང་ནས་མི་གཅིག་འཆེམ་པ།

འཆེམ་ཞུ། [རྟིང་]མོག་

འཆེམ་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆེམ་པའི་འདས་པ།

འཆེམ་པ་ལུས། གྲངས་འཕོར་མ་ཆང་བའམ་ཆད་པ། ཡོ་བྱད་ཆང་མ་འཆེམ་པ་ལུས་མེད་པ་ག་
བསྒྲིགས་ཟེན།

འཆེ་། ① རྒྱན་ཆིག་འོད་འཆེར་པ། ② རྟོད་གནས། འཆེར་ས། འཆེར་ར་ལྷས་ཁང་། ③ རྫོ་ཞུམས་
པ། འཆེར་སྤང་སྟེ་པ། འདུག་འཆེར་པ། ④ ཉ་སྒྲད་འཆེར་པ།

འཆེར་སྒྲད། ཉ་འཆེར་པའི་སྒྲད།

འཆེར་འགྲུལ། རྫོག་སྒྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྲད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་རྟོན་སྒྲད་ཏུ་flicker ཟེད།

འཆེར་འགྲིག། [རྟིང་]མེམས་འཆེར་པ།

འཆེར་སྤང་། མཆེར་སྤང་དང་འབྲ།

འཆེར་སྤང་མེད་པ། འཛེམ་བག་མེད་པ།

འཆེར་པ། ① རྒྲད་སྒྲོག་པ། འོལ་བ་འཆེར། འོལ་འཆེར། མཆོན་ལ་རྟོག་འཆེར་ནས་གཉིད་
དཀྲོགས་བྱུང་། ② ཉི་འོད་འཆེར་པ། ③ བག་འཁུམས་པ།

འཆེར་མོ། འོ་གསུམ་ནས་ཁ་གང་རེག་གི་མ་མོའི་མིང་།

འཆེར་ས། འཕྲོག་ས།

འཆེལ་པ། འཆོལ་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་

འཆེས། འཆེ་ཡིག་ལ་བྱེད་སྒྲུའི་ས་སྤྱར་བ་སྟེ། གནོད་འཆེས་རྒྱན་པས་ཞེས་ལྟ་བུ།

འཆོ། ① རྫོ་ལྷགས་འཆོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འཆོག་བྱའི་ལྷག་ལྷགས་འཆོ་བའི་ལས་ཀ་ འཕྲོག་
པས་ལྷགས་འཆོ་བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ། ② ཆེ་སྒྲོག་གནས་པའི་དོན་ཏེ། འཆོ་ཐབས། ཚུན་དུ་

འཆོ་བའི་སྟོན་ཆགས། ཟས་སྟོན་འཆོ་ཙམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
འཆོ་སྟོང་། ཟས་གོས་སོགས་སྟེར་ནས་མགོ་ཐོན་ཐབས་བྱེད་པ། ས་མས་སྤྱ་གྲུར་འཆོ་སྟོང་བྱེད་པ།
འཆོ་ཁམས། ལུས་སྟོན་འཆོ་བྱེད་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས། མི་ཆུན་འཁོགས་དེ་འཆོ་ཁམས་བདེ་པོ་
འདུག ལྷགས་རིགས་ཀྱི་འཆོ་ཁམས་རྒྱས་པ།
འཆོ་མཁོ་ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད། འདུལ་བའི་བརྟེན་ཆད་ཅིག་སྟེ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཅང་བར་བྱ་བའི་
དངོས་པོ་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་། ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད་བཅས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།
འཆོ་བཅངས་ཀྱི་སྟོན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སྟོན་བཞིའི་ནང་གསེས། འདུས་པའི་ནད་སེལ་བ་
ལ་གཙོ་བོར་གནང་བའི་སྟོན། བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་རི་སྒྲིང་འཆོའི་བར་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ནས་ལོངས་སྟོང་དུ་རུང་བ་འདིག་ཏེན་ན་སྟོན་དུ་བྲགས་པའི་ཙ་བ་སྟོང་བུ་ལོ་མ་མེ་
ཏོག་འབྲས་བུ་སྟེ་ཤུ་དག་སོགས་ཙ་བའི་སྟོན་དང་། ཅན་སོགས་སྟོང་བུའི་སྟོན། བ་ཤ་ཀ་
སོགས་ལོ་འདས་ཀྱི་སྟོན། བསྐྱེད་ཐེ་བ་སོགས་མེ་ཏོག་གི་སྟོན། ཨ་བར་སོགས་འབྲས་བུའི་སྟོན་
ལ་སོགས་བཤོ།
འཆོ་ཆས། འཆོ་བར་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད།
འཆོ་ཏེན། འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན། ཟས་གོས་ལ་སོགས་བ་རྣམས་སོ།
འཆོ་ཏེན་དོད་དུལ། ལྷ་གསེ་སྟོང་བྱེད་པར་འཁོ་བའི་འཆོ་ཏེན་དོད་དུལ།
འཆོ་ཐབས། ལྷ་གོས་འཆོ་བའི་ཐབས་ཤེས། འཆོ་ཐབས་སྐྱེལ་སྤངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུན་
ཏུ་འཆོ་དང་། འདུག་བྱེད། འཆོ་ཆས། འཆོ་བ། སོ་ནམ། གསོ་བྱེད། སྟོན་འཛིན་བ་བཅས་སོ།
འཆོ་ཐེབས། འཆོ་བའི་མཐུན་རྒྱུན། འཆོ་ཐེབས་འབྱུང་དུལ་སྟོང་བ།
འཆོ་བ། ① འཆོས་པ། འཆོ་བ། འཆོས། གསོ་བའམ་སྟོང་བ། རོར་ལྷགས་རི་སྟེང་དུ་འཆོ་བ། ངལ་
འཆོ་བ། ② གསོན་པ། རད་མེད་ལུས་སྟོན་འཆོས་ཏེ་གནས་བཞིན་ཡོད། ལུན་རིང་དུ་འཆོ་བ།
③ ལྷ་གོས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན། འཆོ་བའི་གོམས་གཤིས། འཆོ་བའི་འགྲོ་སྟོ། ཤིང་བཅོའི་ལས་ཀ་བྱས་
ནས་འཆོ་བ་སྐྱེལ་བ།
འཆོ་བ་སྟོལ། [མཛོན]གསེར།

འཆོ་བ་པ། སྤྱི་རོལ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ཞིག་གི་མིང་།

འཆོ་བ་བྱ་འཆོལ་གྱི་འཆོལ། ① ཟས་རྒྱ་དོན་ཙམ་གྱིས་འཆོ་བ། ② ལྷོ་གོས་གང་བྱུང་གིས་ཆོག་ཤེས་པ།

འཆོ་བ་སྒྲ་ནས་སྒྲོང་། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་ལྡེ་འུ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ་བོད་ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་
དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་ཞིག་སྟེ། སུ་ཞིག་གིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྟོན་པ་སྒྲངས་ན་དེ་ལ་
རྒྱལ་པོའི་མཛོད་ནས་འཆོ་ཆས་ཡོངས་རྫོགས་འབུལ་རྒྱུའི་སྲིད་རྒྱས་ཤིག་ཡིན། དམིགས་
བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལོ་༢༡༠༥ལས་མས་ཙམ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༡༠༥འི་སྐབས་
ཙམ་ན་ལོ་ངོ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་དུས་ཚོད་ནང་ཏུ་བོད་ཏུ་རབ་བྱུང་སྟོང་ལྷག་གསུམ་ཙམ་འཕེལ་
རྒྱས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་འཁོས་ཀ་དེ་ཙམ་སྟོབས་ཆེན་ཞིག་
མིན་སྟབས། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཙན་གྱིས་རབ་བྱུང་རེ་ལ་མཆོད་གནས་མི་ཆང་བདུན་རེ་
གཏན་འབེབས་གནང་སྟབས། བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་གས་དང་སྟོབས་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱ་
ལ་གང་འཆར་གྱི་འབྲེལ་སྤྲོད་ཐབས་ཡོད་པ་སྟོན་མ་དགོས་པ་རེད། དེས་ན་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
དར་མའི་སྐབས་སུ་རབ་བྱུང་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དེ་མེད་པར་བྱས་ཤིང་།
རང་སྟོབས་རང་སྟེལ་བྱ་རྒྱུའི་སྲིད་རྒྱས་སྟེལ་མཐར་ལྷ་ལུང་དཔལ་རྣོས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་
ལུལ་གང་ཡང་མེད་པ། རབ་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གྱི་སྲིད་རྒྱས་མེད་པའི་འཁོན་
མེས་ཁོ་ནའི་ཆེད་ཏུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟོག་མདའ་བརྒྱབ་ཏེ་བཀོངས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་ཆེན་
པོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེ་འཛོར་ཞིག་ཕྱིན་པ་རེད།

འཆོ་བ་ཟས། ལུས་འཆོ་ཞིང་ཁམས་བརྟན་ལ་བཀའ་སྒྲོམ་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བྱས་པའི་རྩ་སྤྱིའི་
མིང་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོག་གས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་
མིང་ཆིག་ཉིང་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། འཆོ་བར་བྱེད་པའི་ཟས་ལ་ཡང་། ཁམས་ཀྱི་ཟས་དང་
རིག་པའི་ཟས། སེམས་པ་རྣམ་ཤེས་ཟས་བཞི་རུ། བཤད་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ལུས་བརྟན་ཤིང་།
བཀའ་སྒྲོམ་སེལ་བྱས་རྩ་སྤྱིའི་མིང་། ཟས་བཞིའི་ནང་ནས་ཁམས་ཀྱི་ཁོངས། ཞེས་གསུངས།

འཆོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་། སྟན་གཞུང་།

འཆོ་བ་གསུམ། འཆོ་ཞིང་གནས་པའི་རྒྱ་སྟེ་ཆེ་དང་། བསོད་ནམས། ལས་གསུམ།

འཆོ་བ་གསུམ་ཟད། སྟོག་འཆོ་བའི་ཆེན་ཆོ་དང། ལས་དང། བསོད་ནམས་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཟད་
ན་འབྲས་བྱ་འཆི་བར་གྱུར་བའི་དོན་ཏེ། མདོན་པ་ལས། སེམས་ཅན་དེ་དག་ཆོ་ཟད་ཅིང་བསོད་
ནམས་ཟད་ལ་ལས་ཀྱང་ཟད་ན་གནས་དེ་ནས་འཆི་འཕོ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཆོ་ཟད་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཞིན་
འཆི་བའི་དུས་ལ་བབ་པ་ལོ། བསོད་ནམས་ཟད་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཞིན། དུས་མ་ཡིན་པར་འཆི་བ་སྟེ།
སེམས་ཅན་དེ་དག་སྟོམས་པར་འབྱུག་པའི་རོ་སྤྱོད་བས་བསོད་ནམས་ཟད་པར་འགྱུར། དེས་
ན་དུས་ལ་མ་བབ་ཀྱང་འཆི་ལོ། ལས་ཟད་པ་ནི་ལྟ་བུ་ཞིན་སྟེས་ནས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་དང།
ལན་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་འགྱུར་གྱིས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ལོ། ཞེས་གསུངས།

འཆོ་བའི་སྤྱིང་པོ། དུས་རབས་བརྟག་ཅིག་པའི་ནང་རོ་སྤྱོད་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་མཛད་པའི་སྤྱན་
གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

འཆོ་བའི་མདོ། སྟོབ་དཔོན་གྱུ་སྤྱབ་གྱིས་མཛད་པའི་ནམ་ཁྲ་དུས་བཞིའི་སྤྱོད་ལས་དང། བརྟན་
ལེན་གྱི་སྤྱོད་སྟོགས་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་སྤྱན་གཞུང་ཞིག།

འཆོ་བའི་དབང་པོ། སྟོག་

འཆོ་བའི་མ་མ། བྱ་ཅི་མ།

འཆོ་བའི་ཆད། ① ཆོ་ཆད་དམ། ཆེ་ཡི་ཡུན་ཆད། ② འཆོ་བ་བཟང་ངན་གྱི་ཆད།

འཆོ་བའི་རྒྱ་བ། མ་སྐར་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་རྒྱ་དགྲ་བ། དོ་རྟེ་གདན་བཞིའི་རྒྱ་དེ་སྟོགས་ནས་འཆོ་བའི་རྒྱ་
བ་ཞེས་འབྱུང།

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད། ① བཟང་བརྟན་སྟོགས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད། ② རབ་བྱུང་གི་གོས་གྱི་གཞིའི་ནང་
གསེས། ཡོ་བྱད་གསུམ་གྱི་འདུལ་བ་དང་མཐུན་པར་ཏ་ཅང་བཟང་བ་དང་ཏ་ཅང་ངན་པའི་
མཐའ་གཉིས་སུ་མ་སྤྱང་བ་ཆོས་གོས་གྱི་རྒྱ་བརྟན་ལས་བྱས་ཤིང། ར་མོང་དང་རའི་སྟེ་ལ་
སྟོགས་པ་མི་རུང་བ་ལས་མ་བྱས་པར་སྟེ་ཏ་ཆེ་བ་དང་ཁ་ཆར་སྤུན་ཆར་བཅད་པ། མི་
རུང་བའི་ཆོན་ཆེན་བརྒྱུད་སྤངས་ཏེ་རུང་བའི་ཆོན་གསུམ་གྱིས་ཁ་བསྐྱར་བ། ཆད་དང་མཐུན་
པར་བྱས་བྱུས་པའི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་རྣམས་སོ།

འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བརྟག་སྟེ། རབ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཡུས་འཆོ་བའི་ཆེད་དུ་འཆང་བར་གནང་བའི་

རུང་བ་ཚད་ལྡན་གྱི་གོས་ལ། ༡ ལྷམ་སྒྱུ་པ། ༢ ལྷ་གོས། ༣ མཐའ་གོས། ༤ འཕམ་ཐབས། ༥ འཕམ་
ཐབས་གྱི་གཟན། ༦ རུལ་གཟན། ༧ རུལ་གཟན་གྱི་གཟན། ༨ བཤོའ་བྱིས། ༩ རྒྱག་གཟན། ༡༠
གཡལ་དགའ། ༡༡ སྒྲ་བཟེད། ༡༢ བཤིང་བ། ༡༣ དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆེན་ཏེ་བཅུ་གསུམ་མོ།
འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཐུན་ཆེགས། འདུལ་བ་ལྟར་དགེ་སྤྲོད་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་གསལ་ལས། ༡༤ སྒྲེ་
རགས། ལྷམ་དང་ལྷམ་སྒྲོ་སྤོང་བ་བསམ་གཏན་པའི་བྱས་འཁྱུད། གཏུར་བྱ་སྒྲེ་ཆོས་གོས་གྱི་
འབྲས་སམ། ཡོ་བྱད་རྒྱམས་འཁྱུག་སྒྲོད་སོགས་སོ།

འཆོ་བའི་རིག་པ། གསོལ་རིག་པ།

འཆོ་བའི་ཐ་ཆད། [མངོན]བྱ་གཤོར་བ།

འཆོ་བའི་ཐ་ཆད། [མངོན] ① རྒྱ ② མེ ③ མེ་ལྷ། ④ ལྷན་སྒྲི་བཞུར། ⑤ ལྷན། ⑥ ལྷན་པ། ⑦

ཐས་གོས། ⑧ ལྷ་བ། ⑨ གཟའ་ལུང་བྱ། ⑩ གཟའ་ལྷག་པ།

འཆོ་བའི་གཞོན་ནུ། རྒྱ་གར་རིག་གནས་གྱི་བཤའ་སྤོལ་ལ་སངས་རྒྱུས་གྱི་སྒྲུ་རྒྱས་གྱི་སྒྲན་བཞིག

འཆོ་མིང་ཅན། [མངོན]མོན་ལུག་སྒྲུང་སྒྲོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག

འཆོ་ཆོས། ལྷ་གོས་གྱི་འཆོ་ཐབས།

འཆོ་ཆོས་བྱམས་གཟིགས། འཆོ་བའི་སྒྲོར་ལ་བྱམས་གཟིགས་གནང་བ། རུང་ཚད་རན་རུལ་ལ་

འཆོ་ཆོས་བྱམས་གཟིགས་ཏྲག་ཏུ་གནང་བ།

འཆོ་མཛད། [མངོན]སྒྲན་པའི་མིང།

འཆོ་འཛིན། དགོན་པ་སོགས་གྱི་འགོ་འདོན་འཆག་སྤྲོད་བྱེད་མཁན།

འཆོ་གཞེས། ཆེ་སྒོག་གནས་པའི་ཞེས། འཆོ་གཞེས་བཞེད་པའི་དོན་ཀུན་འབྲུལ་གྱུར་ཅིག་ཡང་ན།

འཆོ་ཆོས་འཕགས་སྤང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྒྱུ་གངས་ཡིན།

འཆོག་གྱེན། གོས་བྱེད་པའི་སྐབས་གོས་མི་རང་རང་གིས་ཁྱེད་ཡོང་བའི་བཟའ་བཏུང་གི་རིགས།

འཆོག་ཆས། [རྒྱུད]འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད།

འཆོག་པ། འཆོགས་པ། འཆོག་པ། འཆོགས། སྤྱད་པ། ཆོགས་འདུ་འཆོགས་པ། རྒྱ་འཆོག་པའི་

སྒྲོད། གཏམ་འཆོག་མི་ཐུབ་པ།

འཆོག་ཆས། ཡོ་བྱད་དམ་སྤྱད་ཆས།

འཆོག་ས། ① གསོག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོག་པའི་སྤྱལ་ཆེན། ② འཆོག་པའི་སྤྱལ་ཆེན།

འཆོག་ས་པ། མི་རྒྱུས་འཆོག་པའི་འདས་པ།

འཆོང་སྤྱར་བྱེད་པ། གཅིག་ནས་ཉེས་ཏེ་གཞན་ལ་འཆོང་ནས་ཁེ་གཙང་བའི་ཆོང་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྗོད།

འཆོང་ལག་གཙང་ལེན་གན་རྒྱ། ཐོན་སྐྱེད་བྱས་པའི་ཆོང་ཐོག་དག་བྱིར་འཆོང་བྱ་རྒྱའི་ལས་ལག་ལེན་པའི་གན་རྒྱ་ལ་ཟེར།

འཆོང་བ། བཅོངས་པ། བཅོང་བ། ཆོངས། དངོས་ཇུས་སྤྱུ་སྤྱར་གཏོང་བ། ཤིང་བཅོངས་པ། སྤྱལ་རལ་འཆོང་བ། སྤྱད་འཆོང་མ། རྒྱལ་བཅོངས་མགོ་བཏགས། རོ་བསྟོད་གཉེན་ལ་མ་ཆེ། སྤྱག་ཡུས་འབངས་ལ་མ་འཆོང་།

འཆོངས། ཉལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཆོང་བའི་སྤྱལ་ཆེན།

འཆོད་སྤྱུ་མ། སྤྱོད་ཆ་ལ་སོགས་འཆོད་སྤྱུ་མ།

འཆོད་པ། བཅོས་པ། བཅོ་བ། ཆོས། ① འདྲང་ཆལ་སོགས་བཅོ་བ། འག་བཅོས་ཏེ་བཟས་པ། ② གསེར་སོགས་སྒེག་སྤྱད་བྱེད་པ། གསེར་འཆོད་པ། ལུགས་བཅོ་བར་བྱེད་པ། ③ ཆོས་རྒྱལ་བཟུང་ཁ་དོག་སྤྱར་བ། སྤྱལ་བྱ་བཅོས་པ།

འཆོད་པའི་གནས། [མདོན]མེ་ཁང་ངམ་ཐབ་ཆང་།

འཆོད་མར། འཁྱར་བ་སོགས་འཆོད་བྱེད་མར་ལ།

འཆོག། སོར་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ། འག་ཡིས་ལུས་རྒྱངས་གསོ་ཞིང་མཆོན་མ་འཆོབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། བསལ་གྱི་དྲ་ལྟ་བའི་འབྲི་རྩལ་གཞན།

འཆོབ་པ། འཆོབས་པ། འཆོབ་པ། རུབ་པ། སྤྱ་གྲུ་དེའི་མཆོག་མ་འཆོབས་སོང་། མ་ཁ་རིམ་གྱིས་འཆོབ་ཡོང་། གཙང་པའི་དར་ཁ་འཆོབ་པ།

འཆོབས། འཆོབ་པའི་སྤྱལ་ཆེན།

འཆོབས་པ། འཆོབ་པའི་འདས་པ།

འཆོས། དགོངས་པ་འཆོས་ཞེས་ཁྲོང་ཁྲོ་བ་།

འཆོར། ཤེས་པས་འཆོར་རྒྱ་དང་འཆོར་བཞིན་པ།

འཆོལ། ① བཅའ་བའི་ད་ལྟ་ལ། ངས་ད་ལྟ་ཐབས་ཤེས་ཞིག་འཆོལ་བཞིན་པ་ཡིན། ཅ་ལག་དེ་གང་
ན་བཞག་པ་ཡིན་ན་རྟེན་ཅིང་མི་འདུག ངས་ད་ལྟ་འཆོལ་བཞིན་པ་ཡིན་ལྟ་བུ། ② ཐ་དད་པར་
འབྲུག་པའི་འཆོལ་བའི་སྐལ་ཆོག།

འཆོལ་ཉལ། འཆོལ་བར་བྱིན་པ། དག་དམག་གར་སོང་འཆོལ་ཉལ་བྱ་བྱིན་པ།

འཆོལ་བྱས། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

འཆོལ་འབྲི། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་query ཟེར།

འཆོལ་བ། བཅའ་བ། བཅའ་བ། ཆོལ། ཅད་གཅོད་པ། བོར་བའི་དངོས་པོ་བཅའ་ཉེ་རྟེན་བྱང་། བོར་
བའི་ནོར་ལྷག་རྩི་བོས་འཆོལ་བ། སྟོན་ཆ་འཆོལ་བ།

འཆོལ་ཞིབ། རྩེས་སུ་འཆོལ་ཞིང་། ཞིབ་འབྲུག་བྱེད་པ། ས་བབས་གང་ལེགས་འཆོལ་ཞིབ་བྱེད་པ།

འཆོལ་ལེན། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་retrieval ཟེར།

འཆོས། ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་འཆོ་བའི་སྐལ་ཆོག།

འཆོས་པ། ① འཆོ་བའི་འདས་པ། ② [ཡུལ]ཉེས་པའམ་རྟོགས་པ། རོན་དག་གང་ཡིན་མགོ་མཆོས་
པར་བྱེད་པ། ཁོའི་བྱེད་སྐད་ས་ཆ་ང་མ་ངས་མགོ་འཆོལ་བྱང་། བརྟག་དབྱེད་བྱས་མགོ་འཆོས་
པར་འབྱུར་རོ།

༩༩༽

ན། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་བཙུན་གྲུ་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་ཀྱང་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
དབུས། རྒྱ་བོ་ཚོལ་བ་ཀྱང་ལྟེ་གཉིས་ལྷན་དང་། བྱེད་ཚོལ་བ་སྐྱེ་ཚུང་སྐྱེ་ལྷན། མིང་གཞིའི་
མོ་ཡིག་ཅིག

རྩྱ་དགོན། ཀོ་མོ་ཚོས་ཉིད་རྒྱ་མཚོས་བཏབ། དེ་རྩེས་གཏེར་ཆེན་སྐྱོང་གསལ་སྤྱིང་པོ་དགོན་པ་
དེར་མེབས་པའི་སྐྱོར་གསལ་བ་ལྟར་ན་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཙུན་པའི་སྐྱོད་ཅམ་ན་བཏབ་པར་
སེམས། སྤྱེད་གོ་ཚོས་རྒྱལ་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པས་འཁོར་དུད་ཉེར་ལྷ་དང་བཀའ་ཤོག་ལས་
ཐམ་བཅས་གནང་། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དཔལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩྱ་གད། འ་ཕུད་དམ་ཆང་ཕུད་སོགས་མཚོད་བྱེད་ཀྱི་རྩམ།

རྩྱ་འགོ་དགོན། བྱང་རྒྱལ་ཚོས་རྫོང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཙུན་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་
༡༥༥༥ལོར་དགེ་བཤེས་སྐྱོ་བཟང་མཚོག་འབྲུབ་དང་། ཚོས་རྩེ་ཀུན་དགའ་མི་པམ་འཛིགས་
མེད་དབང་པོ་རྣམ་གཉིས་ནས་གསར་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩྱ་ཐང་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩྱ་ཏ་རི། རྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་བའི་སྐྱོབ་དཔོན་ཞིག

རྩྱ་ཉི། སྤྱན་བཟང་པོ་དབུ་གི་ལ་གྲུལ་ཞིག རྩྱ་ཉིའི་སྐྱོང་པོ་ནི་ལོ་མ་མི་ལྟུང་བའི་ཤིང་སྐྱོང་གི་རིགས་
ཤིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་གི་ཀོང་ཞི་ཞིང་ཆེན་དང་རྒྱ་གར། སིང་ག་ལ་སོགས་སུ་ཡོད། སྤྱན་པའི་
ས་བོན་ནི་ཆེ་ཆུང་བྱེད་སྐྱོང་ཅམ་ཡོད་ལ། བཅག་མཚམས་ན་པ་ཉ་ལྟ་བུའི་རི་མོ་ཡོད་ལ། སྤྱན་

སྐུ་ལ་འཕྲེ་ཞིག་ ས་ཤོན་ལ་འདར་རྩི་ཟེར་ཞིང་སྤྲོན་མཆོག་ཅིག་ཡིན། འདི་ལ་སྤར་རྩི་ཞེས་འབྲི།
རྩི་རྟགས། རྩི་དང་མི་ལོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་རྩི་རྟགས། རྩི་ཐའི། [སོག་]རྩི་སྐག་དང་ཐའི་རིའི་གོ་གནས་ཀྱི་བསྐྱེས་མིང་།
རྩི་བརྟུང་། ① རོལ་མོ་བརྟུང་རྩི་བྱུག་ལེན་གྱི་ནང་གསེས་ཞིག་ ② དབལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་
པོ་བཅེར་ནག་ཅན་གྱི་སྐྱབ་ཆེན་ལས་ནང་སྐྱབ་ཆོ་གའི་ལག་ལེན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
རྩི་བྱུག་ ① བྲེལ་འཚབ་ དམག་འཁྲུག་རྩི་བྱུག་ ཅན། རྩི་བྱུག་གི་ཆོགས་འདྲ། ② རོ་གལ། ལས་ཀ་
རྩི་བྱུག་ཆེ་བ། རྩི་བྱུག་པོའི་དུས་སྐབས། དབྱིན་སྐད་དུ་urgentཟེར།
རྩི་བྱུག་ཆེ་བ། འཕྲལ་མ་འཕྲལ་སྤྱར་དང་། བྲེལ་རྟུང་སོགས་མིང་གི་རྩི་བྱུག་གངས་ཡིན།
རྩི་བྱུག་ཆེ་བའི་བཀའ་རྒྱ། མོ་བྱར་དུ་བཏང་བའི་འགག་གནད་ཆེ་བའི་བཀའ་རྒྱ།
རྩི་བྱུག་ཆེ་བའི་གནས་རྒྱལ། མོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་དགག་གནད་ཆེ་བའི་གནས་རྒྱལ།
རྩི་བྱུག་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད། མོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའམ་སྤེལ་བའི་འགག་གནད་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད།
རྩི་བྱུག་པོ། འགག་གནད་ཆེན་པོ་པ་གང་ཞིག་རྟུང་རྟུང་པོར་བྱུང་བ།
རྩི་འཕྲུ། ཡི་གེ་རིའི་རྟོག་སྟེ་རྩི་ལག་
རྩི་བ། [ཡུལ་]མཛོ་མོ་ཤིང་སྟེ། ཤིང་སྤྲོན་གྱི་རིགས་ཤིག་ རྩི་བྱུག་པོའི་ཁུ་བ་ཆོས་བྱས་ཆོག་བ།
རྩི་སྟེ་ར། སྟེ་ཞིག་
རྩི་ཡ། [འཇགས་]རྒྱལ་བ།
རྩི་ཡ་དཀར་པོ། སྟེན་ཤིང་སྤྲོན་མའི་མིང་གི་རྩི་བྱུག་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དག་བཤེས་བསྐྱེན་འཛིན་
བྱུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐྱོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། སྟེན་ལྟ་
རྩི་དང་སྟེན་གསོད་དང་། རྩི་ཡ་དཀར་པོ་བྱ་བ་རྩི་སྟེ། སྟེན་ཤིང་སྤྲོན་མའི་མིང་ཡིན་ནོ།
རྩི་ཡ་རྒྱ། [འཇགས་]རྒྱལ་བར་གྱུར་ཅིག་
རྩི་རྟག་ ① མཆོད་རྩིས་བྱ་མ་བྱལ། ② དདུལ་གྱི་དམ་པེ་བྲེ་བྱུག་པ་ཞིག་ ③ རྩི་བྱུག་རྩི་བྱུག་
རྩི་པེ་རྩི་པེ། བྱ་སྤྱོད་དང་ཆས་དངོས་སོགས་ཟང་བེང་གི་རྩི་བྱུག་ རྩི་པེ་རྩི་པེའི་ལས་ཀ་སྐྱབ་པེ་གཙང་།

ཇོ་ལག་ཇོ་དང་མི་ལོར་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཇོ་རྟགས།

[illegible]

རང་སྐད། [སོག་]མཐུན་ཆུ་ལ་རབས་ཀྱི་ཤོ་གནས་ཆེ་བླ་ས་ཤིག་སྟེ་ཤོད་སྟེ་ལ་གཞུང་གི་རིམ་ལ་
གསུམ་ལ་ཡིན།

རྩ་སྐད་མཛེས་ཤི། རྩ་སྐད་ཅེས་པ་སོག་སྒྲིང་གི་རྩ་སྐད་ཞེས་པ་ཟུར་ཆགས་སྟེ། རོན་དུ་དོད་པ་ལྟེང་
 མཁན་སྲུང་སོག་པོ་དབང་གྲུང་མཛེས་སོགས་རྩ་སྐད་གི་གོ་ས་ཡོད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ཕུ་ཅིག་
 གི་མངའ་ཁོངས་དབང་བསྐྱར་གྱིད་པའི་འགོ་ཁྲིད་མཛོ་ཤོས་ཡིན། མཛེས་ཞེས་པ་སོག་པོའི་
 གོ་ས་ཞིག་སྟེ་དང་པོ་ནས་བཞི་པ་བར་ཡོད། དེ་བཞིན་ཐོག་མར་སོག་པོ་དབང་གྲུང་སྲས་དང་
 བཅས་པའི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཏེ་ཕྱིས་སུ་གོ་སའི་མིང་དུ་ཆགས་པ་རེད།

ན་རྩེ་ལུ་མོ། [མངོན་]ཚུ་པོ་གཏུ་ན་རྩེ་ལུ་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཆན་ནི་དང་སྟོང་རྒྱལ་འབྲུངས་
ཤིང་སྤར་རྒྱལ་པ་ཡིན་པས་ན་རྩེ་ལུ་མོ་ཞེས་པའི་མིང་དེ་རྒྱང་འདུག་དེའི་སྟོང་གི་གཏན་
རྒྱུད་ནི། ཚུ་པོ་གཏུ་དང་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་གར་པ་ལ་ཐགས་པའི་གཏན་རྒྱུད། རྒྱང་ཐོབ་དང་། སར་
ཐུན་ཞེས་པའི་ལྷ་མ་ཡིན་ཏུ་རྒྱ་གཉིས་རྒྱང་པ་རེད། ཉིན་ཞིག་རྒྱང་ཐོབ་རྒྱལ་པ་ལ་རྒྱལ་པར་
བྱས། སར་ཐུན་གྱིས་དང་སྟོང་ནམས་མགོན་དུ་པོས་ཤིང་། རྒྱང་ཐོབ་བཤམ་ནས་བསྟེན་བཀྱུར་
དང་ཁ་ཟས་བྲངས། དེ་ནམས་གིས་ཟོས་ཆར་བ་དང་། སར་ཐུན་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སྟོང་སྟེ། ལ་རྒྱང་ཐོག་
གང་ན་ཡོད་པ་ད་ལྟ་རྒྱུ་དེ་ཤོག ཅེས་པོས་པས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྤྱད་སྤྱུས་ཟོས་པ་དེ་དག་གི་
གསུམ་པ་བརྟེན་ནས་རྒྱང་ཐོག་ཕྱིར་ཐོན་པས་གང་གིས་ཟོས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་འཆི། དེས་བྲམ་
ཟེ་དང་། དང་སྟོང་ལྷང་ཤས་ཅམ་ལས་མ་ལུས་པར་བྱས་ལ། ལྷ་ནམས་གི་མཆོང་སྤྱིན་ཕྱེད་པ་
ཡང་ཐད་པར་གྱུར་ནོ། དེ་ནས་ལྷ་ནམས་འདུས་ཏེ་དང་སྟོང་ཆེན་པོ་ཨ་ལུ་འི་གནས་སུ་སྟོང་སྟེ།

ལྷ་མ་ཡིན་དེ་གཉིས་གསོད་རོགས་ཞུས། ཉིན་ཞིག་ལྷ་མ་ཡིན་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་སྤོང་ཨ་ལྷ་
མགོན་འབོད་བྱས་ནས་སྤར་ལྷར་རྒྱུང་ཐོབ་ཐོབ་དུ་སྐྱུལ་ནས་བྱང་ས་པ་དེ་བྱང་སྤོང་གིས་བཟས་
ཟེན་པ་དང་། སར་ལྷན་གྱིས་བྱ་རྒྱུང་ཐོབ་གར་ཡོད་ཅེས་བོས་པས། བྱང་སྤོང་གིས་སྒྲིགས་པ་
ཞིག་བཏོན་ཏེ། དེ་ནི་ངས་ཟས་པས་ཞུ་ཆར་སོང་ཞེས་སྒྲུས། དེ་ནས་སར་ལྷན་ཁྲིམས་ཏེ་བྱང་སྤོང་
དང་འབྲུགས་པར་སར་ལྷན་ཡང་ཐོས། ཇི་ཅམ་ཞིག་ན་བྱང་སྤོང་དེ་ཏ་ཅང་ཁ་སྒྲོམ་པས་གཤུངས་
པ་དང་། མཆོད་དང་། རྒྱུ་སྤོགས་རྒྱ་མཐོང་ཆོད་ཐམས་ཅད་འཐུངས་ཀྱང་རོམས་མ་ཐུབ། དེ་
ནས་སོང་སྟེ་རྒྱ་མཆོད་འཐུངས། སྐབས་དེར་རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་རྒྱུང་མ་
གཉིས་ཡོད། གཅིག་ལ་འཆོལ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་བྱ་ཞིག་ཡོད་ལ། གཅིག་ཤོས་ལ་ལྷ་ཆེན་པོ་ལས་
མཆོག་ཐོབ་པས་བྱ་དུག་ཁྲི་ཡོད་པར་གྱུར། ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོས་རྟེན་ཆེལ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆོད་
སྤྱིན་གྲེད་པར་ཅོམ་པའི་སྒྲོམས་པ་སྤངས། མཆོད་སྤྱིན་གྱི་ཡོ་བྱད་མེ་ཤིང་དང་། མེ་ཐབ་ཀྱི་ཁ་
ཁྲེང་ལ་སོགས་གསྒྲིག་བྱས་ཤིང་། མཆོད་རྩས་ཀྱི་རྟ་རྒྱམས་མཆོད་སྤོང་ལ་བཏགས་ནས། བྱ་
ཁྲི་དུག་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་ཆ་བཏོས་ཤིང་། མཆོན་ཆ་ཐོགས་ནས་མཆོད་རྩས་དེ་དག་སྤང་
བཅུག་པ་རེད། དུས་དེར་ཁྲབ་འཇུག་གིས་བསམ་པར། བྱང་སྤོང་གིས་རྒྱ་མཆོད་འདི་ཐམས་ཅད་
འཐུངས་ཟེན་ན། སྤར་རི་ལྷར་དགར་བར་བྱ། ངས་རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་གྱི་མཆོད་སྤྱིན་བྱ་བའི་
གནས་ནས་རྟ་ཞིག་རྒྱས་ན་རྒྱ་མཆོད་མི་ཐད་པའི་དོན་འདི་འབྲུབ་ཐུབ་པར་སྐུམ་ནས། ཁྲབ་
འཇུག་གི་རྟ་ཞིག་བརྒྱས་ཏེ་ས་འོག་དུ་ཞུགས་སོ། རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པའི་བྱ་རྒྱམས་ཀྱིས་གཏམ་
དེ་ཐོས་པ་དང་། རྒྱ་མཆོད་བརྟོས་ཏེ་ས་འོག་དུ་ཞུགས་བཅུག་པ་དང་། དེར་ཁྲབ་འཇུག་བྱང་སྤོང་
སེར་སྤྱིའི་གཟུགས་སུ་སྐྱུལ་ཏེ། སེང་གའི་ཁྲིའི་སྟེང་ན་འདུག་པའི་མདུན་ན་རྟ་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་མཐོང་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བྱ་རྒྱམས་རྟ་འཕྲོག་པར་མཐོང་བའི་ཞེ་སྤར་གིས་ཁྲི་བ་བྲུགས་
ཆེན་པོར་གྱུར་ཏེ། ཁྲབ་འཇུག་ལ་བརྟམས་སྐབས་ཀྱིས་རྟ་རྒྱམས་འདྲེད་པར་བརྟམས་པ་དང་།
ཁྲབ་འཇུག་གིས་རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པའི་བྱ་རྒྱམས་ཀྱིས་བརྟམས་པར་ཤེས་ནས་ཁྲི་བའི་སྤང་མིག་
གིས་དེ་དག་ལ་བལྟས་པས། བྱ་དུག་ཁྲི་བོ་ཐམས་ཅད་ཆོག་སྟེ་ཐལ་བར་བྱས་ཤིང་། ཤིན་ས་
དམུལ་བར་སྒྲེས་སོ། རྒྱལ་པོ་དུག་ཅན་པས་གནས་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་ཐོས་པ་དང་། རྒྱུང་མ་དང་

ཤིའི་བྱ་འཚོལ་བ་ཏྲ་མས་ཚུར་སྒྲངས་ཤིའི་ཆེད་དུ་བཏང་བ་རེད། འཚོལ་བ་དེར་བྱིན་ཞིང་ཁྱབ་
 འབྲུག་ལ་བསྟོད་པ་དང་། མཆོད་པས་མགྲ་བར་བྱས་ཏེ་ཏྲ་མས་ཚུར་ལེན་སྐབས་བར་བྱུང་བ་
 དང་། རང་གི་ཡུལ་དུ་ལོག་ནས་རྒྱལ་ཤིའི་མཆོད་སྦྱིན་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བར་ཆད་མེད་པ་
 བྱེད་སྐབས་བར་བྱུང་བ་རེད། དེ་ནས་རྒྱལ་ཤི་དེ་ལྷོ་ནས་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྦྱེས་ཤིང་། བྱ་འཚོལ་བ་
 ཡུལ་དེའི་རྒྱལ་ཤོར་གྱུར། དེའི་བྱ་སྒྲུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་སྤིང་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱལ་
 ཤོ་སྒྲུར་བས་བདག་གི་ཁྱ་ཤོ་རྣམས་དཔྱལ་བར་སྦྱེས་པ་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་བ་རྒྱལ་ཤོ་དུག་ཅན་
 བ་དང་། ཁོ་ཤིའི་ཡལ་འཚོལ་བ་གཉིས་ཀས་དེ་དག་དཔྱལ་བ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་གང་ཡང་
 བྱས་མི་འདུག་དེ་ནི་བདག་གིས་དེ་དག་དཔྱལ་བ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཞིག་དགོས་སྙམ་ནས།
 གཤམ་མི་ཡུལ་དུ་པལ་ཤིའི་བྱིར་དུ་ལྷ་ཡི་ལོ་སྦྱུང་ཁྲིའི་བར་དུ་དཀའ་སྐབས་སྦྱང་ཡུང་པལ་མ་རྣམས་
 སོ།། དེ་ནས་རྒྱལ་ཤོ་སྒྲུར་བ་འདས་ཐེས་སྟེ། དེའི་སྤྱི་ལོ་པས་གཤམ་དབབ་ཤིའི་བྱིར་ལྷའི་ལོ་
 སྦྱུང་ཁྲིའི་བར་དུ་དཀའ་སྐབས་སྦྱང་ཡུང་དེས་ཡུང་པལ་མ་སྐབས། དེ་རྒྱལ་ཤོ་ལོ་པ་འདས་ཤིའི་ཐེས་
 སྟེ། དེའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ར་ཐམས་དཀའ་སྐབས་ཆེན་པོས་ཆངས་པ་མགྲ་བར་བྱས་ཏེ། མཆོད་སྦྱིན་རྒྱ་
 ཆེན་པོ་ཡུལ་ནས་འཛིག་ཏེན་མི་ཡུལ་དུ་གཤམ་དབབ་པར་ནན་ཏན་དུ་ཞུས་པས། ཆངས་པས་དེ་
 བཞིན་ཁས་སྒྲངས་ཏེ། གཤམ་ལ་ཁྱོད་མི་ཡུལ་དུ་འབབ་པར་གྱིས་ཞེས་བཀའ་མེབས་པ་དང་།
 གཤམ་སྦྱག་བསྐལ་གྱི་སྦྱེ་སྦྱགས་འདོན་ཏེ། གཤམ་བསམ་པ་ལ། དང་དེར་སོང་ན་སྐྱོན་མོང་དུ་
 འགྱུར་ཞིང་། དེགས་ངན་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བསྐྱེན་པར་འགྱུར་ན། འདི་ལྟ་བུའི་མཐོ་
 དེས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྦྱང་བའི་སྐལ་བ་དང་བྱལ་བར་དེས། འོན་ཀྱང་མེས་ཤིའི་བཀའ་ལས་འདའ་
 བར་ཡང་མི་རིགས་པས། དེ་ནི་འདི་ནས་འུགས་ཆེན་པོས་བྱིན་ཏེ་ཐད་ཀར་ས་འོག་ཏུ་ཞུགས་
 བར་བྱ་སྦྱོར་སོ།། ཆངས་པས་དོན་དེ་ཤེས་པ་དང་། ཅི་ཁྱོད་ཀྱིས་མིའི་འཛིག་ཏེན་དུ་དག་བྱེད་
 མ་བྱས་པར་ས་འོག་ཏུ་འབབ་པར་བྱེད་དམ། ཞེས་བཀའ་བཏུན་དང་བཅས་ཏེ། ལྷ་ཆེན་པོ་རང་
 གི་རལ་ཤིའི་ནང་དུ་བཞག་གོ དེ་ནས་གཤམ་ལྷ་ཆེན་པོའི་རལ་པ་ལས་བྱིར་ཐོན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་
 ཡི་ལོ་སྦྱང་གཅིག་གི་བར་དུ་འཁོར་ཞིང་འབབ་ཡུང་རལ་ཤིའི་མཐའ་མ་རྟེན། དེ་ནས་སྐལ་ལྷན་
 ཤིང་རྣམས་དཀའ་སྐབས་ཆེན་པོས་ལྷ་ཆེན་པོ་དགའ་བར་བྱས་ཏེ། རལ་པ་བཙོར་བ་དང་། རི་བོ་ཏི་

མེད་ཐོག་ཏུ་ཆུ་ཐེགས་པ་གཅིག་བབ་པར་གྱུར་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་དེར་མཚོ་ཆེན་པོ་གཅིག་
ཏུ་གྱུར་པ་གྲགས་སོ།། དེ་ནི་དེད་དུས་ཀྱི་ཁ་འབབ་ཀྱི་ཆུ་པོ་བཞིན་གྲགས་པ་འདི་དག་ཡིན་ནོ།།
རི་ཙམ་ཞིག་ན་གཏུ་ཕྱོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་འདད་བར་བྱའོ་སྐམ་ནས་རྟེགས་པ་དང་
བཙས་པར་རི་ཁ་བ་ཙན་གྱི་སྐལ་ནས་བདེ་བར་འབབ་པའི་ཆེ། རི་དེའི་སྐལ་ན་བྱང་སྟོང་རྩ་
ཞེས་པ་དཀའ་ཐུབ་དྲག་པོ་ཙན་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་སྒོམ་ལ་བཙོན་ཞིང་བཞུགས་ཡོད་པ་དང་། ཆུ་
པོ་དེས་ཙན་ཙེའི་སྐ་སྒྲོགས་ཤིང་སྒྲིག་པའི་ཉམས་དང་བཙས་པ་དཔལ་གྱིས་འབབ་པར་མཐོང་བ་
དང་། ཤིན་ཏུ་ཁྲིས་ཏེ་སྐྱས་པར། ང་ཡི་གནས་དང་ཉེ་བ་འདིར། །བྱད་མེད་འདི་ནི་སྒྲིག་པ་
ཡིས། །འཛེམ་པ་མེད་པ་ཅི་ཕྱིར་འགྲོ། །སྟོང་རན་སྒྲིག་པ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཞེས་སྐྱས་ཏེ་གཏུ་
ལྷངས་ཏེ་འཐུངས་སོ།། དེ་ནས་རྩ་གོ་ར་ཐས་བྱང་སྟོང་དེ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་མགྲ་བར་བྱས་པས།
བྱང་སྟོང་དེས་གཏུ་སྐྱགས་སོ།།

རྩ་ཀ [ལེགས]སྟུང་གི།

རིམ་བྱག་ཅིག་གི་ཐུག་པ། ཙམ་པ་ལ་ཕུ་དུས་ཀྱི་དྲོར་བཏབ་པའི་ཐུག་པ།

རྩ་མིང་། [ལེགས]འཛེམ་བྱ་མིང་།

རྩ་ཆུ་པོ། ལེགས། ① རྒྱ་གར་གྱི་ཆུ་པོ་ཞིག ② གསེར།

རྩ་ཆུ་གསེར། གསེར་ལེགས་ཤོས་ཤིག

རྩ་ཕྱི་ཁྱ། མཚོ་མ་དྲོས་པའི་འབྲས་དུ་སྐྱེས་པའི་འབྲས་ལྷན་ཤིང་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས།

རིམ་རྩ་ལ། ཐུགས་འཛིན་ཏེ་ཞོར་ལྷ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟོན་གྱི་གཞོད་སྟོན་དང་། ཆུ་ཡི་
དབང་པོ། ཆུ་ལ་གནས། ཆུའི་ཐུབ་པ། ཞོར་གྱི་དབང་ཐུག་བཙས་སོ།།

རིར་རྫོང་། རི་རེ་རྫོ་རེའི་བསྐྱས་མིང་།

རིར་རེ་བ། འགྲོ་དང་བཙས་པའམ་འགྲོ་ཙན། ལས་འགྲོ་རིར་རེ་བ།

རིལ་ཀ། ལྷང་པོ་ཆེ།

རི་ན་མི་བྲ། [ལེགས]པོད་སྐད་དུ་རྒྱལ་པའི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་སུ་གྲགས་པ་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བརྒྱད་པར་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ནང་པའི་བརྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། པོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ཕྱེ་

བཅོད་གྱིས་ཁོང་པོ་དེ་ལ་གདན་དྲངས་ཏེ་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བསྐྱར་བ་དང་། འདུལ་
བའི་བསྟན་བ་སྤེལ་བ་སོགས་པོ་དེ་ལ་བྱིན་ཅན་ལོ་བཟང་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་བཤོ།
རི་བྱང་། ཞིང་པའི་ལོ་ཏྲིག་ནང་རྩ་ལྗོངས་ལ་སྐབས་ས་བརྟེན་ཆས་ཀྱི་ཤིང་གྲུག་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
རི་ཏྲ་རྩིན། ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་ཚུལ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ལྷ་
འཕེལ་ཞེས་འགྱུར་བ་དཔལ་སྐྱེད་ས་མི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་བཛོད་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས།
རིང་གོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་ས། བྱང་ཁུངས་གཙོ་བོ་འབར་མ་དང་། ལུ་རུ་སྟ། ཨ་མེ་རི་ཀ་པ་ཤེས་སོགས་ནས་ཐོན་ཞིང་ཡོད་
པ་རེད། བོད་ནང་དུ་ཨ་མདོ་མདོ་ས་ཆ་དང་། ཁམས་འཛོལ་པའི་ས་ཆ་རྣམས་སུ་ཡང་གཏོར་རྟེན་
རིགས་ཡོད་འདུག དེའི་བས་དང་ཆེ་ཆུང་དེས་པ་མེད་པ། ཁ་དོག་ལྡང་གྲུ་ཅུང་ཟད་དྲངས་པ། སྤ་
ཞིང་མཁའ་གསལ་ལ་འོད་དང་ལྗན་པ། སྤུས་ཞན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་དཀར་ཐིག་འཕྲེས་པ་ཅན་ཡོད།
རྩས་འགྱུར་གྲུབ་ཆ་གཙོ་བོ་ $\text{NaAl [Si}_2\text{ O}_6\text{]}$ ཡིན་པ་དང་། སྤ་ཆད་ $6.5\sim 7^\circ$
དང་། ལྡིང་ཆད་ཁེ $3.3\sim 3.4$ ཡོད་པ། སེལ་རིགས་པལ་ཆེར་གཙོད་པར་རུས་པ། གྲུ་གོས་
བཀོལ་དང་རྒྱ་ཆས་སོགས་འཆོས་པ་རྣམས་འཇམ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། ལེགས་པ་འགའ་
ཞིག་ལ་ཆོས་ཁུ་ལྡང་ཁུས་ཐིགས་པ་ལྟར་དྲངས་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ལ་དེའི་ནང་རྩ་ལྗོངས་པའི་
རྩིན་རིས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ། གཤམ་ཁེ་ལས་སྤ་ཞིང་དྲངས་ལ་བྱེ་མ་ཞིབ་པ་ཁྲིམ་རར་རིན་གོང་
ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་འདི་ཡིན།
རི་ཏུ་རེ། དེ་ནི་དབྱ་ལས་རྒྱལ་བའི་དོན་དང་། རོ་བོ་རྩེ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏེ་ཤའི་སྤ་མ་ཡིན། འདི་ནི་
འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལས་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས་སུ་ཞོད་དེ། རིག་པའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་
སོགས་པ་མེད་པའི་རྫོ་གྲོས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཁེ་སྟེ། མདོ་སྤགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་།
ཐ་སྙད་དུ་རྣམ་རྒྱུན་ལ་ལྟར་འདོད་པའི་དབྱ་མ་པ་ཞིག་ཡིན།
རོ་ཀི། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤུ་བ་ཞིག

རྫོང་རྟགས། རྩུབ་བཤད་བཤམ་སྒྲོག་ལས་བྱས་པའི་རྟགས་མཚན་གྱིར་མངོན་པ། སྤྲས་སྤྱང་གྱེད་
བསམས་ཀྱང་རྫོང་རྟགས་ནད་དེ་བཤམས་སོང་།

རྫོང་པོ། གཙང་སྤྲ་མི་གྱེད་པར་གྱུན་གོས་ངན་རོན་གྱིན་བཤམ་ཁོར་ཡུག་གཙང་སྤྲ་དོད་པོ་མེད་པ།
ཁོར་ཡུག་རྫོང་པོ་འདི་འདྲར་འཆོ་བ་གང་འདྲ་སྤྱེལ་དགོས་སམ།

ཇ། ① རི་པོ་མཐོན་པོའི་མིང་སྟེ། རྩ་རི་བྲག་རི། རྩ་ཁའི་ཞིང་། རྩ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② རྩ་མ་ཞེས་
པའི་མིང་བསྟུས་པ། རྩ་ཀ་ཆོག་དགོན། མིང་གཞན་ལ་སྟག་དགོན་ཟེར། འདི་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་
ནང་ཅས་ལ་ཀ་ཆོག་པ་བྱུང་དབང་ཆེ་རིང་དོ་རྩེས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྣམས་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རྩ་གོང་། རྩ་ལས་བཅོས་པའི་
མར་མའི་གོང་བུ།

རྩ་སྟུ། རྩ་ལས་བཅོས་པའི་འབྲ་བརྟན།

རྩ་ཁང་། རྩ་ཆས་བཅོས་པའི་ཁང་པ།

རྩ་ཁུང་། རྩ་ས་འདོ་ཡུལ་ས་ཁུང་།

རྩ་ཁེབས་རི་མོ། མི་མའི་ཡོ་ཆས་ཀྱི་རྒྱན་རིས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་མཉམ་གཤིབ་ཀྱི་གོང་གྱོང་ལས་
བྱུང་ཅིང་། དེའི་བས་ནི་རྩ་ཁེབས་གཤམ་སྟོང་སྒྲིག་པ་དང་མཚུངས། རི་མོ་དེ་ཐོག་མར་བྱང་རྒྱལ་
རབས་སྐབས་དར་འགོ་རྒྱགས་ཏེ་ཀྱུ་བ་མ་ནས་ཁྱེན་ཆེ་བྱ་བ་རབས་བར་ལ་དར་སྟོལ་
ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

རྩ་ཁོག་ རྩ་ལས་བཅོས་པའི་སྟོད་ཆས་སོ་བཏང་ཟེན་པ། རྩ་ཁོག་ཆག་ན་སྤྱི་གྱོང་། ཐོར་བ་ཆག་
ན་སྟེར་གྱོང་།

རྩ་ཁ། གནའ་པོའི་ཆོན་ལྷན་རི་མོ་ཡོད་པའི་རྩ་ཆས་ལ་ཟེར། རྩ་ཆས་དེ་ཆོའི་བརྗོད་བྲག་ཚོ་བོ་ནི་
གདོད་མའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་མའི་ངལ་རྩལ་དང་འཆོ་བའི་གནས་ཚུལ་བཞོད་ཡོད་པ་དང་རྩ་ཆས་
ཀྱི་རྒྱན་རིས་ལ་སྤྱེད་དོས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། སྤྲས་འཐག་རི་མོ། སྟག་ཆགས་རི་མོ་སོགས་ཡོད།
ད་དུང་སྟག་ཆགས་མངོན་གྱིས་རང་རྩལ་སྤུང་བའི་བཞོད་སྟེག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་
རི་མོ་དང་། རྒྱུད་རིམ་ལྷན་ཞིང་མངོན་གྱིས་ཀྱི་སྤངས་སྟབས་འགྱུར་ཐོག་ལས་བྱུང་བའི་རི་མོའི་

གྲུབ་ཆའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རིགས་ཀྱང་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་སྐབས་དེའི་མིའི་སྒོ་གྲོས་
དང་སྤྱང་བྱང། སྤྱ་ཅལ་གྱི་སྤྱང་བསྐྱུས་ཀྱས་པ་བཅས་མཆོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པའོ།
རྩ་ཁྲལ། སྤར་བོད་སྤེལ་གཞུང་ལ་རྩ་མཐུན་གྱིས་འབྲུལ་དགོས་པའི་རྩ་སྤོད་ཀྱི་ཁྲལ།
རྩ་མཐུན། རྩ་སྤོད་བཟོ་མཐུན། རྩ་མཐུན་གྱི་འཁོར་ལོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁོར་ལོས་འཆོ་དང་།
བྱམ་མཐུན། དབྱ་གྲུ་སྤྱུར། ས་ཡི་ལས་བྱེད་བཅས་སོ།
རྩ་ཁྲལ་དགོན། བབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༥་ལོར་མ་རྩ་དག་དབང་བཟང་པོས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ཆེད་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་མེར་ལུར་
རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་གྲི། རྩ་མཐུན་གྱི་ལག་ཆ་གྲི་ཞིག
རྩ་དགོན་ལྷག་གྲུ་ཆོང་། མ་རྩ་རྩ་ཁྲལ་ཞེས་པའི་སྤྲེལ་ཞིག་གིས་བཏབ་ཟེད། བཏབ་དུས་མི་གསལ།
གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་འདབ་པ་རྩོད་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་དགོན་ཞབས་གྲུ་ཆོང་། འཛམ་དབྲངས་བཟང་གིས་ཕུན་ཆོག་གས་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་གསལ་
པོར་མ་དེས། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་འདབ་
པ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་ར། མདུན་དུ་བཏགས་ཏེ་གཡས་གཡོན་ནས་དབྱུག་གྱུས་བརྒྱུད་ཆུའི་རྩ་ཞིག
རྩ་ར་ཁ་གཅིག་ལ། རྩ་རའི་བྲེ་བྲག་ཅིག
རྩ་ལྷུ་མ། རྩ་ཁོད་ལ་སྤྱེས་པའི་ལྷུ་མ།
རྩ་ཆལ། རྩ་རི་འགྲམ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ་ཕྲན་ལ་ཟེད། རྩ་ཆུ་སིལ་མ་ཆང་དེ་གོ། ཁ་སྒྲོམ་ཞིང་མེད་
ཀྱང་འཕྱང་ཞིང་འགོ། ཞེས་པའི་སྤྱུ་ལྷ་བྲ།
རྩ་ཆས། སས་བཟོས་པའི་ཡོ་བྲང།
རྩ་ཆུ། ① རི་མགོའི་རྩ་གསེབ་ནས་འབབ་པའི་ཆུ། ② ཆུ་འགོ་མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལུལ་ལུལ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲལ་གྱི་རྩ་སྤོད་རྩོད་གི་རྩལ་ཕྱོགས་ནས་བྱུང་སྟེ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་

དང་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་བརྒྱད་དེ་མཐར་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་འབབ།
རྩ་ཉུངས། རྩ་ཡུང་དང་དོན་གཅིག།
རྩ་སྟེང་ཆེན་དགོན། དགོན་འདི་བཏབ་དུས་སྟེད། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་སྟོད། རྫོང་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་སྟོ་རྒྱུད་དང་གདང་
ལའི་བྱང་སྟོགས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་བྱ་ལུག་ཐང་དུ་ཡོད། རྩ་གཏུགས། རྩ་
སྟོད་ཀྱི་གས་ཆག་གསོ་བ།
རྩ་གཏུགས་པོ་དགོན། མིང་གཞན་ཐོས་བསམ་བྱམས་བ་སྤྱིང་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་
མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་ལྷ་རི་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་དམ། རྩ་མའི་དམ་བེ
རྩ་དང་གཡལ། ལྷ་ཤིང་སོགས་ཉུང་དུ་ལས་མེད་ཅིང་ཕལ་ཆེ་བ་རྩ་རྫོས་གང་ནས་ཡོད་པ་དེ་ལ་རྩ་
ཟེར་ཞིང་། བྲག་རི་དང་སྤང་འབྲེས་མར་ཡོད་པའི་ས་གནས་དེ་ལ་གཡལ་ཟེར། རྩ་དུག་ ལ་དུག་
དང་དོན་གཅིག།
རྩ་སྟེད། རྩ་ལས་བཟོས་པའི་སྟེར་མ།
རྩ་མདོག་ ཆོས་ལི་སྒྲིག་སྟེ་ལི་ཁྲི་དང་། སྒྲག་ཆ། མཐེང་། བ་སྐྱབ་ཕུས་བསྟེས་པའི་མདོག་ དབྱིན་
ཤད་དུ་light brown ཟེར་དེ་ཡིན་འདུག།
རྩ་ནག་རི། རྩ་རྫོན་གཟིབས་བེར་ཡོད་པའི་རི།
རྩ་སྟོད། སས་བཟོས་པའི་སྟོད་སྒྲིད།
རྩ་བར། སས་བཟོས་པའི་རྩ་ཁོག་གི་བར།
རྩ་སྤང་། རྩ་རི་དང་སྤང་རིའི་བསྐྱས་མིང་།
རྩ་སྤང་ཐང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་རྩ་དཔོན་མའི་བྱ་བསོད་
ནམས་ཆེ་དབང་གི་རྫོད་དགོན་ཞིག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་

བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དགེ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱ་དབུས་སྐུལ་འདེགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩་ལོར་
ཁམས་ཀྱི་འབྲོག་དགེ་ཅེ་མེ་ཆུ་ཁའི་སྤེར་གཏོགས་ཀྱི་ལ་ཐོག་ཅེས་པའི་གདུང་ལས་སྤྱི་
འབྲུངས། རྒྱ་དབུས་ཆེན་འདེགས་མེད་ཐུན་ལས་འོད་ཟེར་གྱིས་དབུས་དགེ་བསམ་གཏན་ལུན་
ཆོགས་གྱིས་སྤུལ་སྤྱོད་པའི་ལོ། ཨོ་ཆུན་འདེགས་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་མཆོད་གསོལ།
སྤྱི་ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྐྱོག་རྣམས་ཆོགས་མེད་དུ་མཐེན། མཁན་ཤེས་རབ་བཟང་
པོ་ལས་རབ་དུ་བྱུང། རྒྱ་ཆུ་འདེགས་མེད་སྐུལ་བཟང་དང་། འདེགས་མེད་འོ་མཆོད་ཀྱིས་སྤུལ་
གཞན་པན་མཐའ་ལས་སོགས་ཀྱི་དུང་ནས་དལ་གསོ་སྐྱོར་གསུམ་དང་། སྤྱོད་འབྲུག་ ཅ་ཆུང་
གསང་བ་སྤྱིང་པོ་སོགས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་དང་། རིག་གནས་བཅས་གསན། ཞེ་
ཆེན་དཔོན་སྤུལ་མཐུ་སྟོབས་རྣམ་ཀྱིས་ལས་བཀའ་འགྲུར་ལུང་དང་སྤྱི་རིག་པ་གསན། བཀའ་
བསྟན་འགྲུར་རོ་ཅོག་དང་། རྟེན་མའི་ཀུན་མཐེན་ལབ་སྤྲས། ས་བཀ། རྗེ་ཅོང་ཁ་བ་སོགས་
གསར་རྟེན་སྤྱེས་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བཤད་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་གསན་བསམ་
སྤྱོགས་མེད་དང་དཔེ་གཞིགས་རྟག་འབྲུས་སུ་མཛད་པས་མཁས་པའི་བ་རོལ་དུ་ཕྱིན། འདེགས་
མེད་ཀྱིས་ལའི་ལུ་གུ་ལས་སྐོང་ཆེན་སྤྱིང་ཐིག་གི་སྟོན་འགྲོའི་ལམ་ཁྲིད་སྤྱིར་ལན་གངས་ཉེར་
ལྷ་གསན་ན་མ་ཟད། ཁྲིད་སྤྱང་དེ་སྟེད་ཅིག་གྲུབ་པར་མཛད། གཞན་ཡང་ཅ་ཆུང་དང་རྒྱུ་གས་
ཆེན་གྱི་ཁྲིད་སོགས་དང་། ལྷ་འགྲུར་བཀའ་མའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་མང་དུ་གསན། མདོ་མཐེན་
བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྣམས་བརྒྱུ་ཞུགས་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་རིག་པ་བཅར་སོག་གི་ཚུལ་དུ་རོ་
འབྲོད། སྐོང་ཆེན་སྤྱིང་ཐིག་གི་ཅ་ཆུང་གི་ཁྲིད་སྤྱང་ཆུན་རིང་དུ་བསྐྱུངས། རྒྱུ་གས་ཆེན་རིང་པོ་
ཆེ་མི་འགྲུར་ནས་མཁའ་རྗེ་རྗེ་སོགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅི་མཐའ་ལས་བ་བཞེས། དུ་དམ་
ཡང་དཔེན་གཤེན་རྗེའི་སྤྱབ་ལུག་དང་། ཆེ་རིང་ལུག་སོགས་སྤྱབ་པར་ལུན་རིང་གནང་། དགྲུང་
པོ་སུམ་ཅུའི་ནང་སྐོར་ནས་གསེར་ཐང་ཡར་ལུང་པར་བཀོད་སོགས་སུ་ཕེབས་ཏེ་སྐུལ་ལྷན་
རིག་པ་འདིན་པའི་ཆོགས་ལ་ཆུད་གསང་བ་སྤྱིང་པོའི་ལྷགས་ཁྲིད་ཀྱིས་པར་གནང་། གསེར་
ཐང་དང་རྫོ་སྟོང་སྤྱང་གྱི་འདུས་སྤྱི་ཡོངས་ལ་སྤྱོད་འབྲུག་དང་། མ་ཁི་བཀའ་འབུམ། བདེ་སྟོན་

སོགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲིན་གངས་མེད་བསྐྱེད། རྒྱུ་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་བཅད། དམར་སྟོན་གྱི་སྟོལ་
 བསྐྱེད་པ། དེ་ནས་རིམ་ཐང་དུ་ཕེབས་ཏེ་གཙང་པ་རག་དབང་ཆོས་འབྱོར་ལས་སྦྱོར་བྱས་
 གསན། མི་ཉག་གི་ཡུལ་དུ་བྱོན་ཏེ་འབྲ་དགེ་བཤེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ནས་རྒྱལ་ལ་བར་ཕྱིན་སྟོར་གྱི་
 རི་བ་དང་བཟོ་སྒྲིང་མང་དུ་མཛད་པ་སོགས་གནས་ངེས་མེད་དུ། ཀྱུན་སྦྲང་བྱ་བཏང་གི་མཛད་
 བས་འགོ་དོན་ཕྱོགས་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ། རྫོགས་ཆེན་ལྷོ་སེང་གི་ཆོས་གྲ་དང་། བསྐྱེད་ཐང་
 སོགས་སུ་བྱམས་ཆོས་དང་། དབུ་མ། མཛོན་པ། རྒྱུད་གསང་སྦྱིང་། ཡོན་ཏན་མཛོད། སྟོན་
 གསུམ་ནས་ངེས་སོགས་འཆད་ཁྲིད་ཡུན་རིང་གནང་། ལྷག་པར་དུ་ལོ་བསྐྱེད་མར་སྦྱོད་འབྲུག་
 ལྷགས་ཁྲིད་གནང་བས་རྫོགས་ཆེན་ལྷོ་སེང་གི་ཉེ་འགམ་དུ་མེ་ཏོག་སེར་ཆེན་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་
 དང་། ལྷ་བཅུ་ཅན་མང་དུ་སྦྱིས་པ་ལ་སྦྱོད་འབྲུག་མེ་ཏོག་ཏུ་གྲགས་པར་བྱུང་། གཏེར་སྟོན་
 མཆོག་གྲུར་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པས་རྫོགས་ཆེན་གངས་ཁྲིད་ནས་བདེ་མཆོག་སངས་རྒྱུས་མཉམ་
 སྦྱོར་གྱི་གཏེར་ཁ་བཞེས་སྐབས་མེ་ཉིད་ཆོས་སྟོར་དེ་དང་རིགས་གསུམ་སྦྱིང་ཐིག་སོགས་ཀྱི་
 ཆོས་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ་ཞིང་དེ་དག་གི་དབང་ཕུང་ཁྲིད་ཡོངས་རྫོགས་བཞོག་ཆོས་སུ་
 བསྐྱེད། ཀུ་ཐོག་དོན་མེད་གདན་དུ་ཕེབས་ཏེ་དམ་གཙང་བྱམས་གསུམ་གྱི་གདུང་འབུམ་ལ་བྱག་
 སྟོར་མཛད། སི་ཏུ་མཆོག་སྐུལ་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གྲོས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར་འདུས་
 སྟེ་ཡོངས་ལ་སྦྱོད་འབྲུག་གི་བཤད་ཁྲིད་རྒྱས་པར་གནང་། སེར་ལུལ་དགོན་དང་། ལམ་ཁི་འདུ་
 དགོན། རྒྱ་ཏོར་དགོན་སོགས་རི་པོ་དགེ་ལུན་པའི་དགོན་ཆེན་དག་ཏུ་བྱོན་ནས་སྦྱོད་འབྲུག་གི་
 བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་གྲུང་ཞལ་གསལ་བ་སྦྱང་དག་པ། ཆོག་ཉུང་ལ་དོན་འདུས་
 པ། གནད་ཉམས་ལེན་གྱི་སྦྱིང་དུ་བསྟོར་ནས་གསུང་བས་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་མང་པོས་
 གྲུང་བསྐྱགས་བཞེད་ཀྱི་མེ་ཏོག་འཛོར་ཞིང་གྲུས་པས་བཏུང་། རྫོགས་དགོན་གྱི་ཉེ་སྟོར་དུ་ཆོས་
 འཁོར་གྱི་གདན་ས་མཛད། ལྷ་ཐོག་གོང་མ་དཔལ་དགེ་བསམ་གཏན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་
 བཞེངས་པའི་རྫོང་འབུམ་ཆེན་མོ་དེར་ཁ་གསོལ་ཚུལ་དུ་སྟོན་གྱི་རྫོང་འབུམ་ལས་གྲུང་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་
 དཔངས་མཐོ་པ། འབྱོན་སྟོན་གིང་སྐྱུས་ལེགས་པར་ཞིག་བཞེངས་ཏེ་དཔལ་སྐུལ་རྫོང་འབུམ་
 ཞེས་གྲགས་པར་བྱུང་། རྫོང་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཆེ་ཕྱིལ་པོར་རང་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་

དང་། གཞན་དོན་དུ་འཆད་ཅོད་ཚོམ་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ཁོ་ནས་ནམ་ཐར་བསྐྱངས་ཏེ་མདོ་
ཁས་མ་སྟོང་སྒྲིབ་བར་གསུམ་དུ་སྟོན་འདུག་དང་། བྱམས་ཆོས་། སྤོམ་གསུམ་། ཡོན་ཏན་མཛོད་
སོགས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ས་དར་རྒྱུ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱུད་གསར་བ་སྦྱང་པོའི་
བཤམ་རྒྱུ་དང་། རྒྱུད་ཆེན་སྦྱང་ཐིག་གི་ཅ་རྒྱུད་དང་ཁིད་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱུན་སྦྱུམ་ཐད་ཀྱི་
མར་མེ་ལྷར་བྱུར་གྲུབ་སྐབས་། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་འདྲིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོད་ཡང་ཆེས་ཆེར་
དར་བར་གྱུར་ཏེ་འོད་གསལ་རྗེ་རྗེ་སྦྱང་པོའི་བསྟན་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་བར་
མཛད་པའི་རྗེ་ཡི་ཞལ་སྟོན་དུ་གྱུར་པ་ཀུན་ཐོག་སི་དུ་མཆོག་སྦྱུལ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་མཁས་ཆེན་
སྤྱི་མེད་ལུ་པ་བྱུང་བསྟན་ཆོས་རྒྱུད་དུ་རྒྱུད་ཆེན་སྦྱུལ་གྱི་སྟོན་མཁས་ཆེན་རྗེ་
ཆེན་སྤྱི་མེད་གཉིས་པ་འཛིན་མཁས་མེད་པུན་ཆོག་སྤྲོད་གནས་། སྤྱི་མེད་གསུམ་པ་འཛིན་མཁས་
མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མ། མདོ་མཁའ་བཙུང་སྤྲོད་མཁས་མེད་ཆེན་རིག་པའི་རལ་གྱི། མཆོག་སྦྱུལ་གཞན་
པན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲང་བ། ཨ་འཛོམ་འབྲུག་སྦྱུལ་འགྲོ་འདུལ་རྗེ་རྗེ། གཏེར་སྟོན་ལས་རབ་སྤྱིད་བ།
འདུ་མི་པམ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། མཁན་ཆེན་བརྒྱ་དཔ་ཆོས་འོད་ཟེར། སྦྱོ་ཤུལ་ལུང་རྟོག་ ཨ་
ལག་མདོ་ལྷགས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་རྟིང་མའི་མཁས་བྱུང་གི་སྤྱེས་ཆེན་ནམས་དང་། གཞན་ཡང་
སེ་རའི་གྲ་སར་མཁས་གྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཐོབ་པའི་སེར་ཤུལ་ལྷ་རམས་པ་བྱུང་བསྟན།
དཔལ་སྤྲངས་སྒྲ་མ་བཟ་ཤིས་འོད་ཟེར། འདུ་སྒྲ་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ས་དགེ་
བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་དེ་དག་གིས་གཙོས་སྟོན་མ་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྤྱེས་བྱ་དཔལ་པ་མང་
དུ་བསྐྱངས་པའི་མཐུན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལུ་པའི་མེ་པག་མའི་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཙོ་བརྒྱད་ཉིན་
སྤྱི་ལོ་༡༤༥༡་ལོར་སྤྱི་གཤེགས་སོ།

དཔལ་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་རང་རང་གི་མོས་ཐོར་འགྲོ་བའི་སྟོན་དང་འཆོམས་པའི་ལྷགས་
ཚོམ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གནང་མོད། དེ་དག་ནི་སོ་སོས་རྗེས་ཆེན་བྱས་ཏེ་ཉར་ཆགས་བྱས་པ་
ལས། རྗེ་རང་ཉིད་དང་། ཉེ་གནས་ནམས་ཀྱིས་གཅིག་དུ་བསྟར་ནམ་བྱས་པས་མང་ཤོས་ཞིག་
འཛོར་ནས་པར་དུ་འཁོད་མ་བྱུང་བར་སྤྲང་། སྟོན་མར་པར་དུ་འཁོད་ཅིང་། དེར་སྐབས་མིག་གི་
བདུད་རྩིས་གྱུར་པ་ནི་སྤྱིགས་བཅ་དུག་བཞུགས་ཡོད་པ་འདི་དག་གོ། གསུང་ཚོམ་དེ་དག་གི་

ཁོད་དུ་བྱམས་ཆོས་དང་། སྦྱོང་འདུག་ཡོན་ཏན་མཛོད་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་དང་ས་བཅད་
ཡོད་ལ། སྦྱོན་འབྲེལ་ཁྲིད་ཡིག་ཀྱན་བཟང་ལྷ་མའི་ཞལ་ལུང་སོགས་གདམས་ཟབ་གནད་ཀྱི་
མན་དག་གི་ཉམས་ཁྲིད་སྐོར་དང་། གཏམ་བསྐྱེད་ཆེན་གྱི་ཆོས་གར་སོགས་གཏམ་ཆོགས་དང་
ཞལ་གདམས། བསྟོད་ཆོགས་སོགས་རིགས་སྣ་ཆོགས་ཤིག་མཛོད་པ་ཐམས་ཅད་མཁས་
ངོམས་ཀྱི་སྦྱོས་པ་མ་མཛོད་པར་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་དང་བསྟན་ནས་གསུངས་པས་ཐུན་མིན་བྱུང་
ཆོས་ལྷན་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི། རྩོམ་ཆེན་འདི་གས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མས་མཛོད་པའི་
དཔལ་སྒྱུ་ལྷན་ཐར་ལས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། “མཁས་པས་བརྟགས་ན་དོན་བཟང་བ།
ལྷན་པོས་ཉན་ཡང་གོ་སླ་བ། གནད་འདུས་ལ་འདྲིན་བདེ་བ། རན་ལ་འབྲེལ་ཆགས་བ། སྟན་ལ་
རོ་ཉམས་དང་ལྷན་བ། འཇམ་རྩབ་རི་ལྟར་བཤད་ཀྱང་གདམ་དག་གི་རོ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་
འབྱུང་བས་མཁས་སྤོངས་བར་མའི་སྦྱེ་པོ་མཐའ་དག་གི་ཡིད་འཕྲོག་པ་ཡོད།

རྩ་ཕྱད་གོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་དག་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་པག་སོ་བཏང་བའི་ས་པག་

རྩ་ཕྱད། [ཡུལ་]རྩོལ་བཟོ་དབྱེབས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཕུར་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

རྩ་པོད། རྩའི་པོར་བའམ་ཁམ་པོད།

རྩ་བུམ། རྩའི་བུམ་པ།

རྩ་བུམ་རི་མོ་ཅན། ལོ་ངོ་བཞི་སྟོང་ལྷ་བརྒྱའི་སྦྱོན་གྱི་གནའ་པོའི་རྩ་འབྲུམ་སྟེ་ཆབ་མདོའི་ཁ་རུབ་ས་
ཁུལ་གྱི་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རྩ་བུམ་རི་མོ་ཅན་ད་ལྟ་བོད་ལྗོངས་ཉེན་རྩས་བཤམས་མཛོད་
ཁང་དུ་ཡོད།

རྩ་འབྲུམ་མཛད་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༩ལོར་མེ་ཤུ་ལྷ་རབས་བཅག་བཞི་
པ་བསོད་ནམས་དབང་གྲགས་ཀྱིས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་པེ་རྩལ་པེ། རྩལ་ལ་ལྟོས།

རྩ་ལེ། རྩ་ལེ་ཆུ་སྟོང་།

རྩ་གྲ། རྩ་གྲ་མེ་བ་ཏུ་སྟོང་པའི་བྲ་བའམ་ཨ་གྲ།

རྩ་གྲག། རྩ་པའི་བྲ་གྲོ།

རྩ་མ། ① རྩ་མའི་སྟོང་ཆས་སྟེ་མིང་། ② བྲ་གྲ་ཆུ་རྩ་དང་། ཆང་རྩ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

རྩ་མི། རྩ་ཁོང་ཏུ་སྟོང་པའི་མི་ཆུང་གི་དབྱིབས་ཅན་སོག་ཆགས་ཤིག།

རྩ་མེར་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་མའི་ཤིང་གི་སྟེ་ལོ་ ༡༤༡༤ ལོར་གྲུབ་དབང་བའི་ཆེན་ཆོ་
རྩ་མེར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་
ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་མོ་དགོན། དགོན་པ་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ་ཡང་། སྟོང་བྲ་དགོན་གྱི་རི་
ཁོང་པའི་སྐབས་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་
ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་སྟོན་རྒྱལ་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་བོན་པོ་རྩ་སྟོན་རྒྱལ་ཆང་གིས་བཏབ་
ཞེས་ཟེར། དུས་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་སྟེ་དགོན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་དམར་སྐབས་ཆུ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་མའི་ཤིང་གི་སྟེ་ལོ་ ༡༤༡༥ ལོར་མཁས་དབང་འཇམ་
དཔལ་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བཤེས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་
སྟན་རོང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་དམར་ཤར་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་མའི་ནང་ཅམ་དུ་སྐམ་སྐུ་བ་བསོད་ནམས་གཡུང་བྱུང་
གིས་སྟོན་མཁན་ཆེན་བསོད་ཆོའི་སྐབས་བཙུགས་པའི་སྐབས་གནས་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་
བསྐྱེད་ཅིང་དགོན་འདི་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་
ཁུལ་སྟན་རོང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ཆོག་གཡུང་བྱུང་གླིང་། མིང་གཞན་མི་མཁ་ནམ་རྒྱལ་གླིང་ཟེར། རྩ་བོའི་རིག་པ་རང་ཤར་བྲ་བས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་རོག་བྲག་ཆོང་

ཁོངས་སྤྱོད།

རྩ་མེས། [ཡུལ།] ཅུང་ཟད་དམ་ཅུང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེ་རིང་ཁ་བ་རྩ་མེས་འབབ་འདུག་ལྟ་བུའོ།

རྩ་གཞིང་། རྩ་མའི་གཞིང་པ།

རྩ་གཟོང་། རྩ་ཁོག་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

རྩ་ཡུང་། རྩ་རི་མཐོན་པོ་མཆོ་ངོས་ནས་མཐོ་ཆད་མི་ཁྱེ་5000ཡན་གྱི་རྩ་རྩོམ་ཁོད་དུ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་

རྩ་ས་ཞིག་སྐྱེ་ཨ་ཞྱེ་ཤེད་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག

རྩ་ཡུལ། རྩོང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་རྩོངས་ཀྱི་ཤར་སྐྱོའི་མཆོམས་ཡར་སྐྱེད་གཙང་པོའི་ཚུ་ལག་གསང་

ཚུའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྩོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་སྐྱིད་སྐྱེད་དུ་ཡོད།

རྩ་ཡུལ་ཚུ། འབབ་ཚུ་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་རྩོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྩོང་ཁུལ་གྱི་འབབ་ཚུ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་

ཡིན། དེའི་སྟོད་རྒྱུད་ལ་གསང་ཚུ་ཟེར། སྟོ་ངོས་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་ལ་འབབ།

རྩ་གཡམ། སམ་བཟོས་པའི་གཡམ་པ།

རྩ་གཡམ་ཐུར་འཕྱོམ་སྐྱེ་ཅལ། གན་འཕྱོམ་ཁོད་ཁང་པའི་རྩ་གཡམ་རྒྱ་ལྷེབས་ཀྱི་ཚུ་འཛར་གྱི་ཐོད་དུ་ཁ་

ཐུར་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོར་དབྱིབས་ཙན་གྱི་རྩ་གཡམ་ཐོག་འཁོད་པའི་རྒྱན་རིས་རི་མོར་ཟེར། དེ་

ནི་ཆེན་དང་ཉན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་སྐྱེ་ཅལ་གྱི་རྒྱན་སྐྱོས་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་

དེར་དར་སྐྱོལ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བྱུང་།

རྩ་གཡམ་གཡུ་ཅི་ཙན། ཆོན་མདོག་གང་དུང་གི་ཅི་བཏང་བའི་རྩ་ལས་བཟོས་པའི་གཡམ་པ།

རྩ་པ། ① རྩ་མ་འཛོག་སའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ཤིང་ལྷག་ཐུན་གྱིས་སྐྱས་མ་འཕྲ། ཡང་ན་རེ་དུམ་གྱིས་གོར་

བྱ་ཨ་ལོང་གིས་དབྱིབས་ཙན་ཞིག་བཟོས་ཏེ་རྩ་མ་མོགས་སྟོད་སྐྱེད་ལོག་ཏུ་འཛོག་པ་ནི། རྩ་མ་

བརྟན་པོར་བསྐྱེད་པ་དང་། རྩ་མ་ཆ་པོའི་ཐོད་ཀྱིས་གོར་གཙན་གྱིས་ཤིང་ལེབ་ལ་སྐྱོན་འཕྱོག་

པའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ② རྩ་བྱ་དང་དོན་གཅིག

རྩ་རི། ལྷ་ཤིང་མེད་པར་རྩོ་མིལ་མ་དང་། པ་པོར་ཆེ་རྒྱུད་གིས་ཁེངས་པའི་རི།

རྩ་རི་ཁ་སྐྱོད། [ཡུལ།] དཀྱུག་ཤིང་བརྒྱབ་ནས་མ་ཐུན་པ་མི་མ་ཐུན་པ་བཟོ་བའི་དཔེ།

རྩ་ལ། རྩའི་མེ་ཐབ་བམ་གྱིས་སྤྱ་ལྷགས་ལས་བཟོས་པའི་སྐྱབས་བདེའི་མེ་ཐབ།

རྩ་ལུང་དགོ་མ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་གྲི་མྱི་ལོ་ ༡༤༥༤ ལོར་ལྷོ་རྩ་ས་ལྷན་རྒྱུ་རྩེ་ས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་འཕྱི་གུང་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་རྩྭ་
རྩེ་ཆོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལེགས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་འབྲུག་མྱི་ལོ་ ༡༥༥༤ ལོར་འབྲེན་མཆོག་ནས་མཁའ་
འོད་གསལ་གྱིས་བཏབ། མྱིང་ས་སྐྱོང་མགོན་པོ་ལྷན་གྲུབ་གྱིས་སྤྱན་བདག་མཛད། གྲུབ་མཐའ་
རྩེ་ཆོངས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགོ་རྩེ་ཆོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལེབ་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་རྩེ་ས་ཁུལ་གྲོ་མོ་རྩེ་ཆོངས་སུ་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད།

རྩ་ཤོ་ཡུང་དང་གྲོ་མོ་སོགས་བཙེ་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་མའི་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་མིང་།

རྩ་ས། རྩ་ཡི་སྤྱོད་སྤྱད་བཙོ་བྱེད་ཀྱི་ས།

རྩ་སོ་བཏང་བ། མེར་བསྐྱེགས་པའི་གྲོ་མོ་དང་རྩ་ཆས།

རྩ་སོ་མ་བཏང་བ། མེར་བསྐྱེགས་པའི་གྲོ་མོ་དང་རྩ་ཆས་སོགས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

རྩ་སོ་བཏང་བ། མེ་ལ་མ་བསྐྱེགས་པའི་གྲོ་མོ་དང་རྩ་ཆས་སོགས་ཀྱི་མིང་།

རྩ་སའི་ར་སྒོར། རྩ་སྤྱོད་སོ་གཏོང་སའི་ར་སྒོར།

རྩ་སྤང་། རྩ་ལས་བཙོས་པའི་སྤང་།

རྩ་གསར། རྩ་ཆས་གསར་བ།

རྩ་གསེང་། རྩ་རིའི་བར་གསེང་།

རྩ་གསེབ། རྩ་རིའི་ཁྲོད།

རྩ་བསམ་འགྲུབ་དགོན། བསམ་འགྲུབ་དགོན་ཡང་འཕྱི་ཟེར། མྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་
ནང་རྟོར་ཆོས་རྩེ་དག་དབང་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་སྐབས་ཡུལ་འདིར་ས་སྐྱུ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་
དགོན་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་དགོན་པ་འདིར་བཅུགས། གྲུབ་
མཐའ་དགོ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་
རྩེ་ཆོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་གཏོ། མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན། མོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་ཐང་ཆེན་དུ་རྟེན་འབྲེལ་མཛད་སྒོ་གཉེར་པའི་

སྐབས་སུ་མི་ཟླ་ཉོ་ཁིངས་འདུག་ཟེར། སྐམ་དང་དོན་གཅིག
ཟེར། གནོད་ཚུན་བཅོས་པ་དཔེར་ན། ཁོས་ང་ཆོའི་མིང་དེ་ཟེར་སོང་ལྟ་བུ།
ཟེར། ① འདས་ཚུ་ལྷན་ཟློན། འདས་ཟེར་ཏུ་ཚུད་པ། ② ཤིང་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་པོ་དང་ཅ་བ་གང་རུང་
ལ་སྦྱེ་བའི་སྤྱོད་པོར་པ་བཟུ་བྱེད་ལེགས་ཤོས་ཤིག
ཟེར་ཆེ་བ། ① འདས་ཟེར་ཆེ་བ། ② [ཡུལ] ཡ་མེད་ཆ་སོའམ་ཉེས་པའི་ལས་ཀར་མི་འདིགས་པ།
ཟེར་ཆེ། [ཡུལ]ཡ་མེད་ཆ་སོའམ་ཉེས་པའི་ལས་ལ་མི་འདིགས་པ། མཁས་ཚྲོམ་ཟེར་ཆེ། རྒྱུ་
མ་ཟེར་ཆེ།
ཟེར་རྟོལ་མཆིན་མ། ཟེར་ཡ་ཞེས་པ་མག་པའི་སྤྱོད་པོ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་ཤིང་གི་སྤྱོད་པོ་ཞིག
ཟེར་བ། བན་ཚུན་བསྐྱེས་ཤིང་ཆེ་འགྲིལ་བ།
ཟེར་པོར། ཟེར་ཡའི་པོར་བ། ཟེར་པོར་དདུལ་ཤན་མ།
ཟེར་བེ་ཚོབ་བེ། ① རུག་གི་རང་བཞིན། གཏམ་ཟེར་བེ་ཚོབ་བེ་མ་ཤོད། ② མི་གཅང་ལྷན་ཟློན་གྱི་
ཚུལ། ལུང་སྟོགས་ཟེར་བེ་ཚོབ་བེ་ཞིང་ཁར་སྦྱེལ།
ཟེར་ཆལ། བཟའ་ཆལ་སྟག་འཕྲོ་བན་ཚུན་བསྐྱེས་ཤིང་ཆེ་འགྲིལ་བ།
ཟེར་འདྲིན། སྤར་སྟོན་ལས་ཚུགས་དུས་ལྟ་ལྟ་མི་དམངས་ཀྱི་གོང་ཁྲིམ་གྱི་ནང་དུ་ཟེར་ཚུ་ཟེར་ལུང་
གསོག་ཉར་ཆོག་པ་ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོར་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁོལ་འདྲིན།
ཟེར་རུབ། ཟེར་བི་རུབ་བའི་བསྐྱེས་མིང་།
ཟེར་ཚོར། ཟེར་བེ་ཚོབ་བེའི་བསྐྱེས་མིང་།
ཟེར་འུག་སྟོ་མ། ཟེར་ཡ་རི་མོ་འུག་པའི་སྟོ་རིས་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཞིག
ཟེར་ཡ། པོར་པ་དཔུག་བྱེད་ཤིང་གི་སྤྱོད་པོ་ཞིག
ཟེར་ཡ་མེ་འབར་མ། པོར་པ་དཔུག་བྱེད་ཤིང་གི་སྤྱོད་པོ་ལ་མཆོད་མོ་མེ་འོད་འཕྲོ་སྟེན།
ཟེར་ཡའི་པོར་བ། ཤིང་ཟེར་ཡ་ལས་བཅོས་པའི་བུང་སྟོང་། ཟེར་ཤིང་། རྟེལ་ལ་སྐྱ་རྒྱབ་སྐབས་
བརྒྱ་ཤིའི་འཕྲེད་དུ་གཏོང་རྒྱའི་ཤིང་འི་ལ།
ཟེས། ① ཀ་ཅ། འོར་ཟེས། དངོས་ཟེས། ② སྤྱོད་པོ་ལས་བཅོས་པ་ཅམ་མིན་པར་དོན་དམ་

པར་དོན་བྱེད་ཀྱས་པའམ་སྐྱེས་བུའི་དགོས་དོན་སྐྱབ་ཀྱས་པ། གཞུགས་སྤྱ་ལྟ་བུའོ། ③ འབར་
བྱེད་ཀྱི་ཇས། མེ་མདའི་ཇས།

ཇས་ཀྱི་དགག་དབྱེ། དགག་དབྱེ་དངོས་ཀྱི་ཆོ་གའི་གས་ཤིག་སྟེ། དབྱར་ནང་གི་རྟེན་པ་བགོ་བའི་ཆེད་
དུ། བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་གིས་ཁབ་ལ་སོགས་པའི་ཇས་ཐུན་ཆེགས་ཀྱིས་ཇས་ཀྱི་དགག་དབྱེའི་
སྒོ་བྱེ་ནས་སྦྱིན་བདག་གཞན་གྱིས་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་རྒྱ་ཆེན་པོས་མཆོད་པ་བྱེད་པའོ།

ཇས་ཀྱི་ཐིག་ལེ། རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་དེ་འཆོང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་བཅས་པ།
ཇས་ཀྱི་སྒྲ། རྟིང་ཁང་སྦྱོང་ངམ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་སྤང་མཁན།

ཇས་ཀྱི་རིག་འཛིན། གསང་སྤྱགས་ཀྱི་སྦྱོང་འབྲས་སུན་མོང་བ་ཞིག་སྟེ། རལ་གྱི་དང་རིལ་བུ་
སོགས་ཇས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་བྱུང་བསྐྱབས་པས་ལྟ་དང་མིའི་གནས་ནམས་སུ་ཐོགས་མེད་
དུ་རྒྱ་ཞིང་། རིག་སྤྱགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ་མན་འདོགས་ཤིང་ཆར་གཙོད་པར་ཀྱས་པའོ།

ཇས་ཀྱི་ཤུག། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཤན་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཡོ་བྱད་སྤྱ་མ་ལ་
བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞུགས་པའི་ཀྱས་པས་ཡོ་བྱད་བྱེ་མ་ལ་ཡང་གོས་པར་བྱས་པའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ལྷང་བ་གཞན་སྦྱེད་པར་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའོ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་གོས་ཀྱི་
ཤན་དང་། སྤན་ཀྱི་ཤན་དང་། ལྷང་བཟེད་ཀྱི་ཤན་བཅས་གསུམ་ཡོད།

ཇས་ཁང་། མེ་ཇས་དང་མདའི་ཀྱི་མཛོད་ཁང་།

ཇས་ཁྱག ① དངོས་ཇས་ཁྱག་སྦོད་ཁྱག་ལ། ② བོད་མདའི་འབར་ཇས་ཁྱག་སྦོད།

ཇས་ཁྱང་། ① བྲག་རྩོ་གཤག་སྐབས་ཇས་ཁྱག་སའི་མིག་ཁྱང་། ② བོད་མདའི་སྤྱ་ཇས་ཁྱག་སའི་
ལྷགས་སྟེབ་མི་ཁྱང་ཅན།

ཇས་གྱི། མེ་མདའི་ཇས་དབར་དུས་དགོས་པའི་ཤིང་གི་གྱི་རྒྱུད་ཞིག

ཇས་བྲུག། བྱེ་བྲག་སྤྱ་བས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇས་སུ་བྲུབ་པར་འདོད་དེ། ཆོས་ནམས་རང་རང་གི་ངོ་
བོ་ཇས་སུ་མ་བྲུབ་ན་འདོག་མི་ཤེས་པས་ཐམས་ཅད་ཇས་སུ་བྲུབ་པར་འདོད་དོ།

ཇས་རྒྱུད་འགལ། ཆོད་མ་སྤྱ་བ་སྤྱ་རབས་པའི་བརྒྱུད་འགལ་གྱི་ཐ་སྦྱད་ཞིག་སྟེ། མི་རྒྱལ་པ་དེ་རྒྱལ་
པ་དང་ཇས་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་མི་རྒྱལ་པ་དེ་བྱེ་བྲག་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་རྒྱལ་པ་དང་ཇས་

བརྒྱད་ནས་འགལ་ཞེས་པའི་དོན།
ཇས་རྒྱན། ཇས་ཀྱི་རྒྱན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དུ་མའི་ཡུལ། དཔེར་ན། ཇས་ཀྱི་ས་བོན་
ལས་ནས་ཀྱི་སྤྱ་གུ་སྤྱེ་བའི་བར་ཀྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་ལ་ནས་ཀྱི་ཇས་རྒྱན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།
ཇས་དགུ། ས། རྒྱ། མེ། རྒྱང་། ཇས་མཁལ། དུས། རྒྱུགས། བདག་ཡིད་དོ།།
ཇས་འབྱུང། དེད་དུས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་ཇས་རིགས་སྤྱ་ཆོགས་བསེས་ནས་ཇས་རིགས་གཞན་
མང་པོ་བཟོ་བྱུང་བའི་རིག་པ་ཞིག
ཇས་འབྱུར་ཀྱི་བརྟག་ཞིབ། དངོས་ཇས་པན་ཚུན་འབྱུར་བ་འགོ་སྤངས་ཀྱི་བརྟག་དབྱེད་དང་ཞིབ་
འཇུག་ཡང་ན། ཇས་འབྱུར་ཀྱི་དབྱེད་ཞིབ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
ཇས་འབྱུར་ཀྱི་དབྱེད་སྒྲོམ། ཇས་འབྱུར་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲོད་གཞི་གང་རུང་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱས་ནས་
རྒྱུགས་བསྐྱམས་དབྱེད་མཆོམས་བཞག་པ།
ཇས་འབྱུར་ཁྲག་དབྱེད། ཇས་འབྱུར་ཀྱི་ཐོག་ནས་གྲོད་གཞི་སོགས་ལས་ཐོན་པའི་ཁྲག་རིགས་ལ་
བརྟག་དབྱེད་བྱ་བ།
ཇས་འབྱུར་དུག་ཇས། ཇས་སྒྲོར་རིགས་མི་འདྲ་བསྐྱེབས་ནས་བཟོས་པའི་གཞན་གྱིས་སྒོག་གཙོད་
པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱེད་ཅིག །
ཇས་འབྱུར་གྱིས་གཞོད་བཟོས་ནག་ཉེས། ཇས་འབྱུར་སྤྲན་ཇས་དུག་འབྱུར་གྱིས་མི་དང་སེམས་
ཅན། ཅེ་ཤིང་སོགས་ལ་གཞོད་འཆེ་བཟོས་པའི་ནག་ཉེས།
ཇས་འབྱུར་མཆོན་ཆ། ཇས་འབྱུར་རང་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བཟོས་པའི་ཆེད་
མཐོང་ཆོན་ཆ་ལ་གྱི་ཤེ་རྣམས་ཤེན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་བའི་དེད་དུས་ཀྱི་མཆོན་ཆ།
ཇས་འབྱུར་རིག་པ། དངོས་པོ་ཆགས་བྱེད་ཀྱི་ཇས་དང་དངོས་པོ་འབྱུར་སྒྲོག་བྱེད་པའི་ཆོས་ཉིད་
ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པའི་རིག་པའི་མིང་།
ཇས་ངན། ཇས་ཇི་ངན་བའམ་དུག་ཡོད་པའི་ཇས་ཆ། ཇས་ངན་སྒྲོར་བ། ཇས་ངན་གཏོང་བ།
ཇས་དངོས་འགལ། ཆོད་མ་སྤྲོ་བ་སྤྲ་བས་པའི་དངོས་འགལ་གྱི་འཛོག་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མི་རྟག་པ་
དེ་རྟག་པ་དང་ཇས་དངོས་སྤྱ་འགལ་ཞེས་པའི་དོན།

རྒྱལ་གཅིག་ལ། རྒྱལ་གྱི་སློན་པོ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་ཆོས། བུ་པ་དང་བུ་པ་པའི་མཆོ་
ལྷ་བྱུངོ། མེ་དང་མེའི་མཆོན་ཉིད་ཆ་བ་གཉིས་རྒྱལ་གཅིག་པ་རེད།
རྒྱལ་ཆོས། ① སློ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྒྱ་རྒྱུ་གཞན་གྱི་དབང་གིས་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཚུགས་ལུ་
ཏུ་བུ་པ་པ་སྟེ། དངོས་སོ་དང་དོན་གཅིག་ ② རྒྱལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན། དཔེར་ན། གཞུགས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ལྷ་བྱུངོ།
རྒྱལ་བཞིན་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གྱི་ནང་གསེས་ཐོག་མར་བཀོད་པའི་
རྒྱལ་གྱི་གསལ་བྱེད་དེས་བྱི་མ་ཀྱན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཞིག
རྒྱལ་ཐ་དད་པ། རྒྱལ་གྱི་སློན་པོ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་གཞུགས་ཤེས་གཉིས་ལྷ་བྱུངོ།
རྒྱལ་བུ། མེ་མདའ་འཕེན་ཐེངས་གཅིག་རེའི་རྒྱལ་འཕོར་གྱི་ཆོད་གཞི།
རྒྱལ་དམ། ① སྤུན་དང་མངར་ཆ་སོགས་སྒྲག་སྟོད་ཅིག་ ② མེ་མདའི་རྒྱལ་སྒྲག་སྟོད་དམ་པེ།
རྒྱལ་བྱ། འབར་རྒྱལ་གྱི་བྱ།
རྒྱལ་མདའ། མེ་མདའ་མེ་སྒྲིགས་སོགས་ཀྱི་མདའ།
རྒྱལ་ཕྱ་བ། འཁྲིག་གིས་མཐོང་མི་བུ་པ་པའི་རྒྱལ་གཞུགས་ཕྱ་བ།
རྒྱལ་འབྲུལ། རྒྱལ་རིགས་ལྷ་ཆོགས་སྟོར་བསྐྱབས་བུས་ཏེ་བཞོས་པའི་ངོ་མཆར་ཅན་གྱི་དངོས་
རྒྱལ། དཔེར་ན། དེང་རབས་འབྲུལ་ཆས་ལྷ་བྱ།
རྒྱལ་སྟོར། ① སྤུན་རྒྱལ་ལྷ་ཆོགས་སྟོར་བ་ལྷ་བྱ། ② འབར་རྒྱལ་གྱི་སྤྱི་ཏི་དང་རྒྱལ་སོགས་སྟོར་
བ་བུས་ནས་འབར་གས་བྱ་རྒྱུར་གསྒྲིག་བྱ་བ།
རྒྱལ་མ་ཆང་པའི་བྱེད་པར་བཞིན་པ། བྱེད་པར་བཞིན་པའི་རྒྱུ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཞིན་
འདོད་དངོས་སོ་གང་ཞིག་གི་རྒྱལ་སམ། ཡོ་བྱད་ཀྱི་ཆ་ལག་མ་ཆང་ཡང་། ཆང་བ་དང་འབྲུལ་པའི་
རྒྱལ་གྱི་བྱེད་ལས་བྱེད་འཕགས་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག
རྒྱལ་མ་ཡིན་པ། གཞུགས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་དངོས་སོ་མིན་པ།
རྒྱལ་མེ། བྲག་རྩོད་གཏོར་བྱེད་སོགས་ཀྱི་འབར་རྒྱལ།
རྒྱལ་མེ་བརྒྱབ་ནས་གཏོར་བ། འབར་རྒྱལ་བརྒྱབ་ནས་བྲག་རྩོད་ཤིང་ས་སོགས་ཅི་རིགས་གཏོར་བར་གོ།

ཇུ་མ་མཛུངས་པ། རྒྱ་ཆ་འདྲ་བ། ཆང་དང་ཨ་རག་གཉིས་ཀྱི་ཇུ་མ་མཛུངས་པ།
ཇུ་མ་ཇོངས། ཇུ་མ་མདའི་ནང་བཟང་བར་བྱ་བའི་མེ་ཇུ་མ་གྱི་རིགས།
ཇུ་མ་འཛིན་རྟོག་པ། རང་ལུལ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་མྱོ་
ཇུ་མ་གཞོང་། མེ་མདའི་ཇུ་མ་ལ་སྤྱི་མོགས་མང་ཉུང་སྟེ་ལུགས་ཀྱི་སྟོར་ཐང་།
ཇུ་མ་ཡོད། ① ཇུ་མ་སྤྱ་གྲུབ་པ་སྟེ་དངོས་པོར་ཡོད་པ། ལུམ་པ་ལྟ་བུའོ། ② རང་ཉིད་ངོས་བཟུང་རྒྱ་
དེ་ཆོས་གཞན་ངོས་བཟུང་བ་ལ་བལྟས་མི་དགོས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག
ཇུ་མ་ཡོད་ཀྱི་ཆོས། དངོས་སྤྱ་བས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཇུ་མ་ཡོད་ཏུ་འདོད་དོ།
ཇུ་མ་ཡོད་ཆོས་གསུམ། སྤྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚོན་
བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་གསུམ་པོ་དེ་ཡིན། མཚན་
གཞི་ནི། ལྟ་ལྟེན་ཞབས་ཞུ་ཆུ་སྟོར་གྱི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་། སྤྱི་ཤེས་དོན་གོ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན།
ཇུ་མ་ཡོད་བཞི། ཇུ་མ་ཡོད་ལ་སྤྱས་བཟོད་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། རིག་པས་གྲུབ་པའི་ཇུ་མ་ཡོད་དང་།
བརྟན་པ་མི་འགྱུར་བའི་ཇུ་མ་ཡོད་དང་། དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་ཇུ་མ་ཡོད་དང་། རང་རྒྱ་ ལུབ་པའི་
ཇུ་མ་ཡོད་དེ་བཞི་པོ།
ཇུ་མ་རགས་པ། ཤ་མིག་གིས་མཐོང་སྟབ་པའི་ཇུ་མ་གཟུགས་ཆེ་བ།
ཇུ་མ་རང་བཞིན་བཟོད་པ། དངོས་པོ་དང་གང་ཟག་གང་ཞིག་ལ་སྟན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་
ཇུ་མ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་བཟོད་པས་བྱེ་བྲག་ཇུ་མ་དེ་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་དེ་མཚོན་པའི་རག་
སྟོར་ཞིག་ཡིན། འདིར་ཁྱུ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ལ་ཡོད་པའི་ཇུ་མ་རྣམས་བཟོད་པ་སྟེ། ཁྱུ་མཚོག་
རྒྱལ་མཚན་ལ་ཇུ་མ་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། མཁྱིན་པར་སྟོན་པོ་ཡོད་པ། ལག་ན་ཐོང་བ་ཐོགས་
པ། མགོ་ལ་ཁྲ་བའི་ཅོད་པན་གྱིས་བརྒྱན་པ། སྤུམ་ཞིང་དམར་པའི་རལ་པ་ཡོད་ཅན་དེ་ནི་ཁྱུ་
མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་བ་གང་ཞེ་ན། སི་ཏུའི་འགྱུར་
ལྟར་ན་འདི་ནི་ལྟ་དབང་ལུག་ཉིད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་གསུངས། འགྱུར་རྟེན་ལྟར་ན་ཁྱུ་
མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་བ་ལང་གི་མགོ་བོས་མཚན་པའི་རྒྱལ་མཚན་ལུག་ན་བསྐྱམས་སོ།
ཞེས་ཁྱུ་མཚོག་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་ཡང་ཇུ་མ་ཡིན་པར་བཞེད།

ཇས་རིགས་གཅིག་ལ། རིགས་གཅིག་པའི་ནང་གསེས། རང་གི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐ་
དད་པའི་དངོས་པོ། དཔེར་ན། འཛིན་པ་གཅིག་ལས་བྱུང་པའི་རྩ་བུམ་དཀར་ནག་གཉིས་དང་།
རང་རྒྱ་མཐོང་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུའོ།

ཇས་རིལ། ① མེ་མདའི་ཇས་འདུལ་བྱེད་དོར་རིལ། ② ཇས་ཀྱི་རིལ་བྲ།

ཇས་བྲ། ཇས་རྩ་སྟེ་རྩ་ཙུང་ལས་བཟོས་པའི་ཇས་སྟོང་།

ཇས་བྲ། བོད་སོག་གི་མེ་མདའི་ན་ཇས་ལྷག་བྱེད་རྩ་ཙུང་ལས་བཟོས་པ་ཞིག

ཇས་ལས་མ་བྱུང་པའི་བསོད་ནམས་བསགས་པ་བདུན། བཞུགས་དང་ག་ཤེགས་བཙོན་ལས་
ཞུགས་དང་། བྱིན་པ་ཐོས་དང་མཐོང་བ་དང་། ཆོས་ཐོས་བསྐྱབ་པའི་གཞི་བཞི་ལ། དགའ་དང་
དད་པ་སྐྱེས་པ་ནི། ཇས་ལ་མ་སྟོས་བསོད་ནམས་བདུན། ཞེས་སོ།

ཇས་ལས་མིན་ལ། ཇས་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞུགས་མེད་དངོས་པོ་སེམས་ལྟ་བུ། ཇས་ལས་
མིན་པའི་དངོས་པོར་རྗེས་དཔག་གི་རིག་པས་དབྱེད་དགོས།

ཇས་ལས་ཡོངས་སྟོང་གི་དངོས་བྲུག། དངོས་བྲུག་བསྐྱབ་པའི་སྟོང་པ་ཞིག་སྟེ། ཇས་རལ་གྱི་དང་
མིག་སྒྲན་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཁའ་སྟོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ལས་བྱུང་པོ་རགས་པ་སྐྱངས་
ནས་ཐ་བ་དང་ཡང་བ་སོགས་ཀྱི་དབང་བྲུག་གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་མཛོད་དུ་བྱས་ཏེ་མཁའ་སྟོང་
དུ་འགྲོ་བ་དང་། ཡོངས་སྟོང་མིའི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ་ནས་མཁའ་སྟོང་དུ་འགྲོ་བའོ།

ཇས་སུ་བྲུག་ལ། དངོས་པོ་སྐྱབ་བས་དོན་བྱེད་ལུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇས་སུ་བྲུག་པར་འདོད་དོ།

ཇས་སུ་མེད་ལ། དངོས་སུ་མེད་པའས་གཞུགས་སུ་མེད་ལ། ཇས་སུ་ཡོད་ལ། དངོས་སུ་ཡོད་པ་སྟེ་
རང་གི་འབྲས་བུ་སྟེད་པའི་ལུས་པ་ཡོད་པའི་དངོས་པོའོ།

ཇས་གསུམ། ཇས་ཅས། ཇས་རྒྱན། ཇས་རིགས་གསུམ།

ནི། ① རིག་ཤེས། བྱི་དེ་རྗེ་ཡག་པོ་འདུག ལུས་སྟོབས་ཉམས་ནས་རྗེ་འད་རྗེ་མོང་། ② [རྟོང་]

རྒྱང་། གངས་གནས་ཤིག་རྒྱང་གི་མིང་གཞན་ཏེ། རྒྱང་དང་འབྲེས་པའི་བྲག་ཆར་ལ་རྗེ་ཆར་དང་
རྒྱང་ཕྱོགས་ལ་རྗེ་ཕྱོགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ③ གཞན་གྱི་ཟས་སོགས་ཡོངས་སྟོང་པར་འཛེས་
དོགས་དང་རོ་ཆ་བྱེད་པའི་བྲ་སྟོང་གི་མིང་སྟེ། རང་ཟས་རང་གིས་ཟ་བར་རྗེ་མི་བྱེད། མི་རྗེ་

ཅེས་ཀྱང་གྲ།

རྩི་པོ་མེ་རྟོག་དབྱིད་བསུ་མེ་རྟོག་རྩི་མ། མིག་ལྷགས་ཀྱི་མཐའ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱ། མིག་གི་རྩི་མ།
མ་འཁྲབ་པ། རྩི་མ་སྤྱག་པོ། རྩི་མ་ནང་དུ་བྱག་པ།

རྩི་མ་སྤྱག་པའི་དཔེ་གྲ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་གྲང་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཞེས་ཞེས་སྟེ། སེམས་ཅན་
ཀྱི་ཆོག་ས་བྱངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྩི་མ་སྤྱག་པ།

རྩི་མེད། ① བེ་ཆོར་རྒྱ་མེད་པ། ② སྤྱང་གྲང་མེད་པ། ③ སྤྱང་མཁའ་མེད་པ། ④ མིག་གི་རྩི་མ་མེད་པ།
རྩི་མེད་སྤྱང་རྒྱུད། རྟོགས་ཐོན་མེད་པ་དང་རྟོ་སྤྱང་མེད་པ།

རྩི་ཡག་པོ། རྩི་གསང་པོ། ཁྱི་རྩི་ཡག་པོས་གཅན་གཅན་ཡོང་བ་ཞེས་ཡོང།

རྩི་རིག་པ། སྤྱིའི་རྩི་ཡིས་ཞེས་པ་སྟེ། རྟོན་གནད་ཀྱི་ཟུང་ཅམ་ཏ་གོ་པ།

རྩི་རྒྱུད། རྒྱུད་ངམ་ལྷགས་པ། རྩི་རྒྱུད་འཇམ་པོ། རྩི་རྒྱུད་བྲག་པ།

རྩི་ཡི། ཞོ་དང། འོ་མ་སོགས་འཛོག་སྟོད་ཀྱི་རྩི་སྟོད་རྒྱུད་དུའི་མིང།

རྩི་ཤ་ལྷག་པ། བཤད་ལམ་ནས་རྒྱ་མ་ལྷིང་ལྷག་པ།

རྩི་གསང། ① སྤྱིའི་རྩི། རྟོར་སྤྱང་རྩི་གསང་ཅན། ② སྤྱང་གྲང།

རྩི་གསང་དོད་པོ། སྤྱང་ཤ་དོད་པོ།

རྩི་གསང་པ། ① སྤྱང་གྲང་འཛོམ་པོ། ② [མདོན་]ཁྱི།

རྩི་ག འཛིགས་སུ་དུང་བའི་གཟུགས་བརྟན་དང་ལྷག་པོ། ལྱི་རྩི་གནད་སྟོང། ལྷ་རྩི་ག་པོ་སོགས།

རྩི་ག་རམ། བཞིན་ཀྱི་རྩི་མ་འགྱུར་སོགས་འཛིགས་སུ་དུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན།

རྩི་ག་ཉམས། འབྲེལ་ཆགས་མདོག་ཁ་པོ། ཁོག་ལ་དཔའ་མེད་ལྱི་ལ་རྩི་ག་ཉམས་སྟོན།

རྩི་ག་གཏམ། གཞན་ལ་སྤྲིགས་མོ་བྱེད་པའི་སྤྱད་ཆ།

རྩི་ག་འཐེན། ཉམས་ཀྱིས་འཐེན་པ། ཁྱིས་རྩི་ག་འཐེན་ཐག་པ་ཆད་ནི་མེད།

རྩི་ག་པོ། ① འབྲེལ་ཆགས་པོ། གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བའི་མི་རྩི་ག་པོ། ལྱི་རྩི་ག་ནད་སྟོང། ② ལྷག་པོ།
མི་ཆང་རྩི་ག་པོ།

རྩི་ག་རྩི་ག ① བཤད་བཤད་གཏོང་བའམ་ཆོག་རྩུབ་བཟོད་པ། ལྷ་གྱུར་རྩི་ག་རྩི་ག་གཏོང་པ། ②

འདིགས་སྒྲུབ་ལ། ར་ཁོད་ཀྱི་ཇིག་ཇིག་འཁུར་མི་མེད།
 ཇིག་རལ། འདིགས་སུ་བུར་བའི་རྣམ་འབྱུང།
 ཇིག་རལ་དོད་པོ། ཇིག་ཉམས་དོད་ལ་འདིགས་སྒྲག་ཆེ་བ། དོམ་སེར་དེ་ཆོ་ཇིག་རལ་དོད་པོ་འདུག
 ཇིང། ① གཅིན་གྱི་མིང་གཞན་ཉེ། ར་ཇིང། ཉ་ཇིང། ཇིང་འདམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཇིང་བུ་ཞེས་
 བའི་བསྐྱུས་ཆོག་
 ཇིང་ལྟོར། ཇིང་གི་ཁའི་མཐའ་ལྟོར། རོ་དང་ཨར་འདམ་མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་ཇིང་ལྟོར་
 བརྟན་པོ་འདུག་ཅིག་བཟོས་འདུག་ལྟ་བུ།
 ཇིང་བུར་སྐྱེས། [མངོན]གྲུར་གྲུལ།
 ཇིང་མནན་བ། [ཉིང]ཇིང་དུ་ཚུ་བསྐྱེལ་བ།
 ཇིང་བྱི་དགོན། མིང་གཞན་ཇིང་བྱི་དགའ་རྒྱན་བྱམས་པ་སྤྱིར་ཟེར། རྒྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་
 བཀའ་ལླང་ཁམས་ནས་མེད་པས་པའི་རྒྱ་མ་སྤར་མི་ཡོན་ཏན་གཡུང་བུར་ཞེས་པས་བརྟག། བརྟབ་དུས་
 མི་གསལ། སྐབས་དེའི་བྱ་བ་མཐའ་གང་ཡོན་ཆ་མ་གསལ། ཇེས་སུ་བྱ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་
 ལྷུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་དཀར་མཛེས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ཇིང་བུ། ཚུ་བསྐྱེལ་བའི་ལྗེང་ཀ། ཇིང་ཆེན། ཇིང་རིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཉ་སྐལ་ཅན་དང་། ལྗེང་
 ཀ། འདར་འོར་ཚུ་བཅས་སོ།།
 ཇིང་བུ་དལ་འབབ། འེར་སྤེལ་རབ་བརྟན་དེའི་འར་ཕྱོགས་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་འདས་པ་ན་ཇིང་བུ་དལ་
 འབབ་ཅེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཁྱོན་མ་དོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་འཁོར་དུ་ཇིང་བུ་བརྒྱ་ལྟོད་ཡོད་
 པ་དེ་ལ་ལྷན་ལ་མོགས་པའི་མེ་ཏོག་སྤྱོད་བྱ་གཤོལ་མདའ་ཅམ་དང་། མེ་ཏོག་འིང་རྟའི་འཕང་
 ལོ་ཅམ། ལོ་མ་བ་ལང་གི་ཀོ་བ་ཅམ། ཅབ་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་བརྒྱ་ཅམ་མོགས་པ་ཡོད་པ་ཞིག་
 ཇིང་བུ་རོ་ཅིག་ཅན། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་བྱ་རྒྱུད་ལུང་པོའི་རི་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ཇིང་བུ་ཞིག་ཡིན་པར་
 གཞི་མེད་གྱི་ལྷག་མའི་སྤྱིང་གཞིའི་སྐབས་སུ་གསལ།
 ཇིང་བུའི་མཆན་མ། [མངོན]ཚུ་བུའི་རིགས་ཤིག་
 ཇིང་བུར་འཇུག་ཀར་སྤང་ཅིས་ལས་ཇིང་བུར་འཇུག་གི་རི་མོ་སྟེ་གཅིག་འདན་ཐན་པ་འབྱུང་།

[illegible]

རྩ་འཁྲུལ་གྱི་བྱ་བ་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། རྩ་འཁྲུལ་གྱི་མངོན་ཤེས་དང་དོན་གཅིག།
རྩ་འཁྲུལ་ལྷ། གློ་མ་བྱུང་དང་རྩེས་ཐོབ་ཀྱི་རྩ་འཁྲུལ་དང་། གན་རྒྱིར་ཞེས་པ་སྤྲུགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་འགོ་
བ་སོགས་དང་། གཞན་སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྤྲོ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ལས་ལས་བྱུང་བ་བཅས་ལྷ།
རྩ་འཁྲུལ་དང་དོ་མཆར། རྒྱ་སྒོལ་དེ་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་ལ་དབྱེད་བཅོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་
ཡིན། དེ་མེད་སྤྱི་ཅལ་ལ་མངའ་བ་རྟེན་པའི་མཁས་པ་དེ་ཆོའི་བཅུས་བྱར་མཆོན་ན། གཞན་གྱི་
ཚོ་ཡུལ་ལས་འདས་ཤིང་དོ་མཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ཉམས་འགྱུར་དེ་ཆོར་མིང་ཆིག་དེ་སྤྱད་ནས་
བསྤྲུགས་བཅོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

རྩ་འཁྲུལ་ཕྱག་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་རྩེ་བཅུན་མི་ལ་རས་པས་ན་རོ་བོན་ཅུང་དང་རྩ་འཁྲུལ་འགྲན་
ནས་བཞེངས་པས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་བགའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་ཡིས་ས་ཁུལ་སྤྱི་རང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་འཁྲུལ་ལ་མ་བྱུང་། སྤྱི་རྫོང་ལ་མེ་འབར་བ་དང་སྤྱི་རྫོང་ལ་ཆུ་འབྱེན་པ་ལྟ་བུའི་ཆོ་འཁྲུལ་ལོ།
རྩ་འཁྲུལ་ལ་དབང་བ། གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་བྱིར་རྩ་འཁྲུལ་དབག་ཏུ་མེད་པར་སྟོན་པའོ།
རྩ་བ། བརྩས་པ། བརྩ་བ། རྩས། སྤྱིར་བ་དང་། མ་ཡིན་པ་ཡིན་པ་ལྟར་བྱེད་པ། དེ་བོང་རྩོར་བརྩས།
རྩ་བག རྩའི་ཉམས། མཁས་པའི་རྩ་བག་བྱེད་པ།
རྩ་བྱེད་པ། མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ། ཉན་རྩ་བྱེད་པ། སྤྲུམ་རྩ་བྱེད་པ། ཐོག་རྩ་བྱེད་པ། བཟང་རྩ་བྱེད་པ།
རྩ་བཟང་། གཡོ་ཐབས་བཟང་པོ། ངན་གཡོ་རྩ་བཟང་གི་གདོང་འབག་ཡོངས་སུ་བཤུས་པ།
རྩད་པ། དེད་པ་སྟེ་ཤ་སྤུ་བཅིང་སྤྲུམ་པའི་དོན།

རྩན་ལྷས། [ར་པ]རྩན་ལའ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ད་ཐངས་གསུམ་པ་ཁོས་ཉན་ཉན་རྩན་ལྷས་
པ་ལེད། བདེན་པ་ཡིན་ས་མི་འདུག་ལྟ་བུའོ།

རྩན་རྒྱུ། རྩན་གྱི་ཕྱག་རྩན་རྒྱུང་བརྟོལ་བ། རྩན་རྒྱུ་རྟོལ་བ།
རྩབ་རྒྱུ་བརྟོལ་བ། བདེན་པ་མིན་པའི་གཏམ་གྱི་མཐེལ་བརྟོལ་བ། ཡང་ན། རང་མཆང་རྟོལ་བ་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རྩན་རྒྱལ། ཉག་ཏུ་རྩན་ཤ་སྤྲུག་ཤོད་མཁན་གྱི་ངན་མིང་། མི་དེ་རྩན་རྒྱལ་ཞིག་ཡིན་པ་གོ་བྱུང་བས་

ཁོས་བཤད་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱུང་།

རྩན་གྱི་ཆར་གཏོགས་བཅུ་གཉིས། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བྲངས་འདས་པོ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས།
རྩན་གྱི་ཆར་གཏོགས་གཞི་མེད་དང་། བག་ཅམ་གྱིས་སྐྱར་འདེབས། དགེ་འདུན་དབྱེན། དེ་
རྗེས་ཕྱོགས་ལ། བྱིས་སུན་འབྲེན་ལ། ཤེས་བཞིན་རྩན་སྤྲ། བཤེས་ངོར་འབྱུང་། ཞལ་ཏ་བར་
འབྱུང་། ཟས་རྩུང་ཟད་གྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་ལ། ལྷག་མའི་སྐྱར་འདེབས།
བསྐྱབ་པ་བྱུང་གསོད། ལྷག་པོ་ལེན་ཕྱིར་འབྲས་ཆན་འགོབས་པ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སོ།།

རྩན་རྒྱལ་རྩན་གཞོན། རྩན་པའི་རྒྱལ་ལངས་རྩན་པས་བྱས་ལ།
རྩན་སྤྱིག་རང་སྤྱང་། གཞན་མགོ་བསྐྱོར་པའི་གཏམ་དོན་རྩན་བཤད་ནས་རང་སྤྱང་བར་བྱེད་ལ།
རྩན་བསྤྱིགས། མི་བདེན་པའི་སྐྱད་ཆ་མང་པོ་ལྷག་བསྤྱིགས་གྱི་པོ་རྒྱལ།
རྩན་བསྤྱིགས། སྤྱག་རྩན་གྱི་བསྤྱིགས་བཞོད། རོ་བསྟོད་གྱི་རྩན་བསྤྱིགས།
རྩན་ཆས། ཁྱོན་ཆས་བརྩས་ལ། རྩན་ཆས་སྤྱས་ལ།
རྩན་ཆས་སྤྱས་ལ། བོས་མོ་གོས་ཁྱོན་པ་ལྷ་བྱར་ལུས་ལ་རང་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་ཆས་གོས་གྱིས་སྤྱས་ལ།
རྩན་སྤྱད་ནོར་གསུམ་གྱི་ཁྱོད་གཞི། མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་དང་རྩན་མགོ་སྐྱོར་པའི་ནོར་འཁྲུལ་ཅན་
གྱི་ཁྱོད་གཞི།

རྩན་ཏགས། སྟོག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐྱད་ཏུ་pseudocode ཟེད།

རྩན་གཏམ། སྤྱག་རྩན་གྱི་སྐྱད་ཆ། མིག་གིས་མཐོང་བཞིན་ཏུ་རྩན་གཏམ་བཤད་ལ།
རྩན་གཏམ་ཐེར་འདོན། རྩན་གཏམ་མཐེལ་རྟོལ། རྩན་གཏམ་གྱི་མཐེལ་རྟོལ་བར་བྱས་ལ། ཡང་ན།
རྩན་རྒྱལ་རྟོལ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རྩན་གཏམ་བཞོ་བ། གཏམ་རྩན་མ་གསར་བཞོ་བྱ་བ། ཡང་ན་དཀྱོག་གཏམ་བཞོ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རྩན་གཏམ་བཞོས་ལ། མི་བདེན་པའི་སྐྱད་ཆ་རང་གར་བཞོས་ལ།
རྩན་ལ། མི་བདེན་པ། སྤྱག་རྩན། རྩན་ཏུ་སྤྱ་བ།

རྒྱན་འབག་མ་ཡིན་ཡིན་བཟོ་བྱེད་པའི་རྣམ་འགྲུར། གདོང་ལ་རྒྱན་འབག་གྲོན་པ།
རྒྱན་མ། རོ་མ་མིན་པར་རོ་མའི་ཚུལ་འཛིན་པ།
རྒྱན་མི་སྤྲ་བ། མི་བདེན་པའི་གཏམ་མི་བཤད་པ།
རྒྱན་སྤྲ། གང་མིན་གཡོ་སྤྲའི་ཆིག་སྤྲ། མི་དགེ་བ་བཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག།
རྒྱན་སྤྲ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། བམ་པ་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་
རྒྱན་མ་ཡིན་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་རྒྱན་སྤྲ་བའོ།
རྒྱན་ཆིག་མི་བདེན་པའི་སྐད་ཆ།
རྒྱན་ཞུ་བྱེད་པ། རིམ་པ་གོང་མར་ཞུ་སྟོར་རྒྱན་མ་བྱེད་པ།
རྒྱན་ཞུ་གཡོ་ལེན། རིམ་པ་གོང་མར་ཞུ་སྟོར་རྒྱན་མ་བྱས་ནས་རང་གི་ཁེ་ཕན་གཡོ་སྤྲས་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བ།
རྒྱན་བཞི། མཐོང་ཐོས། བྱེ་བྲག་བྱེད་པ། རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལོག་པར་སྤྲ་བ་བཞི།
རྒྱན་བཟོ། མི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་བདེན་ཚུལ་དུ་བཟོ་བ་ལྟ་བུ།
རྒྱན་བཟོ་རྒྱན་འཛོང་། དངོས་ཟོག་སོགས་རྒྱན་མ་བཟོ་སྤྲན་བྱས་ནས་ཕྱིར་འཛོང་བྱ་བ། ཡང་ན།
རྒྱན་མ་བཟོ་འཛོང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རྒྱན་བཟོ་འབྲུལ་མེད། རྒྱན་བཟོ་ཡོངས་སུ་བྱས་པའམ་རྒྱན་བཟོ་ཡིན་པར་དོགས་གཞི་མི་དགོས་པ།
རྒྱན་བཟོ་བྱེད་པ། གཏམ་དང་དངོས་ཟོག་སོགས་མ་ཡིན་ཡིན་པར་བཟོ་བ།
རྒྱན་བཟོས། རྒྱན་མ་བཟོས་པ། རྒྱན་བཟོས་དངོས་པོ། རྒྱན་བཟོས་སྐད་ཆ།
རྒྱན་བཟོས་དངོས་པོ། བཅོས་མའི་དངོས་པོ།
རྒྱན་བཟོས་བདེན་འགྲུར། བཅོས་མར་བཟོས་པའི་གཏམ་དང་དངོས་པོ་བཅོས་མིན་བདེན་པར་
འགྲུར་བ། གནས་སྐབས་རྒྱན་བཟོས་བདེན་འགྲུར་དུ་འགྲོ་སྤིང་གྲང་མཐར་གསལ་བར་ངེས།
རྒྱན་བཤད། མགོ་སྟོར་གཏོང་བ། རྒྱན་གཏམ་བཤད་ནས་མི་མགོ་སྟོར་བ།
རྒྱན་གསོབ། མ་ཡིན་ཡིན་ཁྲུལ། གང་མིན་རྒྱན་གསོབ།
རྒྱབ་པ། ཁྱིང་གཡོ་ཐོལ་ལམ་ཐོག་རྒྱ་བྱེད་པ། སྤོང་པོ་མིར་རྒྱབ།

རྩལ་མ། ཅི་ཤིང་སོགས་མང་བའམ་སྒྲིག་པོ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། ཉགས་རྩལ་མ། རྩ་རྩལ་མ། རྩལ་མ་གསང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩམ། [རྩ་བ] ① ཁ་རྩམ་པར་བྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རས་མད་སོགས་ཁ་རྩལ་ཅམ་བཟུས་ནས་བཀྲིགས་པར་ཁ་རྩལ་དང་། ② གོས་སོགས་རལ་པར་ཆེས་བྱ་རྩལ་ཅམ་བཟུས་པའོ།

རྩམ། རྩ་བའི་སྒྲུལ་ཆོག

རྩམ་སྟེམ། སྟེམ་གནས་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྟེ། མཐོ་རིས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་འདྲེ་སྲིན་ཡི་དྲགས་དཔྲལ་བ་ལ་སོགས་པའོ།

རྩམ་མ། རྩན་མ་སྟེ། རོ་མ་མིན་པ།

རྩམ་མ་སྒྲུལ་ཞག། རོ་མར་བརྩམ་པ་དང་། རྩན་བཟོ་བྲུས་པ། སྒྲུལ་ཀ་ཞན་པ་བཅས་ཀྱི་ཆོང་ཐོག་ལ་ཟེར་བ་རྩེ་བ། བརྩེས་པ། བརྩེ་བ། རྩེས། བྱེད་ཀྱི་གཤམ་གྱི་གོས་བརྩེས་ཏེ་རྩ་བཀྲལ། ལུ་བྱང་བརྩེ་བ། སྒྲུལ་བརྩེས་པ། རྩེ་ཐ་གནས་མཆོད་གོན། རྩལ་རོང་མདོ་སྒྲགས་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱང་བདུན་པའི་མེ་ལོས་སྒྲི་ལོ་ ༡༣༤༧ ལོར་ཀུན་བཟང་བྱང་རྒྱལ་ནས་གསར་འདེབས་མཛད་པར་སྣང་། རྩལ་མཐའ་རྒྱུང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱལ་རྒྱ་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩེ་མ། [ཡུལ་]རྒྱ་འཁོར་གྱི་སོག་ཤིང་གི་ཤིང་ཤུབས་མིང་།

རྩེ་མས། བོ་བའི་ནང་ལྗེབས་སུ་ཡོད་པའི་ཟས་སྟོན་ལྷག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུལ་ལམ་གཉེར་མ་ལྟ་བུ་ཞིག

རྩེ་ལོ། [ཡུལ་]གོས་ཀྱི་གཤམ་བྱང་བྱང་དུ་རྩེ་བ། རྒྱ་ཆེན་ཀྲལ་དུས་གོས་གཤམ་རྩེ་ལོ་བྱེད་པ།

རྩེམས། ① བྱོད་ལུའི་ཉག་གི་ཅ་སྒྲ་རགས་ལྟ་བུའི་མིང་། ② རྩོམ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིའི་མེད་ཐག་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

རྩེམས་འཛིན། བོ་བ་དང་མིད་པ་གཉིས་འབྲེལ་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། རྩེམས་འཛིན་ནི། བོ་སྟོད་མིད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་རྩེམས་འཛིན་ཞེས་ཟེར་སྟེ། རྩེམས་ནི་བོ་བའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་རྩེམས་འཛིན་ཞེས་ཟེར་རོ།

རྒྱུ་སྤྱུའི་དབྱིབས་ལྟ་བུའི་ཆུ་སྟོང་ཆུང་ཆུང་སྒྲ་ཆོག་པ་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། འོ་མ་རྒྱུ་གང་། ཞོ་རྒྱུ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། རྩ་མ་ཆུང་བ།

རྒྱུ་ཆོས། རྒྱུ་ཆོས་ཁ་ཟས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

རྒྱུ་ཆོས་ཁ་ཟས། རྩ་སྟོང་ཆུང་བུའི་ནང་དུ་བཙོས་པའི་ཁ་ཟས་སྟོ་བ་ཞེས་པོ།

རྒྱེས། རྒྱེ་བའི་སྐྱལ་ཆོག་སྟོང་ཐུང་གི་འཕྲ་རུང་གཉིས་ཡང་བརྒྱུས་ནས་ལས་ཀ་བྱས་པ་ཡིན།

རྩོག་ཁྲང་། [ཡུལ་]ཅིག་པའི་ཐོད་ནས་བྱིར་རྩོག་ས་རྩོ་འཕེན་པའི་ཨི་ཁྲང་།

རྩོག་མགོ་ [ཡུལ་]ཁུ་ཆུང་།

རྩོག་རྒྱང་། [ཡུལ་]ཞིབ་མོར་རྒྱང་བ། ས་རྩོ་རྩོག་རྒྱང་གཏོར་བ།

རྩོག་སྟོང་། [ཡུལ་]གཏུན་ཀོང་ངམ་རྒྱང་སྟོང་། རྩོ་རྩོག་སྟོང་། ལྷག་ས་ཀྱི་རྩོག་སྟོང་།

རྩོག་པ། [ཡུལ་]① རྒྱང་བ། རུས་པ་རྩོག་པ། ② སྤྱེལ་བ། ཤིང་སྤྱོད་ས་ལ་རྩོག་སོང་།

རྩོག་ས། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མཐར་བྱིན་པ་དང་བྱུབ་པའི་དོན་ཏེ། དཔེ་ཆ་མཐུག་རྩོག་ས། བྱ་བ་
ཡོངས་སུ་རྩོག་ས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྩོག་ས་ཙམ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ ལོར་ལྷུ་བ་བསོད་ནམས་
བཟང་པོས་བཏབ། བྱུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིག་ས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་
ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩོག་ས་ཆེན། བོན་དང་གསང་སྤྱུག་ས་རྟིང་མའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་མན་དག་རྩོག་ས་ཆེན་པོ་ཞེས་ཟེར།

① རྟིང་མའི་ལུགས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། སེམས་སྟེ། མྱོང་སྟེ། མན་དག་གི་སྟེ་བཙས་
གསུམ་ཡོད། ༡ སེམས་སྟེ། འདི་ལ་མ་བུ་བསྟོམས་པས་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པ་ལས་སྟེ་ལྟ་ནི་ལོ་ཆེན་
བེ་རོ་རྩ་ན་དང་། བཅུ་གསུམ་ནི་པཌ་ཆེན་བི་མ་ལས་བརྒྱད་པ་ཡིན། རྩོག་ས་ཆེན་པོ་སེམས་
ཁྱོག་ས་སུ་བྱག་ས་བཞི། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་རྩ་ན་དང་གཡུ་སྤྱིང་པོ་གཉིས་གཉིས་རྩ་ཀུ་མ་ར་ལྟ་
ཞུ། ཁོང་ལ་བཀའ་ཡི་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞི་འདུས་ཤིང་སྤོབ་མའི་མཆོག་བཅུ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་
བ་ནས་སོག་པོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་སོགས་ལ་བརྒྱད་ནས་བྱུང་བ་ཡིན།

ཡང་ལོ་ཆེན་བེ་རོ་རྩ་ནའི་སྤོབ་མ་སྤངས་སངས་རྒྱས་མགོན་པོས་ཤ་རྩྭ་ཏ་ལ་གསུངས། དེས་ཡ་

ཐེ་དང་མ་ཤེས་རབ་སོགས་ནས་བརྒྱད་གསུངས། ཡང་། བེ་རོ་ཅ་ནས་རྩོ་མོ་སྤྲེ་མོ་ལ་གསུངས་
 སོགས་བརྒྱད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། འདིའི་ལྷ་སྤྱབ་ནི། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱན་ཏུ་
 བཟང་པོའི་སྒྲོང་དུ་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་རང་སྤང་བཀོད་པའི་རྒྱན་ཅམ་ལས་འཆིང་
 གྲོལ་དང་། ཤར་བྱ་ཤར་བྱེད་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཡོད་མེད་དང་། ཡིན་མིན་གང་དུ་འང་མི་དཔྱོད་
 པར་ཡེ་གྲོལ་སྤྱགས་འབྱམས་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་ཡིན།

༡ སྒྲོང་སྤྲེ། རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་སྒྲོང་སྤྲེ་ནི་པཎ་ཆེན་པེ་མ་ལ་ལས་བྱུང་། དེས་དཔལ་ནམ་མཁའ་
 དང་མཉམ་པའི་རྒྱད་ཀྱི་དོན་སྒྲོང་དགུས་བསྟན་པ་དང་ཡེ་ཤེས་གསང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱད་
 ལ་བརྟེན་ནས་རྩོ་རྩེ་ཐམས་པའི་མན་ངག་རྣམས་པེ་རོ་ཅ་ནས་དཔལ་མི་ཐམ་མགོན་པོ་ལ་གསུངས་
 པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཛིང་རྟམ་པོ་རྩེ་སོགས་ནས་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་པ་ལས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་།
 འདིའི་ལྷ་སྤྱབ་ནི། སེམས་ཉིད་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཁོར་འདས་ཀྱན་ལ་བྱབ་ཀྱང་། སྤང་
 བ་དངོས་པོར་རྒྱ་མ་ཆད། སྤོང་བ་དངོས་མེད་དུ་རྒྱ་མ་ཆད། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བྱུང་འཇུག་
 གི་སྤྱགས་སུ་འང་མར་བྱུང་ལ། རོ་པོ་སྤོང་པས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བས་བྱ་བྲལ་བའི་སྤྱག་
 ལས་འདས་པའི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

༢ མན་ངག་སྤྲེ། སྤྲིང་ཏིག་གི་སྒྲོར་རྣམས་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ནས་བརྒྱད་པའི་
 མན་ངག་མཁའ་འགྲོ་སྤྲིང་ཏིག་དང་པཎ་ཆེན་པེ་མ་མེ་ཏུ་ནས་བརྒྱད་པའི་བེ་མ་སྤྲིང་ཏིག་
 སོགས་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་ལྷ་སྤྱབ་ནི། འཁོར་འདས་སྤང་སྤང་དང་བྲལ་ཞིང་རེ་དོགས་སྤྱགས་
 ལྷང་ལས་བཞུལ་ནས་སྒྲོང་དང་ཡིད་དཔྱོད་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་དེ། གཞི་དབྱིངས་ཀ་དག་
 མཁེགས་ཆོད་དང་། ལམ་སྤང་སྤྱན་གྱུབ་ཐོད་ཀྱིས་བསྐྱོམས་པས་སྒྲོ་འདས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་
 སྤྲིང་ཏིག་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པ་དེ་ཡིན། ཡང་དེ་ལས་ཐབ་པའི་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ། སྤྲིང་ཏིག་ནི་
 པཎ་ཆེན་པེ་མ་ལ་མེ་ཏུ་སྤྲེ་མ་པོར་དུ་བྱོན་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྤོང་སྤྲེ་བཅན་དང་ལྷང་ཏིང་འཛིན་
 བཟང་པོ་གཉིས་ལ་གསུངས་ཤིང་། ལྷང་གིས་དབུ་རུ་འཕྱི་གྲང་ཞུ་ཡི་སྤྲེ་ལྷ་འང་དུ་གཏེར་དུ་སྤྲེ་
 ནས། ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་མན་ངག་རྣམས་འབྲོམ་རིན་ཆེན་འབར་ལ་གསུངས་པ་ལས་རིམ་པར་
 བརྒྱད། སྤྲེ་བཙན་སེང་གེ་དབང་བླག་བར་བྱུང་། དེས་གདམས་ངག་རྣམས་གཏེར་ཁ་གསུམ་

དུ་སྐྱེས་པ་ལས། རོང་སྐྱར་མདའི་ལྷེ་སྐོམ་ནག་པོ་དང་། མལ་རྩོལ་ཆད་པ་སྐྱབ་གི་ཤངས་པ་རས་
པ། ཡར་འགོག་གཡུ་མཆོདི་འགྲམ་དུ་འབྱུངས་པའི་ཞང་བཟ་ཤིས་དོ་རྩེ་རྒྱུ་མཉམས་ཀྱིས་གཏེར་
ནས་བཏོན་ཏེ། མན་ངག་རྒྱུ་མཉམས་རིམ་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་སྐོར་ཆེན་པོའི་བར་དུ་བྱུང་། ཀུན་
མཁྱེན་སྐོར་ཆེན་པོས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིང་ཏིག་གི་ཆོས་སྐོར་རྒྱུ་མཉམས་གཞུང་དང་མན་ངག་
གང་ཅིའི་ཐད་ནས་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་པས་བོད་ཡོངས་སུ་སྐོར་ཆེན་སྤྱིང་ཏིག་ཅེས་གྲགས་པ་
འདི་བྱུང་། ཡང་མཁའ་འགྲོ་སྤྱིང་ཏིག་ནི། སྐོབ་དཔོན་དགའ་རབ་རྩེ་རྩེ་ནས་རིག་འཛིན་གྱི་སིང་
ཏ་ལ་གནང་། དེ་ལ་སྐོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་གསན་ནས་བོད་དུ་མཁའ་འགྲོ་
ཡེ་ཤེས་མཆོད་རྒྱལ་ལ་གནང་། དེས་གཏེར་དུ་སྐྱེས་པའི་སྤྱིང་ཏིག་སྐྱབ་རྒྱུ་མཉམས་གཏེར་སྤྱིང་
བསྐྱེད་ལས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཀྱིས་གཏེར་ནས་བཏོན་ཏེ་རྒྱལ་སྐྱེས་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོད་སོགས་ནས་
རིམ་བར་བརྒྱུད་དེ་དར་རྒྱས་སུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ② བོན་ལུགས་ལ། ཞང་ཞུང་སྐྱབ་བརྒྱུད་
ཅེས་པ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་གཞུང་དང་མན་ངག་གི་བརྒྱུད་པ་ཆ་ཆང་བ་ཞིག་ཡོད། འོག་གི་
རྫོགས་ཆེན་སྐྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟེགས།

རྫོགས་ཆེན་དག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༩ ལོར་ཆུ་མ་ཀུན་བཟང་
མགོན་པོ་ཞེས་པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རྫོགས་ཆེན་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༤ ལོར་རྫོགས་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ལོ་ལྷན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱིས་ལྷན་པས་སུ་ཡོད།

རྫོགས་ཆེན་དགོན། ② འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྫོང་སྤྱི་ལོ་ལྷན་གྱིས་ལྷན་པས་སུ་ཡོད། མིང་གཞན་དཔལ་དགོན་རྒྱུ་རྫོགས་ཆེན་མདོ་
སྐྱེས་པ་ཤད་བསྐྱེད་པའི་ལོ་ལྷན་གྱིས་ལྷན་པས་སུ་ཡོད།

རྫོགས་ཆེན་སྐྱབ་རྒྱུད། བོན་ལུགས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་བ་རྒྱུ་མཉམས་འཕྲོ་ཆེན་འཇའ་ལུས་ཉེར་
བཞེད་སྐྱབ་རྒྱུད་ཀྱི་གདམས་ངག་རྒྱུ་མཉམས་ཟམ་མ་ཆད་པར་བརྒྱུད་པའི་རྫོགས་ཆེན་བཀའ་
བརྒྱུད་སྐོར་བཞེད་ཟེ། བཀའ་བརྒྱུད་སྐོར་བཞེད་ནི། ལྷ་བ་སྤྱི་གཏོང་། ཉང་མན་ངག་དམར་

[illegible]

རབ་རྒྱལ་མཚན། ༡ དཔ་བ་འབྲུམ་རྒྱུ། ༢ བཀ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། ༣ དཔོན་པོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཚན། ༤ རྒྱལ་མཚན་རིན་ཆེན། ༥ གཅིག་ཆོད་དད་ཤེས། ༦ རྒྱུ་རྒྱལ་བ་གཡུང་བྱུང་། འདི་
ནས་བརྒྱུད་བ་ཁ་ཤས་བྱུང་བ་ལས། ༧ ཨ་ཐོག་ཡེ་རིན་ལས་བརྒྱུད་པ། ༨ རྒྱལ་རྒྱལ་ཀ་ར།
༡༠ རིན་ཆེན་སྒྲོ་གྲོས། ༡༡ མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ༡༢ རྒྱལ་ཚབ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་
མཚན། ༡༣ རྒྱལ་མཁའ་ཡེ་ཤེས། ༡༤ རྒྱལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན། ༡༥ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཚན།
༡༦ རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཚན། ༡༧ བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས། ༡༨ བསོད་ནམས་གཡུང་བྱུང་། ༡༩
ཤེ་ཚྭ་བྱུང་ཟླ། ༢༠ ཤེས་རབ་འོད་ཟེར། ༢༡ གཙུག་ཡུང་འོད་ཟེར། ༢༢ གཡུང་བྱུང་ཚུལ་ཁྲིམས།
༢༣ རིན་ཆེན་འོད་ཟེར། ༢༤ རིན་ཆེན་སྒྲུབ་ཀྱིས། ༢༥ ཤེས་རབ་བསྟན་འཛིན། ༢༦ ཤེས་
རབ་དབང་རྒྱལ། ༢༧ གཡུང་བྱུང་དབང་རྒྱལ། ༢༨ བསོད་ནམས་སྒྲོ་གྲོས། ༢༩ ལྷ་མ་ཞིག་
མཁས་གྲུབ་ཉི་མ་བསྟན་འཛིན། ༣༠ བསོད་ནམས་བྱུང་ཆོག་ཤས། ༣༡ ཤེས་རབ་གཡུང་བྱུང་།
༣༢ ཆབ་ཤི་ཉི་མ་གྲགས་པ། ༣༣ བསྟན་པ་སྒྲོ་གྲོས། ༣༤ སངས་རྒྱས་བསྟན་འཛིན། ༣༥
ཡོངས་འཛིན་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་དག་ལ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཞེས་བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་དག་ལས་གསལ།
རྫོགས་ཆེན་སྡེ་གསུམ། སེམས་སྡེ་དང་། སྡོང་སྡེ། མན་དག་གི་སྡེ་སྡེ་གསང་སྡེ་གསུམ་རྫོགས་པ་ཆེན་
པོའི་ཐེག་པའི་ནང་གསེས་སྡེ་གསུམ་མོ།

རྫོགས་མཐའ། ཟད་པའི་མཚམས་སམ་མཐའ། རྟོག་ཀྱི་རྫོགས་མཐའ་མེད་པ། དུས་སྐབས་རྫོགས་
མཐའ་ཐུག་པ།

རྫོགས་ལྡན། བསྐྱལ་པའི་དུས་བཞི་དང་བསྟན་པའི་དུས་བཞི་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བསྐྱལ་པའི་
དུས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བསྐྱལ་པའི་དུས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་རྫོགས་ལྡན་གི་
དུས་ལ་ཟེར།

རྫོགས་ལྡན་དུས། འཛམ་གླིང་མི་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་དང་། རྟོན་འོད་པ། བདེ་བ་བཞི་ཡོངས་སུ་ཆང་
བར་ཡོངས་སྡོད་པའི་དུས་ཉེ། དེའི་ཡུན་ཆད་ལ་ལོ་གངས་ས་ཡ་གཅིག་དང་། བདུན་འབྲུམ་ཉི་
ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་ཡོད་པར་གྲགས།

རྫོགས་པ། ① གང་བ་དང་ཆང་བ། མཐུན་སྦྲེན་གང་དགོས་ཆང་མ་རྫོགས་པ། ལྷ་བའི་ཆ་ཐམས་

ཅད་རྫོགས་པར་ཤར་བ། ② ཆར་བ་དང་ཟད་བ། ལས་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་བ་ཆར་མ་རྫོགས་
སོང་། ཡོ་བྱད་ཡོད་དུ་མེད་བཅད་པས་རྫོགས་སོང་། སྐད་ཆ་རྫོགས་ཐུ་མེད་བ། ③ ཡར་
ངོའི་རྫོགས་པ་དང་པོ་ཆོས་ལྷ། གཉིས་པ་ཆོས་བཟུ། གསུམ་པ་ཆོས་བཙེ་ལྷ། མར་ངོའི་རྫོགས་
པ་དང་པོ་ཆོས་ཉི་ཤུ། གཉིས་པ་ཆོས་ཉེར་ལྷ། གསུམ་པ་གནམ་སྟོང་།

རྫོགས་པ་ཆོན་པོ། རྫོགས་ཆོན་དང་དོན་གཅིག་

རྫོགས་པ་པོའི་སྒོམ་ཚུལ་གསུམ། སེམས་སྡེ་རིག་སྟོང་ཆོས་སྒྲིའི་ངང་དུ་འཛོག་ མྱོང་སྡེ་ཆོས་ཉིད་
བྱ་ཆལ་མེད་པའི་ངང་དུ་འཛོག་ མན་ངག་སྡེ་ཡེ་ཕྱོལ་སྤང་བླང་དང་བལ་པའི་ངང་དུ་འཛོག་གོ།
རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་དར་ཚུལ། མྱོང་ཆོན་པ་ནམ་མཁའ་འོར་བུའི་གསུངས་ལས། ཡོངས་གྲགས་སུ།
ལྷན་བྱལ་རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱད་པལ་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོས། ཉིད་ལས་མི་
གཞན་པ་ཡོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་འཁོར་རྣམས་ལ་དུས་བཞི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་དགོངས་པས་
བརྒྱད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་དུས་སྐབས་མི་འདྲ་བ་སྤྱེ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྱལ་པའི་འཁོར་རྣམས་
ལ་བརྒྱད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མི་མཐེད་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་འདིར་རྫོགས་ཆོན་གྱི་སྟོན་པ་བཅུ་
གཉིས་སུ་གྲགས་པ་རྣམས་བྱོན་ཏེ་རིམ་བར་བསྟན་པའི་རྫོགས་ཆོན་གྱི་རྒྱད་འབུམ་ཐག་བྲག་
ཏུ་ཅ་བཞིར་བཞུགས་པ་དེ་དག་དེ་དེ་བཞིན་གནས་དུས་སྟོན་འཁོར་རྒྱད་བཅས་བུན་སུམ་
ཆོགས་པ་ལྷ་ལྷན་གྱི་བཤད་པ་རྒྱད་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་མཁྱེན་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཆོས་
ཤེས་ཆོད་དུང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་རྫོགས་པ་ཆོན་པོའི་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་རྒྱད་
ལུང་མན་ངག་དང་བཅས་པ་འདི་དག་གི་འབྲུང་ཁུངས་ལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། དནས་
མི་ལོ་༣༠༠༠ཙམ་འདས་པའི་སྟོན། ཞང་ཁྱུང་གི་ཡུལ། གངས་ཆོན་ཉི་མི་དང་། མཆོ་མ་པམ་
གྱི་མདུན། འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་བྱ་བ་ན། སྟོན་པ་གཤེད་རབ་མི་པོ་ཆེ་བྱོན་ཏེ། ལྷ་རབ་འོད་
ཀྱི་སྤུས་ཡོངས་སུ་དག་པ་སོགས་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ། ཞང་ཁྱུང་གི་
སྐད་དུ། “ཨྱི་མི་ཀྱུ་ཡིག་ཁྱི་ཆེ་ལུ་པ་ཉན་ཏ་ཐད་དོ་ཅི།” སོད་སྐད་དུ། རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་ཀྱི་གནད་བྱང་ཐིག་ལེ་ཉག་གཅིག་ཨེ་མ་རྟོ། ཞེས་བྱ་བའི་སྐོར་གྱི་རྫོགས་པ་ཆོན་པོ་
ཆོག་ཏུང་ལ་དོན་འདུས་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་རིམ་བར་བརྒྱད་པའི་སྤྱིང་རབས་ཉེར་ལྷ་བལ།

ཤེར་ཆེན་སྒྲིབ་བཞེར་མོད་པོ་སྐྱུ་དངོས་པོད་ཡུལ་དབུས་སུ་ཁྱོན་ནས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་
མཛད་པ། དེར་དུས་ཞང་ཞུང་སྐྱོན་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པ་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་རྫོགས་ཆེན་
བསྐྱགས་པ་སྐོར་གསུམ་གྱི་སྐོར་སོགས་ད་ལྟའི་བར་དུ་བཤད་སྒྲོམ་གྱི་བཀའ་སློལ་མ་ཉམས་
པར་བཞུགས་པ་དེ་ག་རེད།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདས་ལོ་ཕྱེད་ལྷན། ཡང་ན་དེ་ལས་ལྷག་ཅིས་པ་ན་ཨོ་རྒྱན་རྟ་གོ་ཤེས་སྤྱིང་དུ་
སྐྱུལ་པའི་སྐྱུ་དགའ་རབ་རྗེ་རྫོགས་ནས། སློབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་ལ་ཤེས་གཉིན་སོགས་ལས་
ཅན་གྱི་འཁོར་ཆོགས་རྣམས་ལ་ལྷུན་གྲུབ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དེ་
དག་ཨོ་རྒྱན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པད་མ་སམ་རྩ་ལ་དང་། རིག་འཛིན་གླི་མ་ལ་མི་བྲ། ལོ་ཆེན་
ལེ་རོ་རྩ་ན་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་དུ་སྐྱུན་བྱངས་པ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱིད་རྒྱལ་པོའི་
རྒྱད་གཙོར་གྱུར་པ་སེམས་སྤེའི་རྒྱད་ལུང་ཉེར་གཅིག་དང་། སྐོར་ཆེན་རབ་འབྱམས་རྒྱལ་ལུང་
རྒྱད་གཙོར་གྱུར་པ་སྐོར་སྤེའི་རྒྱད་ཆེན་བཅུ་དང་། སྐུ་ཐལ་འཁྱུར་ཅ་བའི་རྒྱད་ཆེན་པོ་གཙོར་
གྱུར་པ་མན་དག་གི་རྒྱད་བཅུ་བདུན་ཏེ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྲེ་གསུམ་དང་། གཞན་ཡང་བཀའ་
གཏེར་གྱི་རྒྱད་ལུང་མན་དག་རྒྱ་ཆེ་ལ་གངས་མང་བ་ད་ལྟའི་བར་དུ་བཤད་སྒྲོམ་གྱི་རྒྱན་མ་
ཉམས་པར་བཞུགས་པ་དེ་ག་རེད།

རྫོགས་པ་སྐུ་ཆེབས་ཀྱི་ས། སྐགས་རྙིང་མའི་གཞུང་དུ། རྣལ་འབྱོར་ལྷ་པོའི་སྐྱབས་སུ་ཐོབ་པའི་ས་
བཅུ་བ་སྟེ། མཐར་ལམ་དུ་རྩལ་སྤྱང་ག་ཟུགས་སྐྱུའི་བཀོད་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་
དབྱིངས་སུ་བྱང་རྒྱལ་བར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་མཐར་ཕྱིན་བས། ས་བཅུ་བ་ལ་རྫོགས་པ་སྐུ་
ཆེབས་ཀྱི་ས་ཞེས་བྱའོ།

རྫོགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་སྤེང་བ། བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ། སྔོ་རྙིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་།

རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་འདོད་བདུན། རྒྱལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་གནས་པ། དབང་པོའི་སྐོ་
བསྐྱམས་པ་དང་། ཐས་ཀྱི་ཆོད་ཤེས་པ་དང་། རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོད་སྤང་ལ་མི་ཉལ་བར་རྣལ་འབྱོར་
ལ་བརྩོན་པ་དང་། ལྷང་དོར་གྱི་བྱ་བར་ཤེས་བཞིན་དུ་གནས་པས་དགའ་བ་དང་། དགེ་བ་ལ་མི་

འཕྲོད་ཅིང་ཤིན་ཏུ་སྒྲིབ་དང་། གནས་ལ་དད་ཅིང་ཚུལ་ཁྲིམས་གཙང་། མང་དུ་སྒོས་ཤིང་གཏོང་།
ལ་གོམས། གཞན་ལ་ལྟོས་ཏེ་ངོ་ཚ་ཤིས། རང་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྲིལ་འཛེམ་ཆེ་ཞེས་གསུངས་སོ།
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ། སངས་རྒྱལ་སྤྱི།
རྫོགས་བྱེད། སྤར་རྒྱ་གར་སྤྲེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞིག
རྫོགས་བྱེད་ཀྱི་ལས། སྤྱི་བ་དེ་ལ་བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་སྤྱིད་ཅིང་།
རྫོགས་བར་བྱེད་བར་བྱེད་ལས།
རྫོགས་ཆིག་སྤར་བསྐྱེད་ཆུ་སྤྱད། རྫོགས་ཆིག་གི་མད་བཅུ་གཅིག་སྤར་བསྐྱེད་མད་བཅུ་གཅིག་གས་རྒྱ་སྤྱད་ཀྱི་མད་བཅུ་གཅིག་གོ་དོན་ལོ་མོ་འོ་མོ་མོ་ཏེ།
རྫོགས་མཚམས། ལུལ་དུས་དངོས་པོ་མིང་ཆིག་བྱ་བྱེད་སོགས་གང་དང་གང་གི་མཐའ་ཟད་མཚམས།
རྫོགས་འཆང་རྒྱ་བ། སངས་རྒྱལ་བ། སྤར་ནས་མཛོན་བར་རྫོགས་བར་འཆང་རྒྱ་བར་འཕྱར་བཤོ།
རྫོགས་རིས། དོ་རྩེའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་ཙམ་གྱི་རྒྱུད་གསུམ་ལས་སྤྱི་དུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་
སྤྱོད་བཞིས་བྱངས་པའི་འོད་གསལ་དང་། དགའ་བཞིས་བྱངས་པའི་འོད་གསལ་དང་། དགའ་
བཞིས་བྱངས་པའི་སྤྲེག་སྤྱིས་ཡེ་ཤེས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཁྱད་པར་ཅན།
རྫོགས་རིས་ཁོ་ནའི་རིས་ལ། འཕགས་ལུགས་ལ། དག་དབེན། སེམས་དབེན། ལྷ་ལུས། འོད་གསལ་
ལྷང་འཕྱག་བཙས་དང་། ཡང་བྲིས་བྱ་བས་བཞེད་པའི་རང་བྱིན་རྒྱལ་སྤྲེག་ཆོགས་དོ་རྩེའི་ལུ་
འགོངས་པ་རོ་ལན་རྩ་ར་བསམ་མི་བྱལ་ཀྱི་རིས་ལ། ལུས་དབེན་སོགས་དུག་ཀྱང་གསུངས།
རྫོགས་རིས་ཀྱི་བརྟན་བཞོན་པའི་སྤྱོད་པའི་དམ་ཆིག་བཅུ་ཟས་ཐམས་ཅད་ནང་གི་སྤྱིན་སྤྱེག་དང་།
རྟག་ཏུ་ཏིང་འཛིན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེངས་པ། གང་ཅི་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་དོ་རྩེའི་གསུམ་དུ་
ཤེས་པས་རབ་གནས་བྱེད་པ། དག་སྤྱེགས་སྤྱི་ཤེས་པས་བརྒྱས་པ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ། རྟག་ཏུ་
ཡེ་ཤེས་མི་འགྲམ་པ། མི་དང་མི་མ་ཡིན་པའི་སྒོལ་མ་རྣམས་ལ་གདམས་དག་སྟོན་པ། ཆར་
གཙང་རྩེས་འཛིན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ། བདག་ཉིད་མཆོད་པས་སངས་རྒྱལ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ། བདག་ཉིད་མཆོད་པས་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་མཉེས་པར་བྱེད་
པ། འོད་གསལ་གྱི་གཉིད་ནམ་ཡང་མི་སྤོང་པ། མྱོང་པའི་ཆོས་མི་སྤོང་པ། དབང་པོ་རྣམས་

འདོད་ཡོན་ལ་མི་དགག་པ་རྣམས་སོ།།

རྫོགས་རིམ་གྱི་དབྱེད་པའི་གནས་བརྟུག་ཅིག་ རྫོགས་རིམ་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ། རྟེན་གང་
ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ། ཚུལ་རི་ལྟར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ། དེའི་ཉམས་ཉགས་གང་འབྱུང་པ། དེ་
ལས་ཡོན་ཉན་ཅི་ཞིག་བསྐྱེད་པ། དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་པ། དངོས་རྒྱད་ནས་སྤང་བྱ་ཅི་ཙམ་
སྤོང་བ། མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚད་གང་ཡིན་པ། ས་དང་ལམ་གྱི་མཚམས་གང་ཡིན་པ། གོགས་
སེལ་དང་ཐོགས་འདོན་རི་ལྟ་བུ་བྱ་བ། གཙོ་འཁོར་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་པའོ།།

རྫོགས་རིམ་དངོས་བརྒྱད། ལྷ་པའི་བདེ་བ་ལྟན་སྤྱེས་ཆེན་པོ། སྤྱི་མའི་སྤྱི། རང་བཞིན་ལྟན་སྤྱེས། ཟུང་
འཇུག་གི་སྤྱི་རྒྱུད་དབྱ་མར་ཐེམ་པའི་མཐར་ཐོབ་པ་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ། རྣམ་པར་བྱང་པའི་
སྤྱང་བ་གསུམ། དགའ་བ་གསུམ། དེ་རྣམས་དངོས་སུ་ཐོབ་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་སོ།།

རྫོགས་རིམ་བཏགས་པ་བ་དུག་ ཅའི་རྣལ་འབྱོར། རྒྱུད་པ་མོ། ཐེག་ལེ། བྱག་རྒྱའི་རིམ་བ་རྒྱུད་དབྱ་
མར་འཇུག་པ། གནས་པ། ཐེམ་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་རྣམས་སོ།།

རྫོགས་རིམ་དུག་ ལུས་དབེན། དག་དབེན། སེམས་དབེན། སྤྱི་ལུས། འོད་གསལ། ཟུང་འཇུག་དུག་གོ་
རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི། ཡི་དམ་རྟོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་རྣལ་འབྱོར་བཞི་སྟེ།
སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་དང་། དམ་ཆིག་གི་རྣལ་འབྱོར། དབྱེ་བས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རྣལ་འབྱོར་བཅས་བཞིའོ།།

རྫོགས་རིམ་བྱིན་རྒྱབས་བཞི། ལུས་བྱིན་རྒྱབས། དག་བྱིན་རྒྱབས། ཡིད་བྱིན་རྒྱབས། དེ་ཁོན་ཉིད་
ཀྱི་བྱིན་རྒྱབས་སོ།།

རྫོགས་སྟོ། རྟིང་རྫོགས་སོ།།

རྫོང་། ① མཁར། བྱག་རྫོང་། བཅན་རྫོང་། ② བར་གསེང་གི་ཆགས། ཀོ་རྫོང་། བྱ་རྫོང་། རོ་རྫོང་།
དཔེ་རྫོང་། ③ སྤྱིད་འཛིན་ས་ཁུལ་ཞིག་ རྫོང་ཁག་སོ་སོ།།

རྫོང་རྒྱུ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་ཁོངས་སུ་འདུ་དགོས་པའི་ཁུལ་རྒྱུད་ཀྱི་

རྫོང་སྤྱེལ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤྱབས་རྫོང་ནས་རྫོང་དུ་བྱུ་ལག་ཐོག་དོས་དང་ཡི་གེ་སོགས་སྤྱེལ་བ།
རྫོང་དཀར་པོ་བྱང་བཟ་ཤེས་སྤྱིད། རབ་བྱུང་བརྟུག་ཅིག་པའི་རྒྱ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༣ལོར་སྤྱི་ཚང་མ་

ཁི་པ་ཤེས་རབ་བཟ་ཤེས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་མ་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་རེབ་གོང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་དཀར་ཆོས་སྒྲེ། མིང་གཞན་ཆོས་སྒྲེ་ཆེན་པོ་མངའ་རིས་ཆོས་རྫོང་དགའ་ལྷན་འཕེལ་བྱས་གླིང་
ཟེར། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོའི་ལུགས་རྟ་ལོར་བོད་བཅན་པོའི་གདུང་བརྒྱད་དཔལ་སྡེ་མགོན་གྱིས་རྟིང་
མའི་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ། རེས་སུ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་གྲུག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
གཞིས་ཅི་ས་ཁུལ་སྤྱིད་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་ཁང་། རྫོང་སྡེ་དེ་གི་ཁང་པ།

རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་། ས་གསལ་སོ་སོའི་རྫོང་གི་ནང་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ཁང་།

རྫོང་མཁར། ས་རྫོང་ཅིག་པ་པའི་མཁར་རྫོང་། ཉིན་མང་པོའི་རིང་རྫོང་མཁར་བཅན་པོའི་ནང་དག་
དཔག་དང་འཐབས་པ།

རྫོང་རྒྱ་ལྷ་ཁང་། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྱེད་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཆོས་ཆར་ཆུ་དུས་སུ་འབབ་པའི་
ཆེད་དུ་རྒྱ་མཆོད་ལུལ་གྱི་རྒྱ་ཁང་དེ་བཞེངས། ཅེ་པོ་བྱང་རྒྱལ་ལྷ་ཆེན་གཙོ་འཁོར་གནས་པའི་
རྒྱ་ཁང་ཞིག་ཡིན། བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་ཆོས་བཙུ་ཉིན་རྒྱ་ཁང་མངའ་མཆོད་ཀྱི་དགའ་སྟོན་བྱེད་
སྲིལ་ཡོད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྲིའི་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་རྒྱལ་ཞར་འཕེན། བོད་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་ཉེར་དུག་ཉིན་སྟོན་ལམ་གཏོར་མཁུག་དགའ་སྟོན་རྫོང་
རྒྱལ་རྟ་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྟོན།

རྫོང་མགོ་དགོན། ① བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་མགོ་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༦ལོར་གླིང་ཆང་རྒྱལ་པོའི་རིགས་
སྐས་པ་རྒྱ་གར་དབང་འཕྲོ་འདུལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་མགོ་རི་ཁོང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་མགོའི་སྐྱགས་ཁང་། ལྷ་ཁང་དང་སྐྱགས་ཁང་གི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན།
རྫོང་དགལ། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞི་ཅེ་ས་ཁུལ་སྤྱི་དོན་རྫོང་གི་མི་དམངས་སྲིད་
གཞུང་གནས་ཡུལ་ཡིན།
རྫོང་དགའ་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་། མངའ་རིས་ས་ཁོངས་ཀྱི་རྫོང་དགའ་རྫོང་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་སྟེ།
བ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ལོར་གསར་དུ་བཙུབ་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་
སྐྱགས་པ་བྲ་ཆང་ཞིག་
རྫོང་དགའ་རྫོང་། གཞི་ས་ཅེ་ས་ཁུལ་སྤྱི་དོན་རྫོང་རྫོང་དགའ་ཞེས་པའི་རྫོང་གཞི་ས་ཀྱི་མིང་།
རྫོང་ཕྱོན་བཟ་གིས་ཆོས་རྫོང་། གུན་དགའ་ཆོས་འཕེལ་དང་རྟོ་བ་སྐྱ་མ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་བྱག་བཙུབ་
ད་ལྟ་མ་ལྟོ་རིབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྫོང་ཐུར། [ཡུལ་]ལྷགས་སམ་གིང་ལས་བཟོས་པའི་བོད་མདའི་མདེུ་རྫོང་བྱེད་དང་། འབྲུལ་
མདའི་མདའི་མདེུ་རྫོང་དང་། འབྲུལ་མདའི་མདའ་ཁོག་འདོན་བྱེད་ཀྱི་གསོར་འབྲིགས།
རྫོང་ལྗོང་། རྫོང་དགོན་ནམ་དེའི་ངོ་ཆ་བ།
རྫོང་རྩལ། རྫོང་བཅུ་མི་ལ་རས་པས་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་གནས་ཀྱི་ནང་གསར་པའི་རྫོང་རྩལ།
རྫོང་བདལ། འགྲོ་དགོས་པའི་བཀའ་མཁ་སྟེ་གཏོང་བ། ཁོ་ཆོ་རྫོང་བདལ་བྱས་པ་ཡིན། རྒྱལ་སྐོན་
འབངས་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་རྫོང་བདལ་བྱས་པ་ཡིན།
རྫོང་བདལ་རྒྱལ་པ། ① བར་ཆེན་གཏོང་བ། ② མཐའ་འབྲུད་གཏོང་བ།
རྫོང་འདུ། རྫོང་དང་། རྫོང་དེའི་འདུ་ཁོངས་ཏེ་ཁུལ་འཕམ་མི་མེར་བཙས་ཀྱི་འདུས་མིང་།
རྫོང་བཟ། རྫོང་བདལ་དང་འདྲ།
རྫོང་སྤྱི་བདེ་ཅུས། རྫོང་རིམ་པའི་སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས།
རྫོང་ནང་དགོན། བ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༣ལོར་རྟ་སྐྱག་དགོན་མཆོག་གི་
ཡང་སྤྱི་དུས་གྲོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གནས་སྤོས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་ཕྱོན་མ་ལྟོ་གཙན་ཆོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྫོང་དཔོན། རྫོང་གང་དེའི་སྤྱི་དཔོན་རིག་གསུམ་དོད་མ་བྱེད་མཁན་དཔོན་རིགས་ཀྱི་གོ་གནས།

ཆོང་དམར་བཟ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིང་། ཆོགས་ཞོལ་སྒྲགས་རམས་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་བྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོན་མ་སྒྲོ་ཅེ་ཞོག་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆོང་དམར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༧༩ ལོར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་འཛོམས་དཔལ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོང་བ། བཟངས་བ། བཟང་བ། ཆོངས། ① འབྲུང་བ། ཉག་ཅན་ས་མཐར་ཆོང་བ། ② མངགས་པ་དང་
གཏོང་བ། ཐག་རིང་ཕྱོགས་སུ་མི་གཅིག་བཟང་དགོས། ③ འཇུག་བ། ལྷམ་གྱི་ནང་དུ་བཟངས་བ།
ཆོང་སྒྲེལ། ① སྤ་དུས་ཆོང་ཁག་གཉིས་བྱང་དུ་སྒྲེལ་བ། ② སྤ་དུས་ཆོང་དཔོན་སེར་སྐྱ་གཉིས་བྱང་
དུ་སྒྲེལ་བ།

ཆོང་མི་དམངས་འཕུས་ཆོགས། ཆོང་རིམ་པའི་མི་དམངས་འཕུས་མི་ཆོགས་ཆེན།
ཆོང་ཅ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཚུ་སྐང་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༣༣ ལོར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ཐོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དཔལ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆོང་ཅེ་དགོན། མིང་གཞན་འབྲི་གྲང་ཆོང་གསར་བཟ་ཤེས་སྒྲག་ཅེ་ཟེར། འབྲི་གྲང་ཆོས་རྒྱལ་ཕུན་
ཆོགས་ཀྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་མ་གསལ། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྐྱ་ས་ཁོང་ཁྲེང་མལ་གོ་
གྲང་དཀར་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོང་གཙོ། ཆོང་དཔོན་དང་འབྲུ་ཁོངས་ཀྱི་གཙོ་བླ་གཉིས་ཀྱི་བསྐུས་མིང་།
ཆོང་བཅན། གཞོམ་གཞིག་དཀའ་བའི་མཁར་ཆོང་བཅན་པོ།
ཆོང་ཆགས། དངོས་པོ་སྒོད་དུ་འཇུག་སྐྱངས་དམ་སྒོད་ཀྱི་ཆགས། ལྷམ་དུ་བྱོན་ཆས་ཆོང་ཆགས་
འཕྲིག་པོ་བྱུང་བ། དཔེ་སྒོད་དུ་དཔེ་ཆ་ཆོང་ཆགས་དམ་པོར་བཅུག་བ།
ཆོང་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་། ཆོང་རིམ་པའི་ཞིབ་དཔྱད་ལས་ཁུངས།
ཆོང་གཞིས། སྤར་ཐོད་ཀྱི་ཡུལ་དབུས་སུ་ཆོང་དཔོན་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་གཞིས་ཀ
ཆོང་གཞིས་སྒྲེ་སྒོད། ཆོང་དང་གཞིས་ཀའི་ལས་ཀྱི་སྒྲེ་མོར་སྒོད་མཁལ།
ཆོང་རོ། གནའ་པོའི་ཆོང་མཁར་གྱི་གྲང་རོ།
ཆོང་ལོ་དགོན། ལྷག་མོ་བཀའ་བཅུ་པས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཅམ་ལ་བཏབ། བྱབ་

མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དེ་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྫོང་སར་དགོན། སྤེ་དགེ་རྒྱལ་པོས་སྤྱིན་བདག་མཛད་ནས་བཞེངས་བའི་དགོན་པ། ལུ་བཟའི་ཆོས་
འབྲུང་ལས། སྤེ་དགེ་རྒྱལ་རབས་དགུ་བ་རྗེ་བཙུན་དབང་ས་ཅན་སྒྲོལ་མས་སྤྱིན་བདག་གཞན་
ནས་བཞེངས་པར་བཤད། རྒྱལ་མོ་དབང་ས་ཅན་སྒྲོལ་མས་སྤིང་སྤྱོད་བའི་དུས་ནི་སྤྱི་
ལོ་༡༧༧༩ལོར་ནས་༡༧༩༢ལོའི་བར་ཡིན། དེས་ན་དགོན་པ་འདི་བཞེངས་དུས་དངོས་ནི་སྤྱི་
ལོ་༡༧༩༠ལོའི་ནང་ཅམ་ཡིན་ངེས། ཡིན་ནའང་དེའི་གོང་ན་གནས་འདིར་དགོན་པ་ཆགས་སྤོང་
ཡོད་པ་འདྲ་སྟེ། གནས་འདིར་རྫོ་མོ་བཀའ་གདམས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་འགྲོ་མགོན་
འཕགས་མས་ས་སྤྱའི་རིང་ལུགས་སུ་བསྐྱར་གནད་བའི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་ཀྱང་སྟངས། རབ་བྱུང་
བཙོ་ལྔ་པའི་ལུགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༠ལོར་འཇམ་དབང་ས་མཁུན་བཅེའི་དབང་པོས་ཞིག་
གསོས་གནད། ལུ་བ་མཐའ་ས་སྤྱུ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་
དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྫོང་སྤིང་གཞུང། རྫོང་རིམ་པའི་སྤིང་འཕྱོར་རིག་གསུམ་དོད་མ་བྱེད་པའི་སྤིང་གཞུང།

རྫོང་སྤྱང་། རྫོང་མཁར་སྤྱང་མཁན།

རྫོངས། རྫོང་པའི་སྤྱལ་ཆིག་

རྫོངས་བསྐྱར་བ། སྤྱེས་བསྐྱར་བ། ཐག་རིང་གོགས་པོ་ལ་ལུལ་མཁོའི་རྫོངས་བསྐྱར་བ།

རྫོངས་ཆས། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱགས་བྱེའམ་འབྲུལ་པ་འགྲོ་ཁར་སྤྱོད་པའི་དངོས་རིགས།

རྫོངས་ཏ། རྫོངས་སྟངས་འདྲ།

རྫོངས་སྟ། སྤྱེས་རྫོངས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཆེད་བསྐྱར། བྱོགས་སུ་ཕེབས་སྐྱབས་རྫོངས་སྟ་གྲོལ་པ་
ཞིག་ལུལ་བ།

རྫོངས་པ། སྤྱེས། སྤྱལ་རྫོངས། ཐོན་རྫོངས་སམ་འགྲོ་རྫོངས།

རྫོད། རྫོད་པའི་སྤྱལ་ཆིག་

རྫོད་པ། བཟད་པ། བཟད་པ། རྫོད། སྤྱོན་ལྟ་གཏོང་བ། མི་ངན་གྱིས་བཟད་པ། མར་ཁུས་གྲོན་
ཆས་མ་རྫོད་ཅིག་

ཇོ་བ། ① སྤྱི་མཉམ་གཙང་མེན་པའི་དོན་ཏེ། ཁང་བར་ཇོ་བ་མ་གཡོ། མི་ཇོ་བ་རོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

② མཁེགས་པོ་མེན་པའི་དོན་ཏེ། ཤིང་ཇོ་བ་མོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཇོ་བ་ཏྲགས། ལྷན་ཏྲགས། སྤང་ལྷང་ལོར་ན་ཇོ་བ་ཏྲགས།

ཇོ་བ་ལ། བཟུངས་ལ། བཟུངས་ལ། ཇོ་བས། ① སྟོན་ལ། ཅམ་པ་ཇོ་བ་ལ། ར་མར་ཇོ་བ་ལ། དུལ་གྱིས་

མ་འདངས་ན་དེའི་ཁང་ཇོ་བ་ཆོག ② སྤྱི་བ་ལ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤར་མོས་ཇོ་བ་མི་ཐུབ་ལ།

བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཇོ་བ་ལ། ཀུན་ཏུ་ཇོ་བ་ལ།

ཇོ་བ་པོ། ལྷན་ཅན་ནམ་གཡོ་ཅན།

ཇོ་བ་མ། ལྷན་འོད་བྱང་མེད།

ཇོ་བས། ཇོ་བ་པའི་སྤྱུལ་ཆེན།

རྩ་ཏི། [ལེགས་] ① སྤྱི་ལྷན་ཏེ་ཅི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་ཇེས་བོད། ལྱས་པས་བོད་སྤྱིད།

ཟས་འབྱུ། སྤྱིང་ལྷང་སོགས་ལྷང་ནད་སེལ་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འདབ་བདུན་པ་

དང་། ལྷ་མའི་མེ་ཏོག་མ་ལ་ཏི། གཞོན་ལུང་ཐེང་ཅན། ཡིད་བཟང་སྤྱིས་བཅས་སོ། ② རིན་པོ་

ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ལྱས་པས་སྤིད་སྟེལ། གྱིས་པའི་ལྷང་གདོན་སྤར་བར་བྱེད།

རྩ་ཏི་ཀོ་ཤ། ལེགས་སྤར་གྱི་སྤྱད་དེ། བོད་གྱི་སྤྱད་ཏུ་བསྐྱར་ན། རྩ་ཏིའི་སྤྱབས་ཞེས་འགྲུར་བར་

དབལ་སྤངས་སི་ཏུ་བསྐྱན་པའི་ཉིན་བྱེད་གྱིས་མཛད་པའི་མངོན་བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་གྱི་

འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས།

རྩ་ཏི་པ་ལ། [ལེགས་]སྤྱི་ལྷན་བཟང་པོ་སྟེ་སྤྱན་རྩ་ཏིའི་འབྲས་བུ་མཆོག་

རྩ་ཏི་ཀ་ལྟ་ཞིག་

རྩ་ལྷས་ལ། [མངོན་]ལྷ་དུམ་བླ་ར།

རྩ་ལྷའི་འབྲས། [མངོན་]ལྷ་དུམ་བླ་ར།

རྩ་ལྷ [ལེགས་]བཟླས་སྤྱགས་གྱི་མིང་།

རྩ་ལ་ལྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། སོག་པོ་རིང་གའི་རྒྱད་ས་མཐར་མིང་ཅན་དང་ལུམ་ཨོ་ཁི་ཏ་གཉིས་གྱི་

སྤྱས་སྤྱ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་ན་མྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཞིའི་ཐོག་

འདུལ་འཛིན་སྒོ་སྒྲོལ་བྱ་མཆོད་བྱེད་ནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོལ་པ་བཞེས། དགྲའ་གྲངས་ལྷན་ས་
བཅུ་ཡི་བར་སྒོལ་དཔོན་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་གྱི་བྱེད་ནས་འཛིགས་ཤེད་དང་། གཤམས་དཀར་
གསང་འདུས་སོགས་སྤྱགས་འཛིན་མཛད། ལྷགས་ཙོམ་ལ་མཆོན་ན་ཤིང་ཕྱིན་དངོས་བརྒྱད་
དོན་བདུན་ཅུའི་ལྷས་བཤད་ལེགས་བཤད་སྒྲོན་མེ། སྒྲེ་བ་སྤྱི་ཕྱིའི་བརྟག་པ་བསྟན་བཙུལ་
དཀར་མེ་ལོང་། རང་གིས་འཁོར་བར་སྒྲོད་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ། བཙུལ་ལྷན་
འཕགས་མ་གཤམས་དཀར་གྱི་མཛོན་དཀྱིལ་དངོས་བྱུང་གཏེར་མཛོད་སོགས་བསྟན་བཙུལ་
ཤོད་ལྷ་ཙོམ་མཛད། དགྲའ་ལོ་རེ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་གྲུ་ལོ་
༡༧༠༩ལོར་སྤྱི་གཤམས།

རྩི་བཞེ་ཀ་ ལེགས་སྤྱར་སྒྲུད་གྱི་རྟོང་ལེན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། ཤོད་གྱི་སྒྲུད་ཏུ་བསྐྱར་ན།
འཆོ་བྱེད་ཅེས་འགྲུར་བར་དབལ་སྤྱངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་གྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་
བཛོད་འཆི་མེད་མཛོད་གྱི་འགྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་པའི་ལྷེ་མིག་ལས་གསུངས།

རྩི་ན། [ལེགས]ཡེ་ཤེས།

རྩི་ན་སྤྱི་གྲ་ ཡེ་ཤེས་མཛོད་སྟེ་ཤོད་ཏུ་རྩི་གས་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱིང་ཐིག་གི་ཆོས་སྟེལ་བར་མཛད་པའི་རྒྱ་
གར་གྱི་སྒོལ་དཔོན་ཞིག

རྩི་ཟ། [ལེགས]རྩི་ནས་ཟ་བར་སོ་སོར་བསྐྱུ་བའི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ རྩི་རྩི་རྩི་ཟ།
རྩི་ས། [ལེགས]རྩི་ནས་ས་བར་སོ་སོར་བསྐྱུ་བའི་ལེགས་སྤྱར་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ རྩི་རྩི་རྩི་རྩི་
རྩི་རྩི་དག་པ་ཁ་པ་ཆོ་ཐ་ཙ་ཙ་ཏ་ཀ་བ་ཤ་ཤ་ས་བཙས་སོ།

རྩི་ཁྱིམ། [ལེགས]གསེར་སྤྱག་སྟེ། གསེར་རིགས་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་གསེར་དམར་གྱི་ཁོངས་སྤྱི་
གཏོགས་པ་ཞིག

བཟང་། ཤོ་ཉ་སོགས་བཟང་རྒྱ།

བཟང་བ། རྩིང་པའི་མ་ལོངས་པ།

བཟངས་ཐོ། དངོས་ཐོག་གཏང་བའི་ཐོ། དངོས་རིགས་རྣམས་བཟངས་ཐོ་ནང་གསལ་ལྟར་ཅིས་
ལེན་དགོས་རྒྱ།

བཟངས་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ།
བཟང། བཅོག་པ་བྱ་བ། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེར་ལ། ལྷ་མ་བཟང་པོ་ལྷ་པས་བཟང། དཔོན་པོའི་ཆབ་
སྲིད་གཡོག་གིས་བཅོང་། བྱད་མེད་བྱ་བྱེད་མངན་རང་ལུས་བཟང་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།
བཟང་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བཟབ། བན་ཚུན་མཉམ་པོར་བཟབ་ཏུ། བསྐྱེ་ཏུ།
བཟབ་པ། རྫོང་པའི་མ་འོངས་པ།
བཟབས་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ།
བཟྱེ། ལྷགས་དང་འདས་པ་སོགས་བཅི་ཏུ་དང་དོག་པས་བཅི་ཏུ།
བཟྱེ་བ། རྫོང་པའི་མ་འོངས་པ།
བཟྱེས་པ། རྫོང་པའི་འདས་པ།
བརྟ། འདི་རྟུན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་བཤངས་ལ་འགྲོ་བ་གཅིག་དང་། ལྷལ་པ་ལ་གོ་ཏུ་གཅིག་བཅས་གཉིས་ཡོད།
བརྟ་བ། རྟ་པའི་མ་འོངས་པ།
བརྟན་ཁག་བཀལ་བ། རྟག་ཉེས་ཡོད་པའི་དཔང་རྟགས་བརྟན་མ་བཟོས་ཉེ་མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་བཀལ་བ།
བརྟན་པ། རྟན་པ་དང་འབྲ།
བརྟན་པ་བཅོས་མའི་སྟོ་བཀྲགས་ཀྱི་གཏམ། རྫོས་གར་འཁྲབ་པའི་སྐབས་བར་བཅུག་གི་གཏམ་སྟེང་
ཡ་མཚན་ཞིང་རྟོད་བྱོ་བ་འགའ་ཞིག་བྱས་པས་ལྟ་མོ་བ་ཆོའི་སེམས་ལ་རྟོད་བྱོ་བའི་ཉམས་
འགྱུར་ཐོན་པར་བྱེད་ཐུབ་པའི་རིག་ཅལ་ཞིག
བརྟས། སྟན་བུ་མིར་བརྟས། རི་ཐོང་རྟོར་བརྟས་སོགས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་ཡིན་ཚུལ་དུ་བརྟས་ཟེན་བ།
བརྟས་སྟེས། རྟས་སྟེས་དང་འབྲ།
བརྟས་པ། རྟ་པའི་འདས་པ།
བརྟས་མ། རོ་མ་མ་ཡིན་བ། མི་བརྟས་མ། ཡི་གེ་བརྟས་མ། དངོས་རྟས་བརྟས་མ། སྐད་ཆ་བརྟས་
མ། སྐད་ཆ་བརྟས་མ།
བརྟས་ལེན། རོ་མ་མ་ཡིན་པ་ལོག་ཏུ་ཡིན་པ་བྱེད་བ།

བརྗེ། གོས་འདབས་སོགས་ཡར་བཀྲག་པའི་དོན། སྤ་རུང་བརྗེས་ནས་ལས་ཀ་ལས་ལྟ་བུ།
བརྗེ་བ། རྗེ་བའི་མ་འོངས་པ།
བརྗེས་པ། རྗེ་བའི་འདས་པ།
མཛངས། རིག་པ་གསལ་བ་འཕམ་ཤེས་ཡོན་མང་བའི་དོན་ཏེ་དཔལ་མཛངས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད། སུད་མེད་
མཛངས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཛངས་པ། ① དཔལ་པོ། སྤྱིང་སྟོབས་རྒྱ་མེད་དཔལ་པོ་མཛངས་པ་ཅན། ② མཁས་པ། ཤེས་རབ་
སྤལ་བུང་གི་སྤྱེ་བོ་མཛངས་པ། ③ ཡ་རབས། སྤང་བདེན་མཛངས་པའི་སྦྱོད་པ་ཅན།
མཛངས་པའི་ལས། སློ་གྲོས་ལྡན་ཞིང་འཛོན་ཐང་ཆེ་བའི་བྱས་རྗེས།
མཛངས་སྦྱོད། དཔལ་པོ་དང་། མཁས་པ། ཡ་རབས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོད་བཟང་།
མཛངས་སྒྲིན། མཁས་པ་དང་སྒྲིན་བོ་གཉིས།
མཛངས་སྒྲན་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། བཅ་བོ་བཅུ་གཉིས་དང་ལེ་ཏུ་ལྷ་བཅུ་ཅ་གཅིག་པ་ལོ་རྒྱ་བ་འགོས་
ཆོས་འབྱུང་གིས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་གི་དཔེ་ལས་བསྐྱར་བའོ།
མཛངས་མ། སུད་མེད་སློ་གྲོས་ཅན་ནམ་སྦྱོད་བཟང་ཅན།
མཛངས་ཤིང་སློ་འབྱུ་བ། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱ་བ་སྦྱབ་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་ཤིང་འབྲལ་སྤྱགས་ཀྱི་
འབྱུང་རྟོག་སྒྲ་ཆོགས་དུས་ཐོག་ཏུ་མཐོང་བུལ་བ།
མཛད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་བའདས་པ་ལས་ཀ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཞེ་ས་
སྟེ། དགེ་ཆན་གྱིས་སློབ་སྟོན་མཛད། མཛོད། ཉི་སྤུལ་ཆིག་སྟེ། ཉག་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་མཛོད་ལྟ་བུ།
མཛད་པ། བྱ་སྦྱོང་གི་ཞེ་སའི་མིང་སྟེ། མཛད་པ་བཟང་པོ།
མཛད་བྱང་། དཔེ་ཆ་བཅུ་མས་པའི་རྒྱ་མཚན་སོགས་ཀྱི་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཡི་གེའི་མིང་།
མཛད་སྟོ། བྱེད་སྟོ། དགལ་བསུ་ཞུ་བའི་མཛད་སྟོ་ཚུགས་པ། མཛད་སྟོའི་རིམ་པ། མཛད་སྟོ་གཟབ་
རྒྱས། མཛད་སྟོའི་གྲོན་ཆས། ཉན་འབྲེལ་མཛད་སྟོ།
མཛད་བརྒྱ། སྟོན་པ་ཤུག་བའི་སྤྱིས་རབས་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐང་།
མཛད་རྗེས། བྱས་རྗེས། མཛད་སྟབས་མི་བདེ་བ། བྱེད་སྟབས་མི་བདེ་བ།

མཛོད་པ། ① མཛོད་པ། མཛོད་པ། མཛོད་པ། བྱེད་པའི་ཞེས། མཛོད་སྟབས་མི་བདེ་བ། གཞན་ལ་
ཕན་པའི་རོགས་སྐྱོར་མཛོད་པ། ② སྤྱོད་པའམ་འཕྲིན་ལས། མཛོད་རྗེས། མཛོད་ཕྱོགས།
མཛོད་པ་འཕྲིན་ལས།

མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས། སངས་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྤྱལ་པའི་སྤྱལ་འཛིག་རྟེན་དུ་མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་
ཚུལ་བསྟན་པ་སྟེ། ༡ དགའ་ལྗན་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། ༢ ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། ༣ སྤྱི་
བལྟམས་པ་དང་། ༤ གཞོན་ནུའི་རོལ་ཅེད་དང་། ༥ བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་བ་དང་། ༦
རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ༧ བཀའ་བ་སྤྱད་པ་དང་། ༨ བྱང་རྒྱལ་སྤྱིར་ཐོར་གཤེགས་པ་དང་། ༩
བདུད་བཀུལ་བ་དང་། ༡༠ མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱལ་བ་དང་། ༡༡ ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐོར་བ་དང་། ༡༢ སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མཛོད་པའི་ཚུལ་བཅུ་གཉིས་སོ། ཞིབ་པ་འོག་གི་
ཤུག་ཐུབ་པའི་མཛོད་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་གཟིགས།

མཛོད་པ་མཐའ་དག་རྫོགས། མི་ཆེ་གཅིག་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ཟིན་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་
མཛོད་པས་བསྟུས་པ་གསུམ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན། ལུས་
ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། དག་གི་ལས་
ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་
ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སྟེ་གསུམ་སོ།

མཛོད་སྤྱོད། བྱ་སྤྱོད། མཛོད་སྤྱོད་བཟང་པོ།
མཛོད་འཕྲིན། བྱ་གཞག་གམ་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཞེས།
མཛོད་བྱང་། བསྟན་བཙོས་གང་ཞིག་ཡིན་ཏེ་འཇུག་ཏུ་རྩལ་པ་པོ་སུ་ཡིན་དང་། དུས་རིམ་ཅས་
ལ་བརྩམས་པ་ཡིན་སོགས་བཀོད་པ།

མཛོད་གཟིགས། མཛོད་སྐོར་གཟིགས་པ། རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྤྱི་མགོན་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་རང་རྒྱལ་
ཀྱི་དུས་ཆེན་རྟེན་འབྲེལ་ལ་མཛོད་གཟིགས་གནང་བ།

མཛོད། སྤྱིར་ཉེ་བའི་དོན་ཉེ་བཅེ་བ་དང་དོན་འབྲ།

མཛོད་མཁའ། [མཛོན]སྤྱད་འཁོར་མའི་གཙོ་མོ།

མཛོད་གྲོགས། ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གྲོགས་པོ། མཛོད་གྲོགས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ།
མཛོད་གཙུགས། བན་ཚུན་ཆོ་འདྲིས་ཤིང་མཐུན་པ། གྲོགས་བཤེས་མཛོད་གཙུགས་ལྡན་པ།
མཛོད་མཐུན། ཆོ་སེམས་མཐུན་པོ། མཛོད་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ། མཛོད་མཐུན་སེལ་མེད། མཛོད་
མཐུན་འཐུས་ཆོགས། མཛོད་མཐུན་རོགས་རེས།
མཛོད་ན་མོ། སྤྱིང་བཅེ་བའམ་སྤྱིང་ལ་སྤྱག་པའི་རྩ་གི་མཛོད་གྲོགས་ཀྱི་བྱུང་མེད།
མཛོད་སྤྱན། མཛོད་ཞིང་མཐུན་པའི་སྤྱན་ཆ།
མཛོད་ཕྱོགས། སེམས་དགའ་བའི་གཉེན་ཕྱོགས།
མཛོད་བ། མཐུན་པ་དང་ཉེ་བའམ་གཙུགས་པ། གྲོགས་པོ་མཛོད་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དགའ་
འདུན་དང་། སྤྱིང་ཉེ། སྤྱིང་འདོད། བག་ཤེབས། ཆོ་ཉེ་བ། ཆོ་མཐུན། མཛོད་གཙུགས། མཛོད་
པོ། ཡིད་གཙུགས། ཡིད་ཉེ། ཡིད་མཐུན། སེམས་མཐུན། སེམས་སྦྱུམ་བཅས་སོ།
མཛོད་པོ། ① གྲོགས་པོ། གྲོགས་པོ་སྤྱི་ཡི་མིང། དཔེར་ན། མཐུན་པའི་མཛོད་གྲོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ།
གཞོད་པའི་དག་པོའི་དཔའ་རྩལ་བཀུམ། ལྟ་བུལོ། ② སྤྱོད་བཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
མཛོད་པའི་ཆོག་གི་རྒྱན་བཅད། བཅེ་གདུང་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་ཤོད་མཆེམས་འཛོག་པ།
མཛོད་པོའི་ལྷ། [མདོན]དག་པོ།
མཛོད་བལ། [མདོན]དག་པོ།
མཛོད་མོ། ① མཐུན་པའི་གྲོགས་པོ། ② [མདོན]ཚུ་སྦྱར་གྱི་མིང།
མཛོད་བཅེ། མཐུན་ཞིང་བཅེ་བ། མཛོད་བཅེ་ལྡན་པའི་ཆོ་མཐུན་རྣམ་པ་ཆོ།
མཛོད་བཅེ་དམ་ཟབ། བཅེ་དྲུང་གི་འབྲེལ་བ་དམ་ཞིང་ཟབ་པ། འཕམ་གྲོགས་མཛོད་བཅེ་དམ་ཟབ་ ཅན།
མཛོད་བཤེས། གཉེན་གྲོགས། རང་གི་མཛོད་བཤེས་ནང་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ། མཛོད་བཤེས་གཉེན་
འདུན། མཛོད་བཤེས་བཟང་པོ།
མཛོད་སེམས། བན་ཚུན་དགའ་བའི་སེམས།
མཛོད་ལྟའི་གྲོགས་པོ། [མདོན]གཟའ་ལྷག་པ།
མཛོད་ཉེ་དགོན། འགྲོ་ཕན་ཐུགས་རྩེ་ཀྱན་བྱེད་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཤིང་དྲུག་བརྒྱ་ལྷག་གི་སྤོན་

ཆ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པ་ནས་ཕྱག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་
པ་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛར་བ། ལམ་རྒྱགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛར་བ་དང་འདྲ། དེ་རིང་ལམ་དུ་འཛར་བ་རྒྱག་ཅིག་
ཐོས་ནས་ཡོང་བ་ཡིན། སོང་ཉིན་ལམ་དུ་མཛར་གཅིག་བྱེད་ནས་འགྲོ་དགོས།
མཛོ། མཛོ་བོ་དང་འདྲ།
མཛོ་བོ། སེམས་ཅན་གྱི་ཐོད་པའི་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་དཀར་ཐིག་གོར་གོར་གྱི་མིང་ཡིན་སྟེ། དཔེར་
ན། གཡལ་མཛོ་བོ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བུའོ།
མཛུ་གྲ། ལག་པའི་མཛུ་བ་ལོ།
མཛུ་ག་གྲ། ① ཀླང་ལག་གི་སོར་མོ་སྟེ། ② ལག་པའི་སོར་མོ་གཉིས་པ།
མཛུ་ག་གྲ། འཛུགས་ས། སོར་མཛུ་བ་འཛུགས་སའི་དམིགས་ལུལ། མཛུ་ག་གྲ། འཛུགས་ས་ཡོད་པའི་
བྱས་རྒྱུ་བྱེད་པར་བ།
མཛུ་ག་མདུང་སྟེལ། [ར་བ]རྒྱུ་རྒྱུ་གས་ཞེད་སྒྲུང་སྟེལ་བའི་ཚུལ་དུ་དབུལ་བའི་སྒྲུང་ལ་མཛུ་བ་
མོ་འཛུགས་པ།
མཛུ་བ། ① བེ་ཐོན་གྱི་བཤའ་ཚུལ་ལྟར་སྒྲན་དབྱེད་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་ཆད་འཇལ་བྱེད་ཅིག་ ②
མེའི་ལག་པ་དང་རྒྱང་བའི་མཛུ་ག་འཛུ་བ་མེའི་མིང་སྟེ། ལག་མཛུ་བ་རྒྱང་མཛུ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མཛུ་བ་དཀྱིས། གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་མཛུ་བ་རྒྱན་ཞིག་
མཛུ་བ་ཞིད། ① དཔེ་ཐོག་ལ་མཛུ་བ་མོ་བཅུགས་ཏེ་སྟོབ་མ་ལ་གོ་དོན་ཞིད་པའི་དོན། ② དོན་གཙང་
གང་རུང་འདི་དང་འདི་ཞེས་མདོན་སྟུམ་མཛུ་བ་བཅུགས་ཀྱིས་ཞིད་པ།
མཛུ་བ་ཞིད་བཤའ་བ། མཛུ་བ་ཞིད་དང་འདྲ།
མཛུ་བ་གང་། ལག་པའི་སོར་མོ་གཉིས་པ་ལ་མཛུ་བ་མོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེའི་སེན་མོའི་རྩེག་པ་ཡོད་
མེད་མཆམས་ནས་ཆིགས་གསུམ་པའི་བར་གྱི་ཆ་གས་དེ་ལ་མཛུ་བ་གང་ཟེར་བས་དེ་དང་སོར་
དུག་གཞལ་བ་གཉིས་དོན་གཅིག་
མཛུ་བ་རྒྱས། [ལུལ]གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱི་སོར་རྒྱན།

མཛུབ་རྗེས། ལག་པའི་མཛུ་གྲ་ནམས་གང་རུང་ཞིག་གིས་རེག་རྗེས་ཡུལ་གང་དེའི་ཐོག་ཏུ་དོད་པ།
མཛུབ་ལྷིབས། ཆོམ་བྱ་རྒྱུ་སྐབས་མཛུབ་མོར་གྱོན་རྒྱ་ཞིག་གོ་བའི་མཛུབ་ལྷིབས། རག་ལས་
བཟོས་པའི་མཛུབ་ལྷིབས་སོགས་ཡོད། མིང་གཞན་འབྲུ་མོ་ཟེར།

མཛུབ་རྩུང་། མཐེུ་རྩུང་། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཐ་རྩུང་དང་མཐེུ་རྩུང་ངོ་།

མཛུབ་སྟོན། མཛུབ་སྟོན་གནང་བ། བཀའ་སློབ་མཛུབ་སྟོན་གནང་བ།

མཛུབ་སྟོན་སློབ་དཔོན། གཙོ་མོ་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་ལ་སློབ་སྦྱོང་དང་། ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས།
དབྱུང་གཞི་འཆོལ་ཐབས། བསམ་སློབ་ཀྱང་རྩུལ་ལམ་སྟོན་བྱེད་མཁན་དང་། ཆོན་རིག་གི་
དབྱེད་བ་ལག་ལེན་དམར་ཁྱིད་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་རྒན་གྱི་མིང་ཡིན།

མཛུབ་ཐེལ། མཛུབ་གྲ་གང་རུང་གྱིས་བཏབ་པའི་མཐེ་རྗེས་གི་ཐེལ་ཅེ། མཛུབ་ཐེལ་རྒྱབ་པ།

མཛུབ་མཐོ། མཐེབ་མཛུབ་གཉིས་བརྒྱུད་པའི་བར་གྱི་རིང་ཆད།

མཛུབ་བྲུག་ལག་པའི་མཐེ་བོང་གི་འགྲམ་དུ་སོར་མོ་རྩུང་དུ་ཡོད་པའི་མི།

མཛུབ་བྲིས་རི་མོ། རྒྱན་སྟོལ་རི་མོའི་རྒྱན་སྟོལ་གྱི་དམིགས་བསལ་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་རི་མོའི་
རིགས་ཡིག་ཡིན། དེ་ནི་མཛུབ་མོས་སྒྲུག་ཆ་དང་ཆོན་སོགས་འཛེན་ནས་བེར་གྱི་ཆབ་བྲས་ཏེ་
རི་མོ་བྲིས་པ་དེར་མཛུབ་བྲིས་རི་མོ་ཞེས་ཟེར།

མཛུབ་མོ། ① ཀྱང་ལག་གཉིས་གྱི་སོར་མོ་གཉིས་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟོན་བྱེད་དང་། ལག་
པའི་ལལ་ག་ སོར་མོ་བཅས་སོ། ② སོར་མོ། མཛུབ་མོས་གང་བསྟན་ཤིང་། མཛུབ་མོའི་
ཆོགས་རྟོག་ནང་ལ་བཀུག་མཛུབ་གྲ་ལྔ་བཅངས་སྒྲུགས་གྱི་ཁྱུ་རྩུང་།

མཛུབ་མོ་བཅོར་བ། ལག་པའི་སོར་མོ་དངོས་པོ་སོགས་གྱི་བར་དུ་ཤོར་ནས་བསྐྱད་པ་ལོ།

མཛུབ་མོ་འཇུགས་པ། འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་མཛུབ་སོར་ཐད་ཀར་སྒྲུབ་པ།

མཛུབ་མོས་རི་སྟོན། འོལ་ཆོད་གྱིས་ཕྱོགས་ཅམ་སྟོན་པ། ཆོན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་མཛུམ་མོརི་སྟོན་བྱེད་པ།

མཛུབ་རྩེའི་ཤ་འབྱར་རི་མོ། ལག་པའི་སོར་རྩེའི་ནང་དོས་གྱི་རི་མོ་ལ་ཟེར།

མཛུབ་བཙུགས། ① དམིགས་ཡུལ་གང་ཡིན་ཐད་བཙུགས་སུ་ངོས་བཟུང་བའི་བད། གནད་དོན་ངོ་
མ་མཛུབ་བཙུགས་གྱིས་ངོ་སྤྱད་པ། ② མཛུབ་མོས་རེག་པ་སྟེ་ཐེ་གཏོགས་བྲས་པའི་དཔེ། ཤ་

མ་ཐོས་ཀྱང་ཤུལ་མཛུབ་བཅུགས་ཀྱིས་ཆོག
མཛུབ་བཅེ། མཛུབ་མོའི་ཅེ་མོ། བ་ཚུགས། མཛུབ་བཅུགས་དང་དོན་གཅིག
མཛུབ་གཞུགས། [ཡུལ]གཞོང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག
མཛུབ་བཟོ་མགོ་སྒྲོག། [ཡུལ]མིང་གཞན་མཛུབ་ཐོའི་མགོ་སྒྲོན་ཡང་ཟེར་དྲེ་ཟངས་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག
མཛུབ་རིས། ① མཛུབ་རིང་ལ་བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་གིས་ཆོད་ཚྲོམ་བྱ་བ། ② མཛུབ་རིས་ཀྱི་
ཁྱད་ཆོས། མཛུབ་རིས་ཀྱི་དབྱེད་ཚྲོམ། མཛུབ་རིས་ལ་བརྟག་དབྱེད་ཆོད་ཚྲོམས་བྱེད་པ།
མཛུབ་ཤུབས། མཛུབ་མོའི་ཤུབས།
མཛུབ་ཤུབས་ལྷེབས་མོ། ཀོ་བ་སོགས་ལས་བཟོས་པའི་མཛུབ་སྐྱོབ།
མཛེ། མ་ཤུའི་ནད་ཅིག མཛེ་ཐོག་པོ་ལ་བཅེགས།
མཛེ་སྒྲ། མཛེ་ནད་ཀྱིས་ཤི་བའི་ཁྲག
མཛེ་ཆོད་འབྲུག། མཛེ་ནད་ཐོར་བ་མང་པོ་ཐོན་པ་ཞིག་པའི་རིགས་ཤིག
མཛེ་ལུས་བཟ་ཤིས། ལུས་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལུ་ཇེས་བསེལ། ལུས་པས་ཡན་ལག་
སོགས་སུ་མཛེར་བ་སྐྱེས་པར་བཞ།
མཛེ་ནད། ལུ་སེར་ནག་པོ་དང་གཉན་སྲིན་བརྒྱ་ཏ་གཉིས་འདོམས་པ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་སྐྱས་བྱས་པར་
ཐགས་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱན་མ་རུང་བ་རུལ་སྐྱག་ལྟར་འབྱུར་བའི་ནད་དེ། རྒྱ་གསེས་སུ་
དབྲེན་མཛེ་ནད་རིགས་བཙོ་བརྒྱད་དམ་སུམ་ཅུ་ཅ་བྱག་མཆིས་སོ།
མཛེ་ནད་ལྷགས་པའི་དབྲེ་བ་བཙོ་བརྒྱད། སྒྱི། ལྷགས། ཅི། མདོག་སྟོབས། དབྲེབས། ཤ། ཆེལ།
ལུ་བ། ཅ་བ། ཁྲག་ལུ་སེར་ལུས་ཆོགས། ལུ་བ། ལྷང་བ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ། ལྷང་ལ།
བདག་གི་ཆོ་འབྲུལ་སྒྲི། ལྷང་མི་དགལ། ལྷང་མི་བདེ། ལྷི་གཡལ་ཞིང་བ་སྐྱེ་ལྷང་། འཇིགས་
ལྷང་བྱེད། ཅ་ཐམས་ཅད་འདར་ལྷིག་ལྷིག་ཤིག་ལྷིག་ཆ་ཅག་ཅག་གཡལ་ཅག་ཅག་ན་ཀར་
ཀར། ཆ་ཀར་ཀར། ཆ་བྲང་བྲང། ལྷང་ལྷང་ལྷང་། ཆ་མིར་མིར། གཡལ་ལྷིང་ལྷིང་། ལྷིང་ཆེལ་
ཆེལ། ལྷིང་ལྷིང་། ཅེ་ཤུབ་ཤུབ་པོ།
མཛེ་པོ། ལྷིས་པ་མཛེ་ནད་ཅན།

མངེས་ཆོས་མཆོར་སྒྲེག་ཅན། སྒྲེག་ཉམས་ཁེངས་དྲེགས་དང་ལྡན་པ།
མངེས་འཆོས། རྣམ་པའམ་སྤྱོད་ལམ་མངེས་པར་བཅོ་བ། སྒྲོ་དང་སྒྲེ་ཁུང་ལ་མངེས་འཆོས་བྱེད་པ།
མངེས་ལྗོངས་སྤང་ཁུལ། སྤང་སྤྱོད་དགོས་པའི་མངེས་པའི་ཡུལ་ལྗོངས།
མངེས་ཐོག་མངེས་བཅེགས། སྤར་གཞུགས་མངེས་པའམ་དོན་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལ། རྒྱུ་
སྤྱདའི་ཐོག་ཏུ་རྒྱན་ཆ་མངེས་པོའམ་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བྱས་པ་ལ་ཟེར།
མངེས་ལྡན། [མངོན]གཟུང་བ་སངས།
མངེས་སྤྱག་ཡིད་དུ་འོང་བའམ་མིག་ལ་མངེས་པ། མངེས་སྤྱག་ལྡན་པའི་ཡུལ་ལྗོངས།
མངེས་པ། བཟུང་དང་མཚར་བ། ཆོན་ཅིས་བྲིས་པའི་རི་མོ་མཚར་ཞིང་མངེས་པ། གཞོན་ཅུའི་ལང་ཆོ་
མཆོག་ཏུ་མངེས་པ། ཡུལ་ཁམས་མཆོག་ཏུ་མངེས་པ། ཁྲི་གདུགས་ཉི་མ་ཀྱན་ལ་མངེས་ཀྱང་།
བྱ་བུག་པའི་མིག་མི་མངེས། རིན་པོ་ཆེས་མངེས་པ་ལས་ཡོན་ཏན་གྱིས་མངེས་པ་དགལ།
མངེས་པའི་རྩ་ཅན། [ཡུལ་]ཡོས།
མངེས་པར་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། མངེས་པར་མཁས་པ་ཉིད་གྱིས་མངེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་གཤེགས་པ།
མངེས་པའི་ཡོན་ཏན། ༡ བེ་ད་རྣམས་འདོད་པའི་མངེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོན་ཉིད་ནི། རི་ལྗར་བརྗོད་
པའི་དོན་དེ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དོན་ལས་མ་འདས་པ་སྟེ། འགྲོའི་མཁས་མོངས་ཀྱན་
གྱི་སྒྲོ་ལ་འཐད་ཅིང་མངེས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ། ༢ གོ་ཏ་བས་འདོད་པའི་མངེས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་
མཆོན་ཉིད་ནི། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དོན་གང་ཞིག་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཆོད་ཀྱི་མཆོམས་ལས་རིང་དུ་
བཞུགས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་ལུང་ཆེ་བའི་དགུ་གིས་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་བཞོད་པའི་ཆོག་སྤྱོར་དེས་ནི་ཏ་ཅང་ཁྱད་
འཕགས་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཉམས་ལ་དགའ་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོ་ཆོམ་པར་འགྱུར་ལ།
གཅིག་ཤོས་འཛིག་རྟེན་གྲགས་ཆོད་འབའ་ཞིག་ལ་ཞེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོམ་པར་མི་འགྱུར་པོ།
མངེས་པོ། མངེས་པ་དོན་འདྲ།
མངེས་བྱད། ① མངེས་པའི་གདོང་། ② མངེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་དམ་ཅུས།
མངེས་བྱེད། ① སྒྲེག་འཆོས་བྱེད་པ། ② རྒྱན་ཆ། ③ [མངོན]རྒྱལ་ཡོ།

མཛེས་སྐྱར་རི་མོ། གནའ་པོའི་གོང་མའི་པོ་བྱང་ནང་གི་གྲང་ངོས་སོགས་ལ་སྐྱར་འགེལ་བྱེད་པའི་
རྒྱ་ཆོས་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། མཛེས་སྐྱར་རི་མོ་དེ་རིགས་ནི་མང་ཆེ་བ་པོ་བྱང་ནང་གི་
ཆེད་ལས་རི་མོ་བས་གྲེས་ཤིང་། བྱང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་རི་ཆུ་དང་། མེ་ཉླ་སྒྲ་ཆོག་པ། ཡོ་ཆས་
སྒྲ་ཆོག་པ། མི་སྒྲ་སོགས་ཡིན། རི་མོ་དེ་ཆོའི་བྱང་ཆོས་ནི་གྲལ་སྒྲིག་པའི་ཉམས་འགྱུར་སྟོན་
ནས་མཛེས་ཤིང་བརྗེད་ཆགས་པའི་པོ་བྱང་གི་རྣམ་པ་དང་གཞི་མཚུངས་པ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

མཛེས་སྒྲིན་བྱེད། [ཡུལ་]ཨ་ག་རུ།

མཛེས་ལ། བྱད་མེད་བཞིན་བཟང་ལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྐྱེད་མེད་མ་དང་། སྤང་ཆེན་འགྲོས།
སྒྲིག་མོ། ཡན་ལག་མཆོག་ལ། ལུས་སྤྲ། རི་དྲགས་མིག་ཅན་བཅས་སོ།།

མཛེས་མའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ སྒྲེས་པ་མེད་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ། ༢ ཁྲིམ་ཐབ་
ལ་སྒྲིང་ཉེ་བ། ༣ བྱ་མང་དུ་བཅའ་བ། ༤ ལུས་ཚུགས་ཐུབ་བ། ༥ སྒྲ་བ་མང་པོ་མེད་བ། ༦
སེམས་བྱང་བ། ༧ བྱི་ཐག་རིང་བ། ༨ ལས་ལ་ཡང་ཞིང་ལག་འབྲས་གཙང་བ་སྟེ་བརྒྱད།
མཛངས་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱང་ཟེར།

མཛེས་རྩལ། བཟོ་དབྱིབས་སྒྲིན་པའི་སྒྲུ་རྩལ་ལམ་བར་སྟོང་སྒྲུ་རྩལ་བཅས་ཀྱང་ཟེར། དུས་རབས་
བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཡོ་རོབ་ཏུ་མཛེས་རྩལ་རིག་པའི་དོན་སྟོང་ལྷན་པའི་རི་མོ་དང་། འབྲུར་
བརྟན། རོལ་མོ་སོགས་མཐའ་དག་ལ་མཆོན་ཀྱི་ཡོད། དེ་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་མེད་སྟོང་བྱེད་པའི་
བཟོ་རྩལ་མཛེས་རིས་དང་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་ཡིན། དེང་སྐབས་རྒྱ་དུ་རི་མོ་དང་། འབྲུར་བརྟན།
བཟོ་རྩལ། མཛེས་རིས། ཨར་སྒྲིན་སྒྲུ་རྩལ་སོགས་ལ་གོ་བ་ཡིན། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་དུས་
འགོ་ནས་བཟུང་རང་རྒྱལ་དུ་མིང་ཆོག་དེ་རྒྱ་བྱུང་དང་སྟོང་འགོ་རྩལ།

མཛེས་རྩལ་སྒྲོག་བརྟན་པར་གཞི། མཛེས་རྩལ་གྱི་གསར་ཅོམ་བྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བཟོས་པའི་
སྒྲོག་བརྟན་པར་གཞིར་ཟེར། སྒྲོག་བརྟན་པར་གཞི་དེ་རིགས་ཀྱིས་རབ་བཏགས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་
ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་དབྱིབས་བསྐྱར་ཉེ་ནང་དོན་གྱི་རྒྱད་རིམ་བསྐྱར་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནི་མི་སེམས་
འགྲུལ་ལ་འཁྲུག་ཆ་དོད་པོ་ཡོད་པས་གྲེས་པ་ཆོས་ཏུ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། རི་
མོ་འགྲུལ་པའི་སྒྲུ་འབྲེལ་པར་གཞི་དང་། གསང་ཐག་འཐེན་པའི་པར་གཞི་སོགས་ཡིན།

མཛེས་ཅལ་ཡིག་གཟུགས། ཡིག་གཟུགས་ལ་མཛེས་ཆུན་སྤྲས་ཏེ་འཆོ་བའི་ནང་གི་འདྲ་རིས་དང་རི་
མོའི་དབྱིབས་ཅུ་དུ་འགྲུར་བའི་ཡི་གེར་མཛེས་ཅལ་ཡིག་གཟུགས་ཟེད། མཛེས་ཅལ་ཡིག་
གཟུགས་ནི་མཛེས་པས་མི་སེམས་འགྲུལ་བའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡི་གེའི་ནང་དོན་
མཆོན་པར་བྱས་ནས་དེའི་བསྐྱབས་དང་། བཅུ་བྲལ། སྤྱུལ་མ་བཅས་ཀྱི་རྩལ་བ་ཐོན་ཐུབ། མཛེས་
ཅལ་ཡིག་གཟུགས་དར་ནས་དུས་ཆོད་ཀྱང་རིང་པོ་སོང་ཡོད། རི་མོའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་།
གཟུགས་འགྲུར་ཡི་གེ། སྤྲ་སྤྲོར་ཡི་གེའི་བ་ཏུ་གཟུགས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱང་མཛེས་ཅལ་ཡིག་
གཟུགས་ཡིན། འོན་ཀྱང་དངོས་འབྱེལ་གྱི་མཛེས་ཅལ་ཡིག་གཟུགས་ནི་མ་ཆ་རིང་ལུགས་ཀྱི་
ཆུལ་ཁབ་ནང་ཆོང་ལས་བཅུ་བཅོན་པ་དང་དུས་མཚུངས་འབེལ་ཆུས་བྱུང་བ་ཡིན། རང་ཆུལ་
དུ་ཆོང་ཆུལ་རབས་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཆགས་པར་དང་བརྟན་པར་ཐོག་ཐོན་པ་ཡིན།

མཛེས་མཆོན། གཞན་གྱི་མིག་སྒར་མཛེས་མཆོན་བྱེད་པ། ཁའི་མཛེས་མཆོན་ཅུ་དུ་འདི་སྐད་ལྟས་པ།
མཛེས་མཛེས་བྱེད། ① འཛེམ་བྱེད་པ་སྟེ་དབུས་ཀྱི་མལ་སྐད་ལ་མཛངས་བྱེད་པ། ② མཛེས་པའི་
ནམ་འགྲུར་མེད་དུ་སྟོན་པ།

མཛེས་བཟང་། ནམ་པ་མཛེས་ཤིང་གཤེས་ཀ་བཟང་པ། བྱིས་ཐབ་མཛེས་བཟང་།
མཛེས་བཟོ་པ། གཙོ་བོ་རྫོས་གར་དང་རྫོག་བརྟན་གྱི་མཛེས་ཅལ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ལ་ཟེར། དེར་
ཆུབ་ལྗོངས་ཀྱི་འཆར་འགོད་དང་། འཁྲབ་སྟོན་པར་མཛེས་ཆུན་སྤྲས་པ། དེ་བཞིན་ཞབས་ཤིང་
ཡོ་ཆས་དང་རྫོས་གར་གྱི་འཁྲབ་ཆས་འཆར་འགོད་སོགས་ཚུད་ཡོད། ད་དུང་རིག་ཅལ་གྱི་བཅུ་
བྲལ་སོགས་ཀྱི་འཆར་འགོད་དང་འབྲི་རྒྱ་དེའང་མཛེས་བཟོ་བའི་ལས་ཀའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།
མཛེས་ལམ། མིག་སྒར་མཛེས་ཆོས། ལྷར་སྤྲང་མཛེས་ལམ་གྱིས་མི་པན་པ། ཕྱི་ཆུལ་ཅུ་དུ་
མཛེས་ལམ་བྱེད་པ།

མཛེས་ལམ་གྱིས་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་འཛོག་པ། རོ་བསྐྱུང་གིས་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་འཛོག་པ་ཞེས་
པའི་དོན་ཡིན། དེ་ཡང་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་དང་མི་མཐུན་པའི་རིགས་བྱུང་ཆེ་དགག་པ་
མཛད་པ་མ་གཏོགས། པ་རོལ་པོས་ཁོང་ཁྱོད་བཟའ་ཡོང་བསམས་ནས་རོ་བསྐྱུངས་ཀྱིས་བཏང་
སྟོམས་སུ་མི་འཛོག་པའོ།

མཛེས་ལམ་མི་ཆགས་པ། མི་མང་པོས་མཛོད་སར་མཛེས་པོ་མེད་པའི་སྦྱོང་ལམ།
མཛེས་ལེགས། གཞུགས་མཛེས་ལ་སྦྲུ་ག་ལེགས་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་། བྱ་སྦྱོང་སོགས་སོ།།
མཛེས་གཤེགས་ཀྱི་དཔེ་བྱད། མཛེས་པར་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད་དང་དོན་གཅིག
མཛོ། སྒྲང་འབྲི་འདུས་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ཤིག་ པོ་ལ་མཛོད་དང་། མོ་ལ་མཛོ་མོ་ཟེར།
མཛོ་ཁལ་ར་འགོལ། ལས་འགན་སོགས་མི་ཐེག་བཞིན་དུ་དྲི་བའི་དཔེ། འཁོས་བབས་དང་མི་
མཐུན་པའི་མཛོ་ཁལ་ར་འགོལ།
མཛོ་ཁལ་ལུག་ཁལ། མཛོ་ལ་མཛོ་ཁལ་དང་ལུག་ལ་ལུག་ཁལ་ཏེ། ལས་འགན་སོགས་གང་ལ་དེ་
འཆམ་འགོལ་བའི་དཔེ། རང་འཁོས་དང་འཆམས་པའི་མཛོ་ཁལ་ལུག་ཁལ་སོ་སོར་དྲི་བ།
མཛོ་ཁ་པོ། མཛོ་འེ་སྦྲུ་མདོག་ཁ་པོ་གཟེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།
མཛོ་གྲ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་
རང་སྦྱོང་ལྟེངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་གྲ་བ། མཛོ་གདོང་དཀར་པོ།
མཛོ་ཁོད། ལྷ་ལོ་མ་བརྒལ་པའི་མཛོ་རར་མ།
མཛོ་སྒྲང་། ཆ་བ་མཛོ་སྒྲང་སྟེ་རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྦྱོང་ལྟེངས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དུ་ཡོད་ཅིང་རྒྱལ་མོ་
རྒྱལ་རྒྱུ་རྫོང་དེ་བརྒྱུད་ནས་འབབ། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཆ་འདའ་དུ་ཡོད།
མཛོ་སྒྲང་དགོན། མིང་གཞན་ཆ་བ་མཛོ་སྒྲང་དགོན་ཟེར། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་བོན་དགོན་ཡིན།
རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༢ལོར་སློབ་ཐབས་རྒྱ་མཚོས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་
བར་བསྐྱར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྟེངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྒྲང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་ལམ་སྤལ་བས་བཅད་པ། བར་བཅད་པ་འམ་ལམ་བཀག་པའི་དཔེ།
མཛོ་གཉའ་སྤེལ། མོན་མཛོ་གཉིས་གཉའ་སྤེལ་བ།
མཛོ་དྲ། མཛོ་མང་པོ་སྒྲར་བསྒྲིགས་ཏེ་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།
མཛོ་མོ་རྩས་མ། [ཡུལ་]མཛོ་མོ་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར།
མཛོ་བདག་ལ་མཛོ་རྒྱུ་མ། ཆ་རྒྱུས་ཆ་ཆང་ཡོད་མཁན་ལ་གཞན་གྱིས་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་ཁུལ་བྱས་

པའི་དཔེ། ཁོས་ང་ལ་ངའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་ནི་མཛོ་བདག་ལ་མཛོ་རྒྱས་བཤད་པ་
ཞིག་རང་རེད།

མཛོ་ནག་ཡུ། [ཡུལ]མཛོ་ནག་པོ་རྩ་ཙེ་མེད་པ་ལ་ཟེར།

མཛོ་སྒྲ། ① ལྷགས་གཟར་བྱག་ཅན་ནམ་ཁྲག་པ་ཅན། ② སྤོང་དབྱེད་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་
རུས་པའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མཛོ་སྒྲའི་སྒྲགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་
ལྷ་ཁང་རྒྱུང་བྱེ་ཞིག་བཞེངས། རབ་བྱུང་བཙུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༠ལོར་ཁམས་
སྤྱ་ཆེན་ཆང་གིས་འདུ་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མཛོ་དཔོན། མཛོ་འདྲོ་དཔོན་གྱི་དཔོན་མཁན།

མཛོ་སྒྲེལ། ཐག་པས་སྒྲེལ་པའི་མཛོ་གཉིས།

མཛོ་མོ། སྤང་དང་འབྲེལ། གཤམ་གྲང་པ་མོ་འདུས་པ་ལས་བྱུང་པའི་མོ་སྒྲགས་རིགས་ཤིག་

མཛོ་མོ་མཁའ། བག་གྲུའི་རུས་རབས་སུ་ཙོང་ཁ་པའི་སྒོ་བ་མ་ལུ་རྒྱ་ཆུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲོ་ནག་མེར་ཁོག་རྒྱུང་ཁོངས་སུ་ཡོད། བྲམས་ཆེན་
ཆོས་རྒྱལ་གནས་འདིར་འདས་ཤིང་སྤྱ་གདུང་ཡང་འདི་ན་བཞུགས།

མཛོ་མོ་རྩ་ཆ། མཆོ་སྒྲོ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྒྲོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཐུན་ཏེ་རྒྱུང་གི་རི་བོ་ཞིག་

མཛོ་མོ་ཤིང་། འདི་རང་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གར་ཡང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་དང་▲སྤྱི3000~3800བར་
གྱི་ཞིང་ཁུལ་དུ་སྤྱི་བ་མང་ཞིང་། ཉིན་གྱི་བྲག་ནག་དང་གད་ཁེབ་མོགས་སུ་སྤྱི་ སྤྱོད་པའི་རིང་
ཆད་ཏེ་ལམ་མེ་ཁྱི0.7~1.2ཙམ་ཟེར་གྱི་ཡོད། མདོག་མེར་སྤྱི་ཡིན་པ། སྤྱོད་པའི་བྱེ་རོས་
མེར་སྤྱི་ལ་ནང་སྤྱིང་དམར་པོ་སྤྱི་ཞིང་མཁྲིགས་པ། ཡལ་ག་ཆང་ཆིང་མང་ཞིང་ལོ་མ་ལྔ་དུ་སྤྱི་
རྒྱུང་ཅན་སྤྱི་དབྱེབས་ལྟར་སྤྱི་བའི་ལོ་རྒྱུང་རྒྱུས་ཅེ་རྩོ་བ་ཆེར་མའི་རང་བཞིན། ལྷ་བ་7
~9བར་འབྲས་བུ་སྤོང་མའི་གང་བུ་སྤྱི་རྒྱུང་ཅན་འདོགས་པ། སྤོང་དབྱེད་བྱེ་ཤིང་གི་སྤྱོད་པོ་
ཡིན་པ་མ་ཟད་དེའི་ནང་ནས་ནང་སྤྱིང་དམར་པོ་དེ་ལྷག་པར་བཟང་བ་སྤྱི་སྤྱི་ གང་ལྟར་ལྷ་11བ་
ནས་བྱི་ལོའི་ལྷ་4པའི་བར་སྤྱོད་པོ་བཅད་ནས་ཉར་ཆགས་ལེགས་པར་བྱ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྒྱེས་

བསེལ། ལུས་པས་ཁྲག་འབྲུགས་འདྲ་ཞིང་ཁྲག་ཚད་སེལ། ཁྲག་གཟེར་གཙོག་ ཁྲག་ཚབས་
སེལ་ཞིང་སྒྲ་མཚན་སྟོམས།
མཛོ་མོའི་ཉིལ། མཛོ་མོའི་སྤྲ་གྲ།
མཛོ་དམར་རྩ་རིང་། མཛོ་ཡི་མདོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་རྩ་ཙོ་རིང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།
མཛོ་རྩི་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་ཞོ། མཛོ་མོའི་འོ་མ་ལས་བྱས་པའི་ཞོ།
མཛོ་གཡུང་པོ། [ཡུལ]བཞོན་པར་འོས་པའི་དུལ་མ།
མཛོ་ར། མཛོ་དང་མཛོ་མོ་འདྲུག་ས།
མཛོ་ར་ལེ་མ། ལུ་ལའི་སྒྲ་མའི་སྒྲ་སྒྲེར་གསེལ་ཐབ་ཏུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱའི་མར་དང་འོ་མ་འབྲལ་
འབྲལ་དུ་སྦྲེལ་མཁན་མཛོ་མོ་ར་བ་བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་གྱི་ལེ་མ།
མཛོ་ཡུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མཛུག་ཙམ་ལ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྒྲུ་པ་ཡིན། བོད་རང་
སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མཛོ་ཤད། འོ་གསུམ་འོན་པའི་མཛོ་ཡི་མིང་།
མཛོ་ཤིང་། མཛོ་མོ་ཤིང་དང་དོན་གཅིག་
མཛོག་རྩོག་མགོ་དང་འདྲ།
མཛོག་མགོ་ ཁུ་ཚུར་རམ་ལག་མགོ་
མཛོག་རུམ། ལུར་མཛོག་ཁྱང་ཟེར། ཁུ་ཚུར་ལ་གོ་ཁ་ལ་མ་ཉན་ན་མཛོམ་རུམ་གྱིས་སྒྲིག་ཆ་བཤད་ཆོག་
མཛོད། ① མཛོད་པའི་སྦྱུལ་ཆིག་ ② དངོས་རིགས་གསེག་འཛོག་གམ་འཛོག་པའི་ཡུལ། བང་
མཛོད། འོད་མཛོད། ཆིག་མཛོད། དཔེ་མཛོད་ཁང་། བྲག་མཛོད། ③ ཆིགས་བཅད་རྩམ་ཚུལ་
ཞིག་སྟེ། བཛོད་བྱ་རུ་མ་དང་ལྷན་ཞིང་གཙོད་མཚམས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ངོས་ནས་འོ་མོ་ཀ་དང་།
བྱ་ཆིག་མང་ཉུང་ངེས་གཟུང་མེད་པའོ། ④ ཀོཾའམཀོཾ [ལེགས] ཆོས་མདོན་པ་མཛོད།
མཛོད་ཀྱི་འགོ་པ། བང་མཛོད་ཀྱི་གཉེར་པའམ་བྲག་མཛོད་ཀྱི་གོ་གནས།

མཛོད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་ཅུ་དོན་ལྟ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དོན་གཉིས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
གསུམ་སྟེ་དོན་ལྟོ། དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ། གཅིག་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་
གཉིས། མང་པོ་བའི་ཆོས་བཅུ། གཅིག་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གཉིས། མང་པོ་བའི་ཆོས་
བཅུ། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བའི་ཆོས་བཅུ། ཉོན་མོངས་བའི་ས་མང་པོ་བའི་ཆོས་བྱུག་མི་དགེ་
བའི་ས་མང་པོ་བའི་ཆོས་གཉིས། ཉོན་མོངས་བའི་ས་རྩུང་དུ་ཡི་ཆོས་བཅུ། མ་ངེས་བའི་ས་ཡི་
ཆོས་བཅུད། མཚུངས་ལྡན་མིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་བཞི་བཅས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
ཆོས་གསུམ་བསྟོམས་པས་དོན་ལྟོ།

མཛོད་ཀྱི་གནས་དགུ། ཁམས་བསྟན་བ། དབང་པོ་བསྟན་བ། འཛིག་རྟེན་བསྟན་བ། ལས་བསྟན་བ།
ཐ་བྱས་བསྟན་བ། ལམ་དང་གང་ཟག་བསྟན་བ། ཡེ་ཤེས་བསྟན་བ། ལྷོ་མས་བར་འབྲུག་བ་
བསྟན་བ། གང་ཟག་བ་བསྟན་བཏོ།

མཛོད་ཁང་། རྒྱ་ཁོར་འཛིག་སའི་ཁང་བ།

མཛོད་གོས། འབྲུག་ཚང་འཁོར་གྱི་རི་མོ་ཡོད་པའི་གོས་ཆེན་མེར་པོ་ཞིག

མཛོད་དགེ་རྩོད་ཞིག་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་བ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་ཕྱོད་སུ་
ཡོད། རྩོད་མི་དཔངས་སྲིད་གཞུང་དེ་སྟག་ཆ་དགོན་གྲོང་བཟའ་དུ་ཡོད།

མཛོད་འབྲེལ། ཆོས་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ།

མཛོད་ཅིག་གིས་ཤིག་ཅེས་བའི་ཞེ་ཆིག

མཛོད་རྩུང་མཛོད་སྟུག་དེ་ནི་དེ་སྔ་པོ་དེ་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཏུ་ལའི་མ་མ་སྟུ་མེར་གྱི་སྟུ་ཆས་
བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། མཛོད་སྟུག་དང་མཛོད་རྩུང་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་
པོའི་དོན་ལོན་ལོ།

མཛོད་ཆེན། བང་མཛོད་ཆེན་པོ།

མཛོད་ཆེན་རྣམས་ལྟ། ཀོང་སྟུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་ཕྱོགས་སྤྲིག་དང་ལྟགས་རྩོམ་གནང་བའི་པོད་
གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་མདོ་སྟགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་ཐམས་
ཕྱོགས་གཅིག་བསྟོགས་ཤིང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཆོས་

བརྒྱད་སོ་སོའི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པ་རྣམས་ལས་ཞུས་ཤིང་། དེའི་དབང་ལུང་ཁིད་
རྒྱན་དང་བཅས་པ་གཞན་ལ་པར་སྤེལ་བའི་གཞུང་དང་ལག་ལེན་བྱང་འབྲེལ་ཅན་གྱི་རིག་པའི་
མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན། དེ་དག་ནི། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ལྷགས་རྩིས་གཞུང་དང་རིག་གནས། ཆོ་ག་དང་
ཆོས་སློང་སོགས་གང་ལ་གང་དགོས་པ་ཆ་ཆང་བ་གསུང་འབུམ་པོ་ཉི་བརྒྱ་དང་། ཁ་སྐོང་
སོགས་པོ་ད་བཙུ་ལྷོ་རྩིས་བཞུགས་པ་ལ་རྒྱ་ཆེན་བཀའ་མཛོད། གསང་སྤྲུགས་གསར་རྩིང་གི་
གཏེར་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་གཏེར་ཆོས་ཡོངས་རྩོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་རིན་ཆེན་
གཏེར་མཛོད་པོ་ཉི་རེ་བཞི། སྤྱབ་བརྒྱད་ཤིང་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་ངག་གཙོ་བོ་རྣམས་ཕྱོགས་
གཅིག་བསྒྲིགས་པ་གདམས་ངག་མཛོད་པོ་ཉི་བཙུ་དྲུག་དང་། དཔལ་ལྷན་དྲུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་
ཀྱི་གདམས་ངག་རྒྱ་གཞུང་མན་ངག་དང་བཅས་གཙོ་བོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་
བཀའ་བརྒྱད་སྤྲུགས་མཛོད་པོ་ཉི་གསུམ། བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱང་
ཁུངས་ལོ་རྒྱུས། བྱམ་མོངས་དང་བྱམ་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛོད་བྱ་བསྐབས་པ་གསུམ་གཙོ་བོར་
སྟོན་པའི་མདོ་སྤྲུགས་སོ་སོའི་ས་ལམ་རྣམ་གཞག་དང་དབྱེ་བ་སོགས་གནད་བསྐྱུས་སུ་བཀོད་
པ་ཤེས་བྱ་མཛོད་པོ་ཉི་གསུམ་བཅས་བཞུགས་པ་ལ་མཛོད་ཆེན་རྣམ་ལྔ་ཟེད།

མཛོད་རྩལ། རྩལ་ཞེས་པའི་ཆོས་ཆེན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་

མཛོད་ལྗན། [མདོན] ① སེུ་འབྲུའི་ཤིང་། ② གཙུག་ལག་ཁང་གི་གཞི་རྒྱ་། ③ རྒྱ་གར་གྱོ་ཤ་ལྷའི་
ཡུལ། མཛོད་བཏགས་ལེགས་པ། བོད་མའི་མཛོད་ནས་བྱང་བའི་ཁ་བཏགས་ལེགས་པ།

མཛོད་ལྗན་ལམ། རི་བྱེའི་རྒྱང་མ།

མཛོད་སྤྱ། བཟའ་ཆའི་མིང་སྟེ། སྟོ་གཟན་རིལ་རིལ་ཞིག་ལ་མཛུ་བ་མོ་གསུམ་གྱིས་བརྒྱུར་ནས་
དབྱེ་བས་བྱར་གསུམ་བཟོས་ཏེ་བཙོ་ནས་མར་དང་ཀ་ར་བྱ་རམ་སོགས་སྤྱར་ནས་ཟོས་ན་ལེགས།

མཛོད་པ། བྱག་མཛོད།

མཛོད་སྤྱ། སྤྱིན་མཆོམས་ཀྱི་སྤྱ།

མཛོད་དཔོན། བང་མཛོད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་པོ།

མཛོད་བྱ་རྒྱུད། བཟེུ་རྒྱུད་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་

ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
མཛོད་བྱ་ཆུང་དང་མཇུ་བ་མོ་ཆུང་། མཐེབ་ཆུང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
མཛོད་བྱེད། [མངོན]བྱར་ཤིང་།
མཛོད་འཛིན། ① བྱག་མཛོད། ② རྒྱ་གར་གྲོ་ས་ལ་ཞེས་པའི་ཡུལ།
མཛོད་ཞུགས་ཀྱ་རྒྱག་མཛོད་ཁང་ནང་དུ་འཇུག་ནས་ཀྱ་རྒྱབ་པའི་བྱ་སྟོན།
མཛོད་ལས་བཤད་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད། ༡ རོལ་མོ། ༢ འབྲིག་འཐབ། ༣ སོ་ཆོས། ༤
གངས་ཅན། ༥ སྤྲ། ༦ གསོ་བ། ༧ ཆོས་ལུགས། ༨ བཅོ་བོ། ༩ འཕོང་དབྱེད། ༡༠ གཏན་
ཆོགས། ༡༡ སྟོར་བ། ༡༢ རང་གི་བཅས་བ། ༡༣ ཐོས་པ་བྲན་བ། ༡༤ སྐར་མའི་དབྱེད། ༡༥
ཅེས། ༡༦ མིག་འབྲལ། ༡༧ སྟོན་རབས། ༡༨ སྟོན་བྱང་བཛོད་པ་བཅས་སོ།
མཛོད་ལུགས་ཀྱི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་བདུན། ༡ ཐོབ་བ། ༢ མ་ཐོབ་བ། ༣ སྐྱལ་མཉམ། ༤ འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག། ༥ སྟོག་ ༦ མཚན་ཉིད། ༧ མིང་ཆོག་ཡི་གའི་ཆོགས།
མཛོད་ལུས། [མངོན]ཆུ་ཤིང་།
མཛོད་སྟེ་རྒྱ། གཞི་སྒྲུལ་རས་ཀྱིས་བཙོས་པའི་དཀྱིལ་དུ་ཉིང་ཉིང་གཅིག་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་
མཐོན་ཤིང་ཆོས་བྱ་བ་སྒྲིགས་པ་ཆོན་མཛོད་སྟེ་རྒྱ་ཞིག་
མཛོལ་བ། ① རི་དྲགས་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། ② སྤྱུས་བྱེ་བྲག་གས་སྦྱང་འཆོང་མའི་བྲ།
འཛིག་བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་གཤེར་ཁུའི་རིགས་མར་འབབ་པའི་དོན་ཉེ་ ལུས་
ནས་རྩལ་ཆུ་ཆུ་འཛིག་ལྟ་བུ། ཐགས། བེ་འདས་པ་སྟེ། རྩལ་ཆུ་ཐགས་ནས་ལྟ་བ་བརྒྱན་པར་བྱས་ལྟ་
འཛིག་གེ་འཛིག་གེ་ རིམ་པ་འཆོལ་བའམ་འབྲུགས་པའི་རྩལ། དངོས་རིགས་ལེགས་ཉེས་མང་པོ་
མཉམ་འབྲེས་ཀྱིས་འཛིག་གེ་འཛིག་གེར་སོང་བ། འཛིག་འཛིག་སྦྱངས་བ།
འཛིག་སྟོན། ① ཐེགས་པ་བཟེད་སའི་སྟོན་སྦྱད། ② ཐེག་ལའི་འཛིག་སྟོན།
འཛིག་པ། ཐག་པ། འཛིག་པ། འབབ་པ་འམ། སྦྱང་པ། འཛིར་པ། ཆུ་འཛིག་པ། ཐེག་ལེ་འཛིག་པ།
མཆི་མ་འཛིག་པ།
འཛིག་བྱེད་ཤིང་། [མངོན]ཨ་སྤའི་ཤིང་ངམ་རྩུ་ཉའི་ཤིང་གི་མིང་ཡིན།

འཛག་འཛོག་འཛག་གེ་འཛོག་གེའི་བསྐྱུས་མིང་།
འཛགས། འཁྲིག་པ་སྟོང་པའི་དོན། ལྷ་མས་ནག་མོ་ལ་འཛགས་ན་སྟོམ་པ་ཤོར་འགོ་ལྷ་བྱའོ།
འཛགས་རེས་བགོ་པོ་མོ་གཉིས་མ་བྱུན་གྱིས་འཁྲིག་པ་སྟོང་པའི་དོན་སྟེ། འཛགས་རེས་བགོ་ཞིང་
སྟོང་གཏམ་བཤད།
འཛང་འཛང་། [ཡུལ་]དངུལ་སོགས་དགོན་པོ་བྱང་སྟེ་ལག་ཐོགས་པ། དེང་སང་འཛོ་ཆས་གང་ཅིའི་
ཐད་ནས་ལག་འཛང་འཛང་མེད།
འཛང་སེ་བ། [ཡུལ་]དགོན་ཅམ། དེང་སང་ངེད་ལ་དངུལ་ལག་འཛང་སེ་བ་ཞིག་ཡོད།
འཛངས། དཔལ་བཟུང་རྒྱལ་པོད་ཀྱི་དོན་ཉེ། དཔལ་འཛངས་ལྷན་ལྷ་བྱ།
འཛངས་པ། [རྟིང་]ཐད་པ་དང་གཏུགས་པ།
འཛད། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་མ་ཆར་བཟུང་ཚོགས་པའི་དོན་ཉེ། རྒྱ་མཚོའི་རྩ་
ལ་འཛད་མཐའ་མེད། ཞིང་བྱན་གྱི་སྐྱུག་ལ་འཛད་དུས་ཡོད་ལྷ་བྱ། ཐད། ཉི་འདས་པ་སྟེ། སྟོབས་
ཐད་ཤུགས་ཚོགས། སྐྱུམ་ཐད་ཀྱི་སྟོན་མེ། བྱ་ཐབས་ཐད་ལྷ་བྱ།
འཛད་མཐའ་མེད་པ། ཐད་རྒྱ་མེད་པ། རྒྱ་དངོས་གང་དགོས་འཛད་མཐའ་མེད་པ་འདོན་རྒྱ་ཡོད།
རྟོག་བྱ་འཛད་མཐའ་མེད་པ།
འཛད་པ། ཐད་པ། འཛད་པ། ཚོགས་པ་དང་གཏུགས་པ། དངོས་པོ་ནམས་ཐད་པ། སྐྱུམ་ཐད་མར་
མེ། ཐབས་ཐད་པ། ཐད་མི་ཤེས་པ། དེ་ཅམ་གྱིས་ཐད། དེར་མ་ཐད།
འཛད་པ་མེད་པ། ཚོགས་རྒྱ་མེད་པ།
འཛད་སྟོང་། བསྐྱེད་ཆགས་མི་དམ་པའི་བདེ་སྟོང་།
འཛད་སྟོང་ཁང་། མང་ཆོགས་ཆོས་མ་རྩ་མཉམ་བསྐྱུས་གྱིས་བཙུགས་པའི་ཆོང་ཁང་།
འཛད་མེད་རིམ་འབྱུང་། རྒྱན་མི་འཆད་པར་འབྱུང་བ། བཅན་འཇུལ་ལ་ངོ་མོལ་བྱེད་པའི་འཐབ་
འཛིང་འཛད་མེད་རིམ་འབྱུང་དུ་ཡོད་པ།
འཛན་དཀལ། [རྟིང་]སྟོར་བཀའ་བ།
འཛན་པ། [རྟིང་]མཛའ་བ།

འཛན་པོ། རྫིང་བཟོད་བྱེད་དམ་སྤྲེས་པ།

འཛན་མོ། རྫིང་བཟོད་བྱེད་མཉམ་བུད་མེད།

འཛབ། ① ལེགས་སྦྲར་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་ཆག ② རྒྱན་ཆའི་བྱེད་པའི་བར་མཆམས་ཀྱིས་ལོང་གི་
མིང་། ③ ཆིག་བཞུས་པའི་བདེ་རྒྱུད།

འཛབ་ཀྱི་དགོངས་པ་བཞི། རྒྱལ་པོའི་པོ་ཉ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་པོའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟ་བུ། མགལ་མེ་སྒྲུབ་སྒྲོར་
ལྟ་བུ། བྱེད་བཟང་ཐོལ་ལྟ་བུའོ།

འཛབ་བཞུས། སྤྲེགས་བཞུས་པ།

འཛབ་རིང་པོ། རྫོང་ཐུང་ལོགས་ཀྱི་སྤུལ་གཤམ་རིང་པོ་ཅན་གྱི་མིང་།

འཛབས། གོས་རིང་ཐུང་གི་དཀྱུས། ལྷ་པ་འཛབས་རིང་བ།

འཛམ་གྲགས། བོད་མདའ་ཐུང་ལ་སྒྲོམ་པ་ཞིག

འཛམ་གླིང་། ① འཕྱི་ཉེན། འཛམ་གླིང་གི་ཅེ་ཐོག་འཛམ་གླིང་གི་ཞི་བདེ། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན།
② འཛམ་བྱ་གླིང་གི་བསྐྱུས་མིང་།

འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་རྒྱན་བརྒྱད། ཟབ་མོ་ལྟ་བུའི་རྒྱན་གྲུབ། ༡ རྒྱ་སྤྱོད་དང་། ༢ ལྷ་ཐུང་དེ་བལ་པ་
སྤྲེས། རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་རྒྱན་གྲུབ། ༣ ཐོགས་མེད། ༤ དབྱིག་གཉེན་སྤྱོད་ཆེད། རྣམ་དག་རིག་
པའི་རྒྱན་གྲུབ། ༥ རྩོགས་ཀྱི་གླིང་པོ། ༦ ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། འདུལ་བ་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་གྲུབ།
༧ ཡོན་ཏན་འོད་དང་། ༨ ལྷ་ཐུང་འོད་དོ།

འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གཉིས། ས་ཆིགས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་ཡུལ་དབུས་དང་མཐའ་འཕྱོག་

འཛམ་གླིང་ཆུང་དུ། རྫོ་གླིང་དབུས་མདའི་བྱེད་མ། གངས་ལྷན། འམ་རྩ་ལ། རྒྱ་ནག་ལི་ཡུལ། བོད།
རྒྱ་གར་བཅས་ཡུལ་དུག་གཞན་ཡང་རྒྱ་གར། བོད། ལི་ཡུལ། རྒྱ་ནག་རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ། འམ་
རྩ་ལ་ཞེས་བཅུ་ལྷགས་ཀྱང་ཡོད།

འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ། བསེལ་རིའི་བྱེ་རོལ་གྱི་གླིང་བདུན་པ། འཛམ་གློ་ལྷ་བྱེད་ཀྱི་འཕྱིགས་རེར་འཛམ་
དབུས་གསུམ་བྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།

འཛམ་གླིང་གནས་མཆོག་ལ། ༡ འཛམ་བྱའི་གླིང་འདིའི་དབུས་ན་ལྷ་པ་པའི་བཞུགས་གནས་རྡོ་རྗེ་

གདན། ༡ འར་ན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་རེ་པོ་ཅེ་ལ། ༢ རྫོན་སྒྲོན་རས་གཟིགས་
ཀྱི་བཞུགས་གནས་རེ་པོ་བྱ་འཛིན། ༣ ལུ་བ་ན་མཁའ་འགྲོའི་བཞུགས་གནས་ལྷ་རྒྱལ། ༤ བྱང་
ན་རིགས་ལྡན་ཀྱི་བཞུགས་གནས་ཤམ་རྩ་ལོ།། གནས་ཆེན་ལྷ་ཡང་ཟེད།

འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསང། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༤ལོར་ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་
བོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོག་རྩ་ཁར་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་སྐབས། འཇམ་བྱ་སྒྲིང་གི་གཞི་བདག་
རྣམས་ལ་འཕྲིན་བཅོལ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཙུགས་པའི་བསངས་དཔེ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། དེ་རྗེས་སུ་
བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱ་སོ་སོར་རྒྱ་བ་ལྷ་པའི་ནང་ཡུལ་རྣམས་ཞིང་ལྷ་བསངས་བཏང་བའི་དུས་ཆེན་
ཞིག་དར་བ་དང་། ལྷ་བསངས་བཏོང་སྐབས་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསངས་ཀྱི་དཔེ་ཆ་འདི་འདོན་སྤོང་
ཆགས་པར་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསང་ཞེས་རེ་ལྷ་བསོ་བའི་དུས་ཆེན་དེའི་མིང་ཆགས་པ་རེད། རི་
ལྷ་བསོ་ཞིང་ལྷ་བསང་བཏང་བའི་དུས་ནི་ཡུལ་སོ་སོའི་ས་བབ་དང་བསྐྱན་པའི་དུས་ཆོད་མི་འབྲ་
བ་རྩུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་བ་ལྷ་པའི་ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྷའི་བར་གང་རུང་ཞིག་ལས་ས་
འདས་པ་ཞིག་ཡིན། དེང་དུས་ཆོག་མཛོད་འགའ་ཞིག་དང་། བོད་ཡིག་དབྱིངས་ཐེར་བྲུ་རྒྱ་
སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སོང་ལྷེ་འུ་བཙུགས་སུ་བྱ་བ་རྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་
པ་རེད་ཅེས་གྲིས་འདུག་པ་དེ་ནི་ལྷ་བསང་རྒྱག་བཟོན་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲལ་ནས་རོ་སྤོད་བྱས་
པར་སེམས། ལྷ་བསང་རྒྱགས་བཟོན་ནི་སྤོབ་དཔོན་བསྐྱས་མཛད་ཅིང་གཏེར་སྟོན་རིག་འཛིན་
ཆོད་ལྷེས་ཀྱིས་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་དང་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསང་གཉིས་དོན་
གཅིག་མིན་པར་ཤེས་པ་བྱཏོ། འོན་ཀྱང་སྤོབ་དཔོན་བསྐྱས་མཛད་པའི་འཇམ་སྒྲིང་སྤྱི་བསངས་
ཟེར་ནི་ཁྱུངས་ལྡན་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་གང་ལའང་མཐོང་རྒྱ་མི་སྤྲང་།

འཇམ་སྒྲིང་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ། འཇམ་སྒྲིང་རང་བཞིན་ཀྱི་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ་སྟེ་དབྱེན་ཡིག་
བསྐྱས་མིང་ཏུ་wtoཟེད། སྟོན་ཆད་ནི་སྟོ་ཁལ་དང་ཉོ་ཆང་སྤྱིའི་ཆོད་མཐུན་ཡིན། ༡༩༩༥ལོའི་
རྒྱ་༡པོའི་ཆེས་༡ཉིན་འཇམ་སྒྲིང་ཆོང་དོན་ཆོགས་པ་དངོས་སུ་བཙུགས་པ་དང་སྤྱི་ཁྱབ་བུ་འུ་
ནི་རེ་ནི་ཁལ་ཡོད། དེའི་དམིགས་བྱའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉོ་ཆོང་ཁྱེད་སྟོ་མཐུན་སྟོར་དང་སྐལ་འདེད་
བྱ་རྒྱ་རེད། འགན་ཁུས་ནི་ཉོ་ཆོང་ཆད་ལྡན་དུ་གཏོང་བ་དང་། སྟོ་ཁལ་ཀྱི་བསྐྱར་ཆད་གཏན་

འཕེལ། ཉེ་ཆོང་གི་ཆོད་གཞི་ཐག་གཅོད་བྱ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ཡིན།
འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུག་མཆོག་གཉིས། གནའ་དུས་རྒྱ་གར་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་
ཅམས་ལས། རྒྱ་རྒྱུག་ནི། རྒྱ་རྒྱུག་ནི། ༡ ལྷ་ལྷ་ ༢ ཐོགས་མེད། ༣ ལྷ་རྒྱ་དེ་བ་དང་། ༤
དབྱིག་གཉེན། ༥ རྒྱུགས་སྒྲང་། ༦ ཆོས་གྲགས་བཅས་སོ།། མཆོག་གཉིས་ནི། ༡ ཡོན་ཏན་
འོད་དང་། ༢ ལྷ་ལྷ་འོད་གཉིས་སོ།།
འཛམ་གླིང་ལས་གྱི་ས་བ། རྒྱ་བསགས་ལེགས་ཉེས་གྱི་འབྲས་བུ་བདེ་སྤྱད་འཛོལ་བ་མེད་པར་
རང་གི་ར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་སྤྱོདས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་སྤྱར་བས་ན་ལས་གྱི་ས་ཞེས་བཤད།
འཛམ་གླིང་སེང་ཆེན་རྒྱལ་པོ། སྤྱིང་རྩེ་གི་སར་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ།
འཛམ་གླིང་སྤྱོད་ལོ་ལྷོགས། འདི་ལ་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད། ༡ སྤྱིང་བཞི་ཡི་ནང་གི་སྤྱོད་ལོགས་འཛམ་བུ་
སྤྱིང་། ༢ འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ལ་ས་དུས་བུ་བུ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་སྤྱོད་ལོགས།
འཛམ་ཐང་། རྫོང་ཞིག་སེ་ཁོར་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཁུབ་རོས་དང་
རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་པོ་རུལ་ཆུང་སྤྱོད་རྒྱུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་དེ་ཆ་མཉམ་པ་རུ་ཡོད།
འཛམ་ཐང་ཆོས་རྩེ་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༥ལོར་བྱང་བཀའ་བཞེ་བ་
རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་མདོ་ཁམས་རོལ་ཐང་དུ་བཏབ། ད་ལྟར་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
འཛམ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛམ་ཐང་གཙང་པ་བུམས་མདུན་དགོན། རབ་བྱུང་བུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༠ལོར་
གཙང་པ་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་ཅམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། ད་ལྟར་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་འཛམ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛམ་བྲ། ལྷ་སྤྱང་དུ་བཤད་པའི་ཤིང་ཏྲིག་ཅིག་གམ་ཤིང་ཏྲིག་གི་སྤྱོད་པོ་ཞིག་ཆོག་བསྐྱས་ན།
འཛམ་ཞེས་འབྲི་ཆོག་ཅེས་ཟེད།
འཛམ་བྲ་སྤྱིང་། རྩ་སྤྱད་པ་སྤྱིང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རི་རབ་སྤྱོད་རོས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཆེན།
འཛམ་བྲ་སྤྱིང་གི་རི་ཆེན་གསུམ། འཛམ་སྤྱིང་འདིའི་རི་ཆེན་གསུམ་ཞེས་བར་གསལ།
འཛམ་བྲ་སྤྱིང་གི་ཤིང་བྱང་པར་ཅན་གསུམ། འཛམ་བྲ། འཕལ་མ་ལི། ས་ལ་རབ་བརྟན་གོ།།

འཛམ་བྱ་ཉི་ལ། ཟས་ཞིམ་པོའི་མིང།

འཛམ་བྱ་ན་ད། རྩམ་ཉི་མེ་གསེར་མདོག་ལེགས་ཤོག་ཤིག།

འཛམ་བྱའི་གྲིབ་མ་ལ་བཞུགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལང་ཆོ་གསར་པའི་
སྐལ་པ་ཤིང་འཛམ་བྱའི་གྲིབ་མ་ལ་བཞུགས་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཁ་སྐྱ་མ་སྐྱེས་ཤིང་རབ་རྒྱུ་བྱང་
པའི་ཆ་ལུགས་ཅན་ནོ།།

འཛམ་བྱའི་ཆུ་གསེར། གསེར་ལེགས་ཤོས།

འཛམ་བྱའི་ཤིང་། ཤིང་འཛམ་བྱ་དང་དོན་གཅིག།

འཛམ་ [ཡུལ་]དདུལ་དང་དདུལ་བར་གྱི་ཐང་གཞིའི་ཁྲད་པར་གྱི་འཛམ་

འཛམ་སྐྱ། ཐོ་མོ་པན་ཚུན་འཛམ་བཅེ་བཅངས་ཡོད་པར་མཆོན་བྱེད་གྱི་སྐྱ་ལ་ཟེད།

འཛམ་བ། ཐོས་བ། འཛམ་བ། འཛོ་བརྒྱལ་རྒྱ་འགོ་བ། ཆུད་མི་འཛམ་བ། དོན་མེད་ཆུད་འཛམ་བྱ་མ་
འཇུག་ལོ་ཉོག་ལ་གྱི་བ་དང་འབྲུ་རིགས་གྱིས་འཛམ་བ་འགོག་སྐྱང་བྱེད་བ།

འཛམ་བོ། ལུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཐོ་མོའི་བར་གྱི་བཅེ་དྲུང་འཛིན་པའི་གྲོགས་པོའི་མིང་། དཔེར་ན།
ངའི་འཛམ་བོ་དང་། ཁྱིད་གྱི་འཛམ་མོ་ལྟ་བུའོ།།

འཛམ་གཞས། ཐོ་མོ་པན་ཚུན་འཛམ་བཅེ་བཅངས་ཡོད་པར་མཆོན་བྱེད་གྱི་གཞས་ལ་ཟེད།

འཛམ་སྐྱང་རིན་གོང་། རྒྱ་ཆེ་ནས་བཤད་ན་རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་ཐོན་སྐྱེད་སྐྱང་སྐྱོང་དང་མི་དམངས་གྱི་
འཆོ་བའི་ཆུ་ཆད་འགན་ལེན་བྱེད་ཕྱིར་རིན་གོང་ཆད་བཀག་ཡོད་པ་བཞེས་པར་ཟེད། དེར་བཞོ་
ལས་ཐོན་ཇུས་བྱིན་འཆོང་གི་རིན་གོང་མཐོ་ཤོས་དང་ཞིང་ལས་ཐོན་ཇུས་བསྐྱུ་ཉིའི་རིན་གོང་
དམངས་ཤོས་ཆུང་ཡོད། དོག་ས་ནས་བཤད་ན་རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་
གྱི་རྒྱར་སེམས་སྐྱང་སྐྱོང་བྱེད་ཕྱིར་ཐོན་ཇུས་ཁག་ཅིག་ལ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པའི་ཆོང་རའི་
རིན་གོང་ལས་སྐྱིར་མཐོ་བའི་གཅིག་ཁྱུར་སྐྱེབས་ཉིའི་རིན་གོང་ལ་ཟེད།

འཛམ་ ① སྐྱང་པ་སོགས་གྱི་སྐྱེ་ནར་ནར་དུ་འབྱུང་བ། གོར་འཛམ་། དར་འཛམ་། རས་འཛམ་། ལྷམ་
འཛམ་། གཤམ་འཛམ་། འཛམ་དམར་པོ། ② པན་ཚུན་སྐྱར་ནས་འཛམ་པའི་དོན།

འཛམ་ཀ་ནར་ཀ་ ལས་ཀའི་འཛོ་སོགས། འཛམ་ཁ་བཞག་སྐད་ཆ་དང་ལས་ཀར་ཁ་སྐྱོར་ས་ཡོད་པ་

བཞག་པ། བྱི་བཞོལ་བྱེད་སའི་འཛར་ཁ་བཞག་དགོས།
འཛར་བར། [ཡུལ་]བྱུང་མེད་གྱི་པར་ཁེབས་འཛར་ལྡན་དང་། ལྷ་མོ་འཁྲབ་དུས་གྱི་པར་གདན་ཞིག
འཛར་བ། ① ལུང་དུ་འབྱུང་བ། བྱོན་བ་འཛར་བ། འགྲམ་ཆུ་འདོམ་བ་གང་འཛར་བ། ② ལམ་
རྒྱགས། ③ རིང་བའམ་འཛོལ་བ། སྐྱ་མ་བཅེངས་བར་འཛར་བ།
འཛར་འཛར། ཉར་སྒྲུབས་སུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ། གོས་གྱི་སྒྲེ་མོ་འཛར་འཛར། སྒྲིབ་རགས་འཛར་
འཛར། དབྱུང་ཐག་འཛར་འཛར། ཁ་ཆུ་འཛར་འཛར།
འཛར་འཛར་བཏང་བ། རིམ་བཞིན་དུ་ཤོང་བ། འཛར་རལ། ཨ་ཙཱ་རམ་ཁ་དགྱིས་སོགས་གྱི་སྒྲེ་
མོའི་སྒྲིབ་འཛར།
འཛལ་ལེ་འཛི་ལེ། ད་མེ་དུམ་མེར་དང་། དུམ་བུ་དུམ་པ་ནམས་དང་དོན་གཅིག་དངོས་ཇུས་ཆད་པ་
དང་། ཆག་པ། རལ་བ་སོགས་གྱི་དུམ་བུའི་མིང་སྟེ། སྟོང་བྱུང་འཛལ་ལེ་འཛི་ལེར་རལ་འདུག
དཀར་ཡོལ་ཞིག་འཛལ་ལེ་འཛི་ལེར་ཆག་འདུག ཐག་པ་ཞིག་འཛལ་ལེ་འཛི་ལེར་ཆད་འདུག
འཛི། ① ལྷགས་གྱི་མདོངས་ཆུང་ཆུང་། ② འགོག་སྟོམ་བྱེད་པ་སྟེ། ཉན་བས་ཆང་དང་དུ་བ་འཛི།
ཁ་འཛི་ལྟ་བུ།
འཛི་སྐར། གནའ་དུས་ཁམས་སྟེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་གྱི་ལྷོ་སྟེ་བྱི་འབྲོག་ཁག་ལྷ་ཞེས་པ་
འཕྲེ་ཆུའི་ཏུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་འབྲོག་སྟེ་ཆེ་ཁག་ལྷ་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་ཞིག དེར་དུས་ཐོང་
རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་ཆོང་འཛི་སྐར་སྟེ་ཤོག་ཟེར།
འཛི་སྐར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༩༠༨ལོར་དགེ་ལེགས་ཆོས་འབྲུབ་
བསྟན་འཛིན་སང་གིས་བྲག་བཏག་ གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཐོང་རང་སྦྱོང་
ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་མདའ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛི་སྐར་རྩོ་རྩེ་དག་དཔལ། ལྷ་མ་འདིའི་འཁྲུངས་འདས་གྱི་ལོ་ཆོགས་མི་གསལ། ཁམས་ཕྱོགས་སྐ་
མ་ཏུས་ལྡན་སྐད་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།
འཛི་ཆུ། གསེར་ཆུའི་རྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཐོང་རང་སྦྱོངས་ལྗོངས་ཀྱི་རི་བོ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཛི་ཆེན་རི་ཁོང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་

③ སྐྱ་བྱེན་དུ་འདྲིངས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

འདྲིངས་རྟོགས། འཁྲུགས་ནས་དབྱེ་མེལ་བྱེད་དཀའ་བ། ཡིག་ཆ་མང་པོ་འདྲིངས་རྟོགས་ཐེབས་པ།
ལས་དོན་ཁག་མང་འདྲིངས་རྟོགས་ཐེབས་པ། བན་ཚུན་འདྲིངས་རྟོགས་སུ་བྱུང་བ།
འདྲིངས་ནས་རྒྱལ་མགོན་ཁང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་འགྲོ་མགོན་ས་
སྤྱ་བ་རྒྱེ་ཏ། འོར་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ལས་བར་བཏབ། བྱུ་མཐའ་ས་སྤྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འདྲིངས་པ། འདྲིང་བའི་འདས་པ།

འདྲིངས་མོ་བལོ་རྒྱལ་ལེས་བལོ་དང་དོན་གཅིག

འདྲིངས་མགོ་འབྲུར། འཁྲུགས་པ་སྐྱོང་བ།

འདྲིང། [རྟིང]དོ་པོའི་སྟོན་ལ།

འདྲིན། བདེན་དཔང་གི་ཡི་གེ་བྱུང་འདྲིན། དུལ་འདྲིན། གཡར་འདྲིན། འབྱོར་འདྲིན།

འདྲིན་སྐྱོང་། བདག་ཏུ་འདྲིན་པ་དང་། སྐྱང་ཞིང་སྐྱོང་བ། བདག་སྐྱོད་འདྲིན་སྐྱོང་བ།

འདྲིན་ཁྲི། [མདོན]ཚུ་སྤིན།

འདྲིན་གྲ། སྐོབ་གྲ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་འདྲིན་གྲ། དབུ་མའི་འདྲིན་གྲ། ཆད་མའི་འདྲིན་གྲ། ཀ་

ཁའི་འདྲིན་གྲ། འདྲིན་གྲ་གཅིག་པ། འདྲིན་གྲ་གོལ་པ། འདྲིན་གྲའི་གོ་རིམ་གྱིག་པ།

འདྲིན་དངོས་ནང་ཟས། ཁྲིམ་དུ་མཁོ་བའི་དངོས་ཐོག་འདྲིན་དངོས་ནང་ཟས་ཆ་འགྲིག་ཅམ་ཡོད་པ།

འདྲིན་ཆ། སྤྱ་གཅན་གྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདྲིན་ཆ་སྟེ་རིལ་འདྲིན་ནམ་ཆ་འདྲིན་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཆད།

འདྲིན་ཆགས། ཞེན་ཆགས་སམ་སེར་སྒྲ། སྐྱེར་དོན་ལ་འདྲིན་ཆགས་ཆེ་བ། རྒྱ་དངོས་ལ་འདྲིན་

ཆགས་ཆེ་བྲགས་པ།

འདྲིན་ཆས། ཁང་པའི་ནང་གི་ཡོ་བྱད་དངོས་པོ།

འདྲིན་ཆས་གཙོ་པོ། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟང་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་main control unit ཟེད།

འདྲིན་ཆུ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་གི་

འབབ་ཚུ་ཞིག།

འཛིན་ཆོས། གློ་ལ་འཛིན་པའི་ཆོས། དགེ་འདུན་པའི་ཆོག་ས་དབུས་སུ་འཛིན་ཆོས་རྣམས་ཐོག་ས་
མེད་དུ་གློ་ལ་འཛིན་སྐྱོར་བྱུང་བ་བྱ་དགོས།

འཛིན་རྟོག་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་རང་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གློ།
འཛིན་སྐྱག་མོ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༣ལོར་རིག་འཛིན་ཉི་མ་གྲགས་
པས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་
ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འཛིན་སྐྱངས། ① ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་རི་ལྟར་འཛིན་པའི་ཚུལ། དམིགས་པ་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་བྱང་
པར། ② ལག་རྩ་འཛིན་པའི་ཐབས་ཤེས།

འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ། གློས་རི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཕུལ་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་བུམ་འཛིན་
མིག་ཤེས་དང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

འཛིན་གཏོར། དགོས་གཤམ་ཆེ་དུས་འབྲུལ་དུ་འབྲུལ་པའི་གཏོར་མ།

འཛིན་ཐབས། ① གློ་ལ་འཛིན་ཚུལ། ② ལག་རྩ་འཛིན་པའི་ཁྲིམས་ཤེས།

འཛིན་ཐམ། དུལ་དང་དངོས་པོ་པར་ཚུར་སྤྲད་པ་དེ་བྱུང་ཞེས་པར་སྤྱོད་ཡི་གེ

འཛིན་མཐུ། གཟུང་བྱ་དེ་དང་དེ་འཛིན་པའི་བུས་པའམ་སྟོབས།

འཛིན་དམ། བུན་འཛིན་སོགས་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ་ཅེ། འཛིན་ཁོར་གསོད་ཁོར་ཁོར་བ། ཁོར་འཁྲུལ་
གྱིས་འཛིན་བཟུང་བུས་པ་གང་ཞིག་ཁོར་འཁྲུལ་གྱི་སོག་སོག་བཏང་བ།

འཛིན་རྣམ། ཁ་ནང་དུ་ཁོ་ནར་སྤྲོགས་ནས་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རང་གི་
བདག་ཉིད་དུ་སྤྱར་པ། མིག་ཤེས་ཉམས་སྤོང་གི་རང་རིག་ལྟ་བུའོ།

འཛིན་པ། ① ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་པོའམ་ཆོས་དེ་འཛིན་མཁན་གྱི་ཡུལ་ཅན། ② བཟུང་བ།
གཟུང་བ། ཟུང་། ③ འཆང་བ། ཁས་སྦྱངས་ནས་དམ་པོར་འཛིན་པ། ཁྱིད་ཀྱི་ལག་པས་བཟུང་
བ་དེ་དམ་པོར་བྱང་ཞིག་ཉི་འཛིན་དང་རྒྱ་འཛིན། བདག་གིར་འཛིན་པ། ④ གློ་ལ་ལེན་པའམ་
འཛོག་པ། ཆིག་དོན་ཆང་མ་གློ་ལ་འཛིན་པ། ཉིན་རེར་དཔེ་ཆ་སོག་སྟེ་ལྟ་རེ་བཟུང་ཡོད། ⑤

མེན་པ། མིག་གིས་གཟུགས་འདྲིན་པ་དང་ན་བས་སྒྲ་འདྲིན་པ། དེ་ལྟ་མིག་འདྲིན་པ། རོབ་ལོར་
གྲིས་ཉི་ཤར་འདྲིན་དགོས། ⑥ ཆགས་པ་དང་ཞེན་པ། ཁོ་ལ་པ་ཡུལ་གྱི་འདྲིན་པ་ཆེན་པོ་འདུག
⑦ ཁ་སྟོང་སྒྲང་ལ་སྐྱེ་བའི་བོང་ང་ནག་པོ་མེ་ཏོག་དཀར་ཤས་ཅན་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རང་
གསེས་སུ་དབྱེན་ལོ་ཤར་མེ་ཏོག་གསུམ་ལ་སྤྱི་འདྲིན་དང་། ཅ་བ་ནང་འདྲིན། འབྲས་བུ་དང་སྒྲ་
གྲར་གསང་འདྲིན་བཅས་བཞེད། ལུས་པས་རིམས་ནད་དང་། གཞན་ཆད། གཤམ་སྟོག་བཅས་
འཛོམས། ⑧ དབང་ལག ⑨ སེམས་པ།

འདྲིན་པ་གཉིས། སྤང་ནས་འདྲིན་པ། མ་སྤང་བར་འདྲིན་པ། ཡང་ན། རང་མཆན་འདྲིན་པ། སྤྱི་
མཆན་འདྲིན་པའོ།

འདྲིན་པའི་ལྔ་ཆེན། འདུལ་བ་འདྲིན་པ། མདོ་སྤྱི་འདྲིན་པ། མདོན་པ་འདྲིན་པ། མང་དུ་སྐྱོས་པ། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་ལྔ་ན་པའོ།

འདྲིན་པའི་ཅུ། ལུས་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

འདྲིན་སྒྲ་ས། བདག་གཅེས། མི་དེས་དཔེ་ཆ་ལ་འདྲིན་སྒྲ་ས་སྟོང་མེད་བྱེད་པ།

འདྲིན་ཕྱོགས། ཉི་མཇུག་པས་འདྲིན་ཕྱོགས་ཏེ། རྒྱ་བ་གཙོ་བོ་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་དང་། ཉི་མ་གཙོ་བོ་ལུས་
གྱི་ཕྱོགས་ནས་འདྲིན་པ་ཤས་ཆེ།

འདྲིན་བྲ། ① སྒྲ་འདྲིས། ② ལྷ་འདྲ་བའི་རི་སྐྱེས་ཤ་སྒྲན་ཞིག་སྟེ་འགའ་རེས་རི་སྐྱོག་ཀྱང་བཞིན།

འདྲིན་བྲེད། [མདོན] ① ལག་པ། ② སྐམ་པ། ③ མེ་བྱི་ལོ། ④ ལྷགས་ཀྱ། ⑤ ཆངས་པ། ⑥ ལྲབ་
འདུག ⑦ ཉི་མ། ⑧ དེ།

འདྲིན་དབང་། སྤྱི་དང་སྐྱེར་ལ་དབང་བའི་ས་ཁང་ནོར་ཇས་སོགས། ཉེས་ཅན་གྱི་འདྲིན་དབང་
ཡོངས་རྫོགས་གཞུང་བཞེས་བཏང་བ། འདྲིན་དབང་ཅ་འབུལ།

འདྲིན་དབང་ཅ་འབུལ། རང་ཉིད་ཀྱིས་བདག་བསྐྱེད་བྱས་པའི་རྒྱ་དངོས་དང་ས་ཞིང་སོགས་སེམས་
ཐག་གཅོང་བཅད་ཀྱིས་འབུལ་བ།

འདྲིན་མ། [མདོན] ① མ་མ། ② ས་གཞི། ③ རྒྱང་མ།

འདྲིན་མ་མཁན། [མདོན]རྒྱལ་རིགས།

འཛིན་མེད་ཆོག་པ་པའི་ས། འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་གསལ་སྤྱང་ཐོབ་པའི་བྱང་སེམས་བཟོད་
མཆོག་གང་རུང་གི་སྒྲོ། འཛིན་མེད་རང་གསལ།

འཛིན་གཟུང་། ཉན་འཛིན་བྱེད་སེམས་དང་བྱི་གཟུང་བྱ་ཡུལ།

འཛིན་གཟེབ། བྱ་བྱེད་སོགས་འཇུགས་ཅ་དང་སྒྲུག་མའི་གཟེབ།

འཛིན་བཟུང་། ལག་པར་ཐེབས་ཐབས་བྱེད་པ། ཉེས་ཅན་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ། འཛིན་བཟུང་དམག་མི།

འཛིན་བཟུང་འཁྲོལ་མཆན། འཛིན་བཟུང་ཆོག་མཆན་གནང་བ། འཛིན་བཟུང་ཆོག་མཆན་སྒྲོད་དབང་།

འཛིན་བཟུང་བཀའ་ཆུ། ཉེས་ཅན་པགང་རུང་འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཆོག་པའི་ལག་འབྱར་བཀའ་ཆུ་ལ་བཛོད།

འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ། ཁྲིམས་བཀའ་ཉེས་ཅན་པ་སྤྱི་བདེའི་མི་སྣ་སོགས་ཀྱིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།

འཛིན་ཡིག ① གན་འཛིན་གྱི་ཡི་བོ འཛིན་ཡིག་ཁག་ལ་ཞིབ་བཤེར་དང་སྒྲགས་ཞིབ་ཅིས་རྒྱབ་པ།

② རྒྱགས་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གཅིག་གིས་གཅིག་ལས་རྒྱ་དངོས་དང་། སྒྲོར་མོ་སོགས་སྤངས་
པའི་དཔང་རྟགས་ཀྱི་ཡི་བོ་ཞིག འདི་རྒྱ་སྤྱད་བྱ། 发票 憑單

འཛིན་ཡིག་ན་གཅིག་མེད་པ། ར་སྒྲོད་བྱེད་ཐུབ་པའི་འཛིན་ཡིག་ཡིག་འབྲུག་ཅིག་ཡོངས་པ་ཡང་།

སྟོན་རྒྱ་མེད། འཛིན་རེས། རྒྱག་རེས་བྱེད་པ།

འཛིན་ཤོག གན་འཛིན་ཤོག་སྒྲེ།

འཛིན་ཤོག་རྒྱན་བཟོ། འཛིན་ཤོག་གང་རུང་རྒྱན་མ་བཟོ་བ།

འཛིན་བཤམ། ཆིག་དོན་སྒྲོར་འཛིན་པ་དང་བཤམ་སྒྲོར་བྱེད་པ། སྒྲོབ་དེབ་འཛིན་བཤམ་བྱེད་པ།

འཛིན་གསུམ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ དམིགས་གསལ་གྱི་དངོས་

པོ་འཛིན་དུ་ཡོད་པ་སྟེ། གང་གསུ་སྤྱེ་འཛིན། ལྷང་པོ་ལྷགས་འཛིན། སྤྱད་བྱ་འཛིན་བཙས་སོ།

འཛིན་གསོད། རི་དྲགས་སོགས་འཛིན་གསོད་བྱེད་པ། འཛིན་བྲུ། ① རི་བཙོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག ②

རྩིང་བྲུ། ③ བད་མ།

འཛིར་བ། འཛིག་པ། ར་སྒྲོད་ནས་རྒྱ་སྐམ་སྐམ་དུ་འཛིར་བ། སྐམ་རྒྱལ་བཙོར་བས་ཁ་ནས་འབྱར་

འབྱར་འཛིར་བ།

འཇུགས་སྒྲུག། བཟོ་བྲུ་འཇུགས་པ། ལམ་བཟོ་བ། ཨར་པོ་རྒྱབ་པ་སོགས་གསར་དུ་སྐྱེལ་པའི་བྲུ་བ་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཞིག་ཡིན།
འཇུགས་སྤྱིག་ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱད་སོགས་གཤེས་སྤྱིག་སྒོག་ཆས་འཇུགས་སྤྱིག་བྱེད་པ། ལུ་འཕེན་
ལྷགས་མདོད་འཇུགས་སྤྱིག་ཟེན་པ།
འཇུགས་གཏོར་། རྒྱུན་དུ་འདོག་རྒྱུའི་ཕྱགས་གཏོར་། འཇུགས་སྟོན། ལས་དོན་གང་རུང་འགོ་
འཇུགས་སྐབས་གཏོར་བའི་སྟོན་མོ།
འཇུགས་པ། བཅུགས་པ། གཟུགས་པ། རྒྱགས། ①ཤིང་སོགས་འདེབས་བ་དང་། ཡར་སྐྱོང་བ།
འབྲས་ཤིང་བཅུགས་པ། དར་ཤིང་བཅུགས་པ། ལུས་མོ་ས་ལ་བཅུགས་པ། ② འདོག་པ། མི་
རེར་དཀར་ཡོལ་རེ་འཇུགས་དགོས། སྐས་འཇུགས་པ། ཀར་བ་འཇུགས་པ། རྒྱུན་བཅུགས་པ།
འཕེན་འཇུགས་པ། ③ སྤྱུན་པ། གྲི་འཇུགས་པ། བག་བཅུགས་བ་དང་བསྟོན་བཅུགས་པ། ④
གཏོར་པ། མཐུ་བ་མོ་འཇུགས་པ། སྟོན་བཅུགས་པ། ⑤ འབྲེད་པ། ལས་ཁུངས་བཅུགས་པ།
སྟོལ་བཟང་འཇུགས་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།
འཇུགས་ཞིང་། [ཡུལ]མུར་འབྲུ་བུན་ལེན་དུས་གཏང་མར་འཇུགས་པའི་ཞིང་ཁ།
འཇུགས་གཞི། གསར་དུ་འཇུགས་རྒྱུའི་ལས་ཀའི་གཞི་ཅའམ་མང་གཞི། ལས་བྱའི་འཇུགས་གཞི།
བག་ཉེས་འཇུགས་གཞི།
འཇུགས་ཤིང་། [ཡུལ] ① ལྷ་མོ་འཁྲབ་སྟེགས་ཀྱི་དཀྱིལ་དུ་འཇུགས་པའི་ཤིང་སྟོང་། ② ཆེད་དུ་
འཇུགས་པའི་ཤིང་།
འཇུད་པ། བཅུད་པ། གཟུད་པ། རྒྱད་པ། བར་དུ་ཚུད་པར་བྱེད་པ། གཞུང་དོན་གྱི་ཁོངས་སུ་སྐྱེད་དོན་
འཇུད་པ་མི་རུང་། བཅོན་རར་བཅུད་པ། དཔེ་ཆ་རྣམས་ལྷགས་སྐས་ཀྱི་ནང་དུ་གཟུང་དགོས།
བཅན་དབང་གིས་བཅུད་པ། ཏཱ་ལའ་རྣམས་ར་བར་བཅུད་ཡོད། གཏེ་བར་འཇུད་པ།
འཇུམ་དཀར། ① བཞིན་གྱི་དོ་འཇུམ། དགའ་ཞིང་མགུ་ནས་འཇུམ་དཀར་སྟོན་པ། བན་ཚུན་འཇུམ་དཀར་
གྱི་ཐེང་བ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་གཏམ་འདྲེས་བ་དང་བག་ཤེབས་བར་སྤྲུལ། ② [མདོན]ཆུའི་ལྷ་ག།
འཇུམ་ཆིངས། དབྱང་བའི་རུས་ཆག་ལ་ཆིངས་བྲུ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྟོན་ལས། སྟག་མོ་འཇུམ་ཆིངས་ནི་ལག་པའི་བྱད་བྲུ་ནས་

སྒྲིག་པར་བསྐྱོད་ཏེ་གཅིག་ངོས་ཀྱི་མཚན་ལོག་ནས་སྒྲུང་སྒྲིང་ནས་དབྱེད་ནས་སྒྲུང་སྒྲིང་ནས་
བསྐྱས་མ་འཛུམ་ལིག་གི་བྱས་པ་དེ་ལ་འདྲ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང།
འཛུམ་རྒྱུད། རྩེད་ཐད་དགའ་བའི་རྣམ་འགྲུལ། བན་ཚུན་འཛུམ་རྒྱུད་སྟོན་རེས་བྲེད་པ།
འཛུམ་དུག་གཅན་གཟན་སྟག་གི་རི་མོ། སྟག་ལ་འཛུམ་དུག་རྒྱས་པ། བ་ཇ་མ་ཤ་ལེར་བྲོས་པ་ལས།
སྟག་འཛུམ་དུག་ཉིལ་ལེར་ལི་ན་དགའ།
འཛུམ་མདངས། གང་མོ་དགོད་པའི་ཉམས། བཞིན་ལས་འཛུམ་གདངས་རྒྱས་པ། ཞལ་གྱི་འཛུམ་
མདངས་སྒྲུང་པ། དགྲེས་པའི་འཛུམ་མདངས་མཛོན་པར་བཞད་པ། མེ་རྟོག་སྤྲ་ཆོགས་འཛུམ་
མདངས་བཞད་པ།
འཛུམ་པ། ① བཛུམས་པ། བཛུམས་པ། ཚུམས། ཁ་མིག་རྩམ་པར་བྲེད་པ། མིག་བཛུམས་པ། མིག་
མི་འཛུམ་པར་གཉིད་ཉལ། ② འཛུམས་པ། འཛུམ་པ། འཛུམས། དཔྱལ་བའམ་རྩེད་ཐད་དགོད་
པ། ཞལ་འཛུམ་བཞིན་པར་བསྐྱབ་བྱ་གནད་པ།
འཛུམ་བག་འཛུམ་པའི་ཉམས། དགྲེས་ཞལ་འཛུམ་བག་དང་ལྗན་པ། འཛུམ་བག་སྟོན་པ།
འཛུམ་བྱ་ལྟག་དགྲེ། བད་ཀྱི་ཉགས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་གཉན་ནད་བརྒྱུད་པར་བབས་པའི་
ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་ལྗན་ཐབས་དུས་
མིན་འཆི་ཞགས་གཅོད་པའི་རལ་གྱི་ལས། གཉན་རིམས་བརྒྱུད་བབས་འཛུམ་བྱ་ལྟག་དགྲེའི་
ནད། བརྒྱུད་བས་མི་རྩལ་ལྟག་པ་དགྲེ་དགྲེ་འགྲོ། དུག་བདུན་ཞག་ལ་འཛུམ་བཅས་འཆི་བ་མང།
འཛུམ་སྤལ་སྤལ། དགའ་བའམ་སྟེག་ཉམས་ཀྱི་གང་མོ་རྒྱུད་རྒྱུད་དགོད་པའི་རྣམ་པ། བཞིན་རས་
འཛུམ་སྤལ་སྤལ། འཛུམ་མེར་མེར། དགོད་པའི་རྣམ་འགྲུལ། དགའ་ནས་ངོ་གཞོད་འཛུམ་མེར་
མེར་བྲེད་ཀྱི་འདུག
འཛུམ་མོ། མི་གཞན་གྱི་མིག་ལམ་དུ་འོང་བའི་དོན་སྟེ། མི་དེ་མི་དང་འབྲེལ་བ་མཁས་པ། མི་སྤུ་
ལའང་འཛུམ་མོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
འཛུམ་མོལ། རྩེད་ཐད་དགོད་ཅམ་གྱི་ངང་ནས་སྐད་ཆ་གོད་པ། འཛུམ་མོལ་གྱིས་གྲོས་ཐག་བཅད་པ།
འཛུམ་དཔྱལ། གང་མོ་དགོད་ཉམས། འཛུམ་དཔྱལ་ཏེ་ལག་པ་གཏོང་རེ་བྲེད་པ། ཡིད་རབ་ཏུ་དགའ་

ནས་འཇུག་དཔྱད་པ།

འཇུག་དཔྱད་པ། ཉ་ཅང་དགའ་བའི་འཇུག་སྟོན་ཚུ་ལ། བན་ཚུ་ལ་འཇུག་དཔྱད་པ་གྱི་རང་
ནས་འཆོས་པ་འདི་བྱེད་པ།

འཇུག་དཔྱད་པ། གང་མོ་ཅུང་དུ་དགོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། ཐུགས་མཉམ་ནས་འཇུག་དཔྱད་པ་
ལེར་བཞུགས་པ།

འཇུག་འཇུག། དགའ་བའི་གང་མོ་ཅུང་ཟད་ཆོད་པའི་རྣམ་འགྱུར།

འཇུག་ཁང་ཁང། དགོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། ཞལ་འཇུག་ཁང་ཁང་གནང་ནས་མེས་པ།

འཇུག་བཞད། གང་མོ་དགོད་པའི་རྣམ་འགྱུར། དགའ་ཆེགས་གཙང་སེལ་བྱས་ནས་འཇུག་བཞད་ཤོར་བ།

འཇུག་ཡལ་ཡལ། དགའ་འཇུག་སྟོན་སྟངས། ཞལ་རས་འཇུག་ཡལ་ཡལ།

འཇུག་ཤིག་ཤིག། གང་མོ་ཆེར་ཆེར།

འཇུག་ཤོར་བ། གང་མོ་ཅུང་ཟད་ཤོར་བ། ཁོ་དགའ་ནས་འཇུག་ཤོར་བ།

འཇུགས། དཔྱད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུག་པའི་སྒྲུབ་ཆེག་ཅིག

འཇུགས་པ། དཔྱད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཇུག་པའི་འདས་པ།

འཇུར། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆེན་ དུས་ཆོད་ཡོལ་བའམ་འདས་པའི་དོན་ཏེ། ལོ་རྟག་འདེབས་པའི་
དུས་འཇུར་མི་བྱེད། ཉམ་གྱུང་འཇུར་ནས་ཉལ། ཉེན་གྱུང་འཇུར་ནས་ཡལ་དུ་བསྐྱེད་པ། དུས་
ཅུང་བརྒྱད་པ་མ་འཇུར་བར་སྒོལ་བྱུང་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ། ② གཟུར་གྱི་ད་ལྟ་པ།

འཇུར་བ། བརྒྱར་བ། གཟུར་བ། ཟུར། འབྲེལ་བ་དང་གཡོལ་བ། མཆོན་ཆ་ལས་བྱུར་ཅིག ལས་
འགན་ལས་བརྒྱར་བ། གཞུང་ལམ་ནས་བརྒྱར་ཏེ་བྲོས་སོང་། མགོ་གཟུར་བ། རི་མཐོན་པོས་
མགོ་སྒྲུབ། ཅུ་ཆེན་པོས་ལམ་བརྒྱར།

འཇུལ་ཁུང། ཡིབ་སའི་སྐབས་ཁུང།

འཇུལ་སྒྲིའི་མིང། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དམིན་སྐད་དུ་entry name ཟེད།

འཇུལ་པ། སྒོལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིགས་ལ་སོག་མར་ཞུགས་དུས་གཏོང་བའི་སྟོན་པ།

འཇུལ་བ། ཞུགས་པ། ས་ཕུག་ཏུ་འཇུལ་སོང་། ཤོ་རོག་གི་ཆང་ལ་ལྷུང་ཀ་ས་འཇུལ། རུམ་དུ་འཇུལ་བ།
འཇུལ་ས། ① སྒོ་སོགས་མི་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་ནང་དུ་འཇུལ་ས། ② སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་
གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་entry point ཟེས།
འཛེག་ རིམ་སྐྱས་སོགས་ལ་འཛེག་རྒྱ་དང་འཛེག་བཞིན་པ།
འཛེག་སྐྱས། ཁང་པའི་ཐོག་ཁར་འགྲོ་བའི་སྐྱས་ཀ།
འཛེག་བ། འཛེགས་བ། འཛེག་བ། འཛེགས། བྱེན་དུ་འགྲོ་བ། རི་ཐོར་འཛེགས་ཏེ་རི་ཅིར་སླེབས།
སྟེ་ཕྱིར་ཅིར་འཛེགས་པ་ལྟ་བུ།
འཛེགས། འཛེག་པའི་སྐྱལ་ཆིག་
འཛེགས་བ། འཛེག་པའི་འདས་བ།
འཛེང་། ① རྫོང་ཆིགས་སམ། བ་ལམ་ལྟར་ཕིན་ཏུ་མཁྲེགས་པའི་དོ་ཞིག་སྟེ་དེས་གཡུ་དང་བྱ་རུ་
རྣམས་དར་སྐབ་བ་དང་། སྒྲན་ལ་འང་འགྲོ། ② སྤར་བོད་ཀྱི་རིགས་རུས་ཕིག་
འཛེངས། རེ་མཐོར་བསྟོད་བ། འཛེངས་རིང་ཞེས་དཀྲུག་རིང་བ།
འཛེངས་རིང་། [རྟོད་]དཀྲུག་སམ་སྟོད་རིང་བ།
འཛེད་བ། བཟེད་བ། བཟེད་བ། ཟེད། སྟོད་ཁ་ལུག་སའི་བྱོགས་སུ་སྟོན་བ། སྟད་བྱའི་ཁ་ལེགས་བར་
བཟེད་ནས་ལུ་གུ་བཅུག ཞལ་དཀར་བཟེད་དེ་འབྲས་ལྷག ལག་བ་གཉིས་འཛེད་བ། དབྲ་བྱང་
ན་མདུང་ཅེ་མཉམ་གཏད་དང་། བྱོགས་བྱང་ན་ཐོར་བ་མཉམ་འཛེད་རེད།
འཛེད་ཞལ། རའི་ཞལ་ལྷག་སྟོད་བཟེད་ཞལ།
འཛེམ་མདོག་ འཛེམ་པའམ་བག་ཐོན་བྱེད་པའི་ཁུལ། ཆང་འཐུང་བར་འཛེམ་མདོག་བྱེད་བ།
འཛེམ་བ། འཛེམས་བ། འཛེམ་བ། འཛེམས། ① བག་ཐོན་ནས་དོགས་ཐོན་བྱེད་བ། འགོ་ནད་ལ་
འཛེམ་བ། མི་ཁ་ལ་འཛེམ་བ། ལྷགས་པར་འཛེམ་བ། སྟོད་ངན་ལ་འཛེམ་བ། ཞག་ཆོལ་ལ་
འཛེམ་བ། གཏམ་དོན་ལ་རྒྱ་ལ་གཞོད་པར་འཛེམ་བ། ② རོ་ཆའམ་བག་ཆོ། མི་མང་གི་དཀྱིལ་
དུ་གཏམ་སྒྲུབ་ལ་འཛེམ་བ། ཁ་ཆེས་པག་ཤ་འཛེམ་ལེ་རེད་ལྟ་བུ།
འཛེམ་བག་ རོ་ཆ་མཆེར་སྤང་།

འདྲེས་བག་ཅན། རོ་ཆ་ཤེས་མཁན་དང། སྒྲིང་བ་བྱེད་པ་ལ་མཆོར་སྒྲུང་ཅན།
འདྲེས་བག་མེད་པ། རོ་ཆ་མེད་པའི་དོན།
འདྲེས་མ་གནང། མཆོར་སྒྲུང་མ་བྱེད། གསོལ་ཆིགས་ལ་འདྲེས་མ་གནང།
འདྲེས་མེད་པ། རོ་ཆ་དང་ཁྲེལ་ལ་འདྲེས་པར་མེད་པར་ལུས་གཅེར་བྱུར་བཟོད་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུགས་
གཅེར་བྱུ་བའི་བྱུ་མཐའ་འདྲིན་པའི་ནང་ཆོན་ཞིག།
འདྲེས་འདྲེས། མཛོར་སྒྲུང་ཆེ་བ། སྐད་ཆ་བཤད་པར་འདྲེས་འདྲེས་བྱེད་པ། འབྲུག་ལྟོགས་ཅི་
རིགས་འདྲེས་འདྲེས་མང་བ།
འདྲེས་འདྲེས་ཐོགས་ཐོགས། མཆོར་སྒྲུང་ཆེ་བ།
ཁྲིམ་གཅིག་གི་མི་ལྟར་ཡིན་པས་འདྲེས་འདྲེས་ཐོགས་ཐོགས་མི་གནང་རོགས།
འདྲེས་ཐོན། རང་ཐོན། སྐད་ཆ་གང་བྱུང་འདྲེས་ཐོན་སྤྱ་ཅིམ་མེད་པར་བཤད་པ། འདྲེས་ཐོན་མེད་པ།
འདྲེས་པ། འདྲེས་པའི་སྤྲུལ་ཆིག།
འདྲེས་པ་བ། འདྲེས་པའི་འདས་པ།
འདྲེས་པ་མེད། འཆོར་སྒྲུང་མེད་པ། མཛོན་སྤྲུལ་འདྲེས་པ་མེད། སྐད་ཆ་འདྲེས་པ་མེད་ཏུ་བཤད་པ།
འདྲེས་ ① སྐད་གངས་པ་འཕམ་སྐད་འགགས་པའི་དོན་ཏེ། སྐད་འདྲེར་འདྲེར་དུ་བོས་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ ལུལ་སྐད་དུ་འདྲེར་མ་གདབ་བཤམ་གྱི་མདུང་སོགས་བསྐྱུན་
པའི་དོན་ཏེ། ཐུར་མས་འདྲེས་ མདུང་མགོར་འདྲེར་ལྟ་བུ། ③ མཛོར་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། ④
ཟེར་བའི་བརྟེན་ཏེ།
འདྲེར་སྤྱ་འཕར་བཟ། ལྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་མ་སྒྲུང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་noise burst signals ཟེས།
འདྲེར་དུ་མ། མཛོར་དུ་མ་དང་འབྲ།
འདྲེར་དོ། [ལུལ་]ན་འདྲིན་བྱ་བའི་མས་ཀྱི་དོ།
འདྲེར་བ། མཛོར་བ་དང་འབྲ།
འདྲེར་བ། ① སྐད་འགག་བཤམ་མི་ཐོན་པ། སྐད་འདྲེར་བ། གྲི་བ་ཏུ་ཅང་འདྲེར་བས་སྐད་རི་བཞིན་

མི་ཐོན། ② [ཆིང་]༡ ཟེར་ག། ཁོ་ཡོང་གི་ཡིན་འདྲེན་ག། འདི་སྐད་འདྲེན་བ་ཐོས། ༢ འགེལ་ག།
ཕུར་གདང་ལ་འདྲེན་ག། ༣ [ཡུལ་]འཕེགས་ག། བྱ་ག་འདྲེན་ག།
འདྲེན་བྱ། ཤིང་གི་གཟེར་བྱའཕམ་ལྷགས་གཟེར་ཆུང་ཆུང་། འདྲེན་མ། གཟེར་བྱའཕམ་གཟེར་ག།
འདྲེན་འདྲེན་པོ། གྲེ་སྐད་འགགས་པའི་སྐྱ་ངར་ངར་པོ། སྐད་འདྲེན་འདྲེན་པོ།
འདྲོག་ཞིབ་མོར་རྟུང་བཞིན་ག།
འདྲོག་ག། [ཆིང་]ཁུ་ཆུར།
འདྲོག་སྒྲོར། [ཡུལ་]ཆོག་སྒྲོར། ར་གན་གསེར་བརྩམ་གྱིས་འདྲོག་སྒྲོར་བྱས་ག།
འདྲོགས། ཞིབ་མོར་བརྟུངས་ཟེན་ག།
འདྲོང་འདྲོང། ཅུ་བ་ཆེ་ལ་ཅེ་མོ་ལྷ་བའི་དབྱིབས་ཏེ། མཐོ་བའམ་ཅོག་ཅོག་གི་དབྱིབས། ལྷ་འདྲོང་འདྲོང།
རི་འདྲོང་འདྲོང། མཁར་འདྲོང་འདྲོང།
འདྲོམ་ཉག་དགོན་ག། མིང་གཞན་བསམ་འབྱུང་བདེ་ཆེན་སྤིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ལྷག་
སྤྱི་ ༡༩༣༩ ལོར་སྐྱ་རབ་འབྱུངས་པ་ཀུན་དགའ་ཡེ་ཤེས་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཡུལ་འུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འདྲོམ་ཐོག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་རྫོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འདྲོམ་དཔེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འདྲོམ་ག། འདྲོམས་ག། འདྲོམ་ག། འདྲོམས། ① འདྲུ་ག། མི་མང་འདྲོམས་ནས་གྲོས་སྤྱར་བྱས། ད་
ལན་སོ་སོར་གྲེས་ན་ཡང་། དྲིན་ཆད་འདྲོམས་པའི་སྒོན་ལམ་ལྟ། ② ཆང་ག། རས་སྤྲ་ཆང་མ་
འདྲོམས་འདུག།
འདྲོམ་པོ། ཕུན་སུམ་ཆོགས་ག། མཐུན་ཉེན་འདྲོམ་པོ། འཆོ་བ་འདྲོམ་པོ།
འདྲོམས། འདྲོམ་པའི་སྐུལ་ཆིག།
འདྲོམས་བཀག་སྟེང་བའམ་དོ་ཤལ་གྱི་མདུད་འདྲིན།
འདྲོམས་འབྲབ། རྫོས་གར་ཆོགས་ཁག་མཉམ་སྒྲེལ་གྱིས་འབྲབ་ག། འདྲོམས་འབྲབ་གཟིགས་སུལ།
འདྲོམས་གྲོས། མཉམ་དུ་འདྲོམས་ནས་གྲོས་མོལ་བྱེད་པའི་འཆོགས་འདུས་རིགས།

འཛོམས་སྐྱོན། སྐྱོན་ཆའི་ཆ་ལག་ཅིག

འཛོམས་ཐང་། གཞིས་ཀ་ཅེ་མང་ར་རྩམ་འཛོམས་ཐང་།

འཛོམས་བ། འཛོམ་བའི་འདས་བ།

འཛོམས་པོ། ཆ་ཆང་བའི་དོན་ཏེ། ལོངས་སྤྱོད་འཛོམས་པོ་བྱང་ལྟ་བུ།

འཛོལ་བ། ཉོར་བའམ་འཁྲལ་བ་དང་འགལ་བ། གོ་འཛོལ། ཁར་སང་བཤད་བ་དེ་འཛོལ་འདུག ང་མར་

སློབ་བྲལ་འཁྲོ་བ་དང་། དགེ་རྒན་ཚུར་ཡོང་བ་གཉིས་ལམ་བར་དུ་ལམ་འཛོལ་ཏེ་སྤྱག་མ་བྱང་།

ཁུས་པས་ཆ་བ་སེལ། དང་ག་འགགས་པ་འབྱེད། བད་ཀན་སྒྲུག་པོ་འཛོམས། རྒྱང་ཐབས་ལ་པན།
ཕ་ལྷ། ཕ་མོ་ཆོགས་པ།
ཕ་འཁྲིལ། སྒར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་སྐྱེད་གསུ་བོ་རིམ་བཞི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཀྱོན་རྒྱུ་ལྷ་སྐྱགས་
ནག་པོས་བཟོས་པའི་དགུན་ཞུ་ཏོག་ཅན་ཞིག
ཕ་འལྲུག་ཕ་མོ་འལྲུག་སྟེ་འགོ་བ། ལུས་ཐོར་ཡང་བ་ཕ་ཕ་འལྲུག་འདྲ་བར་འགོ་
ཕ་གོ་གོ་ཕ་མོ་སྐྱེ་མཛད་པ་རྒྱ།
ཕ་དགེ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཕ་དགོན་ལུན་ཆོགས་སྒྲིང་། འགོ་མགོན་འཕགས་པའི་དངོས་སྟོབ་ཁང་སྟོན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ།
དུས་ནམ་བཏབ་མ་གསལ། དུས་ཕྱིས་བར་ས་སྐྱེ་རོར་ལུགས་ཡིན་ཞིང་ཕྱིས་སུ་ལི་ཐང་རོ་
བཟང་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་དགེ་ལུགས་བར་བསྐྱུད། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་ལི་ཐང་རོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཕ་གློ་སྟོག་ཆགས་སྐྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ཁུས་པས་གློ་ནག་སྐྱེས།
གློ་རྩོལ་གསོ།
ཕ་གྲ། ཕ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱའམ་རྟེ།
ཕ་བརྒྱལ་བ། ཕ་མོས་རྒྱ་བརྟུངས་ནས་སྐད་རྒྱལ་བ། སྐད་དན་ཕ་བརྒྱལ་བ་བཞིན་དུ་ཤོར།
ཕ་ར། ཕ་འཇ་མ། གནའ་དུས་མི་སྒར་མའི་མགོ་ལ་འདོགས་ནས་དམའ་འབེབས་བྱེད་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཡིན།
ཕ་རྒྱ། ① ཁང་ཐོག་གི་ཕ་ཁའི་རྒྱ། ② རྒྱའི་རྒྱའམ་ལུང་བ་ནས་འབབ་པའི་རྒྱ།
ཕ་མརྒྱ། ① རྒྱ་འགོ་སའི་ཕ་ཁའི་སྟེ། ② སེམས་ཅན་ཕ་མའི་མརྒྱ་ཏོ།
ཕ་སྟིང་། གཅན་གཟན་ཕ་ཡི་སྟིང་སྟེ། རོ་མངར། ཁུས་པས་དཔུ་རྒྱའི་ནད་ཐུར་དུ་སྐྱོང་བར་བྱེད།
ཕ་གྲ། ① རས་དཀར་པོ་ཞིག་ ② ཐང་ཕྱོམ་དཀར་པོ་སྟེ། ཁུས་པས་སྟིན་གསོད། གག་སྟོག་དང་གྲང་
ཐབས་འཛོམས། ལུས་སྟོབས་བསྐྱེད།
ཕ་ཏི། [འེགས] མང་ལུལ་སྐྱིད་གྲོང་གི་རྟོན་གཙོ་འཕགས་པ་མཆེད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

མ་ལྟར་འབྲུག་པ། བདེ་ཅག་འབྲུག་པའི་དཔེ།
མ་བཏགས། ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་ཡིག་འདོགས་པ།
མ་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་གཉིས། གསལ་བྱེད་སྤྱི་ཚུལ་ནང་ནས་ཀྱུ་ཁྱ་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
ལྟ་བུ་བཅས་མ་བཏགས་ཅན་བཅུ་གཉིས་སོ།།
མ་ཐང་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༠ལོར་འབྲོང་དུ་ཆོས་རྒྱུ་ཤོད་མས་ཕྱག་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་འབྲི་དུ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་རྒྱ། མོའི་རྒྱ་རྒྱ་མཚན་པ་གཅིག་ལ་རྒྱུང་དུ་གསུམ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
མ་ལྷེ་མ། [ཡུལ་]མ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་རྟེ།
མ་གདོང་། ལུས་ཀྱི་ཆང་རའི་མཐུག་
མ་གདོང་རུས་པ། ① གཅན་གཟན་མ་མོའི་གདོང་རུས། ② མ་མོའི་གདོང་རུས་ཀྱི་དབྱིབས་དང་
འདྲ་བའི་མཐུག་རུས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་
མ་ནག་མ་མོ་ནག་པོ། མ་ནག་གི་པགས་པ་རིན་ཐང་ཆེ།
མ་ནག་དགོན། མིང་གཞན་གདོང་རྫོང་མ་ནག་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༤༣༠ལོར་མཁན་ཆེན་བཟ་ཤེས་རྒྱ་མཆོས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ལྷགས། མ་མོའི་པགས་པ། མ་མོ་རྒྱ་ག་འདྲར་མང་ན་མ་ལྷགས་གདང་ལ་འགེལ།
མ་བྱེད། མ་འདོགས།
མ་སྤྱག་སེམས་ཅན་མའི་སྤྱ་གྲ།
མ་འབྲུང་། [རྫིང་]སེམས་ཅན་ར།
མ་བ། སྤྱི་ར་མ་བཞེས་པ་འགོ་སྤྱུལ་དང་ཀམ་པ་ལི་ལྟ་བུ་འཕྲ། སྤྱུལ་མེ་རིན་ཐང་ཆེ་བའི་གོས་བཟང་
པོ་ལ་གོ་དགོས་པའང་ཡོད།
མ་འབྲོས། ཞེད་ནས་འབྲོས་འབྲོ་བའི་དཔེ། དག་དམག་པམ་ནས་མ་འབྲོས་བྱེད།

ཕ་མོ། ① སེམས་ཅན་ཕ་མོའི་རིགས། ② ལྷོང་སྟོངས་མེད་པ་ཕ་མོ་འདྲ། ཕ་མོ་སྟག་བརྩས། དག་
ལན་པོ་མེད་ན་ཕ་མོ་ཡིན། སྟགས་ལན་པོ་མེད་ན་ཁྲམ་པ་ཡིན། ཕ་མོ་གཡོ་སྤྱོ་མཁས་ཀྱང་རྫོང་
པའི་མིག་ལམ་ནས་མ་ཐར། འགྲོ་ཕ་མོ་ལས་མཁས་ཀྱང་མཐུག་མ་རིང་པའི་སྟོན། སྟོང་རི་བོང་
ལས་ཅོག་ཀྱང་ཨམ་ཅོག་རིང་པའི་སྟོན།

ཕ་ཆང་། ཕ་མོ་སྟོང་པའི་ཆང་།

ཕ་རྫོང་། ཕ་ཡིས་བཟོས་པའི་ལྷ་མོའི་རིགས་གཅིག་

ཕ་རྫོང་ཆོས་སྒྲིང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༠ལོར་ཡས་མས་ཅམ་ན་
སི་ཏུ་བརྒྱ་ཉིན་གྱི་དང་ཀམ་པ་ཐེག་མཆོག་དོ་རྩེ་ནས་གཉིས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ནང་ཆེན་བ་དབལ་
སྤངས་སྤྱབ་ཁྲ་དར་བྱས་བྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་
ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཕ་ཞག་ཉི་སྐར་བདུན་དང་
ཚུ་ཆོད་ཞེ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་ལྷ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱའི་སྐར་ནས་ཕ་ཞག་བཅོ་ལྔ་འདྲིན། སྟོན་སང་
ཡོད་མེད་བརྟག་པའོ།

ཕ་ལྷ། ཕ་སྤྲགས་ལས་བཟོས་པའི་ལྷ་མོ། གོས་ཆེན་གྱི་རྒྱབ་ཤ་བཏང་པའི་ཕ་ལྷ།

ཕ་བྱུང། ཕ་འདོགས།

ཕ་ཡིས་རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་གཏམ་རྒྱུད། རིགས་རྒྱུད་བཟང་པོ་མེད་པའི་གདོལ་པ་དང་། ཡ་བཤན་
ལ་སོགས་པ་རིགས་དན་གྱིས་བྱས་པའི་སྤྲན་པ་དང་ཁས་སེང་གའི་རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་གཏམ་
རྒྱུད་གཉིས་དཔེ་སྤྱར་བ་ཞིག་སྟེ། སྤྲེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་
བ་ཆོག་དོན་ཉི་མ་ལས། ཕ་ཡིས་དུད་འགྲོའི་རྒྱལ་ས་བཟུང་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ནི། ཕ་ཞིག་གིས་
འགྲོག་པ་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་རམས་ཡོ་གཅིག་ཏུ་ལུས་བརྒྱག་པས་སྟོན་པོར་སོང་བ་དང་། རྒྱ་པོ་
རྣམས་ངོ་མཆར་སྤྲེས་ནས་ཁོད་སུ་ཡིན་ཟེས་བསམ། དེ་ན་རེ། ད་གཅན་གཟན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཡུ་
ལོ་ཁ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་སྤྱོད་པ་ལས། དུད་འགྲོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱལ་པོར་བསྐྱོས་པས། དེ་ནི་
ལྷག་པར་ཕ་རང་ལ་སྤང་བ་ཞིག་བྱུང་བས། ཕ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ནི་སྤྱོད་པ་གཏོགས་གཞན་
ནི་རེད་རང་རྣམས་དང་ཁྱད་མི་འདུག་པས་བརྟགས་པར་བྱའོ། ཞེས་བཟོས་ནས་

ཐམས་ཅད་དེའི་མདུན་དུ་བརྒྱལ་བས་དེ་རང་དབང་མེད་པར་ཁྲི་ལས་བབས་ཏེ་རྒྱལ་བ་དང་། དེར་
བསད་པར་གྲགས་སོ།། དེ་ལྟར་ཀུན་གྱིས་སྤྱི་བོར་བཀུར་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་
དང་། ས་བཅ་གིས། བ་སྤྱེས་རྒྱལ་བོར་བསྐྱོས་བ་ཡིས། འཁོར་སྤྱུག་རང་ཡང་བསད་ཅེས་
གྲགས། ཞེས་སོ།། འདི་ནི་མི་རུས་མེད་དཔོན་ཏུ་གྱུར་ན་སྤྱུག་པར་རང་རིགས་དང་། རང་འཁོར་
ལ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་སྤྱང་ཅིག་ཡིན།

ཕ་ཡེ། དམའ་བ་དག་འཁོར་པའི་སྤྱ་ཞིག

ཕ་ར་སྐད་ཆེན། སྐད་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་བོང་བུའི་གཤམ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགོ་བུང་འཆོ་བ་གྲུ་བ་
འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱ་གྱི་བརྟ་བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སྟོ་གསལ་
མཁྱེན་པའི་རྒྱན་ལས། ཕ་ར་སྐད་ཆེན་ནི་བོང་བུའི་གཤམ་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ངེས་ཆིག་ནི། བོང་
བུས་རྒྱན་དུ་ཕ་ར་ཕ་ར་ཞེས་སྐད་ཆེ་བར་འདོན་པས་ན་དེ་ལྟར་ཟེར་རོ།

ཕ་ར་ལྟ་སི། བོད་ཡིག་ཏུ་མ་དག་རྒྱུན་འབྲམས་ཀྱི་བྲ་ན་ར་སིའི་མིང་གི་སྟོལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་གར་གྱི་
སྐད་ཡིག་གཉིས་ཀའི་ནང་དུ་བྲ་ར་ན་སི་ཡིན་ལ། བོད་ཡིག་གིས་དག་པོ་སྟེ་དགོའི་བཀའ་འགྱུར་
སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བྲ་ར་ན་སི་ཞེས་གིས་ཡོད་པ་རེད།

ཕ་རུ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་བྱང་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༣་ལོར་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དམངས་རྒྱུ་ཡོད།

ཕ་རི་རྗེས་དོད། ཁ་བ་རྩུང་དུ་ཕ་དང་རི་བོང་གི་རྗེས་དོད་བྲུབ་ཅན་ཆགས་པའི་མིང་།

ཕ་རུ་ཏ། [ཡིགས]① ལྷ་བྲེ་བྲག་པ་ཞིག ② ལྷ་ལྷའི་ཕྱིང་།

ཕ་རོག་པོ། ཕ་མོ་ནག་པོ།

ཕ་ལ། [ཡུལ]བྱ་ལོལ་བའི་མདོག་རྟ་ཕ་ལ།

ཕ་ལེ་གདུང་འབྲམ་ལྷ་ཁང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགོ་ཡུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕ་ལམ་ཅན། [རྫིང]དུར་ཁྲོད།

ཕ་ལུང་། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕ་ལེ། གསལ་ལེའམ་ལྟར་དེ། ཡིད་ལ་ཕ་ལེར་ཤར། སེམས་ལ་ཕ་ལེར་བྲན་པ།
ཕ་ལེ་ཕ་ལེ། སེམས་ལ་ལམ་ལམ་དུ་ཤར་ཚུལ། ཆེན་དོན་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་ཕ་ལེ་ཕ་ལེ་ཤར།
བསྐྱོམ་པ་སྒྲ་མའི་ཞལ་རས། ཡིད་ལ་འཆར་རྒྱ་མི་འདུག མ་བསྐྱོམས་བྱམས་པའི་ཞལ་རས།
ཡིད་ལ་ཕ་ལེ་ཕ་ལེ།

ཕ་ལོང་། རྣ་རྒྱ།

ཕ་ཤུག། རྒྱའི་འགོ་ལམ་གཤོང་བ།

ཕ་ཤུག། བོད་རིགས་ཀྱི་རུས་མིང་ཞིག་སྟེ། མདོ་སྨད་འབྲོག་ཁུལ་གྱི་ཤུག་ཆེན་བཙུན་པའི་གཅིག
ཕ་ཤུག་སྒྲ་མའི་ཆོས་སྒྲུབ། ལྷན་སྡོད་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་སྤིང་། རབ་བྱུང་དུག་པའི་སྤྱི་
ལོ་ ༡༩༥༥ལོར་ཕ་ཤུག་སྒྲ་མས་བྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མགོ་
ལོག་ཆ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕ་ས། ཁང་པའི་རྒྱ་འབབ་ཀྱི་ཕ་ཞབས་འདོམ་གང་བརྟོས་པའི་འོག་གི་ས་རྒྱར་བསྐྱངས་པའི་དྲངས་
མས་སྟོན་ཏེ་བྱས་ན་མ་འབྲས་དང་ཤར་གཅོད་པར་བྱེད།

ཕ་སེ་ལིན། དབྱེན་སྐད་ཟུར་ཆགས། རོ་ལ་བྱགས་བྱེད་ཀྱི་ཤ་གསོས་ཞིག

ཕ་སྟོག། ཕ་མའི་བགས་པའི་བྱོན་པ།

ཕ་རྩ་ཏེ་སྟེ། ཕ་ར་ན་སྟེ་དང་དོན་གཅིག

ཕང་ཀྱ་དགོན་པ་བདེ་ཆེན་ཐུན་ཆོགས་སྤིང་། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་རུས་འགོར་བཞེངས་པ་དང་
རབ་བྱུང་བཙུན་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ལོར་ཉམས་གསོ་བྱས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕང་གིང་། འབྲུང་རྩིས་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་ཕྱོགས་བཞི་མཆམས་བརྒྱད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་
པའི་ས་བདག་ཅིག

ཕང་འབྲུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ། གོང་དུ་འབྲུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་བར་གཟིགས།

ཕང་མོ། [རྟིང]ཤིང་མངར་གྱི་རིགས་ཤིག

ཕང་ཕང་། གད་མོདེ་སྒྲ།

རང་སྤྱོད་ཐོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 མེན་ཀྱ་དགོན་པ་བཟ་ཤེས་ཆོས་སྤྱིར། དཔལ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་དུས་འགོར་ཆོས་བཟང་རིན་པོ་ཆེས་
 བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤྱོན་གསེར་ཁོག་ཆོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 སྤྱ་རིས། སྤྱོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
 ད་ལྟོ་སྤྱད་དུ་bubble chart ཟེད།
 སྤྱག་ལོན་ཀླས་ཏེ་ཤེས་པ་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཏེ་མི་ངོ་མི་ཤེས་པར་གྱུར་པ།
 སྤྱན་ཤིང་ཀོང་ཐོ། རྒྱ་རྩེ་ཐང་ཐེ་ཅུང་གི་སྤྱས་མོ། བོད་རྩེ་བཅན་སྤྱམ་པའི་བཟའ་ལྟར་སྤོན་པོ་མགའ་
 སྤོང་བཅན་མོགས་ཀྱིས་ཐང་གི་རྒྱལ་ས་ནས་གདན་དྲངས་པའི་བཅུན་མོ་ཞིག་
 སྤྱན་ཞེན་ཀོང་ཐོ། ཀོང་གི་སྤྱན་ཤིང་ཀོང་རྩོལ་འབྲི་རྒྱལ་གཞན་ཡིན།
 སྤྱུ་ཀྱ་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤྱོན་གསེར་ཁོག་ཆོང་
 ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤྱུ་ལང་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་
 སྤོན་གསེར་ཁོག་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 མེ་དགོན། བཟ་ཤེས་ཕུན་ཆོགས་ནས་རྒྱལ་སྤྱིར་ཞེས་ཀྱང་བྱུགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་
 པོ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བསྐྱོན་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བྱག་འདབས་མཛད། བྱབ་མཐའ་
 ཉིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩེ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛོམས་ཐང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 མེ་ཆེ་རི་མོ། སྤྱོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
 ད་ལྟོ་སྤྱད་དུ་vetch diagram ཟེད།
 མེ་མདའ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོར་བྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་
 ཉིང་མ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤོན་མགོ་ལོག་པད་མ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 མེན་ཆེག་སྤར་ཐང་ཐན་སྤྱོད་མེ་སྤོང་ཞན་གྱི་སྤོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་འཕགས་པ་
 དགོངས་པ་ཐབ་མོ་ངེས་པར་འབྲེལ་བའི་མདོ་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཡིག་དུ་བཅུམས། སྤར་
 འགོས་ལོ་ཆོས་འབྲུབ་ཀྱིས་བོད་ཡིག་དུ་བཅུར།
 མེན་རིས། སྤྱོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་venn diagram ཟེད།

མེད་མ། ① དག་ལྟའམ་མཆོན་ལྟ། ② འགོ་བའི་ལྟ།

མོ་བརྒྱལ། འོ་བརྒྱལ་དང་དོན་གཅིག་

༼ ཞ ༽

ཞ། ① བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་གཅིག་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་ཀྱང་དང་། བྱེད་
པ་སྟེ་དབུས། ཉང་གི་ཚོལ་བ་མགོན་པ་བྱེ་བ་དང་། བྱེའི་ཚོལ་བ་སྟོག་ཆེན་རྫོ་ཞིང་སྟེ་མེད་པ།
མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་ ② ཡན་ལག་སྟོན་ཅན་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། ཀང་བ་ཞ། ཀང་བ་ཞ་བའི་སྟོག་
ཆགས་ལྟ་བུ།

ཞ་ཁྲོག་ ཡན་ལག་ཞ་ནས་ཁྲོག་པོར་གྱུར་པ། ཀང་བ་ཞ་ཁྲོག་ ལག་པ་ཡ་གཅིག་ཞ་ཁྲོག་དུ་གྱུར་པ།
ཞ་སྟུང་། ཞ་ཉེ་ལས་བཅོས་བའི་སྟུང་པ།

ཞ་གད་སྟེ་གསུམ། འདི་ས་གནས་གད་དུ་ཡོད་མེད་མ་གཤིས་བསམ་བརྟག་བར་འཆོལ།

ཞ་སྟེ། [ཉིང]① ར་བ་མེད་པ། ② འོན་པ།

ཞ་ཆག་ ① ཉམས་ཆག་ ② ཆད་ལུས། ཞ་ཆག་འཐེང་འཁུམ་མེད་པ།

ཞ་ཉེ། ལུགས་རིགས་ཤིག་སྟེ། སྤྲོ་སྤྲོར་གྱི་རྒྱས་བསམ་དབུས་ཚུའི་དུག་འཛོམས། ཤ་རོ་གཅོད། ཞ་
ཉེ་དཀར་པོ། ཞ་ཉེ་ནག་པོ། ཞ་ཉེའི་གཉིང་རྩོ།

ཞ་ཉེ་སྟེ་ས། [མདོན]ཆོན་ལེ་ཁྲི།

ཞ་སྟུལ། ལྷ་གས་མམ་བྱམ་ཅེ།

ཞ་འཐེང་། ཀང་ཁྲོག་གི་འགྲོ་སྟངས། ཞ་འཐེང་འཐེང་བྱས་ནས་ཐག་རིང་འགྲོ་དཀའ།

ཞ་རྩོ། རྩ་ཆས་སོགས་ལ་རྩེ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་རྩོ་རིགས་ཤིག་དེ་ཞུན་ཞ་ཉེ་འབྱུང་།

ཞ་སྟེ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་བ་དབུག་པ་སྟེ། ཞ་ཟ་འཡ།

ཞ་འེ། [ཉིང]ཞ་ཉེ།

ཞ་བ། ཀང་ལག་སོགས་ལ་སློན་ཤོར་བ། ཀང་ལམ་ལ་ཞ།
ཞ་པོ། ཀང་ལག་གང་རུང་ལ་སློན་ཞུགས་ཏེ་ཉམས་ཤིང་འཁུམས་པའི་མིང་།
ཞ་སྒྲུག་ཞ་ཉེའི་སྒྲུ་གུ་རྩོམ་ཟེར།
ཞ་སྒྲུག་རིམ། རྒྱན་དུ་མཛོང་རྒྱ་ཡོད་པའི་རིམ་འཛིན་གས་ཤིག་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་ཐོག་ཞ་སྒྲུག་ནག་
པོ་སློད་པ་དང་། སྐབས་འགར་ཞ་སྒྲུག་ཚོན་མ་ཅན་ཡང་སློད་སོལ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཞ་སྒྲུག་གི་
རིམ་འཛིན་ཉེ་དུ་ཆུ་ཚོན་གྱིས་ཏང་ཚོན་གཏོང་སོལ་ཡོད་པས་དེར་ཏང་ཚོན་རིམ་ཟེར། ཞ་སྒྲུག་
རིམ་འཛིན་གཙོ་བོ་བཅད་གྱིས་མང་གཞི་བྱེད་པ་དང་ནག་རིས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་འགའ་ཞིག་སློད་པ།
དབྱིབས་གཟུགས་དང་བབ་ཆགས་ཀྱི་མདངས་རིས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་པོའི་བོན་དབྱིབས་
མཚོན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རིམ་འཛིན་གྱིས་ཞི་བཟོ་བཅས་བརྒྱབ་བདེ་ཞིང་ཡོ་ཆས་སྟབས་བདེ་བ།
ཞིབ་ཆགས་ཤིང་གསོན་ཉམས་དོད་པའི་བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཆོས་ལྡན་ཡོད་པ་རེད།

ཞ་ཞ། སྤྱར་སྤྱར་རམ་གུག་གུག་ཁ་འཕྲེད་སྤྱིད་ཞ་ཞ།
ཞ་ཞི། [ཡུལ་]སྤྱག་གུ་རྩུང་རྩུང་། ཞ་ཞི་དུ་བ།
ཞ་བཟང་པོ་ཀ་ཤི་ཀའི་ལ་ཐོད། ཞ་བཟང་པོ་ཀ་ཤི་ཀའི་ལ་ཚོད་ཅེས་བར་གཟིགས།
ཞ་ར། མིག་ཞར་བ།
ཞ་རིལ། ཡན་ལག་འཁུམ་སློན་ཤོར་བ། ཞ་རིལ་འཁུམས་པ། གུམ་བུའི་ནད་གྱིས་ཀང་ལག་བཞི་ག་
ཞ་རིལ་དུ་གྱུར་བ། ཞ་རེངས། ཞ་བ་སྟེ་རྩུ་བ་འཁུམས་ནས་ཡན་ལག་པར་བརྒྱུད་མི་བྱུང་བར་
གྱུར་པའི་དོན་དང་། རེངས་བ་སྟེ་རྩུ་བ་གྲོང་པོར་གྱུར་ནས་ཡན་ལག་རྩུ་བ་མི་བྱུང་བར་
གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདྲིར་སྤྱ་བསྤྱས་པའོ།

ཞ་ལ། [ཡུལ་]གྲང་ལྷེབས་སོགས་ལ་གཏོང་རྒྱའི་ཞལ་བ། ཅིག་པ་ལ་ཞ་ལ་བརྒྱབ་པ།
ཞ་ལག་ཀ་ལག་དང་དོན་འདྲ།
ཞ་ལུ། ① གཞིས་ཀ་ཅེ་རྩོང་གི་ས་ཆ་ཞིག་སྟེ། སྤྱར་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་དུས་པོར་
ཁྲི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་ ② [རྩིང] བད་ཁ་སོགས་ཅི་ཤིང་གི་རྩུ་གུ་གསར་བ།
ཞ་ལུ་དགོན་པ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧འཕེལ་སྤྱོད་པའི་ལྷུག་ལྷུག་ལོར་སྟེ་བཙུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་ཞ་ལུའི་

གསེར་ཁང་རྟེན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་བཞེངས། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱ་མཐོང་ལུང་སྟོང་སྟོང་བར་
གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལས། མཁས་བླ་པ་དུ་མའི་འབྲུང་གནས་དཔལ་ཞུ་ལུང་གསེར་ཁང་འདི་ནི།
ལོ་སྟོན་གྱི་ཉེ་གནས་ལྷེ་བཙུན་ཤེས་རབ་འབྲུང་གནས་གྱིས་ལོ་སྟོན་ལ། བདག་གིས་མདའ་
སྟོབས་པར་གནས་གཞི་ལྷ་ལུ་ཅམ་གཅིག་བཅིགས་པར་ཞུ་ཞུས་པས། དེ་བཞིན་གྱིས་
གསུངས། དེ་ནས་བླ་མ་མདའ་གསེར་གྱིས་བཀའ་ནས་ཕུལ་བས། ལོ་སྟོན་གྱིས་བླ་མ་བསིར་
བསིར་ལན་གསུམ་མཛད་ནས། ལྷེ་བཙུན་ཤེས་རབ་ཆེ་གསུངས་ནས་མདའ་འཕངས་པས་ད་
ལྟའི་བཙན་ཁང་རྟེན་མའི་མདའ་འབྲུམ་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ཡིན། དེ་ནས་ལྷེ་བཙུན་རང་གིས་ལྷ་
ལུང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དབུ་ཅེ་རུབ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལྷོ་བྱང་གཉིས། ཤར་མའི་ཡུལ་ཆེན་མོའི་
སྟོང་མན་དང་འོག་ད་ལྷ་མགོན་ཁང་བྱས་པ་འདི་དེ་དུས་བཞེངས་སོ། རྒྱ་རིག་པོ་སྣ་ཆོགས་
ལས་བླ་པ་འདི་གྱ་རུའི་སྐུ་བཞེངས། ད་ལྟ་རང་བྱོན་བཞུགས་པའི་ལྷོ་བྱོགས་ན་ཞལ་བྱང་
གཟེགས་ནས་བཞུགས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས། རྒྱ་གར་རྫོང་མའི་གདན་ན་རྫོང་པོ་
ཁ་ས་སྤྱ་ཆེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐུ་ཆད་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་ཞིག་
འབྱོན་པར་འདུག་པས། གདན་ཤོངས་གསུངས། ལྷེ་བཙུན་གྱིས་གདན་འཕེན་པའི་འདུན་པ་
མཛད། དགྲུང་ལོ་རྫོན་གཉིས་པར་བོད་ཀྱི་སྟོམ་པ་འདི་མ་དག་པར་ཤེས་ནས། ལྷ་ལུ་དགེ་འདུན་
ཆོས་སྡེ་དང་བཅས་པ་འགོ་བ་ལེ་ཤེས་གཡུང་བྱང་ལ་གཏད། དེ་དུས་ལྷ་བ་ཀ་བ་བཞི། གདུང་
མ་བརྒྱད་བྱང་ཟེར། དེ་ནས་ལྷེ་བཙུན་རྒྱ་གར་རྫོང་མའི་གདན་ལ་བྱོན་ནས། རྫོང་གདན་པ་ཆེན་
པོ་སྟོབ་དཔོན་ཨ་རྩ་ཡ་ཀ་ར་ལས་སྟོམ་པ་བླངས། ཆོས་མང་པོ་ཞུས། ལྷན་རས་གཟིགས་ཁ་ས་
སྤྱ་ཆེའི་སྐུ་སྟུན་བྱངས། ལྷེ་བཙུན་གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་རྗེས་སུ་ལྷེ་བཙུན་གྱི་པ་
ཡུལ་འབྲུམ་གྱི་རྫོང་སྐྱུ་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱ་གཡུ་ཐོག་སྐྱ་གསེར་བཟང་བྱ་བ། བཙུན་པར་
བཅུག་ཉེ་གནས་བཙོམ་པ་དེ་རྗེས་སུ་ཞུ་ལུང་མཁན་རབས་གསུམ་པ་བྱས། གཡུ་ཐོག་སྐྱ་
གསེར་བཟང་། དེ་ཉིད་བསྐབ་པ་འཆལ་བ་དཔོན་བརྒྱད་དུ་སོང་། བསྟན་པ་ཁྱུང་པོ་གྲགས་སེང་
ལ་གཏད། གཡུ་ཐོག་སྐྱ་གསེར་བཟང་གི་དུས་སུ་ཞུ་ལུང་རྫོང་པོ་རང་བྱོན་འདི་རྟེན། ཞུ་ལུང་རི་
ཕྱག་ཏུ་སྟུན་བྱངས་ནས་བཞུགས་སུ་གསོལ། དུས་དེར་རྒྱ་མིག་པ་དང་། ཞུ་ལུང་བར་དམག་

འཕྲུག་ལངས། རྒྱ་མིག་པས་རྫོ་བོ་རང་བྱོན་བརྒྱས་ཏེ་བྱིན་པས། རྫོ་མོ་རི་ཕུག་པས་རྫོག་འཆིང་
 བརྒྱབ་ནས་གར་ཡང་བཟོད་མ་ཐུག། མི་འཛིགས་པ་དེ་རྫིའི་སྐྱུར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ཁྱར་
 གྲང་མ་ཐེག་བཅག་གྲང་མ་ཆག་པ་འདུག་དེ་དུས་རྒྱ་གར་དང་། བལ་པོ། དབྱུས་གཙང་བཅས་
 གྱི་ཡོན་བདག་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནང་ནས་བལ་པོའི་ཡོན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་བཟང་དང་། ཞ་
 ལུའི་རི་ཞོལ་རྣམས་སུ་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་པ་དེང་ལྷ་ཡང་བལ་པོའི་མཆོད་རྟེན་དུ་གྲགས་པ་
 རྒྱན་གོང་གི་རུབ་སྟོད་ན་ཡོད་དོ། དེ་ནས་ཞ་ལུ་པ་དང་རི་ཕུག་པ་བཟུང་བཟོས་ཏེ། རྫོ་བོ་རང་
 བྱོན་ཞ་ལུར་འགྲོ་དོན་ཆེ་བ་ཡོད་སྟེ་མ་ནས་རྫོ་བོ་ཞ་ལུར་སྐྱུན་བྱངས་ཏེ་བཞུགས། སྐབས་དེར་
 རྫོ་བོ་གཙང་ཁང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་སྟེ་མ་པ་དང་། ང་མའི་བང་ན་བུ་སྟོད་པ་བཞིན་ཡིན་
 ཞེས་གསུང་འབྱོན་པས། ལྷ་མོར་རྒྱ་གར་ནས་གདན་བྱངས་པའི་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཁ་སར་སྤ་
 རི་དེའི་སྐྱུ་པར་དུ་བཞུགས་པ་འདི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། ཞ་ལུའི་མཁན་རྒྱུད་ནི། དང་པོ་ལྷེ་
 བཙུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས། དེ་ནས་གཙུང་ལྷེ་བཙུན་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། ཁྱ་བོ་གཡུ་ཐོག་
 སྐྱ་གསེར་བཟང་། ཁྱུང་པོ་གྲགས་སེང་། མཁན་པོ་མཛོན་པ་བ། ཞ་ལུ་གཞོན་བཙོན་པ། སྤ་ཆོས་
 བྱང་པ། ཨ་མེས་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དུས་སུ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དབྱུས་སྟོན་སེང་
 གཤེའོད། མཁན་པོ་འདུལ་འཛིན་པ། མཁན་པོ་གྲགས་གཞོན་པ། ཁྱོ་ཕུའི་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་
 མཁུན་པ་དགྲང་ལོ་སོ་གཅིག་པ་ཞ་ལུའི་གདན་སར་སྐྱུན་བྱངས་ནས་མཁན་པོ་ལོ་སོ་བདུན་
 མཛད། དེ་རྗེས་ཐུགས་སྤུས་ལོ་ལྔ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱུས་ཀྱིས་མཁན་པོ་ལོ་གསུམ་མཛད། དེ་
 རྗེས་འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཁན་པོ་ལོ་དགཉིས་མཛད། དེ་རྗེས་མཁས་
 ཐུབ་སངས་རྒྱས་དཔལ་རིན་པས་ལོ་བརྒྱད། དེ་རྗེས་འབྲུལ་ཞིག་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བས་ལོ་
 ཉིས་བདུན། དེ་ནས་ཀུན་མཁུན་ཆོས་ཀུན་དཔལ་བཟང་གིས་ལོ་བཅུ་བདུན། དེ་ནས་ཆོས་རྗེ་
 བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ལོ་བཅུ་གཅིག་གནང་བ་སོགས་རིམ་བཞིན་ད་ལྟའི་
 བར་མཁན་རབས་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབེལ་ལོ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༥༠ལོར་ཞ་ལུ་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས། ཁྱོ་ཕུ་དགོན་ནས་བུ་སྟོན་རིན་པོ་གདན་བྱངས།
 སྐབས་དེར་ཞ་ལུ་རི་ཕུག་བདེ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་དགེ་འདུན་རྗེ་

དང་བཅས་པ་གསར་སྐྱོན་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ཞ་ལུའི་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
གཞིས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། སྤོང་ཞ་ལུའི་ཆོས་རྒྱུད་ལ་ཀ་བཞི། གཤུང་མ་བརྒྱད། བྱང་དུ་སེང་
གེ་རལ་བ་ཅན་དང་དགུ་ལྷན་བདུན་ཅུ་ཐམ་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཆོས་སྡེ་འགའ་ཞིག་
བྱང་ཡང་། དེར་དུས་ནི་ཞ་ལུ་རང་ཉིད་མ་གཏོགས་དགོན་ལག་གཞན་ཉམས་པར་འབྲ། དེ་ཡང་
ཀ་བ་བཞི་ནི། དགའ་ལྗོངས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཀ་བ། ཀྱ་རི་བྱ་སྐྱུས་ཁ་བྲག་དབྱང་པའི་ཀ་བ། གཡུས་
སྐྱུ་མ་ཁོར་ཀྱི་ཀ་བ། ནེ་སེར་མཐུའི་ཀ་བ་བཅས་སོ།

ཞ་ལུ་བ། ལྷེ་བཙུན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོ་བཙུ་གཅིག་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་དར་
སྡེལ་གནང་བའི་གདམས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཉེ། ཆེ་བ་བཞི་ལྷན་གྱི་ཞ་ལུ་བ་ཞེས་ཟེར། ཞ་ལུ་པའི་ཆེ་
བ་བཞི། ལས་ཀ་བཞི་ཡིན་པས་ཆེ་བ། ཡོན་བདག་བཙུང་པོ་ཡིན་པས་ཆེ་བ། སྤོང་མ་བྱ་གར་
བ་ཡིན་པས་ཆེ་བ། རུས་པ་ལྷེ་ཡིན་པས་ཆེ་བ་བཅས་སོ།

ཞ་ལུ་ལོ་ཆེན། མཚན་གཞན་ལ་ཞ་ལུ་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ་ཟེར། རབ་བྱུང་བདུན་
པའི་ལུགས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོར་ཡབ་བསམ་འབྱུང་དཔལ་བཟང་དང་། ཡུམ་རེན་ཆེན་ཆོས་
འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། མཚན་ཆོས་སྐྱོང་འབྲུམ་ཞེས་གསོལ། སྐྱེ་ཆུང་དུས་
ནས་སློང་ཤིག་བཟ་བ། སྐྱེ་ཅིད་ཀྱི་ཆེ་ཡང་ཆོས་འཆད་པ་དང་། སྐྱ་བརྒྱར་བ། ཡི་གེ་འབྲི་བ་
སོགས་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་མོས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཟ་
ཤིས་དཔལ་ལྷན་གྱི་མདུན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སློབ་སོགས་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པར་རྒྱལ་ཅེ་
སྡེ་བ་དང་། རིན་སྤངས་སྡེ་བ་གཉིས་དམག་འཁྲུག་ལངས་བས་ཡབ་རྒྱལ་ཅེའི་དམག་དཔོན་དུ་
ཐེབས་པ་དམག་ཐོག་དུ་བཀོངས། དེ་ནས་རྒྱལ་ཆོས་རྒྱལ་བཟ་ཤིས་འཕགས་པའི་ཞབས་
འབྲིང་དུ་མངགས། དེའི་རིང་ལ་སློབ་སྦྱོང་འབད་བཙོན་ཆེན་པོར་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཙོན་བརྒྱད་
པར་ཆོས་རྒྱལ་བཟ་ཤིས་འཕགས་པས་གནང་བ་ཐོབ་པ་ལྟར། རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེར་
མཁན་ཆེན་དགོན་མཚན་བཟང་པོའི་མདུན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། མཚན་རིན་ཆེན་ཆོས་སྐྱོང་
བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་ཉིད་དུག་པར་ཇེ་དོན་སྤུབ་གྲགས་པས་མཁན་པོ་དང་། བཀའ་
བཙུ་བ་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་ལས་སློབ། མཁར་གྲགས་པ་བསོད་ནམས་སློབ་ཤིས་ཀྱིས་

གསར་སྟོན་གནང་སྟེ་བསྟེན་པ་རྫོགས། དེ་ནས་སྤྱོད་ཁང་མཁན་ཆེན་ཆོས་གྲུབ་དང་། བླ་གདམས་
རབ་འབྱམས་པ་སྒྲ་དོན་རིན་པ་སོགས་ཡོངས་འཛིན་བརྩམས་ལྟ་ཅན་བསྟེན་ནས་མདོ་སྟེགས་
ཐམས་ཅད་ལ་ཐོས་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་བསྐྱབས། ཁྲད་པར་དུ་སྤྱོད་རམས་པ་གནས་བརྟན་
ལེགས་པ་རྒྱལ་པོ་དང་། དཔལ་ལྷན་སྤྱོད་རམ་པ། ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ། སྤྱོད་ལྷགས་
རི་བ་ཐར་པ་བཟང་པོ། སྤྱལ་ཚང་ལོ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན་ལ་བསྟེན་ནས་སྤྱོད་དང་། སྤྱུང་ག་
ལ་སོགས་པ་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། ཡིག་བསྐྱར་སོགས་ལ་མཁས་པའི་མཚན་སྟན་
རྒྱས། སྤར་བསྐྱར་ཟིན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་ཁྱེད་དག་དང་། གསར་འགྱུར། འགྱུར་བཅོས་
སོགས་མང་དུ་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཞི་བརྩམས་སྤྱོད་ལེགས་ནས་སྤྱལ་ལུང་ཆོས་རྒྱ་ཆེ་དང་།
ཀམ་པ་ཞུ་དམར་ནག་གཉིས་བཅས་ལ་སྤྱོད་དང་། སྤྱུང་ག་གི་བཤའ་ཁྲིད་ལེགས་པར་གནང་།
དགྲུང་ལོང་གསུམ་པར་རྒྱ་སྟོན་ལྷགས་རི་པའི་གདན་སར་དབང་བསྐྱུར། དགྲུང་ལོང་ལྟ་པར་
ཟླ་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དབང་བསྐྱར་བས་ཕྱིས་སྤྱོད་ལེགས་ལུལ་གཙོ་བོར་དེར་མཛད།
དགྲུང་ལོ་རེ་གཅིག་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་ཞུ་ལུང་གདན་སར་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་དོན་བྱུག་པ་སྟེ་པ་
ཡར་རྒྱལ་པས་གདན་ཞུས་ལྟར་ཟླ་ཐང་དུ་ཕེབས་ནས་བཞུགས། དགྲུང་གངས་གྲ་གདུན་པ་
རབ་བྱུང་དགུ་འེམ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞུ་ལུ་བསོད་ནམས་མཚོག་གྲུབ། ཁོང་ནི་པོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཆུ་པོ་སྤྱལ་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་
ལོ་༡༦༠༩ལོར་ལཔ་སངས་རྒྱས་གྲགས་པ་དང་། དུམ་ཡེ་ཤེས་འཚོ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུང་སྤྱོད་
སྤྱོད་འཁྱུངས། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་མཛད་དེ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད།
མཐར་དགྲུང་གངས་བདུན་ཅུ་པ་པོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུ་པོ་རྟ་ཡི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་
༡༦༠༩ལོར་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞག ① མར་དང་ཆོལ་སོགས་བཞུས་པའི་དྲངས་མར་ཆགས་པ། ② ཆུ་ཁོལ་མའི་ཁར་སྤུམ་ཅི་
ཆགས་མིང་། ཤུ་ལུང་ནང་དུ་ཞག་ཆགས་པ། ③ ཉི་མ་སྤྱང་པའི་ཆ་ནས་ཉིན་དང་། ལུབ་པའི་ཆ་
ནས་མཚན་ཞེས་ཉིན་མཚན་བསྟོམས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་མིང་། ④ དངོས་པོའི་རུས་སམ་
སྤུས་ཀ་ཏ་ཅང་ཞན་པའི་དོན། ཤུང་གོའི་འབྲུལ་ཆས་རྣམས་སྤུས་ཀ་ཞག་ཚར་ལེ་རེད། འཛིན་

གྲ་འདི་འཛོམས་ཁ་ཁ་ཤས་སྤོང་ཞག་ཆར་འདུག
ཞག་ཀག་ཉིན་ཞག་གི་འཕྱོམ་ཆའམ་བར་ཆད།
ཞག་ཀག་ཞག་ཀག་དང་འབྲ།
ཞག་སྒྲག་ཞག་ཀག་དང་འབྲ།
ཞག་གི་བྱང་པོ། [མདོན་]དུས་ཀྱི་ཆུ་བ།
ཞག་གི་ཤར། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཤར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཞག་སྤ་མ་ལ་རྟེན་
པའི་ཡོ་བྱང་ལ་བདག་འཛིན་ཞུགས་པའི་རྒྱས་པས་ཞག་གྱི་མ་ལ་རྟེན་པའི་ཡོ་བྱང་གསར་བ་ལ་
གོས་པར་བྱེད་པའོ། ། ནང་གསེས་སུ་གོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཞག་ཤར་དང་། ལྷང་བཟེད་ལ་བརྟེན་
པའི་ཞག་ཤར་དང་། སྒྲན་ལ་བརྟེན་པའི་ཞག་ཤར་དང་གསུམ་ཡོད་དོ། །
ཞག་གྲངས། ཞག་པོའི་གྲངས་ཀ
ཞག་རྒྱགས། ལམ་བར་ཞག་པོར་སྤྱོད་རིང་གི་ཟ་ཆས། ལམ་བར་དུ་ཞག་གྲངས་མང་པོ་འགོར་བས་
ཞག་རྒྱགས་རྩྭ་གས་པ།
ཞག་འགའ། ཞག་པོ་ཁ་ཤས།
ཞག་གཅིག་ཉིན་མཆན་རིལ་པོ་གཅིག་དང་ཡུད་ཅམ་སུམ་རྩའམ་རྩ་ཆོད་རྩག་རྩ་ཐམ་བ་དང་དེར་
སང་གི་རྩ་ཆོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི།
ཞག་ཆེན། མིའི་རུས་པའམ་ཆོལ་བུ་བསྐྱོལ་བའི་ཞག་
ཞག་ཉལ་བདོ་ཅ་ན། [རྟེན་]ཞག་མང་འདས་པ།
ཞག་རྟིང་མ། ཞག་གྲངས་རྩེས་མ།
ཞག་ཐིག་སེམས་ཅན་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པའི་མིང་སྟེ། ཞགས་འཕེན་ནས་གཡག་བཟུང་
དགོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། ། ཞག་ཐུབ་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གསོ་སྤྱོད་བཅོལ་བ་རྣམས་
ནི་ཆེས་ཞག་གིས་ཉིན་ཞག་གི་དོད་རྩབ་པའི་རུས་སུ་བྱས་པའི་གསོ་སྤྱོད་ཡིན་པས་ཞག་ཐུབ་
པ། ཞག་ལྡན། [མདོན་]ས་གཞི།
ཞག་སྤོད། འགྲུལ་བ་མཆན་མོར་སྤོད་པ།

ཞག་ནི། ཞག་གི་ནི་མ། མི་འདིའི་ལུས་ནས་ཞག་ནི་འཚུ་བ་འཚུ་བ་ཏུ་སློ་ཡི་འདུག
ཞག་བདུན་པའི་སྒྲན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སྒྲན་བཞིའི་ནང་གསེས་རྒྱུད་ནད་སེལ་བ་ལ་གཙོ་
མོར་གནང་བའི་སྒྲན་ཏེ། བཅས་ལྷན་དགེ་སྒྲོང་གིས་ཞག་བདུན་པའི་མཐའི་བར་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ནས་ཡོངས་སྤྱད་ཏུ་རུང་བ་མར་དང་། ལྷན་མར་དང་། འབྲུ་མར། བྱེ་རྒྱག་ཡི་ཁར།
བདུན་ཅི་ཞག་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་ཞག་བདུན་གྱི་བར་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་རུང་བས་ན་
ཞག་བདུན་པ་ཞེས་བྱ་བཤོ།

ཞག་པ། [རྫིང་]རལ་པ། གོས་རྫིང་བ་ཏུ་མ་བྱུང་ཞག་པ། རྫོ་ཞག་པ། བར་ལེབ་ཞག་པ།

ཞག་པར། ར་ཞག་ལྷག་སྟོང་།

ཞག་པོ། ① ཉིན་མཆན་སྤྲུགས་གཅིག་ཉིན་ཞག་ཆེས་ཞག་བྱིས་ཞག་ཞག་གཅིག་པོ་དེ་ཡོ་གསུམ་
ཅམ་གྱི་སྤང་བ་བྱུང་། ② མཆན་མོ་གཅིག་ཞག་པོ་གཉིས། བཞུགས་ཞག་

ཞག་སྤགས། ར་ཡི་ཁ་ཞག་ལྷགས་ནས་གཡོས་པའི་སྤགས།

ཞག་པོར། ར་ཞག་སོགས་གསོ་སའི་པོར་པ།

ཞག་འཕུལ། ཉི་མ་སྒྲེལ་པ། རོན་མེད་ཉིན་འཕུལ་ཞག་འཕུལ་གྱིས་ཏུས་ཆོད་སྟོང་ཟད་ཏུ་གཏོང་བ།

ཞག་འཕུལ་ཉིན་འགྱངས། ཉིན་ཞག་ཟད་ཏུ་འཇུག་པ།

ཞག་མ། ཉིན་མཆན་སྤྲུགས་གཅིག་

ཞག་མལ། ཞག་སྟོང་བྱེད་ས། རྟ་ཤེལ་འགོ་མ་སྤུབ་པས་ལམ་བར་ཏུ་ཞག་མལ་བྱེད་དགོས་བྱུང་བ།

ཞག་མི་སྤུབ་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གསོ་སྟོང་བཅུ་བཞི་བ་ནམས་ནི། ཆེས་ཞག་གིས་ཉིན་

ཞག་གི་དོད་མ་སྤུབ་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བའི་གསོ་སྟོང་ཡིན་པས་ཞག་མི་སྤུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ།

ཆེས་ཞག་དེ་ཉིན་ཞག་ལས་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་གིས་དམན་པ་དང་། ཉིན་ཞག་ནི་ཆེས་ཞག་ལས་རྒྱ་

ཆོད་གཅིག་གིས་ལྷག་པ་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་བའི་ཏུས་ནི། དགུན་སྟོང་སྟོང་། དབྱིད་སྟོང་སྟོང་།

དབྱར་སྟོང་སྟོང་དེ་ཏུས་ཆོགས་ཏུག་ལ་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱེད་དང་གཉིས་འདས་བྱེད་ལུས་

པའི་ཆེ་ན་ཞག་མི་སྤུབ་ཅེ་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

ཞག་ཅི། མར་ཆོལ་སྤུམ་སོགས་ཀྱི་ཅི། ཤ་ཁུའི་ཁ་ལ་ཞག་ཅི་འཁྲིགས་པ། ཁ་ལག་ཞག་ཅི་ཅན།

ཞག་ཅི་འབྲུག་པོ།

ཞག་ཆར། དངོས་མཁས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཀ་དང་། སྤྱི་ཆོག་མཁས་ཀྱི་གནས་སྤངས་སོགས་ཏུ་ཅད་སྤྱོ་པོ་ཡིན་པའི་
དོན། གནའ་བོའི་མཆོན་ཆ་རྣམས་སྤྲུལ་ཀ་ཞག་ཆར་ལེ་རེད། དེད་དུས་ཨ་མེ་རི་ཁའི་ལུང་པ་
མང་པོ་ཞིག་ན་འཆོ་བ་ཞག་ཆར་འདུག་ལྟ་བུ།

ཞག་ཆི་ལ། ཞག་དང་ཆི་ལུ་གཉིས་བསྐྱུས་ཆིག།

ཞག་ཞིག་ཞ་གི་ཞེ་གིའི་བསྐྱུས་ཆིག་།

ཞག་ལེན། ར་བསྐྱུབས་མ་དང་ཤ་ཁུ་སོགས་བཅོས་པའི་ཁ་ནས་ཞག་བྱར་དུ་འདོན་པ།

ཞག་ལོན། ① ཞག་པོ་གཅིག་འདས་པ། ② བཅོས་ནས་ཞག་པོ་འདས་པའི་ཟས།

ཞག་ས། ཞག་པོར་སྤྲོད་ས།

ཞག་གསུམ། ཁྱིམ་ཞག་དང་། ཉིན་ཞག་ཆོས་ཞག་སྟེ་ལོ་ལ་ཁྱིམ་ལོ་གཙོ་བོར་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་བ་
ལ་ཆོས་རྒྱ་དང་། ཞག་ལ་ཉིན་ཞག་དབང་བཅོན་པ་སྟེ་གཙོ་ཆེ་བ་ཡིན་ཞེས་གྲགས། ཞག་གསུམ་
ནང་གསེས་མཉམ་ཆད་ནི། ཁྱིམ་ཞག་རེ་ལྟ་དང་ཆོས་ཞག་རེ་བདུན་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན།
ཁྱིམ་ཞག་དུས་མདའ་མཁའ་རི་ཡིད་༡༩༧༠༥༦་དང་ཉིན་ཞག་བྲག་མཁའ་མིག་བྲག་ཡིད་
༡༩༩༣༠༩་གཉིས་མཉམ་པ་ཡིན། ཆོས་ཞག་ཉི་འདོད་རྒྱ་༡༡་༣༡༣དང་ཉིན་ཞག་མདའ་འདོད་
བྲག་༡༡༡་༣༥་གཉིས། ཡུལ་ལོངས་དང་དུས་ལོངས་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདྲ་མཉམ་པ་ཡིན།
དེ་དག་གི་དུས་ལོངས་དང་ཡུལ་ལོངས་ནི་སོ་སོའི་ཐད་ལ་ལྟོས།

ཞག་གསུམ་རྣམ་དབྱེ། ཁྱིམ་ཞག་ཉིན་ཞག་ཆོས་ཞག་སྟེ་ཞག་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ།

ཞགས་གྲོ་ལ། [མདོན་]ཆུ་པོ་སི་བྱ།

ཞགས་ཐག་ཐག་པའི་ཞགས་པ། ཏྲ་ཁྲོད་ཀྱི་སྒྲེ་ལ་ཞགས་ཐག་བསྐྱོན་ཏེ་འཐེན་པ།

ཞགས་པ། འབྲུག་ས་ཁྱེད་ཀྱི་ཐག་པའམ། འཆིང་བྱེད་ཞགས་པའི་ཨ་ལོང་། གཤམ་ལ་ཞགས་པ་
བརྒྱབ་ནས་འཛིན་པ། ཞགས་པ་འཕངས་པ། ཏྲ་ལ་ཞགས་པ་བརྒྱབ་པ། སྟེད་གི་ནམ་མཁའ་
ནས་འབྲུག་སྐྱེད་པོ་ལུ་བྱ་བྲུ་བསྐྱུགས་ཤིང་། སྒྲོག་དམར་གྱི་ཞགས་པ་བར་སྤྲང་ལ་ཚུ་བ་ཚུ་བ་
འབྲུགས་ཤིང་བྱུང་བ། སྒྲེ་ཁྲིར་ནས་ཞགས་པ་འཛིན་པ། རྒྱང་བསེར་བྲུ་ཞགས་པས་མི་ཟེ།

ཚུག་ཅང་པོ་རྫོ་ཡིས་མི་ནོག། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒྲིམ་བ་དང། སྒྲིམ་མ། བཅིངས་ཐག་ཐག་
པ། འཕེན་ཐག་བཟུང་བཅས་སོ།།

ཞགས་ཐིག་ཞགས་བ་དང་འབྲ།

ཞགས་བ་ཅན། [མངོན]① སྒྲང་པོ་ཆེ། ② ཚུ་སྒྲ།

ཞགས་བ་མ། སྒྲོ་མ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ཞགས་བ་འཛིན་པ། [མངོན]ཚུ་སྒྲ།

ཞགས་ལུང། [ཡུལ]ཐག་པའི་སྒྲེ་ལ་ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལུང་བཟོས་ཡོད་བ་ལ་ཟེར།

ཞང། ① སྒྲ་པོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་གི་མིང། ② ཞང་པོ་སྒྲེ། རང་གི་མའི་ཕུ་བུ་ནི་རང་གི་ཞང་པོ་ཡིན།
དཔེར་ན། ཨ་ཞང། མ་ཞང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཞང་དགོན་མཆོག་དཔལ། དཔལ་ས་སྐྱའི་ལམ་འབྲས་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པའི་སྒྲ་མ་ཡིན། ཁོང་ནི་བོད་རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པོ་སྒྲི་ཡི་ལོ་སྒྲེ་སྐྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་ར་ས་འཆལ་ཁུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་
དགེ་བཅུ་ཆང་པའི་གནས་སུ་རིགས་རུས་བུན་སུམ་ཆོགས་པས་མངོན་པར་མཐོ་བ་ཆེན་པོ་
ཞང་གི་རུས་སུ་ངོ་མཆར་བའི་དགེ་མཆན་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱན་ཆུང་དུ་འི་རུས་
ནས་གཞུང་ལྷགས་དུ་མ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་ཅིང། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་
འི་མ་མེད་བ་ལ་སྒྲོན་གྱི་བག་ཆགས་སད་པས་མི་བྱེད་པའི་དད་བ་ཆེན་པོས་གསུང་དག་རིན་
པོ་ཆེ་ཞུ་བར་དགོངས་བ་ལ། དེ་ཙམ་ན་འགྲོ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་ལ་ནི། པ། གདུང་རུས་ཞང་བ་ཡིན་
ལ། ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་འི་མ་མེད་བ་ལ་སྒྲོན་གྱི་ལས་སད་པས་མི་བྱེད་པའི་དད་བ་ཆེན་པོས་
གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བར་དགོངས་བ་ལ། དེ་ཙམ་ན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཕགས་བ་ཉིད་
བསྟན་བ་སྐྱི་དང། འེ་བྲག་ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱི་བདག་པོར་བཞུགས་ན་ཡང་བོད་དུ་མི་
བཞུགས་ཏེ་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཕྱོན་ནས། བོད་དུ་འཕྱོན་གྱིན་ཡོད་ཟེར་བ་གསན་པས་ས་དང་པོ་ལྟ་
བུའི་སྒྲོ་བ་སྒྲེས་ཏེ། ཐོགས་མཆེད་དག་སྒྲོང་ཀུན་སྒྲོ་ཟེར་བ་ཅིག་དང། གཉིས་པོས་གསུང་དག་
རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བ་ལ་མདོ་ཁམས་རྩམ་མདོའི་བར་དུ་ཞབས་ཐང་དུ་ཕྱོན་སྒྲེ། གསུང་དག་རིན་པོ་
ཆེ་ཞུ་བ་ལ་འོངས་བ་ལགས་པས། སྒྲ་མ་འཕགས་པས་དུས་ད་ལྟ་འདི་གས་དུ་རྒྱ་བོད་རྟོར་

གསུམ་གྱི་མི་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་མང་པོ་འོང་གིན་འདུག་སྟེ། ཆོས་ཁོ་ན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་
ས་ཐག་རིང་ནས་འོངས་པ་ཁྱེད་གཉིས་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་། དེ་བཞིན་བྱ་དགོས་གསུངས་ནས་
ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། ཐུགས་ཀྱི་སྤྲུལ་གྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་ལྷུང་བ་སྒྲ་མ་ཁྱེད་དགོན་མཆོག་
དཔལ་བ་འདི་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ལུགས་འཛིན་པ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་ཁྱེད་པ་ཁོ་ན་མཆོག་གཅིག་
ལུ་ཡིན་གསུང་། མདོ་ཁམས་ནས་ས་སྐྱའི་བར་ལ་ལོ་གསུམ་འགོད། མཐར་དགྲུང་གངས་རྒྱལ་
ཅུ་རེ་བརྒྱད་པ་བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་བ་མེ་མོ་སྤྱལ་གྱི་ལོ་ཉེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༧་ལོར་གདུལ་བྱ་ཏན་
འཛིན་ཅན་རྣམས་ལ་དགོངས་ཏེ་བདེ་བར་གཤེགས་སོ།།

ཁྱེད་གོ་[ཡུལ]ལྷ་ཆུན་པལ་བར་འབོད་པའི་ཞེ་མིང་།

ཁྱེད་གོ་ཤིང་གཉེར། རྒྱར་ལྷ་སའི་སྤོན་ལམ་ལས་བྱེད་ཤིང་གཉེར་བའི་འགོ་བཤེས།

ཁྱེད་གོ་ལུང་པ་སྒྲོ་གོས་འབྱུང་གནས། རྟོག་ལོ་རྩ་ཆེན་པོ་སྒྲོ་ལྷན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲོ་བ་ཡིན།

ཁྱེད་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་བྲག་པ། མཆོན་གཞན་ཁྱེད་ཆལ་པ་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ་ཡང་ཟེར།

ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་ཐོག་མར་གཏོད་མཁམ་དེ་ཡིན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་

རྒྱལ་ སྤྱི་ལོ་༡༡༣༣་ལོར་སྤྱིད་ཤོད་དུ་འབྱུངས། མཆོན་དར་མ་གྲགས་ཞེས་བཏགས། རབ་བྱུང་

གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་བསྟེན་པར་རྩོགས་ཏེ་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པར་བཏགས། ཆུ་སྟེལ་

ལོར་ཕག་མོ་བྱ་བ་རྩོམ་ཆུལ་པོ་དང་ལྷན་དུ་དུགས་པོ་ལྷ་རྩོམ་དང་མངལ། དེའི་དཔོན་པོ་སྒྲོ་བ་

ཆུལ་ཁྲིམས་སྤྱིང་པོ་ལས་ཆོས་མང་དུ་གསན་ཏེ་གདན་ས་མཐེལ་དུ་ཡུན་རིང་བཞུགས། རབ་

བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ལུག་ལོར་ཆལ་གཞིས་བདག་པོ་མགར་ཆུལ་པའི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་

ཡོན་བདག་བྱས་ཏེ་ཆལ་ཡང་དགོན་ཟེར་བའི་དགོན་པ་དང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་

ལོར་ཆལ་གྲུང་ཐང་གི་ལྷ་ཁང་དགོན་པ་བཅས་བཏགས། དེ་ནས་བཟུང་ཆལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཟེར་

བའི་ལུགས་སྟོལ་ཐོག་མར་བྱུང་། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་རྒྱང་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༣་ལོར་འདས།

ཁྱེད་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཤོད་དུ་ཁྱེད་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་བྲག་པ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

ཁྱེད་ལུམ། ཁྱེད་པོ་དང་དེའི་བཟའ་ལྷ།

ཁྱེད་ཉེ། ཨ་མའི་རྟེན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མི།

ཞང་སྟོན་མཆོད་ཁང་། སྟོང་ཕྱང་བདེ་ཆེན་རྫོང་གནས་རྒྱུ་ཤོད་རྣམ་ཁོངས་ཞང་སྟོན་ཤོད་ཆོའི་སྟོ་
ངོས་རི་ལྗེ་བས་སུ་མཆོད་ཁང་ཞེས་པའི་གྲང་རོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་གནའ་དུས་གཉམ་ཁྲི་
བཅན་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོན་གྱི་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་གས་མཁས་པ་སྟེ་ཕུ་སྐྱ་ག་
བཏབ་པའི་སྟོང་ཕྱང་ཞང་སྟོན་འཕགས་པའི་གདན་ས་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། དེ་གར་བོན་མདོ་དང་
ལྷགས་གྱི་བསྟན་པའི་གནས་གཞི་བརྩམས་དར་བ་མཛད། གྱི་གྲུ་མ་བཅན་པོས་བོན་བསྐྱབས་
སྐབས་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གྱིས་བྱ་ཐེའ་རྒྱལ་གྱིས་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་གི་ཅ་བ་བཀའ་བོན་སྟོ་བཞི་སྟུང་
སྟོ་བ་གནད་སྟེ་རྒྱལ་སྐས་སྐྱ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་གྱི་རིང་ལ་བོན་གྱི་རིག་གཞུང་གོང་འཕེལ་བཏང་།
སྟོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་ཞང་ཁྱུང་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་ནས་རི་སྟེང་བར་ལྷ་ས་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་སྟེང་དུ་སྟེང་པའི་རྒྱལ་མོའི་བསྐྱེད་གསོ་གཏོང་དགོས་པའི་བཀའ་གཏན་གསེར་
ཡིག་བསྐུལ་བ་སོགས་གཞིགས་མཐོང་ཆད་མེད་གནད། བཅན་པོ་ཞི་སྟོང་ལྗེ་བཅན་གྱིས་བོན་
བསྐྱབས་སྐབས་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གྱི་རྒྱུད་པ་མཁས་པ་གཡུ་གཤེན་གྱིས་བྲག་ལ་ཞབས་རྩེས་བཞག་
པ་སོགས་རྒྱ་འབྲུལ་བསྟན་པས་ཁྲི་སྟོང་ལྗེ་བཅན་ངོ་མཆར་སྟེ་ས་ཏེ་སྐར་གྱི་བཀའ་གཏན་སོར་
གནས་བྱུང་། བསྟན་པ་གྱི་དར་གྱི་སྐབས་བོན་ཆོས་གཉིས་ཀ་དར་བས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་
དུ་སྟེང་རྒྱལ་གསོལ་མཆོད་བསྐྱེད་གསོ་བྱུང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པའི་དབང་བསྐྱེད་སྐབས་ལྷ་
སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱ་བྱང་སྟེང་དུ་སྐུ་མའི་ཕུང་གསོག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ལོ་ལྟར་
བོད་རྒྱ་བཅུ་པའི་ནང་སྐུ་མ་ཁག་སོས་རྒྱལ་བ་དང་འབྲེལ་སྟེང་པའི་རྒྱལ་མོ་གསོལ་མཆོད་དང་།
གཡའ་སྐྱབས་ཉིན་གསུམ་གྱི་མེ་ཞང་སྟོན་ཁུལ་ནས་ཞང་སྟོན་སྟེ་ཕུ་སྟོན་གདུང་རྒྱུད་གཅིག་ཡོད་
དགོས་པར་རྒྱ་བྱང་བྲག་མཛོད་ནས་གཏོང་སྟོ་ལེན་རྒྱ་ཡོད། ཞང་སྟོན་འཕགས་པའི་གདན་ས་
ཞེས་པ་དེ་སོག་པོས་གཏོར་སྐད་གྱིས་དགོན་ཤུལ་གྲང་རོ་ཡིན་ཡང་། སྟེང་རྒྱལ་གྱི་མགོན་
ཁང་ཞིག་དང་མཁས་པ་གཡུ་གཤེན་གྱིས་བྲག་ལ་ཞབས་རྩེས་བཞག་པ་དེ་ད་ལྟ་ཡོད།

ཞང་སྟོན་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ། མདོ་ཁམས་སྤྱང་གྱི་སའི་ཆར་གཏོགས་པ་ཅེ་གཞུང་དུ་བྲགས་པ་ཁེབ་
ཐེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་སྟེང་དཀར་འབྲུམ་དང་ཡུམ་ཨ་རིག་བཟང་ཆེ་རིང་སྟོལ་མ་གཉིས་
གྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། མཆོན་བསྐྱེད་འབྲུམ་

དུ་བཏགས། དགྲའ་ལོ་ལྷ་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོན་བསྐྱབས་པས་ཆེགས་མེད་པར་
མཁྱེན། དགྲའ་གངས་བདུན་པ་ལྷགས་ཡོས་ཡོར་ཆེ་དཀོན་མཆོག་རྒྱ་མཚོའི་བྱང་དུ་ཁྲིམ་ནས་
ཁྲིམ་མེད་པར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་མཚན་དཀོན་མཆོག་ཐབས་མཁས་ཞེས་གསོལ། དགྲའ་ལོ་བཅུ་
གཅིག་པ་ཤིང་ལུག་ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཕེབས་ཤིང་། དགྲའ་ལོ་བཅུ་
གསུམ་ལ་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཆོས་ཁྱགས་མཛད་ནས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷར་གསན་
བཞེས་མཛད། དགྲའ་ལོ་རེ་བརྒྱད་པར་གདན་སར་ཕེབས་ནས་གཞན་བྲིང་མི་འཛོག་པའི་
མཁྱེན་རབ་གྱི་ཅལ་ལས། བཀའ་བྲིན་མཚུངས་མེད་ཞང་སྟོན་རྟོ་རྟེ་ཆེ་འཆང་བསྟན་པ་རྒྱ་མཚོ་
དཔལ་བཟང་པོའི་ཞལ་ལྷ་ནས་གྱི་ནས་པར་ཐར་པ་གཟུང་གནས་མཁས་པའི་གཙུག་ཁོར། བྱང་
ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གདམས་པ་རང་རྒྱུད་ཁྱེད་སྟོན་འདུལ་པའི་ལྷགས་ཀྱ། ལྷ་མའི་ནལ་
འབྱོར་བརྒྱད་འདེབས། རྟོ་རྟེ་འཆང་ཞང་སྟོན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་འབུམ་ལས་ཆབ་ཤོག་
གི་སྟོར། རྟོ་རྟེ་འཆང་ཞང་སྟོན་གྱི་སྐབ་ཐབས་བསྟུས་པ། རྟོ་རྟེ་འཆང་ཞང་སྟོན་པའི་ལྷ་ཆོས་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་གཡུ་ལོ་བཀོད་པའི་དགའ་ཆལ་སོགས་བྱག་ཚོམ་པོད་འབྲིང་བཞི་ཙམ་མཛད་པ་
ཐམས་ཅད་བཙུང་བྱ་ཐབ་ཅིང་གོ་བདེ་བ། རྟོ་རྟེ་འཆང་ཞང་སྟོན་པའི་འདེབས་པ། ཁ་གསལ་ཞིང་དོན་
གྱི་གནད་འདུ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། མདོ་ལྷགས་གྱི་བསྟན་པ་མི་རུབ་པའི་རྒྱལ་མཚན་སྤིང་ཅེ་
བར་དུ་བསྐྱེདས་པའི་བཀའ་བྲིན་གྱིས་ཁྲབ་པར་བྱུང། དགྲའ་ལོ་དོན་གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་
བྱུང་བཅོ་ལྷ་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༩༢ ལོར་སྐྱབས་ཤིགས།

ཞང་མདའ། ལྷོ་ཁའི་ས་གནས་ཞིག་དུ་ཡོད་པ་འདྲ་ཡང་གང་དུ་ཡོད་མིན་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ནམས་
ལས་མི་གསལ།

ཞང་སྟན་མཛོ་རྟོ་རྟེ་དབང་ལྷག་ལྷ་མེས་གྱི་སྟོན་མ་ཀ་བ་བཞིའི་ཡ་བྱལ། རྟོ་རྟེ་འཆང་ཞང་སྟན་པའི་སྐབ་
དང་ལུམ་ཞང་ལུམ་སྟོན་པའི་སྐབ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༦ ལོར་ཉམས་དགའ་བར་སྐྱ་
འབུངས། དགྲའ་ལོ་བཅུ་བརྒྱད་ལོར་ར་བ་རྒྱུམ་པོར་ལྷ་མེས་ལས་རབ་དུ་བྱུང། དེ་རྗེས་ཡབ་གྱིས་
ར་ཆོག་བཅིགས། དགྲའ་ལོ་སོ་བདུན་ལོར་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་བཞེངས། ད་ལྟ་འཕན་པོར་ཡོད། དེ་ནས་
རྒྱ་གར་དུ་འདུལ་པའི་བཤད་པ་འཛོལ་དུ་བྱོན་པས་རྟོ་རྟེ་འཆང་པ་དང་། མཛལ་ནས་འདུལ་བ་

གསལ་ཅིང་གཞན་ལ་ཡང་འདུལ་བ་གསུངས། དེ་ནས་ཞང་གིས་འཕྲོམ་སྟོན་པ་ལ་དགེ་བསྟེན་གྱི་
སྟོམ་པ་གནང་ནས་མཆན་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་སུ་གསོལ། ཞང་གིས་རྫོ་བོ་རྗེ་དབུས་གཙང་
དུ་གདན་འདྲེན་བར་མངའ་རིས་མང་ཡུལ་བར་དུ་བྱོན། རྫོ་བོ་རྗེ་འཛེམ་སློབ་གྲགས་ཆེ་བའི་
གས་སུ་རྒྱུ། མཐར་དབྱང་ལོ་གྲ་ལྔ་པ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༦༠ལོར་སྤྲུག་ཤེགས།
ཞང་པོ། ཨ་མའི་སྤྱན་པོ། མིང་གི་ནས་གངས་ལ་མ་ཡི་སྤྱ་ཉེ་དང་། མ་ཡི་སྤྱན་ཟླ། མ་ཡི་ཆང་མཚུངས།
ཨ་ཞང་བཅས་སོ།

ཞང་ཁྲོན། ① མའི་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་ཁྲོན་པོ། ② སྤང་མ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཞང་ཁྲོན་གྱིས་ཤེས།
ཞང་ཁྲོན་དམ་ཅན་སྡེ་དགུ། གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་དང་། གཡུ་ཐོག་སྤྱིང་ཐིག་གི་
བཀའ་སྤྱད་དུ་གྲགས་པའི་ཞང་ཁྲོན་ཆེན་པོ་རྗེ་རྟེན་འདུད་འདུལ་དང་། སྤགས་སྤང་ཨེ་ཀ་རྩྱེ།
གཟའ་བདུད་ཁྲུབ་འཇུག་ར་རུ་ལ། མཁའ་འགོ་ལྷེ་སྤྱང་མཚུད་མར། གནོད་སྤྱིན་བཤུན་པ་
དམར་པོ། བདུད་མོ་མཆོ་རྩེ་ཐན། དམ་ཅན་སྟོག་གི་སྤྱ་བྱི། སྤན་པོ་དག་དུར་འཛིགས་བྱེད།
སྟོག་བདག་ཉལ་སེ་ནག་པོ་བཅས་ཀྱི་མཆན་བསྟུས་པ།

ཞང་དཔོན། ཆ་བོ་དང་ཞང་པོའི་དོན་དུ་འཇུག།
ཞང་བཅུན་རྗེ་རྗེ་འོད་ཟེར། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༢༢ ལོར་ཤབ་སྟོད་དར་
ལུང་གི་ར་ཞགས་སུ་སྤྱ་འབྱུངས། གདུང་རུས་ཞང་ཡིན། དགེ་བཤེས་སྤང་རི་ཐང་པའི་སྤྱིའི་སྤྱེ་
བར་གྲགས། གཏུམ་སྟོན་དང་རྫོ་སྟོན་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བསྐྱུངས། བཀའ་
གདམས་པའི་ནམ་ཐར་ནི་མ་མེད་པ་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་བའི་སྤྱེས་བུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། ལོ་བརྒྱད་
རིང་སྤར་ཐང་གི་གདན་ས་བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༩༦ལོའི་སྟོན་
ཟླའི་ཆོས་བརྩུ་བཞི་ཉིན་སྤྱ་དན་ལས་འདས། གདུང་རྟེན་མཁན་རབས་གདུང་རྟེན་བཞུགས་
ཡུལ་དགའ་ལྷན་བདེ་ཆེན་ཐར་པ་སྤིང་རྒྱབ་ནས་བཅིས་པའི་དང་པོ་ན་བཞུགས་སོ།

ཞང་ཆང་། ཨ་མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆེན།
ཞང་ཆལ་པ་བརྩོན་འགྲུས་གྲགས་པ། ཞང་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་གཡུ་གྲགས་པ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།
ཞང་ཆེ་སྤོང་ཆོས་ཀྱི་ཟླ་མ། རྫོག་ལོ་རྒྱ་བ་སྟོན་ཤུན་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོན་པ། འདིས་ཆང་མ་རིག་པའི་

འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་མཛོད་ཡོད།

ཞང་ཁྱུང་། གནའ་པོའི་དུས་སུ་སྟོང་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་
བཅན་སྐུ་པོའི་དུས་སུ་བཅན་པོས་མངའ་འབངས་སུ་བརྒྱུག་གཡུང་བྱུང་བོན་ལུགས་ཐོག་
མར་དར་བའི་ཡུལ་དུ་གྲགས། དེ་བ་སྟོན་དུ་གྲུ་གཤེ་ཡུལ་འདི་ཉིད་ཡིན་གསུངས། ད་ལྟ་སྟོང་
མངའ་རིས་རྩ་མཛུགས་ཆོང་དང་བུ་རངས་ཆོང་གི་ཁྲོངས་སུ་ཡོད།

ཞང་ཁྱུང་ཆོས་དབང་གྲགས་པ། སྟོང་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་ཞེས་པའི་ཆར་གཏོགས་པ། བོད་ཆོས་
རྒྱལ་གྱི་གདུང་གིས་བཟུང་བའི་ཡུལ་གྱི་ཞང་ཁྱུང་ཞེས་པར་གྲགས་པ་ལ་ཡབ་ཡུམ་རིགས་
དུས་ཆོ་འབྲང་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱུད་དུ་རྩེ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༠༩ ལོར་སྤྱི་འབྲུངས། རྒྱུད་དུས་ཡི་གཤེ་གྱི་མོ་སྟོན་པ་ནས་བཟུང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་
གང་དང་གང་ལ་འབྲས་བུ་དཔོན་གྱི་ཞལ་ནས་ལན་རེ་གཉིས་ཐོས་ཅམ་གྱིས་ཆེགས་རྒྱུད་དུས་
ཐུགས་སུ་རྒྱུད། དེ་རྩེས་དབུས་སུ་བྱོན་ཏེ་རྩེ་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྐུ་སྐུ་གསུམ་དང་མཆོངས་མེད་ཆོས་
རྩེ་དམ་པ་རྣམས་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་རྒྱུད་གྱི་བཤའ་ཡུང་དང་ཟབ་མོའི་དབང་ཁྲིད་
རྩེས་གནང་བུམ་པ་གང་བྱེད་རྒྱལ་གྱིས་གསན་ནོ།

ཞང་ཁྱུང་རྩེ། ཞང་ཁྱུང་ནི་གནའ་རབས་བཅན་པོའི་དུས་སྐབས་མ་བྱུང་གོང་དུ་རྒྱལ་མཉམ་བརྒྱ་གཉིས་
དང་། སེལ་མ་བཞི་བརྒྱའི་ནང་གི་རྒྱལ་མཉམ་ཞིག་ཡིན་པར་ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་ཡིག་རྙིང་དང་། ཆོས་འབྱུང་མཐུན་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་བཤའ་དོ།

ཞང་ཁྱུང་སྟོང་གི་སྟོང་སྟེ་ལ། བོད་དང་གྲུ་གཉིས་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་འོ་ཚ་དང་མང་མ་གཉིས།
གཉེ་མ་དང་ཚ་མོ་གཉིས། བ་ག་སྟོང་བུ་རྒྱུད་བཅས་ལྟ་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་པ་འདི་ཞང་
ཁྱུང་སྟོང་གི་ས་ཆ་དང་མན་རྒྱུན་ཞོར་བ་མིན་ནས་སྐྱུ་མ།

ཞང་ཁྱུང་བོན་ཡུལ། ཞང་ཁྱུང་གི་ཁྲོངས་གཏོགས་གཡུང་བྱུང་བོན་པོ་ཐོག་མར་དར་བའི་ཡུལ།
ཞང་ཡུང་སྟོང་གི་སྟོང་སྟེ་ལ། བོད་དང་སུམ་པའི་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་གྲུ་གཤེ་དང་ཚོགས་པ་གཉིས།
སྤྱི་གཙང་དང་ཡར་གཙང་གཉིས། ཅི་དེ་སྟོང་བུ་རྒྱུད་དང་ལྟ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།

ཞང་ཁྱུང་བཟུལ། འདི་ཞང་ཁྱུང་བཟུལ་ཡི་ཐེག་སྐྱོན་དང་དོན་གཅིག

ཁང་ཁྱུང་བཟའ་མི་ཐེག་སྒྲིག། ཁང་ཁྱུང་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་ཡང་ཁྱ། སྲོང་བཅུན་གྱི་རིགས་མ་ཐུན་བཅུན་མོ་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། མོང་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་དང་། ཁང་ཁྱུང་བཟའ་ཁྱི་བཅུན། མི་ཉག་རྩ་ཡོང་བཟའ་
བཅས་ལ་རྩོམ་བོད་མོ་ཞེས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་གསུངས་པ་
ལྟར་དེ་དག་བོད་མིའི་རིགས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་ཡིན། འདི་ཉིད་ཁང་ཁྱུང་གི་རྒྱལ་པོ་ལི་
མིག་རྒྱའི་སྤྲུལ་མོ་ཡིན་ཞིང་། དུག་རྩེ་ས་སུ་ཐེན་བུ་ལྟོག་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཞེས་གྲགས། འོན་ཀྱང་
ལྷ་ཁང་འདིའི་ཆགས་ཡུལ་ས་ཆ་འདི་ཡིན་ཞེས་ད་ལྟའི་ས་བཟུང་དཀའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར།

བོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འགར་དེ་ནི་གཡུང་རྒྱུད་བོན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག།

ཁང་ཁྱུང་ཡུལ། ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་རྒྱལ་མཉམ་སིལ་མ་བཅུ་གཉིས་དང་།
སིལ་མ་བཞི་བཅུ་རྣམས་སུ་དུས་དེང་དུས་མངའ་རིས་སུ་རངས་རྩོང་གི་ཉེ་སྐོར་འདི་དག་ཏུ་
གནས་པའི་རྒྱལ་མཉམ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་༣༩༠ལོར་ཅམ་ན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་པོ་
གཉའ་ཁྱི་བཅུན་པོས་དབུས་གཙང་མན་དང་མདོ་ཁམས་ཡན་གཅིག་གྱུར་གྱིས་པའི་སྐབས་སུ།
ཁང་ཁྱུང་རྒྱལ་པོས་ཀྱང་སྟོད་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་ཐམས་ཅད་གཅིག་གྱུར་གྱས་ནས་ཁང་
ཁྱུང་གི་ཡུལ་གྱ་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་པ་ལ་དེང་དུས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དང་། ལ་དྲགས། སྤ་ཉི།
ཟངས་དཀར། སྤ་ཉི་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱ་འདི་དག་ཡིན།

ཁང་ཡེ་ཤེས་སྤེ། མཆན་གཞན་སྟོབ་དཔོན་པེ་རོ་ཐུན་ཟེར། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྲོང་ལྷེ་བཅུན་སྐབས་ལྱུང་
བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱེ་ཅོག་ཁང་གསུམ་དུ་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་ལྷ་བའི་ཁྱུང་
པར། བཟང་སྟོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཞིའི་དོན་བསྟུས། འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་སྐྱབ་པ། དགོངས་ལྷེས་
དགོངས་བཞིའི་བཟེད་བྱང་སོགས་བསྟུར།

ཁང་ལགས། མའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྲན་མཆེད།

ཁང་གསུམ། ༡ ལྷ་ནམ། ༢ མཆིམས། ༣ འཕྱོ། ཁང་གསུམ་སྟོན་བཞི། སྲོང་བཅུན་སྐམ་པོའི་སྐབས་
སུ་མདུན་འདུག་གི་སྟོན་པོ་གཙོ་བའི་སྟོར་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་གང་ཞེ་ན། [མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་] ལས། “སྟོད་ན་འཕྱོ་རྒྱལ་མཆན་སེང་གི་སྤྲན་མཆིམས་སྤྱེས་བཟང་སྟག་སྤྱ།
བར་ན་སྤྲན་སྤྲན་རྒྱལ་མཆན་དང་གསུན་ལ་ཁང་གསུམ་དང་། སྟོན་པོ་སྤྱེས་སྤྱེས་བཟང་སྟག་

སྤྲོ་ནམས་ལ་ཞང་གསུམ་སྒོན་བཞི་ཟེར་"ཞེས་གསལ།
ཡང་[ཁྱེ་ལུ་ཆོས་འབྱུང་]ནང་། ཞང་གསུམ་སྒོན་བཞིས་དབུས་ཀྱི་འདུན་ས་འཛིན། ཞེས་འབྱུང་བའི་
ཞང་གསུམ་ནི། སྤྲོ་མ། མཆིམས། འཕྱོ། [སྒོན་བཞི་ནི། ལུ་དང་། མག་ད། སྤྲོ། འགོས་བཅས་
ཡིན་ཞེས་གསལ།
ཞད། བག་དང་བྱི་མའམ་གཡལ། དན་གོམས་ཀྱི་ཞད། དུས་ཆོད་ཅུང་སྤར་ཞད། སྒོན་ཞད། ར་ལ་ལྷ་
ཆེ་ཞད་རེད་འདུག སྤྲོ་ལ་སྤྲོ་ཆེ་ཞད་ཅམ་བསྐྱབས་ལྟ་བུ།
ཞན་ཆ། སྒོན་ཆའམ་དན་པའི་ཆ། ཅ་ལག་འདི་ལ་ལེགས་ཆ་དང་ཞན་ཆ་གཉིས་ཀ་འདུག
ཞན་གནས། སྒོག་ཁྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་weak bit ཟེར།
ཞན་པ། དམན་པའམ་དན་པ། སྤྲོས་ཆོད་ཞན་པ། ལུས་སྟོབས་ཞན་པ། སྟོབས་པ་ཞན་པ། གྲོན་རྒྱ་ཞན།
ཞན་པའི་འཇུག་ཚུལ། སྒོན་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་འདྲང་། རྩས་འཇུག་གི་མོ་ཡིག་དམ་འབཅས་རང་
རང་འཇུག་ལུལ་གྱི་མིང་གཞི་དག་ལ་སྤྲད་ཆོལ་བ་ཞན་པར་འཇུག་པ། ཞབས། ① ཀང་པའི་
ཞེས། ཞབས་མཐེལ། ཆོགས་འདུར་ཞབས་བཅགས་པ། ② མིང་འགའ་ཞིག་གི་སྒོན་དུ་འཇུག་
པའི་ཞེས། ཞབས་བྱི། ཞབས་བྲོ། ཞབས་ལྟ། ③ སྒོད་དང་གནས་སོགས་ཀྱི་ཆེས་དམའ་སའི་
མིང་སྟེ། རྟོང་ཞབས། རྩོམ་ཞབས། སྤྲོ་ཞབས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཞབས་བཀོད། སྟོབས་པའི་ཞེས། རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་པོ་བྱང་དུ་ཞབས་བཀོད་ལྟ་བུ།
ཞབས་ཀྱག་སྒོད་སའི་རྒྱབ་ཀྱག་གི་ཞེ་ཆོག
ཞབས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་གསུམ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཞབས་ལོང་བུ་མི་མངོན་
པ་དང་། ཞབས་མཉམ་པ་དང་། ཞབས་གོམ་པ་ཆེ་སྒོམས་པ་སྟེ་གསུམ།
ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པ། བེབས་པ། ལྷ་གཅིག་ཆུའི་པད་མས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་། བརྒྱལ་
ཞུགས་པད་མ་རྒྱལ་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་པ།
ཞབས་ཀྱུ། ལུ་ཡིག་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱ།
ཞབས་སྟེས། [མངོན་]བྱན་གཡོག།

ཞབས་ཀྱིན། ཞེ་ཆོག་འཕོངས་སྐབ་ལ་གོ།

ཞབས་དཀར་པ་ཆོག་སྐྱུག་རང་གོ། སྐབ་པའི་དབང་ལྷག་མཆོག་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ལྷག་ས་སྐྱུང་གི་ལོ་ ༡༧༩༡ལོར་མདོ་སྐད་རེབ་གོང་གསེར་མོ་ལྗེ་ངས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་ཞོ་འོང་
གཉན་རྒྱ་ཞེས་པའི་ཁྱོད་སྤུམ་བཟ་ཤིས་བཅེགས་པ་ཞེས་པའི་སྐུ་ལུངས། མཆོན་
རག་དབང་བཟ་ཤིས་ཞེས་བཏགས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱིང་ཨ་མེས་རག་དབང་གི་མདུན་དུ་
ཡི་གེ་སྟོར་སྟོན་སྐྱུངས་ཤིང་ཆོག་ས་མེད་པར་སྐྱགས་སྐྱ་ཆུ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པར་ཞོ་འོང་
སྐྱགས་མང་ཆོས་ཐོག་གི་གལ་དུ་ཞུགས། བཅུ་བདུན་སྟེང་སྤིང་རྒྱའི་ལྷ་བཟོ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་
ལས་ལྷ་བྲིས་བསྐྱབས་པས་རི་མོ་ལེགས་པོ་འདི་ཤིས་པ་བྱུང་། ལྷག་ས་ཚོམ་རྗེ་ཞབས་དཀར་
པའི་རང་ལྷས་སོགས་པོད་ཉེར་ལྷ་ཡོད་པར་གྲགས། དགྲུང་ལོ་དོན་གཅིག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
བཞི་པའི་ལྷག་ས་པག་སྐྱུང་གི་ལོ་ ༡༩༥༡ལོར་རང་ལུལ་དུ་སྐྱ་གཤེགས།

ཞབས་བཟླག་འཕོངས་སྐྱེགས་སམ་འདུག་སྐྱེགས།

ཞབས་བསྐྱལ། བརྗེད་བསྐྱལ་ལམ་བཞུགས་པའི་ཆེད་དུ་ཞབས་བསྐྱལ་ཞུ་བ། ལྷར་དུ་
ཕེབས་དགོས་པའི་ཞབས་བསྐྱལ་ཞུ་བ།

ཞབས་གོམ་པ་སྟོམས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་སྟོམས་པའི་བྱིར་གོམ་པ་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་སྟོམས་པའོ།

ཞབས་གས། གཡོག་པོའི་གས།

ཞབས་གས་ཀྱི་ཁྲལ། རྩོད་དཔོན་ལ་གཡོག་པོ་གཏོང་དགོས་པའི་ཁྲལ།

ཞབས་སྒྲ། སྒྲ་པོགས།

ཞབས་རྒྱན། མོར་པའི་ཞབས་ར་སོགས་གཏུབ་བྱེད་སྟོགས་གཉིས་ཀར་སོ་ཅན་ཀྱི་ལག་ཆ།

ཞབས་འབྲེད། ཀླང་པ་འབྲེད་པ། དཀའ་གཟར་མོར་ཞབས་འབྲེད་མོར་བ།

ཞབས་སྟོམ། སྟོག་ཁྲུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟན་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་grip ཟེར།

ཞབས་བཅག་པ། ཕེབས་པའམ་སྐྱེབས་པ།

ཞབས་ཆགས། ལྷ་མ་གྱི་ཞེ་ཆོག་ཞབས་བྲགས་ཀྱང་རུང་།

ཞབས་མཆན། གློག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་རྒྱུ་དུ་footnote ཟེད།

ཞབས་ཐེན་པ། ཀྱང་ཐེན་པ། ལྷ་མ་མ་གྲོན་པའི་དོན།

ཞབས་ཐེས། ཀྱང་པའི་ཐེས།

ཞབས་རྟོངས་པ། [རྟོང]ཀྱང་པ་འཁུམས་པའམ་རིང་པ། ཞབས་རྟོངས་པ་མེད་པ།

ཞབས་མཉམ་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་གྱི་གྲེ།
བཟོད་བཀའ་བའི་གནས་ཐམས་ཅད་ལས་སྟེ་བོ་སྟོལ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞབས་རིང་བྱང་
མེད་པར་མཉམ་པ།

ཞབས་ཏོག ① བསྟེན་བཀྲུང་། ཞབས་ཏོག་ཁྱུས་པ། ② འབྲུལ་མཆོན་གྱི་སྟེས།

ཞབས་ཏོག་རྒྱུ་གསུམ། ཅ་བའི་སྒྲ་མ་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་ཞབས་ཏོག་ཁྱུ་ཚུལ་གསུམ་སྟེ། རབ་སྐྱབ་
པའི་མཆོད་པ། འབྲིང་ལུས་ངག་གི་ཞབས་ཏོག་ཐ་མ་ཟང་ཟེང་གི་འབྲུལ་བ་བཅས་གསུམ་མོ།

ཞབས་ཏོག་པ། གཡོག་པོ།

ཞབས་རྟེན། ① ཀྱང་པ་འཛོག་པའི་རྟེན། ② ལྷ་མ།

ཞབས་སྟེགས། ཀྱང་སྟེགས་སོགས་ཀྱང་པ་འཛོག་པའི་སྟེགས་བྱ་ལྟ་བུའི་རྟེན།

ཞབས་གཉིང་། ཉལ་བའི་དུས་སུ་འོག་གཉིང་རྒྱུའི་གདན། བལ་སྟོན་གྱི་ཞབས་གཉིང་། འཕོལ་གྱི་
ཞབས་གཉིང་ལྟ་བུ།

ཞབས་བརྟན། སྐྱ་རིམ་མཐ་རིམ་གྱི་འཛིན་པའི་མིང་། ཞབས་བརྟན་སྐྱབ་པ། ཞབས་བརྟན་ཁྱུ་བ།

ཞབས་བརྟན་དགོན། མིང་གཞན་ཞབས་དགོན་འགྲོ་འབྲེན་སྦྱིད་སྦྱིང་ཟེད། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་རབ་
བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྟེ་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འགོ་བཅུ་གསུམ་ཉེ་ལོ་ལྟར་འཆར་ཅན་གྱི་ཞབས་
བརྟན་རིམ་གྱོ་སྐྱབ་ལུལ་ཆོས་སྐྱར་ཞིག་བཏབ། སྐབས་དེའི་ཆ་རྒྱུ་ལ་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆོགས་
ཁུར་དང་། ཐབ་ཆང་སྒྲ། བྲ་བཅུན་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོན་གུར་སོགས་བྲ་སྟེགས་བྲས་ནས་སྐྱ་དགོན་ཞིག་
ཆགས། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཤིང་པག་སྟེ་ལོ་༡༩༧༥ལོར་སྐྱབ་ཁང་སྐྱ་མེད་བཞི་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་

བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་གསར་དུ་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་ནག་ཏུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞབས་བརྟན་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་སྐབས་ཏུ་ལའི་ཁྱེ་མའི་ཞབས་བརྟན་སྐབས་མཁན་
རྣམས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བའི་ལས་ཁུངས་ཤིག
ཞབས་ཐག་ཆང་སོགས་བུང་བྱ་གཙང་མར་བུང་བའི་དོན།
ཞབས་ཐང་། ཀྲང་ཐང་། ཁོང་དགུང་ལོ་བཅུས་པས་ཞབས་ཐང་ལ་མེབས་མི་ཐུབ།
ཞབས་ཐོ། རྟོག་ཐོའི་ཞེས། ཁྱོད་རང་ལ་ནོར་ཡོད་ན་ཁྱེར་ཤོག་དེ་མིན་ངའི་དབང་གཤམ་དུ་མ་སྤྱོད་
གསུང་གིན་བཞེངས་ནས་བཀའ་བཀྱོན་མང་པོ་གསུངས་ཤིང་། ཞབས་ཐོས་བརྟན་ནས་བཀྱོན།
ཞབས་ཐོག་ཞབས་ཏོག་དང་འབྲ།
ཞབས་དག་པོར་ནང་གི་རྩ་ཆར་གཙང་མར་འབྱུང་བ། ཁྱེད་ལ་བཀྱག་པའི་མཆོད་ཆར་ཞབས་དག་
གཙང་བཞེས་གནང་རོགས།
ཞབས་རྟོལ་བ། ཀྲང་པའམ་སྤོང་གི་མཐེལ་ལ་ཨི་ཁུང་རྟོལ་བ། ཐག་རིང་དུ་ཕྱིན་པས་ཞབས་རྟོལ་བ།
སྐག་བྱས་ཞབས་རྟོལ་བ།
ཞབས་སྤོང་པ། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་རིམ་པ་དམའ་ཤོས་ཀྱི་གས་སུ་སྤོང་མཁན།
ཞབས་བྱང་། ① ལུས་ཀྱི་མདུན་ནམ་ཀྲང་པའི་འཁྲིས། ② ཁྱེ་ཆེན་ཀྱི་བྱང་དུ་འཁོད་སྤོང་བའི་སེར་
མོ་བ། ③ ཁྱེ་ཆེན་ཀྱི་ཞབས་འབྲང་སེར་མོ་བའི་སྤྱེ་སྤྱེ།
ཞབས་བྱང་དག་དབང་གསལ་བ། པག་བྱ་སྡེ་སྤྱི་ཁྱི་རབས་ཐ་མ། འདིའི་སྐབས་པག་བྱའི་སྤྱི་
དབང་ཉམས་པའི་འགོ་རྩིས།
ཞབས་བྱང་དུ། གམ་དུ་འམ་འཁྲིས་སུ་ཞེས་ཏེ། གཏོང་ཡིག་སོགས་ཀྱི་འབྲི་སྟོལ། དགོས་པའི་བད་ཡིན།
ཞབས་བྱང་གནས། ཉེ་འཁོར་གྱི་གཡོག་མོའམ། ཞབས་འབྲིང་བ། གམ་རིང་བ་ཞེས་བ་རྣམས་དོན་
གཅིག་ཡིན། ཞབས་གདུབ། ཀྲང་པའི་གདུབ་བྱའི་ཞེས།
ཞབས་འདེགས། གཞན་ཀྱི་དོན་དུ་བྱེད་པའི་པའི་ལས་ཀ་སྟེ། ཞབས་འདེགས་ལས་རིགས། མི་
དམངས་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་བ་ལྟ་བུ།

ཞབས་འདེགས་ལྷ་བ། མི་དམངས་སམ་པ་མ་སོགས་ཀྱི་ཞབས་ལྷའི་ལས་ཀ་བསྐྱབ་པ།
ཞབས་འདྲེ། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུ་ལ་ནས་མར་འཐེན་པ་ལྟ་བུའི་མིང་གྲགས་གཞོན་སྟོན། ཞབས་
འདྲན་ལྷ་བ།

ཞབས་འདྲན་བ། རང་གི་སྙན་གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མེད་པ་བཟོ་མཁན་ནས་གྲགས་པ་ངན་པ་བཟོ་
མཁན། མི་རིགས་ཀྱི་ཞབས་འདྲན་བ། སྟོད་པ་ངན་པའི་བྱ་རྒྱུད་ནི་པ་མའི་ཞབས་འདྲན་པ་རེད།
ཞབས་གཞོན། ཡི་དམ་ལྟའི་ཞབས་འོག་ཏུ་གཞོན་པ། ཞབས་མནན་དང་དོན་གཅིག
ཞབས་མནན། ལྷ་ཁོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་འོག་ཏུ་མནན་པའི་གདོན་བགོགས་ལྟ་བུ། འདི་ནི་རང་
སེམས་རིག་པའི་གསལ་རིག་གིས་རང་འཛིན་འགོང་པོ་བཅོམ།

ཞབས་པད། ① ཞབས་ཀྱི་བརྒྱ་ཕྱེ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་པད་མའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ། ② སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་
གི་བཀའ་སྒྲོན་གྱི་ཆེ་མིང་།

ཞབས་པད་བརྟན་བ། ཆེ་རིང་པོར་སྟོད་པ།

ཞབས་པད་བྱང་། ལྷ་མདུན།

ཞབས་པད་གསེར་ཁྱི་མངོན་མཐོའི་བྱང་བྱ། གོང་རིམ་གྱི་ཞབས་གཉིས་མེ་ཉོག་བརྒྱའི་གཟུགས་སུ་
བཀོད་པ་དང་། གཤམ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་སྙན་ལུ་རྣམས་ལྷོག་ཅེའི་སྤེང་དང་ཞབས་ཀྱི་བྱས་
མོའི་སྤེང་བྱ་བཞག་པ་ལྟ་བུ། ཞབས་འོག་གི་ཏ་ཅང་དམའ་ས་གསེར་ཁྱིའི་མདུན་བྱ་བའི་དོན།
ཞབས་སྤྱི་བོར་བྱངས། ལྷ་མའི་ཞབས་རང་གི་མགོ་ཐོག་ཏུ་བྱངས་པ། ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་
ལྷ་མའི་ཞབས་སྤྱི་བོར་བྱངས་ཏེ་ལྷ་མས་བཀའ་ཅི་བསྐྱུལ་ལྟར་ཁས་ལེན།

ཞབས་བྱག་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་པད་མའི་ཞེས།

ཞབས་བྱགས། ལྷས་ཀྱི་ཞེས་པའི་ཆིག་ཞབས་བྱགས་སྤྱད་ནས་གཟིམས་པ།

ཞབས་བྱེ། ① བན་རོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ཞབས་བྱེ་ལྷ་བ། ② གཡོག་པོ། འགོ་གཙོའི་ཞབས་
བྱིར་འབྲང་བ།

ཞབས་བྱེ་དལུས་མ། བྱེའི་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་གཡོག་པོ།

ཞབས་བྱེ་ནང་མ། ལྷོས་འཁེལ་བའམ་ནང་གི་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་གཡོག་པོ་གཙོ་པོ།

ཞབས་འཕེན། [ཉིད]རྒྱག་པ།

ཞབས་འཕེལ་བཏང་། བར་རྒྱགས་པའི་དོན། རྒྱགས་ཤར་ལེན་པའི་ཞེས།

ཞབས་འཕོངས། རྒྱབ་ཀྱི་ཞེ་ཆོག་སྟེ། གཞང་འཕོངས་ཞེས་བྲིས་ན་དག་པ་མིན་ནས་སྟུམ།

ཞབས་ཐོ། ཀླང་བོ་སྟེ་ཀླང་པའི་སྟངས་སྟབས། ཞབས་ཐོ་རྒྱབ་པ།

ཞབས་ཐོ་ཁང་། ཀླང་བོ་འཁྲབ་པའི་ཁང་པ།

ཞབས་འབམ། ཀླང་པར་དོན་པའི་འབམ།

ཞབས་འབྱར་མི་མངོན་པའི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་

གསེས་ཤིག་སྟེ། དགེ་བའི་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤངས་པས་ཞབས་ལོང་བུ་མི་མངོན་པ།

ཞབས་འབྲང་། གང་གི་བྱི་རྩེས་སྲུ་འགྲོ་བ།

ཞབས་འབྲིང་། འཁོར་གཡོག་

ཞབས་འབྲིང་མེར་སྐྱ་དྲག་ཞན། རྒྱབས་མགོན་རྒྱལ་པའི་ཞབས་རྩེས་སྲུ་འབྲང་བའི་དཔོན་རིགས་

མེར་མོ་བ་དང་། སྐྱ་བོའི་བྱང་འཁོར་དྲག་གས་དང་ཞན་གས་ཆང་མ།

ཞབས་མ། ག་ཤམ་མཁམ་འོག་མ། རིམ་པ་ཞབས་མ། ཁང་པ་སྟེང་མ་དང་ཞབས་མ།

ཞབས་འཇུགས་དག་འཇོན། ལྷ་གུའི་ཀླང་པ་ས་ལ་ཐོག་མར་འཇུགས་པའི་སྟོན་མོ།

ཞབས་ཞུ། ① གཞན་ལ་རོགས་པ་དང་གཡོག་པོར་བྱེད་པ། ② གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་

དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་service ཟེ།

ཞབས་ཞུའི་ལས་ཆོག་གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ service routine program ཟེ།

ཞབས་གཞས། རོ་དང་གཞས།

ཞབས་ཟུར། སྤར་གྱི་གཞུང་ཞབས་ཟུར་པ།

ཞབས་ར། སྟོད་ཆས་ཀྱི་མཐེལ་སྟོར། དཀར་ཡོལ་གྱི་ཞབས་ར། རྩ་བུ་གྱི་ཞབས་ར།

ཞབས་ལ་གཏུགས་པ། ① ཀླང་པར་མགོ་བོས་གཏུགས་པ། ② བསྟེན་པ། དགེ་ཆན་གྱི་ཞབས་

ལ་གཏུགས་པ།

ཞབས་ལ་འདུད་པ། ཀླང་པར་བྱུག་འཆའ་བའམ་གྲུས་པས་བཀྲར་བ།
ཞབས་ལོང་བྱ་མི་མངོན་པའི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་ལྟེ་ཤིན་ཏུ་སྤྲས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བྲོས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ལོང་བྱ་མི་མངོན་པ།
ཞབས་ཤོག་དཔེ་ཆའི་གཤམ་ཤོག་དཔེ་ཆ་འདིའི་ཞབས་ཤོག་ཆང་མི་འདུག
ཞབས་སོར་བཀོད། བེབས་བ་དང་འབྱོར་བ། ཞབས་སོར་ནི་རྒྱང་པའི་ཞེས་ཡིན།
ཞབས་བསིལ། ① ཀླང་བ་བཀྲས་བའམ་འཁྱུད་པ། ② ཀླང་བ་འཁྱུད་མུ།
ཞབས་ལྷ་ཁང་གཉེན། ཅེ་པོ་བྱང་ནང་གི་ཁང་གཉེན།
ཞབས་ལྷ་མ། ལྷ་མ་གི་ཞེ་ཆིག།
ཞམ་མུ། ① གཟར་ས་ནས་དལ་བྱར་མར་འབབ་པའི་མུ། ② ལུས་ཆ་བས་རྩལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་མུ།
ཞམ་འབྲིང་། ཞབས་བྱི་ཡི་བརྟེན་ཆིང་།
ཞམ་མེ་ཞོམ་མེ། ① ས་ཁོད་མེ་སྟོམས་པའི་འབར་འབྱར། ② སྟོད་སོགས་དེབ་ཞོམ་གྱི་ཚུལ།
ཞམ་ཞམ། རྩལ་ནག་གི་ཚུ་སོགས་ཁྱུ་ཁྱུ་དུ་འབབ་ཚུལ་ཞིག་ལུས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་ནས་རྩལ་
ནག་ཞམ་ཞམ་དུ་སྟོན་པ།
ཞམ་ཞོམ། ཞམ་མེ་ཞོམ་མའི་བསྐྱས་ཆིག།
ཞམ་ཞར། ཞོར་དང་འབྲ།
ཞམ་རིང་། [རྟིང]འཁོར་གཡོག་ཞམ་རིང་བ་དག་གི་གྲས་སུ་བྱ་བའི་ཁྱར་འཛིན་པ། ཞབས་འདེགས་
པའི་གྲས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བྱ་དགོས་པའི་ལས་འགན་སྒྲུབ་པ།
ཞར། མིག་ཞར་བ་ཞེས་མིག་ལོང་བ་དང་། གཙོ་པོ་མིན་བའམ་ཆེད་མངགས་མིན་པ།
ཞར་གོག་ལོང་བ།
ཞར་མཆན། རྟོག་ཁྲད་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་note ཟེས།
ཞར་ལྷ། ① མིག་ལོང་བའི་ལྷ་ཚུལ། ② མིག་གི་རྒྱལ་པོ་འབྲུག་པོར་ལྷ་བ། མིག་ཞར་ལྷ་བྱས་ནས་
སྐད་ཆ་ཅང་མི་ཤོད།

ཞར་དང་ཞོར། ཟུར་དང་། གཙཾ་ཆེ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ལས་ཀའི་ཞར་དང་ཞོར་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་པ།
ཕར་བྱིན་པའི་ཞར་དང་ཞོར་དུ་བརྟེན་ལན་གཏོང་བ།

ཞར་འཕེན། [ཡུལ་]རྒྱལ་གཤེད་ཏེ་མཐོག་ས་སྤྱར་གྱི་འཕྲོ་སྒྲུབ་ས། ཞར་འཕེན་སྒྲོང་བ།

ཞར་བ། ① མིག་ལོང་བ་དང་། མིག་ཡ་གཅིག་ཤོར་བའམ་སྒྲོན་ཞུགས་པ། མིག་གཡོན་བ་ཞར་བ།

② ༡ མིག་གཉིས་ཀའམ་ཡ་གཅིག་ལ་སྒྲོན་ཤོར་བའི་མི། མིག་ཞར་བ། ཁྱི་ཞར་བ། ༢ ཞན་བ།
ཅ་འཕར་སྒྲུངས་ཏེ་གཡས་གཡོན་ནམ་ཡང་ན་སྒྲོད་སྒྲུད་གང་དུང་ནས་མནན་ན་མི་གསལ་བ་
དང་། རབ་རིབ་ཅམ་ལས་མི་གསལ་བ།

ཞར་བྱང་། ① ཞོར་དང་ཟུར་དུ་བྱང་བ། དབྱང་གི་ཆོག་ས་ཆེན་པོ་ཏེ་བར་བཏེག་ནས་ཡུལ་ལམ་དུ་
ཞུགས་པའི་ཞར་བྱང་ཅམ་དུ་ཅ་བྱང་བཟ་ཤེས་སྒྲུང་རར་ཡུགས་ཀྱིས་དབང་དུ་བསྒྱུར། ཆད་
མའི་གཞུང་དོན་འཆད་པའི་ཞར་བྱང་དུ་དབྱ་མའི་སྤྱི་དོན་ཅམ་ཡང་བཤད་སོང་། ② དཔེ་དེབ་
སོགས་ཀྱི་ཟུར་རམ་འཕྲོས་ལ་བཀོད་པ།

ཞར་མ། མིག་མེད་ལོང་བ་མའི་མིང་། དམིགས་ཡུལ་གཙཾ་པོའི་ཞིག་སྒྲུབ་པའི་བར་དུ་བྱ་བ་གཞན་
སྒྲུབ་པའི་དུས་ཚོད་དམ་ཁོམ་ལོང་གི་མིང་སྟེ། འཕགས་ཡུལ་ནས་བོད་ལ་འཕྲོ་བའི་ཞར་ལ་བལ་
ཡུལ་སོང་ལྟ་བུ།

ཞར་ཞོར། ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པའི་དམིགས་བཀའ་མིན་པར་ཞར་དུ་བྱང་བ། སྒྲེར་དོན་ཞར་ཞོར་དུ་བྱེད་པ།
ཞར་ཞོར་དུ་ལྟ་ཅམ་བྱས་པ། ཁྱིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་དེར་ངས་ཞར་ཞོར་ལ་ཆ་ཆང་ཞིག་ལྟ་
ཅིས་ཡིན། ཞར་ལ་བྱང་བ། ཞོར་དུ་བྱང་བ། སྐད་ཆ་དེ་ཆོ་མི་ཆེད་དུ་བཤད་པ་ཞིག་མིན་པར་
ཞར་ལ་བྱང་བ་ཞིག་རེད།

ཞལ། ① ཁའི་ཞེ་ས། ཞལ་ནས་གསུངས་པ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ། ② གདོང་གི་ཞེ་ས། ཞལ་ནག་པོ་
བསྟན་པ། ③ མིང་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲོན་དུ་འཇུག་པའི་ཞེ་ཆོག་ ཞལ་དཀར། ཞལ་སྒྲོབ། ④ བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་ འདམ་སོགས་མཐུག་པོ་བྲུགས་པའི་དོན་ཏེ། ཅིག་ངོས་ལ་ཨར་འདམ་ཞལ།

ཞལ་ཞལ་བྱས། ཞལ་བ་བྱས་སོགས་ལྟ་བུ།

ཞལ་ཀྱལ། ཁ་ཅིད། ཞལ་ཀྱང་གནང་བ་མིན།

ཞལ་སྒྲོམ་པ། ཁ་སྒྲོམ་པ། ཞལ་སྒྲོམ་པ་ལ་ཆད་མེད་པ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་བྱུང་ངོ་།

ཞལ་སྒྲིམ། ① ཆབ་གྱི་ཞེ་ས། ② ལྷའི་འབྲས།

ཞལ་སྒྲུག་སྒྲུག་པའི་ཞེ་ས།

ཞལ་སྒྲེམས། ར་ཆད་སོགས་བཏུང་བའི་རིགས། ཞལ་སྒྲེམས་མཉེས་དག་ཞལ་སྒྲེམས་བཞེས་པ།

ཞལ་དཀར། དཀར་ཡོལ། ཞལ་དཀར་རྩིང་ས།

ཞལ་དཀར་ཕྱོགས་གཅིག་ཆོ་སེམས་མ་བྱུང་པའི་མི་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གནས་པ།

ཞལ་བཀོད། ཁ་ནས་བཀོད་པ་བཏང་བ། ཞལ་བཀོད་ཞིབ་གསལ།

ཞལ་བཀོད་མཛད། བར་འདུམ་མམ་དག་ཐོག་ནས་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ཞེ་ས།

ཞལ་དགྱིལ། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་བསྐྱུས་ཆེན།

ཞལ་བཟུག་དཀར་ཡོལ་འཇུག་པའི་སྟེགས།

ཞལ་ཁེབས། ① ཁ་ཁེབས་སམ་ཁ་ལེག་ཕྱག་སྒྲམ་གྱི་ཞལ་ཁེབས། ② ཐང་ག་སོགས་ལ་གཡོག་

བྱའི་དར་རས།

ཞལ་ཁྲིམ། བཞིན་རས་སམ་གདོང་། ཞལ་ཁྲིམ་མཛེས་པ་ལྟ་ཡི་བྱ་མོ་འདྲ།

ཞལ་ཁྲིད། དཔེ་ཆའི་དོན་དག་ནས་བཤད་པའི་ཞེ་ས།

ཞལ་མཁམ། ཞལ་བ་མཁམ་དང་དོན་གཅིག་

ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར། གདོང་པ། ཞལ་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་མཛའ་བྱུང་། དངོས་སུ་ཞལ་དགྱིལ་མ་མཛའ་སྒྲོ།

ཞལ་གྱི་ག་བྱར། ལྷ་སྒྲའི་ཞལ་གྱི་བྱར་གཉིས་ལ་གོ།

ཞལ་གྱི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཞལ་ཏ་ཅང་མི་རིང་བ་དང་།

མཆུ་ཤིང་ཐོག་བེམ་པ་ལྟར་དམར་བ།

ཞལ་གྱི་ལུང་། ཞལ་ལུང་སྟེ་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་ལུང་ངམ་ཞལ་ནས་བྱུང་བའི་ལུང་ཟེར།

ཞལ་གྱིས་བཞེས། ཁས་རྒྱངས་པ། དེ་ཞིག་འཕྱོན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས།

ཞལ་གྱེས། ཁ་སོ་སོར་བྲལ་བ། ཞལ་གྱེས་གསོལ་སྟོན།

ཞལ་གྲངས། ཁ་གྲངས་གྱི་ཞེ་ས། མིའི་ཞལ་གྲངས་མ་ཆད་བ། དགེ་འདུན་པའི་ཞལ་གྲངས་ཅི་ཙམ་འདུག་

ཞལ་རྒྱན། ཁ་སྤྱེལ་ཞེ་སའི་ཆོག་

ཞལ་རྒྱས། ལྷན་རྒྱས།

ཞལ་རྒྱག་ འཁར་རྒྱག་གམ་འཁར་བ།

ཞལ་རྒྱན། དག་རྒྱན། འདི་ནི་སྤར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱན་དེ་མ་མེད་པ་ཡིན།

ཞལ་བགྲད་པ། ཁ་འཕྲེད་འཕྲེད་བྲེད་པ། ཞལ་བགྲད་ནས་བཞད་མོ་བཞད་པ།

ཞལ་འབྱར་བ། གདོང་གི་རྣམ་པ་འབྱར་བ། དགོངས་པ་འབྲུགས་ནས་ཞལ་འབྱར་བ།

ཞལ་བརྒྱ། ཅེད་མའི་གཏམ། ཞལ་བརྒྱ་བྱིན་ཆགས་པོ་ཞིག་གནད་བ།

ཞལ་ངོ་། ① ཁ་ངོ་། ② དག་འདུན་སྤྱིའི་དག་སྒོས། ཆོགས་ཆེན་ཞལ་ངོ་། ③ དམག་མའི་ཞལ་

ངོ་སྟེ་དམག་མའི་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔའི་འགོ་བ།

ཞལ་ངོ་གཉན། ངོ་སྟོག་མ་རྣམས་འཕམ་ངོ་གཅོག་མ་རྣམས་འའི་ངོན།

ཞལ་སྤ། སྤྱན་སྤྱ་སྟེ། སྤྱ་དངོས་ཀྱི་བྱང་། ཞལ་སྤ་ནས་མེབས་པ། ཞལ་སྤ་ནས་གསུངས་པ།

ཞལ་དངོས། དགོང་དངོས་སམ་སྤྱོད་མ། ཞལ་དངོས་མཇལ་བ།

ཞལ་ཅེ། [ཆིང་། ཞལ་ལྷེ་སྟེ་ཁྲིམས།

ཞལ་ཙེ། གདོང་འཕྲིད་ཨ་ཙེ།

ཞལ་ལྷེ། ཁྲིམས། ཞལ་ལྷེ་གཙོད་པ། ཞལ་ལྷེ་གཙོད་མཁན།

ཞལ་ལྷེ་བཅུ་གཉིས། སྤར་ཏུ་ལའི་སྤ་མ་ལྔ་པ་ནས་བོད་ལ་དབང་སྤྱར་བྲེད་སྐབས་ཞལ་ལྷེ་བཅུ་

གསུམ་ནང་གི་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ་དོར་ནས་ཞལ་ལྷེ་བཅུ་གཉིས་སུ་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་

ཁྲིམས་ལུགས་དོན་ཆེན་བཅུ་གཉིས།

ཞལ་ལྷེ་བཅུ་བྱག་ སྤར་གཙོད་པ་སྟེ་སྤྱིད་ཀྱི་མ་བསྐྱར་སྤྱོད་དབང་པོས་བོད་ལ་དབང་སྤྱར་བྲེད་སྐབས་

སྟེལ་མེལ་བ་སྟེ་ག་ཏུ་བཅུག་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ནང་གསལ་ཁྲིམས་ཀྱི་དོན་ཆེན་བཅུ་བྱག་སྟེ།

དང་པོ་དབང་པོ་སྟེ་ག་གི་ཞལ་ལྷེ། གཉིས་པ་སྤར་མ་མའི་ཞལ་ལྷེ། གསུམ་པ་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་

གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཞི་པ་ཁྲིམས་བདེན་རྒྱུ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། ལྔ་པ་བཟུང་བཀྲིགས་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་

ལྷེ། བྱག་པ་ནག་ཆེན་ཁྲིམས་སྤོར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བདུན་པ་བཅུ་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཞལ་ལྷེ། བརྒྱད་

པ་ཏྲ་འབྲ་ཟ་ཀར་གི་ཞལ་ལྷེ། དགྲ་པ་བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྷེ། བཙུ་པ་མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་
ལྷེ། བཙུ་གཅིག་པ་བསྟོན་ཉམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་ལྷེ། བཙུ་གཉིས་པ་བརྒྱས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་
ལྷེ། བཙུ་གསུམ་པ་ཉེ་འབྲེལ་འབྲལ་འདུམ་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཙུ་བཞི་པ་བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ལྷེ།
བཙུ་ལྔ་པ་ནམ་མར་ཚུར་གྱི་ཞལ་ལྷེ། བཙུ་དྲུག་པ་ལྷ་ལྷོ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཞལ་ལྷེ་རྣམས་སོ།།
ཞལ་ལྷེ་བཙུ་གསུམ། གཙུང་ཕྱེ་སྤྱིད་ཀླུ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོས་པོད་ལ་དབང་སྦྱར་བྱེད་སྐབས།
ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ནས་དཔའ་པོ་སྟག་གི་ཞལ་ལྷེ་དང་། སྤར་མ་མའི་ཞལ་ལྷེ་གཉིས་དོར་ནས་ཞལ་
ལྷེ་བཙུ་གསུམ་དུ་གཏན་ལ་པབ་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་དོན་ཚན་བཙུ་གསུམ།
ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ལྔ། སྤེ་སྤྱིད་པག་ལྷ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་པོད་ལ་དབང་སྦྱར་བྱེད་སྐབས། ཞལ་
ལྷེ་བཙུ་དྲུག་ནས་ལྷ་ལྷོ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཞལ་ལྷེ་དོར་ནས་ཞལ་ལྷེ་བཙུ་ལྔ་གཏན་ལ་པབ་པའི་
ཁྲིམས་ལུགས་དོན་ཚན་བཙུ་ལྔ།
ཞལ་ལྷེ་བ། གཟུང་དབང་བྱེད་མཁན་ཁྲིམས་གཙུང་མཁན།
ཞལ་གཙུང་། ཁ་གཙུང་དམ་ཁ་ལེབ། དདུལ་གྱི་ཞལ་གཙུང་།
ཞལ་བཙུ་གཅིག་པ། འཕགས་པ་སྦྱན་རས་གཟིགས་ལ་སྦྱེའི་རྣམ་འགྲུར་མི་འབྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་
ནང་གསེས་ཞལ་བཙུ་གཅིག་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཞལ་བཙུ་ས། བཞོད་རྒྱས། འོན་མཁར་གྱི་ཞལ་བཙུ་ས་མཛད་པར་ལྷ།
ཞལ་ཆད། ཁ་དན་ནམ་ཁ་ཆད། བེབས་རྒྱའི་ཞལ་ཆད་མཛད་པ། ཞལ་ཆད་གསལ་པོར་མཛད་པ།
ཞལ་ཆེན་ལྔ། ༡ མེ་སྟོང་དགའི་ཞལ་ཆེ། ༢ གཉིན་བྱེད་ཆོས་གྱི་ཞལ་ཆེ། ༣ སྦྱོན་ཐོལ་དཀར་གྱི་
ཞལ་ཆེ། ༤ མདོ་ཡོན་ལྷ་བཙུང་གྱི་ཞལ་ཆེ། ༥ ཉེ་དུ་སྦྱུ་ཆོས་གྱི་ཞལ་ཆེ་བཙུ་ས།
ཞལ་ཆེམས། མི་ལི་ཁར་མངགས་པའི་སྐད་ཆ། འདའ་ཁར་ཞལ་ཆེམས་བཞག་པ།
ཞལ་ཆེའི་བྱང་བྱ་གསུམ། ༡ ཟངས་ཡག ༢ སྐྱེད་ཁ། ༣ ཁ་དམར་རྒྱ་བྱང་།
ཞལ་ཆོར། [སོག་]གདོང་བྱི་རས།
ཞལ་མཆུ། ཁའི་མཆུ་ཏོ།
ཞལ་འཆེས། ཁས་ལེན་པ།

ཞལ་མཇུག་གཞོང་ཐུག་པ། ཞལ་མཇུག་གནང་བ། ཞལ་མཇུག་ཞུ་བ།
ཞལ་འཇུག་སྐད་ཆ་འཇུག་པོ། ཐུགས་བྱང་ཞལ་འཇུག་གི་སྒྲོན་པ་བཀའ་སློབ་གནང་བ།
ཞལ་ཏ། སློབ་སྦྱོར། དགེ་ཆེན་གྱིས་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཞལ་ཏ་གནང་བ།
ཞལ་ཏ་བ། ① གཡོག་པོ། ② དབྱར་གནས་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་ཞུ་མཁན།
ཞལ་ཏ་མ། གཡོག་པོ། བཅུན་མེད་ཞལ་ཏ་མ།
ཞལ་ཏོག་ཞེས་ཟས་སྒྲ་འཛོམས་ཀྱི་ཁ་ཟས།
ཞལ་ཐང་། ཐང་ག་སྟེ་སྒྲ་སྒྲ་རི་མོར་བྲིས་པ་ཞིག་
ཞལ་མ་ཐུན། ཁ་གཅིག་མ་ཐུན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་ཞལ་མ་ཐུན་དུ་བསྒྱུར་བའི་གཞུང་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིན་
བས་ཅིས་ཀྱང་གང་བྱུང་དུ་བཅོས་མི་ཆོག་
ཞལ་མ་ཐོང་མཆོད་པ། ལྷ་ཁང་གི་སྒྲོ་རྒྱ་བསྐྱམས་པ་བཞུགས་པ་སྒྲ་སྒྲ་རྣམས་ཐོག་མར་ཞལ་མཇུག་
བའི་དུས་མཆོད།
ཞལ་དན། གཏན་འཁེལ་བའི་ཁ་དན།
ཞལ་ཐོ་བ། བཟ་ཤིས་བའམ་ཁ་ཐོ་བ།
ཞལ་གདངས་པ། ① ཁ་གདངས་པ། ② གཞན་གྱི་ཁོར་ཇུས་ལ་ཏམ་སེམས་བྱེད་པ།
ཞལ་གདམས། གདམས་ངག་གམ་སློབ་སྦྱོར། ཞལ་གདམས་བསྐྱབ་བྱ། བྱེད་ཀྱིས་གསུངས་བའི་
ཞལ་གདམས་རྣམས་སེམས་ལ་བཅངས་ཡོད།
ཞལ་བདག་དཔོན་སྟེ་ཁག་གི་མཛོད་སོགས་ལ་བདག་སྟོད་དམ་འཛིན་བྱེད་མཁན།
ཞལ་མདངས། གཞོང་གི་གཟི་མདངས།
ཞལ་འདེབས། གཞན་གྱིས་གཏོང་བའི་འགྲོ་སོང་སྟེ་བའི་ཐོག་ལ་བརྒྱབ་བའི་ཁ་སྒྲོན། ལས་བཟོ་བའི་
འགྲོ་སོང་ལ་ཞལ་འདེབས་རྒྱབ་པ།
ཞལ་འདེབས་རྒྱབ་པ། གཞོད་འཆེ་ཐོག་ཡུལ་སོགས་ཉམ་ཐག་ཅན་ལ་རོགས་པར་དམིགས་ནས་
དདུལ་དང་རྒྱ་ཁོར་སྦྱིན་པ།
ཞལ་འདོན། ཁ་འདོན།

ཞལ་བཟ། ཁ་བཟ། དགེ་ཤུལ་ནས་དཔེ་ཆ་ཁྲིད་ཆར་རྗེས་རང་གར་ཞལ་བཟ་མཛད་དེ་བཞུགས་པ།
ཞལ་ནས་སྐྱེས། [མཛོད་]བྱས་ཟེ།
ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། སངས་རྒྱུ་གི་བཀའ་གསུམ་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མདོ་སྙད་པ་ལྟ་
བུ་སྟོན་པ་དངོས་གི་ཞལ་ནས་གསུངས་པའོ།
ཞལ་དཔོན། ཁང་པའི་ནང་ཞལ་བ་གཏོང་མཁན་གི་ལས་དཔོན།
ཞལ་ཐོ་གསུང་། ཁ་ཐོ་བཤད་ཅེས་པའི་ཞེས།
ཞལ་བྲགས། རུ་ཐོག་ཁུལ་གི་ཁ་སྐད། གད་སྟེགས།
ཞལ་འཕངས། ① གཞན་དུ་ཡོད་ཅེས་པ་སྟེ་དེ་ནི་སི་ཏུའི་འབྲེལ་ཆེན་ལ་ལྟོས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། ② ཁག་
དགེ་བའམ་གཞན་ལ་ཁག་བཏང་བ། ཞལ་འཕངས་མཛད་སྟོན་འདོད་པ། རང་བྱས་ལས་ཀའི་
འགན་འཁུའི་དེ། གཞན་ལ་ཁ་འཕངས་ག་ལ་འོས།
ཞལ་བ། རྒྱུད་ལྟེ་ཁང་པའི་སྐྱེད་མཐེལ་གི་དོས་འཇམ་མོ། ཞལ་བ་གོག་པ། མཐེལ་ཞལ། ལུ་བ་
ཞལ། ཨར་ཞལ།
ཞལ་བ་མཁན། ཅིག་པ་དང་གྲང་སོགས་ལ་ཞལ་བ་གཏོང་མཁན། གྲང་ཐེབས་སུ་ཞལ་བ་མཁན་
མཁས་པས་ཞལ་བ་གཏོང་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྩོ་ཐལ་ཉལ་དང་། བྲ་ཇས་འཆོ། ཞལ་བ་
མཁན་མོ། ཞལ་ཞལ་མཁན་བཅས་སོ།
ཞལ་བུ། ཐོར་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་ལས་ཐོ་ལ་གོ་དགོས།
ཞལ་བྱང་། དཔེ་ཆའི་ཁ་བྱང་།
ཞལ་བྱང་བ། དཔེ་ཆ་སྟོན་འཆད་སོགས་ཁར་གོ་མས་པའམ་བདེ་བ། དཔེ་ཆ་སྟོན་པ་ལ་ཞལ་བྱང་བ།
ཞལ་འབག་གཏོང་གི་འདྲ་འབག་
ཞལ་འབྲུག་པ། རྒྱུད་ཆ་བཤད་པའམ་ཁ་གྲག་པ། ཁོང་ལ་ཞལ་འབྲུག་རྒྱ་མེད་པ།
ཞལ་འབྲེད་པ། ཁ་འབྲེད་པ།
ཞལ་རྒྱ། ① གུ་རེའམ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་རྒྱད་ཆ། ② ཁ་ཐོབ་ཆ་ཐོ།
ཞལ་མི་གསལ་བ། ཁ་མི་གསལ་བ། རྩོམ་འདི་ཞལ་མི་གསལ་བ་ཞིག་རེད།

ཞལ་ཚུས། [རྟིང]① ཞལ་ཟས། ② ལྷ་བཞོས།

ཞལ་ཚོས། ཞལ་ཚོས་མཁ་ཁ་སྤྲ།

ཞལ་ཚོར་བ། རོ་ཤེས་པའི་ཞེས། ངས་ཁྱེད་རང་གཞི་ནས་ཞལ་ཚོར་བྱུང་།

ཞལ་འཚུས། ཞལ་ཚུས་དང་འབྲ།

ཞལ་འཆོར་འཆོར། ཁ་དང་ངོ་གདོང་འཇུ་མ་མེར་མེར། གྲོགས་པོ་སྤྱད་སྤྲུག་ཀྱང་ཞལ་འཆོར་
འཆོར་གནང་གི་འདུག།

ཞལ་རྩུག། ① རྩུན་དང་ཉམ་བཤད། ② ཀྱ་རེ་བྱེད་པའམ་རྩེད་མོ་རྩེ་བའི་དོན།

ཞལ་མཛོད་སྤྲུས་བརྒྱན་པའི་མཚན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། མཁན་སློབ་པ་མ་སོགས་གོང་མ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟེན་བཀུར་ཞིང་རིམ་གྱོ་བསྐྱབས་
པས་ཞལ་མཛོད་སྤྲུས་བརྒྱན་པའོ།།

ཞལ་འཇུ་མ་བ། གད་མོ་ཅུང་ཟད་དགོད་བ། མཉེས་ནས་ཞལ་འཇུ་མ་བ།

ཞལ་འཛོམས། ① བན་ཚུན་གདོང་འབྲད་བ། ② ཚང་འཛོམས།

ཞལ་ཞལ་མཁན། ཞལ་བ་མཁན་དང་དོན་གཅིག་

ཞལ་ཞལ་བྱས། འདས་བག་བྱུགས་བ།

ཞལ་ཞོལ། ཞལ་ལེ་ཞོལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཞལ་བཞུགས། མི་མ་ཤི་བར་གསོན་པོར་བསྐྱད་པའི་ཞེས། ཁོང་ཞལ་བཞུགས་སྐབས།

ཞལ་བཞེས། ཁས་ལེན་པའི་ཞེས། ཞལ་བཞེས་གཙང་མ་གནང་བ།

ཞལ་བཞེས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱིང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་འདུན་ཁྲོལ་སྤྱོད་པའོ།།

ཞལ་ཟས། ① ཞལ་ཚུལ། ② ལྷ་བཞོས།

ཞལ་གཟིགས། ཡི་དམ་ལྷ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་གཟིགས་བྱུང་བ་སྟེ། ཞལ་དངོས་སྤྱོད་བསྟན་བ།

ཞལ་བཟེད། བྱད་པོར།

ཞལ་གཟེར་པོ། སྐད་ཆ་གཟེར་པོ་བཤད་པ་སྟེ་གཞན་ལ་པོག་ཆེ་བའི་སྐད་ཆ་གཞན་པོ་བཤད་པར་གོ།

ཞལ་ཡམ། ཅེད་མོའམ་ཀྱ་རེ། ཁོང་གིས་གསུངས་པ་དེ་ཞལ་ཡམ་ཙམ་ལས་ངོ་མ་མ་རེད།
ཞལ་གཡོགས། ① གཞན་ལ་ཁག་འགོལ། ② [མངོན]མཆུ།
ཞལ་རས། རོ་གདོང་། ཞལ་རས་མཇལ་བ། ཞལ་རས་མཆར་བ། ཞལ་རས་ནག་ཐིང་ངེ་བ། ཞལ་
རས་དམར་མདངས་བཟ་བ། ཤར་ཕྱོགས་རི་བོའི་ཅེ་ནས། དཀར་གསལ་ཆེ་བ་ཤར་བྱང་། མ་
སྐྱེས་ཨ་མའི་ཞལ་རས། ཡིད་ལ་འཁོར་འཁོར་བྱས་བྱང་།
ཞལ་རུབ། རུབ་བརྒྱབ་ནས་ཁ་རྩྭ་བཏང་བ།
ཞལ་རོག་ ① ཁ་བརྩམས་ནས་སྐད་ཆ་གང་ཡང་མི་ཤོད་བ། ② གདོང་ནག་རོག་གེ་བ།
ཞལ་ལ། ཞལ་བ་དང་འདྲ།
ཞལ་ལ་བྱུག་ བྱང་དང་ཅེག་པའི་ངོས་སུ་འདག་ཞལ་བྱུག་ནས་ངོས་འཇམ་པོར་བྱེད་པའི་དོན།
ཞལ་ལག་ ཁ་ལག་གམ་གསོལ་ཆེགས།
ཞལ་ལག་གཏོང་བ། ཞལ་ལག་བྲལ་བ།
ཞལ་ལྷ། སྐྱལ་སྐྱོད་དམ་པོར་བ། ལྷག་པ་ཞལ་ལྷ་གང་བསྐྱལ་ནས་ལྷ་གཅིག་གོང་རྩོལ་འདེན་བ།
ཞལ་ལྷང་། ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་མན་ངག་གམ་གསུང་རྒྱན། ཀུན་བཟང་ཆེ་མའི་ཞལ་ལྷང་།
ཞལ་ལེ་ཞོལ་ལེ། འཕྲི་གཤམ་གེ་སྤྱ་ཅིང་སོགས་ཐུར་དུ་འབྱང་བའམ་ཉལ་ཉལ་དུ་ཡོད་པའི་རྣམ་བ།
དུག་ལོག་ཞལ་ལེ་ཞོལ་ལེ་གྲོན་བ།
ཞལ་ལྷལ་དགོན། མིང་གཞན་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐྱབ་བཟ་གིས་འབྱུང་གནས་གླིང་། ཞལ་ལྷལ་སྐྱ་
ཐིང་དང་པོ་ཁེ་ཐལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཆུ་པོ་བྱེ་བའི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་
བྱུག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟའི་ཀན་ཕྱོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་ཆུ་
རྫོང་སྤང་མ་ཞང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞལ་ཤེས། ལྷ་མ་སོགས་ཀྱི་ཞལ་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་པའི་མན་ངག་སྤྱིང་པོར་དེའི་
བའི་གཞུང་། སྤྲན་གྱི་གཅེས་བསྐྱས་པན་བདེའི་སྤྱིང་པོའི་ཞལ་ཤེས།
ཞལ་ཤོབ། ཀྱ་རེའི་རྩུན་ནས་ཅེད་མོའི་གཏམ། ཁོང་གིས་ཞལ་ཤོབ་གནང་བ་རེད།
ཞལ་བཤུས། ཡི་གེའི་ངོ་བཤུས། རྫོང་གཙོད་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་ཞལ་བཤུས་བྱས་པ་ཡིན།

ཞལ་སྒོ་བ། དངོས་སྒོ་བ། མི་ལ་རས་པ་ནི་མར་པ་ལོ་རྒྱའི་ཞལ་སྒོ་བ་གཙོ་བོའི་གས་རེད།
ཞལ་གསང་ཐུགས་བྱང་། སྐད་ཆ་མ་སྤྲོས་པར་ལཔ་བ་དང་བསམ་སྒོ་བྱང་བོ་ཡིན་པ།
ཞལ་གསང་བ། སྐད་ཆ་མ་སྤྲོས་པར་བཤད་པ།
ཞལ་གསལ་འཁོད་པ། ཁ་གསལ་ལོ་འཁོད་ཡོད་པ། དེ་རིང་ཆུ་ཚོད་གསུམ་པར་ཆོགས་འདུ་འཆོག་
ཆུ་ཞལ་གསལ་འཁོད་པའི་བརྟེན་འབྱོར་བྱུང་།
ཞལ་གསེར། ལྷའི་བཞེན་རས་ལ་གཏོར་ཆུའི་གང་གསེར། ལྷ་སའི་རྫོང་གི་ལ་ཞལ་གསེར་བསྐྱོན་པ།
ཞལ་གསོ། ཉམས་པ་གསོ་བ་དང་ཉུང་བ་ལ་སྐྱོན་པ་བརྒྱབ་སྟེ་གསོ་བ། སྤྱི་ཇུས་ལ་ཞལ་གསོ་མང་
ཙམ་བྱལ་བ།
ཞལ་བམིལ། ① གཤོང་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཆུ་ཡི་ཞེ་ཆོག ② ཁ་བཤལ་བྱེད་ཀྱི་ཆ།
ཞལ་བསྟོ། ① སྤྱན་དུ་སྟེ་རབ་གནས། ② མང་གཞི་བཙུགས་པ་འཕམ་གཞི་བཙུགས་པ།
ཞལ་ཏ་ཅང་མི་རིང་བའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་བོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསུམ་ཤིག་སྟེ། བསྐྱབ་
པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཀུན་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ཏ་ཤང་མི་རིང་བར་ཆེ་ཆུང་འཆོམས་པ།
ཞི། མེད་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། བད་ཡམས་ཞི། འཇུག་སྒོར་ཞི། ཁོང་ཁོ་ཞི། མེ་ཞི། འཇུག་སྒོར་ཞི་
བའི་དུས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཞི་རྒྱུད་བཤད་པ། ཞི་གཉིས་རྒྱུད་འཛིན་དང་། དག་གསུམ་དལ་བར་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆོག་དེ་དག་
གི་ཐད་ལ་ལྟོས།
ཞི་ཁོ་བསྐྱར་བཤགས། བསྐྱར་བཤགས་ལ་བྱི་ནང་གསང་གསུམ་ལས། བྱིའི་བསྐྱར་བཤགས་ན་
རག་དོང་སྒྲུགས། བད་གི་བསྐྱར་བཤགས་སྤོན་རག་གཏོར་གསུམ། གསང་བའི་བསྐྱར་བཤགས་
ལྟ་བའི་སྒོར་བཤགས་བཅས།
ཞི་ཁོ་སྒྲུགས་སྒྲུབ། རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་དང་འཇམ་དཔལ་སྒྲུགས་ནས་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ།
ཞི་ཁོ་རིགས་བརྒྱ། ཞི་ཁོ་རིགས་བརྒྱ་ལ་མི་འབྲ་བ་གཉིས་ལས། ① དཀྱིལ་ཆོག་ལོར་བུའི་བྱེད་པ་
ལས་བཤད་པའི་དམ་པ་རིགས་བརྒྱ་ལ་ལྟ་བོ་བདུན་ཡོད་དེ་དབུས་དང་ཕྱོགས་བཞིར་རྒྱལ་བ་
རིགས་ལྟ། ཕྱོགས་བཞིར་ཡུམ་བཞི། ཤར་ངོས་སུ་རྫོང་ཆེ་མེས་དཔལ། རྫོང་རྒྱལ་པོ། རྫོང་

ཆགས་པ། རྗེ་ལེགས་པ་བཞི། ལྷ་ཕྱོགས་སུ་རྗེ་རིན་ཆེན། རྗེ་གཟེ་བཞི། རྗེ་རྒྱ་བ་
མཆོ། རྗེ་བཞད་པ་བཞི། ལུ་ཕྱོགས་སུ་རྗེ་ཆོས། རྗེ་རྟོན་པོ། རྗེ་རྒྱ། རྗེ་རྒྱ་བ་
བཞི། ལྷ་ཕྱོགས་སུ་རྗེ་ལས། རྗེ་ལྷ་བ། རྗེ་ལྷ་ཆུང་བཞི། ལྷ་བཞིར་སྒྲིག་པོ་མ་དང་།
མེད་བ་མ། ལྷ་མ། གང་མ་བཞི། ལྷ་མས་དང་པོ་ལ་བསྐྱལ་བཟང་གི་སེམས་དཔའ་བཅུ་དྲུག་
ལྷ་མས་བར་པ་ལ་དཔེ་བྱལ་གྱི་སེམས་དཔའ་བཅུ་དྲུག་ ལྷ་མས་བར་པའི་ལྷ་བཞིར་བདུག་
སྒྲིམ་མ། མེ་རྟོག་མ། མར་མེ་མ། རི་ཆབ་མ་བཅས་བཞི། ལྷ་མས་བྱི་མ་ལ་ཉན་ཐོས་བཅུ་དྲུག་
དང་། རང་རྒྱལ་བཅུ་གཉིས། སྒོ་བཞིར། རྗེ་ལྷ་གས་ཀྱི་ལྷ། རྗེ་ཞགས་པ་མ། རྗེ་ལྷ་གས་
སྒོག་མ། རྗེ་རིལ་བྱ་མ་བཅས་བཞི་སྟེ་ལྷ་གོ་བདུན་ཡོད། ② གསང་སྒྲགས་སྒྲ་འགྱུར་རྟེན་མའི་
གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཞེ་ཁྲོའི་ལྷ་ཆོགས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། ཞེ་བ་བཞི་བཅུ་ཞེ་
གཉིས། ཁྲག་འཕྱང་ལྷ་བཅུ་དང་བརྒྱད་དེ་བརྒྱ། དེའི་སྟེང་དུ་ཆོས་སྒྱུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཡབ་ཡུལ་
དང་། ལྷ་འཕྱལ་རྗེ་རྗེ་སེམས་དཔའ་གཉིས་བསྐྱན་པས་ལྷ་ཆོགས་བརྒྱ་དང་གཉིས།
ཞེ་ཁྲོ་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞེ་ཁྲོའི་ལྷ་ཆོགས། ཞེ་བ་རྗེར་དབྱིངས་དང་ཁྲག་འཕྱང་ཁྲོ་བའི་ལྷ་རྣམས་སོ།།
ཞེ་རྒྱས་དབང་འགྲུག་ ཞེ་བ་དང་རྒྱས་པ་དང་དབང་དང་འགྲུག་པའི་ལས་རྣམས་བཞིའོ།།
ཞེ་སྒྲིག་པར་འཁོར། སྒྲིག་ཁྲའ་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་electrostatic printer ཟེད།
ཞེ་སྒྲིག་གསོག་ཆས། སྒྲིག་ཁྲའ་འཕྱལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་electrostatic storage ཟེད།
ཞེ་ཆེང་ས། ཞེ་བའི་ཆེང་ས་འགྲིགས་ཏེ། འཁྲུག་ཅོད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་ཐད་ནས་འགྲུག་ལས་སྤངས་ཏེ་
འཇམ་ཐབས་གྲོས་ཐོལ་གྱི་སྒོ་ནས་པན་ཚུན་མཐུན་འགྲིགས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ།
ཞེ་ཆེད། རྩ་མཐའ་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ།
ཞེ་ཆོས། འཇམ་པོའི་བྱེད་ཐབས། ཐོལ་མིག་བསྒྲིགས་དང་བཅད་པས་གདོན། ཞེ་ཆོས་དེ་ཡི་དུག་ཏུ་འགྱུར།

ཞི་འཇགས། ཞི་བདེ་སྤྱིང་འཇགས། འཇགས་སུ་བཏང་བ། བན་ཚུན་ཞི་འཇགས་སུ་གནས་པ།
ཞི་འཇམ། རྣམ་འགྱུར་རམ་གཤིས་པ་འཇམ་པོ།
ཞི་ཉིད་རིག་ཅིང་གཟིགས། འཁོར་བ་དང་རན་སོང་གི་སྤྲུག་བསྐྱེད་གཏན་དུ་ཞི་བའི་ཐར་པ་དང་
ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ལམ་གསལ་པོར་མཐུན་པ་དང་། ཆ་ཆང་ཞིང་མ་ནོར་བར་མཐུན་པ།
ཞི་གཉིས། ① རྣམ་འགྱུར་རམ་གཤིས་ཀ་འཇམ་པོ། ② ཞི་གཟའ་གཉིས་ཏེ། གཟའ་ལྷག་པ་དང་པ་
སངས་གཉིས།
ཞི་གཉིས་ཀྱང་འཛིན། དེ་ལ་དལ་དག་གིས་སྤྱངས་ན་སྤྱར་ཀྱང་རེ་ཅུ་མིག་འཛིན་བྱེད་ཡིན་པས་ན་
དེ་ལྟར་གྲགས།
ཞི་གཉིས་དལ་བར། ཞི་གཟའ་གཉིས་ཀྱི་དལ་བར་ཏེ་ཉི་ཤེས་དང་དོན་གཅིག
ཞི་མཐར་བྱེད། [མཛོན]འདོད་སྤྲོ།
ཞི་དང་རྒྱས་པའི་ལས། གསང་སྤྲུགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆུ་ཆད་མཐོན་པོར་སྤྱོད་པས་ན་ནད་ཡམས་
དམག་འཁྲུག་སྤྱི་གོ་སོགས་ཞི་བ་དང་། ཆེ་རིང་བ། བསོད་ནམས་འཕེལ་བ་སོགས་སྤྲུགས་ཁ་
ནས་བབྱངས་པ་ཅོམ་གྱིས་རྒྱས་པ་ཐོན་ཞེས་ཟེར།
ཞི་དར་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞི་དུལ། རྒྱད་བཟང་ཞིང་སྤྱོད་ལམ་འཇམ་པོ།
ཞི་དུལ་གཞུང་བློ་གཤིས་རྒྱད་འཇམ་ཞིང་རང་བཞིན་བློ་མོ་ཅན།
ཞི་སྡེ་ལྷ་སྡེ་དགོན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་བའི་ནང་ཅོམ་ན་བཞེངས་པར་བཤད། འདེབས་
མཁན་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྤྱི་
རངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞི་བླ་ ཞི་བ་དང་བླ་པོ། ཞི་བླ་གཉིས་ལྟན། ཞི་བླ་གི་བྱ་གཞག་ཞི་བླ་གཉིས། ལྷ་སྤྱི་ཞི་བ་དང་
བླ་པོ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་པའི་བྱ་བ་
ཞི་བླ་གཉིས་སྤྱོད། ① ཞི་བ་དང་བླ་པོ་གཉིས་ཀ་བཤད་སྤྱད་པ། ② འཇམ་རྒྱུ་བ་གཉིས་སྤྱོད་ཞེས་

པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

ཞིང་ག་གཉིས་འདྲོན། ཞི་བ་དང་དྲག་པོའི་ལས་དོན་གཉིས་འཕེར།

ཞིང་ག་དཔོན་རིགས། དཔོན་རིགས་ཞི་བ་སྤྲུགས་རྒྱུད་འཛམ་བ་ཅན་དང་དྲག་པོ་གཏུགས་རྩེ་ཅན་

རྣམས་ལ་ཟེར། ཞི་བ་སྤོབ་གསེའི་དཔོན་རིགས་དང་། དྲག་པོ་དམག་གི་དཔོན་རིགས་ལྟ་བུ།

ཞིང་ག་བྱ་བའི་སྤེ་སྤེབས། ཞི་བ་སྤྲིད་འདྲིན་གྱི་ལས་དོན་དང་། དྲག་པོ་དམག་གི་ལས་དོན་བྱེད་

མཁན་འགོ་བ་དཔོན་རིགས་ཡོད་ཆད།

ཞི་བདེ། ཟེང་འཁྲུག་མེད་པའི་བདེ་སྤྱིད།

ཞི་བདེ་མཉམ་གནས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་བར་ཞི་བའི་ཐབས་ཤེས་

ལ་བརྟེན་ནས་པན་ཚུན་བར་གྱི་ཚད་གཞི་ཐག་གཅོད་དང་། འདྲ་མཉམ་གཉིས་པན་གྱི་གཞི་ཅའི་

ཐོག་པན་ཚུན་བར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འཕེལ་རྒྱས་གཏོང་བ་ལ་

ཟེར། ཞི་བདེའི་ཕྱག་རོན། ཉེ་བསམ་གྱི་སི་པན་ཡའི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བའི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་སྤེ་སོ་

ཡིས་འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་གཉིས་པ་མཐུག་འགྲེལ་རྗེས། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་ཚོགས་ཆེན་

གྱི་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན།

ཞི་བདེའི་བསམ་བ། རང་ཉིད་གཅིག་ཕྱ་འཁོར་བ་ནས་ཐར་འདོད་ཀྱི་བསམ་ཆོ།

ཞི་གནས། ཉིང་ངེ་འདྲིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེངས་སམ་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སེམས་

གཡེང་བ་ཞི་བར་བྱས་ནས་བསམ་གཏན་གང་སྟོམ་བ་དེ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་སྟོབས་དུག་ཐོས་པའི་སྟོབས་དང་། བསམ་པའི་སྟོབས། དན་པའི་སྟོབས། ཤེས་བཞེན་

ཀྱི་སྟོབས། བཙོན་འབྱུས་ཀྱི་སྟོབས། འདིས་པའི་སྟོབས་རྣམས་སོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་སྤྱད་པ་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ་ལ། མི་སྤྲུག་པ། བྱམས་པ། ཉེན་འབྲེལ། ཁམས་ཀྱི་

རབ་དབྱེ། དབུགས་འབྱུང་རྒྱ་བསྟོམ་པ།

ཞི་གནས་ཀྱི་སྤོང་བ་བྱུང་བར་ཅན། ཕྱི་རོལ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞི་གནས་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་གསུང་རབ་

དང་ཡིད་ཉ་ཆེན་པོའི་གཞུང་ལ་དབྱེད་པར་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ། མཁམ་པའི་དམིགས་པ།

ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ་རྣམས་སོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་བཞི། བྱེད་པའི་དམིགས་པ་དང་། དབྱེད་པ་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ།
མཁས་པའི་དམིགས་པ། ཉོན་མོངས་རྣམས་སྤོང་གི་དམིགས་པ་རྣམས་ཡིན་ལོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་ཆོག་པ། མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་ཚུང་བ། ཆོག་ཤེས་པ། བྱ་བ་
མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་པར་
རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དུག་གོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་ཡིད་བྱེད་བཞི། བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། ཆད་ཅིང་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད།
ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཚུལ་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད་བཅས་བཞི་ལོ།

ཞི་གནས་ཀྱི་བཤད་པ། ཞི་གནས་དང་པོར་བསྐྱབ་ཚུལ། བར་དུ་བསྐྱོམ་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་
བཤད་པ་གནང་བའི་དོན།

ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྤོང་། གསོ་སྤོང་གི་ནང་གསེས། སྟོན་བསགས་ཀྱི་ལས་སྤྱི་བསྤོང་བྱིར་གཞི་
ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་པར་དག་པ་ལ་བརྟེན། ལམ་ནང་རིག་པའི་སྟེ་སྟོང་ལ་ཐོས་བསམ་ཚུལ་བཞིན་
དུ་བྱས་ནས་དེའི་དོན་བསྐྱོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་སྟེ། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུས་ཞི་
གནས་བསྐྱབ་ཅིང་། རྟན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་སོགས་ཀྱིས་ལྷག་མཐོང་གི་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་ལ་
ལམ་ལྔ་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱིས་བཞུགས་ནས་འབྲས་བྱ་བཞི་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལོ།

ཞི་གནས་སྐྱབས་ཀྱི་ཉེས་པ་ལྔ། ལེ་ལོ་དང་། བརྟེན་དང་། བྱིང་ཞོད། འདུ་མི་བྱེད་པ། འདུ་བྱེད་པ་
བཅས་ལྔ་ལོ།

ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ། ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཐེན་པའི་སེམས་གནས་དགུ་པ་ཞི་གནས་ཆ་འདྲ་བ་ལོ།

ཞི་གནས་མཆོན་ཉིད་པ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོན་གས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ཞི་གནས་དངོས་སོ།

ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་བརྟེན་པའི་ལམ་བཞི། ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷག་མཐོང་འཆོལ་བ། ལྷག་
མཐོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་གནས་འཆོལ་བ། གཉིས་ཀ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་འཆོལ་
བ། གཉིས་ཀ་ཐོབ་པ་བྱུང་འབྲེལ་དུ་ཉམས་སུ་ལེན་པར་བརྟེན་པ་ལོ།

ཞི་དཔོན། ཞི་བའི་ལས་དོན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ལས་སྟེ་ཁྲིད་མཁན་གྱི་མིང་།

ཞི་བ། ① ཐ་མི་དད་པ་ ཡལ་བ། རྐྱང་འཚུབ་ཞི་བ། ཆ་བ་ཞི་བ། བྱང་བ་ཞི་བ། ཁོང་ཁོ་ཞི་བ།

②[མངོན]༡ ས་མོ་བྱ་ལོ། ༢ འགོག་བདེན་གྱི་རྣམ་པའི་གས་ཤིག་སྟེ། མ་ཞི་བར་བྱེད་པ་འདྲ་
བྱེད་སྟེ། བསྐྱུ་བ་སྐྱུ་ལ་ཉེར་ལེན་གྱི་བྱང་པོ་རྣམས་དང་བྲལ་བའི་མཆན་ཉིད་ཅན་ཏེ། བདེན་བཞི་རྣམ་
པ་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་བྱལ་ཞིག་གོ། ༣ ལས་བཞིའི་ཡ་བྱལ། ཉན་གཤོན་སོགས་འཛིགས་པ་ཉེ་བར་
ཞི་བ། ༤ ཐར་བ་དང་མུང་འདས། ③ དག་པོའི་རྫོག་ཟླ། སེམས་རྒྱུད་ཞི་བ། རང་བཞིན་ཞི་བ།
ཞི་བ་དང་དག་པོའི་ལས་ཀྱན་ལ་འབྲན་པའི་རྫོག་ཐམས་ཅད་བྲལ་བ།

ཞི་བ་སྟེས་པ། [མངོན]ཆངས་བདག

ཞི་བ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟོད་ཅམ་ཀའོག་ཤི་མེད་ཞིང་སྐྱོང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་དོ་རྗེས་
བཏབ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་རོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞི་བ་སྟོང་པོ། ཤི་རྟོག་ཟླ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཙན་དུས་སུ་བོད་དུ་གདན་འདྲུངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་
པཌླེ་ཏེ་ཞིག་འདིས་བསམ་ཡས་ཀྱི་རབ་གནས་མཁན་པོ་བྲས་བར་བུ་སྟོན་བཞེད།

ཞི་བ་པ། སེམས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་པའམ་སེམས་ཞི་ཞིང་དུལ་བར་གནས་པ་ཞེས་པའི་དོན།

ཞི་བ་མུང་འདས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན།

ཞི་བ་འཆོ། ཤར་རྒྱུ་ཏེ། སྤར་རྒྱུ་ལའི་ཡུལ་དུ་བ་ཏེར་རྒྱལ་པོའི་སྐས་སུ་འཁྱུངས། དཔལ་ན་ལེ་རྒྱར་
སྟོབ་དཔོན་ལེ་ཤེས་སྟོང་པོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་བསྟེན་པར་རྫོགས། རྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མ་རང་
རྒྱུད་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་དང་། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་གྱི་ཡ་བྱལ་ཞིག་ཡིན། དབུ་མ་
རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་བཅུམས། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་བོད་དུ་
མེབས། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་བཀོད་པ་མཛད། སད་མི་མི་བདུན་རབ་ཏུ་
བྱུང་ནས་དགེ་འདུན་གྱི་སྟེ་བོད་དུ་ཐོག་མར་བཅུགས། འདུལ་བ་དང་དབུ་མ་སྟེལ། མཆན་
གཞན་པོ་རྟེ་སད་ཞེས་བྲགས། མཁན་ཆེན་འདི་དང་། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས། ཆོས་
རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་བཙན་གསུམ་ལ་མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་དུ་བྲགས། སྤར་བོད་དུ་ལོ་བཅུ་
ལྷག་ཅམ་བཞུགས་ཏེ་གཤེགས།

ཞི་བ་སྟེ། སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའམ་བརྒྱུད་པ་ཅམ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་དགེ་བའི་གོ་ཆའི་

སྤྲུལ་སྤྲུལ་འབྱུངས་ཤིང་། བ་ལེ་རྒྱུ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་སྤྲོད་འབྲུག་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
བསྐྱབ་བཀུས་སོགས་བརྩམས།

ཞི་བའི་བྲོང་། ①[མངོན]དེ་ཁོད་དགོན་གནས་དཔེན་ས། ② ཐར་པའི་གོ་འཕང་།

ཞི་བའི་འགྲོས། ① དལ་བའི་འགྲོ་སྤངས། ②[མངོན]ཆུ་བྱ་ངང་བ།

ཞི་བའི་ཆིངས་ཡིག འག་པོའི་ལས་མཆོམས་འཛོག་ནས་ཞི་བར་འབྲུག་ལ། ཞི་བ་སྤྲུང་བར་བྱེད་
པའི་སྐོར་གྱི་ཆིངས་ཡིག གཙོ་བོ་རྒྱལ་ཁབ་པན་ཚུན་ལ་བཞིན།

ཞི་བའི་དོ་རྩེ། ལྷའི་བྱག་མཆོན་གྱི་བྱེ་བྱག་ཅིག

ཞི་བའི་སྤང་བརྟན། ལྷ་སྤྲུལ་ཞི་བྱག་གཉིས་གྱི་ནང་ནས་ཞི་བའི་སྤྲུ་བརྟན་ལ་ཟེར།

ཞི་བའི་དབང་ལ་ཆས་བརྩེ་དབང་། ༡ སྤྲི་བོ་འཁོར་ལོ། ༢ དེན་ཆེན་ཅེ་ཐུན་ལ། ༣ ཆ་གཤམས་
གཤོན། ༤ མགུལ་གྱི་ཐེང་བ་དང་། ༥ ཆངས་སྤྲུ། ༦ བྱག་གཤུབ། ༧ དཔུང་རྒྱལ། ༨ སྤྲེ་
རགས་དང་། ༩ རུས་པའི་རྒྱན་བྱག ༡༠ སྤྲོད་གཤོགས་ཆས་བརྩེ་དབང་ཞེས་སོ།།

ཞི་བའི་ཚུལ་དགྲ། ༡ སྤྲེ་བ་གནས་སུ་དག་པས་མཉེན་བ། ༢ བ་གནས་སུ་དག་པས་སྤྲུག་བ། ༣ འཆི་
བ་གནས་སུ་དག་པས་འཁྲིལ་བག་ཆགས་བ། ༤ ཁིང་ཁྲེམ་བ། ༥ ཆ་བ་གནས་སུ་དག་པས་
གཞོན་ཚུལ་ཅན། ༦ མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་བ། ༧ གསལ་བ། ༨ ཟད་པར་རྩོགས་པས་འཆར་བ།
ཡིད་དུ་འོང་བས་སྤྲུན་སྤྲུག་བ། ༩ འགྲོ་བ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པས་གཟེ་བཞིན་དང་ཐུན་བ།

ཞི་བའི་གནས། [མངོན]དུར་ཁོད་དམ་དུར་ས།

ཞི་བའི་ཕྱོགས། [མངོན]ཆུ་བའི་ཡར་འོམ་དཀར་ཕྱོགས།

ཞི་བའི་སྤྲིན་སྤྲེག ནད་གདོན་སོགས་འཛིགས་པ་བརྒྱད་ཞི་བའི་སྤྲེག་ཆོག

ཞི་བའི་ཆིག་ཆིག་འཇམ་པོ།

ཞི་བའི་འོ། ཞི་བ་ནི་ཐར་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་ཆོར་སྤང་གི་མིང་ཡིན།

ཞི་བའི་ལས། ནད་གདོན་བར་ཆད་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ལས། འཇམ་པོའི་ལས།

ཞི་བའི་སྤང་མོ། [མངོན]མཆོན་མོ།

ཞི་བར་གནས་བ། [མངོན]དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ།

ཞི་བར་བྱེད་པ། སེམས་གནས་དགའི་དུག་པ། རྣམ་གཡེང་ལ་སྒྲིན་དུ་བལྟས་ནས་ཉིང་ལ་འཛིན་ལ་
མི་དགའ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པའོ།

ཞི་བར་གཤེགས་པ། ① ཐར་བ་ཐོབ་པ། ② སྒྲ་སྒྲ་ངན་ལས་འདས་པ།

ཞི་བྱེད། ① སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་འགོར་བ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་སློལ་གཏོད་པའི་
ཤེར་ཕྱིན་ཉམས་ལེན་གྱིས་སྤྱི་ཞིའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཆོན་མེད་
བཀྲགས་པའི་བྱུང་མཐའ་ཞིག ② [མངོན] སྒྲ་རུ་རའི་ཤིང་། ༡ གཤེན་ཇེ། ༢ ཨ་རུ་རའི་ཤིང་།
ཞི་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། ཉན་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་ཏེ། ཉན་གསེས་ཐང་དང་། བྱེ་མ། རིལ་བྲ། བཟ། སྒྲ་
མར་རྣམས་ལ་ཐེང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

ཞི་བྱེད་བརྒྱད་སློལ་སྒྲ་མ། དམ་པས་ཁ་ཆེ་ན་གྲ་ཅ་ལ་གསུངས་པའི་ཞི་བྱེད་སློལ་མའི་སྐོར་
གསུམ་དང་། གཤེན་ཇེ་གཤེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུབ་ཐབས་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་དམ་པ་དང་། ཁ་
ཆེ་རྒྱ་ན་གྲ་ཅ་གཉིས་ཀས་ཨང་པོ་ལོ་ལྔ་བ་ལ་བཤད། དེས་ལོ་བཅུན་རྒྱུང་དང་། ལྷ་རྒྱུང་འོད་
ཟེར་ལ་བཤད། ལྷ་རྒྱུང་འོད་ཟེར་གྱིས་བཅུན་པ་དར་རྒྱུང་ལ་བཤད། དེས་འཆུས་པ་བཅོན་སེང་
ལ་བཤད། དེས་རོག་ཤེས་རབ་འོད་ལ་བཤད་དོ།

ཞི་བྱེད་བརྒྱད་སློལ་བར་པ། གཙོ་པོ་མ་སོ་ཀློག་གསུམ་བརྒྱད་ཐོན་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཏེ། མ་ཆོས་
གྱི་ཤེས་རབ་སྟེ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༥ ལོར་འབྱུངས། དེ་ལ་ཆོག་བརྒྱད་
སེམས་བསྐྱེད་གཏང་ཐུན་ཁ་འཐོར་ཁ་པོག་སྤར་པོག་ རོན་བརྒྱད་ལག་ཁྱིད་བཅུ་དུག་རྣམས་
གནང་། སོ་རྒྱུང་དགེ་འདུན་འབར་ཏེ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༦༠ ལོར་འབྱུངས།
དེ་ལ་བྱུང་ཐོབ་པོ་མོ་ལྷ་བཅུ་ཅ་བཞིའི་གདམས་པ་སོགས་ཆོག་བརྒྱད་དང་རོན་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོས་
གྱི་རྣམ་གངས་མང་པོ་ཞིག་བརྒྱད། ཀློག་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་
༡༠༧༥ ལོར་འབྱུངས། དེ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་གདམས་ངག་གནང་བ་བཅས་མ་སོ་ཀློག་གསུམ་ལས་
བརྒྱད་པ་དང་། གཞན་ཡང་བརྒྱད་ཐོན་ལུགས་གསུམ་ནི། དགེ་བཤེས་བྲལ་ལ་ཞི་བྱེད་སྒྲོན་
མ་དགུ་སྟོར། ལྷ་བཅུན་གྱི་ཉི་མ་མདོ་སྤྱད་པ་དང་མཚན་བཟོད་སྤྱར་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཞལ་སྤྱོར་
གྱི་གདམས་པ་དང་། ལྷ་བཀའ་གདམས་པ་ལ་ཤེར་ཕྱིན་ཡི་གེ་མེད་པའི་གདམས་པ་གནང་།

བ་དེ་གསུམ་ཀ་ཡང་རོག་ཤེས་རབ་འོད་ལ་བརྒྱད་དོ། ཐོར་བྱ་སྒྲ་ཆོག་པ་ནི། འགྲོ་སྒྲོམ་ལ་
མཆོན་བཛོད་གསེར་གྱི་ཐུར་མ། འགྲུ་སྒྲོམ་ལ་ལས་རྒྱའི་གདམས་ངག་ལ་བ་སྒྲོན་ལ་གཅོད་གྱི་
གདམས་བ་སོགས་སོ།

ཞི་བྱེད་བརྒྱད་བ་ཕྱི་མ། བ་དམ་བ་རྒྱ་ནག་ནས་ཐོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་དིང་རི་བུ་གཏན་བཞུགས་མཛད་
པའི་རྗེས་སུ་གསུང་པའི་གདམས་བ་དང་སྒྲོབ་མ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་དེ་བ་ཐེར་སྒྲོན་པོ་ལས།
དམ་བ་དིང་རིར་མེ་སྐང་གི་ལོ་ནས་མེ་མོ་བྱའི་བར་དུ་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་བཞུགས་ནས་མི་
རིགས་མི་གཅིག་པ་མང་པོའི་དོན་མཛད་དེ་གཤེགས། ཞེས་གསུངས་བ་སྟེ་ལོ་༡༠༩༥པའོའི་མེ་
སྐང་ནས་ ༡༡༡༥པའོའི་མེ་བྱའི་ཡིན་འདུག དུས་དེར་དམ་བ་འོ་སྒྲོབ་མ་སྒྲོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་
བཞི། བྱང་འཕགས་གྱི་བྱ་ཆེན་བརྒྱད། འཁྲལ་ཞིག་ཉེར་དུག་གདན་འོག་བཅུ་གཉིས་རྣམས་
དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་དགས་སྒོ་གཏད་གྱི་མ་རྩོམ་བཞི་རྣམས་བྱུང་བ་རྣམས་
ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་སྒྲོ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་བཞིར་གྲགས་བ་སྟེ། ཤར་ན་དམ་བ་བྱར་ཆེན་
གྱིས་བཀའ་མདོ་སྒྲོར་གྱི་སྒྲོར། ལྷོར་བརྗེ་གོ་རྣམ་རིན་ཆེན་དོན་སྟེ་བ་གྱི་སྒྲོར། ལུབ་ན་བྱར་རྒྱུང་
གིས་དུམ་དུམ་ཁྲིད་གྱི་སྒྲོར། བྱང་དུ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ཀྱན་དགའ་ཡིས་བཀའ་ཆོ་ལུང་
སྒྲོར་རྣམས་བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཅིང་ཡི་གེར་བཀོད་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ཞལ་
གདམས་སྒྲ་རེ་ཙམ་ཡང་ཡི་གེར་བཀོད་བ་སོགས་སྒྲིན་གྲོལ་གདམས་ངག་གི་རྒྱན་ནམ་མཁའི་
སྐར་མ་ཙམ་བྱུང་བར་གྲགས་སོ།

ཞི་བྱེད་སྒྲན་ལྷ། ཐང་དང་། བྱི་མ། རིལ་བྲ། ལྷེ་གྲ། སྒྲན་མར་ལྷའི་བསྟུས་མིང་སྟེ། བཀའ་འབྲུལ་པས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཞི་བྱེད་ལྷ་ནི། སྒྲན་ཁོང་དུ་བསྟན་པའི་ཆེ་ལུས་བྱི་ནང་གི་ནང་
ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐང་དང་། བྱི་མ་དང་། རིལ་བྲ་དང་། ལྷེ་གྲ་དང་། སྒྲན་མར་དང་བཅས་ལྷའོ།

ཞི་བྱེད་མདོན་སུམ་བརྒྱད། རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་གྱི་མདོན་སུམ། གཟུ་བོའི་མདོན་སུམ། དགེ་འདུན་གཞི་
བོའི་མདོན་སུམ། གསལ་བའི་མདོན་སུམ། གསལ་བས་གསལ་བའི་མདོན་སུམ། གནས་བརྟན་
དང་བཅས་པའི་དགེ་འདུན་གཞན་མདོན་སུམ། སྡེ་སྡོད་འཛིན་པའི་མདོན་སུམ། གནས་བརྟན་
མཐུ་དང་ལྡན་པའི་མདོན་སུམ་སོ།

ཞི་བྱེད་པ། སྐྱབ་བརྒྱད་ཤིང་རྟ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཞི་བྱེད་པའི་གདམས་ངག་ནི་
 རྩོག་མར་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བོད་དུ་སྤེལ་བའི་དམ་ཆོས་ལྷག་བསྐལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་པ་
 དེའི་བརྒྱད་པ་ལ་ཟེར། དེ་དག་གི་བརྒྱད་ཚུལ་ལ། སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་བྱུང་བ་དེ་
 དག་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་ཐད་ལ་གཟིགས།

དེ་དག་ལས་བརྒྱད་པ་བར་པ་ནི་གཙོ་བོར་ངེས་དོན་གྱི་མདོ་སྤེལ་ཆོས་དང་མཐུན་ལ། ཐམ་ནི་གཙོ་
 བོར་སྤགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན་ལོ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་སྤྲིན་གྲོལ་ཆ་ལག་
 དང་བཅས་པའི་ལམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་གདམས་ངག་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་ནི། བ་དམ་
 པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞལ་ནས། ང་དང་མཉམ་པ་ཀུན་དགའ་ཙམ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱི་བ་
 ལྔར་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་དམ་པ་ཉིད་དང་དགོངས་པ་མཉམ་པ་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་
 དགའི་ལུགས་སོལ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལུགས་འདི་ལ་ཐུན་མོང་དང་། ཐུན་མིན་གཉིས་ལས། ཐུན་
 མོང་ལ་མདོ་རྒྱད་ལྷག་ལེན་དང་། བཀའ་བབས་སྟན་བརྒྱད་གཉིས། ཐུན་མིན་ལ་རྒྱད་སྟོང་ཐུན་
 དང་བཅས་པ། དབང་ལམ་ཁྲིད་དང་བཅས་པ། གསང་མཛོད་གསུམ། ལམ་སྐོར་ལ། བེའུ་བུམ་
 བརྒྱད་རྣམས་སོ། དེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བརྒྱད་དེ་མཐར་གདམས་ངག་འདི་ཉག་སྤྱི་བར་
 བྱུང་པའི་ཆེ། རོག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བག་ཆགས་སད་པ་སྤྲིན་གྲོལ་ལོ་ཆེན་རྣམས་སྤྱི་བ་
 ཐུགས་བརྩོན་ཆེན་པོས་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་རྒྱན་གསན། དབང་ཁྲིད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་བསྐྲགས། ཆོག་
 མཛད་ཅིང་འཆད་སྤེལ་གནང་བའི་བཀའ་ངོན་གྱིས་ད་ལྟའང་བྲེང་མ་ཆད་ཙམ་དུ་གནས་སོ།

ཞི་བྱེད་པའི་དཔེས་མཆོན་གདམས་ངག་ལ། ཞི་བྱེད་བཀའ་བབས་དང་པོ་ཁ་ཆེའི་ལུགས་ནི། བ་
 དམ་པས་གྲུབ་ཐོབ་སོ་སོ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་བཞིའི་གདམས་པ་ཐམས་ཅད་དཔེ་ལྔས་མཆོན་པའི་
 གདམས་པའི་གནད་ལྔར་བསྐྱས་ནས་གསུང་བ་ནི། ནམ་མཁའ་དེ་རྩེ། བསྐྱེད་ཅི། འཁོར་
 ལོ་ལྟ་བུ་བཅས་ལྔ་ཡིན། དཔེ་ལྔ་བོ་དེའི་དོན་གང་ཞེ་ན།

༡ ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་ ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། མཆོན་ཉིད་སྤྱི་དང་རིག་པའི་
 བརྒྱད་པ་བརྒྱ་གཉིས་སྤྱི་བར་ནས་བརྒྱད་པ་རྣམས་ནི། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་གདམས་ངག་ལ་
 འདུས་ཏེ། སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས་ཕྱིའི་སྤང་བ་ལ་ཞེན་པ་ལྡོག་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ལ་སྤངས།

སྐྱེ་མེད་སྒྲོལ་བྲལ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ནང་གི་སེམས་སུ་ཞེན་པ་ཐོག་གནས་དོན་དམ་པ་ལ་བསྐྱབ་པས་མ་བཟོད་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་རིག་པ་ལ་བ་མཛུ་ཞིང་ཟུང་འཇུག་ལ་བསྐྱབ་པས་མ་བཟོད་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ཁས་ལེན་ཀྱང་དང་བྲལ་ནས་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ལ་བསྐྱབ་པའོ།

༡ རྩོམ་མཁུ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་པ་རྒྱུད་ཀྱིན་རྒྱལ་སྐྱེད་གི་བརྒྱུད་པ་བཅུ་གཅིག་པུ་རྒྱ་རྩོམ་ནས་བརྒྱུད་པའི་རྩོམ་མཁུ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་ཏུ་འདུས་ཏེ། ལུས་འབྲུལ་འཁོར་ལ། དག་རྩོམ་པའི་བསྐྱབ་པ།

༢ བསྐྱེད་མཁུ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་པ་རྒྱུད་བདེ་བ་ཉམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་བཅུ་གཅིག་མཆོ་སྐྱེས་ནས་བརྒྱུད་པ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་ཏུ་འདུས་ཏེ། འོག་གི་བདེ་བ་སྤར་བ། སྤྱིང་གི་བདེ་བ་འཛིན་གདམས་པ། བསྐྱེད་མཁུ་དག་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་མཁུ་པ། དེའང་སྐྱོན་གྱིས་མ་གོས་པར་བྱེད་པའོ།

༣ བདུད་ཅི་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་པུ་ག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བདེ་ཡི་བརྒྱུད་པ་བཅུ་གཅིག་མ་ར་ཉ་ནས་བརྒྱུད་པ་བདུད་ཅི་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་ཏུ་འདུས་ཏེ། ཅ་བའི་སྤྱོད་ལམ་བཞེ་ལ་ཡན་ལག་ལྟར་བྱེ་བའི་བདེ་ཉི་ལུ་བསྐྱར་བས་དབང་བསྐྱར་ལ། བདེ་དེ་དག་དང་སྤྱིང་པོ་སྐྱོས་མ་རེག་ལ། དོན་སྐྱེ་མེད་མ་ཡིངས་པ་འི་མ་མེད་པའི་བདེ་རྒྱལ་གྱིས་མཉམ་རྩེས་རོ་སྤྱོད་པ་འི་སྤྱོད་ལ། ལུས་མཐུན་མི་མཐུན་ལུང་མ་བསྐྱེད་གསུམ་ལ་དཔང་པོ་བཅོལ་ནས་བདེ་ལམ་དུ་ཁྱེད་ལ། མ་སྐྱེས་པའི་འགྲོང་གཏམ་ཆོག་གཅིག་གིས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དང་དུ་འཛིན་གོ། ༤ འཁོར་ལོ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་མཁུ་འགྲོའི་བདེ་དང་ཡི་ཤེས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་བཅུ་གཅིག་ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་ནས་བརྒྱུད་པ་འཁོར་ལོ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་ཏུ་འདུས་ཏེ། མདའ་ལྟར་བསྤིང་བ། ཐོག་ལྟར་དབབ་ལ། འཁོར་ལོ་ལུ་འཛིན་གདམས་དག་མཁུ་མེ་མེ་ལྟར་བཞག་པས་ཅ་བ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་མཐར་ཕྱིན། མཆོག་ཏུ་རྒྱུར་པའི་ཡི་ཤེས་སྐྱེས་ནས་སྐྱེ་བཞེ་ཡི་ཤེས་ལྷ་ལྷན་གྱིས་འབྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།

ཞི་བྱེད་སྐྱོན་གྱི་མདོ། བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་བཞེད་ནང་ཆོན་སྐྱོན་ཁོང་དུ་བཏང་ནས་ནང་གི་ནང་ཞི་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྐྱོན་པའི་མདོ་སྐྱེ། ཐང་དང་། བྱི་མ། རིལ་བྲ། བྱི་ལྷ། སྐྱོན་མཁུ། ཐལ་སྐྱོན། འབྲ། སྐྱོན་ཆང་། རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱོད་ལ། སྤྱོད་སྤྱོད་བཅས་སོ།

ཞི་སྦྱོང་། སྤུངས་ཁོང་དུ་བཏང་བའི་ཆེ་ཉེས་པ་རང་གནས་སུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་དང་།
གཞན་གནས་སུ་འཁྲུགས་པ་ཕྱིར་འབྱིན་ཅིང་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོང་བྱེད་ཅེས་ཟེར་བས་
འདིར་སྤྱོད་བསྐྱེད་པ་སྟེ། སྤྱི་མཐུན་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལག་ལེན་
གསལ་བྱེད་ལས། དེ་ཡང་སྤུངས་ལ་ཉེས་པ་རང་གནས་སུ་ཆ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཞི་བྱེད་དང་།
གཞན་གནས་སུ་འཁྲུགས་པ་ཕྱིར་འབྱིན་ཅིང་ཁམས་སྤྱོད་པར་སྦྱོང་བྱེད་དང་གཉིས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཞི་སྦྱོང་གཉིས། སྤུངས་ཁོང་དུ་བཏང་ནས་ནད་རང་བཞིན་དུ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ལ་ཞི་བྱེད་ཅེས་དང་།
ལུས་ཀྱི་བྱེད་ཐུང་ཀྱི་གནས་ནས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱོང་བྱེད་ཅེས་ཉེ་གཉིས་སོ།

ཞི་མ། [མངོན]① ལྷ་མོ་ལྷ་མ། ② རྩེ་བཙན་སྦྱོལ་མ།

ཞི་མི། [མངོན]ཁྱི་ལ་འཇམ་ཞུས་བྱ།

ཞི་མོ། [མངོན]བྱ་མོ།

ཞི་འཆོལ། [མངོན]ཉན་ཐོས།

ཞི་འཛིན་བ། [མངོན]འཁོར་བ།

ཞི་ཞི་ལྷིང་ལྷིང་། འཁྲུག་ཅོད་ཁོང་ཁོ་སྐྱེས་མེད་པར་ལྷིང་འཇགས་པོར་གནས་པ།

ཞི་ཞི་སྦྱོང་སྦྱོང་། ཞི་སྦྱོང་དེ་ཉ་ཅང་ཞི་འཇམ་སྦྱོང་ཡངས་ཆེ་བ། ཡང་ན་ཞི་ཞིང་འཇམ་པ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཞི་ཞིང་དུལ་བ། ར་རྒྱལ་མེད་ཅིང་ཁོང་ཁོ་མེད་པའི་རང་བཞིན་འཇམ་པོ།

ཞི་གཟའ་གཉིས། གཟའ་ལྗེའི་ནང་གི་སྒྲག་པ་དང་པ་སངས་གཉིས།

ཞི་གཟའ་བཞི། རྒྱ་བ་དང་། ལྷག་པ། པ་སངས། མཐུག་རིང་སྟེ་བཞི་ནི་མའི་གཡོན་ནས་འཆར་
བྱུང་བྱེད་ཅིང་། གཡོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བས་ན་ཞི་གཟའ་ཞེས་བྱའོ།

ཞི་རགས་རྣམ་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ལམ། སྒྲོམ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ལ་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་ཐོབ་ནས་
ཁམས་གོང་མར་ཡོན་ཏན་ནས་ཞི་བར་ལྟ་བ་དང་། འོག་མར་སྦྱོན་ནས་རགས་པར་ལྟ་བའི་སྒྲོ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་དེ་ནི་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་ཟག་པ་རྒྱས་པ་ཡིན་པས་ཟག་བཅས་ཡིན།

ཞི་ལ། གྱི་ལ་ཡི་མིང་གཞན།

ཞི་ལ། [འཛོག]གྱི་ཡི་མིང།

ཞི་ལོ་དགོན། ༡་ལམ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༣-༡༧༥༩ ལྷ་བྱ་ལ་གསར་དུ་བཏབ་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བཅན་ལྷ་ཁོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞི་ལྷག་ ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆིག་

ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་དང་། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་ཟུང་དུ་
འབྲེལ་བའོ།

ཞི་ལྷག་གསར་སྤྱེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བ་ལྟ། དན་འགྲོ་བ། སྤྲུལ་སྤྲུལ་པ། རྟོན་མོངས་ཤས་ཆེ་བ།
མཆམས་མེད་ལས་བྱས་པ། འདྲ་ཤིས་མེད་པའི་སེམས་ཅན།

ཞིག ① རན་མ་འར་ལ་དང་མཐའ་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་རྒྱའི་མཛད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་མི་
ཞིག་གང་ཞིག་སྤྲན་སྤྲན་ཞིག་བྱ་བ་ཞིག་ལུལ་ཞིག་ ② སྤྱུལ་ཆིག་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་གྲོགས་
ཤིག་འདིར་མ་ཡོང་ཞིག

ཞིག་ཀ རྩ་སྟོད་ལས་ཆོག་པའི་ས་ཞིག་གི་མིང།

ཞིག་ནས་མེད་པའི་བྱེད་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིང་སྟེ། སྤར་ཡོད་ཞིག་ནས་མེད་པའི་དངོས་
མེད་ཀྱི་རྒྱ་དེས་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན།

ཞིག་པ། ① ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པའི་འཇིག་པའི་འདས་པ། ② [མཛོན]འཆི་བ།

ཞིག་པ་དངོས་པོ། དག་ལུགས་པའི་ལྷ་བ་ཞིག་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྟེན་དུ་ཞིག་པ་དངོས་པོར་ཡོད་
པར་འདོད་པའི་ལུགས།

ཞིག་པོ། ① ཆག་དུས། རྒྱབ་སྟེགས་ཞིག་པོ། དཔེ་སྟོན་ཞིག་པོ། ཀོ་སྤྲུལ་ཞིག་པོ། ② བདེན་འཛིན་
དང་གཅིས་འཛིན་སྤུལ་པའི་གང་ཟག་ ③ སྟོན་པ་སྟོན་པའི་རན་སྤྱོད་ཅན།

ཞིག་པོ་བདུད་ཅི། གསར་སྤྱེས་སྤྱིང་མའི་སྤྲུལ་མཆེན་སྤྲུལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་
གསུམ་པའི་ས་སྤྱུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༡༩༩ ལོར་ཡབ་སངས་རྒྱས་དྲགས་རྒྱུང་སྤྱུ་འཁྲུངས།
དགྲུང་ལོ་གཉིས་ཅུ་ནས་ཡབ་གཤེགས་ཏེ་ཡུམ་གྱིས་བསྐྱུངས། ཆེར་སྤྱེས་པ་དང་གོས་

བཅོས་པ་ཐམས་ཅད་ལམ་ཐུན་པ་སྤྱིར་རྗེ་བཞིག་ཡོད་པ་ལ་གྱིན། དུམ་གྱིས་འབར་བས་ཀྱང་
མ་པན། དམ་བ་མེར་སྒྲག་པའི་སར་ལོ་གསུམ་ཅམ་སྒོའ་གཉེར་གནང་ནས་རྩོགས་ཆེན་རོང་
ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་རྣམས་གསན། རྗེ་རྗེ་གདན་ལ་མཆོད་པ་ལན་གསུམ་བསྐྱལ་བ་དང་། ལྷ་
སའི་རྩོ་བོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་ཏྲོག་ལན་བཞི་མཛད། ལྷ་སའི་རྩོ་རགས་ལན་བཞི་མཛད་ནས་
བྱི་མར་སྐྱ་གཤེགས།

ཞིག་རལ། ཆག་གུམ་མོག་རལ། ཁང་རྩེད་ཞིག་རལ། སྤྱོད་ལམ་མི་བཅུན་པའི་ཞིག་རལ།
ཞིག་པོ་རེན་ཆེན་ཤེས་རལ། རོག་ཤེས་རབ་ཡོད་ཀྱི་གཙུང་པོ་འདི་ཉིད་ཡབ་བཟ་ཤེས་གྲགས་པ་
དང་ཡུམ་ཆོས་ཀྱི་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལུགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་
༡༡༥༡ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། ཡོ་གསུམ་ལོན་ཅམ་ནས་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ་བཟ། ལོ་ལྷ་རྩལ་ལ་
ཡུམ་གྱིས་སྒྲིག་ཡོན་གསོལ་བས་སྒྲིག་ལེགས་པར་མཆེན། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ནས་གསང་
སྤྱོད་མཛད་དེ་སྐྱགས་རྩ་བཞེས། བཅུ་རྩལ་པ་ལ་ཡབ་གཤེགས་པས་གསང་སྤྱོད་ལོ་ཉེ་སྔོང་
ཆོག་མང་དུ་གནང་ཞིང་ཡུམ་གྱི་ཞབས་ཏྲོག་མཛད། བཅོ་བརྒྱད་ལོན་པའི་ཆེ་ཕྱག་པ་གཅིག་ཏུ་
སྐྱབ་པ་ལ་གཅིག་ལུང་བཞུགས་པ་ན། མཐར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་ལྷ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༤༧ལོའི་དགུན་རྗེ་ར་བའི་ཆེས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་བསྐྱུན་གྱི་གནོད་
པ་མེད་པ་ལྟར་སྐྱ་བསྐང་སྤྲེ་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།

ཞིག་གསོ་འཛིན་ཐང། སྤྱོན་ཆ་བྱུང་བའི་ཁང་བ་སོགས་ལ་ཉམས་གསོ་དང་བདག་པོའི་འདུ་ཤེས་
ཡོད་པའི་སྤོ་ནས་དོ་དམ་ཡག་པོ་བྱས་པ།

ཞིག་གསོའི་ཕན་ཡོན། རྩ་རགས་དང་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་ལ་ཞིག་གསོ་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན།
ཞིག་གསོ། ཉམས་གསོ། གཞུང་ལམ་ཞིག་གསོ། འཇག་སྤྱི་ལ་ཞིག་གསོ། འདུལ་འཁོར་ཞིག་གསོ།
ཞིག་གསོ་འཛིན་སྤྲས། ཉམས་གསོ་དང་བདག་གཅིས་ཡག་པོ་བྱེད་པ།

ཞིང་། ① ཡུལ་ཡུང་དང་རྒྱལ་ཁམས། ཞིང་རྩུང་། ཞིང་ཆེན། དག་པའི་ཞིང་། བདེ་བ་ཅན་གྱི་ཞིང་
ཁམས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་། འདུལ་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། སྤྱིར་རྗེའི་ཞིང་། ཆོགས་
ཞིང་། ཞིང་ལ་མེབས་པ། ཞིང་ལ་གཤེགས་པ། ② ང་ན་མ་འར་ལ་མཐའ་མེད་རྣམས་ཀྱི་མཐར་

སྒྲོར་རྒྱ་མཆམས་སྒྲོར་ཆིག་ལྟན་དབང་ཅན་ཞིག་ འོན་ཞིང་རྒྱན། བདེ་ཞིང་སྦྱིད། རོར་
ཞིང་འབྲུལ། ར་དཀར་ར་དྲངས་ཀྱིས་བཀང་ཞིང་སར་བཞག་པ།

ཞིང་སྐལ། ས་ཞིང་གི་སྐལ་བ།

ཞིང་སྦྱེས་ཀྱི་པོ་ཉ་མོ། མཁའ་འགྲོ་མའི་རིགས་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་མ་
རྟེན་པའི་བྱད་མེད་ཞིག་གོ།

ཞིང་སྦྱེས་མ། ཡུལ་ཉེར་བཞེར་སྦྱེས་པའི་པོ་ཉ་མོ་འཕམ་སོ་སྦྱེའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མ།

ཞིང་སྦྱོང་། ① ཡུལ་ཁམས་སམ་གནས་རི་སྦྱོང་མཁན་གྱི་སྤྱང་མ། ② ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱང་མ་ཞིག

ཞིང་སྦྱོང་མཁའ་འགྲོ་བརྒྱད། གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་དྲུང་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུས་ན་
སྦྱེས་པའི་ཤིང་བརྒྱད་ལ་སྦྱ་རྒྱབ་བཏང་ནས་བཞུགས་པའི་ཞིང་སྦྱོང་གི་མཁའ་འགྲོ་བརྒྱད་ནི།

༡ ཤར་དུ་གནས་འགྲོ་དཀར་པོ་སྒྲུང་གདོང་ཅན། ༢ ལྷོར་ནག་པོ་མ་ཉིད་གདོང་ཅན། ༣ ལུབ་དུ་
རིག་བྱེད་དམར་པོ་ཚུ་སྤོན་གྱི་གདོང་ཅན། ༤ བྱང་དུ་རྒྱག་པོ་ལྗང་ཁུ་ཉིད་གདོང་ཅན། ༥ ཤར་
ལྷོར་ནག་པོ་ཆིབ་མདོག་ར་སྦྱེས་ཀྱི་གདོང་ཅན། ༦ ལྷོ་ལུབ་དུ་མི་སྦྱག་པ་སྦྱོན་པོ་མའི་གདོང་
ཅན། ༧ ལུབ་བྱང་དུ་ལྷོ་འབྱངས་ལྗང་ཁུ་ཤ་བའི་གདོང་ཅན། ༨ བྱང་ཤར་དུ་ལོག་འབྲེན་དུད་ཁ་
ཅེ་སྦྱང་གི་གདོང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐོད་འཛིན་ཞིང་དུས་པས་བརྒྱན་པ། རྐྱེད་པ་མན་ཆད་ཤིང་
པའི་ནད་དུ་ལུབ་པའོ།

ཞིང་སྦྱོང་གྲགས་པ་བཟ་ཤིས། མདོ་སྤྱད་བྱ་ཁྲུང་དགོན་གྱི་མཁན་རབས་ཉེར་གསུམ་པ་འདི་ཉིད་རབ་
བྱུང་བརྟག་ཅིག་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྦྱི་ལོ་ ༡༤༣༡ལོར་སྦྱ་འབྲུམ་མཆོད་གཞིས་ཞིང་སྦྱོང་གྲ་བྱ་
སྤྱེ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱ་འབྲུངས། རྗེ་ལྷན་བྱུབ་རྒྱ་མཆོ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་
ལས་དབང་རྟོག་མེད་སོགས་མང་དུ་ཞུས། དེ་ནས་སྤར་སྦྱ་འབྲུམ་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱུད་གྲུགས་
ཤིང་རྒྱུད་པའི་མཁན་པོ་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྟག་ཉིས་པའི་
ལྷགས་རྟ་སྦྱི་ལོ་ ༡༤༤༠ལོར་ཡ་མཆོན་གྱི་ལྷས་དང་བཅས་སྤང་ན་ལས་འདས་སོ།

ཞིང་ཁ། ལོ་རྟག་འདེབས་སའི་ས་ཞིང་། རི་ཞིང་། ཐང་ཞིང་། རས་ཞིང་། ཆལ་ཞིང་། འོང་ཞིང་། རྩ་
ཞིང་། ས་ཞིང་། ཞིང་ཁང་ལོར་གསུམ། ཞིང་ཚོ་བ། ཞིང་ལ་ལུད་བཟམ་པ། ཞིང་ག་འདེབས་པ།

ཞིང་ག་པོགས་མར་གཏོང་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འབྲུ་སྒྲེ་ས་དང་། འབྲུ་ཡི་སྒྲེ་གནས། འབྲུ་
ཡི་ཞིང་། འབྲུ་ས། ལྷ་ཆོགས་ཅན། མོ་ས། ཞིང་ས། ས་ཞིང་བཅས་སོ།།

ཞིང་ཁ་ཚུ་ས། ཚུ་གཏོང་ཚུ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཁ།

ཞིང་ཁ་ཐ་གོག་ འབྲུ་རིགས་མ་བཏབ་པར་བཞག་པའི་ཞིང་ཁ། མི་ཆང་དེ་ཉམས་གུད་དུ་གྱུར་ཏེ་ཞིང་
ཁ་ནམས་ཐ་གོག་ཏུ་ལུས་པ།

ཞིང་ཁ་སེར་ལངས། ས་ཞིང་མོ་སྒོ་ག་བརྒྱབ་སྟེ་ཞིང་ཚུ་བཏང་ཇེས་ས་བོན་འདེབས་རན་པ།

ཞིང་ཁམས། ① ཡུལ་སྤྱིའི་མིང་། ② སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཡུལ་དག་ཞིང་བདེ་བ་ཅན་ལྟ་བུའོ།།

ཞིང་ཁམས་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ། ཤེས་བྱ་གུན་ཁུབ་ཏུ་གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་

ཞིང་ཁམས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ལྟར་ན། ཞིང་ཁམས་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པ་སྤྱིང་བཞི་པའི་

འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་དྲུང་ལྷུང་སྟོང་ལ་ཁོར་ཡུག་གཅིག་གིས་བཅད་པའི་ཞིང་ཁམས་དེ་ལ་ཞིང་

ཁམས་རབ་འབྲམས་རྒྱ་མཚོ་བེར་ཞེས་གསུངས།

ཞིང་ཁམས་གསུམ་བཅེགས། ཆོས་སྤྱིའི་དུས་ན་འོད་གསལ་འདྲི་རྩེ་སྤྱིང་པའི་ཞིང་ཁམས།

ཞིང་ཁལ། ས་ཞིང་གི་ཁལ་རིགས།

ཞིང་ག་ ཞིང་ཁ་དང་འདྲ།

ཞིང་གི་བཞོད་པ། བདེ་བ་ཅན་སོགས་ཞིང་གི་ཆགས་ཚུལ་དང་དབྱིབས་བཞོད།

ཞིང་གི་ཐ་གྲ། ① ཞིང་གི་རྒྱ་ཁྲོན། ② ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རྒྱ་ཁྲོན།

ཞིང་གི་ཐོག་ཤས། ① སྟོན་ཐོག་གི་ཕུད་ནས་སྟོད་པ་ཞིང་ཁལ། ② [རྟིང]ས་ཞིང་གི་འབྲུ་སྐལ།

ཞིང་གི་སྤྱ། ཞིང་ཁའི་སོན་འགྲོར་དབགས་ནས་ས་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ཅི་སྟོལ་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་

ཀྱི་སྐབས་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག

ཞིང་གོང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་འབྲུག་ཆེ་སྤང་རིགས་དོ་རྩེས་

བྲག་བཏབ། བྲག་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁལ་

དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞིང་ཤོད། ཞིང་ས་གྱིང་པོ་འཕལ་དུལ་བ། བན་མེད་ཀྱི་ཞིང་ཤོད་ནམས་ཞིང་ས་གཤིན་པོར་སྤྱུར་བ།

ཞིང་གྲུ། ཞིང་བདག་ལ་སྤོད་པའི་ཞིང་ཐོག་ས།

ཞིང་གོང་། སོ་ནམ་པའི་གོང་།

ཞིང་གོང་ལྷ་ཁང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་ཡིན། ད་
ལྷ་མཆོ་ཤར་སྐྱེ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞིང་བགོགས། སད་སེར་བཙའ་ཐན་སོགས་ལོ་རྟོག་ལ་གཞོད་བྱེད།

ཞིང་ངན། ས་རྒྱ་ངན་པའམ་སྟོན་ཐོག་སྐྱེ་དཀའ་བའི་ཞིང་།

ཞིང་བཅུ། ཞིང་བཅུ་ཆང་བའི་བསྟན་དགའ་ལ་ཆང་བའི་དོན་ཆེན་བཅུ་དང་དོན་གཅིག་

ཞིང་བཅུ་ཆང་བའི་བསྟན་དགའ། རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་བསྐྱལ་བྱར་གྱུར་པའི་བསྟན་པའི་དགའ་ཐོ་ལ་
ཁྱེན་བཅུ་ཆང་དགོས་པ། བསྟན་པ་བཞིག་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་ལ་སྦྲད་པ། དགོ་འདུན་གྱི་
དཀོར་འཕྲོག་པ། ཐེག་ཆེན་ལ་སྤོད་པ། རྒྱ་མའི་སྐྱེ་ལ་བསྟོད་པ། རྟོ་རྩེ་སྟན་ཐོགས་སུན་འབྲིན་པ།
སྐྱབ་ལ་བར་གཅོད་བྱེད་པ། དམ་ཆིག་སྟོན་པ་དང་བྲལ་པ། ལས་འབྲས་ལ་ལོག་ལྷ་སྟེ་བཅུ་ལོ།

ཞིང་ཆས། སོ་ནམ་ཡོ་བྱད།

ཞིང་ཆུ། ཞིང་ཁར་གཏོང་རྒྱའི་ཆུ། ཞིང་རྩ་འཛེན་པ། ཡུར་བྱ་བཅོས་ནས་ཞིང་རྩ་འབྲེམས་གཏོང་བྱེད་པ།

ཞིང་རྩ་མ། ཞིང་ལ་རྩ་འཛེན་ས་ཡོད་པ། ཞིང་རྩ་མའི་ནང་ནས་ས་ལུ་སྐྱེ།

ཞིང་ཆེ། རྒྱལ་ཁབ་གང་གི་ཡན་ལག་འཛིན་སྤོང་རིམ་པ་གཉིས་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་མིང་། དབྱིན་སྐད་
དུ་province ཟེད།

ཞིང་ཆེན་བགས་པ། ཞིང་བཅུ་ཆང་བའི་དགའའི་མི་ལྷགས་ཡན་ལག་ལྔ་ཆང་པ།

ཞིང་མཆོག་དག་ཞིང་གི་མཆོག་

ཞིང་བརྩེ་བ། མི་ཤི་བའི་ཞེ་མིང་།

ཞིང་བརྩེས། ཆེ་ལས་འདས་པའི་ཞེ་ས།

ཞིང་གཉིད། ཞིང་ཁ་ལྷ་མཁན་འགོ་བྱེད་པ།

ཞིང་ཐ་ཆད། ལོ་རྟོག་ཡག་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཞིང་ས།

ཞིང་དག་པའི་སྤྱོད་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། རང་སྤྱང་ལ་སྤོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་

དག་པ་རབ་འབྱམས་འབའ་ཞིག་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་མ་དག་པའི་སྒོད་བཅུད་ཀྱི་ཞིང་སྒྲོང་བར་
བྱེད་པའི་དག་པའི་ནལ་འབྱོར།

ཞིང་དུད། སོ་ནམ་པའི་གྲོང་ཁྱིམ། ས་ཆ་འདིར་ཞིང་དུད་ཅི་ཙམ་འདུག།

ཞིང་བདག་ས་ཞིང་བདག་ཏུ་བཟུང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་ས་ཞིང་བོགས་མར་
བཏང་ནས་ཞིང་པར་བསྐྱ་གཞོག་བྱེད་པ་དེ་འཆོ་བའི་ཡོང་ཁུངས་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་ལ་ཟེར།

ཞིང་བདག་གལ་རིམ། ས་ཞིང་བཟུང་ཞིང་། རང་ཉིད་ཀྱིས་ངལ་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་ཞིང་པར་བསྐྱ་
གཞོག་བྱེད་པར་བརྟེན་ཏེ་འཆོ་བ་སྐྱེལ་མཁན་གལ་རིམ་དེ་ལ་ཟེར། ཞིང་བདག་གལ་རིམ་གྱིས་
ཞིང་པར་བསྐྱ་གཞོག་བྱེད་སྐྱེད་ས་གཙོ་བོ་ནི་ས་བོགས་བསྐྱ་བ་དེ་རེད།

ཞིང་འདེབས། ཞིང་ཁར་ས་བོན་འདེབས། ཞིང་འདེབས་སྒྲ་མ། ཞིང་འདེབས་བྱི་མ། ཞིང་འདེབས་བར་མ།
ཞིང་སྒྲ། སོ་ནམ་པའི་སྤྲེ་ཆོའམ་གྲོང་ཆོ།

ཞིང་འདོར་ནགས་གསོ། ས་རྩ་འདྲོ་ཤོར་ཆེ་བའམ་ཡང་ན་འབྲུ་རིགས་ཐོན་འབབ་དམའ་ལ་བརྟན་
པོ་མེད་པའི་ལྗེབས་ཞིང་དང་བྱེ་འགྲུར་ས་ཞིང་དེ་བཞིན་སྐྱེ་ཁམས་ཀྱི་གནས་བབ་གལ་འགངས་
ཆེ་བའི་ས་ཞིང་དག་ལ་འབྲུ་རིགས་ཐོ་འདེབས་མ་བྱས་པར་རྩེ་ཤིང་འདེབས་འཇུགས་བྱས་
པར་ཟེར། དེ་ནི་ཁོར་ཡུག་སྤྱང་སྒྲོང་བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད།

ཞིང་པ། སོ་ནམ་བྱེད་མཁན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཞིང་ལས་པ་དང་། སོ་ནམ་བཅས་སོ།

ཞིང་པ་ལས་མི། གྲོང་ཁྱིམ་དུ་སྐྱེ་བ་བྱེད་པར་འོང་བའི་ཞིང་པ། ཡང་ན་ཞིང་ལས་མཁན།

ཞིང་དབྱ། [རྟིང་]ཞིང་ཁའི་ཁྲལ།

ཞིང་ལྷགས། ཞིང་ཆེན་བགས་པ།

ཞིང་བྲན། བགས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་སྤྱི་ཆོགས་ནང་བྲན་བདག་གམ་བགས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་
བདག་པོའི་མངའ་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཞིང་ལས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་མཁན་དབལ་འབྱོར་ཐོག་བསྐྱ་
གཞོག་སྒྲོང་ཞིང་། རང་དབང་དང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་གང་ཡང་མེད་པ་ཞིག།

ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས། བྲན་བདག་དང་བྲན་གཡོག་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཁྲིམས།

ཞིང་འབྲུ་སྟོན་ཐོག་ལ་གཞོད་སྟོན་བྱེད་པའི་འབྲུ་རིགས་

ཞིང་འབྲོག་ཁུལ་བསྟུ། ཞིང་པ་དང་འབྲོག་པ་ནས་བསྟུ་བའི་དབྱ་ཁུལ།
ཞིང་མིག་ ཞིང་ཁའི་རོ་གངས། མི་ཆང་འདི་ལ་ཞིང་མིག་ཆེ་ཆུང་སྟོམ་བདུན་འདུག།
ཞིང་སྟ། ཞིང་གི་མཐའ་མཆམས།
ཞིང་སྟན། ཞིང་གའི་གཞོད་འབྲུ་གསོད་བྱེད་སྟན་རིགས།
ཞིང་སྟན་གྱི་དྲག་པོག་པ། ཞིང་སྟན་མང་ནས་ཞིང་ལ་གཞོད་པ་དང་། ཡང་ན་ཞིང་སྟན་གྱིས་ཅི་ཤིང་
གཞན་ལ་གཞོད་པ།
ཞིང་ཆན། ཞིང་ཁའི་ལེ་ཆན།
ཞིང་ཆིགས། ཞིང་ཁའི་མཆམས།
ཞིང་མཆམས། ཞིང་ཁའི་མཆམས་སམ་སྟུ་ཆོགས།
ཞིང་ཐོག་ཆོང་འདུས། ས་ཞིང་དང་ཞོར་སྟུག་ཆོང་ར་ནམས་འདུས་པ་ལ་གོ།
ཞིང་བཟང་། ལོ་ཉྟག་ཡག་པོ་སྟེ་བའི་ཞིང་ས། ཞིང་བཟང་ལ་སོན་བཟང་འདེབས་པ།
ཞིང་ཡན། བེད་མེད་དུ་སྟོང་བར་ལུས་བའི་ས་ཞིང་། བདག་མེད་ཞིང་ཡན་གྱི་ནང་དུ་རྩ་རན་
གྱིས་ཁེངས་པ།
ཞིང་ཡུར། ཞིང་ཁའི་ནང་གི་ཆུ་འབྲིད་ལམ་གྱི་ཀ།
ཞིང་ར། འབྲུལ་འཁོར་བྱེད་སྟོད་གྱིས་ཞིང་ལས་ཐོན་སྟེད་ཀྱ་ཆེན་བྱེད་བའི་ཁེ་ལས་སྟེ་ཆན་ལ་ཟེར།
ཡང་ན་ཞིང་གི་ར་བའི་དོན།
ཞིང་རིན། ཞིང་གའི་རིན་ཐང་།
ཞིང་རེངས། ཞིང་ཁ་ཐོན་དམ་ཐོག་ག།
ཞིང་རོལ། ཞིང་ཚོས་བའི་ཤུལ།
ཞིང་ལ་སྟུ་ཆུ་གཏོང་བ། ཞིང་ལ་ཆུ་སྟུ་མ་གཏོང་བའི་དུས་སྟུ་སྟེབས་པ།
ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅིས། ས་ཞིང་ཐོག་ཚོ་སྟུགས་བེད་སྟུད་ནས་ས་ཞིང་འདེབས་སྟེབས་ས་ཀྱ་ཆེ་ཆུང་
འཇལ་བྱེད་གྱི་ཆད་གཞི་ལ་དོར་གཅིག་ཟེར། དེ་ཡང་ཚོན་སྟུགས་གཉིས་གྱིས་ཉིན་གཅིག་ལ་
ས་ཞིང་རྩེ་ཙམ་ཚོས་ཐུབ་བའི་ཀྱ་ཁྱོན་ལ་དོར་གཅིག་ཟེར་བས་བཙན་བོའི་དུས་སྟེབས་སྟུ་ཞིང་

ལ་དོར་བཅེས་ཀྱིས་འབངས་ལ་དབྱལ་ཁྲལ་བཀོད་པའི་སྲོལ་ཐོག་མར་ས་ཡི་ལེགས་དུག་གི་
སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་གསལ་ལ། དེར་དུས་ཀྱི་ས་ཁོང་འཇལ་བྱེད་སྤྱད་དང་བསྟར་ན། ཁོང་དོར་
ཁ་གཅིག་ལ་རྒྱ་ལྷགས་ཀྱི་སྤྱད་བཅུ་ཅམ་ཡིན།

ཁོང་ལས། སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀ་ཁོང་ལས་ཐོན་སྟེ། ཁོང་ལས་ཐོན་དངོས། ཁོང་ལས་ཀྱིས་འཆོ་བ་
སོ་ནམ་པ།

ཁོང་ལས་བཅའ་ཁྲིམས། སྤྱི་དགའ་ཞུ་ནས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་ཁོང་ལས་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
ཁོང་འགག་པ། རིན་སྤངས་པའི་སྤེ་བ་ཁོང་འགག་པ་ཆེ་བཟན་དོན་རྒྱུ་རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་
འབངས་གྲུ་ལོག་གི་སྐབས་དང་བསྟན་ནས་མངའ་ཐང་བསྤུང་། དེའི་ཆ་བོ་ལུན་ཆོགས་དོན་རྒྱུ་
རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་རྟ་ལོར་ལྷ་སར་འཇུ་ལ་བའི་སོག་དམག་གཏོར་ཏེ། གཅུག་ལག་ཁང་དང་
ར་མོ་ཆེ་སོགས་ཉེན་གནས་ཞིག་གསོ་བྱས། དེས་གཅོད་མཐའ་དག་རིམ་གྱིས་ཆབ་ལོག་ཏུ་
བཅུག་གཅོད་སྟོང་རྒྱལ་པོར་གྲགས། དེའི་བྱ་ཀླུ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་དེ་བ་ཐེར་དུ་
གཅོད་པ་ཏན་ཞེས་གྲགས་པ་དང་རྫོང་པ་རྩ་ར་ན་ཐ་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ལྷགས་རྟ་ལོར་གཅོད་ལ་འཇུ་ལ་བའི་ལ་དྲགས་ས་ཀྱི་དམག་གཏོར། རྒྱ་རྟ་ལོར་གྲུ་
ལྷོ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཀོངས།

ཁོང་འགག་པ་ཆེ་བཟན་དོན་རྒྱུ་ བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྟན་གྲགས་ཡོད་པའི་གཅོད་ཁུལ་གྱི་དཔོན་
རིགས་ཞིག་ཡིན། འདི་ཉིད་རིན་སྤངས་པའི་གཉེན་ཆེན་དུ་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རིན་
སྤངས་པ་དང་སྟེ་གཏོར་བ་གཉིས་ཀའི་ཞབས་འབྲིང་རྒྱུ་དང་བ་གཉིས་འཇུགས་བྱས། སྤུས་དགྲུ་
ཅམ་ཞིག་བྱུང་བའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་བ་ནི་ཀླུ་མཐུ་སྟོབས་རྣམས་རྒྱལ་དང་། ཀུན་སྤངས་ལྷ་
དབང་ཞེ། ཀླུ་བསྟན་སྟོང་དབང་པོ་བཅས་ཡིན། ཁོང་འགག་པ་ཆེ་བཟན་དོན་རྒྱུ་རིན་སྤངས་དག་
དབང་རྣམས་རྒྱལ་གྱི་སྐབས་སུ་རིན་སྤངས་པའི་ཆེབས་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་དང་། དེ་ནས་རིམ་
བས་འཕངས་དང་སྤང་སྤྱད་ཁུལ་གྱི་ཁལ་སྤྱད་པ་ལོ་མང་བྱས། རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་ས་སྟེལ་སྟེལ་
༡༥༧༠ལོར་རིན་སྤངས་པས་གཞིས་ཀ་བསམ་འབྱུང་ཅིའི་རྫོང་དཔོན་དུ་བསྐྱོས། ཁོང་འགག་པ་
ཆེ་བཟན་དོན་རྒྱུ་སྟོང་སྟོབས་དང་འཛོན་ཐང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རིམ་བཞིན་སྟོབས་འབྱོར་

དང་དབང་ལྷགས་ཇེ་ཆེར་སོང་སྟེ་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་དུས་སུ་སྟེབས་སྐབས་རིན་སྤངས་པའི་ཁ་གཏད་དུ་ལངས། ལྷག་པར་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥པའི་མེ་སྐྱལ་ལོར་ཤངས་དོན་རབ་པའི་ས་སྟེའི་སྐོར་རིན་སྤངས་པ་དང་། ཞིང་ཤག་པ་གཉིས་བར་དག་དབྱང་གི་སྐྱོར་བ་བཅུམས་སྐབས་འབྲུག་པ་ཀྱན་མཁུན་པར་དཀར་པོས་བར་འདུམ་གནང་བར་མེབས་ནའང་དོན་རབ་པའི་སྟོག་ལ་ཉེན་ཁ་ལྷང་བ་ཙམ་ལས་ས་མི་དབང་རིས་ཞིང་ཤག་པར་ཅིས་སྟོད་གནང་དགོས་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩པའི་ཆུ་ཤག་ལོར་ས་སྐྱལ་པའི་རྒྱལ་ཏུ་རིན་སྤངས་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་དམག་དབྱང་གཡས་རུ་བྱང་པའི་ཕྱོགས་སུ་བཞགས་པའི་ཆེ། དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་རང་ཡང་དམག་རྒྱལ་ཏུ་མེབས། སྐབས་དེར་བསམ་འགྲུབ་ཅེའི་ཆོད་དཔོན་ཞིང་ཤག་པ་ཆེ་བཏན་རྟོ་རྟེས་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་སྤྲས་པ་དཀར་པོ་བཀོངས་པ་དང་འབངས་ཀྱི་ལོག་བྱས་ཏེ་སྐྲགས་མ་རྟེད་པའི་ཁར། གཙང་རོང་ཕྱོགས་སུ་དམག་འཁྲུག་ལངས་པ་དང་། དེ་རྗེས་རིན་སྤངས་པས་རྒྱལ་ཅེ་པ་དང་། འཕྲོད་ཅེ་བ། སྤར་ཐང་པ་སོགས་ལའང་དབྱང་འཇུག་བྱས་ཀྱང་། པ་རོལ་པོའི་ཕྱོགས་སུ་ཞིང་ཤག་པས་རྒྱལ་སྐྱོར་བྱས་པ་སོགས་གཞུལ་འབྱེད་དེ་དག་ན་རིན་སྤངས་པར་པམ་ཁ་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་ལོག་སྟེ་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་པལ་ཆེར་ཤོར། དུས་དེར་ཕྱི་ལྷར་ཤག་མོ་བྱ་པའི་སྟེ་སྟོད་ཀྱི་ནམ་པ་ལ། གང་དོན་དངོས་སྟེ་པ་རིན་སྤངས་པས་པོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱེད་པའི་སྟོད་དབང་དེ་ཉམས་པའི་འགོ་ཆུགས། སྤྱི་ལོ་༡༥༦༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་ཞིང་ཤག་པ་རང་གི་དམག་སྟེ་ཁྱིད་དེ་པ་རྣམ་ལྷན་བྱལ་ཅེ་བསྐྱོར་པ་དང་། རྩོད་གསར་པམ་པེ་བཙས་སྤངས་པར་མ་ཟད། ལྷན་བྱལ་ཅེ་པ་སང་ཤོར་གནང་ཤོར་དང་། སྤང་སྟོད་པ་རྣམས་སུ་ཡི་ཕྱོགས་སུ་འཕྲོད་པས་གཏན་མེད་པའི་ཁར། རིན་སྤངས་པ་ལའང་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་མཆོམས་སུ་སྟེབས་ཆོ། རིན་སྤངས་པས་འབྲུག་པ་པད་མ་དཀར་པོ་སྤྲར་ཡང་རིན་གཙང་གཉིས་ལ་བར་འདུམ་གནང་བར་གདན་ཞུས་བྱས་མཐར། པ་རྣམ་པ་ཡོངས་རྫོགས་ཞིང་ཤག་པར་སྤྲད་ནས་འཕྲས་ཙམ་བྱང་བ་བཙས་སྐབས་དེར་ཡང་ཞིང་ཤག་པར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། དེའི་དུས་བྱང་བདག་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ཀྱི་སྤྲས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བྱང་བདག་བཟ་ཤེས་སྟོབས་རྒྱས་སྐྱེ་མཆེད་

བཟེས་གཞོན་གཉིས་ནང་མ་འཆམས་པའི་བར་དུ་ཞིང་ཤལ་པའི་སྤས་ཀྱན་སྤངས་ལྟ་བུ་དབང་རྩོ་
ཇི་བཅངས་ཐོག་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་ཏེ་བྱང་བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་
རྒྱས་རང་གི་སྒྲིབ་གཞིས་སུ་བཞུགས་མི་ཆོག་པར་དབྱས་ཕྱོགས་སུ་རྒྱང་བྱང་ལྟ་བུར་ཐེབས་
དགོས་པའི་ཆད་པ་ཐོག་པར་མ་ཟད། ཞིང་ཤལ་པས་བྱང་བདག་བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་ལ་འབྲུ་
སྟོང་སྟོག་པ་ཐུགས་ལ་ཐོག་ཆེ་བས། བཟ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས་ཀྱིས་མངོན་སྟོང་གི་ལས་སྟོར་
མཛད་པས་ཞིང་ཤལ་ཆེ་བརྟན་རྩི་ཇི་གཟའ་ནད་ཀྱིས་གྲོངས་པ་རེད་བཤད་སྟོལ་བྱང་འདུག
ཞིང་གཤེན་པོ། ས་རྒྱ་བཟང་པོ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཁ།
ཞིང་གཤེགས། དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས་པ་སྟེ་འདས་པོ།
ཞིང་ས། སོ་ནམ་གྱི་བྱ་བའི་ཡུལ་གྱི་ས་གཞི།
ཞིང་གསུམ་གནད་དོན། ཞིང་ལས་དང་། ཞིང་སྟེ། ཞིང་པ་བཅས་གསུམ་གྱི་གནད་དོན་ལ་ཟེད།
ཞིང་ལྷ། ཞིང་ཁར་གནས་པའི་ལྷ།
ཞིབ་ཁང་ལས་ཁུངས། སྤར་ཐོང་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཞིག་སྟེ། ལས་ལག་ན་ནི་ལས་ཁུངས་ཁག་
གིས་ལོ་རེའི་བྱང་མོང་རྩིས་ཁུལ་བ་རྣམས་འགྲིགས་དང་མ་འགྲིགས་ཞིབ་གཏོང་བྱེད་རྒྱ་དེ་ཡིན།
ཞིབ་ཁུག་ ཅམ་ཁུག
ཞིབ་འགྲེལ། ཆོག་དོན་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཀོལ་པའི་འགྲེལ་བཤད།
ཞིབ་རྒྱས། ཞིབ་ལ་ཆ་ལག་ཆང་བ། དུག་བྲིས་ཞིབ་རྒྱས། འགྲེལ་བ་ཞིབ་རྒྱས། གནས་ལུགས་རྒྱ་
རྒྱུན་ཞིབ་རྒྱབ་སུ་ཞུ་བ།
ཞིབ་གཏོང། ① ཡིན་མིན་གྱི་མཐའ་ཞིག་ཏུ་གཏོང་བ། ཡང་དག་ཡིན་མིན་ཞིབ་གཏོང་བས་པ། ②
བརྟན་དབྱང་ཞིབ་མོར་བྲས་ནས་ཐག་གཏོང་བ། གནས་ལུགས་ཞིབ་གཏོང། ཞིབ་ཆ། ཞིབ་ཏུ་
བྱེ་བའི་ཆའམ་སྤ་ཞིང་ཞིབ་པ། དོན་ཆོན་ཞིབ་ཆ་རྣམས་གཞན་དུ་གསལ་བ། ཞིབ་ཆའི་གནས་
རྒྱལ། བསམ་སྟོན་ཞིབ་ཆ་གཏོང་བ། ཞིབ་ཆའི་ལས་སྟོལ།
ཞིབ་འདུག་རྟོག་དཔྱད་དམ་བརྟག་དབྱང། ཞིབ་འདུག་ནན་ཏན་བྱེད་པ། ལོ་རྒྱས་ཞིབ་འདུག
ཞིབ་འདུག་བྱེད་པ། རྟོག་དཔྱད་ཟབ་ཞུགས་ནན་དུ་བྱེད་པ།

ཞིབ་འཇུག་ཅད་གཅོད། ཞིབ་ཅད་གཅོད་པ། གནད་དོན་བྱུང་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་ཞིབ་འཇུག་ཅད་
གཅོད་བྱེད་པ། གཏེར་ཁའི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཅད་གཅོད་ལེགས་པར་བྱེད་པ།
ཞིབ་འཇུག་ཅིས་ལེན། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཅིས་ལེན་པ། རོན་ཇུས་ཞིབ་འཇུག་ཅིས་ལེན་བྱེད་པ།
ཞིབ་འཇུག་ཆད་ལེན། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་ཐེག་ཆད་ལེན་པ། ལམ་གཞི་འཁེལ་སྤྱོད་ལས་ལ་ཞིབ་
འཇུག་ཆད་ལེན་བྱེད་པ།

ཞིབ་འཇུག་བཟོ་བཅོས། འབྲུལ་འཁོར་རམ་ཁང་པ་སོགས་ལྟ་ཞིབ་བྱས་སྟོན་ཆ་བཅོས་པ།
ཞིབ་འཇུག་སྒྲོབ་མ། སྒྲོབ་བྲལ་ཆེན་པོའི་དངོས་གཞིའི་སྒྲོབ་ཐོན་བྱུང་རྗེས་སུ་མཐུད་ནས་ཤེས་རིག་
བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲོབ་མ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རབ་འབྲམས་པ་དང་།
འབྲམ་རམས་པ་སྟེ་རིམ་པ་གཉིས་སོ།

ཞིབ་ཏིག སྤ་ཞིང་ཞིབ་པ། ལས་སྦངས་ཞིབ་ཏིག
ཞིབ་ཏིག་ཞིག རྩམ་པ་སོགས་ཅིང་པོ་མིན་པ།

ཞིབ་ལྟ། གཟབ་ནན་གྱིས་ལྟ་བ། འགོ་མཇུག་བར་གསུམ་དུ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་པ།
ཞིབ་ཐལ། ཐུག་པར་རྒྱུ་རྒྱའི་བྱེད་ལས་རྩམ་པ། ཞིབ་པར་འཐག་པའི་རྩམ་བྱེ་བྱོ་བྱེ་སོགས་དང་བྱེ་
ཐལ་གཞན།

ཞིབ་ཐོ ① ཅིས་སྤ་ཞིབ་ཏུ་བྲིས་ཐོ་དེ། ② སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་
པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་inventory ཟེ།

ཞིབ་འཐག བྱེ་མར་ཞིབ་ཏུ་འཐག་པ། སྒྲན་བྱེ་ཞིབ་འཐག

ཞིབ་འཐེམས། ཞིབ་ཅིང་ཆ་ཆང་ག། རི་བ་ཞིབ་འཐེམས། ཟེན་བྲིས་ཞིབ་འཐེམས་སུ་འགོད་པ།

ཞིབ་དོན་ཡོངས་བསྒྲགས། ཞིབ་ཅད་བྱས་པའི་དོན་འབྲས་གསལ་བསྒྲགས་བྱེད་པ།

ཞིབ་རྒྱུད། བྱེ་མར་ཇོགས་པ། རོ་གཏུན་གྱི་ནང་དུ་སྒྲན་ནམས་ཞིབ་རྒྱུད་བྱས་པ།

ཞིབ་སྤྱད། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་checking ཟེ།

ཞིབ་འཛོང་། ཞིབ་པ་དང་བྱང་པོ། གནས་ཚུལ་ནམས་རྒྱ་མཆན་ཞིབ་འཛོང་བྱང་མཆནས་ཐག་

གཙོད་བྱས་ཆོག

ཞིབ་བསྟར། གྲོས་བསྟར་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ།

ཞིབ་ནན། ཞིབ་ཅིང་ནན་པ།

ཞིབ་པ། རགས་པའི་ལྷོག་ཁྲ། བྱེ་མ་ཞིབ་པ། ཅམ་པ་ཞིབ་པ། ཅིང་ཞིབ་རན་པ། ཞིབ་ཞིབ་ཏུ་དབྱར་
པ། ཞིབ་མོར་གཏུབ་པ། བསམ་སྒོ་ཞིབ་པ། ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ།

ཞིབ་པོ། ཅིང་པོ་མེན་པ་སོགས་ཀྱི་མིང་རྒྱུར་།

ཞིབ་དབྱེད། ཡང་ན། ཞིབ་བཤེར་དང་། དབྱེད་བསྟར་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན། ཞིབ་དབྱེད་
སྟན་ཞུ་འདོན་པ། ཞིབ་དབྱེད་བརྟན་པ། ཞིབ་དབྱེད་པར་ལེན། ཞིབ་དབྱེད་ཡི་གེ་ ཞིབ་དབྱེད་
རགས་ཅམ་བྱེད་པ། ཡང་ན། ཐོག་མའི་ཞིབ་དབྱེད་ཅམ་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཞིབ་དབྱེད། ① རོན་ཅ་ཅད་གཙོད་དང་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་པ། ② རྟོག་དབྱེད།

ཞིབ་དབྱེད་ཁང་། ཞིབ་དབྱེད་ཁང་གི་འཇུགས་ཁྲིམས། ཞིབ་དབྱེད་ལྷ་སྐྱལ་བྱེད་པ། ཞིབ་དབྱེད་
གཏན་འཁེལ། ཞིབ་དབྱེད་མཐའ་བཅད། ཞིབ་དབྱེད་ནན་སྒྲོང་།

ཞིབ་དབྱེད་ཁང་། འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱུའི་བཀའ་བཏང་བའི་ སྤྱི་པའི་ཆབ་བྱས་ནས་ཁྲིམས་ཁང་དུ་
ཁྲིམས་ཅོད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག

ཞིབ་དབྱེད་མཐའ་བཅད། ཞིབ་ཏུ་རྟོགས་ཞིབ་བྱས་ནས་ཐག་བཅད་པ།

ཞིབ་དབྱེད་པ། ལས་དོན་བཟང་རན་དབྱེ་འབྱེད་མཁན། ཞིབ་དབྱེད་པ་ཆེ་མོ།

ཞིབ་དབྱེད་པའི་ངོ་ཆ་པ། ཞིབ་དབྱེད་པ་སྐྱ་ངོའི་ཆབ་པ།

ཞིབ་དབྱེད་དཔོན། ཞིབ་དབྱེད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཞིབ་དབྱེད་དཔོན་པོ། ཞིབ་དབྱེད་དཔོན་ཞེས་པ་
ཞིབ་དབྱེད་སྒྲོང་གི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་མི་གཙོ་བོ་དང་མགོ་དཔོན་ལ་ཟེར།

ཞིབ་དབྱེད་ཡིག་རིགས། ཞིབ་དབྱེད་སྐབས་གནས་ཚུལ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ།

ཞིབ་དབྱེད་རགས་ཅམ་བྱེད་པ། བྱེད་དོན་ཞིག་ལ་སྒྲོག་མའི་ཞིབ་དབྱེད་རགས་ཅམ་བྱས་པའི་དོན།

ཞིབ་དབྱེད་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། ཞིབ་དབྱེད་ལས་དོན་ཅ་འཇུགས་དང་དོ་དམ་བྱེད་པའི་ཆོགས་པ།

ཞིབ་པོར། ཅམ་པ་ལྷུག་སྒྲོད་པར་བྱ།

ཞིབ་ཤ། ཞིབ་ཅིང་ལ་གྲ་སྒྲིག་ཞིབ་ཤ།

ཞིབ་ཤའི་བཀོལ་སྤྱོད། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་verbose operation ཟེད།

ཞིབ་ཤའི་ཆ་འཕྲིན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་detail info ཟེད།

ཞིབ་བྱིས། རྒྱ་སྐད་འཛིན་སྐད་ཀྱི་འབྲི་ཐབས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་དོན་གྲིས་ལ་སྟོན་ནས་བཤད་
པ་ཞིག་ཡིན། ཞིབ་བྱིས་ཆགས་པ། ཚོན་གཏོང་སྟངས་ནི་ཐངས་ཁ་ཤས་བཅུགས་ནས་སྒྲ་སྒྲིག་
སྒྲིམ་རྩིས་ལ་བསྐྱར་དགོས་པ། རྒྱ་དུ་འཛིན་གསལ་ཞིང་མ་ལུས་པ། བེར་རྩིས་ཞིབ་
ཆགས་པོ་བཅས་ཀྱིས་བྱིས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཞིབ་བྱིས་ཞེས་པའི་མིང་ཆོགས་པ་ཡིན།

ཞིབ་བྱིས་མདུན་ཤོག་དེ་མོ། བར་འཇུག་དེ་མོའི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་མིང་ཆིང་རྒྱལ་
རབས་ནས་བརྒྱུད་སྤྱིར་བཏང་ཐོག་གོ་བདེའི་རྒྱུད་གཏམ་གྱི་ཁ་ཤོག་ནང་མའི་མདུན་དོས་སུ་
རྒྱ་དུ་དེབ་ནང་འཁོད་པའི་མི་སྡེའི་དེ་མོ་བྱིས་ཡོད་པས་དེར་ཞིབ་བྱིས་མདུན་ཤོག་དེ་མོ་ཞེས་
ཟེད། དེ་ནི་བྱིས་ཆ་གསལ་སྒྲིག་ལ་ཞིབ་ཆགས་པའི་བྱུང་ཆོས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དེ་ཆོགས་པ་
ཡིན། དེ་མིན་རྒྱུད་གཏམ་སོ་སོའི་ནང་དོན་ལ་གཞི་བྱས་ནས་དེ་མོ་ཁ་ཤས་བཀོད་པ་དེར་ཆང་
འཛིན་པས་དེ་མོ་ཞེས་ཟེད། ཞིབ་བྱིས་མདུན་ཤོག་དེ་མོ་དང་ཆང་འཛིན་པས་དེ་མོ་གང་ཡིན་ཅུང་
ཆང་མ་དེབ་ནང་གི་བར་འཇུག་དེ་མོ་ཡིན།

ཞིབ་འབྲེད་ཞིབ་བརྗོད། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་diseriminant description ཟེད།

ཞིབ་མ། སྒྲིག་མ་སོགས་ལས་བསྐྱེས་པའི་འབྲུ་རིགས་བཟའ་བྱེད་དམ་འཕྱར་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཆས་ཤིག་
ཞིབ་མོ། ཞིབ་པ་དང་འདྲ།

ཞིབ་མོ་ནས་འཐགས་འཕགས་པ་སྒྲིག་བྱིས་མཛོད་པའི་དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་དུག་གི་ཡ་གུལ་ཞིག་
སྟེ། བདེན་དངོས་སྒྲིབ་པའི་རིགས་པ་འཕོག་བྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་

ཞིབ་མོལ། ཞིབ་ཆའི་སྤྱིང་མོལ།

ཞིབ་སྒྲུལ། ཞིབ་ཅད་འཆོལ་སྒྲུལ། དགྲ་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཞིབ་སྒྲུལ་བྱས་པ།
ཞིབ་ཅིང་། ཞིབ་མོ་དང་ཅིང་པོ། ཅུམ་པ་ཞིབ་ཅིང་གཉིས་ལས་ཞིབ་པ་ཞེས།
ཞིབ་ཅིས། ཞིབ་པའི་ཅིས། ཞིབ་ཅིས་རྒྱབ་པ།
ཞིབ་ཅིས་རྒྱབ་པ། ཞིབ་པས་ཅིས་རྒྱབ་པ།
ཞིབ་ཅོད། དོགས་གཏན་ཡོད་རིགས་ལ་པན་ཚུན་འདི་ཞིབ་ཐབ་གསལ་བྱེད་པ།
ཞིབ་ཆགས། རགས་ཅམ་མིན་པ་གཏན་གཏན་དུ་བྱེད་པ། བན་དོན་ཞིབ་ཆགས་སུ་བསྐོས་པ། ལས་
དོན་ཞིབ་ཆགས། བཏག་དབྱེད་ཞིབ་ཆགས།
ཞིབ་ཆད། ① ཞིབ་ཆའི་ཆད་གཞི། ② གྲོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་
ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་precision ཟེད།
ཞིབ་ཞིག་ ① རྩལ་རྩལ་མིན་པའམ་ཅིང་པོ་མིན་པའི་བྱེ་མ། ② ཉ་ཅང་གལ་དག་པ་དང་ལྟ་མཛེས་པོ།
ཞིབ་གཟིགས། རེ་རེ་བཞིན་ལྟ་བུ། འཆར་གཞི་ཞིབ་གཟིགས་མཛད། བྱིད་སྤང་ཚུལ་ལ་ཞིབ་
གཟིགས་གནང་བ།
ཞིབ་ལས། ① མགར་དང་ཤིང་ལས་སོགས་རགས་ལས་བྱུང་ནས་མཛེས་ཆ་དང་ཞིབ་ཆ་བཏོད་པ་
ལ་ཞིབ་ལས་ཟེད། ② གྲོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་elaboration ཟེད།
ཞིབ་བཤེད། རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་ཏུ་བཅི་བ། སྤྱི་ཚད་ལོངས་མིན་ཞིབ་བཤེད་གཏོང་བ། འབྲུལ་པ་
ཞིབ་བཤེད། དབྱིན་སྐད་དུ་checking ཟེད།
ཞིབ་བཤེད་འཕུན་གཅོད། ཞིབ་ཏུ་ཅིས་བཤེད་གིས་ཐག་གཅོད། གྱུད་གཞིར་ཞིབ་བཤེད་འཕུན་
གཅོད་བྱེད་པ།
ཞིབ་བཤེད་གཏན་འཁེལ། ཞིབ་ཏུ་ཅིས་བཤེད་དང་དབྱེད་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་ཕྱོགས་སྟོན་བྱེད་
པ། ཡང་ན།ཞིབ་གཏན་འཁེལ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞིབ་བཤེད་ཅིས་ལེན། དངོས་
པོ་ཞིབ་ཏུ་བཤེད་ནས་ཅིས་ལེན་པ། འཇུགས་སྐྱུན་ཟེན་མཚམས་ཞིབ་བཤེད་ཅིས་ལེན་བྱེད་པ།
ཞིབ་བཤེད་ཟེན་གྱི། ཞིབ་བཤེད་གི་གནས་ཚུལ་བཏོད་པའི་ཟེན་གྱི།

ཞིབ་སྒོལ། ཞིབ་ཅིང་སྤྲ་བའི་སྒོལ།

ཞིབ་གསལ། གནས་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བ།

ཞིབ་ལྟོང་། ཞིབ་ཆ་ཆེ་ཞིང་བརྟན་པ། འཁྱེད་ཞིབ་ལྟོང་། མང་དོར་ཞིབ་ལྟོང་། ལས་དོན་ནམས་ཞིབ་
ལྟོང་གི་སྒོ་ནས་སྤྱབ་བ།

ཞིབ་ལྷག་སྤྲ་ཞིབ་སྤྲས་གསང་མེད་པ། འཕྲོས་མོལ་ཞིབ་ལྷག་བྱེད་པ། འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་ལྷག་གྲོས་
བསྐྱར་ཞིབ་ལྷག་

ཞིམ། གྲོ་བ་ཡག་པོ་དང་། དྲི་མ་ཡག་པོ་དང་ཞིམ་དག། ཟས་ཞིམ་པོ་ཡོད་ཆད།

ཞིམ་ལྟོ། ཟས་ཞིམ་པོ།

ཞིམ་ཐིག་པ། འདི་ལ་རིགས་འདྲ་མཉན་དང་དོས་འཛིན་ལུགས་མང་ཡང་། འདིར་དྲུག་ལས། དང་པོ་
འདི་དཀར་པོ། ལོ་མང་སྤྱེ་བའི་སྤྲ་རིགས་ཡིན། ཅ་བ་རྒྱུད་གཅིག་སྤྲ་ལ་རིང་བ། རྒྱས་ཐུན་དང་
ཡན་ལག་མང་བ་ལས། རྫོང་པོ་གྲུ་བཞི་སྤྲ་རིང་ལྡེམ་པ། སྤྲ་རྩུང་རྩུབ་མོས་བྲབ་པ། མཐོ་ཆད་མེ་
ཁྲི0.2~0.6ཙམ་ཟེན་པ། ཆོགས་མཆམས་དེ་ནས་ལོ་མ་ལྡར་རྩུབ་ཉ་ག་ཅན་སྤྲ་དབྱིབས་
སྤྲོར་མོ་གཉིས་གཉིས་ཁ་སྤྲོད་དུ་སྤྱེ་བ་དང་། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་མཆུ་དབྱིབས་མ་གོས་སྤྲུག་རྩུབ་
ལ་བྲིལ་རྩུང་འདྲ་བ་ཅན་དྲུག་གསུམ་བཅུ་དེ་ཙམ་གྲིས་བསྐྱོར་ནས་འཆར་བ། མེ་ཏོག་ཡལ་རྩེས་
གོས་ཀྱི་སྤྱབ་ནས་འབྲས་བུ་ཁམ་ནག་སྤྲ་མཁའིགས་ཏིལ་འབྲུ་འདྲ་བ་བཞི་དེ་འདོགས་པ།

ཞིམ་ཐིག་སེར་པོ། རྫོང་པོ་ཁོང་སྤྲོད་གྲུ་བཞི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི0.3~0.7ཙམ་ཟེན་པ། ཆོགས་མཆམས་
དེ་ནས་ཡལ་ག་གཉིས་དེ་གྲེས་བ་དང་། དུས་མཚུངས་ལོ་མ་ལྡར་རྩུབ་བྲུར་གསུམ་དབྱིབས་
རྫོད་ཀྱི་ལོ་མ་འདྲ་བ་ཁ་སྤྲོད་དེ་གྲེས་བ་མེ་ཏོག་སེར་སྤྲུ་མཆུ་དབྱིབས་ལ། གོས་འབྲས་སོགས་
མལ་ཆེར་གོང་དང་འད།

ཞིམ་ཐིག་དཀར་པོ། སྤྲོ་སྤྲུན་ཞིམ་ཐིག་ལའི་རིགས་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་

ཞིམ་ཐིག་ནག་པོ། སྤྲོ་སྤྲུན་ཞིམ་ཐིག་ལེ་མེ་ཏོག་ནག་པོ་འཆར་བ་ཞིག་

ཞིམ་ཐིག་དམར་པོ། བར་བ་ཁོང་སྤྲོད་གྲུ་བཞི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི0.2~0.4ཙམ་ཟེན་པའི་ཆོགས་
མཆམས་དེ་ནས་ལོ་མ་ལྡར་རྩུབ་སྤྲོད་དབྱིབས་ཅེ་མོ་ལོ་ཁ་སྤྲོད་དུ་སྤྱེ་བ་དང་། རྫོང་ཆའི་

ཆོགས་མཚམས་རེ་ནས་མེ་ཉྱག་དམར་སྒྲ་མཆུ་དབྱིབས་མ་ནང་དུ་སྒྲག་ཐིག་ཅན་འཆར་བ།
ཞེས་ཐིག་དམར་པོ་དམན་པ། སྔ་ཞིག
ཐེམ་ཐིག་སྔན་པོ། སྔར་པོ་ཁོང་སྔར་བྱ་བ་ཞི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་0.3~0.7ཙམ་ཐེན་པ། འགའ་ཞིག་
སྔར་ཆ་ནས་ཡལ་ཐུན་ཁ་སྔོད་རེ་གྲེས་པ། ཆོགས་མཚམས་རེ་རེ་ནས་ལོ་མ་ལྷང་འབོལ་གཉེར་
ཞིབ་རིས་འཛོར་དབྱིབས་ཅེ་མོ་ཚོ་བ་ཁ་སྔོད་དུ་སྒྲེ་བ། ཅེར་མཆུ་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཉྱག་སྔ་སྒྲ་
དམར་མདངས་ཅན་ལ་གོས་སྒྲག་པོ་སྒྲ་འཇམ་ཡོད་པའི་སྒྲེ་མ་འཆར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།
ཞེས་ཐིག་ལ། སྔ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། བད་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་རིགས་དྲུག་ཙམ་མཆིས། ར་
མང་ད། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་མིན་ལ་ཡིང་ཐོག་སྒྲེས་པ་དང་དམར་ཆག་སོགས་ལ་མན་
པའི་སྔ་སྒྲན་ཞིག་ཡོད་པ་རེད།

ཞེས་ཐིག་སངས་རྒྱས་ཆུ་ཆུ་འཛིན། ངར་པ་བྱ་བེ་ཡལ་ག་ག་སྔོད་སྒྲེ་བ། མཉེན་ལྷག་པན་ཚུན་འཛིང་
པ། ཆོགས་མཚམས་རེ་ནས་ལོ་མ་འཛོར་དབྱིབས་ཅེ་མོ་བ་ཁ་སྔོད་དུ་སྒྲེ་བ་ཞིག་མ་ཁ་
སྔོད་དུ་སྒྲེ་བ་ལ། མཆུ་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཉྱག་དཀར་སྒྲ་གོས་སྒྲ་རུབ་ཅན་འཁོར་ནས་འཆར་བ།
ཞེས་ཐིག་སྒྲག་པོ་འཇམ་མ་མ་འཛིན་འཛིན། སྔར་པོ་ཁོང་སྔར་བྱ་བ་ཞི་སྒྲག་མ་པ་སྒྲ་འཇམ་ཅན། མཐོ་
ཆད་མེ་ཁྱི་0.3~0.7ཙམ་ཐེན་པ། ལོ་མ་ལྷང་རུབ་འཛོར་དབྱིབས་ཅེ་མོ་ཚོ་བ། ལོ་རྒྱུད་སྒྲག་
པོ་ཅན་མང་ཆེ་བ་ར་བ་ནས་གྲེས་པ། ངར་པའི་སྔར་ཆའི་ཆོགས་མཚམས་རེ་ནས་མཆུ་
དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཉྱག་གོས་སྒྲག་པོ་ཅན་བཞི་ལྔ་ཙམ་འཁོར་ནས་འཆར་བ། སྒྲན་དུ་སྒྲར་བྱ་ནི་ལོ་
སྔར་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་ཡིན་པས་རྒྱ་བ་7~8བར་བརྟུས་ནས་སྔོ་ཆོལ་དམའ་བབ་སྒྲམ་
གསེད་ལེགས་ཆགས་བྲ། ར་མང་ད། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མིག་གི་ནད་རིགས་སེལ་
ཞིང་སྤྱན་ལ་མན།

ཞེས་པ། ཞེས་པོ་དང་འབྲ།

ཞེས་པོ། ར་ལེགས་ཤིང་བཟང་བ། རྩོ་བ་ཞེས་པོ། དྲི་མ་ཞེས་པོ། ཟས་ཞེས་པོ། ཆང་ཞེས་པོ། ཞེས་
པོའི་ཆང་དེ་མང་དུ་འཐུང་ན་དུག་ཞེས་བྲ། [ཡུལ་]ཁྱི་ལ་འཇམ་ཞེས་བྲ།

ཞེས་ཞེས་མངར་མངར། ཞེས་མངར་གྱི་ཟས་ཅེ་རིགས་པ་དེ་རྣམས།

ཞེས་ཤིང་། ① ལྷུ་མ་ཅ། ② རོ་མངར་ལྷན་པའི་ཤིང་ཞིག་

ཞེས། བྱེ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ལྷ། ① ལྷ་མོ། ཐང་ལྷ། ཐ་ལྷ། སང་ལྷ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྷ་བ། ① ལོང་

རིས་ལ་རེ་འདུན་སོགས་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། གནང་བ་ལྷ། གནས་ཚུལ་ལྷ། ལྷ་འབྲུལ། ལྷ་ཡིག་

② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འདས་པ། ཟས་མ་བ། མ་ལྷ་བའི་མད། ཟས་ལྷ་རྩེས་སྒྲན་བསྐྱེན་ལྷ་བྱ།

ལྷ་ཁ། ཁ་མཚུའི་སྒྲོར་ཡར་བྱལ་ལྷ་བ་དང་། མར་གནང་བའི་བསྐྱས་མིང་།

ལྷ་མཁན། ① དོན་གནད་གང་རུང་ཡར་ལྷ་མཁན་ནས་ལབ་མཁན། ལྷ་མཁན་གྱིས་ལྷ་མ་ཤེས་

ཡང་། གསན་མཁན་གྱིས་གསན་ཤེས་པ་དགོས། ② ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་

རྩེས་སྒྲོམས། ལྷས་པས་སྒྲོ་ཆད་དང་། མཁལ་ཆད། འབྲམས་ཆད་བཅས་ལ་པན། མིང་གི་ནས་

ཁངས་ལ་དམར་མོ་ལེན་པའོ།

ལྷ་སྐང་། དག་ཐོག་ནས་ལྷ་ཆོག་འབྲུལ་བ།

ལྷ་ཁྱ། ལྷ་ཡིག་དམ་འབྲུར་མ།

ལྷ་རོ། ལྷས་རོ་དང་འབྲ།

ལྷ་རོ་མཐོན་བརྒྱད། རེ་དོན་མཐོན་གཉིས་བརྒྱད་ནས་ལྷ་བ།

ལྷ་རོ་བྱེད་པ། དོན་དག་གང་ཞིག་གོང་དུ་ལྷ་བ་ལ་གཞན་གྱིས་རོ་ཆེན་གྱི་ཐོགས་བྱེད་པ།

ལྷ་ཆག་ ལྷ་བ་འཐེན་རྒྱ་དང་ཆག་གཏོང་རྒྱ། དོ་བདག་གཉིས་ཀ་ཁ་འཆམས་ནས་ཞིང་ཁང་ནོར་

གསུམ་ཤིའི་རྒྱལ་དུ་བཅུགས། ལྷ་ཆག་མེད་བར་འབའ་ཡི་གེས་བསྐྱམས།

ལྷ་ཆས། ལྷ་ཉེན་དངུལ་དངོས།

ལྷ་ཆེན། ལྷ་དག་གཏོང་མཁན་གཙོ་ལོ། ལྷ་ཆེན་ལོ་རྒྱ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྟེས་བསྐྱར་ཅིང་ལྷས་ཏེ་

གཏན་ལ་པབ་པ།

ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྐང་ལོ་སྟེ་ལོ་༡༦༩༥ལ་ཁམས་སྟེ་

དགའེ་མངའ་ཁོངས་ལྷན་ཁོག་གསེར་ལྷན་ས་དཀར་གྱི་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཀྱན་དགའ་འཕེལ་ལས་

མིང་གཞན་ལྷ་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ་དང་ཡུམ་བུ་ཆོག་ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སྟེ་བསྐྱམས།

སྤྱི་ཚུང་ངའི་དུས་སྤུ་མཚན་ལ་རྟ་མགིན་གཟུངས་ཞེས་གསོལ།དགྲུང་ལོ་བདུན་དུ་ཕེབས་པར་
 ཁུ་བོ་ལ་གཞི་མ་གཟབ་གཤར་གྱི་ཡིག་སྒྲོག་བསྐྱབ།སྤྱི་ལང་བོན་བོ་ཁོ་བོ་མགོན་དང་ཀུན་
 དགའ་བསམ་འབྲུབ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་སྤྲུགས་སྒྲོག་དང་ཡབ་ལ་སྤྱི་དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་མེ་
 བག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧་དུང་བ་ཀུན་དགའ་རྒྱ་མཚོའི་དུང་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས།མཚན་
 ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་གསོལ།དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པར་རག་རྒྱ་ནམ་རྒྱལ་དགོན་པའི་སྤྱི་
 མ་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་གྱི་མདུན་བདེ་མཚོག་གི་དབང་སོགས་དབང་ལུང་དུ་མ་དང་།ཀམ་
 བསྟན་འཕེལ་དང་རབ་འབྲུམས་པ་བཟ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་མདུན་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དཔེ་
 བརྗོད་བཅས་ལེགས་པར་སྤྱངས།སངས་རྒྱས་ཚོས་ཚོས་འཕེལ་སྤྱོད་ལ་ཅིས་དཀར་ནག་འཛོ་
 གྱེད་ཀམ་དག་དབང་ལ་སྤྱོད་སྒྲོར་བཅས་ཞིབ་ཁྲིད་ཞུས།ཆེ་དུ་དགོན་ཀམ་མ་སྤྱོད་པས་ནི་མདོ་
 ཁམས་ཀྱི་ཁྲོགས་འདིར་བཅུ་ལྷགས་རིག་གནས་ལ་མཁས་ཤི་ཀུན་གྱིས་ཐམས་ཅན་མཁྲེན་པ་
 གཉིས་པ་ལྟ་བུར་བསྤྲུགས་པས། དེར་བཞེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་པར་
 འཕྲིགས།སྤྱི་ཀ་ལྟ་བུ་དང་། ཅན་པ་སོགས་ཀམ་མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེའི་རྒྱས་འབྲེལ་ཐོག་ནས་གསལ།
 ཕྱེད་སྤྱོད་རིན་འབྲུང་།སྤྱན་འབྲེལ་དབྱངས་ཅན་དགེས་སྤྱི་སོགས་ལ་རི་མོའི་ཐོག་ནས་རྩོམ་
 རྒྱག་སྤུལ། རབ་འབྲུམས་པ་བསོད་ནམས་དབྱན་པ་ལ་བསྤུས་བྲ་རྩམ་འབྲེལ་སོགས་ཆད་མའི་
 སྒྲོར་གསལ་ནས། སུན་མོང་རིག་པའི་གནས་ཀུན་ལ་གོ་བ་གཏིང་ཚུགས་པ་རྟེན་པས་གཞན་
 འིང་མི་འཛོག་པའི་སྤོབས་པ་སྤྱེས་ཤིང་། མདོ་ཁམས་སུ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། དགྲུང་
 གངས་ཉིང་དགྲུ་སོན་པའི་དུས་སྤུ་མ་སྤྱིའི་འབྲེལ་སྤྱད་པ་དང་ལྷན་དུ་རྒྱ་བ་བཞི་བ་ནས་བཏེག་
 རྟེ། ས་སྤྱིར་ནང་དོན་རིག་པ་སྤོབ་གཉེར་དུ་ཕེབས། རྩར་མཁན་ཆེན་ཆུལ་ཁྲིམས་སྤྱོད་བྱུང་དང་
 མཁན་རྟེན་དག་ཤིས་སྤྱན་བྱུང་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནི་བྱ་ཚོས་དུག་དང་གྲོ་དོར་ལམ་དབང་རྒྱད་
 དབང་། གསུང་དག་ལམ་འབྲས་སོགས་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་དབང་ལུང་མན་དག་ཡན་
 ལག་དང་བཅས་པ་ཞིབ་ཅིང་ཐུ་བ་གསལ་པས། རྒྱད་སྟེ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་མངའ་དབང་འབྱོར།
 དེར་མེ་ར་རབ་འབྲུམས་པ་སོགས་ལ་སུམ་རྟགས་དག་གསུམ་དང་། ལྟ་བུ་སྤྱི་ཀའི་ཅིས་ཕྱེད་
 སྤྱོད་སྒྲོར་བཤད་ཁྲིད་གནང་། རོར་དུ་ལོ་གཉིས་ཀྱི་རིང་ལ་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན་གྱི་དུང་ཡིག་

མཛད། མོར་དགོན་པ་དག་དབང་ཀུན་དགའ་ལྷན་གྲུབ་དང་ཆོས་འབྲེལ་བཞག་ ལྷ་ལྷན་ཏུ་
 མཛེས་ཕྱགས་དང་མཆོད་འབུལ་བསྟུན་ཏེ་མེ་ལུག་ཁྲི་བ་བཞི་པར། ལྷ་ལྷན་ནས་སྡེ་དགེར་
 ཁྱོན། ལྷ་བྲིས། སྒྲ་ཀ་ཅན་ལྷན་དག་སོགས་སྟོབ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་འདོད་བསྐྱངས། མཁན་
 ཆེན་བཟ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་དང་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་ཟུང་གིས་བསྐྱེད་ཏེ་སྐྱེད་གོང་མ་
 རྣམ་ལྟེང་བཀའ་འབུམ་ཞུ་དག་གྱེད་པར་ཐེབས། དེ་ཡང་བཀའ་འབུམ་པར་མི་འདྲ་བ་ཆ་ཆར་ལྷ་
 དང་མོར་བྱ་དཔེ་ཁྱད་སྒྲུབ་དག་གིས་མ་འགའ་བསགས་ཏེ་བཞེད་བྱའི་དོན་ལ་རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་
 གི་དགོངས་པ་དང་མི་འགའ་བར་ཞུ་དག་ལེགས་པར་མཛད། སྤར་ཡང་མེ་སྐྱེལ་སྤྱི་ལོ་
 ༡༧༥༣ ལོར་བར་བཞོས་གྲུབ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གི་བཀའ་ལྷན་བསྟན་འཕྱར་གྱི་
 པར་གསར་བསྐྱབ་མཛད་པའི་ཞུ་དག་པ་གནང་།དེ་དུས་ཡིག་མཁན་མཁས་པ་མང་པོའི་ཁྱོད་
 རྣམ་བཤམ་པ་ཡིག་མཁན་བཅུ་དྲུག་དང་ལྷ་བྲིས་མཁས་པ་གཅིག་ པར་བཞོས་མཁས་བཅུ་ས་
 མི་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུ་བཟའ་ཏེ་ལས་བྲལ་བས་ཕུན་ཆོགས་པར་བསྐྱིགས།པར་གཞི་ས་ཤི་ཡང་
 རྒྱལ་པོ་སངས་ལེགས་མཛེད་ཡོན་གྱི་སྤྱོད་ལ་བཞེངས་པའི་དཀར་ཆག་[འཕང་ཐང་མ་]དང་
 [ལྷན་དཀར་]མ་སོགས་བཅུ་ལྷག་གཅིག་ལྷག་མ་དཔེ་བསྟར་བའི་སྐབས་ཀུན་མཁྱེན་སི་ཏུ་ཆོས་
 ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་དབུས་སུ་བཞེངས་པ་དེ་ཉིད་ཆ་ཆར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ལེགས་ཆ་མང་བར་
 མཛོང་ནས་གཙོ་མོར་བཟུང་།ཆོག་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དང་ཆོག་རྒྱས་པ་གོང་ལོག་འཁྱུག་
 པ་སོགས་ལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འབྲེལ་སོ་སོའི་གཞུང་དང་བསྟན་ནས་རྣམ་དཔྱོད་
 ཞེབ་མོས་དབྱེད་དེ་འཛོར་བ་རྣམས་སྤྱད།འཁྱུགས་པ་བསྐྱེད་པའོར་བ་བཅོས།སྤྱགས་ཀྱི་ཆོག་
 འབྲུ་རྣམས་ལ་ལེགས་སྤྱར་ཡིན་ངེས་རྣམས་ལས་གཞན་དོགས་སེལ་མ་བཟོད་པ་ཀུན་རྟགས་
 དང་མཆན་བྱས་མཆན་པར་གནང་ཟུར་ཆག་གི་སྐད་དང་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ཤ་ཐའི་སྐད་
 རྣམས་བཅོས་སྤྱད་མེད་པར་སོར་བཞག་མཛད། སྐབས་དེར་མདུན་རྫོང་མོངས་པ་འགས་ཞུ་
 དག་ལ་བར་ཆད་བྱས་པའི་རྒྱན་གྱིས་[སྤྱོད་བས་དཔག་བསམ་འཕྲི་ཤིང་]ང་ལ་ཞུ་དག་མཐར་
 ཁྱོན་མ་ཐུག་སྐབས་དེར་ལྷན་ཡུལ་ནས་མ་ཡུམ་གཤེགས།གཉིས་དགོན་པ་དང་དམ་པའི་སྤྱིས་
 བྱ་རྣམས་ལ་ལས་སྟོན་སྟོན་ལས་ཞུས།མི་རིང་བར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་།མཁན་ཆེན་

བཟ་ཤིས་ལྷན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱང་དགོངས་པ་རྫོགས།
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་མདོ་ཕྱོགས་དང་། རིག་གནས་སྐོར་གྱི་
བསྟན་བཅོས་སྒྲིགས་བས་བརྒྱ་དང་ཉེར་བབ་རྒྱུད་ལྷུ་དག་དང་། བར་དུ་འཁོད། སྤྲུགས་ཕྱོགས་
ནམས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་གསར་ཆེས་ཉིན་ལེགས་པར་
བྲུབ། རྒྱེ་དགེ་ས་སྐྱོང་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྟན་འགྲུལ་དཀར་ཆག་བཅུ་མ་ས་སྐྱོང་སྐྱེས་པར་
ཀུན་གཟིགས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ལ་གཟིགས་འབྲུལ་ལྷུས་བས་ལེགས་བརྫོད་ཀྱི་མེ་
ཏོག་འཛོམས། འཕགས་པའི་གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གི་རྟོགས་བརྫོད་སྤར་བརྒྱུས་ཀྱི་ཤིང་པར་
གཞིར་བཞག་སྟེང་ཅུང་ཟད་བཟོ་བཅོས་དང་དེར་མེད་པའི་དགེ་བསྟེན་རྩམ་རྒྱུད་དང་། ཉ་ཤར་གི་
བཀོད་པ་གསར་བྲིས་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་དབུས་གཏང་ཁམས་གསུམ་དུ་གནས་ལྷུ་རིག་
པའི་བཞི་ཏུ་ལྷ་ཆེན་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་རིན་ཆེན་ཞེས་མཆོན་སྟན་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱ་མོའི་ན་བར་སྤྲད། ལྷན་
ཤོད་དཔོན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལྷར་[སྤྱི་རབས་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་]ཟང་ཁའི་སྤྱི་རིས་
མཛད། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱ་སྤྱུལ་པལ་མོ་ཆེ་དང་ཁྱད་པར་ས་སྤྱིའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ཀུན་ལ་
གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ལས་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་དབང་ལུང་ཁྱིད་རྒྱུ་ཆོས་དང་བཅས་པ་
འཆད་སྟེལ་གནང་། རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་པ་དང་། དད་འདུན་ཅན་གྱི་སྟོབ་མ་བཅུ་ལྟ་མི་དཔོན་
སོགས་ལ་སྤྱི་ཀ་ཅན་དབྱངས་གསུམ་དང་སྟན་དག་སུམ་ཉགས་དག་གསུམ་གསོ་རིག་
དང་། ཁྱད་པར་བཟོ་རིག་གིས་འབྲུར་སོགས་རྒྱུད་དང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཁོར་བ་དབྱུང་
གསུམ་གྱིས་དག་པར་མཛད་དེ་བཟོ་རིག་གི་ལག་ཅུལ་མཛད་དུ་བྱུང་བ་གསར་དུ་སྟེལ་དབུ་ཅན་
དང་དབུ་མེད། ལྷ་ལྷུ་ལྷ་སོགས་ཡིག་གཟུགས་ལེགས་པར་འབྲི་བའི་སྟོབ་དར་སྟེལ་
མཛད། འོད་ཕྱི་རབས་དག་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དུ་ལྷག་བསམ་ནམས་པར་དག་པས་གསུང་ཆོས་མང་
པོ་བཞག་ག་ནམས་ཀྱང་བསྟོད་པའི་ཆོགས་དང་གཏམ་ཆོགས་ཆོག་བྱག་ལེན་གྱི་སྐོར་
དང་། ཆབ་ཤོག་བསྐྱེད་བྱེད་ཆུས་སོགས་ཀྱང་སྤྲེལ་སྟོར་ལེགས་ཞིང་ཆོགས་བཅད་སྟེག་གང་
ལའང་རང་བྱུགས་ཀྱིས་སྟན་དག་ཉིད་དུ་འཆར་བ་ཁོན་དང་། དོན་གྱི་ཆ་ལ་དབྱུང་བ་གསུམ་
གྱིས་འོངས་པ་མེད་པས་མཁས་པར་ནམས་མགུ་བསྐྱེད་སྟབ་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ལོ། ཁོང་ནི་སྤྱི་

ཆོད་སྒྲིབ་ཀྱི་དུས་པལ་མ་ཆེ་སྡེ་དགེ་ར་བུ་གས་ཤིང་སྡེ་དགེ་ར་པ་ཁང་ཆོས་མཛོད་ཆེན་མོར་
 རྒྱ་དག་མཁན་པོ་ཡུན་རིང་མཛད་པས་རྒྱ་ཆེན་པའི་མཆན་སྟོན་ཐོག་ བོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱིའི་
 དོན་ཁོ་ན་དགོངས་པ་གཞེས་པ་ལས་བྱུང་མཐའི་ཕྱོགས་ཞེན་གཏན་ནས་མེད་པར་བརྟེན། དེར་
 སང་སྡེ་དགེ་ར་པ་ཁང་དུ་བྱུང་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་དབང་མང་པོའི་གསུང་རབ་དང་བོད་
 ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་མཆན་ཆང་མའི་པར་ཤིང་ཁྱི་བུ་ཕྱག་གསུམ་ལ་ཉེ་བར་བཞུགས་ཤིང་འཛེམ་
 སྤྱིང་དུ་སྟོན་གསུམ་གྱིས་ཁྱབ་པ་འདི་ཡང་ཁོང་གི་མཛད་སྟོན་དུ་བཟང་པོ་དང་འབྲལ་ཐབས་མེད་
 པ་ཡིན། ལྷག་པར་ས་སྐྱ་བཀའ་འབྲུམ་དང་བསྟན་འགྲུར་གྱི་པར་ཤིང་ཆོག་དག་ལ་ཡིག་
 གཟུགས་ལེགས་པ། ཆད་ལྷག་མེད་པ་འདི་དག་ཁོང་གི་བྲིན་ཡིན་པར་མ་ཆད་བསྟན་འགྲུར་གྱི་
 དཀར་ཆག་ཞེས་ཅིང་གསལ་བ་མཐོང་ན་དགའ་བ་དེའང་ཁོང་གིས་བྲགས་རྩེ་མཛད་པའི་
 འབྲས་བུ་དེ། དེའི་ཕྱིར་ང་ཆོས་ཁོང་གི་བཀའ་བྲིན་ནམ་ཡང་བཟེད་མི་རུང་པོ། རབ་བྱུང་བཅུ་
 གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༤ལོ་ལ་སྐྱ་གཤེགས། སློབ་མའང་རབ་འབྲུམས་པ་བསོད་
 བསུམ་རབ་བཏན་སོགས་དགེ་ལྷན་པ་དང་དག་དབང་དགེ་ལེགས་ལྷན་བྱུང་སོགས་དཔལ་ལྷན་
 ས་སྐྱ་པ། སྡེ་དགེའི་ས་སྤྱོད་ལྷན་སོགས་དཔོན་ཆེན་བཅས་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་བྱུང་མང་དུ་
 སྟེལ། གསུང་ཆོས་ནི་སྡེ་དགེའི་པར་མ་བོད་བཅུ་བཞུགས་སོ།

ཁྱེ་མཆོད། འཕྲིན་ཡིག་གས་སྤྱིང་མོད་གཏམ།

ཁྱེ་ཤེས། ① སྟོན་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྩ་སྟོན་པ། ② ཐས་འབྲུ་བའི་ཤེས། ཁྱེ་ཤེས་ན། ཁ་ཐས་

ཁྱེ་བའི་ཤེས་སུ་ནད་ལྡང་བའི་རྒྱུད་གི་ནད་ཀྱི་རྟགས་ཤིག

ཁྱེ་ཤེས་གསུམ། རོ་དུག་དུ་གཏོགས་པའི་ཤེས་གང་བསྟེན་པ་རྣམས་ཐོ་བའི་མེ་འོད་གསུམ་གྱིས་

ཐུག་བཞུག་བྱས་ཆར་བའི་ཤེས་སུ་སྤར་གྱི་འོད་འོ་བོ་དེ་འགྲུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་མངར་བ་དང་།

སྤར་བ། ཁ་བ་གསུམ་གྱི་མིང་སྟེ། བཤད་བ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལས། ཁྱེ་ཤེས་ཐོ་བའི་མེ་དང་འབྲུད་པའི་

ཆོ། བད་མཁྱིས་རྒྱུད་གི་རིམ་བར་ཁྱེ་བ་ལས། མངར་དང་ལན་ཆའི་ཁྱེ་ཤེས་མངར་བ་དང་། སྤར་

བ་རོ་མཚུངས་ཁ་ཆ་བསྐྱ་གསུམ་ཁ། ཞེས་དང་། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དགེ་ལེགས་རྣམ་རྒྱལ་

གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་རོ་རྩ་ཁྱེ་ཤེས་བཤད་པ་ལྷི་རྒྱུའི་མེ་འོད་ལས། ཁྱེ་ཤེས་མངར་དང་

ལན་ཆའི་ཁྱེས་མངར། སྐྱར་བ་རོ་མཚུངས་ཁ་ཆ་བསྐྱ་གསུམ་པོ། སལ་ཆེར་ཁ་བ་དག་ཏུ་ཁྱ་
བར་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ཁྱ་རྟེན། སྐྱབས་འདུག་ཁྱ་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་རྟེན།
ཁྱ་གཏུག་ཁྱེས་མ་གཏུག་ཁྱེས་མ་ཁང་ལ་ཁྱ་གཏུག་བྱེད་པ། ཁྱ་གཏུག་བྱེད་མཁམ།
ཁྱ་གཏུག་འདི་གཅོད་ཁང་། ཁྱ་གཏུག་གི་གོ་རིམ་དང་ཐབས་ལམ་འདི་གཅོད་བྱེད་སའི་ལས་ཁུངས།
ཁྱ་གཏུག་བྱེད་རྒྱ་ལུས་པ། ཁྱེས་མ་ཁྱ་གཏུགས་བྱེད་དགོས་ངེས་དེ་འདྲ་ཁྱ་གཏུགས་བྱ་རྒྱར་
ལུས་ནས་ཁྱ་གཏུག་མ་ཐུབ་པ།
ཁྱ་གཏུག་བྱེད་པ། གཞོད་འཆེ་ལོག་མཁན་གྱིས་ཁྱེས་མ་ཁང་ལ་ཁྱ་གཏུགས་བྱེད་པ།
ཁྱ་གཏུག་ཡི་གེ་ཁྱ་གཏུག་བྱེད་པའི་ཡི་གེ་
ཁྱ་གཏུགས། དཔོན་ནས་ཁྱེས་མ་གྱི་སར་གཏུགས་ནས་གྲོད་རྩོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་གསོལ་བ།
ཁྱ་མོ། ① རང་གི་ལས་ཀའི་སྐོར་ནམས་གོང་ལ་སྟན་ཁྱ་བྱས་པའི་ཐོ་ཡིག་ ② མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་
ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་report ཟེར།
ཁྱ་དག་ཡི་གེའི་ཆེན་དོན་མ་དག་པ་ནམས་དག་པར་བྱེད་པའི་ལས་དོན། ཡི་གེ་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་
མེད་ཁྱ་དག་གནང་བ། ཙོན་ཡིག་མ་བྱི་ལ་ཁྱ་དག་ཞིབ་ཆགས་བཏང་བ།
ཁྱ་དོན། བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོང་། རེ་བ་ཁྱ་དོན། ནི་བ་ཁྱ་དོན། སྟན་མེད་ཁྱ་དོན། ཁྱ་དོན་གསོལ་བ།
ཁྱ་ལྟེན། ཁྱ་ཡིག་དངོས་གཞི་མེན་པའི་བྱར་ཤོག་
ཁྱ་བདེ། བྱང་མེས་ས་དཀར་པོ་ཁྱ་བ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བ།
ཁྱ་འདེགས། ཡི་གེ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱར་བའི་རྟེན། ཁྱ་འདེགས་སྟེ་རེག་བཅས་རྒྱ་ཆེས་བཟང་པོར་
ལུལ། ཁྱ་རྩོར་ཐེབས་པ། ཁྱ་བའི་དོན་ལ་རྩོར་འཁྲུལ་བྱང་བ།
ཁྱ་སྒྲ། ① དོན་དག་ཁྱ་བའི་མགོ་འདྲེན་བའམ་སྟེ་འཁྲིད་མཁམ། ② ཁྱ་ཡིག་སོགས་ལ་མིང་ཐོག་མར་
འགོད་མཁན་ནམ། དོན་གནད་ཁྱ་མཁན་གྱི་གཙོ་བོ།
ཁྱ་ཐོད་ཆེ་བ། རང་འདོད་ཁྱ་བར་སྟོབས་པ་ཆེ་བའམ་ཉམ་ལུགས་ཆེ་བ།
ཁྱ་འཕྲིན། འཕྲིན་ཡིག་གི་ཞེས།

ཁྱེ་བ། ① རེ་འདུན་རྫོང་གི་ ཁྱེ་བ་དེ་མ་བྱུང་གི་ རེ་བ་ཁྱེ་བ། གནས་ཚུལ་ཁྱེ་བ། སྟོན་ཁྱེ་བ། འཆོམས་
འདི་ཁྱེ་བ། ② ལྷག་བ་དང་། ལེན་བ། བྱེད་བ་སོགས་ཀྱི་ཞེས། གསོལ་ཇ་ཁྱེ་བ། མཆོད་ཆང་
ཁྱེ་བ། ཞབས་འདེགས་ཁྱེ་བ། ངས་རོགས་རམ་ཁྱེ་བ་ཆོག་བསྟོད་བསྐྱེད་ཁྱེ་བ་པོ། ③ མར་
སོགས་གོང་བྱ་རང་བཞིན་དུ་ཁྱེ་བའི་རྣམ་པར་གྱུར་བ། ཚུ་རྣམས་ཆུའི་ནང་དུ་ཁྱེ་བ་ལས་སྐྱུམ་
ཀྱི་ནང་དུ་ཁྱེ་བའི་གས་མེད། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་བ་མོ་ཁྱེ་བ། མར་ཁྱེ་བ། འོད་དུ་ཁྱེ་བ། ④ ཐ་མི་དང་
པར་འཇུག་བའི་འཇུ་བའི་འདས་པ།

ཁྱེ་བ་འབྲུལ་བ། ཁྱེ་བ་གསོལ་བ།
ཁྱེ་བ་འཐེན་བ། ལུས་སེམས་གང་རུང་གི་སྐྱོ་བའི་རྣམ་པས་གཞན་གྱི་རོགས་རམ་ཁྱེ་བ།
ཁྱེ་བ་བྱིར་སློག་ཁྱེ་བ་པཏགས་བྱ་རྒྱ་ཙམ་བཞག་བྱས་པ། ཁྱེ་བ་འབྲུལ་བ། ཁྱེ་བ་བྱེད་བ། ཁྱེ་བ་འཐེན་
བ་དང་། རེ་བ་ཁྱེ་བ་སོགས་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཡིན།
ཁྱེ་བ་ཁྱེ་བ། སོ་སོས་ཁྱེ་བ་སྤུལ་བ་ལ་ཁ་གཏད་ཕྱོགས་ནས་ལན་བརྒྱབ་བའི་ཁྱེ་བ།
ཁྱེ་བ་ལེན་བ། ཁྱེ་བ་དང་ལེན་བྱས་པ། འདི་ཞིབ་བྱེད་བ་དང་། ཇི་བ་ལེན་བ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན།
ཁྱེ་བ་སློང་འབེབས། ཁྱིམས་ཁང་ལ་གཏུགས་བཤེར་བྱས་བའི་རེ་ཁྱེ་བ་བྱིར་འཐེན་བྱ་བ། རྒྱ་སྐད་དུ།

撤诉 ཞེས་བྲམ།

ཁྱེ་བའི་ཁམས། ① ཁྱེ་བའི་ཁྱེ་བ། ② ལུས་ཀྱི་ཁམས་དཀར་པོ་འཕམ་ཐིག་ལ།
ཁྱེ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན། ཟས་འཇུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན།
ཁྱེ་བྱིར་བྱེད་པ། འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ལ་ཁྱེ་བྱིར་གཏུག་བཤེར་བྱེད་པ།
ཁྱེ་འབྲུལ། ① སྟོན་མེང་འབྲུལ་བ། ② ཁྱེ་བ་འཐེན་བ། ③ ཁྱེ་འབྲུལ་བདག་སྟོད་བྱེད་པ།
ཁྱེ་འབོད། ཁྱེ་ཡུལ་གྱི་མཆོན་ཐོས་ནས་བདེ་སྐྱེད་ཁྱེ་བ། ཁྱེ་འབོད་མཛེས་མཆོན་འབོར་བ།
ཁྱེ་འབོད་པ། ཁ་མཆུའི་ཁྱེ་ཆོག་འབྲུལ་མི།
ཁྱེ་མར། སྟོན་མེ།
ཁྱེ་ཆོག་འདི་གཅོད་བྱ་ཡུལ་གྱིས་གྱོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་དག་ཐོག་ནས་བཞོད་པ།

ཁྱེ་ཆིག་རྩལ་བཟོ་བྱེད་པ། ཁྱེ་སྤྱོད་གྱི་ཆིག་དང་སྐད་ཆ་རྩལ་བཟོ་བྱེད་པ།
ཁྱེ་འཛོལ་ཤོར་བ། ཡར་ལ་སྟུན་སེང་ཁྱེ་རྩལ་བཟོ་བྱེད་པ།
ཁྱེ་ཆང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཁྱེ་བཞེས་བདེན་རྩལ་གྱི་ཞལ་ལྟེ། ཞལ་ལྟེ་བཙུ་བྱུག་གི་ནང་གསལ། ཁྱིམ་ས་འགལ་སུ་བྱུང་གི་ཉེས་
ཅན་སོ་སེའི་ས་ནས་ཁྱེ་ཆིག་སྤངས་ཏེ་བདེན་རྩལ་དག་བཤེར་གཏོང་བའི་ཁྱིམ་ས།
ཁྱེ་ཡིག་འཕྲིན་ཡིག་གི་ཞེ་ས། ཁྱེ་ཡིག་ཕུལ་དོན།
ཁྱེ་ཡིག་དུས་མཉམ་སྤྱིར་བཏང་གི་ཁྱེ་ཡིག་
ཁྱེ་ཡིག་གི་ཆེང་ས། ཁྱེ་ཡིག་གི་དཀྱིས་ཤོག་
ཁྱེ་ཡིག་མགོ་མཆུ། ཁྱེ་ཡིག་གི་མགོ་ཤོག་ཏུ་གྱིས་བའི་ལན་དམ་འབྲས།
ཁྱེ་ཡིག་ཆེ་ཐང་ས། ཁྱེ་ཡིག་དོན་གནད་ཆེ་བ།
ཁྱེ་ཡིག་སྒྲགས་དངོས། འདེབས་རྟེན་ཡང་ཟེར། འཕྲིན་ཡིག་དང་སྒྲགས་ནས་བསྐྱར་བའི་བྱུག་རྟགས།
ཁྱེ་ཡིག་ཆབ་འབྲི། ཡིག་ཐོག་ན་མི་གཞན་གྱིས་ཆབ་བྱས་ནས་ཁྱེ་ཡིག་འབྲི་བར་བྱེད་པ་ལ་གོ།
ཁྱེ་རལ། གོས་གྱི་མཐའ་རལ་བ།
ཁྱེ་རེ་ཀ་ཀོར་མེད་པ། བྱིས་འབྲུངས་ཁྱེ་རྩལ་འཕྲུལ་སྤྱོད་ཆིགས་གྱི་ཀ་རེ་ཀོར་མེད་པ།
ཁྱེ་རུ་མཆོ། ལྷ་མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རམ་རིམ་རྫོང་གི་བྱང་རྩུབ་ཏུ་ཡོད།
ཁྱེ་ལན། ① ཡིག་ལན་དང་། གཏམ་ལན། ② བྱོད་ཡས་བྱོད་ཡ་ལ་སྤྲས་བའི་ལན།
ཁྱེ་ལེན་ཐག་གཅོད། དག་ཐོག་དང་ཡིག་ཐོག་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་ཁྱེ་ས་བའི་ལན་ཐག་གཅོད་པ་ལ་གོ།
ཁྱེ་ལེན་ཐོ་ཡིག་ ཁྱེ་ལེན་ཟེན་ཐོ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཁྱེ་ལེན་པ། དག་ཐོག་དང་ཡིག་ཐོག་གང་རུང་གི་སྒྲོ་ནས་ཁྱེ་བ་ལེན་མཁན།
ཁྱེ་ཤོག་ ཡི་གེར་བཀོད་བའི་ཁྱེ་བ།
ཁྱེ་བཤེར། བྱོད་ཡ་ལན་ལྟན་གྱི་ཁྱེ་ཆིག་བདེན་རྩལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་བའི་ལས།
ཁྱེ་སྒྲོག་ ཁྱེ་ས་དོན་བདག་སྒྲོད་མ་བྱས་པར་སྟུན་ཁྱེ་བྱིར་སྒྲོག་བའི་དོན།

ལྷགས་མེ། མེ། ལྷགས་ལམ། འགྲོ་བའི་ལམ།

ལྷགས་ལིང་། རྫིང་མེ་འཛོགས་མའི་གྲོ་མོ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་།

ལྷགས་ཤིང་། མེ་ཤིང་།

ལྷགས་སྦང་། མེ་སྟོང་དེ་རྒྱ་སྦང་དུ་རྟོ་ཕིན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་འདི་ལ་ལྷགས་ལིང་འབྲི་བའང་ཡོད།

ལྷང་ཟུང་། གངས་གནས་ཤིག་

ལྷད། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་རིད་པའམ་རྒྱུང་དུར་གྱུར་པ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ཤ་ལྷད། སྦངས་ལྷད་ལྟ་བུ།

② ལལ་ལྷད་ལྷད་བྱས་ནས་བྱོན་ལྟ་བུ། ③ བལ་སྦྱང་འཁེལ་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱང་ཅིག་སྟེ། དབྱིབས་འཕང་དང་འཕྲ་བ། ཤིང་ལེབ་མོ་སྒོར་མོར་རྒྱུང་དུ་ཞིག་གི་དཀྱིལ་དུ་མི་ཁྱུང་ཡོད་ལ་ཤིང་གི་ཡུ་བ་ཞིག་སྦྱས་ཏེ་བལ་སྦྱང་འཁེལ་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན།

ལྷད་ཐག་གོང་ནས་འོག་ཏུ་དབྱེད་བའི་ཐག་པ།

ལྷད་པ། ① ལུར་དུ་དབྱེད་བ་དང་། མར་གྲུག་པ། མགོ་མོ་ལྷད་པ། གཞུག་གྲུ་ལྷད་ལྷད་ལྷམ་ལྷམ་

བྱས་ནས་བྲོས་པ། སྦབ་མདའ་དབྱེད་ལྷད་མེད་པ། ལམ་དམར་རི་ཅའི་བར་དུ་ལྷད་པ། ② ཉམས་པ་དང་། རྒྱུད་པ། ལྷོ་བས་ལྷགས་ལྷད་པ། ལྷགས་རྫིང་ཅ་མེད་དུ་ལྷད་པ། ཁྱིམ་ཆེ་ལྷད་པ།

③[ཡུལ་]གཙུ་བ་དང་། སྦྱིམ་པ། སྦྱིད་སྦྱུང་ལྷད་པ། བལ་སྦྱང་ལྷད་པ།

ལྷད་མ། ལྷམ་བུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ལྷམ་བུ་སྦྱ་བྱག་ལེགས་གས་ཤིག་

ལྷད་འོག་ལྷམ་བུའི་གས་ཤིག་སྟེ། ལྷམ་བུ་འབྲིང་ཅམ།

ལྷན། བལ་སྦྱང་བྱས་སྟོང་མའི་དངོས་རྩས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལྷན་མར། གསེར་ལྷན། གསེར་ལྷན་མ་

ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལྷན་ཁ། ལྷགས་སམ་མར་སོགས་བཞུས་ཐེན་པའི་ཁ་བ།

ལྷན་འཁན། རིའི་སྟེང་དུ་སྦྱེས་པའི་སྟོང་རིགས་ཤིག་སྟེ། དེའི་ཁ་བས་སྦྱིན་པ་ལྡང་སྦྱིན་ཀྱི་མདངས་

རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ལྷན་ཐར། ① བདར་ཤ་དང་བཞུས་ནས་སྦྱང་བརྒྱུད་བྱེད་པའི་མིང་། ལྷགས་ལྷན་ཐར་གཙང་པ་སྦྱས་

ལེགས། བསྐྱེགས་བཙང་བདར་གསུམ་གྱིས་ལྷན་ཐར་བྱེད་པ། ② བརྟག་དབྱེད།

འུན་ཐར་ཆོད་པ། ① ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པ། ② ལྷགས་རིགས་བཞུགས་ནས་བརྟུང་ཐར་བྱས་ཟེན་པ།
འུན་ཐིག་རྩ་སྒྲན་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། འུན་ཐིག་དཀར་དམར་ཕྱོ་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད།
འུན་ཐིགས། ① བཞུགས་ནས་བྱུང་བའི་ཐིགས་པ། ལྷག་མའི་འུན་ཐིགས། ལྷགས་ཀྱི་འུན་ཐིགས། ལྷ་
གཏུང་གི་འུན་ཐིགས། ② ལྷིང་པོའི་ཡང་ལྷིང་། མན་ངག་གི་འུན་ཐིགས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འུན་ཐིགས།
འུན་བརྟུང་ཆོད་པ། བརྟུང་ཤ་ཆོད་པ།
འུན་ནན། མའི་སྟེང་དུ་སྒྲན་བྱུག་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་
ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷོན་ལས། འུན་ཞེས་སྒྲན་ནམས་ཞིབ་བཏགས་ཆོས་བར་བཙོས་བ་
བསྐྱས་སྟེ་ཐར་ཙམ་འདག་པ་ལྟར་བྱུགས་ལ་ཉེལ་སྒྲབ་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དཀྱིས་མས་དཀྱི་བྱ་བ་དང་།
ནན་ནི་སྒྲན་ནམས་ཞིབ་བཏགས་བྱས་པའི་བསྐྱས་སྟེ་ལྷག་ཞོ་ཙམ་ཅེ་འཇམ་བསྟོས་བ་བྱུགས་
སྟེང་ཤོག་དེབ་བམ་སྟེ་དེབ་བཏང་བ་ཤིས་བ་ཡིན་པས་འོག་དུ་འཆད་པ་ནམས་ཀྱི་འུན་ནན་
སྟོང་ལུགས་ཀྱང་འདི་ལྟར་རོ།
འུན་མ། མེར་བསྟེགས་ནས་བཞུགས་པའི་ཁུ་བ། གསེར་འུན་མ། དུལ་འུན་མ། མར་འུན།
འུན་མར། ① བ་འབྲི་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ཅི་མར་བཞུག་མེར་བསྟོལ་ནས་བཙག་བཙད་ཅིང་སྟེ་
སྟེགས་སྟེང་བ་ཞིག་ ② མར་སྟེམ་སོགས་ལས་སྟེང་བའི་སྟེང་གསལ། འུན་མར་གསེད་པ།
འུན་ཅེ། ལྷ་དུའི་མིང་།
འུན་གཟུང་། གངས་གནས་ཤིག་
འུབ། བོ་ཁབ་ཀྱི་བརྟེན་ཅིང་།
འུབ་ཙན། [ཅིང་]གོ་ཆ་འྱོན་པའི་མི།
འུབ་པ། [ཅིང་]གོ་ཁབ་བམ་ལུགས་གོས།
འུམ། ① དཔའ་ངར་གྱི་ཕྱོག་ཆུ་སྟེ། འཛིགས་ཤིང་འུམ། འུམ་འུམ་པོར་གནས། འུམ་སྐད་པོར་ལྟ་
བྱ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ དུ་བའི་ཞེས་སྟེ། ཁོང་འུམ་ནས་སྟེན་ཆབ་བསིལ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་
འུམ་འབྲི་བའང་ཡོད།
འུམ་སྐད། དངངས་སྒྲག་གིས་སྟོ་བྱར་དབང་མེད་དུ་པོར་བའི་སྐད།

ལུས་ཤོད་ཀྱི་སྤྱི་བ་ལ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྦྱོན་ལྗེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་སེམས་འཕང་དམའ་བའི་རྣམ་
པ་ཅན་དང་སེམས་རྣམ་པར་གཤེད་བའི་སྤྱི་བ་བཤོ།

ལུས་ཀྟགས། སེམས་ལྟགས་འཁུམས་པའི་རྣམ་འགྱུར། དབྱ་དང་བྱག་དུས་ལུས་ཀྟགས་སྦྱོན་མི་རུང་།

ལུས་ལ། ① བྱ་ཆོག་དཔའ་འཁུམས་པའམ། སྟོབས་པ་ཉམས་ལ། དཀའ་ལས་ལ་ཡིད་མ་ལུས་ཞིག
རང་འགན་ལེན་པར་ལུས་ལ། ② འཛིགས་སྐྱེག་སེམས་ལ་ལུས་པ་ཅན་མེད། ལུས་པ་མི་
མངའ་བ། ལུས་མེད་མདུན་སྟོད། ལུས་བཅས་ཚོལ་བ་དོར་བ་ལ། མོངས་ལས་ཐར་བ་ཡོད་དམ་
ཅི། ③ བྱིང་བ། ལུས་པ་སེལ་བར་སེམས་གཏོད་ལ།

ལུས་བྱ། བྱི་ལམ་ཞི་མི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁྲུས་མཁན་དང་། མིང་གི་སྤྱེལ། རྣམ་པོལ་མིག་བྱི་
ཟ། འབར་བའི་མིག་ལུས་བསྐྱེད། བཤད་བ་སྤྱེད་བཅས་སོ།

ལུས་མཆོར། མཆོར་སྤྲང་།

ལུས་ལུས། ① ཞི་མིས་བྱིལ་དང་། ཅི་ཅི་འཛིན་པར་འགྲོ་ཚུལ། འཇབས་ཏེ་ལུས་ལུས་དུ་འགྲོ་བ། ②
འཛིགས་སྐྱེག་སྟེས་པའི་ཚུལ། ཁ་འཆོར་འཆོར་སྦྱིད་པ་ལུས་ལུས།

ལུང་། [ཡུལ་]ཕྱོགས་གཞན་དུ་མ་ཡོ་བའི་སྤང་བོའམ་བྲང་བོ། རྒྱག་རྟ་རྟུང་གིས་འགྲོ་བ།
ལུང་བོ། མགོའི་ལྷག་པ་ནས་སྦྱོན་མའི་དཀྱིལ་བར་ཞེང་སོར་བཞི་ཅམ་གྱི་གནས་མིང་སྟེ། ལྷག་པ་
སྦྱོན་དཀྱིལ་སོར་བཞི་ལུང་བོ་སྤྲང་། ཏ་དཀར་ལུང་ཅན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལུལ། སྤངས་ལུལ། སྟོས་པ་ལུལ་ལྟ་བུ།

ལུལ་བ། [ཡུལ་]① ལུལ་བ། སྤྲ་ལུལ་བ། སྤྲ་ར་ལུལ་བ། ② ལུང་བའམ། མར་ཆག་བ། འཕོར་ཆད་
ལུལ་བ། གཅང་ཆུ་ཅུང་ཟད་ལུལ་བ།

ལུལ་ལུལ། ལུལ་ལུལ། མགོ་བོ་ལ་ལུལ་ལུལ་བྱེད་ལ།

ལུས། ལུ་བའི་སྐྱེལ་ཆོག

ལུས་འཁྲོལ། ཡར་ལུས་ནས་མར་བཀའ་འཁྲོལ་བ། ད་རེས་ང་གཞིས་སྒོར་ལ་དགོངས་པ་ལུས་
འཁྲོལ་བྱུང་སོང་།

ལུས་ངོ། རོན་གནད་ལུས་པའི་ངོ་སོ། ལུས་ངོ་གཏོང་བ། རི་ཅམ་ལུས་ཀྱང་ལུས་ངོ་མི་འདུག

ལུས་ཆེན་ལོ་རྒྱ་བ། ① གཞུང་སྐྱུར་མཁན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ། ② གཞུང་སྐྱུར་ཆར་བའི་དཔེ་ཆ་ལ་ལུས་
དག་གཏོང་མཁན་ལོ་རྒྱ་བའི་མིང་ཡིན།

ལུས་དག ལུ་དག་དང་འདྲ།

ལུས་དག་གཏན་འཁེབས། ཞིབ་འཇུག་བྱས་ནས་གཏན་འཁེབས་བཟོ་བ།

ལུས་པ། ལུ་བའི་འདས་པ།

ཞེ། ① རྫོ་སེམས། ཞེ་ནས་འཁྱེད་པ། ཞེ་གཏིང་ན་དགའ་བ། ཞེ་ལ་འབྱོར་བ། ཞེ་ཆེ་ལ་ཞེ་ལོག་
པ། གཞན་གྱི་ཞེ་གཞོན་པ། ② རིགས། ལས་རིགས་ཞེ་མཚུངས་པ། སེང་གེ་དང་སྐྱུག་གཟིག་
ལུས་བྱ་ཆར་མ་ལ་ཟ་གཅན་གཟན་ཞེ་གཅིག་ཡིན།

③ བྱངས་ཀ་བཞེ་བཅུ་དང་དེའི་གཅིག་ནས་དགའའི་བར་མཚམས་སྟོར་བྱེད་བའི་ཆོག་གྲོགས་ཤིག་
ཞེ་བཀོན་པ། ཁོང་ནས་ཁོས་པ། སྤར་སྟོང་སྤྱན་ནག་སྤུག་སྟོང་གི་སྤར་ཚུལ་འདྲ་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་ཉིང་
བར་ལྷག་བར་ལུ་ཞེ་བཀོན་པ།

ཞེ་ཁམས་པ། རྫིང་ཁོང་ཁོ་བ།

ཞེ་ཁོན། མི་མན་ཚུན་དབར་སྦྱང་ནད་ཀྱི་ཁོན་འཛིན།

ཞེ་ཁེལ། ① གཏིང་ནས་མི་དགའ་བ་སྐྱེས་པ། ② སྟོན་མཐོང་ནས་ཞེན་པ་ལོག་པ། ③ སྟོན་མཐོང་
ནས་སྟོ་མི་བདེ་བ་བྱེད་པ།

ཞེ་འཁམ་པ། ཁོང་ཁོ་བ།

ཞེ་འཁྱ། རྫིང་ཞེ་སྤང་།

ཞེ་འཁོན་པ། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ནས་འཁོན་ལུགས་པ། ཞེ་འཁོན་སྦྱང་བཅངས།

ཞེ་ཁྱོད། སེམས་ཀྱི་རང་གཤིས་རང་པོ། ཞེ་ཁྱོད་སྐྱུག་མའི་རང་སྤྱི་ལེན།

ཞེ་སྐྱུག་ ① མ་འོངས་བཟང་དན་གང་ཡོང་སྐྱུག་སྟོད་པ། ② འཁོན་ཞེ་ལ་བཞག་སྟེ་གཞོད་སྟེ་ལ་རྒྱ་སྐྱུག་པ།

ཞེ་གྲོང་། སེམས་གྲོང་པོ།

ཞེ་དགུ བྱངས་ཀའི་མིང་། བཅུ་སྐག་ལྔ་བའི་དགུ་པ།

ཞེ་དགུ་རྫོགས་པ། མི་ཤི་ནས་ཉིན་ཞག་བདུན་བདུན་བཞེ་བཅུ་ཞེ་དགུ་ཆར་བ།

ཞེ་འགྲང་། ① ཡིད་ཆེ་མ། ② མི་དང་མིའི་བར་མི་མཐུན་པའི་འཁྲུག་ཚོད་ཡུན་རིང་བྲིན་པ་ན་སྤར་
གསོ་ཐབས་མེད་པའི་བརྟེ་སེམས་ཉམས་པའི་མིང་།

ཞེ་འགྲས་པ། བན་ཚུན་དགར་འཛིན་གྱི་བསམ་སྒོ་སྦྱིས་པ། བ་དང་བྱའི་བར་ལའང་ཞེ་འགྲས་ན་
མཐུན་དཀའ།

ཞེ་བརྒྱད། གངས་ཀའི་མིང་། བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་པའི་བརྒྱད་པའི་མིང་།

ཞེ་ངན། བསམ་པ་གཞག་པའམ་ནག་པོ། ཞེ་ངན་དྲུག་ཚུ་ཁོལ་མ།

ཞེ་ལྷ། གངས་གནས་གྱི་མིང་། བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་པའི་ནང་གི་ལྷ་པའི་མིང་།

ཞེ་བསྐྱགས། [རྫིང་]ཡིད་སློན།

ཞེ་ཅིག་ཁོ་ནའམ་ལ་སྟག་སྟེ། མྱིང་ག་འདྲིར་སྦྱར་བ་ཞེ་ཅིག་ལས་སྦྱང་མ་མེད་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཞེ་གཅིག་① རིགས་མཐུན་ནམ་ལ་སྟག་ནད་པ་ཞེ་གཅིག་མི་ཁྲན་པ་ཞེ་གཅིག་ཁོ་ཆོ་རྒྱུ་བཙོན་
ཆེན་པོ་ཞེ་གཅིག་ཟེད། ② བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་

ཞེ་གཅིག་བྱང་བ། རིགས་མཐུན་ནམ་ལ་སྟག་བྱང་བ།

ཞེ་གཙོད་པ། སེམས་རྒྱད་དཀྲུག་པ། འཕྲིན་ངན་ཐོས་པས་ཞེ་གཙོད་པ།

ཞེ་གཙོད་པའི་ཆིག་[རྫིང་]ཆིག་རྩལ།

ཞེ་བཅད་འག་པོ། སེམས་ཐག་བཅད་པའམ་དམ་བཅའ་བརྟན་པོ། དག་པོ་ཅ་མེད་གཏོང་རྒྱའི་ཞེ་
བཅད་འག་པོ་བཞག་པ།

ཞེ་ཆེན་དགོན། འཕྲི་སྤངས་གཞན་ཞིག་ལ་“ཟེ་ཆེན་དགོན”འཕྲི་སྤོལ་སྤང་། རབ་བྱང་བརྒྱ་གཉིས་
པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༩ལོར་ཞེ་ཆེན་རབ་འབྱམས་སྤྱི་ཤང་གཉིས་པ་འབྲུར་མེད་ཀུན་
བཟང་ནམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྲལ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞེ་ཆེན་རྒྱལ་ཆབ་འབྲུར་མེད་བརྒྱ་ནམ་རྒྱལ། ཟེ་འདྲི་ནི་ཡལ་ཨ་གྲོའི་རུས་སུ་གཏོགས་པ་ཤེས་རབ་
དང་ཡུམ་ནམ་མཁའ་སྒྲོལ་པའི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱང་བཙོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༡ལོའི་
བོད་རྒྱ་མཆོས་༡༩ཉིན་ལྷ་ཐོག་དང་སྤེ་དགེའི་ཆར་གཏོགས་མཆོ་ལུང་ཞེས་པའི་གནས་སུ་

འཁྲུངས། འཇམ་དབྱངས་མཁའ་བཙུན་བཅའ་འཁུར་ལོ་ལྟ་བུར་བྱུང་དོན་དེ་ཡང་སྤེལ་དུ་དོས་
འཛིན་མཛད། མཆོད་འགྲུར་མེད་པ་དང་མ་བསྟན་འཛིན་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཆོད་སྡེ་ཞེས་གསལ།
ཞེ་ཆེན་དགོན་པ་བསྟན་གཉིས་དར་རྒྱས་སྤིང་གི་རྒྱལ་ཆབ་བཞེ་པར་མངའ་གསལ། རྗེ་ཉིད་གི་
ཁུ་ལོ་སྤྱིད་གཡང་བྱུང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་དང་། སྟན་གཞུང་མེ་ལོང་མ། སྤྱི་རིག་ཀ་ཙན་
དབྱངས་གསུམ། སྤེབ་སྤྱོད་རིན་འབྱུང་། ཅིས་དཀར་ནག་གི་གཞུང་སོགས་ལ་གསལ་སྤྱོད་
མཛད། བསྟོ་སྟོན་གིས་བཙུང་གི་སྟོར་སོགས་བྲག་ཅམ་གནང་བ་སྤེགས་བམ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་
བཞུགས། དེ་ལྟར་རྗེ་འདི་ཉིད་གིས་རང་དོན་དུ་ཐོས་བསམ་སྟོན་གསུམ་དང་། གཞན་དོན་དུ་
འཆད་ཅོད་རྩིས་གསུམ་གི་མཛད་པ་ལྟར་བཞེས་ཏེ་དགྲུང་གངས་ལྗེ་བཅུ་ཅ་བྲུག་བཞེས་པ་རབ་
བྱུང་བཙོ་ལྗེ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༤ ལོའི་པོད་ལྷུ་ཆེས་༡༩ཉེན་སྤྱི་གཤེགས།

ཞེ་སྟོན་མས། ① སེམས་སྟོན་མས་པ། ② རིགས་མཐུན་པའམ། བན་ཚུན་འདྲ་བ།

ཞེ་གཉིས། གངས་ཀའི་མིང་། བཅུ་བྲག་ལྗེ་པའི་གཉིས་པ།

ཞེ་ཐག་པ། སེམས་ཀྱི་གཏིང་ངམ་བསམ་པའི་ཅ་བ། ཞེ་ཐག་སྟན་ལྷ། ད་ནས་བཟུང་བྱ་བ་ངན་པ་མི་
བྱེད་རྒྱ་ཞེ་ཐག་པ་ནས་ཁས་ལེན་ཞུས་པ་ཡིན།

ཞེ་མཐུན། བསམ་པ་མཐུན་པ། ཞེ་མཐུན་པའི་མི་ལ་སྦྱང་གཏམ་བཤད།

ཞེ་ལྟོག་པ། འདོད་པ་ལོག་པ།

ཞེ་སྤང་། ཁོང་ཁོ་དང་ཆིག་པ། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་སྤྱག་གསུམ། ཞེ་སྤང་བསྐྱེད་པ། ཞེ་སྤང་
གི་བསམ་པ་དྲག་པོ། ཞེ་སྤང་ཆེ་ཞིང་དྲག་དོག་མང་བ། ཞེ་སྤང་ལས་བྱུང་བའི་བརྟན་སེམས།
ཞེ་སྤང་འདུལ་བ། བརྟན་ཆེན་ཞེ་སྤང་གཏིང་ནས་འཁྲུག་ཟེ་ཆེན་སྤང་དཀར་མཆོན་ཁན། ཡུན་
རིང་ན་བྱ་མོ་མ་ལ་འཁོན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁོང་ཁོ་དང་། ཁོ་བ། འཁོན། འཁོན་འཛིན།
འཁྲུག་པ། འགས་གཞི། གཏུག་པོ། གཏུག་སེམས། སྤང་བ། སྤང་སེམས། བཅར་སེམས། རྣམ་
པར་སྤང་། སྤྱི་སྤང་བ། བརྟན་པ། མ་བྱུངས་པ། མི་བཟོད་སེམས། མིག་ཏུས་མནན། ཆིག་ཟ།
ཞེ་བརྟན། བརྟན་པའི་སེམས་བཅས་སོ།

ཞེ་སྤང་མེད་པ། དགེ་པའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཅན་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་

གྱི་ཆོས་ལ་ཀུན་མཁར་སེམས་མེད་པ་ཉེས་སྤྱོད་ལ་མི་འདུག་པར་བྱེད་པ་ལོ།

ཞེ་སྤང་ཆེལ་བྲ། སྒྲལ་གྱི་ཆེལ་བྱའི་གཤམ་མིང་ཞིག

ཞེ་སྤང་ལས་བྱུང་རྟོག་པ་སོ་གསུམ། ཞུ་དེ་བའི་སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ།
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ། ཡིད་གྱི་འགྲོ་ཡོང་། ལྷ་
དན། ལྷ་དན་བར་མ། ཤིན་ཏུ་ལྷ་དན། ཞི་བ། རྣམ་རྟོག་འཛིགས་པ། འཛིགས་པ་བར་མ། ཤིན་
ཏུ་འཛིགས་པ། སྲིད་པ། སྲིད་པ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་སྲིད་པ། ལེན་པ། བགྲེས་སྒྲོམ་གྱིས་ཡིད་མི་
བདེ་བ། ཆོར་བ། ཆོར་བ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་ཆོར་བ། རིག་པ་པོ། རིག་པ་འཛིན་པའི་གཞི། སོ་སོར་
རྟོག་པ། རོ་ཆ་ཤེས་པ། ཁྲེལ་ཡོད་པ། སྤྱིང་རྩེ། བཅེ་བ། བཅེ་བ་བར་མ། ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ། དོགས་
པ། སེར་སྒྲ། སྒྲག་དོག་བཅས། ཞེ་བྲག་[སྤྱ་སའི་སྒྲད]ཏ་ཅང་། ཡག་པོ་ཞེ་བྲག་ཡོང་། སེམས་
བཟང་པོ་ཞེ་བྲག་འདུག

ཞེ་བྲག་གངས་གནས་གྱི་མིང་། བཅུ་སྒྲག་ལྷ་པའི་ནང་གི་བྲག་པའི་མིང་།

ཞེ་འདོད། བསམ་པའི་འདོད་པའམ། སྤྱིང་ནས་འདོད་པ། ཞེ་འདོད་དང་ལག་ལེན་གཅིག་མཐུན་ཡོང་
རྒྱ་དཀར་བ།

ཞེ་བདུན། གངས་གནས་གྱི་མིང་། བཅུ་སྒྲག་ལྷ་པའི་ནང་གི་བདུན་པ།

ཞེ་འདོད་རྟོ་ཡི་རི་མོ། དེ་འདུན་ལ་མཁར་སེམས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་།

ཞེ་ན། ད་ན་མ་ར་ལ་དང་མཐའ་མེད་བཅས་གྱི་རྩེས་སུ་སྦྱར་རྒྱ་ཟེར་ན་དང་དོན་གཅིག་པའི་སྤང་
གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་ད་ན་མ་ལ་ར་ལ་སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།

ཞེ་ན། ཞེ་ཉེའི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན།

ཞེ་ནད། འཁོན་འཛིན་དམ་པོ། ཁོ་དང་ང་གཉིས་བར་ལ་ཞེ་ནད་གཏན་ནས་མེད།

ཞེ་གནག་ཁོག་བཅངས། གཞན་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་རྒྱ་སེམས་ལ་བཞག་པ།

ཞེ་གནག་སྤྱོད་རྩུབ། གཞན་ལ་གཞོད་པའི་སྤྱོད་པ་རྩུབ་པོ།

ཞེ་གནག་དམ་ཆོད། འཁོན་ལན་རྩུང་རྩེག་དང་། གཏིང་ནད་འཁོན་སྒྲོག་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཞེ་གཞོང་བ། རང་སྤྱོད་མཐོང་ནས་གཞན་ལ་རོ་ཆ་བ།

ཞེ་མནལ་ ཡིད་ཀྱི་གནའ་སྟེ། གཏིང་ནས་དམ་བཅའ་བའི་མནའ་ཆོག་ ཞེ་མནའ་སྟེལ་བ།
ཞེ་སྟོ་བདེ་བ། བསམ་བ་སྦྱིད་པོ། ཞེ་སྟོ་བདེ་ཞིང་སེམས་ཁུལ་མེད་བ།
ཞེ་མེད། སྦྱག་ལོག་ལྡང་བ། ལྟོ་ཆས་མ་ཁུ་བས་ཞེ་མེད་བྱབ་བ། ཞེ་མེད་ལངས་བ།
ཞེ་ཅ། སྦྱང་རྩལ་སེམས་ཅ། དཔའ་བོའི་ཞེ་རྩ་འབྲུགས་ནས་བྱུང་།
ཞེ་རྩ་བ། བསམ་བའི་གཏིང་། ཞེ་རྩ་བ་ནས་གོང་བཀྱར་ཁུ་བ། ཞེ་རྩ་བ་ནས་དགའ་བ།
ཞེ་ཅིས། ① ཡིད་ཀྱི་གཅིགས་མཛོད་། སྟོབ་སྟོང་ལ་ཞེ་ཅིས་བྱེད་བ། ② ཁོག་ཅིས། སྟོབ་སྟོང་བྱེད་
རྒྱུའི་ཞེ་ཅིས། ཁོ་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཞེ་ཅིས་འདུག
ཞེ་རྩ་བ། སེམས་གནག་
ཞེ་གཙང་བ། བསམ་བ་དཀར་པོ། མི་འདི་ཁ་ངན་ཡང་ཞེ་གཙང་བ་ཞིག་རེད།
ཞེ་བཙོན། སྦྱང་ཐག་བ་ནས་བཙོན་བ། རྒྱུན་དུ་ཞེ་བཙོན་ལྟོད་མེད་བྱས་ན་བྱ་བ་གང་ཡང་འབྲུག་ཐུག་
ཞེ་ཆོག་ ཞེ་སའི་ཆོག་
ཞེ་ཆོས། གཏིང་ནས་ཡིད་དགའ་བའམ་མགུ་བ། འདོད་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་པས་ཞེ་ཆོས་པ།
ཞེ་མཆོད། སེམས་འཆོད་
ཞེ་འཛིན། གཞན་གྱིས་གཞོད་བ་བྱས་བ་སེམས་ལ་བཞག་བ། མི་དགའ་ཞེ་འཛིན་གྱིས་དགྲ་ལ་
འཁོན་ལན་སྟོག་པའི་བསམ་སྟོ།
ཞེ་བཞག་ ① ཡིད་འཛོག་ ② འཁོན་འཛིན།
ཞེ་བཞི། གངས་གནས་ཀྱི་མིང་། བརྩ་ཐག་ལྡ་པའི་ནང་གི་བཞི་བ།
ཞེ་ཐོན། དོགས་ཐོན། ཉེན་ཁ་ཡོད་སར་ཞེ་ཐོན་བྱེད་དགོས།
ཞེ་རུས། རྩོལ་བ་དང་བཙོན་འབྲུག་ ཞེ་རུས་ཆེན་པོས་སྟོབ་སྟོང་ལ་བཙོན་བ།
ཞེ་ལྷ། དམིང་དུས་ཡུང་ཞིང་ནང་དུ་ཡུང་ལོ་ཐོག་མར་འབྱར་བའི་འདབ་ལོ་རྒྱུང་ལོས་ཀྱི་མིང་ཡིན།
ཡུང་འབྲུ་ཐོག་མར་ཁགས་ནས་ལོ་མ་སྟེ་བ་ལ་ཞེ་ཡུ་རྩོལ་ཟེར།
ཞེ་ལོག་བ། དང་ག་འགས་སའམ་འདོད་པར་མི་འགྲོ་བར་གྱུར་བ། མཁྲིས་ནད་ཅན་ལ་བཙོག་ཐན་
བྱིན་བ་ལྟར་ཞེ་ལོག་བ།

ཞེ་ས། ① མོས་གྲུས་དང་ལྷན་པའི་མིང་དང་ཆོག་དང་ཡིག་ཆོག་ས། རྣ་བའི་ཞེ་ས་ནི་སྟན། རྣ་བ།
སྟན། བྱེད་པའི་ཞེ་ས་མཛད་པ། བྱེད་པ་མཛད་པ། ② བཟུང་བའམ་གྲུས་འདུད། ཞེ་ས་མི་བྱེད་
པ། ཞེ་སར་བྱ་བ། ཞེ་སའི་རྣམ་འགྱུར། ཞེ་ས་མི་ཤེས་པ།

ཞེ་སྟན། དགའ་སྣང་མི་སྦྲེ་བ།

ཞེ་སྟན་ཏེ། ཡིད་ཐང་ཆད་པ། དམག་ལ་ཞེ་སྟན་པ། ཆང་འཇུང་བར་ཞེ་སྟན་པ། ཆང་བརྒྱ་བལྟས་
ཀྱང་ཞེ་མི་སྟན། ཞེ་གསལ། གངས་གནས་ཀྱི་མིང་། བཅུ་ཕྲག་ལྔ་པའི་ནང་གི་གསལ་པ།
ཞེ་བསམ་རྟེན་པ། བསམ་སྒོ་འཁོར་ཤེས་པ། ཞེ་བསམ་མ་རྟེན་པའི་བྱིས་བསམ་གང་ཡང་མི་ཤེས།
ཞེ་རྟོར་པོ་ཏེ་ལ། མན་རྩ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ལྷ་སྦྱོང་རྒྱལ་པོས་ཞེ་རྟོར་ཞེས་པའི་ས་ཆར་ཆེ་པོ་ཏེ་ལར་
དཔེ་སྤངས་ནས་བཏབ་བཅུག་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག

ཞེ་ལྷོད། སེམས་ཀྱི་ལྷོད་ཡངས། ཞེ་ལྷོད་ངང་རིང་།

ཞེང་། འཕྲེད་དང་ཞེང་ཆད་འཇལ་བའི་དོན། རས་འདི་ཞེང་ཏེ་ཅང་ཆེ། ས་ཆ་འདི་ཁ་ཞེང་གིན་ཏེ་
ཡངས། མི་སོག་ཞེང་ཅན། མི་འདི་ངོ་ཞེང་ཆེ། ཏེ་འདི་ཐོང་ཞེང་ཆེ་ལྟ་བུ།

ཞེང་དུས། འཕྲེད་དང་གཞུང་།

ཞེང་ཁ། ཞེང་ག་དང་འབྲ།

ཞེང་ག་འཕྲེད་ཀྱི་རིང་ཆད་དམ་རྒྱ་ཁྲོན། རྒྱ་ཞེང་། དུས་ཞེང་། ཞེང་ག་ཆེ་བ། ཞེང་ཆད། ཞེང་ཕྱ་མོ།
ཞེང་ཆེ་ཤོས། ① རས་དང་སྟན་བུ་སོགས་ཞེང་ཆད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རིགས། ② སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་
ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་largest
width ཟེད།

ཞེང་ཆད། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ཞེང་གི་རྒྱ་ཆད། ② སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་width ཟེད།

ཞེང་ཆད་རྒྱང་ཤོས། ① རས་དང་སྟན་བུ་སོགས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གི་ཁ་ཞེང་རྒྱང་ཤོས། ② སྟོག་
ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་
ཏུ་smallest width ཟེད།

ཞེད་སྐྱག་ཆ་པོ། [ལྷ་སའི་སྐད་]འཛིགས་སྒྲུང་ཆེན་པོ། དགེ་ལེན་དེ་ཞེད་སྐྱག་ཆ་པོ་ཞེ་དག་འདུག
ཞེད། ཞེད་པ་དང་འབྲ།

ཞེད་སྒྲུང་། མདངས་སྐྱག་འཆར་ཚུལ། ཞེད་སྒྲུང་སྐྱུལ་བ། ཞེད་སྒྲུང་སྐྱེས་པ།

ཞེད་པ། ① འཛིགས་པ། བྱས་ཉེས་ལ་ཞེད་ནས་བྱོས་པ། གྱི་བ་གྱི་ལར་ཞེད་པ། དཀའ་ཆོགས་ལ་
མི་ཞེད་པ། ② [རྟིང་]ཞེན་པའམ་ལེན་པ།

ཞེད་པོ། [ཡུལ་]རབ་དང་ཤིན་ཏུ་ཉ་ལས་པ། བྱས་རྗེས་རྒྱབས་ཆེན་དེ་འབྲ་འཛོག་ཐུབ་པ་ནི་ཞེད་པོ་བྱུང་།

ཞེན། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ ཡུལ་ལ་ཞེན་པ། ཆགས་ཤིང་ཞེན་པ། ཆགས་ཞེན་ཞེས་པ། ② ཇི་
སོགས་ལལ་དཀའ་བར་གྱུར་པ་སྟེ། ཡུས་ལ་དེ་ཞིས་ཞེན། རྒྱངས་འཁོར་ལ་རྩོ་སྐྱུམ་གྱི་དེ་ཞེན་
ཞེས་པ། ③ གཅེས་འཛིན་དང་འདོར་མི་པོད་པ་བྱེད་པའི་སེམས་དང་སྟོན་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ།
རང་དོན་ལ་ཞེན་པ་མ་ཆེ། ཆང་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ གྲོགས་ངན་ལ་ཞེན་པ་ལོག་ ཐུན་མོང་གི་དོན་
ལ་ཞེན་པ་ཆེ་དགོས། མེས་རྒྱལ་ལ་ཤ་ཉེན་ཆེ།

ཞེན་ཁ། ① འདོད་སྟོོ་དང་། ཆགས་པའི་སེམས། ལྷན་བྲགས་ལ་ཞེན་ཁ་ཆེར་མེད། སྟོོད་པ་ཅིང་པོ་
ལ་ཞེན་ཁ་ལོག་པ། ② དང་ག་ པོ་ནད་ན་ནས་ཁ་ཟས་ལ་ཞེན་ཁ་ལོག་པ།

ཞེན་འབྲིས། འདོད་ཞེན།

ཞེན་ཆགས། བངས་སེམས་སམ་བརྟམ་ཆགས། ཞེན་ཆགས་གཅོད་པ། དན་གོམས་ལ་ཞེན་ཆགས་
ལོག་པ། ཞེན་ཆགས་ནས་འབྲལ་མི་པོད་པ།

ཞེན་དོན། བཞེད་དོན་ནས་བསམ་འདུན། ཁོ་རང་གི་ཞེན་དོན་དོ་མ་གང་ཡིན་རྟོགས་དཀའ་བ་ཞིག་མ་རེད།

ཞེན་པ། ① དགའ་བ་འཕམ། ཆགས་པ། བཟའ་བཀྱང་དང་ཅེད་མོར་ཞེན་པ། ② འདོད་ཆགས། ཞེན་པ་
འཁོག་པ། སྤར་གྱི་ཞེན་པ་འགགས་ནས་མི་འདུག་ ཞེན་པ་སྟོག་པ། ③ དང་ག་ ཞེན་པ་ཉམས་པ།

ཞེན་པ་གཉིང་ལོག་ བསམ་པའི་གཉིང་ནས་ཞེན་པ་ལོག་པ། ཚུལ་མིན་གྱི་སྟོོད་པ་ལ་ཞེན་པ་གཉིང་
ལོག་བྱུང་།

ཞེན་པ་བཞི་བྲལ། ① ས་སྐྱའི་གདམས་ངག་ཅིག་སྟེ། ཆེ་འདི་ལ་ཞེན་ན་ཆོས་པ་མིན། འཁོར་བ་ལ་
ཞེན་ན་དེས་འབྱུང་མིན། བདག་དོན་ལ་ཞེན་ན་བྱང་སེམས་མིན། འཛིན་པ་བྱུང་ན་ལྟ་བ་མིན་

ཞེས་པ་ལྟར་བཞིན། ② ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོང་ཞེན་པ་བཞི་བྲལ།
ཞེན་པ་ལོག་པ། ① ལྟོ་ཆས་ཟ་འདོད་མེད་པར་འགྱུར་བ། ② སེམས་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བ།
བྱམས་པོ་བྱས་ན་དག་ཡང་གཉེན་དུ་འགྲོ།
ཞེན་འཛིན། འདོད་པས་དམ་དུ་འཛིན་པ། མིང་དོན་གཉིས་ཀར་ཞེན་འཛིན་བྱེད་པ།
ཞེན་འཛིན་རང་སར་གྲོལ་བ། ཆགས་སྤང་སྟོངས་གསུམ་སྒྲུབ་པའི་ཡུལ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ནམ་རྟོག་
རང་སར་གྲོལ་བ།
ཞེན་ཡུལ། མཛོན་ཞེན་ཅན་གྱི་སྒྲོས་འདི་དང་འདིའོ་སྟོམ་པའི་སྒྲོན་པ་འཛིན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ།
ཞེན་ཡུལ་གཉིས། སྒྲུབ་བྱའི་ཞེན་ཡུལ། རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་ལོ།
ཞེན་རིག་རང་གི་འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་སྒྲོས་ནན་གྱིས་འཛིན་པ། དཔེར་ན་བྱམས་འཛིན་རྟོག་པས་
བྱམས་པ་ནན་གྱིས་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ།
ཞེན་ལོག་ཞེན་པ་ལོག་པའི་བསྐྱས་ཆོག་
ཞེན་ས། ཞེན་པ་སྒྲེས་པའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཞེན་ས།
ཞེན་མཛངས་དགོན། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༣༩ ལོར་བྱ་བྲག་པ་ཀམ་ཐེན་ལས་
དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་པར་བཏབ། བྱབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུག་བོད་རིགས་
རང་སྒྲོང་ཁུལ་ཁྱིམ་དུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞེད། ང་ན་མ་འར་ལ་དང་། མཐའ་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྦྱར་རྒྱ་ཐེར་རོ་དང་དོན་གཅིག་པའི་
ཆོག་མཆམས་སྟོན་བྱེད་པར་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་དང་པོའི་གཏམ་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དགོས་
པ་ཡིན་ཞེད།
ཞེད། སྤྲིགས་མོ་དང་གཤེག་ཤེད་བརྟེན་སྟེ། སྤྲིགས་མོ་བྱེད་པ་ལ་ཞེར་འདེབས་ཐེར་པ་ལྟ་བུ།
ཞེར་འདེབས། གཞན་གྱི་ཞེ་གཙོད་པ།
ཞེར་པོ། སྤྲིས་ཀ་ལེགས་པོ་མེད་པ། སྤྲིས་ཀ་ཞེར་པོ།
ཞེར་བ། སྤྲིས་ཀ་སྤྲིགས་དམན་པའམ་ཞན་པ།
ཞེལ། ཐ་མཐམ་ཞན་པ།

ཞེས། ང་ན་མ་འར་ལ་དང་། མཐའ་མེད་བཅས་ཀྱི་རྗེས་དང་། རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་ཤེས་པ་དང་མི་
ཞོར་བའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པས་ལ་མཐར་ཡུང་སྦྱར་རྒྱུ་ཆོག་གཞན་འདེན་གྱི་སྤང་གཞན་
དབང་ཅན་ཞིག་ ང་ན་མ་འར་ལ། ཤེས་པ། ལྷགས་ལམ་ཞེས། རྫོན་པོ་མགར་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་
དུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་ལྷ་ཅིག་དེའང་གདན་འདེན་པས་བཀའ་གནང་བར་ཞུ་ཞེས་ཞུས་སོ།
ཞེས་བགྱི་བ། ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་འདྲ་ཞིང་། ཆོག་གི་སྦྱོར་ཡུལ་གང་ཟག་ལ་འཇུག་པ་གཙོ་བོ།
ཞེས་བྱ་བ། བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ། མཁན་པོ་ཤེས་རབ་ཅེས་བགྱི་བ།
ཞོ། ① འོ་མར་སྦྱར་ཅི་བརྒྱབ་ནས་བསྐྱལ་བའི་བཏུང་བ་བྱུར་མོ། ཞོ་དང་འོ་མ་དགོགས་ནས་མར་འདོན་
པ། རོ་ཆགས་པ། ཞོ་བསྐྱལ་ནས་ལངས་པ། ཞོ་ཤི་ནས་དར་བ་ལྟར་གྱུར་པ། ཞོ་བསྐྱལ་མར་བཏོན།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བྱ་སྦྱེས་དང་། འོ་མ། རབ་ཆགས་བཅས་སོ། ② གསེར་དབུལ་སོགས་ཀྱི་
འདེགས་ཆད་ཅིག་ ཞོགང་། ཞོདོ། སྤང་གང་ལ་ཞོ་བཅུ་ཡོད། ③ འབྲུ་རིགས་འཇུག་གྱི་ཆད་
གཞི་ཞིག་ནས་ཞོག་ཅིག་དེ་འདོང་བཅུ་ཡིན་པས་དེང་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མ་བཅུའི་ཆོད་ཡིན།

ཞོ་སྒྲ་བ། ཞོགར་པོ།

ཞོ་སྒྲ། དར་བའམ་དར་རྩ་བུ་ཞོ་སྒྲ་མ།

ཞོ་སྦྱེད། རྩ་སྤང་ཞོ་སྦྱེད་དེ། རྩ་གཅིག་ལ་སྤང་གང་རེར་སྦྱེད་ཞོ་རེ་འཁྲི་བའི་དབུལ་སྦྱེད་ཅི་སྦྱངས་ཤིག།

ཞོ་སྦྱེས། ① སྦྱོ་སྒྲ་གས་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྦྱེས་པའི་ཁྲག་འདི་བ་འབྲུ་ཞིག་ ② བྱ་སྦྱེག་པའི་མིང་།

ཞོ་སྦྱོག་པ། འོ་མ་སྦྱོག་པ།

ཞོ་བཀྲ། མའི་རུ་ཞོ་ལ་བལྟས་ནས་བྱིས་པའི་ཞོ་རས་ཀྱི་ནད་རོས་འཛིན་གྱིད་སྐབ་པའི་བརྟག་ཐབས་
ཤིག་གི་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་ཆོད་བར་ཀྱུན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བུའི་སྐྱོར་ཉེར་མཐོ་སྒྲ་
ཆོགས་བསྐྱས་པ་ལས། ཞོ་བཀྲ་ནི། མའི་རུ་ཞོ་ལ་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་གང་དུང་
གིས་སྦྱོན་ཞུགས་ནས་རུ་ཞོ་རས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྱིས་པ་འབྲུ་སྒྲ་གྱིད་ཅིང་ཡུལ་མི་བདེ་བར་
གྱུར་པའི་ཆོ། ནད་གང་ཡིན་རྟོག་སྐབ་པའི་ཆེད་དུ་མའི་རུ་ཞོར་བརྟག་ནས་ནད་རོས་འཛིན་སྐབ་
པའི་ཐབས་ཤིག་ལོ། འགའ་ཞིག་གིས་བྱིས་པའི་ནད་ཐམས་ཅད་རུ་ཞོའི་སྦྱོན་ནས་བརྟག་དགོས་
པར་བཤད་ཀྱང་རྒྱུ་མཛན་ལྡན་པར་མ་མཐོང་སྟེ། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཞོ་བཀྲ་ནི་མའི་རུ་ཞོ་རས་

པར་གྱུར་བ་དེའི་སྟོན་བྱ་ལ་ཞུགས་ནས་ན་བ་དེ་བརྟག་པའི་ཆད་དུ་ཡིན་ཏེ། བཀ་ངག་ཡོན་ཏན་
རྒྱད་ལས། ཞོ་རས་ནད་ལ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གདོན། རྒྱང་གྱུར་བུ་ཞོ་ལྷ་བཅས་ཆུ་སྟེང་འཕྱོ་
དེ་ཡིས་པོ་བ་སྟོ་སྒྲུག་བཤང་གཅི་སྟེ། མཁྲིས་གྱུར་མེར་སྤང་རོ་སྤྱར་ཆད་བ་སྟེ། བད་ཀན་སྟོ་
ནལ་རྒྱར་འབྲིང་མ་ཞུས་སྟེ། ཆོས་བྱར་ཆད་ན་གདོན་རོ་ཡོད་བ་ཡིན། ཞེས་དང་། ལུ་ཞོ་སྟོན་
མེད་ཀྱི་དོན་རྒྱད་ལས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ནའང་། བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོ་བསྟུས་པ་ལས། གང་
ཞེག་ཆུ་ནང་གཅིག་ཏུ་འབྲེས། ཉེས་བ་ཡོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་མ་དེ་ནི་སྟོན་མེད་ཡིན། ཞེས་པའི་
དོན་འདི་ཅམ་ཡང་མ་རྟོག་པར་དབལ་ལྟན་རྒྱད་ཀྱི་དགོངས་པར་འོལ་ཆོད་དང་། མི་ལུས་རིན་
ཆེན་ཀྱི་སྟོག་ལ་ཆོད་ལེན་མི་མཛད་པར་གཤམ་ཆེདོ།

ཞོ་ཁ། ས་མེང་ཞེག་ བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཀྱི་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞོ་གང་། ཉས་ཞོ་གང་། འདོང་བཅུའི་ཆད་ཡིན། དེང་དུས་ཀྱི་འདེགས་ཆད་ལ་རྒྱ་མ་བཅུ་དང་། སྟེ་
རྒྱ་ཅམ་ཡིན།

ཞོ་གོད། ཞོ་སྒྲུག་སྟོད་གོད་པ།
ཞོ་འབྲེད། ཞོ་འབྲེན་པའི་སྟོན་མོ། དབྱར་ཁ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ལ་ཞོ་འབྲེད་གཏོང་བ།
ཞོ་ངན། བར་མ་བཏོན་འོ་མས་བཟོས་པའི་ཞོ་ལ་ཟེད།
ཞོ་ཅན། རྫིང་སྟུམ་ཅན་ནམ་ཆེ་ཅན་ཞེས་བ་སྟེ། འདིའི་ཞོ་ནི་ས་ཅི་དང་ཐང་ཆུ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེད།
ཞོ་ཆ། ① ཞོའི་བཅུ་ཆ་གཅིག་སྟེ། སྤར་ལ། ② གཤེར་དདུལ་སོགས་ཀྱི་ལྷུ་ཡང་འཇལ་བྱེད་རྒྱ་བྱར་
ཀྱི་སྟེང་གི་ཁྲམ་རིས་ཤིག།

ཞོ་ལ་གཉེར་ལས་ཁུངས། སྤར་ལ་སྟུམ་ཞོ་ལ་སྟུམ་ཀྱི་གཉེར་བ་སྟེ། མིང་བསྟུས་ན། ཞོ་ལ་གཉེར་
ཟེར་ཞིང་། ལྷ་སའི་གླིང་བསྟོར་བྱའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་རྒྱན་མ་མི་གསོད་སོགས་ཀྱི་
ཁྲིམས་གཅོད་བྱེད་བ་པོ་ཡིན།

ཞོ་གླ། ཞོ་བསྟུལ་པའི་སྟུ་ཅི་རྒྱ་བ་རྒྱའི་ཞོ་ཅུང་དུ་ཞིག
ཞོ་སྟོན། དབྱར་དུས་ཀྱི་དགའ་སྟོན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆེས་གནམ་གང་ཉིན་འབྲས་སྤངས་
སྟུ་ལྷ་མོ་འཁྲབ་ནས་གཟིགས་སུ་དཔྱད་འབུལ་བ་དང་། མེ་རར་སྟོར་བྱ་བ་དང་རགས་རྒྱ་བ་བས་

འཆམ་ཀྱབ་པ། དེ་བཞིན་ཆེས་གཅིག་ནས་ཆེས་བཞིའི་བར་ནོར་བུ་སྒྲིང་ཁར་ལྟ་མོའི་གཞུང་
ནས་ཐར་མང་པོ་འབྲབ་པ་དང་། ཆེས་ལྡན་སྤྱག་བདུན་བར་ལྟ་མོའི་སྒྲིང་གཞུང་ཆེ་ཁག་གི་སྒྲིང་
ལག་ཏུ་ལྟ་མོ་འབྲབ་པ་བཅས་ཀྱི་རིང་ལ་ཞོ་སྟོན་ཟེར། མིང་དེའི་འབྲུང་ཁུངས་ནི་ཆེ་བ་བདུན་
བར་བོད་དུ་ཞོ་ལེགས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཞོའི་སྟོན་མོ་གཏོང་སྟོལ་ཡོད་པ་དེར་ཟེར།
ཞོ་འབྲུང་། [མངོན]གྱིས་པ་ཆུང་དུ།
ཞོ་བདུན་སྒྲོར་མོ། རྒྱ་སྐད་དུ་རྩ་ཡང་ཞེས་པར་ཁམས་བྱོགས་སུ་ཞོ་བདུན་སྒྲོར་མོ་ཞེས་ཟེར།
ཞོ་སྟོན། ཞོ་སྒྲུག་པའི་སྟོན་ཆས།
ཞོ་དབྱང་། དར་བ།
ཞོ་སྒྲིས། ཞོའི་ཁར་ཆགས་པའི་སྒྲུམ་ལྟན་གྱི་སྒྲིས་མ།
ཞོ་བ། རི་བོ་ཞིག་སྟེ། སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་བོ་དེ་གིས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ནན་མོང་རྫོང་དུ་ཡོད།
ཞོ་སྒྲུག་ལས་ཆིག་སྟོན་དུ་ཞོ་སྒྲུག་པ།
ཞོ་འབྲས། ཞོའི་ནང་དུ་འབྲས་བཙོས་པ་སྒྲུག་པའི་ཟས།
ཞོ་ཅུབས། འོ་མ་ཞོར་སྐྱར་བྱེད་གྱི་རུ་མ།
ཞོ་ཅི། འོ་མ་བསྐལ་ནས་ཞོ་བཟོ་སྐབས་འོ་མ་ལ་སྒྲུག་རྒྱུའི་རུ་མ་འཕམ་རུ་ཅི།
ཞོ་ཟོ། ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་ཞོ་སྒྲུག་སྟོན་གྱི་ཟོམ་ཆུང་།
ཞོ་ར། བོད་ཀྱི་རུས་ལིག་
ཞོ་རལ། འོ་མ་ལི་བ་དང་། ཞོ་རལ་བ།
ཞོ་རས། མ་ཡི་རུ་ཞོ་ལ་རྒྱུང་མཁུས་བད་ཀན་གང་ཡིན་གྱི་སྟོན་ཞུགས་ནས་རུ་ཞོ་སྐྱར་པོར་གྱུར་
པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་དཔལ་སྤྲུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ཞོ་ལུག་ཉི་བསྐལ་སྟོན།
ཞོ་ལ ①[རྫིང]སྟོབས་སམ་རུས་པ། ② གྲུའམ། རན་པ། ③ དབྱ་ཁྲལ།
ཞོ་ལ་རྣམ་བདུན་པ། [མངོན]དེད་དཔོན།

ཞོ་ཤ་བཞི། མཁལ་མ་ཞོ་ཤ་དང་། མཆེན་པ་ཞོ་ཤ་སྟོང་ཞོ་ཤ་རྒྱ་གོར་ཞོ་ཤ་སྟེ་བཞི།
ཞོ་ཤ་སྦྲར་འབུལ། རང་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་གང་ཡོད་བཏོན་ནས་འདེགས་སྐྱབ་པ།
ཞོ་ཤ་གསུམ། མཁལ་མ་ཞོ་ཤ་དང་། མཆེན་པ་ཞོ་ཤ་སྟོང་ཞོ་ཤ་སྟེ་གསུམ།
ཞོ་ཤོང་། མར་བཏོན་ཟེན་པའི་འོ་མས་བཟོས་པའི་ཞོ་ཤ་ཞོ་ཤོང་ [huong] ཟེར།
ཞོ་ཤས་འཆོ་བ། རང་གི་སྟོབས་སུ་འབྲས་པས་འཆོ་བ་སྟོད་ཐུབ་པའི་འབྲས་པ།
ཞོ་སྤང་བྱེད། [མདོན]བ་དུས་མཁལ་བ་བཞོན་མ།
ཞོག གནས་སུ་གཏོད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་སྤྲུལ་ཆེན། ཞོག་ཞོག [ཡུལ]གཙང་དང་ཨ་
མདོའི་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་རྒྱ་གོ་མ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
ཞོག་ཅེས་བྱ་བ་ཆེན་ཡིན། སེམས་མི་རྟོག་པ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པར་བྱའོ་སྦྲུམ་དུ་སེམས་པ་ནི་
ཆེན་ཅམ་དང་སྦྲུ་སྦྲུ་ཅམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་པ།
ཞོག་མ། ཞོགས་མ་དང་འབྲ།
ཞོགས། ① བཞུར་བ་དང་གཤེག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་སྤྲུལ་ཆེན། ② ཞོགས་པ་སྟེ། རངས་
སྤྲ་མོའི་དུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཞོགས་པའི་ཉི་གཞོན། ཞོགས་པ་ཉི་མ་འཆར་ཁ། ③ བྱེད་མེད་ལས་
ཆེན། རྟོག་ཆགས་མང་པོ་འཛོགས་ནས་བློས་པ་སྟེ། ལུག་ལྷ་ཞོགས། ཞོགས་པའི་རྟ་ལྷ་ཞེས་པ་
ལྟ་བུ། ④ དགའ་སྦྲོ་ཆེན་པོ་སྦྲེས་པ་འཁལ་འཕྱོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། མི་མང་པོ་ཞོགས་ལངས་ལྟ་བུ།
ཞོགས་ཀ རྣམ་ལངས་དུས།
ཞོགས་གྲར་སྟོན་གྱི་འདུས་པའི་སྟེ། འདི་ལྟ་སའི་ཉི་འདབས་སྟག་ཅེ་རྩོད་ཐང་དཀར་ཆུས་ཁོངས་
ཞོགས་ཤང་དུ་ཡོད། འདི་སྤར་ཁ་ཆེ་བའི་ཆེན་གྱི་སྟོབས་མ་མ་གྲ་ལོ་རྩ་བ་རྣམས་རྒྱལ་དོ་རྩེས་རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱ་སྦྱི་ལོ་ ༡༩༣༥ལོ་ནས་ཁོང་གཤེགས་ལོའི་བར་གང་རུང་ཞིག་ལ་བཏབ་
བར་དེས་ཅིང་། རྩེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཉམས་ཏེ་ནང་པ་གྲུང་སྟོན་པ་ཟེར་བའི་ཁྱིམ་གྲོང་ཞིག་ཏུ་
གྱུར་པ་ལས་དགེ་འདུན་གྱི་སྤེ་མེད་ཁར། དེ་ཆེན་སྐར་ཞེས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པའི་
ཞིག་དམག་འཁྲུག་གི་རྒྱེན་གྱིས་མེར་བསྟེགས། བྲ་བ་རྣམས་འཛོར་བའི་ལྷག་མ་བཅུ་ཅམ་ཞིག་
འཕན་པོ་ཞོགས་ཕུའི་ས་ཁུག་སོགས་ལ་སྟོད་དགོས་བྱུང་བར་བཞེན་དགའ་ལྡན་ཁྱི་ཐོག་ཉེར་ལྟ་

པ་རྒྱལ་ཁང་ཅེ་བ་དཔལ་འབྱོར་རྒྱལ་མཆོད་གཤམ་ཁྲི་བ་ལས་འཆུར་བའི་རྗེས་སུ་དགོན་པ་མང་
པོ་ཞིག་གསོ་གནང་སྐབས་སྤར་གྱི་ཁྲིམ་གྱིང་དེ་གནས་གཞན་དུ་སློས་ཏེ། རིན་ཆེན་སྒྲིབ་གི་བྲ་
བ་ལྷག་འཕྲོས་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་མེ་སླེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༧ལོའི་ལས་མས་སུ་
བཏབ་ཅིང་། དགེ་ལུགས་ཀྱི་སྤྲུགས་པ་བྲ་ཆང་ཞིག་ཡིན།

ཞོག་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཁྲོང་ཁྲིར་སྤྲུག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཞོགས་རྒྱགས། རབ་ཞོགས་ཏེ། རེལ་འཆབ་བཅ། སློ་བྱར་འཕྲོ་འཕྲོག

ཞོགས་ཉུག་ ཞོགས་པར་རི་དྲགས་གསོད་དུ་འགྲོ་བའི་མིང་།

ཞོགས་ར། བོད་ལུགས་ལ་ཉེན་རེ་ལ་བཟའ་བཏུང་ཐངས་ལྔ་རེ་བཞེས་སློལ་ཡོད་པའི་ཞོགས་པའི་
བཟའ་བཏུང་གི་མིང་།

ཞོགས་ལྷོ། ཞོགས་བྱོའི་ཟས།

ཞོགས་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ། འཕན་ལུལ་སྤང་ཅུང་པ་རྒྱ་སྐོར་ཞེས་པའི་ཁྲིམ་དུ་ཡབ་ཆེ་རིང་ལྟ་
སྤང་དང་ལུམ་ཨ་སང་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུག་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་
༡༩༧༡ལོར་འབྲུངས། མཆན་ཆེ་དབང་ལྡན་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་
ཆེན་སློ་བཟང་དོན་ཡོད་ཀྱི་བྱུང་དུ་དགེ་བསྟེན་དང་བར་མ་རབ་བྱུང་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་དགེ་ཆུལ་
ཀྱི་སྟོམ་བ་བཞེས། མཆན་ལ་དོན་ཡོད་མཁས་གྲུབ་ཅེས་གསོལ། དགེ་སློང་ཆོས་གྲུབ་བསྟེན་
ནས་སྟོག་སྟོབ་ལ་སྤྱངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༧ལོར་སྤྲུག་ཤེགས།

ཞོགས་པ། ཅུམས་ལངས་ནས་ཉི་ཤོས་བར་གྱི་དུས་ཆོད། ཞོགས་པ་སྤྲ་མོ། ཞོགས་པའི་ལུས་སྤྱོད་།

ཞོགས་མ། ཤིང་བཞོགས་པའི་ཆལ་བྲ།

ཞོགས་ལུར། རབ་ཞོགས་ཀྱི་ལུར་འཕྲོག་སློ་བྱར་འཕྲོགས་སྤྲུག་ཞོགས་ལུར་ཐིང་ཆ་བྱུང་།

ཞོགས་ལས། ཞོགས་བྱོའི་དུས་ཆོད་ནང་འཆར་ཅན་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ཀ།

ཞོང་། ① མཐའ་མཐོལ་དཀྱིལ་དམའ་སའི་མིང་སྟེ། སྤང་ཞོང་། ཞོང་ལ་རྒྱ་འབྲེལ། ལུས་ཀྱི་བྱང་ཞོང་།

② མར་བཞེབས་པའི་དབྱིབས་ཏེ། འབར་འབྱར་ཞང་ཞོང་། ས་ཞོང་ཞོང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ཞོང་ཞོང་། ས་དམའ་བོ་མཇུག་ཏུ་ཞོང་།
ཞོང་ག་ཞོང་དགོན། མིང་ག་ཞན་ཤངས་ཀྱི་ག་ཞོང་ག་ཞོང་དགོན་དང་། ག་ཞོང་ག་ཞོང་རྩི་རྩི་ག་དན་
བཅས་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༡ལོར་མཁས་གྲུབ་ལྷུང་པོ་རྣམ་འབྱོར་
གྱིས་བཀྲ། གྲུབ་མཐའ་ཤངས་བ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་
ས་ཁུལ་རྣམས་སྤིང་རྩིང་ཞོངས་སུ་ཡོད།

ཞོད། ① ཆར་ཆུའི་རྒྱུ། ཆར་ཞོད་ཆེ་བའི་དུས། ཆར་ཞོད་ཆུང་བའི་དུས། ② དག་ཆར་དང་། ཡུན་
རིང་བོར་འབབ་པའི་ཆར་བ།

ཞོད་ཀྱི་གོགས། ཆར་ཞོད་ཆེ་དགས་པའི་གཞོད་བ།

ཞོད་སྒྲོན། ཆར་ཆུ་མང་དགས་པའི་གཞོད་སྒྲོན།

ཞོད་ཆར། ཆར་ཆུའི་རྒྱུ།

ཞོད་ཆུ། ① ཆར་བ། ② ཆར་བ་བཏང་རྩིས་བྱུང་བའི་ཆུའི་མིང་ཡིན།

ཞོད་འཇགས། ཟིང་ལོང་མེད་པའི་ལྷོད་འཇགས། དུས་བདེ་ཞོད་འཇགས།

ཞོད་འཇགས་གཏོང་བ། ལྷོད་འཇགས་སུ་གཏོང་བ།

ཞོད་ལ་སྤུའི་གངས་རི། རི་བོ་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་བཞད་མཐོང་སྒོན་རྩིང་གི་དབུས་རྒྱུད་
དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༩༩༡༠ཡོད།

ཞོན། ① ཞོན་པའི་སྐུལ་ཆེག ② ཏྲ་ཞོར་ལྷགས་ཏྲ་སོགས་ལ་ཞོན་བ་སྟེ། ཏྲ་ལ་ཞོན་མཁན། ཏྲ་ལ་
ཞོན་སྐབས། ཏྲ་ལ་ཞོན་ཅིག་ལྟ་བུ།

ཞོན་ཅིག་ ཏྲ་སོགས་ལ་བཞོན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐུལ་ཆེག

ཞོན་རྒྱ། ཅ་ལག་ལ་དགལ་ཡུལ་སོགས་མིན་པ་བཞོན་པར་བྱ་བར་ཆེད་དུ་སྤྱོད་པའི་རྒྱ།

ཞོན་སྟེགས། བཞོན་པ་ཞོན་པའི་འཛེག་སྟེགས།

ཞོན་བ། བཞོན་བ། ཞོན། འཆིབ་བ། ཏྲ་བཞོན་ཏེ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཤིང་ཏྲ་འཁོར་ལོ་བཞོན་ནས་ཐེབས་
བ། གྲུག་ཟིངས་ལ་ཞོན་བ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཞོན་མཁན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། དབང་ཤིང་ཅན་

ལ་ཁོ་བའི་སྤང་མིག་ལྷ། གྲིས་པས་བཞོན་པའི་བ་སྤང་བྱེད་པར་མོས།
ཞོམ། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་དབྱིབས་འབྱར་བོ་ཅན་མར་ཉིལ་བའམ་དེབ་པ་སྟེ། གད་པ་ཞོམ། རི་མར་
ཞོམ། ལྷ་ཞོམ་སོང་། མགོ་ཆག་རུས་པ་ཞོམ་པ་སྤོང་ལྷ་བྲ།
ཞོམ་པ། སྤོང་སྤྱད་ལ་དེབ་སྤོན་བྱུང་བ། ལྷ་ཞོམ་པ། རྩ་ཟངས་རྩུང་ཟད་ཞོམ་པ་དེ་ལེགས་པར་བསང་དགོས།
ཞོམ་པོ། ལྷ་ཞོམ་པོ་ཞེས་ལྷ་དེབ་པོ།
ཞོལ་ཁ་སྟེ། [ར་པ]ཞོའི་སྤྲིས་མ་ལ་གོ་དགོས།
ཞོར། ཟུར་དང་ཆབས་ཅིག་ལས་ཀའི་ཞོར་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་པ། བཟང་པོའི་ཞོར་ལ་ར་ཆང་དང་།
རན་པའི་ཞོར་ལ་རྒྱག་རྩུང་།
ཞོར་སྤོང་། ལས་འགན་རྐང་གཅིག་ཡོད་ཐོག་ཞོར་དུ་ལས་འགན་གཞན་ཞིག་སྤྱབ་པ།
ཞོར་སྤོན། གཞན་གྱི་ཞར་ལ་བྱུང་བའི་སྤོན། དབྱིན་སྐད་དུ་side effect ཟེད།
ཞོར་ཁྲིད། ཞོར་ཆོས་སམ་ཞོར་ལ་ཁྲིད་པ།
ཞོར་ཅིག་གཞན་རྒྱའི་སྤྱོད་གཞན་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱུལ་ཆིག་
ཞོར་འབྱུད། ཉག་ཉེས་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་ཁྲིམས་ལ་ཐུག་ཆེ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ་ཉག་ཉེས་མེད་པའི་མི་
གཞན་ཡང་དེའི་ཞོར་དུ་ཚུད་པ་ལྷ་བྲ།
ཞོར་འབྱུད་ཆད་འཁེལ། རང་དངོས་སུ་ལས་དེར་ཞུགས་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཞོར་དུ་ཆད་པ་ཐོག་པ།
ཞོར་འབྱུད་ཐེབས་པ། རང་དངོས་སུ་ལས་དེར་ཞུགས་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ཞོར་དུ་འབྱུད་པ།
ཞོར་འབབ་ཡོང་སྟོ། ཞོར་ལས་ཀྱི་ཡོང་འབབ།
ཞོར་བཅུགས། ལས་ཀ་རྐང་བྱེད་རྒྱ་དེའི་ཞོར་ལ་བཅུགས་པའམ་ཐོགས་སུ་བཅུགས་པ། ཞོར་
བཅུགས་ལས་ཁུངས། ཞོར་བཅུགས་སྤོན་ཁང་།
ཞོར་ཆིགས། ཁྲིག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་tributary station ཟེད།
ཞོར་འཛིན། འགན་ཁུར་བའི་ལས་ཀ་ལྟེ་བ་དེའི་ཞོར་ལ་ལས་ཀ་གཞན་དག་འཛིན་པ། ཞོར་འཛིན་
ལས་འགན།

ཞིང་ཟས། བཟའ་བཅའ་གྲངས་ཐོ་ཆའ་རིགས།
 ཞོར་ལས། རང་གི་ཆེད་ལས་མིན་པར་དེའི་ཞར་ཞོར་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་དཔེར་ན། ཞིང་པས་ཞར་
 ཞོར་དུ་ཐགས་ལས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།
 ཞོར་གསོག་ཉེས་ཁོངས། ཐོག་མར་སྒོ་ངོར་ཉེས་གསོག་གི་ཀྱང་སྒོར་ཅ་བ་ནས་མེད་རུང་བྱ་སྒྲིབ་
 གྲེལ་པའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་རང་བཞིན་གྱིས་ཉེས་པ་གང་རུང་བསགས་པར་གྱུར་བ།
 ཞོལ། སྤང་ཆམས་ཤོད། རིའི་ཞོལ། ཤོ་བྱང་གི་ཞོལ། རྩོང་ཞོལ། མཐོ་བ་ལ་ཅེ་དང། མདའ་བ་ལ་ཞོལ་ཟེར།
 ཞོལ་ཁང་། རིའི་གཤམ་དུ་ཆགས་པའི་ཁང་བ།
 ཞོལ་ཁལ་ལུ་ལུག་སྤར་བོད་ལྟེ་པ་གཞུང་སྐབས། ཞོལ་དུ་སྒྲོད་པའི་མི་དམངས་རྣམས་ཞོལ་ལས་
 ཁུངས་སུ་བསྐྱུས་ནས་སྒྲ་ཤོགས་མེད་པའི་ལས་ཁལ་སྤྲོ་ཆོགས་སྐྱལ་སྒོལ་ཞིག་
 ཞོལ་ཆིབས་ར་ལས་ཁུངས། དེ་སྤྲོད་ལྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཞོལ་ཆིབས་ར་ལས་ཁུངས་ཞེས་དོ་དམ་
 ཆིབས་ཆེ་ཤོད་རྒྱུར་གནས་ལུ་བཟུ་བྱུག་པའི་ལས་ཆེན་པ་གཉིས་དང། ཆིབས་རྒྱུང་ཞེས་རྒྱུར་
 ཡིག་ནང་ཟན་གཉིས། ཞོལ་ཆིབས་ར་མདོ་སྐྱལ་གི་ཞལ་ངོ་གསུམ། གཟེམ་ལ་ཞལ་ངོ་། ལྷགས་
 མ་ཞལ་ངོ་བཅས་ཡོད་པ་འདི་དག་གིས་རྣམ་ཀྱང་གཞུང་རྒྱ་གཞུང་ཤེལ་ལ་གསོ་ཆོགས་དང། ར་
 ཤེལ་རྣམས་རིན་སྤངས་ཁུལ་དང་ཡར་འགྲོག་དཀར་མོ་སྤིང་དུ་རྒྱ་གསོས་སུ་གཏོང་བྱ། བཀའ་
 ཤག་ཤོད་བས་བཀྱང་པའི་ཐོང་འཛིན་ལྟར་རྒྱ་ལུ་གཏོང་བྱ། རྩོང་གཞིས་ཁག་ནས་རྒྱུ་ཤེལ་གྱི་སྒྲ་
 དང་སྒྲ་གདན་སོགས་གྱི་ཁལ་བསྐྱེལ་ལེན་བྱེད་བྱ། ཀོང་ཁུལ་རྩོང་ཁག་བཞི་ལ་གཟེམ་ཤེལ་གྱི་མ་རྩ་
 ཅིས་སྒྲོད་ཡོད་པ་ལྟར་ལོ་ལྟར་ཤེལ་བསྐྱེལ་བསྐྱེལ་ལེན་བྱེད་བྱ། ཆིབས་སྤྱར་སྐབས་དུ་པའི་སྒྲ་མའི་
 ཆིབས་རྩ་སྤྱོད་རྒྱན་གྱིས་སྤྱས་པ་སྤོང་བྱིད་བྱེད་རྒྱ་སོགས་གྱི་ལས་འགན་ཡོད།
 ཞོལ་ཆིབས་རའི་རྩ་བཟའི་སྒྲོང་། སྤེའུ་རྩོང་ཁུལ་དུ་ཞོལ་ཆིབས་ར་སྐྱལ་གི་ཆིབས་གདང་ཞེས་སྒྲོན་
 དུས་འགོ་ཡུལ་ཞིག་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་ལོ་ལྟར་བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་རྒྱ་མཁུག་ཅམ་ལ་ར་མ་སྤྱང་ཀོ་
 སར་མི་མེད་བཅོ་ལྔ་སྒྲོར་དང་ཀོ་པ་བཅས་སྐྱལ་སྤོང་གིས་ཆིབས་ཆེན་ལོགས་པ་རྣམས་རྒྱ་
 སྤོལ་སྐབས་ཆིབས་ཆེན་གཉིས་རེ་ཅམ་བྱས་ཏེ་ཀོ་ཞིང་བརྒྱབ་ནས་འདོན་དགོས་པ། ཞེར་བ་
 རྣམས་རྒྱ་ལ་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ནས་འདོན་དགོས་པ་དང། དེ་ནས་ལོགས་པ་རྣམས་མི་མེད་གིས་

དཔལ་པོར་ཁྱིད་ནས་འཕྱོད་གྲོས་པ། ལམ་གཡས་གཡོན་དུ་རྫོང་བསྐྱར་དང་། དཀར་ཐིག་བསངས་
བཅས་གཏོང་སྒོལ་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་རྟ་རྒྱུ་མེད་མོ་རྩ་བ་གཤམ་ཅེས་པར་མི་ཤེད་ལྷ་དྲུག་ཙམ་
ནས་འཕྱོད་གྲོས་པ་དང་། མཚན་མོ་གོང་གསལ་ཆེབས་རྟ་ལེགས་པ་རྒྱལ་མེད་ཆེབས་རང་འཇུག་
དགོས་ལ་དེ་དག་ལོ་མཚན་མོ་སྟེར་བྱེད་རྩ་ཡང་རྩ་དགོས་ཀྱི་ཡོད། བྱིངས་རྩ་བ་གཤམ་ནང་
མཚན་མོ་མི་བཞིས་ལུང་བཞིར་ཞལ་ནས་སྤྱང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ནས་ལོ་རྟོག་སྟེན་མཚམས་
མང་ཆོག་ས་རྒྱལ་བཅས་མ་བརྒྱས་ཟེན་རེ་མ་བཞིན་སྟོར་ཤུལ་དུ་ཉིན་མོ་ཆེབས་རྟ་ཡོངས་
རྫོགས་གཏོང་སྒོལ་ཡོད་པ་དེའི་སྐབས་བཅས་མ་འཇུག་སྟེན་གཙང་མ་མ་ཟེན་པ་ལམ་ཡང་ན་
སྟེ་སྐྱག་གཙང་མ་མ་ཟེན་གོང་ཆེབས་ཆེན་ཞལ་ངོའི་སར་བསྟོད་ནས་ཉིན་གསུམ་འབྲངས་ཐབས་
ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་སྟོར་ཤུལ་དུ་བསྟོད་སྐབས་ཆེབས་རའི་ལག་དོ་
མི་གཉིས་རེ་རེས་བསྟོར་གྱིས་བསྟོད་དགོས་པར་མང་ཆོག་ས་ནས་དེ་ཉིན་ཟ་འཇུག་སྟེར་
དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་མཚན་མོ་སྟེར་བྱེད་གསལ་སྟོང་ཞེས་རྟ་གཉིས་འཁྱིད་དེ་གཟན་སྟེ་
དྲུག་བདུན་ཙམ་འཁྱིད་ནས་ལག་དོ་གོ་ཐང་གཅིག་གཏོང་སྒོལ་གྱིས་རྩེ་སུ་གཟན་རྩ་ཁང་པ་
གཅག་གཉིས་ཙམ་ཆོང་སྤྱར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དེའི་སྐབས་དཔལ་པོར་ཁྱིད་དྲུག་ཅུ་སྟོར་ཡོང་བ་
དེ་དག་ཆེབས་ཆེན་ཞལ་ངོར་བདག་གི་ཡོད། བོད་རྒྱ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་བཅོམ་ལྷ་ཉིན་ཞལ་ཆེབས་
རྩར་འཆར་ཅན་ལོག་སྐབས་ར་མ་སྤྱང་གོ་ས་བར་གོང་གསལ་ནས་སྟེལ་སྟེལ་དགོས་པ་ཡིན།

འཁོར་གྱི་ཚུ་འཁོར་ཡོད་ཆད་ལ་ལྷག་ས་སྤྱིན་ཟེར་བའི་རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མའི་གསོལ་ཞིབ་འཇག་ལས་
 གྱིས་ཅེ་གསོལ་ཐབ་དང་ལས་ཁྲུང་ས་ཁག་ལ་གཏོང་བ། ལྷག་ས་གྲོ་ཞེས་རྒྱ་ལའི་སྐྱ་མའི་བཞེས་
 གོ་དང་། གསོལ་མར་བསྟུ་ལེན་བྱ་མི་གཉེར་ནད་ཆེད་འཇུག་ས་ཐོག་ཉིན་གནད་ས་ཆགས་གྱིས་
 མར་གསར་སྐྱངས་ཏེ་སྤྱོད་གཏོང་བྱེད་རྒྱ། འཕྱི་ཁྲུང་ནས་སོལ་བ་དང་ཡངས་ཅན་ནས་ས་ཀར་
 གྱི་ཁལ་བསྟུ་ས་ཏེ་གཞུང་ལས་བཟོ་རིགས་ལ་སོལ་བ་མཁོ་འདོན་དང་ཅེ་སོ་བྱང་སོགས་ལ་
 དཀར་རག་མཁོ་འདོན་དང་། གསོལ་རྒྱུའི་དོ་དམ། ཞལ་དབལ་ལྗེང་ཞེས་བའི་བཅོན་ཁང་ལ་དོ་
 དམ་དང་ཁྲིམས་འགལ་ཉེས་ཅན་རྣམས་ལ་ཁྲིམས་གཙོང་བྱེད་རྒྱ་བཅས་ཡིན།

ཞོལ་དོད་དེང་བྱི་མ། ཞོལ་གཞུང་སྒྲིའི་མདུན་གཞུང་ལམ་གྱི་སྒྲོང་ས་སུ་ཡོད། དོད་དེང་བྱི་མ་ནི་སྒྲིའི་
 དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་བཅན་པོ་ཁྲི་སྟོང་ལྗེ་བཅན་གྱི་སྐུ་དུས་སུ་བཅུགས་པ་དེའི་དེང་ཆོད་སྒྲི་
 ཁྲི་བདུན་སྟོར་དང་། ཞབས་སྟེགས་དོ་ཅིག་བར་རིམ་གསུམ། ཅེ་མོར་ཆར་ཁབས་བྱ་བཞི་བར་
 རིམ་ཅན་ཏོག་དང་བཅས་པ་དེའི་རིས་སུ་བཅན་པོས་ཆོན་པོ་སྟག་སྐྱ་སྐྱ་ཁོང་པ་གནང་བའི་
 བཀའ་གཙུགས། ཞལ་བཞེས་ཀྱི་ཡི་གེ་འཁོད་ཡོད་པ་ལས་བྱམ་བྱ་ཡིག་སྟེང་བྱག་ཅུད་དང་། ཤར་
 དུ་ཡིག་སྟེང་བཅུ་བྲག་སྟོར་ཡིག་སྟེང་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་བཅས་ཡོད་ཅིང་། བྱང་དུ་ཡི་གེ་མེད།
 ཞོལ་འདོད་དཔལ། མོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ལས་ཁྲངས་འདི་ཅེ་ཞོལ་འདོད་དཔལ་ནང་ཡོད་ཅིང་།
 འདོད་དཔལ་བྱ་བའི་ཁང་པ་འདི་ནི་ཐོག་མར་མཚུར་བུ་བཀའ་རྒྱུད་ལྷ་དམར་པའི་དགོན་པ་ཐོག་
 བཅེགས་བཞི་ལྷན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་ལ། བྱིས་ཉིས་ཐོག་དུ་བཟེ་བཅོ་ཁང་དུ་བརྒྱར་བ་ལ་
 འདོད་སྤྱིས་ལེགས་ཆོང་ཐོག་གྲགས་ཅན་ལས་ཁྲངས་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་འདུག ལས་ཁྲངས་
 འདི་ནི་ལག་ཤེས་བཅོ་ལས་པའི་འགོ་འདོམས་དོད་མ་བྱེད་མཁན་དང་། ལག་ཤེས་བཅོ་བྲལ་ཞིག་
 ཡིན་པ་འདིར་དོད་མ་ཅེ་བྱེད། གནས་བྲག་པ། གཉིས་དང་། བཅོ་རིགས་ཁོངས་སུ་ལག་ཅུལ་
 མཐོང་མའི་གོ་རིམ་གྱི་བྱེད་ཏོག་གནད་ཐོབ་ཡོད་པའི་དབྱ་ཆེ་ཆུང་སོགས་རིམ་པ་ཡོད།

ཞོལ་པ། དགོན་པའམ་རིའི་འདབས་སུ་སྡོད་མཁན།

ཞོལ་པོ། ① བཟི་དང་། མཛོ་མོའི་པ་གཤམ། ② ལྷ་གཤམ། ཞོལ་སྟོལ་བཟོ་ཁང་། དེ་སྐྱེ་བོད་སྟེ་པ་
 གཞུང་སྐབས་ཞོལ་སྟོལ་བཟོ་ཁང་ཞེས་པར་དོད་མ་ཅི་ལྟར་གཅིག་དང་། ཅི་ལྟར་བྱང་གཅིག་ཅི་

གཉེར་ནང་གཉིས་བཅས་ཡོད་པ་དེའི་ལས་ལགན་ནི་ཙུན་དཀར་དམར་གྱིས་མཆོད་སྟོས་རྒྱ་
གང་དགོས་ཅེ་བྲག་ལས་ཁྱུངས་ནས་ཁྱུ་དགོས་པ་དང་། སྟོས་བརྒྱུད་ལས་མི་སྤར་ལས་ཡར་
འབྲོག་གླིང་གཞིས་འོག་ནས་རྒྱུ་འདོན་ཆ་གསེས་གྱིས་མི་གྲངས་སྟུང་ཅུ་སྟོར་ལོ་ལྟར་རྒྱ་བཅུ་
གཉིས་པ་ནས་ཞོལ་ཤར་སྟོའི་ཕྱོག་ཏུ་སྟོས་བརྒྱུད་ལས་འགོ་བཅུགས་ཏེ་རྒྱ་བཅུ་པའི་ཆེས་ཤར་
བར་སྟོས་བཟོའི་ལས་བྲལ་དེ་ནས་གཙོ་བོར་གཞིས་རྒྱུད་གཞིས་སྟོས་དང་། གཞིས་འབྲ། དུས་
སྟོས་བཅས་ཡང་གྲངས་གསལ་སྟུང་འཕོར་ལས་ཁྱུངས་སུ་ཅིས་འབྲལ་ཁྱུ་དགོས་པ་ཡིན།
ཞོལ་སྒྱི་ཕོགས་ཁང་། ལས་ཁྱུངས་འདིར་ལས་བྱེད་དོ་དམ་མི་སྤར་ཆའི་མཁན་རྒྱུད་ཤིས་བཞི་གང་
རྒྱུད་གཅིག་དང་། ཅེ་མཐོན་གཅིག་ཡོད། འདིས་རྒྱ་འབྲུ་ཞེས་འབྲུ་ཁྱལ་དང་། མདོ་སྤྲེད་མེ་ཤེ་
ཟེར་བའི་མར་ཁྱལ་བསྐྱུ་ལེན་ཕོག་ཡས་མས་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་ཕོགས་འབྲུ་འདོན་འཕེན་
གྱིས་ལྷ་སར་བཅའ་སྟོད་དམག་སྤར་ཁག་ལ་ཕོགས་སྟོད་རྒྱུའི་འགན་དབང་སྟོད།
ཞོལ་ཕོ། བྱ་དང་། ཅིང་པ་མ་བྲེགས་པའི་གཡག་སྟེ་ཁྱུ་པ།
ཞོལ་ཕོགས་ཁང་། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་དམག་ཕོགས་འབྲུ་རིགས་སྟོད་རྒྱ་དང་ལས་ཁྱུངས་ཁག་
གི་ལས་བྱེད་པའི་ཕོགས་འབྲུ་སྟོད་རྒྱ་ཕོགས་གྱི་ལས་ཁྱུངས་ཕིག
ཞོལ་ཕོ། འབྲི་ཁྱུའི་ནང་གི་བཞོན་མ་བཟང་ཤོས།
ཞོལ་ཞོལ། འཛོལ་འཛོལ། ཁྱོན་པ་ཞོལ་ཞོལ་སར་བྱུད་པ། འབྲོང་བཟིད་ཅིང་རམས་པ་ཅིང་པ་
ཞོལ་ཞོལ་ཅན།
ཞོལ་གཡག་འབྲས་བྲལ་བཅད་པའི་གཡག་
ཞོལ་རོང་གཙང་ཕོ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་གྱི་མལ་བྱོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་འབབ་རྒྱ་ཞིག་
དང་། སྒྱིད་རྒྱའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
ཞོལ་ལས་ཁྱུངས། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཅེ་ཕོ་གྲང་བདག་གཉེར་བྱེད་ཆེད་ཞོལ་དུ་བཅུགས་པའི་
གཏོང་ཡོང་དོ་དམ་དང་། ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་གྱི་ཁྲིམས་གཙང་ཕོགས་བྱེད་མཁན་ལས་ཁྱུངས་ཕིག
ཞོས། ① འཛོ་བའི་སྐལ་ཆིག་གི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག ② [རྟིང]ཤེམས་གསོའི་མིང་།
ཞོས་ཆེན་ཁ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྫོང་པ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁྱལ་གྱི་འཛམ་ཐང་རྫོང་གི་ལ་ཞིག

ལྷ། མགོ་ལ་གཡོགས་བྱེད་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ལྷ་དཀར། ① ལྷ་དཀར་པོ། ② སྤར་བོད་ཀྱི་ཅེ་བྱུང་གིས་མཛད་སྟོར་གྱོན་རྒྱུའི་དབྱར་ཁའི་ལྷ་མོ་
ཞིག ③ [ཆིང]ལྷ་པས་དབྱར་ཁ་གྱོན་རྒྱུའི་ལྷ་མོ་ཞིག

ལྷ་ཁ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་མ་རྣམས་ལ་ལྷ་དམར་ནག་ཁག་སྤྱུལ་ཞེས་ཡོད་ལ་ལས། གནས་ནང་
དཔལ་བོ་རིན་པོ་ཆེས་བཞེས་ཡས་ཀྱི་དབྱ་ལྷ་ལ་ཟེར།

ལྷ་གོས། ལྷ་མོ་དང་གྱོན་པ་གཉིས་བརྗོད་བདེ་བའི་དབང་གིས་ཟེར། ལྷ་གོས་བཟང་པོས་སྐྱབས་
པ། ལྷ་གོས་ལ་མ་གཟུགས། མགོ་ལ་གྱོན་པའི་ལྷ་མོ་དང་། ལུས་ལ་གྱོན་པའི་གོས་གཉིས་ཆ་
མཐུན་པོ་མེད་པ།

ལྷ་སྐྱམ། ལྷ་མའི་དབྱ་ལྷ་འཇུག་སྟོང་ཀྱི་སྐྱམ་ཞིག་ཡིན།

ལྷ་རྩ་མ་ཅན། ལྷ་ཐོག་ཏུ་གཅན་གཅན་ཡ་མའི་རྩ་མའི་འཕྲུ་བཅུགས་པ།

ལྷ་ཏོག་ ལྷ་ཅེའི་ཏོག

ལྷ་སྟེགས། ལྷ་མོ་འཛོག་པའི་སྟེགས་བྲ།

ལྷ་ཐེག་ ལྷ་མོའི་བྱེ་བྲག་གཅིག་སྟེ། བསེ་ཐེག་

ལྷ་ཐོད་རིང་པོ། དེང་སང་མཆོ་སྟོན་པའི་འཕྲོག་པ་ཆོས་གྱོན་པའི་ལྷ་མོ་ཅེ་རིང་པོ་སྤྱ་པའི་ཕུ་བྱང་གི་
ཅེ་བསྐྱས་ནས་བསྐྱམས་སྟེ་མགོར་གྱོན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་ལ་ཟེར།

ལྷ་མདའ་བྲ་ཅན། [ཡུལ]སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་མི་དང་དམག་མིས་གྱོན་རྒྱུ་ཞིག

ལྷ་ནག་ ① མགོ་ལ་རྩ་བུའི་ཏོག་དང་། ཐོད་སྐྱམ་དང་རས་ནག་པོས་རྒྱན་པ་ཞིག་ཡོད། དགོན་པའི་
གར་འཆམ་སྐབས་སོགས་ཀྱི་སྤྱགས་པ་ཕུར་ཐོགས་ཅན་གྱི་ལྷ་མོ། ② གམ་པའི་དབྱ་ལྷ་ནག་པོ།
③ ཉེས་མིང་ངས། མིང་ངན་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའི་དོན།

ལྷ་ནག་པ། ① དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེས་བྱུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བརྟགས་ཕྱིར་
ལལ་བསྐོས་གནང་བར། གམ་པ་དང་པོ་དུས་གསུམ་མཁྱེན་པས་ལྷ་ནག་པོ་འདཔ་སྐོ་ཅན་འདི་
བཟོས་པས་དེ་ཕྱིན་གྱི་སྤྱེ་བརྒྱུད་རྣམས་ལ་ལྷ་ནག་ཅན་དུ་གྲགས། དེའི་བརྒྱུད་པ་ད་ལྟའི་བར་
སྤྱ་བྱེད་བཅུ་བདུན་ཕྱིན་ཡོད། ② ལྷ་ནག་གྱོན་ཏེ་འཆམ་རྒྱུ་པ་མཁུ།

ལྷ་ན་རིང་། ལྷ་མོ་རྒྱ་བ་རིང་པོ་སྟེ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པའི་དབུ་ལྷ་ལྷ་བུ་ལོ།
ལྷ་སྟེ། ལྷ་མོའི་སྟེ་མོ། ཁྱོད་རྒྱ་བ་ལྷ་སྟེ་མ་བཀའ་བཅས་ ང་དབང་བོའི་སྟེ་འདི་ལེགས་པར་ཉོན།
ལྷ་བཅས་ ལྷ་མོའི་སྟེ་བས་དབྱིབས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡིང་།
ལྷ་དཔེ། ལྷ་བཟོ་བའི་སྐབས་སུ་ལྷ་མོ་དང་འབྲ་བ་བས་པ་ལ་གོ་དགོས། །
ལྷ་དཔེ་སྟེ་མ་འགོ་བས་ དཔེ་དོན་རྒྱུ་མ་འགག་བ། འོགས་ཙམ་གྱི་ཉམས་སྟོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོངས་
ཁུབ་ལ་ལྷ་དཔེ་སྟེ་མ་འགོ་བས་གྱིས་མེད་སྟོང་བཏང་ན་རྟོང་འཁྲལ་ཡོང་སྟེ་དཔེ་བ་རེད་ལྷ་བུ།
ལྷ་འཕོག་ སྟེ་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་ལས་གྱི་སྟེ་མོར་འཁོད་པ་རིས་པ་ལྷ་མན་གྱིས་གྱོན་རྒྱུའི་ལྷ་མོ་
སེར་པོ་སྟོང་སྟོང་ཞིག་ ལྷ་མོ། མགོ་བོར་གཡོག་རྒྱུའི་གོས། བྱང་ལྷ། ཅ་ལྷ། སོག་ལྷ། དགུན་ལྷ།
ཆར་ལྷ་གྱོན་པ། དབུ་ལྷ་འབུད་པ། མིང་གི་རྒྱུ་གངས་ལ་སྟེ་བོའི་ཙོང་པན་དང་། མགོ་བོའི་
གོས། མགོ་བོའི་ལྷ། མགོ་རེག་རྒྱ་སྟོང་བཅས་སོ།
ལྷ་མོ་ལྷགས་མདུག་ སྟེ་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གི་རིས་པ་བཞི་པ་ཡན་གྱིས་གྱོན་ཆོག་པའི་དབུར་ལྷ་ཞིག་
ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་སྟེ་འགག་ རྒྱ་གསེར་ལ་སྟེ་འགག་གིས་སྟེ་ལ་ བཟོས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་ཡིན། མཛེས་
ཆས་སྟེ་ཆས་ཡིན། ལྷ་མོ་གཡོག་ འདི་ལ་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད། ༡ ལྷ་གྱ་སོགས་ལ་ལྷ་མོ་
གཡོག་-རོགས་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན། ༢ མི་ལ་མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་བྱས་པའི་དོན་སྟེ། མི་དཀར་པོ་
ལ་ལྷ་མོ་ནག་པོ་གཡོག་ཅས་པ་མི་ཉེས་མེད་ལ་ཉེས་ལྟོང་གཡོག་པའི་དོན་ཡིན།
ལྷ་མོ་ག ཉོར་སོག་ལྷགས་གྱི་དམག་ལྷ།
ལྷ་དམར། རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་འཕྲིན་ལས་གྱི་བྱེད་པོ་ལྷ་དམར་སྟེ་བྱེད་རིས་བྱོན་ནི་སངས་རྒྱུ་ཡོད་
དཔག་མེད་པའི་རྒྱལ་འབྲུལ་དུ་རྩོས་འཛིན་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ལྷ་དམར་པ་ཞེས་པའི་མཆན་དོན་
ནི། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་བྱིས་པ་སྟེ་མིན་གྱུ་བ་རྟགས་ལྷག་པ་ཞིག་ལྷུང་། ཅ་རྒྱུང་ཉམས་ལེན་
བྱས་པས་དགུང་ལོ་བདུན་སྐབས་ནས་རྩོད་རྟགས་རྩོགས། འབྲང་འགྲུ་རས་པ་ཞེས་པའི་མཆན་
སྟེ་རྒྱས། དེ་ནས་དགུང་ལོ་ཉེར་གསུམ་པར་སྟོད་ལུང་མཆུར་བུར་ལེབས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་
རང་བྱུང་རྩོམ་ཞེས་ལ་བཏུད་ནས་ཡུན་རྒྱ་བསྟེན། ཁམས་གྱི་ཀློག་པོ་གནས་ནང་དུ་བྱོན་ན་
འཕྱོད་ན་འཕེལ་པའི་ལུང་བསྟན་ཡོད་ཀྱང་ལེབས་མ་བྱུག། ཀམ་པས་རྩོམ་གྱི་དབུ་ལྷ་དང་རྒྱུ་

པ་འདྲ་པའི་དབུ་ཞུ་དམར་པོ་ཞིག་གནང་ཞིང། ད་དགོན་པ་ཞིག་ཐོབ་ལ་ཁྱིད་མ་བཏབ་ན་དམ་ཆེག་
མེད་ཅེས་གསུངས་པར། གླ་མའི་བཀའ་བཞིན་དགྲའ་ཡོང་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་
མཚུར་བུ་དགོན་དང་མི་རིང་བའི་གནས་དེར་དགོན་པ་ཞིག་བཏབ་སྟེ། ཁམས་ཀྱི་ཀློག་པོ་གནས་ནང་
དུ་ཕེབས་མ་ཐུབ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དགོན་པ་དེ་ལ་མཚུར་གནས་ནང་ཞེས་མིང་བཏགས།
གནས་དེར་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་གྲུ་པ་མང་པོ་འདུས། ཟས་ནོར་ཆོས་གསུམ་ཆར་ལྟར་
དུ་བབ་པར་དེ་ནས་བརྩེ་གླ་མ་ཞུ་དམར་པོ་ཞེས་མཚན་སྟན་ཆུས། བྱུང་ཐོབ་ཀྱིས་བཞུགས་
ལུང་ལས། ཞུ་དམར་སྤྱི་ཕྱི་ལྷ་ཆ་གཅིག་པར་བྱོན། དེ་ནས་ད་ལྟའི་བར་རྟོགས་ལྡན་གྲགས་པ་
སེང་གོ་ནས་མི་ཕམ་ཆོས་ཀྱི་སློབ་ཁྲིམས་བར་སྤྱི་ཕྱི་ལྷ་གཉིས་ཕེབས་ཐོན། འོན་ཀྱང་ཆབ་སྲིད་གྱི་
དབང་གིས་སྤྱི་ཕྱི་ལྷ་གཉིས་པར་ཞུ་དམར་གྱི་མཚན་གནས་ཐོབ་མེད།

ཞུ་དམར་སྤྱི་ཕྱི་ལྷ་དང་པོ། རྟོགས་ལྡན་གྲགས་པ་སེང་གོ་མཚན་གཞན་འབྲང་འབྲུག་རས་པ་ཟེར།
རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་ཁམས་མདོ་ཁམས་བྲག་ཕྱང་ཡུལ་དུ་ རྟོན་ཤིས་
ཞེས་བྱ་བར་ཡབ་སྟག་ཆུང་དང་། ཡུམ་དབུ་མོད་བཟང་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱི་འབྲུངས། མཚན་
གྲགས་པ་སེང་གོ་ཞེས་གསོལ། གླ་མ་སློབ་ཁྲིམས་སེང་གོ་ཞེས་གསོལ། གླ་མ་གོ་གྲགས་པའི་
མདུན་ན་ལོ་བརྒྱད་བཞུགས། སྤྱི་ཕྱི་ལྷ་དེ་དུས་ཡུམ་གྱིས་ཞིང་གི་ལོ་ཐོག་ལ་བྱེད་བཀའ་
བཅོལ་བ་ན་བྱིའུ་མ་དགོག་པས་ཡུམ་གྱིས་གོལ་ཆེ་རྒྱུ་ལ་ཞབས་རྩེས་བྱོན། བྱིའུ་མ་ཉིན་རེ་
ཟས་ལན་རེ་ལས་ཟང་མི་འོང་བའི་བཀའ་བསློས་པས་དེར་སང་ཡུལ་གྱི་དེར་བྱིའུ་བཀའ་མི་
དགོས་པའི་ངོ་མཚར་ཡོད། སྟག་ལུང་པའི་ཆོས་སྡེ་ལ་ཞུ་དམར་སྤྱི་ཕྱི་ལྷ་གྲགས་ལ་དགོ་བརྟེས་
ཞུས། དུས་མཁའ་དངོས་སློབ་ཆུ་པོ་བ་ལུང་པའི་སློབ་མ་ཡེ་ཤེས་སེང་གོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང།
ཉེར་དུག་ལ་མཚུར་བུར་ཕེབས། སློབ་དགོན་ཆུ་པོ་རིན་དང་། སློབ་དགོན་ཕྱུག་ཆུ་པོ་གསུམ་
བསྟེན་ནས་སྡེ་སློབ་མདོ་རྒྱུད་སོགས་ལ་གསན་བསམ་ཆུ་ཆེར་མཛད་བསམ་ཁམས་པའི་ཡུལ་ཏུ་
བྱིན། གཞོན་ནུ་བྱང་ཆུབ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། ཉེར་བརྒྱད་ལ་རྗེ་རང་བྱུང་བ་མཛུལ་ནང་
བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་གདམས་པ་མ་ལུས་པ་གསན་ནས་བསྟན་པའི་བདག་པོར་གྱུར། ར་
སྤྱི་མདོར་འབྲུངས་ཤིང་རྫོན་པའི་གོང་མ་བྱང་སེམས་ཆུ་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་དུག་དང་།

རིག་འཛིན་ཀུ་མ་ར་ཨ་བ་ཚོགས་ཆེན་གསན། རྗེ་རང་བྱུང་བས་ཀམ་པོ་གནས་ནང་དུ་འབྱོན་
དགོས་ཞེས་ཁྱེད་བསྟན་ཀྱང་འབྱོན་མ་གྲུབ། བྱིས་ལྷ་དམར་བའི་སྤྱི་ཐེང་ལ་འདིའི་རྟེན་འགྲེལ་
བྱིས་ཅུང་ཞིག་གཞོད་པར་སེམས། མཚུར་གནས་ནང་དུ་སྤྲོ་མའི་བཀའ་མི་བཅག་བྱིར་གནས་
ནང་ཞེས་མིང་བཏགས་ནས་དགོན་པ་བཏབ། རྗེ་རང་བྱུང་བས་རྒྱ་ཡུལ་ནས་བཀའ་ཤོག་དང་
ལྷ་དམར་གནང་། དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་སྐང་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༩ལོར་དགྲུང་
ལོ་རེ་བདུན་པར་སྤྱོད་གཤེགས།

ལྷ་དམར་སྤྱི་ཐེང་གཉིས་པ། མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོ། རབ་བྱུག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་བྱང་
གནས་གཞུང་གི་བྱེ་མ་ཡུང་ན་ཡལ་ལྟ་རྒྱལ་དང་། ཡུམ་འཕྲོག་མའི་སྤྲས་སུ་སྤྱོད་བཞུགས། བྱིས་
པའི་དུས་ནས་དག་པའི་གཟིགས་སྤྱང་མཐའ་ཡས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་རྗེ་རོལ་པའི་དོ་རྩེ་ལས་
དགེ་བསྟན་གྱི་སྟོན་པ་མཛོ་ས་བ་ནས་བཟུང་བཀའ་ཆོས་མ་ཡུས་པ་གསན། དབུ་ལྷ་དམར་པོ་
གནང་། གཞན་ཡང་སྤྲོ་མ་མང་དུ་བསྟེན། མཁེན་རྟོགས་ལུལ་དུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་ཉེར་དགུ་པ་ས་
རྩ་ལ་སྟག་རྗེ་རྩམ་རྒྱལ་དགོན་བཏབ། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་པའི་ཤིང་སྟག་ལ་དགའ་ལྡན་ལ་མོ་
དགོན་བཏབ། རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲོ་མར་གྱུར། རྗེ་འདིས་མ་འོངས་སྤྱི་ལ་བརྒྱད་སོགས་
གྱི་ཡུང་བསྟན་གང་བསྐྱལ་ཞོག་ཏུ་བབས་པ་སོགས་ལ་མཚན་དུ་བ་མངའ། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༥ལོར་རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཉེར་དགུ་ལ་གཤེགས།

ལྷ་དམར་སྤྱི་ཐེང་གསུམ་པ། ཆོས་དཔལ་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༦ལོར་ཉང་
པའི་ཡུལ་གྱི་ཁེ་བྲག་མཛོར་ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ ཡབ་བསམ་འབྲུག་དང་ཡུམ་བར་
བཟའ་ལས་སྤྱོད་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པར་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ལྷ་དམར་སྤྱི་ལ་
སྤྱར་རོས་འཛིན་གནང་། ཞིང་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟོན་པ་གནང་། གཞན་ཡང་ཆོས་གདམས་དག་ཐམས་
ཅད་གནང་། རྒྱ་མིང་རྒྱལ་པོས་ལྷ་ཏ་རྩང་ལས་བཟོས་པའི་དབུ་ལྷ་དམར་པོ་སུ་ཉིག་སོགས་གྱིས་
བརྒྱན་པ་ལུ། མཁའ་ཆེན་བསོད་ནམས་བཟང་པོ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། སོག་དཔོན་རིག་
རལ་སོགས་སྤྲོ་མ་མང་དུ་བསྟེན། རྗེ་མཛོང་བདོན་ལྡན་ལ་བཀའ་ཆོས་ལུལ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་
པར་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༥ལོའི་སྟོན་ར་ལ་སྤྱོད་གཤེགས།

ཞུ་དམར་སྐྱ་ཐེང་བཞི་པ། ཆོས་གྲགས་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥་ལོར་ཤར་
 རྟོགས་མདོ་གེ་ཤོད་ཁང་དམར་སྟེ་དེང་དུས་དཀར་མཛེས་ཆོང་ཁོངས་སུ་སྐྱ་འབྱུངས། རྒྱ་བ་
 བདུན་ཟེན་པ་དང་རྟ་ར་གདན་ས་པས་སྐུལ་སྐྱོད་མཛེན་གནང་ཞིང་། ཁང་དམར་དགོན་དུ་
 གདན་བྱངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པར་རྒྱལ་ཆབ་དཔལ་འབྱོར་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཞུ་དམར་ཆོས་དཔལ་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་། ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་གཙུག་ཤུད་བཞེས།
 ཀམ་པས་དབུ་ཞུ་དམར་པོ་གནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་མཆོན་
 གསོལ། གཞོན་ཏུ་དཔལ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། གཞན་དུ་ཡང་རྒྱ་མ་མང་དུ་བསྟེན། ཟབ་
 ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཁུན་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བས་ཕྱོགས་དང་རིས་སུ་མཆད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་གཙུག་གི་ཁོར་བུར་གྱུར། དཔལ་མཁའ་སྟོན་པས་རྗེ་བཙན་བཟླ་ཆ་རྩའི་དགོངས་པ་
 སྐུལ་པར་དགའ་བས་དེའི་གནས་དང་ཉེ་བར་ཀུན་ཏུ་རྒྱུའི་སྟོན་པས་འབྲུག་གོ། ཞེས་ལུང་བསྟན་
 པ་ལྟར་གདན་པ་མཐེལ་ཀྱི་སྤྱན་ལྷ་མཛོད་པས་ལུགས་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པ་ནས་མཁའ་དང་
 མཉམ་པར་བྱུང་། དེ་དུས་རྒྱལ་བ་ཞུ་དམར་ནག་གཉིས་ཀའི་བསྟན་པས་ས་ཆེན་པོ་བྲབ་པས་
 བན་ཚུན་འགྲན་པ་ལྟ་བུའི་འཕྲིན་ལས་ལ། དུང་སྟོར་རྣམས་ཀྱིས་ས་བཙོད་པས་རྒྱལ་བ་ཡལ་
 སས་ཀྱི་བར་དུ་སྟན་ཟླ་ཞུ་བ་སོགས་དཔྲག་གཞི་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཚུལ་རྣམ་ཐར་རྒྱས་བསྟུས་
 རྣམས་ལས་མི་གསལ་གྱིང་། རྗེ་མི་བསྟོན་དོན་རྗེའི་གསུང་སྟོག་གྱུར་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་
 བསྟན་པའི་ཟུར་བ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་ཞིབ་པ་འདུག དགྲུང་ལོ་དྲ་གཅིག་པའི་ཚུ་མག་སྤྱི་ལོ་
 ༡༥༠༣་ལོར་ཡངས་པ་ཅན་དགོན་པར་གསར་དུ་བཅུག བཀའ་འབྲུང་ལ་སོགས་གསེར་གྲིས་
 ཅན་གྱི་བསྟན་བཙོས་མང་པོ་བཞེངས། དགྲུང་ལོ་བྲུག་ཅུ་པ་ས་སྟེལ་ལོར་དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་
 ཐེང་བ་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་གནས་ནང་གི་གདན་སར་བཀོད། དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་
 དགྲུ་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩་ལོའི་ རྒྱ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཉིང་ལྷ་ལ་ སྐྱ་གཤེགས།
 ཞུ་དམར་སྐྱ་ཐེང་ལྷ་པ། དཀོན་མཆོག་ཡན་ལག རབ་བྱུང་དགྲུ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩་ལོར་ཁྲུམས་
 རྒྱར་གོང་པོའི་ས་སྟོན་དགའ་ལྷན་ཁང་གསར་ཞེས་པ་རྗེ་སྐམ་པོ་པའི་ཆེམས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་
 བཞུགས་པའི་ཡུལ་དེར་ཡབ་རྒྱལ་པོ་མཆོན་ལྷན་དང་ཡུམ་བཙོད་ནམས་སྟོལ་མའི་སྐས་སུ་སྐྱ་

འབྲུངས། རྗེ་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་མཛོད་ལྟ་བུ་དེ་ལྟོས་འཛིན་མཛོད་དེ་གཙུག་ལྷན་
བཞེས། དེ་སྐབས་སྐུ་ལ་སྐུ་གཞན་ཞིག་གྲང་བྱུང་ཡོད་འདུག་པར་ཆོད་གཞི་ཅུང་ཟད་བྱུང་། མི་
བསྐྱོད་རྗེས། ལྷ་དཔར་པ་ཡི་ཆར་པ་བབས་གྲུར་གྲང་། ། ང་ཡི་ལྷ་དཔར་དགོན་མཆོག་ཡན་ལག་
ཡིན། ། ཞེས་ཐག་གཅིག་ཆོད་མཛོད་། ཕྱི་དུ་གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་མཁས་པ་དག་སྐུ་ལ་སྐུ་ནི་
གཅིག་ཤོས་ཡིན་ཅིང་དགོན་མཆོག་ཡན་ལག་ནོར་བེ། ཞེས་གསུངས་གྲང་། མཁས་པ་ནི་རང་
གི་དབྱུང་ཤེས་པ་ཡིན་པས་མཛོད་པ་དང་སྤྱིན་ལས་ལ་གཞིགས་ཤིག རྗེ་མི་བསྐྱོད་དོན་ཅུང་ཟད་
སྐུ་མར་བསྐྱེན། གཙུག་ལྷན་ལུ་ལ་ནས་བཟུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གདམས་པར་མ་ལུས་པ་གསུམ།
རྗེ་ཀམ་པས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་དུ་དབང་བསྐྱུར། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བ་སོགས་ལས་གྲང་
བཀའ་ཆོས་མང་དུ་གསུམ། རྗེ་དབང་ལྷན་པོ་དེ་དེ་རིགས་བདག་ཏུ་གྱུར། རྗེ་འདི་ནས་བཟུང་ལྷ་
དཔར་རིམ་བྱོན་གྱི་གདན་ས་ཡངས་ཅན་དགོན་པར་གྲུར། དགྲུང་ལོང་དགྲུ་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་
པའི་ཆུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༣པའི་ཟླ་བཞིན་ཅན་གྱི་ཉིང་གསུམ་ལ་གཤེགས་སོ།

ལྷ་དཔར་སྐུ་སྤེང་བྱུག་པ། ཆོས་ཀྱི་དབང་ལྷན་གྱི་དགོན་མཆོག་ཡན་ལག་གིས་སྐུ་འབྲུངས་པའི་ལུ་ལ་
ལྷན་གྱིས་གནང་བ་ལྟར། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤པོར་འབྲི་གྲང་ཞོལ་ལྷང་
པ་སྤོ་ལྷང་ཞེས་པར་ཡབ་འབྲི་ཁྲང་ཆོས་རྒྱལ་སྤུན་ཆོགས་དང་། ལུས་ལོང་མོ་བཟའི་སྤུས་སུ་
ཤིང་སྤེལ་ཉོར་རྒྱ་དགྲུ་པའི་གནམ་གང་ལ་བལྟམས། ། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པར་ཀམ་པ་དབང་ལྷན་པོ་
རྗེས་ལྷ་དཔར་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཞིང་སངས་ཁྲིམ་མངའ་གསོལ་ཏེ། གཙུག་ལྷན་
བཞེས་པ་ནས་བཀའ་ལྷང་མན་དག་ཐམས་ཅད་གནང་། གཞུང་མང་པོ་ལྷན་པ་ལ་འཛིན་པ་དང་
འཆད་ཆོད་རྩིས་པ་སོགས་འཇམ་དཔལ་དང་མཆུངས། རྗེ་ཆོས་དབྱིངས་དོན་རྗེ་ངོས་འཛིན་པ་
ལ་ཁམས་སུ་ཐེབས་ནས་ཆོས་དབྱིངས་དོན་རྗེ་ཅུ་པའི་སྐུ་མར་གྲུར་གྲང་། ལུགས་མོ་གོ་ཤི་དང་
ཡང་བྱུང་སོགས་བྱུང་སྐོར་འགར་དམ་སྤྱི་ལྷན་པས་ཡབ་སྤུས་རེ་ཞིག་སྤེང་དགོས་པ་བྱུང་།
དཔལ་མཁའ་སྤྱོད་དབང་པོས། གནས་དང་ཉིང་པའི་གནས་བསྐྱོད་ཅིང་བདུད་རྩི་འཕྲང་བར་
དགའ་བས་ལན་བཞིར་རྒྱུད་མར་ཁོ་ནར་བཅུ་ཞིང་སྤོགས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན། ཀམ་པོ་གནས་ནང་དུ་ལོ་བཞུགས་མཛོད་ཅིང་གཙུག་ལག་ཁང་གསར་པ་

བརྒྱུག་རི་པོ་བྱ་རྒྱུ་ཡན་དང་རྒྱ་བལ་གྱི་བར་ཞབས་གྱིས་བཅགས། སྤར་རྩེ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་
རྩེ་ལ་ཟབ་ཆོས་མ་ལུས་པ་ལུག་། དགྲུང་ལོ་ཞི་བདུན་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཏྲ་
སྤྱི་ལོ་༡༤༣༠ལོའི་དཔོ་རྒྱའི་ཆོས་བཞིར་སྤྱ་གཤེགས།

ཞུ་དམར་སྤྱ་ཐེང་བདུན་པ། དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། རྩེ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་ལ་གང་དབང་བྱུག་
བས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་བཞིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༡ལོར་
མགོ་ལོག་སྤར་སྤྱད་ཅེས་བར་ཡབ་ཆེ་རྒྱལ་འབྲུམ་དང་། ལུས་ལུ་གུ་སྤོན་གྱི་སྤས་སུ་སྤྱ་
འབྲུངས། རྒྱལ་བ་ཀུམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་དོ་རྩེ་སྤྱ་དམར་པའི་ཡང་སྤྱད་དུ་དོས་འཛིན་གནང་།
རྩེ་གས་ཆེན་ཀ་དག་ཐོང་བརྒྱལ་གྱི་ལམ་རྟགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་འབྲུངས། རབ་བྱུང་
བསྟེན་རྩེ་གས་ནས་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྲུང་རོ་འཆལ་གྱི་ལྷགས་ལུང་སོགས་གསན་པ་རྒྱ་ཆེ།
ལུན་ནན་དང་འཛང་ལུལ་བྲོགས་སུ་ཤེབས། རྒྱལ་བ་དབང་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་དོས་འཛིན་དང་རྒྱ་མ་
མཛད། ལྷགས་དམ་ཉམས་བཞེས་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་མཛད་ཅིང་། དགྲུང་ལོ་རེ་བཞི་པ་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༢ལོའི་དཔོ་རྒྱའི་ཉེར་བདུན་ལ་གཤེགས་སོ།

ཞུ་དམར་སྤྱ་ཐེང་བརྒྱད་པ། དཔལ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་དོན་བྱུག་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་མག་སྤྱི་
ལོ་༡༤༤༥ལོའི་ཐ་སྤར་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུར་སྤོབ་དཔོན་བརྒྱའི་སྤྱབ་གནས་བལ་ཡུལ་ཡོ་མོ་
གངས་ར་རུ་ཡབ་ལྷ་གཟིགས་སྤང་གི་གདུང་སྤྱགས་འཆང་ཀུམ་གུ་རུ་དང་། ལུས་སྤྱིན་པ་བཟང་
མོའི་སྤས་སུ་འབྲུངས། ཀུམ་པ་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་སྤྱ་དམར་པའི་ཡང་སྤྱད་དུ་དོས་འཛིན་གནང་ཞིང་
གཙུག་ལུང་བཞེས། དེ་ཉི་བསྟན་འཛིན་དར་རྒྱས་དང་། གོ་ཤི་དོན་ཡོད་སྤྱིང་པོ་སོགས་ལས་
བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་མ་ལུས་གསན། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་རྒྱ་མཆོ་ལ་མངའ་བརྟེས།
རྒྱལ་དབང་བྱུང་ལུ་རྩེ་དོ་རྩེ་དང་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་སོགས་བསྟན་འཛིན་སྤྱིས་མཆོག་
བཟང་ལས་འདས་པའི་རྒྱ་མར་གྱུར། རྩེ་འདི་ལ་སྤོབ་དཔོན་མངའ་བས་མ་འོངས་པར་བསྟན་
པའི་བདག་པོར་འབྲུང་ཞེས་སྤྱགས་རྟེན་མའི་བསྟན་འཆིན་ཆེད་བརྗོད་མངའ་བས་མ་འོངས་
པར་བསྟན་པའི་བདག་པོར་འབྲུང་ཞེས་སྤྱགས་སྤྱིང་མའི་བསྟན་འཛིན་དག་གིས་གསུངས།
བལ་ཡུལ་མན་ཆད་དུ་འགོ་དོན་བསམ་གྱི་མི་བྲལ་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་སོ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་

བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣་ལོའི་མགོ་རྒྱུད་ཆོས་གཉིས་ལ་ཀམ་པ་བྱང་ཚུབ་དོན་དང་
ཉིན་ལྷ་མི་རུ་རྒྱ་ནག་དུ་སྐྱབས་ཤིག་པ།
ཞུ་དམར་སྐྱ་ཐེང་དགུ་པ། དཀོན་མཆོག་དགེ་བའི་འབྱུང་གནས། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༧༥༣་ལོར་མོན་སྐྱ་ཐོའི་བྲོགས་སུ་སྐྱབས་པས། དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་
ལོ་༡༧༥༠་ལོར་ཞུ་དམར་ཡང་སྤྱི་དོས་འཛིན་མཛད་ནས་ཁྲི་སྟོན་མཛད། ལོ་དེར་སྐྱབས་ཤིག་པ།
ཞུ་དམར་སྐྱ་ཐེང་བཙུག་པ། མི་པམ་ཆོས་བྱུབ་རྒྱ་མཆོ། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣་
ལོར་གཙང་བག་ཤིས་ཅེར་པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྐྱེ་ཡི་གཙུང་པོར་སྐྱབས་ཤིག་པ། དགུང་ལོ་ལྷ་
པར་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་དོན་དང་སི་རུ་ཆོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས། ཀ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་
ཅོར་བྲ། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་དགའ་བའི་དབང་པོ། འབྲི་གྲང་ཡབ་སྐུ་པ། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན།
འབྲུག་པ་ཡབ་སྐུ་རྒྱལ་སྤྱི་ས་དགོངས་པ་གཅིག་དང་མཁུན་གཅིག་རུ་ཞུ་དམར་པའི་ཡང་
སྤྱི་དུ་དོས་འཛིན་གནད། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ལྷགས་ལོ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༡་ལོར་གོ་
བོད་ཐེང་འབྲུགས་ལོང་པའི་སྐུ་བས་སུ། ཞུ་དམར་རིན་པོ་དང་བལ་པོ་རྒྱལ་པོའི་བར་ཡོན་
མཆོད་འབེལ་བ་ཡོད་སྐབས་བཀའ་སྟོན་རྟ་ཆག་བསྟན་པའི་མགོན་པོས་ཞུ་དམར་རིན་པོ་ཆེ་
བལ་ཡུལ་དུ་གོར་བོད་ཆེང་ས་སྤྱིག་གི་ཆེད་དུ་བཏང། གོ་དམག་བོད་དུ་འཇུག་བཅད། རྗེ་ཉིད་
བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ལམ་ཁ་འཛོལ་སྐབས་གཞུང་གི་བཀའ་བཞེན་མ་འབྲུག། དེའི་རྒྱུ་
གྱིས་ཞུ་དམར་པ་ལ་གོར་དམག་ནང་ཁྲིད་བྱས་པའི་ཁ་ཡོག་པོག་སྟེ། བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱིས་
དམག་གིས་བལ་པོ་ལ་འཛིགས་སྐྱང་བསྐྱུལ་བས་ལྷར་རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ཚུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༧༥༡་ལོར་དགུང་ལོ་དགུ་པའི་ཡུལ་དུ་སྐྱབས་ཤིག་པས་བཅུ་བཞུགས་ནས་ཞུ་དམར་
པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་རོ་ཞིག་ཅིས་སྟོད་བྱས་པས་བལ་བོད་ཀྱི་འབྲུག་ཅོད་རིམ་
བཞེན་ཞི། དེ་འབྲུག་ཞུ་དམར་པའི་གདན་ས་ཡངས་ཅན་དགོན་སྟོན་ཐེལ་བརྒྱལ། ཡང་སྤྱི་དོས་
འཛིན་བྲ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱ་བསྐྱབས། དེ་རྗེས་ལོ་ཤས་ཤིག་ནས་འགའ་ཞིག་གིས་ཟས་
དུག་བྲངས་པར་བཤད་པ་དང་། ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས། བྱང་འཁོར་ལ་སྟོན་ཅན་བྱིན་ནས་
མགུལ་བསྐྱམས་ནས་བཀོངས་པར་བཤད། གང་ལྟར་ཡུན་རིང་མ་བཞུགས་པ་སྐྱབས་ཤིག་པ་

མངོན། དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བྱུག་ཅུ་ལྷག་ཙམ་གྱི་བར་ཡོངས་གྲགས་གྱི་ཞུ་དམར་པའི་ཡང་སྤིང་
མེད་པར་ཆགས། [ཀྱི་ཆང་ཡལ་སྤུག་གི་ནམ་ཐར་] ཀམ་པ་བཅུ་བཞི་བ་ཐེག་མཆོག་དྲི་
དང་དུས་མཉམ་པའི་ཀམ་གཞན་པན་རྒྱ་མཆོས་བརྩམས་པ་ལས། “གར་དབང་བྱུག་པ་དང་
བརྒྱད་པའི་གདུལ་བྱ་ལྷག་མར་དགོངས་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ཐེབས། དེ་སྐབས་རྒྱ་མཆོན་ཆེ་མ་
སྤྲེལ་སྤྲེལ་པ་ཞིག་གི་རྒྱུན་གྱིས་བལ་པོ་དེ་གཉིས་ཅུང་མ་མ་ཐུན་པ་ཡོད་པ་ལ། གཞུང་སྤྲེལ་སྤྲེལ་
ཆོས་འགའ་བལ་ཡུལ་དུ་བཏང་བ་བལ་པོས་བཅོན་དུ་བཟུང་། རྗེ་འདི་ཕྱོག་འབྲུལ་བཀའ་བསྐྱེད་
ཏེ་དེ་རྣམས་བཅོན་ལས་བཏོན། བལ་པོའི་སྤྱིང་ནད་ཞི་ཕྱིར་བོད་ལ་བཀའ་བཏོན་པའི་ཚུལ་
མཛད་དེ་སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཡང་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་བཀའ་བཀོད་དང་བཙས་བོད་དུ་བཟངས་པས།
འཇམ་དབྱངས་ས་པར་གྱིས། སྤྱི་བོ་དན་པ་སྤང་མདའ་བཞེན། ཅུང་ཐད་ཙམ་གྱིས་མཛོད་མན་
བྱེད། །ཅེས་པ་ལྟར་བཀའ་བཏོན་གྱི་ཆེན་པོ་རྣམས་སྤྱི་བཞེན་པར་བཟུང་སྟེ་གཞུང་སྤྲེལ་
ཞུས་ནས་རྒྱ་ཡུལ་དུ་སྤྲོན་པ་སྤྲེལ། རྒྱ་དམག་ལྷགས་པ་ན་བལ་པོས་ཀྱང་དམག་གཙང་དུ་སྤྲོས་
པ་སོགས་འཁྲུག་གཞི་ཆེན་པོ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། བར་གྱི་བར་མི་དན་པ་དེ་དག་བདུད་རིགས་
གྱི་ཆོ་འབྲུལ་དངོས་སུ་ཡིན་ཞེས་གོ་སྤི་བརྒྱད་པས་གསུངས་སོ།། སྤྲེལ་བལ་པོ་རྒྱ་ལོག་ཏུ་
བབས་ཆེ་སྤྱི་གདུང་ཡིན་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ཞིག་སྤྲེལ་པ་དེ་གས་འཁྲུག་པ་བའི་འཇམ་དུ་སོང་། སྤྱིར་
རྒྱལ་སྤྲེལ་རྣམས་གྱི་མཛད་པ་ནི་སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་ཐན་ཐབས་ཁོ་ན་ཏེ། རྒྱལ་དབང་བདུད་
འདུལ་དྲི་རྗེས་ཐུགས་རྗེའི་སྤྲོ་བས་གྱིས་བལ་དམག་བརྒྱུག་ཅིང་འཁྲུག་པ་གཏན་ཞིར་བྱུང་བ་
སོགས་ནི་ཐིན་ལས་གྱི་སྤྱོད་གཅིག་གོ། དེ་དག་ནི་རྗེ་འདིས་འཁྲུག་པ་མཛད་པའི་ལོག་རྟོག་
བསལ་ཕྱིར། གོ་སྤི་བརྒྱད་པའི་གསུངས་འཕྲོས་དང་། དེ་སྐབས་བལ་ཡུལ་དུ་དམག་མིར་ཡོད་
པའི་སྤྱི་བོ་ཤེས་ལྡན་དག་གི་དག་རྒྱུན་ཁུངས་ཐུབ་ཐིས་པ་ཡིན་ནོ།། འདས་ལོ་ནི་མེ་འཁྲུག་ཙམ་
ཡིན་ནམ་ དེས་པ་ཅན་ཞིག་མ་དེས་སོ།། ” ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཞུ་དམར་སྤྱི་ཐེང་བཅུ་གཅིག་ལ། འཇམ་དབྱང་རིན་པོ་ཆེ། རབ་བྱུང་བཙོ་མ་པའི་ཚུ་འབྲུག་གྱི་
ལོ་༡༤༩༥ལོར་སྤྱིང་ལུང་མཚུར་ཕུ་རུ་ཀམ་པ་མཁའ་ཁབ་དྲི་རྗེའི་སྤྲེལ་སྤྲེལ་འཁྲུངས། ཀམ་
མཁའ་ཁབ་དྲི་རྗེའི་མངོན་རྒྱུད་གི་སྤྲོ་ནས་ཞུ་དམར་པའི་སྤྲེལ་སྤྲེལ་ཡིན་པར་ངོས་བཟུང་བ་ཙམ་

ལས། ལྷ་དམར་པའི་ཡང་སྤྱི་དངོས་འཛིན་མི་ཆོག་པའི་ཆབ་སྤྱི་ཉི་དམ་བསྐྱབས་ཡོད་སྟབས་
ཁྱབ་བསྐྱབས་མངའ་གསོལ་བྱ་བའི་ཐབས་ཤེས་བྲལ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༥༧༤་ལོར་དགུང་ལོ་ང་ལྔ་པར་སྐྱ་གཤེགས།

ལྷ་དམར་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གཉིས་པ། མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་
ལོ་༡༥༧༥་ལོར་སྤེ་དགའི་འདན་ཁོག་ཏུ་ཨ་སྤྱབ་ཆང་གི་ཁྱིམ་ཆང་དུ་སྐྱ་འཁྱུངས། རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ཆུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༦་༣་ལོར་ཀམ་བས་ངོས་འཛིན་སྟན་གསན་ལྷར་གོང་ས་རྒྱལ་པའི་
དབང་པོ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་བཀའ་ཡི་གནད་བ་དང་ངོས་འཛིན་ཐོག་གཙུག་ཤུད་བཞེས་
ཞིང་མཆོད་ལྷ་དམར་མི་པམ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གྲོས་ཞེས་གནད་བ་ཡིད།

ལྷ་ཙོག་སྤར་སེར་འབྲས་དགེ་གསུམ་གྱི་བྲ་ཆང་མཁན་པོའི་གསོལ་དཔོན་གྱི་ལྷ་མོ།
ལྷ་ཆད་མ་ལོངས་པའི་འཕོག་ཤོ་དེ་སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་བྱུང་འཁོར་སྐྱ་བོའི་རིགས་ཀྱིས་གྲོན་
པའི་གཏན་འབེབས་ཆད་གཞི་མ་ལོངས་པའི་ལྷ་མོ་འཕོག་ཤོ།

ལྷ་དམར་ཚུགས། པཌ་ལྷ་ད་ལྷ་རིས་མེད་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་མང་ཆེ་བས་གྲོན་སྒོལ་ཡོད།

ལྷ་ཟེ། ལྷ་མོའི་ཟེ་སྒོ།

ལྷ་རྒྱལ། ཨ་མདའི་བྲ་པས་གྲོན་པའི་བཙུན་ལྷ་ཞིག

ལྷ་བཟང་པོ་ཀ་ཤི་ཀའི་ལ་ཐོད། དེ་སྟོན་སྤེ་སྤྱི་དཔག་མོ་བྲ་བ་དང་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་གཞུང་གི་
བྱུང་འཁོར་སྐྱ་བོ་ཆོས་རྒྱ་ལུ་ཆས་སྤྱས་དུས་མགོ་ལ་གྲོན་པའི་ལྷ་མོ་ཨར་གོང་ཟེར་བ་རས་
དཀར་པོ་ལས་བཟོས་པའི་ཞིག་ཡོད་བ་དེ་ལ་ཟེར།

ལྷ་གཡོག་ལྷ་གཡོག་ཆེད་ཀྱི་རས་སོགས་ལ་གོ་དགོས། ལྷ་སེར། ལྷ་སེར་འདི་ཐོག་མར་ཁོ་སྤུ་བཀའ་
བརྒྱད་ཀྱི་མཁས་བཙུན་ཆེན་པོ་སྤུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་ཀྱིས་མན་བས་སྒོལ་བྱུང་བའི་མཁས་བ་
དང་བཙུན་བ་མཆོན་བྱེད་ལྷ་བྱའི་ལྷ་མོ་ཞིག་ཡིན་འདུག་ལ། རེས་སུ་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་
གྲགས་པས་བཞེས་པས་དགེ་ལུགས་པའི་ཕྱོགས་སུ་དར་ཁྱབ་བྱིན་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག

ལྷ་སེར་ཙོད་པཌ་འཆང་བའི་ལུགས། ཉང་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་དགེ་ལུགས་བ་ལ་ཟེར།

ལྷ་སེར་ཆོས་འབྱུང་བེ་སེར། དཔལ་མཉམ་མེད་རི་པོ་དགའ་ལྷན་པའི་བསྟན་བ་ལྷ་སེར་ཙོད་ པན་

འཆང་བའི་རིང་ལུགས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་བྱི་རྒྱུ་མེར་པོའི་མེ་ལོང་
 ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཕྱི་སྤྲོད་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་རྒྱ་སྤེལ་ནས་ས་སྤྱག་
 ལོ་བར་ལ་བརྩམས། དགེ་ལུགས་པའི་ལོ་རྒྱུ་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་དང་། ལྷ་མེར་གྱི་དགོན་ས་
 ལག་སོ་སོའི་འདེབས་པ་ལོ། བསྟན་འཛིན་སྤྱི་ལུ་རིམ་བྱོན། ལྷ་རྒྱུན་མང་ཉུང་དང་བཅས་པ་
 སྤྲ་ཞིང་ཞིབ་པར་བཞོད་ཡོད་པས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་མེར་གྱི་ཁྲིད་དུ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་གོ།
 ལྷ་མེར་གྱི་རྒྱ་ཆོང་ཁ་བས་དབུ་ལྷ་མེར་པོ་མན་བས་པར་བརྟེན་དགེ་ལུགས་པ་ལ་ལྷ་མེར་བ་ཡང་ཟེར།
 ལྷ་ལྷ་ཁང་། བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་། ལྷ་ལྷ་ཁང་ལ་དབུས་སྟོང་ལྷ་ལྷ་ཁང་ཡང་
 ཟེར། དེ་ཡོད་རྒྱ་ཁྲོན་སྤྱི་ཁྲི་བཞི་མ། ༡༧༤༠ཟེར། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་
 བཅན་པོ་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་བཅན་གྱི་སྤྱི་མཆོད་གནས་པ་ཆ་ཆེན་པོ་མ་ལ་མི་འདི་དངོས་སྟོན་མུང་
 ཉིང་འཛིན་བཟང་པོས་བྲག་བཏབ་ཅིང་། པ་ཆ་ཆེན་པོ་མ་ལ་མི་འདི་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་ནས་ལོ་ལྔ་
 བརྒྱ་སྟོང་པའི་སྐབས་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོས་དམ་ཅན་རྟོ་རྟེ་ཆེ་ལེགས་པ་བྲན་ཏུ་བཞོལ་ནས་
 གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པར་བརྩམས་པ་ན། རྟོ་རྟེ་ལེགས་ཀྱིས་མདོ་ཁམས་སུ་མེར་བ་པལ་
 སྟེ་འབྲུང་མོང་གི་རྒྱ་བ་ཁལ་ལྷ་བརྒྱ་ལོངས་པ་བྲངས། དངོས་བྲུབ་ལོངས་ཤིག་ཟེར་བ་ན། མུང་
 བན་ཆེན་པོས་རྩ་འབྲུལ་གྱིས་ལྷ་ནམ་མཁའ་ལ་གཟེད་པས་རྟོ་རྟེ་ལེགས་ཀྱིས་ལན་གསུམ་
 བསྐྱངས་ཀྱང་མ་ཁེངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་སྟོང་གི་མིང་ལས་ལྷ་ལྷ་ཁང་ཞེས་བྲགས་ཀྱང་དོན་
 ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་རུ་ལུང་བསྟན་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡུལ་ཤེ་སྤྱ་ལྷ་ཞེས་
 བྱ་བའི་ས་འོག་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཟུགས་བརྟན་བྱུང་ནས་ཡུལ་གྱི་ས་མཆོམས་
 སྤང་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་ལྷ་རྩུལ་དེའི་ཉེ་ལོག་ཤེ་སྤྱ་ལྷ་ཞེས་པ་ནས་མུང་བན་ཉིད་
 ཀྱིས་ཐུབ་དབང་བྱང་རྒྱལ་ཤིང་རྩང་མ་གཏེར་ནས་བཞེས་པ་སྟེང་ཁང་གི་ནང་རྟེན་དུ་བཞུགས།
 ས་མཆོམས་སྤང་ཞེས་པ་ནི་དབུས་སྟོང་འདི་དབུས་གཙང་རུ་བཞེད་ཟང་མཐའ་ལ་ཉེ་བ་ཡིན་
 པས་སོ་ཞེས་སོགས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་སྟོར་དང་། དར་གྲུང་བྱུང་རྒྱལ་དང་དུས་རབས་བརྒྱ་
 བཞི་པའི་ནང་སྟོང་ཆེན་རབ་འབྲུམས་པས་ཉམས་གསོ་གནང་བ་སོགས་འཛིགས་མེད་གླིང་པའི་
 གཏམ་ཆོགས་ལེུ་སོ་ལྷ་པ་དབུ་རུ་ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་གཏམ་ཞེས་པར་གསལ་ལ། རྩེས་སུ་དགོན་

བདག་མེ་ར་བྱེས་ལྷ་ཚང་ནས་གནང་། རིག་གནས་གསར་བཞིའི་སྐབས་ས་རྡོའི་ཕུང་པོར་སོང་
ཡང་། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་སྐྱུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་དགོན་པའི་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་
ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་གྱིས་མུང་བན་ལ་གནང་བའི་ཞལ་བཞེས་ཡི་གེ་འཁོད་པའི་རྩོམ་པ་གཉིས་
ནས་གཅིག་བཅག་པའང་ད་ལྟ་སྤྱི་གྲུ་བྱས་ནས་མཛོད་རྩིས་ཡོད།

ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་རྩོམ་པ་གཉིས། བོད་ཡུངས་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་ཆོང་ཆོང་ཞེས་ཤང་གི་ལྷ་ལྷ་ཁང་གི་སྐོ་
འགམ་དུ་རྩོམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ནི་བོད་ཀྱི་བཙན་པོ་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་ནས་མིན་གཞན་
སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན་གྱིས་རང་གི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སློན་པོ་ཆེན་པོ་བན་དེ་མུང་ཉིང་དེ་འཛིན་
བཟང་པོ་ལ་བྱས་ཆེས་གཟེངས་སུ་བསྟོད་པའི་ཞལ་བཞེས་བཀའ་གཅིགས་སྤྲུ་ཆེས་གཉིས་
གནང་བའི་མདོ་དོན་རྩོམ་པ་དུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན། རྩོམ་པ་སྟོན་མ་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༩ ལོར་
༡༩༡༩ ལོར་ཀྱི་ལོ་ལ་བཅུགས་པ་དང་། རྩོམ་པ་སྟོན་མ་དེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༣ ལོར་བཅུགས་པར་
མདོན། བན་དེ་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་ནི་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་སྐྱེས་གྲགས་ཆེ་བ་མ་ཟད། སྲིད་
ཕྱོགས་ནས་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་གྱི་སློན་པོ་འཛིན་ཐང་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་
སྐུ་རླུང་དུའི་དུས་སུ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཆབ་བྱས་ཏེ་ལེགས་ཕྱོགས་ཀྱི་གསལ་འདེབས་ཞུ་བ་དང་།
རྒྱལ་སློན་འབངས་བཙས་མཛད་ཞིང་མཐུན་པ་སོགས་འཕྲུལ་སྤྲུགས་གཉིས་ཀར་བན་པ་ཆེ་
བའི་གྲོས་བཏོན་ནས་ཟིང་ཆ་མེད་པར་བཞོས་པ་བཙས་ཀྱིས་གོང་ལོག་ཀུན་གྱི་སྲོག་ཤིང་ལྟ་
བུར་གྱུར་པར་བཞེན་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་བཙན་ཁྱི་ལ་འཁོད་ཆེས་སྲིད་ཀྱི་སློན་པོ་ཆེན་པོར་བསྐྱོས་པའི་
ཆེས་སྤྲུ་སྤར་ལས་ལྷག་པར་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཤིས་སྐྱུག་བསྐྱུབས་པ་བཙས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་
དུ་བཙན་པོར་སྐྱུག་བསམ་དག་ཅིང་བྱས་ཆེས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད། དེར་བཞེན་ཁྱི་ལྷེ་སྲོང་
བཙན་གྱིས་བན་དེ་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོར་བྱས་ཆེས་འིན་གསོལ་བྱེད་བྱིར་བཀའ་
གཅིགས་ཐེངས་གཉིས་གནང་ནས་ཁོང་གི་པ་མེས་རྒྱུད་བཙས་ལ་བཙན་པོའི་གདུང་རྒྱུད་དང་
བཙས་པས་འིན་གྱིས་བསྐྱུངས་ཤིང་ལྟོག་བྱེད་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་མཛད། རྩོམ་པ་གཉིས་ཀ་
བན་དེ་མུང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོར་ཞལ་བཞེས་བཀའ་གཅིགས་གནང་བ་ཆ་འདྲན་ཡང་། རྩོ་
པོར་སྤྲུ་མའི་ནང་དོན་རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། ཕྱི་མ་དེ་ནི་སྤྲུ་མའི་ནང་དོན་ལ་ཁ་སློན་མཛད་པ་ཞིག་

ཡིན། རྫོང་ཁྲུ་མ་དེར་བན་དེ་སྤང་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོའི་མེས་པོ་སྤང་བཟང་འདུས་གོང་གི་བྱ་
ཆ་རྒྱུད་བཅས་པ་ལ་བཅན་པོ་དགྲུང་རབས་རིམ་བརྒྱུད་ནས་ལྷ་རྟོག་གཞིགས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཁོ་
ཆོའི་ནང་ནས་འཛོན་ཐང་ཆེ་བ་གཅིག་ཞབས་འབྲིང་དུ་བརྒྱུག་ནས་རང་གི་རུས་པ་དང་བསྐྱེན་
པའི་ཞབས་འདེགས་སྐྱབ་ཏུ་བརྒྱུག་པ། དུས་རྟག་ཏུ་གོང་ནས་འགོ་འདོན་མཛད་དེ་བཅན་པོར་
རྒྱབ་གཏོད་བྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་འཛོལ་བྱུང་བའི་ཆོའང་ཉེས་ཅན་དེ་རང་ལ་ཆད་པ་
གཅོད་པ་ལས་གཉེན་ཉེ་ལ་ལེ་ཁག་མི་དགྲི་བ་དང་ཁེ་དབང་གཞུང་བཞེས་མི་མཛད་པ་སོགས་
ཀྱི་ནང་དོན་འཁོད་ཡོད། རྫོང་ཁྲུ་མ་དེའི་ནང་དུ་སྤང་ཡང་སྤོན་སྤང་བཟང་འདུས་གོང་གི་
བྱ་རྒྱུད་ཅས་དུ་མ་ཐད་དེའི་གཉེན་ཆོན་དུ་གཏོགས་པ། གཅོད་དང་སྤོན་ལ་སོགས་པར་གནས་
པའི་མི་སེར་པལ་པ་ལའང་ཞང་ལོན་ཡི་གེ་པའི་ཐོབ་ཐང་གནང་རྒྱ་དང་། གལ་ཏེ་ཉེས་པ་མེད་
བཞིན་དུ་ཁོ་ཆོའི་དབང་ལ་གཞོད་འཆེ་བྱེད་མི་བྱུང་ན་མཐོ་དམན་སྤུ་ཡིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཆད་
པ་གཅོད་རྒྱ། སྤང་བཟང་འདུས་གོང་གི་བྱ་ཆ་རྒྱུད་བཅས་ནས་ཡང་བཅན་པོའི་ཆབ་འོག་ཏུ་
བསྐྱེད་ནས་གཞན་གྱིས་དབང་ཡོད་བྱེད་དུ་མི་འབྱུག་པ་བཅས་ཀྱི་ནང་དོན་ཁ་སྤོན་མཛད་
ཡོད་པ་རེད། རྫོང་ཁྲུ་མ་དེའི་ཁྲི་སྤོང་ལྷེ་བཅན་དང་སྤུ་མེ་བཅན་པོ་སྤྲུ་གཤེགས་རྗེས་བཅན་པོ་ཁྲི་
ལྷེ་སྤོང་བཅན་གྱི་དུས་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། རྒྱལ་སྤོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། དེ་བཞིན་བཅན་
པོ་དེའི་གཅེན་པོ་སྤུ་རུག་བཅན་པོའི་ལོ་རྒྱུས་བཅས་ཀྱི་ཐད་དབྱེད་གཞི་མི་ཉུང་བ་བཏོན་ཡོད་
པས་ལོ་རྒྱུས་དོན་སྤྲིང་ཆེན་པོ་ལྡན་ཡོད།

གཞག ① འཛོག་གི་མ་འོངས་པ། ② བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་གཞག་པ། གནས་སུ་འཛོག་པའམ་སྤྲིག་
པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞགས་པ། བཞག་པ་དང་འདྲ།

གཞང་། བཤང་ལམ་མམ། འོག་སྒོ་དང་མོ་མཆོན། གཞང་དཀར་ནག་ ཨ་ལོང་ཁ་ནས་བྱེན་དུ་སོར་
བཞིར་གཞལ་བ་ལ་གཞང་དཀར་པོ་དང་། དེ་ནས་སོར་བཞི་གཞལ་བ་གཞང་ནག་པོ་ཞེས་ཟེར་
ཏེ། རྫོང་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། གཞང་དཀར་ནག་ནི། ཨ་ལོང་ཁ་ནས་བྱེན་དུ་སོར་
བརྒྱུད་གཞལ་བས་དང་པོ་བཞི་ནི་གཞང་དཀར་པོ་དང་། གྲི་མ་བཞི་ནི་གཞང་ནག་པོ་ལོ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཞང་ཁང་། བྱད་མེད་གྱིས་ཚུལ་མེན་གྱི་གཞང་འཛོང་བར་བྱེད་སའི་གནས་ཁང་ལ་བཞུགས།

གཞང་ཁང་གི་ཨ་མ། གཞང་ཁང་བདག་མོ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

གཞང་གྲིབ། སྤྲད་འཛོང་མ་ལས་གོས་པའི་བཙུག་གྲིབ།

གཞང་འཕོངས། ལྷུབ་གྱི་ཞེས།

གཞང་འཕོག་ཞེ་ཆིག་སྟེ། འཕོངས་ལྷུབ་ལ་གོ།

གཞང་འབྲུམ། དེ་ཆེན་འབབ་པའི་ལམ་ཨ་ཁོང་ཁན་ས་གྲུ་ལྷོ་ལྷོ་དང་ལྷོ་གཞལ་བ་ལ་གཞང་

ཞེས་ཟེར་བས། དེར་ཕོག་པའི་ནད་འབྲུམ་པ་ཁྲག་བཅས་པའི་ལྷན་སྒྲིམ་མ་ཡི་ནད་ཚན་ཞིག་

གཞང་འབྲུམ་ཁྲག་ལས་གླུར་བ། འབྲུམ་པ་དམར་པོ་བྱུར་བྱ་དང་། འོལ་ཟེར་འབྲ་བ། སེན་ཏུ་ཆ་ཞིང་

ན་ལ་ཁྲག་མང་འཛྲག་བཤོ།

གཞང་འབྲུམ་མཁྲིས་པ་ལས་གླུར་བ། ཆ་བ་སྒྲེ་ཞིང་སྒྲོམ་དང་ཆེ། ལུས་རྩལ། གཞང་ཁན་གྲག་པ། མདོག་

དམར་པོ་དང་ཡང་ན་སེར་པོ་དེ་མ་ཅན་འབྲུམ་པ་དམར་རམ། སེར་པོ་འཕྲ། སྒྲོན་པོ་རྣམས་

དོན་ལ་ཁྲག་སྒྲེ་པོར་འཛྲག་པ། བགས་པ་སྟོ་བ། སེན་མོ་སེར་བ། མིག་ཚུ་ལྷང་བ་བཅས་སོ།

གཞང་འབྲུམ་གྱི་ནད། གཞང་འབྲུམ་སྤྱིའི་སྒྲིང་སྒྲིབ་ནི། ལྷོ་བ་འབྲུ་བགས་པ་དང་། བཤང་ལམ་གཅེ་ཏུ་

བཟུག་པས་བསྐྱད་པ། ལྷན་སྒྲེ་པོར་ཅོག་ལུར་འབྲུ་བགས་པ། བཤང་གཅེ་དང་འབྲེན་འགག་

པ་བཅོར་བགས་པ། ཏྲ་སོགས་ཞོན་པ་བསྐྱེན་བགས་པ། ལུར་སེལ་གྱི་རྒྱུང་འབྲུགས་པ་བཅས་

གྱིས་སྒྲིང་གི་ཡོད་པ་རེད།

གཞང་འབྲུམ་བད་ཀན་ལས་གླུར་བ། ལྷོ་བ་སྟོ། མེ་འོད་རྒྱུང་། ཡི་ག་འབྲུས། ཆམ་པ་མང་པོ་ཕོག་

མཆིལ་མ་མང་བ། གཅིན་སྟེ་བ། ལུ་སོ་ལ་ན་བྱུག་ཐོན་པ། འབྲུ་མདོག་སྒྲེ་ཞིང་དེའི་ནད་ལྟ་བུ་

ཀན་དང་བེ་སྒྲེ་བས་མང་བ། ཁྲག་དང་ལུ་སེར་སོགས་མི་འཛྲག་པའི་འབྲུམ་པ་དམར་པོར་ཟ་

འབྲུག་འདོད་པ་ཅན་འབྲུང་བ། ལྷོ་དུ་ཆོར་བ་རྒྱུང་བ། བགས་པ་དང་། སེན་མོ། མིག་སྒྲིབ།

གདོང་པ་བཅས་མདོག་སྒྲེ་བ་གླུར་པའི་བད་ཀན་གྱི་ནད་རིགས་ཤིག་

གཞང་འབྲུམ་རིགས་བཞི། ༡ བད་ཀན་ལས་གླུར་བ། ༢ ལྷང་ལས་གླུར་བ། ༣ ཁྲག་ལས་གླུར་བ།

༤ མཁྱིམ་པ་ལས་གྲུང་བ་བཞིའོ། གཞོང་འབྲུམ་རྒྱུང་ལས་གྲུང་བ། དེ་མ་སྐྱམ་ཞིང་གཏོང་བའི་
ཆེ་ལོག་སྒོ་ཆ་བ། ཡང་ན་ཆག་སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱ་སྒྲ་འབྲེས་མར་འབྲུག་པ། མགོ་དང་། ཐག་པ།
ཅིབ་ལོགས། ལུ་སོ་བཅས་ན་ཐུག་ཐོན་པ། དབྲུགས་ཆོད་པ། ལུས་ཐོད་ཆུང་བ། བགས་བ་དང་།
སེན་མོ། རོ་གདོང་། མིག་སྒྲིན་ནམས་ནག་པོར་ཆགས་ཤིང་འབྲུམ་པ་ནག་པོར་ཐོན་པ།
གཞང་བཙོང་མ། བྲུང་མེད་གང་ཞིག་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབྲུལ་ཞིང་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྲང་
ལ་དཀའ་འདལ་འབྲུང་ཆེ། འདོད་ལྡན་སྒྲིས་པ་ནམས་དང་ལུས་འབྲེལ་བྱེད་ཅིང་གཞང་སྒྲ་ལེན་ནས་
འཆོ་སྒྲིལ་བའི་བྲུང་མེད། གཞང་འཆོང་མ། སྒྲ་དང་འཆོང་མ་ནམས་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན་ནོ།
གཞང་འཆོང་མ། གཞང་བཙོང་མ་དང་དོན་གཅིག་
གཞང་ལུག་པ། བཤང་ལམ་རྒྱ་མ་བྱིར་ལོག་པ།
གཞང་སྒྲིན། བཤང་ལམ་དུ་སྒྲིན་བྲུས་ཟ་འབྲུག་སྒྲིད་པའི་ནད་རིགས་ཞིག་ཡིན།
གཞན། གཞན་པ་དང་འབྲ། གཞན་ལས་སྒྲི་བར་འདོད་པའི་ལྷ་བ་སྟེ་གངས་ཅན་པའི་བྲུབ་མཐའི་
འདོད་ཚུལ་ལྟ་བུའོ།
གཞན་རྒྱུན་ལེ་ཆད། གཞན་རྒྱུན་དབང་གི་ལེ་གོད་བྲུང་བའི་དོན། ཡང་ན། རྒྱུན་སྒོ་བྲུང་བྲུང་ནས་
འཆི་རྒྱུན་བྲུང་བའི་དོན།
གཞན་སྒྲོན། མི་གཞན་གྱི་སྒྲོན། གཞན་སྒྲོན་ལྷ་བའི་མེ་ལོང་། གཞན་དག་གི་སྒྲོན་ལྷ་བྱེད་གྱི་མེ་ལོང་
ཞེས་པའི་དོན། གཞན་སྒྲོར་རོ་སྒྲུང་། རོ་སྒྲུང་གིས་རྒྱབ་སྒྲོར་བྱེད་པ། ཁྲིམས་སར་མི་ཆང་མ་
འབྲ་མཉམ་ཡིན་པས་གཞན་སྒྲོར་རོ་སྒྲུང་བྲུས་མི་ཆོག་
གཞན་སྒྲོར་རོ་བསྐྱང་སྒྲུང་བ། ཉེས་པ་ཅན་གཞན་དག་ལ་རྒྱབ་སྒྲོར་བྱེད་པ་དང་། ཉེས་པ་ཅན་ཡིན་
གྲང་རང་གི་དགའ་ཉེའི་རིགས་གི་རོ་ལ་བལྟས་ནས་སྒྲུང་སྒྲོབ་བྱེད་མི་ཆོག་
གཞན་ཁག་རང་འཁྱར། གཞན་གྱི་འགན་ཁག་རང་གིས་ཁྱར་བ།
གཞན་ཁོངས་ཟུར་འབྲུང། རང་དང་གཉིས་སྒྲོད་ཆ་ལུགས་སོགས་མི་འབྲ་བ་ཟུར་འབྲུད་བྲུས་ནས་
ཁ་ཡ་མ་བྲུས་པ།
གཞན་གྱི་རོ་བོ་སྒྲོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྒྲོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་

ཤེས་སྒྲེ། ཆོས་ཀྱི་གཞན་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ནི་གཞན་གྱིས་མ་བྱས་པའི་རོ་བོ་སྟེ། ཚུལ་རོལ་མཐོང་
བ་ལས་གཞན་པ་རོལ་གཞིགས་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིད། དེ་ཉིད་ལ་བདག་གཉིས་གི་སྟོང་
པར་རྟོགས་པའི་མཐུན་པ།

གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། འཇིག་རྟེན་པ་ལས་གཞན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ཉིད།

གཞན་གྱི་ལྷ་རྟེན། གཞན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ།

གཞན་དབང་གི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རྒྱ་རྟེན་གཞན་གྱི་དབང་ལས་
སྦྱེས་པ་རྩས་སུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། ཀུན་བཏགས་ཀྱི་གདགས་གཞིར་གྱུར་ཅིང་ཀུན་གཞིའི་
ཆ་ཡིན་པ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་ཁམས་གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་
རིག་པ་ཅམ་རོ་བོ་རྩས་སུ་གྱུར་ཅིང་འབྲུལ་རྒྱུ་རྒྱ་དང་རྟེན་ལས་བྱུང་བ།

གཞན་གྱི་གཞི། སྟོང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེས་པ་ཡན་ལག་གཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མདུན་བསྐྱེད་
བསྐྱོམས་ནས་དམ་ཡེ་སྟེན་གྲོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའོ།

གཞན་གྱི་ལོག་སྐྱབ་བཟོད་པའི་བཟོད་པ། གཞན་གྱིས་རང་ལ་རྒྱུད་རྟེན་གྱི་དང་ཆོག་བན་སྐྱབ་
སོགས་ཀྱི་ལན་དུ་ཞེ་སྤང་མི་བྱ་བར་བྱམས་སྟེང་ཐེ་བསྐྱེད་ནས་དེར་པན་འདོགས་པ།

གཞན་གྱིས་རྒྱས། [མངོན་]ཁྱ་བྱུག

གཞན་གྱིས་ལྷས་རྟེན་པ། གཞན་གྱིས་སྟང་འདོགས་པ།

གཞན་གྱིས་མི་བྱབ་པ། ① བ་རོལ་པོས་གཞོད་མི་བྱས་པ། ② ལྷ་ཁྱོ་བོ་ཞིག་གི་མཚན། ③

[མངོན་]སྤང་རྒྱ།

གཞན་གྱིས་མི་བྱབ་པ་དཀར་པོ། [མངོན་]ལུ་དག་དཀར་པོ།

གཞན་གྱིས་མི་བཅི་བ་ལ། ལྷའི་འཆག། མ་ཉོས་པའི་བྱ། གཡར་པའི་རྒྱ། བརྒྱས་པའི་ནོར། སྟོབ་
དཔོན་མེད་པའི་རིག་པ།

གཞན་གྱིས་གསོས། [མངོན་]ཁྱ་བྱུག

གཞན་རྒྱུད། མི་གཞན་གྱི་སེམས་རྒྱུད། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡིད་ཆེས་བསྐྱེད་པ། གཞན་རྒྱུད་ལ་ཡོད་

५५५

ནི་སངས་རྒྱུ་ཉིད། ཞེས་དང་། རྡོ་རྗེ་གྲུང་ལས། རིན་ཆེན་སེམས་ལས་སྤྱིར་གྱུར་པའི། སངས་
རྒྱུ་མེད་ཅིང་སེམས་ཅན་མེད། ཞེས་དང་། དབྱུས་མཐའ་ལས། མ་དག་དག་དང་མ་དག་
ཉིད། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་གོ་རིམ་བཞིན། །སེམས་ཅན་འཕགས་པ་སངས་རྒྱུ་ཡིན། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་དང་། ས་བྱམ། ཟངས་བྱམ། གསེར་བྱམ་གསུམ་གྱི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱང་
པར་མེད་པ་ལྟར། སེམས་ཅན། བྱམ་ཐོབ། སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱིང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་བཟང་
ངན་མེད་པའི་དཔེར་མཛད། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱིང་པོ་སངས་རྒྱུ་བཞུགས་པ་དེའི་རྗེ་
སྤངས་ཚུལ་གྱི་དཔེ། གཟུངས་ཀྱི་དབང་བྱུག་རྒྱ་མཚོར་ཞུས་པའི་མདོར་ཞོར་བྱ་སྤངས་པའི་
དཔེར་གསུངས་པ་ནི་དོའི་དཀྱིལ་ན་ཡོད་པའི་ཞོར་བྱ་དེ། དང་པོ་རེ་རྩལ་མོགས་ཀྱི་སྤངས་པ་
དང་མཚུངས་པར་བྱེ་མདོའི་ལུགས་ཀྱི་ལས་འབྲས་ཀྱི་སྤངས་པ་དེ། རས་དཀར་པོ་དང་རྩ་
གཙང་གིས་སྤང་བ་ལྟར་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལྟར་ཐལ་རང་གིས་སྤངས། དར་དཀར་པོས་བྱི་བ་
ལྟར་རང་འོ་རང་གིས་རང་རིག་རང་གསལ་དུ་གཉེས་པས་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ལྟར་སྤངས། མདོ་སྤྱི་
དགོངས་པ་ངེས་འབྲེལ་དུ་བཀའ་འཁོར་ལོ་དང་པོ་བྱང་དོན་ཁོན་དང་། འཁོར་བར་བ་བྱང་ངེས་
བྱང་དང་འབྲེལ་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ངེས་དོན་མཐར་ཐུག་ཡིན། ཞེས་པ་འདི་དང་གནད་གཅིག་པ་
ཡིན། ཞེས་འབེལ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱམ་གྱིས་གསུངས་སོ།

གཞན་བརྟེན་འཆོ་སྤྱེལ། གཞན་ལ་བལྟ་གཞིག་བྱས་པ་ཁོན་རྟེན་ནས་རང་གི་འཆོ་བ་སྤྱེལ་བ།
གཞན་བརྟེན་འཆོ་བ། རང་ལ་རྣམས་པ་མེད་པར་གཞན་གྱི་གཡོག་པོ་དང་གཞན་གྱི་དབང་ལ་བརྟེན་
ནས་འཆོ་བ་སྤྱེལ་བ།

གཞན་དག པ་རོལ་པོའི་ཉིས་ཆིག་གས་མང་ཆིག་གནས་ལུགས་གཞན་དག་དང་རྩན་མོང་མ་ཡིན་
པ། མི་གཞན་དག་གིས་དོ་སྤྲོད་མི་སྤྲོད་པས་པ།

གཞན་དུ་ན། དེ་མ་ཡིན་ན། མེ་ཏོག་ལ་རྩ་རྒྱལ་དགོས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་སྐམ་འགྲོ། གཞན་དུ་ན་ནི་
ངེས་པ་མེད།

གཞན་དུ་སྐགས་པ། རྩིང་གནས་གཞན་དུ་སྤྱོས་པ། གཞན་དུ་བྲོས་པ། དུལ་གཞན་ལ་སྤྲས་ནས་བྲོས་པ།
གཞན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཡན་ལག་སྤྲ་སྤྲེགས་ཀྱི་སྤྱོན་པ་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་འདོད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་

དག་གི་མཆན་ཉིད་དེ་སྐྱབ་བྱ་དེ་གོ་བར་བྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་སྟེ་མ་གྲུབ་པའི་ཡན་
ལག་གསུམ་ཆོས་ཅན། ཞེས་པའི་དོན།

གཞན་དོན། ① གཞན་དག་ལ་མན་པའི་དོན། གཞན་དོན་ལ་ཅོལ་བ། གཞན་དོན་མ་མེར་བ། མྱོ་
ལ་གཞན་དོན་དང་། རྗེས་ལ་རང་དོན། ② གཞན་གྱི་དོན་དག གཞན་དོན་སྦྱར་ལེན།
གཞན་དོན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཆོལ་གྱིས་ཕྱིར་ཆོལ་གྱི་དོན་དུ་བཀོད་པ།
དཔེར་ན། ཆོལ་བས་ཕྱིར་ཆོལ་ལ་བྱས་པས་སྤྱོད་ཆོལ་བར་སྦྱབ་པའི་ཆེ་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རང་ཉིད་གྱིས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་པའི་དོན་དེ་ཕྱིར་ཆོལ་
གཞན་གྱིས་རྟགས་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་དག་རྣམས་དག་སྟེ། སྦྱབ་དག་ཡང་དག་དང་དོན་གཅིག
གཞན་དོན་རྟགས་པའི་ཤེས་རབ། ཕྱིའི་ནད་བཞི་བརྒྱ་ཙུ་བཞིའི་སྤྱོད་དབྱང་ལ་མཁས་པ་དང་། བད་གི་
ནད་འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་དང་སྤྱིར་རྗེ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་སྟོ།
གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕྱུན་ཆོགས། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོ་
འཕྲུལ་མཐའ་ཡས་པས་གདུལ་བྱ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་དོན་འབད་མེད་ལྟུན་གྱིས་གྲུབ་པ་
དང་རྒྱན་མི་ཆད་པར་གྲུབ་པས་ན་གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཕྱུན་ཆོགས་ཞེས་བརྗོད་དོ།
གཞན་དོན་མི་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་ལྡ། མྱོར་བ་ལེ་ལོ་ཆེ། གཞན་མི་དད་པའི་སྦྱོད་པ། དངོས་ལ་མན་མི་
ཐོགས་པ། འདོགས་ཀྱང་ཆོས་མེན་པས་འདོགས་པ། རྗེས་ལ་ལམ་གོལ་བར་སྦྱར་བ།
གཞན་དོན་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས། དམ་ཆོགས་མ་ཡ་འབྲུམ་སྟེ་བསྦྱར། བདག་དོན་ཉེར་གཅིག་གཞན་
དོན་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས་སྤྱེད་པར་བཤད་དེ། དམ་ཆོག་རྗོ་རྗེ་གསལ་བཀྲ་ལས། ཀུན་གྱི་
བདག་ཉིད་ཁྱུང་བར་འགྱུར། པ་རོལ་ཕྱིན་དུག་ཆོས་སྦྱོད་བརྒྱ་རྣམ་བཞི་ལས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་དང་།
མཐུན་འཇུག་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ནི། ཐེག་པ་དགྲ་དང་མེ་ཉིག་དགྲ། འཁོ་བ་དུག་གི་སྦྱོད་པ་
རྣམས། འཛིན་དང་ཉམ་ང་མེད་པར་སྦྱོད། དོན་འགྱུར་ཅི་ཡང་ཉམས་སྦྱོང་། ཅེས་གསུངས་
སོ།། གསང་སྤྱུགས་ནད་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་དམ་ཆོག་ལ། སྦྱི་དང་ཁྱེད་པར་སྤྱུག་པའི་དམ་ཆོག་
གསུམ་ལས། སྦྱི་ལ་ཙུ་བ་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་གོ།

གཞན་དོན་རང་འཕྱང་། གཞན་དོན་ལ་འབད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་མང་པོ་བསྐྱར་བ། ཡང་ན། ཉེས་

ཆབ་བྱེད་མཁན་ཞེས་པ་མིང་གི་ཀླུ་མཛམ་ཡིན།

གཞན་དོར་གཉེན་ལེན། དཔོན་པོའམ་སྤེལ་གང་ཞིག་གིས་རང་དང་རྒྱུད་བའམ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་
མི་བྱུང་དུ་བཞག་པ་དང་རང་དང་ཉེ་བའམ་འབྲེལ་བ་ཟབ་པའི་མི་ལས་གནས་གལ་ཆེ་སར་
བསྐྱོས་པའམ་རང་གི་དབྱུང་རྟོགས་སུ་བསྟུ་བར་ཟེད།

གཞན་རྟུགས། ཐབས་གཞན་ཟད་པ།

གཞན་ལྷན་ཀླུ་གཅོད། ༡ ཆོས་དེའི་བྱུང་ཆོས་དེ་ཆོས་གཞན་ལ་ལྷན་པ་ཀླུ་པར་བཅད་ནས་ཆོས་
དེ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྟོན་པ། ༢ ཀླུ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱི་ནང་གསེས། ཆོས་དེ་གཞི་གཞན་ལ་ལྷན་
པ་ཀླུ་པར་བཅད་ནས་གཞི་དེ་ཁོ་ན་ལ་ལྷན་པར་སྟོན་པའི་སྤྱད་པར་ན། སྤྱི་ཁོ་ན་མཉན་བྱ་ཡིན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཀླུ་གཅོད་ཀྱི་སྤྱའམ་ཆོག་མཛོད་དེ་བྱུང་གཞིའི་འོག་དེ་མ་ཐག་པར་སྤྱར་ནས་རྫོང་
པར་བྱེད་པའོ།

གཞན་སྟུག་སྤྱིང་ཆོམ། གཞན་ལ་སྟུག་བསྟུལ་འབྱུང་ན་དགའ་ཆོར་བྱེད་པ།

གཞན་སྤྲེ་པ། སྤྲེ་རོལ་པ།

གཞན་བྱིང་། གཞན་གྱི་སྟོབས་སམ་བྱིན་ལྷགས། གཞན་བྱིང་ལ་སྟོབས་པ། གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ།
སྟོབས་པ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ། སྐད་གཉིས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པའི་བྱང་ཆུབ་པ།
གཞན་བྱིང་མི་འཛོག་པ། གཞན་ལ་ཉེན་མི་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལ་གཞན་བྱིང་མི་
འཛོག་པའི་མཁས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞན་བདེ་རང་སྤྱིད། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་ཞིང་སྤྱིད་པ། གཞན་བདེ་རང་སྤྱིད་ཡོང་རྒྱ་ནི་མི་
ཆང་མའི་འདོད་སྣོད་དེ།

གཞན་འཕྲེན་ལྷག་བཅས། ལུ་མ་ཅུ་པའི་ལྷག་བཅས་ཀྱི་སྤང་འཇུག་ཚུལ་གྱི་དཔེར་བརྗོད་ཅིག་གཞན་
འཕྲེན་ལྷག་བཅས་དཔེར་བརྗོད། གཞན་འཕྲེན་ནི་མཚམས་སྤྱོད་དང་དམ་བཅའ་གཉིས་སུ་མི་
གཏོགས་པའི་ལྷ་མ་ཡོད་པ་ཙམ་སྟོན་པའི་སྤྱོད་གཞན་ཀླུ་པར་ཏེ། ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ན་དབང་པོ་
སྟེ། ཁྱོད་ཡི་ཕྱོགས་ནི་འཆི་བདག་གོ། ཁྱོད་ནི་དཔལ་ཏེ། ཁྱོད་ནི་མགོན། ལྷ་བྱ་ཀླུ་སོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། གཞན་ཡང་། ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ན་པེ་ཅིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡི་ཕྱོགས་ན་གྲུ་འཛིན་རི། ར་ནི་

ཡི་གེ་ཤེས་ན་དགའ་སྟེ་ཁོང་རྣམས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་སེམས་སོ།།
གཞན་གཞོད་ཀྱི་ཉེས་པ། གཞན་ལ་རན་བྱས་པའི་སྤྲིག་ཉེས།
གཞན་གཞོད་གཞི་བཅས་སྟོང་བ། སོ་ཐར་སྟོམ་པའི་ངོ་བོ་སྟེ། གཞན་ལ་གཞོད་པ་ནི་ལུས་དག་གི་
མི་དགེ་བ་བདུན་དང་། གཞི་ནི་འདིར་རྒྱའི་དོན་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ་བཅས་པ་སྟོང་
བཤོ།། དེའང་ལེགས་སྟོན་དང་འདྲིམས་སྟོབ་ཅན་མིན་པར་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལས་ངེས་པར་
འབྱུང་བའི་བསམ་པས་ཅིས་ཟེན་པ་ནི་སོར་སྟོམ་མཆོན་ཉིད་པའོ།།
གཞན་གཞོད་རང་པོ། གཞན་ལ་གཞོད་ཀྱང་རང་ལ་པན་པ།
གཞན་པ། ① ལོགས་སྤྱའམ་ཐ་དང་། མི་གཞན་པ། གོ་སྐབས་གཞན་པ། མིང་གཞན་པ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་ཅིག་ཤོས་དང་། ཐ་དད། ད་ཕྱི་བ། གཞན། གཞན་དག་ལ་ལ་བཅས་སོ།། ② བདག་མིན་
པའི་པ་རོལ་བ་ཐམས་ཅད། གཞན་ལ་འབང་བ། གཞན་ལ་བསྟོར་བ། གཞན་པས་འབྱ་བ་དང་སྟོད་པ་
ལ་མི་འཛེམ་པ། གཞན་གྱི་བསྐབ་བྱར་མ་ཉན་ན། དེ་ལས་འོན་པ་སྤྲིག་ཡོད། ལྷག་བསམ་དཀར་
པོའི་བསམ་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་ཁྱེད་ནས་སྟོམ་ཐུན་གཞན་པ་རྣམས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་པ།
གཞན་པ། སྟེ་བོ་གཞན་ལ་པན་གདགས་རྒྱའི་བྱ་བ་སྟེ་དཔེར་ན། སོ་འདིས་རང་དོན་སྤངས་ཤིང་
གཞན་པན་འབང་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞན་པན་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐབས་ཀྱིས་བསྐྱས་ཏེ་དགེ་བ་ལ་འགོད་པ།
གཞན་ཕྱོགས། ① པ་རོལ་པའི་བྱ་བ་མཐའ། ② རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོག་ཁྲ།
གཞན་འཕུལ། གཞན་འཕུལ་དབང་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་
གཞན་དབང་། ① བྱ་སྟོད་གང་ལ་གཞན་གྱིས་དབང་བསྐྱར་བྱས་ནས་རང་དབང་མེད་པར་གྱུར་
པའི་དོན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གཞན་རྒྱུད་དང་། གཞན་ལྟོས། གཞན་ལ་རག་ལས་པ། རང་
དབང་མིན་པ། རང་དབང་མེད་པ། དབང་མེད་བཅས་སོ།། ② མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གི་
གཞན་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་མིང་། དེའི་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། གཞན་དབང་རྒྱ་
རྒྱུན་ལས་སྟེས་རྣམ་རིག་ཅན། ཀུན་ཉོན་ས་བོན་ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀའི་ངོར། ཁ་བྱབ་གཉིས་
སམ་ཡང་ན་བྱག་ཏུ་ད་ཕྱི། གཞན་དབང་ནི་རང་གི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་སྟེས་པའི་རྣམ་པ་རིག་པ་ཅན་

ཡིན་ལ། རང་གི་ཞེས་པ་རྣམས་པ་རིག་པའི་ཤེས་པ་དེ་དང་སྤྲེས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་མ་ཐུན་པ་འཕམ་རུང་པ་
ལས་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ནོ།། དེ་འདྲ་གཞན་ཞེས་པ་ནི་ཀུན་གཞིའི་སྟེན་དུ་བཞག་པའི་སྣ་ཆོག་གས་
པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཡིན་ལ། བག་ཆགས་དེའི་དབང་ལས་ཀུན་གཞིའི་རྣམས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
རིག་དང་བཅས་པ་སྣང་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། དེ་ལ་རྣམས་ཤེས་གསལ་རིག་ཅམ་ཞིག་བག་
ཆགས་ཀྱི་དབང་དུ་མ་གྱུར་ན། རྣམས་པ་རིག་པ་སྣ་ཆོག་གས་པར་མི་འབྱུང་བར་རང་ཚུགས་སུ་
གནས་པ་ཡིན་པས། བག་ཆགས་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་རྣམས་པར་རིག་པ་སྣ་ཆོག་གས་གྱུར་པ་
ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྟོག་པའི་དོན་མདོར་བསྟུན་ན། རང་ཆོའི་ཤེས་པའི་དོར་སྣང་བའི་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་པདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསྟུལ། མཛེས་པ་དང་མི་མཛེས་པ། སྣང་བ་དང་སྤྱུན་པ།
རྩོ་བ་དང་གང་བ་ལ་སོགས་པ་སྣ་ཆོག་གས་པའི་སྣང་ཚུལ་འདི་དག་སོ་སོའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་དབང་
གིས་སྣང་བ་ཡིན་པས། ཤེས་པ་རང་ལ་སྣང་དང་མི་སྣང་པའི་རང་དབང་མེད་པ་བག་ཆགས་ཀྱི་
གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པས་ན་གཞན་དབང་གི་སྟོན་ཅིང་། སེམས་ཅམ་པའི་སྐབས་འདིར་སྣང་ཡུལ་
ཐམས་ཅད་ནང་སེམས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཅམ་ལས་བྱེ་རྩིས་ཀྱི་དོན་ཡོད་པ་ཁས་མི་ལེན་ནོ།།

གཞན་དབང་བྱུང་བར་གསུམ་ལྟར། ༡ རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ། རང་འཛིན་རྟོགས་ཞེན་ཡུལ་ ༢ ཀུན་
བཏགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་གནས། ཀུན་བཏགས་འདོགས་གཞི་ཡིན་པ་ ༣ འདུ་བྱེད་ཀྱི་
མཆོན་མ། འདུས་བྱས་རྣམས་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མཆོན་མ་དང་འདུས་མ་བྱས་
རྣམས་སྤྱིའི་རྣམས་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་སྟོན་མེས་དགོས་པ།

གཞན་དབང་གི་རོ་བོ་ཉིད། གཞན་གྱི་དབང་གི་མཆོན་ཉིད་དང་དོན་གཅིག

གཞན་དབང་གིས་འགོག་པ། འགོག་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་
བ་ཞིག་སྤྱུབ་པར་རྩོམ་པ་ལ། འགོག་བྱེད་གཞན་དབང་ལ་ཁག་བཞག་ནས་ཐུར་གྱིས་འགོག་
པའི་རྒྱན་ཞིག

གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད། སྟོན་དབྱེད་ཀྱིས་བཅོས་ཀྱང་འཆོ་མི་རུས་པ་འཆི་བར་འབྱུང་བའི་
ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བྱའི་སྟོར་ཉེར་མཁོ་སྣ་
ཆོག་གས་བསྟུས་པ་ལས། གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད་ནི། སྟེ་བ་གངས་མེད་ཀྱི་སྟོན་དུ་གཞན་

ལ་མན་གཞོན་གྱི་ལས་གང་དང་གང་བསགས་པ་དེ་དང་དེའི་དབང་གིས་ད་ལྟའི་ལུས་ལ་ཡང་
དེ་ལྟར་དུ་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆེ་རིང་ཐུང་སོགས་སྟོན་གྱི་ལས་རིམ་བཞིན་ལས་སྤྲོན་
དབྱེད་སོགས་ཀྱིས་གང་གིས་ཀྱང་བསྒྲོག་ཏུ་མེད་པ་འཆི་བར་འགྱུར་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་རོ།།

གཞན་དབང་གཉིས། མ་དག་གཞན་དབང་དང་། དག་པ་གཞན་དབང་སྟེ་གཉིས་སོ།།

གཞན་དབང་གཉིན་སྤྱིག་ མོ་མོའི་བར་གྱི་གཉིན་སྤྱིག་དེ་གཉིན་རྒྱབ་མཁན་གྱི་མོ་མོ་གཉིས་དང་
གྲོས་བསྟར་གྲེང་མོལ་མ་བྱས་པར་པ་མ་སོགས་མི་གཞན་གྱིས་ཐག་བཅད་པར་གྲོ་

གཞན་དབང་དུ་འདྲས་མི། གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་མི།

གཞན་དབང་བདེན་གྲུབ། མདོ་སྟེ་པའི་ལུགས་ལ་གཞན་དབང་། ཡོངས་གྲུབ། ཀུན་བཏགས་བཅས་
མཆན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཞན་དབང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་དང་། བྱི་མ་གཉིས་བདེན་པར་
མ་གྲུབ་པ་ཁས་ལྡངས་ཤིང་། དངོས་སོ་དང་གཞན་དབང་དོན་གཅིག་པ་དང་། མིག་གིས་མཐོང་
བའི་དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་གཞན་དབང་ཡིན། གང་ཐག་གི་བདག་མེད་ཡོངས་གྲུབ་དང་། རྣམ་
མཁའ་སོགས་ཀུན་བཏགས་སུ་ཁས་ལྡངས་པ་ཡིན།

གཞན་དབང་ཆེག་མོ། གྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
གཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་passive vocabulary ཟེད།

གཞན་དབང་ཡོངས་གྲུབ་གཉིས། སེམས་ཅམ་པས་དངོས་སོ་རྣམས་གཞན་དབང་དང་། ལྟོང་ཉིད་
རྣམས་ཡོངས་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལྡངས་པ་ཡིན།

གཞན་དབང་རྣམ་རིག་བརྩུ་གཅིག་ རྣམ་ཤེས་ཅམ་བག་ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་སྣང་བ་ལུས་ཀྱི་དབང་
པོར་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་མིག་ཤེས་དབང་པོར་སྣང་བ་ལུས་ཅན་གྱི་རྣམ་རིག་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་
ཐབ་མོའི་རྣམ་རིག་ དུལ་དུག་ཏུ་སྣང་བ་ཉེ་བར་སྤྱད་བའི་རྣམ་རིག་ མིག་ཤེས་སོགས་ཉེ་བར་
ཡོངས་སྟོན་པའི་རྣམ་རིག་པོ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་དུས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ གཅིག་བརྩུ་བརྩུ་
སྟོང་སོགས་གངས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ ཐ་སྟངས་མིང་ཆེག་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་
གྲོང་དང་གྲོང་ཁྱེར་ནགས་ཆའ་དང་རི་ལ་སོགས་པ་དུལ་གྱི་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ རང་གི་ལུས་
རག་ཡིད་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་སྣང་བའི་རྣམ་རིག་ གཞན་གྱི་ལུས་རག་ཡིད་

གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་གཞན་དུ་སྤང་བའི་རྣམ་རིག་གོ
གཞན་དབང་ས་ཆིགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་གཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་passive station ཟེར།
གཞན་འབྱོར་ཟླ། འབྱོར་བ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཆ་སྒྲིན་གཞན་ལ་སྟོན་ནས་ཆང་དགོས་པ་གནས་
པ། སངས་རྒྱལ་བྱོན་དང་ཆོས་བསྟན་དང་། བསྟན་པ་གནས་དང་དེའི་རྗེས་འཇུག་གཞན་ཕྱིར་
སྟོར་ནི་བཅེ་བའོ།།
གཞན་མ། གཞན་པ་དང་འབྲ།
གཞན་ཙོད་འཐེན་འབྲེ། མི་གཞན་ལ་ཙོད་པ་བརྒྱབ་སྟེ་རང་འདོད་ཕྱོགས་ཞེན་བྱེད་པ། གནད་དོན་
དངོས་ལ་མ་བཟུས་པར་རང་འདོད་ཁོ་ནས་གཞན་ཙོད་འཐེན་འབྲེར་བྱེད་པ།
གཞན་མིང་ཁ་འབྲེ། མི་སྐྱེ་དེའི་ཆོག་མཆན་མ་ཐོབ་པར་གང་བྱང་དུ་དེའི་མིང་བེད་སྟུང་པ། ཡང་
ན། མིང་གཞན་བརྒྱུས་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གཞན་སྟོན། གཞན་སྟོན་པ་ཞེས་ཏེ། རང་སྤྱིད་གཞན་སྟོན་གྱི་ཕུན་ཆོགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
གཞན་གཙུག་རང་འབྲུང་། རང་གཞན་ཆང་མ་ལ་མི་པན་པ། ཡང་ན། རང་མགོ་རྩ་འབྲེན་ཞེས་པ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གཞན་འཆོ། [མཛོན་]སྟན་མ།
གཞན་ཞོར་རང་བྱུང་། གཞན་གྱི་ཞོར་ལ་རང་ཡང་ཚུད་པ།
གཞན་ཡང་། ① དེ་མིན་པ་གཞན་དག་གྱང་། ལས་དོན་གཞན་ཡང་། ② བཤད་ཚུལ་སྟོན་མཐུ་
བཤད་ཟིན་པ་ལས་གཞན་པ་སྟེ། ཚུམ་དེ་ཆིག་སྟོར་ལེགས་པ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། གཞན་ཡང་
བཟོད་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞན་གཡམ། གཞན་གྱི་ཞོར། རང་ཉིད་གྱིས་རྟོག་དཔྱད་མི་བྱེད་པར་གཞན་གཡམ་དུ་འབྲངས་ཏེ་
སྐད་ཆ་གང་རུང་བཤད་པ།
གཞན་རིག་ ཡུལ་ཅན་རང་ལས་གཞན་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལ་སོགས་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་
བྱེད་པའི་ཤེས་པ། དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།

གཞན་རིག་ཚད་མ། རང་ཡུལ་རང་དང་རྩལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་མངོན་སྟོན་གཅི་
རིགས་པའི་སྟོན་སྟོན་གས་པའི་ཆད་མ།

གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར། སྐབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྟོག་པ་རང་དང་
རིགས་ཐ་དད་པ་གཞན་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ།
མེ་མེད་པའི་བྱིར། ཞེས་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་
ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་འབྲས་བྱའི་གཏན་ཆེགས་འཕེན་པའོ།

གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི། བརྟོག་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་
དབྱེ་ན། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། འབྲས་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དགྲ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དགྲ་
དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་། བྱ་མེད་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་།
རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅས་བཅུ་བཞིའོ།

གཞན་ལ་ཁག་དགྱི་བ། རང་གིས་བྱས་པའི་ནག་ཉེས་མི་གཞན་ལ་ཁ་ཡོག་རྒྱབ་པ།
གཞན་ལ་ཉེས་འགལ། གཞན་ལ་སྟོན་འཇུགས་པ། གཞན་ལ་མེད་པའི་ཡིག་དཔེ་བྱུང་པར་ཅན།
སྤར་ཐང་པཎ་ཆེན་སརྒྱ་བྱིས་མཛད་པ། ལུ་སོགས་ཀྱི་ཡིག་དཔེ། མཆན་འགྲེལ་དབྱ་ཅན་དུ་
བཀོད་པ་ཤོགས་བྱལ་ཡོད་པ་ཞིག་ཅིང་ཐང་དགོན་གྱི་དཔར་རྟིང་ནང་ཡོད།

གཞན་ལ་མེམས། [མངོན]བྱ་བྱུག

གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཆད་མ་ཡིན་པར་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
པ་འདྲེན་པ། དཔེར་ན། ལྷན་ལ་ངོ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་ལ་འདྲིན་པའི་དབང་
མངོན་དང་། ཆད་མའི་བདེ་ལ་མ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མ་ལྟ་བུའོ།

གཞན་ལས་ངེས་པ་གསུམ། གཞན་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་ན་དོན་ལ་
ལྷན་ལ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་ཁ་དོག་ཅམ་ལས་གང་ཡིན་ཐེ་ཆོས་ཟ་དུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་
བྱ་སྤང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་། དོན་ལ་ལྷག་པ་ཡིན་པ་ལ་
རྒྱུད་རིང་པོ་ནས་ཡལ་འདཔ་ཅན་དུ་ངེས་ཀྱང་གང་ཡིན་ཐེ་ཆོས་ཟ་དུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ་

རང་ལས་ངེས་ཤིང་བྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་འོད་དམར་ཅམ་ངེས་
ཀྱང་མར་མེ་དང་ནོར་བུ་སོགས་གང་གི་འོད་ཡིན་ཐེ་ཆོམ་ཟ་རུས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་
རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དང་བྱད་པར་གཞན་ལས་ངེས་པ་སྟེ་གསུམ།
གཞན་ལུགས། རང་གི་འདོད་ལུགས་ལ་སྟོས་པའི་གཞན་གྱི་ལུགས་ཏེ་བྱབ་མཐའ་གཞན།
གཞན་སེམས། མི་པ་རོལ་པོའི་འདོད་པ། གཞན་སེམས་སྤང་བ།
གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས། གཞན་གྱི་སེམས་འདོད་ཆགས་ཡོད་མེད་སོགས་མངོན་སུམ་
དུ་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བར་གྱུར་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས།
གཞན་སེལ། རྟོག་པའི་སྤང་ངོར་ཆོས་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་ཆོས་དེར་སྤང་བའི་སྒྲོ་བཏགས།
གཞན་སེལ་གསུམ། རོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ། རྫོའི་གཞན་སེལ། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལོ།
གཞན་གསོ། [མངོན]བྱ་ཁྲ་ཏ།
གཞན་གསོ་རབ་དགལ། [མངོན]བྱ་རོག
གཞན་གསོས། [མངོན]①ལུ་བྱུག ② བཟ་གཡོག
གཞབ། ① བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། རྒྱ་ཁར་གཡེང་བའི་དངོས་ཆས་ལྔ་མོ་
མང་པོ་སྒྲོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ནས་ལེན་བའམ་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་པ་སྟེ། འོ་
མའི་ཁ་ནས་མར་གཞབ་པ། འོ་ཟོའི་ཁ་ནས་མར་གཞབ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞབ་པ། [རྟིང]འཇམ་པ།
གཞབས་པ། [རྟིང] ① ཐབས་ཀྱིས་བརྟགས་པ། ② བཞགས་པ་དང་འབྲ།
གཞམ། འཇམ་པོར་བྱས་པ།
གཞམ་ནི། རྣམས་ནི་ཞེས་པའི་དོན།
གཞམས། [རྟིང]འཇམ་པོའི་སྟོ་ནས་བསྟོ་བ་ བཤད་པ་ ལ་གཞམས་བསྟོ་བྱེད་ཟེར་བ།
གཞལ། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ རྒྱ་ཁ་སོས་དཀའ་བ་སྟེ། གཞལ་བ་ལ་ཤ་རུས་ཆ་གང་རྣམས་པ་བཞི།
ཤ་གཞལ་བ་ནི་ཤ་རུས་སྒྱུར་མི་འདོད། རུས་གཞལ་རུས་པའི་སྟེང་ནས་ཤ་མི་སྒྱེ། ཆ་གཞལ་ཆ་
ཁ་ཤི་ལ་རྒྱངས་པ་ཆེ། གང་གཞལ་ཤོད་བྲལ་ཆ་ཁ་ཤི་བའོ།

གཞལ་གནལ། གནལ་ལྷ་མོ་ཞེས་བའི་དོན་ཏེ། གཞལ་གནལ་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་བཀའ་བསྩལ་ཏེ། ཞེས་
བ་ལྟར་རོ།

གཞལ་བ། [རྟིང]① སྤང་བའམ་ཡིབས་པ། ② མགྲུ་བ། ③ གབ་པ།

གཞལ་ཚོན། འཇལ་ཚོན།

གཞལ་རེས། འཇལ་ཚོན་གྱི་རེ་མོ།

གཞལ་གསང་། [རྟིང]① འཕྲིན་ལས། ② གཡུང་བྱང་། ③ བྱི་ནང་གཉིས།

གཞལ་བ། ① སྤྲ་སོགས་བྲེག་པ། སྤྲ་གཞལ་ཁང་། ② འབྲེད་པ། ཅིག་ངོས་གྱི་བྲེག་བ་གཞལ་བ། ③
[རྟིང]ཉེ་བའམ་མཐུན་པ།

གཞལ་ཡང་། [རྟིང] ① དུས་ནམ་ཡང་། ② སྤང་ཡང་།

གཞལ་ལ། [རྟིང]ཞོར་ལ།

གཞལ། འཇལ་གྱི་མ་འོངས་བ་དང་དངོས་པོ་གཞན་སྟོན་བའི་ལས་ཆེན། གཞལ་བྱའི་གངས་ལྷ་བྲ།

གཞལ་དཀའ་བ། ཚད་གྱིས་དཔོག་དཀའ་བ།

གཞལ་འཁོར། གངས་གནས་ཤིག

གཞལ་ཐག། གངས་གནས་ཤིག

གཞལ་ཐེམ། གངས་གནས་ཤིག

གཞལ་དུ་མེད་པ། ཡོན་ཏན་ནམ་དགེ་མཚན་སོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཚད་གྱིས་དཔོག་མི་ཐུབ་བ་ལྟ་
བྱུང་ཡོད་པ།

གཞལ་བ། འཇལ་བའི་མ་འོངས་པ།

གཞལ་བྲ། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྲ་བའམ་འཛིན་བར་བྲ་བའི་ཡུལ་ཉེ་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་གོ་དེ་དང་
ཡོད་པ། གཞི་བྲུག། ཤེས་བྲ། ཡུལ་བཅས་དོན་གཅིག

གཞལ་བྲ་གཉིས། རང་མཚན་དང་སྤྱི་མཚན་གཉིས།

གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ། མཛོན་གྱུར་དང་། རྟོག་གྱུར་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟོག་གྱུར་ཉེ་གསུམ་མོ།

གཞལ་བྱེད་བརྒྱ་བྲག་མཛོན་བ་མཛོད་དུ་གཟུགས་སྤྲ་རགས་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཚད་ཅིག་སྟེ། རུལ་སྤྲ་

རབ། རྩལ་སྒྲན། ལྷགས་རྩལ། རྩལ་རྩལ་ དེ་མོང་གི་རྩལ། ལྷག་རྩལ། མྲང་གི་རྩལ། ཉེ་ཟེར་གྱི་
རྩལ། མོ་མ། སྒྲིག་ནས། མོར་མོ། ཞེང་བཅས་དེམ་བཞིན་བརྟན་འགྲུར་དང་། མོར་ཆོགས་
ཉེར་བཞེར་ཁྱ་གང་། ཁྱ་བཞི་ལ་འདོམ་གང་། འདོམ་ལྷ་བརྒྱ་ལ་རྒྱུང་གྲགས། དེ་བརྒྱུད་ལ་དཔག་
ཆད་གཅིག་བཅས་མོ།

གཞལ་བྱེད་ཆ་བཅུ་གཅིག་ དུས་འཁོར་ལྷགས་ཀྱི་གཞུགས་སྤྲ་རགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་གཅིག་
སྟེ། རྩལ་སྤྲ་རབ། རྩལ་སྤྲ་མོ། སྤྲ་ཅེ། སྤྲ་ཆེ། སྒྲིག་ནས། མོར་མོ་རྣམས་དེམ་བཞིན་བརྒྱུད་
འགྲུར་དང་། མོར་ཉེ་ལྷ་ལ་ཁྱ། ཁྱ་བཞི་ལ་འདོམ། འདོམ་ཉེས་སྟོང་ལ་རྒྱུང་གྲགས། འདི་བཞི་ལ་
དཔག་ཆད་གཅིག་བཅས་མོ།

གཞལ་བྱེད་ཆད་མ་གསུམ། མཛོན་སྲུམ་དང་། རྟེན་དཔག་ཡིད་ཆེས་ཆད་མ་བཅས་གསུམ་མོ།
གཞལ་ཞུགས། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་འཕོ།

གཞལ་མེད། ① འཇལ་དུ་མེད་པ། བ་མའི་བཀའ་བྱིན་གཞལ་དུ་མེད། ② གངས་གནས་སྒྲིག་
གཞལ་མེད་ཁང་། གཞལ་ཡས་ཁང་དང་དོན་གཅིག་གཞལ་མེད་ཅན། [མཛོན་]ལྷ་སྟེ།
གཞལ་མེད་པོ་བྲང་དེ་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོ། ལྷ་ལྷལ་སྲུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ལ་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་པོ་བྲང་ལྷ་ན་སྲུག་
ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་ཟེར་རོ།

གཞལ་ཆད། རིང་སྤུང་དང་། ཆེ་རྒྱུང་སོགས་གཞལ་བའི་ཆད་ཀྱི་མིང་།

གཞལ་ཡས། ① ཆད་ལས་འདས་པ། ② གངས་གནས་སྒྲིག་གི་མིང་།

གཞལ་ཡས་ཁང་། ① རྒྱ་དང་རྒྱ་ཁྱོད་སོགས་ཀྱི་ཆད་དང་ཡོན་ཏན་འཇལ་མེ་རུས་པའི་ལྷའི་ཁང་
བཟང་། ② རིའི་དབང་པོ་དེ་རབ།

གཞས། མིང་ཆོག་གཞས་ཆོག་གང་ཞིག་ཆོག་དུག་ཅན་ཡིན་པ། གདངས་དལ་ལ་རིང་བ། དབྱས་
གཙང་ཕྱོགས་སུ་དར་བྱབ་ཆེ་བའི་པོ་མོ་གཞོན་ཏུ་རྣམས་ཀྱི་འཇལ་བཅའི་རྣམ་པ་མཆོན་བྱེད།
གཞས་དང་། ལྷ་ཡི་ཁྱད་པར་དུག་ཆོག་དང་བརྒྱུད་ཆོག་གི་ཁྱད་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ལེན་ཚུལ་
ཀྱི་སྒྲ་གདངས་མཐོ་ཞན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཟད། གཞས་ནི་དབྱས་གཙང་སོགས་ཞིང་བའི་
ས་ཁུལ་དུ་དར་བྱབ་ཆེ་ལ། ལྷ་དང་ལ་ཡི་ནི་མདོ་ཁམས་སོགས་འགྲོག་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་

དར་བྱུང་ཆེ།

གཞས་འགོ་གཞས་ཀྱི་འགོར་དག་གི་གདངས་རིང་པོར་གཏོང་བ་ཞིག
གཞས་ཆེན། སྤར་བོད་ཡུལ་གྱི་མི་ཆེན་སྐྱེད་པ་དག་གིས་ཆང་ས་རྒྱུ་སྐབས་སྐྱེས་པ་པོས་རྟེན་
འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་དུ་སྐྱེ་གདངས་དམའ་ཞིང་རིང་བར་སྐྱེ་སྦྱངས་ནས་གཞས་གཞུག་ལ་རྟེན་
འགོས་མགོགས་སྤར་གྱིས་ཞབས་བོ་རྒྱུ་བ་བ་ཞིག
གཞས་རྟེན། སྐྱེ་གཞས་ཀྱི་ཆོག་དང་གདངས་རྟེན་པ།
གཞས་གཏོང། གྲུ་ཆོག་པོ་མོ་མང་པོ་མཉམ་དུ་འདུས་ནས་གཞས་གཏོང། གཞས་འཐེན་ཡང་ཟེད།
གཞས་ལེན་ཟེར་སྟོལ་མེད།
གཞས་མདངས། སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་དབྱངས་སམ་གདངས།
གཞས་དཔོན། གཞས་གཏོང་བའི་འགོ་སྤྱོད་མཁན་ནམ་དགེ་ཆེན།
གཞས་མ། གཞས་གཏོང་མཁན་ཀྱི་བྱུང་མེད།
གཞས་མ་འཆལ་མོ། གཞས་གཏོང་བའི་སྤྱད་འཆོང་མ། གཞས་མ་རྣམ་ཐར། གདངས་རིང་མདངས་
སྤར་གི་གཞས་དང། གཞས་མ་རྣམ་ཐར་བཏང་ནས་དགའ་དགའ་སྦྱིད་སྦྱིད་བྱེད་པ།
གཞས་ཆོག་སྐྱེ་གཞས་ཀྱི་ཆོག་འབྲུ།
གཞས་གཞུག་གཞས་ཀྱི་མཚུག་བསྐྱེ་ས་ནི་གཞས་གཞུག་སྟེ་འབྲུག་གཞས།
གཞས་ར། གཞས་གཏོང་བའི་ས་ཆ། ཆོས་རར་ཆོས་དང། གཞས་རར་གཞས།
གཞས་ཤགས། གཏོང་སྐྱབ་ཅེད་འབྲུན་གྱིས་གཞས་གཏོང་བ། བར་ཚུར་གཞས་ཤགས་རྒྱུ་བ་པ།
གཞི། ① ས་ཆ་དང། གནས་ཡུལ། བྱིན་གཞི། ས་གཞི། ཡུལ་གཞི། གནས་གཞི། ② རྩ་བ་དང། རྩ་
མང་གཞི། རྟེན་གཞི། མ་གཞི། ཆོས་གཞི། དངོས་གཞི། གཞི་གཅིག་དུ་མར་སྟོང་ག། གཞི་འཆལ་བ།
③ དངོས་པོ་དང། ཆོས། བྱུང་གཞི། བསྐྱེད་གཞི། རྩོད་གཞི། རྟོད་གཞི། ④ རྒྱ་དང། ས་པོན། རྟེན་
གཞི། ཡོང་གཞི། འབྱུང་གཞི། གཞི་ཅི་ལས་སྤར་བ། གཞི་མེད་པར་འབྲས་བུ་མི་ཡོང།
གཞི་རྟེན། རྩམས། མ་མོ། མ་གཞི། གཞི་རྟེན་ཐོག་ནས་བྱུང་བ།
གཞི་དཀར་པོ། གཞི་དཀར་པོའི་སྟེང་མེ་ཏོག་དམར་ལྗང་སོགས་རི་མོ་ཡོད་པ།

གཞི་ཁུངས། ཁྲིམ་ཚང་གི་འབྲུང་ཁུངས་ཏེ། ཞིང་འབྲིང་ཞིང་དབུལ་སོགས།
གཞི་གངས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་གཅིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་data ཟེལ།
གཞི་གངས་ང་རྒྱ། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
གཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་data network ཟེལ།
གཞི་གངས་ཨང་ཆ་བ། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟངས་གཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་data code ཟེལ།
གཞི་བྱུག། ཆད་མས་བྱུབ་བ་སྟེ། ཀ་བྱུམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་དེ་ཡོད་མེད་
དང་ཡིན་མིན་སོགས་སྒྲོ་ཆད་མས་བརྟགས་ནས་དེ་ལྟར་བྱུབ་པའོ།
གཞི་རྒྱ། ཐ་བྱའི་ཁྲོན་ཡོངས། གཞི་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་། ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ།
གཞི་རྒྱགས། གློབ་སྦྱོང་གི་འཛིན་བྲལ་གང་ཞིག་ལ་ཞུགས་རྒྱ་དང་། ལས་ཀ་བཅའ་མཐུན་སོགས་ལ་
ཆོས་ཐོག་མའི་མང་གཞི་བརྟག་དབྱང་གི་ཆེད་དུ་ལེན་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་རྒྱགས་ཆད་རགས་པ་ཞིག་
གཞི་དགོན། གཞིས་དགོན་དང་འབྲ།
གཞི་ལྷ། རྩེ་བྲག་སྤྲ་བས་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞི་ལྷའི་ནང་དུ་འདུས་པར་འདོད་ལ། དེ་ནི་
སྤང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང་། གཙོ་པོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ལྷན་མིན་
འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་པའི་གཞི་སྟེ་ལྟོ།
གཞི་སྟོན་སྟེས། [མངོན་]སྟོན།
གཞི་གཅིག་རྩ་བ་གཅིག་སྟེ། རྩ་བའི་ཆ་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་པ།
གཞི་གཅིག་གི་རྩས་ཆོས་དུ་མ་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྗོད་འདོད་
ཀྱི་དངོས་པོ་གཞི་གཅིག་གི་བྲད་ཆོས་མང་པོ་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་
གཞི་གཅིག་གི་རྩས་དང་ལས་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་
དངོས་པོ་གཞི་གཅིག་ལ་བྲད་ཆོས་ཀྱི་རྩས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཆོགས་པ་དང་། དེའི་བྱེད་ལས་
ཀྱང་པན་ཚུན་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

གཞི་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བྱེད་པོའི་དངོས་པོ་
གཞི་གཅིག་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱེད་པར་པན་ཚུན་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
གཞི་གཅིག་གི་ལས་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བྱེད་པོའི་དངོས་པོ་གཞི་
གཅིག་གི་བྱེད་ལས་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་

གཞི་བཅུ་བདུན། རབ་བྱུང་གི་བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ། སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་རབ་
བྱུང་གི་གཞི་གཅིག་དང་། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱབ་བསྐྱང་བའི་གཞི་དགྲ་དང་། ཉམས་པ་
བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི་བདུན་ཏེ་བཅུ་བདུན་ནོ།།

གཞི་བཅོ་ལྔ། ༡ སྟོང་དག་པའི་གཞི། ༢ བཅུད་དག་པའི་གཞི། ༣ ཉེར་སྟོང་དག་པའི་གཞི། ༤ རྣམ་
པར་འགྱུར་བ་དག་པའི་གཞི། ༥ རང་བཞིན་དག་པའི་གཞི། ༦ འཁོར་བའི་གཞི། ༧ ལྷ་རྒྱུ་
ལས་འདས་པའི་གཞི། ༨ རང་བཞིན་གྱི་གཞི། ༩ རྣམ་གྲངས་ཀྱི་གཞི། ༡༠ མཐར་གཏུགས་པའི་
གཞི། ༡༡ རོན་དམ་པའི་གཞི། ༡༢ རགས་པའི་གཞི། ༡༣ རྩ་བའི་གཞི། ༡༤ གུན་རྫོབ་ཀྱི་གཞི།
༡༥ ཤིན་རྒྱ་པའི་གཞི་ལོ།

གཞི་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༦༤༤ ལོར་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་
མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་
དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞི་ཆོས་གཅིག་ལ། རྟོག་པ་གཅིག་པས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་
མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱ་ཆོས་ཅན། སྤྱ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་བྱིར་

གཞི་ཆོས་ཉེར་གཅིག་ བྱུང་ཁམས་སྟེ། མཆེད་གཅིག་བསྐྱུས་རེ་རེར་ཡང་། འབྱུང་ཁམས་སྟོང་བཅུད་
སེམས་ཡིད་རྣམ་པར་ཤེས། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་དངོས་མེད་གསུམ་གསུམ་དབྱེ། མཚན་
གཞི་མཚན་ཉིད་དངོས་མེད་གསུམ་གསུམ་དབྱེ། མཚན་གཞི་ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་
གསུམ། མཚན་ཉིད་ལུལ་དུས་དངོས་པོར་བཏགས་པ་གསུམ། གཞན་འགྱུར་དངོས་བརྟེན་མི་
སྤིང་དངོས་མེད་དོ།།

གཞི་རི་བཞིན་ལ། སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། མལ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་

དཔེན་སར་གནས་གར་བབ་བབ་ཏུ་འདུག་ཅིང་བདེ་བ་མི་འདམ་པར་འདུག་པ།
གཞི་ལྗིད་པོ། ཉན་སོགས་ཆབས་ཆེན་པོ།
གཞི་བསྟེན། ཅ་བའི་བསྟེན་ཆད་ཀྱི་གར་ས།
གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པ། རོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་བྱུག་གི་ནང་གསེས། གཞི་རྟགས་ཀྱི་
འབྲེལ་བ་མི་སྤྲོད་ནས་མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་གིས་གཟུང་བྱ་ཡིན་
པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱི་བྱེད་དང་བསྐྱབ་གཞི་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པས་རྟགས་མ་གྲུབ་པའོ།
གཞི་རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཆོས་ཟེན་མ་གྲུབ་པ། རྫོང་ར་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་གསུམ་ཀྱི་ཡ་
གྲུལ། ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཁྲབ་འབྲེལ་ཡོད་མེད་མ་དེས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་མ་
གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མ་བྱའི་སྤྱི་རི་སྤུལ་གསུམ་པོ་གང་ནས་གྲགས་པར་མ་དེས་པའི་རོང་། རི་
སྤུལ་གསུམ་ཀྱི་དབུས་ན་ཆོས་ཅན། མ་བྱ་ཡོད་དེ། མ་བྱའི་སྤྱི་གྲགས་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞི་རྟགས་གཅིག་པ། རྟོག་པ་གཅིག་པས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ་ཀྱི་གས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་
མ་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྤྱི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞི་ཐ་དད་པའི་བྱ་བ་འགལ་བ། འགལ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བྱེད་པོའི་དངོས་པོ་གཞི་
མི་འབྲ་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་མཐུན་པ་འགལ་བ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་
གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱི་བ་བདུན། ཐེག་དམན་སྟེ་བ་བཙེ་བརྒྱུད་ཀྱི་གས་ཤིག་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་
པར་སྤྱི་བ་དང་། འོད་སྤང་བ། ས་སྟོན་བ། ཆོས་སྤང་བ། མང་ཐོས་བ། གོས་དམར་བ། རྣམ་པར་བྱེ་
སྟེ་སྤྱི་བ་སྟེ་བདུན། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱི་བའི་སྟེ། འོད་པར་སྤྱི་བའི་སྟེ་དང་དོན་གཅིག་
གཞི་ཐིག་ རྟོག་སྤང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་གཅིག་སྟེ།
དཔེན་སྐད་ཏུ་baseline ཟེར།
གཞི་མཐུན། ཐ་དད་པའི་ཆོས་གཉིས་ཀ་གཞི་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པའམ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ། དཔེར་ན།
གསེར་བྲུམ་དེ་གསེར་ཡང་ཡིན་ལ་བྲུམ་པའང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞི་མཐུན་ཀྱི་བྱུག་པ། རྣམ་དབྱེ་བྱུག་པའི་ནང་གསེས་རྩ་སྤྱི་བ་གཉིས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་
གཅིག་གི་སྟེང་ཏུ་གཞི་མཐུན་སྦྱོར་བ། རྫོང་བའི་དཀར་མདངས། གསེར་ཀྱི་རྒྱ།

གཞི་མ་ཐུན་པ། འགལ་མེད་གཅིག་ཏུ་འདུ་བ། སྤྲ་དེ། ཤེས་བྱ་དང་། དངོས་པོ་གཉིས་ཀའི་གཞི་
མ་ཐུན་ཡིན་པ།

གཞི་དང་སྤྲིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། ཡེ་ཤེས་གངས་
ཆེན་མཆོ་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་དེའི་བྲག་མཐིལ་གྱི་དྲུལ་ཐུན་གཅིག་གི་ནང་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་རྒྱ་མཆོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྲག་མཐིལ་གྱི་སྤྲིང་པོ་རབ་ཏུ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བར།
སྟོན་པའང་ཡེ་ཤེས་གངས་ཆེན་མཆོ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ་རྣམ་པ་རོལ་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྲབ་པའི་
གནས་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ས་ཆེན་པོ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་དང་སངས་རྒྱས་ཉག་
གཅིག་གིས་སྤྱོད་ཡུལ་ལོ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཆོ་དེའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་དབྱས་སུ་སངས་རྒྱས་རྣམ་པ་སྤྲང་མཛད་སྤྱུལ་སྤྱའི་ཞིང་ཁམས་གཞི་
དང་སྤྲིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་འདི་གནས་པར་གསུངས་སོ།།

གཞི་སྤྲིང་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཆད། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས། དེའང་སྤྱིང་བཞི་རེ་རབ་ཁོར་
ཡུག་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་དཀྱིལ་ནས་སྤིང་ཅེའི་འོག་མེན་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་གནས་དེ་ལ་སྤྱིང་
བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ། དེ་འདྲ་བ་སྟོང་གཅིག་ལ་ཁོར་ཡུག་གཅིག་གིས་བསྟོར་
བ་སྟོང་དང་པོ། དེ་དག་བསྟོམས་པ་གཅིག་ཏུ་བཅིས་པ་སྟོང་ལ་ཐུ་བྱུང་གཅིག་གིས་བསྟོར་བ་
སྟོང་གཉིས་པ། དེ་སྟོང་ལ་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོས་བསྟོར་བ་སྟོང་གསུམ་པ་སྟེ། སྤྱིང་བཞི་པའི་
འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཅས་
བྱ། དེ་ནས་རིམ་བས་གོང་ནས་གོང་དུ་དྲུང་སྤྱུར་ཐག་བརྒྱ་བརྒྱུད་བསྟེས་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་གྱི་གངས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའང་སྟོང་དང་པོ་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱ་རབ་འབྱམས་
མཆོམས་སྟོར་གྱི་འཛིག་རྟེན། དེ་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱ་རབ་འབྱམས་རྒྱུད་གྱི་འཛིག་རྟེན། དེ་བྱེ་བ་
ཐག་བརྒྱ་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཆོའི་འཛིག་རྟེན། དེ་ལྟ་བུ་དྲུང་སྤྱུར་ཐག་བརྒྱར་ལངས་པ་ན་གཞི་
དང་སྤྲིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་གཅིག་ཡིན། དེ་ནི་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤུ་གཅིག་གི་
གདུལ་ཞིང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།

མདོར་ལྟས་ན། སྤྱིང་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དྲུང་སྤྱུར་ཁྲི་གཅིག་ལ་གཞི་དང་སྤྲིང་པོ་མེ་རྟོག་

གིས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་གཅིག་ཟེར།
གཞི་དུས་ཀྱི་བར་དོ་སྤྲིད་པ་བར་དོ་སྟེ་བར་དོ་དངོས།
གཞི་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ། སེམས་ཙན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་
རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། གཞི་རྒྱད་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲིང་པོ།
གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷ། ཉོན་མོངས་པ་ལྷ་པོ་ཡེ་ཤེས་ལྷར་གནས་འགྱུར་བ་སྟེ། ཞེ་སྤང་རང་བྱོལ་མེ་
འོང་ཡེ་ཤེས་དང་། ར་རྒྱལ་རང་བྱོལ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། འདོད་ཆགས་རང་བྱོལ་སོར་རྟོགས་
ཡེ་ཤེས། སྤག་དོག་རང་བྱོལ་བྱ་བྱལ། གཏི་སྤྱག་རང་བྱོལ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བཤད་དོ།
གཞི་དེབ། མ་དེབ།
གཞི་ལྗོག་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མཆོན་པའི་གཞི་སྟེ། དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཆོན་
གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས། ཞེས་པ། དཔེར་ན། བུམ་པའི་གཞི་ལྗོག་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་གསེར་གྱི་
བུམ་པ་ལྷ་བུམ། སྟོག་ལྔ་དྲུག་གི་གཞི་ལྗོག་གང་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པའི་ལག་པའི་མཐེ་འཕུལ་ཐེབ་ཕུ་
ལྷ་བུམོ། མཆོན་གཞི་གོ་བྱ་རྟེན་གྱི་ཆོས།
གཞི་གང་ན། འོག་སྟན།
གཞི་བདག་ ཡུལ་དེར་བདག་ཏུ་བརྩམ་མཁན་གྱི་འབྱུང་པོ་མེ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་ཞིག་ཡོད་པ་
གནའ་མི་རྣམས་ཀྱི་འདོད་སྟོལ་ཞིག་ཡིན། ཡུལ་སོ་སོའི་ཡུལ་ལྷ་གཞི་བདག་ནི་ཡུལ་དེར་ཡོད་
པའི་རི་བོ་མཐོ་ཤོས་དང་། ཡང་ན་དམིགས་གསལ་གྱི་བྲག་རི་དང་། སྤང་རི། ར་རི། རྒྱགས་རི་
སོགས་ཐུན་མིན་གྱི་བྲང་ཆོས་ཡོད་པ་རྣམས་ཡིན་འདུག་ལ། གཞི་བདག་དེའི་ཆས་གོས་ཀྱང་
གནའ་བོའི་ཡུལ་དེའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་ཆས་གོས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་འདུག།
གཞི་བདག་གཉུག་མར་གནས་པ། ཡུལ་གང་དེར་རྟོག་ཏུ་གནས་ཤིང་སྟོབ་པའི་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ།
གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། ཐབས་བྱུང་དོན་དམ་བདེན་པའོ།
གཞི་བསྟུ་བ། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྟེ་ལུང་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་
གཞུང་རྣམས་སྟེ་སྟོན་གསུམ་དུ་བསྟུ་བར་བསྟན་པའོ།
གཞི་ནག་པོ། ཆོས་གཞི་དཀར་པོའི་ལྗོག་ལྷ། གཞི་ནག་པོ་ལ་ཡིག་འབྲུད་ཀར་པོའི་རི་མོ་ཤིན་ཏུ་གསལ།

གཞི་ནས། ཅ་བ་ནས། ལས་དོན་གཞི་ནས་རྒྱ་ཡག་པོ་ཚུགས་པ།

གཞི་པ། གནས་གཅིག་ཏུ་གཏན་མཐོང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི།

གཞི་པར། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་གཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་base board ཟེད།

གཞི་སྤྱི་ལ་པ། [རྟིང]ས་གཞི་ཁོད་སྟོམས་པོ་བཅོས་པ།

གཞི་ཐུན་ཆེགས། ① གཞི་ཅ་རྒྱུ་རྒྱུ་ ② འདུལ་གཞུང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཞི་པ། གནས་གཅིག་ཏུ་གཏན་མཐོང་བྱེད་མཁན་གྱི་མི།

གཞི་པོ། རྒྱན་དུ་སྤྱོད་མཁན།

གཞི་བྱེས། གཞིས་བྱེས་དང་འདྲ།

གཞི་མ། གཞི་ཅ།

གཞི་མ་གྲུབ་པ། ① ཆད་མས་མ་གྲུབ་པ། ② མེད་པ། ③ གཤེས་ཀ་ཡག་པོ་མེན་པ།

གཞི་མེད། ① སྟོང་པ་ཉིད། ② ཅ་བ་མེད་པ། གཞི་མེད་སྐྱར་འདེབས། གཞི་མེད་སྟོང་འདོགས།

གཞི་མེད་གྱི་ལྷག་པ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ལས། གཞོད་པ་ལས་གྲུང་པ་གཉིས་གྱི་ཡ་
གྲུ། དགེ་སྲོང་གཞན་ལ་བརྗོད་པའི་གཞི་མཐོང་ཐོས་དོགས་གསུམ་མེད་བཞིན་དུ་བམ་བཞི་

གང་རུང་གི་སྟོན་སྟེན་གཞན་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པའོ།

གཞི་ཅ། དོན་གྱི་གཞིའམ་ཅ་བ། གཞི་ཅ་བཅུགས་པ།

གཞི་ཅ་རྒྱུ་གཞག་ རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་

གཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་basic format ཟེད།

གཞི་རྩའི་དབང་ཆ། ཆེས་ཆེན་གཞིའམ་གཞི་རྩའི་དབང་ཆ།

གཞི་ཚུགས། ཅ་བ་ཚུགས་པ།

གཞི་མཚུངས། འདྲ་བ།

གཞི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ། ལྷགས་རྟིང་མའི་ཆོས་སྐད་དེ། གཞི་གནས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སོ། དེ་
ཡང་རིག་པའི་ངོ་པོ་ལ། འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པ་སྟེ། འཁོར་བའི་ཆོས་

ཐམས་ཅད་མི་ལམ་ལྟར་མེད་སྟེ་ཉག་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་རིག་ཅལ་བདག་ཏུ་བརྒྱུད་བ་ལས་
གཞན་མེད་པ་དང་། ལྷ་རན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཉི་མ་དང་འོད་ཟེར་བཞིན་སྟེ་
གྲིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་དུ་རྫོགས་པ་དེ་ཉིད་སྤྱི་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས་ཆེན་པོ་འོ།
གཞི་འཛིན། གནས་བཅའ་བ་དང་ཁྱིམ་གཞི་འཛུགས་པའི་དོན། གཞི་འཛིན་ཁྲུང་སྐྱེལ་བྱེད་ས་ཡོད་
པ། ཁྲུང་ས་ལྷུང་དང་རྒྱུ་རྟེན་ཡོད་པ། ཁྲུང་ས་ལྷུང་འཛེན་རྒྱ་ཡོད་པ་ཞེས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གཞི་འཛིན་པ། ཅ་བར་འཛིན་བའམ་ཁྲུང་ས་ལྷུང་དུ་འཛིན་པ།
གཞི་འཛིན་ས། ལྷ་བ་ཅི་རིགས་ཤིག་བསྐྱུབ་པར་བྱ་བའི་ཁྲུང་ས་དང་ལྷུང་ཡོད་པ།
གཞི་རིམ། རྒྱུད་གཞིའམ་རིམ་པ་འོག་མ།
གཞི་རིམ་ཁྱིམ་ཁང་། གཞི་རིམ་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་གནས་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་ཁང་ལ་བཞུགས།
གཞི་རིམ་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་། གཞི་རིམ་གྱི་ས་ཁུལ་ལ་གནས་ཡོད་པའི་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ལ་བཞུགས།
གཞི་ལ་གཞོལ་བ། གཞོལ་བ་གསུམ་གྱི་བརྒྱུས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཏེ། བདག་མདུན་ལྟར་གསལ་བའོ།
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ། ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལྷ་སྟོན་འབྲས་གསུམ་ལ་སྦྱར་བ་སྟེ། གཞི་ལྷ་བ་གཏན་
ལ་བའ་བ་དང་། ལམ་སྟོན་པས་ཉམས་སྦྱངས་པ། འབྲས་བྱ་བྱང་རྒྱུ་ཐོབ་པ་བཅས་གསུམ།
གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་ཆོས་སྒྲུ། འདི་ལ་གཞི་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་ནི། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཉིད་
ལྷན་གཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆ་དེ་ལ་ཟེར། གལ་སྤྱད་རང་ཆོ་ཆོས་སྟོན་ཞུགས་ནས་
ལམ་བསྟོནས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཉོན་མོངས་པའི་བྱི་མ་དེ་དག་སྟོང་བའི་ཐབས་ལ་
བཅོམ་པའི་སྐབས་སུ་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་ཟེར། གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་ཉིད་དེའི་
དག་ཆ་དེ་ལ་ལམ་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་ཟེར། ལམ་སྟོང་པ་མཐར་ཐུག་ཅིང་ཉོན་སྤྱི་བ་དང་ཤེས་སྤྱི་བ་
ཐམས་ཅད་དག་པ་ན་འབྲས་བྱ་ཐོབ་ཟེར། འབྲས་བྱའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ལྷན་སྐྱེས་དེ་ལ་
འབྲས་དུས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲུ་འམ། གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་སྦྱོང་རྩི་སེམས་དཔའི་རོ་བོ་མངོན་
དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།
གཞི་ལེན། མཐོན་པོ་སྟེ་ལེན་བྱ་བའི་ལས། སི་དུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་ཐར་ན་གསལ།
གཞི་ལེན་པ། མཐོན་པོ་སྟེ་ལེན་བྱེད་མཁན་ཏེ། དེད་དུས་ཀྱི་སྐད་དུ་ 接待員 ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

གཞི་ཤེས། གཞི་ཕུང་ཁམས་སྒྲེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་གནས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་ཤེས་
ཕྱིན་དངོས་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་དགྲ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ་ལས་མཁའ་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུའི་ནང་
ཆོན། གཞི་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་དགྲ་སྟེ། ཤེས་པས་སྤིང་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་
དང་། སྤྱིང་རྗེས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་དང་། རིང་བའི་གཞི་ཤེས་དང་། ཉེ་བའི་གཞི་
ཤེས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་དང་། གཞི་
ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་དང་། བྱང་མེམས་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་མཉམ་ཉིད་དང་། གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ་
བཅས་དགའོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་ལམ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། སྦྱོས་བཤམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་མཐོང་ལམ་གང་ཞིག་ཐེག་དམན་གྱི་མཐོང་ལམ་ཤུགས་ལ་འཕེན་བྱེད་གཞི་ཤེས་ཀྱི་
སྐབས་ནས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་སོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ། ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཉིར་བདུན། མེད་པ། མི་སྦྱེ། དཔེན་པ། མི་རྗེ་པ། གནས་མེད་པ། རྣམ་མཁའ་
བརྗོད་དུ་མེད་པ། མིང་མེད་པ། འགྲོ་བ་མེད་པ། མི་འགྲོགས་པ། མི་ཟད་པ། སྦྱེ་བ་མེད་པ། བྱེད་
པ་པོ་མེད་པ། འཕོ་བ་པོ་མེད་པ། འདུལ་བ་པོ་མེད་པ། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། མ་སྦྱིས་པ། མ་
འགགས་པ། གཞོད་མ་ནས་ཞི་བ། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ། ཀུན་ནས་ཉོན་
མོངས་མེད་པ། རྣམ་པར་བྱུང་བ་མེད་པ། ཤེས་པ་པོ་མེད་པ། གོས་པ་མེད་པ། སྦྱོས་པ་མེད་པ།
རྣོ་པ་མེད་པ། མི་གཡོ་བའི་རྣམ་པའོ།།

གཞི་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། གཞི་གཟུགས་སོགས་ལ་ཞེན་པ་བཀག་
ནས་བསྒྲོམས་པས་ཉན་རང་གི་སྦྱོར་བ་ཤུགས་ལ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་མེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།

གཞི་གསུམ་གྱི་ཆོ་ག་གསོ་སྦྱོང་དང་། དབྱར་གནས། དགག་དབྱེ་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་དངོས་སུ་
བྱེད་པའི་སྦྱོར་གཞུང་། དེ་ཡང་རྒྱ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཆོས་བཅོ་ལྔ་དང་། གནས་གང་གཉིས་ལ་

གསོ་སྦྱོང་རེ་དང་། དབྱར་ཁ་རྒྱ་བ་དྲུག་པའི་ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་རྒྱ་བ་བདུན་པའི་ཆེས་ཉེར་
དགུའི་བར་དབྱར་ཁིམས་ཁས་རྒྱངས་པས་དབྱར་གནས་དང་། དེ་རྒྱའི་སྤྱི་ཚུལ་ཉིན་དབྱར་
གནས་ཐོལ་སྐབས་དགག་དཔྱེ་བཅས་ཡིན།

གཞི་གསུམ་ཉམས་ལེན། གསོ་སྦྱོང་། དབྱར་གནས། དགག་དཔྱེ་གསུམ་ཡོད། རྒྱ་བ་རེ་རེ་བཞིན་
ཆེས་བཅོ་ལྔ་དང་གནས་སྟོང་གཉིས་ལ་གསོ་སྦྱོང་རེ་དང་། དབྱར་ཁ་རྒྱ་བ་པའི་ཆེས་བཅུ་
དྲུག་ནས་རྒྱ་བ་དབུན་པའི་གནས་སྟོང་གི་བར་དབྱར་ཁིམས་བསྐྱང་བའི་དབྱར་གནས། རྒྱ་བ་དབུན་
པའི་གནས་སྟོང་གི་ཉིན་དབྱར་གནས་ཐོལ་བའི་མཐུག་བསྐྱེམས་ཀྱི་དགག་དཔྱེ།

གཞི་གསུམ་གསལ་བྱེད། དབྱར་གནས་དང་གསོ་སྦྱོང་དགག་དཔྱེ་སྟེ་གཞི་གསུམ་བྱེད་ཚུལ་
གསལ་བར་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པར་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་མཛད་པའོ།

གཞིག བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ་སྐུལ་ཆིག དབྱེད་བ་གཏོང་བའི་དོན་ཏེ།
གཞུང་དོན་ལ་གཞིག་པར་བྱ། བདེན་བརྒྱན་ལ་གཞིག་མཁན། གཞིག་ཅིག་ལྟ་བུ།

གཞིག་པ། གཞིགས་པ། གཞིག་པ། གཞིགས། དཔྱོད་པ་དང་རྟོག་པ། རྩ་རྩེ་སྤངས་ལ་གཞིགས་
པའི་འཆམ། འདྲིའི་དོན་ནི་གཞིག་དཀའ་བའོ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་བྱ་བར་རང་རྩོ་གཞིགས་ཤིག
གནས་ཚུལ་དེ་ལ་གཞིགས་ནས་ཤེས་སྤྱོད་པ།

གཞིགས། གཞིག་པའི་སྐུལ་ཆིག

གཞིགས་པ། གཞིག་པའི་འདས་པ།

གཞིབ་འཇུང་། ① འཇིབ་པ་དང་འཇུང་བ། ② [མཛོན]གྱིས་པ།

གཞིབ་པ། འཇིབ་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞིབས་སྐབས། འོ་མ་གཞིབ་སྐབས།

གཞིབས། འཇིབ་ཀྱི་ད་ལྟ་བ་ལ་གཞིབས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཞིབས་པ། [རྟོན]① སྤྱི་པ། མི་མང་པོ་གྲལ་གཞིབས་ཏེ་བསྐྱེད་པ། ② གཞིབ་པ་དང་སྤེལ་པ།
ཁང་པ་གྲུ་དོག་པོ་ཡིན་སྐབས་ཆང་མ་གཞིབས་ནས་བཞུགས་དགོས།

གཞིའི་ཀླན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ། འདོད་ཆགས་ལས་གྲུར་པའི་རྟོགས་པ་བཞི་བཅུ། ཞེ་སྤང་ལས་གྲུར་པའི་
རྟོགས་པ་བེ་གསུམ། གཏི་ཐུག་ལས་གྲུར་པའི་རྟོགས་པ་བརྒྱུ་ནོ།།

གཞིའི་སྐྱ་གསུམ། ར་མལ་བའི་སྐྱེ་བ་གཞིའི་སྐྱལ་སྐྱ་དང་། ར་མལ་གྱི་འཆི་བ་གཞིའི་ཆོས་སྐྱ་ར་མལ་
གྱི་བར་དོ་གཞིའི་ལོངས་སྐྱ་བཅས་གསུམ།

གཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི། ས། ལ། མ། རྒྱུད་སྟེ་བཞི་པོ།།

གཞིའི་རྒྱད། གཞིའམ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱད་ནི། སྤྲ་ཡངས་པར་ན་རིགས་སད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་
བཀོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱིད་དོ་འཆལ་ཐམས་ཅད་དང་དོག་པར་ན་སྦྱོན་བྱེད་ཀྱི་
དབང་དང་གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་གཞི་ཞེས་བྱའོ།།

གཞིའི་ཆོས། འཁོར་བའི་བསྐྱས་པའི་ཤུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་སོ།།

གཞིའི་གཉེན་པོ། གཉེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱིས་སྤངས་པའི་བྲལ་
ཐོབ་འཛིན་པ་སྟེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་པོ་མ་གཏོགས་པ་སྐྱག་བསུལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་
ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ལམ་མོ།

གཞིའི་རྟོར་བརྒྱས། སྐྱེས་ནས་མ་ཤི་བར་དུ་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ།

གཞིའི་གནས་ལུགས། བོན་གྱི་བཤའ་ཆུལ་ལྟར། འོད་གསལ་སྟོང་བ་བོན་སྐྱའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་རྣམ་
དག་རྩོལ་མེད་ལྷན་བྱལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་གཞིའི་གནས་
ལུགས་ཏེ་ནང་པའི་བདེ་གཤེགས་སྦྱིང་པོ་དང་འབྲ་བ་ཞིག

གཞིའི་ཟུང་འཇུག་ བར་དོའི་སེམས་དང་དེའི་ལུས་ཆོགས་པ་གཉིས།

གཞིའི་འོད་གསལ། འཆི་བ་འོད་གསལ།

གཞིའི་སེམས་དབེན། འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སྤྲ་ལོགས་ཀྱི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ།

གཞིར། གཞི་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྐྱར་བ།

གཞིར་བཅས། ཡིན་ཤག་ཤག་གས་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ། གཟུགས་པོ་བདེ་ཐང་ཡིན་པ་གཞིར་བཅས།
ཐུག་ལ་འབྱོར་པ་གཞིར་བཅས།

གཞིར་བཞག ཅ་བར་གཟུང་བ། སྤྱིད་རྒྱས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ལས་དོན་སྐྱབ་པ། འཆར་གཞི་གཞིར་

བཟུང་གིས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ།

གཞིར་བཟུང་བ། རྒྱ་མཚན་སོགས་གཞི་རྩར་བཟུང་བའམ་ཁུངས་ལུང་དུ་བཟུང་བ།

གཞིལ་བ། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཛིལ་བའི་མ་འོངས་པའི་ལས་ཆོག

གཞིས་ཀ སྤར་མངའ་བདག་ཆོས་བདག་བཟུང་བྱས་པའི་མི་སེར་དང་། ས་ཞིང་སྡོད་ཁང་བཅས་
པའི་རྟེན་གཞི། བ་གཞིས། གཞུང་གཞིས། སྐྱེར་གཞིས། ཆོས་གཞིས། དབང་ཨ་མ་ཆེ་སྟེ།
གཞིས་ཨ་མས་བདག

གཞིས་ཀ་བཟ་གིས་རབ་བརྟན། གཙང་སྟོང་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་གཞིས་ཀ་ཞིག་གི་མིང་།

གཞིས་ཀ་དགོན། དགོན་འདི་བཏབ་དུས་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། གཙང་རོར་ཨེ་ཨོ་ཆོས་ལྷ་ནས་
ཐེབས་པའི་སྐྱ་མ་གཉིས་ལུལ་འདིར་ཐེབས་ནས་རེ་ད་ཞིག་བཏབ། རིམ་བཞིན་སྟོན་གསལ་དང་
དད་པ་བྱེད་མཁན་རྗེ་མང་བྱིན། ལུལ་མི་ཆོས་སྐྱ་མ་གཉིས་ལ་རོར་ཆེན་དང་རོར་རྩུང་ཞེས་
འབོད། དེ་ནས་རེ་ཁོད་དེ་དགོན་པ་གྲུར་པ་ཞིག་ཡིན་པས་མཐར་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞིས་ཀ་ཅེ། ① གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེའི་བསྐྱུས་ཆོག་སྟེ་རྫོང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཁུབ་
གཞུང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་འདིའི་འགྲམ་དུ་སྤང་རྩུང་ཡར་སྤངས་གཙང་པོ་འཛེས་ཡོད། ② ས་
ཁུལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཙང་ཁུལ་དུ་ཡོད་གཞིས་ཀ་ཅེ་ནི། འདིའི་ཁོངས་སུ་གཞིས་
ཀ་ཅེ་དང་། རྩམ་སྒྲིང་། གཉིང་སྐྱེས། ས་སྐྱ། ལྷ་ཅེ། ཉིང་རི། གཉའ་ནང་། སྤྱིང་རོང་། བཞད་མཐོང་
སྟོན། ངམ་རིང་། འཕྱོང་བ། རྒྱལ་ཅེ། ཁང་དམར། རིན་སྤངས། བློ་མོ། བ་སྐྱམ། གམ་བ། ས་དགའ་
བཅས་རྫོང་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད། གོན་རྩུས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དེ་གཞིས་ཀ་ཅེར་ཡོད།

གཞིས་ཀ་བསམ་འགྲུབ་ཅེའི་པོ་བྲང་། ཉིང་སང་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ཡོད་པའི་
རྒྱལ་རི་དེ་ཡིན། རྫོང་འདི་སྟེ་གདོང་རྒྱའི་སི་ཏུ་བྱང་རྩུབ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་
ས་སྤང་ཕྱི་ལོ་ ༡༣༧༩ ལོར་ས་སྐྱ་པའི་ལག་ནས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་རྒྱུང་ས་ཐིན་པའི་རྗེ་ས་སུ་
རྫོང་མང་པོ་བཅེགས་པའི་གསལ་ཡིན། རྗེ་ས་སུ་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་བོད་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱ་བའི་
སྐབས་སུ་འདི་ལ་བསམ་འགྲུབ་པོ་བྲང་ཞེས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་ཡིན་འདུག་སོག་པོས་

གཙང་བ་རྒྱལ་པོའི་སྲིད་དབང་འབྲོག་ནས་རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་
བཞུགས་སྐབས། ཁྲི་སྟོན་གྱི་མཛད་སྟོེ་སྤེལ་ཡུལ་ཡང་པོ་བྱང་དེ་ཡིན་འདུག།
གཞིས་སྐྱ་བ། ཁྲིམ་སྟོ་བ།
གཞིས་སྐྱེལ། གཞིས་ཀ་ཞིག་ནས་གཞིས་ཀ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྐྱེལ་དགོས་པའི་དཔོར་འདྲེན་གྱི་ཁལ།
གཞིས་ཁག གཞིས་ཀ་ཁག
གཞིས་ཁང་། ① སྐར་པའི་ཁང་ཁྲིམ་ལྟེ་བ། ② ས་གནས་ཀྱི་གཞིས་གཉེར་སྟོང་།
གཞིས་རྒྱལ་དང་གསུམ། ཡུལ་གཞིས་ཅེ་དང་། རྒྱལ་ཅེ། དིང་རི་གསུམ།
གཞིས་དགོན། ཁྲོང་དུ་ཡོད་པའི་རྫོང་ཁང་དང་དགོན་པ་རྒྱུང་དུའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།
གཞིས་མགོན། ① བ་ཡུལ་ནས་ཡོང་བའི་འགྲུལ་བ། ② ཁྲིམ་ཆང་ནང་ལ་སྟོན་མཁན་དང་། རྩོགས་
ནས་ཡོང་བའི་མགོན་པོ།
གཞིས་བསྐྱེལ། ཁྲིམ་ཆང་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བ།
གཞིས་བཅས་པ། གནས་བཅས་ཏེ་རྒྱན་སྟོང་སྟོ་བ།
གཞིས་ཆགས་གཏན་ཆགས། བར་རྩུང་སྟོ་འགྲུར་མི་བྱེད་པར་ས་གཅིག་ཏུ་གཏན་སྟོང་བྱེད་པ།
གཞིས་ཆགས་པ། ① ས་ཆ་གཅིག་ཏུ་རྒྱན་སྟོང་བྱེད་པ། ཁྲོང་ཁྲེའ་ནང་དུ་གཞིས་ཆགས་པ། ཞིང་
ཁྲོང་དུ་གཞིས་ཆགས་པ། འབྲོག་ལྷན་གཞིས་ཆགས། ② ས་གནས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་གཞིས་
ཆགས་ནས་སྟོན་མཁན།
གཞིས་གཉེར། གཞིས་ཀའི་གཉེར་བ།
གཞིས་དུད། གཞིས་ཀའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དུད་ཆང་རྒྱུང་ཁལ་ཉེན་ས་ཞིང་མེད་པ།
གཞིས་དེབ། གཞིས་ཀྱི་ས་ཁང་མི་གསུམ་ཇི་ཡོད་པ་དང་པར་འགྲོ་རྩུང་ཡོད་གི་དེབ་ཡིག
གཞིས་སྟོང་། གཞིས་སུ་གཏན་སྟོང་གི་ལས་བྱེད་གཙོ་བོ་འཇམ། གཞིས་སུ་བསྐྱེད་ནས་མངའ་བདག་
གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་འགོ་གཙོ།
གཞིས་པ། གཞིས་ཐོག་གས་ཁྲིམ་དུ་སྟོན་མཁན།
གཞིས་སྟོ་བ། སྟོང་གནས་སྟོ་བ།

གཞིས་དཔོན། དེ་སྟོན་གཞིས་ཀ་སོ་སོའི་འགོ་དཔོན་ཏེ། གཞིས་སྟོད་པའང་ཟེར།
གཞིས་དཔོན་གྱི་པོགས་ཤིང་། དེ་སྔ་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་སྟེང་པ་ཁག་སོགས་མཐོ་རིམ་པ་
ཆོས་རང་གི་པ་གཞིས་ཐོག་ཏུ་དོ་དམ་གྱིས་པོར་མངགས་པའི་གཞིས་སྟོད་པ་རྣམས་ལ་གཞིས་
ཀ་འཛིན་སྟོང་གྱིས་རིང་གཞིས་ཀའི་ས་ཞིང་ཐོན་པུ་ཞིག་ཁོ་ཆོའི་ཐབ་རྟེན་དུ་སྦྱང་ནས་ཡོང་
འབབ་རྣམས་གཞིས་སྟོད་ལ་བབས་པ་ཡིན་པས་ས་ཞིང་དེ་རིགས་ལ་པོགས་ཞིང་ཟེར། གཞིས་
སྟོད་མང་ཆེ་བས་པོགས་ཞིང་དེ་རིགས་ལུལ་མི་བསྐྱལ་ནས་འདེབས་སྟོང་གྱིས་པ་དང་ཉུང་
ཤས་ཀྱི་པོགས་མར་བཏང་ནས་ས་པོགས་བསྐྱུ་གྱི་ཡོད།

གཞིས་བྱས། གཞིས་ནི་གནས་མལ་དང་། བྱས་ནི་ཕྱོགས།
གཞིས་བྱས་ཞལ་འཛོམས། བྱིས་གཞིས་སུ་སྟོད་མཁན་དང་། ས་ཕྱོགས་བྱས་སུ་འགོ་མི་གཉིས་
མཉམ་འཛོམས་བྱུང་བ་ལ་གཞིས་བྱས་ཞལ་འཛོམས་ཐོག་གསུང་གླེང་ཞིབ་རྒྱས་གནང་སོང་།

གཞིས་འབབ། གཞིས་ཀའི་ཡོང་འབབ།
གཞིས་འབྱ། གཞིས་ཀའི་སྟོན་ཐོག་འབྱ་རིགས། གཞིས་འབྱ་འབེབས་འཕེན་གྱིས་པ།
གཞིས་འབྲོག་ ① གཞིས་པ་དང་འབྲོག་པ། ② མངའ་བདག་གསུམ་གྱི་གཞིས་ཀའི་ཁོངས་གཏོགས་
གྱི་འབྲོག་པ།

གཞིས་མ་ལག་ གཞིས་གཙོ་བོ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་
གཞིས་རྩ་ལེན། གཞིས་ཀ་རྩ་བ་དང་ལེན་པ་སྟེ་གཞུང་བཞེས་བཏང་བ།
གཞིས་རྩེ། གཞིས་ཀ་རྩེའི་བསྐྱས་ཆིག་
གཞིས་འོག་ གཉིས་ཀའི་ཁོངས་གཏོགས་མི་སེར།
གཞིས་གཡོག་ གཞིས་ཀའི་ལས་གཡོག་
གཞིས་ལག་ གཞིས་ཀའི་ཡན་ལག་སྟེ། མ་གཞིས་སྟེ་བའི་ཁོངས་གཏོགས་གཞིས་རྩུང་།
གཞུ་ ① མདལ། གཞུ་འཐེན་མདལ་འཐེན། གཞུ་ལ་མདལ་སྦྱར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མདལ་
སྟོང་དང་། མདལ་སྟན། མདལ་སྟོན། མདལ་སྦྱུན་གྱིས། མདལ་འཐེན། མདལ་ཟ། མདལ་ཐས་ཅན།
གནས་ཏུ་བཅས་སོ། ② ཀ་བའི་བྱེ་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་གཞུ།

གཞུ་ཀྱན་དགའ་ར་བ། དུས་རབས་བཅུ་པའི་མཐུག་ཏུ་རྟོག་བྱང་ཚུབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་སྟེ་མོ་གཞུ་
ནང་དུ་བཏབ་པའི་དཔོན་པ་ཞིག

གཞུ་ཡང། གཞུ་རྒྱུད་དེ་གཞུ་འགྲུགས་ཤེད་ཀྱི་རྒྱན་བྱ།

གཞུ་བཀང་། གཞུ་ལ་མདའ་སྐྱར་ནས་བཀང་བའམ་འཐེན་བ།

གཞུ་བྱིས། ཉི་བྱིས་དགྲ་བ། བྱིས་ཞག་ཉི་བར་སྐབས་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ཤར་ཆེ་ཉི་མ་གཞུ་བྱིས་ལ་
སྟེ་བས། ལྟོ་སྒྲིང་ཤར་མའི་ཆངས་ཐེག་སྟེང་དགུན་ཉི་ལྗོག་འཆར། དེའི་མིང་དོན་བྱིས་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཐད་ན་གསལ།

གཞུ་བྱིས་ཅན། [མདོན]མགོ་རྩ་བའམ་པོད་རྩ་བཅུ་གཅིག་བ།

གཞུ་གང་ཆད། འདོམ་པ་གང་གི་ཆད།

གཞུ་གྲ། ① མཐུག་མ། རི་བོང་གི་གཞུ་གྲ། ② ཐ་མ། ལས་དོན་ཀྱི་གཞུ་གྲ་བསྐྱེལ་བ། བྱའི་གཞུ་གྲ།
གཞུ་རྒྱལ། [མདོན]ལྷ་མ་ཡིན།

གཞུ་རྒྱལ་གནས་ལྷགས་ཤིན་པར་བྱུར། ས་པའི་གཞུ་རྒྱུད་བརྒྱངས་ཏེ་མདའ་འཕངས་པའི་དོན་ཏེ།
གཞུ་ལས་རྒྱལ་བའི་གནས་ཀྱི་མདའ་ཞེས་པའོ།

གཞུ་རྒྱུད། གཞུ་འགྲུགས་ཤེད་ཀྱི་རྒྱན་བྱ། གཞུ་རྒྱུད་འཐེན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགྲུགས་
ཤེད་རྒྱུད་དང། གཞུ་ཡང་ཡུང་ཐེར་པོ།

གཞུ་སྒྲ། གཞུ་བཀང་ནས་སྟོད་སྐབས་བྱུང་བའི་སྒྲ།

གཞུ་ཆེན་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་ཐོག་མར་དཀར་མཛེས་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་
པའི་ལྷགས་ལྷག་སྟེ་ལོ་༡༤༩༡ལོར་བྱུང་དབང་ནས་མཁའ་རྒྱ་མཆོས་ཨ་འཛོམ་འབྲུག་པ་རིན་
པོ་ཆེའི་བཀའ་ལུང་ལྟར་གཡའ་ལུང་འབྲུམ་བཅིགས་ཆོས་ཀྱི་ཐང་དུ་སྟོས། བྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁྲལ་གསེར་རྟ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞུ་མཆོག་ ① གཞུ་ལེགས་པའི་མིང་། ② གཞུའི་སྟེ་མོ།

གཞུ་མཆོག་སྒྲ། འད་པའི་སྟོན་ས་བཏགས་པའི་བྲུ་མགོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྐྱུངས་
དཔོན་ཀུམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།

གཞུ་མཆོག་ཅེས་གཞུ་ཡི་ཙྰ་མོའི་མིང་ཡིན་པས་འདིར་དེ་དང་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་
བྲུ་མགོའི་མིང་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་སྟུང་རོ།

གཞུ་བྱང་། ① མདའ་སྟེན་བྱང་བ། ② ཀ་སྟེང་གི་གཞུ་ཆུང་གི་མིང་ལ་འདྲ་བུ།

གཞུ་བདུང་བ། [ཆིང་]གཞུ་འཐེན་པ།

གཞུ་འདོམ། འདོམ་པ་གང་། དེ་ལ་ཁྲ་བཞི་ཡོད། སྐྱེལ་མར་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱ་ཙྰ་མ་གྱི་སར་བྱོན།

གཞུ་སྐྱུན། སངས་རྒྱས་རྒྱུམས་ཏིང་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སྐྱུན་གྱི་དབྱིབས་ནི་གཞུ་
དབྱིབས་སྟུ་བྱ་ཞིག་དགོས་པར་བཤད།

གཞུ་བ། བཞུས། གཞུ་བ། གཞུས། འཕེན་པ་འཕམ། སྐྱུན་པ་དང་། རྒྱག་ འགྲམ་ལྷག་བཞུས་པ། ཏྲ་
བཟང་པོར་ལྷག་ཆོན་བཞུས་པ། རྫོང་བཞུས་པ། གྱི་བཞུགས་ནས་བསད་པ། སྤར་མཛོག་བཞུས་
པ། གཞུ་རེས་དེག་རེས་མ་བྱེད། སྟེ་རྫོང་ལ་བཞུས་ན་སྐྱེ་གྲོང་ལྷགས་ལ་པོག་པོར་། བཞུས་
པའི་གཞུ་ལན་མ་བསྐྱོགས་ན། གཞུ་མཁན་མང་དུ་མང་དུ་འཕྲོ་

གཞུ་དབྱིབས། གཞུ་དང་འདྲ་བའི་བཅོ་དབྱིབས།

གཞུ་མོ། གཞུ་དང་འདྲ།

གཞུ་ཅ། གཞུའི་དབྱིབས་དང་འདྲ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཙྰ་མེ་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཞུ་རིང་། ① མདའ་སྟེན་གྱི་གཞུ་རིང་བ། ② ཀ་སྟེང་གི་གཞུ་རིང་།

གཞུ་ལས་སྐྱེས། [མཛོན་སྟེ་མ་ཡིན།

གཞུ་ཕྱབས་དགོན། སྐྱབ་སྟེ་བསམ་གཏན་གྱིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་པོ་
སྟུག་སྐྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་ཆ་ཁོང་ག་དབང་གྲགས་པས་གྲུ་གྲུའི་དགོན་གསང་སྟགས་དར་རྒྱས་
གྱིང་གསར་དུ་བཏབ། རྗེས་སུ་མེར་སྐྱེ་སྐྱེ་བྱེང་བཞི་བ་དག་དབང་ཆོས་འཛིན་ནས་དགོན་ས་
སྟོས་ཏེ་གཙང་དགོན་རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་སྟེ་ལ་གསར་དུ་བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་སྟངས་པ་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ར་པ་རྫོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞུ་ཕྱབས། གཞུ་འཇུག་སྟོང་།

གཞུག་ ① རྗེས་མཐའ་འཇུག་མའི་མིང་སྟེ། ཆོག་གཞུག་དོན་གྱིས་བསྟུབས། ཁབ་གཞུག་སྐྱུད་པས་

བསུབས། དམག་པར་འགྲོའི་སྒོན་མ། ཚུར་འོང་གི་གཞུག་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཞུག་གུ་མཐུག་མ། ཉམ་གོ་ལུག་གཞུག་མགོ་མེད་གཞུག་མེད། མགོ་གཞུག་མོག་པ། ཁྱི་ཉལ་
སར་གཞུག་གུ་མ་ལུས་པ་དགོས།
གཞུག་ཚུང་། ① རྒྱལ་གྱི་མེ་བཅའི་གསང་སྤྲེལ་ཆོག་ཉི་ཤུ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་རུས་པ་ཐ་གདོང་ཡང་
ཟེར་བ་དེའོ། ② མཐུག་མ་ཐུང་བའམ། གཞུག་གུ་ཚུང་བ།
གཞུག་ཏོ། ① སྤྲེལ་ཆོག་མཐུག་གི་རུས་པ་གཞུག་གུ་ཚུང་ཟེར་བ་དེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
② མཐུག་མ་ཐུང་བའམ། གཞུག་གུ་ཚུང་བ།
གཞུག་ཐུང་། ① སྤྲེལ་རུས་ཀྱི་མཐའ་མ་གསུམ་པོ། ② མཐུག་མ་ཐུང་ཐུང་། ③ བྱི་ཐག་ཐུང་བ།
གཞུག་པ། ཐ་དད་པར་འཐུག་པའི་མ་འོངས་པ།
གཞུག་པ་ལྗེས་དགོངས། ལྗེས་དགོངས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བསྟན་པ་ལ་གཞུག་པའི་དོན་དུ་
གང་ཟག་གི་བདག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།
གཞུག་མ། གཞུག་གུ་དང་འབྲ།
གཞུག་འཛུལ། མཐུག་བསྟུ་བ། ལས་ཀའི་གཞུག་འཛུལ་དེ་གཅོད་མར་བྱས་ཆར་ན་གྲོ་བདེ།
གཞུག་རིལ། མཐུག་མ་འབྲེལ་རིལ་ཏེ་ཁྱི་གཞུག་ལྟ་བུ། གཞུང་། ① སྤར་གྱི་དཔོན་ཆོང་ངམ་གོང་
མ་ཆོང་དང་ད་ལྟའི་སྤེད་གཞུང་སྟེ། སྤེད་དབང་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་བའི་ལས་ཁུངས། སྤེད་
གཞུང་། རྒྱལ་པོའི་གཞུང་། ལྗེ་པ་གཞུང་། བོད་གཞུང་། ② བྱི་ལམ་ཐུན་མོང་སྟེ། རྒྱལ་ཁབ་བས།
ལས་ཁུངས། ཁེ་ལས། ཆོག་མས་ཁབ་བཅས་གང་རུང་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྤེར་གྱི་ལྗོན་ཆ། གཞུང་
ཡིག་སྤེར་དོན་དོར་ནས་གཞུང་དོན་སྤྱུབ་པ། ③ བསྟན་བཅོས་སོགས་དཔེ་ཆའི་རིགས། ཆད་
ལྷན་གྱི་གཞུང་། གཞུང་ཤིན་ཏུ་ངན་པ། གཞུང་རྩིང་། ལྷན་གཞུང་། འཁྲབ་གཞུང་། ④ བསྟན་
བཅོས་སོགས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཆོག་དོན། གཞུང་གོ་བདེ་པོ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་རྟོགས་དཀའ་
བ། གཞུང་གི་རྩ་བའི་ས་བཅད། གཞུང་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་དོན་རྣམས་པར་འབྲེལ་བ། ⑤ སྤེད་དམ་
དུས། འཕྲེད་གཞུང་། རྩ་གཞུང་། གཞུང་རིང་། ⑥ དཀྱིལ་ལམ་དབུས། མཆོ་གཞུང་། གཅོད་
པོའི་གཞུང་། ལྗེ་གཞུང་། ⑦ ངང་རྒྱུད་གཤིས་ཀ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་།

གཞུང་གོ་ཚུ་པོའི་གཞུང་ཆེན་པོ་ནང་དུ་གཏོང་བའི་གོ་བ། གཞུང་གོ་བཏང་ནས་འཕུར་བ་ལྟར་འགྲོ་བ།
གཞུང་རྒྱུད། མི་ཚང་མི་རྒྱ་གཉིས་འཛོམས་ལ་རང་ཁོངས་ནས་འབོད་པའི་ཞེ་ཆོག་གཞུང་རྒྱུད་གི་
གཏོང་ཡོང་རྒྱ་ལོར། གཞུང་རྒྱུད་གི་འཆོ་ཆོས།

གཞུང་ཁོངས་ཁེ་ལས། རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཁེ་ལས་ལ་ཟེར།
གཞུང་ཁྲ། གནའ་དུས་གཞུང་གི་ལས་དོན་གྱི་ཐེན་ཐོ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཡིག་ཆ།
གཞུང་སྐྱེད། སྤྱི་དང་སྐྱེར་གཉིས། དཔེར་ན་གཞུང་སྐྱེར་གཉིས་ལྟ་དང་གཞུང་སྐྱེར་གཉིས་མན།
གཞུང་སྐྱེར་མི་དབྱེ་བ། གཞུང་དང་སྐྱེར་ཞེས་དབྱེ་བ་མི་བྱེ་བ་ལ་གོ།
གཞུང་སྐྱེར་ཆོས་གསུམ། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སྤིང་གཞུང་དང་། སྐྱེར་བ་མི་དག་དགོན་སྤེ་
ཁག་བཅས་ཏེ་མངའ་བདག་གསུམ།

གཞུང་སྐྱེར་མཉམ་གཉེར། བཟོ་ལས་སམ་ཆོང་ལས་གང་ཞིག་ལ་སྤིང་གཞུང་དང་སྐྱེར་མི་ཐུན་མོང་
གིས་བདག་འཛིན་བྱེད་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནི་སྤྱི་ཆོགས་འིང་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱར་བཀོད་གཏོང་བའི་
བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཡིན།

གཞུང་སློ། རྒྱ་སློ་སྟེ་སློ་ཆེན་གཙོ་བོ།
གཞུང་སློ་མན་ཚུན། ཅེ་པོ་ཏ་ལ་པོ་བྲང་གི་མདུན་ངོས་སུ་གཞུང་སློ་ཤར་བྱལ་གཉིས་ཡོད། ཤར་གྱི་
གཞུང་སློ་ལ་ཐུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་ཟེར་ཞིང་། ལུབ་ཀྱི་གཞུང་སློ་ལ་བྲང་རྒྱལ་ཐར་ལམ་ཟེར།
གཞུང་ཕོན། རྒྱལ་ཁབ་བམ་ཆོགས་ཁག་གིས་བཏང་བའི་འགོ་ཕོན།

གཞུང་རྒྱ་སྐྱེར་བདག་གཞུང་གི་རྒྱ་དཔུལ་རང་སྐྱེར་ལ་བདག་པ།
གཞུང་རྒྱལ། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་ཁལ་ལུལ་རྒྱལ་མཁན་མི་མེད།
གཞུང་རྒྱལ་འབྱེར་ཞན། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་གཏོགས་པའི་མི་ཅ།
གཞུང་རྒྱལ་མི་ཅ། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་གཏོགས་པའི་ཁལ་རྒྱལ་མི་མེད།
གཞུང་རྒྱལ་ས་འཛིན། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་རང་ལ་ཁལ་རྒྱལ་མཁན་གྱི་ཁལ་བ།
གཞུང་ཐམ་སྐྱེར་རྟོ། གཞུང་གི་མིང་རྟགས་བཀོད་ཡོད་པའི་ཐེལ་ཅེ་སྟོན་ཏུ་མི་སྐྱེར་གྱིས་རྒྱན་བཟོ་བྱས་པ།
གཞུང་བསྐྱིགས་པ། དཔེ་ཆའི་ཆོག་དོན་གྱི་གོ་རིམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིགས་པའམ་བསྐྱེབས་པ།

གཞུང་འགྲེལ། དཔེ་ཆ་གཞུང་ཆེན་མོའི་འགྲེལ་བ།
གཞུང་རན་པོ། སྤྱི་ཐག་མེད་པ།
གཞུང་དབུལ། གཞུང་རམ་སྤྱི་པའི་དབུལ་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་དང་། ལས་ཁུངས། ཁེ་ལས། ཆོག་པ་ཁག་
བཅས་ལ་དབང་བའི་དབུལ།
གཞུང་དབུལ་སྒྲོག་ཐོས། གཞུང་གི་རྒྱ་དབུལ་རང་སྤེར་རམ་ཆོག་པ་པས་སྒྲོག་ཏུ་ཐ་བ།
གཞུང་དབུལ་སྤེར་སྤྱོད། གཞུང་གི་རྒྱ་དབུལ་རང་སྤེར་གྱི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཟེར།
གཞུང་དབུལ་ཉམ་ཟ། རྒྱལ་ཁབ་དང་ཆོག་པ་པ་སོགས་ཀྱི་དབུལ་སྤོར་རང་གི་སྤྱོད་པ་ལ་གོ་ཡང་
ན། སྤྱི་དབུལ་ཉམ་ཟ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
གཞུང་དངོས། བཤད་རྒྱའི་གཞུང་དངོས་གཞི།
གཞུང་བཅད། ① དར་གོས་སོགས་གཞུང་ནས་བཅད་པ། ② དཔྱད་པའི་བའི་ཕྱོགས་བརྒྱད་ནས་བྱིན་པ།
གཞུང་བཅད་རིན་གོང་། སྤྱིད་གཞུང་གིས་གཏན་ལ་པབ་པའི་རིན་གོང་།
གཞུང་ཆུ། ① ལུང་པའི་དགྲིལ་ནས་རྒྱག་པའི་ཆུ། ② བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་ཀྱི་ལྷ་རི་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་
རྒྱ་བོ་ཞེས་དང་། ཡིད་ལོང་གཅང་བོའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
གཞུང་ཆེན་མོ། རེགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆེན་མོ།
གཞུང་གཉིས། མདོ་དང་སྤགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ། དེས་སྤོན་རྒྱལ་གཉིས་ནི། གཙོ་བོ་དང་། པལ་བ་གཉིས།
དངོས་བསྟན་དང་ཤུགས་བསྟན་གཉིས།
གཞུང་གཉིས། གཞུང་གིས་བདག་གཉིས་བྱེད་པ།
གཞུང་གཏུག་མི་དམངས་ཞེས་དཔྱོད་ཁང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གཏུག་པའི་ཐོབ་ཐང་ཐོག་ནས་མི་
དམངས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཞུ་གཏུག་བྱེད་པ་ལ་གོ།
གཞུང་གཏུག་ལས་ཁུངས། གཞུང་གཏུག་བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས།
གཞུང་བཏང་མི་སྤྱ། སྤྱིད་གཞུང་ནས་ཕྱོགས་ལ་བཏང་བའི་མི་སྤྱ།
གཞུང་ཐག་གུར་གྱི་གཞུང་ཐག་
གཞུང་ཐམ། གཞུང་གི་ཐམ་ག་ལ་གོ།

གཞུང་ཐམ་སྒྲེར་ཤོ། ཁྱིམ་ས་མིན་གྱི་གཞུང་ཐམ་ཤོ་བ་ལ་ཟེད།
གཞུང་ཐམ་བརྩས་སྟོང། གཞུང་ཐམ་ལུགས་མཐུན་མིན་པར་སྟོང་བ།
གཞུང་ཐིག ① དཀྱིལ་ཐིག ② གཞལ་བྱ་གང་དེའི་དཀྱིལ་ནས་བཏབ་པའི་ཐིག་སྟེ་ཆངས་ཐིག་དང་
དོན་གཅིག་གཞུང་དོན། ① དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་གཙོ་ཆེ་བ། གཞུང་དོན་སྟེགས་པ། ② རྒྱལ་
ཁབ་དང་སྲིད་གཞུང་གི་ལས་དོན། གཞུང་དོན་སྟེགས་འགོ་གཞུང་དོན་གཙོ་བོར་བཟུང་ན།
རང་དོན་ལུགས་ལ་བྱུང་བ།
གཞུང་དོན་རྒྱ་ལུང་ཁང་། སྲིད་གཞུང་གིས་སྤྱི་མགོན་ལ་སྟེ་མེན་ཞུ་བྱེད་ལུང་ལུང་བ་དང་བག་ལེབ་
བཟོ་སའི་ཁང་བ།
གཞུང་དོན་སྟེ་ཞུ་ སྲིད་གཞུང་གི་ལས་དོན་ལ་སྟེ་བསམ་ཆས་དག་བྱེད་བ།
གཞུང་དོན། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ཁྲལ་གྱི་དོ་ཤོ།
གཞུང་ལྟན། གཤེས་རྒྱུད་ལུན་སྤྲུལ་ཆོགས་པའི་མི།
གཞུང་བྱང་སྟོང་གཙང་། སེམས་རྒྱུད་བྱང་བདེན་དང་སྟོང་བ་གཙང་བར་གོ།
གཞུང་བྱང་སྟོང་གཙང་གི་དཔོན་པོ། གཞུང་བྱང་ལ་ཟ་རྩམ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྟོང་བ་གཙང་བའི་
དཔོན་པོ། ཡང་ན། གཞུང་དཔོན་ཡང་ཟེད།
གཞུང་ནག ① སེམས་ཀྱི་གཤེས་རྒྱུད་ནག་པོ། ②[མངོན]རི་དྲགས་ཤིག་
གཞུང་སྟེ། སྲིད་གཞུང་གི་ལས་སྟེ་སྟེ། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་དཔོན་རིགས། གཞུང་
སྟེ་སྟེ་བས་བ།
གཞུང་གནས། ① སྲིད་གཞུང་། གཞུང་གནས་སུ་བདག་གིར་བཞེས། ② སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་
སྐབས་སྲིད་གཞུང་ལ་གཞུང་གནས་ཀྱང་ཟེད།
གཞུང་པའི་སྤྱོད་པོ་སྤྲུལ་། སྤྲུལ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དགེ་རྒྱུས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཞུང་པ། གནས་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱུངས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བཟ་འབྲས་
པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། གཞུང་པ་ནི། རྒྱུངས་པའོ། དེ་ནི་སྤལ་ཆོགས་

ཀྱི་དྲིལ་ལམ་གཞུང་དུ་གནས་པའི་བྱིར་གཞུང་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།
གཞུང་པོ་ཉི་ལྔ། མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་གཙོ་བོ་ལྔ་སྟེ། བར་བྱིན་དང་། དབུ་མ། ཚད་མ་རྣམ་
འབྲེལ། འདུལ་བ། མཛོད་དང་ལྔ།
གཞུང་ཕྱོགས། ① སྲིད་གཞུང་གི་ཕྱོགས་སམ་ངོས། ② རྒྱན་ཕྱོགས་སམ་དཔྱུས་ཕྱོགས།
གཞུང་བུན། ① སྲིད་གཞུང་གིས་སྐར་སོ་སོར་བཏང་བའི་བྱ་ལོན་ལ་ཟེར། ② དེང་སྐབས་ནི་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱིས་སྤྱི་དམངས་སམ་བྱི་རྒྱལ་ནས་གཡར་བའི་བྱ་ལོན་ལ་ཟེར།
གཞུང་བྱིན་སོ། དཔེ་ཆའི་གཞུང་ཡོངས་ཚོགས།
གཞུང་བྲིས། གཞུང་རིས་དང་འབྲ།
གཞུང་ཁྲ་མ། འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་གཞུང་འབྲུལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་བདག་དབང་
བྱས་པའི་འབྲུ་རིགས།
གཞུང་འབྲུ་སྤྱི་མཛོད་ཁང་། དེ་སྔ་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་ཡོག་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༧༥༧ལོར་གཞུང་འབྲུ་སྤྱི་མཛོད་ཁང་བཅུགས་པ་དེར་དོ་དམ་པ་ཐོག་
མ་སྲིད་ཟུར་སྒྲང་མདུན་ཀྱན་དགའ་དབང་ལྷུག་གྲུང་དང་། ར་ཐའི་གཉིས། མཁན་རིམ་གཉིས།
ལས་བྱ་མེར་སྐྱེ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་ཡིག་གསུམ་བཅས་ཡོད་ཅིང་། ལས་ཁུངས་དེ་བཅུགས་མེས་
དེ་སྔའི་རྫོང་གཞིས་ཁག་གི་གཞིས་འབྲུའི་འབབ་དེབ་ཚང་མ་ཅིས་ཁང་ལས་ཁུངས་དང་འབབ་
ཞིབ་ལས་ཁུངས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་དང་། སོ་རྣམས་ལས་ཁུངས་དང་། ཅེ་ཤོད་གཉིར་ཚང་ལས་
ཁུངས་། ཞོལ་གཉིར། ཞོལ་སྤྱི་ཕོགས་ཁང་། ལྷ་ས་ཆེ་མིང་དོ་དམ། དབུས་གཙང་འབྲུ་རིགས་
བསྐྱུ་གཏོང་ལས་ཁུངས་ཁག་གི་ཁོངས་ནས་ཞོལ་གཉིར་ནས་ཅེ་ཤོད་གསོལ་ཐབ་ཏུ་ལྷུགས་གྲོ།
ལྷགས་སྒྲིན་ཕུག་དཀར་འབྲུལ་དགོས་པ་སོགས་རང་འཇགས་སུ་བཞག་པ་ལྟེ། དེ་བྱིངས་
འབྲུ་རིགས་ལས་ཁུངས་ཚང་མ་རྒྱ་བསྐྱིལ་ནས་གཞུང་འབྲུ་སྤྱི་མཛོད་ཁང་ནས་སྔར་ལམ་
མཚོད་རྒྱུག་ཁག་དང་། གཞུང་ཞབས་མེར་སྐྱེ། ཅེ་ཤོད་ནང་གཟན། གད་ཁང་ཁག་གི་ཕོགས་
ཐོབ། དམག་ཕོགས། གཞན་ཡང་ཨར་ལས་དགོས་འབྲུ་སོགས་འཆར་འཕར་གྱི་འབྲུ་རིགས་
གཏོང་གཞི་གང་ཡོད་ན་གཏོང་དགོས་པ་ཡིན།

གཞུང་མ། དབུ་མའམ། དཀྱིལ་མ།
གཞུང་བཙུགས་ཁྲིམས་ཚོད་ཁང་། སྲིད་གཞུང་གིས་བཙུགས་པའི་ཁྲིམས་ཚོད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས།
གཞུང་ཆབ། གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ།
གཞུང་ཆབ་ཁང་། རྒྱལ་ཁབ་བཅས་སྲིད་གཞུང་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་བཅས་
སྲིད་གཞུང་གཞན་གྱི་སྐྱེ་ཆབ་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁང་།
གཞུང་ཆབ་ཆེན་མོ། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་སྲིད་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆབ་ཆེན་མོ།
གཞུང་ཆབ་དོན་གཙོད་ཁང་། རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་གི་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེ་ཁག་ཏུ་གནས་སྡོད་བྱས་
པའི་གཞུང་ཆབ་པ།
གཞུང་ཆབ་ལས་བྱ། གཞུང་གི་ཆབ་བྱེད་པའི་ལས་བྱེད་མི་སྣ།
གཞུང་ཆིག་དཔེ་ཆའི་རྩ་བའི་ཆིག་
གཞུང་ཆོད་། གཞུང་གི་ཆོད་ལས།
གཞུང་ཆོད་པ། སྲིད་གཞུང་གི་ཆོད་ལས་བྱེད་མཁན། གཞུང་ཞག་ཉི་སྐར་བརྒྱད་དང་ཆུ་ཆོད་དང་བརྒྱད།
སྤྱི་ཆེ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ཉེར་བདུན་སྟོར་ནས་གཞུང་ཉག་ཉེར་གཅིག་འདེན།
གཞུང་ཞབས། སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་སེར་སྐྱ་སྤྱིའི་མིང་།
གཞུང་ཞབས་པ། སྲིད་གཞུང་གི་སྤྱིག་གཞིའི་ནང་ལས་ཀ་གཉེར་བཞིན་པའི་ལས་བྱེད་པ།
གཞུང་གཞིས། སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་ལ་དབང་བའི་གཞིས་ཀ།
གཞུང་བཞེས། ཁྲིམས་འགལ་གྱིས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཁྱོར་ནམས་གཞུང་གིས་སྒྲུངས་ཏེ་སྐྱེད་ཀྱི་བདག་
དབང་འཕྲོག་པའི་དོན་ཡིན།
གཞུང་བཟང་། ཕྱི་ཐག་རིང་བ།
གཞུང་བཟོ་བ། གཞུང་གི་བཟོ་བ།
གཞུང་ཡིག ① གཞུང་དོན་གྱི་ཡི་གེ ② ཡིག་གཟུགས་གཞུང་རིས་ཀྱི་རུས་དབྱེ་བས།
གཞུང་རིང་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུག་ཉིས་པའི་ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༤༢༡ལོར་བོན་བཤེས་གཡུང་
བྱུང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་

སྐྱོང་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞུང་ངེས། སྤར་ལྷ་སའི་ཅེ་སྐོབ་བྲུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲི་བའི་ཡིག་གཟུགས།

གཞུང་རུ། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་ལ་གཏོགས་པའི་རུ་བ།

གཞུང་ལ་བྲུབ་བ་སྡེ་བ་དུན། མཆོ་སྐྱེས་ཀྱི་གསང་བ་བྲུབ་པ། ཡན་ལག་མེད་པའི་དོ་རྩེའི་ཐབས་དང་
ཤེས་རབ་བྲུབ་པ། ཨིན་རྒྱ་ཉིའི་ཡེ་ཤེས་བྲུབ་པ། ལ་ཁྲིམ་ཀའི་གཉིས་མེད་བྲུབ་པ། རྟོ་སྐྱེ་ཉེ་རུ་
ཀའི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་བྲུབ། ད་རི་ཀ་བའི་གསང་བ་ཆེན་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྲུབ་པ། རྣལ་འབྱོར་མ་
ཅི་ཉོས་མཛད་པའི་དངོས་པོ་གསལ་བའི་རྩེས་སུ་འགྲོ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྲུབ་པའོ།

གཞུང་ལས། ལམ་ཆེན། མོ་ཤའི་ལམ་སོགས།

གཞུང་ལམ་བཅའ་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁབ་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་གཞུང་ལམ་བདག་སྐྱོང་མེད་
སྐྱོད་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།

གཞུང་ལས། ① སྤར་དོན་གྱི་ལྷོག་ཕྱོགས། ② སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་གིས་ལག་ཤེས་བཟོ་བ་
བཀོལ་སྐྱོད་ཀྱིས་རྒྱག་འཇུག་པའི་ཁལ་ལུལ་གྱི་སྤྱིའི་མིང་།

གཞུང་ལས་ཆེན་མོ། སྤར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་མི་མང་བསྐྱོངས་བསྐྱུས་
ཀྱིས་དུས་ལུན་རིང་པོའི་བར་སྤྱོད་ཤོགས་སྡེ་སེལ་ཅམ་སྤྱད་ནས་གཞུང་ལས་སྤྱོད་ཤོགས་བྱེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཁལ་ཆེན་ཞིག

གཞུང་ལས་པ། གཞུང་འགན་སྐྱབ་པ་ལ་ ཟེད།

གཞུང་ལུགས། ① གཞུང་ཆེན་པོའི་ཆོག་དོན་གྱི་བཤད་ལུགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱས་མཐའ་
དང་ཅོད་ཐུན་ནོ། ② མིང་གཞུང་གི་ལས་དོན་ལུགས་སོལ།

གཞུང་ལུགས་འཛིན། [མངོན་]ཐོན་པོ།

གཞུང་ལུགས་ལེགས་བཤད། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྤྱོད་པའི་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་
ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་རོལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་དང་ནང་བ་སངས་རྒྱུས་པའི་བྲུབ་མཐའ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་
ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལུགས་ཅན་ཞིག

གཞུང་ལུས། དཔེ་གཞུང་གི་བཛོད་བྱ་དངོས་གཞི། གཞུང་ཤིང་། ཁང་བ་དང་། སྤྱོད་ཀྱིས་སོགས་ཀྱི་

གཞུང་དུ་བཏང་བའི་གཞུང་མ་དང་། རྒྱུ་ཡིད་།
 གཞུང་ཡེར་ཕྱིན། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་འབྲས་དུ་དང་བཅས་མ་སྟོན་པའི་གསུང་རབ།
 གཞུང་གཤག ① དཔུས་སུ་གཤག་པ། དཔལ་ཤེད་དམག་དཔུང་གཞུང་གཤག་གིས་དཔའ་ཤོ་རྣམས་
 མདུང་མཆོངས་བྱེད་པ། ② དཀྱིལ་དུ་གཤག་པ།
 གཞུང་ས། སྲིད་གཞུང་། གཞུང་ས་དགའ་ལྗན་པོ་བྲང་། གཞུང་ས་ཆེན་པོ། སྤྱི་ཡོངས་ཀྱི་ལས་དོན་
 སྤྱབ་མཁན་སྲིད་གཞུང་ཞེས་པའི་དོན།
 གཞུང་སེམས། སྤྱི་ལ་ལ་ཕན་པའི་བསམ་སྒྲོ། གཞུང་སེམས་འགྱུར་མེད། གཞུང་སེམས་རྣམ་དག
 གཞུང་སྲོང་བ། ① ལྟ་མོ་བས་འཐབ་གཞུང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ། ② གཏམ་དང་ལས་དོན་གྱི་གཞུང་
 རང་པོར་སྲོང་བ། ③ ཉེར་ཕྱོགས་མེད་པར་བདེན་པ་གང་ཡིན་དེ་བཞིན་སྦྱོང་བར་ཟེད།
 གཞུང་བསྐངས། རྒྱན་ཡུན་རིང་དུ་བཏང་བ། གཞུང་བསྐངས་ནས་མཐུན་སྦྲིལ་དམ་ཐབ་བྱས།
 མཇཾ་ལ་མཐུན་འབྲེལ་བ་གཞུང་བསྐངས་བྱེད་པ།
 གཞུངས། གཡོ་སྤྱོ་མེད་ཅིང་ཁོངས་ཡངས་པའི་དོན་ཉེ། ཡིད་གཞུངས་ཕྱོགས་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
 གཞུངས་བརྒྱངས། གཞུངས་བའམ་བརྒྱངས་པ་སྟེ། སྤལ་ཆོགས་ནང་གི་སྤྱང་པ།
 གཞུངས་པ། ① སྤལ་རྟག ② རྫོང་གསལ་བའམ་མཁས་པ། ཡིད་གཞུངས།
 གཞུངས་རིང་། ཕྱི་ཐག་རིང་བ། གཞུངས་རིང་གི་ཕྱོགས་པོ།
 གཞུད། ལམ་དུ་གཞུད་ཅེས་འགྲུལ་པ་མོགས་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་འདུག
 གཞུན་པོ། ① ལེགས་པ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ། གསེར་གཞུན་པོ། སྟོན་ཐོག་གཞུན་པོ། ② ཏུར་
 བཙོན་དང་ལས་ལ་བཀོལ་བཏེ་བ། ལས་ཀ་གཞུན་པོ།
 གཞུམ་པ། འདུམ་པའི་མ་འོངས་པ།
 གཞུལ། གཞུ་ཆུང་ཆུང་།
 གཞུལ་ ① རྫིད་གཞུང་། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ། ཏུལ་གཞུང་དགོས།
 རྒྱན་མ་ལ་ཆད་པ་ཏུལ་གཞུང་དགོས་ལྟ་བུ། ལུ་གུ་ལ་འགམ་ལུག་གཞུང་བཞིན་འདུག སྟོབ་
 ལཱི་ནང་དུ་སྤྱི་གལ་མ་སྤང་ན་གོ་ལུག་གཞུང་རྒྱ་རེད།

གཞུང་བཏགས་པ། ཟུང་ཟ་བྱས་པ།

གཞུང་བཏགས། [ཆིང་]ཟུང་ཟ།

གཞུང་བ། གཞུང་བའི་མིང་རྒྱུད། ཏ་ལྷག་གཞུང་བཞིན་འདུག འགྲམ་ལྷག་གཞུང་བ།

གཞུང་མེད། [མངོན་]གཞོན་མེད།

གཞུས། གཞུ་བའི་སྐལ་ཆེན་དབྱུག་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱབ་པའི་དོན་ཏེ། ཏ་ལ་ལྷག་གིས་གཞུས་
ནས་བརྒྱགས། ལྷག་གཞུས་ཤིག་ལྟ་བུ། གཞུ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་སྟེ། ཁྱི་ལ་དབྱུག་པ་
གཞུ་དགོས། དབྱུག་པ་གཞུ་མཁན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཞེན་དང་། ལོ་ལྷན་མའི་ལྷན་པ་སྟེ། ད་ལོ། ན་ནིང་། གཞེན་འོ་ཞེས་པ་འདས་པའི་ལོ་གསུམ་པ་ཡིན།

གཞེན་བསྐྱལ། ལེགས་པའམ། བན་པ་ལ་བསྐྱལ་བའི་བྲན་བསྐྱལ། རྫོང་ཐུན་གྱི་བསམ་མཁོ་འཁྲིག་
འཁྲོ་བ་ལ་བྲང་པོར་ཐོང་བའི་གཞེན་བསྐྱལ་བྱེད་པ།

གཞེན་འདེབས། བྲན་སྐྱལ། འགྲམ་འཕྲལ་གཞེན་འདེབས་བྱེད་པ།

གཞེན་པ། [ཆིང་]བསྟེན་པ། ནད་པས་སྦྲན་པ་གཞེན་ནས་ནད་ལས་སྒོལ།

གཞེར་བ། བསྟེན་པ།

གཞེས། ① ལག་པས་ལེན་པའི་དོན། ལྷག་གིས་གཞེས་སོ། ② འདུག་པའམ་གནས་པའི་ཞེས་སྟེ།
སྒོག་འཆོ་བ་ལ་འཆོ་གཞེས་པ་ཟེར་བ། གཞེས་ཀྱི་ལྟ་ཉིན་དཀར་པོ།

གཞེས་ཉིན། མ་འོངས་པའི་ཉིན་གསུམ་པའི་མིང་སྟེ། སང་ཉིན་གཟའ་ཆུ་བ། གནངས་ཉིན་གཟའ་
མིག་དམར། གཞེས་ཉིན་གཟའ་ལྷག་པ་ལྟ་བུའོ།

གཞེས་འཇགས། ① གཞེས་ཉིན་ནས་ཤར། ② བཞུགས་གདན་འཇགས།

གཞེས་ཉིན། གནང་ཉིན་གྱི་རྗེས་མ།

གཞེས་ནིང་། འདས་ལོ་སྤུ་མའི་སྤུ་མ། གཞེས་ནིང་ལོ།

གཞེས་པ། [ཆིང་]གནས་པའམ་བཞུགས་པ། འཆོ་ཞིང་གཞེས་པ།

གཞེས་པོད། གནང་པོད་ཀྱི་ལོའི་རྗེས་མ།

གཞོག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མོ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། གྱི་སོགས་ཀྱིས་དངོས་རྩས་ཀྱི་རིམ་ནས་

ཡེ་པ་མོ་རེ་རེ་གཅོད་པ་སྟེ། ཤིང་གཞོག་པར་བྱ། ཤིང་གཞོག་གིན་འདུག
གཞོག་ཀྱབ་པ། སྟེ་ཏུ་ཅག་གིས་ཤིང་གཞོག་པ།
གཞོག་སྟེགས། འཕྱོར་སྟེག་ཅན་ནས་ཀྱུ་ཅེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་དང་ངག་གི་ལས་ཀྱི་མིང་རྟོ།
གཞོག་པ། བཞུར་བ་དང་ག་ཤེག་པའི་དོན་དུ་གོ་བ་འཛོག་པའི་མ་འོངས་པ།
གཞོགས། ཉེ་བ་དང་། མྱོད་དང་། ཟུར། གཡས་གཡོན་གཞོགས་གཉིས། སྐྱ་གཞོགས། ལམ་གཞོགས།
གཞོགས་འབྲེལ། [ཡུལ་]ཆེས་བྱ་གཅིག་བརྒྱབ་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བཏྲུབས་པའི་ཆེས་སྐྱབ་ཀྱི་མིང་།
གཞོགས་འབྲེལ། རྟོག་སྐྱ་ཐུར་དུ་ཤོར་བ།
གཞོགས་བརྟེ། ལས་ཆིག་མི་སོགས་སྟོག་ཆགས་གང་ཞིག་ཉལ་བའི་སྐབས་སུ་ཕྱོགས་སྟེང་འོག་
བརྟེ་རེས་ཀྱི་ཉལ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉན་གཡོག་གིས་ཉན་པའི་གཞོགས་བརྟེ་རོགས་ཀྱི་དང་
ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ་ལོ།
གཞོགས་བསྐྱེས་པ། ཟུར་པ་བ་པའི་སྟོང་སྟངས། སྟེ་འཕོལ་ལ་གཞོགས་གཡས་བསྐྱེས་པ།
གཞོགས་སྟེགས། རྟེག་ཆོས་སམ་སྟེག་ཉམས།
གཞོགས་བྱུང། ཟུར་རམ། འཁྲིས་སམ། འབྲམ། ། བཟ་ཀྱི་གཞོགས་བྱུང་དུ་བཞུགས་བ་འདི་སྟོབ་
ལྷའི་དགེ་ཆན་རེད།
གཞོགས་འདེགས། པན་ཚུན་རོགས་རམ། གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས་སུ་ཡོང་བ་ཡིན།
གཞོགས་འདེགས་མཉམ་འཐབ། རོགས་རམ་བྱས་ནས་མཉམ་དུ་འཐབ་པ། སྦྱིད་སྦྱག་མཉམ་འཐུར་
ཞེས་པའི་དོན།
གཞོགས་འདེགས་མཉམ་བྱུག་གཞོགས་འདེགས་མཉམ་འཐབ་དང་དོན་འདྲ། ལས་གང་ཞིག་བྱར་
བ་བྱ་འདེགས་ཀྱིས་མཉམ་བྱུག་ཐོག་བྱས་པ།
གཞོགས་འདེགས་དམ་ཐབ། པན་ཚུན་རོགས་འདེགས་གང་ལེགས་བྱས་པ།
གཞོགས་འཕྲིད། ཟུར་རབ་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་སྒྲུབ། གཞོགས་འཕྲིད་ཀྱི་ཆིག་
གཞོགས་ཀྱི་དང་། ① ལུས་ཀྱི་གཞོགས་ཀྱི་དང་། གཞོགས་ཀྱི་དང་སྐྱམ་པ། ② ཁང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་ཀྱི་དང་།
གཞོགས་འབྲུས། ཟུར་ནས་འབྲུ་སྟོང་།

གཞོགས་སྤྲུལ། ཟུར་ནས་འབྲུ་སྟོང།

གཞོགས་ཟུར། ཟུར་ནས་སྤྲུལ་བ།

གཞོགས་ཟུར། ལོགས་སམ་ཟུར།

གཞོགས་གཡས། ① ལུས་ཀྱི་གཞོགས་སམ་སྟོ་གཡས་བ། ② ཁང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་གཡས་བ།

གཞོགས་གཡོན། ① ལུས་ཀྱི་གཞོགས་སམ་སྟོ་གཡོན་བ། ② ཁང་བ་སོགས་ཀྱི་ལོགས་གཡོན་བ།

གཞོགས་བལལ། ལུས་གཞོགས་བྱུང་ནས་འབྲོ་བ།

གཞོགས་སྟོག་བ། ལུས་པོའི་གཡས་ལོགས་སམ་གཡོན་ལོགས་སུ་བྱོགས་བ་སྟེ། གཞོགས་

བསྟོགས་ནས་ཉལ། གཞོགས་བསྟོགས་ནས་བཞག་གཞོགས་ལོག་བ་སོགས།

གཞོགས་སྟོང། ལོག་འཆོ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གཞན་ཞོར་འཛོལ་བྱེད་དེའི་དངོས་ཆས་ལ་བསྟོང་

བསྟུགས་བྱེད་བ།

གཞོང་ཁུང། གཞོང་བ་དང་འད།

གཞོང་སྟོར། ཤིང་སོགས་ཀྱི་གཞོང་བ་རྒྱུ་པོ།

གཞོང་ཐོགས། དེ་རབ་ཀྱི་བང་དེམ་ལ་གནས་པའི་གཞོང་སྤྱིན་དེགས་ལག་གཞུང་ཐོགས་ཀྱི་བསྟུས་མིང།

གཞོང་བ། ཤིང་སོགས་ཀྱི་སྟོང་བྱེ་བྲག་བ་ཞིག་ཁྱི་གཞོང། ཉ་གཞོང།

གཞོང་བ་ལྷ་ཆུ། ལྷ་སའི་རུབ་ངོས་ཀྱི་སྟོར་མོ་ལུང་དུ་ཡོད་པའི་སྟོབ་དཔོན་བསྐྱ་བྲག་འཁར་གྱིས་

གཉེར་དུ་བཏོན་པར་གྲགས་པའི་ཆུ་མིག་ངོ་མཆར་ཅན་ཞིག་དེའི་རྩེ་སུ་ལྷ་ཁང་འདི་བཞེངས།

དུས་ཆོད་ནས་ཡིན་ཁ་ཁ་བསལ། གྲབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་སྟོང་

ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞོང་བྲུ། ཤིང་སྟོང་གཞོང་བ་རྒྱུང་རྒྱུང།

གཞོང་དབྱིབས་ས་ཁུལ། གཞོང་པའི་དབྱིབས་འདྲའི་ས་བྱོགས།

གཞོང་ཁུང། གཞོང་བ།

གཞོངས། [རྟིང]ལུལ་ལྷོངས།

གཞོངས་སྟོང། ལྷོངས་སྟོང་པའམ་ལྷོངས་རྒྱ་བ།

གཞོན། ལོ་ཆད་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ། ལོན་གཞོན་པའི་སྐར་། ལུས་ལ་གཞོན་ཤ་ཆགས།
གཞོན་ཁྲུལ། བྱ་པ་གསར་པ་བྱས་ནས་ལས་སྡེ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་རྒྱ་ལོན་རྒྱ་དང་དོག་ཁྲུལ་དཔོན་རྒྱ།
ར་ལྷག་རྒྱ། སྤྱི་ཁབ་ལ་གད་ཕྱིས་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་དགོས་པར་གཞོན་ཁྲུལ་ཟེར།
གཞོན་ཉམས། རྩ་ཆོད་གཞོན་བྱའི་རྣམ་པ། གཞོན་ཉམས་དོད་པོ།
གཞོན་བྱ། ① སྤྱིས་པའི་རྩ་ཆོད་ཡོལ་ནས་དར་མར་མ་སྤྲེགས་བར་གྱི་ལོ་རྒྱུད་པོ་མོ་རྣམས། དེག་
པ་གཞོན་བྱའི་དུས་སུ་བསྐྱབ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཐོར་བྱ་དང་། ལང་ཆོ་ཅན། ②[མདོན]
མིག་དམར། ③གསར་པ། རྩ་གཞོན་བྱ། ཤིང་གཞོན་བྱ། རྩ་བ་གཞོན་བྱ། ཉི་མ་གཞོན་བྱ།
གཞོན་བྱ་སྤྱེ། [མདོན]བྱེད་པལ་པ།
གཞོན་བྱ་གདོང་བྱག་དབང་བྱག་གི་བྱ་རྒྱུད་པ། གཞོན་བྱ་བྱམ་སྤྱ། གསང་སྤྱགས་རྙིང་མའི་ཆོས་
སྐད་ཅིག་སྤྱེ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲུབ་ལས། སྤིང་ཞི་ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྟོན་པ་ཀུན་
ཏུ་བཟང་པོ་ཉིད་དབྱིངས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བདེ་བ་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་པོ་གདོད་མའི་གཞི་
ལས་གཞི་སྤྱང་དུ་ཤར་ཏེ་གཞི་ལས་འཕགས་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་རང་སྤྱང་དུ་དོ་ཤེས་པས་
རང་བྱུང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་གཞི་ཐོག་ཏུ་རང་སར་གྲོལ་ཏེ། སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་།
སེམས་ཆེན་པོ་གསུམ་ལུན་བྱུང་ཏུ་ལུན་ཞིང་། འཁོར་འདས་ཀུན་བདག་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཞེས་
བྱ་བ། རྒྱའི་ཐེག་པ་བ་དག་གིས་འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་འགོག་པ་
ལ་གནས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པ་སྟོང་རྒྱུད་ཅམ་ལས་རིང་དུ་འདས་པའི་རྒྱལ་གྱིས། ལུན་བྱུང་
རིན་པོ་ཆའི་སྤྱབས། གདོད་མའི་ཟད་ས་ཀ་དག་ཆེན་པོ། གཞོན་བྱ་བྱམ་པ་སྤྱིའི་བཅན་ས་ཟེར་
ཏེ་བྱིར་སྤྱང་གི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་མཆེད་པའི་གཞི་འམ་རྒྱར་གྱུར་པ། རྣམ་གསལ་མ་པའི་ཡེ་
ཤེས་ཐེམ་ལ་མ་རྒྱགས་པ་ཤེས་འོད་ནང་དུ་བསྐྱས་པའི་རྒྱལ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའི་རང་བཞིན་དུ་
བཞུགས་སོ། ། ཞེས་གསུངས། ཐེག་པ་སྤུན་མོང་བ་ལྟར་ན་གཞོན་བྱ་བྱམ་སྤྱ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་
སྤྱི་དང་དོན་གཅིག་སྤྱེ། དེ་གདོད་མ་ནས་དག་ཅིང་། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བྱུབ་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱི་
ལ་སོགས་པ་བྱིར་སྤྱང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱལ་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར་དོ།

གཞོན་བྱ་མ། བྱུང་མེད་གཞོན་བྱ་མ།

གཞོན་ཀྱའི་དུས། འགྲོ་བ་དང་ཆེ་རུས་ལ་འདོད་པ་སྤྱོད་མི་རུས་པའི་བར།
གཞོན་ཀྱའི་དཔེའི་མདོ། རྒྱལ་རིགས་གཞོན་ཀྱ་དང་། བྲང་འགྲོ་གཞོན་ཀྱ་དང་། མེ་རྩུང་བྱ་དང་། དགེ་
སྤོང་གཞོན་ཀྱ་སྟེ་བཞི་ཁ་བྱུང་གསོད་མི་བྱ་ཞེས་དཔེ་བྱས་ཏེ་གསུངས་པའི་མདོ་ལ་དེ་སྐད་བརྗོད་
གཞོན་ཀྱའི་ཐེང་བ། [མདོན]རྩེའི་མེ་རྟོག།
གཞོན་ཀྱའི་ལང་ཆོའི་ལྷགས་ཀྱ། སྤྱེས་བྱ་གཞོན་ཀྱའི་གཟུགས་དང་ལང་ཆོ་ལྷགས་ཀྱའི་གཟུགས་
སྤྱ་བཀོད་བ་སྟེ། མཁུན་བ་སྟེ་སྤྱེས་བྱའི་ལང་ཆོ་དང་། དེ་སྤྱིང་ལང་ལྷགས་ཀྱའི་གཟུགས་སྤྱ་
བཀོད་བ་འདི་འབྲེལ་རིགས་ལ་གཟུགས་ཅན་འཕར་མ་ཟེར།
གཞོན་ཀྱ་སྟོ་གྲོས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མེ་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ཡབ་ནང་བ་དཔོན་པོ་མཆོ་
སྤྱེས་དོན་དང་། དུམ་ཨ་སྤས་མ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སྤྱ་འབྱུངས། མཆན་དཔལ་འབྱོར་གསོལ།
དགུང་ལོ་བདུན་པར་རྗེ་ཐིན་ལས་པའི་བྱུང་བྱ་སྤྱབས་གསུམ་འཛིན་པའི་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྤྱོམ་བཞོད་དེ་
མཆན་གཞོན་ཀྱ་སྟོ་གྲོས་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་བྱབ་བསྟན་སྤྱོགས་བརྒྱུ་སྤྱེལ་བའི་ཆོས་
བྱ་སྤྱོད་ཆལ་འོག་ཏུ་པེབས་ཏེ། སྤོབ་དཔོན་རིག་པའི་དབང་ལྷག་ལས་པར་བྱིན། སྤོམ་གསུམ་བཅས་
གྱི་ཁྱིད་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་རྩུང་གི་བསྐབ་བྱ། བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྷ། ས་སྤྱའི་ལེགས་བཤད་སོགས་ཀྱི་ལུང་
རྒྱན་མང་སོ་གསལ། ཆོགས་ཆེན་མཁན་པོ་ནམ་མཁའ་བཟུ་ཤིས་སོགས་དང་པའི་དགེ་འདུན་གངས་
ཆང་གི་དབུས་སྤྱ་བསྟེན་པར་རྗོགས། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྤོམ་བ་མེག་འབྲས་བཞིན་དུ་གཅེས་པར་
བསྐྱངས་ཤིང་། བདེ་ཡངས་ཀྱི་ཆོས་ཁྱིམ་ཐོན་པོ་ལ་མངའ་གསོལ་ཏེ་ལོ་བཅོ་ལྔ་གདན་ས་བསྐྱངས་ཏེ་
མཆན་ཉིད་བྱ་སར་སྟོབ་གཉེར་ལ་ཡོད་བ་རྣམས་ལ་བདེ་ཡངས་ཀྱི་ཆོགས་སྐལ་གཏོང་བའི་སྟེལ་
གསར་བཅུགས་དང་། སོ་ཐར་རིགས་བདུན་གྱི་སྤོམ་བ་འཕོགས་ཆོག་གཞི་གསུམ་གྱི་བྱག་ལེན་
རྣམས་ལ་དག་སྟོབ། གཞན་ཡང་པར་བྱ་དང་། འདར་གྱི་གདན་ས། དོ་མཛོད་སྟོན་དཔོན་སོགས་སྤྱ་
བྱོན་ནས་མདོ་རྒྱུད་རྒྱུད་སྟེ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བར་མེད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་། ལྷལ་ལྷན་གྱི་
ལས་སྟོབ་རྣམས་ལ་གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྟོབ་བཤད་ཀྱི་དབང་ལུང་
མན་དག་དང་བཅས་པ་ཆར་དུ་མ་བསྐྱལ། མཐར་དགུང་གངས་བདུན་ཅུ་དོན་གསུམ་བ་བོད་རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་ས་མོ་པག་གི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༥༩༩ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱ་གཤེགས།

གཞོན་པ། ① སྤྲེས་པ་ལོན་དར་མ། གཞོན་པའི་ཤྱགས་ལས་ཀྱང་པོའི་རྩས་བཟང་། ལོན་ལྷ་ན། བ་
ཆོད་གཞོན་གཞོན། ② བས་ར་པ། བསྐབ་པ་གཞོན་པ། འཁྲི་ཤིང་གཞོན་པ། རྩ་བ་གཞོན་པ།
ཕྱག་མཛོད་གཞོན་པ།

གཞོན་མ། གཞོན་བུ་མ་སྟེ། མོ་གཞོན།

གཞོན་རབས། མི་རབས་གཞོན་པ།

གཞོན་ཤ། གཞོན་ཉམས། གཞོན་ཤ་ཆགས་པ།

གཞོན་ཤ་ཅན་གྱི་དཔེ་བྱ། སངས་རྒྱས་གྱི་དཔེ་བྱ་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ།
ཆོས་གོ་སྤྱོད་བར་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཤིན་ཏུ་གཞོན་ཤ་ཅན།

གཞོན་ཤ་དོད་པོ། གཞོན་ཉམས་ལྡན་པ་སྟེ། ལོན་ཀས་རུང་ལུས་སྟོབས་གཞོན་ཅུའི་ཚུལ་དང་ལྡན་
པ། གཞོན་སོ་དཀར། ལོ་རྒྱུང་སོ་དཀར་པོའི་དུས། གཞོན་སོ་དཀར་དུས་ནས་མ་བཅོམ་ན།
ཀས་གཉེར་མས་ཁེངས་དུས་འགྲོད་ཀྱང་ཕྱི།

གཞོན། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་སྤྱི་རིགས་མེས་ཆིག་པའི་དོན་ཏེ། མེ་སྤྲེས་བལ་སྤྱི་གཞོན། གཞོན་
དེག་ཆགས། གཞོན་དེ་འབྲུལ་ལྟ་བུ།

གཞོན་དེ། སྤྱི་དང་ཤ་རུས་སོགས་མེས་ཆིག་ནས་བྱོ་བའི་དེ་དེ།

གཞོན་པ། ① འཆིག་པ། མར་མའི་མེ་སྤྲེས་སྤྱི་གཞོན་ཡོང་། ② སྤྱི་རིགས་མེས་ཆིག་པའི་དེ་དེ།
ཐབ་གཞོན། རུས་དང་རྩ་ཙོ་བསྐྱེགས་ན་གཞོན་དེ་ཁ་ཡོང་།

གཞོན་བྱོ་བ། སྤྱི་དང་ཤ་རུས་སོགས་མེས་ཆིག་ནས་བྱོ་བའི་དེ་དེ།

གཞོན་གསུམ། གླང་ནག་པོའི་རྩ་དང་། ཉའི་མིག་པ། རྩ་བུའི་མདངས་གསུམ་པོ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་
དུད་པའི་བསྐྱེས་མིང་སྟེ། བོད་སྤྱན་པས། གླང་ནག་རྩ་དང་ཉའི་མིག་པ། རྩ་བུའི་མདངས་བཅས་
བསྐྱེགས་པའི་དུད། གཞོན་གསུམ་ཞེས་སྤྱི་བཤད་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཞོན་བསུམ། སྤྱི་རིགས་དང་། ཀོ་བ། རུས་པ་སོགས་དངོས་རྩལ་དེ་དང་བཅས་མེ་ལ་བསྐྱེགས་པ།
གཞོན་པ། གཞོན་ལ་ལྟོས།

གཞོན་པ། འཛོམས་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞོམ་མེད་ཆེ་ཡི་གཡུང་བྱུང་། འཆི་བདག་གི་བདུད་ཀྱིས་ཚུར་གཞོམ་མི་རྒྱས་པའི་འཆི་མེད་ཆེ་
ཡི་དངོས་གྲུབ་བཅ་ཆེ་ལ་དབང་ཐོབ་པ།

གཞོམ་གཞིག་ འཛོར་ཞིག་ གཞོམ་གཞིག་མེད་པ་རྟོག་ཤིང་གྲག་ལྷར་བརྟན།

གཞོམས། སྐྱེས་པོ་འཇུག་པོ་གསུམ་གཞོམས་ཟེན་པ།

གཞོར། ① གཞར་བའི་སྐྱལ་ཆེན་ ② [ཆིང] འཛོར་རམ། ཉྱག་ཅེ།

གཞོར་བྱ། འཛོར་བྱའམ། ཉྱག་ཅེ་ཚུང་བ།

གཞོལ། བྱ་བ་སོགས་ལ་འཛོལ་བ་པོས་གཞོལ་རྒྱ་སྟེ། གཞུག་རྒྱ། ཆེབས་ལས་གཞོལ་ཞེས་རྟན་ས་
བབས་པ་དང་། སེམས་གཞོལ་བ་ནི་སྟོ་ཕྱོགས་པ།

གཞོལ་འགྲོ་བ། ① ཐུར་བབས་ཀྱིས་འགྲོ་བ། ཚུ་བོ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མཆོར་གཞོལ་འགྲོ་བ། ② [མངོན] རྒྱ།

གཞོལ་འགྲོ་མ། རྒྱ་རྒྱན་གྱི་མིང་།

གཞོལ་བ། ① འབད་པ། ལས་ཀར་གཞོལ་བ། སྟོབ་སྟོང་ལ་གཞོལ་བ། ② འཇུག་པ་དང་། གནས་
པ། རྫོང་གི་ཡོད་དགུ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ་བ། གཞོལ་བའི་སེམས། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཞོལ་བ།
རང་དོན་ཅུ་མ་དུ་གཞོལ་བར་མི་བྱེད་པ། ③ དམའ་སར་འབབ་པ་དང་། ཕྱོགས་པ། གནས་ནས་
ཐོག་གཞོལ་བ། རྟེན་ལས་གཞོལ་བ། ས་བབས་ལྟོ་གཞོལ་བ། ཉི་མ་མེ་ཉྱག་རྟག་ཏུ་ཉི་མར་གཞོལ་
ཉི་མ་རུབ་གཞོལ།

གཞོལ་བ་གསུམ་གྱི་བརྒྱས་པ། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་བརྒྱས་པ་རྟོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསུམ་སྟེ། གཞི་ལ་གཞོལ་
བ། སེམས་ལ་གཞོལ་བ། སྐྱལ་ལ་གཞོལ་བའོ།

གཞོལ་འབབ། [མངོན] རྒྱ།

གཞོལ་མ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

གཞོལ་ལོ། བཅོལ་ལོ་ཞེས་པའི་དོན།

གཞོས། འཛོ་ཡི་སྐྱལ་ཆེན་

བཞག་ ① གནས་སུ་འཛོག་པའི་འདས་ཆེན་དཔེ་ཆ་དེ་ཉལ་ཁྲིའི་འགྲམ་དུ་བཞག་ཡོད། ཐོར་རུ་ཅོག་
ཅེའི་ཐོག་ཏུ་བཞག་ཡོད་ལྟ་བུ། ② བརྒྱ་ཁུག་ ③ ཐོག་ཆགས་ཀྱི་སྐྱལ་ཆེན་ནང་དོས་ཀྱི་ཤའི་

མིང་སྟེ། བཞག་ཤ་ནང་བཤག་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
བཞག་སྟོ། རྒྱ་མ་ཞིག
བཞག་པ། གནས་སུ་འཛོག་པའམ་སྒྲིག་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོག་པའི་འདས་པ།
བཞག་བག་སྟོ། [དབུས]ཁ་ནས་བཤད་པ་ལས་དོན་མི་སྐྱབ་པའི་མི། བཟ་ཤིས་ནི་བཞག་བག་སྟོ་དེ་
འདྲ་ཡིན་པས་ཁོའི་སྐད་ཆར་བརྩི་རྒྱ་མེད།
བཞག་བྲ། མི་ཉག་ཤར་སྟོད་བཞག་བྲ་དཀར་སོ་ཞེས་པ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་
ཡོད་པའི་གངས་ཅི་མཐོན་སོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། འདི་ལ་བཞག་ར་ལྟ་ཅི་ཡང་བྲིས་ཡོད་འདུག
བཞག་མ་ཐང་དགོན། དུས་ནས་བཏབ་མ་གསལ། སྐ་མ་སྟོ་བཟང་དཔལ་བ་ཞེས་པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ལུའ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཞག་འོག་མཆན་ཁུང།
བཞག་ཤ བུལ་ཤ་སྟེ། བརྒྱའི་ནང་ལོགས་ཀྱི་ཤའི་མིང་།
བཞག་ཤུལ། དངོས་སོ་བཞག་པའི་ཤུལ་རྗེས།
བཞགས་པ། [རྟིང]གཞགས་པའམ་གཞབས་པའང་བེད། བརྒྱན་པའམ་མཛེས་པ།
བཞད། རྒྱ་གར་གྱི་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཁྱིན་རིང་དང་། སྐ་འབྲིན། རྩའི་མིང་
ཅན། རྗེང་བྱའི་མཆན་མ་བཅས་སོ།།
བཞད་ཁ་མ། མེ་ཉོག་ཁ་འབུས་ལ་ཁད་པ།
བཞད་གད། གད་མོ། བཞད་གད་ཤོར་བ། བཞད་གད་ཆེན་སོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུ་རེ་དང་།
ཀུན་ནས་ཞོད། ག་ཆད་ཞོད། གད་མོ་འབྲིན། བདེ་འབྱུང་། བར་མར་བཞག་ཡིད་ཞོད། གཡེར་
བག་རོལ་ཅེད་བཅས་སོ།།
བཞད་གད་གྱི་ཉམས། ཉམས་ལྡན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྟོན་ལྡན་གྱི་ཡུལ་མཐོང་བའི་
རྒྱུན་གྱིས་ནང་དུ་དགོད་སྟོ་འཕེལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་བཞད་གད་གྱི་ཉམས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག
བཞད་གད་ཆེ་ལི། གད་མོ་དེར་དེད། མིག་འཕྲུལ་ལྟ་མོ་མཐོང་བདད། ཆོགས་མང་བཞད་གད་ཆེ་ལེར་སོང་།
བཞད་གད་པ། གད་མོ་དགོད་མཁན་ནས་ཅེ་དགོད་སྟོང་མཁན།

བཞད་མཐོང་སྒོན། རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅིའི་རྩལ་སྤྲོགས་དང་ཡར་
སྐྱེས་གཙང་པོའི་བྱང་རྒྱུད་ན་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་དགོ་སྤྱིང་དུ་ཡོད།
བཞད་ལྗན་མ། [མདོན]བསྐྱེད་ཅན་གྱི་མཆོ།
བཞད་པ། ① བཞད་པ། བཞད་པ། བཞད་པ། དགོད་པའི་ཞེ་ས། ཐུགས་དབྱེས་ཏེ་བཞད་མོ་བཞད།
② ཁ་འབྲེ་བ། མེ་ཏོག་ཁ་བཞད་པ། གནམ་ལོ་གསར་དུ་བཞད་པ།
བཞད་པ་མོ། [མདོན]ལྷ་མོ་དབྱེས་ཅན་མ།
བཞད་འབྲ། འབྲ་ལང་དང་བཅས་པའི་གད་མོ། ལྷན་པོས་མཁས་མཁས་བྱས་པ་བཞད་འབྲའི་རྒྱ།
བཞད་མོ། གད་མོའི་ཞེ་ས་སྟེ་དགའ་བའི་སྤྱ་དང་ནམ་འཁྲུང། བཞད་མོ་ཆེས་ཆེར་བཞད་པ།
བཞད་འཇུ་མ། ཞལ་འཇུ་མ་སྟེ། བཞེན་འཇུ་མ་པ།
བཞབ། སྒྲིག་ཏུ་འཇབ་པ་པོས་བཞབ་རྒྱ།
བཞབས་ཏེ། འཇབ་སྟེ་ཞེས་པའི་བད་རྫིང་རོ།
བཞབས་པ། [རྫིང]འཇབས་པ།
བཞམས། [རྫིང]བསྐྱེས་པ་པོའི་དོན་སྟེ། འོ་མའི་སྤྱིས་མ་ནམས་བཞམས་ཏེ་སྤྱིང་དུ་བཞག་པ།
བཞམས་བསྒྲོ། ① བསྐྱེས་བྱ་འཇམ་པོར་བྱེད་པ། ② འཇབ་བསྐྱེས་ལམ་གཞན་འདེབས་པ།
བཞམས་ཏེ་བསྒྲོ་བ། གསར་སྟེ་བསོ་བའམ་ལུབ་བྱས་བསྒྲོ་བའི་དོན།
བཞམས་པ། བཞམས་པོ་དང་འབྲ།
བཞམས་པོ། འཇམ་པོ། ཆོག་བཞམས་པོས་སྒྲོབ་གསོ་བྱས་པ།
བཞལ། གཤེར་བའམ་རྫོན་པ། བཞལ་ས། འབྲུ་ལ་བཞལ་འདུག་ལྟ་བུ།
བཞལ་ཁུག་པ། རྫོན་ཁུགས་པ། རྫོ་སྒྲོག་བརྒྱབ་ནས་བཞལ་ཁུག་པ།
བཞལ་བརྒྱབ་པ། བྱིས་རས་སམ་ཨ་ཙཱ་ལོ་གས་རྩའི་ནང་སྤངས་ནས་རྫོན་པ་བཟོས་པ།
བཞལ་ཐེབས། རྫོན་པོག་པ། ཆར་པ་ཆེ་བས་འབྲུ་རིགས་ལ་བཞལ་ཐེབས་འདུག་
བཞལ་སྐབས། རྫོན་རྩང་དུ། བཞལ་སྐབས་ཅན་གྱི་ཤོག་བྱ་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་དགལ།
བཞལ་ཆན། རྫོན་དར། བཞལ་ཆན་ཆེན་པོ། བཞལ་ཆན་སྒྲོན་འགོག

བཞུལ་རྒྱུ་ རྫོན་པ།

བཞུལ་ བཞུལ་གྱི་འདས་པ།

བཞུལ་རྒྱུ་ ① བར་ལེབ་གྱི་འོ་འཇམ་དུ་གཏོང་བ། འབྲུང་ལེན་གྱིས་ཤིང་ལེབ་ལ་བཞུལ་བརྒྱབ་པ།

② [ཡུལ]ལར་ཤིང་བཅོས་ཚར་བར་གྱིས་འཇམ་དུ་གཏོང་བ། ཀོ་བའི་སྒྲི་སྒྲགས་བཞུལ་ནས་
མཉེ་དགོས།

བཞུལ་བ། ① བཞུལ་བ། བཞུལ་བ། བཞུལ་བ། འབྲེག་པ། སྒྲ་བཞུལ་བ། ཁ་སྒྲ་བཞུལ་བ། ཀོ་སྒྲི་བཞུལ་
བ། ② བཞུལ་བའི་འདས་པ། ③ [རྫིང]ཀྱི་མཐུང་པ། ༩ སྒྲ་བ།

བཞི། གངས་ཀ་བཞི། གསུམ་ལ་གཅིག་བསྒྲན་ན་བཞི། ཉན་དུས་བཞི། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱ་
མཚོ་དང་། ཚུ་མོ། ཚུ་གཏེར། བདུད། སྒྲེ་བ། རིག་ཤེད་བཅས་སོ།

བཞི་ཀྱི་ཁ་གངས་བཞི་ཡོད་པ་ཆང་མ།

བཞི་སྒྲོང་། ཞིང་སོན་ཁལ་གཅིག་འགྲོ་བར་ཐོན་འབབ་ཁལ་བཞི་ཐོན་པ།

བཞི་འགམ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་བྱི་སྒྲི་ལོ་༡༥༥༤-ལོར་རིན་ཆེན་ལེགས་པའི་ལྷན་
བྲལ་གྱིས་བཏབ། རྒྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོལ་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་
ཁལ་སྒྲོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཞི་སྒྲིང་། བཞི་ཡིང་ཡང་ཟེར། ཆོ་བཞིར་བགོས་པའི་སྒྲིང་གཅིག་ཆགས་པ་བཞི་སྒྲིང་གཅིག་

བཞི་བརྒྱ་པ། དངོས་བསྒྲན་སྒྲོང་ཉིད་གཙོ་བོར་སྒྲོན་པའི་གཞུང་། སྒར་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་
འཕགས་པ་ལྷ་ས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་བསྒྲན་བཙུན་ཞིག་

བཞི་ལྷ་འགྲོ། སྒར་བོད་གྱི་སྒྲེད་ཀའི་ཆད་གཞི་ཞིག་སྟེ།

དཔྱིད་ཀ་འབྲུ་ཁལ་བཞི་བུ་ལོན་སྒྲངས་པའི་ཆབ་སྒྲོན་ཁ་འབྲུ་ཁལ་ལྷ་སྒྲོད་པ།

བཞི་བཅུ། བཅུ་སྒྲག་བཞི་པའི་མ་མའི་གནས། བཞི་བརྒྱ། བཞི་སྒྲོང་། བཞི་ཁྲི། བཞི་འབུམ་སོགས་
རིགས་བསྐྱེ་བར་བྱ།

བཞི་བཅུ་ཐམ་པ། བཞི་བཅུ་ཉག་ཉག་ཟེར་བའི་དོན།

བཞི་ཆ། དུམ་བུ་བཞི་བུ་བགོས་པའི་ཆ་གཅིག་བཞི་ཆ་གསུམ། བཞི་ཆ་གཅིག་ལྟ་བུ།

བཞི་མཆོད། བོད་རྒྱ་བརྒྱུ་པའི་ཆོས་ཉེར་བཞི་ཉིན་སེར་དགོན་པ་བྱུག་འདེབས་མཁན་བྱམས་ཆེན་
ཆོས་རྒྱལ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་དུས་མཆོད།

བཞི་མཉམ། [རྟིང]བཤང་བ་སློན་བཤམ་མི་གཙང་བ།

བཞི་ཐེག་ཐང་ག་དང་ལྗེབས་རིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ལྷ་སྐྱ་ཆུང་དུ་ནམས་ཀྱི་ན་བཟའི་ཐོག་ཏུ་གསེར་རིས་
བཞི་ཐེག་ཆོས་བྱ་ཞེས་པ་ཞིག་རྒྱ་བ་སྒོལ་མཆིས།

བཞི་སྡེ་བྱ་ཆང་། སྒར་མངའ་བདག་ཁྱིམ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས། ལྷ་སར་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་སྡེ་
དགོན་བདག་དུ་སྤྱོད་ཏེ་ཐོག་བྱུངས། ཨ་ཆེ་བྱལ་མོན་ཉན་སྐྱ་ཐེང་སྒྲ་བྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་བྱས་ཡོད།

བཞི་སྡེ་སྤྱང་གནས་ལྷ་ཁང་། བཞི་སྡེ་དགོན་པའི་ཤར་ལྗོངས་མཆོས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱང་གནས་ལྷ་ཁང་
ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་ཏུ་ལོའི་ལྷ་ས་སྐྱ་ཐེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་
མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་ཆེ་ཆོག་གིས་དཀའ་ཆེན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྒོ་བ་མ་སྤྱང་གནས་ལྷ་ས་
ཡེ་ཤེས་བཟང་པོས་བཞེངས་ཤིང་། ཉེན་གཙོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྒྱུ་གཅིག་ཞལ་བྱུག་སྟོང་སྤྱན་
སྟོང་གི་སྤྱན་སྐྱ་ཐོག་ཆད་སོགས་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་ཀ་བརྒྱད་མ་དེར་བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་ནང་ལྷ་ས་བ་
ཆོས་སྤྱང་གནས་ཚུགས་སྒོལ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁང་དེའི་འཛིན་བདག་བཞི་སྡེ་བྱ་ཆང་ནས་བྱེད།

བཞི་སྡེ་བསམ་གཏན་གླིང་། དེ་ནི་ལྷ་ས་ར་མོ་ཆེའི་རྩྭ་བ་བྱུགས་རྒྱང་ཐག་ལེ་དབར་གང་ཅས་
སར་གནས་ཡོད།

བཞི་མདོ། ལམ་ག་བཞི་འདུས་པའི་མདོ།

བཞི་མདོ་བ། [མདོན]བམ་ཟེ།

བཞི་ནམ། [རྟིང]བཞི་ཆ་གཅིག་

བཞི་སྒྲ། དེ་སྤྱིའི་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་སྤྱིར་བ་དང་། ཆོས་གཞིས་མི་སེར་འདོན་བཞི་ནས་དམག་
མི་རེ་གཏོང་དགོས་པའི་དམག་ཁྲམ་ལ་ཟེད།

བཞི་པ། ① གངས་རིམ་ཞིག ② [ཡུལ]རྒྱ་འཁོར་ནང་གྲོ་ཐངས་བཞི་པ་བཏགས་པའི་མིང་།

བཞི་པ་སྐྱབ་པ། འཕགས་པ་བཞི་པ་སྐྱབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། འོ་ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་

བྱུག་ཅུ་པ། འགྲུར་བྱང་མེད་པ།

བཞི་པའི་གནས་སྐབས། [མངོན]ཆན་པའས་ཆད་པ། བཞི་པོ། བཞི་རང་། ཁོ་ཆོ་མི་བཞི་པོ།

བཞི་མོ། [ཡུལ]ལོ་བཞི་ལོན་པའི་མོ་རྟལ་བཞི་མོ་ཟེར།

བཞི་པོ། [ཡུལ]ལོ་བཞི་ལོན་པའི་རྟེན།

བཞི་བྱར། གྲུ་བྱ་བཞི་བྱ་བཤོས་པའི་ཆ་ཤས།

བཞི་ལིང་། བཞི་གླིང་དང་འབྲ།

བཞི་ཤད། ཡི་གེའི་ཤད་"། ། "འདི་ལྟ་བུའི་མིང་སྟེ། ཆིག་ས་བཅད་དང་ཆིག་ལྷུག་གང་བྱང་གི་དོན་
ཆན་ཆེན་པོ་རྫོགས་མཐའ་དང་ལེ་འཁྲུའི་མཆོམས་སུ་བྱི་རྒྱུའི་ཤད་ཅིག།

བཞི་གཤེད། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་པོའི་རང་རང་གི་ཡས་མས་ཀྱི་བཞི་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བཞི་
གཤེད་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། བྱི་བའི་མས་ཀྱི་བཞི་གཤེད་ཡོས་དང་ཡས་ཀྱི་བཞི་
གཤེད་བྱ་བ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།

བཞིན། ① རོའམ་རོག་དོད། བཞིན་སྐྱུ་ཐལ། བཞིན་རྒྱས་པ། འཛིགས་སུ་བྱང་བའི་བཞིན། བཞིན་འཇུ་མ་
སྟོན་པ། བཞིན་གྱི་གཟི་བཞིན་འབར་པ། ② བྱེད་ལུས་སུ་ཡོད་པའི་བྱ་བ་སྟོན་རོགས་ཀྱི་ཆིག་
ཐོགས་ཤིག་སྐད་ཆ་ཤོད་བཞིན་བྱ་གང་མོ་བགད་པ། མི་ཤེས་བཞིན་བྱ་ཤེས་ཁུལ་བྱེད་པ། ལུགས་
མཉེས་བཞིན་པའི་རང་ནས་ཞལ་བཞེས་གནང་པ། དེ་རེ་བཞིན། ③ དཔེ་དོན་མཆུངས་པ་གསལ་
བྱེད་ཀྱི་ཐུང་རང་དབང་ཅན་ཞིག་ རོ་མ་བཞིན། ཡིད་བཞིན། གཟུགས་དང་གི་བ་མ་བཞིན་བྱ་
འཕྲོགས་པ། སྤུ་མ་ནང་བཞིན། སྐམ་སར་ཐོན་པའི་ཉ་བཞིན། དེ་བཞིན་ཉིད། འདི་བཞིན། ཇི་ལྟར་
གོང་བྱ་བ་ཤད་པ་ནང་བཞིན། ཀ་བ་བཞིན་བྱ་བྱང་དགོས། ཀ་གདན་བཞིན་བྱ་བ་ཉན་དགོས།

བཞིན་དཀར་པ། དགའ་བའི་རྣམ་འགྲུར་ཅན།

བཞིན་ཁྲིམ། ཞལ་རས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར།

བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། གདོང་།

བཞིན་གྱི་འཁོར་ལོ། བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་དོན་གཅིག།

བཞིན་གྱི་འགྲུར་ལྷོག་ གདོང་གི་རྣམ་པའི་འགྲུར་ཚུལ། བཞིན་རས་ནི་གདོང་པ། བཞིན་ནག་པ་ནི་

རོ་ནག་པ་སྟེ། མི་དགའ་བའི་རྣམ་འགྲུར། བཞིན་བཟང་མ་ནི་བྱད་མེད་མཛེས་མ།
བཞིན་འགྲུར། གདོང་གི་རྣམ་འགྲུར་ལོག་པ།
བཞིན་སྐྱ་ཅན་གྱི་རབ་རྟོག་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཉིང་འཛིན་རབ་རྟོག་
བཞིན་ངན། ① གདོང་མི་མཛེས་པ། ② [མངོན]སྟེན།
བཞིན་སྐྱབས། ཞལ་རས་ཀྱི་ཉམས་འགྲུར་ངན། གདོང་གི་རྣམ་པ།
བཞིན་ལྟོག་པ། གདོང་འགྲུར་བ། བཞིན་མཐའ་ས་དཀར་པོར་ལྟོག་པ། བཞིན་མཐའ་ས་ནག་པོར་ལྟོག་པ།
བཞིན་སྐྱད། ① སེམས་སྐྱལ་གི་རྣམ་པ་སྟོན་པ། ② ཁོང་ཁོ་ཟ་བའི་རྣམ་འགྲུར་རོ་ནག་ཡེ་བ་ཀྱི་བྱང་
དུ་བཞིན་ནག་སྟེ་འདུག་པ།
བཞིན་མཐའ་ས། གདོང་གི་མཐའ་ས། བཞིན་དམངས་འཛུམ་པའི་དགྲ་ཁྲུལ་ས། རང་ལ་རྟག་ཏུ་གཞོད་ཉེན་ཆེ།
བཞིན་གནག་པ། བཞིན་ནག་པ་དང་འབྲ།
བཞིན་སྐྱམ་པ། རོ་མཐའ་ས་དང་ལྡན་པ།
བཞིན་སྟོན། [མངོན]མི་ལོང་།
བཞིན་པ། ད་ལྟ་བ་སྟོན་པ་དཔེར་ན། ལས་ཀ་བྱེད་བཞིན་པ། རྒྱ་ཆ་ཤོད་བཞིན་པ། ལམ་དུ་འགོ་
བཞིན་པ། ཉི་མ་འཆར་བཞིན་པ་སོགས་ལྟ་བུ།
བཞིན་སྦྱང་པ། རོ་ཆ་ནས་གདོང་བྱར་དུ་གྲུག་པ།
བཞིན་འཛུམ། ལྷུང་ཟད་དགོད་པའི་རྣམ་འགྲུར།
བཞིན་བཟང་། བཞིན་རས་ལེགས་པ།
བཞིན་བཟང་མ། བྱད་མེད་མཛེས་མ།
བཞིན་རས། རོ་ལས་གདོང་། གཟེགས་པ་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བར་མི་དེའི་བཞིན་རས་ལ་མངོན་པར་གཏང་པ།
བཞིན་ལག་གཟུགས་དབྱིབས།
བཞིན་ལེགས། ① གདོང་མཛེས་པ། ② ལྷུང་རྒྱལ་པོ་ཞིག་བཞིབས། འཛིབ་ཀྱི་འདས་པ།
བཞིན། བཞི་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་སྦྱར་བ།
བཞུ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་མོ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། སྤ་འཐས་ཀྱི་རིགས་གཤེར་ཁུར་བསྦྱར་བ་

སྟེ། ཉེ་མའི་རྫོང་གིས་གངས་རེ་བཟུ་ལེ་རེད། མར་ཁུ་བཟུ་བཞིན་འདུག་ལྟ་བུ།
བཟུ་བཟུལ། ལྷགས་བཙོག་སྦྱང་བྱས་པ།
བཟུ་རྩི། [དབུས]མེས་བསྐྱེགས་ནས་ཆིག་པའི་རྩི་མ་ཁ་བ། ཐབ་ཆང་ནས་བཟུ་རྩི་ཁ་ཡི་འདུག་པས་
གཅིག་གཟིགས་ཅོམ་གནང་དང་།
བཟུ་འདུལ། མེ་ལ་བཟུས་ནས་འདུལ་བ། གསེར་བཟུ་འདུལ་ལན་མང་བྱས་པ།
བཟུ་བ། བཟུས་པ། བཟུ་བ། བཟུས། མེ་ལ་བསྐྱེགས་ནས་ཁུ་བ་ལྟར་སྦྱར་བའམ་སྒྲོལ་བ། མར་ཁུ་
བཟུས་པ། ཟངས་ཁུ་བ། བ་མོ་ཉི་མས་བཟུས་དང་འབྲ།
བཟུ་བའི་ཁམས། རིན་པོ་ཆེ་བཟུ་བའི་ཁམས་ནི་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཆེ་འཇུ་བ་གསེར་དང་དབུལ་ལྟ་
བྱ་དང་། དེ་བཞིན་རྫོ་ལ་བཟུ་བའུ་བ་དབུལ་རྫོ་དང་ཟངས་རྫོ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་རིགས་འགྲེལ།
བཟུ་བྱ། [མངོན]ར་གན།
བཟུ་མར། རྒྱགས་མར་ཉེ་འོད་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ།
བཟུགས། སྔོན་པ་དང་གནས་པ་འཚོ་བ་བཅས་ཀྱི་ཞེས་སྟེ། གདན་ལ་བཟུགས། ཞལ་བཟུགས། སྟུ།
བཟུགས་ཁང་། སྔོན་ཁང་།
བཟུགས་ཁྲི། ཤིང་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལས་བསྐྱར་ཅིང་སྒྲ་དཔོན་བཟུགས་སའི་སྟེགས་བུའི་ཁྲི་སྟན་
མཐོན་པོ། བཟུགས་ཁྲིའི་རྒྱབ་ཡོལ།
བཟུགས་སྐར། ① འབྲལ་བས་ལམ་དུ་བརྒྱབ་པའི་སྐར། ② སྤར་དམག་སྤྱི་རྣམས་ཕྱོགས་ལ་འགོ་
སྐབས་སྔོན་གནས་ཁང་བའམ་གྲུར་སོགས།
བཟུགས་བྲལ། སྔོན་སའི་བྲལ།
བཟུགས་ཕྱོགས། བཟུང་སྒྲུབ་མཉམ་དུ་སྔོན་རོགས་པོ་མོ་གང་དུང་།
བཟུགས་སྦྱིང་། སྦྱིང་ག་ བཟུགས་སྦྱིང་གཏོང་བ། ར་བཟུགས་སྦྱོམ། སྔོན་སའི་ཤིང་སྦྱོམ།
བཟུགས་སྟངས། འདུག་ཚུལ།
བཟུགས་གདན། སྔོན་སའི་གདན། བཟུགས་གདན་སྒྲོན་པ། བཟུགས་གདན་འཇགས།
བཟུགས་གདན་འཇགས། མཐོན་པོ་གདན་དུ་བཟུགས་སུ་གསོལ་ཞེས་པའི་བརྗོད་སྟོལ།

བཞུགས་གནས། རྫོང་གནས།

བཞུགས་གནས་བརྒྱད། མདུན་ཆུ་བཞུགས། རྫོང་གནས་ཀྱི་བཞུགས། དགའ་བའི་ཆེལ་ཀྱི་
བཞུགས། སོ་སའི་མྱིང་ཀྱི་བཞུགས། སི་རྒྱ་ལ་ཀྱི་བཞུགས། ལྷང་ར་སྤྱུག་པོར་བཞུགས། ཡང་
ལེ་ཤོད་ཀྱི་བཞུགས། བསམ་ཡས་དབུ་ཅེར་བཞུགས་པ།

བཞུགས་པ། ① རྫོང་པ་དང་། འདུག་པ་དང་། གནས་པའི་ཞེས། གནས་ལ་བཞུགས་ཏེ་བཀའ་མོལ་
གནང་། བརྟན་བཅོས་དེ་དང་དེ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། ② མིང་གི་རྫོན་ཀྱི་སྤྱར་ནས་ཞེ་ཆོག་
བཟོ་བའི་ཆོག་གྲོགས་ཤིག་བཞུགས་ཁང་། བཞུགས་གྲུ་བཞུགས་སྟོན། བཞུགས་སྟེགས།

བཞུགས་བྱང་། བཞུགས་གནས།

བཞུགས་མོལ། མར་བཞུགས་ཏེ་གཏམ་མོལ་བ། བཞུགས་མོལ་ཆོགས་འདུ།

བཞུད་པ། འབྱོན་པ་དང་། སེབས་པ་སྟེ། འབྱོ་བ་དང་འོང་བའི་ཞེས། རང་རང་གི་གནས་སུ་བཞུད་དེ་བདེ་བར་
གནས་སོ། ཉི་མ་ལར་བཞུད་ཁར་ལམ་དུ་བཞུད་པ། གཡུལ་སར་བཞུད་པ། སར་བཞུད་རྒྱར་འབྱོན།

བཞུད་པོ། ཁྱོད་པོ་མེན་པ་སྟེ། སེམས་རྩ་འཁོལ་པོ་འཕམ་ཁ་ལོར་འབྱོ་པོ།

བཞུན། ① ལས་ཀ་ལ་བྱང་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ། མི་བཞུན་མོ། ལག་བཞུན་མོ། ② ཞིབ་ཆགས་ཐོབ་པ་འཕམ་
ཡིད་དུ་འོངས་པ་སྟེ། ཤིང་ཆ་བཞུན་མོ། ཅ་ལག་བཞུན་མོ་ཞེས་པ། ③ གཞུན་པོ་ལ་ལྟོས།

བཞུན་ཐུད་དཀར་པོ། མར་འཆུར་བརྩིས་པའི་ཐུད་དཀར་པོ།

བཞུན་བརྟན་བཅད་པ། མགར་བས་གསེར་མགར་རྩལ་ཞིག་སྟེ་གསེར་བཅོ་སྤྱད་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

བཞུན་པོ། གཞུན་པོ་དང་འདྲ།

བཞུན་མོ། ཨ་མདོ་སྐད་དེ། ལེགས་པར་ཡོད་པ་འཕམ་བརྟན་པོ་མི་གཡོ་བར་གོ།

བཞུར། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་གཅེར་ཁུའི་རིགས་འབབ་པ་འཕམ་འཛག་པ་སྟེ། རྩ་བཞུར། ཁྲག་
བཞུར་ལྟ་བུ། ② གཞུར་ལ་ལྟོས།

བཞུར་བ། ① བཞུར་བ་དང་། བཞོགས་པ། སྤྱོད་བཞུར་བ། ཤིང་གི་པགས་པ་བཞུར་བ། ཡལ་ག་
བཞུར་བ། ② དྲངས་སྟོགས་འབྱེད་པ། འོ་མ་བཞུར་བ། ③ བཞུ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་རྩལ་
གཞན་ཞིག་འབྲི་རྩལ་འདི་སི་རྩའི་སྤྱུམ་རྟགས་འབྲེལ་ཆེན་ཁོར་གསལ།

བཞུགས། བཞུགས་པའི་སྐྱུལ་ཆོག

བཞུགས་པ། གཞུ་བ་དང་བཞུ་བའི་འདས་པ།

བཞུགས་ཤེལ། མིས་བཟོས་ཚུ་ཤེལ།

བཞེ། བཟེ་བའི་དོན།

བཞེད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། བཟོ་སྐྱེན་བྱེད་པ་སྟེ། ཁང་བ་གསར་བ་ཞིག་

བཞེད་གིན་འདུག བཞེད་བྱའི་ཁང་བ་ཞེས་པ།

བཞེད་པ། ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པ་བཞེདས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག

བཞེདས་སྟབས། འགྲེང་ཉེ་སྟོང་ཚུལ་ལམ་ལངས་སྟངས། སྐྱེན་རས་གཟིགས་བཞེདས་སྟབས་

ཀྱིས་བཞུགས་པ།

བཞེདས་པ། ① གསར་དུ་བཟོ་བ་དང་། སྐྱེན་པའི་ཞེས། ཐོག་ཅེག་ཅན་གྱི་ཁང་ཆེན་བཞེདས་པ།

འཛིན་སྐྱབ་བཞེད་པ། རྫོང་ཆེ་སྐྱབ་བཞེདས་པ། ② སྟོང་བ་དང་། འཇུགས་པའི་ཞེས། ཀ་བ་བཞེདས་

པ། རྫོང་རིང་བཞེདས་པ། དར་པོ་ཆེ་བཞེདས་པ། ③ སྐྱུ་ལེན་པའི་ཞེས། དབྱངས་སུ་བྱེད་ནས་

མགུར་དབྱངས་བཞེདས། ④ ཡར་ལང་བའི་ཞེས། སྐྱབ་བཞེད་གནང་ཨ། ཞོགས་པར་སྐྱབ་བཞེད་

གནང་མི་འདུག མ་བཞེད་མ་བཞེད། བཞུགས་གྲལ་ལས་བཞེདས་པ།

བཞེདས་བཞུགས། ལངས་འདུག

བཞེད། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཐད་རང་རང་གི་ལྟ་ཚུལ་ལས་འདོད་ཚུལ་འཛིན་པ།

བཞེད་སྟོང་། རེ་བ་སྟོང་བའི་ཞེས་པའི་ཆོག

བཞེད་དགོངས། རེ་འདོད།

བཞེད་དོན། ① བསམ་སྒྲོག་ཉོང་ཡུལ་ཉེ་ཁས་སྦངས་པའི་དོན་སྟོང་། ② འདོད་དོན་དང་རེ་དོན།

བཞེད་དོན་ལྷན་གྱིས་བྱུབ་སོང་།

བཞེད་དོན་སྐྱབ་བྱེད། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ།

ཡང་ན། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་རང་རྒྱུད་ལྷན་གྱི་འཕགས་པའི་བཞེད་

དོན་གྱི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་མཁྱེན་པ།

བཞེད་པ། ① ཁས་ལེན་པའི་ཞེས། ཉག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་བཞེད་པ། གང་ཞུས་དེ་བཞེད།
② འདོད་པའི་ཞེས། འབྱོན་པར་བཞེད་པ། གཟིགས་བཞེད་པ། རང་བདེ་བཞེད་པ། གཏམ་དོན་
བཞེད་པར་མི་མཛད་པ། ③ དགོངས་པ། གཞན་གྱི་བཞེད་པ། རང་གི་བཞེད་པ་དང་ལག་ལ་བ།
བཞེད་པ་མི་མ་ཐུན་པ་མང་པོ།

བཞེད་ཚུལ། འདོད་ཚུལ། མཁས་པ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་མི་མ་ཐུན་པ།

བཞེད་ཚུལ་མཐའ་གྲས། འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཞེས།

བཞེད་གཞི། དགོངས་གཞི།

བཞེད་ལུགས། འདོད་ལུགས་སམ་འདོད་སྣངས།

བཞེད་སྒོལ། བཞེད་ཚུལ་དང་དོན་གཅིག་

བཞེན། [ཆིང་]བསྐྱེད་པ་སྐྱ་གདུང་ཞུགས་ལ་བཞེན།

བཞེས། བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཞེ་སའི་ཆིག་བཟའ་བཏུང་སོགས་ལོངས་སྤྱད་བྱེད་ཆུ་ཆས་ཤིགས་ཀྱི་
མིང་ལག་འཛིན་དུ་སྦྱར་ནས་ཞེ་ཆིག་བཟོ་བྱེད་ཆིག་བྱོགས་ཤིག་བཞེས་ཁམ། བཞེས་སྒོང་།
བཞེས་བག་བཞེས་ལུས། བཞེས་ཅན། བཞེས་ཐུར། བཞེས་ཐ་བཞེས་པ་མ་གནང་། བཞེས་
རག་མཉེས་དག་

བཞེས་ཁུང་། བཏུང་བྱའི་ཆང་།

བཞེས་སྒོ། ཡོང་སྒོ་

བཞེས་གྲོ། མིང་གཞན་ལ་ཁུ་ར་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་གྲོ་ཞིབ་སོགས་ལས་བྱས་པའི་བག་ལེབ་བརྒྱན་པ་
སྦྱར་བསྐྱེད་པ་བཏུང་རྗེས་ཐོན་པའི་བཟའ་ཆ་ཞིག་ཡིན།

བཞེས་ཅན། ལྟོ་སྒྲོན་པོར་པ།

བཞེས་ཐག་རྩེ་ཟས་ཐ་མག་

བཞེས་ཐུག་ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཐུག་པ།

བཞེས་ལྗན། ཆང་གི་ཐུག་པ་སྟེ། བསྐྱོལ་ལྗན།

བཞེས་སྒྲར། ཐུག་པའི་སྒྲར།

བཞེས་པ། ① གསོལ་བ་སྟེ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཞེ་ས། གསོལ་ཆིགས་བཞེས་པ། ཉ་བཟའ་བཞེས་
པ། དབུ་ཞུ་བཞེས་པ། གསོལ་སྒྲན་བཞེས་པ། ལྷུང་གཞི་ཡུན་རིང་བཞེས་པ། དགྲུང་ལོ་མཐོན་
པོ་བཞེས་པ། ② འབྲེར་བ་དང་ལེན་པའི་ཞེ་ས། ལུག་འཁར་བཞེས་པ། ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ།
སྒྲན་གསན་བཞེས་པ། ལུག་བཞེས་བསྟར་པ། ③ བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བའི་ཞེ་ས། དགོངས་བ་
བཞེས་པ། བཟོད་སྒྲོམ་བཞེས་སུ་གསོལ།

བཞེས་སྒྲོ། མར་ཁྱ་དང་སྦྱུ་མ་ལ་བཙོས་པའི་ཁ་ཟས།

བཞེས་སྒྲོ་བ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྦྱ་སྟེར་དང་སྟེ་བ་གཞུང་གི་བཞེས་བཟས་བཟོ་མཁམ།

བཞེས་པོར། རྩམ་པོར།

བཞེས་བག ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་བག་ལེབ་དང་། གཡོས་ཟེན་པའི་གྲོ་ཞིབ་ལའང་།

བཞེས་མོག མོག་མོག་གི་ཞེ་ས། བཞེས་མོག་མཆོད་དང་། སྦྱེ་རྒྱའི་སྐད་ལ་མོག་མོག་ཟེད

བཞེས་ཆལ། བད་ཆལ་ཆེན་ཆལ་སོགས་བཟའ་བྱའི་ཆལ་རིགས་རྣམས་ཀྱི་ཞེ་སའི་ཆིག

བཞེས་ཞོ། དཀར་ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཞོ།

བཞེས་ཞོག ཞོག་གོག

བཞེས་རག ཨ་རག་གི་ཞེ་ཆིག

བཞེས་ལག ལ་ལུག

བཞེས་ཟས། མར་སྦྱུ་མ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེགས་པའི་ཁ་ཟས།

བཞོ། ཉང་ནས་བྱིར་འབྱིན་བའམ་འདོན་པ། སྐབས་རེ་དལ་སོ་དང་བྱེལ་བ་མེད་པ་ལ་གོ་བ་ཡང་ཡོད།

བཞོ་སྟེགས། འོ་མ་འཛོ་མཁན་ཀྱི་སྟོད་སྟེགས།

བཞོ་ཐག འོ་མ་འཛོ་སྐབས་བཞོ་ཐོག་གས་བཞོན་མའི་ལག་པ་གཉིས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།

བཞོ་བ། འཛོ་བའི་མ་འོངས་པ།

བཞོ་འབྲི་མ། འབྲི་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་རིགས་ལ་འབྲི་མ་ཟེར། བཞོ་མ། འབྲི་མོ་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་
པའི་རིགས།

བཞོ་ཐོ། འོ་མ་བཞོ་སའི་ཐོ་ལག་ཆུང་དུ་ཞིག

བཞོན་ཤིང་སྟགས་གྲིས་བཞོན་མུ།

བཞོག་སྒྱུད། བཞོག་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱུད།

བཞེགས་པ། བཞུར་བ་དང་གསལ་བ་འདི་དོན་དུ་གོ་བའི་འཛོགས་པའི་འདས་པ།

བཞོད། བཞད་པའི་སྐྱེ་ཆིག

བཞོན། ① དཀར་ཆུ། ད་ལོ་ལོ་འབྲོག་ཁུལ་དུ་ཆར་ཆུ་ལེགས་པས་བཞོན་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག།

② ཞོན་གྱི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ།

བཞེན་ཁལ། བཞེན་ཏ།

བཞོན་པ། ① ཞོན་པ་འི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② ཏྲེལ་སོགས་བཞོན་བྱ། བཞོན་པ་ཞོན་པ།

བཞོན་པ་བཟང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་དུ་ཞུགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགྲོགས་བྱེད་དང་།

ཀླ་བྱེད། ལམ་འདེགས་བཅས་སོ།

བཞོན་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉིང་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་དག་བ་ས་གསུམ་ལ་

གནས་པའི་སེམས་དཔའི་སྐྱད་ཀྱི་སྤྱོད་རྗེ་ལྟག་མཐོང་དང་སྐྱབ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་འཁོར་

འདས་ཀྱི་མཐའ་གང་དུ་ཡང་མི་སྤྱོད་བས་མི་གནས་པའི་སར་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་འགྲོ་བས་ན་བཞོན་པ་

བཟང་པོ་ལྟ་བུའོ།།

བཞོན་མ། ① འོ་མ་བཞོན་རྒྱུ་ཡོད་པའི་མཛོ་མོ་དང་། བཞོ་ར་ལུག་སོགས། ② འོ་མ་ལོ་མ་ཁན་གྱི་བྱང་མེད།

བཞོན་ བཞར་བའི་སྐལ་ཆོག

བཞེས། བཞེས་ལ་ལྟོས།

བཞེས་ཏེ་སྐྱ་བ། མ་ལུས་པར་སྐྱ་བ།

བཞེས་ཐོག་ བཞེས་མ་ཐག་གི་དོན་ཏེ། བཞེས་ཐོག་འམ་རྩོད་མོ་ཞེས་པ།

བཞོས་པ། ① འཛོ་བའི་འདས་པ། ② [རྫིང]སེམས་གསོ་བྱས་པ། ལྷིང་བཞོས་པ།

༩༣༽

ཟ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་གཉིས་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྦྱེ་གནས་སོ་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
ཅེ། ཉང་གི་ཚོལ་བ་མགྲིན་པ་བྱེ་བ་དང་། བྱེའི་ཚོལ་བ་སྟོག་ཆེན་དྲེ་ཞིང་སྤྱེ་མེད་པ། མིང་ག་ཞིའི་
མོ་ཡིག་ཅིག

ཟ་ཀོང་བ། རྒྱ་ཁའམ་ཐོར་པ་སོགས་ཟ་བ།

ཟ་ཀང་། སྤར་དཔོན་ཁུངས་ཀྱི་ངོ་ཆ་བ་མི་སྣ་ལ་ཁལ་ལྟར་སྟོད་པའི་བྲ་ལྟོ།

ཟ་ཀང་བསྐྱོས་པ། ཁལ་བསྐྱེ་མཁན་ངན་པ་ཟ་འདོད་ཉམ་པ་ཅན་གཏོང་བ།

ཟ་ཀོང་། བ་སྤྱེ་བྱེ་ཞིང་གཡའ་ཟ་བྱེད་པ་དང་། ཤ་མདོག་སྟོན་པོར་འགྱུར་ཞིང་གཞན་ལ་འགོ་བར་
འགྱུར་བའི་བགས་ནད་ཅིག

ཟ་སྐལ། ལྟོ་ཆས་ཐོབ་ཐང་།

ཟ་ཁ། ཆ་ཤས་པན་ཚུན་གྱི་སྤྱེལ་མཆོམས་སམ་སྤྱར་མཆོམས་ཏེ། ཁའི་ཟ་ཁ་འབྱེད། ལྷས་གྱི་ཟ་ཁ་
བལ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཟ་ཁ་བྱུད་པ། ལྟོ་ཆས་ཀྱིས་འདང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཟ་ཁ་བྱུད་མིན། ཟ་ཁ་བྱུད་ཙམ་བྱུང་བ།

ཟ་ཁང་། ཟ་མ་ཟ་སའི་ཁང་བ།

ཟ་ཁ། ཁ་ཟས་ཀྱི་དྲངས་མ་ལུས་བྱངས་སུ་མ་གྱུར་ནས་དྲི་ཆུ་དང་ལྟན་དུ་བྱིར་བབ་པའི་གཅིན་སྟེའི་
ནད་ཀྱི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན།

ཟ་ཁལ། མི་པལ་བ་ཤི་ནས་ལོ་རེ་འཁོར་བའི་ཉིན་དེར་གཤེན་པོ་ཇེས་བྲན་གྱི་ཆོ་ག་མཆོད་འབུལ་
བྱ་སྟོལ་ཞིག

ཟ་གྲུ གྲང་བ་དཀར་པོ་ལམ་རྒྱ་མཆན་དཀར་པོ་ལང་ག་པའི་ནད་ཞིག་ལ་ཟེད།

ཟ་གི་ཤ་གཏུབ་བྱེད་ཀྱི་གི་ཚུང་ཟ་གོགས། བཟའ་བཏུང་བྱེད་མཁན་གྱི་རོགས་པ།

ཁ་སྐོར་སྒྲོང་གསུམ། ལུགས་དང་མི་མཐུན་ཁིང་གང་བྱུང་གིས་འཆོ་བ་སྒྲེལ་སྤངས།

ཟ་རྒྱན། [མངོན]ལོ་བཟ།

ཟ་འགྲམ། ཁའི་འགྲམ་པ།

ཟ་རེ་མིར་རེ། ① འཛོལ་བའམ་རིག་པ་ཉམས་པ་སྟེ། སེམས་ཟ་རེ་མིར་རེ། ཆོག་ཟ་རེ་མིར་རེ་མ་

བཤད་ལྟ་བུ། ② བླུ་བའམ་འཕྲུ་བ་ཆ་ལོང་བའི་དོན།

ཐ་ཇམ། ལྷོགས་ཇམ། ལྷོ་ལ་ཐ་ཇམ་མ་གྱེད།

ཐ་ཀམ་མི་བྱེད་པ། དཔོན་རིགས་སྲིགས་དབང་ཆ་ཡོད་མཁན་གྱི་སྤྱི་ཙོང་སྤྱི་དངུལ་སྲིགས་ཐ་ཀམ་

གྲི་ལས་ལ་མི་འདུག་པ།

ཐ་བཅའ། བས་ཀྱི་སྒྲི་མིང་།

བཟུངས། བས།

ཟ་ཆེ་བ། ལྟ་ཆས་ཆོད་ལས་འདས་བ་ཟེས་བ།

ཟ་ཚོག་འཕུང་ཚོག་ གཡོ་བསྐོས་ལུས་ཟིན་པའི་བཟང་བཅུང་གི་རྣམ། དེ་ཁྱིམ་དུ་མཚོན་པོ་ནམ་

ཡོང་ཡང་ཟ་ཆོག་འཐུང་ཆོག་བྱས་ནས་བསྟད་ཡོད།

ཟ་འཆའ། ཟ་བཅའ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། ཟས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ཟ་ཉལ། ཟློ་ཟ་བ་དང་གཉིད་ཉལ་བ། ཟ་ཉལ་འགོ་འདུག་སྒྲིད་ལམ་རྣམ་པ་བཞི།

ཐ་ཉེས། ① ཚོད་མ་བཟུང་བར་གང་ལྟར་ཐ་བཟམ་ཐ་མི་རུང་བ་ཐ་བ། མཐོང་ཚད་ཐ་ཉེས་ཀྱིས་ཐོང་།

ཁོ་ལ་ན་པ། ② བཙུག་པ་ལྟར་མི་ཤི་པ་བ་ལྟེ། མི་འདི་མ་ཐ་ཉེས་འཁུར་ཉེས་ཁོ་ན་བྱས་ཏེ་

སྒྲུབ་པོར་གྱུར་པ་རེད།

ཟ་ཉེས་པ། ལྟོ་ཆས་ཟ་སྒྲངས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའམ་ཟ་ནོར་བ།
ཟ་སྒྲད། ལྟོག་རྒྱ་ཟ་འདོད་ཀྱིས་སྒྲད་འཆོལ་བ། གཞན་ལ་ཟ་སྒྲད་བྱེད་པ། ལྷ་ར་དཔོན་ངན་གྱིས་མི་
མེར་ལ་ཟ་སྒྲད་བྱེད་རྒྱ་ཁོན་ལས་གཞན་གང་ཡང་མི་ཤེས།
ཟ་བཏུང་རྒྱན་ཅེད་འཆལ་སྟོང། ཟ་རམས་བཏུང་རམས་དང་རྒྱན་ཅེད་འཆལ་སྟོང་སོགས་ཟ་ཤལ་
ཀྱི་སྟོང་པ་ཚུལ་ལ་འབྲུག་པ།
ཟ་ཐང་། ལྟོ་ཆས་ཐོབ་སྐྱལ་གྱི་ལམ་འགྲོ། ཟ་ཐང་མེད་ན་འབད་བཙོན་ཁོན་ས་ཅི་ལ་པན་ལྟ་བུ།
ཟ་ཐུར། [ཡུལ་]ཟ་ཐུང་ཐུར་མའམ་ཁེམ་བུ། གནའ་སྤ་མོ་མོད་མིས་ཟ་ཐུར་འཐུར་སྟོལ་མེད་པ་མ་
ཟད་འཛེམ་སྟོལ་ཡོད། ད་ལྟ་མང་ཆེ་བས་ཟ་ཐུར་གྱིས་ཟ་མི་མང།
ཟ་འདྲེ། ལྟོགས་བྱེད་ཀྱི་འདྲེ།
ཟ་པ། ཁྲིམ་བདག
ཟ་པོད་པ། ཟས་ཟ་ཁུས་པ། མིའི་ནང་དུ་འཕྱོར་བ་ཆེ་རྒྱུད་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་ཟ་པོད་པ་དང་མི་པོད་་
པ་སྤྱ་ཆོགས་ཡོད།
ཟ་ཐུག་ གཡན་པ། སྤེལ་སྤོགས་སྤྱི་ཆགས་ཏེ་ཟ་ཐུག་ལངས་པ། གཟུགས་པོར་ཆ་ཐོར་སྤྱེས་ནས་
ཟ་ཐུག་ལངས་པ།
ཟ་འཐུག་ ཟ་ཐུག་དང་འདྲ།
ཟ་འཕྲོ། ① ལྟོ་ཆས་བཟས་པའི་ལྟག་པ། ཟ་འཕྲོ་འཐུང་འཕྲོ། ལྟོ་ཆས་ཟ་འཕྲོ་ཡུན་རིང་དུ་འཛོགས་ཅི་རུང་།
② ཟས་ཟ་བཞེན་པའི་མཆོམས་བཞག་པ། ཁོ་ཆོ་ལྟོ་ཆས་ཟ་འཕྲོ་བཞག་ནས་ཕྱི་ལ་ཕྱིན་སོང་།
ཟ་འཕྲོ་འཐུང་སྤྲུགས། ཟ་མ་ཟས་རྗེས་ཀྱི་ལྟག་མ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་ད་དུང་བེད་སྟོང་བྱ་ཆོག་པའི་
རིགས་ལ་ཟེད།
ཟ་བ། ① བཟས་པ། བཟའ་བ། རོ། ཟ་མ་ཟ་བ། མངར་ཆ་ཟ་བ། ཟ་ཟ་འཐུང་འཐུང་། ② ཟ་ཐུག་ ཟ་བ་
ཐུགས་པ། ཟ་ཐུག་ལངས་པ། གཟུགས་པོ་ཟ་བ། མ་ཁ་ཟ་བ། ③ བཟས་པ། ཟ་བ། སྤྱི་བ་དང་།
འཐུང་བ། ཁོང་ཁོ་ཟ་བ། གཡང་ཟ་བ། ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ། ལྷ་ར་ཉོག་ཟ་བ། རོགས་པ་ཟ་མི་དགོས།
ཆིག་པ་བཟས་པ། ལྟོགས་ཆིག་ཟ་བ།

ཟ་བ་པོ། འབྲས་བྱ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཟ་བ་པོ་ཞེས་གང་ཟག་གི་བདག་གི་ནམ་གངས་སུ་གྱངས་
ཅན་པས་འདོད།

ཟ་བབས། གོས་ཆེན་གྱི་བྲག་པ་ཞིག་གོས་ཆེན་ཟ་བབས་ཀྱི་ཕྱ་བ་འཆེས་པ།

ཟ་བེ་ཚོ་བ། ཉན་ཉན་མེད་པ། མི་འགའ་ཞིག་ལས་དོན་ཟ་བེ་ཚོ་བེ་བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།

ཟ་བེད། མི་མེད་ཀྱི་ས་ནས་ཉམ་ཟ་བྱེད་པ།

ཟ་བེར་བ། ཟ་སྤྲུག་ལངས་པ། གཤོང་ལ་དུག་སྤྲང་གིས་སོ་བཏབ་པས་ཟ་བེར་བ་བྱས་བྱང་།

ཟ་མོག་ཟ་འོག་གམ་དར་དང་གོས་ཆེན།

ཟ་བྱེད། [མདོན] ༡ ལ། ༢ བརྒྱ་བྱིན་གྱི་དོ་རྩེ། ༣ གཤོང་། ༤ མེ། ༥ མེ་ལྷ། ༦ སྤོང་པོ།

ཟ་བྱེད་དོ་བརྒྱད། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དདུལ་ཚུའི་དུག་ནམས་ཟ་བར་བྱེད་པའི་

ཚུ་སྤྲར་དོ་དང་། ལྷང་ཆེར་དམར་པོ། གཤེར་དོ་བ་སྤྲ། ཁབ་ལེན། ལ་པོང་ལོང་བྱ། ལྷོང་རོས།
དདུལ་དོ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཟླ་ལི་པས་མཛད་པའི་དདུལ་ཚུ་གྲབ་
པའི་བསྐྱན་བཅོས་ལས། སྟོན་ཆད་སྐམ་པའི་ཆོག་གས་སྤྲན། དདུལ་ཚུ་ཡི་ནི་བཅུ་དྲུག་འབྲུར།
བཏུལ་པའི་ལྷགས་ནམས་གཞུག་པར་བྱ། མམས་ཅད་དདུལ་ཚུ་ཟ་བར་འབྲུར། ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། གཤམ་དག་དབང་ཡོན་ཉན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་དདུལ་ཚུ་བཅོ་བརྒྱ་ཆེན་མོའི་སྟོར་
བས་བྲབ་པའི་བཅུད་ལེན་དུ་བསྐྱར་བའི་ལག་ལེན་ལས། མབས་མཆོག་ལྷགས་ཀྱིས་སྤྱིད་པའི་
འཕོ་བ་འཆིངས། ཡེ་ཤེས་ཁམས་ཀྱིས་ཀུན་ཉོན་དུག་རིགས་ཟ། ཞེས་དང་། འཕིགས་བྱེད་དུག་
ཀྱང་ཟ་ཞིང་འཆིངས་རུས་ལ། ཞེ་བྱེད་ཀུན་གྱི་ལོག་གཞོན་ཁྱད་པར་ཅན། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་གྱི་ཟ་བྱེད་དོ་དེ་ལ་ནང་གཤེས་སུ་དབྱེ་ན་བརྒྱད་མཆིས་ཏེ། དདུལ་ཚུ་གྲབ་པའི་བསྐྱན་
བཅོས་ལས། ཚུ་སྤྲར་དོ་དང་ལྷང་ཆེར་དམར་པ། གཤེར་དོ་བ་སྤྲ་ཁབ་ལེན་དང་། ལ་པོང་ལོང་རོས་
དདུལ་རོད་ནམས། ཞེས་པར་བཏགས་ལ་དདུལ་ཚུར་བསྐྱན། ཞོ་ལྟར་བེར་ཤ་འཛིན་པར་
འབྲུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ཟ་འབྲུ། ཟ་རྒྱའི་འབྲུ་རིགས། ① ལྷོ་ཆས། ② བྱེད་མེད། ③ ལྷོ་ཡུན་ཏེ། ལྷོ་ཐངས་གཅིག་ཟ་བའི་དུས་
ཡུན། ཞག་དང་ཟ་མ་ཅམ་ཡང་མ་འབྲུངས་པ། ④ མ་ནིང་།

ཟ་འབྲེ་སྒོང་། གཞན་ལ་བཟོད་དཀའ་འདོད་པའི་ཚོར་བ་སྟེར་བའི་དོན། ངར་སྒོང་དང་དོན་གཅིག
དཔེར་ན། རྟོག་པའི་མིའི་མདུན་དུ་ཟས་བསྟན་པ། འདོད་ལྡན་ཅན་ལ་ལུས་ཀྱི་གསང་བའི་ཆ་
རྣམས་སྟོན་བ་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་དུ་ stimulate ཟེད། 刺激

ཟ་མ། མ་ཞིང་ངམ་དུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གཅིག་གི་མིང་།

ཟ་མ་ཉིས་ཟ། ལས་ཀ་གཅིག་གྲུས་པར་སྒྲིབ་འབབ་ཁག་གཉིས་ནས་འབྱུང་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཟ་མ་ཏྲོག་ ① ཡོ་བྱང་འཇུག་སྟོང་། ཟས་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་ཆུང་དུ། ② མདོ་སྡེ་ཞིག་

ཟ་མ་ཏྲོག་བཀོད་པ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ཞིག་བམ་པོ་བྱེད་དང་ལྟ་ལེའུ་གཉིས་པ། དམྱེ་
ཏཱི་ན་མི་ཏ་སོགས་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་བརྗེ་ཡེ་ཤེས་སྟེས་བསྐྱར་ཅིང་ཞུས་པའོ།

ཟ་མ་ཏྲོག་ཅན། [མདོན]① འཕྲོན་བུ། ② སྟོན་བུ་བད་པ།

ཟ་མ་མ་ཞིང་། པོ་མོ་གང་རུང་འདོད་པ་ཆུ་ལ་བཞིན་དུ་སྒྲོད་མི་རུས་པ་ཞིག་

ཟ་མ་མོ། བྱང་མེད་སྦྱིའི་ ཁྱད་ཆོས་བཟོད་པའི་མིང་།

ཟ་ཆར། རོ་གདོང་གི་གསལ་པ། ཁོས་པའི་ཟ་ཆར་ལ་བཞུས་བྱུང་ཡང་ངས་བཟོད་པ་བསྒྲོམས་པ་ཡིན་ལྟ་བུ།

ཟ་ཆན། རྟོ་ཆས་མང་ཅུང་ཟ་བུ་བའི་འཕོར་ཆད། ཟ་ཆན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ།

ཟ་ཆོ། བཟའ་ཆོ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ་བཟའ་ལ་བསྟོས།

ཟ་ཆོད། ཟས་ཟ་འཕོར་མང་ཅུང་གི་ཆོད། རྟོ་ཆས་ཟ་ཆོད་རན་པ།

ཟ་ཟ། ཨ་མའི་མིང་གཞན།

ཟ་ཟེ། འདུ་ཤིང་སྟེ་ལས་དང་སྐད་ཆ་མང་པོའི་བྲེལ་བེང་། མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཟ་ཟེའི་ཁྱོད་དུ་འང་
མཁོ་བསམ་གཏོང་བུ་བུ་པ། སྟོག་རྒྱ་ཟ་ཟེས་མགོ་མོངས་ཏེ་ཤར་དང་རུབ་ལ་སོགས་པའི་
ཕྱོགས་ཀྱང་མཆོན་པར་མི་རུས།

ཟ་ཟེད། མི་མང་པོས་བྲེལ་འཆུབ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཇུག་སྒོང་ཟ་ཟེད་ཞེ།

ཟ་ཟོ། ཟ་པེ་ཟོ་པེ་ཞེས་སོབ་སོབ་བམ་བརྟན་པོ་མེད་པ། ཉན་ཏན་མེད་པ་ལའང་།

ཟ་འོག་ དར་སྐྱད་སྒྲ་ལྟ་དང་གཤེར་སྐྱད་སོགས་བསྟེས་ནས་བཏགས་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག་

ཟ་ཡོན། ① བྱིས་བདག་ཨ་པ། ② གཞན་བསྟེས་ནས་བཏགས་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག་

ཟ་ར་ཚགས། རྩ་འགྲོ་སའི་མ་ཁ།

ཟ་རང་བཟ་ཆོས་སྒྲིང་། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མི་གསལ། སྲར་གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་ཡང་ད་ལྟ་ཉིང་མར་གྲུར་བེན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་
ཁུལ་ཙུང་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟ་རི་ཟི་རི། ① མི་གསལ་བའི་ཚུལ། ཉན་ཟ་རི་ཟི་རི་དུས། དན་པ་ཟ་རི་ཟི་རི། ཆང་གིས་བཟིན་
སེམས་ནལ་དུ་མི་གནས་པར་ཟ་རི་ཟི་རི་བྱེད་ཡོང་། ② རོན་མེད་དུ་གཡེང་བའི་ཚུལ། རོན་
མེད་ཟ་རི་ཟི་རི་འཕམ་གྱིས་བྲེལ། ③ སྤྲ་མཚོན་པའི་ཆེག་མེ་རྟོག་གི་ཁོད་ནས་བྱང་བའི་སྤྲ་ཟ་
རི་ཟི་རི་སྤྲོག་ལ།

ཟ་རུ། ཤིང་སྐྱོགས། དཀའ་ལས་ཟ་རུས་སྤྱད་ན། འབས་བྱ་ཟ་རུར་འཁོར་ཡོང་། ཁོག་མ་ལ་མེད་ན།
ཟ་རུ་ལ་གང་ནས་ཡོང་།

ཟ་རེམ་ལྷག་དགེ། ཉགས་ལ་བཏོས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་རྒྱུངས་པར་བབས་པའི་མིང་སྟེ།
འཕྲེ་གུང་ཆེ་དབང་བཏན་པས་མཛད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཙུམ་གཞན་པན་རྩ་བའི་འཛུམ་ཟེར་
ལས། ཟ་རེམ་ལྷག་དགེ་ནི། དུག་ནད་གཞན་དང་མི་འབྲ་བ་ཟས་ལ་འཁྲེན་ཞིང་ལྟོ་བ་ཆེ་བ་དང་།
ནད་ཉགས་མཛིང་བ་རེངས་ནས་ལྷག་བ་དགེ་བཤོ།

ཟ་རོ། ཉྟགས་གྱིར་འཆི་བའི་བྱང་པོ་སྟེ་དམའ་འབེབས་པའི་གཤེ་ཆོག

ཟ་ལས་བྱེད། ཆབ་མདོའི་ཡུལ་སྐད་དུ། དབྱར་དུས་རི་ལ་སློ་འབྲུམས་འགོ་བའི་དོན།

ཟ་ལུང་། གཙང་སྟོད་བོན་པོའི་གནས་ཤིག

ཟ་ལུང་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟ་ཤེད། ཟས་ཟ་ཤུགས་སམ། ཟས་ཟ་འཁོར་མང་ཉུང་གི་ཆོད། ཟ་ཤེད་ཆེ་བ། ཟ་ཤེད་རྩུང་བ།

ཟ་བསོད། ཉྟ་ཆས་ཟ་བའི་སྐལ་བའམ་ལམ་འགོ་འབྱོར་བ་ཆེ་ཡང་ཟ་བསོད་མེད་ལ།

ཟ་ཏམ། ཉྟགས་རམ། ཟ་ཏམ་འཕྱང་ཏམ་བྱེད་ལ།

ཟ་ཏོར། རྒྱ་གར་སྐད་ཟ་ཏོར་རའི་བྱར་ཆག་སྟེ། དེ་སྟོན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱ་གར་རྒྱལ་མེར་

བའི་ཡུལ་གྱི་མིང་སྟེ། དེང་སང་མེང་ཅ་ལར་ཟེར།
ཟ་ཉོར་ཀྱ་ཤུ་ཤིང་འབྲས་ལེགས་གས་ཤིག།
ཟ་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་ལའི་རྒྱལ་པོ། སྤར་གྱི་བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྐབས་དེ་ཟ་ཉོར་གྱི་རྒྱལ་
པོ་དང་། སྐབས་དེ་རྒྱལ་ལའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་མིང་འདོགས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བྱུང་། དོན་དུ་
དེང་སང་གི་མིང་ཅ་ལའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་ཟེར།
ཟག་ཟག་བ་སྟེ། མ་དག་པའི་དྲི་མའམ་སྟོན་གྱི་མིང་སྟེ། ཟག་བ་ཟད་བ། སྟོན་བཅའ་བ་ལ་ཟག་བཅའ་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཟག་ལྷ། ལྷ་མ་བརྒྱབ་པའི་ཆང་གི་སྟེང་ལྷ།
ཟག་མགོ་[ཡུལ]ཁ་ལ་དུ་བ་འཐེན་བྱེད་གྱི་ཡོ་སྤྱད་ཅིག།
ཟག་བཅས། ཉོན་མོངས་ཅན་ཏེ། དམིགས་བ་དང་མཚུངས་ལྡན་གང་དུང་གི་སྟོན་ས་ཟག་པའམ་ཉོན་
མོངས་རྒྱས་འགྱུར་གྱི་ཆོས། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ་བྱའོ། འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཁྲབ་གྱིས། ཟག་
བཅས་རྣམས་གང་ཞེ་ན། བྱག་བསྟོར་སྤྲུལ་ཡན་ཆད་ནས། ཉིང་དེ་འཛིན་བསྟོམ་པ་བྱིན་ཆད་
ལམ་བདེན་ཡིན། དེ་མ་གཏོགས་ཞིང་ལས་ཆོང་ཁེ་སྟོག་སོགས་འདུས་བྲས་གྱི་ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཟག་བཅས་ཡིན།
ཟག་བཅས་གྱི་མངོན་ཤིང་། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་མ་སྤངས་ཀྱང་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་ལ་
བརྟེན་ནས་མངོན་ཤིང་ཕྱང་ཟད་ཐོབ་པ་ཡོད་པ་དང་། མངོན་ཤིང་དེ་རིགས་ལ་ཟག་བཅས་གྱི་
མངོན་ཤིང་ཟེར།
ཟག་བཅས་གྱི་ཆོས། ཉོན་མོངས་པའི་ཟག་དང་བཅས་པའི་ཆོས་རྣམས།
ཟག་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ། རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་དང་། ཆོར་བ། འདུ་ཤིང་།
འདུ་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་བཅས་གྱི་ཕྱང་པོ་ལྷ་ལོ།
ཟག་བཅས་གྱི་རྩ་འབྲུལ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས་རྩ་བ་ནས་མ་སྤངས་ཀྱང་ནམ་
མཁའ་ལ་འཕྱར་བ་དང་། ལྷ་ལ་མི་བྱིང་བར་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའི་རྩ་འབྲུལ་ཕྱང་ཟད་རྟོན་བྱབ་པ།
ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ། རང་རྒྱུ་ལས་ཉོན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་གཟུགས་དང་། ཆོར་བ། འདུ་

ཤེས་འདུ་བྱེད། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤང་
པའི་ཕུང་པོ་སྤྱི་མ་ཉེ་བར་ཡོན་པའི་རྒྱ་བྱེད་པས་ན་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཞེས་ཟེད།
ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྟུག་བསྐྱེད་པ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་གཉིས་
ཡོད་པའི་ཟག་མེད་རྣམས་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་རོ་བོ་དང་འབྲས་བུས་མ་བསྐྱས་པའི་བྱིར་
སྟུག་བསྐྱེད་མིན་ཡང་། ཆོས་གང་ལ་དམིགས་ན་ཉོན་མོངས་ཉེ་བར་རྒྱས་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་
ཐམས་ཅད་ནི་ཟག་བཅས་ཡིན་ཅིང་ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་
པ་ཉིད་དུ་གཞུགས་དེ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྟེས་ཅམ་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རོ་བོ་འཇམ་སྟུག་
བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བ་དང་། སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཆ་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་གསུམ་གྱི་རང་
བཞིན་གྱིས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་བསྐྱས་པ་ཡིན་ནོ།། དཔེར་ན་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་ལུས་དུ་
བྱུང་བ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཅུང་སྐད་ཅིག་གཅིག་སོང་གཉིས་སོང་གིས་རྒྱན་སྒྱུར་དུ་ཟད་ཅིང་།
གང་བདེ་བ་ཟད་པ་ནི་སྟུག་བསྐྱེད་པ་ཉིད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་སྤྱིད་པའི་ཕུན་ཚོགས་མི་རྟག་མི་བརྟན་
པས། སྤྱིང་པོ་མེད་པ་སྟུག་བསྐྱེད་རང་བཞིན་ཉེ། དེ་བས་རྟག་བརྟན་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ། དོན་
དུ་གཉེར་བ་སྐྱེལ་བཟང་སྟེ་བོའི་ལུགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ། ཉོན་མོངས་ཡོད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ། ཉོན་མོངས་
མེད་པའི་བདེ་བ་ལ་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་གོ་བ་སྦྲུབས་བདེ་ཅམ་ཞིག་གོ་
ཟག་བདེ། ཟག་བཅས་ཀྱི་བདེ་བ་སྟེ་ཉོན་མོངས་པའི་བདེ་བ། ལུན་རིང་ཟག་བདེ་སྤྱད་པ།

ཟག་པ། ① ཟགས་པ། ཟག་པ། ལྷུང་པ། གཡང་སར་ཟགས་པ། ཁང་པའི་ནང་ལ་ཐེགས་པ་ཟག་གི་
འདུག་ཁང་ཐོག་ནས་ཟགས་སོང་། མཆི་མ་ཟགས་པ། ② འཛག་པའི་འདས་པ། ③ ཉོན་མོངས།
④ བཤང་གཅི་མཆི་མ་སྦྲུབས་སོགས་ལུས་ལས་བྱུང་བའི་མི་གཙང་པའི་རྩས།

ཟག་པ་ཀུན་ཟད། ཟག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ཉེས་
སྦྱོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་དང་འཕེལ་བར་བྱེད་པས་ཟག་པ་ཞེས་བཏགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་
ཀུན་སྤངས་པའི་དགྲ་བཙོམས་པ་རྣམས་ལ་ཟག་པ་ཟད་པའི་དགྲ་བཙོམས་པ་ཞེས་ཟེད།

ཟག་པ་དང་འབྲེལ་བ། ཟག་པ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བའི་སེམས་བྱུང་དང་བདག་སྟེན་མིག་དབང་

སོགས་ཏེ། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
ཟག་པ་བཞི། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ། ལྟ་བའི་ཟག་པ་སྟེ་སྲིད་
པའི་རྩ་བོ་བཞི་ལ་ཟག་པ་བཞི་ལ་ཟག་པ་བཞི་ཞེས་བཤོ།
ཟག་པ་ཟད་པ། ཉོན་མོངས་ཟད་པ།
ཟག་པ་ཟད་པ་མཐུན་པའི་སྟོབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་འདྲ་བ་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་
ཅན་འདི་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཟག་པ་ཟད་དོ་ཞེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ལ་མཁས་པ།
ཟག་པ་ཟད་པ་ལ་མི་འཛིགས་པ། སྤངས་པ་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་འཛིགས་པ་དང་དོན་གཅིག
ཟག་པ་ཟད་པའི་མངོན་ཤིང་། མངོན་པར་ཤིག་པ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མཐོང་བ་དང་བསྟོམས་
བས་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་གང་སྤངས་མ་སྤངས་པའི་རིམ་པ་ཤིས་ནས་ཟད་པ་དང་མི་སྟེ་
བའི་ཡེ་ཤིས་ཐོབ་པ་ཤིས་བཤོ།
ཟག་པ་ཟད་པའི་རིག་པ། རང་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་
བཞག་པའི་ཞི་ལྷག་རྒྱང་འབྲེལ་གྱི་ཤིས་པ་སྟེ་རིག་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ཟག་པ་གསུམ། འདོད་པའི་ཟག་པ་དང་། སྲིད་པའི་ཟག་པ། མ་རིག་པའི་ཟག་པ་སྟེ་གསུམ།
ཟག་པ་གསོག་པ། གཞན་ལ་ཞེ་སུན་སྦྱེད་པའམ་ཁོང་ཁྱོ་སྦྱོང་བ། དོན་མེད་སྤང་ཆ་རྩལ་པོས་མི་
གཞན་ལ་ཟག་པ་གསོག་པ།
ཟག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ། ཟག་པའི་འབྲས་བུ་རྣམས་ཏེ། ཟག་བཅས་ཉིང་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ།
ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་ཀུན་ཉོན་རྒྱས་པའམ་འབྲེལ་བར་རུང་བའི་སྒོ་དྲུག་སྟེ། ཟག་པས་བཅིངས་པ། ཟག་
པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། ཟག་པའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བ་བཅས་སོ།
ཟག་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པ། ཟག་པའི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་པ་སྟེ། ཟག་པའི་སྒོ་
དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
ཟག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ། ཟག་པའི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། ལམ་བཤེན་མ་གཏོགས་པའི་
འདུས་བྱས་གྱི་ཆོས་རྣམས་སོ། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
ཟག་པའི་བདག་ཉིད། ཟག་པའི་སྒོ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཏེ། ཅ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་སོ།

ཟག་པའི་གནས་ངན་ལེན། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དགེ་བ་ལ་བཀོལ་དུ་མི་རུང་བའི་གནས་ངན་ལེན།
ཟག་པས་བཅིངས་པ། ཁམས་གསུམ་གྱི་དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་དེས་སྲིད་པའི་རྒྱུར་ཀུན་ནས་
བཅིངས་པ་སྟེ། ཟག་པའི་སྒྲིབ་གི་ནང་ཚན་ཞིག

ཟག་ཕྱང་། ལུས། ཟག་ཕྱང་བདེ་ཐང་།

ཟག་བྱེད། [མདོན]མོ་དབང་དང་མོ་དབང་།

ཟག་མེད། དམིགས་པ་ལམ་མཚུངས་ལྡན་གང་རུང་གི་སྒྲོན་པ་ཀྱང་ཟག་པ་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཆོས་
ལམ་བདེན་དང་འགོག་པ་ལྟ་བུའོ། འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་བྱེད་གིས། ཟག་མེད་གང་ཞིག་ནས་
མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་འགོགས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་ཅད་ནས་འགོགས་པ་སྟེ། སྤྱི་བ་གཏན་དུ་
གཤམ་བྱེད་པའོ། སོ་སོར་བརྟགས་མེན་འགོགས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་འབྲུལ་དུ་འགོགས་པའོ།
ཟག་མེད་གྱི་ཆོས། ལམ་བདེན་དང་འདུས་མ་བྱས་གྱི་ཆོས་རྣམས་སོ།།

ཟག་མེད་གྱི་སྒྲོན་པ། ཁམས་གསུམ་ལས་འདས་ཤིང་འཕགས་པའི་སམ་བསྐྱས་པའི་སྒྲོན་པའོ།
ཟག་མེད་གྱི་ཕྱང་པོ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཕྱང་པོ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་པོ། ཤེས་རབ་གྱི་ཕྱང་
པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བའི་ཕྱང་པོ་བཅས་ལྟའོ།
ཟག་མེད་གྱི་དབང་པོ་གསུམ། འཕགས་ལམ་གྱི་རྒྱུད་གིས་བསྐྱས་པའི་ཟག་པ་དང་བྲལ་བའི་དབང་
པོ་སྟེ། ཀུན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དང་། ཀུན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་། ཀུན་ཤེས་ལྡན་པའི་
དབང་པོ་སྟེ་གསུམ་མོ།

ཟག་མེད་གྱི་ཆོགས་གསུམ། བསོད་ནམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོགས་ཏེ་གསུམ་མོ།
ཟག་མེད་གྱི་ལམ་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ཟག་མེད་ལམ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཟག་མེད་ལམ། ཤེས་
རབ་གྱི་ཟག་མེད་ལམ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཟག་མེད་གྱི་ལམ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་
མཐོང་བའི་ཕྱང་པོའི་ཟག་མེད་ལམ་སྟེ་ལ།

ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་སྡེ་ཚན་ཉེར་གཅིག་ནི། བྱང་
སྟོགས་སོ་བདུན། ཚད་མེད་བཞི། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཟད་པར་
བཅུ། ཟེལ་གཞོན་བརྒྱད། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། སྒྲོན་གནས་མཁྱེན་པ། མདོན་

ཤེས་དྲུག་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞི། དག་པ་བཞི། དབང་བཅུ་སྟོབས་བཅུ་མི་འདྲིགས་
པ་བཞི། བསྐྱར་བ་མེད་པ་གསུམ། དན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། བསྐྱེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་
ཉིད། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱུ་ཀྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་
བཅོ་བརྒྱད། རྣམ་མཁུན་བཅས་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་
ཟག་རྩལ། བཤང་གཅི་མཆིལ་སྐབས་སོགས། ཟག་རྩལ་བཅོག་པ།
ཟག་ཟད། ཟག་པ་ཟད་པའི་བསྐྱེལ་ཆོག་
ཟག་ཟད་ཀྱི་མངོན་ཤེས། མཐོང་བ་དང་བསྟོན་པས་སྤངས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅི་སྤངས་ཅི་མ་སྤངས་
པའི་རིམ་པ་ཤེས་བཞིན་ཟད་པ་དང་མི་སྦྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ཤེས་པའོ།
ཟག་ཟད་མཁུན་པའི་མངོན་ཤེས། ཟག་པ་ཟད་པའི་ངོ་བོ་འཕམ་ཐབས་མངོན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་དག་པར་
འབྱོར་བའི་ཉིང་རེ་འདྲིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ།
ཟག་ཐོག་གཡོ་སྒྱུ་འཕམ་ཐོག་རྩ།
ཟགས། ལྟང་བ།
ཟགས་པ། ཟག་པའི་འདས་པ།
ཟང་རྒྱད། [རྟིང]ཁ་རྒྱད་ངམ་འབའ་ཞིག་
ཟང་རི་ཐིང་རི། ① ཁ་ཁུ་མིམ་པོ་མིན་པའམ་ལྟིང་མི་འདྲགས་པ་དང་བྲེལ་བ་ཆབ་ཚུ་བ། སེམས་ཟང་
རི་ཐིང་རི་བྲེད་པ། ཟང་ཐིང་གིས་སུན་པ། ② གོ་རིམ་འཁྲུགས་པ། མི་ནོར་མང་པོ་ཟང་རི་ཐིང་
རི། ལུང་པར་ཟང་རི་ཐིང་རི་བྲུང་བ།
ཟང་ཐལ། བར་མཆམས་མེད་པའམ། ཐོགས་རྟུགས་མེད་པ། ཡར་གྱི་ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ། མར་གྱི་
ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ། ལུས་པ་ཏ་ཅང་ཆེ་བས་དྲག་དང་རྟིག་པ་ལ་ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ། སྟོགས་
ཆེན་འཕངས་པའི་མདེུ་དག་མཁར་ལ་ཟང་ཐལ་དུ་འགྲོ་བ།
ཟང་མ། རྗེན་པའམ། ཐང་ཀ་དང་མངོན་སུམ། ཐེར་རྒྱས་པོངས་པའི་རྟུགས་ཟང་མར་སྟོན་པ། ཆང་
གིས་ཏ་ཅང་ཁྱོས་པའི་རང་རྟུགས་ཟང་མར་ཐོན་པ།
ཟང་རྩལ། ང་བསྟོན་པའི་སྟོད་ཆས་ཞིག་ཡིན།

ཟང་ཟང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང། གཞིས་ཅི་ས་ཁུལ་ངམ་རིང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟང་ཟིང་། ① ཟང་རི་ཟིང་རིའི་བསྐྱུས་ཆེན། ② རྒྱ་ལོར་དང་ལོངས་སྤྱོད་དམ་དངོས་ཐུས།

ཟང་ཟིང་གི་རོགས་རལ། ཟང་ཟིང་གིས་འཕྱོར་བ།

ཟང་ཟིང་གི་སྤྱིན་བ། སྤྱིན་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན། གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱིན་བ།

ཟང་ཟིང་པན་བྱན། [ཆིད་]ཟང་ཟིང་དམ་དུམ།

ཟང་ཟིང་མེད་བ། ① ལོར་ཐུས་མེད་བ། ② འདུ་འཇི་མེད་བ།

ཟང་ཡག་གངས་ཀྱི་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྟངས་ཁག་གཅིག་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀའི་མིང་ཞིག

ཟངས། ① རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་བྱུང་དང་རྩོམ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་བཅས་མཆིས། རོ་

མང་པ། ལུ་རླེས་བསེལ། ལུས་པས་སྒོ་ནག་དང་། ལུ་མེ་པ། ཆ་ལུ་སོགས་སྟེམ། དངུལ་ལུའི་

ལུས་པ་སྤྱང་། ལུགས་རྒྱང་སར་ལུགས་དང་། ཟངས་རྒྱང་སར་ཟངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་

ཟུ་སྒོ་ཁ་དང་། ལུགས་དམར། ཟངས་མ། ཟངས་དམར་བཅས་སོ། ② ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་

རྒྱ་སྤྱོད་དམ་ཐབ་ཆས། དཀྱིལ་ཟངས། ཁམས་ཟངས། ལུ་ཟངས།

ཟངས་སྤྱད། ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱད་བ།

ཟངས་ཀྱི་གཤུ། ཟངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་སྐམ་རྒྱུང་ཡས་ཐོད་མས་ཐོད་ཁ་སྤྱོད་བྱས་པ་ཞིག་གི་མིང།

ཟངས་ཀྱི་སྟེགས་བྱར་བྲིས། ཟངས་ཤོག་གི་སྟེང་དུ་བཀའ་ཆེམས་རྣམས་ཡི་གེར་བཞོས་བ།

ཟངས་ཀྱི་ཐམ་ག། ཐམ་ག་བཅོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཟངས་ལས་བྱུབ་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས། ཐམ་ག་དེ་

རིགས་ནི་སྐར་གཞུང་ཆང་མས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཟངས་ཀྱི་དོང་ཅེ། ཟངས་ཀྱི་ཏམ་ཀ།

ཟངས་ཀྱི་མེ་ཉོག་ ① ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་མེ་ཉོག་ ② མེ་ཉོག་གི་རིགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག

ཟངས་ཀྱི་གཙུག་བྱད། [མངོན་]ཁྱིམ་བྱ་དེ་སོ།

ཟངས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱ། སྤྱ་རྒྱ་ཟངས་ལས་བྱུབ་པའི་ལྷ་སྤྱའི་སྤྱང་བརྟན།

ཟངས་རྒྱན། ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་རྩ་ཆང་བྱག་པ་སོགས་བྱུང་བ་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ཅིག

ཟངས་སྟེམ། ལུགས་རིགས་འཁར་པའི་མིང།

ཟངས་སྟོགས། ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་སྟོགས། རག་སྟོགས་ལས་ཟངས་སྟོགས་ཞན།
ཟངས་དཀར། སྟོད་མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་དཀྱིལ་ལ་ཟངས་
དཀར་ལོ་རྩ་བ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཡུལ་ལྷང་དེར་འབྱུངས། ཟངས་དཀར་ལོ་རྩ་བ་འཕགས་
པ་ཤེས་རབ། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དང་པོའི་དཀྱིལ་དུ་མངའ་རིས་ཟངས་དཀར་དུ་སྦྱ་འབྱུངས།
མར་པ་ལོ་རྩ་བ་དང་དུས་མཆུངས། ཁ་ཆེ་དགོན་པ་བ་དང་། ཁ་ཆེ་རྩ་ན་ལྷོ་སོགས་བསྟེན། རྣམ་
སྤྱི་ཀྱི་ཆོས་སྟོར་རྒྱ་གར་ནས་སྤྱན་དྲངས། ལྷ་སའི་ཁྲོད་ཁྲེང་ནང་སྟོད་པའི་སྤྱང་པོ་ཆོར་སྤྱང་
ཆང་ཟེར་པའི་ཁང་པ་བྱུར་དུ་བཅིགས་པ་གནང་། ལྷ་ས་དང་བསམ་ཡས། མཐའ་འདུལ་གྱི་
གཙུག་ལག་ཁང་བཙོ་ལྷ་ཙམ་ལ་ཞིག་གསོ་ཤུལ་ཕྱིན་མཛད། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་འབྲུག་གྱི་
ལོ་༡༠༥་ལོར་མངའ་བདག་ཅེ་ལྷེས་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་གྱི་རྟེ་སྟོད་འཛིན་པ་པལ་
ཆེར་མངའ་རིས་སུ་འདུས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་བའི་དུས་དེར་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
ཆད་མ་རྒྱན་བསྒྲུབ། སྤྱར་ཉི་མ་དང་སྤལ་ཉི་མེམས་དབའ་ཆེན་པོ་སོགས་ཟངས་དཀར་གྱི་བྱ་
བཞེ་བྱང་། ཕྱིས་ཆུ་མིག་རིང་མོར་འདས་ཞེས་གསལ།

ཟངས་བསྐོལ་བ། ཟངས་བཞུ་བ།

ཟངས་ཁོག ① ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་ཁོག་མ། ② སྦྱ་བྱི་པའི་མགོ་དམར་པའི་མིང་དན།

ཟངས་ཁོལ། ཟངས་ཞུ་བའི་ཞུ་བ། ཟངས་ཁོལ་ལུགས་སུ་སྦྱག་པ།

ཟངས་ཁྲབ། ཟངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་གོ་ཁྲབ།

ཟངས་ཁྲོ། ① ཟངས་རག་ལུགས་སུ་སྦྱག་པའི་ཁྲ། ② ལུགས་སུ་མ་སྦྱགས་པའི་ཟངས་རག་མཉམ་
བསྟེས་ཀྱི་སྦྱགས་རིགས་ཤིག།

ཟངས་མཁན། ཟངས་རྒྱུང་མཁན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཟངས་མགར་དང་། ཟངས་རྒྱུང་བ། ཟངས་
བཅོ་བ་སོགས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་འདུག།

ཟགས་གྱི། ① མགོན་པོའི་བསྐྱངས་གསོལ་དུ་གསལ་བའི་ཟངས་གྱི་ཞེས་པ་ནི་བལ་པོའི་བཅོ་བོ་
རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ཟངས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་གྱི་རྒྱུར་པོ་དེ་ཡིན་གྱི་ཟངས་ལས་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།
ཞེས་འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་གསུངས། ② ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་གྱི་ལའང་འཇུག་ཆོག།

ཐངས་མེད་། འཛམ་མེད་གི་མེད་ཐུན་ཞིག་འགའ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་མེད་ཐུན་ཅའོ་མ་ཡིན་ཟེད།
འགའ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་སི་ཡི་ལན་ཁ་ཡིན་ཟེད།

ཐངས་མགར། ཐངས་སྐྱུད་བཟོ་མཁན།

ཐངས་རྩ། ར་ཡི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཐངས་ཅོར་བྱེད། རོམས་སོ་བྱས་པའི་དོན།

ཐངས་ཆེན་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་པོད་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གདུང་བརྒྱུད་སྤྱིར་ཐེག་ཆོས་འབར་
ཞེས་པའི་སྤྲ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། གཉལ་སྡེ་དྲུག་གི་ཡ་བྱལ་ཞིག་ཡིན། སྐབས་དེར་སྤྱིར་ཐེག་
ཉམས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་རྩོད་གོན་ཞིག་ཡིན། རེས་སུ་དགེ་བཤེས་པོ་ཉི་པའི་ཐུགས་སྤྲུལ་
མ་བསོད་ནམས་འབྱུང་གནས་གྱི་གདན་ས་མཛད། བྱུང་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་ཡིན། པོད་
རང་སྤྱིར་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལྷན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཐངས་ཆས། རྒྱ་ཐངས་ལས་བྱས་པའི་བྲིས་ཆས་སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

ཐངས་ཚུང་། ཐངས་ལས་བཟོས་པའི་རྩྭ་ལ་སྟོང་།

ཐངས་མཆོག ① ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རང་བྱུང་ཐངས། ② [མདོན]གསེར།

ཐངས་ཉིག་ཉིག་རིགས་ཉེ་ཉིག་དམར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རུས་པས་མཁྲིས་ནད་དང་། རྒྱུ་འབྲེས་
པའི་ཆ་བརྟེན་བ་སེལ།

ཐངས་ཉེལ། ཐངས་ལས་བཟོས་པའི་ཉེལ་བ་སྟེ། འབྲས་དང་ལྟོག་བ་སོགས་ཀྱི་ནད་དམིགས་སྟེག་
བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

ཐངས་གཉེར། ཐངས་འབྱུང་པའི་གཉེར་ཁ།

ཐངས་ཐ་བ། ཐངས་གྲོང་པོ་འཕམ་མ་ཐུལ་བ།

ཐངས་ཐལ། ① ཐངས་འབྲུལ་མེར་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བ་སྟེ། རུས་པས་དཔུལ་ཚུ་བཙོག་བཟུ་ཆེན་
མོའི་རུས་པ་སྤྱིར་ཅིང་ལུས་ལ་དཔུལ་ཚུའི་རུས་པ་ཡུན་རིང་དུ་སྤྱང། དཔུ་ཚུ་དང་། མོ་ནག་ཚུ་
སེར་བཅས་སྟེལ། ② ཐང་ཐལ་དང་འབྲ།

ཐངས་ཐེར། སྤྲ་མེད་པ་དམར་མགོ་འཕམ་སྤྱི་ཐེར།

ཟངས་དྲུང་། ཟངས་ལས་བཅོས་པའི་དྲུང་ཆེན། ཟངས་དྲུང་འབྲུང་བ།
ཟངས་དེག ཟངས་སྟོད་ཀྱི་ཉེ་བྲག ཟངས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་རྩ་དང་རྩ་བསྟོལ་བའི་སྟོད། རྩ་ཟངས་
ལས་བྱས་པའི་བསྟོལ་སྟོད། ཟངས་མཁར་གྱི་རོ་ལ་རི་མོ་བཟ་ཤིས་ཉགས་བརྒྱད་སོགས་ཡོད།
ཟངས་དྲུང་བ། ① ཟངས་ཆས་བཅོ་བ། ② ཟངས་ཐོ་བས་དེག་པ།
ཟངས་རྟོ། ཟངས་འབྲུང་སའི་རྟོ།
ཟངས་ཐེག ① ཟངས་ལ་ཆགས་པའི་ཐེག་པ། ② ཟངས་མགར་བས་མེར་བསྐྱེགས་ཏེ་བརྒྱངས་པའི་
ཐེག་པ་སྟེ། ལུས་པས་འོར་ནད་དང་། དམ་མུ། མྱོ་རྟག ལུ་མེར་བཅས་ལ་བན་པའི་སྐྱན་ཞིག་ཡིན།
ཟངས་མདོག ཁ་དོག་དམར་མདངས་ཅན།
ཟངས་མདོག་དཔལ་རི། སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྲུང་གནས་བཞུགས་པའི་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་ཤིག
ཟངས་པ། བས་གཡོ་སྟོལ་བྱེད་པའི་ལྷགས་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྤང་དང་དོན་གཅིག་ཆིག་བསྐྱས་ན་
ཟངས་ཞེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ། ཁྱོ་ལྷགས་ཀྱི་ཟངས་པ་ལ་ཁྱོ་ཟངས་དང་། འཁར་བའི་ཟངས་པ་ལ་
འཁར་ཟངས་ཐེར་བ།
ཟངས་པར་རི་མོ། བརྟོས་རིས་ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྩ་ཆ་ཟངས་ལེབ་སྤྱད་པར་བརྟེན་མིང་དེ་ལྟར་
ཐོགས། ཟངས་པར་བཅོ་ཐབས་ཁག་གསུམ་ཡོད་པ་སྟེ། རུལ་བཅོས་ཐབས་དང་། ལྷན་བརྟོས་ཐབས།
རུལ་སྟོར་ཐབས་བཅས་ཡོད་ཅུང་། གཙོ་བོ་ནི་རུལ་བཅོས་ཐབས་དེ་རྩ་བྱུང་ཏུ་སྟོད་ཀྱི་ཡོད།
ཟངས་པོར། རྟ་འཆོས་པའི་དབྱེད་ཐབས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག
ཟངས་པོར་རྒྱབ་པ། སྐན་པས་ཟངས་ཀྱི་པོར་པ་ཆ་པོ་བཅོས་ནས་ནད་གར་ཡོད་ལ་རྒྱབ་པའི་སྐན་
བཅོས་བྱེད་སྤངས་ཤིག
ཟངས་བན། ཟངས་ཀྱི་རྩ་སྟོད་དང་ཆང་སྟོད།
ཟངས་བུམ། ཟངས་ཀྱི་བུམ་པ།
ཟངས་མ། ① རང་བྱུང་ཟངས། ② ཟངས་དྲུགས་མ།
ཟངས་མ་གཞུག་རལ་ཅན། ཡབ་འབངས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཏེ། དགྲུང་བུམ་ཀྱི་ཆ་ན་འཕྲོ་
ཐེ་ལེགས་པ། གནམ་ཕུབ་ཀྱི་ཆ་ན་གནམ་ལྟ་དཀར་གསུམ། སྤྱིན་ཕུབ་ཀྱི་ཆ་ན་རྒྱར་མ་ཡོལ་སྟེ།

སྤྱང་གཡེལ་གྱི་ཁྲ་ན་རྒྱ་ལྟོ་འབྲེལ་གནས་ཡེལ་གྱི་ཁྲ་ན་འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ། ལྟོང་མེར་གྱི་ཁྲ་ན་
ཡལ་ལྷ་བཟུང་བྱུག་སྤྱན་ཕྱུང་གྱི་ཁྲ་ན་བདུད་རྩི་ཆེན་པོ། ཁ་ཡེལ་གྱི་ཁྲ་ན་ལྷེ་གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོ།
ལྷ་ཐེལ་གྱི་ཁྲ་ན་ལྷ་རྩི་བཅན་པོ། དོག་མེར་གྱི་ཁྲ་ན་སྤང་བ་མགོན། མོ་རེ་ཆེན་པོའི་ཁྲ་ན་དོག་ལྷ་
སྤྱན་བྲ། ས་མེར་གྱི་དོག་ན་མེར་ལྷ་མོངས་བྲ། ས་ལྷགས་གྱི་དོག་ན་ས་ལྷ་འཁོར་མོ། ཉིང་རུམ་
གྱི་དོག་ན་ཉིང་ལྷ་གར་ཆེ། གསང་འགག་གི་ཁྲ་ན་གསང་ལྷ་དེ་པ། བར་སྤང་གི་ཁྲ་ན་བདུད་རྩི་
ཆེན་པོ་བཞུགས་པ་སྟེ་ཁྲ་ན་བཞུགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་གྱི་བཞད་ཚུལ་དེ་ཡིན།

ཟངས་མིག [མཛོན]བྲ་ཁྲ་བྲུག

ཟངས་དམར། ཟངས།

ཟངས་ཅི། སྟོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། རུས་པ་སྟོ་མས། ཟངས་ཅི་དཀར་པོས་ཁྲག་
གཙོད། ཁྲ་བ་འཛུགས་པ་ལ་མན། ཟངས་ཅི་ནག་པོས་མཁྲིས་ནད་མིག་མེར་ལ་མན།

ཟངས་ཅི་དཀར་པོ། ཤིང་སྟོང་སོགས་ལ་འཁྲིལ་ནས་སྟེ་ཞིང་འབྲས་བྲ་སྤྱན་ཆེ་སྤྲུག་པོ་སྤྱན་མ་ཅམ་
ཡོད་པ་འོ་མར་བཏབ་ན་ཞོ་ཆགས་པའི་རྩ་ལྷུ་མ་ཞིག་ཡིན།

ཟངས་ཅི་ནག་པོ། རི་ཤིན་རྒྱ་ཁ་བ་བོ་བའི་མཁན་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

ཟངས་ཅིས། ཆ་ལ་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། རྩི་ལུང་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྩི་རྩིས་
མཛད་པའི་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ཟངས་ཅིས་ནི་ཆ་ལའི་མིང་རྩོ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ས་མཐའ་ཡོད་མེད་དབང་གིས་ལྷུ་མ་བྲ་ཟངས་ཅི་དང་ནོར་དོགས་
མཆིས་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་
གཅེས་བསྟུས་ལས། ཟངས་ཅིས་ཆ་ལའི་མིང་ཡིན་ས་མཐའ་ཅན། ཟངས་ཅི་ས་མཐའ་མེད་པའི་
ལྷུ་མ་དང་ནོར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། དཔལ་ཆེན་འོད་པོའི་བྲ་ས་སྤྱུ་བཤམ་ཆེན་གྱི་གཙུང་པོ་ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པའི་ཡལ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་པོ་འབྲུག་ལོ་ལ་འབྱུངས། ང་བྲུག་པ་ས་མོ་
མག་ལོར་འདས།

ཟངས་ཆགས། ཟངས་ཀྱི་རྩི་ཆགས་སོགས་ཆགས་སྤྱད།

ཟངས་ཞུན། ཟངས་ཞུ་བའི་ཞུ་བ།

ཟངས་ཟེ་ཅན། [མངོན] ① བྱིས་བྱའམ་བྱ་དེ་ལོ། ② འབྲུ་རིགས་ལིག།

ཟངས་བཟོ། ཟངས་བཞུག་བརྒྱུ་བྱས་ཏེ་བརྒྱུ་བ་དང་། ཆགས་རྒྱབ་པ། ལྷགས་སུ་སྒྲགས་པ། ཟངས་ཤོག་དང་ཟངས་བྱེ་བཟོ་བ་བཅས་ཀྱི་ལག་ཅུལ་ལ་ཟེར། བོད་ཀྱི་ཟངས་བཟོའི་ལག་ཅུལ་ནི་དེ་ཡོད་ཀྱི་དབྱེད་གཞི་ཡིག་རིགས་འགྲའ་ཞིག་དང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་བོའི་ཡས་མས་སུ་རྒྱལ་པོ་གི་གྲུམ་བཅན་པོ་དང་སློན་པོ་ལོ་ངམ་གཉིས་འཐབ་ནས་རྒྱལ་པོ་ལམ་སྟེ་སློན་པོ་ལོ་ངམ་གྱིས་བཀོངས་ཐོག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱར་ཟངས་ཀྱི་སྒྲུམ་དུ་བརྒྱག་སྟེ་ལྷགས་གཟེར་བཏབ་ནས་ཉར་ཆུང་ནང་བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཅན་སྒྲུམ་པོའི་དུས་སློན་པོ་རིམ་པ་བཞི་པ་ལ་ཟངས་ཀྱི་བྱང་བྱའི་ཡི་གེ་བྱ་དགར་གནང་བ། སྤྱི་གཤེགས་ཁར་ཞལ་ཆེམས་བཞག་པ་རྣམས་ཟངས་ཀྱི་བྱང་བྱའི་ཐོག་ཡི་གེར་བྲིས་ནས་བང་མཛོད་དུ་བརྒྱག་པ་དེ་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་བརྟན་གྱིས་གཟིགས་ནས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་དར་སྟེལ་བཏང་བ་སོགས་བཤད་པ་དེས་སྡེ་རབས་བོད་དང་མི་རིགས་གཞན་དག་བར་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བའི་ལོ་ཆེག་སྟོང་ལྷག་གི་གོང་ནས་བོད་ཀྱི་མིས་ཟངས་བཟོའི་ལག་ཅུལ་ཤེས་ཟིན་པར་ར་སྟོད་བྱེད་ཐུབ། དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པ་དང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་ཟགས་བཟོའི་ལག་ཅུལ་ཆུ་ཆད་མཐོན་པོར་སྟེབས་ཡོད་པ་མཆུར་བྱ་དང་། གདན་ས་མཐེལ། འབྲི་གྲང་། འབྲུག་ར་ལུང་། ཆོལ་གྲུང་ཐང་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ནང་བོད་རིགས་ཟངས་བཟོ་བ་འགྲའ་ཞིག་གི་མིང་འཁོད་འདུག་པ་དེ་དག་ཏུ་གཟིགས་ན་གསལ།

ཟངས་བཟོ་བ། ཟངས་ཆས་བཟོ་མཁན།

ཟངས་ཡག་དགོན། མིང་གཞན་བྲག་དམར་ཟངས་ཡག་ནས་མཁའ་རྫོང་ཟེར། གནས་འདི་རུ་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་རྒྱ་བ་གསུམ་སྐབ་པར་གནང་བའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད། དགོན་འདི་ཐོག་མར་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་དགོན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དག་དབང་འཛིགས་མེད་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། ལྷ་བ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྤྱི་མོང་ཁྱེད་ཆུ་བྱར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟངས་ཡིག་ ཟངས་སྟེགས་དང་ཟངས་ཆས་ལ་ཆག་བརྒྱབ་པའི་ཡི་གེ།

ཟངས་གཡལ། ཟངས་རྒྱན་གྱིས་ཐོས་པའི་གཡལ་ལྗང་གྲ། ཟངས་གཡལ་དུག་ ལྷགས་གཡལ་སྟེན།

ཟངས་ཀྱི་རྩོད་ཞིག་ཤོད་རང་སྤྱོད་ལྡོངས་ཀྱི་སྒྲོ་རྒྱུད་ཡར་སྤྱུར་གཙང་པོའི་རྩ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
 ཟངས་ཀྱི་མཁར་དཔལ། སྒོ་ཁ་ཟངས་ཀྱི་འཛུགས་དཔོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
 ལྷགས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༠༤༡པོར་མ་གཅིག་ལ་བ་ཀྱི་སྒྲོལ་མས་བཏབ། ལྷག་མཐའ་གཙོད་ཡུལ་བ་
 ཡིན། ད་ལྟ་ཤོད་རང་སྤྱོད་ལྡོངས་སྒོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཟངས་ཀྱི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ཟངས་རུ་བཞི་མ། ཟངས་ལྷུང་བཞི་མའང་ཟེད། ཟངས་སྟོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
 ཟངས་ལྷུང་བཞི་མ། ཟངས་རུ་བཞི་མ་དང་དོན་གཅིག
 ཟངས་ཤམ། ཟོ་བ་སོགས་སྟོམ་བྱེད།
 ཟངས་ཤོག། ཟངས་ཆས་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་རྒྱུ་ཆ་སྤབ་པོ་ཞིག
 ཟངས་ས་ལེ་སྤྲུམ། ཟངས་སྤྲུམ་ལེགས་ཤོས།
 ཟངས་མེད། ཁ་དོག་མེད་པོ་ཡིན་པའི་ཟངས།
 ཟངས་ལྷག། ཟངས་རྟོག་རྒྱུད་དུ་རིགས།
 ཟད་བསྐལ། འཛིག་པའི་བསྐལ་བ།
 ཟད་ཐོན། འཕྱོ་པོར།
 ཟད་སྒོ། འཕྱོ་ཐོན་གྱི་གཞི་མ།
 ཟད་ཏོ། ལྷགས་མ་ཟད་ཏོ་ཞེས་བ་སོགས་ལྟ་བུ་རྟོགས་པར་བྱུང་པའི་དངོས་པོ།
 ཟད་སྟོངས། ཟད་ཐེན་སྟོང་བ་སྟེ་རྟག་མེད་དུ་སོང་བ། ཁྱིམ་ལོར་སྟོངས་སུ་ཕྱིན་པ།
 ཟད་མཐའ། རྟོགས་མཚམས་ཀྱི་མཐའ། ཏམ་མཁའི་ཁམས་ལ་ཟད་མཐའ་མེད་པ།
 ཟད་འཐུད། ① རྒྱ་དངོས་མེད་སྟོད་ཀྱིས་ཟད་པའི་ཁྱེན་གསལ་དངོས་སྤྱིན། ཁྱེན་ཆས་ཟད་འཐུད།
 འཐུལ་འཁོར་ཟད་འཐུད། ② ཐོན་ཆ་བ་བསྒྲིག་རྒྱུའི་ཆ་ཤས།
 ཟད་པ། ① འཛིད་པའི་འདས་པ། ② རྟོགས་རྒྱ་དང་། ཆར་རྒྱ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཟད་པ་
 མེད་པ། དཔལ་འབྱོར་ལོངས་སྟོད་ཟད་མི་ཤེས་པ། ལུ་བ་ཟད་པར་མཐའ་འཁྱོལ་བ། རྒྱུན་ཟད་
 བ་དང་ལྷས་ལྷགས་ཉམས་བ་དུས་མཉམ་ཡིན། ལྷ་ཆས་སྟོ་ཟད། ② [མངོན་]མེ་མོ་སྟག
 ཟད་པར་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན། གང་གི་སྟོན་པ་ཟད་པར་དུ་འཛོག་པའི་སྤང་བ་དེས་རང་ཡུལ་གྱི་ཤེས་

བྱའི་སྤང་བ་བྱུང་བར་སྟོན་ཅུས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན།

ཟད་པ་བཟུ། འབྱུང་བ་བཞི། འབྱུང་འབྱུར་སྟོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི། ཉམ་མཁའ། རྣམ་ཤེས་ལ་དམིགས།
ཟད་པ་ཤེས་པ། ཤེས་པ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རང་ཉིད་སྤང་བྱ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཟེན་པའི་གཏོང་
འཛོལ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།

ཟད་པའི་སྟོངས་པ། བསྐྱར་བལོད་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཟད་དེ་ཐིག་ལེ་སྟོང་པར་གྱུར་པ། དཔེར་ན།
བསྐྱར་བྱ་སྟོངས་པར་བསྐྱར་རྒྱ་མེད། སྐྱར་མེད་སྟོངས་ན་བསྐྱར་གཞི་དཔེ། བསྐྱར་བལོད་པར་
སྟོངས་ཐིག་ལེས་འཛིན།

ཟད་པར། མཐའ་དག་དང་ཐམས་ཅད།

ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད། བསམ་གཏན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་
ཀྱིས་འབྱུང་བ་བཞི་སོགས་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ངེ་ཉྩར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་བ་སྟེ། ཟད་
པར་ཞེས་པ་རྒྱ་ཁྲོན་ཆད་མེད་པའི་དོན་ནོ།

ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད་བཟུ། ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། སྟོ་སེར་དཀར་དམར་ཁ་དོག་བཞི་
དང་། ཉམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་བཅས་བཅུ་ལོ། དེ་ལ་ཟད་པར་སའི་
སྟེ་མཆེད་ཅེས་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ལས་ས་ལ་དམིགས་པ་ན་སྟོགས་ཐམས་ཅད་སའི་
ཡུང་པོར་བསྐྱར་ཅུས་པ་ལོ། དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་གཞན་དང་ཁ་དོག་སོགས་ལ་རིགས་འགྲེལ།

ཟད་པར་བཟུ། ཟད་པར་གྱི་སྟེ་མཆེད་བཅུ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྤང་།

ཟད་པར་ཟེལ་གཞོན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། རང་གི་ལུས་
ལ་གནས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ན། བྱའི་འབྱུང་བ་བཞི་ཡིས་གཞོད་མི་ཅུས་པར་
མ་ཟད། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་འབྱུང་བ་བཞི་སོ་སོར་སྤྲུལ་བྱུང་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

ཟད་སྟོགས། [མངོན་མར་ངོ་]

ཟད་མི་སྟེ་བའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་པ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཟད་པ་ཤེས་པ་དང་
མི་སྟེ་བ་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། དང་པོ་ནི་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ལ་ཟད་པར་ཤེས་པ། གཉིས་པ་ནི་
སྤྲུག་བསྐྱལ་མི་སྟེ་བ་ལ་མི་སྟེ་བར་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། མདོར་ན། ཟད་པ་འཇམ་སྤངས་ཟེན་པའི་ཉོན་

མོངས་དང་སྐྱུག་བསྐྱེད་སྐྱེད་རང་རྒྱུད་ལ་མི་སྤྱི་བར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཟད་མི་སྤྱི་བའི་ཡེ་
ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ་དེ་ནི་རང་ལམ་གྱི་དོན་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཆེས་ཐོག་མ་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཐོབ་
ཅིང་། དེ་ཐོབ་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐོག་པ་རང་ལམ་གྱི་མི་སྤྱི་བ་ལམ་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན།
ཟད་མི་ཤེས་པ། ① ཆར་རྒྱ་མེད་པ་སྟེ། མི་དམངས་ལ་སྟོབས་ལྷགས་ཟད་མི་ཤེས་པ་ཡོད། ② དངོས་
རྒྱུ་གྱི་ཐོག་ལ་བཀོལ་ལུལ་བབས་པའི་དོན་ཏེ། མོང་ནས་ལྷམ་མཐིལ་ཟད། བཟང་ནས་གྲི་ཁ་ཟད།
ཟད་ཟད། མ་ཟད་བར་དུ། མདའ་ཤོད་ཉག་མ་ཟད་ཟད་འཕངས།
ཟད་ཟད་དུ་བཅོམ་འདོད། ཅ་མེད་མ་མོང་བར་དུ་གཏོར་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཡོད་པ།
ཟད་རོ། ཡོ་བྱད་སོགས་བཀོལ་ནས་ལུལ་བབས་པའི་རིགས་ཏེ། གྲི་ཟད་རོ། ལྷགས་ཁེམ་ཟད་རོ་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཟད་ལེན། སྤྲ་མ་ཟད་པ་དང་བྲི་མ་ལེན་པ། དགོས་མཁོ་ཟད་ལེན།
ཟད་མོང་། འགོ་མོང་། ཟད་མོང་གི་སྒྲིམ་ཅིས་རྒྱབ་པ།
ཟད་རྩལ། ཉིང་རྩལ། འཛིན་ཆས་ཟད་རྩལ།
ཟན། ① ཅམ་པ་བཞེས་པའི་གོང་བུ་སྟེ་དབུས་གཙང་དུ་སྤྱག་ཟེར། མོང་པའི་ནང་དུ་ཟན་བཞེས།
② བཟའ་བཙའ།
ཟན་གྲུ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༩༥༤ ལོར་བྲག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
མ་སྟོ་ཁུལ་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟན་ཁམ། ཁ་ལ་ཤོང་ཅམ་གྱི་སྤྱག་
ཟན་གོང་། སྤྱག་རྟོག་རྟོག་སྤྱགས་ནད་ཅན་གྱིས་ཟན་གོང་མཐོང་བ་དང་མཆུངས།
ཟན་སྤྱིལ་གང་ཐོན། གནད་དོན་ཆེ་རིགས་ཐག་མ་ཆོད་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱག་ལས་བཅོས་པའི་རིལ་
བུའི་ནང་དུ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་ཤོག་ལྟེ་བརྟག་ནས་དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་སྤྱགས་ཐོག་ལྟ་ཆེན་
གྱི་མདུན་དུ་བསྐྱོར་ནས་བྲི་རོལ་དུ་གང་ཐོན་བཟུ་བ།
ཟན་བསྐྱོངས། སྤྱག་བཞེས་ཏེ་གོང་བུ་བཅོས་པ།
ཟན་གཙོང་དུ་འཇུག་པའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩམས་ནང་གསེས། གཞོད་སེམས་

ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སྒོགས་དགེ་སྒྲོང་ལ་ཁྱིམ་བདག་གིས་དུས་རུང་གི་ཟས་འདེན་པ་བཀག་པའོ།
ཟན་ཆང་། ① ཆང་ལྟར་བསྐྱལ་ཏེ་ལངས་པའི་སྤྲལ། ② སྤར་མོར་བཅངས་པའི་ཟན་གྱི་ཆང་བྲ།
ཟན་དོན། ཅུམ་པ་བརྩིས་པའི་ཟན་ཆ་པོ།
ཟན་དོག་སྤྲལ་གོང་།
ཟན་སྒྲོག་པ། [རྟིང]ཟས་ཞེས་ལ་གྲུ་ནོམ་པ།
ཟན་ཕྱེ། སྤྲལ་གི་ཕྱེ་མ།
ཟན་སྤྲལ། ཟན་བརྩིས་པ།
ཟན་བཅོས། སྤྲལ་བཅོས་མ་དང་ཟན་དོན་མོ། རྒྱུང་ནད་འཆོས་ཐབས་ཟན་བཅོས།
ཟན་ཆོས། ཅོམ་པ་མཐོས་ཏེ། དེ་བཅོས་པ་ལ་ཟན་ཆོས་ཞེས། རྒྱུང་གི་ནད་ལ་པན།
ཟན་ཡང་། བསམ་ཡས་ཟན་ཡང་མི་འགྲུར་ལྷན་གྱིས་བྲལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་སྟེ། ཟན་ཡང་ནི།
 རྒྱ་སྐད་ལ་ལུགས་གསུམ་ཟེར་ཏེ་རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་བོད་རྒྱལ་གྱི་མཁར་རྩིག་ལུགས་གསུམ་མོ།
ཟན་གཡོ། སྤྲལ་བརྩིས་པ།
ཟན་རིལ། སྤྲལ་གོང་།
ཟབ། ① ཁ་ནས་ཞབས་བར་གྱི་བར་ཐག་རིང་བ་སྟེ། ལུང་པ་གཉིང་ཟབ་པ། རྒྱ་མཆོའི་གཉིང་ཟབ།
 རྒྱ་གཉིང་ཏ་ཅང་ཟབ་མོ་ཞེས་པ། ② གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ནང་དོན་གོ་སྤྲོ་བ་མིན་པའམ་དཀྱུས་མ་
 མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། མཆན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་དོན་ཟབ་མོ། དོན་ཏ་ཅང་ཟབ་ཞེས་པ།
ཟབ་སྤྲད། དར་ཟབ་བམ་གོས་ཆེན་གྱི་སྤྲད་པ།
ཟབ་བྱང་ཐོན་པ། རང་གི་སྤྲོ་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་ཐོན་པའི་དོན་ཡིན།
ཟབ་ཁྲིད། སོ་སོ་དད་པ་ཡོད་པའི་ལྷ་དེའི་དབང་ཐོབ་ཆར་རྩིས། ལྷ་དེ་བསྟོམ་སྤངས་དང་། བསྟོམ་པའི་
 སྐབས་སུ་བར་ཆད་བྱུང་ན་བསྟོག་ཐབས། བསྟོམ་པའི་རྩིས་སུ་རུས་པ་གང་ཐོན་དང་། བྲལ་འབྲས་
 གང་བྱུང་བ་བཅས་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་བྱུང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་སྟོབ་ཁྲིད་བྱས་པ།
ཟབ་རྒྱུའི་གདམས་རག་སྤྱིར་ཟབ་པ་ཞེས་པ་གཉིང་རིང་སོ་དང་གོ་དཀའ་བ་གཉིས་ལ་བྱ་དགོས། འདི་
 ནི་གནད་ཆེ་སར་པན་པའི་བྲལ་འབྲས་ཐོན་ངེས་སམ། དོན་ཐོག་ཏུ་འབྱོལ་བྱལ་ངེས་ལ་གོ་དགོས།

ཟབ་བགྲང་། གངས་གནས་ཤིག

ཟབ་མཐོན། གོས་ཆེན་དང་མཐོན་བྲ།

ཟབ་མཐོན་ཐལ་བ། གོས་ཆེན་ཟབ་ཆེན་དང་། རྒྱ་མཆོའི་མཐོན་བྲ་གཉིས་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་བ།

ཟབ་བཅགས་རྒྱན་འཁྲུངས། ཟབ་ཟབ་ཉན་ཉན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉི་མ་རེ་གཉིས་ཅམ་མིན་པར་རྒྱན་བྲ་
མཐའ་འཁྲུངས་དགོས་པ།

ཟབ་ཆེན། གོས་ཆེན།

ཟབ་གཏེར། བོད་ཀྱི་གསལ་སྤྲུལ་ལྟར་ཆིང་མའི་ཆོས་ལ་བརྒྱད་པ་མི་འདྲ་བ་གསུམ། ༡ རིང་
བརྒྱད་བཀའ་མ། ༢ ཉི་བརྒྱད་གཏེར་མ། ༣ ཟབ་མོ་དག་སྤང་གི་བརྒྱད་པ་ཡོད་པའི་ནང་གི་ཉི་
བརྒྱད་གཏེར་མ་ལ་ཡང་གཏེར་ཁ་གོང་མ་དང་འོག་མ་གཉིས་ཡོད།

གཏེར་ཁ་གོང་མ་ནི། མངའ་བདག་ཉང་ཉི་མ་འོད་ཟེར་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་འབྲུག་༡༡༩༥ལོ་
ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གི་༡༩༠༥ལོ་བར་གྱིས་བཀའ་བརྒྱད་བདེ་གཤེགས་འདུས་པ་
ཆ་ཆང་བ་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་དེའི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཟེར་ཞིང་།

གཏེར་ཁ་འོག་མ་ནི། མངའ་བདག་ཉང་གི་སྒོ་བ་མ་གཏེར་ཆེན་གྱ་བྲ་ཆོས་དབང་གིས་བཀའ་བརྒྱད་
གསལ་བ་ཡོངས་རྫོགས་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་དང་། རིག་འཛིན་ཆོད་ཀྱི་ཕྱེས་སྤྱ་ཅན་གྱིས་རབ་
བྱུང་བྲུག་པའི་མེ་སྤང་གྱི་ལོ་༡༣༩༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཁྲི་གྱི་ལོ་༡༤༠༤ལོ་བར་
གྱིས་བཀའ་བརྒྱད་རང་བྱུང་རང་ཤར་གཏེར་ནས་བཏོན་པ་བཅས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་ལ་ཟེར།

ཟབ་ཐལ། གོས་ཆེན་དར་ཟབ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་བ།

ཟབ་པ། ཟབ་མོ་དང་འདྲ།

ཟབ་པོ། ཟབ་མོ་དང་འདྲ།

ཟབ་སྤྱ་སྤྱང་། གཙང་ཁལ་ཤངས་ཀྱི་སྤྱར་ཡོད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་བསྐྱའི་སྤྱས་སྤྱང་ཞིག

ཟབ་ཤེ་ཟོབ་ཤེ། ① སྒོ་མི་སྤྱི་མ་པའི་ཚུལ། ཟབ་ཤེ་ཟོབ་ཤེ་ཉན་ན་ཉན་གོ་འདི་གོ་མི་ཡོང་། རིག་པ་
ཟབ་ཤེ་ཟོབ་ཤེ། ② ཆགས་ལྟོད་པ། ཐག་པ་ཟབ་ཤེ་ཟོབ་ཤེ་བྱས་ནས་བསྐྱམས་པ། སྤྱེ་རགས་
ཟབ་ཟོབ་ཏུ་ལྟོད་པ།

ཟབ་དབྱངས། ཉང་དོན་གཏིང་ཟབ་པའི་སྒྲ་དབྱངས།

ཟབ་འཕོལ། གོས་ཆེན་གྱི་འཕོལ་གདན།

ཟབ་མོ། ① གཏིང་རིང་པོ། ཚུ་ཟབ་མོ། བཅེ་དུང་ཟབ་མོ། རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོ། ②

རྟོགས་དཀའ་བ། དོན་ཟབ་མོ། དགོངས་པ་ཟབ་མོ། རྫོང་ཡིག་ཟབ་མོ། ③ ལྷ་ཞིག་ཟབ་མོའི་སྟོང་

པ་ཉིད། ཟབས་ལམ་ཟབ་མོ། རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏིང་ཟབ་པ། ④ སྤྱི་ལེགས་པ་འཕམ། དག་ཅིང་གཙང་

བ། དར་ཟབ། གོས་ཟབ།

ཟབ་མོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་རྫོགས་ཆེན་གྲུ་མ་བྱ་བྲལ་རིག་

འཛིན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་

དཔལ་མགོན་རྩོད་ཁྲིངས་སུ་ཡོད།

ཟབ་མོ་ལྟ་བུར། རྩེ་བཅུན་འཛམ་དབྱངས་ནས་མགོན་པོ་སྐུ་སྤྱད་ཡབ་སྲས་སོགས་ལ་རིམ་

གྱིས་བརྒྱད་པའོ།

ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་མ་གྲལ་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན།

ཟབ་མོ་དག་སྒྲ་གི་བརྒྱད་པ། ལྷག་པའི་ལྷས་ཞལ་བསྟན་ནས་དངོས་སུ་གསུངས་པའི་གདམས་པའོ།

ཟབ་མོ་དབྱུང་མ་བ། རྫོབ་དཔོན་སྐུ་སྤྱད་གྱིས་སྟོལ་བྱེ་བའི་མཐའ་བཞི་སྟོས་བྲལ་གྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡིན།

ཟབ་མོའི་ལྟ་བ། འདི་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གོ་བ་ཡིན་པས་གོང་དུ་བདག་མེད་པའི་

ལྟ་བ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཟབ་མོའི་དོན། གཏིང་དཔོག་དཀའ་བའི་དོན་ཏེ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།

ཟབ་མོའི་དོན་ལ་མི་སྒྲིག་པའི་བཟོད་པ། ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པ་དང་དོན་གཅིག

ཟབ་མོ་རི་ཁྲོད། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ། བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྲལ་

མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་ཡ་རྩེ་རྩོད་ཁྲིངས་སུ་ཡོད།

ཟབ་ཞི། ① སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲུ། ② ཟབ་པ་ནི་གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་།

ཞི་བ་ནི་འགོག་པ་མུ་ངན་ལས་འདས་པ།

ཟབ་ཞི་སྟོས་བྲལ། སྟོས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད།

ཟབ་བཞེས། ལག་ལེན་ནན་ཏན་བསྟར་བའི་ཞེ་ས།
ཟབ་ཟོག། ཟབ་བེ་ཟོག་བའི་བསྟུས་ཆེན།
ཟབ་བསྐྱིང་། གཉིང་རིང་ཞིང་འབྱུང་བ་མེད་པ། གཏམ་ཟབ་བསྐྱིང་།
ཟབ་ལག་ཅན། ① ལུ་རྟ། ② ལུ་རྟ་འེ་ཅ་བ།
ཟབ་ལམ་རིམ་ལྷ། གསང་སྟགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྷ་སྟེ། དག་དཔེན་དང་། སེམས་དཔེན། སྟུ་ལུས། འོད་
གསལ། ལུང་འབྲུག་ལྷོ།
ཟབ་ལུང་རི་ཁོང། རབ་ལུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུང་འབྲུག་སྟེ། ལོ་༡༧༧༧ལོར་རྒྱ་ཏིག་དཔོན་སློབ་དཀོན་
མཆོག་ཡར་འབེལ་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་དཀོན་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟབ་བཤེར་ནན་དབྱང། ཏན་ཏིག་གིས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ལ་ནན་ཏན་གྱིས་བཟྭ་དབྱང་བྱ་བ།
ཟབ་སོག་འདི་གཙང་སྟོང་ཤངས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐབ་གནས་
གྲགས་པ་ཅན་ཟབ་ཕྱ་ལུང་དང་དེ་ཡི་ཉེ་འདབས་སུ་སོག་པོ་འཇུ་ལ་ཁུལ་ཞེས་སློབ་དཔོན་ཆེན་
པོ་བསྐྱེད་པའི་སྐབ་གནས་ཤིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མིང་སྟོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟོམས་པ་ཡིན།
ཟབ་གསང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་ཆོས་བརྫོང་པ་སྟེ། ཆོས་འདི་ནི་གཉིང་ཟབ་
དང་། དོན་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན།
ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར། སྟོང་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར།
ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དེས་ངོར་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལྷང་ངོར་ལྷའི་རྟེན་
བརྟེན་པའི་སྣང་བ་འཇུག་ཆོན་ལྟར་གསལ་བར་འཆར་བའི་ཡེ་ཤེས།
ཟབ་ལྷིང་བཟན་གསུམ། གཉིང་དབག་དཀའ་བས་ཟབ་པ། འཆབ་འཆུབ་མེད་པས་ལྷིང་བ། འབྱུར་
ལྷོག་མེད་པས་བཟན་པ་སྟེ་གསུམ། ལས་དོན་ཟབ་ལྷིང་བཟན་གསུམ་ཀྱི་སྟོན་སྐབ་པ།
ཟབས། གཉིང་ངམ། རོང་གི་དབངས། རྟོག་ངོར་ཟབས་སུ་རིང་བ། ལུ་ཡུར་ཟབས་སུ་ཐུང་བ།
ཟམ། རྒྱུད་དམ། རྒྱུ། ལས་ཀ་ཟམ་ཆད་པ། རྒྱངས་འཁོར་ཟམ་མི་འཆད་པར་འགྲོ་བ། ལུ་ལྷིང་ཉིན་
མཆོན་ཟམ་མི་འཆད་པར་འབབ་པ།
ཟམ་ལྷའི་ཀུན་མེན་དབང་དུ་འེ། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་མི་སེར་ཀྱི་དཔོན་པོ་ལ་རིམ་པ་དམའ་

ཤོས་དུད་ཚུང་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ་དུད་ཆེན་གཅིག་དང་དེའི་འགོ་བྱེད་དཔོན་ལ་བཙུ་དཔོན་ཟེར།
དུད་ཆེན་གཉིས་ལ་རྟམ་གོ་གཅིག་ཟེར་བ་དེར་དུད་ཚུང་ལྔ་བཙུ་ཐམ་བ་ཡོད་བ་དེའི་དཔོན་ལ་ལྔ་
བཙུ་དཔོན་ཟེར། དུད་ཚུང་བརྒྱ་ཐམ་བ་ལ་བརྒྱ་སྟོར་གཅིག་ཟེར་ཞིང་དེའི་དཔོན་ལ་བརྒྱ་དཔོན་
ཟེར། དུད་ཚུང་ཁྱི་ལ་ཁྱི་སྟོར་གཅིག་དང་དེའི་དཔོན་ལ་ཁྱི་དཔོན་ཟེར། ཁྱི་སྟོར་བཙུ་ལ་སྐྱའི་
གཅིག་དང་། དེའི་དཔོན་ལ་སྐྱའི་ད་ར་ཁ་ཆེ་ཟེར། སྐྱའི་གསུམ་ལ་དབང་བྱེད་པའི་དཔོན་ཡིན་ན་
ཐམ་སྐྱའི་གུན་མིང་དབང་རྩའི་གོ་གནས་དང་ཤེལ་གྱི་དམ་ཁ་སྟེར་སྟོལ་ཡོད་པས། མོད་ལ་ཁྱི་
སྟོར་སུམ་ཙུ་ཐམ་པའི་གངས་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཤུག་བཟང་པོ་ལ་
དམིགས་བསལ་གྱིས་རིམ་བཤེ་དང་མཚུངས་པའི་གོ་གནས་སྤྱད་བ་ཡིན་ནོ།

ཐམ་ཆུ། ཐམ་པའི་འོག་ལ་ཡོད་པའི་ཆུ། བརྟུང་ཆུ་ལེན་དུས་ཐམ་ཆུ་ལེན་མི་རུང་།

ཐམ་རྟེན། ཐམ་བ་འཛུགས་སའི་གཞི་རྟེན།

ཐམ་སྟེགས། ཐམ་བ་འདེགས་པའི་ས་རྩོ་སོགས་ཀྱི་འོག་སྟེགས།

ཐམ་ལྗེས། ① ཐམ་བ་ཀྲོག་ཤོ། ② ཐམ་པའི་སྟེད་བ་ལྗེས་ལྗེས་དུ་གཡོ་བ། ཐམ་ལྗེས་ཀྱི་སྟེད་དུ་འགོ་
དུས་ལྟོད་ཡངས་མ་བྱེད།

ཐམ་སྒྲ། ཚུའི་ཐམ་པའི་སྒྲ་གདོང་།

ཐམ་པ། ཚུ་སྟེང་བཤོད་ལས། རྟོ་ཐམ། ཤིང་ཐམ། ལྷགས་ཐམ། ལྷག་ཐམ། འབྲེང་ཐམ། དབྱང་ཐམ།
རྒྱང་ཐམ། ཐམ་པའི་ཀ་བ། ཐམ་པའི་རྒྱང་བ།

ཐམ་མི་འཆད་པ། རྒྱན་མི་འཆད་པ།

ཐ་མེ་ཟེམ་མེ། ① མིག་གདང་འཛུམ་སྤྱར་པོར་བྱེད་ཚུལ། མིག་ཐ་མེ་ཟེམ་མེར་ལྟ་བུ། ② ཆར་བ་
འབབ་ཚུལ་ཞིག།

ཐམ་མིག། ཐམ་པའི་ཆུ་འཕྲོའི་ཁུང་བུ། ཐམ་མིག་དགུ་ལྟ་བུ་གྱི་ཐམ་ཆེན།

ཐམ་མེ་ཟོམ་མེ། ལས་ཀ་ཞིབ་ཚགས་མེད་པའི་ཆུལ། ལས་ཀ་ཐམ་མེ་ཟོམ་མེ་བྱས་ན་མི་འགྲིག།

ཐམ་ཟེམ། ① ཐམ་མི་ཟེམ་མིའི་བསྐྱས་ཆོག་ ② གངས་གནས་ཤིག།

ཐམ་ཟོམ། ཐམ་མེ་ཟོམ་མེའི་བསྐྱས་ཆོག།

ཟམ་ལུང་། ལུང་ལུང་སྒོད་ཀྱི་ཐོམ་གྱི་ལུང་ལ་ཟེད།
ཟམ་སྤང་སོ་ལྟ་ཁང་། ཟམ་པ་སྤང་མཁན་གྱི་མི་སྣ་གནས་བཅའ་ནས་སོ་ལྟ་བུད་སའི་ཁང་ལ།
ཟར་ལུ། སྒོ་སྒྲན་ཞིག
ཟར་ལ། སྤུམ་རྒྱ་དང་། སྒོ་སྒྲན་ཞིག
ཟར་མའི་འབྲ། ཞིང་སྤེས་ལོ་ཐོག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལུ་རྩེས་དོད། ལུས་པས་རྒྱང་སེལ།
ཟར་ཟེད། ཟ་རི་ཟེ་རིའི་བསྐྱས་ཆེན།
ཟར་ཟེད། ཟ་རི་ཟེ་རི་ཞེས་ཤེས་པ་མི་གསལ་བ་ར་བཟེ་བ་ལྟ་བུ།
ཟར་གཡུང་། སྒོ་སྒྲན་ཞིག
ཟར་རས། ཟར་མའི་སྒྲོང་བུའི་ཕུན་པས་བཏགས་པའི་རས་ཆའི་རིགས་ཞིག
ཟལ་ཐོན། གཟེངས་ཐོན་པའམ་རོ་སོ་ཐོན་པ། བྱས་རྩེས་ཟལ་ཐོན་པ་ཞིག་བཞག་པ།
ཟལ་ལ། ཏྲ་ཟལ་པ་ཞེས་སྤྱི་མདོག་དཀར་ནག་འདྲེས་ལ།
ཟལ་ལོ། ① ལམ་ལོ། གཞི་དཀར་པོར་ནག་ཐིག་ཡོད་པ་ལ་དཀར་ཟལ་དང་། གཞི་ནག་པོར་དཀར་ཐིག་
ཡོད་པ་ལ་ནག་ཟལ་ཟེད། ② མཛོ་གཡག་ཟལ་ལོ། གཡག་དང་སྒྲང་ཟེ་དང་སྒྲལ་གཞུང་དཀར་
པོ་ལ་ཟལ་པོ་དང་། འཕྲི་དང་བ་ལྷགས་ཟེ་དང་སྒྲལ་གཞུང་དཀར་པོར་ཟལ་པོ་ཟེད།
ཟལ་མོ། སྤྱི་མདོག་ལམ་པོ་ཡིན་པའི་མོ་སྤྲུགས།
ཟལ་མོ་སྒྲང་། འཕྲི་རྒྱ་ཤར་རྒྱད་ནས་རྒྱ་རྒྱུ་བར་གྱི་སྒྲང་འདི་དག་ལ་ཟེད།
ཟས། བཟའ་བཅའ་སོགས་ལུས་རྒྱངས་གསོ་བར་པན་བུད་ཀྱི་རྒྱ། འབྲག་དུས་གོས་དང་ལྟོགས་དུས་
ཟས། མིང་པ་ཟས་ཀྱིས་བཟངས། སྒོ་སྤྲུགས་ཟས་ཀྱི་གསོ་བ། ཟས་ལ་བཅག་བཅག་བྱས་ན་ཞེས་
པོ། གཏས་ལ་ཉན་འདོག་བྱས་ན་སྒྲན་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁ་ཟས་དང་། ལྟོ་ཆས། གཏུགས་
ཆོད། འཆལ་ལ། བཞེས་ལ། ཟ་ལ། ཟ། བཟའ་བ། རབ་དང་བུད། གསོལ་དགོངས་བཅས་སོ།
ཟས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར། ① ཁ་ཟས་སྒྲན་དང་འབྲ་བར་རིག་པར་སྒྲོད་པ། ② རང་ཉིད་ཀྱིས་ཁ་ཟས་ཐོས་
པ་རྣམས་ནང་སྤྱི་ན་སྤྲེག་གི་རྩལ་དུ་ལོངས་སྒྲོད་པ།
ཟས་སྒྲོམ། བཟའ་བཏུང་སྟེ། ཟ་རྒྱ་དང་འབྲང་རྒྱ་གཉིས་བསྒྲོམས་པའི་སྤྱས་མིང་། ཟས་སྒྲོམ་སྤྲུག་ལ།

ཟས་སྒོམ་ཡོ་བྱད། ཟས་སྒོམ་གྱིས་རོམས་པ།
ཟས་དཀར། ① དཀར་ཕྱོད་ཅན་གྱི་ཟས། ② རྒྱུའི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་གི་མཆོད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་གཅིག་
ཟས་དཀར་གསུམ། ཞོ་འོ་མ་མར་ཏེ་དཀར་གསུམ་སྦྱར་བའི་ཟས།
ཟས་ཁ། བཟའ་བཙའ་མང་ཅུང་གི་འཕོར་ཆད། གྲོད་ཁོག་ན་བས་ཟས་ཁ་ཐི་བ། དང་ག་ཉམས་ནས་
ཟས་ཁ་ཐི་བ།
ཟས་གོས། བཟའ་བྱ་དང་གྲོན་བྱ།
ཟས་གོས་བཟང་འཕོལ། ལྷོ་གོས་བཟང་ཞིང་མང་བ། མི་ཆང་མར་ཟས་གོས་བཟང་འཕོལ་ཡོད་པ།
ཟས་གྲོགས། སྒོད་སྒྲུབ།
ཟས་གྲོན། ལྷོ་ཆས་སམ་ཟ་མའི་འགྲོ་མོང། ཟས་གྲོན་ཆེ་དགས་མོང།
ཟས་ངན། ① དུག་དང་འབྲེས་པའི་ཟས། ② ཟས་དམན་པ་རོ་བཅུད་དང་གཙང་སྦྱ་ཞན་པའི་རིགས།
ཟས་མངར། རོ་མངར་བའི་ཟས།
ཟས་གཙོང་བ། ① གཟུགས་པོར་གཞོད་པའི་ཟས་སྒྲོང་བ། འཇུ་དཀར་ཟས་གཙོང་བ། ② ལྷོ་མི་ཟ་བ།
ཟས་བཅུད། ཟས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་འཕུ་ཁུས་པ། ཟས་བཅུད་རོ་བདའ་བ།
ཟས་བཅུད་གཉིད་བྲལ། བཟས་ན་ཟས་ཀྱི་བཅུད་མི་ཆོད། ཉམ་ན་གཉིད་མི་ཁྲག་པ། སྤྲུག་བསྐལ་ཆེ་
དགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་ཟས་བཅུད་གཉིད་བྲལ་ལྷ་བྱའི་དཀའ་གནས་སུ་བྱུང་བ།
ཟས་མཆོག་རོ་བཅུད་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཟས།
ཟས་འཇུ་བ། ཟས་ཁོང་དུ་ཞུ་བ། བྱང་ཐོས་ཀྱི་ཟས་འཇུ་བ། ཆང་པལས་དང་སྦྱ་རུ་ར་སོགས་ཀྱིས་
ཟས་འཇུ་བར་བྱེད།
ཟས་སྒྲོག་པ། ཟས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ།
ཟས་སྒྲོད་པ། ཟས་ཁ་ནས་ཁར་འཇུག་པའམ་ལྷུག་པ། བྱིས་པ་ཆུང་དུ་ལ་ཟས་སྒྲོད་པ།
ཟས་འབྲུ་བ། ① ཟས་སྒྲུག་པའམ་ལེན་པ། ② ཟས་བཟུ་ཆ་རྒྱུ་བ།
ཟས་དུག་མི་འཕྲོད་པའི་ཟས་བཟས་ནས་སྦྱར་བའི་དུག་ཁ་ཟས་ཟ་ཉེས་ཀྱིས་ཟས་དུག་བྱུང་བ།
ཟས་དུག་ཕོག་པ། བཟས་ཟ་ཉེས་བྱུང་ནས་ཟས་དུག་ཕོག་ཏེ་ན་བར་བྱ་བ།

ཟས་བདའ་བ། ཟས་ཞིམ་པོ།

ཟས་འབྲེན་པ། ཟས་སྒྲག་པའམ་སྦྱོད་པ། བོས་པའི་མགོན་ལ་ཟས་འབྲེན་པ།

ཟས་བསྐྱམས་པ། ཟས་བཅད་པའམ་ཟས་མི་བྲ་བ། དམར་ཟས་བསྐྱམས་པ།

ཟས་ནོར། ཟས་དང་ནོར་རྩས། ཟས་ནོར་གོས་ཀྱི་ལོངས་སྦྱོད་འཛོམས།

ཟས་རྒྱལ་བ། [རྟིང་]ཟས་ཞིམ་ལ་ཀྱུ་ནོམ་པ།

ཟས་སྒྲ། ① རྟོ་ཆས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། རྟོན་གྲུལ་ལ་ཟས་སྒྲ་སྒྲིག་པ། ② ཟ་མ་སྒྲ་ཆོགས།

ཟས་སྦྱོད། ① ཁ་ཟས་དང་སྦྱོད་ལས། ཟས་སྦྱོད་མ་ཐུན་པ། ② རྟོ་ཆས་ཟ་བ། རྟོགས་དུས་སུ་ཟས་སྦྱོད་པ།

ཟས་ཕྱད། ཟས་ཀྱི་འགོ་མ།

ཟས་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་ཟེར་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། བླ་ཤོག་
གི་སྟོན་པ་དགེ་སྦྱོང་མའི་སྟོན་པར་བསྐྱོས་པའི་དགེ་སྦྱོང་ལ་ཁ་ཟས་ཅུང་ཟད་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་
ནོ་ཞེས་སྐྱར་བ་འདེབས་པའོ།

ཟས་ཕྱིས་མི་ལེན་པ། སྦྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཏེ། ཕྱི་ངོའི་ཁ་ཟས་མི་བྲ་བའོ།

ཟས་བྲེམས་པ། ① གྲུལ་རིམ་བཞིན་དུ་ཟས་སྟོན་འབྱེད་པ། ② རྟོ་ཆས་དངོས་སུ་བཞུགས་པ།

ཟས་འབྲེལ། ལྷ་མ་དང་མཆོད་གནས་ལ་ཟས་སམ་བཟའ་ཕུལ་བ། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ལ་ཟས་འབྲེལ་
ཅུང་ཟད་འཛོག་ཐུབ་བྱུང་།

ཟས་སྦྱིན་པ། རྟོ་ནས་སྦྱིར་བ།

ཟས་སྦྱོར་དུ་འཇུག་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་
པའི་དགེ་སྦྱོང་མ་བརྒྱད་ནས་ཁྱིམ་བདག་ལ་རང་གི་བཟའ་བུར་སྦྱོར་དུ་བཅུག་པའོ།

ཟས་མང་གོས་མང། ཟས་གོས་འབོལ་ལྷག་མི་ཆང་མར་ཟས་མང་གོས་མང་གང་ལ་ཅི་དགོས་བྱུང་བ།

ཟས་གཙང་། ① ཟ་མ་དངོས་གཙང་བ། ② སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ་སྟེ་ཤྲུག་ཐུབ་
པའི་ཡལ་གྱི་མཆོན། ③ [མཛོན་]ཡུངས་དཀར།

ཟས་གཙང་སྤྲས། རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་སྤྲས་སྟོན་པ་ཤྲུག་ཐུབ་པ།

ཟས་ཆོད། ཟས་མང་ཅུང་གི་ཆོད། རྣམ་ཀུན་ཟས་ཆོད་མང་ཅུང་རན་པར་བྲ་བ།

ཟས་ཆོད་རན་པ། ཟས་དང་སྒོམ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་མིའི་ལུས་ཁམས་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་
 ཡིན་སྟབས། ལུས་ཁམས་བདེ་ཐང་ཡོད་མིན་གྱི་གནད་དོན་དང་ཐད་ཀར་དུ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་
 ཞིག་རེད། དེས་ན་ཟས་ཀྱི་ཚུལ་དང་ཟས་ཆོད་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་ནི་ལུས་ནད་མེད་བདེ་བར་
 གནས་པའི་ཐབས་གཙོ་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། རྟན་མེད་ཅིང་བདེ་བར་
 གནས་པར་འདོད་པའི་སྐྱེ་བོ་སློང་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་དང་རྣམས་པ་ཀྱུན་ཏུ་ནི་ཁ་ཟས་ཀྱི་
 ཆོད་རན་པར་བཟའ་བར་བྱ་ཞིང། དེའང་ངེ་ལྟར་ཞེ་ན། ཟས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལྟེ་བ་དང་ཡང་
 བར་གནས་པའི་ཆོད་ལ་རྩེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱམས་པའི་ནས་བརྩོས་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་རྩམ་པ་དང། སྐྱམས་པ་ལ་གནས་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཤ་བཙོས་པ་སོགས་ཡང་ཞིང་
 རྩོ་བ་རྣམས་ལ་འགྲང་བར་བཟའ་ཞིང། དེ་ལས་གོ་སྒྲོག་པའི་ཁ་ཟས་ལྟེ་ཞིང་བསེལ་བ་རྣམས་
 ལ་བྱེད་འགྲང་ཅན་བཟའ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། མདོར་ན་སྤྱོད་ཆོས་པ་དགོང་ག་དང། ཕྱི་རྩོ་ཆོས་
 པ་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་འཇུ་སྒྲ་བར་གྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཟས་ཆོད་ཐེན་པ་
 ཞེས་སུ་བཤད་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུ་དེ་ནི་ལུས་ལྷན་རིང་དུ་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་པོ་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཟས་ཆོད་ཐེན་པ་དེ་ཡིས་ཞིང་ས་དང་འབྲུ་བའི་པོ་བའི་མེ་དོད་སྐྱེད་
 པར་བྱེད་ཅིང། མེ་དོད་དེ་སྟོབས་དང་ལྷན་ན་གཙོང་ནད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙ་བ་རྒྱུ་མ་ཁུ་བ་སོགས་
 མི་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྟོ། གལ་ཏེ་ཟས་ཀྱི་ཆོད་མ་ཐེན་པར་རྒྱུར་བར་གྱུར་ན་ནི་ལུས་ཀྱི་
 སྟོབས་དང། མདངས་ལ་སོགས་པ་མི་འབེལ་ཞིང་རྒྱ་དེས་ལུས་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། བྱང་
 པར་དུ་རྒྱུད་ནད་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བར་བྱེད་པ་དང། ཡང་ན་ཁ་ཁ་ཟས་ཆོད་ལས་ཐལ་ན་ནི་མ་ཁུ་
 བེ་སྐབས་བསྐྱེད་ནས་དེ་ཡིས་མེ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱུར་རྒྱུ་བའི་རྩ་སྐབས་བཀག་སྟེ་མེ་སྐར་བའི་
 རྒྱུན་ཆད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་པོ་བའི་མེ་དོད་ཉམས་པས་གསུས་ནད་དང། ཤིང་རེངས་ལ་སོགས་
 པའི་ཉེས་པ་རྣམས་དང་གཙོང་ནད་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་བྱེད་ན་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དེའི་
 བྱིར་ན་ཁ་ཟས་ཡང་ལྟེ་དང་པོ་བའི་མེ་དོད་ཆེ་རྒྱུང་འགྲངས་ཆོད་རྣམས་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་ཏེ་
 འོངས་སྐྱོད་པ་བྱའོ། འོ་ན་ཟས་བཟའ་ཆོད་ངེ་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། བཤད་རྒྱུད་ལས། ལྟོ་བའི་ཆ་
 གཉིས་ཟས་ལ་ཆ་གཅིག་སྟོམ། །ཆ་བཞི་པ་ནི་རྒྱུད་གི་གནས་སུ་བཞག་ ཅས་གསུངས་པ་ལྟར།

ནད་མེད་ཅིང་ངལ་ཚོལ་མི་བྱེད་པའི་ལུས་ལ་ཆ་མཆོན་ན་སྟོ་བའི་ཆ་གཉིས་ཟས་ཀྱིས་དགང་ལ།
ཆ་གཅིག་སྒོམ་གྱིས་དགང་། ཆ་གཅིག་ནི་རྒྱུད་གི་གནས་ཏེ་སྟོང་པ་འཛོག་དགོས་སོ། འོན་
ཀྱང་དར་མ་མེ་ཟོད་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་ངལ་ཚོལ་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ། དེ་
ལས་ཕྱང་ཟད་འགྲངས་བར་བཟའ་ཆོག།

ཟས་བཞི། ཁམ་གྱི་ཟས་དང་། རེག་པའི་ཟས་དང་། སེམས་པའི་ཟས་དང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་ཏེ་བཞི་
སྟེ། ཆེ་འདི་ལ་གནས་དབང་པོ་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་ཁམ་ཟས་དང་། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་རྒྱས་པའི་
དོན་དུ་ཁམ་ཟས་དང་། བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་རྒྱས་པའི་དོན་དུ་རེག་པའི་ཟས་ཏེ་གཉིས་དང་། ཕྱི་
མར་སྲིད་པ་གཞན་འཕེན་པའི་དོན་དུ་སེམས་པའི་ཟས་དང་། སྲིད་པ་གཞན་འབྲུབ་པའི་དོན་དུ་
རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཟས་དང་གཉིས་ཏེ་བསྟོམས་ན་བཞི་ཡོད།

ཟས་ཟ་ཉེས་པ། ཟ་མ་ཟ་སྤངས་མ་ལེགས་པ།

ཟས་ཟ་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་འི་ནང་གསེས། ཉེ་མིན་བྲིས་པ་སྤྱེགས་
པ་འདུག་པའི་སར་ཞག་གཅིག་ལས་ལྷག་པར་བསྐྱད་དེ་ཟས་ཟ་བཤོ།

ཟས་བཟའ་བའི་སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་ཟས་ལེགས་པར་མ་ཐོས་པ། ཁམ་ཏ་ཅང་རྩུང་བ། ཁམ་ཏ་ཅང་
ཆེ་བ། ཁམ་རན་པ་མིན་པར་ཐོས་པ། ཟས་མ་འོངས་པར་ཁ་གདངས་པ། ཁ་ཁམ་གྱིས་བཏར་
སྟེ་སྤྱོད་པ། ཅུག་ཅུག་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ། ཅག་ཅག་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ། ཏུ་ཏུ་ཟེར་ཞིང་ཟ་བ། ཏུ་ཏུ་ཟེར་
ཞིང་ཟ་བ། ལྷེ་ཕྱིར་སྤྱང་སྟེ་ཟ་བ། འབྲུ་རེ་རེ་ནས་ཟ་དད་དུ་བྱེད་ཅིང་ཟ་བ། ཟས་ལ་འཕྱ་སྟོད་བྱེད་
ཅིང་ཟ་བ། མཁུར་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་སྟེ་ཞིང་ཟ་བ། རྟན་གཏོག་ཅིང་ཟ་བ། ཁམ་འཕྲོ་སོས་
བཅད་ཅིང་ཟ་བ། ལག་པ་ལྟེས་ལྷག་པ། ཟས་སྟོད་ལྟེ་དང་སོར་སོས་འབྲོག་པ། ལག་པ་ལ་ཟས་
ཆགས་པ་སྤྱག་པ། ཟས་དང་བཅས་པའི་སྟོད་བསྐྱམས་པའམ་ཡང་ན་སྲང་ལ་གདབ་པ། ཟས་ལ་
མཆོད་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་བྱས་ཏེ་གཞོམ་ནས་ཟ་བ་བཅས་སོ།

ཟས་ཡོན། ལྟོ་ཆས་ཀྱི་རིན་འབབ།

ཟས་ལེན་པའི་ཚུལ་བརྒྱུད། ཉེས་བྱས་ཀྱི་སྡེ་ཆོན་བཞི་པ། ཟས་ལེན་པའི་སྡེ་ལ། ཟས་སྤྱང་བཟེད་ཀྱི་
ཁ་ལས་མཐོ་བར་ལེན་པ་དང་། འབྲས་ཆན་དང་ཆོད་མ་མཉམ་པར་ལེན་པ། གལ་རིམ་མཐར་

ཆགས་སུ་མི་ལེན་པ། ལྷུང་བཟེད་ལ་བྱུང་མིག་བལྟས་ཏེ་ལེན་པ། ཟས་མ་བྱུང་གོང་ནས་ལྷུང་
བཟེད་བཟེད་ལྔ་པ། ཆོད་མ་འདོད་ནས་འབྲས་ཆན་གྱིས་ཆོད་མ་འགོ་བས་པ། འབྲས་ཆན་འདོད་
ནས་ཆོད་མས་འབྲས་ཆན་འགོ་བས་པ། བཟང་བཅའི་སྟེང་དུ་སྟོད་གཞན་བཟེད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ།
ཟས་ལ་འཁྲུག། ཟས་ཟ་འདོད་ཀྱི་སྟེང་ཞེན་སྟེ་བའི་དོན་ཏེ། དར་མོ་སྟེན་རམས་པ་སྟོ་བཟང་ཆོས་
གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལེགས་པ་བཤད་གསེར་རྒྱན་ལས། ཟས་ལ་
འཁྲུག་ནི། ཁ་ཟས་ལ་ཆགས་ནས་ཟས་འདོད་སྟེ་བའི་དོན་མོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ཟས་སྟོང་བའི་སྟེ་ཆན་བརྒྱད། ཟས་ལེགས་པར་མ་སྒྲངས་པ། ལུང་ཁ་ཆད་དུ་སྒྲངས་པ། བྱ་ན་
དང་ཟན་ཕྱེ་སོགས་མཉམ་པོར་སྒྲངས་པ། ལྷུང་བཟེད་ལ་ཡིད་མ་དད་པར་སྒྲངས་པ། གྲལ་
མཐར་ཆགས་སུ་མིན་པར་སྒྲངས་པ། ཟས་མ་འོངས་པར་ལྷུང་བཟེད་བཟེད་པ། བྱ་ན་ཕྱེ་སོགས་
གཅིག་གིས་གཅིག་བཀའ་པ། ཟས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཟས་སྟོང་བཟུང་བའོ།

ཟས་བསོད་པ། ཟས་བཟང་པོ་འཕེལ་ཞེས་པོ།

ཟས་བསོད་པ་སྟོང་བའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་
ཁྱིམ་པ་ལས་ཁ་ཟས་བཟང་པོ་ཅི་བདེར་མ་བསྟབས་ཀྱང། ཆོག་མི་ཤེས་པར་བསྒྲངས་ཏེ་ཐོས་པའོ།

ཟས་ལྟག་བཟས་པའི་འཕྲོ་མ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྟེར་ཞབས་དང། པ་ལ། ཟ་འཕྲོ། ལྟག་མ་བཅས་སོ།

ཟེ་ཁྱིམ། ① རང་བྱུང་ཟངས། ② དེན་པོ་ཆེ་དུ་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཞུས་པ།

ཟེ་ཕྱི་རི། [ཡུལ་]སྤྱང་བུའི་རིགས་ཆེན་པོ་ཞིག་

ཟེ་ཕྱི་རྒྱ། མེང་ཕྱིང་གི་ལོ་མར་ཆགས་པའི་རྩས་སྟེན་དུ་བྱེད་ཆོག་པ་ཞིག་

ཟེ་ཕྱི་རྒྱ། སྤྱང་ལ་བཞུས་ནས་བཏགས་པའི་དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ཕྱོག་དུས་འབྱུང་བའི་འབྲུ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ།
བཟ་འབྲུམ་པས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཟེ་ཕྱིར་ནི། དབྱར་ཁ་ཉི་མ་ཕྱོག་
དུས་འབྱུང་བའི་འདབ་གསོག་ལྡན་པའི་འབྲུ་སེར་ཆེ་ཆུང་མཐེབ་ཆུང་གི་མགོ་ཅན་མེ་བ་
སོགས་ཤིང་ཕྱང་ལ་འཁོག་རིག་གནས་ས་ཆོགས་གནས་པ་ཞིག་དང་། དེ་ལས་ཆེ་བ་མདོག་
ནག་པོ་མཐེབ་ཆེན་གྱི་མགོ་ཅན་མཚན་པོ་ལྷུང་མ་སོགས་ཤིང་སྟོང་ལ་འཁོར་ནས་གནས་པ་
ཞིག་དང་རིགས་གཉིས་མཆིས་སོ། འབྲུ་འདི་གཉིས་འབྱུང་བའི་ཆེ་ཟེ་ཞེས་པའི་སྤྱང་ཕྱིར་

བས་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་བཏགས་པའོ།

ཟེ་ན་བསམ་འགྲུབ་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་ བདུན་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥པའི་རྩིས་འབགས་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་བཏགས། བྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱི་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟེ་ནའི་ལ་སར་དེ། བྲུག་བཏགས་མཆན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱི་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་མེད། དེས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཟེར་ཟེར་མང་པོ། བྱིས་ཆ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་དང་ཟེ་བརར་མང་དུ་བྱུང་ངོ།།

ཟེ་མ། [ཡུལ] ① མིག་གི་རྩི་མ། ② རུ་བལ་གྱི་མིང་གཞན། ③ མོད་ཀྱི་རུས་ཞིག

ཟེ་ད། ① མེ་སྤྱག་སྤྱགས་དམར་ལ་ཐོ་བ་རྒྱབ་དུས་ཟེ་ར་འཕུ་བ་ད། ② སྤྱི་སྤྱན་ཟེ་ར་དཀར་པོ་དང་
ཟེ་ར་ནག་པོའི་སྤྱི་མིང་།

ཟེ་ར་དཀར་པོ། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་ཅུང་སྤྱད། ཞུ་རྩིས་བོད། རུས་པས་སྤོ་ཆད་ཀྱི་
ནད་དང་། ཁ་ཟས་མི་འཇུ་བ། དང་ག་འགག་པ་བཅས་ལ་བན།

ཟེ་ར་ནག་པོ། སྤྱི་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཅུང་ཆ། ཞུ་རྩིས་བོད། རུས་པས་མཆན་ནད་གང་
བ་དང་པོ་བའི་བོད་ཉམས་ནས་ཟས་མི་འཇུ་བ་ལ་བན། ཡི་ག་འབྲེད་བར་བྱེད།

ཟེ་ར་མེར་པོ། སྤྱི་སྤྱན་ཞིག་ཆད་པ་མེལ་བར་བན།

ཟེ་རི་ཕི་རི། [ཡུལ] ལུས་མེམས་མི་བརྟན་པའི་བཟེ་བྱིས་བྱིས་ཆད་གིས་བཟེ་ནས་ཟེ་རི་ཕི་རི་བྱས་སོང་།

ཟེ་རི་རི། སྤྱི་སྤྱན་སྤྱི་གཙུག་ལ་ཞིག་སྤྱང་མ་མང་པོས་སྤྱི་ཟེ་རི་རིར་བསྒྲགས་ཏེ་འཕྱར་མྱིང་བྱེད་པ། རྒྱང་
ཟེ་རི་རིར་རྒྱབ་པ།

ཟེ་རུ། [ཡུལ] ལྷག་མས་བཟོས་པའི་ས་སོགས་འཁྱར་སྤོད་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞིའི་རུ་ཤིང་།

ཟེ་ལ། འདི་ག་ཤེད་དཀར་དང་ཞུ་ཉེ་གཉིས་བསྐྱེས་པའི་འདྲེས་སྤྱོད་སྤྱགས་རིགས་ཏེ། དེད་དུས་བཟོ་
ལས་ཐོག་འཕྲུལ་འཁོར་རྒྱང་རིགས་རྣམས་ལ་ཆ་ལ་བྱེད་པར་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་པས། མཆན་ཉིད་
མལ་ཆེར་གཤེད་དཀར་འདྲ་བ་དཀར་ཞིང་མཉེན་ལ་སྤྱག་པ་གཤེད་ལས་འཇུ་སྤྱི་ཞིང་གཉེ་ལས་
སྤྱ་བ། རོ་མང་ད། ཞུ་རྩིས་བསིལ། རུས་པས་རིག་དུག་དང་། མ་ཤུལ་སོགས་འཛོམས།

ཟེ་ཡིང་། མཆོ་སྤོན་པོའི་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་ཙོང་རྒྱའི་རྒྱ་སྤོད་ཀྱི་སྤྱོད་འགམ་ན་ཆགས་པའི་བྱོང་ཁྱེར་

ཞིག་སྟེ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གི་གནས་ཡུལ་ཡིན། ཞིང་ཆེན་
ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། འགྲིམ་འབྲུལ། རིག་གནས་སོགས་ཀྱི་ཉླེགས་ཡིན།
ཟི་ལིང་སྤྲ་དམར། སྤྲ་རིགས་མདོག་དམར་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པས་བོད་སྤྱི་དེ་ཅིང་། བད་རྒྱུང་
སེལ་བར་བྱེད།

ཟི་ལིང་ལྷགས་ཁྲ། བོད་མདའ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་།

ཟི་ལིང་མཚོ། སེར་གླིང་མཚོའི་མིང་གཞན་ཞིག

ཟི་ཏུན། ཟིང་སྒྲུའི་མདོག་ལས་ཁུང་བད་དམར་བ། ཁམ་བུའི་མདོག་དང་མཚུངས།

ཟིང་། འཚོལ་བའམ་འཁྲུག་པ་སྟེ། སེམས་ཟིང་དེ་སོང་། ཟིང་འཁྲུག་ཞི་བར་བྱས།

ཟིང་སྒྲ། ཁདོག་དམར་སྒྲ། གོས་དར་ཟིང་སྒྲ།

ཟིང་དགར། ཁདོག་དམར་ལ་དགར་ཤས་ཆེ་བ།

རས་ཟིང་དགར།

ཟིང་འཁྲུག་དཔག་འཁྲུག་ཟིང་འཁྲུག་སྒྲིང་ཆགས། བད་ཁུལ་ཀྱི་ཟིང་འཁྲུག

ཟིང་དེ་བ། ① ཁྱོང་དེར་ལངས་རྒྱལ། རི་ཅེ་མང་པོ་ཟིང་དེ་བར་གྲེན་དུ་བསྟན་བ། ② སྒྲིང་འཇགས་
མེད་པའམ་ཟང་ཟིང་། ལས་དོན་ཟིང་དེ་བ། ཡུལ་ལུང་གི་སྒྲིག་ལམ་ཟིང་དེ་བ།

ཟིང་ཆ། འཁྲུགས་ཟིང་། ཟིང་ཆ་ལངས་བ། ཟིང་ཆ་སྒྲོང་བ། ལུང་བར་ཟིང་ཆ་མེད་བ། དེས་མེད་ཟིང་
ཆ་ལངས་པ་ཤར་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཞོད་འཇགས་གཏོང་བ།

ཟིང་ཆ་ཡོང་གཞི། ཟིང་འཁྲུག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན།

ཟིང་རྒྱ། ཉའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ཡུལ་ཟི་ལིང་ནས་ཐོན་པའི་རྒྱ།

ཟིང་པོ། ① ལང་བ། སྤྱ་ཟིང་བ། བ་སྤྱ་ཟིང་བ། ② སྒྲིང་མི་འཇགས་བ། དུས་ཟིང་། སེམས་ཟིང་བ།

ཟིང་པོ་མགོ་སྟོན་ཅན། ལོ་རྒྱུས་ཟང་ཟིང་སྒྲ་ཆོགས་བསྟན་པ་ལ་ཟིང་།

ཟིང་པོ་རྩེ། སྤར་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་དུས། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་
མཐུག་དང་རྒྱག་པའི་མགོ་ཅན། ཡུལ་ཡེལ་རབ་སྡེ་བཞི་དང་། ལྷམ་ཡ་གསུམ་ནི་དེང་སང་གི་
འཕན་པོར་ཡིན་པ་དེ་ན་ཟིང་པོ་རྩེ་སྟག་སྤྱི་པོ་ཟིང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་མངའ་འོག་གི་མི་བྱང་

པོར་སྤྲུལ་ཁམས་ལ་ཆད་པ་གཙོད་པ་དང་། རོ་དགའ་སྤྲེལ་ལ་ད་བྱེད་མཁམས་ལ་གོ་གནས་སྤར་བ་དང་
ཡིད་ཆེས་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤིང་དབང་ཉམས་སྤྱད་དུ་སོང་ཆེས་བྱེད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྤིང་
དབང་ཉམས་སྤྱད་དུ་སོང་ཉེ་བའི་སྐབས་སྒོན་པོ་གཉན་འཛི་བྱང་གིས་གྲོས་བཏབ་ཀྱང་མ་ཉན་པའི་
ཐོག་འཛི་བྱང་སྒོན་པོའི་གོ་གནས་ནས་པག་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་འཛི་བྱང་ཁོས་ནས་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་
གསུམ་ལ་མགོ་བཏགས་ཏེ་ཟིང་པོ་ཆེ་སྟག་སྐྱུ་པོ་ལ་དམག་བྱངས་ནས་སྤིང་དབང་ཐོགས། སྟག་
སྐྱུ་པོའི་ཡུལ་ཡེལ་རབ་སྤེ་བཞི་ལྷུ་ལ་གསུམ་དང་བཅས་པ་ཁྱི་པང་གསུམ་ལ་བྱུལ། དེའི་བྱ་
དགར་ལྷུ་ལ་གསུམ་གྱི་སྤྱང་ནས་བྲན་གཡོག་ས་ཆ་འགའ་ཤས་སྤྱད། རྗེས་སུ་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་
གསུམ་ཡང་སྟག་སྐྱུ་པོ་དང་བྱང་པར་མེད་སྟབས་འཛི་བྱང་གི་བྲན་གཡོག་ལྷུང་ཅེང་སྐྱུ་དང་།
དབས་དབྱི་ཆུག་དེའི་བྱ་བང་སྤུམ་འཕྱོན་པོ། ཆེས་སྤོང་ནག་སེང་དང་བཞི་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་
གསུམ་ལ་རོ་ལོག་ནས་ལྟོ་ཁར་སོང་སྟེ་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟེགས་ལ་མགོ་བཏགས་རྗེས་
རིང་པོར་མ་སོང་བར་རྒྱལ་པོ་སྟག་རི་གཉན་གཟེགས་འདས་ནས་ཁོང་གི་སྤྲས་གནས་རི་སྤོང་
བཅན་གྱི་དུས་སུ་ཁོ་ཆོ་བཞིའི་རོགས་རམ་འོག་ཟིང་པོ་ཆེ་ཁྱི་པང་སྤུམ་ལ་དམག་བྱངས་ཏེ་མངའ་
འོག་ཏུ་བཅུག། བྱང་དང་དབས་གཞོན་གསུམ་ལ་སོ་སོར་འབན་པོ་དང་མལ་བོ་ས་ཁུལ་གཉིས་
ནས་བྲན་ཁྱི་དུད་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་རེ་དང་། ཆེས་སྤོང་ནག་སེང་ལ་འཕྱོན་གྱི་སྒོན་མཁར་ནས་བྲན་
ཁྱི་སྤུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་གནང་ཐོག་སྤར་ཡུལ་ངས་པོ་ཟེར་བ་མིང་བསྐྱར་ནས་འབན་པོ་ཞེས་
བཏགས་པ་དང་། དེའི་གོ་དོན་ཡང་མཐའ་ཡས་པ་དང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན།

ཟིང་པོ་ཆེའི་མཁར་ཤུལ་དང་ཟིང་པ་ཁྱི་ཆང་། བོད་ལྗོངས་འབན་པོ་སྟག་གྲུབ་རྩོད་ཁོངས་ལུང་ར་
ཤར་ཤར་ཁོངས་ཟིང་པ་གྲོང་ཆོའི་ཉེ་འདབས་སུ་ཟིང་པ་ཞེས་པའི་ཁྱི་ཆང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
གནའ་དུས་ཀྱི་ཟིང་པོ་ཆེའི་མཁར་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བྱང་པོས་ཀྱི་རི་སྟེང་དུ་ཟིང་པ་སྟག་དགོན་
པ་ཟེར་བའི་གྲང་རོ་ཞིག་ཡོད། ཟིང་པ་ཞེས་པའི་ཁྱི་ཆང་དེའི་མི་རྒྱུད་ནམས་ཟིང་པོ་ཆེའི་མི་
རྒྱུད་ཡིན་སྐད་འདུག་ བཤད་རྒྱུན་ལྟར་ན་ཁང་པ་ཐོག་བཅེགས་ལྔ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྒྱ་ལའི་
ཐམ་སྐྱུ་སྤོང་ལྔ་པའི་སྐྱུ་དུས་སུ་གཞུང་ནས་ཉམས་གསོ་ཟིངས་གཅིག་གནང་སྐད། ཟིང་པ་སྟག་
དགོན་པ་ཞེས་པ་དེ་འཕྲི་གྲང་གི་ཁོངས་ཡིན་པ་དང་། དགོན་པ་དེ་བར་སྐབས་ཤིག་ནས་འཛོར་

ཞིག་སོང་འདུག་ཀྱང་། ཟེང་བའི་ཁང་བ་དེ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐབས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༠ལོ་བར་ཡོད་ཀྱང་དེ་རྗེས་མ་ཡུར་བཟོ་སྐབས་ཁང་བ་དེ་བཞིག་ནས་ད་ཆ་ས་རོ་ཆོད་
ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་ཀྱང་། རི་སྒྲིང་དུ་ཡོད་པའི་ཟེང་བ་དགོན་པའི་ཤུལ་དེ་དང་གནས་སྤོས་བྱས་
པའི་ཁྱིམ་ཆང་གི་མི་བརྒྱད་ད་ལྟ་བུ་ཡོད།

ཟེང་སྐྱུག་མདོག་ཟེང་སྐྱུ་ཅུང་ཟད་སྐྱུག་པ།

ཟེང་དམར། ཟེང་སྐྱུ་དམར་ཤས་ཆེ་བ།

ཟེང་འཕྱུག་ འཕྱུག་ཡོང་གི་རྣམ་པ།

ཟེང་ཞུགས་པ། ཟེང་འཕྱུག་ནང་ཞུགས་མཁན་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣ།

ཟེང་ཟེང་། སྐྱ་དང་ཁ་སྐྱ་སོགས་ཟེང་བ། འབྲུ་སྤྱིན་ཟེང་ཟེང་བྱེད་པ། མགོ་སྐྱ་ཟེང་ཟེང་།

ཟེང་ཡོང་། ① དམག་འཕྱུག་ ② འདུ་ཡོང་།

ཟེང་ཡོང་ཡོང་། ཟང་ཟེང་ཚུ་བ་ཚུ་བ་གྱི་རྣམ་པ། ལས་ཀ་བྲེལ་བ་ཟེང་ཡོང་ཡོང་། དམག་འཕྱུག་ཟེང་
ཡོང་ཡོང་། བར་འགྲོ་ཚུར་འགྲོ་ཟེང་ཡོང་ཡོང་།

ཟེངས། ཟེངས་ཤིག་ཅེས་སྐྱ་སོགས་ཟེང་ཟེང་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆིག་

ཟེད་ཐུང་བ། ཉེ་མ་འཁྱོལ་སྐྱ་བཟམ་མགོ་འཁོར་པོ། སྐྱོབ་གཉེར་བྱས་པས་དཔེ་ཆ་ལེགས་པོ་མ་ཤེས་
ཀྱང་སེམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་བ་དང་ཟེད་ཐུང་བ་ཞིག་བྱུང་།

ཟིན། ① བྱ་བྱེད་ཐ་མི་དད་པའི་ལས་ཆིག་བཟུང་སྟེ་ཟིན་ལྟ་བུ། ཉེན་ཉོག་པས་རྒྱན་མ་ཟིན་འདུག་ངས་
དཔེ་ཆ་སྐོལ་ཟིན་སོང་། ② 【དུས་འདས་པ་སྟོན་པའི་ཆིག་གོགས།】 དུས་འདས་པའི་བྱ་ཆིག་
དང་། ཡིན་དང་རེད་གང་རུང་གཉིས་ཀྱི་བར་སྐྱར་བྱའི་ཆིག་ཟུང་ཅིག་ངས་ཟ་མ་ཟས་ཟིན་ཡིན།
ད་ཟད་གོས་མ་གྲགས། ང་ཁ་སང་སྒོག་བརྟན་ཁང་ལ་སོང་ཟིན་ཡིན། ལྟ་མོ་བལྟས་ཟིན་མིན། ལྟ་
བྱ་སྐྱེས་བྱ་དང་པོ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་དང་ལྟན་ཏུ་འཇུག་པ། ཁོས་དཀར་ལྗོངས་ཡིག་རྒྱགས་སྤྱང་
ཟིན་རེད། ད་ཡོད་བྱར་ཀ་བོད་ལ་སོང་ཟིན་རེད། ཡིན་ནའང་བོད་སྐད་སྤྱད་པས་ཟིན་མ་རེད། རྒྱལ་
པོ་སྲོང་སྐམ་པོས་མནའ་མ་ལྟ་ཐམ་པ་སྒྲངས་ཟིན་རེད་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བྱ་གསུམ་པ་ལ་རེད་དང་ལྟན་ཏུ་
འཇུག་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། འདི་དགག་སྐྱ་དང་ལྟན་ཏུ་སྐྱར་ཆེ་རེས་པར་དུ་ཟིན་སྒྲིའི་རྗེས་སུ་དགག་

སྒྲིལ་བྱ་དེ་སྒྱར་དགོས། དཔེར་ན། ལས་ཆེག་+ཟིན་+དགག་སྒྱར་+དེ། དེ་བཞིན་དུ། སྒྲོབ་སྒྱོར་
བྱས་ཟིན། སྒྲོབ་བྱ་ཐོན་ཟིན་ལྟ་བུ། ③ འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་སྒྲར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་བརྟན་པ།
ཟིན་ཆུ་ཡི་ཆོང་དུས། འདི་ནི་སྒྲར་ཆུ་ཐོད་མི་རིགས་གཉིས་བར་ཉེ་ཆོང་གི་འབྲེལ་བ་བྱེད་སའི་
ས་གནས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན་ཆོད་འདུག་ཀྱང་། ས་གནས་དེ་གང་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐོར་དབྱེད་
གཞི་ཁུངས་བཙན་མ་རྟེན་པས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་དགོས།

ཟིན་ཏིག་① ཉན་བཅོས་ཐབས་རྣམས་གསལ་བར་འཁོད་པའི་ཀོང་སྒྲུལ་ཡོན་ཏན་ཆུ་མཆོས་མཛད་
པའི་སྒྲན་གཞུང་གཅེས་བརྟན་ཤིག་② སྒྲོ་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལྷ་རྩེས་
སྟོམས། ལུས་པས་གཉན་ནད་དང་། གཟུང་ནད། སྤྱན་ནད་བཙས་ལ་བཟ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
དཀར་མོ་མཁར་ཐབས་སོ།།

ཟིན་ཐུག། དེག་ཟིག་གམ་ཟིན་གྱིས། བཟེད་བྱང་ཟིན་ཐུག། བྱ་རིས་ཟིན་ཐུན་དུ་གྱིས་པ།
ཟིན་ཐོ། ཆིག་དོན་སྒྲོ་ལ་ཟིན་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་གྱིས་པའི་ཡི་གེ་དབྱིན་སྐད་དུ་recotd ཟེད།
ཟིན་ཐོ་འགོ་འཆེམ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་notebook ཟེད།

ཟིན་ཐོའི་ཆེ་ཆུང་། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་record size ཟེད།

ཟིན་ཐོའི་བར་གསེང་། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་interrecord gap ཟེད།

ཟིན་ཐོའི་རིང་ཆད། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་record length ཟེད།

ཟིན་དེལ། ① ཟིན་གྱིས་འབྲི་སའི་དེབ་ཆུང་། ② སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་notepad ཟེད།

ཟིན་པ། ① དེས་པ། དཔེ་ཆ་ཟིན་པ། གསུང་པ་རྣམས་སྒྲོར་ཟིན་པ། ཆིག་དོན་བརྒྱུད་ཡང་མ་ཟིན་པ།
② ཐེབས་པ། ལུན་མ་ལག་པར་ཟིན་པ། བྱ་བ་བྱེད་སྐབས་ཆང་མ་གཞན་པན་གྱི་བསམ་བསམ་

ཅེས་ཟེན་དགོས། བབས་ཀྱི་ཅེས་ཟེན་པ། ③ ཆར་བའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆོག་ཁྲོགས་ཤིག་ལས་
ག་བྱས་ཟེན་པ། ཆོགས་འདུ་ཁྲོལ་ཟེན་པ། སྐྱེས་ཟེན་མ་འགག་པ།
ཟེན་པ་དང་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྒྲ་ལ་ཟེན་པའི་སྒྲ་ཟེད། རྒྱུད་ཀྱིས་མ་
བསྐྱས་པའི་སྒྲ་ལ་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ་ཟེད། དེ་ཡང་གཏམ་སྒྲ་བའི་སྒྲ་དང་ལག་པ་བརྟམ་པའི་སྒྲ་ལྟ་
ནི་མིའི་ལུས་ཤེས་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པས་ཟེན་པའི་སྒྲ་དང་། མེ་འབར་བའི་སྒྲ་དང་
རྒྱུད་གཡོ་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ནི་མིའི་དབང་པོ་ལྟ་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པས་ན་མ་ཟེན་པའི་སྒྲ་ཞེས་
བརྗོད་བ་ཡིན། ཞིབ་པར་སུམ་རྟགས་ཀྱི་གཞུང་དང་ཆོད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གསལ།
ཟེན་པའི་འབྱུང་ཆེན། གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ས་ཁམས་སོགས།
ཟེན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་རྒྱུར་བའི་སྒྲ། སྐྱེས་བུའམ་གང་ཟག་གི་ཆོར་བས་ཟེན་པའི་སྒྲ། དེ་ལ་དབྱེ་ན།
སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཡོད།
ཟེན་པའི་གཟུགས། སེམས་ཅན་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས།
ཟེན་པུར། འདི་ལ་ས་བདག་ཟེན་པུར་ཡང་ཟེད། འབྱུང་ཅེས་ལུགས་ཀྱི་ཡོ་རྒྱ་ཞག་དུས་སུ་ནམས་
སུ་དུས་དང་དུས་སུ་རྒྱ་ཞིང་སྐྱེ་འགྲོའི་ལས་ལ་གོ་ཡོང་དང་ཁྲག་དོག་གེད་པའི་འབྱུང་པོ་མི་མ་
ཡིན་པའི་རིགས་ཤིག་འདི་ཟེན་པུར་ནི་ཡོ་རྒྱར་ཕྱོགས་མཚམས་ནམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་
བ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད།
ཟེན་གྲིས། ① ཆོག་དོན་སྟོལ་ཟེན་རིམ་བཞིན་དུ་གྲིས་པའི་ཡི་གེ་ཟེན་གྲིས་བཞོད་དེ། ② ཐོག་མའི་མ་ཡིག་
ཟེན་གྲིས་ཡིག་ཁྲག་སྟོག་ལྔ་དང་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་draft folder ཟེད།
ཟེན་མེད་སོ་ནམ། ཆར་རྒྱ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོ།
ཟེན་རིས་པ། ཡི་གེ་བའམ་བརྗོད་ཐོ་འབྲི་མཁན།
ཟེན་ཤིང་། འབྱུང་ཅེས་སྤར་ཁ་བརྒྱུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྤར་ཁ་ཟེན་དང་། འབྱུང་བ་ཤིང་།
ཟེན་ཤོག་ཟེན་གྲིས་རྒྱབ་པའི་ཤོག་བྲ།
ཟེམ། རྒྱུ་ཆོག་ཞི་བའམ་རྒྱུད་པའི་དོན་ཏེ། ཆར་ཐེམ་བབས། རྒྱུད་ཟེམ་ལྔ་དྲ་བྲ།

ཟེམ་གྲ། ① ཐགས་མཁན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག ② ཚད་ཚུང་ཙམ་ཞིག ཆར་ཟེམ་བྱར་འབབ་པ། མིག་
ཟེམ་བྱར་བྱས་ཏེ་ཉི་མར་ལྟ་བུ།

ཟེམ་མེ། མིག་འབྱེད་འཇུག་རན་པའི་ལྟ་སྟངས། སྤྱན་ཟེམ་མེར་གཟིགས་པ།

ཟེམ་ཟེམ། ① མིག་འབྱེད་མ་འཇུག་གྱི་ལྟ་སྟངས། ② ཆར་པ་ཚུང་དུ་འཇུག་ཆར། འཇུག་ཆར་
ཟེམ་ཟེམ་འབབ། གངས་ཟེམ་ཟེམ་དུ་འབབ།

ཟེར། མདའ་འཕངས་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུའི་སྤྲིའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། མདའ་ཟེར་སྐྱ་གྲགས། བྱར་པ་ཟེར་བྲ། བྱར་
པའི་གཤོག་སྐྱ་ཟེར་ཟེར་དུ་སྐྱོག་པ།

ཟེར་པོ། འཕེན་གྱི་གནད་ལ་འཕེན་སྒྲུབ་མཁན། མི་དེ་མེ་མདའ་ཟེར་པོ་འདུག།

ཟེར་བྲག། གནས་ཚུལ་རྩོག་ཏུ་ཅན་མང་པོར་འདུས་ནས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་རྩོག་པོར་བྱེད་
འེད་ན། གནས་ཚུལ་ཟང་ཟེར་དང་བན་བྲག་གྱི་ནང་དུ་ཚུད་པ།

ཟེར་ཟེར། སྐྱ་ཟེར་ཟེར་ཏེ། སྤྲང་མ་འཕྱར་པའི་སྐྱ་ལྟ་བུ།

ཟེལ། གཟེ་བཟིང་དམ་ཁུས་པ། རམ་ཟེལ། ཟེལ་ཆེ་བ། སྤྱན་ཟེལ་སྲིད་ཅིའི་བར་དུ་ཁུབ་པ།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ། གང་ཟག་སོ་སོའི་རང་གི་དབང་ཐང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཁུས་པས་གཞན་སྡེ་ཞུས་
པར་བྱེད་པ། དཔའ་པོ་ཆེན་པོས་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པ། བ་འོལ་པོ་ཟེལ་གྱིས་མི་
གནོན་པ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དེ་དག་གི། ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་བསྐྱུ་སྲིད་གསུམ་ཟེལ་གྱིས་
གནོན་སྒྲུབ་པ་ལ་སྤྱག་བྱུང་ཡོད།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད། ཉིང་འེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་པས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་རི་
ལྟར་དམིགས་པ་ལྟར་སྤྲང་བས་གཞན་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་རང་གི་དམི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བརྒྱད། དབྱིབས་ཀྱི་ཟེལ་གནོན་བཞི་དང་། ཁ་དོག་གི་ཟེལ་གནོན་
བཞི་བཅས་བརྒྱད་དེ། ཉིང་འེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་རི་ལྟར་དམིགས་པ་ལྟར་
སྤྱུལ་བསྐྱར་ལ་དབང་བས་གཞན་ཟེལ་གྱིས་མནན་ནས་རང་གི་དམི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའོ།

ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་གད་མོ། ཡི་དམ་ལྟའི་བཞད་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཟེལ་དང་། ཟེལ་མངར་དང་འབྲ།

ཟེལ་མང་པ། བདུད་ཅིའམ་སྤྱང་ཅི།

ཟེལ་མང་ར་གྱི་གཅིན་པ། [ཆིང་]སྤྱང་ཅིས་སྤྱུས་པའམ་སྤྱགས་པ།

ཟེལ་ཆགས་པ། གཟེ་བཟིང་ལྟན་པ།

ཟེལ་ཆགས་པོ། རམ་ཟེལ་ཅན། འདྲ་སྤྱ་ཟེལ་ཆགས་པོ། བྱས་རྗེས་ཟེལ་ཆགས་པོ།

ཟེལ་ཉམས། རམ་ཞིང་བཟིང་པའི་ཉམས།

ཟེལ་གཞོན། ① རང་ལུལ་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་སྒོ་ནས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་
བར་རུས་པའི་ཞི་ལྟག་ཟུང་འབྲུག་པོ། ② [མདོན་]མེ་པོ་རྟ།

ཟེལ་གཞོན་བརྒྱན། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱེ་མཆེད་བརྒྱད་དང་དོན་གཅིག

ཟེལ་པ། ལྷ་ཤིང་མེ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་ཅེར་ཆགས་པའི་ཆུ་ཐེགས། ཟེལ་པའི་འོད་འཆེར་པ། ལྷ་ཅེར་ཟེལ་
པ་སྤྱེ་ཐོམ་མེ་བར་ཆགས་འདུག་མེ་རྟོག་གི་འདབ་ལོའི་ཟེལ་པ། རོར་མི་རྟག་རྩ་ཁའི་ཟེལ་པ་འབྲ།

ཟེལ་པ་དཀར་པོ། ① ལྷ་ཐོ་ནས་བཤད་པའི་དུས་ཆིགས་སྟོན་གྱིད་ཅིག ② ལྷ་དང་མེ་རྟོག་སོགས་
ཀྱི་ཅེར་ཆགས་པའི་ཟེལ་པའམ་ཆུ་ཐེགས་དཀར་ཕྱིལ་ལེ་པ།

ཟེལ་ཕྱགས། རམ་ཟེལ་གྱི་ཕྱགས་སམ་རུས་པ།

ཟེས་ཐོར་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་པོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟུ་གྲུ་པ། ཤོ་ཁྲིལ་སྤུ་མཁན་ནམ་ས་ཆུ་གས་ཀྱི་མིང་།

ཟུག་ན་ཚ། གང་རྒྱུད་གིས་གཞོད་ཆེན་བྱས་ནས་ལུས་ཟུག་ལངས་པ། དུས་ཆིགས་ལ་ཟུག་བརྒྱབ་
ན་སྤྱུ་དཀར་དང་པོང་ར་སོགས་ཀྱི་འཛོམས་སྤྱོད་གཏོང་བ།

ཟུག་གེ་པ། ① བ་ཆ་མདོན་གསལ་ཐོན་པའི་ཉམས། ལུས་ན་ཟུག་གེ་བ་ཞིག་འདུག་གཟུགས་གཞི་
ཆ་ཟུག་གེ་བར་བདོག ② རྫོ་ལ་བབ་པའི་ཆུ་ལ། མིག་ལམ་དུ་ཟུག་གེ་བ་ཞིག་མཆིས། ལུལ་
བཟང་པོ་སེམས་ལ་ཟུག་གེ་པ།

ཟུག་བརྒྱབ་པ། ལུས་པོར་བ་ཆ་བཏང་བ།

ཟུག་རྩ། ① བ་ཆའི་ཟུག་གཟེར། ལྷ་དན་གྱི་ཟུག་རྩ་ཟུག་པ། རྫོ་བྱར་རྫོ་བྱར་དུ་ལུས་ལ་ཟུག་རྩ་

ལྷག་ན། བྱང་པའི་གཅིན་ལས་པགས་ཅིང་ཕྱི་ཆུང་ཤིས་ནས་ན་ལྷག་པའ་པོར་འལྱང་པའི་དེ་ནད་ཀྱི་
མིང་ཤི། བན་པའ་པོན་ཉན་རྒྱུང་པས། ལྷག་དེ་ཁ་པ་ལྷག་ན་རྒྱུན་དུ་ཤིས། གཉིང་དུ་ལྷག་ན་ན་
གཟེང་རྒྱ་མི་ཤགས་ཅེས་གསུངས་པ་རྣུང་རོ།

ལྷག་པ། ① འཕེགས་པ་འཕམ་འཛུལ་གཤམ་པ་གཏོང་ཡོད་ཀྱིས་ལྷག་པ། ལྷན་པ་གཏེག་པ་ཆོང་མ་བཟུ་
 ལྷག་པ་གོ་པ་ལྷེས་པ་འཕེ་དུ་ཙོ་མེག་པ་ལྷག་པ་འཕམ་པ་ལྷེག་པ་ལྷག་པ། ལྷ་ལོན་མང་
 ལོ་ལྷག་པ། ② ཁྱིམ་འཁམ་པ། མཚན་མོར་ཁྱིམ་ལྷག་པ། ཁྱིམ་འཕྲུག་པ་འདྲེ་རྒྱུ་པ་ལྷག་པ།

མྱུང་ཅེ་ཅུར། ཐང་མུལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཤུའམ་ས་ཆས་ཞིག་གི་མིང་ལྟེ། ཐང་མྱུང་གི་མོ་དང་མོ་
ལྷོ་མོ་ཤ་ལོར་བཞུགས་ཤིང་། ས་གནས་ནི་ད་ལྟེ་མེ་ཁོང་ཞིང་ཆེན་གྱི་མྱར་ཆུ་བཟུང་དུ་

ཡིན་པ་དང་། སྒར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྐུ་བཅས་དཔག་མི་ཁྲི་ཉི་ལུ་བཏང་ནས་འཁོལ་
དཔག་བྱངས་པའི་རྩེ་ས་སུ་བྱང་ཅེ་ལུ་མཁར་དེ་བཙུག་ཚུ་ལ་ཐང་དེ་བ་རྩིང་པ་ནང་གསལ།

བྱང་གཅིག་ཆ་གཅིག་

བྱང་ཆུ། ① རྫོང་ཞིག་ར་པ་པོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་གྱི་ཤར་ཁུལ་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དཔངས་སྤྱིད་
གཞུང་དེ་ཅིན་ཨན་ཀྲན་དུ་ཡོད། ② ལུ་པོ་ཞིག་མིན་ཅང་གཙང་པོའི་ཡན་ལག་ཅིག་

བྱང་འབྲུག་ ① མི་འདྲ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཏེ། ཞི་ལྷག་བྱང་འབྲུག་ བདེ་སྲོང་བྱང་
འབྲུག་ ② རྫོགས་རིམ་ལྡེ་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་རབ་སྲོང་པ་ཉིད་དང་ཐབས་སྦྱོང་རྩེ་
ཆེན་པོ་བྱང་དུ་འབྲུག་པའམ། ཐབས་སྦྱོང་སྦྱོར་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་ཤེས་རབ་འོད་གསལ་
གྱི་སྲོང་པ་ཉིད་བྱང་དུ་འབྲུག་པ་དང་། ཡུལ་ནམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྲོང་ཉིད་དང་ཡུལ་ཅན་མི་
འགྱུར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འོ།

བྱང་འབྲུག་སྐྱ་བཞི། ཡ་མ་བལ་བའི་བྱང་འབྲུག་སྐྱ་བཞི་ནི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་། ཆོས་སྐྱ། འོངས་སྐྱ།
སྐྱ་ལ་སྐྱ་སྟེ་བཞི་འོ།

བྱང་འབྲུག་གི་གོ་འཕང་། སྐྱ་གཉིས་བྱང་དུ་འབྲུག་པ་རྟོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་།

བྱང་འབྲུག་བཞི། སྒར་སྲོང་བྱང་འབྲུག་དང་། རིག་སྲོང་བྱང་འབྲུག་ བདེ་སྲོང་བྱང་འབྲུག་ གསལ་
སྲོང་བྱང་འབྲུག་བཙུག་བཞི་འོ།

བྱང་འབྲུག་ཡངས་པའི་ལམ། སྐྱ་དང་བྱགས་གཉིས་སུ་མེད་པར་བྱང་དུ་འབྲུག་པའི་གོ་འཕང་སྟེ།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞེས་པ་འོ།

བྱང་ལྗན། ཁངས་གཉིས་དང་ལྗན་པའམ་ཡོད་པ། པ་མ་བྱང་ལྗན་གྱི་སྐྱ་གྲ།

བྱང་ལྗན་གྱི་རྒྱ། ཡིག་གཟུགས་འདྲ་བ་ཆོག་རྒྱ་གི་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བཞོད་པའི་སློན་ས་
མཐའ་ཐོག་སྐྱར་བ་དང་། བར་དུ་ཆོད་པ་དང་མ་ཆོད་པ་སོགས་བྱང་ལྗན་གྱི་ནམ་པ་སྐྱ་ཆོགས་
སྐྱ་ཁོན་ས་སློན་པའི་རྒྱ་ཞིག་

བྱང་ཕྱེ། གཉིས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཆ་དང་། གཉིས་གཉིས། གཉིས་ཕྱེ།
དོད། བྱང་བཙུག་སོ།

ལུང་སྟོང་། ① དངོས་པོ་རིགས་གཉིས་མཉམ་དུ་བསྐྱེབས་པ་ལ་ལུང་སྟོང་ཟེད། ② མྱོག་མྱང་འཕུལ་
འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་cou-
pling ཟེད།

ལུང་འབྲེལ། གཉིས་མཉམ་དུ་གཤེབས་པ། རྒྱ་བོད་ལུང་འབྲེལ། ཆོས་སྤེད་ལུང་འབྲེལ། ཞི་དག་ལུང་འབྲེལ།
ལུང་སྒྲེལ། གཉིས་སྒྲེལ།

ལུང་བསྐྱེད་ཐལ་བ། གནའ་དུས་བལ་ཡུལ་སོགས་སུ་དར་བའི་གཟའ་མི་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
གཅིག་ཤིང་འཁོར་ཅིག་ཤོས་མ་ཤིང་བདེ་ཡང་ཤིང་འཁོར་ལྷན་དུ་མེར་བསྐྱེད་པའི་ཐལ་བ་
ལ་ཟེར་ཞེས་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེལ་
ཐེང་ལས་གསུངས།

ལུངས། ལྟོབས། ལུས་ལུངས།

ལུངས་ཁྲག་ ལུས་ལུངས་སྦྱེད་པའི་ཁྲག་

ལུངས་རྒྱག་ གལུངས་རྒྱབ་ཀྱང་ཟེད། ཆོས་སྐྱད་ཀྱིས་ལུངས་རྒྱབ་པའམ་ལེན་རྒྱབ་པ།

ལུངས་ངན།

ལུངས་ཞན་དང་དོན་གཅིག་

ལུངས་གདལ། ཁབ་ཚུགས་རིང་ལེན་བྱས་པའི་ཆོམ་བྱའམ་རྒྱབ་པ།

ལུངས་བདུན། དུངས་མ་དང་། ཁྲག་ཤ། ཆོལ། རུས་པ།

ཀྱང་མར། ཁུ་བ་དཀར་དམར་བཅས་ལུས་ཀྱི་ལུངས་བདུན་གྱི་བལྟས་མིང་།

ལུངས་བྲ། ཆོད་པ་སྦྱོང་བའི་དོན་སྟེ། མི་ཁམས་པ་ལ་ལུངས་མ་བྲ་ལྟ་བུ།

ལུངས་ཞན། ལུས་ལྟོབས་ཀྱི་ཞན་བའང་སྟོང་།

ལུངས་ཟད། ལུས་ལྟོབས་ཟད་པ།

ལུངས་བཟང་། ལུས་ཀྱི་ལུངས་སྟོབས་ནམས་འཕེལ་ནས་ཤིང་རྒྱ་བ་ཅིང་ཕྱགས་དང་ལྷན་པའི་མི།

ལུངས་ཤིག་ གལུང་བར་ཀྱིས་ཤིག་ཅེས་སྒྲུལ་ཆོག་

ལུངས་ཤོད། ལུས་ལྟོབས་ཉམས་པ།

ཟུངས་གསུམ་ཤོར། ཟུར་གོང་གི་ཤ་སོགས་སྐུམ་པ་བྱི་ཤ་ཡི་ཟུངས་ཤོར་བ་དང་། ཁ་ཟས་མི་འདྲ་
བ་སོགས་ནང་གི་མེ་རྫོད་ཀྱི་ཟུངས་ཤོར་བ། འཕར་ཅའི་རྒྱ་བ་ཉམས་པ་སོགས་གསར་བའི་
རྒྱང་ཁྲག་གི་ཟུངས་ཤོར་བ་གསུམ་མོ།

ཟུང། བཅུད་ཀྱི་སྒྲུལ་ཆིག་ལ་ཟུད་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཟུན། [ཉིང་]གཉེན། དག་ཟུན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྲེད་ཤེས་པ་བྱ་དགོས་ལྟ་བུ།

ཟུབ་པ། རིམ་བཞིན་ཡལ་བའམ་མེད་པར་གྱུར་བའི་དོན་ཏེ། གནའ་དུས་ཀྱི་དོ་དོས་སུ་བྲིས་པའི་རི་མོ་
ནམས་རིམ་བཞིན་ཟུབ་པ། སྐབས་ཀ་ཟུབ་པ། མི་འཛད་རྒྱ་མཆོའི་གཉེར་ལ། མི་ཟུབ་དོ་ཡི་རི་མོ།
ཟུབ་ཤེ། ཁ་བཏགས་ཀྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག།

ཟུམ། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་དོན། ② བསུམ་
ཀྱི་ད་ལྟ་བ་ལ་ཟུམ་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཟུམ་པ། ཁ་རུབ་པ། མིག་ཟུམ་པ། མ་ཁ་ཟུམ་པ། མཚན་མའི་དུས་སུ་མེ་ཏོག་ནམས་ཁ་ཟུམ་པ།
ཟུམ་པའི་བྱ་ལས་ཆོག་སྒྲིག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་closed subroutine ཟེད།

ཟུར། ① རོགས་དང་གཞོགས། ལམ་ཟུར། མཆོ་ཟུར། གཤམ་ཟུར་དུ་སྒྲོད་པ། གཡོན་ཟུར་དུ་
ཡངས་པ། ཟུར་དུ་བཟུར་བ། ཟུར་གསལ། ② མཐའ་གཉིས་འབྲེལ་པའི་གྲུའམ་སྟེ། ཟུར་
གསུམ། ཟུར་ལྗ། རི་ཟུར། ཁ་ཟུར། མིག་ཟུར། ཅིག་ཟུར། ③ ཆ་ཤས། སུམ་ཟུར་གཅིག་ལྟ་
ཟུར་གཉིས། ཟུར་གཏོགས། ④ དངོས་སུ་མ་ཡིན་པའི་ཞོར། ཟུར་གྲིས་བཞེད་པ། ཟུར་གྲིས་
སྒྲོད་པ། ཟུར་གྲིས་སྟོན་པ། ཆིག་ངན་ཟུར་མདའ་འཕེན།

ཟུར་བཀའ། ཟུར་དུ་བཀའ་བ་སྟེ། རོགས་སུ་བཏོན་པ། འགོ་ནད་ཙམ་ཟུར་བཀའ་གྲིས་སྒྲན་ཁང་དུ་བསྐྱུལ་བ།
ཟུར་བཀོད། ཟུར་དུ་བཀོད་པ་སྟེ། རོགས་སུ་བྲིས་པ། བཟེད་མོ་ཟུར་བཀོད།

ཟུར་བཀོད་རེའུ་མིག་ ཟུར་དུ་བཀོད་པའི་རེའུ་མིག་ ཞར་བྱུང་རེའུ་མིག་ཅས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ཟུར་བཀོལ། ཟུར་དུ་བཀོལ་བ་སྟེ། རོགས་སུ་བྱེ་བའམ་བཏོན་པ། ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་རིགས་
ཟུར་བཀོལ་བྱས་ནས་བཞག་པ།

ཟུར་ཁ། ཟུར་གྱི་ཕྱི་འབྲུར་དུ་ཐོན་པའི་ཆའི་མིང་སྟེ། རྟོ་ཟུར་ཁ་ཅན། གྲང་གི་ཟུར་ཁ་ཞེས་པ།
ཟུར་མཁར། བོད་ཡུལ་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཆའི་མིང་ཞིག
ཟུར་མཁར་རྟོ་ཡི་མཆོད་རྟེན། ཟུར་བོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྷེ་འུ་བཅོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཟུར་མཁར་གྱི་ཡུལ་
དུ་ཡོད་པའི་རྟོ་ཡི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་སྟེ། རྫོན་ཆེན་པོ་འགོ་ས་ཀྱིས་དགའ་གསུམ་གྱི་ཁྲིམས་
གཙོད་ཀྱི་ཆོད་རྟོན་འིལ་བསྐྱགས་ཀྱི་ཡི་གེ་སྐྱར་ས་དེ་ཡིན། སྐབས་དེར་མཆོད་རྟེན་གོང་འོག་
བར་གསུམ་ཡོད་པར་གསལ།

ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེ། མཆོན་གཞན་རྩམ་སྤྱི་མི་དང་ཨ་པོ་ཆོས་རྩེ་ཡང་ཞུ། རབ་བྱུང་བདུན་
པའི་ས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༩༣༩ ལོར་ཤར་དུགས་པོའི་ས་ཆའི་ཐོག་ཟུར་མཁར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས།
ཐུན་མིན་དང་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་སྟེ་དང་གསོ་བ་རིག་པ་ཅལ་དུ་ཐོན་པར་སྐྱུངས། གསུང་
ཙོམ་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་ཆེན་བོད་ཤལ་ཁ་མོ། རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་གནད་རྩམས་ལ་བྱི་
ཆེག་དབུལ་དཀར་མེ་ལོང་སོགས་མང་དུ་མཛད། ཤར་ཕྱོགས་མངོན་དགའ་ཞེས་བྱར་གཉལ་
ལོར་བྱར་གསུམ། ཨེ་ཉང་གོང་གསུམ་བཅས་ཀྱི་སྐྱོན་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཏེ་རིན་ཆེན་
འབྱུངས་དཔེའམ་སྐྱོན་རོ་གསལ་བྱེད། རོ་སྒོར་ལུགས་ཀྱི་ཐོང་བ། བདུད་རྩིའི་གཏེར་མཛོད་
སོགས་སྐྱོན་གྱི་རོ་དང་། ལུས་པ། ལུ་རྩེས། རོ་བོ། དེས་ཆེག་བྱེད་ལས་བཅས་གཏན་ལ་
འབེབས་པའི་བསྐྱོན་བཅོས་བཅུམས། དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་གཤེད་ལུག་སྟེ་ལོ་
༡༩༥༥ལོར་འདས།

ཟུར་མཁར་རྫོ་ཕྱོ་རྒྱལ་པོ། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེ་དང་གདུང་རྒྱུད་གཅིག་སྟེ། རབ་བྱུང་དགུ་
པའི་ས་སྐུལ་སྟེ་ལོ་༡༥༠༩ ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུང་དུའི་དུས་ནས་ཐུན་མིན་དང་ཐུན་མོང་གི་
རིག་གནས་རྩམས་གསལ། རྒྱུད་པར་དུ་གསོ་བ་རིག་པར་འཆད་རྟོན་ཙོམ་གསུམ་གང་ལའང་
ཐོགས་པ་མེད་པར་གྱུར་ཏེ། ཟུར་མཁར་གོང་མའི་བཞེད་པ་གཙོ་བོར་བསྐྱོན་ནས་ཅ་རྒྱུད་དང་།
བཤད་རྒྱུད། ཕྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྩ་མདོ་ཡན་གྱི་འགྲེལ་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ཞེས་པ་མཛད།
གཞན་ཡང་རྩེ་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེའི་རྩམ་ཐར་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྐྱོན་གྱི་འགྲེལ་སྟོངས་ལ་བྱི་
ལྷར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ། རང་ལྷར་ན་པཱི་ཏའི་བསྐྱོན་བཅོས། གསང་བ་ལྷར་ན་བོད་ཀྱི་

བསྟན་བཅོས་སུ་བཞེད་པ་སོགས་གསོ་དབྱེད་སྐོར་ལ་གསུང་རྩིས་འཛིན་ཏུ་མང་ཞིང། སྟན་པ་ག་
མེ་ལོང་མའི་མེ་ལོང་ཞེས་པ་སོགས་རིག་གནས་གཞན་སྐོར་ལ་ཡང་སྤྲ་ཆོག་མ་ཆེས། གཡུ་
ཐོག་བྱག་གིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་གསེར་མཆན་སོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་ཆོད་ལྷན་ཡིག་ཆ་རྣམས་
ལ་ཁུངས་བཅོལ་ཏེ་རྒྱུད་བཞི་ལ་ཞུས་དག་མཛད་ཅིང་ནང་སོ་ཡར་རྒྱབ་པ་སྦྱིན་བདག་ཏུ་
བསྐྱལ་ནས་བར་དུ་བཞོས་པའི་གྲ་ཐང་བར་མ་ཞེས་རྒྱུད་བཞིའི་བར་སྤྱོད་སུ་གྲུར་པ་དེའི་
བདག་རྒྱུན་མཛད་པ་སོགས་སྤྲ་ཆེ་ཕྱི་ལ་སོར་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་དོན་ཁོ་ན་མཛད། དགུང་
ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་པར་གྲགས།
ཟུར་གོན་རྒྱག་ ལྷ་མོ་ལམ་གོས་སོགས་ཡོ་བར་གྱོན་པ། བསྟན་བཞིག་བྱེད་པའི་སྤུ་གྲུ་དེ་དག་གིས་
ལྷ་མོ་ཟུར་གོན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
ཟུར་གྱི་མཆོད་ཁད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ ལོར་ཟུར་ཆོང་གིས་བྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟུར་གྱི་ཐོག་ཕེབས། ཁང་པའི་ཐོག་ཀའི་ཟུར་གྱི་གཡལ་ཕེབས།
ཟུར་གྱི་ཕ་མོ། ཕ་མོའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསམ་སྒོ་སྟོན་བཏང་གི་སྒོ་ནས་གོ་བྱའི་ནང་
དོན་བརྟན་ཐབས་ཟུར་གྱིས་སྟོན་པའི་ཕ་མོའི་རྒྱན་ཞིག་
ཟུར་གྱིས་སྟོན་མ། [མདོན] བྱུང་མེད་རྣམས་ཀྱིས་སྟེག་པའི་ཉམས་སྟོན་པའི་མིང་།
ཟུར་གྲུབ་སྤང་ཆ། ཟུར་ལྷག་གི་སྤང་ཆའད་ཟེད། དེ་ནི་སྤང་ཆ་རིག་པའི་གས་ཤིག་ཡིན། དངོས་པོའི་
དོ་མཉམ་གྱི་མཐའ་ཐིག་འགའ་ཞིག་རི་མོ་དང་བྱང་རྒྱུང་མི་ལྷན་བར་ཉེ་ཆེ་རིང་རྒྱང་གི་སྤང་ཆའི་
རྩ་བའི་རིག་པར་གཞི་འཛིན་ཏེ། དོ་མཉམ་གྱི་མཐའ་ཐིག་དེ་རྣམས་རི་མོའི་དོས་ཀྱི་ལྟེ་བའི་གཙོ་
ཐིག་གི་ཕྱིའི་མིག་ལམ་སྟོམ་ཐིག་སྟེང་གི་ཆགས་ཐིག་གང་དུང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཡལ་འགྲོ་ཡི་
ཡོད་པས་ཡལ་ཆགས་དེ་ལ་ལྷག་ཆགས་ཟེར་གྱི་ཡོད། ལྷག་ཆགས་ནི་མིག་ལམ་སྟོམ་ཐིག་
སྟེང་གི་གནས་ས་དེ་མཐའ་ཐིག་དང་རི་མོའི་དོས་གཉིས་འབྲུང་མཆམས་སུ་ཆགས་པའི་ཟུར་
ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་འཁེལ་དགོས་དོ་མཉམ་ཐིག་ཁག་གཅིག་ཡལ་ཐིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡལ་
འགྲོ་བའི་རྩ་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཁག་གཉིས་སམ་ཁག་གཉིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་དོ་མཉམ་ཐིག་དེ་ཆོ་

མིག་ལས་སྟོན་མིག་སྟེང་དུ་སྟག་ཚགས་གཉིས་སམ། ཡང་ན་གཉིས་ཡན་ཆད་ཐོན་གྱི་ཡོད།
དཔེར་ན། ལྷན་དུ་མཐོང་བའི་ཁང་པ་དང་དེ་ལ། ལྷན་ཆུང་གྲུ་བཞི་ལ། ཀོ་སྤམ་གྲུ་བཞི་ཅན་གྱི་
སྟོག་ཅེ་དང་ལྷན་སྟེགས་སོགས་ནས་མངོན་གྱི་ཡོད། ལྷན་ཆའི་སྤང་ཚུལ་དེ་ཆོར་ལྷན་གྲུབ་སྤང་
ཆ་ཟེར་གྱི་ཡོད། ལྷན་གྲུབ་སྤང་ཆའི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཉུང་ཤོས་ལ་འང་ཡལ་ཚགས་གཉིས་
སམ། ཡང་ན་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོད།
ལྷན་ལྷགས། ཆེད་གཉེར་གང་དེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་མཆོན་གྱིད་དངོས་མ་ཡིན་པ། སྤྱིར་ཆེད་གཉེར་
གང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་རིགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་སྒྲོར་ལ་ཡིག་ཆད་གཏོང་རྒྱ་ཞིག
ལྷན་སྟོན། ལྷན་དུ་འབྱལ་བ། ལྷན་ལྷན་ལྷན་སྟོན། མཇལ་དར་ལྷན་སྟོན་ལྷན་གྱི་
ལྷན་ལྷན་ལ། ལ་ཞིག་པོད་རང་སྟོང་སྟོང་སྟོང་གྱི་དགེ་རྒྱས་རྒྱུ་ལྷན་ལྷན་ལྷན་གྱི་ཡོད།
ལྷན་ལྷན། ① གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་གྱི་ ② ཁང་པའི་ཐོག་ལྷན་དུ་འཁལ་བའི་ལྷན།
ལྷན་ལྷན། ཁང་པའི་ཐོག་ལྷན་ལ་ཡོད་པའི་ཁང་ཆུང་།
ལྷན་གཅིག་ཆ་ཤས་གཅིག་སྟོར་མའི་ལྷན་གཅིག་ལ་མའོ་ཅེ་གཅིག་རེད།
ལྷན་ཆག་སྐད་ཡིག་ལྷན་ཆག་བ་སྟེ་ལྷན་ཉམས་པ།
ལྷན་ཆས། ① དམིགས་བསལ་ཅན་ལ་སྟོན་རྒྱུ་དེ་དངོས་སྟེས། ② མོགས་སུ་ཡོད་པའི་དངོས་ཆས།
ལྷན་ཆུང་ཤེས་རབ་གྲགས་པ། གསང་སྟགས་སྟོང་མའི་སྟོབ་དཔོན་ལྷན་མེས་དཔོན་ནམ་གསུམ་གྱི་
ཡ་གྲུལ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤོང་གི་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༡༩ལོར་འབྱུངས། ལྷན་
པོ་ཆེས་གསོས་པའི་བྱ་དོད་ཡིན་ལ། རྟག་རྒྱ་པོད་དགུ་འདུས་ཀྱི་ཅེར་སྟུབ་པ་མཇེད་དེ་རྩོགས་
ཆན་མངོན་པར་གྲུབ་ཅིང་སྟོབས་པ་མཐའ་ཡས་པར་གྱུར་བས་བདེ་གཤེགས་རྒྱ་པོ་པར་
གྲགས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༠༢༩ལོར་འདས།
ལྷན་ཆོས་པ། ཅ་པའི་སྟོབ་ཁྱིད་གནང་མཁན་མིན་གྱི་ལྷན་དུ་དོགས་གཙོད་དང་བསྐྱར་ཁྱིད་རོགས་
རམ་གནང་མཁན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ལྷན་ཆོས་དབྱིངས་རང་གྲོལ། རྒྱ་ལའི་སྤྲུལ་པ་ཆེན་པོའི་དབྱུང་གསང་སྟགས་སྟོང་མའི་མཁས་
གྲུབ་སྟན་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཡལ་ལྷན་གྱི་རིག་འཛིན་བརྒྱུད་པའི་གདུང་རབས་ལྷན་ཆེན་

གཞོན་ཏུ་དོན་གྲུབ་དང་ཡུམ་མཆོན་ལྟན་ཡིད་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཤིང་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ ལོར་འབྲོམ་ཐོད་ལག་ཚད་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས་བྱུང་བ་དགོན་མཆོག་རིན་ཆེན་
ཀྱི་སྐྱེར་རིས་འཛིན་མཛད་དེ་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་དང་། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཡིག་རིགས་རྣམས་
ཁྱད་དཀའ་ཆེགས་ལ་མ་ལྟོས་པར་བྲུགས་སུ་ཆུད། དགྲུང་ལོ་དགུ་ནས་བྱུང་བ་རིག་འཛིན་དག་
གི་དབང་པོ་ལས་ལྷ་བྲིས་དང་། ཅིས་རིགས། དྲག་སྐྲགས་ཀྱི་སྒྲོར་སོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་
བརྒྱ་གཉིས་ཙམ་ནས་སྤང་གསལ་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ཡི་ཤེས་བྱུབ་པའི་ཞབས་སུ་བཅར་ཏེ་
བཀའ་བརྒྱུད་བདེར་འདུས་སྒྲོར་དང་། མཁའ་འགྲོ་སྤྱིང་ཐེག་བཀའ་གཏེར་གཉིས། རྒྱ་མཐོར་བུ་
རྒྱ་མཆོ་དང་། ཀར་སྤིང་ཞི་ཁོ་དགོངས་པ་རང་བྲོལ་སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་དང་ཉམས་ཁྲིད་
མཐར་ཕྱིན་བ་གསན། དགྲུང་ལོ་རེ་དྲུག་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༩༩ ལོར་སྐྱེ་གཤེགས།

བྱར་མཆན། ཡི་གའི་རྩ་བའི་བྱར་ལ་བཏགས་པའི་འབྲེལ་མཆན།

བྱར་མཛལ། འོགས་སུ་འབྲུད་བའམ་བྲུག་པ།

བྱར་འབྲུག་དུས་ཡུན། བྱར་དུ་བཀར་ཉར་བྱས་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ཞེས་པའི་དོན།

བྱར་འབྲུག་བྱེད་པ། བྱར་དུ་བཀག་ཉར་བྱས་པ།

བྱར་ཉན། བྱར་ནས་ཉན་པ།

བྱར་ཉམས། ① སྤྱི་མོ་ཆག་བའམ་ཟད་པ། སོ་ཕག་གི་བྱར་ཉམས་པ། ② སྐྱ་བྱར་ཉམས་པ། སྐད་
དང་ཡི་གའི་བྱར་ཉམས་ན་གོ་བཤམ་མི་འཛོད།

བྱར་ལྟེ་སློབ་དེའ། ཆེད་གཉེར་གང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ། སྐབས་དེའི་བསྐབ་གཞི་དངོས་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

བྱར་ལྟ་མ། [མཛོན]བྱད་མེད།

བྱར་བཟླ། གཞུང་ཡུགས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་སྤྲུགས་ས་བྱེད་མི་རུང་ཡང་དོན་གོ་བ་ལེན་པར་ཕན་
བ་ཡོད་པའི་རྩིས་དང་དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་མིང་།

བྱར་བཏོན། བྱར་འཛོན་དང་འབྲེལ།

ཟུར་བསྟན་ལེབ་མཐོང་། བད་ཅམ་བསྟན་ནས་ཡོངས་རྫོགས་ཤེས་པའི་དཔེ།
ཟུར་ཐོག་ཁང་པའི་ཟུར་གྱི་ཐོག་ཀ།
ཟུར་རྒྱ། ① ཅིག་པའི་ཟུར་གྱི་རྒྱ། ② ཁང་པའི་ཅ་པའི་ཟུར་གཤོང་དུ་བསྐྱངས་པའི་རྫོན་མོ།
ཟུར་གཤོང་། ཟུར་སྒྲེ། ཅིག་པའི་ཟུར་གཤོང་། རིའི་ཟུར་གཤོང་།
ཟུར་འདེབས། ① ཟུར་སྟོན་རྒྱབ་པ། འན་གསའི་ཟུར་འདེབས། ② ཁ་སྐོང་། ཆིག་དོན་གྱི་ཟུར་
འདེབས། རྫོར་ཇས་གྱི་ཟུར་འདེབས། འཆོ་ཆས་གྱི་ཟུར་འདེབས།
ཟུར་འདོན། ལོགས་སུ་འདོན་པ། བཞོ་ཆའི་དངོས་ཇས་ཆོང་ཁོམ་ཟུར་འདོན་བྱེད་པ།
ཟུར་སྟོན། ཁ་སྟོན། མི་གངས་ཟུར་སྟོན་རྒྱབ་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་append ཟེད།
ཟུར་སྟོན་ཆ་འཕྲིན། སྟོན་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་attach info ཟེད།
ཟུར་བསྟན་རན་པ། ཆོང་པས་བྱིན་འཆོང་བྱུང་བྱིར་འཛད་སྟོན་པས་ཆོང་ཐོག་ཉིས་ཇེས་སྟེར་པའི་
རན་པར་ཟེད།
ཟུར་པ། ① ལས་འགན་འཕོས་ཆར་པའི་ཟུར་པ། བཞན་ཟུར་པ། བཀའ་ཟུར་པ། ② ལྟེ་བ་མ་ཡིན་པ་
ལོགས་སུ་སྟོན་མཁན། ཉོར་ཟུར་པ།
ཟུར་པ་སྐྱ། སྐ་སྐྱག་ཆོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། ཞེབ་པར་
རྟོགས་འདོད་ན་མ་བྱ་བུ་ཟུར་གྱི་ཐད་དུ་བཞོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག།
ཟུར་པ་མ་བྱ། སྐ་སྐྱག་ཆོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཆོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དབལ་
སྟངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་ཞལ་ཁྱིད་ལས། ཟུར་པ་སྐར་དང་བུ་ཟུར་དང་། བ་བྱ་བུ་ཟུར་
སྐ་ཆོད་དཀར། ཟུར་པ་མ་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྐ་སྐྱག་ཆོད་པའི་མིང་ཡིན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར་དང་། ཞེབ་པར་རྟོགས་འདོད་ན་མ་བྱ་བུ་ཟུར་གྱི་ཐད་དུ་བཞོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག།
ཟུར་པོ་ཆེ་ལྷན་འབྲུང་གནས། སྐགས་རྩིང་མའི་སྟོབ་དཔོན་ཟུར་མེས་དཔོན་རྣམ་གསུམ་དུ་གྲགས་
པའི་ཟུར་པོ་ཆེ་ལྷན་འབྲུང་གནས། རབ་བྱུང་དང་པོའི་གོང་གི་ལོ་ཉིར་ལྷ་པ་ཆུ་སྟག་སྟེ་ལོ་
༡༠༠༩ ལོར་འབྲུངས། ཆོངས་སྟོན་གྱི་དཔེ་བསྟན་དུ་བཞུགས། ལྷག་པ་ལུང་གི་སྐ་ཁང་

ཆོག་ས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་བྱས་ཏེ་འཕྲ་སྒྲོང་དང་། དགག་པ་རྒྱབ་པ། ཡང་ན་སྐྱུ་སྒྲོང་བྱེད་པ་
སོགས་དགོང་བོའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་དེ་གས་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་
སྒོ་ཁྲིག་ཆེན་སོས་རབ་བཏགས་དང་། དཔེ་མཆོན། བོ་དོན་གྲགས་བསྟན་བཅས་ཀྱི་བྱ་ཐབས་
སྤྱད་དེ་རི་མོ་དགོང་བོ་ལ། ཟུར་ཟ་ལྡན་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཐོན་པ་ཞིག་འབྲི་དགོས།
ཟུར་ཡིག་མ་ཡིག་གི་ལོགས་སུ་བཀོད་པའི་ཁ་སྐོང་ཡི་གེ
ཟུར་ལྷགས། ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྗེ་རྗེའི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་རྒྱད་ཀྱི་བཤའ་སྒྲོས་དང་། སྟན་ཀྱི་
ངོས་འཛིན་སོགས་སྒོ་ལ་རྒྱན་མ་ཉམས་པ་འཛིན་མཁར་ཀྱི་བརྒྱད་འཛིན་སྤྱི་ལོ།
ཟུར་ལྷགས་ཆབ་འབྲེན། ཟུར་མཁར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དྲི་ཆུ་ལགས་པ་ཕྱིར་འབྲེན་པའི་སྡོ་སྟན་ཞིག
ཟུར་ལྷགས་རྩ་ཅི། ཟུར་མཁར་བས་ངོས་བྱས་པའི་རྩ་མ་ཅི་ཞིག
ཟུར་ལྷགས་སྟེ་བ། ཟུར་མཁར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་སྟན་སྟེ་བའི་རིགས་ཤིག
ཟུར་ལྷགས་ཐོང་དགར། ཟུར་མཁར་བའི་ལྷགས་ཀྱི་ཐོང་དགར་ཐོའི་རིགས་ཤིག
ཟུར་ལྷགས་གསོ་རིག་དེའང་ཟུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྗེ་ལམ་ཨ་པོ་ཆོས་རྗེ་ནི། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་དྲགས་པོ་ལ་ཐོག་ཟུར་མཁར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། རྒྱུད་ལྷན་ནས་རང་
གི་ཡལ་དང་། ཤར་རབ་འབྱམས་པ། སྟན་སྟོན་དབང་ལྷག་བཟང་པོ་སོགས་ལ་བསྟེན་ནས་རིག་
གནས་མཐའ་དག་དང་། བྱད་པར་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་རྩལ་དུ་སྟོན། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པར་
གསོ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་བ་རྩམས། དེ་རྗེས་རྒྱད་བཞིའི་འགྲེལ་
ཆེན་པོ་དེ་ལེ་ལ་སྤྱོད་རྒྱུ་དེ་ལྟར་ཀྱང་ཀྱི་དགའ་གནད་རྣམས་ལ་འབྲི་ཆོག་དངུལ་དགར་མེ་ལོང་། སྟན་རོ་
གསལ་བྱེད་རིན་ཆེན་འབྱུངས་དཔེ། རོ་སྟོར་ལྷགས་ཀྱི་ཕྱེད་པ། བདུད་ཅི་གཏེར་མཛོད་སོགས་
བརྩམས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འབྱུང་བ་གཉིས་གཉིས་སྟེ་བ་པའི་སྟན་རྩས་རྣམས་ཀྱི་རོ་རྒྱས་
ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་རེ་ཉུ་མིག་ཞེས་པ་གསར་གཏོང་གནད་། ཁོང་ལ་སྟོབ་མ་མང་
པོ་བྱུང་བ་ལས་མཐར་ཕྱིན་ཀྱི་སྟོབ་མ་བཞེ་ཞེས་པ། མན་ངག་མཐར་ཕྱིན་མི་འཕྲུར་ཆེ་བརྟན་
དང་། འཕྲིན་ལས་མཐར་ཕྱིན་སྟག་དཔོན་བསོད་ནམས་བཟ་ཤིས། ལག་ལེན་མཐར་ཕྱིན་ཆེ་
འབྲུམ་རྫོ་རྗེ། བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་ཡི་རྒྱུད་པ་སྐྱབས་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་ཕྱིན་རྒྱབས་

ཞུགས་པའི་སློབ་མ་བརྒྱུད། ཤེས་རབ་ཙན་གྱི་སློབ་མ་བཅུ་དྲུག་གྲགས་པ་ཐོབ་པའི་སློབ་མ་ཉི་
ཤུ་སོགས་བྱུང་བ་དེ་དག་སྟོན་གྲགས་ཆེ་ཞིང་བྱར་ལུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་སྟེལ་བ་པོ་གཙོ་བོར་
ཆགས། དགུང་གྲངས་སོ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཤིང་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༧༡༥་ལོར་སྟུ་
གཤེགས། བཟར་བྱིན་གྱི་སློབ་མ་བཞི་འུ་ལྔ་ལས། ཀོང་སྤང་རྒྱུན་པ་སྒྲ་རྟ་ཆེ་དབང་། བཙུ་
སྤང་མཁན་ཆེ། བྱར་པོ་བཟ་ཆེན་སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་ཡིག་ཆ་སྟེལ། ལྷག་པར་བྱར་
མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེན་ཆ་ཐོ་བྱར་མཁར་སྟོ་བྲོས་རྒྱལ་པོས་ རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་སྟུལ་སྟེ་
ལོ་1509ལོར་འབྲུངས་ཤིང་། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་ཙམ་བཞུགས་ རྒྱུད་བཞི་འུ་ལྔ་པ་
མེས་པའི་ཞལ་ལུང་དང་། རྒྱུད་བཞི་བཀའ་བསྟན་འགའ་སྟོང་། སྟོན་གྱི་བྱས་པ་དང་ཡོན་ཏན་
རྒྱ་འབྲས་རེ་ལུ་མིག་གྲངས་ཡིག་བཅས་གསར་དུ་བྲིས། གཤམ་ཐོག་བྲག་བྲིས་མའི་རྒྱུད་བཞི་
གསེར་མཆན་སོགས་གནད་རབས་ཀྱི་ཆོད་ལྡན་ཡིག་ཆ་རྣམས་ལ་ཁྲུངས་བཅོལ་ཏེ་རྒྱུད་བཞི་
ཞུ་དག་མཛད་ཅིང་རྒྱུད་བཞི་ཤིང་པར་བཞོས་པ་ལ་ག་ཐང་པར་མ་བེར་བ་དེ་རྒྱུད་བཞི་འུ་
པར་ཐོག་མ་ཡིན། ལུགས་འདིའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུན་སྟེལ་བ་པོ་གཙོ་བོ་དེ་ དམར་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་དང་། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ཡིན་ལ། དེ་ དམར་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་1672ལོར་ཁམས་གོ་འཛོ་རུ་འབྲུངས།
རྒྱུང་རུ་འུ་ལྔ་ལྔ་སྟོན་གཉེར་ལ་བྱུང་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ། སྟུ་ནར་སོན་པ་དང་སྟོགས་མེད་བྱ་
བལ་གྱི་སྟོད་པས་རྒྱལ་ཁམས་འགྲིམས། བོད་ཁམས་ཡོངས་དང་རྒྱ་དཀར་ནག་ འཛང་ལུལ་
སོགས་སུ་སྟེས་པའི་རྩ་ཤིང་སྟོ་ལུམ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞིབ་འཇུག་དང་། ཆོད་ལྷ་མཛད་དེ་རབ་
བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྟེ་ལོ་1727ལོར་སྟུ་ནར་སྟུ་གྲངས་ཉིས་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་གོ་
བཞི་ཙམ་ངོས་འཛིན་གནད་བ་དང་། དེ་དག་རེ་རེ་བཞིན་རོ་དང་། ལུས་ལ། ཞུ་རྟེས། ཡོན་ཏན།
སྟེ་བའི་ལུལ། འཇུ་བའི་དཔེ་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་གསལ་རིག་གི་བསྟན་བཅོས་ཤེལ་
གོང་དང་། ཤེལ་བྱེད་གཉིས་བཅུ་མས་པར། གངས་ཙན་གསལ་རིག་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོད་
མར་འཛིན། གཞན་ཡང་གཏར་ག་དང་མེ་བཅའི་གསང་དམིགས། རོ་ལུས་ཞུ་རྟེས་ཀྱི་རེ་ལུ་མིག་
སྟོན་རྟེས་ལུས་པ་མཆུངས་པའི་རིགས་རྣམས་གཏོང་རྒྱལ་གྱི་ཆོབ་ཡིག་སོགས་གསལ་རིག་

སྒོར་གྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བཅུ་མས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྒར་མེད་པའི་ལེགས་བཤད་གསལ་དུ་བཅུ་མས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལུགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ནས་འབྲུངས་ཤིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་འདས། གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྩ་སྤྱི་ལོ་1754ལོར་སྡེ་དགེ་དཔལ་སྤྲངས་དགོན་དུ་གནས་ལུ་རིག་པའི་སློབ་སླིང་བཅུ་གསུམ་ཉེ་དེའི་ནང་དུ་གསོ་རིག་སྡེ་ཆོན་བཅུ་གསུམ་པར་བོད་ཁམས་ཡོངས་ལ་ཤར་དཔལ་སྤྲངས་པའི་སློན་གྲ་ཞེས་སྟན་གྲགས་རྒྱས་པ་ཞིག་བྱུང་། སློབ་གྲ་དེར་སྤྱི་ལོ་སློབ་གཉེར་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་སློན་པ་སྟོན་གྲགས་ཅན་དཔོན་པོ་ཀམ་དེས་ལེགས་ཀམ་དེས་དོན། སླིང་སློན་བཟ་འབྲུག་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། འརྒྱ་མི་པམ། གནས་གསལ་བཟ་འཕེལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།། དེ་ཡང་དཔོན་པོ་ཀམ་དེས་ལེགས་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་སློན་བསྐྱུས་ཨེ་མི་དང་། ཀམ་དེས་དོན་གྱིས་སློན་ཇས་བསྐྱུས་སྤྱི་ལོ་དེ་པའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་དཔེ་ཆ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱུས་སྤྱི་ལོ་དེ་པའི་བྱུང་འདུག་ཁྲད་བར་དུས་ཤིས་སུ་བསྐྱུས་དཔེ་འགའ་ཞིག་གསལ་སྤྱི་གྲུས་འདུག་ཀྱང་དོན་དུ་དཔེ་ཆ་འདི་གཉིས་ནས་ཉེར་མཐོ་རྣམས་བརྟུས་པ་ཤ་སྟག་སྟངས་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཟིན་ཏིག་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་དོན་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་ཤིང་གོ་བདེ་བའི་དག་ནས་བརྗོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་སློན་པ་མཚོག་དཔན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་གལ་ཆེ་བའི་གདམས་ངག་གི་མཛོད་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད།

ཟུར་གཤམ་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཐོག་མར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཡིན། ཇེས་སུ་དགེ་ལུགས་དང་བཀའ་བརྒྱུད་གཉིས་འབྲེས་མར་ཡིན། དེར་དུས་བཀའ་བརྒྱུད་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད། བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟུར་བཤད། ① སྒྲེར་རམ་ལོགས་སུ་བཤད་པ། ② ཞོར་གྱི་འབྲེལ་བཤད།

ཟུར་སོང་ཅིས་ལེན། ཟུར་དུ་བཏང་བའི་དངོས་པོ་དེ་ཅིས་ལེན་དགོས་ཟེར་བའི་དོན།

ཟུར་གསུམ། ① བྱ་གསུམ། དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པ། ② དབྱིབས་ཟུར་གསུམ་ལྗན་གྱི་གཞོང་།

ཟུར་གསུམ་མ། དབྱིབས་བྱ་གསུམ་ཅན།

ཟུར་གསུམ་ཅེ་ཟུར་བསྟན། ཆ་ཆད་གཞུང་ལུགས་ནང་གསལ་བའི་ལྷ་སྤྱི་ཐེག་འདེབས་སྟངས་ཏེ།

ཟུར་གསུམ་ཅེ་ཟུར་དུ་བསྟན་པ་ཞིག

ཟུར་གསུམ་རིག་པ། ཅིས་རིག་གི་ཆོན་པ་ཞིག་གི་མིང་། ① ཅིས་རིག་པའི་མིང་བརྟེན་གྱི་སྟེ། རྩ་

ཟུར། རྩལ་ཟུར། བང་ཟུར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② ཆ་གས་ཚུང་དུ་འཛིན་སྟེ། སྤེན་རྩལ་ཟུར་མ་

ཉམས་པ། སྐད་ཆའི་ཟུར་ཅམ་ཐོས། ཆེག་ཟུར། བོད་སྐད་ཀྱི་ཟུར་ཆག་པ་ཞེས་པ། ③ ལོགས་

དང་འགམ་གྱི་མིང་སྟེ། ཟུར་ནས་བལྟས་ན་མེན་པ་མཁས།

ཟུར་གསོལ། ལོགས་སུ་སྦྱོད་པའི་གསོལ་རས།

ཟུལ། ཟུར་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། མང་བ་འཕན་ལུལ་གྱི་སྐད་དུ་སྟངས་།

ཟུས། [ལུལ་]ཤོང་བ་དང་། ཚུད་པའི་དོན། དདུལ་ཁྱག་ནང་དུ་དདུལ་མང་པོ་ཟུས་སོང་། ཅ་ལག་

ཆང་མ་སྐམ་ནང་དུ་ཟུས་སོང་ལྟ་བུའོ།

ཟེ། ① སྟེམ་མཐའ། རིའི་ཟེ། བྲག་གཡང་གི་ཟེ་ནས་རྟའི་ཁ་བསྐྱོགས་པ། ② རྒྱུ། ཁ་མཚུའི་ཟེ།

③ རོག་མ།

ཟེ་དཀར་དགོན། ① དུས་རབས་བཙུ་བའི་དུས་འགོར་གངས་ཅན་དགོན་གྱི་ཁྱི་ཐོག་གསུམ་པ་

མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་

གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་དེར་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་དཀར་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཞི་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་འབྲི་གུང་སྤྱན་སྤྲུགས་པ་འབྱུང་གནས་གྱི་

སྟོབ་མ་ལེགས་པ་དོན་ལྡན་ཞེས་པས་བཏབ་པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་

༡༦༧༩ལོར་དགའ་ལྷན་པོ་བླ་བུ་འཕྲུགས་རྗེས་སོག་དམག་གིས་དགོན་པར་གཏོར་བཤིགས་

ཆབ་ཆེན་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༨༣༠ལོར་ཅམ་ན་ཆབ་མདོའི་ལུགས་མཆོག་དག་དབང་ཆོས་དབྱིངས་

གྱིས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཚུ་དམར་

ལེབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་དཀར་རབ་བཏན་གླིང་། དགོན་ཐོག་མར་འཆར་མ་ལེགས་པ་དོན་ལྡན་གྱིས་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་

ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༧ལོར་ལྷ་ཁང་ཚུང་དུ་ཞིག་བཞེངས། སྐབས་དེར་བྲལ་མཐའ་བཀའ་

བརྒྱད་པ་ཡིན། གྱི་ལོ་ ༡༩༣༤ ལོར་སོག་དམག་གིས་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་བཀའ་བརྒྱད་པ་འདི་དགོན་
ཕྱེ་ཆམས་གཏོར་བཞིགས་བྱས་སྐབས་དགོན་པ་འདི་ཡང་གཏོར་བརྒྱགས་སོང་། དེ་ནས་དེམ་
བཞིན་བཀའ་དགོན་ཆམས་དགེ་ལུགས་པར་བརྒྱད་སྐབས་དགོན་པ་འདི་ཡང་བྱབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པར་བརྒྱད། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁུལ་ཁྱིམ་དུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟེ་ཁ། རིའི་སྤང་བྱུང། རི་བོ་མཐོན་པོའི་ཟེ་ཁ་ནས་བལྟས་ན་མཐོང་བྱ་ཆེ།
ཟེ་ཁེབས། རྩ་དུས་བོད་ཀྱི་ཆེན་མི་ཆེན་སོགས་ཀྱི་རྟེན་ཟེ་བ་གཡོག་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ན།
ཟེ་ཁག་ཁྱིམ་བྱེད་གཙུག་ཁག་
ཟེ་སྟོ། ① ཟེ་བ་དང་སྟོ། ② ཅེ་ཞུའི་ཟེ་སྟོ།
ཟེ་རོག་རྟེན་ལ་ཀྱི་སྟེའི་ཟེ་བའམ་རོག་མ།
ཟེ་ཆེན་དགོན། ཞེ་ཆེན་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།
ཟེ་མཐུག་རོག་མ་དང་ར་མའི་བསྐྱས་མིང་། རྟེན་ལ་ཀྱི་ཟེ་མཐུག་གཞུང་།
ཟེ་ཐོག་① བྱ་དེའི་མགོའི་ཤ་འབྲུ། ② སྟོ་ལྷགས་ཀྱི་ནང་ཅིག་སྟོ་ལྷགས་ཀྱི་ཟེ་ཐོག་བཅན་སོ།
③ [རྫིང་]བདར་ག། གཡེར་སོ།
ཟེ་ག། ① རོག་མ། རྟེན་ཟེ། མག་ཟེ། དེ་པོའི་ཟེ་ག། ② མེ་རོག་གི་ཤེ་སར། བད་མའི་ཟེ་ག།
ཟེ་བུན། དུས་ཟིང་འབྲུགས་པའི་མིང་།
ཟེ་འབྲུག་སྒྲུགས་ལྟ་བུའི་སོག་ཆགས་རིགས་ཀྱི་བོ་བའི་ཆ་ཤས་ཞིག་སྟེ། ལུལ་སྐད་དུ་བོ་ཟེ་ཡང་ཟེ་ག།
ཟེ་འབྲུ། ཟེ་འབྲུ་དང་འབྲ།
ཟེ་མ། གཟེ་མ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཟེ་མ་རུའི་གཟེ་ག། ཤིང་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། སལ་ཆེར་སྒྲུག་མ་ལྟ་བུ་གཟེར་བུ་བཅོས་ཆོག་པ་ཞིག་
ཟེ་སོ། ཟེ་མོང་དང་འབྲ།
ཟེ་ཆ། ཟེ་ཆ་དང་འབྲ།
ཟེ་ཆའི་སྤྱར་ཅི། ཟེ་ཆའི་ཁ་སྤྱར་ཀྱི་སྤྱར་ཅི།
ཟེ་ཆ། ལན་ཆའི་རིགས་ཞིག་སྟེ། རོ་ལན་ཆ། ཞུ་རྟེས་ཐོང་། ལུས་པས་རྟོ་སྐྱོན་དང་། ལྷང་པའི་རྟེ་ལ།

མ་ཁྱ་བའི་ནད་ནམས་ཁྱ་བར་བྱེད།
ཟེ་གཞུག་རྟ་ཤེལ་སོགས་ཀྱི་རྟོག་མ་དང་རྩ་མ།
ཟེ་ཟེ། འདོད་པ་སྒྲོང་བའི་ཉམས་དང་བྱ་སྒྲིབ།
ཟེ་ལ། བོད་རང་སྒྲོངས་སྒྲོངས་ཀྱི་མཆོ་སྒྲ་རྩོད་ཁོངས་ཡོན་ཡུལ་དུ་ཡོད།
ཟེ་ལངས་པ། ① རྟ་ཤེལ་གྱི་ཟེ་བའི་སྤྱ་ལངས་པ། ② ཁ་མཆུ་སོགས་ཀྱི་རྟོན་ལངས་པ།
ཟེག་པ། སྤྱ་མདོག་དམར་པོ་ཞིག་རྟ་ཤེལ་བ་དང་ཟེག་པ།
ཟེགས། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་བྱལ་བའམ་ཆ་གས་རྒྱུ་དུ་ནམས་སོ་སོར་འཛོར་བའི་དོན་ཏེ།
ཡུན་ལ་སྒྲོན་པོ་ཟེགས་པར་གྱུར་པ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ཁ་ཟས་ནད་གི་ས་དོའི་ཟེགས་
མས་སོ་ལ་ན་ཟུག་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཏེ། སོ་ཟེགས། བྱེ་མས་སོ་ཟེགས།
ཟེགས་པ། ① སྤྱང་པ། ཡིག་རིགས་བོར་ཟེགས་སྤྱ་མ་སོར་པ། ② རྟིང་པ། བོས་རྩལ་ཟེགས་པ།
ཟེགས་མ། ཟེགས་མའང་ཟེད། རྒྱའི་ཟེགས་པའམ་རྒྱ་རྩལ། རྒྱ་ཟེགས་ཀྱི་ཟེགས་མ། ཆར་བའི་
ཟེགས་མ། རྒྱ་གཏོར་རྒྱངས་འཁོར་གྱིས་ཟེགས་མ་མང་དུ་འཛོར་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱ་
ཟེགས་དང་། རྒྱའི་ཟེགས་མ། ཟེགས་པ་བཅས་སོ།
ཟེགས་མ་ནག་མོ། [མདོན]ཟས་ཀྱི་རོ་འགྲུགས་བྱེད་སྟོད་སྒྲོན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཟེགས་མ་གཡོ་བྱེད། [མདོན]སྒྲོན་པི་པི་ཡིང་།
ཟེགས་མའི་ལྗེ། [མདོན]འཁོར་རྒྱ།
ཟེང་པ། བྱེད་དུ་ཟེང་ཟེང་དུ་ལངས་པ་སྟེ། མགོ་སྒྲ་ཟེང་པ། གཡས་ཟེང་གཡོན་ཟེང་སོགས་ལྟ་བུ།
ཟེད། ① འདོད་པའི་སྤྱལ་ཆིག་ ② འདུ་འཛིའི་མིང་སྟེ། ཟེད་ཟེད་ཡིང་ཡོང་ལྟ་བུ།
ཟེད་ཅ་མ། རྒྱུང་ཟེད་ཅ་མ།
ཟེམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། སྒྲོན་བས་ནད་བར་ག་གས་བཅོས་བྱེད་
པའི་སྐྱབས་ནད་པའི་ག་རུས་རྩ་ཡི་གནད་ལ་ཟེད།
ཟེམ་འཛོག་པ། བག་ཆ་པ།
ཟེམ་རིན་པོ་གྲགས་པ་སེང་གེ། འདི་ཉིད་ཡབ་ཅེ་བོ་དང་ཡུམ་རྩོ་བཙུན་མ་བཟ་གིས་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་

སྤུང་ལྟུང་གསུངས་པའི་སྤྱུགས་པག་༡༡༩༡ལོར་ཏམ་མདོའི་དེར་གོས་ཏུ་སྐྱུ་བཟངས།
 གྱིས་པའི་དུས་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཉིང་འཛིན་ལ་རང་གིས་འཇུག་དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 རྟག་ལ་མེབས་སྐབས་སངས་རྒྱས་སྒྲོམ་པ་བ་ཚུར་ཕྱོན་པ་དང་མཛམ། རབ་ཏུ་བྱུང་བར་ཁྱས་
 པས། བྱོ་སར་གྱིས་གསུངས་ནས་མཁན་པོ་རྣམས་འཕྱོར་བྱང་མེད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཚན་
 གྲགས་པ་མེད་གེར་གསོལ། འདུལ་བ་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དགྲུང་མེབས་སྐབས་མཁན་
 པོ་རྣམས་འཕྱོར། ལས་སྒོའ་ཞོགས་པ་གནས་བརྟན། གསང་སྟོན་པ་ཟེས་ཆེན་པོས་མཛད་ནས་
 བསྟེན་བར་རྫོགས། བྱ་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་སྒྲོམ་པའི་སྤུན་སྲུང་ཕྱོན་པས་སྤྱགས་གྱིས་བསྐྱང་
 བས་གདམས་པ་ཆང་བར་གཤང་། སངས་རྒྱས་སྒྲོམ་པ་གཤེགས་རྗེས་གདན་ས་བ་གཞན་ཞིག་
 བྱང་བའི་མཚན་ནི་ས་ཤེས། ལོ་བྱ་ཡུལ་བ་རྣམས་བརྒྱད་རིམ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་སྒྲོམ་པ་ནས་
 ཟེས་གྱི་བར་དུ་གཞན་མི་འཇུག་པར་འདུག། གྱིས་དཔལ་ལྷ་མོའི་བཀའ་བྱང་ནས་ཟེས་གྱིས་
 གདན་ས་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་རྟག་ཅུ་ཅུ་རྟག་པ་རབ་བྱང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་༡༡༥༩ ལོར་
 སྐྱུ་གཤེགས། འདྲིའི་སྒྲོབ་མ་མང་དུ་ཕྱོན་པའི་ནང་ནས་འོད་གསལ་བ་ཆེན་པོས་ཞོགས་གྱི་སྤུར་
 འོད་གསལ་དགོན་པ་བཏབ། རི་མེར་བ་ཆེན་པོས་སྒྲོ་བྲག་ཤར་དུ་རི་མེར་བཏབ།

ཟེའུ། ཟོ་བ་ཆུང་ཏུ།

ཟེ་འུ་འབྲུ། མེ་ཉོག་འདབ་མའི་དབུས་ཀྱི་གེ་སར།

ཐེའུ་འབྲུ་དགོན། མིང་གཞན་རྫོང་ལྷ་དགོན་ཟེད། བཀའ་བཞི་བ་རིན་ཆེན་བས་བཏབ། འདེབས་ལོ་
མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་
ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཟེ་ཏུ་འབྲུ་ཅན། [མངོན]པད་མ།

ཟེད་ ① འོད་ཀྱི་ཟེར་མདངས། ཉི་ཟེར། ལྷ་ཟེར། ཆ་ཟེར། ② མི་འདོད་པ་དང་། མ་རངས་པའི་ཆེ་བ་
འལ་གས་སྟོན་ཁྱེད་ལྟ་ཅིག ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་ནས་བདེན་པར་ལྟ་བེད། དེ་སྐད་ཟེད།
སྐབས་དེར་འདིག་ཆེན་པ་ནམས་ཞིང་ལ་སོ་ནམ་ཁྱེད་པའི་སྟོལ་དར་ཞིང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་
མཐུ་ལས་དདུལ་ཟངས་ལྟགས་གསུམ་ཡང་ཐོན་ཟེད།

ཟེར་སྐད། ① དེས་གཏན་མེད་པའི་དོན། འབྲུང་ཁུངས་སྐྱ་ཡིན་འདུལ་བྱེད་ཁྱུང་། གཉེན་པོ་རྒྱུང་ཡིན་
སྒྲོག་ཐབས་མང་། འབྲུལ་དུ་འཛུབས་ཀྱང་དུགས་མི་སྒྲིན། ཟེར་སྐད། ② གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་ལ་
ཅུང་ཟད་རྒྱུར་ཟ་བའི་ཆིག་

ཟེར་དགྲ་ཅོག་ཟེར་ཆད་ཐམས་ཅད།

ཟེར་སྒྲོས། བཤད་སྒྲོས་དང་དོན་གཅིག་གཏན་ལ་སྒྲོས་ཀ་ཤུད་ནས་བཤད་པ། གཏན་མཛེས་པོའི་
ལྷན་པའི་བྱེད་དོན།

ཟེར་ཅི་དགོས། བཤད་མི་དགོས་པ་ལག་ལེན་བྱེད་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། ཟེར་ཅི་དགོས་ཏེ་སྒྲོབ་གྲར་
སྒྲེབས་དུས་སྒོའ་སྒྲོང་ཡག་པོར་བྱ་དགོས་རེད།

ཟེར་གཏམ། ① སྐད་ཆ་གཅིག་ཐད་ཀར་བཤད་པའི་ནང་དུ་དོན་གཞན་ཞིག་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་
ན། ཁོང་གི་སྒྲིག་ལམ་སྒྲོར་མང་པོ་ཞིག་བཤད་པ་དེ་དོན་དུང་ལ་ཟེར་གཏམ་ཡིན་པར་འདྲ་ལྟ་
བྱ། ② བད་བཏང་ནས་དོན་གོ་བར་བྱ་བ་སྟེ། ཁོས་ང་ལ་མིག་བད་བཏང་ནས་མ་ཟེར་ཟེར་
གཏམ་བྱས་ལྟར། ཁོང་གིས་བྲག་གཡུག་གཡུག་བྱ་སྟེ་ང་ལ་མ་འགོ་ཟེར་གཏམ་བྱེད་ཅིང་འདུག
ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

ཟེར་དུག་སྒྱུང་དུག་གི་ནང་ཆོན་ཉི་མའི་ཟེར་ལ་ཏྲ་བྱས་ནས་བསྐྱར་བའི་དུག་ཅིག་

ཟེར་སྒྲོས། ཤོད་སྒོལ་ལས་ཟེར་རྒྱུ། དེ་ལྟ་བུའི་ཟེར་སྒྲོས་གཏན་ནས་མེད། སྒྲིར་གཏམ་ཆང་མ་རང་
གར་གྱི་ཟེར་སྒྲོས་ལས་མི་བདེན། སྒྱུང་གཏམ་ཟེར་སྒྲོས། ཟེར་སྒྲོས་ཉན་པར་ཆ་བཞག་པ། ཟེར་
སྒྲོས་ཅོམ་ལས་མེད།

ཟེར་འཕྲོད་གོན། རྒྱ་མ་གཡུང་དྲུང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། བྱམ་མཐའ་པོན་
པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྒྲིང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་དུ་ཡོད།

ཟེར་བ། ① རྫོང་པ། སྐད་ཆ་དེ་འདྲ་ཟེར་བའི་དོན་གང་ཡིན། ཅི་ཟེར་བ་ལ་ཉན། ② དེས་གཟུང་གི་
སྒྲ། ཁམ་བྱ་ཟེར་བ་ཏ་ཅང་མངར་མོ་ཞིག་ཡོད།

ཟེར་མ། ① ཐེགས་མ། རུའི་ཟེར་མ། ② རྒྱང་། ཟེར་མ་རྒྱང་དང་མཉམ་འགྲོལ་ཡིན།

ཟེར་མོ། ① སེམས་ཅན་གཟུགས་མོའས་སྐད་། ② བྱ་བྱ་ལུད་ཀྱི་མིང་གཞན།

ཟེར་ཞིང་། ཟར་མ་འདེབས་པའི་ཞིང་ས།

ཟེར་རིགས། ཤོད་སྒོལ་ལམ་ཟེར་རྒྱན། གཞན་གྱི་ཟེར་རིགས་བདེན་མིན་ལྟ་ཆོགས་འདུག

ཟེར་རིས། འོད་ཟེར་ལྟ་བུའི་རི་མོ།

ཟེར་ལོ། ① མ་རངས་པའི་ཆིག་སྟེ། གཞན་གྱི་འདོད་པའམ་ཟེར་རྒྱལ་ལ་བྱར་ཆིག་ བྱི་རོལ་བས་

འཛིག་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལྟ་ཆོངས་པས་བསྐྱེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་ལོ། དེ་འདྲ་ཟེར་ལོ་

ཅམ་ཐོས་པ་ལས་ཁྱདས་བཅན་པ་ཞིག་མ་རྟེན། ② བཤད་པ་ཅམ། ཁནས་ཟེར་ལོ་ཅམ་མིན་

བར་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས།

ཟེར་སྒོལ། བཤད་སྒོལ། སྒར་གྱི་ཟེར་སྒོལ་ལ་དེ་ལྟར་འདུག

ཟེལ། ཉག་མ་དང་དུམ་བུ་རྩེ་དུའི་མིང་སྟེ། ཟེལ་ལངས། མཐུབ་མོར་ཤ་ཟེལ་ལངས། གཡག་ར་

ཟེལ་སྒོག་སྒོག་ཟེལ་ལེ་ལེ་ཞེས་བ།

ཟེས་དཀར་འབྲི། ཆིག་རྒྱན་ འབྲིའི་ཆིག་རྒྱན་སྟེ། ལྷན་དག་གི་སྐབས་སུ་ཟེས་དཀར་འབྲི་དང་འབྲི་

ཟེས་དཀར་གང་བདེ་འབྲི་ཆོག

ཟེས་པོ། འབྲི་དང་གཡག་སོགས་སྐལ་གཞུང་ནས་ཟེ་བའི་གོང་བར་སྤྱད་ཀར་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་འབྲི་

ཟེས་པོ་ཟེར།

ཟེས་མོ་སྒྲང་སྒྲས། དུར་དོ་དང་། ཉ་བྱར་སོགས་བཟོ་ཡས་གྱིས་སྒྲུད་པ་སྒྲས་རྩལ་གྱི་ནམ་པ་མི་འདྲ་

བ་ཞིག་སྟེ། དབྱིབས་བྱ་བཞི་ཡིན་པ། བྱ་དཀར་པོ་གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་ཡོད་པ་དང་། ཉག་པོ་

གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།

མོ། ① ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་ཟ་བའི་སྐལ་ཆིག་ ② [རྩིང]ཁམས་དང་རང་བཞིན།

མོ་ཆགས། མོ་ཤེ

མོ་རྩུག། མོ་རྩུན་འཁོར་ལོའི་བསྐྱས་ཆིག་

མོ་རྩུན་འཁྱུད་མོ། རྩུ་བྱེན་ལ་འཛེན་བྱེད་གྱི་འཁོར་ལོ།

མོ་རྩུན་རྒྱུད་མོ། མོ་རྩུན་འཁྱུད་མོ་དང་འདྲ།

མོ་ཐོན་ནས་མཆི། [རྩིང]མནའ་བསྐྱལ།

མོ་དང་གོང་པོ་རེ། དེང་སངས་ལྷོ་ཁ་ཅིང་ཐང་གི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་དེ་ཡིན་ཅིང་། རི་དེའི་ཤར་ལྷོ་འོ་
མཆམས་དེར་བོད་མིའི་མེས་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་མར་ས་ཞིང་འདེབས་སའི་གནས། མོ་དང་
དང་། མོ་ཐང་ཡང་ཟེར་བའི་ཞིང་ཁ་བྱ་ནར་ཅན་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་འདུག
མོ་དོར། ལུལ་འཁོར་སྐྱོད་བའི་ལུལ་ལྷ་གཞི་བདག་གི་གཙོ་བོའམ་གྲགས་ཆེ་ཟེས།
མོ་མདོག་ ལུས་ཀྱི་གཞི་མདངས། ལུས་ཀྱི་མོ་མདོག་རྒྱས་བ། མོ་མདོག་བདེ་བ།
མོ་མདོག་ཡང་བ། ① ཁམས་བདེ་ཞིང་ལས་སུ་རུང་བ། ② བཞིན་མདངས་གསལ་བ། ③ བཙོན་འགྲུས་ཅན།
མོ་བ། ① འཇལ་བྱེད་ཤིང་སྟོང་། མདའ་ཐོ། ② འོ་ཞོ་ཐུག་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཅིག་ འོ་ཐོ། ཐུག་ཐོ།
མོ་བའི་ལྷུག་དཀྱིས། མོ་བའི་སྟོང་དཀྱི་བྱེད་ལྷུག་ཐག
མོ་མར། མོ་བའི་ནང་དུ་ཆགས་བའི་སྤྲིས་མ།
མོ་མོ། ལུན་རིང་སྤྱད་བའི་འོ་ཞོ་ལྷུག་སྟོང་ཤིང་མོའི་ནང་ལ་ཆགས་བའི་མར་དང་འོ་སྤྲིས།
མོ་ཞིག་ བཟའ་རྒྱའི་ཐས་མོ་ཞིག་སྟེ། ལྷུ་ཆེན་ག
མོ་བཟང་། གཤེས་ཀ་བཟང་པོ།
མོ་རིས། ① ལྷུག་རྩས་བྱུང་བར་ཞིག ② མཁུར་ཆོས་སོགས་ལ་བསྐྱས་བའི་རི་མོ།
མོ་ལག་ ཟངས་རག་ཤིང་སོགས་ལས་བཟོས་བའི་འོ་ཞོ་ཐག་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོང་ཅིག
མོ་ལུང་། ཞོ་སོགས་བསྟོལ་སའི་སྟོང་གི་ལུང་ལ་ཟེར།
མོ་ཤེ། མོ་བའི་ནང་ལྷུག་མ་སིལ་བུ་བསྐྱོར་ཏེ་བཞག་པར་འོ་མ་ལྷུགས་ཏེ་ཆགས་བའི་བཅུད་ཐུན་གྱི་
ཅི་སྤྱག་པོ་ཞིག
མོ་ག ① བཙོང་བྱའི་རྩས། དངོས་མོག་ མོག་གོང་། མོག་སྐྱམ། མོག་གོང་ཆུང་ན་རྒྱ་སྤྱས་ཞེར་པོའི་
རྩགས། མོག་ལེགས་གོང་ཁེ། ② སྟོ་སྤྱགས། གཡག་དང་འབྲི་སྤྱིའི་མིང་ཡིན། མོག་གི་ཆོས་
གཞི་བྱི་ནས་མཐོང་། དག་པོའི་རྟོག་རྩས་ཁོག་ན་ཡོད། ③ གཡོ་སྤྱ། མོག་ཆེན་གྱིས་རྒྱ་བ་བ།
མོ་ག་ལྷ། མོ་ག་མང་པོའི་ནང་ནས་ཆོ་གཅིག་ རོར་ལྷ་གཅིག་དང་དོན་འདྲ།
མོ་ག་ཁྲལ། ① ཆོང་མོག་གི་གངས་ལ་བཞེན་ནས་འགྲེལ་བའི་ཁྲལ། ② ལྷུགས་རིགས་ལ་འགྲེལ་བའི་ཁྲལ།
མོ་ག་གི་ལོ་བཙེ་སྤངས། ལོ་གཅིག་པར་མེ་ལི། ལོ་གཉིས་པར་དབྱར་གཉིས། ལོ་གསུམ་པར་དབྱར་

གསུམ། ལོ་བཞི་པ་ལ་སོ་གཉིས་ཟེར་བ་ཁ་ནང་དུ་སོ་ཆེན་པོ་གཉིས་སྟེས་ཡོད། ལོ་ལྔ་པ་ལ་སོ་
བཞི་ཟེར་སོ་ཆེན་པོ་བཞི་སྟེས་ཡོད། ལོ་དྲུག་པ་ལ་སོ་དྲུག་ཅེས་སོ་ཆེན་པོ་དྲུག་སྟེས་ཡོད། ལོ་
བདུན་པ་ལ་ཁ་ཆང་། ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་གུས་གཅིག་ཟེར་དུ་དགེས་རི་མོ་གཅིག་དོད་ཡོད། ལོ་
དགུ་པ་ལ་གུས་གཉིས་ཞེས་དུ་དཀྱིལ་རིས་གཉིས་དོད་ཡོད་པ་སོགས་རིགས་འགྲེ
ལོག་སྟོན། དངོས་ལོག་འཇུག་སའི་སྟོན།
ལོག་སྟོན། མ་གྲིན་པལ་པན་མི་ལོགས་པའི་ལོག་རོ།
ལོག་སྟོང་། གཡོ་རྒྱའི་གཏམ་སྟོང་།
ལོག་ཐང་། དངོས་ལོག་གི་རིན་ཐང་།
ལོག་ཤོ། དངོས་ལོད་ཀྱི་ལོ་ཡིག་
ལོག་བདག་ ① ཆོང་ལོག་གི་བདག་པོ། ② ལྷགས་ལོག་གི་བདག་པོ། ③ [ཡུལ་]པལ་པའི་ཆོང་པ།
ལོག་ནག་ ལྷགས་ཀྱི་མིང་དང་། ལྷས་སྟོན་ལོག་ལོ་ཆོང་གི་པའི་ལོག་གི་མིང་ལའང་།
ལོག་པོ། གཡོ་ཁམ་མཁན་ནམ་ལོ་ལ། དམ་པ་མི་གྲིན་ལོ་ལོ་ལོ་པའི་དུས། ལོག་པོ་པལ་ཆེར་
མཁས་པའི་གལ་དུ་བཞག་
ལོག་པོ་ཁྱི་དཀྱོག་མཁན། གཡོ་སྟུང་མི་གཞན་ལ་ཟེར་འདྲི་སྟོང་བ་པའི་དཔེ།
ལོག་སྟུ་ནག་ ལོག་སྟུ་ནག་པའི་རིགས་ལ་གོ།
ལོག་སྟུས། དངོས་པའི་རྒྱ་དག་གམ་སྟུས་ཀ།
ལོག་མ། ① གཡོ་སྟུ་རྒྱ་ཅན་གྱི་བྱད་མེད། ② རྒྱ་ནམ་གཡོ་སྟུའི་མིང་།
ལོག་མོ། གཡོ་ཁམ་ཅན་གྱི་མི་མོ།
ལོག་རྩ་རྩ་མ། ཆོང་གི་མ་རྩ།
ལོག་རྩ། ལོག་རྩ་དང་འདྲ།
ལོག་རྩུ། ཅ་ལག་རྩུ་མ། དེད་དུས་ཆོང་པའི་ནང་གི་ཅ་ལག་པལ་ཆེར་ལོག་རྩུ་རེད་ལྟ་བུ།
ལོག་བརྩས། ཆོང་ལོག་བརྩས་མ།
ལོག་རིན། དངོས་ལོག་གི་རིན་ཐང་།

ཐོག་རྒྱུ་མ་ཐེན་པ་ལས་མཁོ་མེད་ཀྱི་དངོས་ཐོག
ཐོག་རོང་བྱད། ཐོག་ཤ་ཤེད་མེད་པ་རྣམས་དམིགས་པས་ལ་དུ་ཅ་སྟོ་ཡོད་ས་འགྲོ་བ་ལ་ཟེར།
ཐོང་། དངོས་པོ་ལས་ཆོང་ཐོག་སྒྲར་མེན་ཐོང་ཐོག་ནས་ཅིས་རྒྱབ་པ། ཐོང་དུ་བྱེད་པ། ཐོང་དུ་མི་བྱེད་པ།
ཐོང་ཁལ། ཆོང་ཐོག་གི་ཁལ།
ཐོང་གིས་འཆོ་བ། [མངོན]ཆོང་བ།
ཐོང་འགྲེམས་གནས། [མངོན]ཆོང་འདུས་སམ་ཁྲོམ་ར།
ཐོང་ལྷ་རྒྱ་ནག་པས་འབོད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་ས་མིང་། དེང་སང་རྩ་བོ་དེ་རིགས་རང་སྟོང་ཁལ་
ཟུང་ཆུ་ས་ཁལ་མིང་རྟིང་བ་ཞིག་ཡིན།
ཐོང་ཆུ། ཐོང་ཅུ་དང་འབྲ།
ཐོང་དུས་ཐམ་ག་མིང་ག་ཞན་ལ་འབྲལ་བ་ཐོས་ཐམ་ག་འདྲ་ཟེར། ཉན་དང་སྤྱི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་
དཔོན་ཆང་གི་ཐམ་གའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་གཙོ་བོ་གཡུལ་འབྲེད་སྐབས་དམག་དཔོན་
གསར་བསྐོས་བྱེད་པར་སྟོན་པའི་སྐབས་འབྲལ་དུ་ཐམ་ག་སྤྱར་བ་ཐོ་བྱེད་པའི་དོན་དུ་གོ།
ཐོང་གསར་པ། ཁྲིམ་རར་བརྩེ་འཆོང་བྱེད་སྐབས་ཆོང་ཐོག་གི་ཆབ་བྱེད་དངོས་ཐོང་གསར་བ་སྟེ།
དདུལ་གསར་པ།
ཐོན། ① དོགས་ཐོན་གྱི་མིང་སྟེ། དབང་ལ་ཐོན་བྱ་དགོས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② སྤར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་བརྒྱད་པ།
ཐོན་སྐྱོད། བག་ཆ་བར་བྱ་བའི་རོགས་སྐྱོར།
ཐོན་ཁབས་བྱེད། དོགས་ཐོན་གྱི་ཁབས་བྱེད་པ།
ཐོན་པ། བོད་རིགས་ཀྱི་ལྷན་རིགས་ཤིག་སྟེ། བལ་ཆེ་བ་སྤྱད་པས་བསྐྱས་པ་ཡིན།
ཐོན་རྩྭ་། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མི་རབས་ཉི་ཤུ་པ་ཞོན་ཅུང་ལི་ཁྲིན། དེང་སང་རྒྱ་ཡིག་གི་སྤྱི་
ཞོན་ཟེར་བ་རྣམས་སྤར་གྱི་བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱས་རྣམས་སུ་ཐོན་ཞེས་འབོད་པ་དུས་སྐབས་སོ་སོའི་
སྤྱ་གདངས་མི་འབྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པེས།
ཐོན་རྒྱང་། སྤར་ཁ་ཐོན་དང་འབྲུང་ཁམས་རྒྱང་།
ཐོབ། རྟིང་གཡོ་སྤྱུ་ལས་རྒྱུན། ལྷ་མཐོང་འདྲེ་མཐོང་གི་ཐོབ་རྒྱུ་བཤད་པ།

ཐོབ་ཐོབ། བཅག་པོ་ལམ་མཁེགས་པོ་མེན་པ་དང་དཔེ་འོ་སྟོན་ནས་ནོ་པོ་མེན་པ་ལའང་།

ཐོམ། ① རྟོད་སྤྱད། ལུ་ཐོམ། འོ་ཐོམ། ཤིང་ཐོམ། ② རི་ཐོམ། སྤྱིན་པའི་ཐོམ། རི་པོའི་ཐོམ་ནས་
འབབ་པའི་ལུ།

ཐོམ་སྟོན། ཉེ་བཟ་དང་བར་གསེང་གི་སྟོན་ཆ། བྱང་སོང་གི་ཅིས་ལ་ཐོམ་སྟོན་ཆར་མེད་པ།

ཐོམ་བསྐྱར། བར་ལྷིང་དུ་ལྟོད་བསྐྱར་བཏང་བའམ་བཞག་པ། བར་ལག་ལྷ་རྟེན་གྱིས་ཀྱིས་ཐོམ་བསྐྱར་བཞག་པ།

ཐོམ་ཁོག་ཐོམ་ནང་གི་སྟོང་ཆ།

ཐོམ་མགོ་[ཡུལ་]ལྷམ་ཐོམ་པའི་མགོ་རྒྱང་པའི་མིང་།

ཐོམ་ར། རྩོགས་གཉིས་ཀར་རྩུང་དུ་རྩུང་བའི་ཐོམ་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ར།

ཐོམ་འཛོག་ཉེས་སྟོན་རྒྱ་ཡན་དུ་འམ་རང་གར་འཛོག་པ། རང་གར་ཐོམ་འཛོག་ཉེས་ཅན་ལ་ཆད་པ་
མི་གཅོད་པར་ཐོམ་འཛོག་བྱེད་མི་རུང་།

ཐོམ་མཐེལ། རྒྱུད་པས་བཅེམས་པའི་ལྷམ་མཐེལ།

ཐོམ་ཅི། འོ་སྟོང་ཐོའི་ནང་དུ་ཡུན་རིང་ཆགས་པའི་ཅི་སྟེ་ཐོ་ཤེའམ་ཐོ་མར་དང་དོན་གཅིག་

ཐོམ་ལྷམ། བོད་ལྷམ་སྣམ་བུའི་ཡུ་ཅན།

ཐམ་ལྷམ་མཐེལ་གཅིག་ལ། བོད་ཀྱི་སྟེམ་པའི་ལྷམ་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་

ཐོར། ① མཐུ། སྒྲགས་ཐོར། གཏོར་ཐོར། མདའ་ཐོར། དམག་ཐོར། ཡུངས་ཐོར། མཆོ་ཐོར། ② ལྷེ་
ཡང་གི་ཁྱད་པར། ཡིག་ཐོར་ཡང་བ། ལུས་ཐོར་ཡང་བོ། ལུས་ཐོར་ལྷིང་བོ།

ཐོར་ཁ། གཏོར་ཐོར་འཕེན་པའི་རྩོགས།

ཐོར་མདའ། རས་འཕུམ་ནང་བད་ཀ་བསྐྱེལ་ཉེ་དེ་ལ་མཐུ་དང་སྒྲགས་བརྒྱབ་ནས་མེ་འབར་བཞིན་
དུ་ཁ་གཏད་ཀྱི་སྟོ་འགམ་མས་རྩོགས་ལ་འབར་བ་ལའང་།

ཐོར་འཕེན་པ། གཏོན་བགོགས་ལ་གཏོར་ཐོར་རྒྱབ་པ།

ཐོར་བ། ལྷ་སོགས་རྩ་བྱེད་ལྷགས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ལྷ་རྩ་བའི་ཐོར་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩ་བྱེད་
དང་གཅོད་བྱེད་ཀྱང་ཐེར།

ཐོར་བུ། ལྷ་ཤིང་རྩ་བྱེད་ཀྱི་ཐོར་བ་རྒྱུང་དུ།

ཐོར་མ། བཟ་ཤིས་ཤིང་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པའི་ཆོག་མཐའ་དར་བཟུང་ནས་ཐོར་མའི་སྤྱོད་བྱངས་ལེན།

ཐོར་མའི་སྤྱོད་བྱངས། དགའ་སྟོན་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱངས་ཤིག།

ཐོར་ཡང་བ། ① བྱ་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ། ཁང་པའི་ནང་དུ་ཅ་ལག་མང་པོ་མེད་ན་ཐོར་ཡངས་པོ་དང་

སྟབས་བདེ་པོ་ཡོད་པ་རེད། ② ཆོག་ཆོགས་ཉུང་བའམ་སྟབས་བདེ་བ།

ཐོར་བ། བོད་ཀྱི་རུས་ཞིག།

ཐོལ། བསྐྱ་བའམ་གཡོ་སྒྲ། གཏམ་ལ་ཐོལ་འདེབས་བ། གཡོ་ཐོལ། ཁ་ཞེ་མཐུན་པའི་ཐོལ་མེད་སྟེང་

གཏམ། དགའ་བའི་ཐོལ་གྱིས་འཇུག་བསྟན།

ཐོལ་གྱིས་བཅོས་བ། གཡོ་སྒྲའི་རྣམ་འགྲུར་ཅན། གཡོ་སྒྲར་ཚུལ་ཅོམ་དུ་བྱས་བ།

ཐོལ་སྒྲིབ། སྟོན་ཆ་གཡོ་ཐོལ་གྱིས་སྒྲིབ་བ། རྣམ་འགྲུར་ཐོལ་སྒྲིབ་སྤྱོད་ཅན་ཡང་མེད་པའི་གསལ་ཞིང་དྲངས་བ།

ཐོལ་བཅོས། རྩན་བཅོས་དང་དོན་འདྲ། གཡོ་བཅོས་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

ཐོལ་འཛོག་ཀྱི་ཡན་དུ་འཛོག་བ།

ཐོལ་བསྟོད། རོད་གའི་ཆེད་དུ་བསྟོད་བསྐྱབས་བྱེད་བ། སྒྲེལ་ལད་ཐོལ་བསྟོད།

ཐོལ་བསྟོད་ཀྱི་རྒྱན། དོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་

ལ་རྣམ་པ་སྟོན་བརྗོད་ཀྱི་སྤྲད་ཁུལ་བྱས་ནས། དོན་གྱི་རོ་བོ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ་བརྗོད་པའི་རྒྱན་

ཞིག་སྟེ། ནང་གསེས་རྣམ་བྱངས་གསུམ་ནི། མཐུ་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཐོལ་བསྟོད། དཔའ་བ་ཕུན་

ཆོགས་ཀྱི་ཐོལ་བསྟོད། སྟོབས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་ཐོལ་བསྟོད་རྣམས་སོ།།

ཐོལ་མཐུན། གཡོ་ཐོལ་གྱི་མཐུན་འཇུག།

ཐོལ་པོ། གཡོ་སྒྲ་ཅན།

ཐོལ་བྲ། ཐོལ་པོ་དང་འདྲ།

ཐོལ་སྟོར། གཡོ་ཁམ་གྱི་བྱ་བ་སྟོར་བ་ཐོལ་སྟོར་བྱེད་བ། ཐོལ་སྟོར་སྟེ་ལྟ། ཡིད་ཅེ་གཅིག་གི་སྟོ་

ནས་ཐོལ་སྟོར་གྱི་བྱ་སྟོར་སྤངས་བ།

ཐོལ་མ། ① རྩན་མ། དངོས་མས་ཐོལ་མ་ཡིན་མིན་བརྟག་དབྱང་དགོས། ② གཡོ་སྒྲ་ཅན་གྱི་བྱང་མེད།

ཐོལ་མེད། གཡོ་སྟོད་མེད་བ། ལྷག་བསམ་ཐོལ་མེད།

ཐོལ་ཆིག་གཡོ་ཐོལ་གྱི་གཏམ། རྩོད་དང་ཐོལ་ཆིག་

ཐོལ་ཐོག་གཡོ་སྒྲ།

ཐོས། ཐལ་འདས་པ། འཛའ་ཡི་འདས་པ།

ཐོས་དང་མ་ཐོས། གཟས་ཀྱང་ལོངས་སྤྱད་ཟིན་དང་མ་ཟིན་ཏེ། སྤྱ་ཀྱང་ཐོས་ཟིན་བསྐྱམ་བྱ་ཞིང་། གྱི་
ཀྱང་ལ་ནི་ཟ་རྒྱ་སྒྲོམ་པ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

ཐོས་བདེ་གྲུ་ཡངས། ① བསུན་པོ་མེད་པའི་བག་པེ་བས། ཐོས་བདེ་གྲུ་ཡངས་ལ་གནས་པ། ②
དམིགས་བསལ་གྲུ་ཡངས། ཐོས་བདེ་གྲུ་ཡངས་སུ་བཞག་ཆོག་

ཐོས་བདེ་བ། བསུན་གཅིར་དང་གཞོད་འཆེ་མེད་པ། སྤྱིད་ཐོས་བདེ་བ། སྤྱིད་ཐོས་བདེ་བ། དབྱགས་
དབྱུང་རྩལ་དཀའ་བའི་ཐོས་མི་བདེ་བ།

ཐོས་པ། ① ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་ཐ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ② ཐ་མི་དད་པར་
འཇུག་པའི་ཐ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ③ འཛའ་བའི་འདས་པ།

ཐོས་པོ་ཁ་བརྟོགས། ཐས་ནོར་ལ་སྤྱད་དགས་པའི་ལང་ཤོར། དེ་རྩ་ལ་ཐོས་པོ་ཁ་བརྟོགས། བཀས་
བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བདག་པོ་ཐོས་པོ་ཁ་བརྟོགས་ཅན།

ཐོས་མ་བདེ། ཐོ་བདེ་པོར་སྤྱད་ཏུ་མ་བཅུག་པ།

ཐྱ། [སྤྱ་གཉིས་ལྡན་ཅན་] འདི་ལ་ [dda] / [dza] གཉིས་ཀའི་སྤྱ་གདངས་སྒྲིག་ཆོག་

ཐྱ་ཀྱང་། ཐྱ་བ་སྐར་མའི་གནས་སུ་འགྲོ་བའི་བགོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛོག་ལ། དེ་ཡང་ཀྱང་པ་བཅུ་
བཞེ་ཆེས་ཐྱ་རེ་ལ་ལན་གཉིས་རེ་འགྲོ་བས་ཀྱང་པ་ཉེར་བརྒྱུད་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། འགྲོས་སྤྱར་
ལུལ་གྱི་དབང་གིས་རྒྱ་ཆོད་ང་བཞེན་ས་རེ་བཞིའི་བར་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

ཐྱ་སྐར། ཐྱ་སྐར་གྱི་ཤེ་བག་ཅིག་སྟེ། ཐྱ་བ་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་གཞི་ཁྱོན་གང་ཏུ་གནས་པའི་སྐར་མ་ཞིག་

ཐྱ་སྟེས། [མངོན་]གཟའ་ལྟག་མ།

ཐྱ་དཀར། ① ཐྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། ② ཐྱ་བའི་འོད།

ཐྱ་དཀྱིལ། ① ཆེས་གངས་གཅིག་ནས་གནས་གང་བར་གྱི་སྟེད་པའི་ཆའམ་ཆེས་བཅོ་ལྔའི་ཡས་
མས། ② ཐྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར།

ཆ་བཟུགས་ཆ་བའི་འོད་མདངས། མཆོན་མོ་ཆ་བཟུགས་ཤར་བ་དང་མེ་ཏོག་ཀྱང་སྤྲུང་ཁ་བྱེ་བ་དུས་མཉམ།
ཆ་འབྲེམས། ཆ་བ་འབྲེམས་བ་སྟེ། ཆ་བའི་དབྱིལ་འཁོར་ལ་འོད་ཀོར་རམ་འཇཉག་ཕུབ་པ།
ཆ་གང་། ① ཆ་བ་གང་བ་སྟེ། ཆ་བའི་ཆ་ཤས་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའམ་ཆེས་བ་བཅོ་ལྟེ་ཆ་བའི་
དབྱིལ་འཁོར། ② མདངས་གང་དང་འབྲེ།

ཆ་གས། ① རྫོང་མོ་བྱེད་པའི་དབྱིབས་སམ་ཆེས་བ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆ་བའི་དབྱིབས། ② བྲ་བའི་ཆོས་
ཤོས་ཤིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ཆོགས་ཆས་ཤིག་ཡིན།

ཆ་གས་མ། ལྷུ་མ་ལོ་གཤགས་པའི་བྱེད་དབྱིབས་ཅན།
ཆ་གས་གཟུགས། རྫོང་རྫོང་བྱེད་གཏུབས་ལྟ་བུ་དབྱིབས་གཟུགས།

ཆ་ཀྱང་། ཆ་བ་འབྲེམས་དང་དོན་གཅིག་
ཆ་ཤོར་ཞོ་ག། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་མཆོར་པའི་ཆ་
བ་སེལ། ས་བོན་འཕེལ། རྫོ་ནད་ལ་བན།

ཆ་ལྷགས། ཆ་བ་ལྷགས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་
ཆ་ལྷོགས། ① ཡིད་མ་སྒྲན་པའི་ལྷོགས་ལོ། ② སྒྲན་ཆ་གཉེན་འབྲེལ། ③ འཕྲོ་རྟོགས་དང་ལས་
རྟོགས། ④ གཤམ་འཁོར། ⑤ [མཛོན]ཀྱི་མཆོ།

ཆ་ལྷ་བ། ཆ་བ་རེ་རེ་ལྷ་ལྷངས་ཏེ་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན།
ཆ་རྒྱགས། ཆ་བ་རེ་རེ་རྟོ་ལོགས་སམ་བཟའ་བཏུང་།
ཆ་ཤར་ནག་པ། ནག་ཅིས་ཀྱི་ཐེར་སྟོལ་ལ་ལོ་རེ་ལྷ་དུས་སོ་སོའི་ཆ་བ་བར་མའི་ཞག་ལོ་བཅུ་
ལྷག་གཉིས་པའི་རིང་འཕྲོད་སྦྲེལ་དན་བ་ཡིན་པ།

ཆ་སྒྲིག་རྟོགས་པ་སྒྲིག་པ། ལས་རྟོགས་ཆ་སྒྲིག་དབྱིན་རྟེན་ཏུ་match ཟེད།
ཆ་སྒྲིལ། མང་པོ་མཉམ་སྟེ། རོར་སྐྱགས་མང་པོ་ཁྱུ་གཅིག་ཏུ་ཆ་སྒྲིལ་གཏོང་བ། བཟའ་བཏུང་སྒྲ་
ཆོགས་སྟོང་གཅིག་ཏུ་ཆ་སྒྲིལ་གཏོང་བ། དམག་མི་མང་པོ་དབྱུང་སྟེ་གཅིག་ཏུ་ཆ་སྒྲིལ་གཏོང་
བ། དབྱིན་རྟེན་ཏུ་to merge ཟེད།

ཆ་དབྱུང་བཅུ། ཆ་བ་དབྱུང་དང་ཉིན་བཅུ་སྟེ་བུ་ལྷག་མའི་མངལ་དུ་སྟོང་པའི་དུས་ལྟན།

ཆ་འབྲིལ། ① མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ། ཆུ་ཕན་མང་པོ་ཆུ་ཁུང་གཅིག་ཏུ་ཆ་འབྲིལ་བ། ②
གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ། ལས་ཁུངས་ཁག་གཉིས་ལས་ཁུངས་གཅིག་ཏུ་ཆ་འབྲིལ་བཏང་བ།
ཆ་གཅིག་ཟུང་འཁོར། དབང་ཆའམ་གོ་མིང་ཡུན་རིང་པོར་གནས་མི་ཐུབ་པའི་དོན།

ཆ་ཆ། ① ཆབ་མདོའི་རྩ་ཆུ་ལ་སྟོང་ཕྱོགས་སུ་རྩ་ཆུ་དང་། སྟང་ཕྱོགས་སུ་ཆ་ཆ་ཞེས་ཟེར། དེད་དུས་ཀྱང་
ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཆ་ཆ་ཞེས་པར་གྲོག་སྒོལ་ཡོད། ཆུའི་སྟོང་རྒྱ་དུ་རྩ་ཆུ་དང་ཁོས་ཆ་ཆ་ཞེས་པ་གཉིས་
ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་གདང་ལ་རི་རྒྱ་དུ་གྱུར་པོས་ནས་བྱུང་ཞིང་། བོད་
རང་སྐྱོང་ཁྲོང་ས་ཀྱི་གྲང་ཁུར་ཆབ་མདོའི་འབྲམ་དུ་ཆུ་བོ་དེ་གཉིས་འབྲེས་རྩེས་བྲག་གཡལ་བ་དང་།
མཛོ་སྐང་། སྐར་ཁམས། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ཞིང་ཆེན་དེའི་
འུལ་རྒྱ་དང་བཅས་བརྒྱད་དེ་རྒྱལ་མཆོམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འབབ་སྐབས་མིང་ལ་སྟེ་ཀྱང་གཙང་པོ་ཟེར་
བ་དེ་མཐར་ཡོན་ནན་གྱི་ལྷོ་རྒྱ་དན་ལྷོ་མཆོར་འབབ། རྒྱ་སྐད་དུ་ 澜沧江 ཟེར།

ཆ་ཆ། ② །སྒྲ་གཉིས་ཕན་ཅན། ཆ་ཆ་ཁ་ནས་དཀར་མཛེས། ཉག་རོང་བརྒྱད་འབབ་པའི་ཆུ་བོ་
དེའི་སྟོང་ཕྱོགས་ལ་ཆ་ཆུ་དང་། སྟང་ཕྱོགས་ལ་ཉག་ཆུ་ཟེར། འདི་ལ་ [dzachu] ཞེས་སྟོག་
སྐབས་ཆབ་མདོའི་རྩ་ཆུ་དང་ནོར་བའང་མི། རྒྱལ་སྐད་དུ་ 雅砻江 ཟེར།

ཆ་ཆ་ཁ། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མེར་ཤུལ་རྫོང་གི་ཡུལ་མིང་། འདི་ལ་པལ་ཆེར་
བས་ [dzachuka] ཞེས་བསྐྲགས།

ཆ་འཆར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོང་ས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་མཐུག་ཆ་བ་པོ་མོའི་ཆེས་ཉི་ཤུའི་སྟོར་རྩེས་ལ་ཟེར།

ཆ་འཛོག་གི་སྤང་བ། སྤང་ལྟུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཆོས་གོས་ནས་གསུམ་གང་རུང་མེད་པས་
ཆོས་གོས་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱོས་པ་ཁྱེད་དུ་ལོངས་ཤིང་། འཁོར་གསུམ་སྟེ་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལོ་སུས་
མོའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་དང་བཅས་པ་ལ་མི་ཁེབས་པའི་གོས་བྱིན་གྱིས་མ་བཟླབས་པར་ཆ་བ་
གཅིག་གི་བར་དུ་འཆར་བའོ།

ཆ་ལྟར། ① ཆ་བ་ནང་བཞིན། ② ཆ་བ་རེ་རེ་བཞིན།

ཆ་འདྲེས། གཉིས་སམ་མང་པོ་མཉམ་པོར་འདྲེས་པ། ཁ་དོག་དཀར་ནག་ཆ་འདྲེས་ཀྱང་། དབྱེ་བ་
འབྲེད་བ་སྒྲ་བ་ཡིན། རང་གི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་གཞན་གྱི་དཔེ་ཆ་ཆ་འདྲེས་བྱུང་བ།

ཆ་ནག ① ཞག་སྤུམ་ཅུའི་ཆ་བ་ཕྱིལ་པོ་ནག་པ་སྟེ། གནམ་ལོ་འདྲིའི་ལོ་རྟགས་ནས་ལྷགས་ཐོག་ཏུ་
བཅེས་པའི་གངས་བཅུ་པའི་ལོ་རྟགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཆ་བར་སྒྱུར་ཏེ། གནམ་ལོ་འདྲིའི་ཆ་
ནག་ཏུ་ཅི་བཤོ། དཔེར་ན་བྱི་བའི་གནམ་ལོ་ཤར་ཆེ་ལོ་དེའི་ཡོས་ཆ་དང་། སྒང་ལོ་ཤར་སྐབས་
འབྲུག་ཆ་ལ་ཆ་ནག་ཅེས་སུ་བཅི་བ་ལྟ་བུའོ། ② གནམ་ལོའི་བཞི་གཤེད་དུ་བྱུར་པའི་ཆ་བ་ལ་
ཆ་ནག་ཅེས་བྱ་ལ་དེ་ཡང་ར་བ་བཞིའི་སྟོད་ནག་འབྲིང་བཞིའི་སྒང་ནག་མ་ཆུང་བཞིའི་སྒང་ནག་
ཅེས་བཞོད་དེ། དཔེར་ན་བྱི་བའི་གནམ་ལོ་ཤར་ཆེ། ཡོས་ཆ་དང་བྱ་ཆ་གཉིས་ལ་ཆ་ནག་ཅེས་
བཞོད་ཅིང་ཁྱད་པར་སྒང་ནག་ཅེས་བཞོད་པ་བཞིན་ལོ།

ཆ་པོགས། ཆ་བ་གཅིག་གི་ལས་ཀ་བྱས་པའི་ཆ་པོགས་ལྟོ་གོས་ཀྱི་རྟེན།

ཆ་ཕྱེད། ① ཞག་བཅོ་ལ། ② དབྱེ་བས་ཆ་གཤམ།

ཆ་ཕྱེད་རྒྱང་པ། ལྷ་ལྷན་མཆོན་ཕྱེད་ཀྱི་རྟགས།

ཆ་ཕྱེད་ཐིག་ལ། ལྷ་ལྷན་མཆོན་ཕྱེད་ཀྱི་རྟགས།

ཆ་ཕྱེད་དོ་རྟེ། དབྱེ་བས་ཆ་བ་ཕྱེད་པའི་སྟེང་དུ་དོ་རྟེ་ཅི་ལྟ་ཕྱེད་པ་ཕྱེན་འབྲེང་ཡོད་པ་ཞིག

ཆ་འཕུལ། ཆ་ཡུན་ཕྱིར་བཤོལ་བ། ཉིན་འཕུལ་ཆ་འཕུལ་ཁོ་ནས་དུས་ཆོད་ཕྱི་བཤོལ་བྱེད།

ཆ་འཕྱོ་ཆེས་ཆ་གཅིག་གིས་ཁྱིམ་ཆུའི་དོད་མི་བྱུབ་པས་མདའ་རོའི་ཆ་གཉིས་སྟག་པས་ན་མདའ་
རོའི་སྟག་ཀྱང་ཟེར། དེ་ནི་དབྲུགས་སྒང་ཐོག་གཉིས་སོགས་དུས་གཟེར་བརྟག་པའི་གཞི་ཡིན།

ཆ་བ། ① སྐར་ཁྲིམ་དུ་རྒྱ་བའི་གཟའ་ཆ་བའི་གོ་ལ་སྟེ་ནམ་མཁའི་རི་པོར་ཅན། མིང་གི་རྣམ་གངས་
ལ་ཀྱ་མུད་གཉེན་དང་། ག་བྱར་དབང་། རྒྱ་མཆོ་སྟེས། རྒྱ་མཆོ་དགལ། རྒྱ་མཆོའི་མར་གསར།
ཆུ་སྐར་བདག་པོ། རྒྱ་སྐར་གཙོ། བཅུ་དྲུག་ཆ། ཆ་གཉིར། ཆགས་སྟེད། ཆུ་ལས་སྟེས། གཉིས་
སྟེས་རྒྱལ་པོ། སྟེང་འཕུར། མོས་ལྷན་དབང་། བདུད་ཅི་སྟོ། བདུད་ཅིའི་འབྲུང་གནས། བདུད་
ཅིའི་ཡོད་ཅན། བདུད་ཅིའི་ཡོད། བདུད་ཅིས་མཆོན། བདེ་འབྲུང་གཙུག་རྒྱན། ནམ་མཁའི་རྣ་བ།
བད་མའི་དག། སྟན་འཛོམས། དབང་ལྷག་གཙུག་རྒྱན། ཆེས་བདག་མཆོན་མའི་བདག་པོ།

མཆན་མཛོད་ནོར་བུ། མཆན་མོར་བྱེད། འོད་དཀར་ཅན། རི་དྲགས་མཆན་མ། རི་བོང་ཅན། རི་བོང་
འཛིན། ཤར་གྱི་ཐིག་ལེ། བསིལ་བྱེད། བསིལ་སྤྱིན་མཁན། བསིལ་ཟེར་ཅན་བཅས་སོ། ② རྩས་
གྱི་ཆ་བ། སྤྱིར་སྤྱིར་དཀར་ཆ་དང་དམར་ཆ་འབེལ་འབྱིབ་བཅོ་ལྔ་རེ་སྟེ་ཞག་སྤྲུལ་ཅུར་འོངས་ཆེ་
ཆ་བའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དེ་ཆེས་ཆ་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་ཉིན་ཆ་དང་ཁྱིམ་ཆ་ཞེས་པ་འང་ཡོད། ཆ་
བའོ་རི་བཞིན། ཆ་ཐོག་ལོ་བཞག་ལོ་ཁར་ཆ་མ་ཐུད། ③ རེས་གཟུང་བདུན་གྱི་གཉིས་པ། ④ [མངོན]
༡ ཆ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པས་གངས་གཅིག་མཆོན། ༢ ཁུ་བ། ⑤ སྤྱ་གཉིས་ལྟན་ཅན། འདི་ལ་ཆེས་
པ་བཅོ་ལྔ་འདི་ཆ་བ། [ddawa] ཞེས་སྟོན་པ་དང་། ཡང་། ཆེས་པ་བཅོ་ལྔ་འདི་ཆ་བ་པ། [dza-
wa] རྩ་བ་ ཞེས་པའི་སྤྱ་གངས་དང་འདག་བར་སྟོན་སྟོལ་ཡོད། ཆ་བ་དང་པོ། ཆ་བ་གཉིས་པ་
ཞེས་པ་ལ། ཁམས་ཕྱོགས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཡུལ་སྐད་པལ་མོ་ཆེར་ [dzawa] ཞེས་
བཟུགས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱ་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་རེད།

ཆ་བ་སྤྱེས། [མངོན]ཆུ་བོ་སྤྱུ།

ཆ་བ་གོང་མ། ཆ་བ་སྟོན་མ།

ཆ་བ་གཟགས་པ། རྩ་གར་གྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་
པ་ཅན་ལ་རྩ་གར་ལྟེ་རྩུད་ཀྱི་བྲམ་ཟེའི་ཁྱིམ་ཞིག་ཏུ་སྤྱེ་འབྱུངས་ཤིང་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་ན་ལེ་རྒྱའི་
མཁན་པོ་མཛད་ཅིང་། དབུ་མའི་གཞུང་ཆོག་གསལ་དང་། དབུ་མ་འབྱུག་པ་སོགས་མཛད་དེ་
སངས་རྒྱུས་བསྐྱངས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་བཟུང་ནས་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོལ་བཏོད།

ཆ་བ་རྒྱས་པ། ① ཆ་བ་ཉ་གང་བ། ② སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆ་བ་སྟོན་མ། མདོ་འདི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཕྱེ་སྟོང་བཅོད་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཁང་ཡེ་ཤེས་སྤེས་བོད་སྐད་ཏུ་
བསྐྱུར་ཞེས་འཕོད་འདུག

ཆ་བ་དཔོན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་
འབར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆ་བ་སྤྱེས། ཆ་བ་འདིའི་སྟོན་མ།

ཆ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དུས་ཆོགས། ༡ གཅན་གཟན་གཟོན་པས་སྟག་ཆ། ༢ རི་བོང་འབྲུམས་ཤིང་ས་

ཁ་འབྲེད་པས་ཡོས་ཀྱི་ཆ། ༣ འབྲུག་རང་སྐད་འདོན་སྒྲོག་པས་འབྲུག་ཆ། ༤ སྤྱལ་འབྲུག་ནང་
ལྷངས་པས་སྤྱལ་ཆ། ༥ ཉ་སྤྱ་འབྲུལ་པས་ཉ་ཆ། ༦ ལྷག་པོས་སྤང་ལ་གམ་པས་ལྷག་ཆ། ༧
སྤེལ་ཤིང་ཐོག་བསྐྱབས་པས་སྤེལ་ཆ། ༨ བྱ་མ་བྱ་མཉམ་པས་བྱ་ཆ། ༩ ཁྱི་ཅ་ལྷངས་པས་ཁྱི་
ཆ། ༡༠ བག་སྒྲ་རྒྱང་པས་བག་ཆ། ༡༡ རྒྱང་ཤེས་ན་འཁུན་པས་རྒྱང་གི་ཆ་བཤོ།

ཆ་བ་ཆ། ཆ་བ་ཡ་མ་ཡིན་པ་སྟེ་ཆ་བ་གཉིས་པ། བཞི་པ།

བྱག་བ་ལྟ་བུ།

ཆ་བ་ཆ་འདྲིན། ཆ་བ་ཆ་འགྲིལ་སྟེ། ཆ་འདྲིན་བྱང་སྐྱབས་ཆ་བའི་ཆ་ཤས་གཞུས་ཐེན་པ། མིང་གི་
ནམ་གྲངས་ལ་ཆ་ཉམས་བ་དང་ཆ་བ་ཉམས་སོ།

ཆ་བ་འདྲོམས་པ། [མདོན]སྤྱ་གཅན།

ཆ་བ་ཉ་གང་། ཆེས་བཅོ་ལྗེ་ཆ་བ། མིང་གི་ནམ་གྲངས་ལ་ཉ་མཉམ་དང་། འཇལ་བྲེད་གང་པ། རྗེས་
འགྲོ་གང་པ། མཆན་བྲེད་། ཆ་བ་ཉ་བཅས་སོ།

ཆ་བ་ཉམས། [མདོན]ཆ་བའི་ཆ་འགྲིལ་བའི་དུས།

ཆ་བ་གཉིས་སྤང་། མིག་ལ་ནད་ལོས་བའི་དབང་གིས་མིག་བཅོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྱེན་མེད་ཀྱང་ཆ་བ་
གཅིག་ལ་བལྟས་ཀྱང་དེ་གཉིས་སྤྱ་སྤང་བའི་ཡུལ།

ཆ་བ་རྟིང་ལ། ཆ་བ་རྗེས་ལ།

ཆ་བ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནད་གསེས། བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
ཆེན་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷག་པའི་བསམ་བ་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ཕྱོགས་མཐུན་སོ་
བདུན་སོགས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་དག་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བས་ན་ཆ་བ་
ལ་དཔེར་བུས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཞིག

ཆ་བ་གདུབ་འདྲིན། ཆ་དཀྱིལ་གཞུས་བསྐྱང་བས་དཀར་ཆ་གདུབ་ལྟར་ལུས་པའི་མིང་།

ཆ་བ་ལོར་བུ། [མདོན]རྩ་ཤེལ།

ཆ་བ་ཕྱི་ལ། ཆ་བ་རྗེས་ལ།

ཆ་བ་བྱང་འོཅག་ ཆ་བ་རེ་རེ་བཞིན།

ཆ་བ་འབྱུང་ངོ་ཅོག་གི་དུས་བཟང་བཞི། ཆ་བ་རེ་རེ་བཞིན་གྱིས་ཆེས་བརྒྱད་ནི་སྟོན་གྱི་ཆ་མའི་དུས་
ཆེན། ཆེས་བཅུ་ནི་བྱ་བྱ་རིན་པོ་ཆའི་དུས་ཆེན། ཆེས་བཙུ་སངས་ཀྱི་དུས་ཆེན། གནམ་གང་
ནི་སངས་རྒྱལ་ཡོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དུས་ཆེན་བཙས་ཡིན།

ཆ་བ་སྤྲུལ་པ། ① སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ལོ་༡༩༡༩ཙམ་ལ་བྱུང་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་མ་བྱ་རྒྱལ་རབས་འཛུགས་
མཁན་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ ② སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཤེས་རབ་འཁོར་ལོའི་སྤྱབ་ཐབས་ཞེས་པ་བརྩམས།

ཆ་བ་མར་ངོ། ཆ་བ་འགྲིབ་པ་སྟེ། ཆེས་བཅུ་དྲུག་ནས་གནམ་གང་གི་བར་ལ་ཆ་བ་ཉི་མ་དང་ཐག་
རེ་ཉེར་སོང་བས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཆ་བ་ལ་ཕོག་ནས་པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་ཟེ་ཆེར་
འབབ་པ་དང་། གནམ་གང་ལ་ཉི་ཆ་ཁ་སྐྱོར་དུ་བྱུང་བས་པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་མཐའ་
དག་འབབ་པས་པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་མཐའ་དག་འབབ་པས་ཆ་བ་མ་ལུས་པ་གྲིབ་
མས་བསྐྱེད་པར་སྤྲང་བཤོ།

ཆ་བ་མོག་པ། ཆ་བའི་འོད་འགྲིབ་སྟེ་ནག་པོར་གྱུར་པ།

ཆ་བ་ཆང་བ། སྤྱ་བྱ་སྤྱེ་བ་དང་བུ་ལོན་སོགས་སྟོན་རྒྱའི་ཆ་བྱངས་ཆང་བ།

ཆ་བ་ཆལ། ལྷ་སའི་རུབ་ཕྱོགས་ལྷགས་པོ་འི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་གཤམ་དུ་ཡོད་པའི་ནགས་ཆལ་སྟེ། དེར་
སང་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྲིད་གཞུང་གི་ཐོག་བཅེགས་ཅན་གྱི་ཁང་ཆེན་ཡོད་སའི་ས་ཁུལ་དེ་ཡིན།

ཆ་བ་ཆེས་པ། ཆེས་པ་གསུམ་བཞིའི་ཆ་བ་གཟུགས།

ཆ་བ་འཛིན་པ། ① ཆ་བ་འཛིན་དང་འདྲ། ②[མཛོན] ལྷ་མཁན། ③ དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

ཆ་བ་འཛུམ་བྱེད། [མཛོན]རལ་གྱི།

ཆ་བ་གཞོན་བྱ། ཆ་བ་ཆེས་པ།

ཆ་བ་ཟ་བ། [མཛོན]ལྷ་གཙན།

ཆ་བ་ཡ། ཆ་བ་ཆ་མེན་པ་སྟེ་ཆ་བ་གསུམ་པ། ཡ་བ། བདུན་པ་ལྷ་བྱ།

ཆ་བ་ཡར་ངོ། ཆ་བ་འཕེལ་བ་སྟེ། ཆེས་གཅིག་ནས་བཙུ་སངས་ལ་ཆ་བ་ཉི་མ་དང་ཐག་རེ་རིང་
དུ་སོང་བས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཆ་བ་ལ་ཕོག་སྟེ། པར་ཕྱོགས་སུ་ཆ་བའི་གྲིབ་མ་འབབ་ས་རེ་ཆུང་

དུ་སོང་ཞིང་། ཆོས་བཙུ་ལྷ་ལྷ་བའི་གྲིབ་མ་མར་ཕྱོགས་སུ་མི་འབབ་པས་ལྷ་བའི་དགྲིལ་
འཁོར་ཡོངས་སུ་སྤར་བཤོ།

ལྷ་བ་རིལ་པོ། ཞག་སུམ་ཅུའི་ལྷ་བ་གང་པོ།

ལྷ་བ་རིལ་འཛིན། ལྷ་དགྲིལ་ཡོངས་གཟས་འཛིན་པ།

ལྷ་བ་བསིལ་བའི་བདུད་ཅི། སྤུན་གྱི་བུས་པ་ལ་བཞོས་ནས་བཏགས་པའི་གཡའ་གྱིའི་གཔ་མིང་ཞིག་
སྟེ། རྩེ་དགེ་བྱུང་འཛོལ་བ་གྲུ་བྱུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུན་གྱི་བཏུ་བསྐྱས་དང་གཔ་མིང་འགའ་
ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོགས་ལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས། ལྷ་བ་བསིལ་བའི་བདུད་ཅི་ཞེས་གཡའ་གྱི་
མའི་གཔ་མིང་སྟེ། དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཞེན། དཔེ་རྒྱུ་ཤེལ་གྱི་དབང་པོ་མཁའ་ལམ་དུ་འཕྲོ་
བའི་ཆེ་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་བསིལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། གཡའ་གྱིས་ཀྱང་ཆ་བའི་ནད་ཐམས་ཅད་
འཛོམས་ཤིང་གསོད་པའི་ཕྱིར་བསིལ་བའི་བདུད་ཅི་ཞེས་བཤད་དོ། ཞེས་གསུངས།

ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར། ལྷ་བའི་ཁང་བཟང་ངམ་ལྷ་བའི་གཟུགས།

ལྷ་བའི་གོ་ལ། ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར།

ལྷ་བའི་ཕྱོགས་པོ། [མདོན]རྒྱ་མཚོ།

ལྷ་བའི་རྒྱབ་སུས་མཐོང་། ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རྒྱབ་སུས་མཐོང་སྟེ་མདུན་གྱི་ཆ་མཐོང་བས་དགའ་
བ་ལྟར། གང་ཐུང་པ་འདི་འདི་དགའ་བས་སྒྲུང་གི་ཕྱིས་ཅིར་འགྱུར་མི་དཔྱད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ།

ལྷ་བའི་རྒྱལ། [མདོན]སོ་མ་རྩ་རྩ།

ལྷ་བའི་དགའ། [མདོན]སྤྲ་གཅན།

ལྷ་བའི་མགུལ་བ་ཅན། [མདོན]སྤུན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ལྷ་བའི་ཅོད་པན། [མདོན]བདེ་མཆོག་དང་ཆོགས་བདག་གི་མིང་གི་མདོན་བཛྲོད་ཅིག་ཡིན།

ལྷ་བའི་ལྷག་མ། [མདོན]སོ་མ་རྩ་རྩ།

ལྷ་བའི་བཅུད། [མདོན]སྤུན་ག་ལུར།

ལྷ་བའི་འཛིག་ཏེན། ལྷ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་ངམ་ལྷ་བའི་གོ་ལ།

ལྷ་བའི་ཉིན་ཞག་དགྲིལ་འཁོར། ལྷ་བའི་ཉིན་ཞག་ཏྲུག་ཡོངས་སྐྱབ་གཞིའི་ཨང་གྲངས། ལྷ་བའི་ཐལ་

བ། [མངོན]ག་ཕྱར།

ཆ་བའི་ཐུན་མིན་ཡོངས་སྟོན། རྒྱ་སྐར་ཚུ་ཆོད་༡༤༥༠མཁའ་མེས་བགོས་ཏེ་༥༧དེ་ཉི་མ་དང་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རྟག་ཡོངས་ཡིན་ལ། དེ་སྟེང་ཉི་མའི་ཆེས་ཡོངས་བསྐྱན་པས་ཆ་བའི་ཆེས་ཡོངས་གྲུབ།

ཆ་བའི་ཐོག་མ། ① ཆ་བ་དང་པོ། ② ཆེས་གཅིག་ ③ སྐར་མ་ནག་པས་མགོ་བཟུང་བའི་དུས།
ཆ་བའི་དུག་སྐྱོན་གྱི་རྩ་བ་པ་ལ་བསྟོན་ནས་བཏགས་པའི་རེ་སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ།
གཟའ་ལས་ནམ་ཐུལ་དུ། རྟོང་རི་ཟེལ་བ་ཉི་མའི་དུག་ཅི་དམར་རྒྱ་གཅིག་ཆ་བའི་དུག་ལོ་
བཅན་འཐིང་པོ་མིག་དམར་དུག་ཤི་ཡང་ཀུན་ཉི་ལྷག་པའི་དུག་སྟག་ཤ་བ་ནི་ཕྱར་ཕྱི་དུག་ཟེན་
ཉིག་པ་ཕ་སངས་ཀྱི་དུག་བརྒྱ་ཉ་ནི་སྟེན་པའི་དུག་ལྷགས་ཀྱི་བ་ནི་སྐྱ་གཅན་དུག་ར་དུག་དུ་བ་
མཐུག་རིང་དུག་ཅས་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འདྲིལ་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཅི་དམར་རྒྱ་གཅིག་ཕྱག་རོན་
རྒྱ་ཅི་དམར་ཟེལ་བ་ཆ་བའི་དུག་ཅི་མིན་ཅི་ཡི་མིང་ཅན་རྣམས། རེ་སྟོན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ཡིན། ཞེས་གསུངས།

ཆ་བའི་བྱི། [མངོན]མེ་ཏོག་ལྷན་ལ་དཀར་པོ་འཕ་ཀྱ་ཐུ་ད་དཀར་པོའི་མིང་།
ཆ་བའི་བདག་གཟལ་ཉི་མ་ལྷག་སོགས་ལ་སྟེབས་པའི་ཉིན་གྱི་རེས་གཟའ་གང་ཡིན་དེ་ནི་ཆ་བ་དེའི་
བདག་པོའི་གཟའ་ཡིན། ཁྱིམ་གཟའ་དང་དོན་གཅིག་

ཆ་བའི་ཐོང་བ། [མངོན]ལོའི་མིང་།

ཆ་བའི་བྱ། [མངོན]གཟའ་ལྷག་པ།

ཆ་བའི་བྱེ་མ། [མངོན]ཀ་ཀོ་ལ།

ཆ་བའི་ཆ་མཁུན། ཅིས་པ།

ཆ་བའི་མིང་ཅན། ① ཆ་བའི་མིང་ཅན་གྱི་གང་ཟག་ ② [མངོན]སྐྱན་ག་ཕྱར།

ཆ་བའི་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཆ་བའི་གཞལ་མེད་ཁང་། ཆ་བའི་པོ་བྱང་སྟེ་ཆ་བའི་དཀྱིལ་ལམོར།

ཆ་བའི་གཞོན་ནུ་མ། [མངོན]སྐྱན་ཀ་ཀོ་ལ།

ཁྱ་བའི་འོད་ཟེར། ① ཁྱ་བ་ཤར་བའི་འོད་ཟེར། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།

ཁྱ་བའི་ཡལ་ག [མངོན]སྒྲོམ་གྱི་འྲེ་བྲག་ཅིག།

ཁྱ་བའི་ཡལ་ཡོངས། ཁྲིམ་ཡོངས་ཡལ་གྱི་རྩ་ཆོད་དྲུག་ཅུ་དང་རྩ་སྤང་དགྲ་དྲུག་ས་བཞི་མདའ་
འབྱུང་མེད་རྩེ་ཆ་དྲུག་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ཡིན། ཆེས་ཡོངས་སྐར་ཐིག་རྩ་ཆོད་དང་བརྒྱད་རྩ་སྤང་
ཉིད་གཅིག་དྲུག་ས་ལྔ་དེ་འོད་ཆ་ཞེ་གསུམ་ཡིན། ཉིན་ཡོངས་སྐར་ཐིག་རྩ་ཆོད་དང་དགྲ་རྩ་
སྤང་བརྒྱ་བདུན་དྲུག་གསུམ་དེ་འོད་ཆ་ཞེ་གཉིས་འཁོར་ཡོ་ལག་ཐིག་གི་ཆ་ཆིག་སྟོང་བརྒྱད་
མོ་གསུམ་ཡོད།

ཁྱ་བའི་ར་རི། ཁྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ངོས་ཀྱི་དེ་མོ་ནག་ནོག་རང་སྟོན་མི་མཐོང་ཁྱ་བའི་ར་རི་མཐོང་།

ཁྱ་བའི་རྒྱུད། ལྟེ་འོག་གི་རོ་རྒྱུད་གི་ཅ་བརྒྱུད་དེ། རྒྱུད་སྣ་དྲུག་གཡོན་བ་ནས་འབྱུང་བ་འཕེལ་དེས་
ཀྱིས་རྒྱ་བས་བདུད་ཅི་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱོད་རྩིང་འོ་ལོ་ཞག་དེ་བཞིན་ཆིག་ཁྲི་བཞི་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཅ་གཉིས་སྟེད་དང་བཅས་རྒྱ་བའོ།

ཁྱ་བའི་ལག་པ། [མངོན]འབབ་རྒྱ།

ཁྱ་བའི་ལོ་མ། [མངོན]མེ་ཉོག་ཅིག།

ཁྱ་བའི་སྤང་མོ། [མངོན]ལྷ་མོ་དབྱངས་ཅན་མ།

ཁྱ་བས་དགལ། [མངོན] ① ཀྱ་སྤྱ་དཔམ་སྤྱུལ་དཀར་མོ། ② ཉལ་བ།

ཁྱ་བས་འཇུག [མངོན]གསེར་བཟོ་བ།

ཁྱ་བ་འཕེལ། [མངོན]]རྒྱ་མཆོ།

ཁྱ་བས་བཞད། [མངོན]མེ་ཉོག་ཀྱ་སྤྱ་ད།

ཁྱ་བྱ། གཟམ་ལྷག་པ།

ཁྱ་ཤོ། ཤོགས་ཤོ། བཟམ་ཁྲ། འགན་ཁྲ། ཅ་ཁྲ། མཆོན་གྱུང་པར་རྩེར་འབྲུལ་བཞུད་ཀྱི་ཁྱ་ཤོ།

ཁྱ་ཤོ་དངོས་ཤོའི་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་རོ་ཤོའི་གནས་རྩལ་
ཞིག་སྤར་བཞོད་ནས། དེ་དང་འདྲ་བའི་དཔེ་ཞིག་ཁྱ་ཤོ་པམ་རོགས་ཀྱི་རྩལ་དུ་སྤྱིས་བཞོད་དེ་
ལུགས་ཀྱིས་མཚུངས་པར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག།

ཆ་བཤམ་འབྲུག་མེད། སྤྱིངས་སྤྱོད་པས་ཆ་བཤམ་ ཤེས་ཡོན་ཆ་བཤམ་ དབྱངས་སྤྱོད་པས་ཆ་བཤམ་ ཐུགས་ཁུང་ཆ་བཤམ་

ཆ་མེད་པ། ① གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ② [མངོན]སངས་རྒྱས།

ཆ་མེད་ལྟོ། ① ཆོ་སྤྱོད་སུ་ཤེས་རབ་འབྲུག་ཆ་མེད་པ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆ་མོ། ཐོགས་མོ།

ཆ་སྤྱད། མར་འཛིན་དུས། ཆ་སྤྱད་ཆ་བའི་ཞལ་རས་ཉམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དྲག་པོའི་ཕྱོགས་

དང་། རྒྱ་ཕྱོགས། ཕྱོགས་ཕྱི་མ། དབང་ཕྱོགས། མར་འོ།། དམར་ཆ་བཅས་སོ།།

ཆ་སྤྱད་ནག་པོ། ཆ་མཐུག་ནག་པོ་སྟེ། རྒྱ་ཅིས་ཀྱི་ཟེར་སྟོལ་ལ་ལོ་འཛིན་པ་དུས་སོ་སོའི་ཆ་བ་ཐ་

མའི་ཞག་པོ་བརྩ་སྟག་གསུམ་པའི་རིང་འཕྲོད་སྟོར་དན་པ་ཡིན་པ།

ཆ་ཆེས། ① ཆ་གངས་ཆེས་གངས་ཟེར་བའི་བསྐྱས་ཆེན། ② དབྱིབས་ཆ་བ་ཕྱེད་པའི་དབྱས་ཀྱི་དཀར་

ཆ་མི་གསལ་པ། ③ ལྷོ་ཡིག་དང་། མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་ཅེའི་ཆ་ཆེས་མཆོན་པའི་རི་མོ།

ཆ་ཆེས་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་པོ། ཆ་སྟོད་ཀྱི་ཆེས་པ་གཅིག

ཆ་མཆན། བྱད་མེད་ལོ་བརྩ་གསུམ་ནས་ལྷ་བརྩའི་བར་ཆ་བ་རེ་བཞིན་མངལ་གྱི་སྟོ་འཕྲེད་པའི་རྟགས་

མཆན་སྟོན་ཕྱེད་མངལ་ཁྲག་སྟེགས་མ་ཐུར་སེལ་རྒྱུད་གི་ཞག་གསུམ་ཀྱི་བར་མཆན་ལམ་ནས་

ཕྱིར་འཛག་པ་དེའོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དུས་ཆེན་ཅན་དང་། རུལ། མེ་རྟོག་བཅས་སོ།།

ཆ་མཆན་འབྲེལ་པ། བྱད་མེད་ཀྱི་ཆ་མཆན་དུས་ཆེན་སུ་མ་བབས་ཏེ་འགག་པར་གྱུར་པའི་

ཆ་བས་ནད་ཅིག

ཆ་མཆམས། ཆ་བ་རེ་འཛིན་མཆམས།

ཆ་མཛེས། [མངོན] ① དབྱངས་ཅན་ལྷ་མོ། ② མེ་རྟོག་ཀྱི་ཐུད།

ཆ་འཛིན། ཆ་བ་འཛིན་པ་སྟེ། བཤད་སྟོལ་རྟིང་པ་ལྟར་ན། སྤྱ་གཅན་ཀྱི་ཆ་བ་འཛིན་པ། མིང་གི་རྣམ་

གངས་ལ་ཉེར་སྦྱར་དང་། ཉེར་འཆོ། བྱ་ཕྱེད་སྤངས་པ། མེ་རྟོག་ལྷ། མེ་ཡིས་བསྟེགས། གཟའ་

ཡིས་བརྩད། རང་བཞིན་སྦྱར་བཅས་སོ།།

ཆ་ཞག ཆ་བ་དང་ཞག་པ།

ཆ་ཞལ། ① [མངོན]མཛེས་མ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཆེ་ཞལ་མ། ① མངེས་མ། ② དབྱངས་ཅན་མ།

ཆེ་གཞོན་འཁོར་ལོ། ཆེ་བ་གཞོན་ལུ་ནི་ཤར་མ་ཐག་པའི་ཆེ་བ་དང་། འཁོར་ལོ་ནི་ཆུ་པོ་སྟེ། ཆེ་བ་
ཉ་གང་བ།

ཆེ་ཟེ། ཆེ་བའི་འོད་ཟེ།

ཆེ་མོ། འབྲུ་དང་ཅམ་པ་སོགས་འཇལ་སྟོན་ཅིག

ཆེ་ཆུ་མ། ཆེ་བའི་དབྱིབས་རིལ་རིལ།

ཆེ་འོད། ① ཆེ་བའི་འོད་ཟེ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བདུད་ཅིའི་ཟེགས་མ་དང་བསེལ་ཟེར་འོ།

② [མངོན]ཆུ་ཤེལ། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།

ཆེ་འོད་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྣམ་ཤི་རྩ་བ་དང་། ལོ་རྒྱ་བ་དགེ་སྟོང་ཤེས་རབ་
ལེགས་པས་བསྐྱར་ཅིང་། རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བཅོས་བའོ།

ཆེ་འོད་དགོན། བོན་སྤས་ཆེ་འོད་ནམ་མཁའི་རྒྱལ་པོས་བཏབ། བཏབ་དུས་གསལ་པོར་མ་ངེས།
རྒྱལ་པོར་ཁོ་སྤྱབས་རྒྱལ་པོའི་དགོངས་རྒྱུ་ལྟ་ཁང་གི་ཐེབས་ཅ་ཏུ་གསེར་འཁོར་ར་གོང་
ལུལ་རྩལ་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཕལ་ཆེར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་
ཡིན་ངེས། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མངེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ལྷུལ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆེ་འོད་ཅན། [མངོན]མཆན་མོ།

ཆེ་འོད་འབྱང་། [མངོན]བྱ་ཅ་གོ་བ།

ཆེ་འོད་སྤང་ལྷན་མ། [མངོན]མཆན་མོ།

ཆེ་འོད་མ། [མངོན]མཆན་མོ།

ཆེ་འོད་ཟས་ཅན། [མངོན]བྱ་ཅ་གོ་བ།

ཆེ་ཡ། དབྲ་ཡའམ་འཐབ་ཡ།

ཆེ་རིས། ཆེ་བའི་ར་རིའི་བསྐྱས་ཆིག་ཡང་ན་ཆེ་བའི་དབྱིབས་ལ་གོ།

ཆེ་རེ་རེ། ཆེ་བ་སོ་སོ། ཆེ་རེ་རེ་བཞིན་དབྱད་བསྐྱར་ལན་གཅིག་རེ་གཏོང་བ།

ཆ་དེའི་སྐྱོན་ཤོ། ཆ་དེ་བཞིན་སྒོ་བ་སྐྱོད་དང་ལས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཡང་ཞུའི་ཐོ་འགོད།
ཆ་དེའི་ཕྱོགས་གཉིས། ཡར་ཐོད་ཀྱང་ཕྱོགས་དང་། མར་ཐོན་གྱི་ཕྱོགས།
ཆ་རོགས། ཚུང་མཁམ། ཕྱོགས་པོ། ལམ་རོགས་སོགས།
ཆ་ལུལ་སོན་དགོན། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཆ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༣༥༥ལོར་སྐུ་ལྷོ་ལྷན་སྦྲིང་སོས་བཏབ། བྱུ་
མཐའ་སོན་སོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་ངམ་དེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆ་བཤོལ། ཆ་ལྷག་གི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟེགས།
ཆ་སྤར་སྐྱར་སྐྱེད། སྤུས་སྤར་གང་ལ་ཆ་བ་གཅིག་རིང་ལ་སྐྱེད་ཀ་སྐྱར་མ་ལྟ་དེ་འཁྲི་བའི་བྱ་ལོན་
གཏོང་སྟོལ་ཞིག་གི་མིང་།
ཆ་སྤར་ཁ་སྐྱེད། སྤུས་སྤར་གང་ལ་ཆ་བ་གཅིག་རིང་ལ་སྐྱེད་ཀ་སྐྱར་བྱེད་གསུམ་དེ་འཁྲི་བའི་
དུལ་བྱུན་གཏོང་སྟོལ་ཞིག་
ཆ་སྤར་ཞེ་སྐྱེད། སྤུས་སྤར་གང་ལ་ཆ་བ་གཅིག་རིང་ལ་སྐྱེད་ཀ་ཞོག་དེ་འཁྲི་བའི་བྱ་ལོན་གཏོང་སྟོལ་ཞིག་
ཆ་བམིལ་འཆེ་མེད། སྐྱན་གྱི་བྱེད་ལས་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་བྱི་མ་རྒྱུད་གྱི་ག་བྱར་བདུན་
པའི་སྐྱོར་བྱེད་མིང་ཡིན་པར་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྐྱན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བརྒྱ་
བཤོལ་རྣམས་རྒྱལ་ཨ་རུའི་བྱེད་བ་ལས་གསུངས།
ཆ་ལྷག་ཆ་ལྷག་ནི་ཆེས་ཞག་དང་བྲིས་ཞག་བར་གྱི་ཉི་བག་གིས་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། མདོར་བསྡུས་
ན། བོད་ལུགས་ལོ་གསར་ནི་ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དང་བཞི་ལྷམ་དུ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་ཆེས་ལོ་
ལོ་གཅིག་ཡིན། ས་གོ་ལས་ཉི་དྲུག་ལ་བསྐྱོར་བ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་རགས་པ་ཉིན་ཞག་
༣༦༥ཡོད་ཅིང་། ཆེས་ལོ་གཅིག་ལ་ཉིན་ཞག་༣༥༧ལྷམ་༣༥༥ལས་ཡོད་པ་མ་རེད། དེས་ན་
བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་སྐབས་དོན་དུ་སའི་གོ་ལས་ཉི་བྲིས་ལ་བསྐྱོར་བ་གཅིག་མ་འཁོར་བ་ད་བྱང་ཉིན་
༡༠ལྷག་ཙམ་ལུས་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ལོ་གསུམ་དེའི་ནང་ཆ་ལྷག་དེ་མ་བཏོན་ན་དབྱར་དུ་འཁྱར་
གོ་རྟོག་འཆར་ཡོང་གི་ཡོད་པ་རེད། དེས་ན་ཉེར་མཁོ་བྱུང་བཟང་ལས། ལོ་ནི་བྲིས་ལོ་དབང་ཆེ་
ཞིང་། ཆ་བ་ལ་ནི་ཆེས་ཉིད་དབང་། ཞག་ནི་ཉིན་ཞག་དབང་ཆེ་ཞེས། ལུགས་འགྲུལ་འགོག་བྱིར་
ཁོ་བོས་སྒྲུ་ཞེས་གསུངས་སོ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་བོད་དུ་བསྐྱར་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་ལོ་

ཐོད་ཉིན་ཞག་དང་། ཆོས་ཞག་སྒྲིམ་ཞག་གསུམ་ཀའི་ལུགས་སྒྲགས་ནས་ལག་ལེན་བྱེད་སྲོལ་
དར་བ་རེད། དེའི་གོང་ན་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་ནས་བོད་དུ་བོན་དར་བའི་སྐར་དུ་ལོ་ཐོ་བཅི་སྲོལ་བྱུང་ཡང་
གཙོ་བོ་ཉིན་ཞག་༣༠ལ་སྒྲ་བ་གཅིག་དང་། ལོ་གཅིག་ལ་ཞག་༣༦༠བཙས་པའི་ལུགས་དེ་ཡིན་
འདུག ལུགས་དེས་བཅུས་པའི་ལོ་ངོ་སྟོང་ཆོ་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་ཐོ་སྟོང་བ་དེད་དུས་ཀྱང་ཁ་ཤས་མཐོང་
ཡས་ཡོད་པ་རེད། གཞན་ཡང་ལོ་ངོ་སྤུས་སྟོང་ལ་ཉེ་བའི་དུས་ནས་བོད་ཀྱི་མི་དམངས་ཆོས་
གནས་ཀྱི་སྐར་མ་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས་དང་། བར་སྤང་གི་སྤྱིན་དང་རྒྱུད་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས། བྱ་དང་
ཤང་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས། མཆོ་དང་ཆབ་རོམ་ལ་བརྟག་པའི་ཅིས་སོགས་དུས་བཞིའི་འགྱུར་བ་
དང་། གནས་གཤིས་ཐོན་བཟ། ཉེ་སྤྱི་སྤུས་གསུམ་འཁོར་བཟོད་ཀྱི་ཆོས་སོགས་ལ་བརྟག་པའི་
ཅིས་འབྲས་མང་པོ་དེད་དུས་བར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱས། དག་ནས་ཡང་ཡང་སྟོར་བའི་མིང་རྒྱད།

རྒྱས་དཔེ་བའི་བསྐྱ་བ། ལ་དོན་སོགས་བར་གྱི་རྣམ་དཔེ་རྣམས་བསྐྱས་ནས་མཐར་རྣམ་དཔེ་གཅིག་
རྒྱར་བའི་བསྐྱ་བ་སྟེ་རྒྱ་གར་ཁ་ཆེ་བལ་ཡུལ་སོགས་སུ་འབྱོ་ཞེས་བཛོད་པ་བཞེན་ལོ།

རྒྱས་འབྱེད་པ། བན་ཚུན་ལྟོས་ནས་དཔེ་བ་འབྱེད་པ། དཀར་པོའི་རྒྱས་དཔེ་བ་ནག་པོ་དང་། བཀ་
པོའི་རྒྱས་དཔེ་བ་དཀར་པོ། རིང་པོའི་རྒྱས་དཔེ་བ་ཐུང་དུ་དང་། ཐུང་དུའི་རྒྱས་དཔེ་བ་རིང་པོ།

རྒྱག་[རྟིང]① གནང་བཅའ་ཁས་སྒྲུངས་པའི་བཟ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ། ལྷ་བཅས་སྒྲན་
པའི་བཟ་རྟིང་སྟེ། མ་འོངས་པར་བརྒྱག་དང་འདས་པར་བརྒྱགས། སྐུལ་ཆོག་ལ་རྒྱགས་འབྲི།

རྒྱག་པ། བརྒྱག་པ། བརྒྱག་པ། ① རྒྱག་པ། དཀར་པོ་ལ་ནང་དུ་བརྒྱགས་པ། ཕྱིར་བྱུགས་ནང་དུ་
བརྒྱགས་ཀྱང་ཅང་མ་པན་པ། གཏམ་རྣ་བར་བརྒྱགས་ཀྱང་དོན་མ་རྟོགས། ② དེ་བ་དང་མེད་
པཅས་ལྷ་བ། དོན་གནད་ཡང་ཡང་བརྒྱགས་པ། ③ [རྟིང]གནང་བ།

རྒྱགས། རྒྱག་པའི་སྐུལ་ཆོག

རྒྱགས་པ། [རྟིང]ལས་ཀ་བྱེད་པ།

རྒྱས། ① སྤུས་དང་དོན་འབྲས་སྟེ། མ་འོངས་པར་བརྒྱས་དང་འདས་པར་བརྒྱསས། སྐུལ་ཆོག་ལ་
རྒྱས་པའོ། ② རྒྱས་པོ་ཡི་ཆོག་བསྐྱས་པ།

ལྷམ་སྒོར། ① རི་མོ་སྒོར་སྒོར། ② རི་མོ་སྒོར་སྒོར་འབྲི་བ། ③ བསྒོར་ནས་རི་མོ་འབྲི་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག

ལྷམ་འཁོར། ① རིལ་རིལ་སྒོར་མོའི་དབྱིབས་ཅན། ② སྒོར་འབྲིལ་འབྲིལ་དུ་མ་ཐུན་ཐབས་ཀྱི་བར་
འདུམ་བྱེད་བ། ③ དབྱིབས་གཟུགས་གོར་གོར་རམ་རིལ་པོར་བཟོ་བ།

ལྷམ་ཐིག་སྒོར་ཐིག

ལྷམ་པ། ① བལྷམས་པ། བལྷམ་པ། ལྷམས། སྤིལ་བ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཤིང་བལྷམས་པ།

② མ་ཐུན་བར་བྱེད་བ། འཁོན་བལྷམས་ཏེ་མ་ཐུན་བར་བྱས། དབྱེན་བལྷམས།

ལྷམ་པོ། དབྱིབས་ཀྱི་བྱུང་བར་གོར་གོར་དང་རིལ་རིལ། མགོ་ལྷམ་པོ། གཏོར་མ་ལྷམ་པོ། ཤིང་ལེབ་
ལྷམ་པོར་གཏུབ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྒོར་མོ་དང་། ལུང་མེད། རིལ་པོ་བཅས།

ལྷམ་པོ་འཛིན། [མངོན]ཏེ་མ།

ལྷམ་ལྷ། ལྷ་མོ་སྒོར་སྒོར་རམ་རིལ་རིལ།

ལྷམས། ལྷམ་སའི་སྐུལ་ཆིག

ལྷོ་བ། [duo] དང་། [dzuo] གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་ཆོག ① ཡང་ཡང་འདོན་བ། དག་ནས་ཡིག་
དུག་བལྷས་བྱང་སངས་མ་རྒྱས། ② ལྷོལ་བའམ་འདའ་བར་བྱེད་བ། སྐྱག་བསྐལ་བལྷས་པ།
ལྷ་རན་བལྷ་བ། ③ འཆད་བའང་ཤོད་བ། [མཆོག་དམན་ཀུན་ལ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་བལྷ་བ།

ལྷོག ① བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་བལྷོག་ཅེས་འབྲི། [ལྷ་
གཉིས་ཐུན་ཅན། ༡འདི་ལ་ [duok] ཞེས་ལྷོག་པ་དཔེར་ན། ལྷས་རན་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གཅིག་
ལྷོག [ཡེ་འགྲོགས་སུ་མ་བརྒྱ་དུག་བཅུ་ལྷོག [བགོགས་རིགས་སྟོང་སྟག་བརྒྱད་ཅུ་ལྷོག [བྱིས་
པའི་གདོན་ཆེན་བཙུ་ལྷོག [ཅེས་པ་ལྟོའོ། ② [dzuok] ཞེས་པ་དཔེར་ན། ལྷོད་ཐུང་
འདིའི་རིན་གོང་སྒོར་བདུན་ཅུ་རེ་འདུག དས་སྒོར་བརྒྱ་སྟོད་པ་ཡིན། ཞོས་ངལ་སྒོར་སུམ་ཅུ་
ཚུར་ལྷོག་བྱུང་། རྩོག་དང་སྐྱ་གཅིག་ལྷོག་དགོས།

ལྷོག་སྐུར། གོགས་བར་ཆད་རིགས་བྱིར་ལྷོག་ཐབས་ཤིག

ལྷོག་ཐབས། འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས། རྒྱན་མ་ཡོང་གོང་གི་ལྷོག་ཐབས།

ལྷོག་ཐབས་མེད་བ། འགོག་ཐབས་མེད་པའི་དོན།

པར་ལྟོག་པ།

ཆོག་པ། བཟོག་པ། བཟོག་པ། ཆོག་ལོག་པ་ལས་ཕྱིར་ལྟོག་པར་བྱེད་པ་དང་ཁ་སྐྱར་བ། གཡུལ་
ཆོག། དག་བཟོག་པ། རྒྱུ་ཅ་ཅུང་ཆོག་ རྒྱུ་རན་བར་ཆད་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་བཟོག་པ། མི་ཁ་
བཟོག་པ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་deny ཟེད།

ཆོག་པ་ལྷ། བཞམས་བཟོ་དང་། གསོལ་བ། བཛོད་པ་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་སོ།།

ཆོག་པ་གསུམ། བཞམས་བཟོ་དང་། གསོལ་བ། ལས་བཛོད་པ་བཅས་གསུམ་སོ།

ཆོག་པ། སྐུ་ཆིག་སྟེ། དག་དམག་པར་ཆོག་པ་ཤིག་ལྟ་བུ།

ཆོས། ① [dzei] ཆོ་བའི་སྐུ་ཆིག་ ཁྱོད་པ་ཡུལ་དུ་སོང་ན་དེ་སྐུ་མཆེད་ཆོ་ལ་ང་བདེ་མོ་རེད་
ཆོས་ཤོག་ ཆོ་བ་མ་ཆོ་ལ་སྟོང་ཕྱིར་ཕྱིས་ཆོས། ② [dei] བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ བསྐྱར་བའི་
དོན་ཏེ། ཆིག་སྟེ་ཕྱི་ཆོས་པ། བསྐྱར་ཆོས། ཆིག་ལ་ཆོས་སྟོན་མེད།

ཆོག་སྟོན། བཤད་ཐེན་པའི་ཆིག་དེ་དགོས་པ་མེད་བཞིན་སྐྱར་ཡང་བཤད་པའི་སྟོན། གཏམ་སྟེ་ཕྱི་
ཆོས་སྟོན་མེད་པ།

ཆོས་གར། རིག་གནས་ཅུང་པ་ལྷའི་ནང་གསེས་ཏེ། དག་ནས་སྐྱ་ཆིག་ཆོས། ལག་པས་རོལ་མོ་
འཁྲོལ། ལུས་ཀྱིས་གར་འབྲབ་པ་བཅས་ཀྱི་མིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གར་འཆམ་དང་། གར་
ཅེད། གོ་གར། ཞབས་གོ། རོལ་ཅེད་བཅས་སོ།།

ཆོས་གར་གྱི་རྣམ་འགྲུར་དག། ༡ མཛེས་ཤིང་སྒྲིག་པའི་ཉམས། ༢ བཛིད་ཅིང་དཔའ་བའི་ཉམས།
༣ ཡིད་དུ་མི་འོང་ཞིང་མི་སྐྱབ་པའི་ཉམས། ༤ ཡ་མཆན་ཞིང་ཆོད་བྱོ་བའི་ཉམས། ༥ དབང་
བཅན་ཞིང་དག་ལུལ་གྱི་ཉམས། ༦ མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་ཅམ་གྱིས་དངངས་ཤིང་འཇིགས་
པའི་ཉམས། ༧ སྐྱབ་བསུལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་ཅིང་སྦྱིང་ཐེ་བའི་ཉམས། ༨ འདོད་པ་ལ་རུམས་ཤིང་
ཆགས་པའི་ཉམས། ༩ དུལ་ཞིང་འཇམ་ལ་ཞི་བའི་ཉམས་བཅས་དགྲ་ཡོད་པའི་ནང་ཆན། དང་
པོ་གསུམ་ནི། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་རྒྱུ་དང་། རིས་མ་དུག་པོ་དེ་ལ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་
ཀའི་རྣམ་འགྲུར་ཡོད།

ཆོས་གར་ཁང་། ཆོས་གར་འབྲབ་པའི་གནས།

ཆོས་གར་མཁུ། ① ཆོས་གར་འཁུ་མཁུ། ② [མཛོན་མ་བྲ།

ཆོས་གར་གྱི་བསྟན་བཅས། ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཀྱི་གཏམ་སྟན་པོ་དེ་ཆེད་ཀྱི་སྟོན་ས་གར་དང་ཅེད་མོ་
བྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་དཔེ་ཆ།

ཆོས་གར་གྱི་མཆོམས་སྟོར་ལྟ། མཆོམས་སྟོར་ལྟ་ནི། སྟོ། ལན་གྱི་སྟོ། སྟོང་པོ། མི་བཟོད་པ། དེས་བྱུང་པོ།
ཆོས་གར་གྱི་ཡན་ལག་བཅས་ར་བཞི། ༡ ཉེ་བར་ལེན་པ། ཉེ་བར་མཁོ་བ། ཡོངས་སུ་འཛོག་པ། རྣམ་
པར་སྟེད་པ། དེག་པ། མོབ་པ། མཉམ་པར་འཛོག་པ། སྐྱབ་པ། བརྟེས་པ། དབྱེ་བ། དབྱེ་བར་
བྱེད་པའོ། ༢ ཡོངས་སུ་འཛོག་པ། རྣམ་པར་འདར་པ། གདུང་པ། ཅེད་མོ། ཅེད་མོའི་མདངས།
རབ་ཏུ་འགྲོ་བ། འགལ་བ། ཉེ་བར་གནས་པ། མ་དག་པ། སྐྱེ་པོ་འགོད་པར་ཚོམ་པ། ཡི་གེ་བསྐྱ་
བའོ། ༣ མ་བྱུང་པ། དཔེར་བཟོད་པ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན་དཔེར་བཟོད་པའི་རིམ་པ་བསྐྱ་བ།
རྗེས་སུ་དཔག་པ། སྟོར་པ། བཏག་དབྱུད། གཞེར་པ། སྟོབས་ལྷག་པ། ཡིད་འབྱུང་པ། འཆབ་
པའོ། ༤ ཆོལ་པ། འཛོར་པ། འཛོག་པ། ལུས་པ། བན་ཚུན་དུ་གནས་པ། འཛོ་བ་པ་གསལ་པ།
འབྱེད་པ། འགོག་པ། འགལ་བ་ལེན་པ། འཕྲིད་པ། རབ་ཏུ་སྟེད་པ། ༥ མཆོམས་སྟོར། འགོག་
པ། སྟེལ་པ། གཏན་ལ་པབ་པ། སྟོད་པ་གསལ་པ། རབ་དངས། གུན་དགལ། དུས། ཉེས་པར་
སྟེད་པ། བསམ་པ་ལྟ་པ་འཆད་པ། སྟན་རྒྱ་བསྐྱ་བ། རང་གིས་སྟོན་པ་བཅས་སོ།

ཆོས་གར་གྱི་ཡན་ལག་ལྟ། ཆོས་གར་པ་དང། མདོ་འཛིན་པ། རོལ་མོ་བ། ཆས་གཞུག་པ། བཞད་
གད་པ་བཅས།

ཆོས་གར་ཆོགས་པ། ལྷ་གཞས་གར་ཅེད་ཅེད་མཁུ་སྟེ་པའམ་ཤོག་ཁག

ཆོས་གར་མཛེས་ཆུལ། ལྷ་གཞས་ཆོས་གར་དང། གཏམ་བཟོད་ཆོས་གར། ཞབས་མོའི་ཆོས་གར།
གསང་ཐག་ཆོས་གར་སོགས་ལ་སྟོད་པའི་གཟུགས་བརྟན་སྐྱབ་པའི་སྐྱེ་ཆུང་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ།
གར་སྟེགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། གར་སྟེགས་ཀྱི་འཆར་འགོད་དང། རྒྱལ་ལྗོངས་ཀྱི་རི་མོ། མི་
སྟེའི་གདོང་གི་མཛེས་བཟོ། ཁབ་ཆས། གསང་ཐག་བཟོ་བ། གྲིབ་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་
བཟོ་བ། སྟོག་སྟོན། སྟོག་འོད་སོགས་ཀྱང་འདུས་ཡོད།

ཆོས་གར། ཅོད་པའི་གནས་སུ་གར་བ།

ཆོས་སྒྲ་ཅན། ཡི་གེ་རེ་རེ་ནས་ཆོག་དོན་གསལ་པོར་སྟོན་མི་རུས་ཤིང་འདི་ཞེས་ངེས་གཟུང་མེད་
པར་ནས་རྒྱུ་ཡི་གེ་དང་། དག་ཚོག་ཏུ་བཀོལ་བའི་སྒྲ་ཆོག་བསྐྱར་ལྡབ་ཅན་ཞིག་སྟེ་ཞག་ཞིག
ཆང་ཆུང་། ཡང་ཡིང་། སབ་སོབ་ཅེས་བ་ལྟ་བུའོ།

ཆོས་ཆོད། གློག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་frequencyཟེར།

ཆོས་གཏམ། ཡང་ཡང་ལྡབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་གཏམ།

ཆོས་གཏམ། ཡང་ཡང་ལྡབ་སྐྱོར་བྱེད་པའི་གཏམ།

ཆོས་པ། ① འཆར་བའམ་འཁྲོ་བ། སྐར་ཡང་མིའི་གཟུགས་སུ་ཆོས་པ། ② བསྐྱར་ལྡབ་པ། ཡང་
ཆོས་བསྐྱར་ཆོས། ཉིས་ཆོས་སུ་མ་ཆོས་བྱས་ནས་ལབས་པ། གཞན་གྱི་ལད་ཆོས་མ་བྱེད། ཁྱོད་
ཀྱི་སྐད་ཆ་དེ་དག་ཆོས་པ།

ཆོས་བྲ། སྐད་ཆ་ཡང་ཡང་ཆོས་ཉེ་སྤྱི་བའི་མིང་།

ཆོས་ཙོད། ཁ་མཆུའི་ཙོད་འགས། ཁྲིམས་སའི་ཆོས་ཙོད།

ཆོས་ལམ། གློག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་channelཟེར།

ཆོས་ཤིག་ ཡི་གེ་སོགས་དག་ནས་ཡང་ཡང་བརྒྱ་བར་གྱིས་ཤིག་སྟེ། སྒྲགས་ཆོས་ཤིག་

ཆོས་ཉལ། བཅེགས་འདོགས་ཅན་གྱི་ཡིག་ཆེན། ཀ་མེད་སུམ་ཅུའི་ཡིག་གཟུགས་ལེགས་པར་
སྐྱངས་ཐེས་གཞི་ནས་ཆོས་ཉལ་སྟོབ་དགོས།

ཟ་བྲུམ། ཟ་བྲེ་ཨ་ཡའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཨ་ཡ་ཟ་
དང་ཟ་འི་བྱི་མོ། ཟ་བྲུམ་ཟ་འང་པག་དུག་པ། འཛོག་ཟ་ལུ་མོ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཟ་བྲེ་ཨ་ཡའི་
མིང་ཡིན་ནོ།

ཟ་མོད། ཟ་མོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་རི་སྤྱེས་ཤིག་སྟེ། རུས་བ་ཟ་འབྲུམ་དང་མཆུངས།

ཟ་རྒྱག་ གློག་མཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དཔྱིན་སྐད་དུ་lock ཟེད།

ཟླ་པོ། སྤྱི་ཆོད་ཀྱི་ཁྱེ་བྲག་སྟེ། ལོ་མའི་ལོགས་སུ་སྤྱད་དང་འདྲ་བའི་ཆེར་མ་ལྟན་པ།

ཟླ་ཕྱི་ཨ་ཡ། སྤྱི་སྟན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལུས་བས་དུ་ཆུ་དང་མ་ལ་པན།

ཟླ་འབྲུམ། མང་སྟན་ཀྱི་རིགས་ཟླ་པོའི་འབྲས་ལུ་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལུ་རྩེས་དོད། ལུས་བས་པོ་བའི་དོད་

ཉམས་བ་དང་། ལྷང་ནད་འདྲེས་བའི་ཆ་བ་རྩིང་བ་སོགས་ལ་པན།

ཟླ་ཆོད། སྤྱི་ཆོད་ཆེར་ལྟན་ཞིག

ཟླ་ར་བ་སྐལ་ལྟན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ཟླ་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

ཟླ་ར་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ། མཚན་གཤམ་སྐལ་ལྟན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་ཡང་ལྷ། མོན་འགར་དུ་སྤྱི་འབྲུངས།

འབྲུངས་ལོ་མི་གསལ། ཆུང་དུས་ར་རྩེ་མཛད། ར་འཆོ་བའི་ཆེ་རི་ཁ་ནས་པག་མོ་བྱ་བའི་དགོན་

བའི་རི་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་སྒྲོམ་རང་བྱུང་དུ་ཤར། སྒྲོམ་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོར་གྲེང་

མོལ་གནང་བ་ཐོས་བས། དེ་སྒྲོམ་ཡིན་ན་ངས་ཀྱང་སྒྲོམ་ཤེས་བར་འདུག་སྟུ་མ་ནས། བག་གྲུའི་

དགོན་པར་བྱོན་ནས་རྩེ་པག་མོ་བྱ་བ་དང་མཛད། ལྷ་མའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ཆེ་སྟུ་མ་སྒྲོམ་ཆེན་

བཟང་པོ་ཅིག་ཡིན་པར་འདུག་པ་ལ་དམ་ཆོག་གི་སེལ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་པར་འདུག་ སྒྲོམ་ཆེན་

བཟང་པོ་ཡིན་ཉགས་སུ་ཁྱོད་རང་མའི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་ཆེ་མ་ཡང་ལུས་སེམས་བདེ་བ་དང་།

ཁྱོད་རང་ལ་སྒྲོམ་རང་བྱུང་དུ་ཤར་བ་ཡིན། དམ་སེལ་ཡོད་པའི་ཉགས་སུ་ཁ་བྱབ་མིན་ཉལ་མི་

ཤེས་པ་ཡིན་གསུངས་ནས། རོ་སྤྱོད་ཅིག་གནང་བས་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འབྲུངས། མིང་

ཡང་སྐལ་ལྟན་ཡེ་ཤེས་སེང་གེར་བཏགས། དུས་ཕྱིས་ཀྱང་རབས་སུ་ཟླ་ར་དགོན་པ་བཏགས།

གཟེམས་ཁང་གི་ཅིག་ངོས་སུ་ཁོང་རང་གི་སྤྱིས་རབས་མང་པོ་ཡང་བྲིས། གདན་ས་པག་མོ་

བྱུང་ཡང་སྤྱི་ལ་མོ་ཆེ་ཅིག་པ་སོགས་གྲུས་ཞེན་ཆེ་བར་མཛད། སྒྲོབ་མ་གཡའ་བཟང་བ་ཆོས་

སྒོན་ལམ་སོགས་མང་དུ་བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཟླ་བ། ལྷང་ས་པ། ལྷང་བ། ཟླ་ས། ལྷོང་བ། ཀྱང་ལག་ལྷང་ས་ནས་མལ་དུ་ཉལ་འདུག

ཟླ་ས། ཟླ་བའི་སྤྱི་ཆོད།

གཟུག་ལྷ། ལྷང་ལྷ།

གཟག་པ། གཟགས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་འགྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
གཟགས་པ། གཟགས་པ། གཟགས་པ། གཞོགས། གཡུག་གཡུག་བྱས་ནས་བྱུགས་ཀྱིས་ཕྱིར་
འདོན་བ་དང་། གཉིག་པ། མཛོད་མའི་ནང་གི་ང་གཟགས་པ། ཚུ་མེགས་ས་ལ་གཟགས་པ།
སྐྱུག་མཛོད་ནང་ནས་སྒྲན་མ་གཟགས།
གཟང་། ཅེ་མོ་འཕ་རྒྱོ། གཟང་ཐག་དབྱང་ཐག་ལྟ་བུ།
གཟང་འིང་། ཅེ་རྒྱུ་ཞིང་འིང་ག། ཆེར་མ་གཟང་འིང་། སྐྱུང་བྱ་གཟང་འིང་། མདུང་གཟང་འིང་། གྲི་བཟང་འིང་།
གཟང། ཡུལ་གྱི་མིང་།
གཟན། ① དགེ་སྲོང་གི་ཡོ་བྱང་བཅུ་གསུམ་གྱི་གས་ཤིག་རྩལ་གཟན། ② སེམས་ཅན་གྱི་ཐ་མ།
སྐྱུང་གི་གཟན་ལ་འདྲར་འད། དགོང་མོར་རྟ་ལ་གཟན་བ་སྐྱུང་དགོས་ལྟ་བུ།
གཟན་སྐྱུར། བྲ་པའི་གཟན་གྱི་སྒྲེ་མོ་སྐྱར་དུ་འབེབས་པའི་གྲས་ཚུལ་ཞིག་ བྲ་པ་ཆོས་གཟན་སྐྱུར་
མཐ་ནས་དགའ་བསྐྱུགས་འདུད་ཞུས་པ།
གཟན་དཀར་ཐུབ་བསྐྱར་ཉི་མ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོར་མི་ཉག་ལྟ་སྐྱུང་
འཕྲོག་སྒྲེ་དུ་སྐྱུ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཞི་བར་མདོ་མཁུན་བཅེ་ཡེ་ཤེས་རྩོད་རྒྱུ་ཡང་སྤྱིད་ཅོས་
འཛིན། རྒྱལ་འོང་མ་རྒྱ་སྤྱིད་ཡུང་དགོན་པའི་བསྐྱར་བདག་ཏུ་དབང་བསྐྱར། ཡི་གེ་སྲོང་ཕྱོག་
ནས་བཅུ་མས་ཉེ་སྤྱོད་གཉེར་གནང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པར་སྒྲེ་དགའི་རྩོགས་ཆེན་དང་། རྩོང་
གསར་བཤད་བྲ་སོགས་ཕེབས་ནས་ཐོས་བསམ་གནང་། སྤྱི་ལོ་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུ་བ་ནས་
བདུན་ཅུ་པའི་མཇུག་བར་དར་མདོ་རྩོད་ཕྱོགས་ནང་དུ་བཞུགས། ཡུང་གོ་འེ་བཙོས་བསྐྱུར་
དང་སྒོ་འབྲེད་ཀྱི་སྤྱིད་རྒྱས་དང་བསྐྱར་ནས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་འབའ་བ་བཟ་ཤིས་ཆེ་འིང་
གིས་དབུ་ཁྱིད་པའི་བོད་རྒྱ་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོ་ཙོམ་སྒྲིག་གི་ལས་སྒྲུབ་ནང་ཞུགས། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༡ལོར་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་གིས་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་བོད་ཡིག་
སྒྲོབ་བྲ་འཇུགས་པའི་སྒོ་འདོན་གནང་ཞིང་སྒོབ་སྤྱི་གཞོན་པའི་འགན་བཞེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་
སྒོལ་རྒྱན་རིག་གནས་སྐྱུར་སྒྲོབ་དང་དར་སྒྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་དགོ་ཁན་ཡང་གནང་། དུས་མཚུངས་
སྤྱི་སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ཞིབ་འཇུག་ཁང་དུ་བྲག་ལས་གནང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢ལོར་བཀའ་

[illegible]

གཟན་སྒྲིག་གྲ་གཟན་སྒྲོམ་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ། གཟན་ཐག་ཀྱང་ཟེར།
གཟན་ཆག་གཟན་པ་དང་ནག་གི་བལྟས་མིང་།
གཟན་ཚུང་། ལྷ་བྱ་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུལ་གཟན་ཚུང་ཚུང་།
གཟན་སྒྲིག་ས། གནག་ལྷག་སྒྲིག་སྒྲ་བཟས་པའི་སྒྲིག་ས་རོམ་འཕྲོ་མ།
གཟན་སྒྲན། རབ་བྱང་གི་གཟན་དང་གདན།
གཟན་པ། ① གཞོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ② གཞོད་པའམ་གཅེས་པ། ཆེར་མ་རྒྱུང་པ་
ལ་གཟན་པ། སྒྲན་ལ་གཟན་པ། སྒྲོད་པ་མི་བཟང་བས་ཁྲོགས་ལ་གཟན་པ། ③[ཆིང་]གསན་པ།
དོན་མེད་ཁོན་ཆེ་བ། ཟས་པོས་གཟན་པ་ལ་ཆོད་མི་འདུག ④ ཏྲེལ་ལ་སྒྲེར་རྒྱའི་རྒྱ་དང་སོག་
ས། བ་ལྷགས་ནང་ལ་བཞག་གཟན་བྱི་ལ་བརྒྱབ།
གཟན་པ་རྒྱབ་པ། ཏྲེལ་སོགས་ལ་ཚུ་རྒྱད་ནས་གཟན་པའམ་རྒྱ་སྒྲེར་བ།
གཟན་པོ། ① ཁོན་ཆེ་བ། ཟས་ལ་གཟན་པོ་ཡོང་། ལྷས་ལ་ཤིན་ཏུ་གཟན་པོ་བྱུང་། ② གཞོད་པོའམ་
རྒྱབ་པོ། ཆིག་རྒྱབ་མོས་རྒྱ་བར་གཟན་པོ་བྱས།
གཟན་རྒྱ། ཏྲ་ཐོག་ར་ལུག་སོགས་གསོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ།
གཟན་ཤམ། བོད་ཀྱི་གྲ་པའི་གཟན་དང་ཤམ་ཐབས་ཀྱི་བལྟས་མིང་། ལུས་སྒྲོད་དུ་ཁྱོན་ཆས་ལ་
གཟན་དང་ལུས་སྒྲོད་ལ་ཁྱོན་ཆས་ལ་ཤམ་ཐབས་ཟེར།
གཟན་ཤིང་། གཟན་པ་དང་མེ་ཤིང་།
གཟབ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྷ་བ། དེག་པ་བསྒྲིམས་པ་དང་དོགས་ཟོན་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། བད་པས་
ཟས་སྒྲོད་གཟབ། དག་ལ་གཟབ། རྒྱན་དུ་ཁ་ཆིག་གཟབ་པོས། གཟབ་སྒྲོས་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་པོས།
གཟབ་རྒྱས། གཟབ་གཟབ་ཀྱི་རྒྱས་སྒྲོས། གསོལ་སྒྲོན་གཟབ་རྒྱས་གཤོས་པ།
གཟབ་ཆེན་ལ་གཅེས་པ་བརྒྱད། ལྷ་ལམ་རྒྱུམ་ལ་སྒྲོས་ཆགས་གཅེས། གཅིག་ཕྱར་སྒྲེས་ལ་དབྱང་
ཕྱང་གཅེས། གདགས་པ་ཅན་ལ་ཟུར་ཐིག་གཅེས། སྒྲོད་ཕྱབས་ཅན་ལ་པོ་བ་གཅེས། སྒྲང་
ཕྱབས་ཅན་ལ་ཁོང་འཛེན་གཅེས། རྒྱང་པར་རྒྱང་ཞོན་བྱི་འབྱང་གཅེས། ། ཡར་ཕྱལ་མཐར་རྒྱས་
སྒྲོས་གཞོན་གཅེས། མིག་ཅན་དག་ལ་སྒྲེ་གཅོང་གཅེས་སོ།།

གཟབ་ཆེན་ལ་འདོན་པ་བཞི། དབུ་ཅན་གཟབ་མ་འབྲི་བའི་ཁྲད་ཆོས་ལ། ༡ བཟང་མགོ་ལ་འདོན། ༢
འཁྲང་དབྱང་པ་ལ་འདོན། ༣ སྒྲོས་སྒྲོ་ཐམ་ལ་འདོན། ༤ འདྲ་མར་འཐེན་ལ་འདོན། ༥ སྤྱང་
ཁོག་པ་ལ་འདོན། ༦ ཏུམ་སྒྲག་སྒྲ་ལ་འདོན། ༧ གཡེར་ཡར་འབྱུལ་ལ་འདོན། ༨ ཡང་ཡ་
བཏགས་ལ་འདོན། ༩ སྤང་ཐག་མཆུ་ལ་འདོན། ༡༠ བཟང་མགོ་དབྱང་ལ་འདོན། ༡༡ འཇུ་མ་
དཀར་ནག་སྒྲ་ལ་འདོན། ༡༢ མཉེན་བསྟོལ་མཆོམས་སྤྱ་འདོན། ༡༣ ཏུར་མིག་ལ་འདོན། ༡༤
འབྲུག་ཡན་ལག་ལ་འདོན་ནོ།

གཟབ་མཆོར། རྒྱན་གོས་ཡག་པོ། གཟབ་མཆོར་སྤྲས་པ།

གཟབ་འཆོས། གཟབ་ནན་བརྟན་པོ། མཛོ་བསམ་གཟབ་བརྟན་གཏོང་བ།

གཟབ་ནན། གཟབ་གཟབ་ནན་ནན། གོས་སྤྱར་གཟབ་ནན་བྱེད་པ། གཟབ་ནན་གྱིས་ཉན་པ།

གཟབ་པ། ① བཟབས་པ། གཟབ་པ། གཞོབས། བཟབ་བཟབ་བྱེད་པ། ཟས་སྦྱོང་ལ་གཟབ་པ།

མགོན་ལ་བཟབ་པ། སྤྲ་ལེན་གཟབ་དགོས། ② གཞོབ་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གཟབ་སྤྲས། གོས་རྒྱན་མོགས་ལེགས་པར་བགོས་པའི་སྦྱོང་ལམ་སྟེ། གར་བས་གཟབ་སྤྲས་བྱས།

གཟབ་སྦྱོས། རྒྱན་གོས་གཟབ་མཆོར་བྱས་པ།

གཟབ་མ། ཡི་གེ་དབུ་ཅན་ནམ་ཡིག་དཀར།

གཟབ་བཞེས། ① འཕྲི་ཁུར་དང་སྦྱོང་ལམ་གྱི་གཟབ་བཅོན། ཐུགས་ཁུར་གཟབ་བཞེས། འཕྲོད་

བསྟེན་གཟབ་གཞེས། ② གཟབ་མཆོར་སྤྲས་པ།

གཟབ་གཟབ། ཉན་ཏན་གྱི་དོ་འཁྲར་རམ་སྦྱོང་ལམ་སྤྲས་པོ། བསམ་སྒྲོ་གཟབ་གཟབ་གཏོང་བ། ལས་

འཁྲང་དོག་སར་འཕྲོ་བྱས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས།

གཟབ་གཟབ་ནན་ནན། རིག་པ་བསྐྱེམས་པའི་བྱེད་སྦྱངས། རོན་གནད་ཆོང་མ་གཟབ་གཟབ་ནན་ནན་

གྱིས་ཐག་གཅོད་བྱེད་པ།

གཟབ་གཟབ་གཟེངས་གཟེངས། དག་འདག་ལ་གྲུས་གྲུས་སམ་དང་དང་དོད་དོད། ངལ་ཚོལ་གཟབ་

གཟབ་གཟེངས་གཟེངས་གྱིས་བྱས་པ། གཟབ་གཟབ་གཟེངས་གཟེངས་གྱིས་སྤྲ་ལེན་ཞུས་པ།

གཟབ་ཡིག་ རོད་ཡིག་དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་སྟེ། བཀའ་

ཤོག་སོགས་ལ་གཟབ་ཡིག་འབྲི།
གཟབ་བཤད། དཔེ་ཆ་འཁྲིད་སྐབས་འགྲེལ་བཤད་གཏིང་གཟབ་པོར་བརྒྱབ་ཏེ་བཤད་པའི་དོན་ཡིན།
གཟབ་ས། གཟབ་གཟབ་བྱས་ཟེན་པ། གཟབ་ཀྱི་དྲུས་འདས་པ།
གཟལ། ལྷག་པ་ཕྱར་བྱ་བ་སངས་སོགས་ནམ་མཁའི་གཟའ་དང་། དྲུས་ཚོད་བདུན་ཐག་བཙེ་བའི་
གཟའ་དང་། ལུས་པོའི་ཚོར་བ་ཉམས་པའི་ནད་སོགས་ལ་ཟེད།
གཟའ་སྐར། གཟའ་དང་སྐར་མ་སྟེ། དུ་མོ་ཨ་མའི་ས་རུ་ལོག་རྒྱུར་གཟའ་དང་སྐར་མ་བལྟ་མི་དགོས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
གཟའ་སྐར་བཟང་པོ། གཟའ་སྐར་གྱི་འཕྲོད་སྦྱོར་བཟང་པོ།
གཟའ་སྟེ། འཛོན་ཐང་མེད་པའི་མི།
གཟའ་ཁྲིམ། རྒྱ་སྐར་གཟིའི་ཕྱོད་གནས།
གཟའ་འཁོར། གཟའ་བདུན་ཇེས་མོས་ཀྱིས་འཁོར་བ།
གཟའ་མོད། [མཛོན]གཟའ་སྐྱ་གཅན།
གཟའ་སྐྱ་གཅན། སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་ཐ་མཁན་ཏེ་སྐྱ་མ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ།
གཟའ་ཁྲིབ། སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་སྐྱ་གཅན་གདོང་ཐུག་གི་གཞོད་པ།
གཟའ་རྒྱག་བཤད་སྟོལ་ལ་སྐྱ་གཅན་གདོང་ཐུག་གི་གཞོད་པ་བྱུང་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འགྲུལ་མེད་
དམ་ཁ་གྲགས་རྒྱ་མེད་པར་བྱུང་བ། དེང་སྐབས་གསོ་རིག་ལས་ཁྲལ་རྩ་འགག་པ་ལས་སྤང་ཁྲལ་
ཤོར་བའི་ནད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
གཟའ་དགྲ། ཉི་མ་དང་། རྒྱ་བ་མིག་དམར། ལྷག་པ། ཕྱར་བྱ། པ་སངས། སྟེན་པ། སྐྱ་གཅན། མཐུག་
རིང་བཅས་སོ།
གཟའ་དགྲ་པ། སྐར་མ་དུ་བ་མཐུག་རིང་།
གཟའ་བརྒྱད་པ། རྩ་དུ་ལའམ་གཟའ་སྐྱ་གཅན། སྐར་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་ཉི་མ་རྒྱ་བ་ཐ་མཁན་གྱི་
གཟའ་ལ་ཟེད།
གཟའ་ངན་པ། ཉག་ཅིས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་གཤེད་གཟའ་སོགས་བྲག་མི་ཤིས་པའི་གཟའ་ལ་ཟེད།

གཟའ་ལྷ། མིག་དམར་དང་། ལྷག་པ། སྤར་བྲ། པ་སངས། སྤེན་པ་སྟེ་ལྷ།
གཟའ་བཅུ་ཉི་མ་དང་། ལྷ་པ། མིག་དམར་། ལྷག་པ། སྤར་བྲ། པ་སངས། སྤེན་པ། སྤྲ་གཅན། ཏུ་ས་
མེ། མཐུག་རིང་བཅས་བཅུ།
གཟའ་མཐུག་རིང་། སྤར་མ་དུ་བ་མཐུག་རིང་།
གཟའ་ཉི་མ། ① སྤར་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་ཐོག་མར་ཉི་མ་ནས་འགོ་འཛིན།
ཉི་མ་ཐོག་མར་སྤྱེས་པའམ། སྤོང་བར་ལུགས་ཇེས་ཐོག་མར་ཉི་མ་ནས་འགོ་འཛིན་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་ཡིན། སྤྱེས་བྲིས་ཀཤམ། སྤར་བྲག་སྟེ་ནབས་སའི་རྒྱ་ཆོད་ཞེ་ལྷ། ཉི་མའི་ཞག་
གསུམ་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཡུལ་འོངས་ཀྱི་ཐད་ལའང་ལྷ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་བདུན་པ།
གཟའ་གཏད། ༡ ཉི་མ་དང་། ༢ ལྷ་པ། ༣ མིག་དམར་། ༤ ལྷག་པ། ༥ སྤར་བྲ། ༦ པ་སངས་། ༧
སྤེན་པ། ༨ སྤྲ་གཅན། ༩ ཏུ་ས་མེ། ༡༠ མཐུག་རིང་བཅས་བཅུ།
གཟའ་དག་རེས་གཟའ་དག་པ་སྟེ་ལྷ་བསྐྱེས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཆོས་འོངས་ཇོགས་མཆོམས་ཀྱི་རེས་
གཟའ་དང་། རྒྱ་ཆོད། རྒྱ་སྤང་སོགས་གསལ་བར་སྟོན་པའོ།
གཟའ་དུག་སྟོ་སྟོན་གྱི་རིགས་འིག་སྟེ། བྱང་གསེས་སུ་གཟའ་དུག་གཙོ་བོ་ཡབ་ལུས་གཉིས་དང་།
འཁོར་གཟའ་དུག་དགུ་སོགས་མཆིས། ཏུ་ས་པས་གཟའ་ནད་སྤྱི་ལ་པན།
གཟའ་རྒྱ། གཟའ་རྒྱ་འོངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དེལ་བ་ལ་གཟའ་རྒྱ་མ་ལ་བཅི་བྱའི་རྒྱ་བ་སྤྱ་མའི་གནས་
སྟོང་གི་རེས་གཟའ་དང་། ཆོས་ཞག་དེ་ཇོགས་མཆོམས་ཀྱི་རྒྱ་ཆོད་རྒྱན་དང་བཅས་པ།
གཟའ་གདོན། སྤར་གྱི་བཤད་སྟོལ་རྩ་དུ་ལ་སྟེ་གཟའ་གྱི་བ་ཀྱི་ནད་གཏོང་མཁན་གདོན་འདེ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་
གཟའ་གདོན་གྱི་ནད། དེ་ཡང་རྒྱ་སྤྱེས་བེད་སྤྱི་སྟེ་མཐུག་ཡོད་རྒྱ་བའི་དུས་སུ་གཟའ་ནད་ཡོང་བའི་ཉེན་
ཁ་ཡོད་པའི་དུས་ཡིན་པར། བོད་ལུགས་ཆོས་བཞི་དང་། བརྒྱད། བཅུ་གཅིག་བཙོ་ལྷ། བཙོ་
བརྒྱད། ཉི་ཤུ། ཉེར་གཉིས། ཉེར་ལྷ། ཉེར་དགུ་བཅས་ལ་ཡིན། བོད་ཀྱི་ཆོས་ཞག་གི་ཅེས་ལ་
ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱ་ཆོད་དུག་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་བེད་སྤྱི་སྟེ་སྤར་ལ་རྒྱ་ན་གཟའ་འོག་རྒྱ་
ཆོད་༡-༣༠བར་རྒྱ་བ་དང་། དེ་ཆ་ལ་རྒྱ་ན་གཟའ་འོག་རྒྱ་ཆོད་༣༡-༠བར་རྒྱ། ཞིབ་པ་བོད་
ལུགས་འོ་ཐོའི་ནང་དུ་བལྟ་དགོས།

གཟའ་བདུད་དཀར་པོ། གཟའ་དུག་མེ་རྟོག་དཀར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་གཟའ་དུག་དང་མཚུངས།
གཟའ་བདུད་མགོ་དགུ། གྲོ་སྒྲན་གཟའ་དུག་གྲོང་པོ་གཅིག་ལ་མེ་རྟོག་དགུ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་
པ་གཟའ་དུག་དང་མཚུངས།

གཟའ་བདུད་ནག་པོ། གཟའ་དུག་མེ་རྟོག་གྲོ་ནག་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་གཟའ་དུག་དང་མཚུངས།
གཟའ་བདུན། ཉི་མ། རྩི་བ། མིག་དམར། ལྷག་པ། སུར་བྲ། པ་སངས། སྟེན་པ་ལོ།

གཟའ་ནད། གཟའ་བདུན་རྩ་རྒྱུ་ལས་གཏོང་བར་གྲགས་པའི་ནད་དེ། གྲང་སྟེང་ཁྲག་ཅ་རྟོལ་ནས་ཁ་
སྒྲུགས་ཤིང་མིག་སྟེ་བ་དང་། གཞོགས་བཤལ་བ། ཆོར་བ་ཉམས་པ། ཇི་ཆེན་དང་ཇི་ཆུང་བར་
མེད་དུ་འཆོར་བ་བཅས་འབྱུང་བའི་ནད་ཅིག་ རོན་དངོས་གྲང་ཅ་ཁྲག་གིས་འགགས་པའམ།
ཡང་ན་གྲང་ཅ་འགག་ནས་གྲང་བའི་ནད་དུ་ཁྲག་ཤོར་ཏེ་ཆོར་བ་དང་བརྟན་པའི་དབང་པོ་ཉམས་
པའི་ནད་ལ་ཟེར། རྩ་སྒྲན་དུ། 脑溢血 ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

གཟའ་གནས་དུག གཟའ་གནས་དང་། རྩ་ཆོད། རྩ་སྒྲང་། དབྱགས། རི་རོའི་ཆ་ཤས། རི་མཁའ་རོའི་
ཆ་ཤས་ཏེ་དུག

གཟའ་པ་སངས། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་དུག་པ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་ལྔ་པ།

གཟའ་པོ། མི་སྒྲན་པའི་མིང་གཞན་སྟེ། མི་སྒྲན་པོ་དང་། མི་འཇམ་པོ། མི་གཟའ་པོ་རྣམས་རོན་གཅིག་
སྟེ་སའི་སྒྲན་དུ་མི་སྒྲུགས་པ་ཡང་ཟེར།

གཟའ་སྟེན་པ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་བདུན་པ། དེ་ནི་སྐར་མ་འོད་རྒྱུད་དཀར་ཤམ་མེ་
བ་ཞིག་ཡིན་ཡང་འགྲོས་དཔ་བས་ཕྱིར་ལོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་བརྟག་བྱས་ན་རེས་སྐབ་བ་
ཞག་ཡིན། སྐྱེས་ཁྲིམ་སྐབས་ཀྱི་རྩ་ཆོད་ཀྱི་ཉིན་དཀྱིལ་ཆེག་ཁྲི་བདུན་བརྒྱ་རེ་དུག་ཆེས་དཀྱིལ་
ཆེག་ཁྲི་དགུ་བརྒྱ་ལོ་བདུན་མདའ་འདོད་དུག་ཆ་ཆེག་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་ལོ་བདུན། ② གཟའ་
འཁོར་རེའི་ཞག་དུག་པ།

གཟའ་སུར་བྲ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་ལྔ་པ། དེ་ནི་སྐར་མ་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་
ཅན་ཞིག་ཡིན། སྐྱེས་ཁྲིམ་མེ་བཞི་རེ་རྩ་ཆོད་མིག་ཉིན་དཀྱིལ་བཞི་སྟོང་བཞི་བརྒྱ་མདའ་འདོད་
དུག་ཆ་དགུ་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་བྲ་བཞི། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་བཞི་པ། ③ ལྷའི་ལྔ་མ། དེ་སྟེ་

ནམས་ལ་སྒྲ་རིག་པ་སྒྲོབ་མཁན་དག་ཀྱི་ཡིན་སྐད།

གཟའ་པོག་པ། གཟའ་ནད་ཐེབས་པ།

གཟའ་ཕྱིད་དག་པ། གཟའ་དག་གི་ཆེད་དུ་གཟའ་བར་ལ་རྒྱ་རྒྱ་གིས་སྒྲོན་འཕྲི་བྱས་ནས་ཉི་རྒྱ་
གིས་ད་དུང་སྒྲོན་འཕྲི་མ་བྱས་པས་ན་ཕྱིད་དག་ཟེད།

གཟའ་བར་པ། གཟའ་རྒྱ་ལ་རྟག་ལོངས་བྱིན་པས་གཟའ་བར་གྲུབ་ཀྱང་རྒྱ་ལོངས་སྒྲོན་འཕྲི་མ་བྱས་
པས་ཉིན་ཞག་དེའི་རེས་གཟའ་དངོས་སུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་ལ་རེས་པ་མེད་པས་ན་བར་པ་སྟེ་
ཕུང་གསུམ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།

གཟའ་མིག་དམར། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གསུམ་པ། དེ་ནི་རྒྱ་མ་དམར་པོ་འདྲ་དམར་
གསལ་ལེ་བ་ཞིག་ཡིན། སྤྲེས་བྲིས་མཆུད་ཆུ་ཆོད་སུམ་ལྷ། ཉིན་ཞག་དཀྲིལ་འཁོར་བྱག་བརྒྱ་
གྲ་བདུན། ཆེས་ཞག་དཀྲིལ་འཁོར་བྱག་བརྒྱ་གོ་བདུན་མདའ་འདྲོད་བྲག་ཆ་ཆིག་ཁྲི་ཉིས་བརྒྱ་
ཞེ་དགུ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་གཉིས་པ།

གཟའ་ཆེས། གཟའ་དང་ཆེས་པ།

གཟའ་འཛིན། ཉི་རྒྱ་གཟས་སྤྱིབ་པ། སྤྱིར་གནས་སྟོང་སྟེ་ཉི་རྒྱ་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཆར་བའི་
དུས་དེར་སྒྲ་གཅན་གདོང་མཐུག་གང་རུང་དང་གསུམ་འཛོམས་ཆེ་ཉི་འཛིན་འབྱུང་མིད་ལ། ཉ་
གང་སྟེ་རྒྱ་གཉིས་ཁ་གཏད་དུ་འཆར་བའི་དུས་དེར་སྒྲ་གཅན་གདོང་མཐུག་དང་རྒྱ་བ་གཉིས་
འཛོམས་ཆེ་རྒྱ་འཛིན་འབྱུང་མིད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་རྒྱུང་འགྲོས་ཀྱི་བཟོད་པ་སྤྱར་དལ་དང་སྟོ་
དབུས་བྱང་གསུམ་གང་ལ་སྒྲོད་པ་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན། རྒྱ་མ་གང་དང་གང་ལ་གནས་པ་
སོགས་ལེགས་པར་བརྟག་དགོས་ཏེ། ས་ཆོགས་སོ་སོའི་དབང་གིས་འཛིན་ཆ་ཆེ་རྒྱུད་དུས་སྔ་
ཕྱི་མཐོང་མི་མཐོང་མི་འབྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་ངོ་།།

གཟའ་རྒྱ་པ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་གཉིས་པ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་དང་པོ།

གཟའ་ཡི་རྟེན། [མངོན]སྒྲ་གཅན།

གཟའ་ཡི་སྤྲ་བྱ། [མངོན]གནས་ཀྱི་དགུ་ཆོགས་སམ་གནས་ཀྱི་སྟེ་རགས།

གཟའ་ཡིས་བརྒྱད། ① [མངོན]རྒྱ་བ་གཟས་བརྒྱད་པ། ② སེམས་ཅན་ལ་གཟའ་ནད་པོག་པ།

③ གཟའ་ནད་པོག་པ་ལྟར་རིག་པ་རྟོག་པ་ལ་གོ

གཟའ་རུ་དགོན། བཟ་ཤིས་ཕུན་ཚོགས་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་པོ་ཁྱི་
སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་གཉི་རིན་པོ་ཆེ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་མཛོད་དགེ་རྩིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟའ་པོ་ ① གཟའ་ནད་པོག་པའི་མི་ལ་སྤོང་པའི་ཆོག་ ② གཟའ་པོ་དང་དོན་གཅིག

གཟའ་རྩ་ཏུ་ལ། གཟའ་དགུའི་བརྒྱད་པ་སྤྱ་གཅན།

གཟའ་ལྷག་པ། ① རེས་གཟའ་བདུན་གྱི་ནད་ཆོན་བཞི་ལ། དེ་ནི་སྐར་མ་དཀར་གསལ་གསེར་འོད་
ཅན་ཞིག་ཡིན། ཉིན་དཀྱིལ་གྱ་བདུན་དང་བརྒྱ་ཆ་གོ་བདུན། ཆོས་དཀྱིལ་གྱ་དགུ་དང་བརྒྱ་ཆ་
སོ་དག་མདའ་འདོད་དག་ཆ་དགུ་ཉོད་སུམ་བརྒྱ་དང་བཞི། སྤྱི་ས་ཁྲིམས་ས་གཤི་ཆུ་ཆོད་སུམ་
ཟུ། ② གཟའ་འཁོར་རེའི་ཞག་གསུམ་ལ།

གཟའ་ཁམས། ཉི་མ་མིག་དམར་མེ་ཡི་ཁམས། རྩ་བ་ལྷག་པ་ཆུ་ཡི་ཁམས། བ་སངས་སྟེན་པ་ས་ཡི་
ཁམས། ཕྱར་བུ་སྤྱ་གཅན་རྒྱུང་གི་ཁམས། ཞེས་པ་ལྟར་སྐར་ཅིས་པ་དང་། ཉག་ཅིས་པ་ནམས་
ཀྱིས་ཕྱར་བུ་ཤིང་དང་། བ་སངས་ལུགས་ཡིན་པར་འདོད་པ་མ་གཏོགས་གཞན་འདོད།

གཟའ་རྟག་ལོངས། དེ་ལ་ཞག་གསུམ་གྱི་རྟག་ལོངས་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལས་ཆོས་ཞག་ནི་ཆོས་
ཞག་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད་ཆ་མཉམ་ན་ཆུ་ཆོད་དེ་དགུ། ཆུ་སྤང་གསུམ། དབུགས་བཞི་རི་མཁའ་
རིའི་ཆ་ལས་བཅུ་དྲུག

གཟའ་རྟེན། གཟའ་ཡི་རྟེན་དང་དོན་གཅིག

གཟའ་རྩ་བ། གཟའ་རྩ་དང་དོན་གཅིག

གཟའ་པོ་དག་པོ། [མཛོད་]ཉི་མ།

གཟའ་ནད་གསེས་གྱི་བཟོད་པ། རྩ་བའི་རང་འགྲོས་སྤྱར་བས་ཉི་མའི་མདུན་ནས་འཆར་ཏེ་རྒྱབ་ཏུ་
བྱུག་ ལྷག་སངས་མཛུགས་རིང་གསུམ་ཉི་མ་དང་ཉི་བར་འགྲོས་ཤིང་རང་འགྲོས་ཆུ་ལ་གྱིས་ཉི་
མའི་མདུན་རྒྱབ་ཅི་རིགས་ནས་འཆར་བྱུང་བྱེད་པས་སྤོད་དང་སྤོར་ལོངས་ཅན་མ་གཏོགས་མི་
མཐོང་ལ། དག་གཟའ་གསུམ་རང་འགྲོས་བྱུང་བས། ཉི་མའི་རྒྱབ་ནས་འཆར་ཏེ་མདུན་དུ་བྱུག་

བས་མཆན་བྱེད་ལའང་མཐོང་ངོ།།

གཟའ་ལྷ་ལྷན། གཟའ་ཡི་ལྷ་ལྷན་དང་དོན་གཅིག

གཟར། ལྷ་ལོག་གི་སྟན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཟར་མགོ་ཐུར་བ་བྲངས་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཤིང་གིས་བཅོས་པའི་སྒྲོག་རིགས་ཞིག

གཟར་ཆེན། ཏྲ་སྒྲའི་ལོག་ཏུ་འདྲིང་རྒྱའི་སྟན་ཞིག

གཟར་ཆེན་གཟར་རྒྱུང་གཉིས། གཟར་ཆེན་ནི་ཏྲ་སྒྲའི་ལོག་ཏུ་འདྲིང་བྱེད་ཀོ་བ་ལས་བཅོས་པའི་ཀོ་

གཟར་ཆེ་བ་དེ་ཡིན་ཅིང་། གཟར་རྒྱུང་ནི། ཡོ་བ་གདན་ཟེར་བ་ཡོ་བ་ཐག་གཡས་གཡོན་གྱི་སྟེང་

ནས་ཁེབས་ལྟ་བུར་གཡོགས་པའི་ཀོ་གཟར་རྒྱུང་བ་གཉིས་ལ་ཟེར།

གཟར་ཆོས་འཁོར་དགོན། མིང་གཞན་ཆོས་འཁོར་བ་དེ་ཆེན་གླིང་ཟེར། རྗེ་བཙུན་ཏ་ར་ན་ཐས་བྲག་

བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་ཤོད་རང་སྒྲོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གཉིང་སྒྲེས་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟར་སྟན། ལྷ་ལོག་གི་སྟན།

གཟར་ཐག་ ཡོ་བྱད་འགེལ་པའི་ལུང་ཐག

གཟར་པོ། ཐུར་ཏུ་གཞོལ་པོ། བྱེན་ཐུར་གཟར་པོ། རི་གཟར། གཟར་པོའི་ལ་ལ་མ་འཛེགས་ན། བདེ་

མོའི་ཐང་ལ་སྐྱེབས་ལེ་མིན། ཁ་མོའི་སྟན་སྒྲོར་མ་ཐོས་ན། ཐུ་མོའི་ནད་གཞི་བྲག་ལེ་མིན།

གཟར་བ། འགེལ་བ། ལྷ་གོས་ཐག་པར་གཟར། འཕེན་གཟར་བ།

གཟར་བྲ། ཐུག་བ་སོགས་ལྷག་བྱེད་ཤིང་ལས་བཅོས་པ་ཞིག དཀའ་ལས་སྦྱ་བས་བརྒྱབ་ནས་

ཡོངས་སྒྲོང་གཟར་བྲས་བྲས་ལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲོགས་དང་། ལག་སྒྲོགས། ཤིང་

སྒྲོགས་བཙས་སོ།།

གཟར་བྲ་མགོ་ [མངོན་]སྦྱལ།

གཟར་མོ། གཟར་པོ་དང་དོན་གཅིག

གཟར་ཞིང་། ཐེབས་ཞིང་ཡང་ཟེར། རི་ཐེབས་གཟར་པོར་བཙོས་པའི་ཞིང་ཁར་ཟེར།

གཟར་ཡུ། ཐ་མག་འཕེན་བྱེད་དགང་གཟར་གྱི་ཀན་ཅེ་ལམ་མདལ།

གཟར་རུ། [ཡུལ་]ཤིང་སྒྲོགས། ཅམ་པའི་གཟར་རུ། ཐུག་པའི་གཟར་རུ།

གཟལ་བ། [རྟིང་]བགས་པ།

གཟལ་བ། ཁ་འགས་པར་བྱེད་པ།

གཟས། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ལ་གཏད་པའི་དོན་ཏེ། གཟས་ནས་སློབ་གྲར་
སོང་ལྟ་བུ།

གཟས་པ། ① ཁ་གཏོད་པ་དང་དེག་པ་དང་ཚོམ་པ། མདའ་འཕེན་ལ་གཟས་པ། རྩེད་ཀྱི་བྱེད་པར་
གཟས་པ། བྱ་བར་གཟས་པ། དེ་ལ་རལ་གྱི་བདེག་པར་གཟས་པ་ན། ཟད་དུ་གཟས་པ།

② མངའ་ཤིས་སྐད་ཁ་གཏད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། སྤྱི་མའི་ཁ་གཟས་དང་ངས་འབྲུ་ལྷག་ལྟ་
བྱུང།

གཟས་འཛིན། གཟལ་འཛིན་དང་དོན་གཅིག་

གཟས་ས། [ཡུལ་]འགྲོག་པའི་རྟོལ་ར་ལུག་སོགས་འཆོ་ཡུལ་གྱི་རྩ་ས།

གཟི། ① འདིའི་བྱང་ཁྱེད་སྐྱོར་ལ་ཚན་རིག་དང་པའི་ཤེས་གཏན་ཞིག་ད་བར་ཤེས་རྟོག་བྱུང་མེད།
འགའ་ཞིག་གིས་རང་བྱུང་གི་དོ་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་འདོད། འགའ་ཞིག་གིས་ཆེས་གནའ་
བོའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ལག་རྩལ་གྱིས་བཟོས་པར་འདོད། དམངས་ཁྲོད་བཤད་སློབ་ཞིག་ནི་མི་
མ་ཡིན་པས་བཟོས་པར་འདོད། གང་ལྟར་གང་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་སའི་གོ་ལའི་བྱར་གཞན་ན་
མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་དོ་རིགས་ཤིག་ཡིན། བཅག་ན་བཅག་འགྲོས་ནས་བལྟས་ན་ཕྱིའི་ཁ་དོག་
དང་རི་མོ་ནང་དུ་མེད་ཅིང་། རྩེད་ཁྲོལ་བ་བལྟས་སྒྲ་བ་ལ་དབྱེད་ན་མིས་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་
ངས། འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་གཟི་ཡིན་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་མཆོང་ཡིན་
པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་མ་བྱུང་མཆོམས་མེད་པ་ཅན་ཡང་ཡོད་འདུག། ཆེ་རྒྱུ་ཤེས་མེད་ཅན།
དབྱིབས་པལ་ཆེར་ནར་མོ་དང་། གཟི་སྒྲག་ཆོག་ཅེས་པ་རིལ་རིལ་ཅན་ཡང་ཡོད། ཁ་དོག་ནག་
པོ་ལ་རི་མོ་དཀར་པོ་ལྷུ་མིག་ཅན་དང་། རྩེད་ཅན། རྩེད་ཀྱིས་ཅན། ཁ་དྲིས་ཅན་སོགས་
སྒྲ་ཆོགས་ཡོད། རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ལྷན་པོ་སྒྲག་ཆོག་དང་། རྩེད་ཤེས་ཆུང་། གཟི་རྩ་
སོ་ལ། ལག་ཁ། སེར་ཁ། ཁམ་ཁ། ལྷུ་མིག་གཅིག་པ། ལྷུ་མིག་གཉིས་པ། ལྷུ་མིག་དགུ་པ་

སོགས་ཡོད། ཞིབ་པར་བལྟས་ན་མཆོང་སོགས་རིན་ཆེན་རིགས་གཞན་ལ་མེད་པའི་ཁ་སྲ་
ཞེས་པའི་སེན་རིས་ལྷ་བྱའི་རི་མོ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། སྤ་ཆད་6.5~7℃ ཡོད་པས་ཤེས་
རིགས་སྤྱིར་བཏང་བས་བཅད་ཀྱས་ཀྱང་། མཐེག་ཆད་ཆུང་ཞིང་ཁོ་པས་བརྟུང་ན་ཆག་སྲ་བ།
ཕྱེད་ཁ་དོག་ལྷར་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོས་པར་བཅག་ཁ་ཁམ་སྤྱའམ་འོ་ཁ་ཡིན། བསྐྱར་མྱིང་ཁེ་
2.6 ~2.8ཡོད་པ་བཅས་ངོས་ཟིན་སྒྲ། ཤེས་ཐོང་དུ། སྤར་བའི་མཆོག་ནི་སྤ་ལོག་ལྷུས་པོ་
དང་། ལྷ་མིག་དགུ་བ་ཅན་གཉིས་ཡིན་གསུངས། དུག་འདོན་རིན་ཆེན་སྤྱི་ལྷར་བྱ། རོ་མངར།
ལྷ་ཇེས་སྟོམས། ཀྱས་པས་ངོམས། ལུས་ལ་འཆང་བས་སྤེད་གདོན་གཟའན་སྤར། ཞེས་ཟེར།
གཟི་རྒྱབ་ད། གསེར་རིས་ལ་གཟི་ཡིས་བརྟུང་ཉེ་འདོན་པར་བྱེད་ད།
གཟི་རྒྱུ། གཟི་བཟིང་དང་ཟིལ་ལྷགས། སེང་གེས་གཅན་གཟན་དང་རི་དྲགས་གཞན་ལ་གཟི་རྒྱུ་སྟོན་པ།
གཟི་བཟིང་། ཉམས་དང་བཀྲག་མདངས། མི་གཟི་བཟིང་ཅན། སྟོལ་རྒྱན་གཟི་བཟིང་ཅན། ཁང་བཟང་
གཟི་བཟིང་ཅན། གཟི་བཟིང་ཁོག་སྟོང་། གཟི་བཟིང་སྒྲ་ན་མེད་པ།
གཟི་བཟིང་སྒྲུལ། [མདོན]གསེར།
གཟི་བཟིང་ཅན་གྱི་རྒྱ། དོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འགའ་ཞིག་དཔལ་བའི་རྒྱན་གྱིས་རང་
ཉིད་གཟི་བཟིང་ཆེ་ཆེ་དང་གཞན་དག་ཉམ་ཆུང་ཆུང་ལྟར་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག།
གཟི་བཟིང་ཆེ་བ། ① བཀྲག་མདངས་སམ་རྩམ་ཟིལ་ཆེ་བ། ②[མདོན]གཞོན་ཀྱ་གདོང་དུག
གཟི་བཟིང་ཆེན་པོ། ① རྩམ་ཟིལ་ཆེ་བའམ་བཀྲག་མདངས་ཆེན་པོ། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
གཟི་ཉིད། རྟོ་སྒྲན་ཞིག།
གཟི་མ་སྤ། གཟི་བཟིང་གྱི་ཀྱས་པ། གཟི་མ་སྤ་ཉིན་རེ་ལས་ཉིན་རེ་རྩེ་ཆེར་འགོ་བ།
གཟི་དོས། གདོན་གཞོད་སེལ་ཞིང་མིག་ཁྲག་འདོམས་པ་དང་གཟི་བྱིན་སྤྱེད་པའི་དོམ་ར་བྱུང་པར་བཞིག
གཟི་རྟོ། ① རྟོ་སྒྲན་ཞིག ② རྟོ་སྒྲན་ཞིག ཀྱས་པས་བྱ་སྟོང་གྱི་རྟོད་སྤྱེད།
གཟི་མདངས། ① ལུས་ཀྱི་བཀྲག་མདངས། ② ཉི་ཁྲུ་སོགས་ཀྱི་འོད་ཟེར། ལུས་ཕྱོགས་གངས་རི་
དཀར་པོ་གཟི་མདངས་རྒྱས། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
གཟི་མདངས་མེད། སྤར་ནག་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། སྟོང་སྒྲན་གཞོན་ཀྱ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་

པའི་བྱུང་པའི་དདུལ་ཚུའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྟན་མཆོག་སྤོང་པོ་གཟི་མདངས་མེད། སྤང་མ་
ནག་པོའི་མིང་དུ་བཤད། ཅེས་གསུངས།
གཟི་བང་། གསེར་རིས་ལ་གཟི་འོད་འདོན་དུས་ལག་གདན་གྱི་བང་ལེབ་བམ་ཤིང་ལེབ།
གཟི་བྱེན། བཟླ་མདངས། གཟི་བྱེན་གྱི་དཔལ། གཟི་བྱེན་ཆེན་པོ།
གཟི་མ། མིག་ལྷེབས་ཀྱི་མཐར་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་མིང་།
གཟི་མིག་དགུ་པ། རིན་ཆེན་གཟི་མཆོག་ཚུར་མིག་དགུ་བ་ཅན།
གཟི་དམར། རྒྱས་སྤྲུལ་གཟི་དམར་ཞེས། རུས་མཆོང་ལྟར་བྱུང་བ་ཉམས་དམར་མདངས་ཅན་
ལ། རེ་མོ་གཟི་རིས་ཚུ་མིག་གཉིས་པ་མོགས་སྤྱི་ལྟར་ཡོད་པ། ཁ་དོག་ནག་པོ་དང་། རང་བྱུང་
གི་ཚུ་རིས་དཀར་པོ་ཅན། དབྱེབས་ལྷུ་མ་པོ་དང་། ལྷུ་མ་རིང་ཅི་རིགས་འཆོས་པ་འབྱུང་བས།
སྟན་དུ་སྤྱར་སྐབས་འདི་རྒྱུ་མེད་ཀྱང་གཟིའི་ཁོངས་སུ་གཏོང་དུ་བྱུང་བར་གསུངས། རོ་ལུས། རོ་
མངར། ལུ་ཇེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་གཟུང་ནད་སྤང་ཞིང་། གདོན་གཟེར་འཛོམས། ལྷང་སྐྱོན་ཅ་
དཀར་གྱི་ནད་རྒྱུ་མས་མེལ། ལུས་ལ་འཆང་བས་སྟེང་གདོན་གཟུང་ནད་སྤང་།
གཟི་རྩུས། རིན་པོ་ཆེ་ཁྲ་བོ་ཞིག་ལ་གཟི་ཞེས་དང་དེ་རྩུས་སུ་བཅོས་པ་ལ་གཟི་རྩུས་ཞེས་ཟེད།
གཟི་ཞགས། རིན་ཆེན་གཟིའི་སྤེང་བ།
གཟི་འོད། གཟི་བཟིང་དང་འོད་ཟེད། ཉེ་རྒྱའི་གཟི་འོད། ལྷོག་གི་གཟི་འོད།
གཟི་ཡིག། གནའ་རབས་ཞང་ཞུང་ཁུལ་དུ་སྟག་གཟིག་སྤྱངས་ཡིག་དར་བའི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་
ཡིག་ཅིག་ཡིན་པར་མཁས་དབང་འགས་གསུངས།
གཟི་འོད། དཔལ་དང་གཟི་བཟིང་རྒྱས་པར་རྒྱས་པ་བཟླ་བའི་འོད་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ།
གཟི་རེལ། དབྱེབས་རེལ་རེལ་ཡིན་པའི་རིན་ཆེན་ཁྲ་བོ།
གཟི་རིས། ① གསེར་ཚུ་བྱུགས་པའི་སྟེང་དུ་གཟི་ཡིས་གྲིས་པའི་རི་མོ། ② གཟི་ཡི་རི་མོ།
གཟི་རོང་དགོན། གཟི་རོང་གཞུང་འབྲུག་དགོན་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་
༡༣༤༦ ལོར་སྤྲུལ་མཆོས་དབྱེངས་རང་གྲོལ་ནས་བྱུག་བཟབ་གནང་བར་སྤང། བྱུག་མཐའ་རྟིང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟི་ལོག་མིག་ཞར་ལྷ། ལྷ་གྲ་དེའི་མིག་གཟི་ལོག་རེད།
གཟི་ཤལ། རིན་པོ་ཆེ་ཁྲ་བོ་ལས་བྱས་པའི་དོ་ཤལ།
གཟིག་གཙན་གཙན་ཞིག་གཟིག་ནག་གཟིག་དམར། གཟིག་ཆང་གི་སྒོ་འགྲམ་ལ། ལྷ་བའི་འཕག་འཆག་
གཟིག་ཁ། ཆོན་མདོག་གི་བྱེ་བྲག་སྟེ། གཙན་གཙན་གཟིག་གི་སྒྲིའི་རི་མོ་དང་འབྲ་བའི་ཁ།
གཟིག་སྒྲམ། [ཡུལ་]གཟིག་འཛིན་བྱེད་ས་དོང་ནང་གི་དོ་སྒྲམ།
གཟིག་ཐིག་མ། གཟིག་ལྷགས་ཀྱི་ཐིག་ལའི་རིས་ཅན། ལྷ་ས་བྱ་གཟིག་ཐིག་མ། རུམ་གདན་གཟིག་
ཐིག་མ།
གཟིག་གདན། གཟིག་ལྷགས་ལས་བྱས་པའི་གདན།
གཟིག་ལྷགས། གཟིག་གི་པགས་པ། གཟིག་ལྷགས་བཀའ་པའི་བོང་བྱ་ཡིས། ལོ་ཐོག་ཐོས་མཐར་
གཞན་གྱིས་བསད།
གཟིག་ཆང་། གཟིག་ཉལ་སའི་ཆང་།
གཟིག་རིས། གཟིག་ལྷགས་ཀྱི་ཐིག་རིས།
གཟིག་བྱབས། གཟིག་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་མདའ་བྱབས་རིགས་ཅིག་
གཟིག་སྒོག་གཟིག་ལྷགས་ཀྱི་བྱོན་པ་ཞིག་
གཟིག་ལྷས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ལྷ་བ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དང་རྫོང་ཁོངས་སྤྱི་ཡོད།
གཟིགས་སྐྱོང་། བཅེ་བས་སྐྱོང་བ། བྱང་པར་གཟིགས་སྐྱོང་། ཐོན་གཤེགས་དཔལ་ཐོའི་ཁྱིམ་མི་དང་
དམག་མིའི་ནང་མི་རྣམས་ལ་གཟིགས་སྐྱོང་གནང་བ།
གཟིགས་བསྐྱོར། བལ་བསྐྱོར་ཉེ། ཡུལ་གཞན་ནས་གནས་གཞན་ལ་བལ་ཞིང་བསྐྱོར་བ།
གཟིགས་མཁྱེན་སྤྲིང་ཡིག་ཀྱལ་ཁབ་ཅིག་གིས་རང་གི་བསམ་ཆར་ཀྱལ་ཁབ་གཞན་ཞིག་ལ་བཏང་
བའི་བྱེ་འབྲེལ་ཡི་གེ།
གཟིགས་མཆན། དཔེ་ཆའི་རྩ་བ་ཡིག་ཆེན་ལ་ཡིག་རྒྱུད་གི་མཆན་ཡོད་པ།
གཟིགས་རྟེན། ལྷ་ཡིག་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་བྱའི་ཁ་བཏགས་དང་དངོས་རྒྱུ་གཟིགས་རྟེན་སྤྲིང་མིན།

གཟིགས་རྟོག་གཙོ་པོ་མཐོ་གས་སོགས་དཔག་དབང་དང་མི་མང་གི་སྤྱན་དྲུ་པེབས་ནས་ལྷ་རྟོག་
བྱེད་པའི་དོན།

གཟིགས་སྤང་རང་དགའ་བ་མིན། རང་ཉིད་ལ་ཡི་དམ་གྱི་ཞལ་གཟིགས་པའི་མཐུན་སྤྱོད་ཆང་ཞིང་།
གསོལ་བ་བཏབ་ནས་རང་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱི་སྤང་བ་སོགས་བྱུང་ན་ཡི་དམ་དེའི་
གཟིགས་སྤང་བྱུང་བའི་དོན་སྟེ། སྐབས་དོན་འཇམ་དབྱངས་ཀྱི་སྤྱི་སྤང་བ་ཡིན་པས་སྤང་བ་
ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་ལས་འབྲུལ་སྤང་རང་ག་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

གཟིགས་པ། ① མཐོང་བ་དང་ལྟ་བའི་ཞེས། ཏེ་ཐོག་ནས་ཤོག་མ་གཟིགས་པ། བོང་བ་གསེར་གཟིགས།
སྤྱན་གྱིས་གཟིགས་ནས་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་གསུང་། གཟིགས་མོར་གཟིགས་ཤིག་གཟིགས་
འཆལ། ② རྟོགས་པའི་ཞེས། གསར་བཟེའི་བདེན་དོན་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པ། ཐུགས་རྗེས་
གཟིགས་རོགས་གནང་། ③ ཉོ་བའི་ཞེས། ཐུགས་མཁོ་ཡོ་བྱུང་ཆང་མ་གཟིགས་བྱུབ་བམ།

གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱལ་གྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། ཆིག་གི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་པས་སྤྱན་གྱི་གཟིགས་པ་རབ་རིབ་
མེད་ཅིང་རྣམ་པར་དག་པ།

གཟིགས་པ་ལྷ་ལྷན། རྒྱལ་བ་དམ་པ་རྟོག་དཀར་གྱི་གཟིགས་པ་ལྷ་སྟེ། དུལ་སེར་སྤྱད་དང་། རིགས་
རྒྱལ་པོ། རུས་བྱ་རམ་ཤིང་བ་བྲུ་འེ་རྒྱད། དུམ་སྒྲུ་མ་ལྷ་མཛེས། རུས་སྟོགས་མ་ལྷ་བདོ་
བཅས་ལ་གཟིགས་པ་ལྷ་པོ།

གཟིགས་པ་ཆེན་པོ། ① མཐོང་ཆེན་པོ་འཇམ་གཙོགས་ཆེན་པོ་འཇམ་ཏེ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་པ།
② སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན།

གཟིགས་པ་རྣམ་པ་ལྷ། གཟིགས་པ་ལྷ་དང་ལྷན་དང་དོན་གཅིག་
གཟིགས་པ་བཞི། མྱིང་། རུས། དུམ། རིགས་སོ།།
གཟིགས་པ་གཡོ་རྟོན། ལྷ་ཡིག་དང་མཉམ་དུ་འབྲུལ་སྤྱིའི་ཁ་བཏགས་དང་དངོས་ཆས། ལྷ་ཡིག་ལ་
གཟིགས་པ་གཡོ་རྟོན་མཆོན་ཅམ་བཅས་གྲུས་པས་ཐུལ།
གཟིགས་སྤྱོད་གོན། གཟིགས་སྤྱོད་བྲག་ཤིས་སྤང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་

༡༣༤༦ ལོར་སྐུལ་སྤྱོད་ཆེ་རིང་ནོར་བུ་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྫོགས་པ་ནས་
བཀའ་བརྒྱུད་པ་འགྲུབ། ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟིགས་བྱང་། ཡི་གེའི་ཁ་བྱང་།
གཟིགས་བྱེད། [མདོན]མིག
གཟིགས་འབྲུལ། ① གཟིགས་ཞིབ་ཏུ་འབྲུལ་བ། ② གཟིགས་མོ་འབྲུལ་བ། ③ གཟིགས་ཕྱད་འབྲུལ་
བ། དཔེ་དེབ་གསར་བསྐྱུན་སྒྲ་ཆོགས་གཟིགས་འབྲུལ་ཞུ་བ།
གཟིགས་མོ། ལྟ་མོ།
གཟིགས་ཚུལ། ལྟ་སྐྱད་ས་མ་མཁུན་ཚུལ། གཟིགས་ཚུལ་སྒྲ་ཆོགས་འབྲུང་སྲིད། དཔོངས་དོན་
ཟབ་མོར་གཟིགས་ཚུལ་ཅི་ཞིག་བྱང་ངམ།
གཟིགས་འཆལ། གཟིགས་པར་མཛོད།
གཟིགས་ཞིབ། མིག་གིས་བལྟས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། གཟིགས་ཞིབ་སྤྲིངས་ཆ།
གཟིགས་བཅོས། བྱས་ཐེས་ཀྱི་ལེགས་སྦྱེས།
གཟིགས་བཅོས་སྐུལ་ལྷག་ གཟི་བཟིད་མཆན་སྐྱེན་ནས་ལེགས་སྦྱེས་གནང་སྟེ་སྐུལ་ལྷག་གཏོང་བ།
གཟིགས་བཅོས་ཉེས་འགེལ། བྱས་ཐེས་བདག་ཁྱེན་སྟོད་པ་དང་བྱས་ཉེས་ལ་ཉེས་ཆད་འགེལ་བ།
གཟིགས་བཅོས་ཉུགས་མ། བྱས་ཐེས་འདོག་མཁན་ལ་གནང་བའི་ཉུགས་མ།
གཟིགས་བཅོས་ཡིག་རིགས། བྱས་ཐེས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཟོད་བསྐྱུགས་མཆན་པའི་ལེགས་སྦྱེས་ཀྱི་ཡིག་ཆ།
གཟིང་། གཟིང་གི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན།
གཟིང་བ། གཟིངས་བ། གཟིང་བ། ཟང་ཟིང་དུ་འངས་བ། སྤྱུག་ཟིངས་བ། སྤྱར་དང་སྤྲིན་མ་གྱེད་དུ་གཟིང་བ།
གཟིངས། ① ཚུ་ཐོག་ཏུ་ཤིང་གཏུང་མཐའ་སྤྱུག་མ་བསྐྱེགས་ཏེ་བཅིགས་ནས་འབྲེན་བ། ཤིང་རྣམས་
ཚུ་ཐོག་གཟིངས་བཅས་ཏེ་བྱངས་པ་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཚུ་གཏེར་ལམ་དང་། གཟིངས་
ཆེན་མོ། ② གྲུ་གཟིངས་སམ་གྲུ་ཐིངས་གཉིས་ཀ་འབྲི་སྟོལ་འདུག
གཟིངས་འབྲུལ་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ནས་ཐོག་མར་བཏབ་དུས་
གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། དེ་ཐེས་ལྷ་མ་འཇམ་དབྱངས་བཟ་ཤིས་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་

བྱུང་མཐའ་ས་སྐྱ་པར་བསྐྱར། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་ཚུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞིངས་པ། གཞིང་པའི་འདས་པ།

གཞིམ་ཁང་། ཁང་པའམ་ཁྱིམ།

གཞིམ་ཁང་སྐྱལ་སྐྱ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། རྟོད་ལུང་གདུགས་ར་བ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་
༡༩༡༦ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། འབྲས་སྤངས་མོ་གསལ་སྤིང་དང་། རྟོར་མོ་ལུང་སོགས་སུ་མཆོན་
ཉིད་ལ་གསན་སྤྱོད་མཛད། རི་པོ་དགེ་འཕེལ་སོགས་སུ་བསྟེན་སྐྱབ་ལ་བཙོན་བསམ་བྲགས་པ་
ཆེ་བ་བྱུང་། ཏུས་དེར་བྲགས་རྒྱན་འབྲས་སྤངས་སྤྱོད་པོད་མའི་སྤྱོད་དང་། ཏུ་ལའི་སྤྱོད་སྐྱེ་
སྤང་ལྟ་བུ་སྤྱོད་འོག་མའི་སྤྱོད་ཡིན། རྒྱན་ཏུ་འབྲས་སྤངས་གཞིམ་ཁང་གོང་འོག་ཅེས་འཕྱོད་
ཅིང་། ཁམས་སོགས་ཀྱི་འབྲུལ་པ་གཏོས་ཆེ་ལྟ་སར་ཡོད་མེ་གཞིམ་ཁང་གོང་གི་སྐྱལ་སྐྱ་བྲགས་
རྒྱན་ལ་མཛུལ་ཁ་ཞུ་མཁན་ནི་ཏུ་ལའི་སྤྱོད་ལྟ་བུ་སྤྱོད་ལྟ་བུ་ལས་ལྟག་པར་བྱུང་བ་སོགས་རྒྱ་རྒྱུ་
ཏུ་མར་སྤྱོད་སྤྱོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱི་སྐྱེ་མཛད་དགའ་ལྡན་པོ་བྱུང་མེ་གཞིམ་ཁང་
འོག་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ལྟག་དོག་གིས་བྲགས་རྒྱན་སྐྱེ་བའོད་རྒྱུའི་སྐབས་འཆོལ་བའི་ཏུས་
དེར་དགྲུང་གངས་སོ་བརྒྱུད་ལ་སོན་སྐབས་བྲགས་རྒྱན་གྱི་འབྲུངས་ཁང་གདུགས་པའི་མག་
པ་ནང་སོན་ཏེ་བྱུ་ཞེས་སྤྱོད་སྤྱོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱི་སྐྱེ་མཛད་ཡིན་པ་དེས་མེ་སྤྱོད་སྤྱི་
ལོ་༡༩༤༤ལྟེ་ཆེས་༡༩ཉིན་མགྲུལ་མཁྱིན་ནང་དར་བཟངས་ནས་བའོདས་རྩེས་གདུང་རྟེན་
དཔུལ་གདུང་བཞེངས་ཏེ་འབྲས་སྤངས་གཞིམ་ཁང་གོང་ཏུ་བཞག་ཡུང་རྩེས་སུ་སྐྱལ་སྐྱེ་དེགས་
པར་བཞེངས་ཚུལ་གྱི་སྤྱོད་བཟོད་འདི་བྱུང་བར་བཞེན་གདུང་རྟེན་ཁང་པ་དང་བཅས་པ་
བཞིགས་ཏེ། དངོས་རྩེས་རྣམས་ལྟོ་ཁ་དོལ་ཚུ་མིག་ཁང་སྤྱེལ་སྐད།

གཞིམ་ཁྱག་དགོན། མིང་གཞན་ཀམ་སྤིང་ཟེད། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཀམ་པ་ཏུས་གསུམ་མཁྱེན་
པས་བཏབ། དགའ་ལྡན་པོ་བྱུ་སྐབས་སུ་སྤྱོད་པོན་ཏུ་བསྐྱར། བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་པོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱོད་པོད་ཁྱེད་ལྷན་བྱུང་མཛོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཞིམ་ལྟོ་སྤྱོད་ཞེ་ཆིག་

གཟིམ་ལགག སྤར་བོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ནམས་ཀྱི་བཞུགས་གནས་གཟིམ་ཆུང་གི་སྒོ་འགམ་དུ་ལྟ་སྤར་
བྱེད་མཁན། བལ་ཆེ་བ་མི་བྱིངས་ལས་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཤ་སྟག་ཡོད།

གཟིམ་ཆས། མལ་ཆས།

གཟིམ་ཆུང་། སྟོད་སའི་ཁང་མིག་ཆུང་གས།

གཟིམ་ཆུང་དགའ་ལྗན་ཡང་ཅེ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མ་སྟུ་ཐེང་བརྒྱད་པའི་སྐབས་པོ་ཏུ་ལའི་ཤར་རྒྱུད་དུ་
གསར་རྒྱབ་བྱས་པའི་གཟིམ་ཆུང་ཞིག

གཟིམས་ཆུང་སྐར་པའི་རྒྱང་དམག དེ་སྟོན་བོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གི་གཟིམས་ཆུང་པའམ་
གཟིམས་པ་ཞེས་པའི་རྒྱང་དམག མདའ་བ་དང་། མདུང་བ། མེ་བདའ་བ། གྱི་ཐོགས་པ་བཙས་
གནའ་རབས་ཀྱི་དམག་ཆས་སྤྲས་པའི་དབྱང་སྟེ་ཞིག

གཟིམ་ཆུང་བ། སྤར་བོད་ས་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟུ་སྤར་དམག་མི་ཡིན་ཞིང་། ཉེ་དུས་སྟོན་ལམ་
ཆེན་པོའི་སྐབས་དུ་སྟེག་ཏུ་ཡོང་བའི་དམག་མིའི་གས་བོད་སྤར་རབས་པའི་ཆས་གོས་ཅན་གྱི་
དམག་ཁག་ཅིག

གཟིམ་ཏོག གཅིན་སྟོད་ཆབ་ཏོག ཆབ་རྩ་ཡང་ཟེར།

གཟིམ་བེལ། ཏུ་ལའི་སྒྲ་མའི་སྟུ་ཆས་སྟེལ་འཛེན་བྱེད་མཁན་ཁལ་བེལ།

གཟིམ་པ། གཟིམས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་འཕྱི་སྟེལ་གཞན་ཞིག

གཟིམ་སྟོད། གསར་སྟོད་ཀྱི་ཞེ་ཆོག

གཟིམ་དཔོན། སྤར་སྟུ་བླ་ཤག་སོགས་ཀྱི་མདུན་གཡོག་བྱེད་མཁན།

གཟིམ་མལ་བཅིགས། དེ་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྟེར་གྱི་ན་བཟའ་དང་གཟིམ་ཆས་སོགས་གསར་བཟོ། འཕྲུ་
བ་ཤལ། བརྩེ་ལེན་སོགས་ཀྱི་འགན་ཁུར་མཁན་ཞིག་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་གཟིམ་དཔོན་ཟེར་
བ་དེ་དང་འདྲ།

གཟིམ་དམག གཟིམ་ཆུང་བ་སྟེ་སྤར་ས་རྟེན་ལ་འཁྲི་བའི་བོད་སྤར་རབས་པའི་ཆས་གོས་ཅན་གྱི་དམག་མི།

གཟིམ་བཞུ། གསལ་བྱེད་བཞུ་མར།

གཟིམ་ཡོལ། སྟོ་ཡོལ།

གཟིམ་གཡོག་སྤར་སྒྲུབ་གི་མདུན་ལ་རྒྱད་ཏུ་གཡོག་རྒྱག་མཁན།
གཟིམ་ཤག་ཁང་ཁྲིམ།
གཟིམ་ས། མལ་ས།
གཟིམས། གཟིམ་ལ་ལྟོས།
གཟིམས་ཁང་། མལ་སའི་ཁང་བའམ་སྔོན་སའི་ཁང་བ།
གཟིམས་ཁབས། ཉལ་ཆས་འགྲེལས་བྱེད།
གཟིམས་ཁྲི། ཉལ་ཁྲིའི་ཞེ་ཆིག་
གཟིམས་གྲུར། ཉལ་སའམ་སྔོན་སའི་རས་གྲུར།
གཟིམས་སྒྲོ་མཚན་འབྲུར་མ། ཁང་བའི་སྒྲོ་མིང་བྱང་ཅན།
གཟིམས་ཆས། མལ་ཆའམ་ཉལ་ཆས།
གཟིམས་བྱལ། རྒྱ་གམ་མམ་བྱལ་བ།
གཟིམས་བ། ① ཉལ་བའི་ཞེ་ས། མཚན་མོར་གཟིམས་བ། མལ་ཏུ་གཟིམས་བ། ② ཉལ་འདུག་དང་
འབྲེལ་བའི་མིང་འགྲེལ་སྔོན་ཏུ་སྤར་ནས་ཞེ་སའི་མིང་བཟོ་བའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་གཟིམས་སྒྲོ།
གཟིམས་ཁང་། གཟིམས་ཆས།
གཟིམས་བྱག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་སྔོངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་ཤན་ཅ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟིམས་བྱག་ ཉལ་གཟན་སྤྱི་རིང་ཅན།
གཟིམས་འཕོག་ ① མལ་ཆས་རྒྱག་སྔོན་འཕོག་འཛོལ། ② སྤར་བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་སྐྱབས་
དབང་རྒྱུར་གསུང་བཤེས་ཆེན་གྱི་གཡོག་པོས་རྒྱབ་ཏུ་འཁྱེད་རྒྱའི་འཕོག་སྒྲིལ།
གཟིམས་མལ། ཉལ་གནས་སམ་ཉལ་ས།
གཟིམས་མལ་བ། སྤར་བོད་རྒྱལ་བོའི་ཉལ་ཁང་རང་ལ་གཡོག་བྱེད་མཁན་ཏེ་བྱིས་ཀྱི་གཟིམ་དཔོན་
དང་འབྲེལ་བའི་གཟིམ་དཔོན།
གཟིམས་ལམ། མི་ལམ་གྱི་ཞེ་ས། གཟིམས་ལམ་བརྟག་བ།

གཟིམས་ཤག་ཁང་ཁྱིམ་གྱི་ཞེ་ས།

གཟིམས་ས། ཉལ་སའི་ཞེ་ས།

གཟིར། མནར་བ་དང་ཨར་ལ་གཏང་བ་སྟེ། ལུས་སེམས་གཏུང་བས་གཟིར། ཉན་གྱིས་གཟིར། རྩོན་
ཆད་དཔུལ་པོ་བྱ་ལོན་གྱིས་གཟིར་ལྟ་བུ།

གཟིར་བལྟས། སྤྲེགས་སྒྲངས་གྱིས་བལྟས་བཤམ་ཁྲོས་པའི་ལྟ་སྒྲངས།

གཟིར་བ། ① མནར་བ་དང་གཏུང་བ། གཏུང་བས་གཟིར་བ། ཉན་གྱིས་གཟིར་བ། སྤྲེག་བསྐལ་མང་
པོས་གཟིར་བ། ② གཟམས་བ་དང་ཁ་གཏོད་བཤམ་སྤྲུན་བ། འབེན་ལ་གཟིར་ནས་མེ་སྤྲེགས་
རྒྱབ་བ། དབྱ་པོའི་སྤྱིང་ཁར་མཆོན་ཆས་གཟིར་བ།

གཟིར་བྱན་བ། སྤྱི་ཐེང་ཐེང་དུ་འཛིངས་བ།

གཟུ། ① སྤྲེགས་འདོགས་བྱེད་དང་ས་མཆམས་གྱི་རྟགས་སོགས་བྱེད་པའི་ཀ་བ་ལྟ་བུའི་མིང་།
② གཟུ་པོ་ཡི་མིང་མཐའ་བསྐྱས་བ།

གཟུ་བ། དཔང་པོའམ་འདུམ་བ།

གཟུ་དཔང་། ཤན་འབྱེད་དམ་བར་གྱི་དཔང་པོ།

གཟུ་པོ། ① ཅོད་སྐྱེང་བར་འདུམ་བྱེད་མཁན། ② བྱང་པོ། རྫོ་གཟུ་པོར་གནས་བ། གཟུ་པོའི་ཆེག་
ལ་བཅི་བཀྱར་བྱེད་བ། གཟུ་པོའི་བྱ་བ་བྱེད་བ། གཟུ་ལོག་ཁྱིམས་ལོག

གཟུ་པོར་གནས་བ། བྱང་པོར་གནས་བ།

གཟུ་རྫོ། སེམས་བྱང་པོ། བདག་བསྟོད་གཞན་སྟོད་མེ་བྱེད་པར། གཟུ་རྫོའི་གཏམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་དགལ་

གཟུ་རྫོན། བདེན་རྒྱན་དབྱེ་བའི་རྫོན་པོ་བྱང་པོ།

གཟུ་མས་བཀོད། གཤམ་ལོག་ནས་ཐག་གཅོད་བ། ལུགས་དང་འགལ་བའི་གཟུ་མས་བཀོད་བྱས་མི་ཆོག

གཟུ་འཆོ་མ། [རྫིད་སྤྲད་འཆོང་མ།

གཟུ་བཟང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

གཟུ་རུ་དཔོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༠པོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་མི་བསྟོད་རྟོ་རྟེའི་
རྫོ་བ་མ་གཟུ་རུ་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ། མཆོན་གཞན་ཀམ་ཀུན་བྱུང་ནས་མཁའ་འཛིགས་མེད་

ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྩ་
སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟུ་ལུམ། ① ཚུལ་འཆོས། ② རང་བཟོ། གཟུ་ལུམ་སྤྲོ་བ། སུམ་རྟགས་དོན་གྱི་བརྟུང་དང་།
འབྲེལ་མེད་གཟུ་ལུམ་ནོར་བ་རེད། ③ ས་བརྟགས་པའི་སྤྱོད་པ།

གཟུ་ལུམ་ཅན། ① བརྟག་དབྱེད་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་པར་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་དང་ལས་ཀ་བྱེད་
མཁན། ② རང་བཟོ་ཅན།

གཟུ་ལུམ་དུ་སྤྲོ་བ། གང་ཅན་ཅན་བཤད་པའི་དོན།

གཟུག ① ལུགས་སོགས་ཀྱི་ཤ་རིལ་པོ་སྟེ། ཤ་གཟུག་གཅིག་ལུས་ཤ་ཤ་གཟུག་གཅིག་ཅེས་པ་
ལྟ་བུ། ② བཙུགས་ཀྱི་མ་འོངས་པ།

གཟུག ཤ་ཁོག་གཅིག་ཆ་བཞེར་བཤོས་པའི་ཆ་གཅིག ཤ་ཁོག་གཅིག་ལ་སྟོད་གཟུག་གཉིས་དང་
སྟོད་གཟུག་གཉིས་ཡོད།

གཟུགས། ① གཟུགས་སུ་རུང་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་སྤྱད་
པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས། གཟུགས་ལུང་དང་དོན་གཅིག་པོ། དབྱིབས་གཟུགས། ཁ་
དོག་གི་གཟུགས། རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པའི་གཟུགས། གཟུགས་དང་གྲིབ་མ་འབྲེལ་མེད་
འགྲེགས་པ་བཞིན། གཟུགས་མེད་ན་གྲིབ་ནས་ཡོང་དོན་མེད། ② ལུས་པོ། གཟུགས་པོ་ཆེ།
གཟུགས་མཛེས་ཤིང་སྤྱོད་ལམ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ། ③ [མདོན]

གཟུགས་ཀྱི་ལུང་པོ་གཅིག་ཏུ་རེས་པས་བྲངས་གཅིག་མཆོན།

གཟུགས་སྤྱ། དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐར་ཕྱིན་པས་གདུལ་བྱ་དག་པ་མ་དག་
པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲང་འོར་གཞན་དོན་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་ཆགས་ཅན་དང་། སྤུལ་སྤྱོད་ཆགས་བྲལ་གྱི་
གཟུགས་སྤྲང་སྟོན་པའི་སྤྱོད།

གཟུགས་སྤྱ་གཉིས། ཡོངས་སྤྱད་སྤྱལ་སྤྱ།

གཟུགས་སྤྱའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུ། རང་གི་སྤྱ་མཐའ་དེ་མིན་གྱི་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པ་སྤྱ་
གཤེགས་པ་ལ་ཞེས་བྱེད་ཆེ་གསང་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ་ཞེས་

སོགས་བརྗོད་སྟོན་ཡོད་པ་དེའི་གོ་དོན་ནི། དེ་འདྲའི་ཁྲ་མ་སོགས་ཕྱི་ལོ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ནུ་
པ་ནི་ཆོས་སྐྱའི་ངང་ནས་སྐྱལ་པའི་ནུ་པར་བསྟན་པའི་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱ་གཤེགས་པ་དེ་ནི་
སྐྱལ་པའི་བཀོད་པ་དེ་ཆོས་སྐྱའི་ངང་དུ་པར་བསྟན་པ་འཇམ་ཐེམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།
གཟུགས་སྐྱའི་བཀོད་པ་བསྟན། གོ་དོན་ནི་ཆོས་སྐྱའི་ངང་ནས་གཟུགས་སྐྱའི་སྐྱལ་པ་མི་འདྲ་བའི་
བཀོད་པ་ལྷ་ཆོགས་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་སྟེ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་ཡིན་ཅིང་།
ཆོག་འདི་ཁྲ་མ་དགེ་བཤེས་སོགས་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རིགས་སྐྱ་གཤེགས་པ་ལ་བེད་སྤྱོད་
གཏོང་སྟོན་མེད།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་ ཆོས་སྐྱ་དང་གཟུགས་སྐྱ་གཉིས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་སྟེ་ཡོངས་སྐྱ་དང་སྐྱལ་སྐྱ་
གཉིས་ལ་འདྲ་གདོན་ནི་གདུལ་བྱ་སྟོ་ལ་སྤྱད་བྱས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ། རྩེ་བག་སྐྱ་བས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱ་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་ཏུ་མི་འདོད་དེ། དེ་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཉིད་
སྤང་གི་བྱང་སེམས་སྤྱོད་ལས་པའི་ལུས་ཉིད་དང་ཆེ་གཅིག་གིས་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུ་
སྟེ་བྱང་སེམས་སྤྱོད་ལས་པའི་ལུས་ཉིད་དེ་སྤང་པའི་ལས་ཉིད་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཕྱང་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་ཕྱང་སྐྱ་གཤེགས་དང་ཐེམ་པོར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་མཆེད། ཕྱིའི་སྐྱ་མཆེད་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་
དབྱེ་བས་དང་ཁ་དོག་གིས་བསྟན་པའི་གཟུགས་ནུམས་སོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་མཆེད་གཉིས། བདོག་དང་དབྱེ་བས་སམ་ཡང་ན་འབྱུང་བ་འབྱུང་འབྱུང་། བསྟན་བྱ་
ཡོད་མེད། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་བཅས་སོ།

གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་བརྒྱ། ཁམས་བརྩོན་བརྒྱད་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་ཆར་གཏོགས་པ་བརྩ་སྟེ།
མིག་གི་ཁམས་ནས་ལུས་ཀྱི་ཁམས་བར་གྱི་ཡུལ་ཅན་དབང་པོ་ལྟ་དང་། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་
ནས་རིག་བྱའི་ཁམས་བར་གྱི་ཡུལ་དོན་ལྟ་སྟེ་བརྩའོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྤྱང། ནང་པའི་སྟོན་ཆ་པ་ཏུ་སྤྱང་དུ་གཏོང་བའི་འདྲ་གཟུགས།

གཟུགས་ཀྱི་རྩུང་མཐུལ། རྩུལ་སྤྱང་རབ།

གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་བརྩ་གཅིག་མིག་དང་། རྣ་གྱི་ལུས་གཟུགས། སྤྱི་འོ་རྣ་ལྟ་སོགས།

གཟུགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། གཟུགས་ཁམས་གནས་ཀྱི་སྟོང་བཅུད་གཉིས་ཀྱི་མིང་།
གཟུགས་ཀྱི་ཉི་མ། སྤར་གྱི་གཏན་རྒྱུད་དུ་བྱང་སོང་ཞིག་གི་བྱ་མོ་གཟུགས་ཀྱི་ཉི་མ་ཟེར་བ་དེ་རྒྱལ་
པོས་བཅཅན་ཤེད་བྱས་ནས་བཅཅན་མོར་ཁྱིད་སྐབས་པ་ཀན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བ་ཟེར་ཅིང་། མིང་ན་
དང་འགྲོགས་ཏེ་དོགས་ཐོན་མ་བྱས་པས་མགོ་སྟོར་ཐེབས་ཀྱིན་རྒྱལ་པོས་རྒྱུད་འབྱུང་བཏང་བ་
དང་བྱིས་སུ་མི་དན་དེ་རྣམས་འགྱོད་སེམས་སྦྱེས་ཏེ་སྤར་བྱས་གཡོ་སྦྱུའི་སྤྲིག་པ་མཐོལ་
བཤགས་ཀྱིས་བྱ་མོ་ལ་བཟོད་གསོལ་ཞུས་པ་ལྟར་ཡང་བསྐྱར་སོ་བྱང་དུ་ལོག་པའི་སྦྱང་གི་ལོ་
རྒྱས་གཞིར་བཞག་གིས་བསྒྲིགས་པའི་བོད་ཀྱི་རྫོང་གར་ལྟ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་ཞིག

གཟུགས་ཀྱི་སྟེ་མ། [མངོན་སྟར་འཆོར་མའི་གཙོ་མོ།

གཟུགས་ཀྱི་མཐའ། དེ་ཡང་སའི་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིན་འད་བ་རྩལ་ཐུན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷགས་
རྩལ་དང་། སྤྱ་ཅེའི་རི་བོར་གི་རྩལ་དང་། ལུག་གི་སྤྱ་ཅེའི་རྩལ་དང་། སྤང་གི་སྤྱ་ཅེའི་རྩལ་དང་།
ཉི་ཟེར་གྱི་རྩལ་དང་། སྟོ་མ་དང་། ཤིག་དང་། གས་དང་། སོར་ཆིག་རྣམས་ནི་གོང་ནས་བདུན་
བདུན་དུ་བསྐྱར་བར་ཤེས་ལ། སོར་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི་ལ་ཁྱུ་དང་། ཁྱ་བཞི་ལ་གཞུ་སྟེ་འདོམ་གང་།
གཞུ་ལྷ་བརྒྱལ་རྒྱུད་གཟུགས་ཏེ། དེ་ནི་དགོན་པའི་གནས་སུ་འདོད་དོ། རྒྱུད་གཟུགས་བརྒྱུད་ལ་
དཔག་ཆད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། དུས་འཁོར་དུ། གཞུ་ཉིས་སྟོང་ལ་རྒྱུད་གཟུགས་དང་། དེ་བཞི་ལ་
དཔག་ཆད་དུ་གསུངས། དེ་ལས་ཉི་བ་རྒྱུད་གཟུགས་ཕྱེད་ལ་ས་མཐའ་ཞེས་བྱའོ།

གཟུགས་ཀྱི་རྩལ་སྤར་བ། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཙོམ་གཞིའི་སྤར་བ།

གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ། ཙོམ་རིག་སྦྱར་ཅལ་གྱི་བཅུམ་བུའི་ནང་གསར་ཙོམ་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་
གཟུགས་དབྱིབས་དང་འགྱུར་སྐབས་ངེས་ཅན་ལྟར་པའི་འཆོ་བའི་སྟོངས་རིས་ལ་ཟེར། གཙོ་
པོ་ནི་མི་སྦྱུའི་སེམས་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་དོ་གདོང་གི་རྣམ་འཕྱར་དང་གཤིས་ཀའི་ཁྱད་
རྟགས་དེ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཞིབ་སྒྲུའི་ཡུལ་སྟོངས་སྤྱིས་པའི་རི་མོའང་ཆུད་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་
འཆོ་བའི་དཔེ་མཆོན་རགས་བསྟུས་བྱས་ཡོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན། དེར་བརྟེན་གཟུགས་ཀྱི་
རྣམ་པ་དེ་ཡག་པོ་འཛིན་སྟབས་བྱུང་ན། གསོན་ཉམས་ལྡན་པ་དང་མཛེས་སྟག་ལྡན་པ་ཞིག་
ཡོང་བ་མ་ཟད། མི་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པའི་བརྟེན་དུང་དང་། དུན་སྡུམ་ཆོགས་པའི་བསམ་པའི་

བཀོད་པ། འཆོ་བའི་གཅིག་རྟེན་གཅིག་བྲན་བཅས་ཡོང་ཐུབ་པའོ།

གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན། རྣམ་རིག་སྤྱི་ཙམ་ལ་ངེས་པར་དུ་ཞིབ་ཅིང་སྤྲོ་ལ་གསོན་ཉམས་
ཀྱི་དངོས་ཆོར་ལྡན་པ་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ལ་བརྟེན་ནས་མི་རྣམས་ལ་གོ་སྟོན་
དང་སེམས་འགྲུལ་ཐེབས་སུ་འདུག་གི་ཡོད། གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ལེགས་ཉེས་ནི་བརྩམ་བྱར་
ཆད་ལེན་བྱེད་པའི་གཤམ་ཆེད་ཆད་གཞིའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། རྣམ་རིག་སྤྱི་ཙམ་གྱི་ཐག་གཅོད་
རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བྱེད་ཆོས་ནི་དེའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ལ་རག་ལས་ཡོད། དེ་
ནི་སྤྱི་ཙམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཐོག་ནས་དངོས་དོན་ལ་ཚུར་སྤྲང་གི་ཡོད། སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་
འཆོ་བའི་ནང་དུ་སྦྱོད་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་འཛིན་སྤངས་རིགས་
ཤིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་སྤྱི་ཙམ་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་མཛེས་ཙམ་བརྩམ་བྱའི་ནང་ཞིབ་སྤྲོ་
དང་། མི་སེམས་འགྲུལ་བ། མི་རྣམས་ལ་མཛེས་འཆོས་ཆོར་སྤྲང་ཐོབ་པའི་འཆོ་བ་དངོས་
མཆོན་པའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ཡིན་དགོས།

གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ། སྤང་པོ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་གཟུགས་དང་འབྲས་གཟུགས་སོགས་
གཟུགས་སུ་རུང་བའི་དངོས་པོ་དུ་མ་སྤྲངས་པའམ་འདུས་པའོ།

གཟུགས་ཀྱི་སྤང་པོ་བཅོ་ལྔ། རྒྱ་གཟུགས་བཞི་དང་། འབྲས་གཟུགས་བརྒྱ་གཅིག་གོ།

གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉེར་ལྔ། སྟོན་པོ། སེར་པོ། དམར་པོ། དཀར་པོ། རིང་པོ། སྤང་དུ། ལྷན་པ།
ལྷན་པོ། རུལ། སྤྲོ། རགས་པ། བྱལ་ལེ་བ། བྱལ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ། མཐོན་པོ། དམའ་བ། ཉི་
འོད། གྲིབ་མ། ལྷང་བ། ལུང་བ། སྤྱིན། དུ་བ། ལྷག་སྟེ། མཛོན་པར་སྐབས་ཡོད་པ། ལྷན་པར་
རིག་བྱེད། ལྷན་མཁའ་དང་ཁ་དོག་གཅིག་པའི་གཟུགས་སོ།

གཟུགས་ཀྱི་ཆ་པོ། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ།

གཟུགས་ཀྱི་ལྟ། ཆ་དཀྱིལ་སྤྲུགས་ཐེང་དང་བཅས་པ་ལས་འོད་ཟེར་སྟོོ་བསྐྱུས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཛད་པ་བསྐྱབས་ཉེ་ཆོ་བ་སྤྲུགས་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་སྤྲན་ལ་སོགས་པས་
བྱེ་བའི་ཞལ་བྲག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རིགས་ཀྱི་ལྟ་དེ་དང་དེའི་གཟུགས་སུ་བསྟོམ་པ། རྒྱ་
རྒྱུད་ལྟ་དུ་གྱིན་ནང་གསེས་ཤིག་

གཟུགས་ཀྱིས་འཛོ། [མདོན]སྤང་འཛོང་མ།

གཟུགས་ཁམས། ① ལུས་ཁམས། ② རི་རབ་ཀྱི་སྤྲོད་གི་བར་སྤང་ལ་གནས་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་
དང་པོ་ནས་བཞི་པའི་བར་ཀྱི་གནས་རིས་རྣམས་ཏེ། དྲངས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འོད་ལུས་དང་ལྷན་
པ་དང་། འདོད་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་བརྒྱ་བརྒྱད་ཟུ། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྷ་པོ་དེ་བསམ་གཏན་
བཞི་པོ་རི་རོམ་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་སྒྲོམ་སྤང་སྒྲོར་དགུས་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཟུ།
གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྷ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་རིག་པ་
དང་། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། འཛིག་ལྷ། མཐར་ལྷ་བཅས་སོ།།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་གསུམ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་སུ་སྒྲོམ་ལམ་ཀྱི་སྤང་བྱ་མ་རིག་པ་དང་།
འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ་བཅས་གསུམ།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉེར་བརྒྱད། གཟུགས་ཁམས་སུ་ཁོང་ཁོ་མེད་པས། འདོད་ཁམས་
ཀྱི་མཐོང་སྤང་སོ་གཉིས་ལས་བདེན་བཞིའི་སྤང་བྱ་ཁོང་ཁོ་བཞི་དོར་བའི་ལྷག་མ་ཉེར་བརྒྱད།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་བཞི་སྟེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་གནས་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་
དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་ཏེ་བཞི་པོ།

གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ས་བཞི། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་གནས་བཞི་དང་དོན་གཅིག

གཟུགས་ཁམས་བཙུ་བྱ་ག དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་སྤྱ། རི་རབ་ཀྱི་དཔྲལ་བའི་ཆ་བཞི་ལ། འོག་མིན་
དང་། ཤིན་ཏུ་མཐོང་། མི་གདུང་བ། མི་ཆེ་བ་བཅས་བཞི་གནས། ལྷ་ཡི་ཆ་བཞིར། འབྲས་བུ་
ཆེ། བསོད་ནམས་སྟེས། སྤྲིན་མེད། དག་རྒྱས་བཅས་བཞི་གནས། ཀོས་ཀོའི་ཆ་བཞི་ལ། ཚད་
མེད་ད་གཤེ་རྒྱང་། འོད་གསལ། ཚད་མེད་འོད་བཅས་བཞི་གནས། མཁྱིན་པའི་སྤུམ་ཆ་ཡན་
ལ། འོད་རྒྱང་། ཚངས་ཆེ། མདུན་ན་འདོན། ཚངས་རིས་བཅས་བཞི་གནས།

གཟུགས་ཁམས་གནས་རིས་བཙུ་བདུན། བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གསུམ་དང་། བསམ་
གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་གསུམ་དང་། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་རིས་གསུམ་

དང་། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བརྒྱད་དེ་བཙུ་བདུན་ནོ།།

གཟུགས་ཁམས་བཞི། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ། གསུམ་པ། བཞི་པ་བཙས་ཀྱི་གནས་བཞི།
གཟུགས་བྱུ་རྟགས་མཚན། མདོག་དབྱེ་བས་ཅན་གྱི་རྣམ་འགྲུར་རབ་ཡོངས་མཐོང་གི་རྟགས་མཚན།
གཟུགས་རྒྱ། ① ཆིག་རྒྱན་རིག་པར་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་གཉིས་ལ་མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་
རྒྱར་མེད་པའི་རྒྱན་གྱི་རིགས་ལ་གཟུགས་རྒྱན་ཟེད། གཟུགས་དན། ② བཙུགས་ཀྱི་མ་འོངས་
མ་ལ་གཟུགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཟུགས་རྒྱན་པར་ཆས། དེར་རབས་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་སྟེ། གཟུགས་བརྟན་གྱི་གཡོ་འགལ་
སོགས་རྒྱན་མཐུན་ནས་བརྟན་ཐག་དང་། བརྟན་ཁར་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་བཙུག་ཡས་ཀྱི་འཁྲལ་
ཆས་ཞིག་རྒྱ་སྐད་དུ་摄像机 ལ་ཟེད།

གཟུགས་འགྲུར་རི་མོ། བརྟན་བྱ་གཙོ་བོ་དང་ནང་དོན་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ལ། བྱུ་ཆ་དང་བཞོག་
སྒྲིག་བྱེད་ཐབས་མི་འདྲ་བར་བརྟེན་ནས་རི་མོ་ཁ་གསལ་གྱི་གྲིས་པར་ཟེད། དེའི་ནང་རང་གི་
འདོད་པ་ཁེངས་ཤོས་ཀྱི་རི་མོ་གཅིག་ལུད། དེ་བྱིངས་རྣམས་རི་མོ་འདིའི་གཟུགས་འགྲུར་རི་
མོ་ཡིན། བརྟན་བྱ་གཙོ་བོའི་བསམ་སྒྲོ་གང་ལེགས་མཚོན་བྱེད་དུ་རི་མོ་མཁན་མང་པོས་ནང་
དོན་གཅིག་མཚུངས་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས། ཆེ་སར་འདྲ་ལ་ཆུང་སར་ཁྲད་པར་ཡོད་པའི་
གཟུགས་འགྲུར་རི་མོ་འགའ་ཞིག་གིས་ཡོད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་དགུ་
པའི་ནང་ལྷ་རུ་ཤུའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཉེ་མོ་རྒྱས་གིས་པའི་ཉའོ་དམག་དཔོན་གིས་མནའ་མ་
སྒོར་བ་ཞེས་བ་དང་། ལའེ་མིང་གིས་གིས་པའི་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་ལོག་ཅེས་བ་
སོགས་ལ་གཟུགས་འགྲུར་རི་མོ་མང་པོ་སྤྱད་ཡོད།

གཟུགས་དན། ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་གཟུགས།

གཟུགས་ཅན། གཟུགས་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་།

གཟུགས་ཅན་རྒྱ། གཟུགས་ཅན་རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། ཆིག་སྒྲོར་གང་ཞིག་དཔེ་དང་དཔེ་ཅན་
ཐ་དད་དུ་མ་བྱས་པ་དོན་དེ་ཉིད་དཔེའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པའི་དག་གོ་ཁམས་སྤུལ་སྤྲུལ་འབྲེལ་
ལས། “དཔེ་དཔེ་ཅན་ཐ་དད་དུ་བཞོད་ནས་དེ་གཉིས་འདྲ་བ་ཅམ་བརྟན་དང་པ་མ་ཡིན་པར་ཐ་དད་

དུ་སྒྲུབ་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་དཔེའི་རྒྱན་དེ་ལ་ནི་དཔེ་ཅན་དཔེའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པས་
གཟུགས་ཅན་དང་། དཔེ་ཅན་དཔེའི་ངོ་བོར་བཀོད་པས་ངོ་བོ་ཅན་ནམ་དཔེའི་ཚུལ་དུ་བཀོད་
པས་ཚུལ་ཅན་གྱི་རྒྱན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ་སྒྲོར་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟེ་ཆེན་ལོགས་པ་
ཞིག་གོ་ཞེས་གསུངས།

གཟུགས་ཅན་རྒྱན་ཉི་ལུ། དཔེ་དང་དོན་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་ཐ་དད་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་
གཅིག་གི་ངོ་བོར་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲོར་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། ཉང་གསེས་རྣམས་ཀྱངས་ཉི་ལུ་ཐམ་པ་
ནི། བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཅན། མ་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཅན། བསྐྱས་ཤིང་མ་བསྐྱས་པའི་
གཟུགས་ཅན། མཐའ་དག་གཟུགས་ཅན། ཆ་ཤས་གཟུགས་ཅན། ཆ་ཤས་ཅན་གྱི་གཟུགས་
ཅན། ཡན་ལག་གཅིག་པའི་གཟུགས་ཅན། ལྷན་པའི་གཟུགས་ཅན། ལྷན་མིན་གཟུགས་ཅན།
མི་མཉམ་པའི་གཟུགས་ཅན། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན། འགལ་བའི་གཟུགས་ཅན། རྒྱུའི་
གཟུགས་ཅན། སྒྱར་བའི་གཟུགས་ཅན། དཔེའི་གཟུགས་ཅན། རྟོག་པ་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན།
འགོག་པའི་གཟུགས་ཅན། མཉམ་འཛོག་གི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན།
བསྟོན་དོར་གྱི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་སོ།

གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ། རེག་རྒྱ་དང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་མཐའ་དག་
གཟུགས་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ཉང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་གྱི་
དངོས་པོ་ཞིག་དཔེའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་དཔེ་གཞན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དུ་
སྒྲོར་བའི་རྒྱན་ཞིག་

གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ། སངས་རྒྱས་དང་དུས་མཉམ་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
གཟུགས་ཅན་མ། [མངོན]མངོན་མ།
གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་པ་སྟེ་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱ་
མེད་པའི་གས།

གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱང་པོ། ཆོར་བ་དང་། འདུ་བྱེད། འདུ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཏེ་བཞི།
གཟུགས་ཅན་གཟུགས་ལ་སྟེ་པའི་རྣམ་ཐར། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ཉང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བདག་

རང་གི་གཟུགས་སྤར་མ་བཞིག་པར་བྱེ་རོལ་གྱི་གཟུགས་སྟོང་པར་འཛིག་ཅིང་སུན་འབྲིན་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ།

གཟུགས་བཅས་༡ ལྷ་སྐྱ་སོགས་བཅོས་པ། ༢ དངོས་གནས་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས།

གཟུགས་མཆོག་༡ གཟུགས་བཟང་པོ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ། ༢ [མངོན]ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ།

༣ སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན།

གཟུགས་འཆར་བྱེད། [མངོན]མེ་ལོང་།

གཟུགས་རྗེས་གྱིབ་འབྲང། བན་ཚུན་མི་འབྲལ་པའི་དཔེ། ལྷ་སྐྱ་རྣམས་གཟུགས་རྗེས་གྱིབ་མ་ལྟར་འབྲང།

གཟུགས་འཇལ་བྱེད་གྱི་ཆོད་བདུན། རུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་རུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་སྐྱ་ཅེ་གཅིག་ཀེ་ཆེ་

གཅིག་ཤིག་གཅིག་ནས་གཅིག་སོང་མོ་གཅིག་རྣམས་སོ།

གཟུགས་མཉམ། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་གྱི་སྐྱ་ཞིག་སྟེ་པན་ཚུན་འབྲ་བ།

གཟུགས་བརྟན། ༡ སྐྱ་འབྲ། གཟུགས་བརྟན་གསོན་ཉམས་ལྡན་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྐྱ་བརྟན་

དང། སྐྱ་འབྲ། འབྲ་སྐྱ། འབྲ་དབྱིབས། ལྷེར་བཞོ། ལྷང་བརྟན། གཟུགས་དབྱིབས་བཅས་སོ།

༢ མེ་ལོང་ནང་གི་འཆར་གཟུགས། ཁོན་པ་ཤིན་ཏུ་གཉིང་རིང་བ་ཞིག་གི་ཁར་སེང་གེ་སོང་བ་

ན་ཚུན་དུ་རང་གི་གཟུགས་བརྟན་མཐོང་བ་དག་པོར་བསམ། ༣ མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་གྱི་

སྐྱ་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་image ཟེད།

གཟུགས་བརྟན་སྟེ་གནས། [མངོན]མེ་ལོང་།

གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཀྱིལ་འཕོར། གསང་སྤྲལས་སྐྱབ་པའི་བྱ་བའམ་རྒྱུད་གྱི་དངོས་པོ་ཞིག་སྟེ། རྟེན་

གཞལ་ཡས་ཁང་གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་རྟ་བབས་ཁང་བཅེགས་ཉོག་དང་བཅས་པ་དང། བརྟེན་པ་ལྟའི་

ས་པོན་དང། དུག་ཤན་ཞལ་དུག་སོགས་རུལ་ཆོན་དང། རས་བྲིས། ཆོམ་བྱའི་རྣམ་པར་

བཀོད་པའི་གཟུགས་སོ།

གཟུགས་བརྟན་གྱི་དགའ་བ། དགའ་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགའ་བ་སྟེ་པའི་རྒྱ་དངོས་

གཟུགས་མཐོང་བ་མ་ཡིན་པར་གཟུགས་བརྟན་ཅམ་མཐོང་བ་ལས་དགའ་བ་སྟེས་པར་སྟོན་

པའི་རྒྱན་ཞིག

གཟུགས་བརྒྱན་འཆར་བྱེད། [མདོན]མེ་ལོང་། གཟུགས་སྟོན་འཁོར་ལོ། བརྒྱན་ཐག་སྟོན་ཡས་ཀྱི་
འབྲུལ་ཆས་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། རྒྱ་སྐད་དུ་录像机 ལ་ཟེར།

གཟུགས་སྟོབས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས། ཁོའི་གཟུགས་སྟོབས་ང་ལས་ཆེ། གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ།

གཟུགས་ཐུང་། གཟུགས་དུས་ཐུང་ཐུང་།

གཟུགས་དང་བ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་དབང་པོ།

གཟུགས་དང་གཟུགས་འཛིན་ཆད་མ་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོངས་པ། སེམས་ཅམ་པ་རྣམས་གྱིས་
གཞུང་འཛིན་ཇས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་རྟགས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྟོན་པོ་དང་། སྟོ་འཛིན་ཆད་མ་གཉིས་ཇས་གཞན་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་སྟེ། ཇི་སྐད་
དུ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་བྱིར། ། སྟོ་དང་དེ་རྫོ་ལས་གཞན་མིན། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།
རྟགས་ནི་སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཇས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཡིན་པའི་བྱིར་དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་བཞིན་ནོ།། སྟོར་བ་དེ་ཡི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་
ཀྱི་དོན་ནི་ཇས་གཞན་བཀག་པ་ཅམ་དང་། རྟགས་ཀྱི་དོན་ལྷན་ཅིག་པ་ནི་དུས་གཅིག་པ་དང་།
དམིགས་པ་ནི་རྟགས་པ། ངེས་པ་ནི་གཅིག་དམིགས་ན་གཅིག་ཤེས་དམིགས་པས་ཁྲབ་བཤོ།
གཞན་ཡང་སྟོར་བ་དེ་ཡི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པ་ནི། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་དང་
ཐ་དད་གང་ཞིག་ ཁྱོད་དམིགས་ན་སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་སྟེས་པས་
ཁྲབ། སྟོ་འཛིན་ཤེས་པ་དམིགས་ན་ཡང་ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་སྟེས་པས་ཁྲབ་
པའི་བྱིར། སྟོར་བ་དེ་ཡི་ཁྲབ་པ་བསྐྱབ་པ་ནི། གང་ཞིག་གང་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་
ན་ཇས་གཞན་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ་སྟེ། ཇས་གཞན་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞེགས་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་སྟོ་སེར་བཞིན། སྟོ་སེར་ལའང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་དམིགས་པའི་
ངེས་པ་མེད་དོ།། དེས་ན་སྤྲད་མཉན་བྱ་བཞིན། སྟོན་པོ་དང་སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཉིས་ཀྱང་
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པས་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོངས་པ་ཡིན་ནོ།།

གཟུགས་དང་སེམས། ཇི་མོའི་ཐོག་གཟུགས་དང་སེམས་ཀྱི་ཚད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཅིག་སྤྱད་མ་ལག་ཡིན།
སེམས་ནི་མིའི་གཤེས་ཀ་དང་། བསམ་པའི་རྣམ་པ། དེ་བཞིན་དམིགས་བསམ་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་

འོག་མཚོན་པའི་ནམ་འགྲུང་དང་གཤེས་ཀ་དེ་ཡིན། གཞུགས་ནི་མིའི་གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་
ཐུབ་ཆ་དང་། གནས་སྤངས། བསྐྱར་ཆད། དེ་བཞིན་གཤག་ལས་དང་། ལྷང་ཆ། བར་སྟོང་། ལྷིང་
ཆོར། ལྷུས་ཆོར་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་ལ་ཟེར།

གཞུགས་དྲངས་པ། དབང་པོའི་ཁམས་དྲངས་པ།

གཞུགས་སྤྱུག་པ། གཞུགས་མཛེས་པ།

གཞུགས་པ། འཇུགས་པའི་མ་འོངས་པ།

གཞུགས་པོ། ལུས་སམ་ཕྱང་པོ། གཞུགས་པོ་ཐང་པོ། གཞུགས་པོ་སྐྱོ་པོ། གཞུགས་པོ་འོར་ལྷང་།

གཞུགས་ཁོག་ཆས་པ། གཞུགས་པོ་ལ་བདག་གཅེས་ལེགས་པོ་བྱེད་པ།

གཞུགས་པོ་འཁོར་པ། [ལུལ་]མའི་མངལ་དུ་བྱ་བྱ་ཆགས་པ།

གཞུགས་ཕྱང་། ① མིའི་འོ། ② གཞུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་བསྐྱུས་མིང་།

གཞུགས་སྤྲ་པ། རུལ་སྤྲ་བ་པ།

གཞུགས་སྤྲ་མོ། ① ལུས་པོ་སྤྲ་མོ་འཕམ་ཆུང་ཆུང་། ② རུལ་སྤྲ་ལྟ་བུའི་གཞུགས་སྤྲ་པ། ③ བར་དོའི་
ཡིད་ལུས་ལའང་འཇུག ④ འོད་ཀྱི་ལུས།

གཞུགས་པོང་། གཞུགས་པོའི་ཆེ་ཆུང་།

གཞུགས་བྱང་། གཞུགས་པོ་དང་གདོང་། གཞུགས་བྱང་མཛེས་པ། གཞུགས་བྱང་ངན་པ།

གཞུགས་བྱང་བྱང་ཆོས། གཞུགས་པོ་དང་གདོང་ལ་སོགས་པའི་བྱུན་མིན་བྱང་ཆོས་ལ་ཟེར།

གཞུགས་དབྱིབས། ① ཐོགས་རེག་བྱང་རུང་བའི་དབྱིབས་གཞུགས་ཏེ། བྱ་བཞི་དང་རྒྱུ་པོ། ལེབ་
ལེབ། རིལ་རིལ་སོགས། ② ལུས་པོའི་བཟོ་ལྟ་སྟེ། ལུས་རིང་པོ་དང་བྱང་བྱང་། མཛེས་པ་དང་
མི་མཛེས་པ་སོགས།

གཞུགས་འབྱུང་བ་བཞི། ས། རྒྱ། མེ། རྒྱང་།

གཞུགས་མང་། [མངོན་]① ཁྱབ་འཇུག ② ཉེ་མ། ③ འདོད་ལྡན། ④ སྤྱན་རས་གཟིགས། ⑤ དབང་
ལྡན་ཆེན་པོ།

གཞུགས་མངས། [མངོན་སྟོན་]དཀར།

གཟུགས་མི་སྤྲུག་པ། ལུས་མི་མཛེས་པ། བང་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་ན་ཕྱིའི་གཟུགས་མི་སྤྲུག་ཀྱང་སྒྲོན་མེད།
གཟུགས་མིན་རིག་གནས། མི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་རིག་གནས་དེར་གི་དུས་འདིར་ཞིབ་
འཇུག་གི་རིན་ཐང་ལས་དོན་དངོས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོ་ཆེར་མེད་པའི་རིག་གནས་སྐོར་ཀླམས་ཡིན།

གཟུགས་མིན་རིག་དངོས་ལུས་བཞག་ བཅུ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱོ་གསའི་ཆོན་ཁག་གིས་
གཏན་འབེབས་བྱས་པའི། གཟུགས་མེད་རིག་དངོས་ལུས་བཞག་སྤང་སྒྲོབ་བྱ་རྒྱའི་གན་རྒྱའི་
དོན་ནི། ཆོགས་བ་དང་། སྤེ་ཁག་སྐབས་འགར་མི་སྐྱེར་བཅས་ཀྱིས་ལུས་བཞག་བྱས་པའི་རིག་
གནས་ཀྱི་ལག་ལེན་དང་། འཁྲལ་སྒྲོན། རྣམ་འགྱུར་སྒྲོན་སྤངས། ཤེས་རིག་མ་ལག་དང་ལག་
རྩལ། གཞན་ཡང་དེ་དག་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་དང་། དངོས་རྒྱས། མཛེས་རྩལ་ཀྱི་དངོས་པོ་
དང་། རིག་གནས་ཀྱི་ལུས་རྒྱུས་སོགས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེས་ནས་གཟུགས་མེད་
རིག་དངོས་ཞེས་པའི་མིང་འདི་ཉ་ཅང་གི་འོས་ཤིང་འཆམས་པོ་ཞིག་མིན་ཀྱང་། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་མིང་
གཞི་ལྟར་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ནས་དོན་དེ་མཆོན་པར་བྱས་ན་འད་མི་འགྲིགས་པ་ཆེར་མེད་པར་
སེམས་ཏེ། ལྷ་མོ་བཛོད་འདོད་རྒྱུས་འབྲང་བྱིར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི། འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོ་ནས་འོག་ས་ལས་ངས་པར་འབྱུང་བའི་སེམས་ཅེ་
གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིས་སུ་གནས་པ།

གཟུགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་བཞི། གཟུགས་མེད་སྤྱི་མཆེད་སུ་བཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཤེས་རབ་
མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ། གཟུགས་ཁམས་དང་རང་ས་འོག་མའི་ཐག་བཅས་ཀྱི་ཆགས་པ་
ལས་ཐར་བར་བྱེད་པའི་སྤྱོ་མས་འཇུག་བཞི་སྟེ། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་
དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་དང་། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རྣམས་སོ།

གཟུགས་མེད་སྤྱི་མཆེད་སུ་བཞི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྤྱི་མཆེད་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྤྱི་
མཆེད། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྤྱི་མཆེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྤྱི་མཆེད་དེ་བཞི།

གཟུགས་མེད་ཁམས། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ནས་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོའི་བར་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་སུ་བཞི་སྟེ།
དེ་དག་ལ་ཡིད་གཟུགས་དྲངས་པ་ཅོམ་ལས་རགས་གཟུགས་མེད་ཅིང་། འདོད་གཟུགས་ལས་

འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་གཟུགས་མེད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའོ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྟ་བུ་དེ་གཟུགས་ཀྱི་ས་
བཞི་པོ་རེ་རེ་ནས་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་སོགས་སྒྲོམ་སྤང་སྒྲོར་དགུས་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་ལྟ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་མ་
རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ། འཛིག་ལྷ། མཐར་ལྷ་བཅས་ལྟ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤང་གསུམ། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་སྒྲོམ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་མ་རིག་
པ་དང་། འདོད་ཆགས། ང་རྒྱལ་བཅས་གསུམ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་ཉེར་བརྒྱད། གཟུགས་མེད་ཁམས་སུ་ཁོང་ཁྱོད་མེད་པས། འདོད་ཁམས་
ཀྱི་མཐོང་སྤང་སོ་གཉིས་ལས་བདེན་བཞིའི་སྤང་བྱ་ཁོང་ཁྱོད་མེད་དོར་བའི་ལྷག་མ་ཉེར་བརྒྱད་དོ།
གཟུགས་མེད་ཁམས་བཞི། གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆེད་སྐྱེ་བཞི་དང་དོན་གཅིག
གཟུགས་མེད་གྲིབ་བཟོ། སྐྱོན་མེད་སྐྱོན་འདོགས།
རང་གིས་མཛོན་སུམ་མཐོང་ཐོས་མེད་པར་གཟུགས་མེད་གྲིབ་བཟོ་མ་བྱེད།
གཟུགས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དངོས་གཞི། སྐྱོར་བའི་དུས་སུ་གཟུང་བྱ་ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་
ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དེ་ཉིད་མཛོན་དུ་བྱུར་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མཚུངས་ལྷན་
དང་བཅས་པའི་རིས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན།
གཟུགས་མེད་ཉེར་འགྲོ། གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འདོད་པ་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་
འབྲས་གནས་བྱུང་བར་ཅན་གང་ཞིག། གཟུགས་མེད་ཁོ་ནར་སྐྱེ་བ་སྤངས་ནས་བྱུང་འདས་
མཛོན་དུ་བྱེད་པ།
གཟུགས་མེད་སྒྲོམས་འཇུག་དམིགས་པའི་སྒྲོ་ནས་འོག་ས་ལས་འདས་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་
དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའོ།
གཟུགས་མེད་སྒྲོམས་འཇུག་བཞི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད་
པའི་སྐྱེ་མཆེད། སྤྱིད་ཅེའི་སྒྲོམས་འཇུག་སྟེ་གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སྒྲོམས་འཇུག་བཞིའོ།
གཟུགས་མེད་གཉིས། ལྷ་སྒྲོམས་འཇུག་གི་གཟུགས་མེད། འབྲས་བྱ་སྒྲོམས་འཇུག་བཞི་དང་དོན་གཅིག།

གཟུགས་མེད་དུ་ཉི་བར་འགྲོ་བ། སྤྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ནང་གསེས། གཟུགས་
ཁམས་སྤྱི་མི་འཇུག་པར་གཟུགས་མེད་དུ་སྦྱེས་ནས་འདའ་བཤོ།

གཟུགས་མེད་དུ་ཉི་བར་འགྲོ་བ་བཞི། སྦྱེས་ནས་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ། འདུ་བྱེད་
དང་བཅས་ཉི་འདའ་བ། གོང་དུ་འཛོལ་ཤོ།

གཟུགས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་དངོས་གཞི། སྦྱོར་བའི་དུས་སྤྱི་འདུ་ཤེས་
རགས་པ་ནི་ནང་དང་། འབྲས་དང་། ཟུག་ཟུའོ། འདུ་ཤེས་མེད་པ་ནི་ཀྱན་རྩ་རྩོངས་པའོ། འདུ་
ཤེས་ཡོད་མིན་མེད་མིན་ནི་ཞི་བའོ་སྦྱུ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་གཞིའི་དུས་སྤྱི་དེ་ཉིད་
མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་རིས་སྤྱི་གནས་པ།

གཟུགས་མེད་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི། སྦྱོར་བའི་དུས་སྤྱི་གཟུགས་དང་ཐོགས་པའི་འདུ་
ཤེས་རྣམ་པར་བཤེགས་ནས་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྦྱུ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས། དངོས་གཞིའི་
དུས་སྤྱི་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་རིས་སྤྱི་གནས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

གཟུགས་མེད་རྣམ་ཐར། ཀྱན་དགྱིས་མངོན་གྱུར་པ་བྲལ་བར་མཐུན་པར་གནས་པའི་ལམ་གྱི་རང་
བཞིན་ལ་གཟུགས་མེད་པའི་སྦྱོར་པ་འཇུག་བཞིའོ།

གཟུགས་མེད་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་དངོས་གཞི། སྦྱོར་བའི་དུས་སྤྱི་ཡུལ་ནམ་མཁའི་འདུ་ཤེས་
བསལ་ནས་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མཐའ་ཡས་སོ་སྦྱུ་དུ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་དངོས་
གཞིའི་དུས་སྤྱི་དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའི་
རིས་སྤྱི་གནས་པ།

གཟུགས་མེད་པའི་ས་བཞི། གཟུགས་མེད་སྦྱེ་མཆེད་སྤྱི་བཞི་དང་དོན་གཅིག

གཟུགས་མེད་གཟུགས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་ཐར། རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། བདག་རང་གི་
གཟུགས་ཆ་ཤས་ཀྱིས་སྦྱོང་བར་བཤེགས་པ་ནི་ནང་གཟུགས་མེད་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་། སྤྱི་
རོལ་གྱི་གཟུགས་སྦྱུ་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་སྦྱོང་བར་སུན་འབྲིན་པའོ།

གཟུགས་མེད་རིགས་བཞི། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས། ཅི་ཡང་མེད། སྤྱིད་
ཅི་བཅས་བཞིའོ།

གཟུགས་མོ། གྱི་ཐུང་ཅན་ཏེ་སྒྲིབ་གཟུགས་སམ་ཟེ་མོ།
གཟུགས་མོ་གྱི་ཐུང་། ཐུ་ཁབ་ལྟར་ནི་བའི་ཤོག་ཆགས་ཟེ་མོ་སྒྲིབ་ཐུང་།
གཟུགས་བཅུན་གྱི་སྒྲེ། མོང་དུ་ཁྱིམ་བཅུན་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་
གཟུགས་ཆོད། གཟུགས་པོ་རིང་ཐུང་རི་ཅམ་ཡོད་པ་འཇམ་བའི་ཆོད།
གཟུགས་མཚུངས། མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ།
གཟུགས་འཆོང་མ། [མངོན]སྒྲིབ་འཆོང་མ།
གཟུགས་མཛེས། ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟིང་དུ་སྤྱག་པ་དང་། སྟིང་དུ་
འབབ་བ། སྟིང་པོ་ལྷན། བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་བ། བལྟ་བས་མི་དོམས། ཐུན་མོང་མིན་བ།
མཐོང་ན་དགལ་སྤྱག་གྲ། མིག་ཏུ་འཐད། མིག་ལ་མངར། མཆར་བ། མཆར་སྤྱག་མཛེས་སྤྱག་
གཟུགས་བཟང་བ། ཡན་ལག་མཆོག་ལྷན། ཡིད་གར་འོང་། ཡིད་དགལ་ ཡིད་འཕྲོག་ ཡིད་འོང་།
ལུས་མཆོག་ལྷན། ལུས་མཛེས་བ། ལེགས་བ། ཤིན་ཏུ་སྤྱག་ ཤིན་ཏུ་མཛེས་བཅས་སོ།།
གཟུགས་འཛིན། [མངོན]མིག་
གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྒྱས་པ་ཤོར་བ། གྱི་རོལ་གཟུགས་མཐོང་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་བ།
གཟུགས་འཛིན་བ། མཛེས་མི་མཛེས་ཆེ་ཆུང་སོགས་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མིག་ཤེས་ཀྱིས་ལྟ་བ།
གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན། གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཆེན་
མིག་གི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རིག་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བ།
གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན། གཟུགས་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་
ཆེན་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་
བྲལ་མ་འཁྲལ་བ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གྱི་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། རང་གི་གཟུགས་དོན་
ཤོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་ཆེན་བྲས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་
རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲལ་བའོ།།
གཟུགས་གཞི། མི་སོགས་ཀྱི་ལུས་པོ་འཕྲ་པོ། བདག་ཅག་གཟུགས་གཞི་བདེ་པོ་ཡིན།
གཟུགས་གཞལ་བྱེད་བཅུ་དྲུག་རྩལ་ཐ་རབ། རྩལ་ཐ་རབ། ལྷགས་རྩལ། ཆུ་རྩལ། རི་པོང་། ལྷག་ཐང་།

གི་སྤྱུ་རྩལ། ཉེ་ཟེར་གྱི་རྩལ། སྒོ་མ། ཤིག་ནས། སོར་མོའི་ཞེང་། དེམ་བཞིན་བདུན་འགྱུར་དང་།
སོར་ཆིགས་ཉེར་བཞི་ཁྱ་གང་། ཁྱ་བཞི་ལ་འདོམ་གང་། འདོམ་ལ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གསལ། དེ་
བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ འདི་དག་གིས་རྒྱུང་དཀྱིལ་ནས་འོག་མིན་བར་གྱི་གཟུགས་སྤ་
རགས་ཐམས་ཅད་གཞལ་རྩས།

གཟུགས་བཟང་། ཡིད་དུ་འོང་བའི་བྱད་གཟུགས།

གཟུགས་ཡས། གངས་གནས་ཤིག་སྟེ་གངས་གྱི་གནས་རྩལ་ཅུའི་ཅི་སྒྲངས་གཞན་ཞིག་གི་མིང་།
གཟུགས་རགས་ལ། ① ཤ་ཁྲག་ཡོད་པའི་གཟུགས་ལྟར། ② ས་རྩོམ་གས་མིག་གིས་མཐོང་བྱབ་
པའི་དངོས་པོ།

གཟུགས་གཤིས། དངོས་གཟུགས་རང་དོས་གྱི་གཤིས་ཀ

གཟུགས་སུ་བཞོད་པ། སྤྱོད་རག་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་སྦྲར་པ། བརྟན་པ་རིའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་
པ། ཟབ་བ་རྒྱ་མཚོའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པ། རྒྱ་ཆེ་བ་ནས་མཁའི་གཟུགས་སུ་བཞོད་པ།
གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་གྱི་ཕྱིར་མི་འོང་གང་གཟུགས་ཁམས་སུ་དེས་པར་སྦྱེ་བ་རྒྱངས་ནས་སྤང་
འདས་ཐོབ་པའོ།

གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་གསུམ། ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་གཟུགས་སུ་ཉེ་བར་
འགྲོ་བ་གསུམ་སྟེ། བར་དོར་འདའ་བ་དང་། སྦྱེས་ནས་འདའ་བ་དང་། བོང་དུ་འཕོ་བ་རྣམས་སོ།།
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི། མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་འབྲས་གནས་
ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག་གཟུགས་སུ་སྦྱེ་བ་རྒྱངས་ནས་སྤང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའོ།

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་སྦྱེ་འདའ་བ། གཟུགས་སུ་སྦྱེ་བ་གཅིག་ཁོ་ནར་རྒྱངས་ནས་དེའི་རྟེན་ལ་སྤང་
འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ། འདི་ལ་སྦྱེས་ཅམ་ནས་འདའ་བ། མཛོན་པར་
འདུ་བྱེད་མེད་པར་འདའ་བ་དང་། མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འདའ་བའོ།

གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་བོང་འཕོ། གཟུགས་ཀྱི་ལན་གངས་གཞིར་ལ་སྤྱོད་གྱི་ལས་ཅན་གྱི་
གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོ་གང་ཞིག་གཟུགས་སུ་སྦྱེ་བ་རྒྱུད་མར་རྒྱངས་ནས་སྤང་འདས་མཛོན་དུ་

བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་ནོ།

གཟུགས་སུ་དོད་པ། གཟུགས་ཅན་དུ་སྐྱར་པ། གོས་ཆེན་གྱི་རི་མོ་སྤྲིན་འབྲུག་གི་གཟུགས་སུ་དོད་པ།
གཟུགས་སུ་དུང་པ། མཐོང་ཐོས་སོགས་དབང་གེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྐྱར་པ། གཟུགས་སྤྱི་རོ་རིག་བྱ་ལྟ་བུལ།
གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན། ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་གཟུགས། གླུ། དྲི། རྟ། རེག་བྱ་ལྟལ།

གཟུང་ཐག་དོ་རྩེ། ལྷགས་ཆོག་བྱས་སྐྱབ་སོགས་ལ་དགོས་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། ཆོན་ལྷ་ལྷ་ལྷན་གྱི་
ཐིག་སྤྱད་རྩི་རྩི་རྩིས་པ་ཞིག།

གཟུང་དང་འཛིན་པའི་འབྲུལ་འཁོར། གཟུང་བ་ཡུལ་དང་། འཛིན་བ་སེམས་གཉིས་དམ་པོར་འབྲེལ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ངོ་མ་འཕྲོད་པའི་མི་རྣམས་སྒོ་འབྲུལ་དུ་འཐུག་པ།
གཟུང་དོན། རང་འཛིན་དབང་པོའི་མཛོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་གཟུགས་སྤྲུལ་སོགས་པའོ།
གཟུང་རྣམ། ① ཁ་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཏེ་གཟུང་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྟེ་བ་སྟེ། ཤེས་པས་འཛིན་བར་བྱ་
བའི་ཡུལ་ལས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ། ② འཛིན་པའི་མ་འོངས་པ། ③ ཡུལ་ཏེ་གཟུགས། གླུ།
དྲི། རྟ། རེག་བྱ། ཆོས་བཅས་དུག་ལ་ཟེར། ④ [མཛོན་]བྱ་ལོན།

གཟུང་བ་བདག་མེད། ཡུལ་རང་ངོས་ནས་བདེན་པར་མ་བྱུང་པ།

གཟུང་བ་རྒྱལ་ལྷན་ཆ་མེད། ཡུལ་གྱི་དངོས་པོའི་རྒྱུང་མཐའ་ཕྱོགས་མཆོམས་ཀྱི་ཆ་དབྱེ་མི་སྐབ་པ་
ཞིག་སྟེ། བྱེད་ཐག་སྤྲུལ་པས་འདོད་པའི་བྱེད་ཅོན་ཆོས་བྱེད་དོ།

གཟུང་བ་ཡུལ། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ།

གཟུང་བའི་ཆ། ལུས་ཀྱི་ཅའི་བྱེད་ཐག་ཅིག།

གཟུང་བྱ་གཉིས། གསོ་བ་པོ་སྤྲིན་པས་དུས་རྟག་དུ་སྒོ་ལ་དམ་པོར་གཟུང་བར་བྱ་དགོས་པའི་དམ་
ཆོག་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་སྤྱི་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྤོན་
ལས། གཟུང་བྱ་གཉིས་ནི། སྤྲིན་གྱི་བརྒྱུད་པའི་རིག་འཛིན་རྣམས་བཀའ་སྤྱད་དུ་བཟུང་ལ་
གསོལ་མཆོད་དང་རེ་རྟོས་བྱ། ཆ་བྱད་རྣམས་ཡི་དམ་གྱི་བྲག་ཆ་ལྟར་བཟུང་སྟེ་མི་འབྲེལ་བར་
བཅང་ངོ།། ཞེས་གསུངས།

གཟུང་མ། རྒྱུང་མ།

གཟུང་མོ། [ཆིང་]གཟུགས་མོ་དང་དོན་གཅིག་

གཟུང་འཛིན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་བསྟུས་པའི་མིང་ཡིན།

གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ། གཟུང་བ་ནི་ཡུལ་དང་། འཛིན་བ་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་གོ་དགོས། ཁ་པོ་
ལྟ་བུ་རང་གི་ཆོགས་པ་ན་སྟོ་མེར་སོགས་གྲངས་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་དབང་
ལེས་ཀྱང་དེ་དང་གྲངས་མཚུངས་པ་སྟོ་མེར་སོ་སོ་ནས་འཛིན་པའི་ལེས་པ་སྟེ་བར་ཁས་
ཐུངས་པས་གནས་ཀྱིས་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་དུ་འཛོག་པ་པའི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན།

གཟུང་འཛིན་རྟོག་པ། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ནམ་ཡུལ་དང་ཡུལ་གཉིས་སུ་
བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྣམ་རྟོག་

གཟུང་འཛིན་རྟོག་པས་ཉམ་ང་མེད། གཟུང་བ་ཞེས་པ་ཡུལ་དུག་སྟེ། གཟུགས། གླུ། དེ། རྟོ། རྟོ་
བྲ། ཆོས་བཅས་ཡིན་ལ། འཛིན་པ་ཞེས་པ་ཡུལ་དུག་པོ་དེ་འཛིན་པའི་ལེས་པ་དུག་སྟེ། མིག་
གི་རྣམ་ལེས། རྣ་བའི་རྣམ་ལེས། ལྟའི་རྣམ་ལེས། ལྟའི་རྣམ་ལེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་ལེས། ཡིད་ཀྱི་
རྣམ་ལེས་ཏེ། མདོར་བསྟུས་ན། གཟུང་བ་ཡུལ་དུག་པོ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྒྲག་
མི་དགོས་ཞེས་པའི་དོན།

གཟུང་འཛིན་སྣང་བ་བཅོ་བརྒྱད། གཟུགས། གླུ། དེ། རྟོ། རྟོ་བྲ། ཆོས་བཅས་གཟུང་བ་ཡུལ་དུག་
དང་། མིག་གི་རྣམ་ལེས། རྣ་བའི་རྣམ་ལེས། ལྟའི་རྣམ་ལེས། ལྟའི་རྣམ་ལེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་
ལེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ལེས་བཅས་འཛིན་པ་སེམས་དུག་མིག་གི་དབང་པོ། རྣ་བའི་དབང་པོ། ལྟའི་
དབང་པོ། ལྟའི་དབང་པོ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་བཅས་བདག་རྒྱེན་དབང་པོ་དུག་
བཅས་བཅོ་བརྒྱད་དོ།

གཟུང་འཛིན་མཚན་མ་ཞིག་ བྱི་གཟུང་བ་ཡུལ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཚོ་དང་། ནང་འཛིན་པ་སེམས་
ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཚོ་གཉིས་རང་སར་ཞིག་པ།

གཟུང་འཛིན་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པ། གཟུང་བ་ཡུལ་དང་འཛིན་པ་ཡུལ་ཅན། དེ་གཉིས་ཇས་
གཞན་མ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཇས་གཞན་གྱིས་སྟོང་པར་འཛོག་པ་ཡིན། སྟོང་སྟོང་པ་ཞེས་
པར་གོ་བྱ་གཉིས་ཡོད། ས་ཚྭ་གས་བུམ་པས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པའི་སྟོང་པ་དང་། དགག་བྱ་

བདག་གིས་སྟོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་སྟོང་ཚུལ་གཉིས་ལས། འདིར་བྱི་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
སྟོང་བ་ལ་གོ་དགོས། སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་སྟོང་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཐུག་པའི་ཆུས་གཞན་ནས། ཐུག་ཐེད་ཡིན་
པས་སྟོང་བ་དེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལྟ་མོར་འཛོག་པ་ནི་སེམས་ཅན་པའི་ལུགས་ཡིན་ནོ།

གཟུང་འཛིན་རོལ་བ། བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་བཟང་ངན་སྣ་ཆོག་གས་པ་ཞིག་འཆར་བ་དེ་རྣམས་རང་
སེམས་ཀྱི་སྤང་བ་དག་དང་མ་དག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འཆར་སྤང་ཞིག་ཡིན་པས།
གཟུང་བ་ཡུལ་གྱི་རོ་མོ་མི་བཞེན་དུ་མ་རྟོགས་པ་དེ་མིད་དུ་རང་སེམས་ལ་སྤང་ཚུལ་གང་དང་
གང་ཡང་འཆར་བའི་འཁྲུལ་སྤང་སྣ་ཆོག་གས་ཡོང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། རང་གི་སེམས་ལ་འཆར་སྤང་
བཟང་ངན་འབྱེད་གསུམ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་བག་ཆགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཆར་
སྤང་དེ་དག་བྱི་རོལ་ཡུལ་དེ་རང་གི་ཐོག་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་འཆར་བ་ཡིན་ཅིང་། རྣམ་ཤེས་
ཆོག་གས་བྱུག་གས་རང་གི་སེམས་ལ་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་སྤང་བ་ཤར་བ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་ཡུལ་
གྱི་སྤང་ཆ་དང་རང་སེམས་སོ་སོར་འཆར་བའི་ཐུག་བྱུང་བའི་སེམས་རྣམས་པ་བརྒྱད་བྱུང་བ་
ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་རོལ་བ་སྟེ་རྣམ་འགྱུར་ཡིན།

གཟུང་ཡུལ། འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཏེ། ཆོ་ངོར་སྤང་བའི་ཆོས་བྱམས་པ་དང་།
བྱམས་པའི་དོན་སྟེ།

གཟུང་ཡུལ་ནི། དོན་རིག་མངོན་སུམ་མས། སྟོ་སྟེ་རིག་པ་ཡང་དག་པ་དང་དེའི་ཐུག་འབྲངས་ཡིད་
ཤེས་མ་འཁྲུལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་ཡུལ།

གཟུངས། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བཟེད་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཏེ། རོ་མོ་བྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་བྱུང་བར་
ཅན་གྱིས་བྱེད་ལས་དག་པའི་ཆོས་རྣམས་འཛིན་ཅིང་མི་དག་པའི་ཆོས་རྣམས་སེལ་བའི་མ་སྟེ་
དང་ལྟན་པའོ།

གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་བཞི། བཟོད་པའི་གཟུངས་དང་། རྟགས་ཀྱི་གཟུངས། ཆོག་གི་གཟུངས། དོན་གྱི་
གཟུངས་བཅས་བཞིའོ།

གཟུངས་ཀྱི་སྟོ་བས། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མི་བཟེད་པར་འཛིན་པའོ།

གཟུངས་ཀྱི་ཆོག་མངོ་དང་རྒྱད་སྟེ་སོགས་ནས་བྱུང་བའི་གཟུང་རྟགས།

གཟུངས་ཀྱི་ཆོག་ས། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་པའི་ཆོས་འདྲིན་
ལུས་པའི་དྲན་བ་ཤེས་རབ་མཆུངས་ལྡན་ནོ། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས། རོན་གྱི་གཟུངས། བཟོད་པའི་
གཟུངས། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཟུངས་དང་བཞིའོ།

གཟུངས་ཁེབས། གཟུང་སྔགས་ཀྱི་ཤོག་རིལ་ལ་གཡོག་རྒྱའི་དར་གོས།
གཟུངས་རྒྱག་གོས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷན་བ་རྒྱབ་སྐབས་སྟོན་ལ་ལྷན་པའི་སྟེང་དུ་སྦྱད་པས་གཤམ་རྒྱབ་པ།
གཟུངས་ལྷ། ལུང་འཇུག་འབྲུལ་རྒྱའི་གཟུངས་ལྷ་སྟེ། གཙུག་ཏྲར་ནས་རྒྱལ་དང་། གཙུག་ཏྲར་རི་
མེད། གསང་བ་རིང་བསྐལ། བྱང་ཆུབ་རྒྱན་འབྲུམ། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ།

གཟུངས་སྔགས། ལྷའི་སྦྱུང་དག་སྤྱད་དོན་མཚོ་ལོར་སྦྱབ་ཤེད་བདེ་སྟོང་ཡི་གེར་ཤར་བའི་སྔགས།
གཟུངས་ཆེན་གྲ། སྟོང་ཆེན་རབ་འཛོམས་མ་དང་། མ་བྱ་ཆེན་མོ། གསང་སྔགས་རྗེས་འདྲིན་མ།
བསིལ་བའི་ཆལ་ཆེན་མོ། སོ་སོར་འབྲང་མ་བཅས་ཀྱི་གཟུངས་སྔགས།

གཟུངས་ཆེན་སྟེ། གཙུག་ཏྲར་ནས་རྒྱལ། གཙུག་ཏྲར་རི་མེད། གསང་བ་རིང་བསྐལ། བྱང་ཆུབ་
རྒྱན་འབྲུམ། རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོའོ།

གཟུངས་ཆེན་པོ། གཟུངས་ཀྱི་རྣམ་ཐངས་ཤིག
གཟུངས་རྟེན། སྦྱུང་འདྲའི་ནང་དུ་འཇུག་རྒྱའི་གཟུངས་སྔགས་སོགས་ཀྱི་ནང་རྟེན།
གཟུངས་ཐག གཟུང་ཐག་དོན་མཚོ་ལོར་དོན་གཅིག
གཟུངས་ཐོབ་པ། མི་བཟོད་པའི་གཟུངས་ཐོབ་པའམ་དབང་ཐོབ་པ།

གཟུངས་འདུས། རྩོམ་ཏུ་རན་ཐས་མདོ་རྒྱད་ཁག་ནས་བཏོན་པའི་གཟུངས་སྔགས་དང་ཆོས་ཆེན་
ཀྱི་སྟེགས་བམ་ཆེན་པོ་ཞིག

གཟུངས་འདེབས། ① སྔགས་ཐང་གི་སྦྱད་པས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པ། ② གཟུངས་
སྔགས་བརྒྲས་པའི་ལུལ་འདེབས་པ།

གཟུངས་སྟོབས། སྤར་ཐོས་པའི་ཆོག་དོན་མི་བཟོད་པར་འདྲིན་པ་ནི་གཟུངས་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་
དོན་བཤད་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་ནི་སྟོབས་པའོ།

གཟུངས་སྦྱིན། ① བྱངས་གནས་ཆེན་པོ་ཞིག ② གཟུངས་ཀྱི་ལུང་འབོག་པ།

གཟུངས་མ། ཡུག་རྒྱ་མ་སྟེ་ཤེས་རབ་མ།

གཟུངས་མེད་རྟོགས་པའི་ས། བྱང་མེས་ཀྱི་བློ་ཅེ་གང་རུང་གི་བསྐྱུས་པའི་གཟུང་བ་རང་བཞིན་
མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ།

གཟུངས་གཞུག་ མཆོད་རྟེན་དང་སྐྱ་འདྲའི་ནང་ལ་འཇུག་རྒྱའི་རིང་བསྐལ་དང་གཟུངས་སྐྱགས་
སོགས་རྟེན་གྱི་སྦྱིང་པོ།

གཟུངས་གཞུག་འབྲུལ་བ། ① མཆོད་རྟེན་ནམ་སྐྱ་འདྲ་ནང་དུ་རིང་བསྐལ་སོགས་འཇུག་པ།

② མགོ་བསྐྱར་བཏང་ནས་ཁོག་པ་བརྒྱངས་པ།

གཟུངས་བཞི། ཆོས་ཀྱི་གཟུངས། རོན་གྱི་གཟུངས། སྐྱགས་ཀྱི་གཟུངས། བཞོད་པའི་གཟུངས།

གཟུངས་གཟེར། སྒྲིའི་མཛོ་སྒྲ།

གཟུངས་རིང་། གཟུངས་སྐྱགས་རིང་པའི་བྲས་ཏེ་རྣམ་རྒྱལ་མའི་གཟུངས་རིང་ལྟ་བུའོ།

གཟུངས་སྐྱ་བཟུང་བ། ཆོག་དོན་མ་བཟེད་པར་བྲས་པ། བསྐྱབ་བྱ་ཆང་མ་གཟུངས་སྐྱ་བཟུང་བ།

གཟུངས་གསུམ། རྣམ་སྒྲིན་གྱིས་ཐོབ་པའི་གཟུངས། ཐོས་བསམ་གོམས་པས་ཐོབ་པའི་གཟུངས།

སྒོམ་བྱང་ཉིང་འཛིན་གྱིས་ཐོབ་པའི་གཟུངས་བཅས་གསུམ་མོ།

གཟུང་བ། འཇུད་པའི་མ་འོངས་པ།

གཟུམ། བཅུ་མ་ལ་གཟུམ་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཟུར། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ། མདའ་སོགས་ལ་འབྲོལ་བའི་དོན་ཏེ། གཟུར་བྱའི་མདའ།

གཟུར་བར་བྱ་ཞེས་པ།

གཟུར་གནས། རྟོགས་སྐྱ་མ་སྐྱུང་བར་དང་པོར་གནས་པའམ་གཟུ་པོར་གནས་པ། རྫོག་གཟུར་གནས་

ཀྱི་སྒོ་ནས་ལས་དོན་བྱེད་པ། གཟུར་གནས་སྐྱེས་བྱ་ཉིན་གྱི་སྐར་མ་ལྟར་དགོན།

གཟུར་གནས་དང་འབྲེལ། རྟོགས་རིས་མེད་པ།

གཟུར་བ། ① འཇུར་བའི་མ་འོངས་པ། ② [རྫིང་]ལུད་པའི་མིང་།

གཟུར་ལྟ་འབྲུམ་དགོན། དགོན་པ་ཐོག་མར་ལྷགས་བདུད་རྩི་རྒྱལ་པས་བཏབ་པར་བཤད། ལུ་བ་མཐའ་

རྫིང་མ་པ་ཡིན། དུ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉལ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཟུམ། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག།

གཟུམ་དོ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན། ཐོག་མར་སྐྱ་མེས་ཀྱི་དངོས་སྟོན། རྩེ་སུ་དོ་བོ་རྩེ་ལས་ཆོས་མང་དུ་
གསན་ཞེས་བཀའ་གདམས་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསལ།

གཟེ། ① སྡོད་གནས་དང་ཆང་གི་མིང་ལ་འདུག་སྟེ། སྟག་ཆང་ལ་སྟག་གཟེ། ② ཁལ་རྟ་ལ་འགེལ་
རྒྱུ་ལྟེ་བོའི་མིང་དུ་བཤད་བའང་ཡོད།

གཟེ་ཆུང་། རྩོ་མེད། སྟུང་བུ་གཟེ་ཆུང་།

གཟེ་ཆེ་བ། ཐུབ་ཆེ་བ།

གཟེ་མ། ཐང་སྐྱེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ཞུ་རྩེས་བྱོད། རུས་བས་མཁལ་ནད་དང་། གཅིན་
འགག་བ། ཐུས་བུ་བཅས་ལ་བན། ཐུས་སྟོ་བས་སྟེད། མིང་གི་ནམ་བུངས་ལ་རྒྱ་མཆོའི་མཐའ་
ཅན་དང་། དུ་བྱེད་མ། རྒྱ་མེད་སྟེས། མཐའ་རྟེན་དཀལ། རེག་བ་དཀལ། རེག་བུ་ངན་བཅས་སོ།

གཟེ་མ་ར་མགོ། གཟེ་མ་དང་དོན་གཅིག།

གཟེ་མའི་ཆང་། གཟེ་མ་དང་ནས་བསྐྱེས་པའི་སྐྱུ་མ་གྱི་ནང་དུ་གཟེ་མ་ཆུར་བསྐྱས་པའི་ཁྲ་བས་
བསིངས་པའི་ཆང་གི་མིང་སྟེ། ཁྲི་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་ལས། གཟེ་ཆང་གཟེ་མ་ནས་བསྐྱེས་སྐྱུ་
ནང་དུ། གཟེ་མ་ཆུར་བསྐྱས་ཁྲ་བས་བསིངས་པ་ནི། རུས་ཆིགས་མཁལ་མའི་རྒྱང་དང་རྒྱ་སེར་
འཛོམས། ཁྲད་པར་རྒྱང་ཆབས་མཁལ་མར་བབས་པ་འདོན། ཞེས་གསུངས།

གཟེ་མའི་འབྲ། ཆོར་མ་གཟེ་མ་ར་མགོའི་འབྲས་བུ།

གཟེ་མོ། [ཡུལ་]གཟུགས་མོ།

གཟེ་ཆོང་། [རྫིང་]ཆོང་ལས།

གཟེ་བུ། གཟེར་བུ།

གཟེག་འཛིག་གི་མ་འོངས་པ་ལ་གཟེག་འབྲི་བའང་ཡོད།

གཟེག་ཆ། བཟོད་བསྐྱན།

གཟེགས་མ། ཐེགས་མ་དང་འབྲ།

གཟེགས་ཐན་བ། ① སྐར་རྒྱ་གར་གྱི་དང་སྟོང་ཞིག་སྟེ། དེ་གཞན་གྱིས་བོར་བའི་གཟེགས་མ་ཐ་ཞིང་

བརྟུལ་ཞུགས་ལ་སྒྱུད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པས་མིང་དེ་ལྟར་བྲགས། ② འབྲེལ་ཚུལ་གཞན། རྟོག་གཏི་ཆིག་དོན་དུག་ཁས་ལེན་པ་པོའི་སྤྲུལ་སྤྲེགས་ཀྱི་བྲག་པ་སྤྲེ་མིང་གི་ནམ་གངས་འུག་སྤྲུག་པ་རིགས་པ་ཅན་པ་བཅས་སོ།།

གཟེང་། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། སྤྲུལ་སྤྲེགས་ཀྱི་དུ་ལང་བ་སྤྲེ། སྤྲུལ་སྤྲེ་གཟེང་། སྤྲུལ་གཟེང་བུ། སྤྲུལ་གཟེང་བ་ཞེས་བ།

གཟེངས། དཔངས། དཔུལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་ཞིང་ཤངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ།

གཟེངས་ཅན། དང་སྟོང་ཞིག་གི་མིང་།

གཟེངས་བསྟོན། བསྟུགས་བཟོད་དང་། གཟེགས་བཟོས། གཟེངས་བསྟོད་འཕའ་མ། འོས་བབས་ཀྱི་གཟེངས་བསྟོན། གཟེངས་བསྟོད་ལག་ཁྱེད།

གཟེངས་མཐོ་བ། གཞན་ལས་ལྷག་པའམ་ལེགས་པ། བྱས་རྗེས་གཟེངས་མཐོ་བ། བརྟུགས་ཁྱི་གཟེངས་མཐོ་བ། འབྲུལ་བ་གཟེངས་མཐོ་བ།

གཟེངས་པ། ① གྱེན་དུ་འཕམ་ཡར་འདེགས་པའམ་རྒྱུད་པ། སྤྲུལ་མགོ་གྱེན་དུ་གཟེངས་པ། རལ་གྱི་གནམ་དུ་གཟེངས་པ། ② [མངོན]གཟེ་བྱིན།

གཟེངས་པོ། ① དཔངས་མཐོ་པོ། རི་པོའི་ཅེ་མོ་གཟེངས་པོ་གནམ་ལ་སྤྲེག་ ② སྤུལ་བྱུང་དང་ཁྱུང་འཕགས། བྱས་རྗེས་གཟེངས་པོ། ཡོན་ཏན་གཟེངས་པོ།

གཟེངས་ལྷ། ལྷ་རྗེ་མོ་རིང་པོ་ཞིག་

གཟེངས་གཟེངས། འབྲེང་འབྲེང་ངམ་ཡར་བེང་བེང་། སྤྲེན་མ་གྱེན་དུ་གཟེངས་གཟེངས་བྱས་ནས་ལྷ་བ།

གཟེངས་སྤྲུལ་ཐོན་པ། གཞན་ལས་ཁྱུང་དུ་ཐོན་པ།

གཟེད། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་སྤྲེ་གཅིག་ཡར་བཀལ་ནས་སྤྲེ་གཞན་ནམ་ཁྱུང་སོ་མར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏེ། སྤྲུལ་པའི་སྤྲུ་བ་གཉིས་གཡས་གཟེད་དང་གཡོན་གཟེད་བྱས། མཛོའི་སྤྲེ་ཐེག་དུ་མགོར་གཟེད་ལྟ་བུ།

གཟེད་པ། ① འཛོད་པ་པོས་སྤྲོད་གཟེད་པར་བྱ་དང་ལག་པ་གཟེད་བེན་པ། སྤྲེ་ཁྱེར་ནས་ཞགས་པ་གཟེད་པ། ② [རྫིང]སྤྲུལ།

གཟེབ། ① གྲུར། ② ལྷག་མ་ལས་བསྐྱས་པའི་སྒྲོམ་ཁ་སྒྱར་ཞིག
གཟེབ་ཀྱི་སྒྲོག་མ། ལྷག་མ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་གཟེབ་སྒོད།
གཟེབ་སྒོད། ལྷག་མའམ་ཤིང་གི་ལྷག་མའི་སྐམ་སྒྲོམ་ཁ་སྒྱར་ལྟ་བུའི་སྒོམ་
གཟེབ་མ། ① ལྷག་མས་བཅོས་པའི་སྒོད་དེབས་བྱ་བཞི་ཞིག ནེ་ཙོ་སྐྱ་བས་གཟེབ་མར་ཚུད།
② གཟེབ་སྒོད་དང་འདྲ།
གཟེམ། འདྲེམ་གྱི་མ་འོངས་པ།
གཟེམ་པ། འདྲེམ་པའི་ད་ལྟ་བའི་འདྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག
གཟེར། ① ཉན་གྱི་ཟུག་རྩ་ཆེ་བ། མགོ་གཟེར། ཟུག་གཟེར། ཟུམ་ནད་ཀྱི་གཟེར། ② འོད་གཟེར།
③ ལྷགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་འཛུགས་བྱེད་ཚོན་པོ་ཞིག ལྷགས་གཟེར། གཙུམ་གཟེར། ལྷག་
གཟེར། གཟེར་གྱིས་འདེབས་པ།
གཟེར་ཀ ན་ཟུག
གཟེར་ཀར། གཟེར་རུ་བའམ་ལྷགས་གཟེར་ལ་ཟེར།
གཟེར་ཁ། ན་ཟུག་ཅིག་ནད་ཀྱི་གཟེར་ཁ་རྒྱབ་པ།
གཟེར་མགོ་གཟེར་གྱི་མགོ་
གཟེར་འཛོམས། སྒྲན་གྱི་མིང་།
གཟེར་བྱང་། ① ཡུན་བྱང་ནད་ཀྱི་གཟེར། ② སྒོད་གཟེར་སྒོ་ཚད་ཅེས་པ་གཉན་རིགས་བཙོ་བརྒྱད་
ཀྱི་ནད་གསེས་ཤིག ③ ལྷགས་གཟེར་བྱང་བྱང་།
གཟེར་ཐེབས། གཟེར་བྱ་བཏབ་ནས་ཟུག་པ། ལས་དོན་མི་འཕྲུར་བའི་གནད་གཟེར་ཐེབས་པ།
གཟེར་སྒོམ། གཟེར་གྱིས་མཉམ་དུ་སྒོམ་པ། ཤོག་ལྗེ་མང་པོ་བཅེགས་པའི་མཐའ་སྤྱིར་གཟེར་སྒོམ་བརྒྱབ་པ།
གཟེར་གདན། གཟེར་དང་འོག་གཞིའི་བར་གྱི་གདན།
གཟེར་མདུན་ལུང་དགོན། རབ་བྱང་དུག་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོར་སྤྱི་ལ་ཚང་སྐྱ་མ་སྤྱི་མེང་
གསུམ་པ་སྤྱི་ལ་ཚང་སྐྱ་མ་དུང་གི་ཞལ་སྒོ་ཅན་ནམ་མཁོན་གཞན་དག་དབང་རིག་ཕྱོལ་ཐོན་
ལས་ཀྱིས་བཏབ། སྐབས་དེར་བྱབ་མཐའ་ས་སྤྱི་ཡོན། དུས་བྱིས་ཉི་མཁམས་ལུགས་ཀྱི་རྩིང་མར་

གྲུ་དུ་ད་ལྷ་ཡུལ་ཡུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཟེར་འདེབས། ① གཟེར་ཁ་རྒྱལ་བ། སིང་ལ་ལྷགས་ཀྱི་གཟེར་འདེབས་བ། ② ན་བའམ་ནད་གོས་
བ། ལུས་ལ་ནད་ཀྱི་གཟེར་འདེབས་བ།
གཟེར་ནད། གཟེར་རྒྱག་རྒྱལ་བའི་ན་ཆ། མྱོ་བྱར་གཟེར་ནད་བྱུང་བ།
གཟེར་ནད་རྩ་འགགས། རྟགས་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་རྩ་མ་དང་མཁལ་མར་བབས་
པའི་མིང་སྟེ། འབྲི་བྱང་ཆེད་བར་བརྟན་པས་མཛད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཙོས་ཐབས་གཞན་པན་
རྒྱ་བའི་འཇུ་མ་ཟེར་ལས། གཟེར་ནད་རྩ་འགགས་ནི། དུག་ནད་རྩ་མ་དང་མཁལ་མ་ལ་བབས་
པས་རྩ་གཟེར་ཀྱི་ནད་ལྟར་ལྷང་དུ་བ་བྱས་ནས་རྩ་ཞབས་གཟེར་ཞིང་། ཅ་མིག་ན་ལ་དེ་རྩ་མི་
འབྱུང་བ་འགགས་པའི་དུག་ནད། ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གཟེར་བ། [ཡུལ་]སྟོན་པ་དང་། འགེལ་བ། འཇུགས་བ། སྒྲིང་པར་གྱི་གཟེར། གོང་བར་ཁབ་གཟེར།
ན་བར་སྒྲུ་བྱ་གཟེར། ལུ་དུང་གྱེན་དུ་གཟེར།
གཟེར་བྲ། གཟེར་རྒྱུང་བྲ།
གཟེར་མ། ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་འཇུགས་སྤྱད་དམ་འདེབས་སྤྱད་ཆོན་པོ་ཞིག་གཟེར་མ་རྒྱལ་བ།
གཟེར་མིག ① ན་རྒྱག་གི་གནད། ② གཟེར་བྲ་རྒྱལ་ཡུལ་ཨི་ཁུང་།
གཟེར་སྒྲན་ཟེར་པོ། རུས་པ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཆེན་སེར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལིག་སྟེ། གོང་སྒྲན་པའི་པོད་དམར་ལས། གཟེར་སྒྲན་སེར་པོ་ནི། སྟོད་འཆངས་ཀྱི་གཟེར་
འཛོམས་པའི་སྒྲན་སེར་པོ་སྟེ་མིང་ཆེན་སེར་པོའི། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གཟེར་སྒྲན་གསུམ། ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་། ཨ་བྲག་ཆེར་སྟོན། མིང་ཆེན་སེར་པོ་གསུམ་གྱི་
བསྐྱས་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགེ་དུང་འཆོ་བ་བྱ་དུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བད་བསྐྱས་
དང་གལ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྟོོ་གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། གཟེར་སྒྲན་གསུམ་ནི་ཨ་
བྲག་གཟེར་འཛོམས། ཨ་བྲག་ཆེར་སྟོན། མིང་ཆེན་སེར་པོ་གསུམ་གྱི་བད་བསྐྱས་པའི་མིང་
པོ། ཞེས་གསུངས།
གཟེར་དམིགས། ན་ཆ་ཡོད་པའི་གནད་གསང་།

གཟེར་ཆོམ། སྤྱད་པས་ཆེས་སྤངས་ཤིག

གཟེར་བྱག ① ཉན་གྱི་བྱག་ཐུ། ② གཟེར་བྱ་བྱག་པ། ཁྱད་པར་གཟེར་བྱ་བྱག་པ།

གཟོ་བ། དེམ་འཇམ་བཤམ་གསོ་བ། བྱས་པ་གཟོ་བ། བཀའ་དེམ་གཟོ་བ། གཟོ་ཞིང་བྱས་པ་ཤེས་པ།
དེམ་ཅན་ལ་དེམ་གཟོ་བའི་སྒྲོ་མེད་པ།

གཟོགས། གཟགས་པའི་སྐལ་ཆིག

གཟོང་། ① ཤིང་དང་རྩོ་སོགས་ལ་ཨི་ཁུང་འཕེགས་བྱེད་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག ② ལྷགས་གཏུབ་བྱེད་གྱི་
ལག་ཆ་ཞིག

གཟོང་ཁ། ཨི་ཁུང་འཕེགས་བྱེད་ལག་ཆའི་སོ།།

གཟོང་ཆག ཤིང་བཟོ་བའི་གཟོང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

གཟོང་བྱ། ཤིང་བཟོ་བས་ཤིང་འཕེགས་བྱེད་གྱི་གཟོང་རྒྱུ་རྒྱུད་།

གཟོང་རིལ། ལྷགས་རིགས་ལ་ཨི་ཁུང་འཕེགས་བྱེད་གྱི་གཟོང་རིལ་དབྱིབས་ཅན་ཞིག

གཟོད། རྒྱུ་དུ་ད་གཟོད་ཅེས་བཀོལ་བ་ཁྲབ་ཆེ་ཞིང་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པའི་ན་ཡིག་དང་འབྲེལ་ནས་
བཀོལ་ཏེ། བྱས་ན། ད་གཟོད་བྱལ། འཐབ་རྩོད་བྱས་ན་ད་གཟོད་དག་པོ་པམ་པར་བྱེད་བྱལ།

གཟོད་མ། གཏོད་མའམ་ཐོག་མ། ཉམ་མཁའ་གཟོད་མ་ནས་སྟོང་བ་རེད། གཟོད་མའི་དུས་ནས་མི་སྐྱེ་བ།

གཟོན། གཟོན་པའི་སྐལ་ཆིག

གཟོན་པ། ① གཟན་པ། གཟོན། རྒྱུ་ཐོས་པ། རྒྱ་དངོས་རྣམས་རྒྱུད་གཟོན་པར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་པ།

② [རྟིང]མི་ཉན་པ་དང་ཉན་འདོད་མེད་པ། བསྐྱོ་བ་རྣམ་གཟོན་པ།

གཟོབ། གཟབ་གྱི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན།

གཟོབ་པ། གཟབས་པ། གཟབ་པ། གཟོབས། རྫོ་བསྐྱིམས་ནས་བག་ཐོན་བྱེད་པ། བརྟགས་ཏེ་གཟབ་
པ། ལས་སྐབས་གཟོབ་པར་བྱེད་པ། དེག་པ་གཟོབ་གཟོབ་པ། རྫོན་པོར་མངའ་གསོལ་བ་ཤིན་

དུ་གཟབས་པ།

གཟོབ་པོ། ཡིད་གཟབ་དང་བདག་གཅེས་བྱེད་པ། རང་གི་ལུས་ལ་གཟོབ་པོ་བྱེད་ཨང།

གཟོབས། གཟབ་པ་དང་གཟོབ་པའི་སྐལ་ཆིག

གཞོལ་བ། [རྟིང]བགས་ནས་གས་བ།

གཞོས། གཞོ་ཡི་འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཆེན།

བཟང་། ① བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ་སྟེ། མི་བཟང་རྟ་བཟང་། མ་བཟང་མའི་བྱ་མོ། བསྐལ་བ་བཟང་།
བོ། རྟ་བཟང་བོ། བྱ་བཟང་བོ་ཞེས་བ། ② བན་པའི་དོན་ཏེ། བྱར་ཀྱམ་མཆན་ནད་ལ་བཟང་།
ཅལ་སྤང་བྱས་ན་ལུས་ཁམས་ལ་བཟང་ལྟ་བུ། ③ བུན་སུམ་ཆོགས་པའི་དོན་ཏེ། རེ་བཟང་རེ་
ལེགས། མཛས་སྟོང་ཏ་ཅང་བཟང་ལྟ་བུ། ④ ལུ་མོ་མ་ཡིན་པའི་དོན་ཏེ། བཟང་བཅོན། བཟང་
འགོག་ཁ་ཡག་ཆོག་བཟང་། དགེ་ཤུག་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མ་བཟང་ལྟ་བུ། ⑤ མཐུན་པའི་
དོན་ཏེ། རེད་གཉིས་ཏ་ཅང་བཟང་། བྱོད་བཟང་ང་བཟང་བྱེད། ⑥ སྐུ་མ་ཀ་ལེགས་པའམ་མཛེས་
པའི་དོན་ཏེ། གོས་བཟང་པོ་དབྱར་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཟག་མི་བཟང་པོ་དབྱག་ཅུ་ལོ་ཡིས་ཐུག་ ཅ་
ལག་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟང་སྟོང་། བྱང་མེམས་ཤིག་གི་མཆན།

བཟང་སྟོར་ངན་འཛེམས། བཟང་པོ་འདབས་ནས་སྟོར་ཞིང་ངན་པ་ལྡད་ནས་འཛེམས་པ་ལ་ཟེར།

བཟང་བྲི། ལུས་པོངས་ཆེ་ཞིང་སྐད་སྟོན་པ་ཞིག

བཟང་ཁྲག་ནད་མེད་སྟོབས་ལྡན་གྱི་མི་སྤྲུགས་གྱི་བྱངས་ཁྲག་བཟང་ཁྲག་ལྟག་པ།

བཟང་མཁའ། [མདོན]གོས་བཟོ་བ།

བཟང་གོམས། སྟོང་བཟང་གི་གོམས་འདྲིས།

བཟང་གོས། ① ཆས་གོས་བཟང་པོ། ② གོས་ཆེན་སྐུས་དག

བཟང་གོས་ཡུག་བམ། དར་འབྲུ་ལས་བཟོས་པའི་གོས་ལ་བཟང་གོས་ཟེར་ཞིང་། ཡུག་བམ་ནི་ཁ་
ཆལ་གྱི་སྟེ་པན་ཚུན་མ་བཅད་པར་ཡོད་པ་སྟེ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ལྟེབས་སྐྱེལ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
གོས་ཆེན་དང་ཁྱུ་ཅི་ལ་ཡུག་དང་ལྟེབས་སྐྱེལ་ཞེས་གཉིས་ཀར་འབོད་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་། རས་
སོགས་ལ་ཁ་ཆར་མ་བཅད་པ་ལ་ཡུག་ཅས་འབོད་པ་ལས། ལྟེབས་སྐྱེལ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་མེད།

བཟང་དགྲ། བཟང་པོ་ཐམས་ཅད།

བཟང་འགྲོ། བདེ་འགྲོ།

བཟང་ངན། བཟང་པོ་དང་ངན་པ། བསམ་པ་བཟང་ངན། རྣམ་འགྲུར་བཟང་ངན། བྱས་རྗེས་བཟང་
ངན། སྤངས་འབྲས་བཟང་ངན་འབྲིང་གསུམ་དུ་ཁྱད་འབྱེད་བྱེད་པ། དུག་སྒྲུལ་རོ་མ་ཡིན་པས་
ན། སྤྲོས་གང་ཡིན་བཟང་ངན་མེད།

བཟང་ངན་འབྲིང་གསུམ། མཆོག་དཔལ་བར་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་

བཟང་ངན་མེད་པ། རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་རིས་སྤྲོས་བཅད་པར་ཆ་མཉམ་དུ་འཛོག་པ།

བཟང་ངན་མེད་པའི་དབྱིངས། རང་སེམས་གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ་ལ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་ལ་
སོགས་པའི་བྱི་མས་གཡོགས་པ་ཅན་ལས། རང་གི་རོ་བོ་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དྲངས་ཤིང་གསལ་
ལ་བྱི་མས་མ་གོས་པ་ཡིན་ཅིང་དེ་ཉིད་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱན་མ་བྱུང་ནས་འགྲོ་བས་
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བཟང་པོར་གནས་པ་ཡིན་པ།

བཟང་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་། དེའུ་
ཆུ་དང་འབྲེས་རྗེས་རྩ་ཡུལ་ཆུ་ཞེས་ཟེད།

བཟང་ཉམས། ① བཟང་པོའི་ཚུལ་ལམ་བཟང་མདོག་ཁ་པོ། རང་བཞིན་བཟང་པོ་མེད་ཀྱང་བཟང་
ཉམས་སྟོན་པ། ② ལེགས་པའི་རྟགས་མཆོན།

བཟང་ལྗན། འཁོར་ལྗ་སྤེའི་ནང་ཆོན་ཞིག་

བཟང་ལྗན་དགོན། མིང་གཞན་བཟང་ལྗན་བྱམས་པ་སྤྱབ་བསྟན་སྤིང་ཟེད། བྱང་སེམས་རྒྱ་བ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་བཟབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ངམ་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཟང་དུག་ ཟང་པོ་དུག་དང་དོན་གཅིག་

བཟང་པོ། ① སྤྱོད་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ལས་ཆུ་བོ་ལ་སྤྱན་འི་
སྤིང་ན་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག་ ② [མདོན]དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ། སྤན་བཟང་ལ་ཀ་ཀོ་
ལ་དང་། ཅུ་གང་། སུག་སྤེལ། རྩ་ཏི། ལི་ཤི། གྲར་གྲུམ་བཅས་སྤྲུག་ཡོད་པས་གངས་དུག་
མཆོན། ཡར་ངོའི་བཟང་པོ་དང་པོ་ཆེས་གཉིས། གཉིས་པ་ཆེས་བདུན། གསུམ་པ་ཆེས་བཅུ་
གཉིས། མར་ངོའི་བཟང་པོ་དང་པོ་ཆེས་བཅུ་བདུན། གཉིས་པ་ཆེས་ཉེར་གཉིས། གསུམ་པ་

ཆོས་ཉིད་བདུན། ③ ལེགས་པ་དང་མཛེས་པ། ཁང་བཟང་། གོས་བཟང་། དེ་བཟང་། ཟས་བཟང་།
པོ། གུན་བཟང་། སྦྱོད་བཟང་། སེམས་བཟང་། ཆོས་བཟང་པོ། རེ་བཟང་རེ་ལེགས། བསྐྱལ་བ་
བཟང་པོ། མི་བཟང་དོན་བཟང་།

བཟང་པོ་བཙུ་འདྲེ་མས། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྐོལ་ལ་བོད་རྒྱ་བཙུ་གཅིག་པའི་ཆོས་དྲུག་གི་ཉིན་ཕྱིད་ནས་
བདུན་གྱི་ཉིན་ཕྱིད་བར་དག་པ་དགུ་འདྲེ་མས་ཀྱི་ཕྱི་ཉིན་འཆར་བའི་དུས་ཚོད་བཟང་པོ་ཞིག་
བཟང་པོ་དྲུག་རྒྱ་ཉི་མེད་གི་བཟང་པོ། ཅུ་གང་སྐོ་བའི་བཟང་པོ། གྲུང་གུམ་མཆོན་པའི་བཟང་པོ། ལི་ཤི་
སྟོག་ཅའི་བཟང་པོ། སུག་སྒེལ་མཁའ་མའི་བཟང་པོ། ཀ་ཀོ་ལ་མཆོར་པའི་བཟང་པོ་བཅས་དྲུག་
བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་སྟོན་ལས། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྦྱོད་པའི་སྟོན་ལས་ཀྱི་རྒལ་པོ་ཞེས་པ་མདོ་
པལ་པོ་ཆེད་སྟེར་གཏོགས་པའི་སྟོན་ལས་ཞིག་སྟེ། གཞོན་བུ་ལོར་བཟང་ལ་འཕགས་པ་གུན་ཏུ་
བཟང་པོས་གསུངས་པའི་སྟོན་ལས་ལྟར། རང་གཞན་གྱི་དུས་གསུམ་དུ་བསགས་པའི་དགེ་བ་
ཆམས་གུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྦྱོད་པ་ལྟར་འགྲུང་བའི་ཕྱིར་བསྟོ་བ་དང་སྟོན་པའི་ཐབས་བྱུང་བར་
ཅན་སྟོན་པའི་མདོ་ཞིག་

བཟང་པོ་ལ། [ཡུལ་]རང་བཞིན་བཟང་པོ་ཅན།

བཟང་པོ་བཞི། རྒྱ་ཉི་དང་། ལི་ཤི། ཀ་ཀོ་ལ། སུག་སྒེལ་བཞི་པའི་བསྐྱལ་མིང་སྟེ། གཡུ་ཐོག་ཆ་ལག་
བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་མིང་དོན་བདེ་སྦྱོད་རྣམ་ལྟ་ལས། རྒྱ་ཉི་ལི་ཤི་ཀ་ཀོ་ལ། སུག་སྒེལ་བཞི་པོ་
བཟང་པོ་བཞི། ཞེས་སོ།

བཟང་པོ་གསུམ། རྒྱ་ཉི་དང་། སུག་སྒེལ། ཀ་ཀོ་ལ་གསུམ་གྱི་བསྐྱལ་མིང་སྟེ། གཡུ་ཐོག་ཆ་ལག་
བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་མིང་དོན་བདེ་སྦྱོད་རྣམ་ལྟ་ལས། རྒྱ་ཉི་སུག་སྒེལ་ཀ་ཀོ་ལ། རྟོད་གསུམ་
བཟང་པོ་གསུམ་ཞེས་བྲ། ཞེས་སོ།

བཟང་པོའི་འདུག་སྟངས། རྒལ་བ་བྱམས་པའི་བཞུགས་སྟངས།

བཟང་པོའི་དཔལ། [མདོན་]ཅན་དན།

བཟང་པོའི་རྒྱ་བ། བོད་རྒྱ་གཉིས་པ་ལ་དོ་རྩེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་སོགས་ནས་བཟང་པོའི་རྒྱ་བ་ཟེར།

བཟང་སྦྱོད། ① སྦྱོད་ཚུལ་བཟང་པོ། ཡ་རབས་བཟང་སྦྱོད་ལྟར་ལ་བཀུར་བསྟེ་བྱེད། ② འཕགས་པ་

བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྒྲོན་ལམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་མདོ་སྟེ་ཞིག་ཨ་ནིའི་ཁོག་པར་བཟང་སྤྱོད་མི་ཆུད།
བཟང་སྤྱོད་དགོན། མིང་གཞན་བཟང་སྤྱོད་བྱ་ཆང་ཡང་ཟེད། ཏུས་ནས་དང་སྒྲུ་མ་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་
གསལ། གཡོན་རུ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་དང་བྱུ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བཟང་སྤྱོད་འཆི་སྤྱ། བཟང་སྤྱོད་སྒྲོན་ལམ་གྱི་མདོ་ཆར་བརྒྱ་ཅ་དང་མཆོད་པ་བརྒྱ་ཅ་ལ་བརྟེན་ནས་
འཆི་སྤྱའི་ཆོག་ཞིག་
བཟང་བ། བཟང་པོ་དང་འབྲ།
བཟང་འབྲེལ། ཡག་པོའི་འབྲེལ་བ། བཟང་འབྲེལ་ཆེ་གཅིག་སངས་རྒྱས་པ།
བཟང་མོ། [མདོན]① ཁྲག་རྒྱ། ② སྒྲོལ་མ།
བཟང་མོའི་རྣམ་ཐར། བོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་འཁྲབ་སྐྱབས་མོ་སྐྱོད་ཐོག་ནས་གཏོང་བའི་རྣམ་ཐར།
བཟང་བཙོན། གཤམ་པའི་བཙོན་བརྒྱུག་པ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་གང་འདོད་འགྲོ་མི་ཆོག་ཀྱང་བཙོན་ཁང་
ནང་གུ་དོག་པོ་མེད་པར་བདེ་བདེ་བསྐྱད་ཆོག་པ།
བཟང་ཆོན། ཐང་ག་དང་ལྗེ་བས་རིས་རྣམས་ལ་ཆོན་གར་བཏང་སྟེ་གཞི་ཆོན་སྟོམས་ལ་བྱུགས་རིས་
མེད་པ་ཁ་བ་བབས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་དེ་དང་ཏང་ཆོན་གཉིས་ཀྱི་འབྲེ་ཐབས་ཐ་དད་ཡིན།
བཟང་ཆོན་རི་མོ། རྒྱ་བསེས་སྐྱ་ཆོན་རི་མོ་ཞེས་ཀྱང་རུང་། དེ་ནི་ཆུ་དང་ཀ་རག་ལ་ཆོན་བསེས་ནས་
བཟོས་པའི་ཆོན་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཆོན་འདིར་རྒྱན་དུ་རྒྱ་བསེས་ཏེ། ཤོག་བྱའམ། རས་
གཞི། བང་ལེག། གྲང་ལྗེ་བས་སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་སྦྱང་ན་འབྲིག་བཟང་ཆོན་རི་མོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་
ཡུན་རིང་ལྡན་རུང་མིང་དེ་ཉི་རབས་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་ཁ་ཤས་ཀྱི་སྟོན་ཅམ་ལ་གཞི་ནས་བྱུང་།
བཟང་ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་ནི་ཏར་ལ་བཀྲག་མདངས་ཆེ་བ་དང་། གཞི་ཅའི་ཆར་དངས་གསལ་མེད་
ལ་འབྱར་ཤུགས་མེད་པ། ཐེམ་མི་འགྲོ་བ་རི་མོ་ཞིབ་ཆགས་ལ་གཏོང་ཐབ་འབྲི་ལུབ་པ། རྒྱ་ཁྲོན་
ཆེ་བའི་རི་མོར་སྦྱང་ན་པན་འབྲས་ལེགས་ཤིང་། མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་གང་ལེགས་ལྡན་པ།
ལག་ཆ་སྐབས་བདེ་བ་འགྲོ་བྱོན་རྒྱུ་ཡིན། གསར་ཚུལ་དང་། དངོས་གྲིས་གང་ལའང་སྤྱོད་ཆོག་
པ་དང་། བིར་སྤྱོད་ཐབས་འཆོམ་པོ་བྱུང་ན་སྐྱུ་མ་ཆོན་རི་མོའི་མཐུག་པོའི་ཉམས་དང་ཏང་ཆོན་

རི་མོའི་སྐབ་པའི་ཉམས་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དམིགས་བསལ་བྱང་ཆོས་འདོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད།
འོན་ཀྱང་དེའི་སྒྲིན་ཆ་ནི་ཆོན་གྱི་ཁ་དོག་སྒྲུབ་པོ་མེད་པ། ཉི་འོད་ཀྱི་འོག་ཏུ་མཛོག་འཕྱར་བ། ད་
དུང་ཆོན་སྒྲིན་སྐབས་བཟོ་བཅོས་དང་འཕྱར་འཕྱར་མང་ཐགས་ན་ཐལ་མཛོག་དང་། བཙོག་
འོག་སོགས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པས་དོ་སྣང་མཛད་གལ་ཆེ།

བཟང་འཛོམས། ལེགས་པ་མང་པོ་འདུས་པ།

བཟང་ཟླ། [མཛོན]བོད་ཟླ་བ་བྱུང་པ།

བཟང་ཟླ་དགོན། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་ཆོ་གོས་རྒྱ་མཚོས་བཏབ། འདེབས་དུས་མ་གསལ། ཐུབ་མཐའ་
ས་སྐྱ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཟང་བཟང་། རམ་མིང་རྫོང་བཟང་བཟང་རྩུག། བཟང་བཟང་གོང་སྡེ།

བཟང་རི་དགོན། མིང་གཞན་ལྷན་ཐུབ་མཐོང་སྒྲིན་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་ཟླ་
ལཱ་ཞོགས་པ་ཞེས་པས་བཏབ། དུས་ཚོད་མ་གསལ། ཐུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྦྱོང་རྫོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེ་མོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཟང་ལན། རྩེ་བཟང་པོ་བྱས་པའི་བྲིན་ལན། བཟང་ལན་ངན་འཛལ། བཟང་ལན་སྒྲན་པ།

བཟང་ལས་བྱེལ། [མཛོན]སྤྲིག་པ།

བཟང་ལེན་ངན་འདོར། བཟང་བའམ་ཡག་པོ་ལེན་པ་དང་ངན་པ་དོར་བའོ།

བཟང་ལོབས། ༡ གོམས་གཤེས་སོགས་བཟང་པོར་གྱུར་པ་སྟེ། མི་དང་སྐད་ཆ་བཤད་སྐབས་ཆེག་
དོན་ནམས་གསལ་པོར་བཤད་རྒྱ་བཟང་ལོབས་ཡོད། དུས་རྒྱུན་གཙང་སྒྲ་བྱ་རྒྱ་བཟང་ལོབས་
འདུག ༢ བསྐབས་པའི་འབྲས་བྱ། ཡོན་ཏན་བསྐབས་ནས་ལོབས་འདུག

བཟང་སྒོལ། བསྐབ་བྱ་ལེགས་པ།

བཟང་བསྐབ། བཟང་པོའི་བསྐབ་བྱ་སྟེ། བན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཁ་ཏ། ཐུ་གུ་ལ་བཟང་བསྐབ།
རང་གིས་རང་རང་ལ་བཟབ་བསྐབ།

བཟངས། ཁང་བ་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མིང་སྟེ། ཁང་བཟངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

བཟད་པ། ① དུལ་བ་དང་། བསྐྱན་པ། ཀྱན་སྦྱོང་བཟད་པ། རྣམ་འཕྱུར་བཟད་པ། མི་བཟད་པའི་

འབྲས་བྱ་ནས་པར་སྒྲིག་པ། ② རྫིང་ཞི་བ་དང་། ཐུལ་བ། གཤེས་རྩལ་བཟད་པ། གཅན་གཟན་
བཟད་པ། སྦྱོད་ངན་ཆང་མ་བཟད་པར་གྲུར་པ། སྦྱག་བསྐལ་མི་བཟད་པ།
བཟབ། བག་ཡོད་པའི་མིང་དང་བཀུར་སྦྱི་ལའང་འཇུག་པར་སྦྱང་ངོ་།།
བཟབས་པ། གཟབ་པའི་འདས་པ།
བཟལ། ① བྱད་མེད། རྒྱ་བཟལ། བས་བཟལ། ② མ་འོངས་པ་སྟེ། བཟའ་བརྟུང་། བཟའ་བར་བྱ་ལྟ་བུ།
བཟའ་ཕྱོགས། ཁྱོ་ཤུག་གས་བཟའ་མི་གཉིས་ཀ།
བཟའ་རྒྱགས་སྦྱོད་གསུམ། བཟའ་བརྟུང་ཅེད་གསུམ་གྱིས་དུས་འདའ་བ།
བཟའ་མགོ་ཤིང་གིས་བརྒྱུ་པའི་བཟའ་བརྟུང་དངས་བྱད་ཀྱི་སྦྱོགས་རིགས་ཤིག། དཔོང་ཐུག་
དངས་བྱད་བཟའ་མགོ་ལེགས།
བཟའ་གཅག་བརྒྱབ་པ། བྱ་ལོན་སོགས་བྱངས་ཁོངས་ནས་ཐིམ་པ།
བཟའ་བཅལ། ཟས་སྦྱི། བཟའ་བཅའི་བཟོ་ལས། བཟའ་བ་ལྟ་དང་བཅའ་བ་ལྟ།
བཟའ་ཆས། བཟའ་རྒྱའི་མཁོ་ཆས། བཟའ་ཆས་གཙོ་བོ།
བཟའ་བརྟུང་། བཟའ་བ་དང་བརྟུང་བ། ཉིན་ལྟར་བཟའ་བརྟུང་མང་ཅུང་རན་པོ་བསྟེན་པ།
བཟའ་གཏོར། ཐོ་མོ་གང་ཞིག་བཟའ་མའི་བར་དུ་འཇུག་ནས་ཐོ་མའི་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཅིང་བྱིས་ཆང་
ཁ་གཏོར་བའི་ལས་ལ་བརྩོན་བའི་བྱ་ལས།
བཟའ་དམ་མཁར་ཤུལ། བོད་ལྗོངས་འཕན་པོ་སྦྱོན་བྱུང་ཆོང་ཁོངས། དེ་སྤེམ་བཟའ་དམ་ཆོང་གནས་
ལུལ་གྱི་མཁར་ཤུལ་དེ་ནི་ཐོན་དུས་བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་སྒྲུལ་པོ་སྦྱ་འདས་ས་འཕན་ལུལ་ཟལ་
མོ་སྤང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་སྟེད་དང་། བོད་སིལ་བུའི་དུས་སུ་ཟ་དང་དོམ་པ་བཅན་པའི་མཁར་ལ་
བརྟེན། ཞེས་པའི་མཁར་ཡང་བཟའ་དམ་གྱི་མཁར་དེ་ཡིན་ཟེད། དགའ་སྦྱོན་པོ་བྱང་གིས་དབང་
བསྐྱར་སྐབས་བཟའ་དམ་ཆོང་གནས་ལུལ་ཐོག་མར་རི་སྟེང་མཁར་ཆོང་དེར་བྱས་ཤིང་རྗེས་སུ་
རི་གཤམ་དུ་ཆོང་གསར་རྒྱབ་བྱས་ཀྱང་རི་སྟེང་མཁར་ལུལ་དེར་དར་ལྗོག་འཇུགས་སོལ་འདུག།
བཟའ་སྦྱུ། ཟ་མ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱུ།
བཟའ་སྦྱོད། བཟའ་བརྟུང་བྱེད་པའི་སྦྱོད།

བཟའ་པ། ཁྱིམ་ཆང་ནང་གི་པ་པ།

བཟའ་དཔོན། ནང་མི་བཟའ་ཆང་གི་གཙོ་བོའམ་ཁྱིམ་བདག་ བཟའ་མི་གཉིས་པོའི་སྤྱི་མིང་སྟེ་ཆ་
གཅིག་གི་དོན།

བཟའ་ཐུག་ ཁྱོ་ལྟག

བཟའ་བ། ① ཟ་བའི་མ་འོངས་པ། ② ཟ་མའམ་སྟོ། བཟའ་ལས་རྗེས་འབྲངས། ③ བཟའ་ཆང་། བཟའ་
སྟོན་བཟའ་བས་ཤེས། ནད་སྟོན་སྟོན་པས་ཤེས།

བཟའ་བ་ལྷ། འདུལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་དུས་རུང་གི་སྟོན་གྱི་ཆར་གཏོགས་པ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་ཆོགས་
འབྲས་ཆེན་དང་། ཟན་དང་། ཤ་དང་། བྱ་དང་། སྦྱུ་ཁུར་བཅས་ལྟོ།

བཟའ་བའི་དམ་ཆོག་ ལྷགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པའི་ཤ་ལྷ་བདུད་ཅི་ལྷ་སོགས་བསྟེན་
པའམ་གཙང་དམའི་རྣམ་ཏོག་སྤངས་པའོ།

བཟའ་བྱའི་ལག་ཁྱེད། བཟའ་ཆང་ཐ་དད་བྱས་ཟིན་པའི་དཔང་རྟགས་ལག་ཁྱེད།

བཟའ་དབར་ཆང་དཀྱུག་ སྟེས་པ་དང་བུད་མེད་གང་ཞིག་ བཟའ་ཆང་གི་བར་ན་འཇུལ་ཏེ་ཕོ་མོའི་
ལུས་འབྲེལ་བྱས་པ་དང་། དེ་ལ་ཆོད་འཇིན་མེད་པ་ཕྱོགས་གཞན་པ་དེས་དོན་དེ་ཤེས་ཏོགས་
བྱུང་རྗེས་འཐབ་འཇིང་གི་རྒྱུན་ཆེན་པོར་བྱས་པའི་དོན།

བཟའ་དབར་འཇུལ་ སྟེས་པ་དང་བུཅ་མེད་གང་ཞིག་ བཟའ་མི་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཇུལ་ནས་ཕོ་མོའི་
ལུས་འབྲེལ་བྱེད་མཁན།

བཟའ་འབྲུ། བཟའ་ཆས་ཀྱི་འབྲུ་རིགས།

བཟའ་མ། ཟ་ཆས།

བཟའ་མ་བྱ་སྟག་ བ་མ་བྱ་སྟག་ཁྱིམ་མི་ཆང་མ་ཞེས་པའི་དོན།

བཟའ་མང་། ནང་མི་མང་པོ།

བཟའ་མི། ཁྱོ་ལྟག བཟའ་མི་ཁྱོ་ལྟག བཟའ་མི་བྱེ་བྲལ། བཟའ་མི་བྱེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཁྱིམ་ཐབས་དང་། ཁྱོ་ལྟག བཟའ་ཆོ་བཅས་སོ།

བཟའ་ཆང་། ཁྱོ་ལྟག བཟའ་ཆང་ཁ་བྲལ། བཟའ་ཆང་ཞན་ཞོན།

བཟའ་ཚང་ཁ་བྲལ་གཏོང་བ། བཟའ་ཚང་ཕན་ཚུན་ཁ་བྲལ་དགོས་བཅོས་པ།
བཟའ་ཚང་ཁ་བྲལ་བ། བཟའ་ཚང་རྒྱ་རྒྱུ་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཕྱིན་ཕན་ཚུན་ཁ་བྲལ་བ། ཡང་ན་བཟའ་
ཚང་ཐ་དད་བྱེད་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བཟའ་ཚང་བྲིས་ཐབས། ཁྱོ་ཤུག
བཟའ་ཚང་ལམ་ཤད། སྟེར་སྟོང་སོགས་ཆང་སའི་ཚོ་ག་མ་བྱས་པའི་བཟའ་ཚང་། འདོད་དང་འདོད་
མ་ཐུན་གྱིས་བཟའ་ཚང་ལམ་འཕྲད་བྱུང་བ།
བཟའ་ཚོ། ① ཁྱོ་ཤུག ② བྲིས་གཅིག་གི་མི་རྣམས།
བཟའ་ལྷ། བྲིས་ཐབས་སམ་བཟའ་རོགས། བཟའ་ལྷ་མོ།
བཟའ་ལྷ་གཉིས་བཏེན། བཟའ་ལྷ་གཅིག་དང་བྲིས་པ་ལུགས་ཀྱི་ཁ་བྲལ་མེད་པར་ཡང་བསྐྱར་གཞན་
གཅིག་བཏེན་པའི་དོན། ཡང་ན་གཉེན་སྤྲིག་གཉིས་སྟོར་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
བཟའ་ལྷས་ཤུལ་འཛིན་བྱེད་དབང་། གཉེན་སྤྲིག་གི་བཟའ་ལྷ་ལས་གཅིག་ཆེ་འདས་ན་གཞན་གཅིག་
དེའི་ཁང་གཞིས་རྒྱ་ལོར་སོགས་ཤུལ་དུ་འཛིན་པའི་དབང་ཆ།
བཟའ་ཤིང་། འབྲས་ལྗན་ཤིང་།
བཟའ་ཤིང་ར་བ། འབྲས་བྱ་ཅན་གྱི་ཤིང་སྤྲ་བཏབ་པའི་ར་སྟོར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུན་དགའ་
ར་བ་དང་། སྟོ་སངས་གནས། ངལ་གསལ་འདུན་ས། འབྲས་ལྗན་ནགས་བཅས་སོ།།
བཟའ་བཤེགས། བཟའ་གཏོར་དང་དོན་གཅིག་
བཟར། འཛར་གྱི་འདས་པ།
བཟས་པ། ཟ་བའི་འདས་པ།
བཟེ་བྲོས་བྲོས། རང་ཆོད་མི་ཟིན་པའི་འདར་ཡོས་ཡོས། མགོ་ཡུ་འཁོར་ཏེ་བཟེ་བྲོས་བྲོས་བྱེད་པ།
བཟེ་འཛོམ་འཛོམ། ལུས་སེམས་ཁམས་དྲངས་པོ་མེད་པའི་ཟ་རི་ཟེ་རི། མགོ་བོ་བཟེ་འཛོམ་འཛོམ་
བྱེད་པ། ཁྲག་ཁ་མཐོ་བས་མགོ་བོ་བཟེ་འཛོམ་འཛོམ་བྱེད་པ།
བཟེ་དྲངས་པ། ཆང་ཨ་རག་གིས་བཟེ་བ་ལས་སངས་པ།
བཟེ་བ། ར་རོ་བའམ་ཁྲོས་པ། ཆང་རག་གིས་བཟེ་བ། སྤྲན་གྱི་བྱས་པས་བཟེ་བ། མཆན་མོའི་ཐུན་

མཆམས་སུ་གཉིད་ཀྱིས་བཟེ་བ་ལྟ་བུ།

བཟེ་བེད། རྩེ་ཟད་བཟེ་བ། ཆང་མང་རབ་བརྒྱུད་ས་བཟེ་བེར་ཅམ་བྱུང་།

བཟེ་ཡོམ་ཡོམ། ལུས་ཀྱི་རང་ཆོ་ཤོར་བའི་འདར་ཚུལ། ཉན་བ་བཟེ་ཡོམ་ཡོམ་དུ་འགྲོ་བ།

བཟུག་བ། [ཡུལ་]ལོ་ལྷ་ལོན་བའི་ལུག་ལོ་ལ་ཟེད། འགྲོག་བ་རྣམས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་གྱི་ལོ་
བཅི་ལུགས་ཡིན།

བཟུང་། འཛིན་གྱི་འདས་བ།

བཟུང་སྐྱེལ་ཁྲིམས་སྒྲོ་བ། འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་ཁྲིམས་ཁང་ལ་ཞུ་གཏུགས་བྱས་བ།

བཟུང་བཀྱིགས། འཛིན་བཟུང་དང་བསྐྱམས་བཀྱིགས། ཉེས་ཅན་བཟུང་བཀྱིགས་བྱས་བ།

བཟུང་བཀྱིགས་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་སྟེ། ཞལ་སྟེ་བཅུ་བྱུག་གི་ནང་ཆོན། སྒྲ་དུས་ཁྲིམས་འགལ་ནག་
ཉེས་ཆེ་རིགས་འཛིན་བཟུང་དང་། བསྐྱམས་བཀྱིགས། རྟེན་རྒྱུ་སོགས་གང་ལོས་བབས་
བསྐྱུན་གྱིས་བྱེད་བའི་ཁྲིམས།

བཟུང་འཛོམས་བརྒྱས་བསད། རག་རྒྱན་སོགས་ཀྱིས་ནོར་འགྲོག་མི་གསོད་ཀྱི་སྟེག་ཉེས་བྱས་བ།

བཟུང་ནས་ཁྲིམས་སར་སྐྱེལ་བ། ཡང་ན་ཁྲིམས་སར་བཟུང་སྐྱེལ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

བཟུང་བ། འཛིན་བའི་འདས་བ།

བཟུང་དམག་དམག་རྒྱབ་སྐྱབས་འཛིན་བཟུང་བྱས་བའི་དབང་དམག་

བཟུད། གཟུར་གྱི་འདས་བ།

བཟུར་བ། འཇུར་བའི་འདས་བ།

བཟེ་རེ། བཟོད་བསྐྱན་རྩེད་བཅས། སྐུག་རུས་ལྷ་མོ་ཡང་བཟོད་མི་སྐབ་བ། བཟེ་རེ་ཆེ་བ། བཟེ་རེ་
རྩེད་བ། ལུས་ལོ་བཟེ་རེ་ཅན། དཀའ་ཆེགས་དངོས་སུ་བྱུང་ན་བཟེ་རེ་ཆེ་རྩེད་ཏུ་གོ་ཡོང་།

བཟེ་རེ་ཅན། ཁོང་ཁོ་དང་ཞེ་སྒྲ་ལང་སྒྲ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

བཟེག་འཛོག་གི་མ་འོངས་བ་ལ་བཟེག་འགྲི་བའང་ཡོད།

བཟེད་བ། འཛོད་བའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་བ།

བཟེད་ཞལ། ཞག་སོགས་ལྷུག་སྟོད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ཆོལ་ཟངས་དང་། མཆེལ་མའི་སྟོད། ལུད་

པོར་བཅས་སོ།།

བཙོ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། བཙོ་སྤྱན་བྱེད་པ་སྟེ། ལུ་བ་བཙོ། ཤིང་སྒྲམ་
བཙོ། རྩེ་རིང་བཙོ་ཞེས་པ།

བཙོ་སྤྱན། དངོས་རིགས་གསར་བཙོ། ཉེར་མཁོའི་ཡོ་བྱེད་སྤྱོད་ཆོགས་བཙོ་སྤྱན་བྱེད་པ།
བཙོ་བཀོད། དབྱིབས་གཟུགས་སྒྲིག་སྤངས། དངོས་ཐུས་བཙོ་བཀོད་ཐོན་པོ། ཁང་ཁྱིམ་བཙོ་
བཀོད་ལེགས་པོ།

བཙོ་བཀོད་མཛེས་ཕྱལ། མཛེས་ཕྱལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བཙོས་པའི་ཉེར་སྤྱོད་དངོས་ཐུས་
དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ་སྤྱོད་རིམ་གྱི་རིན་ཐང་ཡོད་པའི་བཙོ་ཕྱལ་དངོས་པོར་ཟེར། དེ་
ནི་མི་རྒྱལ་གྱི་འཆོ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་རེ་འདུན་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱོད་ཕྱལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེར་ཅ་བའི་ཆ་ནས་རིགས་བདུན་ལ་དབྱེ་ཆོག་པ་སྟེ། དང་པོ། ཐུ་ཅི་བྱུགས་ནས་བཙོས་པའི་
བཙོ་བཀོད་མཛེས་ཕྱལ་དངོས་པོ། བདུན་པ། དམངས་ཁྲིད་ལས་བྱུང་བའི་བཙོ་བཀོད་མཛེས་
ཕྱལ་བཅས་ཡིན།

བཙོ་ཁང་། ① ལག་ཤེས་བཙོ་ལས་བྱེད་པ། ② སྤར་གཞུང་ལས་བྱེད་མཁན་ཆེས་བྱ་བའི་ཆོགས་པ།
བཙོ་མཁན། དངོས་ཐུས་དང་དོན་ཆུན་གསར་སྤྱན་བྱེད་མཁན།
བཙོ་གྲ། བཙོ་རིགས་གྱི་ལས་གྲ་ཁང་སྟེ་བཙོ་ལས་ཐོན་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་གཞག་ཐང་ཀར་བྱེད་མཁན་སྟེ་ཆོན།
བཙོ་གྲ་འདོད་འཛོའི་དཔལ་འབྱིལ། བསྐྱས་མིང་དུ་ཞོལ་འདོད་དཔལ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་རྒྱལ་བ་སྐྱུ་
ཐེང་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་ལྷགས་བཀོད་ལྟར་ཐོ་བྱང་དམར་པོའི་ཞོལ་དུ་བཙོ་ཕྱལ་
སློབ་གྲ་དང་བཙོ་གྲ་གཅིག་ལྷོགས་ཡིན་པའི་བཙོ་གྲ་འདོད་འཛོའི་དཔལ་འབྱིལ་ཞེས་པ་ཞིག་
གསར་དུ་བསྤྱན། དེའི་ནང་གསེར་ཟངས་དང་། ཡི་མ། འཛིན་སྐྱེ། དུལ་སྐྱེ་སོགས་དང་།
མཆོད་པའི་ཡོ་ཆས། ཁྱིམ་པའི་འཛིན་ཆས་སོགས་བཙོ་སྤྱན་བྱེད་པའམ་སློབ་སྤྱོད་བྱེད་པའང་
ཡིན། བཙོ་གྲ་དེའི་ནང་ལག་ཕྱལ་རྒྱས་གངས་ལ་མཆོན་ན། ཟངས་བཙོ་བ། ལྷགས་པ། ཆོག་པ།
རི་མོ་བ། འཛིན་བཙོ་བ། གསེར་བཙོ་བ། ལྷགས་བཙོ་བ་བཅས་ལས་རིགས་མི་འདྲ་བ་བདུན་
ཙམ་ལས་བྱ་བ་ཡོད།

བཟོ་བྱེ [ཡུལ]འཆེམ་པོ་བྱེད་མཁན་གྱིས་གོ་ཆས་བྱེད་ཀྱི་བྱི་ཅེ་ཚོན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།
བཟོ་བྱེའི་བཅའ་ཡིག་ བཟོ་བྱེའི་ནང་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
བཟོ་བཅོས། སྤར་ཡོད་གསར་དུ་བཅོས་པ། ཁང་རྩིང་ལ་བཟོ་བཅོས་རྒྱུ་པ། ཡི་གེའི་ཆེན་དོན་ལ་
བཟོ་བཅོས་རྒྱུ་པ།

བཟོ་བཅོས་རིང་ལུགས། བྱང་གོ་བྱང་ཁྲན་ཏང་གིས་དུས་རབས་བརྒྱ་དགུ་པའི་ལོ་རབས་དྲུག་ཅུ་
པའི་ནང་དུ་སྤུ་བྱེ་ལེན་ལམ་ལུགས་ལ་སྤྲད་པའི་གཏམ་སྟེ། རྒྱལ་སྤྱིའི་བྱང་ཁྲན་རིང་ལུགས་ཀྱི་
ལས་འགུལ་ནང་དུ་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་བྱི་གོས་ཀྱི་ཏེ་མར་ཁེ་སིའི་རིང་ལུགས་ལ་
བཟོ་བཅོས་བྱེད་མཁན་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན།

བཟོ་བཅོས་རུང་བ། དངོས་པོ་གང་ཞིག་སྤྲད་སྟོན་ཐེབ་ཀྱང་སྤར་བསྐྱར་གསོ་རུང་པའི་སྟོན།
བཟོ་བཅོས་ལག་ཆ། སྤྲད་སྟོན་ཐེབ་པའི་དངོས་པོ་བཟོ་བཅོས་བྱེད་ཡས་ཀྱི་ཡོ་བྱང་དཔེར་ན། ཀམ་
པ་དང་། གཙུག་གཟེར་ལྟ་བུ།

བཟོ་རྒྱུང་། སྤར་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁྲིས་པའི་སྤྱིད་སྤྱུག་ཆོགས་རྒྱུང་ཞིག

བཟོ་ལྗོངས། ལུགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་ཕྱེ་སྤྱིད་མངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་གཙོ་སྟོར་དང་སྤྱིའི་འཆར་
འགོད་མཛད་པའི་འོག་སོ་བྱང་དམར་པོ་དང་རྒྱལ་དབང་ལུ་པ་ཆེན་པའི་སྤྱི་གདུང་གསར་
བཞེངས་མཛད་སྐབས་སུ་ལྷེབས་རིས་དང་ཆོན་ཅིའི་ལས་ཀ་ནམས་འཇུག་ཆང་དང་བུན་སུམ་
ཟེ་ཆོགས་ཡོང་བའི་བྱིར་དུ་ཕྱེ་སྤྱིད་མཆོག་ནས་སྤན་ལུགས་དབུ་ཆེན་སྟོ་བྲག་བསྐྱར་འཛིན་
ནོར་བུ་དང་མཁའ་ལུགས་དབུ་ཆེན་གསང་སྤགས་མཁར་པའི་ཆེ་འཕེལ་གཉིས་ཀྱིས་འགོ་ཁྲིད་
དང་གཙོ་སྟོར་བྱེད་པའི་འོག་ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་འབྲི་མཁན་གྱི་སྤྱི་གཞུགས་ཏེ་བཟོ་
ལྗོངས་དང་ཤིང་ཆོན་སོགས་ཆོན་ཅི་གཏོང་མཁན་གྱི་སྤྱི་གཞུགས་ཏེ། སྤེར་པ་ཞེས་པ་
འཇུགས་རྒྱུའི་བཀའ་བཀོད་མཛད། རྒྱལ་བ་སྤྱི་བྱེད་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྐབས་ཆོན་ཅི་ལྷེབས་
རིས་ཀྱི་ལས་ཀར་བཀོད་འདོམས་གནང་བའི་ཆེད་དུ་“བཟོ་ལྗོངས་”དང་“སྤེར་པ་”གཉིས་ཀྱི་
སྤྱི་ལ་ནས་སྤྱིད་སྤྱུག་གཅིག་ཏུ་སྦྱར། དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་མ་བྱས་གོང་“བཟོ་
ལྗོངས་”ལ་ཐང་ག་དང་ཤིང་ཆོན་གཏོང་མཁན་བསྟོམས་མི་བྱངས་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་ཡོད།

བཙོ་ཉེས་དྲས་ཐལ། ཐལ་ཆེ་བའི་དཔེ། ལས་དོན་བཙོ་ཉེས་དྲས་ཐལ་དུ་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས།
བཙོ་ཉ། བཙོ་ལྟ་དང་འབྲ།
བཙོ་རྟགས། བཙོ་གྲ་སོ་སོ་རང་རང་གི་ལས་རྟགས།
བཙོ་ལྟ། ① དབྱིབས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་དབྱིབས་ཚུགས། ཁང་པའི་བཙོ་ལྟ། དངོས་རྒྱས་ཀྱི་བཙོ་
ལྟ། ཡི་གའི་བཙོ་ལྟ། རི་མོའི་བཙོ་ལྟ། བཙོ་ལྟ་བཙོ་བ། ② རྣམ་འགྲུར། དགའ་བའི་བཙོ་ལྟ། ཁྲིས་
པའི་བཙོ་ལྟ། ཞེད་པའི་བཙོ་ལྟ། མིའི་བཙོ་ལྟ། བཙོ་ལྟ་རན་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་style ཟེར།
བཙོ་ལྟ་འཆོས་བ། དབྱིབས་གཟུགས་བཙོ་བ།
བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ། དབྱིབས་དོད་བ། རི་མོ་བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ། འབྲུར་བཞོས་ཀྱི་བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ། ལས་དོན་
འབྲུབ་པའི་བཙོ་ལྟ་ཐོན་བ།
བཙོ་ལྟ་སྤྲད་བ། [ཡུལ]ཉ་ཅང་ཁག་པོའི་གནས་སུ་གྲར་བཅུག་བ། གཞན་ལ་བཙོ་ལྟ་སྤྲད་ནས་འགོ་
སྤྲོད་མི་ཤེས་པ་བཙོས་བ།
བཙོ་ལྟ་ཤོར་བ། ཉམས་ཉེས་པའམ་བཙོ་དབྱིབས་སྦྱོ་པོ་ཆགས་བ། རྒྱང་རྟེག་གཟེད་ནས་དབྲུ་པོའི་
བཙོ་ལྟ་ཤོར་བ།
བཙོ་ལྟེགས། ལུགས་རྒྱང་པའི་འོག་གཞི།
བཙོ་གཏེར། བཙོ་གྲ་དང་གཏེར་ཁ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པའི་མིང་ཡིན།
བཙོ་ཐབས་མེད། ཀ་མེད་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཤི་ཡང་བཙོ་ཐབས་མེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།
བཙོ་ཐོན་བ། དབྱིབས་ཚུགས་ཡག་པོ་དོད་བ། །
བཙོ་འབྲ། དབྱིབས་གཟུགས་པན་ཚུན་འབྲ་བ། ཆ་ལུགས་བཙོ་འབྲ་པོ་འདུག
བཙོ་སྒྲ་བཙོ་བཙུད་ཀྱི་དཔེ། དེ་ནི་རྒྱ་ནག་ཏུ་དར་བའི་བཙོ་རྩལ་སྒྲ་ཆོགས་ཏེ་དཔེར་ན། ཤོག་བྱ་དང་།
ཤེལ། དཀར་ཡོལ། འཐག་ལས་སོགས་ཀྱི་བཙོ་རྩལ་རིག་པའི་དཔེ་དེབ་ལ་ཟེར།
བཙོ་གནས། ① བཙོ་ལས་བྱེད་པའི་ར་བ། ② བཙོ་ལས་ལག་རྩལ།
བཙོ་གནས་ཀྱི་རིག་བ། བཙོ་རིག་བ།
བཙོ་གནས་སྒྲ་ཅེའི་རྒྱ་ཐེགས། བསྟན་བཙོས་འདི་ནི་དེང་གི་བཙོ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་མཁས་

ཅན་དགོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་ཞེས་པས་མཛད།
བཟོ་གནས་ཉེར་མཁའི་ཟམ་ཏིག་ བསྟན་བཅོས་འདི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་མི་
པམ་ནལ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པ་ལོ།
བཟོ་བཤམ་སྐྱེད་ཀྱིས་འཆོ་བ་སྐྱེལ་མཁན་དལ་ཚུལ་ལ། གཙོ་པོ་ལུས་ཀྱི་དལ་ཚུལ་བར་ཟེར།
ཤིང་བཟོ། རྩོམ་བཟོ། ལྷགས་བཟོ། བཟོ་བ་བྱད་མེད། བཟོ་བར་སྒྲ་མེད་སྦྱད་པ་འཕར་འདོན།
བཟོ་བོ། [ཡུལ་]གཟན་ཐོན་ཚུང་བའམ་སྦྱོན་མ་ཤོར་བ་བྱེད་པ། བེད་སྦྱོད་གཏོང་ཐངས་བཟོ་བོ་བྱེད་པ།
བཟོ་དཔོན། ① བཟོ་རིག་ལ་མཁས་པ། ② ལས་ཀའི་འགོ་བྱེད་མཁན།
བཟོ་བཤམ་ ① བཟོས་པ། བཟོ་བ། བཟོས། དབྱིབས་འདོན་པ། ཁང་པ་བཟོ་བ། དངོས་སྦྱད་བཟོ་བ། འཕྲོ་
ས་བཟོ་བ། འགལ་སྦྱེན་བཟོ་བ། ② ཐོན་ཚུང་བའམ་སྦྱོན་མ་འབྱུང་བ། ཟ་འབྲུལ་བཟོ་བ། གཟུགས་
པོ་ལ་བཟོ་བ། སྒྲ་རྩ་ལ་བཟོ་བ། བྱི་རྩ་སྐལ་བཟོ་བ། ③ ཞི་ཞིང་དུལ་བ། འགོ་ཚུལ་བཟོ་བ།
བཟོ་བོ། ① བཟོ་བ་དང་འབྲ། ② གོས་སོགས་ཆེས་དྲུབ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ལ་བཟོ་བོ་ཟེར། དཔེར་
ན་མི་དེ་བཟོ་བོ་མཁས་པ་པེད། གོས་ཡག་པོ་དྲུབ་ལེ་པེད་ལྟ་བུལོ།
བཟོ་བོ་སྦྱལ་སྦྱ། སྦྱལ་སྦྱ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆུན་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་
བྱུ་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་བཟོ་བོ་ནམ་པ་སྦྱ་ཆོགས་སུ་སྦྱལ་བ་དཔེར་ན་བྱི་ཟ་རབ་དགའ་འདུལ་བའི་
བྱིར་བྱི་ཟའི་པི་ཟང་གཏོང་བར་སྦྱལ་བ་ལྟ་བུལོ།
བཟོ་བའི་སྦྱོན་བཅུ་གསུམ། ཡོན་ཏན་མི་མཁས་ང་རྒྱལ་ཆེ། འགྲོགས་ན་མི་བདེ་བཀྱར་སྟེ་འདོད།
འབྲལ་དུ་ཆོག་རྩལ་ལྷགས་འདོད་ཆེ། ། ཡོན་རྒྱགས་སྒྲ་ཐང་ཆད་མེད་འཕེབས། ། དེས་ཀྱང་མི་
ཆོས་རྒྱ་ཆ་རྒྱ། ཅུང་ཟད་ཅམ་ལ་བཟོ་འཕྲོ་འཛོག་ འགྲོ་སྟེགས་བྱེད་ཅིང་ཆང་ནག་འཆོལ། དག་
ལས་སྟེག་པར་སྦྱར་མཁན་ནོ།
བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྦྱོན་བཅོ་བརྒྱད། ཨོས་ཀོ་མགོན་པ་བྱིན་པ་གསུམ་རིང་བའི་སྦྱོན། སྒྲ་དང་ན་བ་སོར་
མོ་གསུམ་ཟུང་བའི་སྦྱོན། བྱིན་པ་ཞབས་སོགས་མཁུར་བ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྦྱོན། འབྲམ་པ་
བང་དང་ཅིབས་སོགས་གསུམ་ཞོན་པའི་སྦྱོན། ལུ་མ་ན་བ་དཔལ་བ་གསུམ་འབྲེག་པའི་སྦྱོན།
ང་ནམ་ཆོང་དང་བརྒྱ་དང་དགུ་གསུམ་ཞོན་པའི་སྦྱོན་བཅས་སོ།

བཙོ་སྦྱངས་བཙོ་བརྒྱད། ཆོང་རྩ་མེད་མཁན་ཆང་འཛོང་དང་། ཡུགས་འཛོ་འདྲེག་མཁན་འབྲུ་མར་
འཛིན། མགར་བ་ཤིང་བཙོ་ཕུ་ལོ་མཁན། ཐག་མཁན་པོ་བགས་རྒྱལ་ཆེན་པ། བཙོ་ག་ལག་སྒྲིག་
མ་མཁན་བཤུན་པ། གདོལ་པའི་ཤིང་རྩ་མཁན་བཙོ་བརྒྱད། ཅེས་བ་ལྟར་རོ།

བཙོ་སྦྱངས་ལས་སྣ་ཆོགས་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། ལྷ་ཡི་བཙོ་བོ་བེ་ལ་
ཀམ་ཞེས་བ་བཙོ་རྩལ་སྣ་ཆོགས་ལ་མཁས་བ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད་བ་དེ་ཡིན།

བཙོ་དབྱེ་བས། དབྱེ་བས་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ། བྱ་བཞིའི་བཙོ་དབྱེ་བས་བྱལ་བ། བྱ་འབྲུག་གི་བཙོ་
དབྱེ་བས་དོད་པ། རི་མོའི་བཙོ་དབྱེ་བས།

བཙོ་མོ། བྱང་མེད་བཙོ་ལས་བྱེད་མི།

བཙོ་རྩལ། ① མ་བཙོས་རྒྱ་ཆའས་བྱེད་བཙོས་དངོས་རྩས་རྣམས་བྱལ་རྩས་སུ་བསྦྱར་བའི་ལས་ཀ་
དང་། ཐབས་ཤེས། ལག་རྩལ་སོགས་ལ་ཟེར། ② ལག་ཤེས་ཀྱི་རྩལ།

བཙོ་ཆོགས། བཙོ་པའི་གྲལ་རིམ་གྱི་མང་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རྩ་འཛུགས་ཤིག

བཙོ་ཆོང་ཁལ་ཁྲིམས། བཙོ་ཆོང་མཁན་གྱི་དབྱ་ཁལ་རྒྱལ་པའི་སྒྲོར་གྱི་ཁྲིམས་སྟོལ།

བཙོ་ཆོང་ལག་བྱེད། བཙོ་ཆོང་ལས་གཉིས་བྱེད་ཆོག་པའི་ལག་འབྱེད།

བཙོ་ཆོད། དངོས་སུ་བཙོ་རྒྱ་ཡོང་མི་ཡོང་བའི་ཆོད་ལྟ་བ། འབྲུལ་འཁོར་བཙོ་ཆོད་བལྟས་པ།

བཙོ་ཞིང་མནལ་འབྲེལ། བཙོ་པའི་གྲལ་རིམ་གྱི་ཉང་སྲིད་ཀྱི་འགོ་བྱེད་ལོག་བཙོ་པའི་གྲལ་རིམ་དང་
ངལ་རྩལ་ཞིང་པའི་གསར་བཟེའི་མཉམ་འབྲེལ་ལ་ཟེར། རང་རྒྱལ་ལ་ཆ་མཚན་ན་བཙོ་ཞིང་
མནལ་འབྲེལ་ནི་འཁྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱི་གསར་བཟེར་རྒྱལ་ཁ་འཛོལ་རྒྱའི་འགན་ལེན་མེད་དུ་
མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། འཁྱོར་མེད་གྲལ་རིམ་གྱིས་སྲིད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་བྱེད་རྒྱའི་གྲལ་རིམ་
གྱི་མང་གཞི་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

བཙོ་ཞིང་དམག་ བཙོ་བ་དང་ཞིང་བ་དང་དམག་མི་བཅས་གསུམ།

བཙོ་རིག་གི་སྦྱ་རྩལ་སུམ་ལྷ། སྦྱ་རྩལ་དུག་ཅུ་རེ་བཞིའི་ནང་གསེས་རིགས་ཤིག་སྟེ། ༡ ཡི་ གོ་
ལག་རྩལ། ༢ བྱང་དས། ༣ ཅིས་ཆེན། ༤ ཐོར་ཚུགས། ༥ གོ་སྦྱལ། ༦ གོ་སྦྱལ། ༧ ལྷགས་ཀྱས་སྦྱར་
ཐབས། ༨ རལ་གྱིའི་ཐབས། ༩ ཞགས་བས་གདབ་པ། ༡༠ མདའ་པོ་ཆེ་འཕེན་པ། ༡༡ མདུན་

དྲུབ་སྐྱུར་གྲག ༡༢ མྱིར་བསྐྱུར་གྲག ༡༣ བཅད་གྲག ༡༤ རྩལ་གྲག ༡༥ དབུག་གྲག ༡༦ རྒྱང་ནས་
 འཕྱོག་གྲག ༡༧ རྒྱ་གྲག་པར་འཕྱོག་གྲག ༡༨ གནད་དྲུབ་འཕྱོག་གྲག ༡༩ མི་འཛོར་བར་འཕྱོག་གྲག
 ༢༠ ཚབས་ཆེ་བར་འཕྱོག་གྲག ༢༡ མཛོངས་གྲག ༢༢ བྱད་གྲི་འཛིན་སྐྱངས་གྲག ༢༣ བར་འཕྱོག་གྲག
 ༢༤ རྒྱལ་གྲག ༢༥ བཀལ་གྲག ༢༦ རྒྱང་པོ་ཆེ་མེ་གཉེར་ཞོན་གྲག ༢༧ རྩལ་ཞོན་གྲག ༢༨ ཤིང་རྩེ་
 བཅོ་ཐབས་གྲག ༢༩ མདའ་གཞུང་མེ་ཐབས་གྲག ༣༠ བྱད་སྐྱོབས་དང་སྐུམ་ཕྱེད།

བཅོམ་ཡིག་པ། བོད་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཀྱི་རིག་པའི་གནས་ཆེན་ལཱེ་ཡ་གྲལ་བཅོམ་ཡིག་པ་ཞེས་
 པ་ནི། ལག་ཅུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་སྐྱུན་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཟེར།
 གནའ་དུས་ཁང་པ་བཅོམ་པའི་ལག་ཅུལ་དང་། གཞན་ཡང་རྟོག་དང་། རུས་པ། ཟངས། རྩ་མ་ལ་
 སོགས་པའི་འཆོལ་པའི་ཉེར་སྤྱོད་དང་། རྒྱན་ཆས་སྤྲེལ་བཅོམ་རྒྱུའི་ལག་ཅུལ། དེ་ན་བོད་ཀྱི་
 རྟོག་བཅོམ་དང་། ཤིང་བཅོམ་མགར་པ། རྩ་མ་མཁན། འཐག་མ་མཁན། འཆེས་བཅོམ་སོགས་པའི་ལག་
 ཤེས་སྒྲོར། དེར་རབས་ཀྱི་ཨང་ལས་དང་། བཅོམ་གོད། མཛེས་ཅུལ། ལག་བཅོམ་སོགས་བཅོམ་
 རིག་ཐམས་ཅད་བཅོམ་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། རོན་ཀྱང་ནང་ཆོས་གཙོ་
 བོར་བྱ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་
 མཆོག་གི་བཅོམ་ཡིག་དང་། ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ལག་ཅུལ་གལ་ཆེན་རིགས་དེ་དག་
 ལ་འདར་པས་པའི་བཅོམ་ཡིག་ཞེས་དབྱེ་བ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ནང་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་
 མཆོག་གི་ལུས་བཅོམ་ ལྷ་སྐྱེ་རྟེན་གསུམ་གསར་སྐྱུན་ལྷ་བྱ། མཆོག་གི་དག་བཅོམ་ ཆོས་ཀྱི་
 དབྱེད་ས་གདངས་ལྷ་བྱ། མཆོག་གི་ཡིད་བཅོམ་དག་སྐྱུབ་སྤྱིག་སྤོང་གི་ཐབས་ལ་བསམ་པ་ལྷ་བྱ།
 རྣམས་སོ།། ཕལ་བའི་ལུས་བཅོམ་ཁང་པ་དང་། ལག་ཆས། མཆོན་ཆ་ལ་སོགས་འདི་ག་རྟེན་ཉེར་
 སྤྱོད་རྣམས་དང་། ཕལ་བའི་དག་བཅོམ་གྲམས་དང་། ཁ་འག་ལ་སོགས་པ་དང་། ཕལ་བའི་ཡིད་
 བཅོམ་དཔལ་འབྱོར། དམག་དོན། འཛུགས་སྐྱུན་སོགས་འདི་ག་རྟེན་སྤོང་བའི་ཐབས་ལ་དབྱེད་
 པའི་རིགས་རྣམས་སོ།། བཅོམ་ཡིག་མཆོག་ལལ་གྱི་བྱེད་པར་ཞིབ་པ་དེ་དག་སོ་སོའི་འབྲེལ་
 པ་ཤིང་ཐད་དུ་གཟིགས་ཆོག།

བཟོ་ལ་ལྟ། གནས་ཚུལ་གྱི་འགྱུར་ཕྱོག་ལ་ལྟ་བ། ཁོང་ཚོའི་བཟོ་ལ་ལྟ་གྱིན་ལྟ་གྱིན་བྱེད་དོ།

བཙོ་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ། གནའ་རབས་ཀྱི་གཞུང་གིས་བཤད་སྟོལ་ཞིག་སྟེ། གོང་
གི་བཙོ་རིག་ལ་གཏོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་སྐྱུ་ཅལ་སུམ་ཅུ་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་དེ་རྣམས་རྒྱ་
གར་ཀྱི་རིག་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་རིག་ཅལ་གྱི་གས་ཡིན་ཅིང་། བལ་ཆེ་བའི་དོན་གོ་སྒྲ་
ཡང་། གངས་ཅན་དང་། འཛིན་སྟངས། རོར་ཚུགས་ཞེས་པ་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་གང་ཡིན་གྱི་
འགྲེལ་བཤད་ད་པན་མ་མཐོང་བས་མཁས་དབང་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུད་པར་འཆོལ།

བཙོ་ལས། བཙོ་རིགས་ཀྱི་ལས་དོན། ལུགས་བཞུའི་བཙོ་ལས། བཙོ་ལས་ཅན་དུ་འགྱུར་བ།

བཙོ་ལས་བཅའ་ཁྲིམས། བཙོ་ལས་འགྲིམ་འགྲུལ་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།

བཙོ་ཤེས། བཙོ་རིག་པའི་གནས་ཤེས་པ།

བཙོ་གསུམ། ལུས་བཙོ་དང་། རག་བཙོ། ཡིད་བཙོ་བཅས་གསུམ་མོ།

བཙོད། ① བྱེད་འགྲེལ་ལས་ཆིག་སྟུག་བསྐལ་སོགས་བསྐྱན་སྐབས་སྟེ། དབུལ་པོས་བཞེས་སྐོམ་གྱི་
སྟུག་བསྐལ་མ་བཙོད་པར་ས་ཆ་སོ་སོར་འབྱམས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བཙོད་བསྐྱན་བྱེད་པའི་བསམས་
པ་དང་བྱ་སྟོང་གྱི་མིང་སྟེ། བཙོད་སྒྲགས་མེད། བཙོད་སྐོམ་བྱེད། བཙོད་པ་སྐོམ་དཀའ་ལྟ་བུ།

བཙོད་དཀའ་བ། སྟུག་འཁུར་བྱེད་ཁག་པོ།

བཙོད་དཀའ་རེངས། [མདོན]བརྒྱ་བྱིན།

བཙོད་སྒྲགས་མེད་པ། བསྐྱན་ཐབས་མེད་པ། སྟུག་བསྐལ་བཙོད་སྒྲགས་མེད་པ།

བཙོད་སྐོམ། བཙོད་པ་སྐོམ་པའི་བསྐུས་ཆིག་

བཙོད་བསྐོམ། གཞན་གྱིས་རང་ལ་གཞོད་ཅིང་འཆེ་བ་གང་བྱས་ཏུང་དེར་ངན་ལན་དང་ཁོང་ཁྱོ་མི་བྱ།

བཙོད་ཐབས་བལ་བ། སྟུག་བསྐལ་བཙོད་ཐབས་མེད་པ་ལ་གོ།

བཙོད་སྐོམ་དགོན། བཙོད་སྐོམ་བཟ་གིས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཐོག་མར་བྱུབ་
ཐོབ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་ནས་རི་ཁོང་ཅིག་བཏབ། རེས་སུ་རབ་བྱུང་གཅིག་པའི་ས་ལོ་འབྲུག་
སྤྱི་ལོ་༡༠༩༡ལོར་བཙོད་སྐོམ་བཟ་གིས་རྣམ་རྒྱལ་གླིང་འདི་གསར་འདབས་མཛད། བྱུབ་མཐའ་
ལོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་མོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཙོད་ལྟན། [མདོན]① དེའུ། ② ས་གཞི།

བཟོད་ལྷན་མ། [མངོན] ① མགོ་རྒྱ་བའམ་པོད་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པ། ② ས་གཞི།

བཟོད་པ། ① བསྐྱ་བ་དང་། ཐེག་པ། ལུས་པ། པོད་པ། མ་ཉེས་ཁག་གཡོགས་ཀྱི་གཏམ་ངན་བཟོད་
བར་དཀའ། ལུག་རྩ་ཟེ་ཅམ་ཆེའང་བཟོད་ཐུབ་པ། ② སྦྱོར་ལམ་ངེས་འབྱེད་ཆ་བཞིའི་ནང་
གསེས། གཞུང་བ་རང་བཞིན་མེད་བར་རྟོགས་པའི་གསལ་སྤང་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཅིང་འཛིན་བ་དང་
རང་བཞིན་མེད་བར་རྟོགས་པའི་གསལ་སྤང་རྒྱུ་དུ་ཐོབ་པས་བདེན་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་
ཞུགས་ཤིང་རྗེས་སུ་སོང་བའི་ཉིང་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་སྟེ། བདེན་པ་
མཐོང་བའི་ལམ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་སྦྱོང་ཉིད་ལ་མི་སྟག་པའི་བཟོད་པ་ཐོབ་པའོ།

བཟོད་པ་སྟོམ་པ། བསྐྱ་ཐུབ་ཐབས་བྱེད་པ། དེ་ལ་བཟོད་པ་སྟོམ་ཐུབ་ན། བཟོད་སྟོམ་མི་ཐུབ་
གཞན་ཅི་ཡོད། དཀའ་ངལ་རྗེ་ཅམ་རྒྱུང་ཡང་བཟོད་སྟོམ་བྱེད་པ། དཔུ་པོག་ཞབས་པོག་གི་ཆིག་
ཐལ་རི་ཤོར་བཟོད་པ་སྟོམ་དུ་གསོལ།

བཟོད་པ་གསུམ། ལྷག་བསྐྱལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་དང་། གཞོད་བྱེད་ལ་རི་མི་སྟག་པའི་བཟོད་པ།
ཆོས་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་བཟོད་པ་བཅས་གསུམ་མོ།

བཟོད་པའི་སྟོབས། ① བསྐྱ་ཐུབ་པའི་ལུས་པ། ② བཟོད་པའི་པ་རོལ་སོན་པའི་མཐུ།

བཟོད་པའི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་
ཞིག་བཟོད་པའི་པར་བྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྟོམ་པའོ།

བཟོད་པའི་པར་བྱིན། ཁྱད་ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་མི་འབྲུག་པའི་སེམས་དགེ་བ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་
སྟེ། བྱིན་བྱུག་གི་ཡ་གྲལ་ཞིག།

བཟོད་པའི་པར་བྱིན་གྱི་མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ། མཁེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་སྟོམ་པར་
བྱེད་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

བཟོད་པའི་སྟུ་ཁྱུད། [མངོན]པོང་བུ།

བཟོད་པའི་ཅེ་སྦྱོར། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཁེན་གསུམ་གྱི་དོན་མི་གཏོང་བ་ལ་
བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་ཅེ་མོ་གང་ཞིག་སྦྱོར་ལམ་བཟོད་པས་བསྐྱས་པའོ།

བཟོད་པའི་གཞུངས། ཡི་གེ་ཨ་མངོན་དུ་བསྟོམ་ཞིང་དེ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བཞག་སྟེ་སྦྱོང་བ་ཉིད་དུ་

རྟོགས་ནས་ཡི་གེ་གཞན་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གྲུར་བས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་བསྐྱེས་ཏེ།
སྟོང་བ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ནས་དགའ་བ་ནི་བཟོད་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱར་གྲུར་པའོ།།
བཟོད་སྟོ། [ཆིང]སྤྱག་ཁུར་དང་དུ་ལེན་པ།
བཟོད་ཡས། གངས་གནས་ཤིག་གངས་ཀྱི་གནས་དུག་ཅུང་ཅི་སྟངས་གཞན་ཞིག་ནང་ཡོད་པའི་
གངས་ཀའི་མིང་།
བཟོད་སེམས། བསྐྱར་བྱས་པའི་སྟོ།
བཟོད་གསོལ། བཟོད་པར་མཛོད་ཅེས་པའི་ཁྱེད་ལྟུང་། ཆིག་ཐལ་དགོངས་འགལ་བྱུང་ན་བཟོད་
གསོལ་ཁྱེད་པ།
བཟོད་བསྐྱེད། དཀའ་སྤྱུག་འཁུར་ཐུབ་པ། དཀའ་ངལ་ལ་བཟོད་བསྐྱེད།
བཟོད་བསྐྱར་སྟོན་པ། སྤྱག་བསྐྱེད་ལམ་དཀའ་ངལ་ཐེག་པའི་བྱས་འཁྱགས་སྦྱིད་པ།
བཟོད་བསྐྱར་བཅོས། བཟོད་ཅིག་པའི་དཔེ་ཆ།
བཟོད་ཀྱི་བྱ་བ་བཅོ་བརྒྱད། ༡ སྤྱན་མཁལ། ༢ ཅིས་མཁལ། ༣ གསེར་བཟོ་མཁལ། ༤ དེ་མོ་མཁལ།
༥ རྩ་མཁལ། ༦ ཀོ་ལྷགས་མཁལ། ༧ ཆོས་མཁལ། ༨ སེན་མོ་འབྲེག་མཁལ། ༩ སྟོས་ཆོང་མཁལ།
༡༠ འིང་མཁལ། ༡༡ ཅིག་མཁལ། ༡༢ བཅོག་ལྷག་མཁལ། ༡༣ ཐགས་མཁལ། ༡༤ ཆེས་བྱ་
མཁལ། ༡༥ གྲུར་མཁལ། ༡༦ ཆང་ཆོང་མ། ༡༧ དེན་ཆེན་བཟོ་མཁལ། ༡༨ མགར་བའོ།།
བཟོས་པ། བཟོ་བའི་འདས་པ།
བཟོས། བཟོ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
བཟོས་སྟོ། གཞེངས་བསྟོད་པའི་གཞིགས་བཟོས། བྱས་རྗེས་ཅན་ལ་བཟོས་སྟོ་ཐོབ་པ།
བཟོས་མ། སྟོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ།
དེའི་སྟོན་དུ་default ཟེད།
བཟོས་ལམ། བྱས་རྗེས་གཞིགས་བཟོས་ཀྱི་ལམ་སྟོལ།
བཟུ། བཟུ་བྱའི་ཡི་གེ་སོགས་ངག་ནས་ཡང་ཡང་བཟུ་རྒྱ་སྟེ། ཐ་ལ་བཏགས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟེ་
གཉིས་ལྡན་ཅན་ཏེ་ [da] དང་ [dza] གཉིས་ཀར་བཟུག་ཆིག་

བཟུང་བ། ལྷོ་བའི་མ་འོངས་པ།

བཟུང་བ། །སྤྲུག་ཉིས་ལྷན་ཅན། འདི་ལ་ [dai] / [dzai] བཟུང་བ་ཆོག་འདི་བཤད་པའི་དོན་
ཏེ། དཔེར་ན། ༡ སྤྲུག་ས་བཟུང་བ། བཟོས་བཟུང་བེད། ལྷ་བུའོ། ༢ ཁམས་སྐད་དུ། ངས་སུ་
གཅིག་ལ་འང་མ་བཟུང་བ། [dzai] ཁྱོས་ཀྱང་སུ་ལ་མ་ལྟོ། ཞེས་འཕྲི་ཆུ་བ་བརྒྱད་ཕྱི་འགྲོག་
སྤེ་པའི་ཁ་སྐད་དང་། ཤར་བརྒྱད་པས་ཁྱོས་ཀྱང་སུ་གཅིག་ལ་མ་ཟེར། ཞེས་བ་ལྷ་སྤེ་འདི་ལ་
རྩས་དང་རྩ་ཞེས་པའི་སྤྲ་དང་གཅིག་པར་བཟུང་བ་དགོས། ངས་སུ་གཅིག་ལ་འང་བཤད་མེད།
ཁྱོད་རང་ཡང་མ་ཟེར། ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ ༣ སྤྲུལ་ཆོག་སྐབས་སུ། ཁྱོད་ལྷ་སར་སོང་ན་
ངའི་ཤ་ཉེ་ལ་ན་བདེ་མོ་འཚམས་པོ་ལྟེན་ལྟོས་ཤོག ཨ་མ་ལ་སློབ་གྲུང་གསེང་སྐབས་
ང་ཡར་འོང་ལེ་ཡིན་ལྟོས་ཤོག་ལྷ་བུ་རྩམས་ [dzei] ཞེས་པའི་སྤྲ་བུ་བཟུང་བ་དགོས། འདི་ནི་
བྱ་བེད་ཐ་དད་པའི་ལས་ཆེན་སྟེ། འདས་པ་ལ་བཟུང་བ། ད་ལྟ་བ་ལ་ལྟོ། མ་འོངས་པ་ལ་བཟུང་
སྤྲུལ་ཆོག་ལ་ལྟོ། ཞེས་སོ།

བཟུང་བ་ཤོད། སྤྲུག་ས་བཟུང་བའམ་ངག་ནས་འདོན་པ།

བཟུང་བ་ཤོད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བྱ་བེད་ཀྱི་སྒོམ་པ་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྟེ། གཞོལ་བ་གསུམ་
ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོག་ཅོལ་བསྐྱམས་ཏེ་བཟུང་བར་བྱ་བའོ།

བཟུང་བ་ཤོད་ལ་སྟོམ་པའི་བསམ་གཏན་བརྒྱད། རིགས་སྤྱིའི་སྤྲུག་ས་ཀྱི་བཅད་པ། རྒྱལ་བ་སྤྲུམ་
བཅས་ལ་བྲག་འཚལ་ཞིང་བདག་ཉིད་དབུལ་བ། རྒྱལ་ས་སུ་འགྲོ་ཞིང་སེམས་སྦྱེད་པ། སྤྲུག་
དང་བྲག་རྒྱས་བསྐྱེད་པ། གནས་ཁང་གི་ཕྱི་རོལ་དུ་བྱིན་ཏེ་ཁྲུག་བྱ་བ། བར་དུ་འོང་ནས་ཆོས་
སུ་ཁྱེད་ཏེ་སྤྲུག་ལ་འཁོད་པ། མཚོད་པ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། བདག་དང་གནས་བསྐྱེད་བའོ།

བཟུང་བ། ལྷོ་བའི་འདས་པ།

བཟུང་བ་ཁག་གསུམ། རོ་མོ་ལ་བཟུང་བ་བཞི། བྱ་བ་ལ་བཟུང་བ་བཞི། བྱ་བའི་འབྲས་བྱ་ལ་བཟུང་བ་
པ་བཞིའོ།

བཟུང་བ་བཅུ་གཉིས། འཁོར་ལུ་སྤེ་བཟུང་པོ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བའི་སྐབས་ཀྱི་
བཟུང་བ་བཅུ་གཉིས་ནི། སྤྲུག་བསྐྱེད་འཕགས་པའི་བདེན་བའོ། འདི་ནི་ཀུན་འབྱུང་འཕགས་

པའི་བདེན་པའོ། འདི་ནི་འགོག་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། འདི་ནི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ། ཞེས་ངོ་བོ་ལ་བརྒྱས་པ་དང། སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱར་མེད། གྲུན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱ་སྟེ་ཤེས་པར་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་སྟེ་མངོན་དུ་བྱར་མེད། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་སྟེ་མངོན་དུ་བྱར་མེད། ལམ་སྒྲོམ་པར་བྱ་སྟེ་སྒྲོམ་པར་བྱར་མེད་ཅེས་བྱ་བ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་བརྒྱས་པ་ནམས་སོ། འདི་ནི་སྤྱག་བསྐལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྒྲེས་སོ། ཤེས་པ་སྒྲེས་སོ། རིག་པ་སྒྲེས་སོ། རྫོང་སྒྲེས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མིག་སོགས་སྒྲེས་ཤིང། དེ་བཞིན་དུ་བརྒྱས་པ་གཞན་གཉིས་ལ་འདི་འདྲ་བའི་རྫོང་བཞི་བཞི་སྒྲེས་པས་ན་བརྒྱས་པ་ནམས་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དུ་འཛོག་པའི་ཕྱིར་དང། སོ་སོར་བྱེ་ན་ཞེ་བརྒྱད་དུ་ཡང་འབྱུང་རྟོ། འཇམ་དཔལ་མཆོད་བརྗོད་ལས། བདེན་དོན་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་ལྟར་ཞེས་པ་ཡང་བརྒྱས་པ་རྣམས་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་ཉིད་བྱེད་པར་སྤྱང་ངོ།

བརྒྱས་པ་བྱ་ཚུལ་གཉིས། ཡི་གེའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པའི་བརྒྱས་པ་མཛོད། ལྷའི་སྒྲུ་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་སྤྱགས་བརྒྱས་པ་མཛོད་བྱ་བ་གཉིས་སོ།

བརྒྱས་པ་ཡན་ལག་བཞི། སྤྱོད་རྒྱད་ཀྱི་བརྒྱས་པ་དངོས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞི་སྟེ། བདག་གི་གཞི། གཞན་གྱི་གཞི། སེམས་ལ་གཞོལ་བའི་ཡན་ལག་སྤྱི་ལ་གཞོལ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་བཞིའོ། བརྒྱས་པ་ཡིན་ནའང། དེ་སྟོན་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བཀའ་བྱི་འབྲེལ་སྲིད་རྩལ་ཡོད་ཀྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། བརྒྱས་པའི་སྟོན་དུག ༡ ཏ་ཅང་རིང་བ། ༢ ཏ་ཅང་ཐུང་བ། ༣ ཏ་ཅང་མཐོ་གས་བ། ༤ ཏ་ཅང་བྲུལ་བ། ༥ ཏ་ཅང་བྲག་བ། ༦ ཏ་ཅང་ཞན་པའོ།

བརྒྱག་སྟོན་དུ་བརྒྱག་རྒྱ་སྟེ། རྒྱག་རྒྱ།

བརྒྱག་པ། རྒྱག་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱགས་པ། ༡ རྒྱག་པའི་འདས་པ། ༢ རྒྱས་པ་དང་བྲིས་པའི་བརྒྱུད་པ་ལའང་གོ།

བརྒྱམ་པ། རྒྱམ་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱམས་པ། རྒྱམ་པའི་འདས་པ།

བརྒྱོ་སྤྱ་གཉིས་ཅན་ཏེ། [duo] / [dzuo] བརྒྱོ་རྒྱ་སྟེ། སྤྱར་གྱི་བཀའ་འགྲོག་རྟོང་པ་དག་

ལས། མངའ་ལོག་གི་འབངས་མི་ཡོངས་ལ་བརྒྱུ་བ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་བ། བཀའ་པབ་ལ།

བརྒྱུ་བ་། ① རྒྱུ་བ་ལེ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་ལ། ② རྒྱུ་བ་ལེ་ལོན་ལ།

བརྒྱུ་བ་སྐྱེད་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱ། རྒྱུ་བ་རྒྱ་བ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྒྱ་དངོས་མེད་ལས་འབྲས་བྱ་དངོས་
མེད་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱ་བ་ཞིག་

བརྒྱུ་བ་བསྐྱེད་ཕྱེད་པའི་ལས་བརྒྱ། དག་འདུན་ཀྱི་དབྱེན། དེ་རྗེས་ཕྱོགས་ལ། ཁྱིམ་སྤྱན་འཕྱེན་
ལ། བཀའ་རྒྱུ་མི་བདེ་བ། སྤྲིག་ལྟ་མི་གཏོང་བ། གནས་ནས་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཕྱོགས་པའི་དག་
སྟོང་མ། དགོན་མཆོག་གཏོང་བའི་དག་སྟོང་མ། འཐབ་བཀོལ་ཕྱེད་ལ། བདེ་ཞིང་གནས་ལ།
བདེ་ཞིང་གནས་སུ་འདུག་པ་རྣམས་སོ།།

བརྒྱུ་བ་ལེ་དཔེ། བརྒྱུ་བ་ལེ་དཔེའི་ཁྱད་ཆོས་ནི། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དཔེ་ཅན་གང་དེ་དང་།
དེ་ལ་མཚུངས་གསལ་གྱི་སྤྱ་སྤྱ། དེ་ནས་དཔེ་དང་མཚུངས་ཆོས་བཅས་བ་སྟོན་བ་ཞིག་
དགོས། འདིར་བརྒྱུ་བ་ལེ་དཔེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། འདིག་རྟེན་ན་ཡོངས་གྲགས་སུ་དཔེས་དོན་
འདལ་དགོས་ལ། འདིར་ཡོངས་གྲགས་ལས་བརྒྱུ་བ་སྟེ་དཔེ་ཅན་གྱིས་དཔེ་ལ་གཞལ་པའི་
བརྗོད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན།

བརྒྱུ་བ་ལེ་བྱང་ལྡན་གསུམ། བྱ་སྤྱ་བ་ཐོག་མའི་བྱང་ལྡན་ཀྱི་ནང་གསེས་བྱ་ག་བ་བརྒྱུ་བ་ལེ་བྱང་
ལྡན་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་ནི། ཆོགས་བཅད་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཅིག་བརྒྱུ་བ་དང་། ཆོགས་བཅད་ཕྱེད་
བརྒྱུ་བ། ཆོགས་བཅད་དེང་པོ་བརྒྱུ་བ་བཅས་སོ།།

བརྒྱུ་བ་སྤྱ། རྒྱུ་བ་ལེ་འདས་ལ།

བརྒྱུ་བ་། གཞི་གཅིག་ཁོན་བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་དུ་བྱུང་བའམ་འདྲ་བའི་ཕྱོགས་གཉིས་དབྱེ་བ་གཅིད་
མི་བྱུབ་བ་སྟེ། ཆོག་བརྒྱུ་བ་། གཅིན་གཙུང་བརྒྱུ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

བརྒྱུ་བ་ཁྱར་སྟོང་འབེབས་ཞུས་ལ། ཁྱིམ་ཁང་དུ་ཞུ་གཏུགས་ཕྱེད་མི་དོ་བདག་ཁག་གཉིས་ཀྱི་ཚོང་
སྟེང་སྟོར་ཁྱིམ་ཁང་ནས་ཐག་གཅིད་རྒྱ་དེ་བར་འདུམས་ཕྱེད་མཁན་གྱིས་འདུམས་ཕྱེད་ཆོག་
བར་གསོལ་རས་ཞུས་པའི་མིང་།

༩༩༽

ལ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་གསུམ་བ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་མགིན་བ་དང་། བྱེད་
བ་མགིན་བ། ནང་གི་ཚོལ་བ་མགིན་བ་བྱེ་བ་དང་། བྱེའི་ཚོལ་བ་སྟོག་ཚུང་སྒྲ་ལྟན། ① མིང་
གཞིའི་མོ་ཡིག་ཅིག ② སྟོན་འབྲུག་མོ་ཡིག་ཅིག ③ རྗེས་འབྲུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ་ཡིག་ཅིག ④
དབྱངས་ཡིག་གི་རིང་ཆ་སྟོན་བྱེད་བརྟེན་གྱི་གྲུ་

འ་ཅག་ [ཡུལ་]རང་ཅག་གསལ་བདག་ཅག་

འ་ཆ། འཕྱ་སྟོན་དང་འཕྱར་བྱེད་བ། ཆོགས་ཆེན་དུ་འགོ་ཁྲིད་ཀྱིས་མི་འཆོམས་བ་བཞག་པས་མང་
ཆོགས་ཀྱིས་འ་ཆ་བརྒྱབ་སོང་།

འ་ཆད། འ་ཆད་འཕྱ་ཅིས་ཐབས་ཐད་ཀ་མེད་ཀྱི་དོན།

འ་ཆད་འཕྱ་ཅིས་ཐབས་ཐད་བ། སྟེ་ཆོགས་ཆེན་པའི་སྐབས་འ་ཆད་འཕྱ་ཅིས་ཐུག་
བསྐལ་མང་སྟོང་བ།

འ་ཆུང་། ཨ་ཆུང་ཡང་སྤང་སྟེ། དབྱངས་ཀྱི་རིང་ཆ་སྟོན་བྱེད་འ་ཡིག་གི་མིང་།

འ་བ། ཨ་བ་ཞེས་པའི་བརྟེན་ཅིང་།

འ་བེ་འཕྱ་བེ། ཟེང་ཆའི་ནང་དུ་འ་བེ་འཕྱ་བེ་ཞིག་གིས་ལས་ཀ་བྱ་བྱེད་ཆང་མ་བརྟེན་ནས་དུས་ཆོད་
འགྲོ་ཆར་བཞག་ཏུ་བྱ།

འ་འབྲེའི་སྟེ་གཉིས། དབྱས་གཙང་མི་བཅུའི་ཁོངས་སུ་མི་ཐེ་བ་འ་འབྲེའི་སྟེ་གཉིས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་
འ་ཞ་མགོ་བོ་ཆེའི་བྱ་འ་ཡེ་ཤེས་གཞུང་དུང་གིས་ཁམས་ལ་སྟོན་བ་ལེན་དུ་ཐེབས། ཁོང་གིས་
ཁམས་སུ་སྟོན་ཆེན་གྱི་མཁན་བྱ་ཀྱི་པོ་མཆོག་སྟེ་མང་སྟོན་བ་ཞུས་པར་ངས་ཆུ་གཏོར་བཏང་།

ནས་ཡོང་ཆོག་གསུངས་ཏེ་མཁན་པོ་དེ་ཁར་སྐྱེ་འདས། མཁན་པོ་དེ་གསུང་དེ་ཀ་ལ་སྒྲོམ་པ་ཐོབ་
པར་བཟུང་བས་དགེ་ལྷན་ལ་གཏོར་མ་གྲགས། འ་ཞ་དེས་སྒྲ་ནས་འབྲེ་བརྒྱས་དང་འཕྲུག་
མདའ་ར་ཤག་དང་དེའི་ལས་སྒྲགས་སྒྲག་གི་གནས་པོ་ཆེ་བཟུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱུད་
པ་ན་མས་ལ་འཆོའི་སྐྱོར་ཐེང་སྒྲོལ་བྱུང་ཡོད།

འ་མོ་ཉིད། ཐོན་པོའི་སྒྲོང་ཉིད་ཀྱི་མིང་།

འ་ཅི། ལ་མཚན་དང་འཛིགས་པ་སོགས་སྒྲོན་པའི་སྒྲ།

འ་ཡང་། ཨ་ནེའི་ཁྱོ་བོའམ་སྐྱ་མོའི་ཁྱོ་བོར་གཉེན་འབོད་བྱེད་སྐྱེད་ས་ཤིག་གོ

འ་ཞ། ① ཐོད་ཀྱི་རྩས་ཤིག ② ས་མིང་ཞིག

འ་ཞ། ཡ་ཞ།

འ་ཞའི་སྒྲན་པ། འ་ཞ་རྩེ་ཞེས་བའང་། རྒྱལ་ཕན་འ་ཞའི་ཡུལ་གྱི་སྒྲན་པ་མཁས་པ་ཞིག་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
ཐོད་རྒྱལ་སྐྱག་རི་གཉན་གཞིགས་ཀྱི་སྐྱན་གཞེར་གྱི་ཐུར་མས་བྱེས་པར་ཞེས་གྲགས།

འ་ཞའི་ཡུལ། བཅན་པོའི་རྩས་སྐྱབས་སུ་ཐོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་འ་ཞ་ནི་མདོ་
ཁམས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་ཁུལ་གནས་པའི་སྤེ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། དེས་ཐོད་ཀྱི་
ཤར་མཐའ་གཞུང་བྱེད་པས་ལྷར་བསྐྱོར་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེའི་རྒྱ་ཁྱོན་ལ་ལེ་དབར་སྔོང་ཕྱག་
ཅམ་ཡོད་པས་དེ་དང་ཉེ་བའི་ཐོད་ཀྱི་ཁུལ་ཁོངས་སུ་གནས་པའི་རྒྱལ་ཕན་ལ་ཐོད་ན་མས་ཀྱིས་
འ་ཞ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་གསུངས།

འ་འུར། [ཡུལ] ① རྐང་སྐྱ་སྐྱ་ཆོགས་འདྲེས་པ་སྟེ། འ་འུར་གྱི་སྐྱ་ཆེན་པོ་གྲགས་ལྟ་བུ། ཁ་སྐྱད་དུ་
འ་རེ་འུར་རེ་ཐེར་ཏེ། རྐྱ་འ་རེ་འུར་རེ་མང་པོ་གྲགས། ② བྱ་བ་ཕན་ཆོགས་ཏེ། འ་འུར་ཐང་ཐིང་
གི་བྱ་བ་ཞེས་པ།

འ་ཡོ། ཁྱོ་རྒྱུང་དུའི་མིང་།

འ་རི་འུར་རི། ཞིབ་ཆོགས་མེད་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྐྱེད་ས། ལས་ཀ་འ་རི་འུར་རི་བྱས་པ།

འ་རེ་འུར་རེ། འ་འུར་ལ་སྟོས།

འ་ལེ་འོལ་ལེ། འལ་འོལ་ལ་སྟོས།

འང་། མིང་མཐའ་འདྲང་། མཐའ་མེད་གཉིས་སུ་སྒྱོར་བའི་རྒྱན་སྤྱད་ཀྱི་སྒྲིའི་རྒྱུ་ཞིག་རིག་མ་སྤྱར་
པོ་འང་ཡིན་ལ། ཟབ་པོ་འང་ཡིན། རི་པོ་མཐོ་འང་ཤིང་ནགས་མི་འདུག་མེ་མདའ་མ་རྒྱབ་
གི་འང་མ་རྒྱག་ཁྱེད་ནི་སྒྲིའི་དགུ་ཀྱང་ལ་མཉེན་གཤེན་བའི་བསམ་བ་དགོ་བ་ཅན་ཡིན་ནའང་། དེ་
ལྟ་བུར་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་དང་བ་མི་སྟོན་ནོ།

འང་ཀ [ཡུལ] ལུག་རོན།

འང་ག། [ཡུལ] འདབ་ཆགས་ལུག་རོན།

འང་བ། རྩ་བྱ་ངང་བ།

འང་འང་། རྩ་བྱ་ངང་བའི་སྐད་ལྟ་བུའི་སྒྲ།

འན་ནེ་འོན་ནེ། [ཡུལ] རྩ་བ་གསང་བོ་མེད་པའམ་བསྐྱལ་བ་ལ་དང་དུ་མི་ལེན་པའི་ཚུལ། འན་ནེ་
འོན་ནེའི་མི་ལ་ལས་ཀ་བསྐྱལ་བ་དཀའ།

འབ་བསྐྱས། [ཡུལ] མེས་འཆིགས་པའི་རྩ་བུལ་ལྟ་བུ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཁ་རུབ་པའི་རང་བཞིན་ཅན།

འབ་བ། [ཡུལ] ཁྱིས་རྒྱག་པའམ་རྒྱག་བ།

འབ་བེ་འོབ་བེ། [ཡུལ] ཉར་རྒྱབ་གི་ལས་ཀ་ཁྱེད་སྤངས། ལས་ཀ་འབ་བེ་འོབ་བེ་བྱས་ན་ག་
འགྲིག་པོ་མི་ཡོང་།

འབ་འུབ། [ཡུལ] གཅིག་ཆོད་མེན་བ། འབ་འུབ་མ་བསྐྱས་བ།

འབ་རས་རྒྱག་ [ཡུལ] རུས་འཕྲོག་རྒྱབ་པར་གོ་རུས་པར་འབ་རས་བརྒྱབ་ནས་དཀར་སང་སང་
བཅོས་འདུག།

འབ་སྒྲ། [ཡུལ] ལས་ཀའི་ཁྱོད་ནམ་གཞི་རྒྱ། མི་གཅིག་གིས་བྱི་ནང་གི་ལས་དོན་སྒྲེ་མང་འབ་སྒྲ་
འདུས་བ་དཀའ།

འམ། ① མིང་མཐའ་འདྲང་། མཐའ་མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་སྒྱོར་བའི་འབྱེད་སྤྱད་སྒྲིའི་རྒྱུ་ཞིག་དགའམ།
མགའམ། ཡི་རང་བའམ། འཆད་པའམ། ཆོད་པའམ། ཆོམ་པའམ། ② མིང་མཐའ་འདྲང་མཐའ་
མེད་ཀྱི་རྩེས་སུ་སྒྱོར་བའི་ཐེ་ཆོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིའི་རྒྱུ་ཞིག་མཛད་བྲེལ་ཆེའམ། ཁྱོད་ལ་
གསར་དུ་བཀུམས་པའི་ཤ་རྩོན་བ་སྒྱེན་ན་ཟའམ།

འག ①[ཡུལ]ཤོ་བརྒྱབ་པ་ལ་འར་བརྒྱབ་པ་ཞེས་པ། ②[རྫིང]ཁོང་ཁྱོད་ལངས་པ་ལ་འར་ལངས་པ་ཟེར་བ།
འར་ཉག་ཆད། དེའི་ཡིན་ལ་མེད་པའི་རྒྱ་མཆོན།
འར་འདེད། [ཡུལ]ཁུལ་དང་བྱ་ལོན་སོགས་ཆ་འདེད་བྱེད་པའི་བཅན་ཤིང་།
འར་ཤོ། [ཡུལ]རྒྱབ་སྒྲིབ། འར་ཤོ་བྱས་ན་གཞན་རྣམས་དགའ་མི་འགྱུར།
འར་ཡང་། [ཡུལ] དེ་བཞིན་ནམ་དེ་བས།
འར་འུར། [ཡུལ] འ་རི་འུ་རིའི་བསྐྱས་ཆིག་
འར་བཤད་པ། [ཡུལ] ཉམ་པ་བཤད་པ།
འལ་འོལ། རྒྱན་ཆིག་གཤེད་ཞིང་བག་མེད་པའི་ལམ་ནོར་ལ་མ་འཕྲོ་ལྟ་བུ། ཁ་སྐད་དུ་འལ་འོལ་ལེ་
ཟེར་བ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ན་དཔེ་ཆར་འལ་འོལ་ལེ་ཅམ་བལྟས་པས་མི་ཆོག་ལྟ་བུ།
འལ་འོལ་མར་འགྱུར་ས། འདི་བྱས་མེད་པར་དུས་ཚོད་འཕྲོ་བརྒྱག་བཏང་བ། ལས་ཇེས་སྟོན་རྒྱ་མེད་
པའི་འལ་འོལ་མར་འགྱུར་ས་བྱེད་པ།
འས་འཕུལ། སྟོན་འཕུག་འཕྱིག་འཕུག་བྱུང་བའི་ཡི་གེ།
འི། རྣམ་དབྱེ་བྱུག་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་འདང་མཐའ་མེད་ལ་འཕྲོ་བ་པའི་འབྲེལ་སྒྲ། དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱེད་སྟོན་
ཆལ་དེ་ན་བྱུང་བའི་ཆོགས་དུ་མ་འཕུར་ལྗིང་གཤོ་ཞིང་ཅེ་བ།
འེས། རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་འདང་མཐའ་མེད་ལ་འཕྲོ་བ་པའི་བྱེད་སྒྲ།
འུ། ①མིང་མཐར་སྦྱར་ན་རྒྱུང་དུ་འཕམ་དམན་པའི་དོན་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཞིག་རྟེན། བེན། དེན། ②[རྫིང]འདི།
འུ་བུ། [ཡུལ]གང་ཟག་ཆོགས་པ་ཞིག་མཆོན་པའི་མིང་སྟེ། དེད་གཉིས་ལ་འུ་བུ་གཉིས་དང་། དེད་
ཆོ་ལ་འུ་བུ་ཆོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ། དེ་རིང་ཁྱོད་དང་འུ་བུ་གཉིས་སྟོན་ཅིག་ཏུ་འགྲོ།
འུ་བུ་རྒྱུང་། མིན་བུ།
འུ་བུ་ཆོ། [ཡུལ] ང་རང་ཆོ་དང་དོན་གཅིག་
འུ་ཅག་ [ཡུལ]རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག་
འུ་རྒྱ། འུ་རྒྱ་ཁམས་པ་སྟེ། རུས་ཁམས་འབྱུང་བ་རྒྱ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བྱང་ཉགས་ནི། སྐད་ཆ་
བཤད་པའི་ཆེ་མཆོ་སྦྱད་ཅིང་ཁ་རྒྱ་མང་པོ་འཛོར་བ་དང་། འགྲམ་ཁྲག་ཏུ་འཕྲུམ་ཡོད་པའི་

རིགས་ཤིག་ཡིན།

འུ་སྤྱག་ཐབས་ཟད། ཐབས་ཤེས་གང་ཡང་མེད་ཅིང་བྱ་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སུ་འབྱུང་བ།

འུ་སྤྱག་པ། ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་སྒྱུར་པ་ལས་ཐབས་ཟད་པ། འུ་སྤྱག་ཀ་མེད། འུ་སྤྱག་ཐབས་ཟད།

འུ་སྤྱག་པའི་མཐར་ལྷུང་། འུ་སྤྱག་བཟོད་བྲལ། འུ་སྤྱག་པའི་ཁྲི་གན་གྲང་ལ་མཆོང་། མོ་ཁོད་

ནས་བྱས་པ་མིན། འུ་སྤྱག་ནས་བྱས་པ་ཡིན། མོས་དལ་དུས་མཆོད་པ་མི་འབྲལ་བར། འུ་

སྤྱག་དུས་ལྷ་འཛོད་སྒྲུ་འཛོད་བྱེད།

འུ་སྤྱག་ཞུ་འཛོད། རང་ལ་ཐབས་ཟད་དེ་གང་བྱེད་མེད་སྐབས་གཞན་གྱིས་སྐྱབས་དང་རོགས་བྱེད་

བར་རེ་བའི་འཛོད་བད།

འུ་སྤྱག་བཟོད་བྲལ། སྤྱག་བསྐྱལ་ཏ་ཅང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་བཟོད་མ་སྐབ་པ།

འུ་དུམ། ཆོག་བྱུམ།

འུ་དུམ་བཅོན། རྒྱལ་པོ་སྐང་དར་མ།

འུ་ནི། [རྟིང་]འདི་ནི། དེར། བྱ་ཁྱོད་འུ་ནིར་མ་འདུག་པར་འདིར་ཤོག

འུ་བྲ། [རྟིང་]རང་རེ།

འུ་ཆོ། [ཨ་མ་དོའི་སྐད་]ར་ཆོ་ཐེར་བ་དང་དོན་གཅིག་སྐབས་འགར་འུ་ཆོ་ཡང་ཐེར།

འུ་རྩ་ཐེན། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་དུག་པ་རྒྱལ་མོ་འུ་རྩ་ཐེན་༤༩༧ནས་༢༠༥ གྲང་གོའི་ལོ་

རྒྱུས་ཐོག་བྱད་མེད་གྱིས་རྒྱ་ནག་གོང་མ་བྱས་པའི་དཔེ་མཆོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། སྤྱི་

ལོ་༤༩༠ནས་༢༠༥ལོ་བར་སྤྲིད་དབང་བཟུང་བྱས་ཤིང་ལོན་ལྷུ་འུ་རྩ་ཐེན་གྱི་མི་ཡིན། ལོ་བཅུ་བཞི་

ལ་སྤེབས་སྐབས་གོང་མ་ཐང་ཐའི་ཚུང་གི་ཕོ་བྲང་ནང་གི་བཅུན་མོའི་འཁོར་བྱས། གོང་མ་ཐང་

ཀའོ་ཚུང་གིས་སྤྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས། སྤྱི་ལོ་༤༩༥ལོར་གོང་མའི་བཅུན་མོ་བྱས། སྤྱི་

ལོ་༤༩༩ལོར་གོང་མ་ཐང་གྲང་ཚུང་གོང་མ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་གཉིས་ལས་མ་སོང་བར་གོ་གནས་

པལ་སྟེ། ཐང་སྤྲད་ཚུང་གོང་མར་བསྐྱོས་ཤིང་དེ་ཡང་ལོ་བཅུན་ལས་མ་སོང་བར་གོ་གནས་པལ་

སྟེ་སྤྱི་ལོ་༤༩༠ལོ་ནས་རང་ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་གོང་མ་བྱས། རྒྱལ་ཡོངས་སུ་གསང་བའི་ཉེན་

རྟེན་གསལ་མང་པོ་དང་། བཅོན་ཁང་ཆེན་པོ་མང་པོ་བཅུགས་པ་སོགས་བྱས་སྟེན་པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་

[illegible]

དང་། ཆ་ཆུའི་ཁ་ལྟེ་སྐུ་ལ། སེའ་ཐོར་མ་སྒྲིན་པ་བཅས་ལ་ཕན།
འུག ① འུག་པ་ཞེས་པའི་བྱ་ཞིག ② དེ་འདྲ་ཞེས་པའི་དོན། འུག་འཆར་པོ་གསལ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
འུག་སྒྲོ། འུག་པའི་སྒྲོ་སྒྲ། དེ་མེར་བསྐྱེགས་པའི་ཐལ་བས་དཔུ་ཆུ་སྐུ་ལ་དང་། མྱོ་ནག་ཕྱིར་འཕྲོན་པར་བྱེད།
འུག་ཆུང་། སྒྲིན་བྱ།
འུག་པ། ཉིན་མོ་མིག་ལོང་པའི་བྱ་ཞིག བྱ་རོག་དང་འུག་པ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས། འུག་
པས་སྒྲན་པ་རུབ་ན་འདོད། བྱ་པོས་ནམ་མཁའ་ལངས་ན་འདོད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་བརྒྱ་
བྱེན་བཞད་དང་། ཉིན་མོ་འཛིག་སྟེང་གི་སྒྲ་ཅན། སྒྲ་འབྲོག་སྒྲ་རིང་། འཕྲོག་བྱེད་མིག་བྱ་རོག་
དགྲ། བྱ་རོག་འཛིགས་བྱེད། མཆན་མོ་སྟོད། མཆན་མོར་ཟ་བཅས་སོ།།
འུག་པ་ཁ་གཅིག་སྐད་ཆ་ཤོད་ཐེངས་གཅིག་གིས་ཐག་གཅོད་པའི་དཔེ།
འུག་པ་མཆོད་བྱེད། [མཛོན་]སྐུ་ལ།
འུག་པ་ཐུག་འཕྲད། ཟུར་མ་གཡུག་ཐབས་ཀྱི་དཔེ་དོན་སྒྲར་བ་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀུམ་
བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། འུག་པ་ཐུག་
འཕྲད་ནི། འུག་པ་མཆན་མོ་ཟས་འཆོལ་བར་འགོ་བའི་ཆེ་སྟབ་སྟོབ་ཏུ་སྤྱད་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་མ་
ཐག་སེམས་ཐག་ཆོད་པོས་གནས་དེར་འཛིན་པ་ལྟར་ཀྱི་དཔེ་ཞིག་སྟེ། དེ་བཞིན་ཏུ་སྤྱར་གསར་
ལེགས་པར་རྟེན་པའི་ཆེ་ཐག་ཆོད་པའི་སྟོན་སྐུ་གནས་དེར་བརྟེན་དགོས་པའི་དོན་ནོ།། ཞེས་སོ།།
འུག་པ་ལག་པ། འདྲ་པའི་སྟོན་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཆེན་མེར་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ།
འཕྲུངས་དཔེ་ལས། མིང་ཆེན་བྲག་ཁྲིབ་སྒྲིབ་ལ་སྟེ། མེ་ཉྱག་སེར་པོ་འུག་མིག་དབྱིབས། སྟོང་པོ་
འུག་པའི་ལག་པ་ལྟར། སྤྱ་ཡིས་བྲབ་པས་འུག་ལག་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། སྐབས་
འགར་ཨ་བྲུག་གཟེར་འཛོམས་ལ་ཡང་འུག་པ་ལག་པ་ཞེས་འབྲུང་བས་སྐབས་ཐོབ་བྱ་དགོས།
འུག་པ་ལུང་པ། རྒྱགས་རྟིང་མའི་སྒྲ་མ་ཞིག་སྟེ། འུག་བྱ་ལུང་པ་ཡང་ཟེར། ཟུར་པོ་ཆེ་ཤུ་འབྲུང་
གནས་ཀྱི་མཆན་ཀྱི་བྱེད་བྲག་ཅིག
འུག་པའི་རྟན་ཀྱི་སྒྲ། འུག་པའི་སྐད་སྒྲ་འཕར་དར་སྐད།
འུག་པའི་བདག་པོ། [རྟིང་]བྱ་ལུང་།

འུག་ཐུག་པ། གྱེ་རོལ་པའི་བྱ་བ་མཐའ་འཛིན་པ་ཞིག་སྟེ་འུག་པ་སྟ་བུ་འབྲུལ་ནས་སྐྱབས་སུ་འཛིན་
པའི་སྟ་སྟེགས་པ་གང་ཞིག་གྱེ་བྲག་པ་དང་དོན་གཅིག་

འུག་བྱ་ལུང་པ། འུག་པ་ལུང་པ་དང་དོན་གཅིག་

འུག་རྟོ། མི་བྱང་པོ་ལས་གོ་ཕྱོག་པ་སྟེ། རྒྱུ་ཐབས་མང་པོ་དྲན་མི་བྱ་བ་པའི་མི་བྱ་བ་པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།

འུང་། འདྲ།

འུང་རྟེ། [རྟེང་]འོན་ཀྱང་།

འུང་རྟེང་། འུང་རྟེ་དང་འབྲ།

འུང་སྟེ། འུང་རྟེ་དང་འབྲ།

འུང་ནས། [རྟེང་]འདི་ནས།

འུང། ① ཁ་ཤོབ་བས་རྒྱུང་བུ་ཆེར་སྒྲོས་རྟེ་ཆད་ལས་བཀལ་བ་དང་དངོས་དོན་དང་མི་མ་བྱ་བ་པའི་

གཏམ། འུང་ཆེར་སྒྲོ་བ། འཆལ་གཏམ་འུང་སྒྲོག་བྱེད་པ། བྱས་རྗེས་རྒྱུང་ལ་བྱས་ལྷས་ཀྱི་

གཏམ་འུང་ཆེན་པོ་བཤད་པ། བྱ་བ་འབྲས་འུང་བཞིན། ② ལུང་ཅམ། ③ ལུགས།

འུང་སྒྲོག་ཆད་མེད། སྒྲོ་བཏགས་ཆེན་པོའི་དོན།

འུང་གཏམ། དོན་ངོ་པོའི་གནས་ཚུལ་ལས་འདས་པའི་སྐད་ཆ།

འུང་བསྟོད། རབ་བཏགས་དང་ཐོལ་བསྟོད་ཀྱི་སྟོན་ས་བསྟོད་པ། སྟེལ་ལད་འུང་བསྟོད།

འུང་བཞིན་པ། ① སྐར་གྱི་ཆད་ལས་བཀལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། བྱ་བ་འབྲས་འུང་བཞིན་ནས་མ་བཤད།

② ཆོག་རྒྱན་གྱི་ནས་པ་ཞིག་སྟེ། ཉན་པ་པོ་དང་སྟོག་པ་པོའི་སྟོལ་འཆར་བདེ་བ་དང་སྐད་ཆའི་

ནུས་པ་རྗེ་ཆེར་གཏོང་བའི་ཆེད་དུ་ཆད་ལས་འདས་པའི་ཆོག་གིས་བྱ་དངོས་མཆོན་པ་ཞིག་ཡིན།

དཔེར་ན། ཁོ་རང་གི་སྐད་ནི་ཅོང་སྐད་དང་འབྲ་བར་ལེ་བར་བཅུ་ཡི་ལམ་ནས་ཀྱང་ཐོས་བྱ་བ་ཅེས་པ།

འུང་པོ་ཆེ། ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བའི་གཏམ།

འུང་ཤོབ། ཁ་ཤོབ་བས་ཐལ་ཆེ་བའི་གཏམ། ཁུལ་མེད་འུང་ཤོབ། འུང་ཤོབ་ཆེན་པོ་ཤོད་པ། འུང་

ཤོབ་དཔེ་མི་སྲིད་པ་ཤོད་པ།

འུན་ཤིང། གནའ་པོའི་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་རྒྱ་བཟའ་གོང་ཚོའི་མིང་ཟུར་ཆག་པ།

འུན་ཤིང་ཀོང་རྫོ། [རྒྱ]ལུན་ཤིང་ཀོང་རྫོའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
འུབ་ཀྱིས། རིལ་བོའམ་ཆ་ཆང་བ་སྟེ། ལམ་འབྲུག་འབྲུལ་འཁོར་གྱིས་ས་རྩལ་རྣམས་འུབ་ཀྱིས་
བསྐྱས། མི་རྣམས་ཁང་བར་འུབ་ཀྱིས་འདུས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་འུབས་ཀྱིས་འབྲི་བའང་ཡོད།
འུབ་པ། [ཡུལ]འདུ་བ། མི་མང་པོ་འུབ་སྟེ་དབང་བསྐྱས་པ། འུད་ཤིང་འུང་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་འུབ་སྟེ་
བཞག་འདུག ཉི་མར་བཟམ་པའི་ཅ་ལག་རྣམས་འུབ་སྟེ་བསྐྱས་སོ།།
འུབས། བྱ་ཁྱག་ཏུ་བཅེངས་བའམ་བྱང་ལ་སྐྱར་ནས་ལག་བས་བཅེངས་ཏེ་ཡར་འཕྱོགས་པའི་
འགྲལ་སྐྱངས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཨ་མས་བྱ་རྒྱུང་འུབས་བཏབ། འུབས་འདེབས། འུབས་ཐོབ་ཅེས་
བ་ལྟ་བུ། འདི་ལ་འུབས་པས་བཏབ་དང་། འུབས་པ་བཏབ་ཟེར་བའང་ཡོད།
འུབས་བསྐྱས། འྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་བའམ་བརྩམས་པ། བརས་པའི་ལོ་ཐོག་ཆང་མ་ལོགས་
ཕྱིག་ཏུ་འུབས་བསྐྱས་ནས་ཅིག་པ།
འུབས་པ། འུབ་པ་དང་འབྲ།
འུབས་སུ་མ་བསྐྱས་པ། བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་དགས་ནས་བྱས་པས་ཁྱབ་མི་སྐབ་པ།
འུར། ① སྐྱ་སྟོག་ཚུལ་ཞིག་ ཁྱོམ་དྲུལ་དུ་མི་མང་འུར་རྒྱབ་བཞིན་འཕྱོ་བ། ལམ་གྱི་སུམ་མདོར་
འཆོགས་ནས་འུར་སྐྱ་སྟོག་པ། ② སྟོ་འདོགས་པ་སྟེ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཆེན་པོ་བཟོ་བ། ལས་དོན་སྐྱ་ཆོགས་
གཅིག་ལས་མེད་བར་མང་པོ་ཡོད་ཅེས་འུར་ཤོད་པ། ③ སྟོ་བྱར་ ཏུ་འུར་འདོག་གིས་རྒྱག་པ།
འུར་རྫོ། འུར་རྫོ་ནི་པོ་འུར་དང་། མོ་འུར་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་རྫོ་འཕེན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་བཞིག་ འུར་
ཐག་ཉིས་བཀྲལ་བྱས་པའི་དྲུལ་དེ་རྫོ་འཆོག་ས་ལ་འུར་མཐེལ་ཟེར། མོ་འུར་གྱི་སྟེ་ལ་ཐག་
ཁྱག་ཅིག་ཡོད་ཡོད་པ་དེར་མཛུབ་མོར་བསྐྱོན་ནས་འུར་རྫོ་འཛིན་ས་ཡིན། མོ་འུར་གྱི་སྟེ་ལ་
སྐྱར་པའི་སྟེ་མོ་ལ་ཆར་ལྷེ་ཟེར། འདི་ཉིད་པོད་དབང་མཛད་བརྟུག་ཉིས་ལས་ལྷ་བ་སྤིན་པོས་
བཟུང་བའི་སྐབས་སུ་བྱུང་ཡོད་པ་གཡུང་བྱུང་པོན་གྱི་བསྟན་འབྱུང་ལས། སྤིན་མའི་རྒྱུང་དང་
འུར་རྫོ་ལག་ཆ་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ། སྤིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་སྐྱུང་ལས། ཁོང་སྐྱོན་
རྒྱུང་དུས་མ་སྤྲད་གཡུ་ལུང་སུམ་མདོན། འུར་རྫོས་བདུད་བརྒྱལ་ཚུལ་དང་ཨ་བྲ་བསད་ཚུལ་
སོགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། འདི་ཉིད་དག་སྟེའི་གོ་མཆོན་སྐྱ་དགྲུ་ལས་གཅིག་ཡིན། གེ་སར་གྱིས་

འུར་དོའི་ནམ་བཤད་ལས། མཆོན་ཆ་ནང་གི་སྒྲ་བ་ཡིན། མཁྱོགས་གང་གི་ཆ་བ་ཡིན། བར་
སྒྲིད་ནང་གི་རན་བ་ཡིན། རིག་སྒྲོབས་ནང་གི་ཆེ་བ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།

འུར་སྐད། ① ཅ་ཅོ་སྒྲོག་པའི་སྐད། ② ལྷགས་འུར་སོགས་ཀྱི་སྐད།

འུར་བསྐྱོད། འུར་ལངས་ཏེ་བྱིན་པའི་དོན། ལྷག་ཅ་མ་ཞིག་བསྐྱད་ནས་འཕྲལ་དུ་འུར་བསྐྱོད་བྱས་པ།

འུར་རྒྱབ་པ། འཆངས་ཀ་བརྒྱབ་སྟེ་ཅ་ཅོ་སྒྲོག་པ།

འུར་རྒྱག་གེལ་ཚུ་བ་ཀྱིས་འུར་ལངས་ཏེ་འགྲོ་བ།

འུར་སྐྱ། འུར་འུར་ཐེར་བའི་སྐྱ། འབྲུག་གི་འུར་སྐྱ། ན་བའི་འུར་སྐྱ། ཆར་སྒྲིན་འཁྲིགས་ཏེ་འབྲུག་

གིས་འུར་སྐྱ་སྒྲོག་པ། འུར་སྐྱ་རྒྱག་ཚུ་པོ་ཚུང་ཚུང་འུར་སྐྱ་ཆེ། ཡོན་ཏན་ཚུང་ཚུང་ང་རྒྱལ་ཆེ།

ཚུང་ལ་ཅ་བ་མེད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་འུར་སྐྱས་གང། ཆོག་ལ་མཆོན་ཆ་མེད་ཀྱང་མེད་ཀྱང་མི་

མེས་ཆུང་བར་གཏོང་བ།

འུར་སྐྱ་ཅན། [མདོན་མདུན་པ།

འུར་སྒྲོག་རྩུབ་ནམ་ཐལ་ཆེ་བའི་གཏམ་སྒྲོག་པ། ཁ་བཤད་སྒྲོང་བའི་འུར་སྒྲོག་པ་ལ་ཡིད་བརྟན་མེད།

འུར་འགྲོས། འུར་ལངས་ཏེ་བྲེལ་ཚུ་བ་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱེད་པའི་གཏམ་ཞིག་རྩ་བུ་འུར་འགྲོས་སུ་བརྒྱགས་སོང་།

འུར་བཅོམ་བྱེད་པ། ① འུར་ཐིང་ཆེན་པོས་གཞན་སྐྱད་པའི་ཚུལ། ② འུར་ཐིང་བཅོམ་པ་འཕམ་ཞི་བར་བྱེད་པ།

འུར་ཆ། ལྷགས་རྩིས་དོ་འཕེན་བྱེད་ཐག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་།

འུར་ཆེལ་ཆེལ། མི་མང་པོ་འདུས་ཤིང་འུར་འུར་གྱི་སྐྱ་འབྲིན་པ། དཔེའི་སྒྲོ་ནས་ལས་ཀ་འབྲུགས་

ཆེན་པོ་བྱས་པའི་དོན་ལའང་།

འུར་ཆེལ་ཆེ། སྐྱ་སྒྲོག་ཚུལ་ཞིག་དཔག་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོ་འུར་ཆེལ་མེར་འབྱོར་བ།

འུར་ཆོས། སྐྱ་སྐྱད་ཆེན་པོ། འུར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དང་བཅས་ཏེ་ས་གཡོ་བ།

འུར་གཏམ། དོན་མེད་སྒྲོང་བའི་གཏམ། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་འུར་གཏམ་ཤོད་པ།

འུར་ཐིང་རེ། སྐྱ་སྐྱད་འུར་དྲིང་དྲིང་། ཆོགས་ཁང་ནང་དུ་སྐྱད་ཆ་འུར་ཐིང་རེ་ཤོད་ཀྱིན་འདུག

འུར་མཐེལ། འུར་ཁའི་ནང་དུ་དོ་རིལ་བརྟུང་སྒྲོད་ཡིན།

འུར་དྲིང་དྲིང་། མི་མང་པོའི་སྐྱད་སྐྱ། མི་མང་པོས་སྐྱད་སྐྱ་འུར་དྲིང་དྲིང་འདོན་བཞེན་པ།

འུར་རྒོ། མི་ལོ་སྟོང་དུག་བདུན་ཙོམ་གྱི་ཤོང་ནས་བོད་ཀྱི་མེས་པོས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྱང་ཅིག་སྟེ་དེར་
དུས་ཀྱང་བོད་པའི་འཆོ་བའི་ནང་དུ་བེད་སྤྱོད་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཡང་ཅིང་སྐྱད་
དཀར་ནག་གཉིས་བསྐྱས་པའི་རིང་སྤང་མེ་ཁྲི་གང་ལྷག་ཙོམ་གྱི་སྟེ་གཅིག་ལ་ཐག་ཁྲག་ཅིག་
བཅོས་པ་དེ་ལག་པའི་མཛུ་བ་གྲུ་བཀོན་ས་དང་། སྟེ་གཅིག་ལ་ཐག་ཁྲག་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་
དེའི་མཐེལ་དུ་ཀོ་བ་དང་། ཕྱིར་པ་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་མཐེལ་གྲུ་བཞི་རྒྱ་གཉིས་
རིང་ཞིང་། སྟེ་གཉིས་སྤང་བས་གྲུ་བཞི་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྱད་ཅིང་། དེའི་སྟེ་
གཅིག་ལ་ཀོ་རྒྱན་རིང་སྤང་མོ་འུར་དང་མཚུངས་ཞིག་སྤྱར་བ་དེ་ལ་ལོ་མོ་འུར་ཟེམ། དེའི་སྟེ་
ལ་བལ་སྤྱད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལྷེ་ལེབ་མོ་རིང་ཆད་མཐོ་གང་ཙོམ་ཞིག་སྤྱར་བ་དེ་ཆ་ལྷེ་ཟེམ།
འུར་མཐེལ་དུ་རྒོ་བཞག་ཅིང་པོ་འུར་དང་མོ་འུར་གཉིས་སྤྱར་ཞིང་སྤྱད་དུ་བསྐྱོར་ཐངས་ཁ་
ཤས་དབྱུགས་པའི་རྗེས་སུ་པོ་འུར་གྱི་སྟེ་ལག་པའི་ནང་ནས་བཏང་ན་རྒོ་དེ་ཐག་རིང་ཙོམ་
གཡུག་སྤབ་པ་མ་ཟད། གང་གཏད་པའི་དམིགས་འབེན་དེ་ལ་སོག་སྤབ་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གཙོ་
བོ་འཛོག་པའི་རྗེ་འུ་ནམས་ཀྱིས་ཐོག་འཆོ་བྱེད་ཡིན། གནའ་དུས་སུ་པན་ཚུན་དཔག་འཇུག་
སྐབས་སུ་ཡང་བྱེད་སྤྱོད་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་འི་བའི་དུས་
འགོར་བོད་དབྱིན་དཔག་འཇུགས་སྐབས་སུ་བོད་དཔག་གིས་འུར་རྒོ་ཁྲེ་ཉེ་དབྱིན་དཔག་
འགོག་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་འདུག།

འུར་རྒོ་རྒྱ་མིག་དབྱ་སྒྲིལ། སྤྱད་པ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀྱིས་ཁ་བསྐྱིགས་ནས་བསྐྱས་པའི་རྒྱ་མིག་
མང་པོ་ཡོད་པའི་འུར་རྒོ་བསྐྱེད་ལ་ཞིག།

འུར་རྒོའི་ཁྲལ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་གིང་འབྲུག་ལོར་འབྲིན་དཔག་གིས་བོད་ལ་བཙན་
འཛུལ་བྱེད་སྐབས་བོད་ས་གནས་སྤིད་གཞུང་གིས་བོད་དཔག་གི་ལག་ཆར་འུར་རྒོ་དང་རྒོ་
ཁྲལ་གི་ཁལ་བསྐྱལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེམ།

འུར་བ། ①འབྲུ་ཆ་ག་བ། ② བྱེད་ཅུ་ག་

འུར་པོ། [ཡུལ]སྤྱར་ལ་རང་ཆེ་བ། ཆང་མས་ལས་ཀ་འུར་པོ་བྱས་སོང་།

འུར་བ། [ཡུལ] ① འཛོག་པའམ་མི་མང་པོ་སྟེ་བ་གཅིག་ཏུ་འཛོ་བ། ཁྲོམ་སྟོ་བྱར་དུ་འུར་བ། དུད་

འགྲོའི་ཁྱུ་འདྲོག་ཏེ་ལུང་བ། འྲོགས་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱང་ལུང་བ། ② ཅུང་ཟད་མཐོན་པོར་
འཕྱར་བྱུང་ཅིང་འཕྱར་ཆེ་གཤོག་སྒྲ་ཆེན་པོ་འབྲེན་པའི་འབྲུ་ཆ་ག་བའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གྲི་བ་
ལུང་བ་ཡང་ཟེར།

ལུང་ལ། ཁྱུ་སྒྲ་འཕམ་ས་ཐལ།

ལུང་ཞང་ལྷ་ཁང་། མིང་གཞན་ལུ་ཤང་ལྷ་ཁང་དང་། ལུང་ཞང་རྫོ་ཡི་ལྷ་ཁང་། རྫོང་པེར་མེད་ཀྱི་ལྷ་
ཁང་བཅས་ཟེར། བོད་རྒྱལ་ཞེ་གཅིག་པ་མངའ་བདག་ཁྲི་རལ་ཅན་གྱིས་བཞེངས། དུས་ཆོད་
ལྷུ་ལོ་༡༡༥-༡༣༥བར་ལ་བཞེངས་ཤེས། ལྷུ་མ་ཐལ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་རྒྱུང་
ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲུང་ལྷ་ལྷོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཞོགས། དཀོག་གཏམ། ལུང་ཞོགས་བཤད་དེ་འདྲོག་མགོ་བསྐྱངས་པ།

ལུང་ཟེང་། མི་མང་པོའི་ཅ་ཅོའམ་ཀུ་ཙོ། སྒོང་ཁང་དུ་ལུང་ཟེང་བྱེད་པ།

ལུང་ལུང་། རྒྱ་རྒྱུང་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ལུང་སྒྲ། བྱང་ལྷགས་ལུང་ལུང་སྒྲོག་པ། ཆ་ཆ་ལུང་ལུང་།

ལུང་ལུང་ཆེམ་ཆེམ། རྒྱ་རྒྱུང་འཐབ་པའི་སྒྲ།

ལུང་ལུང་ཆེམ་ཆེམ། རྩ་ལོ་མང་པོ་དཀོལ་རྒྱུང་གི་སྒྲ་གདངས། རྩ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་དང་བཅས་ཏེ་བོ་གར་

ལུང་ལུང་ཆེམ་ཆེམ་དུ་འཐབ་པ།

ལུང་ལུང་སིལ་སིལ། ལུང་སིལ་གྱི་སྒྲ་སྒྲོག་ཚུལ། རོལ་མོའི་སྒྲ་དབྱངས་མང་པོ་ལུང་ལུང་སིལ་

སིལ་དུ་སྒྲོག་གིན་འདུག་ལྟ་བུ།

ལུང་རུ་མཚོ། བོད་རང་རྒྱུང་ལྗོངས་ཀྱི་ཤར་ཅ་རྫོང་གི་དབུས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

ལུང་རུ་རུ། ལུ་རུ་རུ་དང་འབྲ།

ལུང་ལངས་པ། ① སྒོ་བྱང་དུ་གྲེལ་འཛབ་ལངས་པ། ལས་ཀ་གྲེལ་བ་ཆེ་བས་ལུང་ལངས་པ། ② མི་

དཀོག་དཀོག་བྱེད་མཁན།

ལུང་ཤོབ། ཏར་ཆེ་བའི་གཏམ་མཐ་འཕོར་ཤོབ།

ལུང་བཤད་པ། སྒོ་བཏགས་ཀྱི་གཏམ་བཤད་པའི་དོན། ལུང་སིལ། ལུང་ལུང་སིལ་སིལ་གྱི་བསྐྱུས་ཆིག་

ལུལ། ཁལ་ལུལ་ན་ལུལ་སོགས་དེ་སྟོན་གྱི་ཁལ་རིགས།

ཕུལ་བྲ། སྒྲུལ་བུའི་སྒྲོན་ཞིག

ཕུལ་མི། སྒྲུལ་ཁལ་རྒྱལ་མཁན་གྱི་མི།

ལེ། གཞན་ལ་འབོད་པའི་སྒྲུ་སྐད་མཆོན་བྱེད་ཅིག ཁམས་སྒྲུལ་སྒྲན་འགྲེལ་ལས། ཞེ་བ་རྣམས་ཀྱང་
ཡིད་སྒྲུབས་གྱི། །རྒྱར་མིག་རྒྱུད་བས་སྒོངས་བྱེད་ན། །འེ་ཞེས་བོས་ནས་གྲོགས་མོ་ལ། །ཡོ་ར་
ན་སེམས་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །རི་དྲགས་ལྷ་བུར་བག་ཡངས་སྟ། །ཕུ་བྲ་རྒྱུད་གྱི་འཆིང་བ་
བཏང་། །ཤེས་བས་འདོད་བ་དེར་སྒྱུད་ན། །སོས་ཀ་འདིས་ཀྱང་བྱང་ཚུབ་སྟེད། ཞེས་གཞན་ལ་
འབོད་པའི་སྒྲུ་མཆོན་བྱེད་དུ་བཀོད་འདུག

ལོ། ① མཐའ་མེད་ལ་སྒྱུར་རྒྱའི་སྒྲར་བསྐྱའི་སྤང་ཅིག ② འབོད་པའི་སྒྲུ་ཞིག འོ་ཡོང་ངོ་། འོ་ལགས་
སོ། འོ་ཡག་པོ་བྱང་། ③ [རྟིང]འདི།

འོ་རྒྱལ། ཀོ་བས་བཅོས་པའི་འོ་མ་དྲེག་སྟོད།

འོ་སྟོལ། [རྟིང] ① རང་ལེམས་རང་ཅག་བག་ཤེབས་ཡུལ་འདིར་འོ་སྟོལ་ཅི་དགར་རྒྱ། ② ར་ཆོ་དང་།
ར་ཅག་འོ་ཅག་ཞེས་བ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག

འོ་ཁ་མདོག་ཡན་ལག་གི་ཆོན་མདོག་གས་ཤིག་སྟེ། འོ་མའི་མདོག་དང་མཚུངས་པའི་ཆོན།

འོ་ཁྲུས། འོ་མས་གདོང་འཁྱུང་བ། མཛེས་འདོད་གདོང་ལ་འོ་ཁྲུས་བྲས། མི་མཛེས་མིག་ལ་ལིང་ཏོག་སྟེས།

འོ་རྒྱང་། བོད་གྱི་རུས་ཤིག

འོ་བརྒྱལ། ① དཀའ་ལས་ཁག་པོ་དང་ཐང་ཆད་པ། འོ་བརྒྱལ་འཆོམས་འདྲི་ཞུ། འཆོ་བའི་འོ་བརྒྱལ་
མི་འདུག ལམ་ཐག་རིང་པོར་འོ་རེ་བརྒྱལ། ཉར་ནར་ལྷེ་ལ་བདག་པོ་མ་བརྒྱབ་ན། རེལ་རེལ་
མགོ་ལ་འོ་བརྒྱལ་བཅོས་ཡོང་ངོ་། ② ལམ་ཞུགས་གྱི་མགྲོན་པོ་སྟེབས་པར་ཁམས་བདེ་ཞུ་
བའི་ཞེ་ཆེག་གས་ཐུགས་ཟླ་ཆེ་ཞུ་བ། ཁྱེད་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་བྱང་ངས། ངས་ཁྱེད་ལ་འོ་བརྒྱལ་ཞིག་
ཞུ་རྒྱ་ཡོད། རོགས་གནང་བ་ལ་འོ་བརྒྱལ་ཆེ་ཞུ་བ་ཡིན།

འོ་བརྒྱལ་ཐང་། སྒྲར་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅོན་སྒྲུལ་པོ་སྟེ་འདས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐང་རྒྱལ་རབས་གྱིས་
ཐོས་ཟླ་ས་བོད་ལ་དམག་བཏང་སྟེ་ལྷ་སར་སྟེབས། རུ་མོ་ཆེར་བཞུགས་པའི་རྩོ་བོ་མི་བསྐྱེད་དོ་
ཟླ་དེ་རྒྱ་བཟའ་ལུག་ཁྱེད་ཀྱི་ངོས་གདན་དངས་པའི་རྩོ་བོ་ཡིན་པར་བསམས་ནས་ཉིན་ལམ་

གཅིག་གི་བར་དུ་ཁྱེད་ནས་ཟླ་བའ་བཟའ་རྟེན་སྐྱེས་ཀྱི་རྩོ་བོ་དང་རྟོར་བར་ཤེས་ནས་
བསྐྱར་བས་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་དེ་མའི་ཐང་དུ་ཞག་བརྟན་ལུས་པར་བརྟེན། ཐང་དེ་ལ་རྩོ་བོ་འོ་
བརྒྱལ་ཐང་ཞེས་འབོད་བ་ཡིན་ཟེར་སྟོན་འདུག

འོ་མངའ། [ཡུལ]མར་མ་བརྟོན་བའི་འོ་མ།

འོ་ཅག [རྟིང]རང་ཅག་གམ་བདག་ཅག

འོ་ཅག [རྟིང]ཐམས་ཅད་དམ་མ་ལུས་པ། གདའོ་ཅག མདའོ་ཅག

འོ་ཆུ་འོ་མ་དང་ཆུ་འོ་ཆུ་འབྲེས་པ་ལྟར། མི་རིགས་པན་ཚུན་འོ་ཆུ་གཅིག་འབྲེས་ལྟར་གྱུར་པ།

འོ་ཆུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་ཆུ་མཉམ་འབྲེས། དབྱེར་མེད་དུ་འབྲེས་པ་སྟེ་པན་ཚུན་བར་འབྲེལ་བ་དམ་ཐབ་ཏུ་གྱུར་བའི་དཔེ།

འོ་ཇ། འོ་མ་སྒྲག་བའི་ཇ།

འོ་རྩེན། འོ་གསར་རམ་མ་བསྐྱོལ་བའི་འོ་མ།

འོ་སྟིགས། འོ་མའི་སྟིགས་མ།

འོ་དོད་འབོད་པ། སྤྲུག་སྐད་རྒྱབ་པ།

འོ་ཐག་གཅོད་པ། སྤུ་གྲུ་ལ་ཨ་མས་བྱ་ཞོ་སྟེ་འཆམས་འཛོག་པ།

འོ་ཐང་མཆོ། ལྷ་ས་ཆགས་ལུལ་ས་ཆ་དེའི་སྤར་གྱི་མིང་ལ་འོ་མ་ཐང་ཟེར་ཞིང་། དེར་མཆོ་ཞིག་ཡོད་
པ་དེའི་མིང་རོ།། ཟླ་བའ་བཟའ་ཁྱི་བཟུན་གྱིས་མཆོ་དེ་བསྐབས་ཉེ་དེའི་སྟེང་དུ་ད་ལྟའི་

གཙུག་ལག་ཁང་འདི་བཞེངས་པར་གྲགས།

འོ་ཐུག་འོ་མའི་ནང་བཟོས་པའི་ཐུག་པ།

འོ་འཐུང་། [མདོན]སྤུ་གུ་འཕམ་གྱིས་བའི་མིང་།

འོ་ད། ད་ལྟ།

འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ། ལྟོ་རྒྱུད་འོལ་དགའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གངས་རི་ཕམ་གཞི་བདག་ཅིག

འོ་དོ་འབོད་པ། ཏུ་འབོད་བྱེད་བའི་མིང་།

འོ་དོད། སྤྱག་བསུལ་བའི་གཙང་སྐད། ཉད་པ་བྱོད་པ་ན་ནས་མི་བཟོད་པའི་འོ་དོད་འབོད་པ། བ་མ་
ཕི་རྩེས་སྤྱ་གྲུས་འོ་དོད་འབོད་པ།

འོ་རྟོག་ལུ་མའི་ཅེ་རྟོག་

འོ་སྤྲེ། བོད་ཀྱི་རུས་ཕིག་

འོ་མདོད། ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་འོ་མ་དགོག་སྟོད།

འོ་རྩི་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་ལུ་པའི་རྩོད་ཙམ་ན་སྟོ་ཁྱོ་མ་ཆུ་འབྲུག་གིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་རོང་བྲག་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་ན། རྩུ་མཚན་གྱི་སྤྲེ། དེ་མིན། འོ་ན་ག་འདྲ་ཡིན་ཤོད་ཅིག་

འོ་ནི། [རྩིང] ① འདི་ནི། ② ཁོ་བོ་ནི།

འོ་སྟོད། འོ་མ་སྤྲུག་སྟོད།

འོ་སྤྲིས། འོ་མའི་ཁར་ཆགས་པའི་སྤྲིས་མ།

འོ་སྤྲེ། འོ་མའི་རྒྱན་གཤེད་མེད་པར་བཟོས་པའི་བྲེ་མ།

འོ་སྤོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་བྲུམས་པ། [ཡུལ]གཅེས་པར་བྲུ་བ།

འོ་བྲེད། བན་ཚུན་བཅེ་གདུང་དབང་གིས་ཁ་དང་ཁ་སྦྱར་བའི་དབུས་གཙང་སྐད་ཀྱི་བཟོ་ཞིག་སྟེ།
བག་མ་པས་མཛོད་པའི་རོ་ཙའི་གདམས་བ་དགའ་བཞི་རབ་འཕེལ་ལས། འོ་བྲེད་ཅེས་གཉིས་
ཁ་སྦྱར་བའི་བཟོ་ལོ།དེ་ནི་དབུས་གཙང་གི་སྐད་དོ།

འོ་བྲེད་པ། ཁ་དང་ཁ་སྦྱར་བ།

འོ་འབོམ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོ་བྲན། བོད་ཀྱི་རུས་ཕིག་

འོ་མ། བ་སོགས་ལས་བཞོས་པའི་འོ་མ། འོ་མ་འཛེབ་པ། འོ་མ་འཛོ་བ། འོ་མ་སྟོལ་བ། འོ་མ་དགོག་

པ། འོ་མ་སྟེར། ཁ་འོ་མ་ལས་དཀར། ཁོག་ཆེར་མ་ལས་ནག འོ་མ་འི་རྒྱ་མཚོ་འོ་མ་འི་ལྷ་ས།
གི་ཐེགས་པ་མ་འཕེན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བྱ་སྐྱེས་དང་བྱ་ལོ། བཞོས་པ་བཅས་སོ།
འོ་མ་འཆིང་། [མངོན]བ་བྱས་མའམ་བ་བཞོན་མ།
འོ་མ་སྟེར་ཁྱེད་ཅན། ཐར་བྱའི་གཟུང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
འོ་མ་ཐང་། འོ་ཐང་མཚོ་འོ་མིང་གཞན་ཞིག
འོ་མ་དང་པོ། [མངོན]འོ་སྟེས།
འོ་མ་སྟེས་པོ། [མངོན]བ་བྱས་མའམ་བ་བཞོན་མ།
འོ་མ་འཛིན། [མངོན]① ལུ་མ། ② ལུར་ཤིང་། ③ བ་སྟུགས།
འོ་མ་བཞུར་བ། རྒྱལ་བའམ་མངོང་མོའི་ནང་དུ་འོ་མ་དཀྲོགས་ཏེ་མར་དང་དར་བ་དབྱེ་གསལ་བྱེད་པ།
འོ་མ་རུལ་བ། འོ་མ་ཡུན་རིང་ནས་སྦྱར་སྦྱོན་གྱིས་རུལ་ཏེ་བཟའ་ཆས་མི་རུང་བར་གྱུར་བ།
འོ་མ་ཤིང་། བཅད་ཁ་ནས་འོ་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ཤིང་ཞིག
འོ་མ་འི་མཐོན་ཅན། [མངོན]སྟེས་མ་ཐག་པའི་སྟུ་གུའི་མིང་།
འོ་མ་འི་ཁ་སྟེས། འོ་མ་བཀོལ་ནས་རྩང་གྲང་བའི་དུས་སུ་འོ་མ་འི་ཁ་ཆག་པའི་སྟེས་མ་ལ་ཟེར།
འོ་མ་འི་འཆུར་བ། འོ་མ་འཁོལ་ཐག་བྱས་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་པོར་ཟེར།
འོ་མ་འི་རྒྱ་མཚོ། ① རི་རབ་ཀྱི་བྱེད་རྒྱ་མཚོ་ཞིག ② སྟན་ངག་ནང་གི་ཆེན་རྒྱལ་འཕྲི་སྟོལ་ཞིག
འོ་ལ། འོ་མ་སྟུགས་པའི་ལ་ཟེར།
འོ་མ་འི་སྟེང་པོ། [མངོན]མར།
འོ་མས་བྲན། འོ་མ་གཏོར་བ།
འོ་ཅི། ལྟ་མའི་ཡུལ་དུ། ཏ་ལས་པའི་སྟེ།
འོ་ཆབས། མོ་ནད་ཁྱག་ཆབས་རིགས་ཤིག་ལྷ་མཚན་འོ་ཁའི་ཆུ་དང་འབྲ་བ་འཛག་ཅིང་། ཆུ་སོ་ན་
ཞིང་སྟུག་སྟུམ་བྱེད་པ་ཞིག
འོ་མཚོ། ལྟ་སོ་དབྱངས་ཅན་མ་འབྲངས་སའི་ལྟ་སྟུགས་འོ་མ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་འོ་མ་སྟུག་མིང་། སྟུང་
གཏམ་ནང་གི་བཤད་སྟོལ་ཞིག་ཡིན།

འོ་འཛིན་གྱི་རྟོག་ [མངོན]་རྒྱ་མཐེ་ཅེ།
འོ་འཛིན་ཅན་མ། [མངོན]་བྱད་མེད།
འོ་ཞོ། ① མར་མ་བཏོན་པའི་འོ་མ་བསྐལ་བའི་ཞོ། ② འོ་མ་དང་ཞོ་གཉིས།
འོ་ཟེ། [ཆིད]་སྐྱ་རེངས་ཐ་མའི་དུས་ཅམ་གྱི་འོད་ཟེར་ཚུར་དུའི་དོན་ཡིན།
འོ་ཟོ། འོ་མ་སྒྲུག་སྟོད་གྱི་ཟོ་བ།
འོ་ཟོ་མ། འོ་མ་སྒྲུག་སྟོད་གྱི་ཟོ་བ་ཆེ་གས།
འོ་གཟེ། བྱ་བ་སྒྲིན་པོ་དང་ཆ་ལུགས་མཛེས་པའི་མིང་ངམ་འགྲོ་འདུག་ཡང་ཞིང་སྒྲིན་པོའི་དོན།
འོ་བཟེ། [ཆིད]་① བྱ་བར་བསྒྲིན་ཅིང་སྒྲུར་བ། ② སྟོད་ལམ་ཆ་ལུགས་མཛེས་པ།
འོ་འོ། ལན་བརྟ་སྟོད་པའི་སྒྲ།
འོ་ཡ། ① འཕོད་སྒྲ། སྐད་ཆ་བཤད་པའི་ཆིག་སྟེགས་ཤིག་སྟེ། འོ་ཡ་ད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉོན་དང་ངས་ཁྱོད་
ལ་བཤད། ② དགེ་ཆན་གྱིས་སྟོབ་མ་ལ་སང་ཉོན་ཁྱོད་སྟོབ་ཐུང་འོངས་དུས། བསྐྱབ་དེབ། ཁྱེར་
འོང་དགོས་ཟེར་བ་ལ། སྟོབ་མས་འོ་ཡ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
འོ་གཡུག་འབྲུལ་འཁོར། དེང་དུས་འབྲོག་པའི་འོ་མ་ཚུག་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་ཞིག་ འོ་ཚུག་འཁོར་
ཡང་ཟེར།
འོ་རང་ཀྱུན། [ར་བ]་ང་ཆོ་ཆང་མ་ཞེས་པའི་དོན།
འོ་རྫོན། འོ་མ་བཞེས་ནས་ཞག་གཅིག་ལོན་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཆོག་ས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་གོང་ལས། བཞེས་ནས་ཞག་གཅིག་ལོན་པ་འོ་རྫོན་ཞེས།
ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ལས་འདིའི་སྐབས་ཀྱི་རྫོན་ཞེས་ཀུས་བ་ལྟེ་བའི་དོན་རྟོ།།
འོ་ལགས་སོ།། དེ་ལྟར་ཡིན་པར་ཁས་འཆེས་པའམ་བརྟ་ལེན་པ།
འོ་ཤི། རུལ་བའམ་ཤི་བའི་འོ་མ།
འོ་ཤོག་ཤོག་ འབྲི་འམ་གཡག་སོགས་ཀྱི་ཕྱགས་འཕོད་པའི་སྒྲ་ཞིག་
འོ་ཤོང་། མར་བཏོན་ཟིན་པའི་འོ་མ་སྐྱར་སོ་མ་ཡིན་པའི་རིགས་དེ་ལ་འོ་ཤོང་ཟེར། འདི་ལ་ཁམས་
སྐད་དུ་ [ཤོང huong] ཅེས་པའི་སྒྲ་གདངས་སུ་སྟོག་དགོས།

འོ་སེ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲས་བུ་རོ་མང་དུ། ལྷ་རྩེ་སྟོང་མས། ལུས་པས་སྒོ་ནད་སེལ།
ལུད་པ་ཕྱིར་འབྲེན།

འོ་སེ་ཤིང་། ཤིང་ཞིག

འོ་ཟེའི་འབྲས་བུ། འདི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཉིང་ཁི་དང་། སྟོ་བོ། ཆབ་མདོ། ལྷ་ས་སྤྱིད་བོད་སོགས་ས་
ཁུལ་ནས་སྤྱི་མཆོ་རོ་ས་མཐོ་ཆད་སྤྱི་3360མན་གྱི་རོང་དང་། ལྷུང་ཤོད་པལ་མོ་ཆེའི་རི་དང་།
ཞིང་ལྷ། ཁོང་འདབས་སོགས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཤིང་ལུང་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་12ཙམ་ཟེར་བ། སྤོང་པོ་
སྟོང་ལ་རྒྱས་ཤིང་ཡལ་ག་མང་བ། ཆེར་མ་སྟོང་པོ་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། ཤིང་ལྷགས་ཁམས་སྤྱུད་དང་།
ཡལ་ཐན་གསར་བ་སྟོ་ཞིང་སྤྱག་ལ་སྤྱུ་འཇམ་ཡོད་པ། ལྷ་བ་4~6པར་མེ་ཉྟག་དཀར་པོ་འཕེས་
ཟེར་དམར་འདབ་མ་ལྷ་ལྷན་འཆར་ཞིང་། ཡལ་རྩེ་སྟོང་དབྱེབས་ཀྱི་ལོ་མ་མཐར་སོག་ལེའི་ཁ་
ཞིབ་ཅན་ཅེ་མོ་རྟོ་ཞིང་ལོ་རྒྱུད་ཡོད་པ་རྒྱུད་ཐད་རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ་དང་ཡལ་ཐན་གྱི་ཅེ་ནས་སྤྱེ་
བ། ལྷ་བ་8~10པར་འབྲས་བུ་རྒྱུ་འཕེས་སྤྱི་ནས་དམར་པོར་འཕྱུར་བ་འདྲོགས་པ། འབྲས་
བུའི་ཁྱད་པར་མ་གཏོགས་པལ་ཆེར་ཁམས་བུའི་ཤིང་འབྲ་བ་ཞིག་གོ། སྒྲན་དུ་སྤྱུར་བ་ནི་དེའི་
འབྲས་བུ། ལྷ་བ་8~10 པར་སྤྱི་རྩེ་རྩེ་ས་བུས་ཉེ་སྒྲམ་གསེད་བྱ་བ་ཡིན་པས། རོ་མངར་སྤྱུར་།
ལྷ་རྩེ་སྟོང་མས། ལུས་པས་སྒོ་ནད་སེལ་ཞིང་ལུད་པ་འབྲེན།

འོ་གསར། ① བཞོས་མ་ཐག་པའི་འོ་མ། ② ལྷའི་བདུད་རྩིའི་མིང་གི་ནམ་བུངས་ཞིག

འོ་བསྐྱ། [ཡུལ]བག་མ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་ཨ་མས་སྐྱས་མགོར་བག་མ་ལ་འོ་ལུད་མཆོད་བརྟུག་ནས་
འོ་མ་དེ་གཉེར་ཆད་དུ་འཛོག་པ།

འོ་ག ① ཤོད་དང་། གཤམ། ལྷའོ་ག ས་འོ་ག གདན་འོ་ག རྒྱུ་འོ་ག གཤམ་འོ་ག འོ་ག་ཁང་། འོ་ག་
རོས། མི་ས་འོ་ག་ལ་ཕྱིན་ཀྱང་གཏམ་ས་སྟེང་དུ་སྟོད། ལྷ་ཆེ་ཡང་ཐམ་པའི་འོ་ག་རེད། ལ་ཆེ་ཡང་
རྒྱུ་འོ་ག་རེད། ② རྟོག་དང་། མཛོན་ཆུང་བ། འོ་ག་བྱུངས། འོ་ག་འགྲིམ། འོ་ག་བསྟོགས།
③ ལུས་ཀྱི་སྤྱད་ཆ། འོ་ག་སྟོ། འོ་ག་འཁྱུ་བ། འོ་ག་ཅན། འོ་ག་ལྷུང་། འོ་ག་རྒྱུང་། ④ ཁོངས། མངའ་
འོ་ག་སྤྱུབས་འོ་ག་ འགོ་ཁྱིད་འོ་ག་ གནས་ཚུལ་དེའི་འོ་ག་ ཁྱིམས་འོ་ག་ ལུ་མ་ཆུང་བ།

འོ་ག་སྒྲ། རྟོད་རགས།

འོག་སྐས། འོད་ཀྱི་སྐས་འཛེག་

འོག་ཁང་། འོད་ཁང་།

འོག་ཁྱིམ་ས། སྒྲིག་ཏུ་བཟོས་པའི་ཁྱིམ་ས།

འོག་འཁྱུ་བ། མོད་ཁོག་བའལ་བ།

འོག་གི་བཅན་བཞི། འདི་ལ་ཕུན་སུམ་ཆོག་ས་པའི་བོན་རྒྱལ་བཞི་ཡར་འབོད་སྒོལ་འདུག་ སྤྱིད་སྦྱོར་

གི་དུས་ཆོད་སྟེ་ལོ་493ནས་སྟེ་ལོ་629བར། ཁྱི་གཉན་བཟུང་བཅན། འཕྲོད་གཉན་ལྡེ་ལྟ། ལྟ་

རི་གཉན་གཟིགས། གནམ་རི་སྲོང་བཅན་བཅས་སོ།། ཞིབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་ལོ་རྒྱུ་ལ་གཟིགས།

འོག་གོས། གོས་ནང་མ། འཇམ་ཞིང་སྤབ་པའི་འོག་གོས།

འོག་སྒྲོ། བའལ་ལམ་མམ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱ་ག

འོག་གའས། ལྟ་གོན་ནམ་ག་སྒྲིག་ ལས་གྲ་གསར་འཛུགས་ཀྱི་འོག་གའས་བྱེད་པ།

འོག་རྒྱ་བ། [མངོན་]ན་མ།

འོག་སྒྲོ། ལུས་ཀྱི་འོག་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་སྟེ་གཙོ་བོར་བའལ་ལམ་ཀྱི་མིང་།

འོག་སྒྲོ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་འོག་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་བྱ་གཉིས་ཏེ་གསར་གནས་དང་། བའལ་ལམ་གཉིས།

འོག་འབྲུ། ① རང་གིས་ཀྱང་མ་ཆོར་བར་ཤེས་པ་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྲོ་བའི་རྣམ་རྟོག་ རྟོག་པ་འོག་འབྲུ།

② གཡོ་སྒྲུ།

འོག་འབྲུ་དམར་པོ། འོག་ས་པ་ཟ་པོ།

འོག་ཅན། ཆེག་འབྲས་མ་སྦྱང་བའི་རྟ་གསེབ་དང་ལུག་སྟག་སོགས།

འོག་གཅན། ཇི་རྒྱ། གཅན་པ།

འོག་འཛུག [ལྟ་ས] ལུ་པའི་འོག་ཏུ་གྲོན་རྒྱ་ཞིག

འོག་རྒ། བཞོན་རྒ།

འོག་སྟན། མང་གཞིའམ་རྩ་བ་འཛོག་སའི་གདན། ཁང་པ་གསར་པ་རྒྱབ་སྒྱུར་འོག་སྟན་འདིང་བ།

འོག་ཐིག་ ཡི་གེའི་འོག་ནས་སྟེད་དུ་ཐིག་བཏབ་པ་ལ་ཟེད།

འོག་ཐིག་ཉིས་ཅེག་ ཡི་གེའི་འོག་ཏུ་སྟེད་ཐིག་གཉིས་གཤེབ་ཅན་བཏབ་པ་ལ་ཟེད།

འོག་ཐོག་ཁང་པའི་འོག་ཁང་།

འོག་ཐང་དགོན། ① འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛེས་སྤང་རྫོང་ཁོངས་འོག་ཐང་གྲོང་བཟའ་འོག་
ཐང་གྲོང་དུ་ཡོད།

འོག་ཐང་དགོན། ② ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛེས་སྤང་རྫོང་ཁོངས་ཞ་སྤིང་གྲོང་
བཟའ་གྲུག་པ་གྲོང་དུ་ཡོད་པའི་ཐོག་ཐང་དགོན་ནི་འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།

འོག་གདན། ① རྫོང་གནས་སམ་འཛོག་གནས་ཀྱི་འོག་གཞི། ② འོག་རྫོ།

འོག་གདོན། ལྷ་གདོན་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

འོག་འཛི། ཚོད་བགས་པ་འཕམ་གཞན་གྱི་བསམ་ཚུལ་ལ་མདོན་རྒྱུད་གི་སློན་ས་བརྟག་པ།

འོག་རྫོ། ① ལུགས་བཟོ་བའི་ལུགས་དམར་པོ་རྒྱུད་གཞིའི་འོག་གདན། ② རང་འཐག་གི་འོག་རྫོ། ③
ཅིག་རྫོ་འོག་མ། རྫོང་རྫོ་མནན་ན་འོག་རྫོ་འཕམ།

འོག་ལྷན། ཆེན་འབྲས་མ་བཏོན་པའི་རྟ་གསེབ་དང་བ་སྦྱང་སོགས།

འོག་བསྟོགས། མདོན་རྒྱུད་བའི་ག་སྟོག་འཐབ་འཛིང་ཁྱེད་རྒྱུའི་འོག་བསྟོགས་བྱས་པ།

འོག་འདེད། འཁྲིག་པ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ་ཡར་རྒྱབ་དང་
དོན་གཅིག

འོག་གཞོན། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་འོག་ཏུ་གཞོན་པའི་གཟུགས་བརྟན།

འོག་བག་འོག་ལྷགས་ཀྱི་འཛི་རྒྱལ་གཞན་ཞིག

འོག་ལྷགས། ལྷའི་རྒྱན་དུག་གི་ནང་གསེས་སྟེང་དཀྱིས་ཀྱི་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་བྱ་བ་དུས་པའི་རྒྱན་ཆས་ཞིག

འོག་ལྷང་པ། ཆེན་འབྲས་བཏོན་པ།

འོག་ཕྱོགས། ཕྱོགས་བཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག

འོག་དབང་སྟེས། [མདོན]ཁྱབ་འཇུག

འོག་མ། ① རྗེས་མ་དང་། མཇུག་མ། མི་རབས་འོག་མ། དོན་ཚན་འོག་མ་གསུམ། ས་བཅད་འོག་

མ་རྒྱལ་སྐོལ་ཞིབ་གསལ་འོག་མར་འཁོད་པ། ② ག་ཤམ་མ་དང་། ཐ་མ། རིམ་པ་འོག་མ། རྩོགས་
སྤྱང་འོག་དང་ཐད་ཀ་ཐམས་ཅད། ཁམས་འོག་མ། ས་གོང་འོག་ཞིང་འབྲིང་འོག་མ། ཁང་པ་སྤྱང་
འོག་བར་གསུམ། ③ དམན་པ་དང་། ཞན་པ། དབང་རིག་འོག་མ། སྤུས་ཀ་འོག་མ།

འོག་མའི་ཁམས། འདོད་ཁམས།

འོག་མའི་ཆ་མ་ཐུན་ཟླ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་། འཛིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བུ། ཚུལ་
ཁྲིམས་དང་བརྟལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ། ཐེ་ཆོམ་བཅས་ལྟའོ།

འོག་མའི་འདོར་འགྲེལ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་to round down ཟེད།

འོག་མིག་ལྟ་བུ། གདོང་པབ་ནས་ཡར་ལྟ་བུ།

འོག་མིན། ① བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བརྒྱད་པའི་གོང་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྐྱེས་པའི་
ལྟ་ནི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཅིང་། དེ་ཡན་ཆད་གཟུགས་ཅན་གཞན་མེད་པས་ཀྱང་
ཀྱི་གོང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་འོག་མིན་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཙང་མའི་གནས་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག། ② འོག་
མིན་སྐྱག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་།

འོག་མིན་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ། གོང་དུ་འཕོ་བ་གང་འོག་མིན་གྱི་རྟེན་ལ་ཐུང་འདས་འཕོ་བ་
པའི་རིགས་ཅན་ལོ།

འོག་མིན་གྱི་གནས་ཉེར་བཞི། ༡ ར་ལན་རྩ་ར་ཁ་ཆེ་དང་རྒྱ་གར་བར་དོ་ལ་མེ་འབར། ༢ ཐུན་གི་
རེ། ༣ ར་མེ་ཤར། ༤ དེ་མེ་ཀོ་ར་ལྟ་མོ་མཁར། ༥ ཀོ་ས་ལ་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་ཡུལ།
༦ ཀ་ལིང་ཀ་རྩོ་ཕྱགས་རྒྱ་མཆོའི་འགམ་སེང་གེ་སྤིང་། ༧ ཨ་ཡ་ན། ༨ ཀོ་ར་སི་ར་རྩོ་
ཕྱགས་དབལ་གྱི་རེ། ཞེས་མཁའ་སྦྱོང་བརྒྱད་དོ། ༩ ཨ་བུར་ར། ༡༠ མ་ར་མ་རྩོ་རྩོ་རྩོ་
ལམ། རྩོ་ཕྱགས་རྒྱ་མཆོའི་འགམ་སྤིང་ཐུབ་ཕྱོགས། ༡༡ ལམ་པ། ༡༢ ཀ་ཨ་རེ། ༡༣ ཀ་
མ་རུ་ལིང་གི་རེ་སྟེ་ཀི་པོ་གནས། ༡༤ ཀ་ཅི་ཅ་ན་རྩོ་རྩོ་གནས་ཀྱི་ལྷན་པོ། ༡༥ རྩོ་ཤ་ཀྱ་
ནེ་སོ་སོ། ༡༦ སོ་སོ་རྩོ་རྩོ་རྩོ་ཀའི་ས། ཞེས་སྦྱོང་བརྒྱད། ༡༧ རྩོ་མ་ལ་ཡ་པོ་དང་ཅ་
རིམ་གངས་རྩོ་སེ། ༡༨ རྩོ་རྩོ་རྩོ་པོ་དང་ཡུལ། ༡༩ གི་སྤྱི་རྩོ་རྩོ་མ། ༢༠ སུ་ལྟ། ༢༡ སུ་མ་

སྒྲིང་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་གསེར་སྒྲིང་། ༡༡ སི་རྩུ་ཆུ་པོ་སི་རྩུ་འབབ་པའི་རྒྱ་གར་སྒོ་ཕྱོགས། ༡༣
མ་རུ། ༡༥ ལྷ་གར་རྩུ་གར་འདི་ཡི་གོ་འབྱུང་བའི་ཡུལ། ཞེས་ས་འོག་སྒྲོན་པ་བརྒྱད།
འོག་མིན་སྤྱག་པོ། འོག་མིན་དང་འོག་མིན་སྤྱག་པོ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། འོག་མིན་ནི་ཐེག་དམན་
འཕགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་ཤིག་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་
འོག་མིན་ཆེན་པོ་རྒྱན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པ་ཞེས་ས་བཅུ་པའི་དབང་ལྷག་རྣམས་སྐྱེ་བའི་གནས་
རིགས་བཙོ་བརྒྱད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། ལང་ག་ཤེགས་ལས། འདོད་པ་ཁམས་
དང་གཟུགས་མེད་དུ། སངས་རྒྱལ་རྣམ་པར་སངས་མི་རྒྱ། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་དུ།
འདོད་ཆགས་བྲལ་ཁྲིད་འཁོར་རྒྱལ། ཞེས་གསུངས་སོ།། འོན་ཀྱང་ཐེག་དམན་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་པ་
གཉིས་ཀྱིས་འོག་མིན་སྤྱག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁམས་ཁམས་མི་ལེན་ནོ།།

འོག་མིན་རྣམ་པ་དུག སྤྱི་འབྲུལ་ལ་སོགས་པར་འོག་མིན་རྣམ་པ་དུག་གསུངས་པ་ནི། ༡ དོན་གྱི་
འོག་མིན། ༡ རྟགས་ཀྱི་འོག་མིན། ༢ རེག་པའི་འོག་མིན། ༣ གསང་བའི་འོག་མིན། ༤ རྟོགས་
པའི་འོག་མིན། ༥ གནས་ཀྱི་འོག་མིན་གསུམ་ནི་རྟིང་མ་རྟར་ན། ལྷ་གནས་དང་པོ་སུམ་ཅུ་ཙུ་
གསུམ་དགའ་ལྡན་སྒྲིའི་ཡུལ། རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཁང་བཟང་དུ་ཁྱེུ་སྤང་བ་དམ་པ། ལྷ་གནས་
གཉིས་པ་གསང་ཆེན་པོའི་པའི་དུར་ཁྲོད། མེ་རི་འབར་བའི་ཅེ་མོར་གཞོན་ཏུ་དབའ་བོ་སྒྲོབས་
ལྷན། ལྷ་གནས་ཐ་མ་བྱ་རྟོན་ལུང་པོའི་རི་ལ་སངས་རྒྱལ་འོད་སྲུང་བྱོན་པའོ།། གསང་སྤྱགས་
གསང་མའི་ལུགས་ལ། འོག་མིན་དུ་ཡོ་ག་ཙུ་བའི་རྒྱད་གསུངས། སུམ་ཅུ་ཙུ་གསུམ་དུ་རྒྱུད་བྱི་
མ་གསུངས། ལུང་ལོ་ཅན་དུ་རྒྱུད་ཉི་བར་བསྐྱས་པས་ན་ལྷ་གནས་གསུམ་དུ་བྲགས་སོ།།

འོག་མིན་མཐར་ཐུག་འགྲོ། གཟུགས་སུ་ཉེར་འགྲོའི་གོང་འཕྲོ་གང་ཞིག བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་
ལས་ཉམས་པ་སྟེ། གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བ་རྒྱུད་མར་སྤངས་ནས་འོག་མིན་གྱི་རྟིན་ལ་ཐུང་འདས་
མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

འོག་མིན་ཨོ་རྒྱན་སྤྱོད་པོའི་སྒྲིང་། སྤྱོད་པོའི་སྒྲིང་དགོན་པ་དང་གཅིག་ཡིན།
འོག་མེད། [མཛོན]རྟ་སོགས་ཆེན་འབྲས་བཏོན་ཐེན་པ། མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ལ་ཉུག་རུམ་དང་རལ་
གྲ་ཅན་ནོ།།

འོག་བཅེགས། ལྷགས་རྩུང་སའི་འོག་གི་ལྷགས་གདན་ནམ་འོག་དོ།
འོག་ཆ། [ཡུལ་]གསེར་སྤྱད་རྩུང་གཞིའི་ཐོ་བའི་རྟེན་ཞིག་སྟེ་མགར་བ་སོགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
འོག་གཞི། ① ས་གཞི། ② རྟེན་གནས་འཆའ་སའི་འོག་གི་གཞི།
འོག་གཞི་མི་རིག [མངོན་]ཆུ་གཏིང་ཟབ་པ།
འོག་གཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི། ས་ཆུ་མེ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དོ།
འོག་གཟུ། [རྟེན]① ཡུལ་མའི་ཆོགས་ས། ② ཡུལ་དཔོན་གྱི་མིང་།
འོག་རོལ། རྗེས་དང་། སྤྱད་དང་། གཤམ། དམངས་གཙའི་བཅས་བསྐྱར་གྱི་འོག་རོལ་ཏུ་རྒྱ་ཆའི་
ས་ཁུལ་མང་པོར་ཐོན་སྐྱེད་འཛུགས་སྐྱོན་སྟེལ་བ།
འོག་རྒྱུད། རྒྱག་ཟླ།
འོག་ལམ། བཤང་ལམ།
འོག་ལྷང། ཞིང་ག་མ་ཆོས་གོང་དུ་རྒྱབ་བའི་ལྷང།
འོག་ལེན་པ། ① ཆོད་བགམ་བར་བྱེད་པ། ② རྟག་སེབ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་འདོན་པ།
འོག་ཤག་ཤོད་ཀྱི་ཁང་མིག
འོག་ཤལ། ① བྱ་དེའི་ཨོག་མའི་ཤ་སྤུལ་སྤུལ། ② བ་ལང་གི་རྒློག་ཤལ།
འོག་གཤམ། སྤྱད་ངམ་གོང་གི་རྟོག་རྒྱ།
འོག་སོ།། ཁའི་མས་སོ།།
འོང། རྒྱར་རང་གི་ཕྱོགས་སུ་གོམ་བ་སྤོར་བའི་བྱ་བ་སྟེ། དེ་ཁོ་རྒྱར་འོང་གི་རེད།
འོང་རྒྱོད། དབྱར་དུས་ཞིང་བའི་སྤྱེ་བོ་ཕོ་མོས་རྒྱན་གོས་བཟང་བོ་སྤྲས་ཤིང་མདའ་དར་རྩེ་རོལ་
སོགས་ཐོགས་ཏེ་སྤྱུ་གཞས་དང་བཅས་འོང་ཞིང་གི་མཐའ་ནས་བསྐོར་ཏེ་རྟེན་འབྲེལ་དགའ་སྟོན་
བྱེད་བའི་ཡུལ་སྟེལ་ཞིག
འོང་རྒྱོར་དུས་ཆེན། བོད་རྒྱུངས་ཀྱི་ཞིང་ཁུལ་དུ་དར་བྱལ་ཆེ་བའི་དབྱར་དུས་ཀྱི་དུས་ཆེན་ཞིག་
ཡིན། དེ་ཡང་གོང་ཆོའི་ནང་གི་བྱིམ་ཆང་སོ་སོའི་སྤྱེས་བ་ཕོ་རབ་རྣམས་རྟར་བཅེབས་ནས་སྟེ་
མའི་རྒྱབས་རྒྱན་འབྱོར་བའི་ཞིང་པ་ཡོངས་ལ་བསྐོར་བ་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་བ་ཆོས་ཆོས་འདོན་

པ་སོགས་བྱེད་ལ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་གནའ་འཁོར་གཅིག་ཡས་མས་སུ་སྤྱིང་ཁའི་སྤྱོད་བྱེད་གཏོང་
སྤོལ་ཡོད། ཁྱོད་ཆོ་སོ་སའི་ལོ་རྟོག་སྤྱིན་ལུགས་དང་ཆེས་ཆ་བཟང་ཞན་གྱིས་རྒྱན་པས་དུས་
ཆོད་གཏན་འཁེལ་ཞིག་མེད།

འོང་ཁ། ཞིང་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས་ཆའི་མིང་།

འོང་ག། འོང་ཁ་དང་འབྲ།

འོང་ཅི་གས། [ཡུལ་]ཡོང་བ་འདུག་གས་ཞེས་ཏེ། དཔེར་ན། ཁྱོད་གཅིག་དུས་འོང་ཅི་གས་རོགས་
བ་མི་དགོས་སམ།

འོང་ཅིས། [ཡུལ་]ཡོང་ཆོག་གས་ཡོང་ན་འགྲིགས་གས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ང་ཁྱོད་ཆོ་དང་
མཉམ་འོང་ཅིས་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ།

འོང་ཐང་ན། འོང་བར་ངེས་ན་ཞེས་བ་འམ་འོང་དགོས་ན་ཞེས་པའི་དོན་གཉིས་ཀར་གོ་ཆོག།

འོང་འབྲས་བ། སྟོན་བསྐྱའི་ཆོ་ན་བརྟུངས་ཟེན་པའི་ལོ་རྟོག་ནམས་རྒྱུད་དུ་འབྱར་ཞིང་འབྲས་ལེན་བ།

འོང་བ། ① འོངས་བ། འོང་བ། ཡོང་བ། འོང་དོན། རང་བྱིས་དུ་འོང། པར་འགྲོ་ཆུར་འོང། མ་འོངས་
བ། འདིར་མ་འོང། ཕྱིར་མི་འོང། མིག་ལམ་ལ་མ་འོང་བ། ② འབྲུང་འབྲུར་སྟོན་བྱེད་གྱི་ཆོག་
ཐོགས་ཕྱིག་སྤེལ་འོང། ལན་གཏང་འོང། ། ཡིད་ཆེས་མི་འོང། གཅིག་མིན་ཀྱང་གཅིག་ཡིན་
ཏེ་འོང། རུང་བ་དང་། འགྲིག་བ།

ཡུལ་དུ་ལོག་བ་མི་འོང། ཡང་ཡང་འགྲོ་བར་མི་འོང། དེ་ལ་བཞག་ན་འོང།

འོང་དབྱུག་ [ཡུལ་]ག་ཡུལ་ལས་གཏོང་སྐབས་སྟེ་མ་རུང་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྱེད་ཅིག

འོང་ཞིང་། སྟོན་ཐོག་ཡོང་ཁུངས་ཀྱི་ས་ཞིང་།

འོང་ར། ① དབྱར་དུས་ཞིང་གསེབ་གྱི་འོང་རའམ་ཞིང་ར། ② ག་ཡུལ་ཁའི་ནང་འབྲས་འདོན་སའི་འོང་ར།

འོང་སྤང་བ། ཞིང་ག་སྤང་མཁན།

འོངས་བ། འོང་བའི་འདས་བ།

འོད། ① ཉི་མ་སྟོན་མེ་སྟོག་ཁྱུ་སོགས་ལས་འཕྲོས་པའི་འོད་སྤང་། ཉི་འོད། མ་འོད། མོག་
འོད། སྤྱིན་མེད་ནམ་མཁར་ཉི་མའི་འོད་ཆེན་སྤང་བ། འོད་སྟོང་འབར་བ། འོད་སྟོ་བ། འོད་བཞེ་

བ། འོད་འཛེར་བ། ཤེལ་སྤྱད་ཀྱི་དངོས་པོ་འོད་ཁྲོམ་ཁྲོམ། མིའི་བྱད་བཞིན་འོད་ཆིར་ཆིར།
གསེར་མ་འོག་ཡོད་ན་འོད་ནམ་མཁལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགྲོ་སྤང་དང་། འཇལ་འགྲོ།
འདད་བྱེད། གནས་བྱེད། སྤང་བ། བྱོགས་འགྲོ། འོད་མདངས། འོད་འབར། འོད་ཟེར། སླིན་བྱ་
འཛེམས་བཅས་སོ།། ② དུལ་སྤྱད། ཡོད་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། ཁྲིད་ཆོ་ག་རུ་འོད། དེད་ཆོང་
ཁང་ནང་ལ་འོད་ལྟ་བུའོ།།

འོད་ཀོར། འོད་སྐྱོར་དང་འབྲ།

འོད་སྐྱར་གྲོལ། ཤ་རུས་རྫོས་བཅས་ཀྱི་ལུས་འདི་སྤངས་ནས་འཇལ་ཆོན་ལྟ་བུའི་ལུས་སུ་འགྱུར་
བའི་དོན་ཏེ། བཀའ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་སྲོལ་བཞིན།

འོད་སྐྱོར། ཉི་ཁྲོ་སོགས་ཀྱི་མཐར་འོད་ཟེར་རྒྱུ་པོར་འབྲིལ་བ། ཉི་ཁྲོའི་མཐའ་ལ་འཇལ་ཆོན་གྱི་འོད་
སྐྱོར་འབྲིལ་འདུག

འོད་ཀྱི་སྐྱ་ཅན། [མདོན] ① ཉི་མ། ② མེ། ③ མེ་ལྷ།

འོད་ཀྱི་རྒྱུན། [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཀྱི་ཆར་བ། [མདོན]ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

འོད་ཀྱི་བདག་པོ། [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཀྱི་སྒྲེ། [མདོན]ཁྲིམ་བྲ།

འོད་ཀྱི་ཁོར་ཅན། [མདོན]① ཉི་མ། ② མེ། ③ མེ་ལྷ།

འོད་ཀྱི་བྱང་པོ། ① འོད་ཀྱི་སྐྱོང་ངམ་གོང་བྲ། ② [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཀྱི་མཆན་མ། ① འོད་ཀྱི་སྤང་བ། ② འོད་བཟང་ངན་གྱི་རྟགས་མཆན།

འོད་ཀྱི་ཤིང་རྒ། [མདོན]① མེ། ② མེ་ལྷ།

འོད་ཀྱི་ས་པོན། [མདོན]སླིན་བྱ་མེ་ཁྲེར།

འོད་ཀྱི་གྲག་ལྷ་སྐྱའི་རྒྱལ་ཡོལ་དུ་གསེར་གྱིས་འོད་ཟེར་རྒྱང་བཞོད་གཉིས་རེའི་བར་དུ་འོད་ཟེར་ཀྱི་ག་
རིས་ཅན་ཞིག་འབྲི་སྲོལ་མཆིས།

འོད་སྐྱེས་མ། [མདོན]ཉི་མའི་ཚུང་མ།

འོད་དཀར་ཅན། [མངོན]① ལྷ་བ། ② ག་བྱར།

འོད་བཟེ་བ། འོད་འཆར་བའམ་འཕོ་བ།

འོད་བཟ་བ། འོད་གསལ་བའམ་འཆར་བ།

འོད་བཟག་བཟག་མདངས། མིག་གིས་བལྟ་བར་མི་བཟོད་པའི་འོད་བཟག་ ཉི་མའི་འོད་བཟག་
སྒྲིགས་ཀྱན་ཏུ་འཆར་བ།

འོད་བཟའི་ཡན་ལག་ [མངོན]མེ་ལྷ།

འོད་ཁྲིམ། འོད་འཁྲིམས་དང་འབྲ།

འོད་ལྷག་ལྷག་ འོད་ཀྱི་ཐག་བ་ལྟ་བུ་པར་གཡོ་ཚུར་གཡོ་བྱེད་བ། སྤྱིན་གསེབ་ནས་སྒྲིག་གི་འོད་
ལྷག་ལྷག་གཡོ་བ།

འོད་འཁྲིམས་བ། ཉི་མ་དང་ལྷ་བའི་མཐའ་སྐྱོར་དུ་འོད་ཀྱི་གྱར་ཁྲིམ་བྱུང་བ།

འོད་གྱར། འོད་ཀྱི་གྱར་ཁང་།

འོད་འབྱེད། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་འཕོ་བ། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ལྷ་བ། [མངོན]འཇའ་ཆོན།

འོད་ལྷས་བསྐྱོར་བ། [མངོན]ཉི་མའི་མཐའ་ལ་འོད་ཀྱི་གྱར་ཁྲིམ་བྱུང་བ།

འོད་ལྷས་ཡོངས་སྐྱོར། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ཕྱོན། ① འོད་ཟེར་ཕྱོན་པོ། ② སྐྱ་རེངས་སམ་སྐྱ་རེངས་དང་པོ་ཤར་བ།

འོད་ཅན། བཟག་མདངས་དང་ལྷན་བ། [མངོན]གཟའ་བ་སངས། སྐར་མ་སྤྱ། སྤྱིན་བུ་མེ་འཁྲེར།

འོད་ཆགས། [མངོན]ཉི་མའི་འོད་ཟེར།

འོད་ཆགས་བ། མདངས་མཛེས་བ་དང་ལྷན་བ། ཁང་པའི་ནང་སྒྲིག་གི་འོད་ཆགས་བ།

འོད་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ཆུ་འགོ་ཡིག་བྱུག་ལ་ནས་བྱུང་ཞིང་ཆ་བ་སྤང་མདའ་དང་ཆ་བ་མཛོ་སྤང་
བརྒྱད་ནས་རྩ་ཡུལ་དུ་སྤེབས་དུས་རྒྱལ་མོ་རུལ་རྒྱར་འབབ།

འོད་རྒྱང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་འོག་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྤྱེས་པའི་ལྷ་ནི་རང་ས་

གོང་མ་གཉིས་ལས་གཟི་བྱིན་དང་འོད་མདངས་ཚུང་བས་འོད་ཚུང་གི་གནས་ཞེས་བྲ།
འོད་ཆེས་ཆེས། འོད་ཁྲ་ལས་ལས་དུ་འཕྲོ་ཚུལ་ཞིག་ཤེལ་ལ་ཉི་མ་ལོག་པས་འོད་ཆེས་ཆེས་བྱེད་པ།
འོད་འཛོ་བ་ཞབས་བྱུང་བཟ་ཤིས་ཆོས་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་བྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༦༤༠ལོར་ཡབ་ག་ཟེའི་གདུང་ལས་འཁྲུངས་ཤིང་། གོང་ས་ལྷ་བ་ལས་དགེ་ཚུལ་སྦྲང་
བསྐྱབས་པའི་མཆན་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་ཅེས་གསོལ། ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༩
ལོ་ནས་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༩ ལོ་བར་སྐྱག་ལུང་གི་ཁྲིར་བཞུགས།
འོད་ཉགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་cysor ཟེད།
འོད་སྟོང་། འོད་ཟེར་དབག་དུ་མེད་པ། འོད་སྟོང་རབ་དུ་འབར་བ། གཟུགས་བརྟན་འོད་སྟོང་འབར་
བ། གཟུགས་བརྟན་འོད་སྟོང་འབར་བ།
འོད་སྟོང་ཅན། [མངོན]ཉི་མའི་མིང་།
འོད་སྟོང་ལྗན་པ། [མངོན]ཉི་མའི་མིང་།
འོད་སྟོང་འཛིན་པ། [མངོན]ཉི་མའི་མིང་།
འོད་ཕྱེད། དེང་དུས་ལས་ཀའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྟེ། གློག་ཁྲད་ནང་། གཟུགས་རྒྱན་པར་ཆས་སོགས་ཀྱིས་
བསྐྱ་ལེན་བྱས་པའི་གཟུགས་བརྟན་དང་། ཡི་གེ་སོགས་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ལ་ཉེར་མཁོའི་
རྒྱ་ཆ་རྣམས་ཉར་ཆགས་བྱ་ལུལ་གྱི་འོད་ལྗན་ཇུས་འཁོར་ཞིག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་optical diskཟེད།
འོད་ལྗན། ① འོད་ཟེར་དང་ལྗན་པ། ② འོད་ཆགས་ཅན། ③ [མངོན]གཟའ་བ་སངས། ཉི་མ། སྐར་མ།
འོད་ལྗན་དཀར་པོ། ཞེས་བ་ཙ་བ་རྒྱས་ཐོན་པ་ལ་སྤྱན་པ། དར་བ་དམར་སྤྱག་སྤྱ་འཇམ་འབྲུར་བག་
ཅན་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་0.06~0.12ཙམ་ཟེན་པ། ལོ་མ་མཐུག་འཇམ་ལྟེ་དབྱིབས་ཙ་བ་ནས་
འཁོར་ཉེ་གྲུས་པ། ལྷ་བ་8པར་མེ་ཉོག་དཀར་པོ་འདབ་ལྷ་ཅན་འཆར་བ། འདབ་མ་རེའི་ནང་
དོས་སུ་སེར་ཐིག་གཉིས་རེ་དང་ཟེའུ་འབྲུ་དམར་སྤྱག་ཡིན་པ། འདབ་མ་ཡལ་ཇེས་འབྲས་བྱ་
སྟོང་གི་དབྱིབས་ལྟར་འདོགས་པ། སྤྲོད་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་ཙ་ལོ་མེ་འབྲས་ཡོངས་ཇོགས་ཉེ། ལྷ7

~9པར་བརྒྱུ་ནས་སྔོ་ཆེ་ལ་དམའ་པའ་སྐམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་མངར་ཁ། ལྷ་རྩེས་
སྔོ་མས། ལྷས་པས་ཁྲག་མཁྲིས་སོགས་ལ་མི་གཞོད་ཅིང་། བརྩུང་ལེན་གྱི་མཆོག་ཏུ་བྱུར་པས་
ཆེ་རིང་ཞིང་དབང་སོ་དང་མདངས་གསལ། སྔོ་བས་དང་ལྷན་པར་འབྱུར་རོ།

འོད་ལྷན་འཁྲི་ཤིང་། སྐམ་ལ་འགོ་བཤེས་སྔོ་ཞིག

འོད་ལྷན་སེར་པོ། རིགས་དཀར་སེར་གཉིས་ལས་འདི་སེར་སོ་སྟེ་བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མཆོ་རོས་
མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་2700~4200ཡུལ་གར་ཡང་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ནགས་ཆལ་དང་ཤིང་
ཐུན་གྱི་གསེབ། བག་ཁྲིབ། ལྷུ་གསེབ་སོགས་ཉི་ལེན་རྒྱུང་སར་འབྱུངས་ཤིང་། ངར་བ་ཤིན་
ཏུ་སྤྲོ་ཞིང་མཉེན་པ་འབྱུར་བག་སྐྱེ་རྒྱུང་དང་བཅས་པ་སྐུ་ཉིག་གི་སྤོང་སོ་དང་འབྲུ་བ་ལ་ལོ་མ་
ལྷང་འཇམ་སྒོར་མོ་སྟེ་དབྱིབས་སམ་ཏྲ་མིག་འབྲུ་བ། རྒྱབ་ལྷང་དཀར་ཅན་ལོ་རྒྱུང་ལ་རིང་
ཞིང་ཤིན་ཏུ་སྟེ་བ་དང་། ངར་བའི་རོས་སྐྱུ་འང་ལོ་སྐྱུ་རེས་མོས་སྟེ་བ། རྒྱ7~8པར་མེ་ཉིག་
སེར་ཞིབ་འདབ་ལྷ་མདངས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་འཆར་བ། རོ་ནི་མངར་ལ་ཁྲག་མཁྲིས་འཛོམས། །

བརྩུང་ལེན་བསྟེན་ན་ཆེ་རིང་ཞིང་། ། དབང་སོ་མདངས་གསལ་སྔོ་བས་ཅལ་ལྷན།

འོད་བ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟེན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཉིག་
དབྱིན་སྐད་ཏུ་rasterཟེར།

འོད་བདག [མངོན]ཉི་མ།

འོད་བདུན་པ། [མངོན]① མེ། ② མེ་ལྷ།

འོད་མདངས། འོད་ཟེར་གྱི་བཟག་མདངས། མཆོམས་སྟེན་གྱི་འོད་མདངས་ཕྱོགས་བཞེར་འཕྲོ་བ།

འོད་འཕྲས་དགོན། བཟ་ཤིས་སྤིང་དགོན་ཞེས་གྲང་གསལ། ལོ་རྒྱུ་ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པར་
བཤད། འདེབས་མཁན་སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྩིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་འཕེན་རྫོག་སྒྲིང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟེན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཉིག་ཉིག་དབྱིན་སྐད་ཏུ་optical fiberཟེར།

འོད་ཚོར་ཅན། འོད་ཀྱི་ཚོར་ཅན་དང་རོན་གཅིག

འོད་སྒྲུང་། [མངོན་]① ཉི་མ། ② སྐར་མ།

འོད་སྒྲུང་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་གཡག་སྡེ་བཤ་ཆེན་གྱིས་སློབ་མ་ཞིག་གིས་བྱག་བཏབ་བར་
བཤད། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱན་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོར་ལྷོངས་ལྷ་ས་བྱོང་བྱེད་མཇུག་གོ་
གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་པ། ① ལྷ་འོད་དང་རྒྱ་ལོག་དག་ཆར་བཏང་བའི་རྗེས་སུ་རི་ནས་འོད་བ་རྒྱག་པ། ② [རྫིང་]ཡོད་
པ། ཡུར་པ།

འོད་མོ་ཆེ། འོད་ཆེ་བ།

འོད་དཔག་མེད། བདེ་ལྡན་ཞིང་གི་མགོན་པོ་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད།

འོད་དཔག་མེད་གྱི་ཐོད་ཅན། [མངོན་]སྤྱན་རས་གཟིགས།

འོད་དཔག་མེད་གྱི་གཙུག་ཏོར། སློང་བཙན་གྱི་དབུའི་གཙུག་ཏོར།

འོད་སླང་ཅན། [མངོན་]ཉི་མ།

འོད་འཕུར་བྱེད། [མངོན་]ཉི་མ།

འོད་འཕྱོ། ① སྤྱི་འབྲེའི་རྒྱབ་ཡོལ་གྱི་ནང་གི་འོད་ཟེར་གྱི་རི་མོ། ② འོད་མདངས་འཕྱོ་བ། ③ སངས་
རྒྱས་ཤིག་གི་མཚན།

འོད་འཕྱོ་བའི་ས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའི་བཞི་བ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་བྱང་རྒྱབ་བློགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་སྤྱིབ་གཉིས་སྟེག་བར་བྱེད་པས་ས་
བཞི་བ་འོད་འཕྱོ་བ་ཞེས་བྱའོ།

འོད་བྱེད། [མངོན་]① ཉི་མ། ② གསེར་

འོད་བྱེད་པའི་ས། བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའི་གསུམ་བ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་རྒྱབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཆད་མེད་བ་འཆོལ་ཞིང་། གཞན་དག་
ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ས་གསུམ་བ་འོད་བྱེད་བ་ཞེས་བྱའོ།

འོད་འབར། འོད་ཟེར་འཕྱོ་བ།

འོད་འབར་བྱེན་ལོག་ གཡོ་རུའི་དཔོན་གསལ་སྟེ་བཙན་གྱིས་ཁྲལ་དེའི་རིའི་མགུལ་ནས་ཞིང་རྒྱ་

འདྲན་པའི་ཡུར་བ་གསར་བའོ་བྱེད་བཅུག་པའི་ཁྲལ་ལུལ་གྱིས་མི་མེར་ནམས་ལ་དཀའ་ངལ་
ཆེན་པོ་བྱུང་སྟེ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དེ་འབེ་བཟས་མཐོང་བ་དང་། མོས་ཞང་རྩེ་
གསལ་སྟེ་ལ་འཁོན་ལན་སྒྲན་པའི་ཆེད་དུ་མང་ཆོགས་ནམས་ལ། རི་མགུལ་གཙོད་བ་ལས་མི་
མགུལ་གཙོད་བ་ལས་སྒྲ། དེ་བས་དཀའ་སྒྲུག་དེ་འདྲ་སྤྱིང་མི་དགོས་པའི་ཐབས་ཤེས་བཟང་
ཤོས་སམ་ལས་སྒྲ་ཤོས་ནི། ཞང་རྩེ་གསལ་སྟེ་བཙན་ཀྱི་མགུལ་བཙན་ན་རིའི་ངོས་ཡུར་བ་བཟོ་
མི་དགོས་པ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་བྱུང་ཅེས་རྟུག་གཞི་བཏོན། ཁོང་ནམས་ཁ་འཆམས་ཏེ་
བྱེན་ལོག་གི་མགོ་གཙོ་མཆིམས་ཀོང་གི་མི་བྱུག་སྟེ། སྤྱི་ཆེ། ཆེ་བཟན། སྤྱོད་ལྷ་ལ་བསྟེན། སྟེ་
བ་བསྟན་ནས། མོན་སྤྱག་ཐོང་ཆུང་། གཡུ་ནེ་བྱང་བཅས་ཀྱིས་བྱས་ཏེ། ལྷའི་ཤོང་གསུམ་བྱ་བའི་
ས་གནས་དེར་སྟར་སྤྱོད་ཞིག་གི་ལོག་ཏུ་བྱེན་ལོག་བྱེད་རྒྱའི་ཐོས་བསྐྱར་བྱས་ཐོག་དེ་ཡང་སྟར་
ཁའི་མེ་རྟོག་སྤོང་ལ་འཆར་བའི་རྒྱལ་བར་བསྟན་ནས་དཔལ་འབར་གྱི་སྤྱོན་མེ་ཐོགས་ཏེ་
བྱེན་ལོག་བྱས་པས་མིང་ཡང་འོད་འབར་བྱེན་ལོག་ཏུ་གྲགས།

འོད་འབར་ལ། [མངོན]སྟན་ཅུ་ན།

འོད་འབྱེན། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ལ། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་ལ། [ཉིང]① ཤིང་སྒྲུག་ལ། ② སྒྲ།

འོད་མའི་སྒྲ་གྲ། ① སྒྲུག་མའི་སྒྲ་དང་། ② སྤྱིན་གསལ་ཆལ། ③ སྤར་བྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གེ་ཏུ་བཞུགས་པ།

འོད་མིག་ [མངོན]སྒྲར་ཁུང་།

འོད་སྒྲུག་ སྒྲོག་སྒྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟངས་དུ་lightpenཟེར།

འོད་དམར། ① འོད་དམར་པོ། ② སྒྲ་རིངས་བར་མ་ཤར་བ།

འོད་དམར་སྒྲིག་ཆས། སྒྲོག་སྒྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟངས་དུ་infrared adapter ཟེར།

འོད་གཙང་བ། [མངོན]ཉི་མ།

འོད་འཆེར་བ། འོད་འཕྲོ་བ།

འོད་འཆེར་འཆེར། འོད་ལྷམ་ལྷམ། བྱལ་ཏུ་ཤེལ་དཀར་གྱི་ཤེང་བ་འོད་འཆེར་འཆེར་ཞིག་ཐོགས་པ།

འོད་མཛེས། གྲངས་གནས་ཤིག

འོད་མཛེས་ཆེན་པོ། གྲངས་གནས་ཤིག

འོད་ཞགས། ཞགས་པའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པའི་འོད་ཟེར། ཉམ་མཁར་སྒྲོག་གི་འོད་ཞགས་
འབྱུགས་མེ་འབྱུག

འོད་ལྷ། འོད་དུ་འགྱུར་བ།

འོད་ཟེར། ཉི་མ་སོགས་སྟན་པ་སེལ་བའི་རྩས་པའི་དངོས་པོ་ལས་འཕྲོས་པའི་མདངས་གྱི་མིང་སྟེ།
སྣང་ཞིང་སྟན་པ་སེལ་བ་ལ་འོད་དང་། འཕྲོ་ཞིང་སྟུང་བ་ལ་ཟེར། འོད་ཟེར་སྒྲོ་བ། འོད་ཟེར་ལྷམ་
ལྷམ་འཕྲོ། འོད་ཟེར་སྟོང་ལྷན། འོད་ཟེར་དབག་མེད།

འོད་ཟེར་དགོན། ① རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་ཀུན་མཁུན་གྲང་ཚུབ་བྱས་
པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་
ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ② ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་
སུ་ཡོད་པའི་འོད་ཟེར་དགོན་ནི། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན།

འོད་ཟེར་དགུ་པ། [མདོན]གཟའ་མིག་དམར།

འོད་ཟེར་ཅན། [མདོན]ཉི་མ།

འོད་ཟེར་དམ་པའི་པོ་བྲང་། ཡང་ན་བཞེད་ཆེན་མོའི་ནང་སྟེ་ལོ་༤༧ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་
མལ་གྱིའི་འོད་ཟེར་དམ་པའི་པོ་བྲང་དུ་འབྲས་ཆང་སྟོས་པར་བཞེས་ཏེ་གཟིམས་པའི་སྐབས་
དང་བསྟན་ནས། རྫོན་པོ་སྤྲས་སྟག་སྟག་དང་། ཅོག་རོ་ལྟ་ལོད། ལེགས་སྟག་བཅན་གསུམ་གྱིས་
མགུལ་གཟུས་ཏེ་བཀོངས་ཐོག་སྤང་དར་མ་འུ་དུམ་བཅན་ལ་སྤྱིད་དབང་བརྒྱད་དུ་བརྟག་ཅིང་།
སྤྲས་སྟག་སྤྲས་སྟོན་པོ་བྲས་ཞེས་འཁོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་མགུལ་གཟུས་ཏེ་
བཀོངས་ས་འོད་ཟེར་དམ་པའི་པོ་བྲང་དེ་ནི་མལ་གྱོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་འོད་ཟེར་རྒྱང་ཟེར་པའི་ས་
གནས་དེར་དེ་སྔ་ཆེས་བརྩ་ལྷ་ཁང་ཞེས་ལྷ་ཁང་ཀ་བཞེ་མ་ཞིག་དང་ཁང་བཅོ་ལག་འཁོག་ཡོད་

པ་དེ་ཡིན་པར་སྤང་།

འོད་ཟེར་ལྷེ། ཡབ་སྤང་གི་ལྷེ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དཔལ་ལྷེ་དང་ཡུམ་ཅན་ལོ་བཟང་འབའ་རེ་གཉིས་
ལ་སྤས་གཉིས་འཁྲུངས་པའི་ཀླན་པ། དེ་སྤྲུལ་གྱི་ཐང་ཐང་གི་ཡུལ་མི་རྣམས་གྱིས་ཁྱེད་ཅག་གྱུན་
མོང་སྤྱོད་པའི་རྗེ་པོ་ཞིག་དགོས་པ་འདུག་ཅེས་བཀྲོས་ནས་མེས་པོ་སྤྱོད་གི་ཁྱི་རྗེ་དང་། ཞང་
བརྗེད་ལྷན་རིང་མོ་བྱ་བ་གཉིས་ཕྱིན་ཏེ་འོད་ཟེར་ལྷེ་མང་ཡུལ་གྱི་ཐང་ཐང་དུ་གཤེན་བྱངས། ཐང་
སྤྱོད་ཐོ་ལེ་ཞེས་པར་གཤེན་པའ་ནས་སྤྱོད་མཁུ་བ་ཅེགས་ཤིང་། སྤྱན་འཕྲེན་མཁུ་གཉིས་གྱིས་
སྤྱོད་པོ་བྱས་ཏེ་ཆབ་སྲིད་བསྐྱུངས་པ་དེ་ནས་གྱིང་ཐང་གི་རྒྱལ་རབས་བྱུང་ངོ་།།

འོད་ཟེར་བདུན་པ། [མངོན]གཟུང་སྤྱོད་པ།

འོད་ཟེར་པོག་པའི་ལྷ་བརྒྱད། བཅན་པོ་སྤོང་བཅན་སྤྲུལ་པོ་སྤྱོད་འདས་ཁར་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
ལྷ་སྤྱོད་བརྒྱད་ལས་འོད་ཟེར་འཕྲོས་ཏེ་ལྷ་ཁང་གི་ནང་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བྱས་པའི་དབང་
གིས་ཡོངས་གྲགས་སུ་འོད་ཟེར་འཕྲོས་པའི་ལྷ་བརྒྱད་ཟེར། དེ་ཡང་གཙང་ཁང་དབུས་ཀྱི་རྫོང་པོ་
མི་བསྤོང་ངོ་རྗེ་དང་། གཙང་ཁང་གཡོན་ན་བཞུགས་པའི་བྲམས་པ་ཆོས་འཁོར་མ་སྟེ་ལི་སྤྱོད་
གཉིས། གཙང་ཁང་དབུས་ཀྱི་རྫོང་པོའི་སྤྱོད་ལྷ་ལྷ་ལྷ་བཞུགས་པའི་མི་འཕྲོག་གསུང་བྱོན། གཙང་ཁང་
གཡས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་དང་། ཁྱོ་པོ་སྤྱོད་བཅེགས་ཏེ་དར་སྤྱོད་གསུམ། གཙང་ཁང་
ཤར་སྟེང་གཡུང་བྱུང་སྤྱོད་ལྷ་ལྷ་བཞུགས་པའི་རྩ་མཁུན་དང་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་ལྷ་བཅས་སོ།།

འོད་གཟེར། [རྟིང]འོད་ཟེར།

འོད་ཡངས། བྱང་སྤོང་ཞིག

འོད་ཡངས་སྤྱོད། [མངོན]སྤྱོད་པོའི་རྒྱལ་པོ།

འོད་ཡངས་ཆ་པོ། [མངོན]① བྱ་ཅ་ཀོ་ར། ② ལྷ་བྱ་གོང་མོ།

འོད་ལུང་དགོན། ལྷ་ལུང་ཆུ་མའི་དགོན་དང་ཆུ་མའི་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། སྤྱི་ལོ་༡༦༥༩ ལོར་
བསྐྱེད་བཞེངས་བྱས། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁུལ་ལྷན་ཁོན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོད་ལམ་མེ། འོད་འཆེར་བ།

འོད་སྤང་། ① བསྐྱལ་བ་ཟང་དཔའ་པོ་བདུན་གྱི་དུག་པ། ② འོད་སྤང་ཆེན་པོའི་བསྐྱལ་མིང་། ③ བར་
སྤང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ④ ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ་སྟེ་སྤྱ་རེངས།

འོད་སྤང་སྒྲིམ། [མངོན]བྱ་ཁྲུང་།

འོད་སྤང་རྒྱད། [མངོན]སྤྱ་རེངས།

འོད་སྤང་ཆེན་པོ། སངས་རྒྱལ་ལྷ་ཁྱུ་ཐུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཉེ་ལའོར་བཅུ་དྲུག་གསེས། སྤངས་པའི་
ཡོན་ཉན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཞིག་དང་། ཆོས་མངོན་པའི་སྟེ་སྟོང་གྱི་བཀའ་བསྐྱེད་དང་པོ་བྱེད་
མཁན་གཙོ་པོ། གཏན་རབས་བདུན་གྱི་དང་པོ།

འོད་སྤང་བའི་སྟེ། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱ་བ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

འོད་སྤང་བྱིན། [མངོན]ས་གཞི།

འོད་སྤང་གསུམ། སྤང་རྒྱ་གར་གྱི་མ་རྩ་རྩ་ཐུ་མེ་ལྷ་ར་བསྟེན་པའི་སྤྱ་སྟེགས་གཅེན་གཅུང་གསུམ་པོ་
དེ་དག་ལའོར་དང་བཅས་པས་ལྷ་ཁྱུ་ཐུབ་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་ཉན་ཐོས་སྤྱ་གྱུར་པ།

འོད་གསལ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་གོང་མ་སྟེ། གནས་འདིར་སྟེས་པའི་ལྷ་ནི་ལྷ་
གཞན་གྱི་གནས་སྤྱ་ཡང་འོད་གསལ་བར་བྱེད་པས་འོད་གསལ་གྱི་གནས་ཞེས་བྲ།

འོད་གསལ་སྤྱ་མ། སྤྱ་ལུས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩོགས་རིམ་སྟོང་སྟོབས་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་
གཟུགས་ལྷ་པོ་པ་ལྷ་བྲ།

འོད་གསལ་གླིང་། མིང་གཞན་ཟངས་འོད་གསལ་གླིང་། ཨ་ར་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བཏབ།
འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། རྩོ་མོའི་དགོན་པ་ཡིན། ད་ལྷ་པོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

འོད་གསལ་འགྲོ་འོང་མེད་པར་མཐོང་། སེམས་ཀྱི་ངོ་པོ་མཐོང་ན་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་
པར་མ་ཟད། འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲོ་འོང་མེད་པའམ་སྟེ་འགག་མེད་པ་དེ་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་། ཞེས་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལྷ་བུའི་སེམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་པོ་དེ་དང་
སྤྱགས་ཀྱི་འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད།

འོད་གསལ་བ། ལུན་པ་མེལ་ཐུབ་པའི་འོད།

འོན་ཞོག [ཡུལ་]འོན་པ་སྟེ། ན་པའི་དབང་པོ་ཉམས་པའི་མི། འོན་ཏོང་ཟེར།
འོན་རྒྱལ་སྤུས་སྤྲུལ་བཟང་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ། རྗེ་འདི་ནི་དབུས་སྟོད་ལ་མོར་ཡལ་ཆོས་རྗེ་
བསོད་ནམས་དབང་འདུས་དང་ཡུམ་ཉི་མ་བདེ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤྲུལ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་ཆུ་མག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༣ལོར་སྤྲུལ་ཁུངས། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་འོན་ངེས་གསང་དར་རྒྱས་སྦྱིང་
དུ་གདན་བྲངས། དགྲུང་ལོ་ལྔ་ལ་རྒྱ་ལའི་སྤྲུལ་སྦྱོང་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་བྱང་དུ་
གཙུག་ལུང་ལུག། མཚན་བསྐྱལ་བཟང་སྤུས་བསྟན་འཛིགས་མེད་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གནང་། དགེ་
སྦྱོང་རྒྱ་ཚོ་དོ་རྗེ་བསྟན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་ཆོས་སྟོད་སོགས་གསན་སྦྱོང་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བཅུ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་བསྐྱབས། དགོན་ལུང་བཀའ་བཅུ་གསུམ་པ་
ཡར་འཕེལ་བསྟན་ནས་བསྐྱུས་ལྷ་སྟོན་གསུམ་བཅས་གཞུང་ཆེན་ལ་སྦྱོབ་གཉེར་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བཙོ་ལྔ་ལ་རྒྱལ་དབང་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་སྤྲུལ་ཤེགས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ལུ་ལ་ཕྱར་ལྷོག་དག་
དབང་བྱམས་པའི་བྱང་དུ་བསྟན་རྗེ་གསུམ་བསྐྱབས། དེའི་ལོར་རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་
གསེར་གྲི་ལ་མངའ་གསོལ་གྱི་མཛད་སྟོར་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བཞི་ལ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་
ཆེན་མོར་ལྷ་སྟོར་དམ་བཅའ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་
ཆེ་མཇལ་བར་ཕེབས། རྗེ་འདིས་ཕྱར་ལྷོག་དག་དབང་བྱམས་པ། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡི་
ཤེས། ལྷང་སྤྱོད་ལ་པའི་དོ་རྗེ་སོགས་བསྟན་ནས་མདོ་སྤྲུལ་གྱི་ཆོས་མང་དུ་གསན། དགྲུང་
ལོ་ཉེར་དྲུག་ནས་མི་ལོ་དག་སྤུས་ཅམ་རིང་འོན་ཕྱར་སྤྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཞོལ།
གསུང་ཅོམ་ཡང་། ཡི་དམ་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱབ་ཐབས་རྗེས་གནང་ཆེ་སྤྱབ་རབ་གནས་སྦྱིན་སྟེག་
ཡུལ་ཁྲུས་བསངས་མཚོད་སོགས་འདོད་དགའི་ཆར་འཕེབས་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྤེབ་སྦྱོར་དང་
དཀྲིའི་གཞུང་ལས་ལེ་འུ་གཉིས་པའི་དཔེར་བཞིན་ཀུན་འཁོར་སྤྲན་བཤད་དབངས་འཆར་ལུང་
གསལ་བའི་སྟོན་མེ། མི་ཏུ་བརྒྱ་ཅའི་དཀྲིལ་འཁོར་གྱི་མདོན་རྟོགས་སྟོ་གསལ་མགུལ་རྒྱ།
འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དཔལ་མོ་ལུགས་ཀྱི་དཀྲིལ་འཁོར་གྱི་ས་ཆོག་གི་དག་འདོན་བདེ་
ལེགས་ཀུན་འབྱུང་གི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སོགས་པོད་འབྲིང་གསུམ་ཅམ་མཛད། མཐར་
དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པ་ལུགས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༩༡༡ ལོར་གཤེགས།

འོན་ཀྱང་སྐུ་མཁུ་འཛིག་མེད་ཡེ་ཤེས་གྲགས་པ། རྗེ་འདི་ནི་ལྷ་ལུང་རྟིང་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་མེ་བྱི་ལོ་༡༩༤༤ ལོར་སྐུ་བསྐྱུང་སྟེ། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་འོན་ཆོས་སྤིངས་ངེས་གསང་དར་
རྒྱས་སྤིང་དུ་གདན་བྱེད་སྟེ། དེའི་ལོར་རྒྱལ་དབང་ཆོངས་དབྱེད་རྒྱ་མཚོར་དབུ་སྤྲེའི་གཙུག་
ལུང་ལུལ། མཆོན་སྒོ་བཟང་དག་དབང་འཛིག་མེད་ཅེས་བསྟུན། མཁས་གྲུབ་བསྟན་དར་པའི་
སྐུ་སྤྲེའི་མདོ་སྤྲེད་པ་དགེ་སྤོང་དག་དབང་རབ་བཅུན་དགེ་ཆེན་དུ་བསྟེན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲིག་
ཆོས་སྤྲོད། རྒྱན་འཇུག་སྐྱགས་སྒྲོར་བཅས་གསལ་བཞེས་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་འོན་
མངའ་ངེས་གྲ་ཆོང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། གསུང་རྩོམ་ཡང་རང་ལ་གྲོས་འདེབས་དང་སྟུན་
བསྐྱེད་ཀྱི་ངེས་པ་ཞེས་པ་དང་། རྗེ་བཅུན་སྒྲོལ་དཀར་ལ་བཅུན་པའི་བཅུན་བཞུགས་དང་དེའི་
ལྷ་རྒྱུད་གསལ་འདེབས་སྒྲོན་ལམ་ཤེས་བཞིན། ལྷོ་སྤྲེའི་ཆོ་ག་དཔལ་སྤར་ཐང་། རྩ་སྤྲོད་།
དགོན་ལུང་བྱམས་པ་སྤིང་དགོན་མ་ལག་བཅས་ཀྱི་བཅའ་ཡིག་སྤྲོད་རས་གཟིགས་བྲག་སྤོང་
སྤྲོད་སྤོང་གི་ཆོ་ག་སོགས་དུ་མ་མཛད། དགྲུང་ལོ་དགཉིས་ལ་རྒྱུད་གྲུབ་བཞུགས། སྐུ་ཆོ་གང་
ལོར་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་ནས་དགྲུང་ལོ་དེ་ལྷ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ལུགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་སྐུ་གཤེགས།

འོན་ཅང་དཔེ་མེད་བཟུ་ཤེས་དགེ་འཕེལ་ལྷ་ཁང་། དུས་རབས་དགྲུ་པའི་དུས་འགོར་བཅན་སོ་ཁྱེ་
གཙུག་ལྷེ་བཅན་རལ་བ་ཅན་གྱིས་བོད་ཀྱི་བཅོ་ལྷན་མཁས་པ་ཡོངས་རྫོགས་སྤོང་འདུ་བྱས་
ཐོག་དེ་དུང་རྒྱ་ནག་དང་། རྒྱ་གར་། བལ་ཡུལ་བཅས་ནས་བཅོ་ལྷན་མཁས་པ་མང་པོ་གདན་
བྱེད་སྤྲོད་གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་ས་དགྲུ་བ་སྟེ། འོག་ཐོག་གསུམ་རྩོད་ལས་བཅུ་གསུམ་། བར་ཐོག་
གསུམ་སོ་ལག་གིས་བཅུ་གསུམ་སྤོང་ཐོག་གསུམ་ཤིང་གིས་བསྐྱེད་ཡོད་པའོ།

འོན་ཅིག་ [རྟིང]འོན་ཀྱང་ངམ་ཡིན་ནའང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

འོན་ཏང་། འོན་ཀྱང་ཞེས་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏེ་ཆོག་ཁ་བྲལ་ན་འོན་ཡིན་ཀྱང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

འོན་ཏེ། ཡིན་ན་ཡང་།

འོན་ཏོ། རྩ་བའི་དབང་པོ་ཉམས་པའི་མི།

འོན་སྐྱེ་ལུགས་ཟམ། བོད་ལྗོངས་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྩོད་ཐང་སྤྲེའི་ཁོངས་འོན་སྐྱེ་དགོན་པ་དང་རྩོད་ཞོལ་

བར་རྒྱགས་པའི་ལྷ་ས་གཙང་པོར་འོན་སྤ་ལྷགས་ཟམ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་བྱུང་ཆེན་ཐང་སྟོང་
རྒྱལ་པོས་བཅུགས་པར་གྲགས། ལྷགས་ཟམ་དེས་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་འགའ་ཤམ་རིང་མང་
ཆོགས་པན་ཚུན་འགྲོ་འོང་བྱ་རྒྱར་པན་ལུས་ཐོན་པའི་འགྲོམ་འབྲུལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་བསྐྱུན་ཡོད་ཅིང་། དེ་
ནི་སྤ་རབས་པོད་རིགས་མི་དམངས་ཀྱི་རོ་མཆར་ཆེ་བའི་ལག་རྩལ་རྩེས་ཤུལ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་།
དེར་སྐབས་སྤའང་ཟམ་པ་དེའི་ཐོག་པར་ཚུར་འགྲོ་ལམ་བྱེད་སྤུས་ཡིན་འདུག།

འོན་པ། ① སྤ་ཐོས་མི་བྱུང་པ། མེ་སྤྲོགས་ཀྱི་སྤུས་ན་བ་འོན་པ། ② ར་བ་མི་གསང་པ། ③ [རྟིང]
སྟོན་པ་དང་ལེན་པ། བུམ་པ་འོན་གྱིས།

འོན་པ་བཞི། སྤ་བཅས་བཏོན་པ། ར་སྤབས་འགགས་པ། མ་རྒྱུད་བྱ་ལ་ཤོར་པ། སྤམ་འོན་ནོ།

འོན་རྩ། ར་བ་མ་འོན་ཀྱང་འོན་ཁུལ་བྱེད་པ། སྤང་ཆ་ཉན་འདོད་མེད་པས་འོན་རྩ་བྱེད་པ།

འོན་ཡོང་། ར་བ་འོན་པ་དང་མིག་ཡོང་བ་གཉིས་བསྐྱུས་པའི་མིང་།

འོན་སངས། ར་བ་འོན་ནས་བསྐྱར་དུ་གསོས་པ།

འོན་སངས་བྱེད་པ། ར་བའི་གཏད་ས་གཞན་དུ་མ་གཡེངས་པར་གཅིག་དུ་འགྲུམས་པའི་དོན།

འོན་སེང་། ཉན་རྒྱལ་རྩད་གཅོད། དག་པོ་ཡོང་མིན་ལྟ་རྟོག་འོན་སེང་ནན་ཉན་བྱེད་པ།

འོན་གསེང་། འོན་སེང་དང་འབྲ།

འོབ། དོང་སྟེ། མའི་འོབ་དུ་སྤྱང་ཞེས་ལྟ་བུ།

འོབ་ཆེན། ཡོབ་ཆེན་གྱི་འགྲི་སོལ་གཞན།

འོབ་དོང་། ཀོང་དོང་།

འོབས། ① དོང་ངམ་ས་ཤུར། འོབས་སྤ་ལན་གཅིག་སྤྱང་ན་ཤེས་རབ་ལན་གཅིག་འཕེལ། རྒྱ་འགྲོའི་
འོབས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཐའི་སྤ་ཁྱུད་དང་། འོབས་ཆལ། འོབས་རིང་། ཡོངས་བརྒྱུས་
བཅས་སོ། ② དགས་པའམ་ཏ་ལམ། འཆར་གཞི་འོབས་ཙམ་བཞོད་པ།

འོབས་ལྷགས། ཞིང་ག་དང་ལུང་སྤིང་སོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ཡོད་པའི་འོབས་དང་ལྷགས་རི།

འོབས་རྩེག [ཡུལ]འོབས་ཙམ་བརྒྱབ་པའི་ར་བ།

འོམ་བྲ། ཤིང་སྐྱེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལུ་རྩེས་བཅིལ། ལུས་བས་དུག་ནད་བསྐྱ། ཆད་པ་

སེལ། ལྷ་སེར་སྒྲེམ།

འོས་བྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ལྷགས་སྒྲག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༠ལོར་བྱུག་བསོད་ནམས་གཡུང་བྱུང་གི་
བཏྲ་བ། བྱུག་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ལྷ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོར། ལྷའི་ནད་སྦྱང་འབྱུར་ཐོན་པ་ཞིག

འོར་ཁུང། ལྷ་འགྲོ་སའི་བྱ་ག འོར་ཁུང་བརྟོལ་བས་འབྲིལ་ལྷ་ཤར་རར་རྒྱག་པ།

འོར་སྒོ། ལྷ་སེར་གྱི་ནད་དང་། འོར་ནད་གྱི་ཤ་པགས་བར་ལྷ་རྣམས་ཕྱིར་འབབ་པའི་སྒོ་ལྷ་བྱའི་
གསང་སྤྱོད་རྒྱུ་གྱི་ཆོགས་པ་བཅུ་དྲུག་པ་དང་། ཀླུ་པའི་མཐེ་བོང་པར་བྱད་པའི་མཚམས་དེ་
ནས་གྲུ་ཆོན་གང་བཅའ་བའི་གནས་གྱི་མིང་།

འོར་འགལ། [རྫིང]རེས་འགལ།

འོར་ཆེ་བ། [རྫིང]སྤྱི་བྱེད་ནམ་བུ་འབྲིན།

འོར་ཆེ་མ་འདོད། བཀའ་འབྲིན་ཆེ་ཟེར་བའམ་ལེགས་སོ་ཟེར་ཡོང་སྐྱམ་པའི་དེ་བ་མི་བྱེད་པ།

འོར་ཉ། [རྫིང]མ་གཏོགས།

འོར་ཐུའི་བྱམས་པ་མཆེད་བརྒྱད། ཁ་སར་སྤྱི་བྱམས་པ་ཆོས་འཆད་དང་། མི་ལྷ་སམ་རྟོ་སྐས་
མཆོག་འོར་བྱ་འཛིན། ཁོ་རྒྱལ་མི་གཡོ་བ་དང་བདུད་ཅི་འབྲིལ། བྱུར་གྱི་མགོན་པོ་ཡི་གེ་དྲུག་
པ་བརྒྱད་དོ།

འོར་རྒྱང། ས་ཐོ་སོགས་རྒྱང་བྱེད་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག འབྲུག་པའི་མགོར་ཤིང་དུམ་རྒྱང་སྤོས་སོ་ཞིག་
བཏྲགས་ཡོད།

འོར་འཛེན། དཔོན་འཛེན་ཡང་ཟེར། ཅ་ལག་སོགས་པར་རྒྱུ་སྤྱེལ་འཛེན།

འོར་ནད། ཁ་ཟས་མ་ཞུ་བ་དང་སྤྱི་གས་འཛེས་པ་དང་ས་མའི་ལམ་དུ་ཤོར་བས་དེས་ཁྲག་དན་རྒྱས་
ཉེ་ཤ་ལྷགས་ལ་བྱེར་བས་ལྷ་སེར་འཕེལ་བར་གྱུར་པ་དང་། ལྷ་སེར་དེ་ཉིད་ཐུར་དུ་བབས་ནས་
ལུས་གཡོ་བར་འགྱུར་པའི་ལྷ་ནད་ཅིག

འོར་བ། ལྷ་ལམ་ཨོར་བ།

འོར་བ། ① ལྷའི་འཛེན་བྱེད་པའམ་དཔོན་བ། དཔོན་ཐོག་འོར་བ། ཅ་ལག་འོར་མཁན། ② [རྫིང]

འཕོར་བ། སྐྱོབ་པ།

འོར་བ་ལྷ། རྒྱུད། མཁྲིས། ཁྲག་བད་ཀན། གཞན་དྲུག་གོ་བསྟུན་ཆ་འོར་དང་གྲང་འོར་གཉིས་སོ་
འོར་མ། [ཡུལ་]ཐེངས་སམ་ལན། འོར་ཅིག་འོར་ལོག་རྒྱབ་པ། ང་ལུང་བ་དེར་འོར་མ་གཅིག་ལས་
འགོ་མ་སྤྱོད།

འོར་ལ་ཆོགས་ཤིག་ བོར་ལ་རྒྱ་ཆགས་ཀྱིས་བཅག་པར་ཀྱིས་ཞེས་པའི་སྐུལ་ཆིག་གོ་
འོར་ལུང་། ① འོར་ནད་རྒྱ་མའི་ནད་དུ་བབ་པ། ② གསོ་དཀའ་བའམ་ཉམ་ཐག་པ།

འོལ་ཀ་རྒྱ་འགོའི་རྒྱ། འོ་འགོའི་འོལ་ཀ།

འོལ་སྐྱོམ་སྦྱར། མར་དང་རྩམ་པ་གཉིས་བསྐྱེས་ཏེ་གར་སྦྱ་ཟ་བྱང་ཅམ་བྱས་ནས་སྦྱར་བའི་མིང་
ཡིན་ཞེས་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་ལྟན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་
གནས་བཀོལ་བ་ནམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་གི་ཕྱེང་བ་ལས་གསུངས།

འོལ་ཁ། ① བྱ་འོལ་བའི་ཁ་དོག་གམ་ཁམས་ནག་ ② དབྱས་ཀྱི་ལྟོ་ཁའི་ས་གནས་ཤིག་

འོལ་ཁ་བསྟུར། རྩང་རྒྱ་འོལ་ཁའམ་འོལ་ཀའི་ནད་དུ་བྱངས་ནས་གཞན་དྲུག་བསྟུར་བ་ལྟར་བྱ་
དགོས་པའི་དཔེ་དོན་སྦྱར་བའི་ནད་བཅོས་ཐབས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྦྱངས་དཔོན་ཀམ་
བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། འོལ་ཁ་
བསྟུར་ནི། གཞན་དྲུག་བསྟུར་བའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན་རྩང་བུའི་རྒྱ་སྐྱེམ་མ་བྱུབ་ན་འོལ་ཁའི་ནད་
དུ་བྱངས་ནས་གཞན་དྲུག་བསྟུར་དགོས་པ་ལྟར་དམ་རྒྱུའི་རྒྱ་འབྲེན་མ་བྱུབ་པ་ལ་པོ་བའི་མེ་
ཤོད་གསོ་བ་དང་། ལྷ་ཁག་མ་ཆོད་པ་ལ་ཅེ་ཏུ་རྒྱུང་གཏར་བ། ཅ་ལ་མཆོན་པོག་ནས་ཁྲག་མ་
ཆོད་ན་དེའི་རྒྱ་རྒྱུད་གོང་འོག་ལ་གཏར་ག་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལའོ། ཞེས་སོ།

འོལ་དགའ་ཆོས་ལུང་། དཔོན་བ་འདི་རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་ལ་འོལ་དགའ་རྩོང་དཔོན་གྱིས་སྦྱིན་བདག་
གནད་སྟེ་བཅུ་ལྷ་མ་གསལ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཐངས་རི་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོལ་རམས། རྒྱ་ཀླའི་རྒྱ་འབབ་སའི་ཐེམ་པའི་མིང་སྟེ། ཡུལ་སྐད་དུ་ཡོལ་རམས་ཀྱང་ཟེར།

འོལ་རུང་། [རྟིང་]རྩོལ་བ་རུང་བ།

འོལ་མ་དུ། འོལ་མ་དུ་དང་འབྲ།

འོལ་ནད། གཙོང་ནད་ཀྱི་གས་ཤིག།

འོལ་སྤྱི། རགས་རིམ་དང་ཉ་ལམ། འོལ་སྤྱི་ཙམ་དུ་དུས་མཉམ་ཡིན། སྤོབ་སྤོང་ཡང་ཡང་བྱས་པས་
ནང་དོན་འོལ་སྤྱི་ཙམ་གོ་བ།

འོལ་སྤྱོད། བརྟག་དཔུང་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་པའི་ལས་ཀ་དང་བྱ་སྤྱོད། རང་མཆོམས་འོལ་སྤྱོད།

འོལ་ཕྱ་སྤང་མཁར། འདི་འོལ་ཁ་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

འོལ་ཕྱོད། གངས་གནས་ཤིག་གངས་གནས་དུག་ཅུའི་གས་ལ་མེད།

འོལ་བ། ① བྱ་ནེ་ལེམས་མིང་གྲུར་མ། ② བྱ་འོལ་བའི་མདོག་ཅན་གྱི་ན།

འོལ་བ་སྤྱག་རྒྱུད། བྱ་ཞིག་སྤྱེ་ལྷ་སའི་ཁ་རྒྱུད་ལ་མིང་གྲུར་མ་ཞེས་པ་དེ་དང་། ཁམས་རྒྱུད་ལ་འོལ་
ལེ་མ་ཞེས་ཟེད།

འོལ་བ་ལྷ་ཅེ། བསྟན་པ་བྱེད་ར་འགོ་རྒྱགས་པའི་སྐབས་ཙམ་ལ་སྤྱད་ཀྱི་ལྷེ་གསུམ་གྱིས་ལྷ་ཅེ་ཁྱལ་
འདི་ལ་ཉེན་གཤི་བྱས། འཕྲོག་མི་ལྷ་ཀྱལ་ཤེས་སོགས་རྒྱ་གར་དུ་སྤོབ་གཉེར་ལ་བཅང་། དེ་
ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་ལ་བྱལ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ་སོགས་འབྱུངས། དུས་བྱིས་གོང་མ་
གཡུང་ཁྱེད་སྐབས་པཎ་ཆེན་མོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་“ལྷ་ངམ་ཕུན་སུམ་”སྤེལ་ཅེ། ངམ་རིང་། ཕུན་
ཆོགས་སྤྱིང་བཅས་རྫོང་ཁག་གསུམ་གསར་སྤྱོད་བྱས།

འོལ་མ་མཆིས་བ། སྤྱོད་ལུལ་དུ་མ་གྱུར་བ།

འོལ་མོ། ① འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་གི་བསྐྱས་མིང་། ② སྤོ་སྤྱན་ཞིག

འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལྷུང་རིང་ཞེས་པ་གངས་ཉི་མའི་ཞོལ། མཆོ་མ་པམ་པའི་འགམ་
ཏུ་ཡོད་པ་ཐོན་གྱི་སྟོན་པ་གཤེན་རབ་འབྱུངས་ལུལ་ཡིན་པར་བཤད། ལུལ་དེ་དེང་དུས་མངའ་
རིས་ས་ཁྱལ་སྤྱིང་རྫོང་གི་ཉེ་སྟོང་འདི་དག་གི་སྤྱི་མིང་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཡིན།

འོལ་མོ་མེ། སྤོ་སྤྱན་འབྲས་བུའི་རིགས་ཤིག་སྤྱེ་རོ་མང་བ། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་ཁྲག་ནད་ཀྱི་
མངའ་སྟོན་སྤྱོད། ལུ་དང་ཤ་མ་འགགས་པ་འདོན། ལུགས་ན་རྒྱ་རྫོང་པགས་ནད་སོགས་ལ་པན།

འོལ་ཆོད། རགས་ཅིས་སམ་སྟོས་ཆོད། ལུངས་ལྷུང་འཛིན་སམ་མེད་པར་འོལ་ཆོད་ཀྱིས་ཐག་གཙོད་མི་བྱེད།

འོལ་ཆོད་ཀྱིས་ཁ་ཆོན་གཅོད་པ། དོན་དངོས་མ་ཤེས་པར་འོལ་ཆོད་ཀྱིས་ཆིག་ཐག་བཅད་པ།
འོལ་ས། ① བོད་ཀྱི་རྩས་ཤིག ② སྒྲན་འོལ་མོ་སེའི་བསྐྱུས་མིང་། ③ ཤིང་ཐོག་མདོག་གཞི་སེར་
པོ་ལ་དམར་ཞད་ཡོད་པ། རོ་མངར་སྐྱར་དང་ལྷན་པ་ཞིག
འོས། ① ལས་ཆིག་གི་མཐར་སྐྱར་ན་རུང་བའམ་ཆིག་པའི་དོན་ཏེ། བསྟོད་པར་འོས་པའི་ལས་དོན་
བཟང་པོ། བསྐྱགས་འོས་པའི་བྱུང་འབྲས། གཅེས་པར་འོས་པའི་མེས་ཀྱུལ། དགའ་བར་འོས་
པའི་གཏམ་སྙན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ མིང་ཆིག་གི་མཐར་སྐྱར་ན་འཆམས་
པའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་འོས་པའི་ལྷ་བ། མགོ་ལ་འོས་པའི་ལྷ།
འོས་ཁོངས། བབས་འོས་ཡོད་པའི་གས།
འོས་འབྲས། དང་བདེན་ནམ་སྟེ་པན་གྱི་བྱ་གཞག་ལ་ཞལ་འདེབས་སྐྱབ་ཆེད་གཉེར་བའི་འབྲས་སྟོན་
ལ་ཟེར། ཉམ་ཐག་མི་སེར་དང་དབང་པོ་སྟོན་ཅན། ཉན་པ་རས་མ་སོགས་ལ་འཆམས་འདྲི་ཞུ་
བའི་ཐོབ་ཆ་གང་ཡང་མི་ལེན་པའི་འབྲས་སྟོན་ལ་ཟེར།
འོས་སྒྱུག་དཔོན་གནས་བསྐྱོད་གཞག་གཏན་འཁེལ་མ་ཟེན་པའི་གོང་བསྐྱོད་གཞག་བྱ་ཡུལ་གྱི་གས་སུ་
བཞག་ནས་བཏོན་པའི་མིང་མིང་གངས།
འོས་འགན། ① འོབ་བབས་ཀྱི་ལས་ཀའི་འགན། ② ཐོགས་ཐོབ་མི་དགོས་པར་རང་མོས་ཀྱིས་དང་
དུ་སྒྲུབ་བ། འོས་འགན་གྱི་ངལ་རྩལ།
འོས་འགའ། འོས་བབས་སམ་འོས་འཆམས།
འོས་འཆར། ལས་ཆན་བསྐྱོད་སོགས་ཀྱི་འོས་མིང་གི་འཆར་གཞི།
འོས་ཐང་། འོས་པའི་རིན་ཆད། ཅ་ལག་དེའི་རིན་གོང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཏན་ལ་པབ་པ་ལྟར་
འོས་ཐང་ཞིག་རེད།
འོས་ཐོ། ① བབས་འོས་ཡོད་པའི་མིང་མིང་ཐོ། ② འོས་ཁོངས་འཁོད་པའི་མིང་ཐོ།
འོས་ཐོབ། བབས་འོས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་།
འོས་དང་པོ། བསྐྱོད་གཞག་བྱེད་རྒྱའི་མིང་ཐོང་པོ།
འོས་པ། ① རུང་བ་དང་འཐད་པ། ཟ་འོས་པ། བྱེད་འོས་པ། འོས་ཤིང་འཆམས་པ། འོས་ཆོད་བྱས།

དེ་ལྟར་འོས་མིན་བཀའ་གསལ་ཡོད་པ་ཞུ། སྐབས་སུ་འོས་པ། ཆད་པ་ཐོག་པ་ལས་འོས་མེད།
གཅེས་པར་འོས་པ། སྤྱི་བོ་མི་བསྐྱེད་པ་དག་ལ། འཇམ་པོ་བྱ་བ་འོས་མ་ཡིན། རི་ལ་འོས་པ་
རྫོང་དང་། ཐང་ལ་འོས་པ་ཞིང་། ② བྱི་རོལ་གཅེར་བྱ་བ།

འོས་པའི་ཆ། ཆའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བསྐྱིབ་བྱ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་སྤྱི་བ་བྱེད་འོས་
པས་སྤྱི་བ་པར་སྟོན་པའི་ཆའི་རྒྱན་ཞིག།

འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། འོས་པའི་
རྒྱུས་འབྲས་བྱ་མི་འོས་པ་སྤྱེད་པ་བསྐྱབ་བྱར་བཀོད་ནས་དེའི་སྐབས་བྱེད་དུ་འོས་པའི་བྱེད་ལས་
དང་ལྡན་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།

འོས་པར་དཀའ་བ། འབྲུང་མི་སྤྱི་བའི་དོན། ཆོག་ལྷན་གྱི་ནའི་འཇུག་ཚུལ་ཞིག་ཚུ་ཅེ་ཙམ་བསྟོལ་
ནའང་མེ་རུ་འབར་བ་ནི་དཀའ་བཤོ། མི་ཀན་པ་ཡང་རུན་སྤྱ་གྱུ་ལྟ་ཅི་སྟོས།

འོས་པོ། འོས་ཤིང་འཆམ་པོ། སྤྱན་པའི་ལས་དེ་ཁོང་འོས་པོ་ཞིག་འདུག།

འོས་བབ། འོས་བབ་ཀྱི་ཁེ་དབང་། འོས་མཆམས། ཁོང་འཇུས་མིར་འདམ་རྒྱའི་འོས་བབ་ཡོད་པའི་མེད།

འོས་སྤྱོད། མི་གང་ཞིག་ལས་གནས་དང་། སྟོབ་གསོ་གང་ཞིག་གི་ཐོབ་ཐང་སྤྱོད་པར་འོས་པའི་
བསམ་འཆར་དོ་སྤྱོད།

འོས་སྤྱོད་འགན་ལེན་ཞུ་བ། རིམ་པ་གོང་མའི་ཆོགས་པ་དང་མི་སྤྱི་ར་སོགས་ལ་མི་སྣ་གསར་པ་འོང་
སྤྱོད་བྱེད་པར་བརྟུན།

འོས་འབབ། ཐོབ་འོས། ཐོབ་ཐང་གི་ཡོང་འབབ།

འོས་འབྲུལ། འོས་ཐོ་འབྲུལ་བ་སྟེ། ལས་བྱེད་པ་བསྟོན་གཞག་བྱེད་སྐབས་གོང་ལ་འོས་མེད་མིང་ཐོ་འབྲུལ་བ།

འོས་འབྱོར། མི་དང་དངོས་པོ་གང་རུང་འོས་ཁོངས་སུ་དོ་སྤྱོད་བྱེད་པ།

འོས་ཆོད། བལ་ཆེར་འགྲིག་ཡོད་ཡོང་བསམ་པའི་ཆོད་དབག་མེད་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་guessཟེར།

འོས་མཆམས། བབས་འོས་དང་འཆམས་པ།

འོས་འཆམས། ཆད་རན་པའི་དོན་ཏེ། བས་འོས་འཆམས་ཟ། ངལ་རྩོལ་འོས་འཆམས་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

འོས་ལངས། ལོག་སྤྱོད་དབང་སྦྱར་ལ་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ་དག་ཆས་ཀྱི་གསར་བཞེས་སྤོང་བ། སྐབས་

རེར་ལོག་སྟོང་ཆོག་ས་ཁག་གི་བྲག་པོའི་སྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོག་ས་ཁག་དེ་ལ་ངོ་
ལོག་བྱས་ནས་གསར་བརྗེའི་ཕྱོགས་སུ་ལངས་པར་ཡང་ཟེད།
འོས་ཤིང་མི་འོས་པའི་དོན་གཞན་བཀོད་པ། དོན་གཞན་བཀོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
བསྐྱབ་བྱ་འོས་པ་དང་མི་འོས་པའི་དངོས་པོ་བྱེ་བྲག་པ་གཉིས་བཀོད་ནས། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་
འོས་པ་དང་མི་འོས་པའི་དོན་སྤྱི་བྱབ་པ་གཞན་ཞིག་བཀོད་པའི་རྒྱན།
འོས་ཤོག་འདས་ཤོག་གསའ་འདེམས་ཤོག་ཆོགས་ཆེན་ཐོག་འོས་ཤོག་འཕངས་ཏེ་འབྲུས་མི་བདམས་པ།
འོས་སུ་ཆེ། ① འོས་བབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ། ② རེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ།
འོས་སུ་འཐད། འོས་བབས་ཡོད་པ།
འོས་སུ་མ་མཆིས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། རང་ལ་བབ་མེད་པའི་བྱ་བ་སོགས་བསྐྱབ་པར་ཟེད།

ཁྱེད་ཀྱི་ཡིག་གསལ་གྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ལ་འདྲི་འཇུག་པའི་ཐོག་སྒྲིག་པའི་ཡིག་གསལ་ཞུ་བ་དང་། བྱེད་པ་ལྟེན་པུས།

ནང་གི་ཚུལ་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ལ་འདྲི་འཇུག་པའི་ཐོག་སྒྲིག་པའི་ཡིག་གསལ་ཞུ་བ་དང་། བྱེད་པ་ལྟེན་པུས། ① མིང་གཞིའི་མོ་ཡིག་
ཅིག ② མིང་གཞི་འགའ་ཤམ་གྱི་མས་ནས་གདགས་བྱེད་པའི་ཡིག་གསལ་ ཡ་
བཏགས་ཀྱང་ཟེར། ③ བོད་དང་སྤྱི་དང་། ཡ་སོ། ཡ་མཆོ། ཡ་ཁྱེད། ཡ་མགའ། ཡ་གི་གངས་ཅི་དཀར་
སོ། ④ ཆ་མེན་པ། ལྷ་མ་ཡ་གཅིག་དོ་སོ་ཡ་གཅིག ⑤ ལྷ། དབྱ་ཡ། འཕྲུལ་ཡ། གཉེན་ཡ།
ཡ་མེད་པ། ⑥ འགྲོད་ཉམས་ཀྱི་ཆིག་ ཡ། དེ་འདྲ་མ་བྱས་ན་ཆིག་པ་ལ། ཡ། དེ་འདྲའི་པངས་པ་ལ།
ཡ། དོན་དག་གཅོད་ཀྱི་གཅིག་བཟུང་བཞག ⑦ ཡ་མཆོན་པའི་དོན་ཅན། ཡ། བདེན་པ་ཡིན་ནམ།
⑧ བོད་ཀྱི་གསལ་འཇུག་པའི་ཆིག་ ཡ། ཆིག་དེའི་དོན་འདྲའི་ཡིན་པ་རེད་ཨང་།

ཡ་ཁྱེད། ཁའི་ཡ་ཁྱེད།

ཡ་ཁྱེད། ཆ་མེན་པ། དཀར་ཡོལ་སྤྱོད་སོ་ཡ་ཁྱེད་གཅིག

ཡ་དཀྱིས་ལྷགས་ཟེར། བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབའ་ལུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ལྷ་ཆུའི་ཐོག་
ལ་བཏུགས་པའི་ལྷགས་ཟེར་ཞིག

ཡ་ཁ། ① ཡ་ཁྱེད་སྤྱོད་ཕྱོགས་ཡོད་པ་ལ། ② ཡས་ཕྱོགས། འགམ་པའི་ཡ་ཁ། མཆིག་གི་ཡ་ཁ།

ཡ་ཁུང་། མིག་དང་ན་བའི་བར་གྱི་སྤྱི་ཆང་འགྲོད་འགྲོད་ཡོད་ས།

ཡ་ཁོག་ མིང་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་ཁོག་པའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་ཡོད་ས། ཡ་ཁོག་ནང་ལ་སྤྱོད་པ་

མེད། བཟུང་བྱས་ནང་ལ་ཁྱེད་མར་མེད། ཡ་ཐོད་ནང་གི་མིག་འདྲ་འདྲ། ཡ་ཁོག་ནང་གི་སྤྱོད་འདྲ་འདྲ།

ཡ་མཁའ། མི་ལྷགས་ཀྱི་ཡ་སོ་སྤྱོད་པའི་ལྷགས་པའི་མིང་སྤྱོད་ ཡ་མགའ་ཡང་ཟེར།

ཡ་ག ① འབྲུ་ལད། ཡ་ག་སྒྲོག་པ། ཡ་ག་ངན་པ། ② ངན་སྒྲིམ་སམ་ཆིག་རྩལ་པོ། མི་ཡ་ག་ཅན།
ཡ་ག་ཅན། ཤིན་ཏུ་བཀའ་གཉན་ཞིང་གཏུག་རྩལ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྒྲིན་གྱི་རིགས་དང་། བན་བོན་དང་
ལྷགས་པ་མ་སྒྲུ་རུས་ལྷན་ཞིང་གྲགས་པ་ཅན་གྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོང་གི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
ཡ་ག་ཅན་ཞེས་གཏུག་ཅན་གྱི། ལྷ་སྒྲིན་རིགས་དང་རུས་ལྷན་གྱི། བན་བོན་ལྷགས་པ་མ་སྒྲུ་ཅན་
གྱི་མིང་། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡ་གང་། གངས་གྱི་གནས་ཤིག

ཡ་གད། [ཉིང] ལྷས་སམ་རྒྱུ་རྟེན།

ཡ་གྲི། ཡས་གྱི་སྒྲོང་ཕྱོགས་སམ་སྟེང་མ། རི་འགོ་ཡ་གྲིར་རྫོང་གཅིག་འདུག ཡ་གྲིའི་སྟེང་ཕྱོགས་
ལྷ་ལ། སྒྲིང་པོ་རང་དང་ཨེ་ཡོད།

ཡ་གེས་བྱིར་མཆུ། [ཡུལ] མི་གཞན་དང་ལྷ་སྒྲོང་མི་གཅིག་པའི་ཚོད་པ་རྒྱན་འབྲོངས་བྱེད་པ།
དཔེར་ན། ང་ཆོ་གུང་གསེངས་ལ་རྒྱ་ནག་ཏུ་སྒྲོ་འབྲམས་འགོ་བསམ་བླུང་། འོན་ཀྱང་དགེ་ཞན་
ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཡ་གེས་བྱིར་མཆུ་བཤད་ནས་འགོ་བྱལ་མ་སོང་།

ཡ་རྒྱས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྒྲོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་གུལ། ནང་ཆོན་ནས་ནང་གསེས་དང་བྱེ་བྲག་ཅིག་དཔེར་ན་རིག་པའི་གནས་ལྡེའི་ཡ་གུལ་ཞེས་
པ་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྡེའི་གས་གྱི་གཅིག་ལ་ཟེར། ཀཏུ་ཁྱི་ཁྱིས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གུལ།

ཡ་གངས། ཆ་མིན་པའི་གངས་ཀྱི་གཅིག་གསུམ་ལྷ་བདུན་སོགས་ཆ་མིན་གྱི་གངས་ཀྱི་གང་ཡིན་
ཡ་གངས་རང་རེད། ཡ་གངས་ཀྱི་ཆོས་པ་ནས་ཤིག།

ཡ་མགལ། ཡ་རྒྱལ་ཡོད་ཕྱོགས།

ཡ་ང་སྟྱང་རྩེ། ཏ་ཅང་ཉམ་ཐག་པ་ལ་སྟྱང་རྩེ་སྟེ་བའི་དོན། ཡ་ང་ན་སྟྱང་རྩེ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་མིང་
གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

ཡ་ང་སྟྱང་རྩེ་མེད་པ། རྒྱལ་ལས་སོགས་ལ་ཆོད་འཛིན་དང་ཉམ་ཐག་ལ་སྟྱང་རྩེ་མི་སྟེ་བའི་དོན།

ཡ་ང་ག། ① འཛིགས་སྒྲག་གཏོང་ཐུག་དག་པོའི་མདུན་དུ་སེམས་ལ་ཡ་ང་བ་ཅ་བ་ནས་མེད། ཡ་ང་
བ་མ་སྤངས་ག། ཡ་ང་བ་སྟོང་ག། ② སྟིང་རྩེ། ཡ་ང་སྟིང་རྩེ་མེད་ག། ཡ་ང་མེད་པའི་ཉེས་རྒྱང་
གཏོང་ག། དག་པོར་ཡ་ང་སྟིང་རྩེ་བྱེད་མི་དགོས། ③ འཛིགས་སྒྲ་རུང་ག། སྒྲག་བསྐལ་ཡ་ང་ག།
ལམ་འབྲང་ཡ་ང་ག། ④ ཉམ་ཐག་ག། བཟུ་གཞོག་སྟོང་མཁན་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཡ་ང་
ག། ཉན་གྱིས་མནར་བས་ཉ་ཅང་ཡ་ང་ག། ⑤ ག་ཆ་བཤམ། སྟིང་རྩེ་སྟེན་ནས་སེམས་མི་བཟོད་
པའི་སྤང་ཚུལ། སྤང་བ་ཡ་ང་ག། ཉན་བ་མཐོང་ནས་སྤོང་བ་ཡ་ང་ག།

ཡ་ང་བའི་དོན་རྒྱུ། ཉ་ཅང་འཛིགས་དག་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱུ།

ཡ་ང་བའི་གནས་ཚུལ། ཉམ་ཐག་པའི་གནས་ཚུལ། ཡ་ང་ན་སྟེ་གཡའ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་
དོན་གཅིག་ཡིན།

ཡ་ང་བའི་གཡའ་ས་གསུམ། ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱིས་རང་གཟུགས་ལས་གཡའ་ས་ཆེན་པོ་
དཀར་དམར་ནག་གསུམ་དུ་ལྷུང་བའི་སྒྲག་བསྐལ་འབྲུང་བའོ།

ཡ་ང་བྱ་འདའ་དགོན། རབ་རྒྱུང་བརྒྱུད་པའི་ས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༩༡༡ལོར་མཁའ་འགོ་བསོད་ནམས་
དཔལ་འབྱེན་དང་དེའི་སྤྱི་ལོ་རྒྱུང་ཆེན་བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ་གཉིས་ཀྱིས་རྟིང་མའི་རོ་མོ་དགོན་
པ་ཞིག་བཏབ། རྩེ་སྒྲ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་འབྲུང། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་
ས་ཁུལ་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་ངར། ཡ་ངར་ཞེས་སྐྱ་ལྷུ་བ་ངར་ཐོག་འཛིག་ནས་སྟོག་ཆེ་མིང་ཆེག་ཡིན། དཔེར་ན། བན་ཚུན་ཡ་
འགན་པའི་བསམ་སྟོན། ཁོས་ང་དང་སྟོ་སྟོང་ཐད་ཡ་ངར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད། ཁྱིམ་མཆེས་
བར་ལ་ཡ་ངར་དང་ཐག་དོག་བྱ་མི་རུང་།

ཡ་གཅིག་ ཆ་རེ་རེ་ལས་དེའི་ཡ་གྲུལ་སོ་སོ་སྟེ། ལྷམ་ཡ་གཅིག་བརྒྱགས། མིག་ཡ་གཅིག་ལོངས་
སོགས་ལྟ་བུ།

ཡ་གཅོག་ ཡ་ལན་སྟོང་ཐུབ་ག།

ཡ་ཆམ། ཆམ་ནད་ཀྱི་བྲེ་བྲག་སྟེ། ལྷ་ཆུ་མང་དུ་འཛོག་པ་སོགས་ཀྱི་ནད་ཉགས་ལྷན་ག།

ཡ་མཆིག་ མཆིག་ཀྱི་ཡ་ཁོད་དང་དོན་གཅིག་

ཡ་མཆུ། ཁའི་ཡ་མཆུ།

ཡ་མཆོག་གཞུ་ཡི་ཡ་མཆོག་

ཡ་མཆོད། འགན་ལྷ་འཕེར་བ།

ཡ་ཉག་པ། ① དམན་པར་གྱུར་བ། མཐོ་ས་དམའ་བྱ་ཉག་པ། ② ལྷག་པོ་དབུལ་པོར་གྱུར་བ།

ཡ་གཉག་ [ཡུལ་]རིའི་ཡ་གཉག་

ཡ་གཉིས་མ་གཉིས། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་རྟ་རྩེལ།

ཡ་ཏོག་ ① ཅེ་མོ། ② [རྟིང་]འབྲས་བྱ།

ཡ་སྒྲགས། བོན་པོའི་མདོས་སྤྱད་དམ་གཏོ་མདོས་ཀྱི་རྩེས།

ཡ་སྟངས། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་

ཡ་བཏགས། བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལས་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་འོག་ཏུ་འདོགས་ཡས་ཀྱི་ཡ་ར་ལ་
གསུམ་ཀྱི་ཡི་གེ།

ཡ་བཏགས་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་བདུན་བརྒྱད། གསལ་བྱེད་སྲུང་ཅུའི་ནང་ནས་ཀ་ཁ་ག་བ་པ་བ་མ་ཏ་
བཅས་བདུན་ནི། ཡ་འདོགས་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟེ། གྲ་ཁྲ་གྲ་བྲ་བྲ་སྟ་བྲ། བཅས་སོ།།

ཡ་ཐེམ། སྟོའི་ཡ་ཐེམ།

ཡ་ཐོག་ ① བསྐལ་བ་ཐོག་མའི་དུས། ② ཆེས་སྲ་བའི་དུས། བསྐལ་བ་ཡ་ཐོག་

ཡ་ཐོག་རིང་མའི་དུས། གནས་བསྐལ་ཀྱི་ཡ་ཐོག་གས་བར་བསྐལ་དང་པོ་ཆེ་ལོ་དཔག་མེད་ནས་ཆེ་
ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་མར་བྱི་བའི་བར་བསྐལ།

ཡ་ཐོད། ① མགོའི་ཐོད་པ། ② སྟོའི་ཡ་ཐོད།

ཡ་མཐའ། ཐོག་མའི་མཐའ། མ་མཐའི་སྒྲོག་ཕྱོགས། རྫོང་ཆད་ཀྱི་ཡ་མཐའ།

ཡ་གདན། འཕྲོག་པས་ཡ་བཅེགས་ཀྱི་གདན་རྫོང་བཅེགས་པ་ལ་གོ། ཁ་ཤས་ཀྱིས་གཞིས་རྫོང་ཡང་ཟེར།

ཡ་པ། ལེགས་སྤར་གསལ་བྱེད་ཡ་ནས་བ་བར་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟེ། རྫོང་བཞི་སྤངས་པའི་སྟེ་བ་དང་།
མཐར་གནས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡ་ར་ལ་མ་རྣམས་སོ།།

ཡ་པད། བརྒྱ་ཡ་ལོག་སྟེ། འདབ་ཅེ་ཁྱེན་ལྟའི་པད་དབྱིབས།

ཡ་པོ། ① འགན་རྒྱ། མི་དམངས་ལ་ཡ་པོ་གཏན་ནས་བྱེད་མི་ཉན། ཁོ་རང་གི་ཡ་པོ་མ་ཡིན་པ། ②
རི་དྲགས་སོགས་བསད་ནས་འཛོལ་སྐྱེལ་མཁན། ③ འབྲམས་པོ།

ཡ་ལུབ། ① ཁང་སྒོག་གཡོག་བྱེད་ཀྱི་འདས་རྩ་སོགས། ② [མདོན]ཁང་པའི་ཡང་སྒོག
ཡ་ལུབས། ཡ་ལུབ་དང་འབྲ།

ཡ་འབྲང་། ས་ཆའི་མིང་ཞིག དབྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྱད་བྱངས་ནང་ཡ་ཆངས་ཞེས་འཁོད་འདུག
ཡབལྷ་བ། འདི་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་གང་ནས་ཀྱང་ཐར་ཐོར་སོན་ཞིང་། བལ་ཆེར་ཉི་མ་རྒྱལ་ཆེར་
མི་འཆར་བའི་བྲག་ལུག་གས། ས་དོང་སོགས་སྤྱུ་ཆགས་ཤིང་། སའི་ཁང་ཡོད་པ་རྣམས་མཁའ་
རྒྱུད་རྒྱུན་རིང་སོག་པས་དཀར་བྱེ་བ་ཚུ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ། རྒྱད་རྒྱལ་ས་བཅང་ན་གངས་ཀྱི་དོག་པོ་
བཅངས་པ་ལྟར་ཁྱུག་ཁྱུག་གི་སྤྲ་སྤྲོག་པ། སྤྲ་ཆད་ཀྱི་དང་བསྐྱར་སྤྲིད་ཁེ་ཀྱི་ཡོད་པ། རྒྱར་
འབྲུག་སྤྲ་ཞིང་། ཨ་རག་ཉིང་ཁའི་ནང་དུ་མི་འབྲུ་བ། མཁའ་རྒྱུད་ནང་ཡུན་དུ་བཞག་ན་སྤྲར་རྒྱ་
མེད་པའི་བྱེ་མ་དཀར་པོར་འབྲུར་བ། བྱང་ན་ཁ་ཞིང་ལན་ཆ་ལ་བསལ་ཉམས་ཅན་ཁང་འབྲུ་བ་
བཅས་སོ།། རོ་མངར་ཁ་ལན་ཆ། ལྷ་རྩེ་སྤོད། ལུས་པས་པོ་བའི་བོད་སྤྱིད། ཟས་འབྲུ། ལྷན་
བཞིག་རི་མ་འགགས་པ་འབྲིན་ཞིང་ནད་རྣམས་སྤོངས།

ཡ་བ་ཉི། སྤྱང་མ་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་འཁོར་ཞིག

ཡ་བེ། ཡ་གེ་ཞེས་པའི་དོན།

ཡ་བེ་ཡོ་བེ། [ཡུལ]དོ་དོ་ཉན་ཉན་མེད་པ། ལས་ཀ་ལ་སེམས་ལྷགས་ཏུར་སྤྱེད་མེད་པའི་ཡ་བེ་ཡོ་བེ་
བྱེད་མི་དུང་། ལག་རྩལ་སློབ་སྦྱོང་ཡ་བེ་ཡོ་བེ་བྱས་ན་དུས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་ཡང་ཤེས་མི་ཡོད་།
ཡ་པོ། ① ཡ་པོ་དང་འབྲ། ② [རྫིང]ཡ་གུལ། ③ པོ་རྒྱུད་འབྲམས་པོ་འཕུ་སྤྱོད་པ་འཆལ་བའི་སྤྱེས་པ།
ཡ་བྱས་པ། ཁ་ཡ་བྱས་པ་སྟེ། བ་རོལ་གྱི་མིས་བྱས་པའི་བྱ་བའམ་བཤད་པའི་སྐྱད་ཆ་ལ་ལན་བྱས་པ།
ཡ་བྱེད། ལན་བྱེད་པ། ཡ་མི་བྱེད། ཡ་མ་བྱེད། གཏམ་བཟང་ཤོད་པའི་ཡ་བྱེད་གཏམ་སྟན་ཤོད།
གཏམ་ངན་ཤོད་པའི་ལན་དུ་རྩོད་ཡ་བྱེད།

ཡ་བྲལ། ཁ་བྲལ་བ། ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དོན་དངོས་ཀྱི་གནས་
ལུགས་གཉིས་ཡ་བྲལ་དུ་སོང་བ། སོ་སོར་ཡ་མ་བྲལ་བའི་མཐུན་སྦྲིལ་དམ་པོ་གྱིས་ཤིག མ་

བྱ་པ་ཆུ་ལ་ཡ་མ་བྲལ།

ཡ་འབྲོག་གངས་ཁྱིམ། ཡར་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ།

ཡ་འབྲོག་སྐྱུ་ལུང་། ཡར་འབྲོག་སྐྱུ་ལུང་། སྒར་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་ཡར་འབྲོག་སྐྱུ་ལུང་།
ཁོངས་གཏོགས་སུ་ཁྱི་སྒྲོང་གཅིག་དང་ཁྱི་དཔོན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྒྲུའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་ལེན་ནི་
ཡར་འབྲོག་ཁྱི་དཔོན་གྱི་དཔོན་རྒྱུད་ཅིག་ཡིན།

ཡ་འབྲོག་མཚོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོའི་མིང་དངོས།

ཡ་མ། ① མིག་དང་རྩ་བའི་བར་གྱི་སྤྱི་ཚང་། ② ཁྲག་ཅའི་ནང་དུ་གནས་ཏེ་ཆ་ཤས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་བར་བྱེད་
པའི་སྤྱི་འབྲུ་ལྷ་མོ་ཞིག་གི་མིང་། ③ ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཡི་གཤེ་སྤྱད་ཆོག་ཡ་ནས་མ་བར་ལ་བྲེད་

ཡ་མ་དཀར་པོ། རྒྱུད་དང་བད་ཀན་གྱི་སྤོང་རྩ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ནད་ཟུག་རྩ་ཅུང་ཅུང་ཞིང་གང་བ་ཤས་
ཆེ་བ་ཞིག

ཡ་མ་ནག་པོ། ཁྲག་དང་མཁྲིས་པའི་སྤོང་རྩ་ལྷན་པའི་སྤྱི་ནད་ཟུག་རྩ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འབྲུ་འབྲུ་ཞིང་
ཆ་བ་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག

ཡ་མ་གཞིའི་འབག ལྷ་མོ་འཁྲབ་དུས་གྲོན་རྒྱུའི་བྱད་མེད་ཀྱི་འབག་བྱེད་དཀར་བྱེད་ནག་ཅིག
ཡ་མ་བྲེན། འགན་བཏམ་རྒྱུ་ལ་བའི་ཡ་བྲས་ཀྱང་མ་སྦྱར་བ། མདའ་མདུང་མཚོན་གྱིས་རྒྱུ་ལ་ཡང་ཡ་མ་བྲེན།
ཡ་མ་རྒྱུད། ཆ་མེན་ཡ་མིན། ཆོས་གཞི་ཡ་མ་རྒྱུད། གྲོན་ཆས་ཡ་མ་རྒྱུད། རྩ་འབྲུལ་ཡ་མ་རྒྱུད།
ཡ་མ་གཟུགས། ཆ་ལུགས་རིགས་མི་མཐུན་པའམ་བཟོ་ལྷ་སྤྱན་མོང་དང་མི་འབྲུ་བ། འཕེལ་རྒྱས་
ཡ་མ་གཟུགས། ཡ་མ་གཟུགས་སུ་འགྱུར་བ།

ཡ་མའི་ནད། ལུང་གྱི་སྤྱི་ནད་བྱུ་འབྲུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་མགོ་དང་། སྦྱར་འགྲམ། སོ།། རྩ་བ་
སོགས་ཀྱི་གནས་སུ་ན་ཟུག་དག་པོ་འབྲུང་ཞིང་ལྷང་དུ་བ་བྱེད་བ་ཞིག

ཡ་སྤྱན། [ལེགས]རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱ་པོ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཉེ་མའི་བྱ་མོ་དང་།

ཡ་སྤྱན་འཕྲུལ། [མངོན]གཤིན་ཇེ།

ཡ་མེད། ① རྡོ་རྒྱལ་འགྲན་རྒྱ་མེད་པ། དཔའ་མཛུངས་ཡ་མེད། དཔའ་ཡ་མེད་དམག་དཔོན་གཡུལ་
ལས་རྒྱལ། ② ཁྲེའ་དང་དམ་ཅི་མེད་པ། ཡ་མེད་ཆ་པོ། སྤྱི་གཞིམས་ལ་ཡ་མེད་བཙོངས་པ།

ཡ་མེད་དོ་མེད། འབྲན་རྒྱ་དང་བལ་བ། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཡ་མེད་དོ་མེད་ཡིན། ལྷོ་བས་ལྷགས་
ཡ་མེད་དོ་མེད་ཞེས་པའོ།

ཡ་མོན། ལྷོ་བོད་ལྷོ་དུ་ཨམ་བན་གྱི་གཞུང་ལས་ཁང་གི་མིང་ཡིན།

ཡ་མོན་འབྲུལ་བཟོ་ཁང་། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དམག་མཁོའི་ཡོ་བྲང་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་སའི་བཟོ་
བྲལ་ཞིག་སྟེ་རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་གསར་དུ་བཙུགས་ཏེ་དོ་དམ་
མཁན་བྱང་མེ་རུ་ཁྲ་མ་དང་ལྷུ་པ་པ་སྤྱི་གཉིས་བསྐོ་གཞག་ཐོག་ལས་བྱ་མཐོན་ལས་གཉིས་
དང་བྱང་དུས་མེར་སྐྱ་གཉིས། ཅེ་ཤོད་གཉེར་ནང་དུག་ཡོད་པ་དང་། ལྷགས་ཤིང་གཉིས་ཀྱི་
དབུ་ཆེན་དབུ་ཆུང་གཙོས་ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་ཁོངས་ནས་ཞོལ་འདོད་དཔལ་གྱི་དབུ་ཆེ་ཆུང་
ལུད་དེ་བྱིངས་ལག་ཤེས་བྲག་བྲས་མི་བྲངས་བརྒྱད་ཅུ་ལྟོར་ནས་བྲིབ་མདར་བཟོ་བྲལ་
གཅིག་བཙུགས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་རྒྱས་དང་། མདེུ་ ལྷ་རེ། མདུང་སོགས་བཟོ་བ་མ་ཟད།
ཤིང་འབྲུག་དབྱིན་འཕྱོག་དམག་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ་ལྷོ་དུ་པའི་འབྲུལ་མདའ་བྲིབ་ཡང་ཆང་ཐེར་
བ་དང་མེ་སྤྱོད་ལས་འཁོར་ལོ་ཅན་ཡང་བཟོ་བྲལ་འདིས་བཟོས་པ་ཡིན་འདུག་རྒྱུ་སྟེ་ལྷགས་སྤྱིལ་
སྤྱི་ལོ་༡༩༢༠ལོར་བོ་ལྷོ་དུ་ལོར་བྱ་མཆོ་སྤྱིད་དུ་འབྲུལ་འཁོར་འདོན་འབྲེན་གྱིས་བཟོ་བྲལ་
གཅིག་བཙུགས་ཏེ་ཟངས་ཀྱི་བད་ལག་ཞོག་དང་། ལྷར་བྱེད་བརྒྱད། ལྷར་ལ། ལྷར་བྱེད་
གསུམ་སོགས་དང་། ཟངས་དང་ལྷགས་ཀྱི་དངོས་རྒྱས་སྤྱོད་པར་འདེབས་དང་འཛམ་ཅོམ་
ཆགས་སོགས་བརྒྱབ་སྟེ་མཁོ་འདོན་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད་ལགས།

ཡ་ཅེ་རྩ་ལང་གི་རྒྱལ་རབས། ན་ག་ལྗེའི་སྤྱི་བཙུན་སྤྱིལ་ཡ་ཅེའི་མངའ་བདག་མཛད་པ་
ནས་ཡ་ཅེ་རྩ་ལང་གི་རྒྱལ་བརྒྱད་བྱུང་། དེར་སང་བལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད། ཏུ་ལའི་
ལྷ་མ་སྤྱི་བྱེད་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས། རྒྱལ་པོ་བི་ཀ་མ་ཤིང་དེའི་སྤྱི་བཙུན་ན་ར་སིང་ཉ་ཞེས་པའི་
བར་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་གྱི་རིང་ལུབ་པའི་བསྟན་པ་སྤྱི་བོར་མཆོད། འདི་ལའང་རྩ་ལང་རྩ་ལྷ།
ནར་ལང་རྩ་ལྷ། ལལ་རྩ་ལྷ། ལལ་རྩ་ལྷ། ལལ་རྩ་ལྷ། ལལ་རྩ་ལྷ། ལལ་རྩ་ལྷ། ལལ་རྩ་ལྷ།
སྤྱིར་ནང་བསྟན་དང་། ལྷོས་སུ་འབྲི་ལུང་པའི་སྤྱི་བཙུན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་ན་ར་སིང་
ཉ་ས་ཀྱང་ནང་བསྟན་ལ་མཆོད་བཀུར་ཆེ། དེ་རྒྱུས་རྒྱལ་པོ་ཀུ་དང་། རྩ་རྩ་རྩ་ལྷ་སོགས་

སྒྲིབ་ཆ་བཤད་མེད། ཁོས་ཆང་ས་བརྒྱབ་ནས་ལོ་ཡ་ལྷུང་ཞིག་རེད། ང་ནས་ཁྱེ་བ་ཡ་ལྷུང་ཞིག་
ལིས་སྒྲོབ་ལྷུང་ག་མེད་བཞག་གི་རེད།

ཡ་ལྷ། རྒྱན་ལྷ།

ཡ་བཟུང་། དག་ཡར་ལྷ་བའམ་ཁ་གཏང་དུ་འཁྱིན་པ། ཚུར་ཕྱོད་ལ་ཡ་བཟུང་བྱེད་པ།

ཡ་འོ། འབྲི་ཡ་མའི་འོ་མ་དེ་འོ་མ་གཞན་ལས་བརྒྱད་ཆེ་བ། ཡ་འོ་ཡང་ཟེར།

ཡ་ཤོང་། བོད་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཤིག།

ཡ་ཡ། ① ཁས་བླངས་པའི་ཆོག ཡ་ཡ། ལགས་སོ། ཡ་ཡ། རོན་དེ་འགྲིག་སོང་། ② ཅན་ཏན་གྱི་

དོན་ཅན། ཡ་ཡ། དོན་དེ་ངའི་འགན་ཡིན། ③ ཅུང་མ་རངས་པའི་རྣམ་པ། ཡ་ཡ། ང་འགོ་ལྟ་བུ།

④ བཞིན་པའི་ནུབ་པའི་བདེ་ཆེན་ ཡ་ཡཱ་ ཨ་འུ་ཅི་སྐྱུག་ས་ཤིག་ སྐྱུག་ས་ཤིག་ མཁུ་གས་པོ་

མཇུག་ཡོང་།

ཡ་ཡ་བོ། ① སེམས་དབང་མེད་ཏུ་གཡོས་ནས་བརྟན་མི་ཚུགས་པ། བམ་ཉེས་སྤྱུ་མཐུད་བྱེད་ནས་

སེམས་ཡ་ཡ་བོར་གྱུར་བ། ② ཆ་མིན། བ་དད། གྲོགས་མེད་ཡ་ཡ་བོར་གྱུར་བ།

ཡ་ཡུག་ ① གྲ་ཚེམ་དང་། བབ་ཅེལ། ② སོམ་ཉི་བལ་བ། སྟོབས་བ་ཆེ།

ཡ་ཡུད། ཐལ་ཆའམ་གནད་ལགག་ ༡༣་༡༣་མ་བྱས་ན་ཡ་ཡུད་ཏང་ཚོམ་ཆེན་པོ་ཡོང་། ལྷན་ཆ་དེ་

འབྲ་བ་གད་བ་ནི་ཡ་ཡུང་ཆེན་པོ་རེད། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་དུ་རང་སློབ་འདོར་དགོས་ལྗང་ཡང་།

ཡ་ཡུད་མེད།

ཡ་ཡུལ། [མངོན]ཡ་ཡུད་དང་འབྲ།

ཡ་ཡོ། སྤྱིང་པོ་འཕམ་བྱང་པོ་མེད་པ།

ཡ་ཡོ་བ། ① བླ་མོ་ད་ཀྱང་མདུན་མི་མཚུངས་པའི་དྲང་མིན་གཤོ་སྒྲ། གཏམ་ཡ་ཡོ་བ། ལས་ཀ་ཡ་

ཡོ་བྱས་པས་ཁུངས་རྒྱུ་པར་དགའ། ལྷན་སེམས་གྱི་སྤྱོད་ཚུལ་ཡ་ཡོ་ཁོ་ན་ཡིན་པ། ② བད་

ག་མེན་པ་དང་། གྲག་ཀྲིག་ག་བ་ཡ་ཡོ་མེད་པ། ཅིག་མང་ཡ་ཡོ་བའི་ཐོག་ལ་ཅིག་པ་བརྟན་པོ་

བཅིག་མི་ཐུབ། རྒྱུ་བ་ཡ་ཡོ་སྟོ་མས་ཤིག་ སྒྲུབ་ཡ་ཡོར་འགོ་བ།

ཡ་ཡོད། རྟེན་ཐགས་འཐགས་པའི་ཆེ་བར་བར་དུ་སྒྲུབ་མ་བཅུག་པའི་དབང་གིས་སྤམ་སྤམ་ཆགས་པ།

ཡ་ར་དགོན། མིང་གཞན་བཟ་ཤེས་རིན་ཆེན་སྤྱིང་ཞེས་ཟེར། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་བའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་
༡༧༤༤ལོར་བཀྲ། སྤུས་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་རབས། ① སྤར་རིགས་རུས་མཐོ་བའི་མི་ལ་ཟེར། རིགས་རྒྱད་ཡ་རབས། ཡ་རབས་རིགས་
བཟང་། ཡ་རབས་ཀྱི་འཆོ་བ། ② རང་བཞིན་ནམ་སྤྱོད་པ་བཟང་བ། སྤ་རུས་ཀྱི་ཡ་རབས་གོང་
མ། ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་། ཡ་རབས་ཚུལ་མཐུན། ཡ་རབས་གཤེས་བཟང་། ཡ་རབས་སྤོལ་
བཟང་། ཐོ་ཡ་རབས་མ་རབས་སྤྱོད་པས་ཤེས།

ཡ་རབས་ཀྱི་ཁྱེན། སྤྱོད་བཟང་ལྷན་པའི་ཡ་རབས་ཡིན་པའི་མཆོན་རྟགས་སུ་ཆོས་བྱེད་པ།

ཡ་རེ། བེའུ་ལོ་གཉིས་ལོན་པ་ལ་ཡ་རེ་ཟེར།

ཡ་རེ་ཡེར་རེ། ཡེར་ཡེར་གྱི་ཁ་སྤྲད་དེ། ཡེར་ལ་ལྟོས།

ཡ་རེ་ཡོ་རེ། གཡས་གཡོན་དུ་ཡོ་ཞིང་བརྟན་པོ་མེད་པའི་ཚུལ་ཞིག

ཡ་ལ། ཉེས་སྤྱོན་ནམ་ནག་ཉེས། གཟུགས་མེད་གི་བ་བཟོའི་ཡ་ལ་བསྟོན་འཇུགས་བྱས་པ། དགོག་
གཏམ་ཆེད་བཟོས་ཀྱིས་ཡ་ལ་མཆོན་ཤས་བཟོ་བ། འོན་མེད་དུ་ཡ་ལ་བཟེད་པ། མི་ལ་ཡ་ལ་
དགྱིས་པ། བོད་བྱ་བསྐངས་པ་ལ་དགའ་ཆོར་མེད་པར་མཐུག་མ་བཞོག་པའི་ཡ་ལ་འཇུགས་པ།
ཡ་ལ་དགྱི་བ། ཉེས་སྤྱོན་ནམ་ནག་ཉེས་དགྱི་བ། ཡང་ན་ཉེས་ཁག་དགྱི་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ཡ་ལ་ཐོག་པ། མ་ཉེས་ཁ་གཡོགས་ཐེབས་པ། ཡང་ན་ཁག་གཡོགས་བྱུང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་
ནམ་གངས་ཡིན།

ཡ་ལ་འཇུགས་པ། ཉེས་སྤྱོན་འཇུགས་པའི་དོན། ཡང་ན་ཉེས་མེད་ཉེས་འགའ་ཞེས་པ་མིང་གི་
ནམ་གངས་ཡིན།

ཡ་ལད། གོ་ཆ་དང་ཚོག་ཡ་ལད་བཙན་པོ་ལུས་ལ་གྱོན།

ཡ་ལན། ① ཆོལ་ལན་ནམ་དགའ་ལན། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྟོན་པ་དགའ་ལ་ཡ་ལན་སྤོང་བ། བཙན་
འཇུལ་པ་ལ་ཡ་ལན་མི་སྤོང་ཀ་མེད་བྱུང་བ། འགམ་ལྷགས་བརྟེགས་པའི་ཡ་ལན་སྤྲད་འགམས་
བྱུབ་ཐབས། ② ཇི་ལན་ནམ་གཏམ་ལན། སྤྲད་ཆ་རྩི་ཙམ་འདི་བར་ཡ་ལན་དེ་ཙམ་སྤོང་བ། ③

གཏམ་ལན་གནད་དུ་སོག་པ།

ཡ་ལེ། [ཡུལ]ཡ་ཀན།

ཡ་ལེ་མ་ལེ། [ཡུལ]མྱོད་སྤང་སོ་སོར་ཁ་བུལ་བ་སྟེ། གདོང་གི་ཡ་ཀན་ཡོད་ཕྱོགས་དང་ཨོལ་སྒོ་

ཡོད་ཕྱོགས་གཉིས་སོ་སོར་ཁ་བུལ་བ་ལྟ་བུའི་དཔེ། ཡ་ལེ་མ་ལེ་བུལ་བ།

ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ། ① ཉི་མ་གང་འཁྲུལ། ② ཁུར་མེད་སྤང་ཆུང་གི་ཚུལ། ལས་དོན་ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ་བུས་བར་

ལག་རྩིས་ཐོན་བ་དཀའ།

ཡ་ཤེར། གོས་ཆེན་རི་མོ་མེད་བ་ཞིག

ཡ་བལའ་བ། [རྫིང]བཞད་གད་དང་རྩལ་སོགས།

ཡ་སེ་ཡོ་ལངས། ཁེ་གྲོང་གང་ཡོང་ལ་བསམ་སྒོ་མ་བཏང་བར་ཐལ་བྲགས་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས།

ཡ་སེ་ཡོ་སེ། འཆམ་ཆོད་མི་ཟེན་པ། བྱ་བ་ཏུ་ཅང་ཆོད་མེད་ཡ་སེ་ཡོ་སེ་མ་བྱེད།

ཡ་སོ།། ཁའི་ཡ་སོ།།

ཡ་སོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤྲལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣་ལོར་སྤྲལ་སྤྱི་ལོ་ན་རྒྱ་མཆོས་

བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡ་སོར་ཁྲི་བ། སྤར་ལྟ་ལྟོན་སྒོན་ལམ་གཏོར་རྒྱབ་གི་དམག་རུའི་སྤྱི་ཁུབ་པའི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་།

ཡ་སྒྲིན། ཡ་མའི་ནད་འབྱུང་རྒྱུ་འབྱ་བ་མོ་ཞིག

ཡཱ་ས། [ལེགས]གཟེ་མ་ར་མགོ་

ཡག ① བཟང་པའི་དོན་ཏེ། འོ་ཡག་གནས་གཤེས་ཡག་མི་གཤེས་ཡག་པོ། ② མཛེས་པའི་དོན་

ཏེ། བུ་མོ་སྤྱེ་ལོ་ཡག་མོ། མེ་ཏོག་ཁ་དོག་ཡག་མོ། ③ བྱ་བ་གང་ཞིག་མ་ལུས་བའམ་ཡོངས་

སུ་རྫོགས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཟ་མ་འདི་རྣམས་ཟ་ཡག་ཟ་རྒྱ་གྱིས། ལྷན་ཆ་བལྟ་ཡག་

བལྟ་རྒྱ་བྱས་ཡོད། གནས་ཚུལ་བལྟ་ཡག་ལྟ་གྱིས་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

ཡག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡག་ཆུ། འབྲི་ཆུའི་ཡན་ལག་ཅིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་
གྱི་འབྲི་སྟོན་རྫོང་དུ་ཡོད།

ཡག་ཉེས། བཟང་ངན་དང་། ལེགས་ཉེས། ཡག་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྲེད་པ། མིག་ཡོད་ཀྱང་ཡག་ཉེས་
ངོ་མི་ཆོད།

ཡག་ཉེས་མི་ཤེས་པ། བཟང་ངན་ཡག་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འབྲེད་མི་ཤེས་པ་སྟེ། ཁྲེལ་མེད་པའི་དོན།
ཡག་ཐོག་སྐྱམ་བཞག་དོན་གང་ཡིན་རུང་ཡག་པོ་བྱུང་དུས་ཆོད་ཆོད་ཡོད་པའི་སྟོན་མ་འཆམ་པོར་
འཛོག་དགོས་པ་སྟེ། ཆོད་ཟེན་པ།

ཡག་ཐོག་ཡག་བརྟེན་ས། བཟང་པོའི་སྟེང་དུ་བཟང་པོ་སྟོན་པ།

ཡག་པ། ཡག་པོ་དང་འདྲ།

ཡག་པོ། ལེགས་པོ་འཕམ་བཟང་པོ། སྤྱི་མཉམ་ཡག་པོ། འཆོ་བ་ཡག་པོ། གནམ་གཤིས་ཡག་པོ། ཆོང་
ཐོག་ཡག་པོ། ཅིས་ཡག་པོ་བྱུང་པ། སྟོང་པ་ཡག་པོར་བཅིས་པ།

ཡག་བྱུང་། ལུགས་ཐེ་ཆེ་བྱུང་ཟེར་བ་ལ་དེ་ཙམ་མ་གྲུས་པའི་ཤོད་སྟངས།

ཡག་མ། ① སྒྲིའི་འོག་ཏུ་འབྱུག་ཆུའི་གདན་མ་ལུག་པོ། ② གསར་པ། ③ ཡག་པོའི་གྲས།

ཡག་མོ། ཡག་པོ་དང་འདྲ།

ཡག་ཡག་ ① བཟང་བཟང་། གང་ཡག་ཡག་བྱས་འདུག་ ② བྱངས་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྟངས་གཞན་
ཞིག་ནང་ཡོད་པའི་བྱངས་ཀའི་མིང་ཞིག་ ③ མཛེས་མཛེས་བྱེད་པའི་དོན།

ཡག་ཡུག་ཙམ། [རྟིང]རབ་རིབ་ཙམ་མམ་པར་འགོ་ཆུར་འགོ་ཙམ།

ཡག་རིགས་ཡག་ཆོད། མང་པོའི་ནང་ནས་ཡག་ཤོས།

ཡག་རྒྱ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་བྱུག་བཏབ། བཞེངས་
མཁན་མི་གསལ། ཡག་རྒྱ་རི་ཁོང་བཟ་ཤིས་འཁྲེལ་ལ་དཔེ་བྲངས་ནས་བཞེངས། བྱུག་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡག་ས། འདས་མཆོད་འབུལ་རྟེན།

ཡང་། ① མིང་མཐའ་ངན་མ་ར་ལའི་རྟེས་སུ་སྟོར་པའི་བྱུག་སྟེང་གི་སྤྲའི་བྱུག་ཞིག་རིན་གོང་ཆུང་

ལ་དངོས་པོ་ཡང་ལེགས། ལྷགས་རིགས་ཡར་རྒྱས་རྗེས་སུ་འཁོ་བ་ཡང་ལེགས་སུ་བྱིན་པ།
དབང་ཅན་གདོང་གཏུག་བྱས་ཀྱང་དཔལ་ལྷན་གྱི་ནུས་པར་སྤྱ་ཅན་ཡང་སྟོན་མི་རུང་། ② བསྐྱོན་
པའི་ཐུང་རང་དབང་ཅན་ཞིག་ ཡང་གཅིག་ ཡང་ཁོང་གིས་བཤད་དོན། ཡང་དང་ཡང་དུ། ཡང་
ན། ཡང་མིན་ན། ཡང་ནས་ཡང་དུ།

ཡང་བསྐྱར། སྐར་ཡང་ངམ་བསྐྱར་མ། ཡང་བསྐྱར་གསལ་པོར་བཤད་པ། ཨ་བསྐྱར་ཡང་བསྐྱར།
ཡང་བསྐྱར་ཐོ་འཇུག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ log on again ཟེད།

ཡང་བསྐྱར་ཆེད་སྟེ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་try again ཟེད།

ཡང་ཁྱ། ཉིང་ཁྱ་སྟེ་ཁྱ་བའི་སྟིང་པོ། འོ་མའི་ཡང་ཁྱ། ཨ་རག་ཡང་ཁྱ།

ཡང་ཁེང་། གཡོག་པའི་གཡོག་པོ།

ཡང་ཁེང་གི་རྒྱབ་བརྟེན། སྤེ་འབངས་ནམས་བྱམས་གྱིས་སྟོང་བའི་བརྟེན་ས་ཡོད་པ།

ཡང་ཁོད། ཏ་ཅང་ཁོད་པོ། ཐོ་ཁོད་པའི་ནང་ནས་ཡང་ཁོད་རེད།

ཡང་སྒོས། ཁྱད་པར་དང་། ལྷག་པར་ཏེ། སྤྱིའི་ཆས་དབྱེ། སྤྱིར་ཇ་འབྱུང་བར་དགའ་བ་དང་། ཡང་
སྒོས་པོད་ཇ་འབྱུང་བར་དགའ་བ།

ཡང་སྒོས་སུ། བསྐྱོན་ཆིག་ ལྷག་པར་ནན་ཏན་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཐོ་ནད་ཅན་གྱིས་ཟས་འབྲུགས་པའི་
རིགས་ལ་འཛེམ་དགོས། ལྷག་པར་དུ་ཟས་སྤྱུམ་ཅན་འབྲུགས་པའི་རིགས་ལ་འཛེམ་དགོས།

ཡང་སྒོས་སུ་ཟས་རུལ་སྐྱར་ལ་འཛེམ་དགོས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡང་རྒྱའི་ཆུ་ཆོད། ཡང་དག་རྒྱུ་བའི་ཆུ་ཆོད་དེ་རྒྱང་ལོངས་བཅི་བའི་སྐབས་མདའ་ཡོན་རྒྱས་ཐོབ་
པའི་ཆུ་ཆོད་རྗེས་འབྱང་དང་བཅས།

ཡང་རྒྱའི་དབྱུག་ ཡང་རྒྱའི་ཆུ་ཆོད་དང་འབྲ།

ཡང་དགོན་པའི་རི་ཆོས་སྒོར་གསུམ། རྒྱལ་བ་ཡང་དགོན་པའི་རི་ཆོས་སྒོར་ནི། སྤྱི་བ་པ་ཉམས་ལེན་
གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཆང་བར་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྒོར། རྟོ་རྟེན་ལུས་གྱི་གནད་

ལུགས་གསལ་བར་སྟོན་པ་སྤྲས་བཤད་ཀྱི་སྟོན་པ། འཆི་བ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་བར་དོ་འཕྲང་སྟོལ་གྱི་
སྟོར་གསུམ་བཅས་ཡིན། དེ་ལས་དང་པོ་དགོས་པ་ཀུན་འབྱུང་གི་སྟོར་ལ་ནང་གསེས་སུ་ཅ་བ་
ལུས་ལྟ་བུའི་ཆོས་གསུམ། བྱེས་པ་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག་ཟབ་བདོན་སྟོང་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག
གཅེས་པ་སྟོག་ལྟ་བུའི་ཆོས་དུག་དམར་ཁྲིད་དབང་པོའི་སྟོ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ནམས་ཡོད་དོ།
ཡང་འགྲེལ། འགྲེལ་བ་བསྐྱར་བ་རྫོང་། མཁས་པའི་སྤྱང་ཁྲིད་གདམས་དག་དང་། རྩིས་རྫོང་ཡང་
ནས་ཡང་འགྲེལ་གཉིས། འདྲ་དང་འདྲ་སྟེ་མོར་དོགས་ཡོད།
ཡང་དེ་ཡེང་དེ། ① སེམས་བག་མེད་དུ་གང་ཟད་དུ་གཏོང་བ། ② ཉིན་འགྲུངས་ཞག་འཕུལ། ཡང་
དེ་ཡང་དེས་ཉི་མ་སྟོང་ཟད་གཏོང་བ། ③ སེམས་ཡེངས་པ།
ཡང་ལྷེ། ཡང་བ་དང་ལྷེ་བ་གཉིས་བསྐྱས་པའི་མིང་། ཡང་ལྷེ་བཀྲག་པ། ཡང་ལྷེ་མེད་པ། ཡང་ལྷེ་
པོར་བ། མང་ཅུང་བྲེ་ལ་འཇལ། ཡང་ལྷེ་སྤང་ལ་འདེགས།
ཡང་ཆ། བྱ་ཡངས་དང་ཁུར་རྒྱུད་པ། ཁུལ་རིགས་ཡང་ཆ་བྱེད་པ། ཡང་ཆ་དང་ཁྲོལ་ཆ་སྟེར་བ།
ཡང་ཆས། ཡང་བའི་ཡོ་བྱད། ཡང་ཆས་སྤྲས་ནས་སྟོགས་ལ་འཕྲོ་བ།
ཡང་ཆིན། [རྒྱ]སྤྲ་སྟོན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
ཡང་ལྷེད། ཡང་ལྷེ་དང་འདྲ།
ཡང་འབྲུག་རྩིས་འབྲུག་ན་ར་ལ་གསུམ་གྱི་མཐར་འཛོལ་པའི་དྲག་དང་། རྩིས་འབྲུག་གང་བ་མའི་
མཐར་འཛོལ་པའི་ས་ཡིག་གཉིས་ལ་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་གོང་གི་ལོ་
ཉིས་བརྒྱ་བཅུ་མེད་གཅིག་བཅེས་པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་གྱིས་ཡིག་ཐོར་
ཡང་པོ་བཟོ་ཆེད་དྲག་འབྲི་མི་དགོས་པར་གཏན་འབེབས་བྱས།
ཡང་བཛྲེད་གྱི་ཆར་བཅད། ཆོད་པའི་སྐབས་སྟོར་དག་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་པོ་འགོད་པའི་ཆེ་དོན་དང་ཆིག་
དག་བསྐྱར་རྫོངས་བྱས་པའི་ཆེ་ཡང་ཡང་བཛྲེད་པའི་ཆར་བཅད་དུ་སོང་བའི་དོན།
ཡང་སྟོང་། ① སྟོང་པོའི་སྟོང་པོ་འཕམ་ལྟེ་བའི་ལྟེ་བ། ② དོན་སྟོང་ངོ་མ། གཡུལ་འབྲུང་བྱས་པའི་
མཐའ་མ་ལ། ཡང་སྟོང་སུ་ཡིས་རྒྱལ་ཁ་ལོན།
ཡང་ཉིག ① སྟོང་པོའི་སྟོང་པོ། ② དེས་གཏན་ནམ་ཏན་ཏན། ཡང་ཉིག་ཡོད་དམ། རིན་གོང་ཡང་

ཏིག་ཡང་ཏིག་བསྐྱིག་ཏུ་ཐུན་བྱ་ཡོད། ཡང་ཏིག་པར་ཚུར་བསྐྱིག་པ། ③ མཆོ་སྒོན་ནུ་ལུང་རྫོང་
ན་ཡོད་པའི་གྲུབ་པའི་གནས་ཆེན་ཞིག་སྟེ། དན་ཏིག་དང་ཁད་ཉེ་པའི་ས་ན་སྒོན་དཔོན་པས་
འབྲུང་གནས་དང་རྒྱ་ལའི་སྤྱ་བྱེད་གསུམ་པ་རྒྱལ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་མེབས་ལྗོངས་ཞིག
④ ཟབ་པའི་ཟབ་པ་སྟེ་རྫོང་མའི་ཆོས་སྒོར་ཞིག

ཡང་ཏིག་སྤྱིང་པོ། དོན་དག་ཡང་སྤྱིང། རྒྱད་ཆ་མང་པོ་བཤད་ཀྱང་ཡང་ཏིག་སྤྱིང་པོ་འདི་ལས་མེད།
ཡང་ཏིག་རི་ཁོང་དང་ཤིས་མ་རི་ཁོང། བག་གྲུའི་དུས་སུ་རྒྱ་ལའི་སྤྱ་བྱེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་
མཆོ་གནས་སྒོ་ཁྲུ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡང་སྤྱང་དཔོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར་སྒོ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འདབ་བརྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡང་གཉེར། གཉེར་ཆོས་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་ཟབ་པ་ལས་ཀྱང་ཆེས་ཟབ་པའི་ཡང་གསར་སྤྱང་བོད་གཉེར་ཁ།
ཡང་ཤ། ཤ་མའི་ཤ་མ།

ཡང་ཐོག ① ཁང་པའི་ཐོག་བརྟེན་སྤྱང་མ། ② ཁང་པ་ཐོག་བརྟེན་ས་དུ་མ་ཅན།

ཡང་དག་སྒོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཞིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་accuracy ཟེད།

ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་། ཀུན་རྫོང་བགསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཕྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་ལ་ཡང་དག་
བར་བརྟེན་ཏེ་དགེ་བ་བརྟུ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་རྣམས་སོ།

ཡང་དག་རྒྱ་བ། [མདོན་རྒྱད་]

ཡང་དག་མདོན་འབྲུར། བསྟེན་བར་རྫོགས་པའི་མདོན་གྱུར་བརྟེན་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བར་ཆད་གྱི་
ཆོས་བཞི་སོགས་དང་མི་ལྡན་ཞིང་དེ་བཞིན་དགེ་འདུན་གྱིས་ཀྱང་ཁོང་དུ་རྟེན་པའོ།

ཡང་དག་འགྲོགས་དུས། [མདོན་ཆེས་གནས་གང་]

ཡང་དག་ཐོས། ① ལེགས་པར་ཐོས། ② [མདོན་གྲུབ་མཐའ།] ③ ཁས་ལེན།

ཡང་དག་མཐའ། ཁུབ་པ་འདུ་བྱེད་གྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་དམ་སྟོང་ཉིད།
ཡང་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་སྒྲོས་པ་མཐའ་དག་བཀག་པའི་འགོག་པའོ།

ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཆད། ཆོས་གསུམ་མ་བྱས་པར་མངོན་དུ་བྱས་པ་དང་། ཆོས་
གསུམ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དག་པར་དགོས་པ་མེད་བཞིན་དུ་
ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའོ། གཉིས་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་གི་
སར་གཞན་དོན་འབད་མེད་སྟུན་བྱུང་ཏུ་འབྱུང་བཞིན་དུ་ཆོས་ཉིད་ལ་དུས་ཉྱལ་ཏུ་མཉམ་པར་
བཞག་པ་ལས་མ་གཡོས་པའོ།

ཡང་དག་དམ་པ། ཡང་དག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་སྟེ་བྱམས་སྟོང་རྗེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐུགས་རྒྱད་
ལ་མངའ་བའི་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་། སློབ་དཔོན་རྣམས་རང་ཉིད་ལམ་མ་ཞོར་བར་འབྲིང་
པར་མཛད་པའི་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་ཡིན།

ཡང་དག་པ། ① དག་པའི་དག་པ་སྟེ། བདེན་ཐོག་བྱང་བཞག་དང་། དམ་པ་མཐར་ཕྱིན་པ། རྒྱ་མཚན་
ཡང་དག་པ། བསམ་རྩལ་ཡང་དག་པ། འགྲོ་ལམ་ཡང་དག་པ། ཡང་དག་པའི་རེ་འདོད། ཡང་དག་
པའི་གནས་རྩལ། ཡང་དག་པར་ལྟ་བུ། ལྟ་སྦྱངས་ཡང་དག་པ་འཛིན་པ། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་
བཞིན་དུ་ལུས་པ། ② མཚོག་དང་རབ། ཡང་དག་པར་འགོག་པ། ཡང་དག་རྒྱས་པ། ཡང་དག་
པར་མཁུ་བ། ཡང་དག་པ་ཆགས་པ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྫོང་། ཕྱིན་པ་གི་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བརྟགས་ཤིང་བསྐྱབས་ཏེ་བསྐྱེད་པ་རྣམས་སོ།

ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོང་། ཡང་དག་ཀུན་རྫོང་དང་དོན་གཅིག

ཡང་དག་པའི་དགེ་སྟོང་། བསྟན་པ་རྫོགས་པའི་དགེ་སྟོང་ངོ་།

ཡང་དག་པའི་དག་ཞོལ་བ་དང་ཐེ་ཆོམ་འདྲི་བའི་ལན་མ་ཞོར་བར་འབྲེལ་བའི་གཏམ་སྒྲུབས་ན་འདི་
ནི་ཤེས་རབ་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་
བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག

ཡང་དག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོན་ཏན་བྱང་པར་ཅན་སྐྱབ་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་
སྐྱེབ་པའི་གཉེན་པོར་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག

ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ། མདོ་སྟེ་ཤེས་སོགས་པ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་
ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་ཞིག

ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་གྱི་ནང་གསེས་ས་གཉིས་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ནམ་
བར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་དག་པའི་འཛིག་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེ་ཆོས་ཀྱི་
དབྱེངས་ལ་རྣམ་བར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་མཐོང་ངོ་སྤྲུལ་དུ་དམིགས་ཤིང་
གཙོད་པས་ན་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་གོ།

ཡང་དག་པའི་བླ་བ། ཞི་གནས་དང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་མ་
བརྗེད་པས་ན་ཞི་ལྷག་གི་ལམ་མཛོན་དུ་བྱ་བའི་སྤྱི་བ་པའི་གཉེན་པོར་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་
ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོག།

ཡང་དག་པའི་སྤོང་བ་བཞི། ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི་དང་དོན་ཅིག།

ཡང་དག་པའི་ཚུལ་བ། དུན་རིང་པོར་མི་སྦྱོར་བར་ཤིབ་བམ་སྟོམ་སྤང་གི་གཉེན་པོར་སྟོམ་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།

ཡང་དག་པའི་འཆོ་བ། ཚུལ་འཆོས་ལ་སོགས་པ་ལུས་དག་གཉིས་ཀའི་ལས་རྣམས་བར་དག་པར་
བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།

ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ། སྟོན་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་རྣམས་ཉུང་ཟད་མི་
བྱེད་པར་སྤངས་པས་འདི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་བར་དག་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག།

ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ཀྱི་སྟོན་པ་ལུལ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཆད་མ་
དང་དོན་གཅིག།

ཡང་དག་པར་སྤོང་བ། དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་གཉེན་པོར་བསྟེན་ནས་མི་དགེ་བ་རྣམས་སྤོང་བའོ།།

ཡང་དག་པར་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་མཆོད་པའི་གཟུགས་ལྗོངས་གསུམ། རྣམ་
པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོ།།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་དོན་གཅིག།

ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། ཚུལ་རི་ལྷ་བ་
བཞིན་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་སྤང་འདས་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ།

སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་པ་སངས་ཤིང་། མཁུན་པའི་བད་མོ་ནམ་པར་རྒྱས་པའོ།
ཡང་དག་པར་བསྐབ་པའི་གཞི། ཆོས་འདུལ་པའི་སྤང་བྱ་གི་ཁྱིམ་ས།
ཡང་དག་སྤོང་བ་བཞི། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་སྡེ་ཆེན་ཞིག་སྟེ། མི་དགེ་བ་སྦྱེས་པ་
སྤོང་བ་དང་། མི་དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་མི་བསྦྱེད་པ། དགེ་བ་མ་སྦྱེས་པ་མི་བསྦྱེད་པ། དགེ་བ་སྦྱེས་
པ་སྦྱེལ་བ་སྟེ་བཞི།
ཡང་དག་ར་སྤོང་། ① རོན་དངོས་གང་ཞིག་བདེན་དཔང་དང་བཅས་ཏེ་གསལ་བ་ཤད་བྱེད་ཐུབ་པར་
བྱུང་བ། ② སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཞིག་
སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་correctness proving ཟེད།
ཡང་དག་རིག་པ། ① ལེགས་པར་མཐོང་བ། ② སྤྱོད་ཉིད་རྟོགས་པ། ③ སངས་རྒྱས།
ཡང་དག་ལྷག་ལྷན། ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་གང་ཞིག་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྟོལ་
བས་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་། མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མེད་པར་མ་ངེས་པ། དཔེར་
ན་སྦྱེས་བྱ་འདི་ཆོས་ཅན། ཀུན་མཁུན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྦྱོང་བའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ནང་ཆེན་གང་ཞིག་རྟགས་དེ་དང་
དེ་སྐོར་གྱི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་དང་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཞུགས་ཀྱང་། མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་
མཐོང་ལ་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བའི་གཏན་ཆོགས།
ཡང་དང་ཡང་། ཡང་ཡང་དང་དོན་གཅིག་
ཡང་འདུལ་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་ཇེ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པའི་སྐབས་བོད་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ས་དབྱ་སྤྱན་མོ་
གན་རྒྱལ་དུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་དང་། བྱས་མོ་གཡས་གཡོན་ཁག་ཅོད་དུ་བཞེངས་
པ་ཀོང་པོ་བྱ་ཆུ་ལྷོ་བྲག་མཁོ་མཐིང་། བྱམས་སྤྱིན་དགེ་རྒྱས། བྱང་བྲ་དུམ་ཅེ་སྟེ་ལྷ་ཁང་བཞི།
ཡང་འདུལ་བཞི། བོད་ཀྱི་ས་དབྱིབས་སྤྱན་མོ་གན་རྒྱལ་འདྲ་བའི་བྱ་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་།
བྱས་མོ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བཅས་ཆོགས་རྒྱུང་བཞི་ཅོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་
བཞི་སྟེ་ཀོང་པོ་བྱ་ཆུ་ལྷོ་བྲག་མཁོ་མཐིང་། བྱམས་སྤྱིན་དགེ་གནས། བྱང་བྲ་དུམ་ཅེ་འོ།
ཡང་ན། གང་མ་གསེས་ཀྱི་དོན། ཡང་ན་དེ་རིང་འགྲོ་ཡང་ན་སང་ཉིན་འགྲོ་ལྟ་བུ།

ཡང་ནས་ཡང་དུ། བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་དུ།

ཡང་པོ། ལྷ་བའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཡང་བ་དང་འདྲ།

ཡང་སྟོ། རང་གི་བ་མའི་སྟོ་བོ།

ཡང་སྐྱལ། སྐྱལ་བའི་སྐྱལ་བ།

ཡང་བྱ། ཨ་བྱའི་ཨ་མ།

ཡང་བྱ་ཡང་མེས། ① ཨ་མའི་ཨ་མའི་རབས་དང་། མེས་པོའི་རབས་གཉིས་བསྐྱས་པའི་མིང་། ②

ཨ་མེས་ཡང་མེས་ཞེས་བ་དང་འདྲ།

ཡང་བ། ① ལེགས་སྐྱར་སྐྱོད་ཀྱི་རབ་སྐྱོར་དང་རྣམ་བཅད་དང་རང་ལོ་མེད་པའི་ཡི་གེ་བྱུང་དུ། ② ལྷ་

བའི་ལྷོག་ཕྱོགས། ལུར་པོ་ཡང་བ། ལུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ། གཟུགས་པོ་ཡང་བ། སྐྱན་ལུས་

ཡང་བ། སྐྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་བ། ཡང་མོ་ཕྲག་ལ་མི་མོན། འཇམ་པོ་གྱི་ཡིས་མི་ཆོད།

ཡང་བའི་འོད་ཅན། [རྟོད་]སྐྱན་ག་བྱར།

ཡང་བྲན། ཡང་གཡོག་དང་དོན་གཅིག

ཡང་སྐྱོང་། རང་གི་ཆེད་གཉེར་གྱི་བསྐྱབ་གཞི་གང་ཞིག སྐྱར་སྐྱོང་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཆད་མ་ལྟར་

བར། སྐྱར་ཡང་འཛིན་བྲག་གཞི་ཞིག་གི་བསྐྱབ་གཞིའི་སྐབས་སུ་སྐྱར་ཡང་དེ་དག་དང་མཉམ་

དུ་སྐྱོང་བ་ལ་ཟེར།

ཡང་དབེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ནང་ཅམ་ན་ལྷགས་མདུད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏགས། བྱུ་

མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡང་འབད་བསྐྱར་འབད། སྐྱར་འབད་བར་མ་ཟད་དེ་དུང་བསྐྱར་སྐྱོར་ཡང་སྐྱོར་དུ་འབད་བ།

ཡང་མ་གངས་ལ། ལ་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཏིང་སྐྱེས་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་

ཆད་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༥༡༩ཡོད།

ཡང་མིག ① [རྟོད་]ཨ་ལོང་། ② སྟོའི་རུ།

ཡང་མེས། མེས་པོའི་མ།

ཡང་མོ། ཡང་བ་དང་འདྲ།

ཡང་མོ། རང་གི་པ་དང་མཉེན་པོ།

ཡང་ཅུལ། ལུས་ཡང་ཞིང་བདེ་བའི་ཅུལ། འཕོང་སྐྱེན་ལ་ལུས་ཀྱི་ཡང་ཅུལ་ཆེ།

ཡང་ཅུལ་བྱ་ལྟ་བུ། ཐག་རིང་ལེ་དབར་མང་སོར་གོམ་འགོས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པ་དང་། ཅིག་པ་
དང་ལྷགས་རི་སོགས་མཐོན་པོར་མཆོངས་པ། གཙོང་རོང་གཡང་གཟར་ཆེ་བར་ཐག་ཤུར་ལ་
བརྟེན་ནས་བཟོད་པ། ཉ་རྒྱལ་པ་ཞོར་དུ་མདའ་གི་མདུང་སོགས་འཕངས་པ་དང་། སྤྱ་བྱ་ཅེ་བ་
སོགས་ལུས་ཅུལ་རིགས་སྣ་ཆོགས་བྱང་རྒྱལ་པ།

ཡང་ཅེ། ཅེ་མོའི་ཅེ་མ། རིའི་ཡང་ཅེ། མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན་པ། ཡང་ཅེ་ལྟར་ལེན།

ཡང་ཅེ་བ། ཡང་ཅེ་བ་རིན་ཆེན་སངས་ལོ་མར་པ་ལོ་རྒྱ་བ་དང་། རོ་ལོ་རྒྱ་བ་གཉིས་ནས་བརྒྱད་པའི་
བདེ་མཆོག་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ལུང་དང་བཤད་པ་ཁོང་ལ་མངའ་བ་ཡིན།

ཡང་ཆ། ① རང་གི་བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མི་རབས་བཞི་པ། ② རང་གི་སྤྱན་བརྒྱད་ཀྱི་མི་རབས་གསུམ་པ།
③ སློབ་པའི་སློབ་མ་དེའི་སློབ་མ།

ཡང་ཞིང་གཡོ་བ། རྒྱུད་གི་མཆོན་ཉིད།

ཡང་ཟབ། ཟབ་མོ་ལས་ཀྱང་ཟབ་མོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་མོ།

ཡང་ཐོར་ཅན། ཡང་ཅུལ་ཅན། སྐྱེས་བྱ་ཡང་ཐོར་ཅན།

ཡང་བཟོས། ཉེས་ཆད་ཡང་གཏོང་བ།

ཡང་ཡང། ཐེངས་མང་དམ། རྒྱན་བྱ། བརྟག་དབྱེད་ཡང་ཡང་བྱེད་པ། སྐྱུ་ལྷག་ཡང་ཡང་གཏོང་བ། ཡང་
ཡང་བསམ་སྒོ་གཏོང་བ། བསམ་སྒོ་ཡང་ཡང་མ་བཏང་ན། གཏམ་བཤད་རྩ་ཁའི་སྤྱ་བར་འགྱུར།

ཡང་ཡང་གི་སྟེ་ཆོན་བརྒྱ། ལྟར་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩུ་ལས། བརྩུ་ཆོན་བཞི་པ་ལ། ཡང་ཡང་
ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། ཟས་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྟར་བྱེད་དང་། སྤངས་པ་
ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། སྤངས་པ་སྟོབ་པའི་ལྟར་བྱེད་དང་། འདུས་ཤིང་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་།
དུས་མ་ཡིན་པར་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། གསོག་འཛོག་བྱས་པ་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། འིན་ལེན་
མ་བྱས་པར་ཟ་བའི་ལྟར་བྱེད་དང་། ཟས་བསོད་པ་སྒོར་བའི་ལྟར་བྱེད་དེ་བརྩམས།

ཡང་ཡང་ཉིང་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱུལ། སྟིང་བར་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་སྤྱག་

བསྐྱལ་ཏེ་སྤྱག་བསྐྱལ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
 ཡང་ཡང་མཐོང་མནན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱག་བསྐྱལ། སྤིང་པར་མཐོང་མནན་རེས་མོས་སུ་འགྱུར་བའི་
 སྤྱག་བསྐྱལ་ཏེ་སྤྱག་བསྐྱལ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག
 ཡང་ཡང་ཟ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། ཏེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྱིམ་
 པ་ལ་དུས་རུང་གི་ཁ་ཟས་ཀྱི་བསོད་སྙོམས་ཉིན་གཅིག་ལ་གཉིས་གསུམ་བསྐྱངས་ཏེ་ཟ་བཤོ།
 ཡང་ཡོང། ཡང་རེ་ཡོང་རེའི་བསྐྱས་ཆིག
 ཡང་གཡོག་གཡོག་པོའི་གཡོག་པོ།
 ཡང་རེ་སྐར། ཐོག་མར་འབྲི་གྲང་པ་རྒྱལ་དབང་རིན་ཆེན་སུན་ཆོགས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ་གནང།
 བཏབ་དུས་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན།
 ཡང་ལར། སྐར་བྱའི་བཞུ་མར་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། རྒྱ་སྐད་ཟུར་ཆག་པ།
 ཡང་ལྷ། ཆིལ་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ཞུགས་སྟོན། ལྷ་སྟོན་ཡང་ཟེར།
 ཡང་ལོག་ཀུན་རྫོབ་གཉིས། དབྱ་མ་རང་རྒྱད་བས། ཤེས་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བར་སྦྱང་
 བཞི་སྦྱང་བ་ལྟར་དུ་བྱལ་བར་འདོད་བས་ཤེས་པ་ཡིན་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་བྱིར།
 དུལ་ཅན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་བྱེ་ཡང། དུལ་ལ་སྦྱང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་ཅུས་དང་མི་ཅུས་
 ཀྱི་སྟོན་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ། ཐལ་འགྱུར་བའི་ཕྱགས་ལ། ཀུན་རྫོབ་པའི་དུལ་
 དུལ་ཅན་གང་དུའང་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་འབྱེད་དོ།
 ཡང་ཤེད་པོ། གཞུགས་པོ་ཡང་ཤེད་པོ་ཞེས་བྱང་ཉམས་དོད་པོ།
 ཡང་ཤར་དཔོན། རབ་བྱང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་
 རྩེད་གསུམ་པས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དུལ་ཕུལ་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་
 ཁྱི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 ཡང་ཤིག་ཤིག་ལྷིད་པོ་མེད་པ་ཆགས་ཚུལ་ཞིག་བསམ་དོན་འབྱལ་ནས་སྦྱང་བ་ཡང་ཤིག་ཤིག་བྱང་བ།
 ཡང་སེ། ཡང་ཡང་སྟེ། བསྐྱར་ནས་བསྐྱར་དུ་འཕ་དུས་ཉག་པོ།
 ཡང་སོན། སྟོན་འབྲས་སྟོན་སྐྱར་བའི་སོན།

ཡང་སོས། ཚད་སྒྲུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྷགས་བསྐྱེད་ཀྱི་ས་གཞིའི་སྟེང་ལ་མདག་
མེ་འབར་བའི་སྟོང་དུ་དུས་ལ་བའི་སེམས་ཅན་གྲངས་མེད་དུ་འདུས་ནས་བན་ཚུན་ཁོང་ཁྱོད་
སེམས་ཀྱིས་མཆོན་ཆ་སྒྲུ་ཆོགས་བས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ནས་ཤི་བ་དང་། ཉམ་མཁའ་
ལས་ཡང་སོས་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་པའི་སྒྲུ་གྲག་མ་ཐག་ཡང་སོས་ཏེ་སྒར་བཞིན་འཐབ་བ་
སོགས་ཤི་སོས་རེས་སོས་བྱེད་པས་སྤྲུག་བསྐྱེད་བའོ།

ཡང་སྟིད། ① སྟེ་སྟིད་དམ་སྟེ་བ། ② ལྷ་མའི་སྤྲུལ་སྟེ།

ཡང་སྟིད་ཅན། [མཛོན]① མེན་སྟོ། ② འཁོར་བ།

ཡང་སྟིད་བྱི་མ། སྟེ་བ་བྱི་མ།

ཡང་སྟིད་མེད། [མཛོན]ཐར་བ།

ཡང་སྟོབ། སྟོབ་མའི་སྟོབ་མ།

ཡང་གསང་། ① གསང་བའི་གསང་བ། ② རྫོགས་པ་ཆེན་པོ།

ཡང་གསང་ཆུ། བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཡུལ་ས་ཁུལ་གྱི་འབབ་ཆུ་ཞིག།

ཡང་གསང་མི་མིན་ལུགས། འདི་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་ནང་མིང་འདོན་བྱས་པ་ཅམ་ལས་དེའི་
ནང་དུ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གང་འདྲ་བའདད་ཡོད་མེད་སྟོར་བཀོད་མི་འདུག་པ་
དེའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་གསལ་པོར་མ་བཤད་ཀྱང་། དེ་ནི་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་སྟོ་པའི་
ཡུལ་ནས་བྱང་བའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གསལ་བར་བཀོད་ན་དུས་
སྐབས་དེར་ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒྲུབ་མང་ཆེ་བས་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་རྒྱ་གར་ནས་ཐོད་དུ་
བྱོས་བྱོལ་དུ་ཡོང་བའི་རྒྱལ་པོ་རུ་པ་ཏེ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པ་དང་རྒྱལ་པོ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ནི་
ཤུ་ལྷ་སྟེའི་དུས་རྒྱུད་ནས་བྱང་བ་ཡིན་ཟེར་བའི་བཤད་ཚུལ་དེ་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད་པར་བརྟེན།
བཤད་ཚུལ་དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཀོད་ན་ཆང་མས་ཁོང་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ན་
བར་བསམས་ནས་རྩིས་པ་པོས་གསལ་པོར་བཀོད་མ་རུས་པ་ཡིན་ཆོད་འདུག།

ཡངས། རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་བའི་དོན་ཏེ། ཁང་བ་ཡངས་མོ། རབ་ཡངས་ནམ་མཁའ། མི་ཁོག་ཡངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཡངས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་

སྐྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡངས་ཅན་ཀ་རག་ལྷ་སའི་རྒྱབ་བྱང་ཁུལ་དུ་གནས་པའི་ཡངས་པ་ཅན་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ས་དཀར་ཞིག

ཡངས་ཅན་ལ་ཐོག་ཁ། དེར་སྐབས་འདས་གཞུང་རྫོང་ཁོངས་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ལ་ཐོག་ཁ།

ཡངས་འཛོལ། [མདོན]བ་དུས་མཁའ་བཞོན་མ།

ཡངས་དོག་① གུ་ཡངས་པོ་དང་དོག་པོ། ② རྒྱ་ཁྱོན་གྱི་ཆད། ཁང་པའི་ཡངས་དོག་ཁོག་པ་ཡང་དོག་

ཡངས་ལྷན། [མདོན]ས་གཞི།

ཡངས་བ། ཡངས་པོ་དང་འདྲ།

ཡངས་པ་ཅན། ① དགའ་ལྷན་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་ཞིག ② རྒྱ་གར་གྱི་ཁྱོད་ཁྱེར་ཞིག ③ ས་མིང་ཞིག

བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་འདམ་གཞུང་རྫོང་གི་རྒྱབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ཡངས་པ་ཅན་དགོན་བ། དགོན་པ་འདི་ནི་ལྷ་དམར་བ་སྐྱེ་བའི་བཞི་པ་ཆོས་གྲགས་ལེ་ཤེས་གྱིས་

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་མག་སྟེ་ལོ་༡༥༠༣ལོར་བྲག་བཏབ། དགོན་པ་འདིར་ཡངས་པ་ཅན་

ཞེས་ཐོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གན་རབས་ཆོའི་དག་རྒྱུན་ལ། དེ་སྟོན་རྒྱ་གར་ཁུལ་དུ་ཡངས་པ་

ཅན་ཞེས་མིང་ཐོགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་རྒྱ་ཕྱི་བས་དུས་བུ་

ཞིག་བོད་དུ་དཔོར་ནས་བཟོ་བཅས་བརྒྱབ་ཆེས་དགོན་པའི་ཁང་ཐོག་ལ་བཀའ་བཤར་བཞུགས་

དགོན་པའི་མིང་ལ་ཡངས་པ་ཅན་ཞེས་ཐོགས་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་འདུག གྲུབ་མཐའ་བཀའ་

བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཁྱོད་ཁྱེར་འདམ་གཞུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་མེད་པ་ལྷན་བ། ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་མེད་པ་ལྷན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཆད་མ་ཀུན་ལས་

བཏུས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཅེས་པའི་བསྐྱུས་མིང་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྟོན་གྱིས་

བརྩམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག

ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ། ཡངས་པའི་གཙང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་ནི་བོད་རྒྱ་དམག་འཁྲུག་

སྐབས་སུ་བོད་དམག་འཛར་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བས་ཉེ་འཛར་ཉ་ལའི་མཆོ་ཁའི་ས་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་

ཡངས་པའི་གཙང་པོ་བརྒྱུས་པའི་ཆད་དུ་བཅུགས་ཤིང་། འཛར་ཡུལ་དུ་བོད་རྒྱ་དམག་འཁྲུག་

ཁྱེད་པའི་དུས་སྐབས་ནི་[ཀུན་སྐྱོད་གསལ་མའི་བོད་སྐོར་]ལས། ཡུང་ཁང་ཁྱི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྟེ་

ལོ་689ལོར་སྐར་བོད་ཀྱི་མངའ་ཕོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོག་པ་ཉེར་ལྔ་འོག་གུས་སྐབས།
 སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་སྐུ་དངོས་ཀྱིས་རུ་འབྲེན་གནང་སྟེ་གཡུལ་འབྲེད་གུས་སོ།། ཞེས་
 དང་། [ཐང་ཡིག་གསར་མའི་བོད་སྐྱོར་]ལས། ཁང་ཨན་ཁྲི་ལོ་གསུམ་པ་སྟེ་སྟེ་ལོ་703པའི་
 ལོར་བོད་དམག་གིས་ས་ཆ་དེ་བྲངས། དེའི་རྗེས་འཛང་ཡུལ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། ལྷ་དཀར་
 ལ་ཁུལ་བཀོད། ལྷ་ནག་ཀྱང་མགོ་འབྲུལ་ཞུས་པ་རེད། ཅེས་གསལ་བ་དང་། [ཏུན་ཉོང་གཉེར་
 ཡིག་]ལས། འདུས་སྲོང་མང་རྗེའི་ཁྲི་ལོ་བསྐྱངས་པའི་སྐབས་སུ། ཡོས་བྱའི་ལོ་ལ། བཅན་པོ་
 དབྱར་སྤིང་གི་ལོ་ལ་གཤམ་ན་བཞུགས་དགུན་བཅན་པོ་འཛང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ། འཛང་པལ། ཅེས་
 འཁོད་པ་ནི་སྟེ་ལོ་703པའི་ཚུ་ཡོས་ལོ་ཡིན། [ཐང་ཡིག་གསར་མའི་ཀྱང་ཚུང་གི་རྣམ་ཐར་]
 ལས། ཅེན་ལོང་ཁྲི་ལོ་དང་པོའི་རྒྱ་བ་དུག་པ་སྟེ་སྟེ་ལོ་707ལོར་ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་ཡའོ་ཤེས་
 ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་གུས་ནས། བོད་དམག་དང་ཡའོ་ཁོན་མཐའ་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་རྣམས་
 བཅ་བར་གྲས། ཐང་ཅི་གེན་གྱིས་ཡའོ་ཤེས་ས་ཁུལ་གྱི་དམག་དཔོན་གུས་ནས་དམག་དངས་
 ཏེ། བོད་དང་གཡུལ་འབྲེད་པའི་སྐབས་སུ། བོད་ཀྱིས་ཡངས་པའི། གཅང་པོ་བརྒྱད་དེ་ཉ་ལྷིང་
 མཆོ་ཁར་བཞོད་བྱེད་ཀྱི་ལྷགས་ཟམ་དང་། ཆགས་ར་རྣམས་གཏོར་ནས། ཟམ་པའི་ལྷགས་ཐག་
 རྣམས་བཞུས་ཤིང་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་པའི་རྟགས་སུ་ལྷགས་ཀྱི་ཀ་བ་ཞིག་བརྒྱངས་ཏེ་ཉེན་ཁྲིའི་
 ཡུལ་དུ་བཅུགས་སོ།། ཞེས་སོགས་གོང་གསལ་གྱི་ཡིག་རྙིང་ཁག་ཏུ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། བོད་
 ཀྱིས་ཡངས་པའི་གཅང་པོའི་ཐོག་ཏུ་ལྷགས་ཟམ་བཅུགས་པའི་དུས་ནི་སྟེ་ལོ་703པའི་ཚུ་
 ཡོས་ལོ་ནས་༧༠༧པའི་མེ་ལུག་ལོའི་བར་གྱི་ལོ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་ཡིན་དགོས་ཏེ། ལྷགས་ཟམ་
 གཏོར་བའི་དུས་ནི་[ཐང་ཡིག་གསར་མའི་ཀྱང་ཚུང་གི་རྣམ་ཐར་] ལས། ལྷགས་ཟམ་གཏོར་
 བའི་ལོ་ནི་ཐའེ་ཅིའི་ཁྲི་ལོ་དང་པོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༧༡༥པའི་ལོ་ཡིན་པ་འཁོད་འདུག་ཅིང་། [ཉིན་གྱི་
 གཤུང་རབས་]ནང་དུ་ལྷགས་ཟམ་གཏོར་བའི་ལོ་ཆོགས་སྟེ་ལོ་༧༠༧པའི་ལོ་དང་། ༧༡༥པའི་
 ལོ་ཡིན་པ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འཁོད་འདུག་དེས་ན་ཡངས་པའི་གཅང་པོའི་ལྷགས་ཟམ་གྱིས་རྗེས་
 ལུལ་དེ་ཨེ་ཉེའི་མཐུག་སྟེ་འགག་སྒོ་འོག་མའི་ (下关) ཉེ་འཁོར་ཞིག་སྟེ། དེང་སང་ལྷགས་
 བཞུ་ (炼铁) དང་། བན་པོ་ (平坡) བར་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན་དགོས། དེང་སང་ཡངས་པའི་

རྫོང་ (漾濞县) གི་ཉེ་འཁོར་གྱི་གཙང་པོའི་སྤྲེད་དུ། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་ནང་དུ་བཙུགས་
པའི་ལྷགས་ཟམ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ། སལ་ཆེར་བོད་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་བཙུགས་པའི་ཤུལ་དེར་
བཙུགས་ཡོད་པ་འདྲ། མ་གཞི་བོད་དམག་གིས་བཙུགས་པའི་ལྷགས་ཟམ་དང་། དམག་མཁར་
རྣམས་ནི། མར་ཅི་གེན་གྱིས་ཙ་བ་ཤུལ་མེད་དུ་གཏོར་ནས་མི་རབས་མང་པོས་བར་དུ་ཆོད་
ཅིང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་གསལ་བོར་མ་འཁོད་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ལྷགས་ཟམ་གྱི་
རྗེས་ཤུལ་དེ་སྤྱོད་པ་ཅམ་ཞིག་ལས། འདི་རེད་ཅེས་ཁ་ཆོན་གཙོད་དཀའ་བ་ཞིག་རེད།
ཡངས་པོ། རྒྱ་ཆེ་བ། ས་ཆ་གུ་ཡངས་པོ། རྫོ་རྒྱ་ཡངས་པོ། ཁོག་ཡངས། རྒྱ་ལངས་པོ། རྒྱ་ཁོ་
ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་བ། ཡངས་པའི་བསམ་པ། བག་ཡངས་པོ། རྫོ་ཡངས་ཁོག་གསལ། མི་
སེམས་བདེ་ན་བཟང་། མེ་ཁོག་ཡངས་ན་བཟང་། ལྡེ་དོན་ཤོད་ན་ཁོག་པ་ཡངས་དགོས། ཉ་ཤོད་
ཁྲིད་ན་མཐར་མདའ་རིང་དགོས།

ཡངས་མ། [མངོན་ས་གཞི]

ཡངས་བསལ། ཁྲིམ་ནང་གི་ཅ་ལག་རྣམས་གཤམ་འཁྲིག་པོར་འཛོག་ཅིང་གུ་ཡངས་པོར་བྱེད་པའི་དོན།
ཡད་དེ་ཡུད་དེ། ① གསལ་པོ་མེད་པ། སྤར་གྱི་གནས་ལུགས་ཡད་དེ་ཡུད་དེ་བཞུག་པ། བསམ་རྫོ་
ཡད་ཡུད་ཅམ་ལས་མ་བཏང་བ། ② ཁེ་ཉེན་ལ་མི་ལྟ་བུའི་གཏམ་དང་བྱ་བ་ཇམ་ཆེན། ཁེ་ཉེན་
རི་བྱང་མི་བཅི་བར་ཡད་ཡུད་བྱ་རྒྱ།

ཡད་ཡུད། ཡད་དེ་ཡུད་དེའི་བསྐྱས་ཆོག

ཡན། ཡས་མཆམས་འབྲེད་པའི་ཆོག་རི་སྐྱེད་ཡན་དུ་སོང་བ། རང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ཡན་ལ།

ཡན་གྱ་འཐུང་བ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ལོར་བྲག་བཏག་ད་ལྟ་
མཆོ་སྡོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡན་ཁ། ཡང་དག་པ་མིན་པའི་དོན།

ཡན་བྲར་བ། ཟུར་དུ་ཁ་ཐོར་བའམ། ཐོར་བྱ་བའམ། ཡན་གར་བ། དཀར་ཡོལ་ཡན་བྲར་བ།

ཡན་གར། ལོགས་སུ་ཐོན་བའམ་ཟུར་བ།

ཡན་རྒྱག་ ཁྲོག་ཁྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་ཉོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྐྱད་ཞིག་ཉེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་flooding ཟེད།

ཡན་ཆད། ཡ་ཚད་དམ་ཡས་མཚམས་འདྲིན་པའི་ཆིག་བསམ་འཆར་འདིར་ཡིད་མ་ཐུན་པ་བརྒྱ་ཆ་

དགུ་བརྒྱ་ཡན་ཆད་ཟིན་འདུག།

ཡན་ཆོད། ཡན་ཆད་དང་དོན་གཅིག།

ཡན་པ། ① འཁྲུམ་པ། གང་ས་གང་ལ་ཡན་དུ་འཇུག་གཞན་ལུལ་དུ་ཡན་ནས་བྱིན་པ། ② བརྒྱག་

པ། དངོས་པོ་འདི་མ་ཡན་པ་ཞིག་གནང་དགོས། ③ སྤང་མེད། ཡན་པར་བཞག་པ། ཡན་པར་

གཏོང་བ། བདག་མེད་རྒྱ་ཡན་དུ་འདོག་པ། ④ གཞན་པ། འདི་མིན་ཡན་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ⑤

བདག་ཏུ་མ་བཟུང་བ་དང་བདག་པོ་མེད་པ། ཁྱི་ཡན། ས་ཞིང་ཡན་པ།

ཡན་པ་བ། གྱེ་བྲག་པའམ་ལོགས་གར་བ། ལག་ཆ་ཡན་པ་བ། མི་རིགས་ཡན་པ་བ།

ཡན་པོ། ཡན་པོར་སོང་བའམ་ཡན་པོར་བཏང་བ་ཞེས་སྟོད་ཡངས་པར་བྱས་པའམ་རང་དགར་དུ་བཏང་བ།

ཡན་མན། ཡན་ཆད་དང་མན་ཆད་དེ། ཏ་ལམ་མམ་རགས་ཙམ། རྒྱ་མ་ལུ་བརྒྱ་ཡན་མན་ཙམ། ལོ་

ཉི་ཤུ་ཡན་མན།

ཡན་ལག་ ① ལུས་ལས་ཡན་པར་གྱེས་པའི་ལག་པ་གཉིས་དང་། ཀྱང་པ་གཉིས། མགོ་བཅས་ལྗེའི་

སྦྱིའི་མིང་། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡན་ལག་ཉམས་པ། ② ཆ་ཤས་སམ། ཡན་ལག་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་ཡན་ལག་ལུས་དང་ཡན་ལག་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གཙོ་པོ་དང་ཡན་ལག་ཡན་ལག་དང་ཉིང་

ལག་ཡན་ལག་དང་ཉི་བའི་ཡན་ལག་ཡན་ལག་དདུལ་ཁང་། ཡན་ལག་ཆོང་ཁང་། ཡན་ལག་

མ་ཆང་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་branch ཟེད།

ཡན་ལག་སྒྲིམ། པོ་མཚན་གྱི་མིང་གཞན།

ཡན་ལག་སྒྲོན་ཙན། ཀྱང་ལག་སོགས་ལ་སྒྲོན་དང་ལྗན་པ།

ཡན་ལག་དཀར་ཆག་མྲོག་མྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་སྟོད་

ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་sub-directory ཟེད།

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་སྤྱིན་དང་དུ་བ་སོགས་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་མདོག་གོ་

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་བརྒྱད། སྤྱིན་དང་། དུ་བ། ལྷག་ན། གྲིབ་མ། ཉི་ཡོད། སྤང་བ། ཐུན་པ་བཅས་སོ།།

ཡན་ལག་གི་ལྷུང་བྱེད་བརྒྱད། དམ་ཉམས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བསྟེན་པ། ཆོགས་འཁོར་གྱི་གཡུ་དུ་མི་མཐུན་
བར་ཚྭ་དཔ། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་སྟོང་མིན་ལ་སྟོན་པ། དད་ལྡན་ལ་ཆོས་ལྷུང་བཅོས་པ་སྟོན་
པ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཐེག་པ་འོག་མའི་ནང་དུ་ཞག་བདུན་ལངས་བར་བསྟེན་པ། མ་སྤྲིན་པ་
ལ་གསང་བ་ཟབ་མོ་སྟོན་པ། བྲག་རྒྱའི་དོན་ལ་མི་མཁས་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་སྟོན་པ། བསྟེན་
བར་མ་བྱས་བར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལས་རབ་འབྲམས་དབང་དང་རབ་གནས་སྤྱིན་སེག་ལ་
སོགས་བྱེད་པའོ།

ཡན་ལག་གི་དམ་ཆེན་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལ། བསྐྱེད་པ་མ་རྒྱ་ཡོ་ག་ལ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་སྤྱག་ར་
རྒྱལ། སྤག་དོག་སྟེ་མི་སྤང་བའི་དམ་ཆེན་ལ། ཇི་ཆེན། ཇི་ཆུང་། རྟེན། བྱང་སེམས་དཀར་དམར་
ཏེ་དང་དུ་སྒྲངས་པ་ལ། སོག་གཙོད། མ་བྱིན་བར་སྒྲངས། མི་གཙོད་སྟོང་པ། ཟུན་དུ་སྤྲོ་བ། དག་
འབྲལ་བ་སྟེ་སྤང་བར་བྱ་བ་ལ། ལུང་པོ་འབྱུང་བ་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཡབ་ལྷ་ལུས་ལྷུང་གསལ་
པོར་ཤེས་བར་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། རྟོ་ཐེའི་རིགས། རིན་པོ་ཆའི་རིགས།
བསྐྱེད་རིགས། ལས་ཀྱི་རིགས་ཏེ་བསྐྱུབ་བར་བྱ་བ་ལྷ་དང་ཉི་ཤུ་ཅུ་འོ།

ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་ལས་སུ་རུང་བར་བྱས། རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིས་བའི་དབང་པོ་ལ་རང་གི་ལག་པས་
བཟུང་ནས་ཆགས་པ་སྤྱད་པ།

ཡན་ལག་གི་ཆོན་མདོག་ ཅ་བའི་ཆོན་མདོག་བཞི་པན་ཚུན་བསེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོན་མདོག་
སྟེ། ཡན་ལག་རྒྱས་པ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ནི། དཀར་པོ་དཀར་སེར་དཀར་དམར་ཅུ་ཤེལ་མདོག་
སེར་པོ་སེར་སྐྱ་དམར་སེར་ལི་ཁྲིའི་མདོག་ དམར་པོ་དམར་སྐྱ་དམར་སྤྱག་རྒྱ་སྤྱག་མདོག་ རྟོན་
པོ་སྟོ་སྐྱ་སྟོན་གཡུ་ཁ་མདོག་ ལྷུང་གྲུ་ལྷུང་སེར་ལྷུང་སྐྱ་ལྷུང་ནག་གོ་ ཤ་ཁ་ཇ་ཁ་མོན་ཁ་ཐལ་
ཁ་དང་། སྤྱག་པོ་སྤྱག་ནག་སྟོ་བ་ཁ། དུད་ཁ་རེ་ཁ་རུས་ཁ་སུན་ཁ་མདོག་ཅེས་སོ།

ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་། འབྱུང་འབྱུར་གྱི་ཆོས་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ལས་ལྷུང་པ།

ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལ། ལུས་ལ་གནས་པའི་འབྱུང་ལྷུང་གྱི་རྒྱུང་སྟེ། ལྷའི་རྒྱང་ས་ཁམས། རུས་སྤལ་
གྱི་རྒྱུང་རྒྱང་ཁམས། ཅངས་པའི་རྒྱང་མེ་ཁམས། ལྟས་བྱིན་གྱི་རྒྱང་རྒྱ་ཁམས། འོར་རྒྱལ་གྱི་
རྒྱང་ས་ཁམས་རྣམས་སོ། ལྷུང་སྟེའི་དགོངས་པར།

༡ ལྷ་ཡི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། ཅ་སུམ་སྒོར་མ་སྟེ། ལྷ་བའི་ཕྱོགས་ཅ་དབུ་མའམ་ཤང་བའི་གཡས་ངོས་སྟོ་རུབ་རྒྱལ་གྱི་ཅ་འདབ་ནས་ཅེ་མོ་མིག་ལ་རྒྱག་པ། བྱེད་ལས། མིག་གི་གཟུགས་མཐོང་བར་བྱེད། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ལུས་ལ་བྱབ་བས་ལུས་སྟེག་པར་བྱེད། རེད་དུས་ཚན་རིག་པས་འདོད་པའི་རུབ་ལུགས་པའི་ཤང་བའི་ཅ་ཨོ་ཕུ་ཐེ་ཁི་ (Optic) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས།

༢ དུས་སྒལ་གྱི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། རྒྱལ་བའི་ཅ། ལྷ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཤང་བའི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བྱེད་ལས། རྒྱ་བས་སྒྲ་ཐོས་པར་བྱེད་པ། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྒྱུ་ལག་རྣམས་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད། རེད་དུས་རུབ་ལུགས་ཤང་ཅ་རྩ་སི་ཐེ་བུའུ་ལ་ཁ་ཁི་ལེ་ཡེ་ (Vestibulocochlear) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས།

༣ ཅངས་པའི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ་ཅ་བྲིམ་མ། ལྷ་བའི་ཕྱོགས། ཤང་བའམ་དབུ་འི་རུབ་བྱང་མཚམས་ནས་ཀུན་འཕྱང་བའི་ཅ་ལས་རྒྱ་བ་དང་འབྲེལ་ནས་རྒྱ་བ། བྱེད་ལས། རི་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་ཁོ་ཁོ་འཁྲུག་པར་བྱེད། རེད་དུས་རུབ་ལུགས་ཀྱི་ཤང་ཅ་ཨོ་ལ་རྩས་ཁི་ཐོ་རོས་ (Olfactory) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས།

༤ ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། ཅ་གཏུམ་མོ་མ་ལ་གནས། ལྷ་བའི་ཕྱོགས། གཡོན་བྱང་ཕྱོགས་དབང་པོ་ཅ་ནས་ལྷེ་དང་འབྲེལ་ཏེ་རྒྱ། བྱེད་ལས། རོ་འཛིན་པར་བྱེད། ཅེ་མོ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྒལ་བ་བྱེད། རེད་དུས་རུབ་ལུགས་ཤང་ཅ་རྩེ་ལོ་མོ་རྩིས་རེན་རྒྱལ་ (Glossopharyngeal) དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་སོ།

༥ རོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱང་། གནས་པའི་ཡུལ། ཅ་བདུད་བལ་མ། ལྷ་བའི་ཕྱོགས། ཤང་བའི་གཡོན་བྱང་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱལ་འཚོས་པའི་ཅ་དང་འབྲེལ་ནས་ལུས་ཀྱི་བ་སྟེའི་སྟོ་ཡོངས་རྫོངས་དང་འབྲེལ་ནས་རྒྱ། བྱེད་ལས། རེག་བྱ་འཛིན་པ་བྱེད། ལུས་འདི་ཤི་ནས་ཆ་ཤས་སུ་མ་འཐོར་གྱི་བར་དུ་གནས་ཤིང་ལུས་སྒྲ་བའི་ཁམས་ཡིན། རེད་དུས་རུབ་ལུགས་ཀྱི་ལུས་ལ་འབྲེལ་བའི་ཅ་དཀར་གྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་མཚུངས་སོ།

ཡན་ལག་སྟོག་ཐག་སྟོག་ཤང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟེད་

ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་drop cable ཟེད།

ཡན་ལག་བརྒྱད། དཔལ་ལྷན་གསོ་བ་རིག་པའི་ལུས་ཅན་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ཡན་ལག་མི་འདྲ་
བ་བརྒྱད་མཆིས་ཏེ་ལུས་སྤྱིའི་ནད་ཀྱི་ཡན་ལག་གིས་ནད་ཀྱི་ཡན་ལག་ མོ་ནད་ཀྱི་ཡན་ལག་
གདོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ མཆོན་ཀྱི་ཡན་ལག་ དུག་གི་ཡན་ལག་ གས་པ་གསོ་བའི་ཡན་ལག་ རོ་
ཅའི་ནད་གསོ་བར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་བཅས་བརྒྱད་དོ།

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟ། [མདོན]ཆུ་བོ་གརྒྱ།

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་ཆུ། མངར་བ་དང་། བསིལ་བ། འཇམ་བ། ཡང་བ། དུངས་བ། གཙང་བ།
མགྱིན་བ་ལ་མི་གནོད་བ། ལྟོ་བར་མན་བ་སྟེ་བརྒྱད།

ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་བསྟེན་གནས། བསྟེན་གནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་བ་སྟེ། རྟོག་གཙོད་བ་དང་།
མ་བྱིན་བ་ལེན་བ། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས་ཟ་བ། རྩེ་སོགས་གར་སོགས་གཅིག་ཏུ་བྱས་བ།
མལ་ཆེ་མཐོ་བཅས་སྤོང་བའོ།

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་ཁྲིམས། ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྟན་གྱི་བསྟེན་གནས་དང་དོན་གཅིག་

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྤྱིང་བོ་བསྐྱས་བ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་བོས་མཛད་
པའི་སྤྱན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་ཞིག་

ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་རང་འགྲེལ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དཔལ་བོ་རང་ཉིད་གིས་
མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་བ་ལ། སྤར་རང་ཉིད་གིས་འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་སྤྱན་གྱི་བསྟན་
བཅོས་ཆད་མ་ཞིག་

ཡན་ལག་དན། [མདོན]ཀུན་པོ་འཕམ་ཐག་བ།

ཡན་ལག་ལྟ། ① ཀྱང་ལག་བཞི་དང་མགོ་ ཡན་ལག་ལྟ་ས་ལ་གཏུགས་ནས་བྱུག་བྱ་བ། ② ཀྱང་
ཅིས་སྐབས་ཀྱི་ལྟ་བུས།

ཡན་ལག་ལྟ་ལྟན་གྱི་སྟོར་བ། འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བྱུག་ཆེན་ཁྲིད་པའི་སྟོན་འགྲེལ་
སྟོར་བ་ཡན་ལག་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྟོམ་བ་དང་། རང་ལུས་ལྟར་བསྟོམ་བ། ལྷ་མ་ལ་
མོས་གུས་བསྟོམ་བ། མི་རྟག་པའི་ལྟ་བ་བསྟོམ་བ། བསྟོ་སྟོན་གྱིས་རྒྱས་འདེབས་བ་བཅས་སོ།

ཡན་ལག་ལྔ་པ། [མངོན]རྩིས་སྒྲིག་པ།

ཡན་ལག་ལྔ་སྤྱི་པ། [མངོན]རྩིས་སྒྲིག་པ།

ཡན་ལག་ལྔ་འཛིན་མའི་གཞིར་ཐབ་པའི་བྱ་ག ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་ཐབ་པའི་བྱ་ག་སྟེ། སྤྱིར་སངས་
རྒྱུ་ས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱ་ག་འཆའ་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། ① ལག་པ་གཉིས་སྟོང་ཁར་ཐལ་མོ་སྤྱོར་
བ་ཅམ་གྱི་བྱ་ག་འཆའ་ཚུལ་དང་། ② ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པའི་བྱ་ག་འཆའ་ཚུལ་ཏེ་དེར་སང་
བསྐྱམས་བྱ་ག་ཏུ་གྲགས་པ། ③ ལུས་ཐམས་ཅད་ས་ལ་ཐབ་པའི་བྱ་ག་སྟེ་དེར་སང་བརྒྱུད་ས་
བྱ་ག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྐབས་འདིའི་ཡན་ལག་ལྔ་འཛིན་མའི་
གཞིར་ཐབ་པའི་བྱ་ག་ཅེས་པ་ནི་གཉིས་པ་དེ་ཡིན་ནོ།།

ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་ཐབ་པའི་བྱ་ག ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པ་དང་དོན་འདྲ།

ཡན་ལག་ལྔ་ས་ལ་རེག་པའི་བྱ་ག དབྱལ་བ། ལག་མཐེལ་གཉིས། ལུས་མའི་ལྟ་དང་གཉིས་བཅས་ས་
ལ་གཏུག་པ་ཡིན།

ཡན་ལག་ཅན། ① ཆ་ཤས་འདུས་པའི་ཆོགས་པ། ② [མངོན]ཆོག་པ།

ཡན་ལག་གཅིག་པའི་གཟུགས་ཅན། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་ཅན་དོན་
གྱི་ཡན་ལག་གཅིག་ཁོ་ན་དཔེའི་ཡན་ལག་གཅིག་གི་གཟུགས་ཅན་ཏུ་བྱས་ཤིང་། ཡན་ལག་
ལྔ་ག་མ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གཟུགས་སུ་མ་བཞོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་འདིས་ཡན་ལག་གཉིས་
གཟུགས་སོགས་ཀྱང་མཆོན།

ཡན་ལག་བཅུ་ཆོག འུ་རྒྱུད་གྱི་བསྟེན་སྤྱོད་ཡན་ལག་བཅུའི་ཆོག་སྟེ། གང་ཏུ་སྤྱབ་པའི་གནས་དང་།
དེ་ཉིད་གསུམ། བསམ་གཏན་གསུམ། སྤྱགས་སྤྱབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོག་སྟེ་ཉིན་སྟེག་གི་ཆོག་
དབང་བསྐྱར་གྱི་ཆོག་སྟེ་བཅུའོ།།

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཚན་རྣམ་ཤེས། ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཀུན་གཞི་
ས་སོན་གྱི་ཆའམ། ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱོད་གནས་སུ་དང་པོར་བྱུང་པའི་རྣམ་ཤེས།

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་མ་རེག་པ། དུལ་མི་གསལ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་སེམས་
བྱུང་གང་ཞིག འདུ་བྱེད་ཀུན་སྒོར་ཏུ་བྱུང་བ།

ཡན་ལག་མཆོག་ [མངོན]མགོ།

ཡན་ལག་མཆོག་ལྷན་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མཛེས་མ།

ཡན་ལག་འབྲུག་ཀར་བྱང་ཅིས་སུ་ཡན་ལག་འབྲུག་གི་རེ་མོ་སྟེ་གཉིས་ཤར་ན་ཡུལ་གྱུ་ལ་ལར་ཆར་
འབབ་ཅིང་། ལ་ལར་མི་འབབ། འབྲུ་ཆོག་ས་ཉམས།

ཡན་ལག་ལྷ་བྱའི་བསྟན་བཅོས་བཞི། དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྲགས་བས་མཛད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་
ལས་གཏན་ཆོག་ས་ཐེགས་པ། ཆོད་པའི་རིགས་པ། འབྲེལ་བ་བཟླ་བ། རྒྱུད་གཞན་གྱུབ་པའོ།

ཡན་ལག་སྟོང་། ༡ རྩ་ལས་བྱང་བ་བརྒྱ། ༢ རྩུང་གིས་དེད་བ་བརྒྱ། ༣ ཅི་སྟན་བརྒྱ། ༤ རྩོ་སྟན་བརྒྱ།
༥ རྩོ་སྟན་བརྒྱ། ༦ ཤིང་སྟན་བརྒྱ། ༧ ག་ཤོག་པ་ཅན་བརྒྱ། ༨ གཤོད་པ་ཅན་བརྒྱ། ༩ སྟེང་མོ་
ཅན་བརྒྱ། ༡༠ མཆེ་བ་ཅན་བརྒྱ་སྟེ་སྟོང་ངོ། ། ཡང་ན། ༡ མིག་པ་ཁ་དབྱག་ཅན་བརྒྱ། ༢ མིག་
རྒྱུ་མ་བརྒྱ། ༣ དུག་དང་སྟན་མི་འབྲེད་ངོ། ། འགོ་བ་གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་དང་། ས་གཞི་ཅི་
བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ངོ། །

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན། བྱང་གཞི་འབྲུལ་འཁོར་ཡན་ལག་མང་པོ་ཆོག་ས་པ་ཞིག་ལ་དཔེར་
མཆོན་ན་རང་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ལ་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། སྟོག་ཤིང་སོགས་དེའི་ཡན་
ལག་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཐུན་མོང་གི་ཐ་སྟངས་ཞིག་

ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ། རྣམ་དབྱེ་དུག་པ་འབྲེལ་སྒྲུབ་ནང་གསེས། ཤིང་གི་ཡལ་
ག་ལག་པའི་སོར་མོ། མེ་ཉོག་གི་འདབ་མ།

ཡན་ལག་སྟེ་ཆན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་subunit ཟེར།

ཡན་ལག་བརྒྱ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཞིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་subnet ཟེར།

ཡན་ལག་བྲུག་པ། [མངོན]བྲུ་སྟེ་མིང་།

ཡན་ལག་བདུན་པ། ཆོས་སྒྲུབ་པའི་སྟོན་འགྲོའི་སྟོར་པའི་ཆོས་བདུན་ཉེ་ཆོག་ས་བསགས་ཡན་ལག་བདུན་
པ་དང་། རྒྱན་བཤགས་ཡན་ལག་བདུན་པ་དང་། སྒྲགས་སྟོགས་གྱི་ཡན་ལག་བདུན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡན་ལག་དབྱེ་ས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་branchpointཟེད།

ཡན་ལག་འབྱུང་། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྟོན་པའི་བཀའ་བསྐོས་ལྟར་རི་པོ་
གངས་ཅན་ན་གནས་ནས་བསྟན་པའི་གཉེར་འཛིན་པ།

ཡན་ལག་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ། བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི་མཛོན་དུ་བྱས་པ་ན། འདས་པའི་ཡན་
ལག་ལས་གྲོལ་བའི་དོན།

ཡན་ལག་དམར། [མཛོན]གཟའ་མིག་དམར།

ཡན་ལག་ཆིགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས། དབྱི་ཆིགས་གཉིས་དང་། དབྱང་ཆིགས་གཉིས། དུས་ཆིགས་
གཉིས། བྱ་ཆིགས་གཉིས། མཁྲིག་ཆིགས་གཉིས། ལོང་ཆིགས་གཉིས་བཅས་བཅུ་གཉིས་ལ་
ཟེར་རྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཆིགས་ཆེན་བཅུ་གཉིས་དབྱི་དང་དབྱང་བ་དང་། དུས་
པོ་བྱ་པོ་མཁྲིག་མ་ལོང་ཆིགས་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡན་ལག་བཞི། གཟུགས་སྐྱབ་ཡན་ལག་ རྟོག་སྐྱབ་ཡན་ལག་ བདེ་སྐྱབ་ཡན་ལག་ བདེ་བ་འབྱུབ་
པའི་ཡན་ལག་བཅས་སོ།།

ཡན་ལག་བཞི་པ། [མཛོན]དམག་དབྱང་བཞི།

ཡན་ལག་བཞི་པའི་དབྱང་། ཉ་དམག་དང་། ཁྲང་པོ་ཆེའི་དམག་གི་ད་ཉའི་དམག་ ཀྱང་ཐང་གི་དམག་
བཅས་བཞི་ཡོད་པའི་དམག་དབྱང་།

ཡན་ལག་རྒྱང་ལ། དུས་གྱི་འཁོར་ལོ་ནས་གསུངས་པའི་ཅ་བའི་རྒྱང་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱང་གཉིས་
དབྱེ་པའི་ཡ་གྲུལ་སྤྱད་དང་། ཅུས་སྤྲུལ། ཅངས་པ། ལྟས་སྤྱིན། འོར་རྒྱས་བཅས་ཡན་ལག་གི་
རྒྱང་ལྡེའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། ཀལ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་མཛོན་པའི་ཟབ་མོའི་ནང་གི་དོན་ལས།
བདེན་བྲལ་རྒྱབ་ཕྱོགས་རྒྱང་མཆོམས་དང་། གཡོན་ཕྱོགས་དབང་ལྡན་རིམ་པ་ལྟར། རྒྱ་སོགས་
ཡན་ལག་རྒྱང་ལ་སྟེ། རྒྱ་ཡི་གཟུགས་འཛིན་ལུས་སྟེག་ཤེད། ཅུས་སྤྲུལ་སྤྱ་འཛིན་ཀྱང་ལག་
བསྟོད། ཅངས་པས་བྱི་འཛིན་ཁོ་འབྱུག་ཤེད། ལྟས་སྤྱིན་རོ་འཛིན་སྤུལ་བ་ཤེད། འོར་རྒྱས་རེག་
འཛིན་ལུས་འདི་ལ། ཤི་ནས་མ་འཛོར་བར་དུ་གནས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡན་ལག་ལས་ཆོག་སྟོན་མཁུ་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཞིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་subprogram ཟེད།

ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་འབྲེས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུ་གི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་བཅུའི་
ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བ་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་བྱེ་བ་སྟོན་པར་མཛད་པ་
ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་པར་འབྲེས་པ།

ཡན་སོང་མེད་པ། ལྷ་ལྷ་ཡངས་སུ་མ་སོང་བའི་དམ་འཛིན།

ཡན་རྒྱུ་དགོན་པ། བྱལ་བཏབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡབ། ① པའི་ཞེས། ② སྦྱིབས། པསིལ་ཡབ། མདའ་ཡབ། ③ པོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ།

ཡབ་ཀྱི་མཁས་ལས་གསུམ། སྦྱིད་བྱེད་མ། འབེབ་བྱེད་མ། བསྐྱལ་བྱེད་མའོ།

ཡབ་ཀྱི་བོ་བུས། ཡབ་འདས་པའི་ཆབ་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པ།

ཡབ་ཀྱི་རྒྱ་བཞི། གསང་བ་ཅ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་སྤེལ་སྟེ་ཐེག་མའི་བཞུགས་གནས་ཁྲད་པ། རྒྱ་
བའི་ལམ་རྒྱུངས་པ། གཤེགས་ལུལ་རྩོམ་ཆེ་རྒྱ་བསྟོན་ལུས་ཀྱི་མཁའ་གསང་སྟེ་བཞིའོ།

ཡབ་ཀྱི་བྱལ་བྱ་དུག་དུག་དང་། རྩ་བྱ་མཁུལ་བྱ་བྱ་བྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ཐལ་ཆེན་
ཀྱི་ཆོས་བྱ་དུག་གོ།

ཡབ་ཀྱི་འབག་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་འབག་

ཡབ་རྒྱལ་པོ། ཡབ་ཀྱང་ཡིན་ལ་རྒྱལ་པོ་འང་ཡིན་པ།

ཡབ་གཅིག་རང་གི་པའི་ཞེས་འཇམ་བཅེ་བཀྱར་ཆེ་བའི་མིང་།

ཡབ་ཆེན། སྤྱུས་མི་དག་སྦྱུང་གི་སྤྱུ་གུའི་པ་ཡི་ཆེ་མིང་རམ་ཞེས།

ཡབ་རྩེ། རང་གི་བྱ་སོགས་ཉེ་འཁོར་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་འཁོད་པའི་ཞེས། ས་སྦྱོང་ཡབ་རྩེ་རྒྱལ་པོ།

ཡབ་རྩེ་རྩེ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཆོ། གཤེགས་དུ་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཡབ་པ། [རྩིང་]རྩིགས།

ཡབ་འབངས། པ་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་མེད།

ཡབ་འབངས་རུས་བྱག་སྒར་བོད་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོས་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་སྐབས་རྒྱལ་རིགས་

སུ་གཏོགས་པའི་རུས་ཏེ། མྱོ། གཉག་པས། བླང་། ལྷུབས། སེ། སློ་བཅས་བྱག་

ཡབ་མེས། ① བ་དང་མེས་པོ། ② མེས་པོ་སྐར་བས།

ཡབ་གཞིས། གནའ་དུས་བོད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་འབྲུངས་པའི་ཁྲིམ་ཆང་ལ་ཟེར།

ཡབ་ཡབ་པོ། སེམས་རང་སར་གནས་མི་བྱུབ་པ།

ཡབ་ཡུམ། ① བ་མ་གཉིས། ② ཁྱོ་བྲག་གཉིས།

ཡབ་ཡོབ། ཡ་བེ་ཡོ་བེའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཡབ་ཤེར་ནག་པོ། ལྷ་སྤྱིན་སྤེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བདུད་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་

ཡབ་སྲས། ① བ་དང་བྲ། ② སློབ་དཔོན་དང་སློབ་མ།

ཡབ་སྲས་ལྷ། ལྷ་སྐྱབ། ལྷ་རྩ་དེ་ག། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས། ལྷའི་བྱང་ཚུབ། རྒྱ་བ་བྲགས་པ་བཅས་ཡིན།

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་དེ་ཁོ་ན་དེས་པར་བསྐྱན་པའི་བམ་པོ་བཙུ་བ་

ཡེ་འུ་ཉེར་བྱག་དང་། ཡོ་ཡོ་ཀ་བཞི་སྟོང་ལྷ་བརྒྱ་ཡོད་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ལྷོ་ཡེ་ཐུ་བོ་རྟེ་

དང་། ཇི་ན་མི་ཉ་དང་། དུ་ན་ལྷོ་ལ་དང་། ཡོ་རྩ་བ་བན་དེ་ཡེ་ཤེས་སྤེས་བསྐྱར་ཅིང་ཁྲིམ་ཏེ་སྐད་

གསར་བཅད་ཀྱིས་བཙུང་བའོ།

ཡབ་ལྷ་བཟའ་བྱག་གི་སྲས་ལྷ་རབས་མཆེད་བདུན། ༡ ལྷ་རོང་ཙོམ་པོ། ༢ ཁྲི་བ་སྐྱག་གཟིག་ ༣ ཐེན་

ཆོ་ཟོ་འབྲལ་བཅས་གཅེན་གསུམ། ༤ ལྷེ་ལྷ་ཟླ་བཅན། ༥ ལྷེ་ལྷ་ཟླ་བཅན། ༦ ལྷེ་ལྷ་ཟླ་ཟླ་

ཟེན་བཅན་གསུམ་སྤེ་གཙུང་གསུམ། ༧ བར་གྱི་ཟླ་ཟླ་བཅན་པོ།

ཡབ་ལྷ་སྤེ་བྱག་བོད་ཡུལ་སྐྱོང་བའི་གདོད་མའི་ལྷ་རིགས་ཞིག་

ཡམ། ① ཡམས་དང་འབྲ། ② བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་

ཡམ་བྲ། རྟེ་སྐལ་འི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཏེ་མ་བྲ།

ཡམ་མེ་བ། ཏ་ལམ་མམ་རགས་ཙམ། སློབ་སྦྱོང་ཡམ་མེ་བ་ཞིག་ལས་བྱེད་རྒྱ་མ་བྱུང་།

ཡམ་མེ་ཡོམ་མེ། ① འགྲུལ་སྐྱངས་སམ་གཡོ་ཚུལ་ཞིག་ཤིང་འགོ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱོད་དེ་ཡམ་མེ་ཡོམ་

མེ་བྱེད། ཟམ་བ་ཡམ་ཡོམ་བྱེད་པ། ② ཆིག་དོན་རགས་རིས་ཙམ། ཡམ་ཡོམ་ལ་ལུས་པ།

གསལ་པོ་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཡམ་མེ་ཡོམ་མེ་ཞིག་གིས་གོ་རྟོགས་ལ་ཕན་མི་རོགས།
ཡམ་ཡོམ། ཡམ་མེ་ཡོམ་མེའི་བསྐྱེས་ཆེན།
ཡམ་ཤིང་། ལྷགས་ཀྱི་སྦྱིན་སྲེག་གི་རྩལ་འོམ་བྱ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྤྲེའི་ཤིང་དང་། བྱང་
ཤིང་། བྱིན་ཟའི་ཤིང་། སྦྱིན་སྲེག་ཤིང་། ཆེན་བྱེད་ཤིང་། ལྷགས་ཀྱི་ཤིང་། ཤིང་བྱ། སྲེག་ཤིང་།
རྟོམ་ཤིང་བཅས་སོ།།

ཡམ་ཤུད་དམར་པོ། བཅན་མྱོད་འབར་བ་སྦྱན་བདུན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།
ཡམས། ① རིམས་ནད། དལ་ཡམས། ② རྒྱ་མཚན་ཉན་ཉན་བཤད་རྒྱ་མེད་པའི་ཆོད་བཤད།
མཁས་རྫོམ་བཤད་ཡམས། ར་ཡམས་སུ་བཤད་པ། བཤད་ཡམས་འབྲམས་པ།
ཡམས་ནད། འགོ་བའི་རིམས་ནད། ཡམས་ནད་ཀྱིས་ལུས་ཅན་གྱི་སྲོག་སྲོགས་པ།
ཡམས་རེ། འགའ་རེའམ་ཁ་གས་དང་། ལྷང་གས་ཀྱི་དོན།
ཡའི་བ་དགོན་པ། རབ་བྱང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་ལབ་བསོད་ནམས་ཅེ་
མོས་བཏབ། རྩོམ་དགོན་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་ལུང་ལུང་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར། ① ཡས་མས་གཉིས་ཀྱི་ཡམ། ཡར་འབྲམ་མར་སྦྱལ། ཡར་བཤད་མར་བཤད། ཡར་རྒྱངས་
ཤོར་དང་། མར་ཐེགས་ཤོར་མེད་པ། ② འཐར་བའམ་འཐོར་པ། ཁོང་གི་མགོ་ལ་ཡར་རྩོད་ཐོག་
ནས་ཆ་བཟོས་འདུག དེ་བྱིན་སྐད་ཏུ་upཟེད།

ཡར་ལྷངས། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱི་གཞིར་རྫོང་ཁོངས་ཡར་ལྷ་གས་པའི་ཆུ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།
ཡར་ལྷངས་བཟ་ཤིས་ཞོལ་པ། ལྷར་འབྱོངས་རྒྱས་བཟ་ཤིས་ཞོལ་པའི་རྩལ་སུ་བཅུགས་པའི་བོད་
ཀྱི་ཆོས་གར་ཆོགས་པ་ཞིག་གི་མིང་།

ཡར་ལྷངས་ཁ་རིལ། ལུལ་ཡར་ལྷངས་ནས་བཟོས་པའི་ལྷ་མ་ཐོན་པའི་མཐེལ་ཞིག།
ཡར་ལྷངས་གཅང་པོ། བོད་ཏུ་ཡོད་པའི་གཅང་པོ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་གི་མིང་། གཅང་པོ་དེ་མངའ་རིས་
ས་ཁུལ་སྤྱི་བྱིང་རྫོང་གི་མཆོ་མ་ཕམ་གར་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་། གཅང་པོ་དེའི་སྤྱིད་རྒྱུད་ལ་ཏ་
མཆོག་ཁ་འབབ་ཟེད། དེ་ནས་གཅང་གི་ས་ཆ་བརྒྱད་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཁོངས་སྤྱི་གཞིར་རྫོང་གི་

ཡར་ཁྲུང་ས་ཡུལ་དུ་འབབ་སྐབས་ཡར་ཁྲུང་ས་གཙང་པོ་ཟེར། དེ་ནས་སུ་མ་བྱུང་གིས་ཤར་
ཕྱོགས་སུ་བབ་སྟེ། ཞོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་ས་ཁུལ་མེ་ཉོག་རྫོང་གི་ཉེ་འདབས་ནས་ཁ་སྐོ་ཕྱོགས་ལ་
གཏད་ནས་ཉིན་རྒྱ་དང་། ཟུང་ག་ལ་བརྒྱད་ཉིན་རྒྱ་རྒྱ་མཆོར་འབབ་གྲིན་ཡོད། གཙང་པོ་འདྲིེ་
རྒྱུད་ཀྱི་བོད་ཡུལ་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ཐོན་ཁུངས་ཕུན་ཆོགས་ཤིང་གནམ་གཤིས་ཡག་པོ་ཡོད་
པས། བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཐོག་མར་ས་ཁུལ་དེ་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བ་དང་། གཉལ་ཁྲི་བཙན་པོ་
ནས་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བར་གྱི་སྤྱད་དོན་ལྟེ་གནས་ཤིག་རེད།

ཡར་སྐྱེད། ཞོང་འཕེལ་ལམ་འཆར་ལོངས།

ཡར་དཀར། བྱེན་གཟར་པོ།

ཡར་ཁམས་བྱང་མ་རི་བརྒྱད། བོད་ཡུལ་བྱང་ཐང་གི་འགྲོག་ཕྱེ་སྤྱིའི་མིང་སྟེ། དེར་དུས་ནག་ཚུ་ས་
ཁུལ་གྱི་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རྫོང་ཁག་ནམས་དང་། རྩ་སྟོད་རྫོང་དང་། འཕྲི་སྟོད་རྫོང་གི་བྱང་
ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་འདི་དག་གི་མིང་ཡིན།

ཡར་ཁུང་། ཡ་མ། སྐུ་ཤ་རིད་པའི་ཀན་པོ་ཆོ་ཡར་ཁུང་ཡང་རྒྱལ་འདུག

ཡར་གར། གནས་མཐོ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཡར་གའི་རི། ཁྲིམ་ཡར་ག་མར་ག་ཞེས་བ།

ཡར་རྒྱབ། ① ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཆིག་སྟོད་སྤྲད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་སྤྲད་མ། ཞོང་འོག་གཉིས་སུ་
དབྱེ་བའི་གོང་མའི་ཕྱོགས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། དར་ཅེ་མདོའི་ཡར་རྒྱབ་ལ་མི་ཉག་ར་ར་ཁ་ཡོད་
བ་རེད་ལྟ་བུ། ② སྟོན་དུས་བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཞིག་སྟེ། ཕྱེ་བ་ཡར་རྒྱབ་པ་ཞེས་དེར་སྟོལ་
ས་ཁུལ་འདིར་ཡོད་བ་མདོན།

ཡར་རྒྱས། ཉུང་བ་ནས་མང་བར་འཕར་བའི་ཆ་སྟེ། སྟོབས་འབྱོར་ཡར་རྒྱས་སུ་སོང་། བཟོ་ལས་
ཡར་རྒྱས་སུ་བཏང་། ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡར་རྒྱབ། འཁྲིག་བ་སྟོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགྲུལ་གྱི་ནམ་བཤེག་པོ་མོ་འཁྲིག་བ་སྟོད་
པའི་སྐབས་སུ་ཆགས་པའི་བདེ་བའི་ཆོར་བ་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་བྱུང་མེད་ཀྱིས་འོག་ནས་ཡར་
འགྲུལ་བ་སྟོད་བྱ་བའི་ལས།

ཡར་འགོ་དགོན། ཡར་འགོ་དགོན་བཟ་ཤིས་ལྷ་སྤང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ལྷ་མ་དཔལ་མཆོག་གིས་

གསར་འདེབས་མཛད། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གུ་མཐའ་ཇོ་ནང་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་པོ་ད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྒྱ་བ་པོ་དང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡར་འགྲེལ། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཞིག་སྟེ།
དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་scroll ubཟེར།
ཡར་འགྲེལ་སྐྱོག་ཁུལ་ཞིག་སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་uplinkཟེར།
ཡར་མགོན། འདི་ནང་པའི་ཆོག་རྣམས་སུ་མགོན་རིགས་བཞི་དང་། མགོན་རིགས་དྲུག་བཅས་དབྱེ་
སྟོལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཡར་མགོན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཡིན།
ཡར་མགོན་གཉིས། དཀོན་མཆོག་སྤྱི་ཞུའི་མགོན་དང་། མགོན་པོ་ཡོན་ཏན་གྱི་མགོན་གཉིས་ལ་ཟེར།
ཡར་མགོན་གསུམ། དཀོན་མཆོག་སྤྱི་ཞུའི་མགོན། རྒྱ་མ་ཡི་དམ་གྱི་མགོན། ཆོས་སྐྱོང་ཡུལ་རྣམས་མགོན།
ཡར་ངོ་། རྒྱ་བའི་དཀར་ཆ་ཡར་འཕེལ་བ་དང་། དཀར་ཕྱོགས་གྱི་དུས་ཆེས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔའི་
བར། ཡར་ངོའི་ཆེས་བརྒྱད། ཡར་ངོའི་རྒྱ་བ་ལྟར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་དཀར་ཕྱོགས་དང་། གང་ཕྱོགས། རྒྱ་ཕྱོགས། ཕྱོགས་སྟེ་ལ། འཕེལ་ཕྱོགས། ཞི་
ཕྱོགས་བཅས་སོ།
ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ། ཉག་པ་རྒྱ་བའི་ཡར་ངོ་ལ་བྱིས་དུ་སྟེ་བས་ན་ཡར་ངོ་སྟོན་འགྲོ་ཞེས་བྱ།
ཡར་བཅད་བ། གོང་དུ་ཕྱད་པ་སྟེ་དམིགས་བསལ་བཏང་བ། ལོ་ན་ཆུན་པོ་དང་བྱིས་པ་ནད་པ་ཉམ་
རྒྱུད་བ་བཅས་ཡར་བཅད་ནས་ཆང་མ་ལས་ཀར་ཞུགས་པ།
ཡར་བརྟག་པ། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཞིག་
སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་loadedཟེར།
ཡར་ཆབ་གཅོང་པོ། ཡར་ཁྲུངས་གཅོང་པོ་སྟེ་འབྲོངས་རྒྱས་ཇོང་དང་སྟེ་གདོང་ཇོང་བརྒྱད་སྐབས་ཀྱི་མིང་།
ཡར་རྩ། ལྟོ་ཁའི་རྩ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཡར་རྩ་ཤམ་བུའི་རྩ་ཞེས་བརྒྱས་ནས་ཡར་རྩ་ཞེས་ཟེར།
ཡར་ཆོབ་ཆོབ། ① ཡར་འཕར་བ། ② སྤྱང་བ།
ཡར་མཆོད་མར་སྦྱིན། ཡར་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་འབུལ་བ་དང་། མར་དན་སྐྱོང་ལ་སྦྱིན་པ་

གཏོང་བ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་སྤེལ་མཐོན་དང་མགོན་པོ་ཡོན་ཏན་མཐོན་ཏེ། ཡར་མཐོན་གཉིས་དང་། རིགས་ཁྲུག་སྤྱིང་ཟེའི་མཐོན་དང་གདོན་བགལས་ལན་ཆགས་མཐོན་ཏེ། མར་མཐོན་གཉིས་བཅས་མཐོན་ཆོན་བཞི་ལ་མཆོད་འབུལ་སྦྱིན་གཏོང་།

ཡར་ལྷ། ལེགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྦྱོབ་པའི་བྱ་སྦྱོང་གི་མིང་སྟེ། མི་བཟང་པོར་ཁ་མིག་ཡར་ལྷ་གིས་ཞེས་པ། ཡར་ལྷོས། ལེགས་པ་འཕམ་བཟང་བར་མིག་དཔེ་ལྷ་བ།

ཡར་སྟེང་དགོན། འདི་རྫོ་མོ་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མཇུག་ཅུམ་ན་བྲག་དཀར་སྐྱ་མ་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་གྱི་སྒོ་བ་མ་འཇམ་དབྱངས་ལྷ་བའི་སྐྱ་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། སྐབས་དེར་ཆོས་སྐར་རི་ཁྲོད་ཟེར། དེ་རྗེས་སྐྱ་མ་འཇམ་དབྱངས་གྱི་སྒོ་བ་མ་ཨ་ནེ་ཆེ་རིང་དཔལ་མོ་དང་། སྒོ་བཟང་ཆོས་སྦྱིང་མོགས་གིས་ཆོས་སྐར་དེ་རི་འདབས་སུ་སྦྱོས་ནས་ལྷ་ཁང་ཞིག་བཞེངས། དམངས་གཙུག་པོས་བསྐྱར་སྐབས་དགོན་པ་དེ་རྩ་བ་ནས་བརྒྱགས་པའི་བྱལ་ན་དཀར་རག་སྟེ་ལུང་བསྟན་བཞིན་ཡར་སྟེང་དགོན་པ་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་སྟོད་སྐྱལ་སྐྱུ་རྩིང་ཁ་བ། དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་དུ་ལྷོ་ཁ་ཡར་སྟོད་དུ་སྐྱུ་འབྱུངས། ཁོང་ནི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་འཛིན་བརྟན་བཞེས་སྐྱུན་ལ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་བྲག་བཟོའི་བཅུ་བྱ་ནི་བཟ་གིས་ལྷན་པོ་དང་། འབྲས་སྤྱངས་མོགས་དགོན་པ་མང་པོར་ཡོད་པར་གྲགས།

ཡར་སྟོད་སྐྱལ་སྐྱུ་ནམ་མཁའ་བཟ་གིས། དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་དུས་འགོ་ཅུམ་ལ་ལྷོ་ཁ་ཡར་སྟོད་དུ་སྐྱུ་འབྱུངས། ཟུང་དུའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་ཆོས་དང་རིག་གནས་ལ་སྤྱངས། སྐྱ་གཞོན་ལུའི་དུས་ཨེ་ལ་ཕྱོན་ནས་སྐལ་ལྷན་ཤར་ཕྱོགས་པ་དཀོན་མཆོག་པན་བདེ་བྱ་བ་སྒོ་བ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་སྤྱན་བྲིས་གྱི་ལག་རྒྱུན་བསྐྱབས་ཤིང་བྲིས་ལ་མངའ་བརྟེས། ཀམ་ སྐར་བྲིས་ཞེས་པའི་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་གསར་པ་ཞིག་སྟོལ་བཏོད་པོའི་གས་གིག་ཡིན།

ཡར་སྔོན་བྲག་ལ་སྔོ་ཁ་ཡར་སྐྱང་བུའི་ལ་ཞིག་གི་མིང་། ཡར་གཏོག་ཡུལ་སྐྱང་ལ་ཡར་ལེགས་པའི་
རིགས་བྱེད་པར་སྐྱལ་བའི་བྱ་སྔོན་གྱི་མིང་སྟེ། རང་ཉིད་ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ན་གཞོན་ཆོར་རིག་
གནས་སྒོའ་པར་ཡར་གཏོག་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་བ།

ཡར་ཐོན། སྔོན་ལས་གོང་དུ་འཕགས་པའི་ཆ་སྟེ། ལག་རྩལ་ཡར་ཐོན་བྱུང་། ཡར་ཐོན་པ་ཞེས་བ།
ཡར་དར། གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ།

ཡར་རྒྱ། དམིགས་སར་མ་སོག་པར་གཞན་དུ་འབྱོགས་པའི་རྒྱ། དམིགས་པའི་གནད་ལ་མ་ཐེབས་
པར་ཡར་རྒྱ་གཞན་ལ་སོག་ནས་བསྐྱད་སྔོན་བཅོས་བ།

ཡར་ལྗང་། ཉལ་ས་སོགས་ནས་ཡར་ལང་བ།

ཡར་ལྗིང་། སྤེང་དུ་འབྱོ་བའམ་འཕུར་བ། ལྗང་བུ་ཆོན་ཁ་རྒྱས་མཁའ་ལ་ཡར་ལྗིང་བ།

ཡར་ལྗོག་གེན་ལྗོག་བཀའ་ལ་ཡར་ལྗོག་

ཡར་ནང་། ལུང་བའམ་གོང་ཆོའི་ཡར་ཕྱོགས། རི་ཆེན་པོ་དེའི་ཡར་ནང་ན་གོང་ཆོ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་
མར་ནང་ན་གསལ་ཆ་ལ་སྒྱག་པོ་ཡོད།

ཡར་ནང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་གནས་བརྒྱུད། ༡ རྫོང་ཉིན་བྲག་ཕུག་ ༢ མར་ནང་བྲག་དཀར། ༣ གཉལ་
གོང་བྲག་དཀར། ༤ གཤམ་ལ་པོང་འོག་ ༥ རི་གིན་སྐམ་བྲག་ ༦ སྐག་ཆང་ལྷ་མོ། ༧ ཉང་
ཆང་སྐག་ལུང་བྲག་ ༨ ཤེས་དགེ་ལུང་བ་བརྒྱུད།

ཡར་སྟེ། ལས་གྱི་རྩེ་མོ།

ཡར་སྔོན་སྒྲ་སྔོན་ཆལ། རྒྱ་མ་ཡར་སྔོན་སྒྲ་སྔོན་ཆལ། ལྷ་ས་སྤྱིད་རྩེ་བཀའ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་རྩ་
པའི་ཉིན་ལམ་བྱེད་དང་གཉིས་གྱི་ས་ན་རྒྱ་མ་ཁྱི་སྐྱང་དེང་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་ཡོད་
པའི་གོང་ཆོ་སྔོན་ཤིང་ནགས་ཆལ་མང་པོས་ཁོངས་པ་ཞིག་ཡོད། དེ་ནི་སྤར་བོད་གྱི་བཅན་
པོའི་ནང་ནས་རྒྱལ་ས་ཆེན་གྱི་མཛད་རྗེས་ཆེ་བ་སྔོང་བཅན་སྐམ་པོའི་འབྲུངས་ཡུལ་ཡིན།

ཡར་སྟོ། སྟོག་སྐྱང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྔོན་པའི་ཆེད་སྔོན་ཐ་སྐྱད་ཞིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་up moveཟེར།

ཡར་བྱར། ལས་སོགས་ཅ་ལག་མང་པོ་བརྟེན་པར་འགྲོ་བ་རྒྱ་ལ་ཟེར།

ཡར་འཕགས་པ། ① སྟེང་དུ་ཐོན་པའམ་མཐོན་པོར་གྱུར་པ། ② བྱང་པར་དུ་འཕགས་པ།
ཡར་འཕར་དུས་ཚོད། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཞིག་སྟེ། དེའི་རྒྱ་དུ་rise timeཟེད།

ཡར་འཕར་པ། ① མང་དུ་སོང་པ། མཚོ་ཆུ་ཡར་འཕར་པ། ཁྲོམ་ཆུ་ཡར་འཕར་པ། ② བྱེན་དུ་འཕར་
པ། ས་ནས་ཡར་འཕར་པ། སྤྱུ་ཤིང་གི་ཡལ་ག་ལ་ཡར་འཕར་པ།
ཡར་པ། འབྱར་པ། ཁ་འཐོར་པ། བྱ་ནས་ཡར་པ། རྩོམ་ཅག་པའི་དུམ་བྱ་རྒྱུ་མས་ཤིང་དུ་ཡར་པ། མེ་
སྒྲག་ཡར་པ།

ཡར་བེལ། ལོ་གཅིག་ལོན་པའི་བེལ་སྟེ་ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་ཡ་དུ་ཟེད།

ཡར་འབྲོག་རྒྱལ་ཅེ་ས་ཁུལ་ཁོངས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་གི་ས་ཆ་ཞིག།

ཡར་འབྲོག་ཁིད་པོན། སྤར་ས་སྤྱི་པོད་ལ་དབང་བཟུང་བའི་སྐབས། ཁི་སྟོར་བཅུ་གསུམ་སོ་སོར་
ཁིད་པོན་རེ་བསྟོས་པ་ལས། སྤེ་བ་སྤྱད་ཀར་ཅེ་པར་ཡར་འབྲོག་ཁིད་པོན་གྱི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་
ནས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་འདི་པོ་བྱང་ལྷ་བྱ་བྱས་ཤིང་། ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་ལེན་ཞེས་འབྲི་
གྲང་པར་དམག་བྱངས་པ་པོ་དེ་དང་། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱི་བྱང་ལྷ་པའི་ཡུམ་ཡང་མི་ཆང་འདིའི་མི་
རྒྱུད་ཡིན་ཚུལ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱི་བྱང་ལྷ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཐར་ནང་གསལ།

ཡར་འབྲོག་གི་རྒྱ་གཉེར་ཆེན་པོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། བོད་ལྗོངས་སུ་ཡོངས་སུ་གསལ་པའི་
མཚོ་ཆེན་བཞིའི་ནང་གསལ་ས་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ་སྟེ་དེང་སངས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་དཔལ་སྤེའི་
ས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་འབྲོག་སྒྲག་ལུང། སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་གི་ས་ཆ་སྤར་པོད་ཁི་སྟོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག།
ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་རྒྱུད་དང་གཙང་པོའི་ལྷོ་ངོས། སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྫོང་
གི་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་འཁོར་རྒྱ་སྤྱི་ལེ་བྱ་བཞི་6'1'དང་མཚོའི་ངོས་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་
ངོས་ལས་སྤྱི་༩༩༩9ཡིན་པ། གཉིད་ཟབ་ཤོས་ཀྱི་སར་མེ་ཁི་5'1'ཡོད་པ། མཚོའི་ནང་དུ་ཉ་
རིགས་འབེལ་པ། མཚོ་འགྲམ་དུ་རྩ་སྤྱ་རྩ་སྤྱ་འཛོམས་པས་འབྲོག་ས་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། མཚོ་
དེའི་རྒྱབ་བྱང་གི་མཚོ་སྤར་མཚོ་ཆུ་ཡར་ལྷངས་གཙང་པོར་རྒྱག་པའི་ལམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ད་

ལྷ་བྱེ་འདས་གྲིས་བཀག་ནས་ཚུ་རྒྱལ་ས་མེད་པའི་སྐམ་སའི་ནང་ཁུལ་གྱི་མཆོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།
ཡར་མ། བེའུ་སྤྱེས་ནས་ལོ་གཅིག་ཁོག་སྤོང་དུ་བསྐྱད་དེ་འོ་མ་བྱེད་ཅམ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་འབྲི་སོགས།
ཡར་མར། ① འབྲི་ཡར་མའི་འོ་མ་ལས་བཏོན་པའི་མར། ② ཕྱོགས་ཡས་མས་འགྲོ་བའི་ལམ་ཕྱོགས།
ཡར་མོ་སྐྱངས། ཡར་སྐྱངས་གྱི་མིང་རྟེན།
ཡར་ཆེས། རྒྱ་བ་ཡར་འོ་ཆེས་གྲངས། རྒྱ་སྤོང་རྒྱ་བའི་ཡར་ཆེས་བཅོ་ལྔ།
ཡར་ཞོ། འབྲི་སོགས་ཡར་མའི་འོ་མས་བཅོས་པའི་ཞོ།
ཡར་ཟ་མར་ལུག་ཟས་མ་ཞུ་བར་ཐུར་དུ་འབྱུང་བ།
ཡར་བཟེད། ① ཡས་སྤོན་དང་དོན་གཅིག་ ② སྤོང་གི་ཁ་གྲུན་དུ་ཡར་བཟེད་བ།
ཡར་ཡར། ① གོང་ནས་གོང་དུ་འགྲོ་བ། ང་ཆོ་ཡར་ཡར་འགྲོ་དུས། ཁ་བ་མར་མར་བབ་བྱུང་། ②
ཆད་པ་འམ་འམར་བ། མདུང་ཁ་རིང་སྐར་མདའ་ཡར་མར་རེད།
ཡར་རེ་ཁྲིད། བཏབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་སྤྱོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡར་རེམ་སྤྱིག་སྤྱིག་སྤྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤོང་ཐ་སྤྱད་ཞིག་
སྤྱི་དཔྱེན་སྤྱོད་དུ་up sort ཟེད།
ཡར་རེ། བེའུ་ལོ་གཉིས་ལོན་བ་ལ་ཟེད། ཐོ་ཡར་མོ་ཡར་ཞེས་ཡར་རེ་ཐོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བ།
ཡར་རེ་ཡོར་རེ། ཁྲར་ཁྲོར། གོམ་བ་ཡར་རེ་ཡོར་རེ་སྤོས་བ། གོམ་བ་ཡར་རེ་ཡོར་རེ་སྤོས་ཏེ་འགྲོ་བ།
ཡར་ལངས་བ། ① ཉལ་བ་དང་བསྐྱད་བ་ལས་ལྷང་བ། ཡར་ལངས་ནས་བྱ་རྒྱུད་བྱེད། ② ལོག་སྤོང་
དབང་སྐྱར་གྱི་ལོག་ནས་ཐར་གྲོལ་ཐོབ་བ། ངལ་རྩོལ་མི་དམངས་རྣམས་ཡར་ལངས་ཟེན།
ཡར་ལུང་། ལུལ་གྱི་མིང་།
ཡར་ལུང་དགོན། རྫོང་གྲུབ་སྤྱི་མཉམས་དང་པོ་འཛིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་འོད་ཟེར་གྲིས་བཏབ། དུས་ཆོད་
མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན།
ཡར་ལུང་ཐུར་ཆེན་དགོན་བ། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོ་ཤི་སྤོ་བཟང་བསྐྱར་བ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་ཐོག་
མར་བྲག་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥་ལོར་བསྐྱར་བཞེངས་བྲས།

གྲུབ་མཐའ་སྟོན་བཀའ་བརྒྱུད་པ་དང་བྲིས་དགེ་ལུགས་པར་སྒྱུར། ད་ལྟ་ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་དཔལ་རིས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་ལུང་འབྲོང་པོ། ཡར་ལུང་ཅེད་ཐང་གི་ལྟོ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་གནས་པའི་འབྲོང་པོའི་ཡུལ་ཉེ་དང་
སང་འབྲོང་རྒྱས་རྫོང་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།

ཡར་ལུང་བང་སའི་རྫོང་དེ་གི་ཡི་གེ རྒྱལ་པོ་སད་ན་ལེགས་མཛེད་ཡོན་ནས་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྤྱི་
ཉིག་བཅན་པོ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡི་བང་སའི་རྫོང་དང་ཡར་ལུང་དུ་ཡོད་པ་སྤྱར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་
མཁས་པ་མང་པོའི་རྣམ་ཐར་ནང་འཁོད་ཀྱང་། རྫོང་དེ་གི་ཡི་གེ་ཆ་ཆང་བ་ལྟས་པའི་དབྱང་
གཞིའི་ཡིག་རིགས་ད་པན་མ་མཐོང་ལགས།

ཡར་ལུང་སོག་ཁ། ཡར་ལུང་གི་ཡུལ་གྱི་དབྱིབས་ནི་ལུག་དང་གཡག་གི་སོག་པའི་དབྱིབས་དང་
འབྲ་བར་བྱང་ཕྱོགས་ཅེད་ཐང་གི་རོས་རི་གཉིས་ཀྱི་སྤྲེ་མོར་ཆགས་པས་ཞེང་རྩེད་ཞིང་ཤར་ལྟོ་
ཕྱོགས་པོ་སྤང་ཡུལ་བྱ་སྒྲུབ་ནས་ལྟོ་རུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་འབྲོང་རྒྱས་སུ་མདའ་བཅས་བར་ཁ་ཞེང་
ཆེ་བ་ཡོད་པས་སོག་པའི་དབྱིབས་དང་འབྲ།

ཡར་ལུང་རྫོ་བོའི་ཆོས་འབྲུང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེར་འདི་ཡར་སྤྱངས་རྗེ་རྒྱུད་ཤུག་རིན་
ཆེན་ལྷེས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་བཅུ་མས། མཇུག་ཏུ་རྟོག་ལོ་དང་ས་སྤྱིའི་གདན་
རབས་འཁོད་ཡོད།

ཡར་ལོ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱུད་པའི་མེ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༧ལོར་སྤྱལ་སྤྱི་རྫོ་ལྷན་བཟང་པོས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་པོད་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡར་ལོག་པ། ① གྲེན་ལོག་བྱེད་པ། ② ཁ་ཡར་ཕྱོགས་པ། མེ་ཉོག་གི་འདབ་མ་ཡར་ལོག་པ། ③
ཐུར་ནས་གྲེན་དུ་ཡོང་བ། ལུང་པའི་མདའ་ནས་སྤུ་ལ་ཡར་ལོག་པ།

ཡར་ལོག་ལྷ་མ། གྲུ་སྤྱི་སར་བབས་ནས་སྤྱར་ཡང་གྲུ་བ་བྱས་པ། ལས་པའི་སྤྱབས་ཡར་གྲུ་བ་བྱས་
པ་ལའང་གོ།

ཡར་ལོག་པ། ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཆིག་སྟོད་སྤྱད་གཉིས་སུ་དབྱེ་དབྱེ་པའི་སྟོད་ཕྱོགས་ཀྱི་དོན། དཔེར་

ན། ཉུང་ཤིང་གི་ཡར་ལོག་ལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
ཡར་ས་མར་སྐྱེལ། ཡར་དགྲུག་མར་དགྲུག་གམ་གོང་ལོག་བཞེ་བ།
ཡར་སེམས། ལེགས་པའི་བློགས་ལ་བཙུན་པའི་སེམས་ཏེ། བསམ་པ་ཡར་སེམས་དྲན། མི་ཡར་
སེམས་ཅན་ནི་ལུང་པ་སྦྱི་ལ་མན་ཐོགས་ཀྱི་རེད།
ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། ཡར་སྐྱུངས་སྤར་ཡོད་པའི་གངས་རི་ཞིག་མཐོན་པོ་ཞིག
ཡར་ལྷ་ཤམ་པོའི་ཆུ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་ཡར་སྐྱུངས་ནས་འབབ་པའི་
འབབ་ཆུ་ཞིག་སྤེ་ཆུ་འགོ་སྐྱད་རྫོང་ཁོངས་ཁ་གོད་ཀྱི་ཕུ་ནས་བྱུང་ཞིང་ཡར་སྐྱུངས་གཙང་པོའི་
ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན། མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཡར་སྐྱུངས་ཆུའམ་ཤམ་པོ་ཆུའང་ཟེར།
ཡར་ལྷ་ཤམ་བུ། རྩོ་ཁ་ཁུལ་ཀྱི་རི་ཞིག་གི་མིང་།
ཡལ་མིག་ལམ་དུ་མི་མངོན་པར་གྱུར་བ། རྒྱད་ཅིག་གིས་འཇམ་ཡལ་བ་ལྟར་མེད་པར་གྱུར་སོང་།
ཡལ་ག་རྫོང་པོ་ནས་སྐྱེས་པའི་ལྷུག་ཤན། ལུང་མ་སྐྱེ་ལུགས་ལེགས་ཀྱང་། ཡལ་ག་མེད་ན་མི་
མཛེས། ཁམ་བུ་ཟ་འདོད་མ་རེད། ཡལ་ག་གཙོད་འདོད་རེད། ཡལ་ག་བྱེས་བ།
ཡལ་ག་ལྷ་བ། [མངོན་]ལག་བ།
ཡལ་ག་ཅན། [མངོན་]ལྷོན་ཤིང་།
ཡལ་ག་འཆང་། [མངོན་]སྤོང་པོ།
ཡལ་ག་བྲེས། [མངོན་]ལྷོན་ཤིང་།
ཡལ་གའི་མེ་ཉོག་ [མངོན་] མེ་ཉོག་ཅིག་གི་མིང་།
ཡལ་གའི་རལ་བ། [མངོན་]འཁྲི་ཤིང་།
ཡལ་གའི་རི་དྲགས། [མངོན་]སྤེའུ།
ཡལ་གས་ལྷག་ [མངོན་] ལྷོན་ཤིང་།
ཡལ་གཙོད། སྒོག་གྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་རྒྱུ་དུ་pruning;cut-off ཟེར།
ཡལ་ཐིག་སྤང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆེན་ཅིག་ཡིན། སྟོ་མ་ངོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱང་ཐག་རིང་པོར་རྒྱ་སྐྱེད་

ནས་མཐར་དྲང་ཐིག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཡལ་འགྲོ་བས་དྲང་ཐིག་དེར་ཡལ་ཐིག་ཟེར། ཡལ་ཐིག་
ནི་ཁག་གསུམ་ལ་དབྱེ་ཡོད་པ་སྟེ་རྩ་རྒྱ་དོས་ཡལ་ཐིག་སྟེང་འོག་བསེགས་དོས་ཀྱི་ཡལ་ཐིག་སྟེང་
འོག་གཞུང་ཐིག་གི་ཡལ་ཐིག་བཅས་གསུམ་མོ།

ཡལ་སྟོང་། ཡལ་ག་དང་སྟོང་མོ།

ཡལ་འདབ། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ།

ཡལ་འདབ་ཅན། [མདོན]སྟོན་ཤིང་།

ཡལ་མདངས་འབྲི་ཐབས། ཉང་ཆོན་རི་མོ་དང་བཟང་ཆོན་རི་མོར་སྟོད་པའི་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་གས་
ཤིག་ཡིན། བྱེད་ཐབས་དེ་ནི་རྒྱན་དུ་ཆོན་མདོག་གཉིས་ཡན་གྱི་དངོས་པོར་སྟོད་པ་སྟེ། བྲིས་
པའི་དཀར་དམར་ལྗན་པའི་གདོང་དང་། ཤིང་འབྲས་ཀྱི་ལྗང་དམར་མདོག་གམ་ཤིང་འབྲས་སྒྲ་
ཆོགས། རས་ཁ། རྩ་མཁའ་སོགས་སོ།།

ཡལ་ཕྱོང་། གངས་གནས་དུག་ཅུའི་ཅི་སྒྲངས་གཞན་ཞིག་གི་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀའི་མིང་།

ཡལ་བ། མཐོང་རྒྱ་མེད་པར་གྱུར་བ། ཆོན་མདོག་ཡལ་བ། རྟོད་ཡལ་བ། སྤྱིན་ནག་ཡལ་ནས་གནམ་
གཤིས་དྲངས་པོར་གྱུར་བ། ལྷགས་བ་བརྒྱབ་ནས་ན་བྱུན་ཡལ་བ། དུ་བ་ཡལ་བ་ལྟར་མེད་པར་
གྱུར་བ། ཁ་གཏམ་གཡུ་འབྲུག་སྐད་ལས་ཆེ། ལག་ལེན་ནམ་མཁའི་འཇའ་ལྟར་ཡལ།

ཡལ་བར་འདོར་བ། གཅེས་སྤྲིས་མི་བྱེད་པའམ་དང་ལེན་མི་བྱེད་བ། ཉམ་རྩུང་ཡལ་བར་འདོར་བ་
མི་རིགས་སོ།།

ཡལ་མ་ཡོལ། ཐལ་མ་ཐལ། ཉིན་བྱེད་ཡལ་མ་ཡོལ་ཅན། ར་ཆོད་ཡལ་མ་ཡོལ།

ཡལ་མེ། ① [རྟིང]མེ་སྟག་ ② མེ་ལྷེ།

ཡལ་འཇུགས་བ། ① མདོན་རྒྱལ་ལམ་སྒྲགས་འཇུགས་བ། ② བག་བཅུགས་བ།

ཡལ་བྱག་ [རྟིང]རྒྱལ་བཅུགས་བ།

ཡལ་ཡལ། ① གངས་གནས་ཤིག་ ② དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་ཚུལ་ཞིག་ སྟོ་སྒྲང་དགའ་ཡལ་
ཡལ། ཁ་འཇུ་མ་ཡལ་ཡལ།

ཡལ་ཡལ། ཡུད་ཅན་དུས་བྱུང་དུ། ཉི་མ་ཤར་ནས་སྤྱག་པ་སྤྱག་པོ་རྣམས་ཡལ་ཡལ་དུ་མེད་པར་གྱུར་སོང་།

ཡལ་ཡོལ། ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ་དང་ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆིག
ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེ། དུས་དང། བྱ་བ། དངོས་སོ་སོགས་དོན་མེད་དུ་འདའ་བའམ་སྙིང་སོ་མེད་པར་འཛོད་པ།
ཡལ་ཡོལ་དོར་བ། ཡལ་ལེ་ཡོལ་ལེའི་རང་ནས་ཉི་མ་གང་འཁྱེལ་བྱེད་པ། ཁག་འདོགས་ཅི་རིགས་
ཀྱིས་ཡལ་ཡོལ་པར་འགྱུར་བ་བྱེད། ནད་ཀྱི་ཡོང་རྒྱུན་ཐམས་ཅད་ཡལ་ཡོལ་ཆ་མེད་དུ་ཐལ།
སྤར་གྱི་གྲགས་པ་ཅལ་ཅལ་ཐམས་ཅད་ཡལ་ཡོལ་ཆ་མེད་དུ་ཐལ།
ཡས། ① སྟོད་དང་ཡན། མིག་བཙུམས་སྐྱབས་མིག་བགས་སྟེང་ནས་ཡས་འགོ་བས་བྱེད་པ། ② བོན་
སོའི་སྟུང་ཐུས་མདོས་གཏོར་སོགས། དམིགས་བསལ་ཏུ་ཡས་ཞེས་བ་མི་སྤྱགས་སོགས་ཀྱི་
གཟུགས་ཆབ་ཏུ་གཏོར་བའི་ཐུས་རིགས་ཀྱི་དོན།
ཡས་ཁོད། ① རང་འཐག་གི་ཡས་དོ། ② ཡས་གཏུན།
ཡས་གུང། སྟོད་གོས་སམ་སྟོད་བྱང།
ཡས་སྟུང། ལན་ཆགས་གདོན་བགོགས་ལ་བསྟོ་བའི་ མི་སྤྱགས་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ཆབ་དང་།
བསྟོ་བའི་ཐུས་རིགས་གཞན་བཅས་པ་ལ་ཟེར།
ཡས་རྒྱག [ཡུལ་]སྟོག་གཏུན་གྱི་ཡས་དོ།
ཡས་སྟོན། བོད་ལྷགས་ཉེན་འབྲེལ་བྱེད་སྐབས་ཆང་སྟོད་སོགས་ཀྱི་ཁར་མར་ཅུམ་གྱི་མཛེས་རྒྱན་
སྦྱར་བའི་མིང་། ཡང་ཅེའི་སྒྲ་ལ་ཡས་སྟོན།
ཡས་འགོམ། ཡ་ཁས་མ་ཁ་ཁ་འཛོམས་བའམ་གཞོན་པ།
ཡས་འགྲམ། ཡ་མགལ་གྱི་འགྲམ་པ།
ཡས་ཅག བྱེད་ཅག་ཅས་པའི་དོན།
ཡས་བཙུག་པ། གཅེས་སྦྱོང་ཆེ་བྱ། ལྷ་གྲུ་གཅེས་བྱ། བས་དན་ལོང་ཤོར་བཙུག་པ།
ཡས་གཙོད། ཁ་གཙོད།
ཡས་མཆིག ① རང་འཐག་གི་ཡས་དོ། ② ཡས་གཏུན།
ཡས་མཆུ། སྟེང་གི་མཆུ་ཏོ།
ཡས་གཉིས་མས་གཉིས། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་རྟ་བུལ།

ཡས་སྟགས། བོན་ལུགས་ལས་བཤད་པའི་ལྷ་འདྲེ་ལ་བརྟན་པའི་སྤྱད་གཏོར་ཆ་ཞིག
ཡས་གཏུག། ① རང་འཐག་གི་ཡས་དོ། ② སྟོག་གཏུན་གྱི་ཡས་རྒྱག
ཡས་གཏོང་བ། མདོས་སྤྱད། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྟོལ་བརྟེན་ནས་གདོན་འདྲེའི་གཞོན་པ་བསྟོག་པའི་
ཐབས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སྟོལ་ལ། རྒྱལ་པོ་བྱེད་གྲང་རྒྱལ་གྱི་དུས་སུ་འབྲས་
བྱའི་བོན་རིགས་ལྔ་དང་རྒྱའི་བོན་རིགས་བཞི་དང་པའི་ནང་ནས་འབྲུལ་གཤེན་བལ་ཆོན་ཅན་
གྱིས་མི་ལྷགས་ལ་གཞོན་པ་གཏོང་བའི་གདོན་འདྲེར་མི་ལྷགས་ཀྱི་སྟོག་ཆབ་ཏུ་བལ་སྤྱད་ཆོན་ལྷ་
ལྔ་པ་ལས་བསྐྱས་པའི་ཁང་བཟང་གི་ནང་དུ་བག་ཟན་ལས་བཞོས་པའི་སྤྱད་ལ་ཆས་གོས་
གཡོགས་ཏེ་བཏང་བའི་བྱ་ཐབས་ཤིག་ཡོད་པ་རྗེས་སུ་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་པས་ནང་དོན་
བསྐྱར་ནས་ནམ་པ་རང་སོར་བཞག་ཏེ་རང་རང་སོ་སོའི་ཆོས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་རྒྱལ་
མདོས། བཅན་མདོས། སྤིང་པའི་མདོས་ཆེན་སོགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་བརྩམས་ཡོད།

ཡས་ཐགས། ཡས་སྟགས་དང་འདྲ།

ཡས་ཐིག ཉ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ་ཞིག

ཡས་ཐེམ། སྟོའི་དུ་བཞིའི་ཐོད་ཀྱི་འཕྲེད་ཤིང་།

ཡས་དོ། རྒྱ་འཁོར་གྱི་ཡས་དོ། རྒྱ་འཁོར་ཡས་དོ་འཁོར་ཡོང་། མས་དོ་བྲེལ་བ་མ་བྱེད།

ཡས་སྟོད། མར་མེ་ཀོང་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཡས་པ། གླུ་པ་བཤད་འདས་པ་དང་མེད་པ། མཐའ་ཡས་པ། བཟང་ཡས་པ། དཔག་ཡས་པ། གཞལ་ཡས་པ།

ཡས་བྱིན། གོང་འོག

ཡས་བྱུག བྱ་གྲུ་གཅིས་ལོང་ལོར་ནས་སྒྲིག་ལམ་མེད་པར་གྱུར་པ་ལ་ཡས་བྱུག་ཟེད། བོད་ཀྱི་
གཏམ་དཔེ་ལ། བྱུག་པོའི་རྟ་ཡས། སྤྱང་པོའི་བྱ་ཡས། ཞེས་ཟེད།

ཡས་བག། ① རྒྱ་སོགས་སྤྱིང་ནས་མར་བབས་པ། ② ཉམས་པ།

ཡབ་བབ་ཀྱི་དགའ་བཞི། གླ་མེད་མ་རྒྱད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ལས་བཤད་པའི་རྒྱུད་གནད་དུ་རྫུང་པའི་
གཏུམ་མོའི་རྫོགས་པ་ཞིག་སྟེ། བྱང་སེམས་སྤྱི་བོ་ལས་བབ་པས་དགའ་བ་དང་། མགྲིན་པར་
བབ་པས་མཆོག་དགའ་དང་། སྤྱིང་གར་དགའ་བལ་དང་། རྟེ་བར་ལྷན་ཅིག་སྤྱིས་དགའ་སོགས་

འཁོར་ལོ་བཞིར་བབ་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་བཞིའོ།
ཡས་བབ་མས་བརྟན། བྱང་མེམས་སྤྱི་བོ་ནས་གསང་གནས་སུ་ཡས་ནས་མར་བབ་པ་ལ་ཡས་
བབས་དང། རྟོར་བྱ་ནས་ཉེ་བ་སོགས་གནས་བཞིར་ཡར་བརྒྱུག་པ་ལ་མས་བརྟན་ཞེས་བྱའོ།
ཡས་མར་ཁྱུང་གིས་བྱུང་བ། [རྟོང་]སྟེང་ནས་མར་ཤར་ཏེ་བྱུང་བ།
ཡས་མས། སྟོང་སྟངས་དམ་གོང་འོག་གྲོང་ཡས་མས། མི་གྲངས་སུམ་ཅུ་ཡས་མས་ཅོམ། ཆོས་པ་
ལྟའི་ཡས་མས།
ཡས་མཆམས། ཡས་ཀྱི་མཆམས་སམ་ལྟག་མའི་བར་མཆམས།
ཡས་རྫོང་། མདོས་སྤྱད་གཏོང་བ།
ཡས་བཟེད། ཡས་སྟོན་དང་དོན་གཅིག་
ཡས་ལ། [རྟོང་]ཉིད་ལའམ་ཁྱེད་ལ།
ཡས་སོ། ཁའི་སྟེང་གི་སོ།
ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ། མར་ཁྱུང་། བཟང་དན། ལེགས་ཉེས། མཐོ་དམན་སོགས་མགོ་སྟོ་མས་པས་
ཆ་མཉམ་པར་བྱེད་བ། བྱང་ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ་གྱིས་གཅིག་པ་བཟོ་བ། མི་གྲངས་མར་ཁྱུང་
ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ་བྱེད་བ།
ཡས་བསུ་མས་འགོབས། ཡས་བསུ་མས་སྐྱེལ་དང་དོན་གཅིག་
ཡི། ① ཡིད། ཡི་རང་བ། ཡི་གུ་དོག་ཡི་བྲེལ་བ། ② རྣམ་དབྱེ་བྱུག་པའི་རྒྱུན་ཏེ་འདར་མཐའ་མེད་
ལ་འཛོལ་པའི་འབྲེལ་སྒྲ།
ཡི་ག ① སེམས། ② ཟས་ཀྱི་དང་ག་ཡི་ག་གྲུན་དུ་འབྱུར་བ། ཡི་ག་འགགས་བ། ཡི་ག་འཆུས་བ།
ཡི་ག་འཆུ་བ། ཟས་ཀྱི་དང་ག་འགག་བ།
ཡི་ག་འཆུས། ཟས་ཀྱི་དང་ག་མི་བདེ་བའི་ནད་ཅིག་
ཡི་གར་འཕྲོད་བ། ① དང་ག་དང་འཕྲོད་བ། ཉད་པས་ཡི་གར་འཕྲོད་པའི་ལྟོ་ཆས་བཟའ་དགོས། ལྟ་
མང་བས་ཡི་གར་མི་འཕྲོད་བ། ② ཡིད་ལ་འོང་བའམ། སེམས་ལ་བབ་བ། བསམ་འཆར་དེ་

ངའི་ཡི་གར་འཛོད་བྱང་།

ཡི་གར་འོང་བ། ① ཟས་ལ་དང་ག་ཡོད་པ། ② ཡིད་དུ་འོང་བ། ③ [མངོན] རྒྱ་དང་ས་མ།

ཡི་གེ ① མིང་དང་། ཆོག་དང་། བཛོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་དེ་ཀྱི་སྒྲ་གདངས་
ཀྱི་གཞི་ཅ་མཆོད་བྱེད་ཀྱི་བཟ། བོད་ཡིག་ལ་དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ། རྒྱུ་
ཀྱི་ཡི་གེ། མིང་གཞིའི་ཡི་གེ། རྒྱུ་འབྲུག་གི་ཡི་གེ། རྒྱུ་འབྲུག་གི་ཡི་གེ་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
ཡོད་པ་རེད། ཡི་གེ་ལྷ་ལི་ལྷ་ལི་གཉིས། ལྷ་ལི་གསལ་བྱེད་ཨི་སོགས་བཞི། ལྷ་ལི་སྤྲུལ་ཅུ་ཐམ་
བཤོ། ② ཆོག་བར་ཀྱི་དབར་དུ་ཡོད་པའི་མིང་དང་ཐད་དང་ནམ་དབྱེ་སོ་སོར་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་
ཡིག་འབྲུ ཡི་གེ་སྟོར་སྟོག་ ཡི་གེའི་དག་ཆ། ཡི་གེ་དག་པ། ཡི་གེ་མ་དག་པ། ཡི་གེའི་རིག་པ།
③ རྒྱུད་པ་སྟེ། ཡིག་འབྲུ་དུ་མ་སྤྱར་ནས་བྱུ་བ་པའི་ཡིག་ཆོག་སྤྱི་ རྒྱུའི་ཡི་གེ་ བོད་ཀྱི་ཡི་གེ་ ཡི་
གེ་ཚོམ་པ། ཡི་གེ་འབྲི་བ། ཡི་གེ་སྟོག་པ། ཡི་གེར་བཀོད་པ། ④ ཡིག་ཆའམ། ཡིག་རིགས་སྟེ།
གཞུང་སའི་ཡི་གེ ཁྲུང་སྟེལ་ཡི་གེ དཔང་རྒྱའི་ཡི་གེ ལག་འཛིན་ཡི་གེ རྩོམ་ཆོད་ཡི་གེ གོ་
བསྟར་ཡི་གེ ⑤གཏོང་ཡིག་ ཡི་གེ་བསྟར་བ། ཡི་གེ་བསྐངས་པ། ཡི་གེའི་འབྲུལ་རྟེན། ཡི་གེ་
སྟེལ་བ། ཡི་གེའི་ལན། དབྱིན་སྐད་དུ་ literal ཟེད།

ཡི་གེ་ཀེ་ཤ་ཅན། ལེགས་སྤྱར་ཀྱི་ཡི་གེ་འབྲེང་བྱ་དང་ན་ཅུ་ཉིས་བཅེགས་ཅན།

ཡི་གེ་རྒྱུད་པ། ① ཡིག་འབྲུ་རེ་རེ་བ། ② མགོ་ཅན་གསུམ་དང་འབྲུལ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ།

ཡི་གེ་མཁན། ཡི་གེ་བ་དང་དོན་གཅིག་

ཡི་གེ་སྤྱར་ཆས། རྒྱུ་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་translator ཟེད།

ཡི་གེ་བརྒྱ་བ། ཡིག་འབྲུ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ཡོད་པའི་གཟུངས་སྟགས། རྒྱུ་མེས་ཀྱི་ཡི་གེ་བརྒྱ་བ། ཉེ་
དུ་ཀའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་བ། གཤེན་རྩི་གཤེད་ཀྱི་ཡིག་བརྒྱ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡིག་བརྒྱ། ཡི་
གེ་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་བ།

ཡི་གེ་གཅོད་ཆས། རྒྱུ་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་word processor ཟེད།

ཡི་གེ་རྒྱུ་བ་དུག་དུལ་གྱི་ཡི་གེ་ནི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་ཡོད་པ་རྣམས་མཐའི་སོ་མཆོམས་སྤང་མཁའ་
དང་། སྤྱུ་མཁར་གྱི་ཅེ་ཇེ་རྣམས་ལ་གནང་།

དུག་རྣམས་ལ་གནང་། མཁར་བའི་ཡི་གེ་ནི་འབངས་མཁའ་དགུ་དང་ཇེ་བདུན་ལ་གནང་། ཟངས་
ཡིག་བརྒྱ་ཙུ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི་སྟོང་དཔོན་དང་སྟེ་དཔོན་རྣམས་ལ་གནང་། ལྷགས་གྱི་ཡི་གེ་ནི་
དཔའ་བོ་རྣམས་ལ་གནང་། ཤིང་སྤྱུ་རྒྱ་རིས་གྱི་ཡི་གེ་ནི་འབིག་ཏོ་སྤུམ་བརྒྱ་ཅུ་དང་། མོན་
སྟེ་བཞི་སོགས་འབངས་པལ་བ་རྣམས་ལ་གནང་བ་བཅས་ཡིན།

ཡི་གེ་ཆེ་རྒྱུད། ① སྤྱི་ཡིག་གཟུགས་གྱི་ཆོད་གཞི། ② སྟོག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
དང་བྲུ་ལ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྒྲུང་ཏུ་font size ཟེར།

ཡི་གེ་ཆེ་བ་དུག་གཡུ་ཡིག་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས། གསེར་ཡིག་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས། བྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་ཆེ་རྒྱུད་
གཉིས་བཅས་དུག་ཡིན། སྤྱི་ལྷགས་མཁའ་དང་། བཀའ་ཡོ་གལ་འཆོས་པ། གནས་བརྟན་ཆེན་
པོ། ཆོས་གྲུའི་སྟོབ་དཔོན། རྟོན་སྒྲུང་གྱི་དབང་སྟོན། དབུས་གྱི་དགུང་སྟོན་ཆེན་པོ་བཅས་དུག་
ལ་གནང་སྟོལ་ཡོད།

ཡི་གེ་མཆན་བཀོད། གོ་དཀའ་བའི་དོན་གནད་རྣམས་བཀྲལ་བའི་ཡིག་རྒྱུད་བཀོད་པ།

ཡི་གེ་འཇུག་པའི་གནས་བརྒྱུད། ཐ་སྟེན་ཞེས་པ་ནི་ཡི་གེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཏེ་བྲ་དངོས་སྤྱུ་ཆོགས་
པའི་མིང་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། མིང་ཆོག་དེ་དག་ཡི་གེའི་ལས་དུ་བཀོད་ནས་གཞན་ལ་དོན་སྟོན་
པར་བྱེད་ཀྱས་པས་ན་ཡི་གེ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅེས་ཟེར། དེ་ཡང་ངོ་བོ་མིང་རྒྱུད་གཅིག་ཉིད་ལ་
བྱེད་ལས་གྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་སྤྱེད་པ་བརྒྱུད་དུ་བྱེས་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱུ་སྒྲུང་། མིང་།
མཆན་མ། བད། ཐ་སྟེན། ཆོག་དོན་བཅས་སོ།། ༡༽ སྤྱུ་ལ་ཟེན་མ་ཟེན། ལུང་བསྟན་མ་བསྟན་
སོགས་གྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་སྤྱུ་བས་ཐོབ་ཀྱི་གོ་བ་ནི་ཟེན་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་ཡིན།
དེ་ཡང་ཟེན་ལ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱུ་འབྲུང་གཞི་གང་ཟག་གི་ཤེས་རྒྱུད་གྱིས་
ཟེན་པ་སྟེ་ལུས་གྱི་ཆ་གང་རུང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྤྱུ་དེས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཞིག་གཞན་ལ་སྟོན་
ཀྱས་པས་ན་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྤྱུ་ཞེས་ཟེར། དོན་དུ་དངོས་པོ་གང་རུང་གི་མིང་བརྟོན་པའི་སྤྱུ་
ཡིན་ལོ།། ༢༽ སྤྱུ་ཅེས་པ་རྒྱ་སྤྱུ་དང་མོད་སྤྱུ་དེ་ཕྱིན་རིའི་སྤྱུ་སོགས་སྤྱུ་རིགས་མི་འདྲ་

བ་ནམས་སོ། ༣ ་ མིང་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཆིག་སྒྲིག་པ་ཉེ། ཀ་བ་དང་བུམ་པ། ཉ་དང་གཡག་
བརྟན་འཕྲིན་དང་འབྲུགས་སྐམ་ལ་སོགས་བ་བཅོད་བ་དེས་སྒོ་ཡུལ་དེ་དག་ལ་ཕྱོགས་བའམ་
འབྲུག་པར་བྱས་པའི་ཆ་དེ་ལ་མིང་ཞེས་ཟེར། ༤ ་ བཅོམ་མ་ཞེས་བ་མིང་དེ་བཅོད་བ་ན་དོན་
དེའི་ནམ་པ་སྒོ་ཡུལ་དུ་ཚུར་འཆར་བའམ་སྒྲིང་བར་བྱས་པའི་ཆ་དེ་ལ་ཟེར། ༥ ་ བརྟེན་ཞེས་བ་
དུས་ཀྱི་ཆ་སྟོན་ནམ་དངོས་པོ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐོག་མར་མིང་བཏགས་ཏེ་སྒྲིག་ཞིང་གོ་
བར་བྱེད་པའི་དུས་ཀྱི་ཆ་དེ་ལ་ཟེར། ༦ ་ ཐ་སྙད་ཅེས་བ་ཤེས་བཅོད་འབྲུག་གསུམ་གྱི་རང་
བཞིན་ཅན་ཏེ། དེའང་གཏུང་འདེགས་ཀྱི་ཤིང་ལ་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྐམ་པའི་ཤེས་བ་ནི་
བཏགས་པའི་ཤེས་པ། དེ་ལ་ག་བ་ཞེས་རག་ནས་སྒྲིབ་བ་བཅོད་པ། ཀ་བ་དེ་འོས་འཆོམས་སུ་
བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་ནི་འབྲུག་པ་ཞེས་ཟེར། སྤྱིར་དངོས་པོ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་
མེད་ཀྱང་འབྲུག་ཐོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ནན་ཏན་གྱིས་མིང་བཏགས་བ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཅེས་ཟེར།
༧ ་ ཆིག་ཅེས་སྒྲི་མིང་མང་དུ་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ལ་ཟེར་ཡང། འདིར་དོན་གྱི་
ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་མིང་ཞིག་སྟེ། འདིའི་རིགས་ལ་མིང་ཆིག་ཅེས་ཟེར། དཔེར་ན། མི་
ཆེན་པོ། ཉུང་ཀར་པོ། གཡག་རྟོག་པོ། འབྲི་ཤེ་པོ། རི་མཐོན་པོ། ཐང་ཡངས་པ་ལ་སོགས་བ་
ལྟ་བུ་ནམས་སོ། ༨ ་ དོན་ཞེས་བ་དངོས་པོ་དེའི་ངོ་བོ་འཕམ་གནད་ལྷགས་ལ་ཟེར། དེའང་[ཤེས་
བྱ་བྱུན་ཁྱབ་]ལས། དེ་དག་ཀྱང་དོན་དེའི་ངོ་བོ་ཙམ་བཅོད་པའི་ཆ་ནས་མིང་དང་། དོན་དེ་
མཆོན་པར་བྱེད་པས་མཆོན་པ། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཕྱིར་སྒྲིང་མེད་པར་སྒོ་བྱར་དུ་འདོད་པས་སྒྲིང་བ་
བརྟེན་དང་། དེ་ཉིད་འབྲུག་ཐོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་བཅོད་པས་ཐ་སྙད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
མདོར་ན་གོང་གསལ་གྱི་དབྱེ་བ་དེ་དག་ནི་མིང་ངམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བྱེད་ལས་མི་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་
དབྱེ་བ་ཙམ་ལས། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ནི་མིང་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།

ཡི་གེ་རྩིས་མ་དེ། སྒྲིག་སྒྲིང་འབྲུལ་འཁོར་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་next mail ཟེར།

ཡི་གེ་ཉམས་པ། ཡི་གེ་འོར་བྱུང་བའམ་ཡང་ན་མ་དཔེ་ཡི་གེ་མ་དག་པ་ལས་མ་དག་རྒྱུན་འབྲུམས་བྱུང་བ།
ཡི་གེ་གཉིས། དབྱངས་དང་། གསལ་བྱེད་གཉིས།

ཡི་གེ་རྟགས་འབྱར་མ། ཐེུ་བརྒྱུ་བ་པའམ་པའ་ཡོད་པའི་ཡི་གེ
ཡི་གེ་དྲུག་པ། ① ཨོ་མ་ཏི་བརྟེན་ཏྲུ། ཞེས་པའི་གཟུངས། ② སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཚན་གཟུངས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཡི་གེ་དྲུག་མའི་རིག་སྤྲུགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་ཀྱི་སྟོང་པོ།
ཡི་གེ་བསྟོལ་བ། སྤྱ་མའི་གསལ་བྱེད་ཀྱི་མར་སྟོས་ལ་བྱེ་མའི་གསལ་བྱེད་སྤྱ་མར་སྟོས་པ། ཉིད།
ཏམིད། སྤྲུ། སྤྲུ། ཏམ། སིན། སིན། སེན།
ཡི་གེ་ཤ། ① ཡིག་མཐུ། ② [མངོན]ཤིང་གི་སྤྱན་བུ་ཞིག
ཡི་གེ་དཔོན་ཚོ་མ། ཡིག་ཆོག་གཞན་ལ་དཔོན་བཞིན་དུ་ཚོམ་པ།
ཡི་གེ་བལ་བ། [མངོན]སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན།
ཡི་གེ་སྟོར་བ། མིང་གཞིར་རྗེས་སྟོན་དབྱངས་སོགས་སྤྱིག་པའི་སྟོར་སྟངས་ཀྱི་གོ་རིམ།
ཡི་གེ་དབུ་ཅན། ཡིག་དཀར་རམ་གཟུབ་མ།
ཡི་གེ་དབུ་ཆེན། ཡི་གེ་དབུ་ཅན་དང་འདྲ།
ཡི་གེ་དབུ་མེད། ཡིག་ནག་གམ་གཤམ་མ་འདྲིའི་ཁོངས་སུ་ཡིག་གཟུགས་ཀ་ཁ་དང་། རྫོས་ཏལ།
ཚུགས་རིང་། ཚུགས་བྱང་། ཚུགས་རྒྱང་པམ་འབྲུག་མ་ཚུགས། འབྲུག་ཡིག་བཅས་ཆེ་རྒྱང་མི་
འདྲ་བ་ཁག་དྲུག་ཡོད།
ཡི་གེ་འབྲིང་པོ་དྲུག་སྤྱི་འཆོར་པའི་པོན་པོ་དང་། གཟིམས་མལ་བ། ཆིབས་ཁ་བ། རྣམ་བུའི་ཀྱི་སོ་སྤྱང་བ།
དབྱེ་མཐུར་པའི་མཛོ་འགོལ་བ། བྱང་ཐང་གི་ལམ་མཐུན་བཅས་ལ་གནད་སྟོལ་ཡོད་པར་བཤད།
ཡི་གེ་འབེབས་འཛོག་སྟོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་ wrpd wrabཟེར།
ཡི་གེ་མེད་པའི་ཐ་མཉོག་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་སྟོང་པོ། གཟུངས་ཀྱི་སྟེ་ཚན་ཞིག
ཡི་གེ་གཙོ་བོ་ཉི་ཤུ། ཀ་ཁ་ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཏ་ཐ་པ་ཕ་ཆ་ཇ་མ་ཞ་ཙ་ལ་ག་ཏ་ཨ་ཉི་ཤུ།
ཡི་གེ་ར་ཡི་བྱ་གཉིས། གསལ་བྱེད་ཅ་དང་ཇ་གཉིས།
ཡི་གེ་ལ་ཡི་བྱ་གཉིས། གསལ་བྱེད་ཅ་དང་ཏ་གཉིས།

ཡི་གེ་ལ་ཡི་མ་བཞི། གསལ་བྱེད་ཀ་ག་བ། ཟ་བཅས་བཞི་པོ་ཡིན།
ཡི་གེ་ཤ་ཆེན། ཡིག་རྩས་ཡག་པོ་ལས། ཡིག་གཟུགས་སྒོམ་ཤས་ཆེ་བ།
ཡི་གེ་བསྐྲགས་ཐབས། བོད་ཀྱི་དབྱངས་གསལ་སོ་སོའི་ཡི་གེ་ནམས་རང་རང་གི་སྒྲ་ཡི་སྒྲེ་གནས་
དང་། རྒྱུན་གྱི་བྱེད་ཚོལ། རྟོག་ཆེན་དང་སྟོག་ཆུང་། སྒྲ་ལྡན་དང་སྒྲ་མེད་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲ་རི་ལྟར་
འབྲིན་པའི་ཐབས་བསྟན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཞིག་ཡིན།
ཡི་གེའི་བསྐྲགས་ཐབས་བྱིས་བ་བདེ་འཇུག་བ། ས་ཆེན་སྒྲ་མ་བསོད་ནམས་ཅེ་མོས་མཛད་པ་དབྱ་
མེད་དཔེ་ཚུགས་ཁྲིས་མ་དཔེ་བྱུང་ཞིག་གོ།
ཡི་གེའི་སྒྲེ་གནས་བརྒྱད། ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་མགྲིན་བ། སྒྲ། སྒྲི་པོ་སྒྲེ་གསུམ་པོ་དོག་པའི་གནས།
ཁོག་བ། ཀླ། སྒྲེ། སོ།། མཆུ་སྒྲེ་ལྟ་པོ་ཡངས་པའི་གནས་སོ།། བོད་ཡིག་ལ་སྒྲེ་གནས་མགྲིན་
བ། ཀླ། སོ།། མཆུ། སྒྲེ། སྒྲ་བཅས་དུག་ཏུ་འདུས་ཞེས་སི་ཏུ་བཤུ་ཆེན་གྱིས་གསུངས།
ཡི་གེའི་གོ་ཡུལ། སྒོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྒྲེ། དེའི་སྐད་དུ་text area ཟེད།
ཡི་གེའི་རྒྱ་ལྡ། སྒྲ་རིག་པ་ལས་གསལ་བའི་སྒྲའི་གཞི་ཡི་གེའི་རྒྱ་ལྡ་སྒྲེ་བཛོད་འདོད་དང་། ཆུང་།
གནས། བྱེད་བ། ཙོམ་བ་བཅས་སོ།།
ཡི་གེའི་ཆ་ཆད་བསྟན་བཅོས། དབུ་མེད་ཁྲིས་མ་དཔེ་རིང་ཤོག་གངས་ཧམ་ཡོད་པ་ཞིག་སྒྲེ། སུམ་བ་
གནོད་སྦྱིན་གྱི་སྒོམ་མ་རོང་པོས་མཛད་བ།
ཡི་གེའི་རྟགས་གསུམ། བོ་དང་། མོ། མ་ཞིང་གི་རྟགས་སོ།།
ཡི་གེའི་སྟེང་གི་སྟེང་བ་གསུམ། ཉ་རོ་དང་། གི་གྲ། འཁྲེང་བུ་གསུམ།
ཡི་གེའི་འཇུག་པའི་གནས་བརྒྱད། སྒྲ། སྐད། མིང་། མཆན་ལ། བད། ཐ་སྙད། ཆིག་དོན་གོ།།
ཡི་གེའི་གནས་ཆད། སྦྱིར་བཏང་ཡི་གེ་རེ་རེ་བའི་སྒྲ་འབྲིན་པའི་ཡུན་ཆད་མིག་འཇུག་གི་ཆད་དུ་བཤད།
ཡི་གེའི་ནམ་གཞག ① སྦྱིར་བཏང་ཡི་གེ་ལ་ཨྲ་ཡི་དང་ཀླ་ཡི་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ཀླ་ཡིའི་ནང་
གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག ②ཡི་གེ་སྒྲོར་ཚུལ་སྟོགས་བཤད་པའི་གཞུང་།
ཡི་གེའི་བྱེ་མོ། ① ཡི་གེའི་རྩ་བའས། ཀ་སྟོགས་སུམ་ལྷ། ② ཡི་གེ་འབྲི་སྒོག་གང་བྱེད་ཀྱི་མ་དཔེ།

ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ། མིང་ཆོག་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་བ་སྐྱོར་བྱེད་སྐྱད་ས་ཤིག

ཡི་གེའི་སྐྱོར་བ་ཆ་ཆད། ལྷུང་པོས་མཛད་པ་མན་ངག་སྟོང་ཐུན་དང་ཡིག་བཤད་ལག་ལེན་སོགས་
དོན་ཆེན་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པ། དབུ་མེད་གྲིས་མཛོ།

ཡི་གེའི་དབྱངས། ཨ་སོགས་དབྱངས་ལྡ།

ཡི་གེའི་མ་དབེ། ① མ་གཞིའི་ཟེན་གྲིས། ② ཀ་དེ་བ་བཅ་ཡི་གེ་གཟབ་གཤམ་གྱི་མ་ཡིག་ཡག་པོ་
དཔེར་ལྟ་ས།

ཡི་གེའི་ཆོགས་པ། སྟོན་རྗེས་མིང་གསུམ་འདུས་པའི་མིང་ཆོག་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡི་
གེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱི་མོ་ཨ་དང་ཀ་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་འདུས་པ་ལྟན་མེན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་
གསེས་ཤིག

ཡི་གེའི་ཆོགས་གསུམ། མིང་གི་ཆོགས། སྤང་རྣམ་དབྱེའི་ཆོགས། བྱ་བའི་ཆོགས་སོ།

ཡི་གེའི་གཞི། ① དབྱངས་དང་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་སྒྲ། ② འོག་བྱ་དང་འོང་བྱང་སོགས།

ཡི་གེའི་གཞི་ཅན། [མངོན]-འོང་སྟག་པ།

ཡི་གེའི་གཟུངས། སྟགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲ།

ཡི་གེའི་འོག་གི་མཛེས་པ་གསུམ། ཡ་བཏགས་དང་། ར་བཏགས། འབས་ཀྱ་གསུམ།

ཡི་གེའི་རིགས། ཡི་གེའི་ནང་ཡིག་རིགས་དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་དུག་ཅུ་ཅ་བདུན་སོགས་བཤད་ཚུལ་
མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་དང་། དེ་འདྲེན་ཚུལ་ལ་ཡང་། བཀའ་འགྱུར་རྒྱལ་ཅེ་ཐེས་སྤངས་མ་དང་།
ཆལ་བ་བཀའ་འགྱུར། སྟག་ཆང་ལོ་རྩ་བའི་རིག་གནས་ཀྱན་ཤེས། ཏཱ་ལའི་ཁྲ་ས་སྒྲུ་བྱེད་ལྷ་བས་
མཛད་པའི་ཅིས་དཀར་ནག་གི་གྲིས་ལན་སོགས་ལས་གསུང་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་དང་།
ཡིག་རིགས་དུག་ཅུ་ཅ་བཞིའི་ནང་ནས་དེང་སང་གིས་རྒྱུན་ཡོད་པ། ལྷུང་ཁོང་སེང་མ་དང་
ཤ་ཆེན་གཉིས། རྟ་རི་ཀ་ལ་ཡིག་གཟུགས་མི་འདྲ་བ་ལྡ། ར་ག་རའི་ཡི་གེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུག
ཡུལ་དང་། རྒྱ་མཆོ་མཐལ། ཀམྱི་རའི་ཡི་གེ་སོགས་སོ།

ཡི་གེའི་ལྡ། སྟོང་ཉིད་དེ་ཀྱང་རྩོམ་ཆེད་ཀྱི་ལྡ་ནས་པར་བསྐྱར་ནས་སྟགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲས་པོན་
བསྟོམ་པ། རྒྱ་རྒྱུད་ལྟ་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག

ཡི་ཆད་པ། སེམས་སྐྱོ་བ་དང་ཞུམ་པ། ལན་བརྒྱར་པམ་ཡང་ཡིད་ཐང་མི་འཆད་པ། བཟང་བསྟོད་
ངན་སྒྲུབ་མེད་པ་དང་། གོ་ལྟོག་བྱས་ཆེ་བཟང་པོ་རྣམས་ཀྱང་ཡི་ཆད་པར་འགྱུར་བ་དེས་སོ།

ཡི་ཐང་ཆད་པ། ཡི་ཆད་པ་དང་དོན་གཅིག་

ཡི་དམ། ① རྒྱུད་སྡེ་ལས་བཤད་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བསྟེན་བྱའི་ལྟ་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་
རྣམས། ཡི་དམ་གྱི་ལྟ། ② དམ་བཅའ་དང་། ཁས་ལེན། ཡི་དམ་བཅའ་བ། ཡི་དམ་བརྟན་བ།

ཡི་དམ་གྱི་སྒྲགས། རྒྱུད་སྡེ་རང་རང་གི་ལྟའི་ཅ་སྒྲགས་དང་ཉེ་སྦྲེང་སོགས།

ཡི་དམ་གྱི་ལྟ། རང་ཉིད་གྱིས་དད་གྲུས་དང་ཡིད་ཆེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་ལྟ་སྟེ། སྐྱབས་སུ་བརྩུང་འོས་པའི་ལྟ་
འཁོ་བ་རིགས་དྲུག་ནང་གི་ལྟ་རྣམས་འདིར་མི་གཏོགས། བྱི་སངས་རྒྱས་གྱིས་སྤྲུལ་པའི་ཡི་དམ་
ཞི་བ་དང་ཁོ་པོ་སྤྲ་ཆོགས་ཡོད་ཅིང་། བོད་དུ་ཆོས་ལུགས་ཁག་ཆང་མས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་
པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་ཡོད་ལ། ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་ཡང་ཡོད།

ཡི་དྲགས། ངན་འཁོ་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། ཟས་སྒོམ་ཡིད་ལ་བཏགས་པས་ན་ཡི་དྲགས། ཡི་
དྲགས་གྱི་འཛིག་རྟེན། ཡི་དྲགས་ནང་སྤྱིབ་ཅན། ཡི་དྲགས་ཕྱི་སྤྱིབ་ཅན། ཡི་དྲགས་ལྷ་བ་ཅན། མིང་
གི་རྣམ་གངས་ལ་ངན་བྱུང་དང་། རྒྱ་པོ་རབ་མེད། དཔལ་མིན། དུན་ཆོགས་མིན་བཅས་སོ།

ཡི་དྲགས་གྲོང་བྱེད། ཡི་དྲགས་འཛིག་རྟེན་ནས་སྤྱེ་གནས་ཏེ་ཡང་ཁོང་ཡིད་ཆད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡུལ།

ཡི་དྲགས་གཏེར་སྤྱང། རྒྱ་ལོར་ཡོད་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་མི་ཁུས་པའི་དཔེ།

ཡི་དྲགས་གདོན། ཡི་དྲགས་ཞེས་པའི་དེས་ཆོག་ནི་ལེགས་སྦྱར་སྐྱད་གྱི་ཐེ་ཏྲ་ཀའི་སྤྱུ་ལས་བྱངས་
པས། ཤིན་ཏུ་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པར་སོང་བས་སམས་བཀེས་སྒོམ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ལོན་པས་ཡི་དྲགས་
དང་། ཡང་ན་ཡིད་ལ་རྟག་ཏུ་ཟས་བཏགས་པས་ཡི་དྲགས་ཞེས་ཟེར་བ་དེ་སའི་འོག་ཏུ་དཔག་
ཆད་ལྷ་བརྒྱའི་སར་གནས་ཤིང་། མིད་པ་ཁབ་མིག་ལྟར་སྤྱོད་པ་དང་། ལྟོ་བ་ཆེ་བ། ཡན་ལག་ཤིན་
ཏུ་སྤྱོད་པ། རྟག་ཏུ་ཟས་སྒོམ་འཆོལ་ཁོང་བཀེས་སྒོམ་གྱིས་མཉམ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་
གཞོད་པ་གཏོར་བའི་ནད་ལ་ཡི་དྲགས་གྱི་གདོན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། སྤྱོད་དཔོན་དཔལ་འཛོམས་མཛད་
པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྦྱིང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། ཡི་དྲགས་གདོན་གྱིས་ཟེན་པའི་རྟགས།
སྤྱོད་ཚུལ་འདི་ནི་ཡི་དྲགས་འབྲ། འདར་ཁོང་ཟས་ལ་མི་དགའ་དང་། ཅད་གཅོད་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་

བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཡི་དྲགས་ནང་གི་སྤྱི་བ་པ་ཅན། ཡི་དྲགས་ཁ་དང་མིང་པ་ཏ་ཅང་སྤ་ཞིང་ལྟོ་བ་ཆེ་བའི་རིགས་ཤིག
ཡི་དྲགས་ཕྱི་ལྷོ་སྤྱི་བ་པ་ཅན། ཡི་དྲགས་ཟས་སྒྲོམ་མི་ཆེད་པའམ། ཆེད་ཀྱང་ལོངས་སྤྱོད་མི་རྒྱས་པའི་
རིགས་ཤིག

ཡི་དྲགས་རྩ་འབྲུལ་ཆེ་བ། ཡི་དྲགས་སྟོབས་ཆེན།

ཡི་དྲགས་ཟུང་། བྱིངས་ན་གནས་པ་དང་། ཁ་འཛོར་བ་གཉིས་སོ།།

ཡི་དྲགས་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྟོ་ཚོང་ཁོངས་རྒྱལ་ལོ་རྩུ་ཆུའི་འགམ་དུ་ཡོད།

ཡི་དྲགས་གསུམ། ཕྱི་ལྷོ་སྤྱི་བ་པ་ཅན་དང་། ནང་གི་སྤྱི་བ་པ་ཅན། གཉིས་ཀའི་སྤྱི་བ་པ་ཅན་ཏེ་གསུམ།

ཡི་ཕ་དུང་རེ། སེམས་སྟོ་ལྟ་རེ།

ཡི་ཕ་མོ། ཉམས་ཐག་ཅིང་སྤྱིང་ཟེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ། རྒྱ་སྐད་དུ་可憐 ཞེས་པའི་དོན་དང་གཅིག་ཡིན།

ཡི་འཕྲིག་པ། [ཆིང་]དོགས་པའམ་ནམ་ཉིག་ཟ་བ།

ཡི་མི་རང་བ། མི་བཅེ་བ་དང་། དང་དུ་མི་ལེན་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

ཡི་མ་རང་། ཡིད་ཀྱི་འདོད་མ་ཆེན་པ། རྫོ་བདེ་པོ་མེད་པར་གྱུར་བ།

ཡི་སྤྱག་པ། སེམས་སྤྱག་པའམ་སེམས་པམ་པ།

ཡི་མོ། [ཆིང་]དགའ་བ།

ཡི་ཅི། རྒྱག་པ་འཁྱད་ཁྱེད་འདག་ཟས་ཤིག འཁྱད་ཁྱེད་ཀྱི་དག་ཟས་ཏེ

ཡི་རང་བ། སེམས་དགའ་བ་དང་མོས་པ། གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་ཡི་རང་བ། གཞན་གྱི་གསུངས་པ་

ལ་ཡི་རང་བ། ཡི་མི་རང་བ། ལས་འགན་ཁུར་དུ་ལེན་པ་ཡི་རང་བ། དགའ་མགུ་ཡི་རང་། ཡི་

རང་གོང་བཀྱར།

ཡི་རེ་སྤྱག་ ཡི་སྤྱག་པ་དང་དོན་གཅིག

ཡི་ཤི་བ། ཡི་ཆད་པ་སྟེ་སྟོ་ཤི་བའང་ཟེར། ཡུལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ཅི་རིགས་ལ་དམིགས་

ནས་ངས་མི་རྒྱས་སོ་སྤྱམ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་སྟོ་ཤི་བའམ་ཆག་ནས་སེམས་སྤྱགས་ཉམས་པ།

དཀའ་ལས་བྱུང་ཡང་ཡི་མི་ཤི་བ།

ཡིག་ཡི་གེའི་བསྐྱུས་མིང་། ཀ་ཡིག་ག་ཡིག་གིས་འབྲུལ། ཚིམ་ཡིག་ཆད་ཡིག་ཆིངས་ཡིག་བསྐྱར་

ཡིག་བཏར་ཡིག་ལམ་ཡིག་འབྲུག་ཡིག་བྱང་ཡིག་ཡིག་ཁག་ཡིག་བསྐྱར།

ཡིག་སྒྲིག། ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོལ་ལྟར་གྱི་སྒྲིག་ཆའམ་ཡིག་ཐོག་གི་སྒྲིག་ཆ།

ཡིག་སྒྲོགས། འཕྲིན་ཡིག་འཇུག་སྒྲོད་ཀྱི་བྱི་ལྟབས།

ཡིག་རྒྱུད། ① རྩོན་འཇུག་རྩེས་འཇུག་མགོ་ཅན་གང་ཡང་མེད་པའི་ཡིག་འབྲུ་རྒྱུད་པ། ② འབྲུལ་

རྩོན་དངོས་པོ་སོགས་མེད་པའི་བསྐྱར་ཡིག་དབྱིན་སྒྲིག་ཏུ་text ཟེར།

ཡིག་རྒྱུད་ཚིམ་སྒྲིག་སྒྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྒྲིག་ཏུ་text editing ཟེར།

ཡིག་སྒྲོགས། ① ཡི་གེ་ཁྲུག་སྒྲོད་ཤོག་ཁུག་སྟེ་ཡིག་ལྟབས་ཀྱང་ཟེར། ② སྒྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་

གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྒྲིག་ཏུ་envelope ཟེར།

ཡིག་སྒྲོན། ① ཡི་གེ་མ་དག་པ། ② ཡིག་གཟུགས་མ་ལེགས་པ། ③ ཆིག་དང་དོན་ལ་སྒྲོན་ཡོད་

པའི་ཡི་གེ།

ཡིག་དཀར། དབྱ་ཅན།

ཡིག་དལུས། ① ཡིག་ཐེང་གི་དལུས་ཆད། ② ཅ་བ་དང་མཆན་བྲ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་བ། ③ ཡིག་

གཟུགས་ལ་མལ་པ།

ཡིག་བརྐོས་པ། ཡི་གེའི་བར་བརྐོས་རྒྱབ་མཐུན།

ཡིག་བསྐྱར། བསྐྱར་ཡིག་ཡིག་བསྐྱར་གཏོང་བ། ཡིག་བསྐྱར་ཐོག་གི་སྒྲོབ་ཁྲིད།

ཡིག་བསྐྱར་རོ་གཏུག་སྤྱི་དམངས་དང་། ཁྲིམས་མི། ཅ་འཇུགས་དག་བཅས་ཀྱིས་འཕྲིན་ཡིག་དང་།

ཁ་བར། རོ་གཏུག་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་བཤག་གི་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་

དང་ལ་གནས་ཚུལ་ཞུ་བ་དང་། བསམ་འཆར་དང་། ཁྲོས་འགོ་རེ་བ་བཏོན་ཞིང་། འབྲེལ་ཡོད་

སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ཁྲིམས་ལྟར་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་བྱེད་སྒྲོར་ཟེར།

ཡིག་བསྐྱར་ནམ་གཞག་འཕྲིན་ཡིག་འབྲི་བའི་ཐབས་ལམ་དང་བསྐྱར་ལུགས་ཀྱི་བཤད་པ།

ཡིག་བསྐྱར། [ལུལ་] འབྲི་མཁན་རང་མིང་འགོད་མི་ལུས་པའི་གཏམ་འཆལ་ཡི་གེ།

ཡིག་ཁུག ① ཡི་གེ་ལྷན་སའི་ཁུག་མ་ཆེ་ཆུང་མ་དེས་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང། ② རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་
འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་folder
ཟེད། ཡིག་སྒྲིལ་དང་། ཡིག་ཆགས་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་ནུས་གངས་ཡིན།

ཡིག་ཁུག་གདམ་ཆན། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་folder options ཟེད།

ཡིག་ཁུག་བཟོ་བ། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་create folders ཟེད།

ཡིག་ཁྲ། ཚོད་པ་ཐག་བཅད་ཀྱི་དབྱེད་མཆམས་ཡི་གེ།

ཡིག་མཁན། ① ཡི་གེ་པའམ་དབྱེད་ཡིག་མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་དབྱེད་ཡིག་དང་། འབྲེ་མཁན། སྤྱི་ག་
ཙན། སྤྱི་ག་ཙན། ཡི་གེ་བ། ཡི་གའི་མཁན་པོ་བཅས་སོ།། ② [མངོན]འིང་གི་སྤྱི་ལུ་ཞིག་

ཡིག་འཁོད་ཁྲིམས་ལུགས། ཡིག་ཐོག་ཏུ་གསལ་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་ལ་ཟེད།

ཡིག་འཁོད་ཙ་ཁྲིམས། ཡིག་ཐོག་ཏུ་གསལ་དུ་བཀོད་ཡོད་པའི་ཙ་ཁྲིམས་ལ་ཟེད།

ཡིག་སྒྲིལ། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་mailbox ཟེད།

ཡིག་རྒྱ། ① ཡི་གེ་འདུག་སའི་ཕྱི་རི་རྒྱ། ② སྒོ་ཐེལ་ལྟ་བུའི་བཀའ་ཡིག་ ③ ཡིག་སྒྲོགས་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ།
ཡིག་རྒྱགས། ཡི་གེ་བྲིས་གཞུགས་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་ཆོད་གཞི། ཡིག་རྒྱགས་ལེན་བ།

ཡིག་སྒྱུར། ① ཡིག་རིགས་མི་འདྲ་བ་པར་ཆུང་དུ་སྒྱུར་བ། ② ཡིག་རིགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་
བསྒྱུར་མཁན། དབྱེན་སྐད་དུ་to translate ཟེད།

ཡིག་སྒྱུར་དུས་ཆོད། རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་ཟེད།

ཡིག་སྒྱུར་ལས་ཆོག་ རྫོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་translation program ཟེད།

ཡིག་མགོ་སྟེ། དབྱ་ཙན་ཀྱི་ཡི་གའི་ཐོག་མར་བྲི་རྒྱའི་མགོ་རིས་ ༡༢༡ འདི་ལྟ་བུའི་མིང་།

ཡིག་བརྒྱ། ཡི་གེ་བརྒྱ་པའི་བསྐྱུས་ཆིག་

ཡིག་བསྐྱེལ། རས་དང་ལོག་བྱ་སོགས་ཀྱི་ཁུད་དུ་བསྐྱེལ་བའི་ཡི་གེ

ཡིག་ཆ། དཔེ་ཆ་དང་ཡིག་རིགས་སྣ་ཆོགས། ཆད་ལྷན་ཡིག་ཆ། མི་རིགས་སྲིད་ཅུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ།
མཆན་ཉིད་ཡིག་ཆ།

ཡིག་ཆ་སྐྱར་བ། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་mail file ཟེལ།

ཡིག་ཆ་ཁ་རྒྱག་སྟེ། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་close document ཟེལ།

ཡིག་ཆ་ཁ་འབྱེད། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་open files ཟེལ།

ཡིག་ཆ་སྐྱར་བ། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་convert file ཟེལ།

ཡིག་ཆ་བཟུང་བ། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་replace file ཟེལ།

ཡིག་ཆ་ཉར་ཆགས། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་file save ཟེལ།

ཡིག་ཆ་མཉམ་སྦྱོར། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་file sharing ཟེལ།

ཡིག་ཆ་དོ་དམ། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་manage documents ཟེལ།

ཡིག་ཆ་གདམས་པ། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་select file ཟེལ།

ཡིག་ཆ་པབ་ལེན། རྒྱུ་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ downloading fileཟེར།

ཡིག་ཆ་སྤྲད་སྟེ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ file protectionཟེར།

ཡིག་ཆའི་གདམ་བྱང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་

སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ file menusཟེར།

ཡིག་ཆས། ཡི་གའི་ཡོ་བྱང་།

ཡིག་ཆུང་། ① ཚུགས་ཐུང་ལས་ཐུང་ཐད་ཆུང་བ་གི་གྲུ་གྱེན་དུ་བསྐྱངས་པའི་ཡིག་གཟུགས། ②

སྤིང་གཞུང་རྩིང་པའི་སྐབས་བརྒྱུད་གཏོང་གི་ཡིག་ཆུང་། ③ དཔེ་ཆའི་ཡིག་ཆེན་མཆམས་ཀྱི་

མཆན་བུ་ཡི་གེ་ཆུང་བ། ④ ལྷ་གཞས་ཀྱི་ནང་དུ་འཕྲིན་ཡིག་ལ་གོ་རྒྱ།

ཡིག་ཆེན། ① ཅ་བའི་ཡིག་འབྲུ། ② ཡིག་གཟུགས་ཆེན་པོ།

ཡིག་ཆེན་ཆགས་པར། རང་གི་བསམ་འཆར་རམ་ཆབ་སྤིང་གི་འདོད་ཚུལ་སོགས་ཡིག་ཆེན་དུ་

བཀོད་ནས་གུང་དོས་སུ་སྦྱར་བར་བྱ་བའི་ཡིག་རིགས་དེའི་མིང་།

ཡིག་མཆན་འགོད་པ། གན་རྒྱ་སོགས་ཡིག་ཆ་ཅི་རིགས་ལ་མོས་མཐུན་བྱས་པའི་མིང་རྟགས་བཀོད་པ།

ཡིག་མཐུག་ ཡི་གའི་གཞུགས་མཐ་མཐུག་

ཡིག་འཛོག་མཛད། གསུང་རྩོམ་མང་དུ་མཛད་པ།

ཡིག་ཉོག་ བན་མི་ཐོགས་པའི་ཡི་གེ

ཡིག་རྩིང་། གནའ་པོའི་ཡིག་རིགས།

ཡིག་རྩོག་ གོ་མི་ཆོད་པར་སོང་བྱིན་པའི་ཡིག་རིགས་མང་པོ་འདུས་པ།

ཡིག་གཉེར། ཡིག་ཆ་དོད་པ་བྱེད་མཁན།

ཡིག་རྟགས་འག་འབྱེད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་

སྟོང་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ character recognitionཟེར།

ཡིག་སྟེང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟོང་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ upon textཟེར།

ཡིག་རྟེན། ཡི་གེ་དང་མཉམ་དུ་འབྲུལ་སྒྱུ་འདྲི་དངོས་རིགས།

ཡིག་ཐོག་ཡི་གེར་བཞོན་པ། ཡིག་ཐོག་འབྲུལ་པོ། ཡིག་ཐོག་རྒྱགས་སྒྲོད། ཡིག་ཐོག་གཏམ་བཤད།

ཡིག་ཐོག་བསམ་འཆར།

ཡིག་ཐོག་ཞུ་ཆིག་སྒྱུ་གྲུས་ཡི་གེར་བབ་པའི་ཞུ་ཆིག་ལ་བརྟེན།

ཡིག་ཐོག་གསལ་བཤད། ཡི་གེའི་ལམ་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་པའི་ཡིག་ཆ།

ཡིག་དན། ① གཉིས་མོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཡི་གེ ② ཆགས་ཡིག

ཡིག་དན་འཛོག་པ། རྒྱལ་ཁབ་བཅས་སྤིང་དབང་གཉིས་དབང་ལ་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པར་གོ་ཡང་ན་

ཆིངས་ཡིག་འཛོག་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

ཡིག་དུག [ཡུལ]མི་མངོན་པར་ཆིག་དོན་ལ་སྒྲོན་གཏོང་བའི་ཡིག་དུག

ཡིག་དུམ། རྫོག་མྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་fieldཟེར།

ཡིག་དུག་ཡི་གེ་དུག་མའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཡིག་དུག་རང་བྱུང་། མ་ཉི་ཡིག་དུག་བྲག་གི་ལྗེ་བས་སུ་མ་བཞོས་པར་རང་བྱུང་དུ་ཐོན་པ་ལ་ཟེར།

ཡིག་དུག་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རི་བོ་ཆེ་རྒྱུད་གི་སྟོ་རྒྱུད་དང་། ལྟོ་རྒྱུད་ཆེད་གི་བྱང་།

ཤར་མཆམས། དཔལ་ཤོད་རྒྱུད་གི་བྱང་དོས་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་

དོས་ནས་སྤྱི་༤༩༩ཡོད།

ཡིག་གདང་། ཡི་གེ་འགེལ་སའི་གདང་བྲ།

ཡིག་མདོག་རྫོག་མྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་text colorཟེར།

ཡིག་ནག་དབུ་མེད་ལ་ཟེར།

ཡིག་ནག་རྒྱ་བཤལ། གཉིས་མོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་ཡིག་རིགས་ཅི་མེད་རྟོག་རོལ་དུ་བཏང་བའི་དབེ།

ཡིག་ནོར། ཡི་གེ་མ་དག་པ།

ཡིག་པར། ཤིང་སོགས་ལ་ཡི་གེ་བཞོས་པའི་པར་གཞི།

ཡིག་དཔར། ཡིག་པར་དང་འབྲ།

ཡིག་དཔེ། འབྲི་མྲོག་སྤྱད་གཞིའི་མ་དཔེ།

ཡིག་དཔོན། མི་གཅིག་གིས་བསྐྲགས་ཏེ་མི་གཞན་ཞིག་གིས་འབྲི་བའི་མིང། ཁྱོད་ཀྱིས་ཡིག་དཔོན་གནང་དང་། ངས་ཐེས་ཆོག།

ཡིག་ཕྱད། སྤར་བྱ་མི་སམ་རྩོད་ས་བོད་ཡིག་གསར་དུ་བཅུམས་རྗེས་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོར་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་ཡིག་ཕྱད་ཕྱལ་བའི་ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་བཞེར་གྲག་ཀྱིང་ཀྱི་དབྱངས་བཞི་མ་འབྲེལ་བའི་ཨ་རེས་རྒྱུད་པ་དང་། ཆོག་རྒྱུ་ལྷ་པར་འབྲེང་བུ། ཆོག་རྒྱུ་ལྷ་པར་གི་གྲ། ཆོག་རྒྱུ་བདུན་པར་ན་རོ། ཆོག་རྒྱུ་བརྒྱད་པར་ཞབས་ཀྱུའི་རེས་པ་བཅས་སྟན་དག་གི་གཞུང་བཞིན་སྤྱར་ཏེ་ཕྱལ་བའི་སྤྱ་རྒྱན་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག།

ཡིག་ཐོང་། ཡི་གེའི་ཐོང་སྟར།

ཡིག་ཐོང་དང་པོ། སྒྲིག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་top rowཟེར།

ཡིག་འཕྲིན། གནས་ཚུལ་གང་ཞིག་པན་རྒྱུན་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཏང་བའི་ཆ་འཕྲིན།

ཡིག་བར། ① ཡིག་འབྲུད་དང་ཡིག་འབྲུ་བར་གྱིས་སྟོང་ཆ། ② ཡིག་ཐོང་དང་ཡིག་ཐོང་བར་གྱི་སྟོང་ཆ། ཡིག་འབྲུལ་ཞུ་བཅར། ཡི་གེ་སྐྱར་ཡོང་བ་ལ་སྐྱུ་ངོ་མ་བཅར་འཕྲིར་ཡོང་བ། ཡང་ན་ཡིག་འབྲུལ་ངོ་བཅར་ཅེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ཡིག་འབྲུ། ① དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་སོ་སོ་སྟེ། གཟུགས་ཞེས་པར་ཡིག་འབྲུ་བཞི་ཡོད་པ་ལྟར་རོ། ② སྒྲིག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་wordཟེར།

ཡིག་མོངས། ཡི་གེ་མི་ཤེས་མཁན།

ཡིག་ཅིས། ① ཡི་གེ་དང་ཅིས། ཡིག་ཅིས་ལ་མཁས་པ། ② ཡིག་ཐོག་ནས་བརྒྱབ་པའི་ཅིས།

ཡིག་ཆགས། ཡིག་རིགས་བདག་གཉེད། དབྱིན་སྐད་དུ་archive fileཟེར།

ཡིག་ཆང་། ① ཡིག་ཆང་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། ② ཡིག་རིགས་ཉར་ཆགས་ཐེད་ས།

ཡིག་ཆ་དང་གཉེར་བ། སྐར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཡིག་ཆ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་
བཞིའི་འོག་གི་ལས་བྱེད་གཙོ་ཆེ་བ་ཞིག།

ཡིག་ཆ་དུག་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐབས་ལོ་གནས་དང་བྱ་དགར་གནང་བའི་བྱང་བྱ་ཡི་
གོ་འཁོད་བ་སྟེ། ༡ གཡུ་ཡིག་ ༢ གསེར་ཡིག་ ༣ དངུལ་ཡིག་ ༤ སྤྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་ ༥ ཟངས་གྱི་
ཡི་གེ་ ༦ ལྷགས་གྱི་ཡི་གེ་བཅས་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་རེ་ཡོད་ཅིང་། ཡི་གེ་དེ་དག་
ནི་ཁྲོན་པོ་རབ་ལ་གསེར་གཡུ་གཉིས་གྱི་ཡི་གེ་དང་། ཁྲོན་པོ་འབྲིང་བར་དངུལ་དང་སྤྲ་མེན་
གཉིས་གྱི་ཡི་གེ་ ཁྲོན་པོ་ཐ་མར་ཟངས་དང་ལྷགས་གྱི་ཡི་གེ་བཅས་སྟོད་སྟོལ་ཡོད། དེ་ཡང་
[ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་]ལས། ཡིག་ཆ་དེ་རབ་གསེར་གཡུ་གཉིས། འབྲིང་
དངུལ་དང་སྤྲ་མེན་གཉིས ། ཐ་མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་ཡིག་སྟེ་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་
རེ་དབྱེ་བས་བཅུ་གཉིས་སོ། དེ་ཡང་གྲུང་ཁྲོན་ཆེན་མོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆེན་མོ་གནང་། གྲུང་ཁྲོན་
འབྲིང་དང་ནང་ཁྲོན་ཆེན་པོ་ལ་གཡུ་ཡིག་ཆུང་དུ། གྲུང་ཁྲོན་ཐ་ཆུང་དང་ནང་ཁྲོན་འབྲིང་པོ།
བཀའ་ཡོ་གལ་འཆོས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་ཆེན་པོ། ནང་ཁྲོན་ཐ་ཆུང་དང་བཀའ་
ཁྲོན་འབྲིང་ལ་གསེར་ཡིག་ཆུང་དུ། བཀའ་ཁྲོན་ཐ་ཆུང་ལ་སྤྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་གནང་། གཞན་ཡང་
ཆོས་གྲུའི་སྟོབ་དཔོན། སྤྱིའི་སྤྲུགས་མཁན། སྟོད་སྟོང་གི་དབང་ཁྲོན་ཆུང་ལ་དངུལ་གྱི་ཡི་གེ་
ཆེན་པོ་བྱེན་སྐྱེ་འཆོ་བའི་བོན་པོ། གཞེས་མལ་བཅེགས་ཁབ། བྱང་ཐང་གི་ས་མཁན། མཐའི་
སོ་ཁ་སྤྱང་བ་དང་། སྐྱུ་མཁར་གྱི་ཅེ་སྤྱང་སོགས་ལ་དངུལ་ཡིག་ཆུང་བ། ཡབ་འབངས་རུས་
དུག་སོགས་ལ་འཁར་བའི་ཡི་གེ། སྟོང་དཔོན་རུ་དཔོན་སོགས་ལ་ཟངས་ཡིག་གཡུལ་དུ་དབའ་
བ་ལ་ལྷགས་ཡིག་ ཡང་ཐ་ཤིང་སྐྱེ་ཆུ་རིས་གྱི་ཡི་གེ་འབངས་པལ་བ་ལ་གནང་སྐད།

ཡིག་ཆ་ལས་ཁུངས། སྐར་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། དེའི་ལས་འགན་ནི་དགོན་
པ་ཁག་གི་ཆོས་ཁྲིམས་གཞིར་རྒྱ་དང་། དགོན་པའི་འགོ་བྱེད་བསྐོ་འཐེན། ཅེ་བྱང་གི་གོ་གནས་
སྟོར་འཛོག་སོགས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་སྟུན་ཞུ་འབྲུལ་མི་ཆུས་ཀྱི་གནད་དོན་ཆུས་ཡང་ཞུ་
མར་ལན་བྱེད་མཁན་ཡིག་ཆ་དང་གཉེར་བ་གཅིག་ལས་བྱེད་པ་ཅེ་བྱང་དཔྱུས་མ་བཅུ་གཉིས། རེ་
མོ་བ་གཅིག་ ཡིག་ཆ་སྟོབ་དུག་ཅེས་པ་ཡིག་ཆ་འཛོགས་སྐབས་བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་བཞི་ལ་

གསོལ་ཇ་འབྲུལ་མེ་བཞི། ཨེ་བ་ཡོན་བདག་ཟེར་བ་གཅིག་བཅས་ཡོད།
ཡིག་ཆངས། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཅན་གྱིས་སྟོན་པོ་རྣམས་ལ་བྱ་དག་འགན་བའི་ཡིག་ལས།
ཡིག་ཆད། ① ཡིག་གཟུགས་སྤངས་འབྲས་ཚུ་ཆད། ② ཡིག་རྒྱགས། ཡིག་ཆད་རྩུས་མ། ཡིག་
ཆད་ལེན་པ།
ཡིག་རྒྱགས། ཡིག་གཟུགས་ཞེས་པའི་དོན། རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་font styleཟེར།
ཡིག་རྒྱགས་སྟེ་ཁོག་ རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་font style outlineཟེར།
ཡིག་ཆོགས། ཡི་གེའི་ཆོགས་པའི་བསྟུས་ཆོག
ཡིག་མཛོད། ཡིག་རིགས་མང་པོ་འཛོགས་པའི་ཁང་པ།
ཡིག་འཛིན། རྣམ་སྟོད་ལེན་སོགས་ཀྱིས་ཉེ་ཐེལ་ཅེ་བཏབ་པའི་ཡི་གེ ཡིག་འཛིན་བཞག་པ།
ཡིག་ཟམ། འཕྲིན་ཡིག་སྟེལ་འཕྲེན།
ཡིག་ཐོར། ཡིག་ཆོགས་མང་ཉུང་གི་འབོར་གྲངས། ཡིག་ཐོར་ཡང་བ། ཡིག་ཐོར་རྩོམ་དོགས་ཀྱིས་
རེ་ཞིག་བཞག་པ།
ཡིག་གཟུགས། ཡི་གེའི་བཟོ་དབྱིབས། ཡིག་གཟུགས་མཛེས་ཀྱང་དག་ཆ་མེད་ན་ཕན་ཐོགས་ཚུང་།
དབྱིན་སྐད་དུ་fontཟེར།
ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ཁ་དོག་ རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་font colorཟེར།
ཡིག་གཟུགས་འབྲི་རྩལ། ཡིག་གཟུགས་མཛེས་པོར་འབྲི་རྩལ་གྱི་ལག་རྩལ་ལ་དགོས་པའི་
གཞུངས་ལུགས།
ཡིག་རིགས། བཟོད་བ་སྤྲ་ཆོགས་བཞེད་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ཡིག་རིགས་ཉར་སྟོགས། ཡིག་
རིགས་འདྲ་གཉིས།
ཡིག་རིགས་དྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི། བཏོ་རྒྱ་ཆེ་ལོ་བ་ལས་བཤད་བ་སྟར་ན། ༡ ཆངས་པའི་ཡི་གེ ༢ ཁ་

འདྲ། ཁོང་ལ་ཡིག་ལས་ནས་ལན་བཏང་བ་ཡིན།

ཡིག་ལོང་། ① ཡི་གེ་མི་ཤེས་མཁན། ② དཀར་ཆ་རྒྱབ་བའི་ཡི་གེ

ཡིག་བྱབས། འཕྲིན་ཡིག་བསྐྱར་བར་བྱིར་གཏོག་གྱེད་ཤོག་བྱའི་ཁྱག་མ།

ཡིག་ཤོག་ ཡི་གེ་འབྲི་མའི་ཤོག་བྱ།

ཡིག་གསལ། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལོ་བཅ་རིམ་བྱོན་ནས་བཏོད་པའི་བོད་ཡིག་ཡིག་གཟུགས་བྱུང་བར་

ཅན་དཔེར་ན་སྐྱོགས་ལོའི་ཡིག་གསལ་དང་། འགོས་ལོའི་ཡིག་གསལ། ཆག་ལོའི་ཡིག་གསལ།

རྫོང་གདན་ཡིག་གསལ་སོགས།

ཡིག་རྩལ། ① བན་མི་ཐོགས་པའི་ཡི་གེ་རྩལ་རྩལ། ② ཤོག་བྱ་རལ་བའི་ཡི་གེ་རྩེད་རྩལ།

ཡིག་ལྟངས། ① ཡིག་ཞོར་རམ་ཡིག་སྐྱོན། ② ཡི་གའི་ཆེག་དོན་གྱི་ལྟངས།

ཡིད། ① དུལ་ཤེས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། སེམས་རྣམས་སོ།། ཡིད་འཐད་པ། ཡིད་

ལ་བབ་པ། ཡིད་ཀྱི་དོགས་པ། ཡིད་འཕྲོ་བ། ཡིད་འཁྲུལ་བ། ཡིད་འཁྲུགས་པ། ཡིད་དཔལ་ཁུམ་

པ། ཡིད་ཀྱི་རྒྱག་རྒྱ། ཡིད་ཀྱིས་གངས་བཤེར་གྱེད་པ། ཡིད་ལ་སྒྲོར་བ། ཡིད་ལ་སོང་བ། ཡིད་

ལ་ལྷག་གེར་སྒྲང་བ། ཡིད་ལ་འཆེར་སྒྲང་ཡོད་པ། ② ཡིད་ཅན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་སྲིད་པ་བརྩ་

བཞི་ཡོད་པས་གངས་བརྩ་བཞི་མཆོན།

ཡིད་ཀ་ སེམས་པ།

ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། རང་རང་གི་ཡུལ་འཛིན་གྱེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཁམས་བདུན་པོའོ།

ཡིད་ཀྱི་ཁམས། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའོ།

ཡིད་ཀྱི་དགྲ། ཡིད་ཀྱི་གཉིང་ངམ་ཡིད་ཀྱི་ཀྱམ་སྒྲོང་།

ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། ① མངོན་སུམ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་འབྲེན་གྱེད་ཀྱི་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་

ཞིང་དེའི་གཟུང་དོན་རྒྱུད་ཅིག་གཉིས་པ་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྲུལ་བའི་

གཞན་རིག་དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་འགག་མ་ཐག་ཏུ་དེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ཡིད་

མངོན་དུས་མཐའི་རྒྱུད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཚད་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ། དབང་མངོན་རྒྱུད་ཅིག་ཕྱི་མའོ།

② རང་གི་བདག་ཤེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟོག་བྱལ་མ་འཁྲུལ་བའི་གཞན་རིག་

དཔེར་ན་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། ③ བདག་གྱེན་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་
ནས་རང་ཡུལ་གྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲི་སོགས་དབང་མངོན་དང་དུས་མཉམ་དུ་མངོན་ཞེན་
མེད་པའི་སྒྲོ་ནམ་པ་གསར་པ་གཏོང་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ།

ཡིད་གྱི་མངོན་གསུམ་གྱི་ཆོད་མ། ཡིད་མངོན་འདོད་ཚུལ་ཡང་གྲུབ་མཐའ་གཞན་དང་མི་མཐུན་ཏེ།
རང་ཡུལ་གསལ་བར་རྟོགས་པའི་རྟོག་བྲལ་མི་དགོས་པར་རྟོག་པར་གྱུར་པའི་ཡིད་མངོན་
བཞེད་དེ། ཟན་ཤེས་རྣམས་དང་རྗེས་དཔག་གིས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་། དབང་མངོན་
གྱིས་བྱངས་པའི་ཡིད་ཤེས་ཆོད་མ་སོགས་དུ་མ་ཡོད།

ཡིད་གྱི་འཆར་སྒྲོ། བསམ་ཚུལ།

ཡིད་གྱི་ཉེ་བར་རྒྱ་བ། ཆོར་བ་བདེ་སྤྲུག་བཏང་སྟོམས་གྱི་དབང་གིས་ཡིད་གཟུགས་སྒྲི་སོགས་ལ་
ཡང་དང་ཡང་དུ་རྒྱ་བར་བྱེད་པའོ།

ཡིད་གྱི་ཉེས་པ། བརྟེན་སེམས་ལོག་ལྟ་བུ་བཅས་ཡིད་གྱི་ཉེས་པར་སྒྱུར་བ་གསུམ།

ཡིད་གྱི་སྒྲོམ་པ། ཡིད་གྱི་མི་དགེ་བ་ཉེ་བར་སྒྲོང་བའི་སེམས་པ།

ཡིད་གྱི་འདུ་བྱེད། སེམས་གྱི་ལས་སམ་བྱ་བ།

ཡིད་གྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ། ཡིད་ཆོར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ།

ཡིད་གྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཤེས་དང་དོན་གཅིག་

ཡིད་གྱི་སྒྱུར་ཡུལ། ཡིད་གྱི་ཡུལ་ཏེ་སྒྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད།

ཡིད་གྱི་དབང་པོ། ཡིད་དབང་དང་དོན་གཅིག་

ཡིད་གྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ། ༡ བརྟེན་སེམས་པ། ༢ གཞོད་སེམས་པ། ༣ ལོག་ལྟ་བུ་བཅས་ཡིན། དེ་ཡང་
གཞན་གྱི་ཁོར་ལ་བརྟེན་སེམས་སྒྱེས་པས་དེའི་འབྲས་བྱ་རང་གི་རེ་བ་རྣམས་འབྲས་པ་ཁད་དུ་
མི་འབྲས་པར་འགྱུར། གཞན་ལ་གཞོད་སེམས་སྒྱེས་པས་རང་ཉིད་ས་ཤྱོགས་གང་དུ་གནས་
ཀྱང་འཇིགས་སྒྲིག་གི་རང་དུ་གནས་དགོས་པ། ལས་འབྲས་དང་དགོན་མཆོག་ལ་ལོག་ལྟ་སྒྱེས་
པས་ཡུལ་དེར་རང་བྱུང་གི་གཞོད་འཆེ་མང་བ་སོགས་ཡིན།

ཡིད་གྱི་རྩལ་གསུམ། རོ་རྩལ་སྣ་དགའི་ནང་གསེས། མཛངས་ལ་སྒྲོ་འགྲུབ་དང་། དཔལ་ལ་བསྐྱོན་

ཚུགས་པ། ལ་གསལ་ཞིང་གཏིང་མི་དཔོག་པ་སྟེ་གསུམ།
ཡིད་ཀྱི་ཟེུ་འབྲ། ① སྤྱིང་གི་དཀྱིལ། ② མཐུན་པའི་སྤྱིང་གོགས་སམ་མཛའ་གོགས།
ཡིད་ཀྱི་ཆུགས་པ། གོགས་པོ།
ཡིད་ཀྱི་ལས། ཡིད་ཀྱི་སྟོན་པ་བསགས་པའི་ལས་ཏེ། བརྒྱུ་སེམས་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ལས་མི་དག་
བ་དང་། བརྒྱུ་སེམས་སྤངས་པ་སོགས་ཡིད་ཀྱི་ལས་དག་བ་ལྟ་བུའོ།
ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། སྤྱགས་ཀྱི་ཐོན་
ལས་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་སྤངས་ནས་དོན་དམ་པའི་
རྗེས་སུ་ཞུགས་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཡིད་འཇུག་པ་སྟེ་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཙེ་བ་བརྒྱད་ཀྱི་
ནང་གསེས་ཤིག
ཡིད་ཀྱི་ལུས། སྤང་གཞི་བར་དོའི་ལུས་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཤིན་སྟེ་བ་མ་སྤངས་
བར་ཀྱི་སྤིང་པ་བར་དོ་ནི་ཐས་སུ་རྩི་ཟ་ཞིང་སེམས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་དབང་སོ་ཆེང་ཞིང་གོགས་པ་
མེད་པས་ཡིད་ཀྱི་ལུས་ཞེས་བྱའོ།
ཡིད་ཀྱི་ཤིང་རྒ། ① སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན། ② [མདོན]འདོད་ཆགས།
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལས་བྱུང་བའི་རིག་པ།
ཡིད་ཀྱི་སྤྱང་ཤིང་། བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྤྱག
ཡིད་སྦྱེས། [མདོན]① འདོད་ལྷ། ② མི།
ཡིད་སྦྱོར་བ། སེམས་སྤྱག་པའམ་སྟོང་པམ་བ། ཡིད་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་མ་སོང་ན། སེམས་དགའ་བའི་
གོགས་དང་མི་འབྲད་དོ།
ཡིད་དཀྱེལ། ཁོག་པའམ་སྟོང་རྒ།
ཡིད་ཁམས། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དུག་པོ་དེ་དག་ཉིད་འདས་མ་ཐག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་
ཤེས་གཞན་ཀྱིས་བར་དུ་མ་ཆོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྦྱེད་པའི་དབང་སོ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་དབང་སོའོ།
ཡིད་ཁེངས་པ། ① འདོད་པ་ཆོམས་པ། ② ང་རྒྱལ་སྦྱེས་པ།
ཡིད་འཁྱུ་འཕྲིག སེམས་ཀྱི་ཐེ་ཆོས་ཀྱི་མཐའ་མ་ཆོད་པར་ཡིད་གཉིས་སུ་བྱུང་པའི་དོན།

ཡིད་འཁུལ་པ། སེམས་རྒྱད་འབྱོངས་པ་འཇམ་བུལ་བ། སེམས་འཁུལ་ཐེབས་པ།
ཡིད་འཁོལ་བ། ① སེམས་འཆབ་པ། ② སེམས་དགའ་བའི་རྣམ་པ།
ཡིད་ཆོད་པོ། སེམས་ལ་སྣ་ཆོགས་བྲན་རུས་པ་འཇམ་སྒོ་གཡེར་པོ།
ཡིད་དགའ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དཔལ་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིད་དགའ་ཆོས་འཛིན་སྒྲིང་། དེ་ཐོག་མར་རྩྭ་མ་བ་ལེགས་པའི་རྒྱ་ཁྲོས་རྒྱས་པ་ཡི་སྒྲོམ་གནས་ཡིན་
མོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༥ལོར་རམ་གཤགས་པ་རིན་ཆེན་གྱིས་བྱག་
བཅུ་བ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྷོ་རིབ་གོང་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིད་དགའ་བ། སེམས་དགའ་བ།
ཡིད་དགའི་ལྗོན་པ། ལྷ་ཤིང་།
ཡིད་མགུ་བ། ཡིད་ཆོམས་པ་འཇམ་ཡི་རངས་པ། མི་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་མགུ་བྱུ་བ།
ཡིད་མགྲོགས། [མདོན]ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་འཕྲེན་པའི་རྩ་བའུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཡིད་འགྲོགས། སྤྱིང་གྲོགས།
ཡིད་འོ། སེམས་ཀྱི་ནང་རམ་སྒོ་ཡུལ། ཡིད་འོར་གང་སྒྲིང་། ཡིད་འོར་གསལ་ལེར་བྲན་པ།
ཡིད་འོམས་པ། རྒྱ་ཆོམས་པ་འཇམ་འདོད་པ་གང་བ། འྲོགས་གཉིས་ཀ་ཡིད་འོམས་པ་བྱུང་བ།
ཡིད་མདོན། ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ཡིད་མདོན་རྒྱན་མཐར་སྐྱེ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྐྱས་པའི་ལུགས་ཀྱི་
ཡིད་མདོན་སྐྱེ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དང་པོར་དབང་མདོན་སྐྱད་ཅིག་ལྷ་བྲུག་སོགས་སྐྱེས་ནས་དེའི་
རྒྱན་རྩྭ་གསལ་པའི་རྩེས་ཡིད་མདོན་གཅིག་སྐྱེ་བའི་དོན།
ཡིད་མདོན་ལྷ། ཡིད་ཀྱི་མདོན་སུམ་ལ་རྟེན་གྱི་སྒྲོན་ནས་དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་།
སྐྱེ་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་། རི་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་། རོ་འཛིན་ཡིད་མདོན་དང་། རེག་འཛིན་
ཡིད་མདོན་ཉེ་ལྷོ།
ཡིད་མདོན་སྐལ་མར་སྐྱེ་བ། ཆད་མ་སྐྱ་བ་སྐྱ་རབས་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཡིད་མདོན་སྐྱེ་ཚུལ་ཉེ། དང་

པོར་དབང་མངོན། གཉིས་པར་ཡིད་མངོན། གསུམ་པར་དབང་མངོན། བཞི་པར་ཡིད་མངོན་
སྒྲེ་བའི་ཚུལ་ལོ།
ཡིད་མངོན་ཆད་མ། ཆད་མ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་གྱེན་ཡིད་
དབང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བའི་གསར་དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ། དཔེར་
ན། མངོན་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུའོ།
ཡིད་ཅན། སེམས་ཅན་སྤྱིར་མིང་།
ཡིད་ཅན་བརྩུ་བཞི། སྤིང་པ་བརྩུ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིད་ཅན་ནམ་སེམས་ཅན་བརྩུ་བཞིའོ། འདོད་
ལྷ་རིགས་དུག་གཟུགས་མ་བྱེ་བས་ལྷ་བརྒྱད། དུད་འགྲོ་ལ་སྤྱེ་གནས་གྱིས་དབྱེ་བས་བཞི། མི་
དང་དཔྱལ་བ་དང་བརྩུ་བཞིའོ།
ཡིད་གཟུགས། སེམས་མ་སྤྱན་པོ་ཡོད་པ་ཅམ་མིན་པར། གཅིག་མེད་ན་གཅིག་སྤོང་མི་པོད་པའི་
སྤྱིང་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་དོན།
ཡིད་གཟུགས་པ། མཛེས་བཤམ་ཡིད་མ་སྤྱན་པ། སེམས་མ་སྤྱན་པ། མཆོག་ཏུ་ཡིད་གཟུགས་པ། ཡིད་
བརྩུགས་གྲོགས་པོ་ལྷན་ཅིག་འདུས་ཏེ་མན་ཚུན་སྤྱིང་ལ་འབབ་པའི་གཏམ་སྤྱིང་བྲས་པ་ལྟ་བུ།
ཡིད་བཅད་པ། ཡིད་ཆད་པར་བྱེད་བཤམ་སྒོ་ཞུམ་པར་བྱེད་པ། དག་མ་སྤུབ་གོང་ལ་ཆེག་ངན་གྱིས་
ཡིད་བཅད་པ་དེར་དགོས་པ་ཅི་ཡོད།
ཡིད་ཆགས་པ། དུལ་ཡིད་འོང་ལ་སེམས་ཆགས་པ། འཆོ་བ་སྤྱིད་པོར་ཡིད་ཆགས་པ། གཞན་གྱི་
འཕྱོར་པ་ལ་ཡིད་ཆགས་པ།
ཡིད་ཆད། དུལ་གང་ཞིག་ལ་རེ་བ་ཆེན་པ་ཞིག་བཅས་ཀྱང་རེ་བ་བཞིན་མ་འབྲུབ་པ་སྒོ་པམ་ཞིང་རེ་
བ་ཆད་པའི་དོན། དུལ་སྤྱན་ཅན་གྱི་གཞུང་ལ་མི་དམངས་རྣམས་ཡིད་ཆད་པ། ཁ་ལ་མི་ཉོན་
པའི་སྤུལ་པ་མ་ཡིད་ཆད་པ་ལྟ་བུ།
ཡིད་ཆེས། སྒོས་འཁེལ། ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ། ཡིད་ཆེས་སྒོ་སྒོན། ཡིད་ཆེས་རྟེན་པ། ཡིད་ཆེས་སྒོ་
འགེལ། ཡིད་ཆེས་ལ་མ་ཆེས། མང་ཆོགས་ལ་ཡིད་ཆེས།
ཡིད་ཆེས་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གསུམ་གྱི་གནང་གསེས། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་

ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྤྱིན་པས་ལོངས་སྟོང་
ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་མི་བསྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། དབྱང་པ་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་བ་ལྟ་བུ་ས་ལོག་གི་གཏིར་དང། ཞིང་ཁམས་
ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སོགས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་སྒྱར་མཇལ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་སོ།།
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ། དད་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དང་དཀོན་མཆོག་
ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་དང་བ་སྦྱེས་པའོ།།

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཆད་མ། ཡིད་ཆེས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་སློ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་པ།
ཡིད་ཆེས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཆུ་རྒྱུ་ལོ་༡༥༩༩ལོར་བྱུང་ཐོབ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བྲག་བཏག་གྲུབ་
མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ལོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་རྗེས་དཔག་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རང་གི་རྟེན་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་
དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་སྒྱར་ལ་མི་བསྒྲུབ་པའི་ཤེས་བ་སྟེ། དབྱང་པ་གསུམ་གྱི་
དག་པའི་ལུང་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཆེས་པ། སློ་འཁེལ་བའམ་ཡིད་བརྟན་ཐོབ་པ།
ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་། གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་སྒྱར་དཔོག་པར་བྱེད་པའི་གཞི་དབྱང་པ་གསུམ་གྱིས་
དག་པའི་ལུང་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་རང་ལུགས་ཀྱི་ལུང་རྣམས་དཔེར་ན། ནང་པའི་རོ་
སངས་རྒྱས་ཤྲུག་གྲུབ་པའི་ལུང་ལྟ་བུ།

ཡིད་འཆུས་པ། སེམས་གཞན་དུ་འབྱོགས་པའམ་སློ་ཁ་འབྱར་བ། སེམས་གཅིག་ཏུ་བརྟན་པས་ཡིད་
མི་འཆུས་པ།

ཡིད་འཇགས་། ཡིད་ལ་ངེས་པ། དེ་དོན་ཡིད་འཇགས་ཡོད་པ་འཆམ་པ།
ཡིད་འཇུག་བྱ་ག་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྲག་རྒྱ་བའི་སྟོང་གི་བྱ་ག་བཞེའམ་བྲག་གི་ཡ་གྲུལ་ལོག་ཏུ་ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་བའི་བྱ་གའི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མཛད་དག་རྒྱུད་
ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཞུགས་སྟོན་སོ་ལས། སྟོང་པད་མ་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་དབུས་སུ་ཅའི་རྒྱལ་སོ་ཨ་ལྷ་རྒྱ་
ཏྲི་རྟ་རྩ་ཅན་གནས། དེའི་ཆོགས་བཞིའི་རྩ་འདབ་བཞེད་སྟེང་ལོག་གི་རྒྱ་ཏྲི་གཉིས་ཏེ་བྲག་གི་

ནང་སྟོང་པར་གནས་པ་ལ་སྟེང་ལྗང་། འོག་སྟོ། ཤར་ནག་སྟོང་མར་། ལུབ་སེལ་བྱང་དཀར་
པོར་གནས་པའི་ཤར་མདུན་གྱི་འདབ་མར་ན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ལྷོ་གཡམས་སུ་མིག་
ལུབ་རྒྱབ་ཏུ་སྟ། བྱང་གཡོན་སྟེ། སྟེང་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ལུས། འོག་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིད་དེ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་
བྱུག་རྒྱ་ཞིང་གནས། ཞེས་དང་། དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཡིད་འཕྲུག་བྱ་གཞི། སྟེང་ལ་རྒྱ་རྒྱུ་སྟེང་འོག་
གཉིས་དང་། ཤར་སྟོ་ལུབ་བྱང་གི་བྱ་ག་བཞི་ཡོད་པས་དེ་རྣམས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བྱུག་རྒྱ་
པའི་ལམ་མཐ་གནས་ཡིན་པས་འདིར་འོག་གི་རྒྱ་རྒྱུ་ཡིད་བྱའི་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

ཡིད་འཛོག་སྟོ་འཕེལ་ཤེས་ལ་འཛོག་པ། ལས་ཀ་བྱེད་སྤངས་ཡིད་འཛོག་བྱེད།

ཡིད་ཉེ། [མངོན]མཛའ་བོ།

ཡིད་གཉིས། ཟེ་ཆོམ་མཐ་སོམ་ཉེ། ཡང་དག་ཡིན་མིན་ལ་ཡིད་གཉིས་བྱེད་པ།

ཡིད་རྟོན། ཆ་འཛོག་ཐབས་ལམ་ཡིད་རྟོན་རུང་བ། གང་བཤད་ཆང་མར་ཡིད་རྟོན་སྟབ་པ། གཡོ་ཅན་
འཇམ་སྤྲུ་བ་ལ། མཁས་པས་ཡིད་རྟོན་ཅི་ལ་བྱེད། དང་ཞིང་ཡིད་རྟོན་རུང་བ། འདྲ་སྤྲུ་ལ་ཡིད་རྟོན་བ།

ཡིད་གཏད་པ། ① མི་གཞན་ལ་སྟོས་བཀལ་བ། ② དམིགས་ལུལ་ལ་བསམ་སྟོ་གཏད་པ།

ཡིད་བརྟན། ཡིད་ཆེས་དང་། སྟོས་བཀལ་བ། ཡིད་བརྟན་འཁེལ་བ། ཡིད་བརྟན་འཕེར་བ། ཡིད་
བརྟན་འཕེར་བ། ཡིད་བརྟན་བྱེད་པ། ཡིད་བརྟན་བ་ལ་མ་འཁུ་བ། ཡིད་བརྟན་བྱ་མི་རུང་བ།
མཆོག་ཏུ་ཡིད་བརྟན་པར་གྱུར་པའི་གྲོགས་སོ།

ཡིད་བསྟན་པ། གཞན་སྟོ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ། བན་ཚུན་ཡིད་བསྟན་མི་བྱེད་པ། རྟོར་འཁུལ་གྱི་
སྟོད་སྤངས་ལ་ཡིད་བསྟན་ཐབས་མེད་པ།

ཡིད་མཐུན་པ། ① བན་ཚུན་སྟོ་མཐུན་པ། ② སྟོ་དང་མཐུན་པའི་གཉེན་ཉེ། ཡིད་མཐུན་རོགས་རམ།

ཡིད་འཐད་ལ་མི་འཐད། སེམས་ལ་མཐུན་དང་མི་མཐུན་ཞེས་པའོ།

ཡིད་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུ་བཞི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་ཤེས་ཡིན་ལ་ཡིད་ཤེས་
མ་ཡིན་པའི་སྟུ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཤེས་ཡིན་
ལ་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྟུ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་

ཀ་ཡིན་པའི་ཐུ། སློ་ལཱ་འུ་ཤེས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་ལྟ་བུ་ཡིད་དང་ནམ་ཤེས་
གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་ཐུའོ།

ཡིད་དཔ་བ། སེམས་སྒྲོད་པ།

ཡིད་དུང་ངེ་བ། བཅེ་གདུང་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཇམ་ཚོལ་མེད་ཤུགས་འབྱུང་། སློམ་པས་གཟེར་བ་ནམས་
ཚུ་འདོད་ཀྱིས་ཡིད་དུང་ངེ་བར་སྒྲོད།

ཡིད་དུང་དུང་། སེམས་སྒྲུག་པའཇམ་སེམས་སྒྲོ་བ། ཡིད་དུང་དུང་རང་ནས་དུས་པ།

ཡིད་དུངས་པ། ① སྒྲིང་བཅེ་བ། ② འདོད་ཡོན་ལ་ཞེན་པ།

ཡིད་དུངས་དགོན་པ། ཡིད་དུངས་ཨན་གསང་སྒྲགས་རབ་བརྟན་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་
དང་པོའི་ནང་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༣༥ ཅམ་ལ་གཡུང་དུང་བསྟན་ཆུས་སྤྱིང་ཞེས་པ་ཚུགས། དེ་རྗེས་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གྲུབ་ཐོབ་དོན་འབྱུང་འོད་ཟེར་ནས་གསང་སྒྲགས་སྤྱིང་མའི་
དགོན་སྤེར་བསྐྱུར། གྲུབ་མཐའ་སྤྱིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛུགས་
རྫོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡིད་ལྗན། [མདོན]མི།

ཡིད་ལྟོག་སེམས་ལོག་པའཇམ་འགྱུར་བ། བསམ་སྒྲུར་ཚུབ་པས་གཞན་ཡིད་ལྟོག།

ཡིད་གདུངས་པ། སེམས་སྒྲུག་པ། རང་གི་འདོད་དོན་མ་འབྱུང་ནས་ཡིད་གདུངས་པ།

ཡིད་བདེ་བ། ① སེམས་སིམ་པ། ཡིད་མི་བདེ་བ། ② བག་ཐེབས་པ།

ཡིད་བདེ་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ཉིར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བའོ།

ཡིད་འདུན། སེམས་ཀྱི་མོས་པ། བདེན་དོན་འཛོལ་བར་ཡིད་འདུན་བྱེད།

ཡིད་འདོམས། ཡིད་ལ་བརྟེན་མེད་དུ་འཇགས་པ། གོང་གསལ་བཀའ་དགོངས་རྣམས་ཡིད་འདོམས་ཀྱིས།

ཡིད་བསྐྱུས། འདི་སྟན་ངག་གི་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཆའི་གཙུང་པོ་དེའི་མིང་ཡིན་
པར་བཤད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་ཏུ་བསམ་གཏན་ལ་གནས་པའི་དོན་དུ་བཤད་འདུག་པ་དེ་གཉིས་
གང་བྱས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད།

ཡིད་ནང་དུ་ཚུད་པ། ① སེམས་སྒྲོ་བ། སྒྲུག་བསྐྱུས་བྱུང་ནས་ཡིད་ནང་དུ་ཚུད་པ། ② [མདོན]སྒྲུག་བསྐྱུས་པ།

ཡིད་སྣུལ། དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་རང་གིས་གང་འདོད་པ་ལྟར་བསམ་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཡིད་དཔྱོད། བོད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྲོ་བ་སྤྲོ་རབས་པས་འདོད་པའི་ཆད་མེན་གྱི་སྒོ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་མཚན་ནས་
དག་ལས་བཏེན་པར་སྒོག་གྱུར་གྱི་དོན་གསར་དུ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཞིག།
ཡིད་དཔྱོད་ལྡ། བོད་དུ་ཡིད་དཔྱོད་ཅེས་པར་གཟིགས།
ཡིད་དཔྱོད་གཉིས། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དོ།
ཡིད་པངས་པ། གཅེས་སྤྲོས་བྱེད་པ། སྤྱི་ཚོར་ལ་ཡིད་པངས་བྱེད་པ།
ཡིད་པངས་སོ། གཅེས་སེམས་ཀྱི་སྒོ།
ཡིད་པམ་པ། ཡི་ཆད་པའམ་ཡི་ལྷག་པ།
ཡིད་མེབས། ཡིད་ཆེས་སུ་རུང་བ་དང་། རྫོང་དང་འཆོམ་པ། གཞན་ལ་གཏམ་ཡིད་མེབས་པར་སྤྲོས་
ཏེ་སྒོ་འགྲུགས་པ།
ཡིད་ལྷང་བ། སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་པ།
ཡིད་ཐོགས་པ། སེམས་ཤོར་བ།
ཡིད་འཕྱོ། གངས་གནས་ཤིག།
ཡིད་འཕྲེང་བ། སེམས་ཆགས་པའམ་དྲུང་སེམས་ཀྱིས་འདོར་མི་བྲལ། བ་ཡུལ་ལ་ཡིད་འཕྲེང་བ།
ཡུམ་སྤྲོས་གཉིས་ལ་ཡིད་འཕྲེང་སྟེ་སོག་གི་ཐག་པས་སྤྲེལ་བ་ལྟར་གྱུར་ཏེ་གོམ་རེའི་མཚམས་
ནས་བྱི་མིག་རེ་ལྟ།
ཡིད་འཕྲོག་པ། སེམས་འགྲུགས་པར་བྱེད་པ། ཡིད་འཕྲོག་པའི་སྐྱེད་ཚོས་ཆལ། ཡོན་ཏན་གྱིས་
ཡིད་འཕྲོག་པ། མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་འཕྲོག་པ།
ཡིད་འཕྲོག་མ། བྱད་མེད་མཐོང་མ། ཡིད་འཕྲོག་ལྟ་སོ།
ཡིད་བག་མེབས་པ། སེམས་ཀྱི་ཚུགས་ཀ་ལྟོད་པོར་གནས་པ།
ཡིད་བྱེད། དམིགས་པར་བྲལ་བའི་ཡུལ་ལ་སེམས་གཏོད་ཅིང་མཛོད་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།
ཡིད་བྱེད་བཞི། ཉིང་རེ་འཛིན་སྒྲོམ་སྤྲེལ་སེམས་དམིགས་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་བཞི་
སྟེ་བསྐྱེམས་ཏེ་འཇུག་པ་དང་། ཆད་ཅིང་འཇུག་པ། ཆད་པ་མེད་པར་འཇུག་པ་དང་། ལྷན་གྱིས་

གྲུབ་པའི་ཡིད་བྱེད་དེ་བཞི།

ཡིད་སྒོར་སྒོར་བ། ① སྒོ་རིག་མི་གསལ་བ་མོག་མོག་པོར་གྱུར་བ། ② སེམས་མི་བདེ་ཞིང་བརྟན་
པོར་མི་གནས་པ། ③ སེམས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་བ།

ཡིད་དབང་། ① ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་ནམ། སེམས་ཀྱི་རྩོལ་བ་རྒྱས་ལྡན། བཅེ་བ་ཆེན་པོས་
ཡིད་དབང་འཕྲོག་བ། ལྟན་མོ་ངོ་མཆར་ཅན་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་བ། ② ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་བའམ་དེའི་ཉར་ལེན་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ། ཡང་ན། ཡིད་ཀྱི་དབང་
པོ་སྟེ། རྣམ་ཤེས་ཆོག་ས་དྲུག་གང་ཡང་རུང་བ་འགག་མ་ཐག་པ་ཡིད་ཤེས་སྟེ་བའི་རྟེན་དུ་གྱུར་
བ། དཔེར་ན་བྱམ་འཛིན་མིག་ཤེས་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་འགག་མ་ཐག་པ་ནི་བྱམ་འཛིན་
ཡིད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་ཡིད་དབང་ཡིན་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་དབང་པོ་འགག་མ་
ཐག་པ་ནི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པའི་ཡིད་དབང་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡིད་དབང་འཕྲོག་བ། མཛེས་པ་འམ་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཡུལ་གང་ཞིག་གིས་མིའི་སེམས་
དབང་མེད་དུ་གཡོ་བ།

ཡིད་འབོད་མ། [མངོན་]ལྡོང་རོས།

ཡིད་འབྱུང་། ① ལུས་དང་ལོངས་སྟོང་དེ་དག་ལ་སྟོང་ཅིང་གནས་པའི་མཐའ་སྟེ་བ་དང་། ག་བ་དང་།
ན་བ་དང་། འཆི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱུག་བསྐྱལ་སྤྲུལ་ཆོག་ས་འབྱུང་ཞིང་འཕེལ་བར་རིག་ནས་སྟོང་
ཞིང་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའོ། ② སེམས་སྟོང་བ།

ཡིད་མ་སྒོར་བ། [རྫིང་]ཡིད་མ་སྤྲུག་པའམ་ཡིད་མ་ཆད་བ།

ཡིད་མི་བདེ་བ། ① སེམས་ལ་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཡོད་བ། ② སེམས་སྟོང་བ།

ཡིད་མི་བདེ་བའི་དབང་པོ། དབང་པོ་ཉར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་སྤྲུག་བསྐྱལ་བ།

ཡིད་མི་རྒྱུ། [རྫིང་]ཡི་མི་ཞུམ།

ཡིད་སྤྲུག་པ། ཡིད་སྤྲུག་ས་པ་དང་འབྲ།

ཡིད་མོས། ① [མངོན་]སེམས་འཐད་བ། ② ལྷན་ལ་དཀར་པོ།

ཡིད་མོས་ཆལ། ཀྱ་སྤྱད་ཆལ།

ཡིད་སྤྱོད་པ། སེམས་སྤྱག་པས་ཡིད་སྤྱོད་པ། ང་རྒྱལ་གྱི་ཡིད་སྤྱོད་པ།
ཡིད་སྤྱོད་པ། སེམས་མི་གསལ་བ། ཆང་གིས་བཟི་ནས་ཡིད་སྤྱོད་པ་པར་གྱུར།
ཡིད་སྤྱོད་པ། ཡིད་སྤྱོད་པ་པར་སེམས་སྤྱོད་པ། ཡིད་སྤྱོད་པ་ཉེ་མཆི་མ་ཤོར་བ།
ཡིད་སྤྱོད་པ། ① དགའ་ཞིང་གྲུས་བཀྱར་རམ་རེ་འདུན་ཡོད་པ། སྤྱོད་གཤེགས་དཔལ་བོ་རྣམས་ལ་ཡིད་
སྤྱོད་པ། ② ལེགས་ཆོགས་རང་ལ་འཛོལ་པར་རེ་བའི་སྤྱོད་པ། ཡོན་ཏན་ལ་ཡིད་སྤྱོད་སྤྱོད་པ།
ཡིད་ཅལ། སེམས་ཀྱི་རྒྱས་ལྷགས།
ཡིད་ཆེས། སྤྱོད་པས་བཟུང་འདོད་པ་གང་བ། ཡིད་ཆེས་སྤྱོད་པ། ཡིད་ཆེས་སྤྱོད་པ། གནས་
སྤྱོད་ཡིད་ཆེས་པ། དགའ་མགུ་ཡིད་ཆེས།
ཡིད་ཆོད། ཆོད་དཔག་དོན་གསལ་པོ་མཆོགས་པར་ཡིད་ཆོད་བྱེད་རྒྱ་མང་དགས་པ།
ཡིད་ལྷན་པ། ① སེམས་དཔལ་འཕུལ་པ། ཡིད་ལྷན་ནས་མཐུན་སྤྱོད་མི་ཐུབ་པ། ② སེམས་སྤྱག་
བཀྱར་བ་ཀྱི་ལེལ་བས་ཡིད་ལྷན་པ།
ཡིད་གཞུང་། [མདོན་ཞེ་ཅོ།]
ཡིད་གཞུང་པ། ① སྤྱོད་པས་བཟུང་མཁས་པ། ② འདུན་པ།
ཡིད་གཞོ་བ། [ཆིང་]སེམས་གསོ་བ།
ཡིད་བཞིན། བསམ་བ་ནང་བཞིན། དོན་ཀྱང་ཡིད་བཞིན་འབྱུང་བ།
ཡིད་བཞིན་འཁོར་ལོ། འཕགས་པ་སྤྱོད་པས་གཟིགས་ལ་སྤྱོད་པས་འབྱུང་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་
པའི་ནང་གི་རིགས་གཅིག་སྤྱོད་པ། སྤྱོད་པ་སོགས་རིན་འབྱུང་བརྒྱ་ཅའི་ནང་དུ་གསལ།
ཡིད་བཞིན་འོར་བ། ལྷ་སྤྱོད་པས་ཀྱི་ཁྱད་འོར་ཉེ་སེམས་གང་ལ་གང་འདོད་པ་ལྷར་འབྱུང་བའི་རིན་
པོ་ཆེ་ཞིག་མི་ལུས་རྒྱུ་དཀའ་དོན་ཆེ་ཡིད་བཞིན་འོར་བ་འདྲ། རྒྱ་མཆོད་སྤྱོད་པ་ཕྱིན་པས།
ཡིད་བཞིན་འོར་བ་ལ་ནས་རྒྱུ།
ཡིད་བཞིན་འོར་བ་ལྷ་བའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ས་བརྒྱུད་
པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱོད་པས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཡིད་ལ་རི་ལྷར་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་པས་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་འོར་བ་ལྷ་བའོ།

ཡིད་བཞིན་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། རྟོར་བུའི་མཆོག་ཏུ་གྲགས་པ་ཞིག
ཡིད་བཞིན་སྟོལ་བའི་རྟོར་བུ། རྟོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ།
ཡིད་བཞིན་མཛོད། གྲོང་ཆེན་མཛོད་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་ཐེག་པའི་གནས་རྣམས་
གསལ་བར་སྟོན་པ་ལེ་ཏུ་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཙམ་གྱིས་ཐུན་གྱི་གཞུང་། དུས་
རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྟིང་མའི་སྟོབ་དཔོན་གྲོང་ཆེན་རབ་འབྲམས་ཀྱིས་མཛོད་པའོ།

ཡིད་བཞོ་བ། སེམས་གསོ་བྱེད་པ།

ཡིད་བཞོས་ཏེ་སྤྲོ་བ། རྟིང་སྤྲོད་གཏམ་མ་ལུས་པ་སྤྲོ་བ།

ཡིད་གཟབ། གྲོ་གཞན་ལ་མི་གཡེང་བ།

ཡིད་བཟང་། [མངོན] ① ལྷ། ② མེ་ཏོག་ ③ ཟེའུ་འབྲུ། ④ མེ་ལྷ། ⑤ རྒོ།

ཡིད་བཟང་སྟེས། [མངོན]རྒྱ་ཉིའི་ཤིང་།

ཡིད་བཟང་མ། ① བསམ་པ་བཟང་བའི་བྱད་མེད། ② བདག་འཛིན་སོགས་སེམས་ཀྱི་བྲན་པའི་
དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཙམ་མས་ཅད་ཀྱི་ཉེན་ལྟ་བུ་བྱེད་པའི་སྤྲོད་གི་ཙམ་ཞིག
ཡིད་བཟོ། རྩིས་པ་པོ་དང་རྒྱ་རྩལ་མཁས་པ་ཆོས་རྩིས་རིག་རྒྱ་རྩལ་གསར་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསམ་
གྲོ་གཏོང་སྤངས་དང་། འཆར་འགོད་བྱེད་སྤངས། བཛོད་བྱ་རྒྱལ་སྤངས། ལུབ་ཆ་བཞོད་སྤྲིག་
མིར་རྩལ་སྤྱོད་སྤངས།ཆོན་མདངས་བྱེད་སྤངས། བཛོད་བྱ་གཙུག་པོ་མཆོན་ཐབས་བཅས་ཚུད་
ཡོད། དེ་དག་ནི་སྟོན་འགྲེའི་བསམ་གཞིགས་ལ་བརྟེན་ནས་འཆར་འགོད་ཀྱི་རྒྱུད་རིམ་དང་རྒྱ་
རྩལ་གྱི་ཐག་གཅོད་བྱ་ཐབས་ལ་ཟེར།

ཡིད་བཟོ་མཆོག་ ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་དང་རིག་གནས་ལ་མཁས་ཤིང་བྱད་རྒྱལ་
བས་གཞན་ལ་ལེགས་པར་བསྟན་ཤེས་པ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཡིད་བཟོ་པལ་བ་ནི། ས་གཞི། རིན་པོ་
ཆེ། རྩིན་ཤིང་། གོས། ལྷང་པོ་ཆེ། རྟ། སྤྲོས་པ། ལུད་མེད་བརྟག་པ་བཅས་བརྒྱུད་བཤད་པ་ནི་
དུས་སྐབས་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་བརྟགས་དབྱེད་བྱེད་ཐུབ་པའི་ཁུབ་ཁོངས་ཁག་གི་ཞིབ་འཇུག་
སྤྲེ་ཆན་ཡོད་ཆད་བརྒྱུད་པོ་དེར་འདུས་པར་བཤད་པ་མིན།

ཡིད་བཟོ་གསུམ། ཡིད་ཀྱི་རྩལ་གསུམ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་སེམས་ཕྱོགས་ལུང་མེད་པའི་བྲང་པོར་

གནས་ཤིང་སྤྱི་དུས་ཀྱི་ལ་འགྲུར་བ་མེད་པའི་སྐོ་བཟན་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལ་སྐོ་གྲོས་གསལ་ཞིང་སྐོ་ཆེ་བ། སེམས་ཀྱི་འཇུག་སྐོ་ཟབ་ཅིང་སྤྱི་ཀྱང་གཉིང་མི་ལོན་པ་བཅས་སོ། ཡིད་བཟོའི་བཟླ་བ་ནམ་བུ་དང་། སྤྱི་པ་བཟླ་བ། བྱད་མེད་བཟླ་བ། རི་དང་ཤིང་བཟླ་བ། རྩ་མཚོ་དང་རྩ་བཟླ་བ། གོས་བཟླ་བ། རོར་བྱ་བཟླ་བ། ཉ་བཟླ་བ། སྒང་པོ་ཆེ་བཟླ་བའོ། ཡིད་འོང་། ① སེམས་ལ་བབ་པ། ལྷལ་ལུང་ཡིད་འོང་། མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བ། ཡིད་འོང་ལྗོན་ཤིང་འདབ་མའི་ཅེ་ལ། ལྷན་ལྷན་སྒྲོག་པའི་གཡུ་བྱ་ཁྱ་བྱུག་ཆར་སྤྲིན་འཕོད་པའི་སྐད་གཉིང་ཡིན་སྐད། འདི་ལ་བཟན་ན་གསུང་ངག་བསྐྱམ་འགོ། ② ས་མིང་ཞིག་སྤྱོ་བོ་ཡིད་འོང་སྟེ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤོ་བོ་ཚོང་གི་ཁུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། ③ [མཛོན]གསེབ།

ཡིད་འོང་མ། ① བྱད་མེད་མཛེས་མ། ② ལྷ་མོའི་རིགས།
ཡིད་འོང་གཅིང་སོ། འབབ་རྒྱ་ཞིག་རྒྱ་འགོ་ཤར་གངས་ལ་དང་རྒྱབ་གངས་ལ་ནས་འབབ་ཅིང་། སྟོད་རྒྱུད་ལ་ཤར་རྒྱ་ཅེན། བར་ལུང་གཅིང་བོ་དང་འཕྲེས་ཕྲེས་སྤོ་འོས་ཡར་ལྷུས་གཅིང་བོའི་ནང་དུ་འབབ།
ཡིད་ལྷལ་དུ་འདོམས་པ། སེམས་ལ་འེས་པ།
ཡིད་ལྷལ་དུ་འདོམས་པ་གྱིས། སེམས་ལ་བཞག་ནས་མ་བཟེད་པ་བྱེད་དགོས་པ།
ཡིད་རེ། ཡིད་ཀྱི་རེ་བ། ཡིད་རེ་སྐོང་བ།
ཡིད་ལ་འཆང་བ། སེམས་འདོག་པ། བཀའ་ཤོག་ལག་དུ་འཆང་། བཀའ་མངགས་ཡིད་ལ་འཆང་།
ཡིད་ལ་བཟོད་པ། ཡིད་ལ་བཟོད་འདོད་ཡོད་པ།
ཡིད་ལ་ཉལ། [མཛོན]འདོད་ལྷ།
ཡིད་ལ་འཐད་པ། དོན་ཆེན་གང་ཞིག་སོ་སོའི་འདོད་སྐོ་དང་མཐུན་པར་གྱུར་བ།
ཡིད་ལ་མནགས་པ། ཡིད་ལ་བརྟགས་པ་དང་འདྲ།
ཡིད་ལ་བརྟགས་པ། ཡིད་ལ་བཟོད་པ་འཕམ་བསམ་པ།
ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ① སེམས་ལ་བྱན་པར་བྱེད་པ། ② བསམ་གཞིགས།
ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བདུན། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་བྱ་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད། མོས་པ་ལས་བྱུང་བ། རབ་དུང་བེན་པ། དགའ་བ་སྤྱད་པ། དཔྱེད་པ། སྤྱོར་བའི་མཐའ། སྤྱོར་བའི་མཐའི་འབྲས་བུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའོ།

ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གཡེང་བ། རྣམ་གཡེང་དྲུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་
དག་འཁོར་བའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་གྱིས་སྒྲོ་ཞིང་མི་བཟོད་ཅིང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རྟེ། དེའི་ཕྱིར་སེམས་རྣམ་པར་འཕྲོ་བ་ཞིག

ཡིད་ལས་སྦྱེས། ① [མངོན]མི། ② བདུད་དགའ་རབ་དབང་ལྷུག་

ཡིད་ལས་བྱུང་། ① བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་སྟེ་འབྱུང་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཡིད་ཅན་ནས་བྱུང་བ། ② ཡིད་
ལས་སྦྱེས་དང་དོན་གཅིག་

ཡིད་ལེགས་པ། [མངོན]གྲོ།

ཡིད་ལོག་པ། གྲོ་འགྱུར་བ།

ཡིད་ཤི་བ། ཡི་ཐང་ཆད་པ་དང་། ཁོང་ཁྱོ་ཞི་བ།

ཡིད་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་
བའི་རིག་པ། དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཤེས་ལོག་ཤེས། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཡིད་ཤེས་སྤྱ་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས།
དཔེར་ན་མི་ལམ་གྱི་རྟ་དེ་རྟ་ཡིན་པར་སྤང་བའི་མི་ལམ་གྱི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཤེས་བསྐྱེད་པ། མངོན་ཞེན་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གྲོ་བུར་གྱི་རྒྱུན་
ལས་རང་ཡུལ་དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ།

ཡིད་སོད། རང་དང་མི་མ་སྤྱན་སྤྱོད་གས་གང་དེའི་བྱ་བ་ལེགས་ལམ་དུ་མི་འགྲོ་བ་ལ་དགའ་བ་སྦྱེས་
ཤིང་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་རྟེ། དཔེར་ན། ཁོས་ཅ་ལག་དེང་ལ་མ་བཙོང་ནས་ཆོང་བ་གཞན་པ་
ཞིག་ལ་བཙོང་སོང་། འོན་ཀྱང་རིན་གོང་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ཡོད་པ་མ་རེད། ང་ཡིད་སོད་བྱུང་། ལྟ་བུ།

ཡིད་སྐྱབ་པ། སེམས་དཀྱགས་པ།

ཡིད་སྐྱབས། [མངོན] ① བདུད། ② འདོད་ལྷ། ③ བོད་ཆེན་གསུམ་པ།

ཡིད་སྐྱབས་གྲོགས། ཡིད་སྐྱབས་གྲོགས་དང་ཡིད་སྐྱབས་གཉེན་ཞེས་པ་ལ་གོ་བྱ་འབྲ་མིན་ཡོད་
ཅིང་། ལྐབས་རེ་ཡིད་སྐྱབས་ཀྱི་གྲོགས་པོ་སྟེ་འདོད་ཆགས་ལ་གོ་དགོས།

ཡིད་སྤྲུལ་བདག་པོ། [མདོན]འདོད་ལྷ།

ཡིད་གསོད་པ། སེམས་སྒྲོ་རུ་འཇུག་པའམ། སམ་དུ་འཇུག་པ། མིའི་ཡིད་གསོད་པ།

ཡིད་བསྐྱུང་བ། སེམས་བསྐྱུང་བ།

ཡིན། ① གཏན་འཁེལ་བའི་ཆེག་སངས་ཉིན་འགྲོ་རེས་ང་རང་ཡིན། ཁྱོད་སུ་ཡིན། བད་མ་དཀར་པོ་ནི་

འདས་ལས་སྐྱེས་ཀྱང་འདས་གྱི་ཇི་མས་མ་གོས་པས་བད་མའི་མཆོག་ཡིན། ② འདྲང་མཐའ་མེད་

གྱི་ཇེས་སུ་སྐྱུར་རྒྱུ་དང་བཞིན་ཞེས་བ་དང་གཅིག་པའི་དུ་ལྟ་བའི་ལས་སྟོན་གྱིས་མཁུན་དབང་

ཅན་ཞིག་ཁ་ཤས་དགའ་ཡིན་འདུག་གནས་འཆའ་ཡིན་འདུག་སྟོད་ས་བཟོ་ཡིན་འདུག་

ཡིན་སྐད། ཡིན་ཟེར། གནའ་རབས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་སྐད། མཆོར་སྐད་སྒྲོག་པའི་འོལ་བ་

སྒྲུག་ཚུང་། མཁའ་ལྗིང་རྒྱལ་པོའི་པོ་ཉ་ཡིན་སྐད།

ཡིན་ཁྲུམ། མ་ཡིན་ཡང་ཡིན་པ་ལྟར་བྱས་པའི་ཐོལ་ཉམས། དཔའ་བོ་ཡིན་ཁྲུམ་གྱིས་གཡུལ་སར་

ཐྱིན་པ། རང་ཉིད་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་ཁྲུམ་གྱིས་བྱེད་པ།

ཡིན་ཁྲུབ་མཉམ། སན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ན། ཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཡིན་དགོས་པའི་དོན་དེ། དཔེར་ན། བྱས་

པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ཡིན་ཁྲུབ་མཉམ་ཡིན་པས། བྱས་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཁྲུབ།

དངོས་པོ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡིན་གོ་ལེ་ཤོག [ཡུལ]ཡིན་པར་ཤོག

ཡིན་གྱི་རེད། [ཡུལ]པལ་ཆེར་ཡིན་ཏེ་འོང། ཡི་གེ་དེ་ཆོ་ཁོས་བྲིས་པ་ཡིན་གྱི་རེད།

ཡིན་གང་། ཡིན་རུང་། ལོ་རྒྱུས་བདེན་པ་ཡིན་གང་། ཨེ་བདེན་མི་ཤེས།

ཡིན་གང་ན། ཡིན་ན་ནི། དེ་ལྟར་ཡིན་གང་ན་ང་ཆོའི་བར་བསམ་འཆར་མི་མ་ཐུན་པ་མི་འདུག་

ཡིན་རྒྱ་དག [ཡུལ]ཡིན་པ་དག་གམ་ཡིན་པ་སྟེ་དོན་ངོ་མ་ནི། ཡིན་རྒྱ་དག་ཆོང་པ་རེད་དེ་དེང་སང་

ཞིང་ལས་བྱེད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། མི་དེ་ཡིན་རྒྱ་དག་ཡག་པོ་ཞིག་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཉེ་ཆར་ཁོས་

བྱ་བ་ངན་པ་གང་ཡང་བྱས་མེད།

ཡིན་དགོས་བྱུང་། ① ཡིན་ཤག་གམ་ཡིན་བདེན་རེད། མཁས་པ་ཡིན་དགོས་བྱུང་། ཡོན་ཏན་ཆང་

མ་ཤེས་པས་སོ།། བདེན་པ་ཡིན་དགོས་བྱུང་། རུན་པ་སྤངས་པའི་བྱིར་པོ། ② ངོ་མ་མིན་ཡང་།

ཐབས་མེད་ཀྱིས་ཡིན་ཟེར་དགོས་བྱུང་བ། ཁོ་དེའི་བྱ་མིན་ཡང་རྒྱལ་པོས་དེའི་བྱ་ཡིན་པ་
གཞིར་བཞག་གིས་བཀའ་བབས་སྟབས། དེའི་བྱ་ཡིན་དགོས་བྱུང་བ་རེད་ལྟ་བུ།
ཡིན་བརྒྱ་མིན་སྟོང་། ཡིན་པ་བརྒྱ་དང་མིན་པ་སྟོང་ཞེས་སྒྲིབ་ཆ་བདེན་པ་དང་མི་བདེན་སྒྲ་ཆོགས་བཤད་པ།
ཡིན་འགྲོ། [ཡུལ]པལ་ཆེར་ཡིན་ཏེ་འོང་། ཡི་གེ་འདི་པལ་ཆེར་ཁོས་བྲིས་པ་ཡིན་འགྲོ།
ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་ཅིན་སྐྱེད་པའི་སྐྱེད་པ་དེ་དག་ཡིན་གཅིག་མིན་གཅིག་མཉམ་དུ་འགྲོ་དགོས།
ཡིན་ཆག་ཡིན། ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་། ཁོང་མཁས་པ་ཡིན་ཆག་ཡིན། ལུ་མོ་འདི་བོད་རིགས་
ཡིན་ཆག་ཡིན། ང་ལས་འགྲོ་ཡོད་པ་དེ་དགོན་མཆོག་གི་བཀའ་འདྲིན་ཡིན་ཆག་ཡིན།
ཡིན་ཐག་ཆོད། ཡིན་པར་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ། བྱིད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ཐག་ཆོད་རེད།
ཡིན་ཐང་། ཡིན་འོས་པའམ་ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ཁོའི་བྱས་རྗེས་དགའ་མོ་ཡིན་ཐང་སྟུམ།
ཡིན་དུ་རྒྱག་ ཡིན་ཁུལ་དུ་ཆ་ཞོག་ ཁོས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། བདེན་པ་རང་ཨེ་
ཡིན་མི་ཤེས། ཁོས་བཤད་པ་ལྟར་བདེན་མིན་མི་ཤེས་ཀྱང་། ད་རེས་དེ་བཞིན་ཡིན་དུ་རྒྱག་
ཡིན་དུ་གཤའ་བ། ཡིན་ཆོད་རེད་དམ། ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་རེད། བྱིད་རང་སྐྱུ་ཁམས་བདེ་པོ་ཡིན་དུ་
གཤའ་བ་ལ་རབ་ཏུ་སྟོ།
ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ① མིན་ཡང་ཡིན་ཁུལ། མཁས་པ་ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་བྱས་པ། ② པལ་ཆེར་ཡིན་
བྱི་རེད། མི་འདི་མཁས་པ་ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་རེད།
ཡིན་མདོག་ཁ་པོ། ཡིན་མདོག་ཁ་པོ་དང་འབྲུ།
ཡིན་འབྲས། ཡིན་འགྲོ་ཡིན་ནམ་ཞེས་མེས་པ་ལ་དོགས་འཆར་སྐྱེས་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། དེ་འབྲ་
རང་དེ་ཡིན་འབྲས་ཞེས་དེ་འབྲ་རང་ཨེ་ཡིན་པལ་ཆེར་ཡིན་མི་སྲིད་ཅེས་པའི་དོན་བསྟན་ནོ།
ཡིན་ན་མིན་ན། གང་ལྟར་ཡང་།
ཡིན་ནམ་མིན་ནམ། ཡིན་མིན་འདྲི་བ་ཐེ་ཆོམ་བྱི་ཆོག་དེང་སང་གཟུགས་པོ་བདེ་ཐང་ཡིན་ནམ་མིན་ནམ།
ཡིན་ནའང་། འོན་ཏེ། ཆད་པོ་ཡིན་ནའང་གཟུགས་པོ་ཐང་པོ་འདུག།
ཡིན་ནོ་ཅོག་ ཡིན་པ་ཐམས་ཅད། སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཅོག་ གཞུང་དོན་ཡིན་ནོ་ཅོག་
ཡིན་པ་སྐྱབ་པ། ཡིན་པའི་ཁུངས་སྐྱེལ་བའམ་རྒྱ་མཆན་བཛོད་པ།

ཡིན་པ་འདྲ། ཡིན་མདོག་ཁ་ཐོའམ་པལ་ཆེར་ཡིན་པ། མདང་དགོང་གཉིད་ཡག་པོ་མ་ཁུག་པ་ཡིན་
པ་འདྲ། དེ་རིང་ཆར་འབབ་རྒྱ་ཡིན་པ་འདྲ།
ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྲ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་། ཀ་བུམ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།
ཡིན་པ་ཡོད། [ཡུལ་]པལ་ཆེར་ཡིན། བྱིད་རང་ཞལ་ལག་མཆོད་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡོད།
ཡིན་པ་རེད། [ཡུལ་]ཡིན་པར་གོ་བའི་ཆེན་ དེ་ག་རང་ཡིན་པ་རེད།
ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྲ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་། ཀ་བ་ལྟ་བུའོ།
ཡིན་མིན། ཡིན་པ་དང་མ་ཡིན་པ། ཡིན་མིན་གོ་ཤོག ཡིན་མིན་མཉམ་བསྐྱེ། ཡིན་མིན་གསལ་འབྱེད།
ཡིན་མིན་གོ་ཤོག ད་ཀར་ནག་ཤིན་ཅི་ལོག་པའམ་ཡིན་མིན་ཡོངས་སུ་སྒྲོག་ནས་བརྗོད་པ། ཡང་ན་
བདེན་རྒྱུ་གོ་ཤོག་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།
ཡིན་མིན་ཆེན་པོ། ཡང་དག་པའི་བྱ་བ་དང་། རྣམ་འཁུལ་གྱི་བྱ་བ་ཤན་འབྱེད་པའི་སྒྲུང་དོར་གྱི་
གནད་ཆེན་པོ།
ཡིན་མོད། ཡིན་ནའང་ངམ་ཡིན་རུང་། ཁོ་འཕྲད་པར་བྱིན་པ་ཡིན་མོད་ཐུག་མ་མོང་། ལྟ་བར་བྱིན་
པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་གསལ་པོ་མཐོང་མ་བྱུང་། ཁྱོད་ཀྱིས་མདོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་ན་དེ་ཉིད་
ཁོ་ན་ཆད་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དོན་ཀྱང་ད་དུང་ཅུང་ཟད་བརྟག་དཔྱད་བྱེད།
ཡིན་ཆད། ཐམས་ཅད། མི་ཡིན་ཆད་སྤྱང་པོ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད།
ཡིན་ཚུལ། མ་ཡིན་ཡང་ཡིན་པ་ལྟར་བྱས་པའི་ཐོལ་ཉམས།
ཡིན་ཐོལ་བྱེད་པ། མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།
ཡིན་ཡང་། དོན་ཏེ། ཆེན་ལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་དོན་ལ་ངེས་པ་མེད།
ཡིན་ཡིན་པ། མ་གཞི་ནས་ཡིན་པ།
ཡིན་རེ་སྐྱེ། དེ་ལྟར་མིན་ཞེས་དམ་བཅའ་བའམ་མནའ་སྐྱེལ་གྱི་བྱ་བ་ངན་པ་བྱེད་མཁན་དེ་དེ་ཡིན་རེ་སྐྱེ།
ཡིན་རེ་ཤི། གནའ་ཆེན་ཅིག
ཡིན་ལ་མིན་ལ། ཡིན་མིན་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞི།
ཡིན་ལུགས། ① རྒྱ་མཆོན། ཡིན་ལུགས་མིན་ལུགས། ② སྟོང་པའི་གཤེས་ལུགས།

ཡིན་པུགས་ངོ་མོག་རང་བཞིན་ནམ་གནས་ཚུལ་དངོས་གནས།
ཡིན་ལོ། ཡིན་ཁུལ། ཡིན་ལོ་མིན་ལོ་བྱས་ཀྱང་ཡིད་མི་ཆེས།
ཡིན་ལོག་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་པ་ཡིན་པའི་ལྷོག་ཆེ་སྟེ། མ་ཡིན་པའོ། དཔེར་ན། ཀ་བ་ཡིན་
པ་ལས་ལོག་པ་ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།
ཡིན་ཤག་ཡིན་པར་ངས། ཁོང་གིས་ཟེར་བ་དེ་ག་ཡིན་ཤག་རེད། ལས་དོན་ལེགས་གྲུབ་ཡིན་ཤག་
ཡིན་ཤས་ཆེ། ཡིན་ལས་ཆེའམ་ཡིན་འགྲོ་སྟེ། བྱེད་རང་གིས་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ཤས་ཆེ།
ཡིན་གཤིས། ཡིན་པས་ནའམ་ཡིན་བྱིང།
ཡིན་ས་མིན་སྒྲིལ། བདེན་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་མཐའ་སྒྲིལ།
ཡིབ་པ། ཡིབས་པ། ཡིབ་པ། ཡིབས། གབ་པ། གཞན་གྱིས་མི་མཐོང་བའི་ས་ཁུང་དུ་ཡིབས་ནས་
བསྐྱད་པ། ས་ཆ་ཀྱིང་པོར་ཉལ་ནས་ཡིབ་པ།
ཡིབ་མ། ཉག་ཐག་གི་དོན།
ཡིབ་བླ། མགོ་ནས་གཟུགས་པོར་མར་བསྒྲོན་རྒྱུའི་ཀོང་ཡུལ་དང་སྟོ་ཡུལ་གྱི་པོ་མའི་གོས་ཆས་ལུ་
མེད་ཅིག་སྟེ་མགོ་བྱབས་ཀྱང་ཟེད།
ཡིབ་རི་དགོན། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྲུལ་མཆོས་མེ་རི་པའི་སྟོབ་མ་
ཆོས་མེ་ཁམས་གྲུག་པས་བཏབ། འདེབས་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐུན་རྒྱུ་ཁོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིབ་ཤིང་། སྒྲིབ་ཤིང་སྟེ། ལུག་པའམ་སྒྲིབ་ཤིང་ཆོང་གི་ཤིང་སོགས་ལུས་ལ་བཏབས་ན་པ་རོལ་པོས་
མི་མཐོང་བར་སྒྲིབ་བྱས་པ་ཞིག་
ཡིབ་ས། གབ་ས།
ཡིབས། ① ཡིབ་པའི་སྒྲུལ་ཆོག་ ② སྒྲིབས། ཆར་ཡིབས། [རྟིང་]དབྱིབས།
ཡིབས་པ། ཡིབ་པའི་འདས་པ།
ཡིས། རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པའི་རྒྱུན་ཞིག་སྟེ་འདར་མཐའ་མེད་ལ་འཕྲོབ་པའི་བྱེད་སྒྲུ།
ཡུ། མེད་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་དགག་སྒྲིབ་རིགས་ཞིག་སྟེ། གཡག་དུ་ཅོ་མེད་པ་ལ་གཡག་ཨ་ཡུ་

ཞེས་དང་། བུད་མེད་མགོ་ལ་རྒྱན་ཆ་མེད་པ་ལ་ནག་མོ་མགོ་ཡུ་མ་ཞེས་ཟེར།
ཡུ་ག་གཙུབ་ཤིང་སྟེ་མན་ཚུན་བརྟེན་ནས་མེ་འབར་བའི་ཤིང་ཞིག
ཡུ་གཱ། ལྷའི་ལྗང་བ་འབྲུ་ལྷན་ཞིག་སྟེ་ཡུ་ག་པོ་འདྲ་ཟེར། ཞིང་ནང་གི་ཡུ་གཱ་འདྲ་འདྲ། ལུག་ནང་གི་སྤྱང་
ཀྱི་འདྲ་འདྲ།
ཡུ་གཱ་ཤིང་། བར་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལུས་པས་ཆ་སྤྱོད། བགས་ནང་
འཛོམས། དུག་ཚད་སེལ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱུ་གཙོ་དང་། ལྷོས་མ། བཅད་འབྱོར་རྒྱལ་
པོ། བཅད་འབྱོར་གཙོ་པོ། ཚུ་རྟ་མོ། ཚུ་འབྲུང་། དྲ་དྲ་ཤིང་། དྲ་དྲ་ཤིང་། ལྷ་མ་མཁའ་མོ་ལེ། བག་
གདོང་བཅད་འབྱོར། བག་ལྗང་བ། བྱ་སེ་བ། དབྱུ་གཱ་ཤིང་། ལྷུ་གཱ་ཤིང་། ཅ་རྒྱུ་བ། ལུག་པ་
བཅད་འབྱོར། ཡིབ་ཤིང་། གསང་བའི་སྤྲན་གཅིག་བཅས་སོ།
ཡུ་གཱ་ཤིང་དཀར་པོ། རང་ལྗོངས་ཀྱི་▲སྤྱི་༡༩༠༠ ~ ༡༩༠༥བར་གྱི་ཀོང་པོ་དང་། དཀར་མཛེས།
དཔའ་ཤོད། གོ་འཛོ་སོགས་ཡུལ་འགའ་ཤིང་གི་གདམས་དང་། ཤིང་འབྲུམ། ལམ་རྒྱར་བཅས་
སྤྱུ་འབྲུངས་ཤིང་། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༠.༣ ~ ༠.༩ཙམ་གྱི་ལྷུ་མ་བུའི་ཕྱང་པོ་རེ་ལ་ངར་བ་མང་པོ་
བར་པོར་སྦྱེ་བ། ངར་བའི་སྤྲན་ཚུར་ཡལ་ག་མེད་ཅིང་། ལོ་མ་གྱིང་ལ་མཐའ་རྩལ་བ་གེན་དུ་
འཛེག་བ་ལྟར་རེས་མོས་སྦྱེ་བ། ཡལ་གའི་ཅེ་སྟོད་དུ་འཛེག་བ་ལྟར་རེས་མོས་སྦྱེ་བ། ཡལ་གའི་
ཅེ་སྟོད་དུ་ཡལ་ཐུན་པ་མོའི་ཐོག་མེ་རྟོག་དཀར་སྤྱུ་ཐ་མོ་སྤྱུ་མེར་སྤྱུ་ཅན་མང་པོ་སྦྱེས་པ། རྒྱང་
ནས་བལྟས་ན་སྤྱ་ལོའི་ཕྱང་པོ་དང་འདྲ་བ།
ཡུ་གཱ་ཤིང་ནག་པོ། ཤིང་མ་ལྷུ་མ་གྱི་ཕྱང་པོ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༠.༣ ~ ༡.༩ཙམ་ཟེན་བ། ཕྱོང་པོ་དམར་སྤྱུག་
ཡལ་ག་མང་ལ་ཡལ་ཐུན་གསར་བ་ལྗང་གའི་ཐོག་ལོ་མ་ནར་མོ་པ་ལ་འཇམ་པ་རེས་མོས་སྦྱེ་བ།
ཡལ་ཐུན་རེ་རེའི་ཅེར་མེ་རྟོག་ཕྱོང་པོ་དམར་འདབ་མ་ཁ་ཅར་ཟེའུ་འབྲུ་སེར་པོ་ལུག་མིག་གི་དབྱིབས་
ཅན་ཚུང་དུ་(~ ༡༠ཙམ་བཞད་བ། ཐུན་དུ་སྤྱུར་བྱ་ནི་ལོ་སྤྱོད་མེ་འབྲས་ཡོངས་རྫོགས་ཡིན་པས།
ཟླ་བ་༥ ~ ༡བར་བུས་ནས་ལོ་མང་སྤྱོ་ཆོལ་དང་། ཕྱོང་པོ་གཙུབ་ནས་སྤྲུམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་
བྱ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལུས་པས་ཆ་གསོ། ལུས་ཆག་སྤྱོད། དུག་ཚད་སེལ། རྒྱང་བར་ནག་
པོའི་ཁར་བྱགས་པས་བགས་ནད་དང་ལུ་ཐོར་སོགས་ལ་མཆོག་དུ་བཟུགས།

ཡུ་གུ་པ་ བོད་དང་། ཞིན་ཅང་། ཨ་མཛེེ་ས་འབྲེལ་ཡུལ་ཡུང་གི་མིང་རྟེན། མང་ཆེ་བ་ཞིན་ཅང་ཡུ་གུ་ར་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་སུ་གནས་ཡོད། ༡༩༡༩ལོའི་ཕྱི་ཆེས་ལྷ་ར་མི་བྱངས་ཁི་སྟག་༥༩༧ལྟག་ཅམ་ཡོད།

ཡུ་མགོ་ཡུ་བ།

ཡུ་བྱ། འབྲོག་པའི་རེ་བ་འཐག་གེད་གི་ལག་ཆས་ཞིག་སྟེ། ཤིང་དབྱུག་བཞི་སྟོམ་ཅན་ཞིང་ལ་ལི་
མི་༥༠ཅམ་དང་། དབང་ལ་ལི་མི་༣༠ཅམ་ཡོད་བ་ཞིག།

ཡུ་བ། ① ཡུང་དང་རྒྱ་ར་བ་སྟེ་འཆང་བྱངས། གིའི་ཡུ་བ། ལྷ་མ་གི་ཡུ་བ། གདུགས་ཡུ། རྒྱལ་མཚན་
གི་སྟོག་ཤིང་ལ་རྒྱལ་མཚན་གི་ཡུ་བ་ཟེད། ལྷ་ཡུ་བྱས་ན་སྟེ་ཡུ་མི་ལོ། འཛོར་ཡུ་བྱས་ན་འཛོར་
ཡུ་མི་ལོ། ② ལྷའི་ལྷ་བ། བད་མའི་ཡུ་བ། ལོ་ཉོག་གི་རྒྱ་ཡུ། དབྱིན་སྐད་དུ་handles ཟེད།

ཡུ་བ་ཅན།①ཡུ་བ་ཅན་གི་དངོས་པོ་སྟེ། ② [མཛོན]བརྒྱ་བྱེན་རྟེ་རྟེ།

ཡུ་བྱ། [རྟེན]ར་རང་། ཡུ་བྱ་ཅག།

ཡུ་བྱ་ཅག་རང་རེའམ་རེད་ཅག་ཅས་པའི་དོན།

ཡུ་པོ། རྩ་ཅོ་མེད་པའི་གནག་སྒྲུགས་མོ་དང་ར་ལུག་མོ། གཡག་ཡུ་པོ།

ཡུ་མ། གནག་སྒྲུག་རྩ་ཅོ་མེད་བ་ཨ་ཡུ་མའི་བསྐྱས་མིང་།

ཡུ་མེད། ཅ་མེད། ལྷ་དག་ཡུ་མེད་བཟོས་བ། འབྲུག་མེད་ཡུ་མེད་གཉོང་བ།

ཡུ་མོ། ① རྩ་ཅོ་མེད་པའི་གནག་སྒྲུགས་མོ་དང་ར་ལུག་མོ། ② འ་བ་མོ། ③ ཁ་འ་མོ།

ཡུ་མོ་མདེའུ་འབྱིན། ཕྱོ་སྟན་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་མེས་བམིལ། ལུས་བས་བྱ་དང་འ་མ་
མ་ཐོན་བ་དང་། ཁོང་པའི་ནང་ལོགས་སུ་མདེའུ་སོགས་ལུག་རྩ་ལུས་བ་ཕྱིར་འབྱིན་བར་གྱེད།

ཡུ་མོ་མི་བསྐྱོད་རྟེ་རྟེ། རབ་བྱང་དང་པོའི་དུས་སུ་བྱོན། དང་པོ་རྣལ་འབྱོར་བ། ཕྱིས་རབ་ཏུ་བྱང་
ནས་མཚན་དད་བ་རྒྱལ་པོར་བཏགས། ཁ་ཆེ་བ་ཆ་ཆེན་ལྷ་བ་མགོན་པོ་ནས་དུས་འཁོར་རྒྱུད་
འབྲེལ་ཞིབ་ཏུ་གསན་ན་ཉེ་བསྟོམས་བས་རྟོགས་བ་བརྟེས། གཞན་སྟོང་གི་ལྷ་བའི་སྟོལ་བྱས།
ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་མཛད་བས་ལུགས་དེའི་ལྷ་མ་གོང་མར་བཟུར། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་
གཉིས་མར་འདས། དེའི་སྟོབ་བརྒྱད་རྩེ་བཙོན་འབྲས་དང་དོལ་བྱ་བས་རྩོན་དགོན་བ་བཏབ་
སྟེ་གུབ་མཐའ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། དེ་ནས་བརྒྱད་བརྒྱད་འཛིན་རྣམས་ལ་རྩོན་དང་ཞེས་གསལ།

ཡུ་མོ་རུ་རྒྱ། རུ་རྒྱ་མོ་མོ་རིགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ནང་ཆོན་མོ་རིགས་ལའོ།

ཡུ་རིང་། འཆང་བྱངས་རིང་པོ། ལྷམ་ཡུ་རིང་། དཀར་ཡོལ་ཡུ་རིང་།

ཡུ་ལུ་མ། [ཡུལ]རྩ་ཅོ་མེད་པའི་གནག་ལྷགས་དང་ར་ལུག་རྩ་ཅན་བརྒྱ་ཐར་སར་ཡུ་ལུ་མ་གཅིག་
མི་ཐར་བ་མེད།

ཡུ་ལི་མ་གཅུག་ལག་ཁང་། ཀྱ་ཅུན་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

ཡུ་ཤ་ ལུག་པ་སྤྲ་པོའི་མིང་།

ཡུག་ ① དར་གོས་རས་སོགས་མ་བཅད་པའི་ཁ་ཆར་ཆང་བའི་བྱ་བས་གཅིག་རས་ཡུག་ཅིག་ ②

ཁྱོན་ནས་སྤྲུང་། ཁྱོང་ཁྱོང་གི་ཁོར་ཡུག་ར་བའི་ཁོར་ཡུག་ཡུག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ།

ཡུག་གཅིག་གཞི་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ས་ཁྱོན་དང་། རས་ཆ་སོགས་ཡུག་གཅིག་ལའང་།

ཡུག་ཆོད་པ། ས་ཐག་གམ་དུས་འགྲངས་སམ་གངས་འབོར་སོགས་ཏེ་བྱུང་རིང་པོར་ཆོད་པ།

ཡུག་རྩོ། གསེར་ཡོད་སར་འབྱུང་བའི་དེ་ཏུ་དམར་སྤྲུག་ཡོད་འཕྲོ་བ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། འདི་ལ་ཡུག་རྩོ་ཟེར་

པའི་རྒྱ་མཆོན་གསེར་འབྱུང་བའི་ས་ཕྱོགས་བརྒྱུ་ལ་ཡུག་ཟེར་ཅིང་དེ་ཏུ་འདི་གར་ཡོད་དུ་

གསེར་ཡོད་བར་ངོས་འཛིན་པས་ཡུག་རྩོ་ཟེར་ཞེས་ཀླུང་ག་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་

དདུལ་ཚུ་བཙོ་བུ་ཆོན་མོའི་ལག་ལེན་འཆོ་བྱེད་མཁས་པའི་སྤྲིང་བཅུད་ལས་གསུངས།

ཡུག་རྩོག་[ཡུལ]ལྷམ་མཐེལ་ཁབས་པའི་རྩོག་པ།

ཡུག་ནམ། རྩོ་སྤྲོན་ཡུག་དང་། ནམ་པ་སྟེ་ཡུག་གུ་ཤིང་གི་མིང་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

ཡུག་སྤྲུམ། ① སྤྲུམ་བྱ་བྱ་བས་ཆང་། ② བཅག་རྩོ།

ཡུག་པ། [རྫིང་]① ཞེན་པའམ་ཆགས་པ། ② ཀྲང་པ།

ཡུག་པ་ཅིག་སྟོན། [རྫིང་]རིབ་ཅམ་ཞིག་སྟོན།

ཡུག་པོ། ① ལྷའི་ལྗང་པ་འབྲུ་ལྷན་ཞིག་ ② ལོ་གཅིག་གམ་ལོ་གཉིས་སྟེ་བའི་འཆོ་རྩ་བཟང་པོ་ཞིག་

ཡིན་ལ་འབྲུ་མིས་ཐོས་ཀྱང་ཆོག

ཡུག་པོ། རང་གི་བཟའ་ཆེ་བྱུང་མེད་གི་བའི་ཁྱོ་ག

ཡུག་ཐོན། ཡུག་རྒྱུང་ངམ་ལྟེ་བ་ཕྱིལ་རྒྱུང་བ།

ཡུག་འབྲེལ། གཞི་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྤྲུང།

ཡུག་ཚང། བྱབས་ཚང།

ཡུག་ཚར། ཚས་ཆེན་དང། དར་ཁ། རས། ཐེར་སྒྲུལ་སོགས་ཡུག་ཚང་ཁ་ཚར་ཅན།

ཡུག་ཡུག བར་ཚར་གཡོ་བར་བྱེད་ཚུལ་ཞིག ལག་བ་ཡུག་ཡུག་བྱས་ནས་བྱིན་སོང།

ཡུག་གཡུང་བ། [རྫིང་]ཞེན་བ།

ཡུག་ཤིང། ཡུ་གུ་ཤིང་གི་བསྐྱས་མིང་འབྲི་སྲོལ་ཞིག

ཡུག་ཤུང། [སོག་]གོ་སའི་ཚོ་ལོ་ཞིག

ཡུགས། འདི་ཐོད་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་གར་ཡང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་དང། སྤྱིར་བཏང་ཉིན་རེའི་གསུམ་ཁེབ་
ཀྱི་རྩོག་སེབ་ནས་རྙེད་པ་མང་ཞིང། རྒྱང་ཁམས་ཆེན་པོ་དང། རྒྱ་ཞུགས་ལ་སོགས་པས་བསོ་
དབྱེབས་རོལ་མོར་གྱུར་པའི་ལྷགས་རྩོ་སྒྲུག་པོ་ཡིན། དབྱེབས་ལ་ངེས་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་པལ་
ཆེར་རིལ་མོ་དང། ལེབ་འཛོར་ཅི་རིགས་མང་ཞིང་བ་ལུག་མཁལ་ཅམ་ནས་རྒྱང་བ་སྒན་མ་
ཅམ་བར་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་བ། ཁ་དོག་སྒྲུག་ནག་ལྷུ་མཁྲིགས་འོད་དང་ལྗན་བ། བྱབ་ཆ་གཙོ་པོ་
Feཡིན་པ་དང། སྤྱི་ཚད་ཏུ་ཉུ་༥.༥ ~ ༦དང། བསྐྱར་ལྡིང་ཁེ་༥ ~ ༥.༣ཡོད་བ། བཅག་ཁ་
མཁྲིགས་ལ་འོད་ཅིག་ཅིག་ཅན། རྩོ་ལ་རི་མོ་སྒྲུག་པོ་དོད་བ། གལ་ཏེ་གསེར་རྩོ་མ་རྙེད་ཆེ་
འདིས་ཆོག་བར་མཁས་བ་མང་པོ་ཞལ་མཐུན། མིང་གཞན་ཡུགས་རྩོ། ཡུག་རྟེ་འུ། རྟེ་འུ་ཁག་
ལྷག་བཅས་སོ།། རོ་རུས། རོ་མང་བ། རྒྱ་རྩེས་བསིལ། རུས་བས་མིག་ནད་དང་རུས་པའི་ཆད་
བ་སེལ། མའི་རྩེ་སེར་སྟེམ།

ཡུགས་རྩོ། ཡུགས་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཡུགས་མོ། བཟང་ལྷ་ཤི་བའི་བྱད་མེད། ས་ཆ་ལ་ལའི་ཡུལ་སྐད་ཏུ་བཟང་ལྷ་ཤི་བའི་པོ་ལ་ཡུགས་པོ་
ཟེར། ཆོག་བསྐྱས་ན་ཡུགས་ཞེས་འབྲི་སྟེ། ཡུགས་མོའི་བྱིས་ལ་ཡུགས་ཚང་ཟེར་བ།

ཡུགས་ས་མ། ཁྱོ་ག་བྱོངས་པའི་བྱད་མེད།

ཡུང་ང། ཡུང་བ་དང་འབྲ།

ཡུང་མདོག ཡུང་བ་སྟེ་སྟེ་སེར་གྱི་མདོག

ཡུང་རྟོག་ ཡུང་མཁམ་ཉུངས་མ་དང་འབྲ།

ཡུང་བ། སྒྲ་སེར།

ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་། འདི་ནི་འཕན་སེའི་ཡུལ་གྱི་ནང་གསེས་ཡུང་ཆོ་ཞིག་སྟེ་བྲན་ཀའི་དུས་རྒྱུད་ཀྱིས་
བདག་ཏུ་བརྒྱུང་བའི་ས་ཆ།

ཡུང་བ་དང་མ། [རྫིང]འཕན་སོ་ཡུང་བ་དང་མ་ཟེར་བའི་ཡུང་བ་ཁག་གཉིས།

ཡུང་མ། ཉུངས་མ། དབྱ་མདོ་ཡུང་མ་སྤྱང་སྤྱང་གྲེད།

ཡུང་གཞི། ཡུང་གི་ས་བོན་གྱི་མིང་སྟེ་ཡུང་འབྲུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

ཡུངས་ཀར། འབྲུའི་རིགས་ཤིག་ མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དོན་གྲུབ་དང་། འབྲུང་སོ་འཛིགས་གྲེད།
ཟས་གཙང་བཅས་སོ།

ཡུངས་ཀར་རྒྱལ་སོ། [མདོན]སྟེ་ཆོ།

ཡུངས་དཀར། ཡུངས་དཀར་དང་འབྲ།

ཡུངས་ཐུན། ཡུངས་ཀར་ལ་སྤྲུགས་བརྒྱབ་སྟེ་འབྲབ་གྲེད་གྱི་ཐུན་ཇུས།

ཡུངས་ནག་ ཐུམ་ནག་འབྲུང་བའི་འབྲུ་རིགས་པད་ཁ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་པད་ཁང་དང་། ཆ་བའི་
ཐུམ་ཅན། ཆོགས་མ་ཅན་བཅས་སོ།

ཡུངས་འབྲ། ཡུངས་དཀར་ནག་གི་འབྲ། ཡུངས་འབྲུ་ཅམ།

ཡུངས་མར། ཡུངས་དཀར་ནག་གི་ཐུམ།

ཡུངས་ཟོར། ཡུངས་དཀར་གྱི་གང་བུ་བཟུགས་པའི་གཏོར་ཟོར།

ཡུད། དབྲགས་ཐངས་གཅིག་གི་ཡུན་ཆད། ཁོ་ཆུ་ར་སྟེ་བས་ནས་ཡུད་ཀྱིས་པར་སོང་།

ཡུད་མཁེན་ཆོས་ལྟོང་ཆོན་སོ། དགོངས་པ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཉིང་ཟབ་པ།

ཡུད་ཅིག་ ཡུད་ཅམ་ཞིག་

ཡུད་པ། [རྫིང]ལྷིད་དང་ལྷེ་པ།

ཡུད་ཅམ། ① སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་དུས་ཡུན་བཅི་ལྷགས་སུ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ཆ་སྤམ་ཅུའི་ཟུར་
གཅིག་ ② འབྲུག་ཅམ་སྟེ། དུས་ཡུན་ཏ་ཅང་ཟུང་དུ་ཞིག་ ལྟོད་འོད་ཡུད་ཅམ་གྱིས་གསལ་བ།

སྒྲིན་གསེབ་ནས་རྒྱ་དཀར་ཡུད་ཅམ་འཆར་བ། རར་འབྱུངས་ཡུད་ཅམ་ཡང་མེད་པ།
ཡུད་ཅམ་གཅིག་ཐང་གཅིག་སྐུལ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཅམ་གཅིག་ཟེར།
ཡུད་ཡུད་པ། [ཡུལ]བསྐྱོད་བསྐྱགས་བྱེད་པ། བཞོ་བ་དང་ཞིང་བ་དམག་མི་རྣམས་ལ་ཡུད་ཡུད་བྱེད་པ།
ཡུག། ཏུས་ཆོད་ཀྱི་རིང་ཐུང་། ཡུན་རིང་། ཡུན་ཐུང་། ཡུན་གཏན། ཡུན་འགོར་བ། ཡུན་ནས་ཡུན་
ཏུ། ཡུན་ཅི་སྤིང་བར་དུ་གནས་པ། ཡུན་ནས་ཡུན་རིང་པོ། ཡུན་དུ་ཐོགས་མི་དགོས་པ། འཆི་
མེད་ཡུན་གནས།

ཡུན་གྱིས། ཏུས་རིམ་གྱིས། སྤྱ་གྲུའི་ལུས་སྟོབས་ཡུན་གྱིས་རྒྱས་པ། ཡུན་གྱིས་དམིགས་ཡུལ་
བཟང་པོར་འཇུག་པ།

ཡུན་ཅིག་དར་ཅིག་གམ་ཡུད་ཅམ། ལམ་ཁར་ཡུན་ཅིག་འགོར་བ།
ཡུན་བརྟན། ཏུས་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་བརྟན་པ། རྒྱལ་སྤིང་ཡུན་བརྟན།
ཡུན་ཐུང་། ཏུས་ཡུན་མི་རིང་བ།

ཡུན་དུ། གཏན་དུ།

ཡུན་ནན་ལྷ་ཁང་། ཡུན་ནན་ལྷ་ཁང་ནི་ལྷ་ས་སྤྱིད་རས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་སུ་ཡོད། ལྷ་ཁང་དེ་ནི་
སྤར་གྱི་རྒྱན་རབས་ཆོའི་བཤད་སྟོལ་ལ་དེ་སྟོན་ཡུན་ནན་ནས་ལག་རྩལ་བ་ཁག་གཅིག་ལྷ་སར་
ཡོང་ནས་ཀོ་བ་བསྐྱེད་པ་ཏེ་མཐེལ་གྱོད་དང་། རྒྱ་ཀོ་བཅས་བཞོ་བའི་ལག་རྩལ་དེ་དར་རྒྱས་སུ་བྱིན་
བར་བརྟན་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་ནས་ལག་རྩལ་བསྐྱབས་པའི་བྱས་ཐེས་ལ་ཡུན་ནན་ལྷ་ཁང་རྒྱ་སའི་
ས་ཆ་དེ་སྤྱད་པ་དང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཡུན་ནན་ལྷ་སར་གཏན་སྟོད་ཆོང་རིགས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱང་
གསུམ་མཉམ་རུབ་གྱིས་ལྷ་ཁང་གསར་རྒྱབ་བྱས་པ་དེར་གོན་ཉིས་དང་། གཞིས་བདག་སྤེའི་ཡོ་
ལྷ་སྐྱབས་བཅས་ཡོད་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མག་ལོ་བར་ལྷ་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཡོད།

ཡུན་ནས་ཡུན་དུ། བསྐྱལ་བ་རི་སྤིང་གྱི་བར།

ཡུན་ཚད། ① ཏུས་རིང་ཐུང་གི་ཚད། ② མིག་འཇུག་གྱི་ཡུན་ཚད། ལེགས་སྦྱར་སྦྱད་གྱི་སྦྱར་རིང་
ཐུང་གི་དབྱེ་ཚུལ་བཞི་ཡོད་པ་སྟེ། མིག་འཇུག་ཡུན་བྱེད་ལ་གསལ་བྱེད་དང་། མིག་འཇུག་ཡུན་
གཅིག་ལ་དབྱངས་ཐུང་དུ། མིག་འཇུག་གཉིས་ལ་དབྱངས་རིང་པོ། མིག་འཇུག་ཡུན་

གསུམ་ལ་དབྱངས་ཤིན་ཏུ་རིང་བོདོ།

ཡུན་རིང་། ཏུས་ཡུན་རིང་པོ། ལས་ཐག་རིང་ན་རྟ་བྲགས་ཤེས། ཡུན་རིང་ག་ཤིབས་ན་མི་རྒྱས་ལོན།
ཡུན་རིང་བདེ་འཁོད། རྒྱས་ཐབས་བཟང་པོ་བསྐྱངས་པས་ཡུན་རིང་ཏུས་བདེ་ཞོད་འཇགས་སུ་
གནས་པའི་དོན།

ཡུན་རིང་ནད་པ། བ་ནས་ཏུས་རིང་སོང་བའི་ནད་པ། ཐག་རིང་གི་མགོན་པོ་དང་། ཡུན་རིང་གི་ནད་པ།
ཡུན་རིང་བཅོན་འཇུག་ཏུས་ཡུན་རིང་པོ་བཅོ་འཇུག་བྱས་པའི་ཁྲིམས་ཆད།

ཡུན་རིང་ཡིབ་སྡོད་པ། བ་ཆ་སོགས་མངོན་གསལ་མེད་པར་ཡུན་རིང་ཡིབས་ནས་སྡོད་པའི་དོན་ཡིན།
ཡུན་རིང་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ས་སྒྲགས་ཞེས་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡུན་རིང་ལྟ་ཁང་ནི་ཏུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་
ཏུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱ་ཕྱིར་བདུན་པ་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་གོང་མ་ཁང་ཤེས་སྐྱ་ཆེ་ཡུན་རིང་བསྟན་
པའི་ཆེད་ཏུ་བཞེངས་ཤིང་། རྟན་གཙོ་རྩོམ་པོ་ལྷན་སྒྲུབ་ནི་ཡོད་པའི་ལྟ་ཁང་སྒོ་ཤར་བལྟས་ཞིག

ཡུམ། ① མའི་ཞེས། ② ཡི་དམ་གྱི་ཤེས་རབ་མཆོན་པའི་ཆ། ③ བྱད་མེད་གྱི་ཞེས། གསང་ཡུམ།
ཡུམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ། ④ ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩེ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ། ཡུམ་འབྲུམ་པ།

ཡུམ་ཀ་རྩོ་རྩེ་ལྟ་འཁྱོད་མ་རྒྱུད་ཡུམ་རྒྱུད་པ་སྐྱབ་ཐབས།

ཡུམ་སྐབས་བྱས་དབང་གི་ཆས་བཟུ། ཡུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བྱས་དབང་ཆས་བཟུ་ནི། རི་སྐད་དུ། བྱས་
དབང་ཆས་བཟུ་མ་འདྲེམས་ན། ཡེ་ཤེས་སེམས་དབང་སེབས་མི་འགྲུལ། རྒྱུ་རྩེ་རྩེ་མ་རི་
རྟོག་པས། སྒྲགས་སྒོ་རྩེ་ཅེས་མ་ཐོང་དོ། ༡ ། བྱལ་པར་བྱེད་པ་ཆོགས་འཁོར་ཆས། ༢ །
བཀོལ་ཉན་ཏུས་རུང་འཁོར་གྱི་ཆས། ༣ ། བར་ཆད་བསྐྱངས་པ་མཆོམས་གྱི་ཆས། ༤ ། ལ་ཉེ་
བརྟགས་པ་སྟ་གོན་ཆས། ༥ ། དམིགས་རྟོན་བཅའ་བ་དམ་གྱི་ཆས། ༦ ། ལྷ་སྒྲོབས་ལྟན་པ་
ལས་གྱི་ཆས། ༧ ། ཡོན་ཉན་འདྲེམས་པ་ཡུམ་གྱི་ཆས། ༨ ། བྲག་རྒྱ་བསྐྱར་བ་གང་གྱི་ཆས།
༩ ། ལྷངས་སྐབས་འགྲིང་བ་གིང་གི་ཆས། ༡༠ ། ལྷེ་བྲག་ལྷེད་པ་རྩེ་མོའི་ཆས། ཐོས་རྒྱུང་
ཐོངས་པས་གནད་མི་ཤེས། གསང་སྒྲགས་མཁན་པོ་ལག་ལེན་རྟུག་ཞེས་གསུངས་སོ།

ཡུམ་གྱི་རྒྱན་བཞི། གསང་བ་རྩ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཕྱི་མ་སྟེ། བསྐྱར་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི་མཆོན་པ།
བཞུགས་གནས་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བུ་སྟོད། རྒྱ་བའི་ལམ་རྟག་ལན་པའི་ལམ་རྟེན་འབྲུ་སྟེ་བཞིའོ།

ཡུམ་གྱི་འབག་རྒྱུ་ས་གར་འཁྲབ་དུས་ཡུམ་ཨ་མས་གྱོན་རྒྱུ་ཡི་གཤོང་འབག་
ཡུམ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལྷ། གླ་མེད་ལས་འབྲུང་བའི་ཡུམ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལྷ་ནི། དབུ་རྒྱན་དང་། སྙན་རྒྱན།
མགུལ་རྒྱན། གཏུ་བྲ། རྣ་རགས་ནམས་སོ།།

ཡུམ་རྒྱས་བསྐྱུས། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་འབྲུམ་དང་བརྒྱད་སྟོང་བ།
ཡུམ་རྒྱས་བ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཤོ་ལོ་ག་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་བའམ་འབྲུམ་ཞེས་བྲུ་བའོ།།
ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། ཤེར་མདོ་འབྲུམ་དང་། ཉི་ཁྲི། བརྒྱད་སྟོང་བ་སྟེ་གསུམ།
ཡུམ་བརྒྱད། ༡ རོར་རྒྱན་མ། ༢ གླ་མེད་མ། ༣ དབུངས་ཅན་མ། ༤ འཕགས་མ། ༥ སྤྲུམ་མ། ༦
ཕྱིན་མ། ༧ རབ་ཕྱིན་མ། ༨ མཛེས་མའམ་རབ་བཟང་མ། ཡང་ན། ༡ གླ་མེད་མ་དང་། ༢ རབ་
ཕྱིན་མ། ༣ འཕགས་མ། ༤ སྤྲུམ་མ། ༥ རབ་བཟང་མ། ༦ དུང་ཅན་མ། ༧ ལྷ་མོ་དཔལ། ༨
དབུངས་ཅན་མ་ཟེར་བ་ཞིག་སྤྲང་རོ།།

ཡུམ་ངོས་བཟུང་། རང་ཉིད་སྤྱེས་པའི་མ་སུ་ཡིན་བྱུང་ངོ་མས་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་ཞེས།

ཡུམ་ཆེན། ཨ་མ།

ཡུམ་ཆེན་མོ་ཙ་མུ་ནི། དམ་ཆེན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཡུམ་མ་མོ་ཙ་མུ་ནི་ཟེར་བ་དེའོ།།

ཡུམ་འབྲུས་དགོན། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ཇོ་ནང་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པ་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡུམ་དུམ་པ་བརྩ་དུག ① ཡུམ་རྒྱས་འབྲིང་བསྐྱུས་གསུམ། ② ཨ་མདོ་དང་ཁམས་ཕྱོགས་འབྲོག་
པ་སོགས་གྱི་གནའ་ཆིག་ཅིག

ཡུམ་དུག ཡུམ་སྤྲུམ་བརྩ་བདུན་ནང་གི་ཡུམ་དུག

ཡུམ་མདོ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མདོ།

ཡུམ་བསྐྱུས་བ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཤོ་ལོ་ག་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག

ཡུམ་བྲུ་གླེམ་ཁམ། མིང་ག་ཞན་མོ་བྲང་ཡུམ་བྲུ་བརྒྱ་སྤྲང་ཟེར། བོད་སྟོངས་སྟོ་ཁས་ཁུལ་སྟེ་གཤོང་
ཇོང་གི་ཉི་འདབས་སུ་གནས་ཡོད། མོ་བྲང་འདི་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཕྱིན་གྱི་ལོ་སྤྲུམ་བརྒྱ་ཕྲག་ཙམ་གོང་
བོད་རྒྱལ་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་མོ་བཞུགས་གནས་གྱི་མོ་བྲང་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཁར་གྱི་དང་

པོ་འང་ཡིན་པར་གྲགས། སྐབས་དེར་པོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤིང་བཟོ་བ་དང་། རྫོང་བཟོ་བ། ལྷགས་
བཟོ་བ། ཟངས་བཟོ་བ། རི་མོ་མཁན་བཅས་སྐུལ་ཏེ་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ལྡན་པའི་
པོ་བྱང་ཞིག་བསྐྱུན་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ནང་གི་ལྷོ་བས་རིས་ལ་རྒྱལ་པོ་གཉའ་བར་བཏེགས་ནས་
ཁི་བྱེད་པ་དང་། རྒྱལ་པོར་མངའ་གསོལ་བའི་མཛད་སྒོའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་
པོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ལྷོ་བས་རིས་ཨང་དང་པོ་ཡིན་པར་གྲགས།

ཡུམ་བྱ་སྒྲིམ་དང་། ཡུམ་བྱ་ལྷ་མཁར་དང་དོན་གཅིག

ཡུམ་འབངས། ཡུམ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་མི་སེད།

ཡུམ་འབྲུམ་བ། ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོ་རྒྱས་པ་ཞིག

ཡུམ་འབྲིང་བ། ཤོ་ལོ་ཀ་སྟོང་ཐག་ཉེར་ལྷའམ་ཉི་ཁྱི་ལྷ་སྟོང་ཡོད་པ་ཞིག

ཡུམ་བཅུན་མོ། ① རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ། ② མ་ཡུམ་ཡང་ཡིན་ལ་བཅུན་མོ་འང་ཡིན་མཁན།

ཡུམ་སྤམ། ཨ་མ་དང་བྲ།

ཡུམ་སྤམ་བཅུ་བདུན། དེ་ལ་ཡུམ་དུག་ནི། ༡ སྟོང་ཐག་བརྒྱ་པ་དང་། ༢ སྟོང་ཐག་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་བ། ༣ ཁི་
བརྒྱད་སྟོང་པ་ཉེ་རྒྱས་པ་སྟོར་གསུམ་མོ། ༤ ཤེས་རབ་ཁྱིམ་དང་། ༥ བརྒྱད་སྟོང་བ། ༦ ཡོན་
ཏན་རིན་ཆེན་ཐུད་པ་ཉེ་བསྐྱུས་པ་སྟོར་གསུམ་མོ། སྤམ་བཅུ་གཅིག་ནི། ༧ ཤེར་བྱིན་བདུན་བརྒྱ་
པ་དང་། ༨ ཤེར་བྱིན་སུམ་བརྒྱ་བ། ༩ ཤེར་བྱིན་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་བ། ༡༠ ཤེར་བྱིན་བརྒྱ་བ། ༡༡ ཤེར་
བྱིན་ལྷ་བཅུ་བ། ༡༢ སྟོན་ཉེར་ལྷ་བ། ༡༣ བར་ཅལ་རྣམ་གཞོན་གྱིས་ཞུས་བ། ༡༤ ཀོ་ལུ་ཤི་ཀས་
ཞུས་བ། ༡༥ ཡི་གེ་ཉུང་དུ་མ། ༡༦ རྫོང་མེ་གཅོད་བ། ༡༧ ཤེས་རབ་སྟོང་པོ་ལོ།

ཡུར། ① བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཞིང་ནང་གི་རྩ་ལྷུ་མ་འབལ་པའི་དོན་ཏེ། ཞིང་ལ་ཡུར་མ་ཡུར་ཞིག་
ཞེས་བ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་གཉིད་ལོག་པའི་དོན་ཏེ། བྲིས་པ་གཉིད་དུ་ཡུར་ལྷ་བ། ③

ཡུར་བ་ཡི་ཆོག་བསྐྱུས་བ། ④ ཡུར་བ་ཆོག་བསྐྱུས་བ།

ཡུར་ཆ། རྩ་ཆའམ་ས་ཡུར་ནས་ཞིང་ལ་བྲངས་པའི་ཆ། ཡུར་ཆ་འཁྱི་ཤིང་དཔུས་ལོང་སོགས་གར་
འཁྱིད་དུ་འགྲོ།

ཡུར་པོ། ཡུར་བྱ་སྟེ། རྩ་འབྲེན་པའི་རྩ་ལམ།

ཡུར་གྱི་ ① གཉིད་ཁྲག་གི་ གཉིད་ལ་ཡུར་གྱི་ སྤྱ་གྱ་གཉིད་ཡུར་དུ་འབྱུག་གི། ② ཞིང་ལ་ཆུ་འབྲེན་
བྱེད་ཀྱི་ས་ཤུར། སྤྱབས་ཡུར། ཡུར་པོ་ཆེ། མ་ཡུར། ཡུར་ཐག།
ཡུར་བྲ། ཆུ་ཡུར་ཆུང་ཆུང་། ཡུར་ཐག་ཡང་ཟེར། ཆུ་ཆེན་ཡུར་བྱར་མི་ཤོང་།
ཡུར་མ། ཞིང་ནང་པན་མི་ཐོགས་པའི་རྩ་ལྷུ་མ་ཞིག་ ཡུར་མ་རྒྱུ་པ།
ཡུར་མའི་སྐབས། ① ཡུར་མ་རྒྱུ་པའི་དུས་ཆེན། ② ཡུར་མ་རྒྱུ་པ་རན་པའི་དུས།
ཡུར་རྩ། ① ལོ་རྟོག་གི་ལྷན་འདོན་ཡུར་མ་བརྒྱུ་པའི་རྩ་ངན། ② ཡུར་ཆུའི་འགྲམ་གྱི་རྩ་སོགས།
ཡུལ། ① གང་ཟག་འཆོ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་འབྲུག་གནས་ཏེ། དཔེར་ན། བོད་ཡུལ་དང་། རྒྱ་ཡུལ་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་དང་། ② ཆད་མ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ན་ཆད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སམ།
ཆད་མའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གནས་ཏེ་ཆོས་མཐའ་དག་ལ་གོ། ③ ས་ཆའང་ལུང་གི་ སྤྱེ་ཡུལ། སྤོད་
ཡུལ། ལས་ཡུལ། པ་ཡུལ། ཡུལ་གཤེད། ཡུལ་གྱི་ཡས་མས། ཡུལ་ཁྲད་པར་ཅན། ཡུལ་གྱི་
མཐེལ། ཡུལ་གྱི་ཉེ་བ། ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ། ཡུལ་རྒྱང་རིང་བ། ཡུལ་གྱིས་བསྐྱལ་བ། ཡུལ་
འབྲམས། ཡུལ་གྱར། ཡུལ་བྱོལ། ཡུལ་ཐོན་གྱི་ གནས་མེད་ཡུལ་འབྲུང་དུ་འགྱུར་
བ། ཡུལ་ལྷང་བ། ཡུལ་འབྲུད་གཏོང་བ། ཡུལ་གཞན་དུ་མཐར་སྐྱོད་གཏོང་བ། རང་ཡུལ་ན་རྟ་
བརྒྱ་ཡོད་ཀྱང་། མི་ཡུལ་ལ་འགོ་དུས་རྒྱང་ཐང་རེད། ④ རྒྱ་ཁྲོན། མཐོང་ཡུལ། བསམ་ཡུལ་
ལས་འདས་གྱི་ ཡུལ་ལས་འགོང་གྱི། ⑤ ཞིང་ལས་ས་ཁུལ། རོང་ཡུལ། ཡུལ་འགོག་ ཡུལ་མ་
འགོག་ ཡུལ་མ་འགོག་ ཡུལ་རྒྱ། ཡུལ་བལ། ⑥ རྫོས་རིག་པར་བྱ་བ་སྟེ། རྫོས་མཐོང་བར་བྱ་
བའམ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན། བེས་ཤེས་ལྷན་མིན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། ཉམ་མཁའ་ལ་
སོགས་པའི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་དོན་གཅིག་པའོ། དམིག་ཡུལ། བྱ་
བའི་ཡུལ། སྤྱེ་བོ་སྤོང་གིས་སྤིགས་པའི་ཡུལ། ཉན་མེད་རང་བཞིན་འཆི་བར་འགྱུར། ⑦ དབང་
པོ་དང་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱ། དཔེར་ན། གཟུགས་སྤྱི་དེ་རོ་རིག་ཆོས་ལྟ་བུ་ཅན་རྣམས་ལས་
གཞན་པའི་ཆོས་ཏེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་རྫས་བྱེ་བའི་ཡུལ་ལོ། སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ། གཟུང་
ཡུལ། རྩ་བའི་ཡུལ་སྤྱ། སྤེའི་ཡུལ་བྱི། མངོན་གྱུར་གྱི་ཡུལ། རྫོག་གྱུར་གྱི་ཡུལ། ཡུལ་སྐྱོག་ཏུ་
གྱུར་གྱི། ⑧ [མངོན་]བྱི་ནང་གི་ཡུལ་སོ་སོར་ཉེར་བཞི་རེ་ཡོད་པས་གངས་ཉེར་བཞི་མཆོན།

ཡུལ་ཀན་ཀུའི། ལུ་མོ་གྲུང་མོའི་ཡུལ།

ཡུལ་གཤམ་ འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོང་དེ། གང་ཟག་གང་དེའི་བབས་སྤེ་གཉིས་ནག་ལ་བབས་ན་ཡུལ་གཤམ་ཟེད།

ཡུལ་སྐད། ཡུལ་སོ་སོའི་སྐད་ཆ།

ཡུལ་སྐབས། ཡུལ་དང་སྐབས་ཏེ། གནས་དང་དུས།

ཡུལ་སྐོར། ཡུལ་ལུང་ལུང་བ། ཡུལ་སྐོར་བཞེད་མོ།

ཡུལ་སྐྱོང་། རྒྱལ་མོའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་གི་བསྐྱུས་ཆོག

ཡུལ་བཀོད། ཡུལ་བཀོད་ཅེས་པ་ཐང་ཀ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོང་ཅིག་ཡིན། ཡུལ་བཀོད་ཀྱི་

ཁྱད་པར། བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁྲིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའི་ཉམས་སྦྱོང་དང་གསར་གཏོང་གནང་བའི་

ཡུལ་བཀོད་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་ནི། ཅ་བའི་པ་ཏ་རིགས་བརྒྱད་དང་། མེ་རི་རིགས་གསུམ་ཐུན་

མོང་གི་ལུགས་འགའ་ཞིག་ལུད། སོ་སོའི་ཡུལ་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས།

ཁང་བཟང་ལ་སོགས་བྱང་ཚུབ་ཤིང་། མེ་ཏོག་སྒྲ་ཆོགས་མཆོད་པའི་སྤྲིན། རྟེན་འབྲེལ་རི་མོ་

རེན་ཆེན་ཐེང་། བཟོ་མཐའ་མ་འདྲེས་རང་རང་བརྒྱད། རྒྱ་གར་བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་

ཡིན། མཛེས་ལྡན་རི་མོ་མདངས་ལྡན་པ། བཟ་ཤིས་གཟུགས་བརྟན་གོས་ཀྱི་རྒྱད། ཁྲི་དང་

མཆར་བའི་བྱེ་བྲག་རྣམས། རྒྱ་ནག་བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། རྒྱ་གནས་སྟོག་ཆགས་མཆོ་དང་

རིང་། ཁྲི་ཞིས་ནགས་ཆལ་ལྷུ་ཡི་རྩས། སྤྲན་སྟོས་ལྷུ་ལྷུ་རི་མོ་རྣམས། ཁ་ཆེ་བཟོ་ཡི་ཁྱད་

ཆོས་ཡིན། འབྲུང་བཞི་པ་ཏ་འཇའ་དང་སྤྲིན། རྟོན་ཤིང་རེན་ཆེན་སྤལ་རིས་རྒྱན། བལ་པོའི་

བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། བྲག་དང་སྤང་རི་རི་དུགས་དང་། ལྷ་ཐེ་ཚུན་འབྲུང་མཛེས་པའི་

རྒྱན། སྤྲ་ཆོགས་གཟུགས་དང་གངས་རིའི་ཁོད། གངས་ཅན་བཟོ་ཡི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། གནའ་ནས་ད་བར་བོད་ཀྱི་རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་ལ་གསར་དར་རྟེན་བརྒྱག་གི་

ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་རྩེད་ཡོད་པ་ལས། དེང་དུས་ཡོངས་གྲགས་དར་སྟོལ་ཆེ་ཤོས་ལ་སྤར་ལུགས་

དང་། སྤྲན་ལུགས་གཉིས་ཡིན། སྤར་ལུགས་ལའང་གསར་རྟེན་གཉིས་དང་། སྤྲན་ལུགས་ལའང་

གསར་རྟེན་གཉིས་བཅས་རྩེད་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཆོས་སོ་སོའི་གཞུང་ལུགས་དག་ཤིས་

པར་གྱིས་ཤིག། གཞན་ཡང་། ཁྲི་སྤར་པའི་ལུགས་དང་། མཁྲེན་ལུགས་སོགས་ཀྱང་འགའ་རེ་

ཅམ་དེད་དུས་ཐོང་རྒྱ་ཡོད་འདུག།
ཡུལ་ཁམས། ལུང་བ། བཟ་ཤིས་སྒྲུང་བས་ཡུལ་ཁམས་ཀྱན་ཏུ་བྱུང།
ཡུལ་ཁམས། [ཡུལ་]སྒྲུང་གཙང་ཁམས་དུ་འབྱུང་རིགས་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་འཕོ་ཞིག་སྟེ་ཆེ་ཆུང་དུ་འེ་
ཁལ་གྱི་བྱེད་ཅམ་ཞིག།
ཡུལ་ཁྱིམས། ལུང་བ་སྤྱི་འེ་ཡུལ་སྟོལ་གྱི་ཁྱིམས། ཡུལ་ཆུ་བཏུངས་ནས་ཡུལ་ཁྱིམས་འཁུར་དགོས།
ཡུལ་ཁྱིམས་སྤྱི་ཁུར་གྱིས་འབྲོ་བཟོ་སྟོང་མཁས་བྱེད་བ།
ཡུལ་འཁོར། ① མོང་འབྲུམ་ཐག་ཡོད་པའི་ས་གནས།
ཤེས་རབ་མེད་ན་བྱམས་བ་ཅམ་གྱིས་ཡུལ་འཁོར་སྟོང་མི་རུས། ② ས་ཆའམ་ལུང་བ། ཡུལ་འཁོར་
གཞན་གྱི་སྟེ་ཕོ་ཡང་། གང་འཆམ་ཐབས་གྱིས་བསྐྱུང་བར་བྱ།
ཡུལ་འཁོར་སྟོང་། ① རྒྱལ་པོ། ② སངས་རྒྱས་བཞུགས་དུས་ཀྱི་འཕགས་པ་ཞིག།
ཡུལ་འཁོར་སྟོང་གིས་ཁུས་པ། མདོ་སྟེ་བམ་པོ་གསུམ་དང་ལེ་འུ་གཉིས་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁའ་པོ་ཇི་ན་མི་
ཏུ་སོགས་དང་ལོ་རྒྱུ་བ་བརྟེ་ལེ་ཤེས་སྟེས་བསྐྱུར་ཅིང་ཁུས་ཏེ་སྐྱད་གསར་བཅད་གྱིས་བཙོས་པའོ།
ཡུལ་འཁོར་ཆེན་པོ་བཏུ་ཐག་ལྷ་བཏུ། འདི་འཇོམ་གྱིང་གི་ཡུལ་ཡོངས་ཇོགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ནས་སྟམ་ཡང་། ཡུལ་སོ་སོའི་མིང་འདི་ཞེས་ངོས་འཛིན་གསལ་བར་འཁོད་པའི་དཔེ་སྟོན་ཆད་མ་
མཐོང་བས་ཇེས་སུ་བཏྲག་དབྱེད་ཡོད་པར་ཁུ་ཞིང་། མདོན་བ་མཛོད་ཀྱི་གནས་གསུམ་པའི་འཇིག་
རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་མཆིམས་མཛོད་འགེལ་བ་མདོན་པའི་རྒྱན་གྱི་ཤོག་གངས་༡༤༠ནས་
ཡུལ་ཐན་སྟོང་ཞེས་བཤད་ཀྱང་གང་དང་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་མི་སྒྲུང་ངོ་།
ཡུལ་འཁོར་དབང་པོ། རྒྱལ་ཐན་གྱི་བདག་པོ།
ཡུལ་འཁོར་འཛིན། [མདོན]① ངང་པའི་རྒྱལ་པོ། ② ལྷ་རྒྱལ་ཞིག།
ཡུལ་འཁོར་སྤུང་། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་རི་རབ་ཀྱི་བང་རིམ་བཞི་པའི་ཤར་
ཐོགས་སྟོང་པའི་རྒྱལ་ཆེན་ཞིག།
ཡུལ་འཁུར་བ། ངང་ཡུལ་དུ་དམག་འཁྲུག་སུ་གོ་ནད་ཡམས་སོགས་ཅི་རིགས་བྱུང་ནས་གཞན་
ཡུལ་དུ་འཁུམས་མཁན་གྱི་མི་ལ་བཛོད། ཡང་ན་སྐབས་བཙོལ་བ་ཞེས་བཞོན་གཅིག་ཡིན།

ཡུལ་ག་ཡེད་དུ་སོང་བ། ས་གནས་གཞན་ཞིག་དུ་སོང་བ།
ཡུལ་གངས་ཅན། བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་མིང་། དུས་བཞིར་ཁ་བའི་རྒྱན་མི་ཆད་པས་ན་དེ་ལྟར་ཟེར།
ཡུལ་གརྒྱུད། ཡུལ་དབུས་ནས་ཅིས་པའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས།
ཡུལ་གརྒྱེད། ཁྱི་ཐའི་ཡུལ། རྫོང་ལོག་གི་མིང་རྒྱུང་པོ།
ཡུལ་གོང་། ས་གནས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དངོས་ཚོག་གི་རིན་ཐང་།
ཡུལ་གོམས་གཤེས་ལྷགས། ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་སྤར་ནས་དར་ཞིང་ཆགས་པའི་ལྷགས་སྟོལ།
ཡུལ་གྱར་སྲིད་གཞུང་། རང་ཡུལ་དུ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཤོར་ནས་ཡུལ་གཞན་དུ་སྡོད་མའི་སྲིད་
དབང་གི་འཕོར་སྐྱེད་མ་ལག་རྗེ་བཞིན་བཅུགས་པའི་སྲིད་གཞུང་།
ཡུལ་གྱི་བསྐྱལ་དོན། བསྐྱལ་དོན་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཡུལ་ཐག་རིང་པོས་བར་དུ་ཆོད་པས་
རྟོགས་མི་ཐུབ་པ། དཔེར་ན། བྱང་སྤྱི་མི་སྟན་གྱི་འབས་སྤྱི་ལྟ་བུ་སོ།།
ཡུལ་གྱི་བསྐྱལ་པའི་གནས། ས་ཐག་ཏུ་ཅང་རིང་བ་སྟེ་གོ་ལའི་ཤར་བུ་ལྟ་བུ། ཆོས་གཞུང་རྣམས་
སུ་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ཡུལ་ལ་ཟེར།
ཡུལ་གྱི་དགོ་བརྒྱད། སའི་དགོ་ཐང་ཆེན་ཐང་རྒྱུང་ཁང་ས་དང་ཞིང་སར་བཟང་། རྒྱའི་དགོ་མཆོ་ཆེན་
མཆོ་རྒྱུང་། འབྲུང་རྒྱུང་དང་ཞིང་རྒྱུང་བཟང་། ཤིང་གི་དགོ་ཤིང་ནགས་ཁང་ཤིང་དང་བྱུད་ཤིང་
དུ་བཟང་། རྒྱའི་དགོ་གས་འབྲོག་དང་རྒྱུང་འབྲོག་ཟེར་བ་དུ་ས་བཟང་བ་བཅས་བརྒྱད་དོ།།
ཡུལ་གྱི་དགོ་བརྒྱ། ཁང་ས་ཞིང་ས་ས་ཡི་དགོ། འབྲུང་རྒྱུང་རྒྱུང་ཡི་དགོ། གས་འབྲོག་རྒྱུ་འབྲོག་
རྒྱ་ཡི་དགོ། ཁང་ཤིང་འབྲུད་ཤིང་ཤིང་གི་དགོ། ཁང་རྫོང་ཐང་རྫོང་ཡི་དགོ།
ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆོད། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་རེ་རའི་ས་ཁོན་ཆ་མཉམ་དུག་ཅུར་བྱས་པའི་ཆ་གཅིག་ལ་
ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་ཅེས་བཏགས། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐར་ཁོན་རེ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ཆོད་
ཆེག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཉེ་བུ་ཐམ་པ།
ཡུལ་གྱི་རྟག་ལོངས། གཟའ་སོ་སོས་རྒྱ་སྐར་གྱི་ཡུལ་ལ་སྦྱོད་སའི་ཡུན་ཆད།
ཡུལ་གྱི་ལྷེ་བའི་མདུད། ལུང་བའི་ས་གནས་ཆེ་ས་སྟེ། ལུང་བ་གཡས་གཡོན་གང་ས་ནས་ཡོང་བའི་
འགྲུལ་བ་རྣམས་འཛོམས་སའི་འགག་པ།

ཡུལ་གྱི་སྤྱི་ལུགས། དེང་སང་ཡུལ་གོམས་གཤེས་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་དང་དོན་གཅིག
ཡུལ་གྱི་དབང་རིས། སྔོང་བཅན་རྣམ་པོའི་རྣམས་པོད་ཀྱི་ས་མི་དང་བཅས་པ་སློན་པོ་ཆེ་ཁག་
རྣམས་ལ་བགོ་བཤའ་བརྒྱབ་སྟེ་སྤྱད་པའི་མངའ་ཁོངས་དབྱེ་མཆམས། དབུ་རུ་ཤོད་ཆེན། ཕོ་
བང་སྟེ་ཆེ། ཡར་ལྷངས། འཆིང་ང། བྱ་ལྷག་བད་དང་ཞོང་པ། བག་རུམ་སྟོད་སྤྱད། གང་སྟོད་
སྤྱད། ལྷང་ཤོད་ནམ་པོ། འཕན་ཡུལ། ཉང་རོང་གམ་པ། ཤངས་དང་སྟེ་བྱ། ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་། ཞ་
ག་སྟེ་གསུམ། ནམ་ར། ཆག་གོང་། འདམ་ཤོད་དཀར་མོ། མདོ་ཁམས་བཅས་བཅོ་བརྒྱད།
ཡུལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད། རྒྱལ་པོའི་འོག་གི་སློན་པོ་དང་། རུས་རྒྱུད་མི་འབྲ་བའི་
དཔོན་རིགས་རྟེན་པ་རྣམས་ལ་ས་ཞིང་སྟེར་ལ་དབང་ཆོག་པར་བྱས་པ་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབང་
རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་དབུ་རུ་དང་སྟོ་ཁའི་པོ་བང་ཉེ་འཁོར་གྱི་དབང་རིས་གཉིས་
བཅན་པོའི་ཐད་གཏོགས་ཡིན་པ་དང་། དེ་མིན་གྱི་ཁུལ་བཅུ་དྲུག་ནི་ཁུ་དང་གཉིགས་ལ་སོགས་
པའི་རུས་རྒྱུད་ཆོ་བ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྔ་སོ་སོས་སྟེར་བ་བྱུང་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་ཆོས་འབྱུང་
མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་ཞིང་ཉུན་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་ཤོག་རྩེའ་ཡི་གེ་འགའ་ཞིག་གི་
ནང་སློན་པོ་དང་རུས་རྒྱུད་ཆོ་བའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་ཀྱིས་སྟེར་དབང་ས་ཁུལ་དེ་ཁོ་ཆོར་
བྱས་ཉེས་མ་བྱུང་ན་པ་ཆོ་བརྒྱུད་ལ་འཇགས་ཆོག་པ་དང་། གལ་ཏེ་ཉེས་ཁྲིམས་ཕོག་པའམ་མི་
རྒྱུད་ཆད་ན་ས་ཞིང་བཅན་པོས་བྱིར་ལེན་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་དཔེ་མཆོན་ལོ་རྒྱུས་
མང་པོ་འཁོད་ཡོད། མངའ་ཁོངས་ས་ཁུལ་བཅོ་བརྒྱད་ནི། ༡ དབུ་རུ་ཤོད་ཆེན། ༢ ཕོ་བང་སྟེ་
ཆེན། ༣ ཡར་ལྷང་། ༤ འཆིང་ང། ༥ བྱ་ལྷག་ ༦ བད་དང་ཞོང་པ། ༧ བག་རུམ་སྟོད་སྤྱད།
༨ གང་སྟོད་སྤྱད། ༩ ལྷང་ཤོད་ནམ་པོ། ༡༠ འཕན་ཡུལ། ༡༡ ཉང་རོང་གམ་པ། ༡༢ ཤངས་
དང་སྟེ་བྱ། ༡༣ ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་། ༡༤ ཞ་ག་སྟེ་གསུམ། ༡༥ ནམ་ར། ༡༦ ཆག་གོང་། ༡༧
འདམ་ཤོད་དཀར་མོ། ༡༨ མདོ་ཁམས་བཅས་སོ།

ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་དྲུག་སྤང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཛིན་སྤངས་ཀྱི་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ། དངོས་ཡུལ།
དམིགས་ཡུལ་ལོ།

ཡུལ་གྱི་ཚུགས་པ། ཤོ་གམ་པའམ་སྟོ་ཁལ་སྤྱད་མཁན།

ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ། འདུས་མ་བྱས་ཆོས་སྒྲ།

ཡུལ་གྱི་གཤེད་མ། ① ཡུལ་གང་དུ་གནས་པའི་ཤི་གཤེད་སོགས། ② ཡུལ་ཁམས་དགྲུག་མཁན།

ཡུལ་གྱིས་བསྐལ་བ། བན་ཚུན་རྒྱང་ཐག་རིང་པོ་གནས་པ།

ཡུལ་གྲ། ལུང་བ། ཡུལ་གྲ་སོ་སོའི་སྐད་མི་འདྲ་བ།

ཡུལ་གྲོང་། ཡུལ་གྱི་གྲོང་ཁྱིམ།

ཡུལ་སྒྲ། ལུང་བར་གྲགས་པའི་སྒྲ་དབྱངས་ཏེ། དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་སྒྲ་གཞས།

ཡུལ་བགོད་བ། རུ་ཆེན་ཁག་སོ་སོའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ས་གནས་ཆ་བགོས་བྱེད་བ།

ཡུལ་འགྲུགས་ཁུངས་འཇུག་སྐར་མི་ཅ་གཞན་འཁྱར་རང་ཡུལ་དུ་བཀྲུག་སྟེ་ཁལ་ཁུངས་སུ་འཇུག་བ།

ཡུལ་ངན། ① ཡུལ་ལུང་དབུལ་ཕོངས། ② ཉིན་མོར་ཐལ་ཆར་སོགས་ཀྱིས་སྐྱུན་འཐེབས་པའི་

གནས་གཤིས། དེ་རིང་ཡུལ་ངན་བསྐྱེད་པས་བྱི་རོལ་ཏུ་འགོ་སྐྱབ་མ་སོང་། ③ ལུ་གོ། ཡུལ་
ངན་ཆེན་སོ་སྒྲུང་བས་བཟུང་འབྲུ་ཆད་བ།

ཡུལ་ངན་འཕོད། [མདོན]བྱ་སྒྲུང་ཀ

ཡུལ་ངེས་ལྷ། སེམས་བྱུང་ར་གཅིག་གི་ནང་གསེས། ཡུལ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་བ་ལྷ་སྟེ། འདུན་བ་
དང་། མོས་བ་དང་། དན་བ་དང་། ཉིང་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་རྣམས་སོ།

ཡུལ་ལྷ། གཟུགས་སྒྲ་དེ་རོ་རིག་བྱ་སྟེ་ལྷ།

ཡུལ་ལྷ་འབབ་པའི་ཅ། སྤྱིང་ཁའི་ཅ་འདབས་ཤིག།

ཡུལ་ཅང་ཅང། སྟོང་ཏང་ཏང་ངས་སྟོ་ལྟང་ལྟང། མེན་ར་གང་ཡང་མེད་སར་ཡུལ་ཅང་ཅང་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག།

ཡུལ་ཅན། ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའམ། ཡུལ་འཛིན་པའི་ཆོས། ཡང་ན། རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་
པའི་ཆོས་ཏེ། རང་ཡུལ་ཅི་རིགས་དང་ལྷན་པའི་དངོས་པོ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རྫོ་དང་། དབང་
པོ། གང་ཟག་རྣམས་སོ།

ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟོད་ཡུལ་ཁམས་སྟེ་མཆེད་བྱུག་ གཟུགས་སྒྲ་སོགས་སྟེ་མཆེད་ལྷ་དང་། ཆོས་ཀྱི་
ཁམས་སྟེ་མཆེད།

ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ། ཡུལ་ཅན་སེམས་ཀྱི་ངོས་ནས་འཆར་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲ།

ཡུལ་ཅན་དུག ༡ གཟུགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མིག་དང་། ༢ སྤྲིའི་ཡུལ་ཅན་ན་བ། ༣ རིའི་ཡུལ་ཅན་སྒྲ།

༤ རོའི་ཡུལ་ཅན་ལྷ། ༥ རེག་བྱའི་ཡུལ་ཅན་ལུས། ༦ ཆོས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་སེམས།

ཡུལ་ཅན་དབང་པོ་ལྷ། ཡུལ་ལྷ་འཛིན་པར་བྱེད་པའམ། ཡུལ་ལྷར་འདུག་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་
དབང་པོ་ལྷ་སྟེ། མིག་དང་། ན་བ། སྒྲ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལོ།

ཡུལ་ཅན་མི་བསྐྱ་བ། ཡུལ་མི་བསྐྱ་བ་དེ་སྒྲོམ་ཡིད་དཔྱོད་ཅན་མིན་པར་ཆོད་མས་ངེས་པའི་ཤེས་
པ་དང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་གང་ཟག་དང་། མ་འཁྲུལ་བའི་དབང་པོ་རྣམས་སོ།

ཡུལ་ཅན་གསུམ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྤྲ་དང་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་བུ་གཟུགས་སུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་
ཅན་དང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་དང་། གང་ཟག་ལྟ་བུ་
ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་གསུམ་སོ།

ཡུལ་བཅུ་དུག གཤམ་གྱི་ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དུག་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དུག ༡ ཨརྒྱ་དང་། ༢ མ་ག་རྒྱ། ༣ ཀོ་སྤ་ལ། ༤ ཀྲའི་ཤི་ག། ༥ བྱི་རི། ༦ མ་ལ་ཡ།
༧ བུ་རྒྱ། ༨ བེག་པ། ༩ ཀྲ་མ། ༡༠ ཨ་བཞི། ༡༡ ཀྲ་བུ། ༡༢ ལྷ་ལེན། ༡༣ པ་ས་ཏ། ༡༤ དཔལ་
རྒྱ། ༡༥ ཡ་བ་ན། ༡༦ ཀམྲོ་སྟེ་ཡུལ་ཆེན་བཅུ་དུག

ཡུལ་ཆོས། ཡུལ་ལུགས་སམ་ཡུལ་ཁྲིམས།

ཡུལ་ལྗོངས། ① ས་ཆའམ་ལུང་པ་མི་བྱོང་མང་པོ་ཡོད་ས། ② ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ། ཡུལ་ལྗོངས་ཀྱི་
བཀོད་པ། ཡུལ་ལྗོངས་མཛེས་སྤྲུག་ཅན།

ཡུལ་ལྗོངས་རི་མོ། ཁང་པའི་བྱི་རོལ་ཏུ་གནས་པའི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་བཀོད་པ་ནང་དོན་བྱས་ནས་
བྲིས་པའི་རི་མོ་ལ་ཟེར། བྱི་བྱའི་ཡུལ་ནི་རི་བྲག་དང་། སྤྲུག་ཤིང་། ཨར་ལས་བཟོ་སྤྲུལ། ལམ་
དང་ལམ་རྩུང་། ཁང་ཆེན། ཤིང་ནགས། ལྷ་ཐང་། ལུང་རྫོང་། གནས། སྤྲིན་པ། གངས་ཆར།
སྤྲུག་པ། གཙང་པོ། མཆོད་ངམ་ཆེ་བུ། རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཡིན། ཡུལ་ལྗོངས་རི་མོ་སྤྲོ་ཤོས་ནི་
གནའ་རབས་ཀྱི་བྲག་ལུག་ལྷེ་བས་རིས་ཐོག་ཏུ་བྲིས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་ནི་མི་སྤྲིའི་རི་མོའི་
རྒྱུ་ལྗོངས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་པ་ལས་ཐོན་མེད། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་རན་སིའི་པ་
པི་སུང་རི་མོའི་གྲུབ་མཐའ་དང་། འཆར་སྤང་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཐོན་པར་བརྟེན། ཡུལ་ལྗོངས་

དེ་མོ་དེ་རང་ཚུགས་སྐབ་པའི་དེ་མོ་དེ་དེགས་ཤིག་ཆགས་ནས་གོང་འཕེལ་ཆེན་པོ་བྱང་བ་དང་
ཆབས་གཅིག་རྒྱལ་སྤྱིའི་དེ་མོ་དེ་གར་སྟེགས་ཡོངས་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད། ཉེ་
རབས་འཛམ་གླིང་ཐོག་ཡུལ་ལྗོངས་དེ་མོ་མཁས་ཅན་ནི་དབྱེན་ཇིའི་ཁང་སི་ཐའེ་པོ་དང་། བྱའོ་
ན། རྩ་རན་སིའི་ཁའེ་ལོ་དང་པ་མི་སྤང་བྱུབ་མཐའི་ལོ་སོ་ལོ། ལྷ་རུ་སྤའི་ཤི་མི་ཅིང་དང་ལེ་ཐའེ་
ཏན་སོགས་ཐོན་ཡོད།

ཡུལ་ཉེ་ཤུ་ཅུ་བཞི། འདི་ནང་པའི་སྤགས་ཀྱི་གཞུང་མང་པོ་ནས་མིང་ཅམ་འབྱུང་ཞིང་། བུ་སྟོན་རིན་
ཆེན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་དང་བཅུ་ཆེན་ཨེར་ཉེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལེ་ཤེས་ཀྱི་
གསུང་ཤམ་རྩ་ལའི་རྣམ་བཤད་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས་གྲུང་བསྒྲིགས་ནས་དོན་བསྐྱེས་
ཉེ་བཞོད་པར། ༡ བུ་ལི་ར་མ་ལ་ཡ། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་རྩུང་རྩ་ལྷ་ཡི་ལྷོ་ངོས་མ་ལ་ཡའི་རྒྱ་
ཁྲུང་འབབ་པའི་གནས། ༢ ར་ལ་རྩུང་། རྒྱ་པོ་གར་མཆོ་མ་པམ་ནས་མངའ་དེས་ཀྱི་ཡུལ་བརྒྱུད་
ཉིན་འགའ་ཞིག་ལྷོ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་གཏད་ནས་འབབ་ཅིང་། ཉེ་ལི་འམ་རྩི་ལའི་བྱང་ཕྱོགས་ཏ་
དེ་རྩ་ལར་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་འཕྱོགས་ནས་འབབ་པའི་བྱང་ངོས། ར་ལ་སྤག་གས། ར་ལ་སུ་
ཁེ་སྟེ་རོ་ལ་མེ་འབར་བའི་གནས། ༣ ཨོ་ཁེ་ཡ་ན། ཨོ་རྒྱན་ཀྱི་ཡུལ། ༤ ཨ་རུ་ཏ། རྒྱ་གར་ལྷོ་
ཕྱོགས་ཀྱི་དེ་དབུས་མཐོ་ལ་མཐའ་དམའ་བ་འབྱུར་རྒྱས་སམ་སྟེང་གི་གསུགས་ཅན་ཞིག་གི་
མིང་། ༥ ལོ་ད་མ་དེ། བལ་པོའི་ཡུལ་ཀྱི་བྱང་ངོས་རང་རྒྱལ་ཀྱི་གཙའ་ནང་རྩེང་གི་ཉེ་འདབས་ལ་
ཕྱི་གངས་དེ་ཞེས་གངས་དེ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་པ་ལྟར་ན། དེར་སང་གི་ས་བཟའི་
ཐོག་ཏུ་སྟོ་ས་ཡིན་ཐན་དེ་བོ་ཞེས་སམ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཤིས་ཤིག་པར་མའི་དེ་བོ་ཞེས་བཤད་
ཡིན་ནམ་སྟམ་སྟེ་བཟླ་འདི་རྩེ་བཅུན་མི་ལའི་རྣམ་ཐར་དུ། སྟོད་གཙའ་ནང་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཕྱི་
གངས་དེ་ཞེས་གསལ་ཞིང་། ལ་ཕྱི་གངས་དེ་ཞེས་པ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་དེ་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པས་ས་
བཟའི་ནང་སྟོ་ས་ཡིན་ཐན་ཞེས་གསལ་ཞིང་། དེར་སང་ཡོངས་གྲགས་རྒྱ་སྐད་དུ་ཤིས་ཤིག་པར་
མ་ཞེས་བཤད་ཡིན་ནམ། དེ་མིན་ལ་ཕྱི་གངས་དེ་ཞེས་པ་ལོགས་སུ་ཡོད་མེད་བཟླ་ག་དགོས། ༦
ར་མེ་ཤུ་དེ། རྒྱ་གར་ཀྱི་ས་དབྱེབས་སུ་གསུམ་དུ་ཆགས་པའི་ཅེ་མོ་རྩོ་ཤིས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
གཏད་པའི་རྒྱ་མཆོའི་འགམ་ཀྱི་སྟེ་དེར་ཡོད། འདི་ནས་ཤར་ལྷོའི་ཕྱོགས་སུ་གྲུབ་ཏད་ནས་སོང་།

ནས་ལང་ཀའི་བྱོང་བྱིང་རམ། ལང་ཀའི་སྒྲིང་ཐོན་ཞེས་རྒྱལ་པོར་སྤྲ་ཏས་སྤོན་ཡུལ་དུ་དམག་
 བྱངས་པར་བཤད་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པས། དེར་སང་སིང་ག་ལམ། སྤོན་ལན་ཟེར། ༥ དེ་མི་
 ཀོ་ཤི། འདི་བོད་སྐད་དུ་ལྷ་མོའི་མཁར་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། འདི་ལ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་
 གཉིས་སྟེ། གཅིག་ཀོང་བོའི་ཡུལ་དང་། རྒྱལ་པོ། སྤོན་ཡུལ་གསུམ་གྱི་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་
 ཅ་རི་ལ་ངོས་འཛིན་པ་གཅིག་དང་། གཉིས། རྒྱ་གར་ཨ་མམ་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱང་ཆ་རྒྱ་ཞེས་
 པའི་ནང་ཆོན་ཏི་ར་ཐུར་ཞེས་པའི་རི་བོ་དེར་ངོས་འཛིན་པ་ཡང་ཡོད། བསྐྱེད་པ་ལྟ། རྒྱ་གར་ལུ་བ་
 ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་སྒྲིང་ཐོན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད། ༧ ཀྱ་མ་རུ་བ། བལ་ཡུལ་དང་ཐག་ཉི་པའི་
 གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐོང་གི་འགྲམ་ནས་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་རྒྱ་བོ་ལོ་ཉི། རྒྱ་སྐད་དུ་སྤོན་ཆོན་ཆོ་
 བོད་སྐད་དུ་རྒྱ་མཆོག་ཁ་འབབ་དུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་གཞིས་ཀ་ཅེ་ནས་ཉང་རྒྱ་དང་འདྲེས། ལྷ་
 སའི་ལྷོ་ལུ་བ་རྒྱ་ཡུལ་ནས་སྤྱིད་རྒྱ་དང་འདྲེས་ནས་ཡར་ལུང་རྒྱ་དུ་འབབ་པ་ལ་ཡར་ལུང་
 གཅང་བོ་ཟེར། དེ་ཉིད་ཀོང་བོའི་ཡུལ་ནས་ཁ་ལྷོར་བལྟས་ནས་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཐོན་པའི་
 ས་དེར་ངོས་འཛིན། དེ་ནས་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཨ་མམ་གྱི་ཡུལ་བརྒྱད་རྩེད་ག་ལའི་བྱང་ནས་
 ཁ་ལྷོར་བལྟས་ནས་རྒྱ་མཆོ་ཆོན་པོར་འབབ་པས། བོང་གསལ་རྒྱ་བོ་དེའི་དུམ་བུ་ལ་རྒྱ་གར་
 བ་ནམས་ཀྱིས་རྩ་རམ་བུ་རྩ་ཟེར། ༡༠ ཨོ་ཤི། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྩ་བུ་པའི་ཡུལ་
 ལ་ངོས་འཛིན་པར་བཤད་ཀྱང་ས་གནས་ངོས་མ་ཟེན། ༡༡ ཏེ་ཤ་ཀུ་ཞི། རྒྱ་གར་ལུ་བ་ཕྱོགས་
 རྒྱ་བོ་གར་དང་གན་ཏི་སུ་བུ་པ་གསུམ་གྱི་འདུས་མདོ་དེར་ཡོད། ༡༢ ཀོ་ས་ལ། རྒྱ་གར་ཡུལ་
 དབུས་མཉན་ཡོད་ཅེས་པ་དེ་ཡིན། ༡༣ ཀ་ཡི་རྒྱ། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་གྱི་ཡུལ་
 ལ་ཏེ་ཡི་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་རྒྱའི་མིང་ཅན་བརྒྱད་ཅམ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་ནང་ནས་གཅིག་
 ཡིན། ༡༤ མམ་པ་ག་ ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་བཤད། ༡༥ ཀུའི། རྒྱ་གར་
 ལྷོ་ཕྱོགས་གྱི་དཀྱིལ་ཏེ་ལུང་ཀ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། ༡༦ ཏེ་མ་ལ་ཡ། འདིའི་དོགས་
 གཅོད་འོག་གི་ཏེ་མ་ལ་ཡ་ཞེས་པར་གསལ། ༡༧ བྱེ་ཏ་བུ་རི། མང་འཛིས་གྲགའི་ཡུལ་དུ་ཡོད།
 ༡༨ བྱི་ཏ་དེ་ཨ་ཏ། ལི་ཡུལ་ལུང་ར་སྤྲུག་པོ་འམ་དེར་སང་ཤིན་ཅང་དུ་འབོད་པའི་གནས་ཀྱི་ལུ་བ་
 ངོས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། ༡༩ སོ་ར་ཤ། འདི་བོད་སྐད་དུ་བཟང་བོ་ཅན་ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་གར་ལུ་བ་

ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱ་ཡིག་གི་ས་བཟའི་ནང་དུ་རྒྱ་གར་བྱ་བ་
ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོད་འགམ་གྱི་ཡུལ་ཞིག་ལ་སྤུ་ལ་ཐོད་ཞེས་འཁོད་པ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ། ༡༠ སྤུ་
མཚན་དེ་དག་འདི་བོད་སྐད་དུ་གསེར་གླིང་ཟེར་ཞིང་། དེར་སང་ཨིན་དུ་ནི་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ས་ཅ་ཁར་
ཐ་ཡི་བྱ་བ་བྱང་འོས་ཀྱི་གླིང་ཐོན་ཆེ་བ་སྤུ་མན་ཏ་ལ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་མཁས་
པའི་དབང་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་གསུངས་པ་ཐོས། ༡༡ ལྷ་གར་རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་བལ་ཡུལ་
དང་ཁད་ཉི་མར་རྒྱ་བོ་གཞུང་འགམ་དུ་གྲོང་ཁྱེར་བ་ཏ་ཡི་ཤུ་ཏའམ། བོད་སྐད་དུ་སྤུ་པོའི་བྱ་ཟེར།
པ་ཐ་ལྷ་ཞེས་ལྷ་གར་འདི་ཡི་གེ་འབྲུང་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་པར་བཤད། ༡༢ སིན་རྒྱ། གངས་རི་ཉི་
མའི་བྱང་འོས་ནས་འབབ་པའི་རྒྱ་བོ་སིན་རྒྱ་ཞེས་པ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཉི་ཆོན་ཉོ་དང་བོད་སྐད་དུ་སེཊྤེ་
ཁ་འབབ་ཟེར། དེ་མངའ་རིས་ཀྱི་ཡུལ་བརྒྱད་དང་པོར་བྱང་དང་། དེ་ནས་པ་ཡི་ཅ་སའི་ལྷོ་འོས་
ནས་རེ་ཞིག་བར་བྱ་བ་ཏུ་དང་པོ་དང་། དེ་ནས་ཀམི་རའམ། ཁ་ཉི་སྒྲིར་གྱི་ཤར་འོས་ནས་བྱ་བ་བྱང་
བར་འཁྱོགས་ནས་མཐར་ཉིན་དུ་རྒྱ་བོར་འབབ་པར་བཤད། ༡༣ མ་རུ། ཀམི་རའི་བྱང་ཕྱོགས་
ར་ལ་རྒྱ་རའི་ཉི་འདབས་སུ་ཡོད་པར་བཤད། ༡༤ གུ་ལྷ་ཏ། ཀམི་ཁྱི་རའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་
མཆོམས་མངའ་རིས་ཀྱི་ཡུལ་དང་ཐག་ཉི་མར་ཡོད་པ་དང་། མངའ་རིས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཉུང་
ཆུང་ཡུལ་ཞེས་འཁོད་པའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་ཡོད་པ་རེད།

ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་རྒྱ། ཡུལ་ཀྱི་གནས་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་ཅ་མིང་མི་འདྲ་བ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་དུ་
གསལ་བ་ལྟར་རོ།

ཡུལ་གཉིས། མཛོན་གྱུར་དང་ལྟོག་གྱུར།

ཡུལ་རྒྱ། བྱང་པ་སོ་སོ་རང་གི་ས་གནས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ།

ཡུལ་རྟགས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ། ཡུལ་སྤེའམ་གྲོང་སྤེའམ་པོ་ཡོད་པའི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་མཆོན་རྟགས་སུ་སྐྱེ་
མཁར་སྤེ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་།

ཡུལ་སྟོད་ལུང་། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་བྱ་བ་འོས་སུ་ཡོད་ཅིང་ལུང་ཆོན་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཤུ་ཐག་རིང་བའི་ས་
ཁུལ་ཞིག་ཡིན།

ཡུལ་ཐང་། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའི་དངོས་ཟོག་གི་རིན་གཤིས་གནས་སོ་སོའི་སྒོལ་རིན་ཐང་ལྟར་སྟོད་

མཁན་གྱིས་སྒྲོད་པ་དང་ལེན་མཁན་གྱིས་ལེན་པ།

ཡུལ་ཐང་པོ་ཆེ། འདི་ལ་མིང་གཞན་སོལ་ནག་ཐང་པོ་ཆེ་ཡང་ཟེར། ལྷ་ས་ནས་ཅིས་པའི་ལྷོ་ཕྱོགས་
ལྷོ་ཁར་མ་སྐྱེབས་ཅན་ལ་བྱ་བྱི་ནང་ཞེས་པའི་ཡུང་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེར། བསྟན་པ་བྱི་དར་
སྐབས་སུ་དབུས་གཙང་གི་མཁས་པ་མི་བརུས་ཁམས་སུ་ཕེབས་ནས་སྐྱ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་
གསལ་ལ་བསྟེན་ཆོགས་བྱས་ཏེ། བོད་དུ་འདུལ་བའི་ཆོས་རྒྱན་སྦྲར་ཡང་གསོ་བར་མཛད་པའི་
ནང་ཆཙན་དབུས་པ་ལྟེ་གས་ལྟེ་མེས་ཚུལ་ཁྲིམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སློབ་མ། བྱ་མེར་ཚུལ་ཁྲིམས་
འབྲུང་གནས་གྱིས་བཏབ་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་ལ། ཐང་པོ་ཆེ་འདི་རབ་བྱུང་དང་པོ་མ་ཤར་གོང་
གི་བྲག་ཅུ་སྟོར་ཐ་མའི་ནང་ཆཙན་གྱི་མེ་སྐུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ལོར་བཏབ་བར་གསལ། འདི་སྤར་
བོད་དུ་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་མ་བྱུང་གོང་གི་མཆོན་ཉིད་པའི་སྤེ་དགོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
བའི་གས་ཡིན་ལ། བྱ་མེར་གཤེགས་ཇེས་དེའི་སློབ་མ་ཁྱེད་བཙུན་འབྲུས་གཡུང་དྲུང་གིས་
གདན་ས་བསྐྱངས་སྐབས། རོ་བོ་ཇེ་ཨ་ཏི་ཤ་གདན་བྲངས་པ་ཡིན།

ཡུལ་ཐབས། ཡུལ་སློལ་གྱི་ཐབས་ཤེས།

ཡུལ་ཐབས་འཁོབ། ① འཁོར་བཞི་མཚང་བའི་ས་ཆ། ② སློལ་བཟང་ངམ་ཆོས་ལུགས་མ་དར་བའི་ཡུང་པ།

ཡུལ་དུས། ས་ཡུལ་དང་དུས་སྐབས།

ཡུལ་དུས་སྐྱ་པམ། ཡུལ་འགའ་ཞིག་ལ་ལོ་ཉིས་བྱུང་བའི་དུས།

ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པ། གཞི་གཅིག་ལ་གནས་དང་དུས་རོ་བོ་བཅས་ལྟོག་པའི་བྲད་པར་སོ་
སོར་ཡོད་པ། དཔེར་ན་ཡུལ་བྱམ་པ་ལྷ་བྱ་ཤར་བྱབ་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་ཤར་ཤར་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་
དེ་ནི་བྱབ་ལ་ཡོད་པ་མིན་ལ་བྱབ་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་དེ་ཤར་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡུལ་མ་
འདྲེས་པའི་དོན་དང་། བྱམ་པ་དེ་སྤྱོད་ཕྱི་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ན་ཡོད་ཀྱང་བྱམ་པ་སྤྱོད་ཡོད་པའི་ཆ་དེ་
ཉིད་ཕྱི་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་དུས་མ་འདྲེས་པའི་དོན་དང་། བྱམ་པ་དེ་གསེར་བྱམ་ཟངས་
བྱམ་གཉིས་ཀ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཀྱང་གསེར་བྱམ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཟངས་
བྱམ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པ་དང་ཟངས་བྱམ་ལ་ཇེས་སུ་སོང་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་གསེར་བྱམ་
ལ་ཇེས་སུ་མ་སོང་བ་ནི། རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཡུལ་སྤྱད་པ། རྣམ་དཔེ་ལྟ་བུ་ལོ་ནང་གསེས། ལྟ་ས་ནས་ཤེ་ཅེན་བར།
ཡུལ་སྤྱེ། ① ལུང་པའི་མི་གྲོང་། ② ལུང་པ་སོ་སོའི་སྤེ་བའམ་ཆོ་བ། ཡུལ་སྤེ་འབྲེམས་པ།
ཡུལ་བྱུག་གཟུགས་སྒྲིབ་ཅི་རེ་བྱ་བྱ་ཆོས་ཏེ་བྱུག།
ཡུལ་བདག་ཡུལ་ལྟ་སྤྱེ། སྤྱི་ཆོང་དང་། སྤེ་བ་སོགས་ཀྱིས་སྤྱང་མར་བསྟེན་པའི་གཞི་བདག་
དུམ་བྱ་བྱུག་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དུམ་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་དང་དེའི་འབྲེལ་བ་བཅས་ནས་བཤད་
སྟོལ་ལ། རང་ཅག་གནས་ཡུལ་གྱི་འཛམ་གླིང་འདྲིའ་ས་དུམ་བྱ་བཙུག་ཏེ་སྤོང་བའི་དུམ་བྱ་
དཀྱིལ་མ་ལ་ནང་གསེས་དུམ་བྱ་བྱུག་སྤྱེ། རྒྱ་གར། བོད། ལི་ཡུལ། རྒྱ་ནག་རྒྱ་ནག་ཆེན་མོ་སྤེ་
སོག་སོ། འཕམ་རྩ་ལ་བཅས་ཡོད་པ་ལས། བོད་ཀྱི་དབུས་གླིང་དུམ་བྱ་བྱུག་གི་ནང་ཆོན་ཡིན་
ཟེར་སྟོལ་ཡོད།
ཡུལ་ནག་ཆོང་། ① བོད་ལྗོངས་མངའ་ངེས་ས་ཁུལ་ཁོངས་ཀྱི་འབྲོག་སྤེ་ཞིག་། ② འདི་ལུང་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
ཞིག་གི་མིང་སྤྱེ། དེང་སང་ནག་ཆུ་རུབ་བརྒྱུད་ནས་མངའ་ངེས་ཀྱི་འདར་ཁུལ་བར་གྱི་ས་ཆ་ཡིན།
ཡུལ་ནད། ས་ཁུལ་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་བྱུང་ཞིང་ས་ཁམས་ཁོར་ཡུག་ངེས་ཅན་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པའི་ནད་རིགས་ལ་ཟེར།
ཡུལ་རྣམ་མེད་ཟེན་ཆར་དུ་འཛིན་པ། རང་པའི་བྱུབ་མཐའ་བཞིའི་ནང་ཆོན་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་
པས་ཡུལ་འཛིན་ཚུལ་གྱི་ཐ་སྟངས་ཞིག་སྤྱེ། ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཡུལ་
དེའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་མ་སྦྱེས་པར་ཐད་ཀར་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་གོ་དོན་ཞིག།
ཡུལ་གཞོན་པ། ① བཅན་འཇུག་གིས་གཞན་ཡུལ་ལ་དབང་སྒྱུར་བ། ② མྱོད་གནས་སྤྱོད་སྤྱོད་
ཀྱིས་ཡུལ་གཞིས་འཛིན་པ།
ཡུལ་པ། ① ཞིང་ལས་བྱུང་དུང་བའི་ས་ཆར་གཞིས་ཆགས་པའི་མི། ② ཁྱེས་པ་དང་ཡུལ་པ་གཉིས་
སྤྱ་བྱེ་བའི་ཡུལ་པ།
ཡུལ་པོ། སེམས་སྟོང་ལྟ་བུར་། ཆོགས་སྤྱི་དང་བཤམ་ན་མི་གཅིག་ཤུར་འཆོ་བ་ཏུ་ཅང་ཡུལ་པོ་ཡོང།
ཡུལ་སྟོང་བྱེད། རྒྱ་གར་ཡིད་འོང་ལྟ་བུ་གྱི་འགྲམ་དུ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པར་སྟོག་གཅོད་ཀྱི་
སྤང་གཞིའི་ནང་དུ་གསལ། རྒྱ་གར་པའི་པམ་པའི་སྤང་གཞིའི་ནང་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་གྱི་མིང་།

གི་རྣམ་གྲངས་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

ཡུལ་དཔོན། ཡུལ་གྱི་དཔོན་པོ།

ཡུལ་དཔོན་ཆེན་བརྩ་བླ་གི་འོད་ཀྱི་རྩ་བཞི་ལ་ཡུལ་དཔོན་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི་ཡོད་པ་ལ་ཟེར། རྩ་
ལག་གི་ཡུལ་དཔོན་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ མང་ཡུལ། ༢ སྤེན་མ། ༣ དཔལ་ཆད། ༤ གྲངས་
ས། ༥ གྲོམ་ལུང། ༦ འག་ལུང། ༧ སྤང་ལུང། ༨ ལྷང་མདའ། ༩ ཁྱི་ཐང། ༡༠ ཐང་འབྲང།
༡༡ རྩལ་པོ། ༡༢ གཡུ་ལུང། ༡༣ རྩུང་ལུང། ༡༤ ལྷང་སྟོང། ༡༥ གད་སྤམ། ༡༦ སྤུང་
བཅས་བརྩ་བླ་དང།

གཡས་རྩེ་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ བྱང་ལུག་༢ ཟགས་ཐང། ༣ ཟགས་དཀར། ༤ རྩུང་ལུང། ༥ གདེག་
ལུང། ༦ བསྐྱིག་ལུང། ༧ འག་ལུང། ༨ འབྲུད་ལུང། ༩ རྩུང་ལུང། ༡༠ རྩུང་ལུང། ༡༡ མཆོ་ཉང། ༡༢
རྩུང་ལུང། ༡༣ གཙུག་པོ། ༡༤ རྩུང་ལུང། ༡༥ སྤེན་མོ། ༡༦ དག་ཡག་བཅས་བརྩ་བླ་གི་ཡིན། དེ་རྩེ་
ཡུལ་དཔོན་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ སྟོང་ལུང། ༢ འཕགས་ཀྱི་ལ། ༣ ལྷང་པོ། ༤ མལ་པོ།
༥ འདམ་པོ། ༦ ཟག་པ། ༧ རག་པ། ༨ འག་ལུང། ༩ རྩུང་ལུང། ༡༠ རྩུང་ལུང། ༡༡ རྩུང་ལུང།
༡༢ རྩུང་ལུང། ༡༣ རྩུང་ལུང། ༡༤ རྩུང་ལུང། ༡༥ རྩུང་ལུང། ༡༦ རྩུང་ལུང། ༡༧ རྩུང་ལུང།
ཡུལ་བཅས་བརྩ་བླ་གི་ཡིན།

གཡོ་རྩེ་ཆེན་པ་བརྩ་བླ་གི། ༡ ར་རག་༢ གྲང་པོ། ༣ གདམས་བརྩ། ༤ ཡར་མདའ། ༥ འཆིངས་
ལུང། ༦ རྩུང་ལུང། ༧ རྩུང་ལུང། ༨ རྩུང་ལུང། ༩ རྩུང་ལུང། ༡༠ གཙུག་པོ། ༡༡ རྩུང་ལུང། ༡༢
ལྷང་ལུང། ༡༣ རྩུང་ལུང། ༡༤ རྩུང་ལུང། ༡༥ རྩུང་ལུང། ༡༦ རྩུང་ལུང། ༡༧ རྩུང་ལུང། ༡༨ རྩུང་ལུང།
བཅས་བརྩ་བླ་གི་ཡིན།

ཡུལ་པག་གྲོང་ནང་དུ་སྟོང་པའི་པག་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གྲོང་པའི་པག་པ་དང། བཤང་བ་ཟེེ།
ཡུལ་ཕྱོགས། ① རང་རང་སྟོང་གནས་སམ་སྟོང་གྲང་འདུབ་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོགས། ② བ་ཡུལ། ཡུལ་
ཕྱོགས་གཅིག་པ།

ཡུལ་ཕྱོགས་མཆོན་པའི་སྤྱི་ཆལ། སྤྱི་ཆལ་དེ་ཉིད་བྱང་པའི་ས་ཁུལ་ལས་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་གོམས་
སྟོང་མཆོན་པའི་བརྩུ་བླ་ཆལ་ལ་ཟེར། དེས་ས་གནས་ཀྱི་ཡུལ་ཕྱོངས་དང། ཉམས་

འགྲུག་ དམིགས་བསལ་གྱི་གོམས་སྒོལ་སོགས་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་ལས་ནས་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད།
དེ་བཞིན་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་བཅས་བྱར་ས་གནས་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ས་གནས་དེ་གའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་
བ་གསོན་ཉམས་དོན་པོས་མཆོན་པར་བྱེད་པ་དེར་ས་གནས་ཀྱི་ཉམས་འགྲུར་ཡང་ཟེར།

ཡུལ་མ་གྲག་ དངོས་པོ་ཟླ་ཞིག།

ཡུལ་བབ་དམངས་འདུན། ལུང་པའི་གནས་བབ་དང་དམངས་ཀྱི་འདོད་འདུན།

ཡུལ་བབས། ལུང་པའི་གནས་བབས། ཡུལ་བབས་དང་བསྐྱེད་པ། ཡུལ་བབས་ཀྱི་རོགས་རམ།

ཡུལ་བལ། ཞིང་པའི་ལུག་ལས་ཐོན་པའི་བལ།

ཡུལ་དབང་ལྷན། དབང་ལྷན་བར་ཆོ། དེང་སང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ས་སྤྱོད་མ་བྱ་ཆུས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡུལ་དབུས། ① ཡུལ་གང་རུང་གི་མཐའ་མིན་དབུས། ② བོད་ཀྱི་ལྷ་སའི་བྱོགས་སམ་དབུས་ཆུའི་

རྒྱུད་ཀྱི་ས་གནས། ③ རྒྱ་གར་དོ་རྩེ་གདན།

ཡུལ་དབུས་སུ་སྐྱེས། ① [མངོན]པེ་པེ་ལིང་། ② ལུང་རྒྱ་གར་མ་ག་རྩར་སྐྱེས་པའི་མི།

ཡུལ་དབུས་ལྷ་ལྷན་གཞོན་ལ། བོད་ས་གནས་ཀྱི་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྱེར་འདི་ཡང་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་
དར་བའི་ཡུལ་གྱི་ཉེ་བ་དང་། སངས་རྒྱུ་དངོས་དང་ཁྱེད་པར་མེད་པའི་རྩོ་བོ་ལྷ་ལྷ་སྐྱེའི་
སྐྱེ་ནས་བ་གཉིས་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་པ། བོད་དུ་དགེ་སྦྱོང་མ་མེད་ཀྱང་དགེ་སྦྱོང་བ་ཡོད་
པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁྱེར་ལ་ཡུལ་དབུས་ཞེས་ཟེར་སྟེ་ལོད་པ་དང་། ལྷ་ལྷན་
ཞེས་པ་ལྷ་བྱགས་ཟེ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་བཞུགས་པའི་ཆུས་ལྷ་ལྷན་དང་ལྷ་ས་ཞེས་དང་།
གཞོན་ལ་ཞེས་པ་བོད་རྒྱུ་དུ་བསྐྱུར་ན་དེ་གཙང་ཁང་ཞེས་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཀའི་རྟེན་
བཞུགས་པའི་གནས་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་འདིར་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་གོ་དགོས།

ཡུལ་མ་ག་རྩའི་བམ་ཟེ་སྐྱེན་གསུམ། བཟོའི་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་བྱ་སྐྱེན་གསུམ་ཡོད། བྱ་
ཁྱན་པས་མ་རྒྱ་སིར་རིན་ཆེན་རིགས་ཀྱི་རྩོ་ལས་བྱས་པའི་སྟོན་པའི་སྐྱེ་བརྒྱན་བཞེངས།
འབྲིང་བས་མཉན་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་བོའི་ཁབ་ཏུ་གནས་ཆེན་བརྒྱུད་ཀྱི་ས་ལས་སྐྱེ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་སྟོན་
པའི་སྐྱེ་གཟུགས་བསྐྱེན། རྒྱུང་བས་དོ་རྩེ་གདན་དུ་སྐྱེ་རྒྱུ་ཙན་དན་གོ་ཤིང་དང་རིན་ཆེན་ཕྱེ་མ་
བསྐྱེས་པ་ལས་སྟོན་པ་དགྲུང་ལོ་སོ་ལྷ་པའི་ཆད་ལྟར་བསྐྱེན་ཡོད།

ཡུལ་མ་རྟེན་པའི་ཤེས་པ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པས་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་
འཇུག་ཀྱང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་ཡུལ་གསར་པ་མ་རྟེན་པར་ཆད་མ་སྒྲུ་མས་གཟུང་ཐེན་
གྱི་དོན་ལ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ།

ཡུལ་མ་རྟེན་པའི་སྒོ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་ཡུལ་དེར་དཔྱོད་པར་ཞུགས་
ཀྱང་ཡུལ་ལ་དབྱེད་པ་མ་རྟེན་པས་རང་ཉིད་རྒྱན་ཆད་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུའོ།།
ཡུལ་མི། ཡུལ་སོ་སོའི་གཏན་སྡོད་གྱི་མི་སྟེ། ས་གཞན་ནས་ཡོང་བའི་འབྲུལ་པ་ལ་ཕྱོགས་མི་ཞེས་ཟེར།
ཡུལ་མི་བསྐྱ་བ། རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་རི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དོན་དུ་ཡོད་པ། དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་
བུམ་པས་ཚུ་སྒྲོར་བ་ལྟ་བུ་དོན་རང་མཆན་དུ་བྱུང་བའོ།།

ཡུལ་མེད། ① ཡུལ་མེད་དང་། གཏན་ནས་མེད་པ། ② གནས་སམ་གོ་སྐབས་མེད་པ།

ཡུལ་མོ་ངན། ས་གཤེས་ཞན་པ་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྒྲོ་བོ། སྤངས་པ་ཡུལ་མོ་ངན་ནམས་ཞིང་ལས་
ཐོན་ཆད་དམལ།

ཡུལ་མོ་ལ་རྒྱ། འདི་ཁོང་ཁྱེད་སྤྱ་ག་ཏན་རྒྱལ་པོ་སྟག་གཟེག་ཏུ་ཤྱའི་རྒྱལ་སའི་མིང་ལ་སྤྱ་ག་ཏུ་ཟེར་
བར་རྒྱ་རྒྱ་ཐས་མཛད་པའི་སྒོ་བ་དཔོན་བསྐྱའི་ནམ་ཐར་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྟན་ལས་གསུངས།

ཡུལ་སྐྱས། གནས་གཤེས་ངན་པ།

ཡུལ་ཅམ་པ། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། རྒྱལ་པོ་ཐུང་ན་མེད་ཀྱི་པ་རྒྱལ་པོ་ནི་མི་ཏའི་ཡུལ་ཡིན་
བར་གསུངས།

ཡུལ་ཆོ། ཁྱོང་ཆོ།

ཡུལ་ཇས། རང་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་ཇས།

ཡུལ་འཛིན། ① ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་འཛིན། ② ཡུལ་འཁོར་སྤང་བ། ③ རང་བཤམ་རང་པའི་རྒྱལ་པོ།
ཡུལ་འཛོལ་བའི་རྟོར་འཁྲལ། རང་གི་བྱ་བ་གཉེར་བའི་མིའམ་ཡུལ་གང་རུང་གོ་འཛོལ་བྱུང་བ་ལ་བརྟེན།
ཡུལ་མ་རྟེན། བཅན་པོ་བརྟེན་ཏས་མཛད་པའི་འཛམ་གླིང་རྒྱས་བཤའ་ལས། རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་
རྩྭ་ལའམ་ཁོང་ཁྱེད་རྒྱ་ཁ་ཡོད་སའི་ཡུལ་དེ་ལ་ཟེར། ཁོང་ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཁོན་རྒྱང་གསལ་བཅུ་
གཉིས་ཀྱི་ཆད་ཅམ་དང་། འདི་དང་ཉེ་བའི་མཆོ་ཞིག་ཏུ་དཔལ་ཆ་བ་གསུམ་གྱི་སྤྱ་ཁང་ཡོད་པ་

དེར་དེར་སང་ཡང་ད་དུང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་ལྷན་ཅམ་ཡོད་པ་སྤེ་རྒྱལ་གྱི་མི་
ཞིག་ལས་པོ་ཐོས་བྱུང་ཞེས་གསུངས།

ཡུལ་གཞིས། ལུང་པ་དེར་ཡོད་པའི་བྱིས་གཞིས།

ཡུལ་གཞོངས། [རྫིང]ཡུལ་ལྗོངས།

ཡུལ་ཐོག་ཡུལ་རྩས་དང་དོན་གཅིག་

ཡུལ་བཞི། ལྷང་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ།

ཡུལ་བཟང་། ལྷ་ཆུ་ཤིང་གསུམ་སོགས་འཛོམས་པའི་ས་གནས་སྤྱིད་པོ།

ཡུལ་ཡར་མོའི་ལུང་། ཡུལ་ཡར་ལུང་། ཡར་ཆབ་གཅོད་པོ་འབབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་སྟེ། བོད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སྟོལ་ལ། ལྷང་བོད་ཀྱི་མིའི་མེས་པོ་སྤེའུ་དང་སྤེ་རིགས་ནམས་འདུས་
པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། བོད་མི་འབེལ་རྒྱུས་ཐོག་མར་བྱུང་བའི་གནས་དང་། རྩེས་སུ་རྒྱལ་པོ་
གཉེན་ཁྲི་བཅན་པོ་ནས་གནས་རི་སྤོང་བཅན་བར་གྱི་རྒྱལ་རབས་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་རིང་སྤིད་
དབང་བཟུང་བའི་གནས་དང་། དེ་རྩེས་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྤོང་སྟེ་བཅན་གྱིས་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་
ཁང་བཞེངས་ཏེ་རབ་བྱུང་གི་སྟེ་བཙུགས་ཤིང་། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་སུ་མཛད་
པའི་གནས་ཡིན་པས་ཡར་ལུང་ནི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གལ་ཆའི་གནས་བཟུང་བའི་ས་ཆ་
ཞིག་ཡིན། གཞན་ཡང་ཡུལ་འདི་ལ་ད་དུང་ཡང་སྤྱུང་དང་། ཡར་ལུངས། ཡར་སྤྱུངས་སོགས་
འབྲི་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་སྤྱང་།

ཡུལ་ཡུལ་པོ། ① རོ་ཆ་བའམ་མཆེར་མཆེར་པོ་འམ་ཁྲུམ་ཁྲུམ་པོ། ཅོད་ལན་མ་ཐེབས་བས་ཡུལ་
ཡུལ་པོར་གྱུར། ② གང་ལ་གཅེས་པ་དེ་དང་བུལ་བས་སེམས་འཕྲེང་འཕྲེང་པོར་གྱུར་པ། མཁོ་
གནད་ཆེ་བའི་ཡོ་བྱད་དེ་བརྒྱལ་སོང་བས་སེམས་ཡུལ་ཡུལ་པོ་བྱེད་པ།

ཡུལ་ཡེར་ཁེན། ལྷང་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྤྱི་ཕྱེད་ལའི་སྐབས་བོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་
སྟེ། དེར་སང་ཤིང་ཅང་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཁུལ་དུ་སྤྱད་གསུམ་ཡོད་པའི་ཐ་ཡི་མི་རྟོ་ལུ་ཞེས་
པའི་གཅོད་པོའི་རྒྱབ་རྒྱུད་ཡེའིར་ཆང་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ནས་སྤྲུལ།

ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ། ཡུལ་གཞལ་བ།

ཡུལ་གཡོར་པོ་གྲ། བོད་དབུས་གཙང་རུ་བཞེར་བྱེ་བའི་གཡོ་རུའི་ནང་ཚན་གྱི་ནང་ཞེས་པའི་
ཡུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱི་མིང་།

ཡུལ་རགས་པ། དངོས་པོ་རགས་པ།

ཡུལ་རིང་ལྷ་ཁང་། དགོན་འདི་བོད་བཅན་པོའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་སྟོལ་ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་ཉམས་
གསོ་བྱང་མེད། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེར་གྱི་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡུལ་རུབ་བརྒྱབ་པ། ཡུལ་མི་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ནས་གྲོལ་བ།

ཡུལ་ལ་བསྟོན་པ། བསྟོན་དོར་གྱི་རྒྱུ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དབང་ཡུལ་སོ་སོའི་རང་གི་བྱེད་
ལས་དངོས་ལ་བསྟོན་ནས་དེ་མིན་བྱེད་ལས་གཞན་ཞིག་སྟོན་པའི་རྒྱུ།

ཡུལ་ལ་ཐོགས་པ། མིག་གིས་སྟོན་པོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ན་དེ་ལ་ཐོགས་ནས་ཆོས་གཞན་
ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་གོགས་བྱེད་བའོ།།

ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་རྒྱོ། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གང་ཞིག་གིས་ཡུལ་གཟུགས་སྤྲོ་ལ་
སོགས་པར་མ་འབྲུག་པར་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་སྤྲུག་པ་རི་བོང་གི་རྩ་ལྟ་བུ་ལ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ།

ཡུལ་ལ་གཡལ་བབས། ཡུལ་ཕྱོགས་འདི་ལ་བཀ་ཤིས་བ་དང་དབལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་
རང་བྱུང་གི་ནོར་གཡལ་ཆགས་པ་སྟེ་ཡུལ་གྱི་དགེ་བཅུ་མ་ལུས་པ་ཆང་བཞི། ༡ ཞིང་ས་དང་།
༢ ཁང་པ་སྟེ་ས་ཡི་དགེ་གཉིས། ༣ ཞིང་རྒྱ་དང་། ༤ འཕུང་རྒྱ་སྟེ་རྒྱ་ཡི་དགེ་གཉིས། ༥ ཁང་
ཤིང་དང་། ༦ བྱང་ཤིང་སྟེ་ཤིང་གི་དགེ་གཉིས། ༧ ཁང་རྩོད་དང་། ༨ འཐག་རྩོད་སྟེ་རྩོད་ཡི་དགེ་
གཉིས། ༩ གས་འཕྱོག་དང་། ༡༠ རྒྱང་འཕྱོག་སྟེ་འཕྱོག་གི་དགེ་གཉིས་བཅས་ཡིན།

ཡུལ་ལག་ཡུལ་རྒྱང་དུ།

ཡུལ་ལུ་ལྷ་རྒྱ་བ། [རྟིང་]འཕྲལ་འཕྲལ་དུ་འགོ་བ།

ཡུལ་ལུག་ལུག་རྒྱུད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། བོད་ལྗོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུག་ལ་ཡུལ་ལུག་དང་བྱང་རྒྱུད་ལུག་ལ་བྱང་
ལུག་ཅེས་ཟེར།

ཡུལ་ལུགས། ཡུལ་རང་རང་གི་གོམས་སྟོལ།

ཡུལ་ཡུགས་ཀྱི་རྒྱང་དོར་སྟོན་པའི་བོགས། ཡུང་པའི་ནང་གི་གནས་ཚུལ་རྒྱས་མེད་པའི་མི་ལ་རྒྱས་
ཡོད་བྱས་ནས་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་སྟེ། སྤར་སྤྱིད་གཞུང་གི་དཔེ་སྐབས་སྟེ་ཤན་ཟེར།
དཔེར་ན་གོང་མའི་སྐྱ་ཆབ་ཨམ་བན་དང་། སོག་པོ། མཆོ་སྟོན། བྱི་རྒྱལ་གྱི་འབྲུལ་པ་སོགས་
ལ་སྟེ་པ་གཞུང་ནས་སྟེ་ཤན་ཞེས་སྐྱེས་ཀྱི་ཁྱེད་གཉིས་དེ་བཅུགས་པ་ལྟ་བུ།

ཡུལ་ཡུང་། ཡུང་པའམ་ཡུལ་གྱ།

ཡུལ་ལོག་འཐེབས་པ། ཡུལ་གཞན་ནས་སྟེབས་པའི་མི་དག་ཡུལ་གཞན་ཞིག་གི་ས་ཚུལ་འཛོད་
པའི་སྟབས་ཀྱིས་ནད་ཅི་རིགས་པ་འབྱུང་བ། ཡུལ་སྐྱ་ཆིག་གི་བོགས་སུ་སྤར་ཏེ་བྱ་བ་གང་ཞིག་
འབྲུག་པའི་གནས་སམས་གཞི་སྟོན་པ་དཔེར་ན། བྱ་པའི་ཡུལ། སྤྱིང་རྗེའི་ཡུལ། བཞད་གང་གི་
ཡུལ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཡུལ་ཤུལ་གྱི་སྟེ། མདོ་ཁམས་སྐྱ་སྟོད་སྟེ་རྒྱ་མདོའི་གོང་སྟེ་ཞིག་ཡིན། དེར་སང་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་
གྱི་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཆགས་པའི་ས་དེ་ཡིན།

ཡུལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། སྟོང་པ་བྱེད་པའི་གནས་དུག་ཉམས་སྟོང་པའི་གནས་བཅུ་བཞི། དམ་ཆིག་
སྟོང་པའི་གནས་བཅུ། འདོད་ཅིང་འདུན་པ་སྟེ་པའི་གནས་བཞི་སྟེ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་བཞེད་
དོ། །ཁ་གཅིག་ཏེ་དུ་ཀའི་གནས་བཅུ་གཉིས། གནས་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞི། སྤྱིང་བཞི་སྤྱིང་ཐུན་བཅུད་
གཅིག་ཏུ་བྲངས་པ་དང་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་ནོ།

ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཁུལ་རྒྱ་དུ་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༩ལོའི་ཟླ་༩ཆེས་༡༩ཉིན་རང་སྟོང་ས་ཁོངས་བཅུགས་ཤིང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་རང་སྟོང་
ཁུལ་དུ་བསྒྱུར། དེའི་ཁོངས་སུ་ནང་ཆེན་དང་། ཚུད་མར་ལེག་ ཡུལ་ཤུལ། ཁྱི་འདུ། རྩ་སྟོད།
འབྲི་སྟོད་བཅས་རྫོང་དུག་ཡོད། རང་སྟོང་ཁུལ་མི་དབང་སྤྱིད་གཞུང་དེ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་
ཀྱི་སྟེ་རྒྱ་མདོ་ལ་ཡོད།

ཡུལ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཅ། གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཉམས་སུ་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གནས་ཆེན་ཡུལ་སོ་
གཉིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གང་ཟག་གི་ཡུལ་གྱི་ཅ་གནས་སོ་གཉིས་དང་སྤར་ནས་འབྲེལ་སྟོན་ཞིག་
ཡུལ་སྤྱིད་ཀྱི་ཁྱིམས། ཡུལ་གོ་མས་གཤིས་ཡུགས་དང་མཐུན་པའི་སྤྱིད་དབང་སྤྱིང་སྟོབ་བྱེད་པའི་

ཁྲིམས་སྲོལ། དེ་ཡང་ཁྲིམས་སྲོལ་དེ་གཞི་ཅིའི་ཐོག་སྐབས་དེའི་ཡུལ་གྲོམས་གཤིས་ལུགས་
གཞིར་བཟུང་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཡུལ་གྲོམས་གཤིས་ལུགས་མ་ཡིན་པའི་
ཁྲིམས་སྲོལ་མང་པོ་ཞིག་སྐབས་དེའི་དབང་བསྐྱར་གྲུལ་རིམ་གྱིས་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད།

ཡུལ་སྤང་། ཡུལ་སྤང་བ་པོ།

ཡུལ་སྲོལ། ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་དར་བའི་ལམ་ལུགས།

ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རིམ། རྒྱུན་གཏན་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བའི་གནས་ཚུལ་བཟོད་བྱ་བྱས་ཏེ། དེ་
མོ་མཁན་གྱིས་རང་ཉིད་གནས་པའི་དུས་རབས་འདི་དང་མི་སྐར་གྱི་རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བ། ཁོར་
ཡུག་གི་རྣམ་པ། གོམས་སྲོལ་སོགས་འབྲི་བཞིན་ཡོད། ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རིམ་ཞེས་ཟེར་
དོན་ནི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་རིམ་མོས་ལྟོས་ནས་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན། ཚོས་ལུགས་རིམ་སྤང་དབང་
སྤྱར་གྱི་གོ་གནས་བཟུང་བའི་དུས་རབས་དཀྱིལ་མའི་སྐབས་ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རིམ་དེ་
མཐེས་རིམ་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ནང་དུ་ཆ་ཆང་བ་འཛུགས་སྤུལ་མེད། ཡིན་ནའང་དེར་ལོ་རྒྱུས་ལྷན་
རིང་ཡོད་པ་སྟེ། ཞེ་འཛིབ་དང་། ཞེ་ཤེ་ཡུ་ལུ་བྱུང་ལུལ་གྱི་གནའ་རབས་བར་སོའི་ལྟེ་བས་རིམ་དང་
རྒྱ་གར་གྱི་བྲག་ལུག་ལྟེ་བས་རིམ་ནང་བརྩམ་བྱ་དེ་རིགས་ཡོད་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཙོ་ལུ་བ་ནས་བརྒྱ་བྲག་པའི་བར་གྱི་ཡོ་རོབ་གྱི་རིག་ཅུལ་བསྐྱར་དར་དུས་སྐབས་སུ་ཡུལ་
སྲོལ་མཆོན་པའི་རིམ་སྤང་བྱུང་སྤྱོད་མེད་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ། རང་ཚུགས་སྤུལ་པའི་
རིམ་འདི་རྩོམ་ལུགས་ཤིག་ཆགས་སྤུལ་བ་བྱུང་། དེ་ཕྱི་སྤྱི་ལོའི་མི་ཤར་དང་། ཉི་ཉ་ལན་གྱི་ཕུ་ཕུའུ་
ཀའེར་སོགས་ཀྱིས་གོང་མའི་འཚོ་བ་དང་ཞིང་པའི་འཚོ་བ་མཆོན་པའི་བརྩམ་བྱ་མང་པོ་བྲིས་
ཡོད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་ནས་བརྒྱ་དྲུའི་བར་ཉི་རྩེད་གི་ཅང་ཅུའུ་དུས་རབས་ཀྱི་
རྒྱ་ཉི་རིམ་ཡང་འཛུལ་སྤྱིར་ཐོག་སྐད་གསལ་ཡོད་པའི་ཡུལ་སྲོལ་མཆོན་པའི་རིམ་འདི་གྲུབ་
མཐའ་ཞིག་ཡིན། དེའི་རིམ་འདི་ཉམས་འགྱུར་གྱིས་དེང་རབས་ཀྱི་ཡོ་རོབ་རིམ་མོར་ལུགས་རྒྱུན་
རིམ་ཅན་ཞིག་ཟེབས་ཡོད།

ཡུལ་གསུམ། སྤང་ཡུལ་དང་། ཞེན་ཡུལ། དམིགས་ཡུལ་ཏེ་གསུམ།

ཡུལ་གསུམ་གསལ་བ། དང་སོ་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ། གཉིས་བ་དབང་སོའི་ཡུལ་དུ་གསལ། དེ་

ནས་ལུས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གསལ་བའོ།
ཡུལ་གླ། ཡུལ་སོ་སོར་གནས་པའི་གླ།
ཡུལ་ལྷ་ལྷན། ལྷ་ས་ཤོང་བྱེ་ལྷ་རྩོམ་གཉིས་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་
བཞུགས་སའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་པོ་ཡིན་པ་
བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་དེ་ལྷ་ར་བརྩོད་སྒྲིལ་ཡོད་དོ།
ལུག་ལྷའི་ལྷ་ཁང་། གླི་ཀའི་ཡུལ་ལྷ་གཉན་པོ་གསེར་ཞལ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་ཡིན། བལ་ཆེར་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་ནང་ཅམ་བཞེངས་པར་བཤད། དེར་དུས་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་གླི་ཀ་རྩོད་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡུལ་ཨ་སྤྲ་པ་རན་ཏ། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཡུལ་དབུས་ནས་ཅིས་པའི་རྒྱབ་བྱང་མཆོམས་སུ་
ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། འོག་རུ་ལེའུ་བརྒྱ་གསུམ་པའི་འགོར་བྱང་ཕྱོགས་ཨ་སྤྲ་པ་རན་ཞེས་
ཁ་ཆེའི་རྒྱབ་ཐོ་གར་དང་ཉེ་བ་ཞེས་གསལ།
ཡུས། བྱས་ཕྱིན་ནས་བདེན་པ། ལྷོ་ཡུས་འཕྲེན་པ། བྱས་ཡུས་ཉམ་ཆེ་བཤད་པ། ཉམ་ཡུས་ཤོད་པ།
སྤྱུག་ཡུས་ཤོད་པ། ཡུས་ཀྱིས་བརྒྱངས་པ། གཞན་ལ་བན་མ་བཏགས་པར་ཡུས་བྱེད་པ། ང་
བདེན་ང་ཡུས། བདེན་ཡུས་ཤོད་པ། ཆོས་འདོད་ན་ཡུས་མ་ཆེ་བར་མཁར་ལས་ཀྱི་འཕྲོ་གྱིས།
སྤྱུག་པོ་ཆེ་ཡིན་པའི་ཡུས་ང་ལ་མི་འགྲོ། ལྷ་མ་ལ་གཟིགས་ལུལ་རུང་བཀྲོན་པ་ལས་མི་འོང་།
ཡུམ་ལ་གཟིགས་ལུལ་རུང་ལས་ཡུས་སུ་འགྲོ་བར་འདུག རི་ལྷར་གསུངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་
ཐུགས་ཡུས་ལགས། བྱས་རྗེས་ཡུས་པ། བྱས་ཡུས་རང་ཁེངས། ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱུངས་ཞེས་ཡུས་
བཤད་པ། གནས་ལ་ཡུས་ཤོད་པ་དང་མི་ལ་ཁ་གཏོང་པ། ལས་ལ་བྱས་ཡུས་ཆེན་པོ་སོ་རྒྱུང་།
ཡུས་ཀྱི། བདེན་གྱི་ཞེས་པ།
ཡུས་ལྷེ་འཕོ་པ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག རང་ལ་བབས་འོས་ཐོབ་ཐང་ཡོད་པ་དེ་རྗེ་བཞིན་མ་ཐོབ་
པའི་དབང་གིས་སྤྱུག་གཏམ་མང་པོ་བཤད་པ་ལ་ཡུས་ལྷེ་འཕོ་ཟེར།
ཡུས་ཏེ། བདེན་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན།
ཡུས་བཤད་པ། ① རང་བདེན་ཚུལ་བརྩོད་པ། ② རོ་བོ་བཏང་པ།

ཡེ། ① རོག་མ་དང་། གདོད་མ། ཅ་བ། ཡེ་ནས་བཟང་པོ། ཡེ་ནས་མེད་པ། ཡེ་ནས་དག་པ། ཡེ་ནས་
ཡོད་པའི་ཡོན་ཏན། ཡེ་ནས་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བ། ② གཏན་དང་། ནམ་རྒྱུན། ཡེ་མི་བྱེད་པ། ཡེ་
མིག་མི་ཡེངས་པ། ③ དེས་པར་དང་། མཐའ་གཅིག་ཡོངས་ཡེ། ཡོད་ཡེ། ཡེ་མི་ཡོང་བ།

ཡེ་མཁུཅ། ① རོག་མ་ནས་ཤེས་པ། ② བོན་གྱི་ལྷ་ཞིག་ ③ [མངོན]སྐྱར་རྩིས་མཁུཅ།
ཡེ་གྲོལ། གྲོལ་ལུགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་བྱུང་གི་རིག་པ་དེ་ཉིད་རོག་མ་མེད་པ་ནས་
རང་ངོ་ལ་འཁོར་བའི་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་མ་གོས་པས་སྲིད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཟད་པས་ཡེ་
གྲོལ་ཞེ་བཤོ།

ཡེ་རྒྱ། ཡེ་ཤེས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ།

ཡེ་འགྲོགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཟ། ལུས་གྱི་ཅ་ཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལས་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ལྷ་འདྲེ་
གཞི་མཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པར་བཤད་པས་དེ་དག་གི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། ལྷེ་
སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས། ཡེ་འགྲོགས་སུམ་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ནི། ལུས་འདྲིར་འདྲེས་པའི་ཅ་ཐུན་ལས་གྱིས་བྱི་ནང་བར་གསུམ་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་སྟེ་
ཅ་ཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བཤད་པ་དེ་དང་ཆ་མཐུན་པར་དང་པོའི་སངས་རྒྱས་དཔལ་དུས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་འབྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས། ཆོས་ཅ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བཤད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་དོན་
དམ་སྒྲིབ་བྲལ་གྱི་དབང་གིས་ཅ་རེ་ལ་ལྷག་པའི་ལྷའི་ས་བོན་གྱི་ཡི་གེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་བརྟེན་
ཆོས་ལྷ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་དག་པར་བཤད་པ་དང་། གྲོ་བྱར་སྒྲིབ་བཅས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་
གིས་ཡིད་དངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡིད་དུ་མི་བདེ་བ་སྟེར་བའི་ཡེ་འགྲོགས་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་
བཤད་ལ། དོན་དམ་ཅ་ཐུན་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལས་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་ལྷ་འདྲེ་གཞི་མཐུན་སུམ་
བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པ་དེ་ཡེ་འགྲོགས་ ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡེ་རྒྱ། བོད་རང་སྲོད་སྲོངས་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་ཡེ་ཐ་ལུལ་དུ་འབབ་པའི་རྒྱ་པོ་ཞིག་དང་སོག་
རྒྱའི་ཡན་ལག་ཅིག་

ཡེ་སྟོང་། ཡེ་ནས་སམ་གདོད་མ་ནས་སྟོང་པ།

ཡེ་ཐེག་ དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་གི་བར་སྤང་ལ་བཏེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་སྟེ། ཐེག་སྤྱད་ཀྱི་རྒྱ་

དང་གངས་དང་ཁ་དོག་དང་བྱིན་རྒྱལ་ས་དང་སྒོད་པ་དང་ཀང་སྐབས་དང་སྐོར་སྐྱོགས་ལ་
སོགས་པའི་བྱུང་པར་ཆོ་གའི་ཚུལ་བཞིན་གདབ་པའི་ཐིག་ཞིག
ཡེ་ན་དགོན། དགོན་འདི་བཏབ་དུས་གསལ་པོར་མ་ངེས། སྤྱི་ལོ་༡༤༦༩ལོར་ཉག་དམག་གིས་
གཏོར་བཤེགས་ཅུང་ཟད་ཐེབས་པར་བཤད། གནས་འདིར་ཐོག་མར་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་ས་སེར་སྒྲ་མ་ཞེས་པས་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་གསལ། དེ་དང་ད་ལྟའི་དགོན་
འདི་གཉིས་གཅིག་པ་ཡིན་མིན་མ་གསལ། ད་ལྟ་བུ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་པོར་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡེ་ནས། ཐོག་མ་ནས། ཡེ་ནས་མ་བཅོས་མཛེས་སྤྲུག་ལྷ་མོའི་གཟུགས།
ཡེ་ནས་མེད་པ། ཅུ་བ་ནས་མེད་པ།
ཡེ་འབྲུམ་ས། [མདོན]སྟོང་ཉིད།
ཡེ་འབྲོག་ ཡེ་འབྲོག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཡེ་མི་བྲ་བ། གཏན་ནས་མི་པོད་པ།
ཡེ་སྟོན་ནག་པོ། སྤར་པོད་ཀྱི་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང་།
ཡེ་རྫོགས། ཐོག་མ་ནས་འབད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་མ་དགོས་པར་ཆང་བ།
ཡེ་བཟང་ཆེ་བ། འགོ་ས་ལོ་གཞོན་བྱ་དཔལ་གྱི་མཆན་གཞན་ཞིག
ཡེ་རང་། བལ་ཡུལ་ལམ་ནི་པ་ལའི་གོང་བྱིར་ཆིང་བ་ཞིག
ཡེ་རེ། ཐེངས་གཅིག་གསུམ་ཆར་ཅིག་ ལུང་པ་དེར་ཡེ་རེ་ལས་འགོ་མ་སྟོང་།
ཡེ་རེ་བྱད། མང་པོའི་ནང་ན་སྟང་ངར་མདོན་ཚུལ་ལས་གསལ་ཚུལ་ཞིག དཔལ་པོ་མི་བརྒྱའི་ནང་
ནས་ཡེ་རེ་བྱད།
ཡེ་རེ་རེ། དངོས་གཟུགས་ཆེན་པོའི་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། མེ་འཁོར་སོང་ན་ས་གཞི་ཡེ་
རེ་རེ་བྱེད་ལྟ་བུ།
ཡེ་རེ་ལྟོད་དེ། མདོན་གསལ་ཆེ་ཞིང་བེལ་བ་མེད་པའི་རྣམ་འདྲུད། ཆེབས་གལ་བསྟར་ལ་བསྐྱིགས་
ཉེ་ཡེ་རེ་ལྟོད་དེ་བག་ཐེབས་བརྗེད་ཆགས་པར་བཞུད་དོ།

ཡེ་ཤེས། ① ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་
གནས་པའི་སྟོང་གསལ་གྱི་རིག་པ། ② འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་དང་དོན་གཅིག
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐེག་ལེ། སྟོང་དབུས་མི་ཤེས་པའི་ཐེག་ལེ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་འཕྲིལ། རང་གི་ཐབས་ཤེས་སམ་བདེ་སྟོང་དང། དེ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་དོན་ནུ་དགྲ་དང་བྲིལ་བྲ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ། སྤྱད་ཞིང་ཁམས་སོགས་དག་པའི་སྤང་བའོ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུལ། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་དུ་སྟོགས་པར་བྱང་
ཚུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པ། པར་བྱེན་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྟོང་
པར་བྱགས་སུ་རྒྱུད་པའོ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ། ཡེ་རྒྱ་དང་དོན་གཅིག
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས། ཆོག་ས་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། དམིགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོག་ས་ཉེ་སྟོང་
ཉིད་བྱང་ཚུབ་སེམས་ཀྱི་ཅིས་བེན་པའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐག་མེད་
ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོག་ས།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང། མི་ཡི་ལུས་ཁམས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རྩ་བའི་རྒྱ་ལྡ་དང། ཡན་ལག་གི་རྒྱ་ལྡ་
བཅས་བསྟོམས་པས་རྒྱ་དང་བཅུ་ཡོད་པ་དེ་དག་དོ་བོ་སྟོན་ལས་ཀྱི་རྒྱ་དང། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་
སྟེ་རིགས་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང། དེ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི། རྒྱ་གང་དེ་དྲངས་སྟེགས་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དྲངས་མའི་ཆ་དེ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཟེར། རང་པའི་ཆོས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་
ལྟར་ན་དེ་ནི་གང་ཐག་སོ་སོའི་སངས་རྒྱས་པའི་རྒྱ་ལས་ས་བོན་ཡིན་པར་འདོད། འོན་ཏེན་ཞག་
གཅིག་ལ་རྒྱ་བའི་དབུགས་ཉི་ཁྱི་ཆོག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་བའི་ནང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཇི་ཅས་
འདྲེས་ཡོད་ཅེ་ན། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཡེ་རྒྱ་དུག་བརྒྱ་བཅུ་ཅ་མེ་ (675) ཡིན་ལ། དེ་
ཡང་འཕོ་ཆེན་རེའི་མཐར་ལྡོམ་བཅུ་དང་བཞི་ཆ་གཅིག་ (56.25)རྒྱ་བ་དང། དབུག་
གྲུའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་སྟེ་འབྲུང་བ་ལྡེའི་རྒྱ་དང་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རེ་རྒྱ་བའི་ཡུན་ལ་ཡེ་རྒྱ་དང་

བཅུ་གཅིག་དང་བཞི་ཆ་གཅིག་ (11.25) རྒྱ། མདོར་ན་དབྱུགས་གཅིག་ཆ་སོ་གཉིས་སུ་
བཤོས་པའི་ཆ་རྣམས་བསགས་པས་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། ། འདི་དེད་དུས་ཚུ་ཆོད་འཁོར་ལོ་
དང་སྤར་ན་ཉིན་ཞག་གཅིག་སྟེ་ཚུ་ཆོད་ཉེར་བཞི་ལ་ཡེ་ལྷུང་བརྒྱ་དང་དོན་ལྡ་རྒྱ་བ་དང་། ཚུ་
ཆོད་རེ་ལ་ཡེ་ལྷུང་ཉེར་བརྒྱད་དང་བཞི་ཆ་གཅིག་ (28.25) རྒྱ་བཤོ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ། [མདོན]འཇམ་དབྱངས།

ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཁའ་འགྲོ་མཁམ།
འཕགས་མཁམ་རྩོམ་རྩལ་འགྱུར་མ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ། སྒྲ་ལུས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསང་གསུམ་མི་
ཟད་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲ་མའོ། །

ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མ་རོལ་པའི་རྫོས་གར། རང་དབང་ཡོད་པའི་རྫོ་ནས་བསམ་བཞིན་དུ་སྒྲུལ་པ་བསྟན་པ།

ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མའི་འབྲུལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་གཟུགས་ལས་སྒྲུལ་པ་མི་
འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྟོན་པ་ནི་སྒྲ་མ་མཁན་གྱི་མིག་འབྲུལ་བསྟན་པ་དང་འདྲ་བ།

ཡེ་ཤེས་དགོན། མ་གསང་བདག་ནས་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པས་དགོན་པ་འདི་བཏང་། སྤྱི་མའི་
མཆན་ལས་བྱངས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དགོན་ཞེས་བཏགས་པར་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་ལྷགས་
སྤང་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༡ལོར་གྲུབ་ཆེན་བསྟན་བདུན་འདུལ་གདན་བྱངས་ནས་ས་འདུལ་མཛད་ཅིང་ལྷ་
ཁང་ཀ་རིང་བཞི་པ་ཞིག་གསར་བཞེངས་གནང་། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡེ་ཤེས་ལྷ། མེ་ལོང་ལྷ་བྱ་དང་། མཉམ་ཉིད། མོར་རྟོག་བྱ་གྲུབ། ཆོས་དབྱིངས་ཏེ་ལྷའོ། །

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྒྲ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཤེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་
པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་
པ་རི་ལྷ་རི་སྟེད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས།

ཡེ་ཤེས་མཆོད་རྟེན། ཆོས་འཁོར་མཆོད་རྟེན།

ཡེ་ཤེས་འཇུག་པ། ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་འདྲ།

ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཙུ་ག་དང་པོ་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལྟ་དང་། གཉིས་པ་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ལྟ་དང་། གསུམ་
པ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལྟ། བཞི་པ་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལྟ། ལྷ་པ་བྱང་རྩལ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བཙས་ལས།
དང་པོ་ལ། ༡ དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ། ༢ ཆོས་དབྱིངས་འབྲིལ་བའི་ཡེ་ཤེས། ༣ རྣམ་པ་
དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ༤ དབྱིངས་ཆེན་བདལ་བའི་ཡེ་ཤེས། ༥ འཁོར་འདས་དབྱིངས་ཆེན་
ཡེ་ཤེས་སྟེ་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

གཉིས་པ། ༦ མེ་ལོང་གསལ་མཛདས་ཡེ་ཤེས། ༧ མེ་ལོང་ཀུན་འཆར་ཡེ་ཤེས། ༨ རྟོག་མེད་ཀུན་
གསལ་ཡེ་ཤེས། ༩ རྟགས་མེད་རྩིས་བའི་ཡེ་ཤེས། ༡༠ གསལ་ལ་འཛིན་མེད་ཡེ་ཤེས་སྟེ་མེ་
ལོང་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

གསུམ་པ་ལ། ༡༡ མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། ༡༢ མ་འགག་ལྷུན་མཉམ་ཡེ་ཤེས། ༡༣ མི་གཡོ་
མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། ༡༤ མཉམ་ཉིད་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས། ༡༥ ཅི་ལ་ཅི་གནས་ཡེ་ཤེས་ཉེ་མཉམ་
ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལྟ།

བཞི་པ་ལ། ༡༦ བྱ་བ་སྒྲུབ་བའི་ཡེ་ཤེས། ༡༧ བྱ་བ་བྱེད་བའི་ཡེ་ཤེས། ༡༨ བྱ་བ་མི་གནས་ཡེ་ཤེས།
༡༩ བྱ་བ་བཏང་བའི་ཡེ་ཤེས། ༢༠ སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྟ།

ལྷ་པ་ལ། ༢༡ སོ་སོར་རྟོག་བའི་ཡེ་ཤེས། ༢༢ རོན་རྣམ་འབྱེད་བའི་ཡེ་ཤེས། ༢༣ རྟོགས་པ་སྐྱད་
ཅིག་ཡེ་ཤེས། ༢༤ རྟོགས་བའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ། ༢༥ ལོང་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྟ།
ཡེ་ཤེས་གཉིས། མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་དང་རྩེ་སྟོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས།

ཡེ་ཤེས་སྟེང་པོ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཙམ་ལ་འབྱུངས་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་
དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་མཛད་ཅིང་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་བའི་ལུགས་འཛིན་
མཁན་ཞིག་ཡིན།

ཡེ་ཤེས་དགའ། དགའ་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཀུན་ལ་ཆགས་ཐོགས་མི་མངའ་བར་མཐུན་པའོ།
ཡེ་ཤེས་རྟོག་མེད། སྤྱིང་གའི་མི་འཇིག་བའི་ཐིག་ལེ།

ཡེ་ཤེས་དུག ༡ ཆོས་དབྱིངས། ༢ མེ་ལོང་། ༣ མཉམ་ཉིད། ༤ སོར་རྟོག ༥ བྱ་བྱལ། ༦ རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཐུན་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་དུག་གོ།

ཡེ་ཤེས་བྱུག་གི་བྱུག་མཆན། རིགས་ལྷ་ཏེ་རུ་ཀའི་བྱུག་མཆན་དང་པོ་གཉིས་མེ་ལོང་ཀྱན་མཆེན་
ཡེ་ཤེས། བར་མ་གཉིས་ཆོས་དབྱིངས་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། ཐ་མ་གཉིས་སོར་རྟོག་བྱ་བྱུག་ཡེ་
ཤེས་མཆོན་རོ།།

ཡེ་ཤེས་ནང་ནས་བརྗོད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཆེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཤུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་
རགས་པ་འདིའི་ནང་ནས་བརྗོད་པ།

ཡེ་ཤེས་པ། ① མདུན་དུ་བསྐྱེད་ཅིང་བསྐྱོམ་པའི་ལྷ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དབའ། ② གདོད་ནས་
བྱུག་པའི་ལྷ་སྐྱེན་བྱངས་ནས་བསྐྱེམས་པའི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷ།

ཡེ་ཤེས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཡེ་ཤེས་རང་སྤང་ལས་བྱུག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར།

ཡེ་ཤེས་དབབ་པ། རང་འཇུག་གི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སློབ་མའི་རྒྱུད་ལས་རུང་དུ་དངོས་སུ་སྦྱོན་ཕྱིར་
མ་དག་པའི་སྟོང་བཅུད་རྣམས་མི་དམིགས་པར་སྐྱེད་ནས་དག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པར་གསལ་བའི་གནས་གསུམ་ལས་འོད་ཟེར་འསྐྱོས་པས་རང་
བཞིན་གྱི་གནས་ནས་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ་རང་ལ་བསྐྱེམས་པས་དམ་ཡེ་དབྱེར་མེད་དུ་
རྒྱས་འདེབས་བཏོ།།

ཡེ་ཤེས་འབེབས་པའི་སྤྲུགས། ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱེན་འདེན་པའི་སྤྲུགས།

ཡེ་ཤེས་མ་འདེས་པ་གསུམ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟར་
བྱུང་བའི་དངོས་རྣམས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པ་འཇུག་པཏོ།།

ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་། [མཛོན]འཇམ་དབྱངས།

ཡེ་ཤེས་གཙུག་ལུང། ཐོན་སྟོན་པ་གཤེན་རབས་ཀྱི་སློབ་མ་ཞིག

ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས། འདུས་པ་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
ཡེ་ཤེས་ཞབས་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ།

ཡེ་ཤེས་བཞི། ཡེ་ཤེས་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞིཏོ།།

ཡེ་ཤེས་འོད། བྲང་དར་མ་ནས་བཅིས་པའི་རྒྱལ་བརྒྱུད་ཀྱི་མི་རབས་ལྷ་པོ་སྟེ་བོད་དུ་གདན་
འདེན་གྱི་ཁྱབས་གཤོམ་བྱས་པའི་རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་གར་ལོག་གིས་བཀྲོང་པའི་སྟོང་མངའ་

རིས་ཀྱི་ལྷ་སྒྲ་མའི་མིང་།

ཡེ་ཤེས་རང་སྒྲུང་གི་སྟོང་བ། རང་སེམས་ལ་གཉེན་པོ་བསྟེན་མི་དགོས་པར་ནམ་རྒྱུག་ངན་པ་ཐམས་
ཅད་ཐོལ་ཏེ་གང་ཤར་ཆོས་སྒྲུའི་ངང་དུ་གཡོ་བ་མེད་པ།

ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ། བསྟན་བཅོས་ཤིག་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། འཕགས་པ་ཀ་ཏ་ཡ་
ནས་མཛད་པའི་མངོན་པའི་གཞུང་།

ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ། རྟོན་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དོན་དམ་
པར་སྟེ་འགག་ལ་སོགས་པའི་སྟོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་ཤེས་པ་དང་། བདག་
མེད་པ་གཉིས་ཅི་བཞིན་མཐུན་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། དེ་ལ་ཡིད་རྟོན་པར་བྱ་བའོ།

ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བཅུའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། དེ་བཞིན་གསེགས་
པའི་སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འབྲེས་པ་དང་། མཆོན་དང་།
དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་དང་། མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པའོ།

ཡེ་ཤེས་ཤེས་རབ། གྲགས་ཅན་གྱི་སྒྲ་རྩལ་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོར་འཕན་ཡུལ་ཞོག་ལུ་
དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས། དགྲུང་གངས་བཅུ་གཅིག་ལ་ཤོན་རྒྱལ་པ་འབྲས་སྤྲུངས་དགོན་དུ་ཆོགས་
བཞུགས་མཛད་དེ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་ཐུགས་གཞོལ། ཆབས་ཅིག་གིས་འབྲུང་གྱི་སྒྲ་
རྩལ་ལའང་སྟོབ་སྟོང་གནད་སྟོན་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས། སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ལོར་
བོད་ལྗོངས་ཆགས་པར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མངོན་རྩལ་རྩིས་སྒྲིག་པའི་ཐུགས་འགན་བཞེས། ཁོང་
ནི་གིས་འབྲུང་གཉིས་ཀའི་ཕྱག་རྩལ་ལ་འགན་རྒྱ་བྲལ་ཞིང་། དེ་མའི་བརྩམ་བྱར་མཆོན་ན་འགོ་
མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་གཉིས་མཇལ་འབྲང་གནང་བ་ཞེས་པ་དང་།
འབྲུང་གྱི་བརྩམ་བྱ་ནི་བྲག་ཡེར་པའི་རྒྱལ་བ་བྲམས་པ་ཐོག་བཅེགས་གསུམ་ལྟན་གྱི་སྤང་
བརྟན་ལྟ་བུའོ།

ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ། བསྐྱེད་རིམ་སེམས་དཔལ་སྤུམ་བཅེགས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དམ་
ཆིག་པའི་ཐུགས་ཀར་བད་ཉི་ལ་སོགས་པའི་གདན་ལ་དམ་ཆིག་པ་དང་འབྲ་བའི་ལྷ་བསྟོམ་པ་
དང་། དམ་ཆིག་པ་དང་སྐྱ་མདོག་ཞལ་བྱག་མི་འབྲ་བ་བསྟོམ་པ་དང་། ས་པོན་ལས་བྱུང་བའི་

ཕྱག་མཆན་བསྐྱོམ་པ་སོགས་སོ།།

ཡེ་གཤེན། སངས་རྒྱས་ཏེ་བོན་ལྷགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཅིག
ཡེ་གཤེན་བཀོད་པ་དོན་གྱི་འབྲས། བོན་གྱི་སྦྱོང་པའི་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལྷགས་ཤིག
ཡེ་སང་དཀར་པོ། ① བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་པའི་རུས་རྒྱད་ཅིག ② བོན་པོའི་ལྷ་ཞིག
ཡེ་གསང་ཆོད། ཆོག་ཟུར་ཅམ་ཡང་མ་སྦྱས་པར་གསང་རྒྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དགོས་པ།
ཡེག ཡེགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཡེགས་པ། ཟེང་པ། སང་སང་པོ། སྐྱ་ཡེགས་པ།
ཡེང། ཡེངས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
ཡེང་ཏེ་པ། སེམས་ཡང་ཏེ་ཡེང་ཏེ་པ། རྫོ་ཡེང་ཏེ་པ་བྱས་ན་སྦྱོབས་ལྷགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱིལ་མི་ཐུབ།
ཡེང་པ། ཡེངས་པ། ཡེང་པ། རིག་པ་སོར་མི་གནས་པར་གཞན་དུ་འགྲོ་བ། རིག་པ་མི་ཡེང་པ། རྫོ་
གཞན་དུ་ཡེངས་ནས་བལྟས་ཀྱང་མི་མཐོང་བ། ཁ་ཡེངས་མིག་ཡེངས།
ཡེང་ཡེང་། སེམས་གཞི་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པར་དབང་མེད་དུ་གཡོ་ཚུལ། དོན་མེད་ཡེང་ཡེང་ངར་
ནས་ཉི་མ་འཕུལ།
ཡེང་ཡེང་གཏིབ་གཏིབ། [རྫིང]སེམས་གཡེང་གཡེང་དང་བརྟམ་བྲེལ་ཆེ་བ།
ཡེངས། གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། བྱ་རྫོད་ཡེངས་ཡེངས་འཕུལ། བྱ་སྦྱོ་ཡེངས་ཡེངས་རྒྱུད་གིས་
བསྐྱོད་ཏེ་ལྷ་བྲ།
ཡེངས་པ། ཡེང་བའི་འདས་པ།
ཡེངས་མ་གཏམ། སེམས་ཡེངས་པའི་སྐབས་ཁ་ནས་ཤོད་ཐལ་བའི་སྐད་ཆ།
ཡེངས་མ་ལམ། རྣམ་གཡེང་གི་ངང་ཚུལ། ཡེངས་མ་ལམ་དུ་མི་ཆེ་སྒྲིང་པར་ཟད།
ཡེན། རྒྱན་ཆོག་བཟུང་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཟས་ཡེན་ལ་གཏད་ན་ལུས་ཁམས་ཉམས་ལྷ་བྲ།
ཡེན་པ། གཡེང་པ། ལྷ་སྐད་ཡེན་ཞིང་ལམ་དུ་འགྲོ་བ།
ཡེའུ། [རྫིང]ཡི་ཐུག
ཡེལ། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཡར་འཕར་བའི་དོན་ཏེ། ཚུ་ཟེགས་ཡེལ། བྱ་གུ་ས་ལ་བརྒྱབ་ན་གནས་ལ་ཡེལ།

ཡེར་གྱིས། མཁྱོགས་པོ་སམ། མངོན་གསལ་ཆེན་པོས། སྒོག་ཞུ་ཡེར་གྱིས་གསལ་བ། དར་དམར་
ཡེར་གྱིས་བཏེག་པ། རི་ཅེན་ས་ཡེར་གྱིས་བཏེག་པ། རི་ཅེན་ས་ཡེར་གྱིས་བྱོན་པ།
ཡེར་བ། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་དུས་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱབ་གཤོན་དུ་བཞེངས་པ་
བྲག་ཡེར་པའི་ལྷ་ཁང་། དེང་སང་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ཡེར་པ་སྲོང་ཆོལ་ཡོད་
ཡེར་པ་དགའ་ལྷན་རི་ཁོད། དེ་ཡང་ཆོལ་པའི་དེབ་དམར་ནང་བྱང་རྩབ་དཔལ་བཟང་པོས་ཡེར་པ་
དགའ་ལྷན་གྱི་རི་ཁོད་བཏབ་པར་བྲག་ས་པ་དེ་ཆོལ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་
ལས། རྒྱལ་ཅེ་སྤེ་སྤེད་རབ་བཏོན་ཀུན་བཟང་འཕགས་པས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་ཆོས་དགོན་པའི་ཉེ་
འདབས་སུ་བཏབ་པའི་རི་ཁོད་དེ་མིན།

ཡེར་པ་གསར་སྐྱགས་སྤིང་། ལྷ་སའི་བྱང་ཤར་མཆོས་སུ་ཡེར་པ་ལྷ་རི་སྤྱིང་པོར་ཡོད་པའི་རི་ཁོད་
ཅིག་སྟེ། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐམ་པོའི་བཙུན་མོ་མོང་བཟའ་ཁྱི་ལྷམ་གྱིས་བཏབ་པ་ཞིག་
དེ་སྐབས་ཀྱི་རྡོ་རིང་དང་ཅོང་ཆེན་ད་ལྷའི་བར་བཞུགས། བྲག་ཡེར་པའང་ཟེར།

ཡེར་པའི་དཀར་ཆག བྲག་ཡེར་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ལྷ་ཁང་ནང་གི་རྟེན་གསུམ་
བཙས་བྱང་རྩབ་བཤད་པའི་དཔེ་ཆའི་མིང་། ཡེར་པའི་དཀར་ཆག འདི་ལ་མི་འབྲ་བ་ཁ་ཤས་
ཡོད་པ་སྟེ། ལ་སྟོད་པ་དམ་པ་དམར་པོས་གཏྲེན་ནས་བཏོན་པའི་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་དང་། ལྷ་
མ་ཟངས་རི་བས་བྲག་ཡེར་པ་ཉམས་གསོ་གནང་སྐབས་སྤེའུ་སེར་པོའི་ནང་ནས་ཐོན་པའི་ཡེར་
པའི་དཀར་ཆག་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་ལྷ་ལུང་དཔལ་རྡོར་མ་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་བསྟན་པ་
རྒྱས་བྱེད་བཙས་ཡོད་པའི་ནང་ནས། དཀར་ཆག་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ནང་གི་ལོ་རྒྱུས་དུས་
བྱུང་ལག་ཞིག་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་དུ་བངས་འདུག།

ཡེར་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་། གོང་དུ་བྲག་ཡེར་པ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ཡེར་བ། ① འདེགས་པ། ལག་པས་ཐོར་པ་བཟུག་སྟེ་བྱོན་དུ་ཡེར་བ། ② དྲངས་པ་དང་སང་བ། མི་
ལམ་འཛུབ་པོ་བཏང་ནས་གཉིད་ཡེར་བ། ③ སྐྱག་པ། ④ སྤུར་བ། གཉིད་ཡེར་ཏེ་སང་བ། ཡེར་
ཏེ་ལོག་པ། ⑤ གཡེར་བ་དང་འབྲ། ⑥ བོད་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཡེར་བ་བསམ་འབྲུབ་སྤིང་། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩ ལོ་ལས་མས་སུ་བཞེངས་

བར་གྲགས་པ་དང་། ཡང་ཏུ་མི་ལེས་དཔག་འཐབ་ནང་གི་བའི་འགྲོ་བ་ཡར་འཕྱེན་དོན་ཏུ་
ཏུ་ཏུ་ནས་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཆམས་བར་ཏུ་དགོན་པ་༡༠༤བཞེངས་པའི་གས་ཤིག་ཡིན་པར་
བཤད། ད་ལྟ་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལིང་ཐན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡེར་བྲ། རྒྱུང་རིམས་ཤིག་སྟེ། ནད་རྟགས་སུ་གཉིད་ཡེར་ཞིང་ལུས་སྤངས་པ་སོགས་འབྱུང་བ་ཞིག
ཡེར་ལོ། རྒྱ་རྒྱལ་སྤྱང་ཏུ་འཕྱེད་ཆུང་གི་ཐེགས་མའི་མིང་།
ཡེར་ཡེར་བ། བྱེན་ཏུ་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་མེ་སྒྲོགས་སྤྲས་ས་གཞི་ཡེར་ཡེར་ཏུ་བསྐྱུལ་སོང་།
ཡེར་རེ། ལྷང་རེར་མཛོན་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། རི་ཅེ་མཐོ་ཡེར་རེ་འདུག་སེམས་འཛིགས་ཡེར་རེ། ལྷག་
ཅིག་མཐོང་ནས་འཛིགས་ཡེར་རེ་སོང་ལྟ་བུ།
ཡེར་རེ་སེང་རེ་བ། ① རིག་པ་གསལ་ཞིང་དྲངས་བ། གཉིད་སད་དེ་སྒྲོ་ཡེར་རེ་སེང་རེ་བར་གྱུར་སོང་།
ཡེལ། ① ཆད་རྒྱུང་བའམ་ལུན་ཐུང་བ་སྟེ། དགའ་སྤང་ཡེལ་ཡེལ་ཅམ་ཞིག་སྟེས། སྒྲོ་བ་ཡེལ་ལེ་བ་
ཞིག་སྟེས། ② གཡེལ་གྱི་འབྲི་ཆུལ་གཞན།
ཡེལ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡེལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡེལ་བ་གྲུབ་ཐོབ་ཡེ་ཤེས་བཅེགས་པས་
ཡེལ་ཕྱག་དང་། བྱང་རྟན་སོགས་ཕྱག་བཏབ། ཕྱིས་སུ་རྟན་ཀྱི་ཆང་གི་ཆོས་བརྒྱུད་ཅེས་སུ་གྲགས།
ཡེལ་འཕྱོས། [རྟིང་] ① ལུང་འཕྱུག ② སེམས་པ་གནམ་ལ་བཟྱག་པ་ལྟ་བུ།
ཡེལ་བ། གཡེལ་བ་དང་འབྲ།
ཡེས་བཀའ། བདལ་བཀའ་དང་དོན་གཅིག་
ཡོ། ① རྟོག་རྟོག ② [རྟིང་]ཆང་མའམ་ཐམས་ཅད།
ཡོ་རྟོག་འཕྱོག་པོ། རྒྱག་ཆུ་ཡོ་རྟོག་ལམ་ཀ་ཡོ་རྟོག་བསམ་སྒྲོ་ཡོ་རྟོག་
ཡོ་འཕྱོག་ཡོ་རྟོག་སྟེ་འཕྱོག་པོར་གྱུར་བ། དོན་དངོས་ཡོ་འཕྱོག་བྱས་བ། ཤེལ་སྤབས་ཡོ་འཕྱོག་
ཏུ་གྱུར་བ། ཡོ་འཕྱོག་འདུག་ན་བྱང་པོར་བསྐྱང་། ལྷང་གཤོང་འདུག་ན་ཁོད་ལ་སྒྲོམས། རིང་
ཐུང་འདུག་ན་ཅ་ཅེ་བཞིག་

ཡོ་འབྲོམས། འབྲུག་ས་པའམ་གཞོད་རྒྱུ། མི་ངན་དེ་ཆོས་སྦྱོད་ངན་བྱས་ཏེ་མང་ཆོག་ས་ཁོད་དུ་ཡོ་
འབྲོམས་ཆེན་པོ་བཟོས་སོང་།

ཡོ་ག [ལེགས]ནལ་འབྱོར།

ཡོ་ག་ནམ་གསུམ། ལུང་ཨ་བུ་ཡོ་ག་བསྐྱེད་པ་མ་སྒྲུ་ཡོ་ག་རྫོགས་ཆེན་ཨ་ཏེ་ཡོ་གའོ།

ཡོ་ག་པ། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་པ།

ཡོ་ག་མ། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་མ།

ཡོ་ག་ཡོག་བལ་སྐྱེད་དང་ཅིང་སྐྱེད་སོགས་སྐྱེད་ཆེད་ཐུར་མ་རིང་ཅམ་ཞིག་གོ་བུ་ཡོ་ག་ཨི་ཤེས་ལྟ།

ཡོ་ག་ལྷ་གྲེས་ཅན་གྱི་ལུགས། བོན་པོའི་ཡོ་རྒྱས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ནམ་སྟེ། གོ་དོན་ནི་

རྒྱལ་པོ་གཏའ་ཁྱི་བཅན་པོ་ལྷ་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བབས་པར་བཤད་པ་སྟེ། གཞུང་གི་ལྷ་ལས་

མི་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོར་བྱོན་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་འདུག

ཡོ་གའི་རྒྱད། བད་གི་སྒྲོམ་པ་གཙུག་པོར་སྟོན་པ་སྟེ་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱད།

ཡོ་གི་ནི། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་མ།

ཡོ་གྲི། [ལེགས]ནལ་འབྱོར་པ།

ཡོ་གལ། རྩོགས་རིས་མེད་པའི་དོན།

ཡོ་ལྷགས། བོད་ཀྱི་བུས་ཤིག

ཡོ་ཆས། མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད།

ཡོ་འཇུག [རྫིང]ཀུན་འཇུག

ཡོ་བཏང་། [རྫིང]ཐམས་ཅད་རྫོས་བཏང་སྟེ་བདག་འཛིན་དོར་བའི་སེམས།

ཡོ་དོག་སྒྲ་ཁྱལ་ཆེན་པོ་ཅུང་ཡོར་བར་བཏགས་པའི་མིང་འདོགས། མི་ཡོ་དོག་དེ་ཞེས་པ།

ཡོ་སྒང་། [རྫིང]① ཐམས་ཅད་འདུག ② ཐམས་ཅད་མཛོང་བའི་དོན།

ཡོ་སྐྱད། ཡོ་བྱད་དང་འབྲ།

ཡོ་བ། ① རྩོགས་སུ་ལྷུང་བ། གཏམ་ཅི་བཤད་ཀྱང་རང་གི་ཉེ་རྩོགས་སུ་ཡོ་བ། ② ཡོན་པོ། ཀ་བ་

ཡོ་བ། གཏམ་ཡོ་བ། འགྲོ་ལམ་ཡོ་བ། མགོ་ཡོ་བ།

ཡོ་བྲད། མཁོ་ཆས་ཀྱི་རོང་རྩལ། ཡོ་བྲད་ཀྱིས་མི་དབུལ་བ། ཡོ་བྲད་ལྷག་པ། རོན་སྤྱིད་ཡོ་བྲད།
ཟས་སྒོམ་ཡོ་བྲད། ཡོ་བྲད་གཞི་མ་པ་བསྟབས་བ།

ཡོ་བྲད་མཛོན་གྱུར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མཛོན་གྱུར་བཅུ་འཁོར་ཡ་གྲུལ། སྤྲོད་ཁ་སྤྱི་བྲེགས་ཤིང་
ཁྱུས་བྱས་པ་ལུས་ཀྱི་བྲད་ཀྱི་རྟགས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་། ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་མཁའ་
པོས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་གནང་བ་དེ་ཉིད་རྒྱན་ཆགས་སུ་འཆང་ཞིང་། གདིང་བ་མཁའ་
པོས་གནང་བ་ལྟར་དུ་འཆང་བ་གོས་ཀྱི་རྟགས་ཁྱད་པར་འཕགས་པ་དང་། རུང་བ་ཆད་ལྷན་གྱི་
ལྷུང་བཟེད་དང་རྩ་ཆགས་མཁའ་པོས་གནང་བ་འཆང་བ་སྤྱོད་སྤྱད་ཀྱི་རྟགས་ཁྱད་པར་འཕགས་
པ་སྟེ་ཁྱིམ་པ་དང་སྤྱི་བྲེགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་རྟགས་གསུམ་དང་ལྷན་བཤོ།

ཡོ་བྲད་བཅུ་གསུམ། དགེ་སློང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྲད་བཅུ་གསུམ་སྟེ་སྤྲོད་སྤྱད་དང་། ལྷ་གོས་དང་།
མཐང་གོས་དང་། ཤམ་ཐབས་དང་། ཤམ་ཐབས་ཀྱི་གཟན་དང་། རུལ་གཟན། རུལ་གཟན་གྱི་
གཟན་དང་། གདིང་བྱིས་དང་། རྟག་གཟན་དང་། གཡན་དགལ་དང་། སྤྱི་གཟེད་དང་། གདིང་བ་
དང་། དབྱར་གྱི་གོས་རས་ཆོན་རྣམས་སོ།

ཡོ་བྲད་དུག དགེ་སློང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྲད་དུག་སྟེ། ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་དང་། ལྷུང་བཟེད། རྩ་
ཆགས། གདིང་བ་སྟེ་དུག་ལ་ཟེར།

ཡོ་བྲད་བྱིན་རྒྱབས། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་འཆོ་མཁོ་ལྷག་གསུམ་གྱི་ཡོ་བྲད་རྣམས་འཆང་
འཛོག་གི་ལྷུང་བ་སེལ་བྱིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཡོ་བྲད་རྣམས་ལག་ཏུ་ཐོགས་ཏེ།
དགེ་སློང་ཞིག་གི་སྤྱན་རླུང་ཡོ་བྲད་གསུམ་པོའི་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་སྤྱགས་ཆོག་ལན་གསུམ་བརྫོང་
པ་དང་། དགེ་སློང་གིས་ཐབས་ལེགས་བྱ་བཤོ།

ཡོ་བྲད་འཆོག་ཆས། མཁོ་ཆས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུན།

ཡོ་བྲད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲོ་བདུན། ༡ གསེར། ༢ དུལ། ༣ རྩྱུམ། ༤ ཤེལ། ༥ རྩྱུང་པོ།
༦ སྤྱི་ཏྱིག་དམར་པོ་བཅས་བདུན་ལ་ཟེར།

ཡོ་བྲད་ལ་ཆགས་པའི་ལྷག་མ་གཉིས། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། ཁང་པའི་
ལྷག་མ་དང་། ཁང་ཆོན་གྱི་ལྷག་མ་གཉིས་ནི་ཡོ་བྲད་ལ་ཆགས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷག་མ་ཤོ།

ཡོ་ལེ། རྒྱན་ཆིག་ཡ་ལེ་ཡོ་ལེ་སྟེ། འབྲོ་ཐབས་འདུག་ཐབས་བྱེད་པའི་དོན།
ཡོ་ལེ་བྱེད་དེ། ① གྲིག་པོ་འཇམ་ཐོལ་ཐོག་གི་སྦྱོད་པ། གཞན་ལ་འབྲུག་སྦྱོད་ཡོ་ལེ་བྱེད་དེ་བྱས་པ།
② འབྲོ་ཐབས་འདུག་ཐབས།
ཡོ་ལོ། [རྙིང་]ཐམས་ཅད་པན་ཐོགས་སམ་གོ་ཆོད་པ།
ཡོ་ལོག་མི་དགའ་བ། བོད་འབངས་རྣམས་ཡོ་ལོག་ནས་ལྷ་ཙུ་བལ་པོར་བཏང་།
ཡོ་བསྐང་། འབྲུག་པོ་འདྲོང་པོ་བཟོ་བ། ཡོད་ན་ཡོ་བསྐང་དང་མེད་ན་དོགས་ཐོན་བྱེད་དགོས། སྦྱོན་
དང་ནོར་འབྲུལ་ཡོ་བསྐང་བྱེད་པ། ཡོ་བསྐང་ཐལ་ཆེ་བ། ཡོ་བསྐང་ལེགས་བཅོས།
ཡོག་བྱ་སྦྱོན་པའི་ཆིག་སྟེ། འབྲོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤིང་ཐུར་ཅེར་བལ་དང་། གཡག་ཅིང་སོགས་སྟུ་
རིགས་འདོགས་ཤིང་སྦྱད་པ་བཟོ་ཐབས་ཞིག་བལ་གྱི་ཡོ་ག་ཡོག་ནས་བལ་སྦྱད་བཟོ་དགོས།
ཡོག་ག་སྦྱད་པ་སྦྱིམ་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ཐུར།
ཡོག་མགོ། ① པན་ཚུན་དཀྲུག་ཤིང་བྱེད་པའི་མིའི་མིང་འདོགས། མི་དེ་ཡོག་མགོ་ཆ་པོ་འདུག་②
སྟེ་ཞེ་སོགས་ཤིང་ཐན་གྱིས་བྱས་པའི་ཡོས་བརྗོད་ཆས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་གི་མིང་།
ཡོག་ཆེན། སྟོ་སྦྱན་ཞིག་སྟེ་ཆོད་པ་སེལ་བ་དང་རྩི་རྩུ་འབབ་པར་པན།
ཡོག་ཐོད། ཡོས་རྩོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོག་པ།
ཡོག་འབྲུང་། རང་ཉིད་ཀྱི་འདོད་པ་ཁེངས་བར་ཆོམས་པར་འབྲུང་བའི་དོན་ཉེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། ཡོག་འབྲུང་ཆོམས་པར་འབྲུང་བའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ།
ཡོག་པ། ① ཡོག་པ། ཡོགས། འཁལ་བའམ་སྦྱིམ་པ། སྦྱད་པ་ཡོགས་ནས་ཐག་པ་བཟོ། ② དབྱུག་
པ། ③ ལྷའི་འབྲས་བུ་སྟེ་ནོར་བུ་གས་ཀྱིས་ཟ་ཆས་ཤིག་
ཡོག་པ་གཟན་བསྐྱེལ། ལྷ་འབྲུ་ཅན་གྱི་ཡོག་པ་དེ་གཟན་པ་འབྲུ་མེད་ཀྱི་ནང་དུ་ཆ་བསྐྱེལ་བཏང་ན་
གཟན་པ་དང་ཆག་གཉིས་ཀྱི་གོ་ཆོད་པ་ལྟར་དོན་ཆོན་ཁག་གཉིས་ཁག་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེལ་བའི་
དོན། སྤྲ་དང་ལྷོ་དོད་ཡོག་པ་གཟན་བསྐྱེལ་གྱིས་སྦྱད་པ།
ཡོག་པོ། ① མེ་དཀྲུག་བྱེད་ཤིང་རྒྱལ། ② འཕང་ལོའི་སྟོག་ཤིང་དང་སྦྱད་པ་དཀྱི་སའི་ཤིང་རྒྱལ།

ཡོག་བྲ། ཞིང་ནང་སྐྱེ་བའི་རྩ་ངན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཡོག་མོ། ལྷུ་མ་བྱའི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ཆུ་ལྷ་རྩེ་ས་ཤོད། ལུས་བས་མ་འབྲས་འདུལ།
ནག་ཚུ་སྟེམ།

ཡོག་ཡོག [ཡུལ]མང་ཞིང་མ་ཐུག་པའི་བྲབ་ཚུལ། ཤིང་ལ་འབྲས་བྱ་ཡོག་ཡོག་བཏགས་པ། ནང་
ལ་རྩམ་བ་མེད་ཀྱང་སྟེ་འུ་བྲུང་རྩམ་རལ་ཡོག་ཡོག

ཡོག་རིག་སྒྲུམས། མལ་ཆས་ཀྱི་གཡལ་ས་གཡོན་མདོ་ཕྱོགས་ཆོང་མ་ཡག་པོར་བསྐྱམ་བར་བཞིན། དཔེར་

ན། ཡོག་རི་ཡག་པོ་སྒྲུམས་ན་མ་གཏོགས་འབྲག་གི་རེད་ལྟ་བུའོ།། བསམ་གྱི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཡོག་ལི། རང་ཚུགས་མི་ཐེན་པར་གཞན་ལ་ངོ་དགའ་བྱེད་པའི་བྱ་སྟོན་གྱི་མིང་སྟེ། ཡོག་ལི་ཤ་དར་
ཁྲག་དར་གྱི་འཕུར་མ་ལྗེད་ཁྱོད་ང་ལ་ཉོན། མི་ཡོག་ལི། བཅན་པོ་ལ་ཡོག་ལི་མ་བྱེད།

ཡོག་ཤིང་། ལུག་བལ་དང་། འཁོ་བྱ་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱ་རིགས་རྣམས་ཤིང་ཐུར་ཞིག་གིས་
ལག་བ་སྒྲོར་ཡོག་ནས་སྒྲུད་བ་བྱེད་པའི་དོན།

ཡོགས། ཡོག་པའི་སྤྱལ་ཆིག

ཡོགས་པ། ① ཡོག་པའི་འདས་པ། ② [རྫིང་]བྲབ་བ་དང་ཁེབས་པ།

ཡོང་རྒྱུ། འབྱུང་གཞི། ར་ཆའི་ཡོང་རྒྱུ། བྱོད་གཞིའི་ཡོང་རྒྱུ།

ཡོང་ཁང་། བྱོང་བྱེད་ནང་གི་ཐ་ཆས་ཆོང་བ་རྒྱུང་ཁག་ས་ནས་ཁབ་བསྐྱ་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས་ལ་
ཡོང་ཁང་ཟེད།

ཡོང་ཁུངས། འབྱུང་ཁུངས། ཅ་བ་ཡོ་བསྐྱང་བྱེད་ཅིང་ཡོང་ཁུངས་གཅོང་མ་བཞེ་བ། ཡོང་ཁུངས་
གསར་གཏོད། དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་སྟོན་གྱི་ཡོང་ཁུངས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ།

ཡོང་སྒོ། ཚུར་ཡོང་བའི་རྒྱ་དངོས་སམ་ཚུར་འབབ་པའི་རྒྱ་དངོས། ཡོང་སྒོ་སྒྲུད་པ།

ཡོང་ཉག་འཁེལ། ཡོང་བ་སྐྱབས་འཁེལ་བ། དེ་རིང་ཡོང་ཉག་འཁེལ་འདུག་མ་གཏོགས་སྤྱིར་བཏང་
མཇལ་ཀྱང་ཐུབ་པ་མི་འདུག

ཡོང་ཐང་། འབབ་སྒོ། འོ་ལེགས་བྱུང་སྟེ་འབྱུ་རིགས་ཀྱི་ཡོང་ཐང་འབར་བ།

ཡོང་དེག། ཡོང་སྒོའི་རྩིས་དེག།

ཡོང་མདོག་ཁ་པོ། ① སྒྲིབ་རྒྱའི་བཅོ་ཐོན་པོ། ② བན་ཐོགས་པའི་གནས་ཡོད་པ། ཁང་པ་དེ་ཡོང་

མདོག་ཁ་པོ་ཞིག་འདུག།

ཡོང་སྤྱད། ལྷ་ར་ཡོང་རྒྱའི་དངོས་པོའི་སྤྱད་ཆགས།

ཡོང་སྤྱད་པ། སྤྱད་པ་ཀར་རྒྱའི་ཡོང་འབབ་ལེན་མཁན།

ཡོང་ཕྱར། མཆོད་རྟེན།

ཡོང་ཕྱི་སྒྲོན། དེང་སང་ཕྱི་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ཞེས་པའི་བརྟེན་ལ་གོ།

ཡོང་བ། ① ལྷ་ར་ཡོང་བ། ཡོང་རན་བ། ཡོང་ཉེ་བ། ཡོང་འདོད་མེད་པ། ཡོང་ཁུལ་བྱེད་པ། ཁོ་རང་

ཡོང་དང་མི་ཡོང་། གཞས་ལ་ཡོང་རྒྱ་ཞོ་གང་། གཞས་གོས་གཡར་སྒྲིལ་གང་། ② འབྱུང་བ་

དང་། འབྱུར་བ། བརྟན་འགྲུས་མ་བྱས་པར་བྱུང་འགྲུས་བཟང་པོ་ཡོང་མི་སྤྱད། ལག་པ་གཅིན་

པས་བགྲུས་པའི་གཙང་མ་ཡོང་མི་ཤེས། གནས་རྒྱལ་ཡག་པོ་ཡོང་བཅོ་འདུག། ③ དུས་སྐབས་

མ་འོངས་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་སྤང་ཅིག་དེ་ལྟར་བྱས་ན་འགྲིག་མི་ཡོང་། རྗེས་མ་མཇུག་ཡོང་།

ཆར་པ་འབབ་ཡོང་། འཕྲེད་བརྟེན་ཡོང་།

ཡོང་འབབ། ལྷ་ར་ཡོང་སྒྲིབ་འབབ། སྒྱི་བ་ཞིག་ཡོང་འབབ་ཁེར་གཙང་བརྒྱ་ཆ་ཉི་ཤུ་ཡོད་ན་ཁེ་སྒྲིབ་

ཆེན་པོ་རེད།

ཡོང་ཅིས། ① ལྷ་ར་ཡོང་སྒྲིབ་ཅིས། ② ལྷ་ར་ཡོང་རྒྱའི་གྲབས་སམ་འདུན་པ།

ཡོང་གཞི་ཡོང་རྒྱུན་དང་འབྱུང་ཁུངས། འཁྲུག་རྒྱུན་ཡོང་གཞི།

ཡོང་ཡེ། [རྟེན] ① དེས་བར། ② རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ། ③ ཅ་བ་ནས་སམ་གཏན་ནས།

ཡོང་ལས་ཆེ། འཁྱར་གས་ཆེའམ་འཛོལ་གས་ཆེ་བ། སྒྲོབ་མ་མང་གོས་འདིར་ཡོང་ལས་ཆེ།

ཡོང་སོང་། ལྷ་ར་ཡོང་གི་འབབ་དང་པར་སོང་གི་ཕྱོན།

ཡོངས། ① ཀུན་ནས་ཐམས་ཅད། དམངས་ཡོངས། འཛམ་གླིང་ཡོངས། མི་དམངས་ཡོངས་ལ་

དབང་བའི་ལམ་ལུགས། ② ཡི་གེ་འདིའི་མཐར་སུ་སྐྱར་ན་ཐམས་ཅད་དུ་འམ་ཆང་མར་ཞེས་པ་

དང་མཚུངས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆོག་རྒྱན་ཞིག་ ཡོངས་སུ་བསྒྲོར་བ། ཡོངས་སུ་བྱུང་བ།

ཡོངས་སུ་གྱུར་བ། ཡོངས་སུ་གྲགས་བ། ཡོངས་སུ་བྱུང་བ། ཡོངས་སུ་མཐུན་བ། ཡོངས་སུ་

སྒྲིག་པ། ཡོངས་སྤྱོད་བདག་བཟུང་མ་བྱས་པ། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སྤྱོད་གས་པ། མིང་ཡོངས་སྤྱོད་
གྲགས་པ། མིང་ངན་ཡོངས་སྤྱོད་གྲགས་པ། ས་ཆེན་པོ་ལོར་དང་སྒྲུ་བོས་ཡོངས་སྤྱོད་གང་པ།
ཡོངས་སྤྱོད་དག་པའི་འཛིག་ཏེན་གྱི་ཁམས།

ཡོངས་སྒྲིག་ [མཛོན་]ཤིང་ན།

ཡོངས་ཁྲབ། ཆང་མཁའ་རྒྱ་ཁབ། ཡོངས་ཁྲབ་བདེན་དོན། ཡོངས་ཁྲབ་འདམས་བསྐྱོ། ཡོངས་ཁྲབ་བཟུལ་གྱི་
ཡོངས་ཁྲབ་ཏུ་སྒྲིབ་གོ་ཆེད་པ། ཁྲིམས་ལུགས་སོགས་ཁྲོན་ཡོངས་རྒྱ་ཁྲབ་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ།
ཡོངས་ཁྲབ་འདམས་བསྐྱོ། འདམས་བསྐྱོ་བྱེད་སྐྱེད་སྤྱོད་ཤིག་སྟེ། འདམས་བསྐྱོའི་དབང་ཆ་ཡོད་པའི་
སྤྱི་འབངས་མང་ཆེ་བས་རྒྱལ་ཁབ་དབང་འཛིན་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་འཕུས་མི་འདམས་བསྐྱོའི་ནང་
བཞུགས་པ་ལ་བརྟུན།

ཡོངས་གྲགས། ① ལྷན་མོང་དུ་ཟེར་བའི་རིགས། ② ཀྱན་གྱིས་ཤེས་པའམ་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཤེས་པ།
ཡོངས་བྱུང། མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་མིང་། འདིའི་
དོན་ནི། ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁྲབ་ལས། དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་ཡོངས་བྱུང་དེ་བཞིན་ཉིད། །རང་བཞིན་
དག་པ་སྒྲིབ་བྱེད་མེད་དང་། །ལས་ཤེས་གསུང་རབ་དམིགས་ལུལ་བྱུང་བ་བཞི། གདོད་མའི་
དོན་དམ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི་ཡོངས་བྱུང་ཅེས་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་ངོ་བོའི་སྒྲིབ་དེའི་
བ་མེད་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབྱེ་བ་མང་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཆོར་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་
རྣམས་སོ། །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ཆ་དང་། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་
མ་མེད་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལམ་སྒྲོམ་པའི་དམིགས་
ལུལ་དུ་གྱུར་པ་བཞི་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་བཏགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མ་བྱས་པར། རང་བཞིན་
ཡོངས་བྱུང་། རྩི་མེད་ཡོངས་བྱུང་། ལམ་ཡོངས་བྱུང་། དམིགས་པ་ཡོངས་སྤྱོད་བྱུང་བ་བཞིར་
གསུངས་པ་དང་། དབུས་མཐའ་རྣམས་འབྱེད་དུ། འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱུང་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པའི་ཡོངས་བྱུང་གཉིས་སྤྱི་བསྐྱེད་པར་མཛད་དོ། ། ཞེས་གསུངས་སོ། ། འདིའི་དོན་མདོར་
བསྐྱེད་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པ་ལ་ཟེར། དེ་

ཡང་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། གོ་རིམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གསེས་གྱི་
དབྱེ་བ་དེ་དག་བྱས་པ་རེད། སོ་སྤྱིའི་སྒོ་ཡིས་ཡོངས་བྱལ་གྱིས་མཆན་ཉིད་དངོས་མི་རྟོགས་
ཤིང་། ཡོངས་བྱལ་གྱིས་མཆན་ཉིད་རྟོགས་ཟེན་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སོ་སྤྱིའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མི་འཇུག་
པ་གང་ཐག་དེ་གནས་འགྱུར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཤེས་དགོས། འོན་ཀྱང་དཔེར་བརྗོད་ཅན་བཤད་ན།
དཔེར་ན། བརྟུག་རིག་པ་མི་ཤེས་པའི་སྒོ་བ་མ་ཞིག་ལ། བརྟུག་རིག་པའི་གཞུང་གི་གནས་
ལུགས་རྣམས་བསྟན་པས་ཤིང་། ཡི་གེ་སོ་སོའི་སྤྱི་སྤྱེ་གནས་དང་། རྒྱུ་གྱི་བྱེད་ཅི་ལ། རྟོག་ཆེན་
དང་སྟོག་ཆུང་། སྤྱ་ལྡན་དང་སྤྱ་མེད། མོ་མོ་མ་ཉིད་གི་རྟགས་གྱིས་འཇུག་ཚུལ་རྣམས་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་བསྟན་པའི་སྟབས་གྱི་སྒོ་བ་མ་དེ། བརྟུག་རིག་པའི་ཡོངས་བྱལ་གྱི་མཆན་ཉིད་མ་
རྟོགས་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་གང་ཐག་ཅིག་རེད། རམ་ཞིག་བརྟུག་རིག་པའི་གནས་ལུགས་རྣམས་
བྱང་ཆུབ་པར་ཤེས་ཤིང་། བརྟུག་རིག་པའི་ཆེད་རམས་པ་ཆགས་པ་དང་། དེར་བརྟུག་རིག་
པའི་ཡོངས་བྱལ་གྱི་མཆན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་གང་ཐག་ཟེར་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་རེད།

ཡོངས་བྱལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། ཡོངས་སུ་བྱལ་པའི་མཆན་ཉིད་དང་དོན་གཅིག་

ཡོངས་བྱལ་གྱི་རྟེན། ཡོངས་བྱལ་གྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ནི་གཞན་དབང་སྟེ་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་གཞིའོ།

ཡོངས་བྱལ་གཉིས། འགྱུར་མེད་ཡོངས་བྱལ་དང་། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡོངས་བྱལ་སྟེ་གཉིས་སོ།

ཡོངས་བྱལ་རྣམ་དགྲ། ལུས་རྒྱས་པ་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། མ་ནོར་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད། གཞན་
མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཉིད། ཆོས་ཉིད། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཆོས་གནས་པ་ཉིད། ཆོས་སྐྱོན་
མེད་པ་ཉིད། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་དབྱིངས་རྣམས་ནི་རིམ་པ་
ལྟར་འཛིགས་པ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་བྱལ་བ། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། འགྱུར་པ་མེད་
པའོ། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། རྣམ་པར་བྱང་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་ཉིད། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བྱིར་མི་སྟོག་
པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྟོག་གཤེད་ལམ་ལས་འདས་པར་ཡོངས་སུ་བྱལ་བ་རྣམས་སུ་སྟོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་གསུངས་སོ།

ཡོངས་བྱལ་ཆེ་ཡི་ནད། སྤྲོད་དབྱེད་ཁོན་ལ་བསྟེན་ནས་བཅོས་དགོས་པའི་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་ཁམས་

འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཕྱི་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་ལས། བརྒྱ་དང་
རྩ་གཅིག་ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད། མ་བཅས་འཆི་ལ་བཅས་ན་འཆོ་བ་ཡོད། དེ་ཡང་དང་པོ་བར་
དང་ཐ་མ་གསུམ། ཆ་བའི་མཛོན་ཚུ་བས་ལམ་ནས་མི་རྒློག་པ། གཉེན་པོ་གྲོགས་ཀྱིས་ལེན་དུ་
མི་སྟེར་བྱིན། སྟོབས་རྒྱུད་གྲོགས་མེད་གསར་དུས་མི་རྒློག་མེད། བར་དུ་ནད་རྒྱས་གཉེན་པོས་
ཆོམས་བ་དགལ། དཔེར་ན་ཤུ་ཡི་གཏོང་དུ་རགས་བཅེགས་པ། ཞར་ལ་ཁྱེད་ཡང་ཞར་ལ་
བསྐྱན་བ་ཡིས། རྒྱ་བྱགས་ཟད་ནས་རགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་སྒྲུང་། དེ་བཞིན་ནད་རྒྱས་གཉེན་པོ་
འཐབས་བ་ཡིས། མི་ཆོམས་འདྲ་ཡང་བསྐྱན་ན་ལུས་བ་ཐོན། བྱང་རྒྱས་ལྟེ་བ་གཉེན་པོས་
ཆོམས་དགའ་སྟེ། བོ་མཆོན་བཅས་པའི་ཆོང་བ་དབྱུང་བཅས་འདྲ། དེ་ལ་གཉེན་པོ་ཆོན་ཆེ་དར་
དག་དགོས། ཞེས་དང་། འཕེ་ལོ་རྩ་ཆེ་དབང་ཀྱན་ཁྱབ་ཀྱིས་མཛོད་པའི་ཐོར་བུའི་སྐོར་ཉེར་
མཁོ་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱས་པ་ལས། ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད་ནི། ནད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོངས་རྩོགས་བྱུང་བ་
ལུས་ཀྱི་ཁམས་བྱུངས་དང་། རྩི་མ། ཉེས་བ་བཅས་འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་པ་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་ཞིང་
སྐྱན་དབྱུང་མ་བསྟེན་ན་ཆེ་ཡི་འདུ་བྱེད་ལྷུང་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་རྩོ། ཞེས་དང་། སོག་པོ་ལུང་
རིགས་བསྐྱན་དར་ཀྱིས་མཛོད་པའི་མན་ངག་སྐྱན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀྲོལ་བ་ནམ་རྒྱལ་
གསེར་མཛོག་གི་བྲེང་བ་ལས། ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ནི། རང་ཉིད་འཆི་བར་མ་ངེས་པའི་ལས་དང་
འབྲལ་ཆུན་གཉེས་སྟོབས་ཆེ་རྒྱུད་གང་རུང་ལས་འབྱུང་ཞིང་རང་ཉིད་གསོ་བ་གསོ་དབྱུང་ལ་
བལྟོས་དགོས་པའི་ནད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡོངས་བབྱང་། [མཛོན]ལོ།

ཡོངས་བསྐྱགས། ཡང་ན། མཛོན་གསལ་དང་། ཡོངས་ཁྱབ། ཁོམ་བསྐྱགས། མཛོན་མཆོན་སོགས་
དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ཡིན།

ཡོངས་བསྐྱགས་མི་བྱེད་པའི་འདྲི་གཙོད། དམིགས་བསལ་གྱི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆུན་བས་
ཡོངས་བསྐྱགས་མིན་པའི་འདྲི་གཙོད་བྱེད་པ།

ཡོངས་འབྲིབ། [མཛོན]ལྟ་བུ།

ཡོངས་བསྟོ། དགེ་བ་ཡོངས་སུ་བསྟོ་བ།

ཡོངས་གཙོད། གྲོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་གི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྟེ། གཞི་དེ་ཆོས་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཙོད་
པ་སྟེ་ཚུར་སྐྱབ་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པ་ལམ་དགག་བྱ་བ་གཤམ་པའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐྱབ་པ།
དཔེར་ན། གཞི་བྱས་པ་ལྟ་བུ་དེ་གྲོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་མར་ནས་མར་བཅད་པ་ལམ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་
པར་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། དེ་མི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པ་ཚུར་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་ལམ་བྱུང་པ་ལྟ་བུ།
ཡང་དཔེར་ན། ཐག་ཁྲ་སྐྱལ་འཛིན་ལ་མཆོན་ན། ཐག་ཁྲ་སྐྱལ་ཡིན་པ་བཀག་པ་ནས་བཅད། ཐག་
ཁྲ་ཐག་ཁྲ་སྐྱལ་པ་ཡོངས་གཙོད་དོ།

ཡོངས་འཛོམས། [མངོན]བཞོན་མཁམ་འོ་མ་བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་མོ་བྱུགས།

ཡོངས་འཛོམས། [མངོན]བསྐྱལ་པ།

ཡོངས་བཞེས་ཀྱི་རྒྱ། དོན་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཛོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་རུང་གི་

ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མར་ཚུར་བསྐྱལ་ཏེ་གོ་བཞེས་བྱས་པའི་རྒྱ་ཞིག་ལ་ཟེར།

ཡོངས་རྟོགས། དོན་ཡོངས་རྟོགས་ཤིང་པ། དམ་པའི་དོན་གནད་ཡོངས་རྟོགས་བྱེད་པ།

ཡོངས་ཐོས། [མངོན]ཆང་།

ཡོངས་འཐོར། [མངོན]མོན་ལུག་ཁྲ་སྐྱང་།

ཡོངས་དག་འབྱུང་བ། གསོ་སྦྱོང་སོགས་ཀྱི་ལས་གཤམ་དེར་དངོས་སུ་ཞུགས་མ་སྐྱབ་ཀྱང་བདག་

ཉིད་ཀྱིས་གསོ་སྦྱོང་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱ་བའི་བྱིར་རམ། བདག་ཉིད་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་

བའི་བྱིར། ཡུལ་ལས་བྱེད་པའི་དགོ་འདུན་དང་། དགོ་འདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ལེན་པ་ལ་

བསྐྱོས་པའི་དགོ་སྦྱོང་ལ། ལས་གཤམ་དེར་འདུ་བའི་རྒྱུ་མ་ཆང་ཞིང་ལྷུང་བས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་

དག་པའི་གང་ཟག་གིས་གསོ་སྦྱོང་དང་དགག་དབྱེའི་ལས་ཁོ་ནར་ཡོངས་དག་འབྱུང་བའི་

སྐྱལ་ཆེན་ལན་གསུམ་བཛོད་པའོ།

ཡོངས་དག་བཞི། དག་པ་བཞི་དང་དོན་གཅིག་

ཡོངས་གདམ། གྲོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་

སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་select all ཟེར།

ཡོངས་འདུ། ① ཐམས་ཅད་འདུ་བའམ་འཛོམས་པ། ② [མངོན]དཔག་བསམ་ཤིང་། ③ ལྟེ་ཅེད་སྟེ།

ཡོངས་འདུ་ཅན། [མངོན]དེ་པོ་སྒྲོམ་དང་ལྡན།

ཡོངས་འདུ་ས་བརྟེན་ལྡན་ཤིང་། གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་ན་སྤྱུག་དེའི་བྱི་རོལ་གྱི་བྱང་ཤར་མཆོམས་ན་དཔག་
བསམ་གྱི་ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟེན་ཞེས་བྲ་བ། ཅ་བ་དཔག་ཆད་ལྡ་བ་ཅུ་ཐུར་དུ་བྱག་པ། རྟེང་
དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་འཕགས་པ། ཡལ་ག་དང་ལོ་འདབ་ཀྱིས་དཔག་ཆད་ལྡ་བ་ཅུར་བྲབ་པས་ཆུ་
ཞེང་དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱ་ལྡ་བ་ཅུ་སྟེ་མཐའ་སྒྲོར་དུ་དཔག་ཆད་བཞི་བརྒྱ་ལྡ་བ་ཅུ་ཡོད་པ། དེའི་མེ་
རྟོག་དང་འདབ་མ་རྒྱས་པའི་དེ་དཔག་ཆད་ལྡ་བ་ཅུར་ལྡང་བ།

ཡོངས་འདུས་དགོན། ཤར་བྱམས་པའི་གནས་ཆེན་ཡོངས་འདུས་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས།
འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་ཐོན་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡོངས་འབྲེན། [མངོན] ① རྒྱན་འཛོག་གི་ཅེད་མོ། ② སངས་རྒྱས། ③ བརྒྱ་བྱིན།

ཡོངས་འབྲེས། གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་གྱི་ས་བཅད་དང་སོ་ནས་བཅོ་ལྡ་བར་གྱི་མཆོན་ཉིད་སྒྲ་ཆོགས་
འབྲེས་པའི་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་ཞིག་རེད།

ཡོངས་ལྡན་མ། [མངོན]ས་གཞི།

ཡོངས་སྐྱོད་པ། ① ཡོངས་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པ། ② [མངོན]བྲག་གཡོག་

ཡོངས་སྐྱོད་བྲག་ཅུ། རྒྱུད་ཆེ་མ་ཅ་འབྲེལ་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱན་བཞི། ཐུང་བ་བརྒྱད། སྟེང་རྩེ་
ཆེན་སོ་བཅུ་དྲུག་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལས་སོ་གཉིས་དེ་རྣམས་བསྟོམས་པ།

ཡོངས་ཕྱོགས། [མངོན]ཤིང་རྒ།

ཡོངས་འཕྲོག་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བཅུ་གསུམ་པ། གཤམ་བྲ་གང་ཞིག་བརྗོད་བྱའི་དོན་དང་
འབྲེལ་བའི་མིང་གི་སྒྲོར་བ་མང་སོ་ཞིག་སྟེང་བ་ལྟར་སྒྲིག་པས་སྒྲ་མ་སྒྲ་མའི་དོན་བྱི་མ་བྱི་མས་
རིམ་བཞིན་འཕྲོགས་པ་ལྟར་དུ་གཤམ་པ་ཡོངས་འཕྲོག་གཤམ་ཆིག་གི་མཆོན་ཉིད།

ཡོངས་དབང་། [མངོན]སེང་གེ།

ཡོངས་འབབ། [མངོན]ཆང་།

ཡོངས་རྫོགས། ཆང་མའམ་ཆ་ཆང་། སྒྲ་རྒྱུ་གཅིག་འཕེན་ན་གཟུགས་སོ་ཡོངས་རྫོགས་འགྲུལ་བ།

བྱ་བ་ལྟོ་འགྲུ་ཡོངས་རྫོགས་བྱ་བ།
ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟེན། ཅུ་བ་བཞི་དང་ཆང་བཅས་ལྷ་གང་སྤང་བའི་དགེ་བསྟེན།
ཡོངས་རྫོགས་བྱ་བ། མོག་མྱུང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་wide area network ཟེད།
ཡོངས་རྫོགས་རབ་དགའི་ལྷ་ཁང་། སྤར་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་སྤྱད་ཀྱིས་རྒྱ་ཕྱོགས་སུ་སྒོ་
མིག་བསྟན་ཏེ་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་བྱ་བ་ཏབ་པའི་མཐའ་མདོ་སྤང་མི་ཉག་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་
ལྷ་ཁང་ཞིག་སྟེ། ད་ལྟ་མི་ཉག་ལྷ་སྐད་དགོན་པ་ཞེས་སུ་འབོད་པ་དང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡོངས་འཛིན། ① སྤང་ཞིའི་མཐའ་གཉིས་ལས་ཡོངས་སུ་སྒྲིབ་པའམ་འཛིན་པའི་སྒྲིབ་དཔེ་ན་ཏེ། ལྷ་
སྤྱལ་ཆེ་ཁག་གི་དགེ་ཆེན། ② ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དངོས་པོ། ③ [མདོན]ཆུ་བྱི་ལོ། ④ བྱང་
མེས་སུ་རྒྱ་ལས་པ་ཐེག་ཆེན་དུ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཁྲད་ཆོས།
ཡོངས་འཛིན་འཁོར་ཅེ་སྟོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྗེ་འདི་ནི་ཉང་སྟོང་གསུ་བྱ་ཞེས་པར་ཡབ་དཔལ་ལྷན་
སྤྱི་ཆོད་དང་ཡུམ་མཆོག་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལྷང་སྤྱི་ལོ་
༡༧༤༥ལོར་སྤྱི་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ལ་འཁོར་ཅེ་ཆོས་ལྷན་གྱི་བྱུང་དུ་གཙུག་ཤུང་
ལུལ། མཚན་སྟོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་གཅིག་པར་པཎ་ཆེན་བསྟན་པའི་
ཉི་མ་མཆོག་གི་ཡོངས་འཛིན་མཛད། ལོ་གཉིས་སོང་རྗེས་སྤྱི་གཟུགས་ཐང་མིན་གྱིས་ཡོངས་
འཛིན་དགོངས་ཞུ་གནང་ནས་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་རི་ཁྲོད་དུ་སྤྱབ་པར་གཞོལ། བཀའ་རྩོམ་
ལ། བཤེས་གཉེན་སྟོ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བཞི་དུ་ལྷན་དེ་སྒྲོང་ཁོར་བུའི་དོ་
ལལ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྗེ་བཙུན་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བསྟེན་སྤྱབ་བྱ་བའི་རིམ་བ་སྐྱ་མའི་བྱིན་
རྒྱལ་ལྷགས་པའི་ལྷགས་ཀྱ། བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བསྟེན་ཡིག་ཤེར་
སྟོང་གི་མདོའི་སྐས་དོན་མདོན་རྟོགས་གསལ་བའི་ཉི་མ། བཟང་སྲོད་སྟོན་ལམ་གྱི་དོན་འགྲེལ་
ཀྱན་བཟང་དགོངས་རྒྱུ། ལྷ་བཟའ་སྤྱིང་བཞི་གསལ་བའི་ཉི་མ་སོགས་མང་དུ་མཛད། དགྲུང་
ལོ་དུག་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་སྤྱི་གཤེགས།
ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་འདི་གཙང་སྟོང་སྤྱིད་སྲོང་པད་ཁྲད་ནང་པའི་རིགས་སུ་ཡབ་

ཆངས་པ་དཀར་པོ་དང་ཡུམ་ཆེ་རིང་དཔལ་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྲ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་ཚུ་སྦྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣ ལོར་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ཐོག་ཐོས་བསམ་གླིང་གི་ཆོས་རྒྱུ་
ཆེ་བཏོན་ནས་ཀྱལ་གྱི་བྱུང་དུ་དབུ་སྐྱ་གཙུག་པུང་པུལ་ཏེ་མཆོན་དབུ་རྒྱ་ཆོས་འཕེལ་ཞེས་
བསྟུལ། ཨ་ནེས་སྒོག་བསྐབས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པར་བཀྲས་ལྷན་བྱུང་རམས་པ་ནས་ཆོས་སྦྱོང་
འཛིན་སྦྱོར་གནང་དུ་བཅུག དགྲུང་ལོ་བཅུ་ཐོག་བཀྲས་ལྷན་གྱི་ཆོས་སྦྱོར་ཞུགས། དེའི་ལོར་པཎ་
ཆེན་མོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་ནས་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། མཆོན་ཡེ་ཤེས་ཀྱལ་མཆོན་
ཞེས་འདོགས་པར་གནང། དགྲུང་ལོ་རེ་གཉིས་ལ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱི་ཕེང་བརྒྱད་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་དང་བཞི་ཏེའི་མཆོན་བསྟོན་བཞེས་
ནས་པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་ཏེ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པར་ཡོངས་འཛིན་མཛད། ལྷ་མ་
མཆོད་པའི་ཁྱིད་ཡིག་དང་། སྤྱིས་རབས་པོ་བཞིའི་ནམ་བཤད་ཐེག་ཆེན་གསལ་བའི་སྦྱོན་མེ།
ཤེར་ཕྱིན་སྟོང་ཐུག་བརྒྱད་པ། མཛོན་རྟོགས་རྒྱན་སྤྱར་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་གནད་
ནམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཤེར་ཕྱིན་གསལ་བའི་སྦྱོན་མེའི་ལེགས་བཤད། དམ་ཆོག་རྟོག་རྟེན་
སྟོམ་བརྒྱས་དངོས་བྱུང་ཀུན་བྱུང་། ལམ་རིམ་ལྷ་རྒྱུད་སོགས་མདོ་སྔགས་ཀྱི་ཆོས་དཔེ་པོད་
འབྲིང་བཅུ་དགུ་ཙམ་མཛད། དབུས་གཙང་གི་ཆོས་སྤེ་ཆེ་ཆུང་ཆང་མར་འདུལ་བའི་བྲག་ལེན་དང་
ལམ་རིམ་གྱི་འཆད་སྤེལ་ནར་མར་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་དོན་བདུན་སྐབས་ཀྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་ཀྱི་
མཆོའི་བྲགས་མོས་བྱུང་བ་ལ་བཏོན་ནས་གི་ཆེ་མཆོག་གླིང་དགོན་པ་བྲག་བཏག་ དགྲུང་ལོ་
བྱ་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཚུ་བྱུང་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༣ ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཡོངས་རྒྱུ་མིག [མཛོན་]ཁྱིམ་བྲ།

ཡོངས་བཟང་ཅན། [མཛོན་]འུག་པ།

ཡོངས་ཤེས། ① ཐམས་ཅད་ཤེས་པ། ② མཐོང་སྤང་སྤངས་པའི་ཡོངས་ཤེས།

ཡོངས་སྤྱི་ ལེགས་པར་རམ་ཆད་པ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ད་ལོའི་འཆར་གཞི་ཡོངས་སྤྱི་བྱུང་ཡོད་
འདུག ལས་འགན་ཡོངས་སྤྱི་བྱུང་ལྟ་བུ།

ཡོངས་སྤྱི་བྱུང་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་ཉིད་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། གནས་ལུགས་སྤྱི་བྱུང་པའི་

ཆོས་ཉིད། རོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སྟེ། བཏགས་ཡོད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཀྱན་བཏགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་
འདུས་མ་བྱས་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་གི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་རྣམ་པར་དག་
པའི་དམིགས་པ་དེ་ལས་གཞན་ཏུ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་བྱུང་བ།
ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པའི་འཁོར་ལོ། འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྡོམ་པའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ། ལིའི་དགེ་སྟོང་གི་ལ་རྣམ་དང་། བོད་ཀྱི་བན་དེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པས་བོད་ཡིག་ཏུ་
བསྒྱུར་པ་རྣམས་སོ།།
ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཁྱ་བ་བདུན། གཟུགས་འགྱུར་བ། སྟོབས་འགྱུར་བ། ཤེས་རབ་འགྱུར་བ། བན་
འགྱུར་བ། ཡོངས་སྟོད་འགྱུར་བ། དབང་པོ་འགྱུར་བ། ཆེ་འགྱུར་བའོ།།
ཡོངས་སུ་ཉམས་པའི་ཆོས་ཅན། དག་བཅོམ་པ་བྱུག་གི་ནང་གསེས། གང་དབང་པོ་རྩལ་པོ་འདོད་
ཡོན་གྱིས་སྟོས་ཀྱང་རུང་མ་སྟོས་ཀྱང་རུང་མཐོང་པའི་ཆོས་ལ་བདེ་བར་གནས་པ་ལས་ཡོངས་
སུ་ཉམས་པར་འགྱུར་པའི་སྐལ་བ་ཅན།
ཡོངས་སུ་ཐོས། [མངོན]ཆང་།
ཡོངས་སུ་དག་པ། ཐག་མེད་ཀྱི་སྡེ་ཆན་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་གསེས་རྟེན་ཡོངས་དག་སོགས་ལ་དབང་
བསྒྱུར་པའི་རང་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པའོ།།
ཡོངས་སུ་དག་པ་གསུམ། དགེ་བའི་ཙ་བ་དང་སྟོན་ལམ་དང་ལྟ་བ་སྟེ་གསུམ་པོ་དག་པ།
ཡོངས་སུ་འདྲེས་པའི་གབ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བཅུ་བྱུག་པ། གབ་ཆིག་གང་ཞིག་སྒར་བ་ཤད་
ཟེན་པའི་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྒྲ་ཆོགས་ཅེ་རིགས་པར་འདྲེས་པ་ཡོངས་འདྲེས་གབ་ཆིག་
གི་མཆན་ཉིད།
ཡོངས་སུ་སྟོད་པ། ཡོངས་སྟོད་པ་དང་དོན་གཅིག་
ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་པ་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ཀྱན་ཤེས་བྱེད་པའི་དབང་པོ་དོན་གཅིག་
ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བའི་བཙོན་འགྲུས། ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་།
ཡོངས་སུ་སྤངས་ལས་འདའ་བ། སྤིང་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ལས་འདའ་བའོ།།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ། སྤྱིར་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་། རང་ལ་ཆོས་

ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཐོབ་པའི་སྒྲ་མ་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་འགར་སྒྲ་མ་ཆོའི་དགེ་ཤུགས་ལ་ཡོངས་འཛིན་
ཟེར་བ་ཡང་ཡོད།

ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དགེ་བ། བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོས་མཐོ་རིས་དང་བྱང་ཐོལ་སྦྱིད་པ།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་མི་དགེ་བ། སློ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྦྱོད་ཀྱི་འབྲས་བྱ་མི་འདོད་པ་འབྲིན་པའོ།
ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་ལུང་མ་བརྟན། བཟོ་གནས་གོམས་པས་སྦྱང་མའི་ཆེ་དེ་ལ་གོམས་པ་སྦྱར་དུ་
རྩོགས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་རྟོགས་པའི་དབང་པོ། ཀྱན་ཤེས་ལྡན་པའི་དབང་པོ་དང་དོན་གཅིག

ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དབང་པོ། ཀྱན་ཤེས་པའི་དབང་པོ་དང་དོན་གཅིག

ཡོངས་སྦྱངས། [མདོན]དྲག་ཆར།

ཡོད། ① གཏོགས་པ་དང་དབང་བའི་དོན་ཏེ། ང་ལ་ལྷགས་ཏེ་གཅིག་ཡོད། ② འཛོམས་པ་འཕམ་མང་
བའི་དོན་ཏེ། ཞིང་པ་ལ་ཞིང་འདེབས་པའི་ཉམས་སྦྱོང་ཡོད། ཁོ་ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད། ③ གནས་པའི་
དོན་ཏེ། གནས་ན་རི་དྲགས་ཡོད། མཆོ་ན་མང་པོ་ཡོད། ④ ལས་ཆིག་འདས་པའི་མཐར་སྦྱར་ན་
ཆིག་ཐག་བཅད་པའི་དོན་ཏེ། ལག་ལ་མེ་མདའ་བཟུང་ཡོད། སེམས་ལ་མི་དམངས་བཅངས་ཡོད།

ཡོད་སྐད། ཡོད་པ་རེད་ཟེར། ལུང་པ་འདིར་གཏེར་ཁ་མང་པོ་ཡོད་སྐད་འདུག

ཡོད་གྲ། ཡོད་དགྲ་དང་འབྲ།

ཡོད་རྒྱའི་ཀྱན་བརྟགས། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཡིན་པའི་ཀྱན་བརྟགས་ཏེ་གཟུང་
འཛིན་ཇས་གཞན་དུ་སྦྱོ་འདོགས་པའོ།

ཡོད་དགྲ། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད།

ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་ རུས་པ་འཕམ་ལོངས་སྦྱོད་སོགས་ཡོད་ཆད་འདོན་པ། ལས་དོན་ལ་ཐབས་ཤེས་
ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་གིས་འབད་པ། རུས་ལུགས་ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་གིས་ངལ་ཚལ་བྱས་པ།
སྦྱབས་ལུགས་ཡོད་དགྲ་ཅལ་སྦྱག་གིས། བས་འཛོའི་བར་དུ་ཞབས་ཁྱར་བ་ཚོན།

ཡོད་འགྲོ། ཡོད་པའི་བཟོ། ཁོ་ལ་ལས་ཀའི་བསམ་འཆར་ཡོད་འགྲོ།

ཡོད་རྟོགས། ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ། མེད་པར་འཛིན་པའི་སྦྱོ་འདོགས་བཅད་དེ། ཡོད་པ་

ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའོ།

ཡོད་ཐང་། ① ཡོད་ལས་ཆེ། ཡོད་དགོས་སམ་ཡོད་ཆོག་ཁོ་ལ་བསམ་འཆར་ཡོད་ཐང་། ② ཡོད་
སྒངས་སམ་ཡོད་པའི་འཁོས་ཀ ང་རང་གི་ཡོད་ཐང་ནི་ད་ལྟའི་དཔལ་འབྱོར་འདི་རང་ཡིན།
བདག་གཉེར་དོན་ལེགས་བཅོས་བྱས་ཀྱིན་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་འཁོས་ཀ་ཡར་རྒྱས་ཡོད་ཐང་འདུག
ཡོད་མཐའ། དོན་དམ་པའམ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་པའོ།

ཡོད་དང་མེད་པའི་བློགས། བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་བློགས་
སེལ་ཉེ་དབུ་མ་པའི་ལྷགས་སྒོལ་ལམ། ངོ་མོ་ཉིད་མེད་པའི་བློགས་གསལ་བར་སྒོལ་གཏོང་
པའི་དོན་ཡིན།

ཡོད་དོ་ཅོག་གང་ཡོད་ཆང་མ།

ཡོད་མདོག་ཁ་པོ། ① མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་ཁུལ་གྱེད་པ། ② བལ་ཆེར་ཡོད་འགྲོ།

ཡོད་འདུག་མེད་པའི་བློག་བློགས། ད་ལོ་ལྷག་པར་དུ་ལོ་ཐོག་ཡག་པོ་ཡོད་འདུག

ཡོད་ན་མེད་ན། ཅ་བ་ཆེ་ཤོས། རྒྱ་མཆན་ཡོད་ན་མེད་ན་འདི་རེད། མཁས་པ་ཡོད་ན་མེད་ན་ཁོ་རང་ཡིན།

ཡོད་པ། ① མཆིས་པ་སྟེ་མེད་པའི་བློག་བློགས། ཡོད་པར་ངེས་པ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ། དངོས་སུ་
ཡོད་པ། བས་མཁར་ཉི་མེ་སྐར་གསུམ་ཡོད། བས་མཁར་ཉི་མེ་སྐར་གསུམ་ཡོད། ② འདས་
ཆེག་གི་རྗེས་སུ་སྒྱར་ནས་བྱུང་བེན་པའམ། བྱུང་ནས་གནས་བཞིན་པའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆེག་
གྲོགས་ཤིག་ཅག་ཅེ་འདི་ངས་འོད་ཐིང་ཐིང་དུ་བྲིས་ཡོད། ངས་ཁམ་བྱ་ཉོས་ཡོད། ཁོ་ལ་ལན་
བཞག་ཡོད། ③ ཆད་མས་དམིགས་པ་སྟེ། ཀ་བྱམ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནམས་སྒོ་ཆད་མས་
ཡོད་པར་དམིགས་པ།

ཡོད་པ་གཉིས། ཡོད་པ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོན་དཔྱེན། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད།
རང་མཆན་དང་སྤྱི་མཆན། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཅས་དུག་ཡོད།

ཡོད་པ་གཞན་སེལ། ཉོག་པའི་སྤང་ངོར་ན་བྱེད་མི་ལྷས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་སྤྱབ་པའམ་དངོས་
པོར་སྤང་བའི་སྟོ་བཏགས་ཉེ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས་
དང་དོན་གཅིག

ཡོད་པའི་ཀུན་བཏགས། རྣམ་མངས་པའི་ཀུན་བཏགས་སོ།།
ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་ལོག་ལྷ། དབྱ་བཅོམ་པ་སོགས་མེད་པར་ལྷ་བ་ལྷ་བུའི་སྐྱར་འདེབས་སོ།།
ཡོད་པའི་སྟོང་བཞིན། རོ་ནང་པའི་གསུང་སྟོས་སུ། གཞུང་འཛིན་གྱི་དངོས་པོར་སྤང་བའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཙམ་སྟེ། མ་དེག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་པའི་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱན་རྩོམ་
རུ་ཡོད་པས་གཞན་དབང་ནི་ཡོད་པའི་སྟོང་བཞིན་དོ།།
ཡོད་པར་སྤྲོ་བའི་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཅ་བའི་སྟེ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྲོ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པ་དང་ཤེས་བྱའི་གཞི་ལྡན་ཡོད་དུ་སྤྲོ་བས་དེ་
ལྟར་གྲགས་ལ། མདོ་འདོན་པའི་ཆེ་སྒྲི་ཉའི་སྐད་དུ་འདོན། ལམན་པོ་རྒྱལ་དེགས་སྤྲོ་གཙན་
འཛིན་ལས་བརྒྱད། ལྷམ་སྤྱར་སྤྲུམ་ཐུན་དགུ་ཡན་ཉེར་ལྷ་མན་ལ་ཏགས་འཁོར་ལོ་དང་པད་མ།
དགེ་སྟོང་གི་མིང་དཔལ་དང་བཟང་པོ་དང་སྟོང་པོའི་མཐའ་ཅན། གྲུབ་མཐའ་དུས་གསུམ་རྩེས་
སུ་ཡོད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་དང་
མངས་མེད་གསུམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་སྟེ་བ་ལོ།།
ཡོད་པོ། ལྷག་པོ་དང་རྒྱ་ལོར་གྱུ་ལོར་པ་ཡོད་པའི་དོན། མི་ལྷག་པོ་ཞིག་རེད་ལྷ་བྱ།
ཡོད་མིན་མེད་མིན། གཞུགས་མེད་བཞིའི་ནང་གསེས། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་ཏེ་སྲིད་
པའི་རྩེ་མོའོ།།
ཡོད་མིན་མེད་མིན་སྐྱེ་མཆེད། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ལས་ལངས་ནས་འདུ་ཤེས་འདི་ནི་ནང་
དང་ཕྱ་བ་དང་ལྷག་རུ་ལྷ་བུའི་ཞེས་བཏགས་ཏེ་འདུ་ཤེས་བཀག་ནས་རི་ཐ་རི་ཐར་གྱུར་པ་དང་།
འདུ་ཤེས་ཤིན་རུ་ཐ་བ་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་སྟེ། འདུ་ཤེས་རགས་པ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་
ལ་གཏན་ནས་མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་
ཡོད་མེད། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བསྐྱེས་མིང་།
ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་གི་གཏན་ཆིགས། གཏན་ཆིགས་ཆེན་པོ་ལྟའི་ནང་གསེས། འབྲས་བུ་ལ་དབྱེད་
པ་ཡོད་མེད་སྐྱེ་འགོག་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྟོ་སྟོན་པ་མེད་པ་སྟོན་པའི་གཏན་ཆིགས་ཏེ། ལྷ་བྱ་
ལྷ་བུའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རང་རྒྱའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་

གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་མིན་ལས་མི་སྐྱེ་བའི་བྱིར། ཞེས་མི་སྐྱང་བའི་འབྲེལ་རྒྱ་རྒྱ་མ་དམིགས་
བའི་རྟགས་སོ།

ཡོད་མེད་སྐྱེ་འཁོག་སྤྱ་བཞི། རང་རྒྱ་དུས་ན་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་
མ་ཡིན་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའོ།

ཡོད་མོད་ཀྱི། ཡོད་ཀྱང་རམ་ཡོད་ན་འང་། སྤར་ལོ་རྒྱས་མང་པོ་ཡོད་མོད་ཀྱི། ད་ལྟ་གྲགས་ཆུང་། བྱི་
རོལ་རྩིག་པོ་ཡོད་མོད་ཀྱི་ནང་དོན་སྟོང་པ་རེད།

ཡོད་སྒྲ། ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་སྒྲེ།

ཡོད་སྒྲའི་སྒྲེ་པ་བདུན། ཉན་ཐོས་སྒྲེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་སྒྲེ་པ་ལ་གཞི་ཀྱན་
བའི་སྒྲེ་པ་དང་། འོད་སྒྲུང་གི་སྒྲེ་པ་དང་། ས་སྒྲུང་གི་སྒྲེ་པ་དང་། ཆོས་སྒྲུང་གི་སྒྲེ་པ་དང་། མང་ཐོས་
ཀྱི་སྒྲེ་པ་དང་། གོས་དམར་བའི་སྒྲེ་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྒྲེ་སྒྲ་བའི་སྒྲེ་པ་དང་བདུན་ནོ།

ཡོད་ཆད། གང་ཡོད་ཐམས་ཅད། སེམས་ལྷགས་ཡོད་ཆད་འདོན་བ། མི་ལྷགས་ཡོད་ཆད་མཐའ་
དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འཛོམས། ལྟ་མོ་ཡོད་ཆད་ཆང་མ་བསྟན་སོང་།

ཡོད་ཞན་འདྲ། ཡོད་པ་འདྲ། སྤང་རྩལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཤས་ཡོད་ཞན་འདྲ།

ཡོད་རེ་སྟན། ཡོད་པའི་རེ་བ་མེད་དེ་མེད་ངེས་ཡིན་ཟེར་བའི་མནའ་ཆོག

ཡོད་རེ་ལ། མནའ་ཆོག་སྟེ་མེད་ངེས་ཡིན་ཟེར་བ།

ཡོད་ཤག ཡོད་པ་གཞིར་བཅས། རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཅི་ཤིང་གི་རིགས་ལ་སྐྱེ་སྟོབས་ཆེན་པོ་
ཞིག་ཡོད་ཤག་རེད།

ཡོན། ① རིན་ནམ་སྒྲ་ཆའི་ཞེས། ཡོན་འབྲུལ་བ། སྒྲ་ཡོན། སྒྲ་ཡོན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲ་
རྩན་དང་བྱ་དགའོ། ② སྤྱིན་པ་འཕམ་གཏོང་སྟོ། ཡོན་སྟོབ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོད་པ་
དང་མེ་ཏིག་གོ། ③ ཡོན་ཏན་ཞེས་པའི་བསྐྱས་མིང་ཡིན།

ཡོན་ཀྱིག ཡོན་པོ་འཕམ་ཀྱིག་པོ། ཀ་བ་ཡོན་ཀྱིག གདུང་མ་ཡོན་ཀྱིག མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀྱིག་
ཀྱིག་དང་། ཀྱིག་པོ། འབྱོག་པོ། སྤྱར་པོ། དབྱེ་སྤྱར་ཅན། གཟུ་པོ། འཕུས་པོ། མི་བྱང་བ། ཡོན་
པོ་བཅས་སོ།

ཡོན་ཁལ། [ཉིད་]ཡང་དག་མེན་པ།

ཡོན་གྱི་གནས་ལ་ཡོན་སྒྲོར་བ། སྐབས་འདིར་ཡོན་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས། བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཞིང་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་གསལ་གསལ་ཚུལ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། བསོད་ནམས་
ཞིང་ནི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་དང་། རྒྱ་མ་དང་པ་མ་དང་། ཉན་པ་དང་། ཆོས་
སྤྱོད་པ་ལོ་དང་། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྟེ་དེ་དག་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་
ན་འབྲས་བྱ་བཟང་པོ་ཆེ་འདིར་སྒྲིན་པར་འགྱུར་བེད།

ཡོན་བསྟོན་པ། རོར་སྤྱད་པའི་དོན་དུ་བསྟོ་སྟོན་བྱེད་པ།

ཡོན་ཆག། ཚུའི་མཆོད་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོད་ཡོན་དང་འཛོར་འཁྱུང་རོ།

ཡོན་མཆོད། ཡོན་བདག་དང་མཆོད་གནས།

ཡོན་ཉན། ① རིག་གནས་ཤེས་པའི་བྱང་ཆོས། ཡོན་ཉན་བྱང་པར་ཅན། ཡོན་ཉན་གྱི་རྒྱས་པ། ཡོན་ཉན་
སྒོལ་པ། ཡོན་ཉན་སྒྲོར་པ། ཡོན་ཉན་ལ་མངའ་བཞེས་པ། རྟན་ཆུ་ཆེ་ཡང་ཡོན་ཉན་ཆུང་བ། ཡོན་ཉན་
ཡོད་ཀྱང་མེད་མདོ་བྱེད་པ། ཡོན་ཉན་ཡོད་པས་མ་སྤྱད་ན། ཞིང་ལ་སོན་མ་མ་བྱས་འབྲ། ② [མངོན་]
རྒྱལ་དང་། ལུན་པ། ལྷིང་སྟོབས་ཀྱི་ཡོན་ཉན་གསུམ་ཡོད་པས་གྲངས་གསུམ་མཆོན།

ཡོན་ཉན་ཀུན་རྒྱུགས། སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།

ཡོན་ཉན་གྱི་བྱང་པར་ལྷ། སྤྱོད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ། གསུང་བཟོད་པ་རྒྱན་མི་འཆད་པ། འབད་
ཚོལ་གྱི་མངོན་འདྲུ་བྱེད་པ། ལྷ་ཆོག་ས་སྤྱང་ཡང་བདེན་པར་མ་བྱལ་པ།

ཡོན་ཉན་རང་བཞེན་བཟོད་པ། ཆོས་དངོས་གང་ཞིག་གི་རང་གི་རྒྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱས་པ་དེ་
བཟོད་པས་དངོས་པོ་དང་གང་ཟག་གང་གི་ཡོན་ཉན་ནམ་རྒྱས་པ་ཡིན་པ་གོ་སྟུབ་པའི་དག་
སྒྲོར་ཞིག་ཡིན། སྐབས་འདི་ཡོན་ཉན་ཞེས་པ་དངོས་པོའི་རྒྱས་པ་ལ་གོ་དགོས་པ་ལས་སྒྲོན་
ཡོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཡོན་ཉན་དེ་མིན། དེས་ན་མེ་ཡི་ཆེ་སྟེག་ཆུ་ཡི་བརྒྱན་གཤེད། མཐོ་
རིས་ཀྱི་བདེ་བ། རན་སོང་གི་སྟུག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ཉིད་ལ་ཡོན་ཉན་ཟེར་བ་ཤེས་དགོས།

ཡོན་ཉན་རྒྱས་པའི་ཇི་ཆུ། བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་ཡོན་པའི་སྐབས་ཡོན་ཉན་སྒྲོར་བའི་རིག་པའི་རྩལ་

རྒྱས་པའི་དུས་ཡིན་པས་དེའི་སྐབས་ཀྱི་དྲི་ཆུ་ཡོད།

ཡོན་ཏན་དགོན་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༡ལོར་བཏབ་པ། འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟོང་མ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མ་རོང་ཤང་དུ་གནས་ཡོད།

ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐག་བཅུ་གཉིས། མཛོང་ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐག་བཅུ་གཉིས་
ཉེ། དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཛོད་བ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་ཤེས་པ་དང་། སྤྱལ་བ་བརྒྱ་འབྲེད་བ་དང་། དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
ལ་བསྐལ་བ་བརྒྱར་སྟོན་པ་དང་། སྟོན་དང་དུས་བྱི་མའི་མཐའ་བརྒྱ་ལ་ཡེ་ཤེས་གྱི་གཟིགས་པ་
འཇུག་པ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་སྟོན་པར་འཇུག་ཅིང་ལྷང་བ་དང་། སེམས་ཅན་བརྒྱ་
སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་འོད་གྱིས་
གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་བརྒྱ་འབྲེད་བ་དང་། རང་གི་ལུས་བརྒྱར་སྟོན་པ་དང་།
ལུས་རེ་རེ་ལ་ཡང་འཁོར་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བར་སྟོན་པ་ལོ།

ཡོན་ཏན་བརྒྱ། ༡ སའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྲིད་མེད་བུའི་སྟོབས། ༢ ཆུ་ཡི་ཡོན་ཏན་གྱིས་མེས་མི་
ཆིག། ༣ མའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དབྱེ་སྟུང་རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་མི་འཛིགས། ༤
རྒྱང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་འཕུར་བ་དང་བསྐལ་པར་གནས་རུས་པ། ༥ ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཏུ་སོན་
པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས་སྐུའི་སྒོ་དགུ་འགགས་པས་བྱ་ག་དགུའི་རྒྱ་བ་ཆད། ༦ གསུང་གི་སྒོ་བཞི་
འགགས་པས་ཡན་ལག་དྲུག་ཅུའི་དབྱངས་ཐོབ། ༧ སྤགས་ཀྱི་སྒོ་གཉིས་བྱེ་བས་དབྲལ་བའི་
མཛོད་སྤྱན་མའི་སྟེང་མཁྱེན་པ། ༨ སྤགས་ཀྱི་སྒོ་སྟོང་ཁ་ནས་འི་ལྟ་བཞིགས་པ་སྟེ། དབང་ལྷག་
གི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ། ཁ་སྐྱོར་གྱི་ཡོན་ཏན་བདུན་སོགས་བཅུ་གཅིག་ཀྱང་ཏུ་འོད་གྱིས་ལ་རེག་
པ་སོགས་ལམ་རྫོགས་པ་ལོ།

ཡོན་ཏན་ལྷ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་ཆོས་ཉིང་ལྗེའི་ནང་གསེས་ཤིག་རྟོང་མའི་གཞུང་དུ། རྒྱས་པར་
དག་པའི་ཞིང་ཁམས། རྒྱ་ཆད་བྲལ་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་། གསལ་ཞིང་དག་པའི་འོད་ཟེར།
ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་གདན་ཁྲི། དབྱེས་རྒྱར་སྐྱོད་པའི་ཡོངས་སྐྱོད་དེ་སངས་རྒྱས་ཉིང་ལ་
རྫོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷོ།

ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྐྱབ་པའི་བསམ་གཏན། དཔལ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
གྱིས་སངས་རྒྱུ་གི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཐོབ་པར་བྱེད་པ།

ཡོན་ཏན་ཅན། ① རེག་གནས་ལ་མཁས་པའི་གང་ཟག ② སྐྱེས་བུ་དམ་པ།

ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་དཔེ་ལྷ། གསེར་བཟང་། དཔལ་ལོ། ཉ་བཟང་། སྐྱན་པ་བཟང་ལོ། རྒྱན་བཟང་པོ་
བཅས་སོ།།

ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན། འབྲུང་ལྡས་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་གནས་པའི་རྒྱུང་སེལ་བའི་
ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་། མཁྲིས་པ་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བྱག་བད་ཀན་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བྱག་བཅས་
སྐྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་གྱི་བསྐྱེས་མིང་སྟེ། དཔལ་སྐྱུངས་དཔོན་ཀྲ་མ་བསྐྱན་འཛིན་འཕྲིན་
ལས་རབ་རྒྱས་གྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་ནི། སྤྱིར་
སྐྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཞེས་འབྲུང་ལྡས་སྐྱེད་པའི་རྩིས་གང་ཁོང་དུ་བསྟེན་པའི་ཆེ་རང་རང་གི་མཚན་
ཉིད་དང་མཐུན་པའི་ལུས་གྱི་འབྲུང་ཁམས་གསོ་སྐྱེད་བྱེད་ཅིང་རང་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་
པ་རྣམས་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་དབྱེན་འབྲུང་བ་ས་ཡི་
ཁམས་གྱིས་ཤས་ཆེར་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ལ་འཇམ་པ་དང་། ལྷེ་བ། རྩོ་བ། སྐྱམ་པ། བརྟན་པ་བཅས་
རྒྱུང་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་དང་། འབྲུང་བ་རྩ་ཡི་ཁམས་གྱིས་ཤས་ཆེར་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ལ་གང་
བ་དང་། བརྟུལ་བ། བསིལ་བ། མཉེན་པ། སྐྱ་བ། སྐྱམ་པ་བཅས་མཁྲིས་པ་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་
བྱག་འབྲུང་བ་སེལ་པའི་ཁམས་གྱིས་ཤས་ཆེར་སྐྱེད་པའི་སྐྱན་ལ་སྐྱུ་བ་དང་། ཚ་བ། ཡང་བ། རྩོ་བ།
རྩལ་བ། གཡོ་བ་བཅས་བད་ཀན་སེལ་བའི་ཡོན་ཏན་བྱག་བཅས་བཅུ་བདུན་རྟོ།།

ཡོན་ཏན་བཛོད་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཐོག་མར་
བཀོད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསལ་བྱེད་དེས། བྱེ་མའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་
པའི་རྒྱན་ཞིག་

ཡོན་ཏན་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི། གཟུགས། རྩོ་བ། རེག་བྲ། སྤྱུ་གངས། བོང་ཆོད། སོ་སོ་བ། འདུ་བ། གཞན།
གཞན་མ་ཡིན་པ། རྩོ་ལྷ། བདེ་བ། འདོད་པ། སྐྱུག་བསྐྱུལ། ཞེ་སྤང་། བག་ཆགས། གནས་པ།
འཛིག་པ། འབད་བཤོ། འདི་སྐྱེ་བ། གཤེར་བ། སྐྱམ་པ། བྱས་པའི་ཤུགས་འཕྲེན་པ་ཡོད།

ཡོན་ཏན་ཉེར་གཅིག་འདུས་མ་བྱས། ལྷ་དཀའ་བ། གཡོ་བ་མེད་པ། མདུང་བ་མེད་པ། འཆི་བ་མེད་
པ། ཟག་བ་མེད་པ། གནས། སྤིང་། སྦྱོབ་པ། མགོན། དབྱུང་གཉེན། འཆི་འཕོ་མེད་པ། རིམས་
མེད་པ། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་མེད་པ། བདེ་བ། ཞི་བ། བདེ་བའི་གཞི། བདེ་བར་འགྱུར་བ། ཉན་
མེད་པ། མི་གཡོ་བ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་བཅས་སོ།།

ཡོན་ཏན་བྱག་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

ཡོན་ཏན་པ། སྦྱིར་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་མི་ཚོངས་པའི་མཁས་པར་བསྐྱབས་དང་སྦྱོབ་བཞིན་པ་
ནམས། རྒྱ་སྐད་བྲ། 学者 ཟེད།

ཡོན་ཏན་སྦྱིའི་ཐར་གཅོད་དང་འདུན། ཁོ་བ། འཁོན་འཛིན། འཆབ་པ། འཆིག་པ། གཡོ། སྦྱ། སྤྱག་དོག་
མེར་སྤྲ། རྩ་ཆ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད། ཁེངས་པ། ཉེས་ཅན། རྒྱགས་པ། བག་མེད། ར་རྒྱལ་བདུན།
ལོག་འཆོ་ལྷ་གཉེར་བ། སྦྱོན་སྦྱོས། སྦྱངས་མེད། ལེ་ལོ་ཅན་གྱི་ཀུན་ཆགས། ཐད་དང་འདུ་ཤེས།
སེམས་ལ་ལྷ་བ་མེད་པ། ཆོས་མཐུན་གྱི་བྱ་ཉམས། ལེ་ལོ་བཀྱར་བསྟེ་ཉམས། སྦྱེ་ལོ་དན་པའི་
བྱ་བ་རྩལ་མིན། ཞེན་པ། ཡོངས་ཞེན། ཆགས་པ། མི་རིགས་ཆགས་པ། ཆོས་མིན་འདོད་
ཆགས། སྤྱིག་འདོད། འདོད་ཆེན། ཐོབ་འདོད། མི་བཟོད་པ། རྩལ་མེད། བཀའ་སྦྱོ་མི་བདེ་བ།
ཉེ་དུ་དང་འབྲེལ་བའི་ནམ་རྒྱུ་ལུལ་སྤེད་པ། མི་འཆིར་རྒྱུ་པ། རྩེས་སུ་ནམ་རིག་དང་ལྷན་པའི་
རྒྱུ་པ། གཞན་རྩེས་ཆགས་ལྷན་ནམ་རྒྱུ་གཞོད་སེམས་རིག་པས་པན་མི་པན་སེམས་པ། མི་
དགའ་བ། སྤང་འདོད། སྦྱོམས་ལས། ལུས་དན་འགྱུར་བ། ཟས་མི་འདོད་པ། ལྷམ་པ་དང་། འདོད་
འདུན། གཞོད་སེམས། རྒྱགས། གཉིད། ཞོད། འཁྱོད་པ། ཐེ་ཆོམ་སྟེ་སྦྱིབ་པ་ལྷ་དང་བདུན་ནོ།།

ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས། ཀོང་སྦྱལ་སྦྱ་ཐེང་གཉིས་པའི་གསོ་སྦྱར་པ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས་ནི། རབ་
བྱང་བཅོ་ལྷ་པའི་མེ་འབྲུག་སྦྱི་ལོ་༡༩༡༦ལོར་སྤེད་གེ་མེ་ཤོད་དུ་འབྱུངས། རྒྱུང་དུས་སུ་བྲུ་སར་
ལྷགས་ནས་སྦྱོབ་གཉེར་གནང་། ལྷག་པར་དུ་རྩ་ལོག་བསྟན་འཕེལ་གྱི་མདུན་ནས་གསོ་བ་རིག་
པའི་གཞུང་ལུགས་དང་ལག་ལེན་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐིན་པར་བསྐྱབས་པས་སྦྱན་པ་མཁས་
པའི་སྦྱན་པ་རྒྱས། ཀོང་སྦྱལ་རིན་པོའི་ཆེད་གསོ་སྦྱར་པ་དང་བྲག་མཛོད་གཅིག་ལྷོག་ཏུ་གྲུབ།
དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྐྱར་སྐྱབས་སུ་མནར་གཅོད་ཀྱི་སྦྱག་བསྐུལ་ཞིང་། དེ་རྩིས་སྦྱར་ཡང་

དཔལ་སྤངས་སྡེ་ཤོག་གི་ཁྲོད་པའི་སྟོན་པ་བྱེད་ཆོག་པར་བྱང་། རིག་གནས་གསར་བཛེ་ཆེན་
པོ་མཁུག་བསྐྱེལ་བ་དང་སྡེ་དགོ་རྫོང་པོད་སྟོན་ཁང་གི་སྟོན་པའི་ལས་ཀ་ཐོབ་ཅིང་དེར་ལྷ་རྩེ་
ཆེན་མའི་ལས་ཐོབ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་རིམ་པའི་ཆེད་རམས་པ་བཅས་ཀྱི་གོ་གནས་བཞེས། ཉེན་
བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་བསྐྱར་བཞེངས་མཛད། གན་ཡོལ་རྩེས་སུ་སྤྱར་ཡང་འཇམ་མགོན་ཀོང་
སྤྱལ་རིན་པོ་ཆའི་གདན་ས་དཔལ་སྤངས་རི་ཁྲོད་ཁང་དུ་བཞུགས་ཅིང་མཆོམས་བསྟེན་སྤྱབ་
མཛད་དེ་སྤྱི་ཆའི་མཐར་ཕྱིན། དགྲུང་ལོ་གྲ་དགུ་པའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༢༠༠༤ལོར་སྤྱི་
གཤེགས། ཁོང་ནི་དུས་ཕྱིས་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་ས་བརྒྱད་པའི་གསོ་རིག་རྒྱད་
བཞིའི་ཁྲིད་རྒྱན་དང་ལུང་རྒྱན་སྤེལ་མཁན་ཉག་ཅིག་ལྟ་བུར་བྱུང་བས་གསོ་རིག་བསྟན་པ་ལ་
མཛད་རྩེས་ཆེ། གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནས་ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་བར་གྱི་གསོ་
རིག་རྒྱད་བཞིའི་ཁྲིད་རྒྱན་བརྒྱད་ཚུལ་ཀོང་སྤྱལ་གསན་ཡིག་ལས་གསལ་བར་ལྟར་དང་། ཀོང་
སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོལ་གནས་གསར་བཟ་ཤིས་ཆོས་འཕེལ་ལ་གནང་། དེས་ཇ་ཡོག་བསྟན་
འཕེལ་ལ་གནང་། དེས་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཆོགས་ལ་བརྒྱད་དོ།

ཡོན་ཏན་འབྱུང་རྒྱ་བརྩོན་འབྲས་ལ། གོ་ཆའི་བརྩོན་འབྲས། སྤྱོར་བའི་བརྩོན་འབྲས། ལུས་མེད་ཀྱི་
བརྩོན་འབྲས། མི་ལྷོག་པའི་བརྩོན་འབྲས། ཆོག་པར་མི་འཛིན་པའི་བརྩོན་འབྲས་བཅས་སོ།
ཡོན་ཏན་མ་ཆང་བའི་ཁྱད་པར་བཛོད་པ། ཁྱད་པར་བཛོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནད་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཛོད་འདོད་
དངོས་སོ་གང་ཞིག་གི་ཡོན་ཏན་ཆ་ལག་ཆ་ཆང་ཡང་། བྱེད་ལས་ཁྱད་འཕགས་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་
ཡོན་ཏན་མཛོད། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད་དགའ་བའི་ཆར་ཞེས་བྱ་བ་ཅ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་སྤྱ་
དུས་བདེན་གཉིས་ཤིང་རྟ་དང་། ཕྱི་དུས་རྣམས་མཁྱེན་ཤིང་རྟ་ཞེས་བྱ་བ། དལ་འགྱུར་རྙེད་དཀའ་
དང་། འཆི་བ་མི་རྟག། ལས་རྒྱ་འབྲས། འཁོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱེལ། འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་བཞི། སྤྱབས་
སུ་འགྲོ་བ། ཆད་མེད་བཞི། བྱང་སེམས་ཡོངས་བཟུང་། སྟོན་འཇུག་གི་བསྐྱབ་བྱ། རིག་པ་
འཛིན་པའི་སྡེ་སྟོང་། གཞིའི་བཞུགས་ཚུལ། རྩོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ།
འབྲས་བུ་སྤྱད་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཆོས་བཅུ་གསུམ་སྟེགས་བམ་གཉིས་ལྡན་གྱི་གཞུང་འདི་ནི། དུས་
རབས་བཅུ་དགུ་པར་རྟིང་མའི་སྟོན་དཔོན་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་བས་མཛད།

ཡོན་ཏན་འོད། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་འདུལ་བའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་བཅོམ་བཞག་གི་བཅའ་ཟེའི་
རིགས་ཀྱི་བྱིམ་ཞིག་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་སྤྱེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
བསྟེན་པར་རྫོགས། དབྱིག་གཉེན་བཤེས་གཉེན་དུ་བསྟེན་ནས་སྤྱེ་སྟོན་གསུམ་དང་ལྷག་པར་
འདུལ་བ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་ཏེ་འདུལ་བ་རང་ལས་མཁས་པར་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་
ཡོན་ཏན་གསུམ། བྱི་རོལ་གངས་ཅན་པའི་རྩལ་གྱི་ཡོན་ཏན། ལུན་པའི་ཡོན་ཏན། ལྷོ་བས་གྱི་ཡོན་
ཏན་རྣམས་སོ། རྒྱ་རྒྱལ་ལས། གཙོ་བོ་རང་བཞིན་བྱུང་པར་དང་། དུས་བྱུང་གནས་སྐབས་ཡོན་
ཏན་ཏེ། སྤྱི་བ་གནས་པ་ཐེམ་པ་ཡི། ལྷིང་སྟོབས་རྩལ་ལུན་ཡོན་ཏན་གསུམ། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།
ཡོན་ཏན་བསྐབ་ན་འཕེལ་བའི་དཔེ་ལྷ། གྲོག་མཁར་བ། སྤང་ཅི། ཡར་རོའི་ཁླ་བ། རྒྱལ་བོའི་མཛོད།
སྤྱང་བོའི་རྟོར་ཅུང་ཟད་རེ་བསགས་པས་འཕེལ་བ་དང་འབྲ།
ཡོན་ཏན་ལྷན་ཅིག་བཟོད་པ། ལྷན་ཅིག་བཟོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཟོད་འདོད་
དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་དཔེ་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྤྱི་བྱི་མེད་པར་དུས་མཉམ་དུ་སྟོན་
པའི་རྒྱན་ཞིག་
ཡོན་ཐུང་བོ་རྟོ་དགོན་བ། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་
ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡོན་བདག ① སྤྱིན་བདག་སྟེ་ལས་ཀ་བྱས་པར་སྤྱོད་པའི་ཡོན་སྟེར་མཁན། ② ཟས་ནོར་སྤྱིན་པར་
གཏོང་མཁན། ③ ཆོས་ཀྱི་ཆོ་ག་སྤྱབ་སྐབས་ཀྱི་དུད་ཆང་གང་དེར་ཡོན་བདག་ཡིན།
ཡོན་གནས། ① མཆོད་ཡུལ་གྱི་གནས་ཏེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལྟ་བུ། ② ཡོན་བདག་དང་མཆོད་
གནས། ③ ཡོན་ཏན་ཅན།
ཡོན་གནས་རྣམ་བཞི། ཡོན་རྣམ་མཆོད་པ་འབྲུལ་བའི་གནས་བཞི་སྟེ། ཁྲ་མ་དང་། འཇམ་པའི་
དབྱངས། དབྱངས་ཅན་མ། སྤྱང་མ་བཅས་སོ།
ཡོན་པོ། རྒྱག་རྒྱག་གསེང་པོ་མིན་བ། དབྱ་ཡོན། མཛིང་ཡོན། སྒྲ་ཆ་ཡོན་པོ། མགོ་ཡོན་པོ།
ཡོན་པོར་འགྲོ། ཡོན་པོར་ལྟ་བ། ཡོན་པོར་དབྱོད་པ།
ཡོན་ཕུལ་བ། ཆོས་སོགས་བཏོན་པའི་སྤྱ་ཆ་སྟེར་བ།

ཡོན་ཆད། ① ཤེས་ཡོན་གྱི་ཚུ་ཆད། ཡོན་ཆད་ལ་བལྟས་ནས་ལས་ཀ་སྒྲོད་པ། ② སྒྲུའམ་ལས་དོན་
གྱི་ཐོབ་ཆད།

ཡོན་ཐོང་། དགེ་འདུན་པ་སོགས་ལ་འབྲུལ་རྒྱའི་དངོས་ཚུས་ནམས་ལ་ཟེང་།

ཡོན་བཤད། མཆོད་སྦྱིན་གྱི་པན་ཡོན་དང་དགེ་ཅའི་བསྟོ་བ་བཤད་པ།

ཡོན་བཤད་པ། སྦྱིན་པའི་པན་ཡོན་བཤད་ཅིང་དགེ་བ་བསྟོ་བའི་དོན།

ཡོན་སྟོབ། ཡོན་བདག་དང་སྟོབ་མ།

ཡོབ། ཉ་སྒྲའི་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐར་བའི་ཉ་ཆེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཀྱང་བ་འཛོག་ཉེན། ཉ་རྒྱག་དུས་

ཡོབ་དེབ་བྱེད། ཉ་བཟང་ཡོབ་གྱིས་བསྟོད་ནས་བྱེད་འབྲུར་བ་ལྟར་ཤར་གྱིས་རྒྱག་པ། ཉ་ཅང་

ཤེས་ཡོབ་གྱིས་བརྟུངས་ཏེ་བསྐྱུལ།

ཡོབ་གོང་། ཀྱང་པའི་བོལ་གོང་ནས་འཕྲེད་དུ་རྒྱག་པའི་མཁལ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏར་ཅ་ཞིག་སྟེ།

དེ་གཏར་ན་བོལ་སྐྱངས་བ་དང་། རུས་ཆིགས་ན་བ། མཁལ་ཆད་སོགས་ལ་པན་པར་བཤད།

ཡོབ་རྒྱན། ཡོབ་གྱི་སྟེང་གི་རི་མོ་སོགས།

ཡོབ་ཆེན། ཉ་སྒྲའི་ཡོབ་དང་དོན་གཅིག་

ཡོབ་སྟན། ཉ་སྒྲའི་ཡོབ་གཉིས་གྱི་ཐད་དུ་ཉའི་སྦྱ་སྦྱང་བྱེད་བྱིང་བ་སོགས།

ཡོབ་ཐག་ ཡོབ་གྱི་ལུང་ཐག་

ཡོབ་མཐེལ། ཡོབ་ཆེན་ཞབས་གྱི་ཀྱང་བ་འཛོག་ས།

ཡོབ་ཡོབ། [རྟིང] ① གང་བ། ② ཀྱང་བ། ③ ཡམ་ཡོམ།

ཡོབ་ལང་། ཀྱང་བ་ཡོབ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉ་སྟོག་ཏུ་ལང་བ། ཡོབ་ལང་བརྒྱབ་སྟེ་དཔའ་ལོམ་གྱི་གཏར་བཤད།

ཡོབ་ལུང་། ① ཡོབ་ཐག ② ཡོབ་གྱི་ཨ་ལུང་། ཡོམ། པར་ཚུར་དུ་གཡོ་བ་སྟེ། ཡམ་ཡོམ་དང་། ས་

ཡོམ་སོགས་ལྟ་བུ།

ཡོམ་ཁྱོམ། གཡོ་ཞིང་འབྲུགས་བ་སྟེ། དེང་ཡོ་ཁྱོམ་ཞེས་འབྲི་བ་མང་།

ཡོམ་བརྒྱབ་པ། པར་ཚུར་ཡམ་ཡོམ་དུ་གཡོ་བ་སྟེ། མགོ་ཡོམ་བརྒྱབ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཡོམ་པ། འབྲུལ་སྟངས། དར་ཆ་དམར་པོ་གཡས་གཡོན་ཡོམ་པར་བྱེད། རྒྱང་ཆེན་ལངས་པས་སྟོན་

ཞིང་ཡོམ་པར་བྱེད།

ཡོམ་འབོག་ རྒྱ་བས་འདག་རྩ་ཡོང་བའི་ཤིང་ཞིག

ཡོམ་ཡོམ། ཁལ་ཆེལ་གྱིས་འགྲུལ་སྐྱངས་ཤིག མཆོ་ཆེན་ཡོམ་ཡོམ་དུ་འབྱོལ། ས་ཡོམ་ཡོམ་བྱས་པ།

ཤིང་སྟོང་བསེར་བྱས་བསྟུང་དུས་མགོ་མིང་ཡོམ་ཡོམ་དུ་གཡོ་བ། སྟོང་རྩ་ཡོམ་ཡོམ་བྱེད་བ།

ཡོད། ① བོངས་ཆེ་བའི་དངོས་པོ་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། བལ་ཁལ་ཡོར་ཡོར་བྱེད། ② བོངས་ཆེ་

ཞིང་མཐོ་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། ཏྲུག་ལྷགས་ཡོང་ཡོང་བོ་ཞིག། ཁང་རབ་ཡོང་ཡོང་བོ་ཞིག་ཅེས་པ་སྟེ།

བྱ། ③ དབྱུག་པ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་དང་ལ་རྩ་དང་རས་སོགས་བཏགས་ནས་མི་གཞུགས་ལྟ་བུ་བཅོས་

བའི་ཐོའི་མིང་སྟེ། གྲིབ་ཡོང། ཐོ་ཡོང། ཞེས་བ་སྟུ།

ཡོར་པ། ཡོར་ཡོར་པའི་བསྐྱུས་ཆེ་བ།

ཡོར་བ། ཡོ་བ། རོན་རོ་མ་མར་ཚུར་ཡོར་ནས་བཤད་བ། ཁང་བ་ཡོར་བ་ལ་འཇམ་བཟུབ་སྟེ་བར་

ཕོར་སྒོང་བ།

ཡོར་ཡོར་གྱི། འགྲུལ་ཚུལ། དར་ཆེན་ཡོར་ཡོར་གྱི། གྲང་བ་ཡོར་ཡོར་འགྲོ་གྱི།

ཡོར་ཤིང་། ① རྒྱ་ལྷང་། ② རོམ་བྱ།

ཡོལ། མྱོད་དང། སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་རས་དང། ཏུས་ལས་འདས་པ་བཅས་ལ།

ཡོང་གར། བློག་སྒྲིད་བསྐྱེད་པའི་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་ལྷ་མཚོ་ནང་ཁེ་ཆེད་ཤོད་མ་སྟེ་ཅིག་ཏུ།

དཔྱིན་སྐད་དུ་full screenཟེར།

ཡོལ་གོ་སྒྲོང་མུང། དཀར་ཡོལ། བཟའ་བརྟུང་གི་ཡོལ་གོ་གཉིང་ཟའ་པ་ཞིག་བསྟུལ།

ཡོལ་ག། ① འདའ་ག། རྩམ་ཚོད་ཡོལ་ག། ཅ་ཚོད་ཡོལ་ག། ཅིན་གྲུང་ཡོལ་ག། དབྱར་པ་མ་འདྲ་ག།

དེ་གར་སྒོར་མི་ཤེས། དཔུན་དཔུན་གཤ་བ་དེ་ཡོང་སྐྱ་མི་འདུག ② ཡེ་བ་ལྷེད་ལྷི་ར་ས་

སོགས། དར་ཡིལ། རྩོམ་ཡིལ། རས་ཡིལ་འཕྲེན། ཡིལ་ནག ཡིལ་དཀར། ཡིལ་བ་བྲེས་བ།

ཡོལ་བས་གཙོད་པ། ཡོལ་བས་འབྲེལ་བ། མིང་གི་རྣམ་ཐུངས་ལ་ཡིག་ཤེད་དང་མི་སྣར་ཤེད་

དོ། ③ སེམས་ཅན་གྱི་ཡས་ཁོག་དང་མས་ཁོག་བར་གྱི་ཤིང་ཡོལ་བ།

ཡོལ་བ་ཅན། [མངོན]ཕྱོ་སྒྲན་ལ་ལ་བྱད།

ཡོལ་བ་འཐེན་པ། ① རས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་བློ་བཟང་བཀལ་བ། ② རས་སོགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་
ཡར་མར་རས་པར་ཚུར་འཐེན་ནས་ཁ་འབྱེད་སྤྱད་བྱེད་པ།
ཡོལ་ར། ཤིང་དང་རས་སོགས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཡོལ་བ། ཡོལ་ལ་ཡང་ཟེར།
ཡོལ་ལེ་བྱོད། གཡེལ་བ། གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ།
ཡོས། ① བརྩོས་པའི་འབྲུ། རས་ཡོས། བྱོ་ཡོས། སྒན་ཡོས། འབྲས་ཡོས། ཡོས་རྩོ་བ། ཡོས་འཐག་
པ། ཡོས་བཀྲ་བཅས་སོ། ② དེ་བོང་གི་མིང་དོད། ③ ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག
མེ་མོ་ཡོས། ཡོས་ལོ་བ། ④ གཡལ་གྱི་ཁུར་པོའི་མིང་། གཡལ་ལ་ཡོས་བཀལ་ནས་རུ་བ་སྒྲོར་
འགོ་ལྟ་བུ། ལོ་ཚུང་ཡང་གཡལ་ལ་རྒྱབ་ཡོས་སྤྱར་བྱུབ་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ།
ཡོས་ཀྱི་དུས་ཚོད། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། རས་ལངས་ཡོས་ཀྱི་དུས་ཚོད་སྟེ། དུལ་གང་དེའི་
ཞོགས་པ་ཚུ་ཚོད་༠༥-༠༧་བར་ཀྱི་དུས་ཚོད་ལ་ཟེར།
ཡོས་བཀལ། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག་གཡལ་ལ་དོ་བོ་བཀལ་བའི་ལས་བྱ་བའི་དོན།
ཡོས་དགུག་ ཡོས་རྩོད་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་
ཡོས་བཀྲ། མའི་ཆ་དང་ཀྱིས་ཁ་གས་པའི་འབྲུ་རིགས།
ཡོས་ཁུར། [ཡུལ་]ཤིང་གི་ལྷག་མས་བསྐྱས་པའི་ཡོས་ལྷགས་བགུས་རྒྱབ་པའི་སྒོད་ཅིག་
ཡོས་སྒྲེ། ཡོས་ལྷག་པའི་སྒྲེ་མོ།
ཡོས་འགོ། [ཡུལ་] རྒྱ་འཁོར་ཀྱི་ཡོས་འགོ་པའི་ཁུང་བུའི་མིང་།
ཡོས་རྩོ། སྤྱི་དེ་ནང་དུ་ནས་སོགས་རྩོ་བ།
ཡོས་ཆང། རས་བརྩོས་མ་ལ་ཆང་ཅི་བཏབ་སྟེ་བསྐྱལ་བའི་ཆང་།
ཡོས་ཐུག་ བྱོ་སོགས་བརྩོས་ཏེ་བསྐྱོལ་བའི་ཐུག་པ།
ཡོས་བྲ། ① ཁྱིས་ཐུགས་དེ་བོང་། ② ལོ་རྟགས་དེ་བོང་།
ཡོས་ཁྲ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། འབྲུང་ཅིས་ལྷགས་ཀྱི་དབྱིད་འབྲིང་པོ་འབྲུག་གི་ཁྲ་བ་སྟེ་བོད་
ཁྲ་གཉིས་པ་དང་། ཞིང་འབྲོག་ཀྱི་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་དབྱར་ཐ་སྟེ་བོད་ཁྲ་བྲུག་པ་ལ་ཟེར།
ཡོས་ར། ཤིང་ལས་བརྩོས་པའི་གཞིང་པ།

ཡོས་རལ། ལག་བསྐྱོར་རང་འཐག་ཏུ་བཏགས་པའི་ཅུ་པ་ཤོ་བོ་ཞིག

ཡོས་ལོ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་དེ། ལོ་འཁོར་བ་ཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་རེ་བོང་ལ།

ཡོས་རྩལ། རྩོམ་ཅུ་པ་བཏགས་པའི་ཡོས།

གལ་གྱི་སྒྲིག་པ་ཀྱི་རིགས་ཤིག་མདོ་དབྱུག་མཐོ་སྒྲིང་ཁོ་ནར་གནས་པའི་འོ་འཐུང་སྒྲིག་
ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་མངལ་སྒྲིམ་ཀྱི་ཡུན་ཚད་ཆེ་བ་དགྲུ་ཡིན། གཟུགས་བོང་ཆེ་ལ་གང་
སྒྲིག་སྒྲུབ་པ། ཤིང་གཟུགས་ཆེ་བ། སྤྱི་རིང་སྤང་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་རིང་ལ་ཅིད་པ་དང་། སྤང་
བ་ལ་འཁོར་ལུ་ཟེར། འཕྲོག་པའི་སྒྲེལ་འཕྲེན་ཀྱི་ཉེན་གཞི་གཙོ་བོ་ཡིན། མོ་རིགས་ལ་འབྲི་ཟེར།
དགྲུན་དུས་འཕྲོག་པའི་བཟང་ཆས་ཀྱི་ཤིང་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། ② [མདོན་འོག་རྒྱུད་]

གལ་གྱི་གལ་གྱི་བཀས་པ་ལ་གོ་བ་ཟེར། སྒྲོ་བ་སོགས་ཁྱུག་སྟོང་དང་། ལྷུ་གེ་དོག་ལ། གོ་བའི་
གདན་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ཡིན།

གལ་གྱི་བཀལ་མཆོ། མཆོ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་མགོན་རྫོང་གི་དབྱུག་ཁུལ་དུ་ཡོད།
གལ་གྱི་འཁྲབ་དགོན། མིང་གཞན་གལ་གྱི་འཁྲབ་རེ་བོ་མདངས་ལྡན་ཟེར། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་
དང་འདེབས་ལོ་མ་གསལ། ཡི་དམ་འདོག་བ་པ་མཆོག་དང་། ཆོས་སྟོང་བྱུག་བཞི་པ་ཡིན་
འདུག་པས་སྒྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ངེས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ནག་ཁུ་ས་ཁུལ་
འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གལ་གྱི་གྲུ། གལ་གྱི་ལོ་རྒྱུད་གི་སྤྱི་མིང་སྟེ། གལ་གྱི་སོ་གཉིས་དང་སོ་བཞི་སོ་དྲུག་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན།
གལ་གྱི་རྫོང་། ① འཕྲོང་། ② གལ་གྱི་མ་དུལ་བ།

གལ་གྱི་སྒྲིག་གལ་གྱི་བསྟན་རྒྱུ་འཁྲུག་སྒྲིག་གལ་གྱི་འཁོར་བཅས།

གལ་གྱི་ལོ། ① གལ་གྱི་གི་ལོ་དཔལ་ལ་ཟེར། ② མི་ལྟོ་དན་བཟང་བཏུང་མང་པོ་བྱེད་མཁན་ལ་མིང་
དན་དུ་གལ་གྱི་ལོ་ཟེར།

གལ་གྱི་སྒྲིག་གལ་གྱི་སྒྲིག་པ་དང་། བྱིས་པའི་སྒྲིག་ཆད་ཅིག་གི་མིང་དང་གཉིས་ལ་
འཐུག་པས་སྒྲིག་པ་ཐོབ་ཏུ་ཤིང་པར་བྱའོ།

གལ་གྱི་གྲུ་བ། གལ་གྱི་གདོང་དཀར་པོ།

[illegible]

གཤམ་མཐོ་རྒྱ་རྒྱ་བ། རེས་མག་འུ་ནས་འཆར་བའི་གཟམ་ཞིག་གི་མིང་། ལྷ་ཤེན་གྱིས་སྤུལ་
བར་གྲགས།

གཡག་རྒྱ ① གཡག་གི་རྒྱ་མ། ② རྒྱ་བཞིན་སྤང་བའི་གངས་གཡག་གི་རྒྱ་མ།

གཡལ་མ་ཙེ། གཡལ་མ་གྲུ་དང་དོན་གཅིག་

གཡག་ཆད། གཡག་ལ་ཁལ་བཀལ་ཏེ་ཐག་རིང་དུ་འགྲོ་སྐབས་གཡག་དཀའ་ཆེན་མ་ཐང་ཆད་དེ་
འགྲོ་མི་ཐུབ་པར་གྱུར་པའི་དོན།

གཡག་ཆད་ལ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོར་ཁུལ་གྱི་ཁོ་ཅོ་རྩོད་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག

གཡལ་གྱིས། བ་གཡལ་དང་མ་གྱིས་ལེ་ཡིན་པའི་བྱ་ལ་གཡལ་གྱིས་བེད།

གཤམ་སྒྲིབ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་པོ་མི་གསལ། སྐད་མཐའ་དགོ་ཡུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྤང་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། གཤམ་ཐེང་།
གཙང་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་སྟོད་གཤམ་གླེ་ས་ཁུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཐེང་མ།

གཡག་ཐོད་ཁ་ལེག། ལྷ་སའི་ཉི་འདབས་བྱང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང།

གཡག་སྒྲེ། གཙང་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་གཡག་སྒྲེ།

[illegible]

རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་ཐུན་གཅིག་ཞུས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ཐོས་པའི་ཐོག་མ་ཡིན།དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རྟོགས་
 ཐུན་རིན་སྟོན་པའི་མདུན་ནས་བོད་ཡིག་མ་གྱི་ཀ་ཁ་སོགས་སྟོང་པའི་འགོ་ཚུགས་རྫོང་གདན་པ་
 དར་བཅོན་གྱི་མདུན་དུ་བོད་ཡིག་སྟོང་སྟེ་དང་འཇམ་དཔལ་མཆན་བཟོད།འཇམ་དབྱངས་
 བསྟོད་པ།གཏོར་མ་བརྒྱ་ཅ་སོགས་སྟུངས་པར་མ་ཟད།འདུལ་མཛོད་ཀྱི་གཞུང་ནུམས་ཀྱང་ཅི་
 རིགས་ཤིག་ཐོས།མཁན་ཆེན་འོད་འབྱུང་གི་སྟུན་སྤར།ཁ་ཆེན་རིན་འབྱུང་གིས་ལས་སྟོབ་དང་
 ལུང་གིག་པས་གསང་སྟོན།དེ་མིན་དགེ་འདུན་བྱངས་ཆོད་དབུས་སུ་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་དགེ་
 སྟོང་གི་སྟོམ་པ་ལེགས་པར་མནོས་ཏེ་བསྟུང་བྱ་མཐའ་དག་མིག་འབྱས་ལྟར་བསྟུངས།མཁན་
 ཆེན་དེ་ཉིད་ཀྱི་མདུན་མི་གཡོ་བ་དཀར་པོའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་འདུལ་བའི་སྟོར་བཅས་ཟབ་ཆོས་
 མང་པོ་ཞུས།གཞན་ཡང་བྲག་ཅ་ཆུ་ལ་རིན་དང་།གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན།རྫོང་གདན་གཞོན་ཆུ་ལ་
 སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བཅུ་ལྷག་འགར་བསྟེན་ནས་མངོན་པ་གོང་འོག་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་པའི་སྟོང་འཇུག པར་བྲིན།དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སོགས་མདོའི་སྟོར་མང་པོ་གསན་
 ཅིང་། གསང་སྟུགས་སྟོར་ཡང་བྲིན་རྒྱབས་འཕོ་བ། མཁའ་འགྲོ་རྟོའི་བཅུད་ལེན། གུ་རུ་རྟ་
 མགྲིན་དབང་བསྟར་སོགས་དབང་ལུང་ཁྱིད་མཐའ་ལས་པ་ཞུས། ཁྱད་པར་དུ་ཀམ་པ་གསུམ་
 པར་རང་བྱུང་རྟོ་རྟོ་ཞི་ཁོང་གི་སྒྲ་མ་གཅི་པོ་ཡིན་ཞིང་། རྟོ་རྟོ་བྱུང་རྟོ་རྟོའི་བསྟོད་པ་སྟུན་དག་
 གིས་བརྒྱན་པ་ཆོགས་བཅད་ཤིན་ཏུ་སྟུན་པ་དང་རང་བྱུང་རྟོ་རྟོའི་སྐྱབ་ཐབས་དངོས་བྱུབ་ཀྱི་
 མཆོ་ཞེས་པ་བརྟམས། ཁོང་གི་སྟུན་སྤར་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཟབ་ཆོས་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོ། པག་
 མོ་བདེ་མཆོག་དང་རྟོ་རྟོ་འཇིགས་ཀྱི་ད། རྟོ་རྟོ་ཆོས་བྱུག་དང་བྲག་ཆེན་སྟུན་ཅིག་སྟེ་སྟོར་
 སོགས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྱིད་ཆ་ཆོང་ཞུས་ཤིང་སྒྲ་མའི་སྟུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བུམ་པ་གང་ཤོའི་ཆུ་ལ་
 ཀྱིས་མནོས། ད་དུང་བཟད་དོན་རྩ་ལ་རྟོའི་མའི་ཆོས་སྟོར་དང་། རྩ་མིང་ཉའི་མདུན་ས་སྐྱ་བའི་
 ཆོས་སྟོར། རྒྱ་སྟོམ་རི་པའི་མདུན་གཅོད་ཀྱི་སྟོར་བཅས་ཞུས་པར་མ་ཆད། དགྲུང་ན་མཐོན་
 བོར་ལེབས་སྐབས་ཀྱང་བྱུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་ཆོས་གསན་པའི་ཆེད་དུ་བོད་འོད་སྟུགས་ལས་
 རྣམ་རྒྱལ་དང་རྟོ་རྟོ་བཟང་གྲགས་པ་བཅས་ལའང་ཆོས་འབྲེལ་འགྲུལ་གསན། མདོར་ན་དེ་དུས་
 ཀྱི་བོད་ན་མཁས་དབང་མཆོམས་དགའི་ཞབས་པད་བསྟེན་ཏེ་སྟུན་དག གསོ་རིག ཆོད་མ།

གཤམ་གཉེ་རམ་པ་ལ། གཅད་མོང་ཁུལ་གཤམ་གཉེར་ཡོད་པའི་མི་ཆེད་སྟོབས་འབྱོར་ཆེ་བཞིག་རྗེས་
སྟོབོད་ཉེ་བ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་སྤྱི་ཁྱེད་ལ། དེ་སྟོན་ན་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྟོབས་སྟོར་
ལས་འགྲུལ་དུ་རམ་པ་ཞེས་པའི་ཁང་བ་ཡང་ཡོད་པ་དེ་ཤོ།

གཡག་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཁང་དམར་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཡོད།

གཡག་ལག་ཕྱོགས་འགོ་སྐབས་གཡག་པ་མི་གཅིག་གིས་བདག་བརྩུང་བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་གྱུགས་ཉི་
ཤུ་ཐམ་པ།

གཡག་རྒྱ། གཡག་གི་རྩ་ཅོ།

གཡག་ཤ གཡག་བསད་པའི་ཤ། འགྲོག་པའི་བཟའ་ཆས་ཅོ་པོ་ཞིག

གཡག་ཤད། འོ་གསུམ་ལོན་པའི་གཡག་ ལུང་པ་ཕུ་ཐུང་གི་ཆད་ཅམ་ལ། ཨ་བྲག་ལག་ཤད་ཅམ་གྱི་ཆད།

གཡག་ཤི་འགྲོང་ཆད། ལྷ་ཚུགས་མཐར་སྒྲེལ་བྱས་པའི་དཔེ།

གཡག་ཤུག་སྤོང་པོ་ཐུང་ཞིང་ཆེར་མ་ཅན་གྱི་ཤུག་པ།

གཡག་བཤར། གཡག་བསད་པའི་དོན། བོད་སྐད་ཡོངས་གྲགས་གཡག་བཤར་ཟེར་བ་ལས་གཡག་
བསད་ཟེར་སྒོལ་མེད།

གཡག་བཤས། དགུན་དུས་བཟའ་ཆས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཤར་རྒྱུ་འི་གཡག་ལ་གཡག་བཤས་ཟེར།

གཡག་ཨ་ཡུ། རྩ་ཅོ་མེད་པའི་གཡག

གཡང་། ① དཔལ་འགྱུར་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པའི་ཕུའམ། བཅུད་དམ། བསོད་ནམས། གཡང་
འགྲུགས་པ། གཡང་ཤོར་བ། གཡང་བཀུག་སྟེ་ཁུག་པ། གཡང་འབོད་ཆོག་གཡང་སྐྱབ་པ། ཁ་
སྤྱོད་པའི་གཡང་འབོད། ལག་སྤྱོད་པའི་བྲག་རྒྱ། ② གྲོག་རོང་གཟར་པོ་སོགས་ལྷུང་ཉེན་ཆེ་བ་
ཡོད་ས། ཉེས་ཅན་གཡང་སྐྱར། མིག་ལྡན་གཡང་མཆོང་།

གཡང་སྐར་གཉིས། དཔྱིད་ཚུགས་དང་སྟོན་ཚུགས་རྩེས་ཀྱི་ས་པོ་ལྷ་པའི་ཉེན་ཏེ། ཞིང་པར་འདེབས་
དང་སྟོན་ཐོག་རྒྱར་སྤྱད་ཀྱི་ཉེན་འབྲེལ་སྒྲིག་པའི་ཉེན།

གཡང་སྐྱར། གནའ་པོའི་ཁྲིམས་གཅོད་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། མི་གསོན་པོ་གཡང་ས་ནས་གཡུགས་པ།

གཡང་དཀར། ①[མངོན་ཤུག] ② ཤུག་གི་ཆིག་རྒྱན་སྟེ། ལྷན་དག་གི་སྐབས་སུ་གཡང་དཀར་ཤུག་
དང་ཤུག་གཡང་དཀར་གང་བདེ་སྐྱར་ཆོག

གཡང་ཁ། ① གཡང་གཟར་པོའི་མཐའ། ② གཡང་སྐམ་གྱི་ཁ། གཡང་ཁ་བསྐྱམས་པ། ③ བསོད་
ནམས་སམ་བཅུད་ཀྱི་ཆད།

གཡང་ཁང་། གཡང་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཁང་པ་ལས་གཡང་སྒྲུབ་འཇུག་པའི་ཁང་པ།

གཡང་ཁུག ① གཡང་བཀྱག་ནས་ཁུག་པ་སྟེ་བསོད་ནམས་སམ་བརྟུང་འཕེལ་བ། ② གཡང་རྩས་
སྒྲུབ་པའི་ཁུག་མ།

གཡང་ཁེའུ། རྒྱ་ནག་སྐད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་གཡང་འི་མིང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན།
ལུག་ཆེལ་ཞེས་འགྱུར་ཏེ། སློབ་དཔོན་རྒྱུ་ཆེན་ཀ་རས་མཛད་པའི་རིན་ཆེན་བརྟག་ཐབས་པད་
དཀར་རྩལ་པོ་ལས། དཀར་པོ་ཤས་ཆེར་གཡང་ཁེའུ་ཞེས་འདོད་དེ། དེ་ཉིད་བསྐྱར་ན་ལུག་གི་
ཆེལ་བྱར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གཡང་མཁར་མོ། རིན་སྒྲུངས་རྫོང་ལ་ཡོད་པའི་བྱ་འདུལ་འཛིན་གྱི་འཁྲུངས་ལུལ་གཡང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།
གཡང་ཀན། ① གཡང་མ་ཉམས་པའི་ཀན་པོ། ཁའོ་ཞིང་བཀ་ཤིས་པའི་མིང་དོན། ② ལུས་སྐད་དུ་
བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

གཡང་སྐམ། གཡང་འབོད་སྒྲ་མས་གཡང་འགྲུགས་བཏོན་ནས་གཡང་རྩས་རྣམས་སྐམ་ནང་དུ་རྒྱས་
བཅུབ་སྟེ་རྒྱ་ཁོར་འཕེལ་ཐབས་བྱེད་པར་དམིགས་ནས་ཡར་རྟེན་མཆོད་པའི་གནས་སུ་བཞག་
པའི་སྐམ་ཞིག

གཡང་ཁྱོད་རལ་བ། [ལུལ་]བསོད་ནམས་ཅན་གྱི་མི་ཀན་ཤི་བ།

གཡང་སྒྲོམ། གཡང་སྐམ་དང་འབྲ།

གཡང་འགྲུགས། ཟས་ཁོར་ལོངས་སྒྱོད་འགྲུགས་བྱེད་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག

གཡང་འཁོས། བེའུ་རྩེད་བཅུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཞིག

གཡང་ཆགས་པ། ལུན་སུམ་ཆོགས་པའི་བརྟུང་དང་ལྡན་པ། གཡང་ཆགས་པ་རྒྱ་མཆོད་ཁོར་བྱ་འབྲ།

གཡང་མཆོངས། མིག་ལྡན་གཡང་མཆོངས་ཞེས་ཤེས་བཞིན་དུ་ལས་དན་པའི་རིགས་ལ་འཇུག་པ།

གཡང་འི། ① རྫོང་རིགས་རིན་པོ་ཆའི་གས་ཤིག་གཡང་འི་དཀར་པོ། གཡང་འི་སྒྲོ་རྒྱུ། གཡང་འི་
སྒྲོན་པོ། གཡང་འི་ལྗང་གྲ། གཡང་འི་ནག་པོ། གཡང་འི་ཡག་པོ། གཡང་འི་དཀར་ཡོལ། ས་
མག་རིལ་པོ་ལས། གཡང་འི་དུམ་བྱ་དགལ། ② ལུག་གི་ཚུལ་བྱ་ཡང་ཟེར། སྐན་རིགས་ཤིག་
རྒྱས་པས་གཟའ་ནད་དང་། ཅད་ཀར་གྱི་ནད་ལ་པན།

གཡང་རྟེན། ལུན་ཆོགས་སམ་བསོད་ནམས་ཀྱི་བརྟུང་འཁོར་སའི་ཇས། རྒྱལ་པོ། མི་ཆེན། ལྷ་
དཔོན་སོགས་མི་བསོད་ནམས་དང་དབང་ཐང་ཅན་གྱི་ལག་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱ་ཇས།

གཡང་བྱ། གཡང་ཉིའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག

གཡང་དར། ① གཡང་མདར་གདགས་བྱའི་ཁ་བཏགས། གཡང་དར་ཁ་བཏགས། ② གཡང་ཇས་
ཀྱི་གོར་དར།

གཡང་འབྲ། ལུང་ཟད་ལེགས་པོའི་དོན་སྟེ། ལས་ཀ་གཡང་འབྲ་ཐོན། ཆོང་བ་དེས་ཆོང་གཡང་འབྲ་
ཐོག་འགྱ། མི་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གཡང་འབྲ་འགྱ། ཞིང་ནང་ལོ་རྟོག་གཡང་འབྲ་སྟེ་འགྱ་ལྟ་བུ། ལྟ་
སའི་ཡུལ་སྐད་ཨོ་བ་ཙམ་འདུག་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག

གཡང་མདའ། གཡང་ཇས་ཀྱི་མདའ།

གཡང་བུམ། ① ས་བརྟུང་བུམ་པ། ② གཡང་ཇས་འཕྲུག་སྟོད་དམ། འོར་གཡང་བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱ་
བསྐྱམས་ཐེན་པའི་བུམ་པ།

གཡང་ལྷ། ལུས་ལ་མི་གཞོད་པའི་སྟེའི་ལྷ་པ།

གཡང་བྲ། གཡང་ཇས་ཀྱི་བྲ།

གཡང་མོ། གཡང་དཀར་དང་དོན་གཅིག

གཡང་ཅེ། གཡང་གི་ཅེ་མོ་སྟེ་ཉ་ཅང་ཡག་པོ། གཡང་ཅེའི་སྐྱང་ལ་ཡས་སྟོན།

གཡང་ཇས། དེན་པོ་ཆེའི་རིགས་དང་འབྲུ་སྟེ་སོགས་གཡང་ཇས་སྤྱིའི་མིང་། ཞིབ་བ་ལྟ་མོ་དབལ་
ཆེན་མའི་གཡང་སྐྱབས་ཆོག་ལས་གསལ།

གཡང་གཞི། ① གཡང་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོག་གཏོང་སྐྱབས་མཆོད་ཁྱིའི་ཐོག་ཏུ་གཏོང་ཡས་ཀྱི་གོས་ཆེན་
སོགས་རས་གཞིའི་རིགས་ཀྱི་མིང་། ② སོག་ཆགས་ཀྱི་མགོ་སྐྱག་གི་པགས་བ་ཆ་ཆང་ཡོད་
པའི་པགས་གདན། ③ གསང་སྐགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་མི་སྐྱགས་སྐྱབས་བལུས་ཆ་ཆང་གི་མིང་།

གཡང་བཞག་གཡང་ག་དང་འབྲ།

གཡང་ཟ་བ། འཛིགས་སྤང་སྟེ་བ། ཉེན་ཁའི་གནས་དང་འཕྲད་དུས་གཡང་ཟ་བའི་རྣམ་པ་མི་སྟོན་པ།

གཡང་གཟའ། གཟའ་སྟེན་པ།

[illegible]

གཡལ་གཤེད་གཡལ་གཤེད་མཛོད་གཡལ་གཤེད་། ③ འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ལྷ་གྲུ་
རྣམས་ཐལ་བའི་ནང་དུ་གཡལ་བ་ནས་གོས་བཅོག་པར་བྱས་འདུག འབྲུ་བོད་དོལ་རྣམས་འདས་
ཐབ་ཀྱི་ཁྱོད་དུ་གཡལ་བ་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུ། དར་སོགས་གཡུག་ནས་འགྲུགས་པའི་དོན། དཀར་
དཀར་གཡལ་གྱིས་སྒྲུབ་འབྲེན་ན་ལྟ་བུའོ།།

གཡལ་བ་ཁྱུལ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་sector ཟེར།

གཡལ་བ་ཁྱུལ་ཆག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་bad sectoring ཟེར།

གཡལ་བ་འཁོར། བྱ་གཡལ་བ་འོག་གི་བར་བྲམས། མོ་བྲང་མོ་ཏ་ལའི་ཐོག་ཅིའི་གཡལ་བ་འཁོར་ན་ལྟེན་པས་
བྲིས་མང་པོ་བྲིས་འདུག

གཡལ་བ་དར། ① གཡོལ་བའི་མ་འོངས་པ། ② [ཡུལ]འབྲུ་སོགས་འབྲུག་སྟེ་རུག་རུག་བཟོ་བྱེད་ཅིག་
གཡལ་མོ། འདི་རུ་འོག་ཅེས་པའི་བརྟུག་ཏོང་བའི་དར་ཆ་དང་ལག་པ་སོགས། ཁྱོད་ལ་གཡལ་བ་མོ་
འདེབས་མི་རེད། ཆགས་སྒོ་རིན་གྱིས་ཉོ་མི་རེད།

གཡལ་བ་གཡུག་ ① གཡལ་བ་མོ་གཡལ་བ་ཅིང་གཡུག་པ། ལག་པས་མེ་ཏོག་གི་ཚུན་པོ་བཟུང་ནས་གཡལ་བ་
གཡུག་རྒྱབ་པ། ② ཚུར་འོག་ཅེས་པའི་ལག་བརྟ།

གཡལ་བ་གཡོལ། གཡལ་བ་མོ་གཡོལ་རྩལ།

གཡལ་བས། སྦྱིབས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་གཡལ་བ་ཀྱི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་

གཡལ་བས་རྒྱུད། མཐོང་རྒྱུད་ངམ་སྤང་རྒྱུད་སྟེ། ལྷ་སའི་པལ་སྤྱད།

གཡལ་བས་པ། གཡོལ་བའི་འདས་པ།

གཡམ། ཞར་རམ་ཞོར་རམ་རྩེས། གཞན་གྱི་གཡམ་ལ་རྒྱག་པ། ཆོག་གི་གཡམ་ལ་རྒྱག་པ། ཆོག་
གི་གཡམ་ལ་མི་རྒྱག་པར་དབྱེད་པར་བྱ།

གཡམ་རྒྱག་ མ་ཏྲག་པ་རང་ག་དུ་རྒྱག་པ།

གཡམ་པ། རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་རྟོལ་པ། གཡམ་སྒྲོམ། རྟོ་གཡམ་པའི་སྟེང་ལ་མ་ཉི་བཞོས་པ།

གཡམས་བྱ་ཆེན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡམས་ ① འི་མ་སྟེ། ལྷགས་ཟངས་སོགས་ཀྱི་ངོས་ལ་ཆགས་པའི་ནག་ནོག་ དཀར་གཡམས་ གཡམས་
བརྒྱབ་པ། གཡམས་ཆགས་པ། གཡམས་ལང་པ། ཏུ་ཡང་གི་གཡམས་བསངས་པ། ལྷགས་གཡམས་སྟོན།
ཟངས་གཡམས་དུག་ནས་མཁའ་གཡམས་དག ② བག་གས་ཞད། འཁོར་གཡོག་གི་གཡམས་འི་བོ་བ། མི་
ངན་བྱལ་པོར་བསྐྱོས་ན་སྟེ་འུའི་གཡམས་ ཆས་པ་སོག་པའི་གཡམས་བྱུང་པ། གནས་བྱངས་སོ་ཡོང་
གཡམས་འདུག་ཐན་པ་གཏང་གཡམས་གསལ་པོ་ཤར་པ། འཆི་འགོ་བའི་གཡམས་ ③ རྩ་རིའི་མིང།
གཡམས་སྐད། ལྷགས་རིགས་ཀྱི་ཡོ་བྱང་སྟེང་དུ་བསྐྱས་པའི་སྐྱམ་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁོ་ཟངས་ལ་གཡམས་སྐད་
བཏང་ཞེས་པ།

གཡམས་ཀྱི། སྟོ་སྟོན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོད་མཁྱིམ་རྒྱས་པ་ཞི།
མཁྱིམ་ནང་གེན་དུ་སྐྱུག་པ་དང་། ལུར་དུ་བཤལ་བ་སོགས་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁྲག་
དར་ཡ་ཀན་དང་། གངས་ཀྱི་ལྟ་མོ། རྒྱལ་པོ་ཁྲོ་བསེལ། དར་ཡ་ཀན། བདུད་རྩི་རབ་བསེལ།
གཡམས་བཅུད་བཅས་སོ།

གཡམས་ཀྱི་མ། མཁྱིམ་ཆད་སེལ་པའི་སྟོ་སྟོན་ཞིག

གཡམས་ཀྱི་མོ། ཁ་མཐོའི་བྱང་ལྟས་ཀྱི་རྩ་དང་རྩོག་སེལ་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་། ཅ་བ་སྤལ་ཞིབ་པ་རྒྱས་
ཐན་ཅན། སྤལ་ཞིང་མཉེན་ལ་སྟེ་བའི་ངར་པ་ལྡང་དཀར་རྒྱན་པོར་སྟེ་བའི་ངོས་ལོ་མ་ལྡང་སྐྱུག་
དང་ལྡང་སེར་ཅི་རིགས་རྒྱུད་དུ་མཐུག་ཅིང་འཇས་ལ་འོད་དང་ལྡན་པ། མཐར་ཉག་རྒྱུད་ཅན་
སྟོགས་གསུམ་ནས་རེས་མོས་སྟེ་བསངས་པའི་རྩེར་མེ་རྟོག་བཞད་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་སུ་བྱུབ་
པ། མེ་རྟོག་སེར་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱུད་པ། འདབ་མ་ཐུང་ལ་མཐུག་པ་བཞི་རེ་ཅན། རོ་ཤིན་ཏུ་ཁ་བ་
འདི་ལ་མེ་རྟོག་གི་ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་རིགས་ལྡ་ཡོད་པར། ཐན་དུ་སྐྱར་བྱེད་ལོ་མ་སྟེ། ཁྲོ་བ་
པ་~ འབར་བཏུས་ནས་སྟོ་ཆོལ་དམའ་པའ་དང་བསེལ་སྐྱམ་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་
བསེལ། ལུས་པས་མཁྱིམ་ཆད་སེལ་ཞིང་མཁྱིམ་པ་རྒྱས་པ་ཞི་བ་དང་། ལུར་དུ་སྟོང་ཞིང་ཡང་
ན་སྐྱུགས་པར་བྱེད། འདི་མཁྱིམ་པའི་སྟོན་མཆོག་རྒྱ་མེད་ཡིན།

གཡལ་ཁོད། རྫོག་ཡམ་ཡོད་པའི་རིམ་ཁོད། གཡལ་ཁོད་དང་གངས་ཁོད་འགྲིམས།

གཡལ་མཁའ་བ། ཟ་འབྲུག་གི་ནད་ལ་ཕྱར་ཕྱར་བཏང་ནས་མཁའ་གསལ་པོ་ཆགས་པ།

གཡལ་གྲོ། ཨ་བེ་ཏཱ་ཡི་མིང་གཞན་ཞིག

གཡལ་སྒྲོག ① རེག་ནས་གདམོ་སྒྲོང་བ་དང་གཤམ་སྒྲོག་པ། ② གཡལ་རིམ་ལས་སྒྲེས་པའི་སྒྲོག་པ།

གཡལ་བརྒྱབ་པ། ཟངས་ཀྱི་ལོགས་སུ་དྲེག་སྒྲོན་པོ་ཆགས་པ་དང་། ལྷགས་ཀྱི་ལོགས་སུ་དྲེག་
དམར་པོ་ཆགས་པ་ལ་བཅད་ཞེས་སོ་སོར་དབྱེ་དགོས་ཀྱང་། གཡལ་ཞེས་ལྷགས་རིགས་སྤྱིའི་
དྲེག་གི་སྤྱི་མིང་ལའང་གོ་དཔེར་ན། ལྷགས་གཡལ་སྒྲོན།

གཡལ་རྒྱ། ① གཡལ་རིམ་ལས་འབབ་པའི་རྒྱ། ② འདོད་པའི་ཆགས་པ་རྒྱས་ཏེ་མཚན་མའི་ཁར་རྒྱ་
ལངས་པ། འདོད་ཆགས་འཁྲུགས་ཆེ་འདོམས་ནས་གཡལ་རྒྱ་ཁོལ།

གཡལ་དག་པ། ① ཟངས་ལྷགས་སོགས་ཀྱི་གཡལ་དག་པ། ② སྒོ་ཕྱར་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་དག་པ།

③ ཏམ་མཁའ་ལ་དུ་བ་དང་སྒྲིན་བ་ཐལ་བ་སོགས་མེད་པ།

གཡལ་དང་སྤང་གི་མཚམས། གཡལ་རིམ་དང་སྤང་རིམ་མཚམས་ཞེས་པའི་དོན། བོད་རིགས་ཀྱིས་
ས་གཤིས་རོ་བོའི་ནམ་གངས་འབྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་སྐབས་བདེ་བ་ཞིག་སྟེ། རི་ལ་རྩ་རི།
གཡལ་རི། སྤང་རི། ཉགས་རི། བྲག་རི། གངས་རི་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད། མགུར་མཁའ་ཤས་
ནང་ལ་ཆིག་སྒྲོར་སྒྲོན་པ་འདི་ལྟར། བཏུང་བ་འབབ་རྒྱ་བསིལ་མ་དེ། ། འབད་ཅིང་རྩེ་བ་མི་
དགོས་པར། གཡལ་སྤང་མཚམས་ནས་རང་རྩོལ་བྱུང་། སོས་འཐུང་སྒྲོམ་པའི་གཏུང་བ་སེལ།
ཞེས་དང་ཡང་། ལྷ་བྱ་གོང་མོ་ཡིད་འོང་གིས། ། གཡལ་སྤང་ཁོད་ནས་རྩ་རྒྱང་བཅལ། རྒྱན་དུ་
གངས་གཡལ་འཛུགས་ན་བསྟན། ཅ་ཕུན་ཁོད་ན་སྒྲོན་སྒྲོན་བསྟན། ། ཞེས་སོ།

གཡལ་དུག ཟངས་གཡལ་སོགས་ལས་བྱུང་པའི་དུག

གཡལ་རྫོ། རིམ་གངས་རི། གཡལ་རི། རྩ་རི་སོགས་ཡོད་པ་རྫོག་ཡམ་ཡོད་པའི་རིམ་གཡལ་རི་དང་
རང་བྱུབ་ཀྱི་རྫོག་ཡམ་ལ་གཡལ་རྫོ་ཟེར།

གཡལ་དྲངས་པ། ཏམ་མཁའ་གཡལ་དྲངས་པ་ཞེས་གནས་གཤེར་བ།

གཡལ་ནད། ① གཡལ་པའམ་ཟ་འབྲུག་གི་ནད། ② ཟངས་གཡལ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་མོ་ནད།

གཡལ་སྤང་། གཡལ་རི་དང་སྤང་རི། གཡལ་སྤང་ལ་གནས་པའི་རི་དྲགས།
གཡལ་པག་འགལ་བ། གཡལ་བཟང་པ་ནི་སྤར་རྒྱལ་བྱ་བྱ་ལ་བྱའི་དུས་སུ་པག་མོ་བྱ་པའི་སྤོང་སྤོར་
ལ་གཏོགས་ཀྱང་། རེས་སུ་གཡལ་བཟང་པ་པག་བྱའི་བཞོད་ལོག་ཏུ་མི་སྤོང་པར། མོན་ལུག་
མགོ་སྤེང་ཚུན་ཆད་གཡལ་བཟང་པས་བདག་ཏུ་བརྩུང་བར་ཁྱིད་པོན་དོན་དཔལ་གྱི་སྐབས།
དཔོན་ཀན་ཨ་པོ་དང་། དཔོན་གཞོན་ཚུལ་གྱིས་འགོ་ཁྱིད་པའི་པག་བྱའི་དཔག་དབྱང་གིས་
མོན་ལུག་མགོ་སྤེང་ཚུན་ཞི་འཇགས་གཏོང་དགོས་བྱུང་། དེ་ནས་བརྩུང་གཡལ་པག་གཉིས་
འགལ་བར་བྱུང་། བར་སྐབས་སུ་པག་མོ་བྱ་པའི་ཁྱིད་པོན་མང་པོ་ཞིག་ནག་ཆང་དོན་དུ་གཉེར་
བཞོན་པའི་དབང་དུ་སོང་སྟེ། པག་བྱའི་སྤེང་ལོ་འཛིན་ཚུལ་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་དང་
བསྐྱེད་ནས། གཡལ་བཟང་པས་ཁྱིམས་མ་སྐྱེད་དང་དབྱང་ཤེད་ཉིས་སྐྱགས་གྱིས་པག་བྱའི་
ཁོངས་ནས་བྱར་འབྱུང་བྱས་ཏེ་རང་རྒྱ་འཕེར་པའི་ཁྱིད་པོན་ཞིག་ཏུ་ཆགས་སུབ་པར་བྱས་པ་
མ་ཟད། ད་དུང་པག་བྱའི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཡུལ་གཞིས་འཕྲོག་གང་སྐབ་བྱས། ལྷག་པར་ཁྱི་
དཔོན་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་པག་བྱའི་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནད་ཆེ་བ་གོ་མལ་བསྐྱེད་ལ་བ་
དང་། འབྲས་མོ་ལ་སོགས་པ་གཡལ་བཟང་པས་འཕྲོག་པ་བཅས་གཡལ་པག་གཉིས་པོ་འགལ་
བ་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་ཞིག་བྱང་ཡོད་པ་དེར། ཏ་སི་བྱང་རྩལ་རྒྱལ་མཆོན་ཡན་ལ་གཡལ་བཟང་པ་
ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ་ཞིག་དང་། པག་མོ་བྱ་པ་པམ་ཉིས་སོང་བ་ཞིག་བྱང་ཡོད། བྱང་རྩལ་རྒྱལ་
མཆོན་པག་བྱའི་ཁྱིད་པོན་བྱས་པ་ནས་པག་མོ་བྱ་པ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་ལ། སྐབས་དེར་
ཁོང་གི་ཨ་ཁུ་རྒྱལ་མཆོན་སྐབས་ཀྱིས་ཁྱིམས་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་འཛིན་ནའང་ལུགས་
གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་གང་གི་ཐད་ནས་ཀྱང་འཛོན་ཐང་ཞན་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཆ་
སྤོང་ཆོད་མི་ཐེན་པར་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མ་བཅིས་པར་རང་སྤང་གང་ཤར་
བྱས་པ་སོགས་ལ་བཞེན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༣༥༥ལོའི་རྒྱ་བ་བརྒྱད་པར་ཁྱིད་པོན་
གནས་དབྱུང་བཅས་། དེ་ནས་བྱང་རྩལ་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱིད་པོན་གྱི་གོ་སར་བསྐོ་བཞག་དང་
འབྲེལ། ཅན་དན་དཔར་པའི་ལས་ཐམ་ཡང་ཐོབ། ལོ་དེའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆེས་བཅུ་ཉིན་སྟེ་
གདོང་ཅིས་སྤངས། འཕྲོངས་རྒྱས་པ་ཉོར་གཞོན་ཏུ་བཟང་པོ་གཉེར་པ་བསྐོ་བཞག་བྱས། རང་

ཉིད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀ་རྣམས་ཉམས་གསོ་དང་། ཡུལ་སོ་སོར་སྤོང་བུ་བཅུགས་ནས་
སྦྱེད་ཆའ་བཅོ་བ་དང་། བྲམ་ཚུལ་སྤྱོད་ལ་ཟམ་ཆེན་འཇུགས་པ། མཁར་རྫོང་རྒྱུད་པའི་ཉམས་
གསོ་བ་དང་སྤེ་གདོང་ཅེའི་ཕོ་བྲང་རྒྱ་བསྐྱེད་བཅས་བྱས། དུས་མཚུངས་སུ་ཁྲལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མི་
སེར་གྱི་ཁུར་སོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ་སོགས་གསར་བཅོས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་ཙམ་བྱས། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་
མཁུན་དཔྱོད་རབ་ཏུ་ཡངས་ཤིང་། ཞི་བླག་གི་ཐབས་ཤེས་གང་ལ་འདར་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཁྱི་
དཔོན་དེ་ཉིད་ལྷག་པར་དུ་སྤིང་གི་ལས་དོན་ལ་འཛོལ་ཐང་ཏུ་ཅང་ལྷན་པས། ཁྱིམས་དཔོན་གོང་མ་
རྒྱལ་མཆོན་སྤྱབས་ཀྱི་དུས་སུ་གཡལ་འབམ་པས་བྲག་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས་པག་གྲའི་མངའ་
འབངས་ཁྱིས་དུད་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ས་ཞིང་བཅས་ཉམས་བཟུང་བྱས་པ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ཁྱི་དཔོན་བྲང་རྒྱལ་མཆོན་ཁྱི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་འབངས་
ས་ཞིང་དང་བཅས་པ་རྩྱུར་རྒྱུད་པས་སྤྲོད་ཡང་གཡལ་པག་བར་ཁ་མཚུ་ལངས། དུས་དེར་ཆའ་
པ་ཁྱི་དཔོན་གྱིས་གཡལ་འབམ་པའི་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱེད་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྲང་བདེན་མ་
བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཞིང་རྒྱ་ཁོར་རྣམས་གཡལ་འབམ་པ་ལ་ཕྱིར་སྤྱད་དགོས་པའི་
བཀའ་ཐག་བཅད། གཡལ་པག་བར་གྱི་གྲོད་གཞི་ཐག་མ་ཆོད་པར། བར་ཐང་དུ་གཡུལ་བཀྲེས་
པས་པག་གྲལ་བ་མཐུ། སྟོན་པ་གཞོན་ཏུ་འོད་སོགས་འཁོ་བ་བཅུ་གསུམ་ཙམ་དམག་འོག་ཏུ་འོར།
བྲང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཉོར་གཞོན་ཏུ་བཟང་པོས་གཙོས་མི་བྲངས་བཅོ་ལྔ་ཙམ་མ་གཏོགས་
པལ་ཆེར་བོས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་དཔལ་པའི་བྲང་དུ་གཡལ་འབམ་པ་དང་པག་གྲལ་
གཏུག་གཤེར་བྱས། ས་སྐྱེའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་གཡལ་འབམ་གི་ཕྱོགས་བྱས་ནས་ཁྱིམས་ཐག་
འཁྲུག་གཙོད་བྱས་པས་གཡལ་འབམ་པ་རྒྱལ། མདོར་ན་གཡལ་འབམ་པ་དང་པག་མོ་གྲལ་པའི་བར་
ཀྱི་འགལ་བཞི་ས་ཆ་དང་ཡུལ་སྤེའི་དབང་རིས་འཕྲོག་རེས་ཀྱི་འགལ་བ་ཞིག་ཡིན།

གཡལ་བ། ① ཟ་འཕྲུག་ལང་བ། ལུས་ཀྱི་པགས་པ་གཡལ་བ། ② འདར་སྤྲམ་བྱེད་པ། སྐྱི་གཡལ་བ།
③ ཉེ་འཁོར།

གཡལ་བག ① ལྷང་དག་བག་ཆགས་ཀྱི་གཤེས། ② ལུགས་རིགས་ཀྱི་གཡལ།
གཡལ་བྲག་གཡལ་རི་དང་བྲག་རི།

གཡལ་མ། རྫོགས་མ་སྟེ་བསྐྱུས་ན་རྫོགས་མ། གཡལ་མ་ཉིལ་བ་རྩ་ནས་ཉིལ། རྩ་མེད་ན་གཡལ་མ་
ཉིལ་དོན་མེད།

གཡལ་མ་བརྟ་ཤིས་འབྲེལ། དགོ་འདུན་བསྐྱུས་པའི་ཉི་མས་ཐོག་མའི་གཞི་ཚུགས། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་
མ་ཡིན། ད་ལྟ་རེབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་མ་རི་ཁྲོད། མིང་གཞན་གཡལ་མ་རི་མི་འགྲུར་བདེ་ཆེན་གླིང་ཟེད། ཐོག་མར་འབྲིང་རྩེ་ཉིར་
བརྒྱད་པ་རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་པོས་དགྲུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱའི་སྐབས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲོང་མལ་གོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་མ་ལུང། ཐོག་མར་གྲུ་རུ་བརྒྱ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ཆེ་སྐྱབ་གནང་ཡུལ་ཡིན། རྩེ་སུ་བོད་ཀྱི་
རིས་མེད་ལྷ་མ་མང་པོའི་སྐྱབ་གནས་སུ་གྱུར། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ཀྱི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གནང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་མ་མོ་ཐང་པ། ལྷན་གཤེད་ཆེ་བའི་སྤང་ལྗོངས་སོགས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་། བོངས་ཆད་ཤིན་ཏུ་
ཐུང་བ་མེ་ཁྲི་0.07 ~ 0.09 ཅམ་ལ། ལོ་མ་ལྗང་འཇམ་མཁུག་པ་ལྟེ་དབྱིབས་གསུམ་བཞི་ཅམ་
ཅ་བ་ནས་གྲེས་པ། ཅ་བ་སྤ་ལ་ཐུང་བ་རྒྱས་སྤན་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ། མེ་ཏོག་ཟེང་དམར་དཀྱིལ་
དུ་སེར་ཐིག་ཅན་དེའི་དབྱིབས་ཁ་གཤེལ་ལ་སྐབ་ནས་གོ་སར་རྒྱུང་དུ་མཛོན་པ། འདབ་མ་ལྔ་
རེ་ཡོད་པ་བཞི་ལྔ་ཅམ་བཞད་སྤན་དུ་སྤར་བྱ་ནི་མེ་ཏོག་སྟེ། ལྷ་༥ ~ 6 བཏུས་ནས་སྤོ་ཆོལ་
དམའ་པ་བསྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྲ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྩེ་སྟོ་མས། ལུས་པས་མ་གསོ།
སྤངས་པ་འདུལ།

གཡལ་མ་ཆཆམས། གཡལ་མ་རི་དང་སྤང་རིའམ་གངས་རིའི་མཆཆམས།

གཡལ་མ་བཟང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཁོངས་སྟེ་གཤོང་རྫོང་གི་ལུང་པ་སྤར་བོད་ཁྲི་
སྟོར་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

གཡལ་མ་བཟང་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་རྒྱུད་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། འཕྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྟོབ་
མ་རྩ་ར་སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་སེང་གོ་དང་དེའི་སྟོབ་མ་གཡལ་མ་བཟང་ཆོས་རྩེ་ནས་རིམ་བཞིན་
བརྒྱད་པའི་བཀའ་བརྒྱད།

གཡལ་བཟང་དཔོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༩ ལོར་གཡལ་བ་ཆོས་བཟང་གིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤེ་གདོང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡལ་བཟང་ཆོས་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ལམ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ ལོར་གཙུག་
ལུ་གྱི་དམར་མོར་སྐུ་འཁུངས། གཞིན་པའི་དུས་བྱ་ཞིང་དུ་བསྐྱལ་བ་ལ་དཀོན་མཆོག་མཆོད་
པ་ལ་མཁས་པ་ཅིག་བྱུང། གནས་པོ་ན་ལ། ཁྱོད་རང་བཙུན་པ་བྱས་ན་འཐད་པར་འདུག་ཟེར་
བས། སྟོན་མཁན་པོ་ཆོས་སྟོན་བྱ་བ་གཙུག་པ་ཅིག་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། མཆོད་ཆོས་སྟོན་ལམ་
དུ་བཏགས། དེ་ནས་འཆང་དཀར་དུ་སྟོབ་དཔོན་རྣམས་ལ་འདུལ་བ་དང་བཀའ་གདམས་གསན།
དེ་དུས་སྟོན་རང་འཁུངས་སུ་བྱུང་བས། སྟོབ་དཔོན་ན་ལ། བཙུན་ཆུང་འདི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཟང་
པོ་འདུག་གསུངས། དེ་ནས་དགེ་སྟོང་མཛད་པར་དཔོངས་ཉེ་རྒྱ་དུར་དཔོན་པར་དགྲའ་ལོ་བཙོ་
བརྒྱུད་པར་ལྷབས་དཀར་བས་མཁན་པོ་དང། བོད་གད་པ་གཉལ་དར་མ་གཟི་བཟིང་གིས་སྟོབ་
དཔོན། སྟོབ་དཔོན་མེ་ཆ་བས་གསང་སྟོན་མཛད་དེ་བསྟེན་པར་རྫོགས། ལོ་ལྔ་དྲུག་གི་བར་དུ་
མཁན་པོའི་དུང་དུ་བཞུགས་ནས་འདུལ་བར་བསྐྱབས་པས་བསྐྱབས་འདུལ་བ་འཛིན་པར་
ཐགས། དགྲའ་ལོ་ཉེར་ལྔ་པར་ཉི་མཁའ་དུ་མཁན་པོ་ལྷབས་དཀར་བས་ཆོས་གསུང་སྐབས་
ཞར་ཆོས་པ་མཛད་ནས་མདོ་རྩ་བ་ཐུགས་ཐོག་ནས་འཆང། མཁན་པོ་ལ་ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་གྱི་སྟོན་མཉམས་པར་བསྐྱབས། དགྲའ་ལོ་ཉེར་བརྒྱུད་པར་མཁན་པོ་ལྷབས་དཀར་བ་
སྐུ་གཤེགས་པའི་བྱ་ངན་སྟོ་བསངས་ལ་པོས། དེར་དེ་པ་རྣམས་དང་འཕྲོགས་ནས་འཆོགས་
ཡར་ལེབས་ཆེ། ཟླ་ན་རྗེ་པག་མོ་བྱ་པའི་སྟོབ་ཆེན་སྐལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་མེད་གྱུ་བ་སངས་
རྒྱས་དངོས་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་བཞུགས་པར་ཐོས་པས་དད་པ་སྦྱེས་དེ་ཟླ་རར་བྱོན། ཞལ་
མཛལ་བ་ཙམ་གྱིས་སྐུ་མའི་ཐུགས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྟོགས་པ་འཁུངས། དེ་ནས་གཙུག་
དུ་བྱོན་པས་ཞིག་པོ་བདུད་ཅི་དང། སྟོབ་དཔོན་དབང་སྐར། རྒྱུ་རྩེ་དར་མགོན་རྣམས་དང་
མཛལ། སྐར་དབུས་སུ་བྱོན། སྐུ་མ་ཞང་གིས་འཁུགས་པ་མང་པོ་མཛད་པ་ཐོས་པས་ཅུང་ཟད་
མ་དད་ནས་མ་མཛལ། བྱིས་མོས་གྲས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྦྱེས།

[illegible]

གཡལ་བཟང་སྒྲེ་པ། འགྲོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པའི་སྒྲོབ་བརྒྱད་གཡལ་བཟང་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོན་ལམ་གྱིས་
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་གཡལ་བཟང་དགོན་པ་བཅའ་ཉེ། ཡར་ལུང་
ཤར་ཅུབ། གཉལ་སྟོང་སྒྲང་། མཆོ་སྒྲ། གྲོ་བུལ། བྱར་སོགས་པའི་ས་གནས་རྣམས་ལ་ཆོས་
གསུངས་ཏེ་སྒྲོབ་བརྒྱད་མང་དུ་བྱུང་ཞིང། དེའི་ཉེ་གནས་ལ་ཁྲིད་པོན་གྱི་འཇངས་ལོན་པ་ནས་
སྡེ་ཚུགས་ཆེ། བར་སྐབས་ནས་པག་གྲུ་སྡེ་སྤྱིད་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་འཐབ་པས་ཁྲི་སྒྲོར་
རྣམས་ཤོད། མི་རྒྱུད་ཡར་ལུང་བརྒྱད་དུ་ཡོད།

གཡལ་རི། རྫོང་མདོག་ཅན་དང་གཡལ་མ་ལེབ་མོས་གྲུབ་པའི་རི་པོ།

གཡལ་རུག་མ། རྟོང་ལེན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། བྱ་
ཁྲན་སུག་པ་ཁྲིའི་སྡེར་མོ། མ་མོ་ཀ་ལ་སྤྱ་ཅེ་ཤེལ། ག་བྱར་ཟིལ་གཞོན་གཡལ་རུག་མ། བདུད་
ཅི་ཀ་ཟླེ་ཏ་རྣམས་ནི། རྟོང་ལེན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

གཡལ་ལེབ། རྫོང་གཡལ་མ་ལེབ་མོའི་རིགས། སྤ་ལ་ཆེ་བའི་རིགས་ལ་ཁང་པའི་བད་རྫོང་དང་། སྒོ་རའི་
རྫོང་གཅན་ཡང་བྱེད་ཆོག་སྟེ་ལ་རྒྱུང་བའི་རིགས་རྣམས་བཅད་སྟོང་ཆེན་པོ་མེད།

གཡལ་ཤིང་། སྒྲིའི་གཏན་ཤིང་ངམ་ཨ་ཤིང་། སྒོ་འདན་ཡང་ཟེར།

གཡལ་སེལ། ལྷན་ཞུགས་པ་སེལ་བ། བསྟན་འགྲོར་གཅེས་ན་གཡལ་སེལ་སོགས།

གཡལ་བ། ①[རྫིང་]ཞལ་ཉེ། ཁའམ་ངོ་གདོང་གི་ཞེས། གཡལ་ར་ཆ་བ། གཡལ་བཞིགས་པ། གཡལ་གྱིས་
ལེན་པ། ② སྤུན་ཏེ་མིག་གི་ཞེས། གཡལ་ར་འཕྲེན་པ། གཡལ་ར་བསྟར་ཞུ་བ། ③ བྱེད་འབྲེལ་ལས་
ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ། གཞན་གྱི་དངོས་ཆས་གནས་སྐབས་སུ་བཅད་སྟེད་པ་སྟེངས་
དགེ་རྒན་གྱི་དཔེ་ཆ་གཡལ་ནས་བལྟས། གཡལ་བྱའི་དཔེ་ཆ་ཞེས་པ།

གཡལ་སྒྲི། བར་རྒྱུར་གཡལ་བ་དང་སྒྲི་བ། རང་ལ་དདུལ་མེད་ཀྱང་གཞན་གྱི་ས་ནས་གཡལ་སྒྲི་བྱས་ཆོག

གཡལ་ཁང་། ① གཡལ་ར་པོའི་ཁང་བ། ②[མདོན་]ལུས།

གཡལ་ཁམས། སྤྱ་ཁམས། གཡལ་ཁམས་བདེ་བ།

གཡལ་ཁྲལ། རོ་ཁྲལ་ལམ། ཁྲལ་ཉེ། མི་གཞན་གྱི་ངོ་མ་བརྒྱུག་པར་བྱས་པའི་ལས་ཀ་གཡལ་ཁྲལ་སྟོང་བ།

གཡར་གླ། དངོས་པོ་གཡར་སྐབས་དངོས་བདག་ལ་སློང་དགོས་པའི་དདུལ། ཁང་བ་གཡར་གླ།
འཛིན་ཆས་གཡར་གླ།

གཡར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༤ལོར་སྐྱེས་པའི་ཆུ་མཆོས་
བཟུལ། བྱུང་མཐའ་རྣམས་ཡིན། ད་ལྟར་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡར་རོ། [ཡུལ] ཁའམ་གདོང་།

གཡར་སྤྱི་མིའ་པར་བཀྱ། གདོང་བསྟན་པའམ་གཞིགས་པར་མཛོད་ཅེས་པའི་དོན།

གཡར་སྤྱར། [རྟོང] ① ལག་རྟགས། ② སྤྱི་བྱུང་དུ།

གཡར་དངོས། ཚུར་གཡར་པོ་སྐངས་པའམ་པར་གཡར་པོ་བཟང་པའི་དངོས་པོ།

གཡར་ཆབ། [རྟོང]ཆུ།

གཡར་བཟང་། གཡར་པོ་བཟང་བ།

གཡར་བཟང་ཆོག་འཐུས་མེགས་པ་བཞེན། གཡར་པོ་བཟང་ཆོག་པའི་མཆན་མེགས་པ།

གཡར་དམ། [རྟོང]ཁས་ལེན་བྱས་པའི་དམ་བཅའ།

གཡར་འཛེན། སྤྱན་འཛེན་ཞུ་བའི་བརྟེན་རྟེན།

གཡར་པོ། བརྟན་པོ། པར་གཡར་པོ་སྤུལ། ཚུར་གཡར་པོ་ཞུ། གཡར་པོ་བདག་རེངས། གཡར་པོ་
རིང་བྱུང་བྱེད་པ། གཡར་པོ་ཡུན་རིང་ན་བདག་པོའི་ཚུལ།

གཡར་པོ་བདག་རེངས། གཡར་པའི་དངོས་པོ་ཕྱིར་མི་སློང་བ་སྟེ་ཉམ་བཟུང་བྱེད་པའི་དཔེ།

གཡར་བ། གཡར་བ། གཡར་བ། གཡོར། པར་ཚུར་བརྟན་པ། དདུལ་གཡར་བ། བུ་ལོན་གཡར་བ།
རང་མེད་གཞན་ནས་གཡར་ཐབས། ཁ་གཡར་བ། གནས་ཆང་གཡར་བ།

གཡར་མ། གཡར་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། རྟ་གཡར་མ། དཔེ་ཆ་གཡར་མ་ཞེས་པ།

གཡར་མོ་ཐང་། ① སྤྱི་སྤྱན་མེ་རྟོག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ཁ། ཞུ་རྟེས་སྟོམས། ལུས་པས་
མ་གསོ།། སྐངས་པ་འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཡར་མོ་ཐང་པ་དང་། ལུ་བུ་མེ་རྟོག་
བམིང་མ་དམར་པོ་བཅས་སོ།། ② གཡར་མོ་ཐང་གི་འབྲི་སྟོན་གཞན་ཞེག

གཡར་ཚ། རོ་ཆའི་ཞེ་ས།

གཡར་ཚ་བ། [རྫིང] རོ་ཆ་བ།

གཡར་ཚུས། [རྫིང]ཞལ་ཚུས་སམ་ཁ་ཟས། གཡར་ཚུས་འབྲེན་བ།

གཡར་ཚུས་དང་གཡར་གཟིགས། ཁ་ཟས་ཏེ། གཡར་ནི་ཁ་དང་གདོང་དང་། མདུན་སོགས་ལ་
འབྲུག་པའི་བརྟེན་རོ།།

གཡར་འཛིན། དངོས་པོ་གཡར་སྐབས་བཞག་པའི་འཛིན་ཡིག

གཡར་ཞལ། ཞལ་རས།

གཡར་གཟིགས། [རྫིང] ① ཟས། ② གཟིགས་སོ། ③ ཁ་དོ་ལ་ལྟ་བ།

གཡར་ལམ། [རྫིང]① མི་ལམ། ② སྤྱན་སྔ་དང་མདུན།

གཡར་ལེན། ཁས་ལེན་བྱས་པའི་དོན།

གཡལ། གཡལ་བའམ་སྒྲལ་བ་སྟེ། ཁ་སྐད་དུ་ཨ་སྟོང་བརྒྱབ་པ་ཞེས་ཟེར།

གཡལ་སྒྲིགས། གཡལ་བ་དང་། སྒྲིགས་བྱ་བྱས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲ་བསྐྱས་པ།

གཡལ་སྟོང་། སྒྲལ་བའམ་གཡལ་བ་ཨ་སྟོང་།

གཡལ་བ། དོན་མེད་དུ་ཁ་གདངས་ཏེ་སྐད་སྒྲ་དང་བཅས་དབྱགས་ཕྱིར་འབྲིན་པའི་རྒྱང་ནད་ལྔར་
བའི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག

གཡལ་སྟོང་། དོན་མེད་དུ་ཁ་གདང་ཞིང་སྐད་འབྲིན་པ་གཡལ་བ་དང་། ཁ་དལ་ག་རྣམས་འད་དུ་
བརྒྱུད་དགོངས་པ་བྱ་སྟོང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

གཡལ་རྒྱང་། དོན་མེད་དུ་ཁ་གདང་ཞིང་སྐད་འབྲིན་པ་གཡལ་བ་དང་། ཁ་དལ་ག་རྣམས་འད་དུ་
བརྒྱུད་དགོས་པ་བྱ་རྒྱང་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

གཡལ་ཞིང་འདར་བ། ནད་ཅིག

གཡས། མིའི་གཞོག་ཕྱོགས་ལ་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་གཡས་རོས། མཆིན་པ་གནས་
ཕྱོགས་ཀྱི་རོས།

གཡས་སྐོར། ① ཞབས་བློ་འབྲུབ་དུས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་བསྐོར་བའི་གོམ་སྐྱངས། ② རང་ལུས་ཀྱི་

གཡས་རོས་ལྷོ་གནས་དང་ཉེ་བར་སྤར་ནས་སྒྲོར་བ། ③ ཡིག་ཐེང་དང་། རིས་ཐིག་སོགས་
འགོ་གཡོན་ནས་ཚུགས་ཏེ་གཡས་སུ་གྱིས་པའི་ཕྱོགས།
གཡས་དཀར་གཡོན་ནས་ བྱང་པོ་མེན་པ་ཕྱོགས་རིས་ཀྱི་དཔེ།
གཡས་ཁག་གཡོན་དཀྱི། སོ་སོའི་བྱང་ན་གྱི་ཁག་གཞན་ལ་དཀྱི་བ།
གཡས་ཁྲིམ་གྱི་བུ་བོ། [རྫིང་]མ་མི་གཅིག་པའི་སྤྲོན་མཆེད་ཀྱི་བུ་བོ།
གཡས་འབྲིལ། ཚུ་དང་རི་མོ་དེའི་བས་སོགས་གཡས་སྒྲོར་དུ་འབྲིལ་བའི་མིང་། དྲུང་དཀར་གཡས་
འབྲིལ། བྱོང་པའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱག་ཚུགས་འབྲིལ་འབབ་བ།
གཡས་གྲལ། གཡས་རོས་སུ་བསྐྱེགས་པའི་གྲལ།
གཡས་ཚུང་། སྤྱང་ཚུང་ངམ་མཐོང་ཚུང་།
གཡས་སྟོན། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་to right-justifyཟེར།
གཡས་སྟེང་། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་upper rightཟེར།
གཡས་ཐག་ རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་right marginཟེར།
གཡས་དྲར་གཡོན་དྲར། གཞོང་གི་ཁྲེ་བྲག་ཅིག་
གཡས་སྟེ། ཡུལ་གྱི་གཡས་སུ་ཡོད་པའི་སྟེ།ཁག་
གཡས་སྟོང་། [རྫིང་]ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་བ།
གཡས་བ། ① ཁ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གཏོད་སྐབས་ཀྱི་ལྷོ་རོས། ཁང་མིག་གཡས་བ། ལག་གཡས་
བརྒྱངས་བ། རྒྱང་གཡས་བསྐྱེལ་བ། གཡས་འཁྱོར་གཡོན་འཁྱོར། གཡས་བྲག་རྒྱ་བྱེད་དུས།
གཡོན་བུམ་པ་ཤོར། གཡས་ལོག་གཡོན་ལོག་ ②[རྫིང་]གཡར་བའམ་བརྒྱན་བ། སྤྱིད་ལྷིའི་བུ་
ལོན་གཡས་བ། ཆང་གཡས་རྩས་འཇལ།
གཡས་སྤྲོན་གཡོན་མིག་གཡས་པར་སྤྲོན་དང་གཡོན་མར་མིག་ཅེས་བྱང་པོ་མེན་པ་ཕྱོགས་སུ་སྤྲོང་།

བའི་དཔེ།

གཡས་ཕྱོགས། ① ལག་པ་གཡས་བའི་བྱུང། ② འོག་ཐོག་གི་གཡས་ཕྱོགས་དང་གཡོན་ཕྱོགས་
ངོས་འཛིན་གྱི་སྒྲིངས་ལ་རྒྱ་ལྷགས་དང་བོད་ལྷགས་གཉིས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། རྒྱ་ལྷགས་ལ་
དཔེ་ཆ་དང་རི་མོ་ལྟ་མཁན་གྱི་ལུས་པོ་གཙོ་བོར་བཞག་ནས་དེའི་ལག་པ་གཡས་གཡོན་འོག་
ཐོག་གི་གཡས་གཡོན་དུ་བཅི་རྒྱ་དང་། བོད་ལྷགས་ལ་ནི་དཔེ་དེབ་དང་ཐང་ག་ཉིད་གཙོ་བོར་
བཞག་ནས་དེ་དག་གི་གཡས་བྱུང་དང་། གཡོན་བྱུང་འོག་ཐོག་གི་གཡས་གཡོན་དུ་བཅི་རྒྱ།
གཡས་ཕྱོགས་སུ་ལྷོག་ཅིང་གཤེགས་བའི་དཔེ་བྱུང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱུང་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་
ནང་གསལ་བྱེད་སྟེ། རྫོང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་དང་མཐུན་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཡས་
ཕྱོགས་སུ་ལྷོག་ཅིང་གཤེགས་པ།

གཡས་མ། [མངོན]རྒྱན་པོ་འཕེལ་པ།

གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས། བན་ཚུན་རམ་འདེགས་སམ་རོགས་རམ། ལས་དོན་འདི་ང་ཆོ་
ཐུན་མོང་གིས་གཡས་གཞོགས་གཡོན་འདེགས་བྱས་ཏེ་སྤྲ་ཙམ་འབྲུབ་ཐུབ་བྱེད་དགོས།
གཡས་འོག ① ལག་པ་གཡས་བའི་འོག ② ལྷོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་
ལྷོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྦྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་lower rightཟེད།

གཡས་གཡོན། རྒྱབས་འགར་བན་ཚུན་ནམ་ཅིག་འོས་སུ་འང་གོ་རྒྱ། གཡས་གཡོན་ལ་ལྟ་བུ་
གཡས་གཡོན་དུ་འཁྱོར་བ། གཡས་འཇགས་གཡོན་ལངས། གཡས་འགྲོ་གཡོན་སྦྱོང། གཡས་
བསྐྱམ་གཡོན་བརྒྱུད། གཡས་བྱས་གཡོན་ཤོད། གཡས་ལེན་གཡོན་འཇལ། གཡས་ལེན་
གཡོན་འཇོག གཡས་བཤད་གཡོན་བཤད། ཞབས་བློ་འཁྲུབ་དུས་ཁ་གཡས་ཕྱོགས་གཡོན་
ཕྱོགས་སུ་སྒྲོར་བ། རྒྱང་མཁྱོགས་ཀྱི་ལྷོན་པོ་དེས་སུ་བཞག་པོ་གཡས་བཞེས་དང་གཡོན་
བཞེས་བྱས། གྲི་བྱ་ནག་པོ་གཡས་འདོགས་དང་གཡོན་འདོགས་བྱས། གོམ་ལ་རིང་ཐུང་མེད་
པ་བརྒྱབ་སྟེ་སོང་ངོ་།

གཡས་གཡོས། གཡས་གཡོན་གྱི་བརྟེན་པ།

གཡས་བྱ། ① ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་རྒྱབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་དུ་ཆེན་

ལྷའི་ཡ་གྲུལ། བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྷེ་བ་ཤངས་ཀྱི་གཞོང་བ་ཚལ་
ལ་བཞག་ནས་ཤར་ཐགས་ཀྱི་སྒྲང་མ་གྱར་ཕུབ་དང་། ལྷོ་གཉེན་ནང་གལ་ག་པོའི་སྤྲ། དེང་དུས་
གཉེན་ནང་རྫོང་ཁོངས། ལུབ་ཁྲེ་མ་ལ་དགྲ། དེང་དུས་ངམ་རིང་རྫོང་ཁོངས་ཁྲེ་མ་ལ། བྱང་སྤྱི་ཉི་
ཚུ་ནག་བཅས་སོ་སོའི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཡུལ་གྱི་མིང་རྟིང་བ་རྣམས་ཡིན། ② རུ་གཡས་
གཡོན་གཉིས་སུ་ཁྲེ་བའི་ནང་ནས་གཡས་རུ། དམག་གི་གཡས་རུ། གཡས་རུའི་ཤོག་ཁ།
གཡས་རུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟར་བོད་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་ཤང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཁོངས་སུ་ཡོད། གཡུ།
གཡས་རུ་གཙང་པོ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཉིང་སྤྱི་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད། དེའི་
ཆུ་འགོ་ཉི་མ་ལ་ཡའི་བྱང་ངོས་ནས་བྱང་ཞིང་དེང་རི་རྫོང་གི་ཁུལ་དུ་བུམ་ཆུའི་ནང་དུ་འབབ།
གཡས་རུའི་སྟོང་སྤེ་བཟུ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། སྟོང་ཆེན་དང་
ཤངས་ཆེན་གཡས་རུའི་ཤངས་རྣམ་སྤྱིང་ཁུལ། ལང་མི་དང་པོད་དཀར་གཉིས། ཉེན་ཀར། འདི་
ལ་འགའ་ཞིག་གིས་བཅན་པོ་རིམ་བྱོན་བཞུགས་སྟོང་བའི་པོ་བྱང་ཉེན་ཀར་ཟེར་བ་འདིར་ཡོད་
གསུངས། ཏུན་ཏོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ལེ་ལུ་གསུམ་པར་ཉེར་ཀར་རྟིང་བ་
ན། ཟེང་པོ་རྩེ་སྟག་སྐྱེ་བོ་མཆིས་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་ན། རྟིང་བ་ཞེས་བ་རྩེས་དང་རྒྱབ་དང་།
འོག་བཅས་གསུམ་ཀར་གོ་རུང་བས་ཉེན་དཀར་རྟིང་བ་ནི་གཙང་གི་སྟེ་མོ་དང་འཕན་པོའི་བར་
དུ་ཡོད་པའི་ལུང་བ་ཞིག་ཡིན་པར་སྤང་བས་དེའི་ནང་སྟོད་ལུང་དང་འདས་གཞུང་སོགས་ཆུང་
ཡོད་སྟེ། འབྲང་མཚམས་གཉིས། སྟོ་རབ་གཞོང་སྤེ་གཉིས། ཤངས་ཀྱི་སྟོང་བུ་རྒྱང་བཅས་
ཡིན་པར་གསུངས།

གཡས་ལོགས། གཡས་ཀྱི་ཕྱོགས།

གཡས་ཤོག་གཡས་རུ།

གཡས་སྤྱང་རྟིང་ཞེན་གྱི་བསམ་སྒྲོའམ་ལོག་སྟོད་དབང་ལུགས་ལ་འོས་མེད་འགྲིག་ཐབས་སམ་
མགོ་འདོགས་པ།

གཡི། གཞུགས་དབྱིབས་པལ་ཆེར་གཟིག་དང་འདྲ་བའི་གཙན་གཟན་ཞིག་གཡི་དཀར། གཡི་མེར།

གཡི་ལྷགས། རི་དྲགས་གཡིའི་བགས་པ།

གཡི་སྤྱང་། གཡི་དང་སྤྱང་གིའི་བསྐྱས་མིང་།

གཡི་སྤྱག་ཚུ་ཁ། བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོའི་ཤི་ཤི་ཅ་ཆོད་གི་དབྱས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

གཡིག་པ། གཡིགས་པ། གཡིག་པ། སྤྱེགས་པ་འཕམ་སྤྱིགས་བྱ་བྱེད་པ། མིང་པ་གཡིགས་ནས་ཟས་
ནམས་ཡར་ལོག་སྤྱེ་སྤྱག་གའས་བྱེད་པ།

གཡིགས། གཡིར་མ་བཟས་པས་ཁ་སྤྱེ་སྤྱིད་པ།

གཡིགས་པ། ① གཡིག་པའི་འདས་པ། ②[ཆིང་]བདར་པ།

གཡིགས་བྱ། སྤྱིགས་བྱ།

གཡི་ཁུ། གཡག་ཆུང་པ།

གཡིས། [ཡུལ་]འབྲུ་མར། ཟར་གཡིས། ལོག་གཡིས། གཡིས་སྒོད་ཅེས་པ།

གཡུ། ① རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་དོ་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་སུ་དུག་དཀར་དང་དུག་དམར་སོགས་
ཁ་དོག་དང་། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་པོ་ཡོད། རྒྱ་གཡུ། བོད་གཡུ། གཡུ་པལ་པ། གཡུ་
དུས་མ། གཡུ་ཐེང་། གཡུ་གཞོངས། གཡུའི་རིལ་བྱ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་དོ་ཡི་རྒྱལ་པོ་
དང་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་པོ་འོ། ② སྤྱན་རིགས་ཤིག་སྟེ། གཡུ་རྩིང་དང་། བར་གཡུ། གཡུ་གསར་
བཅས་གསུམ་མཆིས། རོ་བསྐྱ། ཞུ་རྩེས་བསེལ། རུས་པས་མཆིན་ཆད་དང་། དུག་ཆད་སེལ།
གཡུ་བཟ་ལྷ་སྟེང་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོའི་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་མཁར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ན་རྒྱ་སྤུལ་ལུང་རིག་གིས་ཐུགས་བཞེད་
ལྟར་གཡུ་ཁོག་དཔོན་ཙོམ་ཀླུ་ཉེ་གྲགས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། འདིའི་གོང་
ལ་བོན་པོའི་རི་ཁྲོད་ཅིག་ཡོད་པར་གྲགས། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་
རྩེང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ཆུང་། རྒྱན་དུ་འདོགས་པའི་གཡུའི་མིང་སྟེ། འདི་ཁོངས་ཆེར་མེད་པས་སོ།

གཡུ་ཐོག་གཡུའི་རྒྱ་ཕེབས་ཏེ་གཡུ་ཅེ་ཅན་གྱི་ཐོག་ཕེབས།

གཡུ་ཐོག་སྒྲིང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྲོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཤོང་བྱེད་སྡེ་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ཐོག་རྩིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། སྤྱི་ལོ་༢༠༡༤པའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་རྒྱུད་ལུང་སྤྱིད་སྤྱ་རུ་ཡབ་གཡུ་
ཐོག་བྱུང་པོ་དོན་དང་། ཡུམ་རྒྱ་བ་ཆོས་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྤྱེལ་ཆེའི་ཆོས་བཅོ་ལྔ་ཉིན་སྐྱ་
འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་གསུམ་ཀྱི་ཐོག་རང་གི་ཡབ་ལས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་དང་། དགྲུང་ལོ་ལྔ་པར་
ཡབ་ལས་བདུད་རྩི་སྐྱོན་སྐྱབ་དང་། གསོ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་ལུགས། སྐྱོན་ཆའི་སྐྱབ་ཐབས་རྩེས་
གནང་དང་བཅས་པ་ཞུས། ཆོས་རྒྱལ་མེས་ཨག་ཆོས་དང་། ཁྱི་སྲོང་གྲེ་བཅན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱོན་
པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་ལྔ་ཐོག་རྒྱ་གར་དུ་ཐེངས་དང་པོ་མེབས་པ། དགྲུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པར་གསོ་
རིག་འབྲུམ་བཞི་གཏེར་ནས་བཏོན། དགྲུང་ལོ་ད་ལྟ་པར་ཀོང་པོ་སྐྱོན་ལུང་དུ་གསོ་རིག་
བཅུགས། སློབ་ཡུན་ལོ་བརྒྱ། སློབ་མ་སུམ་བརྒྱ་བསྟུས། སློབ་མའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོད་གཞི་དང་
བསྐྱེན་ནས་འབྲུམ་རམས་པ་དང་། རབ་འབྲུམས་པ། བཀའ་བཅུ་བ། བསྐྱེས་ར་བ་བཅས་ཡོན་
ཆོད་ཀྱི་རིས་པ་བཞི་གཏན་འཁེབས་གནང་། ཐོན་ཀྱི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ལེགས་བཅོས་
གནང་ནས་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་མཆོན་གསོལ་ནས་འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱན་སྤེལ། གདུང་རྒྱུད་འཛིན་པའི་
སྲས་འབྲུམ་སེང་དང་། དཔལ་འབྲུམ། དགའ་དགའ་གསུམ་འབྲུངས། ཀོང་པོ་བདེ་རྒྱལ་སོགས་
སློབ་མའི་ཆོགས་ཀྱིས་བོད་ཡུལ་གྱི་ས་ཆེན་པོ་འདི་གང་བར་བསྐྱབ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ལུ་
རྩ་ལྔའི་ཐོག་འདས།

གཡུ་ཐོག་རྩིང་མའི་འབྲུངས་ཁང་། ལྷ་ས་ཤོང་བྱེད་ཁོངས་སྡེ་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་བདེ་ཆེན་ཆུས།
རྒྱ་ཆོན་གྲོང་ཆོ་རུ་ཁག་དང་པོའི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་གཡུ་ཐོག་སྒྲིང་། གནའ་དུས་སུ་སྡོད་ལུང་
སྤྱིད་སྤྱ་ཞེས་ཟེད། གྲོང་ཆོ་དེའི་ལུང་གཡུ་ཐོག་པའི་སྐྱོན་ཐོག་པ་དང་སྐྱེ་མཆོས་སུ་བཞུགས་
ཡུལ་སྐྱོན་ལུང་པ་ཞེས་སྐྱོན་རྩ་སྐྱ་ཆོགས་སྤྱེས་ཡུལ་དང་། ༡༩༣༥ལྟ་རི་ནག་པོ་རྩེ་མོར་སྤེ་
བརྒྱུད་པོ་བྲང་ཡོད་ཅེས་པ་དེའི་སྤེ་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཡུལ་དེར་སེར་བ་བྲག་ཏུ་བབ་པས། སྐགས་
འཆང་གིས་ཐུན་ཐོར་འཕངས་སྐབས་སྤེ་བརྒྱུད་ལ་ཕྲས་སྤྱོན་བྱུང་བདེ་བཅོས་པར་གཡུ་ཐོག་
པ་གདན་དངས་ཏེ་རྩ་བཅོས་མཛད་པའི་ལེགས་སྤྱེས་སུ་བུད་མེད་ཀྱི་ལུང་པོ་གཡུ་ཡིས་སྐྱས་

པ་ཞིག་ཆུ་ཐོག་ནས་སྤུལ་སྟབས། གཡུ་དེ་དག་ཐོག་སྟེང་དུ་སྐྱམ་པས་གཡུ་ཐོག་པ་ཞེས་གྲགས་
ཏེ་གནས་འདི་བྱང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་འདུག།

གཡུ་ཐོག་ལྷུ་མ་བཞི། གང་ཟག་གི་མཚན་རྣམས་ལ་སྦྱར་བའི་གང་ག་རྒྱུང་དང་། རྟོང་རི་ཟེལ་པ།
ལྷགས་ཏིག་གམ་སྤར་ཅི་དོ་པོ། འཛིན་པ་བཅས་བཞིའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། རྩེ་བྱར་མཁར་བ་མཉམ་
ཉིད་རྩོམ་མཛད་པའི་མན་དག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། གང་ག་རྒྱུང་ནི་གཡུ་འདྲངས་སྤར་ལ་སྟེ།
རྟོང་རི་ཟེལ་བ་ཆུ་ཡི་ནང་དུ་སྟེ། ཏིག་ཏེ་ལྷགས་མགོ་ན་བའི་ནང་དུ་སྟེ། འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཤོད་གང་ཡང་སྟེ། བཞི་ག་ཆ་མཉམ་སྤྲེལ་བ་ཞད་ཅམ་འདེབས་རིམས་ལ་གང་ཐང་གཉན་ཆད་ལ་
སོགས་པར། གམ་གྲེ་རྒྱས་འཕྲུལ་ནད་ཀྱི་ཆ་བས་དང་བསྐྱུག། གང་མས་པ་ཆོགས་རྒྱུང་དོན་ནི་
འདི་ལྟ་བུ། རིན་ཆེན་གསེར་དང་བརྩེ་བར་ག་ལ་ཤོད། མཁའ་འགྲོའི་གསང་སྤྲོན་གཡུ་ཐོག་ལྷུ་
བཞི་ཡིན། འཆི་བདག་ག་ཤིན་རྩེ་བརྒྱུག་པའི་མན་དག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་པསྟན་འཛིན་སྤྲོན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རི་མེད་ཤེལ་སྟེང་ལས། རྟོང་
ཟེལ། འཛིན་པ་གང་ག་རྒྱུང་། སྤར་ཅི་དོ་པོ་བཞི་པོ་ལ། གཡུ་ཐོག་ལྷུ་མ་བཞི་ཞེས་སྟེ་བཤད།
ཅེས་གསུངས་ཤིང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཏིག་ཏེ་དང་སྤར་ཅི་གཉིས་ཞལ་མི་མཐུན་པ་མཆིས་པས་
གང་ཡིན་ཆོད་མ་ཐེག་པས་སྤང་དཔྱིད་ལྷན་དག་གིས་དཔྱིད་ཅིག།

གཡུ་ཐོག་ཟམ་པ། སྤར་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྩལ་སྟོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཟམ་པ་རྒྱ་ལྷགས་གྲོ་
ཅི་ལྷང་གུའི་རྒྱ་ཕེབས་ཅན་ཞིག།

གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་ཏྲ་སྟེ་ལོ་༡༡༣༩ལོར་གཙང་ཉང་
རྟོང་རྫོང་བཞི་རེ་ཐང་དུ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་གསོ་རིག་ལ་ཐུགས་གཞིལ་ཏེ་གསན་
བསམ་མཛད་པས་མཁས་པར་གྱུར། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཐོག་མང་མཁར་ཆ་ལུང་བ་རོག་
རྟོན་དཀོན་མཆོག་སྐུ་བས་རྫོང་བཞི་རེ་ཐང་དུ་ཕེབས་སྐབས། ཏྲ་སྟེ་སྤར་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡོན་
དུ་སྤུལ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་རྩོགས་པར་ཞུས། དགྲུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པ་ནས་རྒྱ་གར་ལ་
རིམ་བཞིན་ཐངས་བྱག་ཕེབས་ཏེ་མཁའ་འགྲོའི་གཙོ་མོ་དཔལ་ལྷན་སྟེང་བ་དང་། དང་སྟོང་ཅ་ར་
ཀ་སོགས་བསྟེན་ནས་དབྱང་ཀྱི་གཞུང་ལྷགས་ཐམས་ཅད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་གསན་བས་

མཁས་པའི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་ཀྱན་ལ་ཁུབ་པར་གྱུར། རྫོང་གཞན་དུ་བཞུ་ཆེན་བརྒྱ་ཕྱེད་
མའི་ཆོགས་དཔོན་མཛད། སྤར་བོད་དུ་ཕེབས་ནས་ལུས་ཅན་དུ་མ་ན་བ་དང་འཆི་བ་ལས་སྦྱོར་
པར་མཛད་ཅིང་། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་གསེར་མཆན་དང་། རྩོད་མཆན་གཉིས་བཏབ། གཞན་
ཡང་ཡུལ་དུས་སོགས་དགོས་ཁུད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཞལ་སྒོང་ཅི་རིགས་
མཛད། རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་འབྲེལ་མན་ངག་ཁ་སྒོང་དང་བཅས་པའི་གོ་ཆོད་དུ་ཆ་ལག་བཙུ་བརྒྱད་
ལེགས་པར་བསྐྱོགས་ནས་སྐལ་ལྷན་གྱི་ཐུགས་སྤྲུལ་ཡེ་ཤེས་གཟུངས་ལ་གདམས། རྫོང་འདི་
ཉིད་ལ་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་བུ་སྒོ་བ་གངས་ལས་འདས་པ་བྱུང་བའི་གཙུག་པོ་ནི་སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་
གཟུངས་ཀྱིས་དབུ་མཛད་པའི་ལྷན་སྟོན་ལེབ་སེ་དང་། འབལ་སྟོན་ཉི་མ། སྟོན་པ་ཨ་ཆོས། ཤ་
རམས་པ་ཉི་མ་དཔལ། གཡུ་ཐོག་བསོད་ནམས། སེང་གེ་དགེ་བ་ཤེས་རྟོག་རྒྱུད་སོགས་མཁས་
པ་མིང་དོན་མཆུངས་པ་སུམ་བརྒྱར་ཉི་མ་བྱུང་། དགྲང་ལོ་བདུན་ཅུ་ཅ་བདུན་སྟེང་དུ་ཕེབས་
པའི་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཁྱི་སྤེལ་ལོ་༡༩༠༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

གཡུ་བྱུག་དམར། དམར་མདངས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པའི་གཡུའི་རིགས་ཤིག

གཡུ་མདོག་གཡུའི་ཁ་དོག་ལོ་མ་གཡུ་མདོག་ཅན།

གཡུ་ན། བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱན། རྒྱ་དུལ་ལས་གྲུབ་པ། ཨ་ལོང་གི་མཁུག་ཏུ་བྱུ་བྱུ་གཅིག་ལ་སྟེང་ལོག་
གཉིས་སུ་གྱུ་གཉིས་ཅུབ་བརྒྱབ་པ་ཞིག

གཡུ་སྦྱར། གཡུ་ཡི་ན་རྒྱན།

གཡུ་ཤ། གཡུའི་ཤ་རྒྱན།

གཡུ་བ། ཁམས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་ལས་ཀའི་དོན་ཏེ། ང་སང་ཉིན་ཁྱིམ་མཆོས་ཆང་སར་གཡུ་
བ་འགོ་དགོས་ཟེད། ལས་རོགས་འགོ་དགོས་ཟེད་བ་དང་དོན་གཅིག

གཡུ་བ་རྒྱབ། [ཁམས་སྐད]ལས་ཀ་ལ་འབད་ཚོད་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ང་ཆོ་བཟའ་
མི་ཆང་མས་གཡུ་བ་བརྒྱབ་ཏེ་ཁང་བ་འདི་བཟོས་པ་ཡིན། ཡང་། ཁོས་ལས་ཀ་ལ་གཡུ་བ་ཆེན་
པོ་རྒྱབ་ཐུབ་སྟབས་སྤྲ་ཆ་མང་པོ་ལོན་ལེ་རེད་ལྟ་བུ།

གཡུ་བད། པ་གུའི་སྟེང་དུ་གཡུ་མདོག་ལྟར་སྦྲོ་བའི་བད་དང་བད་ལུར། རྒྱ་སྒྱུར་བཅས་ཡོད་པ་ལ་

ཟེར། འདི་ཡང་ཡིག་ཐོག་ནས་དོ་སྤྲོད་བྱེད་དཀའ་བར་སྣང་།
གཡུ་བྱན་དགོན། མིང་གཞན་དྲང་ར་བྱན་དགོན་ཟེར། བོན་རིག་འཛིན་བརྒྱན་ཅུ་ནང་གི་སྒོ་པའི་སང་
ཉེ་གཏུས་བཏབ། བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྡོང་ས་
ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་བྱར། ① གཡུ་དང་བྱར། ② རྩ་བར་རྒྱན་བྱེད་ཀྱི་གཡུ་རྟོག་རྒྱང་དུ།
གཡུ་ཤེར་གསེར་རྒྱན། གྲག་སྒོས་སམ་གྲེ་གྲུ་གཟེར་ཐིག་གི་གབ་མིང་ཞིག
གཡུ་བྱར། གཡུ་དང་བྱར་རིའི་བསྐྱས་མིང་།
གཡུ་སྤང་། གཡུ་མདོག་ཅན་ཀྱི་སྤང་བྲ།
གཡུ་འབྲུག་ འབྲུག་གི་མིང་། གཡུ་འབྲུག་འཁྲིལ་བསྐྱད། གཡུ་འབྲུག་ཕྱོན་མོ། རྒྱ་སྐྱུག་དང་གཡུ་
འབྲུག་ལྟ་བུ། གཡུ་འབྲུག་ནམ་མཁར་ཤིང་ཡང་། སྤར་རྟོ་ས་ལ་མི་ལྟང་།
གཡུ་འབྲུག་ཟེ་བ། དཔེ་རྒྱན་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་པ་ཆེར་ཅན་ཀྱི་གབ་མིང་ཞིག་སྟེ། ཟླ་
དགེ་བྱུང་འཛོལ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྲན་ཀྱི་བད་བསྐྱས་དང་གབ་མིང་འགའ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྒོ་གསལ་མཐིན་པའི་རྒྱན་ལས། གཡུ་འབྲུག་ཟེ་བཞི་བྲག་ཆེར་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེས་
ཆིག་ནི་བྲག་པ་ཆེར་ཅན་ཀྱི་ལོ་མ་ཟེ་བ་ལྟར་བྲོགས་བྲོགས་སུ་བྱེས་པས་དཔེ་འབྲུག་གི་
གཟུགས་སུ་བཀོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་སོ།།
གཡུ་ཅི། རྒྱ་ཕིབས་དང་ཁོག་མ་སོགས་རྩའི་རིགས་ལ་གཏོང་རྒྱའི་ཅི།
གཡུ་ཅའི་སྐགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་དུས་དཀྱིལ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༤༠ ལས་མས་ཞིག་ནས་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྲི་གཞིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་ཆ་དགོན་བ། སོ་ཆང་གིས་བྲུག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་བྲུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡུ་མཚོ། གཡུ་མདོག་ཅན་ལས་མིང་ཐོགས་པའི་མཚོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། མ་པམ་གཡུ་མཚོ།
གཡུ་མཚོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྡོང་ས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ཞགས་སྒོར་མོ། མིག་ཁུང་འཁྱོག་པོར་ཡོད་པའི་གཡུ་རྟོག་
གཡུ་ཡི་གཡུང་བྱང་། གཡུ་ལ་གཡུང་བྱང་བརྟེན་པའི་བྱང་བྱ་སྟེ། བཅན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བྱ་
དགའི་རྟགས་མར་གནང་བའི་བྱང་བྱ་ལ་རིམ་བཤམ་ཐོད་མན་བདུན་གཡུ། གསེར། དཔུལ། སྒ་
མེན། ཟངས། ལྷགས་ ཡོད་པའི་ནང་ནས་མཐོ་ཤོས་ནི་གཡུ་ཡི་བྱང་བྱ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ནི་རྒྱལ་
པོའི་སྒྲ་མཆོད་དང་། དགུང་སྒོན་ཆེན་པོ་ལ་མ་གཏོགས་གནང་སྟོལ་མེད།

གཡུ་རལ། རལ་བ་སྟོན་པོ།

གཡུ་རལ་ཅན། [མངོན]མེད་གེ

གཡུ་ལུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པོའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་དབང་པོ་ལས་གྲི་རྩོ་རྩེས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་རྟོ་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུང་ཅི་གོར་ཐང་རྩོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུ་ལོ། གཡུ་མདོག་ཅན་གྱི་ལོ་མ།

གཡུ་ལོ་བཏོད་པའི་ཞིང་ཁམས། རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་ཞིང་ཁམས།

གཡུ་གཤོངས། སྤྱི་ཐིང་རེར་ཆགས་པའི་སྤྱོངས།

གཡུ་བཤད། སྤར་བག་མ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་མ་ཡིས་མནའ་མའི་མགོར་གཡུ་བཏགས་ཏེ་མི་གཞན་
ཞིག་གིས་བཤད་པ་རྒྱབ་པ།

གཡུག་པ། གཡུགས་པ། གཡུག་པ། གཡུགས། ① འཕེན་བའམ་སྦྱར་པ། རལ་གྱི་གནམ་གཡུགས།
བྱི་ལོགས་ལ་གཡུགས་ཤོག ཐག་རིང་དུ་གཡུགས་པ། མི་ཚུ་ལ་གཡུག་པར་རང་ཚུ་བྱེད་
བརྒལ་དགོས། ② བསྐྱོད་བའམ་གཡོ་པ། ལག་བ་གཡུགས་ནས་འགྲོ་པ། རྒྱང་ཤར་ནས་
གཡུག་ན་འབབ་རྟགས་རེད། རྒྱང་རུབ་ནས་གཡུག་ན་ཐང་རྟགས་རེད། ③ བོར་བརྒྱག་ཏུ་
འཇུག་པ། རྒྱ་ཁོར་ཆང་མ་གཡུགས་ནས་མི་འདུག དབྱིན་སྐད་དུ་delete ཟེད།

གཡུགས། གཡུག་པའི་སྟུལ་ཆེན།

གཡུགས་པ། གཡུག་པའི་འདས་པ།

གཡུང་། ① དམག་དོན་མིན་པའི་ལས་བྱེད་འབངས་མིའམ་བྲན་གཡོག ② རྟོད་པའི་ལྗོག་རྒྱ་སྟེ། རྟོ

གཡུང་མོ། ཉེ་མོད་གཡུང་ལ་པ་པ་ལྟ་བུ། ③ གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གལ་རིམ་མཁ་མི་རིགས་
འིག་གི་མིང་། གཡུང་བོའི་རིགས་ཟེད། ④ གཡུག་པའི་འདས་པ།
གཡུང་གི་མི་སྒྲེ། རྡོང་བཅའ་སྐམ་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་བོའི་སྐབས་ཀྱི་འབངས་མི་པལ་པའི་མིང་ཡིན།
གཡུང་གི་མི་སྒྲེ་ཁང་དང་ཡང་ཁང་། གཡུང་གི་མི་སྒྲེ་ཁང་དང་ཡང་ཁང་འབྲེད་པ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་
[ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་]ལས། གཡུང་གི་མི་སྒྲེ་འབྲེད་པ་ནི་གཡུང་རམ་ཁང་ཞེས་པ་
འབངས་ལས་བྱེད་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། ཡང་ཁང་ཞེས་པ་ཡང་བྲན་དང་ཉིང་གཡོག་གི་མིང་ཡིན་ཞོ།
གཡུང་དགོན། གཡུང་རྟོ་ཀོང་དགོན་པ་སྟེ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྱི་ལོར་བཞེངས། རོག་
མར་གོང་མ་གཡུང་ཤིང་རྒྱལ་སྤྱོད་སྐབས་ཀྱི་བཞུགས་འགའ་ཡིན་ཞིང་། ཤིང་སྤྱལ་ལོར་དགོན་
པར་བསྐྱུད། འདི་ནི་པེ་ཅིན་ས་ཁུལ་དུ་ད་ལྟར་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་འིག་ཡིན།
གཡུང་སྟོན་དོ་རྩེ་དཔལ། གསང་སྤྱགས་རྟེང་མའི་བླ་ཆེན་མཆོན་སྟན་འིན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ་རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༤ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༦༥ལོ་བར་དགུང་
ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲག་གཉིས་བཞུགས། གསང་སྤྱགས་གསར་རྟེང་དང་ལྷག་པར་རྟེང་མ་དང་དུས་
འཁོར་ལ་འིན་རྒྱ་མཁས། དགུང་ལོ་ཉིང་བདུན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༤ལོར་ཡོན་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་ཡོན་མེན་ཅུང་ཐུག་ཐའི་སྤར་གྱིས་གདན་ཤངས། ལོ་བཅུའི་བར་རྒྱལ་
བོའི་མཆོད་གནས་སུ་བཞུགས་ཏེ་རྒྱལ་བོ་གོངས་པ་དང་བོད་དུ་བྱིར་ཐེབས།
གཡུང་ཐག འབྲིའི་ལོ་མ་བཞོ་སྐབས་རྒྱང་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཐིག་གུ་ཐུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
གཡུང་དྲུགས། ཉེ་སྤྱགས་སོགས་མི་ལ་འཁོར་བའི་སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་།
གཡུང་བྱང་། གནའ་བོའི་བོད་ཀྱི་མཆོན་རྟགས་རྟེང་པ་ཞིག་སྟེ། བོན་ཆོས་ནང་དུ་རྟག་པའམ་འགྲུར་
བ་མེད་པ་བཟ་འིས་པའི་རི་མོའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་ཡིན།
གཡུང་བྱང་སྤྱ། རྟག་པའམ་འགྲུར་མེད་ཀྱི་ལུས།
གཡུང་བྱང་ཁྱ་སྤྱ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་འར་སྟོའི་བྱར་ཁྱག་འོག་ཁང་ནས་བར་ཁང་དུ་
འགྲོ་བའི་སྐས་ཁྱང་ཡོད་ས་དེའི་མིང་།
གཡུང་བྱང་འཁྲུལ་བ། [མངོན་]རྒྱལ་བོའི་ལོ་བྱང་།

གཡུང་རྩུང་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་འཐར་པོ། གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་རྩེ་འདི་ཉིད་མདོ་སྨད་དཔལ་རྩིས་སྤྱོད་གྱི་སྤྱོད་གཏོགས་ཡུལ་སྤྱོད་པ་ལུང་ནང་ཟེར་བར་ཡབ་བསོད་ནམས་བསྟན་དར་དང་ཡུལ་བསོད་ནམས་གནས་མཆོད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༩༧ ལོར་འབྱུངས། མཆོན་བསོད་ནམས་བསྟན་འཛིན་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་བྱ་བྲལ་བྱང་སྤྱོད་རྒྱལ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་དགོ་ཆན་དུ་བསྟེན་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ལ་སྤྱངས། ཆོགས་འདོན་བརྒྱུད་རིམ་སྤྱོད་མའི་གསོལ་འདེབས། དབྱུང་གསུམ་འབྲས་ཅིས་ར་ཁྱེ་བར་མཛོད། གསོ་རིག་བསྟན་བཙུགས་གཞུང་ཆེན་མོ། སྤྱུགས་འབྲུག། ཀེག་ཅིས་རྟེན། དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཅ། མིང་གཞི་དང་བཅས་སྤྱོད་ཅ་འབྲེལ། དབྱུངས་ཅན་སྤྱོད་འབྲེལ་བ་སོགས་སྟེགས་བམ་བཅུ་གསུམ་བཞུགས། སྤྱུགས་སྤྱོད་དཔལ་ཚུལ། མཁས་མཆོག་རྒྱ་མཚོ། དར་པོ། རྒྱལ་མཆོན། བདེ་མཆོག་གསང་སྤྱུགས། གཡུང་རྩུང་རྒྱལ་མཆོན། བསྟན་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་སོགས་མང་དུ་བྱུང་། དེ་བཞིན་བོན་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུགས་ཅོམ་སྟེགས་བམ་དུ་མ་དཔམ་དུ་བསྟན་ཡོད། མཐར་དགུང་ལོར་དགུ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།

གཡུང་རྩུང་དགའ་འབྲེལ། དགའ་འབྲེལ་ནི་བོད་ཀྱི་རི་མོ་རྩིང་ཤོས་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི་གཡུང་རྩུང་གི་བྱེ་བྲག་གཅིག་ཡིན་སྟབས། མིང་ཡོངས་རྩིགས་ལ་གཡུང་རྩུང་དགའ་འབྲེལ་ཟེས། བོན་གྱི་ཡིག་ཆ་ནང་དུ་གཡུང་རྩུང་ནི་བརྟན་པ། ས་བ། མི་འཕྱུར་བ། བཟ་ཤིས་པ་བཅས་ཀྱི་དོན་མཆོན་བྱེད་དུ་བཞེད་སྟོལ་འདུག བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་སྐབས་སུ་ཁྲིམ་ཆང་སོ་སོའི་ནང་དུ་བྱེ་བྲག་གཡུང་རྩུང་དགའ་འབྲེལ་ལ་སོགས་པའི་དཀར་རྟགས་ཀྱིས་བཟ་ཤིས་པའི་རི་མོ་སྤྱོད་ཆོགས་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་པ་ནི་ལོ་གསར་པའི་ནང་དུ་རང་རང་གི་ཁྲིམ་དུ་ཆོད་བསོད། དབང་ཐང་། ལྷ་གཡང་སོགས་འཕེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་ཅིག་རེད། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ཆེན་དང་། མི་དཔོན། བག་མ་གསར་པ་བཅས་གདན་དྲངས་པའི་ལམ་དུ་ས་དཀར་དང་། མོ་བྱེ་སོགས་ཀྱིས་གཡུང་རྩུང་དང་། གཡུང་རྩུང་དགའ་འབྲེལ་སོགས་བཟ་ཤིས་པའི་རི་མོ་འབྲི་ནས་མེབས་བསུ་བྱེད་པ་ཡང་འགལ་སྟེན་སེལ་ཞིང་མ་སྟན་སྟེན་འཛོམས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་སྟེལ་པའི་

མཛད་སྒོ་ཞིག་རེད་ལ། རྗེ་ས་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ལུགས་དར་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་སྐབས་སུ་སྤར་
ལུགས་ཀྱི་གཡུང་བྱུང་གཞི་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་དང་། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་
གི་རི་མོ་འབྲི་སྒོལ་ཡང་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། བྱང་ཆོས་ཐོད་ཏུ་དར་བའི་སྐབས་སུ་ཡང་དམངས་
ཁོང་ཏུ་སྤར་དར་སྒོལ་ཆེ་བའི་རིགས་གནས་རྒྱུད་པ་དེ་དག་སོར་བཞག་བྱས་ཏེ་གཡུང་བྱུང་ནི་སྤར་
བ་དང་། བརྟན་པའི་དོན་མཆོན་བྱེད་ཏུ་འཛོགས་ཡོད་པ་སྟེ། གཡུང་སྐབས་དར་དཀར་མའི་ནང་
ཏུ་ཆེ་གཡུང་འགྲག་པའི་སྐབས་སུ། ཆེ་མི་འགྲུར་བ་གཡུང་བྱུང་ལྟ་བུར་ཤོག་ཅིག་ཆེ་ཤིག་པ་རྩོ་
རྩོ་ལྟ་བུ་ཤོག་ཅིག་ཅེས་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། བྱང་པའི་ལུགས་སྒོལ་ཏུ་གྲགས་པའི་རྩོ་རྩོ་དང་རྩོ་
རྒྱ་གས་རྟགས་ཀྱི་རི་མོ་ལའང་ཆེ་བའི་ནང་ཏུ་རྩོ་རྩོ་ལྟ་བུ་ལ་དགའ་འཁྲིལ་བྲིས་ཤིང་། དེ་ལ་རྩོ་རྩོ་
རྩོ་རྟགས་སྤྱར་ནས་འབྲི་སྒོལ་བྱུང་ཡོད་པ་འདྲིས་ཀྱང་། དགའ་འཁྲིལ་ནི་བཞུགས་གཉིས་ཀས་མི་
འགྲུར་བ་དང་། བརྟན་པ་མཆོན་པའི་རི་མོ་ཞིག་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱིར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་རྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་མཆོན་ཉིད་རིག་པ་དང་ཉ་ཅང་གི་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་ཞིག་རེད་ལ། ལྷག་པར་ཏུ་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དེ་ལ་གཙོ་པོ་
མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་བསམ་སྒྲོལ་ལུགས་ཆེན་པོར་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནང་
ཏུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྒྲེ་འཛིགས་དང་། འཕོ་འགྲུར་གྱི་སྐབས་སུ་ཅ་བའི་གོ་རིམ་གསུམ་
བརྒྱད་དགོས་པ་ནི། སྒྲེ་གནས་འཛིག་གསུམ། རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ། གཞོན་དར་གན་གསུམ།
ཆ་འཇམ་གསུམ་སོགས་དངོས་པོའི་འགྲུར་བའི་གོ་རིམ་ནང་ཏུ་ཅ་བའི་གོ་རིམ་གསུམ་པོ་
འདི་ནི་དེས་བར་བརྒྱད་དགོས་པའི་ཅ་དོན་གཙོ་པོར་ཞིག་རེད། ༡༽ དགའ་འཁྲིལ་གྱི་རི་མོ་
འདི་ཡང་ཕྱི་ནང་གསལ་གསུམ་གྱི་འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་སྤྱར་ནས་བཤད་ན། ཕྱི་སྤྱོད་ཀྱི་
འབྲུང་བའི་ཁམས་དང་སྤྱར་བར། དགའ་འཁྲིལ་ནང་གི་རི་མོ་གསུམ་ནི། ངད་ཅན་གྲང་བ་རྒྱང་
གི་ཡུལ་དང་། སྐམ་ས་ཆ་གདུང་ཆེ་བ་མཁྲིས་པའི་ཡུལ། བརྟན་ཅན་སྤྱོད་པ་བད་ཀན་གྱི་ཡུལ་
གསུམ་སྟེ་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དང་སྤྱར་ཆོག་པ་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་ངད་ཅན་གྲང་བ་
རྒྱང་གི་ཡུལ་ཏེ་སྤོང་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ཁམས་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་ལྡང་ལ།
སྐམ་ས་ཆ་གདུང་ཆེ་བ་མཁྲིས་པའི་ཡུལ་ཏེ་བར་དབུས་གཙང་ཏུ་བཞེད་ཡུལ་ཁམས་མཆོན་

བྱེད། ཁ་དོག་མེར་པོ་ལམ་དམར་པོ། བརྒན་ཅན་སྤྱུ་པ་བད་ཀན་གྱི་ཡུལ་ཏེ་སྤང་མདོ་ཁམས་
ཆུ་བཞི་སྐར་དྲུག་གི་ཡུལ་ཁམས་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་སྤོན་པོ་བཅས་ཡིན། ༡ ་ ཅན་ལུས་
ཁམས་དང་འབྲེལ་ནས་བཤད་ན། དགའ་འབྲེལ་ནང་གི་རི་མོ་གསུམ་ནི། མིའི་ལུས་ཁམས་
ཆགས་པའི་རྩ་བའི་གྲུབ་ཆ་གསུམ་སྟེ། རྒྱུང་དང་། བཞིས་པ། བད་ཀན་གསུམ་པོ་མཆོན་བྱེད་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རྒྱུང་ནི་མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་གཡོ་འགྲུལ་བྱེད་པའི་རྩ་བ་པ་དྲུག་གསུམ་གྱི་ཆ་
ཐམས་ཅད་མཆོན་བྱེད། ཁ་དོག་ལྡང་གུ་མཁྲིས་པ་ནི་མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་མེ་རྩྱུང་མཆོན་བྱེད།
ཁ་དོག་དམར་པོ་ལམ་མེར་པོ། བད་ཀན་ནི་མིའི་ལུས་ཀྱི་བརྒན་གཤེར་ཏེ་ཆུ་ཁམས་མཆོན་
བྱེད། ཁ་དོག་དཀར་པོ་ལམ་སྤོན་པོ་ཡིན། ༢ ་ གསར་བའི་ཁམས་དང་སྦྲར་ན། དགའ་འབྲེལ་
ནང་གི་རི་མོ་གསུམ་ནི། ཆེ་བསོད་དབང་ཐང་གསུམ་སྟེ། ཆེ་ཡི་རྒྱན་ཆུ་པོ་ལྷར་རིང་བ་མཆོན་
བྱེད་ཁ་དོག་སྤོན་པོ། བསོད་ནམས་སྤོན་པའི་ཡལ་འདབ་རྒྱས་པར་མཆོན་བྱེད་ཁ་དོག་ལྡང་ཁ།
དབང་ཐང་གི་མེ་དབྱུང་དྲག་ཏུ་འབར་བར་མཆོན་བྱེད་ཁ་དོག་དམར་པོ་བཅས་སོ།

གཡུང་བྱང་དགོན། ལོ་ངོ་༢༠༠༠ ལྷག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ལས་འདེབས་ལོ་སོགས་ཁམ་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་བྱང་ཅན། [མདོར]ཁུབ་འཇུག

གཡུང་བྱང་ཆོས་འཁོར་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ནང་ཅན་གྲུབ་ཐོབ་ཀྱན་ལྡན་བསོད་ནམས་
ལྷོ་གོས་ཀྱིས་བཏབ། རེས་སུ་གཅང་སྤན་རིའི་མཁན་ཆེན་ཤེས་རབ་དགོངས་རྒྱན་དུ་གྲགས་
པ་དེ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རིང་གྲག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་བྱང་ལྷང་བཤགས། བོན་གྱི་ལྷང་བཤགས།

གཡུང་བྱང་བདུད་འདུལ་སྒྲིང་། བོན་ལྷ་བདུད་ཅི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། འདེབས་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་བྱང་པ། བོན་པོ།

གཡུང་བྱང་དཔལ་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་པོ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༧༣༧་ལོར་གྲུབ་ལྷ་དབང་

གྲགས་ཀྱི་མཆོས་བཀྲ་བ། གྲུབ་མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁབ་མདོ་ས་
ཁུལ་སྤེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་རྒྱུད་ཆོས་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ། འབྲས་བུའི་ཐོན་པུ་ཡི་ནང་གསེས་ལུ་བ་དེ་ལ་བྱེད།

གཡུང་རྒྱུད་ལག་འཁུད། རྒྱན་རིས་ཀྱི་གསུམ་ཤེག་སྟེ། གཡུང་རྒྱུད་པན་ཚུན་ལག་པ་འབྲེལ་ནས་བསྐྱད་
པའི་རི་མོ་ཞིག་གི་མིང་།

གཡུང་རྒྱུད་ལམ། ཐོན་ལུགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཐབས།

གཡུང་རྒྱུད་སེམས་དབལ། ཐོན་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་མིང་།

གཡུང་རྒྱུད་ལྷ་སྤེད་དགོན། བལ་མ་གཡུང་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱག་བཀྲ་བ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་ཐོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གྲོ་མོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་རྒྱུད་ལྷ་སྤེད་དགོན། བསྐྱར་འཕེལ་གྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཉ་ལམ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་
པ་ཙམ་གྱི་ནང་སྤོན་རྒྱལ་ཀུན་གྲོལ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་རྒྱལ་རོང་འདྲིང་རྩེས་སུ་བཟུང་ནས་ཐོན་
ཀྱི་བསྐྱར་པའི་དབུ་བཅུགས་ཏེ་དར་བར་བྱས། རྩེས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་ ༡༧༧༩ ལོར་ཆན་ལུང་གིས་དམག་རྒྱབ་སྐྱབས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བ་དང་བསྐྱར་
འཕེལ་གྱིང་ཞེས་དགོན་མིང་བཀྲ་བ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་ཇ་པ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡུང་པོ། ① བདོལ་རིགས་ཏེ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རིགས་དམན་པ་ཞིག་ ② སྤྱིག་སྤྱན་དང་སྤྱལ་པ་སྤོང་
མོ་སོགས་ཟུམ་མཁན་གྱི་མི་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱས་པའི་མིང་། ③ གཡུང་བ་དང་འབྲ།

གཡུང་པོའི་རྒྱུན། འབངས་མི་ཡིན་པའི་མཆོན་རྟགས་ཐགས་པ་དང་ཐོན་ཞེས་ཆོས་འབྱུང་མཁས་
པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་ཞིང་། ཐགས་འཐག་པ་དང་ཐོན་བྱེད་པ་གཡུང་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་དུ་
འཕྲོ་དགོས་དོན་གང་ཡིན་རྟགས་དགོས།

གཡུང་བ། ① སྤུན་པའམ་ཐུལ་བ། མི་འདྲོག་པ་དང་བརྐྱང་པོའམ་འདྲིས་གོམས་ཐོན་པ། རྟགཡུང་
བ། མཛོ་གཡུང་མ། རྫོད་གཡུང་། ② གཟུགས་པོ་ཞན་པ། ③ དངོས་རིགས་ཞན་པ། གཡུང་
པའི་དངོས་པོ།

གཡུང་བབ་པ། ① ཐུལ་བའམ་སྤིང་བབ་པ། ཉ་བཏུལ་ནས་གཡུང་བབ་པར་གྱུར་པ། ② ཚུ་རྒྱན་
དལ་བྱས་བབ་པ། གཡུང་བའི་རྒྱ་རྒྱ་གང་ཞིག་གཡུང་བ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་དལ་གྱིས་འབབ་པའི་རྒྱ་
ཡིས་ལས་གོང་དང་འདྲ།

གཡུང་མ། གཡུང་བ་དང་འདྲ།

གཡུང་མོ། ① སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བཞན་པའི་རིགས་ཀྱི་བྱད་མེད། ② བྱད་མེད་རིགས་ངན་ནས་
འཆལ་མོ། ③ གཡུང་བ་དང་འདྲ།

གཡུང་མཚོ། བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྲ་དཀར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོའི་ལྷོ་བྱང་ངོས་
སུ་ཡོད།

གཡུང་ཟ། [རྟིང]① རུས། ② མི་དང་འདྲིས་པའི་རི་དྲགས་ཀྱི་རིགས།

གཡུང་ལ། བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་གི་བྱང་ངོས་ན་ཡོད་ཅིང་། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་
ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༤༧༠༠ཡོད།

གཡུའི་ཡི་གེ་གཡུས་བཅོས་པའི་བྱང་བུའི་ཐོག་གོ་གནས་སོགས་བཞོད་པའི་ཡི་གེ་གཡུའི་ཡིག་ཆང་།
ཡིག་ཆངས་ནི་རབ་གསེར་གཡུ་གཉིས། འབྲིང་དདུལ་དང་སྤྲ་མེན། ཐ་མ་ཟངས་ཡིག་ལྷགས་
ཡིག་སྟེ་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་ཟེ་བས་བརྩ་གཉིས་སོ། དེ་དང་དགྲུང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལ་
གཡུ་ཡིག་ཆེན་པོ་གནང་། དགྲུང་སྟོན་འབྲིང་དང་ནང་སྟོན་ཆེན་པོ་ལ་གཡུ་ཡིག་རྒྱུང་དུ། བཀའ་
སྟོན་ཐ་རྒྱུང་དང་བཀའ་ཡོགས་འཆོས་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་གསེར་ཡིག་ཆེན་པོ། ནང་སྟོན་ཐ་རྒྱུང་
ལ་སྤྲ་མེན་གྱི་ཡི་གེ་གནང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱིའི་སྟོན་དཔོན་དང་། སྤྱིའི་སྤྲགས་མཁན། སྟོན་སྤྲང་
ཀྱི་དབང་སྟོན་རྣམས་ལ་དདུལ་གྱི་ཡི་གེ་ཆེན་པོ་བྲིན། སྤྱི་མཚོ་བའི་བོན་པོ། གཞིམ་མལ་
བརྟེན་ཁག་ཁག་གི་སྤྲང་ཐང་གི་སྤྲ་མཁན། མཐའི་སོ་ཁ་སྤྲང་བ་དང་སྤྱི་མཁར་གྱི་ཅེ་སྤྲང་སོགས་ལ་
དདུལ་ཡིག་རྒྱུང་བ། ཡལ་འབངས་ལ་རུས་དུག་སོགས་ལ་མཁར་པའི་ཡིག་སྟོན་དཔོན་སོགས་
ལ་ཟངས་ཡིག་གཡུལ་དུ་དཔའ་བ་ལ་ལྷགས་ཡིག་ཡང་ཐང་གིང་སྤྱི་རྒྱ་རུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ནི་འབངས་
མལ་པ་རྣམས་ལ་གནང་རྒྱུ་ལ་བཅས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ།

གཡུར་བ། ཡུར་བའི་འདྲི་སྟོན་གཞན་ཞིག

གཡུར་བ་པ། འབྲས་བུ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིན་པར་གྱུར་པ་འཕམ་ལེགས་པར་སྒྲིན་ཟེན་པ། ཤིང་རྟོག་གཡུར་བ་
པ། གཡུར་བ་སྟེ་མ། སྟོན་ཐོག་གཡུར་དུ་བ་པ།

གཡུལ། ① དམག་གཡུལ་བསྐྱེས་པ། གཡུལ་སྟོང་པ། གཡུལ་ལེགས་པ། གཡུལ་བཞོག་པ།
གཡུལ་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་པ། གཡུལ་ལས་མམ་པ། གཡུལ་དུ་ཆས་པ། གཡུལ་བཤམས་རམ་
སྟོན། ② ལོ་རྟོག་དང་སྟོན་ཐོག་ཆར་མའི་ལས། གཡུལ་ཐོན་སྐྱལ་ཆད། འབྲུ་ཁལ་གཡུལ་སྟེང་
ནས་འཇུག་པ།

གཡུལ་ཁ། ① དམག་འཁྲུག་རྒྱལ་པ། དབྱེད་གི་ཆོགས་བཟང་དུ་མེད་པ་གཡུལ་ཁར་ཆས། ② སྟོན་
ཐོག་ཆར་མའི་ལས་ཀ་བྱེད་པ། གཡུལ་ཁ་གཏོག་པ། གཡུལ་ཁ་གྱུར་བ་སྟོངས། གཡུལ་ཁ་སྤྱང་པ།

གཡུལ་འཁྲུག་དམག་འཁྲུག་

གཡུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ། དམག་འཐབ་བཀའ་བཀོད་པ།

གཡུལ་གྱི་ངོ་། ① དམག་ས། ② དམག་འཁྲུག་ཡོང་བའི་སྡེ་ལྷན།

གཡུལ་གྲ། དམག་གྲ།

གཡུལ་རྒྱགས། དམག་མཁོའི་བཟང་བཅལ།

གཡུལ་རྒྱལ་བྱིར་ལོག་དམག་ལ་རྒྱལ་ཁ་ལོན་ནས་རང་གནས་སུ་ལོག་པ།

གཡུལ་འབྱེད། དམག་འཐབ་གཡུལ་འབྱེད་ལས་རྒྱལ་པ། དམག་གསོ་ཉིན་སྟོང་། གཡུལ་འབྱེད་དུས་གཅིག་

གཡུལ་ངོ་། དམག་ས། གཡུལ་ངོར་འདོད་པ། གཡུལ་ངོར་ཞུགས་པ། གཡུལ་ངོར་སྤྱང་བའི་རལ་

གྱི་དེ། སུ་ཡི་གྲོགས་འགྱུར་དེས་པ་མེད། གཡུལ་ངོར་ཡང་ཡང་འཐབ་པའི་མི། དཔལ་རྩལ་སྟོང་

སྟོབས་ལྷན་པར་གྱུར།

གཡུལ་ངོར་འགྲོ་ཁའི་ཁ་ཆེས། དམག་ལ་ཞུགས་ནས་འཆི་བར་དོགས་ནས་དམག་སར་འགྲོ་ལ་

ཁད་དུ་རྗེས་འཇུག་དང་བསམ་འདུན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་དོན་སྟོར་ཁ་ཆེས་སུ་བཞག་པ།

གཡུལ་ངོར་བརྟེན། [མདོན]དཔལ་ལོ།

གཡུལ་ཆས། དམག་མཁོའི་དངོས་རྩལ།

གཡུལ་ཐང་། ① དམག་རྒྱལ་ཡུལ་གྱི་ཐང་། ② སྟོན་ཐོག་གཡུལ་ལས་བྱེད་པའི་ཐང་།

གཡུལ་ཐོན། ① གཡུལ་ལས་བཏང་ཆར་བའི་སྟོན་མོ། ② དམག་ལ་ཆས་པ།
གཡུལ་དུ་འཛིན། [མངོན]མཆོན་ཆ།
གཡུལ་དུ་ས། ① སྟོན་ལ་ས། ② དམག་ལས་ཀྱི་དུས་སམ་དམག་འཐབ་ཀྱི་དུས།
གཡུལ་ན་བརྗེད། [མངོན]དཔའ་བོ།
གཡུལ་སྟོན། དམག་རྒྱབ་པ།
གཡུལ་བྲེས། གཡུལ་སྟོན་དང་དོན་གཅིག
གཡུལ་གཞི། ལོ་ཉོག་རྒྱང་སའི་གཞི་སྟེ་པལ་སྐད་དུ་གཡུལ་ཁ་ཟེར།
གཡུལ་བརྒྱུག་ཚུར་ཞོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་དབྱ་པོ་པམ་བར་བྱས་པ།
གཡུལ་ལས། ① དམག་གི་ལས་ཀྱི་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བ།
② གཡུལ་ཁའི་སྟེ་མ་བརྒྱུང་བསལ་གྱི་ལས་ཀྱི་གཡུལ་ལས་བྱེད་པ།
གཡུལ་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བ། དམག་འཁྲུག་ལས་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པ།
གཡུལ་ལོག་པ་རོལ་གྱི་དབྱ་དམག་ལོག་པ།
གཡུལ་གཤོམ། དམག་གྲ་དངོས་སུ་སྒྲིག་པ། དབྱ་བོས་བདག་ཅག་ལ་ནས་ཡང་དུ་གཡུལ་གཤོམ་བྱས།
གཡུལ་བཤམས་པ། དམག་བརྒྱབ་པའམ་དབྱང་འཁྲུག་བྱས་པ།
གཡུལ་ས། དམག་ས།
གཡུལ་བསྐྱེས་པ། དམག་བརྒྱབ་པ།
གཡེ། མི་མེད་ས་སྟོང་གི་མིང་།
གཡེ་ཐང་། དཔེན་གནས་ཐང་གི་མིང་སྟེ་གྲོང་ལས་འདོམ་ལུ་བརྒྱ་པན་ཆད་སོང་བའི་ས་ཆར་དགོན་
པ་དང་། དེ་ལས་རིང་བར་བརྒྱལ་བ་ནས་གཡེ་ཐང་ཟེར།
གཡེ་བྱས་པ། ཨ་མདོའི་ཁ་སྐད་དུ་མི་ལི་ནས་དུར་ཁྲོད་དུ་བསྐྱལ་བའི་དོན།
གཡེ་མོ་ཡུལ་དུ་གཤེད་ལ་སྤར་གྱི་ཡི་གེ་རྩིང་བའི་ནང་། དབྱེད་ཤེ། གཡེ་བཅས་བྲི་སྟངས་མི་འདྲ་
བ་གསུམ་འདུག་ཅིང་། དོན་དུ་དེང་སང་ཨེ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ནས་སྟུག།
གཡེ་དམར་དགོན། ཁ་ཆེ་ཆོས་བཟང་གིས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་

ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ཁང་དམར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གཡེ་ལུ། རེ་བྱར་གྱིས་བྱལ་བའི་སྤོང་ཁྱག་ཅིག་སྤྱེ་ལུ་དང་གཅིག་ཡིན། དཔེར་ན། རྣམ་གཡེ་ལུ་གང་
ལ་རྒྱ་མ་བརྒྱ་ཡོད་རྒྱ་རེད་ལྟ་བུ། མིའི་རྒྱབ་ཏུ་ཁྱེད་རྒྱའི་གཡེ་ལུ་རྒྱུང་བྱ་ལ་རྒྱབ་གཡེ་ཟེད།
གཡེང་འགྲུལ་མཐོ་ཆད། གློག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤོང་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་flying heightཟེད།
གཡེང་གཏམ། རོན་མེད་ངག་འབྲུལ། གཡེང་གཏམ་ལ་བ་ཏུ་ཁོམ་བ་མེད།
གཡེང་བ། ① གཡེངས་བ། གཡེང་བ། འཕྲོ་བའམ་ཁློད་བ། སེམས་གཡེང་བ། བག་མེད་དུ་གཡེང་
བ། ཁ་གཡེང་མིག་གཡེང་། སེམས་རྣམ་རྟོག་གིས་གཡེང་བ། ② ལེ་ལོ། གཡེང་བ་ཁོ་ནས་
དུས་འདས་བ། སྐད་ཅིག་ཀྱང་མ་གཡེང་བར་ལས་ཀ་བྱེད་བ། མི་ཆེ་གཡེང་བས་མི་འཁྱེར་བར་
དམངས་ཀྱི་དོན་ལ་ནུན་ཏན་གྱིས། ③ འདུ་འཇོ། གཡེང་བར་གྱུར་པའི་རིག་བ། ཟང་ཟིང་གཡེང་
བའི་ཁྲིད་དུ་སློབ་གསུང་བས་པོ་མི་ཡོང་། ④ བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ། རྒྱའི་
གཏིང་དུ་མི་བྱལ་བར་རྒྱུ་ལྟ་སྤྱོད་ཀྱིས་སྟེ། ཤིང་རྒྱ་ཁར་གཡེང་ཞེས་བ།
གཡེང་བག་རྣམ་གཡེང་དང་བག་མེད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
གཡེང་ཅེད། རྣམ་གཡེང་དང་ཅེད་མོའི་བསྐྱུས་མིང་།
གཡེང་གཡེང་བ། བག་མེད་བྱེད་བཞིན་བ། སེམས་དང་དབང་པོ་བྱེད་ན་གི་ཡུལ་ལ་ཡང་ཡང་
གཡེང་གཡེང་བ།
གཡེངས་བ། གཡེང་བའི་འདས་བ།
གཡེད། འུགས་ཀྱིས་ནང་དུ་བརྒྱུད་པའི་དོན། ལག་གཏུབ་རྒྱུང་དུའི་དེའི་ནང་དུ་ལག་མགོ་འུགས་
ཀྱིས་གཡེད་པས་འཇུ་ལ་སོང་། ལྟ་བུ། བན་ཆན་འབྲུད་པའི་རེས་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཁོམ་མང་
ནང་དུ་གཟེབ་རེས་གཡེད་རེས་བྱས་ནས་ཡར་ལྷ་ཁང་དུ་འཇུ་ལ་སོང་བ་ཡིན་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།
གཡེན། དབྱེན་གྱི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན།
གཡེན་བ། [རྟིང]① བསྐྱེགས་བ་དང་འདྲེད་བ། ② རོ་ཆ་བ། ཟས་ལ་གཡེན་བ།
གཡེན་སྟོ་བ། ① སྤང་བ། ② ཙོ་འཇི་བ། ③ སྤ་མ་བྱེད་བ། ④ བསྐྱེགས་བ། ⑤ དེད་བ།

གཡེན་སྒྲིང་། སྤུ་མཉམ་ཆུན་པའི་བར་དུ་གཡེན་སྒྲིང་གི་གཡེན་འཆམ་ལོག་རིགས་
ལ་རྒྱུ་རྟེན་གཡེན་སྒྲིང་དང་ལོག་སྒྲིང་གི་རིགས་ལ་རྒྱུ་རྟེན་བཏང་བ།

གཡེན་པ། འཁྲིག་ལོག་སྒྲིང་པ། ལོག་བར་གཡེན་པ། གཡེན་ལ་དགའ་བ།

གཡེན་སྒྲིང་བརྟན་པའ། ཆགས་སེད་གཡེན་སྒྲིང་གི་ནང་དོན་ནམ་ཐེམ་བས་སྒྲིང་པའི་བརྟན་པའི་ཆོག།

གཡེན་སྒྲིང་བཅོག་དངོས། ཡང་ན་གཡེན་སྒྲིང་བཅོག་དངོས་ཅེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

གཡེན་མ། ① སྤྲང་འཆོང་མ། ② ཁྱོག་གཏན་འཁེལ་མེད་པའི་བྱུང་མེད།

གཡེའི་གངས་བར་ཡུར་གོང་། དེང་སང་ཨེ་དང་། གཉལ། དུགས་གསུམ་ཟེར་བའི་ཨེ་དེ་ལ་སྤར་གྱི་

ཡིག་རྟེན་དུ་གཡེའི་ཁེ་འབྲེ་སྒྲིང་འདུག གངས་བར་ཡུར་གོང་ནི་གཡེའི་གངས་འི་ཁོ་ལ་དུ་

ཡོད་པའི་ཞིང་གོང་རྒྱུང་དུ་ཞིག་ཡིན།

གཡེའུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་

རང་སྒྲིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡེར། [རྟིང་]སྒྲིང་པ།

གཡེར་ཁ། དེལ་བུ་རྒྱུང་རྒྱུང་གཡེར་མའི་ཁ་ལྟ་བུ། རྒྱན་གཡེར། བྱི་བ་མང་བོ་གྲོས་བྲས་ནས་ཞུས་

བྱའི་སྒྲེ་ལ་གཡེར་ཁ་གཡོགས། གཡེར་ཁ་གོག་རྩལ་དགོགས་ནས། བྱི་མིར་མགོ་སྒྲོར་གཏོང་

བ། གཡེར་ཁ་འཁྲོལ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་དེལ་རྒྱུང་དང་སྤྲོག

གཡེར་རྒྱུང་། གཡེར་ཁ་རྒྱུང་དུ།

གཡེར་པོ། ① ༡ མཁས་པ་དང་ཤེས་རིག་གྲུང་པོ་འཕམ་ཤེས་རབ་དྲངས་གསལ་ཅན། ༢ གཟུབ་

མཆོར་སྒྲོས་པར་དགའ་མཁན། ② ༡ མཐོང་གཡེལ་ཆེ་བ། ཁང་བ་གཡེར་པོ། གནམ་གཡེར་

པོ། ༢ གྲིམས་པོ། ཤེས་རིག་གཡེར་པོ།

གཡེར་པོ་ཆེ། སྤྲང་གསལ་ཆེན་པོ། དཔའ་རྩལ་གཉིས་ལྡན་གྱི་མི་གཡེར་པོ་ཆེ།

གཡེར་བ། ① མཆོར་སྒྲེག་ཆེ་བ། རྒྱན་ཆས་མཛེས་ཤིང་གཡེར་བ། བྱུང་མེད་གཡེར་པོ། ② སྤྲང་

གྱི་ཁ་བྱིར་བྱས་བ། ③ ནམ་མཁའ་གཡེར་བ།

གཡེར་བག ① [རྟིང་]རྟོད་བག་གས་སེམས་འཕངས་མཐོ་བ། ② བཞད་གད་ཆེ་བ། ③ སྤང་བ་ཆེ་

ས། ④ དཔེན་གནས།

གཡེར་མ། ཤིང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལུ་རྩེས་བྱོད། ལུས་པས་ཅ་ཁ་འབྱེད། སྒྲན་ནད་
གསོད། ཟས་འཇུ། ཟ་འཇུག་ཞི། ཆང་ནད་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁ་གདངས་དང། སྒོར་
ཆ། ཅ་འབྱེད། ཤིང་ཨ་ཅ་ར་བཅས་སོ།།

གཡེར་མོ། ① བྱད་མེད་གཟབ་སྒྲོས་ལ་དགའ་མཁན། ② ས་ཁུལ་ཁྱོན་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ། ཁང་པ་
གཡེར་མོ། ས་ཆ་གཡེར་མོ་ཞེས་པ།

གཡེར་མོ་ཐང། མདོ་ཁམས་གཡེར་ཐང་ཞེས་པ་དེད་དུས་ཟིང་མིང་མཆོ་སྒྲན་པའི་ཉེ་སྒྲོར་གྱི་ས་ཆ་
འདི་དག་གི་མིང་ཡིན།

གཡེར་ལངས། པར་ནད་ཅི་བྱེད་སོ་སོ་བྱེད་འདོད་ལངས་པ། དཔེར་ན། ཁོ་ཆོས་གཞས་གཏོང་
ཞབས་བློ་འཁྲབ་བྱེད་དུས་ང་རང་ཡང་གཡེར་ལངས་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གཡེར་ཤིང་པ། སྒོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་བསྐྱལ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་འབྲུམ་བྱའི་
ནད་ཀྱིས་ཆ་བ་རྒྱས་པར་པན་པའི་སྒྲན་ཞིག།

གཡེར་གཤོང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་འཇམ་དབྱངས་ལྗོ་བློས་
ཀྱིས་བྱག་བཏབ། བྱག་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་རེབ་གོང་རྫོང་དུ་ཡོད།

གཡེར་གཤོང་དགོན། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་མཁན་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྒྲན་མ་ལྟོ་རེབ་
གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡེར་གཤོང་བསམ་གཏན་ཆོས་གླིང་། སྤགས་འཆང་འཇམ་དབྱངས་ལྗོ་བློས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡེལ། སེམས་ཀྱི་སྒྲིམ་པ་ལྟོད་པོར་གཏོང་བའམ་ལེ་དབང་དུ་གཏོང་བ།

གཡེལ་ཅན། གཡེལ་བག་ཅན་གྱི་བསྐྱས་ཆོག

གཡེལ་བ། ① ༡ གཡེལ་བ། སེམས་པ་གཞན་དུ་མ་གཡེལ་ཞིག་ཉན་མཆན་དུས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲིད་ཅིག་
ཀྱང་མི་གཡེལ་བར་གཟིགས་པ། ༢ བརྟེན་པ། ལས་ཀོན་བྱ་རྒྱའི་ཁས་ལེན་བྱས་ནས་གདོས་
དུས་གཡེལ་ནས་མི་འདུག ༣ འབྲུལ་བ། ② ༡ སྒྲོམ་ལས་སམ་བརྩོན་པ་ཞན་པ། བག་མེད་

གཡེང་བ། ལས་ཀར་གཡེལ་བ་བྱེད་པ། ༡ གྲུ་ཡངས་པོ། རྣམ་པར་གཡེལ་བའི་ཤེས་རིག་
གཡེལ་བག་ཅན། ཅེད་མོར་དགའ་མཁན།
གཡེལ་མ། [མངོན]① ལུང་མེད་འདོད་ལྡན་མ། ② སྤྲད་འཆོང་མ།
གཡེལ་མེད། བག་ཡངས་སུ་མི་གཏོང་བའམ་ལྟོད་གཡེང་དུ་མི་སོང་བ།
གཡོ། ① མགོ་སྒྲོར་གྱི་བྱ་ཐབས། གཡོ་ཐབས། གཡོ་ཁུངས་སུ་ཐེབས་པ། གཡོ་འོག་ཏུ་ཆུད། ②
ཆེད་བཀུར་སོགས་ལ་ཆགས་པས་རང་གི་ཉེས་བ་སྤྲས་ཏེ་ཉེས་རྒྱུན་སྒྲོང་བའི་སེམས་བྱ་བྱ་བ་
ཆགས་སྤང་གཏི་ཐུག་གི་ཆར་གཏོགས་པ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
གཡོ་སྒྲོལ། བཟའ་བ་གཡོ་བ་དང་བུང་བ་སྒྲོལ་བ།
གཡོ་གྲེ། མགོ་བདེ་གཡོ་སྐྱ་ཅན། མི་གཡོ་གྲེ་དེས་ང་བཙོངས་འདུག་
གཡོ་སྒྲོད། གཡོ་འགྲུལ། གཡོ་སྒྲོད་ཙམ་ཡང་མི་བྱེད་པར་བྱང་པོར་སྒྲོད་པ།
གཡོ་བཀོལ། གཡོ་སྐྱའི་སྒོ་ནས་གཞན་བྲན་དུ་བཀོལ་བ།
གཡོ་བསྒྲོར། མགོ་སྒྲོར་བཏང་བ། ཁ་བདེ་ལྷེ་བདེ་མགོ་བདེ་བྲན་འཕུལ་གྱིས་མི་གཞན་ལ་གཡོ་
བསྒྲོར་བྱས་པ།
གཡོ་བཀྲ། དུས་ཅག་དུ་གཡོ་བྱེད་མཁན།
གཡོ་ཁྲམ། གཡོ་སྐྱ་དང་ཁྲམ་བའི་བསྐྱས་མིང། རྒྟོག་ཅ་གཡོ་ཁྲམ་བྱེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱ་
བྱ་དང་། འགོ་བས། སྐྱ། དན་ཀྲོག་དན་ཐབས། འོག་འོག། རྩ་བཅས་སོ།
གཡོ་ཁྲམ་ཅན། གཡོ་སྐྱ་ཅན་རྒྱབ་མདུན་མི་མཆུངས་པ།
གཡོ་མཁན། ① ཟས་གཡོས་སྒྲོར་བྱེད་མཁན། ② གཡོ་སྐྱ་ཅན།
གཡོ་ཁན། གཡོ་ཁོ་ན་བྱེད་མཁན། གཡོ་ཅན་ཁོ།
གཡོ་སྐྱ། རང་སྒྲོན་སྤྲ་ཞིང་གཞན་མགོ་སྒྲོར་བའི་བསམ་སྒྲོར་ཞིག་གཡོ་སྐྱ་མགོ་སྒྲོར། གཡོ་ཅན་མ་
མོ། གཡོ་སྐྱ་མེད་པ། གཡོ་སྐྱ་ས་ཆོད་མི་ཟེན་པ། གཡོ་སྐྱ་མེད་ཅིང་། གཡོ་སྐྱ་མེད་ཅིང་ཀུན་ལ་
བྱམས་པ། གཡོ་སྐྱ་མེད་པའི་མ་དང་། མི་ཤ་མི་ཟ་བའི་སྐྱག་མེད། གཡོ་སྐྱ་ཆེ་དུང་། རྩོན་པའི་
ལག་ནས་མི་ཐད།

གཡོ་སྐྱ་ཁམ་གསུམ། རྒྱུ་སྤེད་པ། ཡོན་ཏན་ངོམ་པ། ཏམ་པའམ་རྩལ་གཏམ་བཤད་པ་སྟེ་གསུམ།

གཡོ་སྐྱ་འཁྲབ་པ། གཡོ་དང་སྐྱ་མ་འཁྲབ་ནས་གཞན་གྱི་མགོ་བསྐྱོར་བཤ།

གཡོ་བསྐྱལ། བསྐྱལ་བསྐྱོད།

གཡོ་འགྲུལ། འགྲུལ་སྐྱོད། གཡོ་འགྲུལ་གཏོང་མི་བྱུང་པ། སེམས་ལ་གཡོ་འགྲུལ་ཐེབས་པ། སྤིང་

ཆེན་ལྷ་པོར་གཡོ་འགྲུལ་ཐེབས་ཤིང་རྒྱུད་དང་གནམ་ལྷགས་ཤུགས་བྲགས་བྲག་ཆེ།

གཡོ་ངན་ལང་ཤོར། གཞན་ལ་གཡོ་རྒྱ་ཤོད་རྒྱ་ལང་ལ་ཤོར་བ།

གཡོ་ཅན། ① མི་གཡོ་སྐྱ་ཅན། གཡོ་ཅན་ཁན་པ་བདེན་བདེན་ཅི་ཡང་བཤད། ②[མངོན]། དྲུག་ ༩ གྱི་ལ།

གཡོ་ཅན་བྲང་བརྩ། མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཚུལ་ཞིག། གཡོ་ཅན་བྲང་བརྩས་གྱིས་རང་དོན་གཉེར་བ།

གཡོ་ཆེ་ཞེ་གནག། གཡོ་སྐྱ་ཆེ་ལ་སེམས་གནག་པ།

གཡོ་རྩས། གཞན་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་རྒྱ་དམིགས་པ་བྱས་ནས་བཤམས་པའི་རྩས་ངན། གཡོ་

འབྲུལ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།

གཡོ་གཏམ། གྲ་གྲུའི་སྐད་ཆ།

གཡོ་འདར། ལུས་སོགས་གཡོ་བ་དང་འདར་བ། ཁོང་ཁོ་ལངས་ནས་གཟུགས་སོ་གཡོ་འདར་བ།

གཡོ་ལྷན། ① ལུབ་བ་ལང་སྐྱོད་གྱི་བྱང་ལ་ཡོད་པའི་སྤིང་གཡོག་སྟེ་སྤིང་ལྷན་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་

ཞིག། ②[མངོན]། ལུད་མེད། ༩ འབབ་རྒྱ། ༩ གཡོ་སྐྱ་ཅན།

གཡོ་མདའ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་

ལྷ་པོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོ་སྤོང། ཟས་གཡོ་སྤོང།

གཡོ་འཕར། ལུས་སོགས་གཡོ་བ་དང་འཕར་བ། སྤྱིང་རྩ་གཡོ་འཕར།

གཡོ་འབྲུལ། གཡོ་སྐྱ་བྲན་འབྲུལ།

གཡོ་འཕྲོག། གཡོ་རྩས་ཀྱི་སྐྱོན་ནས་ལེན་པ།

གཡོ་བ། ① གཡོས་པ། གཡོ་བ། གཡོས། ② སྐྱ་བ་དང་འཆོད་པ་དང་སྐྱོར་བ། གཡོས་ཟས། སྐྱོ་

མ་གཡོས་པ། སྐྱགས་གཡོ་བ། ③ སྐྱལ་བ་དང་སྐྱོད་པ། གཡོ་མེད་རྩ་འཛིན་རྒྱུན་འབྱོར་སྤོང་། རྒྱུན་

ཤིང་ཆེན་པོ་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བ། ལྷགས་པས་དར་ལྷེ་ལྷུ་ལྷུ་གཡོ་བ། གྱི་ནང་གི་ཉེར་འཆེས་
མི་གཡོ་བ། རྒྱུད་གཡོ་རྒྱུད་འཁྱུག་བཅོས་པ། གནམ་ས་གཡོ་བ། གནམ་འགྲུལ་ས་གཡོ། ④
གཡོས་པ། གཡོ་བ། འགྲུལ་བ་དང་འགྱུར་བ། ལྷགས་སྒྲོལ་འཕོ་ཞིང་གཡོ་བ། ལྷགས་སྒྲོལ་
འཕོ་ཞིང་གཡོ་བ། རང་རྒྱུགས་མི་ཐུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་གཡོ་བ། ⑤ བརྟན་པ་ལས་ལྡོག་པ།
སྒྲན་གྱི་ཡོན་ཏན་གཡོ་བ།

གཡོ་བ་ཅན། [མངོན]འདོད་པས་བྲེགས་པའི་སྒྲང་པོ།
གཡོ་བ་བརྒྱུད་གྱི་སེམས་ཅན། སྤྱི་འགྲོ་སྤྱི་འཕྲོ་བ་རིགས་དྲུག་སྟེ། སྒྲོག་ཆགས་གྱི་རིགས་ཡོད་ཆད།
གཡོ་བའི་སྤྱང་པོ། [མངོན]སྒྲོས་དཀར་ཤིང་།
གཡོ་བའི་རྣམ་པ། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་dynamic scope ཟེད།

གཡོ་བའི་འོད། [མངོན]① སྒྲིག་རྒྱ། ② རྫོག་
གཡོ་བྱེད། [མངོན]① སྒྲན་པེ་པེ་ཡིང་། ② བུང་བ། ③ རྒྱུད་ངམ་ལྷགས་པ།
གཡོ་བྱེད་གྱི་སྟོན་བརྒྱུད། ཉེག་པ། དཔྱོད་པ། བདེ་བ། ལྷག་བསྐལ། ཡིད་བདེ། ཡིད་མི་བདེ།
དབུགས་རྩལ་པ། དབུགས་དབྱུང་བའོ།

གཡོ་བྱེད་མགོན། [མངོན]རྒྱུད་ལྷ།
གཡོ་བྱེད་མ། [མངོན]བུད་མེད།
གཡོ་སྤྱོད་བསྙད་འཕྲོག་ མགོ་སྤྱོད་བསྙད་འཕྲོག་ཞེས་པ་མེད་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
གཡོ་མེད། ① བརྟན་པོ། གཡོ་མེད་བརྟན་པོར་གནས། རི་ལྗར་གཡོ་བྱེད་གནས་པ། ② དང་པོ། རྫོ་
སེམས་གཡོ་མེད། ③ [མངོན]ཁྲལ་འཇུག་

གཡོ་མེད་སྤེལ་ཁུང་། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་inactive window ཟེད།

གཡོ་མེད་སྒྲང་ཇི། [མངོན]ཁྲལ་འཇུག་
གཡོ་བྱེད་སྟོན་སྟེས། [མངོན]ཁྲལ་འཇུག་གི་ཕུ་བོ་སྟོན་པས་བཟང་གི་མིང་།

གཡོ་ཚྭ་ལ། འགྲུལ་བ་དང་འབྲུག་སྒྲིབ་པ།

གཡོ་བཙུངས་པ། རྩུ་བག་བསྟན་པ།

གཡོ་ཆ་པོ། བྱ་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ལ་མངའ་བཞེས་པ།

གཡོ་ཆོང་། དེང་དུས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་དུ་དར་བའི་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་གཞན་མགོ་བསྐྱོར་བའི་གཡོ་
ཐབས་ཞིག མི་གང་ཞིག་ཆོང་གི་མ་དངུལ་ཐེབས་ཅ་ལྟན་འཛོག་བྱ་བའི་མིང་ཐོག་ནས་མགོ་
བསྐྱོར་བཏང་སྟེ་ཆོགས་པའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་དང་། དེའི་མ་ཅ་གང་འཆམས་ཞིག་གཏང་མ་ཉར་
ནས། སྤར་ཡང་མི་དེ་མི་གཞན་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་སར་བཀོད་མངགས་བྱེད་ཅིང་། མཐར་མི་
བཅུ་སྟག་མང་པོ་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་ནས། མི་རྒྱ་གཉིས་ཀ་བརྒྱལ་བའི་བྱ་སྒྲིབ་ཏུ་ཅང་སྤྲུག་ཅག་
ཅིག་རེད། འདི་རྒྱ་སྐད་དུ། 传销 ཟེད།

གཡོ་རྩུན། མགོ་སྐྱོར་ཐབས།

གཡོ་ཁྲིས་དབུ་བསྐྱོར། གོང་རིམ་ལ་གཡོ་སྤྱིས་རྩུན་བཞུགས་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་བའི་ཞེས།

གཡོ་འཇུལ། རོལ་གྱི་ནམ་པ་བསྟན་ཏེ་ནང་དུ་འཇུལ་བ།

གཡོ་ཐོལ། ① གཡོ་རྩུ། གཡོ་ཐོལ་མེད་པ། ② སྒྲིབ་ལུག་ལེ་ལོ་བཅས།

གཡོ་དུ། ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྤམ་པོའི་སྤྱབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་ཐོད་ཡུལ་དུ་ཆེན་ལཱའི་
ཡ་གྲུལ། བར་དབུས་གཙང་དུ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྟོ་བ་ཡར་སྤྱངས་ཁ་འབྲུག་ལ་བཞག་
ནས་འདྲ་གོང་ཡུལ་བྲེས་སྤྱད་དང་། དེང་དུས་གོང་པོ་ཉི་ཁྲི་རྩེད་ཁོངས། ལྟོ་ཤ་འབྲུག་སྤྱག་སྒྲོ། དེང་
དུས་མཆོ་སྤྱི་རྩེད་ཁོངས་ཀྱི་ཤ་འབྲུག་གོང་ཆོ། ལུ་ཁ་ཁ་ལ་གངས་ཅེ། དེང་དུས་སྤྱད་ཀར་ཅེ་རྩེད་
ཁོངས་ཁ་ལ་ལ་ལ་བརྒྱད་བཅས་ཀྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་ས་ཡུལ་གྱི་མིང་རྟིང་།

གཡོ་ལེན་ཏམ་འཛོག་གཡོ་རྩུས་ལེན་ཞིང་བཙན་གྱིས་འཛོག་པ།

གཡོ་སྟང་། གཡོ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྟང་། གཡོ་སྟང་མེད་པ། གཡོ་སྟང་ཞིང་འཇུལ།

གཡོག་ ① བདག་གཅེས། རྒྱུ་གཡོག་ ཞིང་ལ་གཡོག་རྒྱུག་པ། ② ལས་གྲོགས། ཡིག་གཡོག་
མཆོད་གཡོག་བྱེད་པ། ③ འཕྲོད། དཔོན་གཡོག་ དཔོན་གཡོག་ནམ་པ། ④ བཟ། བཟ་གཡོག་
འཕྲོད་གཡོག་ གཡོག་ཏུ་བཀོལ་བ། གཡོག་ཏུ་མི་འཁུལ་བ། ⑤ བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་

འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། བྱེད་པ་མེ་མཛོན་པར་འགྲེལ་བའི་དོན་ཏེ། ཁ་བས་ཅི་མགོ་གཡོག་སྤྲེལ།
ལུས་པོ་གོས་ཀྱིས་གཡོག་དགོས།
གཡོག་བཀོལ་བཏང་། སྤྲད་བྱེད་ཡོ་བྱད་སོགས་བེད་མེད་དུ་མི་འཛོག་པ།
གཡོག་བཀོལ་བ། བྱན་དུ་བཀོལ་བ།
གཡོག་ཁོངས། གཡོག་མིའི་མིང་ཁོངས་ཏེ། གཡོག་ཁོངས་སུ་ཚུད་པ། གཡོག་ཁོངས་ནས་འཐེན་
ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གཡོག་འཁོར། ① གཡོག་པོ་དང་འཁོར། ② གཡོག་པོ།
གཡོག་གོས། གནའ་དུས་གཡོག་པོ་རིགས་ཀྱི་གོས།
གཡོག་ལྷ། གཡོག་པོའི་ལས་ཀའི་ལྷ།
གཡོག་རྒྱ་གས་པ། གཞན་ལ་རང་གིས་བྱན་བྱེད་པ།
གཡོག་ནང་ཐོན། བོད་སྤྱི་ཆོགས་རྩིང་པའི་སྐབས་མངའ་བདག་གི་ནང་དུ་ཕྱོ་ཐ་མཁན་གྱི་བྱན་གཡོག་
གཡོག་པ། ① གཡོགས་པ། གཡོག་པ། གཡོགས། རྫོན་པའམ། འགྲེལ་པའམ་བཏུམ་པ། སྤྱ་གྲར་
གོས་གཡོགས་པ། རང་སྤྱོད་གཞན་གཡོགས། མི་དཀར་པོ་ལ་ཞུན་གཡོགས་པ། རུས་རྒྱལ་
པགས་པས་གཡོགས་པ། ② སྤྱ་གྲར་ཆོ་རྒྱ་འགྲེལ་དུ་རྒྱ་གཡོག་རེས་བྱས་ནས་བསྐྱད་འདུག་ལྟ་བུ།
གཡོག་པོ། བྱན་ནམ་ཁོལ། གཡོག་པོར་རྒྱག་
གཡོག་བྱེད་པ། ① བྱན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་པ། ལུས་བཅོངས་གཞན་གཡོག་བྱེད་པ། ② བདག་གཅེས་
བྱེད་པ། ཞིང་ཁར་གཡོག་བྱེད་པ།
གཡོག་མོ། བྱན་མོའམ་ཁོལ་མོ།
གཡོག་ཞིང་། སྤར་གཡོག་པོ་རྒྱག་རྟེན་དུ་སྤྲད་པའི་འཆོ་བའི་རྟེན་གཞིའི་ས་ཞིང་།
གཡོག་བཞུན་པོ། ཁ་ལ་ཉན་པོའི་བྱན་ནམ་ལས་ཀ་བསྐྱལ་བདེ་བའི་གཡོག་པོ།
གཡོག་རིགས་བྱེད་མང་། རང་གི་གཡོག་པོའི་གས་ནས་བྱ་བྱེད་མང་བའི་རིགས།
གཡོགས། གཡོག་པའི་སྤྱལ་ཆོག་
གཡོགས་པ། གཡོག་པའི་འདས་པ།

གཡོགས་མ། རྒྱ་བ་འཕམ་གྱི་འཕྲན་པའི་གོས་གདན་སོགས། སྒྲོག་པ་གཡོགས་མ། བགས་གདན་
གཡོགས་མ།

གཡོད། ① ལྷགས་ཀྱི་རྒྱ་མ་ལ་རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་དཀར་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱ་དཀར་གྱི་མིང་གཞན།
ཁམས་སྐད་དུ་གཡོས་ཟེར། ② ལྷགས་བའས་པའི་རྒྱ་དཀར་གྱི་ནང་དུ་ཟས་རིགས་བརྒྱུད་པ་
ནས་བཅོས་པའི་ཟས་ཀྱི་མིང།

གཡོད་ཁ་བྱེད། བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པའི་བྱ་ཆོག་སྒྲོད་ཁ་བྱེད་དང་དོན་གཅིག
གཡོན། རྩོགས་གཡོན་མ།

གཡོན་སྒྲོར། ① ཞབས་བློ་སོགས་འཁྲབ་དུས་གཡོན་འཛིན་གསུམ་སྒྲོར་པའི་གོས་སྒྲིབས། ② རང་
ལུས་ཀྱི་གཡོན་ངོས་ལྟེ་གནས་དང་ཉེ་བར་སྦྱར་ནས་སྒྲོར་བ། ③ ཡིག་བྲེད་དང་རིས་ཐིག་
སོགས་འགོ་གཡམ་ནས་ཚུགས་ཏེ་གཡོན་དུ་བྲིས་པའི་འཛིན་སྒྲོར།

གཡོན་སྒྲིག། [མངོན]འདོད་ལྟ།

གཡོན་གྱི་ཤོག་ངོས། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་ left pageཟེར།

གཡོན་གྱི་ལྷ། [མངོན]དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

གཡོན་གྲལ། གཡོན་ངོས་སུ་བསྒྲིགས་པའི་གྲལ།

གཡོན་ཅན། ① གཡོ་སྒྲུ་ཅན། གཡོན་ཅན་ཆོགས་ཀྱིས་བསྒྲུ་བར་བཅོན། ②[མངོན]༡ ཞུས་བུའམ་
བྱི་ལ། ༡ བདུད།

གཡོན་སྟོམས། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་to left-justifyཟེར།

གཡོན་སྟོད། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་upper leftཟེར།

གཡོན་གཏམ། གཡོ་ཁམ་གྱི་སྐད་ཆ།

གཡོན་ཐག་སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་left marginཟེད།

གཡོན་སྟོང། [མངོན]ཁ་ལོ་བ།

གཡོན་བ། ① ཁ་ཤར་བྱོགས་སུ་གཏོད་སྐབས་ཀྱི་བྱང་ངོས། ལག་བ་གཡོན་བ། གཡོན་ཏུ་བརྒྱུང་
བསྐྱམ་ཡང་ཡང་བྱེད་བ། ② མི་བརྟན་བ་དང་འཁྲུག་པོ། རང་བཞིན་གཡོན་བའི་བྱ་སྟོང།

གཡོན་བ་མ། སྟོང་ཁའི་རྩ་འདབ་ཅིག

གཡོན་པོ། བརྟན་པོ་མེད་པའམ་འཁྲུག་པོ། བྱ་བ་གཡོན་པོ། ལྷན་ཆ་གཡོན་པོ་བཤད་བ།

གཡོན་བྱོགས། ① ལག་བ་གཡོན་བའི་བྱར། ② ཤོག་ཐོག་གི་གཡལ་ས་བྱོགས་དང་གཡོན་བྱོགས་
ངོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་གཡལ་ས་བྱོགས་དང་དོན་གཅིག

གཡོན་མ། ① བྱང་མེད། ② འཕྱོན་མ། ③ ལག་བ་གཡོན་བ།

གཡོན་མིག་མ། [མངོན]བྱང་མེད་མཆོག

གཡོན་སྤང། གློག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་བའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་lower leftཟེད།

གཡོན་རྒྱ། ① རྒྱ་གཡལ་ས་གཡོན་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ནང་ནས་གཡོན་རྒྱ། དམག་གི་གཡོན་རྒྱ།
གཡོན་རྒྱའི་ཤོག་ཁ། ② རྒྱ་ལག་གི་མིང་གསལ། ③ སོག་པོ་ཨོ་རོད་ཆོ་བཞིའི་ནང་གསལ་
ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

གཡོན་རྒྱ་དགའ་ལྗན་རབ་བྱས་སྤིང། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ལོར་ཁྲི་
ཆེན་དག་དབང་དཔལ་ལྗན་གྱིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རྒྱ་རྩིང་མའི་ཆང། ཀའོག་དགོན་སྤུལ་སྤྱུ་གཞན་པན་དོ་རྩེ་ས་བཏབ། འདེབས་དུས་མི་
གསལ། བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རྒྱ་ས་སྤྱད་གོན། བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། བྱབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རུའི་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཐོང་པོ་སྤྱ་སྒྲེ་སྒོ་བཟང་ཞོར་བུའི་ཆོས་སྒྲར་གྱར་དགོན་
ཞིག་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༥ལོར་དངོས་སུ་འདུ་ཁང་དང་བྲག་གསུམ་
བཞེངས་ནས་ཁང་དགོན་དུ་གྱུར། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟར་མཆོ་སྒྲོ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཆབ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཡོན་རོལ། གཡོན་ཕྱོགས།

གཡོན་ལག ① ལག་པ་གཡོན་པས་ལས་ཀ་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན། ② ལག་པ་གཡོན་པ།

གཡོན་ལམ། གཡོ་སྤྱིའི་ལམ་སྒོལ།

གཡོན་ལོགས། གཡོན་གྱི་གཞོགས་སམ་ཕྱོགས།

གཡོན་ལྗུང་། ① བསམ་སྒོ་ཐར་ཐོན་ནམ་གསར་བརྗེར་ཕྱོགས་པ། ② བྱ་དངོས་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་
དུས་རིམ་དབྱེ་འབྱེད་མི་ཐུབ་པར་གསར་བརྗེ་བྱེད་སྐབས་འཆབ་འཆུབ་ལོང་མཆོངས་ཀྱི་ནམ་
པ་སྟོན་པ་ཞིག གཡོན་ཞེས་པ་དེར་བྲངས་ཏུགས་འདི་“གཡོན”བརྒྱབ་ཡོད།

གཡོབ། གཡལ་གྱི་ད་ལྟ་བ།

གཡོབ་པ། གཡལ་བས་པ། གཡལ་བ། གཡོབས། ① རྩེ་ར་འགྲུགས་པའི་ལག་བཟང་བྱེད་པ། ལག་པ་
གཡལ་བས་ནས་འགྲུགས་བཟང་བྱས་པ། དར་རྩེད་གཡལ་བས་པ། ② ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པ། རུལ་
དང་གད་སྟེགས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གཡོབ་པ་ལྟ་བུ།

གཡོབ་བྱེད། [མངོན]① བྱ་སྤྱལ་བྱེད་དབྱུག་པ། ② གཡལ་མདའ་སྟེ་མདའ་དར་ཡང་བེར། ③ ར་
གཡལ། ④ རྩེད་གཡལ།

གཡོབས། གཡོབ་པའི་སྤྱལ་ཆིག

གཡོམ་པ། [རྫིང]གཡོ་བའམ་འགྲུལ་པ།

གཡོའི་སྟོང་སྟེ་བཅུ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། ཡར་ལུང་དང་འཕྱིང་ལུང་
འཕྱོངས་རྒྱས་ཉིས། ཡར་མཆོམས་དང་གཡུ་འབངས་གཉིས། དྲགས་པོ་དང་ཉ་གཉི་གཉིས།
དུལ་དང་ལྟོ་བྲག་གཉིས། ལོ་རོ་སྟོང་ལྟོ་ཁའི་ཁོངས་ལོ་རེ་སྟོང་སྟོང་དང་། སྟོང་བྱ་རྩེད་གི་སྟེ་
བཅས་ཡིན་པར་གསུངས།

གཡོར། ① གཡལ་བའི་སྐལ་ཆོག ② རོན་འཕོར། གཡོར་ཆེ་བ། ཆོང་ཐོག་གཡོར་ཆེན་ཞིག་འཕར་བ།
གཡོར་གྲ། རྒྱུ་ཕྱགས་དང་བསྐྱེད་ཏེ་གཡོར་མོ་འཐེན་ནས་འཕྲོ་བའི་གྲ།
གཡོར་ཆེན། འཕོར་ཆེན་ནས་ཕོན་ཆེན་པོ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁོ་ཆོའི་ནང་གི་ཞིང་ཁ་གཡོར་ཆེན་ཡོད་
རེད་ལྟ་བུའོ།

གཡོར་དག ཟས་སྦྱོར། གཡོར་དག་ཡག་པོར་བྱས།
གཡོར་པོ། ① གཡལ་པོ་གཏོང་ལེན་བྱེད་མཁན་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོག་པོ་བའི་མིང་། ② བོད་ལྗོངས་སྟོ་ཁའི་
ཟླ་བྱི་དང་ཟླ་ནང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་མིང་།

གཡོར་བ། གཡོགས་པའམ་བསྐྱབས་པའམ་འགོབས་བ། ཤིང་གི་གྲིབ་མས་ཉི་མ་གཡོར་བ།
གཡོར་མ་སོ། [རྟིང་]ཏ་ཅང་མང་སོ།
གཡོར་མོ། བྲ་གཟིངས་ཀྱི་དར་མོ་ཆེ། རྒྱུད་གཡོར། གཡོར་གྲ། གཡོར་ཤིང་།
གཡོལ་སྟེ། ལེ་ལོ་ཆེ་བ་དང་། སྤྱིད་ལུག་ཅན་སོགས་དང་དོན་གཅིག་ ཁོ་མི་གཡོལ་ཆེན་པོ་རེད།
ལས་ཀ་མ་གྲོགས་པོར་བྱེད་ལེ་མ་རེད། ཅས་དང་། ཉག་མོ་དེ་གཡོལ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། བྱིས་
ནང་གཅིང་སྦྱ་བཟོ་མོས་ལེ་མ་རེད།

གཡོལ་ཆེན་པོ། གཡོལ་སྟེ། དང་དོན་གཅིག་
གཡོལ་ཐབས་མེད་པ། བརྒྱུ་ཐབས་མེད་པ་འབྱུང་ངེས་པ།
གཡོལ་བ། གཟུར་བའམ་འབྱོལ་བ། ཆ་གཡོལ། རྒྱུད་གཡོལ་སྦྱ་འཆང་། གཡོལ་ཐབས་མེད་པ།
གཞུང་ལམ་ལ་གཡོལ་ནས་ལམ་ལོག་ཏུ་བྱེད་པ། ཚུ་ལོག་བྲག་རྩོལ་ས་གཡོལ་བ།
གཡོས། ① ཐ་དད་པར་འབྲུག་པའི་གཡོ་བའི་སྐལ་ཆོག ② ལུས་ཀྱི་ལོང་ག ③ བཅོས་ཟེན་པའི་
བཟའ་བྱའི་རིགས། མེ་བཏང་གཡོས་བྱེད། བཟའ་བཏུང་གི་གཡོས་བྱུན་སྐུ་ཆོགས་པར་
ལོངས་སྦྱོད་བྱས།

གཡོས་ཁང་། ཐབ་ཆང་།
གཡོས་མཁན། མ་བྱན།
གཡོས་ཐབ། ལྟོ་བཟོ་པའི་ཐབ།

གཡོས་ཐེབས་པ། སྒྲགས་སོགས་རྗེས་ཐེབས་པ།

གཡོས་སྟོང་། ལྟ་བུ་སྟོང་དམ་ལྷག་སའི་ཡོ་བྱད།

གཡོས་པ། ① གཡོ་བའི་འདས་པ། ② [རྟིང]འདོད་པ།

གཡོས་དཔོན། མ་ཆེན་གྱི་གཙོ་བོ།

གཡོས་སྐྱར། ལུ་དང་རྩམ་པ་གཉིས་གཡོས་ཤིང་བརྗེས་ཏེ་ལྟ་དང་མར་སོགས་སྟན་དུ་སྐྱར་བ་ལྟ་
བྱའི་དོན་ནོ།།

གཡོས་སྐྱོར། ལྟ་ཆས་བཟོ་བ། གཡོས་སྐྱོར་གཟབ་པ། བཟའ་བརྟུང་གཡོས་སྐྱོར་གྱི་ལག་འབྲས་
གཙང་ཞིང་ཞེས་པ།

གཡོས་མ། མ་ཆེན།

གཡོས་མལ། ① ཐབ་ཆང་། ② ཐབ་ཆང་དང་ཉལ་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

གཡོས་ར་མ། རྒྱང་ཁྲིལ་བཤང་ལམ་གྱི་རྒྱ་མའི་ཤ

གཡོས་སུ་སྐྱོར་བ་སོ་བདུན། འབྲས་སྐྱག་སྦྲ་བ། སྒྲ་བ། གར་བ། འབྲས་ཆན། འབྲས་ཡོས། སྐྱང་
སྐྱག་ཡོས་བྲལ། རྩམ་པ། མཁུར་བ། བཙོས་ཐན། ཐན་ཆང་། ཡན་སྒྲམ། ཤ་ཁུ་ལན་ལྟ་ཅན།
སྟོང་ཅན། འོ་མ་ཆོན་པ། འོ་བསྐྱོལ། སྤེས་མ། བཞོས་ཐོག་འོ་མ། ཞོ་ཞོ་ཁ་ཆུ། དར་བ། ཕྱར་
ཁུ་ཞོ་བཙོས། སིང་པོ། ཅན་མོ། འབྲུའི་ཆང་། ལྟན་ཆང་། ཆང་གར་མ། ཤིང་རྟོག་ཁུ་བ། ཤིང་
ཆུ། བ་ལྟ་ཅན། ཆང་གྱི་ཆུ། ཁྲོན་ཆུ། ལུ་མིག་ཆུ། ལུ་སྐྱང་ཆུ། གངས་ཆུ། གཞུའི་ལྟའོ།།

༩༣༽

པ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་ལྔ་པ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་ལྟེ་སྟེང་དང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
ཅེ་དང་ཉེ་བ། བྱེད་གི་ཚོལ་བ་ལྟེའི་སྟེང་ཅེ་ཅུང་ཟད་ཟད་བ། བྱེད་ཚོལ་བ་ལྟེའི་སྟེང་ཅེ་ཅུང་ཟད་
ཟད་བ། བྱེད་ཚོལ་བ་སྟོག་ཅུང་སྟོག་ལྟ། ① ༡ མིང་གཞིའི་མོ་གཤམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག ༢ རྩེས་
འཇུག་མ་ཉིང་གི་ཡི་གེ་ཞིག ༣ མིང་གཞི་འགའ་ཞིག་གི་ཡས་ནས་སམ། མས་ནས་གདགས་
བྱེད་ཡི་གེ་ཞིག་དཔེར་ན་ར་མགོ་དང་ར་བཏགས་ལྟ་བུ། ༤ མིང་འགའ་ཞིག་གི་སྟོན་དུ་སྟུར་
རྒྱུའི་ཆིག་སྟོགས་ཤིག་ར་སྟོང་། ར་ཐུགས་པ། ར་བཞི་བ། བདེན་རྒྱུན་གྱི་ར་གཏུགས་པ། དེས་
ར་སྟོང་བ། ② སྟོ་སྟུགས་ར་ལུག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ར། འོ་འཐུང་སྟོག་ཆགས་རིགས་ཞིག
མངལ་སྟུམ་གྱི་ཡུན་ཚད་རྒྱ་བ་ལྟ་ཡིན། གཟུགས་པོ་ཅུང་བ། སྟུ་མང་བ། བག་དང་རྟོ་བཅིགས་
སོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཛེགས་རྒྱ་དགའ་བ། ཆར་ཚུལ་ཞེད་པའི། རོང་ཁུལ་དུ་འཆོ་གནས་ལེགས་
པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟེམ་སྟེམ་ཅན་དང་། ཁྱི་འཛིན། ལྷ་འཆང་
བཅས་སོ། ③ ལ་དོན་གྱི་ཟད་ཅིག

ར་སྟུམ་མ། བཞོ་རྒྱ་མེད་པའི་ར་མ་ལ་ཟེར།

ར་སྟོར། ① ཁང་པའི་ཉེ་སྟོར་དུ་སྟུགས་རིས་བསྟོར་བའི་ས་སྟོང་། ② ར་བའམ་སྟུགས་རི།

ར་སྟོར་སྟེ་པ། སྟེ་དགའི་བྱང་སྟོགས་ཀྱི་འཕྲོག་སྟེ་ཞིག

ར་སྟོར་དགོན། ཐོག་མར་སུ་དང་དུས་ནས་བཏབ་མ་གསལ་ཡང་དཔལ་ཡུལ་པའི་དགོན་ལག་ཡིན་
སྟབས་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་བཏབ་པར་སེམས། ཐོག་མར་སྟེ་དགོན་
ཡིན། དེ་ནས་སྟེ་དགའི་གཉེར་ཆེན་བརྒྱ་ལེགས་བྱུབ་ཀྱི་སྟུབས་སུ་ཁང་དགོན་བཏབ་པར་

བཤད། དེ་ལྟ་ན་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོ་ལས་མས་ཅམ་ཡིན་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་རྫོང་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་དགེ་རྒྱུ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ལྟ། མོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲོ་བྱ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་རྒྱང་ལག་
གི་ཚུ་རྒྱས་སྤུས་བ་དང་། རེངས་འཁུམས་གྲུར་བ་སོགས་ལ་མན།
ར་རྒྱལ། ར་ལྷགས་ལས་བཅོས་བའི་རྒྱལ།
ར་རྒྱ། ར་ལྷགས་སྤྱི་བྱུང་ཅིང་དེའི་སྤྱི་རོས་སུ་ཆོས་ལྡན་ཁུ་བྱུག་པའི་ཀོ་ལྷགས་སྤབ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ར་རྒྱེས། རྒྱོ་ལྷགས་ལ།
ར་རྒྱོད། [མཛོན]རའི་རྒྱེ་པོ།
ར་རྒྱོར། རྒྱ་རྒྱོར་ས་རྒྱོར་སོགས་ཀྱི་ར་བ།
ར་བསྐྱོར་ཁང་ལ། ① ཆིག་པའི་ར་བས་བསྐྱོར་བའི་ཁང་རྒྱང་ངམ། ཁང་ལེབ། ② མཐའ་སྐྱོར་དུ་
ཆགས་པའི་ཁང་བ་རྣམས།
ར་ཁ་བརྒྱད་འབྲུལ། རྒྱད་ཆ་མང་པོ་བཤད་མཁན་ལ་དཔེའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། ར་ལྟ་བུའི་
ཁ་མང་ཅན་ཟེར་བའི་དོན་ཏེ། གཏམ་གཤམ་གསང་མེད་བར་གང་ཐོས་ཐོས་ཐམས་ཅད་ཡང་
བསྐྱུར་དུ་གས་གཤམ་བཤད་མཁན། ཁ་མང་པོ་ཅན་ཟེར་བ་དང་དོན།
ར་ཁ་བྲག་རི་ཁོད། མེ་རའི་རྒྱབ་རིའི་ཤར་རོས་སུ་ཡོད་པའི་ར་ཁ་བྲག་ནི་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་
མག་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༧ལོར་རྒྱུ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བས་སྐྱབ་བ་མཛོད་ནས་བཞུགས་ཤིང་དེ་དང་དེས་ལེགས་
བཤད་སྤྱིང་པོ་བཀའ་ཙོང་མ་གནང་། རྒྱུ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་སྐྱབ་གཤེགས་པའི་བྱ་ལོ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༤༩༠ལོར་རྒྱུ་ཁང་དུ་བྲམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བའི་དགོངས་
རྒྱུ་གས་མཆོད་འབུལ་མཛོད།
ར་ཁོ་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཁོའི་ཁང་མོ་རི་ཁོད། གཅོད་བ་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བྲག་བཏབ། བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྒྱུ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཁྱིམ་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༣ ལོར་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱི་དཔྱད་ལྟར་ན་ཆུ་ས་
ཁུལ་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཁྲག་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ར། ལུ་རྗེས་བསིལ། ལུས་པས་རེག་དུག་
དང་། འབྲུམ་ནག་ལུངས་

ཁྲག་ཉམས་པ། གྲུམ་བྲ། ཆུ་སེར་སོགས་ལ་པན།

ར་ཁྱིས། ལོ་ལྟར་དུས་ཐོག་ཏུ་ར་མ་ནམས་ཨོ་ཙ་དང་འཁྲིག་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་སྤྱེས་པའི་མིང་།

ར་ཁྲོ་རི་ཁྲོད། དགའ་ལྗན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་ཤེས་རབ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱེ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་འཁེས། འཁེས་ཏེ་རའི་སྤྱ་རྟིང་འཇམ་པོ་རིགས་ལ་ཟེར།

ར་གད་དགོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༠ལོར་ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་ལྟེ་ཞལ་སྒོ་བ་
སྟོ་འབྲུམ་རྫོང་རྟོགས་ལྡན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ཤུལ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱི་དཔྱད་ཁུལ་ལུལ་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་གན། ① ལུགས་རིགས་སེར་པོ་ཞིག་ར་གན་སེར་པོ་མདོག་ལེགས་ཀྱང་། རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་
དོ་རྩྭ་མིན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྩི་མེད་དང་། ཅིབས་བཅེགས། བལྟ་བུ། རི་རི་ཀླ། གསེར་
ཅན་བཅས་སོ། ② རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་གསེས་སུ་པོ་རག་སྐྱེ་བོ་དང་། མོ་རག་
ལྡར་སེར་གཉིས་མཆིས། ལུས་པས་མེད་ནད་སེལ། འབྲས་ནད་འཛོམས།

ར་གན་གསེར་བཅི། རིན་ཐང་མེད་པའི་མི་དང་དངོས་རྩས་ལ་རིན་ཆེན་དུ་བཅིས་ཏེ་བདག་ཉར་
བྱས་པའི་དཔེར།

ར་གན་གསེར་བརྩས། མི་གཤེས་དན་ཀྱང་བཟང་པོར་བརྩས་ནས་འབྲེལ་བ་བྱས་པའམ། ཡང་ན་
ཅ་ལག་སྤྱུས་ཞན་པ་ཡིན་ཡང་བཟང་པོར་བརྩས་ཏེ་བཙོང་བའི་དཔེར།

ར་གྲ། ར་སྤྱག

ར་ཁྲག་ར་ལོ་ཆེ་བ། ར་ཁྲག་འཛོགས་ནས་ཀ་བ་ལོག་པ་དང་། བྱ་དེ་སྒྲོས་ནས་ཁང་ཐོག་བརྒྱུ་བས་པ་མེད།

ར་མཁན་རི་ཁོང་། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་འངས་དབྱངས་ཆང་གིས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཙོང་ཁྲོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཁོང་། ལྷ་ཐན་རི་དྲགས་ཀྱི་སྒྲེ་སྒྲེ། རང་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་དང་སློ་བོ་སོགས་ས་གནས་ཀྱི་བྲག་དང་
ནགས་འབྲས་པའི་གསེབ་རྩ་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་ཁེར་རྒྱུད་དུ་སྒྲོད། རྒྱག་པའི་མང་མགྲོགས་
ཤིང་བྲག་ལ་འཛེགས་མཁས། བཟོ་དབྱིབས་ར་དང་འདྲ་བ་ལ་ཨོག་ཆོམ་མེད་པ། སྤྲོ་དུ་སྦྱར་
བྱ་དང་རོ་བུས། ཤར་མངར། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རུས་བས་གདོན་ནད་སེལ།
ར་སྒྲ། རྩི་རྩི་འབལ་པོར་ངོས་སུ་ཤིང་ལྷ་རྒྱུད་དུ་དབྱིབས་ལྷ་གང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྩི་རྩི་
ལག་ཤིང་བསྐྱགས་ས་ཤིང་ཡིན།
ར་སྒྲོ། ར་སྒྲོར་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་གོ
ར་སྒྲོག་ཡུལ་རི་ལ་སྒྲེས་པའི་སྒྲོག་པ་ཞིག
ར་མགོ་① ཡི་གེ་མགོ་ཅན་གསུམ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྒྲེ། ཀ་ག་ང་རྩ་ཉ་དྲ་ན་བ་མ་ཅ་རྩ་བཅས་
བཅུ་གཉིས་སོ། ② སྒྲོ་ཕྱགས་པའི་སྒྲོ་བོ། ར་མགོ་ལུག་སྦྱར།
ར་མགོ་ཅན་ཀྱི་ཡི་གེ་བཅུ་གཉིས། གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུའི་ནང་ནས་ཀ་ག་ང་རྩ་ཉ་དྲ་ན་བ་མ་ཅ་རྩ་
བཅས་ནི་ར་མགོ་ཅན་བཅུ་གཉིས་སོ།
ར་མགོ་པ། [གཙང་སྒྲད]འགོ་གཙོ་མི་སྤྲིའི་མིང་།
ར་མགོ་མ། སྒྲོ་སྤྲོན་ལུགས་ཉིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ར་མགོ་ལུག་སྦྱར། དོན་མི་མཚུངས་པ་གཉིས་
ལྷན་དུ་སྦྱར་བ།
ར་ཙོ་དགོན། བཏབ་དུས་དང་འདྲེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ལུལ་རོང་བྲག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཆེ་སྒོན་ལམ། བོད་ལྷ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེ་སུམ་ཅུ་ཉིན་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དགོན་གྱི་བྲ་ཆང་
གསུམ་ཀྱི་མཁན་ལྷ་དགེ་འདུན་དང་ཆོགས་ཆེན་དགེ་བསྐྱོས་བཅས་ར་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་
ཐེབས་ཉ་མོ་རེད་གསོ་སྦྱོང་དང་། དེ་ནས་ཞོགས་ཆོགས། དཔྱང་ཆོགས། དེ་རྩེས་དགའ་ལྷན་
ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དབུ་བཞུགས་ཀྱི་སྐྱམས་ཆོགས་སྒོན་ལམ། དགོང་རྩ་སོགས་སྒོན་ལམ་ཆེན་པོ་དང་

ཆ་འབྲེལ་གཅིག་གཅིག་ཆོག་སྐྱེ་བའི་གཞུང་གནས་ནས་རྒྱ་བྱུང་དང་། སྐྱེ་འབྱེད་། དབྱེད་ཁ་
སོགས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཆེད་མཆོད་འབྲེལ་དང་། དགེ་འདུན་ལ་ཉིན་འབྲོངས་
གཅིག་གི་བསྐྱེད་བཀུར་སྐྱེལ་སྤོང་བ་འདིར་སེ་རའི་དགེ་འདུན་ཁེ་གཙང་ཡིན་འདུག
ར་ཆེན། ① ར་བ་ཆེན་པོ། ② ར་ཆེན་པོ།

ར་ཆའི་དོ་ཐམ་གེ་སར་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ས་ར་ཆེ་ཆོ་ཐམ་འགྲམ་གྱི་ཀོན་ཏིས་ལྷ་ཁང་དུ་ཀོན་ཡུན་ཆང་།
ག་བཞི་ལྷ་མོ་སོགས་གྱི་སྐྱེ་ཡོད། ལྷ་ཁང་སྤེང་དུ་རྒྱ་ཡིག་གི་བཅ་ཡོད་བ་དང་། སྤོན་དུས་ལྷ་ཁང་
གི་དཀོར་གཉེར་ནི་རྒྱ་རིགས་གྱི་བཙུན་མས་བྱེད་གྱི་ཡོད་སྟེ།

ར་ཆོས་དགོན། རོར་མཁན་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཆོས་སྦྱོང་གིས་བཏག་བཏག་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
ས་སྐྱེ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་སེར་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་ཆ། ར་ཆ་ནི་ལུག་དང་ཐོག་གི་ཆ་དུ་ལས་ཅུང་ཟད་དབྱིབས་ཅུང་བ་ཆ་དུ་དཀྱིལ་ནས་ལྗོངས་ཡོད་
བ་ཆ་སྤེ་ཅུང་ཟད་སྤེ་བ་ཞིག་བཟོ་སྤོང་ཡོད།

ར་ཆར། འགོ་གཙོ་མི་སྤྱེའི་མིང་།

ར་མཉེ་འདི་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་མེ་ཁྲི་3400~4300་བར་གྱི་ཞིང་འབྲོག་ཀྱན་ཏུ་ཡོད་བ་
དང་། ཁྱད་པར་ཁ་སྤྲོད་དང་ཞིང་ཁུལ་དུ་ཐོན་ཆད་འབེལ། ལྷ་ལྷུ་མ་གྱི་གསེབ་དང་ཤིང་ཕུང་གི་
འོག་སོགས་བསེལ་བྱིབ་དང་ཆུ་ཆད་ཡོད་པའི་ས་ཆར་སྤྱེ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། ཅ་བ་དཀར་པོ་
སྤོང་ཞིང་རྒྱས་པ་དབྱིབས་རེས་མེད་དོག་མང་གཅིག་ལ་གཅིག་འབྲེལ་བ། སྤྱ་སྤྱེའི་ཅ་བ་ལྷ་བྱ་
ས་འོག་ནས་བཅ་ཚུན་གྱིས་ཤིང་རྒྱས་སྤོང་ཐར་ཐོར་ཡོད་བ། ངར་བ་སྤེམ་རིང་ལ་སྤེལ་པ་ཡལ་
ག་མེད་པ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་0.4~1.5ཙམ་ཟེན་པ་ལ་ལོ་མ་སྤོང་སྤེལ་པ་རིང་སྤྱེལ་སྤེལ་པ་ཅེ་མོ་
རྒྱབ་སྤོགས་སུ་འབྲེལ་བ། རྒྱབ་ལྗང་དཀར་ཅན་གསུམ་མམ་དུག་གསུམ་བརྒྱད་རེ་འཁོར་ནས་
སྤྱེ། རྒྱ་བ་4~7བར་ལོ་མའི་མཆན་ཁུང་ནས་དེལ་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཏོག་སེར་དཀར་སྤྱེག་གི་
ཆོམ་བྱ་འབྲེལ་ནས་བཞད་བ་དང་། རྒྱ་བ་6~14བར་འགས་བྱ་སྤོང་མའི་དོག་པོ་ཅན། སྤོན་
དུས་རྒྱ་བྱར་གྱི་རྩ་བཞིན་ནང་དུ་རུས་བ་ཡོད་བ། རིམ་བཞིན་ཟིང་དམར་དང་སྤྱེག་པོར་འགྱུར་
བ་རོ་མངར་བའི་ཆོམ་བྱ་འདོགས་བ་ཅན།

ཕྱག་མཉེ། ཞེས་པ་ཙོམ་སྒྲིག་ཆིག་པ་གཉེར་དང་རྒྱལ་ཕྱན་མང་ཞིང། གོང་མ་ལས་རྒྱུང་ལ་ཕྱ་
བ། ལོ་མ་གོང་མ་ལས་ཞིང་ཆེ་ལ་རྒྱུང་བ་རེས་མོས་སྤྱོད་བཅས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྤྱོད་བ་མེ་
འབྲས་སོགས་ཀྱང་པལ་ཆེར་གོང་མ་དང་འབྲ་བལོ། གཞན་ཡང་ད་དྲུང་རྣམ་པ་རྩུང་ཐད་མི་འབྲ་
བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་སྤྱོད་པའི་ཡུལ་གྱི་བྱུང་བར་ཙོམ་ལས་རོ་རྒྱས་མཚུངས་པས་རེ་རེ་
བཞིན་མ་བཟུལ། འབྲུངས་དཔེར། ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་ཐུན་དྲིང་ཁྲི་པར་མ་ནི། །ཉམས་དགའི་
ནགས་ཆེལ་དག་ལས་སྤྱོད། །རྩ་བ་དཀར་པོ་སྤྱོད་པ་ཞི་བྱུང། །ལོ་མ་སྤོན་པོ་རལ་གྱི་འབྲ། །མེ་ཏོག་
དཀར་པོས་ལོ་སྤྱོད་ཁེབས། འབྲས་བུ་ནང་དཀར་པོ་བསྐྱེལ་འབྲ། །རོ་ནི་མངར་ཁ་བསྐྱེལ་
ཐུན། །ཆེ་རིང་རྣམས་སྤབ་བརྒྱུད་ལེན་འཇུག། །ད་བྱེད་དཀར་པོ་བྱ་བ་ཡིན། །རྩ་བ་ལྷ་ཡི་མཆོག་
ཏུ་བཤད། ཅེས་གསུངས། སྤོན་ཏུ་སྤྱར་བྱ་ནི་རྩ་བ་སྤྱོད། རྩ་བ་༥~༡༡པར་བཞོས་ནས་སྤེལ་
གཙང་མར་བཟུས་ལ་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། བྱང་བར་གཏོང་ན་ཐོད་ཏུ་བཀྲུག་པ་དང་།
བརྒྱུད་ལེན་ཏུ་གཏོང་ན་བརྒྱུད་ཏུ་འབེབས་པར་བྱ། མིང་གཞན་དྲིང་ཁྲི་པར་མ་དང་། ཆན་པོ་
གཞོན་ཏུར་བྱེད། ར་མཉེ། ཀ་གོ་ལེ། འོ་མ་མེད་པ། བི་ར། རོ་ཙོ་ནི། ར་མོ་ཤག་སྤྱི་ར་ག་གོ་ལེ།
འོ་མ་ཙན་བཙས་སོ།། རོ་རྒྱས། རོ་མངར་ཁ་བསྐྱེལ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། རྒྱས་པས་ཆེ་བསྐྱེད།
བརྒྱུད་ལེན། སྤོབས་འབེལ། རོ་ཙོ་སྤྱོད། མངལ་ཆད་སེལ། པོ་བའི་མེ་ཐོད་སྤྱོད་ཅིང་ཡི་ག་
འབྱེད། ཡན་ལག་ཆིགས་ཀྱི་རྩ་མེར་དང་ནག་སྤྱོད།

ར་སྤྱོད། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་ར་ལ་ཟེར།

ར་སྤོད་བདེ་བ་ཙན། སྤོ་ཐང་ཏུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ཁྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོར་རྒྱ་འཆིང་ཏུ་བས་
སྤོ་ཐང་བདེ་བ་ཙན་ནས་ར་སྤོད་དགོན་པ་བྱུག་བཟུལ། སྤབས་དེའི་དབུས་གཙང་གདན་ས་ཆེན་
པོ་དྲུག་གི་གྲས་ཤིག་ཏུ་གྲགས་ཤིང་། རོག་ལོ་སྤོ་ཐུན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གདན་ས་མཛད། བྱིས་
མཆན་ཉིད་རིག་པ་བསྐྱེས་ཆད་ཀྱི་ཙོད་བྲའི་ག་ཏུ་གྱུར། ད་ལྟ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ཕྱགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་པོད་རང་སྤོད་ལྗོངས་ལྟ་ས་གོང་ཁེར་རྩ་པུར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་སྤོད་སྤྲགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོའི་ཡས་མས་སུ་རྩིང་
མ་སྤྱུལ་སྤྱི་རྩེས་འཛིན་གྱིས་བྱུག་བཟུལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྩོང་།

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་སྟོང་ལ་ཁའི་སྒྲགས་ཁང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། སྐབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན།

ད་ལྟ་མཆོ་ཉལ་བར་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ག་ཏུག་ཉེས་གཅོད། ཉེས་ལ་ཞིབ་བཤེར་གྱིས་ཐག་གཅོད་གཅོང་མ་བྱས་པ།

ར་གཏུགས། ར་འཕྲོད་པར་བྱས་པ། བདེན་རྒྱུ་ར་གཏུགས་པ།

ར་བཏགས། སྒྲན་འདོགས་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་ཤིང་ལ་གྲུབ་ཞིག་སྟེ་ཧ་ཁ་ཧ་ཅ་ཧ་མ་ཧ་མ་ཧ་མ་ཧ་མ་ཧ་མ་ཧ་མ་ཧ་

གཅིག་གོ་དེ་དག་ལ་ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེའང་ཟེར།

ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བཙུག་ཅིག གསལ་བྱེད་སྤུམ་ཅུའི་ནང་ནས་ཀ་ཁ་ག་ད་ས་པ་བ་མ་ཤ་ས་

ཏ་བརྩ་གཅིག་ནི་ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བརྩ་གཅིག་གོ།

ར་མི་དགོན། ལྷ་ས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ར་མི་མ་སེ་རྩོན་པ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་བཏབ། ལྷ་ས་རབས་

བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཉོར་གྲུ་ཤི་ཉན་གྱིས་གཏོར། ཟླེས་མུ་དཔོན་ལྷ་ལ་བདག་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྲོ་

དཔོན་ཞིག་ཀྱི། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྟག་གླིང་ལོ་༡༩༣༩ལོར་སྟུང་ཁང་དངོས་སུ་

བཞེངས། ཡུལ་མཐའ་ཕྱིར་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་འདྲ་སྟོང་ལྷན་དུ་མཛོད་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཐུག་འབྲས་བུ་མ་ཕུང་བའི་ར།

ར་ཐུག་ཁྲབ་ལ། ར་ཐུག་གི་ཚོངས་སྤྱིའི་དེ་ལ།

ར་སྐྱལ་པ། མགོ་སྐྱལ་པ། འཆར་གཞི་དང་དོན་དངོས་ར་སྐྱལ་པ།

ར་ཐུག་ཤེ། ར་ཐུག་གི་ཕྱོད་ས་སྤྱི་ལོ་ལ།

ར་བྱུལ། ར་ལྷགས་ཀྱི་བྱུལ་པ།

ར་ཐོང་། ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་ར།

ར་ཐོང་ལོ་ལོ་ལོ་། ར་ཀླས་པོ་ཁ་ནང་གི་ལོ་ལྟ་ཟེན་པ་ལྟར་ལས་ཀར་ལོ་ན་ཐང་མེད་པ།

ར་དྲག་པ། ཁ་སྒྲུང་ཁིང་ལུ་སོགས་ལུ་སྒྲེ་བའི་བཅའ་དྲག་མེ་ཉོག་སྒྲོ་བྱག་འཆར་པ་ཁིག་སྒྲེ། ལྷས་པ་

བོད་དུ་ལྷན་པོ་དང་མཚུངས།

ར་དུག་དམར་པོ། བཅན་དུག་གི་རིགས་མེ་ཉོག་དམར་པོ་ཞིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་
བས་གཉན་སྒྲིན་འཛོམས།

ར་རྩད། ར་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།

ར་སྒྲ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲེ་བ་བདུན་པ་སྟེ་ར་ལ་ཤ་ས་བཞི།

ར་གདངས། ར་རྩད་དང་འབྲ།

ར་མདལ། ① དཔུང་རོགས་སམ་ཆུ་པོ། ར་མདལ་སྒྲོན་པ།

ར་མདལ་འཛོལ་བ། ② རྩེས་འདེད། ཤ་ཤོར་གྱི་ཤ་ལན། རྩ་ཤོར་གྱི་ར་མདལ།

ར་མདལ་སྒྲན། རྩ་བ་སྒྲོར་བཅོལ་བའམ་རོགས་རམ་བཅོལ་བ་ལ་ཟེར།

ར་ནད་ལུག་དཀྱི། མི་ཞིག་གི་ཉེས་པ་མི་གཞན་ཞིག་ལ་འགྲེལ་བའི་དཔེ། བྱོད་གཞི་ཁག་མང་ལ་ར་
ནད་ལུག་དཀྱི་ལྟར་བྱུང་བ། དེའི་སྒྲོར་མི་མང་པོ་ལ་ར་ནད་ལུག་དཀྱི་བྱས།

ར་སྒྲ་སྒྱུ་ལ། འཇགས་སྒྲར་གྱི་སྐད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། སྒྲ་བྱེད་ཅ་བའམ་ར་སྒྲ་ཤིང་གི་ཅ་བ་
ཞེས་འགྲུར་བར་དཔལ་སྤངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་བྱེད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཉིད་རོས་
འཛིན་ཐད་མཁས་པའི་བཞེད་པ་མི་འབྲ་བ་མཆིས་པས་ཕྱོགས་བསྐྱས་སུ་བཀོད་ན། ཆུ་ཟེར་
ལས་བསྐྱ་སྒྲན་གྱི་སྟེ་དང་། སྒྲོར་བ་བརྒྱ་པར་མས་བཏང་གི་གས་སུ་གསུངས། སྟེ་སྟིང་སངས་
རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བེ་སྒྲོན་ལས། ར་སྒྲ་སྒྱུ་ལ་ནི་ཤིང་སྒྲན་
ནི་རོ་བཟང་པོ་འབྲུ་ལུས་པ་ཞིག་གི་ཅ་བ་ཡིན་པར་སེམས་པས། རྒྱང་སེལ་བའི་ལུས་པ་དང་
བཅས་མཚུངས་པས་སྒྲོན་ཤིང་གི་ཅ་བར་སེམས། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཀའ་འགྲེལ་ལས།
གཡུ་ཐོག་པའི་རྒྱད་པུག་རྟེག་མ་སོགས་མཆན་བྱ་དུ་མའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་ཅི་ཏུ་ཀའི་
ཅ་བའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་ལག་ལེན་ཀུན་གསལ་སྤྱང་མཛོད་ལས། ར་སྒྲ་སྒྱུ་ལ་ཞེས་པ་མི་ཡིང་ཟ། འདི་དང་རྩ་
སྒྲོན་ར་བ་འགའ་མཐོང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པས་དབྱེད་པར་བྱའོ།

ར་ལྷགས། སེམས་ཅན་ར་ཡི་པགས་པ།

ར་སྒྱ། རའི་སྒྱུ་ལ་ཟེར།

ར་སྤྲུགས། བན་ཚུན་དོ་ཐུག་ནས་གནད་དོན་གསལ་པོ་ར་སྤྲོད་པ། དོན་དེར་ཁོང་དང་ར་སྤྲུགས་མ་
བཏང་ན་འགྲིག་པ་མི་འདུག།

ར་སྤྲོད་པ། ར་གཏུགས་པ་དང་དོན་མཚུངས།

ར་སྤྲོད། དངོས་སུ་མཆོན་པ། བདེན་དོན་ར་སྤྲོད་བྱུང་པ། གནས་ཚུལ་ར་སྤྲོད། ཉམས་སྲོང་གིས་ར་
སྤྲོད་གཏོང་པ།

ར་སྤྲོད་ཁྱད་སྤངས་འཆོལ། ར་སྤྲོད་སྒྲུབ་པའི་ཁྱད་སྤངས་འཆོལ་བྱས་པ།

ར་སྤྲོད་པ། བདེན་ལུགས་སྟོན་པ། ཡང་ན་ར་འཕྲོད་བྱུང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ར་སྤྲོད་བྱེད་མཁན། བདེན་དབང་དོ་འཕྲོད་བྱེད་མཁན་གྱི་མི།

ར་སྤྲོད་གསལ་པོ། དབང་རྟགས་གསལ་པོས་ར་སྤྲོད་བྱས་པ། ཡང་ན་དབང་རྟགས་གསལ་པོ་དང་།
བདེན་དབང་གསལ་པོ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

ར་པོ། ར་ལ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་པོ།

ར་བྱར། ར་སྤྲུལ་ས་བྱས་པའི་བྱར་བ།

ར་བྱ་མ། བཞོ་རྒྱ་ཡོད་པའི་ར་མ།

ར་སྤྲུག་རེ་ལུ།

ར་མེད། ལུལ་སྐད་དེ་ཕན་ཚུན་བསྐྱར་ནས་དོ་སྤོང་པའི་དོན། འདི་ལ་ར་སྤྲོད་ཀྱང་འགྲི།

ར་འཕྲོད་པ། མཐུན་པ། ཁ་བ་ཤད་དང་ལག་ལེན་གཉིས་དངོས་སུ་ར་འཕྲོད་པ། རྩ་བུ་ར་མི་འཕྲོད་པ།
འཆར་གཞི་ལག་བསྟར་བྱས་ན་ཡང་དག་ཡིན་མེན་ར་འཕྲོད་ཡོང་།

ར་བ། ① ལུགས་རི། གངས་རིའི་ར་བ། སྤིང་གའི་ར་བ། ཁྲམས་ར། ལུགས་རིའི་ར་བ། ཤིང་ར། ②
ལུགས་རི་འཕེལ་ཁང་པ་སོགས་ཀྱིས་མཐའ་ནས་བསྐྱོར་བའི་ནང་ལོགས་སམ་ཁྲམས། ཏྲ་ལུག་
ར། རྫོང་ར། ཆོས་ར། འཁྲབ་ར། བང་མཛོད་འབྲུ་ཡིས་གང་། ར་བ་སྤྲུགས་ཀྱིས་གང་།

ར་བ་སྤྲུགས། [མདོན]ཁྱ་རམ་ཤིང་།

ར་བ་སྟོད། བོད་རང་སྤྲོད་ལྗོངས་ཁོངས་རྒྱ་བྱར་རྫོང་གི་ས་ཆ་ཞིག།

ར་བ་བསྐྱུང་། [མདོན]སྤྲོད་འཆོང་མའི་གཙོ་མོ།

ར་བྱང་སྤྲུགས་ཁང་། སྤྲུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། སྤྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་དབྱང་དགོན། མིང་གཞན་བདེ་ཆེན་ལྷན་སྤྲུབ་དགོན་ཟེར། རབ་བྱང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ལ་
བཏབ། རབ་བྱང་བཅོ་ལྔ་པའི་མཇུག་ཅམ་ན་རྒྱ་དམག་ཉེར་བཞིས་དགོན་པ་མེར་བསྟེགས། སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༠ལོ་ཅམ་ལ་སྤྲུང་ཡང་བསྐྱར་གསོ་བྱས། སྤྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རོང་བྲག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་མ། ར་མོའི་དོན།

ར་མ་དཀར་མོའི་འབག ལྷ་མོ་འཁྲབ་དུས་གྲོན་རྒྱའི་ར་སྤྲུམ་བརྒྱན་པའི་འབག་ཅིག

ར་མ་ཐང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྤྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་འབར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་མ་ལུག ① གཞི་མི་མཚུངས་པ། ཆོན་མདངས་ར་མ་ལུག གྲོན་པ་ར་མ་ལུག སྐད་ཆ་ར་མ་ལུག
སྟོན་སྐད་ཟངས་རག་ར་མ་ལུག ② ར་དང་ལུག་གཉིས་མཉམ་དུ་འབྲེས་པ་ལ་ཡང་གོ

ར་མར། རའི་ལོ་མ་ལས་བྱང་བའི་མར།

ར་མེ་ཤུ་རེ། དགའ་བའི་དབང་ལུག་ཟེར་བའི་ཡུལ་གནས་ཉེར་བཞིའི་ནང་ཆོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་
གར་གྱི་ས་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་དུ་ཆགས་པའི་ཅེ་མོ་རྫོ་ཤོས་རྫོ་ཕྱོགས་སུ་གཏད་པའི་རྒྱ་མཆོའི་
འབྲམ་གྱི་སྒྲ་དེར་ཡོད་ཅིང་། འདི་ནས་ཤར་ལྗོངས་ཕྱོགས་སུ་བྱ་བཏང་ནས་བྱིན་ནང་ལང་ཀའི་གོང་
ཁྱེར་རམ་ལང་ཀའི་སྤྱིང་ཕྱན་ཞེས་རྒྱལ་པོ་དགའ་བྱེད་ར་མ་ཆས་སྤོན་ཡུལ་དུ་དམག་བྲངས་བར་
བཤད་པའི་ཡུལ་དེ་ཡོད། དེར་སང་སི་རྒྱ་ལའམ་གཤིས་ལན་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡིན། རྒྱ་མ་ཆའི་
གཏམ་རྒྱུད་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ས་གནས་སི་རྒྱ་ལའི་སྤྱིང་བར་རི་ཡི་ཟམ་བར་གྲགས་པའི་རི་རྩུང་
རྩོག་ཅམ་བར་མ་ཆད་བར་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ཟེར། ར་མེ་ཤུ་རེ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་དགེ་བ་
ཅན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤུ་ར་གྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད།

ར་མོ། ར་ལ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་མོ།

ར་མོ་ཆེ། བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱ་སའི་གོང་ཁྱེར་དུ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཁང་རྟེང་པ་ཞིག་སྟེ། སྤར་བོད་རྒྱལ་

སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོའི་དུས་རྒྱུ་བཟའ་གོང་རྫོང་སྤོང་ལྷ་ཁང་གི་བཅོ་བཀོད་དང་མཐུན་པར་
སྤོང་པར་ཤར་བྱེད་སྤོང་སྤོང་ལྷ་ཁང་ནས་བར་སྐབས་མེ་སྤོང་ཐེངས་འགའ་ཤོར་བའི་
ཤུན་གྱིས་རྒྱུ་ལྷགས་ཀྱི་ཁང་དབྱིབས་ཞིག་ཆབ་བོད་ཁང་གི་ནས་པར་གསར་བསྐྱུན་གྱི་ཏེན་
གཙོར་བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅོན་གྱི་ཏེན་སྐམ་དུ་བྱུང་བའི་ཤུག་ཐུབ་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྤོང་ཆོད་
དང་མཐུངས་པའི་རྫོང་མེ་སྤོང་རྫོང་གཙོར་འཁོར་ནས་བཞུགས་ཤིང་། དེས་སྤོང་རྒྱུད་སྤོང་
དགེ་འདུན་གྱི་ཆོགས་ཁང་དུ་བྱུང་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞིག

ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་། ར་མོ་ཆེའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནི་ར་ས་འབྲུལ་སྤོང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
བྱང་རོས་སྤོང་གནས་ཡོད་པ་སྤོང་། ཐོག་མ་སྤོང་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ལྷགས་
སྤོང་སྤོང་ལོ་༤༧ལོར་ཐང་གི་རྒྱུ་བཟའ་གོང་རྫོང་དུ་ཐེབས་སྐབས་སྤོང་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་
གཉིས་ལ་སོན་པའི་འབྲས་ལོ་རྒྱུད་སྤོང་སྤོང་ལྷ་ཁང་ནས་མེ་སྤོང་ཤོར་གྱིང་འཁོར་ལོའི་ཐོག་
བཞག་ནས་བོད་ལ་གདན་ཐངས་ཏེ་གོང་རྫོང་འཁོར་བཅས་ལྷ་སའི་བྱང་རོས་ར་མོ་ཆེའི་སྤོང་རོས་
ཀྱི་ཐང་ཆོད་དུ་འབྱོར་སྐབས་འཁོར་ལོ་འདམ་ཐུབ་ཀྱི་ནང་བྱིང་སྤོང་གྱི་སྤོང་ཆོད་ཀྱིས་སྤོང་གཙོར་
འཐན་གྱང་རང་སར་ལུས་སྤོང་རྫོང་ལོའི་སྤོང་ཐེངས་མཐའ་བཞིར་གྲ་བཅུགས། དར་དཀར་གྱི་ལོ་
བཟེས། མཆོད་པ་ལྷུག་། དེ་ནས་སྤོང་ཐང་གི་གཙུག་ཆེ་བཅོད་བཅས་པས་ར་མོ་ཆེའི་སྤོང་ཐེངས་
པོ་བྱང་ཡིན་པ་དང་དེར་རྫོང་པོ་བཞུགས་སྤོང་གསོལ་ན་སྤོང་པར་ཤོར་ཏེ་རྒྱ་ནག་ནས་བཅོ་བོ་
མཁས་པ་མང་པོ་བོས་ཏེ་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྤོང་བཅོད་བས་དུས་ལྷན་ལོ་གཅིག་ལ་བྱུང་སྤོང་
འབྲུལ་སྤོང་གཙུག་ལག་ཁང་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་ལེགས་སྤོང་མཛད།

ར་མོ་ཤ ཏྲ་སྤོང་དང་ཤ་སྤོང་གི་མིང་གཞན།

ར་མོ་ཤག ར་མཉེའི་རིགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་མེ་ཏྲོག་དམར་པོ་འཆར་བཞིག་སྤོང་། ལུས་པར་མཉེད་མཐུངས།

ར་མོ་ཤག་འབྲས་མཆོག་སྤོང་ཞིག

ར་མོ་ཤག་ཆོན། བཅིལ་གྱི་བདེ་། ཆུན་གཤེད། ཁྱད་པར་དུ་ཤིང་ལོ་རུལ་པ་བྱུང་གསོག་ཐེབས་
པའི་ཁྱོད་བཅས་སྤོང་འཁྱུངས་ཤིང་ལོ་མང་སྤོང་པའི་ལྷུ་མ་རིགས་ཡིན། སྤོང་ལོ་ཤུ་རྒྱུད་ཆ་བའི་
རྫོག་པོ་ཆེན་སྤོང་སྤོང་ལ་རྒྱས་པ་ཆེ་ཆུང་ཅི་རིགས་ལ་མང་ཆེ་བ་ལྷག་སྤོང་ཅམ། དབྱིབས་

འཛོལ་ནང་གཉེར་ཆོག་པ་ཅན། ས་ལོག་ནས་ཐོང་དུ་ཉལ་ནས་སྒྲེ་ལས་སྡོང་པོ་ཁམ་སེར་ཆེག་
སྒྲེས་བྲང་ལ་མཁུང་བ་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི0.6~1.1ཙམ་ཟེན་པའི་སྤྲད་ཆའི་ཆོག་པ་མཆམས་རེ་
ནས་ཆོག་པ་བྲལ་བ་ཁ་དོག་སྒྲེ་པོས་དགེས་པ་དང་། སྤྲད་ཆར་ཁ་དོག་དམར་སེར་མདངས་མི་
གསལ་བ་རེ་འཆར་བའི་སྒྲེ་མ་ཅན། ལྷ7~8པར་གང་བུ་སྒྲོར་ནར་གྱི་ནང་དུ་འབྲས་བུ་ཞིབ་མོ་
མང་དུ་ཡོད་པ་འདོགས་པ་ཞིག་གོ་སྤྲན་དུ་སྒྲར་བྱ་ནི་ཅ་བ་སྟེ། ལྷ12པ་ནས་ཕྱི་ལོའི་ལྷ3པའི་
བར་གྱི་དུས་བའོས་ནས་ས་བྲེག་སོགས་གཙང་མར་བཟུས་ཏེ་རུས་བསྐྱེད་དང་ཐོད་དུ་བཀྲག་
ཕྱིར་རྒྱངས་བཅོས་བྲལ་ལ་སྤྲམ་གསེད་བྱ་བ་ཡིན། རོ་མངར། ལྷུ་ཇེས་སྟོ་མས། རུས་པས་
བཅུད་ལེན་བྱངས་སྟོ་བས་སྐྱེད། རྒྱད་པར་མགོ་བོ་རྒྱན་དུ་ན་བ་དང་། མགོ་འཁོར་བ། མིག་ལམ་
རབ་རིབ་བྱེད་པ། གཉིད་གཡེལ་བ། ཡན་ལག་རྩ་ཆོག་པ་ན་ཞིང་སྤྲིད་པའམ་ཆོར་བ་ཉམས་པ།
བརྒྱལ་གཟེར་དང་མིར་ཁྱིལ་སོགས་རྩ་ནད་སེལ་ཞིང་། བྱངས་ཟད་རྒྱུད་ལྗན་དང་རེངས་
འཁུམས་ཀྱི་ནད་རིགས་བཅས་ལ་མཆོག།

ར་མོ་ཤེལ་སྤྲན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་ཡར་སྟོད་ར་མོ་སྤྲན་རྩུ་བ་སྤྲངས། དགུང་ལོ་ཆུང་དུ་འི་
དུས་ནས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལ་ཕྱགས་གཞོལ་ཏེ་རིམ་བཞིན་ཐོས་བསམ་དཔྱིས་ཕྱིན་
པར་མཛད། སྤྲན་རྩུའི་རྫོང་བྲག་རིའི་ཕྱག་པ་ནས་ལྷ་རྫོགས་ཕྱགས་གསུམ་དང་། གསོ་བ་རིག་
པ། ལྷར་ཅིས་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་ཆོག་པ་གཏེར་ནས་བཏོན་འགྲོ་དོན་བསྐྱུངས། གསང་སྤྲན་སོགས་
རྩ་བཅོས་ཀྱི་སྒྲོར་དང་། འབམ་བཅོས་སྤྲན་དཀར་སྤྲན་ནག་སོགས་ལ་མན་ངག་ཁ་ཆར་དང་
བཅས་མཛད་པས་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཕྱག་ལེན་མ་ཉམས་པར་མཆིས།

ར་དམར། གཞན་ཀྱི་ནོར་ཕྱགས་བརྒྱངས་བསང་གྱི་དུ་ཅན་སྟོ་ཕྱགས།

ར་ཅ་མེ་འབར། ལུ་ཟིའི་གབ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕྱན་ཆོག་པ་གྱིས་
མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ར་ཅ་མེ་འབར་ས་བཅུད་
དང་། ཆ་བའི་དབྱགས་ཅན་པའི་ཁོ་རྒྱ། བཅུན་མོའི་དམར་ཆ་གསེར་ལྗན་ཅན། ཟ་བྱེད་ལུ་ཟིའི་
གབ་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ར་ཆ། རོ་སྤྲན་ཞིག།

ར་ཆ་རྫོང་མགོ་ནང་ཆེན་མོ་ཉིན་སྤེལ་ཞང་ལ་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག་ཡིན།
ར་ཆག་དགོན། ར་ལོ་རྩ་བས་བཅུ་དུས་ཆོད་མ་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤེལ་ཞང་ཆེན་ཆོད་ཆོད་ཆོད་ཆོད་སྐྱ་ཡོད།
ར་ཆང་། ར་འཕྲོད་པའི་ཁང་བ།
ར་ཆང་དགོན་བ། རབ་བྱང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོར་རྫོགས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་
མེད་བཞི་པ་མི་འབྱུང་ནས་མཁའ་རྫོང་རྫོང་ས་བཅུ་དུས་ཆོད་མ་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་རྫོང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆུ་དམར་ལེ་བ་རྫོང་ཆོད་ཆོད་སྐྱ་ཡོད།
ར་ཆེལ། མེས་ས་རའི་ཤ་ལས་བྱང་ཆེལ་ལུའི་མིང་།
ར་མཆོ། ཤིང་སྐྱེན་ཞིག་སྟེ། རྫོང་འདྲེས་པ་དང་རྩལ་ཆུ་འབྲེན་པར་མཁན། ཡོངས་རྫོགས་སྐྱེན་དུ་འགོ་
ར་རྒྱ། རའི་རྒྱུ་ལོ་མིང་གི་རྒྱས་ཁང་ས་ལ་བུད་མེད་ཀྱིས་འཆོད་དང་། བུད་མེད་བསྐྱེད་པ། ར་སྐྱོང་བཅས་སོ།
ར་འཛིས། རྟོན་དུས་བྲག་རོ་སྐྱ་སྐྱེ་བའི་སྐྱོག་པའི་རིགས་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་འཛིས་སྐྱོག་བྲག་སྐྱེས་
དང་། རྒྱ་གར་ར་འཛིས་ཡང་ཟེར། མེ་ཉོག་དམར་སྐྱ་ག་ཅན་དང་། རྟོན་པོ་ཅན་སྟེ་དབྱེ་བས་
གཅིག་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན།
ར་མོ་དགོན། ར་མོ་དགོན་བཟླ་ཤིས་སུན་ཆོགས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྲག་སྤྱེས། བཤད་སྟོལ་ལྟར་ན་བྱང་
འཕན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བས་གནས་སྐྱ་མས་བདག་སྐྱོང་མཛད། འདེབས་ལོ་སོགས་མི་གསལ།
བྱ་བ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁོ་རྫོང་ཆོད་ཆོད་སྐྱ་ཡོད།
ར་ཞོ། རའི་འོ་མས་བསྐལ་བའི་ཞོ།
ར་བཟེ་སྐྱར་འཕྱོང་། [ཡུལ་སྐྱད] ཆང་གིས་བཟེ་ནས་གཞན་ལ་རྟོག་བཟོ་བ་དང་ཟེང་ཆ་སྐྱོང་བ།
ར་བཟེ་བ། [ཡུལ་སྐྱད] ཆང་གིས་བཟེ་བ། ར་གཏིང་ནས་བཟེ་བ།
ར་འོག་མཆོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འོད་རྫོང་ཆོད་ཆོད་སྐྱ་ཡོད།
ར་ཡ་དགོན། ① རབ་བྱང་བཅུ་ལྔ་མེ་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༢ལོར་ཨོ་རྒྱུ་ཆང་ས་དབྱེད་སྐྱས་བཅུ་བྱ་བ་ བྱ་བ་
མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོད་ཆོད་སྐྱ་ཡོད།
ར་ཡ་དགོན། ② རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་བྱ་བ་བཅུ་བྱ་བ་ བྱ་བ་མཐའ་

རྙིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་པད་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་གཡལག་ལོ་དྲུག་ལོན་པའི་ར་ལ་ཆེ་རྒྱུད་གཡལག་དང་འབྲ་བས་ར་གཡལག་ཞེས་འབྲ་བའི་སྒོ་ནས་མིང་
བཏགས་པ་ཡིན།
ར་ཡི་མཆེན་པ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་པ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་
སྟོད་ལོང་གི་ནད་དང་། སྲིན་ནད། ཀླང་འབམ་སོགས་ལ་པན།
ར་ཡིག་གཉིས་པ། [མངོན་]ལེགས་སྐྱར་གྱི་སྐད་དུ་སྒྲུང་མ་ལ་རྩ་མ་ར་ཟེད། རྩ་མ་ར་ཞེས་པའི་རྩའི་
ར་འདོགས་དང་། ཨ་ར་ཞེས་པའི་ར་སྟེ་ར་ཡིག་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་བཏགས།
ར་པ། ཐེར་ཐེར། བོར་བའི་ཁ་ར་པ། ར་དམ་ཁ་ར་པ།
ར་རི། རི་མའམ་རྟེག་པ་ནག་པོ། གདོང་གི་ར་རི། རྩ་བའི་ར་རི། རས་དཀར་ར་རི་མེད་པ།
ར་རི་མོ། ལོ་གསུམ་ལོན་ར་མོའི་མིང་།
ར་རིས། རྒྱ་ཉིགས་ཅན་ནམ་ཁ་དྲུང་ས་མོ་མེད་པ་དཔེར་ན། ར་རིས་འགོས་རྩ་བ་ཡིད་ཡོད་ཉིད་ཅེས་ལྟ་བུ།
ར་རིས་འགོ། ར་མ་དང་ཨོ་ཙོ་སྟོ་ར་བ་བྱུབ་པའི་མིང་།
ར་རུ། རའི་རུ་ཙོ།
ར་རུས། རའི་རུས་པ་ལ་ཟེད།
ར་རོ་པ། ཆང་གིས་སྟོས་པར་བྱུར་བ་སྟེ་ར་བཟེ་པ། ཨ་རག་བཀྱངས་ཏེ་ར་རོ་པ། ཆང་གིས་ར་རོ་པ།
ར་རོའི་དགོན་པ། དགེ་ལྡན་འཕེལ་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་གྲང་གསལ། ཏ་ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོ་ལས་མས་
སུ་སྤྱ་ཞང་རྫོ་རྩེ་འཆང་དག་དབང་ཆོས་འཕེལ་ཆང་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ར་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ར་རོས། ཆང་གིས་ར་བཟེ་ཟེན་པ།
ར་ལ་བཞོན་པ། [མངོན་]མེ་ལྷ།
ར་ལག་གཡུང་དུང་སྤིང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རིན་སྤྲུངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བོན་པོའི་
དགོན་རྙིང་ཆེ་བ་ཞིག་
ར་ལ་ས་བསྐྱས། ར་པོ་མོ་ནི་གཡུང་གཟར་དང་ཟམ་པ་རྒྱུད་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགོ་བ་ལ་ཏ་ཅང་

མཁས་པོ་ཡོད་པ་དེ་མེད་སྤྱད་ནས་ས་ཁྲགས་པའི་སྤྱོད་སྤྱད་སྤྱལ་པར་བསྐྱར་སྤྱེ་མཆོ་འགོ་བས་
བྱེད་ཀྱི་གཏུང་ཟམ་ཐོག་སྤྱེལ་འབྲེལ་བྱེད་དུ་བཅུག་པའི་དོན།

ར་ལུ་དགོན། ① ཉག་རོང་ར་ལུ་དགོན་པའི་སྤྱེ་པ་རྣམས་ནང་མ་མཐུན་ནས་དགོན་པ་ཁག་གཉིས་
གྲེས་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཤིང་མག་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོར་དགོན་པ་ལེགས་
པར་གྲུབ། གྲུབ་མཐའ་རྗེ་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རྩ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལུ་དགོན། ② བསྐྱན་པ་ཡང་དར་སྐབས་ཉག་རོང་གི་རུ་ལུ་དགོན་པའི་སྤྱེ་པ་རྣམས་ཁ་གཉིས་
སུ་གྲེས་ནས་རྫོང་པ་ཤོར་སྐབས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་སྐག་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༦ལོར་དགོན་པ་
འདི་དར་མཛོད་ཁོངས་སུ་བཅུག། ཉག་རོང་ར་ལུ་དགོན་པ་ཁག་གཉིས་སུ་གྲེས་པའི་ཡ་གྲུབ་
དང་། གྲུབ་མཐའ་རྗེ་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དར་མཛོད་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལུ་སྤོན་དགོན། དགོན་གནས་འདི་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད་པས་སོག་
དམག་གིས་གཏོར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་ན་སྤར་ཀྱི་སྤྱེ་པ་རྣམས་སྤར་འདུས་
ནས་ལྷ་ཁང་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས། ཤར་གཏེར་རིག་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱིང་པ་གདན་དྲངས་ཏེ་
བཀའ་ཆོས་མང་པོ་བྲུས། དེ་ནས་གྲུབ་མཐའ་རྗེ་མར་གྱུར། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ཁྲུང་པོ་སྤྱེ་མ་དཔལ་ལྷན་འོད་ཟེར་གྲིས་བཅུག། གྲུབ་
མཐའ་ས་སྤྱེ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ལག་ཡལ་ག་དང་དོན་གཅིག་སྤྱེ། དཔེར་ན། ཤིང་ར་ལག་ཅན། ལྷ་བའི་རྩ་ལ་ར་ལག་རྒྱས། ལྷ་ཕུའོ།
ར་ལང་ཆ་ལང་། མགོ་མཐུག་གམ་སྤྲིགས་ཁྲིམས་མེད་པ། ཚུལ་མེན་ར་ལང་ཆ་ལང་བྱེད་པ།

ར་ལུག་ར་དང་ལུག་རྟ་དང་ར་ལུག་ར་ལུག་སྤེ་བ། ར་ལུག་རྟུང་ཁ་བརྒྱབ། མགོ་ཁྲག་ཡུལ་སྤྲུག་
ར་ལུང་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྩ་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༣ལོར་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེས་

བཅུག། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་དཀར་ཅེ་ས་ཁུལ་རྒྱལ་

ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཤ། སེམས་ཅན་ར་ཡི་ཤ།

ར་ཤུལ། བོད་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་ཀྱི་བྲག་པ་ཞིག་གི་མིང་།

ར་ཤལ། བོར་ལ་གོ་དགོས།

ར་ས། ལྷ་སའི་མིང་རྟེན་པ་སྟེ་ཐོག་མར་འོ་ཐང་གི་མཆོ་བསུབ་སྐབས་ར་ལ་ས་བཀལ་ཏེ་བསུབས་
པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།

ར་ས་ཁིས། [ཡུལ།]བྱ་བྱེད་མང་པའི་དོན། ཁྱིས་པ་སོགས་ཡར་རྒྱག་མ་རྒྱག་བྱེད་ནས་ཅོག་ལུ་
འདུག་རྒྱ་མེད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། མི་ཚན་ར་ས་ཆེན། ཆགས་སྒོ་ནང་གི་ཆེ་བ། སྤྲ་གྲ་
ས་ཆོད་པོ་ཞིག་འདུག་ལྟ་བུ།

ར་ས་རྒྱ། ཉི་མའི་ཁམས་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་རོམ་འི་མིང་གཞན་ཞིག་

ར་ས་སྤང་ལུང་རི་ཁོང། ལུང་ལུ་ལྟོག་རི་ཁོང་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ར་ས་སྤང་ལུང་རི་ཁོང་ནི་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་མ་གཅིག་ལ་བསྐྱོན་གྱི་ཆ་མ་སྐྱོ་སྟོན་བཤོད་ནམས་ཆ་མས་
སྤྱབ་སྟེ་བཏབ་ཅིང་བཞུགས་སྐད་དང་། བར་ལམ་ཞིག་ནས་ཉམས་ཆགས་བྱུང་བར་དུས་རབས་
བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་མེར་སྤྲང་མཁན་ལུང་ཆོ་བཟང་བྱགས་རྗེས་རི་ཁོང་བསྐྱར་བསྐྱན་གྱིས་
བཞུགས། ཁོང་ལ་སྤང་ལུང་ཆོ་བཟང་བྱགས་རྗེས་ཞེས་འཕྱོད་ཅིང་། སྤང་ལུང་སྤྱལ་སྤྱུ་མེང་
དང་པོ་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ས་བཀལ་ལོར་གྲུ་གངས་༡༧ཡོད་པ་དང་། དཔོན་བདག་
མེར་སྤྲང་སྟོམ་སྟོར་ར་ཁང་ཆན་ཡིན།

ར་ས་འབྲུལ་སྤང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མིང་གཞན་ཞིག་སྟེ་སྤར་ལྷ་སའི་རོ་ཁང་ཐོག་མར་
རྒྱབ་སྐབས་ར་ལ་ས་བཀལ་ནས་མཆོ་བསུབས་པའི་སྟེང་དུ་བརྒྱབ་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ལ་བརྟེན་
ནས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།

ར་ས་ཡ་རྒྱ། ལེགས་སྤར་གྱི་སྐད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། རོ་མཆོག་རོའི་ཐེག་པ་ཞེས་འབྲུར་
བས་དོང་ག་དང་། ཐར་གྲ། དེ་ལྷག་སྤེར་པ། ཨ་རུ་བཅས་བཤལ་སྤན་གྱི་སྤྱོར་སྟེའི་མིང་ཡིན་
ཞེས་སྟེ་སྟེང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས་

གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་ཨ་རུ་འེ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལའང་འདྲུག་པར་མཆིས་པས་དེའི་
སྐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བསྐྱར་ན་བཅུད་ལོན་ཞེས་འགྲུར་བར་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
ར་སངས་ཁྱི་མེ་ཁོད། གནའ་བོའི་བོན་གྱི་སྤྱོད་བསྐྱར་གྲགས་ཅན་ཞིག་སྟེ། བོད་རྒྱལ་སོ་གཅིག་ག་
རྟུག་རི་གཏན་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱོད་བཤེས་ཡིན།
ར་སའི་སྤྱོད་ཁང་། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་ལྟེ་བའི་སྤྱོད་འཛུལ་མ་ཐག་སྤྱོད་འགྲམ་གཡས་ཀྱི་སྤྱོད་ཁང་།
ར་སའི་སྤྱོད་ཤིང་། ལྷ་སའི་བྱང་ཤར་དུ་ཡོད་པའི་བྲག་ཡེར་པ་ཟེར་བའི་བྲག་ཕྱག་གི་མིང་།
ར་སྤྱག་ ① རའི་རྒྱང་ལག་ར་སྤྱག་སྤྱོད་ལ་བཏགས་ནས་རྒྱན་མང་མིན། ② སྤྱོད་ཞེ་ལོ་མང་སྤྱོད་པའི་
ལྷུ་མ་རིགས་ཏེ། ཅ་བའང་སྤྱལ་ནག་པ། གཞན་ཡང་སྤྱག་པ་ལ་སྤྱོད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་རིགས་
མང་ཡང་། མདོར་ན་ཅ་བ་སྤྱོད་ལ་ཆེ་བ་བཟང་། སྤྱན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་ཅ་བ་སྟེ། རོ་ཁ་ཆ། ལྷ་རྩེས་
སྤྱོད་སྤྱུ་རྒྱས་པས་རྣ་བ་འོན་པ་དང་སྤྱོད་འགགས་པར་པན།
ར་སྤྱག་ སྤྱོད་སྤྱབ་ཀའི་འབྲུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
ར་སྤྱུ་ སྤྱོད་སྤྱབ་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ར་སྤྱག་ འདི་ལ་ [ratsag] ཞེས་པའི་སྤྱོད་གདངས་ཀྱིས་བསྐྱགས་དགོས། ར་སྤྱགས་ཀྱིས་བཅོས་
པའི་གོས་ཀྱི་མིང་།
ར་སྤྱོད་ ར་སྤྱག་དང་དོན་གཅིག་
ར་གསལ་པོ་འཕྲོད་པ། བྱ་དོན་ར་གསལ་པོར་འཕྲོད་པ། དདོས་ར་གསལ་འཕྲོད་དང་ར་འཕྲོད་
གསལ་པོ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ར་གསུམ། ཨ་རུ་ར་དང་། བ་རུ་བ། སྤྱུ་རུ་ར་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ར་གསུམ་པ། [མདོན་]ལྷགས་རི།
ར་བསད་ལུག་འདར། རྩོགས་གཅིག་ཆར་གཅོད་པ་དེ་རྩོགས་གཞན་ཞིག་ལ་ཞེད་སྤང་སྤྱུ་བའི་
ཐབས་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན།

ར་བསུག་ལོ་ལྷ་ལོན་པའི་ར་ལ་ཟེད།

ར་ཏུ་ལ། ར་ཏུ་ལ་དང་ལ།

ར་ཉོར་དགོན། དགོན་པ་འདི་གནའ་པོའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཨོ་གོ་ཉའི་སོག་དམག་ལུལ་འདིར་ལོ་
བཅུ་གཉིས་ཅམ་བསྐྱད་སྐབས་ས་སྐུ་པའི་ཆོས་ལུགས་སུ་གྱུར་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཞིག་ན་རྙིང་
པའི་ཆོས་ལུགས་སུ་འགྱུར་བར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན།

ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྲག་འགོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ར་ཨ་ཏ། ར་ན་བ་ཐུང་ཐུང་གི་རིགས་ཤིག་

ར་གླ། [ལེགས་]ཁྲག་

ར་གླ་གླ། ལེགས་སྐྱུར་སྐྱད་ཀྱི་མ་རུ་ཅེ་དམར་པོའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་ལྡན་ལས། ར་གླ་གླ། མ་རུ་ཅེ་དམར་པོ་རྣམས་སོ།།

ར་གླ་ཅན་ལེགས་སྐྱུར་ཀྱི་སྐྱད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་བསྐྱུར་ན། ཅན་དན་དམར་པོ་ཞེས་འགྱུར་བར་དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་ལྡན་ལས་གསུངས།

ར་གླའི་རྩ་བ་བརྒྱད། ཡབ་ཀྱི་སྦྲ་གཤམ་པའི་ར་གླ། ཡུམ་ཀྱི་བརྒྱའི་ར་གླ། སྤེན་པ་ཆགས་པའི་ལྟེ་ཁྲག་
གཡུལ་དུ་བསད་པའི་དཔའ་བོའི་སྟོང་ཁྲག་སྟེ་ནང་རྩ་བ་བཞི། སྦྲག་གཟིགས་ལ་སོགས་གཅན་
གཟན་ཀྱི་ཁྲག་ བྱ་ཤོད་ལ་སོགས་འདབ་ཆགས་ཀྱི་ཁྲག་ ཏ་པོང་ལ་སོགས་མིག་རྒྱུ་ཀྱི་ཁྲག་
གཤམ་སོགས་མིག་དབྱག་གི་ཁྲག་སྟེ་ཕྱིའི་རྩ་བ་བཞིའོ།།

ར་གླའི་ཡན་ལག་སོ་ལྷ། མཆོལ། ཡི་ཁྲི། བཅག་སྟོང། རོས། རྫོང་ག་སྟེ་མའི་ར་གླ་ལྷ། ཅན་དན་དམར་
པོ། སེང་ལྷེད། མཛོལ་ཤིང། གྲོ་རྒྱུ། ཤིང་ཤིང་དམར་པོ་སྟེ་ཤིང་གི་ར་གླ་ལྷ། བད་མ་ར་ག་
ལྷ་རུ། མཆོང་དམར། མེ་ཤེས། རྫོ་རྒྱུས་དམར་པོ་འཕམ་སྐལ་རྒྱལ་གང་རུང་སྟེ་རྫོའི་ར་གླ་ལྷ། ཏ་
པོ། ལྷག་ཆོས། ཁྲང་སྐུ། སེ་ཤོད། ལུག་རུ་དམར་པོ་སྟེ་མེ་ཏོག་གི་ར་གླ་ལྷ། ར་མོ་ཤག་ཉེ་ཤིང་།
སྟེ་ལོ། ཤོ་མ། སྐྱུག་མ་དམར་པོ་སྟེ་རྫོའི་ར་གླ་ལྷ། རྒྱན་འབྲུམ། མཐ་བྲུ། ཁ་སྟན་བྲེ། བ་མ་ཁལ་
སྐྱུག་པོ། སྐྱ་རུ་ར་སྟེ་འབྲུའི་ར་གླ་ལྷ། རྒྱ་སྟེག་ སིན་རྒྱར། འབྲི་མོག་ བྲ་རལ། བྲག་ཁྱུན་ཉེ་ཅིའི་
ར་གླ་ལྷའོ།།

རྒྱ། [ཞིགས་]རྒྱ་ལ་དང་འདྲ་སྟེ་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་ཞིག་གི་འབྲས་ལ།
རྒྱ་མིག་མེད། འདི་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཡུལ་ཀྱན་ཏུ་མེད་ས་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། མང་ཆེ་བ་དེའི་ལོག་
ཏུ་ཁྱད་བྱས་ནས་མང་པོ་འདུས་སྟོན་བྱེད་བ་དང་། བྱམ་མོང་དུ་འབྲུག་སྟོང་། ལྷགས་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་ཆད་ལས་ལྡབ་བརྩ་ལས་ལྷུ་བའི་དངོས་པོ་འཁྱར་བརྟུབ། ལུས་ཀྱི་
རིང་ཆད་མེ་ཁྲི0.008~0.01ཅམ་མགོར་གཅིག་གཉིས་དང་སྟུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་པ། མོ་ཅུང་
ཟད་ཆེ་ཞིང་། མོ་ཅུང་ཟད་ཆུང་བ། ཉན་སོན་དུས་གཤོག་བ་སྟེ། མདོག་ནག་པོ་འོད་དང་ལྗན་
པ། མིང་གཞན་ནི་རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་དང་། གཤིན་མེད་ལྟ། སྤོན་པ་ལ། སྟོག་ལ། འབྲུག་ལྟ་མ་བཅས་སོ།
སྟུ་རྩ་སྟུ་རྩ་རྩ་རྩ་རྩ་ལྟ། རོ་ལན་ཆ། ལྷུ་མེས་སྟོ་མས། དུག་ཐན་ཡོད། ལུས་པས་ཅ་ཁ་
འབྱེད་ཅིང་དུ་ཆུ་སྟོང་།

རྒྱ། ① མངས་པེར་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། མངས་པེར་ཀྱི་དྲུང་ལ་རྒྱ་དྲུང་དང་། མངས་པེར་རིགས་
ཀྱི་མངས་ང་ལ་རྒྱ་མངས་ཐེར་བ་ལྟ་བུ། ② ཐོབ་པའི་དོན་སྟེ། དགོ་ཆན་གྱིས་ང་ལ་དཔེ་ཆ་ཞིག་
རྒྱ་བྱུང་། ཨ་མས་ང་ལ་བྱ་རམ་ཞིག་རྒྱ་བྱུང་། ངས་ན་ཉིན་ཆོང་བྱས་པས་སྟོར་མོ་མང་པོ་
ཞིག་རྒྱ་བྱུང་། ཁ་སང་ངས་སྟོབ་སྟོང་མ་བྱས་པས་མདོང་དགོང་ཨ་མས་བསྟན་རྒྱ་བྱུང་ལྟ་
བུལ། དཔེར་ན། ང་ལ་བྱ་དགའ་སྟོར་མོ་བརྒྱ་ཐམ་བ་རྒྱ་བྱུང་། ད་ལོ་ང་ལ་གོ་སྐབས་ཡག་པོ་
ཞིག་རྒྱ་བྱུང་། ད་རེས་ང་ཆོང་ལ་བྱིན་པས་ཁེ་ཆོང་ཡག་པོ་རྒྱ་བྱུང་ལྟ་བུ། ③ མངའ་རིས་
རྒྱ། འཁྲིས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཞེད་ཀྱི་འདུག་ན་ངའི་རྒྱ་ལ་ཤོག་ལྟ་བུ།

རྒྱ། རྒྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྟེང་བ།

རྒྱ། ཆང་རྒྱ་སྟེ་ཞེས་སྟུང་ཞིང་མི་ཞེས་པ།

རྒྱ། སྟོགས། རྒྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྟོགས།

རྒྱ། གཤིན་པོ་ལ། ཁ་དོག་ནག་པོའི་སྟུང་བའི་ཆུ་ལ་ཞིག་ ༣ ཁོག་རྒྱ་གཤིན་པོ་ལ་ཞིག་ ཁང་བ་རྒྱ་གཤིན་
རྒྱ་གཤིན་ནང་དུ་བསྟན་པ། ཤིང་ནགས་རྒྱ་རྒྱ་ཅིག་གིས་རི་བྱུང་བ།

རྒྱ། མགོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་པོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རག་སྟེགས། རག་ལས་བཅོས་པའི་དཀར་ཡོལ་སོགས་ཀྱི་སྟེགས།
རག་བཏུལ། རག་ཞིབ་མོ་བཅོས་པའི་བྱེ་མ།
རག་ཐག ཀྱང་འཁོར་གི་རག་ཐག་ཆད་སོང་།
རག་དྲང་། རག་ལས་བཅོས་པའི་མཆོད་རྩས་དྲང་ཆེན།
རག་རྟེག རག་གིས་བཅོས་པའི་རྩ་སོགས་བཀོལ་སྟོང་གི་མིང་ཡིན།
རག་རྟོ། རོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་སྟེ་ཞིང་སེར་ཉམས་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། རུས་པས་མིག་ནད་རབ་རིབ་
བྱེད་པ་ལ་མན།
རག་སྟེར། རག་ལས་བཅོས་པའི་སྟེར་མ།
རག་འདན། ཨ་རག་དང་མར་ཁུ་ལ་ཅམ་པ་བཏབ་སྟེ་མཉམ་དུ་བསྐྱོལ་བའི་བཏུང་བ།
རག་པ། ① རྟེན་པའམ་ཐོབ་པ། ཁེ་རག་པ། ཁྱོང་རག་པ།
བཅའ་ཉེ་རག་པ། ② ཏཱེལ་སྤྱ་རིས་རག་གི་མདོག་ཅན། ཏཱེལ་པ། རེལ་རག་པ།
རག་སྤྱལ་དགོན། རབ་བྱང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༣ལོར་ཀ་མ་མི་པམ་འཕྲུག་ལས་མས་
མཆན་གཞན་རག་ལུལ་གཉེར་ཆེན་བདེ་ཆེན་རྟོ་རྟེས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་བྲུག་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་བདུན་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༧ལོར་བཙུན་མ་སྟོལ་མ་ཆོས་མཆོ་
སོགས་ཀྱིས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་རྩུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་སྤྱབས། དེང་རབས་མེ་མདའ་མདའ་མགོ་བཙུགས་ལུལ་རག་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱ་གུ་རྒྱུ་དུ་ཅན་
དེའི་མིང་ཡིན། དེའི་ནང་དུ་རྩས་སྒྲགས་ཞིང་ཁ་ལ་མདའ་མགོ་བཙུག་པ་ལ་མདའ་ཞེས་ཟེད།
རག་མ། སྤྱ་རིས་རག་གི་མདོག་ཅན་གྱི་ཁྲོད་མ་དང་བེལ།
རག་མ་བྱམས་ཁང་། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུག་ཅིག་པའི་བྱོན་པའི་སྤྱ་རྩམ་རྟོ་རྟེ་དབང་བྲུག་གིས་
བཏབ་པར་བཤད། བཏབ་དུས་མ་གསལ། སྤྱ་རྩམ་རྟོ་རྟེ་དབང་བྲུག་གིས་བཞེངས་པའི་འཕེན་
པོའི་བྱམས་པ་སྤྲན་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། རགས་མ་སྤྲན་ལེགས་བྱམས་པ། མོ་པ་སྟོད་སྤྲན་

ལེགས་བྲམས་པ། རྒྱལ་ལྷ་ཁང་འདས་ལེགས་བྲམས་པ་དང་གསུམ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
གདམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ལྷ་ས་སྐོང་ཁྱེད་སྐུ་བ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་མོ། སྤྱི་མཐོག་དཀར་ལ་མེད་ཤིང་ཕུས་ཅན་གྱི་མྱོད་མ་དང་བྲེལ་མོ།
རག་ཅོ། ཤིང་རྟོག་གི་ཆེ་གྲུའི་མིང་གཞན།
རག་ཅེ། ཁམ་ཆེན་ལ་གོ།
རག་བཅུན་དགོན། ལྷ་སའི་རྩ་ཆེན་སྐོག་ཁང་གི་ཉེ་འདབས་སུ་ཡོད། དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་
ནང་ཕྱེད་པོན་མཛོད་མཁར་རག་ཤིག་པའི་མི་རྩོད་བཅུན་མ་ཞིག་གིས་བཏབ། རག་ཤིག་ནས་
བདག་འཛིན་བྱེད། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་མག་ལོར་རག་ཤིག་གི་མི་རྩོད་བཅུན་མ་
དཔོན་གཡོག་གཉིས་ཡོད་འདུག།
རག་ཆ་དགོན། འབྲོ་དགོན་བསམ་གཏན་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཀུན་དགའ་བསྟན་འཛིན་དཔལ་བཟང་པོས་གསར་འདེབས་མཛད།
གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་བ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་རྩ། རྒྱ་རག་ལས་བྱུང་བ་ཐ་བསྐྱོལ་སྤོང་ཡིན།
རག་རག་རྟ་བྲེལ་རག་པའི་སྤྱི་མཐོག་ཅན།
རག་རི་ཁྲོད། ལྷ་སའི་འཕར་ལོ་ཉེ་འདབས་རག་རི་ཁྲོད་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་
དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་དོན་ལྷག་པ་སྤིང་སྐྱོང་ཕྱེད་ལྷག་མཁའ་རབ་དབང་ལྷག་གིས་བཏབ། ཉེན་གཙོ་
ཐུབ་དབང་དང་། གནས་བཏན་བཅུ་དྲུག་གི་སྤྱི་ལོགས་ཡོད། ལྷ་གངས་༡༠སྟོན། དགོན་བདག་
ཕྱེད་ལྷག་སྤྱི་བ་ཡིན།
རག་རིག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཆབ་མཛོད་ས་ཁུལ་སྤྱིང་ཆེན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རག་རོག་རག་གི་རོག་གའི་བསྐྱུས་ཆེན།
རག་ལས་པ། ལྷོས་དགོས་པའམ་བཞེན་དགོས་པ། ཡོན་ཏན་ཆེ་ཆུང་སྤྱིང་བཙོན་ལ་རག་ལས་པ།
མཐུན་སྦྲེན་ལ་རག་ལས་པ། གཞན་ལ་རག་མི་ལས་པ། མང་ཆོགས་ལ་རག་ལས་པ། དགོ་

འདུན་ལ་རག་ལས་པ།

རག་ལུས་པ། རག་ལས་བ་དང་འབྲ།

རག་ཤ ① ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་དུ་བྱུང་ཞེས་པའི་བྱར་ཆག་སྟེ་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་ཞིག་གི་འབྲས་ལ།

② ཤིང་རྟོག་ཁམ་བུའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། མཆོ་སྟོན་ཡུལ་སྐྱད་དུ་ཁམ་བུ་རག་ཤ་ཟེེན། དེ་
ལ་བྱ་རག་ཤ་དང་ཆེར་རག་ཤ། ཁམ་རག་ཤ་བཅས་རིགས་གསུམ་ཡོད།

རག་ཤཀ། ༣་མཛོད་དམ་ཐོ་ལག་སོགས་ཀྱི་འཆིང་བྱེད་དུ་བྱུར་བ་རྒྱ་རག་ལས་བུས་པའི་ཤན་དགྲིས།

རག་ལུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་ཅམ་ལ་མཆོག་སྐུལ་གྱ་བྱ་རིག་འཛིན་གྱིས་བཏབ། བྱབ་
མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་འོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རག་ཤོག རག་སྟེབ་ཤོག་བྱ་སྟེབ་ཞིག

རགས། ར་ལོན་རྟེ། ར་ཤོག་པའི་རྟོ་ཅིག ར་རགས་རིང་པོ། རགས་རྒྱུ། རགས་འཁྱོག་རགས་
ཐིག་ལེན་པ། ར་མ་ཤོར་ཤོར་ནས་རགས་དང་། ར་མ་ལྷུང་ཤོར་ནས་བརྒྱུག་ཐབས།

རགས་སྐྱེད་སྐྱབ་ཆས། རྫོག་མུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐྱད་དུ་macrogeneratorཟེེན།

རགས་བཟམ་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ལོར་ཀ་ལྷོག་མུང་བཞག་ལྷ་
རྒྱན་རྒྱན་གྲུབ་གྱིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་མེར་རྟ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རགས་ཁ། ར་ཤོག་བྱེད་རགས་ཅིག་གི་སྐང་དམ་འབྲས།

རགས་རྒྱབ་པ། ལྷར་རྩ་ས་ཤོང་ཁེར་ནང་གི་མིའི་རོ་དུར་ཁོང་དུ་སྐྱེལ་མཁན་གྱི་ཆོགས་པ་ཞིག་མི་
དེའི་གས་རྣམས་སྤར་ལྷ་སའི་རྒྱ་རགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཏུ་སྟོད་པས་མིང་དེ་ལྷར་གྲགས།

རགས་རྒྱབ་དཔོན་པོ། རགས་རྒྱབ་པའི་འགོ་པ།

རགས་རྒྱབ་ཨ་པ། ལྷ་སའི་མིའི་རོ་སྐྱེལ་མཁན་རགས་རྒྱབ་པའི་སྐྱེས་པ་རྣམས།

རགས་རྒྱབ་ཨ་མ། ལྷ་སའི་མིའི་རོ་སྐྱེལ་མཁན་རགས་རྒྱབ་པའི་བྱུང་མེད་རྣམས།

རགས་སྐྱིག་ རྫོག་མུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་macrocallཟེར།

རགས་གཏོར་ཆུ་སྒོད། ཆུ་ཆེན་པོར་རྒྱས་ནས་ཆུ་ལོག་ཆེན་པོ་བྱང་ཉེན་ཆེ་སྐབས་ཆུ་ལོག་འགོག་
པའམ་བྱོང་གྲུང་རྒྱང་ལོས་སུ་གཏོར་ཆེད་གནད་རྒྱང་ས་དང་ལོས་འཆམ་སའི་རགས་ཁ་གཏོར་
ནས་ཆུ་མོ་རང་དགར་སྒོད་པ།

རགས་དོ། རགས་ཅིག་བྱེད་ཀྱི་དོ།

རགས་པ། ① བྱོགས་ཆ་ཡོད་པའམ་ཞིབ་སྒྲ་མ་ཡིན་པ། བྱེ་མ་རགས་པ། དེ་མོ་རགས་པ། ལས་
དོན་སྒྲ་རགས་མེད་པ་ཆང་མ་གཅིག་གི་ལག་ཏུ་ལེན་པ། ② བརྟག་དབྱེད་གཏོང་ཆུགས་པར་
མ་བྱས་པའི་སྒོ་ཞིག་སྟེ། བསམ་སྒོ་རགས་པ་ཞེས་འདྲི་བ་ལྟ་བུའོ།

རགས་པ་ཆེ་ཡོང་། གཙོ་ཆེ་བ། གནས་ཚུལ་རགས་པ་ཆེ་ཡོང་ཞིག་ངོ་སྟོན་བྱེད་པ། བར་དོན་རགས་
པ་ཆེ་ཡོང་བྱ་རྒྱུ་ལས་པ།

རགས་པའི་དཔངས་ཆད། [རྟོང་]སོར་བཞི་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིང་།

རགས་པ་གསལ་བཤད། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro declatationཟེར།

རགས་པའི་མཆོན་རྟགས། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro flagsཟེར།

རགས་པའི་རེ་ལྷ་མིག་སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro sheetཟེར།

རགས་ཁྱིས། ཁྱོད་ཅམ་ཁྱིས་པ། དེ་མོ་རགས་ཁྱིས། མ་ཟེན་རགས་ཁྱིས།

རགས་དབྱིབས། ཞིབ་སྒྲ་མིན་པའི་དབྱིབས་གཟུགས། ཁང་པའི་རགས་དབྱིབས། དབྱིན་སྐད་ཏུ་
contour ཟེར།

རགས་མིང་། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་macro name ཟེར།

རགས་མོ། རགས་པ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། བྱེ་རགས་མོ། ཟེགས་མ་རགས་མོ་ཞེས་པ།

རགས་ཙམ། ལྷ་ཞིབ་མིན་པ། རགས་ཙམ་བཤད་པ། བརྟག་དབྱེད་རགས་ཙམ་བྱས་པ། གནས་ཚུལ་
རགས་ཙམ་ཞུ།

རགས་ཅིས། ཞིབ་ལྷ་མ་བྱས་པའི་ཅིས། ཐོན་འཕོར་རགས་ཅིས་བྱས་པ། གཏོང་ཡོང་རགས་ཅིས་བྱེད་པ།
རགས་ཆང་། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་macro barཟེར།

རགས་མཛོད། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་macro libraryཟེར།

རགས་ཞིབ། ཅིང་བ་དང་ཞིབ་མོ། ཅུམ་པ་རགས་ཞིབ། ལས་སྐངས་རྟགས་ཞིབ་དབྱེ་བ་འབྱེད་པ།
རགས་རིམ། ལྷ་ཞིབ་མིན་པ། མདོར་བསྡུས་རགས་རིམ་ཞིག་བཤད་པ།
རགས་རིམ། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་simple imageཟེར།

རགས་རོབ། ཞིབ་ཆ་མ་ཡིན་པའི་ལམ་རོབ། གནས་ཚུལ་རགས་རོབ།
རགས་ལས། ལས་ཀ་ལམ་རོབ་ཙམ། ལས་ཀ་བྱེད་དུས་ཞིབ་ལས་བྱེད་པ་ལས་རགས་ལས་བྱེད་མི་རུང་།
རང་། ① ཉིད། ང་རང་། ཁོ་རང་ཆོ། ཁྱེད་རང་ཉིད། རང་ཅག་རང་རེ། རང་གིས་རང་ཉིད་མེད་པར་
བཟོ་བ། ② དེ་ཞོན། དམར་པོ་རང་། གསལ་པོ་རང་མི་འདུག་ཆེན་པོ་རང་མིན་པ། ③ དེ་ཉིད་
སྟོན་པའི་ཆིག་སྟེད་ཅིག་དེ་རང་། བཀའ་གནང་རང་། སྒྲོབ་བྱ་དེ་རང་ལ་ཡོད།

རང་སྐྱལ། སོ་སའི་ཐོབ་ཆའམ་བགོ་སྐྱལ།

རང་སྐྱེག་པ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟེད་དེ། རང་གི་སྐྱེ་ལོའི་ལོ་རྟགས་གང་དེ་གནས་ལོ་ཤར་དུས་རང་
སྐྱེག་གི་ལོ་ལ་བབས་པ་ཟེར།

རང་རྒྱ། གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་རང་རྒྱལ་ས་སྐྱུབ་པ། ལས་ཀ་རང་རྒྱ་སྐྱུབ་པ་བྱེད་མཁན།
བསམ་སྒྲུ་རང་རྒྱ་འཕེར་བར་གཏོང་བ། སོ་སྐྱེས་རང་རྒྱ་བ། ཐབ་སྒྲན་ཆིག་སྟེད་རང་རྒྱ་བ།

རང་རྒྱ་ཡེལ་གྱི་ འཛོལ་ཐབས་སུ་ལས་ཀ་སོགས་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པ།
རང་རྒྱ་འཛིན་ལུས་པའི་ཆས་ཡོད། ཆས་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་སྒྲིལ་ཤིང་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་
རོལ་ཏེས་བཞེད་གཞན་ལ་སྟོས་མི་དགོས་པར་རང་རྒྱ་འཛིན་ལུས་པའི་ཆ་ནས་ཆས་སུ་ཡོད་པའོ།
རང་སྒྲིལ་ རང་རྒྱ་དང་འབྲེལ།
རང་སྒྱིད་གཞན་སྒྲོན། རང་གི་སེམས་སྒྱིད་ཅིང་གཞན་གྱིས་ཡིད་སྒྲོན་བྱེད་པ།
རང་སྒྲུངས། རང་ཉིད་རོལ་ཐབས་བཀའ་ཁུམས་པ། མིས་ཁྲེལ་རང་སྒྲུངས།
རང་སྒྲེལ་གྱི་ཉག་ལུ། གླ་ཆ་སྤྲད་པ་ཙམ་མིན་པའི་རྟ་དང་ལུ་ལག་རོག་རྟོང་དགོས་པ།
རང་སྒྲེལ། ① རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེལ་པ། རང་སྒྲེལ་གྱི་ནགས་ཆལ་སྒྲུག་པོ། ② རང་ལས་བྱུང་བ།
རང་སྒྲེལ་གྱི་བྱ་བུ།
རང་སྒྲོང་། མི་རིགས་དང་། ཆོགས་པ། ས་ཁུལ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྱིད་གཞུང་གོང་མིས་
གྱི་བཀའ་ལ་ཉན་དགོས་པ་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་པར་དབང་ཆ་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ།
རང་སྒྲོང་སྒྲུངས།
རང་སྒྲོང་སྒྲུངས། ཞིང་ཆེན་གྱི་རིས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་མི་རིགས་རང་སྒྲོང་གི་ས་གནས་ཤིག་ནང་
སོག་རང་སྒྲོང་སྒྲུངས། བོད་རང་སྒྲོང་སྒྲུངས།
རང་སྒྲོན། མི་སོ་སོའི་ཉེས་པའམ་མི་ལོགས་པ། རང་སྒྲོན་རང་ཞིབ། རང་སྒྲོན་རང་གིས་མཐོང་བ་
དཀའ། རང་སྒྲོན་ལག་པས་བཀའ་ནས་གཞན་སྒྲོན་མཐུ་བ་སོས་སྒྲོག་པ། རང་སྒྲོན་འབྲོང་
ལྷགས་ལ་ཁབ་ཅེ་མི་ལྷག་གཞན་སྒྲོན་རྟ་རང་ཙམ་ཡང་ནམ་མཁའ་འབྲུང།
རང་སྒྲོན་བརྗོད་པ། མི་རང་ཉིད་དམ་སྤྱེལ་གྱི་བསམ་སྒྲོག་དང་། ལས་ཀ་འཛོལ་བ་བཅས་ཀྱི་ཐང་
ལ་སྒྲོན་དང་ནོར་འཁུལ་ཇི་ལྟར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ཐོག་ལྷགས་ཅུ་འདྲེད་རྒྱ་དེ་ཡིན།
རང་སྒྲོན་གཞན་དཀྱི། རང་གིས་བཟོས་པའི་སྒྲོན་ཆ་གཞན་གྱི་མགོ་ལ་དཀྱི་བ། རང་སྒྲོན་གཞན་
འགྲེལ་ཡང་ཟེད།
རང་སྒྲོན་རང་བཅོས། རང་གི་སྒྲོན་ཆ་རང་རྟོགས་ཀྱིས་ལོགས་བཅོས་བྱས་པ།
རང་སྒྲོན་རང་ཞིབ། རང་གི་ནོར་འཁུལ་དང་སྒྲོན་ཆ་རང་འགྲེལ་གྱིས་ཞིབ་དབྱད་བྱས་པ།

རང་སྐྱོན་རང་བཟོད། སོ་སོའི་སྐྱོན་སོ་སོས་ཤོད་པ། རང་བསྐྱལ། རང་སོ་སོར་འཛོལ་བའི་བསྐྱལ་
བ་སྟེ། རང་བསྐྱལ་དྲོ་ཡིན་ཡང་ཐུར་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
རང་ཁག་གཞན་ཤལལ། རང་སྐྱོན་གྱི་ཁག་ངན་གཞན་ལ་དཀྱི་བ།
རང་ཁ་རང་གསོ། རང་གིས་ལས་ཀ་བྱས་ནས་རང་གི་འཆོ་ཐབས་འཛིན་བ་སྟེ། གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པ།
རང་ཁུངས། ཐོག་མ་རང་གི་འབྱུང་གནས། འཆོ་ཐབས་རང་ཁུངས།
རང་ཁུལ། སོ་སོ་རང་གི་ས་ཁྱོད་གས།
རང་ཁེ་སྒོ་མང། རང་གི་ཁེ་བཟང་སྒྲུབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་སྒོ་མང་པོ།
རང་ཁོངས། སོ་སོའི་ཆར་གཏོགས་སམ་མངའ་འོག་རང་ཁོངས་དབྱུང་སྟེ། རང་ཁོངས་ལས་ཁུངས།
རང་ཁོངས་སྒོ་བ་བྱར་འབྱོར་ཐོ་འགོད་པ།
རང་ཁྲིམས་ཐེག་པ་ཁུར་ལེན་པ། གཞན་གྱི་སྒྲུལ་ལྷག་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཁྲིམས་རང་གིས་སྒྲུང་བ།
རང་མཁོ་རང་སྒྲུབ། རང་ལ་མཁོ་བ་རང་གིས་སྒྲུབ་པ།
རང་མཁོ་རང་འདད། རང་གིས་ངལ་ཚེལ་བྱས་ཏེ་རང་མཁོ་རང་ལ་འདད་པ།
རང་མཁོ་རང་འདོན། སོ་སོར་མཁོ་བའི་དངོས་པོ་ས་གཞན་ནས་འདྲེན་མི་དགོས་པར་རང་ཁོངས་
ནས་འདོན་སྒྲུབ་པ།
རང་འཁོར། ① འཁོར་ལོ་རང་བཞིན་གྱིས་འཁོར་བ། ② རང་གི་ལས་འབྲས་རང་ལ་སྒྲིན་པ།
རང་ག་ག། ① བལ་པ། སྐྱེ་བ་རང་ག་ག། བྱས་ཇེས་རང་ག་ག་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བཞག་པ། ལས་ལུལ་
རང་གར་གནས་པ། ② མ་བརྟགས་གང་བྱུང་ངམ་ཅེས་བྱུང་བ། གཏམ་རང་ག་གར་སྒྲི་བ།
རང་ག་མ། རང་ག་ག་དང་འབྲ།
རང་གི་བྱུབ་མཐའ། ཆོས་ལུགས་ཁག་རང་རང་གི་འདོད་ཚུལ་ལམ་ལྟ་བུ།
རང་གིས་ངང། རང་ཤུགས། ལྷ་བྱ་རང་གི་རང་གིས་སྐྱེ་བ། རང་གི་ངང་ཉིད་གྱིས་འཕེལ་བ།
རང་གི་ངོ་བོ། རང་གི་མཆེན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན།
རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་བ་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་བ་ཉིད་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་སྟེ། རང་བཞིན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། དེ་ཉིད་

ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་གང་རུང་མེད་པར་རྟོགས་པའི་མཁུན་པའོ།
རང་གི་བདག་ཉིད། རང་རང་སོ་སའི་ངོ་བོ།
རང་གི་ནག་ལྷ། མིག་ནག་ན་སྤེལ་ས། ལྷ་བ། སོ་སྤྱུག་ཅི་ཆུ་ལྷོ། ཟག་པ་ལྷ་ཡང་ཟེར།
རང་གི་མཆན་ཉིད། རང་གི་སྤུང་མོང་མེན་པའི་བྱེད་ལས་སམ་ཁྱད་ཆོས། ཀ་བ་རང་གི་མཆན་ཉིད་
ནི་གཏུང་འདེགས་བྱེད་པའོ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་གཤིས་བྱ་ཐམས་ཅད་དང་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དང་། རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ། རང་བཞིན་ཀྱི་བྱུབ་པ་སོགས་
འདོད་ཅིང་། དེར་མ་བྱུབ་པར་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཆན་བཀག་ན་གཞི་དེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་
མི་རྒྱས་པས་ཆད་ལྟར་འགྲོ་བར་འདོད་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་ཐེང་ལ་སྤྱང་བའི་དབང་
གིས་པར་བཞག་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་དུ་
འདོད་ལ། འདི་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དོ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་མེད་པ། འདི་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལྷ་བྱ་ཡིན། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་
ཀྱིས་བདེན་པར་བྱུབ་པ་སོགས་ལྷ་ནི་ཐ་སྙད་དུ་མི་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་
སོགས་གསུམ་ཐ་སྙད་དུ་བྱུབ་པར་བཞེད་ལ། དབྱ་མ་ཐལ་བྱུར་བས་ནི་བདེན་པར་བྱུབ་པ་སོགས་
དང་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་སོགས་དོན་གཅིག་པར་བཞེད་པས། འདུས་བྱས་དང་འདུས་
བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཐ་སྙད་ཅམ་ཡང་མི་བཞེད་དོ།
རང་གི་མཆན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ཀུན་བྱང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་མཆན་ཉིད་གཞི་ཆོས་ཅན་
དུ་བྱས་པ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དོ།
རང་གི་ས་པ། བསམ་གཏན་རང་རང་གི་ས།
རང་གིར་བྱེད་པ། བདག་སྟོང་དམ། དབང་དུ་བྱེད་པ། བདག་གཅིག་ལུས་རང་གིར་བྱེད་མི་རུང་།
རང་སྟེར། རང་ཉིད་ཅི་འདྲ་ཡིན་རང་གིས་རྟོགས་སུ་བ། རང་ཉིད་ཁེར་རྒྱང་།
རང་བྱུབ། རང་བཞིན་ཀྱིས་བྱུབ་པ།
རང་གོན་རང་གཏོང་། འགྲོ་སོང་ཆང་མ་སོ་སོས་འདོན་པ།

རང་གྲོལ། གྲོལ་ལུགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་བྱུང་གི་རིག་པ་དེ་ཉིད་རང་ངོ་ལ་གཉེན་
གང་གིས་ཀྱང་མ་བཅོས་པར་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་སྒྲུལ་མདུད་རང་ཞིག་པ་བཞིན་འགྲོལ་བྱེད་
གཞན་ལ་མ་ལྟོས་པས་རང་གྲོལ་ཞེས་བྱའོ།

རང་གྲོལ་སྒྲོར་གསུམ། རྟེན་མའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྫོགས་པ་
ཆེན་པོའི་ཆོས་སྒྲོར་གསུམ་སྟེ། སེམས་ཉིད་རང་གྲོལ། ཆོས་ཉིད་རང་གྲོལ། མཉམ་ཉིད་རང་
གྲོལ་འབྲེལ་ཤིག་དང་བཅས་པ་རྣམས་སོ།

རང་རྒྱལ། ① རང་པའི་རྒྱལ་ཁབ། ② རང་ཉིད་གཞན་ལས་རྒྱལ་བ། རང་རྒྱལ་ཞིང་གཞན་པམ་པ།
③ རང་སངས་རྒྱས།

རང་རྒྱལ་གྱི་མཆོད་རྟེན། མང་བྱ་བཞེ་པའི་སྟེང་དུ་ངོས་བྱ་བཞེ། བང་རིམ་རྒྱུམ་པོ་བཅུ་གཉིས་པ།
འཁོར་ལོ་ཅི་བས་བརྒྱད་པའི་རྟགས་ཅན་ཞིག

རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། འཇུག་སྒོ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་ལ། ལྟ་བ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྟེང་
གཟུང་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པས་བདག་མེད་ཕྱིད་དང་གཉིས་རྟོགས་ཤིང་། སྒོམ་པ་
དགོས་ཆོས་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་བཀག་ནས་ལུགས་ལྟོག་སྟོང་པ་བཅུ་གཉིས་
ཁྲིགས་ཆགས་སུ་བསྒྲོམ་ཞིང་སྟོང་པ་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་ལ། འབྲས་བུ་དབང་རྟོན་བསེ་བུ་ལྟ་
དང་། དབང་རྒྱལ་ནི་ཙོ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས། རང་རྒྱལ་མཐོང་ལམ་མཉམ་བཞག་པའི་རྒྱུད་གྱི་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་དག་ཤེས་སྤྱི་བཀུར་རྟོག་གི་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཟུང་རྟོག་ལས་གྲོལ་བའི་རྣམ་དག་
རང་རྒྱལ་གྱི་རྣམ་འབྱོར་མཛོད་སུམ། རྟེན་འབྲེལ་ལུགས་འབྱུང་ལྟོག་གི་ཆོས་རྣམས་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་
པའི་རང་རྒྱལ་མཐོང་སྟོམ་གྱི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་རྣམས་སོ།

རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས། རང་རྒྱལ་སྒོབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་བྱང་གི་བྱས་པ།
རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན། རང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བག་ཆགས་ཅན་གྱི་གང་ཟག

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐར་པར་བཟོད་པའི་གོ་སྐབས་ཕྱེ་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་

མངོན་ཏྲོག་སྒྲུབ།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ལུ། རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོག་ས་ལམ་དང་། སྤྱོད་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོ་མ་ལམ། མི་སྒོ་བ་
ལམ་བཅས་ལྟེན།

རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས། སེམས་བསྐྱེད་བསྐྱོད་ཉིད་ཏྲོག་ས་པའི་ཤེས་རབ་གང་
རུང་གིས་ཐེན་པའི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིག་ས་ཅན་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་བྱིར་དུ་ཤེས་
པར་བྱ་བའི་མངོན་ཏྲོག་ས་གྱི་རིག་ས་སུ་གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ།

རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་དགྲ་བཅོམ།

རང་རྒྱལ་འཕགས་པ། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་རང་རྒྱལ།

རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ། གཞི་གཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཏྲོག་ས་པའི་སྒྲོ་ནས་
རང་གི་ཏྲོག་ས་པའི་རྒྱན་བྱི་མ་གནས་པའི་རང་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་མཁྱེན་པ།

རང་རྒྱལ་མི་སྒོ་བ་པ། རང་རྒྱལ་དགྲ་བཅོམ་པ།

རང་རྒྱལ་སྒོ་བ་པ། རང་རྒྱལ་གྱི་དགྲ་བཅོམ་མ་ཐོབ་པར་གྱི་རང་རྒྱལ།

རང་རྒྱལ་གསུམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྤྱོད་དུ་མ་སོང་གི་དབྱེན་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ་དང་།
ཆོག་ས་སྤྱོད་ཀྱི་རང་རྒྱལ་དང་། གནས་པའི་རང་རྒྱལ་ཉེ་གསུམ་མོ།

རང་རྒྱུ། ① རང་གི་སེམས་རྒྱུད་དམ་བསམ་སྒོ། རང་རྒྱུད་ཐུལ་བ། སྒོ་བ་སྤྱོད་ལ་འབད་པའི་སྒོ་
ནས་རང་རྒྱུད་ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ། ② རང་རང་གི་བྱ་རྒྱུད་དམ་རིགས་རྒྱུད་ལ་ཐེད།

རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེག་སྒྲུབ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་ལེགས་པར་ཏྲོག་ས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་བརྟེན་
ནས་གང་ཟག་པ་རོལ་པོ་གཞན་ལ་གཞུང་བུའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་དེའི་སྒོ་རྒྱུ་འཕམ་པ་སྐྱབ་པའི་
ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་གཏན་ཆེག་ས་ཡང་དག་དཔེར་ན། སྤྱི་ཏྲག་པར་འདོད་པའི་བྱི་
རོལ་པ་སུན་འབྱེན་པའི་བྱིར་དུ། སྤྱི་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྤྱེ། བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་རྒྱུད་ཅན། རྒྱུད་མཁྱེས་བདག་ཀར་གསུམ་པོ་རང་ཉིད་རྒྱུད་པ་ཁོ་ཁོའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྤྱེ། རྒྱུ་ལམ་སྒྲུབ་པ་
རང་རྒྱུད་ནི་གཙོ་བོ་སྤྱེ་གཞན་གྱི་དབང་དུ་མ་བྱུང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་དོན་གཅིག་གོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རང་རྒྱད་རྒྱད་ཐོས། འདིར་སྤང་འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་གཡེངས་ནས་དལ་འབྱོར་སྤྱིང་པོ་མི་ལེན་པར་
རང་རྒྱད་ཐ་མལ་དུ་ལུས་པ།

རང་རྒྱད་པ། ཚུལ་གསུམ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་དངོས་
འགོག་པར་བྱེད་པ་དབུ་མ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

རང་རྒྱད་འཕེན་པ། ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་འཕེན་པའོ།།

རང་རྒྱད་ཤར་གསུམ། སྤར་བྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པའི་སྟོབ་དཔོན་གསུམ་སྟེ་ཞི་
བ་འཆོས་དབུ་མ་རྒྱན་དང་། ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོས་དབུ་མ་བདེན་གཉིས། ཀ་མ་ལ་ལྷི་ལས་དབུ་
མ་སྤང་བ་བཅས་མཛད་པར་བརྟེན་དེ་ལྟར་གྲགས་སོ།།

རང་རྒྱད་ཤར་གསུམ་མཁན་པོ། སྟོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཆོ། སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་པོ། སྟོབ་དཔོན་
ཀ་མ་ལྷི་ལ་གསུམ་ལ་ཟེར།

རང་རྒྱུན། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic convertཟེར།

རང་རྒྱས་རང་ལོན། རང་ཉིད་རྩི་འབྲུ་ཡིན་རང་གིས་རྟོགས་བྱུང་པ།

རང་རྒྱིག་ སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic setypཟེར།

རང་རྒྱུག་ སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་customཟེར།

རང་དགའ་བ། ① རང་གི་ཡིད་དགའ་བ། རང་གདའ་བའི་ལུས་རྩལ། ② རང་ག་བ་དང་འབྲ།

རང་དགའ་མ། [མཛོན]ཁྱིམ་བདག་མོ།

རང་དགར། བསྐྱེད་ཆིག་ཆོད་འཛིན་མེད་པ་སྟེ། རང་དགར་སྟེད་ཆལ་དུ་འབྲམས་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་
དུ་random flashཟེར།

རང་དགར་འཛོག་པ། ལྟ་སྒྲུལ་དང་བཅུན་སྟོམ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པར་གང་དགར་འཛོག་པ། སྤང་མེད་
ཐོལ་འཛོག་ཡང་ཟེར།

རང་དགར་བཏང་བ། བྱ་སྡོད་ཐམས་ཅད་རང་འདོད་ཅི་དགར་བཏང་བ།
རང་དགར་ལུས་པ། བདག་སྡོད་མེད་པར་ལུས་པ། རྟོར་འཁུལ་རང་དགར་ལུས་སུ་མ་འཇུག་དགོག་
གཏམ་རང་དགར་ལུས་ན་གང་ས་གང་དུ་བྱུང་ཡོང་།
རང་དགར་ལེན་པ། རང་གི་འདོད་མོས་ལྟར་ལེན་པ།
རང་མགོ་འབྱོར་པ། གཞན་ལ་རེ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་རང་གིས་འོས་འགན་རང་གིས་བསྐྱབ་ཅུས་པའི་
འཛུགས་ཐང་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། དབྱར་རྩ་དགུན་འབྲུས་བཀའ་ཤིན་གྱིས་འབྲོག་པ་ནམས་ལོ་ལྟར་
རང་མགོ་འབྱོར་པའི་སྒྲོར་མོ་རག་གི་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།
རང་མགོ་ཐོན་པ། གཞན་ལ་རག་ལས་མི་དགོས་པའི་ཅུས་པ་སྟེ། རྒྱ་རྒྱལ་རང་མགོ་ཐོན། བྱིས་པ་ཆེར་
སྐྱེས་ནས་རང་མགོ་འབྱོར་པ་ལྟ་བུ།
རང་མགོ་རྒྱ་འཕྲུལ། རང་མགོ་རྒྱ་ལྷག་ཀྱང་ཟེར། རང་གིས་རང་ལ་གཞོན་སྡོད་བྱེད་པའི་དཔེ།
རང་མགོ་ཐོན་པ། རང་རྒྱ་གསུམ་འཕེར་བའམ། རང་དོན་རང་གིས་བྱེད་ཐུབ་པ། མི་རབས་གསར་པ་
རང་མགོ་ཐོན་པ། འཆོ་བའི་རང་མགོ་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱུང་བ།
རང་མགོ་འདོན་པ། རང་མགོ་རང་གིས་ཐོན་ཐབས་བྱེད་པ། ཐོན་སྡོད་བྱས་ནས་རང་མགོ་འདོན་པ།
རང་མགོ་རང་ཐོན། རང་གི་མགོ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོན་པ། ལང་ཆོ་དར་ལ་
བབས་ཤིང་རང་མགོ་རང་ཐོན་ཐུབ་པ།
རང་མགོ་དང་འདོན། གཞན་ལ་མ་བརྟེན་མ་ལྟོས་པར་རང་དོན་རང་གིས་བསྐྱབས་ནས་རང་རྒྱ་གསུམ་
འཛིན་པ། རང་མགོ་རང་འདོན་གྱིས་རང་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱེད་པ།
རང་མགོ་རང་ལྷགས་གྱིས་འཁུལ་པ། གཞན་ལ་རེ་མ་དགོས་པར་རང་གི་རྒྱ་རྟོར་གྱིས་རང་གི་ཁ་
གསོ་ཐུབ་པའི་དཔེ།
རང་འགན་འཁུར་ལེན། རང་གི་འགན་བྱ་རང་གིས་ཁུར་དུ་ལེན་པ།
རང་འགན་འབད་སྤྱོད། རང་འགན་གང་ཅུས་གྱིས་བྱ་བ་སྤྱོད་པ།
རང་འགན་གཞན་དཀྱི། རང་གི་འགན་བྱ་གཞན་ལ་ཁག་དཀྱི་བ།
རང་འགན་ཅན་སྤྱོད། རང་གིས་འབད་པ་ཅི་ཐུབ་བྱས་ནས་རང་གི་ལས་འགན་བཟབ་ནན་གྱིས་སྤྱོད་པར་ཟེར།

རང་འགྲུལ། ① གཞན་གྱིས་སྤུལ་སྒྲིང་མ་བཏང་བར་རང་ཉིད་འགྲུལ་བ། འཕྲུལ་འཁོར་རང་འགྲུལ།

② མ་བསྐྱུལ་རང་མོས། དབྱིན་སྐད་དུ་to automateཟེད།

རང་འགྲུལ་ཅན། འཕྲུལ་འཁོར་སོགས་མིས་དངོས་སུ་བསྐྱུལ་མི་དགོས་པ་རང་རང་སོ་སོས་འགྲུལ་
བའི་རང་བཞིན་ཅན། དབྱིན་སྐད་དུ་automationཟེད།

རང་འགྲུལ་འབོད་པ། གློག་སྐད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་automatic callingཟེད།

རང་འགྲུལ་ལན་སྟོག་སྟོག་སྐད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་automatic answeringཟེད།

རང་བརྒྱུད། རང་གི་ཤ་ཁྲག་གི་འབྲེལ་བའི་བརྒྱུད་པའི་བྱ་དང་བྱ་མོ་སོགས་ཀྱི་མིང།

རང་འབྲེལ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་རྩ་བར་རྩིས་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བརྒྱབ་པ།

རང་འགྲོས། ① རང་ག་གིས་ཀྱི་འགྲོ་སྐྱད་ས། ② གཟའ་སྐར་ནམས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་མིང།

ཉི་མཱ་སྐར་གསུམ་ཀྱི་རང་འགྲོས་མི་འདྲ་བ། ③ གཟའ་བབྱན་དང་དུ་བ་མཇུག་རིང་ནམས་རང་
རང་སྐྱེས་སྐར་སྟེང་ནས་ཁ་ཤར་དུ་ཕྱོགས་ཉེ་སྟུན་པོ་ལ་གཡོན་བསྐྱོར་ཚུལ་གྱིས་སྐར་ཁྲིམ་ལ་
སྒྲིང་བས། མཉམ་ལམ་དབྱས་ནས་བརྩམས་པའི་ཕྱོ་བཟོད་ཁྲིམ་བྱག་དང་། བྱང་བཟོད་ཁྲིམ་
བྱག་སྟེ་བཟོད་གཉིས་ཀྱི་སྐར་དབྱག་ཆིག་སྟེང་བྱག་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་འདི་མཛོན་པར་བཟོད་ཅིང་། དེ་
ལྟར་བཟོད་གཉིས་འགྲོས་བཞིས་རྒྱ་སྐར་འཁོར་ལོ་རང་དབང་གི་འགྲོས་ཀྱིས་རྩོགས་པར་སྒྲིང་
པའི་ཡུན་ཆད་ནི་གཟའ་དེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན།

རང་དེ་རོང་དེ། ས་བབ་ཁོད་སྟོངས་པོ་མེད་པའི་ཚུལ།

འགྲོ་ལམ་རང་དེ་རོང་དེ། ས་ཡུལ་རང་དེ་རོང་དེ་ནམས་ཁོད་སྟོངས་བྱས་པ།

རང་དེས་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་ཡིན་པར་དེས་པ་རང་
སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པ།

རང་ངོས། ① རང་ཕྱོགས། ② རང་སྤང་།

རང་ངོས་ནས་བྱུབ་པ། གྲོས་པར་བཞག་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་རང་གི་ངོས་ནས་བྱུབ་པ་དེ་རང་

ངོས་ནས་བྱུང་བའི་ཆད་ཡིན། རང་གི་ངོས་ནས་བྱུང་བ་དེ་རང་ངོས་ནས་བྱུང་བའི་ཆད་ཡིན།
རང་ངོས་ནས་བྱུང་བ་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་དགོས་པ་ཡིན། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒོ་སྤྲོད་པ་ཞུ་བ་ཙམ་
ཡིན་པས་ཡུལ་གྱི་སྤྲོད་ནས་ཚུགས་སུ་བྱུང་བ་མེད་པ།

རང་ཅག་ཁོ་ཐོ་ཅག་གས་རང་དེ།

རང་བཅོས། སྒོ་གྲྭ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་auto correctཟེད།

རང་ལྟུངས། རང་གིས་རང་སྟོག་བཅད་པ།

རང་གཅེས་ཐེག་པ་ཁུར་ལེན། རང་ལ་གལ་ཆེ་བའི་ལག་ཁྱུར་ནན་ཏན་བྱེད་པ།

རང་ཆ། རང་རང་གི་སྐུལ་བའམ་ཐོབ་ཆ།

རང་ཆགས། ① རང་བཞིན་གྱིས་གོ་བ་སྟོན་སྒོ་འགྲུགས་པ། ཞོ་བསྐལ་ན་རང་ཆགས་བྱུང་འདུག་ཆུ་
ལ་དར་རང་ཆགས་བྱུང་བ། ②[ཆིང]ཕུན་ཆར་གྱི་མཐའ་བཅེམས་པ།

རང་ཆད། སྒོ་གྲྭ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic hangupཟེད།

རང་ཆས། ① རང་བྱུང་ངམ་རང་བྱུང་མ་བཟོས་རང་ཆས་སུ་བྱུང་བའི་རྩ་ཐང་། འབྲེལ་བ་འདར་རང་
ཆས། ② རང་ཉིད་འགྲོ་བ། ཆུ་རྒྱུ་རང་ཆས་སུ་རྒྱུག་པ། ③ རང་གི་ཟས་གོས་ཡོ་བྱད།

རང་ཆེ་རང་མཐོ། རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུགས་བྱེད་པའི་དཔེ།

རང་ཆེ་རང་འབྲིགས། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་རང་གིས་རང་ལ་སྟོབ་པ་བྱེད་ཅིང་ལ་རང་ཆེ་རང་མཐོ་ཟེད།
མཆོངས། སྒོ་གྲྭ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་automatic skipཟེད།

རང་རྩས། མི་གཞན་དང་ཚོས་བསྐྱར་མེད་པར་རང་གིས་རྩས་གཞི་བཞོད་པ།

རང་ལྗོངས། རང་རེའི་རང་སྤྱོད་ལྗོངས།

རང་འཇགས། ① རང་སོར་གནས་པའམ་བསྐྱད་པ། གནས་སྤུལ་རྟོང་མ་རང་འཇགས་སུ་བཞག་པ།
སྟོལ་བཟང་རང་འཇགས། ② རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ། ཆུ་ལོག་རང་འཇགས་སུ་སོང་བ།

རང་འཇགས་ཕྱིར་ལོག་སྐར་གྱི་སྡོད་སར་ཕྱིར་ལོག་པ།
རང་འཇགས་རང་སྐྱོད། རང་ཐོག་ཏུ་དཀའ་ངལ་གང་བྱུང་རང་གིས་སྐྱོབ་ཐབས་བྱེད་པ། ཐོན་སྐྱེད་
གོང་དུ་སྐྱེལ་ནས་རང་འཇགས་རང་སྐྱོབ་བྱེད་པ།
རང་འཇུག་སྒྲིག་ཁྲུང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic inputཟེད།
རང་ཉམས། ① རང་གི་རྒྱད། རང་ཉམས་ལ་སྦྱར་བ། ② རང་ཉིད་ཉམས་དམས་པ། ③ རང་བཞིན།
རང་ཉིད། བདག་ཉིད་དམ་རང་གཅིག་ལ། རང་ཉིད་སྦྱིད་ཆོས། རང་ཉིད་མཐོ་བར་སེམས་པ། རང་
ཉིད་བསྐྱར་བཀོད། རང་ཉིད་ཀྱིས་རང་ལ་བརྟམས་པ།
རང་ཉིད་སྒྲོས་ཀྱིས་དབང་བའི་གཞིས། དེ་སྐྱོང་བཅན་སྐྱེས་པའི་སྐྱབས་ནས་བཟུང་བྱུང་པའི་སྒྲོན་
པོ་དང་དམག་དཔོན་བྱས་ཆེས་ཆེ་བ་སོགས་ལ་བྱ་དགའི་གཟེངས་བསྟོད་དུ་ས་ཞིང་དང་། གཞིས་
ཁང་། སྤེལ་བངས་བཅས་མི་རབས་བརྒྱད་བཅས་སུ་གཏན་འཇགས་སྟོང་སྟོལ་ཡོད་པ་ལྟར། དེ་
སྤེལ་བོད་སྤེལ་གཞུང་སོགས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་རིམ་བྱུང་ཆང་མར་བྱས་ཆེས་གཟིགས་བཅོས་
ལྟ་བུར་དེ་ལྟར་སྟོང་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྒྲོས་གཞིས་ཟེར་བའི་མིང་སོགས་བཤིན།
རང་ཉེས། རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་ཉེས་སྦྱོན། རང་ཉེས་ཁས་ལེན། རང་ཉེས་གཞན་གཡོགས། རང་
ཉེས་རང་འཆོལ། རང་ཉེས་རང་ཁྱུ། རང་ཉེས་གསལ་ཁྱུ།
རང་ཉེས་འགྱོད་བཤགས། རང་གིས་བྱས་པའི་ཉེས་ལ་འགྱོད་བཤགས་བྱེད་པ།
རང་ཉེས་ངོས་ལེན། རང་གིས་སྤྲིག་ལས་བྱས་པའི་ཉེས་པ་ངོས་ལེན་ཞུས་པ།
རང་ཉེས་གཞན་གཡོག་རང་གིས་ལས་ངན་བྱས་པ་གཞན་གྱི་མགོ་ལ་དཀྱི་བ། རང་ཁག་གཞན་དཀྱི་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ཉེས་རང་སྦྱང། རང་གིས་ལས་ངན་བྱས་པ་གཞན་ལ་མི་བཤད་བར་སྦྱང་བ།
རང་ཉེས་རང་ཁུར། རང་གིས་ལས་ངན་བྱས་པའི་མཐུག་འབྲས་རང་གིས་འཁུར་བ།
རང་ཉེས་རང་འཆོལ། རོན་མེད་ཀྱི་རང་སྦྱག་རང་གིས་ཉོས་པ། རང་སྦྱག་རང་ཉོས་ཅེས་པ་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ཞིག་ཡིན།

རང་རྒྱ ① རང་གི་རྒྱ རང་རྒྱ་རང་ཞོན། རང་ཟས་རང་ཟ། ② སོ་སོས་བཟོས་པའི་གཞས་གདངས། ③
འབྲུང་ཅིས་ལུས་ཀྱི་ལོ་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་མཆམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
རང་རྒྱས། རོ་བོ་གང་ཡིན་མཆོན་པའི་རྒྱས། རང་རྒྱས་ཐོན་པ། རྩལ་མའི་རང་རྒྱས་གསལ་
རྩེན་དུ་སྟོན་པ།

རང་རྒྱས། གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱལ་ན་ཡང་རང་རང་གིས་རྒྱས་པའི་དོན།
རང་སྟངས། རྩོམ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཀླན་རྩོམ་གྱི་ཆ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་ངོས་སུ་བདེན་པས་སྟོང་
པའི་ལྷ་བའོ།

རང་སྟོབས་གྱིས་བསྐྱོད་པ། ① རང་གི་རྒྱས་ལུགས་གྱིས་འགྲོ་བའམ་སོང་པ། ② [མདོན] ཀླང་དམག
རང་སྟོབས་རང་སྟེལ། རང་གི་རྒྱས་པ་རྩི་ཡོད་བཏོན་ནས་འབད་པས་འཆོ་ཐབས་བསྐྱབ་པ་ལས་
གཞན་ལ་མི་བརྟེན་པ།

རང་བསྟོད། རང་གིས་རང་ལ་བསྟོད་བསྐྱབས་བྱེད་པ།

རང་བསྟོད་གཞན་སྣང། རང་ལ་བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྟོད་པ།

རང་ཐག་བཅད་པ། གཞན་ལ་མ་བྲིས་པར་རང་ཐག་རང་གིས་བཅད་པ།

རང་ཐད་ནས། རང་གི་ཆ་ནས་ཞེས་ཏེ། གཞན་གྱི་ཆ་ལས་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ནས་བཤད་པ།

རང་མཐོང་། རང་ཉིད་ལ་ཅི་མཐོང་། རང་མཐོང་ཆུང་པ། རང་མཐོང་ཆེ་པ། རང་མཐོང་ཆེན་པོ།

རང་མཐོང་རང་ཆེ། ཁེངས་པ་དང་བྲེགས་པའི་རང་བཞིན། རང་ཉིད་མཐོ་པོ་དང་ཆེན་པོར་འཛིན་པ།

རང་འཐོན། རྒྱུ་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་automatic exitཟེ།

རང་འཐག ① ཅམ་པ་སོགས་བྱེ་འཐག་བྱེད་མཆིག་གས་ཚུ་འཁོར། ② ར་དང་ཚུ་སོགས་རང་

བཞིན་གྱིས་སྐྱམ་པ། ལུར་ཚུ་རང་འཐག་ཏུ་འགྱུར་པ། ཞུ་རང་འཐག

རང་དུར། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་དེ། བཅི་བྱ་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབང་ཐང་དེའི་དབྱར་གྱུར་པའི་

དབང་ཐང་ཅན་གྱི་དུར་ལོ་དེ་གནས་ལོ་ཤར་བ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། བཅི་བྱ་ཤིང་སྟག་ལོ་མ་ཡིན་

ན་ཤིང་ལུག་ཤར་ན་རང་དུར་ལ་བབས་ཞེས་ཟེར།

རང་འདེམས། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་auto selectཟེར།

རང་དོན། ① རང་ཉིད་དཔ་སྐར་གྱི་དོན། རང་དོན་དགོངས་ཀྱི། རང་དོན་རྩ་ཡི་གི་པ་མ་འདྲ། སྤྱི་དོན་
མཐོན་པོ་གནས་དང་འདྲ། ② རང་ལ་པན་པའི་དོན། རང་དོན་ཁོ་ན་གཉེར་བ།

རང་དོན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དུ་མ་བཀོད་པ། དཔེར་
ན། སྤྱི་ཆོལ་མེད་པའི་གང་ཟག་རང་ཉིད་ལ་དུ་བ་ལ་མ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བ་ལྟ་བུ།

རང་དོན་རྒྱབ་བསྐྱར། རང་དོན་སྒྲོས་བཏང་བ།

རང་དོན་སྒྲུབ་པ། རང་གི་དོན་རྣམས་རང་གིས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཟེར།

རང་དོན་སྒྲུབ་ཕྱོགས། གཞུང་གིས་སྒྲླད་པའི་ལས་འགན་པར་བཞག་ནས་རང་གི་དོན་དག་ཁོ་ན་
སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་བ།

རང་དོན་རྗེས་དཔག་ གཏན་ཆོག་ས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་གྱུར་གྱི་སྒྲུབ་བྱ་དེ་གསར་དུ་
རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དང་དོན་གཅིག་

རང་དོན་སྤངས་རྟོགས་ཕྱན་ཆོག་ས། བདེ་བར་གསལ་གསུམ་པའི་སྤངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཕྱན་སུམ་
ཆོག་ས་པ་སྟེ། སྤྱི་བ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་རི་ལྟ་བ་དང་རི་སྟེང་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་གསེགས་ཤིང་སྤྱགས་སུ་རྒྱུད་པ་རྟོགས་པ་ཕྱན་
ཆོག་ས་གཉིས་སོ།

རང་དོན་སྒྲུག་འཕྲེན། སྐར་དོན་གཉེར་བ།

རང་དོན་སྒྲུག་འཆང་། སྐར་པན་སེམས་ནང་ལ་བཅང་བ། རང་དོན་འབྲུག་ཆང་གི་མིས་སྤྱི་དོན་
གསལ་མ་ཞིག་བྱེད་མི་སྤྲུལ། རང་དོན་སྒྲུག་འཆང་གི་གཡོ་ལྷད་བྱས་པ།

རང་དོན་རིང་ལུགས། སྤྱི་པན་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་པ་མེད་པར་རང་གི་འདོད་དོན་དོན་དུ་གཉེར་བར་
བྱེད་པའི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་

རང་དོར་གཞན་སྒྲོལ། རང་གི་དོན་རྣམས་དོར་སྟེ་གཞན་པར་གྱི་བྱ་བ་ལས་པར་གྱོ་

རང་ལྟོག་ རང་དང་ཐ་དད་ལས་ལོག་པའི་ཆོས་ཉེ། ཆོས་གང་ཞིག་གཞན་སེལ་གྱི་ཁྲོ་དོར་སྤྲང་པའི་

ཆོས་དེ་རང་ལྟོག་ཡིན། རོན་དུ་མཆན་གཞི་གང་དེའི་རོན་སྤྱི་འཛུགས་ལ་སློང་རྒྱ་འཆར་བ་དེ་
ཡིན། མཆོན་བྱ་གོ་བྱ་སློལ་ཆོས། ཞེས་པ་རོན་དུ་རང་ལྟོག་ཅེས་པ་ཆོས་གང་རང་གི་རྣམ་པ་
སློང་རྒྱ་འཆར་བ་དེ་ཡིན། དཔེར་ན། བྱམ་པའི་ལྟོག་པ་བྱམ་པ་ཡིན་པ་ལྟར། སློག་སྒྲུབ་ཀྱི་
ལྟོག་པ་གང་ཟེར་ན། སློག་སྒྲུབ་རང་གི་རྣམ་པ་སློང་རྒྱ་འཆར་བ་དེ་རེད་ཟེར་དགོས། འོན་ཀྱང་
བྱམ་པ་ནི་རོན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པས་རང་མཆན་དང་། བྱམ་པའི་ལྟོག་པ་ནི་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་
ལྟར་ཞབས་ཞུས་པ་གང་ཉོགས་འོར་འཆར་བ་དེ་ཡིན།

རང་ལྟོག་གཅིག་ལ། རང་ལྟོག་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་ལ། དཔེར་ན། ཡོད་པ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་དང་བྱམ་
པ་དང་བྱམ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུ་ལས་སློང་རྒྱ་འཆར་བ་ལྟར་མེད་པའོ།

རང་ལྟོག་ཐ་དད་ལ། རང་ལྟོག་སོ་སོ་བའི་ཆོས། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དང་མི་རྟག་གཉིས། ཤེས་བྱ་དང་
ཡོད་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།

རང་ལྟོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་ལ། མཆན་ཉིད་སྟོན་ཅན་ཞེས་སྟེ། མཆན་གཞི་དང་མཆོན་བྱ་
གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་དེའི་མཆོན་བྱེད་མཆན་ཉིད་བཞག་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་ལྟོག་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་ལ། ཆད་མ་སྤྱོད་རབས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྟོན་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་
བརྒྱུད་ཀྱི་དཔེར་ན་བ་སྒྲུབ་གི་མཆན་ཉིད་དུ་བ་སྒྲུབ་བཞག་པའི་ཆེ་དེ་འདྲའི་བ་སྒྲུབ་དེ་མཆོན་
བྱུང་བཞག་པའི་བ་སྒྲུབ་དེ་ལས་སུ། ཡང་ན་རང་ལས་རོན་གྱི་ལྟོག་པའི་རྣམས་སུ་མ་གྲུབ་པར་
རང་ལྟོག་སྟེ་ཐ་སྤྱོད་ཁོ་ནའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དོན།

རང་སྤྱུག་རང་ཉོ། རང་གིས་རང་ལ་སྤྱུག་པོ་གཏོང་བ། ཁྱིམ་ས་ལུགས་ཤེས་བཞིན་ལག་ལ་ནར་སྤྱུག་
རང་ཉོ་ཡིན།

རང་སྟེ། རང་ཕྱོགས།

རང་བདག་ རང་ལ་དབང་བ། རང་བཅོན་རང་བདག་

རང་མདོག་ཐོན་ལ། ཐོག་མའི་ཆར་སྤྱིབ་བྱེད་གཞན་གྱིས་སྤྱོས་པ་དང་ལྷན་པར་བྱས་ནས་སྤྱོད་པས་
འདིར་རང་གི་དོ་མོའི་ཚུལ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་བྱིར་མདོན་པར་སྤྱར་ལ།

རང་འདོད། ① རང་གི་འདོད་པའམ་མོས་ལ། ② གཞན་ལ་མི་བསྐྱུན་པའི་རང་མཐོང་། རང་འདོད་

གང་བྱང་མ་བྱེད། རང་སྤང་རང་འདོད།
རང་འདོད་ཁེར་སྒྲུབ། རང་གི་འདོད་ཚུལ་ཁོ་ན་བསྒྲུབ་རྒྱུར་བཙོན་པ།
རང་འདོད་ཆེན་པོ། གཞན་ལ་བསྒྲུན་མཁས་མེད་པར་རང་གི་འདོད་པ་ཁོ་ན་གཙོར་བསྐྱང་བ།
རང་འདོད་དགོས་དབང་། གང་ཐོན་ཆེད་དུ་བྱེད་པ། ཁོས་རང་འདོད་དགོས་དབང་གིས་མི་དེ་ལ་
འཁྱེད་བསྐྱོད་བྱེད་པ། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་རང་འདོད་དགོས་དབང་ཅི། རང་འདོད་དགོས་དབང་གང་
ཡིན་ཅང་མི་ཤེས།
རང་འདོད་ངན་རྒྱུ། རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་ངན་པའི་རྒྱལ་ལངས་བྱེད་པ།
རང་འདོད་མཐའ་སྒྲེལ། རང་གིས་རང་འདོད་པ་ཇི་ལྟར་ལས་དགོས་པ་མཐའ་དུ་སྒྲེལ་བ། སྒྲགས་པ་
ལྷ་ཚུགས་ཡང་ཟེར།
རང་འདོད་སྒྲུག་བཅུག རང་དོན་ཁོག་བཅུག ལས་དོན་བྱང་པོ་བྱང་བཞག་གིས་བསྒྲུབས་པ་མ་ཡིན་
པར་རང་འདོད་སྒྲུག་བཅུག་བྱས་ཡོད་པ་ཐག་ཆོད། བྱིན་མི་མཚུངས་པའི་རང་འདོད་སྒྲུག་
བཅུག་བྱེད་པ།
རང་འདོད་བཙན་བཀོལ། རང་གི་འདོད་པ་གཞན་ལ་བཙན་བསྒྲུབ་བྱེད་པ།
རང་འདོད་རང་འཐད། རང་གིས་གང་ཐོན་བདེན་དོན་ཡིན་བསམ་པ། རང་འདོད་རང་འཐད་བྱེད་པ།
རང་ཁོངས་བསམ་ཞིབ། རང་གིས་ཁོངས་འགྲོད་བྱ་དགོས་པའི་དོན་གང་བྱས་པར་བསམ་ཞིབ་བྱས་པ།
རང་རྣམ། རང་གིས་བརྩམས་པའི་རང་གི་ལོ་རྒྱུས།
རང་སྤང་། བྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གང་འདྲ་ཞིག་རང་གི་སེམས་ལ་འཆར་ཡང་འཆར་སྤང་དེ་རང་སེམས་
གྱི་སྤང་ཆ་ཡིན་པ་ལས། རང་སེམས་གྱི་སྤང་ཆ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་རང་ཚུགས་ཐུབ་པའི་དངོས་
པོའི་རིགས་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་བཀའ་བརྒྱུད་གྱི་སྒྲ་མ་གོང་མ་ཆོའི་གསུང་རྒྱུན་དུ་ཡོད།
ཆིག་འདི་ལ་དེང་སང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་གོ་མོར་ཐེབས་ནས་མི་ཤེས་ཤེས་མཛོག་བྱས་ཏེ་
སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པས་སེམས་ཨང་དང་པོ་དང་། དངོས་པོ་ཨང་གཉིས་པ་ཡིན་པ། བྱི་
རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཆང་མ་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ཁས་ལེན་གྱི་འདུག་ཅེས་དགག་པ་
དང་སྒྲོན་བཛོད་གྱི་ཙོམ་ཡིག་མང་པོ་གྲིས་པ་ནི་སྒྲ་བ་ལྔ་པ་དང་། རྒྱལ་བ་ལྔ་པ་ལོན་པ་ལོན་སྟེ།

དེ་ལྟར་བཤད་པའི་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་གཏན་ནས་མེད་དོ།
རང་སྣང་གང་ཤེས་པ་རང་འདོད་ཅི་དགར་སྤྱོད་པ།
རང་སྣང་དག་པོ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གང་བྱས་འགྲིག་ཡོད་བསམ་པ། ཁོང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀ་འདི་
དང་དོན་ལ་ནོར་བ་ཡིན་ཅུང་། འགྲིག་ཡོད་སྟུང་པའི་རང་སྣང་དག་ནས་བསྐྱད་འདུག
རང་གནས། ① རང་གི་སྤྱོད་གནས། རང་གནས་སུ་གཤེགས་པར་གྱུར། ② རང་ཉིད་བསྐྱད་པ། རང་ས་
རང་གནས། ③ སྤར་རྒྱུན་རང་འཇགས། མི་གངས་སྤར་བཅག་མེད་པར་རང་གནས་སུ་བཞག་པ།
རང་གནས་པ། [མདོན་]རྒྱན་པ།
རང་གཞོང་ངོས་ལེན། རང་གི་བྱས་ཉེས་རང་གིས་ངོས་ལེན་པ།
རང་དབྱུང་། གློག་ཁྲུང་འབྲུམ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic checkཟེར།
རང་དཔེ་གཞན་སྟོན། རང་གི་སྤྱོད་པ་ཟང་གཞན་གྱི་མིག་དཔེ་བལྟ་སར་སྟོན་པ།
རང་པན། མི་སོ་སོ་ལ་པན་པ་འབྱུང་བའི་བྱ་བ།
རང་པན་གཞན་གཤོད། རང་ཉིད་ལ་པན་པའི་ཆེད་དུ་མི་ལ་གཤོད་སྤྱེ་པ། ཁེ་སློགས་འདོད་ཇམ་
གྱིས་རང་པན་གཞན་གཤོད་བྱེད་པ།
རང་ཕྱོགས། ① རང་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ས་ཕྱོགས། ② རང་སྤྱོད་སའི་ཕྱོགས། ③ རང་གི་གཉེན་
ཕྱོགས་སམ་མཐུན་ཕྱོགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁོན་མེད་དང་། ཕྱོགས་པོ། གློ་ཉི། མཛེལ་
བཤེས། ལུན། ཡིད་གཙུགས་བཅས་སོ། ④ རང་གི་རིང་ལུགས།
རང་བ། མོས་པའམ་དགའ་བ། ཇེས་སུ་ཡི་རང་བ། ཡི་མི་རང་བ། ཤིན་ཏུ་རང་བའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན།
རང་བབ། ① རང་གི་གནས་ཚུལ། གཞུགས་སྟོབས་ཀྱི་རང་བབ། འཁོས་ཀའི་རང་བབ། ② རང་
བཞེན་གྱིས་བབས་པ་མ་ལུང་བ། འབྲས་བུ་སྟེན་ནས་རང་བབ་ཏུ་སྦྱང་བ། ③ རང་སོའམ་རང་
འཇགས། སྤྱོད་པ་རང་བབ་ཏུ་གནས་པ།
རང་བབས། རང་བབ་དང་འབྲ།
རང་བྱ། ① ཆེག་རྒྱུང་ངམ་མེད་བྱ། མོ་ཆེན་རང་བྱ། ② རེད་བྱ་ཡི་འབྲེ་ཚུལ་གཞན།

རང་བྱུང་ཚུག་། ① རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུང་ཚུག་། ② རང་སངས་རྒྱས་།
རང་བྱུང་གཉིས། རང་སངས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་གཉིས་སམ་རང་བྱུང་ཚུབ་དང་བྱུང་ཚུབ་
སེམས་དབའ་གཉིས།
རང་བྱུང་ཚུད་པ། ཁོང་དུ་ཚུད་པའི་སྤྱད་ས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ། དེག་གནས་ལྡ་ལ་རང་བྱུང་ཚུད་པ།
ལག་ཅེས་རང་བྱུང་ཚུད་པ། བཅོ་ཞིང་དམག་ལས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཆང་མ་རང་བྱུང་ཚུད་པ།
རང་བྱུང་དུ་འཁོར། བསྐྱོར་མཁན་མེད་པར་རང་བཞིན་གྱིས་འཁོར་བ།
རང་བྱུང་དུ་འབྱུང་བ། རང་སྟོབས་ཀྱིས་དབང་དུ་འདུ་བའི་དོན།
རང་བྱུང་ཚུད་པ། རང་བྱུང་ཚུད་པ་དང་འདྲ།
རང་བྱས་རང་སྟོང་། རང་གིས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་རང་ལ་སྒྲིན་པ།
རང་བྱུང་། ① སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ། ཡོན་ཏན་རང་བྱུང་མ་ཡིན་པ།
ཐོན་ཁུངས་རང་བྱུང་། རང་བྱུང་ཁམས་ལས་འདས་པ། ② ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། ③ [མདོན]ཆངས་པ།
རང་བྱུང་སྐད་རིགས། རྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་natural languageཟེར།
རང་བྱུང་ཁམས། འཛིག་རྟེན་ན་ཡོད་པའི་སྟོག་ཆགས་དང་སྟོག་ཆགས་མིན་པ་ཡོད་ཆད་ཐམས་
ཅད་ལ་ཟེར་གིང་། དངོས་པོའི་ཁམས་ཀྱི་ལ་པོའོ། རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དབང་སྐྱུར་མཁན། མི་
དང་མི་ཡི་ལག་པ་ཡིན།
རང་བྱུང་ཁྲ་སར་སྤྲོ་ནི། ཅན་དན་གྱི་ཤིང་ཞིག་ལ་བཟོ་བོས་བཅོས་མ་དགོས་པར་རང་བྱུང་དུ་
འཁུངས་པའི་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཁྲ་སར་སྤྲོ་ཆིའི་འདྲ་སྟེ།
རང་བྱུང་ལྡ་ལྡ། ལྡ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱི་རྟེན་ཞིག་སྤར་གྱི་བཤའ་སྟོལ་ལ་ཕྱིའི་སྤྱི་
ཐུགས་ཆེ་ཆོན་པོ་བཅུ་གཅིག་ཞེས་བྲག་སྟོང་སྤྱན་སྟོང་རང་བྱུང་གཅིག་ནང་ཅན་དན་སྤྱལ་སྟོང་
གི་སྟོང་པོ་ལས་བྱུང་བའི་འཕགས་པའི་སྤྱི་རང་བྱུང་གཅིག་སྟོང་བཅན་སྤུལ་པོ། རྒྱ་བཟའ་ཀོང་
རྫོ། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་ཉེ་གསུམ་ཐེམ་པ་བཅས་ལ་རང་བྱུང་ལྡ་ལྡ་ཞེས་གྲགས་གིང་། རང་
བྱོན་ལྡ་ལྡ་ཡང་ཟེར།

རང་བྱུང་གི་མཆོད་རྟེན་བརྒྱད། ༡ མ་རྩ་རྩ་བ་དེ་བྱེད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། ༢ སིང་ལ་ཅི་བོ་རྒྱ་ལའི་མཆོད་
རྟེན། ༣ བལ་ཡུལ་བྱ་རུང་ཁ་ཤོར། ༤ བྱུང་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གོ་མ་སྤ་ལ། ༥ ལི་ཡུལ་དུ་འགྲུབ་ཏུ་འགྲ།
༦ ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་ཀ་ནི་ཀ། ༧ ཞོ་རྒྱན་དུ་རྩམ་ཅ་ཀ། ༨ རེ་རྩོར་དུ་བདེ་བྱེད་གཞོན་ཏུ་བརྒྱད།

རང་བྱུང་གི་འཕགས་པ་མཆོད་བཞི། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་སྟོན་བཤད་སྟོལ་ལ། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་
པོས་པོ་ཏ་ལ་པོ་བྱང་དམར་པོ་བཞེངས་ཟེན་རྩེས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱལ་པའི་དགེ་སྲོང་ཞིག་བལ་ཡུལ་
དུ་བཏང་ནས་བལ་ཡུལ་གྱི་མཐའ་མཆོམས་སུ་ཅ་རྩལ་གྱི་ནགས་གསེབ་ཏུ་ཡོད་པའི་ཤིང་ཅ་རྩལ་
གྱི་ལྷོན་ཤིང་གས་སྤུབས་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་རང་བྱུང་དུ་ཐོན་པའི་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུ་རའི་
སྤྱ་བརྩན་མཆོད་བཞི་ཡོད་པ་བོད་དུ་གདན་འདྲུས་སྤུབས་སྤྱ་བརྩན་སོ་སོས་རིམ་བཞིན་དུ་གསུང་
བྱོན་པ་ལྟར་གཅིག་བལ་ཡུལ་ཡམ་བྱ་ཡ་འགལ་དུ་བཞག་པ་འཕགས་པ་འཇའ་མ་ལི། དེ་འོག་
བལ་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་སུ་བཞག་པ་འཕགས་པ་དབུ་ཁང་། དེ་འོག་མངའ་རིས་མང་ཡུལ་དུ་
བཞག་པ་འཕགས་པ་མ་ཉི། དེ་འོག་འཕགས་པ་ལོ་གེ་ཤུ་ར་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོའི་མཆོད་
ཡུལ་དུ་གདན་འདྲུས་པ་དེང་སྤུབས་ཅེ་པོ་བྱང་པོ་ཏ་ལའི་འཕགས་པ་ལྟ་ཁང་གི་རྟེན་གཙོར་
བཞུགས། དབུས་གཙོང་དམག་འཁྲུག་གི་སྤུབས་སུ་སྤྱིད་ཤོད་ལྷེ་པ་ཨ་དཔལ་གྱིས་སོག་པོར་
དམག་རོགས་ཞུ་རྟེན་དུ་སྤྱད་དེ་ལོ་འགའ་ཤས་སོག་ཡུལ་དུ་འབྱུང་ཞིང་རྩེས་སུ་སོག་པོའི་རྒྱལ་
མོ་རྒྱ་ལའི་གུན་རི་ལ་སྤོང་འཁོར་རྟོ་ཐོག་ཐུས་བསྐྱལ་མ་གནང་བ་ལྟར་རྒྱ་ལའི་སྤྱ་སྤྱུ་བྱེད་ལྟ་བར་
ཆོད་དུ་འབྱལ་བར་འོངས་པ་དང་། པོ་ཏ་ལའི་པོ་བྱང་དཀར་པོ་གསར་བཞེངས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་
མཛོད་སྟོ་ཚུགས་པ་གཉིས་མ་བསྐྱིགས་ལྟན་བྱུ་ཏུ་འཛོམས་པ་བཞིན། སྤར་གྱི་བཞུགས་ཡུལ་
འཕགས་པ་ལྟ་ཁང་རང་དུ་རང་འཇགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ཡིན།

རང་བྱུང་ཚུ་ལུམས། མིས་ཚོལ་བ་བྱས་ནས་བཙོས་པའི་ཚུ་ཆོན་མ་ཡིན་པར་རང་བྱུང་གི་ཚུ་ཆོན་
ནང་དུ་ཞུགས་པའི་ལུམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་རྫོ་རྩེས། རང་བྱུང་ཚུ་ལུམས་ནི། རྫོ་
སོལ་གྱི་རྫོང་གིས་ཁོལ་བའི་རང་བྱུང་གི་ཚུ་ཆོན་ནང་ཞུགས་པའི་ལུམས་ཀྱི་མིང་དང་། བཙོས་
པའི་ཚུ་ལུམས་ནི། བདུད་ཅི་ལཱའི་ལུམས་ལྟ་བུ་ཚོལ་བ་བྱས་ནས་བཙོས་པའི་ལུམས་ནང་
ཞུགས་པའི་མིང་རོ།

རང་བྱུང་གཉིས། དེ་ཆེན་དང་དེ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་
མཛད་པའི་སྒྲིག་གི་བཟང་བསྐྱུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བསྟོལ་བ་སྒྲོ་གསལ་མགིན་པའི་རྒྱན་
ལས། རང་བྱུང་གཉིས་ནི་དེ་ཆེན་དང་དེ་ཆུ་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་རོ།། ཞེས་གསུངས་སོ།།

རང་བྱུང་གཞོད་པ། ས་རྒྱ་སོགས་རང་བྱུང་གི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་གཞོད་འཆོ་དཔེར་ན་ས་གཡོ་
དང་རྩ་ལོག་ལོ་ཉིས་སོགས་ལྟ་བུ།

རང་བྱུང་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན། འབད་རྩོལ་གྱིས་བཅོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་འཛིག་རྟེན་ཁམས།

རང་བྱུང་བ་ཐ་སྙད་གསུམ་ལྡན། སྟོན་ལྡན། ལྟ་བ་དང་། མཚན་མ་ཐུན་པ་གསུམ།

རང་བྱུང་ཚན་རིག་ རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དངོས་རྩལ་དང་སྤང་རྩལ་རྣམས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གྲེད་པའི་
ཚན་རིག་ཅིག་ཡིན། དེའི་ཁོངས་སུ་དངོས་ཁམས་རིག་པ་དང་། རྩལ་འཇུག་རིག་པ། སྟོག་
ཆགས་རིག་པ། ཅི་ཤིང་རིག་པ། གཏེར་རྩལ་རིག་པ། གཟུགས་ཁམས་ཆགས་རྩལ་རིག་པ།
ཅིས་རིག་སོགས་ཡོད།

རང་བྱུང་ཟངས། ས་ལོག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཆགས་པའི་ཟངས།

རང་བྱུང་ཡུལ་ལྗོངས། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་དང་ཡུལ་ཁམས་ལ་ཟེར་བ་
ཡིན། དེ་ནི་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་རི་རྩ་དང་མེ་ཏོག་རྩ་ཤིང་། ལྷ་ཐང་། རྩ་མཆོ་སོགས་དང་། ད་
དུང་གངས་ལྷགས་དང་། ཆར་པ། སྐྱག་པ་སོགས་རང་བྱུང་གི་སྤང་རྩལ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པ་
རྣམས་ཡིན་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ཁྲོད་ཁྲེད་དང་། བྲུ་ཁ། འཇུགས་སྐྱོན་དངོས་པོ། ཞིང་ཁ་
སོགས་རྟེན་མེད།

རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་གནས་པའི་དབྱིངས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་
མེད་པའི་རིག་པ་རོ།།

རང་བྱུང་རགས། རྩ་ལོག་གྲེད་རང་བྱུང་གི་རགས།

རང་བྱུང་རིང་ལུགས། རྩོམ་རིག་སྒྲུ་རྩལ་གྱི་གསར་རྩོམ་ནང་ཐོན་པའི་ཕྱོགས་སྤྱང་གི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་དུས་སྤང་དུ་བྱུང་བའི་རྩོམ་རིག་སྒྲུ་རྩལ་གྱི་
བསམ་པའི་རྒྱབས་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་དེའི་རོ་བོ་ནི་བྱི་རྩལ་སྟོག་ནས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་སྤང་རྩལ་

འགའ་ཞིག་བཀོད་པ་དང་། སྤྱི་ཅལ་གྱི་རགས་བསྐྱུས་ལ་སྤང་ཆུང་བྱེད་པ། གི་བྱའི་དོན་དང་
དངོས་པོར་སྤྱི་ཆོགས་དང་ཆབ་སྲིད། སྤྱོད་ཚུལ། མཛེས་ཅལ་རིག་པ་བཅས་ཀྱིས་གདེང་
འཛིག་བྱེད་ཆུ་ཁས་ལེན་གྱི་མེད། རང་བྱུང་རིང་ལུགས་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་དུ་པའི་
ལོ་རབས་དུག་ཅུའི་ནང་ཡོ་རོབ་ཏུ་ཐོན་པ་དང་། དུས་རབས་བདུན་ཅུ་ནས་བརྒྱད་ཅུའི་བར་ཡོ་
རོབ་ཏུ་བ་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་དུ་དར་ཁུབ་ཆེན་པོ་བྱུང་།
རང་བྱུང་ལི་གྲི། ཚུ་བོ་སི་རྒྱལ་ས་ཐོན་པའི་ལི་གྲི་སྤྱས་ལེགས་ཤིག་སྟེ། ས་སི་རྒྱལ་ར་ཞེས་ཟེར།
རང་བྱུང་སོལ་རྒྱངས། ས་སྤྱུ་མ་དང་། རྫོ་སོལ་སོགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་ནས་ཐོན་པའི་འབར་ཇས་ཀྱི་
རྒྱངས་པ་ཞིག
རང་བྱུང་སྤང་སྤྱོད་ས་ཁུལ། སྤྱེས་མོས་ཆལ་སོགས་རང་བྱུང་ས་ཆར་སྤང་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་
ས་ཁུལ་ལ་གོ།
རང་བྱོན། ཚོལ་བ་ལ་མ་བརྟེན་པར་བྱུང་བ། ལྷ་སྤྱུ་རང་བྱོན། བ་ཁི་རང་བྱོན།
རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན། རང་བྱུང་ལྷ་ལྷན་དང་དོན་གཅིག
རང་སྤྱོད་། སྟོབ་གཏེར་བ་སོ་སོས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་རང་ཁོ་ནས་སྤྱོད་ཞིང་དགོ་ཆན་གྱིས་སྟོབ་
འཁྱིད་བྱ་མི་དགོས་པ། དཔྱེན་སྤྲད་དུ་self-learningཟེར།
རང་དབང་། བྱ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་གཞན་ལ་བསྐྱུན་མི་དགོས་པ། མི་ལུས་ཀྱི་རང་དབང་། འགྲོ་སྤྱོད་
ཀྱི་རང་དབང་། རང་དབང་རང་བདག་ རང་དབང་རང་བཅན། རང་དབང་རང་འཛིན། རང་དབང་
རང་ལ་མེད་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འགོག་པ་མེད་པ་དང་། ང་ཡིར་བ། ལྟོས་པ་མེད་པ།
བདག་གིར་བ། བདག་དབང་། གཞན་གྱིས་མ་བཟུང་བ། གཞན་ལ་མ་རག་པ། རང་གར་སྤྱོད།
རང་གིར་བྱེད། རང་དགའ་བཅས་སོ།།
རང་དབང་གི་བྱ་ཁ། ལྟོ་ཁལ་འཇལ་མི་དགོས་པའི་བྱ་ཁ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
རང་དབང་གི་དབང་ཆ། རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་དབང་ཆ།
རང་དབང་ཅན་གྱི་ཆོག་སྤྲད་དུག ཇེས་འཇུག་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཆོག་སྤྲད་
དུག་ནི། ༡ བི་སྤྱོད་དང་། ༢ དང་སྤྱོད། ༣ དེ་སྤྱོད། ༤ སྤྱོད་སྤྱོད། ༥ བདག་སྤྱོད། ༦ དགག་སྤྱོད།

རང་དབང་སྒོག་ལམ་སྒོག་ཉན། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྒྱུད་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་active wiretappingཟེད།

རང་དབང་འཛིག་པ་ལ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྱུད་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་active threatཟེད།

རང་དབང་ཐོབ་པ། རོན་བསྐྱབ་པ་ལ་རང་དབང་ཡོད་པའམ་རང་དབང་ཐོབ་པ།

རང་དབང་མེད་པ། ① གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་བརྟེན་དགོས་པ། བྱིས་ཆང་གར་སྐྱེས་འདམ་ཀའི་
རང་དབང་མེད། ② རང་གིས་བདག་སྒྱུད་མི་ཐུབ་པའམ་ཆོད་འཛིན་མི་ཐུབ་པ། གད་མོ་རང་དབང་
མེད་པར་ཤོར་བ། ཐལ་མོ་རང་དབང་མེད་པའི་ཤོར་བ། ཐལ་མོ་རང་དབང་མེད་པར་རྒྱུ་བ་པ།

རང་དབང་ཆིག་ཐོ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྱུད་ཐ་སྟེན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་active vocabularyཟེད།

རང་འབབ། རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བའམ་ཐོན་པ། བྲག་གསེབ་ནས་ཚུ་ཆོན་རང་འབབ། འོ་མ་རང་
འབབ། གཅང་པོ་རང་འབབ་ཚུན་མི་འཆད།

རང་འབྱུང་། རང་བྱུང་དང་དོན་མཚུངས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་འབྱུང་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ལས་བྱུབ་པའི་དོན་
གྱི་ཐ་སྟེན་དུ་སྦྲར་བཤོ།

རང་འབྱོར་ལྷ། འབྱོར་བ་བརྩའི་ནང་གསེས་རང་དོས་ལྟོས་ཏེ་ཆང་དགོས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་ལྷ་སྟེ། མི་
ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དུལ་དབྱུས་སུ་སྐྱེས་པ། དབང་པོ་ཆང་བ། ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། སྡེ་སྡོད་
གསུམ་ལ་དད་པ་བཅས་ལྷའོ།

རང་མལ། རང་སའམ་རང་གནས། ཉེ་མ་ཤར་ནས་བ་མོ་རང་མལ་དུ་ཡལ་བ། ཉན་ལངས་པ་དང་
ཐུན་པ་རང་མལ་དུ་ཡལ་བ། ཟབ་སྒྲན་བཏང་བས་ན་བྲག་རང་བལ་དུ་འཛོམས་པ།

རང་མི། བྱིས་ཆང་ངམ། རྒྱལ་ཁབ་ངམ། རྒྱུགས་གཏོགས་སོ་སོ་རང་གི་མི། སྤར་སྡོད་རང་མི། རང་
མི་ནང་ཆོག་པ།

རང་མིང་། རང་གི་མིང་ཏྟགས། རང་མིང་འགོད་པ། རང་མིང་མ་བཞེད་པའི་འོས་ཤོག་བྲག་པ། རང་
མིང་འགོད་པ། རང་མིང་ཆེ་གེ་མོ། བྱོད་གྱི་རང་མིང་ལ་ཅི་ཟེད།

རང་མིང་སྤྱད་པ། རང་གི་མིང་སྤྲེད་ནས་བྱ་བ་སྦྱབ་པ།
རང་མིང་མ་བཞོད་པའི་འདེམས་ཤོག་ རང་མིང་མ་བཞོད་པའི་འདེམས་ཤོག་འཕེན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་
རང་མིན་བྱེད་འཕྲོག་ ཚད་མ་རིགས་གཉེར་ལས་བྱུང་བའི་བརྒྱད་འགལ་གྱི་འཛོག་བྱེད་ཞིག་
སྟེ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཚོན་ན་མི་རྟག་པ་རང་མ་ཡིན་པ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་ལ་དེའི་བྱེད་
དམ་ཡང་བྱེད་བྱ་གང་རུང་ལ་འདུས་མ་བྱས་དང་། ཡང་ན་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་
མི་རྟག་པ་སྦྱབ་པའི་ཆེ་ལྷགས་སམ་བརྒྱད་ནས་འདུས་མ་བྱས་སམ་ནམ་མཁའ་བཀག་པས་མི་
རྟག་པ་དེ་དེ་གཉིས་དང་བརྒྱད་ནས་འགལ་ཞེས་པའི་དོན།
རང་མིན་འཕྲོག་པ། ཚད་མ་རིགས་གཉེར་གྱི་ལྷགས་གྱི་དངོས་འགལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གམ་འཛོག་
བྱེད་ཞིག་སྟེ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཚོན་ན་བྱམ་པ་རང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བྱམ་མིན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་
ན་བྱམ་པ་སྦྱབ་པའི་ཆེ་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་བཀག་པས་དེ་གཉིས་དངོས་སུ་འགལ།
རང་མེད་མི་མེད། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་མེག་མེད་དུ་བཏང་བའམ་རང་གཞན་གཉིས་ཀར་དོན་མན་མེད་པ།
རང་མེད་གཞན་འཚོ་ལ། རང་ལ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་འཚོ་ལ་ག།
རང་མོས། རང་རང་གི་འདོད་མོས། རང་མོས་གྱིས་ཞུགས་པ། མ་བསྐྱལ་རང་མོས། རང་མོས་རང་
འགལ་གྱིས་ལས་དོན་སྦྱབ་པ། རང་མོས་ལས་རིགས།
རང་མོས་ཉོ་འཚོང་། དངོས་པོ་ནོར་ཇུས་དང་ཅ་ལག་སོགས་རང་གི་གང་མོས་ཉོ་འཚོང་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།
རང་དམག་བྱག་འཛོམས། རང་ཕྱོགས་དམག་དབུང་ཕྱོགས་སོ་སོ་ནས་འཛོམས་པ།
རང་ཅིས། རང་གི་རང་ལ་བཅི་མཐོང་བྱེད་པ།
རང་བཅན། བདག་དབང་རང་སོ་སོས་འཛིན་པ། ཁྱིམས་འགོ་རང་བཅན། རང་བཅན་རྒྱལ་ཁབ།
རང་ཆིག་ རང་གིས་བཤད་པའི་ཆིག་
རང་ཆིག་གིས་གཞིད་པ། རང་གི་ཁས་ལྡངས་བྱས་པའི་དོན་དང་རང་གིས་དགག་པའི་དོན་གཉིས་
མན་ཚུན་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་འགལ་བར་གྱུར་པ།
རང་ཆིས། རང་ཁོ་ན་འཚོ་ཐབས་བྱེད་པ།
རང་ཚུགས། རང་རྒྱ། འཚོ་ཐབས་རང་ཚུགས། སྤྱི་མོ་སྟོང་པས་རང་ཚུགས་མི་ཐུབ། བསམ་སྟོན་

གཞན་ཟིང་མི་འདོག་པར་རང་ཚུགས་ཟེན་པ།
རང་ཚུགས་ཁེད་བར་། གཙོ་བདག་གི་ཁེད་བར་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ཚུགས་སྒྲིག་སྒྲུབ། མོག་མྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་independent compellationཟེད།
རང་ཚུགས་ཟེན་པ། ཡིན་ལུགས་ཚུལ་ལྡན་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ཆོད། རང་གི་བབས་ཆད། ཐོ་རང་ཆོད་ཟེན་ན་མཁས་པ་ཡིན། རང་ཆོད་རང་གིས་མ་བཟུང་ན།
ཁ་ལ་ཀོ་ལུག་ཉོས་ཡོང་ངོ།།
རང་ཆོད་ཟེན་པ། བྱ་སྟོན་གང་ཞིག་རང་གི་བྱས་པའི་ཆོད་རང་གིས་བཟུང་སྟབས་པ།
རང་མཆན། ① ཆོས་གཞན་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། དཔེར་
ན། བུམ་པ་དེ་ཀ་བ་དང་རྟ་དང་བ་སྐྱང་ལྟ་བུ་གང་དང་ཡང་མ་འདྲེས་པར་རང་ཉིད་ཚུགས་སྟབས་ཏུ་
གནས་པ། ② རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་དངོས་པོ་སྟེ། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་
པར་ཡུལ་རང་དོས་ནས་བྱུང་པའི་དངོས་པོ། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དགག་བྱ་བཅད་པ་
དང་དོན་སྦྱི་འཆར་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་མངོན་སུམ་གྱི་དོར་རང་ཉིད་འཆར་དུ་ཡོད་པའི་འདུས་བྱས་
ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སོ།། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་མཆན་ཡིན། བུམ་པའི་མི་རྟོག་པ་དེ་བུམ་པའི་
རང་མཆན་དུ་འདོག་གཏུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་རུས་པ་དེ་ཀ་བའི་རང་མཆན་ཡིན།
རང་མཆན་འདོག་ཚུལ་ལྟ། ༡ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་མཆན། ༢ དོན་བྱེད་རུས་པའི་རང་མཆན།
༣ ཡུལ་སྟེང་ནས་བྱུང་པའི་རང་མཆན། ༤ སྒྲ་རྟོག་གིས་བཏགས་པ་ལ་མ་སྟོས་པར་བྱུང་པ། ༥
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་མཆན་ཀྱིས་བྱུང་པ་ལྟ།
རང་མཆན་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེ་བ་སོགས་དང་གཟུགས་སུ་རུང་བ་སོགས་རྣམས་ནི་རང་གི་མཆན་ཉིད་
དེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་དག་ལ་བདག་གཉིས་གང་རུང་གི་སྟོང་པར་
རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།།
རང་མཆན་ཀྱིས་སྒྲུལ་འདེད། རང་སྣང་གང་ཤར་གྱིས་བསྐྱུལ་འདེད་བྱས་པ།

རང་མཆམས་བསྐྱར་འཛོག་རང་གི་འདོད་པ་ལྟར་བྱེད་དུ་བཅུག་པ།

རང་མཆམས་ཁྲིམས་སྐྱོན། ཁྲིམས་ས་གོང་མར་སྐྱོན་སེང་ཆོག་མཆན་མ་ཞུས་པར་ཁྲིམས་ཐག་རང་
གིས་གཅོད་པ།

རང་འཆམ། འོལ་ཆོད་དམ་ཁུངས་སམ་རྒྱ་མཆན་མེད་པ། རང་འཆམས་བཅོས་རྒྱབ་པ། དམངས་
ཀྲིས་གྲོས་བསྐྱར་བྱས་པ་ལས་རང་འཆམ་གྲིས་ཐག་བཅད་མེད།

རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་དང་སེམས་ཅམ་པ་གཉིས་
ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། མཆན་གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུར་རང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་རང་འཛིན་རྟོག་པ་
ཡིན་ལ། ཞེན་པ་ནི་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན། ཞེན་གཞི་ནི་འཛིན་རྒྱུའི་ཡུལ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་
དགོས། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་མཆོན་ན་བྱམ་པ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞི་ཡིན། བྱམ་པ་
རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་ཡིན་ཀྱང་བྱམ་པ་རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་
མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་འཛོག་པ་ཡིན། མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་རྩལ་སྤུལ་ཆ་
མེད་བསགས་པའི་རགས་པ་ཁས་སྐྱངས་པས་སེམས་ཅམ་པ་དང་མི་འདྲ་བར་ཡོད་པ་ཡིན་ན་
རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པས་བྱུབ་པ་ཁས་སྐྱངས་པ་ཡིན།
འདི་རྣམས་ཐུབ་པ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་མཛད་པའི་བྱུབ་མཐའ་བཞེན་བཞོད་པ་ཡིན། ཁོ་པོ་
བྱིས་སྒྲོས་བརྟགས་པ་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། མདོ་སྡེ་སྦྱོང་པའི་
དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་གཉིས་ཀས་གཞི་བྱུབ་ན་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་བྱུབ་པ་ཁས་
ལེན་པས། རང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་གཞིར་རང་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་དང་། མ་བྱུབ་པ་
ཁས་སྐྱངས་མ་སྐྱངས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཁུང་པར་འབྱེད་དཀའ་ཡིན།

རང་འཛིན་ཆད་མ། གཟུགས་སྤྱི་རོ་རེག་བྱ་ལྟ་འཛིན་པའི་དབང་པོ་སྒྲོ་ལྟའི་ཤེས་པ་མ་འཁྱལ་བའོ།

རང་ཞབས། རང་གི་མངའ་འོག

རང་ཞལ། ① རང་གི་ངོའི་ཞེས། ② ཆོས་ཉིད་དང་གཉེན་སེམས།

རང་ཞི་དོན་གཉེས། ① རང་དོན་ཞི་བདེ་དོན་གཉེས། ② [མདོན]རང་སངས་རྒྱས།

རང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཞིག་པ། སྤྱལ་མདུད་རང་ཞིག

རང་ཞེན། རང་གིས་རང་ལ་གཅེས་པར་འཇིན་པའམ་རང་སྤྱོད་ཀྱི་ཤ་ཆ་མི་འདོར་བ།
རང་གཞན། རང་དང་གཞན་གཉིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོག་ རང་གཞན་གཉིས་པན།
རང་གཞན་ལུང་ལ་སྤྱོད་། རང་གཞན་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཡོང་བར་བཅོས་པའི་དོན།
རང་བཞིན། ① རང་ཚུལ་དང་། རོ་བོ། གཤེས་ཀྱི་ ཞེ་བའི་རང་བཞིན། རང་བཞིན་བཟང་པོ། རང་
བཞིན་བརྟན་པོ། རང་བཞིན་འགྱུར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངོ་བོ་དང་། ཡང་དག་གྲུབ། རང་
གི་ངོ་བོ། རང་གཟུགས་བཅས་སོ། ② བཅོས་མིན་དང་། འབད་ཚལ་མེད་པ། རང་བཞིན་གྱི་
དུག་ རང་བཞིན་གྱི་དག་པོ། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པར་འགྱུར་བ། ③[མངོན]ཆོས་ཐམས་ཅད་
གྱི་རང་བཞིན་བདག་མེད་པར་གཅིག་ཡིན་པས་གྲངས་གཅིག་མཛོན།
རང་བཞིན་གྱི་སྐད། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
རང་བཞིན་གྱི་བསྐལ་དོན། བསྐལ་དོན་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། དངོས་པོ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་
བར་དུ་ཆོད་དེ་མཐོང་མི་རུས་པ། དཔེར་ན། ཤ་ཟ་དང་བར་སྤྱིད་ལྟ་བུའོ།
རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ། ཐོག་གཅོད་པ་སོགས་སངས་རྒྱུས་གྱིས་བཅས་པའི་བསྐྱབ་ཁྲིམས་
མིན་པར་རང་བཞིན་གྱི་སྤྲིག་པ།
རང་བཞིན་གྱི་རྟགས། ཆོད་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཞེ་འདོད་དམ་སྐྱབ་འདོད་པའི་སྐྱབ་ཆོས་དེ་
གཏན་ཆོག་ས་རང་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་ས་ཏེ།
དཔེར་ན། ཆོད་གཞི་སྤྱིང་སྤྱིང་དུ་སྐྱབ་ཆོས་མི་རྟག་པ་དེ་གཏན་ཆོག་ས་བྱས་པ་རང་དང་ངོ་བོ་
དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་ས།
རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་རྟག་པ། དེ་ཡང་དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་རྟག་པ་སུམ་ཅུ་ཙག་སུམ་དང་། གཉིས་
པ་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྟག་པ་བཞི་བཅུ་ གསུམ་པ་གཉི་ལྷག་ལས་བྱུང་བའི་རྟག་པ་
བདུན་ལས། དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་རྟག་པ་སུམ་ཅུ་ཙག་སུམ་ནི། ༡ རྒྱུ་དེ་བའི་སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས།
༡ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ༢ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་མ་དང་། ༣ ཤིན་ཏུ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བ་གང་ཡིད་གྱིས་འཁྲོ་བ་དང་། ༤ འོང་བ་དག་དང་། ༥ ལྷ་དན་དང་། ༦ ལྷ་
དན་བར་པ་དང་། ༧ ཤིན་ཏུ་ལྷ་དན་པར་གྱུར་པ་དང་། ༨ ཞེ་བ་དང་། ༩ རྣམ་རྟོགས་དང་།

༡༠འཛིགས་པ་དང་། ༡༡ འཛིགས་པ་བར་མ་དང་། ༡༢ འིན་རྟ་འཛིགས་པ་དང་། ༡༣ སྐྱེད་པ་
དང་། ༡༤ སྐྱེད་པ་བར་མ་དང་། ༡༥ འིན་རྟ་སྐྱེད་པ་དང་། ༡༦ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༡༧ མི་
དགེ་བ་དང་། ༡༨བཤེས་པ་དང་། ༡༩ གློམ་པ་དང་། ༢༠ ཆོར་བ་དང་། ༢༡ ཆོར་བ་བར་མ་དང་།
༢༢ འིན་རྟ་ཆོར་བ་དང་། ༢༣རིག་པ་པོ་དང་། ༢༤ འཛིན་པའི་གཞི་དང་། ༢༥ སོ་སོར་རྟོག་
པ་དང་། ༢༦ རོ་ཆ་འེས་པ་དང་། ༢༧ སྤྱིང་རྩེ་དང་། ༢༨བཅེ་བ་དང་། ༢༩ བཅེ་བ་བར་མ་དང་།
༣༠ འིན་རྟ་བཅེ་བ་དང་། ༣༡ རོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ༣༢ བསྐྱུས་པ་དང་། ༣༣ཐུག་
རོག་གོ་གཉིས་པ་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ་ནི།
༡ ཆགས་པ་བར་མ་དང་། ༢ འིན་རྟ་ཆགས་པ་དང་། ༣དགའ་བ་དང་། ༤ དགའ་བ་བར་མ་
དང་། ༥ འིན་རྟ་དགའ་བ་དང་། ༦ རངས་པ་དང་། ༧ རབ་རྟ་མགུ་བ་དང་། ༨རོ་མཆར་པ་དང་།
༩ རྟོད་པ་དང་། ༡༠ ཆོམ་པ་དང་། ༡༡ འཕྱུད་པ་དང་། ༡༢ འོ་བྱེད་པ་དང་། ༡༣འཛིགས་པ་
དང་། ༡༤ བརྟེན་པ་དང་། ༡༥ བརྟོན་པ་དང་། ༡༦ ང་རྒྱལ་བ་དང་། ༡༧ གྲུ་བ་དང་།
༡༨འཕྲོགས་པ་དང་། ༡༩ སྟོབས་དང་། ༢༠ དཔོན་པ་དང་། ༢༡ སྟོ་བ་དང་། ༢༢ ལྷན་ཅིག་བྱེད་
པའི་དགའ་བ་ལ་སྟོར་བ་དང་། ༢༣འིན་རྟ་དགའ་བ་ལ་སྟོར་བ་དང་། ༢༤ སྐྱེག་པ་དང་། ༢༥
རྣམ་པར་སྐྱེག་པ་དང་། ༢༦ ཞེ་འགྲས་པ་དང་། ༢༧ དགེ་བ་དང་། ༢༨ཆོག་གསལ་བ་དང་། ༢༩
བདེན་པ་དང་། ༣༠ མི་བདེན་པ་དང་། ༣༡ དེས་པ་དང་། ༣༢ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༣༣སྤྱིན་
པ་པོ་དང་། ༣༤ གཞན་ལ་སྦྱར་བ་དང་། ༣༥ དབའ་བོ་དང་། ༣༦ རོ་ཆ་བ་མེད་པ་དང་། ༣༧
གཡོ་སྦྱུང་དང་། ༣༨སྐྱུག་པ་དང་། ༣༩ མི་སྤྱན་པ་དང་། ༤༠ གྲུ་གྲུ་ཆེ་བའོ།
གསུམ་པ་གཉི་ལྷག་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ་བཅུ་ནི། ༡ མི་གསལ་བ་དང་། ༢ བརྟེན་དེས་པ་
དང་། ༣འཕྱུག་པ་དང་། ༤ མི་སྦྱ་བ་དང་། ༥ སྟོ་བ་དང་། ༦ ལེ་ལོ་དང་། ༧ ཐེ་ཆོམ་མོ།
རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ། རིགས་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རྩ་རྩ་བ་ལྟ་བུ་འབབ་པ་དང་མེ་
གྲེན་དུ་འབབ་པ་རྩ་བུ་འཛིག་རྟོན་ལ་གྲགས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ།
རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སུམ་ཅུ་ཅག་སུམ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་བར་དོ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅུ་
འགགས་པའི་དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སུམ་ཅུ་ཅག་སུམ་ནི། ལྷན་དེ་བའི་སྤྱོད་བསྐྱུས་

ལས། ༡ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ༢ འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བར་མ་དང་། ༣ ཤིན་ཏུ་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་གང་ཡིན་གྱི་འགྲོ་བ་དང་། ༤ རྟོང་བ་དག་དང་། ༥ རྒྱ་ངན་དང་། ༦
རྒྱ་ངན་བར་མ་དང་། ༧ ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ངན་གྲུར་བ་དང་། ༨ ཞི་བ་དང་། ༩ རྣམ་རྟོག་དང་། ༡༠
འཇིགས་པ་དང་། ༡༡ འཇིགས་པ་བར་མ་དང་། ༡༢ ཤིན་ཏུ་འཇིགས་པ་དང་། ༡༣ སྲིད་པ་དང་།
༡༤ སྲིད་པ་བར་མ་དང་། ༡༥ ཤིན་ཏུ་སྲིད་པ་དང་། ༡༦ ཉེ་བར་ལེན་པ་དང་། ༡༧ མི་དགེ་བ་
དང་། ༡༨ བཀྲེས་པ་དང་། ༡༩ རྫོགས་པ་དང་། ༢༠ ཆོར་བ་དང་། ༢༡ ཤིན་ཏུ་ཆོར་བ་དང་།
༢༢ རིག་པ་པོ་དང་། ༢༣ འཇིན་པའི་གཞི་དང་། ༢༤ སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་། ༢༥ རོ་ཆ་ཤེས་པ་
དང་། ༢༦ སྤྲོད་ཆེ་དང་། ༢༧ བཅེ་བ་དང་། ༢༨ བཅེ་བ་བར་མ་དང་། ༢༩ ཤིན་ཏུ་བཅེ་བ་དང་།
༣༠ རྟོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ༣༡ བསྐྱུས་པ་དང་། ༣༢ བསྐྱུས་པ་དེ་གཉིས་པ་སྤྲུམ་མོ།
རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོག་སྒྲིག་པ། ① བསྐྱུས་བྱ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན།

② རང་གར་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དམ་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྤྲང་།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས། རྟགས་ཡང་དག་གི་ནང་གསེས། ཡིན་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་སྟེ།
དཔེར་ན། སྤྲུམ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རོ་བོ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་
བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསྐྱུས་བྱ་དེ་ཡིན་པར་སྐྱབ་པ་པོ།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གཉིས། བྱེད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རྟགས་དང་། བྱེད་པར་དག་པ་བའི་རྟགས་ཏེ་གཉིས་སོ།
རང་བཞིན་གྱི་སྤྲིག་པ། འདི་ལ་རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོ་བའི་སྤྲིག་པ་ཡང་ཟེར། དུལ་གང་འཆོམས་
ཞིང་ལ་དམིགས་ནས་ཚུལ་ཁྲིམས་བཅས་པའི་སྤྲིག་པ་མ་ཡིན་པར། རོ་བོ་ཉིད་ནས་མི་དགེ་
སྤྲིག་པའི་ལས་ཡིན་པ། དཔེར་ན། ཀླུ་ཆགས་མེད་ཀྱིས། སྤྲོམ་པ་མ་ཞུས་མི་དགའི་ལས་བྱས་
པ། མི་ཆངས་སྟོད་དང་ཆང་འཕུང་ལ་སོགས་པ། རང་བཞིན་ཁ་ན་མ་ཐོའི་སྤྲིག་པ་སྟེ། སྤྲིག་པ་
སྤྲིག་ཏུ་མ་ཤེས་མཐོལ་ལོ་བཤགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རང་བཞིན་གྱི་གནས། ① ཆོས་སྤྱིའི་ཞིང་། ② ཆོས་དབྱིངས།

རང་བཞིན་གྱི་སྤྱང་འདས། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཀྱིས་སྟོང་པོ།

རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། སྟོག་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པ་ལེན་པ། ལོག་པར་གཡེམ་པ། རྩོམ་ཏུ་

སྤྲུལ་བ་བཅས་བཞི་མངས་རྒྱས་ཀྱི་བཅས་ཁྲིམས་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྤངས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།།

རང་བཞིན་གྱི་མཛེས་ཆ། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་མཛེས་ཆོར་འཆར་བྱུང་པའི་ནམ་པ་སྟེ། གཅང་
པོ་དང་། ཚུ་པོ། རྒྱ་མཚོ། རི་པོ། མེ་ཉོག་ལྗོན་ཤིང་། སྟོག་ཆགས་སྣ་ཆོགས་སོགས་རང་བྱུང་
དངོས་པོ་དང་། རང་བྱུང་གི་ཡུལ་ལྗོངས་མཛེས་ཆར་ཟེར། སྤྱི་ཅལ་མཁས་པ་ཆོས་རང་བཞིན་
མཛེས་ཆ་དེ་བརྗོད་བྱུང་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ཟེར།

རང་བཞིན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ཡང་དག་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་པོ་

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ།

རང་བཞིན་གྱིས་གཡེང་བ། རྣམ་གཡེང་དུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། རྫོང་ལྗོངས་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་ཁ་བྱིར་བལྟས་པས་ནང་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་མི་ལུས་པའོ།།

རང་བཞིན་སྦྱར། [མདོན]ལྷ་བ་གཟས་བཟུང་བ།

རང་བཞིན་འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས། འགལ་བའི་གཏན་ཆོགས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། ཉགས་དང་
བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་དོ་པོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་། དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་
ཅན། ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཉགས། སྤང་རུང་གི་འགལ་ལྷ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཀྱི་ནང་གསེས།
སྦྱབ་ཆོས་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དགག་བྱ་འགོག་པ་སྟེ། དཔེར་ན།
མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་བྱུང་བར་ཞོན་པའི་དངོས་པོའི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྦྱབ་བྱེད་ཆ་
བ་མེ་ཉགས་སུ་བཀོད་ནས་དགག་ཆོས་ཆ་བ་དང་སྟོན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་གྱུར་པའི་གང་
རེག་འགོག་པའམ་མེད་ངེས་སུ་སྦྱབ་པའོ།།

རང་བཞིན་བརྗོད་པ། དང་པོར་བརྗོད་པ།

རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྒྱུ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་སྦྱོར་བཏགས་བསྐྱར་བ་
མ་བཏབ་པར་བསྟོད་སྟངས་ཀྱི་ཆ་སྤངས་ནས་དང་པོར་བརྗོད་པའི་དངོས་ནས་རང་བཞིན་བརྗོད་
པའི་རྒྱུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་དོན་རྒྱལ་སོ་ལྟ་བུར་དང་པོ་ཡིན་ནོ།། རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་

རྒྱུ་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད། ཆོག་སྒྲིའི་གང་ཞིག་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བར་སྒྲོ་སྒྲིའི་
དང་བྲལ་བར་སྒྲོན་པའི་དག་སྟེ། དབྱེན་བཞི་ལས། རིགས་རང་བཞིན་བཛོད་པ། བྱ་བ་རང་
བཞིན་བཛོད་པ། ཡོན་ཏན་རང་བཞིན་བཛོད་པ། རྩས་རང་བཞིན་བཛོད་པ་དང་བཞིའོ།

རང་བཞིན་རྟག་ལ་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ། སྤྱ་སྟེགས་གངས་ཅན་པའི་བདེ་སྐྱད་ཞིག་སྟེ་བྱམ་པ་ལ་
སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེས་ནས་རྒྱུན་མ་འགག་པའི་བར་གནས་པའི་ཆ་ནས་རང་བཞིན་
རྟག་པ་དང་། རྒྱུན་འགག་ནས་གཏན་མེད་པའམ་བྱམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་མ་བྱལ་བར་སོང་བར་
ཡོད་པའི་ཆ་ནས་གནས་སྐབས་མི་རྟག་པ་ཞེས་བཛོད་པ་ལྟ་བུ།

རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་དམ་ཆོག་བཞི། ལྟ་བུའི་དམ་ཆོག་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟེ། ཁམས་གསུམ་བྱང་
བསྐྱར་དང་། དུག་གསུམ་ཅ་བསྐྱར། འཁོར་བ་གནས་བསྐྱར། མིད་གསུམ་ཡོངས་སྒྲོལ་དུ་ལྟ་བུའོ།
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་
གྱིས་ཁྲབ་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གནས་པ། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་
རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས། སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ་རྟགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི་རང་བཞིན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་མཛོང་གིས་
མ་མཛད་པའི་བྱིར། དེ་ཉིད་ལ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་གཉིས་གང་རུང་མེད་པར་རྟགས་
པའི་མཁྱེན་པའོ།

རང་བཞིན་དག་པ་བ། ཚད་མའི་བདེ་སྐྱད་ཞིག་སྟེ་ཆོས་དེ་སྤྱིས་ཅམ་གྱིས་རྒྱེན་གཞན་ལ་མ་སྟོས་པ་
གསལ་པོར་གོ་བྱས་པའི་དོན།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ། འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པའི་བཞིའི་ནང་
གསེས། གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཁྲབ་བྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས། གནོད་བྱའི་ངོ་བོ་འགོག་པ་སྟེ། དཔེར་
ན། ཅན་དན་གྱི་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རེག་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་
མེད་དེ། ཅན་དན་གྱི་མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཅན་དན་
གྱི་མེས་གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྐྱབ་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་

བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། འགལ་བའི་བྱ་ཉག་ས་
སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྗོད་ན་བྱ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་
པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་བའི་
རེག་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་བའི་རེག་པ་མེད་དེ། མེ་
ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་བྱིར་ཞེས་བརྗོད་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་འགལ་བའི་
རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། འགལ་བའི་རྒྱ་ཉག་ས་སུ་བཀོད་
པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྗོད་ན་འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་
རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། མེ་ཆད་
མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན་གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་མེད་དེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་
པའི་བྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་གཞན་རིག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་འོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞིའི་ནང་
གསེས། གནོད་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཉག་སུ་བཀོད་ནས་གནོད་བྱེད་འོ་ཐོ་འགོག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུ་མེ་འབྲས་ཀྱིས་གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྐྱབ་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་
འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། འགལ་འབྲས་ཉག་ས་
སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྗོད་ན་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་
རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་འབྲས་
སྐྱའོང་བྱེད་ཡོད་པའི་བྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། གང་འབྲས་སྐྱའོང་བྱེད་
མེད་དེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་བྱིར། ཞེས་བརྗོད་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཉག་ས་
བཞིའི་ནང་གསེས། གནོད་བྱེད་ཀྱི་འོ་ཐོ་ཉག་སུ་བཀོད་ནས་གནོད་བྱེད་འོ་ཐོ་འགོག་སྟེ།

དཔེར་ན། མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། གང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་
མེད་དེ། མེས་ཁྲབ་པར་ནོན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་མེད་རང་བཞིན་གྱིས་
གང་རེག་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའོ།

རང་བཞིན་དང་འགལ་པའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་
བཞིའི་ནང་གསེས། འགལ་པའི་རང་བཞིན་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་ཐལ་བ་འཕངས་པ་བརྒྱུག་
རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རང་རྒྱད་དེ་ཉིད་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། གང་རེག་མེད་དེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྒྱུག་པ་རང་གི་རིགས་གཅིག་པའི་རང་རྒྱད་འཕེན་པའོ།

རང་བཞིན་དུ་གནས་པ། རྣམ་དུ་གནས་པ་འཕམ་རང་སོར་གནས་པ། ནད་མེད་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ།
རང་བཞིན་དུ་མེད་པར་གྱུར་པ། རང་ལྷགས་སུ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན།
རང་བཞིན་བདུན། མའི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་དུས་སུ་པ་མའི་ཁྲ་ཁྲག་གཉིས་ལ་འདུ་བ་ཤས་
ཆེ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་དབང་དང་། དེ་བཞིན་མངལ་དུ་གནས་སྐབས་མའི་ཟས་སྦྱོད་ཀྱིས་སྟོབས་
ལས་འདུ་བ་ཡང་ཤས་ཆེ་རྒྱུ་དུ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་མའི་ལུས་བོངས་དང་སྦྱོད་ཚུལ་སོགས་
མི་འདྲ་པའི་རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་དང་། མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན། བད་ཀན་གྱི་རང་བཞིན་བཅས་
རྒྱུ་པ་གསུམ། རྒྱུ་མཁྲིས་ལྟན་པའི་རང་བཞིན། བད་རྒྱུ་ལྟན་པའི་རང་བཞིན་བཅས་ལྟན་པ་
གསུམ། རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་འདུས་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་བཅས་བདུན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ།
བཤའ་བ་སྦྱུའི་རྒྱུད་ལས། ཁྲ་ཁྲག་མངལ་གནས་ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་གྱིས། ཉེས་པ་ལྷག་གྱུར་
རང་བཞིན་བདུན་དུ་འགྱུར། རྒྱུ་རྒྱུ་མཁྲིས་པ་འབྲིང་ལ་བད་ཀན་ཆེ། འདུས་པ་མཆོག་ཡིན་
ལྟན་གསུམ་བར་མར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་ཐ་མལ་རྟེན་གྱི་རྒྱན་ཅ་
གསུམ་དང་། མགོ་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་བདུན། ལྡང་པ་མི་འདྲ་བ་བདུན། རུས་མདོག་མི་འདྲ་བ་
གསུམ། ཐོ་བའི་མེ་རྫོད་མི་འདྲ་བ་བཞི། ལྟོ་བ་སྤྱི་བར་མ་གསུམ་བཅས་རང་བཞིན་བདུན་གྱི་
སྟོབས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་འདུག་པས་ཞིབ་པར་རང་རང་གི་གནས་སུ་རྟོགས་པར་ཁྲོས་ཤིག།

རང་བཞིན་རྣམ་དག་གཤམ་ལ་ངེ་མས་མ་གོས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད།

རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱ། གཤམ་རྒྱུད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ངེ་མས་མ་གོས་པར་རྣམ་པར་
དག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱ།

རང་བཞིན་གནས་རིགས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཆང་བྱ་བ་བཟུང་། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱར་འགྱུར་བྱང་
བ་རང་གི་རྟེན་ཆོས་སུ་འགྱུར་བའི་ངེ་མ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཟེར།

རང་བཞིན་པ། བལ་བའམ་དགྲུས་མ། དུལ་མི་རང་བཞིན་པ།

རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས། ① ལྷང་བྱང་གི་འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ།
སྒྱུ་བ་བྱེད་དངོས་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྒྲུབ་དུ་བྱང་བའི་ཆོས་གང་མཛོན་སུམ་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་དེར་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་པ་བཀག་པ། དཔེར་ན། རུམ་པ་ཆད་
མས་མ་དམིགས་པའི་ཤར་གཞིར་ཆོས་ཅན། རུམ་པ་མེད་དེ། རུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། ② འབྲེལ་ཚུལ་གཞན། དཔེར་ན་རུམ་དག་པ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན།
རུམ་པ་མེད་དེ། རུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཆོ་ན། རུམ་པ་ཆད་
མས་དམིགས་པ་དེ་རུམ་པ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ནམ་མཁན་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་བཀག་པ་རྟགས་
སུ་བཀོད་ནས་རུམ་པ་ཡོད་པ་བཀག་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞིའི་ནང་གསེས།
རང་བཞིན་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྒྱུག་ན་ཁྲབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྩོད་ན་ཆོས་ཅན། ཤིང་ཡོད་
པར་ཐལ། ཤ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། དེ་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བརྒྱུག་པ་གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་རོ།

རང་བཞིན་ལ་བསྟོན་པ། བསྟོན་ངོར་གྱི་རྒྱུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོའི་རང་
བཞིན་གང་ཡིན་པ་ལ་བསྟོན་ནས་དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་བཞིན་དུ་བསྐྱུར་ནས་སྟོན་པའི་རྒྱུན་ཞིག་
རང་བཞིན་ལན་འདེབས། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་auto-replyཟེར།

རང་བཞིན་གསུམ། ཀུན་བརྟགས་རང་བཞིན། གཞན་གྱི་དབང་གི་རང་བཞིན། ཡོངས་སུ་བྱལ་བའི་
རང་བཞིན་གསུམ་ལ་ཟེར།

རང་བཞིན་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་མའི་མཁའ་འགྲོ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་རིགས་
གསུམ། ཞིང་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་ལ། སྤྲགས་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་ལ། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་
མ་བཅས་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་ནང་ཚན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་ལམ་ལ་
བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཟེན་པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར།

རང་བཞིན་ལྟན་བྱལ། ① འབད་ཚོ་ལ་གྱིས་མ་བཅོས་བར་བྱལ་བ། ② རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ལུགས་
ལ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཡོ་ནས་ལྟན་གྱིས་བྱལ་བར་
རྫོགས་པའི་དོན་ནོ།

རང་ཐོན། རང་གིས་རང་ལ་བག་ཐོན་བྱེད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། རང་གིས་རང་ལ་དོ་སྣང་བཞག་ནས་སྐྱང་
ཆ་གང་བྱུང་མི་ཐལ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

རང་ཐོན་ངོ་བོ་སྟོང་། རང་ལ་གཞོད་པ་ཡོང་དོགས་ཀྱིས་བག་ཐོན་བྱས་ནས་གཞན་ལ་ངོ་བོ་སྟོང་བྱེད་པ།
རང་ཐོན་འཛེམ་མེད། རང་ཉིད་ལ་ཉེན་ཁ་ཇི་ཡོང་མི་སེམས་པ།

རང་རྫོས། རྫོགས་ལྷན་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་auto repeatཟེར།

རང་གཟུགས། ① རང་གི་ལུས། རང་གཟུགས་རང་བདག་ ② རོ་བོ། རང་གཟུགས་དམར་རྩེན་དུ་གསལ་བ།
རང་གཟུགས་མཛོན་པ། དམར་རྩེན་དུ་ཐོན་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རང་བཟོ། ཁུངས་མེད་རང་འདོད་ཀྱི་བྱ་བ། ཁུངས་མེད་ཀྱི་གཏམ་རང་བཟོ་སྤྲོ་བ་ལ་ཆ་འཛིག་མི་བྱེད།
རང་འོད་རང་འཕྲོས། རང་མགོ་རང་ཐོན་གྱི་དོན། །

རང་ལུལ། རང་གི་སྐྱེ་ལུལ་ལམ་པ་ལུལ། ལུ་མོ་རང་ལུལ་དུ་འགྲོ་བར་གཟའ་དང་སྐར་མ་བཅི་མི་
དགོས། འབྲལ་བ་རང་ལུལ་དུ་ལོག་པ་ལྟར་ཡོང་བ།

རང་ལུལ་དུ་སྒྲོག་པ། རང་ལུལ་དུ་བྱིན་པ།

རང་ལུལ་རང་སྐྱིད། རང་གི་ལུལ་དུ་རང་སོ་སོ་བདེ་བར་གནས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་པར་ཡོད་པ་ལས་

གཞན་ལ་ཉམ་སེམས་དང་གཞོད་སེམས་བྲལ་བ།

རང་རང་། ① མོ་སོ།། མི་སོ་སོར་རང་རང་གི་བསམ་དོན་མི་འདྲ་བ་ཡོད། རང་རང་གི་གནས་ཚུལ།

② མི་རེ་རེ་བའི་དོན་ཉེ། གུན་གྱིས་རང་རང་ས་ནས་ལས་ལ་འབད། རང་རང་སོ་སོའི་གནས་
སུ་འཁོད་ལྟ་བུ།

རང་རང་གི་ཁེ་ཉེན། རང་རང་སོ་སོའི་ཁེ་པན་དང་གཞོད་པའི་ཉེན་ཁ།

རང་རང་གཉེན་སོས་ཞོན། ས་དབྱ་ཁག་བརྒྱད་ལ་རང་རང་གི་གཉེན་པོར། དྲུང་དང་། དབང་ལྷག་
སོགས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་སྟོན་དགོས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡིན།

རང་རང་ཅ། དོན་སྟོན་རང་རང་དང་འབྲེལ་བའི་ཅ་སྟེ་སྟོང་ལ་སྟོན་ཀྱི་སྟོ་བར་བྱལ་མགོ་མཆིན་པར་
བྱ་བྱུང། མཆོར་བར་རྟེན་མཐུར། མཁལ་མར་བྱིང་གཞུག་པོ་བར་སོ་བའི་བྱ་དང་རྒྱབ་ཅ་བྱལ་
འདུས། མཁྲིས་པར་བཤའ་འཛིན། རྒྱ་མར་རྒྱ་ཅ། བསམ་སེའུ་བྱིན་གྱིས་སྒྲང་བ་དང་ལོང་གལ་
ལོང་ཅ་བཅས་སོ།།

རང་རིག་འཛིན་ནམ་ཤེས་པ་སྟེ། རྫོང་རིགས་རང་སྟོང་བའམ་གསལ་བར་མཐོང་བ། དཔེར་ན་བྱུམ་
འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་རང་གིས་རང་སྟོང་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་པའམ་རང་
ཡུལ་གྱི་ནམ་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།།

རང་རིག་མངོན་སུམ། ① མངོན་སུམ་བཞིའི་ནང་གསེས། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་འཛིན་ནམ་སྟེ།
རང་གི་བདག་ཉིད་བྱ་བྱུར་བའི་ཡུལ་ལ་ཁ་ནང་ཁོ་ནར་བྱོགས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། དཔེར་
ན་བྱུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་གི་རང་གིས་རང་སྟོང་བའི་ཆ་ལྟ་བུའོ།། ② རང་ཡུལ་རང་དང་
རྫས་གཅིག་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་མངོན་ཞེན་མེད་པར་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་སྟོན་མངོན་སུམ་བྱ་
རྟོགས་པའི་ཆད་ཅ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད། རང་རིག་མངོན་སུམ་མི་འདོད་པ་དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་
ཀྱི་སྤྱན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡིན། རང་རིག་མངོན་
སུམ་མི་འདོད་དེ་རང་རིག་མི་འདོད་པའི་བྱིར། སྟོད་འབྲུག་ལས། འཛིག་རྟེན་གྱིས་ནི་མགོན་
པོས་ཀྱང་། སེམས་ཀྱིས་སེམས་མི་མཐོང་ཞེས་དང་། རལ་བྱའི་སོན་པོ་རང་ལ་རང་། ཇི་སྟར་མི་

གཙོད་དེ་བཞིན་ཡིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སེམས་ཡིན་ན་
སེམས་ཀྱིས་སེམས་ཇི་ལྟར་མཛོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་རལ་གྱིའི་སོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རལ་གྱིའི་
སོ་དེ་ཉིད་གཙོད་པར་མི་བྱས་ལ། སོར་མོའི་ཅེ་མོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོའི་ཅེ་མོ་དེ་ཉིད་རིག་
པར་མི་བྱས་པ་ལྟར་རོ། དེར་མ་ཟད་མར་མེས་རང་གཞན་གཉིས་གསལ་བ་ལྟར་སེམས་ཀྱིས་
རང་གཞན་གཉིས་རིག་པ་ཡང་བཀག་པར་མཛོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། མར་མེས་རང་དང་གཞན་གྱི་
དངོས། གལ་ཏེ་སྣང་བར་བྱེད་འགྱུར་ན། ལུན་པས་རང་དང་གཞན་གྱི་དངོས། སྒྲིབ་པར་འགྱུར་
བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། ཅེས་ལུན་པས་ཀྱང་རང་སྒྲིབ་ནས་ལུན་པ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བ་སོགས་ཀྱི་
སྒྲིབ་བཛོད་ནས་རང་རིག་བཀག་པར་མཛོད་དོ།

རང་རིག་མངོན་སུམ་ཆད་མ། མངོན་སུམ་ཆད་མའི་ནང་གསེས། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་གསར་
དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་འཛིན་ནུམ། དཔེར་ན། རྣམ་མཁུན་མྱོང་བའི་རང་རིག་དང་། བྱམ་འཛིན་མིག་
ཤེས་དང་རྟོག་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལྟ་བུའོ།

རང་རིག་ཆད་འབྲས། རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་ཡུལ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆོས་
གཉིས་ཐུན་མོང་ལ་དེ་སྐད་བཛོད།

རང་རིགས། རང་གི་རིགས་སམ་རུས།

རང་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་ལ། རང་གི་རིགས་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་བྱ་དང་བྱ་མོ།

རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར། སྒྲིབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་གང་ཞིག་བརྫོགས་པ་རང་རྒྱུད་
རང་དང་རིགས་གཅིག་པ་འཕེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གང་རིག་ཡོད་པས་མེ་མེད་པར་ཐལ་ཞེས་
པའི་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། གང་རིག་མེད་དེ།
མེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་ཉིད་འཕེན་པའོ།

རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་བཞི། བརྫོགས་པ་རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་དབྱེ་ན།
རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་
འབྲས་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། རྒྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་རྒྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་
འགྱུར་དང་། འགལ་བའི་རྒྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཏེ་བཞིའོ།

རང་རེ། ལུ་ཅག་དཀྱི་རང་རེ་གཉིས་འགྲོ་བར་བྱའོ།
རང་རེ། རང་ནི་བརྟན་པའི་སྤྱོད་ལའང་། དཔེར་ན། དེ་ག་རང་རེད་ཅེས་ལྟ་བུ།
རང་རོང་། རང་རེ་རོང་རེའི་བསྐྱེད་ཆེན་མོ།
རང་རྟོགས་གཉིས་ཀ་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་དོན། མ་ཅང་བརྒྱབ་ན་རང་རྟོགས་གཉིས་ཀའི་དུས་ཚོད་
འཕྲོ་བརྒྱུག་རེད། གཤམ་ཆོང་ནང་དུ་ཞུགས་ན་མཐའ་ཞུགས་རང་རྟོགས་གཉིས་ཀ་ཕྱང་རྒྱ་རེད།
རང་ལམ་རང་འགོག་དུ་ལྟའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཡིད་ཆེ་མ་ནས་ཡར་ཐོན་ཡོང་བའི་བརྩོན་ལེན་མི་བྱེད་པའི་དཔེ།
རང་ལམ་རང་འགྲོ། འགྲོ་ལམ་ཐ་དད་ཅེས་པའི་དཔེ།
རང་ལས་སྤྱེས། [མདོན་]བྱུང་འཇུག་
རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ། ཆད་མ་གང་ཞིག་རང་ཉིད་ཆད་མ་ཡིན་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་
འདོན་པ། དཔེར་ན། སྤྱི་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཆད་མ་དང་། ལྷན་ལ་འོ་ཤེས་པའི་གང་
ཐག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཉི་བའི་ལྷན་ལ་འདོན་པའི་དབང་མདོན་ཆད་མ་དང་། ཆད་མའི་བརྟེན་ལ་བྱུང་བའི་
སྤྱིས་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ།
རང་ལས་ངེས་ཀྱི་ཆད་མ་ལ། དོན་བྱེད་སྤང་ཅན་གྱི་དབང་མདོན་ཆད་མ། དོན་གོམས་པ་ཅན་གྱི་
དབང་མདོན་ཆད་མ། རང་རིག་མདོན་སྤྱེས་ཀྱི་ཆད་མ། ལྟམ་འབྱོར་མདོན་སྤྱེས་ཀྱི་ཆད་མ།
རྗེས་སྤྱད་པག་པའི་ཆད་མ་བཅས་ལྟའོ།
རང་ལུགས། ① རང་གི་རིང་ལུགས། རང་ལུགས་སྤྱབ་པ་དང་གཞན་ལུགས་འགོག་པ། ② རང་གི་ལྟ་ཚུལ།
རང་ལུས་མི་གཙང་བའི་རྩས་སོ་དུག་ལུས་ལས། ལུས་འདི་ལ་སྤྲད་དང་། སྤྲད་དང་། སེན་མོ་དང་། ལུགས་
པ་དང་སྟོག་པ་དང་། འད་དང་ཆུ་བ་དང་། ཁྲག་དང་། རུས་པ་དང་། ཀླད་དང་། སྤྱིང་དང་། མཁལ་
མ་དང་། མཆིན་པ་དང་། སྟོ་བ་དང་། མཆོར་པ་དང་། རོང་ཀ་དང་། རྒྱ་མ་དང་། གཉེ་མ་དང་། རང་
ཁྲོལ་དང་། གཅིན་དང་། སྤྱི་ས་དང་། མཆི་མ་དང་། རུལ་དང་། ཆེལ་དང་། སྤུངས་དང་། རར་
སྤུངས་དང་། རྟག་དང་། མཁྲིས་པ་དང་། བད་ཀན་དང་། ཆུ་སེར་དང་། ཇི་མ་དང་། རྒྱང་པ་དང་།
ལྷད་རྒྱས་དང་། རུ་མ་དང་། རྟ་སྤུངས་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
རང་ལོ། ① མི་སོ་སོ་རང་ཉིད་སྤྱིས་པའི་ལོ་རྟགས། རྟག་རྟེན་ལས་རང་ལོ་ནམ་ཤར་ལ་ལོ་ཞེས་

ཡིན་ཟེར། ② རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་གྲངས། རང་ལོ་བརྒྱད་ཅུར་སོན་པའི་བཟེས་པོ།
རང་ལ་བཅད་ནས་ཁྱི་སྦུན་འབེན། རང་རིགས་ལ་དམའ་འབེབས་བྱེད་པའི་དོན།
རང་གི་རྒྱལ་སྐོམས། རང་སློབ་ལྟེབས་ཅིས་བྱེད་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་ལུགས། ① རང་གི་བྱས་སྟོབས། རང་ལུགས་རང་ལ་བརྟེན་པ་ན། ལྷ་ཡི་ལག་པ་ལས་ཀྱང་
བཟང་། ② རང་བཞིན། རང་ལུགས་སུ་བྱུང་བའི་འཐབ་ཚོད། རང་ལུགས་ཀྱིས་རྟོགས་པ།
རང་ཤེད། རང་འདོད་དམ་རང་མཐོང་།
རང་ཤེད་ཆ་པོ། རང་གིས་གང་བྱས་གང་བཤད་བདེན་པ་ཡིན་ཞེས་མཐར་སྐྱེལ་བྱེད་པ།
རང་ཤེད་མུ་ཚུགས། རང་འདོད་ཁ་ཤེད་མཁྲུང་པོ། རང་ཟེད་མུ་ཚུགས་ཀྱིས་རང་གི་ལྷ་བཞེན་འཛིན་པ།
རང་གཤིས། རང་གཤིས་བཟང་པོ། རང་གཤིས་ངན་པ།
རང་བཤད་རང་འགལ། ཡང་ན་སྤྲ་ཆིག་བྱི་འགལ་དང་། ཁ་གཅིག་ལྟེ་གཉིས་སོགས་དོན་གཅིག་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་བཤར་རང་བཅོས། རང་གི་ནོར་འབྲུལ་རང་གིས་ཞིབ་བཤར་བྱས་ཏེ་རང་འགྲུལ་གྱིས་ལེགས་
བཅོས་བྱས་པའི་དོན།
རང་ས། ① རང་གི་པ་ལུལ། མཉམ་དུ་ཚུར་ཡོང་ནས་སོ་སོའི་རང་སར་གྲེས་པ། རང་སར་བཞག་པ།
② རང་སྤྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ། ③ ས་དང་ལམ་བཟོད་རིང་དུ་རང་ཉིད་གནས་པའི་ས་ཆའི་མིང་།
རང་བཤེར། རྒྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་automatic detect་ཟེར།
རང་ས་འཛིན་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ། ཁ་ཆ་ཐ་ས་ཆ་ཐ་ཞ་ཡ་ལ་ཤ།
རང་ས་རང་སྤྱད། རང་རང་གནས་པའི་ས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་རང་གིས་སྤྱད་ཞིང་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་དོན།
རང་སངས་རྒྱས། སྤྱི་དུ་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་ལ་མ་སྟོས་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་
ཆོས་ཉིད་བརྟགས་ནས་གང་ཟག་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བྱེད་ཅམ་རྟོགས་ཏེ་རང་
བྱང་རྒྱལ་མདོན་དུ་བརྟེས་པའི་དབྱ་བཅོས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱུན་གཅིག་རྟོགས་དང་།
ཉི་ཆའི་སངས་རྒྱས། རྟེན་འབྲེལ་སྟོན། རང་རྒྱལ་སངས་རྒྱས། རང་བྱང་རྒྱལ། རང་བཞི་དོན་

གཉེན། སངས་རྒྱལ་འབྲིང་པོ། བསེ་རུའི་རྒྱལ་བ་བཅས་སོ།
རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ། དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་
བའི་ལུགས་བཞིན་འབྲུང་བ་དང་། ལུགས་ལས་བརློག་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་ནས་གང་ཟག་
ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་སྦྲངས་པའི་ལམ།
རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ། རང་རྒྱལ་གྱི་མི་སློབ་ལམ་དང་འགོག་བདེན།
རང་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས། རང་རྒྱལ་གྱི་མངོན་རྟོགས་ཏེ། སྤྱི་བ་མཐའ་མའི་ཆེ་སློབ་དཔོན་གཞན་ལ་
བརྟེན་མི་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་མཁུན་པ། དམན་པ་ས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག
རང་སངས་རྒྱལ་ཐེག་པའི་མཚོད་རྟེན། རང་རྒྱལ་ཐེག་དམན་ལུགས་ཀྱི་མཚོད་རྟེན་དེའི་མང་གཞི་བྱ་
བཞི་དང་། བུམ་པ་རྒྱུ་ལོ། བང་རིམ་བརྒྱ་གཉིས་ཅེ་མོར་འཁོར་ལོ་ཅེ་བས་བརྒྱད་དང་ལྡན་པ་ཞིག
རང་སར་མི་བཞག། རང་ཉིད་ལ་དཔེ་བཞག་ནས་གཞན་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་འང་བསམ་དགོས་པའི་དོན།
རང་སར་མི་བཞག། མི་སར་རང་བཞག།
རང་སར་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པ། བྱོད་གཞི་བྱུང་ས་དེ་རང་དུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།
རང་སར་བཟུང་བ། བྱོད་དོན་སྤེལ་པ་དེ་རང་དུ་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།
རང་སར་ཤི་བ། བྱོད་དོན་སྤེལ་ཡུལ་དེ་རང་དུ་ཤི་བ།
རང་སར་གསོད་པ། བྱོད་དོན་སྤེལ་ཡུལ་དེ་རང་དུ་རྒྱན་ལམ་ལ་བཏང་བ།
རང་སེམས། རང་གི་ཡིད་ཤེས། རང་སེམས་དབང་དུ་འདུས་པ། རང་སེམས་རང་གསོ། རང་
སེམས་གསོ་ལྷ།
རང་སེམས་རང་བྱེད། རང་སེམས་ལ་འབྱོད་པ་མེད་ན། བར་དོ་ལ་འཇིགས་མི་དགོས།
རང་སེམས་ངོ་ཤེས་པ། རང་སེམས་ཆོས་སྤྱི་ངོ་བོ་ངོ་འཕྲོད་པ།
རང་སོ། ① རྒྱར་གྱི་གནས། ② རྒྱར་རྒྱུ། རྒྱར་རྒྱུ་བཞིན་དུ་རང་སོ་རང་ལ་བབས་པ། རང་སོར་
བཞག་པ། ③ རང་རྟུགས། རང་སོ་བཟུང་བ།
རང་སོར། མི་རང་རང་གི་སོར་མའི་ཞེང་ཆད།
རང་སྦྱང་། རང་གིས་རང་སྦྱང་བའམ་རང་ས་རང་གིས་སྦྱང་བ།

རང་སྟོག་སེམས་ཅན་སོ་སོའི་སྒྲ་སྟོག་གས་རྒྱུང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་གནས། རང་སྟོག་སྒྲོས་གཏོང་།
རང་སྟོག་རང་གཏོང་། དགོས་མེད་དུ་རང་སྟོག་དོར་བ།
རང་སྟོག་རང་གཏོང་། རང་ཤི་རྒྱལ་པ་དང་། རང་སྟོག་རང་ལྟེན་སེམས་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རང་གསང་། ལུས་ལ་རང་བཞིན་ནས་ཡོད་པའི་གསང་སྟེ། མིད་པ་ནས་སོ་བའི་བར་དང་། ཨོལ་གྲོང་ནས་སྟོ་
བའི་བར། རྒྱ་མ་ནས་གཞན་ཁའི་བར། མཁའ་མ་ནས་རྒྱ་སོ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་སྟོང་པའི་གསང་།
རང་གསལ། རང་སེམས་ཀྱི་རོ་སོ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེལ་ལྟ་བུ་བྱི་མས་མ་གོས་པ།
རང་བསགས་གཞན་འབྱེད། རང་གིས་བསགས་པའི་ནོར་རྩས་གཞན་གྱིས་འབྱེད་པ།
རང་བསགས་རང་སྟོང་། རང་བྱས་རང་སྟོང་ཡང་ཟེད། རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པའི་དོན་ནོར་བའམ་
བསགས་པའི་འབྲས་ངན་རང་གིས་སྟོང་བ།
རངས། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ ཉ་ཅང་དགའ་བའི་དོན་ཉེ། ང་ནི་དམངས་དོན་སྦྱབ་ལ་རངས་ཞེས་པ།
རངས་པ། རང་བ་དང་འབྲ།
རངས་པོ། ཚང་མའམ་གོང་པོ། དམག་ཆས་རངས་སོ།།
རངས་བྱེད་ཀྱི་བུ་སྟག་སྟོད། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བ་བྱི་རོལ་པའི་བྱང་སྟོང་ཞིག
རངས་མ། ལུས་རྩའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
རྒྱ། [ལེགས་]རིན་པོ་ཆེ།
རྒྱ་དེ་ཟ། འདི་ཡང་བལ་བཟང་ཁྱི་བཙན་རྒྱལ་སོ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པའི་བཙན་མོར་གདན་བྱངས་
སྐབས་ཡབ་རྒྱལ་སོས་ནོར་སྐལ་དུ་གནང་བའི་ནོར་བུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། འབྲུལ་སྤང་གཙུག་
ལག་ཁང་བཞེངས་སྐབས་གཟེའི་སྟོན་བུའི་ནང་བཙུག་ནས་གཞོད་སྟེན་རོམ་རྩ་ལའི་འོག་ཏུ་
སྐས་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་གསལ།
རྒྱ་ཟླ། [ལེགས་]རིན་ཆེན་བཟང་པོ།
རད་ནིས་བསྒྲིམ་མད་བྱུང་ཉ་གཙུག་ལག་ཁང་། མིང་གཞན་ར་ཉི་གཙུག་ལག་ཁང་ཟེད། ལོ་རྒྱ་བ་རིན་
ཆེན་བཟང་པོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་མ་དེས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་སྟོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་
མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རད་པ། ① སྐམ་རྩིད། ཤིང་འབྲས་རད་པ། ཤ་རད་པ། ② [རྩིད་]གོས།
རད་རོད། བ་ལང་མོགས་ཀྱི་ཕྱི་ག་པས་བརྩིས་པའི་འདས་སྐམ་པ་ས་འབའ་འབྱར་རྩལ་པོ།
རད་སྒྲུབ། གོས་སྒྲུབ་མོ།
རན། ① འཆམས་པ་དང་འོས་པའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་རན་པའི་ལྷ་བ། ལྷམ་འདི་དའི་རྒྱང་པ་ལ་རན་པ་
རེད། ② ཏུས་ལ་བབ་པ། ཟ་རན། འཐུང་རན། འཕྱོ་རན་ལྷ་བ།
རན་པ། ① ཏུས་ལ་སྐྱེབས་པའི་དོན། འཕྱོ་རན་པ། ཆོགས་འདུ་འཆོག་རན་པ། ② འཆམས་པོ།
གོས་ཆས་ལུས་ལ་ཆ་ཆད་རན་པ། ལྷོ་ཟ་ཆོད་རན་པ། ཆད་རན་པོ་ཞིག་ལ་བར་མཆམས་
འཛོག་པ། འོ་མ་རྩོ་གང་རན་པར་བསྐྱོས་ཏེ་དགོགས་ནས་མར་འདོན་པ།
རན་པའི་འཇུག་ཚུལ། སྟོན་འཇུག་གི་མ་ཞིང་ག་ད་གཉིས་དང་རྩིས་འཇུག་གི་མ་ཞིང་ན་ར་ལ་བཅས་
རང་རང་འཇུག་ལུལ་གྱི་མིང་གཞི་དག་ལ་སྤྱད་ཆོལ་བ་རན་པར་འཇུག་པ།
རན་པོ། འཆམས་པོ་དང་ཏུས་ལ་སྐྱེབས་པའི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་རན་པ་དང་འབྲ།
རན་མ། ཐགས་ཀྱི་རྒྱུའམ། གཞུང་སྤྱད།
རན་མ་བྲན་པ། ཐགས་མ་བཏགས་པའི་སྟོན་ཏུ་འགོ་འཇུག་གཉིས་ལ་ཕྱར་པ་རེ་བཏང་ནས་རྒྱ་སྤྱད་བྲན་པ།
རན་ཅམ། ① ཉེ་བའི་སྐབས་ཅམ། ཁ་ལག་ཟ་རན་ཅམ་འདུག ② འཆམས་པའམ་འོས་པ་ཅམ།
རབ། ① ཅང་པོའི་ནང་རྒྱ་གཉིང་ཐུང་ཞིང་གྲམ་རྩོ་མང་ལ་རྒྱང་འཕྱོས་ཀྱིས་བཀལ་ཐུབ་པའི་ལམ།
རྒྱ་རབ། རྒྱ་པོ་རབ་མེད། ཀོ་གྲུ་མེད་སར་རབ་བརྒྱབ་ནས་བཀལ། རབ་བཀལ་གཅིག་ལ། བརྩེ་
བཅངས་གཉིས། ② མཆོག་དང་། ལྷ་ན་མེད་པ་སྟེ། སྤྱིར་བཏང་གི་ཆད་ལས་འདས་པའི་ལེགས་
པོས། ཤེས་རབ། རི་རབ། ཐུགས་རབ། རིམ་པ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ། སྤུས་ཀ་རབ། རབ་ཏུ་
ཏུས་སྟོ་སྟོན་བཀག་གོང་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱབ་ཐུབ་པ། རབ་ལ་བྱུང་ན་ཏུས་ཐོག་ཏུ་ཡོང་ཐུབ་
པ། ③ ཡི་གེ་འདིའི་མཐར་ཏུ་ཞེས་སྐྱར་ན་ཏུ་ཅང་གི་དོན་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཆོག་ཕྱོགས་ཤིག་
རབ་ཏུ་ཁོ་བ། ཁོང་ཁོར་རབ་ཏུ་འབར་པ། རབ་ཏུ་མང་པ། རབ་ཏུ་དམར་པ། སྤྱ་གཞིས་ལེན་པར་རབ་
ཏུ་དགའ་པ། ཏུ་རབ་ཏུ་རྒྱགས་པ། མར་མེ་རབ་ཏུ་གསལ་པ། ཡིད་རབ་ཏུ་དང་པ།
རབ་ཀ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་གཞིས་ཅེས་ཁུལ་གཉིང་སྤྱིས་རྩོད་གི་སྟོ་རྒྱད་ཏུ་ཡོད་ཅིང་

དེའི་མཐོ་ཚད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྲི་༤༩'༥ཡོད།
རབ་སྒྲེ། རང་རང་གི་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་འགྲོ་བ་དང་སྒྲེ་གནས་ལ་སོགས་པ་ནམ་
པ་ཐ་དད་དུ་འབྱུང་བ་དང་འགྲོ་བའི་མཚོག་ཏུ་སྤྱིད་པའི་ཅེ་མོར་འབྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས་
རབ་ཏུ་སྒྲེ་བ་སྒྲེ། བདེན་བཞིའི་ནམ་པ་བཙུ་བྱག་གི་ནང་གསེས་ཤིག
རབ་སྒྲེས། [མངོན]བྱད་མེད་མཛེས་མ།
རབ་སྒྲེན། [མངོན]དོམ།
རབ་དཀར། ཉ་ཅང་དཀར་པོ། ཁ་བཏགས་རབ་དཀར། རབ་དཀར་ལྷ་རྩས།
རབ་དཀར་སྤྱིང་། [མངོན]དོམ།
རབ་བཀམ། གངས་ཀྱི་གནས་བྱུག་ཅུའི་ནང་གི་གཅིག
རབ་བཀམ་ཆེན་པོ། གངས་ཀྱི་གནས་བྱུག་ཅུའི་ནང་གི་གཅིག
རབ་ཁ། ཅུའི་རབ་ཁ་དང་དོན་གཅིག
རབ་བྱུང་དགོན། འདི་ལ་རག་ལས་ཆབ་ཞེས་གྲིས་པ་མང་། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་སྒྲེ་ལ་སྒྲེ་
མོ་༡༥༤ལོར་གྲིང་གི་བྱུང་ཐོབ་མ་ཉི་རིན་གྲིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྣམས་ཡིན། དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རབ་རྒྱག་ ཅུ་པོ་བཀམ་ནས་ཐོལ་བ། ང་ཆོ་རབ་རྒྱབ་ནས་ཐོན་ན་མགྲོགས་པ་སྤེལ་ས་ཐུབ།
རབ་རྒྱན། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱུག་པའི་མིང་།
རབ་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱུག་པའི་མིང་།
རབ་རྒྱལ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཁྱེད་པོ་ཆེ་མ་བསྐྱན་པ་སྤྱིང་བྱུང་ཅེས་པས་བཏབ། དུས་ནམ་ཙམ་
ཡིན་མ་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རབ་རྒྱས། རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་སྒྲེ། མིའི་མིང་ལའང་།
རབ་རྒྱས་གྲིང་། འགྲོ་མགྲོན་སངས་རྒྱས་དཔོན་གྲིས་བྱུག་བཏབ། ཐོག་མར་བཀའ་གདམས་པ་
ལས་རྩེས་སུ་དགོ་ཡུགས་པར་བསྐྱུར། དགོན་དེའི་ལྷག་ཏུ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཙན་སྐྱམ་པོའི་

འཁྲུངས་ཁང་གི་ཤུལ་ལ་དར་ཆེན་དང་ཁྲ་མགོ་ཚུ་མིག་བཅས་ཡོད། ལྷ་སའི་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་
རྩེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་རྒྱས་དགོན། ① དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། ལྷ་ས་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྩེད་ཁོངས་དུ་ཡོད།

རབ་རྒྱས་དགོན། ② ཐོག་མར་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༣་ལོར་ཀ་ཚོག་བྱས་ས་བ་
འབྲུག་གིས་སློབ་མ་འབྲུ་ཆ་སྒྲུང་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་སྒྲུང་སྤྱི་
ལོ་༡༤༤༡་ལོར་སྤྱིང་སྤྱེས་དང་། ཨ་སངས་གཉིས་གྱིས་ཡོན་བདག་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་རྩོད་གཏེར་
ཆེན་གྱིས་དགོན་ས་ཀླེ་ཐང་དུ་སྤྱོས། འདུ་ཁང་སོགས་གསར་བཞེངས་གནང་། ལྷ་ས་མཐའ་
རྩེད་མ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོད་ཁུལ་ཉལ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་རྒྱས་དགོན། ③ མིང་གཞན་དུ་ཤ་སྟེ་རབ་རྒྱས་དགོན་པ་ཟེར། བཀ་བྱའི་དུས་འགོར་ཐ་མ་ཞིག་
ཏུས་ལྷག་བཏབ། ལྱིས་སུ་འགོ་གཙོ་རབ་རྒྱས་གྱིས་རྒྱས་བྱས། ལྷ་ས་མཐའ་དགེ་ལྷགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སུ་ཁྱུ་ཞིང་ཆེན་དཔའ་རིས་རྩེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་དགལ། ① ཏ་ཅང་མགུ་བ། ②[མངོན] ༡ གཟའ་ལྷག་བ། ༢ བུ་རོག་ ༣ ཇི་ཟའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
༤ རབ་ཏུ་དགའ་བའི་སའི་བསྐྱས་མིང་།

རབ་དགའ་བྱེད། [མངོན]འདོད་ལྷ།

རབ་དགོད། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག

རབ་བསྐྱོས་སྤྱེས། [མངོན]གངས།

རབ་བརྒྱབ་པ། ཚུའི་ནང་གོམ་པ་སྤོས་ཏེ་པར་ཕྱོགས་སུ་བརྒྱལ་བ་སྟེ། བྲུང་མ་ཐམ་བའམ་རྒྱལ་
སོགས་གྱིས་མ་ཡིན་པ།

རབ་སྤྲ་གསལ། [མངོན]ནམ་ལངས་པ།

རབ་བཅོམ་གལ་ཆིག་ གལ་ཆིག་གི་རྒྱན་བཞེ་བ། ཆིག་སྤྱོད་གང་ལ་དོན་རྟོགས་དཀའ་བའི་སྤྲ་
གསལ་རྒྱང་བ་འབའ་ཞིག་པ་སྤྱོད་བའི་ཆིག་གི་ཐོང་བས། བརྩོད་དོན་དེ་བཅོམ་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་
པ་ནི་རབ་བཅོམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

རབ་ཆགས། [མངོན]ཞོལ་མིང་།

རབ་ཆད་རྒྱུད་པ། མངོ་ལོ་དང་། སྤལ་པོའི་མཆན་མའི་རྒྱས་པའི་གཤམ་མིང་སྟེ། འབེ་ལོ་རྩ་ཆོ་དབང་
ཀུན་བྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བྱའི་སྐོར་ཉེར་མཁོ་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱས་པ་ལས། རབ་ཆད་རྒྱུད་
པ་ནི། མངོ་ལོ་དང་། སྤལ་པོའི་མཆན་མའི་རྒྱས་པའི་གཤམ་མིང་ཞིག་གོ་དེ་ལ་ཅིའི་བྱིར་རབ་ཆད་
རྒྱུད་པ་ཞེས་བཏགས་སྟུང་ན། མངོ་ལོ་དང་། སྤལ་པོས་འབྲིག་པ་སྟོང་ཀྱང་རྒྱུད་སྟེལ་པའི་བྱས་
པ་མི་འབྱུང་ཞིང་རབ་ཆད་ཡིན་པའི་བྱིར་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་གྲགས་པར་འདོད་དོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རབ་ཆད་མི་གསུམ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། བྱ་གཅིག་སྟེ་ཉེ་མེས་དེ་ནས་རིགས་བརྒྱད་
མེད་པའི་ཐ་མ་ལ་རབ་ཆད་དཀར་པོ་ཟེར། བྱ་མོ་གཅིག་ལས་རིགས་བརྒྱད་མེད་པ་ལ་རབ་
ཆད་ཁྲ་པོ་ཟེར། རིགས་བརྒྱད་ཅུ་བ་ནས་མེད་བཟའ་ཆང་ལ་རབ་ཆད་ནག་པོ་ཟེར།

རབ་མཆོག་ སྤལ་དུ་བྱུང་བ། མདུན་ལས་རབ་མཆོག་ ཐབས་རྩས་རབ་མཆོག་ འབྲས་བྱ་རབ་
མཆོག་ཐོབ་པ།

རབ་མཆོག་ས། རི་རབ་ལྟན་པོའི་འབྲས་སྟེགས།

རབ་མཆོད་ལྗན། [མངོན]ལྗན།

རབ་འཛུམས་བདག་པོ། [མངོན]ལྗ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

རབ་འཛུམས་མ། [མངོན]ལྗའི་བྱ་མོ།

རབ་ཉི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མིང་།

རབ་ཏུ། རྒྱ་ཆོག་གི་འགོར་སྤར་ན་ཆད་ཆེ་བ་དང་ཐབ་པའི་དོན་ཉེ། རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་ཁར་
བཟང་། རབ་ཏུ་མཐོ་བའི་རི་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཆོག་བསྐྱས་ན་རབ་ཅེས་འབྲི་ཆོག་ཉེ། རབ་
མཛེས། རབ་མཐོ། རབ་དམར་ཞེས་པ།

རབ་ཏུ་འབྲུག་ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག་

རབ་ཏུ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་བཞི། བྱད་པར་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་བྱད་པར་ཅན་རབ་ཏུ་གྲགས་
པ་མ་ཡིན་པ། གཉིས་ཀ་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་པ། དེ་མིན་གྲགས་པས་བསལ་བ་བཅས་སོ།

རབ་ཏུ་དགའ་བའི་ས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབའི་ས་བཅུའི་དང་པོ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དབའ་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་མ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བས་རང་དོན་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་ལ་ཉེ་བ་དང་། གཞན་དོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་རྒྱབ་ས་པོ་ཆེ་འབྲུབ་པར་མཐོང་ནས་
རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱའོ།

རབ་ཏུ་འགྲུལ། ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག

རབ་ཏུ་ཆེས་ཆེས། ① འོད་ཆེན་པོ་འཆར་སྤངས། ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་ཆེས་ཆེས་འཆར་བ། ②

ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག

རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ། འདི་འདྲིལ་སྐྱེས་བྱུང་བའམ་དཀའ་ངལ་བྱུང་བའི་ཞེ་ས།

རབ་ཏུ་ཕྱིག་ས་གཡོ་སྤངས་ཤིག

རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། སོ་སོའི་བྱང་པར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ཡིན་མིན་བདེན་རྩུན་རབ་
ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ།

རབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་མ། མཆོན་གྱིས་རྣམ་ནས་ཤུགས་ལྷུང་དུ་བྱུལ་བྱུལ་འཛར་བའི་མ།

རབ་ཏུ་བྱུང་ན། ཡག་ཤོས་བྱུང་ནའམ་ལྟ་རབ་བྱུང་ན།

རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ① བྱ་བ་སྤྱིའི་མིང་། ② ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་སྤྱིན་པ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་བན་ཡོན་ལ། རང་དོན་མ་འདྲིས་པར་འཐོབ་པ། གཞན་གྱིས་མཆོད་བསྟོད་བྱ་བ།
མྱུང་འདས་འབྲུབ་པ། བདེ་བ་སྐྱེད་འཐོབ་པ། དམ་པས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཟེད།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གཞི། རབ་བྱུང་གི་གཞིའོ།

རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལས་སུ་བྱ་བ་གཉིས། རྒྱུག་པ་ཐོས་བསམ་དང་། རྒྱུང་བ་བསམ་གཏན་ནོ།

རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ① ལེའུའི་མིང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བར་མ། ② སློབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གི་ལེའུའི་མིང་།

རབ་ཏུ་འབར་བའི་དཔྱལ་བ། ཆ་དཔྱལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་རབ་ཏུ་ཆ་བའོ།

རབ་ཏུ་འབྱིན་པ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་འདྲ།

རབ་ཏུ་འབྲམས་ཁྲས་པའི་མཆོན་གྱི་མེ་ཉོག་སྤར་པོད་དུ་སེ་འབྲས་དགོན་གསུམ་མ་བྱུང་གོང་དུ་

སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་རིག་པ་ལ་སྒྲོབ་སྒྲོང་བྱེད་པའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་
གསང་ཕྱུ། རྩ་བ་སྟོང་། ཆོས་གྲུང་ཐང་། དགའ་གདོང་། སྒྲོར་མོ་ལུང་། ཟུལ་ཕུ་བཙས་དབུས་
གཙང་གདན་ས་ཆེན་པོ་དུག་ཟེར་ཞིང་། དེ་དག་ཏུ་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉིར་གྱི་ཚུ་ཆད་མཐོ་
དམན་ལ་གཞིགས་པའི་མིང་བཏགས་ཀྱི་ཡིག་ཆད་གཏོང་བའི་ལམ་ལུགས་མེད་ཅིང་། རབ་
འབྲམས་པ་སངས་རྒྱལ་འཕེལ་གྱིས་གཞུང་ཆེན་པོ་ལྷ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོབ་གཉིར་ཐོན་རིས་
བཞེན་གོང་གསལ་གྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དུག་ལ་བྱ་སྒྲོར་གནང་སྟེ་རབ་འབྲམས་པའི་མིང་
བཏགས་ལེན་པའི་སྒོལ་བཙུགས། དེའི་ནང་ནས་གནས་ཆད་མཐོ་དམན་གྱི་དབང་གིས་རིམ་
བ་གསུམ་དུ་བྱེ་ཡོད་དོ།

རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་པ། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ།

རབ་ཏུ་ཆ་བ། ① ཆ་བའི་སྒྲོང་ཆོར་ཕིན་ཏུ་ཆེ་བ། ② ཆ་དཔུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཕིག་སྟེ།
གསལ་ཕིང་ཅེ་གསུམ་མེ་འབར་བས་དཔུལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མཐིལ་དང་འོག་སྒྲོན་ས་
འཕེགས་པའི་སྒྲུག་བསྐལ་ཏེ་ཆ་དཔུལ་བདུན་པའི་མིང་།

རབ་ཏུ་གཡོ། ས་གཡོ་སྒྲངས་ཕིག

རབ་ཏུ་འུར་འུར། ① སྒྲ་ཕིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དོན་ཅུམ། སྒྲོ་བུར་ཉིད་དུ་ས་གཡོ་རི་གཡོ་བྱེད་ཅིང་སྒྲ་རབ་
ཏུ་འུར་འུར་སྒྲོག་པ། ② ས་གཡོ་ཚུལ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

རབ་རྟོག་གི་རྒྱན། དོན་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཕིག་སྟེ། སེམས་ལྡན་ནམ། སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་
གནས་ལུགས་རང་བཞིན་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ཉིད་དགོས་དབང་གི་འདོད་པས་རྣམ་པ་གཞན་
ཞིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བཛོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། ནང་གསེས་རྣམ་གངས་གསུམ་ནི། སེམས་
ལྡན་རབ་རྟོག་སེམས་མེད་རབ་རྟོགས། ཉིང་འཛིན་རབ་རྟོག་བཙས་སོ།

རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་གསུམ། དོན་རྒྱན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྷའི་ནང་གསེས་བཙུ་གཉིས་པ་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་ནི་
སེམས་ལྡན་ནམ་སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རང་བཞིན་རི་ལྟར་གནས་པ་དེ་ཉིད་
དགོས་དབང་གི་འདོད་པས་རྣམ་པ་གཞན་ཞིག་ཏུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་བཛོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ་
དེའི་ནང་གསེས་རྣམ་གངས་གསུམ་ནི། སེམས་ལྡན་རབ་རྟོག་དང་། སེམས་མེད་རབ་རྟོག་ཉིང་།

དེ་འཛིན་གྱི་རབ་ཏྟལ་བཅས་སོ།།

རང་རྟོག་རྒྱ་བདུན། རང་རྟོག་གི་རྒྱ་ལས་འཕྲོས་པའི་རང་རྟོག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བདུན་ཡོད་དེ།
 ལྷན། ༡ རྟོག་ལ། ༢ དེས། ༣ དང། ༤ མིན་ནས། ༥ ཅིས་མ་ཡིན། ༦ ཇི་ལྟར་མིན་ཞེས་པ་
 བསམ་སྟོན་དཔལ་མཁན་ནམ་རྒྱུ་པ་ལོ་རང་གིས་པས་པ་པའི་རྒྱ་ལ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཆ་
 ལས་པཞིན་རྒྱ་དང་མཚུངས་པོ།

རལ་སྟོན་ཆོར་སྒྲུང་། ཁམས་ཀྱི་ས་ཆ་ཞིག་སྟེ། དལ་མི་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་
 རིགས་རང་སྟོན་སྐལ་དར་ཅེ་མདོ་དང་། དབྱུང་ཞིང་། ལུ་མི་རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་ས་མིང་ཉིད་ལ།
 རལ་སྟོན་ལ། [མདོན]བདུད།

རབ་བཏགས། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་། མེད་ལ་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ལྟ་བུ།

རབ་བཏགས་ཀྱི་རྒྱུ། རབ་ཏྱི་གི་རྒྱུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

རབ་བྱགས་ཀྱི་རྒྱ་གཞུང་། སེམས་ལྡན་རབ་བྱགས་ཀྱི་རྒྱ། སེམས་མེད་རབ་བྱགས་ཀྱི་
རྒྱ། བཞིན་སྐྱོ་ཅན་གྱི་རབ་བྱགས་ཀྱི་རྒྱ་རོ།

རབ་བཏགས་གཤམ་ཆིག་གཤམ་ཆིག་གི་རྒྱན་བརྒྱད་པ། གང་དུ་བཟོད་དོན་དངོས་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་དེ་
དང་རྣམ་པ་མཚུངས་པའི་དོན་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ར་རྟེན་ཅིང་སྤང་བར་བྱེད་པའི་ཆིག་གི་བཟོད་
དོན་སྤྲུལ་པ་དེ་ནི་རབ་བཏགས་གཤམ་ཆིག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན།

རབ་བཏགས་དཔེ། དཔེའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ལྟེ། དཔེ་སེམས་མེད་ལ་སེམས་ལྟན་དང་འདྲ་
 བའི་ཀུན་སྟོང་གི་བསམ་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྟོང་བཏགས་ཀྱི་སྟོན་མཚུངས་དཔེ་གཞན་
 འདིན་པའི་རྒྱན་ཞིག།

རབ་བརྟན། རབ་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་མིའི་མིང་།

རབ་བརྟན་དགོན། ① འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོལ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་བརྒྱུད་དགོན། ② དགོན་པ་འདི་དེར་དུས་བསྐྱར་གསལ་བྱུང་མེད་པར་ཐད། འདེབས་མཁན་དང་
བཞུགས་པ་མ་གསལ། ལུས་མཐའ་བཀའ་བསྐྱེད་པ་ཡིན། མོད་རང་ལྟོར་ལྟོར་སྟོལ་སྟལ་

ཐངས་ཅི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་ཐེམ། [མངོན]འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ།

རབ་མཛོད་གོ་ན། དགོན་པ་འདི་བཟའ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། བྱའ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཔལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་དང་། [མངོན]ཆང་།

རབ་དང་བྱེད། [མངོན] ① བཟའ་བྱ་སྤྱི། ② ལྷ་དབང་ལྷག

རབ་དང་རིམ་པ། རྣམ་གངས་མི་གཅིག་པ་ལན་མང་པོར་བྱུང་བ་སྟེ་དཔེར་ན། དགེ་གན་རབ་དང་
རིམ་པ་བསྟེན་ཞེས་ལྟ་བུ།

རབ་དྲངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། ༡ ལྷོ་ཕྱོགས་པས་འདོད་པའི་རབ་དྲངས་ནི། བཛོད་བྱའི་དོན་དང་། རྫོང་
བྱེད་སྤྱ་གཉིས་ཀ་ཀུན་ཁྲུབ་ཡོངས་གྲགས་སུ་གྱུར་བ་ལྷོག་པ་ཅམ་གྱིས་དོན་གོ་བྱས་པ་དཔེར་
ན། རབ་ཏུ་དྲངས་པའི་ཚུ་ལ་བསྟུས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཅ་བའི་ཆིག་ཀྱང་ཐོག་མ་གཉིས་ཀྱི་
དོན་ཡིན་ནོ། ༢ གཉིས་པ་ཤར་པས་འདོད་པའི་རབ་དྲངས་ནི། བཛོད་བྱའི་དོན་ཡོངས་གྲགས་
ཤིག་དགོས་པ་སྤྱི་བ་དང་འབྲེལ་ཡང་། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་དེ་ཡོངས་གྲགས་མིན་ཡང་རེས་ཆིག་ཏུ་
དེ་ལྟར་འབྲེལ་ཆིག་པའི་ཕྱིར་ན་འགལ་བ་ཡང་མེད་པ། མིང་ཆིག་དེ་དག་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་
ཆིག་མ་ཡིན་པས་ན་དེ་ཞིག་མགོ་མོངས་པའི་བཟླ་ལ་བརྟེན་ནས་བཛོད་དོན་སྤྱི་བ་ཞིབ་ཏུ་
དབྱེད་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་རབ་ཏུ་མི་གསལ་བ་ཡང་འདོད་དོ། ཡང་གི་སྤྱིས་སྤྱི་མ་སྟོ་པའི་
ལུགས་ཀྱི་རབ་དྲངས་དེ་ཡང་མི་འདོད་པ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་ཏོ།

རབ་བྲག [མངོན]རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མིང་།

རབ་བྱབ། [མངོན]འཛིག་པའི་བསྐྱལ་བ།

རབ་གནས། རྟེན་གསུམ་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མངོན་པར་དབང་བསྐྱར་བའམ་བརྟན་
པོར་གནས་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་དཔེ་མེད་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་ལུང་མེད་ཀྱི་རབ་གནས།

རབ་གཞོན། ལྷ་མིན་ཀྱི་གྲོང་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་གཙོ་བོའི་མིང་།

རབ་སྟེལ་ཀྱི་རྒྱུ། ཐ་དད་པའི་རྒྱན་གཉིས་སམ་མང་པོ་རྣམས་བསྟེས་པ་སྐྱོར་བ་གཅིག་ལ་གནས་

པ་ནི་རབ་སྐྱེལ་ལམ་སྐྱེལ་མའི་རྒྱན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་ནམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འབྲེལ་བར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཅན་ཏེ་དག་རྣམས་ལྟོས་པ་ཅན་དང་། དེ་ལྟར་འབྲེལ་བ་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་ཆར་སོ་སོས་དོན་རེ་རེ་སྟོན་པ་པན་ཚུན་མི་སྟོས་པས་ཐམས་ཅད་སྟོབས་མཚུངས་སུ་བྱས་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། སྤྱིར་བཏང་སྐྱེལ་མའི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་མཚོན་པར་བྱའོ། སྟོན་གྱི་སྟན་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་རྙིང་བ་ཐམས་ཅད་འདྲིའི་དཔེར་བརྗོད་འབྲི་སྟོལ་ཡོད་འདུག་ཟུང་། ཁོ་བོ་ནི་དོན་རྒྱན་སོ་སྟོན་ལས་རྒྱན་བྱི་མ་གཉིས་ནི། མཐུག་དོན་བསྟུ་བའི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལས། དོན་དངོས་མིན་ཞིང་། དོན་རྒྱན་མཚན་ཉིད་པ་དངོས་ནི་དོན་རྒྱན་སོ་གསུམ་པ་གིས་བརྗོད་ཀྱི་རྒྱན་གྱིས་རྫོགས་པར་འདོད་པས་ན། སྟན་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་སྐབས་སུ་འདིར་རབ་སྐྱེལ་དང་། དགོངས་པ་ཅན་གཉིས་ལ་དཔེར་བརྗོད་བྱུང་བ་དགོས་དོན་མེད།

རབ་སྐྱེལ་གྱི་རྒྱན་གཉིས། དོན་རྒྱན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔའི་ནང་གསེས་སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་པ་རབ་སྐྱེལ་གྱི་རྒྱན་ནི། ཆེན་སྒྲོར་གཅིག་ལ་དཔེ་རྒྱན་དང་གཟུགས་རྒྱན། འགོག་རྒྱན་སོགས་རྒྱན་གསུམ་ལས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཉམ་དུ་བསྐྱེལ་བའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་རྣམས་གངས་པ་གཉིས་ནི། གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟོས་ཀྱི་རབ་སྐྱེལ་དང་སྟོབས་མཚུངས་ཀྱི་རབ་སྐྱེལ་ལོ།

རབ་སྐྱེལ་གྱིས། བལ་སོགས་ཀྱི་སྟོལ་མ་རབ་ཏུ་སྒྲ་བ་ལས་བཞོས་པའི་གོས་སྒྲ་མོ་ལ་ཟེར་ཞེས་དཔལ་སྐྱངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

རབ་འཕེལ། རབ་ཏུ་འཕེལ་བ་ཞེས་པ་མང་པོར་འཕེལ་བའི་དོན་ཡིན།

རབ་འབྱུལ། འབྱུལ་དགའ་སྟེ་འདོད་ལྡ་རིས་དུག་གི་ནང་ཚན་ཞིག

རབ་འཕྱོ། [མཛོན]མེ་སྟག་མེ་མའི་ཟེགས་མ།

རབ་བེ་རིབ་བེ། ① གསལ་ལ་མི་གསལ་བའི་རྒྱལ། ཡིག་གཟུགས་རབ་བེ་རིབ་བེ་ཞིག་ལས་མཐོང་མི་བྱུང་། ② སེམས་རྒྱུད་མི་བྱང་བའམ་ཁྲམ་པའི་སྒྱུད་པ། མི་དེ་རབ་བེ་རིབ་བེ་ཆ་པོ་རེད།

རབ་མེ་དགའ་བ། [རྙིང]རྒྱགས་སེ་ཡོད་པ།

རབ་ཤེ་རིབ་ཤེ། རབ་རིབ་དང་དོན་འདྲ།

རབ་ཤེ་རོབ་ཤེ། རགས་པའམ་སྤྱོད་གས་ཅམ་པའི་རྣམ་པ། བརྟག་དབྱང་རབ་ཤེ་རོབ་ཤེ་མིན་པར་ཞིབ་
ཆགས་བྱས་པ། ཆིག་དོན་རབ་ཤེ་རོབ་ཤེ་ཞིག་ཤེས་པ།

རབ་བྱུང་། ① མེ་ཡོས། ② ལོ་ཟླ་ན་རྩལ་ལྷོ་རྩལ་གཅིག་གི་མིང་སྟེ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་དང་པོ་འགོ་
ཚུགས་མཆོམས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༠༢་ཡིན་པ་དང་། གྱི་རྩོ་ལོ་རྩ་བ་རྩ་བའི་ལོ་དེ་ཟེར་གྱིས་ཅིས་སྟོལ་
བཏོད་པ། ③ ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་སྟེ་དགེ་ཚུལ་སྟོང་གི་སྟོམ་བ་རྒྱངས་པའི་
ཟུམ་དང་བཅུན་མ།

རབ་བྱུང་མཁན་པོ། རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་བ་འདོག་མཁན་གྱི་མཁན་པོ།

རབ་བྱུང་གི་གོས་ཆོན་བརྒྱད། དེ་ཡང་རབ་བྱུང་ལ་མེད་མི་རུང་པའི་ཆོན་བརྒྱད་དེ། ༡ ཡི་ཁྱི་དམར་
མེད། ༢ མཐིང་ཞུག་སྟོན་ནག་ལོད་ཅན། ༣ རྩུ་སྤྱེགས་ཆོས་དམར་སྟུག་ ༤ མཆོལ་དམར་ཆེན།
༥ གུང་གུམ་མེར་སྟུག་ ༦ བཅོད་གཅོང་ཆོས། ༧ སྤྲན་ཤིང་དམར་ནག་ ༨ ལེ་བཟན་ཅི་དམར་
མེར་ལོད་ཅན་བཅས་སོ།།

རབ་བྱུང་གི་སྟོམ་ཐུན་ལྷ། དགེ་སྟོང་པ་མ་དང་། དགེ་སྟོང་མ། དགེ་ཚུལ་པ་མ་བཅས་ལྟེ་ལོ།

རབ་བྱུང་གི་བར་ཆད་ཁྱི་བ་བཞི། མ་ནིང་ལ་སོགས་སྟོམ་པ་མི་སྤྱེ་བའི་བར་ཆད། རྩལ་པོས་མ་གནད་
བ་ལོགས་སུ་གནས་པའི་བར་ཆད། བུ་རོག་སྟོང་མི་བྱས་པ་ལ་སོགས་ཁྱུང་པར་དུ་འགྲོ་བའི་བར་
ཆད། སྤྱ་མེར་ལ་སོགས་མཛེས་པའི་བར་ཆད་དོ།། རབ་བྱུང་གི་བར་ཆད་བཞི་ཡང་ཟེར།

རབ་བྱུང་གི་གཞི། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་གཞི་སྟེ། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། དགེ་ཚུལ་
སྟོང་གི་སྟོམ་པ་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་གཞི་སྟོན་ཆོག་དང་ད་ཆོག་གི་སྟོམ་པ་ནོད་པའི་
རིམ་པའོ།།

རབ་བྱུང་གི་བསྐབ་བྱ་གཞི་ལྷ། བསྐབ་པ་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་གཞི། བདེ་བར་གནས་པ་ཤུཅན་གྱི་
གཞི། ཆོ་ག་ཁྱུང་འབྲེལ་ལས་ཀྱི་གཞི། ཅེས་པ་དག་བྱེད་བྱིར་བཅོས་ཀྱི་གཞི། མཐའ་གཉིས་
སྤངས་པ་གནས་མལ་གྱི་གཞི་ལོ།།

རབ་བྱུང་གཅིག་ རབ་བྱུང་སྟོར་གཅིག་གི་མིང་སྟེ། ༡ རབ་བྱུང་མེ་མོ་ཡོས། ༢ རྣམ་འབྱུང་ས་པོ་

འབྲུག་ ༣༥༧༧པོ་ས་མོ་སྤྲུལ། ༤ རབ་སྤྱོད་ས་ལྷགས་པོ་རྟ། ༥ རྟེས་བདག་—ལྷགས་པོ་
 ལྷག་ ༦ ཨ་རྒྱུ་རྩ་མོ་སྤྲུལ། ༧ དཔལ་གདོང་—ཆུ་མོ་བྲ། ༨ དེས་པོ་ཤིང་པོ་ཁྱི། ༩ བ་
 ཆོད་ལྷན་ཤིང་པོ་པག་ ༡༠ འཛིན་ཤེད་མེ་པོ་བྲ། ༡༡ དབང་ལྷག་མེ་པོ་སྤྲུལ། ༡༢ འབྲུ་
 མང་པོ་ས་པོ་སྤྲུག་ ༡༣ རྟེས་ལྷན་ས་པོ་ཡོས། ༡༤ རྣམ་གཞོན་—ལྷགས་པོ་འབྲུག་ ༡༥ རྩ་
 མཆོག་—ལྷགས་པོ་སྤྲུལ། ༡༦ རྩ་ཆོགས་ཆུ་པོ་རྟ། ༡༧ ཉི་མ་ཆུ་པོ་ལྷག་ ༡༨ ཉི་མོ་ལ་
 ཤེད་ཤིང་པོ་སྤྲུལ། ༡༩ ས་སྤྱོད་ཤིང་པོ་བྲ། ༢༠ མེ་ཟད་མེ་པོ་ཁྱི། ༢༡ མཆས་ཅད་
 འདུལ་མེ་པོ་པག་ ༢༢ ཀུན་འཛིན་ས་པོ་བྲ། ༢༣ འགལ་བ་ས་པོ་སྤྲུལ། ༢༤ རྣམ་
 འབྲུང་—ལྷགས་པོ་སྤྲུག་ ༢༥ བོང་བྲ་—ལྷགས་པོ་ཡོས། ༢༦ དགའ་བ་ཆུ་པོ་འབྲུག་ ༢༧ རྣམ་
 རྩལ་ཆུ་པོ་སྤྲུལ། ༢༨ རྩལ་བ་ཤིང་པོ་རྟ། ༢༩ རྟེས་ཤེད་ཤིང་པོ་ལྷག་ ༣༠ གདོང་
 རན་མེ་པོ་སྤྲུལ། ༣༡ གཤེར་འབྲུང་མེ་པོ་བྲ། ༣༢ རྣམ་འབྲུང་ས་པོ་ཁྱི། ༣༣ རྩུང་
 ཤེད་ས་པོ་པག་ ༣༤ ཀུན་ལྷན་—ལྷགས་པོ་བྲ། ༣༥ འཕར་བ་—ལྷགས་པོ་སྤྲུལ། ༣༦ དག་
 ཤེད་ཆུ་པོ་སྤྲུག་ ༣༧ མཛེས་ཤེད་ཆུ་པོ་ཡོས། ༣༨ ཁོ་པོ་ཤིང་པོ་འབྲུག་ ༣༩ རྩ་ཆོགས་
 དཔྱིག་ཤིང་པོ་སྤྲུལ། ༤༠ ཟེལ་གཞོན་མེ་པོ་རྟ། ༤༡ སྤུ་མེ་པོ་ལྷག་ ༤༢ ལུང་བྲ་
 ཅན་ས་པོ་སྤྲུལ། ༤༣ ཞེ་བ་ས་པོ་བྲ། ༤༤ ལུན་མོང་—ལྷགས་པོ་ཁྱི། ༤༥ འགལ་
 ཤེད་—ལྷགས་པོ་པག་ ༤༦ ཡོངས་འཛིན་ཆུ་པོ་བྲ། ༤༧ བག་མེད་ཆུ་པོ་སྤྲུལ། ༤༨ ཀུན་
 དགའ་ཤིང་པོ་སྤྲུག་ ༤༩ མིན་བྲ་ཤིང་པོ་ཡོས། ༥༠ མེ་མེ་པོ་འབྲུག་ ༥༡ དམར་མེར་
 ཅན་མེ་པོ་སྤྲུལ། ༥༢ ལུས་ཀྱི་པོ་ཉ་ས་པོ་རྟ། ༥༣ དོན་གྲུབ་ས་པོ་ལྷག་ ༥༤ བག་
 པོ་—ལྷགས་པོ་སྤྲུལ། ༥༥ རྩོན་རན་—ལྷགས་པོ་བྲ། ༥༦ ར་ཆེན་ཆུ་པོ་ཁྱི། ༥༧ ཁྲག་
 རྩུག་ཆུ་པོ་པག་ ༥༨ མི་དམར་ཤིང་པོ་བྲ། ༥༩ ཁོ་པོ་ཤིང་པོ་སྤྲུལ། ༦༠ ཟད་བ་མེ་པོ་
 ལྷག་ བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་དང་པོ་འགོ་རྩྱགས་མཆོམས་ནི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༩༧པོ་ཡིན་པ་དང་།
 ཀྱི་རྩི་ལོ་རྩ་བ་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་རྩིས་སྤོལ་བཏོད་པ་ལོ།

རབ་བྱུང་གཉིས། དག་ཆུལ། དག་སྤོང་རོ།

རབ་བྱུང་འདི་གནས་བྱའི་ཆོས་འཁོ། གོས། ཟས། གནས་མཁལ། སྤྲོམ་མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བར་སྤོང་ག།

མཆོད་དང་། བཤེན་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ། ཁྱི་བྱང་ཆུབ་ཆོས་འཕེལ་སོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
བཅུ་པ་གཉིད་ཀྱི་མཛུགས་མཛད་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་ལོ་སྤུས་ཅུ་པར་བཤེན་ཆོ་
བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་བྱང་དུ་དགེ་སློང་གི་སྟོན་པ་བཞེས། སོག་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་རྗེས་ཁྱ་
རེ་དགོན་པའི་མཁན་ཁྱིམ་པེ་བས། གོང་མས་ཁྱ་རེ་མཁན་པོ་ཞོ་མོན་ཉན་ཞེས་མཆོན་སྟན་སྟེ།
དགྲུང་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་གྲུ་གཉིས་སུ་པེ་བས་སྐབས་ཀྱང་ལོགས་བཤེན་ཕྱག་ཅོན་གནང་། བཀའ་
ཅོན་ལ་མཆོན་ན། བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་རྒྱལ་ཁབ་ཅེ་རྗེས་བཟང་དཔལ་འབྱོར་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་
རྣམ་ཐར་དང་། བསྟན་བཅོས་མཛོན་ཉོགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་འབྱོར་རྣམ་གཞག་ ཁྱ་མ་
རྣམས་ཀྱི་ཞལ་བཞེས་མན་དག་བདུད་ཅི། ཡིད་ཉིད་སྟོང་འབྲེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ ཆོས་སྟོང་
དེགས་སྤུམ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏོར་སྤྱོད་བྱེད་ཚུལ། སྟོང་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་གསལ་བྱེད་
ལོ་རྒྱུས་གསལ་བྱེད་། སྟན་དག་མེ་ལོང་གི་ཟེན་བྱིས་ཐོགས་ལ་འདེབས་སོགས་མང་དུ་མཛད།
སྤྱི་གཤེགས་པའི་ལོ་དུས་མ་རྟེན།

རབ་འབྲུམས་མཆོམས་སྟོར་གྱི་འཛིག་རྟེན། སྤྱིར་བཞི་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་པ་བརྒྱ་
སྟེ་དུང་ཕྱུར་བཅུ་ལ་རབ་འབྲུམས་མཆོམས་སྟོར་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཟེར།

རབ་འབྱོར་སྤྱུག་ཀྱི་ཤྱ་ཕུབ་པའི་ཉན་ཐོས་ཉི་འཁོར་བཅུད་གས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ།
རབ་འབྱོར་དགོན། སི་ཏུ་བརྒྱ་ཉིད་བྱེད་དང་། འཛི་སྐར་རྩོད་ཀྱི་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ཀཱ་
པས་བཏབ། བལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་དཀྱིལ་ཅན་དུ་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་ཀཱ་
བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུངས་ཆེན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་འབྱོར་ཐག་སྟེན། མཆོག་དམན་བར་གསུམ།

རབ་མེད། རྒྱའི་འགྲོ་ལམ་མམ་འཇུག་དོགས་མེད་པ།

རབ་སྟོན། ① ཆང་ངམ་དགའ་བདེས་ཡིད་གཡོས་བཤམ་གྱིན་ཏུ་བཟི་བ། དགའ་སྟོའི་བར་ནས་རབ་སྟོན་པ།

རབ་སྟོན་མ། [མཛོན་]བྱུང་མེད་མཛེས་མ།

རབ་ཆེས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མིང་།

རབ་འཛིག་ [མཛོན་]གཅིན།

རབ་འོག་རབ་ཀྱི་འོག་མ་སྟེ་འབྲིང་བ།

རབ་ཡས། གངས་གནས་བྱུག་ཅུའི་ཅི་སྟངས་གཞན་ཞིག་ནང་ཡོད་པའི་གངས་ཀའི་མིང་ཞིག་

རབ་ཡིད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མིང་།

རབ་གཡོ། [མངོན]མ་བྱ།

རབ་རིག་ ① མིག་ནད་ལིང་ཏྲོག་རབ་རིབ་སྟོན་པོ། རབ་རིབ་མིག་གིས་སྒྲ་ཤད་མཐོང་བ་ལྟར།

② རབ་བེ་རིབ་བེའི་བསྐྱས་ཆིག་དབྱིན་སྐད་དུblurཟེད།

རབ་རིབ་བྱག་འབྲས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུbhur effevtsཟེད།

རབ་རིབ་ཅན་ནི། མིག་ལ་སྒྲ་བྱིབ་ཀྱི་ནད་པོག་སྟེ་མཐོང་བྱ་དེ་གསལ་པོར་མི་མཐོང་བར་རབ་བེ་

རིབ་བེ་ཙམ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་

རབ་རིབ་འཛོམས། [མངོན]ཉི་མ།

རབ་རིབ་གཏན་ཆིགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུfuzzy logicཟེད།

རབ་རིབ་བ། ① ཐུན་བ། གཟུགས་དབྱིབས་རབ་རིབ། རྒྱ་ཡོད་རབ་རིབ་པའི་ནད་དུ་འགྲོ་བ།

② མིག་ནད་ལིང་ཏྲོག་ཡོད་མཁན།

རབ་རིབ་ཆོགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུfuzzy setཟེད།

རབ་རིབ་སེལ། ① ནམ་ལངས་པའི་མིང་། ② མིག་ནད་ཀྱི་རབ་རིབ་སེལ་བ།

རབ་རོབ། རབ་བེ་རོབ་བེའི་བསྐྱས་ཆིག་

རབ་ཤེས་ཁྲུང་ཤོད་དགོན་བ། རག་ཤུལ་ཁྲུང་ཤོད་དགོན་ཞེས་འབྲི་སྟོལ་ཡང་འདུག་རབ་བྱུང་བདུན་

པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༠ལོ་ཙམ་ནས་གནས་འདིར་རབ་གཤེས་བན་བརྒྱ་མ་ཞེས་པའི་འབྲི་

གྲུང་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱོད་དགོན་ཞིག་ཆགས། དེ་ནས་བཟུང་བཀའ་བརྒྱད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་

འཕེལ། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་ཐང་བདུན་པའི་སྐུ་བས་སུ་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྒྱུར། རབ་བྱུང་བཅུ་

གསུམ་པའི་ཆུ་ཉ་མྱི་ལོ་༡༧༦༩ལོར་ཁམས་མགོ་གས་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ཀྱི་མཆོས་ད་ཉལ་
དགོན་པ་འདི་གསར་བཞེངས་མཛད། མིང་གཞན་དགའ་ལྡན་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་འཁོར་སྦྱིང་ཞེས་
ཟེར། ད་ལྟ་ཡུལ་འབྲུག་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཡུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་སང། [མངོན]ནམ་ལངས་པ།

རབ་སོན། ས་རབ་ཀྱི་སོན།

རབ་གསལ། ① དཀར་གསལ་མཐོང་ཀྱི་ཆེ་བའི་སྤེལ་ཆེན་པོ། ལྷ་བླ་གི་རབ་གསལ། ② ཉ་ཅང་
གསལ་བ། ③ སངས་རྒྱུ་ས་ཤིག་གི་མཆོན། ④ [མངོན]ཉི་མ།

རབ་གསལ་བཅན་ཁང། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་གསལ། རྩོན་རྟིང་མ་པ་ཡིན། རྗེས་
སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་ལུགས་པ་བསྐྱུར། རྣམ་རབས་ཀྱི་བཤད་སྲོལ་ལ་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བཅན་སོ་སྣོང་བཅན་སྐམ་པའི་བཅུན་མོ་ཀྱི་བཟང་ལུན་ཁྱེན་གོང་ཚོ་
དེ་གར་བཞུགས་ཐོང་བ་དང་། འོ་ཐང་མཆོའི་ལྷ་བཅན་གནས་གཞིའི་རྩོམ་ཞིག་དོན་པ་དེར་བཅན་
ཁང་དེ་བཞེངས་སྐད། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཤོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རབ་གསུམ། རབ་གསུམ་རབ་ཏུ་བྱུང་ན་ཞེས་ཡག་ཤོས་བྱུང་ན་འཕམ་ལྷ་རབ་བྱུང་ན་ཟེར་བ།

རབ་གསུམ་རབ་ལ། [སྤྱི་ཀྱི་ལྷ་རབ་སྤྱེ། རབ་ཀྱི་ནང་གི་ཡང་རབ། རབ་གསུམ་རབ་ལ་ད་ལྟ་རང་
ཐེབས་རྟོགས་གནད།

རབས། རྒྱུད་དམ་ལོ་རྒྱུས། རྒྱེས་རབས་རྒྱལ་རབས། གཤུང་རབས། མཁན་རབས། ལྷ་རབས།
ཡ་རབས། མ་རབས།

རབས་དང་རིམ་པ། ཁྱ་ཉ་ནག་པོའི་ཆང་ནང་ན། རྒྱ་ག་ཁ་རྒྱུང་རྒྱེས་རབས་མེད།

རབས་གཅིག་པ། [མངོན]དེལ།

རབས་གཅོད། མི་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱན་གཅོད་པ།

རབས་ཆད་པ། རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱན་ཆད་པ། རབས་ཆད་ཀྱི་སྒོ་ཅར། གཅེས་སྤྱུག་གི་ཅེད་པོ།

རབས་ཆད་མ། ① སུ་གུ་མི་སྤྱི་བའི་བྱད་མེད། ② མོ་གཤམ་ཡང་ཟེད།

རམ། ① རམས་དང་འདྲ། ② མིང་མཐའ་རའི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུན་ཞིག་གསེར་

རམ་དདུལ། དར་དམར་རམ་དར་དཀར། ③ མིང་མཐའ་འདི་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བའི་ཐེ་ཆོས་སྟོན་
བྱེད་ཀྱི་སྤྱིའི་ཁྱེན་ཞིག་ ཏ་ཅང་གིས་ངོ་མི་མཆར་རམ། ད་དུང་གསལ་ལ་པོར་མ་ཤར་རམ།
རམ་འདེགས། ① རོགས་རམ། རྒྱ་འཕྲོག་རམ་འདེགས། ལག་དམར་རམ་འདེགས། རྒྱན་རྗེས་ཅད་
གཅོད་ཀྱི་རམ་འདེགས་བྱེད་པ། ② གཞན་གྱིས་སྤྱད་བྱངས་འཐེན་པར་རྗེས་ནས་ལད་སྒྲོས་
བྱས་པའི་རོགས་རམ། ལྷན་ཆོག་རམ་འདེགས། གཅིག་གི་སྤྱི་ལ་བརྒྱ་ཡིས་རམ་འདེགས་བྱེད།
ཁྱོད་ཀྱིས་ནུས་ཐར་ཐོངས་དང་། ངས་རམ་འདེགས་བྱས་ཆོག་ རོལ་མོས་རམ་འདེགས།
རམ་འདེགས་སྒྲུ་ཁྱུ་ཁྱུང་། སྒྲོག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟོད་དུ་secondary windowཟེར།
རམ་པ། ① ལྷ་ཞིག་སྟེ་རན་པ་དང་འབྲ། ② འབྲས་བྱ་གཟན་ཆས་དང་། ཟས་ཆ་བ་ལོ་པའི་རི་ལྷུ་མ་
ཞིག་ ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལ་ལས། ཆོགས་པ་བརྒྱ་པ་རམ་ཅི་དང་། ལུས་པ་སྟོང་ལྷན་ཅ་རམ་
པ། སྒྲང་གི་སྤྱི་སྤྱིས་སྟེ་ག་པའི་དུག་ དུས་བྱ་འཛིན་པ་བྱ་ཡི་མིག་ལུས་པ་བརྒྱ་པ་རམ་པ་ནུས།
དོན་གཅིག་དུར་མའི་མིང་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
རམ་སྒྲ། རོགས་པའམ་གྲོགས།
རམ་ཤག [རྫིང་]① འབྲོར་པ། ② འབྲོད་པ།
རམས། ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ རམས་དང་བསྐྱེབས་ན་སྟོ། མཆོལ་དང་བསྐྱེབས་ན་དམར།
རམས་ཀྱོང་། རམས་སྟོལ་སྟོད་ཀྱི་མིང་།
རམས་ཁོག་ བལ་མོགས་ལ་རམས་ཆོས་རྒྱབ་སྐྱབས་རམས་ཆོས་སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ཟངས་ཁོག་ཅིག་
རམས་རྟེལ། རམས་ཆོས་འདུལ་བྱེད་དོན་རིལ།
རམས་པ། རབ་འབྲམས་པའི་བསྐྱས་ཡིག་སྟེ། མཁས་པ་ཆེན་པོ་འམ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་གོ་
མིང་། རྒྱགས་རམས་པ། ལྷ་རམས་པ། ཆོགས་རམས་པ།
རམས་བྱིས། [མཛོད་]སྒྲག་བྱམ།
རམས་ཆོས། ཆོས་སྟོ་ལྷང་ཞིག་
རམས་ཤིང་། རམས་ཆོས་འབྲུང་བའི་ཤིང་།

རལ། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་ཞིག་པའམ་ཐོར་བའི་དོན་ཏེ། ལུ་བ་རལ། ཁང་བ་རལ།
རལ་སྤྱང་། [མངོན]ཆུ་པོ་གང་གླེའི་མིང་།
རལ་སྒྲོར་མཁན། རལ་གྲིས་གཙོད་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པའི་མི།
རལ་ཁ། ① རལ་གྲིའི་ཁ། རལ་ཁ་བརྟེན་བ། རལ་ཁ་འབྱེད་བ། རལ་ཁ་སྒྲོད་བ། ② [རྫིང]དགེ་སྦྱོར་
མའི་ཤིང་ད་དུང་བཅད་དང་རྣམ་པ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་སྒྲོད་གོས་ཤིག།
རལ་ཁ་སྒྲོད། ① བན་ཚུན་ལག་སྤྲུག་ནས་འཐབ་པའི་དོན། ② དངོས་སུ་སྤྲུག་ནས་རིགས་པའི་
གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཚོད་བ་བྱས་པའི་དོན། ③ གཡུལ་འབྱེད་པའམ་མཆོན་གྲིས་འཐབ་པའི་དོན།
རལ་ཁ་དུང་ཆད། མཐར་ཐོས་གྲིས་མ་ཡོགས་པར་ལྷན་བྱེད་དམ་ཁ་གསལ་བྱེད་སྲིད་ཞེས་གཉིས་
ཀར་སྒྲོད་ཡོད་པའི་གོས་བྱ་བ་ཞི་མ་ཞིག།
རལ་ཁར་ཅན། ① [མངོན]སྤྱད་བར་སྤྲུག་ཆེན་པོ། ② སེང་གེ
རལ་ག་རལ་གྲུ་དང་འདྲ།
རལ་གྲ། ལེགས་སྤྱར་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱུ་ཀ་ཡི་ཟུར་ཆག ① སྒྲོད་ཀོར། ② བེར། ③ ལྷམ་གོས།
རལ་གྲ་ཅན། [རྫིང]ཉུག་རུམ་པ་སྟེ་བཅུན་མའི་འཁོར་རྒྱུ་འབྲས་བཏོན་པའི་སྤྲེས་པ།
རལ་གྲི། [རྫིང]རལ་གྲི།
རལ་གྲི། སྤྱད་སྤྱི་མཆོན་ཆ་ཞིག་རལ་གྲི་སྒྲོར་བ། རལ་གྲི་གདེང་བ། རལ་གྲི་ནོ་དབལ་དང་ལྷན་
པ། རལ་གྲི་ལག་ཏུ་མེད་སྤྱད་ན། དེ་ལ་གཞན་གྲིས་སྤྱབ་ཆོད་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྒྲིབ་
གྲི་དང་། གྲི་སྤྱང་། གྲི་རིང་། གཙོད་བྱེད། རྗེས་སུ་གཙོད། འདེབས་བྱེད། དེག་ཆ། དཔལ་གྲི་
སྒྲིང་པོ། ལག་སྒྲོང་། ལག་ཆ། ལག་སྤྱང་། འདྲ་ལང་བཅས་སོ།།
རལ་གྲི་སྤྱང་བྲལོ། རྒྱལ་པོ་གྲི་གྲུམ་བཅན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་གྲི་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
རལ་གྲི་རྒྱན་འཛིན། ① [མངོན]དམག་དཔོན། ② ལྷ་གཞོན་ལུ་གཤོང་བྱག
རལ་གྲི་ཅན། ① [མངོན]ཅངས་པ། ② འཇམ་དབྱངས།
རལ་གྲི་སྤྲུམ། གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀར་སོ་ཡོད་པའི་རལ་གྲིའི་མིང་།
རལ་གྲི་གནམ་གཡུག་ཏུ་ཅང་བཅན་ཤེད་ཆེ་བའི་དཔེ། རལ་གྲི་གནམ་གཡུག་གིས་འཛིགས་སྤྱང་།

བསྐྱལ་བ། བཀའ་རལ་གྱི་གནས་གཡུག་ལྟར་འབེབས་པ།
རལ་གྱི་འཛིན་པ། ①[མངོན]དམག་དཔོན། ② འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ། ཉེ་འཁོར་གྱི་དཔྱལ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
རལ་གྱི་དངོས་གྲུག། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་བས་གྲུབ་པའི་རལ་
གྱི་ནི་ནང་གིས་ལག་ཏུ་བཟུང་བས་ནམ་མཁའ་དང་མཁའ་སྐྱོད་ཀྱི་གནས་སུ་བགྱོད་ཀྱས་པ།
རལ་གྱི་མཁུག། [མངོན]ཆུ་མིན།
རལ་གྱི་མཁུག་ཉེན། [མངོན]དམག་དཔོན།
རལ་གྱི་མཁུག་ཉེན། [མངོན]ཉེ་མའི་ན།
རལ་གྱི་མཁུག་ཉེན། ①[མངོན]ལུ་རལ་ཤིང་། ② རལ་གྱི་ལོ་མའི་ནགས་ཆལ་དང་དོན་གཅིག་
རལ་གྱི་མཁུག་ཉེན། [མངོན]ཆུ་མིན་ཆེན་པོ།
རལ་གྲུམ། ཆག་གྲུམ། ཤོག་བྱ་རལ་གྲུམ། ཁང་བ་རལ་གྲུམ།
རལ་ཙོག་སྐྱ་རིང་གི་ཐོར་ཚུགས།
རལ་ལྷང་། སྐྱ་ལྷས་མའི་ལན་བྱ།
རལ་ལྷོག་རལ་ཙོག་དང་འབྲ།
རལ་གཅིག་མ། ཐུགས་སྤང་ཨེ་ཀ་ཇ་ཏེ་ཉེ་སྤྱིང་ཐིག་གི་བཀའ་སྤང་ཞིག་
རལ་གཅོད་ཆེ་བ། རུས་མེད་རུས་འཁྱིལ་བྱེད་བ་སྟེ། གཉེན་ལ་རལ་གཅོད་ཆེན་ནམ་ལུགས་འཁོན་ཞེས།
རལ་ཆུང་དབྱང་བཅད། དག་སྤོང་གི་ཁྱོད་རྒྱུད་ནང་གོས་ཞིག་གི་མིང་།
རལ་རྟོག་སྐྱ་དང་སྐྱ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་རྟོག་པོ་རེ་ལྟར་དུ་ཆགས་པ། ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
རལ་རྟོག། རལ་བ་དང་ཨེ་ཁུང་རྟོག་པོ། ཁྱོད་བ་རལ་རྟོག། ལྷས་རལ་རྟོག།
རལ་བརྟོག། རལ་བ་དང་བརྟོག་བ་ཞེས་གོས་སོགས་ཀྱི་རྟལ་རྟལ།
རལ་བ། ① སྐྱ་རིང་པོ། སེང་གེ་རལ་བ། དེད་མོང་གི་རལ་བ། རལ་བ་ཉིལ་ལེ་བ། མགོ་སྐྱ་མེད་ལ་
རལ་བའི་ཁྲལ་འགྲེལ། ② འཁྲབ་ཆས་ཤིག་ ③ ར་དང་སིལ་སྟོན་རྒྱུ་དང་བཞེན་དུ་སྐྱེས་བ་དང་

བྱད་མེད་ནམས་མཉམ་དུ་འཁྲབས་པའི་ཞབས་ཤོ་ཞིག
རལ་བ་ཅན། ① སྤར་བོད་རྒྱལ་ཞེ་གཅིག་པ་ཁྲི་གཙུག་ལྗེ་བཙན་གྱི་མིང་། ② སྤྱི་འཛིན་པ་ལམ་
བུ་ལྟར་མང་བོ་ཡོད་མཁན། ③ [མངོན] ༡ སེང་གེ ༢ མ་རྟེ། ༣ ཤིང་གི་བ་ཐག
རལ་བ་ས་ལ་བསྐྱགས་པ། [རྟོང]རལ་བ་ས་ལ་བཏིང་བའམ་སྤངས་པ།
རལ་བའི་ཁུར་ཅན། [མངོན]སྤྱད་བང་སྤྱག་ཆེན་པོ།
རལ་བའི་སྤྲེགས་བྲ། ཆོས་གོས་དང་ཐོར་ཅོག་གི་མིང་།
རལ་བའི་གདེངས་ཀ། སྤྱ་སྤྱི་བོར་བཅིངས་པའི་མིང་།
རལ་བའི་བྱར་ལུང། རལ་བའི་ཐོར་ཅོག་
རལ་པོ། ① ལུལ་པོ། དར་ཆ་རལ་པོ། སྤྱིང་ཞུ་རལ་པོ། བྱོན་བ་རྟིང་རལ། ཀོ་ལྷམ་ཅབ་རལ། རྟོང་
ཁང་ཞིག་རལ། ② གོས་སོགས་ལུལ་ལུལ་ཅན། རལ་བོ་ལྷན་པས་མི་འདུམ་པ། རལ་བོ་རྒྱང་
ཆད་པོ་ཆད་རྒྱང་།
རལ་བ། ཞིག་པ་དང་། ཆག་པ་དང་། གས་པ། ཤོག་ཆ་རལ་བ། གནམ་རལ་བ་དང་ས་བྲམ་པ།
དཀར་ཡོལ་ཞབས་རལ། སྤྱག་ཁ་རལ། སེང་གེ་སྤྱ་རལ། ཁ་ཆག་སྤྱ་རལ།
རལ་བྲ་ཅན། [རྟོང]ལུག་རུམ་པ།
རལ་བོར་དུ་གཏོང་བ། ཁྲིམས་ལུགས་ཞིག་རལ་སོང་བ་མིག་གིས་མཐོང་བཞིན་དུ་དམ་འཛིན་མ་
བྱས་པར་བོར་བ།
རལ་བཅེམས། གོས་སོགས་རལ་བཅེམས་པ།
རལ་རུལ། རལ་ལེ་རུལ་ལེའི་བསྐྱས་ཆེན་
རལ་ལེ་རུལ་ལེ། ལུལ་པོ། དངོས་པོ་རལ་རུལ་སྤྱད་པ། བྱོན་བ་རལ་ལེ་རུལ་ལེ།
རལ་ལེ་རུལ་ལེ། ལུལ་པོ། དངོས་པོ་རལ་རུལ་སྤྱད་པ། བྱོན་བ་རལ་ལེ་རུལ་ལེ།
རས། ① སྤིང་སྤྱད་ཀྱི་བཏགས་མ་སྟེ། ཤིང་བལ་ལས་བཅོས་པའི་གོས་རྒྱ། ཆོས་མདོག་སྤྱ་ཆོགས་
བཟ་བའི་རས་ཁྲ། རས་བྲབས། རས་དམར་ཤར། རས་ཅིང་། རས་ཆགས་ཞིབ་པོ། རས་སེང་
སེང་། རས་སྤབ་སྤབ། ཟར་མའི་རས། ② གཏུམ་བྱེད་དང་། ལག་བསྐྱེད་རས་ཆལ། ལག་རས།

ཐོད་རས། གྱི་རས། ཁ་རས། ③ སྤེང་བལ་ལས་བཅོས་པའི་བྱོན་ཆ། རས་རྒྱང། རས་པ།
རས་རྒྱང། རས་གོས་རྒྱང་མ། རས་རྒྱང་ཐུབ་པ།
རས་སྒྱུ། རས་བལ་གྱི་སྤང་བ།
རས་ཁུག་རས་གྱི་ཁུག་མ།
རས་གྲུ། རས་ལས་བཅོས་པའི་གྲུ།
རས་གོས། རས་ལས་བཅོས་པའི་བྱོན་པ། རས་གོས་དཀར་པོ་གཤོག་པའི་ཚུལ་དུ་བརྒྱུངས།
རས་ལགལ། སོ་མ་ར་ཅ་ལས་བཏགས་པའི་རས་མཐུག་པོ་ཞིག་གི་མིང་ལ་ཟེར།
རས་སྒྲི། རས་གྱི་སྒྲོད་ཆེ་བ།
རས་གཅོད། ① ཁུང་གསོད་བྱེད་པ། གཞན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོར་རས་གཅོད་བྱེད་པ། ཉེས་སྒྲོན་
རྒྱུང་གསལ་ལ་ཡང་རས་གཅོད་བྱས་ན་མི་འགྲིག། ② གཏུག་རྒྱུབ་བྱེད་པ། གཅན་གཟན་གྱིས་
རས་གཅོད་བྱས་པ། མི་མཐུན་པའི་བསམ་འཆར་ལ་རས་གཅོད་མ་བྱེད།
རས་ཆ། སྤེང་སྒྱུད་གྱིས་བཏགས་པའི་རིགས། རས་ཆ་ཆོས་སྒྲ། འཁུམས་གཉེར་ཅན་གྱི་རས་ཆ།
རས་ཆ་འཁུམས་གཉེར་ཅན། འཕྱར་སྤུལ་མང་པོ་ཆགས་པའི་རས།
རས་རྒྱུང་པའི་གདམས་འག་བསྐྱེད་པུ་སྒྲོར། ༡ འདོད་ཆགས་བདེ་ཆེན་དང་བསྐྱེད་བ་གཏུམ་མོ།
༢ ཞེ་སྤང་བདེན་མེད་དང་བསྐྱེད་བ་སྒྱུ་ལུས། རྟག་མེ་རྟག་པ་དང་བསྐྱེད་བ་འོད་གསལ། ༣
གཏུམ་མོ་དང་སྒྱུ་ལུས་བསྐྱེད་བ་ཉིན་མོ་སྒྲོམ། ༤ མི་ལམ་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེད་བ་མཆན་མོ་སྒྲོམ།
༥ བར་དོ་དང་འཕོ་བ་བསྐྱེད་བ་འཆེ་ཁར་སྒྲོམ། ༦ གང་ཟག་བཙོན་འགྲུམ་ཅན་ལ་གཏུམ་མོ།
༧ ལེ་ལོ་ཅན་ལ་མི་ལམ། ༨ ཆེ་ཐུང་འཕོ་བ་དང་བསྐྱེད་བ་བཅས་དགའོ།
རས་རྒྱུང་དོ་རྩེ་གྲགས་པ། ཐུགས་སྤྲོས་ཆེ་བ་ལྟ་བུ་རས་རྒྱུང་པ་ནི། རབ་རྒྱུང་དང་པོའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༠༩༩ ལོར་ལ་སྒྲོད་གྲུང་ཐང་དུ་འཁྲུངས། མཆན་དོ་རྩེ་གྲགས་པ་གསོལ། པ་ཡལ་སྤྱོད་ནས་
ཁྲོངས། ཁུ་བོ་དང་མ་ལུམ་འདུས་ནས་ཁུ་བོའི་གཡོག་བྱེད་ཅིང་བཞུགས། གཞོན་དུས་ནས་
སྒྲོག་ལེགས་པར་མཁྱེན། ཁྲོང་པ་ཆོའི་ནང་དུ་ཨ་མ་ཆོད་སྒྲོག་ཅིང་ཡོན་གྱིས་མ་ལུམ་དང་ཁུ་
བོའི་ཞབས་ཏོག་སྒྲུབ། རས་རྒྱུང་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཁྲི་ལོར་རྩེ་མི་ལ་རས་པ་

དང་མངལ། གྲོང་པའི་ཡོན་ལུ་ཏེ་སྐྱོས་མ་རྣམས་མི་ལ་རས་པ་ལ་ལུལ་བས་མ་དང་ཁུ་བོས་
ལྷ་སྐོབ་གཉིས་ཀ་ལ་འབར་ཁ་བྱས། དགྲུང་ལོ་བཙོ་ལྷ་པར་སྐྱ་སྐོབ་སྐྱབས་སྐྱ་དང་ལོག་ཐུག་
སོང་རྒྱུ་གིས་མཛེ་ནད་ཟེན། དེ་ནས་མེ་བཙོན་གྱི་བྱང་དུ་མ་བསྐྱད་པར་ཁང་སྤོང་ཞིག་ཏུ་ཉལ།
དུས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་ཨ་ཙ་ར་གསུམ་བྱང་བས་སྒྲིང་མེ་སྐྱོས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་ཁྱིད་དེ་ལྷ་མ་པ་ལ་
ཙ་རྒྱ་ལ་གཏུགས། དེས་གཏུམ་པོ་ཁྱུང་ཤམ་ཙན་གནད་ནས་བསྐྱས་པས་ལུན་རིང་མ་འགོར་
བར་མཛེ་ནད་ལྷག་མེད་དུ་སོས། དེ་ནས་བལ་པོར་བྱོན་ཏེ་ཨ་ཏུ་ར་ད་ཤ་སོགས་ལས་བདེ་
མཆོག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་སྤེལ་གཤམ་ཞུས། སྤར་བོད་དུ་ལོག་ནས་མེ་བཙོན་གྱི་བྱང་དུ་བཙུག་
མེ་བཙོན་གྱི་ཞལ་ནས། རྒྱ་གར་ན་ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྐོར་དགྲུ་ཡོད་པ་ལས། མེ་
མར་པའི་གསུང་གིས་ངས་ལྷ་ལས་མ་ཐོབ། ད་ཁྱོད་ཀྱིས་ཆང་བར་རྒྱ་གར་ནས་ལོང་ཞིག་
གསུང་བྱུང་། དེས་ན་ད་རས་རྒྱུང་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་དུ་སོང་ལ་ཆོས་དེ་རྣམས་ཆང་མ་ལོང་
ཞིག་ཅེས་གསུངས། རས་རྒྱུང་པས་ལྷ་མའི་གསུང་ལྟར་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན་ནས་རྒྱ་རོ་དང་། མི་རི་
གཉིས་ཀའི་དངོས་སྐོབ་ཏེ་ལུ་པ་ལ་ཆང་བར་ཞུས། གཞན་ཡང་གདམས་དག་མང་དུ་བཙལ་
ནས་ལྷ་མའི་བྱང་དུ་བྱིར་བོད་དུ་ལོག་ཆོས་སྐོར་དགྲུ་པོ་རྣམས་ལྷ་མ་མི་ལ་རས་པ་ལ་ལུལ། མི་
ལས་ངམ་རྩོང་སྐོན་པ་ལ་གནད། ངམ་རྩོང་པས་དེ་ལ་ཡིག་ཆ་ཡང་བཙུམས་ཤིང་། དེ་ལས་
མཆེད་པ་ལ་བདེ་མཆོག་སྐྱོན་བརྒྱུད་ཟེར། རས་རྒྱུང་པ་ཉིད་ནས་གཞན་ལ་མཆེད་པ་ལ་རས་
རྒྱུང་སྐྱོན་བརྒྱུད་དུ་གྲགས། དེ་ལྟར་རས་རྒྱུང་པས་མེ་བཙོན་མི་ལ་ལ་བཞེན་ནས་རྟོགས་པ་ཁྱད་
པ་ཙན་བཞེས། རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་ནས་སྤངས་པའི་གདམས་དག་ཡང་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། དེ་
ནས་བོད་ལུལ་ཀྱན་ཏུ་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཕེབས་ཤིང་གདུལ་བྱ་སྐོབ་མ་མང་པོ་བསྐྱུངས་པ་
དེབ་སྐོན་ལས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དགྲུང་ལོ་དོན་བརྒྱུད་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྐུལ་
སྤྱི་ལོ་ ༡༡༠༩ ལོར་སྐུ་གཤེགས།

ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁུབ་ལས། མ་གཅིག་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མོ་དང་། ཏེ་ལུ་པ་འི་མེད་བཤེས་གཉེན་
གཉིས་ཀྱིས་མེས་སུ་བཟུང་ནས་ཐུགས་མཛོད་གདམས་པའི་བཙུན་བསྐུལ། རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་
ནས་ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྐོར་བྱི་མ་རྣམས་པོད་དུ་སྐྱུན་བྱངས། མེ་བཙོན་མི་ལ་རས་

པ་ལས་གདམས་དག་གསན་ཏེ་བྱུང་བ་བརྟེན། སྤྱི་ལུས་མ་སྤངས་པར་ལུང་ལོ་ཅན་དུ་གཤེགས་
པར་གྲགས་པ་དེ་ལ་གདམས་དག་གི་རྒྱན་འཛིན་པའི་སློབ་མ་མང་པོར་བྱུང་བ་རྣམས་ལས།
གཙོ་བོ་རྒྱལ་བ་ཁྱུང་ཆང་པ་ལ་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་མཛོད་གཏད། དེས་མ་གཅིག་ཨང་ཇོ་ལ་གནང་
བ་སོགས་རིམ་པར་བརྒྱད་དེ་འགྲོ་མགོན་གཙང་པ་རྒྱ་རས་ཀྱིས་བཀའ་སློལ་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ་
བས་ཀྱིས་རས་རྒྱུང་པའི་གདམས་དག་རྣམས་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཉམས་
ལེན་གཙོ་བོར་འཛིན། ལྷ་མ་ཟངས་རི་རས་པ་ལ་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་ཟབ་ཆོས་སྐོར་གནང་བ་དེ་
འགྲོ་མགོན་རས་ཆེན་གྱིས་ཁྱེས་ཞིང་ཀྱི་ཆང་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་དར་སློལ་བྱིན། བྱུང་
ཆེན་གམ་པ་ཀྱི་ཡང་གཙོ་བོར་གདམས་དག་དེ་ཉིད་ལ་བསྟེན་ནས་བྱུང་བ་བརྟེན། གདམས་
དག་ཤམ་བྱ་ཅན་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཆེ་དཔག་མེད་འགྲོ་དོན་གྱི་ཤམ་བྱ་ཅན་ནི་ས་ཀར་
དགེ་གསུམ་གཙོ་ས་བྱུང་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས། དེ་ལྟ་བུའི་རས་རྒྱུང་པའི་གདམས་ཟབ་
རྣམས་ནི་གངས་ཅན་ལྗོངས་འདིར་བྱུང་མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསོལ་སྤྱུ་ལོད།
རས་རྒྱུང་ཕྱག་འདི་ལ་སྤྱངས་ཕྱག་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག་ཡིན། གནས་འདིར་ཐོག་མར་རས་རྒྱུང་
པའི་སྒྲུབ་ཕྱག་ཅིག་ཡོད། དེ་རྗེས་གཙང་སྟོན་ཏེ་དུ་ཁས་གདན་ས་སྤྱོད་སྟེ་དགོན་པ་དར་རྒྱས་
བྱུང་། འོན་ཀྱང་དགོན་པ་འདེབས་དུས་གསལ་པོར་མ་དེས། བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན།
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྟེ་གདོང་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡིན།
རས་ཆེན། ① འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། དབྱར་ཆར་རྒྱ་བསྐྱུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གྲོན་
པར་བྱ་བ། ཆད་སྤིད་དུ་ཁྱེད་དུ་ཁྱེད་དུ་ཁྱེད་གསུམ་དང་སོར་བཙོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་དབྱར་གྱི་
གོས་རས་ཆེན་ནམ་ཆར་གོས་ཤིག ② མི་ལ་རས་པའི་ཆེ་མིང་། མི་ལས་དཀའ་སྤྱད་སྐབས་
སུན་བཟའ་རས་དཀར་ཅམ་ལས་མི་གསོལ་བས་རས་པར་གྲགས་ཤིང་། སློབ་མ་རྣམས་ཀྱང་
དེའི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས་རས་གོས་གྲོན་པའི་སྤྱོད་ལ་རས་ཆེན་ཞེས་ཞེས་བྱུང་བར་བྱས་པ།
རས་ཆེན་གྱི་སྤང་བ། སྤང་སྤྱད་སུམ་རྒྱུའི་ནང་གསེས། དབྱར་ཁས་ལེན་གྱི་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་གཅིག་ཡན་
དང་། དགལ་དཔེ་སློལ་ནས་སྤྱོད་པན་འདས་པར་རས་ཆེན་བཅའ་བ་དང་བཅངས་པའོ།
རས་ཆེན་ཆད་ལས་སྟག་པའི་རྒྱུང་བྱེད། རྒྱུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱའི་ནང་གསེས། དབྱར་གྱི་རས་

ཆེན་མོ་དཔེ་ཆ་དག་དང་། ཞེད་ལྷ་གསུམ་དང་སོར་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོད་ལས་ལྷག་པ་འཆང་བཤོ།
 རས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་མེད་གོ། འདས་པའི་གདམས་དག་གི་ཆ་རབས་བརྒྱད་པ། རྣམ་འཁོར་གྱི་
 དབང་ལྷག་རས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་མེད་མཉམས། བྱ་བུའམ་བ་རི་ཁྲིད་རས་ཆེན་ནི། རབ་བྱུང་
 དྲུག་པའི་ས་རྒྱུད་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༧ལོར་འབྱུངས། འབྱུངས་ཡུལ་མདོ་ཁམས་སྤིང་། (དུས་རབས་
 བཅུ་བདུན་པའི་མཁུག་ཡུལ་མིང་སྡེ་དགེ་བསྐྱེད་) ཡབ་ཨ་ལུ་རྒྱ་ཡུལ་ཁ་ཁེད་། སྤུས་མིང་སྤིང་
 ལཱའི་ཆེ་བ། ཡབ་མེས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སློང་ལ་ཐུགས་དམ་མཛད་པའི་རིགས། དགྲུང་
 ལོ་བཞིར་མི་ལམ་རང་ཟིན་བྱུང་། བཅུ་གཅིག་པ་ལ་བཞག་གཉིས་བཤད་པ་མཛད་། བཅོ་བརྒྱད་
 པ་ལ་སྤྱོད་འཇུག་པར་ཕྱིན་སོགས་ཀྱང་མཁས་པར་མཁྱེན། ས་སྐྱར་པེབས། རྣམ་འཁྲུལ་
 བསྐྱབས། ད་འཆི་ཆོས་རང་ཞིག་བྱ་དགོས་དགོངས་ཏེ། འཕྲི་ཀྱང་དུ་ཆ་མ་ཆོ་བཟང་པ་ལ་ནི་གྲུ་
 ཆོས་བྱུག་ཞུས། ཐུགས་དམ་ཀྱང་དགའ་རབ་སྤྲེས། ཆ་མ་ཆོ་བཟང་པས། འདས་པ་ཆ་མ་ཆུ་ལ་
 ཁྲིམས་མགོན་པོ་ཞེས་པའི་བྱུང་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཅིག་ཡོད་དེར་ཆོས་ཞུས་གསུངས་ནས། དེར་
 ཕྱིར་ལྷུང་ཚུལ་ཁྲིམས་མགོན་པོ་དང་མཛུལ། ལོ་དྲུག་བཞུགས་ཅིས་མཛད་། ནི་གྲུ་ཆོས་བྱུག་
 རྣམ་ཞུས་སློམ་པས། ཞམ་བདུན་རྣམ་རས་རྒྱུད་ཐུབ་པ་བྱུང་། གཞན་ཡང་གསེར་ཆོས་ཆ་ལག་
 དང་བཅས་པའི་འདས་ཆོས་ཡོངས་རྫོགས་ཞུས། མདོ་ཁམས་སུ་མ་ཡུལ་གྲོང་ས་པའི་དུས་
 ཆོས་ཀྱང་གསལ་བར་མཁྱེན་རྣམ་དགོངས་རྫོགས་མཛད་། རས་རྒྱུད་བྱས་ས་སྐྱར་ཕྱིན་པས།
 མཆོན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་གོགས་འགས་སྤྱིང་རྗེ་གོ་ལོག་པ་བྱུང་བས། གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པ་
 ཡ་ཆད་དགོངས་རྣམས་སྤར་ལོགས་ཏེ་འདས་ལ་ཕྱོན་པས། ཉག་ཉིས་ཅན་གྱི་མི་ཞིག་བྱུང་བ། དེ་
 སྤུས་བཞག་པས། དེན་སྤངས་རྣམས་པོ་ཉ་བྱུང་བར་མ་བཏང་བས། རས་ཆེན་རི་སྤངས་ལ་བཅོན་
 དུ་བརྒྱད་། གཞུམ་མོའི་བདེ་ཤོད་བཞེན་རྣམ་བཞུགས་པས། སྤར་བཤགས་པ་བྱས། གཞན་ཡང་
 སེམས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ་མཛོན་རྟགས་སུ་བྱུང་། སྤྱི་ཆེ་ཕྱི་མའི་སྤྱི་དང་ཞིང་ཁམས་འདུལ་བྱ་
 སོགས་ཀྱང་གསལ་བར་མཁྱེན་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་བ་མངལ། བྱ་བཏང་
 དེས་མེད་ལ་ཐུགས་གཏད་ཀྱང་། ཆོས་རྗེ་མཁས་བྱུང་པའི་བཀའ་མ་ཆོག་པར། བདེ་ཆེན་གྱི་
 གདན་སར་མཛད་། གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྤྲིན་གྲོལ་ལ་བཀོད་། སྤྱིང་པའི་ཚུལ་བསྐྱར་བར། འཕྲོད་

རྟེན་སོགས་ཁྱུས་ཀྱང་མ་གསན་པར། ལུབ་བདེ་བ་ཅན་དུ་གསོལ་བ་ཐོབ་གསུང་ནས། དགྲུང་
ལོ་བྱག་ཅུ་བ། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༧ལོ་སྟེ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་པག་ ལོའི་ཁྱེ་བ་བརྒྱད་པའི་ཆེས་ཉི་
ལུ་ལ་གཤེགས།

རས་སྟོང། རས་ཀྱི་སྟོང་གོས།

རས་ཐག་ རས་སྒྲ་མོ་བསྐྱེལ་ཏེ་བཅོས་པའི་ཐག་པ།

རས་བྱམ། རས་ཀྱིས་བརྟམས་པའི་བྱམ་བྱ། དེལ་རས་བྱམ་གཅིག་

རས་འཐག་འབྲུལ་འཁོར། རས་ཆ་འཐག་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར།

རས་མཐེལ། རས་སྐྱད་དང་རས་ལས་བཅོས་པའི་ལྷམ་མཐེལ་ཞིག་གི་མིང་།

རས་པ། རས་གོས་རྒྱང་པར་བརྟེན་པའི་ནལ་འབྱོར་པ།

རས་སྤྲ་མ། སྤྲ་ལོད་པའི་རས།

རས་པད། རས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་པད་བྱ།

རས་བྱར། རས་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲེལ།

རས་བལ། ① ཤིང་བལ། རས་བལ་ཤིང་། ② རས་ཆ་དང་བལ་ཀྱི་བསྐྱེས་མིང་།

རས་བྱང་། རས་ལས་བཅོས་པའི་གདོང་འཛིན།

རས་བྲིས། རས་ལ་བྲིས་པའི་རི་མོ།

རས་བྲིས་ཐང་ག། སྤྱི་ར་ཐང་ག་ཆང་མ་རས་གཞིའི་ངོས་སུ་བྲིས་སྐབས། རས་བྲིས་ཐང་ག་ཞེས་ཟེར།

རས་འབྲས། རས་བལ་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་ཏེ། ཤིང་སྒན་སྒྲང་མ་ལྟ་བུ་རང་བྱུང་དུ་སྐྱེས་པ་ཞིག་དང་། ཞིང་ཁར་

འདེབས་འཇུགས་ཀྱིས་སོན་མ་བྱེད་དགོས་པའི་ལོ་ཐོག་རིགས་ཤིག་དང་གཉིས་མཆིས་པས་སྤྲ་

མས་སྲིན་ནད་སེལ། བྱི་མས་མདེལ་སོགས་བྱང་ཁོག་སྤྲ་ཀྱི་བྱག་རྩ་ལུས་པ་བྱིར་འབྱིན།

རས་སྤྲར་མ། རས་མང་པོ་སྤྲོ་མས་སྤྲར་ཏེ་བཅུགས་པ།

རས་མ། ① རས་བཅོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ། ② གོས་ཀྱི་དུམ་བུའམ་ཆལ་བུ་སྒྲ་མོ།

རས་མ་སིང་། རས་ངོ་མ་ཡང་མིན་ལ་སིང་རས་ཀྱང་མིན་པའི་རས་ཤིག་

རས་ཆགས། ར་དང་ཆུ་སོགས་འཆག་བྱེད་ཀྱི་རས།

རས་འཛེན། ① རས་ཡུག་བཅད་འཕྲོ་ལྷག་མ། ② རས་ཀྱི་སྒྲེ་འཛེན།
རས་གཞི། ཐང་ག་སོགས་འབྲི་སའི་རས་གཞི།
རས་ཐོམ། སྤར་བོད་ཀྱི་སྤྲ་བྲག་སེར་མོ་བ་དང་སྤྲ་སྤྲུལ་འགས་བྱོན་པའི་སྤྲུལ་ཞིག
རས་ཐོམ་རྒྱུང་འགོ་སྤྲུལ་རས་ཐོམ་གྱི་མགོའི་ནང་རྒྱུང་བྱེད་ཤིང་།
རས་གཟན། རས་ལས་བཟོས་པའི་གཟན།
རས་ཡུག་རས་བྱབས།
རས་ཡུག་སྒྲེགས་བ་འཛེལ་བ། རས་དྲས་ནས་དུམ་བྱར་བྱས་ཏེ་བྱོན་བ།
རས་ཡོལ། རས་ཀྱི་ཡོལ་བ།
རས་གཡལ། རས་ལས་བཟོས་པའི་གཡལ།
རས་སང་། ཐགས་མི་ཞིབ་པའི་རས།
རས་སྤྱ་བོར་བ། [རྟིང]ཅིས་མེད་བྱེད་པ་དང་། ཁྱད་དུ་གསོད་པའམ། ཡལ་བར་དོར་བ།
རས་སེ་རིས་སེ་བྱས་པ། [རྟིང]མིག་བཟང་སེ་བཟང་སེ་བྱས་པ།
རས་བསེ། སྒྲོ་མས་སྤྱར་བའི་རས་བཅུགས་པའི་ཅི་བཏང་བའི་རས།
རས་ལྷམ། རྒྱ་རས་ལས་བཟོས་པའི་རྒྱ་བོ་ལྷམ།
རས་ལྷེ། རས་དུམ་བྱ།
རས་རྩྭ། རས་ཀྱི་ཆེལ་བྱ་རྒྱུང་རྒྱུང་།
རི། ① ས་འཛིན་ཏེ། ས་སྒྲེང་སྒྲོ་མཐོ་མ། གངས་རི། ཉགས་རི། སྤང་རི། བྲག་རི། གཡའ་རི། སྤྱི་བ་
རི། རི་ལ་སྤྱི་བོས་རྒྱུང་བ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱེན་འབྱུང་དང་། མགྱིན་པ་ཅན། འགྲོ་མེད་
རྒྱ་སྒྲོབ། སྒོ་མཐོ། སྤྱིན་ཀྱི་སོ་ཅན། སྤྱིན་འཛིན། མིག་གཡོ། ལ། ས་སྒྲོབ། ས་འཛིན། ས་གཞི་
འཆང་། སའི་ཤུར་བྱ་བཅས་སོ། ② ལག་སོར་གྱི་ཅི་མོའི་ཤར་ནང་མོ། ③ ལྷམ་གྱི་ཡུ་བ་
དང་། མཐེལ་གཉིས་དབར་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་གས་དེའི་མིང་།
རི་རྒྱང་། [རྟིང]རི་སྤྱོད།
རི་རྒྱེད། རིའི་ཅི་གཤམ་མ་ཡིན་པའི་བར་མཆམས།

རི་སྐྱེས་བྱ་ཤང་། སྤོ་བྱ་ཤང་ལ་རི་གོད་དོགས་སུ་སྐྱེས་པ་གོད་པ་དང་། འཆེར་ས་དང་སྤྱ་འབྲམས་
སུ་སྐྱེས་པའི་གཡུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་རི་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་།

རི་བག་ ① རི་མོ་ཁ་ཁ། ② རི་མོ་མཛེས་པོ།

རི་ཁ་དགའ་ལྷན་བཤད་སྐྱབ་སྒྲིང་། རི་ཁ་དགའ་ལྷན་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་སྒྲིང་ངམ། ཡོངས་ཁྲགས་
སུ་རི་ཁ་དགོན་ བོད་ལྗོངས་གོང་པོ་ཉིང་ཁྲི་ས་ཁུལ་རྒྱ་མདའ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་གནས་ ཞེས་
འབོད་པའི་དགོན་པ་འདིའི་བྱང་ཚུལ་རགས་བསྟུས་ཅན་ནི། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་
འབྲུག་ཅན་ལ། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་པོ་ཉོ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྟོབ་དགེ་བཤེས་རི་
མཁར་བས་ཕྱག་བཏབ་པའི་བཀའ་གདམས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་རྒྱུང་ཞིག་ཡིན། དུས་རབས་བཅུ་
བཞི་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་དུ། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཙ་རི་ནས་ཉང་པོ་བརྒྱད་པེབས་
སྐབས། དབུ་ཞུ་དང་ཕྱག་མཁར་ཉང་རྒྱུ་འཛིན་ནང་བས། རྗེ་ལྷ་མས། ངའི་ཞུ་འདི་གང་དུ་ཆགས་
པའི་སར་དབུ་མའི་བཤད་བྲང་། མཁར་བ་གང་དུ་ཆགས་པའི་སར་མར་ཕྱིན་ཀྱི་བཤད་བྲང་
འབྱུང་ཞེས་བཀའ་པེབས་པ་བཞིན་ཕྱག་མཁར་རི་དགོན་པའི་མདུན་དོས་རྒྱ་འབྲམ་ཞིག་ཏུ་
ཆགས་པ་དེ་སྤོན་དགོན་པ་འདིའི་རྟེན་གཙོ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐྱབ་རྟེན་ཐོག་ཆད་མ་ཞིག་
ཡོད་པ་དེའི་སྟོག་ཤིང་དང་མཉམ་དུ་གཟུངས་སུ་བཞུགས།

རི་ཁ་བ་ཅན། རི་བོ་གངས་ཅན།

རི་ཁམ། རི་ལས་སྐྱེས་པའི་ཁམ་བྱ།

རི་ཁྱག་ རིའི་ཁྱག་ཀྱོག

རི་ཁུ། རི་སྤལ།

རི་ཁུད་དགོན། མཁས་བྱུང་ཤུལ་དར་རྒྱས་ཞེས་པས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅན་ན་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་ས་སྐྱུ་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁུལ། རི་མང་པོ་ཡོད་པའི་ས་ཁུལ།

རི་ཁོག་སྐྱག་ལམ། རི་ཁོག་ཕྱག་ནས་བཙོས་པའི་ལམ།

རི་ཁྱི་ སྤྱང་གི།

རི་ཁྱི་སྟོན་པོ། སྤྱང་གི་སྟོན་པོ།

རི་ཁྱི། རི་ལ་ཆགས་དུང་ཆང་།

རི་ཁ། ① ཆོན་མདངས་སྒེལ་བའི་རི་མོ་ཁ། ② [མངོན]སྤྲུག་མོ།

རི་ཁོད། ① རིའི་གསེབ། ② རི་གསེབ་ཀྱི་དགོན་པ་རྒྱུང་བྱ་དག་ལ་རི་ཁོད་དང་། དེར་བཞུགས་མཁན་ལ་རི་ཁོད་པ་ཟེར།

རི་ཁོད་དགོན། ① མེད་གཞན་དཔལ་སྤྱང་ཡང་ཁོད་ཀྱན་བཟང་བདེ་ཆེན་འོད་གསལ་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༨ལོར་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་བཀུད་པ་ཡིན། འདས་པ་བཀུད་ཀྱི་སྤྱབ་སྤེ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོར་མེ་སྟོན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་བོན་བོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་དགོན། ③ རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ཆུ་གྲེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣ལོར་མེ་རའི་དགེ་བཤེས་ལྗོམ་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཏབ། འབྲུག་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་ཉི་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་དགོན། ④ ཨ་ཏོ་ལུང་ར་དཔོན་སྟོན་ཆང་གིས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་མི་གསལ། ཕྱིས་སུ་འབྲུག་མཐའ་ས་སྤྱི་པར་འབྱུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་པ་ཆེན་པོ་སྟོ་གྲོས་བཟན་པ། དཔལ་ས་སྤྱིའི་ལམ་འབྲས་སྒྲུ་མ་བཀུད་པའི་སྒྲུ་མ་ཡིན། ཁོང་ནི་བོད་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་པོ་འབྲུག་གི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༦ལོར་འབྲིང་མཆོས་སྤྱིམ་ལུང་ཁ་ལྷ་དགོན་གསར་དུ་ཡབ་བླ་གསོ་ཆོས་སྐྱོང་། ལུ་ལྷ་གསོ་སྟོན་ཞེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱོད་མཆོར་བའི་ལྷ་ས་དུ་མ་དང་བཅས་ཉེ་སྤྱི་འབྲངས། མཆོན་སྟོ་གྲོས་རིན་ཆེན་གསོལ། དབྱང་ལོ་བཞི་པ་ནས་འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ཤས་བྲག་པོ་དང་། ཆོས་ཅིག་བྱ་དགོས་སྤྲུལ་པའི་འདུན་པ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་

ལྷང་ལྷང་པ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་ལ་ཡལ་དང་ཡུམ་གཉིས་འདས་ནས་ཨ་ཁྱ་
 རྩ་མ་བྱུབ་རྒྱལ་པ་བྱ་བའི་ཆོས་པ་བཟང་པོ་ཅིག་ཡོད་པས་དེས་ཁྲིད་ནས་ཟེར་བྲོགས་ཀྱི་དགོན་
 པ་ཐར་པ་སྤིང་དུ་བྱོན། མཁན་པོ་བ་རི་བ་དང་། སློབ་དཔོན་རྟོག་གི་བ་ནམ་མཁའ་རྟོག་གཉིས་
 ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། མཆན་ཡང་སློབ་གྲོས་བརྟན་པ་ཞེས་གསོལ། །དེར་ལོ་བཞི་བཞུགས་ནས།
 སློག་ཡིག་བསྐྲུབས། ཆོ་ག་ཆོས་སྦྱོང་གི་རིམ་པ་དང་སྦྱོང་འཇུག་ལ་ནན་ཏན་མཛད། དགྲུང་ལོ་
 བཅུ་གཉིས་པ་ལ་བོ་དོང་ཨེ་རུ་སློབ་དཔོན་རྟོག་གི་བ་བྱ་བ་ལས་ཆད་མ་རྣམ་དེས་སློབ་ཏུ་བྱོན་
 པས། ཉིན་ཞིག་འདི་ཆོ་ན་སྦྱོང་འཇུག་འབྲུ་ཤེས་པ་ཡོད་དམ་ཞེས་ཤེར་ལའི་གཞུང་ཅིག་བཏོན་
 བས། འདི་ལ་སྦྱོར་བ་ཅིག་བཀོད་མཛོད་བྱས་ཀྱིན་ཡར་འཆས་མར་འཆས་མཛད་པས། ལ་ལ་
 བ་རེ་གྲལ་མགོ་ཡག་གི་ན་ཡར་བཞུད་ཟེར། གྲལ་ཤུག་ཅིག་ན་རྒྱལ་སྤྲུལ་སྟོགས་མེད་པ་བཞུགས་
 པས། འམ་བྱ་ལགས་ཀྱི་འདི་རུ་བྱོན་གསུངས་ནས་སྒྲོགས་སྦྱང་མཛད་པས། ཁོང་བ་རྒྱལ་ནས་
 མཆོད་ཡར་དང་ཞལ་ཆབས་མང་པོ་བཏོན་པས། བྲ་སྒྲོར་བ་སྤུ་རུང་མ་གྲོན་པ་དེ་སྤུ་གང་བ་
 ཅིག་ཡིན་ནམ་ཤེས་རབ་ཅན་ཅིག་འདུག་ཟེར་ཏེ་ཐམས་ཅད་དོ་མཆར་བར་གྱུར་ནས་མཁས་
 པའི་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ནས་ཐོབ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བདུན་པ། ད་ནི་འཆད་ཉན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་
 ཡང་དེ་ཙམ་ཡིན། མི་ཆེ་འཆད་ཉན་ལ་བསྐྱལ་གང་ཆད་མི་འདུག །ཉམས་ལེན་བསྒྲོམ་པ་ཐག་
 ཆོད་ཅིག་བྱ་དགོས་སྟམ་ནས་ཐར་པ་སྤིང་དུ་བྱོན་ཆེ་བ་གཅིག་ཙམ་གཟིགས་རྟོག་མཛད་ཅིང་
 བཞུགས། དེ་ནས་བྲག་ཁར་ཆོས་རྩེ་གྲགས་པ་མེད་ཤེད་དུང་དུ་བྱོན་ནས་བཞུགས་པས། ཆོས་
 རྩེ་པའི་གསུང་ནས་ཆོས་ཐག་ཆོད་བྱེད་ན་ཡུལ་གྱི་འཁྲི་བ་ཆོད་ལ་ཤོག །སྟོ་གོས་ཆོས་གསུམ་
 ངས་སྦྱོར་བ་ཡིན་གསུངས་པས། ད་ནི་རྩ་མ་འདིའི་དུང་དུ་ཆོ་དང་སྦྱབ་པ་མཉམ་པ་ཅིག་བྱ་
 དགོས་སྟམ་པས་སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་བཅད་ནས་ཉིན་མཆན་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བཙོན་འགྲུལ་བྲག་
 པོས་སྤུགས་དམ་མཛད་དེ། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་རྟོགས་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་འཁྱུངས། དེ་
 བས་ལོ་གསུམ་ཙམ་གྱི་བར་ལ་དབུས་གཙང་གི་རི་ཁྲོད་དཔེན་ས་མང་པོར་བྱོན། མཆོག་གི་
 རྩས་མཆོག་མིན་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། དད་པ་ཅན་གྱི་རྩས་སོགས་ཆུད་ཐོས་དང་། རོན་མེད་ཅུང་
 ཟད་གུང་མི་འགྲོ་བར་མཛད་ཅིང་། དགོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་བསྟེན་

བཀུར། སྐབ་མཛོད། གཟུངས་སྒྲགས། གསུང་རབ་སྒྲིག་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་བོ་དབུལ་ཞིང་
མོངས་པ་རྣམས་ཀྱང། ཆོས་སྦྱོང་སྐབ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱར་ནས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ཁོ་ན་དུ་
དོན་ཅན་ལ་མོངས་པ་མེད་པར་གཏོང་བར་མཛད། དགྲང་ལོ་བཞི་བརྩ་ཞེ་གསུམ་པ་ལ་ཁྱ་བ་
དུག་ཅམ་གྱི་གང་ནས། དགེ་སྦྱོར་ལ་སོགས་པ་རྗེས་གྱི་བྱ་བ་ཞལ་བཀོད་མང་དུ་མཛད་ཅིང་།
མཐར་དགྲང་གངས་བཞི་བརྩ་ཞེ་གསུམ་པ་མོད་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ས་པོ་ཁྱི་ཡི་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་
༡༣༥༥ལོར་ཆ་མོ་རོང་བྱང་ཆུབ་རྫོང་དུ་གཤེགས་སོ།།

རི་ཁོད་ལྷག་མ། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། འབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྦྱོང་སྡོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཁོད་པ། ① རི་གསེབ་དགོན་ཆུང་དུ་སྡོད་མཁན། ② རོན་པ། ③ [མདོན]བདེ་མཆོག

རི་ཁོད་འཛིན། དཔེན་པའི་རི་ཁོད་ཅེས་པ་རིའི་ལྗེབས་གྱི་དགོན་པ་ཆུང་དུའམ། བྲག་ཕྱག་ལྷ་བྱར་
གཏན་དུ་སྡོད་ས་བྱེད་པ་ལ་རི་ཁོད་འཛིན་པ་ཞེས་བྲེད།

རི་ཁོད་ལོ་མ་གྲོན་མ། ཉང་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་བྱེད་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག

རི་ཁོད་བསམ་གཏན་ཅེ། དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་དུས་འགོར་དགེ་འདུན་དར་རྒྱས་གྱིས་ཕྱག་བཏབ།
ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གངས་ཅན། འདི་ལ་རྒྱལ་པོ་རྩ་མ་ཤའི་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གངས་རི་ཉི་མེ་ཡིན་པར་བཤད། འགའ་
ཞིག་གིས་བོད་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་སུ་ལྷགས་རི་ལྷ་བྱར་བསྐོར་ནས་ཡོད་པའི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་
རྒྱུད་སྦྱིའི་མིང་ཡིན་པར་གསུངས།

རི་ལྷལ་མཆོ་སྦྱོམ། ལྷལ་སྦྱོང་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་དཔེ།

རི་སྒོ་ཆོས་ལྷེ། དགོན་དེ་ཐོག་མར་སྒོ་མ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པས་བཏབ། འདེབས་དུས་མ་
གསལ། འབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་སྡོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཆུ་གསུམ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྒོག་རི་ལ་སྦྱེས་པའི་སྒོག་པ།

རི་སྒོ་མ། རི་ཁོད་དུ་བསྐད་ནས་སྒོ་མ་བྱེད་མཁན་གྱི་མཆོམས་པའི་དོན།

རི་གྲིབ། ① ཉེ་མ་མེ་ལོག་པའི་རིའི་ལྗེ་བས། ② རིའི་གྲིབ་ནག
རི་གྲོང་། ① རི་ལ་ཆགས་པའི་གྲོང་། ② རི་དང་གྲོང་ཁྱེར།
རི་ཐག་བྱ་ཐག
རི་རྒྱ། རི་རྒྱ་བསྐྱམས་ནས་ནག་ཆའ་སྐྱོང་བ། རི་རྒྱ་སྤང་རྒྱ་གཉིས་ཀ་བསྐྱམས་པ།
རི་རྒྱ་སྤང་རྒྱ། རི་ལ་གནས་པའི་སློབ་ཆགས་བྱ་དང་རི་དྲགས་སོགས་དང་། རྩ་ཐང་དང་ཆུའི་ནང་
དུ་གནས་པའི་སློབ་ཆགས་རིགས་གསོད་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས།
རི་རྒྱ་དགོན། མིང་གཞན་སོག་ལོག་དགོན་ཡང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་
ལོ་༡༧༩༥་ལོར་དགོ་བཤེས་བྱམས་པ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་རྒྱ་སྤོམ་རྒྱུའི་རྩ་ཆེན་ རི་དྲགས་བརྒྱབ་མི་ཆོག་པའི་རྩ་ཆེན་
རི་རྒྱ་ནགས་གསོ། རི་སྤྱང་གི་ནགས་ཆའ་དང་ལྗོན་ཤིང་གི་རིགས་རྣམས་བཅད་མི་ཆོག་པར་བྱེད་ཅིང་།
རི་རྫོང་དམ་ནགས་ཆའ་སྐྱོན་ཅན་དག་བསྐྱོར་ནས་རི་རྒྱ་བསྐྱམས་ཏེ། ཤིང་བཅད་པ་དང་། རི་
དྲགས་རྫོན་པ། ལྷགས་འཆོ་སོགས་བྱེད་མི་འཇུག་པར་ནགས་ཆའ་བསྐྱར་གསོ་བྱེད་པར་ཟེར།
རི་རྒྱ་བ། རིའི་རྒྱ་བ་ལོགས།
རི་རྒྱ་ལ། རི་རབ་སྐྱུན་པོ། རི་རྒྱ་ལ་ལ་སྤྱང་བྱས་གཤོག་ལྷག་རྟེན་པ།
རི་རྒྱ་ལ་གྱི་ཕྱོགས་བཞི། ཤར་ཤེས་དཀར་པོ། ལྷོ་བྱི་རྒྱ་སྐྱོན་པོ། ལུང་བསྐྱར་ར་ཀ་དམར་པོ། བྱང་
གསེར་མེར་པོ།
རི་རྒྱ་ལ་དགོན། མིང་གཞན་དར་ལྗེང་རི་རྒྱ་ལ་དགོན་ཁྱི་བརྟན་ལོར་བུའི་ཅེ་ཟེར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཅུ་བཞི་པའི་ནང་སྐྱོན་ཉེ་མ་རྒྱ་ལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་བཞད་མཐོང་སྐྱོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་རྒྱ་ལ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ས་ལྟ་བུ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
བསམ་གཏན་གྱི་མར་བྱིན་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་མཆན་མར་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་
གཡེང་བས་ཉིང་རེ་འཇིན་ལས་མི་བསྐྱོད་པས་ན་རིའི་རྒྱ་ལ་པོ་ལྟ་བུའོ།

རི་བརྒྱ་བསམ་གཏན་གླིང། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་དུ་རི་བརྒྱ་སྤྱུལ་སྤྱུ་བྲམས་པ་
བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་
ཁྲིའི་ཁྲི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རྒྱུད། རིའི་རྒྱན་ནམ་རིའི་དམུས། ཉི་མ་ལ་ཡ་རི་རྒྱུད།

རི་བརྒྱ་བསམ་གཏན་གླིང། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་དུ་རི་བརྒྱ་སྤྱུལ་སྤྱུ་བྲམས་པ་
བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་
གོང་ཁྲིའི་ཁྲི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་མགུལ། རིའི་ཕྱོལ་ལ་མ་སྤེབས་ཅན།

རི་མགོ་རི་ཕྱོལ།

རི་མགོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མརྫོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་འགག། རི་གཉིས་བར་གྱི་ས་གཤོང་གི།

རི་འགུལ་དགོན། ༣་རི་འགུལ་དགོན་ཡང་ཟེའ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠་ལོར་
ཀམ་བྱང་ཚུབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་འགེམས། [མངོན]ནམ་མཁའི་ཐོག།

རི་འགོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམ་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རུའ། དགུན་དུས་རི་རོས་སུ་རྒྱུད་གི་སྤྱུ་ཤར་ཤར་ཐོན་པའི་དོན།

རི་རོས། རི་ལོགས་མམ་རི་ལྗེབས།

རི་བརྒྱུད། ཤར་ནག་གི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། འབྲི་ཀུང་ཆེ་དབང་བརྟན་པས་མཛད་པའི་གཞན་རི་མས་

ཀྱི་བཙུགས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ལས། རི་བཙུང་ཅེས་སྤྱད་མོང་ནག་པོའི་གཤམ་མིང་རྒྱུ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རི་ཆར། རི་སྤྱང་དུ་འབབ་པའི་ཆར་ལ།

རི་རྩ། འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་གོ་འཛོལ་ཆོད་གི་བྱ་བ་བྱུང་བྱུང་ནས་འབབ་ཅིང་། སྤྱར་
ཆུའི་ཡན་ལག་ཅིག་ཏུ་སྤྱར་པ་ཞིག་ཡིན།

རི་རྩ་གསོན་ཉམས་ལྡན་ལ། གནའ་པོའི་རྩ་སྤོལ་རི་མོར་དཔྱད་བཞེད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན།
སྤྱང་རྩལ་རབས་ཀྱི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་གོའོ་ཤི་ཡིས་བཤད་པར། རང་བྱུང་གི་རི་ཆེན་ལ་གཡང་
གཟར་རྩམས་བཞིན་ཀྱི་རྩམ་པ་དང་རྩ་བོ་ཆེན་པོར་དྲངས་ཤིང་ལང་ལོང་དུ་འཕྱར་བའི་རྩམ་པ་
ལྡན་ཡོད། རི་བོ་ནི་འགྲུལ་མེད་ཅིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་འགྲུལ་མེད་ཀྱི་བཙེ་སེམས་ལྡན་པའི་རྩམ་
པ་ཞིག་མཆོན་སྤུབ་པ་ཡིན་ན། གཞི་ནས་མི་སེམས་འགྲུལ་སྤུབ་ཀྱི་རེད། རྩ་བོ་ནི་འགྲུལ་ལྡན་
ཞིག་ཡིན་པས་རྩ་བོ་འབྲི་སྤྱད་པ་བཅད་དང་པོར་རྩེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལང་ལོང་དུ་འཕྱར་ཞིང་
མངོན་སུམ་ཀྱི་རྩམ་པ་ཐོན་པ་བྱེད་དགོས། གཡའ་ཏེ་དེ་ལས་ལྟོག་ཆེ་མཛེས་ཆོར་ཀྱི་རྩམ་པ་གང་
ཡང་ཐོན་མི་སྤུབ།

རི་རྩུང་པོ་ཏོ་དགོན། མིང་གཞན་དགའ་འོད་ཟེར་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྔ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་
ལོ་༡༧༡༥་ལོར་དགེ་བཤེས་དཔལ་ལྡན་བསྟན་དར་གྱིས་བྱག་བཏབ། སྤུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་གོ་མོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རྩུའི་འབྲ་དབྱིབས། གནའ་རབས་སུ་རི་རྩུའི་གཟུགས་དབྱིབས་སྒྲ་ཆོགས་པ་དེ་དག་ལ་དབྱེ་བ་
ཏ་ཅང་གསལ་པོ་བྱེ་ཡོད། དཔེར་ན་རི་ཅེ་རྩོ་བར་རལ་གྱིའི་ཅེ་དང་། རི་ཅེ་རོས་སྟོན་ལ་ཐོག་
མིབས་ཅེ། རི་ཅེ་སྟོར་དབྱིབས་ལ་ཁོག་མ་ཁ་འབྱུབ་ཀྱི་ཅེ་སོགས་ཟེར་ཞིང་རི་ཅེའི་དབྱིབས་མི་
འབྲ་བ་སོ་སོར་མིང་རེ་བཏགས་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་རི་རྩུའི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་ཆོས་རི་རྩུའི་
འབྲ་དབྱིབས་དེ་ཆོར་ཞིབ་འཇུག་མང་པོ་བྱས་ཡོད།

རི་རྩུའི་རི་མོ། རྩ་སྤོལ་རི་མོའི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན། ཟེ་ཅན་རྩོ་བྱུང་རྩལ་རབས་ཀྱི་སྤྱད་སུ་རིམ་
བཞེན་མི་སྤྱིའི་རི་མོའི་ནང་ནས་ལོགས་སུ་གྱེས་ནས། རང་རྩུགས་སྤུབ་པའི་རི་མོའི་ཆན་པ་

ཞིག་ཆགས་ཏེ་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཐང་དེ་ལེགས་གྲུབ་བྱང་། རི་རྩེ་རི་མོར་རང་བྱུང་
ཁམས་ཀྱི་ཉིང་བཅུད་དང་། གནམ་སའི་མཛེས་ཆོས་རྣམས་ཉམས་ལེན་བྱས་ཡོད་སྐབས་དེར་
གིབ་ནག་དང་འོད་གསལ། སྒྲག་རུམ། དྲངས་བ། ཐེབས་བ། ཉིན་མོ། མཆན་མོ་སོགས་འཛད་
མཐའ་མེད་པའི་སྤྱིང་ཆོར་གྱི་ཕོ་བ་ལྟན་ཡོད།

རི་འཛོམས། ① [མངོན]བརྒྱ་བྱིན་གྱི་མཆོན་ཆ། ② ཉམ་མཁའི་ཐོག

རི་ཉག་རིའི་སྐལ་ཉག་གཤོང་བ།

རི་ཉལ། [མངོན]ལྟ་དབང་བྱུག

རི་ཉིལ་བ་ཐག་པས་མི་འདུམ། བརྒྱུག་ཐབས་མེད་པའི་དོན།

རི་སྙིང་། རི་སྙིང་ནི་རིའི་སྙིང་པོ་ལྟར་དུ་གྱུར་བ་ལྷག་ཞུན་གྱི་གཤམ་མིང་འོ་ཞེས། རྟེན་གཤེད་བྱུང་འཆོ་བ་
གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བརྟ་བསྐྱས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྟོ་
གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

རི་གཉན། མི་མེན་གདུག་ཅན་ཡོད་པའི་རི།

རི་གཉལ། རིའི་ལྷག་གམ་རི་རྩེའི་འོག་ཅམ།

རི་ལྷེ་སྐང་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཅའ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། ཐོག་མར་གྲུབ་མཐའ་
རྟེང་མ་བ་ཡིན་པ་ལ་བྲིས་དགེ་ལུགས་སུ་བསྒྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྟོངས་མངའ་རིས་ས་
ཁུལ་རྩ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཏོག་ཏོག ① རི་ཅོག་ཅོག ② རི་རྩུང་ཅམ་བ།

རི་ལྷས། ① རི་འུར་སོགས་བཟང་ངན་གྱི་སྟོན་ལྷས། ② རི་དབྱུང་དང་། ས་དབྱུང་སོགས་ཀྱི་མཆན་མ།

རི་སྟོང་། ① མི་སྤྲུགས་སོགས་མེད་པའི་རི་སྟོང་བ། ② རི་སྟོང་སྤྲུག་གམ་མང་པོ།

རི་སྟོད་དགོན། རྟེན་པའི་ཁོངས་ཀྱི་མི་དྲུག་ཅུས་རྟེན་རྣམས་བཟང་དགོན་པ་ལ་དབྱེ་བརྒྱབ་ཏེ་མེར་
བསྐྱེགས་པའི་སྤྲིག་བཤགས་ཀྱི་ཆེད་དུ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་
ལོ་༡༤༣༠ལོར་དགོན་པ་འདི་བཅའ་བར་བཤད། སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་ཀོ་བོ་ལེར་རྒྱུད་གིས་འབའ་
ཆོས་རྟེན་དགོན་པ་མེར་བསྐྱེགས་རྗེས་འབའ་བརྒྱ་ཤོག་དང་། འབྲི་ནག་བརྒྱ་ཤོག་གཉིས་ཀྱིས་

རི་སྒོད་དགོན་པའི་ལྷ་ཁང་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅིང་བྲ་ཤག་བྲག་ཅུ་གསར་དུ་བཞེངས། རྩི་ལོ་
༡༧༩༩ལོར་འབའ་ཆོས་སྡེ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོ་མ་བྱུང་བར་འབའ་སྡེ་ཤོག་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབ་
མཆོད་ཡོངས་ཇོགས་དགོན་འདིར་འཆོགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གཏོས། རི་ཆེ་ཆུང་གི་བོངས་ཆད། རི་གཏོས་ཅན་དུ་སྤྱངས་པ།

རི་ཐང། རི་དང་གཤོངས།

རི་ཐང་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཉ་ཅང་གི་དགོན་རྫིང་ཞིག་ཡིན། ཐོག་མར་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
གཉིས་པའི་ནང་ཅན་ཆགས་པའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་བཀའ་གདམས་པའི་སྐྱ་མ་རི་
བོ་མཁུན་བཙུ་ཁུ་བས་འཛིན་སྐྱོང་གནང་། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤུན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཐང་མཆོམས། ① རི་བོ་དང་ཐང་གི་བར་མཆོམས། ② ཆད་ནད་བྲག་མ་བྲག་གི་དུས་མཆོམས་ལྟ་བུ།

རི་ཐང་མཆོམས་ཀྱི་སྤང་གསུམ། ཆུང་གི་ལྷ་འབྲུགས་བརྟན་ནས་བསུ་བ། མཐིས་པའི་ལྷ་འབྲུགས་
སྤང་ལ་སྐྱབ་པ། བད་ཀན་ལྷ་འབྲུགས་ཀྱི་རྗེས་བཅད་པའོ།

རི་ཐོད། རི་ཡི་ཅེ་མོ།

རི་མཐོ་ས་གཙང་། རི་མགོ་འཕང་མཐོ་ལ་ས་གཞི་དངོས་གཙང་བ།

རི་མཐོའི་ན་ཆ། ས་མཐོ་བའི་སྤྱིང་དུ་ཡོད་པའི་ནད་རིགས་དམིགས་བསལ་ཅན།

རི་དེ་ལྷ། རི་ཆུང་བྱ།

རི་རྩི་དགོན། ལོ་རྒྱུས་ཉ་ཅང་རིང་བའི་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་དགོན་སྡེ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་འདེབས་ལོ་
སོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་རྩི་ཆུང་སྤེལ། དཔེའི་སྒོ་ནས་པ་མ་བྲ་བྲག་སོགས་ལ་བྲལ་དུ་བཏང་ཞིང་རང་རང་གི་གནས་སུ་
སྤོད་དུ་མི་འཇུག་པར་གོ།

རི་རྩི་ཆུང་འབེབས། དགོས་མེད་དུ་གནས་ལུལ་སོགས་སྐྱར་བའི་དཔེ། ས་གནས་ཀྱི་འཇུགས་སྐྱན་

ལ་ལུལ་གྱི་ལས་མིའི་མ་ཐུན་སྒྲིབ་འཛོམས་སར་ཐག་རིང་ནས་ལས་མི་སྐོང་འགྲུགས་རི་རྒྱུང་
འབེབས་བྱེད་མི་རུང་།

རི་རྒྱུང་རྒྱུ་རི་འབྱུང་ཆུང་ ཆུང་།

རི་ལྗེབས། རི་གྲུན་ཐུར་གྱི་རོས་སམ་རིའི་ལོགས། རི་ལྗེབས་སྐྱམ་ཞིང་།

རི་དྲགས། རི་ལ་གནས་ནས་རྩ་རྩུས་འཛོལ་བའི་དུད་འགོ། རི་དྲགས་བདས་ཏེ་འཛིན་པ། འཕྱོད་འབྲུའི་
དྲགས། རྒྱ་ཡིས་བཅིངས་པའི་རི་དྲགས་བཞིན། བདེ་བའི་གོ་སྐྱབས་ནམ་ཡང་མེད། མིང་གི་ནམ་
ཁངས་ལ་ཁྲིག་ཉན་དང་། བགས་པའི་སྒྲེ་གནས། འཕྲོག་བྱེད། རྒྱུད་གི་སྒོག་ས་འདྲེས་བཅས་སོ།

རི་དྲགས་སྒྲེས། [མངོན་]མྱ་ཅི།

རི་དྲགས་ཁམ་པ། [མངོན་]ལ།

རི་དྲགས་གིབ་མ། འདི་རྒྱ་བའི་མིང་སྟེ་རི་བོང་གིབ་མའམ་རི་དྲགས་གིབ་ལས་མཆན་པས་ན། རི་
དྲགས་རྟགས་ཅན་ཡང་ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་བའི་དགྲིལ་དུ་གིབ་མའི་གཟུགས་རི་བོང་གི་གཟུགས་
བརྟན་ལྟར་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས།

རི་དྲགས་གིབ་མས་མཆན་པ། [མངོན་]རྒྱ་བ།

རི་དྲགས་རྒྱབ་མི་ཆོག་པའི་ས་ཁུལ། བདག་མེད་རི་དྲགས་གང་རྒྱུང་དུ་གསོད་མི་ཆོག་པའི་སྲུང་
སྒྲོབ་བྱས་པའི་ས་ཁུལ་ལ་བཛོད།

རི་དྲགས་དབྱ། [མངོན་]རྫོན་པ།

རི་དྲགས་མགོ་[མངོན་]① སྐར་མ་མགོ་② བོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ།

རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ། [མངོན་]མེང་གེ།

རི་དྲགས་རྫོན་པ། རི་དྲགས་འཛིན་པའམ་གསོད་པ།

རི་དྲགས་ཅན་མ། བྱུང་མེད་གྱི་རིགས་ཤིག།

རི་དྲགས་ཆོས་འཁོར། ལྷ་ཁང་སོགས་གྱི་ཅེ་ཏྲོག་ཏུ་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་ཆོས་འཁོར་དང་། དེའི་གཡས་
གཡོན་གཉིས་སུ་རི་དྲགས་གྱི་ཕུ་སྤར་གཉིས་སོ་སོ་ཆོས་འཁོར་ལ་ཁ་འཁོར་ནས་ས་ལ་ཉལ་ཞིང་
མགོ་བོ་བཏེགས་ཏེ་བལྟས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་སྟོན་པ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་མཆོན་བྱེད་ཡིན།

རི་དྲགས་འཆང་། [མངོན]ཟླ་ཅི།

རི་དྲགས་འཆིང་འབྲུག [མངོན]སྒྲིག་རྒྱ།

རི་དྲགས་ཉི་ཐག་རི་དྲགས་འཛིན་བྱེད་རྒྱའི་ཐག་པའི་མིང་ཡིན།

རི་དྲགས་གཉན། རི་དྲགས་ཀྱི་ནང་གསེས་དུ་ཙོ་རིང་ཞིང་དུ་ཅེ་སྐར་དུ་གྲག་ནས་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རྩ་བ་པའི་སྐབས་དུ་ཅེ་ས་ལ་ཟུག་ནས་རྩ་བ་རྒྱ་མི་རྟེན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལྟོགས་གྱིར་འཆི་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་འདུག

རི་དྲགས་ཉྱགས་ཅན། [མངོན]ཟླ་བ།

རི་དྲགས་ཉེ་བ། [མངོན]ཟླ་ཅི།

རི་དྲགས་ཐེང་འོ། གཅན་གཟན་སོགས་ཀྱིས་རི་དྲགས་བཟས་པའི་ཤ་རུས་སྟག་འཕྲོ།

རི་དྲགས་མཐར་བྱེད། [མངོན]རྩོན་བ།

རི་དྲགས་དང་གཅན་གཟན་གྱི་བྱེ་བ། རི་དྲགས་དང་གཅན་གཟན་གྱི་མི་འབྲུ་པའི་ཆ། ཡང་རི་དྲགས་རྣམས་ཆུ་ལ་མཆུ་བཅུགས་ནས་རོར་འཕུང་བྱེད་ལ། གཅན་གཟན་གྱི་རིགས་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ལྟེ་ས་འདགས་ནས་འཕུང་བའོ།

རི་དྲགས་བྲ་བ། རི་དྲགས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བྲ་བ།

རི་དྲགས་ན་བ། [མངོན]གཟུངས་མོ་བྱའི་བྱར།

རི་དྲགས་སྙེ་འཛིན། [མངོན]ཟླ་བ།

རི་དྲགས་བ། རྩོན་བ།

རི་དྲགས་དབང་པོ། [མངོན]སེང་གེ།

རི་དྲགས་མིག [མངོན]① མཆན་མོ། ② བྱད་མེད་མཛེས་མ།

རི་དྲགས་མིག་ཅན་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མཆོག་

རི་དྲགས་སྤས་མ་ཅན། [རྟིང]རི་དྲགས་མཆོན་གྱིས་སྤས་པའི་སྤ་ཅན་ལ་ཟེར།

རི་དྲགས་ཅི། [མངོན]ཟླ་ཅི།

རི་དྲགས་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་རྣས་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

རི་ནང་གནས་ཆེན་དགོན། བསམ་འགྲུབ་གསང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་ཐོག་མའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༧ལོར་རི་ཆོག་པ་བཟ་གིས་འོད་ཟེར་མཆོག་གིས་
ཕྱག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛམ་གང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གནས་དགོན་པ། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གནས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་གནས་མ། [མདོ]གྱི་བ།

རི་ལྷ། རིའི་ལྷ་གདོང་ངམ་ལྷེ་མོ།

རི་པ། ① རི་ཁོད་ཆོས་བྱེད་མཁན། ② རོན་པ། ③ རི་ལ་གཞིས་ཆགས་ཏེ་སྤྱོད་མཁན།

རི་པ་བཟ་གིས་ཆོས་གླིང་། དགོན་པ་འདི་ཐངས་དཀར་ཐ་མས་བཞེངས་ཞེས་ཅན་པ་ལས་དུས་
ཆོད་མི་གསལ། ཐོག་མར་གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། རྗེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཡིང་གྲ་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༥ལོར་བདེ་བྱེད་རོལ་བས་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་རྩིང་མ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་སྟོད་མ་དགོན་པ། འབའ་རོམ་སྟོན་སྟེ་རུ་ཁག་བཙུང་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། རི་
པ་ཆོས་འཛིན་དང་། རི་པ་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ་པར་བཤད། དུས་ཆོད་གསལ་ཐོར་མ་
ངེས་གྲང་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅན་ཡིན་པར་འདྲ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་
བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷུལ་ལྷུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྫ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་བར་མ་དགོན། འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་སྟེ་རུ་ཁག་བཙུང་གྲགས་པའི་ཡ་གྲུལ་

ཞིག་ཡིན། རི་པ་བག་ཡོད་སྒྲ་མ་ཞེས་པས་བཏང་། དུས་ཚོད་དེས་གཏན་མ་དེས་ཡང་པམ་ཆེར་
སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་ལྷའི་དཀྱིལ་ཙམ་ཡིན་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་
བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་གྲུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་སྤྲད་མ་དགོན་པ། འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྲོམ་སྤེལ་ཁག་བཙོ་བརྒྱད་གྲགས་པའི་ཡ་
གྲུལ་ཞིག་ཡིན། རྒྱལ་མཚན་སྒོ་གོས་སྤྱི་ཐེང་གསུམ་པས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱབ་དུན་པའི་
དཀྱིལ་ཙམ་དུ་བཏང་ཞེས་གསལ། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་གྲུལ་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པ་ལོ་རྒྱུ་པའི་ལྷ་ཁང་དཀར་པོ། ལྷ་ཁང་འདི་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས་སུ་བཞེངས་ཤིང་
ལོ་ཆེན་གྱིས་རབ་གནས་མཛད་ཚུལ་ལོ་ཆེན་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ། གྲུབ་མཐའ་མ་དེས། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པའི་མ་ཉི་ལྷ་ཁང། རི་རྩོལ་སྤྱིན་བདག་མཛད་ནས་བཞེངས་པར་བཤམ། དུས་ཚོད་དང་གྲུབ་
མཐའ་གང་ཡིན་མི་གསལ། པམ་ཆེར་ཡུལ་མི་སྤྱི་ལོ་མཚོད་ཁང་ཞིག་ཡིན་པར་འདྲ། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤྲང་ཨ་ཁེ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ཆུ་སྤྲག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༩ལོར་སོག་ཞབས་བྱུང་སྤྱི་ཐེང་བྲག་
པས་བཏང་། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤྲངས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤྲན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་བཏང་དུས་མི་གསལ། སྤེ་དགེ་མེ་ལོད་རྩེ་པའི་གྲོང་དེར་ཆགས་
པའི་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པག ① རིའི་རྒྱལ། ② བག་ཁྱོད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཁོར་ལོའི་གདོང་དང་། དུར་སྤྱ་ཅན།
མཚུ་བ་རིང་། མཆེ་བ་ཅན། རྒྱགས་ཀྱི་ཉི་ར། སྤྱ་ཅན། སྤྲང་རེས། བག་ཁྱོད། ས་འཛོམས། ས་
སྒྲོག་བཅས་སོ།

རི་ཕུག ① རིའི་ནང་། ② བྲག་ཕུག ③ གཞིས་ཅེ་བྱོང་བྱེང་ན་ལུ་དགོན་གྱི་ཕུ་ལ་ཆགས་ཡོད། བུ་སྟོན་
གྱིས་བཞེངས་པར་བྲག་གས། ལུ་ལ་ལྗོངས་མཛེས་པས་དེང་སྤྱོད་གཏོང་ལུ་ལ་བྲགས་ཅན་ཞིག་རེད།
རི་ཕུག་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲག་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་པོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་འཕེན། [མདོན]སྐར་མ་རི་གྱི།

རི་བ། རིན་ཚད་ལོས་བ། རིན་རི་ཅམ་རི་བ། སྒོར་བརྒྱ་ཕྲག་རི་བའི་གོས། དུལ་གཅིག་ཀྱང་མི་རི་བ།
རི་པོ། ① རི་ཆེན་པོ། རི་པོ་བར་ལེན། རི་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱུང་གིས་འཁུར་མི་བྲལ། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་མེ་
ལིས་བསྐྱམ་མི་བྲལ། ② [མདོན]གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་། ག་ཤོལ་མདའ་འཛིན། སེང་ལྗེང་ཅན།
ཉན། ལྷན་སྤྱུག་ནམ་འདུད། ལྷ་ཁུང་ཅན་ཏེ་གསེར་གྱི་རི་བདུན་ཡོད་པས་བྲངས་བདུན་མཚོན།
རི་པོ་ག་ཡ། འཛམ་གླིང་རྒྱས་བཤད་ལས། ག་ཡའི་བྱོང་བྱེང་ཡོད་ས་ནས་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་རི་ཏ་ཅང་
མཐོ་ཞིང་བསྟོད་པར་དཀའ་བ་དང་། རི་དེའི་ཅེ་མོར་གྲུ་ཡ་གོ་རི་ཐེར་བའི་མཚོད་རྟེན་ཆེན་པོ་
ཡོད་པ་དེར་སྟོན་པ་བྲགས་རྗེ་ཅན་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མ་བསྟན་བའི་གོང་དུ་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་
ཆོས་གསུམ་བྲགས་སུ་རྒྱུད་རྒྱལ་མཛད་པ་དང་། སངས་རྒྱལ་མ་བསྟན་བའི་རྗེས་སུ་འཕགས་
པ་དགོན་མཚོག་སྤྱན་གྱི་མདོ་གསུངས་པའི་གནས་ཡིན།

རི་པོ་གངས་ཅན། གངས་ཏེ་སེ་སོགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀེ་ལ་ཤའི་རྒྱལ་པོ་དང་། དཀའ་
བརྒྱུག་ཁྲ་མ། གངས་རིའི་དབང་། མེ་ནའི་བདག་པོ། བསིལ་རི་བཅས་སོ།

རི་པོ་གངས་དང་ལྷན་བ། གཤམ་དུ་ཏེ་མ་ལ་ཡ་ཞེས་པར་གཟིགས།

རི་པོ་བྱ་འཛིན། འདི་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་དུ་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་རི་པོ་བྱ་འཛིན་ཞེས་པ་
སྟེ། འདི་ས་གནས་གང་དུ་ཡོད་པའི་སྒོར་ལ་བཤད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། ༡ནང་པའི་ཆོས་
གཞུང་པལ་ཆེ་བའི་ནང་དུ། རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་སི་རྒྱ་ལ་ཞེས་ལན་གླིང་ཐན་ནས་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་
སོང་བ་ན་རི་པོ་ཏ་ལ་ཞེས་པའི་རི་པོའི་གླིང་ཐན་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད། ༢ ཀྱང་གོའི་ཤེ་ཅང་ཞིང་
ཆེན་གྱི་བྱང་ཤར་གླིང་ཐན་ཆེ་རྒྱུང་མང་དུ་ཡོད་པ་ལས། ཆེ་ཤོས་ཏིང་ཏིའི་རྫོང་གི་ཤར་ཕྱོགས་
གླིང་ཐན་རྒྱུང་དུ་ཞིག་ལ་རྒྱ་སྐད་དུ་རྒྱ་ཐོ་ཐན་ཞེས་དོན་དངོས་སུ་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོའི་ནང་

གི་སྒྲིང་ཕྱན་ཞིག་ཡིན་པ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན་པ་ཡང་འདུག
རི་པོ་དགའ་ལྡན་པ། དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་དང་པོ་དགའ་ལྡན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྒྲིང་དེ་འགྲོག་
རི་པོ་ཆེར་བཏབ་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་གྲགས།
རི་པོ་དགེ་ལུགས་པ། དགེ་ལུགས་དགོན་པའི་དང་པོ་དགེ་ལྡན་ནམ་རྒྱལ་སྒྲིང་ཆགས་པའི་འགྲོག་
རི་པོ་ཆེའི་མིང་རྒྱུར་ཐོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་འཛིན་མཁན།
རི་པོ་ཆེ། ① རི་ཆེན་པོ། ② རྫོང་ཞིག་པོ་དང་རྫོང་ལྗོངས་ཁོངས་བྱང་ཤར་མཆོམས་སུ་ཡོད་
ཅིང་། འདིའི་བྱང་ངོས་མཆོ་སྒོན་ཞིང་ཆེན་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་
དེ་ར་ཚུ་ཁར་ཡོད། ③ མིང་གཞན་རི་པོ་ཆེ་ལྷ་ཁང་ཁ་འབྲེལ་མ་ཟེར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་
ལྷོ་ལོ་༡༣༥༦་ལོར་སངས་རྒྱུས་དཔོན་གྱིས་བྱག་བཏབ། སྐབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་པོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་པོ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད། ༡ ཤར་ན་ཅེ་ལཱའི་རི་པོ། ༢ ལྷོར་བྲག་ཤུལ་ཅན་གྱི་རི་པོ། ༣ ལྷུབ་ན་གནམ་
ལྷགས་གྱི་རི་པོ། ༤ བྱང་ན་དཔལ་འབར་གྱི་རི་པོ། ༥ ཤར་ལྷོ་ན་དུང་སྤྱོད་གྱི་རི་པོ། ༦ ལྷོ་ལྷུབ་
ན་དཔལ་གྱི་རི་པོ། ༧ ལྷུབ་བྱང་ན་བདེ་ལྡན་གྱི་རི་པོ། ༨ བྱང་ཤར་ན་བདེ་ལྡན་གྱི་རི་པོ།
རི་པོ་ཆེ་སྒྲིང་། རྫོང་ཁ་པའི་དངོས་སྒོའ་མཁས་གྲུབ་དོན་གྲུབ་དཔལ་བཟང་པོས་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཅོ་ལྔ་པའི་དུས་སུ་བཏབ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷོ་
ཁ་ས་ཁུལ་སྤེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་པོ་མཆོག་རབ། རི་རབ།
རི་པོ་འཛོམས། ཉི་མའི་རྟ་བདུན་གསུམ་གྱི་ག
རི་པོ་ཉི་ཅེ། རི་པོ་ཉི་མེ་དང་འབྲ།
རི་པོ་ཉི་མེ། འཕགས་ལུལ་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་རི་དཔག་ཆད་བརྒྱ་བ། མདོག་དཀར་བ། དུལ་གྱི་རང་
བཞིན་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་གསུམ་དུལ་དང་། གཉིས་ཤེས་དང་གསེར་ལས་གྲུབ་པ།
རི་པོ་ལྷེང་རྒྱས། འཛོམ་སྒྲིང་རྒྱས་བཤད་ལས། རི་པོ་གྲ་ཡ་དང་ཉ་ཅང་མི་རིང་བའི་སར་རི་ཞིག་
ཡོད་པ་དང་། དེར་སྒོན་དུས་བྱང་སྤོང་ནམས་གྱིས་ཆངས་པ་ཆེན་པོ་ལ་འདྲ་འཛིན་དཔེན་པའི་

གནས་སྤོང་བ་ན་ཁྱེན་པར་གྲགས་ཤིང་སྟོན་པ་སྤྲུགས་མེ་ཅན་བཀའ་སྤྱོད་ལས་བཞེངས་ཏེ་
བསོད་སྟོམས་ཐོག་མར་བཞེས་པའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་པའི་ཞབས་མེས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་
ཀུན་ཏུ་རྒྱ་དག་ལས་ཐོས།

རི་པོ་དྲངས་བསེལ། མདོ་པལ་པོ་ཆེ་ལས་བསྟན་པའི་རྩན་ཞི་ཞིང་ཆེན་གྱི་མེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཞིག

རི་པོ་རྣམས་རྒྱལ། མིང་གཞན་རི་རྣམས་དགོན་ཟེར། བཅ་ཆེན་དགེ་འདུན་རྒྱལ་པོས་བཏབ། དུས་ཆོད་
མ་ངེས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གནང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་པོ་པོ་ཏུ་ལ། ① རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་རི་པོ་གྲུ་རི། ② པོ་གྲང་དམར་པོ་རི། ③ སྟོ་མཆོའི་སྤྱིང་སྤན་
ལ་ཡོད་པའི་གནས་རི་པོ་པོ་ལ་ཏ།

རི་པོ་སྟོ་མཐོ། རི་མཐོན་པོ།

རི་པོ་སྟོས་ངད་ལྗན། སྤན་གྱི་ཕྱོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་གྱི་གཤམ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ནད་རིགས་མཐའ་
དག་སེལ་བའི་ཨ་རུ་ར་སོགས་སྟེ་བའི་རི་པོ་ཞིག

རི་པོ་བྱ་རྒྱུད། ཞིང་ཆེན་ཡུན་ནན་དང་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་གཉིས་སོ་སོར་ཡོད་པའི་གནས་རི་ཞིག
རི་པོ་འཕེགས་ཁྱེད། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོ་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རི་འདིའི་ཉེ་འཁོར་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ཡོད་པ་
ལས་རྒྱ་སྤྱང་ན་ར་མ་དྲ་དང་། རྒྱལ་སྤྱང་དང་། ཕྱགས་ལྡན་དང་། བག་པོ་འབྲེལ་བ་བཞི་འབག

རི་པོ་ཅེ་ལ། རྒྱ་ནག་རི་པོ་ཅེ་ལ་ཞེས་རྩན་ཞི་ཞིང་ཆེན་དུ་ཡོད་པའི་མེ་བཙུན་འཇམ་དབྱངས་
ཀྱི་གནས་རི་ཞིག

རི་པོ་གཡང་མ་ལུང་། སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཡོད་པའི་གྲུ་རུ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྱབ་གནས་ཞིག་གི་མིང་།

རི་པོ་ལྷ་ཁང་སྤྱབ་གནས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་སྟོད་ཅམ་ལ་དཀར་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་པོན་པོ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བརྒྱད་ཟིལ་རྫོང་

ཁོངས་སྤྱོད།

རི་པོ་སྒྲོན་སྤྲུག་ཆེ་ཞིང་བཟིང་བའི་རི་པོ།

རི་པོ་གསལ། སྤྲུས་འཇལ་དགོས་པའི་རི་ལ་སྐྱེས་པའི་རྩ་ཤིང་སོགས་ཀྱི་སོགས་མ།

རི་པོང་། རྣ་བ་རིང་ཞིང་ར་མ་ཐུང་བ་ཁ་ཤོ་བ་ཅན་གྱི་སྒོག་ཆགས་ཤིག།

རི་པོང་ཐུང་བ། སྒོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་རྩུ་
གཟེར་འཛོམས། འཁྱུ་བ་གཅོད། རྩུ་ཅི་སྤྱང་།

རི་པོང་ཅན། ①[མངོན་]ཟླ་བ། ② ཟླ་བ་ལ་རི་པོང་གི་གཟུགས་བརྟན་གཅིག་ཡོད་པས་གྲངས་
གཅིག་མཛོན།

རི་པོང་ཅལ་འཛོགས། ཤིང་གི་འབྲས་བུ་རྩུ་ལ་ལྷུང་བའི་སྒྲ་ཅལ་ཞེས་བྱུང་བ་དེར་དོགས་སྒྲགས་སྐྱེས་པའི་རི་
པོང་གི་སྒྲ་ཆ་ལ་བརྟན་ནས་རི་དྲགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་དགོས་བྱུང་བའི་སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག།

རི་པོང་སྟིང་། སྒོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་སྒོག་རྒྱང་
གི་ནད་དང་། སྟོ་ལྷེད། སྟིང་ནད། བརྒལ་གཟེར་བཅས་ལ་པན།

རི་པོང་རྩལ། རྩུ་རྩལ་བདུན་བསྐྱེལ་བའི་ཆད།

རི་པོང་རྩལ་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་རྟེན། རྩུ་རྩལ་བདུན་ལ་རི་པོང་རྩལ་གཅིག་གི་ཆད།

རི་པོང་རྟོ་བརྩུས། རང་བཞིན་གཡོ་སྦྱོམ་དུ་སྟོང་བའི་དཔེ། ས་གནས་མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱད་རི་
ཡོད་སྐབས་འཕྲལ་དུ་གོང་རིམ་ལ་སྒྲན་སེང་ལུ་དགོས་པ་ལས་རང་བཞིན་རི་པོང་རྟོ་བརྩུས་སུ་
སྟོང་མི་བྱུང་།

རི་པོང་འཕོས་ཞོན། གཅན་གཟུན་སོགས་ཀྱིས་རི་པོང་དེད་པའི་དུས་རི་པོང་འཛིགས་སྒྲགས་གི་དབང་
གིས་ཤིང་སྟོང་དང་། ཁྱད་སོགས་ལ་གཤམ་པའི་སྐབས་མིག་འབྱེད་འཇུ་མ་མི་པོད་ཅིང་མིག་
མདངས་ཡང་ཉམས་པར་གྱུར་བ་ལྟར། འདིར་སྟིང་ཅ་ཉམས་པས་འབྲེལ་འཁྱོར་གྱི་དབང་གིས་
མིག་འཇུ་མ་མི་ཤེས་ཤིང་མིག་གི་མདངས་ཀྱང་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་དཔེ་དོན་སྤྱར་བ་ཞིག།

རི་པོང་མིག་ ① སྒོག་ཆགས་རི་པོང་གི་མིག་ ② ཤིང་སྒྲན་ལུང་རྟོག་མིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག།

རི་པོང་ཆང་ལོག་སྤར་གྱི་རང་གནས་དེར་ལོག་པའི་དཔེ། སྤར་གྱི་ཡུལ་འབྱར་བ་རྣམས་ད་ལྟ་རི་

བོང་ཆང་ལོག་ཏུ་སྒྲེབས་འདུག།

རི་བོང་མཆན་ཅན། [མངོན]ལྷ་བ།

རི་བོང་འཛིན། [མངོན]① ལྷ་བ། ② ཐེག་ལེ།

རི་བོང་ཟ། [མངོན]བྱ་སྒྲག།

རི་བོང་རྒྱ། ཡོད་མི་སྲིད་པའི་དཔེ། རི་བོང་རྒྱ་དང་སྒོ་ངའི་སྤྱ།

རི་བོང་རྒྱའི་དོན་སྤྱ། རི་བོང་རྒྱ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྤྲང་ངོ་ལ་རི་བོང་རྒྱ་སྒོ་བཏགས་པའི་ཆ་སྒོ་ལ་སྤྲང་
བདེ་ལ་རི་བོང་རྒྱའི་དོན་སྤྱ་ཟེར་བ་ཡིན།

རི་བོང་གསུམ་རིས། ཏུན་ཏྲོང་བྲག་ཕྱག་ནང་གི་གནམ་གཅེལ་ལ་བྲིས་པའི་རྒྱན་རིས་ཤིག་ཡིན།
རྒྱན་རིས་དེ་ནི་འཆར་འགོད་བསམ་སྒྲུབ་ཐོབ་པའི་མཆར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་སྤྱེ། གནམ་གཅེལ་གྱི་
དཀྱིལ་དབུས་དེ་ལོད་སྤྱད་ནས་རི་བོང་གསུམ་པན་རྒྱན་འདེད་རིས་གཏོང་བའི་གཟུགས་བརྟན་
བཞོན་ཡོད། མ་གཞི་རི་བོང་གསུམ་ལ་རྩ་ཅོག་གསུམ་ལས་བྲིས་མེད་ཀྱང་། མི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲུབ་
སྤྲང་ངོར་རི་བོང་རི་རེར་རྩ་ཅོག་གཉིས་རི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འཆར་ཏེ། ཏྲ་ཅང་མངེས་ཆདོད་
ལ་གསོན་ཉམས་ལྡན་བ་ཞིག་ཡོད།

རི་བོའི་རྩ་རྒྱ། [མངོན]སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག།

རི་བོའི་སྒོ། རི་བོའི་ཅེ།

རི་བོའི་བྱ་མོ། [མངོན]རྩ་བོ་མིན་རྒྱ།

རི་བོའི་དབང་སྤྱག་[མངོན]རི་རབ།

རི་བྱ། རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་རིགས།

རི་བྱ། ① སྐར་མ་འཕམ་བྱང་སྒོང་རི་ཤི། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བྱམ་སྤྱེས་དང་། རྩ་སྤྱའི་བྱ། མདོངས་
སེལ། ཨ་གསུ་མཆས་མོ། ② རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་བ།

རི་བྱུལ། རི་ལ་གནས་པའི་བྱུལ།

རི་སྤྱག་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ངོ་བོ་རྩེ་དབལ་ལྡན་ཨ་ཉི་ཤས་བྱུག་བཏབ་པའི་བཀའ་
གདམས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། རྩེས་སུ་བྱུབ་མཐའ་བྱ་སྒོན་སྤྱགས་

སུ་གྲུ་པ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོད་ལྡོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ཤོད་ཁྱེད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་བྲག་རི་བོ་དང་བྲག་རི་གཟུགས་གཅིག་གྲུར་པའི་རི་བོ།
རི་བྲག་དགོན་པ། འདི་ལ་རིག་བླ་དགོན་པ་ཡང་འབྲི་སྒོལ་འདུག བལ་ཆེར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་དགུ་པ་
དབང་ལྷག་དོ་རྩེའི་སྐབས་ཙམ་ན་བཏབ་ཟེར། ཐོག་མར་མདོ་སྡེར་ལྷགས་མོ་དགོན་གྱི་རི་ཁོང་
ཡིན། རྩེས་སུ་གནས་འདིར་སྒོམ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོད་ཁྲལ་དཀར་མཛེས་ཆོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་བྲག་པ། མཐའ་འཁོབ་རི་བྲག་ཏུ་གནས་པའི་གྲོང་མི།
རི་བྲགས། [རྩིད]དཔེན་གནས་སམ་མཐའ་འཁོབ་གྱི་གྲོང་པའི་མིང།
རི་བྲང་ལྟག་པ་གོང་། རི་ཞིག་གི་མིང།
རི་དབང། རིའི་དབང་པོ་སྟེ་རི་རྒྱལ་སྐྱོན་པོ།

རི་དབང་རྒྱལ་པོ་སྐྱོན་དགུ ① གོང་ན་སུ་བོ་ཆེ་བཞི་ནི། བྲག་ལྟ་ཆངས་པ་དོ་རྩེ་དབྱ་འདུལ། འབྲི་
གཉན་ལྟ་དོ་རྩེ་སྒོ་ཤོས། གཙང་ལེ་ཉི་དོ་རྩེ་ཆེ་ཡག་རྒྱའི་པ་ཉ་དོ་རྩེ་ལྷགས་འཕུར་བཅས་བཞི་
དང་། ཆམ་པའི་དོ་རྩེ་འི་པ་དཀར། ཟེལ་ཁོམ་དོ་རྩེ་གཡུ་འདུག འབྲི་རྒྱལ་དོ་རྩེ་སངས་ཡག་ཉག་
ཤེའི་དོ་རྩེ་ཁོ་མདོ་སྡེ་འོག་གི་རུ་བོ་རྒྱུར་བཞི་དང་། སྐར་དོ་རྩེ་རང་དཀར་དང་དགུའོ། ② ཆོས་
ཀྱི་རྣམ་ཐངས་མཐོང་བ་ཀུན་འདུས་ལས། བོད་ཡུལ་སྤྱིའི་རི་དབང་འཛིན་ཁ་བྲག་སྤྱི་བཅན།
འབྲི་ཆེད་སྤྱིར་བྲག་རི་དབང་ཙམ་གཉན་སྤྱི་ཉི། བྲང་འཕྲོག་སྤྱིར་བྲག་རི་དབང་དོ་ཡོ་གཉན་པོ།
བོད་ཁམས་སྤྱིར་བྲག་རི་དབང་སྐྱམ་ཆེན་ཉ་ཉི། ལེ་སྟོད་སྐར་ཕོད་རི་དབང་མོ་ལྷ་རང་པ། བྲ་
འཕོར་སྟོད་གྱི་རི་དབང་ལྷ་མ་ཆེན་ཅི་པ། འབྲི་སྟོད་སྤྱིར་དགུའི་རི་དབང་གོལ་ཆེན་ཅི་པ། ལེ་སྐར་
རྒྱུད་གྱི་རི་དབང་བྲག་དམར་སྟག་ཅེ། རྩ་རྒྱ་རྒྱུད་གྱི་རི་དབང་ཡོ་གེ་གཉན་པོ་དང་དགུར་འདོད་
དོ་ཞེས་གསུངས་སོ།

རི་དབྲག་རི་པན་རྒྱན་གྱི་བར།
རི་འབྲུ། རི་རྒྱུར་བྲ། རི་འབྲུར་རང་རོང་།
རི་མ་ཐང་། རི་འབྲུར་མང་པོ་སྟེབ་གཅིག་ཏུ་ཆགས་པའི་ཡུལ་ལྷང་། ཡུལ་རི་མ་ཐང་།

རི་མ་འདབས། རི་མེན་ཐང་མེན་གྱི་ས་ཆ།

རི་མ་ལ་ཡ། རྒྱ་གར་ལྗོངས་ཀྱི་མཐའ་སྤྱོད་པའི་རི་ཞིག་གི་མིང། ཐང་ཐན་ཅང་གི་ལམ་ཡིག་
ལས། རྒྱ་གར་གྱི་ས་དབྱིབས་ལྷ་གམ་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཅེ་མོ་རྩོམ་ན་མ་རུ་ཀྱ་ཐ། མ་
རུ་ཀྱ་ཐ། ལྷ་ཡོངས་གཟུགས་སུ་ར་མེ་ཤ་རི་ཐེང་བ་དེར། ཅན་དན་དང་། ག་ལུར་གྱི་རིགས་ཏ་
ཅང་མང་པོ་སྤྱོད་པའི་རི་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་མ་ལ་ཡ་ཞེས་འབོད་པ་དང་རི་དེའི་ཅེ་མོར་
སྤྲོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་ལ། རི་དེའི་ལོགས་ཤིག་ནས་བརྗོད་པའི་ཆུ་
མིག་ཅིག་གིས་རི་དེ་ལ་ལན་ཉི་ཤུ་བསྐྱོར་ནས་འབབ་པའི་ལྗོངས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཐུག་
པ་ཞིག་ཡོད་པ་དངོས་སུ་གཟིགས་པར་བཤད།

རི་མི་འབབས་ལ། རི་ཁྲོད་དུ་བསྐྱད་ནས་ཐོང་དུ་མི་འབབ་པའི་མཚམས་བཅད་དམ་པོ།

རི་མོ། ① ལག་བས་ཐེས་པའི་གཟུགས་དབྱིབས། རི་མོའི་ལམ་དུ་སྤེལ་བ། ལྷག་གི་རི་མོ་བྱི་ལ་
ཡོད། མའི་རི་མོ་ནང་ལ་ཡོད། ཁ་ཤོབ་ཤོབ་ཤོག་བྱའི་དར་ལྗོག་དེ། རོན་སྤྲུག་ཆའི་རི་མོ་འབྲི་
དོག་མེད། ② ཡང་གངས་ཀྱི་རི་མོའི་ལམ་ནས་རྟོགས་མི་འགྱུར། །

རི་མོ་དཀར་ནག ① རི་མོ་དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་གཉིས་ཡོད་པ། ② སྤྲུག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་
དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་bw drawing ཟེད།
རི་མོ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཤོག་ ལྷན་དག་གི་ནང་དོན་མཚོན་པའི་རི་མོ་བར་དུ་བརྒྱུས་པའི་ཡིག་ཤོག་
ལ་ཟེད། དེ་ནི་སྤྱི་ཙམ་གྱི་བཙུང་བྱ་ཆུང་གས་ཤིག་ཡིན་པས་དེར་ཡིག་འབྲུལ་དངོས་སྟོད་ཀྱི་
རིན་ཐང་ལྷན་ལ་སྤྱི་ཙམ་སྟོང་པོ་ལྱི་རིན་ཐང་ཡང་ལྷན་ཡོད། སྐད་གསུམ་ཆེ་བའི་ཤེ་མིང་གི་
རི་མོ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཤོག་ནི་ཆུ་ཚོན་ཤིང་བར་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ཞིག་

རི་མོ་བསྐྱངས། ཁྲིད་ཀྱིས་ཞབས་དོར་བ།

རི་མོ་ཁང་། སྤྱི་མའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རྩ་རན་མའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་
རི་མོ་མཁས་ཅན་ཁྲུང་པེ་ཡིས་སྤྱི་ལོ་༡༨༥༥ལོར་གྲིས་པའི་གཤམ་ཆའི་བཙུང་བྱ་ཞིག་ཡིན། རི་
མོ་དེའི་ནང་དུ་ཁང་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་རི་མོ་བ་རང་ཉིད་གཙོ་བོའི་ཐོག་མཐའ་འཁོར་
དུ་རྩ་རན་མའི་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རིམ་གས་མཐོང་མན་གྱི་མི་སྣ་དང་དེ་བཞིན་ལས་

རིགས་འདྲ་མེན་གྱི་མི་སྣ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཡོད་པའོ།
རི་མོ་ཁྲའོ་མ་ཅན། ཆོན་མདོག་སྣ་ཆོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་རི་མོ།
རི་མོ་མཁམ། ① ལྷ་གིས་པ། ② རི་མོ་འབྲི་མཁམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྟེན་དང་། བེར་
ཐོགས། ཆོན་གྱིས་འཆོ་བ། རི་མོ་བ་བཅས་སོ།
རི་མོ་མཁམ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་རིས། ང་འདྲ་མ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་དང་བརྒྱ་
དྲུག་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་སྒྲིག་ལོའི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་གོང་འཕེལ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་དུས་སྐབས་སུ་བྱུང་
བའི་རི་མོ་མཁམ་ཅན་རྒྱ་རྒྱེར་གྱིས་རང་གིས་ཆེད་དུ་གིས་པའི་རི་མོ་མཁམ་རང་ཉིད་ཀྱི་འདྲ་
བརྒྱན་རི་མོ་ཞིག་ཡིན།
རི་མོ་བྱ་བ་ཞི། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྐད་དུ་histogramཟེར།
རི་མོ་ནག་གིས། ལྷག་ཆ་རྒྱང་པས་གིས་པའི་རི་མོ་འཕུ་ལུགས་ཀྱི་སོལ་ནག་དང་། མ་སྒྲིག་གིས་
གིས་པའི་ནག་གིས་ལའང་ཟེར།
རི་མོ་སྟོན་འཕྲུག་ རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་load mapཟེར།
རི་མོ་བ། རི་མོ་འབྲི་མཁམ།
རི་མོ་འབྲི་ཆས་གོ་མ་ཆད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་
ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་plotter step sizeཟེར།
རི་མོ་བྱེད་པ། ① རི་མོ་འབྲི་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ། ② བསྐྱར་སྟེ་བྱེད་པའཕམ་རིམ་གྲོ་བྱེད་པ། དམ་པ་
རྣམས་ལ་མཆོད་པ་དང་རི་མོར་བྱེད་པ།
རི་མོའི་སྟོན་ཆ་བཞི། གནའ་པོའི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། སྟོན་
ཆ་བཞི་སྟེ། བཅད་རྒྱ་བསྐབས་རངས་པོ་དང་། སྐྱམ་པོ། རྟོག་པོ། ལུགས་མེད་པ་བཅས་སོ།
རི་མོའི་ཁ་བྱང་། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་བཅས་བྱའི་ཐོག་རི་མོ་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་དུས་མིང་
དང་། སྐས་མིང་། གསར་ཚུལ་བྱས་པའི་ལོ་ཁམས་དང་རྒྱ་དུས་ཆེས་གངས། ཚུམ་འབྲིའི་དགོས་

པ་སོགས་གྲིས་པའི་ཡི་གེར་རི་མོའི་ཁ་བྱང་ཞེས་ཟེད།

རི་མོའི་བྱུང་ཚུལ། མཛེས་ཆུལ་གསར་ཆོས་སྐབས་ནང་དོན་དང་བརྗོད་བྱའི་བསམ་སྒྲུབ་རི་མོ་འདུན་པ་གཞིགས་ཏེ། མཆོན་དགོས་པའི་གཞུགས་བརྟན་གྱི་ཆ་གསུམ་དེ་རི་བཞེན་ཕྱོགས་བསྐྱུས་དང་། གང་ལ་གང་གི་བཞོད་སྤྲིག་གིས་ཆ་ཆང་ལ་གཞི་མ་ཐུན་ཐུན་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཆགས་པ་དེར་རི་མོའི་བྱུང་ཚུལ་ཟེད།

རི་མོའི་སྐྱུ་ཆུལ། ཐང་ག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རི་མོའི་སྐྱུ་ཆུལ་སྤྱི་ལ་བོད་གོས།

རི་མོའི་དགག་དུག་རྒྱ་སྐྱོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆེན་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་རི་མོར་བཅད་རྒྱབ་སྐབས་དགག་དགོས་པ་དུག་ཡོད་པ་སྟེ། ༡ བིར་འབྲེད་ཤོར་བ། ༢ རྒྱགས་མེད་པ། ༣ རྩེད་རྩོད་ཆེ་བ། ༤ རྟོལ་རྒྱག་ཆེ་ཞིང་ཟ་རི་ཟེ་རི། ༥ བཅད་ཁ་ལྷ་ལ་འཁྱགས་ཆེ་དགས་པ། ༦ རྟོག་འཇིང་ཆེ་ལ་ཟང་ཟིང་ཅན་བཅས་སོ།

རི་མོའི་དགོ་མཆོན་དུག་རྒྱ་སྐྱོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆེན་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་རི་མོའི་དགོ་མཆོན་དུག་ནི། ༡ ཉམས་འགྱུར་གནའ་ཉམས་དོད་པ། ༢ དཔེན་ཞིང་གསོན་ཉམས་ཐུན་པ། ༣ བིར་གྱི་བིར་རྩེས་མེད་པ། ༤ སྒྲག་ཆ་སྒྲོད་མཁས་པ། ༥ བཞོད་སྤྲིག་འགྱུར་བ་གཏོང་མཁས་པ། ༦ ཆོན་མདངས་སྐྱམ་བཞིན་ཐུན་པ་བཅས་སོ།

རི་མོའི་ཐིག་ཆ་ཉི་མ་ཆེན་པོ། བརྟན་བཅོས་འདི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་ཀམ་པ་སྐྱུ་ཕྱེང་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་རྟོ་རྩེས་མཛོད།

རི་མོའི་འདུ་བྱེད། རི་མོ་གྲིས་པ་དང་། ཡི་གེ་གྲིས་པ་གཉིས་ཀར་གོ་རྒྱུ་ཡོད།

རི་མོའི་བར་སྟོང་གི་སྐྱུ་ཆུལ། དུས་ཆོད་སྐྱུ་ཆུལ་ལམ་ནས་བཤལ་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་བར་སྟོང་གི་ཆོར་སྐྱང་ལ་གཞི་བྱས་ནས་བྱུང་པའི་སྐྱུ་ཆུལ་གྱི་རིགས་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། རི་མོ་དང་འབྲུང་བརྟན། ཡར་སྐྱུན་སོགས་ཆང་མ་ནི་བར་སྟོང་གི་སྐྱུ་ཆུལ་ཡིན་པས། བར་སྟོང་སྐྱུ་ཆུལ་གྱི་རིགས་རྣམས་ནི་མཐོང་སྐྱང་དབྱེད་ཞིབ་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

རི་མོའི་བརྩམ་བྱའི་བིར་སྟོད་སྐྱངས་དུག་གནའ་པོའི་རྒྱ་སྐྱོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་མིང་ཆེན་ཅིག་ཡིན། དེ་ཡང་བིར་སྟོད་སྐྱངས་རྣམས་པ་དུག་སྟེ། ༡ རྩ་འབྲུལ་ལྟར་གྱི་བིར་སྟོད་སྐྱངས།

༡ དྲངས་ཤིང་གཙང་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས། ༢ ཀླན་ཉམས་འདོན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས།
༣ རྒྱགས་དང་ཐུན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས། ༤ གསོན་ཉམས་ཐུན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས། ༥
འཇམ་གཤེར་ཐུན་པའི་ཕེར་སྟོང་སྟངས་བཅས་སོ།

རི་མོའི་ངོས་ཀྱི་ཚོན་རིམ། རི་མོའི་ངོས་སུ་བྱགས་པའི་ཚོན་གྱི་སྒྲུབ་མཐུག་གི་རིམ་པར་ཟེར། ཚོན་
གྱི་སྒྲུབ་མཐུག་གི་རིམ་པ་དེ་ཚོ་ནི་ཕེར་རྩིས་ཀྱི་ཆུང་མི་འདྲ་བ་དང་། ཚོན་གྱི་བྱགས་
ཐེངས་མང་ཅུང་ལ་སྟོན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།

རི་མོའི་དབྱེ་ཚོན་བཅུག་སུམ། རྒྱ་སྟོལ་རི་མོའི་དབྱེ་ཐབས་ཤིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་བཤད་སྟོལ་གཅིག་
གྲུང་རང་མེད། དེ་ཡང་མིང་རྒྱལ་རབས་ཐོག་མའི་དུས་སྐབས་སུ་ཐའོ་ཅུང་དབྱེ་ཡིས་བཅུམས་
པའི་ཚོ་མཆུམས་འཛོག་པའི་ཟེན་མོ་ཞེས་པའི་ནང་བཤད་པ་ལྟར་ན། ༡ སངས་རྒྱལ་དང་བྱང་
སེམས་ཀྱི་སྤང་བརྟན། ༢ ལྷ་དབང་དང་གོང་མའི་སྤང་བརྟན། ༣ ཁོ་བོ་དང་། ལྷ་འབྲེ། ཉན་ཐོས།
ཟླ་མ་བཅས་ཀྱི་སྤང་བརྟན། ༤ རྒྱུངས་སྤྱོད་དང་། འབྲུག་སྒྲུག་གི་གཟུགས་བརྟན། ༥ འཛིག་རྟེན་
ཐོག་གི་མའི་སྤང་བརྟན། ༦ ཡུལ་སྤྱོད་དང་ནགས་ཆའི་ཀྱི་སྤྱོད་སྤེལ། ༧ མེ་རྟོག་སྒྲ་
ཚོགས་དང་སྒྲུག་མ་བྱ་རིགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན། ༨ གཙན་གཟན་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་
བརྟན། ༩ མི་ཡུལ་དུ་སྟོང་པའི་འདོད་ཡོན་གྱི་རི་མོ། ༡༠ གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། ཁང་ཁྱིམ་
ལྷགས་རི་སོགས་ཀྱི་རི་མོ། ༡༡ ཁྱིམ་གསོས་དུང་འགོ་སྒྲ་ཚོགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན། ༡༢ མོ་
ལས་དང་འཐག་ལས་བྱེད་པའི་རྣམ་པའི་གཟུགས་བརྟན། ༡༣ རྒྱུན་རིས་སྒྲ་ཚོགས་བཅས་སོ།

རི་མོའི་ཟེན་འགོད། རི་མོ་འབྲི་སྐབས་ཀྱི་བྱེད་གཟུགས་བརྟན་གྱི་གནས་ས་དང་། ཁོར་ཡུག་གི་
བཀོད་སྤྱོད་སྟོན་པོ་བཅོས་ནས་གཏན་འཁེལ་བྱེད་པ་དེར་རི་མོའི་ཟེན་འགོད་ཅེས་ཟེར། དཔེར་
ན། མི་སྒྲ་འབྲི་སྐབས་འདྲ་ཐིག་སྤྱད་ནས་ཀྱི་བྱེད་ནང་དོན་འགོད་ཐབས་སྐབས་བདེ་བྱས་ནས་
བྲིས་ཏེ། གཙོ་མོའི་བཛོད་བྱ་མཛོན་གསལ་དུ་སྟོན་ཐོག་ཁོན་ཡོངས་ཀྱི་བཀོད་སྤྱོད་ཆར་རྩིས་
སུ་གཞི་ནས་རི་མོ་དངོས་བྲིས་པ་དེ་ལའང་རི་མོའི་ཟེན་འགོད་ཅེས་ཟེར།

རི་མོའི་བཤད་པ། རི་མོ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་ཐིག་ཆད་སོགས་བཤད་པའི་རིག་གཞུང་།

རི་མོར་བརྟན་པ། རི་མོ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་རི་མོ་འདྲ་བལྟས་མ་བྱས་

གོང་གི་སྒྲ་གོན་གྱི་ཁྱེད་ཐབས་ཡིག་ཡིན། མ་དཔེར་སྡོན་དུ་ལྟ་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱད། རི་མོ་འེན་དང་
དོན་དང་འཕྲི་ཐབས་ལག་ཆལ་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཁྱེད་པ། མ་དཔེ་རོ་མའི་ཁྱོད་ཡོངས་ཀྱི་བཀོད་
སྟེག་དང་རྒྱབ་སྐྱངས་ཚོན་གཏོར་སྐྱངས་སོགས་གནས་བྲ་མོ་ཅམ་ཡང་སྤང་ཆུང་མ་མོར་བ་
ཁྱེད་རྒྱ་དེ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་བཤོ། རི་མོར་བལྟ་བ་དང་འདྲ་བ་ལུས་ཇི་ཅམ་མང་བ་དེ་ཅམ་གྱིས་
རི་མོ་སྟོབ་སྟོང་ཁྱེད་པར་བན་འབྲས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཐོན་ཟུབ།

[illegible]

འི་མོར་བྱ་བ། བཀའ་འདྲིན་དྲན་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

རི་མོར་འཛོམས་དགོས་པ་གསུམ། རྒྱ་མོལ་རི་མོར་དབྱེད་བཞིན་བྱེད་པའི་མིང་ཆེ་བ་ཅིག་ཡིན།
 འཛོམས་དགོས་པ་གསུམ་ནི་རྒྱ་མཆན་འཛོམས་པ་དང་རྒྱུད་འཛོམས་པ། རྩོམ་འཛོམས་པ་
 བཅས་ཡིན། རི་མོའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ལ་མཆོད་ན་འཛོམས་དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་
 མ་འཛོམས་ཀྱང་མི་འགྲིག།

རི་མོ་ས་འོད་ཀྱི་མཆོན་པ། གནའ་བོའི་ཀྱུ་སྒེ་པ་རི་མོ་ར་དབྱང་བརྗོད་ལྷེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན།
 རི་སྒྲན། རི་པ་སྒེ་ས་པའི་སྒྲན།

མ་སྐྱ་ལ་ཡ། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་ཅན་དན་ནགས་ཆེའི་གྲིང་བཞིན་དཔྱེས་སམ་སྤྱིད་ལ་
དཔག་ཆད་ལྟ་བུརྒྱ་དང་དཔངས་དཔག་ཆད་སུམ་བརྒྱ་ཡོད་པ་ལས་རྒྱལ་ས་ཆེན་ཞེས་བྱ་བའི་
ཚུ་སྐྱང་དང་མེ་ཏུ་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུ་སྐྱང་ལབ་བ་པ།

རེ་དམར་རྒྱལ་པའར་སྒྲིང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ཡེ་མི་གསལ། ལྷ་པ་མཐའི་མོན་པོ་ཡིན།
མོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆལ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྤུ་ཡོད།

འདི་ལྟར། རང་སྐྱོན་གྱི་སྒྲིབ་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་མཉམ་སྦྲེལ་པ་ལ་ཕྱི་མིང་ལ་འདི་ལྟར་ཞེས། དེ་ལྟར་དོན་གཅིག་

རི་ཅ། རི་གཤམ་མམ་རི་ཡི་གཤམ་ལོག།
རི་ཅིང་དབང་། གོ་གནས་མིང་།
རི་ཅིབས། རི་ལྗེབས་ཁྱེན་དང་ཐུར་དུ་ཆགས་པའི་རི་ལག་མང་པོ། རི་དྲགས་མང་པོ་རི་ཅིབས་ཁྱེ་
བར་དུ་གནས་པ། མདའ་འཕངས་པ་རི་ཅིབས་བརྒྱད་ནས་སོང་།
རི་ཅ། རིའི་མགོ་རི་ཅའི་ཉག་ཁ། རི་ཅའི་ཤུར་གཤོང་།
རི་ཅ། རི་ལ་སྒྲེས་པའི་ཅ།
རི་བཙོང་། རི་ལ་སྒྲེས་པའི་བཙོང་།
རི་ཆད། རི་ཆེ་ཆུང་དང་མཐོ་དམན་གྱི་ཆད།
རི་ཆིག་ལྟ་དབང་། རི་དང་ལྟ་དབང་དུ་བཅུགས་ནས་མནའ་སྒྲེལ་བ།
རི་ཆེར། [མངོན]བརྒྱ་ཁྱིན་གྱི་རྩོ་རྩེ།
རི་ཆོས། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་འབྲེ་མོག་གི་མིང་གཞན་ཞིག།
རི་མཆོ། རི་ལ་སྒྲེས་པའི་རྩ་མཆོ།
རི་རྩོང་། རི་ཅེར་ཡོད་པའི་མཁར་རྩོང་།
རི་མེ་ཐང་དགོན། རྒྱ་མོན་གསར་པར་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་
ལུག་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༩ལོར་གཙང་བ་མི་མམ་མགོན་པོས་བྲག་བཏབ་མཛད། རྒྱབ་མཐའ་རྟེན་མ་
བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛུལ་ཐང་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ཞིང་། རིའི་རོས་ལ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཁ།
རི་ཞིང་དགོན། བསམ་འཕེལ་སྤྱིང་གི་དགོན་ལག་ཡིན། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་ཆ་མ་ཐི་མེད་བྲང་
ཆུབ་ཡིན་ལ་འདེབས་དུས་མ་གསལ། རྒྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་སྤྱིང་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ཞེས། རི་ལྷམ་སྟེ། རིར་གནས་པའི་ལྷམ་བྱ།
རི་ལྷམ། རི་ལ་གནས་པའི་ལྷམ་བྱའམ་བྱི་ལ།
རི་ཞོལ། རིའི་གཤམ་མམ་ལོག་གི་ཞོང་སྟེ།

རི་རྩུབ། རི་འོ་འོ་ལྷ་ས་འབྲུང་དུ་ཐོན་པའི་སྟེ་མོ། རི་རྩུབ་སྐྱུང་གི་འགྲོ་ལམ་ལ། གཡང་དཀར་གྲོས་
ཀྱང་ཐར་ས་མེད།

རི་ཐེ། རི་འི་ཅེ་མོ་འཕ། གྲག་མཐམ།

རི་ཐོམ། ① རི་འི་ཅེ་མོ། ② རི་འི་ཁོང་གསེང་ངམ་གྲག་སྐྱེ་བས།

རི་ཐོར། བར་བྱའི་རི་རྩ་དང་། ར་བྱེད་ཀྱི་ཐོར་ཚུང་གི་བསྐྱས་ཆིག་

རི་གཐར། རི་འོ་ས་དཀར་གཐར་པོ།

རི་གཐར་ནམ་ཤོ། རྒྱུག་ཐམས་མེད་པའི་དཔེ། འཆི་བ་བརྒྱུག་མེད་རི་གཐར་ནམ་ཤོ་འདྲ།

རི་ཐོར། རི་བྲག་གསེང་གི་མིང་།

རི་ཡི་རྒྱང་བ། [མངོན་]རི་ཚུང་ཚུང་།

རི་ཡི་ཁྲ་བ། [མངོན་]རི་ཅེ་ནས་སྐྱུང་ལ་བབས་པའི་འབབ་ཚུ།

རི་ཡི་བྱི་མེད། [མངོན་]གཅན་གཅན་འཕར་བ།

རི་ཡི་རྒྱལ་པོ། [མངོན་]རི་རབ་ལྷན་པོ།

རི་ཡི་མཆོག་[མངོན་]རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།

རི་ཡི་སྤྱང་པོ། [མངོན་]ལྷགས།

རི་ཡི་ཐོད་ཅན། [མངོན་]རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ།

རི་ཡི་རྩ་བ་ཅན། [མངོན་]ས་བཞི།

རི་ཡི་སྒོ། ① རི་ཡི་ཅེ་མོ། ② རི་འི་སྐང་ངམ་སྤྱང་།

རི་ཡི་སྐར་བྱ་ཅན། [མངོན་]ས་གཞི།

རི་ཡི་གཙུག་གཏོར། [མངོན་]རི་ཡི་ཅེ་མོ།

རི་ཡི་གཞུ་སྐྱེས། [མངོན་]ལྷ་དབང་སྐྱེས།

རི་ཡི་རུས་སྤལ། [མངོན་]ཆོན་ཅེ་ཞིག་

རི་ཡི་སྤས་པོ། [མངོན་]ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

རི་ཡི་གསྐྱེས། [མངོན་]ལྷ་སྐྱེ་འི་མིང་།

རི་རབ། རི་རབ་ལྷན་པོའི་བསྐྱུས་ཆིག་
རི་རབ་བང་རིམ་བཞི། གཡུའི་རྫོ་རྩེ་ཅན། ལུ་ཤེལ་ལས་བྱུབ་བ་བརྒྱ་སྤངས་བ་ཤེལ་འོད་ཅན།
གསེར་ལས་བྱུབ་བ་འཁོར་ལོ་རྣམ་བཅུགས། གྲི་རུ་ལས་བྱུབ་བ་རིན་པོ་ཆེ་འབར་བ།
རི་རབ་ཐོམ། རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་ཞེས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་སློབ་ཡོད་པ་
དེའི་ཁོང་གསེང་།
རི་རབ་ལྷན་པོ། གསེར་གྱི་ས་གཞི་དེ་ལ་ལྷན་པོའི་རི་ཆགས་ཏེ། བརྩིང་ཆེ་བས་ན་ལྷན་པོ་དང་། རིའི་
རྒྱལ་པོ་ཡིན་པས་ན་རི་རབ་པོ། དེ་ཡང་ཤར་དུལ་དང་ལྷོ་བྱུང་དང་ལུབ་ཤེལ་དམར་པོ་
དང་བྱང་གསེར་ཏེ་རིན་ཆེན་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན། རི་རབ་ཀྱི་རོས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་
བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་འོད་ཀྱི་རོས་རིན་པོ་ཆེ་གང་གི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དེའི་འོད་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་
ཡང་དེའི་ཁ་དོག་ཏུ་སྤང་ལ། དེའི་འོད་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་འང་དེའི་ཁ་དོག་ཏུ་སྤང་ཞིང་། ཆད་ནི་ཚུའི་ནང་
དུ་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྲིར་ལུབ་ཅིང་། ཚུའི་སྤེང་དུའང་དཔག་ཆད་བརྒྱད་ཁྲི་འཕགས་པའོ།།
མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་དང་། རི་བོའི་དབང་ལྷག་ རི་ཡི་མཚོག་ རིན་ཆེན་
བཅུགས་པ། རིའི་རྒྱལ་པོ། ས་འཛིན་དབང་པོ། ལྷའི་རི་བོ་བཅས་སོ།།

རི་རི་ཀླ། [ལེགས]ར་གན།

རི་རི་བ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱུབ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

རི་རོང་། རི་མང་པོ་ཆགས་པའི་ས་ཆ་དང་། རི་དང་རིའི་བར་དུ་ཆགས་པའི་དམའ་ས་ལའང་།

རི་ལ་གནས་པ། [མངོན] ① བྱ་ལྷུང་། ② ལྷ།

རི་ལས་སྒྲེག། [མངོན] ① གསེར་། ② ཆོན་ཞིག་ ③ ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

རི་ལི། དབྱིན་སྐད་རྒྱུར་ཆགས། མེ་འཁོར་ལ་ལོ་རི་ལི་བསྐྱད་ནས་ལུལ་ཁམས་བསྐྱོར་དུ་འགྲོ།

རི་ལི་མི་ལི། དབྱིབས་རིལ་དང་དོན་པོ་དང་དོན་གཅིག་

རི་ལྷ། ལོང་བྱ་ཆུང་ཆུང་རམ་རིལ་ལྷ།

རི་ལུང་། རི་དང་ལུང་པ།

རི་ལུང་ཅ་ཆིག་དེ་སྤྱི་མཉེན་གཞུང་གྱི་དང་པོའི་སྐབས་རི་དྲགས་རྩོན་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་རྒྱའི་མིང་།

རི་ལོགས་དགོན་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༧་ལོར་གཏེར་སྟོན་འཆི་མེད་དོན་རྒྱལ་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རི་ཤེལ་ལྷེ་འབྲ། ཤར་དབྱུང་དམའ་ཞིང་མཐའ་མཐོ་བ་སྟོག་ཆགས་རི་ཤེལ་ལྷེ་འབྲ་བར་འབྱུང་བའི་
མཛེན་དུ་ཅིག

རི་ཤུལ་དགོན། ཀམས་མཁའ་དཔལ་དང་བྱུང་དབང་བྲག་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ་ཐེར་སྟོལ་
འདུག བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་ཤོ་ཐང་སྤོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོད་མཁྲིས་པོ་བར་ལྷུང་བ་
ཁྱེན་དུ་བངས་ནས་སྤྱུག་པར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དཀར་པོ་ཡར་འཕེན་དང་། དགེ་འདུན་
སྤྱེས། ཁྱེན་དུ་འཕེན་བྱེད། ཉ་དུག་དཀར་མོ། བོང་རྩ་བ། ཡ་ལ་ལ། ཡི་མི་ཡ་ལ་བཅས་སོ།།

རི་བཤེར། གནའ་དུས་སུ་བོད་དུ་རྒྱུན་མ་དང་། རྒྱ་བ་རི་ལ་གཤམ་ཡོད་མེད་བཅས་བའི་ཆེད་དུ་དུས་
མཚམས་རྣམས་སུ་ཡུལ་མི་རྣམས་ཅ་འཕྲུགས་བྱ་ཞིང་རི་ལུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་ཅིང་
ཡོད་པ་ལ་རི་བཤེར་ཟེར།

རི་པ་རྩ། [ལེགས]བོད་རྒྱ་ལ།

རི་ཤེ། [ལེགས]སྐར་མའམ་བྱང་སྟོང་།

རི་གཤམ། རིའི་ཞོལ་དུ་ཆགས་པའི་ས་ཆ།

རི་ཤུག རི་ལ་སྤྱེས་པའི་ཤུག་བ་སྟེ་སྟོ་རྩ་ཞིག

རི་ཤུལ། ① རི་གསལ། ② རང་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་ཤུ་ཡོད་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གད་བ་དོག་
མོའམ་གྲོག་ཤུར་གྱི་མིང་།

རི་སྟོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤྱུལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༡་ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན།
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རི་སྤིབ། ཉེ་མ་མི་སོག་སའི་རི་ལྗེབས།

རི་སྤང་བ། ① རིའི་བཙན་ས་སྤང་བའམ། སྤང་མཁན། ② དུར་ཁོད་སྤང་མཁན།

རི་གསེབ། རིའི་ཁྲོད་དམ་ནང་།

རི་བསང་། རི་ཅེ་ལ་བཏང་བའི་བསང་།

རི་བསང་ལྷང་སྒྲིད། དབང་ཐང་ལྷང་རྩ་ཡར་ལྷན་དུ་གསོ་བྱེད་གནས་རི་སོགས་གྲགས་ལྷན་གྱི་རི་
མགོ་མཐོ་སར་བསངས་གསུང་གསེར་སྒྲེམས་སོགས་གཏོང་བ་དང་ལྷང་སྒྲིད་ཅོད་དར་ཅོག་
འཇུགས་པའི་ཡུལ་སྒོལ་ཞིག།

རིག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མིག་གིས་མཐོང་བའི་དོན་ཏེ། མིག་གིས་དངོས་སུ་རིག་ཏེ་མོར་མིག་
གིས་མ་རིག་ཀྱང་། རིང་པོ་ན་བས་གོ་ཆོད་ལ། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

རིག་གྲོལ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད། ༡ རི་ལྟ་བུ་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༢ རི་སྒྲིབ་པའི་རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༣ རྩ་
རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༤ རིག་པའི་ཡོན་ཏན། ༥ ཆགས་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། ༦ རོགས་
སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། ༧ དམན་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན། ༨ གྲོལ་བའི་ཡོན་ཏན་གྱོ།

རིག་རྒྱད། ① སེམས་ཀྱི་རྒྱད། ② སེམས་ཀྱི་གཤེས་ཀའམ་རང་བཞིན།

རིག་སྒྲགས། ལྷའི་འཕྲིན་ལས་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་གཙོ་བོར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲགས་ཏེ་བྱང་
མེད་ཀྱི་གཞུགས་དབྱིབས་ཀྱི་ལྟ་དང་། དེ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དང་ཐུག་རྒྱ་ལ་སོགས།

རིག་སྒྲགས་འཛིན་པ། ① སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་བདག་ཏུ་འཆང་བ། ② སྒྲགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོར་འཛིན་པ།

རིག་དངོས་འབྲ་བཅོས། རིག་དངོས་དངོས་ལ་དཔེ་བལྟས་ནས་རྒྱན་བཅོ་བྱས་པ།

རིག་དངོས་སྤང་སྒྲོབ་བཅའ་ཁྲིམས། རིག་དངོས་སྤང་སྒྲོབ་བྱེད་ཆེད་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་
འབྲེལ་ཡོད་བཅའ་ཁྲིམས།

རིག་བཙོས། རང་བཅོ། ཁུངས་མེད་རིག་བཙོས།

རིག་སྟོང་རྩེན་པ། རིག་པ་ནི་སེམས། སྟོང་པ་ནི་གཞུགས་སུ་མ་བྱུང་བ། རྩེན་པ་ནི་བྲི་མས་མ་གོས་
པའམ་ངོ་མའི་དོན་ལ་ཟེར།

རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད། སེམས་དང་སྟོང་པ་ཉིད་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ།

རིག་སྟོབས། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས།

རིག་སྟོབས་ཀྱི་གྲུབ་འབྲས་བདག་དབང་། རང་གི་རིག་སྟོབས་ལས་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་རང་ལ་

བདག་པའི་དབང་ཆ།

རིག་ལྗན། [མངོན]མཁས་པ།

རིག་ལྗན་ལྟོག་ཇས། ལྟོག་ལྟང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་amart batteryཟེད།

རིག་ལྗན་ ① ཆད་མ་སྟོ་རིག་གི་ལྗན་ཆིག་ ② གངས་གནས་ཤིག་གི་མིང་།

རིག་འདེད། དོན་གཅད་གཅིག་པ་བརྟེན་ནས་འབྲེལ་ཡོད་དོན་གཅད་གཞན་ཞིག་དར་ཏེ་བསམ་སྟོན་གཏོང་བ།
རིག་གནས། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས། གནས་ཀྱི་རིག་གནས། བྱང་གི་རིག་གནས། རིག་གནས་
ཀྱི་མངའ་བདག་རིག་གནས་པ།

རིག་གནས་བཟུ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་ཆུང་བ་ལྟ་སྟེ་བཟུ།

རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད། ༡ མཛོད་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། རོལ་མོ། འཁྲིག་
ཐབས། འཛོལ་ཆིག་གངས་ཅན། སྒྲ། གསོ་དབྱེད། ཆོས་ལུགས། བཟོ་བོ། འཕོང་དབྱེད། གཏན་
ཆིགས། རྣལ་འབྱོར། ཐོས་པ། དན་པ། ལྟར་མའི་དབྱེད། ཅིས། མིག་འབྲུལ། ལྗན་རབས། ལྗན་
བྱང་བཛོད་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། ༢ དུས་འཁོར་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་
དེ། ཆོང་པ། ར་མཁན། འཕྲེང་རྒྱུད་མཁན། ཆང་མ། ལྷགས་ཇི། འབྲེག་མཁན། འབྲུ་མར་མཁན།
ལྷ་མཁན། མགར་པ། ཤིང་མཁན། འཐག་མཁན། ཀོ་ལྷགས་མཁན། ཉ་པ། བཅོ་ལག་མཁན།
སྒྲིག་མ་མཁན། ཤན་པ། གཤེད་པ། ཤིང་རྩ་མཁན་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། ༣ འདུལ་བ་ལུང་ལས་
གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱུད། ཆོ་ག་ཞིབ་མོ། གཏན་
ཆིགས་རིག་པ། རིག་བྱེད། བན་སྟོང། སྒྲ་དེས་སྟོང། ཤེས་གསལ། དེས་ཆིག་སྟེ་བ་སྟོང་
མཁས་པ། ལྟར་མའི་རིག་པ། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ། ཆུང་སྤྱང་གི་རིག་པ། ཆར་སྟོང་གི་རིག་
པ། འཛིག་རྟེན་རྒྱུད་འཕེན་པའི་རིག་པ། རྩེ་བྲག་པའི་རིག་པ། རྒྱུད་བྲག་ཅུ་པ། རྒྱར་མིང་གི་
རིག་པ། གནས་འདུག་གི་རིག་པ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དོ། ༤ རྟོང་རྟོལ་རྒྱ་མའི་གསུང་ནས་
གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ་འཛིག་རྟེན་ཤེས་པས་བཟོ་རིག་པ་ཤེས་པ། ཐས་ཀྱི་
ཆད་དང་ཕན་གཞོད་ཤེས་པས་གསོ་བ་རིག་པ་ཤེས་པ། ལྷ་ཀར་ཏ་སྟེ་བརྒྱད་སོགས་ཤེས་

བས་སྒྲ་རིག་པ་ཤེས་པ། ཉག་ཆད་སྒྲོ་སྒྲ་ཤེས་པས་ཆད་མ་རིག་པ་ཤེས་པ། འགྲོ་བ་རིགས་
དུག་གི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་པས་ནད་བཅུད་གི་སེམས་ཅན་རིག་པ་ཤེས་པ། མཐོ་རིས་དང་ངན་
འགྲོ་ཤེས་པས་ལས་རིག་པ་ཤེས་པ། རང་གཞན་གི་ལུས་ལེན་པ་སོགས་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་བདེ་
སྐྱུག་ཤེས་པས་སྐྱེ་གནས་རིག་པ་ཤེས་པ། ཆེ་སྒྲ་ཕྱི་བར་གསུམ་ཤེས་པས་དུས་རིག་པ་ཤེས་
པ། ཉག་འཛིན་གི་སྐྱོན་ཤེས་པས་འཆི་བ་རིག་པ་ཤེས་པ། དབང་པོ་རབ་འབྱིང་ཐ་གསུམ་ཤེས་
པས་ཤེས་རབ་རིག་པ་ཤེས་པ། གཞན་གི་བསམ་པ་ཤེས་པས་ཡིད་རིག་པ་ཤེས་པ། ཁམས་
ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལྔར་ཤེས་པས་སྐྱེ་བ་རིག་པ་ཤེས་པ། འདི་ལ་ཁམས་རིག་པ་ཟེར་བའང་
ཡོད། གཟུགས་སོགས་ལུལ་དུག་སེམས་སྤྱ་ཤེས་པས་ལུལ་རིག་པ་ཤེས་པ། ཐམས་ཅད་བྱིན་
གིས་བརྒྱབས་བར་རུས་བས་སྤྲགས་རིག་པ་ཤེས་པ། རས་ཐམས་ཅད་བདུད་རྩིས་ཤེས་པས་
སྤྲན་རིག་པ་ཤེས་པ། རས་ཐམས་ཅད་བདུད་རྩིས་ཤེས་པས་ཆོས་རིག་པ་ཤེས་པ། ཐེག་པ་
གསུམ་གི་ལམ་བཙོ་ལྔ་ཤེས་པས་ཆོས་རིག་པ་ཤེས་པ། འཁོར་འདས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པས་
བྱང་ཆུབ་རིག་པ་ཤེས་པའོ། ༥ བསྟན་འཛིན་ཆོས་གི་ཉི་མས་མཛད་པའི་དབྱངས་ཅན་ངག་གི་
རོལ་མཆོ་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད་དེ། སྤྱི་རན་གོང་གི་ནང་གསེས་གསུམ་
པ་འདུལ་བ་ལུང་ལས་གསུངས་པའི་རིག་གནས་བཙོ་བརྒྱད་དང་འབྲེན་ཚུལ་གཅིག་སྤང་ངོ་།
༦ སྤྱིས་རབས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དུ། རོལ་མོ་དང་། འཁྲིག་ཐབས་དང་། འཆོ་ཆོས་དང་། བཟོ་
དང་། འཁོར་དབྱེད་དང་། གཏན་ཆོགས་གི་སྒྲོར་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཐོས་ཤིང་བྱས་པ་དང་།
སྐར་མའི་དབྱེད་དང་། ཅིས་དང་། མིག་འཕྲུལ་དང་། སྒྲོན་གི་རབས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་
པ་དང་། དེ་བཞིན་གི་ཐེང་བ་དང་། རིག་པའི་བསྟན་བཙོས་ཡོངས་སྤྱ་བཏགས་པའོ། ཞེས་རྩང་
ཟད་མི་འདྲ་བར་གསུངས་སོ། འདི་དང་རིག་པའི་གནས་བཙོ་བརྒྱད་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་
རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྟ། སྟན་ངག་དང་། མཛོན་བཛོད། སྤེབ་སྒྲོར། རྒྲོས་གར། སྐར་ཅིས་ཏེ་ལྟའོ།
རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ། བཟོ་རིག་པ་དང་། གསོ་བ་རིག་པ། སྤྱ་རིག་པ། གཏན་ཆོགས་རིག་པ། རང་
དོན་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་རྒྱང་བ་ལྟའོ།
རིག་གནས་གཉིས། རང་དོན་དང་ཐ་སྙད་རིག་པ། དེ་དག་གི་གཞི་ཡི་གེ་གཉིས་ནི། དབྱངས་དང་གསལ་གྱིད།

རིག་གནས་གཉིས་པ། རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེ་ནང་ཚན། རིས་པ་གཉིས་པ་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་ཟེར།
རིག་གནས་ཤུལ་བཞག་དགོན་སྡེ་དང་པོ་བྲང་གཞིས་ཀྱི་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཅན་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་
ཆེན་ཅི་རིགས་བྱང་བའི་གནས་ས་སོགས་ལ་བཞིན།

རིག་པ། ① མཛོང་བ། མདུན་ལམ་རིག་པ། ལུན་ནག་གང་ཡང་མི་རིག་པ། མིག་གིས་དངོས་སུ་
རིག་པ། ཡིད་མི་དགའ་བར་རིག་པ། ② རྟོགས་པ་འཕམ་ཤེས་པ། གནས་ཚུལ་རིག་པ། གནད་
འགག་རིག་པ། ཐམས་ཅད་སོ་སོར་རིག་པ། ཡང་དག་པར་རིག་པ། རི་བཞིན་དུ་རིག་ནས་ལག་
ལེན་བསྟར་བ། ③ རྫོངས་ཤེས་པ་སྟེ། རང་རིག་གཞན་རིག་ལྟ་བུའོ། རིག་པའི་ནང་དུ་མ་ཤར་
བ། རིག་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས། རིག་པ་རྒྱ་ཡན་ཏུ་གཏོང་བ། ④ རྫོང་ཕྱོས། རིག་པ་བཟླ་བ།
རིག་པ་བྱང་པོ། རིག་པ་བྱིམས་པོ། རིག་པ་ཉོག་པོ། རིག་པ་ཉམས་པ། ⑤ བསྐྱབ་བྱའི་རིག་
གཞུང་། ནང་རིག་པ། བྱི་རིག་པ། ལུན་མོང་པའི་རིག་པ། གསོ་བའི་རིག་པ། བད་སྟོད་རིག་པ།
རིག་པ་སྐྱུ་ཅལ་སྟོད་པ། [མངོན]ན་ཆོད་དར་ལ་བབས་པའི་མིང་།

རིག་པ་ཅན། ① སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྱི་རོལ་སྤྱེགས་པའི་སྟོན་པ་བྲང་སྟོང་རྒྱང་མིག་གི་བྱུང་མཐའ་
སྟུ་བ། ཐ་སྟད་དེ་ལྟར་བྱས་དོན་ཡང་བྲང་སྟོང་རྒྱང་མིག་གིས་བྱས་པའི་རིག་པའི་ལྟ་བུའི་རྗེས་
སུ་འབྲངས་ནས་བྱུང་མཐའ་སྟུ་བས་ན་རིག་པ་ཅན་ཞེས་དང་། རྒྱང་མིག་པ་ཡང་ཟེར། ② ཤེས་
རབ་དང་ལྡན་པའི་མི།

རིག་པ་འཆོལ་བ། རིག་པ་འཁྲལ་བའམ་བྲན་ཤེས་མི་གསལ་བ།
རིག་པ་ཐོལ་སྟེས། དགོས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོལ་བྱང་དུ་སྟེལ་བའམ་སྟོ་བྱང་དུ་བཞོལ་བ།
རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་སྟེ། རིག་པ་ནི་མངོན་པར་
བཞིན་པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། ཞབས་སུ་ལྡན་པ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་
དོན་གྱིས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཞབས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་ཚུབ་བརྟེས་པའོ།

རིག་པ་དྲངས་གསལ། རིག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ།
རིག་པ་དབྱིངས་ཀྱི་སྟོན་མ། སྟོན་མ་བཞིའི་ནང་གསེས། ནང་དབྱིངས་ཀྱི་རྒྱ་གསལ་བའི་གདངས་
འཆར་གཞིའོ།

རིག་པ་མི་གསལ་བ། རིག་པའི་ཚོར་བ་སྤྲིབ་པར་བྱས་ནས་དོན་མི་རྟོགས་པ། ཡང་ན་ཚོར་བ་
ཉམས་པ་དང་། རིག་པ་འཛོལ་བ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རིག་པ་ཆད་ཐེབས་ཀྱི་སྤང་བ། སྤང་བ་བཞིའི་ནང་གསེས། འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྐྱུ་བྱ་སྤྲིན་པ་རིག་པ་
ཆད་དུ་ཐེབས་པས་སྐྱུ་གསུམ་རྟོགས་པའི་ལམ་སྤང་འདས་པ་ལོ།

རིག་པ་འཛིན་པ། ལྷ་སྤྲུགས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐབས་ཐབས་མོས་
འཛིན་པས་རིག་པ་འཛིན་པ།

རིག་པ་འཛིན་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་པའི་དོ་རྩེ། སྤེ་ལུང་བཞད་པའི་དོ་རྩེ། བོད་ཀྱི་སྤྲུལ་སྐྱུ་རྣམས་གསུམ་དུ་
གྲགས་པའི་ནང་ཆོན། འོལ་ཁ་སྤེ་ལུང་བཞད་པའི་དོ་རྩེ་འམ་འོལ་ཁ་གསང་བདག་རྩེ་དུང་སྟོ་
བཟང་འཕྲིན་ལས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༧ལོར་འཁྲུངས། འདས་ལོ་མི་
གསལ། འོལ་ཁ་སྤེ་ལུང་གི་དགོན་པར་བཞུགས་པས་སྤེ་ལུང་དང་། བཏུ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་སྟོན་མ་རྩེ་དུང་དགེ་འདུན་ཆོས་རྒྱལ་དབང་ལུག་གི་སྤྲུལ་སྐྱུ་ཡིན་པས་རྩེ་དུང་
སྤྲུལ་སྐྱུ་ རྟོ་བྲག་མཁན་ཆེན་གསང་བདག་རྣམས་མཁའི་སྤྲུལ་སྐྱུ་ཡིན་པས་གསང་བདག་རྩེ་དུང་
ཞེས་ཟེར་ཞིང་། ཁོང་གི་ཆོས་ལུགས་ནི་དགེ་ལུགས་དང་རྩིང་མ་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད་དང་
མན་དག་པན་ཚུན་བསྐྱེས་པར་མཛད་པས་དེ་གཉིས་གང་དུའང་མི་གཏོགས་པ་ཞིག་ཡིན།
གསུང་ཆོས་པོད་བཅུ་ལྷག་ཙམ་དེ་སྟོན་འོལ་ཁ་སྤེ་ལུང་དགོན་པར་དབར་ཡོད། རྣམ་ཐར་རང་
ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པ་པོད་གཅིག་ཙམ་ཁོང་གི་གསུང་འབུམ་ནང་དུ་ཡོད།

རིག་པ་འཛིན་པ་གསུམ། རིག་པ་འཛིན་གསུམ་དང་དོན་གཅིག

རིག་པ་འཛིན་པའི་གལ། སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་སྟོལ་ལ།
གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་བསྐྱེད་རིམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་རྟོགས་རིམ་ཀྱི་རིམ་པ་གསུམ་
པའི་སྐྱུ་ལུས་ཐོབ་ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱུ་པར་དེས་ཤིང་། རྒྱལ་བས་དེར་རང་གིས་རྣམ་སྤྲིན་རྟོས་
བཅས་ཤིང་ཞུགས་ཀྱིས་བའི་ལུས་འདི་ཡོངས་སུ་དག་ནས་འཇུག་ལུས་རིག་པ་འཛིན་པའི་
གནས་སུ་འཁྲུང་འཁྲོ་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད།

རིག་པ་འཛིན་པའི་ཐེག་པ། སྤྲུགས་སྟོན་པའི་ཆོག་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་རིག་པ་འཛིན་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་

བར་བྱེད་བས་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་རིག་པ་འཛིན་པའི་ཐེག་པ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་རོ།
རིག་པ་འཛིན་པའི་སྡེ་སྡོད། རྒྱལ་གསུམ་ཆ་མཉམ་དུ་འདུལ་བའི་གཉེན་པོ་སྡེ་སྡོད་གསུམ་ཆ་མཉམ་
དུ་འདུས་པའམ་སྟོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དེ། སྡེ་སྡོད་བཞི་བའམ་གསང་བ་སྒྲགས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་དོ།
རིག་པ་འཛིན་པའི་ཡོན་ཏན་བདུན། ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་རྟག་ཏུ་གནས་པ། མཛོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་དང་
ལྟན་པ། ཞིང་སྤྲ་ཆོགས་སུ་འགྲོ་བའི་དོན་སྟོད་པ། འདོད་ཅིང་འཆུམས་པ་མེད་པ། འདོད་པ་
མཐའ་ཡས་པ་ལ་བདེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོད་པ། ཆའི་ཆད་ལས་བཀལ་བ་སྟེ་འཆི་བ་མེད་པ། ཡིད་
ཀྱི་ཆད་ལས་འདས་པ་སྟེ་རྒྱུང་སེམས་ཅན་ལས་གྲུབ་པའོ།
རིག་པ་ཞལ་ལ་ཆགས། རིག་གནས་ཀྱང་ཞལ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ། ལེགས་བཤད་སྤྲ་བ་ལ་མཁས་
པའམ་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དོན།
རིག་པ་ཟབ་པོ། དོན་གནད་ལ་བསམ་སྒྲོ་གཏིང་ཟབ་གཏོང་སྟབས་པའམ། གཞན་གྱིས་དཔག་པར་
དཀའ་བའི་རིག་པའི་རྩལ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།
རིག་པ་ཡོངས་སྟོད་ཆེ་ལྷན། རིག་པ་འཛིན་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་ནོར་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པ།
རིག་པ་གསལ་ལ་མ་གསལ། རིག་པ་དྲངས་པོ་རང་མེད་པ།
རིག་པ་གསུམ། མི་སྟོབ་ལམ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཛོན་པར་ཤེས་པ་གསུམ་སྟེ། སྟོན་གྱི་གནས་སམ་སྟོན་
ཀྱི་མཐའ་རིག་པ་དང་། འཆི་འཕོ་བ་དང་སྟེ་བའམ་ཀྱི་མའི་མཐའ་རིག་པ། ཟག་པ་ཟད་པ་རིག་
པ་བཅས་སོ།
རིག་པའང་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ། དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང་མཚུངས་
པར་ལྷན་པའི་རིག་པའོ།
རིག་པའི་སྟོང་རྟོལ་པ། རིག་རྩལ་གསར་ཙམ་ནང་གི་རྒྱན་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་ཡིན། སྤྱི་རྩལ་མཁས་པ་
ཆོས་བརྩམ་བྱ་གསར་ཙམ་སྐབས་སྟོན་ཀྱི་བ་དང་དར་ཤ་སྟོང་བའི་སྟོན་མཆོག་ཅིག་ལྟར། དང་
གི་གསར་ཙམ་དང་། དེའི་བསམ་གཞིགས་པར་ལ་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས། དེར་རིག་
པའི་སྟོང་རྟོལ་བ་ཟེར། རིག་པའི་སྟོང་རྟོལ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་སྤྱི་རྩལ་མཁས་པའི་
སེམས་ཁམས་དང་གཟུགས་ཁམས་གཉིས་གཞི་མ་སྟན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐབས་ཐོན་པའི་

བསམ་པའི་རང་ལྷགས་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་གཞིགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་གཟུགས་
ཁམས་ཀྱི་འཁོར་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན་པ་ལས། སྒོག་འགྱུར་གྱི་སྒྲ་སྟོག་འཁོར་ཕྱོགས་ཤིག་མིན།
རིག་པའི་རྒྱན། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ་དགེ་སྒོང་དབེན་བྱེད་ཐེར་བས་བརྩམས་པའི་ཐེག་ཆེན་སྙན་འབྲིན་
པའི་གཞུང་འབྲུམ་ཐུག་བརྟུ་གཉིས་པ་ཞིག་

རིག་པའི་རྒྱལ་ལོ། ཁོ་རྒྱལ་ཞིག་

རིག་པའི་འཕྲོས། རིག་པའི་འཕྲོ་སྒྲངས་སམ་འཕྲོ་བའི་ཚུལ་ཞིག་ཆད་མའི་འཕྲོས། སྤུངས་ཀྱི་འཕྲོས།

རིག་པའི་གནས། རིག་གནས་དང་འདྲ།

རིག་པའི་གནས་བཙེ་བརྒྱན། བོད་གི་རིག་གནས་བཙེ་བརྒྱན་ཅེས་པར་གཟེགས།

རིག་པའི་དཔལ་ལོ། [མངོན]མཁས་པ།

རིག་པའི་བྱི་མཐའ་ཐུག་མེད། འཁོར་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་རེས་ཀྱང་། འཁོར་བ་སྤྱི་ཙམ་ལ་མཐའ་མེད་
པ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྒྱན་སྤྱི་ལ་རྫོགས་པའི་མཐའ་མེད་པའི་དོན།

རིག་པའི་དབང་། མ་རིག་པའི་རང་བཞིན་ལྷ་ཡོངས་སྤྱུངས་པའི་དོ་མོ་རིག་པའི་ཆོས་ཉིད་སངས་
རྒྱས་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་བདག་ཉིད་དུ་སང་པར་བྱེད་པའི་དབང་།

རིག་པའི་དབང་ལ། སྒྲོད་རྒྱུད་ཀྱི་འཇུག་སྟེའི་དབང་ལྟེ། ཞེ་སྤང་མེ་གསོད་རྩ་ཡི་དབང་། ར་རྒྱལ་
རི་བསྟེལ་དབྱ་རྒྱན་དབང་། འདོད་ཆགས་དུག་འདྲོམས་རྟོ་རྟེའི་དབང་། ཐུག་དོག་ལྷགས་སྒྲོལ་
རིལ་བུའི་དབང་། གཉི་ཐུག་སྙན་སེལ་མིང་གི་དབང་རྣམས་སོ།།

རིག་པའི་རྩལ་དབང་བཞི། རྫོགས་ཆེན་ཨ་ཉི་ཡོ་གའི་འཇུག་སྟེ་བཞི་སྟེ། སྒྲོས་བཅས་བྲུམ་པའི་
དབང་དང་། སྒྲོས་མེད་གསང་བའི་དབང་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་
དང་། རབ་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཆོག་གི་དབང་རྣམས་སོ།།

རིག་པའི་ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད། འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྒྱན་ལྷ་མ་ཐུག་པ་མེད་པའི་དོན།

རིག་འཕྲུལ། སྒྲོའི་རྒྱས་རྩལ། འགན་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་རིག་འཕྲུལ་གྱིས་པ་ལོལ་གྱི་ཁོལ་བ་རྩོད་པས་
པམ་པར་བྲས་པ།

རིག་བྱེད། ① སྒྲོ་སྒྲོས། ② སྤང་རྒྱ་གར་དུ་དར་བའི་ཆོས་ལྷགས་དང་སྙན་དག་སོགས་ཀྱི་ཡིག་

ཆངས་གཞུང་། ③[མངོན]༡ ཆངས་པ། ༡ མཆོད་སྦྱིན་དང་། དེས་བཞོད། སྤྱིད་སྦྱང་། ལྷན་
དངགས་བཅས་བཞི་ཡོད་པས་གངས་བཞི་མཆོད་བྱེད་ཡིན།
རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ། ① རོན་དེ་རིག་པར་བྱེད་པའམ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་བཞོད་པའི་སྒྲ། ②
བྱིར་རོལ་པ་སྦྱ་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པའི་རྟོག་གེ་པ་ཞིག་གི་ཐ་སྙད་དེ། རིག་བྱེད་ཀྱིས་བྱས་པའི་
སྦྱ་དེ་རྟག་པ་ཡིན་པའི་དོན།
རིག་བྱེད་ཀྱི་སྦྱིང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་སྟེ། རྒྱ་གར་ན་སྤྱ་སྟེགས་པའི་ཆོས་ལུགས་རིགས་མི་འདྲ་
བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་བའི་དབུག་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་རང་རང་སོ་སོའི་ཐོག་
མའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཅུམས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ལེགས་
ལྷན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས་གསུངས།
རིག་བྱེད་སྟོག་ [མངོན]འང་སྟོང་།
རིག་བྱེད་སྦྱེས། [མངོན]མེ་ལྷ།
རིག་བྱེད་མཁལ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཆངས་པར་མཆོད་ཅིང་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སྦྱོན་པའམ་
འཆད་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ལ་ཟེར།
རིག་བྱེད་མཁས། [མངོན]འང་སྟོང་།
རིག་བྱེད་སྦྱིང་པོ། [མངོན]ཆངས་པ།
རིག་བྱེད་མཐའ་པ། སྤྱ་སྟེགས་ཆངས་པ་བའི་ནང་གསེས་བྱུང་མཐའ་མཁན་ཞིག
རིག་བྱེད་གདོང་། [མངོན]ཆངས་པ།
རིག་བྱེད་བདག་པོ། [མངོན]གཐའ་ཕྱར་བྱ།
རིག་བྱེད་འདོན་པ། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག
རིག་བྱེད་འདོན་མ། [མངོན]ལྷ་མོ་ལྷ་མ།
རིག་བྱེད་པ། སྦྱོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུང་མཐའ་ཞིག་སྟེ། མངོན་རྗེས་ལུང་གི་ཆོད་མ་དང་དཔེ་ཉེར་འཇལ་
གྱི་ཆོད་མ་བཅས་བཞིར་འདོད་པའི་ཐོག་རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྷར་སྤྲང་སྟོར་གྱི་ཚུལ་སྦྱ་མཁན་ཞིག
རིག་བྱེད་དབང་པོ། [མངོན]ཆངས་པ།

རིག་བྱེད་འབྲུང་། [མངོན་ཉི་མ།

རིག་བྱེད་མིན་པའི་ལས། གནོད་པ་དང་པན་པའི་སྟོབས་རེ་ལ་རྒྱན་དང་ལྷན་པར་གནས་པ་སྟེ། རྟོམ་
པ་དང་སྟོམ་མིན་དང་། བར་སྟོམ་ནམས་སོ།།

རིག་བྱེད་བཞི། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྲམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་བཞི་སྟེ། མཆོད་སྦྱིན་དང་། སྤྱིང་
སྤྱང་། དེས་བཞོད། སྦྱན་ཆོག་སྟེ་བཞི།

རིག་བྱེད་ཡན་ལག་དྲུག་བསྐབ་པ། དྲག་པོ། བརྟ་སྟོད། དེས་ཆོག་སྐར་མའི་གནས་ཤེས་པ། ལྷེ་བ་
སྟོར་བསྐྱས་པ།

རིག་བྱེད་ལམ་པ། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འཛིན་མཁམ།

རིག་བྱེད་གསུམ། མཆོད་སྦྱིན་དང་། དེས་བཞོད། སྦྱན་ཆོག་སྟེ་གསུམ།

རིག་བྱེད་ལྟ་ལོ། ལྟ་མོ་ཀྱ་རུ་ཀྱལ།

རིག་མ། གསང་ལུམ་མམ་བྲག་རྒྱ་མ།

རིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཤི་ཕང་མ། སྤྱིང་བྲམ་མ། ར་རྒྱུམ་མ། ར་ར་མ། བཞད་པ་མ། སྟེག་པ་མ། སྤྱུ་མ། གར་མ། མེ་
ཉོག་མ། གདུག་སྟོམ་མ། མར་མེ་མ། དྲི་ཆབ་མ། གཟུགས་མ། རོ་མ། དེག་བྲམ་མ། ཆོས་དབྱིངས་མ།

རིག་མོ་གཞུང་། ས་གནས་ཤིག་མཆོ་སྟོན་པའི་སྟོ་འགམ་ན་ཡོད། ཟེ་མིང་ནས་མཆོ་རུབ་དང་།
མགོ་ལོག་བོད་རང་སྟོང་ལྟོངས་སོགས་སུ་འགོ་སའི་འབྲིམ་འབྲུག་གྱི་སྟེ་གནས་ཤིག་

རིག་སྟོང་། ① ཤེས་པ་དང་། ཉམས་སྟོང་བྱུང་བ། ② མཐོང་སྟོང་།

རིག་ཅལ། རྫོ་བྲོས་ཀྱི་ཅལ། རིག་ཅལ་གྱིས་སྦྱབ་པ།

རིག་ཅལ་ལས་འཛིན་པ། རྫོབ་བྲའི་རྫོབ་མ་གང་ཞིག་འཛིན་བྲའི་ནང་དུ་རྫོབ་མ་སྦྱིའི་ལུས་ཅལ་
དང་། རྫོ་སྦྱ་གཞས་གསུམ། གར་དང་ཞབས་ཤོ། འབྲུད་བརྟུང་དགོལ་གསུམ་སོགས་རིག་ཅལ་
གྱི་ལས་འབྲུལ་དང་། རྫོབ་སྟོང་རྫོར་ལ་སྦྱལ་སྟོང་དང་ཅ་འཇུགས་བྲ་རྒྱའི་འགན་འཛིན་པའི་
རྫོབ་མ་དམིགས་བསམ་ལས་འགན་ཡོད་པ་ཞིག་

རིག་གཞུང་སྦྱན་ཆོག་ས། དེད་དུས་རིག་གནས་ཞིབ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་གདིང་འཛོག་བྱེད་པའི་ཆེད་དུ་
མཁས་པ་ཁག་གཅིག་ཅ་འཇུགས་བྱེད་ཅིང་དེས་དབྱེད་པ་དང་མཇུག་བསྟོམ་བྱེད་པའི་ཆོགས་པ།

རིག་མཛོད། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་ཏུ།

དབྱིན་སྐད་དུ་knowledge baseཟེད།

རིག་འཛིན། རིག་པ་འཛིན་པའི་བསྐྱུས་ཆོག

རིག་འཛིན་ཀླ་མ་རྩ་བ། བྱུང་ཆེན་མེ་ལོང་རྩི་རྩེའི་སྟོབ་མ་འདི་ཉིད་ཡབ་བསོད་ནམས་དཔལ་དང་
ཡུམ་ཁྱེ་བཟབ་འབྲུལ་མེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྱུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་གཡོ་
རུ་ལོན་པར་གསར་རྒྱུ་ཁྱེད་ཁྱེས་བྱ་བའི་གྲོང་དུ་འཁྲུངས། མཚན་ཐར་པ་བྱུན་དུ་བཏགས།
དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་ལྷ་མ་དབྱེས་རྩིས་དེར་བཤམས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་དང་བདེ་མཆོག་གི་དབང་ཞུས། དགྲུང་
ལོ་དགུ་པར་མཁན་པོ་གཙང་པ་ལས་དགེ་བསྟན་བསྐྱབས། སྤྱན་རས་གཟིགས་འཁོར་བ་དོང་
སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་ནམས་ཞུས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་ལག་མོ་བྱའི་མཁན་པོ་ཡེར་པ་བ་
དང་སྟོབ་དཔོན་མངའ་རིས་པ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་
གོམས་པས་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་གིས་གོང་དང་ཡུལ་འཁོར་མང་པོ་དག་ལ་ཐར་པའི་
ས་པོན་འདེབས་པ་ཁོར་ལྷུང་ལེན་མཛད་པ་སོགས་འགྲོ་དོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་དང་
དགྲུང་ལོ་དོན་བརྒྱད་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཆུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོར་རོ་མཚར་གྱི་
ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་དྲང་སྟོང་ཙོག་དུའི་འདུག་སྐད་སྐད་དང་། ཆོས་སྤྱིའི་གཟིགས་སྐད་སྐད་ཀྱི་དང་
ལས་ཞལ་འཇུག་པར་གཤེགས་སོ།།

རིག་འཛིན་རྟོག་ལྟེན། མཚན་གཞན་དངོས་བྱུང་རྒྱལ་མཚན་ཡང་ཟེད། རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་སྟག་
སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་གཙང་རམ་རིང་དུ་འཁྲུངས་ཤིང་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་
ལོ་༡༩༤༤ལོར་གཤེགས་པའི་རྩིང་མའི་གཏེར་ཆེན་ཞིག

རིག་འཛིན་གྱི་ས་བཞི། རྣལ་འབྱོར་པའི་ས། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ས། འབྲེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས།
རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལོ།

རིག་འཛིན་སྐྱབ་པ་པོ། རིག་པ་འཛིན་པའི་དངོས་བྱུང་སྐྱབ་མཁན།

རིག་འཛིན་བརྒྱད། སྤྱིའི་རིག་འཛིན་སྟོབ་དཔོན་འཇམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན། གསུང་གི་རིག་འཛིན་
སྟོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ། སྟགས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་ཀ་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་རིག་

འཛིན་སློབ་དཔོན་བེ་མ་ལ་མེ་ཏ། འཕྱིན་ལས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་མ་ཏ་མེ། དབྱིངས་ཀྱི་
རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་རྟ་ལ་སང་གི་ཏ། མཛོན་སློབ་ཀྱི་རིག་འཛིན་རོམ་བྱ་གུ་ཅ་ཞ། དག་
སྐྱུགས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སློབ་དཔོན་མི་རྩ་རྩ།

རིག་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་བཟང་མོ། རྒྱག་གསེབ་རྩེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་རིག་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་
བཟང་མོ་འདི་ཉིད་ཡབ་ཁེ་སྦྱང་པའི་རིགས་ལས་བྱུང་བ་དོན་གྲུབ་རྣམས་རྒྱལ་དང་ཡུམ་བལ་མོ་
བཟང་མཚན་རམ་སྟེན་བ་སློལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་མོར་རབ་བྱུང་བཙུ་བཞི་པའི་ཆུ་མུང་སྤྱི་ལོ་
༡༥༥༥ ལོར་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ཟ་རྟོར་གྱི་ཡུལ་མཆོ་བརྒྱར་གནས་བསྐྱོར་དུ་ཕེབས་
སྐབས་སྤྱི་བལྟམས་ཆེས་བཙོ་ལྷ་ཞིག་ལ་འབྱུངས་པའི་ཆེས་ཆ་དང་སྤྱར་ཏེ་མཚན་བཙོ་ལྷ་
མོར་གསོལ། བྱིས་ཀྱི་འཆོ་ཐབས་དབུལ་ཡང་ཆུང་དུས་ནས་ཐུགས་རིག་རྒྱས་ལ་ཆོས་ཀྱི་བག་
ཆགས་ཐབས་ནང་ཆོས་ཀྱི་ཐོས་བ་སྦྱབ་བ་དང་ཞར་ལ་འཆོ་ཐབས་མཆིད་པའི་ཆེད་དུ་དགྲུང་
ལོ་ལྷའི་ཐོག་རྣམས་འབྱོར་མ་ཆེ་རིང་བྱ་བྱིད་ཀྱི་གཡོག་ཏུ་ཡུམ་དང་ལྷན་ཏུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་
དུག་ཅན་ནས་ཁྲ་མ་མ་ཉི་བཤད་བསྐྱལ་མཛད་ལ་དུགས་རྒྱལ་པོའི་དབུ་ཁྲ་ཁྲ་མ་བཟ་ཤིས་
རྒྱལ་གྱི་དུང་ནས་བོད་ཡིག་འབྲི་རྒྱུ་ལེགས་པར་བསྐྱབས། མཛད་མཐར་དགྲུང་གྲངས་གོ་
བརྒྱད་པར་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༡ལོའི་བོད་ཁྲ་གསུམ་
པའི་ཆེས་བཙུ་གསུམ་ཉིན་ངོ་མཆར་གྱི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་
ཐེམ། ཞིབ་བ་རྟོར་ཁང་བསོད་ནམས་དཔལ་འབར་གྱི་གསུང་རྩོམ་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་ནང་
གསལ་རྒྱག་གསེབ་རྩེ་བཙུན་རིན་པོ་ཆེ་རིག་འཛིན་ཆོས་དབྱིངས་བཟང་མོའི་རྣམ་ཐར་མདོར་
བསྐྱུས་ཞེས་བར་དེར་གཟིགས།

རིག་འཛིན་སྟོན་པ། རིག་འཛིན་སྐྱེས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞེས་པ་སྟེ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་མཆོག་ཏུ་
མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་གཞི་གདོད་མ་ནས་གྲུབ་པ་
སྤར་གསལ་གདུབ་པའི་ཆུལ་གྱིས་འཛིན་པ་དང་། དེའི་ཐབས་སྟེའི་རྣམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པ་ལ་སྟོན་པར་བཞག་པའོ།

རིག་འཛིན་བརྟུང་། གསང་སྐྱེས་སྟོང་མ་པའི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་མན་ངག་རྣམས་བརྟུང་ཐབས་

ཀྱིས་དེ་སྔོན་པའི་མ་བརྒྱད་དེ། རིག་འཛིན་བདེ་ཡི་བརྒྱད་པ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
རིག་འཛིན་བདེ་ཡི་བརྒྱད་པ། རིག་འཛིན་བདེ་ཡི་བརྒྱད་པ་ནི། རིག་འཛིན་མི་མ་ཡིན་པ་ལས་
བརྒྱད་པ་དང་། རིག་འཛིན་མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་བརྒྱད་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
དང་པོ། རིག་འཛིན་མི་མ་ཡིན་པ་ལས་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་སྤྱི་བྱེད་ཆུ་མེམས་དཔའི་
འཁོར་ཆོག་ལས་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་མཁུན་རབ་ཀྱི་མངའ་བདག་
འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱིས། ལྷའི་འཁོར་གྲགས་ལྷན་མཆོག་སྐྱོང་ལ་སོགས་པ་ལ། ཆོས་ཐབ་
མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྷ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན། ཐུགས་རྗེའི་མངའ་བདག་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས།
སྤྱི་ཡི་འཁོར་སྤྱུ་རྒྱལ་མགྲིན་པ་ནག་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ། ཆོས་བྱམས་སྤྱིར་རྗེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱུལ་པ་
གཙོ་བོར་སྟོན། མཐུ་སྟོབས་རྣམས་པའི་མངའ་བདག་ཕྱག་ནང་ཐོ་རྗེས། གཞོད་སྤྱིན་ཀྱི་འཁོར་གཞོད་
སྤྱིན་ཀྱང་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ། ཆོས་ཐབས་མཁས་དང་བླ་མ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོང་
པ་གཙོ་བོར་སྟོན། དེ་དག་གིས་ཆོས་སྟོན་པ་རྣམས་རིམ་བཞིན་ལྷ་སྤྱུ་གཞོད་སྤྱིན་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་
དུ་དར་ཞིང་དེ་དག་གི་ཆོས་བྱེད་འབྲུལ་སྤྱེ་དང་བཅས་པ་བྲོལ་བར་བཤད།
གཉིས་པ། མི་དང་མི་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་ལས་བརྒྱད་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་ལྷ་ཡུ་ཐུབ་
པ་སྤྱུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་བཀལ་བའི་ལོར་ (ལོ་ཉིར་བརྒྱད་པ་ནི་ཤིང་སྤེལ་དང་། དེ་
ལས་བཀལ་བའི་ལོ་ནི་ཤིང་བྱ་ལོ་སྤེ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་ཀྱི་ ༡༡༤ ལོ་ཡིན) དམ་པའི་རིགས་ཅན་
བཅས་ལྷ་སྤེ། ལྷ་གྲགས་ལྷན་མཆོག་སྐྱོང་། སྤྱུ་རྒྱལ་འཛོག་པོ། གཞོད་སྤྱིན་སྐྱར་མདའ་གདོང་།
སྤྱིན་པོ་ཆོ་གོས་ཐབས་ལྷན། མི་ལི་རྩེ་པའི་མེད་བཅས་ལྷ་པོ་ཡང་དག་འཛོག་པ་ལས་ལངས་
ཏེ་རི་མ་ལ་ཡ་གནས་ལྷགས་ཡོད་པའི་ཅེར་རྩུ་འབྲུལ་གྱིས་འདུས་ནས། སངས་རྒྱུ་སྤྱུ་
གཤེགས་པ་ལ་ཐུང་གིས་གདུང་ཆོག་ཉིར་གསུམ་བཏབས་ (གྱེ་མ་གྱི་རུད་གྱེ་མ་
ཆོང་། སྟོན་པ་སྟོན་མའི་འོད་རུབ་ན། འཛིག་ཉིན་སྟོན་པ་སྤྱི་ཡིས་སེལ། ཞེས་སོགས་གདུང་
ཆོག་ཉིར་གསུམ་བཏོན) ཏེ་བོས་པས། ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་བ་ལ་བཞེན་
ནས་དེར་གསང་བའི་བདག་པོ་ལག་ན་རྗེ་རྗེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱོན་ནས། སྟོན་སྟོན་པས་འོག་མིན་
དང་། དགའ་ལྷན་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་སྟེ་ལྷ་གནས་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱད་རྣམས་ཡང་

བསྐྱར་དུ་བསྟན། དེ་དག་སྤོང་པོ་སྒོ་སྤོང་ཐབས་ལྟན་གྱིས་ཡི་གེར་བྲིས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་
ཅལ་བདུན་དང་བཅས་ཏེ་སྤེལ་སོ། འདི་ནི་ཆོས་དོན་མ་ལུས་པ་བརྟེན་ཅིང་གྱིས་ཁོང་དུ་ཆུང་
བས་ན་རིག་འཛིན་བརྟེན་བརྟུང་བ་ཞེས་ཟེད།

རིག་འཛིན་ནམ་པ་བཞི། རྟིང་མའི་ཆོས་སྐྱད་དུ། སྟོབ་ལམ་ནས་མི་སྟོབ་པའི་བར་གྱི་སའི་རིག་
འཛིན་བརྟེན་པ་སྟེ། རྟིང་སྤོང་རིག་འཛིན། ཆོ་དབང་རིག་འཛིན། བྱག་ཆེན་རིག་འཛིན། ལྷན་
བྱུང་རིག་འཛིན་བཅས་བཞེདོ།

རིག་འཛིན་བཞི། རྟིང་གྱི་རིག་འཛིན་དང་། ལུས་གྱི་རིག་འཛིན། ལོངས་སྟོང་གྱི་རིག་འཛིན། ཆོའི་རིག་
འཛིན་བཅས་དང་། ཡང་ན་ནམ་སྟོན། ཆོ་དབང་། བྱག་ཆེན། ལྷན་བྱུང་བཅས་པའི་རིག་འཛིན་ནོ།

རིག་འཛིན་གསུམ། རྟིང་གྱི་རིག་འཛིན། ལོངས་སྟོང་གྱི་རིག་འཛིན། ལུས་གྱི་རིག་འཛིན་བཅས་གསུམ།

རིག་འཛིན་ལྟ་ཁང་། འདི་འི་ནང་གསལ་སྟེང་མའི་སྟོང་རིག་འཛིན་བརྟུང་དང་། སྟོབ་
དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་གྱི་སྟེལ་པའི་ནམ་འབྱུར་མི་འབྲ་བ་གྱུ་རུ་མཆོན་བརྟུང་བཅས་གྱི་སྟེ་
བརྟུན་བཞུགས་པའི་སྟེ་ཁང་ཡིན། དབུས་སུ་སྟོབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་དང་། དེའི་
གཡས་གཡོན་དུ་ལྟ་སྟེ་མཁན་རྟེན་པ་བ་དང་། མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ། གཡས་གྱི་གཡས་
འགོ་ནས་རིམ་བཞེན་རིག་འཛིན་བརྟུང་གྱི་སྟེ། གཡོན་ངོས་ནས་རིམ་བཞེན་གྱུ་རུ་མཆོན་
བརྟུང་གྱི་སྟེ་སྟེ། ༡ གྱུ་རུ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས། ༢ གྱུ་རུ་བརྒྱ་སམ་རྟ་བ། ༣ གྱུ་རུ་སྟོང་ཐོན་མཆོག་
སྟེ། ༤ གྱུ་རུ་བརྒྱ་རྒྱལ་པོ། ༥ གྱུ་རུ་ཉི་མ་འོད་ཟེད། ༦ གྱུ་རུ་འཕྲུ་མེད་གེ ༧ གྱུ་རུ་མེད་གེ་
སྟོན་གྱི། ༨ གྱུ་རུ་རྟེན་མེད་བཅས་གྱི་སྟེ་ཡོད།

རིག་གཞུང་། ཤེས་རིག་གི་ཕྱེ་ཆ་དང་། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་བཅས་གྱི་དོན།

རིག་གཞུང་ཕྱེ་ཆ་ན། རིག་གཞུང་གང་ཞིག་ རིགས་དང་ཕྱེ་ཆ་གང་ཞེས་པའི་དོན་སྟེ། དཔེར་ན།
གསོ་རིག་ཕྱེ་ཆ་ན། བརྟེན་ཕྱེ་ཆ་ན། རྟིང་འབྱུར་ཕྱེ་ཆ་ན་ལ་སོགས་ལྟ་བུའོ།

རིག་གཞུང་ལྟ་ཆོགས། རིག་གཞུང་ཕྱེ་ཆ་གང་ཞིག་ གཞུང་དེ་དང་དེའི་ཕྱོགས་ལ་མཁས་པའི་མི་
སྟོན་ཁག་གཅིག་ཅེས་པས་བྱ་སྟེ། རིག་གཞུང་དེ་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཆོན་རིག་ཤེས་བྱ་དང་། བྱུང་
འབྱས་སོགས་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་སྟོང་ལ་ཞིབ་ཏོག་དང་། རྟོག་བཅོས། ཡར་རྒྱས་བཅས་གྱི་

ཐད་ལ་མཛུབ་སྟོན་དང་། རོ་དཔལ། ཞིབ་གཤེར་བཅས་ཀྱི་ལས་ཀ་བསྐྱབ་པའི་ཆོགས་པ་ཞིག
རིག་རིག་མིག་འབྱར་ཚུགས་སུ་ལྷ་ཚུལ། མིག་རིག་རིག་ཏུ་ལྟ་བུ་བ།
རིག་ཤེས། ① ཆོར་བའི་རྒྱས་པ། ② རང་སྟོབས་ཀྱི་ཤེས་རྟོགས།
རིག་ཤེས་འབྱུང་བ། རིག་པ་དང་བསམ་སྒྲོ་རྒྱུན་གཏན་བདེ་ཐང་ལས་བྲལ་བ།
རིག་གསལ་རྒྱས་མཁས། རྒྱོ་རིག་པ་གསལ་ལ་ཐབས་རྒྱས་ལ་མཁས་པ།
རིག་གསལ་བདེ་བའི་རང་དུ་གདལ། རང་སེམས་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་རིག་པ། རྒྱོ་བྱུར་བྱི་
མས་བསྐྱབས་ཀྱང་རང་གི་རོ་བོ་ལ་བྱི་མས་མ་གོས་པས་གསལ་བ། སེམས་ལ་གང་སྤྱང་བདེ་
བའི་ནམ་རེལ་དུ་འཆར་ཞིང་། སྤྱག་བསྐྱལ་ཡང་ཕྱོགས་སུ་འབྱེད་བས་བདེ་བ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་
གསུམ་ལྡན་དུ་གདལ་ཞེས་པའོ།

རིགས། ① ཁྱིམ་གྱི་རྒྱུད་དང་རྒྱས། ཆོ་རིགས་བཅན་པོ། བའི་རིགས། བའི་རིགས། མི་རིགས།
ཐོད་རིགས། རྒྱ་རིགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས། ཐེག་ཆུང་གི་རིགས། ② བྲལ་རིམ་དང་། རིམ་
པ། དཔོན་རིགས། འབངས་རིགས། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་རིགས་མི་མཐུན་པ། ③ རྒྱོད་དང་།
ཁོངས། རྒྱུད་རིགས། ཡིག་རིགས། འབྲུ་རིགས། ལྷགས་རིགས། སངས་རྒྱས་རིགས་ལྷ། རྒྱལ་
ཆེན་རིགས་བཞི། རིགས་སུ་གཏོགས་པ། ④ ཆོགས་བཅད་ཚོམ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། སོ་ལོ་ཀ་དུ་
མ་ཡོད་པ་དེ་བྱ་བའི་ཆོག་གཅིག་གིས་ཐམས་ཅད་གསལ་རྒྱས་པ།

རིགས་ཀྱན་ཁྲབ་བདག [མདོན]དྲི་རྩེ་འཆང་།

རིགས་ཀྱི་ཀྱན་རབས། རིགས་རྒྱུད་གཅིག་པའི་ནང་ནས་ལོ་ན་ཀྱན་པ།

རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན། ཐོད་དུ་བཀྱར་འོས་ཀྱི་རིགས་ཏེ་གྲུས་ཞབས་བྱེད་པའི་ལུལ། དགེ་ཀན་མཁས་
པ་རིགས་ཀྱི་ཅོད་པན་དུ་བཀྱར་བ།

རིགས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བཞི། ཉན་མོངས་གོམས་པ། ཁྱོགས་ངན་བསྟེན་པ། ཐོངས་པ། གཞན་གྱི་
དབང་དུ་སོང་བ་བཅས་བཞི་ལ་ཟེར།

རིགས་ཀྱི་ཐ་མ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་གདོལ་བའི་རིགས།

རིགས་ཀྱི་ཐུ་བོ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྲམ་ཟེའི་རིགས།

རིགས་ཀྱི་བདག་པོ། གསང་སྤྲུགས་རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་ལྷ་གཙོ་བོ།
རིགས་ཀྱི་བྱ། སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་གི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་འབོད་པའི་གཅེས་མིང་།
རིགས་ཀྱི་བྱ་མོ། སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་གི་སློབ་མ་མོ་རྣམས་ལ་འབོད་པའི་གཅེས་མིང་།
རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ། ① དངོས་པོའི་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་རིགས་ཀྱི་སློང་དབྱེ་བ། དཔེར་ན། བད་ལ་
གནས་ཀྱི་སློང་ནས་དབྱེ་བ། ཉེས་པའི་སློང་ནས་དབྱེ་བ། རིགས་ཀྱི་སློང་ནས་དབྱེ་བ་ལ་སོགས་ལྟ་
བུའོ། ② རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྐད་ཏུ་classificationཟེད།
རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། གཉེན་སྲིག་མ་བྱས་གོང་སྟོག་ཏུ་འགའ་མཐུན་བྱས་ཏེ་བྱ་སྤྲུག་བྱུང་བ།
རིགས་ཀྱི་མ། བག་མཐམ་བྱིས་བདག་མོའི་ཆེ་མིང་།
རིགས་ཀྱི་གཙོ་བོ། རིགས་གཙོའི་ཆེ་མིང་།
རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་བཟོད་པ། རང་བཞིན་བཟོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནས་གསེས་ཤིག་སྟེ། དངོས་པོ་གང་
རུང་ཞིག་གི་ཁྲུང་ཆོས་དྲང་པོར་བཟོད་པས་དེ་འདྲའི་རིགས་ཀྱི་ན་ལ་ཁྲུབ་པར་གོ་བའི་རྒྱན་ཞིག་
རིགས་ཀྱི་ལུགས། ལུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་པ་ཡི་ལས་དང་ལུགས་སྟོལ་གང་ཡིན་པ་བྱས་སྟོང་དགོས་
ཡོད་པ་དེ་འདྲ་སྟེ། བྱ་དེ་རིགས་གང་ཡིན་ནི་པ་ཡི་རིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲོ་བས་ན། པ་ནི་བྱའི་
རིགས་ངེས་པའི་རྒྱ་ཡི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། པའི་སྟོལ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྟོལ་ལས། རིགས་ཀྱི་
ལུགས་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན།
རིགས་ཀྱི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྟོང་ལས་སྟེ་རང་གི་རིགས་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་དེ་ནས་ཐོབ་པའི་ལས།
དམན་པ་ས་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག་
རིགས་ཀྱི་སྤྲུལ། འདི་སྤྲུལ་པའི་སློབ་མ་དང་སྤྱིར་བཏང་གི་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་ཆོག་
རིགས་ཀྱི་ལྷ། པ་དང་མེས་པོའི་དུས་ནས་གསོལ་མཆོད་བྱེད་པའི་ལྷ།
རིགས་སྟོང་། [མངོན]བག་མཐམ་བྱིས་བདག་མོ།
རིགས་སྟོ། ཆད་མ་རིགས་པར་འཁྲུག་པའི་སྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་
ཁྱོགས་ཀྱི་སྤྲང་པོས་མཛད་ཅིང་། ཁ་ཆེའི་པ་རྩེ་ཏེ་ཆེན་པོ་དཔལ་བསྐྱུང་བ་དང་པོད་ཀྱི་ཤུག་འཛུགས་

སྤྱོད་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་དཔལ་ས་སྤྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོར་བསྐྱར་བའོ།
རིགས་གསལ་སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་typeཟེན།

རིགས་རྒྱུ། མི་སོ་སོའི་རིགས་ཀྱི་གདུང་རྒྱུ། རིགས་རྒྱུ་སྤྱོད་བཞུགས་རིགས་རྒྱུ་འཕེལ་བཞུགས་མིང་
གི་ནུས་གངས་ལ་རྒྱུད་པ་དང་། ཆོ་འབྲང་། གདུང་། སྒྲགས་སྤྱེས། བྱུང་རིགས། ཅ་ཁིད།
རིགས། རིགས་བྱུང་། རུས། འགྲེ། ས་ཐོན་ལས་བྱུང་བཅས་སོ།།

རིགས་རྒྱུ་ཐ་དད་ལ་མཐོང་རྒྱུ་། མི་རིགས་མི་འདྲ་བའི་རུས་མི་འདྲ་བ་པན་ཚུན་བར་མཐོང་
རྒྱུ་དཔལ་འཕེལ་བའི་བྱུང་བའི་དོན། མི་རིགས་སྟོབས་ཆེན་ཀྱིས་སྟོབས་རྒྱུ་རུས་མེད་རིགས་
ལ་བརྟམས་བཅོས་དང་། ཐུ་ཆེད་བྱུང་བའི་དོན།

རིགས་རྒྱུ་ཅ་མེད་གཏོང་བའི་ནག་ཉེས། མིའི་རིགས་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་ཡོངས་སུ་ཅ་མེད་གཏོང་
བའི་བྱ་སྤྱོད་སྟེལ་བའི་ནག་ཉེས། ནག་ཉེས་ཆབས་ཆེན་ལ་བཅི།

རིགས་རྒྱུ་རིང་ལུགས། རིགས་རུས་ཀྱི་མཐོང་མན་དབྱེ་བའི་རྟ་བ་ལ་ཟེར།

རིགས་རྒྱུ། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་seriwsཟེན།

རིགས་སྐྱབ་ཁུངས་སྟེལ། རིགས་ལམ་ཀྱིས་སྐྱབ་སྟེ་ཁུངས་ལྡན་བསྐྱར་བཞུགས་

རིགས་བརྒྱ། ཡོ་ག་ལྟར་ན་རིགས་ལྟ་རེ་རེར་ལྟ་ལྟ་ཉེར་ལྟ་དང་དེ་རེར་སྐྱབ་གསུམ་ཡོ་ཤེས་བཞིའི་
གངས་ཀྱིས་བསྐྱར་ན་རིགས་བརྒྱ་ཐམ་པའོ།།

རིགས་བརྒྱའི་བདག་རྟོ་རྟོ་འཆང་། རྒྱལ་བ་རིགས་ལྟ་པོ་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་རིགས་ལྟ་རེ་དབྱེ་བས་
ཉེར་ལྟ་དང་། དེ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་ལྟ་དེ་ལུས་བསམ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་
བས་རིགས་བརྒྱར་འཕྱར་པོ། རིགས་བརྒྱའི་ཁུབ་བདག་རྟོ་རྟོ་འཆང་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དེ་ཡིན།

རིགས་བསྟེ། རིགས་འབྲེ་དང་འབྲེ།

རིགས་འགལ་བ་རྒྱ། སློབ་ཁྲིད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་heterogeneous networkཟེན།

རིགས་འབྲེ། སྤྱི་མཚུངས་སྤྱི་གཏོང་བ། གོང་བཞིན་རིགས་འབྲེ་གཏོང་བ། ག་ཤམ་གསལ་ལྟར་
རིགས་འབྲེ་སྤྱོད་བ།

རིགས་ངན། རིགས་རྒྱུད་དམན་པ་འམ་ཞན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གདོལ་པ་དང་གཡུང་པོའོ།

རིགས་ལྷ། ① གང་ཟག་རིགས་ཅན་ལྷ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པའི་རིགས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ཐེག་པའི་རིགས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། མ་དེས་པའི་རིགས། རིགས་མེད་བཅས་
སོ། ② མི་བསྐྱོད་པ་དང་། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། རོན་བྱུབ། རྣམ་སྤང་སྟེ་ལའོ།

རིགས་ལྷ་མཁའ་འགྲོ། ༡ རྩོུ་མཁའ་འགྲོ། ༢ རིན་ཆེན་མཁའ་འགྲོ། ༣ བརྒྱ་མཁའ་འགྲོ། ༤ ལས་
ཀྱི་མཁའ་འགྲོ། ༥ སངས་རྒྱས་མཁའ་འགྲོ།

རིགས་ལྷ་ཅོད་པན། ལྷའི་དབུ་རྒྱུན་ཅོད་པན་དང་། གཙུག་ཏོར་། དར་འཕན་བཅས།

རིགས་ལྷ་སྤྱུག་པོ་བཀོད་བ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཏུ་བསྐོམ་བརྒྱས་རྒྱལ་བཞིན་ཉམས་སྤྱི་རྒྱངས་པས་
མི་ཆེ་གསུམ་ན་རིགས་བཞིའི་སྟེང་དུ་རོན་བྱུབ་ཕྱིན་ལས་ཀྱི་རིགས་བསྐྱུན་པས་རིགས་ལྷ་སྤྱུག་
པོ་བཀོད་པ་སྟེ་འོག་མིན་ཆེན་པོར་འཆང་རྒྱ་བར་འདོད་པོ།

རིགས་ལྷའི་སྤྱི་ལྷ། སངས་རྒྱས་སྤྱི་ལྷའི་བདག་ཉིད་ཅན། རྩབ་བདག་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་བདག་ སངས་
རྒྱས་ལྷ་བདག་ཅོད་པན་ཅན། སྤྱན་ལྷ་ཆགས་པ་མེད་པ་འཆང་། ཞེས་པ་སྟེ། གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་
པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་མཆོག་གོ་སྤྱི་ལྷ་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་
ཡོངས་སྟོང་རྩོགས་སྤྱི་མཆོག་ ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་རབ་
བསྐྱགས། ཡེ་ཤེས་ཕྱང་པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་ཡེ་ཤེས་སྤྱི་རབ་བསྐྱགས། བདེ་བའི་ཕྱང་
པོ་མཐའ་ཡས་པ། བདག་གི་བདེ་སྤྱི་འབྱུང་མེད་མཆོག་ ཅས་གསུངས་སོ།

རིགས་ལྷའི་བྱུག་རྒྱ། ༡ བྱང་རྒྱལ་མཆོག་གི་བྱུག་རྒྱ། ༢ ས་གནོན་གྱི་བྱུག་རྒྱ། ༣ མཆོག་སྤྱིན་གྱི་
བྱུག་རྒྱ། ༤ མཉམ་བཞག་གི་བྱུག་རྒྱ། ༥ སྤྱབས་སྤྱིན་གྱི་བྱུག་རྒྱའོ།

རིགས་ལྷའི་དབུ་རྒྱན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྷ་མཆོན་པའི་དབུ་རྒྱན།

རིགས་ལྷའི་ཞིང་། དབུས་ན་སྤྱུག་པོ་བཀོད། ཤར་དུ་མངོན་དགལ། ལྷོར་རིན་པོ་ཆེས་བརྒྱན་བ།
ཁུབ་ཏུ་བདེ་བ་ཅན། བྱང་ན་ལས་རབ་བྱུབ་པ་སྟེ་རིགས་ལྷའི་ཞིང་ཁམས་འོད་ཀྱི་ཁང་བྱ་

བརྟེན་གསུམ་པ་རྣམས་སོ།།

རིགས་ལྔས་དབུ་བརྒྱན། གསང་སྤྱུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་ཞུགས་ནས་སངས་རྒྱུ་སྐྱབས་རང་ཉིད་ཀྱི་
ཕུང་པོ་ལྗེ་མ་དག་པའི་ཆ་རྣམས་གནས་འགྲུར་ནས་རྒྱལ་བ་རིགས་ལྔར་སངས་རྒྱུ་ས་བ་སྟེ།
དེ་ཡང་། གཞུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་རྣམས་ལྷན་ཡིན་པས། དེའི་སྐྱེ་མདོག་དཀར་
པོ། ཆོར་བའི་ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་འོན་འབྱུང་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་སེར་པོ། འདུ་ཤེས་
ཀྱི་ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་འོད་དཔག་མེད་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་དམར་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་
ཕུང་པོའི་དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་དོན་གྲུབ་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་ལྗང་ལ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་
དག་ཆ་སངས་རྒྱུ་ས་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་པས་དེའི་སྐྱེ་མདོག་སྟོན་པོ་ཡིན། དེ་དག་སོ་སོར་རྒྱ་མཚན་
དང་། དགོས་པ། བྱ་ཐབས། འབྲས་བུ་བཅས་ཞིབ་པར་གསང་སྤྱུགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསལ།

རིགས་ཅན། འཕོ་བའི་བྱེད་པ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག

རིགས་ཅན་ལྔ། ཉན་རང་། ཐེག་ཆེན་པ་དང་། སོ་སོར་རིགས་ངེས་པ་དང་། སོ་སོར་རིགས་མ་ངེས་
པ་དང་། སེམས་ཅན་པ་ལྟར་ན་ཉགས་བྱུག་ལྟར་རིགས་མེད་དང་ལྔའོ།།

རིགས་ཅན་བཞི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་ཅན།
མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་བཅས་བཞིའོ།།

རིགས་ཅན་གསུམ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཅན་ཉེ་གསུམ།

རིགས་གཅིག ① ཁག་གཅིག ② རིགས་མ་ཐུན་པ། ③ རིགས་ཕུས་གཅིག་པ།

རིགས་གཅིག་པ། རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པ། གསེར་བུམ་དང་ཟངས་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།
རིགས་གཅིག་པ་གཉིས། རིགས་གཅིག་པ་ལ་དབྱེ་ན། ལྷོག་པ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། རྩས་རིགས་
གཅིག་པ་སྟེ་གཉིས་སོ།།

རིགས་ཆེན། ① རིགས་བཟང་པོ། ② འཕགས་པའི་རིགས། ③ གསེར་བཟང་པོའི་བྱེད་བྱ་གཅིག

རིགས་ཆེན་འབྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར། རྣལ་འབྱོར་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྟིང་གཞུང་རྣམས་སྤྱི་
ལམ་ཐོབ་ཆེ་ཐག་པ་ཡོད་ཀྱང་ལྷོག་པ་མེད་པས་རིགས་ངེས་པའི་བྱེད་རིགས་ཆེན་འབྱེད་པའི་

ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྲལོ།

རིགས་ཆོས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འཛིན་པ། རིགས་ཀྱི་བརྒྱད་པ་འཛིན་མཁན་ནི་བྱ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བརྒྱད་
པ་འཛིན་མཁན་ནི་སྒོ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། ས་སྐྱ་པའི་བདག་ཆེན་རིས་བྱོན་དང་། སྤྱིན་པོ་ལ་སྤང་
གཏེར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་གདུང་སྐས་སྐྱ་བཤེས་གཞོན་ལྷ་བྱ་ནི་རིགས་ཆོས་གཉིས་ཀའི་བརྒྱད་
པ་འཛིན་མཁན་ཡིན།

རིགས་མཆོག ①[མངོན]བྲམ་ཟེ། ② ཏ་མཆོག

རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྤྱ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱ་གང་ཞིག་རང་གི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་རིགས་སྤྱི་
ཡོད་པ་སྟེ། རང་གི་རིགས་དུ་མ་ལ་བྱུང་བར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། བེམ་པོ་ཞེས་པ་གཟུགས་སྤྱི་
འི་རོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་བྲལོ།

རིགས་བརྗོད་པ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཐོག་མར་བཀོད་
པའི་རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་དེས་སྤྱི་མའི་ཆོག་ཀྱན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་བརྗོད་པ་མཐའ་མའི་གསལ་བྱེད།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཐའ་མར་བཀོད་པའི་རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་དེས་
རང་གི་སྒྲིན་ལ་ཡོད་པའི་ཆོག་ཀྱན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་བརྗོད་པ་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བར་དུ་བཀོད་པའི་
རིགས་ཀྱི་གསལ་བྱེད་དེས་རང་གི་སྤྱི་མའི་ཆོག་ཀྱན་ལ་པན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིགས་ཉམས་པ། རིགས་རྒྱུད་འཆལ་བ།

རིགས་གཉིས་པ། [མངོན]འེལ།

རིགས་མཉམ་པ། རིགས་དུས་མཐོང་མན་འདྲ་བ།

རིགས་གཏེར་མཆན་འགྲེལ། ཆད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་མཆན་འགྲེལ་སྟེ་བདུན་གསལ་པའི་
སྒྲིན་མེ་ཞེས་བྲལ། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པར་ཁམས་སྟེ་དགེ་འཇམ་དབྱངས་སྟོ་གཏེར་དབང་
པོས་མཛད་པ།

རིགས་ཐད་དང་། རིགས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་སོ་སོ་ཐད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བོད་རིགས་དང་། རྒྱ་རིགས་

སོག་རིགས་ལྟ་བུ། རིགས་སོ་སོ་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུ།
རིགས་གཏོགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་genericཟེད།
རིགས་ཐོགས། རིགས་པའི་ཐོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཞེས་པ་དཔལ་ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་ནང་ཆད་ཞིག་
རིགས་ཐོགས་འབྲེལ་བ། ཆད་མ་རིགས་ཐོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟེང་པའི་གཏེར་ཞེས་
བྱ་བའི་བསྟུས་མིང། རྒྱལ་ཆབ་དང་མ་རིན་ཆེན་གྱིས་བརྒྱུ་མས།
རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས། སྟོ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྟོན་སོར་སྤྲང་བལ་དབང་བར་བྱེད་པའི་བགས་ཆགས།
རིགས་མཐུན་བྱ་བ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་homogeneous networkཟེད།
རིགས་མཐུན་རྒྱས་པ། རོ་དང་ཞུ་རྩེས་སོགས་ལ་བལྟོས་མི་དགོས་པ་ནད་བབས་སའི་གནས་དང་།
དེའི་གཉེན་སོ་གཉིས་པན་ཚུན་རིགས་མཐུན་པའི་སྟོན་སྟངས་ནད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་སྟོན་གྱི་
རྒྱས་པའི་མིང་སྟེ། དེའུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་
ཤེས་ཐེང་ལས། ལྷ་བ་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱས་པ་ནི་མགོ་གཟེར་ལ་ཐོད་རྒྱས་དང་། མིག་ལ་སྒྱལ་
མིག་ལྟ་སྐངས་ལ་སྤྱང་ལྟེ། བེ་ཙོ། རི་པོང་། མི་གྱི་ཤིའི་སྟེང་། གློན་དང་ལ་ཡ་དང་ཁྲག་རྩ་འུ་ཞོ་
འཐུང་གི་གློ་བ། མཆེན་དུག་ལ་བྱ་མོ་སྟག་ལོ་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ་གིར་ཤིའི་མཆེན་པ། མཁྲིས་
ནད་ལ་མཁྲིས་པ་སྟོ་ཆོགས་ཀྱིས་པན་པ་དང་། མཁལ་ལ་ཐང་ཆེད་ཀྱི་མཁལ་མ། རྒྱ་གཟེར་ལ་
གཡུ་དང་གྲུམ་པའི་རྒྱ་མ་རྒྱུས་ཀྱིས་པན་པ་ལྟ་བུ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
རིགས་མཐུན་པ། ① རིགས་འདྲ་བའམ་མཉམ་པ། ② གློ་སེམས་མཐུན་པའམ་སྤྱོད་པ་མཐུན་པ།
རིགས་མཐུན་འབྲེད་པའི་ལྷོག་པ་ཅན། ལྷོག་པ་ཅན་གྱི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་དོན་
གཉིས་རིགས་མཐུན་ཞིང་བྱེད་ལས་ཚུགས་གཅིག་ནས་མཆུངས་ཀྱང་། ཚུགས་འགའ་ཞིག་
ནས་མི་མཆུངས་པར་བསྟན་ནས་སོ་སོར་འབྲེད་པའི་རྒྱན་ཞིག་
རིགས་མཐུན་ཆོན་མདོག་ རིགས་མཐུན་པའི་ཆོན་གཅིག་གི་ནང་དུ་མང་ཉུང་མི་འདྲ་བའི་ཆོན་

དཀར་པོ་ལས། རྒྱ་པོ་བསྐྱེས་ནས་ཐོན་པའི་སྤྱ་ཚོས་མི་འདྲ་བའི་ཚོན་སྒྲ་ཚོགས་ལ་ཟེར།
དཔེར་ན། དམར་པོ་དང་། དམར་སྒྲིག་ དམར་སྤྱ་ཚང་མ་དམར་པོའི་རིགས་མཐུན་གྱི་ཚོན་
མདོག་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

རིགས་མཐུན་ལས་ལྗོགས། གཞུགས་སྤྱ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་རྣམས་རང་དང་བྱེད་ལས་སམ། བྱད་
ཚོས་རིགས་མཐུན་པ་དེ་དག་ལས་ཐ་དད་དུ་བྱུབ་པའམ་ལོགས་སུ་བྱུབ།

རིགས་མཐོ་བ། རིགས་རྩས་ཀྱི་ཁྱད་ས་བཙུན་པའམ་བཟང་བ།

རིགས་དང་བརྒྱད་པ་ལ་འགོ་བའི་སྤྱད་མ། སྤར་མི་རབས་གོང་མའམ། བ་དང་མེས་པོའི་དུས་བསྟེན་
གསོལ་བྱས་ཏེ། རྗེས་སུ་མི་ཚང་དེའི་རིགས་རྣམས་ལ་སྤར་སྟོབ་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤར་མ་ལ་ཟེར།

རིགས་ལྡན། ① རིགས་མཐོན་པོ། ② འཕམ་ལྷ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དང་སྤོང་ཉི་མའི་ཤིང་རྩ་
ལ་སོགས་པའི་ཚངས་པའི་དང་སྤོང་རྩོད་རྩོད་རིགས་གཅིག་ཏུ་མཛད་ནས་དབང་བསྐྱར་བས་
རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་ལ་རིགས་ལྡན་ཞེས་མཚན་གསོལ་བ་དེ་ནས་བརྒྱད་རིམ་
བཞེན་རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔ་ཤོད། ③ [མདོན]རྩ་མཚོག ④ སྤྱ་རྒྱལ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

རིགས་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ། རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔའི་བཙུ་བ་དེ་ཤིང་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༧ལོར་ཁྲིར་
ཐེབས་པ་དང་། རྒྱ་གར་དུ་ཁ་ཆེའི་དམག་གིས་ནང་བསྟན་འཇིག་ ཁ་ཆེའི་ཚོས་དར་འགོ་ཚུགས།

རིགས་ལྡན་རྒྱལ་རབས། ཚོས་རྒྱལ་བདུན་དང་རིག་ལྡན་ཉེར་ལྔ་ཞེས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཟངས་
སྟོལ་ཡིན། འདི་ནི་བྱང་འགྲུ་ལའི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེའི་བདག་པོ་ཚོས་རྒྱལ་རིགས་ལྡན་རིམ་བྱོན་
རྣམས་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱལ་རབས་རེས་ལོ་བརྒྱ་རེར་ཚོས་བསྟན་ནས་བཞུགས་པའི་ཚོས་
ལུགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཅིག་ཡིན།

རིགས་ལྡན་མཚོད་པའི་འོད་སྤང་། བྲག་དགོན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་
ཡོས་ལོར་བརྩམས་པའི་སྐར་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཞིག

རིགས་ལྡན་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ། རིགས་ལྡན་ཉེར་ལྔའི་ཐོག་མ་དེ་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་༡༦༧འི་སྤྱེལ་
ལོར་ཁྲིར་འཁོད། དུས་འཁོར་ཙ་རྒྱུད་སྟོང་སྟག་བཙུག་ཉིས་པ་ལས་བདུས་པའི་བསྟན་རྒྱུད་མཛད།

རིགས་ལྡན་སྟོང་ཐིག་ བསྟན་བཙུག་བེད་རྒྱུ་དཀར་པོ་དང་ཉིན་བྱེད་སྤར་བའི་དགོངས་དོན་གསལ་

བར་སྟོན་པ་ཅིས་གཞིའི་མན་ངག་རིགས་ལྡན་སྟེང་གི་ཐེག་ལེ་ཞེས་བྲ་བ། བྲག་མཛོད་གསུང་
རབ་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་པག་ལོར་བཅུ་མས་ཤིང་། བྱིས་སྲ་ཁྱ་སྟོན་པ་མཁུན་རབ་
ཅོར་བྱས་ཅིས་འགོ་བསྐྱེད་པ་དང་། རྒྱ་ཅིས་དབྱགས་སྒྲང་སྒྲང་ཅིས་སོགས་ཉིར་མཁོའི་ཁ་
སྟོང་མཛད་པའི་ཅིས་གཞུང་ཞིག

རིགས་ལྡན་བསྟན་ཅིས། ཆོས་རྒྱལ་བདུན་གྱི་རེ་འུ་མིག

ཨང་ རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མཆན། ཁྲི་ལོ་སྟེ་ལོ། བོད་ལོ།

༡ ཁྲ་བ་བཟང་ལོ། 100 BC. 978-878

༢ ལྷ་དབང་། 100 BC. 877-776 འིང་སྟེལ།

༣ གཟེ་བཞིན་ཅན། 100 BC. 777-676 འིང་གྱི།

༤ ཁྲ་བ་གྱིན། 100 BC. 677-576 འིང་འབྲུག

༥ ལྷ་འི་དབང་ལྷག 100 BC. 577-476 འིང་སྟེལ

༦ ལྷ་ཆོགས་གཟུགས། 100 BC. 477-376 འིང་གྱི།

༧ ལྷ་ཡི་དབང་ལྷན། 100 BC. 377-276 འིང་འབྲུག

རིགས་ལྡན་རྒྱལ་རབས་ཉིར་ལྷ། མཚུར་ལྷགས།

ཨང་ རྒྱལ་པོ་སོ་སོའི་མཆན། ཁྲི་ལོ་སྟེ་ལོ། བོད་ལོ།

༡ འཇམ་གྲགས། 100 BC.277-176 འིང་སྟེལ།

༢ བད་དཀར 100 BC. 177-76 འིང་གྱི།

༣ བཟང་ལོ། 100 BC.77-AD.23 འིང་འབྲུག

༤ རྣམ་རྒྱལ། 100 AD.24-123 འིང་སྟེལ།

༥ བཤེས་གཉེན་བཟང་ལོ། 100 AD.124-223 འིང་གྱི།

༦ བྲག་དམར། 100 AD.224-323 འིང་འབྲུག

༧ ཁྲ་འཇུག། 100 AD.324-423 འིང་སྟེལ།

༨ ཉི་མ་གྲགས། 100 AD.424-523 འིང་གྱི།

-
- ༤ འེན་ཏུ་བཟང་པོ། 100 AD.524-623 འེང་འབྲུག།
༡༠ རྒྱ་མཆོ་རྣམ་རྒྱལ། 100 AD.624-723 འེང་སྤྲེལ།
༡༡ རྒྱལ་དཀར། 100 724-823 འེང་གྱི།
༡༢ ཉེ་མ། 100 824-923 འེང་འབྲུག།
༡༣ ལྷ་ཆོག་ས་གཟུགས། 100 924-1923 འེང་སྤྲེལ།
༡༤ ལྷ་འོད། 100 1024-1123 འེང་གྱི།
༡༥ མཐའ་ཡས། 100 1124-1223 འེང་འབྲུག།
༡༦ ས་སྦྱོང་། 100 1224-1323 འེང་སྤྲེལ།
༡༧ དཔལ་སྦྱོང་། 100 1324-1423 འེང་གྱི།
༡༨ སེང་གེ 100 1424-1523 འེང་འབྲུག།
༡༩ རྣམ་གཞོན། 100 1524-1623 འེང་སྤྲེལ།
༢༠ ལྷོ་བས་པོ་ཆེ། 100 1624-1723 འེང་གྱི།
༢༡ མ་འགག་པ། 100 1724-1823 འེང་འབྲུག།
༢༢ མི་ཡི་སེང་གེ 100 1824-1923 འེང་སྤྲེལ།
༢༣ དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། 100 1924-2023 འེང་གྱི།
༢༤ མཐའ་ཡས།
༢༥ རྣམ་རྒྱལ། ལྷག་ས་འཁོར་ཅན།
རིག་ས་ལྷན་རྒྱལ་རབས་ཉེར་ལྔ། ཕྱག་ལུགས།
ཨང་རྒྱལ་པོའི་མཆན། ཁྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ། བོད་ལོ།
༡ འཇམ་གྲགས། 100 BC. 277-176 འེང་སྤྲེལ།
༢ བརྒྱ་དཀར། 100 BC. 177-76 འེང་གྱི།
༣ བཟང་པོ། 100 BC.77-AD.23 འེང་འབྲུག།
༤ རྣམ་རྒྱལ། 100 AD.24-123 འེང་སྤྲེལ།
-

-
- ༥ བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ། 100 124-223 ཤིང་གྱི།
༦ བྱུག་དམར། 100 .224-323 ཤིང་འབྲུག།
༧ བྱུག་འབྲུག་སྤྲུལ། 100 .324-423 ཤིང་སྤྲུལ།
༨ ཉེ་མ་གྲགས། 100 424-523 ཤིང་གྱི།
༩ ཤིན་ཏུ་བཟང་། 100 .524-623 ཤིང་འབྲུག།
༡༠ རྒྱ་མཚོ་རྣམ་རྒྱལ། 182 624-805 ཤིང་སྤྲུལ།
༡༡ རྒྱལ་དཀར། 221 .806-1026 མེ་ཁྲི།
༡༢ ཉེ་མ། 100 1027-1126 མེ་ཡོས།
༡༣ ལྷ་ཆོག་སྤྲུལ་གྲུགས། 100 1127-1226 མེ་ལུག།
༡༤ ལྷ་ཡོད། 100 1227-1326 མེ་མག།
༡༥ མཐའ་ཡས། 100 1327-1426 མེ་ཡོས།
༡༦ ས་སྤྱོད། 100 1427-1526 མེ་ལུག།
༡༧ དཔལ་སྤྱོད། 100 1527-1626 མེ་མག།
༡༨ སེང་གེ། 100 1627-1726 མེ་ཡོས།
༡༩ རྣམ་གཞོན། 100 1727-1826 མེ་ལུག།
༢༠ ལྷོ་བས་པོ་ཆེ། 100 1827-1926 མེ་མག།
༢༡ མ་འགག་པ། 100 1927-2026 མེ་ཡོས།
༢༢ མེ་ཡི་སེང་གེ།
༢༣ དབང་ལྷུག་ཆེན་པོ།
༢༤ མཐའ་ཡས། རྣམ་རྒྱལ།
༢༥ ལུགས་འཁོར།
རིགས་ལྷན་དག་པོ་འཁོར་ལོ་ཅན། ལུག་ལུགས་ལ་རིགས་ལྷན་ཉེར་ལྷེ་བ་དག་པོ་ལུགས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་ཅན་གྱོན་ཟེར། མཚུར་ལུགས་ལ་རིགས་ལྷན་ཉེར་ལྷེ་མཐར་དག་པོ་ལུགས་འཁོར་ཅན་
-

ཐོན་རྒྱུ་ཡིན་པར་བཞེད་པས་དེས་ན་འདི་རིགས་ལྟན་ཉིད་བྱུག་པར་བགྲངས་ཡོད།
རིགས་ལྟན་བསྐྱར་དཀར་པོ། རིགས་ལྟན་ཉིད་ལྡེ་གཉིས་པ་དེས་སྤྱི་ལོའི་ཐོན་གྱི་༡༧༧༩་ལིང་བྱི་
ལོར་རྒྱུ་འཁོར་བསྐྱུས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་འགྲེལ་ཆེན་བྱི་མེད་འོད་མཛད།
རིགས་ལྟན་མ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟེན་པར་འོས་པའི་མཆོན་ལྟན་གྱི་
བྱད་མེད་རིགས།
རིགས་ལྟན་ཡོལ་བ། སྤེ་བ་རིན་སྤངས་པ་ངག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱི་བྱུག་སོར་ལས་ཐོན་པའི་
གོས་སྤྱི་འཆོམ་བྱུབ་མའི་ཡོལ་བ་ཞིག ད་ལྟ་སོ་བྱང་པོ་ཏ་ལར་བཞུགས་ཡོད།
རིགས་འདེད། སྒྲིག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དེ་ཕྱིན་རྒྱུད་ཀྱི་inferenceཟེད།
རིགས་འདེད་འགྲེལ་བཤད། ལུང་སོགས་མི་གསལ་ཡང་རིགས་ལམ་དང་རྗེས་དཔག་གིས་འགྲེལ་
བཤད་བྱེད་པའི་བྱ་བ་ལ་ཟེར།
རིགས་འདེད་བཟླ་དབྱེད། རིགས་ལམ་དང་རྗེས་དཔག་གིས་བཟླ་དབྱེད་བྱེད་པའི་དོན།
རིགས་འབྲུ། བན་རྒྱུན་མཚུངས་པ། དེ་མིན་ཆང་མ་རིགས་འབྲར་བཏང་ཆོག
རིགས་འབྲའི་ཁ་དོག དེ་ནི་ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་བན་རྒྱུན་ཉི་པའི་ཆོན་མཛོད་སྤྱི་ཆོགས་ལ་མཆོན་གྱི་
ཡོད། དཔེར་ན་ཁ་དོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་གི་མཆོན་ཁ་དང་། དམར་པོ། ལི་ཁྲི་བཅས་དང་།
འོད་རིམ་སྟེང་གི་དམར་པོ་དང་། ལི་ཁྲི། སེར་པོ། ལྗང་གྲུ། མཐིང་། ཐོན་པོ། མཆིང་ཁ་སོགས་ནི་
ཁྲིམ་མཆོས་ཀྱི་ཆོན་མཛོད་སྤྱི་ཆོགས་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་བྱས་ན་ཐོད་མཛོད་གི་རིགས་འབྲའི་
ཆོན་མཛོད་དང་གང་མཛོད་གི་རིགས་འབྲའི་ཆོན་མཛོད་ཁག་གཉིས་ལ་དབྱེ་ཆོག་པ་ཞིག་རེད།
རིགས་ནས་རིགས་སྒྲུ། མཛོང་ལམ་ཐོབ་པའི་ལུས་རྟེན་དང་བཅས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་
ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག འདོད་པར་རིགས་མཐུན་གྱི་སྟེ་སྟེད་གཉིས་སམ་གསུམ་སྒྲངས་ནས་
སྤང་འདས་མཛོན་བྱ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན་རྣམས་སོ།།
རིགས་པ། ① འཐད་པ་དང་། འགྲིག་པའམ། འོས་པ།
དེ་ལྟར་བྱེད་མི་རིགས། སྟོན་ཏུ་རིགས་པ། ② ཡིན་ལུགས་རྒྱ་མཆོན། རིགས་པ་དང་འགལ་བ།

རིགས་པ་དང་ལྷན་པ། རིགས་པ་མ་ཡིན་པ། རིགས་པ་སྐྱུ་ལ། རིགས་པ་སྐྱུ་ལ། ③
ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ། བདེན་བཞིའི་རྣམས་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག
རིགས་པ་བརྒྱ། ཡོ་ག་ལྷར་ན་རིགས་ལྷ་རེ་རེར་ལྷ་ལྷ་ཉེར་ལྷ་དང་། དེ་རེ་རེར་སྐྱེ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་
བཞིའི་གངས་ཀྱིས་བསྐྱུར་པ།
རིགས་པ་བྱུ་ལ་པའི་སྟོན་མ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཅན་གོ་མིས་བཅུ་མས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག
རིགས་པ་དང་མི་ལྷན་པའི་གཏན་ཆེགས། མི་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན།
རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་ལ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་ཆེག་ལེ་འུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་
ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དངོས་སྐྱེ་པའི་འདོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའི་བསྐྱེད་བཙུགས་མགོན་པོ་སྐྱེ་
སྐྱེ་བ་ཀྱིས་མཛད་པ་ལོ།
རིགས་པ་མིན་པའི་གཏན་ཆེགས། མི་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན།
རིགས་པ་བཞི། འཇིག་རྟེན་ན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་རི་ལྷར་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་རིགས་པ་
བཞི་སྟེ། ལྷོས་པའི་རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆད་མའི་རིགས་པ་དང་།
ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་བཅས་ལོ།
རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ། ཆད་མའི་བསྐྱེད་བཙུགས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བ། སྐྱེ་བ་དག་ཡང་དག་
དང་ལྷར་སྐྱུང་། ལུན་འབྱེན་ཡང་དག་དང་ལྷར་སྐྱུང་བཅས་ཀྱི་རིགས་ལམ་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་
པའི་གཞུང་། སྟོན་དཔོན་ཕྱོགས་སྒྲུང་གིས་མཛད་པ། རྒྱའི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཐང་ཐན་ཅང་གིས་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་
བསྐྱུར་ཅིང་སྐད་ཀྱི་རྒྱའི་དགེ་བཤེས་མིང་ཀྱང་རྩས་དང་། བོད་ཀྱི་དགེ་བཤེས་སྟོན་གཞོན་གྱིས་
བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱུར་། ཕྱིས་རྒྱ་ནག་གི་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་གྱིས་བསྐྱུར་ཞུས་བྱས་པ་ལོ།
རིགས་པའི་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཐུན་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་རིགས་མཚུངས་
ཀྱི་དངོས་པོ་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན་ཞིག
རིགས་པའི་དགག་བྱ་བདག་ལྷ་གཉིས། ཆོས་དང་གང་ཟག་བདག་ཏུ་ལྷ་བལོ།
རིགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྟོན་གྱུར་པམ་མཛོན་དུ་གྱུར་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
རིགས་པ། ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྟེ་བ་དང་མེམས་ཅན་པ།

རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་གི་སེམས་ཅན་པ། ཚད་མ་སྟེ་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་མཁན་གྱི་སེམས་ཅན་པ།
རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས། ལུང་རིགས་གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་སུ་
འབྲངས་ནས་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་ཁས་ལེན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན།
རིགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་མདོ་སྟེ་བ། མདོ་སྟེ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཚད་མ་སྟེ་
བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་མདོ་སྟེ་བའོ།།

རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་དོན་བསྟན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རྩི་ན་མི་ཉས་བརྩམས་པ།
རིགས་པའི་ཐིགས་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མ་མདོར་བསྟན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་དོ་རྗེས་
བརྩམས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཞིག་

རིགས་པའི་དབང་ལྷན། རིགས་པ་སྤྱི་བའི་སྟོབ་དཔོན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ།
རིགས་པའི་སྟོར་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་དོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་ཞིག་
རིགས་པའི་ཆོགས་ལྷན། དབྱ་མ་རིགས་ཆོགས་ལྷན་སྟེ། ལྷ་སྤྱབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རྩ་བ་ཤེས་
རབ་དང་། རིན་ཆེན་ཐེང་བ། ཚད་རྫོགས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་རིགས་པ་
ལྷན་ཅུ་པ་བཅས་སོ།།

རིགས་པའི་གཞུང་ལྷན། ཤེས་བྱའི་གནས་སོ་སའི་གནས་ལྷན་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་ལུང་དང་
རིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

རིགས་པའི་ར་བ་ལས་འདས་པ། དོན་གང་ཞིག་རིགས་པས་གཏན་འབེབས་བྱས་པར་ཡིད་མ་ཆེས་
བར་རིགས་པས་མཐའ་དབྱེད་པའི་དོན་དེའི་འགལ་རྒྱ་ཁས་ལེན་ན་རིགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་དུ་
གྱུར་བའང་རིགས་པ་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ལ་གོ།

རིགས་པའི་རིམ་པ། བྱེད་འོས་པའི་ལས་སམ། བྱེད་འོས་པའི་ཐབས་ཤེས།

རིགས་པའི་ཤེས་པ། དངོས་པོའི་གནས་ལྷན་དབྱེད་བྱེད་རིགས་ཤེས།

རིགས་པའི་སེང་ཆེན་བརྒྱད། གཙང་ནག་པ་བརྩོན་འགྲུས་སེང་གེ་དན་འབག་པ་སྤྱིས་པའི་སེང་གེ་
བྱ་ཤ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་མ་བྱ་ཚོད་པའི་སེང་གེ་རྩགས་དབང་ལྷན་སེང་གེ་ལྷང་བཞན་ཆོས་
ཀྱི་སེང་གེ་ལྷན་མ་དགོན་མཆོག་སེང་གེ་གཉལ་བ་ཡོན་ཏན་སེང་གེ་བརྒྱད།

རིགས་པར་སྒྲིབ་པ། འཐད་སྒྲིབ་རིགས་པ། ལྷོས་བྱུང་རིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ། རྒྱ་མཚན་
གྱི་རིགས་པ་སྟེ་རིགས་པ་བཞིའི་ནང་ནས་འཐད་འབྲུབ་རིགས་པ་སྒྲིབ་པའི་གང་ཟག
རིགས་པས་བྱུང་པའི་རྒྱས་ཡོད། རྒྱས་ཡོད་བཞིའི་ནང་གསེས། ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་རིགས་པས་བྱུང་པའི་
ཆ་ནས་རྒྱས་སྤྱོད་པའོ།

རིགས་པས་དཔག་པ། གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཆོད་དཔག་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

རིགས་སྤྱི། ① རང་གི་བྱུང་བའི་དག་ལ་བྱུང་བའི་རིགས་མ་ཐུན་པར་འབྲུག་པའི་སྒྲོ་བཏགས་
པའི་ཆ། ② སྤྱིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རང་གི་རིགས་ཅན་དུ་མའི་རྒྱས་སྤྱོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོས།
དཔེར་ན། བེམ་པོ་ཞེས་པ་གཟུགས་སྤྱི་དེ་ལྟ་བུ་ཅན་པོའི་རིགས་སྤྱི་གནས་ཤིང་རང་
གི་རིགས་ཅན་དུ་མའི་རྒྱས་སྤྱོད་པས་རིགས་སྤྱི་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

རིགས་སྤྱི་དང་ཆོགས་སྤྱིའི་སྤྱི་བཞི། ཤེས་བྱ་དེ་རིགས་སྤྱི་ཡིན་ལ་ཆོགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ཀ་
བྱམ་གཉིས་ཆོགས་སྤྱི་ཡིན་ལ་རིགས་སྤྱི་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་གཟུགས་དེ་རིགས་སྤྱི་དང་ཆོགས་
སྤྱི་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སྤྱི་དངོས་པོའི་ཕྱོག་པ་དེ་རིགས་སྤྱི་དང་ཆོགས་སྤྱི་གཉིས་ཀ་གང་ཡང་
མ་ཡིན་པའི་སྤྱོད་པའོ།

རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བྱུང་པ། རིགས་པ་ཡང་དག་པས་དབྱེད་ནས་དོན་དམ་པར་བྱུང་བའམ།
བདེན་པར་བྱུང་བ་ཞིག་ཆེད་རྒྱ་བྱུང་ན། རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བྱུང་བ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལྟ་
བུ་གཏན་ནས་མི་སྤྱིད་པས། རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་བྱུང་བ་དབྱེད་པས་ཁས་མི་ལེན་པ་
ཡིན། མདོ་སྟེ་བ་དང་། བྱེ་ཐག་སྒྲིབ་ནས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན།

རིགས་དབྱེད་ནས་སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་པ། ① སྒྲོ་བ་ཆན་གྱི་རིགས་བཞོས་ནས་སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་པ། ②
སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་ལུལ་གྱི་རིགས་དབྱེད་ནས་སྒྲོ་བ་གསོ་བྱེད་པ།

རིགས་འབྱུང་། [མདོན་]བྱ་ཆང་།

རིགས་མ་ཆང་པའི་བྱུང་པར་བཟོད་པ། བྱུང་པར་བཟོད་པའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བཟོད་
འདོད་དངོས་པོ་གང་ཞིག་རིགས་ཀྱི་ཆ་ལག་མ་ཆང་ཡང་། ཆང་བ་དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་བྱེད་ལས་
བྱུང་པར་ཅན་སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

རིགས་མང་། ལྷ་ཆོགས།

རིགས་མི་མཐུན་པ། ① གང་ཟག་རིགས་མི་མཐུན་པ་བོད་རིགས། སོག་རིགས། རྒྱ་རིགས་
སོགས་ལྟ་བུ། སེམས་ཅན་རིགས་མཐུན་པ། ཉ། ཟོག་པ། ལུག་ལྟ་བུ། ② བསམ་སྒོ་སྒྲིབ་པ་
སོགས་མི་མཐུན་པས་བསམ་སྒྲིབ་ཐ་དད་པར་གྱུར་མི། འགའ་ཞིག་སྒོ་བ་སྒྲིབ་ལ་དགའ་བ།
འགའ་ཞིག་ཆང་དང་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ལ་དགའ་བ། འགའ་ཞིག་རྒྱན་པོ་འབྲེད་པ་དང་ཅེད་མོའི་
རིགས་ལ་དགའ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

རིགས་མི་མཐུན་ལས་ཕྱོག་པ། གཟུགས་སྤྱ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་དང་བྲེད་ལས་སམ་
ཁྱད་ཆོས་སོགས་རིགས་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ལས་ལོགས་སུ་བྱལ་པའི་དོན།

རིགས་མིན་གྱི་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མདུན་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་པ་མིན་
པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན་ཞིག་

རིགས་མེད། ① རིགས་དམན། ② སོག་ཆགས་ཤིང་།

རིགས་སྤྱག་རིགས་སྤྱ་གྲའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ་སྟེ་རྒྱུད་བཟང་པའི་བྱིས་པ།

རིགས་དམན། གདོལ་པའི་རིགས།

རིགས་བཟུན་པ། རིགས་བཟང་བའམ་རིགས་མ་འཆོལ་བ།

རིགས་མཆུངས། རིགས་འབྲ།

རིགས་མཆུངས་གྱི་ཡུལ། རིགས་མཐུན་གྱི་ཡུལ།

རིགས་འཆོབ་པ། རིགས་རྒྱུད་འཛིན་མཁན་གྱི་བུ།

རིགས་ཇས། མིའི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱན་མོང་མ་ཡི་པ་རང་གི་རིགས་རུས་འཛིན་པའི་ཇས་རིགས་
ཤིག་གང་ཟག་སོ་སོའི་རིགས་ཇས་ལ་བརྟགས་ནས་རིགས་རུས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་
རྟོགས་སུ་བ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ། Gene ཟེད།

རིགས་འཛིན་གྱི་ས་བཞི། རྣལ་འབྱོར་པའི་ས་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་ས་དང་། འབྲེད་པའི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་ས་དང་། རྟོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ས་ལོ།

རིགས་འཛིན་བཞིའི་བློ་ལ་ཚུལ། རྣལ་པར་སྒྲིན་པའི་རིགས་འཛིན་ནི་སེམས་སྟེང་སྒྱུར་སྒྲིན། ལུས་

མ་སྒྲིན་པས་བར་དོར་གྲོལ་བ། ཆེ་དབང་ནི་དེ་ཉིད་ལས་གྲོལ། བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་ལུས་སེམས་
ལྟར་སྒྲིན་པ། ལྷན་གྲུབ་ནི་རང་གཞན་དོན་གཉིས་སྤྱོད་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བཞིན།

རིགས་བཞི། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་མིའི་རིགས་རིམ་བ་བཞི་སྟེ།

བམ་ཟེའི་རིགས་དང་། རྒྱལ་རིགས། རྩེ་རིགས། དམངས་རིགས་སམ་གདོལ་རིགས་ནམས་སོ།
རིགས་སོ་སོའི་བར་གྱི་དབྱེ་མཆོམས་ཏུ་ཅང་གསལ་བས་པན་ཚུན་བར་མཉམ་དུ་བཟའ་བ་ཏུང་
དང་། འཕྲོ་འོང་། རྟོད་གནས། གཉེན་སྲིག་སོགས་བྱས་མི་ཆོག་པ་དང་། རིགས་འོག་མའི་མི་
ནམས་གྱིས་རིགས་ལོང་མའི་ལས་ཀ་དོན་གཉེར་བྱས་མི་ཆོག

རིགས་བཞི་རྩེ་ཆེ་འཛིན་པའི་ས། རྟོད་རྒྱུད་དུ་བསྐྱོམ་བསྐྱས་ཚུལ་བཞིན་བྱས་པའི་མཐར་འབྲས་མི་
ཆེ་ལྷན་རིགས་གསུམ་རྩེ་ཆེ་འཛིན་པའི་སྟེང་དུ་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་བསྐྱན་པས་རིགས་བཞི་རྩོ་
རྩེ་འཛིན་པའི་ས་ཐོབ།

རིགས་བཟང་། འཕགས་རིགས།

རིགས་རང་བཞིན་བརྟུན་པ། འདིར་རིགས་ཅན་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱན་མོང་གི་བྱང་ཆོས་ནམས་
བརྟུན་ཅམ་གྱིས་བརྟུན་བྱའི་རིགས་གང་ཡིན་པར་དེ་ལས་སྤྱབ་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། རིགས་
ཅན་སྤྱི་ལ་མི་འདུག་པའི་དངོས་པོ་དང་། གང་ཟག་གྲེ་ཟག་པ་ཞིག་གི་བྱང་ཆོས་བརྟུན་ན་
རིགས་བརྟུན་པའི་རྒྱན་ཏུ་མི་འོས་སོ། དེ་ཡང་ནི་ཅོ་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་བྱང་ཆོས་མཆུ་དམར་ཞིང་
གྲུག་པ་དང་། གཤོག་པ་ཁ་དོག་ལྡང་ཞིང་མཉེན་པ་ཅན། མགིན་པའི་དོགས་སུ་ཁ་དོག་དཀར་
སྟོ་དམར་པའི་རི་མོ་གསུམ་གྱི་འབྲེང་བ་ཅན་འདི་ནི་ནི་ཅོ་འི་རིགས་ནམས་སོ་ཞེས་མང་ཆོག་
དང་བཅས་པས་ནི་ཅོ་འི་རིགས་སྤྱི་ལ་གོ་བྱས་སོ། འདིར་ནི་ཅོ་འི་རིགས་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་བྱང་
ཆོས་གསུམ་སྟེ། མཆུ་ཁ་དོག་དམར་ཞིང་གྲུག་པ་དང་། གཤོག་པ་ལྡང་ཞིང་མཉེན་པ། མགིན་
པ་ན་ཁ་དོག་དཀར་སྟོ་དམར་པའི་བྲང་བ་ཡོད་པ་བཅས་སོ།

རིགས་རྩས། མིའི་རྒྱུད་པ། རིགས་རྩས་ཀྱི་རྒྱུད། རིགས་རྩས་མ་ཐུན་པ།

རིགས་རྩས་སྟེ་རྒྱུད། མི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་རབས།

རིགས་རྩས་མཐོང་མཐའ་དབྱེ་བ། རིགས་རྩས་མཐོང་མཐའ་ལ་བྱང་བྱེ་བ་དང་མཐོང་རྒྱུད་པའི་སྟོལ།

རིགས་ལམ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྒོམ། རིགས་ལམ་དབྱེད་ལུགས། རིགས་ལམ་བཤད་ལུགས།
རིགས་ལམ་བཤད་ལུགས། གཞུང་གི་དོན་ལ་རང་གི་རིག་པས་དབྱེད་པའི་བཞེད་ལུགས་སོ་སོ།
རིགས་ལུལ་རྒྱན་ཟུམ། འགྲོ་བ་མའི་རིགས་སོགས་སེམས་ཅན་སོ་སའི་རང་གི་རུས་རྒྱུད་འཛིན་
པའི་རྒྱས་རྒྱན་གྱི་རུས་པའི་རིགས། དབྱིན་སྐད་དུ། Genetic ཟེད།

རིགས་སད་པ། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་རུང་གི་བག་ཆགས་སད་པ།

རིགས་སྤྲུལ། ① གདུང་རྒྱུད་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པའི་སྤྲུལ་རིགས་ཀྱི་བྱ། ② རྒྱལ་པོ་སོགས་མི་
ཆེན་གྱི་བུའི་ཆེ་བ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང།

རིགས་གསུམ། ① དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས། རྟོ་རྟེན་རིགས། བད་མའི་རིགས་ཏེ་སྤྲུལ་
ལུགས་ཀྱི་རིགས་གསུམ། ② ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རིགས་
ཏེ་མདོ་ལུགས་ཀྱི་གསུམ།

རིགས་གསུམ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་ལྷ་མ་ཨ་ཆོས་ཀྱིས་བཏབ།
ཐུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་རྒྱུང་ལུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་
སྤྱི་རྒྱ་མདོ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། འཇམ་དབྱངས་དང་། བྱལ་ན་རྟོ་རྟེན། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཏེ་སྤྲུལ་ལུགས་
བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་མགོན་པོ་གསུམ།

རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྒྱུད། འཕགས་པ་འཇམ་དབྱངས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བདུན་ཅིའི་ལྷུང་བཟེད་
དང་། རིན་ཆེན་སྦྱོམ་བུ། བྱང་ཁོག་དོན་འགྲེལ་སོགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
རིག་པ་དབྱེད་ཀྱི་གཟུགས་བདུན་ཅིའི་ཐིགས་པ་དང་། བྱང་ཁོག་འགྲེལ་པ་དམར་ནག་སོགས།
བྱལ་ན་རྟོ་རྟེན་མཛད་པའི་མགོན་པོའི་རྫོང་ཆོག་དང་། རོ་སྤ་འབྲུལ་གྱི་མེ་ལོང་། ལུང་ལོ་ནག་པོའི་
རྒྱུད་སོགས་སོ་སོར་བསྐྱས་པ་ནམས་ལ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྐོར་ཞེས་ཟེད།

རིགས་གསུམ་རྟོ་རྟེན་འཛིན་པའི་ས། བྱ་རྒྱུད་དུ། ལྷའི་སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་དང་མཉམ་པར་སྦྱོར་བས་
སྤྱི་རིགས་ནམ་པར་སྤང་མཛད། གསུང་གི་རིགས་ཡོད་དཔག་མེད། ཐུགས་ཀྱི་རིགས་རྟོ་རྟེན་
མི་སྦྱོང་པ་སྟེ་རིགས་གསུམ་རྟོ་རྟེན་འཛིན་པའི་ས་མི་ཆེ་བདུན་ན་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།

རིགས་གསུམ་གཞི་གཅིག་དོན་གསུམ་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ།

རིགས་བསད་པའི་བན་ཡོན་བཞི། བན་སོང་དུ་ལྷུང་དགལ། དེར་སོང་ཡང་ལྷུང་དུ་ཐར། དེར་དུ་ཐར་
ལྷུང་དུ་ལྷུང་། དེར་གནས་སེམས་ཅན་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའོ།

རིང་། སྐབས། ལས་ཀ་བྱེད་རིང་། ཆོགས་འདུ་འཆོགས་རིང་། ལས་ཁུངས་གྲོལ་ལྷལ་གྱི་རིང་།

རིང་སྐྱེལ། ① སྤར་རྫོང་དང་རྫོང་གི་བར་དུ་ཁྲམ་ལུལ་སྐྱེལ་དགོས་པའི་དོན། ② ཐག་རིང་སྐྱེལ་མ་བྱེད་པ།

རིང་སྐྱོད། ལམ་ཐག་རིང་བར་དུ་འགྲོ་བ། རིང་སྐྱོད་མཆོག་ལ། རིང་སྐྱོད་དཔུང་འཇུག

རིང་རྒྱ། ཡེ་གཞི་ཐོག་མའི་དུས་ནས་ནད་གྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་འདོད་

ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ཟུག་གསུམ་ལ་ཤོ་དགོས་སྟེ། བཤད་པ་སྐྱེའི་རྒྱད་ལས། རིང་བའི་རྒྱ་ལ་སྤྱི་

དང་ཁྱད་པར་གཉིས། དང་པོ་ནད་འཁྲུགས་སྤྲོ་ཆོགས་ཚུལ་ཅན་གྱིས། གངས་མེད་གྲུར་པས་

ལུས་ཉིད་གཞིར་གྲུར་པ། དེ་རྒྱ་རེ་རེར་བསྟན་པ་མི་རྣམས་པས། དེ་བས་ནད་ཀྱན་སྤྱི་རྒྱ་བརྫོང་

པ་ནི། ནད་ནམས་ཀྱང་གྱི་རྒྱ་ནི་གཅིག་ལུ་སྟེ། བདག་མེད་དོན་མ་རྟོགས་པས་མ་རིག་ཅེས།

དཔེར་ན་བྱ་ནི་མཁའ་ལ་སྤྲང་གྲུར་གྲང་། རང་གི་གྲིབ་མ་དེ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་། འགྲོ་ཀྱང་བདེ་

བར་གནས་ཤིང་སྤྱོད་ན་ཡང་། མ་རིག་ལྡན་པས་ནད་དང་འབྲལ་མི་སྟི། ཁྱད་པར་རྒྱ་ནི་མ་

རིག་ལས་བྱུང་བའི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཉི་ཟུག་དུག་གསུམ་ལས། འབྲས་བྱ་རྒྱུང་མཁྲིས་

བད་ཀན་ཉེས་པ་སྐྱེད། ཅེས་དང་། སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱད་

གྱི་ལྷན་ཐབས་ལས། རིང་རྒྱ་མ་རིག་ལས་བྱུང་ཞེ་སྤང་སྟེ། མ་རིག་དབང་གིས་ཉོན་མོངས་དུག་

ལྡར་སྟེ། དེ་ལས་ཞེ་སྤང་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་རྒྱ་ཡིན། ཅེ་སྤྱིར་མ་རིག་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མེད།

ཉོན་མོངས་མེད་པར་ཞེ་སྤང་མི་འབྱུང་སྟེ། ཞེ་སྤང་མེད་པར་ཆ་བ་འབྱུང་མི་སྟི། དེ་བཞིན་མ་

རིག་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མེད། ཉོན་མོངས་མེད་པར་འདོད་ཆགས་མི་འབྱུང་སྟེ། འདོད་ཆགས་

མེད་པས་རྒྱུང་ནད་འབྱུང་མི་སྟི། དེ་བཞིན་མ་རིག་མེད་ན་ཉོན་མོངས་མེད། ཉོན་མོངས་མེད་

པར་གཉི་ཟུག་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་མེད་བད་ཀན་གང་བ་འབྱུང་མི་སྟི། དེས་ན་མ་རིག་པ་ལས་

ཉོན་མོངས་ཉེ། ཉོན་མོངས་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་ཉེས་གསུམ་འབྱུང་། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ནད་གྱི་

རྣམ་གངས་ལ། གངས་དང་མིང་གི་རེས་བསྟན་མེད་པར་གསུངས། ཞེས་དང་། འཕེ་ལོ་རྩ་ཆེ་

དབང་ཀྱན་ཁྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཐོར་བྱའི་སྐོར་ཉེར་མཁོ་སྒྲ་ཆོག་པ་བསྐྱུ་ས་པ་ལས། རིང་རྒྱ་
ནི། ཡེ་གཞི་ཐོག་མའི་དུས་ནས་ནད་ཀྱི་རྒྱ་བྱེད་པའི་མ་རིག་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་པའི་དུག་
གསུམ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། ནད་གསེས་སུ་རྒྱུད་ནད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིང་རྒྱ་ཞེས་འདོད་ཆགས་
དང་། མཁྲིས་ནད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཞེ་སྤང་། བད་ཀན་ནད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཉི་ལྷག་ལ་གོ་དགོས་
སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིང་རྒྱ་ག ཐག་རིང་བར་དུ་རྒྱ་ག་པ།

རིང་འགག ལུ་དྲུང་མེད་པའི་བྲ་པའི་གོས་རིང་བ་ཞིག

རིང་བརྒྱད་བཀའ་མ། གསང་སྒྲགས་རྩིང་མ་བའི་ལུགས་ཀྱི་མདོ་སྒྲ་སེམས་གསུམ་སོགས་རྒྱ་གར་
ཀྱི་པར་གྲུབ་རྣམས་ལས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་རྣམས་ལ་བཤད་ཅིང་བསྐྱར་ནས་རིམ་བཞིན་བརྒྱད་
དེ་བྱུང་བའི་ཆོས་བཀའ་རྣམས་སོ།།

རིང་ཅང་། གཞུགས་པོ་རིང་ལ་གོག་པའི་མི་ལ་ཟེར། རིང་ཅང་དེ་ཆོ་ལས་ཀ་འཛོན་གྱི་མི་འདུག
རིང་ཆ། ① གཅིག་ལས་གཅིག་རིང་བའི་ཆ་ཤས། ② རིང་ཆད། ③ ལེགས་སྦྱར་ཡི་གེའི་དབྱངས་
རིང་པོ་ཅན།

རིང་ཐུང་། ① རིང་པོ་དང་ཐུང་དུ་བསྐྱུས་པའི་ཆོག་ ② རིང་ཆད། ཐག་རིང་ཐུང་། ཐག་པའི་རིང་
ཐུང་། རིང་ཐུང་མི་མཉམ་པ།

རིགས་མཐལ། སྒོ་ག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་long sideཟེར།

རིང་མཐོང་། [མངོན]མཁས་པ།

རིང་དུ་ཁྱབ། ① ཁྱབ་གདལ་དུ་སྒྱར་པ། ②[མངོན]འི་ཞེས་པོ།

རིང་དུ་གཏོང་བ ① ཆད་རིང་དུ་གཏོང་བ། ② ཐག་རིང་པོའི་སར་གཏོང་བ།

རིང་དུ་འདུག་པའི་ལྗང་བྱེད། ལྗང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩའི་ནང་གསེས། སྤྱིན་བདག་གིས་
དུས་རི་ཙམ་མཛོན་དུ་བོས་ན་ལས་ལྷག་པར་འདུག་པའམ། ཞག་གངས་མེད་ན་རྒྱ་བ་བཞི་ལས་
ལྷག་པར་བསྐད་དེ་བསྟེན་བཀྱར་ལོངས་སྟོང་བའོ།།

རིང་དུ་སྤངས་པ། ① རྒྱ་དུ་བསྐྱར་པ། ② བད་དེ་བཅད་པ།

རིང་དུ་སོང་བའི་ས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་བཅའི་བདུན་པ། ས་འདིར་གནས་པའི་བྱང་རྒྱལ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་བསྟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱད་ཐོབ་རྒྱ་ཉེ་བས་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་
རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་མཐར་སོང་བས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའོ།

རིང་ནས་འགྲུག་[མངོན]དེ་ཞིས་པོ།

རིང་པོ། སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་ཆུ་རྒྱུ་བར་ཀྱི་བར་ཁྱད་ཆེན་པོ། དུས་ཡུན་རིང་པོ། རྒྱ་ཐག་རིང་པོ། ཆེ་རིང་པོ།
ལྷག་ས་རིང་པོ། དབུགས་རིང་གཏོང་བ། རིང་དུ་དོར་བ། རིང་དུ་བསྐྱར་བ། རིང་ནས་བཀལ་
དེན་གྱིས་བསྐྱངས་པ། རིང་ནས་བཅེ་བ། རིང་ནས་འདྲིས་པའི་གྲོགས་མཆོག་རིང་པོར་མི་
ཐོགས་པ། རིང་པོར་མ་ལོན་པ། རིང་པོར་མཐོང་བ། ངང་རྒྱུད་རིང་པོ། བསམ་སྒྲུབ་རིང་པོ་གཏོང་
བ། རྣམས་རིང་པོ།

རིང་འཕྲུལ། ① ཐག་རིང་དུ་འཕྲུལ་བ། ② རྒྱ་སྐར་ཞིག་གི་མིང། ③ རྒྱ་གར་དུ་སྟོན་པ་མ་བྱོན་སྟོན་
ཀྱི་ཕྱི་པའི་བྱུང་མཐའ་སྤྱོད་པའི་སྟོན་པ་དཔོན་ཞིག་ ④ [མངོན]བྱ་བོད།

རིང་བ། རིང་པོ་དང་འབྲ།

རིང་བའི་འཆི་ལྷས། ཡུན་རིང་པོའི་སྟོན་ནས་འཆི་བ་འགྱུར་བའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
བཟང་བ་དང་། མི་ལམ་མི་བཟང་བ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་མི་བཟོན་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ།

རིང་བའི་གཞི་ཤེས། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་གཞི་ཤེས་གང་ཞིག་སྤྱིར་ཆེ་དང་བྲལ་
ཞིང་བདེན་འཛིན་གྱིས་བཅིངས་པ་འབྲས་བུ་ཤེས་ཕྱིན་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་མ་ཡིན་པའོ།

རིང་འབྲས་ཀྱི་རྒྱ། རྒྱའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རིང་པོར་གནས་པའི་རྒྱས། རིང་བའི་འབྲས་
བུ་བསྐྱེད་པ་སྟོན་པའི་རྒྱའི་རྒྱན་ཞིག་

རིང་མ་ཐུང་། རིང་ཆད་དང་ཐུང་ཆད་གཉིས་ཀ་དང་མི་མ་ཐུན་པ། ཤིང་རིང་མ་ཐུང་། དཔེ་ཤོག་རིང་མ་ཐུང་།

རིང་མིན། ཐུང་དུ།

རིང་མོ། ① རིང་པོ་དང་འབྲ། ② མིང་གྲེ་བྲག་པའི་མཐར་སྐྱར་ན་རིང་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཁྱད་པར་བ་
ཞིག་ཡིན་པའི་དོན་ཉེ། མདོ་དབུས་གཞུང་ལམ་རིང་མོ། དར་ཤིང་རིང་མོ་ཞེས་པ།

རིང་ཆད། རིང་ཐུང་གི་ཆད།

རིང་ཞིག་ལོན་པ། ① དུན་རིང་འགོར་བ། ② དུན་རིང་ཙམ་སོང་བ།

རིང་ལུགས། ① རིང་དུ་གནས་པའི་ལུགས་སྒོལ་ལམ་རིང་ནས་ཆགས་པའི་ལུགས་སྒོལ། ② ལྷ་བ་
སྟེ་གོ་རིམ་ལྡན་ཞིང་ཆ་ལག་ཚང་བའི་བསམ་རྒྱུན་དང་བཞེད་སྒོལ། དཔལ་ལྡན་འབྲུག་པའི་རིང་
ལུགས། ③ ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་མིང་ཞིག། ④ བསམ་པའི་འཁྲུང་སོ།། རང་གནས་རང་ལུགས།
རང་མོས་རིང་ལུགས། རང་ཤེས་རིང་ལུགས། ⑤ སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་དེས་ཙན་ཞིག་གས་
ཆབ་སྤྱིད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མ་ལག་དེས་ཙན་ཞིག་སྤྱི་ཆོགས་རིང་ལུགས། མ་ཅ་རིང་ལུགས།

རིང་བསྐལ། ① སྐྱ་གདུང་སོགས་ལས་བབ་པའི་རིལ་བྱ་བྱུང་པར་ཙན་ཞིག། ② ལྷའི་ག་བྱུངས་གཞུག་
རིང་བསྐལ་གསུམ། ཆོས་སྐྱའི་རིང་བསྐལ་དང་། སྐྱ་བལ་གྱི་རིང་བསྐལ། སྐྱ་གདུང་གི་རིང་བསྐལ་
བཙས་གསུམ་མོ།

རིངས། བཀྲོགས་བའམ་བྲེལ་བ།

རིངས་བྱུང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། ཏ་ཅང་བྲེལ་ཆབས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།

རིངས་སྐབས། བྲེལ་བ་བྱེད་པའི་ཆུལ། ལྷ་མོ་བྱེད་ནས་རིང་སྐབས་སུ་བྱིན་སོང་།

རིངས་པ། ① བྲེལ་བ་དང་འཆབ་པ། རིངས་གཤམ་རྩ་བྲག་ཆེ་བ། རིངས་པའི་གྱིས་ལྷ་བ། དེ་རིང་དོན་
གཙོད་དུ་འགྲོ་བར་རིངས་པོ་ཡོད། ② ལྷར་བའམ་བཀྲོགས་པ། རིངས་པར་རྒྱག་པ། ད་ལྟ་
རིངས་པར་རྒྱུར་ཤོག།

རིངས་པ་རིངས་པའི་སྐབས་ཀྱིས། བྲེལ་བ་འཆབ་འཆུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས།

རིངས་པའི་བསོད་སྟོམས། ལྷར་བར་སྦྱོང་བའི་བསོད་སྟོམས།

རིངས་པོ། ① རྫིང་རིང་པོའི་བདེ་རྫིང་བ་སྟེ། ཐུང་བའི་ལྷོག་ཆེ། རྫོང་རིངས། ② རིངས་པ་དང་འབྲ།

རིད། ཀོ་རྩལ།

རིད་པ། ཤ་སྐྱམ་མིན་ཆོན་མིན་ནས་རྒྱུད་པ་དང་ཤིང་སྤ་བཞིན་དུ་གསུགས་རིད་པ། སྐྱམ་ཆོན་རིད་
གསུམ། ཤ་སྐྱམ་ཞིང་རིད་པ། དུན་རིང་ནད་ཀྱིས་གདུངས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ཤ་ཀྱན་རིད་པ་ལྟ་བུ།

རིན། ① རོར་རྩས་ཀྱི་རིན་ཐང་དང་། དེའི་རིན་པ་སྦྱོད་རྒྱུའི་དངོས་པོའི་དོན། གཤམ་དེ་རྟ་རིན་སྦྱོད་པ་

རེད། ཚུ་ཆོད་དེ་དབྱར་རྩ་དགུན་འབྱེད་རིན་སྤྲོད་པ་ཡིན། ② འོས་པ། དཀའ་ལས་བརྒྱབ་ཀྱང་
རྒྱབ་རིན་ཆོག་སོང་། རྩ་ཐང་རྩུང་དགས་ནས་འོར་ལྷགས་མང་པོས་ཟ་རིན་མི་འདུག་ལྟ་བུ།
རིན་སྤྲོད་རིན་པ་དང་སྤྲོད་པ་ཞེས་ཏེ། ཚུར་དངོས་པོ་ཐོབ་ནས་དེ་ལ་པར་དདུལ་སྤྲད་ན་རིན་ཞེས་
དང་པར་དངོས་པོ་ཆབ་ཏུ་སྤྲད་ན་སྤྲོད་པ་ཞེས་ཟེད།
རིན་སྤྲོད་ཆབ་གསུམ། ཉོས་རིན། གཡར་སྤྲོད། བོར་ཆབ་གསུམ། རིན་སྤྲོད་ཆབ་གསུམ་མི་དགོས་པ།
རིན་ཁྱད། ཆོང་ཐོག་གི་རིན་ཁྱད་ཡང་ཟེད། ཆོང་ཐོག་གཅིག་པ་ཞིག་ཉོ་འཆོང་བྱེད་སའི་ས་ཁུལ་
དང་། ཉོ་འཆོང་གི་འདུ་ས། ཉོ་འཆོང་གི་དུས་ཆེགས། ཉོ་འཆོང་བྱེད་སྐབས་བཅས་མི་འདྲ་བའི་
དབང་གིས་ཆགས་པའི་རིན་གོང་གི་ཁྱད་པར་ལ་ཟེད།
རིན་གོང་། ཐང་གཞི་སྟེ། དངོས་རིགས་ཀྱི་གོང་ཆད། རིན་གོང་ཆག་པ། རིན་གོང་གཏན་འཁེབས།
རིན་གོང་སྤར་པ། རིན་གོང་སྤོར་གཅིག་ རིན་གོང་ཆེན་པོ།
རིན་གོང་སྤོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་རིན་གོང་གཏན་འཁེབས་
སྤོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས།
རིན་དདུལ། རིན་ཐང་དདུལ་འབབ།
རིན་ཅན། རིན་ཐང་ལྗན་པ།
རིན་ཅེན། [རྟིང་]རིན་ཆེན།
རིན་ཆེན། ① རིན་ཐང་ཆེ་པ། ② རིན་པོ་ཆེའི་བསྐྱུས་ཆེག ② [མངོན་]འཁོར་ལོ་དང་། འོར་བུ།
བཅུན་མོ། རྩོན་པོ། རྩང་པོ། རྩ་མཆོག་དཔག་དཔོན་ཏེ་རྒྱལ་སྤྲོད་རིན་ཆེན་ལ་བདུན་ཡོད་པས་
གངས་བདུན་མཆོན།
རིན་ཆེན་འཁྲུངས་དཔེའམ་སྤྲོད་འོགས་ལ་བྱེད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མཇུག་ཏུ་བྱར་མཁར་མཉམ་
ཉིད་རྟོ་རྟེས་དྲགས་ཀོང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤོན་པ་ནམས་བསྐྱུས་ཏེ་བཀའ་བཟོས་ནས་བརྩམས་པའི་
སྤོན་གྱི་འཁྲུངས་དཔེ་གསལ་བར་འཁོད་པའི་གཞུང་ཞིག་
རིན་ཆེན་སྤང་བྱ་བ་། ས་སྤྲིའི་བྱ་བ་ཁག་བཞིའི་ནང་ནས་གཅིག་ཡིན། ཐོག་མར་དཔོན་ཆེན་མི་
རབས་གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ་ཅིང་། རྗེས་སུ་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བ་སྐྱུ་

གཤེགས་ཐེས་སྤྱི་ཚུད་མང་བས་ཉི་ཤི་ཀུན་དགའ་སྒོ་ཕྱོས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚུད་ཁག་བཞི་པོ་སོ་
སོར་སྒྲ་བྱང་རེ་བཀོས་ནས་གནང་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱི་ཚུད་ལ་རིན་
ཆེན་སྒྲ་བྱང་དང་ཤེལ་གྱི་དམ་ཁ་གནང་། དེ་ནས་རིན་ཆེན་སྒྲ་བྱང་གི་གཏུང་བརྒྱད་བྱུང་།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ① སྤྱ་དུས་ཀྱི་སྤྱང་དཔེ་ལས་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་སྒྲིང་། ② ས་མིང་
ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ས་ཁོངས་མལ་གྲོ་མ་རྩའི་ལྷོ་འབྲམ་ན་ཡོད།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ① དགོན་འདི་ཐོག་མར་འབྲི་གྲུང་སྒྲ་མ་བྱང་སེམས་དགེ་འདུན་རིན་ཆེན་གྱིས་
བཏབ། འབྲི་གྲུང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་ཞིག་ཡིན། བཏབ་དུས་མ་གསལ། དེ་རྗེས་པཎ་ཆེན་
བསོད་གཤམ་གྱི་སྐབས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་
ཁྲིར་མལ་གྲོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ② འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁངས་སུ་ཡོད།
རིན་ཆེན་སྒྲིང་། ③ འགོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་ཀྱིས་བཏབ་པར་གསལ། བཏབ་དུས་དངོས་མ་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རིན་ཆེན་རྒྱལ་ཆ། སྤར་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་བོད་རིམ་གྱི་ཆས་གོས་རིན་ཆེན་རྒྱན་ཆ་ཞེས་གསེར་ག་
གསེར་གྱི་གཏུ། བོད་གཡུ་ཞེ་གཅིག་གི་ཤ་ཆོམས་ཅན་ཆེ་རྒྱང་གེ་ཆད་ཅམ་སྒོར་གཟུགས་མ་
གཅིག་དང་། སོག་སྒོར་ཞེས་དེ་ལས་ཐུང་ཐུང་བཞོར་གཟུགས་མ། སོག་ན་བཅས་གཡུ་ཁ་གོང་
མཆུངས། རྒྱ་བརྒྱུངས་ཞེས་བོད་གཡུ་ཐེ་བོང་ཅམ་ཉི་ཤུ་སྒོར་དངུལ་གྱི་མཐའ་སྒོར་ཐོག་གཡུ་
བསྐྱར་སྒྲིག་པ་རིང་ཐུང་སྐྱུམ་ཁུ་གང་ཅམ། འལ་དམར་ཞེས་ཐུང་ཐུང་གཟུགས་མ་ཆེ་རྒྱང་ཁམ་
ཆིག་ཆེ་ཅམ་རྒྱུ་གངས་བརྒྱ་དང་སྤུམ་ཐུ་སྒོར་ཡོད་པའི་དོ་འལ་གཅིག་ འལ་སེར་ཞེས་སྤྱོས་
ཤེལ་རྩིང་མ་ཞེ་གཅིག་དང་སྒོར་ཆེ་ཆད་ཅམ་རྒྱུ་གངས་ཉི་ཤུ་སྒོར་ཡོད་པའི་དོ་འལ་གཅིག་ དོ་
འལ་དམར་སེར་ཟེར། ཀོ་ལྷ་མ་འཕོ་ལྷ་མ་མཆོལ་ལྗང་གི་ལུ་སྤྱར། གོས་ཐོན་མཐེང་སྒོ་ཁམས།
དབྱུད་ལྷན་གང་ཐུང་གི་ཅི་གོས་དང་། ཅི་ཤེར་སྤམ་རྒྱན་མ། གཙམ་ཞུ་སྒོ་གཟུགས་བཅས་ཡོད་

ཅིང་། དེ་སྤྱོད་ཐོ་བྱ་ལོ་ཉ་ལར་རིན་ཆེན་རྒྱུ་ཆ་ཆ་ཆ་ཆ་སྤུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཆ་ཆ་ཆ་
རེར་འབྲུག་སྟོན་སྟག་སྒྲུལ་རེ་བཅས་སྒྲུལ་གངས་སྤུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ཡོད་པ་རྣམས་དགྲུང་གསལ་
དང་ཆེབས་བསྐྱར་སོགས་མཛད་སྟོེ་ཁག་ལ་འདོན་པ་མ་གཏོགས་རྣམ་ཀུན་ཅེ་འཁོར་ལྷ་ཁང་
འོག་རྩ་ལྷ་ཁང་དུ་བསྐྱུ་འབྲུག་ཞུ་དགོས་པ་ཡིན།

རིན་ཆེན་དགོན། མིང་གཞན་འཕར་པ་རིན་ཆེན་དགོན་ཟེད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་
ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་ཆེན་རྒྱལ་པོ། [མདོན]གཡུ།

རིན་ཆེན་འགྲུར་མེད། [མདོན]མཆིང་བྲ།

རིན་ཆེན་སྟོན་པོའི་ན་བཟལ། དཔེ་རྒྱུན་གྱི་སྟོན་པ་བཏགས་པའི་དདུལ་ཚུའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་
དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་བརྗེ་བསྐྱར་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྟོན་གསལ་མགྱིད་པའི་རྒྱུ་ལས། རིན་ཆེན་སྟོན་པོའི་བྱེ་མ་ནི་དདུལ་ཚུའི་གཤམ་མིང་
སྟེ། རེས་ཆེག་ནི་རིན་ཆེན་སྟོན་པོ་ཞེས་དདུལ་གྱི་མིང་ཡིན་པས་དེ་དང་མདོག་མཚུངས་པ་ལ་
དཔེ་དདུལ་ཚུ་ན་བཟའི་གཞུགས་སུ་བཀོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིན་ཆེན་སྟོན་པོའི་བྱེ་མ། རིན་ཆེན་སྟོན་པོ་ཞེས་ལུགས་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པས་དེའི་བྱེ་མའོ།

རིན་ཆེན་ཆེ་བ། [མདོན]གསེར།

རིན་ཆེན་གཉིས་པ། [མདོན]དདུལ།

རིན་ཆེན་སྟག་གི་འབྲུ། ཐང་སྟོན་གྱི་ནང་ཆོན་ཅད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

རིན་ཆེན་སྟེང་པོ། [མདོན] ① ས་གཞི། ② རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ།

རིན་ཆེན་སྟེང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་ཆེན་གཏེར་མཛོད། ① རིན་ཆེན་ཡོད་པའི་གཏེར་ཁ་དང་བང་མཛོད། ② ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་
རྒྱ་མཆོས་སྤུ་འགྲུར་རྟེང་མའི་གཏེར་སྟོན་སངས་རྒྱུ་ས་ལྷ་མ་ནས་མཆོག་གྲུང་བདེ་ཆེན་སྤིང་།

པའི་བར་གྱི་གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་གཏེར་གཞུང་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་པོ་ཏི་
དྲུག་ཙུ་རེ་གཉིས་ཅན།

རིན་ཆེན་བརྟག་པ། གསེར་དདུལ་ཟངས། ལུ་ཏིག་ ལྷ་རུ་སོགས་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་བརྟག་པ་སྟེ།
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཀམ་ཆག་མེད་དང་། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེ། ཀུན་མཁུན་འཛིགས་མེད་སྒྲིང་
པ་སོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་བརྟག་ཐབས་ཀྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ནང་།
གསེར་། དདུལ་། ཟངས། ལྷགས། ཡི། རྩི་མི། ར་གན། མཁར་བ། གཡུ། ལྷ་རུ། ལུ་ཏིག་ སྟོས་
ཤེས། བརྒྱ་རྩ་ག དུང་། སྤྱབ། སིལ་སྟོན། དེལ་བྱ། དཀར་ཡོལ། གོས་ཆེན་གྱི་རིགས་འགའ་
ཞིག་བཅས་ལ་བརྟག་དབྱེད་བྱེད་ཚུལ་བཤད་ཡོད།

རིན་ཆེན་དང་པོ། [མངོན]གསེར།

རིན་ཆེན་རྩལ་བཅེགས། [མངོན]རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།

རིན་ཆེན་སྟོང་པོ། [མངོན]རྩ་རུའི་མིང་།

རིན་ཆེན་པ་བ་ཅན་གྱིས་ཁྲུས་པ། འཕགས་པ་རིན་ཆེན་པ་བ་ཅན་གྱིས་ཁྲུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ།། བམ་པོ་གཅིག་དང་པོ་ལོ་ག་དྲུག་ཙུ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩོ་ན་གཞུང་དང་།
ལོ་རྒྱུ་བ་བརྩེ་ཡེ་ཤེས་སྟིང་པོས་བསྐྱར་ཅིང་། བརྩེ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱིས་ཁྲུས་པའོ།།

རིན་ཆེན་བདུན། གཤམ་དུ་རིན་ཆེན་སྟོ་བདུན་ཞེས་པར་གཟིགས།

རིན་ཆེན་མདོག་བཟང་། [མངོན]གསེར།

རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། མཆན་གཞན་འབྲི་གུང་རིན་རྣམ་རྒྱལ་ཟེར། འབྲི་གུང་གདན་རབས་བཙུ་བདུན་
པ་འདི་ཉིད་ཡུལ་ལྷ་པོ་སྟོད་དུ་པོ་བང་རྣམས་སྤེལ་སྒྲིང་བྱ་བར་ཡབ་བྱམས་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་
མཆན་ལེགས་ལྷན་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་པོ་དང་ཡུམ་བཤོད་ནམས་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤེལ་
སྤྱ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ཡོས་སྟེ་ལོ་༡༥༡༩ ལོར་སྤྱ་བལྟམས། གཙུང་རིན་པོ་ཆེ་དོ་རྩེ་གྲགས་
པའི་རྣམ་སྤྱལ་དུ་གྲགས། ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་སྤྱངས་པ་ལ་ཐོགས་མེད་དུ་མཁུན། དགྲུང་ལོ་བཙུ་
པ་ལ་མཁན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོ་ལས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོམ་པ་བཞེས།
མཆན་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་གསོལ། དབང་

ཆོས་ཀྱང་མང་དུ་ཞུས། ཁུ་པོ་རྒྱལ་བ་རིན་ཆེན་ཕུན་ཆོག་ལས་འབྲི་ཀྱང་པའི་ཆོས་མཛོད་
མཐའ་དག་གསུམ། དེ་བཞིན་ཀུམ་པ་བརྒྱད་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་ཅེ། ཞུ་དམར་ལྷ་པ་དཀོན་མཆོག་
ཡན་ལག་གཏེར་སྟོན་ཞིག་པོ་སྤེང་བ། མཁན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟ་ཤིས་སོགས་ཡོངས་འཛིན་
དུ་མ་ལས་གསར་རྩེད་གི་དབང་ཆོས་མཐའ་ཡས་བ་གསུམ། མཐར་དགྲུང་ལོང་བརྒྱད་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་མཆེད་ཁར་སྐྱུ་ལྷ་འཇག་ལས་འདས།
རིན་ཆེན་རྣམ་པ་གསུམ། གསེར་དང་། དདུལ། ཟངས། བཱེ་རུ། མཁྱུན། ལུ་ཏིག་ ལུ་མེན། བསྐྱ་རྒྱ་
ཀེ་ཀེ་རུ། པ་ལས།

རིན་ཆེན་རྣམ་པ་གསུམ། ① དཀོན་མཆོག་གསུམ། ② དེགས་ལས་སྤ་མོ་འབྲེད་པའི་རྣམ་དཔྱད།
གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་ཤར་བའི་ཉམས་ལེན། ཆོག་སྦྱོར་ཚུལ་ལ་མཁས་པའི་དག་བཅས་
གསུམ། ③ གསེར་དདུལ་ཟངས།

རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ། ① བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཏུ་གྲོན་རྒྱའི་བང་གདན་དང་འབྲ་བ་ཞིག ② གསེར་དང་།
དདུལ། གཡལ། ལྷ་རུ། ལུ་ཏིག་སྣེ་ལྔ་ལ་རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ་ཟེར། ཡང་གསེར་དདུལ་ཟངས་ལྷགས་
གཤའ་ཆེ་སྣེ་ལྔ་ལ་འང་རིན་ཆེན་སྣ་ལྔ་ཟེར།

རིན་ཆེན་སྣ་བདུན། རྒྱལ་སྤིང་སྣ་བདུན་ཏེ་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ། ཁོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། བཟུན་མོ་རིན་པོ་ཆེ།
ཁྲོན་པོ་རིན་པོ་ཆེ། སྤང་པོ་རིན་པོ་ཆེ། ཉམ་ཆོག་རིན་པོ་ཆེ། དཔག་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་སོ།

རིན་ཆེན་སྣ་བཞི། གསེར། དདུལ། ཟངས། ལྷགས་བཅས་བཞི་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་
སྤར་པའི་རྩ་མོ་ཟེ་སའི་རི་ལ་ལྷགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་དང་། བྱད་ཕྱོགས་ཀྱི་ར་ཁ་བྲག་ལ་ཟངས་ཀྱི་
གཏེར་ཁ། ལུབ་ཀྱི་ལ་དོང་གི་སྟེ་འབྲག་ལ་དདུལ་ཀྱི་གཏེར་ཁ། ལྷགས་ཁ་རི་ལ་གསེར་ཀྱི་
གཏེར་ཁ་བཅས་ཡོད་ཟེར།

རིན་ཆེན་བསྐལ་རིས། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་དཔག་བསམ་སྟོན་ཤིང་གི་ཡལ་གར་
བསྐྱོན་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་བྲ་བ་འབྲེད་པའི་རྒྱན་ཞིག

རིན་ཆེན་སྐགས་པའི་སྐྱེ་གནས། [མདོན]རི་དྲགས་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན།

རིན་ཆེན་སྤངས་ཤང། དབུ་ཅན་གཞིར་བཞག་པའི་ཡིག་སྤང་གཡོན་ཕྱོགས་ཀྱི་མགོར་ཡིག་འབྲུ་

གསུམ་མ་ཚང་ན། འདི་ལྟ་བུ་འབྲི་དགོས་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ཡང་རྫོགས་ཆོག་གི་ན་རོ་ཅན་དང་།
ཆོག་ས་བཅད་ཀྱི་རྒྱུ་མཐའ་འབེལ་ཆེ་སྤངས་ཤད་གཉིས་རེ་དང་། གཞན་ལ་རེ་རེ་འབྲི་དགོས་
ཤིང་། འདི་ལ་ཀྱོག་ཤད་ཀྱང་ཟེར།

རིན་ཆེན་དཔལ། མེ་སྟག་ལོ་པ། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཆུ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༣ལོར་སྤེད་བཟུང་ཡང་ཆོ་
བ་གཅིག་སོང་ནས་འདས། དེ་ནས་ཆོ་མ་དུག་རིང་མོན་ཆེན་སྟེལ་སྤར་བླ་ཤིས་སྤེད་བཟུང་།

རིན་ཆེན་སྤེང་བ། རྒྱལ་པོ་ལ་གཏམ་བྱ་བའི་ཕྱིན་ཡིག་འཕགས་པ་སྤྲུལ་གྱིས་མཛོད་བཏོ།

རིན་ཆེན་བང་མཛོད། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་རྒྱ་ཆོག་ས་བཅུག་པའི་མཛོད་ཆེན་པོ།

རིན་ཆེན་བྲག་ དགོན་པ་འདི་འདེབས་དུས་གསལ་པོར་མ་དེས། རྒྱལ་བ་འཕྲོམ་སྟོན་པས་ཐུག་
བཏབ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་མོང་ཁྱེར་སྟུན་བྱལ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རིན་ཆེན་དབང་ཕྱོག། ཨི་རྩ་རྒྱུ་ལ་འཕམ་ཨན་སྟེལ་ཏེ་རིན་ཆེན་སྟོན་པོ།

རིན་ཆེན་བྱིན། ཉེ་མའི་མིང་སྟེ། ལྷན་པོ་རེ་ཅེར་རིན་ཆེན་བྱིན་ཤར་ན། ལྷན་ཆོག་ས་མཐའ་ལ་རྒྱ་
བའི་འོད་དང་བལ། ཞེས་གསུངས་སོ།

རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྗན། རྒྱལ་བ་རིགས་ལྡེའི་ནང་ཚན་ཞིག་སྟོ་སྟོགས་དཔལ་ལྡན་ཞིང་གི་སངས་རྒྱལ།

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས། ①[མངོན]རྒྱ་མཚོ། ② ས་གཞི། ③ སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་ཞིག

རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ས་གཉིས་
པ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་བྱིན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་
ཡོན་ཏན་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་དངོས་པོ་ཉིད་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུའོ།

རིན་ཆེན་སྟོར་བ། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་སྟན་ལ་སྟེ་སྟེབས་དུག་སེལ་བྱེད་པ།

རིན་ཆེན་མང། ①[མངོན]རྒྱ་བྱིན། ② བདེ་གཤེགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག

རིན་ཆེན་མེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞིག

རིན་ཆེན་སྒྲིག་ ཤིང་སྟན་ཞིག

རིན་ཆེན་བཅུགས་པ། [མངོན]རི་རབ།

རིན་ཆེན་རྒྱ་བས་ཞུས་པ། འཕགས་པ་རིན་ཆེན་རྒྱ་བས་ཞུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ།
ཤོ་ལོ་གཉིས་བརྒྱ་ཉེར་བདུན་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་བེ་ཡུ་རྒྱ་སི་རྒྱ་དང་ལོ་རྒྱ་བ་དགེ་སྤོང་
དཔལ་གྱིས་བསྐྱར་ཏེ། སྤང་གྱི་བརྗེ་ཏེ་བེ་ཏུ་ཀ་ར་སི་རྒྱ་དང་ལོ་རྒྱ་བརྗེ་དེ་བ་ཙུ་རྒྱ་ཞུས་པའོ།
རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ① ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས། ② [མདོན]གསེར་
རིན་ཆེན་རི་གསུམ། རི་པོ་གངས་ཅན་དང་། རི་པོ་འཕགས་བྱེད། རི་པོ་མན་རྩ་ར་བཅས་གསུམ།
རིན་ཆེན་རིགས་ལ་སྦྱོན་བ་རྣམ་པ་བཅུ། རིན་ཆེན་ལྷགས་ཟངས་བ་ལང་རྟ། སྤང་ཆེན་བྱ་མོ་ཡུལ་
འཁོར་དང་། འདོད་པའི་རྩེད་མ་རང་གི་འདོ།
རིན་གཉིས་འཁོར་ལོ། [མདོན]དདུལ་སྤོང་ལོ།
རིན་གཉིས་ཉམ་ཀ་དདུལ་དཀར་པོ་ལས་བཟོས་པའི་སྤོང་ལོ། དདུལ་ཞོ་གང་དང་སྤྱར་གང་གི་ཆད་
ཡོད་པ་ཞིག་གི་མིང་།
རིན་མཉམ་བཞེ་འཆོང་། བན་ཚུན་བྱང་བཞག་གིས་ཆོང་རྒྱབ་པ།
རིན་ཐང་། བོད་གཞིའི་གནས་ཆད། རིན་ཐང་འཇལ་བ། རིན་ཐང་མེད་པ། རིན་ཐང་བྲལ་བ། རིན་
ཐང་ཆོད་ཅིས། ཁ་དན་ཆེགས་གནས་གསེར་ལས་རིན་ཐང་ཆེ།
རིན་པ། ① བོད་གི་ཆད་གཞི། དངོས་རིན། ཟོག་རིན། རས་ཆའི་རིན་པ། རིན་པ་སྤོང་གཅོག་རིན་པ་
གཅོད་པ། རིན་པ་སྦྱོམ་པ། རིན་གྱིས་ཉོ་བ། ② ཉོ་བྱེད་གྱི་དདུལ་ འཕེན། ཆང་རིན། འོ་རིན།
རིན་པོ་ཆེ། ① ཅུ་འགངས་ཆེ་པའི་རྒྱ་དངོས་ནོར་བུ་ལྟ་བུ། ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ། རིན་པོ་ཆེའི་གཉེར་
མཛོད། རྒྱེགས་བམ་རིན་པོ་ཆེ། བཀྲུགས་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ། ② ལྷ་སྦྱལ་ཁག་ལ་འབོད་པའི་ཆེ་མིང་།
རིན་པོ་ཆེ། མཁན་རིན་པོ་ཆེ། མཆོག་སྦྱལ་རིན་པོ་ཆེ། དགེ་བཤེས་རིན་པོ་ཆེ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ།
རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་ཚ། བག་པོ་བྱ་བ་དོན་རྗེ་རྒྱལ་པོའི་སློབ་མ་ཁོ་ཕུ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་གཙོ་བོ་ཞིག་སྟེ།
རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་པོ་ཁྱི་ལ་གཙང་གི་འབ་སྤྲད་ཏུ་འཁྱུངས། ཞང་པོ་གཙུབས་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་
ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱལ་བའི་ཆ་པོར་གྲགས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཡོས་ལོར་ཁོ་ཕུ་རྩ་
ཁང་དང་གྲ་འག་བཞེངས་ཏེ་སློབ་མ་འདུས་ནས་ཁྱིད་བཏབ་ཤིང་ཡོས་ལོ་ལ་འདས།
རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་ཡེ་ཤེས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་བྱེ་བྱི་ལོ་ ༡༣༥༠ ལོར་ཡབ་དཔོན་མགོན་

པོ་རྒྱལ་གྱི་སྲས་སུ་འབྱུངས། གཞོན་ཏུ་ལ་རྩེ་སྤྱོད་སྤྱད་མངའ། རྒྱུ་དགོན་དུ་ཡི་གེ་འབྲི་
མྱོག་བསྐབས། དེ་རྩེ་རྒྱལ་པའི་བཀའ་པག་ལོ་བྱུང་བྱོན་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། ཆོས་ཁྱིད་རྣམས་
རྩོགས་པར་གསལ། དེ་ནས་ས་སྐྱུར་འབྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་བྱུང་དུ་ཕེབས། ཞོགས་པ་རེ་ལ་
མདོ་སྤྱད་པ་ཆར་རེ་ཙམ་མཁུན་པ་བྱུང་ནས་ཤེས་རབ་ཆེ་བར་གྲགས། སྤྱར་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་
ཟབ་ཆོས་གསན་ནས་སྤྱབ་པ་མཛད་། ཞེ་གཉིས་པ་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༡ལོར་དཔལ་པག་
ལོ་བྱུ་པའི་གདན་སར་ཕེབས་ནས་ལོ་བརྒྱད་བཞུགས། དགྲང་ལོ་ཞེ་དགུ་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
ས་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༢༩༩ལོར་སྤྱག་ཤེགས།

རིན་པོ་ཆེ་བཅུ་གཉིས་པ། བཅུ་གཉིས་རྩེང་མ་རིན་ཆེན་རྩོད་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་
༡༢༩༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༠ བར་དགྲང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞུགས།
རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་པ། སྤྲགས་ཀྱི་གཞུང་དང་མན་དག་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་མཁས་ཤིང་།
ལྷག་པར་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཅོང་ཁ་བས་ཀྱང་རྒྱ་མ་འདི་ལས་དུས་འཁོར་
དང་སྤྲགས་ཀྱི་སྒྲོར་དུ་མ་ཞིག་གསན་ཡོད་པར་གསལ།

རིན་པོ་ཆེ་སྤྱག་ཤེ་ཤ། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཅུན་རྒྱལ་པོ་སྒོང་བཅན་སྤྲམ་པའི་བཅུན་མོར་བྱོན་སྐབས་
ཡབ་རྒྱལ་པོས་ནོར་སྤྱལ་དུ་གནང་བའི་ནོར་བུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རྩེ་ས་སུ་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་
ཁང་བཞེངས་སྐབས་སྤྱལ་གྱི་བཀའ་པས་གཏུམས་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་འགམ་སྤྱུ་ཁང་
ནང་དུ་སྤྲམ་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་པལ་ཆེ་བའི་ནང་གསལ།

རིན་པོ་ཆེ་རྩོད་རིན་ཆེན། འབྲི་གུང་གདན་རབས་བརྒྱད་པ་འདི་ཉིད་འབྲི་གུང་གཞུ་སྤྱད་ཀྱི་སའི་ཆ་
ལས་འཛོན་མ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་ཡབ་རྩོད་རྩོད་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྤྱག་སྤྱི་
ལོ་༡༣༢༩ལོར་སྤྱབ་ལྷམས། དགྲང་ལོ་དྲུག་པ་ལ་རྩེ་མཆོམས་བཅད་པ་ལས་རབ་དུ་བྱུང་། མཆོན་
རྩོད་རིན་ཆེན་ཞེས་གནང་། ལོ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཟབ་ཆོས་མང་དུ་གསལ། དགྲང་ལོ་བཅུ་གསུམ་
ལ་ཕེབས་པ་ལྷགས་སྤྱག་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༠ལོར་འབྲི་གུང་གླིང་ལོག་བྱུང་སྟེ་རྩོད་སྤྱོད་མཆོད་དང་
བཅས་པ་ཆོས་སྒྲོར་བརྩོད་ལོ་ཤེས་ཀྱིས་ཀོང་པོར་གདན་བྱངས། ལོ་གསུམ་བར་བཞུགས། དེ་
ལྷར་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་པར་ཆོགས་པ་བསྐྱེད་ནས་དགྲང་ལོ་སོ་བདུན་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་

པའི་ཤིང་སྤྲུལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༣༡༩ ལོར་སྤྱི་ཤིང་གི་ལ་འཁོར་དག་པའི་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།
རིན་པོ་ཆེ་བདུན། པར་རྒྱ་ག་ཞི་ཆེ་ལྷོ་ལ། བེ་རྩུ་ཅ། མཆད། རྫོང་ཆེ་པ་ལས། ལྷ་ཏིག་བྱ་རུ་བཅས་དང་།
ཡང་ན་བེ་རྩུ་ཅ། གསེར། དུལ། རྫོང་ཤེས། ལྷ་ཏིག་དམར་པོ། རྫོང་སྤྱིང་པོ་བཅས་སོ།
རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ། གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་མིང་སྟེ། རིན་ཆེན་འབར་བ་ལས།
གསེར་དུལ་སྤྲུལ་བྱ་རུ་དང་། རོར་བྱ་རིན་ཆེན་རིན་ཆེན་ལ། ཞེས་གསུངས་བ་དང་། སྟོབ་
དཔོན་ཉིན་འབྱུང་ཆེ་བས། གསེར་དང་དུལ་དང་ཐངས་དང་སྤྲུལ་དང་། བྱ་རུ་དང་ལྷར་རིན་
ཆེན་སྤྲུལ་ལོ། ཞེས་དང་། སྟོབ་དཔོན་འཁྱི་པའི་བཞི་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ལྷའི་འགྲེལ་བར། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་
ཀྱི། ལྷ་ཏིག་དང་། གསེར་དང་། དུལ་དང་། བྱ་རུ་དང་། ལྷ་མེན་ཀོ། ཞེས་དང་། འདུལ་བ་
རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལས། རིན་པོ་ཆེ་རིགས་ལྷ་བཤད་བ་ལས། རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་རྣམས་
སོ། ཞེས་གསུངས། དེ་ལྷའི་རོ་པོ་ཡང་བཞི་ཉ་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱིས། བེ་རྩུ་ཅ་དང་། མེ་
ཤེས་དཀར་པོ་དང་། རྫོང་ལྷའི་པོ་སྤྲུལ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དམར་པོ་རྣམས་སོ། ཞེས་གསུངས།
དེ་ལྷའི་རོ་པོ་ཡང་བཞི་ཉ་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་བསྐྱངས་ཀྱིས། བེ་རྩུ་ཅ་ཀྱི་རི་པོ་བེ་རྩུ་ཅ་ལས་བྱུང་བས་
ན་བེ་རྩུ་ཅ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཀྱི་པོ་དཀྱུང་རུ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་བ་ཞེས་བས་ཤིས་ཆེར་སྟོན་པོ་ལོ། མེ་
ཤེས་དཀར་པོ་ཀྱི། འཁྲུ་ཤི་ལ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཀྱི་རུང་གི་རྣམས་པ་ལྟར་མཆོག་ཏུ་དཀར་བ་དང་།
རྫོང་སྤྱིང་པོ་ཀྱི་མཆད་དོ། ལྷ་ཏིག་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཁྲོ་ལོ། དམར་པོ་ཀྱི་པར་རྒྱ་ག་ལ་བྱ་ལོ། ཞེས་
དང་། གཞན་ཡང་དབྱེ་ཚུ་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡང་མཆིས་པས་སྤྲད་དཔྱོད་ལྡན་དག་གིས་དཔྱོད་ཅིག་
རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུ་ལྷུང་ལ་གསེས། རྫོང་བག་གི་
བསམ་པས་རང་ལ་མི་དབང་བའི་ཞོར་དང་སྤྲུལ་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རིན་པོ་ཆེའི་
མིང་གིས་སྟོས་བ་དང་། དུང་དང་། རྫོང་ཆེ་དང་། མཆོན་ཆར་རེག་པའོ།
རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་པའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སྤང་ལྷུང་ལྷུང་ལ་གསེས། ཆགས་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་རུང་བ་མ་
བྱས་པའི་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེག་གསེར་ལ་ཏུ་བཅུག་ནས་བདག་གིར་བྱས་པའོ།
རིན་པོ་ཆེ་སངས་རྒྱས་སྤྱིང་པོ། འདིའི་ལོ་རྒྱས་ཏུང་ཐད་ཆའ་པའི་དེབ་དམར་དང་། ཆའ་གྲང་ཐང་
གི་དཀར་ཆག་ལས་གསལ།

རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་

རིན་ལྗན་སྤངས་དག་དབང་འདིགས་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༣ལོར་ཡབ་རིན་
ལྗན་སྤངས་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟུངས། སློབ་དཔོན་མཁས་པ་དུ་མ་བསྟེན་ནས་
རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞན་དྲིང་མི་འདྲི་བའི་སློབ་སྤྱོད་ལ་བརྟེན་ཤིང་མཁའ་རབ་གྱི་སློབ་རྣམ་
པར་ཡངས་པས་རྒྱལ་པོ་པའི་ཉའི་རྣམ་ཐར་བཟུང་ཞིང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ལོས་སྤྱི་ལོ་
༡༥༡༤ལོར་ས་སྤྱོད་ཉའི་རྣམ་ཐར་སྐལ་བཟང་ལེགས་ལམ་མཛད་པ་དང་། ལྷགས་སྤྱོད་སྤྱི་
ལོ་༡༥༡༧ལོར་མཛད་པའི་རྣམ་རྒྱུན་དང་། མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༢༤ལོར་སྤྱོད་ལྟུངས་མི་
འདིགས་མེད་ཀྱི་རྩ་འཛུགས། མེ་སྤྱོད་སྤྱི་ལོ་༡༥༢༥ལོར་ཤུལ་ལའི་ལམ་ཡིག་སོགས་
ཆེན་མོར་བུན་སྤྱོད་ཆེན་མོས་མཛད་པའི་རྣམ་རྒྱུན་མཛད་དེ་བོད་ཀྱི་ཆོས་རིག་འཕེལ་རྒྱས་
ལ་བྱལ་རྒྱུ་ཆེ། རྗེ་འདིས་ཉོར་གོས་བཟང་པོའི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་རིགས་ལྷན་ལོལ་བར་
གྲགས་པའི་བཀོད་པས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པ་བཞེངས་ཤིང་། རྗེ་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་པ་
རབ་གནས་སྤྱོད་གདན་དྲངས། ས་སྤྱོད་དང་བྱུང་བདག་པ་མ་མཐུན་པས་ས་སྤྱོད་རྒྱུ་ལྷན་པོའི་གྲགས་དག་
དབང་འདིགས་གྲགས་པས་མཛད། ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༣ལོར་རིན་ལྗན་སྤངས་པའི་དཔག་གཡས་
དུ་བྱུང་བའི་སྤྱོད་དུ་བཏོགས་པའི་ཆེ་སྤྱོད་པ་དག་དབང་འདིགས་གྲགས་རང་ཡང་དཔུང་ལྷག་དང་
བཅས་དཔག་རྒྱུ་ལ་དུ་ཕེབས་སྐབས་ལམ་ཞོར་དུ་བྱུང་བའི་གཞོན་པ་རྣམས་བཟུངས་པས་དགེ་
འདུན་པ་ཆོ་ལའང་ལོ་བརྒྱལ་ཆེ་བ་བྱུང་། ལོ་དེ་གར་འབངས་ཀྱི་ལོ་གཉིས་ལྷ་བྱ་བྱས། དེ་རྗེས་རིན་
ལྗན་སྤངས་པས་རྒྱལ་ཅེ་བ་དང་། འཕྲོད་ཅེ་བ། སྤྱོད་ཐར་སོགས་ལའང་དཔུང་འཇུག་ཁ་ལར་བྱས་
ན་ཡང་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ལྷོར་ཞིང་ཤག་པས་བྱས་སྤྱོད་སྤྱོད་རིན་ལྗན་སྤངས་པ་པམ་ཁ་བསྟུང་མར་བྱུང་
སྤྱོད་དག་དབང་འདིགས་གྲགས་ཀྱི་མངའ་ཐང་པལ་ཆེར་ཤོར་ནས་རིན་ལྗན་སྤངས་པས་བོད་སྤྱོད་ལ་
ཐེ་གཏོགས་བྱ་བའི་རྣམ་པ་ཉམས་སོ།

རིན་ལྗན་སྤངས་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ། རིན་ལྗན་སྤངས་དག་དབང་འདིགས་གྲགས་ཀྱི་ཡབ་ཡིན། འཕྲུངས་
འདས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཁ་གསལ་མ་ཆེད། སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་ཨེ་དང་གཉལ་ཁུལ་དུ་དཔག་དྲངས་
ཤིང་གཙང་ཕྱོགས་ཀྱི་སེང་གེ་ཅེ་དང་། ལ་སྟོད་སྟོད་ཕྱོགས་རྣམས་མངའ་འོག་དུ་བསྐྱས།

རིན་སྤངས་སྦྱན་འབྲེལ། སྦྱན་དག་མེ་ལོང་གི་འབྲེལ་པ་སེང་གེའི་ང་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དུས་རབས་
བཙུང་བྱག་པའི་མེ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་ཕྱེ་བ་རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའོ།
རིན་སྤངས་དོན་ཡོད་རྫོང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ཡབ་ཀྱན་བཟང་པའི་
སྲས་སུ་འབྱུངས། སྦྱན་པ་སོན་སྐབས་རྫོང་ཆེན་བཙུག་ཉིས་ཀྱི་ལས་ཀ་བཟུང་། རབ་བྱུང་
བརྒྱད་པའི་ས་བག་སྤྱི་ལོ་༡༨༡༧ལོར་ཞྭ་དམར་ཆོས་གྲགས་ཡེ་ཤེས་དང་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་
ནས། ཀམ་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཆོའི་བཞེད་བ་ལྟར་ཆུ་བག་སྤྱི་ལོ་༡༨༤༠ལོར་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་
ས་ནག་མར་ཀམ་དགོན་གསར་བྱུབ་བསྐྱོན་ཆོས་འཁོར་བཏབ་ནའང་སེ་འབྲས་ཀྱིས་བཞུགས་པ་
སོགས་དུས་མི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དོན་ཡོད་རྫོང་། དགྲུང་ལོང་གཅིག་ལ་སེབས་པ་རབ་བྱུང་
དགུ་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༨༧༣ལོར་སྐུ་གཤེགས།

རིན་སྤངས་ནོར་བུ་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༣ལོར་ཡབ་ནམ་མཁའ་
ཁྱུ་ལ་ཤེའི་སྲས་སུ་འབྱུངས། དེས་སྤྱེ་གདོང་དབང་གྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ཆོན་པོ་མཛད།
ཡབ་མེས་ཀྱི་དུས་ལྟར་རྫོང་སྤྱོད་དང་ཁྲི་དཔོན་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱངས། ཡར་ལུང་བ་ཨ་འབུམ་གྱིས་
བཀོད་པའི་རིན་སྤངས་པའི་གཏུང་རབས་ནང་། ནོར་བུ་བཟང་པོས་དགྲུང་ལོ་བཙུག་ཉིས་ནས་
རིན་སྤངས་འགན་བཞེས། བྲགས་དམར་ཆོས་སྤེ་རྩིང་པའི་འདབས་སུ་སྤྱི་ལོ་བྱ་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་
བཅུགས་ཏེ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་བ་ཚུལ་བཞིན་བྱེད་པའི་འདུས་བྲལ་བཙུགས་པ་སོགས་རིས་མེད་
ཀྱི་བྱུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟེན་བཀུར་ཆུན་མེད་པ་མཛད། བག་མོ་བྱ་པའི་གཏུང་རྒྱད་
ནམས་དང་དཔོན་ཞང་འབྲེལ་བས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ནང་ལ་མཐོང་བཅོས་ཆེ། རིན་སྤངས་བྱམས་
ཆེན་བཞེདས། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་འདས།

རིན་སྤངས་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་པག་བྲལ་སྤེ་སྲིད་དབང་གྲགས་པ་ཁྱུ་ལ་མཆོན་གྱིས་
ནམ་མཁའ་ཁྱུ་ལ་མཆོན་གཞིས་ཀ་རིན་སྤངས་ཀྱི་རྫོང་དཔོན་དང་། ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན། ཆུ་
མིག་གི་ཁྲི་དཔོན་བཅས་སུ་བསྐློས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་སྐལ་ལོར་རིན་སྤངས་ཀྱན་བཟང་
པས་ས་སྐུ་པ་སངས་རྒྱས་འཕེལ་དང་ཀྱན་མཁུན་གོ་རམས་བསོད་ནམས་སེང་གེ་དང་མཆོད་
ཡོན་དུ་འབྲེལ་ཏེ་འབྲས་ལུའ་སྤྱེད་ཐོས་ཆལ་གྱི་བཤད་བྲལ་བཙུགས་ཤིང་། ས་སྤྱི་ལོར་ཉན་གྱི་

ཐུབ་བསྟན་ནས་ཀྱལ་གྱི་དགོན་པ་འདེབས་པའི་མཐུན་ཆུན་མཛད། དེའི་སྤྱི་ཐོབ་ཡོད་དོན་རྗེ་
ལྷགས་སྒྲུང་ལོར་སྤྱི་དགོན་ལྷགས་སུ་དབྱུང་འབྱུང་བྱས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་སྒྲུང་ལོར་སྤེ་
པ་ཞིང་འགག་པ་ཆེ་བརྟན་དོན་རྗེས་ཀྱི་ལོག་བྱས་པས་རིན་སྤྲངས་པའི་སྤྱི་དབང་ཡོད།

རིན་སྤྲངས་མཆོ་སྤྱི་ཐོབ་དོན་རྗེ། ཡབ་རིན་སྤྲངས་ནོར་བཟང་པའི་སྤྱི་སུ་འབྱུངས། དེས་དབྱུང་སྟོབས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་ལུང་མཁར་ཐོག་གི་ཆོང་བཟུང་། དེའི་ཆེ་སྤེ་གདོང་སྤེ་སྤྱི་དགུ་གི་དབང་
ལྷག་གཤེགས་ཏེ་གདུང་རྒྱུ་ན་སྤྱི་སྤྱི་ཐོབ་སྤེ་གདོང་ཆེ་དཔོན་ཆབ་དང་ཐེལ་གདོང་
མཛད། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ ལོ་ལོ་དགུའི་རིང་རིན་སྤྲངས་མཆོ་
སྤྱི་ཐོབ་དོན་རྗེ་དཔོན་ཆབ་ཐེལ་གདོང་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དུ་པག་ལོ་སྤེ་སྤྱི་ལོ་ལོ་བརྒྱད། ཞོང་
གིས་དཔོན་ཆབ་དབང་སྤྱི་ལོ་དེ་དག་སྤེ་སྤེ་ཐོབ་གཞན་ནས་མ་ཐག་བས་ཡར་ལུང་
ནང་སྤེ་གཟར་ཡང་ཡར་བྱུང་བྱུང་རིན་སྤྲངས་པའི་དབྱུང་སྟོབས་ལ་འགྲན་ཐུབ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་
ཞིང་། རིན་སྤྲངས་པའི་སྟོབས་ལྷགས་རེ་ཆེར་རྒྱས་པས་དབྱུང་གཙང་ཡོངས་ལ་དབང་སྤྱི་
ལོ་དེ་ལྷུང་པའི་མང་གཞི་ཆགས། རིན་སྤྲངས་མཆོ་སྤྱི་ཐོབ་དོན་རྗེ་དང་དོན་ཡོད་དོན་རྗེས་གཙོ་བྱས་
པའི་སྤེ་དཔོན་ཆུས་སྤེ་གདོང་དུ་འཛོགས་ཏེ་ས་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་དག་དབང་བཟུང་གིས་
གགས་པ་དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་གཞེས་པ་སྤེ་གདོང་གི་ཁྱིའི་བཏོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་
ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལོར་མཆོ་སྤྱི་ཐོབ་དོན་རྗེ་འདས།

རིན་སྤྲངས་མཆོ་ལ། ལ་ཞིག་ཐོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ཡར་སྤྲངས་གཙང་པའི་རྟེན་རྒྱུ་གི་སྤེ་འགམ་
དུ་ཡོད་ཅིང་དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་འོས་ནས་སྤེ་ཁྱི་༥༧༣༥ཡོད།

རིན་བྱིན། རིན་གོང་སྤྱང་ལ།

རིན་བྱལ། རིན་ཐང་དང་བྱལ་བ་ཞེས་ཤིན་ཏུ་ཆ་ཆེ་བ།

རིན་འབབ། རིན་གོང་གི་འཕོར་ཆད།

རིན་འབེབས་ལ། ① རིན་གཙོག་ལ། ② རིན་གོང་རྒྱབ་ལ།

རིན་འབྱུང་། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྷན་ཏེ། ཀྱལ་བ་རིགས་ལྷའི་ཡ་གྲུ་སྤྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་ལ།

རིན་ཆད། གོང་ཐང་གནས་ཆད། རིན་ཆད་འོས་ལ།

རིལ། ① བྱ་ཆིག་ཤིང་སོགས་ཀྱིས་འཆེ་ལྷས་རིབ་པའི་བྱ་བ། ངས་རིབ་མ་རིབ་དགོས། ② སྤེབ་
ཀྱི་བདེ་ཆིང་སྟེ། ཉིན་སྤེབ་ལ་ཉིན་རིབ་ཟེར་བ། ③ ཏུས་ཡུན་ཐུང་ཏུའི་བདེ་ཆིང་སྟེ། ཡུད་ཙམ་
ལ་རིབ་ཙམ་ཟེར་བ།

རིབ་མ། རྫོ་ཤིང་དང་ཆེར་མས་གུང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོར་བའི་ར་བ། ཚལ་ཞིང་ནམས་རིང་མས་བསྐྱོར་བ།
རིབ་མ་གཅིག་ལ་འཇུགས་ཤིང་གསུམ་དགོས། ཤོ་གོད་གཅིག་ལ་སྒོ་རོགས་གསུམ་དགོས།

རིབ་ཅེ། རྒྱན་འཇུགས་སོགས་ཅེད་སྐབས་གཡོ་རྒྱན་བྱས་པ། བག་རྒྱབ་ཏུས་རིབ་ཅེན་ཀུན་གྱིས་འབྲ།
རིབ་རིལ། ① ཏུས་ཡུན་ཡུད་ཙམ་མས་འབྲུག་ཙམ། སྐད་ཅིག་ཡུད་ཙམ་རིབ་རིབ་ཅིག་མཐོང་བྱུང་།

② གཟུགས་སྒྲིང་གསལ་ལ་མི་གསལ། རྒྱན་ནག་ནང་དུ་རིབ་རིབ་ཅིག་མཐོང་བ།

རིབ་ཙམ། ① སྤེབ་ཙམ་མས་ཐུང་ཟད་ཙམ། ཁྱོད་རང་རིབ་ཙམ་སྒྲུག་རོགས། ② ཁམ་པའི་ནམ་
པའམ་གཡའ་ཡོད་པ། རིབ་ཙམ་ཞིག་འདུག་པས་སྒོ་འཁེལ་རྒྱང་བྱེད་མི་ཉན། རིམ་ཁྱད་ཀྱི་ཉྩ་
བ། བོ་གནས་དབུལ་སྒྲུག་སོགས་ཅི་རིགས་ཐོག་གི་མཐོ་དམན་གྱི་ལྷ་བ་ལ་བརྟེན།

རིམ་ཁྱད་ས་རོགས། ས་ཞིང་རབ་འབྲིང་གི་རོགས་མ་ཞེས་པ་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན།

རིམ་གྱིས། བོ་རིམ་ལྟན་པ།

རིམ་གྱིས་པ། ① ཐེམ་སྐས་ལྟར་འོག་ནས་ཡར་རིམ་བཞེན་བཟོད་པ། ② བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ལུགས་
ཀྱི་བྲག་ཆེན་བསྐྱོམ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། ལམ་ཐུན་མོང་བ་དང་། དབང་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་སོགས་
ཐོན་དུ་འགོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་མཉམ་བཞག་གི་རང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་སྒྲེ་གནས་འགག་
གསུམ་དབྱེད་པས་གང་དུ་འང་མ་གྲུབ་མ་མཐོང་བའི་ཆེ་སེམས་ངོ་འཕྲོད་པའོ།

རིམ་གྱིས་མཆེད། རྫོ་ཆེར་སོང་བ།

རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་ཕྱི་མ་
གསུམ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

རིམ་གྱིས་པའི་དགྲ་བཙུམ་འབྲས་གནས། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་ནམས་རིམ་གྱིས་སྤངས་
པའི་ཉན་ཐོས་དགྲ་བཙུམ་པ།

རིམ་གྱིས་པའི་བྱིར་མི་འོང་བའི་འབྲས་གནས། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉོན་དགུ་བ་སྤངས་

པའི་ཉན་ཐོས་སྒྲོབ་པ་འབྲས་གནས།

རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་ཞུགས་པ། ཕྱིར་འོང་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྒྲོམ་སྤང་ཉན་ཐོངས་སྤང་པའི་སྒྲོར་
བ་རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས།

རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་འདོད་ཉན་བྲག་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་
འོང་འབྲས་གནས།

རིམ་གྱིས་པའི་ཕྱིར་འོང་ཞུགས་པ། མཐོང་ལམ་ཐོབ་རྗེས་སུ་སྒྲོམ་སྤང་ཉན་ཐོངས་སྤང་པའི་རྒྱ་བ་
རང་རྒྱད་ལ་ཐོབ་པའི་རིམ་གྱིས་པའི་རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས།

རིམ་གྲངས། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་roundsཟེར།

རིམ་གྲས། ① གྲལ་རིམ་འབྲ་པའི་ནང་ལ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་མི་འབྲ་བར་ཕྱེན་སྤང་པའི་རིམ་
པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་ཞིང་པའི་ནང་གི་ཞིང་དབྱལ་དང་ཞིང་འབྲིང་ལྟ་བུ། ② གྲལ་རིམ་གྱི་
འབྲུང་ཁུངས་མི་འབྲ་ནའང་འབྲ་བ་རེ་རྒྱང་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་པ་
དཔེར་ན་ཁྲད་པའི་ངལ་ཚོལ་གཙོ་བོ་བྱེད་མཁན་ཤེས་ཡོན་ཅན་ལྟ་བུ།

རིམ་གྲོ། ① བསྟེན་བཀྱང་རམ་བཀྱང་སྟེ། རིམ་གྲོ་སྒྲ་ན་མེད་པ། ② བར་ཆད་སེལ་བའི་གཏོ་བཅོས།

རིམ་གྲོ་སྒྲེད། རས་གོས་དང་སྟོད་ཁང་སོགས་ལྟོག་གང་ཟབ་བྱས།

རིམ་གྲོ་གནད་སྟེན། ཞབས་བརྟན་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པ་དེ་སྐབས་དོན་གནད་ཆེ་བའི་ཐོག་ཏུ་སྟེན་པ།

རིམ་གྲོ་བ། ① ཞབས་ཕྱི་འཇམ་ཞབས་ཏོག་པ། ② ཞབས་བརྟན་སྒྲུབ་མཁན།

རིམ་གྲོའི་ལས། ① བཀྱང་སྟེའི་ལས་ཀ ② ཞབས་བརྟན་གྱི་བྱ་བ།

རིམ་སྒྲིག་སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་to sortཟེར།

རིམ་གཅིག་གནས་ལུ། སྒྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་one-level addressཟེར།

རིམ་འགྲོས། རིམ་པ་ལྟར་རམ་གོས་པ་རིམ་འགྲོད།

རིམ་བརྒྱད། ཆོས་དང་རིག་གནས་ཀྱི་བརྒྱད་ཚུལ་རིམ་པ་བཞིན་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ།
རིམ་བསྐྱབ། ཙ་བསྐྱབ་བཞིན་མི་བྱེད་པར་སྤྲ་སྤྲ་མའི་སྟེང་དུ་རྩ་མ་བསྐྱེས་པའི་སྟོན་སྟེས་རྩེ་མ་
རྩེ་མ་རིམ་གྱིས་སྐྱབ་པ།

རིམ་ལྷ། གསང་འདུས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་ལྷ་ནི། དག་དཔེན་དང་། སེམས་དཔེན། སྐྱ་ལུས། འོད་
གསལ། ལྷང་འཇུག་གོ

རིམ་ཅན། རིམ་བཞིན།

རིམ་ཅན་ཁོན་རྩེ་བ། ཤེས་བཟོད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་བྱལ་འདི་དག་རིམ་ཅན་དུ་སྟེ་བ་དང་། ཅིག་
ཆར་དུ་སྟེ་བ་སོགས་བཞེད་ཚུལ་ལག་འཁོད་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་པས། ར་ཅམ་པར་འགོ་བ་ལྟར་
རིམ་ཅན་ཁོན་རྩེ་བ་ལས། ཅིག་ཅར་དུ་སྟེ་བར་མི་འདོད་དེ། དང་པོར་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྤྱལ་
བསྐྱལ་ཆོས་བཟོད་སྟེ། དེ་ནས་དེའི་སྤྱལ་བསྐྱལ་ཆོས་ཤེས་སྟེ། དེ་ནས་ཁམས་གོང་མ་གཉིས་
ཀྱི་སྤྱལ་བསྐྱལ་རྩེ་བཟོད་སྟེ། དེ་ནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱལ་བསྐྱལ་རྩེ་བཤེས་ཏེ་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞི་
དང་། བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ནས་རིམ་པར་སྟེ་བར་འདོད་དོ།

རིམ་འཇུག་གོ་རིམ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟེད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་iteration stepཟེར།

རིམ་ཉམས་རིམ་སྟོངས། རིམ་བཞིན་སྟོ་དུ་སོང་བ་དང་། རིམ་བཞིན་ཁྱིམ་གཞིས་སྟོངས་པ།

རིམ་ཉམས་སྤྱ་འགོ་བ། རིམ་བཞིན་པར་ཆགས་པ།

རིམ་གཉིས། རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་ཆོག

རིམ་ཉྐགས། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་level number.rankཟེར།

རིམ་དང་རིམ་མིན། ཉེ་མ་ལ་མཆོན་ན། ཀཤ་ཀ་སོགས་ཁྱིམ་བྱལ་ལ་གནས་པའི་ཆེ་རིམ་པ་དང་།
ཆུ་མིན་སོགས་ཁྱིམ་བྱལ་ལ་གནས་པའི་ཆེ་རིམ་མིན་ཞེས་ཟེར། གཟའ་ལྷ་དང་མཇུག་རིང་
ལའང་རིགས་འགྲེལ།

རིམ་འདས་བྱ་མིག་ སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟེད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་hypergridཟེད།

རིམ་འདས་ཅིས་འཁོར། མྱོག་མྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་

སྟེད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་supercomputerཟེད།

རིམ་ལ། སྡེ་ཕྱི་འཕམ་མཐོ་དམའི་ཁྱད་པར་ལ་གཞིགས་ནས་བསྐྱིགས་པའི་སྟར་བྱེད། གོ་རིམ། བང་

རིམ། མཐོ་རིམ། དམའ་རིམ། སྡེ་ཕྱིའི་རིམ་ལ། ས་བབ་རིམ་གྱིས་གཞིལ་བ། རིམ་བཤགས་རིམ་

བ་སོ་སོ། རིམ་བར་བྱེ་བ། རིམ་བཤེབས་བ། རིམ་བཤྲིགས་ཆགས་སུ་གནས་བ། གན་རིམ།

རིམ་བལྟར་བྱེད་བ། རིམ་དང་གཉིས། ཅི་དང་ཅི་འདོད་ཀྱི་བྱ་བའི་རིམ་བམ་འབྲུལ་བ། དབྱིན་

སྐད་དུ་hierarchicalཟེད།

རིམ་བཤ་བ། བྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་གསང་སྟགས་སྟོར་གྱི་བསྟན་བཅས་ཤིག་

རིམ་བཤའི་དོན་མདོར་བཤད་པ་ནཱ་འབྱོར་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ བཞི་ཉ་སྟབ་བཤད་པའི་བཟང་པོས་

མཛད་བ། ལོ་རྒྱ་བཤགས་སྟོང་རིན་ཆེན་བྱ་བ་གྱིས་བསྐྱར་བའོ།

རིམ་བཤ་ཅན་གྱི་རྒྱ། དོན་རྒྱ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཆོན་བྱ་དཔེ་ཅན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་འགའ་

ཞིག་སྟོན་ལ་བཀོད་བཤེ་རྣམས་མཆོན་བྱེད་དཔེའི་དངོས་པོས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མཆོན་བར་

བྱེད་པའི་རྒྱ་ཞིག་

རིམ་བཤ་གཉིས། སྟགས་ལམ་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་བཤད། རྩོགས་པའི་རིམ་བཤ་གཉིས་སོ།

རིམ་བཤ་གཉིས་པའི་སྟོར་བཤན་ལག་དུག་ མོ་མོར་སྟེད་དང་བསམ་གཏན་དང་། མྱོག་ཅོལ་དེ་བཞིན་

འཛིན་བཤད། རྩོམ་སྟེན་དང་ཉིང་འཛིན་རྣམས། སྟོར་བཤན་ལག་དུག་ཏུ་བཤད། ཅས་སོ།

རིམ་བཤ་སྟར་སྟན་འབྲུལ་ཞུ་བ། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟན་སྟོན་ཞུ་བ།

རིམ་བཤ་བསྟར་ཆགས། གཅིག་རྩིས་གཅིག་གིས་བསྟོལ་ཞིང་ཆར་དུ་དངར་བཤ་སྟར་དུ་ཡོད།

རིམ་བཤ་དང་པོ་གཉིས། བྲ་རགས། དངོས་བྱ་བཤ་གཉིས་ནི་སྟན་མོང་དང་མཆོག་གི་དེའོ།

རིམ་བཤལ་བའི་གཤམ་ཆེན་གཤམ་ཆེན་གྱི་རྒྱ་གསུམ་ལ། ཆེན་གང་ཞིག་གོ་རིམ་དུ་བསྐྱིགས་ན་གོ་བདེ་

བཡོན་ཀྱང། དེ་ལྟར་མ་བྱས་བར་གོ་རིམ་ཤིན་ཏུ་དཀྱགས་ནས་བཀོད་པའི་དབང་གིས་བརྗོད་དོན་

གསལ་པོར་མ་གོ་བཤོ་མོ་མོངས་བར་བྱེད་པ་རིམ་བཤལ་བའི་གཤམ་ཆེན་གྱི་མཆོན་ཉིད།

རིམ་པ་བཞིན། ཅིག་ཅར་མེན་པ་ལས་དུས་གཅིག་ཏུ་མ་ཡིན་པ། གོང་ལོག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྒྱར་བ།
རིམ་པ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ། རིམ་པ་བཞིན་བྱུང་བ།
རིམ་པ་འབྲིང་ཐ་གསུམ། ལེགས་ཉེས་བར་གསུམ་གྱི་རིམ་ཆད།
རིམ་པ་ལྷག་པོ་བཅིག་པའི་ལྗང་བྱེད། ལྗང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། གཞི་མི་
བརྟན་པའི་སར་རམ་ཆར་ཆུ་བྱང་པའི་དུས་སུ་གཞོད་པ་སྤང་བའི་ཐབས་མ་བྱས་པར། ཉི་མ་
གཅིག་ལ་གཙུག་ལག་ཁང་ཅིག་པ་རིམ་པ་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་བཅིགས་པའོ།
རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུད་ཀྱི་འདྲིའི་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་ཀར་སེང་བུ་མོ་སྟེ་ལྟོ་བཟོད་ཀྱི་ཁྲིམ་དང་པོ་གསུམ་ལ་
ཉི་མ་འགྲོ་བའི་སྤྱ་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།
རིམ་པའི་བྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འདྲིའི་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་སྤང་སྟེག་གཞུ་སྟེ་ལྟོ་བཟོད་ཀྱི་ཁྲིམ་བྱི་མ་གསུམ་ལ་ཉི་
མ་གནས་པའི་ཆེ་རིམ་པའི་བྱི་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།
རིམ་བྱུང་། གཅིག་ཟླེས་གཅིག་མཐུད་དུ་མང་པོར་བྱུང་བེན་པ་རྣམས།
རིམ་བྱོན། རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཕེབས་པ།
རིམ་དབྱེ་བ་རྒྱ། གྲོག་ཁྲད་འཕྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་layered networkཟེར།
རིམ་འབྱོར། ཡི་གེ་དང་མི་སོགས་རིམ་བཞིན་སྐྱེབས་པ་ལྟ་བུ།
རིམ་མིན། གོ་རིམ་ལོག་པ།
རིམ་མིན་གྱི་སྤྱ་རྒྱུད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་བསྐྱན་པར་འཁོར་བྱེད་དོར་ན་རིམ་མིན་གྱི་སྤྱ་རྒྱུད་ཡིན་པས།
དེའི་ཆེ་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་ཆུ་སྟེག་བྱམ་པ་ཉི་ཁྲིམ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་ཡོད་པ་རེད།
རིམ་མིན་གྱི་བྱི་རྒྱུད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱན་ནས་འཁོར་བྱེད་དོར་ན་རིམ་མིན་གྱི་བྱི་རྒྱུད་ཡིན་པས་དེའི་
ཆེ་ཉི་མ་ལ་མཆོན་ན་ལུག་ཁྲད་འཕྱུལ་པ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གནས་པའོ། རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུད་ཀར་
སེང་བུ་མོ་གསུམ་གང་རུང་ལ་ཉི་མ་གནས་ཆེ་འཁོར་བྱེད་མ་དོར་བས་རིམ་པའི་སྤྱ་རྒྱུད་ཟེར།
རིམ་མིན་བ་རྒྱ། གྲོག་ཁྲད་འཕྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་nolayered networkཟེར།

རིམ་འཛུང་དུ་འཁོད་པ། རིམ་པ་བརྒྱུགས་ནས་འཁོད་པ་སྟེ། གན་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་མཐུག་ཏུ་ཐེའུ་རིམ་
པ་བཞིན་དུ་འཁོད་པ།

རིམ་བཞི། སྤར་མི་བླག་གི་གོ་གནས་ཤིག

རིམ་བཞིན། རིམ་པ་བཞིན་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག

རིམ་འོག་ཁྲིམས་ཁང་། རིམ་པ་འོག་མའི་ཁྲིམས་ཁང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རིམ་འོག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་། རིམ་པ་འོག་མའི་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རིམ་ལེན་དུལ་བུན། འུ་ལོན་གཡར་བསྐྱ་བྱེད་སྤངས་ཤིག

རིམ་འོག་སློག་སྒྲུབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་རྟེན་དུ་recursionཟེད།

རིམ་གསལ། ཅིག་ཤུལ་གཅིག་གིས་འཛབ་པ། ལས་འཛིན་གོ་གནས་རིམ་གསལ་གྱིས་གཏོང་བ།

རིམས། འཐུག་སློ་བྱུག་ནས་རིམ་བཞིན་དུ་ལུས་ལ་ཞུགས་པའམ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་རིམ་གྱིས་

འགོ་བ་ལ་རིམས་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ལ་ནང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་འབྲུམ་བུ་དང་། གཤམ་སྟོག་རྒྱ་

གཟེད། ཆམ་པ་བཅས་རིགས་ལྷ་མཆིས། ཆམ་རིམས། རིམས་གྱིས་བཏབ་པ། རིམས་མི་

བཟད་པ། སྤང་འབྲུས་རིམས་ནད་སྟེལ་བ།

རིམས་འགོག་འཕྲོད་བསྟེན། འགོས་ནད་འགོག་པའི་སྟོན་ཐབས།

རིམས་འགོག་བྱ་རིམ། འགོས་ནད་འགོག་པའི་བྱ་བའི་རྒྱུད་རིམ།

རིམས་ཆམ། རིམས་ནད་དང་བསྟོངས་ནས་གཞན་ལ་འགོ་བའི་ཆམ་པའི་ནད་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

རིམས་ཉིན་གཅིག་པ། རིམས་ནད་ཤལ་བབས་པའི་མིང་སྟེ། སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་

པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། ཤལ་བབས་པ་ལ་རིམས་ཉིན་གཅིག་པ་ཞེས་བྱ་

སྟེ་ལུས་ལ་རྩལ་མང་ལ་ཤེད་ཆེ་ཞིང་ལུས་དང་ཤེས་པ་སྟེ་བ་དང་ཆོ་བའི་ནད་ལུག་ཉིན་རེ་ལ་

ལན་རེ་སྤང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིམས་ཉིན་བཞི་པ། རིམས་ནད་རྩས་ལ་བབས་པའི་མིང་སྟེ། སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་

པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། རྩས་ལ་བབས་པ་ན་ཉིན་བཞི་པ་ལི་རིམས་ཡིན་

བས་ཁྱད་བར་ཤེད་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ཤང་དང་རུས་བ་ཆོགས་གཞི་ན་བ་དང་། སྒྲད་བར་
བབས་པའི་ཆེ་མགོ་འཁོར་ལ་ཆམ་བས་འདེབས་ཤིང་སྟོབས་ཆེ་ན་ཁ་ཡོ་ལ་མིག་སྒྲེ་བ་སྟེ་
གདངས་བུམ་མེད་བ་གཟའ་ཤོག་བ་དང་མཚུངས་པའོ། ། ཞེས་གསུངས།

རིམས་ཉིན་གསུམ་པ། རིམས་ནད་ཆེ་ལ་ལ་བབས་པའི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟོང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བའི་སྟོན་ལས། ཆེ་ལ་ལ་བབས་བ་ན་རིམས་ཉིན་གསུམ་
པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་བར་དུ་གཉིད་ཆེ་ལ་ལུས་པོ་ཤིན་ཏུ་སྡི་ཞིང་རྒྱང་མཁྲིས་ཤས་ཆེ་ན་དང་པོ་མགོ་
ལ་འབབ་བ་དང་། བད་མཁྲིས་གཉིས་ཤས་ཆེ་ན་སྟེ་དང་ཟག་བར་བབས་བ་དང་། རྒྱང་དང་བད་
ཀན་ཤས་ཆེ་ན་ཤེད་བར་འབབ་ཅིང་ཉིན་རེ་བདེ་བ་ལ་ཉིན་གཉིས་རེ་བསྟུད་ནས་ན་བའོ། ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རིམས་རྟིང་། ན་ནས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་བའི་རིམས་ནད།

རིམས་བྲག་པོ། འགོས་ནད་ཆབས་ཆེན།

རིམས་བདག་འགོ་བའི་ནད་ཀྱི་བདག་པོ།

རིམས་ནད། འགོས་ནད། རིམས་ནད་སྟོན་འགོག་རིམས་ནད་ཐར་མ།

རིམས་ནད་མོངས་བྲ། བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་རིམས་ནད་ཅིག་སྟེ། ནད་རྟགས་སུ་སེམས་མོངས་
ཤིང་། ལུས་སྡི་བ། གཉིད་བཀག་མི་བྱལ་བ་འཐེབས་པར་འབྱུང་བ་ཞིག

རིམས་པ། [རྟིང་]ཐིམས་པ།

རིམས་མི་བཟད་པ། འགོས་ནད་བཟོད་དཀའ་བ།

རིམས་སྟོན། གཉན་ནད་དང་འདོམས་པའི་རིམས་ཤིག

རིམས་ཆད། ཆ་བ་དང་འདྲེས་པའི་འགོས་ནད།

རིམ་ཆད་ལ། བལ་ནད། འབྱུམ་ནད། རྒྱ་གཟེར། གཤམ་སྟོག་ཆམ་རིམས་རྣམས་སོ། །

རིམས་གསར། གསར་དུ་འགོས་མ་ཐག་པའི་རིམས་ནད་ཀྱི་མིང་།

རིའི་རྒྱལ་པོ། [མངོན་]རི་རབ།

རིའི་ཉིན་སྟེན། རིའི་སྟོན་བྱང་།

རིེ་ན་བ་ཅན། [མངོན]ས་གཞི།

རིེ་དབྱང་བ། རིེ་དབྱས་ལ་ལྟོས་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་སྒྲག་བ།

རིེ་པར་རྒྱབ། རིེ་རྒྱབ་ལོགས།

རིེ་བྱར་བ། [མངོན]ས་གཞི།

རིེ་དབྱེབས། རིེ་ཅེའི་དབྱེབས་ལ་ཟེར། གནའ་པོའི་རྒྱ་སྐྱེལ་རིེ་མོའི་ནང་གི་རིེ་དབྱེབས་སྤྲ་ཆོགས་
ལ་དབྱེ་ཡོད། དཔེར་ན། གནམ་གྱི་ཀ་དབྱེབས་ཅེ། བསྐྱེའི་དབྱེབས་གྱི་ཅེ། ཀས་པོ་ལྗེའི་དབྱེབས་
ཅེ། སེང་གའི་དབྱེབས་ཅེ། རིེའི་ཡོམ་འཕོག་རིེ་ལ་སྤྱེས་པའི་འདག་རྒྱས་གྱི་ཕྱིར་བྱེ་བྲག་ཅིག

རིེ་རྩས་སྒྲལ། [མངོན]རིེ་ལས་འོང་བའི་ཆོན་ཅི།

རིུ་ལྷག་ བོད་ཤོག་གི་རྒྱ་ཆ་རྩང་བའི་མེ་ཉོག་ཞིག

རིལ། ① དབྱེབས་རྒྱུ་པོ་སྟེ། རྩོའིལ། རྩོའིལ་རིལ། བྱག་རིལ། སྤྱད་པ་བྱག་རིལ་གཅིག་ བྱ་བྱ་
རིལ་མོ་ཞེས་བ། ② རིལ་བྱ་ཡི་ཆོག་བསྐྱས་བ།

རིལ་གངས། གངས་ཀ་ཕྱིལ་པོ།

རིལ་ཆ། རྒྱ་རྒྱུང་ལ་རིལ་པོ་དང་ཆ་ཤས་ཞེས་གནས་གཉིས་ཡོད་པའི་བསྐྱས་ཆོག་སྟེ། གནས་གོང་མ་
རྒྱ་རྒྱུང་རིལ་པོའི་གངས་ཡིན། འོག་མ་རྒྱ་རྒྱུང་རིལ་པོ་གཅིག་ཆ་སྤྲུམ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུར་
བྱེ་བའི་ཆ་སྤྲུམ་ཅུའི་གངས་ཡིན། དེ་ཡང་ཆེས་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱུང་པ་རིལ་པོ་གཅིག་དང་། རྒྱུང་
པ་རིལ་པོ་གཅིག་གི་ཆ་སྤྲུམ་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུར་བྱེ་བའི་ཆ་རེར་ལོངས་སྟོང་བའོ།

རིལ་པོ། ① རྒྱ་རྒྱུང་ཡོངས་རྩོགས། ② ཐམས་ཅད་དམ་ཕྱིལ་པོ་འཕམ་ཆ་ཆང་། རིལ་པོ་གཡོགས་བ།
རིལ་པོ་འཕྲོག་བ། རིལ་པོ་མེད་བ། ③ རྒྱུ་པོ། ར་རིལ། མར་བྱོད་རིལ།

རིལ་བ། ① སྤྱད་དུ་འབྱིལ་ནས་སྤྱད་བ། སྤྱད་དུ་རིལ་བ། གཡལ་ང་ས་ནས་རིལ་གཡས་བྱས་བ། ②
ཆབ་སྤྱག་བྱས་པ་རྒྱུང་རྒྱུང་།

རིལ་བ་ཆབ་ཆགས་ཅན། བྱས་པ་རྒྱུ་ཆགས་ཅན།

རིལ་བ་རྒྱ་སྤྱང་ཅན། བྱས་པ་རྒྱ་སྤྱག་ཡོད་བ།

རིལ་བ་སྤྱི་སྤྱགས། དགེ་སྦྱོང་ཆོས་ཁ་འབྱུང་བྱེད་རྒྱ་སྤྱག་སྦོད་བྱས་རྒྱུང་ཉོག་ཅན་ཞིག་སྟེ་རྩེས་སུ་

པར་དུ་འདོགས་སྒྲིའི་ཆབ་སྒྲགས་ཀྱང་བཅོས་ཡོད།
རིལ་བ་ཞབས་ཚགས་ཅན། ཞབས་མཐེལ་ནས་ཚུ་ཆགས་སྐབ་པའི་བྱམ་པ།
རིལ་བྲ། བོད་བྲ་ཚུང་དུ། སྤུང་རིལ། ཟས་རིལ། ཀུན་པན་རིལ་བྲ།
རིལ་བྲ་བྲང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་སྙིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྲོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རིལ་བྲའི་དངོས་བྲུབ། ཐུན་མོང་གི་དངོས་བྲུབ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། བསྐྱབས་པས་བྲུབ་པའི་
རིལ་བྲ་ཁར་བརྟག་པས་སུས་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། གཞོད་སྤྱིན་ལྟར་གང་འདོད་པའི་
གཟུགས་སུ་སྒྱུར་ཏུས་པ།
རིལ་བྲའི་སྒྲོར་བ། ཞི་བྱེད་ཀྱི་སྤུང་གི་ནང་གསེས་ཤིག།
རིལ་མ། ཐུན་རིལ། རི་བོང་རིལ་མ། ལུག་གི་རིལ་མ།
རིལ་མོ། ཆ་ཆང་བའམ་རྒྱུ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་རིལ་བོ་དང་འབྲ།
རིལ་ཆང་། སྐབ་བསྐྱེད་ཀྱིས་རིལ་མ་གཏོང་ཡུལ། དེ་དག་གིས་ནས་ཚུན་དུ་ཡུལ་གཅིག་རང་དུ་རིལ་
མ་གཏོང་གི་ཡོད་སྐབས་རྫོང་པས་དེར་གཞིགས་ནས་སྤྱི་ལོ་འདྲིའི་བཅོས་ཏེ་འཛིན་ཐབས་བྱེད་པ།
རིལ་འཛིན། སྐྱ་གཅན་གྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་རིལ་པོ་འཛིན་པ།
རིལ་གཟུགས། གཟུགས་དབྱིབས་རིལ་པོ།
རིལ་རིལ། དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་སྟེ་དཔེར་ན། ཀ་རིལ། ཁ་རིལ། མགོ་རིལ། རྒྱགས་རིལ། སྒྲོ་རིལ།
ལྷགས་རིལ། ར་རིལ། ལྷ་རིལ། རྩོ་རིལ། ལྷག་རིལ། ཞ་རིལ། བཀྲེ་རིལ། ཞོང་རིལ་སོགས་ལྟ་བུ།
རིལ་ལེ་བྱིན་པ། རྙིང་ཚོགས་རྒྱགས་མེད་པར་ཐལ་བྱུང་དུ་བྱིན་པ།
རིལ་གསོག་སྐབས་རིལ་མ་ནམས་གནས་གཅིག་ཏུ་བསགས་པའི་ཆང་།
རིས། ① རི་མོ། པར་རིས། དཔེ་རིས། ལག་རིས། ཚུ་རིས། རྒྱ་རིས། རིས་སུ་བྲིས་པ། ཁྱི་དང་མ་
མོ་ཁ་རིས་གཅིག ② རྒྱགས་དང་སྟེ་ཆེན། རིས་མ་ཐུན་པ། རྒྱགས་རིས་སུ་མ་སྐྱུང་བ། རིས་
མེད་པ། རིས་སུ་བཅད་པ། རིས་སུ་མ་ཆད་པ། ③ བྲིས་ཞེས་བྱུང་ཆག་བྲིས། རྒྱག་རིས། ས་
རིས། ཤོག་རིས། དབྱིན་རྒྱུད་textureཟེར།

རིས་བཟུ། ① རི་མོ་གསལ་བ། ② [མངོན]སྟག

རིས་བྲ། རིས་བཟུ་དང་འདྲ།

རིས་བྲ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་graphic primitiveཟེད།

རིས་བཅད་བ། དབྱེ་མཆམས་བཅད་བ།

རིས་ཆད། ① རིས་སྲ་ཆད་བ་སྟེ་ཕྱོགས་སྲ་ལྡང་བ། ② ཆོས་ཀྱི་སྐལ་བ་མེད་བ།

རིས་ཆད་སྟོ་ཡི་མི་ཁོས་བ་བརྒྱད། ཉན་མོངས་པའི་མཆིང་བ་དམ་པོ་ཡོད་པ་དང་། གྲུ་སྟོད་ཡིན་
ཏུ་རང་བ། འཁོར་བ་ལ་ཡིད་མི་སྟོ་བ། དད་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་བ། མི་དགའི་སྟོག་པ་སྟོད་བ།
ཆོས་ལ་མི་མེས་པ་བ། སྟོན་པ་ཉམས་པ་བ། དམ་ཆོག་འཆལ་བ་བཅས་མི་ཁོས་བ་བརྒྱད་དོ།

རིས་མཐུན་བ། གང་མེས་མ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་འདྲ་བ་སྟེ། མི་དང་ལྷ་དང་དུད་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་
ལས་རྒྱུད་ལྡང་སྟེས་པ་རྣམས་སོ་སོ་ནང་འདྲ་བ་ཡོད།

རིས་ཕིད། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་paintbrushཟེད།

རིས་བྲལ། ཉེ་རིང་ཕྱོགས་རིས་མེད་བ།

རིས་དབྱིབས། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་graphicཟེད།

རིས་མེད། རིས་སྲ་མེད་པ་ཞེས་ཕྱོགས་ཞེན་མེད་བ། རིས་ཞེས་པ་མིང་གཞན་དང་བསྟེན་པས་ནས་
རི་མོ་འཕེལ་ཆགས་དབྱིབས་ཀྱི་དོན་ལའང་འཇུག་པ་དཔེར་ན། རོ་རིས། གཞོད་རིས། དཔེ་རིས།
ཅ་རིས་སོགས་ལྟ་བུ།

རིས་ཆན། སྟེ་ཆན།

རིས་སྟུག་ མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་graphic penཟེད།

རིས་ཚུལ། མྱོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་schemaཟེར།

རིས་གཞི་ཆེ་ཆུང་། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་cancas sizeཟེར།

རིས་ཡིག་བརྒྱན་འཕྲིན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་teletextཟེར།

རིས་བཤད། རི་མོའི་འགྲེལ་བཤད། དབྱིན་སྐད་དུ་legendཟེར།

རིས་སུ་བོར་བ། ① ཕྱོགས་རིས་བྱེད་པའམ་མཐོང་ཆུང་། ཉེ་རིང་ཆགས་སྒྲུབ་གིས་རིས་སུ་བོར་བ།

② ཡལ་བར་དོར་བ། བསྐྱབ་བྱ་རིས་སུ་མ་བོར་བ། རང་འགན་རིས་སུ་བོར་བ།

རིས་སུ་མ་ཆད་པ། རང་གི་ཆོས་ལུགས་དང་། ཆོས་ལུགས་གཞན་དག་བར་གྱི་ཉེ་དགའ་ཕྱོགས་

ཞེན་སྤངས་པ།

རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་བསྟན་པ། བོད་འདིར་བན་བོན་གཉིས་ཀའི་བྱུ་བ་མཐའ་ལ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པ་

འདྲ་མཉམ་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་དང་། ལྟག་པར་དུ་ནང་ནང་པའི་བྱུ་བ་མཐའ་ལ་འང་ས་དགེ་བཀའ་

རྙིང་གི་ཕྱོགས་ཞེན་མེད་པ་དང་པ་དང་དག་སྤང་འཛིན་པ་ལ་ཟེར།

རུ། ① སོག་དང་སྟེ། གཡམས་རུ། གཡམ་རུ། རུ་འཕྲེན་པ། རུ་སྒྲིག་པ། ② རུ་ཅོ། མྲང་རུ། སྤ་རུ།

③ འདྲང་མཐའ་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྦྱར་རྒྱའི་ལ་དོན་གྱི་རྒྱུན་ཞིག་

རུ་སྐོར། འཕྲོག་དུད་ཁ་ཤས་ཆོགས་པའི་མིང་། སྤང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་སྐོར།

རུ་སྒྲ། བྱ་སྒྲ་སྟེ་བྱ་སྒྲལ་པའི་ཤིང་ལེབ། རུ་སྒྲ་འཛིན་པ།

རུ་ཁག ① མི་མང་པོའི་ཆོགས་པའམ། སྟེ་ཆོན། སྐོར་སྟོན་སྟོན་བཅས་རུ་ཁག ② འཕྲོག་པའི་ཆོ་

ཁག་ལ་རུ་ཁག་ཟེར།

རུ་སྒྲིག གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་queuedཟེར།

རུ་དཔོན། སྒྲ་ཞང་བཟ་གིས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་མི་གསལ། བྱུ་བ་མཐའ་རིས་མེད་

ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤྱ་མཁར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་དགོན་པ། ཚུ་ལ་ལུང་དགོན་ཞེས་ཀྱང་བྲག་ས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣-
༡༧༢༧ལོ་ལྟ་བུ་ལ་སློང་ལྷན་ཞེས་རབ་མཆོག་གིས་གསར་བྱ་བྱུང་། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་བརྒྱ་ལྷིང་གསུམ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་དམག་དཔོན་གྱི་ལོ་གནས་ལེག
རུ་བསྐྱིགས་པ། དམག་མི་སོགས་བང་བསྐྱིགས་པའམ་གྲམ་བསྐྱར་བསྐྱིགས་པ།
རུ་ར། ① མི་དགའ་བའམ་སྤང་བ། རུ་ར་ཐུག་དོག ② རུ་ར་པོ་དང་དོན་གཅིག
རུ་ར་ཉན་ཉིག ལས་ཀ་སོགས་ཞིབ་ཆགས་ལ་ཉན་ཉན་ཉིག་ཉིག་ཡིན་པ།
རུ་ར་པོ། ① ཞིབ་ཆགས་པོ། ལས་སྐབས་རུ་ར་པོ། སློབ་སྦྱང་རུ་ར་པོ་བྱེད་པ། ② ཁོང་སློབ་
སྤྱི་སྤྱི་བ། གཤེས་ཀ་རུ་ར་པོ་མདོག་ཁ་པོ། ③ སེར་སྤྱ་ཅན།
རུ་ར་ཞིབ་ཆགས། ཞིབ་དབྱུང་གཙང་མ། བསམ་སློང་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཏང་བ། སྐད་ཆ་ཤོད་
སྐབས་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་མེད་པ།

རུ་ར་ཞིབ་ཆགས། ཞིབ་དབྱུང་གཙང་མ། བསམ་སློང་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་སུ་བཏང་བ། སྐད་ཆ་ཤོད་
སྐབས་རུ་ར་ཞིབ་ཆགས་མེད་པ།

རུ་ལྷན་དགོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཆུ་ལྷན་སྤྱི་ལོ་༡༥༧༣ལོར་མཐེལ་བ་ནང་སོས་བྱུང་། རབ་བྱུང་
བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༦༠༧ལོར་ད་ལྟའི་གནས་འདིར་དགོན་ས་སྤྱོས། བྱུང་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། མཆོ་སྤྱོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གད་བ་སུམ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་ཆུང་། ཅ་འཇུགས་ཀྱི་སྤྱིག་གཞིའི་བྱེ་བྲག་སྤྱེ། རུ་ཁག་ཆེ་འབྱིང་ཆུང་གསུམ་བུ་དབྱེ་བའི་ནང་ཆན་
རུ་ཁག་ཆུང་བ།

རུ་ཆེན། དེང་གི་སྐད་བུ་ལོན་སྤྱེད་རུ་ཁག་སོགས་ཆེ་འབྱིང་ཆུང་གསུམ་བུ་དབྱེ་བའི་ནང་ཆན་རུ་
ཁག་ཆེ་བ།

རུ་ཆེན་ལྷ། སྤོང་བཙན་སྐམ་པོ་བོད་ལུལ་གཙང་ལ་གཡས་རུ་དང་། རུ་ལག་དབུས་ལ་དབུ་རུ་དང་།
གཡོ་རུ། དེ་མིན་རྣམས་ཡན་ལག་གསུམ་པའི་རུ་སྤྱེ་རུ་ཆེན་ཁག་ལྷ་བྱེ་བ་དེ་དག་གི་སྤྱི་མིང་
ཡིན་ཞིང་། སྤྱ་མ་གཉིས་ལ་བར་དབུས་གཙང་རུ་བཞེའང་ཟེད།

རུ་གླ ① འདི་ལ་བོད་ཀྱི་རུ་རྟ་དང་། རུ་གར་རུ་རྟ་སྟེ་རིགས་ཡོད། བོད་ཀྱི་རུ་རྟ་སྟེ་རུ་རྟ་དཀར་པོ་
 བློ་བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་སྟེ་དགའི་འབྲི་ཚུའི་ཤར་ལུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་དང་། དཀར་མཛེས་
 ཁུལ་དང་། ར་བ་སོགས་བའི་ས་ཁུལ་མེ་ཁྲི་ ༣༠༠ ~ ༤༠༠༠ བར་གྱི་ཉིན་གྱི་སྤང་རིར་འཁུངས།
 ལོ་མ་ལྷང་སེར་རྒྱབ་ལྷང་དཀར་སྟེ་ཆུང་ཅན་སོག་ལེའི་ཁ་འབྲ་མང་པོ་ས་རོས་སུ་བགྱང་ནས་སྟེ་
 བ་དང་། ངར་བ་མེད་པ། དབུས་སུ་མེ་ཉོག་སྟོ་དམར་ཕྱར་ཤང་འབྲ་བ་གཉིས་གསུམ་ནས་
 བརྒྱད་དགུ་ཅམ་བ་ཆོམ་ཕྱར་སྟེ་བ། ཆེར་མ་མེད་བ་མ་གཉོགས་སྤྱང་ཆེར་ནག་པོ་ས་འབྲར་
 ཅན་དང་དབྱིབས་མཆུངས་པ། ར་བ་སེར་སྟེ་སྤྲ་མཁེགས་ཀྱི་ཤུན་བ་ལོ་རེ་བཞིན་བརྟེ་བ། ཀྱི་
 རོས་སུ་སེག་རྟེན་གྱི་རི་མོ་ཡོད་པ། མང་ཆེ་བ་ཡལ་ད་དང་རྒྱས་སྟན་སོགས་གང་ཡང་མེད་པ།
 ས་གཉིང་དུ་ཕྱར་བ་བཏབ་བ་ལྟར་ཐད་ཀར་བྱག་པ། འགའ་ཤས་དཀྱིལ་དུ་ཁྱང་བུ་ལྟ་བུའི་གས་
 སྤྱབ་ནང་དེག་བ་ནག་པོས་ཁངས་པ། ར་ལོ་འབྲེལ་བའི་མཆམས་སུ་འབྲར་བག་ཅན་གྱི་ཆོ་བ་
 ཤིང་གི་ཐང་ཆུ་འབྲ་བ་ཡོད་པ་ལ་དེ་ཞིས་པ། འདི་རུ་རྟ་དཀར་པོ་ཟེར། རུ་གར་རུ་རྟ་ནི་ འདི་ལ་
 རུ་རྟ་ནག་པོ་ཡང་ཟེར། སྤར་རུ་གར་ནས་བོད་འཕོར་འདེན་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤར་གོའི་
 རི་འགོག་དམག་འཁུག་གི་རྟེས་སུ་རུ་གར་རུ་རྟའི་ས་སོན་དེ་ཡུན་ནན་དང་། ཀོང་ཤིས། སི་
 ཁོན་སོགས་སུ་འདེབས་འཇུགས་བྱས་ཡོད། ལོ་མ་ལྷང་ནག་རྒྱབ་ལྷང་སྟེ་སྟེ་གུ་ཅན། ལྷིང་
 དབྱིབས་ཆེ་ལ་ལོ་རྟེན་རིང་བ། ལོ་རྟེན་གྱི་རོས་སུ་འང་ལོ་མའི་རྟེན་བྱ་མདའ་སྟོ་ལྟར་སྟེ་བ། ངར་
 བའི་མཛོ་ཆད་མེ་ཁྲི་ ༡ ~ ༣ བར་ཅམ་དང་མེ་ཉོག་དམར་སྟེ་གསུག་ཤང་འབྲ་བ་དབྱིབས་སྤྱང་
 ཆེར་ནག་པོའི་མེ་ཉོག་དང་མཆུངས་པ། ར་བ་སྟོམ་ལ་རགས་བ་མདོག་ཁམ་སེར། ཕྱིའི་ཤུན་
 བ་སྤབ་པོ་ལོ་རེ་བཞིན་བརྟེ་བ། འགའ་ཞིག་གྱི་རོས་སུ་སེག་རྟེན་རིས་མདོན་པ། ཕྱི་སྤ་
 མཁེགས་ལ་ཁོང་ཅུང་ཐད་སོབ་པ། དེ་ཞིས་ལ་ཡལ་ག་གྲེས་བ་ཞིག་སྐམ་པོ་ཤ་པོའི་དུ་ཆན་དང་
 འབྲ་བས་ཤ་པོ་རུ་རྟ་ཞེས་ཟེར། སྟན་དུ་སྤྱར་བུ་ནི་འདི་གཉིས་ཀའི་ར་བ་སྟེ་ས་དེག་གཙང་མར་
 བཟུས་ནས་གཤག་གཏུབ་གང་བདེར་བྱས་ནས་སྐམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་རུས། རོ་
 ཁ་ལ་ཆོ། ལྷ་རྟེས་ཤོད། ལུས་པས་རྒྱང་ཁྲག་འཐབ་པ་དང་པོ་ཡོང་སྟོ་འཁྱོགས་བྱེད་པ་སེལ། སྟོ་
 བའི་ནད་ལ་པག། ཆད་འཁུགས་གཉན་ནད་སྟོག་རྒྱང་འཛོམས་པ་དང་། ལུས་པ་རྣོ་བས་སྟན་དང་

བད་ཀན་བཞིག་གཞུག་པ་འཛོམས་སོགས་གཅོད་པར་བྱས་སོ། རུ་རྟེན་མིང་གི་མཛོན་བཞེད་
བྱ། ཀུལ་དང་། མཛེ་ཅན། འཛོམས་རྩ་ཀླུ་ལྷ་སོ་བལ་ལྷ་རྩ། རོ་ག་རུ་ཏྲ་སོགས་ཟེར། ② བོད་
བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་དམག་སྡེ་སོ་སོའི་བཞོན་ཏེ་ལ་རུ་རྟེན་ཟེར།
རུ་རྟེན་གཉིས། འཛོམས་རུ་རྟེན་དང་། མ་རུ་རུ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་བཟང་བསྐྱས་པ་ཡིན་ཞེས་སྡེ་དགེ་བྱང་འཆོ་བ་
གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛེད་པའི་སྐྱོན་གྱི་བཟང་བསྐྱས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཟོལ་བ་སློ་
གསལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།
རུ་སྐྱར། སློག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྐྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་pueueཟེར།
རུ་སྐྱར་ལས་ཆོག་སློག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྐྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་querierཟེར།
རུ་གཏུམ་པོ། གཞུགས་ཀ་རྩལ་པོ།
རུ་བཏར་བ། དམག་མི་སོགས་གྲལ་བསྐྱར་བསྐྱིགས་པའམ་བད་བསྐྱིགས་པ།
རུ་བྱང་། བྱ་མོའི་གཞུ་མཆོག་སྐྱ་ནས་ལག་ཁར་བྱོགས་སུ་སོར་བཞིར་གཞུལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་
པའི་གཏར་ཅ་ཞིག་སྟེ། དེ་གཏར་ན་མཆོན་ནད་དང་། བད་ཀན་སྐྱག་པོ་ཆ་བ་རྒྱས་པ་ལ་པན།
རུ་བྱར། རུ་ཙོ། མགོ་རུ་བྱར་བྱག་ཆད་འབྲོང་སེར་མེན།
རུ་ཐོག་རྩོད་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱང་དོས་སུ་ཡོད། བྱང་དོས་ཞིན་ཅང་ཡུ་གུར་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་དང་འདབས་འབྲེལ་ཡིན།
རུ་ཐོག་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་ཞང་ཆལ་པའི་སློབ་མ་རྟོགས་ལྷན་བདེ་བ་གཞོན་རུས་བཏར་
པའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་རྗེས་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། བོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་མལ་གྲོ་གུང་དཀར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་དམ་ཡུང་། སྡེ་དགེ་རྩོད་གས་ཆེན་དགོན་པ་མ་ཆགས་པའི་གོང་གི་ས་གནས་དེའི་མིང་།
རུ་དར། སྤར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཆོན་ཁག་གི་དམག་སྡེ་སོ་སོའི་དམག་དར་ཆོན་དེས་ཆང་མ་དེས་པ་ཅན་ཞིག་
རུ་སྟེ། སྟེ་ཤོག་གས་སྟེ་ཆོ། འཕྲོག་སྟེ།

རུ་འཕྲེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་ལ་པའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༩ལོར་ཨོ་ཁུན་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་
བཏབ། འབྲུ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྫོང་
སྤྱི་རྒྱ་མཛོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་འཕྲེན་སྤེ་བཞི། སྤར་རྒྱལ་པོའི་གཡས་གཡོན་མདུན་རྒྱབ་རུ་འགྲོ་བའི་དམག་གི་སྐྱོར་ཆོའི་ཐོག་
མར་འགྲོ་མཁན།

རུ་འཕྲེན་པ། དབྱང་སྤྱ་འབྲིད་མཁན་ནམ་དམག་གི་རུ་སྤྱ་འཕྲེན་བ་པོ།

རུ་སྤྱ། རུ་དཔོན་ནམ་དམག་དཔོན་གྱི་མིང།

རུ་སྤེ། རུ་བསྐར་རམ་གཤམ་བསྐར་གྱི་སྤེ་ལོ།

རུ་གཞོན་གྱི་སྤྱ་ཁང་བཞི། བོད་ཡུལ་སྤེན་མོ་གན་རྒྱལ་རུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་
གཞོན་བྱེད་དུ། དབྱང་བ་གཡས་པའི་སྤེད་དུ་དབྱ་རུ་ན་ཀ་ཆའ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། དབྱང་
བ་གཡོན་བ་གཡོན་ན་ཁ་འབྲུག་བ་ཀ་ཤེས་བྱམས་བ་མི་འབྲུར་བའི་གཙུག་ལག་ཁང་། དབྱེ་
གཡས་སུ་གཡས་རུ་གཙང་གི་འབྲུམ་གཙུག་ལག་ཁང་། དབྱེ་གཡོན་རུ་རུ་ལག་རུ་བྲུམ་བ་རྒྱང་
འི་མེད་རྣམ་དག་གི་སྤྱ་ཁང་རྣམས་ཡིན་ནོ།

རུ་གཞོན་བྲག་མེར་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུ་བཞི་པའི་སྤྱོད་ཅམ་ན་སྤོམ་བ་དཔོན་ཤུན་ཆོགས་ཆོས་
འབྲུབ་གྱིས་བཏབ། འབྲུ་མཐའ་རྙིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་
ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུ་གཞོན་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་རྗེ་སྤོང་བཙན་སྤམ་པོའི་སྤྱབས་བོད་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ས་དབྲ་སྤེན་
མོ་གན་རྒྱལ་རུ་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་ལག་མཐེལ་གཡས་གཡོན་དང་། ཀྱང་མཐེལ་གཡས་གཡོན་གྱི་
ཁ་གཞོན་དུ་བཞེངས་བས་ཁམས་སྤོང་ཐང་སྤོལ་མ། སྤྱ་ཤོ་སྤྱི་རྒྱ་ཆའ་རིགས་ཤེས་རབ་སྤོལ་
མ། ཆངས་བ་རྒྱང་གཞོན་ཏེ་སྤྱ་ཁང་བཞི།

རུ་པ། དམག་དབྱང་།

རུ་བཏི། ལུ་སྤེགས་པའི་རིག་བྱེད་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུ། འཛིག་རྟེན་ཆགས་ནས་རིང་པོར་མ་ཡོན་པའི་
དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་སྤྱབས་མེད་བུ་ལྟ་དང་། སྤྱ་རན་དབྱང་ཆོགས་བཙུག་ཉིས་འཐབ་སྤྱབས་སྤྱ་རན་

དབྱང་ཆོགས་པམ་ནས་བྱ་བ་ཆུང་བ་ཏི་འཁོར་བརྒྱུད་དང་བཅས་པ་བྱད་མེད་གྱི་ཆས་སུ་
ཞུགས་ནས་རི་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཁོད་དུ་བློས་པར་བཤད་སྟོལ་ཡོད།
རུ་དཔོན། ① སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་གི་དཔལ་དཔོན་གྱི་གོ་གནས་ཤིག་དེའི་འོག་ཏུ་དཔལ་མི་ཉིས་
བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་ཐམས་པ་ཡོད། དེ་ནི་མདའ་དཔོན་གྱི་འོག་མ་ཡིན། ② དཔལ་དཔོན་གྱི།
རུ་བ། འཕྲོག་པའི་ཐེམ་དུད་དང་འོག་ཁག་གཞུང་བྱ། སྤར་བྱ། བྱ་བྱ། རུ་བ་སྟོ་བ། རུ་བ་མགོ་ཐོན་
ན། རུ་དཔོན་སྤྱས་བྱས་བྱང་བར་མེད།
རུ་བ་སྤྱས་སྟོ། འཕྲོག་པའི་རུ་ཁག་ས་ཆ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་སྟོས་པ།
རུ་བ་ནད། འཕྲོག་པའི་དབྱར་རུ་བ་སྤྲད་ས་ལ་ཟེད།
རུ་འབྲིང་། རུ་ཁག་འབྲིང་རིགས།
རུ་མ། ① ཞོའི་རུ་ཅི། ② གོ་ཞིབ་གྱི་སྤྱར་ཅི། ③ ཆང་གི་པལ་ཅི་ནམས་སོ།
རུ་མང་དཔོན་བཟ་ཤིས་དར་རྒྱས་སྤྱིང་། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་སྤྱི་ལྷ་བར་བྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་རྒྱུ་ཆ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་མེ་མཛོ་དགྱི། ཁང་པའི་སྟོ་ཡི་རུ་བ་ཞི་དང་། མེ་ལོང་དང་། མཛོ་སྤྲད་དང་། དགྱིས་ལུགས་བཅས་
བཞི་བསྟུས་པའི་སྤྱི་མིང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
རུ་དཔལ། ① རུ་སྤྱར་བསྟེན་པའི་དཔལ། ② རུ་འོག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་དཔལ་དཔལ་དཔལ།
རུ་དཔལ། མི་དང་རྟ་བུའི་སོགས་བརྒྱུད་ཏེ་བསད་པའི་སྟོ་སྤྱགས་རུ་ཅན།
རུ་ཅི། ཞོ་ཆང་གི་པལ།
རུ་ཆན། ཕྱེ་ཆན།
རུ་ཆོགས། ཕྱེ་ཆན་ནམ་ཆོགས་པ།
རུ་མཆོན། ① དཔལ་གི་དར་ཆ། དབྱང་ཆོགས་ཆེན་པོའི་རུ་མཆོན་གྱིས་ནམ་མཁའ་གང་བ། གཡོ་སྤྱིའི་
རུ་མཆོན་འབྱུང་བ། ② དཔལ་གི་མཆོན་ཆ། ③ དཔལ་གི་རུ་དར་དང་མཆོན་ཆའི་བསྟུས་མིང་།
རུ་འཛིངས། ① ལས་ཀ་མང་སོ་མཉམ་དུ་འདོམས་པ། རྒྱུན་དན་རུ་འཛིངས། ② དུད་འཕྲོ་པན་ཚུན་
རུ་ཅོས་འཐབ་པ་ལ་རུ་འཛིངས་ཟེད།

རུ་འཛིན། དམག་དབུང་རུ་ཁག་གི་འགོ་གཙོ། བར་ཆོས་དམག་དབུང་རུ་འཛིན་ལ། གོ་ཚད་བཅན་
ལྷ་དཔའ་བོ་ཡོད།

རུ་བཞི། རུ་ནི་བདེ་ཆིང་པ་ལ་དམག་གི་མིང་ཡིན་ཅིང་། དམག་དཔོན་ལ་རུ་དཔོན་དང་། མཐུང་ལ་
རུ་མཆོན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་ད་ལྟའི་བར་དུ་ཡོད། སྡོན་བོད་ཀྱི་དམག་རྣམས་སྡུ་ནག་ཕུབ་
ནས་འགོ་བ་ཡང་། ཐང་ཡིག་ལས། བྱ་གྲུའི་ཡུལ་གྱི་ཨོང་དུ་མན་ཆོད་དུ། བོད་ཀྱི་དམག་དབུང་
སྡུ་ནག་ཕུབ་ནས་ནི། སོགས་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྟངས་ཀྱི་ལ་ཡང་། གཡས་
རུ་དང་། གཡོན་རུ། གྲང་རུ། དབུ་རུ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡོད་པ་དེ་ཆོ་ཡང་སྡོན་དུས་བཅན་པོའི་
གཡས་གཡོན་མདུན་རྒྱབ་བཅས་ལ་འགོ་མཁན་གྱི་དམག་གི་སྟོར་ཆོ་བཞི་དང་། དེ་ཆོའི་སྡེ་
འཁྲིད་མཁན་གྱི་རུ་འཕེན་སྡེ་བཞི་ཟེར་བ་སོགས་ཡོད་པ་དེ་ཆོའི་ཐ་སྙད་ཡིན།

རུ་ཡོང་བཟའ། སྟོང་བཅན་སྟོན་པོའི་བཅུན་མོའི་གསུམ་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་བུ་མོ་ཡིན། འདིས་མིག་
མང་ཆའ་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སོ།།

རུ་རུ། ① རི་དྲགས་ཤལ་བ་སྡེ་སྡུ་སྟོན་གྱི་ཡང་ཟེར། ② ཤལ་བའི་སྐད་འབྲིན་པའི་སྡུ།

རུ་ལག་དབུས་གཙང་རུ་བཞིའི་ནང་གསེས་གཙང་གི་རུ་ལག་སྟེ། ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་པོའི་
སྐབས་སུ་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་རུ་ཆེན་ལཱའི་ཡ་གྲུལ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་ལས། ལྷེ་བ་བྱང་གྱི་དུར་བ་སྒྲ་ལ་བཞག་ནས་ཤར་འཇམ་ན་བཟུང་དང་། ལྷོ་བལ་པོ་
ཐང་སྟེ། ལུབ་ལ་ཀེས་གཡལ་མིག་བྱང་བྱེ་མ་ལ་སྡོན་བཅས་ཀྱི་བར། ཞེས་གསལ་བ་དོན་དུ་
དེང་དུས་གཞིས་ཀ་ཅེའི་ཤར་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོང་ཁག་འདི་དག་ཡིན།

རུ་ལས་སྡེས། (སྟེ་དེ་གྲང་རྒྱལ་གྱིས་མིང་སྟོང་དུས་སྐབས། སྟེ་མོའི་སྡོན་གྱི་ 68-31པོའི་བར།)
བོད་ཆེ་དགུ་བ་ཕུ་དེ་གྲང་རྒྱལ་གྱི་སྡོན་པོ་ཞིག་གི་མིང་། བོད་ཀྱི་ཡོ་རྒྱས་ཐོག་སྡོན་པོ་འདིས་
ཤིང་གི་གཤོལ་དང་། གཉམ་ཤིང་བཟོས་པ། ཤིང་བསྟེགས་པས་སོལ་བ་བཟོས་པ་དང་། དེས་
རྩོམ་གསུམ་རྣམས་བཞུས་ཏེ་ལྷགས་དང་ཐངས། གསེར་དང་དབུལ་རྣམས་བཏོན་པ། རྩོན་པ་དོར་
བསྟེབས་པ། སྤང་ཐང་ལ་ས་ཞིང་གསར་སྟོལ། རྩ་ཡུར་བཟོ་བ། ཤིང་གི་ཟམ་པ་འཇུགས་པ་
བཅས་ཀྱི་ལག་རྩལ་གསར་གཏོད་བྱས་པས། འབྲུལ་སྡོན་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་ནང་ནས་

མཛད་ས་མི་དང་པོ་ཡིན།

རུ་ལག་གི་སྟོང་ཕྱེ་བ་རྒྱ་ ཆོས་འབྱུང་མཁས་པ་འདི་དག་འཕྱོན་ནང་གསལ་བར། མང་མཁར་དེང་སང་
ཡང་ཡོད། ཁྱི་སྒོ་མ་གཉིས། བྲམ་བ་ལྷ་ཅེ་གཉིས། འདི་གཉིས་དེང་སང་ཡང་ཡོད། ཉང་རོ་དེང་
གི་རྒྱལ་ཅེ། ཁྱི་ཐང་ནི་ཆོང་འདུས་མཁུར་མོ། ཁང་སང་དང་གད་སྲུང་གཉིས། མཆོ་ངོས་སྟོང་
བྱ་བཅས་ཡིན་པར་གསུངས།

རུ་ལེ་བ། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ཅོ་ལེ་བ་ལེ་བ།

རུ་ཤིང་། སྟོང་རུས་ཀྱི་དོན།

རུ་ས། འཕྲོག་པ་སྟོང་པའི་སའམ་གནས། འཕྲོག་པའི་རུ་ས།

རུ་བསེ་མ་མིག་དགོན། དགོན་པ་འདི་བཏབ་རུས་དང་འདེབས་མཁན་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་སྟོང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྐྱེར་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རུག ཁ་འཐོར་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྐྱད་པའམ་སྐྱུངས་པའི་དོན། མི་མང་རུག་ནས་ཁྲོམ་
བསྐོར་འགྲོ། ཟོག་རྣམས་རུག་ནས་སྐྱས་ལ་བཅུད། འཕྲོག་པས་སྐྱ་བ་རུག་ནས་འབྱུང་དབྱར་
རུས་འབྱུང་ཆས་གསོགས།

རུག་གུ་མཆོ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མགོ་ལོག་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་མ་སྟོང་རྫོང་ཁོངས་
ཀྱི་མཆོ་ཞིག

རུག་གེ་བ། འཛོམས་ལུགས་སམ་ཆང་ཚུལ་ཞིག་མི་ཆང་མ་རུག་གེར་ཡོང་བ། གོ་ནས་སྲན་གསུམ་
རུག་གི་བར་སྟེན་བས་གཡུལ་ལས་ཐེལ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། ལུག་གུ་མང་པོ་རུག་གེར་ཆང་བ།

རུག་སྒྲོག་ སྲིབ་སོགས་གསོམ་ནགས་སུ་སྟེ་བའི་སྒྲོག་རིགས་ཤིག

རུག་པ། རི་སྐྱེས་སྟོ་ཆོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག པོད་ཀྱི་ས་མཐོའི་ཕྱོགས་སུ་དབྱར་ཐོག་མའི་སྐབས་སུ་
སྟེ་བའི་སྟོ་རིགས་ཤིག ཅ་བ་སྒྲོག་པའི་ཅ་བ་ལྟར་ཕྱི་ནང་མང་དུ་ཐིམ་ནས་སྐྱེས་ཤིང་། ལོ་མ་སྐ་
ལ་དབྱིབས་ཀྱི་ལྗེ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལས་ཅུང་ཐ་བ། ཅུང་ཟད་རྒྱས་པ་དང་དེའི་ནང་དུ་མེ་ཉོག་
རྒྱུ་གཅིག་ཅན་ཅང་ཟད་དུ་སྐྱེས་ཤིང་མེ་ཉོག་ཁ་མ་ཁྲེ་བའི་སྐབས་སུ་རུག་རིག་ཟེར། ཁ་ཁྲེ་བ་
ནས་རུག་པ་རྒྱས་ཐེན་པས་ཏ་ལམ་བཟའ་ཆོག་པའི་རུས་པ་ཟད་ཐེན། སྤྱི་བཏང་བཏུ་བའི་རུས་

ནི་དབྱར་ཉི་མ་ཐོག་གི་གོང་གི་བདུན་ཕྲག་གཅིག་ཙོམ་ནས་བདུ་ཆོག་ལ། དེ་ནས་ཆོག་གཅིག་
ཙོམ་ཏེ་དབྱར་ཉི་ཐོག་རྗེས་ཀྱི་བདུན་ཕྲག་གསུམ་ཙོམ་གྱི་བར་དུ་བདུན་པ་བཟའ་ཆོག་པ་ཞིག་
རོ་ཆ་ལ་རྩོ་བ་ཆེ་བ། རུག་པའི་ཐུག་པའི་ནང་དུ་གཞི་ལ་སོགས་སྟོན་སྟོར་དང་བཅས་གཡོས་
སྟོར་བྱ་དགོས། ཡང་ན་རུག་པ་ཆོས་ཟེན་པ་དང་ཆུ་རྒྱམས་ཀྱི་ར་འཕོས་རྗེས། མར་གསར་པ་
ཅུང་ཟད་ཙོམ་བཅུག་ཏེ་བརྩོས་ན་ཏེ་ཙོམ་བཟས་ཆས་ཞིས་པོ་ཞིག་ཡིན།
རུག་འཆོག་ས། འདུས་ཏེ་འཆོག་ས་པའི་དོན། དམག་མི་རུག་འཆོག་ས། རུག་འཆོག་ས་ཀྱི་ས་ཆ།
རུག་འཆོག་ས་སྟོན་ཁུལ།
རུག་རུག་རུབ་རུབ་ཡང་ཟེར། མཉམ་དུ་འཛོམས་པ། ཤིང་ལོ་སྒྲམ་པོ་རུག་རུག་བྱས་པ། དཔེ་ཆ་
འཕྱོར་བ་རྒྱམས་རུག་རུག་བཟོས་པ། ཁྲིམ་མི་ཆང་མ་རུག་རུག་གིས་སྟོན་པ།
རུང་། ཆིག་གི་མ་དང་མི་མ་ཐུན་པ་སྟོན་པའི་རྒྱན་སྟུང་གི་སྒྲའི་ཐང་དང་དབང་ཅན་ཞིག་མི་ཅུང་རུང་
ལས་སྟོན་ཆེ། རོགས་པ་ཡོད་རུང་མེད་རུང་དང་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། ཁ་ཆེ་རུང་སྒྲ་ཡི་འོག་ན་
ཡོད། རྒྱ་ཆེ་རུང་ཟས་པའི་འོག་ན་ཡོད།
རུང་ཁང་། དགེ་འདུན་གྱི་ཟས་ཟམས་ཅད་ཞིག་ཏུ་འཛོག་རུང་པའི་ཁང་པ་ཞིག་
རུང་ཁང་གཅོད་པ། རུང་པའི་ས་གཞིར་དགེ་འདུན་གྱི་རུང་ཁང་གཅོད་དགོས། དེ་ཡང་དགེ་འདུན་
གྱི་ཆོག་ས་ཁང་གི་མཆོམས་ནས་འདོམ་གང་གིས་བར་དུ་ཆོད་ཅིང་། དགེ་འདུན་གྱིས་གནང་
བ། རྒྱ་ས་པག་དང་ས་རྩོ་སོགས་གང་རུང་བྱས་པ་ཞིག་གོ་
རུང་ཁུས་ཟ་བ། རྟིང་། གཏུམ་པོ།
རུང་ཆུ། རབ་བྱུང་གི་ཟས་ལ་རུང་བ་བྱེད་པའི་ཆུ།
རུང་མ་ཐུན། ལུགས་དང་མ་ཐུན་པ།
རུང་བ། ① འགྲིག་པ་འཕམ་ཆོག་པ། འཛིག་ས་སྟུ་རུང་བ། ལས་སྟུ་རུང་བ། ཅི་མ་རུང་། ཤི་རུང་
གསོན་རུང་། ཡོད་ཀྱང་རུང་མེད་ཀྱང་རུང་། བྱས་རུང་དང་མ་རུང་། གང་འདོད་ལྟར་བྱེད་མི་
རུང་། ② རྒྱ་ལ་མ་ཐུན་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པ། རུང་པའི་དངོས་པོ། རུང་བ་མ་ཡིན་པ། རུང་
པའི་བྱ་བ། རུང་བ་བྱེད་པ།

རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཟུ། ༡ ཆོས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བྱས་ཤིང་མཐུག་ཏུ་ཐལ་མོ་བརྟུམས་ཏེ་
ཏུ་ལུ་ཏུ་ལུ་ཞེས་བརྟུང་བའོ། ༢ ཡང་ན། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་རྣམས་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་བྱེད་
བཟུག་པས་དག་གོ་ཞེས་པ། ༣ ས་གཞི་འདི་ནི་ཀུན་གྱིས་སྟོན་རུང་བས་ཉེས་པ་མེད་པ་ཡིན་
ཞེས་ཁྲིམ་པ་བཞིན་དུ་ས་བཞོ་བ། ༤ བར་གྱུར་ན་ཆང་སྟོད་མིན་བུ་བད་མས་འཛིབ་པ་ལྟར་
གཞིབ་ནས་ཆང་བུར་རུང་བ། ༥ ལན་ལྷ་འདེབས་ན་ཟས་ཀྱི་རོ་འལྱར་བས་དུས་མིན་གྱི་ཁ་
ཟས་ཟ་རུང་བ། ༦ ཟས་སྤངས་ཟེན་ནས་རྒྱང་གྲགས་བྱེད་ཅུ་ལམ་དུ་བཞུལ་ནས་སྤང་ཡང་
ཟར་རུང་བ། ༧ ཟས་སྤངས་ནས་ལྷག་པོ་བྱས་མི་དགོས་པར་སྤང་མོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རེག་
ནས་ཟར་རུང་བ། ༨ འོ་མ་ཞོ་གཉིས་གང་རེ་བསྟེས་ཏེ་དགྲགས་ནས་བྱེད་འལྱར་རུང་བ། ༩
གདིང་བ་རྟེང་བ་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལྷན་མི་དགོས་ཞེས་པ། ༡༠ དགེ་ལྷ་
གྱི་མགོ་ལ་ཁྲིའུ་བཅིངས། དེའི་སྟེང་དུ་མེ་ཏོག་གི་སྤང་བས་བརྒྱན་པའི་སྤང་བཟེད་བཞག་སྟེ།
གསེར་དཔུལ་སོགས་འབྲུལ་བ་དེར་འཕེན་བཅོལ་ན་བྱིས་དགེ་སྟོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རེག་ཆོག་
པར་འདོད་པ་བཅས་རུང་བ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་བཟུའོ།

རུང་བའི་གོས་རྒྱ་བདུན། བལ་ལས་བྱས་པ། ལྷ་ཤན་ལས་བྱས་པ། ཉི་འོད་པའི་གོས། རས་གོས།
ཟར་མ། ལྷ་གོ་འུ་བརྟ་བ་ལས་བྱས་པ། ལྷ་དུ་གུ་ལ་ལས་བྱས་པའོ།

རུང་བའི་ཆོན་གསུམ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་བཅས་ལྷན་དགེ་སྟོང་གིས་གྲོན་དུ་རུང་བའི་གོས་
གྱི་ཆོན་མདོག་སྟེ། རས་ལྷ་བྱའི་སྟོན་པོ། བཅག་ལྷ་བྱའི་དམར་པོ། ཤིང་ལྷན་ལྷ་བྱའི་དུར་སྟེག་
བཅས་གསུམ་མོ།

རུང་བའི་བཟའ་བ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ལོངས་སྟོན་རུང་བའི་འབྲས་ཆན་དང་། ཟན། དག་པའི་ག་
སྟེ། འཁུར་བ་བཅས་ལའོ།

རུང་མིན་གཞི་བཟུ། སངས་རྒྱས་ཤུབ་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལོན་ཆེ་
ཡངས་པ་ཅན་གྱི་དགེ་སྟོང་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱད་དུ་རུང་བར་འདོད་པའི་ལས་བཟུད་ཀྱིས་བསྟུ་བ་
གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་བཅས་པ་མཛད་པའི་གཞི་བཟུ་སྟེ། ཆོས་མིན་གྱི་
ལས་བྱས་ན་མཐུག་ཏུ་ཏུ་ལུ་ཏུ་ལུ་ཞེས་བརྟུང་བ་དང་། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་རྣམས་རྗེས་སུ་ཡི་

རང་བྱས་པས་དག་པར་འདོད་པ། ནད་པས་སྲིན་བྱ་བ་དེ་མའི་འཛིན་ལུགས་ལྟ་བུས་གཞི་བ་
ནས་ཆང་བཏུང་བར་བར་འདོད་པ། ས་གཞི་འདི་ཀྱན་གྱིས་སྦྱོང་བར་བས་སྒོག་ཆགས་ལ་
གཞོད་པ་མེད་པར་ལག་པས་ས་བཞོ་བར་བར་འདོད་པ། ལན་ཚུ་བཏབ་ན་ཟས་ཀྱི་རོ་འགྲུར་
བས་དུས་མིན་གྱི་ཁ་ཟས་ཟ་བར་བའི་བར་འདོད་པ། ཟས་སྤངས་ཟེན་ནས་ལམ་རྒྱུད་གཤམ་
མེད་ཅམ་བཞུལ་ནས་སྤང་ཡང་ཟ་བར་བ་དང་། ཟས་སྤངས་ནས་ལྷག་པོར་བྱེད་མི་དགོས་པར་
སྤང་སོར་མོ་གཉིས་ཀྱིས་རེག་ནས་ཟ་བར་བར་འདོད་པ། དུས་རྒྱུད་དང་དུས་མ་ཡིན་པར་བར་
བ་གཉིས་བསྐྱེད་ཏེ་དགྲ་གས་ན་བྱི་རྩོར་བཏུང་བར་བར་འདོད་པ། གདིང་རྩིང་བ་ནས་བདེ་བར་
གཤེགས་པའི་མཐོ་གང་ལྷན་མི་དགོས་པར་འདོད་པ། དགེ་ཚུལ་གྱི་མགོ་སྤྱོད་དུ་བྱིཅ་སྤྱོད་དང་
བཅས་པའི་སྤྱོད་མེ་རྟོག་གི་ཤེང་བས་བརྒྱན་པའི་ལྷུང་བཟེད་བཞག་སྟེ། གསེར་དབུལ་སོགས་
འབྲུལ་བ་དེར་རྒྱགས་པ་བྱིས་དགེ་སྤོང་རང་ཉིད་ཀྱིས་རེག་ཆོག་པར་འདོད་པ་རྣམས་སོ།།

རྒྱུད་པ། ཉེལ་བ། གངས་རི་རྒྱུད་པ། ས་རྒྱུད་པ།

རྒྱུད་རྒྱུད་པོ། གས་པ་འཕམ་ཉེལ་བ། གངས་རྒྱུད་ས་རྒྱུད་བརྒྱབ་པས་འགྲོ་ལམ་རྒྱུད་རྒྱུད་པོ་ཆགས་པ།
རྒྱུ་མེམས་ཅན་མང་པོ་ལྷན་དུ་འཆོགས་པའི་དོན། སྤང་ལམ་ནང་དུ་མི་མང་པོ་རྒྱབ་འདུག་ཚུ་ཁ་
ན་ཐོག་མང་པོ་རྒྱབ་འདུག་གཡག་རེའི་ཐོག་དུ་བྱ་ཆོད་མང་པོ་རྒྱབ་འདུག་ལྟ་བུའོ།།

རྒྱབ་རྒྱུ་མི་མང་པོ་འདུས་པའི་དོན། མི་མང་པོ་རྒྱབ་རྒྱབ་ནས་མི་གཅིག་བརྒྱུད་སོང་ལྟ་བུ།

རྒྱབ་བཅོམ། དག་པོ་སོགས་བསྐྱོར་ནས་བཅོམ་པ། བྱི་ནང་གཉིས་ནས་རྒྱབ་བཅོམ་བྱེད་པ།

རྒྱབ་ཆས། འགྲོ་ཆས།

རྒྱབ་ཆོས། འགྲོ་ཆས་གསྒྲིག

རྒྱབ་སྤྱད། སྒོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟངས་དུ་aggregateཟེེ།

རྒྱབ་པ། ① རྒྱབས་པ། རྒྱབ་པ། རྒྱབས། མཉམ་སྒྲེབ་ཀྱིས་རོགས་བྱེད་པ། ཁ་རྒྱབ། ལག་རྒྱབ།
རྒྱབ་སྟེ་འགྲོག་པ། ② རྒྱབས་པ། རྒྱབ་པ། རྒྱལ་པ་འཕམ་འཛུམ་པ། ལྷན་རྒྱབ། ས་རྒྱབ། མ་ཁ་
རྒྱབ་པ། མེ་རྟོག་ཁ་རྒྱབ་པ།

རུབ་འདྲོམས། ཚང་མ་འདྲོམས་པ། སྤྱོད་པ་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་ཀྱི་མི་རྣམས་རུབ་འདྲོམས་ཀྱིས་
ལྷན་མོ་ལྷ་བར་ཡོང་བ།

རུབ་གཡེམ་བྱེད་པ། མང་པོ་རུབ་ནས་ལོག་གཡེམ་བྱེད་པ།

རུབ་རུབ། ཐེབ་གཅིག་ཏུ་འདྲོམས་པ་འཕམ་སྟུང་པའི་ཚུལ་ཞིག་རུབ་རུབ་ཏུ་སྟུངས་པ། ཐར་ཐོར་ཏུ་
ལུས་པ་རྣམས་རུབ་རུབ་བཅོ་བ།

རུབས། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་རུབ་པའི་སྐྱལ་ཆོག

རུབས་པ། རུབ་པའི་འདས་པ།

རུམ། ① རུམ་པའི་སྐྱལ་ཆོག ② མངལ། རུམ་དུ་ཞུགས་པ། གཞུགས་པོ་འཁོར་བས་རུམ་མི་བདེ་
བ། ③ བར་དང་གསེབ། སྤྱིན་རུམ། སྤྲུག་རུམ། ④ ཡམ་ཐྲག་དངོས་པོ་རྣམས་རུམ་དུ་འཇུག་
པ། མགོ་རུམ་རྒྱབ་པ། ⑤ བཏགས་པའི་གདན། རྒྱ་རུམ། གཙང་རུམ།

རུམ་དུ་འཇུག་པ། ① ཡམ་ཐྲག་ཏུ་འཇུག་པ། ② མངལ་དུ་འཇུག་པ།

རུམ་པ། འཕྲིའོད་ལ་སྦྱར་བ། བྱ་མོས་སྒོར་རུམ་ནས་བྱ་སྤྲུག་ལངས་པ།

རུམ་སྟེགས། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་ས་མིང་ཞིག་ཀྲཱ་པའི་དགོན་པ་རུམ་སྟེགས་ཀྲཱ་པའི་ཆོས་སྐར་
ཐེར་བ་དེ་ཡོད་པའི་གནས། གང་དེ་ཡིན།

རུམ་པོ། [རྟིང]འབྲོག་པ་འཕམ་དབྱེད་པ།

རུམ་མ། མངལ་ལྡན་མ།

རུམ་བཤེར། གནའ་དུས་མི་ཆོགས་ནང་ཁུལ་དུ་ཅ་ལག་བོར་སྟོར་བྱིན་པའི་ཆེ་ཆོགས་པའི་ནང་
ཁུལ་དུ་རྒྱན་མར་བྱས་ཡོད་པའི་དོགས་པ་བྱུང་སྐབས་ཆོགས་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱི་རུམ་ནང་དུ་
དངོས་ཇུས་སྤོང་ཡོད་མེད་བསྟོགས་བཤེར་བྱས་པ།

རུའི་ཁལ། གཏན་ཆོགས་མཁར་རུའི་ཁལ་ཏེ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་འགོར་ཀྲཱ་
བསྟན་སྟོང་དབང་པོས་བོད་ཀྱི་འཕོ་ཉག་རྣམས་ཀྱི་ཆད་གཞི་གཅིག་གྲུར་བཅོས་ནས་གཏན་ལ་
ཤབ་པའི་ཁལ།

རུའི་ཕུལ། མཁར་རུའི་ཕུལ། རུའི་ཁལ་གཅིག་གི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐམས་པའི་ཆ་གཅིག

རུའི་བྲེ། མཁར་རུའི་བྲེ། རུའི་ཁལ་གཅིག་གི་ཉི་ཤུ་ཐམ་པའི་ཆ་གཅིག།
རུལ། ཀོ་བ་ཆོན་བ་ལྟ་བུ་ཐོབ་ཅིང་རི་རན་བོ་བ།
རུལ་སྒྲུབ། རུལ་བ་དང་སྒྲུབ་པའི་བསྐྱུས་མིང། དབྱར་དུས་བཙེ་བཞུགས་པོར་རུལ་སྒྲུབ་དུ་འཕྱོ་བ།
རུལ་སྒྲོན། བམ་ཞིང་རུལ་པའི་སྒྲོན། ས་ཐོན་ཉར་ཆགས་ཡག་པོ་བྱས་ན་རུལ་སྒྲོན་མི་ཡོང།
རུལ་ཆོལ་གཙང་སྟེལ། རུལ་སྐྱངས་སུ་འགྱུར་བར་ངོ་ཆོལ་དང་སྒྲོད་གཙང་དར་སྟེལ་གཏོང་བར་བཅེར།
རུལ་གྱུར་བམ་པོ། རུལ་སྒྲོན་ཤོར་བའི་པོ།
རུལ་རི། སྐྱངས་རི།
རུལ་བ། རུལ་པོ་དང་འབྲ།
རུལ་པོ། འབྲལ་པོ། འ་རུལ་པོ། གྱང་རུལ། ཁང་རུལ། རྩ་རུལ་པོ།
རུལ་བ། འབྲལ་བ། ཤིང་བཟང་པགས་པའི་འོག་ན་རུལ། འོ་མ་རུལ་བ་འཕྱུར་མི་ཉན། ཅེ་བ་མ་རུལ་
ན་ལོ་མ་མི་སྐྱམ།
རུལ་སྒྲོན། ① རུལ་མི་ཤོར་བར་སྒྲོད་པའི་སྒྲོན་ཇམ། ② རུལ་ཇམ།
རུལ་བཅོས། བསྐྱེད་པའམ་རུལ་སྐྱེད་ལྷགས་པ།
རུལ་ལད། སྒྲོན་ཆ།
རུལ་སྐྱངས། ① རུལ་པའི་རི་མ། ② དེང་དུས་དཔོན་རིགས་ཆོས་མི་དམངས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
རྒྱ་ཁོར་ནམས་དངོས་སྒྲོག་ཅི་རིགས་བརྒྱད་ནས་བ་རྒྱ་ཅི་རགས་ཁྱེད་པའི་བྱ་སྒྲོད་ལ་བཅེར།
རུལ་སྐྱངས་སྒྲོན་འགོག་དེང་དུས་དཔོན་རིགས་ཆོས་མི་དམངས་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱ་ཁོར་ནམས་
དངོས་སྒྲོག་ཅི་རིགས་བརྒྱད་ནས་བ་རྒྱ་ཅི་རགས་ཁྱེད་པའི་བྱ་སྒྲོད་དེ་ལ་སྒྲོན་འགོག་གི་ཐབས་
རུས་ལ་བཅེར།
རུལ་བསྐྱེད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ། སྐྱེད་སྒྲོན་དུ་སོང་པའི་རྒྱ་ཇམ།
རུས་རྒྱང་། ① རུས་པའི་ནང་གི་རྒྱང་མཐའ། ② རུས་པའི་རྒྱང་གླིང་།
རུས་ཀྱང་། འ་མེད་རུས་པའམ་ཀེང་རུས།
རུས་སྒྲུ། འ་ཆོལ་མེད་པའི་རུས་པ།

རུས་བཀྲ། རུས་པའི་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རིམ་།

རུས་ཁྲ། ① རུས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐང་། ② [རྟིང་]

རུང་ཁུང་བུ་བ།

རུས་ཁམས། མི་སོ་སོའི་རུས་དང་འབྲུང་བ་ལྟ་སྲུང་བའི་བཅི་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རུས་ཁམས་སྡེ་ལྟ་ནི།
སྟེག་ཤིང་། རི་མོ། ཀྲང་ས། ཤང་ལྷགས། ལུ་ཚུ་བཅས་སོ།།

རུས་ཤོག་ཁ་སྐྱད་ཏུ་རུས་པའི་སྤྱི་མིང་།

རུས་ཤོང་། ཞག་ཆེའི་རི་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་རུས་པ།

རུས་ཤོང་དུས། བསྐྱེད་པ་ཐ་མང་རུས་པ་བསྐྱེད་ནས་འཆོ་བའི་དུས།

རུས་སྒྲོམ་ཆབ་ཨང་། སྟོག་སྐྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྦྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐྱད་ཏུ་skeletal codeཟེར།

རུས་བྱུ། ལྷགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་རུས་པ་ལས་བྱས་པའི་བྱུ་ཆའི་རིགས་སྤྱོད་ཆོགས་པ།

རུས་བྱུད། མི་སོ་སོའི་རིགས་ཀྱི་གཏུང་བྱུད།

རུས་བྱུད་གཅིག་པའི་གཉེན་སྲིག་རིགས་བྱུད་གཅིག་པའི་གཉེན་ཉེ་ལྟ་སྲུང་བྱུད་གཉེན་སྲིག་པ།

རུས་སྒྲོམ། ཤ་མེད་རུས་ཁོག་པ།

རུས་མགོ་ལྷགས་གཤོགས། བད་པ་ལྟ་བུ་ལུན་རིང་བྲག་པས་བྱུང་བད་ནས་ཤ་རྒྱུ་མས་སྐྱམ་ཏེ་པལ་
ཆེར་རུས་ལས་མེད་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་པ་ཞིག་ཆགས་པ།

རུས་ཙན། མི་གང་ཞིག་རང་གཤེས་འགྱུར་བ་དཀའ་བའི་སྤྱིང་སྟོབས་ཙན།

རུས་ཆག་① རུས་པ་ཆག་དུས། ② ལུས་ཀྱི་རུས་པ་བཟང་བས་ཏེ་ཆག་པ།

རུས་ཆང་། རུས་པ་སྤངས་པའི་ཆང་།

རུས་ཆེན། ① རུས་པ་ཆེན་པོ། ② རིགས་མཐོ་བ།

རུས་ཆེན་ལྷ། ༡ སྐྱ་སྟེག་ཤིང་། ༢ སྟོ་རིང་མོ། ༣ རྟོང་ཀྲང་ས། ༤ འབྲུ་ཤང་ལྷགས། ༥ སྤྱི་ཚུའི་
ཁམས་ལྟེ།

རུས་ཆེན་བཞི། ཀེག་ཤིང་། ཀྲང་ས། རི་མོ། ཤང་ལྷགས་བཅས་བཞིའོ།

རུས་ཆོད། ཅ་བ་ཆོད་པ། སྒྲན་བརྒྱུད་ས་ཏེ་ནད་ཀྱི་རུས་ཆོད་པ།

རུས་འཆིང་། [མངོན་]ལུས་ཀྱི་ཅ།

རུས་ཤེས། རྒྱུད་ཤས་ཆེ་ཞིང་རུས་པར་ཆ་བྱག་ཆེ་ལ་འབྲལ་མེ་རུས་པའི་བྱམ་བྱ་རུས་པ་ཞེན་པའི་ནད།

རུས་བརྟོག་བྱ་བ། རུས་པའི་ངོས་ཀྱི་ཤ་སྦྱར་རྣམས་བརྟོག་པ། བྱི་ཡིས་རུས་བརྟོག་བྱ་བ་གིན་འདུག

རུས་ཐང་། རུས་པ་བཅོས་པའི་ཁུ་བ།

རུས་ཐོན་པ། ཉགས་མཚན་གསལ་པོ་ཐོན་པ། དག་གཉིན་གང་ལ་འད་ཆགས་སྤང་གི་རུས་ཐོན་པ།

རུས་བྱུད། རོ་ཆ་དགོས་པའི་ལས་བྱས་པ། སྡོ་ལོ་འབྱུར། བོ་སྒྲ་བཅོང་རུས་བྱུད་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན།

རུས་གདོང་། ཀླང་རང་སོགས་ཀྱི་རུས་པའི་བྱར་གདོང་།

རུས་སྒྲ་བཟུ། མིའི་རུས་པ་དང་། ཉའི་རུས་པ། བྱིའི་རུས་པ། བག་གི་རུས་པ། ཤ་བའི་ར་ཆུ། ཉ་
བྱིས། བྱུད། མཐོན་བྱ། ཉ་རུས། འབྲུག་རུས་བཅས་ཏེ་བཅུ་ལོ།

རུས་སྒྲའི་མར་ཁ། མི་རྟ་བྱིའི་རུས་པ་བཅའ་མ་མར་རྟེང་ནད་བཅོས་ཤིང་གང་བར་གྱུར་པ་དང་སྒྲར་
རྒྱར་བཅོས་ནས་བརྟོན་པའི་མར་ཁའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་
ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱས་ཀྱན་གསལ་ལས། བཅུ་པ་རུས་སྒྲའི་མར་ཁ་
བྱ་བ་ནི། མི་རྟ་བྱི་རུས་བཅའ་མ་མར་རྟེང་བཅོས། ཁྲོ་བ་བྱུང་གོང་བཞིན་མར་ཁ་ཁྲུང་བ་ཡིས།
བསྐྱེ་མཉེ་ལྷགས་ནད་རྩ་སེར་ཞ་རེངས་འཁུམས། གཉན་དང་ཅ་དཀར་གངས་རྒྱེན་སྟོ་བཟེང་
སོགས། རྒྱུད་གྱུར་ལ་པན་ཆད་རིགས་དྲག་གྱུར་སྟོངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རུས་པ། ① ལུས་ཚུགས་བསྐང་བར་བྱེད་ཅིང་། དོན་སྟོང་རྣམས་སྟོབ་བར་བྱེད་པའི་སྤྲ་འཐས་ཀྱི་རང་
བཞིན་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཤ་རུས། ཀེང་རུས། རུས་པ་མཁྲིགས་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་
ལ་ཀེང་རུས་དང་། གཞུང་། རུས་བྱ་བཅས་སོ། ② པའི་རྒྱུད་དམར་རིགས། རུས་པ་མཐོང་མལ།

རུས་པ་དཀར་པོ། ① རུས་མདོག་དཀར་པོ། ② རིགས་རུས་གཅང་མ།

རུས་པ་ཅན། ① སྟེང་རུས་ཆེན་པོ། ② རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ཁ་པོ་རུས་ཆེན་པོ།

རུས་པ་འཆིང་བྱེད། [མངོན་]ལུས་ཀྱི་ཅ།

རུས་པ་བཅའ་མ་ལ། སའི་འོག་ཏུ་ཡུན་རིང་ལུས་པའི་རུས་པ་སས་ཐོས་ནས་བཅའ་སོག་པ་ལྟ་སྟེ།

མིའི་རུས་པ་དང་། ཁྱིའི་རུས་པ། ཉེའི་རུས་པ། བག་གི་རུས་པ། འ་བའི་རུས་པ་བཅས་སོ།།
རུས་པའི་འཁོར་ལོ་རྗེ་རྩེད་པའི་ཉོག་རུས་པའི་རྒྱན་བྱག་གི་ནང་ཆན་ཏེ། ཡི་དམ་ནམས་ཀྱི་སྤྱི་
བོའི་སྤྲེང་བྱ་རུས་པའི་འཁོར་ལོ་དང་། དབུས་སུ་རྗེ་རྩེད་པའི་ཉོག་དང་ལྷན་པའོ།།
རུས་པའི་རྒྱན་བྱག་མགུལ་རྒྱན་དང་། གཏུ་བྲ། རྩ་ཆ། དབུ་རྒྱན། མཆོད་བྱིར་སྒྲགས། ཐལ་ཆེན་ཏེ་
གསང་སྤྲགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྤྲུས་པའི་རུས་རྒྱན་བྱག་
རུས་པའི་སྤྲིང་པོ། ཀྱང་མར།
རུས་པའི་ཐལ་ཆོས། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པའི་ལུས་ལ་བཏབ་པའི་མི་རུས་ཀྱི་ཐལ་བའི་རྒྱན་ཆ།
རུས་པའི་དུམ་བྲ་སྤུམ་བརྒྱ་བྱག་ཟུ། ལུས་འདི་ལ་རུས་པ་དུམ་བྲའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གངས་
འབྲེན་ན་སྤུམ་བརྒྱ་དང་བྱག་ཅུ་མཆིས་པས་དེ་དག་གི་གངས་འབྲེན་ཚུལ་ཐད་བྱང་བྱར་གཉིས་
བཞེད་པ་མི་མ་ཐུན་པ་ཆེར་མ་མཆིས་པས་འདིར་དགའ་བོ་མངལ་འབྱུག་གི་མདོ་དང་སྡེ་སྤྲིད་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆུ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྤོན་གཉིས་ནས་བྱངས་ཏེ་
འགོད་པར་བྱ་བ་ལས། རུས་པའི་དུམ་བྲ་ནི། དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལས། རུས་པ་
འདུས་ནས་ལུས་བྲུབ་པ། ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་། མགོ་ཐོད་རུས་པ་དགུ་འདུས་
ཤིང་། འགྲམ་པའི་རུས་པ་གཉིས་འདུས་ཏེ། སོ་ནེ་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་ལྷན། དེ་ཡི་ཅ་བའང་དེ་
བཞིན་ལོ།། རྩ་ཆེ་གཉའ་བའི་རུས་པ་དང་། ཀྱན་དང་སྤྲ་ཡི་རུས་པ་དང་། བྱང་དང་མིད་པའི་རུས་
པ་དང་། བསྐྱས་ན་རུས་པ་ཉི་ཤུ་ཡོད། མིག་ལ་རུས་པ་བཞི་ཡོད་དེ། སྤྲག་པ་མཛིང་པ་བྱང་
གཉིས་ཡོད། ལག་པ་གཉིས་དང་སོར་མོ་རྣམས། བསྐྱས་ན་རུས་པ་ལྔ་བཅུ་ཡོད། ལྷག་རྒྱབ་
རུས་པ་ལྔ་བཅུ་ཡོད། སྤྲལ་ཆོགས་ལ་ནི་སྤུམ་ཅུ་གཉིས། འདི་དག་ཀྱང་ལ་ཅ་ཡོད་པས། དེ་ཡི་
གངས་ནི་བཞི་ཆར་ཡོད། ཅིབ་ལོགས་གཡས་པའི་རུས་པ་ནི། བན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བཅུ་གསུམ་
ཡོད། ཅིབ་ལོགས་གཡོན་འབྲེལ་སྤྱེས་པ་ཡི། རུས་པ་དག་ནི་བཅུ་གསུམ་ཡོད། རུས་པ་ལུ་གུ་
རྒྱུད་འདི་དག་གསུམ་གསུམ་དག་ནི་བན་ཚུན་འབྲེལ། གཉིས་གཉིས་དག་ནི་ཆོགས་ལྷན་དེ།
ལྷག་མ་གཞན་ནི་འབྲེལ་བ་མེད། གཡས་གཡོན་བརྒྱའི་གཉིས་པོ་ལ། བསྐྱས་ན་རུས་པ་ལྔ་བཅུ་
ཡོད། ལུས་ནང་འབྲེལ་བའི་རུས་པ་ནི། བསྐྱས་ན་སྤུམ་བརྒྱ་བྱག་ཅུ་ཡོད། རུས་ཆོགས་པན་

ཚུན་འབྲེལ་ནས་ནི། སེམས་ཅན་ལུས་ནི་འགྲུབ་ཡིན་ཞེས། བདེན་པའི་ཆིག་ཏུ་གསུངས་པ་
 ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་ཕྱོན་ལས། དེ་ཡང་མགོ་ལ་རྩམ་
 བྱ་དགུ་བར་བཅེས་པའི་རྩམ་རིགས་སྤུམ་བུ་རྩལ་ཅུ་ཅ་ལྟ་དང་རྒྱུད་དང་མཐུན་པར་ཐོད་པ་
 རྩམ་བྱ་བཞི་བར་བཅེས་པའི་རྩམ་པའི་རྩམ་བྱ་སྤུམ་བུ་རྩལ་ཅུ་འབྲེན་པ་སྟེང་ལས་བཞི། འགྲམ་
 པ་གཉིས། སོ་སྤུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དང་། དེའི་ཅ་པ་སོ་གཉིས། རྩ་བའི་རྩམ་པ་ནས་མིད་པའི་རྩམ་
 པའི་བར་ལ་རྩམ་རིགས་ཉི་ཤུ། མིག་རྩམ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི། སོར་མོ་དང་བཅས་པའི་ལག་
 པ་ལ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྟ་ཐག་གཉིས་ཏེ་ལྷ་བཟུ། ཐག་པ་དང་མཛེང་པ་ལ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་བཞི། ལྷག་རྒྱབ་
 ལ་བརྒྱད་དང་། སྤུལ་པའི་ཆིགས་པ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཉིས། དེའི་གངས་བཞིས་བསྐྱར་བས་སོ་གཉིས་
 ཚན་པ་བཞི་སྟེ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད། ཅེ་བ་ལོགས་གཉིས་ལ་ཅེ་བ་རྒྱུད་ལེ་བཅས་བཟུ་གསུམ་
 བཟུ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་རྩལ་ཀླང་པ་སོར་མོ་དང་བཅས་པ་ལ་ལྷ་བཟུ་སྟེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱེལ་བས་རྩམ་
 པའི་རྩམ་བྱ་སྤུམ་བུ་རྩལ་ཅུ་ལོད་པར་གསུངས་སོ།།

རྩམ་པའི་བྲ་བྱེད། རྩམ་ཐོང་བརྒྱས་པའི་བྲ་བྱེད་པ།

རྩམ་པའི་བྲ་བ། རྩམ་ཐོང་བརྒྱས་པའི་བྲ་བ།

རྩམ་པའི་བ་ཀྱ། རྩམ་པ་ལས་བཅོས་པའི་བ་ཀྱའམ་དཔལ་བེལ།

རྩམ་པའི་རྒྱང་ཚབས། རྒྱང་ཚབས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རྩམ་པ་ཁོལ་བྱ་ནི་དང་གང་ལ་ཆིགས་པ་དང་།
 མཚང་ར་སོགས་ལ་ཚོར་བ་མེད་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་ཤས་ཆེ་བའི་མོན་ནི་ཅིག

རྩམ་འཕྲེད་ཉལ། མགོ་རྩམ་ཤིག་གི་མིང་།

རྩམ་བྲ། རྩམ་རྟོག་རྒྱུད་རྒྱུད་།

རྩམ་བྲང་། རྩམ་པ་ལས་བཅོས་པའི་བྲང་བྲ།

རྩམ་སྤལ། མྱོག་ཆགས་ཀྱི་སྤལ་གྱི་རིགས་རྩམ་པའི་གོང་བྱར་གནས་པའི་སྤལ་པ་ཞིག་སྟེ། རྩམ་
 པས་མཛེན་དང་། གཉན་ནང་ལ་པན། རྩམ་སྤལ་ཁོག་པ། ངང་པ་ལུལ་འབྱར་མི་དགོས་པ་
 དང་རྩམ་སྤལ་སྤལ་པ་ཐོན་མི་དགོས་པ་བྱུང་ན་ལེགས། རྩམ་སྤལ་འབྱུངས་པ་ལྟར་གྱུར་པ།
 མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁོག་པ་ཅན་དང་། མྱོ་པ་འབྱུང་། འགྲམ་རྒྱུད་། ངན་པའི་ཤུབས་ལྷན། དམ་

དུ་འཛིན། འུལ་འགྲོ། ཡན་ལག་ལྷ་བ། ཡན་ལག་ལྷ་སྤྲུལ་བཅས་སོ།
རུས་སྤུལ་སྤྱེས་མ། སྤྱིང་ཁའི་རྩ་འདབ་ཅིག
རུས་སྤུལ་འཁོར་ལོ། ཉག་ཅིས་ལས་འབྱུང་བའི་ས་བདག་གི་འཁོར་ལོ་ཞིག
རུས་སྤུལ་གྱི་གནས་སྤྲུལ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་ནས་ཞག་བདུན་པ་བཅུ་བདུན་གྱི་དུས་སུ་
མངལ་གནས་ལུས་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་ལྷ་པོའི་གཟུགས་དབྱིབས་ཆགས་ནས་མཆོན་ཤེད་རུས་
སྤུལ་གྱི་གཟུགས་ལྟ་བུར་འགྱུར་བའི་སྤྲུལ་ལ་ཟེར་ཏེ། ཀམ་བ་རང་བྱུང་དོ་རྗེས་མཛད་བའི་
ཐབ་མོ་ནང་གི་དོན་ལས། ལྟ་བར་མ་ཡི་རྩར་འབྲེལ་བས། རྒྱང་ཁྲག་རྒྱས་བར་ཤེད་པ་འགྱུར།
དེ་ནས་རྒྱ་བ་གཉིས་བ་ནས། ཞག་རེ་རྩ་ཉིས་བརྒྱ་ཆགས། རྟོག་ལས་རུར་སེལ་འཕྲོས་ནས་
ནི། རུས་སྤུལ་ནས་བ་ལྟ་བུར་ཤེད། ཅས་དང་། སྤེ་སྤེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་བའི་
བཞད་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་རྒྱར་སྟོན་པོ་ལས། སྤྲུལ་འདིར་ཡན་ལག་ལྷ་པོ་ཆགས་པའི་དུས་
ཡིན་པས་རུས་སྤུལ་གྱི་གཟུགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་རུས་སྤུལ་གྱི་གནས་སྤྲུལ་ཞེས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རུས་སྤུལ་གྱི་རྒྱ་བ། རུས་སྤུལ་ཅན་དང་དོན་གཅིག
རུས་སྤུལ་ཅན། ལྟར་མ་ས་ག་རྒྱ་བ་སྤེ་བོད་རྒྱ་བ་ཞེ་བ།
རུས་སྤུལ་མ། རུས་སྤུལ་གྱི་དབྱིབས་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྲུལ་དན་དའི་རིགས་མདོག་ནག་པོ་ཞིག
རུས་སྤུལ་ཞབས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
སྟོན་པ་ཡང་དག་པར་རྒྱངས་པ་ལ་བརྟེན་བ་ཉིད་ཀྱིས་རུས་སྤུལ་བཞིན་དུ་ཞབས་ཤིན་ཏུ་གནས་པ།
རུས་འབྱུར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། འབྲེལ་མཐའ་དག་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུས་འབྲས། རུས་པའི་མདོག་འགྱུར་ཞིང་རྩ་སེར་དང་ནག་རྩའི་ནང་ཁྱེད་སྤྱི་སྟོན་མ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་
འབྲས་ཀྱི་ནད་རུས་པ་ལ་ཞེན་པ་ཞིག
རུས་མི་གཅིག་པའི་རྒྱལ་རབས་ཆོན་པ་ལ། རྒྱ་ནག་ཏུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་འཁོར་བའི་རྗེས་སུ་རུས་
མིང་མི་གཅིག་པའི་རྒྱལ་རབས་ཆོན་པ་ལྟ་བུར་སྟེ། ༡ ལེའང་རྗེས་མ། ༢ ཐང་རྗེས་མ། ༣ ཅིན་

རྗེས་མ། རྟན་རྗེས་མ། ༥ གཏོ་རྗེས་མ་བཅས་ཡིན་ནོ།

རུས་མིག ① རུས་བཀོད་ཀོང་། ② རུས་བའི་མཆོས་མཆོག་ལ། རུས་མིག་ཁོལ་བ།
རུས་མིང་། རིགས་རུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཅགས་དང་གཞུབས་སོགས་ལྟ་བུ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་last
nameཟེད།

རུས་མིང་བརྗེ་ཡུལ་ རང་གི་རུས་མིང་གསར་པར་བརྗེ་བའི་དོན། ཡང་ན་མིང་ཡུལ་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རུས་ཐྱིག་རུས་མིག་སྟེ་རུས་པའི་མཆམས་ཆོག་ས།

རུས་སྟོ། རུས་སྟེང་ཤུ་མཛེར་ཐབས་སྟེ་བའི་མ་སྟོན་རུས་ལ་བྱབ་པ་ཞིག།

རྩ་མཁུན་གྱི་ལྷན་ཁྲིའི་མཁུན་པོ་ལྷན་པའི་གཞུང་མཆོམས་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཆ་དཀར་ཞེས་

རུས་ཚན། རིགས་སླ་གཅིག་པའི་བྱ་མིང་།

ལྷ་ས་ཆོག་གིས། ལྷ་ས་བ་གཉིས་གཉིས་པན་རྩྭ་འབྲེལ་བའི་བར་མཆོངས་ཏེ། ལྷ་ས་ཀྱི་ཆོག་ས་ཆེན་
བརྒྱ་གཉིས་དང་ཆོག་ས་ཐུག་ཉིས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་ལྟ་བུའོ།

རུས་ཚུགས། ལུས་ཀྱི་རུས་པའི་དབྱིབས།

རུས་ཆོ། ① བ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་ཆེན། ②[རྟོང]ལུས་མོའི་མིང།

རྩ་མཛད། རྩ་བའི་ལོགས་སུ་འབྱར་ཐོག་བའི་ནང།

རུས་འཛེར། རུས་པ་ཆག་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་རུས་འབྱུང།

རུས་ཞེན། དབྱ་གཉེན་དབྱེ་འབྱེད་གྱི་ལ་རྒྱ།

རྩས་གཞལ་གཞལ་ཞེས་བག་ལ་ཉལ་བའམ་མི་མདོན་པའི་དོན་ཡིན་པས་འདིར་མ་ལ་སྒྲོན་ཞུགས་
ནས་རྩས་པའི་སྟེང་ནས་ཤེས་ཀྱི་སྟེ་བར་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་བག་འཁྲུམ་པས་མཛད་པའི་
མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

རུས་གཞི་ཞིབ་དབྱད། རུས་པར་སྒྲོན་ཤོར་མིན་བརྟག་ཅིང་དབྱད་པ།

རུས་ཟོང་། [མངོན]འགྲོན་བྱ།

རུས་གཟེབ། ① རུས་པའི་བར་མཆོམས། ②[མངོན]པགས་པ།

རུས་རིགས། རུས་རྒྱུད་དམ་རིགས་རྒྱུད། རུས་རིགས་རྒྱུད། རུས་རིགས་འཁེལ་བ།
རུས་རིགས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་ མོད་བ་དང་། ལྷག་པ། ལྷའི་སྤུམ་རུས། སོ། ། མ་མགལ་ཏེ་མགོ་ལ་ལྷ།
སྤུམ་ཆོགས་དང་། བྱ་འདབ། གཞུག་ཏོ། དེ་ཕྱི་རུས། སོག་པ། སྒྲོག་རུས། བྱང་རུས། ཅིབ་མ།
ལྷ་རུ་ཅེ་སྟེ། ལུས་སྤྱི་ལ་དགྲ། དབྱང་རྒྱུད་དང་། རྩེ་དང་། ལག་མགོའི་རུས་པ་སྟེ་ལག་པ་ལ་
གསུམ། བརྒྱ་རྒྱུད་དང་། ལྷ་དང་། རྩེ་དང་། སྟེ་ལོད་དང་། རྒྱུ་མགོའི་རུས་པ་སྟེ་རྒྱུད་པ་ལ་ལྷ། རྒྱུད་
ལག་གིས་ཀའི་སེན་མོ་དང་བཅས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གསུམ་མོ།

རུས་ཡིང། ① སྟོག་ཡིང། ② རྩིང་སྟོང་རུས།

རུས་གཤེན་གྱི་བྱིས་པ། གནའ་རབས་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་ཆོ་ཁག་གཅིག་སྟེ་གཤེན་གྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན།

རུས་གསེབ། རུས་པའི་ནང་།

རེ། ① རྒྱུད་པ་དང་སྟེ་ཆོན་གཅིག་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ བྱང་རེ་དགོང་རེ། གཅིག་རེ་གཉིས་རེ། མི་རེ་
རོ་རེ། རེ་རེ་བཞིན། ② ཡིད་ཀྱི་སྟོན་པའི་དོན། རེ་བ་ཡོད། རེ་བ་ཞུས་པ་ཡིན། ལྷ་བྱ། ③ བན་
ཏན་གྱིས་དགགས་པའི་སྤྱི་ལ་འཇུག་པ་ཞིག་སྟེ། དེང་རུས་སྟེ་དགའི་ཡུལ་སྤྱད་བྱ། ངས་ཁམ་
པའི་ཁ་ལ་ཉོན་རེ་པ་འབྱུང་དཔེ། ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་ལས་དེ་ལ་མི་འཇུག་པའི་དམ་བཅའ་བ་ལྷ་བྱ་
དང་། ཟ་རེ་སྒྲན། ཡོད་རེ་སྒྲན། ④ མིང་ཆོག་ལག་ལ་ཞིག་གི་བར་དུ་སྤྱར་ནས་ཏུ་ཅང་ངམ་ཡིན་
ཏུའི་དོན་ཉམས་སྟོན་པའི་སྤྱི་ཞིག་ རྒྱུད་རེ་ཐོ། བཞིད་རེ་ཆེ། འབྲུ་རེ་ཆགས། རྒྱུ་རེ་ཆེ། རིའི་
དཔེ་ངས་རེ་མཐོ། སྟོན་པའི་ཆེ། ལག་རེ་ཡངས། ལྷག་རེ་བཟང་། དཔེ་རེ་ཆེ། བན་རེ་ཐོགས།
གཞོད་རེ་འཁྱུལ། ལུ་རེ་སྤྱག་ འོ་རེ་བརྒྱལ། ཉམས་རེ་དགལ། བག་རེ་ཐོ། འ་རེ་ཆོ། རོ་རེ་ཆོ།
ཡ་རེ་ད། རོ་རེ་གཞོད། ⑤ བྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་དང་རན་ཞེས་པའི་བར་དུ་སྤྱར་ནས་རན་ཞེས་པའི་
དོན་མཆོན་བྱེད་ཅིག་ ཆོག་བཅད་སྐབས་སུ་ཆོག་ཁ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རུས་སྟོན་པའི་སྤྱད་ཀྱི་ཆོག་
ཐོགས་ཤིག་སྟེ། དཔེ་རྩལ་ཡོད་ན་རོམ་རེ་རན། དབྱང་རོགས་ཡོད་ན་འཁོད་རེ་རན། ལྷ་བྱ།
⑥ ཡང་གངས་ལྷག་རྒྱུད་དང་། དེའི་གཅིག་གནས་བར་ལ་སྤྱར་པའི་སྤྱད་ཅིག་ ལྷག་རྒྱུད་ཀྱི་གཅིག་
རེ་གཉིས། རེ་དགྲ། ལྷ་བྱ། ⑦ དགག་སྤྱད་མཉམ་དུ་སྤྱར་ན་སྤྱབ་པའམ་ཁས་ལེན་པའི་དོན་
དུ་འཇུག་སྟེ། ངས་བདེན་བར་མི་ཟེར་རེ། ངས་རོགས་ཆེ་སྤྱབ་རྒྱུ་ལ་མི་བཟོ་རེ། ལྷ་བྱ་དང་།

དེ་བ་དཀར་དུ་བྲངས་པའི་རྩེ་ཉོང་ཡི་གེ་ལས། ཐ་མ་ཞིག་གསན་ན་ཡང་། འགས་བྱས་ཏེ་ཡུས་
བཀོལ་ནས། བཀས་མི་བཅད་རེ། དེ་བྱེ་ཆབ་བྱ་གཅི་ལ་གསེར་གྱི་ཡི་གེ་ལས་སྤྲད་རེ། སྤྲོང་མ་
རིངས་པར་རབས་ཆད་ན། འཁོལ་ཡུལ་བཞེས་རེ། སོགས་མང་ངོ་།

རེ་སྐྱེ། བྱེད་རྒྱ་མེན་པ་དང་མི་སྲིད་པ་སོགས་ཐག་བཅད་པའམ་དམ་བཅས་པའི་དོན་ཏེ། བྱིན་ཆད་
བྱ་ངན་བྱེད་རེ་སྐྱེ། ཡོད་རེ་སྐྱེ། ཐུབ་རེ་སྐྱེ་ཉུ་བྱ།

རེ་སྐྱོང་། བསམ་དོན་སྦྱབ་པ། རེ་སྐྱོང་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ།

རེ་སྐྱོན། རྩོ་སྦྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། རྩ་རྩེས་བསིལ། རྩས་པས་ཁྲག་ངན་སྐྱེལ། བད་ཀན་
སྦྱག་པོ་འཛོམས། ཅའི་ཆད་པ་སེལ། ཆ་འབྲུག་ཅོད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱ་རེ་མཐོན་པོ་
དང་། ལྷག་རོན་རྒྱུད་། ཅི་དམར་རྒྱུད་གཅིག་། ཅི་དམར་ཐེལ་ལ། ཅི་མེན་ཅིའི་མིང་ཅན། རྒྱ་བའི་
དུག་བཅས་སོ།

རེ་ཁ། [ལེགས] རི་མོ། བཟ་ཤིས་རེ་ཁ།

རེ་ཁེ། [ལེགས] སྤྱ་བྱུད།

རེ་འཁང། རེ་བ་མ་བྱུབ་ནས་སྤང་བ་དང་ཁོ་བ།

རེ་འཁོར། འདི་ནི་རེ་འཁང་ཞེས་པ་དང་གོ་དོན་གཅིག་པ་སྟེ། སོ་སའི་རེ་བ་ཡོད་པའི་དོན་དག་མ་
བྱུང་ན་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་དེ་ཡི་ཡུས་ཡོད་པ་དང་། སེམས་ཐང་ཆད་པ་ལ་ཟེར།

རེ་མཁའ། བན་ཚུན་ཁྲིས་ནས་ངན་སྦྱས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར་ཞིང་། འཁང་ར་ཞེས་པ་དང་དོན་འབྲ། འདི་
ལ་མཁའ་པ་འགའ་ཞིག་གིས་མས་འཕུལ་མ་དག་པར་གསུངས་ཤིང་། འགའ་ཞིག་གིས་མས་
འཕུལ་དང་འས་འཕུལ་གཉིས་ཀ་གང་མ་ང་ཡིན་པར་གསུང་འདུག

རེ་ཡུད། སྦྱ་ཡུད།

རེ་ཕྱོན། ① རེ་དོན་སྦྱང་ཟད། ② དོན་བྱེད་གྱི་འབྲོ་སོང་། རེ་ཕྱོན་མེད་པ།

རེ་སྦྱག་རེ་བའི་ངང་ནས་སྦྱག་པ། ཆར་པར་རེ་སྦྱག་བྱེད་མི་དགོས། གཞན་ལ་རེ་སྦྱག་ཁོན་མ་བྱེད།
ཉིན་མཚན་མེད་པར་རེ་སྦྱག་བྱེད།

རེ་འགལ། འགའ་ཞིག་གམ་ཁ་འས་དང་། སྐབས་འགལ། དངོས་པོ་རེ་འགལ། མི་རེ་འགའ་བྱི་བ།

དུས་རེ་འགར་བེལ་བ་ཡོད་པ།
རེ་ངན། མ་རུང་བའི་རེ་བ། རེ་ངན་ནང་འཆང། རེ་ངན་བྱས་པ།
རེ་ལྷག་པ། ཐང་སྤུང་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆོ། ལྷ་རྩེ་སོང། རུས་བས་རུས་གཅོད། སྤུང་བཤིག་འབྲས་
འདུལ། གཉན་ནང་ནམས་སྤར་དུ་བཤལ་བར་བྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་རྒྱལ་པོ་ལ་སོང་ཅན་དང།
གཏུམ་པོ། དར་སོད་ཅན། དུ་དུ་འག། བདུད་རྩི་བལ་ཅན། གནམ་གྱི་རལ་ཆེན། བོང་དུག་ནག་པོ།
ཟླའི་བྱི་ལ། ཡན་ལག་ཁྲག་གཅོད། ར་དུག་རེ་ལྷག་ཤོག་ལྷུང་པ། ཤོག་ཤིང་བ་བཅས་སོ།།
རེ་གཅིག ① རེ་བ་བཅོལ་རྒྱང། ② དུག་ཅུ་རེ་གཅིག
རེ་གཉིས། ① ཁ་འགས་སམ་འགའ་ཞིག་ལོ་རེ་གཉིས། ལུལ་རེ་གཉིས། ② དུག་ཅུ་རེ་གཉིས།
རེ་ཉ། [སྟེ་རྒྱ]རེ་ལྷེ་སྟེ་རྩེད་བས་བཟོས་པའི་རེ་བ།
རེ་ལྷ། [རྩིང]ལུན་རིང་དང། རྣམ་བཤང་བའམ་ལན་གངས་དུ་མ།
རེ་ལྷར། [རྩིང]རི་ཙམ་མམ་རི་ལྷར།
རེ་ལྷར་ཐོགས་ཀྱང། [རྩིང]རི་ཙམ་ཐོགས་ཀྱང།
རེ་ལྷར་ཐོགས་ན། [རྩིང]དུས་ལུན་རི་ལྷར་ཐོགས་ན་འམ་རི་ཙམ་རིང་ན།
རེ་ལྷས། རྩོད་གཏད་དམ་རེ་བ། ལོ་ལེགས་ཡོང་བའི་རེ་ལྷས་བྱེད་པ། ངས་ཁྱོད་ལ་རེ་ལྷས་མི་བྱེད།
རེ་ལྷས། [རྩིང]རེ་ལེགས་སམ་ཏ་ཙང་ལེགས།
རེ་ལྷོང། འབྲུག་ཐབས་མེད་པའི་རེ་བ། རེ་ལྷོང་དོར་བ།
རེ་ཐག ① རེ་བ། ར་ཆོ་བྱུག་རྒྱའི་རེ་ཐག་ཆད་པ། ② [སྟེ་རྒྱ]བོད་མདའི་རྩས་ལ་མེ་སྤར་བྱེད་ཀྱི་ཐི་གྲ།
རེ་ཐག་ཆད། རེ་བའི་བསམ་བཤོར་བའི་དོན་ཏེ། དག་དམག་རེ་ཐག་ཆད་ནས་ཕྱོགས་བཞིར་ཐོས་ལྷ་ལྷ།
རེ་ཐག་ཆོད་པ། རེ་བ་ཐད་པ། རེ་ཐག་ཆད་པའང་ཟེར།
རེ་ཐགས། རེ་ལྷའི་ཐགས་རིས།
རེ་དོན། རང་གི་འདོད་པའི་དོན། རེ་དོན་ལྷ་བ།
རེ་མཐའ། ཐོག་གི་རྩེད་བ་འཁལ་ན་ཐག་མཁན་གྱིས་འཐག་ཟེན་བ་ལ་གཞན་ཡང་སྤར་ངས་དང་རེ་
རྩེབ་ཡང་ཟེར།

རེ་དོགས། བྱང་ན་བསམ་པའི་རེ་བ་དང་མི་ཡོང་སྐྱེས་པའི་དོགས་པ། རེ་དོགས་སངས་པ།
རེ་ལྗེ། ① ཅིད་པས་བཅོས་པའི་རེ་བ། རེ་ལྗེ་ནག་པོ། རེ་ལྗེ་ལྷ་པ། ②[ཆིང་]སྒྲིག་པའི་ལྷས་པ།
རེ་ལྗེ་ཆེངས། མཁྱིག་པའི་ཆིགས་ལ་ཆེངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། ལྗེ་སྟིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་གྱི་འགྲེལ་པ་བའི་སྟོན་ལས། མཁྱིག་མར་རེ་ལྗེ་ཆེངས་ནི་ལས་ལེན་
མས་ལེན་བྱ་ཞེས་དེའི་དོན་ནི། མཐེ་བོང་ནས་མཐེ་ཕུ་རྒྱུད་གི་རྩ་བ་ནས་མཁྱིག་མ་ལ་སྐྱབ་པར་
འཕྲེད་ལ་བཅེངས་ནས་མཁྱིག་མ་ནས་རྒྱབ་ཏུ་ཁྱེད་ལ་གྲུང་མོ་ལ་རེ་རེ་ལྷས་བྱ་བསྟོན་ནས་ཡང་
མཁྱིག་མ་ལ་རེ་བསྟོན་ནོ།། དེ་ནས་མཇུ་བ་མོ་སྟིན་ལག་གཉིས་ལ་བསྟོར་ཞིང་འཆིང་། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རེ་འདུན། རེ་བ། རེ་དོན་སྟོང་ཟད་དུ་གྱུར་པ། རུན་མོང་གི་རེ་འདུན། རེ་འདུན་ལྷ་བ། རེ་འདུན་འདོན་པ།
རེ་འདུན་ལྷ་བ། རེ་བ་གང་ཞིག་དོན་དེ་འབྱུང་པའི་འདུན་པ་དང་བཅས་ཏེ་གཞན་ལ་ལྷ་བ་བྱུལ་བ།
རེ་འདུན་ལྷ་ཡིག་དོན་དག་ཅི་རེགས་ཤིག་རེ་འདུན་ལྷ་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་ཡི་གེ།
རེ་འདོད། རེ་བ་དང་འདོད་པ།
རེ་ནག་སྐྱ་གུར་བཅོ་རྒྱུའི་རེ་ལྗེ་ནག་པོ།
རེ་ནས་ཅམ། གཅིག་རེ་ཅམ་མམ་རེ་རེ་ཅམ། བསམ་བཞིན་དུ་བྱུང་པའི་ལས་ཀ་རེ་ནས་ཅམ།
རེ་ནེ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རེ་ལྷས། ཅིད་པས་བཅོགས་པའི་རེ་བ་དང་།
རེ་གནས། རེ་བ་བྱེད་པའི་ལུལ།
རེ་པད། རེ་བ་ལས་བཅོས་པའི་པད་བྱ།
རེ་བྱར། རེ་ལྗེ་ལས་བཅོས་པའི་པད་བྱ།
རེ་བྱག་[ཆིང་]སྒྲིག་བཟང་པོ།

རེ་བ། ① འདོད་པ་བྱེད་པ། ཡུན་ནས་ཞལ་མཇུག་དུ་རེ་བ། ཡིད་ལ་རེ། རེ་ངན་ཁོག་བཅངས།
ལེགས་པར་བསྐྱབ་སྐྱབ་པར་རེ་བ། གཅིག་ཐོབ་གཉིས་རེ། ལྷ་བཞག་ནས་འདྲེ་ལ་རེ་བ། བྱ་ཁྱོད་

ལ་དེ་ཙམ་ཞིག་དེ་ཡང་དེ་སྟེ་བྱང་འདུག ② དམིགས་པའི་ཡུལ་དང་། བསམ་བཤམ་འདུན་པ།
རང་གི་འབད་བཅོམ་ལ་དེ་བཟུང་ཁེངས་པ། དེ་བཟུང་འདུག ཤིང་སྤྱང་སྐྱམ་པོར་ཤིང་འབྲས་ཀྱི་
དེ་བས་ཕྱང་། སོ་ནམ་རྩར་པོ་མ་བྱས་པར་ཡོ་ལེགས་སྐྱེ་བ་དེ་བས་པོངས། ཚུ་དཀྲོགས་ནས་
མར་ཐོན་རྒྱུ་དེ་དེ་བས་བསྐྱེ། ③ གཡག་གི་སྐྱ་ཅིང་ལས་བཏགས་པ་ཞིག་དེ་ནག་དེ་སྐྱ།
དེ་བམེད་པ། བྱ་བ་གང་རུང་འབྲུག་པའི་སེམས་ཤུགས་ཞུས་པ། ཡང་ན་འབད་བཅོམ་གྱི་སྒོ་སྒོ་བས་མེད་པ།
དེ་བཟོགས་པ། ① དེ་བཟུང་བྱུང་བཤམ་ཡིད་ཆེས་པ། ② དེ་བཟོད་པ།
དེ་བཟུང་པ། བྱ་དངོས་གང་ཞིག་འབྲུག་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལ་དེ་འདུན་ཞུ་བ།
དེ་བའི་ཁྱིམ། སྐྱ་ནག་ལས་བཟོས་པའི་གྲུང་སྟེ། འཕྲོག་བཟོར་སྐྱ་གྲུང་ལས་ཡོགས་སུ་ཁང་བཟེད་
བས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ལས། ཡོངས་བྲགས་སུ་སྐྱ་གྲུང་ཞེས་ཟེར།
དེ་འཕོད། འཕོད་སྐྱལ་དང་དེ་འདུན་ཆེན་པོ་བཏོན་པའི་དོན།
དེ་འཕོད་ཉན་འཛོག་དེ་འདུན་གོ་རུ་འཇུག་པ།
དེ་འབྲུམས། ཚུར་གནས་ཀྱི་སྟོ་འགྲོའི་རིགས་ཤིག
དེ་འབྲུམས་ནག་པོ། ཐར་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐྱོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། འོ་མ་
འཛིན་དང་རུ་ཞོ་འཛོག་གསེར་སྐྱལ་འོ་མ་ཁོན་ཆེན་པ། འོ་མ་སྟོང་ཁྲག་གཤམ་པ་ལུ་ལྷན། དེའལ་གྱི་
སྟོང་སྟོང་སྟོང་ཁྲག་ཅན། གྲང་ཆེན་ཁྱི་འཕང་སའི་ཞོ་ཆེན། དེ་འབྲུམས་ནག་པོ་དེའལ་ཟེལ་ཅན།
སྟོང་ཁྲག་ཁོལ་མ་ཀ་མོ་ཉ། ལུང་གི་དུར་བྱིད་བཅུན་མོ་རྣམས། ཐར་རུའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་
སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
དེ་འབྲས། དམིགས་ཡུལ། དེ་འབྲས་ཡོངས་སུ་གང་པ།
དེ་འབྲས་དོན་སྟོན། དེ་བཟུང་གྱི་དོན་དེ་འབྲུག་པའམ་སོན་པ།
དེ་མང་། འདོད་ཆ་ཆེན་པོ་འམ་བསམ་རྒྱ་མང་པོ།
དེ་མིག་དེ་ལུ་མིག་གི་འབྲི་སྟོལ་གཞན།
དེ་མ། [རྟིང་]བྱད་མེད།

རེ་སྒྲ། རེ་མ་དང་འབྲ།
རེ་སྒོན། རེ་འདོད་ལྟར་ཡོང་བའི་སྒོན་འདུན།
རེ་ཙམ། གཅིག་ཙམ། སྒྲ་རེ་ཙམ།
རེ་ཞིག་དུས་ཅུང་ཟད་དམ་གནས་སྐབས། ཁྱོད་རེ་ཞིག་སྒྲོད་དང་ཁོ་སྒྲེབས་ཡོང། རེ་ཞིག་བཞག
རེ་ཞིག་དར་སྒོལ་ཆེ་བ། རེ་ཞིག་ལ་སྐྱད་གཤམ་ཡོངས་སུ་བྱ་བྱུང་བ། མི་གང་ཁྲིམས་ལས་གང་
འདས་བ། རེ་ཞིག་རྒྱལ་ཡང་པམ་བ་ཡིན།
རེ་ཞུ། སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲོན་བའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་
སྐད་ཀྱི་requestཟེར།
རེ་ཟུང་། རེ་གཉིས་ཙམ་གྱི་དོན། མི་རེ་ཟུང་གིས་བཤད་པར་ཆ་འདོག་མི་ཅུང་། འགའ་རེ་དང་། ཡ་
ཟུང་། ཆ་རེ་ནམས་དོན་གཅིག་དེ་ཕྱིན་སྐད་ཀྱི་ couple ཟེར་བའི་དོན་ལ་འཇུག་ཆོག
རེ་རལ། ལྷུ་བྱ་བའི་སྒྲོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་ཤུག་དང་། སྒྲ་དུག་
སོགས་དུག་རིགས་སྙད་གསོད་བྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་དུར་མོ་འབྲི་ལྟེ་དང་། ལྷུ་བྱ་བ་སྒྲེ་ཅ་
མཇུག་པ། ཅ་ལག་པ། ཅངས་བ་རལ་གྱི། གཡུ་འབྲུག་འབྲིལ་བ། ཉང་འབག་ལག་བ་བཅས་སོ།
རེ་རལ་གསུམ། ལྷུ་བྱ་བ་རེ་རལ་དང་། བག་སྒྲ་ཉ་བོ། བག་སྒྲོས་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། དེ་ཅུ་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྐྱུན་འདྲིན་སུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེས་སྒྲེང་ལས། རེ་རལ་
ཉ་བོ་བག་སྒྲོས་གསུམ། རེ་རལ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
རེ་རེ། གཅིག་རེ་འམ་ཆིག་རྒྱུད། ཐམས་ཅད་དང་རེ་རེ། གོམ་བ་རེ་རེ་སྒྲོས་ནས་ལམ་བཟོད་དགོས།
རེ་རེ་གཉིས་གཉིས། གཅིག་རེ་གཉིས་རེ་ཙམ། བསམ་འཆར་རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་གྱིས་མི་ཆད་པ།
རེ་རེ་བཞིན་གཏོར་བ། ཁེ་ཅུ་གཏོར་བའི་དོན་སྟེ། སྒྲུང་གིས་ལུག་ལྷུ་རེ་རེ་བཞིན་གཏོར་བ་ལྟ་བུ།
རེ་ཤིག་ རེ་ཞིག་དང་འབྲ།
རེ་ཤས། ལུལ་སྐྱད་ཁ་ཤས་དང་འགའ་ཤས་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་
རེ་ས། རེ་ལུལ་ལམ་རེ་བ་བཙོལ་གནས།
རེ་སེམས། རེ་བ། གཞན་ལ་རེ་སེམས་ནན་པོ་བཙོལ་བ།

རེག་ ① རེག་པའི་སྐུལ་ཆོག་ ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ ཐད་ཀར་སྐུག་པའི་དོན་ཏེ། ལག་པ་མི་
གཙང་བས་མིག་ལ་མ་རེག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

རེག་མཐོང་གཉིས། སོར་མོས་རེག་ནས་བརྟག་དགོས་པ་ཅད་དང་། མིག་གིས་མཐོང་ནས་བརྟག་
དགོས་པ་ཆུ་དང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

རེག་དུག་ ① མོ་མོའི་མཚན་མ་རེག་པའི་ཆེ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འགོ་བར་བྱེད་པའི་ནད་དུག་ཅིག་
② ལག་པས་སྐུག་རེག་བྱས་པའི་ཆེ་དུག་ཐོག་པ་བསེ་ཤིང་ལྟ་བུ་དུག་དང་ལྡན་པའི་ཟུག་

རེག་ལྗན། [མངོན་] ① རྒྱུང་། ② རྒྱུ་ལྗན།

རེག་པ། ① སྐུག་པ་དང་། འཛོལ་པ། ལག་པས་རེག་ནས་འཇམ་རྩལ་ཆོར་། ཤིང་གི་ཡལ་ག་མགོ་
སོར་རེག་པ། ཞང་པ་སར་མ་རེག་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རེག་པ། ② སྤྲེམ་ཆེད་དུག་ཡུལ་
དང་ཐང་པ་ལས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་འདུས་ནས་ཡུལ་གྱི་འགྲུར་བ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་
བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་།

རེག་པ་དགལ། [མངོན་] གཟེ་མ་ར་མགོ་

རེག་པ་བརྩུག་སེམས་བྱུང་རེག་པ། རེག་བྲ། རྣམ་ཤེས་དུག་ཡུལ་དང་ཐང་ཆ་ལ་རེག་པ། བྱི་མ་
མ་རེག་པའི་རེག་པ། གཞོད་སེམས་ཀྱི་རེག་པ། ཟུག་སྐྱེ་ཆགས་པའི་རེག་པ། བདེ་བ་མྱོང་
འགྲུར་གྱི་རེག་པ། སྐུག་བསྐྱེད་མྱོང་འགྲུར་གྱི་རེག་པ། བརྟར་སྐྱོམས་མྱོང་འགྲུར་གྱི་རེག་པ།
ཐོགས་པའི་རེག་པ། ཆོག་ལྷ་དག་གི་རེག་པ། རེག་པའི་རེག་པ། མ་རེག་པའི་རེག་པ། དེ་གཉིས་
ལས་གཞན་པའི་རེག་པ། ཁྲི་མེད་ཀྱི་རེག་པ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་རེག་པ།

རེག་པ་དུག་བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན་དུག་ཡོད་དེ། མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། དེ་བཞིན་
དུ་ན་པའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། སྤྲེམ་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལྷེའི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ལུས་
ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་དང་དུག་གོ།

རེག་པ་ཅ། ནད་པའི་ལག་པའི་མཁྱིལ་མའི་འཕར་རྩ་ལ་སྦྱོན་པའི་སོར་མོས་རེག་ཅིང་ཐྱབ་གི་
རྒྱ་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནས་ནད་གང་ཡིན་ཏོགས་སྐབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ། རེ་གཤུ་ཐོག་རྟིང་
མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་མངའ་ངེས་ཀྱི་སྦྱོན་པ་མཐུ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་སྦྱོབ་མ་ངན་སྐྱགས་བདག་

པོས་ཁྲིས་པ། རྒྱག་ཅ་ཁོངས་སྟོང་ནང་ན་མར། ཁྲག་ངན་རྒྱང་གིས་ཅ་སྒྲགས་བདས། དབྱགས་
དང་བསྐྱབས་ནས་འཕར་བ་ལ། ཅ་ལ་བརྟགས་པ་ཅི་ཡི་བྱིར། ཞེས་ཁྲིས་པས། རྩེ་གཡུ་ཐོག་
བས་དེའི་ཡན་གསུངས་པར། རྒྱག་ཅ་ཁོངས་སྟོང་ཡངས་པའི་ནང་། རོན་སྟོང་བཅུ་གཉིས་ཅ་
ནམས་མཆོད། བ་རྒྱབས་འཕྲེང་བ་རི་བཞིན་དུ། མ་འདྲེས་སོ་སོར་རྒྱ་བ་ཡོད། རོ་བོ་རྒྱང་ཁྲག་
བྱེད་ལས་ཡིན། བ་སྟོང་ཅ་ལ་བརྟག་ཅེས་བྲ། ཅ་ལ་བརྟག་ཀྱང་རྒྱང་ལ་བརྟག་རྒྱང་ཁྲག་ཅ་
གསུམ་རྒྱང་འབྲུག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རེག་པ་ཆོར་ཆས། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་མ་སྟོང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་touch sensitive screenཟེར།

རེག་པ་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་འཕྲིག་ཁྲིམ་སྟོང་པའི་རྒྱ་བ་སྟེ་བོད་རྒྱ་ལ།

རེག་པ་གསུམ། ① རེག་པའི་རེག་པ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་རེག་པ་དང་། མ་རེག་པའི་རེག་པ་ཞེས་པ་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་རེག་པ་དང་། རེག་པ་དང་མ་རེག་པ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་རེག་པ་ཞེས་པ་
དགེ་བ་ཟག་བཅས་དང་མ་བསྐྱིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་རེག་པ་ནམས་སོ།
② འབས་བྱའི་སྟོན་པ་དབྱེ་བའི་རེག་པ་གསུམ་སྟེ། བདེ་བ་སྟོང་འབྱུར་གྱི་རེག་པ་དང་། ལྷག་
བསྐྱེལ་སྟོང་འབྱུར་གྱི་རེག་པ། བརྟར་སྟོམས་སྟོང་འབྱུར་གྱི་རེག་པ་བཅས་གསུམ་སོ།

རེག་པའི་ཟས། ཟས་བཞིའི་གས་ཤིག་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་དུ་ཡིད་འོང་གི་ཡུལ་ལ་རེག་ནས་ལུས་
སེམས་འཆོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དཔེར་ན་ལྟ་མོ་ལ་མགོ་འཁོར་བས་ལྟོགས་སྤང་མི་ཆོར་བ་ལྟ་བུའོ།

རེག་པའི་ཡན་ལག་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཡུལ་དབང་ཤེས་གསུམ་འདུས་
ནས་མིག་གི་འདུས་ཉེ་རེག་པ་སོགས་དུག་འབྱུང་བ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའོ།

རེག་པའི་ལྷག་མ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་ལས་
རྒྱར་པའི་ལྷག་མ་ལྡེའི་ཡ་བྲལ། ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་མེད་ཀྱི་ཤ་རྩེན་པ་ལ་རེག་པ་འཕམ་
ལུས་ཀྱི་ཤ་ནས་འཛིན་པའོ།

རེག་སྒྲག་ གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་མ་སྟོང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་contact boynceཟེར།

རེག་བྱ། ལུས་ཀྱིས་རེག་ནས་ཤེས་ཐུབ་པའི་དངོས་པོ། རེག་བྱ་འཇམ་པོ། རེག་བྱ་རྩལ་པོ། ལྷོགས་
སྒོམ་གྱི་རེག་བྱ། རེག་བྱ་མི་ཆོར་བ།

རེག་བྱ་དན། [མདོན] གཞེ་མ་ར་མགོ་

རེག་བྱ་བརྩ་གཅིག་ས་དང་། ལྷ། མ། ལྷུང་། འཇམ་པ། རྩལ་པ། ལྷེ་བ། ཡང་བ། གང་བ། བཤེས་པ།
སྒོམ་པ་བཅས་བརྩ་གཅིག་པོ།

རེག་བྱ་གཉིས། འཇམ་རྩལ་གཉིས་དང་། ཡང་ན་འབྱུང་བ་གྲུར་པའི་རེག་བྱ་དང་འབྱུང་འབྱུར་གྱི་རེག་བྱ་པོ།

རེག་བྱ་དྲུག་འཇམ་པ་དང་། རྩལ་པ། ལྷེ་བ། ཡང་བ། གང་བ། བཤེས་སྒོམ་པ་བཅས་དྲུག་པོ།

རེག་བྱའི་སྒྲེ་མ་ཆེད། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ། ཆ་བ་དང་། གང་བའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུའོ།

རེག་བྱའི་སྒྲོ། ལྷིར་རེག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་མང་དུ་མ་ཆེས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་བྱ་བའི་མིང་བྱེད་པ་ལ་
བཏགས་པའི་བ་སྤྱིའི་བྱ་གའི་སྒོ་ལ་འབྲུག་སྟེ། ལུར་མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་རྩ་
རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། ལྷུང་ལྷང་བའི་ཆེ་བ་སྤྱིའི་བྱ་ག་བྱེ་ནས་བྱེན་དུ་
ལངས་པས་རེག་བྱ་རྩལ་པར་འབྱུང་བས་ན་རེག་བྱ་ཞེས་སྒོས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་དེ་མཁས་
སྟོགས་མ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བ་སྤྱི་ལ་རྒྱ་བར་དགོངས་པ་སྟེ་བྱ་བའི་མིང་བྱེད་པ་ལ་བཏགས་
པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

རེག་བྱའི་མ་ཆོད་སྒྲིན། འདོད་ཆགས་སྦྱོད་པའི་བྱ་བ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་གཤམ་ཆོག

རེག་བྱེད། ①[མདོན]ལྷུང་། ② ལྷུང་ལྷ།

རེག་ལྷོང་། ① ལག་པས་རེག་ལྷོང་བ། ② ལུས་ལ་སྤྱག་སྟེ་འཇམ་རྩལ་ཆོར་བ།

རེག་ཆོར། རེག་པའི་ཆོར་བ་ཆ་གང་འཇམ་རྩལ་སོགས།

རེག་ཆོར་གསུམ། བདེ་བ་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ། བཏང་སྟོམས་བཅས་གསུམ་འདུས་ཏེ་རེག་ནས་བྱུང་
བའི་ཆོར་བ་གསུམ་སྟེ་བདེ་བའི་རེག་ཆོར་དང་། སྤྱག་བསྐྱལ་གྱི་རེག་ཆོར། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
རེག་ཆོར་བཅས་སོ།

རེག་འཛིན་དབང་མདོན། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་ཆེན་ལུས་
ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རེག་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ།

རེག་འཛིན་ཡིད་མངོན། རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་སྟེན་
རེག་བྱ་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྟེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་
མ་འབྲུལ་བ་དེ། རེག་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བྱི་མ་ལྟ་བུ། རང་གི་གཟུང་དོན་ཐོགས་སུ་
ཡོད་པའི་དབང་མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་སྟེན་བྲལ་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་
པ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ།

རེག་ཟིག ①[རྫིང་]ཟིན་ཟིས། ② མཐོང་ཐོས་ཀྱི་དོན་བཞོད་པའི་ཐོ་ཡིག་གི་མིང་།

རེག་ཟིན་ནེ་འུ་ལེའི་རྒྱལ་པ། ཏུས་རབས་བཙུང་བའི་ནང་ཀོང་རོང་སྐྱན་ཆེན་བྱལ་གྱིས་
མཛད་པའི་ཁ་འཐོར་སྒྲ་ཆོགས་དང་། བྱང་པར་དུ་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་ཐབས་ཚུལ་དུ་བཞོད་པའི་
ཟིན་ཟིས་ཤིག

རེག་ཟིན། རེག་ཟིན་དང་འབྲ།

རེགས་པ། བྲགས་པའི་དོན། མགོ་རེགས།

རེང་། བཟའ་རྒྱ་མེད་པའི་མི་རྒྱུད་སྟེ། ཐོ་རེང་། མོ་རེང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རེང་བ། ① རེངས་པ། རེང་བ། ཡིང་བ་དང་མཁུང་པོར་འགྱུར་བ། རྒྱུང་ལག་རེངས་ནས་བརྒྱུང་
བསྐྱུལ་བྱེད་མི་བདེ་བ། ② འབྲགས་ནས་སྤ་བར་འགྱུར་བ། ཚུ་རེངས་ནས་ཆབ་རོམ་ཆགས་
པ། མར་ཁུ་རེང་ཡོང་།

རེང་བུ། རྒྱུང་བ་དང་གཅིག་པུ། ཐོས་རེང་བུ། ཐོ་རེང་། མོ་རེང་། ཐོགས་མེད་རེང་བུར་སྟོད་པ།

རེང་རེང་། རྒྱུས་པ་སོགས་མཉེན་པོ་མིན་པ། ཁེར་རྒྱུད་གཅིག་ཁོ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ལའང་། དཔེར་
ན། མི་རེང་རེང་གཅིག་པོ་རེང་གཅིག་སོགས་ལྟ་བུ།

རེངས་འབྲུམས། རྒྱུང་ལག་སོགས་རེངས་པ་དང་འབྲུམས་པ།

རེངས་པ། རེང་བའི་འདས་པ།

རེངས་པོ། བྱོང་པོ། གཤིས་ཀ་རེངས་པོ། དན་རེངས། བསམ་རྫོ་རེངས་པོར་འགྱུར་བ།

རེད། ཡིན་པ་སྟེ། གཏན་འཁེལ་བའི་ཆོག་ཅིག་འདི་ཅི་རེད། ཁོ་སྟེན་པ་རེད། དེ་མ་རེད། མང་ཅུང་
རེད་འདུག དེ་ཕྱིན་རྒྱུད་ཏུ་yesཟེར།

རེད་མདུག་གཞིས་ཀ་ཅི་རྒྱུ་ཆོག་སྤྱིང་ཆུས་རེད་མདུག་ཡོད་སྟེ།

རེད་མདུག་ལ། རབ་བྱུང་བྲག་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༧ལོར་གཙང་ས་སྤྱད་གོན་པའི་ཉེ་འདབས་སུ་
འབྱུངས། དབུ་མ་ལ་འབྲུག་པ་དང་ཆོག་གསལ་སོགས་ལས་ཐལ་འབྱུར་བའི་ལྷ་བའི་གནད་ཀླུ་མས་
རིགས་ལམ་ཡང་དག་པས་འདོམས་པར་མཛད་ཅིང་དར་སྟེལ་བཏང་། རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་
གྲགས་པ་དང་། རྒྱལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན། མཁས་བླུ་བ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་སོགས་སྟོབ་མ་
མཁས་པ་མང་པོར་བྱུང་། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༣ལོར་སྤྱད་གཞིགས།

རེད་ལ། ① རྒྱུན་གཞན་དང་འདྲེས་ནས་མ་རུང་བར་འབྱུར། མ་རེད་ལ། ཟས་སྟོམ་གྱིས་རེད་ལ།
སྟོད་པ་ངན་པས་རེད་ལ། འཇིགས་སྒྲག་གིས་རེད་དེ་སྟོ་མི་བདེ་ལ། ② འཇིག་པ་དང་། འབྲུབ་
པ། ད་རེད་པ་འདུག ཁོ་འཇམ་ཐེང་རེར་ཉལ་འདུག ད་ཆང་རེད་སོང་འཐུང་གི་མིན། སྟོན་ལ་
གསྐྱེག་མ་བྱས་པས་རེད་མི་འདུག ③ རྟིང་པ་སྟེ། ཅི་ཡིང་སོགས་ཀྱི་བཞའ་རྒྱུད་ཕྱེད་ཙམ་སྟུང་
ཐེན་ཏེ་གསོན་ཤུགས་ཉམས་པ། ལུང་མ་རེད་པའི་ཡལ་ག་གུག་པ།

རེད། བྱ་དོས་བསྐྱར་རྒྱས་བྱས་པའི་རིམ་པའི་མིང་སྟེ། ད་རེད། རེབ་ཐེངས། རེབ་དང་པོ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱ།
རེབ་གོང་དགོན། གསེར་སྤྱད་ལྗོངས་ཀྱང་ཟེར། མདོ་སྤང་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་དུ་གོས་དཀར་ལུང་ལོ་
ཅན་གྱི་སྤྱགས་པ་རྟིང་མ་པའི་དགོན་པ་ཞིག

རེབ་གོང་གསེར་མོ་ལྗོངས། མདོ་སྤང་མཆོ་སྟོན་གྱི་སའི་ཆར་གཏོགས་པའི་སྟོད་ཀྱི་སྤྱད་གཞི་ཉག་ག་མན་
ཆད་དང་སྤང་གྱི་གསེར་ཁའི་ཉག་ག་ཡན་ཆད་ལ་ཟེར་ཞེས། མདོ་སྤང་ཆོས་འབྱུང་ལས་གསུངས་སོ།

རེབ་གཅིག ① སྟེབ་གཅིག་གས་ལྷན་ཅིག ང་ཆོ་རེབ་གཅིག་ལ་ཡོང་བ་ཡིན། ② ཐེངས་གཅིག་
གས་ཆར་གཅིག ལྷ་སར་གནས་སྟོར་རེབ་གཅིག་ལས་འགྲོ་མ་སྟོང་།

རེབ་ལ། [རྟིང་]སྟུང་རྟིང་།

རེབ་སྤྱད་གོན། རེ་བ་སྤྱུ་མ་ཁུ་བ་ཞིག་གིས་བྲག་བཏབ་པ་བཤད་སྟོལ་ཙམ་ལས་དུས་ཆོད་གསལ་
པོར་མ་དེས། བྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱད་ཡིན། ད་ལྷ་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནང་ཆོན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རེས། འདི་ཁམས་ཁུལ་དང་གཉའ་ནང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་སྤྱད་ལ། དུར་ཐག་གིས་ཤིག་ཟེར་རྒྱུར། རེམ་

ཞིག་དང་། རེས་ཤོག་ཟེར་སྒྲོལ་ཡོད།

རེས་པ། ① རིག་པ་སྒྲིམ་པ། གཟབ་ནན་གྱིས་རེས་པ། རེས་ས་ནས་ལངས་པ། ② འབད་པ། ལེགས་
པར་རེས་ས་ཤིག།

རེས་པོ། ཏུར་པོ་འམ་འབད་བརྩོན་ཆེན་པོ། ཁྱོད་ལས་རེས་པོ་རང་ཞིག་འདུག།

རེས་རེས། ཏུར་བརྩོན་ཆེ་སྤྱིད་དམ་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ། ཁྱོད་གྱིས་བཀའ་མངགས་ཇི་གནང་སྟོར་ངས་
རེས་རེས་ཞུས་པ་ཡིན།

རེས་ས། རེས་པའི་སྐུལ་ཆོག།

རེས་ས་པ། རེས་པའི་འདས་པ།

རེ་ལུ། རའི་ལུ་གྲ། རེ་ལུ་ཆར།

རེ་ལུ་ཏུག། རེ་ལུ་དང་འབྲ།

རེའི་འདག། [མངོན]ཤིང་སྐྱག་པ།

རེ་ལུ་མིག་ ༥ མིག་གི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་རི་མོ། གོར་བཙོས་རེ་ལུ་མིག་དབྱིན་སྐད་དུ་sheetཟེར།

རེ་ལུ་སྐལ། ཡ་ཅེའི་གཏུང་རྒྱད། ཡཔ་ཨ་ནན་སྐལ་གྱི་སྟོས། འདི་ཉིད་གྱིས་རྒྱལ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་
མང་པོའི་བདག་བྱས་ལུགས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་དང་པལ་མོ་ཆེའི་ནང་གསལ་བ་དེ་ནི་ཡཔ་ཨ་
ནན་སྐལ་གྱི་སྐུ་དུས་སོག་པོའི་ལག་ནས་སྤར་དོན་ཇི་གདན་གྱི་མཆོད་རྒྱུན་དུ་གཏོགས་པའི་གོང་
སྤྱོད་ཉེ་ལུ་པ་རྣམས་སུ་མཐུད་གཞན་ཤོར་མི་འབྱུང་བའི་ཇེས་གཞོན་དང་། དེ་དག་དང་
འབྲེལ་བའི་ཉེ་འདབས་ཀྱི་གོང་ཁྲེང་འགའ་ཞིག་ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་བཞིན་
མངའ་རིས་སུ་དདུལ་དཀར་ཞེ་གཅིག་ལས་བྱུབ་པའི་སྐྱན་ལྔ་མཆེད་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱང་བརྟན་
བཞེངས་པ་དང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༣༡༠ལོར་ཆོལ་བ་ཁྲི་དཔོན་སྟོན་ལམ་དོ་
ཇེར་མངགས་བཙོལ་གྱིས་མཁས་བྱུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྟོན་པ་རིན་ཅོར་དང་། མཛོད་པ་ལུ་རྩ་
སོགས་ཆེད་མངགས་དབུས་སུ་མངགས་ཏེ་སྤར་ལྷོ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་རྒྱ་མིབས་ཇུག་ཡམས་
ཡིན་པ་དེ་བཞེས་ནས་ཟངས་ཁལ་བཙོ་བརྒྱད་ལ་དོས་རེ་བྱས་པའི་ཟངས་དོས་བརྒྱ་དང་བཞི་
དང་། གསེར་སྤར་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལས་བྱུབ་པའི་གསེར་ཐོག་རྩུང་དུ་ཞིག་བྱུབ་པ་འདི་ནི་སྤྱ་ས་

གཙུག་ལག་ཁང་འདིར་གསེར་བངས་ཀྱི་རྒྱ་མིགས་བསྐྱེད་པའི་ཚོག་མ་ཡིན་ནོ།
རེའུ་ཚ། རེའུ་བགས་པ་ལ་ཟེར།
རེའུ་ལུག་ར་ལུག་དང་ལུག་ལུག་གི་བསྐྱེས་མིང་།
རེས། ① རེ་མོས་ཀྱི་བསྐྱེས་ཆིག་འཁྱོ་རེས། བརྗེ་རེས། སྟོད་རེས། ཟ་རེས་འབྲམ་པ་དང་། འཁྱོ་
རེས་ལུས་མོ། ② རེ་འགའ་ཡི་བསྐྱེས་ཆིག་རེས་འབེལ་རེས་འགྲིག། རེས་དགོད་རེས་ཏུ།
རེས་ཆེ་རེས་ཆུང་། རེས་ཡོང་རེས་མི་ཡོང་།
རེས་བསྐྱོར། མི་རྣམས་རེས་བསྐྱོར་ནས་བྱ་ར་བྱེད་པ།
རེས་བསྐྱོར་བཅན་གཡེམ། སྤྱེ་བ་མང་པོས་ཐེངས་གཅིག་ལ་རེས་བསྐྱོར་ནས་བཅན་གཡེམ་བྱེད་པ།
རེས་འཁོར། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་loopཟེར།
རེས་འགའ། མཚམས་མཚམས་སམ་སྐབས་རེ། རེས་འགའ་དགའ་ནས་སྤྱད་བྱངས་ལེན། རེས་
འགའ་སྟོན་ཏུ་ལ་བ་རྒྱག་ཆང་པོར་པོགས་ནས་རེས་འགའ་འབྲུལ་པ་ལ་འཇེན་ཞིང་རེས་
འགའ་རང་གིས་ཀྱང་ཡོངས་སྟོད།
རེས་འགའ་བའི་རྟག་པ། བྱེད་ལ་སྤྱེ་འཛིག་མེད་ཀྱང་བྱོད་གནས་བཞིའི་དངོས་པོ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་
འཛིག་དགོས་པ། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དང་ཁང་པའི་ནང་གི་སྟོང་ཆ་ལྟ་བུ། ཁང་པ་དེ་འཛིག་ན་སྟོང་
ཆ་དེ་ཡང་མེད།
རེས་འཕྲོགས་ཆ་སྐད། ཆ་བ་ལ་ཞག་རེ་རེ་མོས་ཀྱིས་འཕྲོགས་པའི་སྐར་མ་སྟེ། སྐར་མ་དེའི་སྟེང་ཆ་
བས་སྤྱ་མའི་ཉིན་ཞག་ལ་སྤྱད་ཟིན་འཆར། དེ་ཡིས་མཁའ་རྩི་བའི་ལྷག་མ་ནི། ལམ་ལངས་
ནས་བཅུམས་ཉེ་དེ་ལུན་སྟོད་ཅིང་། དེ་ཟད་ཆེ་བྱེ་མའི་སྐར་སྟེང་སྟེབ་པོ།
རེས་གཅིག་དུས་གཅིག་གསུམ་ཐེངས་གཅིག་
རེས་འཛོག་སྐབས་རེ་བྱེད་པ་དང་། སྐབས་རེ་མི་བྱེད་པ། ཆོད་འདེབས་རེས་འཛོག་འཁྱོ་ཡོང་རེས་འཛོག་
རེས་སྐབས། རེས་མོས་ཀྱི་ཚུལ།
རེས་མ། ①[ཆིང] བྱད་མེད། ②[མངོན]སྤྱད་འཆོང་མ།

རེས་མའི་གཙོ། [མངོན]སྤྲད་འཆོང་མའི་གཙོ་མོ།

རེས་ཟུས། རེ་རེ་བཞིན་ཟུས་བདས་ནས་བསྐྱོར་བ་འཁོར་བར་བྱེད་པ།

རེས་མོ། བན་ཚུན་བརྗེ་རེས། རེས་མོ་བྱས་ནས་བཤད་པ། དའི་རེས་མོ་བྱས་ཆར་བ།

རེས་མོས། བརྗེ་ལེན། རེས་མོ་བྱ་ནས་འགན་ཁུར་ལྟ་བུའོ།

རེས་ཆང་། ① ལས་སྐལ་ཟད་པའི་དོན་སྟེ། ཁོ་ཆོར་གཞུང་རྒྱ་བ་རེས་ཆང་པ་རེད། ཁོ་དཔོན་པོ་བྱེད་

རེས་ཆང་ལེ་རེད། བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། མར་དཀར་བྱ་ལུས་མཆིན་ཁ་ན། ཟ་རེས་སྡོན་མ་ཆང་

ལེ་རེད། སྤར་རྒྱོན་ཐོག་ནས་ཆར་མར་རྒྱག་ འགོ་རེས་སྡོན་མར་ཆང་ལེ་རེད། ཅས་པ་ལྟ་བུ། ②

མི་འདོད་པའི་བྱ་དངོས་ལ་དཔོན་མོའི་སྡོན་ལམ་འདེབས་པའི་དོན་ཏེ། ས་ངན་རོང་ལ་འདུག་རེས་

ཆང་། དཔོན་ངན་དེ་དང་འགྲོགས་རེས་ཆང་། ཟས་ངན་འབྲུན་གཤམ་རེས་ཆང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

རེས་གཟུགས། ① རེས་འཁོར་གྱི་གཟུགས་སྤྱིའི་མིང་སྟེ་གཟུགས་ཉི་མ་དང་། རྒྱ་བ། མིག་དམར་། ལྷག་པ། ཕུར་

བྱ། པ་སངས། སྟེན་པ་བཅས་བདུན། ② རེས་གཟུགས་ལ་བདུན་ཡོད་པས་གངས་བདུན་མཆོན།

རེས་གཟུགས་བདུན། ཉི་མ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བདུན་པོ་རྣམས་རང་རང་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཞག་

དེ་ལ་དབང་བྱེད་པ་ཡིན་པས་ན་རེས་གཟུགས་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཉི་མ་དང་

རྒྱ་སྐར་གྱི་གནས་ས་བྱིས་བརྒྱ་གཉིས་ཆགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་རྒྱ་སྐར་ཉེར་བདུན་ཆགས་

ཡིང་། དེ་རྗེས་བྱིས་དུམ་བུ་བརྒྱ་གཉིས་པོ་རྣམས་རྒྱང་འགྲོས་ཀྱིས་གཡམས་བསྐྱོར་དུ་འཁོར་པའི་

ནང་གསེས་ཀྱི་ཆའི་བྱིས་དེ་ཤར་སྤྱིང་དབུས་མའི་ཆངས་ཐིག་གི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་སྐར་མ་སྐྱག་

གི་ཐད་ཀར་སྟེབས་པ་ན་མའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཡོད་ཀྱི་གོང་བུ་ཞིག་ཐོག་མར་ཐོན་པ་དེ་ནི་

ཉི་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནས་ས་ཡི་གོ་ལའི་ཐོག་ཉིན་མཆོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཐོག་མར་བྱུང་བ་ཡིན་པས་

ན་གཟུགས་ཉི་མ་དེ་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་དང་པོར་བཞག་ ཉི་མ་དེ་བྱུང་རྗེས་སུ་དེ་ཉིད་སྐར་བྱིས་ཀྱི་

ཐོག་ནས་རང་འགྲོས་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་འཁོར་ཏེ་སྐར་ཡང་རང་གི་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀྱི་ཆའི་བྱིས་དུ་

སྟེབས་པ་དང་ཉི་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེས་སྐར་སྐྱག་དང་མཉམ་དུ་འགྲོགས་ནས་སྟོ་སྤྱིང་དབུས་མའི་

ལུག་བྱིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་སྐར་མ་ཐ་སྐར་གྱི་ཐད་དུ་འགྲོར་བ་ན་རྒྱའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་

རྒྱ་བ་བྱུང་སྟེ་དེའི་ཡར་ངོ་དང་མར་ངོའི་འཕེལ་འབྱིབ་ཀྱི་འགྲུར་ཕྱོག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་བ་གཅིག་

གི་ཐ་སྙད་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་མས་གཡོན་སྒོར་དུ་འཁོར་ནས་སྐར་མ་མཆུའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་
ན་མིག་དཔར། ལྷག་མཆོམས་ཀྱི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་ལྷག་པ། མེ་བཞིའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་
ཕུར་བྲ། ཉམས་སེའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་པ་སངས། ལྷུབས་ཀྱི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་སླེན་པ་
བཅས་གཟའ་བདུན་བྱུང་ཞིང་། དེ་རྗེས་སྦར་ཡང་ཉི་མ་ནག་པའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་སྦྲ་གཅན།
ནམ་གྲུའི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་དུས་མེ། ལྷ་སྦྲད་ཀྱི་ཐད་དུ་སླེབས་པ་ན་མཇུག་རིང་བཅས་རེས་
པར་སྦྱེས། གཟའ་དགུ་པོ་དེའི་ནང་ནས་སྦྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་གཉིས་ནི་མགོ་མཇུག་གི་ཁྱད་
པར་ཅན་མ་གཏོགས་ངོ་མོ་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གཅིག་དུ་བརྟེན་པའི་གཟའ་བརྒྱད་པོ་
དེ་རྣམས་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་གཡོན་བསྐྱོར་དུ་འཁོར་བ་
དང་། གྱི་མ་གྱི་མ་མ་སྦྱེས་ཀྱི་བར་དུ་ལྷ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཞག་གཉིས་རེས་དང་གསུམ་རེས་སོགས་
ཀྱིས་རེས་བསྐྱོར་བྱས་ནས་འཁོར་ཞིང་། གཟའ་སླེན་པ་སྦྱེས་རྗེས་གཟའ་བདུན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་
རང་རང་ཐོག་མར་སྦྱེས་པའི་གོ་རིམ་དང་མཐུན་པར་རེས་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐར་ཁྲིམ་སོ་སོར་
ཡོངས་སྒྲོང་པའི་རྒྱ་མཆོན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རེས་གཟའ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།
རེས་གཟའ་འོད་ཟེར་བདུན་པ། འདི་གཟའ་སླེན་པའི་མིང་སྟེ་གཟའ་སླེན་པའི་མཐར་འོད་ཀྱི་ཨ་ལོང་
ལྷ་བྱ་བདུན་ཡོད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།
རེས་གཟའ་ལྷ་ཡི་ཁྲ་ལ། ཉིན་ཞག་བདུན་ལ་རེས་མོས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་གཟའ་བདུན་ཀྱི་ནང་ཆོན་གཟའ་
ཕུར་བྲ་སྟེ། ལྷ་སྟེགས་པའི་རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་དུ་གཟའ་ཕུར་བྲ་ནི་ལྷ་འོད་བར་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་སྦྲ་
རིག་པ་སློབ་མཁན་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཡིན་པས་ན་ལྷ་ཡི་ཁྲ་ཞེས་མིང་དུ་བཏགས་པར་བཤད།
དོ། ① ལྷེས་སྒྲོང་བྱའི་ཕོ་བ། ལྷེ་ལ་བརྟེན་ནས་ངོ་ལ་དམིགས་པ། རོ་མངར་མོ། རོ་སྦྲར་མོ། ② སྟག་
བྲལ་བའི་ལུས། མི་རོ། ཉ་རོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཐར་སྐྱར་དང་། དཔྱགས་བྲལ། སྟག་བྲལ་
ཕུར་པོ་བཅས་སོ། ③ རོ་ལ་མངར་བ་དང་། སྦྲར་བ། ཁ་བ། བསྐྱར་བ། ཆ་བ། ལན་ཚུ་བ་བཅས་
དུག་ཡོད་པས་གངས་དུག་མཆོན། ④ སྦྱིང་པོ་བཏོན་ཟིན་པའམ་བེད་མེད་དུ་སྐྱར་པའི་དངོས་པོ།
ཟས་ཀྱི་སྟྭགས་རོ། ཁང་པའི་གྲང་རོ། ས་རོ། རོ་རོ། ⑤ ར་མཐར་སྦྲར་རྒྱ་སྦར་བསྐྱའི་སྤང་ཅིག་
རོ་རྒྱང་། ཅ་རོ་མ་དང་རྒྱང་མའི་བསྐྱས་ཆིག་

རོ་རྒྱུད་གཉིས། ལུས་ཀྱི་ཅ་གཙོ་མོ་གསུམ་གྱི་དབུ་མའི་གཡོན་ལ་རྒྱུད་མ་དང་གཡས་སུ་རོ་མ་ཡོད་པ་གཉིས།
རོ་རྒྱུད་དུ་རྒྱ་བ་བཀག། ཅ་རོ་མ་དང་རྒྱུད་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་རྒྱུད་རྒྱ་བ་བཀག་གཉིས་ལས་རྒྱུད་ཐམས་
ཅད་ཅ་དབུ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྟོང་གི་ཡེ་ཤེས་
སྐྱེ་བའི་ཐབས་ཤིག་སྟེ་ཞིབ་པར་གསང་སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནམས་ལས་གསལ་བས་
འདིར་མ་བྲིས་སོ།།

རོ་སྐྱོ་པ་ལོ་སྐྱོམ་ཉི་མ་ཤེས་རབ། གྲུང་ཐང་སྒྲ་མ་ཞང་གི་སྐྱོབ་མ། རོ་སྐྱམ་གྱི་དགོན་པ་བཏབ་པས་
མཆན་ལ་རོ་སྐྱམ་པར་ཐོགས། ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་པ་མ་མཐོང་ལགས།

རོ་སྐྱོར་ལུགས་ཀྱི་ཐེང་བ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མཇུག་ཏུ་བྱར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟེན་ཅེས་དྲགས་
གོང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱན་པ་ནམས་བསྐྱུས་ཏེ་བཀའ་བཟོས་ནས་བཅམས་པའི་སྐྱོན་གྱི་རོ་ལུས་ཞུ་
རྟེས་སོགས་གསལ་བར་འཁོད་པའི་གཞུང་།

རོ་རྒྱུད། ① ཐོ་བ་རྒྱུར་སོ། ② རོ་གཡུག་པའི་བྱེད་སྒྲུལ།

རོ་རྒྱུར་པའི་བྱེད་ཆོས། རྒྱུར་བ་ཐོས་པའི་ཆེ་སོ་ཆེ་ཞིང་བཞིན་གྱི་ཆ་ཤས་པལ་ཆེར་སྐྱུང་བ་དང་། ཁ་
རྒྱ་འཛག་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ།

རོ་རྒྱུར་པའི་ཐེ་ཆེན། སེ་འབྲུ། སྤར་བ། བསེ་ཡབ། སྐྱ་རུ་བ། རྒྱ་ཕྱག་གི་ཆོག་གྲུ། དེའི་ག་ཞོ་ཆང་། འོ་
ཅབས་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འབྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་སྟེ་ཡིན་ནོ།

རོ་རྒྱུར་པའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། མེ་རྫོང་ལ་སོགས་ལུས་ཀྱི་རྫོང་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡི་
ག་འབྲེད་པ་དང་། ཆིམ་པར་བྱེད་པ། མོ་བའི་ནང་གི་ཁ་ཐས་རྣམས་འབྲུལ་ཞིང་སྐྱ་བར་བྱེད་པ་
དང་། ལུས་ཀྱི་ཅ་སྐྱབས་རྣམས་སུ་ཆགས་པའི་བད་སྐྱབས་རྣམས་གཙོང་ཅིང་དུམ་བྱར་བྱེད་པ།
ཐས་སྐྱོམ་འཇུ་བའི་ཕྱོགས་བྱེད་པ། ལུས་ལ་བསྐྱུས་ན་རེག་པ་བསིལ་བར་བྱེད་པ། རྒྱུང་
འགགས་པའི་སྐྱེན་སེལ་ཞིང་བུ་ག་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་ལ་བདེ་བར་རྒྱ་བར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། ༢
རོ་རྒྱུར་བར་བསྟེན་དགས་པའི་སྐྱོན། ཞག་གི་ནད་དང་མཁྲིས་པའི་ནད་བསྐྱེད་ཅིང་། ལུས་ཀྱི་
ཤ་རྣམས་སྟོང་ཅིང་མཁྲང་བ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ། མིག་སོགས་དབང་སོ་རྣམས་ཀྱི་རུས་པ་
ཉམས་ནས་རབ་རིབ་ཏུ་གྱུར་བ། མགོ་ཡུ་འཁོར་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་བད་ཀན་སྐྱེ་བ་

དང་། རོར་དང་། མེ་དབལ་དང་། གཡལ་པ་སྟེ་ཟ་འབྲུག་དང་། རོར་བུ་སྟེ་འབྲུམ་རོར་དང་། སྒོམ་
དང་སྒྲེ་བའི་ནད་དང་། རིམ་ས་ནད་རྣམས་སྦྱེད་པར་བྱེད་དོ།
རོ་བསྐྱ་བའི་བྲུང་ཆོས། བསྐྱ་བ་ནི་ཐོས་པ་དང་ལྷེ་དང་རྒྱ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་ཆགས་ཞིང་ལྷ་བས་རྩ་
སྒྲུལ་རྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ། འདིའི་བྲོ་བ་ལ་ཁ་རམ་ཡང་ཟེར།
རོ་བསྐྱ་བའི་སྟེ་ཆོན། ཅན་དན་དགའ་དམར། ཨ་རུ་ར། བ་རུ་ར། ལྷ་ལྷལ་སྟོན་པོ། ལི་ག་དུར། སྒྲག་
མོན་ཆ་ར། འོས་བྲུ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱ་བའི་
སྒྲན་སྟེ་ཡིན་ལོ།
རོ་བསྐྱ་བའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། ཁྲག་དང་། བཟིས་པ། ཆོལ་བྲ། འབྲུལ་བག་རྣམས་
ཆད་ལས་འཕེལ་བ་སྐྱེམ་ཞིང་། མ་སོས་པ་དང་། ཆོལ་དང་བགས་པའི་མདོག་དྲངས་པ་བཅས་
བྱེད་དོ། ༢ རོ་བསྐྱ་བར་བསྟེན་དགས་པའི་སྒྲོན། བེ་སྒྲབས་འབྲིལ་བ་དང་། བཤང་བ་སྤི་བ། ལྟོ་
བ་སྟོས་པ། སྟིང་ནད་རྣམས་བསྦྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། འབྲུལ་བག་གི་རྩས་རྣམས་སྐྱེམ་སྟེ་ཆད་མི་
ལྡང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅ་སྟོ་འགག་པ་བཅས་བྱེད་དོ།
རོ་བསྐྱམས། ལྷ་རམ་ཐང་།
རོ་བགྲ། ལུས་ཀྱི་བྲེ་ཤ་བགས་དང་། བར་ཅ་རུས། བར་དོན་སྟོང་བཅས་ཀྱི་གནས་གསང་རྣམས་
གསལ་བར་སྟོན་བྱས་པའི་གཞུང་དང་། དེ་དག་གི་དབྱིབས་དང་གནས་ལུགས་བཅས་གསལ་
ཞིང་རྟེན་པར་བྲིས་པའི་དཔེ་རིས་ཀྱི་མིང་རོ།། རོ་ཁ་བ། རོ་དུག་གི་གས་ཤིག་སྒྲན་བཟང་རོ་ཁ་
བས་ནད་ལ་པན། གཏམ་བཟང་ན་སྒྲན་པོས་སྦྱོད་པར་པན།
རོ་ཁ་བའི་བྲུང་ཆོས། ཁ་བས་ཁ་ཡི་བྲི་མ་རྣམས་སྦྱོང་ཞིང་ཡི་ག་ལྟོག་པ་སྟེ་ཞེན་པ་ལོག་པ་སེལ་བར་
བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ལོ།
རོ་ཁ་བའི་སྟེ་ཆོན། རིམ་པ། ཉིག་ཏ། བོང་དགའ། ཉོང་ལེན། གསེར་གྱི་མེ་ཉིག་དུག་མོ་ཅུང་། ལྷ་
ཅི། བཟིས་པ། སྒྲེར་པ། བ་ཤ་གྲ། བག་ཞུན་གྱི་སྟེ། རེ་ཀོན་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་
འདྲ་ལ་སོགས་ཁ་བའི་སྒྲན་སྟེ་ཡིན་ལོ།
རོ་ཁ་བའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། ཡི་ག་འཆུས་པ་སྟེ་ཟས་ཟ་འདོད་ཉམས་པའི་ནད་དང་།

མིན་ཅུའི་ནད། སྒོམ་ཆད་སྟེ་བ། རྒྱག་ནད་ཀྱི་རིགས། མཛོ་ནད། རྩ་མེད་དུ་བརྒྱལ་བའི་ནད།
རིམས་ཆོན་ཏེ་འབྱུ་སྒྲིག་མང་བའི་རིམས་ནད། མཁྲིས་པའི་ནད་རྣམས་འཛོམས་བར་བྱེད་ཅིང་།
འབྱལ་བ་སྟེ་ལུས་ལ་བར་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་ཟས་སྒོམ་སོགས་འབྱལ་བའམ་རུལ་བར་བྱེད་པའི་
རྩིས་དང་། ཆིལ་བྱ་དང་། ཞག་དང་། ཀླུ་མར་། བཤད་གཅིན་རྣམས་ཆད་ལས་མང་བར་གྱུར་
ཆེ་སྟེས་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་གཞུངས་པ་སྟེ་ཆོ་ལྷོད་པོར་ཆགས་པ་དང་། ལུ་མའི་ནད་དང་
སྐད་འགགས་ཀྱི་ནད་རྣམས་སེལ་བར་བྱེད་དོ། ༡ རོ་ཁ་བར་བསྟེན་བྲགས་པའི་སྒྲོན། ལུས་
ཟུངས་ཟད་བར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུད་གི་ནད་དང་། རད་ཀན་ཀྱི་ནད་རྣམས་བསྐྱེད་དོ།

རོ་ཁར། རོ་འཛོག་སའི་ཁར་བྱུང་མ་བར་སོ།།

རོ་ཁར། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ཟླ་དཔའི་ནད་དུ་མི་ཤི་བའི་རོ་དུར་ཁོད་དུ་སྟེལ་མཁན་ཀྱི་མིང་།

རོ་ཁེབས། རོ་ལ་གཡོག་པའི་གོས་ཆས།

རོ་གོས། ① མི་ཤི་བའི་རོ་ལས་བལྟས་པའི་གོས། ② གོས་ཀྱི་དམོད་ཆིག་

རོ་གྲིབ། མི་ཤི་བའི་རོ་ལས་བྱུང་བའི་བཙོག་གཞོད།

རོ་སྒྲུལ། རོ་འཛོག་སའི་སྒྲུལ།

རོ་སྒྱུར། རོ་ལངས་གསེར་སྒྱུབ་ཀྱི་སྒྱུར་ཞིག་སྟེ། དངོས་ལུབ་ཅན་ཀྱི་སྒྱུར་དགོས་འདོད་ཆར་
འབེབས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། སྒྲོབ་དཔོན་སྒྱུབ་དང་རྒྱལ་པོ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་མི་རོ་དངོས་སྒྱུབ་ཅན་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད། རྒྱལ་པོ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོས་དཀའ་བ་སྒྱུར་པའི་མི་
རོ་གསེར་འབྱུར་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལེའུ་ཆོན་ཉིར་གཅིག་པ། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་སྒྲུབ་ཀྱིས་
མཛད་པའི་རོ་ལངས་གསེར་འབྱུར་ཀྱི་ཆོས་སྒྱུར་ལེའུ་ཉི་ཤུ་ཙམ་གཅིག་པ་རྣམས་སོ།།

རོ་སྒྲོལ། རོ་འཛུག་སའི་སྒྲོལ།

རོ་བརྒྱ། ཟླ་བ་ཏ་ཅང་ཞེས་ཞིང་བརྒྱད་ལྷན་སྟམ་ཆོགས་པ།

རོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད། རོ་སོ་དུག་པོ་ལ་ལྷེ་ཤེས་ལ་ཕན་པའི་རོ་དང་། འབྱུ་བར་མཛོན་དུ་ཚུགས་པའི་
ཆེ་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་པའི་རོ་སྟེ་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་བྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པ།

རོ་མང་། ① ལུར་ཤིང་། ② ཟླ་བ་མངར་མོ།

རོ་མངར་བའི་ཁུད་ཆོས། མངར་བའི་རོ་དེ་སྟེ་དང་འཕྲད་ཅིང་སྟོང་བའི་ཆེ་ཁ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་ཆགས་
ཤིང་ཞིས་པས། ཡང་ཡང་ཟ་བར་འདོད་པའི་སྟེད་པ་སྟེ་བ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ།
རོ་མངར་བའི་སྟེ་མཆོན། ཤིང་མངར། རྒྱན་འབྲུམ། ཅུ་གང། གྲུར་གྲུམ། རོང་ག། ར་མཉེ། ཉེ་ཤིང།
ལྷ་བ། ཀ་ར། ལུ་རམ། སྤང། ཤ། མར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང། གཞན་ཡང་རོ་དེ་དང་དེ་འདྲ་
བ་ཇི་སྟེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཀུན་ཀྱང་མངར་བའི་སྤྲོད་ཀྱི་སྟེ་ཆོན་ཡིན་ནོ།

རོ་མངར་བའི་བྱེད་ལས། ༡ བཞེན་པའི་ཡོན་ཏན། ཡི་གའི་ཁམས་ལ་སྟག་བར་འཕྲོད་ཅིང་ལུས་ཀྱི་
ཟུངས་དང་སྟོབས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང། ཆན་པོ་དང། བྱིས་པ། ཤ་སྟེམ་པོ། གྲེ་བ། སྟོ་བ་
བཅས་ཀྱི་ཁམས་དང་རྒྱས་པ་གསོ་བར་བྱེད་པ། ལུས་ཀྱི་ཤ་རྒྱས་དང། མ་འབྲོར་ཞིང་སོས་སྟོ་
བ། གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདངས་དང། སྤྲིའི་ཁ་མདོག་དབང་པོ་སོ་སོའི་རྒྱས་པ་རྣམས་གསལ་
བར་བྱེད་པ་བཅས་དང། ཆེ་རིང་ཞིང་ཡུན་དུ་འཆོ་བར་བྱེད་པ་དང། དུག་གི་ནད་རིགས་དང།
རྩྭ་ནད། མཁྲིས་པའི་ནད་རྣམས་སེལ་བ་བྱེད་དོ། ༢ རོ་མངར་བར་བསྟེན་ཐགས་པའི་སྟོན།
བད་ཀར་དང་ཆོལ་མང་པོ་བསྐྱེད་ཅིང། པོ་བ་ལ་སོགས་པའི་མེ་རྫོད་རྣམས་འབྲི་བ་དང་ལུས་
ཀྱི་ཤ་སྟོམ་ཞིང་རྒྱག་པ་ཆགས་པ། གཅིན་མངར་ཞིང་མང་དུ་འགྱུར་བ། སྟེ་ལ་ལྷ་བསྟེ་བ། མེན་
ལུའི་བྱེད་ལས་ཉམས་པའི་ནད་རིགས་རྣམས་བསྐྱེད་པ་བྱེད་དོ།

རོ་མངར་ཤིང། ① ལུར་ཤིང། ② རྒྱན་འབྲུམ་ཤིང།

རོ་གཅིག་རྒྱལ་འབྲོར་བཞིའི་ནད་གསེས་གསུམ་པ་རོ་གཅིག་གི་རྒྱལ་འབྲོར་ནི་བྱི་རོལ་ཡུལ་ཀྱི་སྤང་
བ་དང་རང་གི་སེམས་ཀྱི་རོ་པོ་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་ཉམས་འཆར་བ་སྟེ། ཇེ་ཆོད་ཆང་བས་
འདི་མདོ་ལུགས་ཀྱི་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ནས་ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་བར་ཀྱི་དོད་
ཐུབ་པར་གསུངས།

རོ་གཅིག་པ། ① རོ་བ་མཚུངས་པ། ② དབྱེར་མེད། བདེ་སྟོང་རོ་གཅིག་

རོ་བཅུ་གཉིས། ཁ་བ། སྤར་བ། ལྷ་བ། བསྐྱ་བ། ལན་ལྷ། མངར་བ། ཡིད་དུ་འོང་བ། ཡིད་དུ་མི་འོང་
བ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ། ལྷན་ཅིག་སྟེས་པ། སྤར་བ་ལས་བྱུང་བ། སྤར་བ་ལས་བྱུང་བའོ།

རོ་བཅུད། རོ་བ་དང་བཅུད། རོ་བཅུད་ལྷན་པའི་ཟས་ཀྱིས་གསོ་བ།

རོ་བརྟུང་བདལ། རོ་བརྟུང་བོ་བཟལ། ཁ་སྐད་ལ་བོ་བ་ཁ་བ་ཟེར།
རོ་ཆེན་བརྒྱད། ༡ འར་ན་སྟོབས་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོ། ༢ ལྟོ་ན་འཆི་བདག་སྟོས་པའི་རོ། ༣ ལུ་བ་
ན་སྟོབས་ལུན་མནན་པའི་རོ། ༤ བྱང་ན་བྱུང་བ་འཆོགས་པའི་རོ། ༥ འར་ལྟོ་ན་དགའ་མར་
ཡི་ཆད་ཀྱི་རོ། ༦ ལྟོ་ལུ་བ་ན་འཆོགས་པའི་གསལ་ཤིང་གི་རོ། ༧ ལུ་བ་བྱང་ན་འབྲོང་གི་ཆོད་
པའི་རོ། ༨ བྱང་འར་ན་སྟོན་བྱག་གཏོངས་པའི་རོ་བཅས་ལ་ཟེར།
རོ་ཆེན་ཟ་བའི་ཟ་མེན་མ་བརྒྱད། ༡ འར་དུ་ལོ་ལྷ་བ། ༢ ལྟོར་མེ་ལྷེ་གདོང་། ༣ ལུ་བ་ཏུ་ལྟོ་སྟེ་མ།
༤ བྱང་དུ་གན་བྱེད་མ། ༥ འར་ལྟོ་རྩོ་རྩོ་མ། ༦ ལྟོ་ལུ་བ་ཏུ་ལྟོ་ལུ་མ། ༧ ལུ་བ་བྱང་དུ་བྱེགས་པ་
མ། ༨ བྱང་འར་དུ་སྟོ་ཆོགས་མ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཁིང་ལྷགས་མནན་ཅིང་ལུས་རྒྱན་ཅན།
མཆོན་ཆ་སྟོ་ཆོགས་ཆོགས་ནས་རོ་ལ་རམ་བཤོ།
རོ་མཆོག་བོ་བ་ལུལ་བྱང་། ཟས་ཀྱི་རོ་མཆོག་ལྷེ་ཡིས་སྤྱོད་། ལུ་བའི་གཏོང་ཆད་ཉ་མོས་རྟོགས།
རོ་འཇམ་པོ། ཟས་ཀྱི་བོ་བ་འཇམ་པོ།
རོ་ཉལ། ཉལ་བའི་དམོད་ཆིག་
རོ་ཉ། ① ཉ། ② ཉ་ཉེད་ཀར་པོ།
རོ་སྟོ་མ། མཉམ་ཉིད།
རོ་སྟོ་མས་སྟོར་བྱག་རྩིས་རྟོགས་ལམ་འཁྱེར་དང་། ཉན་མོངས་ལམ་འཁྱེར་། ཉ་ཆ་ལམ་འཁྱེར་། ལྟོ་
འབྲེ་ལམ་འཁྱེར་། ལྟོ་ག་བཟུལ་ལམ་འཁྱེར་། འཆི་བ་ལམ་འཁྱེར་བཅས་བྱག་ལ་ཟེར།
རོ་སྟོ་མས་ཆོས་བརྒྱད། བདེ་བ་དང་། རྟེན་པ། ལྟོ་ན་པ། བསྟོད་བ་བཅས་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཞི་དང་།
ལྟོ་ག་བཟུལ་དང་། མ་རྟེན་པ། མི་སྟོན་པ། སྤྱད་བ་བཅས་མི་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ། བརྒྱད་
པའི་ལ་དགའ་མི་དགའི་བསམ་བ་མེད་པ་ལ་ཆོས་བརྒྱད་རོ་ཟེར།
རོ་སྟོ་མས་པ། ལུས་པ་དང་རང་བཞིན་སྟོ་མས་པ།
རོ་སྟོ་མས་ལམ་དུ་ཡོངས། ལུས་ལ་ན་ཆ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རོ་སྟོ་མས་པ་སོགས། དག་གཉེན་ལ་
ཆགས་སྤང་རོ་སྟོ་མས་པ། བདེ་ལྟོ་ག་ལ་ཡིད་དགའ་མི་དགའ་རོ་སྟོ་མས་པ། གཞན་གྱིས་བསྟོད་
སྤྱད་གང་བྱང་ཡང་རོ་སྟོ་མས་པ།

རོ་རྟོ། ལྷོགས་ལ། ཆང་གི་རོ་རྟོ། ལྷོན་གྱི་རོ་རྟོ།

རོ་ལྟར་བོག་ ལུས་འགྲུལ་བ་སྦྱོད་བྱེད་རྒྱ་མེད་པ་རོ་ལྟར་གྲུར་པ་དང་། བོག་སྟེ་བླ་བ་ཉམས་ནས་
འབྲེལ་བའི་དོན་ཏེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀམ་བལྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། རོ་ལྟར་བོག་ནི། ལུས་རེངས་པ་དང་། བླ་བ་ཉམས་ནས་
འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རོ་སྟོད། ལུས་ཀྱི་སྟོད།

རོ་སྟོད་མེད་གེ་འབྲ་བའི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁ་བྲག་གི་ཆིག་གིས་བྱུང་དུ་མ་བསད་པས་རོ་སྟོད་མེད་གེ་འབྲ་བ།

རོ་ཐག་ ① རོ་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་ཐག་བ། ② ཐག་པའི་དཔོན་ཆིག་

རོ་ཐག་ རོ་སྟེག་པའི་ཐག་

རོ་ཤ། མི་བསད་པའི་སྟོང་དུ་སྦྱོད་རྒྱའི་ཞིང་ཁར་བཅུགས་པའི་རོ་ཕྱར།

རོ་ལྟན། ① ཟས་ཐོ་ཞེས་ལུས་ལྟན། ② ལུར་ཞོད། ③ [མངོན] ། ལྟོག་པ། ༡ ལྟེ། ༢ ལྟ་ལ།

རོ་ལྟན་གནས། ལུར་ཞོད།

རོ་ལྟན་ལ། [མངོན]རྒྱ་མཆོའི་མིང་།

རོ་ལྟན་ཤིང་། ① ལྟན་འབྲུམ་ཤིང་། ② ལུར་མ་ཤིང་།

རོ་དུག་མངར་བ། ལྟར་བ། ལན་ཚུ་བ། ཆ་བ། ཁ་བ། བསྐྱ་བ་སྟེ།

རོ་དེག་ རོ་ལ་སྟེ་དེག་འཁོར་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྟེན་གྲངས་ཡིན།

རོ་བདག་ མི་བསད་པའི་ཕྱང་པོའི་བདག་སོ་བྲིམ་དང་བཟའ་ཆང་སོགས། མི་ལ་མི་བདག་མེད་ཀྱང་
རོ་ལ་རོ་བདག་ཡོད་ལྟ་བུ།

རོ་གནས། ལུར་ཞོད།

རོ་བམ་བ། རོ་ལུལ་བ།

རོ་བུལ། རོ་འཛིག་སྟོད་ཀྱི་བུལ་བ།

རོ་སྟེད་ས། ལུར་ཞོད།

རོ་སྒྲོ་ས་པ། རོ་དབུགས་ཀྱིས་བརྒྱངས་པ།
རོ་སྒྲོ་ར། ལུང་པོར་གཡེམ་སྒྲོད་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
རོ་འབྱོར་པ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གཤེགས་ཤིང་བའི་སྒྲོད་ཆིག་
རོ་མ། ① སྒྲིགས་མ། ཁུ་བ་བཏོན་ནས་རོ་མ་ལུས་པ། འཆགས་རོ། ཤོག་རོ། ས་རོ་རྩོ་རོ། ར་རོ།
སྒྲུང་རོ། གྲུང་རོ། ཆིག་རོ། ② སོག་ཅ་ནག་པོ་སོགས་ཁྲག་ཅ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་གྱི་དེ་པའི་ལུས་
ཀྱི་ཅའི་གཙོ་བོ་ཞིག་སྒྲིལ་བའི་གཡོན་དང་བྱུང་མེད་ཀྱི་གཡམས་སུ་ཡོད།
རོ་མི་ཞེས་པ་རོ་མཆོག་སྤྱང་བའི་མཆོན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྒྲིལ་བོ་ནད་ཀྱི་གཡོག་བྱས་པས་རོ་བྱོ་བའི་མཆོག་སྤྱང་བ།
རོ་མེར་སྒྲེག་གཏོང་བ། ལུང་པོ་མེ་སྒྲེག་བཏང་བ།
རོ་ལྷགས། ① རོ་རུལ་ནས་འདམ་བག་ལྟར་ཆགས་པ། ② འདམ་ཇུབ།
རོ་ལྷགས་འདམ། ཆད་ལྷལ་གྱི་གནས་ཤིག་
རོ་ལུང་། [མངོན་]སྤྱང་མ།
རོ་སྒྲོང་བ། ① བོ་བ་ལྟ་བ། ②[མངོན་]ལྷེ།
རོ་སྒྲུང། ལུས་ཀྱི་སྒྲུང།
རོ་སྒྲུང་ལྷུ་ཐེག་གཟུགས་སྒྲུང་མི་ཁྲོག་པ།
རོ་ཅ། ① དེགས་རྒྱུད་མི་ཉམས་པ་སྒྲེལ་བ་དང་འཁྲིག་པ་སྒྲོད་པའི་དོན། ② བོད་ཀྱི་སྒྲན་གཞུང་དུ་
མའི་ཁམས་ཀྱི་མེང་ལ་རོ་ཅ་ཟེར།
རོ་ཅ་ཉམས། འཁྲིག་པ་སྒྲོད་མི་བྱས་པ་དང་། ཁུ་བ་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་དོན།
རོ་ཅ་འཕེལ། ཁུ་བ་རྒྱས་ཏེ་འཁྲིག་པ་སྒྲུད་རྒྱུད་ཆགས་པ་འཕེལ་བ།
རོ་ཅ་བ། དབང་པོ་ལས་སུ་མི་རུང་བ།
རོ་ཅ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་བྱུར་མཁར་མཉམ་ཉིད་རྟོག་ཆེས་མཛད་པའི་ལུས་
སྒྲོབས་སྒྲེད་པ་དང་། ཁུ་བ་གསོ་བ། འདོད་པ་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་སྟོན་པའི་སྒྲན་གྱི་
བསྟན་བཅོས་ཤིག་

རོ་ཅ་གསོ། རིགས་རྒྱད་མི་འབྲུང་བ་དང་། འབྲིག་པ་རྒྱད་མི་རུས་པ། ལུ་བའི་སྟོབས་ཉམས་པ་
ནམས་གསོ་བར་བྱ་བའི་དོན།

རོ་བཅའ་བ། ① [རྟིང]ཆགས་པ་ཆོད་པོ། ② ལུ་བ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ།

རོ་ཆ་བའི་བྱེད་ཆོས། ཆ་བ་ནི་ཐོས་མ་ཐག་ཁ་ལྟེ་བསྐྱེད་ཅིང་ཆ་བས་མིག་ནས་མ་ཆེ་མ་འཛག་པར་
བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་ནོ།

རོ་ཆ་བའི་སྤྲེ་ཆན། ན་ལེ་ཤམ། བཅའ་སྒྲ། བེ་བེ་ལིང་སྤྱེུ་གཤེད། ཤིང་ཀྲ། ལུ་བ་ཀ། ལྷེ་ཆ། བ་
བ། བཅོང་། སྒོག་སྒྲ་ནམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འབྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཆ་བའི་
སྤྲེ་སྤྲེ་ཡིན་ནོ།

རོ་ཆ་བའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། སྒོག་མའི་ནད་དང་། གག་པ་དང་། མཛེན་ད། འོར་
ནད་ནམས་སེལ་ཞིང་། མ་འཛིག་པ་དང་། ལུས་བོད་སྤྱེད་པ། ཐས་འབྲུ་བ། ཡི་ག་འབྲེད་པ་
བཅས་བྱེད་ཅིང་། ཆོལ་དང་འབྲུལ་བའི་རྩ་ནམས་སྤྲེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཐོ་བ་སྦྱོང་བ་དང་།
ཅ་སྤྱབས་འབྲེད་པ་བཅས་བྱེད་དོ། ༢ རོ་ཆ་བར་བསྟེན་བྲགས་པའི་སྟོན། ཀྱ་བ་དང་ལུས་
སྟོབས་ཐད་ནས་ལུས་འཁུམས་ཞིང་འདར་བ་དང་། བརྒྱལ་བར་བྱེད་ཅིང་། སྤྱེག་པ་དང་རོ་རྒྱལ་
ནམས་ན་བར་བྱེད་དོ།

རོ་ཆོགས། རོ་བྱང་ཆོགས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་བསྟོ་བའི་སྦྱིན་པ་ཞིག

རོ་འཛིན། [མངོན]ལྟ།

རོ་འཛིན་དབང་མངོན། རོ་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་ལྟེ་དབང་པོ་
ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་པའི་གཞན་རིག་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ།

རོ་འཛིན་ཡིད་མངོན། རོ་འཛིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟེ། རང་གི་བདག་རྒྱུན་རོ་
འཛིན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བ་
སྟེ། རོ་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་བྲི་མ་ལྟ་བུ། རང་གི་གཟུང་དོན་གྲོགས་སུ་ཡོད་པའི་དབང་
མངོན་གཅིག་གིས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྲས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་འོ།

རོ་ཞིབ་བྱེད་པ། གཤེན་པོའི་རོ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྲས་ནས་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཞིབ་བྱེད་པ།

རོ་ཞིས་པ། རྫོ་བ་ཞིས་པ།

རོ་ཐག། རོ་ཐས་དང་འབྲ།

རོ་ཐས། ① ག་ཤིན་པོའི་ཤུལ་ཐས། ② སིན་པོ། ③ རོ་ཐ་བའི་བྲ།

རོ་གཐག། རོ་གཏུམ་བྱེད་ཀྱི་ཉལ་གཐག།

རོ་འོག་ཆ་ཞི། མི་ཞིག་བསད་ཆེ་གསོད་པ་པོའི་ལུས་ལ་ཆས་སྒྲིན་ཡོད་ཀྱང་ཅིས་མེད་དུ་གཏོང་བ།

རོ་ཡི་གེ་སར། [མངོན]ག་བྱར།

རོ་རས། རོ་སྒྲིལ་བྱེད་ཀྱི་རས།

རོ་ལངས། ཤི་ནས་བསྐྱར་དུ་ལངས་པ།

རོ་ལངས་ཀྱི་གདོན། གདོན་ཆེན་གྱི་ནང་ཚན་རོ་ལངས་ཞེས་པས་བཏང་བར་གྲགས་པའི་གདོན་ནད་ཅིག་

སྟེ་ནད་ཉགས་སུ་གཉིད་ལ་དགའ་བ་དང་། རྒྱན་འདོགས་པ། ལུས་འདར་བ་བཅས་འབྱུང་བ་ཞིག་

རོ་ལངས་རྒྱབ་པ། ① སྤང་པོའི་ནང་དུ་རྒྱུན་ཞུགས་ནས་བསྐྱར་དུ་ལངས་པ། ② ལམ་ལུགས་རྙིང་་

པ་སོགས་ཅ་མེད་བཅོས་ནས་སྤར་གསོ་བ།

རོ་ལངས་གཤེར་སྐྱབ་ཀྱི་སྐྱར། ཡོངས་གྲགས་སུ་རོ་སྐྱར་ཟེར། འདི་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་

པོ་སྐྱ་སྐྱབ་ཀྱིས་རོ་ལངས་སྐྱབ་ནས་ལུས་གཤེར་དུ་བསྐྱར་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལེ་ཏུ་མང་པོ་ཡོད་

པ་ཞིག་ཡིན། སྐྱར་ཤོད་མཁའ་ནི་རོ་དངོས་བྱུབ་དོན་ཟེར་བའི་རོ་ལངས་དེ་སློབ་དཔོན་གྱི་སློབ་

མ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོས་བཏུལ་ཤེས་སྒྲུལ་བར་ཁྱར་ནས་ཁྱེར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་དུ་རོ་དངོས་

བྱུབ་དོན་ཤེས་བཤད་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། འདི་ལ་ལེ་ཏུ་ནི་ཤུ་ཙ་གཅིག་ཡོད་པ། ཉི་ཤུ་ཙ་

བདུན་ཡོད་པ། སུམ་ཙུ་སོ་བདུན་ཡོད་པ་སོགས་སྟ་ཆོགས་འདུག མཆོ་སྟོན་མི་རིགས་དཔེ་

སྐྱན་ཁང་དང་། མི་རིགས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གཉིས་ནས་དཔར་སྐྱན་བྱས་ཡོད།

རོ་ལན་ཚུ་བའི་བྲང་ཆོས། ལན་ཚུ་བ་ལྟེ་དང་རེག་པ་ན་ཚུ་ཞིང་མཆེལ་མ་འདུ་བར་བྱེད་པའི་ཡོན་

ཏན་ཅན་ལོ།

རོ་ལན་ཚུའི་སྟེ་ཚན། རྒྱུ་ཚུ། རྒྱ་ཚུ། ལྟེ་སྤང་ཚུ། རྩ་ཚུ། ཁ་རྩ་ཚུ། ཅབས་རྩ་ཚུ། ཟེ་ཚུ། སྤ་ཚུ།

མཛེ་ཚུ། སྤལ་ཚུ། ཤིང་ཚུ། ཡ་བསྐྱར་པ། སུལ་ཏོག་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་དེ་དང་དེ་འདྲ་ལ་

སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལན་ཚུའི་སྒྲན་སྒྲེ་ཡིན་ནོ།

རོ་ལན་ཚུའི་བྱེད་ལས། ༡ བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན། སྤ་འབྲིལ་འགགས་གསུམ་གྱི་ནད་འབྲིན་པ་སྟེ། སྤ་
བ་སྟེ་ལུས་རེངས་ཞིང་འགྲུལ་མི་ཤེས་པའི་ནད་འབྲིན་པ་སྟེ་སེལ་བ་དང་། འབྲིལ་བ་སྟེ་བཤང་
གཅིན་འབྱུང་མི་བརྟུབ་པ་དེ་འབྲིན་པ་དང་། འགགས་པ་སྟེ་ཅ་སྤྱབས་འགགས་པ་འབྲིན་པར་
བྱེད་པ་དང་། ལན་ཚུའི་དྲུག་གིས་རྩལ་འབྲིན་པ་དང་། མེ་བོད་བསྐྱེད་ཞིང་ཡི་ག་འབྱེད་པ་བྱེད་
དོ། ༢ ལན་ཚུའི་རོ་བསྟེན་བྲགས་པའི་སྟོན། སྤ་དང་བ་སྤྱ་བྱི་བ། སྤ་དཀར་སོ་ཆགས་པ། གཉེར་
མ་མང་དུ་འདུས་པ། ལུས་རྩངས་གྱི་སྟོབས་འབྲི་བ། སྟོམ་དད་སྟེ་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་
མཛེ་ནད་དང་། མེ་དབལ། ཁྲག་ནད་བཅས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།

རོ་ལས། གཤེན་འདོན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས།

རོ་ལས་པ། རོ་ལས་བྱེད་མཁན།

རོ་ཤེས། [མདོན་ལྟེ།

རོ་བཤེར་བྱེད་པ། རོ་མས་གཤེན་པོའི་ཕུང་པོ་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ། བམ་ཞིབ་བྱེད་པ་དང་། རོ་
ཞིབ་བྱེད་པ་སོགས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རོ་སོ་དུག་མངར་བའི་མངར་བ། མངར་བའི་སྦྲར་བ། མངར་བའི་ཁ་བ། མངར་བའི་ཆ་བ་དུག་ཡོད་
པ་བཞིན་དུ་ལན་ཆ་བའི་བར་རེ་རེ་ལ་དུག་དུག་བྱེ་བས་སོ་དུག་གོ

རོ་ཉི་ཏ། [ལེགས་]བོད་རྒྱ་གཉིས་པ། ② སྟོ་ཉམས་མེད་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། རོ་ནག་རོག་གོ་འདུག ③
བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག

རོག་གོ་ཁ་རོག་གོ་ཞེས་ཁ་མི་གྲག་པ།

རོག་གོ་བ། མདོག་ནག་པོའི་མདོན་ཚུལ་ཞིག་ཁ་ནག་རོག་གོ་བ།

རོག་གོང་། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག

རོག་ཏོ། དུད་འགྲོའི་མིག་པ།

རོག་སྟོན་དཀོན་ཅོག་སྤྱབས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ནང་མང་མཁར་ཆ་ལུང་དུ་གདུང་རྒྱུད་མིང་ལ་
རོག་ཅེས་པའི་སྤམ་སྤྱ་སྤྱ་འཁྱུངས། དགུང་ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་དུས་ནས་སྤྱགས་བརྩོན་ཆེན་པོས་མདོ་

རྒྱུད་སོགས་ཐུན་མེན་དང་ཐུན་མོང་གི་རིག་གནས་རྣམས་གསལ། བྱུང་བར་དུ་དབྱས་སུ་བྱོན་
ནས་གྲུ་བ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་སྒྲོབ་མ་དགེ་བ་ཤེས་ཁུ་སྟོན་དབྱས་བ་དར་གྲགས་ཀྱི་ཞབས་ལ་
གཏུགས་ཏེ་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་རྫོགས་བར་ཁུས། འཕགས་ལུལ་དུ་ཐེངས་
གཅིག་མེད་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་བ་ཤེས་ཀྱི་མ་ལས་གསོ་དབྱུང་ཡན་ལག་བརྒྱུད་བ་
གསལ། གཞུང་གི་ས་བཅད་བསྐྱུས་དོན་རིན་པོ་ཆེའི་བྲ་བ་ཞེས་བརྒྱམས་པ་དེ་དང་། གསོ་རིག་
རྒྱུད་བཞིའི་ཞལ་རྒྱན་མན་ངག་དང་བཅས་པ་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ལ་གནང་།
རོག་པོ། དུང་འགོ་སྤྱ་མདོག་ནག་པོ། གཡལ་རོག་པོ། བྱ་རོག་པོ་རོག་ཁ་རོག་སྤང་ཞན་རོག་པོ།
རོག་པོ་འཛོམས་སྤྱེས། སྤྱོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཏུས་པས་སྟོན་ནང་སེལ་བ་དང་། མགོ་བོའི་ཏུས་
ཆག་གསོ།

རོག་ལ། ཤ་མའམ་བྱ་གྲུ་སྟེ་ཏུས་ཀྱི་ཐུམ་གྱི་ཤ

རོག་རོག་ ① ཁ་དོག་ནག་པོའི་མངོན་ཚུལ་ཞིག་ མཚན་མོར་མི་ནག་རོག་རོག་ཅིག་མཐོང་བ། ②
ནོན་ནག་པོ་ལ་རོག་རོག་ཟེར།

རོག་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ། དོལ་བ་དམར་ཁུར་བ་ཡང་ལྷ། རྩེ་འདི་ཉིད་པོ་ཏོ་བའི་སྒྲོབ་མ་ཆེན་པོ་
བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཡིན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ས་མག་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༩ ལོར་སྤྲལ་བ་ཡོན་ཏན་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་གཅིག་གི་སྤྲས་སུ་སྤྱུ་འབྱུངས། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་རོགས་མངོན་བ་བ་དང་། རྒྱ་
འདུལ་འཛིན་གཉིས་ལས་མངོན་བ་དང་འདུལ་བ་གསལ། པོ་ཏོ་བ་དབྱུང་ལོ་ཉིར་གཉིས་བར་
བསྟེན། དེ་ཉིད་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེ་མཛད། ཆོགས་པ་ཡང་ཡང་གང་དུ་སྟོང་ལྷག་མ་བྱུང་ཟེར། རྩེ་
འདི་ཉིད་ལ་འགོ་མགོན་པག་མོ་གྲུ་པས་ཆོས་འབྲེལ་གསལ། མཐར་དབྱུང་ལོ་དོན་གསུམ་པ་
རབ་བྱུང་གཉིས་བའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༡༣༡ ལོར་སྤྲུག་ཤིགས།

རོག་ཤེས་རབ་འོད། ཡབ་བཟ་ཤེས་གྲགས་པ་དང་ཡུམ་ཆོས་ཀྱི་དགེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་
གསུམ་བའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༩ ལོར་འབྱུངས། དབྱུང་ལོ་ལྔ་བ་ལ་མེས་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མས་
ཡིག་རྩིས་བསྐྱབས། དབྱུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་མེས་སྐུའི་སྒྲོག་མཁས་པར་བྱུང་ནས་ཉིན་
གཅིག་ལ་ཉེ་ཁྱི་ཆར་གཅིག་ཐོན། དབྱུང་གངས་བརྒྱ་བར་དུ་ཡབ་མེས་གཉིས་ལ་གསང་སྤྲལས་

ཀྱི་བར་དུ་ཡབ་ཀྱིས་སྤར་པའི་བསྟེན་པ་མཆོམས་བྱས་ནས་སྒྲེལ་དུ་བཅུག་པས་བྱབ་ཏུགས་
ཀྱང་མང་དུ་བྱུང་། དགྲའ་ལོ་བདུན་བཅུ་དོན་དགུ་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལྷག་
ཕྱི་ལོ་༡༣༧༧ ལོར་སྐྱབ་གཤེགས།

རོགས། ① ལྷ་པོའམ་པན་ཆ། རོགས་མེད་གཅིག་སྤྱ། ལས་ཀའི་རོགས་ཁྱེད་པ། ② བྱ་ཆོག་གི་
རྩེས་སུ་སྤར་ན་སྐྱལ་ཆིག་གི་རྩས་པ་ཐོན་པའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་ཐེབས་རོགས། ③ བྱ་ཆོག་
འགའ་ཞིག་གི་རྩེས་སུ་སྤར་ན་དེའི་རྒྱ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་
ཁོན་བྱས་ན་དཀའ་ལས་ཆེ་རོགས་ལས་གཞན་གང་ཡང་མེད།

རོགས་སྐྱོར། རོགས་རམ་དང་རྒྱབ་སྐྱོར།

རོགས་སྐྱོར་སྐྱོབ་དངུལ། དཔལ་འབྱོར་ཆ་རྒྱུན་དཔལ་པའི་རྒྱུན་གྱིས་སྐྱོབ་གྲར་ཞུགས་མི་སྤུབ་པའི་
སྐྱོབ་མ་རྣམས་ལ་རོགས་སྐྱོར་མ་དངུལ།

རོགས་གྲོགས། ཟུར་དུ་པན་འདོགས་པའི་དོན་ཏེ། སྐྱོབ་སྤྱག་ཆོས་ཞིང་པར་རོགས་གྲོགས་བྱས།

རོགས་དངུལ། རོགས་རམ་གྱི་ཆེད་དུ་སྤྲད་པའི་དངུལ།

རོགས་དན། རོགས་རམ།

རོགས་སྟོན། གང་ཞིག་གིས་མི་འདག་བར་རྒྱབ་སྐྱོར་དཔུང་སྟོན་ཁྱེད་པ།

རོགས་པ། ① གྲོགས་པོ། ② ལྷ་པོ། འག་རོགས། དན་རོགས། ལམ་རོགས། འག་རོགས། ③[ཉིང་] བྱིས་པ།

རོགས་པན། པན་ཐོགས་རོགས་རམ།

རོགས་འབྲེལ་ཉེས་ཅན། ཉེས་ཅན་གཙོ་མོ་རམས་འདེགས་ཁྱེད་མཁན་གྱི་ཉེས་ཅན་པ།

རོགས་ཟས། འགའ་གྲོགས་པན་རྒྱུན་བར་སྤྲད་པའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་མིང་།

རོགས་ལྷ། རོགས་ཡ།

རོགས་རམ། གྲོགས་སམ་རམ་འདེགས། པན་རྒྱུན་རོགས་རམ་ཁྱེད་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་helpཟེར།

རོགས་རམ་ཁ་འབྲེད། སྒྲོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་མ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་open helpཟེར།

རོགས་རེས། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་པན་ཐོགས་ཁྱེད་པ། པན་རྒྱུན་རོགས་རེས།

རོང་། ལུང་པ་ཁ་དབྱག་དོག་པོ། བྲག་རོང་། བྲོག་རོང་། མཐོན་པོ་རི་ལ་མི་སྒྲེབ་ས། དམའ་པོ་རོང་།
ལ་མི་དགལ།

རོང་སྒོར། ཅ་རི་ལ་གནས་སྒོར་དུ་འགྲོ་སྐབས་ཅེ་སྒོར་དང་། བར་སྒོར། རོང་སྒོར་ཞེས་སྒོར་ལས་
གསུམ་ཡོད་པའི་རོང་སྒོར།

རོང་སྒྲེས་ཤང་ཆོ། སྡོ་ཞིག

རོང་ཁུལ། ས་བབ་དམའ་ཞིང་གུ་དོག་པོའི་ཡུལ་ལུང་།

རོང་རྒྱལ། ཁམས་སྡེ་དགའི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་། ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འབྲངས་པའི་གྲོང་སྡེའི་
ས་མིང་ཡིན།

རོང་བརྒྱབ་པ། [ཡུལ]བྲང་ལ་རོང་བརྒྱབ་པ་ཞེས་ཟས་ཟོས་ཐེས་པོ་བའི་ནང་གྲེན་དུ་བྱལ་ཡོང་བ།

རོང་དགོན། ཀྲུ་ལ་རི་ཁོང་དང་རོང་དགོན་བཟ་གིས་ལྷན་འབྲུབ་གྲིང་། ཀིནྟའི་མ་དགོན་ཞེས་གྲང་
གསལ། རབ་བྱང་བདུན་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༩ལོར་ཐེ་རིན་པོ་ཆའི་དངོས་སློབ་རོང་ཆེན་ལྷགས་
ནག་པ་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་བྱག་བཏབ་མཛད། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་
བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་རྩ་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་རེ། ① ཙོག་གེམས་ཟིང་རེ། དུས་མོ་གཉིས་ཁྲེན་དུ་རོང་རེ་བསྐྲངས་ནས་ཉལ་བ། ② ལོ་ཉོག་
སོགས་སྒྲེ་འཆར་ལེགས་པ། སྤྱལ་གྲིང་རོང་རེར་སྒྲེས་པ།

རོང་དུར་སྤྲིག་ རིན་སྤངས་རྫོང་གི་རོང་བྲམས་ཆེན་གྱི་ཉེ་སྒོར་ལ་ཡོད། ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་རྩ་ལོའི་
དུས་ནས་ཡོད་པའི་དགོན་པ་ཆེས་སྡ་བ་ཞིག་ཡིན།

རོང་ལྷང་། རོང་ཡུལ་གྱི་ལྷང་མ།

རོང་ཆག་པ། འབྲུ་ཞིག

རོང་རྒྱ། རོང་ཡུལ་གྱི་རྒྱ།

རོང་སྟོན་ཤེས་བྱ་ཀུན་གཟིགས། གཤམ་གྱི་རོང་སྟོན་ཤུལ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

རོང་རྩང་ཕུ་རི་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་སྐྱ་མ་
རྒྱལ་བ་རྒྱུ་ཆང་པའི་དངོས་སློབ་ཆོས་རྗེ་བྱ་བཏང་བས་བཏབ། དུས་ཚོད་མ་གསལ། དུས་

རབས་བདུན་པའི་ནང་གྲུབ་མཐའ་དག་ལུགས་པར་བསྒྱུར། ད་ལྟ་པོད་རང་སྤོང་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་ཙམ་དཔེ་རྒྱུ་ཡོད།

རོང་སྟོན་ཤྲུག་རྒྱལ་མཚན། རེ་འདི་ཉིད་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་དུ་ཡབ་པོན་སོ་གོ་བོད་རྒྱལ་པོ་དང་།
ཡུམ་རྒྱ་གར་སྟོན་ཞེས་བྱ་བའི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༧ལོར་སྐྱ-
བལྟམས། རོག་མར་ཡབ་ཀྱི་བྱང་དུ་པོན་ཆོས་ལ་སྦྱངས་ཤིང་ལུགས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲིན་
ལས་ཀྱང་དུ་མ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཙུང་བ་ལ་དབུས་གཙང་དུ་བྱོན་ཏེ་གསང་བ་ཞེ་ཅུ་
ཐོགས་ཀྱི་ཆོས་གྲར་ལེབས། སྤྱིང་སྟོད་པ་རིན་ཆེན་ལྷ་རྒྱལ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་པ་བཞེས།
རེ་འདི་དང་ཀོང་སྟོན་སྟོ་མོས་དབང་ལུག་གི་བྱང་དུ་རོག་ལོ་ནས་བརྒྱད་པའི་མར་ཆད་བསྐྱས་
གསུམ་དང་། དབུ་མ་རང་བརྒྱད་པའི་བཤད་སྟོལ། སྟོར་མོ་ལུང་གི་མཁན་ཆེན་དཀའ་བཞེ་པ་
དང་། འཕན་ལུལ་གྱི་བའི་མཁས་པ་དམར་སྟོན་ལ་འདུལ་སྦྱང་ལུགས་བྱ་འདུལ་དང་ཐོག་དཀའ་
ཆེན་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། མངོན་པ་མཛོད་མཆིམས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། ཐང་ཐག་པ་སྐྱལ་སྐྱ-
གཞོན་ཏུ་རྒྱལ་མཚན་ལ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པ་ཆབ་ཀྱི་བཤད་སྟོལ། ལོ་པ་ཤྲུག་རིན་ཆེན་ཀྱི་
བྱང་དུ་མངོན་པ་བོད་མ་སོགས་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གཉིས་པ་ལ་གྲོ་ས་མཁན་ཆེན་ཀྱན་
དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་དམར་སྟོན་པའི་བྱང་དུ་བསྟེན་པར་རྟོགས། མཚན་ཤྲུག་རྒྱལ་མཚན་
དཔལ་བཟང་པོར་གསོལ། དགྲུང་ལོ་རེ་དགུ་པ་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༥ལོར་འཕན་པོ་ལྷ་
ལེན་ལོ་ཆོས་གྲུབ་པ་ནས་གཞན་དོན་མཛད། གསུང་ཙོན་ལ། ཆད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་འབྲེལ་རྟོག་
གཤེད་སྤང་བ་དང་། འབུམ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་ལ་སོགས་པ་གཞུང་ཆེན་བཞེ་བརྟ་
ཞེ་གཅིག་གི་རྣམ་བཤད་ཀྱིས་གཙོས་ཆོས་ཆེན་སུམ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱའི་གྲངས་སུ་བརྟམས་པར་
མཛད། གསུང་ལས་སྟེས་པའི་སྟོན་མའི་གཙོ་བོ་ནི། སྤྱ་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་བསྟན་པ་འདེགས་པའི་
ཀ་ཆེན་བཞེ། བར་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་གངས་ཅན་མཛེས་པའི་རྒྱན་བརྒྱད་དང་མཆོག་གཉིས།
གསུང་ལུགས་ཀྱི་མཛད་སྟོད་མཚུངས་པའི་བྱ་ཆེན་གསུམ། སྤྱ་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་བསྟན་པའི་
གསལ་བྱེད་བརྟ་དྲུག་ཡང་ཆར་ཀྱི་བྱ་ཆེན་གངས་པ་ཅན་བཞེ་ལ་སོགས་པས་གཙོས་སྟེ་སྟོད་
འཛིན་པ་སྟོང་ལྷག་འགའ་བསྒྱུངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཀྱ་གསུམ་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་

པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ཞི་བར་གཤེགས་སོ།།

རོང་ཐང་གོན། དཔལ་ལྷན་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ནང་
༥ལམ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༠ཙམ་ལ་རོང་ཐང་གི་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་གླིང་བ་རིན་པོ་ཆེས་གསར་དུ་བཏབ།
ལྷུ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རོང་ཐང་གི་གསར་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མེ་བརྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ཐང་གློ་བཟང་ཆོས་འབྱོར་སྐུན་ལུག། རྗེ་འདི་སྤྱད་མདོ་ཁམས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པའི་འབྲི་རྒྱ་ཐལ་
མོ་སྤང་རྒྱལ་བཟང་གི་འཕྲོག་སྤྱོད་ཡལ་བ་གྲ་གིས་དཔལ་ལྷན་དང་ཡུམ་སྐུན་ལྷ་ཆེ་རིང་གཉིས་
ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བྲག་ལ་
མེའམ་སྐབས་གློ་བཟང་བསྐྱབ་པའི་རྒྱལ་མཆན་ཀྱི་ཡང་སྤྱི་དུ་རྩོམ་འཛིན་གྱིས་གདན་ས་རོང་
ཐང་རྒྱ་ཐང་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་གདན་འདྲེས་ཏེ་ཁྲི་ལ་གསོལ། རྗེ་གློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་མཆོག་ནས་
ཆོས་འབྱོར་སྐུན་ལུག་ཅེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱལ་ཡོངས་འཛིན་དགོངས་རྒྱུ་གསུམ་ཀྱི་ཆེད་
དབུས་གཙང་དུ་ཕེབས། རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་དང་བཀྲ་ཆེན་
ཐམས་ཅད་མཁུན་བ་དང་མཛུལ། ལུབ་བདག་འཛོག་རི་བ་ཆེན་པོ་དང་ཀུ་ཆང་མཆོག་སྐྱལ་
རིན་པོ་ཆེ་གློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་དུ་གསར་བདེ་འཛིགས་གསུམ་ཀྱི་དབང་ལུང་དུ་མ་
གསན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་ལ་མེའམ་སྐབས་ལུར་བུ་ལྷོག་བྱང་ཚུབ་གླིང་དཔེན་གནས་སུ་
བུམས་མགོན་རྒྱ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱུང་ནས་དགེ་བསྐྱེད་དང་རབ་བྱུང་དགེ་ཚུལ་དང་བཅས་པའི་
སྤོམ་བ་བཞེས། མཆན་ཡང་སྤྱར་ཡོད་ཀྱི་གོང་དུ་བུམས་བ་ཞེས་བསྐྱབ་བ་ཅན་ལས་གཞན་
སོར་བཞག་མཛོད་དེ་བ་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྷ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༠༡ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

རོང་ཐང་དགོན། མིང་གཞན་རོང་ཞང་སྐོམ་བ་གྲ་ཆང་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པའི་ནང་ཙམ་ན་རྒྱལ་
དབང་སྐྱལ་སྐྱས་བཏབ། ལྷུ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རོང་ཐང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ས་
ཁུལ་སྤྱི་ཆེན་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ནང་། ས་མིང་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཀྱི་མཆོ་སྤྱོད་ཁོངས་མོན་ཡུལ་དུ་ཡོད།

རོང་པ། སོ་ནམ་བའམ་ཞིང་པ། རོང་འཕྲོག་ རོང་མ་འཕྲོག་

རོང་པོ། རོང་གི་རུས་ཤིག

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས། རེ་འདི་ཉིད་གཉའ་ཤོད་བྲག་དཀར་གི་སྒོ་ཞོལ་གཉན་ཐོག་
འབྲེག་ཏུ་ཡབ་བསོད་ནམས་དབང་བླག་དང་ཡུམ་དབལ་མོ་སྦྱིད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་སྐུ་བཞུགས། སྤྱང་སྐོར་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོ་
དང་ཁྱི་རྒྱལ་མཚན་མེད་གོ་གཉིས་ཀྱིས་སྐལ་ལྷན་དག་དབང་འཕྲིན་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་
ངོས་འཛིན་མཛད། གཉན་ཐོག་དགོ་སྤོང་སྤོང་བཟང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱུང་དུ་སྦྱོར་སྒོག་དང་། བཟ་
ཤིས་འཁྲིལ་དགའ་དྲགས་དབུ་མཛད་དག་དབང་རྒྱ་མཚོའི་བྱུང་དུ་ཆོས་སྦྱོད་ཐུགས་འཛིན་
སྐབས་ཤེས་རབ་ཆེ་བའི་ངོ་མཚར་ལྷས་མང་དུ་ཐོན། དགྲུང་གངས་བདུན་པ་ལ་མཁན་ཆེན་
དགོ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགྲུང་ལོང་ལྷ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་
སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ ལོར་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། གཤམ་དུ་ཤར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་པར་གཟིགས།

རོང་པོ་སྐལ་ལྷན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ། ཡབ་རོང་པོའི་བུ་ཆོས་སྦྱོང་གི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་བ་སོ་རེ་བྱུང་དགོན་མཚོག་ཉི་
མའི་བྱུང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང། མཚན་དག་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་གསོལ། རེ་ཆུལ་ཁྲིམས་བཟ་
ཤིས་དང་རེ་ཤེས་རབ་བཟ་ཤིས་སྤྲ་མར་བསྟེན་ནས་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་དང་རེ་ཤོད་མའི་
སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་མ་ལུས་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉི་ལུ་པ་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༨༧ལོར་
དབུས་སུ་ཐེབས་ཏེ་རྒྱལ་དབང་དུག་པ་ཆངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་དང་པཎ་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཡེ་
ཤེས་སོགས་ཀྱིས་མཚོན་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་ཞབས་ལ་གཏུགས། འབྲས་སྤྱངས་སྒོ་མང་གྲ་
ཆང་གི་ཆོས་གྲུབ་བཞུགས་ཏེ་གསན་བསམ་མཛད། པཎ་ཆེན་སྤོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལས་བསྟེན་
རྫོགས་བཞེས། དགྲུང་ལོ་ཉིང་གསུམ་པར་ཀྱན་མཁུན་འངས་དབྱངས་བཞད་པ་སྒོ་མང་ཁྲིང་
ཐེབས་པའི་བྱུང་དུ་མདོ་སྟགས་ཀྱི་བཀའ་ཆོས་མང་དུ་གསལ། གསུང་ཆོས་ལ། རེ་རིན་པོ་ཆེ་
ལ་བརྟེན་པའི་སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། མདོ་སྟགས་ལམ་ཀྱི་གནད་མ་ལུས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར། རེ་ཤེས་རབ་བཟ་ཤིས་པའི་རྣམ་ཐར་དེ་བཞེན་རྟོགས་བརྟེན་དང་། རྣམ་

ཐར། བསྐྱབ་བྱ། མགྱུར་མ་སོགས་པོ་ཉི་གཅིག་བཞུགས། དགྲུང་གངས་རེ་གཉིས་ལ་ཕེབས་
པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༩ ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།

རོང་པོ་སྐལ་ལུན་ཚོ་བཟང་ཆོས་གཤགས། མདོ་སྨད་བྱང་རྒྱུད་རྩ་ལོ་ཐང་དུ་ཡབ་སྐལ་བཟང་ནམ་རྒྱལ་
ཞེས་བྱ་བའི་སྐལ་སྤྱོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༥ ལོར་བལྟམས། དགྲུང་
ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་ཚུ་བཟང་ལུང་སྤྱི་བྱ་བྱང་དུ་ཁྱི་སྤྱལ་ཚོ་བཟང་རྒྱལ་མཆན་སེང་གེ་ལས་རབ་
ཏུ་བྱུང་ནས་གདན་སར་ཕེབས། དགེ་བཤེས་ཚོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་རབ་འབྱམས་པ་འཇམ་
དབྱངས་གཉིས་ལས་བསྐྱུས་གྲུང་། ཚོ་རྟགས། རོན་བདུན་བཅུ་པར་ཕྱིན་བཅས་སྤྱངས་ཤིང་
ཟུར་བཀོལ་པལ་ཆེར་ཐུགས་འཛིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་གསུམ་བཞེས་པ་མེ་སྤངས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༡༧ ལོར་དབུས་སུ་ཕེབས། དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚོ་བཟང་
རྒྱལ་མཆན་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟན་ནས་དབུ་པར་གཙོ་བྱས་པའི་བཀའ་པོད་རབ་འབྱམས་ལ་
སྤྱངས། ཆོགས་ཆེན་དུ་ཆོགས་སྤེང་མང་དུ་མཛད་དེ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་རྒྱས། དགྲུང་
གངས་ཞེ་དགྲུ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཚུ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ ལོར་དཔོངས་པ་
ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

རོང་པོ་སྐལ་ལུན་ཚོ་བཟང་རྒྱལ་མཆན། ཚུ་བཟང་རྩ་ལོ་ཐང་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་
ལོ་༡༩༤༩ ལོར་སྤྱོད་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པ་ལ་ཤར་ཆེ་བྱང་དུ་རྩེ་གོང་མ་ཚོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་
རྒྱ་མཆོའི་ཆོས་ཁྱི་ལ་ཕེབས། རྩེ་བཅུན་ཨ་རོལ་ཚོ་བཟང་ལུང་རིགས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་
ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྤོམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆན་ཚོ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསོལ།
ནགས་རྒྱའི་ཡོངས་འཛིན་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་ལས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་དང་། ཨ་རོལ་རྩེ་རྩེ་
འཆང་ལས་རབ་བྱུང་དགེ་རྒྱལ་འཛིན་མཛད་རྒྱལ་པོའི་དབང་དངོས་སོགས་བཞེས་ཏེ་
གསར་མཆན་ལ་མེ་བསྐྱོད་རྩེ་རྩེ་ཞུ། དགྲུང་ལོ་བདུན་བཅུད་སྐབས་འཇམ་དབྱངས་དཀར་པོ་
དང་དབྱངས་ཅན་མ་དཀར་པོ་གཉིས་ལ་བསྟོད་པ་མཛད་པས་སྟུན་དགའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངོ་
མཆར་དུ་འཛིན། གདན་སའི་པོས་སྤྱོད་མོ་བཞེངས། དགྲུང་གངས་ར་བདུན་བཞེས་པ་རབ་
བྱུང་བཅོ་ལྷ་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༥ ལོར་གཤེགས།

རོང་པོ་ཆོ་ག་རྣམ་གསུམ། སྟག་གཟིག་སྟོན་པ། གཡག་སྟོན་པ། རོང་སྟོན་པའོ།
རོང་པོ་དཔལ་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༤༨༠ལོར་རྒྱལ་བ་ཀུ་
པ་སྐུ་ཐེང་བཅུ་དྲུག་པ་རིག་པའི་དོ་རྩེས་ལུང་ལྟར་ནང་ཆེན་སྐུ་མཐོར་ལྷས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་
ཀུ་པ་གཤམ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷ་ལྷ་ལོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་རབ་བརྟན་དགོན། མིང་གཞན་དགའ་ལྷན་རབ་བརྟན་སྤིང་ཟེད། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ཀུ་
པ་མཁོས་ཐུག་བཏབ། དེ་རྩེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༤༨༤ལོར་རྒྱལ་བ་ལྷ་པ་
ཆེན་པོས་སྤར་གྱི་བྲ་པ་རྩིང་པ་རྣམས་གཞིར་བཞག་གི་ཐོག་ཏུ་བྲ་གསར་པ་མང་ཙམ་ཞིག་བསྟ་
དུག་གནང་སྟེ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པར་བསྟུང། དགོན་མིང་ཡང་དགའ་ལྷན་རབ་བརྟན་
སྤིང་ཞེས་བསྟུང། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་ལེས་རབ་སེང་གེ་རྩེ་འདི་ཉིད་ཡལ་རོང་པོ་རྒྱ་ལོ་བའི་སྤུས་སུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་
མག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༡ལོར་སྐུ་བཞུགས། སྐུ་ན་ཕྱ་མོ་ནས་འཕྱི་ཕྱོག་ལ་སྤྱངས་ཤིང་དུས་འཁོར་སྟོབ་
གཉེར་མཛད། དགྲང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་དུས་འཁོར་གསུང་ཐུག་ དགྲང་གངས་ཉི་ལུ་ལ་ཐེབས་
སྐབས་ཐར་བར་ཐེབས་ནས་དབྱལ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཁྱུས། དགྲང་ལོ་ཉི་ལུ་ཅ་གཉིས་ལ་སྟག་
སྟེ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བྱང་དུ་བྱོན་ཏེ་ལོ་ལྗེའི་རིང་མར་ཆད་ལ་སྤྱངས། ལྷག་པར་དུ་ཆད་མ་ལ་
མཁས་པར་གྱུར་ནས་དབུས་གཙང་དུ་བྲ་སྟོར་མཛད། དགྲང་གངས་སུམ་ཅུ་པ་ལ་སྐུ་མ་ཆོས་
རྒྱལ་འཕགས་པ་དང་མཁན་པོ་མཆིམས་ཀྱི་བྱང་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བསྟེན་པར་རྫོགས་ནས་
ཆོས་མང་དུ་གསན། དེ་ནས་ལོ་རྒྱ་བ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་རྩེ་
ཐེང་བའི་དབང། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་སོགས་རྒྱུད་དང་སྟོན་དབྱེད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་སོགས་
པ་གསན་སྤྱོད་དབྱིས་བྱིན་མཛད། དཔེན་དམར་གྱི་གདན་ས་མཛད་དེ་བཤད་པ་ལུན་རིང་
གནང། གཞན་ཡང་ཐར་པ། ཁྱི་ཕྱ། བསམ་ཡས། སྟག་ལུང་། གཞུ་ཀུན་དགའ་ར་ག། འདར་ཅེ་
གདོང་། ཚུ་མིག་སྟོན་མོ་ལུང་། གཡུས་དགའ་ལྷན་ལ་སོགས་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་
བསྟོར། དགྲང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པར་དཔེན་དམར་གྱི་གདན་ས་སྐུ་མ་རྩེ་རྩེ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་གཏད་
ནས་དལ་དུ་ལ་ཐེབས། འཇམ་བཏབ་ནས་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས། རྒྱུད་འབྱུང་དང་འདུལ་

བ་ལུང་བཞེངས་ཏེ་སེམས་ཅན་མང་པོའི་དོན་མཛད།
རོང་པའི་བྱ་བཞི། བཀའ་གདམས་པའི་སྒྲ་མ་རོང་པ་ཕྱག་སོར་བའི་སྒྲོབ་མ་གཙོ་བོ་བཞི་སྟེ། བྱ་
འདུལ་བ་འཛིན་བ་དང་། རོག་མཆིམས་ཕྱ་བ། རྣམ་པ་བ། དགེ་བཤེས་ཞུས་པ་བཅས་ལ་རོང་
པའི་བྱ་བཞིར་གྲགས།
རོང་ཕྱ་དགོན། མིང་གཞན་རྗེ་རོང་ཕྱ་མདོ་ལྷགས་ཆོས་ཟེར། རྗེ་སྤུལ་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་ནོར་
བྱས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་
ཅེ་ས་ཁུལ་དེར་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགུ་མ། མ་ཆུའི་རྩོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཆུ་ལག་ཅིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཐུང་རེན་རྩོད་ཏུ་ཡོད།
རོང་པོ་རྒྱ་མཁར། ཁོང་རྒྱལ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཤར་རྒྱུད་ཏུ་ཡོད། ད་ལྟ་མ་ལྷོ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་དང་ཐུང་རེན་རྩོད་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གནས་ལུལ་ཡིན།
རོང་པོ་གཡེར་གཤོང་དགོན་པ། ཕྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགོན་ཆོས་འཕེལ་གླིང། བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། རྫོ་བྲོས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ།
བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྷོ་རེབ་གོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགོན་པ། མིང་གཞན་ལ་རོང་པོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཟེར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་
གླང་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༡ལོར་དགོན་རྒྱུད་ཞིག་བཞེངས། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་
རིན་ཆེན་གྱིས་དངོས་སུ་ཕྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ མ་ལྷོ་
རེབ་གོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོང་པོ་དགོན་ཆེན། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཐུང་རེན་རྩོད་རེབ་གོང་ས་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་ ཤར་
སྤུལ་རྩོད་རྒྱུ་མཆོས་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་བའི་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག་
རོང་བྱམས་ཆེན། གཙང་རོང་གི་ལུལ་དུ་སྤྲ་སྒྲ་མ་གཞིན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་བཞེངས་སྟུན་བྱས་
པའི་བྱམས་པའི་སྤྱི་བརྟན་ཆེན་པོའི་མིང་།

རོང་བྱམས་ཆེན་དགོན། ① རབ་བྱུང་བདུན་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་
བྱུང་མེམས་ཀྱན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་
ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་རིན་སྤངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་བྱམས་ཆེན་དགོན། ② རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་ལུག་ལོར་རིན་སྤངས་ནོར་བུ་བཟང་པོས་རིན་
སྤངས་རྫོངས་ཁོངས་སུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག

རོང་བྱག་རྫོང་ཞིག་སྟེ། སེ་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཤར་
རོས་དང་རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཚུའི་སྟོན་རྒྱུད་དུ་ཡོད་པའི་རོང་མའི་བྱག་འགོ་ཞེས་པ་དེ་ལོ།

རོང་མ་འབྲོག་ལུལ་མ་འབྲོག་གས་ས་མ་འབྲོག་

རོང་སྤྲད་དགོན་གསར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ཞེས་དགོན། རོང་དགོན་ཨ་དར་ཆོས་འཕེལ་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྟག་སྤྱི་
ལོ་༡༦༥༥ལོར་ཀུའུ་ཨ་ལགས་ཀྱི་བ་དེས་བཏབ། རྗེས་སུ་རོང་ཞེས་བྲ་མ་བྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་
རྒྱ་མཆོ་ལ་དགོན་པ་འདི་ལུལ་སྟེ་དགོན་བདག་གནང་། དེ་ནས་བྲ་མའི་མཆོན་དགོན་པ་ལ་
ཐོགས་པ་ཡིན་ཟེད། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཁྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རོང་ཡུལ། ① ཆ་བ་ཆེན་པའི་ཡུལ་ལུང་དམའ་ས། ② ཡུལ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་པའི་ས། རོང་
འབྲོག་འབྲེས་མ།

རོང་རོང་། ཅོག་ཅོག་གས་ཟེང་ཟེང་། ཤུའི་རྣ་བ་རོང་རོང་དུ་ལངས་པ། ཐུག་པ་རོང་རོང་དུ་སྐྱེང་པ།
རོང་ཐོས་ལོ་རྒྱ་བ་ཆོས་བཟང་། གཅོང་གི་ཁུངས་རོང་དུ་འཁུངས། ཟུར་པོ་ཆེ་དང་ཉ་ལམ་དུས་
མཉམ། བརྟེ་ཉ་པ་ལ་རིང་བས་ཐོང་འཇུག་བྱས་པས་རོང་པས་ཆོས་མང་པོ་རྟོལ་ཤེས་སུ་བྱུང་
སྟེ། གང་ལྟར་མདོ་རྒྱུད་དང་། ཆད་མ། རིག་བྱེད། རིག་གནས་བྱི་ནང་ཀུན་ལ་མཁས་པ་ཆེན་
པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྒྱུད་སྟེ་ཅ་འབྲེལ་མང་པོ་བསྐྱུད། རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་གསང་སྟགས་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་དང་སྤྲོ་སྟོ་མཆོན་ཆའི་འབྲེལ་པ་སོགས་བཅུམས། མདོ་སྤྱི་སེམས་གསུམ་ཀའི་གསན་

བ་དང་ཉམས་བཞེས་གཞན་ལ་ལེགས་འདོམས་སྒྲིབ་ལས་སྒྲེལ་རྟོ།
རོང་ཤར། ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དིང་རི་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཡོད།
རོང་ས། ས་དམའ་བའི་ལུང་པ།
རོད། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་། གཞི་མདངས། སྟོབས། རོད་ཉམས་པ་བཙུགས་སྐྱོང་དག་ཟེར་གྱིས་གསོ་
བ། རོད་རྟེན་པ།
རོད། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་གཞི་མདངས་ཀྱི་བརྟེན་འཇུག་ལུས་སྐྱད་དེ། ལུས་མདངས་ཉམས་པ་ལ་
རོད་ཉམས་པ་ཟེར་བ་དང་། བཞིན་གྱི་འཇུག་མདངས་བསྐྱས་ནས་ཁོ་ཉམས་པ་སྟན་པ་ལ་རོ་རོད་
རོ་བྱས་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
རོད་ལྷོ་བ། ① གཞི་བབས་ཆེ་བ། ཟུངས་ཟད་ཀྱི་ནད་པ་རོད་ལྷོ་བ། ② དན་ལང་ཤོར་བ། གཉལ་
རེངས་ཀྱི་མི་རོད་ལྷོ་བ་ལྟ་བུ།
རོད་པ། རྫིང་ཤོས།
རོད་མ་ཆོད་པ། ནད་ཀྱི་འབྱུང་ཅ་ཕྱིར་མ་སྦྱང་བ།
རོད་རོད་པོ། ① ཉལ་ཉལ་པོ་འཕྲུལ་བ་ཆབ་ཚུབ། ཁོ་རོད་རོད་པོར་ཕྱིན་སོང་། ② ཉོབ་ཉོབ་པོ།
རིག་པ་རོད་རོད་པོ།
རོབ། གདལ་མ་མིན་བའམ་ཞིབ་མོ་མ་ཡིན་པ།
རོབ་བརྒྱབ་པ། ཟང་རེ་ཟིང་རེ་བྱས་པ།
རོབ་བསྐྱས། རྒྱས་བཤད་མིན་བའམ་ཞིབ་ཤ་མིན་པ།
རོབ་པོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རོབ་ཅམ། རགས་ཅམ་དང་། ཞིབ་ཆ་མིན་པ། རོབ་ཅམ་མཐོང་བ།
རོབ་རོབ། [མཛོན་]ཐོར་པ་རོབ་རོབ་མགོ་རོབ་རོབ་ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པོའི་དབྱིབས་ཅན་མང་པོ་
སྤྱོད་པ་གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་པའི་རྣམ་པ།
རོམ་པོ། སྒྲོམ་པོ་ཡི་ལུས་སྐྱད།

རོའི་སྤྱེ་མཆེད། ལྷེ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ། མངར་སྦྱར་ལ་སོགས་པའི་རོའི་རིགས་ནུས།
རོའི་རོ་ལོ། དངོས་པོ་གང་ཞིག་ ལྷེའི་དབང་པོ་དང་འབྲུད་པའི་ཆེ་བོ་པ་མི་འབྲ་བ་ནུས་སྤྱེ་བྱག་སོ་
སོར་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་རོ་ཞེས་བྱའོ།

རོལ། ① རོལ་པའི་སྦྱལ་ཆོག ② ཞིང་ཁ་རྩོས་པའི་རྩེས་ལྷལ། ཞིང་རོལ་འཆོས་ལ། ③ འྱོགས།
པ་རོལ། ལྷ་རོལ། ཉང་རོལ། གཙང་པོའི་ཤར་རོལ། གཡས་གཡོན་རོལ་གཉིས། ④ བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆོག་དགའ་བར་ལོངས་སྤྱོད་བ་སྤྱེ། མི་དམངས་ཀྱིས་བདེ་སྤྱིད་ལ་རོལ་བ། མགོན་
པོ་ཆོས་བཟའ་བརྟུང་ལ་རོལ་གྱིན་འདུག ⑤ སྦྱལ་བ་དང་རྩ་བའི་དོན་ཏེ། གར་བ་ལྷ་མོའི་ནུས་
པར་རོལ་ནས་གར་འཁྲབ་ལྷ་བྱ།

རོལ་ཁ། རྩོད་སློག་རྒྱབ་པའི་ལས་འགོ་དཔྱིད་ཀྱི་རོལ་ཁ་ཚུགས་ལ། རོལ་ཁ་གཏོང་བ།

རོལ་གར། རོལ་མོ་དང་ཞབས་བོ།

རོལ་སྒྲལ། ཞིང་རྩོས་པའི་རོལ་བར་གྱི་ས་འབྲུང།

རོལ་སྒྲེག་ལུས་ཀྱི་སྒྲེག་པའི་ཉམས།

རོལ་སྒྲེག་མ། ① གར་མཁན་མ། ② མཆོར་སྒྲེག་མ།

རོལ་འགོ། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

རོལ་འགོས། རོལ་མོའི་མདངས་དང་བསྐྱེད་པའི་གར་གྱི་གོམ་སྒྲབས།

རོལ་ཆ། སྤྱད་བྲངས་སྦྱན་པོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྲད་སྤྱིའི་མིང། རོལ་ཆ་གཏོང་བ། རོལ་ཆ་བ། རོལ་
ཆའི་དབྲངས།

རོལ་ཆས། རོལ་མོའི་ཡོ་བྲད།

རོལ་ཆས་རྒྱང་དཀྲོལ། མི་གཅིག་ལུ་ཞིག་གིས་རོལ་སྒྲ་གཅིག་རྒྱང་དཀྲོལ་བྱེད་པ།

རོལ་རྟེད། ཅེད་མོ།

རོལ་འདེབས། རོལ་སོན་འདེབས་པའི་བསྐྱེད་མིང།

རོལ་གནས། ① རྩོས་གར་དང་ཅེད་མོ་ཅེ་ལྷལ། ② སྤྱོད་གཏོང་པའི་སྤྱིད་ཆལ། ③ [མངོན]ནུས་མཁལ།

རོལ་བ། ① བཞོད་བ། གཟུགས་དཔྱིབས་ཀྱི་རོལ་བ། ② སྦྱལ་བ། དེ་མངས་རྒྱས་ཀྱི་རོལ་བ་ཡིན།

ལྷའི་རོལ་པ། རོལ་པ་བཀོད་པ།

རོལ་པའི་དོ་རྩེ། གྱི་དོ་རྩེ།

རོལ་པའི་ནགས། ① བཅུན་མའི་སྐྱེད་ཚལ། ② སྐྱེད་མོས་ཚལ།

རོལ་པའི་མཆོ་བདུན། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་ཚུལ་ལ།
གསེར་རི་བདུན་ཡོད་པ་དག་གི་བར་དུ་མཆོ་བདུན་ཡོད་པ་དེ་ནམས་ནང་དུ་སྐྱའི་རྒྱལ་པོ་
བརྒྱད་ཅེ་ཞིང་རོལ་པའི་མཆོ་ཡིན་པའི་དབང་གིས་རོལ་པའི་མཆོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་། རི་རབ་
ལྷན་པོ་དང་སྐམ་ས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ཤིང་། སྐམ་སའི་ནང་རོས་སུ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས་
ནང་གི་མཆོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པར་བཤད།

རོལ་པའི་ས། [མངོན་]མཐོ་རིས།

རོལ་པོ། རྩོམ་ཆིང་བུ།

རོལ་བ། ① འོངས་སུ་སྐྱོད་པ། བདེ་སྐྱིད་ལ་རོལ་བ། དགའ་བར་རོལ་བ། ② ཟ་བ། རོ་བརྒྱ་རོལ་
བ། ཤ་ཆང་ལ་རོལ་བ། ལྷོན་མོར་རོལ་བ། ཆོགས་རོལ་བ། ③ ཅེ་བ་དང་། བཞད་པ། རྒྱ་ཆེར་
རོལ་བ། ཅེད་འཛོལ་རོལ་བ། བད་མོར་རོལ་བ། འཁོར་བར་རོལ་ནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྐྱོད་པར་
སྐྱོབ་པ། འཛིག་རྟེན་དུ་རོལ་བ། ④ སྐལ་བ།

རྩ་འབྲུལ་རོལ་བ། མིའི་གཟུགས་སུ་རོལ་བ།

རོལ་མོ། ① སྒྲ་དབྱངས་སྟན་པོ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་སྤྱི། རོལ་མོ་དཀྱོལ་བ། རོལ་མོ་སིལ་སིལ།
② སྐབ་ཆལ་དང་སིལ་སྟན།

རོལ་མོ་མཁན། ① རོལ་ཆ་དཀྱོལ་མཁན། ② རོལ་ཆ་བཟོ་མཁན།

རོལ་མོ་བ། རོལ་མོ་མཁན་དང་འདྲ།

རོལ་མོའི་སྐྱ་ཅལ་བཙོ་བརྒྱད། སྐྱ་ཅལ་བྱག་ཅུ་རེ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། གར་དང་།
ཤོ། ར་པོ་ཆེ། ར་ཆ། ར་ཕྱག། ར་ཆེན་པོ། འཁར་ར། བི་ཤང་རྒྱད་གཅིག་པ། ར་ཆ་ཁགཅིག་པ།
ལུགས་ཀྱི་སིལ་ཁོལ། འཁར་བའི་སིལ་ཁོལ། བི་ཤང་རྒྱད་གསུམ་པ། ར་སུ་ཀུམྱ། སིལ་སྟན་སྐྱ་
དབྱངས་དང་བསྟན་པ། ཤིག་རྟོག་ རོལ་མོའི་སྐྱ། བི་ཤང་། སྤིང་བུ་དང་བཙོ་བརྒྱད་རྟོ།

རོལ་མོའི་སྒྲེ། རོལ་ཆའི་རིགས་དགོལ་བརྟུང་འབྱུང་གསུམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཆོགས་པ།

རོལ་མོའི་གནས། ལྷ་གར་རོལ་མོའི་བྱ་བ་བྱེད་ས།

རོལ་མོའི་དཔོང་ས། [རྟོང་]རོལ་མོ་བསྐབ་པའི་གནས་ལུལ།

རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་བཙོ་བརྟུང་། རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གནའ་རབས་ཀྱི་རོལ་མོའི་
རིག་ཅལ་གྱི་གས་ཤིག་སྟེ། ༡ གར་མཁན། ༢ རྟོ། ༣ རྩ། ༤ རྩུང་། ༥ རྩུམ། ༦ རྩོ་
ཆེ། ༧ འཁར་རྩ། ༨ བེ་མི་རྩུང་གཅིག་པ། ༩ རྩུང་ཁགཅིག་པ། ༡༠ ལྷགས་ཀྱི་སིལ་འཁོལ།
༡༡ འཁར་བའི་སིལ་འཁོལ། ༡༢ བེ་མི་རྩུང་གསུམ། ༡༣ རྩུང་གྲུ། ༡༤ སིལ་སྟན་སྟུང་བྱུངས་
དང་བསྟན་པ། ༡༥ བེག་དོབ་པ། ༡༦ རོལ་མོ་སྤྱིའི་རིགས། ༡༧ བེ་མི་ ༡༨ སྤྱིང་བྱ་བཅས་ཡིན་
ཞིང་། གོང་གསལ་རོལ་མོའི་རིགས་རྣམས་ཆ་ཆར་བ་བོད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཟད། གོང་དུ་མ་འདྲས་
པ་དུང་ཆེན། ཅང་ཉེན། བྱིལ་བྱ། ཆ་ལང་སོགས་སྣ་ཆོགས་ཡོད།

རོལ་ཅེད། ① དགའ་ཅེད། ② སྒྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་
སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་gamesཟེད།

རོལ་ཅེད་དབྲུ་གྲ། སྒྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་joystickཟེད།

རོལ་ཅེད་མ། ① རྒྱས་གར་འཁལ་མཁན་བུ་མོ། ② སྤྲད་འཆོང་མ།

རོལ་མཆོ། ཡན་ལག་བརྟུང་ལྟན་གྱི་རྩུས་གར་བས་སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཅེ་ཞིང་རོལ་བའམ་སྦྱོང་
པའི་མཆོ་སྟེ། དེ་རབ་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་གྱི་གསེར་གྱི་དེ་བདུན་དང་སྤེལ་ནས་ཡོད་པར་གྲགས་
པའི་མཆོ་དུག་གོ།

རོལ་མཆོ་བདུན། ལྷའི་མཆོ་དང་། ཆང་གི་མཆོ། ལྷའི་མཆོ། འོ་མའི་མཆོ། ཞའི་མཆོ། མར་གྱི་མཆོ།
སྤང་ཅའི་མཆོ་སྟེ། དུས་འཁོར་ལུགས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་དེ་རབ་ཀྱི་འཁོར་ལུག་བསྐོར་བའི་
མཆོ་བདུན་གོ།

རོལ་རིས། ཞིང་ཁ་སྐོས་པའི་རོལ་ལུལ།

རོལ་ལ་འཕེན། དངོས་པོ་སོགས་འདོར་བའི་དོན།

རོལ་སོན་འདེབས་པ། མོན་པ་བརྒྱབ་པའི་རོལ་ལུལ་དུ་ས་བོན་འདེབས་པ།
རོས། ར་རོས་པ་ཞེས་ཆང་གིས་ར་བཟེ་བྱེན་པ།
ཆུག་གྲེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་པ། རྒྱ་ཁོར་སོགས་དོན་མེད་དུ་བཏང་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ཁོར་ཆུག་
མཁན། རྒྱ་ཁོར་ཆུག་མི་བྱང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆུག་མོ། ① ཇི་ཆེན་རྟང་ལ། ② རྟིང་ཉོན་མོངས།
ཆངས་ཁུས། བཟུང་ཞིང་ཆ་བའི་ཆངས་པར་བརྟེན་ནས་ལུས་པོ་འཁྱུ་བར་བཟེར། ཆངས་པའི་ནང་མའི་
ལུས་ནས་རྩལ་ཚུ་མང་པོ་ཐོན་ནས་ཁོག་ནང་གི་ཞོ་སྦྱར་བྱིར་འབྱུང་དེ་དག་ལ་དུབ་སེལ་ཀྱན་
སྦྱོད་ལ། དེས་ཁྲག་ཤིང་མཐོན་པོ་དང་གྲུམ་ནད་སོགས་ལ་སྦྱན་བཅས་ཀྱས་པ་དེས་ཅན་ཡོད།
ཆངས་ལུམས། ལུམས་ཇུས་གཞུང་བཞིན་བྱས་པ་དེ་ཉིད་བསྐྱོལ་བའི་ཆངས་པའི་ཁར་ནད་པ་
བསྐྱལ་བ་ལ་བཟེར་ཏེ། ཁམས་བྱོགས་སུ་གཙོ་བོ་ཆངས་ལུམས་དར་སྒོལ་ཆེ། ཆངས་ལུམས་གྱི་
སྦྱན་ཇུས་དང་ལས་སྦྱོན་གོང་དུ་མཚུངས་ལ། ལུམས་བྱ་ཚུལ་ལ་ཁང་ཚུང་སྤྱོད་ལོག་གཉིས་
བརྟེན་ཅན་ཅན་ཞིག་བྱ། འོག་ཁང་དུ་མེ་ལྷེ་དང་དུ་བ་མི་མཐོང་བའི་འབྲུལ་ཐབ་ཞིག་བཅལ། རྟེང་
དུ་ལྷགས་སྦྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྦྱན་ཚུ་ནམས་བསྐྱོལ། དེའི་ཁ་ཤིང་ལེབ་ཆགས་ཅན་
གྱིས་བཅད། དེའི་སྤྱོད་དུ་སྦྱེན་ནེ་སོགས་ཤིང་འཚུ་ཁོད་སྦྱོམ་པོར་གཏོང་བའི་ཐོག་ཏུ་ནད་པ་དེ།
མགོ་མ་གཏོགས་པར་ལུས་ཡོངས་ཉལ་བྱུལ་གྱིས་ལེགས་པར་གཡོག་ནས་དུས་ཚོད་སྐར་མ་
༩༠ཙམ་ཉལ་ན་འབྲུས་སོ། ཀོང་རོང་སྦྱན་ཆ་དོན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པའི་རེག་ཟིག་ནེ་ཏུ་ལའི་
རྒྱལ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཆང་ལུམས་བྱས་ནས་དམར་ཁྲིད་ལྟར། ཡང་ན་རྒྱ་ཐབ་མེ་ལྷེ་མི་མཛོན་
པའི། རྟེང་དུ་ཟངས་ཆེན་ཁ་སྦྱོམས་པོང་བ་ཅིག་ དེ་སྤྱོད་བྱ་རྒྱང་སྤྱོད་དུ་གསེང་ཅན་གདན།
འཇམ་སྤྱོད་ནད་པ་གོས་རྩོར་བཀོན་ཏེ་བསྐྱལ། མགོ་བསྐྱལ་རྩལ་བཏོན་ཐོན་ཆོད་བལ་གྱིས་
བྱིས། ཁམས་ལོག་བྱང་ན་རྒྱང་གཞོན་བཀུ་མཉེ་བྱ། དེ་ལྟར་པན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་བྱ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཆངས། བོད་ཀྱི་དུས་རྒྱུད་ཅིག་གི་མིང།

ཆངས་པ། ཚུ་སོགས་གཤེད་བའི་རིགས་ནམས་ལས་ཐོན་པའི་དབྱགས་གཟུགས་ཀྱི་མིང་སྟེ་ཆུའི་

ཆངས་པ། ཅུ་ཆངས། ཁ་ཆངས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཆངས་ཀྱི་ཤོ་ཏི་བཤེ་བུ། བསམ་ཡས་རབ་གནས་མཛད་སྐབས་མཁན་སྒོ་བ་དང་། རྒྱལ་སྒོན་རྣམས་
གདན་འདྲོམས་ཏེ་བཀའ་བསྐོས་གནང་བའི་ཆེན་ལྷན་ལྷན་མོར་བསྐྱུས་བྱས་པ་ཞིག།
ཆངས་འཁྱུར། ཆངས་བཙོས་བྱས་པའི་མོག་མོག།
ཆངས་འཁོར། རང་འབར་འཕྲུལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་ལམ་ཐོག་ཏུ་གཏོང་བའི་འགྲིམ་འགྲུལ་
ཡོ་བྱང་ཅིག ཆངས་ཚུ། ཆངས་པའི་ཟེལ་བ་བསགས་ནས་བྱུང་བའི་ཚུ། གཙང་ཞིང་ཁྲི་མ་མེད་
བས་སྒྲན་དང་སྦྱར་ཐུང་ལ་མཁོ་བ། ཆངས་དུག ① ཁ་ཆངས་ཀྱི་དུག ② དུག་ཚུའི་ཆངས་པའི་
དུག ③ སྦྱར་དུག་གི་ནང་ཚན་གོམ་པ་རྒྱབ་སྐབས་ས་ཡི་ཆངས་པ་ལ་ཏྲ་བྱས་ནས་བསྐྱར་བའི་
དུག ཆངས་པ། ① ཚ་འོད་ལས་ཐོན་པའི་ཆངས་པ། འོད་ཆངས། ས་ཆངས། ཁ་ཆངས། ཆངས་
པ་བྱུལ་ལེ་བ། མེ་དུ་བ་མེད་པ་གཏོང་མི་ཤེས། ཅུ་ཆངས་པ་མེད་པ་སྒྲོལ་མི་ཤེས། ② འཁོར་
ལྷ་སྤེའི་ཡ་གྲུལ།
ཆངས་པ་འཕྱར་འཕྱར། འོད་ཀྱི་ཆངས་པ་མང་པོ་འཕྱལ་སྦྱངས། ཚ་པོ་ཁྱིར་ཤོག་ཟེར་དུས་ཆངས་
པ་འཕྱར་འཕྱར་དང་གང་པོ་ཁྱིར་ཤོག་ཟེར་དུས་འཁྱུགས་པའི་སིལ་སིལ་དགོས།
ཆངས་ཆགས། ཆངས་འཆོད་བྱེད་པའི་སྒོད།
ཆངས་ཆོས་མ། ཆངས་བཙོས་བྱས་པའི་ཟས།
ཆན། ས་དང་མཁའ་དབྱུགས་ནང་ལ་འདྲེས་པའི་ཚུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ས་ཆན། ཁང་པར་ཆན་
ཆེ། འབྲུ་རིགས་ལ་ཆན་ཤོག་ཏུ་མ་འཇུག་ཅེས་པ།
ཆན་སྟེས། [མཛོན་]ལྗོན་ཤིང་།
ཆན་གང། ལྗོན་པ་གང་ལོ།
ཆན་དུག གཤེར་བ་ལས་བྱུང་བའི་དུག།
ཆན་ནེ་ཆོན་ནེ། བཞའ་ཆན་ཆེན་པོ་ལས་བཞའ་ཆན་ཆེ་བའི་རྣམ་པ། ཚུའི་ནང་ནས་ཆན་ནེ་ཆོན་ནེར་བཏོན་པ།
ཆན་པ། གཤེར་པ། ཁྱོན་པ་ཆན་པ། ཤིང་ཆན། ཆན་སྒོང་པ། ཆན་འབེབས། ཆན་ཁྲུགས། ཆན་མེད་སྐམ་པོ།
ཆན་དབྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ ལོར་གསེར་ལྷ་ཅེ་དགོན་པའི་ཆ་

མ་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟར་བ་
པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛམ་གབ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཆན་ཆད། བཞའ་ཆོན་ཆེ་ཆུང་། ཆན་ཆད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་ས་ཆ།
ཆན་འཛིན། [མངོན]སྒྲིན་པ།
ཆན་བཞའ། བཞའ་ཆད། ཆན་བཞའ་ཐེབས་པ། ས་གཞི་ཆན་བཞའ་ཆེན་པོ།
ཆན་ཆོན། ① ར་ཆང་སོགས་ཚུའི་རིགས་སྤྱིའི་མིང་། ལྷ་གྲུང་ཆན་ཆོན་ཉིད་དགས་ན་ཉལ་གཅིན་
པོར་ཡོད། ② ཆན་ནེ་ཆོན་ནེའི་བསྐྱས་ཆིག་
ཆན་གཤེད། ཚུའི་ཆན། མེ་ཤིང་ཆན་གཤེད་ཆེ་བ།
ཆབས། ① ཚུ་སོགས་འགྲུལ་སྐྱབས་བྱུང་བའི་གཉེར་མ། ཚུ་ཆབས། བ་ཆབས། ཆབས་མཐོན་པོར་
འཕྱུར་བ། ཆབས་རིས་མེད་པ། ② རུས་བ་དང་། མཐུ་སྟོབས་ཀྱི་ཆད། རུས་ཆབས་དང་ལྷན་
པ། བན་ཆབས་ཆུང་བ། འཕྱིན་ལས་ཆབས་ཆེན། གོ་མ་བ་ཆབས་ཅན། ལས་ཆོད་ཆབས་ཆེ་བ།
ཆབས་ཀྱི་རི་མོ། ཚུ་ཆབས་ཀྱི་གཉེར་མའི་རི་མོ།
ཆབས་འགྲོས་གནས་འཕར། ཆོག་ཁྲད་འཕྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་
ཐ་སྙད་ཅིག་ཉྱེ། དཔྱིན་སྐད་དུ་ripple carryཟེད།
ཆབས་ཅན། ① [མངོན]ཚུའི་བ་ཆབས་ཆེ་བ། ② རུས་སྟོབས་ཆེ་བ། ③ ལས་ཆོད་ཆེ་བ།
ཆབས་ཆེ་བ། ① ཚུའི་བ་ཆབས་ཆེ་བ། ② རུས་སྟོབས་ཆེ་བ། ③ ལས་ཆོད་ཆེ་བ།
ཆབས་ཆེན། རུས་བ་དང་ཡོན་ཏན་སོགས་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ། ཆབས་ཆེན་མེས་རྒྱལ། བྱས་རྗེས་ཆབས་ཆེན།
ཆབས་ཆེན་སྤྱོད་རྒྱུ། རྗེ་བཙུན་འཛམ་དབྱངས་ནས་རྒྱལ་སྤྱི་ཞི་བ་ལྷ་སོགས་ལ་བརྒྱུད་པ་ལ་ཟེད།
ཆབས་ལྷན། [མངོན]ཚུ་སྤྱང་།
ཆབས་ཐེག་ ཆོག་ཁྲད་འཕྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་ཉྱེ།
དཔྱིན་སྐད་དུ་carrierཟེད།
ཆབས་པོ། རུས་པ། བྱ་བ་ཆབས་པོ་ཆེ། བན་ཐོགས་ཆབས་པོ་ཆེ་ཞིག་བྱུང་བ། རུས་བ་ཆབས་པོ་
ཆེ་རང་མེན་པ།

ཆབས་ཐེང་། རྒྱུ་པ་ཆབས་ཀྱི་རྒྱུ། ཆབས་ཐེང་མཐོན་པོ། གཅིག་ལས་གཅིག་མཐོ་བའི་ཆབས་ཐེང་།

ཆབས་ཡས། ① གངས་གནས་ཆེ་བ་ཞིག ② མེ་ཏོག་ལྷན་པ།

ཆབས་ཤུགས། བ་ཆབས་ཀྱི་ཤུགས། ཆབས་ཤུགས་བཅད་པ། ཆབས་ཤུགས་དང་བསྐྱེད་པ།

ཆས། [ཉིང་]ཆས་ཞེས་པ་སྟེ་སྒྲུབ་བྱ་བ་ལ་ཐུག་པོ།

ཆས་ཁྱེད། ① [ཉིང་]ཉམ་པས་ཁྱེད་པ། ② ཆན་གྱིས་ཟེན་པ།

ཆས་པ། ① ཉམ་པ་ལས་སྒོ་དེ་སོགས་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱོད་ལྷ་ལུ་འཛིན་པ། ② [ཉིང་]བ་ཐག

ཆེག་སྐྱངས། ཆེག་ལྟས་སམ་ཆེག་ལྟས་རྗེས་མ་ཐུན་པ་བཅས་སྐྱངས་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་།

ཆེག་སྒོང་། ཆེག་ལྟས།

ཆེག་ཐང་། ཆེག་ལྟས་ཀྱི་སྒོང་།

ཆེག་པ། བོ་ཉགས་ཀྱི་ལྟས་བྲ། ཆེག་པ་ལྟེན་པ། ཆེག་མེད་དེ་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྒོ་བ་
དང་ལྟས་བྲའོ།

ཆེག་ལྟང་པ། ① ཆེག་ལྟས་བཏོན་ཟེན་པའི་མི། ② ཆེག་རིལ་བཏོན་པ།

ཆེག་ལྟས། བོ་མཚན་གི་སྒོང་དོག

ཆེག་རིལ། ཆེག་ལྟས། ནད་པའི་ཆེག་རིལ་བཏོན་པ།

ཆེག་རྒྱགས། ལྷན་སྟེས་མ་རིགས་ཀྱི་ནད་ཚན། གསང་སྟོའི་ལྟས་བྲ་སྐྱངས་པའི་ནད།

ཆེག་རྒྱགས་པ། ① ཆེག་རིལ་ཐུང་དུ་རྒྱགས་པ། ② རྒྱ་མ་ཆེག་ཐང་ནད་དུ་རྒྱགས་པ།

ཆིང་། བརྟན་པོ་བྱས་པའི་ལས་ཆེན་གི་བརྟེན་སྟེ། མ་འོངས་པ་ལ་བཞིང་དང་། འདས་པ་ལ་

བཞིངས། སྤྱི་ཆེན་ལ་ཆིངས་འབྱ།

ཆིངས་པོ། [ཉིང་]རྒྱ་ཆེན་པོ།

ཆིངས་ཤིག་བསྐྱེད་པོར་གྱིས་ཤིག

ཆིང་། འོ་མ་ཆིང་པ་ལས་སྐྱེད་པ་སྟེ། རྒྱགས་པ།

ཆིང་བྲ། ① གཅིང་བ་ཤུས་སམ་སྤྱབས་བ་ཤུས་བརྒྱབ་ནས་སྐྱེད་པའི་ལགས་པ་ཆ་ཆང་། ② རྒྱལ་
པའི་བརྟེན་སྟེ།

མཛོད་སྒྲུབ་ས། སྒྲུབ་ས་བཤུས་བརྒྱབ་པའི་པགས་པ།

མཛོད་ས། [ཆིང་]སྒྲུབ་ས་ཞེས་པ་སྟེ་གཡོགས་པ།

མཛོད་ས་པ། [ཆིང་]རྒྱ་ཆེ་པ།

མཛོད་བྱང་། ཀྱང་པའི་བརྒྱ་ཡི་རུས་ཆིག་བྱང་པའི་མིང་།

སྒྲུག་པ། [ཆིང་]ལུགས་པའི་དོན། ལྟོ་བ་སྒྲུགས་པ།

སྒྲུག་ས། [ཆིང་]ལུགས་པ་སྟེ་ཟས་མ་ཞུ་བ་ཕྱིར་འབྱུང་བའི་ནད།

སྒྱུང་། ① འབྱུང་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན། འོད་སྒྱུང་། ཆར་

སྒྱུང་། འར་སྒྱུང་། ལྟོ་སྒྱུང་། འཇམ་སྒྱུང་གཤོང་པར་རེག་པ། རེ་བ་སྒྱུང་འབྱུང་། དག་སྒྱུང་ཆན་

ཆན་དུ་ཡངས་པ། དར་དམར་སྒྱུང་འཕྱོ། ཤིང་སྒྱུང་ཆེན་པོ་སྒྱུང་གིས་སྒྲུགས་པ། དར་སྒྲིག་སྒྱུང་

བསྐྱོད། བྱ་སྒྲོ་སྒྱུང་ཁྱེར། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཀྱུན་འདུ་རྒྱ་དང་། འགྲོ་བའི་རང་རྒྱལ། འགྲོ་བའི་

སྒོག་ཉག་འགྲོ་བའི་ཁེ་ཞེན། ཁེ་ལེན། ཁེ་འི་ཤིང་རྒྱ། རུལ་གྱི་ཁ་པོ་པ། བས་མཁའི་སྟོབས། བས་

མཁའི་དབུགས། བས་མཁའི་སྒོག་གནས་མེད། མ་མོས་འཕེལ། གཡོ་བྱེད། རེག་ལྷན། བམིལ་

བྱེད་བཅས་སོ།། ② འབྱུང་བ་སྒྱུང་དང་ནམ་མཁའི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་

ཡོངས་ལ་ཟེར་ཞིང་ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཆོས་མཚན་པའི་མཚན་ཉིད་བྱག་དང་ལྷན་པ།

ཡུལ་ལུས་སྣེད་ཀྱི་དབྱེ་སྟེད་ལ་གནས་ཤིང་ནམ་པར་མ་གྱུར་ན་དབུགས་འབྱིན་རུབས་དང་།

ལས་ལ་བསྐྱོད་པ། ལུགས་འབྱིན་པ། ཁྲག་ལ་སོགས་པའི་དྲངས་མ་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་

སྒྲུབེལ་བ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གསལ་བ། སེམས་ཀྱི་བྱ་བ་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་སོགས་

ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་གཞན་དུ་ནམ་པར་གྱུར་ན་སྒོག་ཅད་ཀྱང་ནག་གི་ཆར་གཤོགས་པའི་ནད་ཀྱུན་

གྱང་འདི་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། མོ་སྒྱུང་། སྟོང་སྒྱུང་། འོག་སྒྱུང་། ཁྲག་སྒྱུང་། ③ ཅ་མིག་སྒྱུང་

གསུམ་གྱི་རྒྱས་བྱེ་བའི་སྒྱུང་སྟེ། ལུས་ཀྱི་ཅ་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་བའི་འབྱུང་ལྡེའི་རང་བཞིན་ཅན།

མི་ཤིགས་པ། ཆ་ཤས་ཀྱུན་ཆང་བ། དེ་ཉིད་གཡོ་བའི་ཆ་ནས་སྒྱུང་ཞེས་བྱའོ།། སྒྱུང་བསྐྱོམས་

ནས་ནད་གཞིར་གསོ་བཅོས་བྱེད་པ། ④ འཆིག་པ་དང་། ཁྲོ་བ། སྒྱུང་ཡངས་སོ།

སྒྱུང་སྐར། སྐར་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལས། སྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་པོ་སོ་སོར་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྱུང་བའི་

ཁམས་མེ་འདྲ་བ་ཡོད་པ། འགའ་ཞིག་ནི་ས་ཁམས། འགའ་ཞིག་རྒྱ་ཁམས། འགའ་ཞིག་མེ་
ཁམས། འགའ་ཞིག་རྒྱང་ཁམས་ཡིན་པ་བཅས་ལས། སྐར་མ་ས་རིན་རྒྱང་ཁམས་གཙོ་ཆེ་བའི་
སྐར་མ་ཡིན་པས་རྒྱང་སྐར་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་པར་བཤད།

རྒྱང་སྐར་བདུན། མགོ་དང་། མེ་བཞི། ཉག་པ། ཉབས་སོ།། དཔོ། ས་རི། བ་སྐར་ནམས་སོ།།
རྒྱང་སྐར། རོ་མོ་མི་བརྟན་པ་འཕྱོ་ལྷིང་འཕེལ་འབྱི་སོགས་བྱེད་པའི་རྒྱང་ལས་གྲུར་པའི་སྐར་ནད་ཅིག
རྒྱང་བསྐྱམས། ལྷགས་པས་སྐྱམ་པ།

རྒྱང་ཁ་སྐྱོར་ཡན་ལག་བཞི། རྒྱང་རྩལ་བ་དང་། དགའ་བ། གཞིལ་བ། འཕར་བ་ནམས་སོ།།
རྒྱང་ཁ་མཐོ་པོ། ཉན་གྱིས་རྒྱུན་པས་རང་བཞིན་ཁོ་ཞིང་རྩལ་པ།

རྒྱང་ཁམས། དབུགས་གཟུགས་ཀྱི་མིང་།

རྒྱང་ཁབ་བྱེད། ཅ་བའི་རྒྱང་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། ཁབ་བྱེད་རྒྱང་ནི་སྟོང་ལ་
གནས་པ་སྟེ། ལུས་ཀྱན་ཁབ་བར་རྒྱ་ཞིང་འདེགས་འཛོག་འཕྱོ། ། ཁབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་གཡས་
ཕྱོགས་རོ་མ་དང་འབྲེལ་ནས་བརྒྱུ་འབྲེད་འཛུམ་བྱ་བ་པལ་རག་ལུས། ཞེས་པར། ཁབ་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་གི་གནས་སའི་ལུལ་སྟོང་། རྒྱ་བའི་ལས་ལུས་ཀྱི་སྟོང་སྟེང་བྱི་ནང་མ་ལུས་པའི་ཆ་
ཐམས་ཅད། བྱེད་པའི་ལས་ནི་རྐང་བ་འདེགས་འཛོག་དང་། ཡན་ལག་བརྒྱུད་བསྐྱམ། ལུ་ག་
འབྲེད་འཛུམ་བྱེད་པ་སོགས་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགུལ་གྱི་བྱ་བ་པལ་ཆེར་རྒྱང་འདི་ཉིད་ལ་རགས་
ལས་པ་ཡིན། ཟབ་མོ་ནད་དོན་ལས། ཁབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱང་ནི་གཡས་ཕྱོགས་རོ་མ་དང་འབྲེལ་ནས་
ལུས་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱན་ལ་གནས་ཤིང་། དེས་ལུས་ལ་སྟོབས་སྤྲུགས་ནམས་སྟེད་པར་བྱེད། རང་
གི་གནས་ལས་ལོག་ན་ཡན་ལག་ནམས་ཞ་བ་དང་རེངས་པའི་ནད་ཀྱན་སྟེད་པར་བྱེད་དོ།

རྒྱང་འཁོར། ① རྒྱང་འཕྱུར་སྟོར་མོ། ② རྒྱང་གིས་སྟོར་བའི་མ་ཁི་འཁོར་ལོ་སོགས། ③ རྒྱང་གཡོལ་
བྱེད་ཀྱི་འཁོར་ལོ།

རྒྱང་འཁོར་བ། ① རྒྱང་འབྱིལ་མོར་འཁོར་བ། ② འཆོག་པ་ཟ་བ།

རྒྱང་འབྱིལ། རྒྱང་སྟོར་འབྱིལ།

རྒྱང་འཐུགས་པ། ① རྒྱང་དྲག་པོ་ལངས་པ། ② ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ཁམས་འཐུགས་པ།

ཤི་རྒྱུད། ལཱ་བཅུ་པར་སྤྱི་རྒྱུད་ནམས་ཀྱི་སྟོབས་སྤྲ་མ་ནམས་རིམ་བཞིན་སྤྱི་མ་ལ་ཐེམ་པ་དང་།
ལོ་ལྷ་བཅུ་ནས་བྱུག་བཅུ་འེབས་སྤྱི་རྒྱུད་དང་ཁྲུ་བྱེད་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ལས་བྱེད་ལ། བྱུག་
བཅུ་པ་ལ་མཉམ་གནས་ལ་ཐེམ། བདུན་བཅུ་པ་ལ་ཤེན་རྒྱུ་ལ་ཐེམ། བརྒྱད་བཅུ་པ་ལ་ཐུར་
སེལ་ལ་ཐེམ། དགུ་བཅུ་པ་ལ་སྟོག་འཛིན་ལ་ཐེམ། སྟོག་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ནམས་ལོ་བརྒྱའི་བར་
དུ་ལས་བྱེད་པ་རྗེ་རྗེ་བུ་པ་ལས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།

རྒྱུད་གི་ནལ་འབྱོར། རྒྱུད་ལས་སུ་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ་དབང་འབྱོར་མི།
རྒྱུད་གི་སྤྱི་རྒྱལ་ས་བཅུ་གཅིག་རྒྱུ་བ་འེེ་ཐམ་སྤྱོད་ཀྱིས་གཡལ་བ། ལུས་འདར་བ། རྩ་སྤྱོད་བ།
གང་ཤུམ་བྱེད་ལ། རྟོན་སྤྲད་དེ་ཀླད་ཀྱུན་བ། གཞེར་དེས་མེད་དུ་འཕོ་བ། རྟོན་སྤྱུགས་བྱེད་
ལ། དབང་པོ་མེ་གསལ་བ། ཤེས་པ་འཚུབ་བ། འགྲེ་དུ་ན། ལྷམ་བཅུད་པན་པའོ། སྤྱིར་འེེ་
བརྟག་རྒྱལ་ཟེར

རྒྱུད་གི་ཕྱོགས། [མངོན]ཏུ་བ་བྱེད་གི་ཕྱོགས།
རྒྱུད་གི་བལ། [མངོན]འཇའ་བྱང་པོ།
རྒྱུད་གི་བྱ་བརྒྱད། [མངོན]སྤྱི་ལྷ།
རྒྱུད་གི་དབང་སྤྱུག ①[མངོན]སྐར་མ་ས་ཏེ། ② རྒྱུད་ལྷ།
རྒྱུད་གི་འབས་བྱ། [མངོན]འཇའ་ཆོན།
རྒྱུད་གི་རྗེ་དུག རྒྱུད་གིས་ཁྱེར་ནས་འགོས་པའི་དུག
རྒྱུད་གི་ཞི་བྱེད་གཉིས། ཁྲ་བ། སྤན་མར་འོ།

རྒྱུད་གི་རང་བཞིན། རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་ལ་དབྱེ་ན་གཉིས་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དང་། ཀྱུན་རྟོག་
གི་རྒྱུད་གཉིས་སོ། ༡ ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ནི། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས། མདོར་ན་རྒྱུད་ནི་རྟོག་
པ་སྟེ། གཡོ་དང་སྤྲ་དང་གཞན་བསྟོད་བྱེད། །སེམས་ཉིད་གསལ་ལ་མི་རྟོག་ལ། །རོ་ཐོ་ཡེ་ཤེས་
རྒྱུད་ཆེན་པོ། །གཉན་ཐོ་ཡེ་ཤེས་རྒྱུད་ཆེན་ནི། །ཡང་དག་རྟོག་པའི་འདུ་བྱེད་བཤད། །མདོར་ན་
རྒྱུད་ནི་ནམ་རྟོག་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། སྤྱིར་རྒྱུད་ལ་ནམ་ཤེས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་སམ།
ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་ལ་ཡང་སྤྲ་རག་

གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་མདོར་ན་མ་པའི་རྒྱུད་ནི་རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཏེ། གཡོ་བ་དང་། བ་བདང་། གཞན་
 དུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་གཞིའམ་རང་བཞིན་དུ་སྤྱར་བ་ཡི་
 ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེའི་མཆོན་གཞི་ནི་སེམས་ཉིད་གསལ་ལ་མི་རྟོག་པ་དེ་
 ཡིན། གཞིའི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་མ་ཟད། ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་
 ཀུན་རྟོག་ནི་སྤྱོད་བྱེད་ཡི་ཤེས་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་མེས་སུ་
 མཐུན་པའི་ཡང་དག་རྟོག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་སྤྱོད་བྱེད་དུ་བཤད་དོ། མདོར་བསྡུས་ན་འདི་
 བོད་གཞི་པའི་བསམ་པ་ལ་ཟེར། ༡ ཀུན་རྟོག་གི་རྒྱུད་ནི། ཀུན་གཞི་ལ་གནས་ཉོན་ཡིད་ནི། །གཏི་
 སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་དུ་བཤད། །འདུ་བྱེད་ཡི་ཤེས་སྤང་འཆར་ལ། །གཞན་རྟོག་ཆགས་པའི་
 རྒྱུད་ཞེས་བྱ། །རྣམ་ཤེས་སྒྲུང་དོར་དཀྱིད་པའི་རྒྱུད་། །ཞེ་སྤང་རྒྱུད་སྟེ་དེས་བསྐྱེད་ནས། །འདོད་
 ཆངས་དང་། ཞེས་སྤང་དང་། གཏི་སྤྱག་གསུམ་མམ། ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྟོག་དུག་
 གསུམ་པོ་ཡང་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་གཏི་སྤྱག་རྒྱུད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཀུན་གཞི་ལ་གནས་
 པའི་བདུན་པ་ཉོན་ཡིད་ནི་གཏི་སྤྱག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་དུ་བཤད་དེ། བདག་མེད་ལ་བདག་ཏུ་རྟོག་
 པས་རྫོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། གཉིས་པ་འདོད་ཆགས་རྒྱུད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཆོགས་དུག་དང་
 འབྲེལ་པའི་འདུ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་ཆ་ལས་གཞན་དུ་མེད་ཀྱང་། དེ་ལ་གཞན་དུ་
 རྟོག་པ་ནི་འདོད་ཆགས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་སྟེ། མེད་མེན་གྱི་དབང་གིས་ཀུན་ཏུ་དགའ་
 པའི་འདོད་ཆགས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། གསུམ་པ་ཞེ་སྤང་རྒྱུད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན། རྣམ་ཤེས་
 ཆོགས་དུག་གི་རང་སྤང་ལ་དོན་གཞན་ཏུ་རྟོག་པས་སྒྲུང་དོར་དཀྱིད་པའི་རྒྱུད་དེ་ལ་ཞེ་སྤང་
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དོར་བ་སོགས་སྒྲུང་དོར་གྱིས་གཞན་ལ་
 སྤང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱུད་དེ་གསུམ་གྱིས་འཁྲུལ་ནས་ཁམས་གསུམ་དུ་འཁྲུལ་ཞིང་
 འཁོར་བ་ཡིན་ནོ། འཁྲུལ་པ་དེ་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་བདག་
 མེད་པར་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱང་རྒྱུད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདོར་ན་ལས་
 རྒྱུད་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཞེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེ་གསལ་མི་
 རྟོག་པ་དེ་ཡིན་པའི་ཚུལ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་དང་། མི་བསྐྱོད་དོ་མེས་མཛད་

བའི་རྒྱུ་མེས་ས་དབྱེར་མེད་ནམས་སུ་གསལ།
མདོར་བསྡུས་ན། རྒྱུ་གི་རང་བཞིན་ནི། ཁམས་གསུམ་རྒྱུ་གིས་འདུ་བྱེད་ཅེ། གསུངས་པས་སྦྱོན་
དང་ཡོན་ཏན་ཀུན། །

རྒྱུ་བཞེན་དེ་ལྟ་རྟོགས་བྱས་ནས། རྒྱུ་གི་སྦྱོར་ཤེས་པ་རོལ་འགྲོ། རྒྱུ་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་
བྱེད་ལ། །དེ་གཙོན་བྱེད་པའང་འགྲུབ་པར་འགྲུབ། དེས་ན་ནམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་ནི་མཆོན་
ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེས་ཁམས་གསུམ་བསྐྱེད་པས་ན་ཁམས་གསུམ་རྒྱུ་གི་འདུ་
བྱེད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། མདོར་ན་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྦྱོན་དང་ཡོན་ཏན་ཀུན་རྒྱུ་ལ་བཞེན་ནས་
འབྲུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་རྟོག་པར་བྱས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གི་སྦྱོར་བ་ཤེས་པ་ལས་འཁོར་
བའི་པ་རོལ་ཏུ་འགྲོ་ཞིང་། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་གི་འཁོར་བར་འཁོར་བར་བྱེད་ལ། རྒྱུ་སྦྱོར་བའམ་
ལས་རྒྱུ་ཡེ་ཤེས་སུ་བཅིངས་ན་འཁོར་བའི་རྒྱུ་དེ་གཙོན་པར་བྱེད་པའི་གཉེན་སོའང་རྒྱུ་
འདིས་འགྲུབ་པར་འགྲུར་རོ།

རྒྱུ་གི་ཤིང་རྒྱ ① [མདོན] སྦྱིན་པ། ② རྒྱ།

རྒྱུ་གི་གཤོག་པ་ཅན། [མདོན] ཉམ་ཆོག

རྒྱུ་གི་སོ་ནད། སོ་ནད་བྱེ་བྲག་ཅིག

རྒྱུ་གི་སྒོག་[མདོན] རི་དྲགས་ཀྱི་སྦྱི་མིང་།

རྒྱུ་གི་སྒྲ་སྒྲོག་[མདོན] སྦྱུག་པ།

རྒྱུ་གིས་འཇིག་པའི་ཅེ་མོ། རྒྱུ་གིས་རི་སོགས་ཐམས་ཅད་བཤེག་ནས་སྦྱག་མ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་
མདོན་པ་སྟེ། མེ་འཇིག་བདུན་རེའི་རྗེས་སུ་རྒྱུ་འཇིག་རེ་བྱས་པའི་རྒྱུ་འཇིག་བདུན་ཐལ་བའམ་
སོང་རྗེས་འབྲུང་ཞིང་། དེས་བསམ་གཏན་གསུམ་མན་ཆད་འཇིག་གོ།

རྒྱུ་གིས་སྦྱགས་པ། [ཉིད] རྒྱུ་གིས་དེད་པ།

རྒྱུ་སྒོ ① ཁང་པའི་སྐར་ཁུང་། ② རྒྱུ་ཡོང་པའི་ཆེད་དུ་བཟོས་པའི་བྱ་ག

རྒྱུ་སྒོ་མ་པ། བན་རྒྱའི་རྒྱུ་གི་བྱེད་ཅོལ་ལ་བཞེན་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པ།

རྒྱུ་ཁྱིག་ མིའི་ལུས་ཁམས་རིགས་མི་འདྲ་བ་རྣམས་རྒྱུ་པའི་ལམ་ལོག་པ་དང་། རྒྱུ་ཁྱིས་འགག་

པ་སོགས་རྒྱུ་གི་བྱེད་ལས་ཉམས་ནས། རིག་པ་འབྲུལ་བའམ་ཡང་ཐོན་ཏུ་བརྒྱལ་བ་
སོགས་ཀྱི་ནད་རིགས།

རྒྱུ་ཕྱོགས། ①[མངོན]མེ། ② མེ་ལྷ།

རྒྱུ་རྒྱས། [མངོན]ཕྱོགས།

རྒྱུ་རྒྱུ། རྒྱུ་འགྲོ་འོང་གི་རྒྱུ།

རྒྱུ་འབྲུ་རྒྱ། ལུས་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱུ་ལྗེ་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། འབྲུ་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུ་ནི་
བར་ལ་གནས། །སྤྲ་ལྷེ་ཕྱོག་མར་རྒྱ་ཞིང་ཆིག་འབྲུན་ལ། །སྟོབས་མདོག་ཁདོག་འབད་ཚོ་ལ་ཐོན་
གསལ་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པར། འབྲུ་རྒྱ་རྒྱུ་གི་གནས་སའི་ཡུལ་བར། རྒྱ་བའི་ལམ་ནི་སྤྲ་དང་།
ལྷེ་ཕྱོག་ལ། བྱེད་བའི་ལས་ནི་སྤྲ་བའི་སྤྲ་ཆིག་འབྲུན་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་རྒྱས་ཞིང་མདངས་
གསལ་བ། བགས་བའི་ཁདོག་འབྲུན་པ། སྟོང་སྟོབས་དང་འབད་ཚོ་ལ་སྤྲེད་པ། སེམས་ཀྱི་ཐོན་པ་
གསལ་བར་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །ཟུང་མོ་ནད་དོན་ལས། འབྲུ་རྒྱུ་འབྲུ་ནི་དབུ་མའི་མཆོམས་
ཏེ་རྩ་མ་གཡས་པའི་ཐད་ཕྱོགས་ཅ་སྤྲང་ཆེན་ལྷེ་ལས་བྱུང་ཞིང་།ལས་ནི་མཐོན་བའི་གནས་སུ་
འབྲུལ་བསྐྱོད་དང་། སྤྲ་བཛོད་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་ཅིང་། གཙོ་བོར་ངག་གི་རྣམ་པ་
རིག་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་ཁྱད་པར་དུ་སྤྲེད་དེ་ལས་བྱུང་བའི་གར་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་
བྱེད། རང་གི་གནས་ལས་ལོག་ན་རོ་སྟོང་ཀྱི་ནད་པལ་ཆེར་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།

རྒྱུ་རྒྱ། རྒྱུ་འགྲོ་འོང་གི་རྒྱ་སྐྱད།

རྒྱུ་རྒྱིག། རྒྱུ་འགྲོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་བ།

རྒྱུ་དགའ། ①[མངོན]སྒྲུལ། ② རྒྱ

རྒྱུ་དགའ་སྒྲུགས། རོ་རྒྱུ་དབུ་མ་གསུམ་ཀྱི་ནད་ནས་རྒྱུ་ལན་གསུམ་གསུམ་ཕྱིར་གཏོང་བ།

རྒྱུ་དགའ་ཞིང་བཅི་བ་ལ་བསྐྱབ་པ། རྒྱུ་དགའ་ཐབས་ཤིག་སྟེ། ཟུང་མོ་ནད་དོན་ལས། གཟུང་
ཐབས་དབྱུང་རྩལ་གནས་ལྟོག་དང་། །དག་པ་བགའ་ཞིང་ཅི་བ་སྟེ། །རྒྱུ་ཐོག་མར་སྤྱོད་མཁན་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཤས་ཆེ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་གནད་བཅས་ཤིང་སེམས་རྣལ་དུ་གནས་པར་
བྱས་ནས། དབུགས་དབྱུང་རྩལ་གཅིག་ནས་རྒྱ་ཆོད་གཅིག་ཙམ་ཀྱི་བར་དུ་བགའ་སྟེ་སེམས་

འཛིན་པ་དང་། གནས་སྟོན་སྟེ་ཅ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱུད་གནས་པ་དང་འགྲོ་སྟོན་གྱི་ད་པ་ལ་
སེམས་བརྩུངས་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་འཛིན་པ་དང་། ཡོངས་དག་པ་སྟེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ངང་དུ་སེམས་འཛིན་པ་བཅས་ལ་བགྲང་བཅི་བ་བཅས་བྱ་དགོས་སོ།

རྒྱུད་འགྲོ། ①[མངོན]དུ་བ། ② མཁའ་རྒྱུད་འགྲོ་སའི་ཨི་ཁུང་།

རྒྱུད་འགྲོས། ལྷ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་གོ་ལ་ལ་ཐ་བཟུང་བ་བཞིན་དུ་གནས་པས་ཞག་རེར་གོ་ལ་རྟོགས་
པ་རེ་འཁོར་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཟུང་ནས་སྐར་མ་གང་དང་གང་ལ་སྟོན་བཞིན་པ་དང་མཉམ་
དུ་གོ་ལ་གཡས་བསྐྱོར་རྟོགས་པ་རེ་འཁོར་བ་ལ་རྒྱུད་འགྲོས་སྐར་སྐར་འགྲོས་ཞེས་ཟེར་རོ།

རྒྱུད་ལ། སྐར་རྒྱུད་སོགས་ལས་བཤད་པའི་ལུས་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱུད་སྟོན་འཛིན་དང་། ཐུར་སེལ། བྱེན་
རྒྱ། མཉམ་གནས། ཁྱབ་བྱེད་དེ་ལ།

རྒྱུད་བཅུ། ༡ སྟོན་འཛིན་རྒྱུད་དང་། ༢ ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱུད་། ༣ བྱེན་རྒྱུའི་རྒྱུད་། ༤ མཉམ་གནས་ཀྱི་
རྒྱུད་། ༥ ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་། ༦ ལུའི་རྒྱུད་། ༧ ཏུས་སྒྲལ་གྱི་རྒྱུད་། ༨ རྩེད་པའི་རྒྱུད་། ༩ ལྷས་
ཕྱིན་གྱི་རྒྱུད་། ༡༠ རོར་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་། དེ་རྣམས་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྟོ། ཡང་ན། ༡ ས་རྒྱུད་
སེར་པོ། ༢ རྩེད་པའི་རྒྱུད་པོ། ༣ ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱུད་ལྟོ། ༤ ལྷས་མཁའི་རྒྱུད་
མཐེང་ནག་སྟེ་ཕྱི་ཡི་རྒྱུད་ལ། ༥ སྟོན་འཛིན་༧ ཁྱབ་བྱེད་༨ བྱེན་རྒྱ། ༩ ཐུར་
སེལ་ཉེ་ནང་གི་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལྟོ།

རྒྱུད་ཆ་བླ་མོ། རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་ཤུགས་རྒྱུད་དུ།

རྒྱུད་འཛིན། རྒྱུད་འཛིན་པར་བྱེད་བ།

རྒྱུད་གཉིས་འཕུང་། [མངོན]རྩ་མོང་།

རྒྱུད་ཐུར་སེལ། ཅ་བའི་རྒྱུད་ལྟོ་ཡ་བྱལ་ཞིག་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། ཐུར་དུ་སེལ་བའི་རྒྱུད་ནི་
གཞང་ལ་གནས། རྩེད་དང་སྐར་མ་གསང་བ་བརྒྱ་ནང་རྒྱ། རཞང་ཁྱག་བཤད་གཅི་མངལ་ནང་
འབྲེན་སྟོན་བྱེད། ཞེས་གསུངས། ཐུར་སེལ་གྱི་རྒྱུད་གི་གནས་སའི་ཡུལ་གཞང་། ལྷ་བའི་ལམ་
ཡོང་དང་། སྐར་མ་གསང་གནས། བརྒྱའི་ནང་བཅས་སོ། བྱེད་ལས་ནི་མཁྱིག་པའི་བདེ་བ་རྩེར་
སོན་པའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་བའི་ཕོ་མོའི་ཁྱ་བ་དང་། མངལ་ཁྱག་བཤད་བ། གཅིན་བ། མངལ་

ནང་གི་བྱ་ལ་སོགས་པ་ནམས་འབྲེན་སྒོམ་གྱི་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྗེའི་ཟབ་
མོ་ནང་དོན་ལས། བྱར་སེལ་འོག་ཏུ་གསུམ་འདུས་ནས། །འོག་འགྲོ་དངས་སྒྲིགས་འབྲེན་སྒོམ་
གྱིད། །དུང་ཅན་ན་གནས་བདེ་བའི་ཁམས། །འོག་ན་སྤང་གི་ནད་སྦྱིད་གྱིད། །བྱར་སེལ་གི་རྒྱང་
ནི་ལྟོ་འོག་ཙོག་སུམ་འདུས་མདོར་ན་གནས་ཤིང་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་དང་། གྱིད་ལས་གཤང་གཅི་
ཁུ་བ་གསུམ་དྲངས་སྒྲིགས་འབྲེན་ཅིང་། སྒྲིགས་མ་འབྲེན་པ་དང་དྲངས་མ་སྒོམ་པའི་ལས་གྱིད།
ཙོག་ཅན་ན་གནས་པའི་དོ་སོ་བདེ་བ་ཡི་ཤེས་གི་ཁམས་ཡིན། རང་གནས་ལས་འོག་པར་རྒྱ་
ན་ལུས་སྤང་གི་ནད་ནམས་སྦྱིད་པར་གྱིད་དོ།

རྒྱང་འཁྱུང་། ①[མདོན]སྒྲུལ། ② ལྷ།

རྒྱང་དོ་རྗེ་རྒྱ་གམ། རྒྱང་གི་དཀྱིལ་འཁོར།

རྒྱང་ལྗང་བ། ① ལྷགས་པ་ལངས་བ། ② བྱང་རིགས་ཤིག་སྤྱིང་རྒྱང་ན་བ།

རྒྱང་བདུག་སྤྲ་ཁུང་དུ་དུ་བ་བདུགས་ཏེ་རྒྱང་ནད་གསོ་བར་གྱིད་པའི་སྤྲ།

རྒྱང་ནག་རྒྱང་ནག་པོ་སྟེ། བྱ་བ་རན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་དཔེ།

རྒྱང་དམར། རྒྱང་ཆེན་གི་མིང་།

རྒྱང་ནག་ཐལ་རྒྱང་ཆེན་པོ། རྩ་རྒྱུ་མཁྲིགས་མིན་རྒྱང་ནག་བརྒྱབ་ན་ཤེས།

རྒྱང་ནད། ལུས་གི་རྒྱང་འཁྲུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོག་ཙོག་ཀར་ནག་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་ནད་དེ།

ནང་གསེས་སུ་དེའི་ན་སྤྱིང་རྒྱང་དང་སྟོག་རྒྱང་སོགས་བྲག་ཙུ་ཙོག་གསུམ་མཆིས།

རྒྱང་ནད་གི་ཟས་རིགས་བཅུ་གསུམ། རྩ་ཤ་པོང་ཤ་འབྲི་བའི་ཤ་པོ་ཤ་ཤ་ཆེན་འབྲུ་མར། པོ་མ།

བྱ་རལ། སྟོག་སྒྲུ་ཙོང་། འོ་མ། ཟན་ཆང་། རུས་ཆང་དོ།

རྒྱང་ནད་བརྒྱད། རེངས་པ། འཁུམས་པ། ལྷམ་པ། སྒོས་པ། འབྲེས་པ། གཟེར་པ། འཕྲོས་པ། བོགས་པའོ།

རྒྱང་ནད་ཅེ་སྤྱང་མགོ་ནད་གི་རྟགས་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱང་གིས་ཁྲག་དེད་ནས་བྱས་

མོར་བབས་པའི་ནད་གི་མིང་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས།

རྒྱང་དང་ཁྲག་ལས་སྦྱེས་པའི་སྤྱངས། བྱས་པའི་སྤྱིང་དུ་ནད་ཆབས་ཆེ། ཅེ་སྤྱང་མགོ་ལྷར་སྒོས་

རྒྱར་པས། ཅེ་སྤྱང་མགོ་འདྲ་ཡིན་ཞེས་བྲ། ཞེས་དང་། བཟ་འབུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་

དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཅེ་སྤྱད་མགོ་ནི། རྒྱུ་ནད་ཉི་ཤུ་འཛིན་ཆོན་རྒྱུ་ཐུག་པུས་ཐོར་བབས་ཏེ་
རར་གཤོར་ཅུ་རྒྱུས་ཀྱི་སྒྲ་ནས་བརྒྱའི་སྤུལ་ནག་བར་དུ་དབྱིབས་ཅེ་སྤྱད་གི་མགོ་བོ་ལྷོར་སྤྲོད་སྤེ་
ཞིང་སྟོད་རྒྱས་པ་སྤྲངས་པའི་བྱིར་མིང་ཡང་དེ་ལྷོར་དུ་བཏགས་པའོ།

རྒྱུ་ནད་ཉི་ཤུ། རྒྱུ་ནད་རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བའི་ཨ་མར་སོགས་ཉི་ཤུ་འཛིན་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། མན་
རག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། རིགས་ནི་གཞན་རྒྱུད་ལོག་པའི་ལམ་ཁྱགས་པ། རྒྱུ་ནད་ཨ་མར་
༡དང་ད་ཀན་གཉིས་༡༠༣༡ འགྲམ་པ་ཉམས་༡དང་སྟེ་ལྷོ་བ་༥ རྩོགས་གཅིག་གྲག་༤ ཅ་འཛིན་
༥གཞོགས་བྱེད་སྤྲུལ་སྤྲངས་དང་ལུས་ཀྱན་སྤྲུལ་སྤྲངས་༤༡ འིང་རེངས་༡༠དབྱུང་འཇུང་༡༡འེ་འུ་
༡༡དང་ནི། སྤེ་འཇུང་༡༡དང་ནི་བརྒྱ་རེངས་༡༤ཅེ་སྤྱད་མགོ་༡༥ ཆོར་མ་༡༤གཞུགས་
འཁུམས་༡༥ཁ་ལི་༡༥རྒྱུ་བཅེ་༡༥དང་། རྒྱུ་བ་ཆོ་བ་༡༥ཞེས་བྱ་ནི་ཤུར་བཤད། ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རྒྱུ་ནད་འེ་འུ་ཅེ། རྒྱུ་ནད་ལག་པའི་ཅ་རྒྱུས་ལ་ཁྱགས་ནས་ལག་པའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་
ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག

རྒྱུ་ནད་ཅ་འཛིན། བད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ་སྤྱི་བོ་འཛིན་པ་ཞེས་པའི་ཅ་ལ་ཁྱགས་པ་ཞིག་སྟེ། བད་
ཏྱགས་སུ་སྤྱི་གཙུག་གི་ཤི་མདོག་ནག་པོར་འགྱུར་བ་ཞིག

རྒྱུ་ནད་ཆོར་མ་ཅན། རྒྱུ་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ་རྒྱུ་ནད་པའི་ཡོང་མོར་ཁྱགས་ནས་ནད་ཏྱགས་སུ་
ཆོར་མ་ལྷག་པ་ལྷོར་ལྷག་འབྱུང་བ་ཞིག

རྒྱུ་ནད་བརྒྱ་རེངས། རྒྱུ་ནད་ཀྱི་ནད་ཆོན་བརྒྱ་ནད་ཅ་རྒྱུས་དང་རུས་པ་ལ་རྒྱུ་ནད་ཁྱགས་པ་
ཞིག་སྟེ། བད་ཏྱགས་སུ་ལུས་ཁྱུང་ཞིང་ན་ལྷག་ཆོར་བ་མེད་པ་མེས་པོར་གྱུར་པ་དང་། འགྲོ་བའི་
ཆོ་རྒྱུང་པ་འདེགས་པར་དཀའ་ཞིང་སྟེ་བ་ཞིག

རྒྱུ་ནད་འིང་རེངས། རྒྱུ་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ་རྒྱུ་ནད་མ་ཁྱུ་བ་དང་བད་ཀན་བཅས་ཀྱིས་
དྲངས་མའི་རྒྱ་ལམ་བཀག་ནས་ལུས་འིང་ལྷོར་རེངས་པས་དབྱེ་རྒྱ་མི་ཤིས་པར་བརྒྱུང་བསྐྱུས་
ཀྱི་བྱ་བ་ཉམས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག

རྒྱུ་ནད་སེལ་བའི་ལེག་པན། རྟོག་སྤྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་

བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལྷ་མིན་ཁྲག་དང་ལ་ཕྱུན། བཅའ་སྒོག་ཁིང་སྒོག་གི་ཀྱུན། རྒྱུང་ནད་སེལ་བའི་བེག་བན་རྣམས། སྒོག་སྒྲུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རྒྱུང་ནད་སྔ་འཐེང་། རྒྱུང་ནད་ཀྱི་ནང་ཚན་བརྒྱའི་ནད་གི་ཚུ་བ་ལ་ཞུགས་པ་ཞིག་སྟེ། ནད་རྟགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་རྒྱུང་པ་འདར་ཞིང་ཆིགས་ཀྱི་མཚམས་ལྟོད་པ་དང་། རྒྱུང་པ་འཐེང་ཞིང་འབྲེ་བར་བྱེད་པ་ཞིག་

རྒྱུང་ནད་ཨ་ཕག། རྒྱུང་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ་ལུས་རྒྱུར་པོར་འགྱུར་ཞིང་ཐན་པ་མི་གསལ་བ་དང་། མིག་ཉར་ཞིང་དབུགས་འབྱིན་དཀའ་བ་ཞིག་

རྒྱུང་པོ། ལྷགས་པ།

རྒྱུང་པོས་བྱར་གྱིས་ཁྲེར་བའི་གཏམ། [རྫིང]རྒྱུང་གིས་སྤར་ཁྲེར་བ་ལྟར་གར་འགྲོ་འདིར་འགྲོ་མེད་པའི་དོན་ནོ།།

རྒྱུང་སྒྲོང་། ①[མཛོན] བྱེད་། ② པོ་རོག་

རྒྱུང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱ་ཆད། རྒྱུང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱ་བའི་ཆེ་ཆད་ཅི་ཙམ་རྒྱ་ཞེན་ས་རྒྱུང་ལྷ་སྒོར་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་སོར་བཅུ་གཉིས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། རྒྱ་རྒྱུང་སོར་བཅུ་གསུམ། མེ་རྒྱུང་སོར་བཅུ་བཞི། རྒྱུང་གི་རྒྱུང་སོར་བཅུ་ལྔ། རྣམ་མཁའི་རྒྱུང་སོར་བཅུ་དྲུག་གི་བར་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་དག་ཡང་ས་ཡོན་ཉན་ལྔ་ལྔ་ནས་ཡིན་པའི་དབང་གི་སྟེ་བ། དེ་ནས་རིམ་བུ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཉན་རེ་གི་བས་ཡང་ཞིང་རིང་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དུས་སྒྲོར་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་མཚན་ཉིད་ཅན་དང་། ནད་གི་དུས་སྒྲོར་བཅུ་གཉིས་པོ་ཆོས་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་ན་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་སྒྲོར་ལ་འདྲི་བ་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཆོ། གཡས་ཀྱི་དུས་སྒྲོར་ལ་བྱུང་ན་མི་དགེ་ཞིང་། གཡོན་གྱི་དུས་སྒྲོར་ལ་བྱུང་ན་དགེ་བར་ལུང་བསྟན། ཡང་དུས་སྒྲོར་དེའི་དགྲིལ་འཁོར་དང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དབང་ས་འཆར་གཉིས་མཚུངས་པ་ཡིན་པས་ན་གཡུལ་ལ་སོགས་པའི་ཆོ། གཡས་ཀྱི་ནམ་མཁའི་དགྲིལ་འཁོར་འབབ་པའི་ཆེ་གཡུལ་དུ་ཞུགས་ན་དམག་དཔོན་འཆི་བ་དང་། གཡོན་གྱི་ནམ་མཁའི་དགྲིལ་འཁོར་འབབ་པའི་ཆེ་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཞིབ་པར་

ཁོ་མོ་ཞེས་ཀླུ་པ་རང་བྱུང་དོན་མེད་ཀྱིས་བཅུ་མ་པའི་ཅིས་གཞུང་ཅིས་ཀྱང་
བཟུས་པར་བཤད་ཡོད་པས་དེར་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།

རྒྱང་ཕྱོགས། ① རྩི་ཕྱོགས་སམ་རྒྱང་ཡོང་སའི་ཕྱོགས།

② རྒྱང་ལྷ་སྒྲིབ་ཡུལ་བྱུང་གི་ཕྱོགས།

རྒྱང་འཕར་བ། ① རྒྱང་གི་ན་ཆ་ཐོག་བ། ② ཁོང་ཁྱོད་འངས་བ།

རྒྱང་འཕྲིན་སྤྱད་འཁོར། མོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་radio setཟེས།

རྒྱང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས། སྤྱི་ཁྱབ་དང་རྒྱང་བསྐྱེད་པའི་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་ཆོག་ཅིང་། སྤྱི་ཁྱབ་འདིར་ནི་
བོད་མི་ཞི་བས་བཅིངས་འཁྲོལ་མ་ཐོབ་གོང་བཙུགས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་
ལས་ཁུངས་ཐོག་མ་དེ་བོད་རབ་བྱུང་བཙུག་པའི་མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢ལོར་བཙུགས་ཤིང་།
གནས་ཡུལ་ནི་དིང་རི་དམག་སྐད། ད་ལྟའི་བོད་དམག་ཁུལ་ཁང་གནས་ཡུལ་ནང་ཡོད། ལས་
ཁུངས་འདིར་ཐོག་མར་འགན་འཁུར་བྱེད་མཁན་དེ་ཕྱིན་རྩི་བ་ཐོག་སམ་ཅེས་བ་ཞེས་དང་ལས་
བྱུང་བོན་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་ཁར་ཡན་ལག་རྒྱང་འཕྲིན་ཁང་མངའ་རིས་དང་། ཆབ་མདོ།
ནག་ཆུ། གོ་མོ་བཅས་ས་ཁུལ་ཁག་བཞིར་ཡོད་ལ། ཆབ་མདོར་ལས་བྱེད་དེ་ཕྱིན་རྩི་ཐོ་ཐོ་དང་།
དེ་མིན་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་བྱེ་རྒྱལ་གྱིས་གསོ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་རྒྱང་འཕྲིན་ཆ་ཆང་གཏོང་ལེན་ལེས་
པའི་བོད་རིགས་གོར་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་དང་རྩི་རིགས་བཅས་མི་གངས་བཅོ་ལྔ་སྟོར་ཡོད།

རྒྱང་བྲ། ལྷགས་བ།

རྒྱང་བྲ་དབང་པོ། [མདོན་]སྤྱི་བྲ།

རྒྱང་བྲམ་པ་ཅན། འོག་རྒྱང་ཡར་བྱུངས། སྟོད་རྒྱང་མར་མནན་ཏེ་ཉེ་བའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱང་བྲམ་པ་ཁ་སྦྱོར་
ལྟ་བུའོ།། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས། བྲམ་ཅན་སྟེང་འོག་བར་གསུམ་དང་། །ནམ་གྲོལ་བཅས་པ་
ལས་ཀྱང་བྲ། །རྒྱང་བྲམ་ཅན་བཟུང་བ་ནི་དེ་ཡང་སྟེང་གི་སྟོག་ཅོལ་འཆིང་བའི་གནས་སྟེ་བ་
དང་། འོག་གི་བྲུང་སེལ་འཆིང་བའི་གནས་གསང་གནས་དང་། བར་དུ་རྒྱང་གཉིས་རོ་མཉམ་དུ་
བྲ་བའི་གནས་སྟེ་འཁོར་ཡིན། རྒྱང་བྲམ་པ་ཅན་འདི་ལ་ཡང་། གྱི་དོན་ལས། ད་བྲུང་བ་ཡིས་ནི་

ལྷང་བར་བྱེད། །རྩལ་པ་ཡིས་ནི་དབང་དུ་བྱེད། །དགང་པ་ཡིས་ནི་གྲག་པར་བྱེད། །གཞིལ་པ་
ཡིས་ནི་རེངས་པར་བྱེད། །ཅས་སོ། དེ་ལྟའི་བཟུང་ཐབས་དེ་ནམས་ཀྱིས་ཅ་བའི་རྒྱང་ནམས་
བཟུང་ཞིང་། སེང་གེ་ནམ་ཐོལ་གྱིས་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ནམས་བཅིངས་པས་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་
རྒྱང་གི་ལས་ཀྱན་བྱང་བར་གྱུར་ཏོ། རྒྱང་བུམ་ཅན་བཟུང་ཐབས་ཤེས་པར་འདོད་ན་ནུ་རོ་ཆོས་
བྲག་སོགས་རྒྱང་སྒྲོང་གི་གཞུང་ནམས་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ།

རྒྱང་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་བསྐབས་པ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས། ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ནམ་པར་སྦྱངས། །
མཛོན་ཤེས་ཟད་པར་བྱུང་བའི་རྒྱ། །དཀྱིལ་འཁོར་ལྗེའི་ཁ་དོག་ལ་སེམས་བཟུང་སྟེ་མཉམ་པར་བཞག་
པ་ལས་གསལ་སྤང་འཆར་ལ། དེ་ནས་ས་ལ་སོགས་པ་དང་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམ་པ་ལས་ཟད་པར་
ས་ལ་སོགས་པ་འཆར་བ་དང་། དབྱིབས་ལ་སེམས་བཟུང་བ་ནི། སྤྱིང་གར་ཀུན་གཞིའི་རྩི་
མ་མེད་པ་ལྟ་བུར་དམིགས་ནས་བསྐྱོམ་པས་གསལ་སྤང་འཆར་ལ། དེ་ནས་གཞན་གྱི་སེམས་དང་
བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམ་པས་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མཛོན་ཤེས་འཆར་བ་ཡིན་ནོ།

རྒྱང་འབྲུད་ཅན། [མཛོན]སྒྲིག་པ།

རྒྱང་འབྲུང་། [མཛོན]བྲུག་

རྒྱང་སྒྲོང་བྱེད་འཇམ་ཅི་གསུམ། སྒྲེ་འཇམ། བསྟ་འཇམ། བསྟ་མ་སྒྲེན་ནོ།

རྒྱང་འབྲས། [མཛོན]ཆར་པ།

རྒྱང་མི་རྟོག་རྒྱ་ཡན་དུ་འཆིང་བ། ཟབ་མོ་ནང་དོན་ལས།

མི་རྟོག་རྒྱ་ཡན་བཅིང་བ་ནི། །ཞི་གནས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་ཡིན། །

སེམས་དང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་རྒྱང་གཉིས་ཀ་རང་སར་སྟུག་པར་བཞག་པ་ལས་སེམས་ཞི་གནས་
བསྐྱེད་པ་ཡིན།

རྒྱང་མེ་མཉམ། མེ་མཉམ་རྒྱང་གི་གནས་སའི་ཡུལ་པོ་བ་སྟེ་བྱེ་བྲག་ཡོང་ཁ། བཤད་རྒྱུད་ལེུ་བཙུ་
པ་ལས། བྱུང་པར་ཞུ་གནས་ཡོང་ན་གནས་པ་ཡིན། ཞེས་ཡོང་ཁ་བྱུང་པར་དུ་རྒྱང་གནས་
བསྟན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་འདི་ཡིན། པོ་བ་ཞེས་པ་རྒྱ་ཡོང་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་སྟོང་
སྤྱིའི་མིང་སྟེ། བྱེ་བྲག་པོ་ཁ་དང་རྒྱ་མ། ཡོང་བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་རེད། འདིར་པོ་ཁ་ལ་

སོགས་པའི་ཁྱེ་བྲག་གི་སྤོང་རྣམས་ལ་པོ་ཁ་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་སྤྱི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་
འཇུག་པ་ཡིན་པས་འགལ་མེད་དེ། དཔེར་ན། ཁ་ཟས་མ་འཛོད་པའི་ཆུན་སོགས་ཀྱིས་བྱས་
པའི་རྒྱ་ཡོང་ལ་ན་བྲགས་སྟོན་པ་ལ་པོ་བ་ན་ཟེར་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤལ་བ་ལ་པོ་བ་
བཤལ་ཟེར་བ་བཞིན་ནོ། དེས་ན་པོ་བ་དང་སྟོན་པ་ནི་སྤྱི་དོན་གཅིག་ཀྱི་བའི་ལམ་རྒྱ་མ་ལ་
སོགས་པའི་ནང་ཁོལ་ཐམས་ཅད། ཁྱེད་ལས་ནི་ཁ་ཟས་རྣམས་འཇུ་ཞིང་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་
པ་དང་། ལུས་རྒྱངས་རྣམས་སྟེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན།

འགའ་ཞིག་གིས་བད་ཀན་མུག་བྱེད་དང་། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད། རྒྱང་མེ་མཉམ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་
གནས་ནི་མ་ཞུ་བའི་གནས་སྟེ་པོ་ཁའི་ནང་དུ་རིམ་བཤགས་ཀྱི་བྱེས་ནས་འབྲེལ་བཤལ་བྱས་པ་
ནི་ལྷང་རིག་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ཏེ། དང་པོ་ལྷང་དང་མི་མཐུན་པའི་ཚུལ་ནི། བཤལ་རྒྱད་
ལས། བད་ཀན་མུག་བྱེད་མ་ཞུ་བ་ལ་གནས། ཞེས་བད་ཀན་མུག་བྱེད་ཀྱི་གནས་པོ་ཁ་ཡིན་པ་
གསལ་པོར་བསྟན་པ་དང་། མེ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱང་ནི་པོ་བ་ལ་གནས། ཞེས་པའི་པོ་བ་ནི་སྤྱི་
མིང་གྲེ་བྲག་ལ་འཇུག་པ་སྟེ། ཁྱེ་བྲག་རྒྱང་གནད་གཙོ་པོ་ཡོང་ཁ་ཡིན་པ་བཤལ་རྒྱད་ལེའུ་བཙ་
བར། ལྷང་པར་ཞུ་གནས་ཡོང་ན་གནས་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། འཇུ་བྱེད་ལྷང་
མ་ཞུའི་བར་ན་གནས། ཟས་འཇུ་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་ཅིང་ལུས་ཤོད་དང་། ཞེས་མཁྲིས་པ་འཇུ་
བྱེད་ཀྱི་གནས་ནི། ཞུ་བའི་གནས་ཡོང་དང་མ་ཞུ་བའི་གནས་པོ་ཁ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་སྟེ་རྒྱ་མ་
ལ་གནས་ཤིང་། དེའང་རྒྱ་སྟོད་དང་རྒྱ་མའི་རྒྱལ་མགོ་རྣམས་པོ་ཁ་དང་འབྲེལ་ནས་ཟས་སྟོན་
རྣམས་འཇུ་བའི་ལས་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་སྟོད་ཡོང་དང་འབྲེལ་ནས་ཟས་སྟོན་འཇུ་ཟེན་པ་རྣམས་
དེར་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་ཅིང་དྲངས་མ་རྣམས་རྒྱ་མའི་རྩ་ལམ་རྣམས་བརྒྱད་དེ་མཆོད་པའི་
གནས་སུ་སྟེལ་བ་དང་། སྟེགས་མ་རྣམས་རྒྱ་མའི་ནང་དུ་སྐྱ་སྐྱ་གཉིས་སུ་བྱེ་ཞིང་། སྟེགས་མ་
རྣམས་བཤལ་བ་དང་སྐྱ་བ་གཅིན་དུ་འགྱུར་ཞིང་ཡོད་པའི་ཚུལ་བཤལ་རྒྱད་ལས་གསལ་བ་མ་
ཟད། མདོན་གསུམ་དུ་བྱལ་བའི་ཕྱིར་དོ།

རིག་པས་བརྟག་ན་ཡང་མི་མཐུན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཟས་སྟོན་གང་ཟོས་པ་ཐམས་ཅད་པོ་ཁའི་ནང་དུ་
བད་ཀན་མུག་བྱེད་ཀྱིས་མུག་ཅིང་། མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་དང་རྒྱང་མེ་མཉམ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུ་

ཞིང་དང་ས་སྟེགས་དབྱེ་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱས་ཐེན་ན་རྒྱ་མ་དང་ལོང་གི་བྱ་བ་ཡང་མེད་པ་
འགྲུང་རོ། འདོད་ན་མངོན་གསུམ་དང་འགལ་བ་ཤེས་སྒྲ། གམས་པ་རང་བྱུང་དོན་རྗེས་མཛད་པའི་
ཐབས་མོ་ནང་གི་དོན་བཤད་པའི་གཞུང་ལས། མེ་མཉམ་མདུན་ཕྱོགས་ཅེ་ལས་བྱུང་པོ་བར་ཐུག་
སྟེ་དང་ས་སྟེགས་འབྱེད། ལུས་ཀྱན་ཏུ་ཁྱེད་ལོག་གྲུང་ན། སྟོ་འཁོག་འབྱུང་དང་མ་རུང་བྱེད། ཅེས་
དང་། དཔལ་སྤངས་དཔོན་གམས་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་
བཞེད་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མེ་མཉམ་རྒྱུད་ནི་པོ་བའི་མེ་ཚོད་མཁྲིས་པ་འཇུ་བྱེད་དང་མཉམ་དུ་
གནས་ཤིང་། བྱེད་ལས་ཀྱང་མེ་དང་མཐུན་པའི་ལས་བྱེད་པས་ན་མེ་མཉམ་ཞེས་སོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རྒྱུད་དམར། ཐལ་རྒྱུད་ཟག་པོ། རྒྱུད་དམར་ཆེ་ལྡང་། རྒྱུད་དམར་གྱི་གསེབ་ནས་སེ་ར་ཐ་ར་ར་
འབེབས་ཤིང་། གནས་ལུགས་ཀྱི་ཆོག་སྤྲས་གནས་ས་འགོངས་པ་ལྟར་བྱེད།

རྒྱུད་ཅི། འཇུག་སྟོང་། བྱ་བྱེད་རྒྱུད་ཅི། ཁྲིམས་ཆས་རྒྱུད་ཅི།

རྒྱུད་ཅ། བར་དུ་རྒྱུད་རྒྱ་བའི་ཅ་སྟེ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཁྱད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཅ་དཀར་རམ་དབང་ཅ།
རྒྱུད་ཆ་བ། ① ལྷགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་། ② ཁོང་ཁོ་ཐུག་ཆོག་གི་མི།

རྒྱུད་ཆ་བས། ① ལྷགས་པ་ཆ་པོ། ② རྒྱུད་ནད་ན་སྤངས། རྒྱུད་ཆ་བས་ཆེ་བ། ③ བུད་མེད་ཀྱི་ཁྲ་
མཆན་མི་སྟོམས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། མོ་ནད་རྟིང་པར་གྱུར་སྐབས་ཁྲག་སྟོབས་གྱུད་ནས་རྒྱུད་
ལས་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་ནད།

རྒྱུད་ཚུ་བ། རྒྱུད་འཚུ་བ་དང་འབྲ།

རྒྱུད་མཆོམས། [མངོན་]རྒྱུད་རྩ་གནས་པའི་བྱ་བ་བྱུང་གི་མཆོམས།

རྒྱུད་འཆང་། ① དབུགས་སྟོད་ལ་འཆང་བ། ② བུག་སྟོན་ས་རྒྱུད་ནད་དུ་འཇུ་བ།

རྒྱུད་འཚུ་བ། ལྷགས་པ་ཟག་པོ། རྒྱུད་འཚུ་བ་ཆར་ཟག་རྒྱུད་འཚུ་བ་ཞི་བ།

རྒྱུད་འཚུ་བ་བ། ལྷགས་པ་ལངས་བ། ཕྱི་རོལ་དུ་རྒྱུད་འཚུ་བ་ཆེན་པོ་ལང་བ།

རྒྱུད་ཟླ། ① རྒྱུད་དང་མཉམ་དུ་འབྲེས་པའི་བྱི་མ། ② རྒྱུད་དང་མཉམ་དུ་འབྲེས་པའི་བྱི་མ་ཆོར་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲུབ་ཤེས་པ་ལྟོ་པོ།

རྒྱུང་ཁྱིམ་ ① ལྷགས་རྒྱུང་ཁྱིམ་ལ་ རྒྱུང་ཁྱིམ་ལས་འདྲགས། ② རྒྱུང་ནུང་འདྲགས། ③ ཁོང་ཁྱོད་འདྲགས་ལ།
 རྒྱུང་པལོན། ① [མངོན]གསུགས་མོ་ཡི་ལྷུང་ ② ཡི།

ལྷོང་ཟས་ཅན། [མངོན]སྒྲུལ།

ལྷ་སྒྲིབ། ལྷ་གི་རྩོན་པས་ལྷ་ག་ཟེང་ལྷ་བའི་ན་ཆོ་ལངས་སྤངས་ཞིག

ལྷུང་གཟེར། ལྷུང་ལས་བྱུང་བའི་བྱག་གཟེར་གྱི་ནད།

རྒྱུད་པརྒྱུད་། གསལ་རྒྱགས་ཀྱི་ལྷགས་ལ། རྒྱལ་མིའི་ཐབས་ལམ་ལ་འཇོག་ནས་ལུས་ཀྱི་ནད་
 ལོ་རྒྱུད་ཀྱངས་སྤྱོད་པ་ལ་འཇོག་ཀྱི་སྟོན་སྤྱོད་ཞིང་འགན་སྐྱབས་ཀྱི་འགྲེལ་ལུ་ལུས་ཁམས་
 བད་ཞིང་ཆེ་རིག་པར་ལྟེན་པ་དང་། མཐའ་སྤྱལ་གྱི་འགྲེལ་ལུ་སྤྱི་བ་གཉིས་དག་གཉིས་སྤྱུ་གཉིས་
 མཛོན་དུ་བའི་ཐབས་ཞིག་ཡིན།

རྒྱུང་བརྒྱུད་པའི་ཐབས། བརྒྱུད་ཞིང་བཅི་ལ་ལ་བསྐྱབ་པ། མིའོག་ཀྱང་ཡན་ཏུ་བཞིང་པ། དེའི་པས་དང་
 ཁ་དོག་ལ་བརྒྱུད་པ། རྒྱུང་བྱས་པ་ཅན་བརྒྱུད་བ་དང་བཞིའོ། དེ་དག་གི་དོན་གང་སེ་སེའི་མིང་
 གི་བཞེས་པ་ཤད་སྐྱབས་སུ་གཟིགས་པ་ཞུ།

རྒྱུད་པ་རྒྱུད་པ་འདི་པན་ཡོན། ༡ ཉི་ཁྲུའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཅེས་མཐའ་ཐུག་གི་པན་ཡོན་ནི། ཟབ་མོ་ནང་
 དོན་ལྟར་ན། དེ་ཡང་རྒྱུད་མཐའ་ཅད་ཀྱི་ཅ་པ་རྒྱ་ཉིད་ཟབ་ས་ཤེས་ཡིན་པས་ན། པན་ཡོན་ཡང་
 རྒྱ་ཉིད་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཡིན་པ་ལས། མོག་མར་སྟེང་དུ་ཉི་ཁྲུ་ཤ་གཅན་གྱི་ཅ་གསུམ་སྟེ་དབུ་རྒྱ་
 རོ་གསུམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུད་གསུམ་བརྒྱད་པའི་པན་ཡོན་ནི། སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུག་
 གསུམ་གྱི་རྩ་རྟེན་འཛོམ་སྟེ་རྒྱུད་རྒྱུད་ལ་ལ་བཅེངས་པས་འདོད་ཆགས། རོ་མ་ལ་བཅེངས་
 པས་ཞེ་ལྷང་། དབུ་མ་ལ་བཅེངས་པས་གཉི་ཐུག་རྣམས་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྟོག་པའི་
 དབང་དུ་བྱས་ན། རྒྱུད་མའི་བྱེད་པ་བཅེངས་པས་སྤྱོད་རྟེན་རོ་མས་གསུང་རྟེན་དབུ་མས་ཐུགས་
 རྟེན་སྟེ་རྟེན་རྟེན་རྣམས་གསུམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཉི་མའི་ཡོན་ཏན་དུ་གསུངས་སོ། རོག་ཏུ་རྒྱ་པའི་
 རྒྱུད་རྒྱུད་མེལ་བརྒྱད་པའི་ཡོན་ཏན་གསུགས་སྤྱི་རོ་རེག་བྱ་ལ་དབང་བྱེད་པ་དེ་བཅེངས་
 པས། སྤངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷ་གསུགས་སོགས་ལུལ་ལྷ་ལ་
 འཇུག་པའི་གསུང་འཛིན་དག་པར་བྱེད་ལ། རྟོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡི་ཤེས་ལྷ་ཐོབ་པར་

བྱེད་དོ། ༡ གནས་སྐབས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་ནི། ས་རྒྱ་རྒྱུ་ཕན་པས་ལུས་བརྟན་པ་དང་། རྩ་རྒྱ་གིས་
ལྷུ་མ་པ་དང་། མེ་རྒྱ་གིས་མདངས་གསལ་བ་དང་། རྒྱ་གི་རྒྱ་གིས་སྤྱོད་པ་ལྷུང་ཞིང་
མཁྱོགས་པ་དང་། ཉམ་མཁའི་རྒྱ་གི་དབང་པོ་དག་ཅིང་ཤེས་རབ་ཆེ་བ་དང་ལྷན་པ་སྟེ། དེ་
ལྟར་ས་ལ་སོགས་རྒྱ་ལ་ལུས་ལ་གནས་པའི་ཕན་ཡོན་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

རྒྱ་ལྟར། རྒྱ་གི་སྤྱི་ལྟར་སྐད།

རྒྱ་ཡོར། ལྷན་བཅོས་དཀའ་བའི་རྒྱ་ནད།

རྒྱ་ཡལ། རྒྱ་གཡལ་དང་འབྲ།

རྒྱ་ཡོར། རྒྱ་གི་ཁ་སྤོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བའི་བྱའི་དར་ཆེན། ཤིང་བྱ་རྒྱ་ཡོར་ཅན། རྒྱ་
ཡོར་ཐོགས་པ།

རྒྱ་ཡོར་ཐོགས་པ། བྱ་མཁན་གྱི་མིང་ཡིན།

རྒྱ་ཡོལ། རྒྱ་འགོག་བྱེད་གྱི་ཡོལ་པ།

རྒྱ་གཡལ། གཡལ་བནས་རྒྱ་སྐྱལ་བྱེད་གྱི་ཡོ་བྲད།

རྒྱ་གཡུག། ལྷགས་པ་བརྒྱབ་པ།

རྒྱ་གཡོར། རྒྱ་ཡོར་དང་འབྲ།

རྒྱ་རས། ① རྒྱ་རྟའི་གཟུངས་ཡིག་པར་རྒྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རས། ② ཅ་རྒྱ་སྒོམ་མཁན་གྱི་འདྲེམས་
དཀྱིས། ③ ཁང་ཐོག་གི་དར་ཤིང་ལ་བཏགས་པའི་རྒྱ་སྐྱེད་གྱི་དར་ལྗོག

རྒྱ་རིམས་གཉིས། འདར་བྲ། ཡེར་བྲའོ།

རྒྱ་རིམས་ཡེར་བྲ། རྒྱ་ལས་རྒྱ་ར་པའི་རིམས་ནད་གཉིད་མི་ཁྱག་པ་ཡེར་ཞིང་སྤྱོད་འཆོལ་འབྱུང་བཞིག

རྒྱ་རུས། ས་རྩ་མེ་རྒྱ་སྟེ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་རིགས་བཞིའི་ནང་ཚན་རྒྱ་
གི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་མདོག་ནག་ལ་ཁོམ་ཆེ་བའི་རུས་པ་ཞིག

རྒྱ་ལ་བསྐྱར་བ། ① ལྷགས་པས་འབྱེར་བྱ་བཅུག་པ། ② རྒྱ་ལ་བཏང་བ། ③ མདོན་མེད་ཀྱིས་
སྐད་ཆ་བཟུང་བ།

རྒྱ་ལངས་པ། ① རྒྱ་ནད་འཕར་བ། ② ཁོང་ཁྱོད་བཟས་པ། ③ ལྷགས་པ་ལངས་པའམ་འབྱུར་བ།

རྒྱུང་ལས་སྤྲེལ། [མངོན]ན།

རྒྱུང་ལས་དགལ། [མངོན]རྩ་མོ།

རྒྱུང་ལས་རྒྱལ། [མངོན]རྩ་མཆོག།

རྒྱུང་ལོག ① ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་གི་རྒྱ་བའི་ལམ་ལོག་ནས་འབྲས་བུ་བྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་བའི་ནད་འབྱུང་བ་ལ་རྒྱུང་ལོག་ཁྱུང་བའི་ནད་ཟེར། གནའ་དུས་བཟའ་བ་རྒྱུང་གིས་མ་འདང་བས་ལུས་བྱུངས་ཟད་དེ་བྲན་མེད་དུ་ཤོར་བའི་ནད་རིགས་ཀྱང་འདིའི་ཁོངས་ཡིན། ② ལྷ་སའི་ཡུལ་རྒྱུང་དུ་བྱ་མོ་ཆགས་པའམ་བྱ་མོ་བྱར་གྱུར་བར་ཟེར། བཤད་སྒོལ་ལ་གྲིབ་ཤོར་བའི་རྒྱུང་གིས་བྱ་བྱ་སྤྲེལ་མ་ཐག་མཚན་མ་འགྱུར་ནས་བྱ་བྱ་མོ་ཆགས་པའམ་བྱ་མོ་བྱར་གྱུར་གྱི་ཡོད། བྱ་མོ་འཕུབ་པོ་དེར་བལྟས་ན་རྒྱུང་ལོག་པ་ཞིག་ཡིན་ས་ཤིང་།

རྒྱུང་ཤར་དཔོན། རབ་བྱུང་བཙུ་ལྔ་བའི་ཤིང་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་བདུད་འཛོམ་སྤྱིང་པས་བཏག་གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསེར་རྩ་རྩེང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱུང་ཤོ་གེ་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། རྒྱུང་ཤོ་ནི། སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་རྒྱ་ཞིང་རྒྱུང་གི་སྤྲ་འདོན་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱུང་ཤོ་ཞེས་ཟེར་བས་ངོ་བོ་ནི་གེ་བའོ།

རྒྱུང་མེམས་རགས་ལ། རྣམ་རྟོག་རགས་པ་དང་དེའི་བཞེན་པའི་རྒྱུང་ངོ་།

རྒྱུང་མེལ་གྱི་རོ་གསུམ། མངར་བ། རྒྱུར་བ། ལན་ཚུ་གསུམ་དང་། དེའི་རུས་པ་ནི་སྦྱུས་པ། སྦྱེ་བ། འཇམ་པ་གསུམ།

རྒྱུང་མེལ་སྤྱོད་ལམ་གཉིས། རྩོ་སར་འདུག་པ་དང་། ཡིད་དུ་ཡོང་བའི་སྟོགས་བརྟན་པའོ།

རྒྱུང་སྟོག་འཛིན། ཅ་བའི་རྒྱུང་ལཱའི་དང་པོ་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་དུ། རྒྱུང་པར་སྟོག་འཛིན་རྒྱུང་དེ་སྤྱི་པོར་གནས། གེ་བ་གང་གཞུང་རྒྱ་ཞིང་ཟས་སྟོམ་མིང་། །དབུགས་རྩལ་མཆིལ་འདོར་སྤྱོད་པ་སྟོག་པ་འབྲེན། །རྫོ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་མེམས་འཛིན་བྱེད། ཅས་པའི་དོན། ལུས་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུང་གི་གཙོ་བོ། རྒྱུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུང་དེའི་གནས་སའི་ཡུལ་སྤྱི་བོ་རྒྱུད་པའི་ཆ། རྒྱ་བའི་ལམ་གེ་བ་དང་བྲང་གཞུང་། བྱེད་ལས་ནི་ཟས་སྟོམ་མིང་པ་དང་།

དབུགས་འབྲེན་རྩལ་བྱེད་པ་དང་། མཆིལ་མ་འདོར་བ་དང་། སྦྱིད་པ་འབྲེན་པ་དང་། རྫོང་སྟེ་ཤེས་
པ་གསལ་པར་བྱེད་པ་དང་། མིག་གི་དབང་སོགས་ལ་རྒྱ་སྟེ་གཟུགས་གསལ་པར་བྱེད་པ་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ན་པ་ལ་རྒྱ་དེ་སྒྲིགས་པར་བྱེད་པ། ལྷ་ལ་རྒྱ་ནས་ངེ་གསལ་པར་བྱེད་པ། ལྷེ་ལ་
རྒྱ་སྟེ་རོགས་པར་བྱེད་པ། ལུས་དབང་ལ་རྒྱ་ནས་རེག་བྱ་གསལ་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་
ཆོར་བ་མཐའ་དག་གསལ་པར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ཟབ་མོ་ནང་དོན་གྱི་དགོངས་དོན་ལྟར་ན། རྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་དེ་ནི་ད་ལྟར་ལུས་ལ་གནས་པ་དང་
ལས་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། སྦྱིར་པ་བའི་ཚུལ་གྱི་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་བྲབ་ཀྱང་། ཅ་བ་ནི་ཀུན་
གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལས་ཡངས་པའི་འདུ་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་རྟོག་རྒྱུད་ནི་ཅ་དབུ་མའི་
དབུས་ན་གནས་ཤིང་། རྒྱུན་དང་རྒྱུན་ཅན་གྱི་ཚུལ་གྱི་ཀུན་གཞིར་བརྟེན་པར་བྱེད་ལ། འདིའི་
ཆ་ཤས་ནི་དུས་སྟོར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་རྒྱ་ཞིང་། རྟོག་རྒྱུད་འདིའི་མིང་ལ་ནམ་མཁའི་
མགོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ། ནམ་ཞེག་གང་ཟག་རྣམས་འཆི་བའི་དུས་སུ་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་རིང་ལ་
ལས་རྒྱུད་མགོན་པོ་འདི་འབའ་ཞེག་རྒྱ་བར་ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ཡོངས་པར་རྒྱུད། ད་
ལྟར་ལུས་འཆོ་བའི་དུས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི། སྦྱིར་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་རྣམ་རྟོག་དང་།
བདག་འཛིན་ཐམས་ཅད་སྦྱེད་པ་ཡིན་ཀྱང་། བྱེད་པར་དུ་ཀུན་གཞི་ལ་དམིགས་ནས་བདག་ཏུ་
འཛིན་པ་བསྐྱེད་ཅིང་། དབུ་བ་ཡང་སྦྱིར་ཡིད་ཤེས་རྟོགས་བཅས་ཀྱི་དབུ་བ་ཐམས་ཅད་དང་།
བྱེད་པར་དུ་མ་ཡིངས་པའི་དབུ་བ་རྒྱུན་བརྟེན་པ་བསྐྱེད་དོ། གནས་དབུ་མ་དེ་ལས་གཞན་དུ་
ལོག་ན་བརྒྱལ་བ་དང་། སྦྱོ་བ་དང་། འཆི་བའི་རྒྱུན་རྣམས་བྱེད་དོ། ད་ལྟར་ལས་གཡོ་བའི་
མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་ལས་རྒྱུད་ངམ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་
གཉིས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདྲེས་པར་གནས་ཤིང་། དེའི་ཁ་དོག་ནི་ནམ་མཁའ་
ལྟར་ཅི་ཡང་མ་བྱུབ་པར་བཤད།

རྒྱུད་གསལ་། ① ཁོང་ཁྱོད་འཕར་ཆག་གི་བར་གསལ་། ② རྒྱལ་གྱི་སྒྲུབ་ཆིགས་དང་པོ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་
བའི་མེ་བཅའི་གསང་དམིགས་ཤིག་སྟེ། དེར་མེ་བཅའ་བཞག་ན་རྒྱུད་གིས་འཕྲོ་འདར་བྱེད་པ་
དང་སྦྱིང་མི་དགའ་བ་ལ་བན།

རྒྱུ་གསལ་བཀག་སྤྱི་པོའི་གཙུག་རྒྱུ་གི་སྤྲུལ་ཆོག་ས་དང་པོ་དང་། དྲུག་པ། བདུན་པ། བུད་གཞུང་
དཀར་ནག་མཆོམས་བཅས་སུ་མེ་བཅའ་བཞག་པ་འཕམ་དུགས་བརྒྱབ་སྟེ་རྒྱུ་གི་རྒྱ་ལམ་
བཀག་པར་བྱ་བའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག།

རྒྱུ་གསལ་བསྐྱམས་པ། རྒྱུ་གསལ་བཀག་པ་ཡང་ཟེད། ལྷ་གྲུ་སྤྲེས་རྗེས་ཀྱི་གསལ་མི་ཤོར་བའི་ཆེད་
དུ། ཡ་ཁུང་དང་། མཆོག་ལ། ཆང་ར་བཅས་ཀྱི་གསལ་མིག་ལ་སྤྲུགས་བཅོས་ཆ་པོ་འཕམ། ཡང་ན་
མར་དང་། སྤང་སྤོས། ཞོ་འབྲུག་སྤྲུལ་བསྐྱེས་ནས་ཆ་པོ་བཅོས་ཏེ་སྤྲུང་བའི་བཅོས་ཐབས་ཤིག།
རྒྱུ་གསལ་གི་མར་མེ། འཆི་རྒྱུན་མར་ཞིང་འཆི་རྒྱུན་ཅུང་ལ། ཉམ་འཆི་ཆ་མེད། འཆི་རྒྱུན་ངེས་
མེད་ཀྱི་དཔེ།

རྒྱུ་བསེར་བྲ། རྒྱུ་འཇམ་པོ་རྒྱུང་དུ།

རྒྱུ་ལྷ། ལུ་བ་བྱང་གི་ཕྱོགས་སྤྱོད།

རྒྱུ་ལྷོག་ འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་སྤྱེད་པའི་ལྷོག་པ་རིགས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་འབྲུང་བ་རྒྱུ་གིས་
ཤས་ཆེར་སྤྱེད་པའི་སྤངས་འབྲུར་སྤྱི་པོ་མེ་མེ་བརྟན་པ་འབྲུང་བའི་ལྷོག་རིགས་ཤིག།

རྒྱུ། འགེབས་པ་འཕམ་སྤྲུབས་སུ་འཇུག་བཞིན་པ།

རྒྱུབས། ① ཁུང་བྱ་དང་དོང་། ② དམའ་ས།

རྒྱུབས་པ། [རྟིང་]ལུག་པ་སྟེ། ལྷོ་བ་རྒྱུབས་པ། ཤ་སྤྲུགས་རྒྱུབས་པ་ལ་སོགས་པ་རྟ་བྲ།

རྒྱུབས་བཤུས། བགས་པ་སྤྲུབས་བཤུས་བྲས་པ།

རྒྱས་ལི། [རྟིང་]སྤར་བྲས་ཀྱི་ཐོ་རིམ་བཞོད་པ།

རྫོ། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། མར་འབྲུང་བའི་བདེ་རྟིང་། འདས་པ་ལ་རྫོས་འགྲི།

རྫོ་བ། [རྟིང་]འབྲུང་བ།

རྫོག་རྫོག་པའི་སྤྲུལ་ཆོག་

རྫོག་པ། ① འཛོམས་པ་དང་། བྱེ་མར་བཏགས་ནས་མེད་པར་བཅོ་བ། བཅོམ་བརྒྱག་ཅ་བརྒྱག་ཐལ་

རུལ་དུ་བརྒྱག་པ། ལུལ་མེད་དུ་བརྒྱག་པ། གནས་སྐབས་རྫོག་པར་དཀའ་བ། ② རྫོན་གྱིས་

རྫོད་པ། ཁེ་འདོད་གྱིས་བསམ་པ་རྫོག་པ། རི་མས་བརྒྱག་པ། མཆོན་སྟན་བརྒྱག་པ།

ཆོག་མོད། ཀྱང་པའི་རྩ་ལ་བྱུང་ལོ། དཔེར་ན། ཀྱང་པའི་ཆོག་མོར་སྒྲུང་ལ་དོ་སྒྲིག་བྱུང་བས་ཤིག་
ཏུན་ནས་བྱུང་ལྟ་བུ།
ཆོག་ས། ཆོག་པའི་སྒྲུལ་ཆོག་
ཆོང་། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་ལ། ལོ་བ་པ་དང་བྱང་ཆུབ་པ་གོམས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་
བར་བཤད། འདིའི་མ་འོངས་པ་ལ་བཟོང་དང་འདས་པ་ལ་བཟོང་ས། སྒྲུལ་ཆོག་ལ་ཆོངས་འབྲི།
ཆོང་དུ་བྱུང་པ། ཆིང་ཆོང་དུ་བྱུང་བ་སྟེ་བརྟན་བཞུགས་པ།
ཆོང་པ། རྟོགས་པར་བྱེད་པ། བྱང་ཆུབ་པ།
ཆོངས། ཆོང་ལ་ལྟོས།
ཆོན། ཆོན་པའི་སྒྲུལ་ཆོག་
ཆོན་དོད། གླ་བ་སོགས་ལ་སྟེར་རྒྱུའི་བརྟུང་བའི་ཆབ་བམ་རིན་དོད།
ཆོན་སྟེའུ། གསེར་ཤོག་ཆོན་པ་སྦྱོར་བའི་དོན།
ཆོན་པ། ① བརྟན་པ། བརྟན་པ། ཆོན། སྒྲུང་པ། ས་གཞི་ཆང་མ་རྩ་བརྟན་པ། འདི་སྒྲུལ་བརྟན་
བར་བྱས་པ། ཆར་བས་ཆོན་པ་ཆགས་པའི་མིར། ལྷ་ཡི་ཐེལ་བས་ག་ལ་གཞོད། ② གཤེར་པ།
ཤོག་བྱ་ཆོན་པ། ས་ཆ་ཆོན་པ། ③ མ་ཆོས་པའམ་མ་སྒྲིན་པ། ཤ་ཆོན་པ། འབྲས་ཆོན་ཅམ།
ཆོན་པའི་ཐོག་གི་ལྟེ་བས་རིས། རི་མོ་སོས་པའང་ཟེར། དེ་ནི་བྱང་ལྟེ་བས་ཀྱི་འདམ་བག་མ་སྐྱམ་གོང་
དུ་ཆོན་སྒྲུབ་ནས་ཐེལ་པའི་ལྟེ་བས་རིས་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་འདས་བག་མ་སྐྱམ་གོང་དུ་ཆོན་སྒྲུབ་
ནས་རི་མོ་ཐེལ་བ་རྣམས་འདམ་བག་སྐྱམ་རྗེས་སུ་སྒྲ་མཁྲིགས་ཅན་གྱི་ལྟེ་བས་རིས་ཡོང་གི་
ཡོད་པས་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་གོང་གི་རི་མོ་བཆོས་རྒྱུ་དུ་འབྲི་བའི་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་སྒྲུལ་ཆོན་རི་མོས་དེའི་ཆབ་བྱས་པ་ཡིན།
ཆོན་པའི་འབྲི་ཐབས། ཏང་ཆོན་རི་མོའི་ཐབས་ཅལ་གྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་ཆོན་ཆུ་གདལ་རྒྱག་
བྱིན་པ་དེ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག་སྟེ། ཐོག་མར་རི་མོ་མ་བྲིས་གོང་དུ་ཤོག་བྱ་དེ་ཆུ་གཙང་
མ་ཞིག་གིས་ཆོན་པ་བཟོས་ནས་མ་སྐྱམ་གོང་ཡུལ་ལྗོངས་དང་ལྗོན་ཤིང་སོགས་འབྲི་དགོས།
ཆོན་ཐོག་ས། བརྟུང་བའི་རིགས་ཀྱི་ལས་སྒྲུ

ཆོན་དབྱར། བོད་ཆོན་འདུལ་སྐབས་ཐོག་མར་སྐམ་དབྱར་དང་། དེ་རྗེས་ཆ་ལྟགས་ནས་ཆོན་
དབྱར་བྱེད་དགོས།

ཆོན་རྒྱ། རྩ་ཕྱོད་ཆོན་ཅན།

ཆོན་མཛེ། ཤེས་པ་ལས་ཐོག་དང་ཆུ་ལེར་འཛུགས་ཅིང་སྒོ་བྱར་དུ་མིག་སྒྲེ་བར་འགྱུར་བའི་མཛེ་
ནད་རིགས་ཤིག།

ཆོབ་ལ། བཟའ་བས་ལ། བཟའ་བ། ཆོབ་ས། གནང་བ་དང་སྦྱར་བ། བྱིན་གྱིས་ཆོབ་ལ།

ཆོབ་ས། ཆོབ་པའི་སྐུལ་ཆོག་ བྱིན་གྱིས་ཆོབ་ས་ཤིག་མ་ཅིག་ལ། བསམ་བ་སྦྱོན་གྱིས་འགྲུབ་པར་
བྱིན་གྱིས་ཆོབ་ས།

ཆོབ་ས་བདེ་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་ཁྱི་ཕྱི་ལོ་༡༡༧༩་ལོར་འཛམ་དབྱངས་བཀ་ཤེས་
ལུན་ཆོག་གས་ཀྱིས་བཏབ་པར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐུ་པ་ཡིན། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཆོམ་ལ། ① བཟའ་བས་ལ། བཟའ་བ། ཆོམ་ས། རན་པར་སྐྱོད་པ་དང་། སྐུལ་ལ། ལྷ་འདེས་སེམས་
ཆོམ། གཞན་གྱི་ཁོག་པར་བཟའ་བས་ལ། རྒྱལ་ནས་མ་ཆོམ། ② སྒོད་པའམ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་
པའི་འདུ་ཤེས་འཛིན་ལ། མི་ཤེས་ཤེས་ཆོམ། སྦྱོབ་ས་འབྱོར་ལུན་སུམ་ཆོག་ས་པར་བཟའ་བས་
ལ། རང་ཆོམ། རང་ཉིད་མཁས་ཆོམ། ③ ཉམ་པའམ་ར་རྒྱལ་བྱེད་ལ།

ཆོམ་སེམས། རང་ཉིད་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་སྐད་ཤར་ལ།

ཆོམ་ས། ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་ཆོམ་པའི་སྐུལ་ཆོག་

ཆོམ། ཆོ་ཡི་འདས་ལ།

རྩ་ཤེས་མཇུག་རྩུབ། རྩ་ཚོ་ཤེས་ཞིང་མཇུག་མ་རྩུབ་པ་སྟེ། དོན་ནི་མི་བྱིངས་དང་སྐྱོད་ཆུལ་མི་
མཐུན་པའི་དཔེ། མི་རྩ་ཤེས་མཇུག་རྩུབ་དེ་ཆོར་ཁ་ཡ་མི་བྱེད།

རྩ་སྒྲོར་དགོན། དགོན་འདི་ཐོག་མར་དཔོན་སྟོན་སྒྲུང་སྐད་པས་བཏབ། བཙུན་མ་མང་པོ་སྟོབ་མ་
འདུས་པས་རྫོ་མའི་དགོན་པར་ཆགས། རྗེས་སུ་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་རྫོང་ས་སྐུ་ས་ཐོང་ཁྱེད་སྟོན་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་སྐྱོ་གཉིས། རྩ་ལོ་རྩ་བ་དོན་མཁུ་གཉིས་ལོ་རྩ་བ་ལོན་ཏན་གྲགས།
རྩ་དྲི། བ་ལྷགས་དང་མཛོ་གཡག་གི་ན་སོ་ཆེ་ཆུང་ཅིས་རྩལ་བའི་རྩ་ཅིའི་རིས་ཀྱི་མིང་། རྩ་
དཀྱི་གཅིག་ རྩ་དྲི་གཉིས། རྩ་དྲི་གསུམ།

རྩ་ཁ། ཆུ་འཁོར་གྱི་སྟེང་ཡོས་སྒྲག་སྟོང་གྱི་རྩལ་ཀའམ་ལྗེང་གི་ཁ་ནས་ཐོན་ས།
རྩ་ཁ་བྲག་ རྩལ་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྩེ་ཅོང་ཁ་པས་བཏབ་ཅིང་བྲང་རིས་ལེགས་བཤད་སྟིང་པོ་
མཛོད་པའི་གནས་ཡིན་པར་བཤད། ཁོང་གིས་རྩ་མིང་གོང་མའི་ཕོ་ཉར་གཡོལ་བའི་ཆེད་རྩ་
དེར་སྐྱ་མཆོམས་སུ་བཞུགས། རྩལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་སྟོངས་སྐྱ་ས་ཐོང་ཁྱེར་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ཁའི་གཡང་འབལ། ལྷག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ།ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་འབུམ་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལྟ་ཆེ་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་རྩ་རྩམ་ཞིག་ རྩ་ཆེ་ལ་ལྟོས།

རྩ་རྒྱ་དགོན་པ། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྟོན་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཐུང་ཏེ་རྫོང་གི་
དགོན་པ་ཞིག་

རྩ་རྒྱག་ རྩ་རན་ཁྲག་འཛེབས་པའི་སྐྱན་བཅོས་བྱེད་ཐབས།

རྩ་རྒྱངས་ཆིངས། དེའི་ཡི་རྩལ་ཆག་ལ་ཆིངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། བྲེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛོད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས། རྩ་རྒྱངས་ཆིངས་ནི་བྱས་ཐོའི་གོང་ནས་
བྱིར་དྲིས་པ་གཞུག་ཆུང་སྟེང་ནས་ཡར་འཐེན་ཏེ་ཞེད་པ་ལ་འཁོར་རེ་བསྐྱོད། དེའི་སྟེང་ཙོག་
ཙོག་བྱ་ནས་མར་ལ་ཁྱེར་ཏེ་འཁོར་རེ་དྲིའི་བཞེན་སྒྲར་གྱི་དེ་ག་རྩལ་ཡར་མར་བཅིངས་ཏེ་
དེ་བཞེན་པར་བཅིངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤོ།

རྩ་རྒྱན། རྩོན་མཛོ་སོགས་ཀྱི་རྩ་ཅོར་བཏགས་པའི་ཅིང་པ་དམར་པོ།

རྩ་སྟེང་། བཀའ་གདམས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོན་པ་དང་པོ་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་བྱ་ལོར་འབྲོམ་སྟོན་
པས་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྩ་ལོར་རྩ་ལོའི་བདུན་པས་རང་གི་དགེ་ཆེན་དགའ་
ལྷན་ཁྲི་པ་དག་དབང་མཆོག་ལྷན་དགོན་བདག་ཏུ་མངའ་གསོལ། དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་གི་སྐྱ་སྟེང་

ཚང་མར་རྩ་སྤྲེང་སྤྲུལ་སྤྲུ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཐོགས།

རྩ་སྤྲེང་དཔོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་ ༡༠༥༦ ལོར་འབྲོམ་སྟོན་པ་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་
ཀྲིས་བཏབ། བཀའ་གདམས་པའི་མ་དཔོན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།

བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་སྣ་ས་ཤོང་ཁྱེད་ལྷུན་འབྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་སྤྲེང་དང་བཤད་སྤྱིའི་འགལ་བ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་གིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༥༥༥ ལོ་བོད་ཟླ་བཅུ་
གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ཉིན་རྩ་པའི་ཆུ་མ་སྤྱུ་སྤྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་དགྲུང་གངས་བཙོ་བརྒྱད་ཐོག་
སྤྱ་གཤེགས་གིང་། ཆེས་ཉེར་རྩ་གཉིན་རྩ་སྤྲེང་སྤྲུ་སྤྲེང་གསུམ་པ་དག་དབང་ཡོ་ཤེས་ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱིས་སྤྲུང་ཡང་སྤྱིད་སྤྱོད་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་ལོ་ཤས་མོང་མིང་སྤྱིད་སྤྱོད་སྤྱུ་
བཙར་ཁ་ཤས་ཀྱིས་གཤམ་འོག་མི་སྤྱ་འགའ་ཞིག་གི་གཞུང་བརྒྱད་ཉན་ནས་སྤྱིད་ཐམ་བཀའ་
གཏན་དང་ལག་འཁྱེད་མང་པོ་བཏང་བར་བཞེན་བཀའ་ལློན་བཤད་སྤྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོ་
སོགས་བཀའ་ལློན་ཆོ་སྤྲུང་བལྟར་ཀྱིས་སྤྱད་ནས་སྤྱིད་སྤྱོད་ལ་ཐམ་འཛིན་ཞབས་ཞུ་བཀའ་
ལློན་ཞིག་བསྐོ་འཇུགས་གནང་དགོས་ཀྱི་སྟེན་མེད་ལ་རྩ་སྤྲེང་སྤྱིད་སྤྱོད་ནས་ཆོག་མཆོད་གནང་
བ་ལྟར་བཤད་སྤྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོར་ཐམ་འཛིན་ཞབས་ཞུའི་མིང་ཐོག་ནས་ཐམ་ག་གང་བྱུང་
དུ་རྒྱབ་རྒྱུར་ཆོད་འཛིན་བྱུང་ལྟམས་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་སྤྱུ་བཙར་ས་སྤྱུང་ཅན་ཆོར་རང་ཕྱོགས་འཐེན་
ཐབས་མ་བྱུང་ཕྱིན་ཁོང་ཆོས་བཀའ་ལློན་ནས་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་ཐམ་གར་ཆོད་འཛིན་བྱེད་པ་དེ་དོན་
དུ་སྤྱིད་སྤྱོད་གི་དབང་ཆ་འཕྲོག་པ་ཡིན་ཚུལ་སྤྱིད་སྤྱོད་ལ་སྤྲུལ་ཞུས་པར་རྩ་སྤྲེང་སྤྱིད་སྤྱོད་ནས་
ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་དོན་ཚུང་ཞིག་ལ་ཁག་བཏགས་ཏེ་བཤད་སྤྱུ་བཀའ་ལློན་ལས་ཞབས་ཆབས་
གཅིག་གནས་དབྱུང་རྒྱ་སྤྲོད། ཁོ་རང་གོ་གནས་ཐབ་པ་མ་ཟད། གཞུང་ཞབས་ཀྱི་བྲལ་ནས་
སྤྱིར་འབྲུད་བྲས་པ་ཐོག་རང་གཞིས་སྤྱེ་ལོ་བྱ་གོར་ཚུལ་མཐུན་རང་སྤྱོད་པ་ལས་གང་བྱུང་འགོ་
བསྐྱོད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བཙན་བཏང་།

བཤད་སྤྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོ་སྤྱེ་ལོར་སྤྱོད་སྤྱུ་བས་གོར་ཁ་རྒྱལ་ཁང་ལློན་ཆེ་ག་སྤྱུ་བྱར་ཞེས་
པར་འཆོམས་འབྲིའི་ཡི་གེ་བཏང་བར་ལན་འདེབས་ཀྱི་ཐེན་བྲིས་དེ་ལྷམ་དང་ཐུག་མཆོད་ཁ་
མཐུན་ཀྱིས་བཤད་སྤྱུ་དབང་ཐུག་རྒྱལ་པོས་གོར་ཁ་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་རྩ་སྤྲེང་ལ་

སྒྲུབ་མེད་ཞུས་སྒྲུབ་ས་བཤད་སྒྲུབ་མེ་དགའ་བའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ཆོས་གོ་སྒྲུབ་ས་དང་བསྒྲུབ་
ནས་ཅ་མེད་བཟོ་ཆེད་ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་ལ་ནང་མའི་བཀོད་མངགས་བཅས་དཔོན་དཔག་
དུག་བསྒྲུབ་སྒྲེ་མོར་མངགས་གཏོང་བྱས་པ་བཤད་སྒྲུབ་གཞིས་སུ་འབྱོར་སྒྲུབ་ས་བཤད་ལུང་
བཤད་སྒྲུབ་ས་དང་ཉིད་ནས་སྒྲེ་མེར་གཞུང་དོན་རིམ་པ་བསྒྲུབ་ས་ནས་ལས་ཆོན་ཐེག་པ་རིམ་
འཛེགས་ཀྱིས་བཤད་སྒྲོན་བར་བྱས་ཚུལ་དང་། ད་ལྟ་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་བྱུང་ལུགས་སོགས་
རྒྱས་བཤད་བྱས་ཤིང་ད་ཆ་ཁྱེད་ནས་གསོད་རྒྱུ་གང་རུང་བྱེད་རྒྱུ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བརྗོད་
བས་ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་གྱི་བསམ་པར་གལ་ཏེ་མ་ཉེས་ཁག་གཡོག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་གསོད་
ཐལ་བྱེད་མི་རུང་སྒྲུབ་སྒྲེ་ཐོན་པ་དང་ཁོངས་རྒྱལ་བྱེད་དགོས་ལས་སྒྲེར་ཅིས་སྒྲོད་ཆག་ཐོག་
ཕྱི་གྲར་གསར་བ་དགོས་པའི་བཀོད་ཁྲུབ་ནན་ཏན་བཅས་རྒྱལ་བྱེད་དགོན་པར་བརྟུག་དེ་
སྒྲུབ་ས་ལྟ་སར་འབྲས་སྒྲུངས་དགོན་པའི་རྒྱས་པ་མཁན་པོ་ཞིག་ལ་རི་བྱའི་གཏོང་སྒོ་འཁལ་
ཞིང་། དེ་ལོ་ལོ་ཉེས་བྱུང་བའི་རྒྱན་གྱིས་གཏོང་སྒོ་འཆར་ཅན་གཏོང་བུལ་མིན་ལ་སྒར་ལམ་གྱི་
གཏོང་སྒོ་ཆག་ཡང་ཡོང་བའི་སྒྲུབ་ཞུར་སྒྲོད་ནས་བཤད་འཛེལ་གནང་སྒྲུབ་ས་འབྲས་སྒྲུངས་
དགོན་གྱི་བྲ་པ་ཁག་ཅིག་སྒྲོད་བཞུགས་གནས་བཞི་སྒྲེ་དགོན་པའི་རྩ་སྒྲོང་མ་བཅད་ཏུ་གཏོང་
སྒོ་ཆག་ཡང་གནང་ན་བྲ་དཔངས་ཀྱི་འཆོ་བར་གནོད་ལུགས་ཁྱེད་བཅར་ལ་རྩ་སྒྲོང་མ་བཅད་གི་
འཁོར་གཡོག་ནས་བྲ་པར་ཉེས་བརྒྱུང་བཏང་ནས་བྲ་པ་ཁ་གསལ་ལ་མས་སྒྲོན་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་
འབྲས་སྒྲུངས་བྲ་དཔངས་དང་། རྩ་སྒྲོང་མ་བཅད་བར་འཁོན་འབྲས་ཆེ་ཅམ་བྱུང་། དཀའ་སྒོན་
བཤད་སྒྲུབ་གནས་དབྱུང་བཏང་བ་དང་། ཐོན་པ་མདའ་དཔོན་སྒྲེ་མོར་ཕྱིན་ཤིང་ས་བཤད་སྒྲུབ་གར་
སོང་མེད་པ་ཆགས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱན་བཤད་སྒྲུབ་རྒྱུ་ཅར་དགའ་ལྡན་པ་ལངས་ནས་དགའ་
ལྡན་པའི་བྲ་པ་གཅིག་གིས་གནས་སྒོར་བར་བརྟུས་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་མཐར་བཤད་སྒྲུབ་
རྒྱལ་གཅིས་དགོན་པར་ཡོད་པ་ཤེས་མ་ཟད། སྒྲ་རུའི་ནང་ཡི་གེ་བརྟུག་སྒྲེ་གཏོང་ལེན་བྱས་
ནས་འབྲེལ་བའང་བྱུང་། དགའ་ལྡན་པས་འབྲས་སྒྲུངས་དང་། རྩ་སྒྲོང་མ་བཅད་དང་འགལ་བ་ཆེ་
བའི་གཞུང་ཞབས་ཁག་གཅིག་དང་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་དགའ་འབྲས་བྱུང་སྤྱི་སྤྱེ། བྱུང་སྤྱི་ཞེས་པ་
ནི་ཅེ་བྱུང་དང་། སྟོད་བྱུང་སྤྱི་པར་ཟེར་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་ཆོགས་པ་བརྟུགས་ཐོག་དགའ་ལྡན་

པའི་བྱ་ཤར་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྟེ་མོ་རྒྱལ་བྱེད་དགོན་པ་ནས་བཤད་སྤྱོད་འགྲོག་སྟེ་ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་
 ལུ་འབྱོར་སྐབས་འབྲས་སྤངས་པའི་སྤྱང་དམག་བཅས་ལྷ་སར་ཡོང་དང། རོག་མར་བཤད་སྤྱོད་
 སྤྱིང་གར་བསྟན་ཡུང་དེ་རྗེས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཆུ་བྱང་དང་ཁ་གཏང་ཅོག་ཅིས་བྱས་ཡུང་རྩ་
 སྤྱིང་ཆུ་བྱང་གི་མཐར་ཆུ་ཡུར་བྱས་ཐོག་སེར་བྱེས་ལྷ་ཆང་ནས་བསྐྱོད་པའི་སྤྱང་བྱ་བསྟན། དེའི་
 མཐར་དགའ་འབྲས་སྤྱང་སྤྱིའི་དམག་གིས་བསྐྱོད། ཉིན་ཞིག་པོ་བྱང་པོ་ཏྲ་ལའི་གཤམ་གྱི་ཤར་
 རྩོགས་རི་འདབས་མཁར་སྤྱ་གདོང་ནས་དགའ་འབྲས་སྤྱང་སྤྱིའི་དམག་མིས་རྩ་སྤྱིང་ཆུ་བྱང་
 རྩོགས་ཏེ་མེ་མདའ་ཁ་ཤས་བརྒྱབ་པར་རྩ་སྤྱིང་ཆུ་བྱང་ནས་མེ་ལན་སྟོག་སྐབས་བཤད་སྤྱོད་
 རྩོགས་ནས་རྩ་སྤྱིང་སྤྱིང་སྤྱོད་གིས་པོ་བྱང་པོ་ཏྲ་ལར་མེ་མདའ་རྒྱབ་གི་འདུག་ཅེས་བཤད་ནས་
 མེ་མདའ་རྒྱབ་རེས་བྱས། སྤྱིང་སྤྱོད་རྩ་སྤྱིང་སྤྱོད་འཁོར་ཉུང་ཤས་བཅས་སྤྱིང་དམ་བསྐྱམས་ཏེ་
 རྒྱ་ནག་ཏུ་བོས་ཐེབས། བཤད་སྤྱོད་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོས་ཤན་ཆོས་རབ་བྱུང་སྤྱུབ་པར་བརྟེན་ཕྱི་
 སྤྱིང་བཤད་སྤྱོད་ཞེས་འཛོད། བཤད་སྤྱོད་དབང་ཆ་བཟུང་རྗེས་སྤྱིང་སྤྱོད་རྩ་སྤྱིང་གི་སྐབས་བཏང་
 པའི་བཀའ་གཏན་སོགས་ཡིག་རིགས་ལ་ཞིབ་བཤེར་ཡང་བྱས། དམག་འཁྲུག་དེའི་ནང་རྩ་སྤྱིང་
 ཆུ་བྱང་གནས་ལུལ་བཞི་ཕྱེ་དགོན་པར་གཏོར་སྐྱོན་གང་ཅམ་པོག་སྟེ།

རྩ་སྤྱིང་པ་བོང་ཐང་། ལོ་འཁོར་རེའི་ལུག་ལོ་ནས་ཤར་དུ་པ་བོང་ཐང་སྐོར་ཞེས་རྩ་སྤྱིང་དགོན་
 པའི་འུབ་ཐོས་ཀྱི་པོ་བོང་ཐང་དུ་སྐོར་བ་རྒྱབ་སྟེ་ལ་ཡོད། ཐང་ཆེན་དེའི་སྤྱིང་རྩོད་པ་བོང་དུ་མ་ཡོད་
 པའི་ནང་ནས་ཆེ་པོས་དེར་མཁའ་འགྲོགས་ང་ལེ་ཤེས་ཀྱི་པོ་བྱང་ཞེས་པ་ཡིན་པར་གནས་
 སྐོར་བ་ཆོས་དེ་གར་སྐོར་བ་རྒྱབ་པ་སོགས་བྱེད་ཅིང། གཞན་ཡང་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་གཞོང་
 དང། བོ་རྩ་ཞེས་པ་སོགས་ཀྱི་པ་བོང་ཡོད། བོད་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆོས་བཙུང་ཉིན་རྩ་སྤྱིང་ཆུ་
 བྱང་ནས་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་གཞོང་ཞེས་པའི་པ་བོང་གི་སྤྱིང་དུ་ཅམ་ཁལ་ལྷ་བརྒྱའི་ཆོགས་
 བཞེངས་ནས་མང་ཆོགས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་དང། རྩ་སྤྱིང་དགོན་པའི་ཆུ་རྒྱ་ནམས་དེ་གར་
 ཐེབས་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་ཆོགས་མཆོད་སོགས་མཛད་སྟེ་ཐོག་དགེ་འདུན་པ་ཆོས་གར་
 འཆམ་རྒྱབ་པ་དང། ལུལ་མི་ཆོས་བློ་གཞས་འཁྲབ་གཏོང་། ལྷ་པོ་འཁྲབ་པ། ཏྲ་ཅལ་འཁྲན་པ་
 སོགས་བྱེད་ཅིང། སྐབས་དེར་ལྷ་ས་དང། ལྷག་ཆུ། ལྷོ་ཁ་སོགས་ནས་མང་ཆོགས་ཁྲི་སྟོང་ཁ་

ཤས་འཛོམས་པ་དང་། ཐང་སྟེང་གྲུར་གྱིས་ཁེངས་པ་སོགས་འདུ་ཡོང་ཆེ་ཞིང་། ཐང་ཆེན་དེར་
སྐོར་བ་རྒྱབ་སྐྱབས་མི་དར་མ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ཆོད་གཉིས་ཙམ་འགོར་གྱི་ཡོད།
རྩ་སྟེང་གཙང་པོ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷན་ཁྲུབ་རྒྱུ་རྩིས་ཀྱི་བྱང་ཤར་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་འབབ་རྒྱ་
ཞིག་ཡིན་ཞིང་འཕམ་ཡུལ་དན་རྒྱུད་ནང་དུ་འབབ། སྤྱིད་རྒྱུད་ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།
རྩ་བརྒྱབ་པ། བད་འཆོས་པའི་དབྱེད་ཀྱི་ཁྲེ་བྲག་སྟེ། ལྷགས་ཀྱི་རྩ་ལས་བྱས་པས་མིང་དུ་བཏགས།
རྩ་ཅན། ① མཛོད་གཡག་དང་ཤར་སོགས་རྩ་ཅོ་ཡོད་པའི་སྐོ་ལྷགས་སམ་རི་རྒྱགས་སྟྱི། རྩ་ཅན་ཐར་
ས་ལ། དབུ་ཡུ་ཅི་མི་ཐར། ②[མངོན]བོད་དཀར།
རྩ་ཅན་མ། ① རུས་སྐལ། ② མེ་ཉོག་ལྷག་རུ། ③ བ་མོ།
རྩ། རྩ་ཅོ་སྟེ། རྩོར་ལྷག་ཤར་སོགས་ཀྱི་མགོ་ལ་སྐྱེས་པའི་ལྷག་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྤྲ་ཞིང་མཆིགས་པ་
དེའོ། རྩ་ཅོར་དོ་བརྒྱབ་ན། ལུ་མ་ནས་ཁྲག་འབབ།
རྩ་ཅོ་སྟེ། ལྷག་ བཟུན་སྟེལ་མེད་པ་དང་སྟེགས་ཁྲིམས་མེད་པའི་དཔེ།
རྩ་གཅིག་མ། ①[མངོན]བསེ་རུའི་མིང་། ② ཁྲབ་འཕྲུག་གི་མིང་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
རྩ་བཅུ་པ། [མངོན]རི་རྒྱགས་ཤར།
རྩ་ཆོས་རབ། རྩ་ལོ་རྒྱ་བ་དོ་རྩེ་གྲགས་ཀྱི་ཆ་ལོ་སྟེ། རྒྱ་གར་གྱི་བཞི་ཉ་ས་མཆི་ཤི་སྟུན་བྲངས་ཏེ།
རྩས་འཁོར་དང་། བག་མོ་མངོན་འབྱུང་དང་། མགོན་པོ་མངོན་འབྱུང་སོགས་བསྟར་མཁན།
རྩ་ཉག་དགོན། རྒྱལ་བ་སྐྱེ་བྲེང་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོའི་ཞལ་བཀོད་ལྟར་ནང་སོ་ཆོས་
སྐོར་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། ཁྲབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་ཐོད་རིགས་རང་
སྐོར་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་རྩིང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་ཆི། རི་རྒྱགས་འཛིན་བྱེད་ལྷགས་རྩ་ལས་བཞོས་པའི་ཡོ་བྱང་ཅིག་ཡིན་པ་འདིའི་ཆ་ཤས་སུ་ཁ་
ལྷངས་དང་། གོ་ལེབ། གོ་ཡུ། ཆི་མདེལ། ཆི་ཐིག་སྐ་རུ་བཅས་ཡོད།
རྩ་ཉེལ། ལྷག་ཐུག་པོ་ལྟ་བུའི་རྩ་སྟོམ་སྟེལ་པའི་ཆད་ཙམ་བཙས་པ་ཤུག་པའི་ཤིང་ལེབ་རོས་བྲག་
ཏུ་བཅར་ནས་དུ་བ་བྱུང་དུས་ནད་དམིགས་སྟེང་དུ་གདབ་དགོས་པའི་ཉེལ་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅིས་བསྟུས་ཀུན་

གསལ་སྒྲུབ་མཛོད་ལས། རྩ་ཏེལ་ཕྱགས་དང་རི་རྩགས་ཕྱག་ལོ་ཡི། རྩ་གང་ཕྱག་པ་ལ་གཙུག་པ་
དུ་བྱུང་དུས། བོད་བཞིན་ཚུགས་གདབ་རྩོལ་གཙུག་པ་ཡི་དུང་། རྩ་མེད་གང་བ་མེ་ཉམས་
སྒྲུབ་ལ་བཟུགས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡོ།

རྩ་སྟག་དོན་རྒྱུན་གྱི་སྟོང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༣ལོར་རྒྱལ་པ་སྐྱེ་བྱེད་བཅུ་གསུམ་པ་སྐྱེ་བ་ཤེགས་པ་དང་
རྩ་སྤྱོད་འཇམ་དབལ་ལེ་ཤེས་སྤྱིད་སྟོང་དང་། སྤྱོད་མདུན་ཀྱན་དགའ་དབང་ཕྱག་སྤྱིད་ལྟོན་ལས་
རོགས་སུ་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༡ལོར་རྩ་སྤྱོད་སྐྱ་སྐྱག་ཆེ་བས་ལོ་གསུམ་སྐྱ་མཆོམས་བཞུགས་
ཤིང་དེ་བར་སྟག་གྲགནས་སྤྱིད་སྟོང་མཛད་རྒྱ་བྱས། ཟུར་ཁང་བ་བཀའ་ལྟོན་དང་། ཞུ་སྐབ་པ་
ཅེས་དཔོན་བསྐྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་སྟག་གྲག་གིས་སྤྱིད་སྟོང་ལོ་གསུམ་བྱས་ཟེས་སྤྱོད་ཡང་
རྩ་སྤྱོད་གིས་སྤྱིད་དབང་འཛིན་རྒྱ་དོན་སྤྱིན་མ་བྱུང་སྟབས། རྩ་སྟག་བར་གྱི་ལག་པ་བའི་རྟོག་འཛིང་
ཇེ་ཆེར་བྱིན། ལོ་དེར་བཀའ་ལྟོན་ཟུར་ཁང་དབང་ཆེན་དགེ་ལེགས་ཀྱིས་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་
ཁྱིད་དེ་རྩ་སྤྱོད་དཔོན་དུ་སོང་སྟེ་རྩ་སྤྱོད་འཛིན་བཟུང་བྱས། སེ་ར་བྱེས་བྲལ་སོགས་ནས་རྩ་སྤྱོད་གི་
རྒྱལ་ཅར་ལངས་ཏེ་བོད་གཞུང་དང་དམག་འཁྲུག་བྱས་མཐར་མེད་དམག་དགུ་བཅུ་ཅམ་བསད།
མང་པོ་ཞིག་ཆས། ལག་འཁྱིག་བཟུང་། སེ་ར་མཁན་བོད་གདབ་རྩ་མཆོ་སོགས་མི་མགོ་བཅུ་
ཅམ་ཞིག་ཁམས་སྟོགས་སུ་བྱོས། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༧ལོར་མེ་མག་རྒྱ་བ་གསུམ་པར་རྩ་སྤྱོད་འཇམ་
དབལ་ལེ་ཤེས་བཟོངས་པ་དེ་ལ་རྩ་སྟག་དོན་རྒྱུན་ཞེས་ཟེད།

རྩ་ཐག་ལྟོན་མཛོད་རྩ་ཙོན་གཉའ་ཤིང་བར་ལ་འཐེན་པའི་ཐག་པ།

རྩ་དང་སྤེལ་ཡི་ཡུལ། རྩ་ཡི་རུས་རྒྱད་དང་སྤེལ་ཡི་རུས་རྒྱད་པ་དབང་བའི་ས་ཆ།

རྩ་དམ། སྟོ་ཕྱགས་ཀྱི་རྩ་ཙོ་ལ་ཕྱགས་བསྟེགས་བཏབ་པའི་ཐལ་ཅེའི་རིགས་ཤིག།

རྩ་དུང་། རྩ་ཙོས་བཟོས་པའི་འབྲུད་དུང་།

རྩ་ལྟེབས། དུང་འགྲོ་ལ་ཆ་མཆོན་ན་རྩ་སྟེ་སའི་ཐད་ཅམ་གྱི་མིང་ཡིན་ཡང་། འདིར་ན་བའི་ཅེ་མོ་ནས་
གསོ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་གནས་ཀྱི་མིང་རོ།

རྩ་འབྲ། དབྱིབས་འབྲ་བ་ལ་ས་ནས་བཏགས་པའི་རྩ་འབྲའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་

གསལ་ལས། བག་མགོ་གྱེུ་མགོ་བ་བྱ་དང་། རྡོ་ཁྲུང་རྡོ་རྒྱུ་ནས་བ་གསུམ། རྩ་འདྲ་འབྲུག་
ཁྲུང་སོལ་རྡོལ་ནས་ལ། འདྲ་བར་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
རྩ་མེད། རྩ་ཚུ་ལས་བཅོས་པའི་འཛིན་བྱེད་སྒྲན་བཅོས་ཡོ་བྱེད་ཅིག
རྩ་མེད། མེ་མདའི་རྩས་བྱས་ཆོད་རེ་རེ་བཞེན་སྒྲག་སྟོད་ཀྱི་རྩ་ཚུ་བཅོས་པའི་སྟོད་ཆུང་དུ་བཅུ་
སྟོར་རེ་ཙམ་ཐག་བ་གཅིག་ཏུ་བརྒྱས་པའི་མེད་བ་ཞིག
རྩ་འཕྲིས། རྒྱ་བྱ་དང་གཙོད་བྱ་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་འཕྲིས་ཀྱི་མིང་། འཕྲིས་ནི་ཞིང་འཕྲོག་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅིད་སྒྲིད་འཁལ་བྱེད་ལག་ཆས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན།
རྩ་སྒྲེལ། ① སྟོ་སྒྲུགས་གསར་བ་གཞན་དུ་མི་འགྲོས་པའི་ཆེད་དུ་རྟོང་བ་དང་རྩ་འབྲེལ་བྱས་ནས་
འདོགས་པ། ② མོན་མཛོད་མོན་ཁྲུང་དོར་གྱི་གཉའ་སྒྲེལ་བ།
རྩ་མ་ཤའི་མདའ་དམ་བཅའ་གསུམ་ལྟ། འཕངས་ན་ཕོག་པས་བྲབ་བ། ཕོག་ན་འཆི་བས་བྲབ་བ།
ཤིན་མཐོ་རིས་སུ་འགྲོ་བས་བྲབ་བ་དང་གསུམ།
རྩ་སྒྲུད་དགོན། མིང་གཞན་འབེ་སྐར་བསམ་གཏན་སྦྱིང་ཟེར། ན་ལེ་རྒྱ་དང་དུས་མཉམ་བ་ཙམ་ན་
བཏབ། མཁན་ཐོག་བཅུ་པས་བཏབ་ཞེས་བ་ཙམ་ལས་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། བྲབ་མཐའ་
ས་སྒྲུབ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྟོ་ཁ་ས་སྒྲལ་བོད་དཀར་རྩྭ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་ཅ། རྩ་ཚའི་ཅ་བ།
རྩ་ཅ། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ཚའི་ཅ།
རྩ་ཅད། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ཡི་ཅད་མོ།
རྩ་ཆིགས། རྩ་དྲི་དང་དོན་གཅིག
རྩ་ཚུགས། སེམས་ཅན་གྱི་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ཉལ་བ་ཤིང་ལ་བརྟུར་ཉེ་རིག་མི་བཅོད་པར་གྱུར་
པའི་ཆེ་ནད་དམིགས་སྟེང་བརྟེན་དགོས་པ་ཞིག
རྩ་ཚ། བྲུགས་ཀྱི་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་ལས་ཐོན་པའི་ཚུ་རིགས་ཉ། རོ་ལན་ཚུ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་
པས་ཕོ་བ་དང་། ཡོང་ག་སོགས་སྟོད་ཀྱི་གང་བ་སེལ།
རྩ་རྩའི་ཆོས་འབྲུལ། རྩ་རྩེ་ཞེས་བ་རྒྱ་གར་སྐད་དེ་མོད་སྐད་ལ་རྒྱལ་པོ་ཟེར་ཞིང་། གདོན་འཕྲིའི་ནང་།

ལ་རྒྱལ་པོ་དང་བཅན་སོགས་སྡེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་དེའི་གས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཆོ་འབྲུལ་ཟེར་བ་རྒྱལ་
པོའི་གཞོན་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་དོན།

རྩ་གཞུ། རྩ་ཚེ་ལས་བཅོས་པའི་གཞུ།

རྩ་ཟ་དགོན། རྩ་ཟ་དགོན་བསམ་གཏན་ཆོས་སྤིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤང་ཅམ་དུ་བཀའ་
བཅུ་པ་རྩ་ཟ་དག་དབང་དགེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། མཚོ་ལྷོ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་སྤྱི་ཀ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ཟའི་སྤྲུག་དགོན་པ། གྲུག་བཏབ་མཐའ་དང་བཏབ་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན།
ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་བ་ཡན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩ་ལུང་། འབྲི་གཡག་རྣམས་བཏགས་ཆས་ཀྱི་ཐག་པའི་མིང་སྟེ། འབྲི་གཡག་གི་ཆེ་བས་བཅོས་པའི་
ཐག་པ་འདོམ་པ་གང་ལྷག་ཅམ་ཡོད་པ། སྟེ་གཞིག་ལ་ཐག་ཁྲག་ཡོད་པ་གཡག་གི་རྩ་ལ་བཀོན་
ཞིང་སྟེ་གཅིག་པོ་དེ་དང་ཐག་གས་ལུང་པ་ལ་བཏགས་དགོས།

རྩ་ལུགས། རྩ་ལོ་རྩོ་རྩོ་རྩོ་གས་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་སྤྲུགས་ལུགས།

རྩ་ལོ། རྩ་ལོ་རྩོ་བ་རྩོ་རྩོ་གས་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

རྩ་ལོ་སྤྲུལ་སྤྱུ་ཆོ་འབར་བསམ་བློ། མདོ་སྤང་བྱ་བྱུང་དགོན་གྱི་མཐའ་རབས་ཉིར་བྲག་པ་འདི་ཉིད་
གཅོད་རྒྱ་མཐའ་ལུ་བའི་ལུལ་དུ་སྤྱུ་འབྱུངས། བགས་ལྷན་དགོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། པཎ་
ཆེན་ཆོ་བཟང་ལེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་སྟོབ་རྩ་ལོ་རྩོ་བའི་སྤྲུལ་སྤྱུར་གས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་
པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༦ ལོར་བྱ་བྱུང་མེང་ཁྲིར་ཕེབས། ཆོས་ཐོན་སྐབས་ཞོགས་ཀ་གུང་
ཆིགས་གཉིས་ལ་བཅི་བཞག་ཆག་མེད་དང་། དབྱར་དུས་ཞོགས་ཀ་གུང་ཆིགས་སྟོལ་འདོན་
གསུམ་ལ་ཆག་མེད་དུ་ཕེབས། ཁྲོ་གསར་བ་རྣམས་ལ་སྟོ་སྤྱིང་མང་དུ་གནང་། མཐར་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༧ལོའི་མོད་རྒྱ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་རྟགས་ལ་
མཚན་དང་བཅས་སྤྲུག་ཤིགས།

རྩ་ལོ་རྩོ་བ་རྩོ་རྩོ་གས་པ། རྩོ་འདི་ཉིད་ལཔ་སྤྲུགས་པའི་རྒྱད་རྩ་ཉོད་དགོན་མཚོག་རྩོ་རྩོ་དང་ལུལ་
རྩོ་རྩོ་དཔལ་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་མོད་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༡༦ལོའི་རྩོར་

ཟླ ༡༢ ཚེས ༡༠ ཉིན་ལ་སྟོང་སྟེའི་ཆ་སྟེ་ནམ་གྲང་ཡུལ་གཉའ་ནམ་ཡང་ཟེར་བ་དེར་སྐྱེ་འབྱུངས།
མཆན་ལ་ངོ་མཆར་འབྱུང་གནས་སུ་བཏགས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་སྟོག་བསྐྱབས་
བས་ཆོགས་མེད་དུ་མཐུན། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པ་ལ་དབྱ་ཅན་དང་། དབྱ་མེད། ལ་མུ། ར་མུ། རྩ་
བལ་གྱི་ཡི་གེ་སོགས་བསྐྱབས། གསེར་དདུལ་རྩོ་སྒྲགས་ཀྱི་བཟོ་དང་། གོས་དར་སྒྲུལ་རས་
སོགས་འཐག་ཆོས། ལྷ་བྲིས། འབྲུང་བཟོ། ས་ཅི། ར་ཅི་བྱ་ཐབས། བི་ཤང་། སྒྲིང་བྲ། སྒྲ། གར་
སོགས་ཀྱང་མཐུན་བས་མཆན་ལ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སུ་བཏགས། དགྲུང་ལོ་དགུ་པའི་ཆེ་
ཡབ་ཀྱིས་ཡང་དག་དང་ཕུར་པའི་དབང་བསྐྱར་ནས་དེའི་རྒྱུད་ལས་གཞུང་འབྲེལ་ཁྱེ་ཀ་མཆན་
བྱ་དང་བཅས་པ་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་གཅིག་པར་ཡབ་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་རྩོ་མོ་དགེ་མ་ལུ་
ཁབ་ཏུ་བཞེས། མཐར་དགྲུང་གངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱའམ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་བཞུགས་སོགས་
གསུང་རྒྱལ་མི་འབྲ་བ་མཆིས། རྩ་ལོའི་རྩམ་ཐར་ནང་རྩ་ལོ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་སྤར་ཐར་
དགོན་པ་བཏབ་ཐེན་རྒྱལ་དང་། མངའ་བདག་ཅེ་ལྷེས་མེ་འབྲུག་ལོར་ཆོས་འཁོར་ཆེན་མོ་
འཇུགས་སྐབས་རྩ་ལོ་དགྲུང་ལོ་རེ་གཅིག་ཏུ་ཕེབས་རྒྱལ་གསལ།

རྩ་ལོ་རྩ་བའི་གདུང་རྟེན། རྩ་ལོ་རྩ་བ་རྩོ་རྩེ་གསལ་བ་སྐྱེ་ཆའི་སྤྱད་དུ་ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ལྷན་ཟེར་
བའི་ཕྱང་པའི་མདར་བཞུགས་ཤིང་དེར་དགོངས་པ་རྩོགས་པའི་སྐྱེ་གདུང་མཆོད་རྟེན་ཞིག་
གཙང་པོའི་འབྲམ་དུ་ཡོད་པ་ལས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་སྐབས་རྩ་བ་ནས་སྟོང་པའི་དགོན་
ལུལ་དེ་ཡིན། རྩ་ལོ་རྩ་བ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱི་ཐོག་སྐྱེ་གཤེགས། དེའི་སྐྱེ་གདུང་ནི་སྐྱེ་
གཤེགས་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ལྷར་གཙང་པོའི་འབྲམ་དུ་བཞེངས་པ་ལས་རྩེས་སུ་འབྲས་སྤངས་
སྤྲགས་པ་གྲ་ཆང་གི་གཙང་ཁང་ནང་རྩོ་རྩེ་འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་དའི་གཟུངས་བཞུགས་སུ་རྩ་
ལོའི་སྐྱེ་གདུང་ཕྱིལ་ལོ་གདན་བྲངས་ནས་བཞུགས་ཡོད། རབ་བྱུང་བཙོ་ལུ་པའི་མེ་བྲི་སྤྱི་ལོ་
༡༥༥༦ ལོའི་ཐོད་རྒྱ་བརྒྱ་པའི་ཆེས་བཞིའི་དགོང་མོ་སྤྲགས་ཁང་དུ་མེ་སྟོན་བྱུང་སྟེ་ནང་ཞུགས་
ཡོད་ཆད་ཆོག་ནས་ཕྱག་གཡས་པ་གཅིག་ཕུར་ལུས་པ་དེ་བཞིན་ད་ལྟའི་འཇིགས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་
བརྒྱན་གཟུངས་བཞུགས་སུ་མ་ཉམས་པར་བཞུགས་ཡོད།

རྩ་ཤེལ་དགོན། བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། དཀར་

མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤོང་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩ་གསུམ། བསེ་རུ་དང་། ཁ་ཤུ་ཤུ་བ་གསུམ་གྱི་རྩའི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གོང་སྐྱོན་པས། རྩ་གསུམ་མ་
ཟུར་ཅན་ནི་བསེ་རུ་དང་། ཁ་ཤུ་ཤུ་བ་གསུམ་གྱི་རྩའི་མིང་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
རྩ་རྩུ་ལ། [ལེགས]སྟེ་གཅན།
རྩམ་མིག་མེད། འབྲ་བ་ལ་རྩུ་མཆོན་བྱས་ནས་བཏགས་པའི་འབྲུ་ཕྱོག་མའི་མིང་གི་རྩམ་གངས་ཤིག་
སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་
དཀའ་འབྲེལ་ལས། རྩམ་མིག་མེད་ཅེས་འབྲུ་ཕྱོག་མའི་མིང་སྟེ། དེས་ཆེན་ནི་རྩམ་སྤོམ་པོའི་སྐད་
དོད་ཡིན་པས་འདིས་འབྲུ་རྩམས་ཟ་བར་བྱེད་པས་ན་སྤོམ་པོ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། དེ་ལ་མིག་མེད་
བར་བཤད་པས་ན་མིག་མེད་ཅེས་ཟེར་ཏེ། རྩེ་ས་སྟུ་བཏ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་
རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་ལས། སྟོག་ཆགས་སྟོག་མ་མིག་མེད་ཀྱང་། མིག་ལྡན་གཞན་ལས་སྟུག་པར་
མགྲོགས། ཞེས་ཀྱང་འདི་ལ་གསུངས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བུ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ལས། དུག་དང་མགྲོན་བུ་
བཏགས་པ་རུ་རྩམ་མི། འབྲས་བུ་གདོང་དུག་དགོས་ཀྱང་ཅ་བཤལ་འགའ། རྩམ་མིག་མེད་ཅེས་བྱར་
ཕྱོག་མ་དང་། རྩོར་བས་རྩམ་མི་འབྲས་བུ་གཏོང་ཞེས་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བརྩ། ལུས་ཀྱི་བརྩ་ལ་ འདུག་དུས་བརྩ་མ་སྟོལ།
བརྩ་རྒྱུ་ བརྩ་ཤིའི་རུས་པ།
བརྩ་སྟེ། [མདོན] ① རྩ་གང་གི་ལུགས་ལ་རྩུ་རིགས། ② རྩོད་མ་ཁའི་མེ།
བརྩ་ལྷ་སྐྱང་གསུམ་ལོག་རྒྱུ་བས་ལུགས་ཀྱིས་བརྩིས་ཀྱིས་པའོ། རི་འགོར་འཛེགས་པ། ལྷ་ལ་
ཞོན་ཀྱིས་པ་སོགས་ཀྱིས་བརྩ་ལ་དང་། རྒྱུའི་ལ་རྩོད་རྩམས་གཟེར་བའི་མིང་།
བརྩ་ལྷ་ལོག་ བརྩ་ལྷ་ལོག་དང་དོན་གཅིག་
བརྩ་བརྩུ། ①[རྩོད]ལ་སྟོན། ② གསར་དུ་བསྟན་པའི་མིང་།
བརྩ་བསྟོལ་བ། བརྩ་གཅིག་སྟེང་གཅིག་བཞག་པ།
བརྩ་བར། ལུས་ཀྱི་བརྩ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཆོམས། མཐུག་མ་བརྩ་བར་དུ་འཐུག་པ།

བཟུང་བྱུང་། [མངོན]ཟེ་འུ་རིགས།

བརྒྱ་མེད། ①[མངོན]ཉི་མའི་ཁ་ལོ་བ། ② རྒྱ་རེངས་ཤར་བ།

བརྒྱ་མེན་ལྷག་རྒྱུན་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱ་བྲང་གི་མེན་ཏུ་ལ་ན་ལྷག་ཐོན་པའི་མིང་།

བསྐྱེད་པ། ལུག་གི་བསྐྱེད་པའི་ཐོག་དུ་ཡོད་པའི་བལ་རྩལ་ཅིང་རིང་པོ།

བརྒྱ་མཛེས། བརྒྱ་ཤ་དབྱེབས་མཛེས་པ།

བཟླ་རུས། བཟླ་ཡི་རུས་པ།

བསྐྱེད་པའི། ལྷུང་ནད་ཅིག།

བསྐྱེད་པའི་གནས་རྒྱུ་ལོ། བསྐྱེད་པའི་དབྱིབས་རིམ་རིམ།

བརྒྱ་ཆ ① ཀྱང་པའི་བརྒྱ་ཕྱེད་གི་ཆ ② ལུས་མེད་ཡན་ཆད་དང་ཆད་པའི་མན་ཆད་ཀྱི་བཀ

བརྒྱལ་སྤོང་། ① ཆ་མེད་དུ་གྲུང་བ། དངོས་པོ་བརྒྱལ་སྤོང་དུ་སོང་བ། ② རྒྱན་མར་ཞོར་བ། ངག་
རྒྱན་གྱི་ལག་པར་བརྒྱལ་སྤོང་མ་ཡིན་བ།

བསྐྱུག་དོར་ཤོར་བ། རྒྱ་ཤོར་བ།

བཟླག་པ། ① བཟླག་ས་པ། བཟླག་པ། འཛོར་བའམ་སྟོར་བ། འཛོེ་བཟླག་ བོར་བཟླག་ ར་ཕུག་
བཟླག་ས་རྗེས་ལྟས་རང་ཉམས་གསེ་ཁྱེད། ② ཟོག་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བརྒྱལ་ས་པ། ① རྫོག་པའི་འདས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག ② བརྒྱལ་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་། ངན་རེངས་ཅན།

བཟུང་པོ། ལྷ་པོ་དང་ཅིང་པོ་མཁུ་ལྷོད་པོ། ལྷོད་པ་བཟུང་པོ། བཟིང་ཅིག་བཟུང་པོ། བཞིས་ལྷོད་
བཟུང་ཅིག།

བརྒྱུང་པོའི་སེམས་ཀྱི་ [མངོན]ཞེ་སྒྲུང་དང་ཁོང་ཁྱོད་

བཟུང་སྟོང། ལྷ་སྟོང་དམ་མ་རུངས་པའི་སྟོང་བ།

བསྐྱེད་མོ། བྱུང་མེད་གཞུང་མོ།

བསྐྱེད་ཆེ་བ། ཆེ་བ་རྩུབ་པོ།

བསྐྱེད་སླུ་ བསྐྱེད་གི་འབྲི་ཚུ་ལ་གཞན།

བརྒན་པ། རྫོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ། ལུས་རྫོན་པ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བརྒན་བྱའི་གོ་བ།
གོ་བྱེད་ལུས་བརྒན་ནས་མཉེ་ཞེས་པ།

བརྒན་པོ། [རྫིང་]རྒྱུ་པ་ལྟ་ས།

བརྒྱུ་པ། རྫོན་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱུ་པས་པ། རྫོན་པའི་འདས་པ།

བརྒྱུ་པ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཚིག་མ་འོངས་པ། བྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྫོ་སེམས་ངན་པར་བརྒྱུར་བའམ་དབང་
པོ་རྫོངས་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བརྒྱུ་པ་བྱའི་ཡིད་ཅེས་པ། ད་ལྟ་བར་རྫོ་མ་དང་འདས་པར་
བརྒྱུ་པས། ལྷལ་ཚིག་ལ་རྫོ་མས་འབྲི། དཔེར་ན། སེམས་རྫོ་མ་མཐག། སེམས་བརྒྱུ་མས་ནས་
རྫོངས་པར་བྱས།

བརྒྱུ་པ། རྫོན་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྒྱུ་པས་པ། ① རྫོན་པའི་འདས་པ། ② ད་རྒྱལ།

བརྫིང་། རྫིང་གི་མ་འོངས་པ།

བརྫིང་པོ། ① བརྫན་པོ་དང་། འགྱུར་བ་མེད་པ། རང་བཞིན་བརྫིང་པོ། གོམ་པ་བརྫིང་པོ། རྣམ་
འགྱུར་བརྫིང་པོ། ཐབས་ཤེས་ཐབ་བརྫིང་བརྫན་གསུམ་དང་ལྷན་པ། བསམ་པ་རི་བོ་ལྟར་བརྫན་
པོ་དང་བརྫིང་པོ། ② ཐབ་པ། མི་བརྫིང་པོ། རྫོ་བྲོས་བརྫིང་པོ།

བརྫིང་པ། བརྫིང་པོ་དང་འབྲ།

བརྫིངས། རྫིང་གི་འདས་པ།

བརྫུག་པ། [རྫིང་]རྒྱུ་པ་པའི་མ་འོངས་པ།

བརྫུགས་པ། [རྫིང་]རྒྱུ་པ་པའི་འདས་པ།

བརྫུ་པ། བརྫུ་བ་རྒྱ་སྟེ། སྤུ་བས་སྤུ་གཞུག་རྒྱ་

བརྫུ་བས། བརྫུ་བས་ཟེན་པ་སྟེ། སྤུ་བས་སྤུ་བརྩག་ཟེན་པ།

བརྫོང་། རྫོང་གི་མ་འོངས་པ།

བརྫོངས། རྫོང་གི་འདས་པ།

ཁྲུང་པོ་

ལ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་དྲུག་པ་འདིའི་རྩོམ་པ་ལྟ་བུ་གནས་སོང་། བྱེད་པ་ལྟེ་
 ཅེ། ཉན་གཤིས་ཅོལ་བ་སོང་བྱེ་ཅེ་ཅུང་ཟད་པ་དང་། བྱེད་ཅོལ་བ་སྟོན་ཅུང་སྟོན། ① མིང་
 གཞི་ལས་མོ་གཤམ་ཡི་གེ ② རྗེས་འབྲུག་ལས་མ་ཉིང་ཡི་གེ ③ མིང་གཞི་འགའ་ཞིག་ཡས་
 མས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞིག་གོ ④ བྱེད་དུ་འགྲོ་སའི་རི་ལམ། ལ་བརྒྱལ་བ། ལ་བརྒྱལ་བ་
 བརྒྱལ། ལ་ལ་འདྲེག་བ། སྤྱང་གིས་ཤུམ་པ་མཐོང་ཡང་ལ་བརྒྱལ་བ་མ་མཐོང་། ⑤ མཆོམས་སྤྱོད་
 དང་མཆོམས་སྤྱོད་ལྟ་བུ་བཅས་ལ་འབྲུག་པའི་ཆོག་པ་དང་། ལ་དོན་གྱི་པ་ཅིག་བཅས་གོ
 ལ་གིས། ཡི་གེ་དང་པའི་ཐོག་ཏུ་སྤྲོ་གདངས་ལྟེ་བ་འདྲོག་ཅིང་སྤྲོ་གན་བྱ་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། རི་ལ་
 འདྲེགས་ནས་རིའི་ཅེ་བརྒྱལ་བ་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། སང་ཉེན་ང་ཆོ་སྤྲོ་སང་འགྲོ་བའི་
 ལམ་བར་ལ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་བྱ་བྱེད་ཐ་དད་པ་དང་། ཁྲིས་ཞེས་པ་དེའི་
 ཁ་གཏང་དུ་ཡོད་པའི་ཐ་མི་དད་པའི་བྱ་ཆོག་ཡིན། དས་འབད་བཙོན་བྱས་ཏེ་ལ་གིས་སང་སོང་
 ཡང་ལ་མཐོང་བཤམས་ཏེ་ཁྲིས་མ་སོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

ལ་སྤྱད། ཟར་མ་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱད་པ་ཞིག་

ལ་སྤྱད། ལ་དང་སྤྱད་ཞེས་རི་སོ་དང་ཐང་།

ལ་ཁ། ལ་ཅེ། ལ་ཁའི་ཉི་མ། ལ་ཁའི་ས་སྤྱང་།

ལ་ཁ་དགོན། ① བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་པ་ཡིན། ད་

ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱོད་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཁ་དགོན་ནི། ② དགོན་པ་རྙིང་པའི་མིང་ལ་ལ་ཁ་འབྲུག་གསལ་དགོན་ཞེས་ཟེར། དགོན་འདི་ཐོག་

མར་འདེབས་སྐབས་འབྲུག་གྲགས་པས་འབྲུག་གྲགས་དགོན་ཆེས་སོགས་པ་བཞད་སྟོལ་འདུག
དགོན་འདི་གཉེར་ཆེན་གསལ་སྒྲགས་སྤྱིང་པའི་ཡུང་བསྟན་ལྟར་གྲྭ་ཆན་བདུན་གྱིས་ལས་ལག་
བཞེས་ནས་བཏབ་ཅེས་པ་ཅམ་ལས་བཏབ་དུས་ནས་ཡིན་མི་གསལ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༤ལོར་ཁོད་སྤངས་སྤྱ་རབས་ཉེར་བཞི་བ་གཡུང་རྩུང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་
དབང་ལྷུང་དུ་དགོན་སར་བཅོས་ནས་དགོན་པ་གསར་དུ་བཏབ། བཞད་སྟོབ་རབ་བཅུན་སྤྱིང་
ཆེས་མཆོད་གསོལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཁད། ལ་ཁད་ཀྱི་ཉི་མ་ཆེས་ཀུབ་རི་ནས་བཞུད་ལ་ཁད་ཡོད་པའི་ཉི་མ།

ལ་ཁྱི ① ལུས་བོངས་དང་ཁ་ཆེ་ལ་སྤྱ་རིང་པའི་ཁྱིའི་རིགས་ཤིག ② ལོ་ཁྱི།

ལ་ཁལ། སྤར་རི་ཁལ་དུ་སྤྲན་དང་མེ་ཤིང་སོགས་འཐུ་བར་འགོ་སྐབས་སྟོན་ནས་སྤྲད་དགོས་པའི་ཁལ་རིགས།
ལ་མཁལ། རྒྱ་སྤྱེགས་ཀྱི་སྤྱེགས་མ་སྟོར་བཞད་བྱས་ནས་བཅོས་པའི་བསྐར་བུའི་མིང་སྟེ། སོག་པོ་
ཡུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བད་བཀོལ་ལས། རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་རོ་མ་ལ་
བཅོས་པ་སྟེ་དེའི་བསྐར་བུ་ལ་མཁར་ཟེད། ཆེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལ་ག ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ལུག་གི་མིང།

ལ་གར། ཉན་ཅིག ཉ་ལ་ཆམ་པའི་ནད་པོ་གན་དེའི་མིང་ལ་ཁག་ལོ་ཟེད། ཁག་ལོ་ཡུན་རིང་པོར་
མ་འག་པ་ཆས་ན་སྟོ་བར་རྒྱག་བསགས་པ་རྣམས་སྤྲ་ནས་བྱིར་དོན། མིག་ནད་དུ་ཉོག། ཉ་མི་
བཟའ་ཞིང་སྤྱར་རེ་བསྟན། བོམ་པ་འདེགས་འཛོག་དཀར་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ལ་གར་
ཀྱི་ཉགས་ཡིན།

ལུ་གུ་དགོན། དགོན་པ་བཏབ་ལོ་དུས་མི་གསལ། དགོན་པ་འདེབས་མཁན་སྟོང་འཁོར་ཞབས་དུང་
སྤྱ་ཐེང་ལྔ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་ཆོལ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ལ། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་གོར། མཁྱོགས་བའམ་སྤྱེན་པ། ལས་དུ་ལ་གོར་བྱིན་པ།

ལ་སྟོ། ལ་ཅེའི་ཉག་ག།

ལ་སྒྲ། ལ་གཞས་དང་དོན་གཅིག

ལ་རྒ། ① རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ལ་ཞེན། མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒ། ལ་རྒ་ཆེ། ལ་རྒ་ཤོར་བ། དགའ་ཉེའི་ལ་རྒ་
འཆོ་བ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལ་རྒ་དང་བདག་དབང་ཤོར་བ། མིའི་སྤྱིང་རྩས་ཉམས་ན་ལ་རྒ་འཆོར།

ཉེའི་ལ་ཤེད་ཉམས་ན་བང་ཆལ་འཆོར། ② སྤྱི་བཏང་ངམ་སྤྱིར་ན། ལ་རྒ་བཤད་ན།
ལ་རྒ་བ། རི་བོ་བརྒྱལ་བའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། ལ་རྒྱལ་ཅིང་མཐུ་དུ་བབ་དགོས། ལྷ་བུའོ།
ལ་སྤྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷ་གས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་འཕགས་པ་ལྷ་སྤྱ་ཐེང་རྒྱག་པ་
འཇིགས་ཐེད་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱིང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་སྤྱ་འཇུག་ལུལ་བརྒྱད། ལ་དོན་ཡི་གེ་བདུན་གྱི་ནང་ནས་ལ་སྤྱ་འཇུག་ལུལ་བརྒྱད་ནི། ༡ རྣ་
དབྱེ་གཉིས་པ་ལས་སུ་བྱ་བ། ༢ རྣ་དབྱེ་བཞི་བ་དགོས་ཆེད། ༣ རྣ་དབྱེ་བདུན་པ་གནས་
གཞི། ༤ སྤྱད་པ། ༥ མཆོམས་སྤྱོད། ༦ སྤོན་པ། ༧ ཆད་འཛིན། ༨ ཆེ་སྐབས་བཅས་སོ།

ལ་སྤྱ་མཆོམས་སྤྱོད། ཆིག་ཐུང་ལའི་འཇུག་ཚུལ། རི་བོ་མཐོ་ལ་ཅི་ཤིང་རྒྱས། མགོ་ཆེ་ལ་མཇུག་
མ་རུང་། མགོ་ཆོད་ལ་མ་ཆོད།

ལ་དགུ་རི་བོ་ཞིག་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ར་པ་རྫོང་ན་ཡོད།
ལ་དགུ་སྤྱང་དགུ། ལམ་གྱི་མིང་དང་། ལམ་ཐག་ཤིན་ཏུ་རིང་ཞེས་པའི་དོན་ལའང་འཇུག
ལ་དགུ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་མཆོ་སྤྱ་རྫོང་ཁོངས་མོན་ལུལ་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག

ལ་དགུ་ལུང་དགུ། ① རིའི་ལ་དགུ་དང་ལུང་བ་དགུ་སྟེ་ལ་ལུང་འབྲེལ་མ་མང་བའི་དོན། ② རས་ཀྱི་
རིགས་བཟུང་མ་ཟེར་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང།

ལ་མགོ། ① རི་མགོ་འམ་ལ་ཅེ། ② ལ་ཡིག་གི་མགོ་ཅན་ཏེ། རྫོགས་ཤིང་། ལྷགས་ལ་སོགས་ལྟ་བུ།
ལ་མགོ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བཅུ་གསལ་བྱེད་སུམ་ཅུའི་ནང་ཀ་ག་ང་ཅ་ཇ་ཏ་ད་བ་བ་ཏ་བཅས་ནི་ལ་མགོ་
ཅན་ཡི་གེ་བཅུའོ།

ལ་དགུ་ལྷག་བཅས། མཆོམས་སྤྱོད་ལྷག་བཅས་ལ་རྒྱག་པའི་ལ་ཡིག་ལག་པ་བསྐྱས་ལ་ལྟོ་བཟས།
མིག་གིས་བསྐྱས་ལ་ཡི་གེ་མེས།

ལ་བརྒྱབ་པ། རི་ལས་བརྒྱལ་བ་དང་། དཔེའི་སྒོ་ནས་ཆད་ལས་འདས་པའི་དོན་ལའང་།
ལ་བརྒྱབ་ལུང་བརྒྱབ། དོན་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆ་ལ་བ་ལ་བ་བྱས་པ།
ལ་ངན་པོ། རི་ལ་ཐག་རིང་པོ་འཛེག་དགོས་པའི་དོན།
ལ་རེ་མིང་རེ། མིང་མིང་ལ་སྟོས།
ལ་ངོས་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛེ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་ལྷ་མཆོ། མཆོ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་རྫོང་རྫོང་གི་དབུས་སུ་ཡོད།
ལ་གཙན། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཆོམས་དང་ས་མཆོམས་སུ་བསྡུས་པའི་ཆོང་ཁྲལ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
ལ་གཙན་པ། ① ལའི་ཤོ་གས་བ་སྟེ་ལ་ཁྲལ་དུ་སྦྱད་མཁན། ② ལ་སྦྱང་མཁན།
ལ་ཆ། ① གནའ་དུས་ཡི་གེ་སོགས་དམ་རྒྱའི་ཁ་སྦྱར་ཡས་ཞིག་ཡིན། ② རྒྱ་སྤྲེགས་སྤྲེགས་མ་སྟེ། རོ་
ཁ་ལ་བསྐྱུ་བྱེས་སྟོམས། ལུས་པས་སློན་དང་། མཁལ་ནད། འགྲམས་ཆད་སོགས་ལ་པན།
ལ་ཆུ། རོ་སྦྱར་པའི་རི་སྟེ་ས་སྒོ་ལོ་ཞིག་
ལ་རྩང་། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སུ་རྫོང་རྫོང་གི་སྟོ་རྒྱབ་མཆོམས་སུ་ཡོད།
ལ་ཆེན། མ་གཞི། ལ་ཆེན་ཡིན་ལུགས་བཤད་བ་ལྟ་བུའོ།
ལ་འངས། ① རྒྱན་མ་དང་གཙན་གཟན་སོགས་ཀྱི་གཞོད་འཆེ་མེད་པའི་ལ་ལམ་འགྲིམ་འགྲུལ་བདེ་
པོ། ② ལ་ལམ་བདེ་པོ།
ལ་འཛོལ། མེ་ཤིང་སྤང་འགོག་བྱེད་ཀྱི་འཛོལ་ཞིག་
ལ་ཉག་ ལ་ཁ་དམའ་སའམ་ལ་རྩེའི་ཉག་ཀ།
ལ་ཉག་མཛོ་གཟེངས། ལ་མོས་ཉག་ཙམ་དང་མཛོ་བོས་གཟེངས་ཙམ་སྟེ། མི་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་
གཉིས་ཀས་བསམ་ཤེས་བྱེད་དགོས་པའི་དཔེ།
ལ་ཉེ། ① ཉགས་མཆོན། ② ལུས་མ་ཐུ། མི་དེ་ལ་ལ་ཉེ་ཡོད་ལྟ་བུ།
ལ་ཉུངས། ལ་ཕུག་དང་ཉུངས་མ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྦྱད།
ལ་ཉ། ① སྦྱང་པའི་རིགས་ཤིག་ ② དར་རས་སྤབ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ལ་ཀྱ རྒྱང་ལས་བཅོས་པའི་ནད་པའི་ཆུ་རྟགས་སྒྲགས་སྟོང་།
ལ་སྟོང་། རི་སྟོང་སྟེ། མི་ལྷགས་ཁང་གྲུང་སོགས་གང་ཡང་མེད་པའི་ལ།
ལ་སྟོང་། གཙང་ལ་སྟོང་ཅས་བཤེད་རྒྱས་དེར་རི་རྩོད་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་སས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ལ་སྟོང་དགོན་མཆོག་མཁར། སྤགས་འཆང་དབྱལ་རྒྱལ་བ་བྱུང་གི་གདུང་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྲུངས།
འཁྲུངས་རྒྱས་མ་གསལ། མཁས་བྱུང་པའི་སྟོབ་མ་མཆོག་ཏུ་གྲུར། སྤུང་ལྷུང་པོ་ལ་མངའ་
བདག་མི་ཉི་པའི་ཤངས་ཆའ་གྱིས་བྲིས་པའི་མགོན་པོ་བྲག་རྒྱག་བ་ཡུམ་འཁོར་བཞི་དང་
བཅས་པའི་ཞལ་ཐང་རྒྱ་རིས་རྩོད་མེད་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟོང་ལ་དད་རྟེན་ཏུ་གནད་བར་སྒྲ་
མའི་རྟེན་སྟོབ་མས་ཁྲུང་བ་འོས་སྤྲུམ་ནས་མ་ཁྲུང་ཞིང་ཤངས་མགོན་ཁང་ཏུ་བཞུགས་པའི་
དགོང་མོ་ཞལ་ཐང་དེ་ནས་མཁའ་ལ་འཕྱར་ནས་བང་ཏུ་བྱུང་བས། དེར་སང་ཡང་འཕྱར་ཐང་ཏུ་
བྲགས་བ་དེ་གནས་རྟེང་གི་ལི་མ་ལྷ་ཁང་ཏུ་བཞུགས་སོ། སྤྱིར་ལ་སྟོང་པ་དགོན་མཆོག་མཁར་
ལ་བཀའ་བབས་པ་ནི་གུ་ཆོས་རྒྱག་གི་དབང་བྱིན་རྒྱབས་ཁྲིད་དང་བཅས་པ། བཀའ་སྤྱང་
མགོན་པོའི་སྟོར་ལ། སྤུང་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་གི་བྱིན་རྒྱབས། གྲིབ་སེལ། ལྷ་བཞི་སྒྲ་མ་ཉི་ལ་
སྤྱུག། མགོན་མཐེང་། གཏོར་དབང་བར་ཆད་ཀྱན་སེལ། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ།
མགོན་དམར་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། མགོན་ལྗང་ཆེ་ཡི་བདག་པོ། མགོན་མེར་གྲུང་གུམ་མདོག་
ཅན། མགོན་པོ་འཆིང་ཁ། གསང་སྤྱབ་ཡུམ་ཅན་མགོན་པོ་རྒྱན་ཅན་སོགས་མགོན་བཀའ་བཅུ་
གསུམ། སྤུང་མགོན་པོ་དབྱེར་མེད་གི་ཁྲིད། རྩ་ཏུ་ལ་ནས་བརྒྱུད་པའི་སྤྱད་དོས་ལ་བརྟེན་པའི་
ལྷ་ཁྲིད། མི་ཉི་པ་ལས་བརྒྱུད་པའི་འཁོར་ལོ་བཞི་ཁྲིད། མི་ཉི་ནས་བརྒྱུད་པའི་མཁའ་སྟོང་དཀར་
མོ་དང་། མགོན་དཀར་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་བརྟེན་པའི་ཆེ་ཁྲིད་
སོགས་ཀྱི་བཀའ་བབས། བྲག་རྒྱག་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོའི་རྣམ་གངས་ཅམ་ཞིག་བཤད་ན། སྟོབ་
དཔོན་མདོག་སྟོང་པ་དང་། དགེ་སྟོང་ལྷུན་གྲུབ་བྲགས་པས་བསམ་ཡས་མཆིམས་ཤུའི་བྲག་རྩ་
མགོ་གདོང་གི་འོག་ནས་སྤྱན་དངས་པའི་རྩ་མགོན་བདེ་གཤེགས་འདུས་པ་ཞི་ཁྲོ་རིགས་འདུས་
བཀའ་བརྒྱུད་ཡོངས་རྩོགས་སུ་བསྒྲུབས་པའི་སྟོར་གི་ཆ་ལག་ལ་བྲག་རྒྱག་པ་ཡོངས་རྩོགས་
ཏེ། རྒྱས་པ་ཐོས་རྩ་ལ་དཀར་པོ་འབྲུག་བཞོན་ལྷ་ཞེ་ལྷ། རྒྱལ་པོ་ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་དང་།

འུ་ཁྱ་ཐུབ་པ་སོགས་ཐོག་མར་དགེ་བའི་ལྷ་དྲུག་ལས་ཀྱི་རྟ་མགིན་དང་། སྤུ་རྟ་ལུ་ར་ཏེ་བར་དུ་
དགེ་བའི་ལྷ་གཉིས། ལྷ་མོ་རིག་བྱེད་བཞི་སོགས་མཐའ་མར་དགེ་བའི་ལྷ་བཅུ་གསལ་བ་མ་རྒྱ་
ཀ་ལ་ལ། རྒྱག་དྲུག་པ་ལྷ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དབང་སོགས་སོ། ཞེས་ཇོ་ནང་ཏུ་ར་རྒྱ་ཐའི་བྱང་ཆོས་
འབྱུང་ལས་གསུངས།

ལ་སྟོད་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟོད་ཅམ་དུ་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་སྐྱེ་བྱེད་
གཉིས་པ་ཀམ་པ་ཐྱིས་བཏབ། ཤར་བྱོགས་སྤངས་རིའི་སྐབས་ཞེས་བགའ་བརྒྱད་པའི་བཞུག་
བ་དར་རྒྱས་ཆེ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་སྤྱང་ཅམ་ན་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་
གཞུང་གསར་པའི་སྐབས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུང། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་སྟོད་སྤྱི་བྱུག་ བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལིང་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༥ལོར་ལེལ་
དཀར་ཏེ་མངའ་རིས་ཁུལ་རྫོང་རྫོང་སྤེལ་པོར་བསྐྱོ་གཞག་བྱས་ཏེ་ལེལ་དཀར་དང་། མཁར་རྟ།
རོང་ཤར། རྫོང་དགལ། སྤྱིད་བོང་། གཉལ་ནང་། ས་དགལ། འཕྲོང་བ་བཅས་ཀྱི་བྱང་ཁོངས་
འགན་དབང་ལས་དོན་གལ་ཆའི་རིགས་མ་གཏོགས་དེ་བྱིངས་ཞི་བྱག་གི་སྤྱི་འདོམས་ལ་སྟོད་
སྤྱི་བྱུག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས།

ལ་སྟོད་བྱང་། ས་སྐྱ་རྫོང་གི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱིམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག
ལ་སྟོད་དམར་པོ། ལ་སྟོད་བ་དམ་བ་དམར་པོ་ཞུ་བའི་གསང་སྤགས་རྫིང་མའི་གཏེར་སྟོན་ཞིག་ ཟླ་
མ་འདི་ཡིས་ལམ་འབྲས་དང་སྤྱོད་དྲུག་རྩོགས་ཆེན་གསུམ་བསྐྱེས་པ་ལ་ལ་སྟོད་དབང་རྒྱལ་
ཀྱི་ལམ་འབྲས་ཞེས་བ་ཞིག་ཀྱང་བྱུང་།

ལ་སྟོད་ལྷོ། ས་སྐྱ་རྫོང་གི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱིམ་བཅུ་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག
ལ་གཏམ་ལུང་གཏམ། དོན་མེད་ཀྱི་སྐྱད་ཆའམ་ངག་འབྲལ། ལ་གཏམ་ལུང་གཏམ་ཁོ་ནར་བརྟེན་
ནས་ཉི་མ་སྤེལ་བ་ལྟ་བུའོ།

ལ་བཏགས། ཡི་གེའི་སྤྱད་འདོགས་བཞིའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་ ཟླ་ཟླ་ཟླ་ཟླ་དྲུག་ལྟ་བུ།
ལ་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་དྲུག་གསལ་བྱེད་སུམ་རྩེའི་ནང་ནས་ཀ་ག་བ་ཟ་ར་ས་དྲུག་ནི་ལ་བཏགས་

ཅན་གྱི་ཡི་གེ་བྲུག་གོ།

ལ་ཐག་རིའི་གྲེན་སྤར་གྱི་བར་ཐག་གི་ཆད། ལ་ཐག་རིང་པོར་ཀང་པས་བཟོ་ལྷ་བྱལོ།

ལ་ཐང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྤྱད་ཅམ་ན་བྱང་གཏོར་རིག་འཛིན་རྟེན་ཐོག་མེད་ཀྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོད་ཁུལ་རྟུ་རྩོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཐེགས། ① ལ་ཆ་མེས་བཞུས་པའི་ཐེགས་པ། ② སྤར་མའི་གཞུགས་པོར་ལ་ཐེགས་བརྒྱབ་སྟེ་
ཁྲིམས་གཙུག་གཏོར་པའི་སྲོལ་རན་ཞིག

ལ་ཐེན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་latinཟེར།

ལ་ཐེན་རྒྱས་པA། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་latin extended aཟེར།

ལ་ཐེན་རྒྱས་པB། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་latin extended b ཟེར།

ལ་ཤ། ལ་དུ་དང་འབྲ།

ལ་ཤར། ཡར་འགྲོའི་ལ་དང་མར་འབབ་གྱི་ཤར། ལམ་དུ་ལ་ཤར་མང་པོ་བརྒྱབ་སྟེ་བྲིན་ལྟ་བུ།

ལ་ཐེལ། ལ་ཆའི་སྐར་ལ་བརྒྱབ་པའི་ཐེལ་ཅེ།

ལ་ཐོག་སྐར། དགོན་པ་འདི་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྩོད་སྤྱིངས་ཁ་དགོན་པའི་དགོན་ལག་ཡིན། འདས་
གཞུང་དུ་སྤྱིངས་ཁ་དགོན་པའི་སྐར་ཁག་ལྔ་ཡོད་པ་ནི་ལ་ཐོག་སྐར། ཐམ་གསར་སྐར། སྤྱག་པ་
སྐར། སྤར་ཁ་སྐར། འདས་གཞུང་སྐར་བཙས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཐོག་དགོན། མིང་གཞན་ཞག་གཙུག་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་
༡༥༣༠ལོར་ཞག་གཙུག་དགུ་ལེས་དཔལ་བཟང་གིས་བྲུག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོད་རྫོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་ཐོད། མགོ་ལ་དགྱི་བྱའི་རས།

ལ་ཕ། ལ་ཏ་དང་འབྲ།

ལ་ད། ལ་ཏ་དང་འབྲ།

ལ་དུ། ལ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་སྐབས་ཐ་རྒྱུ་འཕྲུལ་འཕྲུལ་ལོག་གི་མིང་། འོ་མ། སྤྲང་ཅི། ཀ་ད། ལུ་རམ། ཉིལ་
སྤྲུལ། མཐ། འཕྲུལ་བ། རྒྱལ་འབྲུ་བཅས་བརྒྱུད་སྤྲུང་བའི་ཁ་ཐས་ཁྱུང་པར་ཅན་ཞིག་གི་མིང་།
ལ་དུག [མིང་ཆེན་]ས་མཐོའི་ཡུལ་དང་དང་། རི་མགོ་མཐོན་པོ་རྣམས་སུ་སྤྲེགས་སྐབས་མགོ་བ་
དང་། ཞེན་པ་ལོག་སྤྲེ་སྤྲུག་མེར་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ནད་རྟགས་འབྱུང་བའི་ཡུལ་ནད་ཀྱི་རིགས་
ལོག་རྒྱ་སྤྲད་དུ། 高山反应 ཟེད།

ལ་དུག་ན། [བྲ་ཆེན་]ས་མཐོའི་ཆེན་གྱིས་ཡུལ་ཁམས་ཀྱི་དབུགས་དང་འབྱུང་བའི་རྩ་རིགས་ལ་
ཡུགས་ཐེབས་ཏེ་ནད་རྟགས་དངོས་སུ་བྱུང་བ།

ལ་དོང་གི་ནེ་ཐང་། ལྷ་ས་འེ་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་ཐང་ཞིག

ལ་དོན། རྣམ་དབྱེའི་ཆེན་སུ་ར་རུ་ཏུ་ན་བཅས་ལ་དང་འཕྲུག་པ་པལ་ཆེར་འབྲ་བས་བདུན་པོའི་སྤྱི་
མིང་དུ་ལ་དོན་བཏགས་པ་དང་། དེ་དག་གི་སྤྱི་སྤྱོད་སྐབས་རྗེས་འཕྲུག་དང་ཡང་འཕྲུག་སའི་
མཐར་སུ་དང་། རྗེས་འཕྲུག་ག་བ་གཉིས་དང་ཡང་འཕྲུག་དཔག་མཐར་ཏུ། རྗེས་འཕྲུག་དང་ན་མ་
ར་ལ་དཔག་མཐར་དུ། རྗེས་འཕྲུག་འདྲང་མཐའ་མེད་མཐར་ར་དང་རུ་གཉིས་གང་བདེ་སྤྱོད་ལ།
ལ་ན་གཉིས་རྗེས་འཕྲུག་དང་ཡང་འཕྲུག་ལ་སྤྱོད་མི་དགོས་པར་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་འཕྲུག་ཅིང་། དེ་
དག་གི་དོན་སྤྱོད་ནི་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་བདུན་པ་དེ་ཉིད་ཆེ་སྐབས་ལྷ་ལོ།

ལ་དུག་ས། ཡུལ་ཞིག་ བོད་ཡུལ་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་ཁུལ་ཏེ། སྤོང་མངའ་རིས་བསྐོར་གསུམ་གྱི་
ཡ་བྲུལ་ལ་དུགས་གངས་ཀྱིས་བསྐོར་ཞེས་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན། དེར་དུས་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་
ཁོངས་དང་། ཆ་ཤས་ཅམ་པ་གི་སི་ཐན་གྱི་ཁོངས་སུ་ཚུད་ཡོད།

ལ་དུགས་རྒྱལ་རབས། ལ་དུགས་རྒྱལ་རབས་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ༡ ་ མངའ་བདག་འོད་སྤང་
གི་སྤྲས་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅུ་ན། ༡ ་ འདི་ཡི་བཅུ་མོ་ཆེ་བའི་སྤྲས་སྤྱིད་ལྷེ་ཉི་མ་
མགོན་དང་། རྒྱུང་བའི་སྤྲས་ཁྲི་བཟ་ལིས་བཅེགས་པ་དཔལ་གཉིས་ལས། ཡལ་མངའ་བདག་
དཔལ་འཁོར་བཅུ་མོན་པོ་སྤྲུག་ཅེ་གཉིགས་ཀྱིས་བཞོངས་བའི་སྐབས་སྤྲས་ཉི་མ་མགོན་

མངའ་རིས་སུ་ཤོས། རྒྱུན་པོ་སྤང་བ་ཆབ་རིན་ཆེན་དང་ཅོག་རོ་ལེགས་སྤྲ་ལྟ་ལེགས་གཉིས་ཀྱི་
 བུ་མོ་བཅུན་མོར་སྤངས་ནས་བཅུན་མོ་ཅོག་རོ་བཟའ་ལ་བུ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། དཔལ་ལྡན་རིག་པ་
 མགོན། བཟ་ཤིས་ལྡན་མགོན། ལྡན་གཙུག་མགོན་གསུམ་བྱུང་། ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྤྱོད་པས་མངའ་
 རིས་སྐོར་གསུམ་དབང་དུ་བསྐྱུས། སྤྲས་ཆེ་བ་དཔལ་ལྡན་རིག་པ་མགོན་ནས་ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་
 བརྒྱད་རྣམས་བྱུང་ཞིང་། འདིར་པོ་བཟ་ཤིས་ལྡན་མགོན་ལས་བརྒྱད་པ་བྱུང་མིན་མི་གསལ། བུ་
 རངས་རྒྱལ་པོ་བུས། རྒྱུང་བ་ལྡན་གཙུག་མགོན་ལས་མངའ་རིས་ལ་ཆེད་རྒྱལ་བརྒྱད་རྣམས་
 བྱུང་བ་ཡིན། ༣ ་ ཉི་མ་མགོན་ཀྱི་སྤྲས་ཆེ་བ་དཔལ་ལྡན་རིག་པ་མགོན། འདིའི་མངའ་རིས་མང་
 ཡུལ། འབངས་གཏུན་གཤམ་ཅན། འར་རུ་ཐོགས། གསེར་ཁ་འཕོག་ལང་ཀྱི་ལྡན་ཆེག་དཀར་པོ།
 མཆམས་ཀྱི་རུ་བ་དམར་པོ། ལྷམ་ལེ་ཡི་མིག་གི་པ་བོང་ལ་མགོ་བར། རུབ་ཁ་ཆེད་ལ་ཅ། ལྟོ་
 བུག་པ་ཅན་ཡན་ཆད། བྱང་གཡེར་ཁ་ཕོག་པོ་རྒྱན་ཆད་ལ་མངའ་བསྐྱུར། བཟ་ཤིས་མགོན་
 ཀྱིས་གུ་གེ་བུ་ཕྱེད་ས་དང་བཅས་པ། ལྡན་གཙུག་མགོན་གྱིས་བྲངས་དཀར་སྐོ་གསུམ། སྤྱི་ཉི། སྤྱི་
 ལྟོག་བཅས་ལ་མངའ་བསྐྱུར་བ་ཡིན། ༤ ་ དཔལ་ལྡན་རིག་པ་མགོན་ཀྱི་སྤྲས་འགོ་མགོན་དང་
 ཆོས་མགོན་གཉིས། ༥ ་ འགོ་མགོན་ཀྱི་རྩ་ཆེན་གྲགས་པ་ལྡན། ༦ ་ རྩ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་མེམས་
 དཔལ། ༧ ་ རྩ་ཆེན་རྒྱལ་པོ། འདིའི་དུས་མངའ་རིས་སུ་དགོན་པའི་དབང་པོ་ལེ་གིར་ཆོས་ལྡན་
 བཏུབ། ༨ ་ ཆེན་ལྷན་ལ། འདིའི་དུས་སུ་ལ་དྲགས་ཀྱི་དམག་འཁྱེད་ནས་ཁྱེད་ཉིད་ཡུལ་སྤངས།
 གཞན་ཡང་སྤྱོད་པོ། བུ་ཕྱེད་ས་མན་ཆོད། ལྟོ་ཕྱོགས་གེ་སྤང་གི་ཡུལ་རྒྱ་ལ་མེ་འབར་རྒྱན་ཆད།
 རུབ་ར་གན་འགྲོང་ཤིང་སྤྲག་ཁ་རྒྱར་ཡན་ཆོད། བྱང་ཕྱོགས་ཀ་བྲས་མན་ཆད་མངའ་ལོག་རུ་
 བསྐྱུས་ནས་ལོ་ལྷར་ཁལ་ལེན། ༩ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་ནག་ལུག་དེས་སྤྲག་གི་ལོ་ལ་སྤྲན་ལར་
 མཁར་བཅིགས། འབྲུག་གི་ལོ་ལ་ཁ་ལ་ཅེ་བཅིགས། ༡༠ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་དགེ་རྩེ་འཕམ་དགེ་
 བ་འབུམ། ༡༡ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་བཟ་ཤིས་མགོན། ༡༢ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་རྒྱལ། ༡༣ ་ དེའི་
 སྤྲས་རྩ་ཆེན་རྫོང་དཔལ། ༡༤ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་དངོས་གྲུག། འདིའི་དུས་འབྲི་གྲང་སྐོབ་པ་
 འཛིག་རྟེན་མགོན་པོ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་། བཀའ་འབྱུང་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་བཞེདས། དབུས་
 གཅང་གཉིས་སུ་རབ་བྱུང་བ་སྐོབ་གཉིས་ལ་འགོ་བའི་སྐོབ་དར། ༡༥ ་ དེའི་སྤྲས་རྩ་ཆེན་རྒྱལ་

བྱ་རིག་ཆེན་ ༡༦ ་ རྟེ་དེ་འི་སྤྲུལ་ལྷ་ཆེན་ལེས་རབ། ༡༧ ་ རྟེ་དེ་འི་སྤྲུལ་ལྷ་ཆེན་ཁྱིམ་ཅན་གྱེ། ༡༨ ་
 རྟེ་དེ་འི་སྤྲུལ་ལྷ་ཆེན་གྲགས་འབྲུམ་སྡེ་དང་གྲགས་པ་འབྲུམ་གཉིས། ༡༩ ་ རྟེ་དེ་འི་སྤྲུལ་སྒོ་ཁྱོས་
 མཆོག་ལྷན། འདིས་མངའ་རིས་སྐྱོར་གསུམ་པལ་ཆེ་བ་མངའ་འོག་ཏུ་བསྟུས། ༢༠ ་ ལྷ་ཆེན་
 རྩར་དང་། དེ་རྒྱལ་པོའི་གཙུང་ལྷ་ཆེན་གྲགས་འབྲུམ་སྡེ་གྱི་སྤྲུལ་ཡིན། ལྷ་ཆེན་རྩ་གན་གྱི་སྤྲུལ་
 ལྷ་ཆེན་ལྷ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་དང་བཟ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ལྷུང་། ༢༡ ་ རྟེ་དེ་འི་བྱ་ལྷ་ཆེན་རྩ་གན།
 དེས་གཅེན་པོའི་བྱ་དང་མིང་དབང་བཅས་སྟོགས་པ་ཡིན། ༢༢ ་ བཟ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ། དེས་
 རང་གི་གཅེན་པོ་ལྷ་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་མིག་བཏོན་ནས་བཅོན་ལ་བཞག རང་ཉིད་རྒྱལ་པོར་
 འཁོད། འདི་ལ་བྱ་གསུམ་སྟེ། ཆེ་དབང་རྣམ་རྒྱལ། རྣམ་རྒྱལ་མཐོན་པོ། འཇམ་དབྱངས་རྣམ་
 རྒྱལ་དང་གསུམ་ལྷུང་། བྱ་རིག་དང་། རྟོ་ཤོད་མངའ་འོག་ཏུ་བསྟུས། ལ་དྲགས་སྟེལ་མཁར་རྣམ་
 རྒྱལ་ཅེ་མོད་དང་ཆུ་འཕེམ་ཐོང་ཁྱེར་བཏག ༢༣ ་ འཇམ་དབྱངས་རྣམ་རྒྱལ། འདི་ལ་བྱ་སྤྲུལ་
 གཉིས་ཏེ། སེང་གོ་རྣམ་རྒྱལ་དང་ནོར་བུ་རྣམ་རྒྱལ་གཉིས་ལྷུང་། འདིའི་དུས་སུ་མངའ་རིས་པའི་
 རོ་ལོག་ལྷུང་། ༢༤ ་ སེང་གོ་རྣམ་རྒྱལ། འདི་དཔག་ཐབས་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱི་གྲ་གེ་ཕྱི་
 རང་རྩ་ཁྱངས་ལོར་ལོར་བཅས་ལ་དཔག་ཁྱངས་ཏེ་དབང་འོག་ཏུ་བསྟུས། ལ་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 ཀུན་གྱི་ནང་ནས་མངའ་ཐང་དར་ཤོས་ཤིག་ཡིན། འདིའི་བྱ་བདེ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ། ལྷ་རྩྭ་རྩྭ་རྩྭ་
 རྒྱལ། བདེ་མཆོག་རྣམ་རྒྱལ་གསུམ་པལ། གཉིས་པ་རབ་ཏུ་ལྷུང་། ༢༥ ་ བདེ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་
 གྱིས་ས་དགའ་རྟོ་ཤོད། ལྷ་དཀོ། ཤི་གར་མོགས་ལ་དཔག་ཁྱངས་ཏེ་ཁྱངས། གཙུང་པོ་བདེ་
 མཆོག་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྡེ་ཏི་དང་ཐངས་དཀར་གཏད། ༢༦ ་ རྟེ་ནས་དེའི་བྱ་བདེ་ལེགས་རྣམ་
 རྒྱལ་གྱིས་མིང་བསྟངས་སྤབས། རབ་ལྷུང་བཙུག་ཅིག་པའི་ལྷགས་བུ་སྟེ་ལོ་༡༩༡༡ལོར་སྡེ་བ་
 གཞུང་ནས་མོག་པོ་དགའ་ལྷན་ཆེ་དབང་བཏང་ནས་དཔག་ཁྱངས་ཏེ་ལ་དྲགས་མངའ་འོག་ཏུ་
 བསྟུས། འབྲུག་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་བརྒྱ་དཀར་པོའི་སྤུལ་སྟེ་དཔག་གི་དབང་པོར་ཕེབས་
 ལས་ལ་དྲགས་དང་ཆིངས་སྤྱིགས་བྱས། བོད་ནས་ལོ་ལྷར་གཞུང་ཆོང་པ་ནས་ཇ་ཁལ་མ་ཉིས་
 བརྒྱའི་འབབ་གཏོར་རྒྱ་དང་། ལ་དྲགས་ནས་སྡེ་བ་གཞུང་གི་ཁྱ་ཁྱང་བྱག་མཛོད་ལ། གཤེར་
 ལྷར་ཞོ་བརྒྱ་ ཅི་བཟང་ཁྱང་འབྲུམ་གཅིག་བཅས་འབྲུམ་རྒྱ། གཞུང་ཆོང་ལ་དྲགས་སུ་སྟོད་འིང་

བར་པོགས་ཐོན་དང་། ལམ་ཐོག་དོས་ཁལ་ཉིས་བརྒྱ། ཉ་ཞོན་ཉེར་ལྔ། ཉ་ཐབ་གཡོག་བརྒྱ། ཉ་ལུལ་
བཅོ་ལྔ། ཞོན་པ་བརྒྱ། ཉ་ཐབ་ཡོང་མི་གསུམ། དེར་ཉ་ལ་ཅ་ཁ་བཀལ་མེད། འགྲོག་སྤྱེ་འགོ་ཕེབས་
གཅིག་བཞུགས་ཐབ་མཛོད་བཅས་ལ་གྲུད། ཉ་ཁལ་རྣམས་ཉ་ཐབ་ཐོག་དང་། རྫོང་སྤྱེལ་མར་ཕྱིར་
གཉིས། འོ་རེ་བཞིན་འོ་ཕྱག་གཏང་རྒྱ་དང་། འོ་གསར་སྐབས་ཏུ་ལའི་རྩེ་མ་དང་སྤྱེ་བ་གཞུང་ལ་
མངལ་ཕྱག་ཞུ་མི་ཞིག་གཏོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལ་དྲགས་འོ་ཕྱག་པ་ཐེར། སྐབས་དེར་འབྲུག་པ་
སྤྱལ་སྤྱུས་སྤྱེ་བ་གཞུང་ལ་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཅིག་དགོས་ཞེས་ཞུས་པ་མ་
སྤྲད་ཀྱང་། དེའི་ཆབ་གཞིས་ཁ་གསུམ་འབྲུག་པ་སྤྱལ་སྤྱུར་སྤྲད་ཅེས་ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས་ལས་
གསལ། འདི་མན་ཆད་ཀྱི་ལ་དྲགས་རྒྱལ་རབས་རྣམས་དེར་དུས་ཡིག་ཆ་དག་ལ་གཟིགས།
ལ་ཕག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་འོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀལ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་ལྗོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་མར་ནང་། ལ་ཅེ་བཀལ་ཐེན་པའི་པར་སྤྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ངོས་ལ་ལ་མར་ནང་ཞེས་གོ་
ལ་ཕྱག་ཉུང་མ་དང་འབྲ་བ་ཁ་ཐས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་ཕྱག་གི་སོན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངང་པའི་
རྒྱར་པ། གཏུན་ཞིང་། འདབ་གསུམ་པ། ལེགས་འདབ་བཅས་སོ།།
ལ་ཕྱག་སྒྲོར་འཆོད། [ཡུལ]ཤད་ལ་ཕྱག་རྟོག་རྟོག་ཏུ་གཏུབས་ཏེ་མཉམ་དུ་བཅོས་པའི་ཐས་རིགས་ཤིག་
ལ་ཕྱག་ནར་སོན། གཟུགས་ལ་བཞུགས་ནས་བཤད་པ་ཞིག་དང་། ཉམ་དུས་ལ་བཞུགས་ནས་བཤད་
པ་ཞིག་གཉིས་མཆིས་པའི་ལ་ཕྱག་རྒྱན་པོའི་མིང་སྟེ། འབེ་འོ་རྩ་བ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁུབ་ཀྱིས་
མཛོད་པའི་རྒྱར་བམ་གྱི་བཅོས་ཐབ་བཅུད་སྤྲ་ཆོགས་ལས། ལ་ཕྱག་རྒྱན་གཞོན་གྱི་དབྱེ་བ་ནི།
གསར་པ་རྒྱུད་དུའི་དུས་གཞོན་ཏུ་དང་། ཆེར་གྱུར་པའི་དུས་རྒྱན་པོ་བྱ་བའམ་དྲང་སྤྱོད་རི་ཁི་
མ་འཆར་སྤོན་དུ་གཞོན་པ་དང་། ཤར་ཆར་པའི་རྩེ་སུ་རྒྱན་པོའམ་ནར་སོན་ཞེས་ཐེར་པའི་
དབྱེ་སྟོལ་གཉིས་མཆིས་ཀྱང་བྱི་མ་འདི་དབང་བཅན་གྱོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ལ་ཕྱད། ལ་ལ་ཕྱད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ལ་ཕྱི་གངས་ཀྱི་ར་བ། དིང་རི་དང་། བྱིན་གྱི་བར་དུ་ཡོད་པའི་གངས་ཀྱི་རི་བོ་ཞིག་སྟེ། སྤར་རྩེ་བཙན་
མི་ལ་རས་པས་སྐྱབ་པ་ཡུན་རིང་བརྒྱབ་པའི་གནས་རི་ཞིག་

ལ་ཕྱི་ཆུ་དབར། དེང་སང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དེང་རི་རྩོང་ཁོངས་རོང་ཤར་ས་ཆའི་ཆུ་དབར་
དགོན་པ་ཡོད་ས་སྟེ། སྤར་རྩེ་བཙུན་མི་ལ་རས་བ་སྐྱ་ཆའི་རིང་རྒྱན་རིང་བཞུགས་ཤིང་མཐར་
གནས་དེར་སྐྱ་གཤེགས། དེའི་ཉེ་འདབས་སུ་ལ་ཕྱི་གངས་རའལ། གངས་རྒྱལ་མོ་མཐོན་མཐིང་
ཞེས་དང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་རོ་མོ་སྤང་མར་གྲགས་པའི་གངས་རི་ཆེན་པོ་དེ་ཡོད་པར་རྩེ་
བཙུན་གྱི་རྣམ་ཐར་ལས་གསུངས།

ལ་པོ་ཆེ། ① ལ་ཆེན་པོ་སྟེ། ② བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྤར་རྩེ་དགོན་ཁུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག
ལ་བ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ལུ་ལོ་ནང་གི་སྟོབ་དཔོན་ཀམ་པ་ལི་ལྷ་བདེ་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ལྟར་
ཐད་ཅས་རྒྱ་གར་གྱི་པཌ་ཆེན་ཨ་བླ་ཀ་རས་མཛད་པའི་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱུད་ལྷ་ཅ་བཞིའི་རྣམ་ཐར་
ཞེས་པར་གསལ། པ་ཆབ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར། དཔར་མ་སྟེ་དགོ་
པར་ཁང་དུ་བཞུགས་ཡོད།

ལ་དབར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་དབྱངས། ལ་གཞས་དང་དོན་གཅིག

ལ་འབྲུ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྲག་གཡལ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་འབོལ། ལ་འབེར་ཡང་ཟེར། གསེར་དདུལ་ཡོ་བྱད་བཅོ་མཁན་གྱིས་གསེར་དདུལ་ལེབ་མོ་སྐྱར་
ཉེ་རི་མོ་འདོན་སའི་ལ་ཆ།

ལ་འབྲས། ལ་ལྷག་འབྲས་བུའི་བསྐྱས་མིང་།

ལ་མ། འདམ་རྩའི་རྩ་བ་ལས་ཆགས་པའི་པོ་ཐོ་སྐྱམ་ཐག་ཆོད་ན་བྱད་ཤིང་གི་དོད་དུ་རུང་བ་ཞིག ལ་
མའི་མེ་ལྟ་བུའོ།

ལ་མ་སྤངས། ལ་མིན་སྤངས་མིན་ཉེ་རི་མིན་ཐང་མིན་གྱི་དོན་ནོ།

ལ་མེད་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་ཐོག་རྩོང་དང་སྤར་རྩེ་དགོན་གི་མཆོམས་སུ་ཡོད། གཞན་
ཡང་ཡུལ་འུལ་ཁུལ་ཁྲི་འདུ་རྩོང་མངའ་ཁོག་ན་ཡང་འདི་ལྟ་བུའི་མིང་ཅན་གྱི་རི་བོ་ཞིག་ཡོད།

ལ་མོ། ① ལ་ལམ། ② རི་ལོ། ③ ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྐྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

④ ལྷ་མོ་ལོ་མ་མཁོ་གསུམ་པ། རན་ཁམ། ལ་མོར་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་ཏེ་བྲོས་པ། ལ་མོ་ལ་མོར་ཤོག་
ཅིག་ལ་མོ་འབྲོ་ཤོམ་གྱིས། ང་ལྟ་ས་ནས་ཐོན་ཁ་ལ་མོར་ཁོང་དང་མཇུག་བྱང་།

ལ་མོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༩ ལོར་ལ་མོ་ངག་
དབང་གློ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མ་ལྟོ་གཅན་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་མོ་དགོན། ① དགོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་མོང་ཁྲིར་སྐྱུ་ཆེ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་མོ་དགོན། ② མིང་གཞན་ལ་མོ་སྐར་ཐོག་ཀྱན་རྩ་བདེ་བའི་གླིང་ཟེར། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ཤིང་
ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༦ ལོར་ལ་མོ་སྐར་བདུན་པ་དགེ་འདུན་བསྟན་འཛིན་ཞོར་བྲས་བྲག་བཏབ།
གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་མདའ་བཞི་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལ་མོ་ཆོས་སྐྱོང་། འཕྲོག་རི་མོ་དགའ་ལྗན་གྱི་ལ་གཤམ་དུ་གནས་པའི་ཆོས་སྐྱོང་ཞིག་གི་མིང་།

ལ་མོ་གྲགས་ཆེན་གློ་བཟང་བཟ་ཤིས། མདོ་སྐད་བྱ་ཁྲུང་དགོན་གྱི་མཁན་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་འདི་
ཉིད་འབལ་གཞུང་ཉ་མཆོའི་དཔོན་རྒྱུད་དུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་ཕག་སྤྱི་ལོ་
༡༦༩༢ ལོར་འཁྲུངས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་དགོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། མཁའ་རབ་ཆེ་
བས་འཛིན་གྲུབ་དུན་རེའི་བཅི་བཞག་དུས་གཅིག་ལ་གསན། སྤྱི་བའི་ལྷ་མཆོག་རྩ་བུར། རྒྱ་ལའི་
ལྷ་མ་ལུ་པ་ཆེན་པོར་བསྟེན་རྒྱུ་ཞིག་ཞུས། འབྲས་སྤྱངས་སུ་ལོ་བདུན་སྟོབ་གཉེར་མཛད་ཏེ་ལྟ་
རམས་པའི་མཆན་རྟགས་བཞེས། བཀའ་འགྲུལ་གྱི་ཡུང་སོགས་ཆོས་རྒྱན་མཐོག་ཆེ་བ་གསན།
ཨ་མདོ་ནས་ཆ་གན་ཞོ་མོན་ཉན་གྱི་ཡོངས་འཛིན་དུ་གདན་འདྲུས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་
འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་བྱ་ཁྲུང་གི་ཁྲིར་ཕེབས། ཆོགས་མང་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་གྱི་བཤད་
ཡུང་བསྐུལ་བ་སོགས་གདན་ས་པན་རྩེན་དུ་འཆད་ཉན་གྱི་ཁྲུང་སྐྱོང་ལུང་དགྲུང་ལོ་རེ་བདུན་
བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་གློ་བྱར་དུ་ཞི་བར་གཤེགས།

ལ་མོ་ཆངས་པའི་སྤྱི་རྟེན། སྐྱུ་ཆེ་ཆོང་ལ་མོ་བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་གྱི་ཁྲུང་ས་པ་དུང་གི་ཐོར་རྩེན་ཅན་སྤྱི་

ཐེགས་བྱེད་སྒོལ་ཡོད། དེ་ནི་བོད་ཀྱི་ལྷ་ཁོག་ཞུགས་བྱེད་པའི་ནང་ནས་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་དང་།
ལོ་རྒྱུས་ཀྱང་ཅུང་རིང་། ལྷ་དེ་ཁོག་ཞུགས་ཐོག་མར་ག་དུས་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ངེས་གསལ་
ཡིག་ཆ་མ་རྟེན། ལ་མོ་ཆངས་པར་ཆེར་གསེབ་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་འབོད་སྒོལ་ཡང་འདུག་པ་
དཔེར་ན། ཏཱ་ལའི་སྐྱ་མ་སྐྱ་ཐེང་གསུམ་པའི་ནམ་ཐར་ནང་ཆེར་གསེབ་ཆོས་སྐྱོང་ཞེས་འབོད་པ་
དང་། ལ་མོ་ཆངས་པ་ལྷ་གནས་མཐོ་བའི་གས་ཤིག་ཡིན་སྟབས་དེ་སྒྲིའི་སྒྲེ་བ་གཞུང་ནས་གལ་
ཆའི་སྤྱད་དོན་སྐོར་སོགས་ལ་ལུང་ཞུ་འདུལ་སྒོལ་ཡོད་པ་བཞུ་ཆེན་སྐྱ་ཐེང་རིམ་པས་ཀྱང་
བསྟེན་གསལ་གནང་བཞིན་ཡོད་འདུག ལ་མོ་ཆངས་པའི་སྐྱ་བསྟེན་ལ་དེ་སྒྲིའི་སྒྲེ་བ་གཞུང་གི་
ཏཱ་སྐྱ་མའི་གོ་གནས་ཡོད། སྐྱ་བསྟེན་ནི་ཁྲིམ་རྒྱུད་ཀྱིས་བྱེད་དགོས་པས་ཁྲིམ་ཆང་ལ་ལ་མོ་
གཞུང་རྒྱུང་ཞེས་འབོད་ཀྱིན་ཡོད། དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་ཀོང་པོ་ཞོ་ཁ་སྐྱ་མ་སོགས་
ཀྱིས་ཀོང་དམག་དབུས་སུ་བྲངས་སྐབས་དབུས་ཕྱོགས་ནས་ལ་མོ་ཆངས་པར་ལུང་ཞུ་ལུ་
དོན་ཆངས་པས་ཀོང་དམག་ལ་དུས་ལ་གཡོག་རྒྱུའི་ཁས་སྲུངས་ནས་ཀོང་དམག་གཉིད་དུ་
ཡུར་བའི་འུལ་དུ་དབུས་དམག་གིས་མཆོན་འགོ་བས་བརྒྱབ་སྟེ་ཀོང་དམག་ཆར་བཅད་པའི་
བྱས་ཐེས་ལ་གཞུང་ནས་ལ་མོ་ཆང་ལ་གཞིས་ཆེན་བརྒྱུད་དང་། གཞིས་རྒྱུད་བརྒྱུད་གནང་
སྟབས་གཞིས་ཀ་དང་མི་མེར་རྒྱ་ཆེ་ཅས་ཡོད་ལ་སྟན་གྲགས་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཆགས་སྐད།

ལ་མོ། ལྷར་མོ་དང་། མགྲོགས་པོ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན།

ལ་མོ་ཤོག མགྲོགས་པར་ཤོག་ཞེས་པའི་དོན། བད་རྟིང་ཡིན་པར་འདོད།

ལ་དམག་བྱ་ཁ། ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྒྱལ་ཐང་རྩོད་ཁོངས་འབྲི་རྒྱའི་འགམ་དུ་ཡོད།

ལ་སྐྱུན། ① ལ་སྟེ་དེ་འགོ་ནས་ཁྲིར་པའི་རྩ་སྟོན་རིགས་རྣམས་ལ་ཟེར། ② མཁྲིས་སྟོན་ཞིག ③ ལྷར་པའི་སྐྱུན།

ལ་རྒ། དེའི་རྩ་བ་སྟེ་དེ་ཐང་མཆོམས་ཀྱི་ས་ཆ་ལ་ཟེར།

ལ་རྩ། ① དེའི་རྩ་མོ། ② དེ་ལས་ཁྱེད་དུ་འགྲོ་ས་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཆ་ལ་ལ་རྩ་ཟེར།

ལ་སྟོགས་པ། [རྟིང་]ལ་སོགས་པ།

ལ་བཅས། དེ་རྩར་དོ་སྤྱད་གི་ཐོག་དུ་ཤིང་དབྱུགས་དང་བལ་ཆོན་སྟོན་ནས་དེ་ལྷ་གསོ་བའི་ལུགས་

སྒོལ་ཞིག་སྤེལ་ཆོས་འབྱུང་ལས། དགུང་ཆོན་ཆེན་པོ་བཅུ་དྲུག་གི་རིང་ལ་རྒྱ་བཅུགས།

ལ་ལ་ལ་བཅས་བརྟེན་ཞེས་དང་། ཉག་ཅིས་ཉེར་མཁོ་བྱམ་བཟང་ལས། ཤོ་ལ་མདའ་དང་
མོ་ལ་འཕང་། ལོ་གངས་ཁྲིམ་བཏབ་ལ་བཅས་འཇུགས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་དེ།
ལ་བཅས་བརྟེན་ཞེས་དེ་གི་རིམ་མཐོན་པོ་འགའ་ཞིག་ལ་མི་སྤྲུགས་བཟོད་ན་ཐར་བའི་འགྲོ་ལམ་
ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲའི་རིམ་གོ་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་ཅེ་ལ་ལ་བཅས་ཟེར་བའི་རྫོགས་དང་ལྷ་གསོལ་
བའི་དར་སྤང་ཡོད། འགྲུལ་པ་རྣམས་དེར་སླེབས་ན་རང་ཡུལ་སྤྱོད་པ་ཁ་ཁ་གཏད་ནས་ལྷ་
གསོལ་དང་སྤོན་ལམ་འདེབས་སྤོལ་ཡོད།
ལ་ཆད། ལ་ཅེ་མཐོ་དམའི་རྟགས་ཆད། ལ་གཉིས་བར་གྱི་ལ་ཆད་དང་། ལ་གཉིས་བར་གྱི་ཟམ་པ་ལྟ་བུ།
ལ་ཚུར་ནང་། ལ་ཅེ་ཚུར་ནང་ལ་གོ་དགོས།
ལ་ཚུགས་པ། ལ་དུས་ལ་ཐོག་ནས་ཆོར་བའི་ཤོ་ཁལ་སྤྱད་པ་ཤོ།
ལ་ཐུབ། [ཡུལ་]ཤིང་ལ་ཁའི་ཐུབ།
ལ་ཐུབ། ལ་མཐོ་དམའི་རྟགས། ལ་ཐུབ་རྫོགས་དང་།
ལ་ཞོལ། རི་གཤམ།
ལ་གཞས། དམངས་ཁོང་གི་སྤྱོད་པ་ཞིག་ལ་ཞིག་ནང་དོན་པལ་ཆེ་བ་པོ་མའི་བརྟེན་དུང་སྤོན་པ་ཤོ།
ལ་ལུང། ལ་ཁའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ།
ལ་རྒྱས་པ། ཐག་བཅད་པའི་བདེ་ཉིང་།
ལ་རྒྱོ་བ། [རྟིང་།] ཐག་གཅོད་པ།
ལ་བརྒྱ་བ། མཐར་ཐུག་གི་ཐག་གཅོད་པའི་དོན། ཐོན་གྱི་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞང་ཞུང་སྤྱད་ལས།
ལ་བརྒྱ་ལྟེ་གདམས་དག་ནི། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའི་མཐའ་ལ་ལ་བརྒྱ་བ་དང་གཅིག་
རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་ལ་བརྒྱ་བ་དང་གཉིས། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཉིང་
གྱི་དང་ལ་ལ་བརྒྱ་བ་དང་གསུམ། རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་མཚོའི་དབྱིངས་སུ་ལ་བརྒྱ་བ་དང་བཞི།
རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་སྤང་བའི་རོ་ལ་ལ་བརྒྱ་བ་དང་ལྔ། ཞེས་གསུངས་སོ།
ཞི་བྱེད་པའི་དོན་བརྒྱུད་ལག་ཁྲིད་སྟོར་ལ། མཚན་བཅས། མཚན་མེད། ཤིན་ཏུ་མཚན་མེད།
ལ་བརྒྱ་ནམ་མཁའ་ལམ་ཁྲིར་ལ་གཙུང་བ་བཞེས་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ངོས་བཟུང་། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ།

ལ་ལུར། མགྲོགས་སོ། ལ་ལུར་གཏོར་མ་ཞིག་ཤོམས། ད་ལྟ་ལ་ལུར་འགྲོ་དགོས།

ལ་འོགས། ① ལ་ཁར་མ་སྐྱབས་ཅན། ② རིའི་གཤམ། འོགས་དང་སྒྲོག་གི་དོན།

ལ་འོང། [ལྟ་སའི་ཡུལ་]ལགས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་སྐད་ཀྱི་ཞེ་ཆིག་ཅིག་

ལ་ཡི། མིང་ཆིག་གྲོང་གསེབ་ཏུ་པོ་མོ་གཞོན་ཏུ་ནམས་འཛེལ་བཅེ་ཡོད་མེད་མཆོན་པའི་སྤྲུག་ཞེས་

ཀྱི་རིགས་ཞིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ཆིག་བརྒྱད་ཅན་དང་། སྤྲུག་དངས་དལ་ལ་སྤྲན་པ་ཞིག་ལེན་

སྒོལ་ཡོད། ལ་ཡི་དང་སྤྲུག་ཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ལ་ཡི་ནི་ནང་དོན་པོ་བར་གྱི་འཛེལ་བཅེ་ཡོད་མེད་

ཀྱི་ནམ་འགྲུར་སྟོན་གྱི་དོན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་སྤྲུག་ལ་ལ་འཛེལ་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྲུག་ནི་ནང་དོན་

གང་ཡང་རུང་བ། སྤྲུག་དངས་མཐོ་ལ་དག་པའི་ལེན་སྒོལ་ཅན་ཞིག་ཡིན།

ལ་ཡི་ལེན། ལས་ཆིག་ལ་ཡི་དང་དོན་གཅིག་

ལ་ཡུལ་མེ་སྤྲན། ལ་སྤྲན་སྐ་བི་པོ་གསུམ་དང་། ཡུལ་སྤྲན་ལྟེ་ཆ་དེའི་མོང་སྤྲུག་གསུམ་གྱི་བསྐྲུས་

མིང་སྟེ། རྩེ་རུར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེས་མཛད་པའི་མན་དག་གྱེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ལ་

ཡུལ་མེ་སྤྲན་ཞེས་པ་ནི། ལའི་སྤྲན་སྐ་དང་བྱོད་སྤྲན་ཉིལ་འཛོང་གསུམ། ཡུལ་སྤྲན་ནི་ལྟེ་ཆ་སྤྲུག་

ཀ་དེའི་མོང་གི་འབྲུག་གསུམ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། འདིར་མེ་སྤྲན་ཞེས་པ་ནི་སྤྲན་དེ་དག་

ལ་རུས་པ་མེ་དང་མཐུན་པའི་བྱོད་ཡོད་པའི་དོན་ནོ།

ལ་ཡོག ① ལས་རྒྱ་འབྲས་དང་དོན་འབྲ་བ། དཔེར་ན། ཁྱོད་རང་གིས་པ་མ་གཉིས་ལ་སྤྲུག་པོ་དེ་

འབྲ་བཏང་ན་ལ་ཡོག་རྒྱ་བ་གི་རེད་ལྟ་བུའོ། ② རིན་གསོལ་དགོས་པ་ལ་མ་གསོལ་བའི་སྐྱབས་

ཀྱིས་རང་ལ་ཉེས་པ་འབྱུང་བ། པ་མའི་ལ་ཡོག་སོགས་ལྟ་བུ།

ལ་ཡོགས། གཞན་ལ་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་བྱས་པའི་དན་འབྲས་རང་ཐོག་སྤྲན་པའི་མིང་། གཞན་རིན་

མ་བཅལ་བའི་ལ་ཡོགས།

ལ་ཡོགས་སྤྱི་གཞན་ལ་དན་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་སྤྲུག་བསྐལ་བ་རང་ཐོག་ཏུ་སྤྲན་པའི་དོན།

ལ་ལ། འགའ་རེའམ་ཁ་ཤས། སྐད་ཆ་ལ་ལ་བདེན་ཞིང་སྐད་ཆ་ལ་ལ་མི་བདེན་ལྟ་བུའོ།

ལ་ལ་འབྲུར། རི་ལ་འཛེགས་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། རོར་ལུགས་ནམས་གཤེར་ལ་ལ་འབྲུར་འགྲོ་ཞིང་

འདུག ང་ཚོ་ལ་ལ་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡིན།
ལ་ལ་རྒྱ། [ལེགས]ཟླ་བའི་ཁམས་རྒྱ་བར་བྱེད་པའི་ཅ་རྒྱུང་མའི་མིང་གཞན་ཞིག
ལ་ལ་བྱང། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཚ། ལྷ་རྩེས་རྟོག་ ལུས་པས་སོན་ད་བྱང་བ་དང་། མ་ལུ་བ་སེལ།
ལ་ལི་ཏ། སྤར་རྒྱ་གར་མ་རྩ་རྒྱར་གསང་སྤྲུགས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཚོས་པ་དེ་ན་ལེ་རྒྱར་སྟོབ་གཉེར་
མཛད་དེ་བྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་བརྗེ་ཏར་གྱུར་པ་ཞིག
ལ་ལུང། ① ལ་དང་ལུང་པ། ② གང་ས་གང་ལ། ལ་བརྒྱབ་ལུང་བརྒྱབ། ལ་གཏམ་ལུང་གཏམ། ལ་
དགུ་ལུང་དགུ།
ལ་ལོ། གྲངས་གནས་ཤིག
ལ་ཤི་ལི་ཤི་རི་སྤྱུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བཅོར་ནས་འབྱུང་དང་། ཁ་དོག་རི་རོ་བཅས་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་མིང་
སྟེ། འཇམ་དབྱངས་མཁའ་བཅས་མཛད་པའི་སྤྲན་མིང་དང་རོས་འཛིན་གྱི་སྒྲོར་བདུད་ཅིའི་
ཐེགས་མ་ལས། ལི་ཤི་མདོག་སྤྱུ་ལ་རི་རྒྱུ་བཞི་རི་སྤྱུམ་གྱི་ཆེད་དུ་བཅོར་པའི་རོ་མ་ལ་ཤི་སོང་
བ་ཡིན་པས་ཞན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལ་ཤགས། བྱང་གོས་སྤབ་མོ་ཞིག
ལ་ཤན་དབྱེ་བ། འཕྲེས་ནས་ཡོད་པ་རྣམས་དབྱེ་བྱེ་བ།
ལ་སར་དགོན་རྒྱུང་། བྲུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མེ་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཐེ་མིང་གི་མཚོ་ཤར་སྤྱུ་འབྲུམ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་སོ། ལ་ཅེ་སྤང་མཁན་ནམ་སོ་བ། ལ་སོ་ལྟ་མཁན་གྱི་དམག་མི།
ལ་སོགས་པ། སྤྱད་པའི་ཆིག་མཛོད། བཟོ་སྤར་རྒྱ་དང་བོད་དང་སོག་པོ་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་བ་མང་
པོ་ཡོད་ལྟ་བུ།
ལ་སྤ། ལ་ཆའང་ཐེར་ཞིང་འདི་ཉིད་རྒྱ་སྤྲེགས་གྱི་ཁ་བ་བཏོན་པའི་སྤྲེགས་མ་ཡིན། ཁར་བྲས་ནས་ལྟ་
བཟོས་ཚོན་བྱེད་བྱུང་བ། རོ་ཁ་ལ་བསྒྲ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་སྟོ་མཁའ་འགམས་ཆད་
དང་མིག་ནད་སེལ། གཟའ་གདོན་འབྱུང་པོ་ལ་སོགས་སུ་བར་བཤད།
ལག ① རྒྱ་སྤར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② མི་གཅིག་གིས་བདག་སྤྱུལ་བྱེད་པའི་རྟ་ཐེལ་

བཅུ་རེའམ་བདུན་རེའི་མིང་།
ལག་གོར། ལག་བའི་རྒྱན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག
ལག་སྐྱམ། ① [ཡུལ]ལྷགས་སོན་འཛིན་བྱེད་ཚུང་གས། ② རྒྱན་དུ་ཐས་ནོར་བཅུད་ཚུང་གོད་ཆེའི་
གཉེར་བ་ལྟ་བའི་མིང་ངན།
ལག་སྐྱོར། ① ལག་བས་སྐྱོར་བའི་མཆིག ② མ་ཉི་ལག་སྐྱོར།
ལག་རྒྱུང་། [མཛོན]སྤང་པོ།
ལག་སྐྱོགས། ལག་བ་ཡ་གཅིག་གིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་བའི་སྐབས་བདེའི་སྐྱོགས།
ལག་བསྐྱོར། ལག་བས་བསྐྱོར་བར་བྱ་བའི་འཁོར་ལོ་སྟེ་དཔེར་ན། ལག་བསྐྱོར་ཆེས་བྱའི་འཁོར་ལོ་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ལག་བསྐྱོར་ཞུས། གན་རྒྱའི་ཐོག་གིས་བའི་ནང་དོན་ལ་མོས་མ་ཐུན་ཡོད་མེད་ཐད་སྤྱི་བའི་ཐེལ་ཆེ་
ལ་ལག་བ་མ་འཆང་ན་མོས་མ་ཐུན་མེད་བའི་བད་དང་འཆང་ན་མོས་མ་ཐུན་ཡོད་བའི་བད་ཡི་
བྱེད་སྐྱེད་དེ་ལ་ཐེལ་ཆེ་ལག་བསྐྱོར་ཞེས་ཟེར།
ལག་དགྱིས། ལག་གཏུབ།
ལག་ཁྱག[ཡུལ]ཉེ་མཁོ་རྩ་སོགས་ཡོ་བྱད་སྒྲ་ཆོགས་སྒྲག་སྒྲོད་ཁྱག་མ་རྒྱུང་དུའི་མིང་།
ལག་ཁོ། གདོང་བ་དང་གོས་སོགས་འཁྱུ་སའི་སྒྲོད་ལ་ཟེར།
ལག་ཁོག[ཡུལ]ལག་བ་གཉིས་ཀ་འབྱར་བའི་ཕྱགས་ལ་སྒྲོད་ཁོག
ལག་ཁྱེར། རོ་སྒྲོད་དམ་ངོས་སྒྲོར་གྱི་ཡི་གེ
ལག་ཁྱེར་ཁ་བར། ལག་ཐོག་ཁ་བར་དང་དོན་རིག་དབྱིན་སྐད་དུ་cellphone དང་cellular ཡང་ཟེར།
ལག་ཁྱེར་མེད་བའི་ལས་གཉེར། བཅོ་བྱ་དང་ཆོང་ཁང་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་
སྒྲོད་བའི་ལག་ཁྱེར་མེད་པར་ལས་གཉེར་ལ་འཇུག་པ།
ལག་ཁྱོར། ལག་བ་ཡ་གཅིག་གི་ཁྱོར་བ།
ལག་ཁྱིད། དངོས་ཁྱིད་དམ་དམར་ཁྱིད། སྐན་པས་བཤར་བཅོས་བྱེད་སྐྱེད་སྐྱོར་སྐྱོབ་མ་ནམས་ལ་
རེ་རེ་ཞེན་ལག་ཁྱིད་བྱ་དགོས་པ་ལས་ཤེས་དཀའ། ཞལ་ལུང་ལག་ཁྱིད།

ལག་ལམ་ལ། ལམ་རྒྱལ་གསལ་ལེ་ཀ། ལག་ལམ་བཅུགས་ནས་ཁྱེད་ཁྱོད་དུ་འགྲོ་བ།
ལག་ལམ་ལ། ① ལག་པས་བསྐྱོར་བུའི་མཆིག་ ② ལག་པས་སྐྱོར་བུའི་མ་ཉིའི་ལམ་ལོ།
ལག་ལམ། སེན་མོ།
ལག་གི་སྒྲ། ① ས་དཔོན། ② དཔོན་སྡེའི་ལས་ཀ་བ།
ལག་སྒྲུལ། ཉམ་རྒྱུན་སྡོག་འདོན་བྱེད་རྒྱུའི་སྒྲུལ་རྒྱུད།
ལག་རྒྱུ། བྱ་གདུབ་སོར་གདུབ་སོགས་ལག་པ་མཛེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ།
ལག་རྒྱུ། ལག་ལེན་གྱི་སྡོལ་རྒྱུ། ལག་རྒྱུ་རྩིང་བ། ལག་རྒྱུ་བཟང་པོ།
ལག་སྒྲིག་ ཡིག་ག་བྲགས་དང་རི་མོ་འབྲེད་དུ་བྲིས་ཏེ་མཐའ་རྒྱུན་བྲས་པའི་རིགས་ལ་ཟེར། མཐའ་
རྒྱུན་བརྒྱབ་པའི་ལག་སྒྲིལ་ནི་ལག་པ་གཡོན་ནས་གཡས་ངོས་སུ་སྒྲིལ་ནས་ལྷོག་ཅེ་སོགས་ཀྱི་
སྒྲིང་དུ་གཞག་ནས་བལྟས་ན་སྟབས་བདེ་བ་ལས་བྱུང་ངོས་སུ་བཀག་ན་མི་འགྲིག་
ལག་སྒྲོ། ཅ་ལག་ཅག་ཅིག་དང་ཟ་ཆས་སོགས་སྒྲུག་པའི་ཀོ་བའི་སྒྲོ་བ་རྒྱུད་དུ།
ལག་སྒྲོན། ལག་གདུང་གི་དོན།
ལག་མགོ། ལག་པའི་མཁྱིག་མ་མན་ཆད།
ལག་འགྲོག་[ཡུལ་]ལག་པ་འགྲུལ་ནས་གཞན་ལ་རྒྱུད་བཅོག་བྱེད་པ། དོན་རྒྱུན་སྤྲོ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་
པར་གཞན་ལ་ལག་འགྲོག་མི་རིགས་ལྟ་བུ།
ལག་འགྲིམ། ལག་བརྒྱུད་དེ་མི་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་རིམ་བཞིན་སྒྲོད་པ། སྤྱི་གཉེར་གསར་རྒྱེད་
ལག་འགྲིམ་གྱིས་སྤྱི་རྩས་སྒྲོད་ལེན་བྱེད་པ། མི་རེ་རེ་བཞིན་ལག་འགྲིམ་པ།
ལག་འགྲིམ་མཁན། ལག་བརྒྱུད་བྱེད་མཁན།
ལག་འགྲོ། ①[མཛོན་]སྒྲུལ། ② སྒྲ།
ལག་འགྲོ་བ། ①[མཛོན་]མ་བྲ། ② རྒྱུད།
ལག་འགྲོའི་མགོན་པོ། [མཛོན་]རྒྱུའི་རྒྱལ་པོ།
ལག་འགྲོ་ཟས་ཅན། ①[མཛོན་]མ་བྲ། ② རྒྱུད།
ལག་ངར། མཁྱིག་མ་དང་བྲུ་མོའི་བར་གྱི་ལག་པ།

ལག་ངར་འདེགས་པ། ཡིག་གཟུགས་འབྲི་སྐབས་མཁྱེན་མ་ནས་བྱ་མེད་བར་སྟོག་ཅེར་མ་རེག་བར་
ཡར་བཀྲག་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་བ།

ལག་དཔུལ། ① ལག་ཏུ་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་དཔུལ། ② གནས་སྐབས་འབྲོ་སོང་བེད་སྟོང་གཏོང་
བྱེད་ཀྱི་དཔུལ། འཕྲལ་མཁོའི་ལག་དཔུལ།

ལག་ར། ལག་བས་བཟུང་སྟེ་བརྟུང་རྒྱའི་ར་ཡུ་རིང་།

ལག་སྲ་བ། བར་ཆོལ་ཚུལ་ཆོལ་གྱི་ལག་འབྲོགས་སྲ་བ། ཚུར་ཆོལ་ལག་སྲ་བ།

ལག་སྲ་བཅད། གང་ཞིག་སྦྱར་བར་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་པན་ཚུན་འབྲན་ནས་ཐོག་མ་ཚོད་བ།

ལག་ལྷག། ① ཡར་པོ་བས་ཡར་ཀ་གཅོག་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཤིང་རྒྱག་ལེབ་མོ་ཞིག། ② ལག་བར་
གཞུ་བའི་རྟེག་ལྷག

ལག་ལྷགས། ཉེས་ཅན་ལག་གཉིས་སྟོམ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆས་ཤིག

ལག་ལྷེ། མི་གཞན་ལ་ཟས་སོགས་ཆེར་སྟེར་མི་རུས་པའི་ལག་བ་དམ་པོ།

ལག་ལྷེབས། ① ལག་བ་སྟོབ་བྱེད་ཀྱི་ལྷེབས། ② ཐབ་ལྷེབ་ལྷ་བ།

ལག་བཅག་ ལག་ལྷག་དང་འདྲ།

ལག་བཅུང་ཆེ། ལྟོ་ཆས་གང་བཟོས་ན་ཡང་བྲོ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།

ལག་ཆ། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་འཇུ་བ། ② འཛོག་སྐྱས་ཀྱི་གཡམས་གཡོན་ལག་བ་འཇུ་སའི་བྱ།
③ འཇུ་ལུང་ཡོད་པའི་སྟོང་སྦྱང་གྱི་སྦྱི་མིང་།

ལག་ཆགས་པ། [ཨ་མདོའི་སྐད་]ནར་སོན་པའི་དོན།

ལག་ཆའི་གཙང་། སྟོག་སྒྲུང་འཕྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྦྱང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་tool barཟེར།

ལག་ཆས་བརྟུངས་ལུལ། ལག་ཆ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱབ་རྟུང་བྱས་པའི་རྟེས།

ལག་རྟེས། ① ལག་པའི་རྟེས། ② ལས་ཀའི་བྱས་རྟེས། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་དུ་ལག་རྟེས་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད།

ལག་རྟེས་མདོན་པ། བྱས་རྟེས་གསལ་བ།

ལག་འཇུ། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་བས་འཇུ་བ། ② འཛོག་སྐྱས་ཀྱི་གཡམས་གཡོན་ལག་བ་འཇུ་

སའི་བྲ། ③ འབྲ་ཁྱང་ཡོད་པའི་སྟོད་སྦྱང་གི་སྦྱི་མིང་།
ལག་འཇམ། ལག་པའི་བྱེད་སྐྱེད་ས་འཇམ་པོ། དཔེར་ན་ཁ་འཇམ་ལག་འཇམ་ལྟ་བུའོ།
ལག་ཉ། འདུལ་བའི་བརྒྱུ་ཆད་ཅིག་སྟེ། དྲིན་ལེན་མ་བྱས་པར་གཡོས་སུ་སྦྱར་བའི་ཟས་ལ་རེག་པའོ།
ལག་ཉལ། ལྟ་བུ་བྱེད་ཀྱི་བྱུག་མཆན་དོན་རྟེན།
ལག་ཉེས་ཁུར་བ། བྱ་བ་དན་པ་བྱེད་པའི་ཀྱན་སྟོང་མེད་ཀྱང་སྟེས་དབང་གིས་སྟེན་དན་བྱུང་བ། ཉ་
འདོ་བའི་སྟེང་གི་པོ་ཆོད་དེ། པོ་སྤར་མའི་ལག་ཉེས་འཁུར་ཡང་།
ལག་བསྐྱལ་བ། [ཉིང་]ལག་པ་བཀྲས་པ།
ལག་ཏུ་ཚུད། ལག་པར་ཐེབས་པ། བ་སྤར་མ་ཚོན་པའི་ལག་ཏུ་ཚུད་ལྟ་བུའོ།
ལག་ཏུ་ལེན་བ། ① ལག་པར་འཛིན་བ། འཁར་རྟེན།
② ལས་ཀ་དངོས་སུ་བྱེད་བ།
ལག་རྟགས། ལེགས་སྒྲིག། ལག་རྟགས་རྒྱུང་ཡང་སེམས་པའི་ཁྱད།
ལག་རྟེན། ① འཁར་རྒྱུག ② སྐྱས་ཀྱི་ལག་འཇུའི་ཤིང་། ③ རྩས་མཁའ་བྱི་ལག་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།
ལག་གཏམ། སྤྱ་བྱས་ཆོང་བ་ཆོས་རེན་པོར་སྒྲིག་སྐབས་ཁ་ནས་མི་ཤོད་པར་ཕན་ཚུན་ལག་སོར་
གཏོང་རེས་ཀྱིས་གོ་བསྐྱར་བྱེད་ཚུལ་ཞིག་
ལག་གཏུབ། ① [ཉིང་]མཁྱེགས་པ། ② ཐེག་བྱུབ་པ།
ལག་བཏགས། དྲི་འགོ་བྱས་ནས་ལོག་རྩས་དགའ་ཉེར་དངོས་པོ་སྟོད་པའམ་ཡང་ན་རྒྱུང་ནས་
བསྐྱར་བའི་བསྐྱར་མ་སོགས།
ལག་བསྐྱར། ལས་ཀ་དངོས་སུ་བྱས་པ། མིང་རྒྱས་ལག་བསྐྱར། འཆར་གཞི་ལག་བསྐྱར། ② སྟོག་
ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ། དྲིན་སྐྱད་ཏུ་
executionཟེར།
ལག་བསྐྱར་བཞིན་ཆིག་ སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དྲིན་སྐྱད་ཏུ་perform statementཟེར།
ལག་བརྟེན། ལན་རྟེན་དང་འབྲ།

ལག་བསྟར་མཁན། ལག་ལེན་བྱེད་མཁན།

ལག་བསྟར་དུས་ཚོད། གློག་ཁྲའ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་བྱེད་སྐད་དུ་execution time ཟེར།

ལག་བསྟར་མ། ① རང་གི་ལག་བསྟར་དངོས་སུ་བྲིས་པའི་ཡི་གེ ② རང་གི་ལག་བསྟར་དངོས་སུ་བྲིས་
པའི་ལས་ཀ།

ལག་ཐབས། གློག་ཁྲའ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ།
དེ་བྱེད་སྐད་དུ་manually ཟེར།

ལག་ཐལ། ལག་བ་སྟོན་མི་ཚུགས་པར་ཐལ་བ།

ལག་ཐལ་ཤོར་བ། ལག་བ་ཐལ་དགས་ནས་མི་གཞན་ལ་རམས་ཀྱིན་ཤི་ཀྱིན་བྱུང་བ།

ལག་ཐུག་བ། [ཡུལ]ལག་པས་རྒྱབ་རེས་བྱེད་བ།

ལག་ཐུབ། ①[རྫིང]མགྲོགས་བ། ② ཐེག་ཐུབ་བ།

ལག་མ་ཐུན་བཏང་། ལག་སྒྲེལ་བཏང་བའི་དོན་ནོ།། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་གཉིས་ལག་མ་ཐུན་བཏང་ནས་
རྒྱགས་ཨ། མོ་ཤི་ལམ་ལ་གཟབ་གཟབ་གྲིས་ཤིག་ལྟ་བུའོ།།

ལག་མ་ཐུས། ལུས་ཀྱི་དབྱེད་འཁྱགས་སམ་ལག་པའི་སྟོབས་འཁྱགས་ཀྱི་དོན།

ལག་ཐེལ། སྤར་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་དམག་མི་དགུས་མ་ཆོའི་ལག་གདུབ་ལ་རྒྱབ་པའི་ཐེལ།

ལག་ཐོ། རྫོང་དང་ལྷགས་སོགས་རྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཐོ་བ།

ལག་ཐོག་དུས་ཐོག་ལག་པར་ཡོད་བཞིན་བ། ལག་ཐོག་ཆོང་ཐོག་དབྱལ་ལག་ཐོག་ཏུ་སྟོན་བ། ལག་
ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཐ་འབྲུ།

ལག་ཐོགས། ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས། ཉེ་ཆར་དབྱལ་ལག་ཐོགས་པོ་བྱུང་། ཐུག་པ་འཐུང་ཁར་ཚུས་
ལག་ཐོགས་ལྟ་བུ།

ལག་ཐོགས་བ། དགོས་པར་གཏུགས་པའམ་ཉེར་བར་མཁོ་བ།

ལག་མ་ཐེལ། ལག་པའི་དཀྱིལ་དབྱས། ལག་མ་ཐེལ་གྱིན་དུ་བསྟན་བ། ལག་མ་ཐེལ་གྱི་རི་མོ་ལྟར་
གསལ་ལེར་མཛོན། ས་གནས་འདིའི་ཆ་རྒྱས་ཤིང་ལག་མ་ཐེལ་དུ་བྲལ་བ་འདྲ།

ལག་མཐུ། ལག་པའི་སྟོབས་ལྷགས། ལག་མཐུས་སྒྲགས་མི་ཆ་བ། ལག་མཐུས་བསད་བ།
ལག་མཐུས་བསྟོད་བ། རང་ལག་གིས་ལས་ཀ་བྱས་པའི་མཐུས་གསོ་བའམ་བསྐྱང་བ་སྟེ། བསྟོད་
པ་ནི་ཟས་བྱིན་པའམ་གཏད་པའི་མིང་རོ།

ལག་འཐག་མི་སོ་སོས་ལག་པས་མཆིག་གི་ནང་དུ་འཐག་པའི་རྩམ་པ་ལ་ཟེར།

ལག་དམ། ① ལག་བ་དམ་པོ། ② ཐེལ་རྩ།

ལག་དར། ཁ་བཏགས་མཇལ་དར།

ལག་དལ། ལས་ཀ་མེད་བ། ལག་དལ་གྱིས་རི་མོ་འབྲི།

ལག་དེག་ ① འཕལ་འཕལ་ལྟ་རྟོག་བྱ་རྒྱའི་དེབ་ཐོག་ཡི་གེ་སྐབས་དོན་ལག་དེབ། གློག་འཁོར་ལག་
དེབ། ② ཉེར་མཁོའི་ཐོ་འབྲི་གཞིའི་དེབ། གཏོང་ཡོང་ལག་དེབ། རལ་རྩལ་ལག་དེབ།

ལག་དོ། ① རྣམ་དང་གཡག་སོགས་ལ་དོ་པོ་བཀལ་ནས་ཆོང་རྩས་སྒྲེལ་འཕྲེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་
ལ་ལག་དོ་ཟེར། ② རྣམ་པའི་རྣམ་གཡོག་

ལག་དོ་བ། ཉ་རྣམ་སོགས་ལ་ཁལ་འགེལ་མཁན་གྱི་མིང་།

ལག་དོ་རྒྱག་

ལག་དོག་སྐྱད་བ་ལག་བ་དགྲིས་པའི་དོག་བ། བལ་སྐྱད་ལག་བར་དོག་རྒྱབ་བ།

ལག་རྒྱགས། ཉེ་བར་མཁོ་སྐབས་དགོས་མཁོ་ལ་པན་འདོགས་མི་ཐུབ་བ།

ལག་རྒྱམ། ① ལག་ཆད། གློ་གྲོས་མེད་པའི་ལས་ཀ་དེ། ལག་རྒྱམ་བྲག་ལ་འཛེག་དང་མཚུངས།
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་འཁུམས་དང་ལག་རིལ་ལོ། ② ས་བདག་མི་མིན་ཞིག་

ལག་རྟོ། ལག་ནང་ཏུ་རྟོ་བ་བྱང་ནས་ལྷགས་གང་ཡོད་བཏོན་ཏེ་རྒྱང་རིང་ལ་འཕེན་པའི་དོན།

ལག་ལྗན། ① ལག་ཏུ་ཡོད་པའི་དངོས་རིགས་འབྲུ་དབུལ་སོགས། ② [མདོན]སྒྲང་པོ་ཆེ།

ལག་ལྗན། སྒྲང་པོ་ཆེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ལག་ལྗན་མ། [མདོན]སྒྲང་མོ།

ལག་སྟོག་ ལག་དོག་དང་འབྲ།

ལག་གདན། མོར་པ་སོགས་དཀྲུག་བྱེད་གྱི་ལག་ཆ་རྟེན་པའི་པང་ལེབ།

ལག་གཏུག་ ལག་རྒྱན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་ཏོར་དང་ལག་དཀྲིས་སོ།
ལག་གཏུག་ཚུ་ཆོད། ལག་གཏུག་གི་ཚུ་ལ་དུ་བྱོན་པའི་ཚུ་ཆོད་འཁོར་ལོ།
ལག་བདར་བ། ལག་གིས་དངོས་སུ་བྱས་པ།
ལག་བདེ་སོ། ལག་རྩལ་གྱིས་ཉེར་མཁོ་ཅ་ལག་སྤྲོ་ཆོགས་བཅོ་ཤེས་མཁན་ལ་ཟེར།
ལག་བདེ་བ། ① ལག་རྩལ་མཁས་པ། ཁ་བདེ་པོས་ལག་བདེ་པོའི་གོ་མི་ཆོད་ལྟ་བུའོ། ② གྲྲ་ས་
ཆོགས་སྐབས་རྩ་བུ་འདྲན་མཁན།
ལག་མདུང་། ལག་པར་འཁྱར་བདེ་བའི་མདུང་བུང་།
ལག་འདེབས་ས་ཞིང་། སྤྲུམ་ཞིང་བདག་སྐྱེར་གྱིས་དོ་དམ་བྱས་ཏེ་འདེབས་པའི་ས་ཞིང་།
ལག་འདོན། ① རང་གི་ལག་པ་ནས་བཏང་བའི་འགྲོ་སོང་། ② སྤྲུམ་འབྱུང་དུ་ལ་སོགས་ལག་ཐོག་
ནས་འཇལ་སྤོད་དགོས་པའི་རིགས་རྣམས།
ལག་བར། ལག་པས་སྟོན་པའི་བར། ལག་བར་གཏོང་བ། ལག་བར་སྟོན་པ།
ལག་བརྟུལ། ① ལག་པས་གཡོབ་པ། ② ལག་པས་བྱེ་མར་བརྟུལ་བ།
ལག་བསྟོགས། ① །ཡུལ་སྤྱོད་བཅོགས་ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ ② ལག་པས་གསྐྱིག་གསལ་སྟོན་བྱས་པ།
ལག་ན་དོ་རྩེ། བྲག་ན་དོ་རྩེ་དང་དོན་གཅིག་
ལག་ན་གཞོང་ཐོགས། རི་རབ་བྱང་དོས་སུ་རྣམ་ཐོས་སྒྲིལ་གྱི་འཁོར་དུ་བྱུར་པའི་གཞོད་སྤྱིན་ཞིག་
ལག་ན་རིན་ཆེན། བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཚན།
ལག་ན་གཤོལ། [མདོན]ལྷ་སྟོབས་བཟང་།
ལག་ནས། ① ལག་ཏུ་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་འབྱུང་རིགས། ② ཡུལ་འཕྲོག་བར་དུ་རྩ་མར་དང་འབྱུང་
རིགས་སོགས་པན་ཚུན་བརྩེ་འཛོལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ལག་གཤོར་འབྱུང་རིགས།
ལག་ནོར། ① རང་གི་ལག་པར་ཡོད་པའི་ནོར་རྩས། ② ལག་པས་བྱེད་སྤངས་འབྱུགས་པ།
ལག་སྟེ། གནས་སྐབས་འགྲོ་སོང་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་དུལ་སོགས། ལག་སྟེ་རྩོགས། བྱོགས་འགྲོའི་
ལམ་རྒྱགས་དང་། ལག་སྟེ་འདང་ངེས་ཡོད།
ལག་སྟོད། ཆང་དང་འོ་མ་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་སྟོད།

ལག་གནད། ལག་འཛངས་སམ། ལག་ཐོགས། འགྲོ་སོང་གཏོང་བྱེད་ལག་གནས་ཆེན་པོ་འདུག
ལག་པ། ① ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་མདུན་མ། ལག་ཆིགས། ལག་སྒྲོས། ལག་པ་ཤོར་བ། ལག་པ་
གཉིས་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱོལ། ལག་པས་ལག་པ་བསྐྱམས་པ། ལག་གདངས་དབྱུང་སྒྲེལ། ཀླང་སྒྲབས་
ལག་སྒྲབས། ཤིང་སྒྲོང་ལག་བཅུགས། ལག་པ་དམ་པོ། ལག་པ་བཞེན་པ། ལག་པ་སྒྲོད་པོ།
ལག་འཛངས། ལག་པ་མི་སྒྲོབས་པ། ལག་པ་གཡར་རོགས། ཟ་རྒྱ་འཐུང་རྒྱ་གནས་ཀྱི་ལག
ཉལ་ས་རྫོན་པོ་རང་གི་ལག ལག་པར་གཡོད་ན་ནམ་མཁའི་བྱ་འཁོར། ལག་པ་ཆོ་དུས་སྐྱམ་
པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གཅོད་བྱེད་དང་། འཇུག་པར་བྱེད། ཐ་སྦད་སྦྱོན་བྱེད། དབྱང་བའི་
འདབ། འབབ་བྱེད། འཛིན་བྱེད། ཡལ་ག་ལྷ་པ། སྲུག་པ་བཅས་སོ། ② ཅ་ལག་དང་ཆོ་ལག་
རོ་ལག་ཅ་ཆོ་པ། ཅ་ལྷག་ཆོ་ལྷག་རོ་ལྷག་ ③ རྒྱ་སྐར་ཞིག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ནག་པོ་དང་།
དག་པོ། དག་བྱལ་མ། དམག་དཔོན་དབྲ་བཅས་སོ། ④ [མངོན]ལག་པ་ལ་གཡས་གཡོན་
གཉིས་ཡོད་པས་གངས་གཉིས་མཆོན།

ལག་པ་ཀྲོག་པ། རྟིང་ལག་པ་ཡུག་ཡུག་བྱེད་པ།

ལག་པ་སྒྲོང་། [མངོན]གི།

ལག་པ་ཁ་སྐྱར། ཐལ་མོ་སྐྱར་བ། ལག་པ་ཁ་སྐྱར་གྱིས་གྲུས་འདུད་ལུ་བ།

ལག་པ་བརྒྱག་པ། ① ལག་པ་ཡར་འདེགས་པ། ② རྩང་བ། གཞུ་བ། ལག་པ་སྐྱལ་ནས་གཞན་ལ་
བཞུས་པའི་དོན།

ལག་པ་བརྒྱ་པ། [མངོན]བདུད་ཀྱི་བྲ།

ལག་པ་བསྐྱལ། རྟིང་ལག་པ་བརྒྱས་པ།

ལག་པ་གཏོང་བ། ① ལག་པ་གཏོང་རེས་བྲས་པ། ② [ཡུལ]ལག་གཏམ་དང་འབྲ།

ལག་པ་མི་སྒྲོབས། [མངོན]བག་ཡོད།

ལག་པ་འཛིན། [མངོན]བག་མཁམ་བྱིས་བདག་པོ།

ལག་པ་ལྷུག་པོ། སེར་སྐྱ་མེད་བའམ་ལག་པ་ཡངས་པོ། གཏོང་པོད་ཆེ་བའི་ལག་པ་ལྷུག་པོ།

ལག་པའི་རྒྱ་པོ། [མངོན]རྒྱ་པོ་མི་ཏུ།

ལག་པའི་མཐེ་འཕུར། གྲོག་ཁྲད་རྩུ་དུ་གར་སོང་གང་བདེར་བྲེར་ཆོག་པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་laptop ཟེད།

ལག་པའི་རྟེན་ཆ། [མངོན་]མཆོན་ཆ།

ལག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྒྱུ་རྩལ། སྤྱིར་རྩལ་ལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཅིང་། དཔེར་ན་ཡི་གེ་འབྲི་བའི་ལག་རྩལ་ལ་ཆ་བཞག་ན་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱང་གིང་གི་སྟེང་དུ་འབྲི་བ་དང་། དེ་ནས་ཤོག་ཤུའི་ཐོག་སྒྲིམ་ནས་འབྲི་བ། དེ་ནས་ཐེག་མེད་བར་འབྲི་བ། འབྲི་གཞི་རྩུ་དུ་མཐེ་བོང་གི་རྒྱ་ཁྲོན་ཅམ་གྱི་ནང་ཡིག་འབྲུ་བརྒྱ་ཅམ་ཤོང་བར་འབྲི་བ་སོགས་བོད་ཀྱི་ཡིག་འབྲིའི་ལག་རྩལ་ལའང་སྟེ་མང་ཡོད།

ལག་པའི་བྲུག་རྒྱ། དོན་སྣ་ཆོགས་སྟོན་བར་བྱེད་པའི་བརྟུགས་ཀྱི་བྲུག་རྒྱ།

ལག་པའི་ཆེར་མ། [མངོན་]སེན་མོ།

ལག་པའི་ཡལ་ག [མངོན་]སེན་མོ།

ལག་པོད། ① ལག་ཆབ་བཟ། སྤྱིན་བའམ་ཕན་ཚུན་རོགས་རེས་བྱེད་པའི་ལས་ཀའི་ལན། ངལ་རྩོལ་ལག་པོད། ལག་པོད་ཆོགས་རྩུང་། ལས་ཀ་ལག་པོད་ཀྱིས་བྲུས་པ། ② ཕན་ཚུན་གཞོན་པ་བྱེད་པའི་ལན། ངན་ལན་ངན་འཇལ་གྱིས་ལག་པོད་སྟོག་པ།

ལག་སྤྱད། ལག་པའི་ཡོ་བྱད། བཟོ་བ་མཁས་ཀྱང་ལག་སྤྱད་དགོས་ལྟ་བུ།

ལག་པོད། ལག་པའི་ཡོ་བྱད། བཟོ་བ་མཁས་ཀྱང་ལག་སྤྱད་ལག་སྟོད། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་བས་ལག་བར་སྟོད་པ། ② རིན་གོང་སོགས་ལག་ཐོག་ནས་སྟོད་པ། ལག་དབངས་མཐོ་བ། དམག་འཐབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཁ་ཏ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ།

ལག་དཔོན། ① ལག་ཤེས་ཅན་གྱི་དཔོན་པོ་འཕེལ་བོ་ཁྲིད། ② ལས་འཕོ་རྩོམ་མཁན། ཁེང་ལོག་གི་ལག་དཔོན།

ལག་བྲུབ། བྲུབ་ཀྱི་མིང་། ཤིང་གི་ལག་བྲུབ་ཀྱིས་མེ་མདའ་འཕོག་མི་ཐུབ།

ལག་བྱི། ལག་རས། རྒྱག་གཟན་ཏེ་དགེ་སྟོང་གི་གོས་ཀྱི་གས་ཤིག

ལག་བྱིས། ① ལག་བ་འབྲིད་བྱེད་ཀྱི་རས་སོགས། ② རང་སྟོན་གཞན་འགྲེལ་བས། རང་སྟོན་གཞན་

ལ་ཁ་འཕངས་ལག་གིས་བྱེད་མི་རུང་ལྟ་བུ།
ལག་སྟེན་ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ལྷག་མ་མོ་ལ་ཟེར།
ལག་འཕྲོས། རྒྱ་ནམ་ཁོན་གྱི་ལན་འཇལ་བ།
ལག་སྟེན། ཉེ་ལག་པའི་ཆིགས་འཆུས་ཏེ་འགྲེལ་གྲུབས་བྱེད་སྐྱེད་པའི་གྲྭ་ལག་སྟེན་བརྒྱབ་ན་
མི་མདུན་སྟོགས་སུ་སྤྱང་ཡོང་ལྟ་བུ།
ལག་གིས། རང་གིས་གིས་པའི་རི་མོ་དང་ཡི་གེ།
ལག་གིས་ནང་འཇུག་སྟོག་སྟངས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་handwriting ཟེར།
ལག་སྟེང་། [མདོན]སྟོང་མོ་བ།
ལག་སྟེལ། ① ལས་ཀའི་རོགས་བྱེད་པ་ལོ། རྫོང་སྟོན་མེར་སྐྱེ་ལག་སྟེལ། ② ལག་པ་གཉིས་སྟེལ་
བ། འཕར་སྤྱང་ལག་སྟེལ་ལྟ་བུའོ།
ལག་འབབ། ལག་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ། ལག་འབབ་ཁེ་སྟེད།
ལག་འཕྲོས། ལག་འཕྲོས་འབར་མདེལ།
ལག་འབྱོར། ལག་པར་འབྱོར་བའམ་བྱུང་བ། ལྷག་གིས་ལག་འབྱོར། བརྒྱུ་ལག་འབྱོར་བྱུང་བ།
འབད་ཚོལ་བྱས་འབྲས་ལག་ཏུ་འབྱོར་བ།
ལག་འབྲས་གཙང་མ། བཅོས་པའི་ཅ་ལག་སྟེན་ཀ་ལེགས་པ། ལག་རྩལ་ཅན་གྱིས་ག་རེ་བཅོས་ཀྱང་
ལག་འབྲས་གཙང་མ་ཡོང་གི་རེད་ལྟ་བུའོ།
ལག་འབྲེག་སྐྱ་དུས་མིའི་ལག་པ་གཙོད་པའི་ཁྲིམས་ལྷགས་ཤིག་
ལག་འབྲེལ། བསམ་སྦྱོར་གཅིག་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ། ལག་འབྲེལ་དམ་ཟབ། བན་ཚུན་ལག་
འབྲེལ་ཡོད་པ།
ལག་མར། ① འབྲུ་རིགས་སོགས་བཙོངས་པའི་རིན་ལག་ཐོག་ཏུ་འབྲེལ་སྦྱོད་བྱེད་པའི་མར། ②
ལག་ཏུ་དངོས་ཡོད་ཀྱི་མར།
ལག་དམར། ① བཤུག་པ། བཤུག་པ་ལག་དམར་གྱིས་སེམས་ཅན་ལྷག་གསོད། ② མི་གསོད་མཁུ་

ལག་དམར་བ། དངོས་སུ་མི་གསོད་མཁན། མི་གསོད་ལག་དམར་བའི་ནང་གི་བྱེད་གཏེ།
ལག་ཅུལ། ལག་པའི་རྒྱས་ཅུལ། སྤངས་སྟོབས་ཀྱིས་ལག་ཅུལ་ཐོན་བ། བྱད་མེད་ལག་ཅུལ་མཁས་
ན་ཡང་། འབྲུ་མེད་ཟ་མ་བཟོ་མི་བྱུབ་ལྟ་བུ།

ལག་ཅུལ་གྱི་ཆད་གཞི། ལག་ཅུལ་བཟང་ངན་ཆད།

ལག་ཅུལ་བརྒྱད་རིམ། ① བཟོ་རིག་སོགས་ལག་པའི་འདུ་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུབ་པའི་ལག་ཅུལ་
གྱི་ཤེས་རིག་དེ་བྱུང་ཁུངས་དང་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་གོ་རིམ་བརྒྱད་ཚུལ་བཤད་བ། ② རྫོག་
སྤང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤང་
དུ་technical process ཟེད།

ལག་ཅིས། མཚུ་བ་མོས་འདྲེན་པའི་གངས་ཅིས།

ལག་ཆབ། ① ལག་པའི་ཆབ། ② ལག་རོགས་བྱས་པའི་སྦྱིན་ཆབ།

ལག་ཆེས། འབྲུལ་འཁོར་སོགས་ལ་མ་བརྟེན་བར་ལག་པས་བརྒྱབ་པའི་ཆེས་བུ།

ལག་མཛོད། [མཛོན་སྒྲམ།

ལག་འཛངས། ལག་ཏུ་རྒྱ་ཆས་སོགས་དཀོན་པོ་ཆགས་བ། དེང་སྐབས་ཐུན་ལ་དདུལ་ལག་
འཛངས་ཆེན་པོ་འདུག།

ལག་འཛངས་ཅི་ཆེ། རང་གི་ལག་པར་དགོས་མཁོ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་དོན།

ལག་འཛིང་། གཤོད་ཐུག་ཏུ་འཐབ་བ། ཤི་གསོན་ལག་འཛིང་། བན་ཚུན་ལག་འཛིང་བྱེད་བ། དག་
པོ་དང་ལག་འཛིང་རྒྱབ་བ།

ལག་འཛིན། སྤྱོད་ལེན་གྱི་དཔང་རྒྱའི་ཡི་གེ།

ལག་འཛིན་མ། ① [མཛོན་བག་མ། ② ནང་གི་ཨ་མའི་མིང་ལའང་འཇུག།

ལག་བརྩེས། ལག་པའི་ཕུ་བྱང་ཡར་བསྐྱོགས་བ།

ལག་ཞ། ལག་པ་སྟོན་ཤོར་བ།

ལག་ཞོར། ཆེད་དུ་མ་ཡིན་པར་ལག་པའི་ཞར་ཞོར་དུ་བྱེད་སོང་བ།

ལག་བཞག ལག་ལེན་བསྟར་བ། ཁ་ཐོག་ལག་བཞག་དེ་ལྟར་འབྲུལ་དུ་ལག་བཞག་ཡོད་པ་གྱིས།

ལག་ཟད་དབྱང་ཐུག་ཆ་སྒྲིན་རྫོགས་པ་འཕམ་ཟད་པའི་དཔེ།
ལག་ཟན། [མདོན]འོ་མ་འཛོ་མཁན།
ལག་ཟས། བཅོས་པའི་ཟ་མ། ཨ་མའི་ལག་ཟས་ཅོས་ནས་ཡུན་རིང་སོང་ལྟ་བུ།
ལག་ཟེན། ལག་ཏུ་ཟེན་པ། མིག་མཛོད་ལག་ཟེན་ལྟ་བུ།
ལག་ག་བྱུང་། ① རྫོང་སྒྲིགས་འབྲེད་གཅོད་བྱེད་པའི་ལག་འཛིན་ཨ་ལུང་། ② སྐྱས་ཀྱི་ལག་འཛུ།
ལག་ག་ཟེར་བྱུང་པ། སྤ་དུས་རྒྱུ་ལག་གི་ལ་སེན་བར་དུ་སྒྲིག་ག་ཟེར་འཛུད་པའི་ཁྲིམས་ལུགས་
ངན་པ་ཞིག།
ལག་ག་ཟོང་། རྫོང་པའི་ལག་ཆ་ཞིག།
ལག་བཟང་། བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོན།
ལག་བཟོ། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས། ལག་བཟོ་བ།
ལག་བཅོའི་ཙོམ་ཏུས། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual function ཟེད།
ལག་བཅོའི་ལོག་སྒྲེལ། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་manual feed ཟེད།
ལག་བཅོས། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་manual ཟེད།
ལག་ལོག་རང་གིས་བཞོད་གཏོང་བྱེད་ལུལ།
ལག་ཡངས། གཏོང་པོད་ཆེ་བ་དང་སེར་སྣ་མེད་པ། དཔེར་ན། མི་འདི་ལག་ཡངས་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།
ལག་ཡར། འབྲི་ཡར་མའི་མིང་།
ལག་ལྷ། ལག་ངར།
ལག་ཡོད། ① དངོས་སུ་ལག་ཐོག་ཡོད་པ། ལག་ཡོད་ཡོང་འབབ། ② དཔའ་ཡོད་པ། བཤད་ན་ཁ་
ཡོད་པ། འཛིངས་ན་ལག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ།
ལག་ག་ཡོག་ ① ལག་ཅུལ་མི་སྣའི་ལས་རོགས། ② ག་ཡོག་པོའི་ཡང་ག་ཡོག

ལག་གཡུགས། ཚུར་ཤོག་ཟེར་ནས་བརྟེན་པའི་ལག་བ་གཡུགས་ཚུལ་ཞིག
ལག་གཡོར། ལས་ཀྱི་ལག་རོགས་བྱེད་པའི་མིང། རོགས་རེས་ལག་གཡོར།
ལག་གཡལ། ག་ལེར་ལེབས་རོགས་སམ་ཡང་ཡང་མཛལ་ཡོང་ནས་པའི་བརྟེན་པའི་ལག་བ་
གཡུགས་ཚུལ་ཞིག

ལག་རས། ལག་བྱིས་ཀྱི་རས།

ལག་རས་ལྷ་མགོ་ལག་བྱིའི་རས་ལས་བཟོས་པའི་ལྷ་མགོ་ཞིག

ལག་རིས། ① ལག་པའི་རི་མོ། ལག་རིས་ལྟར་སེམས་ལ་ངེས་པ། ② བྱས་རྗེས།

ལག་རིས་དབྱུང་སྟོན། ཁྱོད་གཞིའི་ཉེས་ཅན་པའི་དོགས་གཞི་ཅན་གྱི་ལས་རིས་དང་ཁྱོད་གཞིའི་འབྲེལ་
ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྤང་གི་ལག་རིས་གཉིས་བསྐྱར་ནས་བརྟག་དབྱུང་ཞིབ་འཇུག་བྱ་ཐབས་ཤིག
ལག་རུ་འགོག་ ལས་ཀ་བྱེད་དུས་མཐུན་ནས་བཀག་ཏེ་འགོག་ཆུན་བཟོས་པ། ལྷ་གྲུ་དེ་ན་ལག་རུ་
བཀག་ནས་མ་སྟོང་གཞན་དུ་སོང་ལྷ་བྱ།

ལག་རུབ། ལག་བ་མང་པོ་འདུས་པའི་དབྱུང་རོགས།

ལག་རོགས། ལས་རོགས།

ལག་ལན། རྟུང་རྟེན་གྱི་ལ་ལན། ཁ་ལན་དང་ལག་ལན་སྟོང་པ།

ལག་ལེན། ① ལས་ཀ་ལག་ཐོག་དུ་ལེན་པ། ལག་ལེན་ཡང་དག་བསྟར་པ། ལག་ལེན་སྟོང་མེད།
ལག་ལེན་ཆོད་ལྷ། དཔེར་ན། ཁ་གཏམ་གཡུ་འབྲུག་སྐྱད་ལས་ཆེ། ལག་ལེན་ནམ་མཁའི་འཛུལ་
ལྟར་ལལ་ལྷ་བྱ། ② སྟོལ་ཆུན་ལག་ཅལ་གྱི་ལག་ལེན་བཟང་པོར་མིག་དཔེ་བལྟ་བ། ③ ལག་
བས་འཛིན་པ། མེ་མདའ་ལག་ལེན་བྱེད་སྐབས་ཡིད་གཟབ་མ་བྱས་ན་སྟོང་མདའ་ཤོར་ཡོང་
ཟེར་བ་ལྷ་བྱའོ།

ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱས་ཀྱན་གསལ་སྤང་མཛོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དེ་ཉུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་སྟེན་གྱི་དུག་འདོན་དང་། རར་འདོན། རྩོམ་འདོན་
སོགས་སྟེན་གྱི་ལས་སྟོན་སྟོར་གྱི་ལག་ལེན་ནམས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་སྟེན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག
ལག་ལེན་མན་ངག་གི་ཆེདས། ཆེདས་ལྗེའི་ནང་ཚན། ལག་དུ་ལེན་ཚུལ་གདམས་ངག་གི་ས་བཅད་ཅིག

ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད། ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། ཉམས་སྲོང་གང་ཞིག་རིག་གཞུང་ངོས་ནས་
འབྲེལ་བ་ཤད་ཅམ་མ་ཡིན་པ། རོན་གྱི་ལག་ལེན་གྱི་གོ་རིམ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ངོ་སྟོན་བྱེད་ཅིང་
སྟོབ་ཁྲིད་བྱ་བའི་ཐབས།

ལག་ལས། ལག་ཞོར་དུ་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་སྟེ། སྤྱད་པ་ཡོག་རྒྱ་སོགས།
ལག་ཤད། བན་ཚུན་ཁ་ཅོད་བྱེད་པའི་སྐབས་ལག་པ་གཅིག་གི་སྤར་མོའི་ནང་ལག་པ་ཅིག་ཤོས་གྱི་
ལག་རྒྱབ་རྩེ་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་ཁོང་ཁོའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་བྱེ་བྲག་
ལག་ཤིང་། རྗེ་རའི་ཁ་ཐིག་བརྩས་བྱེད་གྱི་ཤིང་དབྱུག་གི་མིང་ཡིན།
ལག་ཤུབས། ལག་སྟོབ་བམ་ལག་ལྷིབས།
ལག་ཤེས། བཟོ་ལས་བྱེད་ཤེས་པ། ལག་ཤེས་ཅན། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས།
ལག་ཤེས་རིག་གནས་སྟོང་། འཆེན་བྱ་དང་། རི་མོ། འཐག་ལས་སོགས་ལག་པའི་བཟོ་ལས་དང་།
རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་སོགས་བསྟོམས་པའི་མིང་ཆིག་ཟུར་པ་ཞིག་ཡིན།

ལག་ཤོགས། གཏོང་མོད།
ལག་ག་ཤོར་ཅིས་སྟོན། འབྲུ་སོགས་ལག་ཐོག་ཏུ་བཤར་ནས་ཅིས་སྟོན་བྱེད་པ།
ལག་བཤད། ལག་ཤད་དང་རོན་གཅིག་ཁ་ཅོད་རྒྱབ་སྐབས་ཐལ་མོ་གཅིག་གི་ནང་ངོས་སུ་ཐལ་མོ་
ཅིག་ཤོས་གྱི་རྒྱབ་ངོས་གྱིས་བརྩབས་ནས་ཤིན་ཏུ་ཁོང་ཁོའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
ལག་སག་ ལག་གསག་དང་འབྲ།

ལག་སྟུག་ ① ལག་གསག་དང་འབྲ། ② ལག་བས་མའོན་ཆུང་གི་བརྩ་གཏོང་བ།

ལག་སེན། ལག་པའི་སེན་མོ།

ལག་སེལ། གཞན་ལ་སྦྱིན་བྱ་བའི་དོན། མི་འདི་ལ་ལག་སེལ་པོ་འདུག་ལྟ་བུ།

ལག་སོག་ འོགས་གཅིག་ལ་འཆང་གཟུང་ཡོད་པའི་སོག་ལེ།

ལག་སོར་ ① ལག་པའི་མཚུག་གྱ་སྟེ། རང་གི་ལག་སོར་གངས་འདྲན་བཞིན། བྱ་འོས་རྣམས་གངས་
སྟོལ་ངེས། ② རྒྱ་སྐར་ལྟ་མཆོམས།

ལག་སྟེལ། སྟེལ་པོ་ཆུང་དུ།

ལག་སྒྲོག་བཟང་ངན་གྱི་ཡན་པོ་སྒྲོག་པ།

ལག་གསལ། ① དེག་རྩང་ངམ་ལག་འགྲོགས་སྒྲིན་པོ། ② གཞན་ལ་ཞག་པས་རྩང་ལང་ཤོར་བ།
ལག་གསོས། ལྷགས་རིགས་སྒྲོད་གནས་སུ་ཉར་ཞིང་གསོ་བའམ་རྩང་དུས་ནས་རང་བྱིས་དུ་གསོ་བ།
ལགས། ① ཡིན་ནམ་རེད་གྱི་ཞེས། དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ལགས། རྒྱ་མཚན་དེ་ལྟར་ལགས་པ་ད་
གཞོད་ཤེས། ཁྱེད་རང་ངམ་ཙོང་ལ་ཁྱེད་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནས། ལགས་ཡིན། ཁྱེད་ཀྱི་དགོངས་
འཆར་དེ་ལྟར་ལགས་མོད། ད་དུང་དེ་ལས་གསལ་བ་ཞིག་གསུང་རོགས། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུངས་
པ་དེ་ལྟར་དངོས་གནས་ལགས་མ་ལགས་ཀྱང་པོ་གསུངས་དང་། ② སྤྱི་ཞབས་ལགས་སམ་
དགེ་ཤོན་ལགས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའི་ཞེས།

ལགས་སོ། ཁས་སྐངས་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ལན། ལགས་སོ། ལགས་འོང། ཁྱེད་ཀྱིས་གསུངས་པ་
དེ་དེ་ལྟར་ལགས་སོ་ལྟ་བུ།

ལང་། ཁྱེད་མེད་ལས་ཆེན་མོ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། ཡར་འབྱེང་བའི་དོན་ཉེ། ལྷང་ལྷག་གྱེན་དུ་
ལང་། མལ་ལས་ལང་ཞེས་པ།

ལང་ག། ① [རྫིང་]སིང་ག་ལའི་གནའ་པོའི་མིང་། དེང་སང་སི་ལི་ལེན་ཁ་ཟེར། ② སྤྱིན་པོའི་ལུལ་ཟེར།
ལང་ག་མགྱིན་བཟུ། [མངོན་]སྤྱིན་པོའི་རྒྱལ་པོ།

ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ཟེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། བམ་པོ་དགྲ་དང་
ལེའུ་ཉེར་བརྒྱད་པ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགོ་ས་ཆོས་འབྲུག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་དཔེ་ལས་བསྐྱར་པའོ།

ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོའི་འབྲེལ་པ། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བརྒྱད་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགོ་ས་ཆོས་འབྲུག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་ཡི་གེ་ལས་བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྐྱར་བ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་འབྲེལ་པ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་བཟང་པོས་མཛད་པ་བསྟན་
འབྲུར་མདོ་པའི་ནང་དུ་ཡོད། ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོའི་འབྲེལ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་འགོ་ས་ཆོས་འབྲུག་གིས་བསྐྱར།

ལང་རྒྱན། གསལ་དུ་ལང་བའི་རྒྱན། དམག་འཁྲུག་ལང་རྒྱན། ལྷག་ལང་རྒྱན།

ལང་བཀྲར་ཡར་དེད་ལྟ་དགྲ། ༡ ལང་བཀྲར། ༢ ཡབ་ལྟ་ཆེན་རྒྱལ་བ། ༣ དེའི་ཡབ་ལྟ་ཆེན་དབང་

པོ། ༤ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་འཁོར་པོ། ༥ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་དུང་སྒྲོང་། ༦ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་ཇི་
མེད། ༧ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་གཤེད་རྩུང་། ༨ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བཟང་པོ། ༩ དེའི་ཡབ་ལྷ་ཆེན་བཟང་
ཡབ་སྟེ་དགའོ།

ལང་ག། སྲིན་པོ་དང་། ལང་ག་མགྱིན་བཅུ་ལྟ་བུ།

ལང་དེ་ལིང་དེ། འཕྲོ་ལྷིང་ངམ་གཡོ་འགལ་གྱི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག། སྲིན་དཀར་ལང་དེ་ལིང་དེར་
འཁྲིགས་པ། མོ་བྱ་ལང་དེ་ལིང་དེར་འགལ་བ། སྲིན་ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ལང་ལིང་དུ་བསྐྱོད་བ་
སོགས་ལྟ་བུ།

ལང་དེ་ལིང་དེ། ① རྩ་ཆུ་སོགས་འཁོལ་སྤངས་སམ་གྱེན་དུ་འགྲུར་ཚུལ་ཞིག། ཆུ་ལང་དེ་ལིང་དེར་
ཁོལ་ཏེ་རྒྱངས་བ་འབྱུང་། དུ་ནག་ལང་དེ་ལིང་དེར་འབྱུར་བ། སྲིན་ནག་ལང་ལིང་དུ་གཡོ་བ། ②
ཁོད་མི་སྟོམས་པའི་འབར་འབྱར་གྱི་རྣམ་པ། ས་ཆ་ལང་དེ་ལིང་དེ་ཆང་མ་བརྒལ་ནས་ཁོད་
སྟོམས་པོར་བཅོས་པ།

ལང་ཐང་ཆེ། ཐང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལུ་རྩེས་སྟོམས། སྲིན་གསོད། མ་འབྲས་
ལ་བན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱ་ཐང་སྟོམ། སེར་པོ་དྲ་ར་ཡང་ཟེད།

ལང་དང་པོ། [མངོན]ལང་ཆོ་དང་པོ་དང་དོན་གཅིག

ལང་བ། ལངས་བ། ལང་བ། ལོངས། ལྷང་བ། ཡར་ལངས་ཏེ་བལྟས་བ། མི་པམ་པའི་གནས་སུ་
ལངས་བ། ཞོགས་བ་ལང་མི་ཤེས་པག་དང་འདྲ། དགོང་མོ་ཉལ་མི་ཤེས་ཏེ་དང་མཚུངས།

ལང་མ་ལིང་། གཡོ་འགལ་ལྷིང་མ་ཞིག་ལྷང་མ་ལྷིང་། ཆུ་འཛིན་སྲིན་མོ་ལང་མ་ལིང་།

ལང་ཆོ། རྩ་ཆོད། ལང་ཆོ་ཅན། ལང་ཆོ་མ། ལང་ཆོ་སྤྲ་བ། ལང་ལོ་དར་ལ་བབ་བ། མོ་མོ་ལང་ཆོ་
གསར་བ། ལང་ཆོ་རྒྱས་པའི་ལུས། ལང་ཆོ་ཡོལ་བ། འདྲ་དང་ཁྲག་དར་ལང་ཆོ་རྒྱས་བ། ལང་
ཆོ་མི་རྟག་ནམ་མཁའི་འཇའ་ཆོན་འདྲ། ལང་ཆོ་ནར་མ་སོན་པ་ཉིད་ནས་དཔའ་ཞིང་རྒྱལ་པོད་
པའི་ཁོ་ལག་རྩོགས་པ།

ལང་ཆོ་བརྟན་གྱེད། [མངོན]སྒྱུ་རུ་རའི་ཤིང་།

ལང་ཆོ་དང་པོ། [མངོན]བྱ་མོ་གཞོན་བྱ་མ།

ལང་ཆོ་སྒྲན་པའི་ཁྲག་ བོང་བུ་ལོ་གཉིས་ལོན་པའི་ཁྲག་གི་གའ་མིང་ཡིན་ཞེས་སྟེ་དགེ་བུང་ལོ་ཆོ་བ་
གྲུ་བུ་ལམེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བརྟ་བསྟུས་དང་གའ་མིང་ལགལ་ཞེས་བཟོལ་བ་སྟོ་
གསལ་མགྲིན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

ལང་ཆོ་སྒྲིན། [མངོན]ན་ཆོད་དར་ལ་བབས་པ།

ལང་ཆོ་ཡོལ། [མངོན]ཆོད་པོ་རྒྱན་མོ།

ལང་ཆོའི་དཔལ་ལབར་བ། གཞོན་ཏུ་བྱས་སུ་གཟུགས་བཟང་མཛེས་པ་དང་སྟོ་རིག་བཟ་བ་རྣམས་
ལ་ལང་ཆོའི་དཔལ་ལབར་བ་ཟེར།

ལང་ཆོའི་དཔལ་ཡོན། ན་ཆོད་གཞོན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་མཛེས་སྟུག་དང་། སྟོ་རིག་གི་ནོ་
སྟོབས་བཅས་ལ་ཟེར།

ལང་ཆོའི་དུས། འདོད་པ་སྟོད་ཏུས་པ་ནས་ལོ་སྟུམ་ཏུ་མན་ཆད་ལོ།

ལང་ཆོའི་མཆན་མ། [མངོན]ཏུ་མ།

ལང་ཆོ་སྒྲིན་པའི་བུད་མེད། གཞོན་ཏུའི་ལང་ཆོ་ཏ་ཅང་རྒྱས་པའི་བུད་མེད་ལ་ཟེར།

ལང་ལིང་། ལང་འེ་ལིང་འེའི་བསྟུས་ཆེག

ལང་ལོང་། ལང་འེ་ལོང་འེའི་བསྟུས་ཆེག་སྒྲིན་དཀར་ལང་ལོང་གཡོ། མི་ཆོགས་ལང་ལོང་བྱེད།

ལང་ཤོར། དན་ལང་ལ་ཤོར་བའི་མིང་། སྟོད་དན་ལང་ཤོར་དུ་མ་གཏོང། ལང་ལ་ཤོར་སོང་། དན་
པ་ལང་ཤོར། ཁ་ལང་ཤོར་བའི་སྒྲུ་རྒྱུང་དེ། ས་མ་གྱི་ཡང་ཅ་ལ་ལ།

ལང་ཤོར་ཉེས་ཅན། རྒྱ་འཕྲིག་སོགས་བྱ་བ་ལང་ལ་ཤོར་བའི་ཉེས་ཅན་པ།

ལང་ཤོར་དུ་གཏོང་བ། ཁྲིམས་མེད་དུ་གཏོང་བ།

ལང་ཤོར་བ། བོམས་གཤེས་དན་པོ་འཇགས་པ།

ལངས་པ། ལྷང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལང་བའི་འདས་པ།

ལངས་ཕྱོགས། ① གནད་དོན་ངོས་འཛིན་དང་ཐག་གཅོད་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཕྱོགས་དང་སྟོད་
རྒྱལ་འཛིན་སྤངས། ② ལངས་ཕྱོགས་བརྟན་པོ།

ལངས་གཟུགས་དབྱིབས་བཟོ། རྒྱག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་

སྒྲིང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་volume modeling ཟེད།
ལྟོད་ཐོང་ཁྱེད། སྒྲིང་ཐོང་ཐོང་ཁྱེད།
ལྟོད་བདག་པོ། [མཛོད་]སྒྲིང་ཐོང་རྒྱལ་པོ།
ལ་རྒྱ། ལ་རྒྱ་དང་ལྷ།
ལ་རྒྱ། [ལེགས་]སྐར་རྒྱ་གར་གྱི་སྐ་སྒྲི་ཏ་སྟེ་ལེགས་སྐར་སྐད་ཀྱི་ལེག་ག་རྒྱགས་ལེག་ལིན་པ་འདི་
དཔེར་སྒྲངས་ནས་ཐོན་མིས་བོད་ལེག་དབུ་ཅན་གསར་བཟོ་བྱས་པར་འདོད།
ལད། ① གཞན་གྱི་སྐད་སྐར་ཀ་བྱེད་པ། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལད་མོ་ཡིན། ལད་མོའི་ནང་ནས་གར་
མཁས་ཡིན། གཞན་གྱི་ལད་མོ་མ་ཡིན་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སོགས་ལྟ་བུ། ② སྐྱབ་ཏུ་འགྲོ་བའི་
དོན། ཆམ་པ་ལད་ན་དག་དཀའ་བས་ཐོག་མ་ནས་གཟབ་དགོས། རལ་གྱི་བྱེ་བརྒྱར་མ་བྱས་ན་
ལད་འགྲོ། མིས་ལས་ཀ་མ་ལས་ན་ལད་འགྲོ། བྱ་བ་གལ་ཆེན་འདི་ལད་མི་ཉན་ལྟ་བུ།
ལད་འགྲོས། གཞན་གྱི་འགྲོ་སྐད་སྐར་གྱི་ལད་མོ་བྱས་ཏེ་འགྲོ་བ།
ལད་དོད། གཞན་གྱི་བྱས་ཚུལ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་དུ་ལད་མོ་བྱེད་པ། ལད་སྒྲོས་ཀྱང་རུང་།
ལད་པ། ཉམས་པ་འཕམ་ཞན་དུ་སོང་བ། སྒྲིང་རྒྱལ་ལད་པ། སྒྲིག་ཁྲིམས་ལད་པ། ཆིག་དོན་ལད་པ།
གྱི་ལད་པ། རལ་གྱི་བྱེ་བརྒྱར་མ་བྱས་ན་ལད་འགྲོ།
ལད་པོ། མི་འབྲམས་མམ་སྒྲིང་བ་ཉམས་པའི་མི། མི་ལད་པོ་ཉམས་ལ་སྒྲོབ་གསོ་གཏོང་བ།
ལད་མོ། འབྲ་བཅོས་སམ་ཐེས་སྒྲོས་བྱེད་པ། གཞན་ལ་ཟུར་ཟ་བའི་ལད་མོ་མ་བྱེད། སྒྲེའུས་མིའི་
ལད་མོ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།
ལད་མོ་སོད། ལད་སྒྲོས་བྱེད་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན་མིས་ལད་མོ་བྲིས་སོད། ཁན་པས་ཅི་བྱེད་
སྐྱ་གུས་ལད་མོ་སོད་ལྟ་བུའོ།
ལད་སྒྲོས། གཞན་གྱི་བྱ་སྒྲིང་གྱི་ལད་མོ། བྱེད་སྐད་སྐར་བཟང་པོར་ལད་སྒྲོས་བྱེད་པ།
ལད་སྒྲོས་ཅིས་འཁོར། སྒྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་analog computer ཟེད།
ལད་སྒྲོས་གཞི་བྱངས། སྒྲིག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲིང་ཐ་

སྒྲིབ་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་analog data ཟེད།

ལད་སོད། [ཡུལ]ལད་སྐྱོས་སམ་ལད་སོ། རོན་གྱི་གནས་ལུགས་མ་ཉོགས་པར། ལད་སོད་ཅམ་
གྱིས་དོན་མི་མེགས།

ལན། ① བར་དེས་ནས་ཚུར་བྱུང་བའི་འཕྲིན། དག་ལན། ཡིག་ལན། གཏམ་ལན། དེས་ལན། ལྷས་
ལན། ལན་སྐྱས་པ། ལན་ལྷ་བ། ལན་མི་འདེབས། ལན་ཐེབས་པ། ལན་མི་འཁྱོལ་བ། འཕྲིན་ལན་
གཏོང་སྟེ། ལྷགས་ལན་གནང་སྟོང་ཡོད་པ་ལྟ། ལྷས་ལན་ལྷ་བ། དེས་ལན་དེ་མ་དང་མི་མཐུན་
པ། ② སྐར་བུས་བྱིས་སུ་བྱུང་བའི་འབྲས་སུ། དེན་ལན། འཁོན་ལན། དག་ལན། བཟང་ལན། དན་
ལན། སྐྱེས་ལན། བན་ལན་གཏོད་པས་འཇལ། ཆང་ལན་རྩལ་འཇལ། ལན་དུ་པན་པར་བྱེད་པ།
ཉེས་ལན་ལྟོག་པ། ལན་ལ་མི་ལྟ་བུ། བཟང་སོར་བཟང་ལན་དང་། དན་པར་དན་ལན། ③ ཐེངས་
དང་། ཆར། ལན་གངས། ལན་འགལ། ལན་དུ་མ། ལན་རི་ཅམ། སྐྱ་བ་ལན་གཅིག

བྱ་མོ་གཏོང་བ་ལན་གཅིག ④ མ་ལེགས་པའི་ཉེས་པ།

བདག་ཁོན་ལན་ནོ། འོ་བརྒྱལ་བ་དེ་བདག་གིས་ལན་པས་བཟོད་པར་གསོལ། བྱ་བ་འབྲུགས་
ཆར་ན་ངས་ལན་ཁྱོད་ལན་བཤད་པས་ཅི་པན།

ལན་རྒྱུ། གཏོད་སྟོན་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གཞི། ར་ཆ་ཐོག་པའི་ལན་རྒྱུ་ཟས་སྟོད་ཉེས་པ་ལ་བྱག
ལན་ལ། རྒྱུ་ཁ་ལན་ཁ་ཞེས་སྟོ་བྱུང་འབྱུང་བའི་འགལ་རྒྱུ་གྱི་རིགས།
ལན་ལག་ཉེས་བྱོད་སོགས་ཡོང་རྒྱུ་གྱི་རྩ་བ།
ལན་གྲོག་ལན་ཆགས།

ལན་གངས་གཞན་ལ་སྟོང་འགྱུར་གྱི་ལས། སྐྱེ་བ་བྱི་མ་པན་ཆད་དུ་སྟོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས།
ལན་སྐྱུ། ལན་སྐྱོན་དང་འབྲ།

ལན་སྐྱོན། ① དེ་བ་ལ་ལན་འདེབས་པའམ་སྐྱོག་པ། དེ་བའི་ལན་སྐྱོན་པ། དགག་ཆོག་གི་ལན་སྐྱོན་
པ། ② བཟང་ལན་དང་དན་ལན་སྐྱོག་པ།

ལན་རྒྱག་སྐྱོག་ལྷང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་echo ཟེད།

ལན་ཀྱང་དཔེ་ནས། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་answer mode ཟེད།

ལན་སྒྲ། བྲག་ཅའམ་སྒྲ་བརྟན།

ལན་འགའ། ① ཐེངས་མ་ཁ་གསལ། ② སྐབས་འགའ། ལན་འགའ་འབྱུང་ཞིང་ལན་འགའ་མི་འབྱུང་བ།
ལན་བརྒྱབ་པ། ཚུར་དྲིས་པའི་གཏམ་ལ་ཆོག་ལན་འཇལ་བ། ཚུ་ཆོན་སོགས་སུ་བསྐྱར་དུ་འཇུག་
པ་ལའང་གོ།

ལན་འགྲོ་གོང་མའི་སྒྲགས་ཁང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པ་ཆེས་འགོ་ཙམ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལས་མས་ཞིག་ན་
འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་སྐབས་སུ་བཞེངས་པར་གྲགས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་ཡོད།

ལན་འགྲོ་ལོག་མའི་སྒྲགས་ཁང་། བལ་ཆེར་ལན་འགྲོ་གོང་མའི་སྒྲགས་ཁང་དང་དུས་མཚུངས་ཙམ་
ཡིན་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁྲི་ཀ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལན་ཅིག་སྟེ། [མངོན་]བྱ་པོ་རོག་

ལན་གཅིག་ཐེངས་གཅིག་སྟེ། རི་བྱེའུ་ཐང་ལ་འབབ་པ་བརྒྱ་མ་ལན་གཅིག་ཅེས་ལྟ་བུ།

ལན་གཅིག་མ། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་one time only ཟེད།

ལན་གཅིག་བརྒྲས་པའི་ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན་བྱུག་ ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ལན་
གཅིག་བརྒྲས་པའི་ཀུན་ཏུ་བྱུང་ལྡན་བྱུག་ནི། ༡ ཆོགས་བཅད་ཀྱི་ཆོག་རྒྱུད་དང་པོ་གསུམ་པར་
བརྒྲས་པ། ༢ ཆོག་རྒྱུད་དང་པོ་བཞི་པར་བརྒྲས་པ། ༣ ཆོག་རྒྱུད་དང་པོ་གཉིས་པར་བརྒྲས་པ།
༤ ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པ་གསུམ་པར་བརྒྲས་པ། ༥ ཆོག་རྒྱུད་གཉིས་པ་བཞི་པར་བརྒྲས་པ། ༦
ཆོག་རྒྱུད་གསུམ་པ་བཞི་པར་བརྒྲས་པ་སྟེ་བྱུག་གོ།

ལན་ཆགས། ① གཞོད་ལན་རེས་འཁོར་གྱི་རྒྱུན་གནས་པ། གྲོག་གི་ལན་ཆགས། ཆེ་སྟོན་གྱི་ལན་
ཆགས། ② [ཡུལ་]༡དཀའ་ཆོགས། ༢ཆགས་སྟོ།

ལན་ཆགས་བྱ་ལོན། སྤར་བསགས་ལས་ངན་གྱི་སྒྲིན་ཆབ་བྱིས་འཇལ་དགོས་པའི་བྱ་ལོན།
ལན་ཆགས་གསུམ། ལུས་སྟོག་ལོངས་སྟོང་གསུམ་ནི་བྱ་ལོན་འཇལ་དགོས་པ་གསུམ་མོ།
ལན་འཆོལ་བ། དག་ལན་རྟོར་བ།

ལན་གཉིས་བརྒྱས་ཀྱན་ཏུ་བྱང་ལྡན་གསུམ། ཀྱན་ཏུ་བྱང་ལྡན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ལན་
གཉིས་བརྒྱས་པའི་ཀྱན་ཏུ་བྱང་ལྡན་ལ་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་ནི། ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་གཉིས་པ་
དང་གསུམ་པ་བཞི་པར་ཡང་བརྒྱས་པ་དང་། ཆོག་རྒྱུ་དང་པོ་ཉིད་གསུམ་པར་ཡང་བརྒྱས་པ།
ཆོག་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཉིད་གསུམ་པ་དང་བཞི་པར་ཡང་བརྒྱས་པ་གསུམ།

ལན་གཏོར། ཆོས་ལུགས་པས་ལན་ཆགས་བྱ་ལོན་སྟོང་ཆེན་དུ་གཏོར་བའི་གཏོར་མ།

ལན་ལྟོག་གཞན་ལ་པན་གཞོད་གང་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་རང་ལ་འཁོར་བ།

ལན་ལྟོན། ལན་འཇལ་བའས་ལན་འདེབས་པ། ཇི་པའི་ལན་ལྟོན་པ། ཇིན་ལན་ལྟོན་པ། དབྲ་ལན་ལྟོན་
པ། པན་བཏགས་ལན་ལྟོན།

ལན་འདེབས། ཆོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་to reply ཟེད།

ལན་འདེབས་དུས་ཆོད། ཆོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་response time ཟེད།

ལན་པ། ① རྒྱན་ཅ། ལོ་རྟོག་བྱང་པོ་མི་སྤྱི་བའི་ལན་པ་བཅའ་སང་ཐན་གསུམ་ལ་ཐུག་ཉི་འོད་འགྲིབ་
པའི་ལན་པ་སྤྱིན་ནག་འཐེབས་པ་ལ་ཐུག་ ② ཉེས་པ་དང་། ཁག་སྤྱི་རྩོམ་པའི་ལན་པ་
ཤིང་ལ་བཀལ། ལན་མེད་ནག་བཀལ།

ལན་པོ། བཟང་ངན་གྱི་ལན་པོ། དབྲ་ལན་པོ་མེད་ན་དཔའ་མེད་རེད། གཏམ་ལན་པོ་མེད་ན་སྒྲུགས་པ་རེད།

ལན་སྟོང་པ། ① གཏམ་སྟེལ་པ། ཁུངས་སོ་སོར་ལན་སྟོང་པ། ② བཟང་ངན་གྱི་ལན་འཇལ་པ།

ལན་འཕྲིན། དག་ཚོག་ནས་བསྐྱར་བའི་ལན།

ལན་བྲ། སྤའི་ལྷས་མ། ལན་བྲའི་རྒྱན།

ལན་བྲ། སྤ་ལོ།

ལན་བྱ་ཅན། [མངོན་]བྱད་མེད།

ལན་བྱ་མ། [མངོན་]བྱད་མེད།

ལན་བོན། [ཆིང་]ལན་སྒོན་པ།

ལན་ཐུག། ལན་སྒོན་དང་འབྲ།

ལན་མ། ཐེངས་མ།

ལན་མི་འདུག། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཅ་སྟངས་ཅིག་
སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་no answer ཟེད།

ལན་མེད་པ། ཉེས་པ་བྱས་མེད་པ།

ལན་ཅ། རྒྱུ་ཅ། རྒྱུ་ཅ་གཞིའི་ལན་ཅ།

ལན་ཅི། རྒྱ་སྐད་ཟུར་ཆགས། སྒྲ་རྒྱས་ལ་ཟེད། སྒྲ་བྲག་བརྒྱན་དུས་ལན་ཅེ་མང་པོ་བསྐར་ན་མཛེས་པོ་ཡོད།

ལན་ཆ། རོ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ལྟེས་རེག་པའི་ཆེ་ཙུང་ཟད་ཆ་ཞིང་ཁའི་ནང་དུ་མཆིལ་མ་འདུ་བ་སོགས་

འབྱུང་བའི་ཟས་ཀྱི་ཤོ་བའི་མིང་སྟེ། བཤད་པ་སྐྱའི་རྒྱད་ལས། རོ་ནི་མངར་སྐྱར་ལན་ཆ་ཁ་བསྐྱ།

གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འཆོ་བྱེད་སྟོབས་ཆེན་ཡིན། རོ་བོ་ལྟེ་ལ་གསལ་བས་རོ་ཞེས་བྲ། ཞེས་དང་།

ལན་ཆ་རེག་ན་ཆ་ཞིང་མཆིལ་ལམ་འདུ། ཞེས་གསུངས་པའི་རོ་ལན་ཆ་བ་འདི་ལ་སྤར་གྱི་ཡིག་

ཆིང་འགའ་ཞིག་དང་། ད་ལྟའི་འབྲེ་སོལ་འགར་རོ་ལན་ཆ་དང་ཚུ་གཉིས་ཀར་ཕ་རྩར་བཀོད་བར་

མཆིས་ཀྱང་ཆེས་མ་དག་པར་མངོན་ཏེ། ལན་ཆ་ནི་ཟས་ཀྱི་ཤོ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་དང་།

ལན་ཆ་ནི་རྒྱའི་རྒྱ་ལ་མའི་འོད་ཀྱིས་ཆགས་པའི་རྒྱ་རིགས་སྤྱིའི་མིང་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡིག་

གཟུགས་གཅིག་དུ་བཀོད་ན་མི་ལེགས་ཤིང་། ལར་ཕ་རྩར་ནི་ལན་ཆ་ལྟོས་དོན་གསལ་ཡོད་པའི་

ཡི་གེ་རྣམས་མི་ནོར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། དེ་དུ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་

ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལན་ཆ་ཟས་ཀྱི་ཤོ་

བ་དང་། ལན་ཆ་རྒྱ་རིགས་སྤྱིའི་མིང་གཉིས། ཕ་ཟེར་མེད་དང་ཡོད་པའི་བྲད། མི་ནོར་བྱིར་དུ་

ཤེས་པར་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལན་ཆ་བ། རོ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ལན་ཆར། ① སྒྲིའི་ལན་བྱའི་སྒྲི་མོའི་ཆར་ལོན། ② བྱད་མེད་ཀྱི་ལན་བྱ།
ལན་ཆུ། ཁ་ཟས་ལ་འདེབས་པའི་ཆུ་སྒྲེ། རོ་ལན་ཆུ། ལྷ་རྩེ་སོང་། ལུས་པས་པོ་བའི་བྱོད་ཉམས་པ་
དང་། ཟས་མི་འཇུ་བ། བཤང་བ་འགག་བ་སྐྱན་ནད་བཅས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
འཇུར་བྱེད་དང་། ཆུ་རོ། དབྱིད་དུས་ཆགས་བཅས་སོ།
ལན་ཆུ་བ། རོ་བྲག་གི་ནང་གསེས་བ་ཆུ་དང་། ཆུ་ཆུའི་རོ་ལྷ་བྱའོ།
ལན་ཆུའི་རྒྱ་མཚོ། དུས་འཁོར་ལུགས་སུ་འཇུ་སྒྲིང་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱི་ས་པའི་མཐའ་ལ་བསྐྱོར་བའི་
བ་ཆུ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་དེའོ།
ལན་ཆུའི་སྐྱན་བཅབས། ལན་ཆུའི་ཅབ་མོ་སྒྲེ། ཁ་ཅིག་པི་པི་ཡིང་དཀར་པོའི་ཅབ་མོ་ལན་ཆུ་ཅན་ཡིན་ཟེར།
ལན་ཡན། ལད་རྫོས།
ལན་སྒོག་ ① ལན་འདེབས་པ། ② བཟང་ངན་གྱི་ལན་འཇུ་བ།
ལན་ཉོ་བད་ཆལ། སྒོ་ཆལ་ལོ་མ་ཆེན་པོ་རིམ་པ་མང་པོ་སྐྱང་པོར་ཆགས་ནས་བྱི་ནང་རིམ་པ་ཁ་
ཤས་གཏུམ་ཡོད་པ་ཞིག་ས་ཁད་ཅུང་ཟད་རྫོ་སར་སྒྲེ། བྱད་མང་པོ་སྒྲག་དགོས་པ་ཞིག
ལའ། ① ལ་ཕུག་གི་བལྟས་ཆིག་ལབ་སོན། ལབ་ཁྲ། ལབ་བཅོས། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་རང་
དགར་སྐྱད་ཆ་བཤད་པའི་དོན་ཉེ། ལབ་སྒྲེང་མང་པོ་བྱས། བར་གཅིག་ལབ་ན་ཆུར་གཉིས་ཆོལ།
ལབ་སྒྲེང་། བཤད་རྒྱ་དང་སྒྲེང་རྒྱ། བྱིས་སུ་ལབ་སྒྲེང་མི་ཡོང་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས།
ལབ་བཅོས། རྒྱང་འབམ་གྱི་ནད་ལ་ཟེར། ལ་ཕུག་བཅོས་ཉེ་ཁུ་བ་བསྐྱེད་ནས་བཅོས་པའི་ཟབས་ཤིག
ལབ་འཚོལ། གཉིད་དུས་ཁུངས་མེད་ཀྱི་སྐྱད་ཆ་ཤོད་པའི་སྒྲ་འཚོལ།
ལབ་བརྗོད། ལབ་རྒྱ། བཟའ་རྒྱ་སྒྲ་མགོ་ལས་མ་བྱུང་བར་ལབ་བརྗོད་སྒྲ་སྒྲ་ལས་མང་བ།
ལབ་ནད། ལ་ཕུག་ནར་བྱེད་ལྷགས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཕུག་པ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན།
ལབ་རྗོལ། གཏམ་གང་བྱུང་ཤོད་པ།
ལབ་པ། ལབ་པ། ལབས་པ། ལོག་རྗོད་པ་དང་འཆད་པ། ལབ་ཅམ། ལབ་ཡོང་མ་བྱུང་། ལབ་བསྐྱོར།
ལབ་རྒྱབ་པ། ལབ་རྗོལ། ལབ་འཚོལ། ལབ་བརྗོད། ལབ་ཉེས་ཤོར་བ། ལབ་སྐྱངས། རྫོག་ལའ།
ཁྲོགས་ལ་བྱང་གཏམ་ལབ་པ། བྱ་ལ་སྒྲིང་གཏམ་ལབ་པ། བར་ལ་གཅིག་ལབ་ན་ཆུ་ལ་གཉིས་

ལ་བ། ལ་བ་རྒྱ་སྒྲིང་རྒྱ་སྒྲིང་པ།
ལ་བ་ཕྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་རྗེ་ཆོང་བ་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་
སྒྲོབ་བསྟན་པ་ཕྱོགས་མཐར་སྒྲེལ་བའི་དར་ཆེན་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་འདན་མ་མཁན་ཆེན་ཡོན་ཏན་
དཔལ་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་
ཁུལ་ཁྱི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་བ་ཅེ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱའི་རྫོང་གི་སྤོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ལ་བ་གཞི། སྒྲིང་གཞི། ལ་བ་གཞི་རྒྱུ་ལྷ་བ། ལ་ག་ལེན་གསེར་གྱི་ཐིགས་ལྷ་བུའོ།
ལ་བ་རྒྱ། ① གནམ་ལ་བ་ཕྱོགས་པོ། ② རམ་འདེགས་པ།
ལ་བ་ལ་བ། ① ཕན་ཚུན་ལ་བ་རེས་བྱེད་པ། ② རྫོག་ནས་བྱུར་ཐ་བྱེད་པའི་སྐད་ཆ།
ལ་བ་ལེ་བ། ལེ་བ་མོ། རྫོང་ལ་བ་ལེ་བ་མང་བོས་ཅིག་པ་བཅིགས།
ལ་བ་ལོ་བ། ① ངག་བཟུལ། ② ཁ་ལན་སྒྲ་ཆོགས།
ལ་བ་ཤད། ལ་ཕུག་ཞིབ་མོར་ཤད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད།
ལ་བ་གཤིས་དགོན། བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མརྫོང་སྐད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལ་བ་སོན། ཞིང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཕུག་གི་ས་བོན་ཏེ། རུས་བས་དཔྱ་སེལ། ཚུན་དཀྱིག་དོན་བྱིར་སྦྱོད།
ལ་བ་བསྐྱུས། གཡོ་སྤྱི་ཆིག་གིས་མགོ་སྦྱོར་གཏོང་བ།
ལ་བས། སྐད་ཆ་བཤད་ཐེན་པ།
ལ་མ། ① འགྲོ་ས་དང་། བཟོད་བྱའི་བཤུལ། འགྲོ་ལམ། བཤུལ་ལམ། རྒྱ་ལམ། གཞུང་ལམ། སྦྱོང་
ལམ། བཟོད་ལམ། རྒྱ་ལམ། སྐམ་ལམ། ཁྲོམ་ལམ། འཕྲང་ལམ། མགྲོགས་ལམ། དབྱར་ལམ།
དགུན་ལམ། ལམ་ཀ་ཡངས་དོག་ལམ་ཁ་གྲེན་བྱུད། ལམ་ག་བདེ་པོ། ལམ་གཏམ་ཉན་བཤད།
ལམ་ཐག་རིང་བྱུང། ལམ་བརྒྱབ་པ། ལམ་སྦྱོར་བ། ལམ་འཕྲུག་པ། ལམ་ནོར་ལྷོག་ཤེས། ལམ་
དོག་པོར་བཅིར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོལ་ས་དང་། བཟོད་བྱ། འགོམ་བྱ། རྒྱ་བའི་ས།
འཇུག་བྱ། ལུག་ལམ་བཅས་སོ། ② ཐབས་ཤེས་དང་ལས་སྦྱངས། རིགས་ལམ། བསམ་ལམ།

སྤྲེགས་ལམ། ③ ལུགས་སྤོལ། ལྷ་ལམ། རྟིང་ལམ། སྤྲི་ཆོགས་ཀྱི་ལམ། ངན་ལམ་སེལ་བ། ④
ལུལ་དང་གནས། མི་ལམ། མིག་ལམ། གི་ལམ། ལྷ་ལམ། བར་ལམ། ⑤ བཟོད་བར་བྱ་བའི་
འཇུག་རྒྱུ་སྤྲེགས་སམ་གཞིར་གྱུར་བ་སྟེ། གང་ལ་ཞུགས་ནས་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་བཟོད་བར་བྱ་བའི་འཇུག་རྒྱུ་སྤྲེགས་སུ་གྱུར་པའོ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ལམ། མདོ་ལམ། ལྷགས་ལམ། ⑥ མིང་མཐའ་ལའི་རྩེ་སུ་སྤྱོད་རྒྱུའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་སྤྲད་ཅིག་
འབྲེལ་ལམ་ལུགས། དཀའ་འབྲེལ་ལམ་ནམ་བཤད་ལ་ལྟོས། ⑦ མིང་མཐའ་ལའི་རྩེ་སུ་སྤྱོད་རྒྱུ་
པའི་བྱི་བའམ་ཐེ་ཆོམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྤྲེགས་ཞིག་ཁོ་དང་སང་དལ་ལམ་བྲེལ།

ལམ་ཀ་ལམ་ཁ་དང་འབྲ།

ལམ་ཤེད། གནས་གཅིག་ནས་གཅིག་ལ་འགྲོ་བའི་བར་མཆོམས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལམ་ཤེད་དུ་གོང་འབབ་བྱས།
ལམ་སྐབས། ལམ་དུ་འགྲོ་བཞིན་པའི་དུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལམ་སྐབས་སུ་བདེ་བར་སློན་ཏུ་བྱ།

ལམ་སྐྱོར། བཤུལ་ལམ་ཐད་ཀར་མ་བྱིན་བར་ཕར་ཚུར་སྐྱོར་བ། གངས་རྩེ་བྱང་ནས་ལམ་སྐྱོར་
བྱ་བ་དགོས་པ།

ལམ་སྐྱོར་ལ། བེ་རུ་བའི་ཐབས་ལམ་སྐྱོ་བཞིའི་ལམ་སྐྱོར། ས་ར་ཉའི་ཐབས་ལམ་ལུལ་བཞིའི་ལམ་
སྐྱོར། གསེར་གླིང་པའི་ལམ་སྐྱོར་བརྒྱད་པ། ལྷ་རུ་དེ་བའི་ལམ་སྐྱོར་བརྒྱད་པ། ཅན་རོ་པའི་རྩང་
འཇུག་བཞིའི་ལམ་སྐྱོར་རོ།

ལམ་རྒྱུ། ལམ་བར་དུ་བྱང་བའི་གནོད་ཆ། ལམ་རྒྱུ་སེལ་བ།

ལམ་རྒྱུ་ཐག་གཅོད་བྱ་ཐབས། འགྲིམ་འབྲུལ་གྱིས་ལྷག་པའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱེད་པའི་
ཐབས་ཤེས་ལ་འཛིན།

ལམ་སྤྲེལ། ① ལམ་དུ་སྤྲེལ་མ་བྱེད་པ། ② ལམ་དུ་སྤྲེལ་བ་པོ།

ལམ་བཀག་འཕྲོག་བཅོམ། འཕྲོ་ལམ་བཀག་ནས་འབྲུལ་བ་འཕྲོག་བཅོམ་གྱི་ལས་ལ་ཞུགས་པ།

ལམ་དཀྱིད་གོན། བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། སྤྲེགས་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིས། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྤང་རྩྭ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་བཀག་བཅོན་གཤམ། ལམ་བར་དུ་འབྲུལ་བ་བཀག་ནས་བཅོན་གྱིས་ལོག་གཤམ་བྱེད་པའི་དོན་རྒྱུ།

ལམ་བགྲིས། ལམ་དུ་ཁྱིད་པ། ཡང་དག་པའི་ལམ་དུ་བགྲིས་པ།
ལམ་ཁ། ① འགྲོ་མའི་བཤུལ། ལམ་ཁ་གྲེན་ཐུབ། ལམ་ཁ་དོག་པོ། ལམ་ཁ་བདེ་པོ། ② ལམ་བར།
ལམ་ཁར་ཐུག་བྱུང།
ལམ་ཁ་དབྱག ལམ་ག་གཉིས་གསུམ་དུ་གྲེས་པའི་མཆོམས། འགྲོ་ལམ་ཁ་དབྱག་ལ་སོམ་ཉིང་ལུས་པ།
ལམ་ཁུག ལམ་གྱི་ཁུག་གྲོག
ལམ་མཁལ། ལམ་སྒྲ་འཁྱིད་མཁལ།
ལམ་མཁེན་པ། ① ལམ་རྒྱས་ཡོད་པ། ② ཤེར་བྱིན་གཞུང་གི་ལམ་མཁེན།
ལམ་འཁྱེར། སྒྲ་བ་ལམ་འཁྱེར་གྱི་གདམས་པ།
ལམ་འཁེལ་རྫོང་གཞིས། ལམ་ཁ་ཆེན་པོ་འཁེལ་མའི་རྫོང་དང་གཞིས་ཀ།
ལམ་ག ལམ་ཁ་དང་འབྲ།
ལམ་གོལ། ལམ་ཁོར། རྫོན་པོ་ཁ་ཅིག་ཤིང་རྟ་བདེ་བ་ལ་ཞོན་ནས་ལམ་གོལ་བར་འདོང་བ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་སོ།
ལམ་སྒྲོམ་པའི་དོ་སྤྱོད་གསུམ། སོར་བསམ་སྒྲོད་རྗེ་དང། སྒོག་འཛིན་གསུང་རྗེ་རྗེ། དཔྱེད་ཐུགས་རྗེ་རྗེ།
ལམ་སྒྲོམ་པའི་བྱ་བ་ལ། དབང་བསྐྱར་བའི་སྒོ་བ་དཔོན་བརྟགས་པ། སྒོ་བ་མས་གསོལ་བ་གདབ་པ།
སྒོ་བ་དཔོན་གྱིས་བསྐྱར་བ་བྱ་བ། དབང་བསྐྱར་བའི་སྒོ་བ་དུ་བསྟེན་བ་བྱ་བ། བསྟེན་བ་ལས་སུ་
བྱང་ནས་དབང་བསྐྱར་བྱ་བའོ།
ལམ་གྱི་སྒྲ་གསུམ། འོད་གསལ་ཆོས་སྒྲ། སྒྲ་མ་ཡོངས་སྒྲ། རྒྱ་ཆོགས་སྒྲལ་སྒྲའོ།
ལམ་གྱི་དགའ་བ་བཞི། བྱི་རོལ་ཡུལ་དུ་འཛིན་པར་རགས་བ་ལུབ་པའི་བདེ་ནི་དགའ་བ། བད་གི་
ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་རགས་བ་ལུབ་པའི་བདེ་བ་ནི་མཆོག་དགའ། སེམས་སེམས་བྱང་རྣམས་འཛིན་
པ་རགས་བ་ལུབ་པའི་བདེ་ནི་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་དགའ་བ། གཟུང་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་རགས་བ་
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ལུབ་པས་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུང་རྟོག་པ་མངོན་སྲུང་ལུབ་པ་ནི་བདེ་ཆེན་
ལྷན་སྦྲེས་གྱི་དགའ་བ་སྟེ། སྒོ་བས་ལྗེའི་ནང་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ། ཁྱད་པར་ཤིན་མུངས་ཅ་རྒྱུང་
ཐིག་ལའི་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་དབྱ་མར་ཐིམ་ཞིང། གནས་གྱིས་བསྐྱས་པའི་ཅ་ཁམས་དྲངས་མ་

གནས་འགྱུར་བའི་བདེ་བའོ།

ལམ་གྱི་བདེན་པ། བདེན་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། རང་འབྲས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་ལམ་སྟེ། གྲུ་
འབྲུང་སྤོང་བྱེད་གཉེན་པོར་ཐག་མེད་གྱི་ལམ་སྒྲོམ་པ་ནི་སྤྲོན་ལྟ་བུ་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་
འཕགས་པའི་གཟེགས་ངོར་མི་བསྐྱ་བས་ལམ་གྱི་འཕགས་པའི་བདེན་བའོ།

ལམ་གྱི་བདེན་པའི་ནམ་པ་བཞི། བདེན་བཞི་ནམ་པ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ཚད་ཞིག་སྟེ། སོ་སོ་སྤྱི་བོའི་
ས་ནས་འཕགས་པའི་གནས་སུ་འགྲོ་བས་ལམ་དང་། མི་རིགས་པ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་གཉེན་
པོར་གྱུར་བས་རིགས་པ་དང་། སེམས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས་སྐྱབ་པ་དང་།
འཁོར་བ་དང་བྲལ་ནས་སྤང་འདས་གྱི་གནས་སུ་བྱིན་པར་བྱེད་པས་ངེས་འབྱེན་བཅས་བཞིའོ།

ལམ་གྱི་དབང་། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་སྤྱིན་ལ་མ་སྟོས་པར་རང་ཉིད་གྱིས་དབང་
བཞི་ལེན་པ།

ལམ་གྱི་འབྲས་བུ། ཐེག་གསུམ་རང་རང་གི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་བྱང་ལྷན།

ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ། རེས་འབྲུང་དང་། བྱང་སེམས། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ་སྟེ་གསུམ།

ལམ་གྱི་རང་བཞིན་བརྒྱད་ལྷ། ཐབས་གྱི་རང་བཞིན་ནམ་མཁོན་ཉིད་བཞི་བཅུ། ཤེས་རབ་གྱི་སོ་
གསུམ། ལྷང་བ་ཐོབ་པའི་བདུན། སྤགས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་སྟེ་
ཆོགས་འཁོར་གཅིག་ཏུ་འདུས་པར་བྲགས་པའི་ལམ་བཅས་སོ།

ལམ་གྱི་ངེས་ཆོག་ བཟོད་པར་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་སམ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་གཞིར་གྱུར་པས་ན་
ལམ་ཞེས་བྱ། ལམ་ཞུགས་གྱི་གང་ཐག་རྣམས་གྱིས་བཟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བཟོད་བྱ་
དང་། མདོ་སྤྱད་པ་ལས། དེ་གང་ཞོན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱང་ན་རྒྱུ། ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་གང་ལ་ཞོན་པ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པར་འགྲོ་བས་ཐེག་པའམ་བཞོན་
པ་དང་འདྲ་བའི་ཆ་ནས་ཐེག་པ་ཞེས་ཀྱང་བའོ།

ལམ་གྱི་ངོ་བོ། རྣང་བའི་ཆོས་ལུགས་གྱི་རིག་གཞུང་རྣམས་སུ་བསྟན་པའི་ལམ་ནི། བསྐྱབ་པའི་འཇུག་
ངོགས་ལ་ཟེར་ཞིང་། ལམ་དེའི་ངོ་བོ་ནི། གང་ལ་ཞུགས་ནས་འཇིག་རྟེན་ནམ་འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་གོ་འཕང་མཆོག་ཏུ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་གོ། ལྷིང་ལམ་

ལ་དབྱེན་ཐེག་པ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གསུམ། མཐོ་རིས་ཀྱི་ལམ་དང་ཐར་པའི་ལམ། མཛོན་
མཐོའི་ལམ་དང་རེས་ལེགས་ཀྱི་ལམ། འཛིག་རྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་དང་འཛིག་ལས་འདས་པའི་
ལམ། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལམ་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་ཡང་།
མདོར་བསྡུས་ན། ཆོགས་སྟོར་མཐོང་སྟོམ་མི་སྟོབ་པའི་ལམ་བཅས་ལྟར་འདུས་སོ།
ལམ་གྱི་སྟོག་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལམ་ནི་དབྱེ་མའི་ལྟ་བ་ཡིན་ཞིང་། བདག་འཛིན་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་
སྟོལ་ལམ་ནི་དབྱེ་མའི་ལྟ་བ་འདི་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ལམ་གྱི་སྟོག་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན།
ལམ་གྱོ། འོགས་སུ་འགོ་དུས་འབྱེད་རྒྱའི་བཟའ་ཆས།
ལམ་གྲོགས། ལམ་ལ་མཉམ་དུ་འགོ་མཁན།
ལམ་གྲོན། ལམ་བར་གྱི་འགོ་སྟོང་།
ལམ་རྒྱ། ལས་འཕང་སོགས་སུ་བྱིན་མི་ཆོག་པའི་ཁྲིམས།
ལམ་རྒྱགས། འབྲུལ་པའི་ཟ་ཆས། བྱེས་སུ་འགོ་དུས་ལམ་རྒྱགས་ལྟར་བ་ཞིག་འབྱེད་དགོས།
ལམ་རྒྱད་ལྟ། འཁོར་བར་འགོ་བའི་ལམ་དང་སྟེ་བའི་རྒྱད་ཀྱིས་དབྱེ་ན་ལྟ་སྟེ་དཔུལ་བ་དང་། ཡི་
དྲགས། རྟེན་འགོ། ལྟ། མི་བཅས་ལྟོ།
ལམ་རྒྱད་ལྟ་ལ་འགྲིམ་བ། ཞེ་སྤང་གི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་བ་དཔུལ་བ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་
བ་ཡི་དྲགས། གཉི་མུག་གི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་བ་དུད་འགོ། སྤག་དོག་གི་རྒྱད་ལ་འགྲིམ་བ་ལྟ་མ་
ཡིན། ར་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་ལྟ་མི་དོ། ཡང་ན། མི་ལམ་གྱི་ལམ། བག་ཆགས་ཀྱི་ལམ། ལས་ཀྱི་མཐའི་
ལམ། འབྲུལ་འཁོར་མ་རེས་པའི་ལམ། རྒྱ་འབྲས་བྱ་སོ་སོར་མ་རེས་པའི་ལམ་སོ།
ལམ་རྒྱས། ལམ་གྱི་རྒྱས་མངའ།
ལམ་རྒྱས་པ། ① འགོ་ལམ་སྟོན་མཁན། ② ལམ་ཤེས་པ། དེ་ནས་འགོ་བའི་ལམ་རྒྱས་ང་ལ་མེད།
ལམ་འགོར། ལམ་དུ་འབྱུངས་པ། དོན་དག་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱིན་ལམ་འགོར་བྱུང་སྟོང་།
ལམ་འགོལ་ས། དཔེན་པའི་ལམ།
ལམ་མགྲོགས། ལམ་བགྲོད་སྐྱར་བ།
ལམ་བགྲོད། [མཛོན་]ཤིང་རྟ།

ལམ་མགོན། རྟོགས་འགྲོའི་འབྲུལ་བ།

ལམ་འབྲུལ། ① རྟོགས་འགྲོའི་འབྲུལ་བ། ② ཆོང་བ།

ལམ་འབྲུལ་བདེ་འཇགས་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གཏན་འབེབས་མཛད་པའི་ལམ་འབྲུལ་
བདེ་འཇགས་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ཞིག་ལ་བརྟེན།

ལམ་འགྲོ། ལམ་དུ་འགྲོ་བ་སྟེ། ལྷན་པའི་གསུམ་གྱིས་འབྲུབ་པའི་ལས་རུས་རྒྱལ་པོ། ལམ་འགྲོ་ཆེན་
པོ། ལམ་འགྲོ་རྒྱུ་བ། ལམ་འགྲོ་ཡོད་ཅིང་། འུ་བ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ།

ལམ་འགྲོ་རྒྱལ་བ། ལས་ཀྱི་བདེ་སྐྱབས་འབྲུལ་བ།

ལམ་འགྲོའ་སྐྱོབ་སྐྱོང་། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་འུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དཔེན་སྐད་དུ་learning from solution paths ཟེར།

ལམ་ངན། ① འགྲོ་ལམ་ངན་པ་འཇགས། མ་དག་སྟོལ་ངན། ལམ་ངན་སྤྱི་འབྲུམས། ② ལྟ་བ་ངན་པའི་ལམ།
ལམ་ངན་དོད་རིགས། ལམ་ལུགས་ངན་པ་བྱུང་བའི་འགོ་རྟོགས་བ།

ལམ་ངན་སྤྱི་འབྲུམས། ལམ་ལུགས་ངན་པ་སྤྱི་མཐུན་ནས་རྒྱ་ཆེ་དུ་སོང་བ།

ལམ་ངན་གསར་དོད། ལམ་ལུགས་ངན་པ་གསར་དུ་བྱུང་བའི་འགོ་རྟོགས་བ།

ལམ་ལྷ། ཆོགས་ལམ་དང་། སྐྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྐྱོམ་ལམ། མི་སྐྱོབ་པའི་ལམ་སྟེ་ལྷ།

ལམ་མཛོན་བ། དོན་དམ་པའི་མཛོན་པ་ཐོབ་ཀྱི་ཐོས་བསམ་སྐྱོམ་གསུམ་གང་རུང་གིས་བསྐྱུས་
པའི་ཐག་བཅས་ཀྱི་མཛོན་བ།

ལམ་ལྷགས། མེ་འཁོར་འགྲོ་ལམ་སྟེ་དུ་གདིང་རྒྱུའི་ལམ་ལྷགས། ལམ་ལྷགས་འདིང་བ།

ལམ་གཅིག་སྟེ། སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་འུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོན་ཅིག་
སྟེ། དཔེན་སྐད་དུ་mono ཟེར།

ལམ་བཙུ་ལྷ། ཐེག་པའི་སྐོ་དཔྱེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས། ཐེག་ཆེན་བཅས་ལམ་ལྷ་སོ་
སོར་དཔྱེ་བས་བཙུ་ལྷ་ཡོད་དོ།

ལམ་ཆས། འབྲུལ་པའི་ཡོ་ཆས།

ལམ་ཆེན་བརྟན། གནས་བརྟན་བརྟུན་གསུམ་སུམ་ཅུ་ཅག་སུམ་སྟེ་གནས་ན་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག

ལམ་ཆོས་བཅོད། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས།

ལམ་ཆོས་ཤེས། ལམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལམ་ཆོས་བཅོད་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་བཅས་སོ།།

ལམ་མཆོག་གཞུང་ལམ་བདེ་ཤོས།

ལམ་མཆོག་འགོ། སྤིང་ཕྱན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས། ལུབ་བ་ཡང་སྤྱོད་ཀྱི་ལྟོན་ཡོད་པའི་སྤིང་ཞིག་ལམ་མཆོག་འབྲུག་སྟོན་གསུམ། ཆོས་སྤྱིའི་འབྲུག་སྟོན་དང་པོ་ངེས་འབྲུང་། གཉིས་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས། གསུམ་པ་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བུ།

ལམ་རྗེས་བཅོད། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལམ་ཤེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁམས་གོང་མའི་ལམ་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་སྤར་བཞིན་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས།

ལམ་རྗེས་ཤེས། ལམ་ལ་རྗེས་སུ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་མཐོང་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་བཅུ་བྱག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ལམ་རྗེས་བཅོད་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁམས་གོང་མའི་ལམ་བདེན་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་སྤར་བཞིན་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོམ་ལམ་རྣམ་གྲོལ་ལམ་གྱི་ཡེ་ཤེས།

ལམ་ཉེས། ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལུགས་སྟོལ།

ལམ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་དང་། ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་དང་། སྟེ་འཕགས་གཉིས་ལམ་གྱི་ལམ་དང་། མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀྱི་ལམ། ཐབས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལམ་གཉིས་དང་། སྦྲིན་བྱེད་ཀྱི་ལམ་དང་། གྲོལ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སོགས་སོ།།

ལམ་རྟེན་པ། འགྲོ་སའི་ལམ་ཀ་རྟེན་པ།

ལམ་རྟོག་པ། ① འགྲོ་ལམ་ལ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ། ② འགྲོ་ལམ་ལ་རྟོག་དཔྱད་བྱེད།

ལམ་ལྟར་བཅོས་པ། ལྟ་བ་ངན་པའི་ལམ་བཟང་པོར་བཅོས་པ།

ལམ་སྟོན། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་routing ཟེད།

ལམ་སྟོན་སྟོན་མེ། ① ཉི་མ། ② མཆན་མོར་ལམ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་བཞུ་མར།

ལམ་སྟོན་ཆས། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་

སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་router ཟེད།

ལམ་སྟོན་ཆས་རིགས་དག། གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་

སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་routing category ཟེད།

ལམ་སྟོན་པ། ① ལམ་རྒྱས་སྟོན་པ། ② ལམ་རྒྱས་སྟོན་པ་པོ། ③ ཐབས་ཤེས་སྟོན་པ། ④ ལམ་

ལུགས་གསར་བ་གཏོང་པ།

ལམ་སྟོན་རུ་མིག་ གྲོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། སྟོན་སྐད་དུ་routing table ཟེད།

ལམ་བསྟན། ལམ་ཆེན་བསྟན་དང་དོན་གཅིག་

ལམ་ཐག་ ལམ་གྱི་བར་ཐག་ ལམ་ཐག་རིང་པོ་ལ་དཀའ་གསུམ་འཆེར་གསུམ། ལམ་ཐག་ལེ་དབར་

ཁྲི་ཐག་གི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་འཛེམ་པ།

ལམ་ཐོ། འབྲུལ་བས་འཕྲོ་ལམ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཞག་པའི་ཟིན་བྲིས།

ལམ་ཐོག་མི་ཁལ། ལམ་འབྲུལ་གྱི་མི་དང་ཁལ་མ།

ལམ་མ་ཐུན། འཕྲོ་ལམ་གཅིག་ཏུ་མ་ཐུན་པའི་སྡོད་ཁོག་ས།

ལམ་མ་ཐུན་པ། ① འཕྲོ་པའི་ལམ་ག་མ་ཐུན་པ། ② བྱ་བ་མ་ཐུན་པ།

ལམ་དུ་འཕྲོ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་བ་དགྲུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགེ་སྲོང་མ་དང་ལྷན་

ཅིག་རྒྱང་གྲགས་ལས་འདའ་བར་བྱེད་པའོ།

ལམ་དུ་རྒྱག་པ། ① ལམ་དུ་བྱིན་པ། ② བྱ་བ་ལམ་འཕྲོ་ཡོད་པ།

ལམ་དུ་འཇུག་ཉེས་པ། ① འཕྲོ་ལམ་ནོར་བའམ་འཕྲོ་མི་འོས་པའི་ལམ་དུ་བྱིན་པ། ② ལྷ་བ་ཡང་

དག་མིན་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ།

ལམ་དུ་བལ་ཐོགས་པའི་སྤང་བ། སྤང་ལྟར་སྤུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཆགས་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་
བསྐངས་ཏེ་བལ་ཐོགས་པའི་ཁྱར་ཆེན་པོ་ཁྱར་ནས་ཉི་མ་གཅིག་གི་ནང་དུ་རྒྱང་གྲགས་ལས་
འདས་པར་ཕྱིན་པའོ།

ལམ་དུ་སྤྲོངས། དེ་འདོད་ལྟར་འབྱུང་བ།

ལམ་དུས་ཀྱི་འོད་གསལ། རྟེན་རྟོ་རྟེའི་ལུས་ཀྱི་གནད་བཅེངས་ནས་ཡིད་མིག་རྒྱང་གསུམ་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པའི་ངང་ལ་བཞག་པ་ན་ལུས་སེམས་རྟེན་འབྲེལ་བྱང་པར་ཅན་གྱིས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱ་
འགགས་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྤོང་ཉིད་བྲག་རྒྱ་ཆེན་མོ་མཛོན་དུ་བྱེད་པའོ།

ལམ་རྒྱུད། ལམ་སྐྱག་བྱས་ཏེ་གཞན་ནོར་འཕྲོག་པ་དང་ཉེས་རྒྱུད་བྱེད་པ།

ལམ་རྒྱུད་འཕྲོག་བཅོམ། ལམ་བར་དུ་ཉེས་རྒྱུད་ཐོག་ནས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ།

ལམ་དོན་དོད་མ། གཞུང་ལམ་ཐོག་གི་ལས་དོན་ཅི་རིགས་ཀྱི་དོད་མ་ལས་ཀ།

ལམ་བདེན། བདག་མེད་མཛོན་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ།

ལམ་བདེན་གྱི་སྤང་བྱ་བརྒྱུད། འདོད་པའི་ཁམས་འདྲིང་ལམ་བདེན་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བ། མ་
རིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ་རྒྱལ། ཐེ་ཆོམ། འོག་ལྷ། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན། ལུ་ལ་
ཁྲིམས་བརྒྱལ་ཁྲིམས་མཆོག་འཛིན་ཏེ་བརྒྱུད་ཡོད་དོ།

ལམ་བདེན་ལས་འདས་པའི་གངམས་ངག་དོན་པན་ཚུན་སྒྲོམ་བྱ་སྒྲོམ་བྱེད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་བྲལ་
བར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཤེས་ཕྱིན་མདོ་ཆིག་

ལམ་མདོ། འགྲོ་ལམ་ཁག་མང་འཛོམས་ས། ལམ་མདོ་ཁ། ལམ་གསུམ་མདོ།

ལམ་འདེགས། ① ལམ་དུ་འཇུག་པའམ་བྱོགས་སུ་འགྲོ་བ། ②[མཛོན]བཞོན་པ།

ལམ་ནག ① [མཛོན]མ། ② མེ་ལྷ། ③ སྤྲ་གཅན།

ལམ་ནག་ཞུགས། [མཛོན]མ།

ལམ་ནོར་དུ་སོང་བ། འགྲོ་ལམ་འཆུགས་པའམ་བྱ་བའི་འཇུག་ཕྱོག་ནོར་བ།

ལམ་ནོར་ཕྱོག་ཤེས། ལམ་ནོར་ཟིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱས་ནས་ལམ་ལེགས་པར་ཚུར་ཕྱོག་ཤེས་པ་
སྟེ། རྟོར་འབྲལ་ངོས་ཟིན་ནས་ལེགས་བཅོས་བྱེད་ཤེས་པ།

ལམ་སྒྲ། ལམ་གྱི་འགོ་ལམ་ལམ་སྒྲ། ལམ་སྒྲ་བ། དབྱང་སྒྲེའི་ལམ་སྒྲ་འབྲེན་བ། ལམ་སྒྲ་ཐོག་བ། སྒྲ་
རྒྱལ་པོག་ནས་ལམ་སྒྲ་ཐོག་བ།

ལམ་སྒྲ། འགོ་ལམ་གྱི་འགོ་ལམ་སྒྲ་ཆད་སོང་།

ལམ་བ། ① འབྲུལ་བ། ② སྤྱང་པོ། ③ བ་ལང་དང་ར་ལུག་གི་ཁྲུ་མཆོག་ ④ ལམ་སྤྱང་བ། ⑤ ལམ་
འཁྲིད་མཁའ། ⑥ [མངོན]ཆོང་བ།

ལམ་བ་ག་བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་ལས། ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་གྱི་ཤར་
ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། མཁས་དབང་དགེ་ཆོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་ལམ་
ཡིག་ལས། ཡུལ་འདི་སི་རྩའི་ཡུལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཏེ་འཕགས་བ་ཀུ་ཡ་ནའི་ལོ་རྒྱུས་སུ་འབྱུང་བ་
བ་ཞེས་བ་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་ཞེས་གསལ།

ལམ་བ་དགོན། དགེ་བཤེས་སྟོན་ལུང་བ་རིན་ཆེན་སྟོང་པོས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་
ནང་དུ་བཀའ་ལགས་པའི་དགོན་བ་ཞིག་བཏབ་པར་གསལ། སྟོན་འབྲུག་བ་ཀུན་ལེགས་ཀྱི་
གདུང་རུས་ཆ་ཆང་བཞུགས་པའི་སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་ཡང་དགོན་འདིའི་ནང་རྟེན་དུ་བཞུགས།
ཕྱིས་བྱུ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་བྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཐོང་ཁེར་སྟོན་ལུང་
བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་པོ། འགོ་ལམ། ལམ་པོ་ཆེ།

ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་དག་བ་གསུམ་ལ་
གནས་པའི་སེམས་དཔའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
ནི་འཕགས་བ་ཐམས་ཅད་གཤེགས་ཤིང་ཇེས་སུ་གཤེགས་པས་ན་ལམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའོ།

ལམ་པར། ཆོང་རྟགས་ཏེ། དབྱིན་སྐད་ཟུར་ཆགས་བ།

ལམ་ཕྱོགས། ① ས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ས་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་དུ་འགྲོ་སའི་ལམ་ཀ ② བསམ་སྟོང་
ཐོག་དང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོག་ལས་ཀའི་ཐོག་བཅས་ལ་བརྟེན་སྤྱད་བྱེད་རྒྱུའི་ཆ་བའི་འགོ་ལམ།

ལམ་ཕྱོད། བསྟོན་པའི་རྒྱུར་ཆད་པའི་ཕྱོད། ཏ་ལས་རྒྱངས་འཁོར་ལམ་ཕྱོད་དུ་ཆེ།

ལམ་ཐུན་བསྟན། གནས་བརྟན་བཅུ་དུག་ལས་བྱ་མོད་ལུང་པོའི་རི་ལ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་ཞིག

ལམ་འཕྲང་། ལམ་དོག་པའི་ས། ལམ་འཕྲང་དོག་སྟོ། ལམ་འཕྲང་ཚུ་ཡི་འཛིགས་པ་བསམས་ལས་འདས།
ལམ་བར། ① སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་སོགས་
ལམ་ལྟ། ② དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་
གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲུག་པའི་ལམ་སྟོ།

ལམ་བར་དུ་བཅོམ་པ། ལམ་བར་ནས་བཅོམ་འཕྲོག་བྱེད་པ།

ལམ་བྱ། ལམ་ཁ་དང་དོན་མཚུངས་ཏེ། འཕྲོ་ཞོར་ལམ་བྱའི་སྟོང་སྤྱད་ཅེས་ལྟ་བུ།

ལམ་དབུ་མ། ① སེམས་བསྐྱེད་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཟེན་པའི་ཐེག་ཆེན་ཆོགས་ལམ་
སོགས་ལམ་ལྟ། ② དམིགས་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། དམིགས་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཆོགས་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲུག་པའི་ལམ་སྟོ།

ལམ་བྲག་རི་ཁོང་། དེང་དུས་ལམ་བྲག་རྩོམ་དགོན་ཡིན། ལམ་བྲག་སྐྱ་ཐེང་དང་པོ་དག་དབང་བཟ་
ཤེས་ཀྱིས་བཅུ་བཅུ་ལྟ་བུ་ནས་ཡིན་མ་གསལ། ལམ་བྲག་སྐྱ་ཐེང་དུག་པ་བྲམས་པ་མཁས་བྲལ་
ཀྱིས་སྦྱི་ལོ་༡༤༤༤ ལོར་རྩོམ་དགོན་བར་བསྐྱར། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་འབྲས། ས་སྐྱ་པའི་ཐབ་ཆོས་གསུང་དག་རིན་པོ་ཆེ་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པ་སྟེ། ཐོག་མར་
བྱལ་ཆེན་པོར་མ་བས་ཀྱི་དོན་ལྡན་ལ་བཞེན་ནས་ལམ་འབྲས་དོན་ལྡན་ཆོགས་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་
ཀྱི་བཤད་བཀའ་བསྟུས་པ་དང་། ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་དག་ནམས་ནག་པོ་
པ་དང་ཁོམ་སྟེ་པ་ལ་གནད། དེ་ལས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་བོད་དུ་འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བ་དང་། དེས་
ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྟོང་པོ་ལ་ལམ་འབྲས་ཉེ་བརྒྱུད་སྤྱོད་བཤད་བསྟུས། དེས་བསོད་ནམས་ཅེ་
མོ་དང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན། དེ་ནས་ས་པཅ་དང་། འཕྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་སོགས་
ལས་རིམ་བཞེན་ད་ལྟའི་བར་དུ་དར།

ལམ་འབྲས་སྟོར་དགྲ། བེ་རྩུ་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་སྟོར་དང་། མཆོ་སྤྱོད་
ཞབས་ཀྱི་ཅེ་མོ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོར། ལྷ་སྤྱབ་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ཀྱི་ལམ་སྟོར། རྟོག་པའི་
ལྷན་གཅིག་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་སྟོར། ཡི་རྩུ་བོ་སྟེ་འཕྲག་རྒྱའི་ལམ་ཡོངས་རྫོགས་པའི་ལམ་སྟོར།

ཏོག་ཅེ་པའི་བསམ་མི་བྱའི་ཁྱེད་ཀྱི་ལམ་སྐོར། ཉག་པོ་པའི་ཨོལ་པ་ཉིའི་ལམ་སྐོར། དག་གི་དབང་ལྷག་གི་བྱུག་ཆེན་ཡི་གེ་མེད་པའི་ལམ་སྐོར། ཉག་པོ་པའི་ཨོན་པོ་སྤོང་པའི་ལམ་སྐོར་རྣམས་སོ།།

ལམ་འབྲས་པ་ཡེ་ཤེས་དཔལ། རྩེ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤུལ་༡༩༤༡ལོར་མདོ་ཁམས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་པ་ལ་ཉན་ཆེན་པོའི་བྱ་ཆེན་སློ་བྲོས་དཀར་པོ་ལ་འཁྲིད་དང་གདམས་པ་མང་དུ་གསན། དེ་ནས་ཞ་ལུ་བྱ་སྟོན་ལ་ཐེག་ཆེན་སེམས་སྦྱེད་གསན། ས་སྦྱའི་གཞུང་རྒྱས་པ་མཁན་ཆེན་དབང་ལྷག་དཔལ་ལས་རྣམ་རིག་གསན། ཀུན་སྤངས་ཆོས་གྲགས་དཔལ་ལས་སྦྱོར་དུག་གསན། ན་བཟའ་བླ་ལོ་བཅུ་གཉིས་བརྟེན་ཏེ་གསུང་དག་ལམ་འབྲས་སོགས་གསན། ལྷ་ས་གྲུ་བྱ་དབང་ལྷག་བཙུན་འབྲས་ལ་ནི་གྲུ་སོགས་གསན། འཁོན་ལྷ་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་པའི་སྤྲུལ་གྲུང་པ་བཟླ་ཤེས་དབང་བཟང་པོ་ལས་དམར་པོ་སྐོར་གསུམ་སོགས་གསན། དགྲུང་ལོ་ལྔ་བཅུ་པ་ནས་སྐྱེ་ཆའི་མཐའ་བར་གཞན་དོན་ཁོ་ནར་གཞོལ། སློབ་མའི་མཆོག་སློ་བཟང་དཀར་མོ། མཁན་ཆེན་གཡག་མོ་སོགས་མང་དུ་བྱོན། དགྲུང་གངས་གྲུ་ལྔ་པ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་སྤུལ་༡༩༤༥ལོར་འཇམ་ལྷ་སྤྱིངས་སུ་ཞི་བར་གཤེགས།

ལམ་འབྲས་ཆོགས་བཤད། ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ས་སྦྱ་གོང་མ་རྣམ་ལྔ་ལས་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་དེ་བྱའི་ཆེན་བུརྟ་སྤྱི་ལས་དོར་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་གསན། དེ་ནས་རིམ་བར་ད་ལྟའི་བར་དུ་བརྒྱུད་པ་ལ་དོར་ལུགས་ཆོགས་བཤད་ཅེས་སུ་གྲགས།

ལམ་འབྲས་སློབ་བཤད། ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་དོར་ཀུན་སྤངས་པ་ལས་ཆར་ཆེན་སློ་གསལ་རྒྱ་མཆོས་གསན། དེས་འཇམ་དབྱངས་མཐུན་བཅའི་དབང་ལྷག་དང་མང་ཐོས་སྤྱུ་སྦྱབ་རྒྱ་མཆོ་གཉིས་ལ་བསྐུལ་བ་ནས་རིམ་བར་བརྒྱུད་པ་ལ་ཆར་ལུགས་སློབ་བཤད་ཅེས་གྲགས།

ལམ་འབྲས་བསྐྱེས་བརྒྱུད་ལུགས་བཞི། བསྐྱེས་བརྒྱུད་ལ་ཞ་མ་པོ་མོའི་ལུགས་བསྐྱེས་པ་དུམ་བྱ་གོ་བྲག་པའི་ལུགས། ཞ་མ་པོ་མོ་གཉིས་ས་ལུགས་དང་གསུམ་བསྐྱེས་པ་ཆ་གན་གྱི་ལུགས། འབྲོག་མི་དང་གྱི་རྩེའི་ལུགས་གཉིས་བསྐྱེས་པ་རྩོན་ཀུན་སྤོང་ལུགས། ལམ་འབྲས་སྦྱོར་དུག་རྩོགས་ཆེན་གསུམ་བསྐྱེས་པ་ལ་སྟོན་དབང་རྒྱལ་གྱི་ལུགས་སོ།།

ལམ་མི་ཟ། མོ་མཆོན།

ལམ་མེ་བ། འོད་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་གསལ་ལེ་བའམ་མཛོན་པར་བཀྲ་བ། མེའི་འོད་དམར་ལམ་མེ་བ། དཀར་
བའི་འོད་ཀྱིས་ལམ་མེར་གསལ།

ལམ་ཙམ། བྱོམས་འདྲ་ཙམ་མམ་ཏ་ལམ་ཙམ། ཆོག་དོན་ལམ་ཙམ་རྟོགས་བྱུང་། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་
ཚུལ་ལམ་ཙམ་བཤད།

ལམ་གཙོ་རྣམ་གསུམ། རྗེ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།

ལམ་ཆད། ལམ་ཐག་རིང་མུང་ལམ་ཆད་རྟོ་བྱུང་།

ལམ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ། སྐུགས་རྙིང་མའི་གཞུང་ལས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དབྱིངས་སུ་ཞི་བའི་
སྒྲོས་བྲལ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོ་འདས་ཆེན་པོར་ཅལ་སྒྲོ་བྱུང་གྱི་བྱི་བ་དང་དྲངས་ལ་འགོ་
བའི་ཐབས་ཏེ། དེ་ལ་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟན་གྱིས་བྱུབ་པར་རྫོགས་པ་དང་། དེ་ཉིད་
ཐེག་པ་དང་ལམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་ཡིན་པས་ཆེན་པོ་ལོ།

ལམ་ཞལ། ལམ་སྟེང་གི་ཞལ་བ། ལམ་ངོས།

ལམ་ཞིབ་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་བ་གཞུང་འོག་གི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ཆོགས་ཡུལ་གཙུག་ལག་ཁང་
གི་སྟེང་བྱང་ཤར་ལྷོ་གུ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་ལུག་༡༩༣༡ལོར་གསར་འཛུགས་
བྱས། དོད་མ་བྱུང་ཅིས་གཉིས། ལས་བྱ་སེར་སྐྱ་གཉིས་བསྟོ་སྟོ་ལས་ཁུངས་འདིས་ལམ་ཡིག་
ཁག་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་དེ་སྡེ་ལས་ཁུངས་ཁག་སོགས་ལ་གཏན་འཇགས་ལམ་ཡིག་སྟེང་བ་
བྱིར་བསྐྱུད་འབྲེལ་ལྷགས་ལུགས་རྒྱས་བཅད་ཅིས་བ་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་རྟེན་ལས་སྐྱུལ་འདེད་
བྱེད་མིས་དལ་དབྱལ་འོས་འཆོམ་སྟོན་དགོས་པ་བཅོས་ཤིང་། དཔོན་རིགས་ཞི་བྲག་མི་སྣ་
བྱོགས་ཐོན་བྱ་མིར་རྫོང་གཞིས་ཁག་ནས་ལམ་ཡིག་ནང་གསལ་རྟེན་ལས་བཀྲང་བའི་རྒྱ་གྲུ་སོར་
ཁུལ་པར་ཞིབ་འཇུག་གིས་རྟེན་ལས་ཁུངས་ལས་སྐྱུལ་བྱས་རིགས་བྱུང་ཡོད་མེད་དང་གོང་
གསལ་རྒྱས་བཅད་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱས་ཡོད་མེད་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ་ཡིན།

ལམ་ཞུགས་སྟོབ་པ་བཞི། ཐེག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་ཆོགས་ལམ་སྟོར་ལམ་མཐོང་ལམ་སྟོམ་པ་བཅས་བཞི།

ལམ་ཞོར། འགོ་བའི་ཞོར།

ལམ་གཞི། ལམ་གྱི་རྒྱང་གཞི།

ལམ་བཞི། བུམ་དབང་གི་ལམ་བསྐྱེད་རིམ་ལྔ་མོ་དང་རགས་པ། གསང་དབང་གི་ལམ་རྒྱུད་རྫོང་མེའི་
བསྐྱེས་པ་དང་སྦྱ་ལུས། ཤེས་རབ་དབང་གི་ལམ་ཐབས་ལམ་འོད་གསལ་སྟོང་པ་ཉིད། ཆེན་
དབང་གི་ཐབས་ལམ་འཇུག་གི་གོ་འཕང་རྣམས་སོ།།

ལམ་བཞི།

ལམ་ཐན་པ། སྤང་པོ།

ལམ་རྩུབ། ལམ་གྱི་འགྲམ་ངོགས།

ལམ་བཟང་། ① ལམ་ལུགས་བཟང་པོ། ② འགྲོ་སའི་ལམ་བདེ་པོ།

ལམ་བརྩུར་བ། ལམ་ལས་གཡོལ་བ། ལམ་ལས་བྱོལ་བ།

ལམ་འོད་སྲིན་བྲ། མེ་ཁྲེར་སྲིན་བྲ།

ལམ་ཡིག ① འགྲོ་ཆོག་པའི་ལམ་ཡིག ② སྤར་འགྲོ་སྤྱོད་པའི་ས་མིང་བཀོད་པའི་ལམ་ཡིག་དང་
འགྲོ་ལམ་མི་ཉོར་པའི་ལམ་ཡིག ③ སྤར་བོད་སྤེལ་བ་གཞུང་སྐབས་སུ་ཏྲ་ཁལ་ཁལ་ལུལ་སྦྱུལ་
འདེད་ཆོག་པའི་ལམ་སོན།

ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་ཞུམ་པའི་ལེ་ལོའི་གཉེན་པོར་འགྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་།

ལམ་རིམ་ ① ལམ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་སྤྱི་ཕྱིའི་རིམ་པ། ② རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་བརྩམས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་
གྱི་རིམ་པ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་གྱི་བསྟན་པ་མིང་།

ལམ་རིམ་གྱི་ཆེ་བ་བཞི། བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ། གསུང་རབ་མ་ལུས་
གདམས་ངག་དུ་འཆར་པའི་ཆེ་བ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་ལྷག་དུ་རྟེན་པའི་ཆེ་བ། ཉེས་སྤྱོད་
ཆོན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགྲོ་པའི་ཆེ་བ་བཅས་སོ།།

ལམ་རིམ་གྱི་མཆན་བཞི། རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་ལམ་རིམ་ཆོན་པོའི་མཆན་འགྲེལ་གྲགས་ཆེ་བ་བཞི་སྟེ། ༡

ལམ་རིམ་དམར་མཆན་ཞེས་པ་བ་སོ་བས་མཛད་པའི་མཆན་འགྲེལ་དང་། ༢ ལམ་རིམ་ནག་

མཆན་ཞེས་པ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཚོག་སུམ་པ་ལྷག་ལུང་བྲག་པ་སྒོ་གོས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པ། ༣ ལམ་

རིམ་གསེར་མཆན་ཞེས་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་ངག་དབང་བརྩོན་འགྲུས་གྱིས་མཛད་པ། ༤

ལམ་རིམ་ལྷག་མཛོང་མཆན་ཞེས་པ་བླ་ཉི་རིན་ཆེན་དོན་གྲུབ་གྱིས་མཛད་པ་བཅས།

ལམ་རིམ་དགོན། མིང་གཞན་ལམ་རིམ་སྐལ་བཟང་དགའ་ཚལ་ཐེག་ཆེན་གྱིང་ཟེད། ཐར་མ་ཆོས་མཛད་
རྒྱུད་པ་ཚུལ་བཟང་པོར་གྲགས་པ་ས་བཏབ་ཅེས་པ་ཅམ་ལས་བཏབ་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་འབྲོངས་རྒྱུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལམ་རིམ་པ་ལྷ། རྫོགས་རིམ་གྱི་རིམ་པ་ལྷ་སྟེང་ག་དཔེན་དང་། སེམས་དཔེན། འོད་གསལ། ལྷ་
ལུས། ལྷ་འཕྲུག་བཅས་ལྷ་ལོ།

ལམ་རིམ་ཐར་རྒྱུ། དུགས་པོ་རྒྱ་འོད་གཞོན་རུས་མཛད་པའི་ལས་དང་པོ་རྣམས་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་
པའི་སྐབས་སུ་རེས་དགོས་པའི་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་
བསྟན་པའི་ཁྲིད་ཡིག་ཅིག

ལམ་རིམ་པ་གཉིས། གསང་སྒྲགས་ལ་རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་གི་སྐམ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་རིམ་
དང་རྫོགས་རིམ་གཉིས་ཡོད། བསྐྱེད་རིམ་ནི་སྐྱ་གསུམ་ལམ་ཁྱེར་གྱི་གནད་ཆར་བའི་ལྷ་ལྷོ་རྣལ་
འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་ཞིག་ལ་ཟེར་ཞིང་། རྫོགས་རིམ་ནི་རང་གི་ལུས་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་སྤྱིར་ཁྱེ་
དབུ་མའི་ནང་དུ་ཞུགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་དགའ་བཞིའི་ཡེ་
ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་ལ་ཟེད།

ལམ་རིམ་དམར་མཆན། མཁས་གྲུབ་མེད་གཙུང་བ་སོ་ཆོས་མེད་སྐྱ་སྤེང་ལྷ་པ་བ་སོ་ལྷ་དབང་ཆོས་
ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ལམ་རིམ་ཆེན་མོར་མཆན་བཏབ་པ་ལ་ཟེད།

ལམ་རིམ་ལྷ་ཁང་། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་གདམས་བརྒྱུད་པའི་སྐམ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱ་
བརྟན་བཞུགས་པའི་ལྷ་ཁང་ཡིན། འདིའི་དབུས་མེ་ཅོང་ཁ་པའི་སྐྱ་དང་། དེའི་གཡས་ངོས་སུ་
སྟོན་པ་སྐབས་པའི་དབང་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ། ཏཱ་ལའི་སྐམ་མ་སྐྱ་སྤེང་ལྷ་པའི་བར་རྒྱ་ཆེན་
སྐྱོད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐམ་མོ་གཉིས་དང་། གཡོན་ངོས་སུ་སྟོན་པ་སྐབས་པའི་དབང་པོ་དང་རྗེ་བཙུན་
འཇམ་དབྱངས་ནས་ཏཱ་ལའི་སྐམ་མ་སྐྱ་སྤེང་ལྷ་པ་བར་ཟབ་མོ་ལྷ་བརྒྱུད་ཀྱི་སྐམ་མོ་བཞི།

ལམ་རོགས། མཉམ་དུ་འགྲོ་མཁན། ① གསལ་པོ། ཆིག་དོན་ལམ་ལམ་རྟོགས་པ། ཕྱི་ནང་ཆར་མ་
ལམ་ལམ་དུ་མཐོང་བ། ② འོད་སྤྲང་འཆར་བ། གསེར་འོད་ལམ་ལམ་དུ་འགྲོ་བ། ③ འོད་འཆར་
པའི་དོན་ཏེ། ཤེས་ཀྱི་མེ་ལོང་འོད་ལམ་ལམ། རྟོག་སྟོན་ཁ་ལམ་ལམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ལམ་ལུགས། ལམ་དང་ལུགས་སྒོལ།
ལམ་ལུགས། ལམ་མི་ལུས་མིའི་བསྐྱུས་ཆེན།
ལམ་ལོག། ① ལྷ་བ་ཡང་དག་པ་མེན་པ། ② རྣམ་པའི་འགྲོ་ལམ། ③ ལམ་ག་འབྲེལ་བའམ་ཞིག་པ།
ལམ་ལུགས། གཞན་དག་ཕྱིན་པའི་རྗེས་ཀྱི་ལམ་ལུགས།
ལམ་ཤེར་ཕྱིན། རང་གི་འཛོལ་བྱར་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཤེར་ཕྱིན་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་
ཞེ་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
ལམ་ཤེས། ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་གསུམ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་
འཕགས་པའི་མཁྱེན་པའོ།
ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ་ལས་མཁྱེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུའི་
ནང་ཆོན། ལམ་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བཅུ་གཅིག་སྟེ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། སྒོ་བ་
མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་དང་། བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་དང་། ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་དང་། སྒྲོ་བ་
ལམ་བྱེད་པ་དང་། མོས་བ་སྒྲོ་བ་ལམ་དང་། བསྐྱོ་བ་སྒྲོ་བ་ལམ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་སྒྲོ་བ་ལམ་
དང་། སྐྱབ་བ་སྒྲོ་བ་ལམ་དང་། རྣམ་དག་སྒྲོ་བ་ལམ་བཅས་བཅུ་གཅིག་གོ།
ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་ལམ་ཤེས་རྗོགས་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་
སུ་གྱུར་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་སད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན།
ལམ་ཤེས་པ། ཤེས་པ་བཅུའི་ནང་གསེས། ལམ་ཉོན་སྤོང་བྱེད་ཟག་མེད་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའོ།
ལམ་ཤེས་ཡན་ལག་ལྔ། ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོད་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ། ཡུལ་ངེས་པ། རིགས་ཀྱིས་བྱུང་པ།
ལམ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན། ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སོ།
ལམ་ཤོག་ལམ་བར་ལ་སྟོན་རྒྱུའི་བཀའ་ཤོག།
ལམ་བཤད་པ། ལམ་འགྲོག་པའི་ས་རྒྱ་གངས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་བཞེས་ནས་ལམ་ཁ་
བདེ་པོར་བཤད་པ།
ལམ་སང་། འབྲེལ་དུ་འཕྲུལ་དུ་ཉིད།
ལམ་སངས། ལམ་སང་དང་འབྲེལ།

ལམ་སེ། རོད་སོགས་སྒོ་བྱར་དུ་འབྱུགས་པའི་དོན་ཏེ། དཀར་ལམ་སེ་སོང་ལྟ་བུ།
ལམ་སེང་། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེན་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་immediately ཟེད།
ལམ་སེང་བསྐྱར་སྒོང་། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་restart now ཟེད།
ལམ་སེང་མཐུག་སྒྲིལ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་end now ཟེད།
ལམ་སེང་ཆང་མ་སྤུབ་པ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་delete all now ཟེད།
ལམ་སེང་འཆོལ་བ། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་find now ཟེད།
ལམ་སེང་གསར་སྐྱར། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟེན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་update now ཟེད།
ལམ་སེལ། ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཆེ་རྒྱུན་དང་བར་ཆད་རྣམས་སེལ་ཐབས། ལམ་
ལམ་སེང་། ལམ་སང་དང་དོན་གཅིག་
ལམ་སོན། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཏྲ་ཁལ་སོགས་ཀྱི་ཁལ་ལུལ་སྦྱུལ་འདེད་ཆོག་པའི་ལམ་ཡིག་
ལམ་སྲང་། ① ས་གྲུ་ཡངས་པའི་རྒྱ་ལམ་ཆེན་པོ་དང་། ཅིག་པ་སོགས་ཀྱི་བར་ས་གྲུ་དོག་པའི་ལམ་
རྒྱུང་རྒྱུང་། ② ཁྲིམ་ལམ་ཆེ་རྒྱུང་། ལམ་སྲང་མདོ།
ལམ་སྒོལ། ① ལུགས་སྒོལ། ② ལམ་ཆེན་པོའི་མིང་།
ལམ་གསུམ་འགྲོ། [མདོན་རྒྱུ་བོ་གདམས་པ་དང་། མའི་ཡུལ། སའོག་གི་ལམ་གསུམ་དུ་འགྲོ་བས་ནའོ།
ལམ་གསུམ་འབབ་པ། ལམ་གསུམ་འབབ་པ་ཞེས་པའི་ལམ་གསུམ་ནི། རྒྱ་བོ་གང་གྲུ་དེ་དང་པོ་ལྟ་
དབང་སྤྱུག་གི་རལ་བ་ནས་བབས་པ། གཉིས་པ་མི་ཡུལ་དུ་བབས་པ། གསུམ་པ་སའོག་ཏུ་
འབབ་པས་ན། རྒྱ་བོ་གདམས་པའི་ལམ་གསུམ་འབབ་པ་ཟེད།

ལམ་ལྟ་དགོན། མིང་གཞན་གཞུང་བྱང་བསམ་གཏན་གྱིང་ཟེད། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་སྟག་སྤྱི་ལོ་
༡༣༩༤ལོར་མཁས་བླ་པ་རིན་ཆེན་གློ་བྲིས་ཀྱིས་བྲག་བཏག་བྲལ་མཐའ་བོན་པོ། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ལྷོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལམ་ལྟོང་། ལམ་དུ་ལྷུང་བ་སྟེ། བསམ་བཤོམ་ཐོག་ཏུ་ཁེལ་བ། ལམ་འཕྲོ་རྒྱགས་པ།

ལམ་ལྟོངས། བྱ་བ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་བྲལ་བ་སྟེ། འགོག་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ།

ལམས་སེལ་མ། འོད་འཕྲོ་བའི་ཚུལ།

ལར། ① གཞིའམ་རྩ་བ། བརྟག་དབྱང་ཞིབ་འཇུག་མ་བྱས་ན་ལར་ནས་གསལ་པོར་གོ་ཤེས་མི་
བྱུག། ② སྤྱིར། ལར་ན་ལས་དོན་གལ་ཆའི་རིགས་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྲིམ་དགོས། མི་དེ་དངེས་ཅན་
མིན་པར་ལར་ནས་ཡག་པོ་མི་འདུག།

ལར་སྒྲོམ་བ་ཉིད་ཀྱང་རྟོག་བཤུ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་སེམས་ལས་འོགས་སུ་སྒྲོམ་བ་ཉིད་ཀྱང་
རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་པའོ།

ལར་རྒྱ། བ་སྟུན་བར་གྱི་བཅེ་བ་དང་། དམ་ཆོག་ལ་རྒྱ་ཡང་འབྱི། བཅས་ཀྱི་དོན།

ལར་ཡང་། སྤྱིར་ཡང་ཞེས་པའི་དོན།

ལས། ① བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ལུལ་ལ་གཡོ་ཞིང་སྤྲུལ་བྱེད་པའི་
སེམས་པ། བསྐྱོས་པའི་ལས། སྟོན་གྱི་ལས། ཆེ་རབས་ལས་རྩེས། ལས་དང་རྒྱ་འབྲས། ལས་
འབྲས། ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་ཐང་། ལས་ཅན། ལས་ཐང་པ། ལས་བསགས་པ། ལས་ཀྱིས་དེད་ན་
གཡོལ་ཐབས་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་སྒྲུབ་བ་དང་། བགོ་སྒྲུབ། སྟོན་བྲས། ལྷས་བསྐྱོས།
ལྷས་བསྟན་བཅས་སོ། ② རྟགས་འཇུག་ལས་བཤད་པའི་བྱ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③
རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བུ་འབྱུང་ཁུངས་དང་། དེའི་ནང་གསེས་མི་མཐུན་དགར་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྲུལ་ཞིག
ཚུ་རྒྱུན་གངས་རི་ལས་བབས། ས་པག་ལས་བཅིགས་པའི་ལྷགས་རི། སྤྱོད་འཇུག་ལས་
གསལ་བ། དེ་ལ་གསུམ་ལས་དང་པོ་ནི། གཅིག་ལས་གཅིག་ཆེ་བ། མེ་ལས་ཀྱང་ཆེ་བ། ཁ་བྱ་
རམ་ལས་མངར་བ། གཏིང་ཆེར་མ་ལས་རྩལ་བ། བྱ་དན་ལས་འདས་བ། འདི་ལས་གཞན་བ་
མེད་པ། ཐོབ་པ་ལས་ཤོར་བ་མང་། སྐོང་མཁའ་ལ་འཕངས་གྱུར་ན། ཆག་བ་ཉིད་ལས་གཞན་

ཅི་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་པའོ།

ལས་ཀ་བྱ་བའས་སྒྲིབ་པ། བཅོམས་ཞིང་ལས། འབྲོག་ལས། ཡར་ལས། ལུས་ངག་ཡིད་གྱི་ལས།
དགེ་བའི་ལས། མི་དགེ་བའི་ལས། ཉིས་ལས། གསུམ་ལས། ལས་རྒྱུ་པམ་ཆེ། ལས་མེད་སྟོང་
སྟོང། ལས་མཆོམས་བཞག་པ། མི་མང་ལས་ཅུང་། ལས་སྲུ་ཆེ་བ། ལས་ཀ་འཛོལ་བོ། ལས་ཀ་
ཁུངས་འཁྱོལ། ལས་ཀ་མི་སྒྲིགས་པ། ལས་ཀ་ཅིང་བོ།

ལས་ཀ་འགན་ལེན་ཅུ་ཁག ལས་ཀ་འགན་གཙང་ལེན་མཁན་གྱི་ལས་མའི་ཅུ་ཁག

ལས་ཀ་པ། ལས་པ་དང་དོན་འདྲ།

ལས་སྐྱེ། མང་ཆོགས་གྱི་ལས་ཀའི་ཆད་དང་ངལ་རྩིས་ཀྱི་ཐོབ་སྐྱེལ་ཅི་བའི་སྡེ་ཆན་ཞིག་གི་མིང།

ལས་སྐྱེལ། ① ལས་བཀོས་བརྒྱབ་པའི་སྐྱེལ་བ། འགན་སྲུ་བའི་ལས་སྐྱེལ། ② སྤར་ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་

ཐང་། ལས་སྐྱེལ་ཆེ་བ། ལས་སྐྱེལ་ཅི་བ།

ལས་ཀྱི་སྒྲ། ལས་སྲུ་བྱ་བའི་སྒྲ་དང་འདྲ།

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ། མཆོམས་མེད་པ་ལྟའི་ལས་རྣམས་སོ།

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྒྱན་གཙོད་པ། འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྒྱན་གཙོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། ཤོ་

ལོ་ཀ་ཉིས་བརྒྱ་སྐུམ་ཅུ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩི་ལེ་ཏ་དང་། དུ་ལ་ལྷི་ལ་དང་། ལོ་རྩ་བ་

བརྩི་ཡེ་ཤེས་སྡེས་བསྐྱར་ཅིང་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་བཅོས་པའོ།

ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ། འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ།

བམ་པོ་གཅིག་དང་ཤོ་ལོ་ཀ་བཞི་བཅུ་པ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་རྩི་ལེ་ཏ་དང་། འཛུ་ཐུང་དང་།

ལོ་རྩ་བ་བརྩི་ཡེ་ཤེས་སྡེ་ལ་སོགས་པས་བསྐྱར་པའོ།

ལས་ཀྱི་ར་ཐོ་ཆེ། ལས་མི་རྣམས་ལས་འགོ་ཚུགས་པའི་བདེ་སྟོན་ར་ཐོ་ཆེ།

ལས་ཀྱི་མཐའ། ① ལས་ཀའི་མཐའ། ② མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས།

ལས་ཀྱི་མཐའ་མ་ལོག་པ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་འབྲོར་པ་བཅུའི་

ནང་ཆོན་མཆོམས་མེད་ལྟ་བུས་མ་སྟོང་བ་ཞིག་སྟེ། བ་བསད་པ། མ་བསད་པ། དག་བཅོམ་པ་

བསད་པ། དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་དབྱུགས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་པ་བཅས་ལྟ་ནི་

འཆི་འཕོས་མ་ཐག་ཏུ་དཔུལ་བར་ངེས་པར་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཐར་པའི་དུས་ཀྱང་
བསྐྱལ་བ་མང་པོའི་རྗེས་སུ་མ་གཏོགས་ཐར་མི་བྱུང་བའི་མཆོམས་མེད་ཀྱི་ལས་ཡིན་ཅིང་།
སྤྲིག་པའི་ལས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆོབས་ཆེ་ཤོས་དང་མཐར་ཐུག་པ་ཞིག་ཡིན།
ལས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བཅོ་ལྔ། དགེ་ལས་སོགས་གསུམ། བསོད་ནམས་ལས་སོགས་གསུམ་དང་སྤྱིང་
འགྱུར་ལས་ལྔ། ཡོན་པོ་སྦྱོན་ཅན་སྤྲིགས་མའི་ལས་གསུམ། རོ་བོ་རྣམ་སྤྲིན་དཀར་སོགས་བཞི།
ཐུབ་པའི་ལུས་དག་ཡིད་ལས་གསུམ། སྒོ་གསུམ་ཀྱི་གཙང་བྱེད་ལས་གསུམ། ལེགས་སྤྱད་
ཉེས་སྤྱོད་ལས་གཉིས། རིགས་པ་རིགས་མིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དེ་གང་ཡང་མིན་ལས་གསུམ།
འཕེན་རྫོགས་ལས་བཞི། ལས་སྤྱིབ་ཉོན་སྤྱིབ་རྣམ་སྤྲིན་སྤྱིབ་པ་གསུམ། མཆོམས་མེད་ལས་ལྔ།
ཉེ་བའི་མཆོམས་མེད་ལས་ལྔ། སྤྱིན་སོགས་བཞི་གསུམ་དགེ་ལས། བསོད་ནམས་ཐར་པ་ངེས་
བྱེད་ཆ་མཐུན་ལས། རིགས་པས་རབ་ཏུ་བརྩམས་པའི་སྒོ་གསུམ་ཀྱི་ལས་སོ།། གཞན་ལས་ཀྱི་
རྣམ་གྲངས་མང་ཡང་འདྲིར་འདུའོ།།
ལས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ། ལས་སུ་བྱ་བའི་སྤྱད་དང་འབྲ།
ལས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིན་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དཀར་ནག་འབྲེས་མའི་ལས་
རྣམས་དང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་རི་ལྗ་བ་བཞིན་མཁྱེན་པའོ།།
ལས་ཀྱི་སྒྲེ། ① དགོན་སྡེ་ཁག་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན། ② ལས་ཀའི་སྒྲེ་མོ། ③ ལས་ཀའི་ཆ་ཤས།
ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ① རིག་མ། ② འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའི་རྣམ་འབྱོར་རོ།
ལས་ཀྱི་འཕེན་ཚུལ་བཞི། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་གཅིག་འཕེན་པ། ལས་གཅིག་གིས་ལུས་དུ་མ་
འཕེན་པ། ལས་དུ་མས་ལུས་གཅིག་འཕེན་པ། ལས་དུ་མས་ལུས་དུ་མ་འཕེན་པ་བཅས་ལ་ཟེར།
ལས་ཀྱི་སྒྲ། ལས་ཀའི་རྒྱུ་བ་རྗེ་བྱེད་མཁན།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ། [མངོན]ཉི་མ།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྔ། བོང་དུ་ལས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་པར་གཟིགས།
ལས་ཀྱི་དབང་པོ་དྲུག་ཁ་དང་། ལག་པ། ཀྱང་པ། བཤང་ལས། གཅི་བའི་ལས། ཁུ་བ་འབབ་པའི་
དབང་པོ་བཅས་དྲུག་

ལས་ཀྱི་དབང་པོའི་བྱ་བ་དུག་སྤྱོད་བ་དང་། ལེན་པ། འགྲོ་བ། བཤང་བ། གཅི་བ། ཁུ་བ་འཕོ་བ་སྟེ་དུག་
ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བ་ཞི། མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་འགྲུར། སྤྱིས་ནས་སྤྱོད་འགྲུར། ལས་གྲངས་གཞན་ལ་སྤྱོད་
འགྲུར་གསུམ་དང་། སྤྱོད་བར་མ་ངེས་པའི་འབྲས་བྱ།

ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་གསུམ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ། རྒྱ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ། བདག་པོའི་འབྲས་བྱ།
ལས་ཀྱི་མེ་ལོང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

ལས་ཀྱི་ཚད་བཞི་བྱེད། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། ཚད་བཞི་བཅུ་བཅོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་གྱི་ནང་
གསེས་ཤིག་སྟེ། མི་མཐུན་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་མཐུན་པའི་ཕན་ཡོན་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ།
དགེ་སྤོང་གི་ཆོས་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ལྟ་མཆོག་འཛིན་དང་གཞན་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་བྱེད་པ་
སྤོང་བ་ནང་གི་གཉེན་པོ་དང་། ལས་བྱེ་བའི་ཚད་བཞི་བཅུ་དགེ་འདུན་ལ་བཟོད་པ་གསོལ་ཏེ་
དགེ་འདུན་གྱིས་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བཟོད་པ་བྱིན། དེ་ནས་དགེ་འདུན་ལ་མཐུན་པ་སྤྲིན་
པར་གསོལ་བ་བཏབ་ནས་གསོལ་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་མཐུན་པ་སྤྲིན། དེ་ནས་མཐུན་པའི་གསོ་
སྤོང་བྱས་ཏེ་དགེ་འདུན་རྣམས་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱེད་པའོ།

ལས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་བཞི། ལས་སོ་སོར་ངེས་པ། ལས་འཕེལ་ཆེ་བ། ལས་མ་བྱས་པ་དང་མི་སྤང་བ།
ལས་བྱས་པ་རྒྱུད་མི་ཟ་བའོ།

ལས་ཀྱི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་ལས། བསྐྱབ་པ་བསྐྱང་བའི་གཞི་དགྲའི་ནང་གསེས་ཐམས་
ཅད་ལ་ཁུབ་པ་ལས་ཀྱི་གཞི་སྟེ། དགེ་སྤོང་གི་བྱ་བའི་ལས་རྣམས་རྒྱས་པར་དབྱེན་བརྒྱ་ཅ་
གཅིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་ན་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་གི་ལས་དང་། གསོལ་བ་དང་
གཉིས་ཀྱི་ལས་དང་། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཏེ་གསུམ་དུ་འདུའོ།

ལས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞི། གཞི་དང་། གྲུན་སྤོང་། སྤྱོད་བ། མཐར་ཐུག་བཅས་བཞི། ཡང་ལས་སོ་སོར་
ངེས་པ་དང་། འཕེལ་བ། མ་བྱས་པ་མི་འབྲང་བ། བྱས་པ་རྒྱུད་མི་ཟ་བ་བཅས་བཞིའོ།

ལས་ཀྱི་རྒྱུད་དམར། བར་དོའི་སྐྱབས་ཀྱི་འཛིགས་སྐྱག་གི་སྤྱང་བ་ཞིག

ལས་ཀྱི་གཤིན་རྗེ། འཆི་བདག་གི་སྡེ་དཔོན་ཏེ་གཤིན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ། ལས་ངན་སྤིག་པ་མ་བསགས་
ན། ལས་ཀྱི་གཤིན་རྗེར་ཞེད་དོན་མེད་ལྟ་བུའོ།

ལས་ཀྱི་ས་བ། ལས་བསགས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་ནམ་སྟེན་ཡང་དེ་འདྲ་སྲོང་བའི་གནས།
ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་ལཱའི་ནང་གསེས། དགེ་འདུན་གྱི་དབུས་
སུ་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གསོལ་བ་ཞའི་ཆོ་ག་བརྟུན་སྲོང་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སྲོང་རོ།།
ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཁྱིམ་གཉེན། རབ་བྱུང་དང་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཁྱེད་ཡོང་མཁན་གྱི་སློབ་
དཔོན་དང་། ཆོས་ཁྱེད་ཡོང་མཁན་ཆོའི་བྱར་ཁྱིམ་ལ།
ལས་དཀར། ལས་དཀར་པོ་ཞེས་པ་དགེ་བའི་ལས་དང་། ལས་ནག་པོ་ཞེས་པ་མི་དགེ་བ་དང་སྤྲིག་
པའི་ལས་ལ་ཟེར།
ལས་སྐལ། ① ལས་བགོས་བརྒྱབ་པའི་སྐལ་བ། འགན་ཁུ་བའི་ལས་སྐལ། ② སྤར་ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་
ཐང་། ལས་སྐལ་ཆེ་བ། ལས་སྐལ་ཅི་བབ།
ལས་བསྐྱོས། བསྐྱོས་ཐང་ངམ་ལམ།
ལས་ཁ་ཆར། ཆར་འབེབས། སད་སྲུང་། ཁུན་རྒྱལ་གཅན་གཅན་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་སྲུང་བ། མི་
དང་མི་མ་ཡིན་དབང་དུ་བསྟུ་བ་སོགས་ལས་སྦྱོར་སྣ་ཆོགས།
ལས་ཁུངས། ལས་དོན་བྱེད་མཁན་གྱི་སྤྲིག་འཛུགས། ལས་ཁུངས་འཛུགས་གནས། ལས་ཁུངས་
གསལ་བཅུགས། ལས་ཁུངས་འཛོགས་པ། ལས་ཁུངས་བྲོལ་བ། ལས་ཁུངས་འཁྱུ་བསྟུ།
ལས་ཁུངས་མིང་། སྤྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་organization name ཟེར།
ལས་ཁུར། ལས་འགན། ལས་འཁུར་བཀལ་བ། ལས་ཁུར་འཕར་མ།
ལས་ཁུལ། སྤྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་work area ཟེར།
ལས་ཁོངས་ནས་བྱུང་བ། ལས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་ནས་བྱིར་འབྱུང་བཅུང་བ།
ལས་ཁྱི། ཤིང་ཆའི་གས་གཞོག་དུས་དགོས་པའི་སྟེགས་བྱ།
ལས་མཁན། ① ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ། ② གཤེན་རྫིའི་པོ་ཉ་མིང་།
ལས་གོས། རང་རང་སོ་སོའི་ལས་གནས་དང་གོ་གནས་གང་ཡིན་གྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པའི་གོས།

ལས་སྒོ། ① ལས་སྒྲུབ། ② རྟེ་ཁག་ཆོང་ལས་ཀྱི་ལས་སྒོར་ཞུགས་ནས་བྱ་བ་སྒྲུབ་པ། ③ ལས་ཀ་

བྱེད་དུས་འགོ་བདེ་བའི་སྒོ། ④ ཐོན་ཁུངས། ལས་སྒོ་རང་གི་ཅ་ལག

ལས་ཀྱི། [ཡུལ་]རོ་བཤའ་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

ལས་གྲ། ① ལས་ཀ་བྱེད་སའི་གནས་སམ་ར་བ། ② ཐོན་སྐྱེད་འཛུགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ལས་དོན་གཞི་རྒྱ་

ཆེ་བ། ལས་གྲ་འགན་གཙང་ལེན་བྱས་པ། ལས་གྲའི་འགན་བཙུན་གྱི་གན་རྒྱ། ལས་གྲའི་འགན་

བཙུན་ལ། ལས་གྲའི་ལྟ་ཞིབ་དོ་དམ། ལས་གྲའི་སེལ་ཤོང་གན་རྒྱ།

ལས་གྲ། ལས་ཀ་བྱས་པའི་སྒྲ་ཐོབ།

ལས་རྒྱ། ① ལས་ཀའི་རྒྱ་ཁྲོན། ② གསང་ཡུམ།

ལས་རྒྱབ་པ། ལས་ཀ་སྒྲུབ་འདེད་བྱེད་མཁན།

ལས་རྒྱལ་མཆོག་མཆོད་བསྟོད་ཟིན་ལས་ལ་སོགས་པ་ནི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནོ།།

ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན། བསྐྱེད་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དཀྱིལ་

འཁོར་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་རྗེས་ལྟ་ཆུང་གིས་ཞིང་སྤྱོད་བ་སོགས་ཀྱི་མཛད་པ་ནི་སངས་རྒྱུས་

ཀྱི་མཛད་པ་དང་མཐུན་པས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གོ།

ལས་རྒྱ་འབྲས། ① འབྲུ་སོགས་ཀྱི་ས་ཐོན་དང་ལོ་ཉིག་ ② དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་བསགས་པའི་རྒྱ་དང་

འབྲས་བྱ་སྟེ། དགེ་བའི་ལས་བསགས་པའི་འབྲས་བྱ་བདེ་བ་དང་། སྤྲིག་པའི་ལས་བསགས་

པའི་འབྲས་བྱ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལྟ་བུའོ།།

ལས་རྒྱན། ལས་ཀའི་འཕྲོར་རྒྱན།

ལས་སྒྲ། ལས་སྒྲ་བྱ་བའི་སྒྲ་དང་འབྲ།

ལས་སྒྲིབ། ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་བསྐྱེད་མེད་པ།

ལས་སྒྲིབ་སྒྲབ་པ། སྤྲིག་པ་ཆེན་པོ་བསགས་མ་སྤྱོད་པ།

ལས་སྒྲོམ། སྒོག་མུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་མ་སྤྲད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་scaffolding ཟེད།

ལས་བགོས། མི་སོ་སོར་ལས་ཀ་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་དེ་དེ་བགོ་བཤའ་བྱེད་པ།

ལས་བཞོས་འགན་ཁུར། མི་སོ་སོར་ཐོབ་པའི་ལས་ཀ་འགན་བཞེས་པ།
ལས་བཞོས་མཉམ་སྦྲུབ། མི་སོ་སོར་ཐོབ་པའི་ལས་ཀ་བྱས་ནས་ལས་འགན་མཉམ་དུ་སྦྲུབ་པ།
ལས་འགན། འགན་ཁུར། རང་འཁྲིའི་ལས་འགན། ལས་འགན་དགྲི་བ། ལས་འགན་སྦྲུབ་པ། ལས་
འགན་གཅིག་ལྟོགས། ལས་འགན་འཕྲོལ་ལོ། ལས་འགན་འཆུར་བ། ལས་འགན་འཇུག་པོ།
ལས་འགན་གཡོལ་བ། སྐབས་བབས་ལས་འགན།
ལས་འགན་སྟོན་པ། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་add task ཟེད།
ལས་འགན་གཙང་ལོ། ལས་ཀ་འགན་གཙང་མར་ལོན་པ།
ལས་འགན་ཆང་། རྒྱུ་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་taskbar ཟེད།
ལས་འགྲུལ། ཆབ་སྲིད་དང་། རིག་གནས། ཐོན་སྐྱེད་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཅ་འཇུགས་ཡོད་ལ། དམིགས་
ཡུལ་ཡང་ཡོད་ཅིང་། མང་ཆོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བྱ་གཞག་རྒྱ་ཁྲིན་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ལྟ་
བཞིའི་ལས་འགྲུལ། ལས་རྩལ་གསར་བརྗེའི་ལས་འགྲུལ།
ལས་འགོ་ལས་ཀའི་ཐོག་མ། ལས་འགོ་བརྩམས་པ།
ལས་འགོ་བཙོས་པ། [ཡུལ]ལས་ཀ་ལེགས་ཉེས་ལྟོག་བྱེད་པ།
ལས་ངན། ལས་དབང་ངན་པ། ལས་ངན་བསགས་པ། ལས་ངན་བྱིའུ་ཡར་ཡོང་དང་། ལ་ཁའི་རྩོ་
ལེབ་མར་རིལ་སྤང།
ལས་ངན་བག་ཆགས། འཁོར་བ་དང་ངན་སོང་དུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ངན་མི་དགེ་བའི་ལས་
ངན་མི་དགེ་བ་བཅུ་དང་། དེའི་ཅ་བ་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་གྱི་བག་ཆགས།
ལས་ངན་བྱེད་པར་ཁྲེལ་བ། ལས་ངན་ལ་འཇུག་པར་ཁྲེལ་བའམ་རྩོ་ཆ་བ།
ལས་རྩ། ལས་ཀར་ཞུགས་བརྒྱུ་ཤོད་པའི་རྩ།
ལས་ལྷ། བཤམ་དང་། སྒྲིག་སྒྲིག་འཇམ་ཅི། བྱི་རུ་ཏ་བཅས་ལྷའི་བསྐྱེད་མིང་།
ལས་མངོན་གྱུར། བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་མངོན་གྱུར་བརྩའི་ཡ་གྲུལ། གང་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་བསྐྱེད་

བྱ། བྱེད་པ་ལས་ཀྱི་ཚོག་ལྟེན་པ་སོ་མཁན་སྒྲོ་བ་དག་འདུན་དང་བཅས་པ་ལ། དེ་ཡིན་པ་ལ་དེ་
ཡིན་གྱི་འདུ་ཤེས་མ་འབྱུང་བ། ཀུན་སྒྲོང་ཞེ་ཐག་པ་ནས་བྱེད་པར་འདོད་པ། ལྷུང་དེ་དག་ཅིང་
ལ་ཅེ་ནས་ཀྱང་བན་པར་འདོད་པའི་སྤྱིང་ཇེ་སྤེལ་སྤྱུགས་དགོངས་རྒྱུ་པ་གསུམ་གསལ་པའི་སྒྲོ་
ནས་གསོལ་བ་ཞིའི་ཚོག་པ་འབྱུང་པར་བད་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ།།

ལས་ཅན། བསོད་ནམས་ལྡན་པ།

ལས་ཆས། ① ལས་ཞུ་ལས་གོས་སོགས། ② ལས་ཀ་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད།

ལས་ཁུངས་ལ། ① གླེང་བ་ཁུངས་བསོད་ནམས་ཁུངས་ལ། ② ལས་ཆོད་ཁུངས་ལ། ③ ལས་ཀ་
སྟབས་བདེ་ལ།

ལས་ཆེན་བརྒྱུག་ཤིས། བདེ་མཆོག་ཙ་ཁྲུང་ལས། དབང་དང་དབྱུག་དང་དབྱེ་བ་དང་། བསད་དང་
བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་དང་། ཟུགས་དང་ཤེངས་བར་བྱ་བ་དང་། རྩོངས་དང་དེ་བཞིན་སྤར་བྱས་
གདལ། ཆིག་ཤོག་སྤྱུགས་བར་བྱུང་བ་དང་། རོད་དང་དེ་བཞིན་ལོང་བ་དང་། མ་ནིང་ཉིད་དུ་
བྱ་བ་དང་། གཟུགས་ནི་ཡོངས་སུ་བརྩེ་བཤོ། ཞེས་སོ།

ལས་ཆེ་བ། ① སྐལ་བ་ཆེ་བའམ་བསོད་ནམས་ཆེ་བ།

② ལས་ཚོད་ཆེ་བ། ③ ལས་གཞི་གཞི་ལོ་རྒྱུས་ཆེ་བ།

ལས་ཚོགས་ ① གེ་བཀ་གི་ལས་ཀ་གང་ཞིག་དེ་ཉིད་ལོ་བཅུགས་པ་ནས་མཐུག་པ་རྫོགས་ཀྱི་པར་
 རི་ལྟར་ལག་ལེན་བྱ་ཆུང་ལ་གྱི་ལོ་རིམ་ནམས་མ་འདེམ་པ་ལྟོན་པའི་དཀར་ཆག་གནང་དུས་ཚོས་
 ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་སོ་སོའི་མཚོན་བཤམ་དང་། ཚོགས་ལུགས་ལེན་གྱི་ལོ་རིམ་ནམས་ལ་ཟེར། དེར་
 དུས་ལས་ཀ་ལྟུང་དང་ཁྱད་པར་ཚོགས་བྱུང་ཡོད་པའི་ལྟར་ལྟར་ཀྱི་ལོ་རིམ་གྱི་ལས་ཚོགས་སྟེ། རྒྱ་སྐད་
 ལྷ། 程序 ཟེར། ② སོ་ནམ་ལྟོས་པ་འདོགས་པའི་ཚོགས་

ལས་ཆོག་ཁ་རྒྱལ་ གློག་སྒྲིང་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
 ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྐྱོད་དུ་close program ཟེད།

ལས་ཆོག་ཁ་ཤེད། གློག་ལྟ་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་མ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐད་དུ་open program ཟེད།

ལས་ཆོག་འཁོར་སྟོང། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་run program ཟེད།
ལས་ཆོག་ག་སྟེག་ གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་program preparation ཟེད།
ལས་ཆོག་མཐུག་སྟེལ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་program finished ཟེད།
ལས་ཆོག་སྡེ་ཆ་ན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་program unit ཟེད།
ལས་ཆོག་འདེམས་བྱང། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་program menus ཟེད།
ལས་ཆོག་ཁོར་སྟོན། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་program error ཟེད།
ལས་ཆོག་མཛོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་program library ཟེད།
ལས་ཆོད། ལས་ཀའི་རྒྱས་ཆད།
ལས་རྒྱས། ལས་ཀའི་ཐབས་ཤེས།
ལས་མཐུག་ ལས་ཀའི་གཞུག་གྲ། ལས་མཐུག་བསྐྱས་བ། ལས་མཐུག་རིང་སྤར།
ལས་ཉེས། བྱེད་སྤངས་ཁོར་བ། ལས་ཉེས་ཁག་འགོལ།
ལས་ཉོན། ལས་དང་ཉོན་མོངས།
ལས་རྟོག་ རྟོག་བྲ་ཆེ་བའི་བྱ་བ།
ལས་གཉིས། རྣམ་སྤྲིན་སྤྱིང་ངེས་མ་ངེས་ལས་དང་། འཕེན་བྱེད་དང་རྫོགས་བྱེད་ལས་དང་། སྤྱིན་
བ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་དང་། སེམས་བ་དང་བསམ་པའི་ལས་ལམ་གཉིས་རེ། ལུས་ངག་གི་
ལས་རྣམས་བ་རིག་བྱེད་ཡིན་མིན་གཉིས་རེ་བཅས་སོ།

ལས་གཉེན། ལས་ཀ་བྱེད་པ།
ལས་གཉེར་ལག་ཁྲེད། ལས་ཀ་བྱེད་པའི་དཔང་ཡིག
ལས་ཀྱིས། གོ་གནས་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་དང་། ཐམ་ཀ
ལས་སྟེགས། སྒྲིག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་platform ཟེད།
ལས་སྟོབས་ཆེན་དགྲ། ཞིང་། དངོས་པོ། རོ་བོ་ཉིད། ཉེན། ཀུན་སྒྲིང་། དག་པོ། བསམ་པ། བློགས་
པན་མང་དུ་བྱེད་པ། མང་པོ་ཆོགས་པའི་སྒྲོན་སྟོབས་ཆེ་བ།
ལས་ཐམ། ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞུང་ཐེལ།
ལས་ཐིག དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་གདབ་པའི་དམ་ཆོག་གི་ཐིག་སྟེ། ཐིག་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཆད། ཁ་
དོག་སོགས་ཆོག་འདི་རྩལ་བཞིན་གདབ་པའོ།།
ལས་ཐེབས་ཆག་པ། དོན་གཞན་ལ་འཁོར་ནས་ལས་ཀར་ཉག་ཉག་ཡོང་མི་ཐུབ་པ། ཉག་པར་ཅིད་
མོར་མགོ་བསྐྱོར་ནས་ལས་ཐེབས་ཆག་ན་གོང་ནས་བཀའ་བརྒྱན་པོག་ཡོང་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ལས་ཐེལ། གོ་སའི་ལས་འཛིན་ཐོག་ཡོད་བཞིན་པའི་གོ་གནས་ཅན་གྱི་མི།
ལས་ཐོག ལས་འགན་འཁུར་བཞིན་ཡོད་པ། ལས་ཐོག་འཁུར་བ། ལས་ཐོག་ཡོལ་བ། ལས་ཐོག་པ།
ལས་ཐོག་མ་པ། ལས་དང་པོ་བ་དང་འབྲ།
ལས་ཐོག་མས་སྟོན། བཅོ་བ་བཅོ་ལས་བྱེད་བཞིན་སྐབས་བྱུང་བའི་མས་སྟོན།
ལས་ཐོག་མས་སྟོན་གྱི་བྱུང་རྒྱུ། ལས་ཐོག་མས་སྟོན་བྱུང་ནས་འབྲེལ་ཡོད་ཆེན་པས་འགན་
བཅོལ་བྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་ཁྲིམས་སྲོལ།
ལས་ཐོགས་པ། ལས་དོན་གྲ་འབྲིག་པོ་མ་བྱུང་བ།
ལས་ཐོག། དེང་རབས་ལས་ཆེན་སོ་སོའི་ནང་གི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ཐོབ་ཐང་གི་མིང་།
ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། རང་འབྱོར་ལྗེའི་ནང་ཆེན་ཞིག་མཆོམས་མེད་པའི་ལས་བྱས་པས་བྱེད་དུ་
བརྟུག་པ་མ་ཡིན་པའོ།།
ལས་མཐའ་ལོག་པ། ལོག་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་མཆོམས་མེད་ལྗེའི་ལས་བྱས་པས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་

སྐལ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་མཐའ་ལོག་པའི་ལས།
ལས་དང་པོ་བ། ① ཐོག་མར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན། ② ལས་ལ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་སོ་སྤྱེའི་གང་ཟག
ལས་དང་པོ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་བཅུ་བཞི། དཀོན་མཆོག་མི་སྣ་དམ་ཆེན་ཆེན་ལ་སྦྱད། རྗེ་ཤེས་བྱ་
སྤྱེགས་བམ་གཙུག་ཏུ་བཅད་སྤྱོད། སྤྱིན་སྤྱེག་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་གནས་ལས་ལ་བཅོན། འབྱུང་
པོར་གཏོར་མ་སྤྱིན་ཅིང་བརྒྱུས་བསྐྱོམ་འབད། སློབ་མར་ཆོས་བཤད་སེམས་ཅན་བྱམས་བས་
བསྟུ། རྒྱལ་ལ་ཆོགས་གསོག་ཇོ་མ་ལར་ཆུ་སྤྱིན་བཏང། མཆོད་རྟེན་སྤྱི་ཆུ་དགེ་བའི་ལས་བྱའོ།
ལས་དཔ། ལས་ཁུངས་ཀྱི་དམ་ག ལས་དམ་གནང་བ།
ལས་དུས། དེའི་འདེབས་སམ་སྟོན་བསྟུ་སོགས་དུས་དང་དུས་སོ་སོར་བྱེད་དགོས་པའི་ཞིང་ལས་
ཀྱི་དུས་སྐབས།
ལས་དེ་བ། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དེའི་སྦྱོང་དུ་workbook ཟེད།
ལས་དེ་བ་ཆ་ཆོང་། སློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྦྱོང་དུ་entire workbook ཟེད།
ལས་དོན། ལས་ཀའམ་བྱ་བ་དང་དེའི་བསྐྱབ་གཞིའམ་དམིགས་ཡུལ། གལ་ཆེད་ལས་དོན། ལས་
དོན་གོ་འཕེད། ལས་དོན་ནང་མ། སྤྱི་ཕན་ལས་དོན། སྤྱི་སྦྱོང་ལས་དོན།
ལས་བསྐྱོམས། བྱ་བ་གང་བྱས་ཀྱི་མཚུག་བསྐྱོམས།
ལས་ནག ལས་མི་དགེ་བ།
ལས་ནམ་མ་ལ། འདེགས་པ། འཛོག་པ། བསྐྱམ་པ། བརྒྱུད་པ། འགྲོ་བའོ།
ལས་ནམ་མར་འབྱེད་པ། ཁོང་གི་མདོ་སྤེ་ལས་ནམ་མར་འབྱེད་ཅེས་པ་དང་དོན་གཅིག
ལས་སྒྲ། ལས་འགན་གཙོ་པོ་འཁུར་མཁན། ལས་སྤྱོད་བསྐྱོམས་པ།
ལས་སྤྱ་ཆོགས། ① ལས་ཀ་སྤྱ་ཆོགས། ② [མདོན]ཉི་མ། ③ ལས་བཟང་ངན་ནས་ལས་དཀར་ནག
ལས་སྤྱ་ཆོགས་པ། ① ལས་སྤྱ་ཆོགས་བྱེད་མཁན། ② [མདོན]ཉལ་འཛོ་བ། ཉི་མ།
ལས་སྤང་། ལས་དབང་གིས་བསྐྱེད་པའི་མ་དག་འཁོར་བའི་སྤང་ཆུལ།

ལས་སྒྲེ། ① དགེ་འདུན་པ་སྤྱིའི་ལས་བྱེད་མཁུ། ② ལས་དོན་གྱི་སྒྲེ་འབྲིང་མཁུན་ནས་སྒྲེ་མཛོད་མཁུ།
ལས་སྒྲེ་ཐོན་ཟེན། དཔོན་པ་ཁག་གི་ནང་སློབ་དཔོན་དང་། དབུ་མཛད། དགེ་བསྐྱོས། ལྷག་མཛོད།

སྤྱི་གཉེར་སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་སྦྱབ་ཟེན་པའི་རིགས།

ལས་སྒྲེ་དབུ་ཆོས། དཔོན་ཁག་གི་སྤྱི་པའི་མགོ་ཁྲིད་བྱེད་མཁུན་དབུ་མཛོད་དང་དགེ་བསྐྱོས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ལས་སློན། ཤིང་ཆའམ་རས་ཆ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱ་ཆ་གང་དང་གང་ཞིག་བཟོ་བྱའམ་འབྲུལ་འཁོར་
སོགས་ཀྱིས་བཅས་བཅོས་བཅོས་པའི་བྱ་བ།

ལས་པ། ① ལས་པ། ལས་པ། ལོས། བྱེད་པ། འདོད་མོས་ལྟར་ལས་ཆོག་དོན་ལས་ཁུས་པ། ཅེ་
ལས་པ། ལས་ལོས་བྱེད་པོ་ལོ་བཅོ་ལྔ་ཡིན། རྟ་ལོས་རྒྱག་ཐོར་མོ་རྟོག་བཅད་རེད། ལྟ་བྱིའི་ལྟ་
ལ་ལས་བོང་ལས། ② ལུལ་བྱ་ཁག་གི་འོང་སྐྱོར་སོགས་དགའ་སྟོན་གྱི་གཏོང་སྐྱོའི་དོ་དམ་པ།

ལས་དཔོན། ① ལས་ཀ་སྦྱུལ་འདེད་བྱེད་མི། ② སྤར་ལུ་ལག་བསྦྱུལ་ནས་སོ་ནམ་གྱི་ལས་ཀའི་
འགོ་བྱེད་མཁུ།

ལས་པོགས། ལས་ཀ་བྱས་པའི་པོགས་པོགས།

ལས་བྱོད། ལས་ཆོད་དང་འབྲ།

ལས་བྲན། ① ལས་ཀ་རྒྱུད་དུའི་རིགས་སྤྱི་ཆོགས་པ། ② ལས་འགན་རྒྱུད་དུ།

ལས་འཕྲོ། ① ལས་ཀ་བྱས་མ་ཆར་བར་ལུས་པ། ལས་འཕྲོ་ལུས་པ། ལས་འཕྲོ་བརྒྱལ་བ། ② ལས་
སྐྱལ། དགེ་བའི་ལས་འཕྲོ་མེད་པ།

ལས་འཕྲོ་ཅན། ཆེ་སྟོན་མར་ཡོད་པའི་ལས་བཟང་པོའི་འཕྲོ་ཆེ་འདིར་སྟོན་པའི་ཁུས་པ་ཡོད་པ།

ལས་བྱམ། ཆོས་ལུགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། མཆོད་རྗེས་དང་། བདག་དང་། གནས་དང་། སློབ་
མ་ལ་བསང་གཏོར་གཏོར་བྱེད་ཆུ་སྟོད་ཅིག

ལས་བྱ། གཅོ་དཔོན་གྱི་གཤམ་དུ་ལས་ཁུར་བྱེད་མི།

ལས་བྱ་སུབས་པ། སློག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་མ་སྤྱད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་delete a job ཟེད།

ལས་བྱང་། ① རྒྱུད་སྤྱི་གང་ཞིག་གི་བསྐྱུབ་ཆོག་ལག་ལེན་བྱ་བའི་ཆོ་གའི་འདོན་སྒྲིག་སྐོར། ② དེང་

རབས་སྐད་དུ་བསྐྱབ་བྱའམ་ལས་ཀའི་ནས་གངས་ཀྱི་གི་ཁ་བྱང་།
ལས་བྱའི་འབྲུག་སྒོ། རྒྱུ་ལྷན་འབྲུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་task entry ཟེད།
ལས་བྱས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། དད་པའི་སྟོན་མཆོད་པ་འབྲུག་བ་དང་བྱུག་འཆལ་བ་སོགས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་གསོག་ཡུལ་ཀྱི་ཞིང་།
ལས་བྱེ་བ། འབྲུག་པའི་བརྒྱུ་ཆེད་ཅིག་སྟེ། དགེ་འབྲུག་པ་ནམས་ལས་ལ་མི་མཐུན་པར་ཆོད་པ་བྱུང་བའོ།
ལས་བྱེད། ལས་ཀའི་སྟེ་སོ་སོའི་གནས་སུ་བསྐྱོས་པའི་འགན་ཁུར་བྱེད་མི་སྟེ།
ལས་བྱེད་ནང་མ། དེ་སྔ་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་པོ་བྱང་ཉེ་འཁོར་དུ་གཏན་སྟོན་ཆོག་པའི་གཞུང་ཞབས་སྐྱ་སེད།
ལས་བྱེད་པ། ① རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དང་། དམག་དབྱང་། མི་དམངས་ཆོགས་པ་བཅས་ཀྱི་
ནང་གི་གཞུང་ཞབས་མི་སྟེ། དམག་དབྱུས་དང་ལས་ཀ་ཅན་ཅིག་བྱེད་མཁན་དེར་འབྲས་མེད།
② འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་ཀའི་འགན་ཁུར་རམ་བདག་གཉེར་གྱིས་ལས་ཀ་དེས་ཅན་ཞིག་བྱེད་
མཁན། བཅོཆོགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ། ཀྱང་ཕྱིའི་ལས་བྱེད་པ། ③ ལས་མི་དང་འབྲ།
ལས་བྱེལ། ལས་ཀ་བྱེལ་བ་ཡོད་པ། ལས་བྱེལ་ལྗོངས་ཆགས།
ལས་བྲལ་ལས་ཤོར་མི་སྟེ། རང་གི་ལས་གནས་ནས་བྲལ་དགོས་བྱུང་བའམ་ལས་ཀ་ཤོར་བར་ཟེད།
ལས་བཅོན་སྟེས་འབྲུག། རང་འཁྲིའི་ལས་ཀར་བཅོན་ནས་ལེགས་སྟེས་གང་ཐུབ་འབྲུག་པ།
ལས་ཞུགས་བསྐྱར་མ། ལས་ཤོར་མི་སྟེ། བསྐྱར་དུ་ལས་ཀར་ཞུགས་པར་ཟེད།
ལས་རྒྱུས་བཞོ་ཆས། རྒྱུ་ལྷན་འབྲུག་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་analog divider ཟེད།
ལས་རྒྱོན། ལས་ཀ་ཆང་མ་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་རྒྱོན་པོ།
ལས་དབང་། ① ལས་ཀྱི་བསྐྱོས་ཐང་། ལས་དབང་གང་ཤད། ལས་དབང་སྟོབ་པ། ② སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། ཆེ་འདི་ལ་སྦྱིད་སྦྱུག་གང་བྱུང་བ་དེ་དག་ཆེ་སྟོན་མའི་ལས་
དབང་ཡིན་ཟེད།
ལས་དབང་གི་ལྷ་མོ་གསུམ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་ཀྱི་དུས་རབས་ལྷ་པའི་ལོ་རབས་བཞི་བཅའི་ནང་དུ་

བསྐྱེད་པའི་ཞེ་ལ་ཡུ་ཏེན་གྲོང་སྤང་པར་ཐ་བྱང་དགོན་པའི་ཤར་ངོས་ཀྱི་རི་བྱང་བཞོན་དགོལ་
ཀྱི་གས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་བསྐྱེད་དུ་མ་མཆིས་པའི་བཅུ་གུ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན།
ལས་འབྲས། རྒྱ་འབྲས། དཀར་ནག་ལས་འབྲས་ལུས་དང་གི་བ་མ་འབྲ།
ལས་འབྲེལ། ཆེ་སྒྲ་མར་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ། མར་བ་ལོ་རྒྱ་བ་དང་ཁྱོད་རང་ཆེ་སྒྲ་མ་
ནས་ལས་འབྲེལ་ཡོད་པས་དེའི་བྱང་དུ་སོང་ཞིག།
ལས་མ། མིས་བཞོས་པའི་དངོས་རིགས།
ལས་མ་མ་ཐུན། ལས་དང་སྐལ་བ་མ་ཐུན་པ་སྟེ། མཉམ་དུ་གཤེགས་རྒྱུའི་ལས་སྐལ་མེད་པ།
ལས་མེ། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྤྲེལ་བ་དང་། སྤྲེལ། སྤྲེལ་ཡིས་འཛོ། ཞོ་ཤས་
འཛོ། ལས་མཁན། ལས་བ་བ་བཅོས་སོ།།
ལས་མེད། སྒོག་སྤང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྤང་དུ་idle ཟེད།
ལས་མེད་དུས་ཆེད། སྒོག་སྤང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྤང་དུ་idle time ཟེད།
ལས་མེད་པ། སྟོན་མར་བསགས་པའི་ལས་སམ་རྒྱ་འབྲས་མེད་པ།
ལས་སྟོན་དགོན། སྤྲེལ་མ་ཐུ་སྟོན་པས་དོ་རྩེས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་མ་དེས། བྱ་བ་མཐའ་ས་སྤྲེལ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཉག་རྒྱ་རྒྱུང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལས་དམག་དམག་དབུང་།
ལས་ཅི་བ་པོ། སྤྲེལ་བ་སྤྲེལ་ལས་བཟང་དན་ལ་ཅི་མཐོང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན།
ལས་ཅིས། ཆེ་རབས་ལས་ཅིས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག
ལས་ཚོམ། ལས་དོན་ཀྱི་གཞི་འདིང་བ།
ལས་ཚོལ། ངལ་ཚོལ་ཏེ། ལུས་ལྷགས་ཀྱི་ལས་ཀ།
ལས་ཚན། ལས་ཀའི་སྟེ་ཚན། ལས་ཚན་རྒྱུ་འདྲིན། ལས་ཚན་བྲག་རིས། ལས་ཚན་གསར་འཕལ།
ལས་ཚན་བཅུ་གསུམ། ས་སྤྲེལ་འགོན་འཕགས་པས་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་དབང་བསྐྱུར་བྱས་

ནས་ཆོས་སྲིད་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་སྲིད་དབང་བཅུགས་པའི་སྐབས་སུ་ལས་ཁུངས་ཁག་བཅུ་གསུམ་གཙུགས་པ་རྣམས་ཏེ། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ། ཐབ་འབྲེན་གདན་གསུམ་བཅས་གསུམ་ཆོན་གསུམ་དང་། སྐུ་ཏྲ་གཉིས། མཛོ་བྲི་གཉིས་ཏེ་གཉིས་ཆོན་གཉིས་བསྐྱོམས་པས་ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་བཅུགས། དེ་ཡང་གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་ཞེས་པའི་གསོལ་དཔོན་ནི། གླ་མའི་གསོལ་ཆ་རིགས་ལ་ཞེས་བཤེར་དང་། འབྲེལ་བསྐྱར་བྱ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་དང་། གཟིམ་དཔོན་ཞེས་པ་ནི་གླ་མའི་གཟིམ་གཡོག་དང་ན་བཟའ་སྟོན་ཆས། དེ་མིན་སྤྱི་ཉེར་སྤྱད་ཅག་ཅིག་སོགས་བདག་གཉེར་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཆོད་དཔོན་ནི་མཆོད་པ་གསོལ་སྤྲིག་དང་། མཆོད་ཆས་དོད་མ་སྤྲིག་གཡོམ་སོགས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛོད་སྤྱི་ཉེར་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཇལ་ཡིག་མཛོད་གསུམ་ཞེས་པའི་མཇལ་ནི། མགྲོན་གཉེར་ཏེ་གླ་མ་མཇལ་ཁ་གཏོང་བ་དང་། མཇལ་མགྲོན་ལ་སྡེ་ལེན། ཡར་ཁུ་མ་གནང་གི་བརྒྱུད་ཆབ་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཡིག་མཁན་ནི་བྱང་ཡིག་སྟེ་གླ་མའི་བཀའ་ཤོག་དང་བཀའ་ལན་ལྟགས་ཚོས་སོགས་ཡི་གེ་འབྲི་རྒྱུའི་ཞབས་ཞུའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོད་པ་ནི་གླ་བྱང་གཞུང་གི་སྐུ་རྒྱ་ཕྱག་རྩེས་བསྐྱར་གཏོང་གི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་སོ།། ཐབ་འབྲེན་གདན་གསུམ་གྱི་ཐབ་ནི། གསོལ་ཐབ་བ་སྟེ་གླ་མའི་གསོལ་ཀ་དང་གསོལ་ཆས་སོགས་བཟོ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། འབྲེན་པ་ནི་མཛོད་སྟོ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་དཀར་སྟོ་བཞུག་འབྲེན་དང་། གནང་སྤྱིན་སྟོལ་བསྐྱར་སོགས་ལག་ལེན་གྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། གདན་གཉེར་ནི་གླ་མའི་བཞུགས་ཁྲི་དང་། མཇལ་མགྲོན། དཔོན་རིགས་སོགས་ལ་གོ་བབ་ཀྱི་གདན་སྟོག་སྤྲིག་གཡོམ་དང་བདག་གཉེར་བཅས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། སྐུ་ཏྲ་གཉིས་དང་། མཛོ་བྲི་གཉིས་ཞེས་པའི་སྐུ་དཔོན་ནི་གླ་མའི་ཆེབས་སྐྱར་ཆེན་མོའི་སྐབས་ཆེབས་རགས་ཀྱི་ཆེབས་དར་རྩུག་སོགས་གཡུ་སྐྱར་སྤྲིག་བཀོད་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། ཏྲ་དཔོན་ནི་གླ་མའི་ཆེབས་དཔོན་ཆེན་པོ་དང་། གཟིམ་འབྲེལ་སོགས་གཞུང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏྲ་འབྲེལ་གསོ་ཆགས་བདག་གཉེར་བྱེད་པའི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། མཛོ་དཔོན་ནི་གཞུང་ཕྱོགས་མཛོ་གཡལ་འབྲེལ་སོགས་འབྲོག་ལས་ཀྱི་འགན་འཁུར་མཁན་ཡིན། བྲི་དཔོན་

ནི་གཞི་མཐོང་གི་ཆོག་པ་དང་འབྲེལ་གཙོ་བོ་མེད་ཆོ་བའི་འགན་འཁུར་མཁན་བཅས་ཡིན།
དེའི་འོག་ཏུ་ཁྱིམ་སྡོད་སོ་སོའི་དཔོན་དུ་ཁྱིམ་དཔོན་ཞེས་པ་བསྟོན་བཞག་གནང་ཞིང་། དེ་དག་གི་འོག་
ཏུ་ཡང་འོས་འཚམ་གྱི་ལས་ཆན་རེ་ཡོད་པ་གསལ།

ལས་ཆན་ཆེ་ཁག་ བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཅེ་བྱང་དང་བྱང་འཁོར་རིམ་པ་ལྔ་པའི་སྤྱི་མིང་།
ལས་ཆན་དོ་དམ་པ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་program manager ཟེད།

ལས་ཆན་པ། སྤར་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་གོ་གནས་རིམ་པ་ལྔ་པའི་མིང་།

ལས་ཆབ། ལས་ཀའི་ཆབ་བྱེད་མཁན།

ལས་ཆབ་གདེང་འཁེལ། རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་རང་ཉིད་དང་འབྲ་བར་འགན་ཁུར་ཐུབ་པའི་འཛོན་ཐང་
ཡོད་པ་ཞིག་འཛོག་དགོས་པ།

ལས་ཆབ་བྱ་ལུལ། ལས་ཀའི་ཆབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་དོན་སྒྲུབ་ལུལ།

ལས་ཆབ་ཞབས་ཞུ་ཆས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་
ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་proxy server ཟེད།

ལས་ཆོག་ བྱ་བྱེད་སྟོན་པའི་ཆོག་

ལས་ཆོག་རྗེས་མཐུན་པ། བལ་ཆེར་ལས་ཆོག་གི་མཐར་སྐྱར་ནས་ཐག་ཆོད་པ་དང་རེ་བ་བྱེད་པའི་
མཐུ་རུས་ཡོད་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཐ་སྙད་ལ་ཟེར་ཏེ། ཡིན། ཡོད། མིན། མེད། དགོས། ཐུབ་
སོགས་ཞེས་པ། དཔེར་ན། ཡི་གེ་འདི་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཕྱག་བྲིས་ཡིན། སྟོབ་དགོས། འགྲོ་ཐུབ།
བྱ་བ་མང་པོ་བསྒྲུབས་ཡོད། སྲོད་དན་གཅིག་ཀྱང་བྱས་མེད་སོགས་ལྟ་བུ།

ལས་ཚུགས། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་work station ཟེད།

ལས་ཚོགས། ཡི་དམ་རང་རང་གི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གིས་ལས་སྒྲུབ་སྟོར་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ།

ལས་མཚམས། ལས་ཀའི་བར་མཚམས།

ལས་མཚམས་འཛོག་པ། བཟོ་བའི་རེ་འདུན་ཞིག་འབྲུབ་ཆེད་དང་འགོག་ཚུལ་བྱེད་ཆེད་ཐུན་མོང་

གིས་ལས་མཆམས་གཅོད་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།
ལས་མཆམས་མེད་ལྷ། གོང་གི་མཆམས་མེད་ཅེས་པར་གཟིགས།
ལས་འཆར། ལས་ཀ་བྱེད་འདོད་མེད་པ། ལུས་བཞིན་རུས་བཞིན་དུ་ལས་འཆར་བྱེད་པ།
ལས་འཛིན་གཉེར་པ། གཉེར་བ་ལས་ཐོག
ལས་འཛིན་པ། ལས་ཐོག་པ།
ལས་འཛིན་པའི་བསྐྱེད་པ། བྱེད་གཞི་དང་བྱེད་ཆོས་གཞི་མ་ལུན་བར་བསྐྱེད་པ་སྟེ་ལྷན་ལའང་ཡིན་པ་
སྟོན་པོ་ཡང་ཡིན་པ་ལྷན་ལ་སྟོན་པོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ལས་འཛིན་ལྷན་ཆོགས། ལས་ཐོག་པ་མཉམ་ཆོགས།
ལས་ཞོར། ལས་ཀ་བྱེད་པའི་ཞོར་རམ་བར་གསེང་།
ལས་ཞུ་ལས་གོས། སྤར་བོད་སྤེལ་གཞུང་སྐབས་ལས་ཁུངས་ལ་འགྲོ་སྐབས་གྲོན་རྒྱུ་ཞུ་གོས།
ལས་གཞི། ཤེས་རིག་ཞིབ་འཇུག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་བྱུག་པ་ཞིག ལས་བྱུང་དང་རོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་སྤྱི་
དང་བྱེད་བྱུག་གི་བྱུང་པ་ཡོད།
ལས་གཞི་དོད་པ། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་project mangement ཟེར།
ལས་གཞི་ཆོད་འཛིན། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་project control ཟེར།
ལས་གཞུངས་པ། ① ལས་ཀ་ལ་མཁས་པ། ② ལས་ཀ་ལ་སློང་དཀར་པ།
ལས་བཞི། ཞི་བའི་ལས་དང་། རྒྱས་པའི་ལས། དབང་གི་ལས། དྲག་པོའི་ལས་སོ།
ལས་བཞི་གང་རུང་ཆེན་པོ་སྐྱབ་པའི་དབྱང་བདུན། དམ་ཆོག་ལྡན་པ། མོས་གྲུས་ཆེ་བ། སྐྱགས་
བསྟེན་རི་བཞིན་སོང་བ། ལྷ་བ་བྲན་པ་རེ་དོགས་སོམ་ཉི་མེད་པ། དམ་ཅུས་ཆང་ཞིང་མཆོད་
གཏོར་ལ་བརྩོན་པ། བསོད་ནམས་བསགས་པའོ།
ལས་བཞིའི་ཁ་ལོ་པ། ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་བཞིའི་ཁ་ལོ་བའམ་ལས་བཞིའི་སྟེ་འཛིན་པ།
ལས་བཞིའི་སྟེ་འཛིན། ལས་བཞི་ནི་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་བཞི་པོ་ཡིན། ཞི་སྟེ་སྤྱི་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་

མཁམ། རྒྱལ་ཏེ་དཔལ་འབྱོར་འཛུགས་སྒྲུབ་བྱེད་མཁམ། དབང་སྟེ་ཁལ་སྤྱད་མཁམ། དག་སྟེ་
དམག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁམ་བཅས་དང་། སྟེ་འཛིན་ནི་གོང་གསལ་བཞི་པའི་འགོ་ཁྲིད་བྱེད་
མཁམ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

ལས་བཞིའི་ཡན་ལག ཅད་དང་གདོན་བགེགས་ཞི་བ། ཆེ་བསོད་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱས་པ། ཁམས་
གསུམ་དབང་དུ་འདུ་བ། བསད་བསྐྱད་དབྱེ་རེངས་དག་པའི་ལས་རྣམས་སོ།།

ལས་ཟུམ། ཨར་ལས་བྱེད་སྐབས་ལས་བཅོམ་རྣམས་སྤྱིར་བྲི་ལ་འཛུགས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་དགོས་ལྟ་བུ།
ལས་བཟང་། ① ལས་ཀ་བཟང་བ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ལའང་གོ ② སྤྱོར་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་
ནང་གསེས་ཤིག།

ལས་བཅོ། ལས་དོན་སྐྱབ་མཁམ་དང་བཅོ་བ།

ལས་འོང་འོང་འདྲ་མོ། ལས་ཀ་གང་ཡང་བྱུང་མདོག་ཁ་སོ།

ལས་ལུལ། གྲོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་work space ཟེར།

ལས་གཡོག་གཡར་གཏོང་། རང་གི་ཁོངས་གཏོགས་མི་སེར་གས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་མཁམ་མ་ལྟར་
བའི་རྒྱུ་གྱིས་མི་གཞན་དག་ཁོངས་ཀྱི་མི་སེར་གཡར་པོ་ཁྱེས་པ་ལྟར་གཡར་པོ་གཏོང་བ།

ལས་ར། ལས་ཀ་བཅོམ་མཁམ་གྱི་མི་ཆོགས། ལས་ཀ་བྱེད་སའི་ཁྲོམ་ར།

ལས་རིགས། ལས་ཀ་མི་འདྲ་བའི་རིགས་མཐའ་དག ལས་རིགས་ཁག ལས་རིགས་གཅིག་པ། བཅོ་
ཆོང་ལས་རིགས།

ལས་རིགས་གོ་གནས། སྤྱིད་འཛིན་ཐོག་གི་གོ་གནས་མ་ཡིན་པར། ལས་རིགས་འདྲ་མིན་གྱི་ལག་
རྒྱལ་མཐོ་དམན་ལ་གཞིགས་ནས་གོ་གནས་སྤྱོད་སྟོལ་མཆིས། དེ་ཡང་རི་མོ་བ་དང་། ཆོས་བྱ་
བ། ཤིང་བཅོམ་བ་སོགས་ལས་རིགས་སྟེ་ཆོགས་ལ་ཐོབ་གནས་ཏེ། ལས་ཆེན་བ་དང་། སྤུང་
གཏོགས། དབྱ་ཆེན། དབྱ་ཆུང་། བྱིང་གཞི་སོགས་ཡོད།

ལས་རིམ། ལས་དོན་གྱི་གོ་རིམ།

ལས་རིམ་ཁྲིམས་དང་མཐུན་པ། བྱ་བ་གང་ཞིག་བསྐྱབ་པའི་བརྒྱུད་རིམ་སྤྱི་འཛོལ་མེད་པར་ཡང་

དག་པ་ལ་གོ།

ལས་རིམ་སྡོན་མ། མཐོག་མཐུན་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྡོན་པའི་ཆེད་སྡོད་ཐ་སྙད་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་the prior action ཟེད།

ལས་རིམ་བཅའ་ཁྲིམས། བྱ་བ་ཞིག་བསྐྱབས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་སྟེ་ལ་བཞོད།

ལས་རིམ་མཚུག་འཁྲིལ་བ། ལས་ཀྱི་གང་བྱས་མཚུག་ཇོགས་པ།

ལས་རྒྱུད། ① ལས་སྟེ་རྒྱུད་བ་སྟེ་དོན་གྱི་དུས་བའམ་བྱ་བར་བཀོལ་བཞོད་པ། ② བསྟེན་བའང་

ཟེད། གསང་སྟགས་ཀྱི་ལྟ་སོ་སོའི་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། རབ་གནས། སྦྱོར་སྟག་སོགས་ཀྱི་དང་

པ་ལ་སྡོན་དུ་ལྟ་དེའི་རབ་བྱུང་ན་བསྟེན་ཆེན་གཏོང་དགོས་ཤིང་། ཐ་མ་དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཡང་ལྟ་

དེའི་སྟགས་འབྲུམ་བྱག་འེས་པར་དུ་ཡོང་བའི་བརྒྱས་གངས་གཏོང་དགོས་པ་དེ་ལ་ལས་རྒྱུད་

གི་བསྟེན་པ་ཟེད།

ལས་རེམ་པ། ལས་ཀྱི་རྒྱུར་བཅོལ་ཆེ་བ།

ལས་རྟོ། ལས་ཀྱི་འཕྲོ་ལྟག་ནས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཇོགས་མ་བྱུང་བའི་ལས་གཞི།

ལས་རོགས། ལས་གང་ཞིག་བྱ་ལ་པན་འདོགས་བའམ་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བྱ་བའི་ལས་ལ་ཞུགས་

མཁན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་ཟེད། དེར་དུས་ལྟར་ན་ལས་ཁུང་གཅིག་པ་ལ་ཟེད།

ལས་ལ་དབང་བ། གོང་མར་སྤྱོད་འབྱུང་གི་ནམ་སྟེན་འདོད་པར་སྦྱར་དུས་པའོ།

ལས་ལམ། ལས་དེའི་ལམ་ཞེས་པ་སྟེ་དངོས་ཀྱིས་བསྐྱས་བའམ་སེམས་པའི་འཚུག་གཞི།

ལས་ལམ་གཉིས། ལུས་ངག་གི་ལས་ལ་རྣམ་པ་རིག་གྱི་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད།

ལས་ལུགས། ① ལས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱད་ས། ② ལམ་སྟོལ།

ལས་ལོག་ལས་ཀྱི་བསྐྱར་དུ་བྱེད་པ།

ལས་ཤིང་། [མཛོན་འོད་མའི་ཤིང་།

ལས་འཁྱགས་ཅན། ① ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་ལ་ལུས་འཁྱགས་དང་ལྡན་པ། ② ལུས་པ་ཆེ་བའི་ལས།

ལས་ཤོག་གཞུང་ལས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་འབྲི་ཤོག་

ལས་ཤོགས། ལས་ཆོད།

ལས་ཤོད། ལས་ཀ་བྱ་ཁུངས་མེད་པར་གྱུར་པ། ལས་སྐྱོད་གར་བའི་དོན་ལ་འབྲུག
ལས་སུ་བྱ་བ། ① བྱ་བ་བྱེད་པ། ② བྱེད་པ་པོས་བྱ་བ་གང་ལ་བྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་དོན་ཅན་དུ་འགྱུར་
བ་ནས་དབྱེ་གཉིས་པ།

ལས་སུ་བྱ་བའི་སྒྲ། བྱ་བའི་ཡུལ་གང་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་པོ་རང་གི་དོན་དུ་བྱེད་པ་ཉི་བར་སྟོན་པའི་ཤྱེན་
ནི་ལ་དོན་རྣམས་པ་བདུན་ཉེ། འདི་ལ་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པ་འདར་ཟེར། དཔེར་ན། རྣམ་མཁར་འཕྱར་
བ་ཞེས་པའི་རྣམ་མཁའི་མཐར་སྐྱར་བའི་ར་དེས་རྣམ་མཁའ་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་
དང་། རྒྱ་ལ་ཟམ་པ་བརྩམས་ཞེས་པའི་རྒྱའི་མཐར་སྐྱར་བའི་ལ་དེས་རྒྱ་ནི་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་
པར་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་འདིའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན།

ལས་སེང། ལས་གསེང་དང་འདྲ།

ལས་སྒྲ་པོ། བྱེད་བདེ་བའམ་ཁོག་པོ་མེད་པ།

ལས་སྒྲ་བ། ལས་སྒྲ་པོ་དང་འདྲ།

ལས་སྒྲོབ། དགེ་སྦྱོང་སྐུ་བ་སྐབས་ལས་བཟོད་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་དགོས་པ་དེར་ལས་སྒྲོབ་དང་
ལས་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞེས་ཟེར་རོ།

ལས་སྒོབ་གསུམ། དགེ་སྦྱོང་མའི་ལས་སྒོབ། ཚངས་སྦྱོང་གཉེར་གནས་ཀྱི་ལས་སྒོབ། བསྟེན་
རྒྱས་ཀྱི་ལས་སྒོབ་པོ།

ལས་གསུམ། ① དུས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བྱེ་བའི་ལས་གསུམ་སྟེ། མཐོང་ཆོས་སྦྱོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས་དང་།
སྦྱིས་ནས་སྦྱོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས། ལན་གངས་གཞན་ལ་མ་སྦྱོང་འགྱུར་ཀྱི་ལས་སོ། ② རོ་བོའི་
སྒྲོན་པ་བྱེ་བའི་ལས་གསུམ་སྟེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དང་། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས།
མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་གསུམ། ③ དགེ་མི་དགེ་བར་མའི་ལས། ④ ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ལས། ⑤
སྒྲོམ་པ་སྒྲོམ་མིན་བར་མའི་ལས།

ལས་གསུམ་ཆོན། དགེ་མི་དགེ་བར་མའི་ལས། ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱི་ལས། བདེ་བ་སྐྱག་བསྐྱེད་བཏང་
སྒྲོམས་སྦྱོང་འགྱུར་ལས། སྒྲོམ་པ་སྒྲོམ་མིན་བར་མའི་ལས།

ལས་གསེང། ལས་ཀའི་བར་གསེང་།

ལས་གསོག་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གསུམ། བྱ་བ་གང་གི་སྦྱོར་བ། དངོས་གཞི། མཐར་ཐུག
ལུ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་ཡིག་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་གསལ་ལི་གའི་གཟུགས་
རིས་ནག་ཤིང་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་བོད་ཀྱི་དགེ་རྒྱུད་དག་གི་དབུ་ཤོག་ལ་ཡོད་པ་དང་།
དགོན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་སོགས་ལོགས་རིས་འགའ་ལའང་མཐོང་རྒྱ་ཡོད།

ཡི། ① ལྷགས་སྤྲེལ་ཆོགས་བསེས་ནས་བཞུ་བའི་ལི་ཞེས་སྐབ་ཆབ་དང་སིལ་སྤྲན་སོགས་རོལ་ཆའི་
རྒྱར་དགོས་པ་ཞིག་ཡི་མ། ཡི་དཀར། ཡི་སེར། ཡི་དམར། ཡི་ཁ། ཡི་སྒྲ། ཡི་ཉིང། ཡི་ཕྱེར།
ཡི་ཐུར། ཡི་ཡི་གཤུང་རྟེན། ཡི་གཡེར། ② སྤར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ། ② ཤིང་ཉོག་ཅིག ④
རིན་པོ་ཆའི་སྤྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་པས་མིག་ནད་སྤྲུལ་ཆག་དང་། འབྲས་ནད་ལ་བན།
ལྷགས་ཀྱི་ཚོ་འཛོམས།

ཡི་ཀར། ཡི་ཁར་དང་འདྲ།

ཡི་སྒྲ། གསེར་དབུལ་ཐངས་ལྷགས་སོགས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྲེལ་བཞུ་བའི་སྐབ་ལྷན་བསེས་པའི་སྐབ་རྣམས་
ཡི་ཁར། ① ཀར་འེ་ཤིང། ② རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ཞིག
ཡི་ཁར། བྱེ་དུག་རྟོག་པོར་བྱས་པ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་ཞག་བདུན་པའི་སྤྲན་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ཡི་ཀྱེ་ཉིང་ཐན་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༩ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་
སྤྲན་མཆོ་ཤར་ཁོངས་ཀྱི་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡི་ཁྱི། ① ཁ་དོག་དམར་སེར་འདྲེས་པའི་ཆོན་ལྷན་མདོག་སི་རྒྱར་ཡང་ཟེར། མིང་གི་རྣམ་གངས་
ལ་བྱེ་འཛིན་སྐྱེས་དང་། རུལ་དམར། བྱེ་མ་དམར་པོ། བྱེ་མ་དམར། དམར་སེར་ཆོན། ཞེ་
སྐྱེས་བཅས་སོ། ② ས་སྤྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བསལ། ལུས་པས་མ་རུལ་
གསོ། ཤའི་ཆད་པ་དང་ཅའི་ཆད་པ་སེལ།

ཡི་ཁྱིའི་ལྷག་སྤྲན། ས་དམར་སེར་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ལ་སི་རྒྱར་དང་ཡི་ཁྱི་ཟེར་ཞིང་། དེའི་མདོག་
དང་མཚུངས་པའི་ཤིང་གསར་བ་ལྟ་བུ།

ཡི་ཁྱིའི་མདངས་ཅན། མདོག་ལ་བཟོས་ནས་བཏགས་པའི་གྲུར་གྲུམ་གྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་
དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆོག་

ཉེར་མཁའི་དོན་གསལ་ལས། ཡི་ཁྲིའི་མདངས་ཅན་ལེ་བཟན་ཅི། ཉི་མ་གུང་རྟེན་མཆེན་སྟོན་
གཙོ། འཇམ་དབྱངས་མདོག་ཅན་གུར་གུམ་གྱི། གཤམ་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོ།། ཞེས་
གསུངས་པར་ལྟར་རོ།

ཡི་ཁྲིའི་དོན་ལྟན། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟོན་ས་བཏགས་པའི་བལ་པོ་གུར་གུམ་གྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་
དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟོན་གྱི་བན་བསྐྱས་དང་གང་གཤམ་མིང་འགའ་
ཞིག་དགོལ་བ་སྟོན་གསལ་མགོན་པའི་རྒྱན་ལས། ཡི་ཁྲིའི་དོན་ལྟན་ནི་བལ་གུར་གྱི་གཤམ་མིང་སྟེ།
ངས་ཆོག་ནི་ཡི་ཁྲི་ཞེས་ཆོན་མདོག་དམར་སེར་གྱི་མིང་ཡིན་པ་འདྲིར་འདྲ་མཚུངས་ཀྱི་སྟོན་ས་
གུར་གུམ་ལ་དཔེ་ཡི་ཁྲིའི་མདོག་ཏུ་བཀོད་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡི་ག་རུར། སྟོན་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆོ་ལ་མངར་བ། ཞུ་རྟེས་བཤིལ། རུས་པས་སྟོ་ཆོད་དང་།
རིམས་ཆོད་ལ་པན།

ཡི་གྲ། ཆོང་ཤག

ཡི་གྲི་ ལྷགས་རིགས་ཡི་ཡི་རྒྱ་ལས་བྱས་པའི་གྲི་

ཡི་རྒྱ། ཉག་རྒྱའི་རྒྱ་ལག་ཅིག་རྒྱ་འགོ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ནས་བྱུང་སྟེ་སྟོ་ཁུལ་
བརྒྱད་ནས་མཐར་ཐུ་ཡི་པོད་རིགས་རང་སྟོང་རྫོང་ནས་ཉག་རྒྱར་ཞུགས།

ཡི་ཆས་ཡི་གེ། ཞེས་པ་ནི་ཡི་མའི་ཡོ་ཆས་སྟོ་ཆོགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འཁོད་པའི་ཡི་གེར་ཟེར། དེར་
ལྷགས་ཀོང་ཡི་གེ་ཟེར།

ཡི་ཐང་། རྫོང་ཞིག་སི་ཁོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་དབུས་
ཁུལ་དང་ཡི་རྒྱའི་སྟེང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ཡི་ཐང་དགོན། མིང་གཞན་ཡི་ཐང་དགའ་ལྟན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཞེས་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
བའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༥༥༠ལོར་རྒྱལ་བ་སྐུ་མེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོས་བཏགས་
བྱུབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཡི་ཐང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཡི་ཐོ། ཡོ་རྒྱའི་ཐོ། ཡོ་ཐོ་དང་དོན་གཅིག་

ཡི་དོང་གྲག་སྒྲ་དཔར་གྱི་མིང་གཞན་ཞིག

ཡི་སྒྲེད། ལྷགས་རིགས་ཡི་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲེད་མ།

ཡི་ནག་ ལྷགས་རིགས་ཡི་ནག་ཤས་ཆེ་བ།

ཡི་བ། ① སྒྲ་སྒྲ་ལུངས་ཐུང་དུ་འབྱུང་བ། སྒྲ་ཡི་བ། སྒྲ་གཡས་སྒྲ་ཡི་བ། སྒྲ་འབྲེལ་ཞིང་ཡི་བ།

② མིག་སྒྲིན་ཅན།

ཡི་མ། ① ཡི་ཡིས་བཅོས་པའི་དངོས་རིགས། རྒྱ་གར་ཤར་ཡི་མ། ② ལྷགས་རིགས་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་ཀྱི་བཅོས་པའི་དངོས་པོ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཡི་ལ་ནང་གསལ་གྱིས་སྤྱོད་ན་རང་བྱུང་དང་བཅོས་མ་རིགས་གཉིས་ཡོད། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྱི་མཆོས་མཛད་པའི་རིན་ཆེན་བརྟག་པ་ཞེས་པའི་ནང་འཁོད་པ་ལྟར་ན། རང་བྱུང་གི་ཡི་ནི་རྒྱ་གར་དང་། སཱི་ལ་དང་བལ་ཡུལ། ཡི་ཡུལ་བཅས་ནས་ཐོན་གྱི་ཡོད་པ་དང་། བཅོས་པའི་ཡི་ནི་ལྷགས་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་དགྲ་བསྐྱེད་ནས་བཅོས་པ་སྤྱེ། གསེར། དུལ། ཟངས། ལྷགས། གཤམ་དགའ། ཉི་ཚཱ་ཟེ་ལ། ཁྲོ་ཞུ་ཞེ་བཅས་བསྐྱེད་ཡོད་དོ།

ཡི་མ་སྒྲ་ཁང་། བོ་བུང་བོ་ཉ་པའི་ནང་གི་སྒྲ་ཁང་ཞིག་སྒྲ་རྒྱ་ཤར་ཡི། ཁུ་པ་ཡི། ཁ་ཆེའི་ཡི་མ། བལ་པོའི་ཡི་མ། ཡི་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཡི་མ། ཡོ་ལྷ་བརྒྱ་ལྷག་ཅན་གྱི་བོང་དུ་རྒྱལ་ཅེ་ཆོས་རྒྱལ་རབ་བརྟན་ཀུན་པམ་རྒྱལ་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་ཆོས་རྒྱལ་ཡི་མ། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་གསར་དུ་བཞེངས་པའི་རྒྱ་ནག་ཡི་མ། རྒྱ་ལའི་སྤྱི་མཆོས་སྒྲ་ཐེང་ལྷ་པའི་ཞོལ་འདོད་དཔལ་ཁང་དུ་བཞེངས་པའི་འདོད་དཔལ་ཡི་མ་སོགས་ཡི་སྒྲ་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅན་ཡོད། སྤྱིར་ཡི་མ་ཞེས་པ་ལ། ཡི་དགའ། ཡི་སེར། ཡི་དཔར། ཡི་སྒྲ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། རིན་པོ་ཆེ་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྒྲ་ཆོགས་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ལ་ཡི་མ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་མདོག་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཆན་ཡི་དགའ་དཔར་སོགས་འབྱུང་། ཡང་ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་རང་བྱུང་ཟངས་ལ་གཤམ་དགའ་དང་དུལ་མང་ཅན་དང་། གསེར་སྒྲ་ལེགས་ཉུང་ཅན་བསྐྱེད་ནས་གཞུ་ལྷགས་བྱས་པའི་རིགས་ལ་ཇེ་གྲིམ་ཟེད། ཡི་མ་ཇེ་གྲིམ་སོགས་བཅོ་ཐབས་ཀྱི་བསྐྱེད་བཅོས་སྒྲོར་གསལ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྒྱུ་མཛད་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལྟ་དཔར་དགོ་

བཤེས་བསྟན་པའི་ན་ལུན་ཆོག་གས་ཀྱིས་བཅུ་མས་པའི་རིག་པ་བཟོ་ཡི་གནས་ལ་འདོད་རྒྱུར་སྦྱར་
བའོད་ཀྱི་སྦྱང་བརྟན་ཞེས་པའི་ནང་། རིན་པོ་ཆེ་སྒྲ་ཆོག་གས་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་སོགས་བོད་ཀྱི་
ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་དང་། རྩས་སྦྱོར་རིག་པ་སྒྲ་ཆོག་གས་དེ་སྦྱོད་བྱས་ཡོད།

མི་མའི་ཡོ་ཆས་རྟོག་གི་ཡི་གེ་ལུགས་མ། མིང་གཞན་ལ་སྒྲ་གས་རིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་རིལ་བུ་དང་
ཉིང་གི་ཡི་གེ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་གནའ་བོའི་མི་མའི་ཡོ་ཆས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བཀོད་པའི་ཡིག་རིགས་
ལུགས་མ་ཡིན། དེའི་ནང་དོན་མང་ཆེ་བ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཡིག་དང་། གཡུལ་འབྲེང་བྱས་རྗེས།
བྱ་དགའ་གཟེངས་བསྟོད་སོགས་ཀྱི་ནང་དོན་ཡིན།

མི་མེ། སྤར་ཁ་བརྒྱད་ཀྱི་གས་ཤིག

མི་སྒྲུག ① མི་ཁྱི་མཆའ་སྒྲུག་ཆ་བཅས་བསྐྱེས་པའི་མདོག ② མི་ཁ་དོག་སྒྲུག་ཤས་ཆེ།

མི་དམར། ལུགས་རིགས་མི་དམར་ཤས་ཆེ་བ།

མི་ཅ་བྱ། [ལེགས་]རྒྱ་གར་ཡངས་པ་ཅན་ཀྱི་ཡུལ་དང་དེའི་མི་རྣམས་ལ་འདྲུག

མི་ཅ་སྒྲེ། སྤར་རྒྱ་གར་ཀྱི་མི་རིགས་ཤིག

མི་ཅ་མེ་ཡི་རིགས། རྒྱ་གར་ཤུ་ཀྱའི་རིགས་རྒྱུད་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ནང་ཆན་ཞིག་ཡིན།

མི་རྩུས། ཞུ་ཉེ་ལས་སྦྱེས་པའི་མི་ཁྱི་སྒྲེ། བཅོས་མའི་མི་ཁྱི།

མི་མང། ① ཆོན་དམར་སེར་འདྲེས་པའི་མདོག ② མི་ཁྱི་ཞེས་པ་རྩས་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

མི་ཡི་ཡུལ། གཤམ་ཀྱི་མི་ཡུལ་ཞེས་པ་དེར་གཟིགས།

མི་ཡུལ། ཞིང་ཅང་སྟོ་རྒྱུད་རི་བོ་ཁུ་བུའི་བྱང་ཕྱོགས་དང་། ཐག་ལ་མ་གན་ཞེས་པའི་བྱེ་ཐང་ཆེན་
པོའི་སྟོ་ཕྱོགས་བར་མཆུ་མས་ཀྱི་ཉོ་ཐེན་དང་། ཆེ་མོ། མིན་རྒྱུང་ནས་རུའོ་ཆང་གཏུགས་པའི་
བར་བཅས་ཀྱི་ས་ཆ་སྤྱི་དང་། སྟོས་སུ་དེའི་ནང་གསེས་ཀྱི་ཉོ་ཐེན་དང་ཡུས་ཐེན་ཡུལ་བྱ་གཉིས་
ཀྱི་མིང་རྟེན། སྤར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་དར་སྤོང་བའི་ཡུལ་འཁོར་ཞིག

མི་ལ་ཆོན་མདོག་དུག་ཡོད། མི་མ་ནི་སྒྲུགས་རིགས་སྒྲ་ཆོག་གས་ཀྱི་རྒྱ་ལས་བྱུལ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་
བརྟན་མི་མའི་ངོས་ནས་ཁ་དོག་སྒྲ་ཆོག་གས་པའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བཞིན་ཡོད།

མི་ཡི། ཁྱི་གསོས་སེམས་ཅན་རིགས་ཤིག གཟུགས་པོང་ཆུང་ལ་དབྱིབས་གཟུགས་དང་རྣམ་པ་

སྟག་དང་འདྲ་བ། བཟའ་བཀུར་གཙོ་བོ་མི་ཟས་ཀྱིས་སྤྱོད་དགོས་ཤིང་། རྱེད་ལས་གཙོ་བོ་ནང་
གི་ཁྱིམ་གྱི་ནོར་ཇམ་ལ་བྱི་བའི་གཞོན་འཆེ་སྤང་རྒྱ་དང་། ཞོར་ཟས་གཙོ་བོ་ཁོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
བསད་པའི་བྱི་བ་ཡིན། སྤྱ་མདོག་སྤྱ་ཆོགས་པ་ཡོད།ཡིག་སྒྲིག་དུ་བྱི་ལ་ཟེད།
མི་མི་ཆང་ལང་། ལོ་ལྟར་མོ་མི་རྣམས་འཁྲིག་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་སྤྱེས་པའི་མིང་།
མི་ཤི། ཅི་སྤྲོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལུ་རྩེས་དོད། ལུས་པས་བོད་སྤྱེད། ཟས་འཇུ། ཡི་ག་
འབྱེད། སྟོག་ཅའི་ནད་དང་གྲང་རྒྱུང་སེལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཔལ་གྱི་མིང་ཅན། སྤྲོས་ཀྱི་
རྒྱལ་པོ། ལྷའི་མེ་ཏོག་བཅས་སོ།།
མི་ཤི་བྱས་པ་ཅན། མི་ཤིའི་འབྲས་བྱ་སྟེ། སྤྲོས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན།
མི་ཤི་འོད་ལྗན་མཆོ། མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་ལུབ་སོག་རིགས་བོད་རིགས་ཏ་སག་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གོར་མོ་རྫོང་གི་མཆོ་ཞིག་
མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་། བོད་ཀྱི་སྒྲིག་ལས་གསར་རྒྱུད་གི་བརྟའི་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ལེགས་པར་བཤད་པ་
མི་ཤིའི་གྲར་ཁང་ཞེས་པ་དུས་རབས་བཙོ་ལུ་པར་སྤྱོད་པས་སྟོན་སྟོན་བྱུབ་ལོ་རྒྱ་བས་མཛད་པ།
འདིར་བརྟའི་གསར་རྒྱུད་གི་ཐ་སྤྲད་ཆེན་སྤྱོད་ལྟག་ཅན་ཡོད་པ་ཆང་མ་སྤྲད་གསར་བཅད་གོང་གི་
གསུང་རབ་ཁ་གཅིག་ལས་བསྟུས།
མི་སེར། ① ལྷགས་རིགས་མི་ཁ་དོག་སེར་ཤས་ཆེ་བ། ② ཆོས་མི་རྟང་སེར་ཤས་ཆེ་བ།
མི་རྟང་། ཆོན་དམར་སེར་འབྲས་པའི་མདོག་
མིག་བྱ་མིག་རྩོ་སྤྲོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ལུས་པས་མིག་ནད་རབ་རིབ་སོགས་ལ་པན།
མིག་ཤི་ཟེད། [རྫིང་]རྫོ་ཏི
མིང་། ① དར་སྤམ་མོ་ཞིག་ ② རྩོག་པོ་འཕམ་དུས་བྱའི་མིང་སྟེ། ལུག་ཤ་ཆ་བཞིར་བཞོས་པའི་དུམ་
བྱ་གཅིག་ལ་ལུག་ཤ་བཞི་མིང་གཅིག་མའི་རྩོག་པོ་ལ་མེ་མིང་ཞེས་པ། ③ མིག་ནད་མིང་ཏོག་
གི་ཆོག་བསྟུས་པ།
མིང་སྟེད། རོན་པ་འཁྲབ་དུས་ཐེག་རལ་གྱི་འོག་ཏུ་བཅིང་རྒྱུའི་དར་གྱི་སྒྲ་རགས་ཤིག་
མིང་བསྟུས། རྩོག་ཁྲིས་སོགས་ག་ལེར་མིན་པར་མིང་དེར་སྤོད་པ། ཐང་ཆད་ནས་ཁྲིས་པོ་མིང་

བསྐྱར་དུ་པ་བ་བ།

མི་རྒྱ། ①[ལེགས་]རྟགས་སམ་མཚན་ལ། ལུ་མི་རྒྱ། སྤྱི་མི་རྒྱ། ②གདོན་བགེགས་ཀྱི་གཟུགས།

མིང་ག་ཅན། [མངོན་]སྤྱིས་པ།

མིང་བསྐྱལ། མིང་ག་བསྐྱལ་བ་སྟེ་གདོན་བགེགས་ལ་འག་གཞོན་བྱེད་པ།

མིང་ངེ། མིང་མིང་དུ་གཡོ་སྤངས་ཤིག་ཡོལ་བ་དཀར་པོ་ཞིག་མིང་ངེར་བཏང་འདུག

མིང་གཅིག་ཡུག་གཅིག་གས་ཆ་ཤས་གཅིག་སྟེ། ཤ་བཞི་མིང་སོགས་ལྟ་བུ།

མིང་འབྱུ། འདན་ཆོས་འཁོར་དགོན། མྱོང་ཐང་སྒྲོལ་མ་སྒྲ་ཁང་ཡོད་སའི་ཁུལ་དེ་ཡིན་པར་བརྟེན་སྤྱི་

ཉིའི་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བ་དེ་ཡིན་ནམ་སྟེ།

མིང་རྟོག་མིག་འགྲམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མིག་གི་སྟེང་དུ་ཐོར་བ་མིང་མིང་རྟོག་གི་རྣམ་

པ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཞིག་མ་རིག་མིང་རྟོག་སྟུག་པོ་ཡིས། ཤེས་རབ་མིག་གི་བསྐྱེད་པས་པར་བྱུང་།

མིང་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དམ་ཡོངས་རྫོགས། རྫོ་མིང་སྟེ་གཏད་པ། ལུས་སྟོག་མིང་སྟེ་བོར་བ།

འདས་རྒྱུ་ནང་དུ་མིང་སྟེ་འབྱེལ་བ།

མིང་ཐོག་མིང་རྟོག་དང་འབྲ།

མིང་ཆེ། དུས་བུ་དུས་བུའམ་རེ་ལུ་མིག་

མིང་པོ། སྒོ་མ་སྟེ་མིག་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་

མིང་མིང་། གཡོ་འགྲལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ས་ཡོམ་རྒྱབ་དུས་ཁང་པ་མིང་མིང་དུ་གཡོ། འཇིགས་སྐྱག་

གིས་སྟོང་མིང་མིང་དུ་འདར། ཅ་མིང་མིང་དུ་འཕར་བ་སྤྱིན་དཀར་མིང་མིང་དུ་རྒྱག་

མིང་མོང་། མིང་མིང་དང་འབྲ།

མིང་ཤང་། ལྷགས་སམ་མི་གཡེར་ཁ་ཤས་དང་རྒྱུ་དམར་གྱི་ཆོས་བུས་བརྒྱན་པ་རྟེན་ལ་དང་བོང་

བྱའི་སྟེ་རྒྱན་ཞིག་

མིངས། རྒྱའམ་རྟེ། མིངས་བཅུགས་པ། མིངས་སུ་རྒྱུད་པ། མིངས་སུ་རྒྱུད་པ། མིངས་ལས། མིངས་

འདེབས་པ། མིངས་གཏོང་བ། མིངས་བཞུ། མིངས་ཐོབ།

མིངས་ཁྱི། ཤ་ཁྱི།

ཡིངས་དུས། རྩོམ་རྒྱུ་དུས་གཏོང་བའི་དྲང་ངམ་སྤྱིང་བའི་རིགས་ཀྱི་མིང།
ཡིངས་པ། རྩོམ་པའམ་བྲི་ར་པ། ཡིངས་པ་བྲི་བྱིན་ཅན་གྱིས་གནོད་མ་ཐེབས།
ཡིངས་པོ། ཆ་ཆང་པ། ལས་བྲུ་ཡིངས་པོ་བྲུབ་པ། བག་ལེབ་ཡིངས་པོ་ཞིག ལས་འགན་ཡིངས་པོ་
ཁུང་དུ་སྤངས།

ཡིངས་སེ། ཡིང་སྟེ་དང་འབྲ།
ཡིན་གཙང་དགོང་པ། བག་བྲུའི་དུས་རབས་སུ་ཙོང་ཁ་པའི་སློབ་མ་ལྷ་ཡུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྲག་བཏབ།
བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཡིམ་ལོག་རྒྱིང་དྲིན་ལན་ལོག་འཇལ།
ཡིའུ་ཐོ། ཡིའུ་ཐོ་དང་འབྲ།

ཡིས། 【དུས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་སྟོན་པའི་ཆེན་གྲོགས།】 འདི་ནི་སྤྱི་ལུ་གསུམ་པའི་བྲ་བ་
ཁོན་ལ་འཇུག་པ་ཞིག་རེད། སྟོན་མང་ཆོ་སློབ་བྲུ་ལ་ཡོད་དུས་ཁོས་དབྱིན་རི་སྤྱིང་ཡིས་རེད།
ལྷ་བྲུ་འདས་པའི་ད་ལྟ་བ་དང་། ཁོས་ཇ་འཐུང་ཡིས་རེད། ཁོ་དེ་རིང་སློབ་བྲུའི་ནང་འགོ་ཡིས་
རེད། བྱི་རྩོ་ཟ་མ་འདིར་ཟ་སར་ཡོང་ཡིས་རེད། ཁོ་སང་ཉིན་ཁོམ་ལ་འགོ་ཡིས་རེད། སྐད་ཆ་དེ་
ཁོས་དེས་དང་ཁོས་བཤད་ཡིས་རེད། ལྷ་ལེ་འདི་རྩོན་པོ་ཡོད། ཤིང་གཙང་ཡིས་རེད། ལྷོག་
བརྟན་འདི་ཡག་ཡོད། མི་ཆོས་བལྟ་ཡིས་རེད་ལྷ་བྲུ། བྲ་བ་དེ་བྲེད་ངེས་པའི་མ་འོངས་པ་ལ་
འཇུག་པ་དང་། སྟོན་ཐུང་འདི་རྩོད་པོ་ཡོད་ཡིས་རེད། ས་ཆ་འདིར་དགུན་དུས་གང་མོ་ཡོད་
ཡིས་རེད་ལྷ་བྲུ། སྤྱིར་བཏང་གི་ད་ལྟ་བ་འཇུག་པ་ལྷ་བྲུའོ། འདི་ནི་དུས་འདས་པའི་བྲ་ཆེན་དང་
ལྷན་ཏུ་མི་འཇུག

ཡུ། བྲེད་མེད་ལས་ཆེན་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། ཨོལ་མ་ལ་ཐུག་རེག་བྲས་པ་ལས་བྲུང་བའི་སྤྱང་
ཚུལ་ཞིག་སྟེ། དཔུགས་ནང་དུ་བརྟུན་པ་ན་མས་སྤྱང་དུ་བྲེ་ལ་ཐུང་ནས་སྤྱང་འབྲེན་པ་སྟེ། བྲང་
པ་ལུ་བ། སྤྱོ་ལུ་ཞེས་པ།

ཡུ་ལུ། ལུག་གི་སྤྱ་བུ་སྤྱི་ལུ་མ་ཐག་པ་ནས་ཆུ་བ་དུག་ཚུན་བར་གྱི་ལུག་ལུག་གི་མིང།
ཡུ་བུ་རྒྱུད། ལུག་ལུག་རྣམས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་སྟེ་ལ་ཐག་པས་སྤྱེལ་ནས་ལུག་དང་དུ་

འདོགས་སྒྲུངས་ཤིག

ལུ་གུ་དགོན། དགོན་པ་བཏབ་ལོ་མི་གསལ། དགོན་པ་བཏབ་མཁན་སྟོང་འཁོར་ཞབས་བྱང་སྐྱ་མེད་
ལུ་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོ་ཡིན། ལུ་པ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྟོང་ཁུལ་དཀར་མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུ་གུ་མེ་ཉོག་ ① རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས། ② གཡར་མོ་ཐང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ལུ་གུ་ལག་སྐྱེས། རང་ས་ནས་ཐོན་པའི་ཡོན་ཏན་ཅན་སོགས་ཀྱི་དཔེ། རང་དགོན་གྱི་ལུ་གུ་ལག་
སྐྱེས་ཀྱི་དགོ་བཤེས།

ལུ་བ། ལུད་པ་འདོན་པ། མོ་ལུ་བ། ལུད་པ་ལུ་བ།
ལུ་མ། ① ལུ་འབྲེལ་པའི་སྤང་ལྟོངས་ཀོང་ཀོང། ② ལུ་མིག་ལྷུང་དུའི་མིང།
ལུ་མ་བྱང་སྟོང་མཆོ། ཆོགས་གཙུག་མཆོའང་ཟེད། བོད་རང་སྟོང་ལྟོངས་ཀྱི་བུ་ཐོག་རྫོང་གི་ཤར་རྒྱུད་ན་ཡོད།
ལུ་མའི་ལྷ། ན་གཤོངས་ཀྱི་ནད་ནས་སྐྱེས་པའི་དབྱར་བསེལ་ཞིང་དགུན་རོ་བར་བྱེད་པའི་ལུ་ཁ་དོག་
སྟོ་ལ་དུངས་པ་ཅན་གྱི་མིང་སྟེ། ཀམ་པ་རང་བྱུང་དོ་རྩེས། ལུ་མ་ནི། དབྱར་བསེལ་ཞིང་དགུན་
རོ་བར་བྱེད་པའི་ན་གཤོངས་ཀྱི་ལྷོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུ་ལྷ། ① མོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་ལྷང་ཚུལ། མོ་ལུ་ལུ་ཉིད་ཀྱིས་བྱང་ཁོག་ཏ་ཅང་ཆ་བྱུང། ② རྩོ་
སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག ཤིབ་ཤི་ལུ་ལྷ། ཆོར་ལྷར་ལུ་ལྷ།

ལུ་ཏང་། རྩོ་སྒྲན་ཞིག

ལུ་ཉེ་བ། རྩོན་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུ་ཆེན་ཞིག

ལུག་ ① འོ་འཁྱུང་ཐོག་ཆགས་ནམས་ལས་སྟོ་ལུགས་ཀྱི་རིགས་ཤིག སྐྱ་འཇམ་ལ་མང་བ་སྤོན་བལ་
དང་འདྲ་བ། སྐྱ་དོད་ཆེ་བ་སྤུམ་བུ་འཐག་པའི་རྒྱ་ཆ་གཙུག་པོ་ཞིག་ཡིན། བགས་པ་མཉེན་ཞིང་
ཁྱོན་ཆས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་ལེགས་པ། ཞིང་འཕྲོག་གཉིས་ཀའི་ས་ཁུལ་དུ་གནས་གནས་བྱུབ་པ། ཤ་
སྤུམ་པ་འཕྲོག་པའི་ཁ་ཟས་གཙུག་པོ་ཞིག་ཡིན། མངལ་སྤུམ་གྱི་ལུག་ཆད་ཆེ་བ་ལྟ་ཡིན། གཡར་
དཀར་ལུག་པོ་ལུག་པོ་ལུག་སྟེན་པ་ལུག་འདྲ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ལྟོ་འབྱུང་དང་། བལ་
ལྷན། གཡར་དཀར། གཡར་མོ་བཅས་སོ། ② འོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③ ཉེ་

ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
ལྷག་ཁྲད། སེམས་ཅན་ལྷག་གི་ཁྲད་པ། སྤྲོད་ཆོག་རོ་མང་། ལྷ་ཆེས་བྱོད། ལྷས་བས་
ཁྲད་འབྱོམ་གསོ། བད་རྒྱུད་གིས་མགོ་ཡུ་འཁོར་འཛོམས།
ལྷག་དཀའ་བ། སྒྲིག་རྒྱུ་དུས་ཁ་ལུད་ཐོན་དཀའ་བ།
ལྷག་སྒྲེན་གས། སྒྲེན་གས་པོ་ཅན་གྱི་ལྷག་
ལྷག་ཁལ་བ། ཁལ་འགོལ་སའི་ལྷག་
ལྷག་ཁོག་ལྷག་ཤ་ཆ་ཆང་། ལྷག་ཁོག་མགོ་འབྱར།
ལྷག་ཁྱིམ། ཁྱིམ་གྱི་ཐོག་མ་ལྷག་ཁྱིམ་ལ་བྱེད་དེ། གཟའ་ནམས་སྟོངས་པར་ཞུགས་ནས་ཐོག་མར་
ལྷག་ཁྱིམ་ནས་མགོ་བརྒྱུམས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིན། ཁྱིམ་ཞག་ཉི་ལྷ་མ་སྒྲར་སྟེང་དུ་སྒྲེབས་
མ་ཐག་པ་དེ་ལ་ཉི་མ་ལྷག་ཁྱིམ་ལ་སྒྲེབས། ལྷ་སྒྲིང་དུས་མའི་ཆངས་ཐིག་སྟེང་དུ་བྱེད་མཉམ།
ལྷག་ལྷ། ལྷག་མང་པོའི་ཆོགས་པའི་མིང་།
ལྷག་འཁྱུད་གཞུང་། དབྱར་དུས་ལྷག་ཤིག་བསད་པའི་ཆེད་དུ་ལྷག་གི་ལྷས་ཡོངས་བཟུ་སའི་རྒྱ་
ཆེང་བཅོས་ནས་དེའི་སྤྲོད་ཆོག་སྤྲོད་པ་ཞིག་
ལྷག་ཁྱིམ། ལོ་ལྷ་དུས་ཐོག་ཏུ་མོ་ལྷག་རྣམས་ཨ་འགོ་དང་སྟོར་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་སྒྲེས་པའི་མིང་།
ལྷག་གལ། [ཆིང་]སེའུ་རྒྱུ་རྒྱུད་ཞིག་
ལྷག་གི་དུས་ཆོད། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོན་དེ། ཉིན་བྱེད་ཡོལ་ལྷག་གི་དུས་ཆོད་སྟེ། ལྷ་གང་དེའི་
རྒྱ་ཆོད་བཅུ་གསུམ་ནས་བཙོ་ལྷ་བར་ལ་ཟེར།
ལྷག་གི་གཤེད། [མངོན་]སྒྲིང་གི།
ལྷག་གི་འབའ་སྒྲ། མ་མོས་ལྷ་གྲུ་ཐུན་ནས་འབའ་ཞེས་སྒྲ་སྒྲོགས་པའི་ལ་གོ་
ལྷག་སྒྲེ། ལྷག་གི་བལ་ལས་བཅོས་པའི་ལྷག་མ་ལ་ལ་ཟེར།
ལྷག་ངལ། སྒྲོ་སྤྲོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལ། ལྷ་ཆེས་བསེལ། ལྷས་བས་དུག་ནད་སེལ། ཡན་ལག་
ཆ་སྒྲིང་འཛོམས།
ལྷག་མགོ་ ① ལྷག་གི་མགོ་གོ་ ② བོད་ཀྱི་ལྷ་སྒོལ་དུ་ལོ་གསར་སྐབས་རྟེན་འབྲེལ་སྒྲིག་ཆས་ཤིག་

ལྷག་ཚུང་། སྔོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་བས་རིམས་ནད་དང་། ལྷག་
ཆད། སྒྲུག་པོ་བཅས་ལ་བན།

ལྷག་མཉེ། སྔོ་ཞིག

ལྷག་རྒྱག་ འབྲས་བྲུ་མ་བཏོན་པའི་ལྷག་སྒྲུག་གི་མིང།

ལྷག་སྒྲུག་ ལྷག་རྒྱག་དང་དོན་གཅིག་ འབྲས་བྲུ་མ་བཏོན་པའི་ལྷག་

ལྷག་སྒྲུལ། ལྷག་སྒྲུགས་ཀྱི་སྒྲུལ་པ།

ལྷག་ཐོང་པ། ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་པོ་ལྷག་

ལྷག་དོན་པ། ① ལྷག་ལྷུའི་ལྷག་བཟང་ཤོས་ཀྱི་མིང། ② ཆེ་ཐར་དུ་བཏང་པའི་ལྷག་

ལྷག་དང་། ལྷག་འདོགས་ཁྱེད་ཀྱི་ཐག་གདང་།

ལྷག་རྒྱལ། དེ་བོང་གི་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ཆད།

ལྷག་རྒྱལ་གཅིག་ གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། དེ་བོང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ལྷག་རྒྱལ་གཅིག་གི་ཆད།

ལྷག་ཐོ་བྱེད། ལུ་གུ་དང་མ་ལོ་གཉིས་ཁ་ཁ་བྱེ་སྟེ། ཉིན་དགུང་ཆུ་ཆོད་བཅུ་གཉིས་ཙམ་ཐོག་ནས་ལོ་
མ་བཞོ་བ་ལ་ལྷག་ཐོ་བྱེད་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། དེ་ནས་ལུ་གུ་མཉམ་དུ་མངག་བཞིན་ཡོད།

ལྷག་ནིས་རྩ་ཅན། ཁྱད་ཆོས་བཛོད་པའི་མིང། ལྷག་གི་ནིས་ཤེ་ལ་རྩ་སྟེས་པ་ལ་ཟེར།

ལྷག་ནག་ ལྷག་ནག་ཞེས་པ་སྤྱད་ནག་པོ་གྲུར་པ་ལ་ལྷག་ནག་ཟེར་སྟོལ་འདུག

ལྷག་སྟོད། ལྷམ་ཆོད་གང་རུང་གི་བཅུད་ནམས་སྒྲུག་སའི་སྟོད་སྤྱད།

ལྷག་པ། ① ལྷགས་པ། ལྷག་པ། ལྷགས། ༡ པར་སྒྲུག་པ། ཟངས་བཞུས་ཏེ་གཟུགས་བརྒྱན་ལྷག་པ། ༢
ནད་དུ་འཇུག་པ། དཀར་ཡོལ་ནད་ལ་ར་ལྷག་པ། ② ཉིལ་བའམ་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་པ། ཁང་རྒྱེད་གི་ཅིག་
པ་ལྷག་པ། དེ་ལྷག་པ་ཐག་པས་མི་འདུམ། ཐང་གས་པ་སྤྱད་པས་འཆོམ་མི་སྤྱུག། ③ ལྷག་རྩི།

ལྷག་སྒྲུགས། ལྷག་གི་བགས་པ།

ལྷག་མ་མོ། མོ་ལྷག་

ལྷག་མིག་ ① མོག་ཆགས་ལྷག་གི་མིག་སྟེ། སྒྲན་གྱི་སྐབས་སུ་རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་དོད། ལུས་བས་སོ་
ཅི་དང་། སོ་བརྟན་པར་བྱེད། ② སྔོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་མངས། ལྷ་རྩེས་བསེལ།

ཁུས་པས་དུག་ཚད་དང་རིམས་ཚད་སེལ། མིང་གི་ནམ་བུངས་ལ་གོ་སྒྲུབ་དང་། རྒྱལ་བའི་སྤྱན་
ཅན། སྤྱོད་སྤོང་སྤོང་འཁོར། འདབ་སྤོང་སྤོང་ལྷན། ཁྱི་ལ་ལྷན་ལ། རྫོན་པོ་དདུལ་མདོག་རལ་གྱི་
འཁོར་ལོ། ལུག་སྤྱེས་མའི་མིག་ཨ་བྱག་སྤོང་པོ། ལྷན་ལ་རལ་གྱི་མ་བཅས་སོ།
ལུག་སྤྱར། ཐང་སྤོང་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ར། ལྷ་ཆེས་སྤོང་མས། ཁུས་པས་གྲེ་བའི་ནད་དང་།
རྫོན་ད། འཕྲུགས་རིམས། འབྲས་ནད་བཅས་ལ་པན།
ལུག་སྤྱར་དཀར་པོ། སྤོ་ཞིག
ལུག་སྤྱར་པོ། སྤོ་ཞིག
ལུག་སྤྱར་མ་འིང་། སྤོ་ཞིག
ལུག་མོ་ཤག་ར་མཉེ་མེ་ཏོག་དཀར་པོ་འཆར་བའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།
ལུག་ཚད། ལུག་འཇུག་པའི་ཁང་བའམ་ལྷས་ར།
ལུག་མཆོ། མཆོ་ལྷས།
ལུག་རྩི། ① ལྷ་ཁང་ལུག་འཆོ་སྤོང་བྱེད་མཁན། ལྷ་སྤོང་པོ་ལ་ཁའི་ལུག་རྩིས་ལེན། ② བྱིའུ་ཞིག
ལུག་རྩི་ཨ་དཀར། ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་དམངས་ཁྲིད་དག་རྒྱན་ལས་བྱུང་བའི་རི་མོའི་ཐ་སྤྱད་བྱུང་
ལུགས་ནད་གི་རྩོ་བཞོ་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན།
ལུག་གཞུག་① ལུག་གི་མཇུག་མ། ② མཆན་ཁུང་།
ལུག་ཁྲ། འབྱུང་ཅིས་གྱི་ཐ་སྤྱད་དེ། འབྱུང་ཅིས་ལུགས་གྱི་དབྱར་ཐ་མ་ལུག་གི་རྩ་བ་སྟེ་བོད་རྩ་བྱག་
པ་དང་། ཞིང་འབྲོག་ཁན་པོའི་ལུགས་ལ་དགུན་ར་བ་ལུག་གི་རྩ་བ་སྟེ་བོད་རྩ་བ་བཅུ་པ་ལ་ཟེར།
ལུག་ཕུ་ཕུ། མགོ་ལ་རྩ་ཅོ་མེད་པའི་ལུག་ལ་ཟེར།
ལུག་ར། ལུག་བཅུག་པའི་ར་བ་ལ་ཟེར།
ལུག་རྩ་དགོན། མིང་གཞན་ལ་པད་དཀར་ཆོས་སྤྱིང་ཡང་ཟེར། དགའ་ལྷན་ཆོས་འཕེལ་སྤྱིང་
བཞེངས་ལོ་དང་མཉམ། ལུག་བཏབ་མཁན་མི་གསལ། ལུག་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མ་ལྟོ་བོད་རིགས་འདུ་སྤྱོད་ལུག་རེབ་གོང་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུག་རིལ། ལུག་གི་རིལ་མ།

ལུག་རིས་འགྲོ། [བྱ་ཆིག] མོ་ལག་དང་ཨ་འགྲོ་སྒྲོར་བ་བྱུང་བའི་མིང་།
ལུག་རྩ། ① ལུག་གི་དུ་ཙོ། ② གྲོ་སྒྲན་ལུག་རྩ་དཀར་པོ་དང་། སེར་པོ། སྒྲུག་པོ་བཅས་ལ་ཟེར།
ལུག་རྩ་དཀར་པོ། གྲོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་མོས་བ་འཛིན།
ལུག་རྩ་སྒྲན་གསུམ། དབྱིབས་འབྲ་བ་ལ་བསྟོན་ནས་བཏགས་པའི་མེ་རྟོག་ལུག་རྩ་དམར་སེར་
སྒྲུག་གསུམ་གྱི་མིང་སྟེ། འཁྲུངས་དཔེ་ལས། ལུག་རྩ་སྒྲན་གསུམ་བྱ་བ་ནི། དམར་སེར་སྒྲུག་
པོ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། དམར་སེར་ནས་གཉིས་ན་ཁར་སྟེ། སྒྲུག་པོ་རྩོམ་གསེབ་ན་སྟེ། ལོ་མ་རིང་
ལ་ཉ་ག་ཅན། མེ་རྟོག་ལུག་གི་དུ་འབྲིལ་འབྲ། རོ་ནི་ཁ་ལ་སྦྲ་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལུག་རྩ་སྒྲུག་པོ། གྲོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་མཆིན་མཁྲིས་གྱི་
ནད་དང་རྒྱུང་ཚད་སེལ། ཆང་ནད་དང་། ཐིག་ལེ་འཛག་པ་བཅས་ལ་པན།
ལུག་རྩ་དམར་པོ། གཙོ་བོན་བ་དང་། ལྷ་འགྲམ་སོགས་རྒྱན་ཆ་དེ་ཆེ་བ་དང་། དེ་མིན་གྱི་ཁ་མཐོའི་སྤང་
ལ་འད་སྟེ། ལྷ་དབྱིབས་གྱི་ལོ་མ་མ་ཐུག་འཕོལ་སྤངས་ནས་སྟེ། སྒྲན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་མེ་རྟོག་སྟེ།
རྒྱ་བ་བདུན་ནས་བརྒྱད་པར་བདུས་ནས་དམའ་པ་བ་དང་སྒྲས་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ཁ། ལྷ་
ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་དུག་ཆད་བྱེར་བ་སྤྱད་ཅིང་ཤ་དུག་སེལ། ལོ་ལོང་སྒྲུག་པོའི་ནད་ལ་པན།
ལུག་རྩ་སེར་པོ། རྒྱན་སྟེས་དང་སྒྲས་སྟེས་གཉིས་ལས་འདི་རྒྱན་སྟེས་ཏེ། བ་བ་དང་། ལུ་མ། ལྷ་
འགྲམ་གྱི་སྤང་ཁ་སོགས་རྒྱན་ཆ་དེ་ཉ་ཅང་ཆེ་བའི་སར་འཁྲུངས་ཤིང་ཐོན་ཆད་མང། སྟེ་ཚུལ་
ཅ་བ་ཐ་སྤྱད་རྒྱས་ཐོན་པ་ཅད་པ་འབྲ་ལ་ངར་པའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི0.05~0.1ཅམ་ཟིན་པ། ལོ་
མ་སྟོ་དབྱིབས་ཉ་ག་ཅན་ལོ་རྒྱུང་རིང་བ་མང་པོ་རྩོམ་རྩོམ་དུ་སྟེ། ལྷ་བདུན་ནས་བརྒྱད་
པར་མེ་རྟོག་སེར་པོ་མདངས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ། རྒྱུ་སྤྱབ་ཁོང་སྟོང་ཐ་ལ་རིང་བ་མེ་ཁྲི་
0.05ཅམ་སྤང་ཆ་ཤོས་གྱིས་བྱིབས་པ། མེ་རྟོག་གི་ལ་མཆུ་ལུག་གི་དུ་ལྟར་འབྲིལ་ཞིང་མ་
མཆུ་འདབ་མ་གསུམ་ལྟན་གྱི་སྟེང་དུ་སྤྱ་འཛམ་དང་བཅས་ཐིག་རིས་རྩ་སྒྲུག་གཉིས་རེ་ཡོད་པ།
སྒྲན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི་མེ་རྟོག་སྟེ། རྒྱ་བདུན་ནས་བརྒྱད་པར་བདུས་ནས་སྒྲོ་ཆོལ་དམའ་པ་བ་སྒྲས་
གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ལུས། རོ་ཁ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། ལྷས་བས་རྒྱས་པའི་རྒྱུང་ཆད་
འབྱེད། ཆ་བ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་མཆིན་མཁྲིས་གྱི་ཆ་བ་སེལ། དམ་རྩིང་སྟེམ། ཐིག་ལེ་འཛག་པ་

གཙོད་ཅིང་སྤང་།

ལྷག་རྩེ་ཐལ་བ། ལྷག་གི་རྩ་ཚེ་མེར་བསྐྱེད་པའི་ཐལ་བ།

ལྷག་ལྷག་ལྷར་དུ་འཕྱང་བ། རྫོང་བ་ལྷག་ལྷག་

ལྷག་ལོ། ལོ་རྒྱུད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ ལྷག་ལོ་བ།

ཤིང་ལྷག་ལོ།

ལྷག་ཤ། ལྷག་གི་ཤ་ལ་ཟེར་

ལྷག་ཤོག་ ཤ་མོང་གི་རིགས་ཤིག་ དོག་དཀར་པོ་ལྷག་ལྷར་ཡོད་པས་དེ་སྐད་དོ།

ལྷག་ཤུབས། གསེར་བཞུས་པ་སོགས་སྒྲགས་ཏེ་ནར་མོ་བཟོ་སྤྱད།

ལྷག་ཤོ་ཕྱོ་རྩ་ཞིག་ ཤོ་མང་གི་རིགས་ཤིག་

ལྷག་སྤག་ ① ལྷག་གི་རྒྱང་པའི་མིང་། ② ཕྱོ་སྤམ་རིགས་ཤིག་

ལྷག་སྤྱལ། ལྷག་འཕྱག་པའི་ར་བ།

ལྷག་ཨ་སྤྱི། ལྷག་འགའ་ཞིག་ན་བ་རྒྱུང་དུ་ལས་མེད་པ་དེའི་རིགས་ཀྱི་མིང་།

ལྷག་ཨ་ཏ། [ལུལ་]ཨ་མ་ཙོག་རྒྱུང་ལ་རྩ་ཚེ་འཁྲིལ་བའི་ལྷག་རིགས་ཤིག་

ལྷག་ཨ་མོན། [སྤྱེ་རྒྱ]རྩ་ཚེ་མིག་གི་ཐད་ཀར་འགྲུག་ནས་སྤྱེས་པའི་ལྷག་ལ་ཟེར། གཏམ་དཔེ་ལ་

ལྷག་ཨ་མོན་རྩ་ཚེ་མིག་ལ་སྤང་ཟེར།

ལྷག་ཨ་ཡུ། རྩ་ཚེ་མེད་པའི་ལྷག་

ལྷག་ས། ① ལྷག་པའི་སྤྱལ་ཆོག་ ཐ་དད་པར་འཕྱག་ ② ༡ རྩལ་དང་། རྩོལ་དང་། ཁྲིམས། ཁྲིམས་

ལྷག་ས། རྩལ་ལྷག་ས། རང་ལྷག་ས། རིང་ལྷག་ས། བོམས་ལྷག་ས། ལམས་ལྷག་ས། ལུལ་ལྷག་ས།

ལས་ལྷག་ས། རྩེད་ལྷག་ས། འཕྱོ་ལྷག་ས། གནས་ལྷག་ས། རོ་བོའི་གནས་ལྷག་ས། རིགས་པའི་

གཞུང་ལྷག་ས། རྩོམ་ལྷག་ས། མི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ལྷག་ས། ཆོས་ལྷག་ས། ལྷག་ས་རྩྱེད་དམ་ཞེན།

ལྷག་ས་གསར་འཕྱག་པ། ལྷག་ས་རན་དོང་སྤྱག་ས། ལྷག་ས་རྫོག་པ། ༡ ལྷག་ས་པའི་དངོས་

རིགས། ལྷག་ས་དཔར། ལྷག་ས་རྒྱབ་པ། ལྷག་ས་སྤྱལ་པ།

ལྷག་ས་ཀ་ རྩོལ་རྒྱན།

ལུགས་ཀོང་། ལུགས་སྒྲགས་སའི་ཀོང་བྱ་སྟེ། རྩས་དང་ས་སྤྱིན་སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ལུགས་
སྟོང་། ལུགས་རིགས་བཞུ་སྟོང་།
ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས། འཛིག་རྟེན་ཡ་རབས་ཀྱི་ལུགས་སྟོལ་དང་། སྲིད་དབང་བཟུང་ཐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་བྱུགས་བསྐྱས་བྱས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཟེར་དོ།
ལུགས་ཀྱི་སྤྱན་པ། ཁྲིམས་དཔོན།
ལུགས་སྒྲ། ཟངས་སོགས་བཞུས་ཏེ་སྒྲག་པའི་སྒྲ་འདྲ།
ལུགས་ཁང་། ལུགས་རྒྱལ་སའི་ཁང་པ།
ལུགས་གོང་། ལུགས་རིགས་བཞུ་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་། ལུགས་ཀོང་དང་དོན་གཅིག
ལུགས་སྒྲུབ་། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་སྟོལ་ལམ་ལུགས་ལུགས་ཆེན་པོའི་སྟོན་སྟེན་བཅོས་པ།
ལུགས་མགར། ལུགས་རིགས་ལུགས་སུ་སྒྲག་མཁན་གྱི་མགར་པའི་མིང་།
ལུགས་བརྒྱབ་པ། ལུགས་རིགས་བཞུས་ནས་དབང་ཀོང་དུ་སྒྲགས་ཏེ་གཟུགས་མི་འདྲ་བའི་དངོས་
པོ་སྤྲོ་ཆོགས་སུ་བཅོལ།
ལུགས་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་ལུགས་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་གཉིས།
ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ས། ཆོས་དང་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིམས་ལུགས་དང་དབང་ཆ་བཟུང་བའི་སྲིད་
གཞུང་གནས་ས་ལ་ཟེར།
ལུགས་གཉིས་བཀའ་ཁྲིམས་ཆེན་པོ། ཆོས་ལུགས་དང་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆེན་པོ་སྟེ། ལྷ་
ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་། མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་གི་ཁྲིམས་ལ་ཟེར། ཁྲིམས་ལུགས་ནི་སྲིད་
དབང་གསར་པ་བཟུགས་པ་དང་། སྤར་ཡོད་སྲིད་དབང་སྤྲོ་བརྟན་དུ་གཏོང་བ། མཐའ་མཆམས་
བདེ་འཇགས་སུ་གནས་པ། བྱེད་གི་དགྲ་མོའི་གཏོར་བཤེག་གི་གནོད་འཆེ་འགོག་པ་དང་ཆོད་
འཛིན་བྱེད་པ་བཅས་ལ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྟོན་པོས་
སྲིད་དབང་གསར་པ་བཟུགས་མ་ཐག་ཏུ་བཀའ་ཁྲིམས་གཏན་འཁེབས་གནང་ཡོད།
ལུགས་གཉིས་གོང་མ་ཁྲིམས་བདག་རིན་པོ་ཆེ། ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་ཆ་བཟུང་མཁན་
མཐོ་ཤོས་ཁྲིམས་ཀྱི་བདག་པོར་ཞེ་ས་དང་བསྟོད་བསྐྱགས་བྱས་པའི་ཆོག

ལུགས་གཉིས་རྒྱུ་བ་ལག་ལ། ཆོས་སྤེད་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལག་ལ་རྒྱ་བྱུང་བ།
ལུགས་མ་ཐུན། ལུགས་སྒོལ་དང་མ་ཐུན་བ། ལུགས་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལས། ལུགས་མ་ཐུན་ཁེད་བང་། ལུགས་
མ་ཐུན་ཁོས་གཞི། ལུགས་མ་ཐུན་བྱེད་སྒྲངས། ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་བ། ལུགས་མ་ཐུན་དང་གཞག
ལུགས་མ་ཐུན་གཉེན་སྲིད། ཁྲིམས་མ་ཐུན་ནམ་ལུགས་མ་ཐུན་གྱི་མོ་མོའི་གཉེན་སྲིད།
ལུགས་མ་ཐུན་དང་གཞག་འདི་གཉེན་ལུགས་ལྟར་མ་ཐུན་པའི་སྒྲོམ་བྱ་གཞག་གང་ལ་དང་མོ་བྱེད་བ།
ལུགས་མ་ཐུན་ལས་གཉེད། ཁྲིམས་མ་ཐུན་གྱིས་ཆོང་ལས་དང་ཐོན་སྐྱེད་ལས་དོན་གཉེར་བ།
ལུགས་མ་ཐུན་ཆོང་གཉེད། ཁྲིམས་མ་ཐུན་གྱིས་ཉོ་ཆོང་བྱེད་བ།
ལུགས་མ་ཐུན་གཞུང་དང་། ཡོང་གི་ལུགས་མ་ཐུན་དང་གཞག་དང་འབྲ།
ལུགས་ལྟན་གངས་། སྒོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་rational number ཟེད།
ལུགས་ལྟོག་མཐུག་ནས་མགོ་ལ་ཡར་བཟང་བ་དང་། རྒྱ་ལག་གས་པས་འབྲས་བྱ་ལག་ག་པའི་རིམ་
བ། ལུགས་ལྟོག་གི་ཅི་ཐབས། མར་རོ་ལུགས་ལྟོག་འཆར་བ། ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་
ལུགས་ལྟོག་གིས་འགག་བ། ཅ་བ་བཀག་ན་ཡན་ལག་ལུགས་ལྟོག་བཅུ་གཉིས་ལུགས་ལྟོག་
གིས་འགག་བ། ཅ་བ་བཀག་ན་ཡན་ལག་ལུགས་ལྟོག་དུ་ལུགས་ཀྱིས་འགག་བ། ལུགས་ལྟོག་
སྐབས་སུ་ཉོགས་པའི་བདེ་གཤེགས་གསུམ་བཞག་བ། ལུགས་ལྟོག་གི་གོ་རིམ།
ལུགས་ལྟོག་སྐྱེས་བ། ལུ་བྱ་རྒྱུ་བ་ལྟོན་ལ་ཐོན་ནས་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ།
ལུགས་ལྟོག་གི་དགའ་བ། ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་དམར་ཆ་ཨ་མུང་གི་རྣམ་པ་ནི་བདག་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་
དང་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་དུང་ཆེད་ཉེན་ཡིན་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བཞི་ནི་ལུགས་ལྟོག་
འདི་གཉེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་བཞག་པའོ།
ལུགས་སྟོང་། ལུགས་སྟོང་དང་འབྲ།
ལུགས་ས། ① ལུགས་པའི་འདས་བ། ཐ་དད་བར། ② ལུགས་རྒྱུ་བ་མཐུན།
ལུགས་བ་དགོན། མིང་གཞན་ལུགས་བྲག་གདོང་མཛོན་དགའ་དགོན་ཟེད། ལ་འདིར་བྲིས་བྱ་དང་
ལྟ་སྒྲུ་སོགས་ལྟུང་པའི་ལག་ཅུལ་དར་རྒྱས་ཆེ་བས་ལུགས་བ་ཞེས་པའི་མིང་སོགས་བར་

བཤད། དཔོན་པ་བཏབ་ལོ་དང་བཏབ་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཙམ་མངའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུགས་པ་པ། ལུགས་སྤྱད་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་པ་པ།
ལུགས་དཔལ། ལུགས་རིགས་བཞུས་ནས་གཟུགས་སྣ་ཆོགས་སུ་བྱ་རྒྱའི་དཔལ་གཞི།
ལུགས་སྒྲག། ལུགས་རིགས་བཞུས་ཏེ་ལུགས་རྒྱུ་པ།
ལུགས་སྒྲགས། ཡི་མའི་སྤྱ་བརྟན་བཞེངས་སྐབས་གསེར་དཔལ་ཟངས་ལུགས་སོགས་རྒྱ་རིན་ཆེན་
འབའ་ཞིག་བསྐྱས་ནས་ལུགས་སྒྲགས་དགོས།
ལུགས་འབྱུང་། སྤུངས་ལས་སྤྱེ་མ་འབྱུང་བའོ། རྒྱ་ལས་འབྱས་བྱ་སྤྱེ་བའི་རིམ་པ། ལུགས་འབྱུང་
གིས་བཟོད་པ། ལུགས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པ། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྟུག་ཤིས་ལུགས་སུ་
འབྱུང་བར་བརྟག་པ། ལུགས་འབྱུང་ཕྱོག་ཏུ་བརྟན་པ།
ལུགས་འབྱུང་སྤྱེ་བ། མགོ་རྟིང་རལ། རྒྱ་འབྱས་གོ་རིམ་མ་ལོག་པའི་སྤྱེ་བ་སྤྱེ། སྤྱ་གུ་མགོ་སྟོན་ལ་
སྟོན་ནས་སྤྱེས་པ་ལྟ་བུ།
ལུགས་འབྱུང་གི་དགའ་བ། གཏུམ་མོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་སྤྱི་བོའི་དཀར་ཆ་ཉི་ཡིག་གི་རྣམ་པ་ཅན་ནི་
བདག་དང་མེས་པ་ཅན་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱིང་ཐེའི་རྟེན་ཡིན་པས་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བཞིན་
ལུགས་ཕྱོག་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན།
ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ཕྱོག་སྤྱང་འོག་དང་། བྱེན་བྱུར། གཡས་གཡོན་སོགས་རིམ་པ་ལྟར་ན་ལུགས་
འབྱུང་དང་། རིམ་མེན་པ་ལྟར་ན་ལུགས་འབྱུང་དང་། རིམ་མེན་པ་ལུགས་ཕྱོག་རེ་བུ་མིག་རེར་
ཆ་ཤས་བཞེས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ཕྱོག་ཚུལ་གྱིས་འཁོར། ད་ལྟོ་ནས་བརྒྱུད་གཡོན་སྐྱོར་
གྱིས་ལུགས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་སྐར་ཉིང་བཞི་པ་ཁུམས་སྟོད་ཡིན་ལ། གས་བྱ་ནས་གཡས་སྐྱོར་
གྱིས་ལུགས་ཕྱོག་ཏུ་བགངས་པའི་གསུམ་པའང་ཁུམས་སྟོད་ཡིན།
ལུགས་མ། ལུགས་རིགས་སོགས་མེ་ལ་བཞུས་ནས་སྒྲགས་པའི་དངོས་རིགས།
ལུགས་མའི་ཐམ་ག ལུགས་རིགས་སྣ་ཆོགས་བཞུ་འདུལ་བྱས་ཏེ་ལུགས་སུ་སྒྲགས་ནས་བཟོས་པའི་ཐེའི་
ལུགས་ཅིས་རེ་བུ་མིག་སྒྲིག་ཁྱད་འབྱུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་པ་

སྒྲིག་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་operate mode ཟེད།
ལུགས་འཛིན་གྱི་དུ་ཆེན་པོ་གཉིས། ལྷ་ཏྲ་ལུ་ནེ་འུ་ལུགས་འཛིན་པའི་གྱི་དུ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ།
སྟོན་དཔོན་ལྷ་སྒྲིབ་དང་། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་གཉིས་ལ་ཟེད།
ལུགས་བཞིན། ལུགས་སྟོལ་ལྷ་དུ། ཡང་དག་པའི་ལུགས་བཞིན་དུ་བྱེད་པ། ཁྲིམས་ལུགས་བཞིན་
ལག་དུ་བསྟར་བ།
ལུགས་བྱང་། ཆོས་ལུགས་དང་འཛིན་ཉེན་གྱི་ལུགས་གཉིས་ལ་ལུགས་བྱང་ཟེད།
ལུགས་བྱང་བྱང་དོར་གྱི་ནམ་བཞག་ ཆོས་དང་སྲིད་གྱི་ལུགས་གཉིས་ཀའི་བྱང་དོར་བྱའི་གཏན་
འཛེབས་ཁྲིམས་སྟོལ་ཡིན།
ལུགས་བཟང་། ལུགས་སྟོལ་བཟང་པོ།
ལུགས་བཟང་སྟེ། [མངོན་སྐྱར་མ་བཏན་པ།
ལུགས་ལུབས། ལུག་ལུབས་དང་འབྲ།
ལུགས་སྟོལ་སྐྱར་གྱི་སྟོལ་རྒྱུ། ལུགས་སྟོལ་རྟོག་པ། ལུགས་སྟོལ་གསར་པ། ལུགས་སྟོལ་དང་འགལ་བ།
ལུང་། ① ལུ་བའམ་ཨ་ལུང་། ལུམ་པའི་ལུང་། ཁྲོག་པའི་ལུང་། ལུང་མིག་ལུང་ཐག་ལུང་ཐག་སྟེ་ལ་
བརྒྱས་པ། ② གཞུང་དང་གསུང་། འདུལ་བའི་ལུང་། བཀའ་ལུང་། ལུང་ཆེན་ལུང་གི་ཡོན་ཏན།
ལུང་དང་རིགས་པ། ལུང་དང་རྟོགས་པ། ལུང་སྟོན་པ། ལུང་འདོན་པ། ལུང་གཏོང་བ། ལུང་ཐོག་
པ། ལུང་རྒྱན་འཕྲོགས་པ། ལུང་ཐོབ་པ། ལུང་འབྲེན་པ། ལུང་གིས་སྒྲིབ་པ། ལུང་དང་འགལ་བ།
ལུང་གི་ཆད་མ། ③ ལུང་བསྟན་གྱི་བསྟུས་ཆེན་ལུང་ལུ་བ། ལུང་འཛེབས།
ལུང་སྒྲིབ་པོན་པ། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་རྒྱ་ཁྲི་མས་བྲུག་བརྒྱད་བསྒྲགས། ལུབ་མཐའ་ཐོ་
ནང་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་མ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུང་དཀར་དགོན། མིང་གཞན་ཡེ་ཐ་ལུང་དཀར་གཤེན་བསྟན་རིན་ཆེན་སྒྲིང་ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་
པའི་ལུགས་རྟེན་གྱི་ལོ་༡༩༡༠ལོར་དབྱ་རྒྱུད་སྐལ་བཟང་དབང་གཤམས་དང་། དབུ་རི་བསྟན་འཛིན་
དབང་རྒྱལ་གཉིས་གྱིས་འགན་བཞེས་ནས་བཏབ། གནས་འདིར་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ནང་ཅན་
ནས་ཐོན་དགོན་ཞིག་ཡོད་པ་ཉམས་རྒྱུད་ཕྱིན། དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་ལུང་

བཟང་ཤེལ་བྲག་དགོན་པ་ཞེས་པ་བཏབ་པ་དེ་ཡང་འཕྲོ་ཞིག་སོང་། སྤར་ཡང་རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ནང་དུ་གཡུ་ལུང་དགོན་པ་ཞེས་པ་བརྒྱུད་བསྐྱབས་པ་དེ་ཡང་ལོ་དྲུག་ཅུའི་རྗེས་སུ་
གངས་ཐན་གྱིས་འཛིག་དེ་དག་བསྐྱར་གསོ་བྱས་པའི་དགོན་པ་འདི་ཡིན་པར་བཤད། བྲལ་མཐའ་
བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཁུག་དབེན་པའི་ལུང་པའམ།

ལུང་པ་ཁུག་གྲོག་རེ་ཁུག་ལུང་གི་ཁྲོད་གསེབ། ལུང་ཁུག་ཁྲོག་རོང་། ལ་ཁལ་ཁབ་དང་། ལུང་ཁུག་ལ་ཆར་པ།
ལུང་ཁྲིད་བཤད་ཆིག་གསུམ། འགོ་ནས་མཐུག་བར་འགྲེལ་བཤད་མ་བརྒྱབ་པར་ཆིག་གསལ་པོའི་
སྒོ་ནས་སྒོག་སྟེ་ཉན་བཅུག་པ་ལ་ལུང་དང་། ཉན་དོན་ལག་བསྟར་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་མིན་
བཤད་པ་ལ་ཁྲིད། ཆིག་རེ་རེ་བཞིན་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་པ་ལ་བཤད་ཆིག་ཟེར།

ལུང་གི་ཆོས། སྤར་བྱ་མི་མཐུན་པ་འཛོམས་པའི་ཆེད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་
ཆོས་བརྗོད་བྱ་བསྐབ་པ་གསུམ་དང་། རྗོད་བྱེད་དག་ཆིག་བྲེ་མ་མེད་པ། སྤྱབ་བྱེད་ཆད་མ་
གསུམ་དང་ལྗན་པ། འབྲས་བྱ་ཐོག་མཐའ་བར་དུ་དགེ་བ་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལ་
དབྱེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུང་པའི་བཀའ་གསུང་རབས་རྣམས་དང་། རྗེས་འབྲུག་མཁས་
པས་མཛད་པའི་སངས་ཀྱི་བཀའ་དགོངས་འགྲེལ་རྣམས་ཡིན། དེའི་མཆན་གཞི་ནི་བོད་དུ་
བཀའ་འགྱུར་དང་། བསྟན་འགྱུར་གྱི་གསུང་རབ་རྣམས་ཡིན་ནོ།

ལུང་གི་ཆོས་ཀྱི་མཐའ་བཞི། སྤར་པའི་ལུང་དང་། རང་གི་ཉམས་སྤྱོད་གི་ལུང་། མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་།
བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་ལུང་རོ།

ལུང་གི་ཆོས་འཁོར། བྱེ་བྲག་སྤྱོད་བཤད་མདོ་སྟེ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་ལ་བདེན་བཞིའི་
འཁོར་གྱིས་བྲབ་པར་འདོད་དེ། སྟོན་པ་ལྟ་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་དགྲུང་ལོ་སོ་ལྔ་པ་མཛོན་པར་རྫོགས་
པར་སངས་རྒྱས་པ་ནས་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲག་ཅེག་ལ་ཞེ་བར་སྤྱད་ལས་མ་འདས་ཀྱི་
བར་གྱི་ལོ་ཞེ་དྲུག་གི་རིང་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན་གསུངས་པ་ལས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
ཆོས་ཏེ། ཆོས་འཁོར་བྱེ་མ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ས་པར་ཁས་མི་ལེན་ནོ། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་
ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་སྟེ་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞིའི་ཆོས་

འཁོར་དང་། བར་མ་མཆན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། ཐ་མ་ལེགས་པར་ནམ་པར་སྤྱེ་བའི་ཆོས་
འཁོར་གསུམ་བསྐྱོར་བར་བཞེད་དོ།

ལུང་གི་ཆོས་གཉིས། བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས།

ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་། མདོ་ལས་རི་ལྟར་འབྲུང་བའི་སྤྱི་རི་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བ་
འདིའི་ནང་ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་མདོ་སྤྱེ་བ་དང་། ལུང་གི་རྗེས་འབྲང་སེམས་ཅན་པ་གཉིས་ཡོད།
ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས། གཙོ་བོ་ལུང་གི་ཆོག་ཐེན་ནས་རི་ལྟར་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཞིག་ལ་འཛོགས།
ལུང་གི་རྗེས་འབྲངས་ཀྱི་མདོ་སྤྱེ་བ། མདོ་སྤྱེ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མདོན་བ་
མཛོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་མདོ་སྤྱེ་བའོ། མདོ་སྤྱེ་བའི་གཞི་ལས་འབྲས་གསུམ་ཀྱི་ནམ་
གཞག་པལ་ཆར་སྤྱེ་བྲག་སྤྱོད་བ་དང་མཆུངས། དུས་གསུམ་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་སོགས་མང་དག་
ཅིག་མི་མཐུན་པའང་ཡོད་དོ།

ལུང་གི་ཆད་མ། དབྱུང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་སྟེ། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གོ

ལུང་གི་ཡོན་ཏན། གཞུང་ལུགས་མང་པོ་ཐོས་པའི་ཡོན་ཏན།

ལུང་གི་ལེའུ་གསུམ། ལུང་གི་དུས་ལྔ་བརྒྱ་པ་སྟེ་སྟོན་པ་ལྔ་དན་ལས་འདས་ནས་བསྟན་
པའི་གནས་ཆད་ལོ་བརྒྱ་པ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་རིམ་བཞིན་མདོན་པའི་ལེའུ་
དང་། མདོ་སྤྱེ་བའི་ལེའུ་དང་། འདུལ་བའི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ།

ལུང་རྒྱུན། བར་མ་ཆད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལུང་རྒྱུན།

ལུང་རོ་བོའི་སྒོ་ནས་ནམ་པ་བརྒྱ། ཡང་དག་པར་བསྐབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། དབང་དུ་མཛད་པ་ཉིད་
ཀྱིས་དང་། འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་
དང་། རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་དང་། གོ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། གདགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། དུས་
ཉིད་ཀྱིས་དང་། ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད།

ལུང་གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ། མདོ་སྤྱེ་ལུང་སྤྱེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ལུང་ཆུང་། ལུལ་གྲུ་ཆུང་ཆུང་།

ལུང་ཆེན་ཐོབ་པའི་ནམ་འབྲོར། ལུལ་འབྲོར་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྟེན་གཞུང་ནམས་སུ་སྒོམ་ལམ་

དུ་དུས་དང་གནས་སོགས་ངེས་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོན་པ་ལུང་བསྟན་ཆེན་པོ་ཐོབ་པས་ལུང་ཆེན་པོ་
པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྲོ།

ལུང་ཆེན་དགོན་པ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་རབས་སུ་བྱག་པཏེ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཏོང་། སྟོང་པོ་ཞིག་གི་མིང་། ཤིང་དེ་ཟི་ཁོན་གྱི་སྟོ་རྒྱུད་དང་ཡུན་ནན་སོགས་ཞིང་ཆེན་ཁག་ཏུ་
ཡོད་ཅིང་། མེ་ཁི་2600མན་གྱི་རི་ངོས་དང་། ཤིང་གསེབ། ལུང་བྱལ་སོགས་སུ་འབྱུངས་
ཤིང་། སྟོང་པོའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་བཅུ་ནས་བཙོ་ལྷ་ཅམ་ཡོད་པ། ལོ་མ་མདའ་སྟོ་འདྲ་བ་ཁ་སྟོང་
དུ་སྟེ་བ་ཁྲ་ཁྲ་ལྷ་པ་ནས་དུག་པར་མེ་ཏོག་དཀར་ལ་རྒྱུད་བ་འདབ་མ་ལྷ་ལེ་ཅན་འཆར་བ་ཞིག་
གི་འབས་བྲོ། སྟན་དུ་སྦྱར་བྱའང་འབས་བྲ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྗེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་གཉན་གྱི་
མགུལ་འགག་དང་ཁྲད་པར་རྟའི་མགུལ་འགག་ལ་པན། བསམ་སེའི་ནད་སེལ། ས་བོན་ལས་
སུ་རུང་བར་བྱེད། གང་བས་རྒྱ་ཁ་སྟེ་བ་དང་། ཐག་ཁུ་འཛྲག་པ་ལ་པན།

ལུང་ཏོང་མིག་ཤིང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་རྗེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་བསམ་སེའི་ནད་
སེལ། ས་བོན་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད། གང་བས་རྒྱ་ཁ་སྟེ་བ་དང་ཐ་ཁུ་འཛྲག་པ་ལ་པན། མིང་
གི་རྣམ་གངས་ལ་ན་ག་བན་དེ་དང་རི་པོང་མིག་

ལུང་ཏྲགས། ལྷ་ལ་ལུང་ལུས་པའི་ཏྲགས་མཆོན།

ལུང་ཏྲགས། རྒྱལ་པའི་ལུང་དང་ཏྲགས་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་།

ལུང་ཏྲགས་གཉིས། ལུང་གི་ཆོས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། ཏྲགས་པའི་ཆོས་བསྟན་
པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།

ལུང་ཏྲགས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ལ། ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་ཏྲགས་པའི་
བསྟན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་དང་པོ་ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི་ཆོས་བཤད་པ་དང་ཉན་པ། ཏྲགས་པའི་
བསྟན་པ་ནི། ཏྲགས་པ་སེམས་རྒྱུད་ལ་སྟེས་པ་ལ་ཟེད།

ལུང་སྟོང་། མི་དང་མི་ཁྲིམ་མེད་པའི་ལུང་པ། ལམ་རིང་ལྷགས་ནས་མི་མེད་ལུང་སྟོང་འགྲིམ།

ལུང་སྟོན་པ། ① སྤྲ་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་པ། ② འབྱུང་འབྱུར་གྱི་དོན་ཤོད་པ།

ལུང་སྟོན་པ་བཞི། ① དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སེམས་ཅན་ཆེ་གོ་མོ་ཞིག་འབྱུང་འབྱུང་འཛང་རྒྱ་
བའི་གནས་ལུགས་རྣམས་སྟོན་ཚུད་ནས་དངོས་སུ་འཕེལ་སྟོན་གྱུར་གྱིས་གསུངས་པའི་དོན་བཞི་
སྟེ། རིགས་ལ་ལུང་སྟོན་པ་དང་། གནས་ལ་ལུང་སྟོན་པ། སེམས་མ་བསྐྱེད་པར་ལུང་སྟོན་པ།
སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་པ་ལུང་སྟོན་པ་བཅས་སོ། ② གཞན་གྱིས་དེས་པའི་ལན་དེས་པར་སྦྱིན་
པ་བཞི་སྟེ། མགོ་གཅིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། དེས་ནས་
ལུང་བསྟན་པ་དང་། གཞག་པའི་ལུང་བསྟན་པ་བཅས་སོ།

ལུང་བསྟན། ① མ་འོངས་འབྱུང་འབྱུང་གི་དོན་རྣམས་སྟོན་ཚུད་ནས་གསལ་སྟོན་བྱེད་པའི་གཏམ།
② མོ་བརྟག་སོགས། ③ དགོ་དང་མི་དགོ་བའི་ཆོས་ཀྱིས་རྣམ་སྤྲིན་དུ་འོང་བ་གསལ་སྟོན་པས་
ན་ལུང་བསྟན་ཟེར། ལུང་བསྟན་མིན་པ། ལུང་བསྟན་དུ་བྱུང་བ། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས།
ལུང་བསྟན་པ། མ་འོན་པར་ཤེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་སྟེ། མ་འོངས་ལུང་བསྟན་ཞེས་སོགས་ལྟ་བུ།
ལུང་བསྟན་པ་བཞི། བརྟན་སེམས་སྟོང་བ། གཞོད་སེམས་སྟོང་བ། ལོག་པར་ལྟ་བ་སྟོང་བ། ཡིད་
གྱིས་ལེགས་པར་སྦྱོང་བ་ཆེན་གཤམ་སྟོང་བ་དང་བཞིའོ།

ལུང་བསྟན་པའི་དབེན་གནས་བརྒྱུད། བསམ་ཡས་མཆིམས་ལུ། ལྟོ་བྲག་མཁར་རྒྱ། བྲག་དམར་
གཡམ་མ། མོན་ཁ་ལྗེ་ཐོང་། སེ་རྟེ་ཐོང་། སྤྱ་ལྟོ་སྤྲུག་ཆང་ལུག་སྤྲུགས་ཀྱི་ཡང་ཐོང་། ཡར་ལུང་
ཤེས་ཀྱི་ལུག་གོ།

ལུང་ཐག ① འཛིན་ལུང་ཁྲག་པ་ཅན་ནམ། ཁྲག་པ་མེད་པའི་འབྲུ་ཐག ② ལུང་པའི་བར་ཐག་གི་
ཆད། ལུང་ཐག་རིང་ཡང་ཉིན་བྱེད་ན་སྤེབ་སྤེབ་པ་བྲ།

ལུང་ཐག་སྟེ་ལ་བརྒྱས་པ། འདོགས་ཐག་སྟེ་ལ་བསྟོན་པའི་དཔེ་བཞིན་དུ་དོན་གནད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་
འདི་དང་། འདི་ཞེས་གསལ་པོར་ངོ་སྟོན་པ།

ལུང་ཐག་ཅན་གྱི་ཐམ་ག ཐམ་གའི་མགོ་གཞུག་གཉིས་ཀྱི་ངོས་ལ་ཁ་རིས་བཞོས་ཡོད་ཅིང་། ཐམ་
གའི་ལུ་བའི་དཀྱིལ་དུ་བྲག་ཐ་མོ་ཞིག་ཕྱི་གནས་དེར་སྦྱང་པའི་ལུང་ཐག་རྒྱུ་གི་ཡོད། དེ་ཡང་
རྒྱ་རིགས་ཀྱི་གོམས་སྟོལ་ལ་ཐེལ་ཅིའི་ངོས་གཅིག་ལ་རུས་མིང་དང་། ངོས་གཅིག་ལ་རང་གི་
མིང་གཞན་ཞིག་བཞོས་ཡོད།

ལུང་ཐང་། ① ལུང་ལ་ཆགས་པའི་ས་ཐང་། ② ལང་རྟོང་མིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ བཟང་མེད་གི་
རྒྱུར་རུང་བའི་ཤིང་གི་འབྲས་སྤྱིང་ཞིག་
ལུང་ཐང་མིག་ ལུང་རྟོང་མིག་དང་འདྲ།
ལུང་ཐག་སྒོ་བ་སོགས་ཀྱི་འཇུ་སའི་ལུང་གི་ཐག་པ།
ལུང་ཐོབ་པ། ① གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་ཐོབ་པ། ② བོང་རིམ་གྱི་བཀའ་གནང་བ་ཐོབ་པ།
ལུང་དག་ལྟ། མདོ་སྡེ་ལུང་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ལུང་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ། སེམས་ཅན་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལུང་སྟོན་པའམ་བད་སྟོད་པར་བྱེད་པའི་རྗོད་བྱེད་
ཀྱི་སྒྲ། སྒྲེས་བྱའི་དག་གིས་གཏམ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།
ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་གསུམ་པ། མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་གདུལ་
བྱེད་དང་དེའི་སྡེ་བ་ལུང་དུ་སྟོན་པ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་དུ་གཏོགས།
ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལྟ་བ་བཅུ་བཞི། སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ལུང་ན་ལས་འདས་པ་
ལ་བརྟེན་པ་བཞི། ལུས་སྟོག་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ་སྟེ། གདགས་གཞི་མེད་པར་བཏགས་
ཆོས་གང་ཡང་དམིགས་སུ་བྱར་མེད་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་བཅུ་བཞི།
ལུང་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ། སེམས་ཅན་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་མི་སྟོན་པ། མིང་བྱའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་
སྒྲ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་སོ།
ལུང་དོན། གཞུང་གི་དཔོངས་པ། ལུང་དོན་འདོག་པ།
ལུང་རྟོ། རྟོ་ལས་བརྟོས་པའི་ཁོག་མའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལུང་རྟོ་རྟོ་བརྟོས་
ཁོག་མའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ལུང་སྡེ་བཞི། ① འདུལ་བ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི། ལུང་རྣམ་འབྱེད་དང་། ལུང་གཞི། ལུང་ཁྱེ་བ། ལུང་ཐན་
ཆོགས་ཏེ་བཞི། ② མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞི་ནི། ལུང་བར་ལ། ལུང་རིང་པོ། ལུང་དག་ལྟ། ལུང་
གཅིག་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ་བཞི།
ལུང་སྡེ་བས་ཚུལ་ལ། རྒྱུད་ལུང་དང་བསྟེན། ལུང་སྒྲུབ་ཐབས་དང་བསྟེན། ལུང་ཐབས་འཕྲིན་ལས་

དང་བསྐྱེད། འཕྲིན་ལས་ལག་ལེན་དང་བསྐྱེད། ལག་ལེན་ཉམས་སྦྱང་དང་བསྐྱེད་བཤོ།
ལུང་བྲངས་པ། རྒྱལ་བ་གསུང་འདྲིན་པ།
ལུང་བྲངས་ཏེ་ནག་ཉེས་ར་སྦྱོད་པ། སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་བྲངས་ཏེ་ཉེས་བཤོ་སྦྱོད་བྱེད་པ།
ལུང་མདོ། ལུང་བའི་འདུས་མདོ། ལུང་མདོར་དཔག་འགས་བསྐྱངས་ཡོད།
ལུང་འདྲིན། ལུངས་འདྲིན་པ།
ལུང་ནག་ལ། དེ་མོ་ཞིག་མིང་། བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཕྱོད་གྲག་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུང་ནོད་བཤོ། ཆོས་སམ་དཀའ་ལུང་ཐོབ་བཤོ།
ལུང་རྣམ་འབྱེད། འདུལ་བ་ལུང་སྤེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འདི་ལ་མའི་རྣལ་འབྱེད་ཤོ་ལོ་ག་གཞི་བཞི་
སྦྱོང་དགྲ་བརྒྱ་སྟེ། བམ་པོ་བརྒྱད་ཅུ་ཅག་སུམ་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱ་བ་རྒྱའི་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བསྐྱར།
ལུང་པ། ① ལུལ་སྤེ་མངའ་ཁོངས། རྣ་ཅུ་འདྲོམས་བའི་ལུང་བ་སྦྱིད་པོ། ② དེ་གཉིས་བར་གྱི་
ལུངས། ལུང་བ་ཕྱ་གསུམ་གྱི་ཆར་བཤོ། མགོ་སྤྱ་མེད་སའི་སྤེད་ལ་བབས། ཨ་སྤེ་མང་མའི་ཁ་
སྤེ་དེ། ཁ་མེད་སྤེ་སྤྱག་གི་སྤེད་ལ་འབལ། ཞེས་བཤོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། མི་ཉམས་རྒྱུང་
རྣམས་མེད་ལ་མི་མང་གིས་མཉམ་རྩལ་བྱ་ནས་བཀྲོན་འབབས་བའི་དོན་ཡིན། ལུང་བ་ལུང་གྲོག་
དུས་རྒྱུན་འགྲོ་འགྲོས་བྱེད་མཁན་དཀོན་བའི་ས་ཆ་ལུང་ཐག་དེང་པའི་ས།
ལུང་བ་གང་། ལུལ་གང་བ་སྤེ་ཏེ་ཅང་མང་བའི་དཔེ། མགོ་རྣྱག་ལུང་བ་གང་བཟོས་པ། མིང་དན་ལུང་
བ་གང་ལུས་པ། རྒྱན་ལུང་བ་གང་བཤད་དེ་མི་ལ་མགོ་སྦྱོར་བ།
ལུང་བའི་སྐད། ལུལ་སོ་སོའི་སྐད་ལུགས། ལུང་བ་དེ་ལ་སྐད་ལུགས་དེ།
ལུང་བའི་བྲ། ལུང་བའི་སྦྱོད་ཆ། ཁྱི་གསོ་ས་ལུང་བའི་ཕྱལ་གསོ། བྲ་གསོ་ས་ལུང་བའི་མདའ་ལ་གསོ།
ལུང་པོག་པ། ཆོས་ལུང་བཏོན་པ།
ལུང་ཕྲན་ཆེགས། འདུལ་བ་ལུང་སྤེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འདུལ་བ་ཕྲན་ཆེགས་ཀྱི་གཞི་འདི་ལ་
བམ་པོ་ལྔ་བརྒྱ་ཅུ་དགྲ་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱ་བ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་བསྐྱར།
ལུང་བར་མ། མདོ་སྤེ་ལུང་སྤེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
ལུང་བྲ། མིའི་རྒྱུང་བའི་མགོ་དང་ལྷའི་འབྲེལ་མཆོམས་ཀྱི་ཆོགས་སམ་དེའི་གཡས་གཡོན་གྱི་རུས་

བ་འབྱར་བོའི་མིང་།

ལུང་བོང་། [རྟིང]བ་ལང་།

ལུང་བོང་དང་བན་ལང་། བ་ལང་གི་བརྟེན་རྟོ།།

ལུང་འབེབས། ལྷ་དང་ལྷ་མས་མ་འོངས་པའི་དོན་རྟེན་གང་ཞིག་ལུང་སྟོན་པ།

ལུང་འབོག་པ་པོ། ལུང་སྟེར་བ་པོ།

ལུང་མ་བསྟན། རྣམ་སྒྲིན་ལ་ལྟོས་ནས་དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་མ་བྱུབ་པའི་ཆ་ནས་ལྷང་དོར་བཏང་
སྟོམས་སུ་བཞག་པའི་ཆོས། དཔེར་ན། རྟག་པའི་ཆོས་རྣམས་དང་། སྟོང་གི་འཇིག་རྟེན་དང་།
སེམས་ཅན་གྱི་དབང་ཤེས་ལྷ་བུའོ།

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ལྷ་བ་བཅུ་བཞི། ༡ རྟག་པས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྷ་བ། —
འཇིག་རྟེན་རྟག་ ༡ མི་རྟག་པས་དེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — འཇིག་རྟེན་མི་རྟག་ ༢
རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — རྟག་ཀྱང་རྟག་ལ་མི་རྟག་ཀྱང་མི་རྟག་ ༣ གཉིས་
ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་དང་འཇིག་རྟེན་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — རྟག་པ་མ་ཡིན་ལ་མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན།
སྟེ་སྟོན་གྱི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ༤ མཐའ་དང་ལྷན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། —
འཇིག་རྟེན་མཐའ་ཡོད་པ། ༥ མཐའ་དང་མི་ལྷན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — འཇིག་རྟེན་
མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། ༦ གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — མཐའ་ཡོད་ཀྱང་
ཡོད་ལ་མཐའ་མེད་ཀྱང་མེད། ༧ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — མཐའ་
ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ། སྟེ་སྟེ་མའི་མཐའ་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་དང་། ༨
གྲོངས་པན་ཆད་དུ་འབྱུང་བའི་རྣམ་ཡོད་གྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཤི་ནས་ཡོད། ༩ མི་འབྱུང་བས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཤི་ནས་མེད། ༡༠ གཉིས་ཀ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤི་ནས་
ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད། ༡༡ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཤི་ནས་
ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད། ༡༢ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པས་དེ་ཡོད་པར་ལྷ་བ། — དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཤི་ནས་ཡོད་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྟེ་སྟེ་འདས་ལ་བརྟེན་པ་བཞི་
དང་། ༡༣ ལུས་དང་གང་ཟག་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་གྱུར་པས་སྟོན་གཉིས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་

ལྷ་བ། — སྟོག་དེ་ལུས་དེ་ཡིན། ༡༥ དེ་གཉིས་རྩེས་ཐ་དང་དུ་ལྷ་བ། — སྟོག་ཀྱང་གཞན་ལ་
 ལུས་ཀྱང་གཞན། ལྷེ་བཅུ་བཞི་ཡོད་པའི་བྱིང་རོ།
 ལུང་མ་བསྟན་གྱི་ཞུ་གོས། མི་རིགས་སོ་སོའི་ལུགས་སྟོལ་དང་མ་མཐུན་པའི་ཞུ་མོ་དང་ཁྱོན་ཆས།
 ལུང་བསྟན་པ་བཞི། རྣམ་སྟོན་སྟེས། ཐམས་ལེགས་འདུག་པ། མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 སྟོན་ལས་པ། བཅོའི་གནས་པ་སྦྱལ་མེས་སོ།
 ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཆོས། དགེ་བའི་ལས་དང་། མི་དགེ་བའི་ལས་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྟར་བའི་
 གཉིད་ཉལ་བ་ལྟ་བུའི་མིང་སྟེ། སྟེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་
 ཆོག་དོན་ཉི་མ་ལས། དེ་ལ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ནི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་དུ་བསྟན་པ་རྒྱ་
 འདི་ལ་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་གི་རེས་པ་ཅན་ཏི་རྒྱ་དགེ་བ་སྦྱུང་པ་ལས་འབྲས་བུ་བདེ་བར་
 འབྱུང་། རྒྱ་མི་དགེ་བ་སྦྱུང་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྟག་བསྐལ་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། ལུང་དུ་མ་
 བསྟན་པ་ནི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བྱ་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་དང་། ལུང་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དུ་སྤྱད་པས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཉིད་ཉལ་བ་
 དང་། ཡག་པ་ཁྲིས་དེད་པའི་ཆེ་མོས་ནས་མཆོད་རྟོག་ལ་བསྐྱོར་བ་བྱས་པ་ལྟ་བུ་བྱས་པ་སྟར་།
 ལུང་མ་བསྟན་བྱུང་། བསྐྱེད་པས་མ་བསྐྱེད་པས།
 ལུང་མ་སོ། འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོན་གྱི་གས་ཤིག
 ལུང་མང་པོ་བཟང་པ། ལྷ་བ་ཅི་རིགས་ཤིག་བསྐྱབ་ཆེད་དུ་ལུང་དང་རྒྱ་མཆོན་མང་པོ་བྱངས་པ།
 ལུང་མིག་ལག་པ་འཇུ་པའི་ཨ་ཡོང་།
 ལུང་མེན་གྲག་ལུག་ ལུང་གོའི་གྲག་ལུག་སྐྱུ་ཅལ་ནང་གི་རོང་མཛོད་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་
 ཡིན། དེ་ནི་རོ་ནོན་ཞིང་ཆེན་པོ་ཡུང་གོང་ཁྲིང་གྱི་ལྷོ་འབྲས་ལུང་མེན་ས་ཁུལ་དུ་གནས་ཡོད།
 ལུང་མེན་གྲག་ལུག་ནི་གྲག་ལུག་བསྟན་པའི་རྩེས་སུ་སྤྱ་མ་ཐུང་དེ་བསྟན་པ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོ་
 ༡༤༣༥པའི་རྟོན་དུས་སུ་ཐེ་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་སུན་ཏི་སྐབས་སུ་བཞེངས་པར་གྲགས།
 ལུང་མཆོ་སྟགས་ཁང་། མིང་གཞན་ཨོ་རྒྱན་གསང་སྟགས་བསྟན་རྒྱས་འཛིགས་བྲལ་སྤྱིང་ཞེས་
 ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་ནང་པོ་མགོ་དགེ་བ་སྟེན་ལྷ་གྲུ་དང་། ཨ་མཆོད་ལོ་ཡུལ། སྟགས་འཆང་

ཟུང་དགེ་སོགས་ཀྱིས་བཏབ། ཟུབ་མཐའ་རྟེན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་མཆོ་སྟོན་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆབ་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ཅམ་འཛིན་པ། དོན་གྱི་སྟོང་སོ་མ་རྟོགས་པར་ཆོག་གི་ཆ་ཅམ་གཞིར་འཛིན་པ།

ལུང་འཛིན་ཁྲག་པ། དཔུང་ཆོགས་ནས་གྲེན་དུ་ཆག་གང་སར་གནས་པའི་སྐོ་ཕུ་རྟའི་མིག་དང་
འབྲེལ་བའི་རྩ་ཞིག

ལུང་འཛིན་རིང་ལུགས། རང་ཤེད་རིང་ལུགས་ཀྱི་རོ་བོ་མཆོན་ཚུལ་ཞིག་སྟེ། རིགས་པའི་གཞུང་
ལུགས་དང་དོན་དངོས་ཁ་བྲལ་བ་དང་། གནས་ཚུལ་དངོས་ཀྱི་འགྱུར་བ་དང་འཕེལ་རྒྱས་ལ་
དབྱེ་ཞིབ་ལ་མི་བྱེད་པ། འགལ་བའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རང་བཞིན་ལ་དབྱེ་ཞིབ་མི་བྱེད་པ།
གཟུགས་འདས་རིག་པའི་ལྟ་ཚུལ་བཟུང་ནས་མར་ཁེ་སི་ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས་དེ་རིངས་པོར་
ཟུར་བའི་ཤིན་ཏུ་མཐོང་ནས་ག་ས་གར་ལྷ་དཔེ་ལྷ་མ་འགོ་བས་བྱེད་པ་བཅས་ཤིག་ཡིན།

ལུང་ལྟ་བུ། ① འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② བཀའ་ལུང་ལྟ་བུ། ③ མཁོངས་ལུང་བསྟན་འཛི་བ།
ལུང་གཞི། འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་འདི་ལ་ཤོ་ཤོ་ཀ་སུ་མ་ཁྱིའི་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་སྟེ།
བམ་པོ་བརྒྱ་ཅུ་དགུ་ཆང་བ་དེ་ལོ་རྒྱ་བ་དཔལ་བཅེགས་ཀྱིས་བསྟུང་།

ལུང་གཞུང། ལུང་པའི་གཞུང། སྲིབ་ལུང་གཞུང་ནང་གི་འུག་པ་དེ། རི་ཆེན་པོའི་རྒྱན་དུ་ནམ་པར་མཛེས།
ལུང་གཞུང་སྒྲ་མ་ལྟ་བུ། འདུལ་བ་ལུང་སྟེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བམ་པོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅུ་གསུམ་ཆང་བ།
ལོ་རྒྱ་བ་སྐྱའི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བསྟུང་།

ལུང་བཞི། ལུང་སྟེ་བཞིའི་བསྟུས་མིང་།

ལུང་བཟང་རི་ཁོང། དགའ་ལྷན་བྱང་རྒྱལ་འཕེལ་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
རྒྱ་པོ་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ལུང་བཟང་དཔོན་རྒྱུ་སྟེང་དང་པོ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན་ནས་
གསར་དུ་བཏབ་མཛད། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
མཛོད་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་གཡོན་ཐང་རི་ཁོང། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ལོ་རབས་ཉི་ཤུ་པར་འཛིགས་མེད་བསྟན་ཆོས་རྒྱ་
མཆོས་ལུག་བཏབ། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩི་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང་ར་ཆེན་མོ། ས་ཆའི་མིང་། ལྷོ་ཁ་གཉལ་སྟོང་རབ་ལྷོང་ཞེས་པར་སྡེ་སྟོང་འཛིན་པ་དུ་མས་ཆོས་
གསུངས་པས་རྗེས་སུ་ས་ཆ་དེ་ལ་ལུང་ར་ཆེན་མོར་གྲགས་པར་བྱུང་།

ལུང་རིགས། དཔེ་ཆའི་ལུང་དང་རྟོག་དཔྱད་ཀྱི་རིགས་ལ། ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྒྲུབ་ལ།
ལུང་རིགས་མན་ངག་ལག་ལེན་བྱ་ཐབས་ཏེ། རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་གཞུང་དོན་ལག་ལེན་
དངོས་སྤྱེལ་ཐབས་ལ་ཟེར།

ལུང་རིགས་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུང་ལ་དང་བསྟན་བཅོས། རིགས་པ་ནི་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་ལུང་དང་
རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་སྒྲུབ་ར་བྱེད་པའམ་དགོངས་དོན་གཏན་པབ་
པས་ན་ལུང་རིགས་སྒྲུབ་ཀྱི།

ལུང་རིང་པོ། མདོ་སྡེ་ལུང་སྡེ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ལུང་ལས། གཞེངས་བསྟོད་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་དང་གོ་གནས།

ལུང་མིལ་བྱ། ལུང་ཐན་ཆེགས་དང་དོན་གཅིག་

ལུང་ཅན་དགོན་ལ། ལུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོ་བོད་
རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལུང། ① ཞིང་ས་འདུལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱས། ② ལུས་ནས་ཐོན་པའི་བེ་སྐབས་སོགས། སྒྲར་ལུང། སྐྱ་ལུང།
འོག་ལུང། ས་ལུང། ལུང་སྟོར་བ། ལུང་འཕུ་བ། ལུང་གསོག་བ། ལུང་རྒྱབ་བ། ལུང་གསོས་
རྒྱབ་བ། ལུང་བསྐྱེས་རྒྱབ་བ། ལུང་འཛོམས་པོ།

ལུང་ཁ། ལུང་གི་ཁུབ།

ལུང་སྒྲ། ལུང་པ་བསལ་བའི་སྒྲའམ་སྟོ་སངས་རྒྱབ་པའི་སྒྲ།

ལུང་དོང་། ལུང་འཛོག་སའི་ས་དོང་།

ལུང་འཛེན་ལུ་ལག་ སྒར་ཞིང་བཅན་གྱི་ས་སྒྲ་སོགས་མེད་པར་མངའ་བདག་གི་ཞིང་ཁར་ལུང་སྤྱེལ་
འཛེན་བྱེད་དགོས་པའི་ཁུལ་ཞིག་

ལུང་ལ། ① འཕྱར་བ། འོ་མ་ཁོལ་ཏེ་བྱིར་ལུང་ལ། མཆོ་ལུང་ལ། གཙང་རྩ་རྒྱས་ནས་ལུང་ལ། ②

སྒྲོ་བའི་ཙོམ་སྒྲིག་པ་སྒྲུང་བའི་ཚུ་ཁམས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་མ་ཁ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་ཕྱིར་ལུང་བའི་མེ་
སྒྲུབ་སྤྱོད་ལུང་བ་གཞུགས་པ། ལུང་བ་འཕེན་པ།
ལུང་བ་རྒྱུན་ལག་ལ། ལུག་པ་དང་དོན་གཅིག་སྒྲོག་སྒྲུབ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་
སྒྲིན་པའི་ཆེད་སྒྲིབ་ཐ་སྒྲུབ་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐྱོད་ཏུ་overflow ཟེད།
ལུང་བ་སྒྲོ་ཆོ་བ། སྒྲོ་ནག་སོགས་འདྲེས་ཤིང་མདོག་གསལ་པོ་མེད་པའི་ལུང་བའི་མིང་སྟེ། རྩེ་བུར་
མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྩེ་རྩེས་མཛད་པའི་མན་ངག་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ལུང་བ་སྒྲོ་ཆོ་བ་ནི།
སྒྲོ་ལ་ནག་པ་སོགས་འདྲེས་པའི་ལུང་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ལུང་བ་ཤེལ་བུལ། ལུང་བའི་མདོག་གསལ་པོར་མི་འབྱེད་པ་ཤ་བུལ་གྱི་ཁུལ་བ་ལྟར་ལ་ཟེར་ཞེས་
བཟླ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ལུང་ཕྱང་། ལུང་གི་ཕྱང་པོ།
ལུང་པོར། ཁ་ལུང་གཞུག་པའི་སྒྲོད་སྒྲུབ།
ལུང་འབྲུ། ལུང་གི་ནང་གི་འབྲུ།
ལུང་སྒྲོར། ཞིང་ལུང་གི་སྒྲོར་བ།
ལུང་སྒྲོར་བ། ① སྒྲར་ལུང་དང་སྒྲུ་ལུང་མཉམ་དུ་བསྐྱེད་པ། ② ཞིང་ལ་ལུང་སྒྲོར་བ། ③ ཞིང་ལུང་
གསར་དུ་བཟོ་བ།
ལུང་རྩས། རྩས་སྒྲོར་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་པའི་ས་ཞིང་གཤེན་པོར་སྒྲུར་བྱེད་གྱི་རྩས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།
ལུང་ར། ལུང་འཛིག་པའི་ར་བ།
ལུང་རའི་འཛོལ་འཛིན། སྒྲར་སྒྲོན་ལམ་རྒྱགས་དུས་ལྟ་པའི་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྲིམ་བྱིན་དུ་མི་
སྒྲུགས་ཀྱི་བཙོག་ལུང་སྒྲར་རྒྱན་ལྟར་གསོག་འཛོག་བྲུས་འབྲུས་ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོར་
དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཛོལ་འཛིན།
ལུང་ད། ལྷ་ཞིག་
ལུན་པོ་ལང་། ཉོ་ལན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་རིམ་མཁམས་ཅན་ཞིག་
ཡིན། ཁོང་གི་མི་ཆེ་ཕྱི་ལ་པོར་སྒྲུམ་ཆོན་རིམ་དུ་གཤམ་ཅིང་ལུག་ཅན་ཅན་ལ་ཐས་བཞོས་རིས་སུ་མ་བརྒྱ་

ལྷག་ཙམ་བཅས་གྲིས་ཡོད། བཅའ་བྱ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་མང་ཆེ་བ་གྲོང་མི་དང་། འབྲམས་པོ། ཞིང་
པ་སོགས་ལ་གདུང་སེམས་མཉམ་སྦྲེས་བྱས་པ་མཆོག། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅའ་བྱའི་གསུ་ཁྲབ་
ཆོག་གྲོན་པའི་མི་ཞེས་བ་དང་ང་འདྲ་མའི་སྤང་བརྟན་ཞེས་བ་སོགས་ཡོད།

ལུས་སྐྱམ། རྩོད་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡུང་མ་རྒྱོག་བཅས་བྱས་པ་དེ་ཤིང་ཐུང་དང་། ཡང་ན་སྦྱང་པ་ལ་
ཐྱིང་བ་ལྟར་བརྒྱ།

ལུས་པ། ལྷོ་ཁའི་ཡུལ་ཞིག

ལུས་པའི་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད། མཁས་པ་ལྷེ་འཁྲུའི་ཆོས་
འབྲུང་བྱུང་པོ་སྟོ་རིང་པོས་ཉོར་གྱི་དམག་དཔོན་བྱས་པའི་སྤྲིག་སྦྱོངས་སུ་སྟོད་ལུང་ལུས་པའི་
ལྷ་ཁང་བཞེངས་ཞེས་གསལ་པོར་བསྟན། མང་ཆོགས་ཀྱི་དག་རྒྱུན་ལྟར་ན། སྟོད་ལུང་ལུས་པ་
ཟམ་པའི་ཤར་རོས་བྲག་ཟུར་སྟེང་ལ་ཅིག་ཤུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལུས་པ་ལྷ་ཁང་གི་ཤུལ་རེད་
ཟེར་ཡང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པ་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༧ལོར་གུ་རུམ་ཆུས་གནས་ཡུལ་གྱི་
བྱང་རོས་སུ་ཀླས་གསོ་ཁང་གསར་སྤྱོད་གྱི་ཅིག་མང་འདྲ་སྐབས་ས་འོག་ནས་སུ་ཆོད་དང་། ཅིག་
ཤུལ་རིང་ཆད་སྤྱི་ཁྲི་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པའི་རྫོང་རྩེ་ཐུང་བརྒྱད་མ་གཉིས་དོན་འདུག་པ་རྫོ་
རིང་དེ་ད་ལྷ་མཆུར་བྱ་དགོན་པར་ཡོད།

ལུས་པའི་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་ཆེན་ཞིག་སྟེ་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། གོ་རྒྱུ་
ལུང་ནས་རེལ་ལི་ཞུགས་ནས་ནའོ་ཉན་བ་དང་དེ་ནས་མལ་ལེ་བདུན་བརྒྱད་ཙམ་སོང་བས་
ལུས་པའི་ནི་ལ་སླེབས། དེར་སང་མིང་ལ་རུ་མན་དེ་ཞེས་ཟེར། དེ་ནི་སྟོན་པ་སྤྱི་འབྲུངས་པའི་
གནས་ཡིན་ཅིང་། དེར་སྤྱི་འབྲུལ་མའི་སྤྱི་བརྟན་དང་ཆོས་རྒྱལ་སྤང་ན་མེད་ཀྱི་རྫོང་རིང་ལ་རྒྱལ་
པོ་ཁྲི་ལྷེར་གཅིག་པར་ཕྱོགས་དེར་སླེབས་ནས་ཕྱོགས་འདིར་སངས་རྒྱས་འབྲུངས་སོ་ཞེས་
རྫོང་རིང་བསྐངས་པ་ཡིན་བྱ་བའི་ཡི་གེ་ཅན་ཡོད། ལུས་པའི་ནི་འདི་ལུ་བ་ཕྱོགས་མལ་ལེ་ལྷ་རྒྱག་ཙམ་
ན་ཀལ་ལ་བསྐྱེད་ཞེས་པ་སེར་སྤྱིའི་གྲོང་ཁྲིའི་ལྷ་ཀྱི་ཤུལ་ཡོད་ཅིང་དེར་སང་གི་མིང་ལ་ཉི་ལོར་
ཀོ་ཉི་ཟེར། དེ་ནས་མལ་ལེ་གཅིག་ཙམ་ན་དེག་ལི་ལྷ་བྱ་བར་སངས་རྒྱས་འཁོར་བ་འཛིག་གི་
ཁོན་པ་སྟོན་གྱི་ཁ་བྱང་བཏབ་པ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ།

ལུམ་བེའི་ཆལ། སངས་རྒྱལ་ཤུག་ལུབ་པ་འབྱུངས་སའི་གནས་ཏེ་ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།
ལུམ་འབྲ། རོང་བའི་ས་ཁུལ་དུ་ཡུང་རྟོག་བཅོས་བྱས་པའི་བཟང་ཆས་ཤིག་གི་མིང།

ལུམ་ཞི། ལུམ་བེའི་ཆལ་དང་དོན་གཅིག

ལུམ་ཞིའི་ནགས། བལ་ཡུལ་གྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་ལུམ་བེའི་ཆལ་ཞེས་ཤུག་ལུའི་ཡབ་ཀྱི་ཕོ་བྲང་དང་
ཉེ་སར་སྤྱད་ཆལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང།

ལུམ་ལུམ། གྲེན་དུ་འབྱུང་སྐྱངས་ཤིག་ཏུ་ལུམ་ལུམ་དུ་འཁོལ། ལུ་མིག་ནས་ལུ་རྒྱུན་ལུམ་ལུམ་དུ་
རྟོལ། མིག་ལུམ་ལུམ་དུ་གཏོང་བ། དུ་བ་ནག་པོ་ལུམ་ལུམ་དུ་འབྱུང།

ལུམ་ས། སྤུན་ལུམ་ས་ནི་ལག་ལེན་བདེ་ཞིང་ཐན་རྒྱས་ཆེ་བའི་གསོ་ཐབས་ཞིག་རེད། དེ་ཡང་སྤུན་
ལུམ་ས་ཀྱིས་ཐན་བའི་ནད་རིགས་ནི། ཅ་དཀར་ཀྱིས་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཡན་ལག་རེངས་པ་
དང་། འཁུམས་པ་དང་། ཞ་བ། འབྲས། ལྷོག་པ། མ་རྩིང་། མ་གསར། སྤངས་པ། རྒྱུང་ཆབས།
ཤེད་པ་སྤྱར་བ། ཤ་རུས་ལ་རྒྱ་སེར་གཡོས་པ། རྒྱད་པར་དུ་རྒྱུང་ནད་ཀྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་
བསྒྲགས་པ་ཡིན་ནོ།

ལུམ་ས་མི་རྒྱུང་བའི་ནད་གཞི་ནི། རིམ་ས་ནད་དང་། འཁུ་བ། ཆ་བ་རྒྱས་པ། སྤྱ་རྩལ། ཉམ་རྒྱུང་བ་
སྤེ་ལུས་ཤུགས་ཞན་པ། དང་ག་འགག་པ་རྣམས་དང་། གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཅིངས་ལུམ་ས་མི་
རྒྱུང་བ་ནི། མིག་དང་། མཁུར་ཆོས་དང་། རྟིང་བའི་རླེག་པ་གཉིས་བཅས་བཞི་དང་། རྩིག་པ།
ལྷོ་བ། སྤྱིང་གའི་གནས་རྣམས་སུ་མི་རྒྱུང་རོ། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ལུམ་ས་དང་རྒྱུངས་ལུམ་ས་སོགས་
ལ་འཛེམ་མི་དགོས། ༡ རྒྱ་ལུམ་ས་ནི། སྤྱིར་ལུམ་ས་ལ་ཆ་སེལ་གྱི་ལུམ་ས་དང་གང་སེལ་གྱི་
ལུམ་ས་སོགས་ནད་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། ནད་རིགས་ཀྱི་ལ་ཐན་པ་བདུང་
ཅི་ལྟའི་ལུམ་ས་ནི། བ་ལུས་ལྷགས་པ་མཉེན་པར་བྱེད། ། འོམ་བྱས་རུས་པའི་དུག་རྣམས་
འདོན། །མཆེ་ཡིས་ལུས་བྱངས་བརྟས་པར་བྱེད། ། མཁན་སྤྱུས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་འདུལ། །ཤུག་
བས་ཡོན་ཏན་བརྒྱུད་དང་ཐུག། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སུར་དཀར་འོམ་བྲ། བྲག་མཆོ། མཁན་
པ་གསེར་མགོ། ཤུག་པ་ཆེར་མ་ཅན་ནམ་ཤུག་པ་སྤྱ་མའི་འབྲས་བྲ་གང་རྒྱུང་བཅས་སྒོན་
བརྟས་བྱས་པ་སོ་སོར་ཁྲོལ་བྱུང་བརྒྱུངས་པ་རྒྱ་མ་གང་རེ་བྱས་པ་དེ་ལ། ཅ་བ་ལྷ་པོ་ལྷ་བ་

[illegible]

ཡང་ན། བདུད་ཅི་ལྷ་མོ་ཞིབ་བརྒྱད་ས་ཤུ་མ་སོ་སོ་ཆ་མཉམ་པ་སྟོང་ཆེ་བ་ཞིག་དུ་སྒྲག་དེ་མཉམ་
ནས་ཐོན་ལུལ་གང་ཅིམ་དང་བྲལ་ཏོག་བཏང་། རྩ་དང་བྲལ་ཅིམ་སྒྲག་ལ་བསྐྱོལ། རྩ་ཡང་ཡང་
གསལ་བ་ཅིང་ཁྱ་བ་དང་ཐེམ་སོང་དུས་སོག་ནས་གང་བརྩག་རྟོད་ཡོད་ཅིམ་དུས་ཆང་པ་བ་བཏང་།
ཅིང་ཞག་གསུམ་ལ་ཆང་བསྟལ་བ་ལྟར་གྱ། སྒྲན་སོ་བ་སྒྲ་དང་ཆང་བྱི་བཅས་བྱུང་ན་ཁ་ཤུ། དེའི་
ནང་དུ་ནད་སྤྱིའི་ཁ་ཆར་ལ་ར་བ་ལྷ་ཁྲིལ་བརྒྱད་ས་བྲས་བ་དང་། རྩ་དཀར་ལ་སྒྲ་ཅི་ཁྱོ་ཏོ་རོམ།
རྩ་སེར་ཅན་ལ་སྤ་ཐི་ཐུན་གཅིག་བཏང་། ཞོང་གི་སྒྲན་ཆང་དང་དུས་མཚུངས་སུ་འབྲུ་ཆང་ཞིག་
ཀྱང་བཙོས་ལ་བསྟལ་བ་དེ་ལ་རྩ་བརྒྱབ་ནས་བཙགས་པ་དེ་བསྐྱོལ་ནས་སོག་སྟེ་ཁ་བཅད་ནས་
རྩང་ཐད་བཞག་དེ་ནས་སྒྲན་ཆང་དང་མཉམ་དུ་སྒྲག་པ་དེ་སྟིགས་མ་རྣམས་རྩར་དུ་བཏོན། ཁྱ་
བ་དེ་ལྷས་གཞོང་ནང་གི་རྩ་ཆན་དང་མཉམ་དུ་རྩང་ཐད་རེ་བསྟེས་བ་དེའི་ནང་དུ་ནད་བ་ཞུགས།
རྒྱངས་པ་མི་འཆོལ་བ་ཞོང་ལྟར་གྱ། དེ་ལྟར་སུ་མ་བུད་ནས་ཉིན་བདུན་དང་། ཉིན་རེ་ལ་ཐངས་
གཉིས་རེ་གྱ་དགོས། ཞག་དང་བད་ཀན་སོགས་སྟོང་དུ་འཕྱར་སྟམ་བྱུང་ན་གསེར་ཐང་བཙོ་
བརྒྱད། ཨ་གར་སོ་ལྷ་སོགས་རིག་བས་དབྱེད་ལ་བཏང་། མཆོམས་སུ་ཤག་གསར་དང་བྱེ་བྲག་
སོགས་རྟོད་བརྒྱད་ཅན་གྱི་ཟས་ཀྱང་ཁམས་དང་བསྟལ་ནས་བཏང་། ལུམས་མཆོམས་འཛོག་
སྐབས་ཤེ་འཕྱར་གྱི་བྲུག་བ་གྱ། རྩ་ལུམས་ཀྱི་རིགས་འདི་དག་དལས་གཙང་ན་དར་ཁུབ་ཆེ།
༡ རྒྱངས་ལུམས། ཁམས་ཕྱོགས་སུ་གཙོ་བོ་རྒྱངས་ལུམས་དར་སྟོལ་ཆེ། རྒྱངས་ལུམས་ཀྱི་
སྟན་ཐུས་དང་ལས་སྟོན་གོང་དུ་མཚུངས་ལ། ལུམས་བྱ་རྩ་ལ་ཁང་རྩེད་འོག་གཉིས་
བཙེགས་ཅན་ཞིག་གྱ། འོག་ཁང་དུ་མེ་ལྷེ་དང་དུ་བ་མི་མཐོང་བའི་འཕྱལ་ཐབ་ཞིག་བཅལ་སྟེད་

དུ་ལྷགས་སྒོད་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་སྤྲོན་ཆུ་ནམས་བསྐྱོལ། དེའི་ཁ་ཤིང་ལེབ་ཆགས་ཅན་གྱིས་བཅད། དེའི་སྤེང་དུ་སྤྲོན་ནི་སོགས་ཤིང་འཆུ་ཁོད་སྤྲོན་པོར་གཏིང་པའི་ཐོག་ཏུ་ནད་པ་དེ། མགོ་མ་གཏོགས་པར་ལུས་ཡོངས་ཉལ་བྱལ་གྱིས་ལེགས་པར་གཡོག་ནས་དུས་ཚོད་སྐར་མ་ ༩༠ ཅམ་ཉལ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

༣ བཅིངས་ལུམས་ནི། ཆ་སེལ་གྱི་ལུམས་དང་གང་སེལ་གྱི་ལུམས་གང་ཡིན་སོ་སོའི་གཉེན་པོའི་སྤྲོན་ནམས་བསྐྱོམས་པ་རྒྱ་མ་དོ་ཅམ་ཆུའི་ནང་དུ་ལྷག་ལ་བྱལ་ཏོག་ཅུང་ཟད་བཏབ་ཏེ་བཙོས་པའི་ཁུ་བ་སྤྲོན་ལ་ཐེམ་ལ་ཁད་ཅམ་དུས་པོག་དེ་ལ་ནས་རྒྱ་མ་གང་ཅམ་བཙོས་པའི་ཆན་དང་མཉམ་དུ་བསྟེ། བཔ་སྤང་གང་ཅམ་བཏབ་ནས་ཞག་གསུམ་བསྟུལ། ཆང་ལྟར་ལངས་ནས་སྦྱར་མན་ལྷ་བ་སེབ་སེབ་དུས། ཆགས་རས་གྱིས་བཟོས་པའི་རས་ཁྲག་འཕོལ་རྒྱ་ཅན་ཞིག་གྲ། འཕོལ་རྒྱ་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་སྤྲོན་གྱིས་བཀང་སྟེ། ཅ་རྒྱས་སོགས་གང་ལ་ན་བའི་གནས་དེར་དཀྱི། ཞག་རེའི་མཆམས་སུ་དཀྱི་འཕོལ་བཟེ་ཞིང་ཞག་གངས་འགའ་ཤིང་གྲ། དཀྱི་འཕོལ་གྱི་དབྱིབས་དང་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད་ནམས་བཅིངས་ལུམས་བྱ་ལུལ་གྱི་གནས་དང་བསྟུན་དགོས། བཅིངས་ལུམས་ཀྱན་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་གྲ།

ལུས། ① ལུས་གྱི་གདགས་གཞི་ནི། རྩོག་ཆགས་སྤྱིའི་ཤ་ཁྲག་གི་སྤར་པོའི་གཟུགས་འདི་ཡིན་ལ། འདིའི་རྒྱ་ནི་ཅ་བ་ས་རྩལ་དང་། ཆུ་རྩལ། མེ་རྩལ། རླུང་རྩལ་བཅས་རྩལ་སྤོན་བཞི་ནང་གསེས་གྱི་དབྱེ་བ་གངས་མེད་པ་དེ་དག་རག་པར་གྱུར་པའི་ཆེ། ཟས་བཅུད་ཀྱི་དྲངས་མ་དང་། ཤ། ཁྲག་ཆོལ། རུས་པ། ཀླང་མར། ཁུ་བ་བཅས་ལུས་ཟུངས་བདུན་དང་། དེ་དག་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་རུས་པར་འབྱེན་པའི་རླུང་སྟེ་དབུགས་དང་། མཁྲིས་པ་སྟེ་ཐོད། བད་ཀར་ཏེ་བརྒྱན་བཤེར་ཆུའི་ཁམས་བཅས་ཉེས་པ་གསུམ། ག་ཤང་བ་དང་། གཅིན་པ། རྩལ་བཅས་ངེ་མ་གསུམ་བཅས་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་གོ། ② བྱ་ཅིས་པས་བརྟག་བྱའི་རྩོག་ལུས་དབང་ཐང་གསུམ་གྱི་ཡ་གུལ་ཞིག་སྟེ། ཤིང་མེ་ས་ལྷགས་ཆུ་ལྡོ། ③ སྤིང་སྤོན་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིང་ལུས་འཕགས་སྤིང་གི་སྤིང་སྤོན་ལྟོ་མ།

ལུས་ཀྱན་སྐམ་པའི་རླུང་ནད། རླུང་ནད་ཅ་དང་རྒྱས་པའི་ནད་ཞུགས་པ་ཞིག་སྟེ། ནད་རྟགས་སུ་

ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཉམས་ཤིང་ཤ་སྐྱམ་པོར་འགྱུར་བ་ཞིག
ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། ཉན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུག་གི་ནང་གསེས། ཉན་ཀྱི་ཆ་ནས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་སྐྱེ་ཞིང་ལུས་རེག་བྱ་ལ་མཆོད་པའི་སྒོར་གྱུར་བ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་འོ།
ལུས་ཀྱི་ཁམས། འདིར་ཁམས་ཞེས་པ་རིགས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པས་ལུས་ཀྱི་ཁམས་ནི་ལུས་ཀྱི་དབང་
པོའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པའི་དོན།
ལུས་ཀྱི་སྒྲོམ། ལུས་ཀྱི་རུས་གཞིའམ་ལུས་པོ་སྒྲོམ་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཏོད་པ།
ལུས་ཀྱི་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙུང་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༤ལོར་བྲག་བཏག་དུ་ལྷ་མཆོ་སྟོན་མ་
སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལུས་ཀྱི་ངལ་སྒྲོལ། གཙོ་བོ་རང་གི་ལུས་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་བྱེད་པ།
ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ལྡ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྡ་དང་འདྲ།
ལུས་ཀྱི་ཉམས་སྟོབས། གཟུགས་པོའི་དབྱིབས། ལུས་ཀྱི་ཉམས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་བརྗེད་པ།
ལུས་ཀྱི་གཉན་ས། གཟུགས་པོའི་གནད་ཆེ་ས།
ལུས་ཀྱི་ཐ་མ། སྤྱིང་པ་ཐ་མ།
ལུས་ཀྱི་དོན་ལྡ། མྱོ་བ་དང་། སྤྱིང་། མཁལ་མ། མཆོར་པ། མཆོན་པ་སྟེ་ལྡ།
ལུས་ཀྱི་རིམ་འབྱུང་པའི་སྟོ་བྱ་ག་དགྲ། མིག་སྒྲ། རྩ་བ་གཉིས་རེ། ལ། འོག་སྟོ་གཉིས།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ། ཆོགས་བཙད་དང་། ཆོག་ལྷག་སྤེལ་མ་གསུམ།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད། སེམས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་དེ་དང་དེ་ལྟར་གནས་པ་སྟེ། འགོ་བ་དང་
སྟོག་གཙོད་པ་ལྟ་བུ་འོ།
ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ལུས་དབང་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།
ལུས་ཀྱི་སྟོད་དུག་པོ་བ། རྒྱ་མ། ལོང་ཀ་གཉེ་མ། སྤང་བ། མཁྱིས་པ་རྣམས་སོ།
ལུས་ཀྱི་གནས་ལྡ། དཔལ་བ་དང་། ལག་མཐེལ་གཉིས། ལུས་མོ་གཉིས་ཏེ་ལྡ། ཡང་སྤྱི་བོ་དང་།
མགྲིན་པ། སྤྱིང་ག་ལྟེ་བ། གསང་གནས་སོ།
ལུས་ཀྱི་དབང་མཛོན། དབང་མཛོན་ལྡའི་ནང་གསེས། རང་གི་བདག་ཤྱེན་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལས་

བྱང་ཞིང་རྟོག་བྲལ་མ་འཁྱལ་བའི་གཞན་རིག་དཔེར་ན། བྱང་རིག་བྱ་སྤྱོད་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ།
ལུས་ཀྱི་དབང་པོ། དབང་པོ་ལྗེའི་ནང་གསེས། རང་འབྲས་ལུས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟེན་ནས་
བདག་རྟེན་དུ་གྱུར་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གཟུགས་ཅན་དངས་པ། དབྱེབས་བྱ་རིག་ག་
འངས་པའི་སྤྱ་ལྟ་བུའོ།

ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལྗེ། མིག་ན་བ། སྒྲ། ལྟེ། ལུས་ཉེ་དབང་པོ་ལྗེའོ།
ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན། རང་དོན་བཅས་པོ་གང་ཞིག་ལུས་ཀྱི་དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྟེན་དུ་
རུང་བ་སྟེ། ལུས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་དུས་ཀྱི་ལུས་དབང་ལྟ་བུ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་དང་། ལུས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་མི་འཇུག་དུས་ཀྱི་ལུས་དབང་ལྟ་བུ་དེ་མཆུངས་ཀྱི་
དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཡིན་ལོ།

ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི། ལུས་ཀྱི་ས་རྩ་མེ་རྩུང་གི་ཁམས་བཞི།
ལུས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་གསུམ། ༡ རྟོག་གཅོད་པ། ༢ མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། ༣ རོག་གཤེས་བཅས་
གསུམ་ཡིན། དེ་ཡང་རྟོག་གཅོད་པས་གཞན་ཀྱི་རྟོག་ལ་གནོད་ཅིང་འདྲིའི་འབྲས་བྱ་རང་ཉིད་
ཆེ་བྱང་དུ་འགྲོ། མ་བྱིན་པ་ལེན་གྱིས་གཞན་ཀྱི་འོངས་སྤྱོད་ལ་གནོད་ཅིང་དེའི་འབྲས་བྱ་རང་
ཉིད་དབྱལ་འགྲོ། རོག་གཤེས་གྱིས་གཞན་ཀྱི་མཛའ་མཐུན་ལ་གནོད་ཅིང་། དེའི་འབྲས་བྱ་རང་
རང་ཉིད་རྩུང་མ་གཞན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་བཅས་ཞིབ་པར་མངོན་པ་ཀྱན་བརྟུས་དང་
མངོན་པ་མཛོད་གཉིས་སུ་གསལ།

ལུས་ཀྱི་མི་གཙང་བའི་རྩས་སོ་དྲུག་རང་གི་ལུས་འདི་མི་གཙང་བའི་རྩས་སུ་རྩ་རྩུག་གིས་གང་
བའི་གངས་ནི། ལུས་ལས། ལུས་འདི་ལ། ༡ སྒྲ་དང་། ༢ སྒྲ། ༣ སེན་མོ། ༤ བགས་པ། ༥
སྒྲོགས་པ། ༦ ལ་པ། ༧ རྩ་བ། ༨ རྩལ། ༩ རྩས་པ། ༡༠ རྩང་། ༡༡ སྤྱིང་། ༡༢ མཁལ་པ། ༡༣
མཆིན་པ། ༡༤ རྩོ་བ། ༡༥ མཆེར་པ། ༡༦ རོང་ཀ། ༡༧ རྩུ་མ། ༡༨ བཀའ་པ། ༡༩ རང་ཚོལ། ༢༠
གཅིན། ༢༡ བྱི་ས། ༢༢ མཆི་པ། ༢༣ རྩལ། ༢༤ ཆེལ། ༢༥ སྤྲུལ་པ། ༢༦ རང་སྤྲུལ་པ། ༢༧
རྩལ། ༢༨ མཆིས་པ། ༢༩ བད་ཀའ། ༣༠ རྩ་མེར། ༣༡ རྩ་མེར། ༣༢ རྩ་མེར། ༣༣ རྩ་མེར། ༣༤
རྩ་མེར། ༣༥ རྩ་མེར། ༣༦ རྩ་མེར། ༣༧ རྩ་མེར། ༣༨ རྩ་མེར། ༣༩ རྩ་མེར། ༤༠ རྩ་མེར།

ལུས་ཀྱི་མལ་ལྷན་དབང་། ལུས་ལོ་གཉིས། ལག་མཐེལ་གཉིས་ཏེ་ལྷན་ ལུས་ཀྱི་མལ་ལྷན་ལ་
པལ་སྟེ་བསྐྱམས་བྱུང་བཤུགས།

ལུས་ཀྱི་ཅ། ལུས་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱ་བའི་ཅ་ཆེ་ཆུང་ནམས། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འབབ་ལྟན་དང་། ཅ།
རྩས་པ་འཆིང་བྱེད་བཅས་སོ།།

ལུས་ཀྱི་རྩ་མཐུད་གྲོལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་སྟོལ་ལ།
མི་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བོ་ནས་སྟེ་བའི་བར་དུ་རྩ་ཡི་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་། འཁོར་ལོ་བཞི་ཡོད་
པའི་ནང་གི་རྩ་ཡི་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་། རོ་མ། རྒྱང་མ། དབུ་མ་གསུམ་ཡིན། དེ་ལ་སྤྱི་བོ་
མགྲིན་པ། ལྟེ་བ་རྣམས་ལ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་འཁྱུད་ནས་བསྟོལ་པའི་མཐུད་པ་
སྟེང་འོག་གཉིས་རེ་དང་། སྟེང་ཁར་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་གཡས་གཡོན་ནས་རེས་མོས་སུ་
འཁྱུད་པའི་མཐུད་པ་གསུམ་རེ་བསྟོལ་པའི་དུག་ཡོད་པར་བཤད།

ལུས་ཀྱི་རྩ་བའི་མཁྲིས་པ་རེགས་ལྷན། མཁྲིས་པ་ལྷ་དང་དོན་གཅིག

ལུས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཆ་ཤས་གསུམ། ཅ་དང་། རྒྱང་དང་། ཐེག་ལེ་གསུམ།

ལུས་ཀྱི་རྩའི་གཙོ་བོ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་གཞུང་རྩ་དབུ་མ། རྒྱང་མ། རོ་མའོ།

ལུས་ཀྱི་རྩ་པ་གསུམ། མཐེབ་ཀྱི་ཤུལ་པ་དང་། རྒྱལ་གྱིས་རྩ་ཆེན་ཆོད་པ། ཡང་རྩ་བ་བྱ་ལྟ་སྟེ།
མོ་རྩ་ལ་སྤྲ་དགུའི་ནང་ཆོན།

ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་ལྷན། མགོ་ལག་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས། རྒྱང་པ་གཡས་གཡོན་གཉིས་བཅས་སོ།།

ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གཙོད་པ། ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ལག་དང་ཁ་སྤྲོ་སོགས་འབྲེག་གཙོད་བྱེད་པ་ལ་ཐེར།
སྟོན་དུས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཞིག

ལུས་ཀྱི་རེག་འཛིན། གསང་སྟགས་ཀྱི་སྟོན་འབྲས་ཐུན་མོང་བཞིག་སྟེ། ལུས་པ་ཡང་སོགས་ཡོན་
ཏན་བརྒྱད་དང་ལྟན་པར་གྱུར་ཏེ། དེའི་ལུས་དངོས་འདོད་ཁམས་སུ་མི་འཁྱུད་ཡང་སྤྲུལ་པ་སྤྲ་
ཆོགས་པས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ།

ལུས་ཀྱི་རྒྱན། [མདོན]རྩུལ།

ལུས་ཀྱི་རྒྱང་ལྷན། གོང་གི་རྒྱང་བཅུ་ཞེས་པར་གསལ།

ལུས་ཀྱི་ལས། ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསགས་པའི་ལས་ཏེ། མ་བྱིན་ལེན་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་མི་དག་
བ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་སྒྲངས་པ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ལས་དག་བ་ལྟ་བུ།
ལུས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་
སྒྲོན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དབའ་མཛད་པའི་དུས་ན་འཕྲིན་ལས་མཛད་དོ་འཆའ་ཐམས་ཅད་ལ་
དགོངས་པ་སྒྲ་ནས་བཞག་སྟེ་འཕྲིན་ལས་སྒྲོན་གྱིས་བྱུབ་པས་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་ན་ཅི་
མཛད་དོ་ཅོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་མཐུན་བཞེན་དུ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མ་
འདྲེས་པའི་ཆོས་བཙུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག།

ལུས་ཀྱིས་ཆོལ། [མངོན]ཀླང་དམག།

ལུས་ཀྱིས་འཐབ། [མངོན]ཀླང་དམག།

ལུས་རྒྱང་། གཅེར་བྱ་དམར་ཕྱེང་བ།

ལུས་སྒྲེམ་བ། ཤ་སྒྲོབས་ཐད་པའི་ལུས་རིང་པོ།

ལུས་སྒྲེས། ①[མངོན]ཁྲག ② བ་སྒྲ། ③ བྱའི་འདབ་གཤོག།

ལུས་སྒྲེས་གཡོ་བ། བ་སྒྲ་གྲེན་དུ་ལངས་བ།

ལུས་སྒྲོབ། ①[མངོན]གོ་ཁྲག ② ཉི་མ།

ལུས་སྒྲོབ་གོས། [མངོན]མཚོན་ཆ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་གོས་ཁྲབ་ཀྱི་མིང་།

ལུས་དཀར། [མངོན]ངང་པ་དཀར་པོ།

ལུས་བསྐྱམ། [མངོན]ཁྱ་བ།

ལུས་དཀྱིལ། བདེ་མཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྟ་སྒྲུམ་ཅུ་བྱས་པ་ཞིག་ལ་བདེ་མཆོག་ལུས་དཀྱིལ་
ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ཡིན། འདི་ཡང་སློབ་དཔོན་བྲིལ་བུ་པའི་ལུགས་ཡིན།

ལུས་བགྲ། [མངོན]སྒྲག་གཞིག།

ལུས་ཁམས། ① ལུས་ཀྱི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བ། ལུས་ཁམས་འཛིག་པ། ② ལུས་ཀྱི་འབྲུང་བཞིའི་
ཁམས་ཉི་ག་ཐུགས་པོ། ལུས་ཁམས་བདེ་བར་གནས་ལ་བགྱི་སྒོ་བཙོན་བར་མཆིས།

ལུས་ཁྲག ལུས་ནས་ཐོན་པའི་ཁྲག་མཚོན་བསྐྱར་ཉི་ལུས་ཁྲག་འདོན་པ།

ལུས་རྒྱས་བྱེད་བཞི། ལ་ཟས། ལེགས་བྲས། གཉིད། ཉིང་འཛིན།

ལུས་སྦྱར། ① སྦྱལ་བ་བསྟན་བ། ② ལོ་ཀེག་རྒྱ་ཀེག་སོགས་ཆེ་འཕྲང་གི་བར་ཆད་ནི་ཕྱིར་ལུས་
ཀྱི་ཆ་ལུགས་སྦྱར་བའི་གཏོ་བཅོས་ཤིག ③ ལུས་བསྦྱར་མ་དང་དོན་གཅིག

ལུས་མགྲོགས། [མངོན]བ།

ལུས་འབྱིངས། ཆེ་ཉམས་སྟོན་པའི་གཟུགས་པོའི་རྣམ་འགྲུར་ཞིག

ལུས་བསྦྱར་མ། [མངོན]སྦྱང་འཆོང་མ།

ལུས་དག་གི་ལས་བདུན། སོག་གཅོད། མ་བྱིན་ལེན། མི་ཆངས་སྦྱོང་དེ་ལུས་ཀྱི་ལས་གསུམ་དང་།
རྩུག་པ་མ། དག་འབྲལ། ཆོག་རྩལ་སྟེ་དག་གི་ལས་བཞི་སྟེ་བདུན་ལོ།

ལུས་དག་གི་ལས། ལུས་དག་གི་ལས་ནི་དང་བས་བྱག་འཆལ་བའམ་མདོ་འདོན་བ་དང་། སྤང་བས་
གཞན་ལ་བརྟེན་བ་དང་ཆོག་རྩལ་སྟེ་ལུས་རྣམས་ལ་ཟེར་ཞིང་། ལས་དེ་རྣམས་རང་སྟེ་
བྱེ་སྦྱང་དང་ཐལ་འགྲུར་བ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ཅན་དུ་འདོད་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་དག་གིས་དེ་
རྣམས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་ཞིང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་མཆོན་ཉིད་པར་འདོད་པ་ཡིན་པས་སོ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་
ཡིན་པའི་གཟུགས་ནི་གང་ཞེན་ལུས་དག་གི་ལས་དེ་རྣམས་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གཟུགས་
ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་ཞིང་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་སྟོ་གཞན་ཀྱིས་རིག་པར་བྱར་མེད་པས་རྣམ་པར་
རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཟེར། དེ་ལ་དབྱེན་སྟོན་བ་དང་སྟོན་པ་མ་ཡིན་བ་དང་། བར་མའི་
གཟུགས་ཉེ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། སྟོན་པ་ནི་དགེ་བ་དང་། སྟོན་མེན་ནི་མི་དགེ་བ། བར་མ་དགེ་མི་
དགེ་གང་རུང་ལོ། མདོ་སྟེ་ལས་ལས་ཡིན་ན་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། ཟླ་རིན་པོ་
ཆའི་འདུལ་བ་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱང་པོ་ལས། བསྟོན་པ་དེ་ཡང་ལུས་དག་ལས། གཟུགས་ཅན་ཡིན་ནས་
འདོད་བ་དང་། སྦྱངས་པའི་སེམས་པ་རྒྱུན་ཆགས་པ། ས་མོན་དང་བཅས་ཡིན་ལོ་ཞེས། འདོད་
པའི་གཟུགས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། རང་གི་སྟེ་པ་གོང་འོག་མ། ཞེས་གསུངས་སོ།

ལུས་དག་ཡིད་གསུམ། གཡོ་བ་ལུས། སྦྱ་བ་དག་སེམས་པ་ཡིད་གསུམ།

ལུས་རན་པོ། ① ལུས་མདོག་སྟོབས་དམན་པོ། ② [མངོན]རྣམ་སྤྱས།

ལུས་ངན་ཕྱོགས། རྒྱལ་ཆེན་སྡེ་བཞིའི་ནང་གི་རྒྱལ་པོ་རྣམ་ཐོས་སྤྲུལ་གྱིས་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་ངན་
བར་སྤྲུལ་ནས་ལྷ་མ་ཡིན་དང་འཐབ་པས་ན་ལུས་ངན་ཟེར་ཞིང་། དེ་ནི་རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ་སྟེ། བོད་
ཀྱི་གངས་རི་ཉི་མེ་རྒྱ་གར་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པ་ལ་བསམས་ནས་བྱང་ཕྱོགས་ལ་ལུས་
ངན་ཕྱོགས་ཞེས་བརྗོད་པའོ།།

ལུས་ངན་མ། ① [མངོན]སྤྲུལ་སྟེལ། ② འདྲེ་མོ་ཞིག

ལུས་རྩལ། ལུས་ནས་ཐོན་པའི་རྩལ་ཟླ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩལ་ཟླ་དང་། རྩལ་ནག་ཚད་སྟེས།
ལུས་ཀྱི་ཟླ། ལུས་ཟླ། ལུས་བབ། ལུས་འབབ། ལུས་ཆོན་བཅས་སོ།།

ལུས་སྤྲ་མ། སྤྲེ་བ་སྤྲ་མ།

ལུས་དངོས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་དངོས་གཞི།

ལུས་མངོན་བྱེད། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་པའི་འབྲས་གནས།

ལུས་མངོན་བྱེད་པ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས། ལུས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པ་སྟེ། ཕྱིར་མི་འོང་
རྣམས་ཐར་བརྒྱུད་ལ་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བྱས་པ། འབྲས་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་བྲས་ཤིག

ལུས་ཅན། ① སེམས་ཅན་སྤྱིའི་མིང་། ② ར་མོང་།

ལུས་ལྗེ་མ། བྱད་མེད་སྤྲུལ་མ།

ལུས་གཅིག་པ། [མངོན]གཟའ་ལྷག་པ།

ལུས་གཙོང་། གཟུགས་པོར་ནད་ཆེན་པོས་བཏབ་པའམ་ཡན་ལག་སྟོན་ཅན་ལའང་།

ལུས་བརྟན། ལུས་ཀྱི་ཁུ་བའམ་དྲངས་མ།

ལུས་ཆད། ① ལུས་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད། ② འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་དེ། སྤྲུལ་པའི་ཕྱོགས་ངན་བཞིའི་ལ་
བྱལ་ལུས་ཆད་གནས་པའི་ཕྱོགས་དེར་སྒྲིལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ནས་རང་ལུས་སྤྱང་དགོས་པར་བཤད།

ལུས་ཆས་སྟོང་ཐོག་ ཆོས་ལུགས་པས་རང་གི་ཁྱོད་ཆས་ལ་ཆགས་ཞེན་སྤངས་ཉེ་མཆོག་སྤྱིན་གྱི་
རྒྱུར་གཏོང་བ།

ལས་ཟླ། [མངོན]རྩལ།

ལུས་ཆེན། ① ལུས་ཆེ་བ། [མངོན]③ ར་མོང་། ④ སྤྲ་གཅན།

ལུས་མཆོག་ལ། [མངོན་]བྱད་མེད་མཆོག་གི་མིང་།

ལུས་འཆལ། ཚུལ་མིན་གྱི་སྒྲིབ་ལས།

ལུས་འཆོས། ལུས་ཀྱི་ནམ་འབྲུང་དང་ནམ་པ་ལ་བཟོ་བཅས་བྱེད་པ།

ལུས་འཛོམས་བྱེད་སྒྲ་དགྲ། རྩ། རྩེ། འབྲུག་སྒོ། གནས། ལས། ལྷང་དུས། འབས་བྲ། ལྷོག་རྩ།
མདོ་དོན་ནོ།

ལུས་རྫོང་། དོན་མེད་དུ་རྒྱུ་ལག་ནམས་ཤིང་དུ་བརྒྱུད་དགོས་པའི་བྱ་རྒྱུད་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག

ལུས་སྒྲིལ། བྱ་བ་གང་ཡང་བྱེད་མི་འདོད་པ་སྦྱིད་ལུག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷོ་སྦྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་

མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱེད་ལྷོ་ཕོ་ལས། ལུས་སྒྲིལ་ཞེས་བ་བཅད་ཆིང་སྒྲིལ་བ་

གང་ཡང་འབྲུག་མི་བྲན་པར་སྦྱིད་ལུག་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ལུས་བསྐལ་བ། [རྫིང་]གཞན་གྱིས་རང་ལ་སྦྱར་དགོས་པའི་རྩལ་ཆར་བར་མ་བྱིན་པའི་ཆེ་དེའི་

མདུན་དུ་ཁོ་བས་ལུས་བསྐལ་ཞིང་བསྐལ་བ།

ལུས་རྟེན། ལུང་པོ་ལྔ་ཆོགས་པའི་གང་ཟག་གི་གཟུགས་གཞི། ལུང་མེད་ཀྱི་ལུས་རྟེན། དུང་འཕྲོའི་ལུས་རྟེན།

ལུས་རྟེན་མཆོག་གི་དལ་བ་བརྒྱད། མི་ཁོམས་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་རྟེན།

ལུས་རྟེན་བཟང་པོའི་འབྲོར་བ་བཟུ། མི་ཡིན་བ་དང་། ལུས་དབུས་སུ་སྦྱེས་པ། དབང་པོ་ཆར་བ།

ལས་མཐའ་མ་ལོག་པ། ཆོས་ལ་དད་པ་སྟེ་རང་འབྲོར་ལྔ་དང་། སངས་རྒྱས་བྱོན་བ་དང་། ཆོས་

གསུངས་པ། བསྐྱན་བ་གནས་པ། དེའི་རྩལ་སུ་ཞུགས་པ། བཤེས་གཉེན་དམ་པས་ཐེན་པ་སྟེ་

གཞན་སྦྱོར་ལྔ་བཅས་བཟུའོ།

ལུས་སྦྱོང་། ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྟེ་བ་ཡན་ཆད།

ལུས་སྦྱོང་སྒྲ། ལྷོ་བ་ཡན་ལ་ལུས་སྦྱོང་ཅེས་དང་། ལྷོ་བ་མན་ལ་ལུས་སྦྱང་ཅེས་བེར་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་

དགོ་བཤེས་བསྐྱན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆེག་ཉེར་མཁོའི་

དོན་གསལ་ལས། ལུས་སྦྱོང་ལུས་སྦྱང་སྟེ་བས་དབྱེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

ལུས་སྦྱོབས། ① ལུས་ཀྱི་རུས་ལུགས། ལུས་སྦྱོབས་ཞན་པ། ལུང་ན་གྱིས་མནན་ནས་ལུས་སྦྱོབས་

ཀྱང་ཤོར་བ། ② ལུས་ཀྱི་པོངས་ཆད། ལུས་སྦྱོབས་ཆེན་པོ། ལུས་སྦྱོབས་འཆར་ལོངས། ལུས་

སྟོབས་བཟང་ག།

ལས་བརྟམ། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་ཤ་ཉམས་རྒྱས་པའི་མིང་སྟེ། རྫོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་མཛོད་པའི་མཛོན་བཛོད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། འཚག་བཟང་ཤ་
རྒྱས་ཤིང་རྒྱགས་པ། བརྟམ་པ་ལུས་ཉམས་བཟང་བའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་ཐམས་ཅད་སྤངས། ལུས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་སྤངས་པ།

ལུས་ཐོག་ཁྲིམས་ཆད། ཕྱི་ལུས་ཀྱི་ཕྱང་པོར་བཏང་བའི་སྟེག་སྤང་གིས་ཁྲིམས་ཆད།

ལུས་དག་པ། དག་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་བྱང་པར་གང་འདོད་དུ་བསྐྱར་བ་ལ་མངའ་
དབང་བཞེས་པའི་ལས་སྤྱི་བ་དག་པའི་ལུས།

ལུས་དང་དགྲིལ་ལེ། [རྟོང་]ལུས་དང་འབྲེལ་ལེ་སྟེ་སྟེལ་བ་ལྟར་མི་འབྲལ་བའི་དོན།

ལུས་དལ། ལས་ཀའི་ཐེལ་བ་མེད་པ། ཁདལ་ལུས་དལ།

ལུས་རྟོས། ལུས་ཀྱི་གཏོས་སམ་བོངས་ཆད།

ལུས་ལྟན། [མཛོན་]སེམས་ཅན་སྟེ།

ལུས་བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ། བྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་ཕྱི་དང་ནང་དང་
སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་ལུས་དག་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་ཡིན་ལ་གཞིག་
ཅིང་གཞེས་དུ་རུང་བ་དང་སྟེ་མཚན་ཉིད་མི་རྟག་པ་དང་སྐྱུ་ག་བསྐྱུལ་བ་སོགས་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་ཅེ་གཅིག་དུ་འཛོག་པ།

ལུས་མདོར་བསྟན། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དཔེ་ཆའི་མགོར་ནང་དོན་རྣམས་མདོར་བསྐྱུས་ནས་བཤད་
པའི་མགོ་བཛོད་སོགས་ཀྱི་མིང་།

ལུས་འདུད། ལུས་ཞབས། ལུས་ཀྱི་འདུད་པ་དང་། དག་གི་འདུད་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་འདུད་པ་སྟེ་སྟོ་
གསུམ་གྱི་འདུད་པ།

ལུས་འདེགས། [མཛོན་]འདབ་ཆགས་སྟེ་འདེགས་སྟོ།

ལུས་འདོར་ག། ① རང་སྟོག་སྟོས་གཏོང་ག། ② ཆེ་ལས་འདས་པ། ལུས་འདོར་བའི་སྐྱུ་ག་བསྐྱུལ་

ལུས་བསྐྱད་པ། ① ལྷག་བསྐྱད་ཡོད་པ། ལས་ཀ་བྱ་རྒྱ་ལུས་བསྐྱད་ཡོད་པ། དངོས་ཆས་འཁྱེར་རྒྱ་

ལུས་བསྐྱད་པ། ② རྗེས་ལ་ལུས་པ། རྗེས་མ་ཟེན་པར་ལུས་བསྐྱད་པ།

ལུས་ནམ་སྤང་གི་ཆོས་བདུན་ལྟ་། སྒོམ་བྱེད་སྐབས་སུ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་འདུག་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་
ཡིན་པ་སངས་རྒྱུས་ནམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བཞུགས་སྤངས་དང་མཐུན་པར་ཆོས་བདུན་ལྟ་
པའི་ངང་ནས་སྤྱོད་དགོས། ཆོས་བདུན་ནི། ༡ ཀླང་བ་དོན་རྒྱུ་ལྟ་། ༢ ལག་བ་མཉམ་བཞག་
༣ སྤྱོད་བ་བྱང་པོར་བསྐྱངས། ༤ ཁ་ཏ་ཅང་གདངས་བ་དང་བཙུམས་བ་མིན་པར་ལྟེ་ཅེ་ཀླ་
ལ་སྤྱད། ༥ མགོ་བོ་རྒྱབ་མདུན་དུ་མ་གཡོ་བར་སྤྲ་ཅེ་ནས་དེ་ལྟ་འཕངས་ན་ལྟེ་བར་འབབ་པའི་
ཚུལ་དུ་བསྐྱངས། ༦ མིག་སྤྲ་ཅེ་པ་བ། ༧ སྤྱག་བ་རང་སར་སྤྱོད་པ་བཅས་བདུན་ཡིན། འདུག་
ལུགས་དེ་ལྟར་བྱས་ན་མེས་མེ་གཡེང་བ་དང་། བྱིང་རྒྱལ་གཉིད་འཕྱིབས་ལ་སོགས་པ་མི་
འབྱུང་བའི་ཁྱད་ཀྱིས་ཡོད།

ལུས་སྤྱོད་པ། ལུས་ཀྱི་ཆ་གང་རུང་ལ་སྤྱོད་ཡོར་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྤྱོད་འཁྱོག་དང་། སྤྱོད་
པོ། ལྟག་སྤྱོད། སྤྱོད་པོ། སྤྱོད་པོ་བཅས་སོ།

ལུས་གནད། གཞུགས་པའི་གནད་ཡོད་ས།

ལུས་པ། མ་ཆང་བའམ་ཆད་པ། ལས་ཀ་མེད་པར་ལུས་པ། ལྟོགས་པར་ལུས་པ། ལྟོགས་མེད་དུ་
ལུས་པ། ཅ་ལག་འོར་འཕྲེན་བྱ་རྒྱུའི་ཁོངས་ནས་དེ་བྱང་རྗེས་སུ་ལུས་པ། དས་སྤྱད་ཆ་བཤད་
རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལུས་སོང་། སྤྱོད་པ་མེད་མགོན་མེད་གཅིག་སུར་ལུས།
ལུས་པོ། གཞུགས་པོ། ལུས་པོ་ཆེ། དུད་འགྲོའི་ལུས་པོ། མིའི་ལུས་པོ། ལུས་པོ་ཡོངས་ལ་སྤྱག་ཐིག་
ཆགས་པ། ལུས་ལ་ནག་ཐིག་བྱུང་བ།

ལུས་སྤྱ། ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱ།

ལུས་བྱང་། གཞུགས་པོ།

ལུས་བྱི་མ། སྤྱེ་བ་བྱི་མའི་ལུས།

ལུས་ཐ། ① [མངོན]ནམ་མཁའ་སྤྱོད་ ② བྱང་མེད།

ལུས་ཐ་བདེ་འབྱུང་། [མངོན]སྤྱོད་

ལུས་ཐ་མ། [མངོན]བྱང་མེད་མཆོག་གི་མིང་།

ལུས་འཕགས། ཤར་ལུས་འཕགས་པོའི་སྒྲིང་ཐུན་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒྲིང་ཐུན་གཉིས་པའི་མིང་ཡིན།
ལུས་འཕགས་སྒྲིག། [མཛོད]པི་པི་མིང།

ལུས་འཕགས་པོ། སྒྲིང་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་རི་རབ་ཤར་ངོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོར་ཡོད་པའི་སྒྲིང་
ཆེན། སྒྲིང་དེ་གཞན་བས་ཤིང་རྒྱ་ལ་བདུན་སྟེང་གིས་འཕགས་བའམ་དེར་སྒྲེ་བའི་མི་རྣམས་
ལུས་ཆེ་བས་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

ལུས་བབ། [མཛོད]རྩལ།

ལུས་བོངས། ལུས་ཀྱི་ཆད།

ལུས་སྒྲེག ལུས་ཀྱི་ཤ་སྒྲེམས་པོར་གྲུར་པའི་མིང་སྟེ། རྫོགས་ཆེན་པ་བསྐྱེད་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་
ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་བཛོད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། རིང་བ་རྩུང་བ་སྒྲེམས་
པོ་སྒྲེག ཉམས་ཞན་ཤ་མེད་ཀྱིང་པོའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། བྱང་བ་རྣམ་རྒྱལ་
གཤགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བདུད་ཅིའི་ཚུ་རྒྱན་ལས། ལུས་སྒྲེག་
ཅས་བཟླ་ཉིང་བ་སྟེ་ལུས་སྒྲེམས་བའམ་རིང་པའི་དོན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་བྱད། ① ལུས་ཀྱི་དབྱེབས། ② ལུས་དང་གཏོང་གཉིས།

ལུས་སྒྲིན། གཅོད་ལུགས་ཀྱི་ལུས་མཚོད་སྒྲིན་བྱེད་པའི་ཆོ་ག་ཞིག

ལུས་སྒྲོར། [མཛོད]འཁྲིག་སྒྲོད།

ལུས་སྒྲོར་བྱེད་པ། འཁྲིག་པ་སྒྲོད་པ།

ལུས་བྲེལ། ལུས་མི་དལ་བ། ལུས་བྲེལ་སེམས་བྲེལ་བྱས་ནས་ལས་དོན་སྦྱབ་པ།

ལུས་དབང། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་སྟེ། རང་འབྲས་ལུས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་སྒྲིང་བྱེད་ཀྱི་དབང་པོ།

ལུས་དབེན། ① ལུས་པོ་འདུ་འཛིའི་སྒྲོས་པ་དང་བྲལ་བ། ② དབེན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། འོག་
སྒོར་མ་མོ་བསྒྲོམས་ནས་རྒྱང་རྒྱ་ཉིར་འཇུག་ཅིང་ཐེམ་བས་ཁྱ་བདེ་ལྟན་སྒྲིས་བསྒྲིང་བའོ།

ལུས་དབྱེབས། ལུས་ཀྱི་བཞོན་ཏེ་འདྲེའི་ལུས་དབྱེབས་ལ་བལྟས་ན་རྟེན་གསེར་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤེས།

ལུས་འབབ། [མཛོད]ལུས་ནས་ཐོན་པའི་རྩལ་རྒྱ།

ལུས་འབྱར། ལུས་ལ་ཀྱོན་ཡོད་པའི་ཆས་གོས། ཀྱོན་ཆས་ལུས་འབྱར་ཅམ་ལས་མེད།

ལུས་མ་རྟེན་གྱི། [རྟེན]ལུས་བྱངས་མ་ཉམས་པ་ལས་མདངས་མ་ཤོར་གྱི།
ལུས་མ་སྤངས་པར་མཁའ་སྤྱོད་དུ་གཤེགས་པ། རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་ཐེག་ལེ་སོགས་ལ་གནད་
དུ་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་སེམས་གཉིས་ལ་རང་དབང་ཐོབ་རྗེས། རང་
ལུས་ཤིང་ལུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་བྱང་པོ་འདི་ཡང་སྤང་མ་དགོས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ལ་ཟེད།
ལུས་མ་བསྐྱངས། ① བྱད་མེད་ཀྱིས་ཁྱོ་མང་བསྟེན་གྱི། ② [མདོན]མེ།
ལུས་མི་སྤྱོད་། ① [མདོན]མེ། ② མེ་ལྷ།
ལུས་མི་བདེ། ① ལུས་པོ་མི་བདེ་གྱི། ཆམ་པ་ན་ནས་ལུས་མི་བདེ་གྱི། ② [མདོན]བྱད་མེད་སྐྱམ་མ།
ལུས་མི་སྐྱུག་། ① གཟུགས་མི་མཛེས་གྱི། ② [མདོན]སྐྱེག་པ་དུ་ཅན།
ལུས་མེད། ① [མདོན]ནམ་མཁའ། ② བདུད། ③ འདི་བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྐྱུག་གི་མིང་གི་ནམ་
གངས་ཡིན་ལ་དེས་ཁྱོས་བྱེད་མ་དང་། སྟོག་གི་འོད་ཅན་མ། ཐེག་ལེ་མཆོག་མ། བད་དཀར་མ།
ལག་བཟང་མ། དགའ་བའི་ཤིང་རྩ་མ། མེ་རྒྱ་ཀ། སྤྱ་འབྲེས་མ། ལེགས་བྱུང་མ། ལྷ་སྐྱེས་མ།
ཨ་ལ་སྐྱུ་ལྷ། རྒྱ་ཤིང་བརྒྱ་ཅན་མ། རྟེན་ལེགས་མ་བཅས་ལྟའི་སྤྱད་འཆོང་མ་བཅུ་གསུམ་སྐྱུ་
པས་ན་གངས་བཅུ་གསུམ་མཆོན།
ལུས་མེད་མཁའ་འགྲོའི་ཆོས་སྟོར་དགྱ། རྒྱ་གར་གྱི་བྱུ་ཆེན་ཉེ་ལོ་པ་ཤེས་རབ་བཟང་པོ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོས་གཟུགས་མེད་པའི་གསུང་གིས་ཆོས་བསྟན་པར། ༡ སྤྱོད་ཀྱི་ལེ་སེམས་
ཀྱི་རྒྱ་མདུད། ༢ སྤྱོད་པ་རྒྱ་ལ་རལ་གྱི། ༣ དམ་ཆོག་རང་སེམས་མེ་ལོང་། ༤ དམ་ཆུས་རྟོགས་
པའི་ཉེ་མ། ༥ རོ་སྟོམས་སྤྱི་ཡི་མེ་ལོང་། ༦ བདེ་ཆེན་གསུང་གི་རིན་ཆེན། ༧ ཅ་རྒྱུད་བྲ་ཐེག་
འཁོར་ལོ། ༨ རང་གྱོལ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་ལོ། ༩ རིག་པ་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་མེ་བཅས་ཡིན།
ལུས་མེད་བཅུ་གསུམ། ལུས་མེད་ནི་བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྐྱུག་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཡིན་ལ་
བདུད་དེས་སྐྱུ་པའི་ཁྱོས་བྱེད་མ་སོགས་ལྟའི་སྤྱད་འཆོང་མ་བཅུ་གསུམ་ཡོད་པས་སོ།།
ལུས་མེད་ཐུལ། [མདོན]སངས་རྒྱས་སྤྱི།
ལུས་མེད་བདག་པོ། [མདོན]བདུད་དགའ་རབ་དབང་སྐྱུག་
ལུས་མེད་ལམ། [མདོན]ནམ་མཁའ།

ལུས་སྒྲེ། རང་ཉིད་སྒྲེས་པའི་གནས་ལོའི་སྒྲེ་བ་ལ་ཟེར། སྒྲེ་སྒྲེ་དང་ལུས་སྒྲེ་དོན་གཅིག
ལུས་སྒྲེས་ས་པ། ལུས་ཡོངས་གང་སར་སྒྲེ་སྒྲོན་པོག་བ་སྒྲེས་སྒྲོན་སྒྲུགས་ཆེ་ཐོག་པའི་དོན།
ལུས་སྒྲེ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོབས་ལྷགས་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་དོན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུར་དགོ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉིད་མཁོའདོན་གསལ་ལས། ལུས་སྒྲེ་
བ་དང་ལུས་སྒྲེ་པ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོབས་ལྷགས་ཉམས་པའི་དོན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
ལུས་དམར། [མདོན་]གྱུར་གྲུམ།
ལུས་དམར་ཅན། [མདོན་]གཟའ་མིག་དམར།
ལུས་དམར་འདབ། [མདོན་]བྱ་བ།
ལུས་དམར་དམག་དཔོན། [མདོན་]གཟའ་མིག་དམར་གྱི་མིང་གི་མདོན་བཅོད།
ལུས་ཅའི་གཙོ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་གཞུང་ཅ་དབུམ། རྒྱུང་མ། རོ་མ་གསུམ།
ལུས་ཅལ། གཟུགས་པོའི་ཤེད་ཅལ་སྒྲོང་བའི་སྒྲི་མིང་། ལུས་ཅལ་འགྲུལ་སྒྲོད་འཕེལ་རྒྱས་བཏང་
ནས། མི་དམངས་ཀྱི་གཟུགས་གཞི་ཐང་པོ་ཡོང་བར་བྱེད་པ།
ལུས་བཙོང་གན་རྒྱ། འཛོལ་བའི་དཀའ་ངལ་སོགས་རྒྱ་མཚན་ཅི་རིགས་ཀྱིས་རང་དང་རང་གི་རྒྱང་
ལ། འཁྱུག་སོགས་མི་གཞན་ལ་འཛོལ་བའི་གན་རྒྱ།
ལུས་ཆགས། ལུས་འཆགས་དང་འབྲ།
ལུས་ཆད། གཟུགས་པོའི་བོངས་ཆད།
ལུས་ཚུགས། ལུས་ཀྱི་བཟུན་ཚུགས་སྒྲེ། ལུས་ཀྱི་སྒྲོད་སྒྲངས་སོགས་ཀྱན་སྒྲོད་ཡག་པོ་ལ་ཟེར།
ལུས་ཚོར། ཚོར་བའི་བྱེ་བྲག་དབང་ཤེས་ལྡན་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་པ་སྒྲེ། མིག་
གིས་འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཚོར་བ་ལུས་ཀྱིས་འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཚོར་བའི་
བར་གྱི་དབང་ཤེས་ལྡན་ཚོར་བའོ།
ལུས་ཚོར་བྱུག་མིག་ན་སྒྲེ་ལུས་ཡིད་བཅས་ཀྱིས་འདུས་ཏེ་རིག་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཚོར་བའོ།
ལུས་ཚོར་སེམས་ཚོར་གཉིས། དབང་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་ཚོར་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་ཚོར་བའོ།
ལུས་འཆག ལུས་ཀྱི་ཤ་ཉམས། ལུས་འཆག་རྒྱས་པ། ལུས་འཆག་བཟང་བ།

ལུས་རྫོགས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས་སམ་འཆར་ཡོངས་ཆད་དུ་བྱིན་པ།

ལུས་བྱངས། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས། ངལ་ཚོལ་ལ་ཞུགས་ཟེས་ལུང་བྱངས་རེ་བཟང་དུ་གྱུར་པ།

ལུས་བྱངས་ཟད་པ།

ལུས་བྱངས་དྲངས་མ། [མདོན]ཁྱ་བའམ་ཐེག་ལེ།

ལུས་བྱངས་བདུན། ལུས་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་རྟེན་ནས་པ་བདུན་ཏེ། ཁ་ཟས་བཟའ་བཏུང་གི་དྲངས་

མ་དང་། ཁྲག་ལ། ཆོལ། རུས་པ་རྒྱང་མར། ཁྱ་བ་བཅས་བདུན་འོ།།

ལུས་བྱངས་གསུམ་པ། [མདོན]ལ།

ལུས་བཟོ། ལུས་ཀྱི་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་སྐྱེན་བྱ་དགོས་པའི་བཟོ་རིག་གནས་ཏེ། སྤྱི་ཅལ་

དུག་ཅུ་རེ་བཞིའི་ནང་གི་བཟོ་རིག་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་སུམ་ཅུ་ཐམས་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན།

ལུས་བཟོ་མཆོག་ལུས་བཟོ་མཆོག་ནི་སྤྱི་རྟེན་རྒྱལ་བའི་སྤྱི་བརྟན་གྱིས་འབྲུབ། གསུང་རྟེན་འཕགས་

པོད་ཡིག་རིགས། ཟུགས་རྟེན་མཆོད་རྟེན་དང་ཟུག་མཆོད་ཀྱི་རིགས་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཡིན།

ཞེས་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་ལས་གསུབ།

ལུས་བཟོ་པལ་པ། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་དང་ཅུ་གྲུང་དུ་འགོ་བའི་བྲུ་གཟིངས་ཆེ་རྒྱུད། ཁང་བྱིས་དང་ཁང་

བཅེགས། བཟའ་བཏུང་གཡོས་སྒྲིབ། གོས་རྒྱན་བཟོ་བ། ཐང་རྫོང་གཞིག་པ་རྗེའི་འཕྲུལ་འཁོར།

རལ་གྱི་འཁོར་བ་གྱི་གྲུག་གི་འཕྲུལ་འཁོར། ཅུ་རྫོང་འཛོམས་པ་གྲུའི་དཀྱིལ་འཁོར། རི་རྫོང་

འཛོམས་པ་མའི་འཕྲུལ་འཁོར། ཅེ་མོ་བྱེད་པ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར། ཅིག་པ་འཛིག་པ་གྲུར་གྱི་

འཕྲུལ་འཁོར། གོ་ཆ་འཛིག་པ་ལྷགས་མདའི་འཕྲུལ་འཁོར། རང་ཕྱོགས་སྤང་བ་རལ་གྱིའི་འཕྲུལ་

འཁོར། རྒྱལ་རིགས་འཐབ་དཔག་ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོའི་ཆད། ལྷན་མོའི་དོན་དུ་ཁང་བཟང་དང་།

དགའ་སྟོན་གྱི་དོན་དུ་ཁྱོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད། ལུས་ར་བཅུ་བའི་ཅུ་འབྲེན་འཕྲུལ་འཁོར་སོགས་

དང་། གཞན་ཡང་ཁྲབ་རྩོག་སྤུབ་སོགས་གོ་ཆ་དང་། མདའ་གཞུ་རལ་གྱི་སོགས་མཆོན་ཆའི་

རིགས་བཅས་གནའ་རབས་ཀྱི་འཕྲུལ་འཁོར་རིགས་སྣ་ཆོགས་དང་། དེང་དུས་ལྷར་ན་དེང་

རབས་ཀྱི་སྟོན་ཐོན་ཅན་གྱི་ཉེར་སྒྲིབ་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་རིགས་མཐའ་དག་དང་། རུལ་ཕྱན་

མཆོན་ཆ་སོགས་མཆོན་ཆའི་རིགས་ཐམས་ཅད་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དགོས

ལུས་བཟང་མ། [མངོན]བྱད་མེད་མངེས་མ།

ལུས་ཡང་ཡང་འདོར་བའི་སྤྲུག་བསྐྱུལ། སྤྲུག་བསྐྱུལ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྤྱི་བ་བརྒྱད་མར་འཁོར་
བའི་གནས་སུ་ལུས་ཡང་ཡང་སྦྱངས་ཏེ་ཡང་ཡང་འདོར་དགོས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱུལ།

ལུས་གཡོ། སྤྱིར་ལུས་གཡོ་ཞེས་འགྲུལ་བའི་དོན་དང་། ཁྱེ་བྲག་སྤྱི་བ་སོགས་ཆུ་ནད་ཀྱི་སྐྱབས་
སུ་ལུས་སྦྱངས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པས་སྐྱབས་ཐོག་ཏུ་གོ་དགོས་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་
དོན་གསལ་ལས། གཡོ་བ་འགྲུལ་བའི་དོན་ཡིན་ཡང་། སྐྱབས་འགར་སྦྱངས་པའི་དོན་ལའང་
འཇུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལུས་ཆོན། [མངོན]ལུས་ཀྱི་རྩལ་ནག

ལུས་ལ་སྤྱིར་བོ་མེད་པ། སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་ཚུལ་ལ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ལུས་ཕྱང་འདི་
ནི་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པས་ན་ནམ་ཡང་བྱ་བྱིད་ཁ་ཟས་སུ་འགྲོ་ངེས་པས་འདི་ལ་
བདག་འཛིན་ཆེ་བྲགས་ན་སྤྱིར་བོ་མེད་པར་གསུངས།

ལུས་ལ་བརྟེན་པ་ལྟ། དབྱགས། མཚན་མ་སྤོ་མོ། ཐེག་ལོ། འོད་ཟེར། དགའ་བདེ་དམིགས་པ་རྣམས་སོ།།

ལུས་ལས་འཕེལ། [མངོན]སྤྱ་གྲ།

ལུས་ལེན་པའི་རྣམ་ཤེས། རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་ཀྱུན་གཞི་དང་། རྣམ་ཤེས་
ཆོགས་དུག་འདོད་པའི་ལུགས་སུ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཡིན་པར་འདོད།

ལུས་ཤུགས། གཟུགས་པོའི་སྟོབས་ཤུགས། ལུས་ཤུགས་ཀྱི་ངལ་ཚོལ་པ།

ལུས་ཤེད། ལུས་ཀྱི་སྟོབས་ཤུགས། ལུས་ཤེད་འགྲན་པ།

ལུས་ཤེས། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཉིན་ལུས་དབང་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་རང་ལུལ་གྱུར་པའི་རིག་བྱའི་སྤྱི་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཛོང་
བའི་རིག་པ། དཔེར་ན། བཀྲེས་པ་དང་། བྱང་བའི་རིག་པ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ལོ།།

ལུས་བཤེར། ལུས་ཆས་ནང་དུ་ཕྱོག་ཉར་གང་ཡོད་ལྟ་བཤེར་བྱེད་པ།

ལུས་བཤེར་གཏོང་བ། གཟུགས་པོ་ལ་ཞིབ་བཤེར་གཏོང་བ།

ལུས་སུ་འགྱུར་བའི་རིས་པ་ལ། ༡ ལུར་ལུར་པོ། ༢ མེར་མེར་པོ། ༣ ལྷར་ལྷར་པོ། ༤ གོར་གོར་པོ།

༥ ཀླང་ལག་འགྱུས་པ།

ལུས་སེམས། གཟུགས་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། ལུས་སེམས་གཉིས་བདེ། ལུས་སེམས་གཉིས་ཀར་པན་པ། ལུས་སེམས་གཉིས་གཞོད། ལུས་སེམས་གཉིས་ངལ། ལུས་སེམས་བདེ་ཐང་། ལུས་སེམས་དགའ་བདེས་ཁུབ་པ།

ལུས་སེམས་རྩས་གཅིག་པ། རྒྱང་འཕེན་པས་འབྱུང་བ་བཞེན་ནི་མི་གསལ་བའི་སེམས་ཅན་ཡིན་པ། དེའི་ལུས་པ་སྒྲིན་པ་ལས་རྩས་གཅིག་པའི་སྒྲེས་བྱའམ་བདག་ཅེས་པ་ད་ལྟ་མིག་གི་དབང་པོའི་སྒྲོད་ལུལ་དུ་གྱུར་པ་འདི་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་མིག་གིས་ཇི་ཙམ་དབང་པོའི་སྒྲོད་ལུལ་ལ། སྒྲེས་བྱའང་དེ་ཙམ་ཁོ་ནར་ཐང་ཅེས་ཟེར། དེས་ན་ལུས་སེམས་རྩས་གཅིག་པས་ལུས་འཇིག་ན་སྒྲོ་ཡང་འཇིག་པར་འདོད་པ་ཡིན།

ལུས་སོ། གཟུགས་པོ་དང་། དེའི་གནས་ལུགས་བབ་ཚུལ། ལུས་སོ་ཐང་ཆད་པ།

ལུས་སྤང་མ། [མངོན]ཨ་མ།

ལུས་སྤང་། ① ལུས་སྤྱོད་པོ་ཁུབ་སོགས། ② རང་གི་ལུས་ལ་གཞོད་པའི་རིགས་སྤང་བ།

ལུས་སྤང་བ། ① རང་གི་ལུས་གཞོད་པའི་རིགས་ལས་སྤྱོད་པ། ② ལུང་མེད་ཀྱིས་རང་གི་བཟའ་ལྔ་མེན་པའི་སྒྲེས་པ་གཞན་དང་འགའ་མ་ཐུན་མི་བྱེད་པ།

ལུས་སྟོག་གཅེས་པའི་རང་ལུས་དང་ཆེ་སྟོག་ལུས་སྟོག་ལ་ལྟ་བ། ལུས་སྟོག་འཆོ་བ། ལུས་སྟོག་འཕེན་འཇུགས། ལུས་སྟོག་ཐེད་པོར། ལུས་སྟོག་སྒྲོས་བཏང་། དབང་པོའི་ལུས་སྟོག་མེས་རྒྱལ་གྱི་དོན་དུ་སྒྲོས་བཏང་།

ལུས་སྟོག་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བ། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ལན་གསུང་ལུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ལྟ་ལོག་གི་བྱི་བ་རྣམས་སྡེ་ཆོན་བཞེར་དབྱེ་བའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལུས་གང་ཡིན་པ་དེ་སྟོག་གས། ལུས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྟོག་ཀྱང་གཞན་ཞོ་ཞེས་ལུས་སྟོག་གཅིག་དུ་ལྟ་བ་དང་དེ་གཉིས་རེ་རེ་བཞེན་ཐ་དད་དུ་ལྟ་བཤོ།

ལུས་སྟོག་ལ་མ་བསྟོས་པ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སྟོག་དང་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་མཐོང་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་བདེ་

འངགས་སྒོས་བཏང་བྱས་པ།

ལུས་གསུམ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་དང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས། ཡིད་ཀྱི་ལུས་དང་གསུམ་ནི་སྤྱང་གཞི་
བར་དོའི་ལུས་གསུམ།

ལུས་གསུམ་གྱི་གདམས་པ། བར་དོ་སྤྱང་བའི་གདམས་པ་ལ་ལུས་གསུམ་གྱི་གདམས་པ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། རྣམ་སྤྲིན་གྱི་ལུས་ལྟ་སྟེ་བྱལ་བྱ་ཆེན་པོས་སྤྱང་། བག་ཆགས་ཀྱི་ལུས་མི་ལམ་སྤྱུལ་སྤྱུར་
ལ་སོགས་པས་སྤྱང་། ཡིད་ཀྱི་ལུས་འོད་གསལ་གྱིས་སྤྱང་བའོ།

ལུས་བསྟེ་བ། [མངོན]འཁྲིག་སྤྱོད།

ལེ། ① [བྱ་ཆིག་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་སྟོན་པའི་ཆིག་གོགས།] ལས་ཆིག་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་
དུས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བུ་རྣམས་སྟོན་པའི་ཆིག་གོགས་ཀྱི་སྤང་ཅིག ངས་དུས་རྒྱུན་རྩ་ཡང་
འཁྱུང་ལེ་ཡིན། རྒྱ་ཡང་འཁྱུང་ལེ་ཡིན། ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་ད་ལྟ་བའི་དུས་དང་། ང་སྤྱི་ཉིན་ཁོས་
ལ་འགོ་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་མ་འོངས་པ་དང་། ངས་སྤྲུན་སྤྱང་ལེ་ཡིན། ངས་སང་ཉིན་དུ་བ་
གཅད་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ་གདམས་ཀ་འདེམ་པའི་མ་འོངས་པ་དང་། ངས་རྩ་འཁྱུང་ཆར་ལེ་ཡིན།
ཕིང་སྤྱོད་དེ་བཅད་ཆར་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ་འདས་པའི་བྱ་ཆིག་གི་ཆིགས་གོགས་དང་ལྟན་ཏེ་སྤྱིར་བ་
དུས་འདས་པ་སྟོན་པ་དང་། ངས་དུས་རྒྱུན་བརྒྱན་འཕྲིན་བལྟ་ལེ་མིན་དཔེ་ཆ་བལྟ་བུ་ལ་དགའ་
ལེ་ཡིན། ང་ཨ་རག་ལ་དགའ་ལེ་མིན། རྩ་ལ་དགའ་ལེ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་བཏང་དུས་ད་
ལྟ་བུ་སྟོན་པ་དང་། གེ་སར་སྤྱང་ལས། གཞུ་ཡར་མཆོག་ལུར་ལུར་ཟེར་ལེ་དེ། དབྱར་རྩ་འཕྲིན་
པའི་སྤྱ་སྤྱང་འབྲ། མར་མཁྲིག་ལྗིང་ལྗིང་ཟེར་ལེ་དེ། ཁྲིམས་ཀྱི་རྩ་མོ་བརྒྱུངས་པ་འབྲ། མདེའུ་ཅེ་
ཚུ་ཚུ་འཕྲོ་ལེ་དེ། ལྷགས་དམར་ཟེར་འཕྲུབ་པ་འབྲ། ཞེས་སོགས་ལེ་ཡིག་པེད་སྤྱོད་ཏེ་ཅང་
མང་། འདི་དག་སྤྱེས་བྱ་དང་པོ་ལ་སྤྱར་ཆེ་ཡིན་དང་ལྟན་ཏེ་སྤྱིར་བཏོགས། ཁོ་སང་ཉིན་ལྟ་སར་
འགྲོ་ལེ་རེད་ལྟ་བུ་དོན་ངེས་པའི་མ་འོངས་པ་དང་། ཁོས་ཁྱོད་ལ་རོགས་པ་བྱེད་ལེ་རེད། རྟོད་
ཐུང་འདི་ལ་སྒྲོར་མོ་ལྷ་བརྒྱ་འགྲོ་ལེ་རེད། སྤྱི་མཁོན་དེ་ཆོས་ཨ་རག་འཁྱུང་ལེ་རེད་ལྟ་བུ་དོན་
མ་ངེས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་མ་འོངས་པ་སྟོན་པ་ལྟ་བུ། འདི་དག་སྤྱེས་བྱ་གསུམ་པ་ལ་སྤྱར་
སྐབས་རེད་དང་ལྟན་ཏེ་སྤྱིར་བཏོགས། ② མིང་སྟོན་ཆ་གས་ཤིག་ལེ་ཆོན། ལེ་ལག

ལེ་ཁག ① ལེ་ཚན། ② ལེ་ཐོགས་སམ་ཁག་ངན།

ལེ་ཁག་ཡོད་མཁན། ཁག་ངན་ཡོད་མཁན་ལ་གོ།

ལེ་འཁོན། ① ཉེས་ཁག་འབྲི་བ། ལེ་འཁོན་དུས་འབྲངས། ཉག་ཉེས་ཀྱི་ལེ་འཁོན་བྱེད་གཏེ་ཁོ་རང་
ལ་བབས། ② ག་མ་འབྲིག་གི་སྒྲོན། ལས་འགན་འབྲལ་འབྲལ་སྒྲུབ་པ་ལས་ལེ་འཁོན་དུས་
འབྲངས་ཀྱི་རྒྱུན་དབང་དུ་བཏང་ན་མི་འབྲིག།

ལེ་འབྲི། རྒྱུད་གཞིའི་དོ་བདག་མ་ཡིན་པར་གནད་དོན་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅིང་ཁྲིམས་སར་གཏུག་
དགོས་པའི་མི།

ལེ་ཁན་དགོན་པ། ཐུག་བཅའ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལེ་བཀན། ① མདོག་དམར་པོ། ② བཙོད། ③ དར་དམར་པོ། ལེ་བཀན་དར། ④ མཆེན་པ། ⑤
སྒྲན་ལེ་བཀན་ཅི། ⑥ མཁྲིས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་རིམས་ནད་ཅིག།

ལེ་བཀན་རྒྱས་པ། ཅི་བ་ཐུང་གཡས་གཡོན་ཐད་སྐྱངས་ཤིང་རོ་སྟོད་གཟེར་བའི་མཆེན་ནད་ཅིག།

ལེ་བཀན་མེ་ཏོག་[མདོན]བཙག་དོ།

ལེ་བཀན་ཅི། སྤྱིར་ལེ་བཀན་ཞེས་བརྗེད་པ་ཡིན་པས་དམར་པོའི་དོན་སོགས་ལ་འདུག་ཀྱང་
སྐབས་འདིར་གྱུར་གྱུ་པ་ལ་བའི་མིང་དང་། མངའ་རིས་མེ་ཏོག་ཟེར་བ་དེ་གཉིས་ཀའི་མིང་ལ་
འདུག་མེ། རྫོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོན་བརྗོད་ལེགས་
བཤད་གསེར་གྱི་ལྷེ་མིག་གསལ། མེ་ཏོག་མཆོག་དང་ལེ་བཀན་ཅི། ཆོས་ཆེན་གྱུར་གྱུ་པ་ལེ་
བཀན་ཅི་ཞེས་བ་དང་། མངའ་རིས་མེ་ཏོག་ལ་ལེ་བཀན་ཅི་ཞེས་བ་མ་འཁྲུལ་ཞིག ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལེ་འབྲིག་ ཚོད་པ་འདུམ་པ།

ལེ་འབྲིགས། ག་འབྲིགས་པོ།

ལེ་བསྐྱིགས་པ། འགལ་རྒྱུན་བསལ་བའམ་ཁྱེད་སྤངས་ལྷུང་འཕྲས་ཁ་ཆང་བར་བཅོས་པ།

ལེ་ཉིན་རིང་ལུགས། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དང་འབྲེལ་མེད་གལ་རིམ་གྱིས་གསར་

བརྗེ་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་སུ་ལེ་ཉིན་གྱིས་ཡར་རྒྱས་དང་འཕུས་ཚད་དུ་བཏང་བའི་མར་ཁེ་
སིའི་རིང་ལུགས་གྱིས་གསར་བརྗེའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས།
ལེ་ཏར་། དཔྱིན་སྐད་ཟུར་ཆགས། དེད་དུས་སྟོན་པའི་མེ་ཆ་ལ་གོ་ངས་ཐ་མག་འཕེན་གྱི་ཡིན་པས་
ལེ་ཏར་ཞིག་གཡར་རོགས་གནང་།
ལེ་བཏགས་པ། ཁག་བཏགས་པ།
ལེ་མོ་ཁླ་བ་སོ་སའི་ཆེས་གངས་དང་། གཟའ་སྐར་ལ། གནམ་གཤིས། ཐོན་སྐྱེད་དུས་ཆོགས་བཙས་
རེའུ་མིག་ལ་བཀོད་པའི་དཔེ་དེབ།
ལེ་ཐོགས། ① ལས་ཀའི་ཐོག་ནོར་འཁུལ་བྱུང་བ། ② རོར་འཁུལ་སོགས་ཀྱི་རྩ་བ་ཐུག་ས།
ལེ་ཐོགས་ཤར་ཆེ། ལས་འགན་དུས་ཐོག་ཏུ་འགྲུབ་མ་ཐུབ་པ་བྱུང་ན།
ལེ་ན། རའི་ཁྱུ་ལུ་ལ་ལེ་ན་མ་གཏོགས་ཁྱུ་ལུ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་མེད། དཔེར་ན། གཡལ་གྱི་ཁྱུ་ལུ་དང་
ཁྱིའི་ཁྱུ་ལུ་ལྟ་བུ།
ལེ་བྱ། གཡལ་དང་འབྲིའི་ཁྱུ་ལུ་ཅེད་འདྲེས་མར་སྐྱས་པའི་ཐག་པ་སྟོམ་ལ་ཐུང་བའི་རིགས་ཞིག་སྟེ།
གཙོ་བོ་གཡལ་སྐའི་སྟོ་ཐག་བཟོ་ཡས་ཡིན།
ལེ་ནོ་ཨ། འདི་བ་ནི་རྩ་རན་སིའི་གྲགས་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་སྤྱི་ལོ་
༡༩༥༧ལོར་འཆར་སྤྱང་རི་མོའི་བྱུང་མཐར་ཞུགས་ཤིང་། འཆར་སྤྱང་རི་མོའི་བརྩམ་བྱ་མི་ཅུང་
བ་ཞིག་བཏོན་ཡོད། ཁོང་གིས་འོད་ཚོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུགས་བསམ་ནང་གི་བྱད་མེད་དང་
བྱིས་པའི་ཤ་གཟུགས་ཀྱི་མཛེས་ཉམས་དང་འཆོ་བའི་རྣམ་པ་མཚོན་གྱི། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་
བརྩམ་བྱ་ནི་རྒྱར་བཞུགས་ཁང་ཞེས་པ་སོགས་ཡིན།
ལེ་བར། ལེ་དབར་དང་འདྲ།
ལེ་བར་གཅིག་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་ལྟ་བུ།
ལེ་བོ་བསམ་འགྲུབ་བདེ་ལྡན། དག་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོས་ཐུག་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལེ་དབང་། ལེ་དབང་དུ་ཤོར་བ་ཞེས་བག་གཡེངས་གྱིས་སྟེན་པས་ལས་ཀ་འཕུས་ཤོར་བ།

ལེ་དབར། ལམ་ཀ་ཐག་རིང་ཐུང་གི་ཆད་ཅིག ལེ་དབར་རེ་ལ་མེ་ཁྲི་སྟོང་རེ་ཡོད། གོམ་རེ་གོམ་རེ་
མ་སྟོས་ན། ལེ་དབར་སྟོང་ཐག་ཆད་མི་སྲིད། ལེ་དབར་ཉེས་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་གི་རྒྱང་སྟོད།
ལེ་འབྲེལ་གྱི་འགན། ཐག་ཞོར་འབྲེང་འབྲུད་ཀྱི་དེ་འབྲེལ་འོས་འགན།
ལེ་ཆན། སྡེ་ཆན།
ལེ་ཆེ། ལེ་འུ་ཆེ་དང་འབྲ།
ལེ་འུ། ཅོམ་གཞུང་གི་དོན་ཆད་རིང་པོ་ཞིག་གི་ཆད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅ་ཁྲིམས་ལེ་འུ་དང་པོ་ཞེས་པ།
ལེ་ལུ་སྟོན་པ། ལན་སྟོན་པའི་བརྟེན་ཅིང་།
ལེ་ལག་ནང་གསེས་སམ་ཡན་ལག
ལེ་ལན། ① གཞོད་ལན་ནས་འཁོན་ལན། ② སྟོན་ནས་ཉེས་པ། ལེ་ལན་བཤད་པ།
ལེ་ལོ། ① སྤྱིད་ལུག་གསལ་ལས་དོན་ལ་མི་སྟོ་བའི་སེམས། དབྱེ་ན། དམན་པ་ལ་སྟོར་བ་དང་།
སྟོམས་ལས་སོ། ལེ་ལོ་ཅན། ལེ་ལོ་འེ་སེམས། ལེ་ལོ་བྱས་ན་ལེགས་ཆོག་ལས་འཆར་ཞིང་
འབྲིབ། ལེ་ལོ་སྤངས་ནས་ཅེ་གཅིག་སྟོབ་སྟོང་བྱེད། ② ཉེ་ཉོན་ཉེ་ལུ་འུ་དང་གསེས། འཛིག་ཉེན་
ཀྱི་བྱ་བ་དན་པ་ལ་ཞེན་ནས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་མི་སྟོ་ཞིང་འབྲུག་པ་སྟོད་པར་བྱེད་པ་བཙོན་
འབྲས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སོ།
ལེ་ལོ་གསུམ། བྱ་བ་དན་ཞེན་ཀྱི་ལེ་ལོ་དང་། སྤྱིད་ལུག་གི་ལེ་ལོ། རང་ལ་བརྟན་པའི་ལེ་ལོ་བཅས་གསུམ་མོ།
ལེ་ཤོར། ལེ་ལོ་བྱས་ཏེ་འཐུས་ཤོར་བྱུང་བ་སྟེ། ལས་དོན་ཆོག་མཆོད་པོ་མ་བྱུང་བ། ལེ་ཤོར་ཅན།
ལེ་ཤོར་མེད་པ།
ལེ་ཏང་། ཡག་པོ།
ལེ་ལྟོད། ལས་དོན་གང་ཞིག་སྐྱབ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་བར་མཆོམས་སུ་སྤང་མེད་ཅུང་ཟད་ཤོར་བ་
ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཉན་པ་ལ་སྐྱབ་བཅོས་སྐབས་སུ་ལེ་ལྟོད་མ་ཤོར་མ་གཏོགས་ནད་འཆེ་ཉེན་
ཡོད་པ་རེད། ཡིག་རྒྱགས་སྟོད་ཁར་སྟོབ་སྟོང་ལ་ལེ་ལྟོད་མ་ཤོར་ཏུ་བྱ།
ལེགས། ཅི་མ་མེད་པ་དང་མཛེས་པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ལེགས་པའི་བསམ་པ། མདོག་ལེགས།
དབྱིབས་ལེགས་ཞེས་པ།

ལེགས་སྒྲིག། ① གསེམ་ངས། ལེགས་སྒྲིག་གནང་བ། ② ལུས་ཏྲགས། ལེགས་སྒྲིག་བསྐྱར་བ།
 ལེགས་སྒྲིག་འབྲུལ་བ། བཟ་ཤིས་ལེགས་སྒྲིག།
 ལེགས་སྒྲིག་མ། བྲམ་ཟེའི་བྱ་མོ་ལེགས་འཛོམ་ཞེས་པ་སྟེ། ཤུལ་སྤུལ་ནི་དོན་ལྡན་དུ་གཤེགས་
 པའི་ལམ་དུ་བ་མེན་ལྟ་བུརྟེན་འཛིན་པའི་ངས་པས་བསྟེན་བཟུང་ཞུ་མཁན་ཞིག་ཡིན།
 ལེགས་སྒྲིག། [མངོན]བརྒྱ་ཁྱིན།
 ལེགས་ཁྱབ། [མངོན]ལྟའི་ལྟོན་ཤིང་།
 ལེགས་བྱལ། རྒྱུ་གྲང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
 དེའི་རྒྱུ་དུ་complete ཟེད།
 ལེགས་སྒྲིག་གོ་རིམ་སོགས་ཡག་ཤོསྒྲིག་པ། ལེགས་སྒྲིག་དག་ཟེད། དེའི་རྒྱུ་དུ་collating ཟེད།
 ལེགས་དགའ་མ། [མངོན]བྱུང་མེད།
 ལེགས་འགྲུགས། [མངོན]ལྟ་མ་ཡིན་སྟོབས་བཟང་།
 ལེགས་བརྒྱ་སྐྱོར་གཅིག་དོན་གནད་མང་པོ་ཐབས་ཤིས་གཅིག་ཐོག་ནས་སྒྲུབ་པའི་དཔེ།
 ལེགས་འགྲོ། དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་མངོན་བཟོད།
 ལེགས་བཅོས། སྟོན་བསལ་ཉེ་ཡག་ཏུ་བཏང་བ། འགྲོད་སྒྲིམ་ལེགས་བཅོས།
 ལེགས་བཅོས་ལས་ཁུངས། མོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་གཤམ་འོག་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། ཤིང་རྩ་སྒྲི་ལོ་
 ༡༩༥༤ ལོར་བཙུགས། དོད་མ་བཀའ་བློན་གཅིག་ཇ་མཁན་གཉིས། རྩལ་ཅིས་བརྒྱད། ཅེ་ཤོད་
 ལས་ཁུན་པ་དང་། རྩལ་དུས་བསྐྱོམས་མི་གངས་ཉི་ཤུ་སྟོན། གདན་ས་གསལ་གྱི་ཆུ་སྒྲི་དང་།
 བྲ་ཆང་སོ་སོའི་འབྲུས་མི་བཅས་ཁྱོན་མི་གངས་བྱུག་ཅུ་སྟོར་ཡོད། དེའི་ལས་འགན་གཙོ་མོ་ནི་
 སྐབས་དེའི་སྤེད་གཞུང་གི་ལས་དོན་གང་ཅིའི་ཐད་ལ་རིམ་བཞིན་དུས་བསྟུན་ལེགས་བཅོས་
 རྩལ་དགོས་པ་དེ་ཡིན། ཐོག་མར་ཤིང་རྩ་སྒྲི་ལོ་༡༩༥༤ལོ་ནས་བཟུང་ཆུ་ཁྱབ་ཆོད་འགོ་དང་།
 གཞིས་སྟོན། ཆུ་གཉིར་ཁག་བཅས་གཞུང་འཛིན་གྱི་སེར་སྒྲི་མི་འགོ་མོ་སོར་ཆོད་གཞིས་ཆུ་
 ཁྱོན་ལ་གཞིགས་པའི་ཐོགས་སྟོབ་སྤྱད་སྟོག་སོ་སོས་སྤར་གྱི་འབབ་དེབ་ནང་གསལ་གྱི་ཁྱབ་
 རིགས་གང་ནུ་ཅེ་ཡོད་གཞུང་ཅིས་ཞུ་བྱེད་མང་ཐད་ལོ་ལྟར་ཆོད་གཙོ་གཞིས་བྱེས་འཁུར་མཉམ་

མེན་གྱིས་སྤལ་བའི་བྱུང་སོང་ཅིས་ཁྲད་མེགས་བཙོས་པས་ཁྲད་ས་ནས་དེ་བཟའོད་མེད་ཞིབ་
བརྟག་ཅིས་ཞུ་བྱ་རྒྱ་དང་། གཞན་ཡང་པས་ཁྲད་ས་རྒྱུད་ཅུག་ཁག་ཁྱབ་སྤྱོད་བསྐྱེད། སྤེལ་
འཛིན་འགྲོ་ལས་གྱི་འཕེལ་སྤྱོད་གས་དང་བསྐྱེད་གཞུང་དོན་སྤྱོད་གས་ཐོན་མི་སྣ་དང་། ལའོ་རྒྱལ་
སྤེལ་འཛིན་རྒྱུད་ས་འཁོར་གས་དང་སྤྱོད་གས་སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཡོད་པ་བཙས་ཡིན་ལོ།

ལེགས་ཆ། དགེ་ཆའམ་པན་ཆ།

ལེགས་ཆང་། ཏྲེན་འབྲེལ་བྱ་བའི་གསོལ་ཆང་།

ལེགས་བརྗོད། ① ལེགས་པར་བཤད་པ། ② བཟ་ཤིས་པའི་ཆོག

ལེགས་བརྗོད་བདག་པོ། [མངོན]བརྒྱ་བྱེན།

ལེགས་བརྗོད་མ། [མངོན]བརྒྱ་བྱེད་བཅུན་མོ།

ལེགས་ཉེས། བཟང་ངན། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་འདེམས་པ།

མེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་མཁའ་འཕྲོད་པ། མེགས་པ་མེགས་ཉེས་ཀྱི་རྒྱ་དང་མཁའ་འཕྲོད་པ་ཞེས་བྱ་
བཤེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། མོ་རྩ་པ་འཕྱོ་ཆོས་ལྟུང་གིས་བྱུང་བའི་སྐུ་ཉག་གི་དཔེ་ལས་འཕྲུང་བའོ།

ལེགས་ཉེས་སྒྲངས་འདྲིན། བྱ་བ་བཟང་ངན་བསྟན་ཏེ་ཡིན་མིན་ཐག་གཅོད་བ།

ལེགས་མཐོང་ཆེན་པོ། ཉན་ཐོས་དབང་བཅོམ་པ་ཞིག་སྟེ། བསྟན་པའི་གཏད་རབས་བརྟན་པ།

ལེགས་དང། [རྫིང]ལེགས་པའི་རྟོན་འབྲེལ་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཁ་བཏགས།

ལེགས་འདབ། [མངོན]ལ་སྤྱད།

ལེགས་འདུམ་ཞུ་བ། བཟང་པོའི་བར་འདུམ་བྱས་པའི་ཞེ་ས་ལ་ཟེར།

ལེགས་འདུལ། ① [མངོན]སྟོག་ ② སྒྲིན་པ།

ལེགས་ལྷན། [མངོན]ལྟ་དབང་ལྷག

ལེགས་ལྷན་དཔལ་པོ། སྒོ་མིང་ལ་ཡང་ཉེང་དཔལ་པོ་དང་། ཡང་མིང་ལ་ལེགས་ལྷན་དཔལ་པོ་ཟེར།
 ལ་ཡུལ་ཟེ་ཁོན། རྒྱ་རྒྱུད་ཡིན་ཞིང་། དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་པར་ཅིང་།
 ཐང་ལ་སྐྱེས་ཤིང་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་མག་སྤི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ཤངས། ཆིང་དམག་ཕྱིར་
 འཕྲེང་བྱས་ཆེས། ཁོང་ཅིང་ཐང་ལ་འབྱུང་སྟོང་གིས་ཉིན་རྒྱ་རྒྱགས་ནས་འཕྲོ་ཐབས་བྱས། ཆེས་

སུ་པོ་དེགས་ལུ་མོ་ཞིག་དང་བཟའ་ཆང་བསྐྱེགས། ལོན་བཅུ་གཉིས་ལ་སོན་སྐབས་སྤྱིར་མོ་
ལུང་ལྷ་མོ་ཆོགས་པར་ཞུགས་ནས་མིག་དམར་རྒྱལ་མཆན་ལས་སློབ་སྦྱོང་དང་འབད་པ་ལྟོད་
མེད་བྱས་པར་བརྟེན་མཐར་འགྱུར་ཞུག་བདེ་བ་དང་། ཉམས་འགྱུར་ཆེ་བ། ལྷན་འཛེབས་ལྷན་
པ་སོགས་ཀྱི་གདངས་དབྱངས་ཤིག་སྦྱངས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཁར་ད་དུང་ཁོང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་དགོད་བྱེད་ཆོས་གར་གྱི་སྒྱུ་རྩལ་ཆ་ཆང་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་
སྦྱངས་མཐར་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་བཟང་མོ་ནང་གི་གཟེ་མ་ར་མགོ་དང་། ལུ་མོ་སྤངས་མེད་ནང་གི་
བསོད་ནམས་དཔལ་སྦྱིད། གཞུགས་ཀྱི་ཉི་མ་ནང་གི་གན་དེ། ད་དུང་པད་མ་འོད་འབར་ནང་གི་
ཀར་མཁོགས་བང་ཆེན་སོགས་ཀྱི་པོད་ཀྱི་རྒྱན་སྒྲིལ་ལྷ་མོའི་ནང་གི་ལྷོག་ཕྱོགས་མི་སྤྲུགས་
ཅན་ཆང་མ་ཁོང་གིས་ཇི་མ་ཇི་བཞེན་དང་མངོན་སུམ་གསོན་ཇེན་དུ་འཁྲབ་སྟོན་ཐུབ་སྟེ་པོད་
རིགས་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོ་བའི་སློབ་སྦྱང་དང་རིག་གནས་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རྒྱན་སྒྲིལ་ཉམས་ལེན་ཐུབ་
མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་དོ།

ལེགས་ལྷན་འབྲེད། རྫོན་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཤེས་རབ་
སློན་མེད་ཐེང་བ་མཛད་དེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཆེགས་འགོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་རྩལ་དུ་
བརྟན་ཉི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྒྲིལ་འབྲེད་དུ་གྱུར།

ལེགས་ལྷན་མ། [མངོན་]ལྷ་མོ་ལུ་མཆོག་།

ལེགས་པ། བཟང་བའམ་སྤྲུམ་དག་པ། ལོ་ལེགས། སྤྱོད་ལེགས། ལོ་སྤྲུགས་ལེགས་པ། བཟ་ཤིས་
བདེ་ལེགས། དགེ་ལེགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ། ལེགས་པར་བད་སྤྲད་པ། ལེགས་པར་བརྟག་
པ། ལེགས་པར་རྟོགས་པ། ལེགས་སུ་གཏོང་པ། ལེགས་པར་བཅོས་པ། ལེགས་ཐོག་ལེགས་
འཆོལ། གཏམ་ལེགས་པར་བསྟོ་བ།

ལེགས་པ་དུག་དང་ལྷན་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་ནི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སྤྱིབ་གཉིས་
བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་དབང་སྤྲུག་དང་། མེ་ལོང་ལྷ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བྱེད་ལས་གཞུགས་བཟང་། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དཔལ་དང་གྲགས་པ་གཉིས།
སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཇི་ལྷ་ཇི་སྟེད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སུན་ཆོགས་དང་། བྱ་སྤྲུབ་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་བརྩོན་འགྲུས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ།
ལེགས་པའི་སྐར་མ། བརྒྱ་བཀའ་ཐང་སོགས་ལས་བཤད་སྟོལ་གྱི་སངས་རྒྱུ་ལྷ་ཀྱི་ཐུབ་པ་ལ་ལོག་
ལྟ་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་སྦྱོང་ཞིག
ལེགས་པའི་སྐོ་བློས་ཀྱི་ས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དགྲ་པ། ས་འདྲིར་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞིའི་སྐོ་བློས་བཟང་པོ་ཐོབ་པས་ས་དགྲ་པ་
ལེགས་པའི་སྐོ་བློས་ཞེས་བྱའོ།
ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུག དབང་བྱུག་སུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་། གཟུགས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ།
གྲགས་པ་སུན་སུམ་ཆོགས་པ། ཡེ་ཤེས་སུན་སུམ་ཆོགས་པ། བརྩོན་འགྲུས་སུན་སུམ་ཆོགས་
པ་རྣམས་ཏེ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དུག་གོ
ལེགས་པའི་ཤིང་། [མངོན]སྤྱང་ཤིང་།
ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། ལྷ་ཆུ་ཡེ་ཤེས་འོད་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞིག
ལེགས་པར་འབྱུལ། [མངོན]འི་ཞིམ།
ལེགས་པར་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར། བཀའ་ཐང་མ་དང་དོན་གཅིག
ལེགས་པར་སྦྱོང་བ་གསུམ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྦྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་དང་། ཚུལ་
ཁྲིམས་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ། བསྐྱོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བ་བཅས་སོ།
ལེགས་པར་འོངས་པ། བདེ་བར་སྦྱེབས་པ།
ལེགས་པར་བཤད་པ། བཤད་སྤངས་ཡག་པོ་ལྟ་ཡང་དག་པར་བཤད་པ།
ལེགས་པོ། ལེགས་པ་དང་འབྲ།
ལེགས་སྟེལ་ཉེས་འགོག དགེ་མཚན་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་ཞིང་། ཉེས་སྦྱོན་ཅ་བ་ནས་འགོག་པ།
ལེགས་སྟེལ་མཛད། བྱ་བ་ལེགས་པར་སྟེལ་བའི་ཞེས།
ལེགས་སྦྱང། དགེ་བ།
ལེགས་སྦྱང་ཅམ་གྱི་བར་མའི་དགེ་བ། སྦྱོམ་པ་དངོས་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་སྦྱང་ཅམ་དང་། སྦྱོམ་པ་
དང་སྦྱོམ་མེན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་དགེ་བ།

ལེགས་ཕྱིན། གངས་གྲི་གནས་དྲུག་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག
ལེགས་ཕྱེ་ཆོས་འཁོར། ལེགས་པར་ནམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་བསྟུས་མིང་།
ལེགས་བྱས། ① བྱ་བ་ལེགས་པར་བྱས་པ། ② དགེ་བའི་བྱ་བ། ③ [མངོན]སྐལ་པ། སྐལ་པའི་ཕྱལ།
ཁ་ཤེ། དགེ་ལེགས། བགོ་སྐལ། སྟོན་བསགས་མཐུ། བསྟགས་འོས། མཐོ་རིས་གནས། བདེ་
བའི་འབྱུང་གནས། བདེ་ལེགས། གནས་བསྟོས། བྱུན་ཆོགས། བྱ་ངན་འདས། ཞི་བ། ཡིད་
བཞིན་འབྱུག་རབ་བསྟགས། རབ་ཞི། ལེགས་ལྗན། རེ་སྟོང་། བསོད་ནམས།
ལེགས་བྲིས། ① [མངོན]སྐྱ། ② མ་བྱ།
ལེགས་བྲིས་སྟོ། [མངོན]མ་བྱ།
ལེགས་བྲིས་པ། ལྷའི་མིང་གི་ནམ་གངས།
ལེགས་བྲིས་དབང་པོ། [མངོན]བརྒྱ་བྱིན། ལེགས་བྲིས་གཙོ་པོ། བརྒྱ་བྱིན།
ལེགས་སྦྱར། ① མིང་ཆོག་ཡི་གེ་པན་ཚུན་ལེགས་པར་སྦྲེལ་བ། ② གཏམ་བཤད་གྱི་ཞེ་ས།
ལེགས་སྦྱར་སྐད། སྦྲིལ་ཏེ་སྐད་དེ་བྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་བཞིའི་གསེལ་ཤིག
ལེགས་སྦྱར་སྐད་གྱི་དབྱངས། དབྱངས་བཅུ་དྲུག་ལ་ལྟོས།
ལེགས་སྦྱར་སྐད་གྱི་དབྱངས་བཅུ་དྲུག་ཨ་ུཏྱ། ཨི་ུཏྱ། ཨུ་ུཏྱ། རི་ུཏྱ། ལི་ུཏྱ། ཨེ་ུཏྱ། ཨོ་ུཏྱ། ཨི་ུམ་
འདི་ལས་བོད་ལ་མཁོ་བའི་དབྱངས་ཡིག་ཨི་ུམ་ཨོ་ུམ་བཞི་ཡིན་ནོ།།
ལེགས་སྦྱར་སྐད་གྱི་གསལ་བྱེད་སོ་བཞི། ཀ་ཁ་ག་ལྟ་ང་། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཉ། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཉ། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཉ། ཅ་ཆ་ཇ་ཉ་ཉ།
པ་པ་བ་བ་མ། ཡ་ར་ལ་ཤ། ཤ་ཤ་ས་ཏ་ཏ།
ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཁྱས། ཁྱང་འབྲེན་པའི་སྟན་གྱི་ཅ་བ་དང་སྟོང་བྱ་དང་ལོ་མ་དང་འབྲས་བྱ་དག་བསྟོལ་
ནས་འཁྱུད་པའི་ཁྱས།
ལེགས་འབྲུལ། ལེགས་སོ་རྒྱ་བའི་འབྲུལ་མཆོན། ཐུགས་ཤེ་ལེགས་འབྲུལ། བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་
གྱི་དར་དཀར་ལེགས་འབྲུལ་ཁྱས།
ལེགས་སྟོན། ཡག་པོ་ཡོང་བར་སྟོན་འདུན་བྱེད་པ།
ལེགས་སྟོན་གྱི་ཆོས། ལྷ་མིའི་བདེ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བྱིང་ཆོས་སྟོར་ཁྱགས་པ།

ལེགས་སྟོན་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། མངོན་མཛོད་ཕྱིར་མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་སྟོམ་པ།

ལེགས་སྒྲ། བཏྟེན་ཆེན།

ལེགས་སྒྲུམ་ལེགས་གསོ། ཆོན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལྷ་བ་དང་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུམ་མའི་སྟོབ་གསོ་
དང་སྒྲུ་སྒྱེ་བར་སྟོབ་སྟོན་བྱེད་པ་དང་། སྒྲུ་དམར་འབྱར་ལ་སྟོབ་གསོ་བྱེད་པར་སྟོབ་སྟོན་བྱས་
ནས་སྒྲུ་སྒྱེ་ཆོན་ཅན་མི་སྒྱེ་བ་དང་སྒྲུ་དམར་དབྱར་འཆར་ལོངས་ཡག་པོ་ཡོང་བ་བྱས་ནས་སྒྲུ་
སྒྱེ་སྟོབས་དང་སྒྲུངས་སྟོབས་ཀྱི་སྟོ་རིག་དང་གཟུགས་གཞི་ལེགས་སྒྲུ་གཏོང་བར་བྱེད།

ལེགས་ཆོགས། བན་པ་དང་བདེ་བ་དེ་སྟེད་པ་རྣམས།

ལེགས་ཆོགས་གསོག་པའི་རྩ་བ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་གསོག་པའི་རྩ་བ།

ལེགས་བཟང་། [མངོན]བྱབ་འདུག

ལེགས་འོང་། སྟོན་པའི་ཉན་ཐོས་ཤིག

ལེགས་ལམ་གང་ཆགས། བན་ཚུན་མཐུན་ལམ་གང་ཆེ་བྱ་བའི་ལས།

ལེགས་ལུགས། ལྡན་མ་ཅེ་མངས་དང་དུས་གཅིག་ལ་དར་བའི་དབྱ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ངོ་
མཆར་ཞིག་བྱིས་སྒྲུ་ལྡན་ལུགས་ལས་མི་ལུགས་མ་དར།

ལེགས་བཤད། ཡང་དག་པའི་གཏམ། ལེགས་བཤད་བྱིས་པ་དག་ལས་ཀྱང་། མཁས་པ་རྣམས་ནི་
ཡོངས་སྒྲུ་ལེན།

ལེགས་བཤད་གསེར་སྒྲིང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱ་འགྲེལ་བ་དང་བཅས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ལེགས་བཤད་གསེར་ཀྱི་སྒྲིང་
བ་ཞེས་བྱ་བ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བས་མཛད་པའོ།

ལེགས་གསུང་། ①[མངོན]སངས་རྒྱས། ② སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ།

ལེགས་གསོ། ཡང་བསྐྱར་བཟོ་བཅོས་བྱེད་པ།

ལེགས་གསོལ། ① བོད་རིམ་དུ་སྟོན་ཞུ་ལེགས་པར་ཞུས་པ། ② བཀའ་བློན་ལེགས་པར་གསོལ་བ།

ལེགས་བསྐྱབས་ཉེས་བཅོས། ཡག་པ་བསྐྱབས་ཤིང་སྐྱག་པ་བཅོས་པ།

ལེན་ཁེན་དན་གསོ་ཁང་། ཞེས་པ་ནི་ཨ་མེ་རི་ཀར་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༡ - ༡༩༤༥བར་ལོ་ངོ་བཞིའི་རིང་དུ་

ནུབ་སྟོགས་པས་དད་མོས་བྱེད་སའི་ཞི་ལའི་གནའ་བོའི་སྐུ་ཅལ་གྱི་ཉམས་འགྱུར་ལྟར་བསྐྱུན་
པའི་ལེན་ཁེན་དྲན་གསོ་ཁང་འདི་ནི་ཨ་རིའི་མི་དམངས་ཚོས་མི་རིགས་ནག་པོའི་བཅའ་ས་
འགྲོལ་བྱ་གཞག་གི་ཆེད་དུ་འབད་འཐབ་གནང་མཁན་གྱི་སྟན་ཐགས་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་མི་སྣ་
ཐགས་ཅན་ཏེ་བསྐྱད་མར་སྤྱོད་འཛིན་ཐེངས་གཉིས་གནང་སྟེང་མཁན་ཨ་པོ་ལ་ཉན་ལེན་ཁེན་
༡༩༠༩-༡༩༢༤ ལྷོ་ཆེད་དུ་བསྐྱུན་པའི་དྲན་རྟེན་རང་བཞིན་གྱི་ཨར་སྐྱུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།
ལེན་མཁན། སྟོག་ཁྲའ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་recipient ཟེར།

ལེན་མཁན་མལ་པ། སྟོག་ཁྲའ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་secondary recipient ཟེར།
ལེན་མཁན་གཙོ་བོ། སྟོག་ཁྲའ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་primary recipient ཟེར།

ལེན་པ། ① གྲངས་པ། གྲང་ག། འོངས། ② ཚུར་སྐྱུད་པའམ་འབྲེན་པ། སྟེ་ལེན། ལག་ལེན། འཕྲོད་
ལེན། མནའ་མ་ལེན་པ། དབྲུག་ལེན་པ། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ། དངོས་པོ་ལེན་དུ་གཏོང་བ། དང་
དུ་ལེན་པ། གོ་བ་ལོག་ལེན། ཁས་ལེན། རྫོང་ལེན་པ། མགོ་བཏགས་ལེན་པ། གཏོང་ལེན་པ།
དན་སྐྱུར་བཟང་ལེན། སྟོང་བཅུད་ལེན་པ། ངལ་རྩོལ་མི་བྱེད་པར་ཐོབ་ཆ་ལེན་པ། སྟོང་བཅུད་
ཚུར་ལེན་པ་དང་སྟིགས་རོ་པར་དབྱུག་པ། གྲངས་ན་རྩོགས་རྒྱ་མེད་པ་དང་། སྐྱུད་ན་ཟད་མཐའ་
མེད་པ། དགོ་སྟོན་གྲང་དོར། ③ ལྷ་གཞས་གཏོང་བ། ལྷ་ལེན་ཞིང་གར་འཁྲབ་པ། ལ་ལྷ་ལ་ཁའི་
ལུག་རྩིས་ལེན། མཛོ་གན་རི་ལ་ཕིན་འང་། མཛོ་གོ་ཡུལ་ལ་ལེན་དགོས། ④ རྟེན་འབྲེལ་བ་རྩ་
གཉིས་ཀྱི་ནང་གཤམས་ལེན་པའི་ཡན་ལག་གོ། ལེན་པའི་རྟེན་གྱིས་སྤྱོད་པ། ལེན་པའི་རྣམས་པར་
ཤེས་པ། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ།

ལེན་པ་ནི། ཚོར་བའི་སྐུ་ལུས་དང་འོངས་སྟོན་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་བྱུང་།
ལེན་པ་བཞི། འདོད་པ་ལེན་པ་དང་། ལྟ་བ་ལེན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་སྟེམས་པ་
ལེན་པ་དང་། བདག་ཏུ་སྐྱུ་བ་ལེན་པ་སྟེ་བྱི་ནང་གི་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཉོན་མོངས་

བ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཡོད་བ་ནམས་ལེན་བཞིར་བསྐྱས་པའོ།
ལེན་པའི་རྒྱ་བ། ཉི་མས་བྱ་མོའི་ཁྲིམ་སྟོན་པའི་རྒྱ་བའམ་བོད་རྒྱ་བརྒྱད་པ།
ལེན་པའི་ཡན་ལག་ ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། མེད་པའི་དབང་གིས་ཡུལ་
སྐྱུག་པ་དང་ཆོར་བ་བདེ་བ་ལ་ཡང་ཡང་འབྲུད་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་དང་དྲུ་ལེན་པ་སྟེ་ཉེར་ལེན་
བཞི་སོགས་ནམས་ཤེས་སྟེ་བ་ལ་དངོས་སུ་སྟོར་བར་བྱེད་པའོ།
ལེན་པོ། ① འབྲུ་ཆགས་པོ། གཞན་གྱི་མཐོང་ལས་ལ་ལེན་པོ་མེ་འདུག་གོས་ཆས་ལེན་པོ་འདུག་ ②
རྒྱག་པོ་དང་འཕྲོད་པོ། སྐྱམ་བྱ་འདི་ཆོས་ལེན་པོ་འདུག་ སོག་བྱ་འདི་ཡི་གེ་ལེན་པོ་འདུག་
ལེན་སྟོན། ལེན་པ་དང་མེད་སྟོན་གཏོང་བ།
ལེན་འཛིན། དདུལ་དངོས་སོགས་ཚུར་ལེན་པའི་སྐབས་སུ་བེད་སྟོན་བྱ་རྒྱའི་འཛིན་ཡིག་
ལེན་རྒྱ་ཐེ་དག་འཕྲན་འཕེལ་རྒྱས་གྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ཁྲི་སྟེ་ལོ་༡༩༩༥ ལོར་ལི་
ཀྲ་སྐྱ་སྟེ་དག་དབང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་ཐུག་བཅུག། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལེབ། ① རོས་ཤིག་ནས་རོས་གཞན་ཞིག་གི་བར་ཆད་རྒྱུད་ལ་རྒྱ་ཁྲོན་ཆེ་པའི་དངོས་རྩས་ཀྱི་རྒྱས་
པ་སྟེ། ཤིང་ལེབ། རྩོ་ལེབ། ② ཡུག་གཅིག་ཏུ། ལེབ་ཅིས། ལེབ་འདུར།
ལེབ་གནད་ར། དར་འབྲུའི་སྟེང་པ་ལས་འཐག་པའི་གོས་ཆེན་བྱུང་ཅི་ལྟ་བུ།
ལེབ་རོས། ལྷེབས་ཕྱོགས་ཁོད་སྟོམས་པོ།
ལེབ་སྟོངས། ཅ་སྟོངས། ཞིང་བྲན་ལེབ་སྟོང་དུ་བྱིན་སོང་། ས་ཞིང་ནམས་ལེབ་སྟོངས་དུ་ལུས་འདུག་
ལེབ་ཐག་ ལེབ་ཤིང་བསྟོམས་བྱེད་ཀྱི་ཐག།
ལེབ་འདུར། སུ་ལ་ལ་འདར་དམིགས་བསལ་མེད་པ། བྱ་བ་ཆང་མ་རྒྱག་པ་ལེབ་འདུར་གྱིས་སྐྱབ་པ།
ལེབ་པ། ལེབ་མོ་དང་འབྲ།
ལེབ་པོ། ལེབ་མོ་དང་འབྲ།
ལེབ་འབྲར། [ཡུལ]ལྷས་ཀྱི་སྤྱི་ཉིང་རྒྱོད་བྱེད་ཤིང་དབྱིབས་ལེབ་ལེབ་ཅིག་
ལེབ་སྟོན། ལེབ་འབྲར་དང་འབྲ།

ལེབ་བྲག་སྒྲིག་པ། ཡུག་གཅིག་ཏུ་གཅོང་མཁུ་བྲག་སྒྲིག་པ།

ལེབ་མ། ཉལ་དབྱེབ་སམ་སྒྲིབ་སམ་སྒྲིབ་སམ་ལོག་ཁོད་སྒྲིབ་སམ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལེབ་མོ་དང་འབྲ།

ལེབ་མོ། ① ཉལ་དབྱེབ་སམ་སྒྲིབ་སམ་ལོག་ཁོད་སྒྲིབ་སམ་པོ། མོན་སྒྲིབ་ལེབ་མོ། བག་ལེབ་མོ།

ལེབ་པང་ལེབ་མོ། མགོ་ལེབ་མོ། སྒྲིབ་ལེབ་མོ། ལྷག་སྒྲིབ་ལེབ་མོ། སྒྲིབ་ལེབ་མོ་དང་སྒྲིབ་སམ་པ། ལ།

ལེབ་མོར་གཏུབ་པ། ② ཡོངས་རྒྱུག་སམ་སྒྲིག་པ།

ལེབ་ཅིས། ཡོངས་རྒྱུག་སམ་སྒྲིག་པ། ཏུ་ཅི་བའི་ཅིས། བཞག་སྒྲིག་ལེབ་ཅིས་སྒྲིབ་པ། ས་

ཞིང་ལེབ་ཅིས།

ལེབ་ལེབ། ཉལ་དབྱེབ་སྒྲིག་པ། བཞོད་དབྱེབ་སྒྲིག་པ།

ལེབ་ཤིང་། དཔེ་ཆ་བཞག་སྒྲིག་པ། ལ་གོ་དགོས།

ལེའུ། ① དུམ་བྲ། ཆོས་གོས་ཀྱི་ལེའུ། ② བཞག་པ་དང་རབ་བྱེད། ལེའུ་འུངས། ལེའུ་རྒྱས་

པ། ལེའུ་དང་པོ། ལེའུ་བར་པ། ཆོག་ལེའུ་རྒྱས་པ། ལེའུ་རབ་ཅད་པ། མིང་གི་རྒྱས་པ་

ལ་སྒྲིབ་པ་དང་། ཆོག་ཆོག་ཞིབ་མོ། རྟོག་པ། བཞག་པ། དུམ་བྲ། འདུས་པ། རབ་ཏུ་བཞག་པ།

རབ་བྱེད། རབ་བྱེད། སྒྲིབ་བཅས་སོ། ③ མངལ་གྱི་བྲིས་པ། ལེའུ་འུངས།

ལེའུ་མོན། ① གཞུང་ཆོག་ལ་ལེའུ་གསར་དུ་སྒྲོར་བ། ② རྒྱུ་ལན་ལྟོན་པའི་བཅུ་ཆེད།

ལེའུ་མོ། ལོ་རྒྱུ་འུངས།

ལེའུ་བྲག་པ། གཞུང་ཆོད་ལ་བཞོས་ནས་བཞག་སྒྲིག་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ལ་

གྲལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོན་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཤིག་སྟེ། བཟ་འབྲས་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་

དཀར་འབྲས་པས། ལེའུ་བྲག་པ་ཞེས་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོན་ཏེ། ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་གཞི་དང་།

སྒྲིབ་སྒྲིབ་དང་། བཞག་སྒྲིག་པ་ནད་གཞི་དང་། རོས་འཛིན་རྒྱས་པ་དང་། གསོ་བྱེད་ཐབས་དང་།

དཔེ་དོན་གྱི་རྒྱས་པ་བཅས་གཞུང་ཆོད་ལ་ལེའུ་བྲག་ཡོད་པའི་བྲིས་དེ་ལྟར་བཅོད་དོ། ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་ཤི།

ལེའུ་ཆོ། ཡིང་ཆོའམ་རེའུ་མིག་རས་ཁྲ་ལེའུ་ཆོ་ཅན།

ལེའུ་འུངས། རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱི་ལ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། ཆོག་དོན་མི་འབྲས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ།

ལོ། ① སྤྱིར་ཉི་མས་ཁྲིམ་ཆ་བཅུ་གཉིས་པོ་བཟོད་ཡུན་དུས་བཞི་རྫོགས་པ་ལ་ལོ་གཅིག་ཟེར། ད་
ལོ། ཕྱི་ལོ། སྤེལ་ལོ་དུ་མ་སོང་བ། གནས་ལོ་གསར་ཆོས། ལོ་འཕོ་བ། ཉི་མ་ལོ་ལས་རིང་བ།
ཆུ་ཐོག་ལོ་བཅུ་གས། ཡོས་ལོའི་འབྲུ་སྟག་ལོར་ཟ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཟང་བྱ་དང་།
བཟང་གཞི། འགྲོ་ལོང་། འདོར་བྱེད། དུས་ཆོགས། དུས་ཀྱི་ཆ་ཤས། ཆ་བའི་ཐེང་བཅས་སོ།།
② ཉ་ཆོད་དམ་སྟེས་ལོ་ལོ་ན་ཆོད། མི་ལོ། རང་ལོ། ཆོ་ལོ། སྤྱི་ལོ། འདས་ལོ། ཁྲི་ལོ། སྟེས་
ནས་ལོ་མ་ལོན་བ། ལོ་ཆུན་བྲུག་བྲ། ③ རུང་ངམ་ཆོག་ཟ་ཞེ་ལོ་མི་ལོ། གོན་ཞེ་ལོ་མི་ལོ། ཁྱོད་
རང་ལ་ལོ་འཕམ་མི་ལོ། ④ ཚུལ་ལམ་ཐོལ། སྟོབ་ལོ་སྟོང་ལོ་ཙམ་བྱས་པས་ཡར་སྐྱེད་མི་ཐོན།
ཤེས་ལོ་ཙམ་གྱིས་དོན་སྤྱིང་ལ་མི་པན། ཉན་ལོ་ཐོས་ལོ་ནས་རྟོགས་པར་དཀའ། ⑤ ལོ་གྲག་
ཟེར་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ་མ་རངས་པའི་ཆོག་འདི་སྐད་ལོ། མཁས་པ་མགོ་མོངས་སོ་ལོ།
མངའ་ཐང་ཆེ་ལོ་སྐད། དཔའ་སྤྱིང་ཡོད་དོ་ལོ། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ལོ་ཟེར། ཤེས་རབ་མེད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས། ལྷན་པོ་ཡོན་ཉན་མི་སྟོབ་ལོ། བཏགས་ན་ཤེས་རབ་མེད་ཉིད་གྱིས། ལྷན་པོས་
འབད་བ་སྟག་པར་དགོས། ⑥ ལ་མཐར་སྐྱར་རྒྱ་སྐར་བསྐུའི་ཐད་ཅིག་ལ། ཕྱག་འཆའ་ལོ།

ལོ་ག[མངོན]འཛིག་རྟེན།

ལོ་གག་ལོ་གག་དང་འདྲ།

ལོ་གེ་ཤར་ཡ། འདི་རྒྱ་གར་སྐད། བོད་སྐད་ལ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ཟེར། སྤྱན་རས་གཟིགས་ལ་
མིང་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མཆན་བརྒྱ་ཅ་
བརྒྱད་པ་ཟེར་བ་ཞིག་བཀའ་འགྲུང་ན་ཡོད།

ལོ་གག་ནག་ཅིས་ལས་བཤའ་པའི་རང་གི་ལོ་རྟགས་ཤར་སྐབས་ཀྱི་ལོའི་བར་ཆད་ཅིག

ལོ་སྐད། ཉི་མ་ལུག་ཁྲིམ་དུ་སྟེབས་ཉིན་ཁྲིམ་ཞག་ལུང་ལུང་སྤྱར་དག་སྐར་མ་གང་ཤར་བ་དེ་ལོ་སྐར་ཡིན།

ལོ་སྟེག་ལོ་གག་དང་འདྲ།

ལོ་སྟོར། ལོ་འཁོར་མོ།

ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས། ཁྱི་བ་སྤང་སྟག་ཡོས་འབྲུག་སྟུལ། ཉ་ལུགས་སྟེལ་དང་བྲ་ཁྲི་པག་། དེ་རྣམས་སོ་
སོའི་རྣམ་དཔེ་ནི། །ཁྱི་སྟག་འབྲུག་ཉ་སྟེལ་ཁྲི་ལོ། །སྤང་ཡོས་སྟུལ་ལུག་བྲ་མོག་མོ། །ཞེས་དང་།

སོ་སོའི་གནས་ཕྱོགས་ནི། ཤར་སྟོང་སྟག་ལ་ཤར་སྟངས་ཡོས། ཤར་སྟོང་འབྲུག་ལ་སྟོང་སྟོང་སྟུལ།
སྟོང་སྟངས་ཉལ་སྟོང་ལུག་ལུག་སྟོང་སྟེལ་ལ་ལུག་སྟངས་བྲ། ལུག་བྲང་ཁྱི་ལ་བྲང་སྟོང་པག་བྲང་
སྟངས་བྲི་བ་བྲང་ཐང་། ཞེས་སོ།

ལོ་སྟུ། སྟོན་ཐོག་གས། ལོ་ལྟར་ཐོན་པའི་ཟ་འབྲུ་སྟེའི་འབྲས་བྲ། ལོ་སྟུ་རྒྱས་པ།

ལོ་སྟུ། ལོ་ཉོག་གི་ཆ་བ།

ལོ་སྟུར། ཡུང་གི་ལོ་མ་བཙོས་རྗེས་ཆང་དང་དར་སོགས་ཀྱི་སྟུར་ཅི་ཅུང་ཟད་བཏབ་པ་དང་སྐམ་པོ་
བྲས་པའི་ཟས་རིགས་ཞིག

ལོ་སྟུག་ ལོ་ཀེག་དང་འབྲ།

ལོ་དཀར་དགོན་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སློང་། དགའ་ལྗན་པོ་བྲང་གི་དུས་སྟུ་གོང་དཀར་དགེ་བཤེས་པག་
དབང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བྲག་བཏབ། བྲབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མཆོ་ཤར་ལུང་
མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྟུ་ཡོད།

ལོ་ཁམས། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་ཤིང་མེས་ལུགས་ཆུ་ལྗེའི་ཁམས།

ལོ་ཁམས་རྒྱ་དུས་འགོད་པ། བཏང་ཡིག་དང་ཡིག་ཆ་སོགས་ཀྱི་མཚུག་དུ་ལོ་གང་དང་རྒྱ་བ། ཉིན་
མ་དུས་ཆོད་བཅས་གསལ་པོར་བཀོད་པའི་དོན།

ལོ་ལྷུང་འཁོར། ལོ་རེལ་པོ་གཅིག

ལོ་ཁལ། ལོ་ལྟར་འཁྱི་པའི་རྒྱན་ཁལ།

ལོ་ཁེམས། ལོ་ཉོག་སྟངས་པའི་ཁེམས། ཡུལ་དུ་གན་པོས་བྲན་མ་སྟོང་པའི་ལོ་ལེགས་བྲང་བ་ལ་གང་
དགར་བར་རྒྱ་མེད་པའི་ལོ་ཁེམས་བྲས།

ལོ་འཁོར། ① ལོ་ཕྱིལ་པོ། ལོ་འཁོར་ཆོགས་འདུ། ② ལོ་རེ། ལོ་འཁོར་འཆར་གཞི། ལོ་འཁོར་མོའི་
ཕྱོགས་སྟོན། ③ ཤིང་སྟོང་གི་ལོ་རེས།

ལོ་འཁོར་བཅུ་སྟེད། སྟོན་པོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་དདལ་བུན་བཏང་པའི་སྟེད་ཁ་ལ་རིགས་ཁ་ཤས་
ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྟེད་ཁ་མཐོ་ཤོས་ཉེ། བོད་དདལ་སྤང་ལྟ་བུ་ཐམ་པ་ལ་ལོ་གཅིག་འཁོར་
མཆོམས་སྟེད་ཁ་སྤང་བཅུ་ཐམ་པ་སྟོད་དགོས་པ་དེར་བཅུ་སྟེད་ཟེད།

ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་འབྲ། ལོ་འཁོར་མོར་གྱོད་གཞི་ཐོན་ཆད། ལོ་གཅིག་
གི་ནང་ལ་གྱོད་གཞི་ཐོན་མང་ཉུང་གི་ཆད་གཞི།
ལོ་གོས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅན་དུ་གསེར་ཁ་དགོན་པ་ལས་ཁ་གྲེས་ཏེ་བྱར་དུ་དགོན་
པ་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད། ཉེ་དུས་དགོན་པ་འདི་ཐོན་སྡེ་དགོན་དང་གཅིག་ཏུ་བསྡེམས་པར་གྲགས།
ལོ་ཆུན་བྱག་ཟུ། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་དང་འབྲུང་བ་ལྔ་སྦྲར་ནས་བཅེས་པས་ལོ་ཆུན་བྱག་ཟུ་ཡོང་གི་
ཡོད་པ་རེད།
ལོ་ཆས། ན་ལོ་ལོན་པ། རྟེན་དུས་ལོ་རོ་བྱག་བཅུ་ཡན་ཆད་ལོན་པ་ལ་ཆས་པོ་ཟེར། གནའ་མོའི་བོད་
ལུགས་ལ། ལོ་རོ་བཅུ་བྱག་མན་ཆད་ལ་བྲིས་པ་དང་། བཅུ་བྱག་ནས་བདུན་ཅུའི་བར་སྟེས་དར་
མ། ལོ་བདུན་ཅུ་ཡན་ཆད་ལ་ལོ་ཆས་པ་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་འདུག
ལོ་སྤམ། བྱོ་ཞིབ་འཆག་བྱེད་ཀྱི་དར་ཆགས།
ལོ་གྲགས་ཟེར་གསུམ། མི་འདོད་པ་དང་། མ་རངས་པའི་ཆིག་ལུགས་སྟོན་པའི་སྤང་གསུམ།
ལོ་རྒྱན་ཆགས། ལོ་ལྟར་རམ་ལོ་རེ་བཞིན། ལོ་རྒྱན་ཆགས་སུ་ལོ་གསར་གྱི་དུས་ཆེན་གཏོང་བ།
ལོ་རྒྱས། རྩོན་བྱུང་གི་དོན་རྣམས་བྲིས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཡི་གེར་བཀོད་ནས་མི་སྦྲ་དང་། དོན་རྒྱུན་
རྣམས་བདེན་པའི་ལམ་ནས་བཀོད་གང་ཐུབ་བྱས་པའི་ཟེན་བྲིས་ཞིག་ཡིན། གནས་ཚུལ་བྱུང་
རབས། ལོ་རྒྱས་མདོར་བསྡུས། ལོ་རྒྱས་ཐོར་བྲ། ལོ་རྒྱས་ཤུལ་རྟེན། ཁྲིམ་གྱི་ལོ་རྒྱས། ན་
བའི་ལོ་རྒྱས། ལོ་རྒྱས་ཐོག་བྱུང་མ་མེད་པ། མའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས།
ལོ་རྒྱས་ཀྱི་དགེ་ཐོན་པ། རྩོན་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་དོ་མཆར་བརྒྱམས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉན་པ་
པོ་རྣམས་སྟོ་བ་སྟེ་བ་དང་སྟུལ་མ་ཐེབས་ཏེ་ཁྲོ་སྟོ་ཆེན་པོ་བྱེ་ཐུབ་པ།
ལོ་རྒྱས་དངོས་གཙོ་རིང་ལུགས། མར་ཁེ་སི་དང་ཨེན་གེ་སི་རྣམས་གཉིས་ཀྱིས་གསར་སྦྲན་གནང་
བའི་མའི་རིགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་འབེལ་རྒྱས་འགོ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཆེས་སྦྱིར་བཏང་བའི་སྟོར་གྱི་
ཆན་རིག་ཅིག
ལོ་རྒྱས་ཆེན་མོ། སྤྱ་བཞེད་ཀྱི་མིང་སྟེ་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་ཡང་ཟེར།

ལོ་རྒྱུས་ཟེན་སྒོ་སྒྲིག་མཁུ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཅན་སྣད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་history record ཟེད།

ལོ་རྒྱུས་རི་མོ། ལོ་རྒྱུས་སྟོན་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུས་སྟོན་གི་ཤོད་ཚུལ་སོགས་བཞིན་བྱ་
བྱས་ཏེ་བྲིས་པའི་རི་མོར་ཟེད། དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་གི་མི་དམངས་ཀྱི་འཆོལ་
དང་། སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྟོང་ལྡན་པའི་དོན་རྒྱུས་སོགས་དང་། གི་བྱའི་མི་སྣ་དང་།
ཁོར་ལུག་སྟེ་ཆོགས་ཀྱི་གོ་མས་སྟེ་ལ། བྱོན་ཆས་དང་རྒྱུ་ཆ། བཟོ་སྐྱེད་སོགས་ཆར་མར་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་། ཏུས་རབས་ཀྱི་ངོ་མོའི་ཚུར་སྐྱར་སོགས་མཆོན་པར་བྱ། ལོ་རྒྱུས་རི་
མོ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཏུ་རིག་ཅུལ་བསྐྱར་དང་ཏུས་སྐབས་ནས་བརྒྱུད་རང་ཚུགས་སུ་བ་བའི་རི་མོའི་
ནས་པ་ཞིག་ཆགས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་ལོ་རྒྱུས་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཏེ། རྒྱ་རན་སིའི་ཏུ་མེ་དང་།
འཇར་མན་ཀྱི་མེན་ཆེད། བོ་ལན་ཀྱི་མ་ཅན་ཏེ་ཁྱི། ལུ་ཏུ་སིའི་ལེ་ཡིན་དང་ལུ་ཏུ་མི་ཁྱི་རྒྱ་
སོགས་སྐད་གསུམ་ཅན་ཀྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ཡོད། ཁོ་ཆོས་ལུལ་དུ་བྱུང་བའི་
ལོ་རྒྱུས་རི་མོ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་གསར་གཏོད་བྱས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བཙུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་
གིས་སྐབས་དེའི་སྟེ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ལུགས་རྒྱུན་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད།

ལོ་འགོ་ལོ་རེའི་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ལས་གང་དང་གང་ལ་ལོ་ལོ་འགོ་འཛིན་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་
པ་ནི་མི་རིགས་སོ་སོ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། བོད་ལུགས་ལ་བོད་
རྒྱ་དང་བོ་ལོ་འགོ་འཛིན་པ་ནི་མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་ན་གཅིག་མཚུངས་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་
བ་དང་ལོའི་མིང་ལ་ཁྱད་པ་རྒྱུད་ཟད་རེ་ཡོད་དེ། འབྲུང་ཅིས་པ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་བ་དང་བོ་དབྱིད་
ར་སྟག་གི་རྒྱ་བ་ཟེད། ཞིང་འབྲོག་མི་དམངས་ཆོས་རྒྱ་བ་དང་བོ་ཁྱི་རྒྱ་ཟེད། ཏུས་འཁོར་ལུགས་
རྒྱ་བ་དང་བོ་ལ་རྟ་བ་རྒྱ་བ་ཟེར་བ་སོགས་ཟེར་སྟོལ་མི་འདྲ་འགའ་ཞིག་ཡོད།

ལོ་བརྒྱད་ཅི་རྒྱ། ཁྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་འོན་པའི་ཅི་རྒྱ་སྟེ། ཏུས་པས་གཉན་རིམས་དང་དུག་ཆད་སེལ།
རིམ་དགུའི་འགན་བབ་སློབ་གསོ། ལོ་དགུའི་འོས་འགན་སློབ་གསོ་འང་ཟེད། དེ་ནི་སློབ་རྒྱུད་ལོ་
དུག་དང་དམའ་འཕྲིང་ལོ་གསུམ་རིང་གི་སློབ་གསོ་ལ་གོ།

ལོ་རན་སྐར་རྒྱུད་ལུག་པ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཅ་སྟོད་དེ། ལུགས་བྲ། ལུགས་ཁྱི། ས་མྱང་། ས་འབྲུག་མེ་

སྒྲེལ། རྒྱ་ལ་བཅས་བྲག་ལ་ཟེར།
ལོ་ངན་ལྷགས་བཞི་ལོ་ལ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་དེ། ལྷགས་ཁྱི། ལྷགས་པག། ལྷགས་ཁྱི། ལྷགས་
ལྷང་བཅས་བཞི་ལ་ལྷགས་བཞི་ལོ་ལ་ཟེར།
ལོ་ངན་མེ་བརྒྱད་ལོ་ལ། འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟོད་དེ། མེ་སྟག་མེ་ཡོས། མེ་འབྲུག་མེ་སྒྲུལ། མེ་རྟ། མེ་
ལུག་མེ་སྒྲེལ། མེ་བྱ་བཅས་བརྒྱད་ལ་ཟེར།
ལོ་ངན་རྩ་ཇེ། སྤ་དུས་ཐོད་ཇེ་གི་གྲུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོ་དཔོན་ཞིག་ འདིས་ཀྱི་གྲུམ་བཅན་པོ་
བཀོངས་ཏེ་རྒྱལ་ས་སྟོགས། རྒྱལ་བྲག་སུམ་ཡུལ་གཞན་དུ་སྒྲུགས། ཇེ་དེ་སྐབས་མོ་བཅུན་མོར་བྲས།
ལོ་གཅིག་གི་དུས་གཉིས། ཉི་མ་བྱང་བཟོད་ཀྱི་དུས་དང་། ཉི་མ་ལྗོ་བཟོད་ཀྱི་དུས་གཉིས།
ལོ་གཅིག་གི་དུས་བྲག་ དེའི་དུས་ ལོ་ལ། དབྱར་ལ། སྟོན་ལ། དགུན་སྟོན་དུ། དགུན་སྟོན་བཅས་བྲག་གོ།
ལོ་གཅིག་གི་དུས་བཞི། དེའི་དུས་ དབྱར་ལ། སྟོན་ལ། དགུན་ལ་དང་བཞི་ལོ།
ལོ་གཅིག་གི་དུས་གསུམ། དེའི་དུས་ དགུན་ལ།
ལོ་བཅུ་ཐོག་ལ། ལོ་བཅུ་ལ་སྟོན་ཐོག་ལ་སྟེ་ལོ་གནངས་འཆར་དུ་འདེབས་རྒྱུ་འདི་ལ།
ལོ་རྒྱ། ལོ་ཏོག་དང་ཆར་རྒྱ། ལོ་རྒྱ་ལེགས་ལ།
ལོ་རྒྱ་ལམ་ལྗོངས། ཆར་རྒྱ་དུས་ཐོག་ཏུ་བབ་ནས་སྟོན་ཐོག་ལམ་ལོ་བྱང་ལ།
ལོ་རྒྱ་དང་། ① ལོ་རྒྱ་དང་། ② ལོ་རྒྱ་བརྒྱད་ལ། ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་དང་ལོ་རྒྱ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས།
ལོ་རྒྱ་གི་ལུགས། ལུ་ཉེངས་ལོ་རྒྱ་བ་གྲགས་འབྱོར་ཤེས་རབ་ལུགས་ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པའི་
དབང་དང་ཁྱིད།
ལོ་རྒྱ་གྲགས་འབྱོར་ཤེས་རབ། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྟོབ་ལ། ལ་ལས་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་
སོགས་ཁྱེད་ཉེད་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་ཤེབས་པའི་གས་སུ་ཁོང་ཡང་ཡོད་པར་བཞེད། འདི་ཉིད་
ཀྱི་འགྲུར་ལ། བསྟན་འགྲུར་ལས། སྟོན་པའི་རྒྱ་དུང་འཆར་སྟོན་ལས་ཀྱི་རབ་ཏུ་བྱ་
བ། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཇགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་སྟོན་པོའི་
ཆོག་ལེ་འཛུང་བྲས་ལ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྲུང་བའི་སྟོན་པོའི་རྣམ་པར་བཤད་ལ། མི་ལས་
ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་གཏམ། སྟོན་པའི་གཏམ། སྟོན་པ་ལས་འདས་པའི་གཏམ། དེ་ཁོན་ཉིད་

བསྐྱུས་པའི་དཀའ་འབྲེལ་སོགས་ཡོད་དོ།

ལོ་རྒྱུད་ཉེས་གསོག་དར་མའི་ཁྲིམས་ལོར་སླེབས་མེད་པའི་ན་གཞོན་སྤྱ་གྲུས་བསགས་པའི་ནག་ཉེས།

ལོ་རྒྱུད་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། བོད་གི་རྩོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཅེས་པར་གཞིགས།

ལོ་རྒྱུད། ལྷན་པ་ལེབ་མོའམ་ལོ་མ་མང་པོ་པན་རྒྱུན་གཤེབས་པའི་རྒྱུན་པོ།

ལོ་ཆེན། ① ལོ་ན་ཆེན་པོ། ② ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ།

ལོ་ཆེན་སྐྱབས་མཆོག་དཔལ་བཟང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་སྐྱ་མར་གྲུར་པ། དབུ་མ་འཇུག་པའི་འབྲེལ་བ་

གསུང་རབ་རྒྱ་མཆོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་གསལ་བྱེད། ཅེས་པ་དེའི་རྩོམ་པ་པོ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་

ལ་ལམ་རིམ་ཆེན་པོ་དང་། སྤྲུལ་རིམ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལྷགས་རྩོམ་བསྐྱེད་མ་གནང་མཁན་དེ་ཡིན།

ལོ་ཆེན་རྣམ་ཤི། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་རྩྱུ་ལོ་༡༦༥༧ལོར་འབྱུངས། སྤྱིན་པོ་ལ་སྤིང་

གཉེར་བདག་སྤིང་པ་འབྱུར་མེད་རྗེ་རོགས་སྐྱ་མ་མཁས་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་གསར་

སྤྲུལ་གསར་རྟེན་དང་རིག་གནས་ལྷ་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཤིང་གསུང་རྩོམ་ཡང་སྤྲུལ་

ལུགས་ཅིས་གྱི་འབྲེལ་ཆེན་ཉིན་བྱེད་སྤང་བ་ཅ་བ་དང་འབྲེལ་བ། བྱ་ཡིག་སྟན་པ་ལེ་ཏུ་

གསུམ་གྱི་དཔེར་བཞེད་སོགས་ཏུ་ཅང་མང་པོ་ཡོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་

ལོ་༡༧༡༧ལོར་སོག་དམག་གིས་བཏོངས།

ལོ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མོ། དཔང་ལོ་རྒྱ་བའི་དཔོན་པོ་འདི་ཉིད་ལ་སྟོད་སྟོ་རྒྱུར་ཆོ་ཞེས་པར་ཡལ་

གཞོན་ཏུ་དཔལ་བཟང་། ཡུམ་དཔང་ལོའི་ལུ་མ་མོ་ཡེ་ཤེས་སྤྲན་ནེ་གཉིས་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱ་རབ་བྱུང་

ལྷ་པའི་རྒྱ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༣ལོར་སྐྱ་བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བདུན་པ་ལ་དཔང་ལོའི་བྱང་ཏུ་དགེ་

བསྟེན་གྱི་སྤྲོམ་པ་ཞོད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་ཤོང་ལོའི་དཔོན་པོ་མཁན་ཆེན་ཆོས་སྟོང་

དཔལ་ལས་དགེ་རྒྱལ་བསྐྱབས། དཔང་ལོས་མངའ་རིས་གནས་པོ་ཆེ་དང་། ས་སྐྱ་སོགས་སྤྱ་

འཕྲིད་དེ་བསྐྱབ་སྦྱངས་གནང་། གྲུང་ཐང་གནས་པོ་ཆེར་དཔང་ལོ་ལས་མངོན་ཆད་གསན།

ཨའི་གདན་སར་ལོ་བཞི་རིག་གནས་པལ་མོ་ཆེ་ལ་སྦྱངས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་གཉིས་པ་ལ་དཔལ་

ལྷན་ས་སྤྱིའི་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལས་གྱི་སྟོན་དཔོན་དཔང་

ལོ་དང་། གསར་སྟོན་ཆོས་རྗེ་སྤྲུལ་གྱི་བཞེད་མཁན་ཆེན་པོ་སོད་ནམས་བཟང་པོས་མཛད་དེ་

བསྟེན་པར་རྫོགས། ལྷག་ཆང་། ཤངས། འུ་ཡུག་ཉང་སྟོང་ནམས་སུ་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་རྒྱད་
ཁྲིད་མང་དུ་གསུངས། ཀ་ལྷ་པའི་འབྲེལ་པ་སྟོབ་པན་སོགས་འབྱུང་དུ་མ་མཛད། འཆད་ཅོད་
ཅོམ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱངས། དཔོན་པོ་ལོ་ཆེན་གྲགས་པ་དང་། སྤྱ་པ་ནམ་
བཟང་པ་སོགས་ཐུགས་སྤྲུལ་མང་དུ་བྱུང་། སྤྱ་ཆེ་སྤྱད་དུ་གཙང་ཆུ་མིག་རིང་མོར་བཞུགས་
ནས་གདུལ་བྱ་མང་པོ་སྟེན་གྲོལ་ལ་བཀོད་དེ་དགྲུང་གངས་དོན་བརྒྱད་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྷག་
པའི་ལྷགས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༣༡༠ལོར་དག་པའི་ཞིང་དུ་གཤེགས།

ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ལོ་ཆེན་ཤེས་རབ་དབང་ལྷག་ བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་མགོར་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་དུས་
མཉམ་ཅམ་ལ་བྱུང་བ་ཞིག་འདྲའོ།

ལོ་མཆོག་ ལོ་རྒྱ་བ་འདི་ཉིད་མང་མཁར་ཁ་ཆང་དུ་སྦྱ་འབྱུངས། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རབ་ཏུ་
བྱུང་། མཆོན་མཆོག་ལྷན་ལེགས་པའི་སྟོ་གོས་དབྱང་རྒྱན་མཛེས་པའི་རྟོག་ཅེས་རང་ཉིད་གྱིས་
འདྲེགས་པར་ཞུས་པ་བཞེན་བཏགས་ལ། ཕྱིས་ལོ་མཆོག་པ་ཞེས་གྲགས། ཤོང་ལོ་སྦྱ་མཆེད་
ལས་དབང་རྒྱད་མན་དག་གསལ། ཀ་ཙན་ལ་སོགས་པའི་རིག་གནས་མཐའ་དག་ལ་སྤྱངས་པ་
མཐར་ཕྱིན་མཛད། ཤོད་ན་འབྱུང་རོ་ཅིག་གི་དབང་གདམས་དག་བཀའ་བསྟན་བཙུན་པ་ཙམ་པ་ལ་མོ་
ཆེའི་ལུང་མངའ་བས་ཤོད་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོའི་སྒྲ་མར་གྱུར། འབྱུངས་འདས་ལོ་
ཆེགས་དང་མཛད་རྣམ་ཞིབ་པ་མ་རྟེན།

ལོ་མཆོད། ལོ་སྤྱ་མར་མེ་ཤི་བའི་སྒྲ་དུས་ཆེས་གངས་བརྱུང་སྟེ་བྱེད་པའི་བྲག་མཆོད།

ལོ་མཐུག་ ཁྲི་བ་བརྟ་གཅིག་པའམ། བརྟ་གཉིས་ལ། ལོ་མཐུག་གནམ་སྟོང་།

ལོ་ཉིས། སྟོན་ཐོག་ལེགས་པོ་མ་བྱུང་བ།

ལོ་སྟོང་། ལོ་རྟགས།

ལོ་མཉམ། ལོ་ཁྲན་གཞོན་གཅིག་ལ།

ལོ་རྟོག་ ཞིང་རྫོས་ཞིང་སོན་བཏབ་ནས་སྟེས་པའི་ལྡང་དུ་དང། སྟེ་མ་སོགས་འབྲུ་རིགས་སྟེའི་མིང་།

འབྲུ་རིགས་སྟེའི་འབྲས་བྱ། ལོ་རྟོག་གི་སྟོང་བྱ། ལོ་རྟོག་ཉལ་བ།

ལོ་རྟག་གི་དགྲ། སྦྱིར་ལོ་རྟག་ལ་རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་དགྲ་མང་སོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། བཅའ་དང་།

སད་དང་། སེར་བ། ཆིག་ ཐན་པ་ལ་སོགས་ལ་ཟེར།

ལོ་རྟག་གཉེན། [མངོན]ཆར་བ།

ལོ་རྟག་ག་ཤེད། [མངོན]སེར་བ།

ལོ་རྟག་སྤང་མཁན། ལོ་རྟག་སྤང་མཁན་ལ་ཨ་མུ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཡི་དམ་གང་རུང་ཞིག་

གི་བསྐྱེན་བ་བསགས་ནས་ལོ་མང་པོའི་རིང་མཆམས་ལ་བསྤང་ཅིང་། བསྐྱེན་བ་རྟགས་ཐོན་

ནས་མཆམས་ལས་གྲོལ་ཏེ་སེར་བ་བཀག་པ་དང་། ཆར་སྤོང་བྱེད་རྒྱ་སོགས་ལོ་རྟག་སྤང་སྦྱོབ་

ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། རྟོན་དུས་སུ་ལོ་རྟག་བཟ་ནས་ཆག་པ་གང་རེ་ལྟར་དུ་སྦྱོག་པ་

ལ་བམ་སོ་སྦྱོག་ཟེར། དེ་ཉིད་ཤོག་ཆ་སྟེ་སྐམ་སོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེའི་དུས་སུ་བྱེད་

སྤང་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ལོ་གཏོར། མགོན་ཁང་ནང་དུ་ལོ་འཁོར་མོར་བཤགས་ནས་འཛོག་པའི་གཏོར་མ།

ལོ་རྟག་ས། ① འབྱུང་ཅིས་སྐབས་ལོ་ཁམས་སོ་སོ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དུད་འགྲོ་བཅུ་གཉིས། ② རང་

སྦྱིས་པའི་ལོ་རྟག་ས།

ལོ་རྟགས་ཀྱི་བདུན་ཟུར། ༡.བྱི་རྩ་མིག་པའི་བདུན་ཟུར་དང་། ༢ གླང་ལྷག་རྩ་ཡི་བདུན་ཟུར། ༣

སྟག་སྟེལ་ཅལ་ཀྱི་བདུན་ཟུར། ༤ བྱ་ཡོས་ཟས་ཀྱི་བདུན་ཟུར། ༥ བྱི་འབྲུག་སྐད་ཀྱི་བདུན་

ཟུར། ༦ བག་སྦྱལ་ཆང་གི་བདུན་ཟུར།

ལོ་རྟགས་གསོལ་རས་ཞུ་བ། [ཡུལ]བག་མ་སོགས་སྤོང་སྐབས་སྤོང་ཡུལ་གྱི་པ་མར་བྱ་བྱ་མོ་གང་

ཡིན་ཀྱི་ལོ་རྟགས་འདི་བ།

ལོ་ལྟར། ལོ་རེ་བཞིན།

ལོ་མང་། ① ལོ་དུས་ཀྱི་རྟོན་མངལ། ② ལོ་ལྟར་གྱི་འབྲུའི་ཁལ་འབབ། ③ ལོ་གཅིག་གི་ཡོང་འབབ།

ལོ་མང་ཟླ་སྟེས། ལོ་རེ་དུས་ཐོག་ཏུ་འཇལ་དགོས་པའི་ཁལ་ཏེ། འདུལ་བའི་གཞུང་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གསལ།

ལོ་ཐུག་སྡོ་ཆལ་ལོ་མའི་ཐུག་པ།

ལོ་ཟླ། ལི་ཟླམ་ལོ་ཟླའི་ཟླ།

ལོ་ཐོག་ལོ་ཉིག་དང་འདྲ།

ལོ་ཐོག་ཅེ་མོ། [མངོན]སྟེ་མ།

ལོ་ཐོག་གཤེད། ལོ་ཉིག་གཤེད་དང་འདྲ།

ལོ་དར་མ། ལོ་ཉི་ཤུ་མ་ཅུ་ཅམ་དུ་སྟེབས་པའི་ན་ཆོད་དར་བབས།

ལོ་དུས། ལོ་དུས་ཆང་བ། ལོ་དུས་གཙང་བ། ལོ་དུས་ཆང་བ། ལོ་དུས་རྫོགས་པ།

ལོ་དུས་གངས་བཙད། དུལ་བུན་སོགས་ལོ་དུས་རྒྱས་དབུད་ཀྱིས་ཁ་གངས་ཐག་བཙད་པ།

ལོ་དུས་སྟེ་མཆོད་པ། རང་གི་པ་མ་ཉེ་འབྲེལ་དང་དགེ་ཆེན། རྒྱ་མ་སོགས་སྐྱེ་འདས་ནས་ལོ་གཅིག་

འཁོར་བའི་དུས་ཀྱི་མཆོད་པ་ལ་ཟེད། སྤར་བཙན་པོ་རིས་བྱོན་ཀྱི་སྐབས་ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་

རྒྱལ་ཆོན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་པ་མ་ཉེ་འབྲེལ་སོགས་འདས་རྗེས་བར་སོ་བཅིགས་ཏེ། དེའི་ནང་

དུ་འདས་པའི་རྒྱ་ཁོར་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་སྐལ་བ་བཞག་ བཙན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཅིས་ཆེ་བའི་

ཆོན་པོ་དང་། ཞབས་འབྲེང་འགའ་ཞིག་བར་སོ་སྤྱང་མཁན་དུ་སྟོན་དགོས་པ་དང་། རྒྱལ་རྒྱད་

གསོན་སོ་རྣམས་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་མི་ཆོག་པ། ལོ་རྗེས་མའི་ལོ་མཆོད་འབུལ་མཁན་ཡོད་

སྐབས་ཐག་རིང་པོ་ནས་དུ་བ་དང་དུར་བད་བཏར་བ་དང་དུར་སྤྱང་རྣམས་མི་གཞན་ཀྱིས་མི་

མཐོང་བའི་སར་གཤེད་གོས། དེའི་ཤུལ་དུ་རྒྱལ་ཆོན་འཆོ་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་ཟས་གོས། ཁོར་

ལྷགས། དངོས་རིགས་སོགས་བར་སོའི་མདུན་དུ་ལུལ་ནས་ལོ་མཆོད་ལྷ་དན་ཁྱུས་ཟེན་པ་དང་།

སྤར་ཡང་དུ་བ་བཏར་ཉེ་བྱིར་ལོག་རྗེས་དུར་སྤྱང་རྣམས་ཀྱིས་ལོ་མཆོད་དངོས་པོ་རྣམས་

ལོངས་སྟོན་ཆོག་པའི་གནས་ཚུལ་སྟོར་བཀའ་ཐང་སྟེ་ལྷ་ནང་གསལ་ཞིང་། བོད་དུ་པ་མ་ཉེ་

འབྲེལ་དང་། རང་གི་དགེ་ཆེན། རྒྱ་མ་བཙན་སྐྱེ་གཤེད་ཀྱིས་ལོ་རྒྱ་ཆོས་སེམས་ལ་བརྩེད་ནས་

ལོ་མཆོད་རྟག་པར་འབུལ་བའི་སྟེན་ཡོད།

ལོ་རྗེ་རྗེ་གྲག་གནས་དེར་ལྷ་ལུང་དཔལ་གྱི་རྫོང་རྗེའི་སྐབས་ཤུག་ཡོད། ལྷུས་ས་སྐྱ་བཀ་ཆེན་ཀྱིས་ལྷ་

ཁང་ཞིག་བཞེངས། ལུང་སྐྱ་གྲགས་པ་ཡོད་ཟེར་གྱི་ཐུགས་སྤུས་གོས་ནི་དགོན་ཆེན་འབྲིན་ལས་

རྒྱ་མཆོས་མཆོད་ཁང་བཞེངས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་གཙན་ཆ་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལོ་སྤྱི་མེ་འབྲས་བཞི། ལོ་མ་དང་། སྤྱི་ལོ། མེ་ཉོག་འབྲས་བུ་བཞིའི་བསྐྱས་ཆིག་
ལོ་རྩི་བ། བསྐྱར་བཅོས་ཤིག་སྟེ་སྤྱི་བ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དགེ་ཚུལ་གྱི་ལོ་
རྩི་བ་ཞེས་བྱའོ།།
ལོ་བྱལ་གྱི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སྤུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ལོ་བྱལ་གྱི་བར་དུ་རང་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྒྱའི་སྟན་
ཡོད་བཞིན་དུ་སྟན་གསར་བ་ཆེད་དུ་བྱས་པའོ།།
ལོ་བདག ① ཉི་མ་ལུག་ཁྲིམ་ལ་སླེབས་པའི་ཉིན་གྱི་རེས་གཟའ་ནི་ལོ་རིལ་པོ་དེའི་བདག་པོའོ།།
② ལོའི་བདག་པོ་སྟེ་ལོ་རེ་རེ་ལ་དབང་བའི་ལོ་ལྷ།
ལོ་འདབ། ལོ་མ་དང་འདབ་མའི་བསྐྱས་མིང་། ལོ་འདབ་ཐུར་དུ་འབྱུང་བ། ལོ་འདབ་སེང་སེང་། ཤིང་
སྤྱིང་ལོ་འདབ་རྒྱས་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སླེབ་ཤིང་དང་ལྷུང་ཤིང་དོ།།
ལོ་འདོད། སྤྱད་གསལ་དོན་གཉེར། ལོ་འདོད་ཅན་གྱིས་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་མི་རྟོགས།
ལོ་ན། ལོ་གངས་ན་ཆོད། ལོ་ན་མཐོ་བ། ལོ་ན་མ་སོན་བ། ལོ་ན་རན་བ། ལོ་ན་ཐ་བ། ལོ་ན་སོན་བ།
ལོ་ན་ཆན་བ། ལོ་ན་ཆད་པོ། ལོ་ན་གཞོན་བ། ལོ་ན་མཐོ་ལ་ལུས་སླེབས་ཞན་བ། ལོ་ན་ཆས་ཀྱང་
ཆན་བ་མིན། ཤེས་བྱ་རྒྱས་ན་ཆན་བ་ཡིན།
ལོ་ན་ལོན་བའི་མི། ན་སོན་པའི་མི། ལོ་ན་དར་སོན་པའི་མི་ལ་ཟེར།
ལོ་ན་ལ། ལོ་སྟེ་གཉིས་ན་ག་ལ་འཁེལ་བའི་གནམ་ལོ།
ལོ་ནད་སྟན་འབྱར། ནད་ཀྱིས་མནར་ཉེ་རྒྱན་རིང་ཉལ་སར་ལུས་པ། ཆས་འགོགས་ནད་མནར་གྱིས་
ལོ་ནད་འབྱར་དུ་གྱུར་བ།
ལོ་གནངས་འཆར། ལོ་གཅིག་རེས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ལོ་རེ། ས་མཐོའི་ས་ཞིང་ཞན་བ་ཁ་ཤས་ལོ་
གནངས་འཆར་ལ་མ་གཏོགས་འདེབས་མི་ཉན།
ལོ་བ། ལོ་གང་ལ་སླེས་པའི་ལོ། གྱི་བ་ལོ་བ།
ལོ་བཤ། ལོ་ལྷ་བ་དང་བཞི་ཉའི་བསྐྱས་མིང་།
ལོ་བཤ་གཉིས། ལོ་ལྷ་དང་བཞི་ཉ་གཉིས།
ལོ་ལུད། ལོད་ཀྱི་གོམས་གཤེས་སུ་ལོ་གསར་གོང་ནས་སྤོད་རྒྱུང་ནང་ལ་ཆེད་དུ་བཏབ་ནས་ལོ་

གསར་སྐབས་མཆོད་ཇས་ཚུལ་དུ་ཉིན་བྱང་དུ་བསྒྲིག་བྱའི་ལོ་རྟོག་གསར་བའི་ཕུད།
ལོ་ལོགས། ལོ་གཅིག་གི་ལོགས་ཐོབ།
ལོ་ཕྱག་ ལོ་རེའི་ནང་ཐེངས་རེ་འབྲུལ་བ་ཕྱལ་ཏེ་ཕྱག་འཆལ་བ།
ལོ་ཕྱགས། ① ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས། ཆར་ཚུ་དུས་སུ་པའ་ཅིང་རྟག་ཏུ་ལོ་ཕྱགས་འཕེལ་བའི་
ཡུལ་དེར་བཀྲ་ཤིས་དང་དགེ་མཆོད་གྱིས་ཁྲབ་བ། ② ལོ་རྟོག་དང་ཕྱགས་ཐོབ།
ལོ་ཕྱགས་ལེགས་བ། ཞིང་ལས་ཐད་ལོ་ལེགས་ཡག་པོ་ཡོང་བ་དང་། འབྲོག་ལས་ཐད་ཕྱགས་ཐོབ།
རྣམས་སྤྱི་འཕེལ་ལེགས་པོ་བྱུང་བ།
ལོ་འཕོ། ལོ་སྡེ་མ་རྫོགས་པ་དང་བྱི་མ་གསར་དུ་ཤར་བའི་དུས་མཆོམས།
ལོ་འཕོའི་ཞག་ ཅེས་འབྲོ་སྒྲོས་མཆོམས་ནས་བཅི་བྱའི་གནས་ལོའི་དགུན་ཉི་ཤོག་ཡན་ཆད་ལ་ཉིན་
ཞག་ཅི་ཙམ་སོང་བའི་བྱངས་ཡིན།
ལོ་འཕོའི་གཟའ་སྐར། དགུན་ཉི་ཤོག་བའི་བྱི་ཉིན་གྱི་གཟའ་དང་སྐར་མ་ལ་ལོ་བྱི་མ་གསར་དུ་ཤར་
བའི་སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞིན།
ལོ་བ། འགྲིག་པའམ་གོ་ཆོད་བ། ཆོད་མ་འདི་ཟ་ལོ་བ་ཙམ་འདུག་སྟོག་ཟླ་འདི་ཉིང་བ་ཡིན་ཀྱང་ད་
བྱང་བེད་སྟོད་ལོ་བ་ཞིག་རེད།
ལོ་བབས། ལོ་གཅིག་གི་ཐོན་འབབ་བམ་ཡོང་འབབ། ད་ལོ་སྟོན་ཐོག་སྤྱི་བཟང་བས་ལོ་བབས་ཡག་
པོ་ཡོང་བཟོ་འདུག་ལྟ་བུ།
ལོ་བོ་བདེ་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཚུ་བག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་མངའ་རིས་སྐོན་བ་ཀཱ་
ཚུལ་ཁྲིམས་གྱིས་བཏག་ གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་སྤྱི་ཙེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལོ་འབྲུལ། ལོ་རེའི་འབྲུལ་ཆོན།
ལོ་འབྲས། འབྲུ་རིགས་སྤྱི། ལོ་འབྲས་ལེགས་ཤིང་རོ་བཅུད་ལྡན།
ལོ་མ། ① ལྷ་ཤིང་གི་ལོ་མ། ཤིང་ལོ། ལྷང་ལོ། སྤྱི་ལོ། ལོ་མ་ཁ་འབྲས་བ། ལོ་མའི་སྤྱིལ་བ། ལོ་མ་
དང་འདབ་མ། ལོ་མའི་སྤྱིལ་འབྲ། མེ་རྟོག་པར་མཛེས་ཀྱང་ལོ་མ་སྟོན་པོས་བརྒྱན་དགོས། ལོ་

མ་སྐམ་པོ། གཡུ་ཤུག་ཟེལ་བ་མཐའ་ཡས་པའི་ལོ་མའི་བྱང་ནས་འཕྱར་ལྷིང་བྱེད་ཅིང་སྐྱོ་གས་
ཀྱི་སྒྲ་བྲངས་པ། ② སྤྱིང་པོ་མེད་པ། ཆིག་གི་ལོ་མ།
ལོ་མ་རྒྱུ་འཁོར། འདི་བོད་སྐོལ་རི་མོའི་རྒྱན་རིས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་སྟེ། མེ་ཏོག་ལ་ལོ་མས་བརྒྱན་པའི་
རྒྱུ་འཁོར་ཏེ། སྤྱི་འབྲེལ་ནས་བྲིས་ན་འབྲིག
ལོ་མ་བསྐྱོད། [མངོན]བྱང་ཚུབ་ཤིང་།
ལོ་མ་ཁ། ①[མངོན]ཆོས་གཞི་ལྗང་ཁ། ② ཚུ་ལྷའི་ཤིང་གི་མིང་།
ལོ་མ་གྲོན་མ། [མངོན]ལྷའི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ལོ་མ་ཅན། [མངོན]ལྷོན་ཤིང་།
ལོ་མ་མེད་མ། [མངོན]ལྷ་མོ་སྤྱི་མ།
ལོ་མ་གསུམ་པ། [མངོན]དྲར་བྱིད།
ལོ་མང་ཁུར་ལྷན། [མངོན]མི་རྒན་འཁོགས།
ལོ་མའི་བཅད། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྐོལ་རྒྱན་རི་མོའི་བཅད་ཀྱི་རྒྱབ་ཕྱགས་རྣམས་པ་ལྟ་བུ་དབྱེ་ཡོད་པས་
དེའི་ནང་ཆན་ལོ་མའི་བཅད་ནི་ལོ་བཅད་རྩ་ཅེ་སྤེལ་ལྟོ་བ་སྟོན། ལོ་མའི་རྩ་རིས་རྣམས་ནི་ཤིན་
ཏུ་སྤེལ་ཞེས་པར་གསལ།
ལོ་མའི་ཕྱར་མ། ཤིང་ལོའི་ཐུམ་པོ་སྟེ། ཤིང་ལོའི་ནང་དུ་འབྲས་ཆན་སོགས་བཏུམས་པའི་ཐུམ་བུའི་མིང་།
ལོ་མའི་སྤྱན། ལོ་མ་ལ་གནས་པའི་འབྲུ།
ལོ་མར། འབྲི་ལ་སོགས་པའི་ཕྱགས་ཀྱི་མར་རྩིང་པ་ལོ་གཅིག་ལོན་པ་ལ་ཟེར།
ལོ་མས་འབྲས་སྤྱི་བ། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་མང་བྲགས་ཏེ་བརྫོང་བྱེད་དོན་སྟོན་མི་ཐུབ་པའམ་མི་གསལ་བ།
ལོ་བཅན་པ། ཏི་ཐུ་ས་རི་སྐྱེས་དང་ལྷུང་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་ལྷུང་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ཞིག
ལོ་བཅའ། ལོ་ཏོག་གི་བཅའ་སྐྱོན།
ལོ་ལྷ་བ། [ལེགས]འཛིག་རྟེན་མིག་གས། སྐད་གཉིས་སྤྱི་བ་པོ་སྟེ། སྐད་ཡིག་སྤྱིར་མཁན།
ལོ་ལྷ་བ་སྐྱེ་ཅོག་ཞང་གསུམ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཅན་ཀྱི་སྐབས་བྱུང་བའི་ལོ་ལྷ་བ་གསུམ་ཆེ་
བ་གསུམ་སྟེ། སྐུ་ཉི་ཀ་དཔལ་བཅེགས་དང་། ཅོག་ནི་ཅོག་རྩི་སྤྱི་རྒྱལ་མཆོག་ ཞང་ནི་ཞང་ཡེ་

ཤེས་སྡེ་བཅས་གསུམ་ཡིན་ཞིང།

ལོ་རྒྱ་བ་རྒྱ་བཙུག་ལྟེང་གོ། བྱང་ཆུབ་འོད་གྱིས་ཨ་ཏི་ཤ་གདན་འཕྲེན་དུ་བཏར་བའི་མི་ལྔའི་
ཡ་བྲལ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཨ་ཏི་ཤ་གདན་བྱང་ས་ཏེ་བོད་དུ་བྱིར་ལོག་པའི་ལམ་དུ་འདས།

ལོ་རྒྱ་བ་མ་བཙུག་ཆོས་འབར། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ལོར་ལ་སྟོད་སྟོར་
སྐྱེ་འབྱུངས། འདི་ཉིད་གྱིས་ལྷོ་བལ་དུ་མཁས་པ་མང་པོ་ལ་གཏུགས། འདི་རྒྱ་གར་ཕྱག་ནའི་ཡང་
སྟོབ་ཡིན། རྒྱ་གར་དུ་ཁ་ཆེན་དགོན་བ་བ་དང། ཨ་ལྷ་ཡུ་ཀར་གུར་ལ་སོགས་པར་གསན་པ་མང་
དུ་མཛད་ཅིང་བཞུགས་པ་ན་སྐྱེ་མ་དེ་ནམས་གྱིས་ཁྱོད་བོད་དུ་སོང་ལ། འཕགས་མ་སྟོལ་མའི་
སྐུལ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་པ་ཕྱག་རྒྱར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ནས་མ་ལོ་རྒྱ་བས་ཁྱུང་པོའི་ཐད་
དུ་རབ་ཏུ་བྱུང། དགྲང་ལོ་ཞེ་རྒྱག་ལ་ལེབས་སྐབས་འཁོན་ཕུ་བཏེ་གནས་སུ་ཁྱིད་དེ་ཤལ་ཏུ་བྱོན་
པའི་ཆེ་གཞན་གྱིས་དུག་བྱངས་ནས་གོངས་སོ། འདི་ཉིད་ཀྱི་འགྲུར་ལ། བསྟན་འགྲུར་ལས།
དབྱེས་པ་རྩོད་ཆེའི་སྐབ་ཐབས། དཔལ་ཏེ་རུ་ཀའི་སྐབ་ཐབས། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོལ་པའི་མན་
དག། དཔལ་རྩོད་ཆེ་ནལ་འཁོར་མའི་སྐབ་ཐབས་ཞལ་གཉིས་མ་རྒྱུད་བ། དབུ་བཅད་མའི་ཐབས་ཆེ་
བ། སྟོལ་མ་སྟོལ་ལྟའི་སྐབ་ཐབས་རིན་པོ་ཆེ་གསལ་བ་ཞེས་བྲ་བ་སོགས་སོ།

ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་གོང་གི་ལོ་རྒྱག་ཅུ་རེ་དགུ་པ་ས་ཏྲ་སྤྱི་ལོ་༤༥ལོར་
སྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་གུ་གའི་ས་ཆར་འབྱུངས། དགྲང་ལོ་རྒྱུད་དུས་ནས་སྟོབ་སྟོར་ལ་བཙུག་
འབྲས་ཆེ་བས། མངའ་རིས་རྒྱལ་པོས་ཁོང་སོགས་མི་ཉི་ཤུ་ཙམ་དུ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་ཀ་སྤྱིར་དུ་
མངགས་པ་ལྟར་བྱོན་ཏེ། བཞི་ཏ་མཁས་པ་མང་པོ་བསྟེན་ནས་སྐྱེ་རིག་བ་དང། ཆད་ལ། གསོ་
བ་རིག་ལ། མདོ་དང། སྐགས་སོགས་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད་དེ་བོད་དུ་བྱོན། མངའ་
རིས་གུ་གའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་སྐྱེ་མ་ལེ་ཤེས་འོད་གྱིས་མཐུན་རྒྱུན་གནད་སྟེ་གསང་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་
མང་པོ་དང། གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་སྟོན་དབྱང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལ་
སོགས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་རིག་གནས་མང་པོ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་ཐོག་
བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་གསང་སྐགས་གསར་མ་བསྐྱར་མཁན་གྱི་ལོ་རྒྱ་བ་
མཆོན་སྟན་འགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་གསང་སྐགས་གསར་མ་དང། རྒྱ་གར་

གྱི་སྐྱེན་གཞུང་མང་པོ་རྒྱ་གར་སྐད་ནས་པོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པ་དེ་དག་པོད་གྱི་
མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་གྱིས་ཆད་མར་འཛིན་པ་ཞིག་ཡིན། དགྲུང་ལོ་དགུ་བརྩ་གོ་བརྒྱད་པ་
རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཤིང་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༠༥༥ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

ལོ་ལྔ་བ་རབ་དགུ། བླ་སྲོང་ལྷེ་བཙན་སྐབས་ཀྱི་ལོ་ལྔ་བ་བ་གོར་བེ་རོ་ཙན། ལྷན་མ་ཅེ་མང། ཁ་ཆེ་
ལྷ་ནཏྲ་སྟེ་ཆན་གསུམ། གཉགས་རྒྱ་ན་ཀྱ་མ་ར། འཁོན་སྒྲུའི་དབང་པོ། མ་རིན་ཆེན་མཆོག་སྟེ་
བར་པ་གསུམ། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཅོག་རོ་ལྷུའི་རྒྱལ་མཆོན། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྟེ་སྟེ་གཞོན་
གསུམ་བཅས་ལོ་ལྔ་བ་རབ་དགུའོ།

ལོ་ལྔ་བ། ལོ་ལྔ་བ་དང་འབྲ།

ལོ་ཆོན། ① ལོ་ཉོག་ལེགས་ཉེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ། ② སྟོ་སྐྱེན་ཞིག་ལོ་ཙན་ཡང་ཟེར།

ལོ་ཆིགས། སྟོན་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱས་དང་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱའི་དུས་ཆིགས།

ལོ་ཆོད། ན་ཆོད་མཐོང་མའི་ཆོད། བྱིད་རང་དུ་ལོ་ལོ་ཆོད་གཤམ་དེད།

ལོ་གཞེས་འཆར། ལོ་གཉིས་རེས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ལོ་གསུམ་པ། ལྷ་གྲུ་གཞེས་འཆར་ལ་སྟེས་པར་
གསུམ་ཆིག་ཟེར།

ལོ་ཁྲ། ① ལོ་དང་རྒྱ་བའི་བསྐྱས་མིང། ② ལོ་ན་མཉམ་པའི་མིའམ་སྟེས་ལོ་གཅིག་པའི་མི།

ལོ་རྒྱ་ཞག་དུས་ཀྱི་ཁམས། གནམ་ལོ་མ་ལ་རྒྱ་བ་བྲ། རྒྱ་བ་མ་ལ་ཞག་ནི་བྲ། ཞག་ནི་མ་ལ་དུས་ཆོད་བྲ།
དཔེར་ན། གནམ་ལོའི་ཁམས་མེ་ཡིན་ན་རྒྱ་བ་དང་པོ་ས་སྟག་ཡིན། རྒྱ་བ་དང་པོ་ས་སྟག་ཡིན་ན་དེའི་
ཆེས་གཅིག་ལྷགས་སྟག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་བ་དེའི་ཆེས་གཅིག་ལྷགས་ཡིན་ན་ནམ་ལངས་རྒྱ་ལོས།
ཉི་ཤར་ཤིང་འབྲུག་ཉི་ཤོས་མེ་སྟུལ། ཉིན་བྱེད་ས་སྟག་སོགས་སྟག་མ་ཀུན་ལ་རིགས་འབྲེའོ།

ལོ་གཟུལ། ལྷ་བ་ཅིས་ལ་ཉི་ཤ་ལུག་བྱིས་དུ་སྟེབས་པའི་ཉིན་གྱི་རེས་གཟུལ་ནི་ལོ་དེའི་གཟུལ་ཡིན་ནོ།

ལོ་ཡི་ཆ་ཤས་ཙན། [མངོན]དུས་རྒྱ།

ལོ་ཡི་ཐེག་པ། ལོའི་ཐེག་པ་དང་འབྲ།

ལོ་ཡི་ཐོག་པ། [མངོན]པོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ།

ལོ་ཡི་དང་པོ། ① ལོ་འགོ་གང་ནས་འཛིན་པའི་ཐོག་པ། ② བྱི་བའི་ལོ།

ལོ་ཡི་སྤང་པོ། ①[མངོན] ཉིན་ཞག་སྤུང་ཅུ་ལ་རྒྱ་བ་གཅིག་བཅེས་པའི་རྒྱ་བ། ② བསྐལ་བ།

ལོ་ཡི་སྤེ་བ། ལོ་གང་ལ་འཆར་བའི་སྤེ་བ།

ལོ་ཡི་མངོན། ①[མངོན]རྒྱ་བ། ② བསྐལ་བ།

ལོ་ཡི་ཡན་ལག་[མངོན]རྒྱ་བ།

ལོ་ཡི་ཤིང་རྒྱ། [མངོན]ཉི་མ།

ལོ་ཡི་བ་ཤ ཆར་ཉི་ཤོག་པའི་གནས་དང་བསེར་བྱའི་བྱས་པའི་གདོང་དུ་བཞག་པ་མ་ཡིན་པ་བར་

མངོན་གྱི་ནང་དུ་ལོ་གཅིག་ཉར་བའི་སྐམ་རྒྱུན་རན་ཞིང་ཅི་སྤངས་དང་ལྡན་པའི་ཤའི་མིང་སྟེ།

སྟེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མངོན་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་གྱི་འགྲེལ་བ་བེ་རྒྱར་སྟོན་པོ་ལས།

ལོ་ཡི་བཅེས་པ་འདི་ལ་རྩང་ཞིག་དབྱུང་ན། དུལ་པལ་མོ་ཆེ་ལ་ལར་ཤ་རྒྱུན་པ་དེ་སྤངས་གནས་

ཞིང་ཉམ་པ་ཆགས་པ་ལ་བྱེད་པར་སྤང་ཡང་། གསུང་རབ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་རང་གཞུང་གསོ་

དབྱེད་གྱི་དགོངས་དོན་སྤྱིར་མཐུན་པ་ལྟར་ན། ལོ་གཅིག་འདས་པའི་ཤ་སྐམ་པོ་ཡང་མ་ཡིན།

རྒྱུན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཅི་སྤངས་དང་ལྡན་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོ་རབས། ① ལོ་རྒྱས་གྱི་དུས་རབས་དུམ་བུ་གཅིག་ ② ལོ་རྒྱས་གྱི་གནས་ཚུལ། ③ དེང་སྐབས་

ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལ་དུས་རབས་གཅིག་བཅེས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐག་གཅིག་

ལོ་རས་པ་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྲས། རྗེ་འདི་ཉིད་ཡབ་རྣམ་འབྱོར་དང་ཡུམ་མེ་བཟའ་སྦྱིད་དེ་གཉིས་

གྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༥ལོར་སྐྱབས་ལྷམས། དགུང་ལོ་བྲག་པ་ལ་

ཐེབས་སྐབས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ལེགས་པར་མཛེན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་བྲག་པ་ལ་ཆོས་རྗེ་གཙང་པ་

དང་མཇལ་ནས་བསྟེན་བཀྲར་རྒྱ་ཆེར་མངོན། དགུང་ལོ་བཙོ་བརྒྱད་པ་ལ་སྟོར་མོ་ལུང་དུ་

མཁན་པོ་སྤེལ་ཏི་ལས་རབ་བྱུང་། མཆོན་དབང་ཕྱག་བཙོན་འབྲས་སུ་གསོལ། རྗེ་གོང་མའི་

སྤྱན་རླུང་བཞུགས་པ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་ཡུལ་དུ་པོས་ནས་བག་མ་བསུ་བར་བརྩམས་པ་ན་ཞལ་

གྱིས་མ་བཞེས་པའི་རྒྱ་མའི་བྱུང་དུ་བྱིར་བོས། འབྲག་ཏུ་རྒྱ་མའི་ཕྱག་བྱིར་བྱོན་ཏེ་བསྟེན་པར་

རྫོགས། མདོ་རྩ་བ་དང་། བཞག་གཉིས། མ་རྒྱ་སྤྲ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་དང་། རྟོན་ལ་སོགས་

པའི་ཐབ་ཆོས། བདེ་མཆོག་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་གཞུང་མང་དུ་གསན། མཐར་དགུང་ལོ་བྲག་

ཅུ་རེ་བཞི་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལུགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༣༥༠ལོའི་བོད་ཟླ་དགུ་པའི་ཉི་ཤུ་
གཅིག་ལ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།
ལོ་རིམ། ཏུས་སྐབས་སུ་བྱི་བསྐྱིགས་པའི་རིམ་ལ། ལོ་རིམ་འཕར་བ།
ལོ་རུས། ལོ་འཁོར་བཅུ་གཉིས་ལས་རང་ལོ་གང་ལ་སྟེས་པ་ལ་ཟེར། དཔེར། སྟན་བུ་མོས་འདྲེ་མོ་
མ་བསམ་སྟེ། ལོ་རུས་སྤར་ཁའི་འདྲེ་མོ་རེད་ལྟ་བུ།
ལོ་ལེགས། ལོ་ཐོག་ལེགས་པའམ་བཟང་བ། ལོ་ལེགས་བྱུང་ན་སུ་གཤེགས། ལོ་ལྟར་ལོ་ལེགས་བྱུང་བ།
ལོ་ལེགས་ཀྱི་ལྟ་ལོ། སྟེ་ལོའི་ཏུས་རབས་བཅུ་བདུན་དང་བཙུང་འབྱུང་མཆོམས་སྐབས་ཀྱི་
ཟླ་རན་སིའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་རྩ་མོས་བྲིས་པའི་སྐུ་མཆོན་རི་མོ་ཞིག་ཡིན། བཙུང་བྱེད་ནི་
ལུགས་བསྟན་གོ་དོན་གྱི་བྱེད་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་སྟེ། བྱུང་མེད་མཛེས་མའི་
གཟུགས་བརྟན་བྲིས་པའི་ཐོག་ནས་འབྱུ་རིགས་སྣ་ལྔར་ལོ་ལེགས་བྱུང་བའི་དགའ་སྟོན་ལྟེ་རྣམ་
པ་མཆོན་པར་བྱས་ཡོད།
ལོ་འོངས་ལ། ཉར་སོན་ལ།
ལོ་ལ་ ལོ་གཅིག་ལོན་པའི་ལ་རྩིང་པ་མ་རུལ་བ་སྟེ། ཏུས་པས་རྒྱུད་ནད་འདོམས།
ལོ་ཤིང་། ལོ་སྟེང་ངམ་ལོ་རྟགས། དཔེར་ན། བྱི་བ། མྱང་། སྟག་སོགས་སོ།།
ལོ་ཤུར། སྟན་མ་དང་། ཡུངས་ཀར། ལ་ཤུག་སོགས་ཀྱི་ལོ་མ་བྲེག་པ་ཞག་ལོན་ནས་ཕྱེབ་པོར་གྱུར་
པའི་མིང་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་
སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལོ་ཤུར་ལོ་མ་ཞག་ལོན་ནས། ཆོས་དཀའ་
ཕྱེབ་པོར་གྱུར་པའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལོ་ཤེས། [མདོན་]རྩིས།
ལོ་གཤེད། ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས་སོ་སོར་རང་ཉིད་ནས་བཙེས་པའི་ཡར་གྱི་བཞི་པ་དང་། མར་གྱི་
བཞི་པ་དེ་ལོ་གཤེད་དུ་རྩིས་ལོད།
ལོ་བཤད། ལོ་སོ་སོའི་ནད་རྒྱ་ཆེས་སྐར་ཆར་རྒྱ་གཤིས་སོགས་བཟང་ངན་གྱི་བྱུང་པར་བཤད་པའི་ལོ་ཟླ་
ལོ་སར། གནས་པོ་གསར་པ་ཆོས་ཤར་ལ་ལོ་སར་ཟེར། ལོ་མ་སར་གོང་ལ། ལོ་སར་ཆོས་གཅིག

ལོ་སར་གཏོང་བ། འདིར་ལོ་གསར་བ་ཞེས་སྟོན་ཆེ་ག་ཡིག་སྟོན་འཇུག་ཡོད་དགོས་ལ། ལོ་
སར་ཞེས་སྟོན་ཆེ་ག་ཡིག་དོར་དགོས་པ་ནི་རྟགས་ཀྱི་འཇུག་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་སྟེང་གཏོང་ས་
ལྟེ་ཡང་གི་མིང་མཐའ་འདྲེན་ཚུལ་གྱི་རྟགས་གཞག་ལ་བྱང་ཚུབ་པའམ། ཡང་ན་བོད་སྐད་དག་མ་
ཤེས་པར་བྱས་ན་རྟགས་སྟེ།

ལོ་གསར་བ། ལོ་རྒྱུད་པ་འདས་ནས་གསར་པའི་འགོ་འཆར་བ། ལོ་གསར་བ་ཤར་བ། ལོ་གསར་བ་
ཆེས་བ། ལོ་གསར་པའི་ནང་ངས་ཁང་བ་ལས་རྒྱུའི་འགོ་འཇུགས་རྒྱུ་ཡིན། ལོ་གར་པའི་ནང་ང་
ཕྱི་རྒྱལ་ལ་འགོ་དགོས།

ལོ་གསར་མེ་རྟོག་ ① བོད་ལུགས་ལོ་གསར་སྐབས་ཤོ་མོ་ཕྱེ་མར་གྱི་སྟེང་དུ་འཇུགས་རྒྱུའི་མེ་རྟོག་

② སྟོ་ཞིག་ལོ་གསུམ་ཁམ་བུ། བཏབ་ནས་ལོ་གསུམ་མོང་མཆོམས་འབྲས་བུ་ཡོང་བའི་ཁམ་བུ།

ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ། ལོ་གསུམ་དང་རྒྱ་བ་གསུམ་མཆོམས་བཅད་དེ་སྟོམ་སྦྱབ་བྱེད་བ།

ལོ་གསུམ་ཕྱོགས་གསུམ་བསྐྱབ་བ། ལོ་གསུམ། རྒྱ་བ་གསུམ། ཞག་གསུམ། ཟ་མ་གསུམ་གྱི་དུས་

ལུན་ནང་མཆོམས་བཅད་དེ་སྟོམ་བསྐྱབ་བྱེད་བ།

ལོ་ཕྱི་ལ། ལོ་འཁོར། ལོ་ཕྱི་ལ་གསུམ་ལ་སྟོབ་བྱར་བསྟན།

ལོ་ལྷ། ① ལོ་རྟོག་གི་ལྷ། ② ལོ་ཁམས་ཀྱི་ལྷ།

ལོག་ཕྱིར་ཕྱོགས་པའམ་ལྟོག་པ་དང་། དཔེའི་སྟོན་སྟོག་པ་དང་། དཔེའི་སྟོན་སྟོད་པ་སོགས་

ཚུལ་བཞིན་མ་གནས་པའི་དོན་ལའང་།

ལོག་སྐད། ལོགས་སྐད་དང་འབྲ།

ལོག་སྐད་རྒྱལ་བ། མི་མང་ཆེ་བས་གོ་མི་སྟབ་པའི་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་བ།

ལོག་གི་བ། བཟོ་ལྟའམ་སྟངས་ཀ་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་ལོག་གི་བ། བདེན་ནམ་རྒྱུན་སྟམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་ལོག་

གི་བ་ལ་ནང་དུ་ཕྱིན་པ་རེད།

ལོག་རྒྱག་ ཞིང་གར་མོན་པ་རྒྱལ་བ། ལྟོན་ཀ་ཐོག་བཟས་མ་ཐག་ཏུ་ཞིང་གར་ལོག་རྒྱལ་དགོས།

ལོག་རྒྱལ་བ། ཞིང་ལོག་རྒྱལ་བ་དང་འབྲ།

ལོག་སྦྱབ། གོ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྒྱལ་བ། གཞུང་དོན་ལ་གོ་བ་ལོག་སྦྱབ་བྱེད་བ།

ལོག་བསྟོ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་བསྟོ་བ།
ལོག་འཇལ། རིན་ལན་ལོག་འཇལ། སྤང་གི་སྟོ་བྱིར་གསོས་ན་རིན་ལན་ལོག་འཇལ་བྱེད་ཡོང་།
ལོག་ཉོ་ལོག་འཛོང་། ཆོང་ཐོག་གོང་ཁེ་ཤོས་ཉོས་མེས་སྤང་གོང་མཐོན་པོར་བཙོངས་ནས་ཁེ་བཟང་
ཆེན་པོར་གསལ་བྱེད་པར་ཟེར།
ལོག་རྟོག་རང་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྟོ་རིག་ཅིག
ལོག་ལྷ། རྒྱ་འབྲས་བྱ་བྱེད་ཆེ་སྤྱི་སོགས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས། རྣམ་པ་མེད་པར་
འཛིན་ཅིང་བྱེད་ལས་དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་དགེ་བའི་རྩ་བ་གཙོད་པ་དང་། མི་དགེ་བ་ལ་
འཇུག་ཅིང་སྤྱིག་སེམས་དཔལ་འཆའ་བ་སོགས་སྤང་དོར་ལོག་པར་སྤྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་
ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ།།
ལོག་ལྷ་ཅན། དོས་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བྱེད་མཁན།
ལོག་ལྷ་བཞི། རྒྱ། འབྲས་བྲ། བྱེད་པ། ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་བསྐྱར་བ་འདེབས་བཤོ།།
ལོག་འཇེན། [མངོན་ཆོགས་བདག
ལོག་གཞོན། ལོག་པའི་བསམ་སྟོར་མར་གཞོན་པ། བསམ་པ་ལེགས་སྟེལ་ལོག་གཞོན་བྲས་པ།
ལོག་གཞོན་ཆེན་མོ། མིང་གཞན་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོའང་ཟེར། རབ་བྱུང་དང་པོ་སྤྱི་ལོའི་
དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ནང་། ལུ་སྟོན་བཙོན་འབྲས་གཡུང་དྲུང་གིས་བརྩམས་པའི་བོད་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཤིག
ལོག་པ། ① དོན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་བྲམ་པ་ཀ་བ་ལས་ལོག་ནས་ལྟོ་ལྟོར་བའི་རང་བཞིན་
དུ་བྱུབ་པ། ཀ་བ་བྲམ་པ་ལས་ལོག་ནས་གདུང་འདེགས་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་དོན།
② ཚུར་ཡོང་བ། ལོག་ཏུ་འཇུག་པ། ལམ་ནོར་ནས་ཕྱིར་ལོག་པ། ཚུ་བོ་བྱེན་དུ་ལོག་མི་སྲིད།
ཞེན་པ་ལོག་པ། ཉ་དཀར་པོ་ཁ་དོག་ལོག་དུང་། གསེར་སེར་པོ་ཁ་དོག་མི་ལོག་ ③ འབྲེལ་
བའམ་ཉེལ་བ། ཅིག་པ་ལོག་པ། ④ ཁོར་འཁྲུལ། ལོག་པར་སེམས་པ། ལོག་པར་རྟོགས་པ།
ལོག་པའི་ལྷ་བ། ལྷ་བ་ལོག་པ། ལོག་པའི་སྟོ་བྲོས། ལོག་པར་སྤང་བ། སྟོན་ཆོག་ལོག་པ། གོ་
བ་ལོག་སྤྱབ། རིན་ལན་ལོག་འཇལ། ལོག་པ་རྩོམ་པ། ལོག་སྲིད་བསྐྱར་ལངས། ལོག་པའི་ལམ།

ལོག་པ་བརྒྱད། འདི་ལོགས་གཉིས་སུ་འགྱུར་རྟེ། ཕྱིའི་ལོག་པ་བཞི་དང་ནང་གི་ལོག་པ་བཞི་ལོ།
ཕྱིའི་ལོག་པ་བཞི་ནི་དད་པ་ཅན་གྱི་ཆོགས་བཅག་པ། དགེ་བ་ཅན་གྱི་ཐུགས་དགྲུག་པ། དཀར་
པོའི་ཆོས་ལ་མི་དད་ཅིང་སྤོང་པ། ཉག་པོའི་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་བསྤོང་པ་ལོ། ཉང་གི་ལོག་པ་བཞི་
ནི། ལྷ་མ་སྤངས་པ། གྲོགས་ལ་གདུང་སེམས་བཅད་པ། ཡི་དམ་གྱི་ལྷ་སྤངས་པ། དཀྱིལ་འཁོར་
གཉེན་པོའི་བསྐྱབ་པ་དང་མཆོམས་བཀའ་བལོ། ཡང་དོན་ཐེག་པ་གསང་སྤྱགས་ལ་ལོག་ན་དོ་
ཐེ་དཔུལ་བར་སྟེ། འཕྲིན་ལས་ལོག་ན་གཤེན་ཐེར་སྟེ། མཆོད་རྫས་ལོག་ན་བྱུང་འཁོར་སྟེ།
སྤྱགས་ལོག་ན་བར་ཆོད་བྱུང་ལྟོ། བདེན་པ་ལོག་ན་བྱུང་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདུག
ལོག་པ་ལྟ། ར་ཅ་ཏ་ཏ་ཏ་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་ཏ་ཐ་དན་ལ་བཅས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཕྱིར་ལྟོག་ནས་གེ་
དགོས་པར་བརྟེན། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན།

ལོག་པ་སྟུང་། སྟུང་འདི་བཏབ་མཁན་དང་བཏབ་བྱས། བྱབ་མཐའ་བཅས་མ་གསལ། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱིང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྤུ་རངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཐ་སྙད་པའི་
ཆད་མས་རྙེད་པའི་དོན་གང་ཞིག་རང་སྤྱང་བའི་སྟོལ་སྤྱང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པའི་ཆོས་
དེ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། སྟོག་རྒྱུའི་རྒྱུད་དང་། རྒྱུ་མའི་ཏ་
ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། དཔེར་ན་སྟོག་རྒྱུའི་རྒྱུ་དེ་རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱང་བ་ལྟར། དོན་
བྱེད་མི་རྒྱས་པས་ན། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་པོ། དེ་ལྟར་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ཡིན་དེ་ཡང་
སྤང་ལ་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པས་དབྱེ་བ་ཡིན་རྟེ། རི་སྐད་བྱ། སྤང་བྱ་འདྲ་ཡང་དོན་
བྱེད་དག། རྒྱས་པའི་བྱིར་དང་མི་རྒྱས་བྱིར། ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་
དབྱེ་བ་བྱས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོག་པའི་གོལ་ས་བཞི། སྤན་པས་སྤྱིང་རྩེ་དང་། བྱམས་པ། དགའ་བ། བཏང་སྟོམས་བཅས་བཞི་པོ་
ཡང་མ་དག་པ་ལོག་པར་སྤྱོད་པའི་གནས་བཞིའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། སྤེ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཞི་རྒྱུར་སྟོན་པོ་ལས། དེའང་ཕྱོགས་རིས་ཅན་བྱ་
སོང་ན་ལོག་པའི་གོལ་ས་ཡིན་པས་བྱས་པ་མི་བཟོ་བ་རྣམས་ལ་བྱམས་པ་དང་། བསྐྱན་པ་དང་

སེམས་ཅན་ལ་སྤང་བ་རྣམས་ལ་སྤྱིང་རྩེ་བ་དང་། སྤྲོན་བ་གཞན་གྱིས་བལྟས་པའི་ནད་པ་ཤི་བ་
ལ་དགའ་བ་དང་། ནད་པ་ཤི་གསོན་གང་ལའང་བཏང་སྟོམས་སུ་གནས་པ་སྟེ་བཞི་རུ་མ་ཤོར་
བ་གཅེས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོག་པའི་ང་རྒྱལ། ང་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ནད་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་
སྒྲོམས་ནས་ཁེངས་པ་སྟེས་པའི་ང་རྒྱལ།

ལོག་པའི་ངག་ ཞེ་སྤང་དང་གཉི་སྤྲུག་ལས་སྟེས་པའི་ངག་རིགས་ཐམས་ཅད།

ལོག་པའི་མྱ་བ་བཞི། སྒྲོམ་ཆེན་གྱི་བྲག་མེ། མཁས་པའི་གོང་མེ། སྒྲོམ་སྒྲུབ་མཁན་གྱི་ཟས་མེ།
སྤྲུགས་པའི་ཁོར་མེ་བཅས་སོ།།

ལོག་པའི་སྐྱོར་བ། ཆ་བའི་ནད་ལ་བྱོད་བཅས་དང་གང་བའི་ནད་ལ་བསེལ་བཅས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་རོ་
བོ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྐྱོར་བ་བྲས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ། བྱང་པ་རྣམ་རྒྱལ་གསལ་བ་ཟེར་གྱིས་མཛད་པའི་
འཆོ་བྱེད་རྣམས་ལ་སྤྱིང་ནས་བཅེ་བའི་མན་ངག་འབྲུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་ལས། ཆ་ནད་བྱོད་སྐྱོར་
གང་ནད་བསེལ་སྐྱོར་བྱེད། དེ་ནི་སྐྱོར་བ་ལོག་པ་ཞེས་བྲ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལོག་པར་འབྲུག་བ། ① དོན་མེད་དུ་ཁོང་ཁོ་སྟེས་པ། ② སེམས་ཀྱི་གཉིང་ནས་འཁོན་འཛིན་བྱེད་པ།

ལོག་པར་ལྟ་བ། ལོག་ལྟ་དང་དོན་གཅིག་

ལོག་པར་ལྟང་བ། ལོག་པར་སྤྱང་བ་དང་དོན་གཅིག་

ལོག་པར་དད་སེལ། འཁོར་བ་འཛིག་གི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་སངས་རྒྱས་རབ་བདུན་གྱི་ལ་བྲལ་ཞིག་

ལོག་པར་འདྲན་པ། ཆོས་བྱེད་པ་ལ་བར་ཆད་གཏོང་བའི་གདོན་འདྲེ་སྤྱིའི་མིང་།

ལོག་པར་གཡེམ། ལོག་གཡེམ་དང་འབྲ།

ལོག་པར་ལྟང་བ། ① ལོག་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལྟང་བ། ② ངན་འགྲོ།

ལོག་པོ། ① རྫིང་འདམ་པ་པོ། ② ལྡབ་འཕམ་པ། ལྡབ་གངས་ལོག་པོར་བཏང་བ། མི་གངས་ལོག་པོར་འཕམ་པ།

ལོག་སྐྱོད། ཚུལ་ལས་ལོག་པར་སྐྱོད་པ་སྟེ། བསམ་སྒྲུབ་ཐོག་གསུམ་སྐྱོད་ཐོག་ནས་ལམ་ལུགས་
རྒྱུང་པ་སྤྱང་སྐྱོད་དང་ལམ་ལུགས་གསར་བ་གཏོར་བ་ཤིག་གསར་བ་རྒྱུང་པ་རྒྱུང་པ་ལྟར་རོ་རྒྱལ་བཅས་བྱེད་
པ། ལོག་སྐྱོད་གལ་རིམ། ལོག་སྐྱོད་པ། ལོག་སྐྱོད་དབང་སྒྲུབ། ལོག་སྐྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱི་བ་བསྒྲགས།

ལོག་སྟོང་གི་བྱ་སྟོང། ལོག་སྟོང་གི་སྒྲ་ཡིག་ ལོག་སྟོང་གི་ཡིག་སྒྲ། ལོག་སྟོང་སྒྲིག་
འཇུགས། ལོག་སྟོང་སྐྱོངས་དང་ཆོགས་པ།
ལོག་སྟོང་ཆོགས་པ། སྒྲིག་ཞུང་གང་རུང་ལ་རྒྱབ་གཏོང་བྱེད་པའི་ལོག་སྟོང་གི་ཆོགས་པར་ཞུགས་པ།
ལོག་སྟོང་གཡོ་ཐོལ། བྱ་སྟོང་དང་བསམ་སྒྲོ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྟོང་བ་དང་། རྒྱབ་མདུན་མི་མཆུངས་
པའི་གཡོ་སྒྲ།

ལོག་སྟོར། ① འཛིག་རྟེན་ལུགས་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་བྱ་སྟོང། དཔེར་ན། དགེ་བའི་ལས་ལ་དམའ་
འབེབས་ཤིང་། མི་དགེ་བའི་ལས་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་བྱེད་པ། ② ཆ་བའི་ནད་ལ་བྱོད་བཅས་
དང་གང་བའི་ནད་ལ་བསེལ་བཅས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འོ་ལོ་མི་མ་ཐུན་པའི་སྟོར་བ་བྱེད་པར་ཟེད།

ལོག་མ། ལོག་བརྒྱབ་སྟེ་ལོ་གཅིག་ལ་ལོ་རྟོག་མ་བཏབ་པར་བཞག་པའི་ས་ཞིང་གི་མིང་། ཕྱི་རོལ་
ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་དོན་ཏེ། ལོག་རྟོག་སེལ། ལམ་ལོག་ལ་མ་
འགྲོ། འོན་པའི་ན་བས་སྒྲ་ལོག་ཐོས། ལོག་ལྟ་མ་སྒྲེས། གོ་མ་ལོག་ ལོག་བར་མ་སྒྲ།

ལོག་མེན། འབྲུང་ཅིས་གྱི་ཐ་སྟར་དེ། རང་གི་སྤྱི་ལོ་དེ་དང་རིམ་བཞིན་འབྲེལ་བ་འགྱུར་བའི་ལོ་
རྟགས་ཅིག་གི་མིང་ཡིན། བཅི་བྱ་པོ་ཡིན་ན་འབྲུང་འགྱུར་གྱི་ལོ་དང་འབྲེལ་སྟབས་རང་གི་ལོ་
རྟགས་ནས་མཐུར་དུ་བཅི་དགོས། བཅི་བྱ་བྱུང་མེད་ཡིན་ན་འདས་པའི་ལོ་དང་འབྲེལ་སྟབས་
རང་གི་ལོ་རྟགས་ནས་བྱེད་དུ་བཅི་དགོས།

ལོག་སྟོན། ལོག་པའི་སྟོན་ཆོག

ལོག་སྒྲ། ① ལོག་པར་སྒྲ་བ། ② ལོག་པར་ཤོད་པ་པོ།

ལོག་འཆོ། ལུས་དང་དག་གི་ལས་ཆགས་པ་ལས་སྒྲེས་པ།

ལོག་འཆོ་ལྡ། ཚུལ་འཆོས་ཏེ་མ་ཡིན་ཡིན་ཁུལ་བྱས་ནས་བྱུང་བ་དང་། ཁ་གསལ་སྟེ་སྟེལ་ལང་
བཤད་ནས་བྱུང་བ། གཞོགས་སྟོང་སྟེ་གོ་རྒྱ་བཏང་ནས་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ། ཐོབ་ཀྱིས་འཇུག་
བ་སྟེ་དབང་ཡོད་བཏང་ནས་འཕྲོག་པ། རྟེན་པས་རྟེན་པ་འཆོལ་བ་སྟེ་རྟེན་རྟེན་པར་སྟོན་ནས་
ཆེན་པོ་རྟེན་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་བཅས་ལྟེ།

ལོག་ཞག་དགུན་ཉི་ཤོག་ནས་ཞག་ཉེར་བཞི་འི་རིང་ལ་ལོག་ཞག་ཟེད། དེའི་རིང་ལ་ཁ་རྒྱུང་དང་གང་

ངར་ཆེན་དབྱར་ཞོད་ཟེར། དབྱར་ཉི་ཤེས་ནས་ཞག་ཉེར་གཅིག་རིང་ལ་ལོག་ཞག་བཅི། དེའང་
ཉི་ཤེས་ཉིན་དང་། བདུན་དང་པོ། གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་དུས་ཆར་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཆར་བབ་
ན་གནས་དམའ་བ་ཞེས་ཟེར་བས་དབྱར་དུས་ཐན་པ་མེད་ཟེར། དུས་ཆར་བཞི་པོ་དེ་ལ་ཆར་མ་
བབ་ན་གནས་མཐོ་བ་ཞེས་གྲགས་པས་ཉིན་ཉེར་གཅིག་ཅམ་ལ་པན།
ལོག་གཡེམ། ལོག་པར་གཡེམ་པར་ཟེར། གཞན་གྱི་རྒྱུང་མར་གྱི་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་རྒྱུང་མ་སྤུམ་
འབྲིག་པ་ལྟ་བུ།
ལོག་གཡེམ་བཞི། བཟོད་བྱ་མིན་པ་དང་། ཡན་ལག་མིན་པ། དུས་མིན་པ། གནས་མིན་པ་རྣམས་
ལ་ཆགས་པ་སྟོན་པ་ལ་ལོག་གཡེམ་ཟེར།
ལོག་ལམ། ① འོར་བའི་ལམ་གྱི་ ② ལྟ་བུ་དན་པའམ་ལམ་ལུགས་དན་པ།
ལོག་ལོག་རྒྱུ་པོའམ་རིལ་ལོ། བྱོད་པའི་ནང་དུ་བརྟམས་པའི་མར་ལོག་ལོག་དེ་ལ་རྒྱ་མཚེ་ཅམ་འདུག
ལོག་ཤེས། ① རང་ཡུལ་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། ② རང་གི་འཛིན་
སྤངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་རྒྱ་རྒྱུ་ནཏྱ་གཏྱིག་པ་དང་། དུང་སེར་སྤང་གི་དབང་
ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཇི་བཞེན་མི་ཤེས་པའི་སྤོངས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱུགས་ཀྱི་འབྲུལ་
རྒྱ་དང་། མཁྲིས་ནད་ལ་སོགས་པ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱའི་དབང་གིས་རང་ཡུལ་ཇི་ལྟར་གསུང་བ་དེ་
ལྟར་མ་གྲུབ་པས་ལོག་པའི་ཤེས་པ་འོ།
ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ། ཡུལ་ཅན་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བཅད་ནས་
ཡུལ་མི་བདེན་པར་འབྲུག་པའི་གཞན་སེལ།
ལོག་ས། སྒྲིག་ཆུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཉི་ཤེས་
དབྱིན་སྐད་དུ་reentry point ཟེར།
ལོག་ས། ① རོས། མདུན་ལོག་ས། རྒྱུ་ལོག་ས། གཡོན་ལོག་ས། ཁང་པའི་ནང་ལོག་ས། ལྷམ་གྱི་
ལོག་ས་གཅིག་ ལོག་ས་ཤིག་ན་གྱིས། ② ཡི་གེ་འདིའི་མཐར་སྟུ་སྦྲར་ན་གཞན་དུའམ་ཟུར་དུ་
ཞེས་པའི་དོན་དུ་གོ་དཔེར་ན། ལོག་ས་སྟུ་བསལ་བ། ལོག་ས་སྟུ་དགར་བ། ལོག་ས་སྟུ་བཏོན་
པ། ལོག་ས་སྟུ་བཀར་བ། ལོག་ས་སྟུ་མེད་པ། ལོག་ས་སྟུ་བྱེ་བ། ལོག་ས་སྟུ་བཞག་པ། ལོག་ས་

སྤྱི་བསྐྱར་བ།

ལོགས་སྒྲིག་ ལུང་པ་གཅིག་གསུམ་ལས་རིགས་གཅིག་ནང་ལོགས་ཀྱི་མིས་མ་གཏོགས་གཞན་གྱིས་
མི་གོ་བར་ལོགས་སྤྱི་བཤད་པའི་སྒྲིག་ཆ།

ལོགས་སྒྲིག་ [མངོན]ལུ་མ།

ལོགས་དཀར། དམིགས་སྤྱི་དཀར་བའི་དོན།

ལོགས་ཁང། དཀྱིལ་ཁང་གི་ལོགས་སྤྱི་ལས། ཟུར་དུ་ཡོད་པའི་ཁང་པ།

ལོགས་དཀར་སྒྲིག་སྒྲིག་ རྒྱུ་གྲུ་གྲུ་ལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྒྲིག་དུ་separate compilation ཟེད།

ལོགས་ཐྱིས། ལོགས་རིས་དང་དོན་གཅིག་

ལོགས་ཞལ། ཅིག་པའི་ལྗེ་བས་ཞལ།

ལོགས་རིང་། [མངོན]སྒྲིག་

ལོགས་རིས། ཁང་པའི་ལྗེ་བས་རིས།

ལོགས་ལོགས། ཁག་ཁག་གསུམ་ཟུར་བསལ་ཅན།

ལོགས་སྤྱི་བཤད་བ། ཟུར་བསལ་དུ་བཏོན་བ།

ལོགས་སྤྱི་བཅར་བ། ① ཟུར་དུ་ཟུང་བའི་སྒྲིག་པ། ② འཁྲིམ་ལ་སོང་བ།

ལོང་། ① ཁོམ་བ་དང་ལྷོགས་པའི་དུས། ཁ་སང་ང་ཁྱོད་སར་ལོང་ཅན་ཏེ་ལོང་ཁོམ་མ་སོང་། དེ་རིང་
ཉིན་གུང་ང་ཁྱོད་ཆོའི་མཉམ་དུ་ཐ་མ་ཐ་ལོང་མེད། ཁ་སང་ངའི་དགེ་ཆན་འདིར་སླེབས་ཐུང་ཡིན་
ནའང་ཡུན་རིང་བསྐྱད་ལོང་ཐུང་མ་སོང་། ང་སྤྱོད་ཁང་ནང་ལ་ནད་བ་བཟླ་སར་འགྲོ་བཞིན་ཏེ་འགྲོ་
ལོང་གཅིག་ཀྱང་མ་ཐུང་། ལོང་ཁོམ་ཡོད་དུས་ངའི་ནད་ལ་ཐེབས་རོགས། ② སེམས་ཅན་གྱི་
ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཞིག་རྟོལ་གྱི་རྒྱ་སྒྲིག་ ③ དབང་པོ་ཉམས་པའི་དོན། མིག་ལོང་བ།

ལོང་ཀ ལོང་ག་དང་འབྲ།

ལོང་ཁ། ལོང་ག་དང་འབྲ།

ལོང་ཁེབས། རྟོལ་ལོང་གཡོག་བྱེད།

ཡོང་འཁྲིད། ① མིག་ཡོང་བ་འཁྲིད་མཁན། ② ཡོང་བའི་ལམ་རྟེན།

ཡོང་གི་མི་ལུས་ཀྱི་བྱང་ཁོག་སྤྲོད་ཀྱི་ཆར་ཡར་སྡེ་རྒྱ་མ་དང་མར་སྡེ་གཞན་དུ་འབྲེལ་བའི་སྟོང་དུག་
གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དེའི་བྱེད་ལས་ནི་ལུས་ཀྱི་ཚུང་ཁམས་ཀྱི་སྟིགས་མ་དང་། ཟས་རོ་ནམ་
བསགས་ཤིང་ཐུར་དུ་གཏོང་བ་སོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

ཡོང་གི་ནད། སྤྱིར་ཟས་སྟོད་ལོག་པ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་རྒྱུད་ནད་སྟོང་བའི་ཟས་སྟོད་རྣམས་ཀྱིས་ཡོང་
ནད་སྟོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ།

ཡོང་མཆོངས། ཐུན་འཕྲོམ་ཀྱི་ཐལ་སྟོང་། གནས་ཚུལ་མ་བཟགས་མ་དབྱེད་པར་ཡོང་མཆོངས་བྱས་
ན་བམ་ཉེས་ཡོང་རྒྱ་ལས་མེད།

ཡོང་ཏོག་མིག་སྟེ་དངོས་ཀྱི་གས་ཤིག་སྟེ། འབྲར་ཅི་བཟོ་བྱེད་ཡིན།

ཡོང་སྟོད་ལུ་གྲུ་མགོ་དབྱིབས་ལ་བསྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཁྲག་ཡོང་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྲངས་
དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།
ཡོང་སྟོད་ལུ་གྲུ་མགོ་ནི་ཁྲག་ཡོང་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ་དབྱིབས་ལང་བའི་སྟོན་ནས་བཏགས་པའོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡོང་གཏམ། ① རྒྱ་མཚན་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟོགས་པར་བཤད་པའི་གཏམ། ② རྒྱ་མཚན་དང་དོན་མེད་
ཀྱི་གཏམ། ལས་མེད་ཡོང་གཏམ་དུ་ཆོགས་པ།

ཡོང་ཐེད། ལྟེ་བའི་གཡམས་གཡོན་དུ་ཆོན་གང་རེ་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་པའི་ཡོང་གའི་ཐེད་དང་
འབྲེལ་བའི་མེ་གསང་ཞིག་སྟེ། དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་ཡོང་སྐྱོན་དང་། ལྷ་བ། བེ་སྐབས་ཅན་
འཁྱུ་བའི་ནད་ལ་པན།

ཡོང་ནད། ཡོང་གི་ན་ཆ་སྟེ། རང་གཤེས་སུ་དབྱེ་ན་གང་སྟོས་དང་། གང་འབྲིངས། ཆ་རྫོངས། འཁྱུ་
སྟེམས། རྒྱངས་པ་ཅན་བཙས་ལྷ་མཆིས། རད་རྟགས་སུ་ལྟེ་བའི་གཡམས་གཡོན་དུ་ན་ཞིང་སྟོ་
འཁྲོག་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་བས་འགར་ཅི་ཆེན་མི་འབྱུང་བར་འགགས་པ་ཞིག

ཡོང་ནད་གང་བ། ལྟེ་བའི་གཡམས་གཡོན་དུ་ན་ཞིང་སྟོ་འཁྲོག་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་བཅའ་བེ་སྐབས་ཅན་
འཁྱུ་བའི་ནད་རིགས་ཤིག

ཡོང་ནད་གང་འགྲིངས། ལྟོ་བ་སྟོས་ཤིང་རི་མ་འགྲིང་ནས་མི་ཐོན་པ་ཡོང་སྟེ། སྐབས་སྐབས་སུ་
མདོག་སྒྱུ་པོ་ཅན་འཕྲུ་བ་དང་། སྐབས་སྐབས་སུ་ཟས་གང་ཐོས་པ་དེའི་མདོག་འཕྲུ་བ།
ཡོང་ནད་ལྷ། གང་སྟོས། གང་འགྲིངས། ཆ་རྟོངས། འཕྲུག་སྟེ། རྒྱངས་པའོ།
ཡོང་ནད་ལྷ་པོ། ཡོང་ནད་ལྷ་དང་དོན་གཅིག
ཡོང་ནད་འཕྲུ་སྟེ། ལྟོ་བ་ས་བ་འཁོག་ཤེད་པ། ཟས་གང་ཐོས་ཀྱང་ན་ག། ལུས་ཤུགས་རྒྱང་ག། ཁ་
སྐྱས། མཁལ་ཤེད་ཆད་སྟེ། ཤེད་ཅིང་ན་ག།
ཡོང་ནད་གང་སྟོས། ཡོང་ནད་ལུང་འཁོག་ཤེད་ཅིང་། གང་བའི་རྗེས་སུ་སྟེ་ཐུང་ན་ག། ལ་བའི་དུས་
ནད་པའི་རྒྱང་རྒྱུ་བ་ཕྱག་ན་སྒྱུ་པོ་འཕྲུ་བ། དེས་འགར་ཤི་ས་སྐྱས་ཞིང་སྟོས་པར་ཤེད།
ཡོང་ནད་ཆ་རྟོངས། ཁ་སྐྱས། སྟོས་དད་ཆེ། ལྟོ་བ་སྟོས། གདོང་སྒྱུག་རྩལ་འབྱུང་། ཤི་ས་འགག
ཡོང་ནད་རྒྱངས་པ་ཅན། ཡོང་རྒྱ་ཤེད་སྟེ་སྐྱལ་གཞུང་དངས་ཤིང་ན་ག། ཤེད་པ་སྒྱུར་པོར་ཡོང་ནས་
ཤེད་ཆེགས་པར་ཚུན་འགྲུལ་མི་ཤེས་པ།
ཡོང་པོ། མིག་ལ་སྟོན་ཤོར་བའི་པོ།
ཡོང་ཤུགས་གསང་། ལྟེ་བའི་གཡས་གཡོན་ནས་ཤི་ལ་ཆོན་དོ་རེ་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོང་ག་དང་
འབྲེལ་བའི་གསང་སྟེ། དེར་མི་བཅའ་བཞག་ན་ཡོང་སྒྲ་དང་སྟོ་འཁོག་ཤེད་པ་འཕྲུ་བ་འབྲུམས་
པ་སོགས་ལ་པན།
ཡོག་ཤེད། སྟོ་སྟེང་ཡང་ཟེར། བྱད་མེད་ཀྱི་སྐར་གས་འོག་ཏུ་དབྱང་པའི་དདུལ་ཐག
ཡོང་ག། ① ཡོངས་པ། ཡོང་ག། ② མིག་སྟོང་བའམ། མིག་དབང་ཤོར་ནས་མཐོང་མི་བྱུབ་ག།
གཡས་ཡོང་ག། མིག་ཡོངས་ཀྱང་ཉ་རེར་ལྟོ་ག། མིག་མེད་ཡོངས་མཆོངས། ③ འདད་ག། ཅིས་
གངས་ཡོངས་པ། ཆད་ཡོངས་པ། འོ་གངས་ཡོངས་པ། རིང་ཆད་མ་ཡོངས་པ། གཟུགས་
སྟོབས་ཆེས་ཆེར་ཡོང་དུས། རྒྱ་མ་གང་ཡོངས་མ་ཡོངས་ཅན། ④ གཟུགས་མི་མཐོང་མཁན།
དམུས་ཡོང་། ཡོང་བར་ཡོང་འཁྲིད་མེད་ག། བྱི་ཡོང་ག། ཡོང་བར་ལམ་འཁྲི་ག། ཡོང་བས་ཡོང་
བཞིན། ཡོང་བ་རྒྱ་ཏུ་འགྲིལ། ཡོང་བས་བལྟས་ཀྱང་ཁམས་གསུམ། ཆན་མོ་ཡོང་བས་གསེར་
ཁུར་ནས་འགྲོ་ག། ཐེ་ཆོས་གར་འཕྲུགས་མེད་པའི་ཡོང་བའི་འཁར་རྒྱག་འདྲ།

ཡོང་བའི་ཁ་ལོ་བ། [མངོན་]ཉི་མ།

ཡོང་བའི་དགྲ། [མངོན་]ལྟ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

ཡོང་བས་ཤིག་བཟུང། འོས་ཆོད་བྱེད་པའི་དཔེ།

ཡོང་བུ། ① ཀྱང་པའི་ཡོང་བུ། ② [རྫིང་]ཤིང་འབྲས།

ཡོང་བུ་མི་མངོན་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་

ཤིན་ཏུ་སྤྲས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བྱས་ཅན་ཉིད་ཀྱིས་ཡོང་བུ་མི་མངོན་པ།

ཡོང་འབྲུར། སྟོད་པ་རྟོགས་པའི་ངང་རྩལ་ཅན་ཏེ། ཨ་ཡག་ཡོང་འབྲུར། སྤུ་བྱག་ཡོང་འབྲུར་སོགས་སྟེ་བུ།

ཡོང་མོ། མིག་ལ་སྒྲིན་ཤོར་བའི་བྱད་མེད།

ཡོང་ཅ། རང་ཡོང་གི་ཆིགས་འབྲུར་པོའི་སྟེང་ནས་གསོ་བྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་གནས་

སུ་ཡོད་པའི་གཏར་ཅ་ཞིག་སྟེ། དེ་གཏར་ན་སྒྲང་ཐབས་དང་། མངལ་སྒྲན། རྒྱ་མཚན་འགགས་

པའམ་འབྲས་པ། བུས་མོའི་ཆིགས་ན་བ་སོགས་ལུས་སྤྲད་ཀྱི་ནད་ལ་པན།

ཡོང་ཆད། ཡོང་གར་ཆ་བ་ཞུགས་པའི་ནད་དེ། རད་རྟགས་སུ་ཁ་སྒྲས་ལ་སྒྲོམ་དད་ཆེ་བ་དང་། ཁོག་

པ་སྒྲོ་ཞིང་དེ་ཆེན་འགག་པ་སོགས་འབྲུང་བ་ཞིག་

ཡོང་ཆིགས། ཀྱང་པའི་ཡོང་བུའི་ཆིགས།

ཡོང་ཡོང་། འབྲུར་དུ་ཐོན་པའི་རྣམ་འབྲུར། རྩ་ཡོང་ཡོང་དུ་འཁོལ། བ་རྒྱབས་ཡོང་ཡོང་དུ་འབྲུར།

ཆིག་པ་ཟ་ཡོང་ཡོང་བུས་བྱང་། མིག་རྩ་ཡོང་ཡོང་ཞིག་འཁོར། རྩལ་ཡོང་ཡོང་དུ་ལྡང་བ།

ཡོང་བཤད། ཞིབ་བར་མ་བརྟགས་པའི་སྐད་ཆ། ཡོང་ཞེས་བ་ནང་ཡོང་སྟེང་ཡོང་སོགས་ནང་ཁོལ་

ཀྱི་སྤྱི་མིང་ལའང་གོ། ཡོང་ཞེས་པ་ཆིག་གཞན་ལ་བསྐྱེབས་ནས་དུས་ཀྱི་ཁོས་པ་ལྟན་མིན་གྱི་

དོན་སྟོན་པ། བྱ་ཡོང་བྱེད་ཡོང་། བཟའ་ཡོང་འབྲུང་ཡོང་། སྟོད་ཡོང་མེད། ཉན་ཡོང་མེད་ལྟ་བུ།

ཡོང་གསང་། རྒྱལ་ཀྱི་སྤྲལ་ཆིགས་བརྩུ་བྱག་པ་ཡོང་ག་དང་འབྲེལ་བའི་མེ་བཙའི་གསང་དམིགས་

ཤིག་སྟེ། དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་ཡོང་གར་གང་རྒྱུད་ཞུགས་ནས་སྒྲོ་འཁོག་བྱེད་པ་དང་། ཡོང་

སྒྲན་སོགས་ལ་པན།

ཡོངས། ① མེན་པའི་སྤྲལ་ཆིག་ ② ལྡང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལང་བའི་སྤྲལ་ཆིག་ ③ བརྒྱ་གཅིག་

གིས་མ་ལོངས་དགུ་བཅུ་གོ་དགུ། ཆད་ལོངས། ④ འཆོ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་རྩེན་ཏེ། ལྷི་ཆོགས་གསར་
བར་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ལོངས་སྦྱང། ལོངས་སྦྱང། འགྲོ་བའམ་སོང་བའི་དོན་ལ་ཡང་གོ
ལོངས་སྦྱ། དེས་བ་ལྔ་ལྔ་བྱི་གཞུགས་སྦྱ་མཐར་བུག
ལོངས་སྦྱ་དེས་བ་ལྔ་ལྔ། ༡ གནས་དེས་བ། འོག་མིན་སྦྱག་པོ་བཞོད་བ་ཁོན་ར་བཞུགས་བ། ༢
དུས་དེས་བ། འཁོར་མ་སྟོངས་བར་དུ་ཞུགས་བ། ༣ སྦྱ་དེས་བ། མཆན་དཔེ་རྩོགས་བ་ཅན་ཁོ་
ན། ༤ ཆོས་དེས་བ། ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུང་བ། ༥ འཁོར་དེས་བ། ཐེག་ཆེན་
འབགས་བ་ལ་སྦྱག་གིས་བསྟོར་བ།
ལོངས་སྦྱ་གཉིས། རང་སྤང་ལོངས་སྦྱ་དང། བྱེད་སྦྱལ་ལོངས་སྦྱའོ།
ལོངས་སྦྱ་རིགས་ལ། རྣམ་སྤང་། རིན་འབྱུང་། འོད་དཔག་མེད། རོན་བྱལ། མི་བསྟོད་བ་བཅས་
ལོངས་སྦྱ་རིགས་ལྔ་དང། གཞན་ཡང་སྦྱལ་སྦྱ་རིགས་ལྔ་ཡོད་བ་ལས་ལོངས་སྦྱར་ན་རྒྱན་དང།
རིགས་ལ། བྱ་རྒྱན་སོགས་ཡོད་བ་དང་སྦྱལ་སྦྱར་མེད།
ལོངས་སྦྱ་ལ་ཉགས་ཀྱི་རྒྱན་བཟ། དབྱ་རྒྱ། ལྷན་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། རོ་ལལ། དབྱང་རྒྱ། བྱག་
གདུབ་གཉིས། ཞབས་གདུབ་གཉིས། སེ་མོ་དོ།
ལོངས་སྦྱ་ལ་དར་བྱིན་བཟའ་ལ། ༡.ཐའོག་འདིང་གི་ཅོད་བན་དང། ༢.དར་བྱི་སྟོད་གཡོག་དང། ༣.དར་
སེར་པོའི་ཆོས་གོས་དང། ༤.དར་ཅེ་དགུའི་སྦྱང་དཀྱིས་དང། ༥.སྦྱགས་ཀྱི་བུ་དུང་སྟེ་ལྔའོ།
ལོངས་སྦྱའི་རྒྱན་ཆས་བདུན། མེ་ཉོག་ཆོམ་བུའི་རྒྱ། ལྷན་ཆ། རོ་ལལ། དབྱ་རྒྱ། སེ་མོ་དོ། བྱག་
གདུབ། ཞབས་གདུབ་པོ།
ལོངས་སྦྱའི་དཔེ་བྱད། ལོངས་སྦྱ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱི་རབ་ཏུ་དད་བ་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།
ལོངས་སྦྱའི་མཆན། ལོངས་སྦྱ་གཞན་ངོར་སྦྱེས་བུ་དམ་པར་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན།
ལོངས་སྦྱའི་མཆན་ཉིད། གཞན་དབང་གནས་འགྱུར་གྱི་མཆན་ཉིད། དཀར་པོའི་ཆོས་ཀྱི་མཆན་ཉིད།
གཉིས་སྦྱ་མེད་པའི་མཆན་ཉིད། རྒྱན་གྱིས་ཉག་པའི་མཆན་ཉིད། བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པའི་
མཆན་ཉིད་དོ། ཡང་ན། གསུང་བཟོད་ལ། སྦྱ་སྤང་བ། མཛད་བ་རྒྱན་མི་ཆད་ལ། ལྷན་གྱིས་བྱལ་
པར་མཛད་ལ། སྦྱ་གསུམ་གྱི་མཛད་བ་དུ་མར་སྟོན་ཀྱང་དེའི་རང་བཞིན་དང་བཟའ་བའོ།

མོངས་སྐྱེའི་ཞིང་། གཞི་དང་སྤྱིང་པོ་མེ་རྟོག་གིས་བརྒྱན་པ་མོངས་སྐྱེའི་ཞིང་ཁམས། སངས་རྒྱུས་
ཀྱི་ཞིང་ཁམས་འོག་མིན་ནི་མོངས་སྐྱེ་རྣམས་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཡིན་པ་དང་དེའི་ཕྱག་
གི་སྤྱང་བཟེད་ཀྱི་ནང་དུ་འཛིག་རྟེན་ཁམས་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བརྟུགས་པ་ནི་རང་
ཅག་གནས་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཡིན་ཞེས་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་
འགའ་ཞིག་ནང་གསལ།

མོངས་སྐྱེའི་ཡེ་ཤེས་བཞི། ཆོས་དབྱེངས་མེ་མོང་ཡེ་ཤེས། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས།
བྱ་བྱབ་ཡེ་ཤེས་བཅས་ཡིན།

མོངས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་ལ། སྐྱེ་རྣམས་བརྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། གསུང་བཛྲོད་པ་བརྒྱན་མི་
འཆད་པ། ཐུགས་མཛད་པ་བརྒྱན་མི་འཆད་པ། འབད་ཚོལ་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ། ལྷ་
ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་བདེན་པར་མ་བྱུབ་པ་བཅས་ལྟོ།།

མོངས་སྐྱེའི་ཡོན་ཏན་ལ། རྟོན་པ་བརྒྱན་མི་ཆད་པ། གསུང་བཛྲོད་པ་བརྒྱན་མི་ཆད་པ། ཐུགས་མཛད་
པ་བརྒྱན་མི་ཆད་པ། འབད་བཙོན་གྱི་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་མེད་པ། ལྷ་ཆོགས་སུ་སྤང་ཡང་བདེན་
པར་མ་བྱུབ་པའོ།།

མོངས་སྐྱེའི་རིན་ཆེན་རྒྱན་བརྒྱན། དབུ་རྒྱན། ལྷན་རྒྱན། མགུལ་རྒྱན། དཔུང་རྒྱན། རོ་ཤལ། སེ་
མོ་རོ།། གཏུ་བྲ། ལྷ་རགས་སམ་འོག་ལག་གོ།

མོངས་པ། ① མིག་དབང་ཤོར་བ་དང་འདང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་མོང་བའི་འདས་པ། ② [རྟིང]
རྒྱགས་པ།

མོངས་སྐྱེད་པ། མོངས་སུ་སྐྱེད་པའམ། བེད་སྐྱོད་པ།

མོངས་སྐྱོད། ① རོར་ཇས། མོངས་སྐྱོད་ཆེ་བ། མོངས་སྐྱོད་གྲ་རྒྱས། མོངས་སྐྱོད་དན་རོན། ②
བེད་སྐྱོད། དགའ་ལས་གཞན་པས་བརྒྱབ་ནས་མོངས་སྐྱོད་རང་གིས་བྱས་པ། བག་མེད་
མོངས་སྐྱོད། དགའ་བའི་མོངས་སྐྱོད་པ། ③ ཉི་ཁྲི་གཟའ་ལྔ་སོགས་སྐར་ཁྲིམ་གྱི་གོ་ལར་རྒྱ་
བའི་དུས་སམ་ལུལ་གྱི་རྒྱ་ཁོན།

མོངས་སྐྱོད་ཀྱི་ཅ། ལུས་ཅའི་ཁྲེ་བྲག་ཅིག

ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་འཛིན། གསང་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱོད་འབྲས་སྤྱོད་མོང་བ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་སྤོང་སྤྱོད་བདུན་
ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པ།
ཡོངས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ། བཟའ་བརྒྱུད་གི་རོ་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་ཆའི་འཁོར་ལོ་སྟེ། བཟའ་བ་ལ་
གནས་ཤིང་ཆ་ཐོན་ལྷ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་ཞིག
ཡོངས་སྤྱོད་འབྲི་བའི་གནས་དུག ༡.ཆང་འཕྱང་བ། ༢.བརྒྱན་པོ། ༣.མཚན་མོ་འཕྱན་བ། ༤.སྤྱིག་
པའི་ཁྲོགས་པོ་ལ་བསྟེན་བ། ༥.འདུས་པ་ལ་ལྟ་བ། ༦.ལེ་ལོ།
ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྤྱོད་ལ་ཡན་ལག་བདུན་ལྟར། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱི་ཡན་ལག་ཁ་
སྤྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཡན་ལག་སྤྱི་རྒྱུ་ཡོངས་
སྤྱོད་པའི་ཡན་ལག་རྒྱན་མི་ཆད་པའི་ཡན་ལག་འཕྲོག་པ་མེད་པའི་ཡན་ལག་རྒྱུ་ལས་སོ།
ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་ཐུང་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་མ་གཏོས་པར་
གདུལ་བྱ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བའི་སྤྱོད་ཞིག་སྤྱོད་འཆར་གཞིར་གྱུར་
པ་མཚན་དང་དཔེ་བྱུང་གིས་བརྒྱན་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཀྱང་རྟོ།
ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་རྒྱན་བཅུ་གསུམ། ཡོངས་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་རྒྱན་གོས་སྤྱོད་པ་བཅུ་གསུམ་སྟེ།
དར་གྱི་ཚད་པན་དང་། སྤྱོད་གཏོགས། དར་དབྱངས་སྤྱོད་པ། སྤྱོད་དཀྱིས་བཅས་དར་གྱི་
ཆས་གོས་ལྷ་དང་། རིན་པོ་ཆའི་དབྱ་རྒྱན་དང་། སྤྱོད་རྒྱན། མགུལ་རྒྱན། དབྱང་རྒྱན། དོ་ཤལ་
ལས་སེ་མོ་དོ། བྱག་གདུབ། སོར་གདུབ། ཞབས་གདུབ་བཅས་རིན་ཆེན་རྒྱན་བརྒྱད་དོ།
ཡོངས་སྤྱོད་པ། ཐས་གོས་ལ་སོགས་པ་སྤྱོད་བྱའི་འདོད་ཡོན་ལ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ།
ཡོད། [ཡུལ་]ཆད་ཀྱི་འི་ཆོག་གི་ཐད་ཅིག་ཆེ་ཡོད་འདུག་མང་ཡོད་འདུག་ཁ་པར་གཏོང་ཡོད་མི་
འདུག་ལེན་མཁན་མི་འདུག
ཡོད་པ། ཡོད་པོ་དང་འབྲ།
ཡོད་པོ། སྤྱུག་པོ་འཕམ་རན་པོ། ཉན་གཞི་ཉ་ཅང་ཡོད་པོ། གཤེས་རྒྱུད་ཡོད་པོ་ལྟོ་བ། བྱ་སྤྱོད་ཡོད་པོ།
ཡོན། ① རྒྱའི་རགས། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་དུས་ཆད་དེས་ཅན་ཞིག་ལ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཉེ།
ཆེ་རིང་ལོ་བརྒྱ་ལོན། ཉེ་མ་རྩོས་རྩ་ལོན། ཉམ་གུང་ལོན་ལྟ་བུ། ཉམ་གུང་ལོན། ③ བྱེད་འབྲེལ་

ལས་ཆོག་ལེན་སྐབ་པའི་དོན་ཏེ། ས་ལོག་ནས་རྫོ་སྐྱམ་ལོན། གཏེར་ཁ་ནས་དདུལ་རྫོ་ལོན།
ལོན་ཤོན་མཆོད་རྟེན། འདི་ནི་དབྱིན་ཟིའི་གནའ་པོའི་གྲགས་ཅན་གྱི་ཨར་སྐྱེན་ཆོམ་བྱ་ཞིག་ཡིན། དེ་
ནི་ལོན་ཤོན་ཤོང་ཁྲེར་གྱི་ཤར་རོས་དང་། ཐའེ་ཐེ་ཕྱི་ཚུ་པོའི་བྱང་རོས་སུ་གནས་ཡོད། ལོ་རྒྱུ་
བརྒྱ་ཟག་ཁ་ཤས་ནང་རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་གིས་བར་མ་ཆད་པར་རྒྱ་སྐྱེད་བྱས་ནས་བྱུབ་པ་
ཞིག་ཡིན། དེའི་ནང་གི་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་དེ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་ཞིང་། གྱི་ལོ་༡༠༧༩ - ༡༩༠༧་བར་
གྱི་དུས་ཆོད་ནང་བསྐྱེད་པ་ཞིག་གོ།

ལོན་པ། ① ལོན་པའམ་རྟེན་པ་དང་བྱུབ་པ། བསམ་དོན་ལག་ཏུ་ལོན་པ། ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་མི་མེད་
ཀྱང་། བསྐྱེད་པ་སྟོང་གི་གཏམ་རྒྱུད་ཡོད། ② གངས་ལོང་བའམ་ཆང་པ། གངས་ཆད་ལོན་པ།
③ ཤེས་པའམ་རྟོགས་པ། ས་རྒྱུས་ལམ་རྒྱས་ལོན་པ། ཆོད་ལོན་པ། གོ་བ་མི་ལོན་པ། རང་
རྒྱས་རང་གིས་ལོན་པ་ནི་མིའི་སྦྱོང་བཟང་རྩ་ཆེན་ཡིན།

ལོན་སྤྱང་། ཅི་བའི་ལན་གྱི་འཕྲིན།

ལོ་བ། ལ་བ་པའི་སྐྱལ་ཆོག

ལོ་བས། སྐད་ཆ་ལོ་བས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆོག་བསྐྱབས་ནས་ལོ་བས་པ་ནི་ཤེས་པ།

ལོ་བས་པ། ཤེས་པའམ་གོམས་པ། བསྐྱབས་ཏེ་ལོ་བས་པ།

ལོ་བས་སྦྱོན་པ། ལྟོ་ཆས་འདི་ཁ་ལ་མ་ལོ་བས། ལོན་ཏན་ལེགས་པར་ལོ་བས་བཞེན་འདུག ཟ་གིན་
ཟ་གིན་ཁ་ལོ་བས། བཟོ་གིན་བཟོ་གིན་ལག་ལོ་བས།

ལོའི་ཐེག་པ། [མཛོན་]ཀྱན་པོ།

ལོའི་ཤིང་རྒྱ། [མཛོན་]ཉི་མ།

ལོ་པ། ཤོག་དདུལ་ཏེ། བཅུ་ལོ་པ། བརྒྱ་ལོར་ཤོག་པ།

ལོར་ཁང་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་པ་ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་
ལོ་༡༩༡༩ལོར་གསར་དུ་བཙུགས་ཤིང་། ཚུགས་ཡུལ་ནི་ཕྱི་ས་ཀྱི་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་
ཁུངས་ཟེར་བའི་བྱང་རོས་ཁང་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དོ་དམ་མི་སྣ་གྱུང་གཅིག་དང་མཐན་བྱུང་
གཅིག་བསྐོ་སྟོལ་དང་ལས་བྱ་མེར་སྐྱ་བཞི་ཅམ་ཡོད། དེ་སྤྱི་དགའུང་གི་ལོན་དདུལ་བཅུ་

གསུམ་ཞོ་བུ་ག་སོགས་ཀྱི་ཤམ་དཀར་ཁོན་ལས་མེད་ཀྱང་། བྱིས་ཨར་ལས་འཛུགས་སྤྱོད་དང་།
སྤྱོད་ཅིས་ཁང་། དམག་སྤར་ཁག་སོགས་གཞུང་དབུལ་གཏོང་གྲོན་ཆེ་སྟབས་ཤོག་དབུལ་དང་།
ཟངས་ཤམ་གསར་དུ་བར་བྱས་བ་དང་། ཤམ་དཀར་ཡང་ཁ་ཤིས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་འཁོད་
བ་གསར་བཙོས་བྱས། བོད་ལོར་གྱི་གཡས་ཟུར་དུ་ལོར་ཁང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ལ་བཀའ་
ཤག་ནས་བཀའ་དམ་འབྱར་མའི་བཀའ་འདྲིན་ཐོན་མཆོས་ལོར་ཁང་ལས་ཁུངས་ནས་དབུལ་
འབབ་བྱངས་ཆད་སློད་དགོས་བ་བཙས་རེད། བྱིས་སྲུ་ལས་ཁུངས་འདི་བྱ་བ་ཞི་དབུལ་བར་
ཁང་དུ་བསྐྱེལ་ཏེ་ཁུ་བསྟུ་བྱས།
ལོར་རོ། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་རྟེང་བས་བཟམ་བའི་ཤོག་དབུལ། ད་ཆ་སློར་མོ་ལྷ་བཅུ་དང་བརྒྱ་ལོར་
ལ་དེ་ལྟར་འབོད། ཁ་སང་ཨ་ཞང་ལགས་ཀྱིས་ང་ལ་སློར་མོ་ལྷ་བཅུ་ལོར་རོ་གཅིག་སྟེར་བྱུང་།
ལོས། ① ལས་པའི་སྐྱེལ་ཆིག་ ② དེས་བར། ཆོང་བས་ཁེ་བཟང་ལོས་ཟ། དེ་ག་ལོས་བྲག་རྒྱན་དུ་
བགོ་བའི་གྲོན་པ་རོ་ལོས་ཤེས། འདི་ནི་མི་ལམ་ཡིན་ནམ་མཛོད་སྐུམ་ཡིན། མི་ལམ་ཡིན་ན་
སྤར་བ་སྟོ། མཛོད་སྐུམ་ཡིན་ན་ལོས་ཀྱང་དགལ།
ལོས་བྱས། དེས་བར་དུ་བྱེད་བྱས་ཞེས་བའོ།
ལྷ་ཏ། རྫིང་དར་ཟབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག
ལྷ་ད། དར་ཟབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་འགོ་སྐྱམ་ཡང་ཟེར།
ལྷ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་ལྷ་བའི་ན་བཟའ་ཅན་གྱི་བྱུ་ཐོབ་ཅིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འདི་འང་ཐ་སྙད་དུ་
ནམ་རྒྱན་བ་ལྟར་འདོད་པའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན།
ལྷ་བ། ① ཆགས་སྐུ་མ་བཙགས་པའི་སྐྱམ་བུ་སྟེ་ཅན་ཞིག་ལྷ་གོས། ལྷ་དཀར། ② ཀམ་བ་ལི། ③
གོས་སམ་གྲོན་བ། དམག་ལྷ། ཆར་ལྷ།
ལྷ་བ་བ། སྤར་བརྒྱ་གར་གྱི་དབུ་མ་ནམ་རྒྱན་པའི་སློབ་དཔོན་རྒྱན་དུ་ལྷ་བའི་གོས་གྲོན་མཐན་ཞིག
ལྷ་བ། སྐུ་མ་བྱུང་བའི་སྐྱམ་བུ་ཞིག་དང་། གོས་སྐུ་པའི་མིང་ལའང་གོ
ལྷ། ཡང་ལྷ་ཡང་ཟེར། སྐུ་མ་བཀག་གི་སློན་མེ་ཞིག
ལྷ་ཁ་དགོན་བ། མིང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེར། རབ་བྱང་བཙོ་ལྷ་པའི་

ཤིང་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ ལོར་ལྷ་ཁ་རྫོང་བཟང་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཚོས་བྲག་བཏབ། སྤྱབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཚོ་ཕྱོན་ཉོན་ཉན་སོག་རིགས་རང་སྐྱོང་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་ཇ་ཏུ། [མདོན]ཐག་ཀློན།

၂၇

[illegible]

འག་ར། ① ཤིང་འག་ར་སྟེ་བྱ་རམ་ཤིང་། ② བྱ་རམ་གྱི་བྱངས་མ། ③ ཤེལ་ག་ར། ④ ལྷ་སྒྲིན་ཞིག་
འགོ་ན། [ཆིང་]འ་བཞོན་ནམ་དག་འ་བཞོན་ནམ་འ་ལན་ཏེ་དག་འ་ཚེད་རྒྱ་ཡོང་བའི་དོན།

ཉ་སྐད། བོ་རོག་དང་སྐྱ་ཀའི་ཉ་བ་འདོད་ཀྱི་སྐད།

གསྐྱལ་ བསེལ་སྐྱལ་བྱས་པའི་ལ། བོད་ཀྱི་བཟང་ཆས་ལེགས་ཤོས་དང་། གྲོ་བ་ཞིས་ཤོས་ཞིག་ཡིན།

ལ་སྐུལ་པོ། ① སྐུལ་ཐག་བཅས་པའི་ལ ② ལུས་ཀྱི་ལ་རིད་པོ། ལ་སྐུལ་པགས་སྐུལ་

འགྲྲམ་མ། ལ་ཆེདི་གུར་གུམ།

ལ་སྐྱེམ་པོ། ① ལུས་ཀྱི་ལ་སྟོབས་ཞེན་པོ། ② བཟང་ཆས་ཀྱི་ལ་སྐྱེས་སྤྱད་པ།

འགྲུག་འཕྲེབ་མ་མེད་ཐོག་ལ་བསྐྱབས་པ། བོད་ཀྱི་འགྲུག་བརྒྱུད་ཆེ་ལ་སློབ་ཁིམ་པོ་ཡོད།

འགྲུག་ འགྲུག་རྩ་ཆ་ལས་བཟོས་པའི་གྲང་གོར།

འག་སྒྲུད། མིའི་སྒྲུད་པ་འག་དང་འདྲ་བ་ཞིག

གསུམ་སྐྱེ་དང་གིང་ནགས་ལྷུང་སུ་ཤགས་པའི་སྐྱེ་དྲགས་ཤིག་སྐྱེ་མདོག་སྐྱེ་ཤས་ཆེ་བ། དེའི་
ཁྲ་ལྷུང་གོང་ཆེ།

འགྲུ། ལུས་ཀྱི་འདད་ལུན་པའམ་སྒྲི་མོ།

འགྲུ་བོ། ལུས་ཀྱི་འཁྱུན་པའམ་སྒྲུམ་བོ།

འགྲུན། ① ཁོག་པའི་སྒྲུན་ནད། ② ལུས་ཀྱི་པགས་པར་ཆགས་པའི་འགྲུན།

འག་བཟ། རྩ་མེར་པགས་ལ་གྲམས་ནས་གནས་དེར་རྒྱས་པས་འཁོ་མངོན་པར་བཟ་བ་འབྱུང་བའི་
པགས་ནད་གཤམ་བ་ཅན་གྱི་མིང་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་དཔའ་བོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། རུལ་བཅས་རུལ་ཞིང་ནག་བ་དང་། སྲིན་བྱ་ཕྱ་མོ་མི་ཟད་སྟེ། སྐྱ་
པགས་རྩ་བ་རྩ་ཆེན་དང་། རུས་པ་རྩིང་པ་རིད་བཞིན་ཟ། དེ་བས་འག་བཟ་བྱེ་རོལ་ཏེ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དང་། རྩོ་བྲག་རིན་ཆེན་སྤིང་པས་མཛད་པའི་རྩ་མེར་ནག་པོའི་བཙོས་བདེ་བ་
སྤྱར་སྟེར་ལས། འག་བཟ་ནི་རྩ་མེར་པགས་ལ་གྲམས་ཏེ་གནས་གང་དུ་ཞུགས་པའི་ནགས་སྐྱ་
ཕྱིར་འཁོ་མངོན་པར་བཟ་བ། ཆབས་ཆེ་བ་རྣམས་པགས་མཛེ་རུ་འགྲོ་ཞིང་རུས་འབྲས་དང་།
པོལ་མིག་དང་། ཐེག་ནག་སོགས་མ་དང་ཀུན་འདི་བཙོས་ཉེས་ལས་འབྱུང་བ་མང་བས་གཟབ་
བོ། ཞེས་དང་། སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྐྱར་དར་གྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་སྟན་ཐབས་
ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀོལ་བ་རྣམས་རྒྱལ་གསེར་མདོག་གི་སྤང་བ་ལས། འག་བཟ་ནི། འག་མདོག་
འབྱུར་ཏེ་ཁ་བོར་གྱུར་པས་འཁྱུག་ཞེས་ཀྱང་བྲ། དེ་ལ་ཡང་ནང་ཆོན་རྒྱུད་གྱུར་སྐྱག་ནག་རྩལ་བ།
མཁྱིས་གྱུར་བ་སྐྱ་འབྱེ་ཞིང་དམར་ལ་ཆ་བྲབ་བྱེད་པ། བད་གྱུར་གཡའ་ཞིང་སྐྱ་ལ་མཐུག་པའོ།

འགཤ། རྩ་ཙོས་བཙོས་པའི་མེ་མདའི་རྩ་རྩས་སྒྲིག་བྱེད་ཅིག

འགཤ་མ། ཁ་ཆེའི་གྱར་གུམ།

འགཤ་བ། ① བྱ་རམ་ཤིང་། ② བྱ་རམ་གྱི་དྲངས་མ

འགཤ། འཁྱུག་སྟེ་བཀོལ་བ་ལ་ཟེར།

འགཤ། ① འཁྱུག་པའི་ཁང་པ། འགཤ་སྟན་པ་ནག་ཀྱང་། འགཤ་འགྲངས་བརྒྱབ་ཡོད། ② འཁྱུག་པའི་སྐྱ་

འགཤ། འག་ཙོས་པའི་ཁྱ་བ།

འགཤ་འགྲུམ། གང་ནས་བྱུང་བ་དེ་དེ་རང་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་དཔེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་འགྲོ་སོང་
གཏོང་རྒྱར་གནང་བ་དེ་དག་འགཤ་འགྲུམ་དུ་གཏོང་དགོས་པ་ལས། གང་བྱུང་ འཛོར་གྱར་དུ་

གྲུང་ན་མེ་འགྲིག

འཁེབས། གདོང་གི་བགས་སྟེང་ལ་ཆགས་པའི་སྤྱི་མདོག་ནག་ཁ།

འཁོག་རྩ་ལྷགས་ཀྱི་འཛུལ་ཁོང་དང་བགས་པ་མེད་པའི་སྤྱི་ཆེ་ཆུང་། གཞུགས་གཞི་ཆང་པའི་
འཁོག་གཅིག་ཉེས་ཡོད། འཁོག་གར་སོང་མེད་པར། ཉིག་གཞོག་ལ་ཚུད་པ།

འཁོན། འཁོན་དང་འབྲ།

འཁྱི། རྩོམ་པས་རི་དྲགས་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱི། རོ་ལགས་སྤྱི་ཐང་མཉེལ་རོགས་དང་། འཁྱི་ལག་པ་
ཆ་རོགས་རེད།

འཁྱུག་འདྲ་ཁྱུག་འཁྱུག་གི་ཕྱང་ལོ། འཁྱུག་གི་འབྲེལ་བ། འཁྱུག་རྒྱས་པ། འཁྱུག་གཅིག་པ།

འཁྱུག་སྤྱི་བ། [མདོན]ཆུ་རྒྱས།

འཁྱུག་འཛིན་པ། [མདོན]བགས་པ།

འཁྱི། ① གྱི་གྲུམ་བཅན་པོའི་བྱ་ཆན་པ་ས་སྐལ་དུ་གོང་པོ་ཐོབ་པ་དེའོ། ② འཁྱི་རིགས་འཛོག་
པའི་སྟེགས་ཁྱི།

འཁྱི་ཁ་རི་ཁོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྤྱི་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འཁྱི། རྒྱལ་པོ་གྱི་གྲུམ་བཅན་པོའི་སྤྱི་གསུམ་གྱི་ཆེ་བའི་མིང་ཡིན། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་
དགའ་སྟོན་ལས། གཅིན་པོ་འཁྱིས་གོང་གི་རྩེ་པོ་མཛད། ཅེས་གསུངས།

འཁྱིམས་བསྐྱམས་པ། སྤར་ཆར་པ་མི་འབབ་པའི་དུས་དང་ས་གཞི་བའི་ནང་བཞག་བཏང་མི་ཆོག་
པའི་བཀག་རྒྱའི་ཁྱིམས་ཤིག

འཁྱིམས། ལུས་ཀྱི་བགས་སྟེང་དུ་ཆགས་པའི་འཁྱི།

འཁྱི་འཁོངས། དགུན་དུས་འཁྱི་འཁོངས་པ་བཟོས་པའི་བཟང་ཆས། དེང་དུས་གང་སྐུམ་ནང་དུ་འཁོངས་
པ་བཟོ་ཆོག

འཁོན། གཞན་ལ་དག་ལེན་སྟོག་རྒྱ་སྟོབ་ཅངས་ནས་འཁོན་འཛིན་བྱེད་པ།

འཁོགས། འཁྱི་སྤྱི་བའི་ནང་གོས།

འགྲོ། ལྷ་སྤྲུལ་མི་སྤེལ་བརྟན་གྱི་འཕེད་རྒྱལ་པའི་རིམ་ལོ་མེད་མེད།
འཕྲུག་ལྷ་པོར་བས་ནས་བསྐྱམས་པའི་འ།
འཕྲོག་རྩེ་མོར་དང་བསྐྱེད་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲོག་གསལ་ལོག་
འགཅིག་ལ། ① ཨ་མ་གཅིག་པའི་སྤྲུལ་མཆོད། ② རྩིང་སྤྲུལ་གཅིག་ལ།
འགཅུས། མཐེབ་མཚུབ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་འཕྲུགས་གཙུ་ལ་རྒྱལ་བ།
འགཅོད། མི་ཁ་འས་ཀྱིས་མི་ཆེ་གང་པོར་འགཅོད་མཁན་ཡོད་ལ། ཁ་འས་ཀྱིས་ས་ག་ཆ་བ་ལྷ་
བུ་རེར་འཕྲི་ཟ་བ་དང་། ཡང་ན་ཆེས་བཙོ་ལྷ་དང་གནམ་གང་ལྷ་བུ་དུས་བསྐྱེད་འཕྲི་ཟ་བ།
སྤྲུལ་དང་བྱིན་རྟེན་ཅ་ཆེན་ཟ་སྤྲུལ་འཕྲི་ཟ་བ། སྤྲུལ་གནས་སོགས་ཆོས་ཀྱི་ཆོག་འགའ་མེད་
སྤྲུལ་འགཅོད་ལ། འཕྲི་ལྷ་ཁ་འས་ཀྱིས་བསད་འཕྲི་ཟ་ཞིང་འཕྲི་འཕྲི་ཟ་མཁན་བཅས་ཡོད།
འཕེད་རྒྱལ་བ། ཐང་ཀྱི་རིམ་ལོ་མེད་གཟུགས་ལ་འཕྲི་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་བཅད་རིས་རྒྱལ་བ།
འཆགས་ལ། ① རྩིང་སྤྲུལ་ལ་ཡོད་པའམ་སྤྲུལ་འཆགས་ལ། ② མཐུག་པའམ་བསྐྱེད་ལ།
འཆང་། འདང་ཆང་སྟེ། བཟའ་རྒྱགས་ལོངས་སྤྲོད་ཀྱི་སྤྲུལ་མིང་ལའང་།
འཆང་ཡོག་ལ། འཆང་བསྐྱེད་ས་སྤྲུལ་གཙང་མར་བཟའ་བཏུང་བུས་ཟེན་ལ།
འཆུ། འཕཙ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་སྤྲུག་པའི་ཆུའི་མིང་།
འཆུང་བ། ལུས་ཀྱི་འཕྲུག་ལ།
འཆེ་གོམ་མཐུག་ [ཨ་མ་ལོ་ཁ་སྤྲུལ་]བཙོ་ལྷ་ལེགས་ཤིང་ཆ་བུད་མཛེས་པའི་དོན།
འཆེན། མི་དང་། ཉ་དང་། ཁྱི་དང་། རྒྱང་ཆེན་དང་། བ་ལང་གི་འཕེད་ས་ལ་ཟེད།
འཆེན་སྤྲུལ། འཕྲུལ་དང་དོན་གཅིག་
འཆོབ། རྒྱང་རི་དང་ནགས་རི་སོགས་ལ་སྤྲུལ་པའི་འཕྲོང་ཞན་གས།
འམ་ཆོག་ [མཛོན་སྤྲུལ་]
འཇེན། ① འཕཙ་སྟེགས་བུས་པའི་རྩོན་ལ། འཇེན་ཟ་བ། ② གོས་མེད་པའི་འགཅེར་བུ།
འཇེན་ཟ། [མཛོན་སྤྲུལ་]
འཇུང་། འཕྲུལ་ཅུང་ཟད་ཇུང་འས་ཅན་ཞིག་

འཁྱམས། ① ལུས་ཀྱི་འཕྲི་བ། ② ལུས་ཀྱི་འཕྲི་བཟོ་དབྱིབས། འཁྱམས་རྒྱས་པ།
འཁྱེ ① སྒྲུབ་མཆོད། ② གཉེན་ཉེ་བ།
འཁྱོག་རུས་ཉོག་ཆག་ཉིལ། མི་རྟ་བརྒྱ་ཆོ་མང་པོ་འཁྱོག་རུས་ཉོག་ཏུ་བཏང་།
འཁྱིང་། ལོ་གཅིག་པར་འདས་པའི་འཁྱིང་བ་ལ་གོ་དགོས་ཞེས་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་
མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བཞུར་སྡེན་པོ་ལས་གསུངས།
འཁྱུ་བྱུ་ལེགས་སྤར་རྒྱུད་ཀྱི་འཁྱུ་ལོ་མེད་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་རྒྱུད་བརྒྱུད་ན། མེ་
རྟོག་བརྒྱ་པ་ཞེས་འབྲུར་ཏེ། རྒྱ་ཟེར་ལས། འཁྱུ་ལོ་འཁྱུ་བྱུ་ལོ། དེ་ནི་མ་སྤོ། ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་
དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱད་ཆོགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་དེ་མེད་ཤེས་ཐོང་ལས། འཁྱུ་བྱུ་
མེ་རྟོག་བརྒྱ་པ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
འཁྱུ་བྱུ་རིགས་བྱུག་གི་ནང་ཆོན་འཁྱུ་བའ་བའས་ཤིང་བད་མཁེས་ཤས་ཆེ་བའི་བྱུ་མ་ནད་ཅིག་
སྟེ། བད་རྟགས་སུ་འཁྱུ་ལ་ཡན་ལག་སྤྱད་པ་སོགས་འབྲུར་བ་ཞིག་
འཁྱེ་བ། [ལེགས་]སྟོ་ཆས་སྒྲུག་སྟོད་ཞབས་རིང་ཞིག་
འཁྱུགས། བགས་སྟེང་གི་སྟེ་བའམ་སྒྲུག་ཐིག་
འཁྱུག་འབའ་ཞིག་གསུམ་ཁོ་ན། དེ་མོ་འཁྱུག་རྒྱུ་འཁྱུག་སྤྱད་པ་འཁྱུག་ལ་མི་ཆེ་མི་འགྲོ།
འཁྱུངས་བོན་དགོན། བྱུག་འདེབས་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བོན་དགོན་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྡེན་བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཁྱོ་བས། ལུས་ཀྱི་འཕྲི་བ།
འཁྱོ་ན། བསྟན་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། སྟོ་ལུང་རྒྱ་མས་གསར་འདེབས་མཛོད། འདེབས་ལོ་
མི་གསལ། བྱུ་མཁའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྫོང་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
འཁྱུ་ཐག ① རྟ་སྤྱིའི་འཁྱུ་རྒྱུན་བྱ། ② འཁྱུ་བཏགས་ཆེད་ཀྱི་ཐག་པ་ལའང་གོ།
འཁྱུ་ཐང་། ① འཕྲི་ཁུ་བ། ② ལུས་ཀྱི་རུས་འཁྱུ་ཀྱི་མིང་སྟེ། བརྒྱགས་ནས་འཁྱུ་ཐང་ཆད་པའོ།
འཁྱུ་ཐང་ཆད། དལ་ཐག་ཆད་པའམ་ཨ་ཐང་ཆད་པ། བྱུགས་རིགས་ལ་འཁྱུ་ཐང་ཆད་ཐང་བར་དུ་བཀོལ་

སྒྲིབ་མ་བྱེད།

འག་ཐང་ཐང་། འག་ཐང་ཐང་།

འག་ཐང་བ། དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་དང་འག་ཐང་བ། ལས་ཀ་བྱེད་པལ་ནས་འག་ཐང་ཆད་པ།

འག་ཐུག་འག་འགས་ཆེ་བ་བཏབ་པའི་ཐུག་པ།

འག་ཐུད། འདྲ་ཐུད་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། འག་ཐུད་ཀྱི་ཟས་རི་པོ་ལྟར་སྤངས་པ།

འག་ཐོག་མར་ཅེག་འག་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་ཐོག་མར་ཡང་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་པ་སྟེ། ལེགས་པོ་ཡིན་ཐོག་སྤར་
ཡང་ལེགས་པོ་བྱུང་བའི་དཔེ། ད་ལོ་ཞིང་ལས་ལོ་ལེགས་ཡིན་ཁར་འབྲོག་ལས་ཀྱང་ཡག་པོ་
བྱུང་བ་ནི་འག་ཐོག་མར་ཅེག་རང་རེད།

འག་ཐོག་སྤེ་བཅའ་དང་གོས་ཐོག་སྤེ་བཅའ། གནའ་བོའི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་གནད་དོན་གང་ཞིག་མི་གང་
དེའི་ཁེ་མན་དང་ཐང་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ཞིག་སྟེ། འག་ཐོག་སྤེ་
བཅའ་ཞེས་པ་དོན་དེ་མི་དང་ཐང་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། འཁྲི་ཐོག་ཏུ་ཐང་ཀར་མེ་
བསྟེག་དང་མཆུངས་པའི་དོ་སྤང་སྤེད་པ་དང་། གོས་ཐོག་སྤེ་བཅའ་ཞེས་པ་དོན་དེ་མི་གང་དེ་དང་
ཐང་ཀར་འབྲེལ་བ་གཏིང་ཟབ་མེད་སྤངས་དོ་སྤང་ཆེན་པོ་བྱེད་མི་སྤེད་པ་དཔེར་ན། གོས་རྒྱབ་ཏུ་
མེ་བསྟེག་ན་འག་ཐོག་ཏུ་བསྟེག་པ་ཇི་བཞིན་དོ་སྤང་བྱེད་མི་སྤེད་པར་མཆོན་བྱེད་ཅིག་རེད།

འག་མཐང་། གཟུགས་པོའི་སྤྲད་ཀྱི་འག

འག་མཐང་བར། འག་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅི་གཉིས་བར་གྱི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་
འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། འག་མཐང་བར་ནི།
འག་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅི་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཟེར་ཞིང་། མཐང་ནི་མདངས་ཀྱི་བརྟེན་པའོ།
ཞེས་དང་། མོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དང་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བརྟེན་པའོ་ལ་རྣམས་རྒྱལ་
ཨ་རུའི་སྤེངས་པའི་མཛེས་རྒྱན་ལས། འག་མཐང་བར་ནི། འག་མདངས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ་འག་དང་
བགས་པའི་བྱི་ཅིའི་བར་ན་བ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཏུ་འག་ཐང་བར་ཞེས་ཀྱང་
འབྱུང་བས་དོན་གཅིག་པར་མཛོན་ནོ།

འག་འཐུག་པོ། ① འག་རྒྱགས་པ། ② སྤྲུག་མ་འག་འཐུག་པོ་ལྟ་བུ།

འཁོར་རུས་འཛོམ་ མེག་མེད་དུ་འཛོར་བ།

འདུག་འཛོམ་ནས་བྱུང་བའི་བྱུར་དུག་

འདྲོག་འདུམ་བྱུར་གཏུབས་པའི་དོག་པོ། འདྲོག་སྒྲིང་ལ་མར་དོག་གོས་ཆེན་སྒྲིང་ལ་པར་བྱིན།

འཕྲིག་ཕྲིག་ ① ལུས་ཀྱི་འ་རྒྱགས་པ་ལྷུག་ལྷུག་ ② འ་སྒྲུག་དོག་དོག་

འ་སྒྲུག་ཁྱི་སྒྲུག་རི་དྲགས་འ་བ་ཁྲིས་དེད་པའི་སྒྲུག་བསྐལ་དང་། འ་ཁྲིའང་དཀའ་ལྷོགས་ཀྱིས་སྒྲུག་
བསྐལ་བ་སྟེ། བན་ཚུན་གཉིས་ཀར་དཀའ་སྒྲུག་བྱུང་བའི་དཔེ། འ་སྒྲུག་ཁྱི་སྒྲུག་ཚོན་པ་སྒྲུག་ ༣་
ཁ་ཡག་དཀྱིལ་ན་གསུམ་སྒྲུག་རེད།

འ་སྒྲུག་འབྲུ་སྒྲུག་འ་རུས་འཛོམ་བ་དང་དེར་ཁྲུགས་པའི་འབྲུ་ཡང་འཆི་འཛོམ་བ་སྟེ། བརྟེན་པ་དང་རྟེན་
མཁན་གཉིས་སྒྲུག་གསལ། སྒྲུག་གི་སྟེང་དུ་སྒྲུག་བྱུང་བའི་དཔེ།

འ་ཁྲེག་ངལ་ཙོམ་བྱས་དྲགས་པས་ལག་པར་ཆགས་པའི་འཕམ་གསལ་པོ།

འ་གདན། གཏར་ཁའི་སྐབས་འ་གདན་ནི། གཏར་ཅའི་འོག་གི་འ་ཡིན་པ་དང་། མའི་སྐབས་འ་
གདན་ནི། འའི་འོག་རུས་པའི་ཁར་ཆགས་པའི་བགས་པ་སྐབས་མོད་ཡིན་པས་སྐབས་ཐོབ་ཏུ་
གོ་བར་བྱའོ།

འ་མདངས། ལུས་ཀྱི་བཟླག་མདངས་ཏེ། བགས་པ་བྱི་ནང་རིམ་པ་བདུན་དུ་བྱེ་བའི་བགས་པ་བྱི་
མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་རྒྱ་བའི་ཁམས་ཀྱི་དྲངས་མ་རྒྱ་མེར་གྱི་རང་བཞིན་ལུས་ལ་དཀར་དམར་
སོགས་ཀྱི་བཟླག་མདངས་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པ་ཞིག་

འ་མདངས་བར། འ་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅི་གཉིས་ཀྱི་བར་དེ་མདངས་རྒྱ་བའི་ལམ་ཡིན་པས་དེ་ལ་
ཟེར་ཏེ། སྒྲེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་བཤད་བདེ་བའི་
འདོད་འཛོམས། འ་མདངས་བར་ནི། འ་དང་བགས་པའི་བྱི་ཅིའི་བར་ཏེ་འ་མཐང་བར་དུ་ན་
ཞེས་གྲང་འབྱུང་ངོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འ་མདོག་འའི་ཁདོག་འ་མདོག་ཅན་གྱི་རས། མི་རིགས་འ་མདོག་མི་འདྲ་བ།

འ་མདོག་དཀར་ནག་མི་ཡིས་འ་མདོག་དཀར་ནག་ལྟ་བུ། དཔེར་ན་ཨ་རིའི་རྒྱད་ཀྱི་མིའི་འ་མདོག་
དཀར་ནག་ལྟ་བུ་ཡིན།

འཕྲིན་ལྗོངས་མེད། བོད་མི་དང་རྒྱ་མི་སོགས་ཡ་གྲུབ་གི་མི་པལ་ཆེར་སྟོབས་ལྡན་གྱི་།

འཕད་མ། ལྷགས་ཀྱི་འགྲིས་ཞིབ་པར་གཙ་བས་པའི་ནང་སྟོང་སྟོང་བས་པའི་འཇུག་གེ་བྲག་པ་
 ཞིག་གི་མིང་།

ལ་ན། [མངོན]སོ་མ་རྩ་རྒྱ།

ཕ་ནག ① ཉགས་ཆེན་ལ་གནས་པའི་ཕ་བ་ནག་སོ་ཞིག་དེའི་ཁྲག་རྩ་ཕྱང་ཁེང་གོང་ཆུང་། ② ཕ་
ཆེ་ལ་ནང་གི་ཕ་སྤྲུག།

[illegible]

འགན་འཁུར་གྱི་སྤྱི་མཐོང་། རྒྱ་གར་གྱི་འགན་ཁུར་གྱི་སྤྱི་མཐོང་།

འན་ལེགས་ཅན། རིགས་སོམ་ལེགས་ཅན་ཏེ། སྤར་བྱ་གར་དུ་བླུང་བའི་བསྟན་པའི་གཏད་རབས་
བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་དག་བཙམ་པ་ཞིག

འགན་འཁུར་བ་ལ། སོ་མ་རྒྱ་རྒྱུ་ལས་བཟོས་པའི་རས།

འགྲུས། འབ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱ་གྱའི་ཁོང་ཞོད་མིང་སྟེ། སྤྱན་དབྱང་ཁྲ་པའི་རྒྱལ་པོ་ལས། འབ་
དང་ནི་དགོ་བ་དང་། བོང་བྱ་རྟ་དང་རི་བོང་གིས། རྒྱས་པའི་རུ་ཞོ་བཙོ་དང་སྤྱད། བསྐྱ་བ་གཙོང་
པའི་སྤྱན་མཆོག་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་ལ་སྤྱེམས་པ་ཆེ་དབང་དང་། འབྲི་གྲང་ཆོས་
ཐགས། འབྲི་གྲང་ཆེ་དབང་བརྟན་ལ། རྗེ་སྤྱིད་མངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ། དར་མོ་སློབ་ཐང་ཆོས་
ཐགས་བཅས་བཞེད་པ་མཐུན་པར་སྤྱང་རོ།

འག་སྒྲུག་རྒྱུས་པ་དང་ཆིལ་དང་རུས་པ་སོགས་མེད་པའི་འག་འབོལ་སོ།

འགན་བཞུགས་པོ། གསལ་རྒྱུ་གི་ཆེད་ སྐུ་མཆོག་ལ་གྲུ་ལོག་པ་ཡོད་པའི་འགྲུ་ཁྱིམ་གི་མིང་།

འགནད། མིའི་ལུས་ལ་ཡོད་པའི་འདི་གནད་གཙོ་བོ།

འགནད་བཞི་བརྩ་ཙམ། འཇིག་རྟེན་བཞི་ཙམ་ལྟའི་བསྐྱེད་པའི་མིང་སྟེ། བོད་མཁས་པ་མི་པམ་དག་གི་
ལེགས་ཀྱིས་རྒྱལ་གྱིས་མཛོད་པའི་ལུས་ཐིག་རྒྱ་བའི་ཁོར་བུ་ལས། སྤྱི་གཙུག་བཞག་སྟོར་
འབྲིལ་འདྲ་སྟེང་ལྟར་གཉན། མཆོག་མ་གཞུ་ཤུལ་བཏང་འདྲ་སྟོར་ལྟར་འབྲེལ། ལྟག་པ་ཉ་ལྟར་
གཤེགས་འདྲ་མཆོང་ལྟར་སྟོ། ལུང་གོང་ལུག་མཁའ་བཅེགས་འདྲ་མཁའ་ལྟར་སྐྱེད། དེ་ལྟར་
མགོ་ལ་འགནད་ནམ་པ་ལ། གྲེ་བའི་གཡས་གཡོན་རྒྱུ་འགྲེལ་གྱིད་གཉིས། ཨོལ་གོང་མིང་
བར་གནད་དེ་སྟེ་ལ་བཞི། སྐལ་འདབས་བཤུལ་ན་ལྟག་པོ་གྱེད་པའི། དེ་ལྟེ་ལི་རྟ་ལྟར་གཡས་
གཡོན་རྟ་འགཉིས། གྲང་གི་རིས་ན་རྟ་འགཡས་གཡོན་གཉིས། མཆན་ལུང་བཞག་ན་དཀར་
ནག་གྱེད་པའི། དཔུང་པའི་ཐལ་གོང་གཉའ་འགྲེལ་པོ་གཉིས། སོག་པའི་ཁ་འཁོར་འདྲར་འགྲེལ་
ལྟག་པ་གཉིས། མེ་ལོང་དབུས་ན་འཁོར་འགྲེལ་པོ་གཉིས། དེ་ལྟར་གྲང་ཁོག་འགནད་བཙོ་
བརྒྱུད་ཡོད། དཔུང་ཆོག་མ་མཆོས་ནས་སོར་བཞི་ལུག་གཞུག་གཉིས། མཐིག་མའི་
མཆོས་ནས་གྲུ་མའི་གཞུ་མཆོག་བར། མཐིད་གང་སོར་དུག་བཅའ་བར་ལྟ་སྟེང་བཞི། ལག་
མགོའི་མཐེབ་མཚུབ་བར་ན་གར་འགཉིས། ཆང་བཟུང་སྟེང་གི་འགྲོད་ནམ་པ་གཉིས། བརྒྱ་
སྐང་སོར་གཉིས་སྐང་འདཀར་མོ་གཉིས། ལུས་མའི་གཉན་གོང་སོར་བཞི་སྐལ་ནག་གཉིས།
གྲེ་ལོང་མཆོས་ནས་མཐིད་གང་ལྟ་མགོ་གཉིས། དེ་ནས་སོར་དུག་བཅའ་བར་གྱེད་སྟེང་
གཉིས། དེ་ལྟར་ཡན་ལག་བཞི་ལ་བཙོ་བརྒྱུད་དེ། དེ་ལ་བས་འགནད་བཞི་བརྩ་ཙམ་འདོད།
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

འག་ ① འིང་འག་སྟེ་ཨ་ག་རྩ། ② དག་འཕེན་མཁའ། ③ འན་པ།

འག་མེ་ཁྲེ། འཕྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟེད་དེ། རི་དྲགས་བསད་མཁན་གྱི་རྩོན་པའི་མིང་ཞིག་ཡིན།

འགྲུགས། འདྲང་པགས་པ།

འགྲུ། འདྲུ་གྲུ།

འགོ། རི་དྲགས་འག་པོ། འག་པོ་འདྲ་སྐྱེད་

འགོ་རྩ་རྩ། རྩ་རྩའི་མིང་གི་རྩ་གངས་ཤིག་

འགྲེས། རྩ་མཁན་གྱིས་རྩ་གསར་བ་འདམ་འཁོད་བྱེད་འབད་བཀས་བ་སྟེ་སྟེ་བ་ཞིག
འགྲེ་རུས་བྱེ་བཅོ་བ། འཛོམ་རུས་ཐོར་བྱ་བཏང་བའི་དོན་སྟེ། གཡོག་པོ་དེར་དཔོན་པོས་ལྷག་
གིས་བྲབས་ནས་འགྲེ་རུས་བྱེ་བཅོས་སོང་ལྟ་བུའོ།

འགྲག་འདང་འདི་བར་མཆོམས།

འགྲག་རི་རྒྱས་འབད་སྟུ་

འགྲུ། བྱ་དེའི་གཙུག་འགྲུ།

འག་འབའང་སྤང་། རི་རྒྱས་རྩ་གཞན་སྤྲུགས་ལྟ་བུ་བ་ཞིག་འག་བག་སོད་བའི་མི་དང་། འམ་རྒྱག་
ནོན་བའི་བྱ།

འག་འཕྲང་། བོད་ལྗོངས་མལ་མོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་འོད་ཟེར་རྒྱུ་གི་རུབ་དང་། རིན་ཆེན་སྤྱིང་།
གི་འར་རོས་སྟེ་འག་འཕྲང་ཞེས་བའི་འཕྲང་ལམ་ཞིག་ཡོད་བ་དེའི་ལྗོངས་བྲག་རི་མཐོན་པོ་
ཡིན་བ་དང་། བྱང་རུ་ལམ་མོ་གཅིང་པོ་དེ་འར་ནས་རུབ་ལ་བྲག་ཏུ་རྒྱག་གི་ཡོད་ཅིང་། འཕྲང་
ལམ་དེ་འགྲུལ་བར་ལམ་སྟེ་བ་ཞིག་འཁེལ་ཐོག་དེ་གར་རྒྱན་རྒྱག་གིས་འགྲུལ་བར་འཕྲོག་བཅོས་
ཡང་ཡང་བྱས་སྟབས་ས་ཁུལ་དེ་ལས་མེད་བར་འག་འཕྲང་ལ་འཕྲོ་རྒྱ་ཟེར་གྱི་ཡོད། འག་
འཕྲང་ཟེར་བའི་དོན་ནི་འར་ཕྱོགས་ནས་བལྟས་ཆེ་བྲག་རིའི་ཅིར་དྲོའི་འག་ཞིག་གསལ་པོ་
མཐོང་རྒྱ་ཡོད་བ་དང་། བྲག་ལྷེབས་བྱང་རོས་སྟེ་རྩེ་བཙུན་སྟོལ་མའི་སྟེ་བརྟན་ཞིག་དང་། མ་ཉི་
ཡིག་རྒྱག་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་སྟོན་ཡོད། དེར་སང་དེའི་བརྒྱུད་རྒྱུངས་འཁོར་གཞུང་ལམ་འཁེལ་གྱི་
ཡོད་ཀྱང་རྩོམ་སྟོན་ཀྱི་སྟེ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ད་ལྟ་སྟོན་མེད།

འག་པེ། རྩོན་པ།

འག་བམ། རུལ་གྲབས་ཡོད་བའི་འ

འག་བའི་ཁྲག་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྟོན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ལན་མྱ། ལྷ་རྩེས་བོད་། རུས་བས་
སྟོན་བྱ་གསོད། རྩམ་ཆོན་གཅིང་།

འག་བའི་སྤྱིང་བྲ། རྩོན་བས་འག་འཛིན་བའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་སྤྱིང་བྲ་འབྱུང་ཅིང་འག་བ་སྤྱི་ལ་ཡིངས་
བརྟག་བའི་ཐབས་ཤེས་ཞིག

འ་བའི་པོག་རྩ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་ནང་ཚན་འ་བའི་ཁྲག་རྩ་སྟེ། རོ་མང་ལ་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་
རྫོད། ལུས་པས་བྱང་ཁོག་གི་རྟག་ཁྲག་དང་ཚུ་མེད་སྟེམ། ། རྒྱང་འཛོམས། མཁལ་མའི་རྫོད་
ཉམས་པ་དང་། ལུ་བ་ཟད་པ་སོགས་ལ་པན།

འ་བའི་འབག་ འཆམ་ཆས་སམ་ལྷ་མོ་བའི་ཆས་ཀྱི་གས་ཤིག།

འ་བའི་ཆེ་བྲ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ། ལྷ་རྩེས་རྫོད། ལུས་པས་སྟོན་
ཐོར་དང་། བགས་ནད་ཟ་འབྲུག་སོགས་ལ་པན།

འ་བའི་རྩ་ཤུ། སྟོགས་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་རྫོད། ལུས་པས་
རྟག་ཁྲག་ཚུ་མེད་དང་བྱད་པར་དུ་ལྷ་ཚུ་སྟེམ།

འ་བའི་རྒྱད་བྲ། རི་དྲགས་འ་བའི་བགས་པ་སྤྱབས་བཤུས་བྱས་པའི་མིང་།

འ་བལ། ① ས་ཐོག་ལ་ཆགས་པའི་ས་ཞག་སྟོན་པོ། ② ས་བྲིག་སྟེ་ས་གཞི་བ་ཚུ་ཅན་ལ་ཆགས་
པའི་དཀར་འ་ལྷ་བྲ།

འ་བྱབས། འ་ཁོག་

འ་བེམ། གཟུགས་པོ། འ་བེམ་སྐྱངས་པ།

འ་བོ། དྲངས་མ་དང་གཙོ་བོ། དག་འ་བོ།

འ་བོ་ངལ་སོས། རྟོག་ཁྲིས་ཁྱུང་ནས་དཀར་ལས་བྱུང་སྐྱབས་གསེག་ཅམ་བྱས་པས་ངལ་སངས་པ།

འ་བོ་རུ་རྟ། རུ་རྟའི་མིང་གཞན་ཞིག།

འ་སྟོས། འ་སྐྱངས་པ།

འ་སྐྱང་། འ་ལ་འཁོར་བའི་སྐྱང་བྲ།

འ་སྐྱང་དགོན་ཕུན་ཆོགས་ཆོས་སྡིང་། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༡ལོར་ཆོས་
རྒྱལ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོ་
རབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འ་འབྲ། འ་ལས་སྟེས་པའི་འབྲ། ཀྱང་ལག་སོགས་ཡན་ལག་མེད་པའི་འབྲ་རིགས་ཤིག་འདི་ལ་འ་
འབྲ་རྫོད་རྟོལ་ཡང་ཟེད།

འགྲུ་བཅས་ གཞུགས་པོའི་འགྱེ་ལ་འགྲུ་བ།

འག་འགྱུར་བ། འག་རྒྱབ་པའི་ཞེ་ས།

འགྲུས། ① ཨ་འགྲུས་དང་འདྲ། ② འ་དང་འགྲུས་བཙོས་ནས་བསྐྱེས་པའི་བས།

ཤལ་། ① ལྷ་ལྷ་མངའ་དུ་གནས་པའི་སྐབས་ཀྱི་འཕྲུལ་པ་དང་འབྲེལ་ནས་མའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་བརྒྱུ་
 རྣམས་ཤལ་བརྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ལ་སྦྱེལ་ཞིང་གསོ་བར་ཁྱེད་བ་དང་། ལུས་སྤང་བར་ཁྱེད་ཅིང་སྤྱི་
 ལྷ་ལྷ་ལ་གསོ་གསུམ་བར་ཁྱེད་པའི་བྱུན་བགས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཡང་སྤྱ་ལྷ་བཙའ་བའི་རྩེས་སྤྱ་
 རིམ་བཞིན་མངའ་ནས་འབྲེལ་ཏེ་ཕྱིར་དོར་བ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མངའ་གནས་དང་།
 ལྷ་ལྷ་ ལྷ་དོགས་བཙས་སོ།། ② སྐད་སྤྱན་པོའི་བྲའི་ག ③ ལྷ་ལྷ་ཤལ་།

འག་མ་ཆིལ། འག་ཆིལ་འདྲེས་མ།

གཞན་པོ་སྡོམ་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། བླ་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་རིགས་བརྒྱད་མཆིས། རོ་མང་ལ་
ལན་ཚོ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལྷས་པས་ཤུག་དང་མ་ལ་པན།

འཕམ་རྒྱུ་ལ་ལས་སྟོབས་ཆེན་ལཱ་འཕེལ་གྱི་ལ་ མཆོག་གི་ མིལ་གྱི་ རྟེན་མོ། བསམ་ལ། ཁ་རྒྱུངས་སྟོབས་
ཆེན་གྱི་འཕྲུ།

ཁ་མའི་སྣོད། བྱིན་ས་གཡོགས་པའི་བྱུན་པ་སྤྲུབ་མོ།

ཕ་མོ། ① རི་རྒྱལ་ཕ་བ་མོ། ② སྤང་དང་ནགས་སུ་སྐྱེ་བའི་ཕ་མོ་སྲུང་ཅན་དཀར་མེད་མོགས།
བྱ་བ་སྐྱ་ཚོགས་ཕ་མོའི་སྲུང་བཞིན་མང། ③ བྱག་གི་ཚང་ད།

[illegible]

སེར་ཉམས་ཡོད་པ། རོ་བོ་མཉེན་ལ་ཉ་ཁབ་ཅན། རང་རོས་གདུགས་ཅིང་སྤུལ་མང་ཁ་དོག་
སེར་སྒྲུ་ཅན།

གཉིས་པ། དདུལ་ཤུམ་སྤུ་ལྷག་ཅེས་པ། བྱི་རོས་ཁ་དོག་དཀར་རྒྱུ་རང་སྤུལ་ངང་དཀར་དམར་
ཉམས་ཅུང་ཟད་ཡོད་པ། འདི་གཉིས་ལ་འབྱུངས་དཔེར་ལས། དདུལ་གྱི་ཤ་མོང་དཀར་པོ་
དང་། །གསེར་ཤ་མོང་ནི་སྤང་ལས་སྒྲེ། །

དབྱིབས་ནི་སྤུ་བ་སྤུབ་བ་འདྲ། །ཁ་དོག་དཀར་དང་སེར་བ་ཡིན། །རང་དམར་སྤུལ་ཞིབ་བདུད་ཅི་
འདྲ། །ཡུ་བས་དདུས་ནས་གདུགས་ལྟར་གཏེག། །རོ་ནི་མངར་འཇམ་ཅུང་ལན་མྱ། །གཉིས་ཀས་
མ་དང་ཤ་དུག་སེལ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ། ཤ་མོང་སྒྲུག་པོ། ཞེས་བྱི་དཀར་པོ་འགའ་ཞིག་ཁམ་ཞད་ཡོད་པ། རང་གི་ཤ་སྤུལ་ངང་
དམར། སྤུག་ཉམས་ཅན། དབྱིབས་གོང་མ་ལྟར་ལ་སྒྲེ་ཚུལ་པལ་ཆེར་སྒྲེ་གནས་གཏན་འཇག་
གི་སྤང་ལ་གལ་སྤེང་དུ་བསྒྲིགས་ནས་མང་པོ་སྒྲེ་བ། ལྷ་སྒྲུང་དུ་ལྷ་གྲུ་རྒྱུད་སོགས་ཟེར་བ་འདི་
ལ་འདྲ་བཞོད་ལས། ཤ་མོང་སྒྲུག་པོ་སྤང་ལ་སྒྲེ། །ཁམ་སྒྲུག་གསེར་ཤ་འདི་དབྱིབས་འདྲ་ཞིང་། །ཐོ་
མཁན་སྤེང་ལ་གཤམ་བ་འདྲ། །

མཁྱིས་རྒྱུང་སེལ་ལ་བད་ཀན་སྒྲེད། ཅེས་གསུངས་སོ།།

བཞི་པ། ཤིང་གི་ཤ་མོང་། རྒྱགས་ཚལ་དུ་སྒྲེ་བ་དབྱིབས་གྲུ་སྒྲོམས་པ། ཁ་དོག་སྒྲུ་བོ་དང་། ཡང་
ན་དུང་ཁ། བྱི་རོས་རྩལ་ཉམས་དང་། རང་གི་ཤ་སྤུལ་སྤུགས་ཀྱི་ཤོད་ཕྱ་འདྲ་བ། ཡུལ་སྒྲུང་དུ་
ཤ་ཤོད་དགོ་ཤོད་ཆེས་ཟེར། འབྱུངས་དཔེར་ལས། ཤིང་ཤ་ཤིང་གི་རྒྱགས་ལས་སྒྲེ། །ཤིང་ལས་
སྒྲེ་བའི་ཤ་མོང་རིགས། །བསྐྱེད་སེལ་པའི་ཐལ་བས་གྲེ་འགགས་སེལ། །ཞེས་གསུངས།

ལྷ་པ། ལྷུང་གི་ཤ་མོང་། ཤིང་གི་གསེབ་ཏུ་སྒྲེ་བ། ཁ་དོག་དམར་ཁམ་དང་སེར་སྒྲུ་མཐུག་མཁྱིགས་
འཇམ་ལ་རྒྱུན་ཉམས་ཅན། རང་གི་ཤ་སྤུལ་ཅིང་ལ་ཁ་དོག་དམར་སེར་ཅན། ཡུལ་སྒྲུང་དུ་ ཀེ་
རྩ། ཀིས་རྩ། སྒྲིས་རྩ་སོགས་ཟེར། འབྱུངས་དཔེར་ལས། ལྷུང་སྒྲེས་ཤ་མོང་དམར་ལ་ཁམ། །རོ་
ནི་ལན་ཆ་བསེལ་ལ་སྒྲུམ། །ཐར་མ་སྒྲུག་དང་ད་ཅིག་སྒྲུར། །འབྲུ་བ་རྩད་ནས་གཅོད་པར་བྱེད།
ཅེས་དང་། འདྲ་བཞོད་ལས། ཀེ་རྩ་ཐ་གས་རྒྱུང་སྒྲེད་བྱེད། ཅེས་གསུངས།

དུག་པ། ལུང་གི་འཁོར་། ལུང་ཕུང་དང་ཅིག་ཟུར་སོགས་ལ་སྟེ། ལུ་བ་མཉེན་ཞིང་འགདུགས་ཁ་
དོག་ཐལ་སྟུང་། ཁམ་སྟུ་སོགས་ཅི་རིགས་སྤང་ཅིང་དབྱིབས་སྟོང་གཟུགས་དང་། སྟོར་མོ་
ཅི་རིགས། རང་གི་འ་སྤུལ་དཀར་པོ་དང་། རག་འཁྱིལ་གས་དུས་ནག་པོ་ཅན། འཁྱུངས་དཔེར་
ལས། ལུང་གི་འཁོར་ཞེས་བྲ། །སྟུགས་ལུང་མང་བའི་རྒྱན་ལ་སྟེ། །གསེར་འཕྲུ་ལ་རྒྱུང་སྤང་
ནག་ །ཁུས་བས་སྒྲུངས་དང་རྒྱག་འབྱམས་གཅོད། ཅེས་གསུངས།

བདུན་པ། སྒྲུང་ཤ། ཁ་མཐོའི་སྤྱི་བ་གི་སྤྱར་ནག་གི་གསེབ་དང་སྒྲུང་རྒྱུང་ས་འབྱར་ཅན་གི་སྒྲུང་ལས་
སྟེ། ཁ་དོག་ཁམ་མེར་ནང་དོས་སྤུལ་རིས་མེད་པ་སྒྲུང་སོགས་སོབ་ཅན་བཞིག་ན་འ་སྤུལ་འབྲ་
བ་སྟེ་ལ་མཉེན་པ། འཁྱུངས་དཔེར་ལས། སྒྲུང་འ་སྒྲུང་མའི་རྒྱུས་སྤྲན་དང་། སྤྱ་རུ་འབྲེས་པའི་
སྒྲུང་ལ་སྟེ། །དམར་མེར་བྱ་རམ་སྟོར་མོ་འབྲ། །རང་གི་ཁུས་བས་རྒྱུངས་སྟོབས་སྟེད། ཅེས་
གསུངས་སོ། །འཁོར་གི་རིགས་སྤྱིའི་རོ་མངར་ཞིང་ལན་ཚུ་བ། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ཁུས་བས་
དུག་ནས་སེལ་ཞིང་མ་ལ་བན།

འ་མེན། ① འ་ཆོལ་ནང་གི་འ་སྟུག ② མ་ཤུལ་གི་མེན། ③ སྟོག་མེན།

འ་སྟུག། ① འའི་ཐོ་བ་འདོན་བྱེད་སྟོང་སྟུག། ② ལུས་ལ་འནག་པོ་སྤྱར་བ་ལ་ཡང་གོ

འ་སྟུག་འ་ཁ་ཅུང་ཟད་སྟུག་འས་ཅན་ཞིག

འ་དམར། མ་བཙོས་པའི་འ་རྩེན་པ། འ་དམར་ཟ་བ།

འ་གཙང་རུས་གཙང་། སྤར་རང་གི་རིགས་རྒྱུད་གཞན་དང་བསྟེ་སྤྲད་མེད་པའི་དོན།

འ་བཙོན། དག་པོ་བཙོན་པ།

འ་ཅི། འ་མདོག

འ་ཅིད་ཀོ་ཅིད། ཀོ་བའི་སྟུ་ལྟུའི་བལ།

འ་ཚ། ཞེན་ཆགས།

འ་ཚ་བ། ① སྤྱིང་ཉེ་བ། པ་མར་འ་ཚ་ཆེན་པོ། འ་ཚ་བའི་གཏམ། པོ་སྤར་མ་མཐོང་དུས་འ་ཚ་འ་
ཚ་ལེ། འ་ཚ་བའི་གཏམ་གི་རྩ་ཚ། བད་མཁྱིས་པའི་སྟུན་གིས་ལྟེ་ཚ། ② ལུས་གི་འ་ལ་ན་གཏོང་བ།

འ་ཚན། ① མ་རྒྱུད་གི་གཉེན་ཚན། ② ལུས་གི་འ་དོན་མོ། འ་ཚན་ལ་རེག་པ།

འ་ཚུགས། ལུས་ཀྱི་བཟོ་ལྷ། འ་ཚུགས་གིས་པོ། འ་ཚུགས་ཐོན་པ། འཛིགས་པའི་ཚུགས་ཅན།
འ་ཚུགས་དང་རྟགས། ལུ་ཐིག་གི་མོ་གཞུང་ལ་བརྟེན་ནས་བརྟག་དབུང་བྱས་ཆེས་གསལ་བ་འདྲ་བའི་
མི་ཡི་གཏོང་དང་གཟུགས་དབྱིབས། དམིགས་བསལ་གྱི་རྟགས་མཚན་ཆས་གོས་སོགས་ཡིན།
འ་ཆོ། ག་འཁ་དཀར།
འ་ཆོན་པོ། ཆིལ་དང་ལྷན་པའི་འདི་རིགས་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། འབྲི་འདྲེ་ཆོན་པོ་འདུག་ཆིལ་མང་
པོ་འདུག་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།
འ་ཆོས་མ། འ་ཐབ་ཀའི་སྟེང་དུ་བཙོས་ཟེན་པ་ལ་གོ།
འ་མཚན། སྟེ་བ་སོགས་ལུས་ཀྱི་འ་རྟགས། འ་མཚན་དམར་པོ།
འ་མཛེར། ལུས་ཀྱི་འ་མཛེར།
འ་འཛར། འདི་ལམ་རྒྱགས།
འ་འཛིན། འ་འགྲུགས། འ་འཐེན་བྱེད་ཅེ་མོར་ལྷགས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཞིག།
འ་འཛེར། མིག་སྟེང་དུ་འ་འཛེར་དཀར་པོ་ཐོན་པའི་ནད་ཅིག།
འ་ཛོང་རི་ཁོང། རྩེ་ཀམ་རོལ་པའི་རྩོ་རྩེས་རྩེ་ཚོང་ཁ་བ་དགྲང་ལོ་གསུམ་གྱི་དུས་དགེ་བསྟེན་དུ་
བསྐྱབས་པའི་གནས་ཉེ་སྤྱི་འབྲུམ་དང་ཐག་ཉེ་བ་ན་ཡོད།
འ་མ་རི། འདི་ལ་འ་བ་རི་ཞེས་པ་སྟེ་སྟེ་ཆོན་གྱི་བ་ཡིག་གིས་པ་དང་ཅ་སྟེ་སྟེ་ཆོན་གྱི་མ་ཡིག་
གིས་པ་གཉིས་ཀ་འདུག་ཅིང་། དེ་གཉིས་གང་ལྟར་ཡང་རྒྱ་གར་སྐད་དེ་ཆོན་པའི་མིང་ཡིན།
འ་ཁུ་བ། ① ལུས་ཀྱི་འ་ཐི་བ། ② འ་འབྲུག་ཁུ་བ།
འ་ཞེན། འ་ཆོ་དང་ཞེན་ཆགས། རང་གི་སྤྱན་མཆེད་དང་རང་གི་པ་མ་ལ་འ་ཞེན་ཡོད་པ།
འ་གཞལ། འཕུ་མི་སྟེ་བའི་མ་ཞིག།
འ་ཟ། འ་ཟ་བའི་འཛེ་དང་སྟེན་པོ།
འ་ཟ་ཁྲག་འཐུང་། [མངོན]སྟེན་པོ།
འ་ཟ་སྟེ་སྤྱང་གཏོང་། ① འཛེ་ཅེ་སྤྱང་གི་མགོ་ཅན། ② སྤྱང་མ་ཞིག་གི་མིང་།
འ་ཟད། འ་སྐྱམ་པོ་ཆགས་པ།

འ་ཐན། ① འ་ཐ་མཁན། ② [མངོན]གཅན་གཐན།
འ་ཐེ་སྐད། འཕེ་སྐད་དེ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
འ་ཐེ་སྐད། སྤན་པོའི་མྱོང་ཁྱེད་རམ་སྤན་པོའི་ཡུལ།
འ་ཐེ་མདུང་མུང་པ་འཛིན་པ། [མངོན]གདོང་དུག
འ་ཐེ་སྤྱུ་ཐེད། སྤྱག་ནས་བསྤྱུ་ཐེད་ག། སྤར་མ་དམག་སར་སྤེལ་ས་དུས་སྤྱག་ནས་འ་ཐེ་སྤྱུ་ཐེད་དུ་གྱུར་པ།
འ་ཐུངས། འ་འཛིན་བྱེད་གྱི་ལྷགས་ལྷ་ལྷ་བྱ།
འ་གཟུག་འ་ཁོག་གཅིག་དུམ་བྱ་བརྒྱད་ལ་བཏང་བའི་ཆ་གཅིག་གི་མིང་ཡིན།
འ་གཟུགས་མ། ལྷས་མགོ་ལྷས་མཐེལ་བཅས་འ་རྒྱུད་གི་གཟུགས་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཀོ་ལྷ་མ་ཞིག་
སྤེ་དུས་གཅང་གི་བྲ་ལྷས་དཔེགས་བསལ་ཅན་ཞིག
འ་གཟུགས་རི་མོ། ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་མོའི་མཆོན་བྱེད་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ནི་པོ་མོའི་འ་གཟུགས་
ཀྱིས་བཟོད་བྱ་བྱེད་པའི་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། འ་གཟུགས་རི་མོ་ནི་དང་ཐོག་ཞི་ལའི་མིས་
འ་གཟུགས་ཀྱི་མཛེས་ཆར་མཛོད་ཆེན་བྱས་ཏེ་མའི་ལུས་པོའི་འ་གནད་ཀྱི་མཐའ་བཅད་ཀྱག་
ཀྱོག་ལས་བྱུབ་པའི་མཛེས་ཆོས་ཀྱི་བོ་བ་འདིར་དངོས་པོ་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་ཐབས་མེད་
པའི་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེར་སྐབས་མཛེས་ཆལ་སྒོལ་བྲ་ཁག་གི་ནང་དུ་འ་གཟུགས་རི་མོ་
ནི་སྒོ་དང་པོ་བཆོས་རི་མོ་སྒོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་མང་གཞིའི་སྤྱོད་ཆེན་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་
པ་དང་། དེ་བཞིན་རི་མོ་བཆོས་འ་གཟུགས་རི་མོ་དེ་བཟོ་དབྱིབས་སྐྱེན་པའི་སྤྱི་ཆལ་གྱི་མང་
གཞིར་འཛིན་པ་དང་། རི་མོ་གསར་ཅོམ་གྱི་རྒྱ་ཆ་གཙོ་པོའི་གས་སུ་འཛོག་གི་ཡོད་པས་འ་
གཟུགས་རི་མོའི་སྤྱི་ཆལ་ནི་རང་ཚུགས་བྱུབ་ཅིང་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་སྤྱི་ཆལ་ཞིག་ཡིན།
འ་གཐན། ① འ་ཐ་མཁན་གྱི་ཕྱེ་པ་སྟེ། གནལ་དུས་འཕྱོག་ཕྱེ་ལ་ཟེད། རྒྱ་པོད་ཆོས་འབྱུང་ལས།
དུས་པ་དང་གཅང་པ། འ་གཐན་དང་ཅམ་གཐན། ཞེས་སོགས་གསལ་བ་ལྟར་ལོ། ② གཅན་
གཐན་གྱི་རིགས་ཐམས་ཅད་གཙོ་པོ་ཁ་ཐས་འ་ལ་སྤྱོད་པས་ན་འ་གཐན་ཟེད།
འ་བཐན། ལོ་བཞི་ཡན་ཅན་གྱི་པོ་ལུག་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་འ་གཐན་ཟེད།
འ་ལུག་སྟག་སྟོ། གཅང་ཕྱོགས་ཀྱི་གསང་བའི་སྤྲས་ལུང་ཞིག་སྟེ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འཁོད། གྲག

འཁྱི་མཆོག [མཛོད]སྟེང་།

འཁྱི་སྒྲིག་དཔག་ཆད་བརྒྱུ་ལ་སོགས་པ་མཛོད་སྒྲིག་དུ་མཛོད་པའི་ཐོག་ཆེན་སྒྲིག་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁའ་པ་

འཁྱི་བྱུང་བུ། བགས་པའི་ཐོག་གི་མཛོད་པ།

འཁྱི་ཐས་ཅན། ① གཅན་གཟན། ② སྒྲིན་པོ།

འཁྱི་ས་བོན། [མཛོད]གྲག

འཁྱོད་པགས་ཡོད། གང་གི་ཐད་ལ་འདར་བལྟ་རྒྱ་ཡོད་པ་ལམ་བལྟ་རིན་ཡོད་པའི་དཔེ།

འཁ་ར་བ། མཆོན་དངོས་ཡོན་ཏན་གྲགས་ཐེང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་ཁྲི་ལོར་འབྱུངས་པའི་
བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤིག་ཁོང་པོ་ཏོ་བ་ལས་རབ་བྱུང་ཞིང་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་ཆ་
མང་པོ་སྒྲོ་ལ་འདྲིན་བྱུང་པ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་འདས།

འཁ་ར་རྩ། [ལེགས]རི་དྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བསེ་ཁ་སྒྲུབ་མིང་། དེ་རྒྱུད་བརྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རྒྱུད་
བཞེན་གྱི་དུ་སྒྲིགས་པས་སྟེང་རྒྱུད་ཅན་དང་གྱེན་དུ་མིག་ཅན་ཞེས་ཀྱང་བྱ་བའི་ཅལ་སྟོབས་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་སེང་གེ་ཡང་འདྲིམས་ཀྱས་པར་བཤད།

འཁ་ར་འཕེགས་བྱེད། [མཛོད]མདཔལ་

འཁ་མ་ར། ཐགས་ཐོགས་མེད་པར་ཐད་ཀར་རྒྱག་ཚུལ། ཡིག་རིགས་འཁ་མ་རར་སྒྲོག་པ། གཞུང་
ལམ་ཞིག་འཁ་མ་རར་བཏོད་པ།

འཁ་ར་བ། ① ཐོགས་པ་མེད་པའམ་ཐད་ཀར་ཐར་བའི་ཚུལ། ཅུ་བའི་རིག་པ་ནམས་ཁོང་གིས་སྒྲོ་ལ་འཁ་
རར་སྒྲོར་བྱུང་བ། དབྱུང་གྲེ་གཡུལ་སར་འཁ་རར་ཆས་པ། ལམ་འདྲིན་སྟེན་ས་བར་འཁ་རར་
འགྲོ་བྱུང་བ། ② སྒྲུབ་ཀྱི་བྲག་ཅིག་ཚུབ་རྒྱུད་འཁ་རར་འདར་བ། དྲག་ཆར་འཁ་རར་རྒྱུབ་པ།

འཁ་ར་ཤོ་རེ། འདབ་ཐབ་མང་པའི་ཚུལ།

འཁ་རི། བྱ་རིགས་ཤིག་སྟེ། བྱ་རི་སྒྲིགས།

འཁ་རི་བྱ་རི། ① སྒྲོ་བྱུང་བེལ་སྟབས། རྒྱུད་ཆ་བཤད་ཡོད་མེད་པར་འཁ་རི་བྱ་རི་བྱས་ནས་ལམ་སང་ཐོན་
སོང་། ② ཞན་པའམ་དན་འོན། སྟོ་ཆས་འཁ་རི་བྱ་རི་ཅམ་ཞིག་རྒྱུད་ཆ་དོན་མེད་འཁ་རི་བྱ་རི་ཞིག་

འཁྲིད་པ། འཁྲུམ་པ།

ཤ་རིལ། ① ཤ་བཅ་བས་ནས་རིལ་མོ་བཟོས་པའི་བས་ཤིག། ② རིང་བསྐལ་སྒྲ་སྒྲུབ།

ལ་རུས། ལ་དང་རུས་པ། ལ་རུས་གཅིག་པའི་སྒྲུབ་མཆེད།

ག་རེ་ལ། ① མཁྱོད་གསུམ་རྩུང་དང་འབྲས་ལྗུང་། ལན་ག་རེ་པར་སྐྱུ་བ་ལ། ② ཉ་རེ་བའམ་ཅ་རེ་བ་དང་།

ཤ་རེ་མ་རེ། འབྲུལ་འབྲུལ། བར་འབྲུག་རྩྱུར་འབྲུག་མེད་བར་ཤ་རེ་མ་རེར་ཡོང་བ།

ཤ་རེ་ཤ་རེ། རེ་རེ་དང་དོན་གཅིག་དཔེ་ཆ་འདྲི་བྱེད་རང་གཉིས་ཤ་རེ་ཤ་རེ་བྱེད་ཆོག་དམག་མི་རེ་
ལ་མེ་མདའ་ཤ་རེ་ཤ་རེ་བཀྲེས་ཡོད་ལྟ་བུ།

ག་རེ་ཤོ་རེ། ① ཉོལ་རྒྱལ་ལས་ཀ་ག་རེ་ཤོ་རེ་ར་བྱེད་པ། ② ལགོ་ར་མེད་མགྲོགས་སྤྱར་གྱི་རྒྱལ་པ།

ཤ་རྩ། རི་རྩགས་ཤ་བའི་རྩ་ཙ།

၅၃၄၈

འཆོ་བ་ཅན་ཞེས་འགྲུར་ཞིང་། དེ་གཏུང་དང་། ཡུངས་ཀྱི་ཐལ་དཀར་དོ་རྩེ་བཅས་ལ་འདུག་པས་
སྐབས་ཐོབ་ཏུ་གོ་དགོས་ཞེས་སྡེ་དགེ་བྱང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བཏུ་
བསྐྱས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོ་གསལ་མཐུན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།
འ་ཆོན། འ་མ་བཙུག་པ་ཆོན་པ་སྟེ། གཞན་འ་རྩེན་དང་དོན་གཅིག་
འ་ལ། ས་ཞིང་ཁོད་སྒྲོམས་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་
འ་ལ་འཁོར་བྱེད། [མཛོད་སྒྲུང་ནག་
འ་ལ་ཡུ་རིང་། ཐང་སྒྲན་གྱི་ནང་ཆོན་འོ་མང་རིགས་དགའི་ནང་ནས་གཅིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་
བསིལ། ལུས་པས་མ་འདུག། ཁྲག་མཁྲིས་གྱི་མགོ་ནད་ལ་བན།
འ་ལག་[ཆིང་]གཉེན་སྦྱོར།
འ་ལང་བ། སྡོ་སྒྲན་གྱི་ལྷེ་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་འཁྱེད་ཡིན།
འ་ལང་འབངས། སྡོ་སྒྲན་གྱི་ལྷེ་དཀར་པོའི་མིང་།
འ་ལན། རྩོག་ལན། འ་ལན་སྒྲོན། འ་ལན་སྒྲོན། འ་ཤོར་གྱི་འ་ལན། ལྷ་ཤོར་གྱི་ར་མདལ།
འ་ལམ་གྱི་བཅད། འ་གཙོད་སྐབས་ཐོག་མར་གྱིས་ལམ་བྱེན་གཙོད་དགོས་པ་སྟེ། ལས་ཀ་གང་
ཡིན་རུང་ཐོག་མར་གཞི་ཞིག་བཏིང་།
འ་ལུ། ལྷ་ཡི་ནང་དུ་མེན་བྱ་འཕེལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲན་ནད་ཅིག་
འ་ལུ་ཀ་མེ་ཏོག་གི་རྩ་བའམ་ས་བོན་གྱི་དོན།
འ་ལུན། འའི་ལུན་སྒྲགས།
འ་ཤེད། དུད་འགྲོའི་འདང་ཤེད་མོ། ། འ་ཤེད་བཟང་པོ།
འ་ས། མང་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། དཔེར་ན། མི་རིགས་སྒོ་བ་ལྟའི་ནང་དུ་བོད་རིགས་འ་
ས་འགྲི་བོད་རིགས་སྒོ་བ་མའི་ནང་དུ་དབྱིན་ཡིག་འེས་མཁན་འ་ས་འགྲི་ལྷ་བྱའོ།
འ་ས་མེད་པ། ཏཱ་ཅང་མོད་པོ་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཟས་ཁང་འདིའི་ནང་ལ་ཟ་མ་ཟ་མཁན་འ་
ས་མེད་པ་འདུག ལྷ་ས་ལ་ཡུལ་བསྐྱོར་བྱེད་མཁན་འ་ས་མེད་པ་འདུག ལྷ་བྱའོ།
འ་སྐྱག་མིང་ཆིག་འ་ཆོན་མེ་ལ་བསྟེན་ཅིང་ཆོས་པར་བྱས་པའི་བཟས་ཆས་གྱི་མིང་།

འ་སྐབ་ལོ། ① ལུས་ཀྱི་འ་ཚན་རྒྱུ་བ། ② ལྷུག་མ་འ་སྐབ་མོ་ལྷ་བ།
འ་སྐབ། ① འ་ཐ་རྒྱུ་འདོད་པ་ཆེ་བ། ② [མདོན]སྐྱོན་པོའི་མིང་།
འ་བསྐྱེགས། བསྐྱེགས་བརྒྱུས་བའི་འ་
འ་རྒྱུ། འ་དང་ཆོད་མ་མཉམ་དུ་བསྐྱེས་པའི་ཁུ་བ་ལ་གོ་འ་རྒྱག་ཡང་ཟེར།
འ་རྒྱུ། དུམ་བུར་གཏུབས་པའི་འ་།
འ་ལྷག་ ① འ་བཟས་པའམ་བགོས་པའི་ལྷག་མ། ② ལྷ་བ། ③ ར་མོང་གི་རྒྱབ་ཀྱི་འ་འབུར།
འ་ལྷ། ① ལུས་ཀྱི་ཆོགས་མཚམས་ནས་བཅད་པའི་འ་དུམ། ② འ་བཞི་སྒྲིང་རེ།
འག་ ① ཁྱིམ་མས་ཁང་བ། རྟོད་འག་ གཞིམ་འག་ བྱ་འག་ ② ཡིན་ལས་ཆེམས་ཡོད་ལས་ཆེ། ལྷ་
ཁམས་བདེ་པོ་ཡིན་འག་ རྟོས་པའི་དོན་དེ། ལྷ་བྱ་ཞིག་སྟོབ་བྱའི་ནང་ནས་འག་སྟེ་ཁྱིམ་དུ་ལོག་
འདུག་ རྗེ་ལུ་འག་ནས་རྟོས་རྒྱུ་འདུག་ལྷ་བུའོ།
འག་གི་འག་གི། ཆགས་དམ་པོ་མེད་པ། བང་གཅལ་འག་གི་འག་གི།
འག་ཆས། རྟོད་ཁང་ནང་གི་འཛིན་ཆས།
འག་ཆས་དངོས་རིགས། དགོན་པའི་ནང་གི་སྤྲུལ་པའི་རྟོད་འག་ལ་ཡོད་པའི་ཉིན་མཁོའི་ཡོ་བྱད་དང་རྒྱུ་ལོ་
འག་ལྟ། རྒྱལ་མོ་རྩལ་རྒྱུའི་རྟོད་རྒྱུ་ཀྱི་མིང་སྟེ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱན་རྟོང་ཆོང་དང་འབྲེ་
རུ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འག་ལྟ། ས་མིང་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲེ་རུ་ཆོང་ཁོངས་འག་རྒྱུའི་འགྲམ་དུ་ཡོད། དེའི་
མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་མེ་ཁྱི་༩ ༩ ༩༩ ཡོད།
འག་རྒྱུ་ཁང་མིག་རྒྱུང་རྒྱུང་།
འག་ཀྱི། རལ་གྱི་ཞིག་
འག་རྟེན། མོ་མོ་འཁྲིག་པ་སྟོད་པའི་སྐྱབས་སུ་ཆགས་པའི་བདེ་བ་སྟོང་པའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་པའི་མོ་
མཚན་ཡར་མར་འབྲེན་པའི་མིང་།
འག་པོ། རྟོགས་པོ། འག་པོ་གནའ་འབྲེལ།
འག་མ། ① གསེག་མ། ② རྟོ་རྒྱག་ལ་ཟེར།

འག་མིག་ཁང་ཆུང་སོ་སོར་བཅད་པ་རེ་རེ་བའི་མིང་།

འག་མོ། གྲོགས་མོ།

འག་ཆང་། བྱིས་སྟེ། སྤྱ་བ་སྟོང་སའི་ཁང་མིང་ལ་འག་ཆང་དང་། སྤྱ་འག་ཟེར།

འག་མཆེས། རང་དང་ཐག་ཉེར་སྟོང་མཁན་གྱི་འག་གམ་ཁང་ལ། འག་མཆེམ་ལ།

འག་རོགས། འག་ནང་མཉམ་དུ་སྟོང་མཁན།

འག་རོང་སོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ལོར་འབྲས་སྤངས་སྤྲེལ་
སྒྲོ་བཟང་ཐུན་ལས་ཀྱིས་བཏབ། སྤྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་སྤྱོད་སྟོང་སྟག་
ཆུ་ས་ཁུལ་ནག་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འག་འག ① སྤྱིའི་བྱང་པར་ཞིག་ཆུ་མྱུང་འག་འག་ཏུ་འབབ་ལ། ཆུང་ཆེན་འག་འག་ཏུ་ལྡང་ལ། ②
ཐེ་ཆོམ་མེད་ལ། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་འག་འག་བྱེད་ལ། དག་པོ་མམ་འག་འག་བྱེད་ལ། བར་འགྲོ་འག་
འག་ཡིན། བདེན་པ་ཡིན་འག་འག་བྱེད་ལ། ཟུན་པ་ཡིན་འག་འག་བྱེད་ལ།

འག་ཤིག ① འག་གི་ཤིག་གིའི་བསྐྱས་ཆོག ② གཡོ་ཞིང་འགྲལ་བའི་རྣམ་པ་ཞིག

འགས། ① བཞད་གད་སྟོང་རེས་བྱེད་པའི་དགའ་ཅིང་གི་སྤྱ་གཞས། གཞས་འགས་རྒྱབ་ལ། ཤོག་
ཁག་བྱེ་སྟེ་འགས་འདེབས་བྱེད་ལ། ② ཁ་མཆུ་རྒྱབ་པའི་ཅོད་གཏམ། བྲིམས་སར་འགས་
འབྱེད་ལ། མཆང་འབྲུའི་འགས་འདེབས་ལ། ཁ་འགས་རྟགས་ལ། ཅོད་འགས་རྒྱབ་མཆེམས་
མི་འཛོག་ལ། འགས་འབྱེད་ལ། འགས་རྒྱལ་ལ།

འགས་ཀྱིས་པ་རོལ་གཞོན་ལ། གཞན་པ་རོལ་པོ་དང་ཁ་འགས་ཅོད་སྤྱོད་བྱེད་པའམ། སྤྱ་འགས་
འབྱེད་པ་སོགས་ལ་བཞེན་ནས་གཞན་དག་སྤྱ་བ་མེད་པར་བྱེད་ཐུབ་ལ།

འགས་རྒྱབ་ལ། ཁྱི་བ་ཁྱིས་ལན་གྱི་རྣམ་པའི་སྟོན་པ་ལན་ཅུན་ཁ་འགས་འབྱེད་ལ།

འགས་འབྱེད། འགས་རྒྱབ་པ་དང་དོན་གཅིག་

འགས་འདུག། སྟོན་བཞོད་བྱེད་པའམ་བྲིམས་ཁང་ལ་གཏུག་གཤེར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།

འང་། གཤམ་དང་འཕ།

འང་ཀལ། རྒྱ་གར་གྱི་བྲམ་ཟེ་སྟོང་བཅན་སྤྲེལ་པའི་སྤྲེལ་སུ་བོད་ལ་ཆོས་སྤྱར་བར་ཕེབས་པ་ཞིག

འང་རབ་བརྟན་བྱམས་པ་གླིང་། མིང་གཞན་འང་སྤྱོད་པའི་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཟེར། རབ་བྱུང་
བརྒྱ་བརྒྱུན་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་ཀམ་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་བཏགས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་དགེ་རྒྱུས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འང་ཁི་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ལྷགས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་རྫོང་སྟོན་སྤྱལ་སྤྱོད་འཛིགས་
མེད་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆས་བཏགས། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་གད་པ་སུམ་མཛོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འང་ལྷགས། འང་ལྷགས་ཁམས་པ་སྟེ། རུས་ཁམས་འབྱུང་བ་ལྷགས་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གང་གི་ཁྱད་
རྟགས་ནི། གཉིད་ཉལ་བའི་ཆེ་ཁ་གདང་ཤིང་ལྷེ་ཡ་རྩ་ལ་སྤྱར་ནས་གཉིད་སྤྱོད་པ་ཞིག་ཡིན།
འང་འིལ། སྟོ་སྟོན་ཞིག་སྟེ། རང་གསེས་སུ་དབྱེན་རིགས་བཞི་མཆིས། རོ་ཁ་ལ་མངའ། རུས་པ་
དམར་པོས་དམར་བའལ་གཙོད། སྟོན་པོས་སྟོ་རྟག་ཞི། སེར་པོས་ཆད་པ་འཛོམས། དཀར་
པོས་འབྲུགས་རིམས་སེལ།

འང་འིལ་དམར་པོ། ར་བ་དང་། ལུ་མ། རྩ་འབྲམ་སོགས་སུ་འབྱུངས་པ། ངར་པ་སྤྱུག་པོ། མེ་རྟོག་
ཟེར་དམར་ཅན། སྤྱི་5000ཡན་གྱི་སྤེལ་རིའི་པོ་རྩ་འབྱེད་ཁོབ་ཀྱི་བསེལ་གྱི་བ་ཏུ་སྟེ།

འང་པོ། འའིས་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་སྤྱོད་པ་སྟེ། སྤྱོད་པོ་མེན་པ། གཤེས་ཀ་འང་པོ།

འང་སྤྱར་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་བསམ་གཏན་དར་རྒྱས་གླིང་ཟེར། པག་གྲའི་དུས་རབས་དུས་སུ་
གྲུག་བཏབ་པར་གྲགས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འང་ཆེ། སྟོ་སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆོ། རྩ་རྩེས་སྟོ་མས། རུས་པས་སྟོག་པ་འཛོམས། འབྲས་འདུལ།

འང་ལོ། མར་བརྟན་ཟེན་པའི་ལོ་མ།

འང་རབ་བརྟན་བྱམས་པ་གླིང་། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདི་བས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཛའ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

འང་ལང་། རལ་གྱི་སོ་གཅིག་མ་ཞིག

འང་ལེན་སྤྱུག་པོ། བརྒྱད་ཅེ་གངས་ཤམ་གྱི་མིང་གཞན་ཤིག་ཡིན།

འང་འང་། སྐད་སྒྲུལ་ཆུ་རྒྱག་པའི་སྤྱོད་མོག་ས། འང་འང་ན་བར་ཐོས་ཀྱང་མཇུག་འབྲུག་གམེར་
ལས་དཀོན་པ། བྱ་ཆུ་འང་འང་དུ་འབབ། ཉེའི་གྱི་སྤྱོད་རྒྱ་ལིང་འང་གི་སྤྱོད་འང་སྤྱོད་མེ་
ཉོག་གི་མིང་དང་། བྱའི་མིང་ལའང་གོ།

འང་འང་ཉེའུ། ① སྤྱང་ལས་བའང་པའི་བྱ་འང་འང་སྤྱོད་སྤྱོད་མིའི་རྣམ་པའི་གཤོག་པ་
ཅན་ཞིག ② རྒྱ་མཆོའི་འགམ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ཞིག

འང་འང་ཐིམ་བུ། སྤྱོད་སྤྱོད་ཞིག

འང་འོང་། ① གངས་གནས་ཆེ་བ་ཞིག ② མཐོ་དམའ་མི་སྤྱོད་པའི་ས་ཆའི་མིང་སྟེ། ས་འང་འོང་།
འབར་འབྱར་འང་འོང་ཞེས་པ།

འང་འོང་ཆུ། ཆུ་མིག་གམ་ཆུ་རྒྱུད་པ།

འངས། ① སྤྱའི་ཞེས། འངས་མཐོ་བ། འངས་གཙང་བ། ② གཙང་ཁུལ་འངས་ཆུའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་
མིང་ཡིན་ཞིང་། དེར་སངས་རྒྱལ་གྱི་ས་ཆ་སྤར་བོད་ཁྱི་སྤྱོད་བརྩམས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཁྱི་
སྤྱོད་བརྩམས་སྤྱོད་ཆུ་མིག་ཀྱང་ཟེར།

འངས་ཀྱི་ཆུ་ཕྱོགས། འངས་ནི་རྣམས་ཁྱིང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་ཡིན། དེ་སྤྱོད་འངས་ཆུ་ལ་ལྷགས་ཐག་
ཟས་བ་བརྩམས་ཡོད། བཤ་ཆེན་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་དབྱས་ནས་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་བྱིར་
ཐེབས་སྤྱོད་འངས་ཆུ་རྒྱས་ནས་ཞག་ཤེས་དེར་ལུས། མཇུག་མཁུན་གྱི་པ་ཆོས་ལྷགས་ཟས་
ལ་འཆོང་ཁ་བརྒྱབ་པས་ལྷགས་ཟས་ཆད་ནས་མི་ཁ་ཤས་ཆུར་ལྷུང་བ་བྱུང་འདུག

འངས་ཀྱི་ཐེག་ཅེས་པ་ནི་ཐེ་ཆད་གཞུང་ལྷགས་ནང་གསལ་བའི་འངས་འབྲི་སའི་གནས་ཀྱི་ཐེག་

འངས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། འངས་མཐོ་བ་དང་།
འངས་མཆོག་ཏུ་དག་པའོ།

འངས་ཀྱི་ཞང་ཞུང་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༩ ལོར་མཁས་བླ་མ་ལྷུང་པོ་
རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་འངས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་
རྣམས་ཁྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འངས་ཀྱི་ཞེང་། ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆད་གཞུང་ལྷགས་ནང་གསལ་བའི་འངས་ཀྱི་ཞེང་ཆད་སོར་མོ་འོ།

འདས་ཀྱི་གཞོང་བ་ཆལ། གཅང་གི་འདས་ནས་སྤྱིང་རྫོང་ཁོངས་གཞོང་ས་ཁུལ།
འདས་དགར་བ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། འདས་པའི་གངས་ས་རག་གི་སྒྲ་རབས་དགུ་ལ། ཡབ་དཔོན་
ཡིག་བཟང་པོ་དཔལ། ཡུམ་ཇོ་སྤུལ་མ་དཔལ་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་སྤུལ་སྤྱ། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་རྩ་
མོ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༣ ལོ་ལ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ལ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་འདས། ཁྱ་པོ་
འདུལ་འཛིན་རིན་ཆེན་འོད་མཛེས་དང་། ཤྱུ་སེང་གོ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་བྱ། རྫོག་ཡིག་ལ་སོགས་
སྤུལ་རྣམས་སྤྱངས། འཁོན་དག་བཅོམ་བ་དང་། འདུལ་འཛིན་ཤྱུ་དཔལ་གཉིས་དང་བཅས་
པའི་དབུས་སུ་རབ་བྱ་བྱང་། མཆོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་བྱ་བཏགས། དགུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་
འདུལ་འཛིན་རིན་ཆེན་འོད་མཛེས་ཀྱིས་མཁན་པོ་གསོལ། དགོ་འདུན་ཁ་སྐོངས་དང་བཅས་
པའི་དབུས་སུ་སྟོན་བར་རྫོགས། དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་བ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ལོ་
ཆེན་བྱང་ཅེ་བ་གཉིས་ལས། དབུ་མ་དང་། སེམས་ཅན་གཉིས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་ལྷས། ཁྱ་པོ་
རིན་ཆེན་ལ་སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དབང་སྤྲུག་མང་པོར་རྒྱུད་སྟེ་བཞུགས་མང་པོ་ལྷས།
སྟོབ་དཔོན་གཞོན་ལུ་བཟ་ཤེས་སོགས་ལ་ཆད་མ་སྟེ་བདུན་གསལ། དེ་ནས་བྱ་སྟོན་ཆོས་རྗེ།
ལོ་རྒྱ་བ་རྣམས་ཤི་སོགས་བསྟེན་ནས། བྱམས་ཆོས་ལྷ་སོགས་པར་བྱིན་དང་། ཡུམ་རྒྱལ་འབྲིང་
སོགས་གསལ། མ་ཡིས་མ་ཆོར་བར་མཁས་གྲུབ་ལྷུང་པོ་རྩལ་མགོན་བཞུགས་པ་ལ་འབྲིང་
གསལ་ནས་མི་ལམ་འོད་གསལ་གྱི་ཉམས་སྤོང་རྣམས་ལྷས་པས་ཤིན་ཏུ་དགྱེས། བྱང་ཆེན་
འཇམ་རིན་ལ་དུས་འཁོར་དབང་དང་། རྒྱུད་བཤད། སྤྱོད་བྱུག་དབང་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་
ལྷས། དུས་རྒྱུན་ཐོས་བསམ་མཛད་དུས། གསོལ་ཆས་ཀྱི་རྩལ་བ་བསྐྱུངས། གུང་ཆོགས་ཅན་
ལ་བརྟེན་ནས་བརྟེན་འགྲུས་བསྐྱེད་བས། སྒྲ་མ་དགྱེས་ཤིང་མཆེད་བློགས་ཀྱན་སྤྱན་ཆབ་
འདོན་བ་བྱང་། ལན་ཅིག་ཕྱགས་དར་ཁྱོད་ནས་གསེར་ཞོ་དོ་རྟེན། བདག་པོ་མི་འདུག་པས་
མགོན་པོ་གནང་བར་ངེས་ཏེ། ཞོ་གང་སྒྲ་མ་ལ་ཤུལ། ཞོ་གང་སྟོ་གོས་ཀྱི་ཆ་རྒྱུན་བྱས། ལོ་ཆེན་
བྱང་ཅེ་བ་ལ་གསང་འདུས་རིམ་ལྷ་སྤོང་ཁྱོད་དུ་གསལ་དུས། སྒྲ་མ་སྤྱན་རས་གཟིགས་སུ་
རྟོགས། སྤྱུ་ཡུས་མི་ལམ་འོད་གསལ་གྱི་ཉམས་སྤོང་རྟོགས་པ་སྤོང་རྟོགས། དག་སྤང་ཐོབ། རི་ཁྱོད་
རས་ཆེན་ལ་འདས་ཆོས་མ་ལུས་པ་ལྷས། དགོ་སྤྱོད་སྟོབས་འདི་འདྲ་འདས་སྟོན་པ་ལའང་མ་

བྱང་གསུངས་སོ།། ཕྱག་དཔེ་སོགས་ཀྱང་མང་དུ་གནང་། རྗེ་རས་ཆེན་ཞིང་བརྗེས་པའི་མཆོད་
འབྲུལ་དགོངས་ཆོགས་རྒྱས་པར་མཛད། བདེ་ཆེན་གྱི་གདན་ས་བརྩེད་ནས། འཆད་ཉན་
སྒོམས་སྒྲུབ་སྒྲེལ་གྱིན་མཛད། ཀོར་བ་ལ་ཐེགས་པས། ཚུ་ལ་བྱིངས་ཀྱང་སྒྲུ་ཞོངས་པར་མ་གྱུར་
པའི་རྟགས་མཆོན་དང་། ཇི་མ་དང་སྤྱི་བུའི་རྒྱན་ཆད། ཚུ་ལ་ཁྲིམས་གྱི་ཇི་བསུང་ཀྱན་ཏུ་བྱེད་
པར་སློབ་མ་ཡང་མང་དུ་འདུས། འཁྲིད་གནང་ཆོད་བཤད་ཡམ་སྤངས་ཏེ་ཕུར་ཚུགས་སུ་མཛད་
པས་སློབ་མ་ལ་འཁྲིད་མི་ཐེབ་བ་མི་ཡོང་། ཁོ་པོ་སྤྱར་དུ་འཁོ་གསུངས། ལྷ་མཆོམས་ནས་སྤྱང་
བའི་ཚུ་ལ་བསྟན། སྤྱི་ལོ་༡༧༧༩ལོར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་བརྒྱད་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
ལུགས་བྱ་ལྷ་བ་བཅུ་གཅིག་པའི་ཉེར་ལུ་ལ་གཟུགས་སྤྱོད་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྐྱས་ནས།
འངས་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་སྤྲིང་། མིང་གཞན་གཡམས་ཏུ་འངས་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་སྤྲིང་
ཟེད། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་དུས་འགོར་རི་བོ་ཆེའི་ལྷ་མ་ལུང་རིག་ཉི་མས་ཕྱག་
བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁྲུལ་ནས་
སྤྲིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
འངས་རྒྱ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲིང་རྫོང་དུ་ཡོད་པའི་འབབ་རྒྱ་ཞིག་དང་ཡར་སྤྱངས་གཙང་
པའི་ཡན་ལག་ཅིག
འངས་མཆོག་ཏུ་དག་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྤྱོད་པོ་གཙང་མ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་བ་ཉིད་ཀྱིས་འངས་གཙང་བ་སྟེ། ལྷབས་སོགས་ཀྱིས་
ཡོངས་སུ་དག་པ།
འངས་ཐ། ལྷ་ལ་འཐེན་པའི་ཐལ་རྩས་ཤིག
འངས་མཐོ་བའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ།
ཤེས་རབ་མཆོག་ལ་གནས་བ་ཉིད་ཀྱིས་འངས་ཀྱི་གཟེངས་མཐོ་བ།
འངས་དང་སྟེ་བྱེ། གཙང་གི་འངས་དང་། སྟེ་བྱེ།
འངས་བ་བཀའ་བརྒྱད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩ་ཀི་ནི་གྲ་མ་དང་། སུ་ཁ་སི་རྩི་རྣམ་བ་གཉིས། བྱད་འཕགས་
ཀྱི་ལྷ་མ་བཅུ་གསུམ། ཅ་བའི་ལྷ་མ་རྣམ་བཞི་སོགས་མཁས་བྱུང་བརྒྱ་དང་ལྷ་བཅུའི་གདམས་

དག་ལྷགས་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་མཛོད་མཐར་ཐུག་ལྷ་ལྷན་ཞེས་པ་དེ། མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་ནལ་
 འཁྱོར་གྱིས་སྒྲངས། འདིར་མཐར་ཐུག་ལྷ་ལྷན་ནི། གཏུམ་མོ་སྟོན་པའི་མཐར་ཐུག་དབྱེས་
 མཛོད། ལས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་བདེ་མཆོག་སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་མཐར་ཐུག་གསང་འདུས། མི་
 ལམ་མཐར་ཐུག་མ་རྒྱ་ལྷ། སྟོན་ལས་མཐར་ཐུག་དེ་རྗེ་འཛིགས་མཛོད་དེ་འདས་ལུགས་རྒྱད་
 རྩེ་ལྷ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། མཁས་གྲུབ་ཁྱེད་པོ་ནལ་འཁྱོར་ནི། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༩པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་
 ཡབ་ཁྱེད་པོ་སྟག་སྐྱེས་ཞེས་པའི་སྲས་སུ་ཡུལ་སྟེ་མོར་སྐྱུ་འཁྱེད་སྟེ། གཞོན་ཀྱུའི་དུས་སུ་བོན་
 པོ་གཡུང་དྲུང་རྒྱལ་བ་ལས་བོན་བསྐྱབས་པས་མཁས་པར་གྱུར། བོན་གྱི་སྒྲོབ་མ་མང་པོ་བྱུང་།
 དེ་ནས་བོན་ལ་མ་མཉེས་ནས་རྟིང་མ་ལ་ཞུགས་ཏེ་རྫོགས་ཆེན་གསན་པས་མཁས་པར་གྱུར།
 སྒྲོབ་མ་མཐའ་ལས་པ་འདུས། དེ་ཡང་སྟོན་པ་མ་ལེགས་པར་དགོངས་ནས་སྟོར་ནི་རུ་བ་ལས་
 ཨ་མན་མའི་མན་དག་གསན། ཞེས་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས་གསུངས། དེ་ནས་རྒྱ་གར་དུ་
 སྟོན་ཏེ་སུ་མ་ཏེ་ལས་ལོ་རྒྱ་བསྐྱབས། རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མཁས་པ་མང་པོར་
 བརྟེན་ནས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་མང་པོར་སྦྱངས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ། ཆོད་པ།
 སྐྱབ་པ་སྟེ་ལམ་རིམ་པ་གསུམ་ཀར་བརྟེན་ནས་སྟོན་ལས་ཀྱི་རྒྱན་བབ་པ་ལས། བྱི་མ་སྐྱབ་པའི་
 ལམ་རིམ་གྱི་སྟིང་པོ་དང་གི་བར་དུ་ཡང་བཞུགས་པ་ནི། གསེར་ཆོས་རྩ་བར་གྱུར་པའི་ཆོས་
 སྟོར་ལྷ། ཞེས་པ་སྟེ། བེ་གྲ། སུ་ཁ་མི་རྟེ། དོ་རྩེ་གདན་པ། མི་རྩེ་པ། རྩ་རྩལ་རྣམས་ལས་ཞུས་
 པ་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོར་ལྷ་ཞེས་ཟེད། འདས་པའི་གསེར་ཆོས་རྣམས་ལྷ་ཞེས་པ། རྩ་བ་རྩ་རོ་ཆོས་
 རྟག་སྟོང་པོ་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཡལ་ག་ལམ་ཁྱེད་རྣམས་གསུམ། མེ་ཏོག་མཁའ་སྟོན་དཀར་དམར།
 འབྲས་བུ་འཆི་མེད་འབྲུག་མེད་དང་ལྷ་ལ་ཟེད། དེ་དག་གི་ཆོས་བརྒྱད་དང་གདམས་འཛིན་སྟོང་
 རྩེལ་གསུམ་སྟོན་ལས་གཙོ་བོ་བསྐྱངས་པ་ལ་འདས་པ་བཀའ་བརྒྱད་ཟེད། དེ་ནས་དེད་དུས་
 ཀྱི་བར་དུ་གདམས་དག་གི་རྒྱན་མ་ཆད་པར་བྱུང་བའི་བྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོ། དཔལ་ལྷན་
 ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ ཀོང་སྐལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་
 ཞིང་། ལྷག་པར་དུ་སྐྱ་མ་ཀར་ལུའི་མཛོད་སྟོན་ལས་རྒྱ་གར་དང་། ཨོ་རོབ་སྟོགས་སུ་འདས་
 ཆོས་དར་སྟེལ་གྱི་འཕྱིན་ལས་རྒྱ་ཆེ་འཕེལ་བཞེན་པ་འདིའོ།

འདས་པ་གསེར་གླིང་པ་བཟ་ཤིས་དབལ། ཡབ་ཐེ་བཙུན་མཆོན་ཅན་དང་ཡུམ་དཀོན་མཆོག་རྒྱན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་རྒྱ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ ལོར་ཡོལ་བོ་གསེར་གླིང་གི་ཡུམ་དུ་སྐྱེ་བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ཕེབས་སྐྱབས་སྒོ་ག་ལེགས་པར་མཁུན། ཞེལ་བ་པཎ་ཆེན་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། གསང་ཕུར་པར་ཆད་ལ་སོགས་པའི་སྡེ་སྡོད་མང་པོར་སློབ་གཉེར་མཛད། ཆོས་ཐེ་རང་བྱུང་དོ་རྗེ་དང་། རྒྱ་བཀ་ཆོས་ཐེ། སྤྱིས་མཆོག་བསམ་གཏན་དབལ་ལ་སོགས་པའི་དམ་པ་མང་པོ་བསྟེན། ཁྱད་པར་དུ་རང་ཡུལ་དང་ཉེ་བའི་མཁས་གྲུབ་དུ་མ་ལས་སྤྲུགས་ཆོས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་གསལ། རྫོག་ཅོག་པ་རེན་ཆེན་སློ་བྲོས་སོགས་ལས་འདས་པའི་གདམས་ངག་མང་དུ་ཐོབ། ཡི་དམ་མང་པོའི་ཞལ་གཟིགས། འདས་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོ་མཁས་བཙུན་གཞོན་ཏུ་གྲུབ་ལས་གདམས་ངག་རྣམས་ལེགས་པར་ཞུས། སངས་རྒྱས་སྟོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཙོད་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པས་ཤིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་བསྐྱུངས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སྡེའི་བདག་པོ་དང་མི་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞབས་ལ་བརྟུང་དེ་འགྲོ་བའི་དོན་མཐའ་ཡས་པ་མཛད། བྲག་པོ་ཆེ་བ་དོ་རྗེ་དབལ་ལ་སོགས་པ་གསུང་གི་སློབ་མ་དུ་མ་བསྐྱུངས་ནས་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་དོན་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༦༥ལོའི་རྒྱ་བ་དང་པོའི་ཆོས་བཙུན་དགུ་ཉིན་ཞི་བར་གཤེགས།

འདས་པའི་མཐར་ཐུག་ལྔ་ལྷན། འདིར་མཐར་ཐུག་ལྔ་ལྷན་ནི། གཏུམ་མོ་སྟོན་པའི་མཐར་ཐུག་དབྱེས་མཛད། ལས་རྒྱ་མཐར་ཐུག་བདེ་མཆོག་སྐུ་ལུས་འོད་གསལ་མཐར་ཐུག་གསང་འདུས། མི་ལམ་མཐར་ཐུག་མ་རྩ་སྐུ་ལྷ། ཐེན་ལས་མཐར་ཐུག་དོ་རྗེ་འཛིགས་མཛད་དེ་འདས་ལུགས་རྒྱུད་སྡེ་ལྔ་ཞེས་བ་དེ་ཡིན།

འདས་པའི་གདམས་ངག་གི་རྒྱ་བརྒྱུད་རེ་ལྷ་མིག
ཨང་རྒྱ་མའི་མཆོན། འཁྲུངས་འདས་ལོ།
༡ མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་རྣམ་འབྱོར། ༡༠༡༩ ~ ༡༡༡༩
༢ རྫོག་ཅོག་པ་རེན་ཆེན་བཙུན་འབྲུས། ༡༠༩༩ ~ ?

- ༣ དཔོན་སྟོན་སྤེར་སྒྲུབ་པ། ༡༡༣༤~༡༣༡༠
༤ སངས་རྒྱལ་གཉན་སྟོན། ༡༡༤༣ ~?
༥ འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་སྟོན་པ། ༡༡༤༥~༡༣༤༤
༦ མཁས་གྲུབ་གཙང་མ་འདས་སྟོན། ༡༣༣༤~༡༣༥༤
༧ ལྷ་པོ་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་མགོན་པོ། ༡༣༤༡~?
༨ རས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་སེང་གོ། ༡༣༤༤~༡༤༠༤
༩ འདས་དཀར་བ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ༡༣༥༣~༡༤༤༡
༡༠ མཉམ་མེད་སངས་རྒྱལ་དབལ་བཟང། ༡༤༠༤~༡༤༡༡
༡༡ གྲུབ་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༤༤༥~༡༥༣༤
༡༢ རྒྱ་སྟོན་ལེགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༤༤༤~?
༡༣ དབལ་ལྷན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ ༡༥༠༧~༡༥༡༤
༡༤ གཤམ་སྟོན་ལྷ་དབང་གཤམ་པ། ༡༥༡༤~?
༡༥ རྒྱལ་བཙུན་ཏུ་རྒྱ་ན། ༡༥༡༤~༡༥༣༤
༡༦ རྒྱལ་ཆབ་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ།
༡༧ རྒྱ་གྲོས་ནམ་རྒྱལ།
༡༨ རིན་ཆེན་མཉམ་བཞག་
༡༩ ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན།
༢༠ རྒྱ་མ་སྤྱིན་པ།
༢༡ རྒྱལ་རྟོན་གྲུབ།
༢༢ འཕེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ལྷན། ༡༧༡༤~?
༢༣ མཆོག་སྤྱལ་ཀམ་རྒྱ།
༢༤ ཀམ་ལོད་གསལ་འབྱུང་མེད།
༢༥ ཀོང་སྤྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ། ༡༨༡༣~༡༨༤༤

༡༩ ཐང་རྒྱ་ཁོར་བུ་དོན་གྲུག། ༡༩༡༠~༡༩༣༣

༡༩༡ ལྷ་མ་ཀར་ལཱ། ༡༩༠༧~༡༩༤༩

འངས་པའི་གསེར་ཆོས་ནམ་ལྷ། ཅ་བཞི་གྲུ་ཆོས་བྱུག་སྒོང་པོ་བྲུག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཡལ་ག་ལམ་ཁྱེར་
སྒོར་གསུམ། མེ་ཏོག་མཁའ་སྒྲོང་དཀར་དམར། འབྲས་བུ་འཆི་མེད་འབྲུག་མེད་བཅས་སོ།།

འངས་ཕྱིས། ལྷ་ཕྱིས་སམ་ལྷ་བས་ཕྱིས།

འངས་འཕྱིད། ལྷ་འཕྱིད། འངས་ཕྱིས་ཀྱང་འབྱེ།

འངས་མཆའ། ལྷ་ཁྲག

འངས་མཆའ་ཞལ་ཐང་། ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སྲོལ་ལ་ལྷ་རྒྱལ་པོ་སྒོར་བཅན་སྐམ་པོས་ལྷ་ས་
གཙུག་ལག་ཁང་ཐོག་མར་བཞེངས་སྐབས་ད་ལྟའི་དཔལ་ལྷ་ལྷོག་གི་ལྷ་ཁང་འདིའི་ནང་དུ་རྒྱལ་
པོ་སྒོར་བཅན་སྐམ་པོའི་འངས་ཁྲག་གིས་ཕྱིས་པའི་དཔལ་ལྷ་ལྷོ་མོ་ཞི་བའི་ནམ་འབྱུར་གྱི་
ཕྱིས་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་རྗེས་སུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཆའ་བ་ཁྱི་དཔོན་སངས་
རྒྱུ་ཤོན་གྲུབ་ཀྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་འདིར་ཉམས་གསོ་མཛད་སྐབས་ཕྱིས་ཐང་འདི་པོར་
བརྒྱུག་མི་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ནང་བཞུགས་སུ་ལུལ་ནས་དཔལ་ལྷ་ཞི་བའི་འདེམ་སྐྱེའདི་ལྷ་བཙོ་
མཁས་པ་དབུ་བྲུ་བ་ཞི་ཟེར་བར་བཞེངས་སུ་བཅུག་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

འངས་ལུགས་བྱང་འཕགས་གསུམ་ལྷན། བརྒྱད་འཛིན་བྱང་དུ་འཕགས་པ་སྲིད་པ་ཐ་མལ་པའི་བྱང་
རྒྱུ་མེམས་དཔལ་འབའ་ཞིག་ཟེང་བ་ལྷ་རྒྱུད་པ་ལས་གང་ཟག་ཐ་མལ་པས་བར་དུ་མ་ཆོད་
པ། གདམས་ངག་གི་དོན་མ་ཞོར་བ་དང་། རྟོག་གའི་རིག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཆོག་མ་བསྐྱད་པ་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་གི་མས་རྒྱས་བཏབ་པའི་རྟོ་རྟེན་ཆོག་རྒྱང་སོ་སྒྲེའི་རྫོས་བཏགས་པའི་བཅོས་སྒྲོན་
མ་པོག་པ། ཕྱིན་རྒྱལ་བྱང་དུ་འཕགས་པས་དུས་ཀྱི་མཐར་ཡང་གདམས་ངག་འདི་ལ་བཙོན་
པའི་སྐལ་ལྷན་གང་ཞིག་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུ་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བར་བྱུང་བ།

འངས་ལུགས་ཉེ་བརྒྱད། གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྒོར་རྒྱལ་པོ་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་དངོས་སུ་ཞལ་
བསྐྱར་ཏེ་གསུངས་པའི་ཉེ་བརྒྱད་རིམ་པ་གསུམ་བྱུང་བ་ནི། དང་པོ། གཙང་གི་རི་པོ་ཆེར་ནི་གྲུ་
མ་དངོས་སུ་བྱོན་ཏེ། ཆོས་བྲུག་དང་། བྲུག་ཆེན། ལམ་ཁྱེར། འཆི་མེད། ལྷ་མ་མགོན་པོ་དཔྱེར་

མེད་ཀླུ་མ་གྱི་གདམས་དག་གི་ཁྲིད་གནང་། གཉིས་པ། མདོ་སྨད་སྤེལ་རྫོང་ཤུག་སྤོང་གི་ཅ་
བར་ཤོང་གསལ་ཆོས་ཏུག་སོགས་སོ་སོའི་དབང་ཐོབ། གསུམ་པ། མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་གདམས་པ་
ཡི་གེ་མེད་པའི་བརྟུ་ཐབས་སུ་བྱུང་བ་བཅས་བཀའ་བབས་སུ་ཕྱི་བར་གསུམ་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་དག་
ཟུབ་ཆེན་ཐང་རྒྱལ་གྱི་སློབ་མ་མང་མཁར་སློབ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ལས་སོ་སོར་བརྒྱད་དེ་
ད་ལྟའི་བར་བཀའ་བརྒྱད་ཟུང་མ་ཆད་པར་བཞུགས་ཡོད་པ་རྣམས་སོ།།

ཤངས་ལུགས་རིང་བརྒྱད། མཁས་བྱུང་ཁྱུང་པོ་རྣམ་འབྱོར་གྱི་སློབ་མ་སྤུ་ལྷ་དང་ཕྱི་བྱ་གཅིག་
ཅས་པ་ནི། དེ་མེད་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤོང་པོ་མེའུ་སྟོན་པ། བན་སེམས་ཡལ་ག་གཡོར་པོ་རྒྱ་མོ་ཆེ།
སྤྱིང་རྩེའི་ལོ་འདབ་རྒྱལ་སྟོན་རིན་དབང་། བྱམས་པའི་མེ་ཏོག་ལ་སྟོད་དཀོན་མཆོག་མཁར།
འོད་གསལ་སྤྱིང་པོ་ཞང་སློམ་ཆོས་སེང་བཅས་ལྷ་དང་། ཕྱི་བྱ་གཅིག་ནི། ལྷ་ལུས་མེ་ལམ་གྱི་
འབྲས་བུ་སྤྲིན་པ་རྟོག་ལྟོགས་པ་རིན་ཆེན་བཙོན་འབྲས་བཅས་ཏུག་ལ་ཟེར། གཞན་ཡང་བྱུང་
ཆེན་ཁྱུང་པོའི་གདམས་དག་གིས་སྤྲིན་ཅིང་ཁོལ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཁྲི་ཆོ་བཙོ་བརྒྱད་བྱུང་བར་
བྲགས་པ་ནི་མང་ཆེག་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པར་དེས། ཟུབ་ཆེན་ཁྱུང་པོའི་གདམས་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གསང་ཆེག་ཆེག་བརྒྱད་ཀྱི་བཀའ་བཞི་རྟོག་ལྟོགས་
པ་ཁོ་ན་ལ་བབས། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞེན་ཏུ་དབོན་སྟོན་སྤྱིར་སྤྱང་པ། སངས་རྒྱས་གཉན་སྟོན།
འགྲོ་མགོན་སྟོན་པའི་བར་ཏུ་ཆེག་བརྒྱད་ཏུ་བྱུང་། དེ་ནས་རིན་ཆེན་བདུན་པར་བྲགས་པ་འགྲོ་
མགོན་ཆོས་རྩེ་སྟོན་པས་དོ་རྩེ་འཆང་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་ལུང་བསྟན་པ་ལྟར་
ཆེག་བརྒྱད་དོ་རྩེའི་རྒྱ་བཀོལ་ཏེ་སྤྲུལ་ལྷན་སློབ་མའི་ཆོགས་ལ་གདམས་དག་སྟེལ་བས་མཁས་
བྱུང་མང་པོ་བྱུང་བའི་ནང་ནས། མཁས་བྱུང་རྣམ་གསུམ་ཏུ་བྲགས་པ། གཙང་མ་ཤངས་སྟོན་
དང་། བསམ་མྱིང་པ་གཞོན་ཏུ་བྲུག། གནས་སྤྱིང་པ་ཨ་ཡི་སེང་གོ་དང་གསུམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་
རྒྱུ་བརྒྱང་ཞེང་གདམས་དག་རྣམས་ཡེ་ཤེར་བཀོད། དེ་དག་གི་ཆོས་བརྒྱད་དང་སྟོབ་བརྒྱད་
སྟེལ་བ་ལ་མཁས་བྱུང་རྣམ་གསུམ་གྱི་བརྒྱད་པར་སོ་སོའི་ཐོན་ལས་འཕེལ་བ་དང་། གཞན་
ཡང་ཆོས་རྩེ་སྟོན་པའི་དངོས་སློབ་གསེར་གླིང་པ་བཟ་ཤིས་དཔལ་བ་ལས་བྱེས་པ་དང་། ལ་
སྟོད་གནས་སྤྱིང་གི་ཨ་སེང་གོ་གཏུང་རབས་ལ་སྤྲོན་རས་གཟེགས་ཀྱི་སྤྲུལ་པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་

འབྱུང་བར་ལུང་བསྟན་པའི་གདུང་རབས་ཀྱི་ཐོག་མར་གྲགས་པ་ལ་སྟོང་དགོན་མཆོག་མཁར་གྱི་གདན་ས་བ་དང་། སློབ་བརྒྱད་ལས་གྲེས་ཏེ་མེན་ལས་འཕེལ་བ་རྣམས་སོ།།

འངས་ལུགས་ལམ་ཁྲེར་སྟོར་གསུམ། ༡ ལྷང་བ་ལམ་ཁྲེར། ཅིར་ལྷང་ཐམས་ཅད་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མའི་གསང་བ་གསུམ་གྱི་རོལ་བར་བལྟ་བ། ༢ གྲགས་པ་ལམ་ཁྲེར། གཞུགས་སྤང་དང་སྤྲོ་གྲགས་ཐམས་ཅད་ཡི་དམ་ལྟའི་སྒྲ། ལྷང་སྟོང་འཇའ་གཞུགས་དང་གཞོན་མེད་རང་བྱུང་ལྷགས་ཀྱི་སྤྲ་གདངས། ༣ དེག་བ་ལམ་ཁྲེར། ལྷང་བ་སེམས། སེམས་སྒྲུ་མ་མི་ལམ་དུ་ཤེས་བས་ཉིན་མཆོན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་བསྐབ་ཅིང་། ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐབས། ཐག་ཆོད་གསུམ་དང་བྱུང་འབྱུག་ལ་བརྟེན་པའི་མོས་གུས། འབྲལ་མེད་ཀྱི་གནད་དུག་དང་ལྡན་པའི་དག་སྤང་། ཆོགས་དུག་གི་འཆར་སློ་བདེན་མེད་གསལ་སྟོང་འཛིན་བལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཙོན་བ་སྟེ། ① དེ་ལྟར་ན་ལྷ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་མོས་གུས། དེ་ལས་བཀའ་ངེན། དེ་ལས་ཆོགས་གསོག་དེ་ལས་སྤྲོ་གསུམ་རང་ཤར། ② ཡི་དམ་ལ་བརྟེན་ནས་དུགས་སྤང་། དེ་ལས་ཆོགས་གསོག་དེ་ལས་ལྷ་སྤྲོ་གསུམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རང་ཤར། ③ ལྷང་བ་རང་སེམས་ལས་སྒྲུ་མ། དེ་ལས་མི་ལམ། དེ་ལས་འོད་གསལ་རང་ཤར་དུ་འབྱུང་ཞིང་། གསུམ་ཀས་ལོ་རྒྱ་ཙམ་ལ་གསལ་སྟོང་བདེ་ཆེན་སྤྲོ་གསུམ་རང་མཛོན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་འབྲུག་མེད་ལམ་ཁྲེར་རྣམ་གསུམ་ཞེས་སོ།

འངས་ལུགས་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད། འངས་ཆོས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད་ཞེས་པའི་དོན་གང་ཞེན། ཉེ་རིང་ཉེར་ལྷ་གྲུབ་པའི་དཔའ་བོས་གསན། ཞེས་བ་ཉེ་བརྒྱད་མཁའ་འགྲོ་ནི་གྲུ་མའི་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ཏེ་གདམས་ངག་བྱུང་བ་ཙམ་ལན་གཉིས་བསྐལ་བ་དང་། རིང་བརྒྱད་འཇག་བསམ་གཉིས་དང་། ཐང་རྒྱལ་སོགས་ལས་བརྒྱད་པའི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་བཞི་བཅས་བསྟོམས་བས་བརྒྱད་སྟོལ་ཉེར་ལྷ་དེ། འཇམ་མགོན་གྲུབ་པའི་དབང་པོ་དཔལ་ལྡན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་གིས་གསན་པ་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད་ཅེས་ཟེར། དེ་ལྟར་རིང་བརྒྱད་འཇག་བསམ་གཉིས་ལས་བརྒྱད་པའི་གདམས་ངག་དང་། ཉེ་བརྒྱད་གྲུབ་ཆེན་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་སོ་ལས་བརྒྱད་པ། རོ་མཆོར་ཤིན་ཏུ་ཉེ་བརྒྱད་ཡི་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མས་དཔལ་ལྡན་ཀུན་དགའ་གྲོལ་མཆོག་ལ་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་བསྐལ་བའི་གདམས་ངག་གི་བཀའ་སྟོལ་དེ་དག་གསང་བདག་

སྒོལ་བའི་མགོན་པོ་སྟེ་རྩེ་བཙན་ཏུ་ར་ན་སྤེའི་འཆད་སྟོལ་ནི། ཅ་བ་ཤངས་པའི་སྟུན་བརྒྱད་ཀྱི་
གསེར་ཆོས་གཙང་མ་ལ། གདམས་ངག་རྩོམ་ཉི་བརྒྱད་མཁའ་འགྲོའི་ཁ་རྒྱངས་ཀྱིས་ཟུར་
བརྒྱན་ཏེ་ཉམས་སྲུ་བཞེས་པའི་བཀའ་སྟོལ་བྱད་བར་ཅན་འདི་བྱུང་ངོ།

ཤད། ① བོད་ཡིག་གི་མིང་དང་། ཆིག་བཛོད་པའི་མཆོམས་སྟེ་རྒྱུའི་ཤད་རིས། ཟུར་ཤད། ཉིས་
ཤད། བཞི་ཤད། སྒྲུལ་ཤད། རིན་ཆེན་སྤྱངས་ཤད། འཕྱུལ་ཤད། ② བལ་ལམ་སྐྱ་སོགས་
གསེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་བལ་ཤད། ལྷགས་ཤད། ③ ཡོ་གསུམ་ལོན་པའི་འབྲི་གཡག་དང་། བ་
སྒྲུང་། མཛོ་དང་མཛོ་མོ། སྟེག་པ་རུ་ཅ་གཡག་ཤད་ཅམ་ཞིག

ཤད་ཀྱི་རྒྱ། ཆིག་རྒྱང་མི་འབྲུལ་བར་བྱེད་པའི་རྟགས། " | "འདི་ལྟ་བུ།

ཤད་ཐིག ཉ་སྟེའི་སྐ་རུ་དང་རུ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་བྲོགས་བཞི་ན་ཅ་ལག་འདོགས་སའི་ཐིག་གུ་ཡོད་
པ་དེའི་མིང་ཡིན། ཆོ་རེ་ལ་ཐིག་གུ་བཞི་རེ་འམ་དུག་རེ་ཅམ་ཡོད།

ཤད་བདུན། ༡.ཆིག་ཤད། ༢.ཉིས་ཤད། ༣.བཞི་ཤད། ༤.སྒྲུལ་ཤད། ༥.ཆིག་ཤད། ༦.རིན་ཆེན་
སྤྱངས་ཤད། ༧.གཉེར་ཆིག་བཅས་བདུན་ནོ།། དབུ་ཅན་ཀྱི་ཤད་དབྱིབས་ཟུར་བ་འབྲུ་བ་ཡོད་
པས་ཟུར་ཤད་ཟེད།

ཤད་པ། བཤད་པ། འོད། གསེད་པའམ། འབྲུག་པ། སྐུམ་བུའི་སྐ་ཤད་པ། སྐ་བཤད་པ། ཉའི་རྟོག་
བཤད་པ། བལ་ཤད་པ། ཤད་མ་དགོས་རྩོ་བོའི་དབུ་སྐྱ། བྱིས་མ་དགོས་དབུལ་དཀར་མེ་ལོང་།

ཤད་པོ། [སྐྱེ་རྒྱ]ལོ་གསུམ་པའི་ནོར། ལོ་ལ་ཤད་པོ་དང་མོ་ལ་ཤད་མོ་ཟེད།

ཤད་སྤྱངས། ① ཤད་ཀྱིས་སྤྱངས་པ་སྟེ། རང་རྒྱས་ཀྱིས་མི་སྐབ་པའི་ལས་དང་སྤང་ན་བར་མ་དོར་
མི་འཛོག་པར་དེའི་ནས་ཚུལ་ཆིག་འཇམ་ཀྱི་སྟོན་སྤང་པོར་བརྟེན་པ། ཤད་སྤྱངས་མི་ལེན་
པ། ཤད་སྤྱངས་མི་བྱེད་པ། ཤད་སྤྱངས་དང་དུ་ལེན་པ། ② གཞན་སྟོན་དན་ལས་བསྐྱོག་བྱིར་
ངག་འཇམ་ཀྱིས་སྟོབ་གསོ་གཏོང་བ། ③ རང་ཉེས་མི་གསང་བར་ཁས་ལེན་པ།

ཤད་མ། སྐུམ་བུ་ལེགས་པའི་བྲས་ཤིག

ཤད་མོ། འབྲི་དང་མཛོ་མོ་བ་མོ་ལོ་གསུམ་ལོན་པ།

ཤད་མཆོམས། ཆིག་ཤད་དང་ཉིས་ཤད་སོགས་ཡི་གེའི་གཙོད་མཆོམས་ཀྱི་ཤད་གར་ཡོད་ཀྱི་བར་མཆོམས།

འད་བཟང་པོ། ལུག་ལྷགས་སོགས་མཐུག་ཅིང་མཉེན་པའི་རིགས།
འད་འོག་སྤུང་བྱ་འད་མ་ལས་སྤུང་ཀ་ཅུང་ཞན་པ་ཞིག
འད་ཡར། ཡ་ར་སྟེ། ལོ་གཅིག་ཏུ་སོན་པའི་བེའུ།
འད་རིས། སྒྲིག་མྱེད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་stripe ཟེད།
འད་རེ། རོག་དང་བ་སྒྲུང་སོགས་ལོ་གསུམ་ལོན་ནས་དུས་འགོ་བ་ལ་ཟེད། རྩ་རྩ་བཟང་སའི་ས་ཆ་
མ་གཏོགས་འད་རེ་འགོ་བ་ཅུང་།
འད་ལེ། དབྱིབས་ཡ་ཡོ་མེད་པའམ་ཐོགས་གཏུས་མེད་པ་སྟེ། དྲང་འད་ལེ་སོང་། ལམ་དྲང་འད་ལེ་
བཏོད། ལྷུག་མ་དྲང་འད་ལེ་སྟེས།
འད་འད། ① ཉ་འད་འད་རྒྱག་པ། ② འཇིངས་བཀོལ་པ། བགས་སྤུལ་འད་འད་རྒྱབ་པ།
འན། ① བྱ་འན་ལ་བསྟན་ནས་ཚུའི་པ་རོལ་ཏུ་བཀལ་པ། ② ལྟངས་འདྲེས་མ། འན་གོས་པ།
བཟང་པོ་ལ་ངན་པའི་འན་ཞུགས་པ། མི་ངན་པའི་འན་འོར་པ། ③ དབྱེ་བ། དབྱ་གཉེན་གྱི་འན་
འབྲེད་པ། བདེན་རྒྱུན་གྱི་འན་བྱེ་བ། ④ ཆིངས། ལུགས་འན། ལྷུག་འན། འིང་ཐོས་སྤུལ་འན་
མ། ར་མཛོད་རག་འན་མ། ⑤ གངས་གཟིག་གམ། གསལ།
འན་ཁ། བྱ་ཁ།
འན་གྱི་ནས་བཞག་བཞི། འན། རེས་ཞུགས། རྒྱུན་འབྲེལ། རྒྱགས་སོ།
འན་གྱི་བའའན་པའི་གྱི་
འན་གྱི་བ། བའའན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཀྱི་རིགས་འིག
འན་མ། བྱ་མ།
འན་ཆ། དངོས་པོ་ཞིག་གིས་དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་གྱི་ནས་གང་འཆམས་ཞིག་གཡོག་པའི་དོན། རོ་
རུ་དདུལ་འན་དང་། སྒྲིག་འོརས་འན་ལྟ་བུའོ།
འན་མཚུ། རྒྱུད་མཚུ་ཡང་ཟེད། མེ་ལ་བྱ་རྒྱབ་བྱེད་སྤྱད་པའི་རྒྱུང་འགོ་སའི་ལུགས་སྤྱབས་གྱི་མཚུ།
ལུགས་སྤྱབས་གྱི་མཚུ་ལ་ར་སྤྱགས་སྤྱབས་བཤུ་བྱས་པའི་ཁྱག་མ་སྤྱད་དགོས།

འན་སྟོང་གི་ཡོ་བྱད་གང་རུང་ཞིག་གིས་མ་བརྒྱབས་པར་ཞག་གངས་ཡོལ་བའི་
ཉེས་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོ་བྱད་དག་ལའང་འན་གྱི་ལྷུང་བ་ཞོར་བ།

འན་བརྟེན། ① བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོ་བྱད་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ཡོ་བྱད་གྱི་སྟོང་ཞུགས་
པ། ② གཞན་གྱི་ཞོར་ལ་བརྟེན་བ་ལྟ་བུ།

འན་པ། ① མི་དང་ལྷགས་ཀྱི་སྟོན་གཙོད་མཁུ། རི་དྲགས་ཀྱིས་འན་པ་མཐོང་བཞིན་དུ་བློས། ② བྲུ་པ།
འན་སྦྱར། སྐད་རིགས་དང་ཆོག་དོན་སོགས་ཉེས་སྦྱགས་སུ་མ་སྦྱགས་བྱེད་པ། རྒྱ་བོད་སྐད་གཉིས་
འན་སྦྱར། སྐད་མུ་འན་སྦྱར་གསལ་བའི་མེ་ལོང་།

འན་འབྱེད། དབྱེ་བ་འབྱེད་པ། འན་མ་བྱེད་པ། བྲ་བ་བཟང་རན་གྱི་འན་འབྱེད་བྱེད་པ། དཀར་ནག་
དགེ་སྤྲིག་ལས་ཀྱི་འན་འབྱེད་པ།

འན་འབྱེད་པ། འཇུན་ཐག་གཙོད་པའམ་དབྱེ་མཚམས་འབྱེད་པ།

འན་དམར། ཆོས་སྐྱོང་འན་པ་དམར་པོའམ་ལུ་མ་སྤྲོད།

འན་ཅ། རྫོང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་མོང་ཁྱེར་ལྷ་སའི་ཁུབ་བྱང་ངོས་སུ་ཡོད། སར་གྱི་མིང་
ལ་ནག་ཚང་ཞེས་ཟེར། རྫོང་མི་དམངས་སྤྱི་དགུང་དེ་རྩ་སྐྱོར་དེ་ལྷ་བྱར་ཡོད།

འན་ཞུགས། ① མི་མ་ཐུན་པའི་རིགས་མཉམ་དུ་འབྲེས་པ་སྟེ་སྟོང་ཞུགས་པའམ། སྐྱོན་ཞུགས་པ།
གསེར་ལ་ར་གན་གྱི་འན་ཞུགས་པ། གཞུང་དོན་ར་གན་གྱི་འན་ཞུགས་པ། གཞུང་དོན་ལ་
སྐྱེར་དོན་གྱི་འན་ཞུགས་པ། ② རིགས་འབྲེ་ཞོར་བ། ③ དགེ་སྟོང་གི་ཡོ་བྱད་ལ་ཉེས་པའི་
གཡལ་ཞུགས་པ།

འན་ཞོར། འན་ཞུགས་དང་དོན་གཅིག་

འན་ཞོར་བ། སྐྱོན་སྟོང་ཞོར་བ།

འན་གསུམ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་སྤང་ལྷུང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་འན་གསུམ་སྟེ། རྩས་ཀྱི་འན་དང་།
ཞག་གི་འན་དང་། ལྷུང་བའི་འན་ཏེ་གསུམ་མོ།

འན་བསྟེན་བ། གསེབ་ཏུ་བསྟེན་བ།

འཇུ་བྱ་རི། བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་སངས་རྒྱུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ཤིག་

ཤེས་པ་སྒྲོ་བྱོམ་རྒྱལ་མཚན། ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་བཟང་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཁྱིམ་གྱི་འཇུག་པ་བཟུང་བ་ལྟར་དུ་རབ་
བྱུང་བ་རྒྱུད་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༧ལོར་མངའ་རིས་སྡེ་དུ་ཡབ་རིག་འཛིན་ཞི་བ་བཟང་པོ་
དང་། ཡུམ་གྱི་ཟ་ལམ་སྒྲོན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་གཉིས་ཙམ་ནས་སྤྱི་སྡེ་སྡེ་
མའི་གསུང་མང་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱན་དཀོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
གཅིག་པ་ལ་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་བཟང་གི་དྲུང་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་
བཞེས། མཚན་སྒྲོ་བྱོམ་རྒྱལ་མཚན་དུ་གསོལ། དགྲུང་གྲངས་བཅུ་གཉིས་ནས་ཆོད་མ་ནས་
འབྲེལ་གྱི་གཞུང་ཐུགས་འཛིན་མཛད། མཁས་མང་དབུས་སུ་བཞོ་སྒྲེང་གནང་སྐབས་ནས་
དཔྱེད་ཡངས་པས་ཀྱན་གྱིས་བསྟུགས་བརྗོད་མཛད། དེ་ནས་གཙང་དུ་ཕེབས་ལམ་ནས་ཆོས་
རྗེ་ཤུག་མཚོག་ལྷན་དང་མཇུག་པས་སྒྲོ་བྱོམ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྤྱོད་ལ་བསྟུགས་པ་ཆོད་མེད་
མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅོ་ལྔ་པ་ལ་བཟུང་སྤྱན་དཀོན་པའི་ཕྱེས་ཆེ་མོས་མཁན་པོ་
དང་། དགེ་རུ་རབ་འབྲུམས་པས་སྒྲོ་བྱོམ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ཕྱེས་ཆེ་མོས་མཁན་པོ་བར་མཛད་དེ་
དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་མཐོས། དེ་ནས་བཟུང་རྗེ་འདི་ལ་ཤེས་པ་ཞེས་མཚན་སྟོན། བཟུང་
ཡེ་ཤེས་ཆེ་མོ་ལས་བཀའ་གདམས་སྟེགས་བམ་ཆ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་དང་། དཀའ་ཆེན་བཞེས།
དབུ་མ་ཅ་འཇུག་གི་རྟེན་རྒྱ་རྣམས་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉིར་ལྔ་པར་བཟུང་ཡེ་ཤེས་ཆེ་མོའི་བཀའ་
བཞེན་རྒྱལ་མཚོག་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་གདན་འདེན་དུ་དབུས་སུ་ཕེབས། དགྲུང་གྲངས་སོ་
གཅིག་པར་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོ་ལས་བསྟེན་པར་རྫོགས། ལོ་དེ་ནས་བཟུང་དཀྱིལ་
ཁང་གྲ་ཆོད་གི་མཁན་པོ་ལོ་ཉིར་གཅིག་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་གདན་པའི་ཁྱིམ་གྱི་འཇུག་
པའི་མཛད་འཁུར་ལོ་མང་བཞེས། ཁྱི་རྒྱུར་ལ་ཕེབས་རྗེས་མངའ་རིས་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ནས་མཐོ་
ཕྱིང་གི་ཁྱི་ལ་ཕེབས་ཏེ་སྐལ་ལྷན་གྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཟབ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་པབ། ལྷ་གོ་བཟང་
ཤིས་ལྷན་པོ་ཕྱག་བཏབ། གསུང་རྩིས། ཤིས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་རྒྱལ་གི་བསྟེན་
བཅོས་མཛོན་པར་རྫོགས་པའི་རྒྱན་འབྲེལ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་བཤད་སྤྱིང་པོའི་རྒྱན་གྱི་
དགོངས་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་མེ་ལོང་ ལས་སྐབས་གཉིས་པའི་སྤྱི་དོན། དབུ་མར་རྣམ་
འབྲེལ་གྱི་དགོངས་འབྲེལ་སོགས་ལེགས་བཤད་མང་དུ་མཛད། མཐར་དགྲུང་གྲངས་བཟུ་གཅིག་

བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༧ལོར་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས།
ཤུཅར་མྱི་ཉ། [ལེགས་]ཞི་བ་འཛོ།
ཤབ། ལུལ་མིང་ཞིག ཡར་སྤངས་གཙང་པོའི་ཡན་ལག་ཤབ་ཆུའི་ཆུ་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཞིང་།
དེའི་ཁོངས་སུ་དང་སངས་སྤྱི་རྒྱུ་ཁོངས་ཀྱི་དགེ་སྤྲིང་དང་། ཅེ་གསུམ་སོགས་གཏོགས།
ཤབ་རྒྱག་རམ་སྤྲུག་གིས་རྒྱག་པ། སྤྱང་གི་ལྷོགས་པས་ལུག་ཁྲུའི་ཁོད་དུ་ཤབ་རྒྱག་བྱེད་པ།
ཤབ་པ། ཤབས་པ། ཤབ་པ། ཤོབས་ནང་ནས་ཕྱིར་འདོན་པའམ་འཐེན་པ། ཤུབས་ནས་གྲི་ཤབ་པ།
ཤབ་པེ་ཤོབ་པེ། རྩལ་གཏམ། སྤྲད་ཆ་ཤབ་པེ་ཤོབ་པེ་ཤོད་པ།
ཤབ་གཟན། ལོ་བཞིའི་ལོན་པའི་ལུག་ལ་ཤབ་གཟན།
ཤབ་ཤུབ། ཤབ་པེ་ཤུབ་པའི་བསྐྱས་ཆེན།
ཤབ་ཤོབ། ཤབ་པེ་ཤོབ་པའི་བསྐྱས་ཆེན།
ཤབས་པ། ཤབ་པའི་འདས་པ།
ཤབ་སྤྲད་ལོ་རྒྱ་བ་ཐུགས་རྩེ་དཔལ། ལོ་རྒྱ་བ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ་དང་ལོ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་དཔལ་
གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་སྤྲུལ་དམ་པ་འདི་ཉིད་རིག་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར་པས་ཅ་རྒྱ་པའི་
འབྲེལ་པ་རྩམ་དུ་སྤྲོད་པར་བསྐྱུར། གཙན་གཉིས་ལ་འབྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཤིང་མཐའ་
ཆོད་པ་བཞུགས། ཆོགས་ཆེན་པོ་རེ་མཛད་ཅིང་། བསྐྱེད་རིག་གནས་ཀྱི་བཤའ་རྒྱུན་རྒྱས་པར་
སྤེལ་བ་ལས་སྤོབ་མ་ཡང་གཙང་དུ་ཆོས་འཁོར་སྤང་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ཞ་ལུ་བ་གཞུང་
བརྒྱ་སྤྱི་བ་བཟ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ། བནས་བརྟན་ལེགས་པ་རྒྱལ་པོ། ལྷར་ཐང་ལོ་རྒྱ་བ་སྤྲུལ། ལོ་
དོར་ཤེས་རབ་བཟང་པོ། ཆོས་འཁོར་ལོ་རྒྱ་བ་མཚུ་སྤྱི། དབུས་སུ་རོང་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁའ་
པ། རྩེ་བུམས་པ་སྤྲིང་པ་ལ་སོགས་པའི་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་མང་དུ་བྱོན། བསྐྱེད་རིག་པ་རྒྱས་
པར་མཛད་སྤྱི་སྟོང་སྟེག་བཀོད་ལ་ཐུག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན། འབྱུངས་འདས་སོགས་མཛད་ནས་
ཞིབ་པར་མ་རྟེན།

ཤམ། ① གཤམ་དང་འདྲ། ② དར་གྱི་ཤམ་སུ་ཞེས་པ།

ཤམ་ཁ། མཐའ་འམ་གཡང་གཟར་ལ་ཟེར།

འམ་ཁའི་གདུ་བ། དུང་འཁོར་གྱི་ལག་གདུ་བ། དེ་སྟོན་ཐོད་དུ་བྱ་མོ་ཆོས་ལག་བ་གཡས་པར་དུང་
འཁོར་གྱོན་པའི་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་ནི་བཟ་འིས་བ་དང་སྟན་གསལ་ཆེ་བ།

འམ་གོས། སྒྲིང་གོས།

འམ་སྟོན། འམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཅན་གྱི་བསྐྱས་ཆིག་

འམ་སྟོན་ཅན། ཐོན་གྱི་རིགས་འཁོག་

འམ་ཐབས། རབ་བྱུང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱང་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་འཁོག་སྟེ། སྤིང་དུ་ཁྱ་ལྟ་དང་
ཞེང་དུ་ཁྱ་དོ་ཡོད་པ་མཐར་གོས་གྱི་ནང་དུ་གྱོན་རྒྱུའི་གོས་འཁོག་

འམ་ཐབས་གྱི་གཟན། རབ་བྱུང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱང་བཅུ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་འཁོག་སྟེ། སྤིང་དུ་
ཁྱ་ལྟ་དང་ཞེང་དུ་ཁྱ་དོ་ཡོད་པ་མཆན་མོ་སྒྲིང་དུ་གྱོན་རྒྱུའི་གོས་འཁོག་

འམ་ཐབས་སྟོན་པོ་ཅན། ཐོན་སྟོན་བརྗེ་ཏ་འམ་ཐབས་སྟོན་པོ།

འམ་བྲ། རྫོང་དང་སྟེ་ཁུང་གི་རྒྱན། དར་གྱི་འམ་བྲ། ཁང་པའི་འམ་བྲ། རྒྱལ་མཆན་གྱི་འམ་བྲ། འམ་
བྲ་བརྒྱབ་པ།

འམ་བྲ་སྟེང་རིས། ཁང་པའི་ནང་གི་བྱང་པོས་གྱི་འམ་བྲའི་རི་མོ་དང་། ཆོན་སྒྲ་སུམ་ལྟན་གྱི་སྟེང་རིས།

འམ་བྲ་བཏགས་པ། ① རྫོང་དང་སྟེ་ཁུང་ལ་འམ་བྲ་བཀལ་བ། ② གཟུང་སྟགས་གྱི་ཁ་ཆར་རམ་ཁ་
སྟོན་བཏགས་པ།

འམ་རྩ་ལ། [ལེགས]བདེ་འབྱུང་འཛིན་པ་ཡང་ཟེར་ཏེ། དུལ་གྱི་བཞོད་པ་དབྱིབས་རྒྱུ་པའི་མཐར་
གངས་རིས་བསྐྱར་བ། བསྐྱར་འདབ་བརྒྱད་གྱི་དབྱིབས་ཅན། འདབ་རྣམས་གྱི་བར་ཆུ་པོས་ཆོད་
པའི་དུལ་ལྟོངས་འཁོག་སྟེ། དེར་དབལ་དུས་གྱི་འཁོར་ལོའི་བསྟན་བ་དར་ནས་ད་ལྟའི་བར་ཡོད་
ཅིང་རིགས་ལྟན་རྒྱལ་རབས་རིམ་པས་བསྐྱུངས་པའི་དག་ཞིང་ཞིག་

འམ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རིགས་ལྟན་ཉིང་ལ། བོད་དུ་རིགས་ལྟན་ཉིང་ལ་ཞེས་པར་གཟིགས།

འམ་རྩ་པའི་ཆོས་རྒྱལ་རྣམས་བདུན། རྒྱ་བཟང་དང་། ལྷ་དབང་། གཟི་བཟིང་ཅན། རྒྱ་བས་བྲིན། ལྷ་ཡི་དབང་
སྟག་སྟོགས་གཟུགས། ལྷ་ཡི་དབང་ལྟན་ཏེ་བདུན། དེ་དག་གིས་དུས་འཁོར་ཅ་རྒྱུད་བསྟན།

འམ་འམ། མར་འབྱུང་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། ལྷ་བ་འམ་འམ་བྲས་ལྟ་བུ།

ཤམ་སུལ། ཤམ་ཐབས་ལ་གཉེར་མ་བསྐྱས་པའི་སུལ།

ཤའི་རྒྱས་པ། ཤའི་ནང་གི་རྒྱ་རྒྱས།

ཤའི་རྒྱན། གཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲུག་པའི་ཤེས་པ་འཕམ་དཔག་ཚད་བརྒྱ་ནས་སྟོང་གསུམ་ཚུན་
ཆད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ་སོར་ངེས་པའི་ཡེ་ཤེས།

ཤའི་ཐོ། ཤ་སྒྲི།

ཤའི་འཛེར་པ། ① ལུས་ཀྱི་ཤ་མཚན། ② ལུས་ལ་སྦྱེས་པའི་ཤ་མཛེར་མཁྱེགས་པོ།

ཤུ། མ་དག་པོ་འོག་ནས་སྦྱེ་བའི་ཤ་གསར་པ། ཤུ་སྦྱེས་པ། མ་ཁའི་ཤུ། མ་ཁའི་ཤུ། མ་
ཤུ་སོས་པ།

ཤུ་རྣམ་གསུམ། མུད་པའི་ཉེ་ལྷན་རྒྱ་དར་འོག་ཏུ་དབྱེ་བས་བྱེ་བའི་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་དེ་དང་། ལུས་
པའི་སེལ་ལྷན་ལྟ་བུ་པའི་ནང་ཏུ་དབྱེ་བས་ཡུངས་ཀར་འཛོར་བ་ལྟ་བུ། ཤ་ཡི་ཤུ་ལེས་ཤ་ཡི་
དབུས་སམས་སྟེང་ཏུ་མདོག་དམར་ཞིང་གསལ་ལ་ཤ་དབྱེ་བས་འབྲུམ་པ་ལྟ་བུ་བཙས་གསུམ་གྱི་
བསྐྱས་མིང་།

ཤུ་གཞུག་ལག་ཁང་། བཏབ་ལུས་དང་འདེབས་མཁན་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་མ་གསལ། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མཆོ་སྒྲ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར། ① ཉེ་མ་ཤར་བའི་ཕྱོགས། ཤར་ལྟོ་བྱབ་བྱང་། བྱང་ཤར། ཤར་སྟོད། ཤར་སྦྱང། ཤར་རྒྱང་།
ཤར་ཁྱི་གདུགས་ཉེ་མའི་འགྲིམ་ལམ་ལ། འབྲུ་མེ་ཁྱེར་འོད་ཀྱིས་ངོམ་ངོམ་བྱེད། ② ཐད་རྒྱག
ཤར་གྱིས་འགྲོ་བ། འཁོར་ལོ་ཤར་གཏོང་། ཐོགས་རྒྱགས་མེད་པར་ཤར་ཤར་ཡོང་བ། ལམ་
ཐོག་ནས་ཤར་སྟོད་བྱེད་པ། ཤར་གྱིས་རྒྱགས།

ཤར་གོང་ཡུལ་གྲེས་སྒྲ། ལྟོ་ཁའི་ཁ་འབྲུག་ནས་ཅིས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་གོང་པའི་ཡུལ་ཉེ་ཡར་སྐྱང་
གཙང་པའི་རྒྱ་དང་ཉང་རྒྱ་གཉིས་འབྲེས་ནས་གཤོང་སར་འབབ་པའི་ལུང་བ་གོང་གིང་ཏུ་
ཆགས་པ་དང་། གྲེས་སྒྲ་འཕམ་སྦྱེ་སྦྱེ་ལེས་དེར་གནས་པའི་མི་རྣམས་ཀྱི་སྦྱ་ཡི་དབྱེ་བས་སྦྱེལ་དང་
འབྲ་བར་རུང་ལེབ་ཅམ་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན།

ཤར་སྐར་བདུན། མིན་བྱག་དང་། སྐར་མ། མགོ་ལག་ནབས་སོ།། རྒྱལ་སྐྱག་བཙས་བདུན་མོ།།

ཤར་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོ། མདོ་སྨད་རེབ་གོང་གསེར་ལྗོངས་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་དབུས་རྒྱལ་ཐང་དུ་
རོང་བོའི་མཁར་ཡབ་འབྲས་རྒྱལ་དང་ཡུམ་ནང་ཡུ་སྟིང་པོ་དཔལ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་
བཅུ་པའི་མེ་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༦༠༧ལོར་སྐྱབས་ལྷུ་མས། གྲུབ་ཆེན་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཆོག་
བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་པ་རྒྱ་སྟེ་ལོ་༡༦༡༩ ལོར་ཆོས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོ་བཟང་བསྟན་པའི་
རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྟུན་ལྷན་དགེ་བསྟན་དང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་པ་ལ་གྲུབ་ཆེན་ལས་རབ་བྱུང་ཉེ་
མཆན་སྐལ་ལྷན་ཆོགས་གཉིས་སུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་པེབས་པ་མེ་སྐྱལ་སྟེ་ལོ་
༡༦༡༧ལོར་ཡབ་སྐས་མཉམ་དུ་དབུས་སུ་ཕེབས། དགའ་ལྷན་དགོན་དུ་སྟག་ལུང་བྲག་པ་དང་
མཇལ་ཅིང་དགེ་ཚུལ་བསྐྱབས། མཆན་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོར་གསོལ། ལོ་དེའི་དགྲུན་ཆོས་སུ་
གདན་སའི་བྱང་ཅེ་བྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད། རྗེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། རྗེ་ཆོ་བྱོས་
རྒྱ་མཚོ། གཅིང་པ་དགའ་ཆེན་ཆོ་བྱོས་རྣམ་རྒྱལ། རྒྱལ་རོང་བ་མཁས་གྲུབ་བསྟན་པ་དང་རྒྱལ་
བཅས་ཆོ་མར་བསྟེན་ནས་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བར་བསྟུས་གྲུ། དབུ་མར། མཛོད། འདུལ་བ། ལྷས་
འགྲེལ་རྩེར་བཀོལ་དང་བཅས་པ་གསལ་སྟོང་མཛད། མཐར་དགྲུང་ལོ་དོན་གཅིག་ལ་ཕེབས་
པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་སྐྱལ་སྟེ་ལོ་༡༦༢༧ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།

ཤར་གངས་ལ། ལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འབར་རྩོང་ཁོངས་ཨོ་རྒྱན་རྩ་མདུན་དང་
རྩོད་ཐོའི་སྟེད་བར་དུ་ཡོད།

ཤར་གྱི་ཐིག་ལེ། [མདོན་རྒྱ་བ།

ཤར་གྱི་ཕྱོགས་སྐྱོང་། [མདོན་རྒྱའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱིན་དང་། ཉེ་དབང་།

ཤར་གྱི་རི་བོ་ལ་གནས་པའི་སྟེ། སལ་ཆེན་སྟེ་བ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤར་རྒྱག་ ཐང་ཀའམ་བྱང་པོ། རང་ཡུལ་དུ་ཤར་རྒྱག་སོང་། ཤར་རྒྱག་ཏུ་གཞུང་ལམ་སྦངས་ནས་
ལྷ་སར་སོང་ལྟ་བུ།

ཤར་རྒྱབ་པ། ལྷན་པའམ་བར་འཆང་སོགས་འདྲིན་བྱེད་ཀྱི་ཆེས་བུ་རྒྱབ་པ།

ཤར་རྒྱལ་པོ་ཐོག་ཐེ་སྟུར། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་མི་རབས་བཅུ་པ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་
འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༣༣༤ལོ་ནས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ལྷགས་ལུག་སྟེ་ལོ་༡༣༣༧ལོ་བར་ལོ་ངོ་ལྔ་

རིང་སྲིད་དབང་བཟུང་།

ཤར་སྒོམ། དམིགས་རིམ་ཡིད་ལ་ཤར་ཙམ་ཤར་ཙམ་གྲུས་ནས་མགྲོགས་པོར་སྒོམ་བ།
ཤར་དགའ་དགོན། ཤར་དགའ་བ་སྲིད་གི་དགོན་པ་དང་ལྷ་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཉིས་པ་ཙམ་ལ་རིས་པ་སྐྱ་སྐྱབས་ནས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་
རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་ཚུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་དགོན། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་ཤར་བ་ཡོན་ཏན་གྲགས་ཀྱིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཅུ་གཉིས་པའི་སྟོད་ཙམ་ན་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་
ལྗོངས་ལྷ་ས་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ཀྱི་དཔལ་འབར་རྫོང་ཁོངས་རྫོང་གོའི་སྐོད་ཁུལ་དུ་
ཡོད། དེ་སྔོ་ཞོག་ལ་སླེབས་སྐབས་ཡིད་ལོང་གཙང་པོ་ཞེས་ཟེད།

ཤར་ཆེན་ལྷོག་པོ་ཏལ་འཛིན་བྱང་དཀར་པོའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱར་དུ་ཡོད་པའི་ཐོག་བརྟེན་ཙམ་གྱི་ཁང་ཆེན།

ཤར་འཇམ་མེ་བཟ། གཙང་ཁུལ་སྤང་གྱི་དུར་པ་སྐྱ་ནས་རྟེན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་གི་མིང་།

ཤར་གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག བར་ཁམས་རྒྱ་ཤོད་སྐྱག་པ་ཆལ་ནས་རྟེན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་གཉེ་ཡུལ་
ཟེར་བ་ཁམས་ས་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ཤར་སྟོད། ཤར་ཕྱོགས་སྟོད་སྤང་དུ་ཕྱེ་བའི་སྟོད་ཆ།

ཤར་དུ་ས་ཡི་ཁ་གཏོན། བོད་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ས་ཁུལ་དུ་ས་གཡོས་ཀྱི་གནོད་འཆེ་མང་བས་དེ་ནོན་
པའི་ཆེད་དུ་ཀ་ཆུ་དང་། ཀམ་ཆུ། མྱིང་ཆུ་བཙས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་གསུམ་བཞེངས་བ།

ཤར་ན་བ་ལམ་གྲུམ་པ་རེ། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བ་ལམ་ནི་བདེ་ཆེན་གསང་སྐྱགས་མཁར་གྱི་
དགོན་པ་ཡོད་ས་དེ་ཡིན་པར་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱུས་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བླུ་རྒྱ་མེར་པོ་ལས་
གསལ་ཞིང་། གྲུམ་པ་རི་ནི་བདེ་ཆེན་དགོན་པ་ཆགས་སའི་རྒྱབ་རི་དེ་ཡིན་པེས་སྐྱམ།

ཤར་ཐུབ་རི་ལ་གནས་པའི་སྡེ། པལ་ཆེན་སྡེ་པ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤར་བ། ① ཤར་ཕྱོགས་བ། ② བོད་ཀྱི་མནའ་རབས་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་གི་ཆོ་བའི་མིང་། ③ ས་སྤྱིའི་སྤྱི་
བང་ཤར་ཐུབ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཤར་བ། ④ རྫོང་ཤར་བ་ཞེས་བལ་བོད་ས་མཚམས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག

ཤར་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པ། ཤར་པ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྤྲུལ་དང་། འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པའི་དངོས་སློབ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་མེ་མག་ལོ་ལ་རྩྭ་སྤྱ་ལ་ལར་རྒྱུ་ཉ་འདས་པའི་ཤུལ་དུ་ས་སྐྱའི་གདན་ས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་
བརྒྱུང་། རྒྱ་ཡོས་ལོན་ས་ཉི་ཤེད་འཇམ་ས་བརྒྱུང་། ཤིང་འབྲུག་ལོར་འདས། རྒྱལ་པོའི་ལུང་
བཞིན་ས་སྐྱ་གཞི་ཐོག་སྤྱང་གི་གདན་སར་བཞུགས་པས་མཆོན་དེ་ལྟར་གྲགས།

ཤར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ཤར་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པ་དང་དོན་གཅིག
ཤར་པ་ལ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་འབྲོང་པ་རྫོང་གི་ཤར་ལྗོངས་མཆོས་སྤྱོད་ད། དེའི་མཐོ་ཆད་
རྒྱ་མཆོད་དོས་ནས་མེ་ཁྲི་༣༩༩༩ཡོད།

ཤར་པོ། དར་ལ་བབས་པའི་མི།
ཤར་བྲགས་ཀྱི་སྤང་མ་གྱུར་ཕུབ། གཙང་གི་ཤར་ས་གཞོང་པ་ཆལ་ནས་ཅིས་པའི་ཤར་ཕྱོགས་
སྤྲགས་ཀྱི་སྤང་མ་གྱུར་ཕུབ་སྟེ་ད་ལྟའི་ས་གནས་གང་ཡིན་དབྱེད་གཞི་མ་རྟེན།

ཤར་པོ། ཐོ་གཞོན་ནམ་སྤྱེས་པ་ལང་ཆོ་དར་མ།

ཤར་ཕྱོགས། ཉི་མ་ཤར་བའི་ཕྱོགས།

ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཨར་སྐྱུན། ཞེས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཨེ་ཤེ་ཡཱ་ཤར་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་པོ་བྱང་དང་། སྤྱོ་ཁང་།
གཟེམ་ཤག རྒྱང་བསྐྱེད་དགོན་ཁག་སོགས་ཀྱི་ཨར་སྐྱུན་ལ་ཟེར། ཤར་ཕྱོགས་ཨར་སྐྱུན་ཀྱི་སྤྱིའི་
བྱང་ཆོས་ནི་ཐོག་སྟེང་དུ་རྒྱ་པིབས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་དེ་ཡིན། རྒྱལ་ཁབ་དང་ས་ཁུལ་མི་འབྲུག་པ་སོ་
སོར་རང་མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆོས་ལྡན་ཡོད་པས་རྒྱད་དེ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་རེས་པ་མེད།

ཤར་ཕྱོགས་ལོ་གསར། སོ་ནམ་ལོ་གསར་ཀྱི་མིང་གཞན་ཞིག

ཤར་ཕྱོགས་ལས་ཀྱི་གཤམ་རྩེའི་གནས། ཀོང་པོ་སྤྱད་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ལ་སེང་གཏམ་ཞེས་པའི་
ས་གནས། དེང་སང་ཀོང་པོ་མེ་ཉལ་རྫོང་གི་ཁོངས་སྤྱོད་པའི་རི་ཞིག་ས་གནས་དེར་འཆི་
བདག་ལས་ཀྱི་གཤམ་རྩེ་དངོས་སྤྱོད་གནས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོན་ཡོད།

ཤར་བ། འཆར་བའི་འདས་པ།

ཤར་བའི་བཀལ། སྒོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་རྟོན་པའི་ཆེ་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་

སྟེ། དེའི་ན་སྐད་དུ་display command ཟེད།

ཤར་བུ། ① གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རྒྱན་ཞིག ② ལྷ་བ་བཟུང་གི་མིང།

ཤར་བུ་ཐུག་སྐྱེ་རགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཤར་མ། ① ལུང་མེད་ལོ་དར་མ། དམན་ཤར་མ། ② རི་མོ་ནར་མོ། རས་དམར་ཤར། འཇའ་རིས་ཤར་མ་གསུམ། ③ ཤར་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ། ཁང་བ་ཤར་མ། སྒོ་ཤར་མ། རི་བོ་ཤར་མ། ④ ཁེར་རྒྱུ་སྟོན་པའི་གྲངས་ཀྱི་ཆེག་ཕྱོགས་ཤིག ཏུ་བ་ཤར་མ་གཅིག མེ་མདའ་ཤར་མ་གཅིག རས་ཡུག་ཤར་མ་གཅིག

ཤར་མལ། ཐོགས་པ་མེད་པ། གང་བླན་ཤར་མར་བཤད་པ་ཐུབ་པའི་རྣམ་པ།

ཤར་མོ། ① མོ་གཞོན་ནམ་ལུང་མེད་ལང་ཆོ་དར་མ། ② འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ལུང་མེད་གཞོན་རྒྱ་མ་ལུ་གུ་མ་སྟེས་པ་ལ་ཟེད།

ཤར་སྐད། ཤར་ཕྱོགས་སྟོད་སྐད་དུ་བྱེ་བའི་སྐད་ཆ།

ཤར་ཙོང་ཁ། མ་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འདི་འགོ་རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་བྱང་རྒྱུད་དང་སྟོ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱབ་དོས་ལ་མཆོ་སྟོན་ཡོད་ཅིང། ཤར་དོས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་ཙོང་ཁ་ཟེར་དགོས་དོན་ནི། མཆོ་སྟོན་གྱི་འགོ་ཆ་གན་ཐོ་ལོ་གེ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་དང། གཡོན་དོས་ཀྱི་རྒྱ་རྣམས་དཀར་ཐང་མར་ཁུའི་མཆོ་མོར་འབོད་པ་འོ་རིའི་རྒྱ་འགག་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ལ་ཙོང་རྒྱུ་ཟེད། དེ་ལ་སྟོ་བྱང་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་ལ་ཙོང་ཁ་དང། དེའི་རི་རྒྱུད་ལ་ཙོང་ལའམ། ཙོང་ཁའི་སྟེས་རི་མཐོན་པོ་ཟེད། མདོ་སྐད་ཆོས་འབྲུང་དེབ་ཐེར་རྒྱ་མཆོ་པོད་དང་པོར་གསལ།

ཤར་ཅེ་ཆོས་རྩེ། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གང་རུང་གི་དགེ་བཤེས་ལྟ་རམས་པ་ཐོན་ནས་རྒྱུད་སྟོད་བྲལ་ཆང་དུ་སྟགས་ཀྱི་སྟོབ་གཉེར་བྲས་ཏེ་སྟགས་རམས་པ་ཐོན་རྩེས་རྒྱུད་པའི་དགེ་བསྟོས་ལྷ་བ་བཞི། ལྷ་མ་དབུ་མཛད་ལོ་གསུམ། མཁན་པོ་ལོ་གསུམ། མཁན་ལུང་ལོ་འགའ་ཤས་ཐོག་དགའ་ལྟན་ཤར་ཅེ་བྲལ་ཆང་གི་ཁྱི་ཐོག་ཏུ་ཕེབས་ཏེ་ཤར་བ་ཆོས་རྩེ་ལོ་བཅུ་བཞི། དེ་ནས་དགའ་ལྟན་ཁྱི་ལ་ཕེབས་ཏེ་ཁྱི་བ་ལོ་བདུན་བྱེད།

ཤར་ཆང་དགོན། མིང་གཞན་ལྟ་ལུ་མ་དགོན་རིག་འཛིན་འཇིགས་མེད་སྐལ་བཟང་གླིང་ཡང་ཟེད།

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་གྲ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་གཅན་ཆ་གོ་ཁུ་བ་དགོན་གྱི་སྐ་མ་མཁན་
ཆེན་ཞི་བ་འཆོས་བཀྲ་ག། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁྲལ་
གད་པ་སྤྲུམ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་ཆོད་སྟེགས་བྲ། གློག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེ་སྲོང་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། `display console` ཟེར།

ཤར་ཁྲ། རྟོར་ཁོག་དཀར་མཛེས་བརྒྱད་ནས་འབྲི་རྒྱུ་འབབ་པའི་རྒྱ་པོ་ཤར་ཁྲ་ཆུའི་མིང་གི་བྱུར་ཆག

ཤར་འོད་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་རྒྱ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༣ ལོར་ཤར་འོད་ཆོས་མཛད་གྱིས་བྲག་
བཀྲ་ག། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མགོ་ལོག་མ་སྟོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ་དབུན་བདུན། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་འོལ་ཁའི་ཤུག་པ་སྤྲུམ་བདུན་ཡོད་ས།
འདི་ས་གནས་གད་ཏུ་ཡོད་མེད་ཅད་མ་ཆོད།

ཤར་ཡག་རྩོམ་ཆེ་སྲོང་དགོན། འབྲོང་ས་སྐ་མ་ཀུན་རིག་རིན་པོ་ཆེས་བཀྲ་ག། བལ་ཆེར་སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་མཛུག་ཅམ་ཏུ་བཀྲ་ག་ཡོད་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་ཀམ་བཀྲ་ག་འབྲུད་
ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁྲལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་རི། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་རི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཉིན་མོའི་ཅེ་མོ་དང་། ཐོག་མའི་རི། ཅེ་དགའི་རི་
པོ་བཅས་སོ།

ཤར་རི་ཁོང་། འདི་ནི་དགོན་སར་དགོན་པའི་སྐ་མ་རྣམས་མཆོམས་བཞུགས་སའི་རི་ཁོང་ཞིག་ཡིན་
སྟབས་དགོན་སར་དགོན་པའི་ཁོང་གཏོགས་ཡིན།

ཤར་རི་ལ་གནས་པའི་སྟེ། བལ་ཆེན་སྟེ་བ་སྟེ་ལ་གྲུལ་ཞིག

ཤར་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ལྷ་ཁང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡོད། ལྷ་སའི་
གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་རྗེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་བཞིའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་ལྷ་ཁང་
འདི་དག་བཞེངས་པར་བཤད། ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱས་མེད། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྲོང་ལྷོངས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤར་རོང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ནང་ཅམ་ཏུ་ཤར་རོང་སྐ་མས་བཀྲ་ག། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན།

དལ་ལྷན་གྱི་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཏུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 བཀར་ལུ། སྤྱེས་པ་པོ་ཤར་དར་མ།
 བཀར་ལུས་འཕགས་པོ། རི་རབ་ཀྱི་ཤར་རོས་རྒྱ་མཚོར་ཆགས་པའི་སྤྱིར་ཆེན་འདིར་ཡོད་པའི་མིའི་
 ལུས་འཛེམ་སྤྱིར་པ་ལས་ཉིས་འཁྱར་གྱིས་ཆེར་འཕགས་པས་ན་ལུས་འཕགས་དང་། དབྱིབས་
 རྩེ་གསུམ་ཁ་ནང་དུ་བསྐྱོན་བ་ལྟ་བུ། བར་དང་གཡས་གཡོན་གྱི་རོས་གསུམ་འཛེམ་སྤྱིར་དང་འབྲ་
 བར་དཔག་ཆད་སྟོང་ཐུག་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་ལྷགས་རིའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རོས་གཅིག་ལ་དཔག་
 ཆད་སུམ་བརྒྱ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ།
 བཀར་ཤར། བཀར་ཤར་འཛེམ་བསྐྱུས་ཆེག
 བཀར་ཤར། བཀར་ཤར་འཛེམ་བསྐྱུས་ཆེག
 བཀར་གསུམ་མཁན་པོ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་རྒྱ་གར་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱུང་པའི་དབུ་མ་
 རང་རྒྱུད་པའི་མཁས་པ་གསུམ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པོས་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་དང་།
 ཞི་བ་འཚོས་དབུ་མ་རྒྱན། ཀ་མ་ལ་ཤེ་ལས་དབུར་མ་སྤང་བ་མཛད་པ་ལ་རང་རྒྱུད་ཤར་གསུམ་
 ཟེར་ཞིང་། གཞུང་དེ་གསུམ་མཛད་པ་པོ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་གསུམ་ལ་ཤར་
 གསུམ་མཁན་པོ་ཞེས་གྲགས།
 བཀར་སྤང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། སྤུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
 ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 བཀར་ལྟོ། ① བཀར་དང་ལྟོ་གཉིས། ② བཀར་དང་ལྟོ་གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས།
 བཀར་ལྟོའི་ཕྱོགས་སྤྱོད། ①[མདོན་མེ] ② མེ་ལྷ།
 བཀར་ལྟོར་བྱང་སྟོད་མེ་ཕུག་ལྟོ་སའི་ཤར་ལྟོའི་རོས་གཅོང་ཆུའི་ལྟོ་རྒྱུད་ཀྱི་མེ་ཕུག་ཟེར་བའི་ཕུག་པ་
 སྤྱིན་མོའི་མཚན་མ་བསྐྱོན་བ་འབྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་ལོ་
 རྒྱུས་མང་པོར་གསལ།
 ལྟོ་རི་ཀམ་ [ལེགས]རི་སྤྱེགས་དང་དོན་གཅིག
 ལེགས། ① ས་ཞིང་ལ་ལོག་བརྒྱབ་ཆེས་ས་རོས་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་ཆས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ཞིང་ལ་ཤལ་

བྱད་ན་ཆུན་མེ་འཆོར། ཞིང་ལ་འལ་བྱད་ནས་སེར་བསྐྱངས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ། ② འལ་བ་ལ་ལྟོས།
འལ་བ། ① ཞིང་ཁའི་མོས་རོལ་བསྐབས་ཉེ་ས་ཁོད་སྟོམས་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག་འལ་བས་བའལ་
བ། འལ་བ་སྐྱེད་དབྱེབས་ཅན། རོལ་བ་རྒྱ་འལ་གཅིག་གིས་ཆོད། ② བྱེད་བ།
འལ་མ་ལི། ① ཅ་རི་ནས་ཁྱེར་ཡོང་བའི་འེད་གི་འབྲས་སུ་དབྱེབས་ཆ་ཆ་འབྲ་བ་གཞང་འབྲས་ལ་
ཕན་བ་ཞིག་ ② འེད་ལེ་དོ་ནག་པོའི་འབྲས་སུ། ③ བཆོ་མ་རྩོས་པའི་གཡོན་ན་འེད་འལ་མ་ལི་
ཅེ་མོ་འེན་ཏུ་ཕུལ་བ་རྒྱང་གྲགས་དུ་མ་དང་ལུན་བ་ལ་མཁའ་ལྗིང་རིགས་བཞི་གནས་བ་ཞིག
འལ་མ་ལིའི་ཆོལ། ཆོད་སྐྱལ་ཉེ་འཁོར་ལྷགས་འེད་གི་ནགས་ཆོལ་ཞིག་ འལ་མ་ལིའི་སྤྱོད་པོ་འང་ཟེར།
འལ་མ་ལིར་གནས། [མདོན]བྱ་བྱུང་།

འལ་འཛིན། འལ་བ་རྒྱབ་མཁན།

འལ་ལ། བའལ་ལ་དང་འབྲ།

འལ་བའལ་བ། འལ་འབྲུད་བ།

འས། རྩོགས་སམ་བྱེ་བྲག་གས། ཡན་ལག་ ཆ་འས། ཁ་འས། དཀར་འས། བྱེད་འས། གསུམ་
འས། ཆར་འས། འབྲ་འས། ཡིན་འས་ཆེ་བ། ཡོད་འས་རྒྱང་བ།

འས་ཆར་འཛིན་པའི་ཐེ་ཆོས། རང་ཡུལ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་མ་ཆོད་པའི་སྒྲོ་ནས་དངོས་སུ་ཡུལ་ལ་ཅེ་
གཉིས་སུ་འས། རྩོགས་གཅིག་འཛིན་ཀྱང་རྩོགས་གཅིག་ལ་འགགས་བ་དང་བཅས་པའི་སྒྲོ་ནས་
འས་ཆར་འཛིན་པའི་འེས་བ།

འས་ཆེ་བ། ཕལ་ཆེ་བ་དང་། ཆིག་གཞན་ལ་བསྐྱེབས་ནས་ཕལ་ཆར་དུ་ངེས་ཆོད་ཀྱི་དོན་སྟོན་བ་
དཔེར་ན། ཡིན་འས་ཆེ། ཡོད་འས་ཆེ་ལྟ་བུ།

འས་བ། སྤར་ཞིང་བདག་གིས་ཞིང་ཁ་བྱེད་འས་སུ་བཏང་ནས་སྟོན་དུས་འབྲུ་བགོ་བའལ་རྒྱབ་
མཁན་གྱི་མིང་།

འས་ཞིང་། སྤར་འས་སུ་བཏང་བའི་ཞིང་ཁ།

འས་བཟང་། [རྫིང]རྩུང་ལ་སྤུས་ཀ་ལེགས་པོ།

འས་ལ་གཏོང་བ། སྤར་ཞིང་བདག་གིས་ཞིང་ཁ་སོ་ནས་བར་སྤྱད་དེ་སྟོན་དུས་ཐོན་འབབ་འབྲུ་

རིགས་རྣམས་བྱེད་བཞོས་བྱེད་སྟོལ་ཞིག
ཤལ་སོན། ཤས་ཞིང་གདབ་རྒྱའི་ས་བོན།
ཤས་སྟེབས། ཤས་ཀྱི་ཁེ་འབབ།
ཤལྟ། [ལེགས་]བཟ་ཤེས།
ཤི་འཆི་ཡི་འདས་པ།
ཤི་སྟོན་བྱང་བ། རྒྱུན་གཏན་མ་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་ས་མི་ཤི་རྟ་ལ་བྱང་བར་བརྗོད།
ཤི་ཀྱ་མོ་བ་རིས་དཀར་མོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
ཤི་ཁའི་འཕག་འཆག་འཆི་ལ་ཁད་དུ་ཐུག་ཀྱང་གསོན་རེས་སྟག་སྟག་སྟག་སྟག་བྱེད་པ།
ཤི་གོ་ལོག་བྱ་བྱུག་སྟོན་ལ་ཤི་ནས་པ་མ་ལུལ་དུ་ལུས་པ།
ཤི་གོད། དུད་འགྲོ་རྒྱས་པའམ་ནད་སོགས་ཀྱིས་ཤི་བ། རོར་བྱུགས་ཤི་གོད་མ་སོང་བ།
ཤི་དགོ། མི་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་ཡར་མཆོད་མར་སྦྱིན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགོ་བའི་ལས་རིགས།
ཤི་རྒྱགས། རྟེ་བ་བྱི་མར་པན་པའི་དགོ་བའི་ལས། ཤི་རྒྱགས་ཀྱི་ཆོས་མི་དགོས་ཞེས་གསུངས།
ཤི་ཆད། མི་བྱུགས་ཤི་གོད། མི་བྱུགས་ཤི་ཆད་རྗེ་ཉུང་དུ་སོང་བ།
ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ། དངོས་པོ་དང་བྱ་ལས་གང་ཞིག་སྟེན་པ་ལྷ་རྒྱལ་གསུང་གིས་འཇུ་ནས་མི་བཏང་འི་
དོན། དཔེར་ན། བྱ་བྱེད་ས་ཨ་ལ་ལ་ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ་བྱེད་ནས་གཏོང་ཞིང་མི་འདུག་ཆོང་པ་དེ་
འདི་ཅ་ལག་ལ་ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ་བྱེད་ནས་ཉོ་དགོས་ཟེར་ཡང་། ཁོ་རང་ལ་མ་དདུལ་མི་འདུག
བྱ་དེས་ཁོ་རང་གི་དགའ་རོགས་བྱ་མོ་དེ་ལ་ཤི་འཇུ་རོ་འཐམ་བྱེད་ནས་མ་བཏང་པ་རེད།
ཤི་ཉལ་རོ་ཉལ། ཉལ་བའི་དམོད་ཆོག
ཤི་མདུད། བདུད་པ་དགྲོལ་དཀའ་བ་དེར་ཤི་མདུད་དང་འགྲོལ་སྒྲ་བ་དེར་སྟོལ་མདུད་ཟེར། འཇུར་
སྟོག་རྒྱབ་དུས་ཤི་མདུད་མ་རྒྱབ་ཅིག
ཤི་ནའེ་ཁེ། རྒྱ་རན་མིའི་འཆར་སྣང་བྱལ་མཐའ་གསར་མའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་གྱི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣའི་
གས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱའི་རི་མོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་ཆོན་མདོག་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་བྲ་དཀྱུག་པའི་
བྱེད་ཐབས་སྟོད་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ནི་རི་བོ་རྩིང་མི་སྣ་ལུ་ཞེས་པ་སོགས་ཡིན།

ཉི་པོ། གཤེན་པོ།

ཉི་འཕོས། ཉི་བ།

ཉི་བ། འཆི་བའི་འདས་པ།

ཉི་བ་ལ་ཟན་སྐལ། བོད་གནའ་རབས་སུ་ཡུལ་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་སོལ་ལ། མི་ཉི་བའི་རྗེས་སུ་དེའི་པ་
མ་བུ་ཆ་ཉེ་འབྲེལ་བཅས་ཀྱིས་གཤེན་པོ་དེའི་ཆེད་དུ་ཟས་ཀྱི་སྐལ་བ་དུར་སར་སྐྱེལ་བ་འཕམ། ལོ་
མཆོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཟན་སྐལ་བཞག་ན་གཤེན་པོ་དེ་ལ་པན་ཞེས་བཤད་སོལ་ཡོད།

ཉི་བེ་ཀ [ལེགས]རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་ཁྱོགས།

ཉི་པོ། ཉི་པོ་དང་འབྲ།

ཉི་པོར་པན་བའི་དགེ་བ་གསུམ། དེགས་དུས་དང་། ཉོར་ཐུས་དང་། ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་དགེ་ཙམ།

ཉི་སྤར་འཕམས་པ། ཆི་སྐབས་སུ་རྒྱ་ཁོར་སོགས་ལག་པས་དམ་པོར་འཛིན་པ། རྒྱ་ཁོར་སོགས་
སེར་སྣ་ཆེ་བའི་དཔེ།

ཉི་འབྱར་རོ་འབྱར། ལུ་ཚུགས་ཀྱིས་འཁྲུགས་ནས་སྡོད་པ། དུས་དབྱར་སྟོན་དགུན་དབྱིད་གང་ལ་
ཡང་། སྤར་རི་འདི་ལ་ཉི་འབྱར་རོ་འབྱར་བྱེད།

ཉི་མ་རོ། ཉི་མེན་རོ་མེན་དང་དོན་གཅིག།

ཉི་མ་གསོན། ཏ་ཅང་ཉམ་ཐག་པའི་ནམ་པ་སྟེ། དབྲ་དམག་དེ་སྐྱག་ནས་སྤྲད་ཉི་མ་གསོན་ཞིག་བྲགས།

ཉི་མིག་གསོན་བལྟས། འཆི་ཁར་གསོན་རེ་བྱེད་པའི་དཔེ། པ་མ་ཉི་དུས་སུ་གུ་རྩུང་དུ་ཡིན་ན་ཉི་
མིག་གསོན་ལྟ་བུ་དེ་ཀྱི་རེད་ལྟ་བུ།

ཉི་མེན་རོ་མེན། ཉི་ལ་ཁད་པ།

ཉི་མེན་གསོན་མེན། ཉི་མེན་རོ་མེན་དང་དོན་གཅིག།

ཉི་མས། ཉི་བ་དང་མས་པ།

ཉི་མས་ཀྱི་ཆབས་ཆེད་བྱུང་རྒྱུ། ཉི་མས་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་དོན་སྟེན།

ཉི་ཆིགས། མི་ཉི་ནས་ལོ་གཅིག་འཁོར་བའི་དུས་ཆིགས་སམ་ལོ་ཉིལ་པོ་འཁོར་བའི་ཉིན།

ཉི་འཛིང་། མ་ཉི་བར་དུ་འཐབ་པའི་ཆོལ་འཛིང་།

ཤི་འདྲི་གྲུ་སྒར་སེམས་ཅན་འཆི་གོད་བྱུང་ཆེན་པོ་དང་བདག་ལ་མགོ་བཀམས་ཅིས་སྤོང་བྱས་པའི་བྱུང་འདྲི་གྲུ་
ཤི་རྩུ། མ་ཤི་ཤི་ཁུལ། ཤི་རྩུ་བཏབ་པ། ཉན་རྩུ་དང་ཤི་རྩུ་བྱས་པ་ལོས་ཡིན་སྟེ།
ཤི་རྩུ་འདེབས་པ། འཆི་མེད་རུང་ཤི་བའི་ཚུལ་སྟོན་པ།
ཤི་ཟན། གཤིན་རྩལ་ལས་བསྐྱེགས་པའི་ཟས།
ཤི་རི་དཔལ་ལྡན་ཆུ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་སྤོ་ཡུལ་ས་ཁུལ་གྱི་འབབ་ཆུ་ཞིག།
ཤི་རི་ར་ཏ། [མེགས་]སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་བཅས་གསུམ་པ་ཙམ་ལ་རྒྱ་གར་དུ་བྱུང་བའི་ཐེག་
དམན་མདོ་སྤེ་བའི་སྤོབ་དཔོན་ཞིག།
ཤི་རི་རམ། རིང་བསྐྱེལ།
ཤི་རོ། སེམས་ཅན་ཤི་བའི་རོ།
ཤི་ལ་རྩུ་ཏ། མེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་བྲག་ཁུན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་
ན། བྲག་གི་རྒྱ་སྤྱེགས་ཞེས་འབྱུང་བར་དཔལ་སྤྱད་ས་སི་དུས་མཛད་པའི་མདོན་བཛོད་འཆི་
མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱ་ཟེར་ལས། བྲག་ཁུན་ནི་ཤི་ལ་རྩུ་ཏའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཤི་ལམ་དུ་སྐྱར་བ། བཅན་པོ་དབང་ཤིད་ཀྱི་ཁྲེས་ཐོག་ནས་དེག་རྩུང་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་བ།
ཤི་ཤི་ཐོག་ལུག་ཤི་བའི་ཤི་ལ་ཤི་ཤི་ཞེས་ཟེར།
ཤི་ཤི་སྤང་མ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་སྤོ་རྒྱུད་གཉའ་ནང་ཆོད་ཁོངས་རྩོམ་སྤྱང་མའི་རུས་བྱང་གི་རོས་
སུ་ཡོད་པའི་རི་ཞིག། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་རོས་ལས་སྤྱི་༡༠༡༣ཡོད། གངས་ཀན་གྱིས་
གཡོགས་ཤིང་འབྲུག་རྒྱུང་མང་བ། དེའི་ཉེ་འདབས་སུ་གང་ངར་ཆེ་བས་ནོར་ལུག་འབྲུགས་གིར་
ཐེབས་སྤྱོད་པ། ལོ་རྒྱུ་ལག་པོ་མི་སྤྱི་བས་འབྲུ་རྩོག་ཀྱང་སྤྱང་མ་ནང་བཞེན་ལས་མེགས་སྤྱིན་མི་
ཡོང་བ། ༡༩༩༤ ལོའི་རྒྱ་ཆེས་ཕྱིན་ཀྱང་གོའི་རི་འདྲེག་རུ་ཁག་གིས་དེའི་ཅེ་མོར་འདྲེགས།
ཤི་སོས། ཤི་བ་ལས་གསོས་པ། ཤི་སོས་བདུད་ཅི།
ཤི་གསོན་ངེས་མེད། ཤི་དང་གསོན་གཉིས་གང་ཡོང་ངེས་པ་མེད་པ་སྟེ་དཔེར་ན། ཉན་ཁ་ཤིན་ཏུ་
ཆེ་བའི་ནད་པའི་ལུས་ཁབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱི་ལ། [ལེགས]ཚུལ་ཁྲིམས་ཏེ་བསེལ་བ་སྟེད།

ཕྱི་ལ་མཆོ། [ལེགས]དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་མཇུག་བོད་ཟླ་བའི་ཁྲི་སྤོང་ལྷེ་བཙན་སྐབས་བོད་དུ་བྱོན་
ནས་མདོ་སྟེ་མང་པོ་སྦྱར་མཁན་བལ་པོའི་པཱི་ཏ་ཞིག།

ཕྱི་ལ་རྒྱུ་ཏ། [ལེགས]ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱེད་ས་པའམ་གོ་ཆ་སྟེ་སྤར་ཚོ་བོ་ཟླ་ཏེ་ཤར་རབ་བྱུང་གི་
སྟོན་པ་འབོག་མཁན་ཀྱང་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཞིག།

ཤིག ① ཐ་དད་པར་འདྲིག་པའི་སྐུལ་ཆིག་ ② མི་དང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁྲག་འཛིབ་པའི་འབྲུ་ཞིག་
ཤིག་དང་སྟོ་མ། ཤིག་བསལ་བ། ཤིག་གི་ལོགས་ནས་རྒྱས་པའི་རེ་བ། ཤིག་ལ་བརྒྱབ་ཀྱང་
གོང་བའི་བྱི་ནད། ཐོག་ཁ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་འགྲོ་ས་དཔོལ་བ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རིང་བྱང་འཇལ་བྱེད་
ཆད་གཞིའི་ནད་གི་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟོ་མ་བདུན་ལ་ཤིག་གཅིག་ཟེད། ③ རྩེས་འཇུག་དང་ཡང་
འཇུག་ས་ཡིག་གི་རྩེས་སུ་ཐོབ་ཅིང་རེས་བཟུང་མེད་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ཐད་ཅིག་དུས་སྐབས་
ཤིག་ས་གནས་ཤིག་རྒྱན་གོས་ཁྲོད་ནས་བབ་འོས་ཤིག་ཁོ་ལ་སྟེད། ④ སྐུལ་ཆིག་གམ་སྟོན་
ཆིག་སྟོན་བྱེད། མཆོངས་ཤིག་ཤིང་གཤོགས་ཤིག།

ཤིག་གེ་བ། ① འབྲུ་སོགས་འགྲུལ་ཚུལ་ཞིག་འབྲུ་སྟོན་ཤིག་གེ་བར་འགྲུལ་བ། ② ལག་པ་སོགས་
ལ་སེར་ག་འགས་ཚུལ་ལམ་རི་མོ་མཛོད་ཚུལ་ཞིག་ལག་པའི་པགས་པ་ཤིག་གེ་བར་གས་
སོང། དེ་ནམས་ཀྱི་ནད་ནས་བྱིས་པ་ཡིད་དུ་འོང་ལ་བཞིན་དང་རྒྱན་བཟང་བ། སྟོ་ལྷེ་བདེ་བ།
སྟོ་མ་གྱི་རལ་བ་ཤིག་གེ་བ་ཞིག་འདུག།

ཤིག་སྟོང་། སྟོ་མ།

ཤིག་བརྒྱབ་བ། མིའམ་སྤྲུགས་སོགས་ཀྱི་ལུས་སུ་ཁྲག་འཛིབ་པའི་ཤིག་འབྲུ་སྟེས་ཤིང་གནས་པ།
ཤིག་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ། སྟོ་མ་བདུན་ལ་ཤིག་གཅིག་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཤིག་ནད།

ཤིག་སྟོན། གཞོད་འབྲུ་གསོད་བྱེད་ཀྱི།

ཤིག་ཆད། སྟོ་མ་བདུན་གྱི་ཆད།

ཤིག་ཤིག་ནས་པ་མཆོན་ཚུལ་ཞིག་སྟོད་ཤིག་ཤིག་དལ་ཤིག་ཤིག་ཡང་ཤིག་ཤིག་འཆོང་ག་ཤིག་
ཤིག་འབོལ་ཤིག་ཤིག་མིག་འཇུམ་ཤིག་ཤིག།

ཤིག་མེན་ར་སྒྲོང་། གནད་ཐོག་ཏུ་ཏན་ཏིག་འཁེལ་བའི་དཔེ། དགེ་སྒྲོན་གང་ཡོད་ཤིག་མེན་ར་སྒྲོང་
གྲིས་ཁུངས་སྐྱེལ་བ།

ཤིག་སྒོ། ཤིག་དང་སྒོ་མ་གཉིས།

ཤིག་གསོད་སར་སྟ་རེ་འབྱུང་། འུ་བ་ཚུང་ཚུང་ལ་ཤུགས་ཆེན་མོ་མི་དགོས་བའི་དཔེ། ཤིག་གསོད་
བར་སྟ་རེ་འབྱུང་མི་དགོས། འབྲུ་གསོད་བར་ཐོ་བ་འབྱུང་མི་དགོས།

ཤིག་ས། འཛིག་གི་སྐྱེལ་ཆོག

ཤིག་ས་མེ་ཤིག་ འདར་ཞིང་གཡོ་བའི་རྣམ་འབྱུང་། རྩོག་ར་ཤིག་ས་མེ་ཤིག་གིས་འཁྲབ་བ། གོ་
མཆོན་མང་པོ་ཤིག་ས་མེ་ཤིག་

ཤིང་། ① རྩོན་ཤིང་སྤྱི། རྩ་ཤིང་། འཕྱི་ཤིང་། འབྲས་ཤིང་། ཤིང་འདེབས་བ། མིང་བཅད་བ། ཤིང་
འཆུས་པོ། རྩོ་སྤྱོས་ཁོག་བའི་ནད་དུ་ཆས། ཤིང་བཟང་བགས་བའི་འོག་ཏུ་རུལ། ཡོ་བྱད་བཟོ་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་རིགས། མཐེགས་ཤིང་། མེ་ཤིང་། འུད་ཤིང་། ཁང་ཤིང་། ཤིང་ལྗེད། ཤིང་གཞོང་།
ཤིང་ལེབ། ཤིང་གས་བ་སྤྱིན་གྱིས་སྦྱར་ལེ་ཡིན། གོས་རལ་བ་སྦྱད་བས་འཆེས་ལེན་ཡིན། ②
འབྱུང་བ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ③ ས་མཐར་སྦྱར་རྒྱའི་མཆེམས་སྦྱོར་ཆོག་སྤྲད་གཞན་དབང་ཅན་
ཞིག་ནད་གསེས་སུ་གཞི་མཐུན་བའི་མཆེམས་སྦྱོར་དང་། གཞན་འདྲན་ཅན་གྱི་མཆེམས་སྦྱོར་
གསུམ་མཆིས། འཛིགས་ཤིང་སྐྱག་བ། མཛེས་ཤིང་ལྷན་སྐྱག་བ། འདུས་ཤིང་ཆོགས་བ། རོང་
བཞོས་ཤིང་འབྱུང་བསྐྱལ་བ། ཞེ་སྤང་གིས་སྤྱོས་ཤིང་། ཤིན་ཏུ་ཡི་མ་རང་བར་གྱུར།

ཤིང་ཀུམ། ཤིང་སྒྲན་ཆེ་བའི་རིགས་ཤིག་སྤེ། རོ་ཆོ། ལུ་རྩེས་རྩོད། ལུས་བས་སྤྱིང་རྒྱང་སོགས་རྒྱང་
ནད་འཛོམས། སྤོན་ནད་སེལ། རྩོད་སྤྱེད། ཁ་ཟས་འཇུ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩི་ཆེན་དང་།
གནོད་སྤྱིན་ཀང་མར། རྩོད། བོ་གླ། ཅི་གཉིས། ཤིང་ཀུ་མ། ཉི་རྒྱུ་མ། ཉི་རྒྱུ་ར་བཅས་སོ།

ཤིང་ཀང་། ① ཤིང་གི་ཙ་བ། ② ཤིང་གི་ཀང་གངས།

ཤིང་ཀོད། ཤིང་གི་འོགས་སུ་བཞོ་བའི་རི་མོའམ་ཡི་གེ

ཤིང་ཀོས། ཆ་སྐམ་མཆོད་གཤོམ་སོགས་ཤིང་གི་སྤྱིང་དུ་བཞོས་བའི་རི་མོ་སྤྱོད་ཆོགས།

ཤིང་སྐ། ཤིང་ལས་བཟོས་བའི་སྐྱེལ་འབྲ།

ཤིང་སྒྲོགས། ཤིང་གི་པགས་པའམ་ཤུན་པ།

ཤིང་སྒྲུ་ཆུ་རིས། ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་བྱང་བྱ་སྒྲད་དུ་ཆུ་རིས་ཡོད་པ།

ཤིང་སྒྲེས། [མངོན]རྟོང་ལེན།

ཤིང་སྒྲོགས། ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲོགས།

ཤིང་ཁ། ① ཤིང་སྒོང་གི་སྒྲང་། གྱིའི་ཤིང་ཤར་སྒོད་པ། ② ཤིང་པང་ལེབ་གྱི་སྒྲུར་ཁ། ཤིང་ཁ་
འཁྲིག་པ། ཤིང་ཁ་བསྒྲིགས་པ།

ཤིང་ཁང་། ① ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་ཁང་པ། ② ཤིང་འཇུག་པའི་ཁང་པ།

ཤིང་ཁམས། འབྲུང་བ་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ཤིང་ཕྱོགས་ས། ཤིང་དབྱ་ལྷགས། ཤིང་བྱ་མེ། ཤིང་མ་ཆུ།

ཤིང་ཁ། ཤིང་སྒྲོན་པའི་ཁ་པ།

ཤིང་ཁོལ། གསོལ་ཁོལ་ཡང་ཟེར། ཞལ་ཟས་བཟྱག་སྐབས་དཀར་སྒེར་འཛོག་པའི་ཤིང་བཅོས་སྒེར་
ཁོལ་ཞིག གསོལ་སྒེར་ཤིང་ཁོལ་ནང་དུ་བཞག་ནས་སྒྲུ་མཐོན་ལ་སྤལ་ཞིག

ཤིང་མཁར་དགོན། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་ལོ་༡༣༥ ལོར་སྟག་ལུང་ལྷ་མ་བྱང་ཆུབ་བྱ་
མཆོས་བཅུ་གཉི་གཉིས་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
སྤེ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤིང་ཁོ། ① ཤིང་གི་གཏུན་ཁུང་། ② ཤིང་གི་ཁྲི་ཕོར་གོང་གོང་སོགས།

ཤིང་ཁྱད་པར་གསུམ། འཛམ་བུ། ཤལ་མ་ལི། ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན།

ཤིང་ཁལ། སྒར་མེ་མེར་ནས་གཞུང་ལ་འཇལ་དགོས་པའི་མེ་ཤིང་དང་ཡོ་བྱང་བཅོ་བྱེད་ཤིང་ཁལ།

ཤིང་ག ① ལྷས་བཅོ་མཁན་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག ② རྩ་མཁན་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག

ཤིང་གི་ཁོང་སྒྲིང་། ཤིང་སྒོང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱངས་བ་ལྟ་བུ།

ཤིང་གི་རྒྱལ་པོ་ཇི་ལྷན་གསུམ། ཅན་དན་དཀར་པོ་དང་། དམར་པོ། ཨ་ག་རུ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་ཞིག་
སྟེ། སྤེ་དགེ་དུང་འཛོལ་གྱི་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲོན་གྱི་བཟང་བསྐྱུས་དང་གཤམ་མིང་ལག་ལ་ཞིག་
བཀོལ་བ་སྒྲོགས་ལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཤིང་གི་རྒྱལ་པོ་ཇི་ལྷན་གསུམ་ནི་བཟང་བསྐྱུས་བ་སྟེ།
ཅན་དན་དཀར་དམར་དང་། ཨ་ག་རུ་གསུམ་གྱི་མིང་རྟོ།། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ཤིང་གི་སྤྱིང་པོ། [མངོན]ག་བྱུང།

ཤིང་གི་བརྒྱལ་ཞུགས། [མངོན]ཡལ་ག

ཤིང་གི་ཁོར་བྱ། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཏགས་པའི་ཤིང་མངར་གྱི་གཟ་མིང་ཞིག་སྟེ། རྩེ་དགེ་བྱུང་
འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གཟ་མིང་འགའ་ཞིག་བཞོལ་བ་
སྒྲོ་གསལ་མགྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཤིང་གི་ཁོར་བྱ་ནི་ཤིང་མངར་གྱི་གཟ་མིང་སྟེ། དེས་ཆོག་ནི་
ཤིང་མངར་དཔེ་ཁོར་བྱའི་གཞུགས་སུ་བཞོད་པའོ།

ཤིང་གི་བ་ཐག ① སྤེན་བྱ་སྤྲོམ་གྱི་ཐག་པ། ② ས་འོག་ཏུ་རྒྱུག་པའི་ཤིང་ཅ་པ་མོ།

ཤིང་གི་སྤེན་བྱ། ཤིང་སྤོང་བྱ་སྤྲེས་པའི་འབྲུ་རིགས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྩ་འབྲུ་དང་། ཡི་གེ་པ།
ཤིང་ཟན་བཅས་མོ།

ཤིང་གི་ལྗ་མོ། ཤིང་ལ་གནས་པའི་ལྗ་མོ།

ཤིང་གེལ་པ། ① ཤིང་གི་ཡལ་ག ② ཅ་བ་གཅིག་ལས་ཡལ་ག་མང་པོ་གྲེས་པའི་ཤིང་སྤོང་།

ཤིང་མྱིང་། ཤིང་གི་མྱིང་བྱ།

ཤིང་ཁོན། ཤིང་རྩ་མོ།

ཤིང་བརྒྱན། ར་ག་གེ་སར། རྩ་ཏ། ཀ་རྒྱེ་ལ། ཨ་ཤ་ཐ། བ་བྱ། ཀ་རྒྱ། བཏ་བཀ། བརྩེ་པའོ།

ཤིང་སྒོ་ཅན། ① ཤིང་གི་སྒོ་དང་སྤྱན་པའི་ཁང་པ། ② བོད་ཡུལ་གྱི་མིང་གི་སྒྲ་དྲགས་ཤིག

ཤིང་སྒོ་ལྷག་གོང་། འདི་འབྲུག་པའི་མངའ་ཁོངས་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཤིང་སྒོང་མེར་པོ། ཨ་རུ་རའི་གཟ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་བྱུན་ཆོག་ས་
གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྒོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཅེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། གསེར་སྒོང་ཟུར་
མང་ཨེ་ལ་དང་། སྤྱན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ཤིང་སྒོང་མེར། དུག་འཛོམས་ཤིང་གི་ཁོར་བྱ་རྣམས། ཨ་
རུ་ར་ཡི་གཟ་མིང་པོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཤིང་སྒོ་ལ། ① ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་སྒོ་ལ་སྒོར། ② ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲ་ལ།

ཤིང་ར་དབྱང་བཅད། དགེ་སྒོང་མའི་རུ་མ་སྤྱིལ་བྱེད་གྱི་སྒོད་གོས་ཕུ་དྲུང་མེད་པ་ཞིག

ཤིང་སྒོ་ལ། སྤྱི་བཞུར།

ཤིང་དདུལ། སྤར་ལྷ་ས་སློན་ལམ་གྱི་ཆོག་ས་ཤིང་གི་རྟེན་དུ་མི་སེར་ལས་གཏན་འཇགས་སུ་བསྟུ་
བའི་དདུལ་ཁལ་ཞིག།

ཤིང་མངར། ཐང་སྤུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར། ལུ་རྩེས་བསིལ་ལ་སྟོམས། ལུས་པས་སློན་དང་།
ཅན་ད། གྲེ་བའི་ཐོར་པ། སློམ་དང་། སྤྱག་པ་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མངར་ཤིང་དང་།
སློ་གཉན། ལྷེ་མཁྲིས་ཅབ་ཅིང་། ཅབ་མོ། ཅར་རྒྱལ་རི་ཅི། གསེར་བཟང་ལྷག་མ་བཅས་སོ།།

ཤིང་ཅུ་གང་། ཤིང་འོད་མ་ཞེས་བའི་རྒྱང་ལས་བྱུང་བའི་ཅུ་གང་ཞིག་སྟེ། ལུས་པ་ཅུ་གང་ལ་སྟོས།

ཤིང་གཅིག་རྒྱང་ཟམ། ཤིང་གཤུང་མ་གཅིག་གིས་བཙུགས་པའི་ཆུ་བཟལ་བའི་རྒྱང་ཟམ།

ཤིང་གཙོད་རྒྱབ་པ། སྤོང་པོའི་ཡལ་ག་འབྲེག་གཤུབ་བྱས་ནས་གཙོད་རྒྱབ་པ།

ཤིང་གཙོད་འཁྲོལ་འཛིན། ཤིང་གཙོད་ཆོག་པའི་ནག་ལས་ཁང་གི་ཡིག་ཆ།

ཤིང་བཙུད། [མངོན]བྱ་རམ་སོགས།

ཤིང་ཆ། ཁང་པ་དང་ཡོ་བྱད་བཟོ་བྱེད་གྱི་ཤིང་།

ཤིང་ཆ་ཞེས་བཤེར་ས་ཚུགས། ཤིང་ཆ་སྐྱེལ་འབྲེན་གྱི་ལམ་བར་དུ་བཙུགས་པའི་ཤིང་ཆ་ཁྲིམས་
མཐུན་སྐྱེལ་འབྲེན་ལ་ལྟ་སྐྱེལ་བྱེད་པའི་ས་ཚུགས།

ཤིང་ཆས། ཤིང་ལས་བཟོས་པའི་ཡོ་བྱད།

ཤིང་མཆོག་གསུམ། ཅན་དན་དཀར་པོ་དང་། དམར་པོ། ཨ་ག་རུ་གསུམ་གྱི་བསྟུས་མིང་སྟེ། དེ་ཅུ་
དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་གྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་བྲེད་གི་བསྟུས་དོན་
གསལ་བཀོལ་ལས། ཅན་དན་དཀར་དམར་ཨ་གར་ལ། ཤིང་མཆོག་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤིང་འཛོམས། ① [མངོན]ཤིང་སྤོན་འཛོམས་མཁན་གྱི་བྱ་ཤིང་རྟེན། ② ཤིང་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲུ་
ཁྲ་ཁ་ཞིག།

ཤིང་གཉེར། ① ཤིང་སློད་ལེན་དང་བདག་སློད་བྱེད་མཁན་གཉེར་པའམ་འགོ་བྱེད། ② མེ་ཤིང་
བདག་གཉེར་བྱེད་མཁན།

ཤིང་གཉེར་ལས་ཁུངས། མོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་པ་ཞིག་སྟེ། རྒྱན་ཤིང་ཤིང་གཉེར་ཡང་

ཟེར་ཞིང་། རོ་དམ་ཅེ་བྱུང་གཅིག་ཡོད་པ་དེས་ལྷ་སའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་སྐྱགས་དང་སྤེང་འགོ་སོགས་
ས་ཁུལ་ནས་འཆར་ཅན་ཁྲལ་འབབ་རྒྱས་བཅད་ལྟར་འབྱུང་ཤིང་གི་ཁྲལ་བསྐྱ་བའི་ཐོག་རིན་པ་
སྤྲད་དེ་འབྱུང་ཤིང་ཁྱོན་ཆེ་ཉོད་གོས་པ་རྣམས་ཅེ་གསོལ་ཐབ་ཏུ་འཆར་ཅན་ཉིན་རེ་པོར་རྒྱབ་ཉེ་
ལུ་ཐམ་པ་རེ། མཛད་སྒོ་ཁག་ལ་འཕར་འབྱུལ། དེ་བཞིན་ཤོད་གསོལ་ཐབ་དང་བཀའ་ཤག་
གསོལ་ཐབ་བཅས་ལ་རྒྱན་ཤིང་ནར་གཏོང་བྱ་དགོས་ཤིང་། འདིར་བྱུང་སོང་ཁ་མི་འཐབ་པའི་
ཁྱོད་གུན་ལྷན་བྱ་ཡོད་ལྷན་པས་ཤག་ཆར་འཕྱོར་ལྷན་ཁག་དང་ཤོད་སྒྲོར་མི་དག་འཕྱོར་ལྷན་ཁག་
ནས་ཞབས་གསར་དུ་བ་རྣམས་ལ་བསྒོ་སྒོལ་ཡོད་ཁུལ་ཡང་བྱིས་སུ་གཅིག་ཏུ་མ་དེས། བྱུང་
སོང་ཁ་མི་འཐབ་པའི་གུན་གསལ་ཏུ་མ་དེས། བྱུང་སོང་ཁ་མི་འཐབ་པའི་གུན་གསལ་ཏུ་ལས་
འགན་ལོ་གསུམ་འཆུར་མཆོམས་ཐབ་རྟེན་རྫོང་གཞིས་ཡོང་འབབ་དག་པ་རེར་བསྒོ་སྒོལ་ཡོད།
ཤིང་ཏ་ལ། ལོ་མ་ལ་ཡི་གེ་འབྲི་ཆོག་པ་ཞིག་སྟེ། སྤར་རྒྱ་གར་དུ་དཔེ་ཆ་འབྲི་གཞིར་སྒྲིང་པ་ཡིན།
ཤིང་ཏེལ། ལུག་པ་དང་པེ་ལྷ་བྱུང་ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་ཏེལ་པའི་མིང་སྟེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་གྲིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱས་ཀྱན་གསལ་སྤར་མཛོད་
ལས། ཤིང་ཏེལ་སྐྱུག་མ་ལུག་པ་ཆར་བྱ་དང་། བེ་དང་སྒྱུར་པ་སེང་ལྷེང་སྐྱུག་ཤད་དང་། རོམ་
བྱ་ལ་སོགས་རང་རིགས་ཤིང་ལེབ་ལ། དག་གཙུག་པ་དུ་བ་བྱུང་དུས་ནས་དམིགས་ལ། དག་
བཟུས་སྐྱུམ་བྱགས་སྟེང་གདབ་པགས་པ་བསྟེན། རིམ་པས་ཆོགས་ནང་གདབ་པ་སྟེན་ནད་དང་།
ཅ་འབྲུམ་གདོན་དང་རྩ་སེར་བྱ་འབྲེ་སྟེ། སོ་སོ་འཛོམས་པའི་རྟེན་འབྱུང་མ་བྱ་ལྷན་གསུངས།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཤིང་ཏོག་ ཤིང་གི་འབྲས་བྱ། བཤེས་པས་ཤིང་ཏོག་བཏུས་ཟ་བ།

ཤིང་རྒྱ། འཁོར་ལོའི་འཕྲལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་བཞོན་བྱ་ཞིག་ ཤིང་རྟའི་ཁ་ལོ་ལ། ཤིང་རྟའི་གཉའ་ཤིང་།
ཤིང་རྟའི་མདའ། ཤིང་རྟའི་སྒོལ། ཤིང་རྟའི་སྒོག་ཤིང་། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་འཁོར་ལོས་འགྲོ་
བ་དང་། སྤྲ་ལྷན། གཉའ་ཤིང་འཛིན། རྟ་ཅན། ཐེག་ལ། རྣམ་པར་འབྲེན། བ་རོལ་ལེགས་འགྲོ།
ལམ་བཞོད། ཡོངས་བསྒྲིད་བཅས་སོ།

ཤིང་རྟ་མཁན། ཤིང་རྟ་འཁོར་ལོ་བཅོམ་ཁན་ནམ་གཏོང་མཁན།

ཤིང་རྩ་འཁོར་ལོ། འཁོར་ལོ་འཕྱུལ་གྱིས་འགྲོ་བའི་ཤིང་རྩ།
ཤིང་རྩ་བརྒྱ་པ། སྔོན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག།
ཤིང་རྩ་འགོག [མངོན]སྔོན་ཤིང་།
ཤིང་རྩ་བརྒྱ་པ། སྔོན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞིག།
ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ། ① ཤིང་རྩ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ། ② སྔོན་དཔོན་སྐུ་སྐྱབ་དང་ཐོགས་མེད་གཉིས། ③ ལས་
སྒོལ་གསར་དུ་གཏོང་བ་པོ་སྟེ། ཤིང་རྩའི་སྔོལ་འབྲེད་དང་ཤིང་རྩའི་སྔོལ་འཛིན་གཉིས་ཡོད། གཅིག་
ནི་བྱུང་མཐའ་རང་རང་གི་སྔོན་དཔོན་ལ་ཟེར། གཉིས་ནི་དེའི་བརྒྱུད་འཛིན་གྱི་གཙོ་བོར་ཟེར།
ཤིང་རྩ་མཐོ་བ། [མངོན]ཉི་མ།
ཤིང་རྩ་འཕྲེན་པ། [མངོན]ལྷང་།
ཤིང་རྩ་སྐྱ་ཆོགས་ཅན། མོང་ཁྱེར་ལྷན་སྐྱུག་པའི་ཤིང་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་ཤིང་རྩའི་རྩིང་བུ་ལོ་མ་སྐྱ་
ཆོགས་དགོད་པའི་ཤིང་རྩ་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱི་ཆལ།
ཤིང་རྩ་པ། ① ཤིང་རྩའི་བདག་པོ། ② ཤིང་རྩ་གཏོང་མཁུ། ③ ཤིང་རྩ་བཟོ་མཁུ།
ཤིང་རྩ་བྱེད་པོ། [མངོན]ཤིང་བཟོ་བ།
ཤིང་རྩ་མ། ལྷ་སྐྱུ།
ཤིང་རྩ་མོ། ཤིང་སྤྱིང་གི་ཁོག་པ་ནས་འབྱུ་བྱས་ཏེ་ཐ་མཁུ་གྱི་བྱ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཁུན་
རིང་དང་། འདབ་མ་བརྒྱ་པ། ཤིང་འཛོམས་བཅས་སོ།།
ཤིང་རྩའི་ཁ་ལོ་བ། ཤིང་རྩ་གཏོང་མཁུ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགོ་འཕྲེན་དང་། ལྷ་ཁྱིད། གཡས་
སྤྱིད། ཤིང་རྩའི་གཉེན་བཅས་སོ།།
ཤིང་རྩའི་གཉེན། [མངོན]ཤིང་རྩ་འཁོར་ལོ་གཏོང་མཁུ།
ཤིང་རྩའི་ལུས། [མངོན]དུར་པ།
ཤིང་རྩའི་སྔོལ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་སྔོལ་དང་། ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་སྔོལ་གཉིས་སོ།།
ཤིང་རྩའི་སྔོལ་འབྲེད། ལྷ་སྤྱོད་ཀྱི་སྔོལ་གསར་དུ་འབྲེད་བའམ་བཏོད་པ།
ཤིང་རྩའི་སྔོལ་འབྲེད་གཉིས། དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྩའི་སྔོལ་འབྲེད་སྐུ་སྐྱབ་དང་། ཐོགས་མེད་དོ།།

ཤིང་བརྟག་པ། འདིའི་སྐོར་ལ་ཤོད་ཀྱི་སྟེན་གཞུང་ནང་ཅི་ཤིང་རིགས་སྣ་ཚོགས་བརྟག་ཐབས་ཡོད།

ཤིང་སྟག་ ཤིང་པོ་སྟག་གི་ལོ།

ཤིང་ཐག་ ཡོད་དོ་ཅག་དང་ཡོད་ཆད་ཀྱི་བཅུ་ཆེད།

ཤིང་ཐག་ས། ① ཤིང་མང་པོ་སྟེལ་པའི་རིབ་མ། ② [མངོན] ༡ ཁང་པའི་སྟོག་ ༩ ཅོག་ཅེ།

ཤིང་ཐུག་ གནའ་པོའི་དུས་སུ་དགོན་པ་དང་། དཔོན་ཆང་། ཁྱིམ་ཆང་སྟུག་པོ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་ཤིང་

ཐུན་མཁན་ཞིག་རྒྱན་ཉར་བྱེད་སྟོལ་ཡོད་པའི་ལས་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ཤིང་ཐུར། ① ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་ཁེམ་བྱ། ② ཤིང་དུམ་མ་མོ། ཤིང་ཐུར་གཅིག་གིས་གྲུར་མི་

ཐུབ། ཡོང་རིལ་གཅིག་གིས་ཇ་མི་འཁོལ།

ཤིང་ཐོག་ ཤིང་ཉོག་དང་འབྲ།

ཤིང་ལྗན། [མངོན]ནགས་ཆལ།

ཤིང་སྟོང་། ལྗན་ཤིང་གི་ཅ་བ་དང་ཅེ་མོའི་བར་གི་ཆ།

ཤིང་ནགས། ཤིང་སྟོང་མང་པོ་སྟེལ་པའི་ཆལ། ཤིང་ནགས་སྟུག་པོ། ཤིང་ནགས་ཆང་ཆིང་།

ཤིང་ནགས་རྒྱ་གཅོད་བྱེད་པ། ཁྱིམ་དང་འགལ་ནས་ཤིང་ནགས་གཅོད་པ་དང་རྒྱ་བ་སོགས་ལ་ཟེར།

ཤིང་བྱ་ཁྱོ་རྩ་༡། ཤིང་དེའི་མཚོ་ཆད་དང་འབྲེད་ཀྱི་ཡལ་འདབ་གཉིས་རིང་ཐུང་སྟོམ་པས་རྒྱ་ཞེང་

གཤམ་པའི་དཔེ་འཛོག་ས་ཡིན།

ཤིང་གནས། [མངོན]བྱ་དང་བྱིའུ།

ཤིང་བར། ཤིང་ལ་གཟུགས་རིས་བརྒྱུ་པའི་བར།

ཤིང་བར་རྒྱ་བ།

ཤིང་སྟེ། ཤིང་བཅུགས་པའི་ཕྱང་པོ།

ཤིང་སྟེལ། ཤིང་གི་ཡལ་འདབ་ལྟག་ཐུན་སོགས་བསྟེན་གས་ནས་བཅོས་པའི་ཁང་ཆུང་།

ཤིང་སྟར། ཡི་གེ་སོགས་ཤིང་གི་ལོགས་སུ་བརྒྱུ་ཉེ་དཔར་དུ་བསྟན་བར་བྱ་བ།

ཤིང་པོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་པོ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་བྱལ་ཞིག

ཤིང་པོར། ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་པོར་བ།

ཤིང་བྲེ། ཤིང་ལ་སོག་ལེ་བརྒྱབ་ནས་བྱུང་བའི་བྲེ་མ།

ཤིང་ཐོན། ཤིང་རྩུང་བུའི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན། སྤེན་དང་། སུ་བྲ། ཉ་བྲིད་ལྟ་བུ་ཐོར་སྐྱེས་པ།

ཤིང་འཕེལ། [མངོན]མ།

ཤིང་བལ། ① ལྷུང་རྩྱིད། ཤིང་བལ་རྩུང་གིས་གཡོ་བ་ལྟར། དམན་བའི་སྒྲིབ་བ་འགྱུར་ཐོག་ཆེ། ②

རབས་བལ། ཤིང་བལ་འཁལ་བ། ཤིང་བལ་གྱི་འདབ་མ།

ཤིང་བལ་བགོས་པའི་ལྷུང་བྲེད། ལྷུང་བྲེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོ་འདུན་གྱི་ཁྲི་

ལ་བསམ་བཞིན་དུ་ཤིང་བལ་བགོས་ཏེ་གོས་བར་བྲེད་བའོ།

ཤིང་བལ་རིགས་ལྡ། ཤིང་འལ་མ་ལའི་བལ་དང་། ཨ་སྐའི་ཤིང་གི་བལ། ཀ་ཤིའི་ཤིང་གི་བལ། སྤ་

བའི་ཤིང་གི་བལ། ཨེ་ར་ཀའི་ཤིང་གི་བལ་བཅས་ལྡ།

ཤིང་བྲ། ① ཤིང་གི་བྲར་མ་བྲུང་ལ་བྲ་བ། ② སྤྱིན་སྤྱེག་གི་ཡམ་ཤིང་།

ཤིང་སྤྱབས། ཤིང་ཁོག་པ་སྤོང་བ།

ཤིང་བྲང་། རྟགས་བཀོད་པའི་ཤིང་བྲ།

ཤིང་སྤྱར་མ། ཤིང་ལེབ་ཁ་འས་གཅིག་ཏུ་སྤྱར་བ།

ཤིང་བྲེ། འདིར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་བྲེ་ཞིང་། དེ་ལ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་བྲེ་བས་བཅུ་ཡོད་ཀྱང་འབྱུང་བའི་ཐོག་

མ་ཤིང་པོ་ནས་འཛིན་བ་ཡིན་ཏེ། གསེར་ཅེས་ལས། འབྱུང་བའི་ཐོག་མ་ཤིང་པོ་དང་། ལོ་བརྒྱན་

ཐོག་མ་བྲེ་བ་ཡིན། དེ་བྲེར་ལོ་རྒྱུད་ལྟའི་འགོ་ཤིང་པོ་བྲེ་ནས་འཛིན་བར་བཤད། ཅེས་སོ།

ཤིང་དབང་། [མངོན]བྲང་རྩུབ་ཐོན་ཤིང་།

ཤིང་འཕེགས། ① [མངོན]ཤིང་ཟན་སྤོན་བྲ། ② བྲ་ཤིང་རྟ་མོ། ③ ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་གསོར་

ཟེར་བ་ཞིག་

ཤིང་འབྲས། ཤིང་རྟོག་ཤིང་འབྲས་ལྡམ་ད།

ཤིང་འབྲུག་དམག་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་བའི་རྒྱ་སྟག་དང་རྒྱ་ཡོས་ལོར་དབྱིན་རིའི་བཅན་འཛུལ་དམག་

གིས་རང་རྒྱལ་གྱི་གཙང་ཁུལ་གྱི་གམ་པ་རྫོང་སོགས་ལྟེན་དུ་བཅན་བཟུང་བྲས་ཤིང་། ཤིང་

འབྲུག་ལོར་རོང་རྟོ་པེང་དང་མའེ་ཁེ་ཐང་ན་གཉིས་ཀྱིས་དབྱིན་རིའི་དམག་མི་སུམ་སྟོང་ལྟག་

ཅམ་ཞིག་ཁྱིད་དེ་སྤྱོད་པ་བྱས་ནས་འདྲེ་ལ་བྱེད་སྐབས་སྤྱི་ཅེར་པོ་དམི་དམངས་དང་དམག་
མི་རྣམས་ཀྱིས་དཔལ་འདར་ཆེན་པོས་འགོག་ཞོལ་བྱས་ཀྱང་མ་སྟེན་པར་རྒྱ་ཆེས་ཕྱིན་དུ་བྱིན་
དམག་ལྷ་སར་སླེབས། རྒྱ་ཆེས་ཕྱིན་ཅེ་པོ་བྱང་དུ་བཅོན་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷ་སའི་
ཆེང་ས་ཡིག་ཐོག་མིང་རྟགས་འགོད་དུ་བཅུག་པ་དེ་ལོ་སྤྱི་མཐོག་ཤིང་འབྲུག་དམག་ཟེར།
ཤིང་མོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་པོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཤིང་སྤྲོན། ཤིང་རིགས་ཀྱི་སྤྲོན་ཏེ། བར་གསེས་སུ་དབྱེ་ན། ཅན་དན་དཀར་དམར་ལྷ་བུའི་སྤོང་པོ་
དང་། ཨ་རུ་ར་ལྷ་བུའི་འབྲས་བུ། སེ་བའི་གེ་སར་ལྷ་བུའི་མེ་ཏོག་ཤིང་ཆ་ལྷ་བུའི་བགས་པ། ལྷ་
གྲུལ་ལྷ་བུའི་ཐང་ཆུ། བ་ལེ་ཀ་ལྷ་བུའི་ཡལ་ག་བྲ་མ་ལྷ་བུའི་ཅ་བ་བཅས་སོ།
ཤིང་ཅ། ཤིང་ནགས་ཀྱི་ཅ་བའམ་འབྲས། འབྲས་ལེ་ཤིང་ཅ་བྲ། ཤིང་ཅ་མ་རུལ་ན་ལོ་མ་མི་སྐྱམ།
ཤིང་ཆ། ཤིང་སྤྲོན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་ཐེས་ཤོད། ལུས་པས་མེ་ཤོད་གསོ། བད་མཁྲིས་
སེལ། འབྲུ་བ་གཅོད། ཐོ་མཆོན་ཀྱི་གྲང་ཆུང་སེལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུ་ཐ་དང་། ཅ་ཏ།
ཅ་ལ། ཅ་ཆ་བཅས་སོ།
ཤིང་ཆལ། ① སྤྱེ་ཤིང་གི་ནགས་ཆལ། ② ཤིང་བཞོགས་པའི་ཆལ་པ།
ཤིང་ཆོ། ཤིང་ལས་ཐོན་པའི་ཁུ་བ་ཆོ་ཅན་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་སྤྱོད་དང་། ལྷ་གྲུལ་ལྷ་བུའི་སྤྲོན་ཞིག
ཤིང་ཆོ། ཤིང་ཐན་སྤྱིའི་མིང་། ས་མཐོར་སྤྱོད་པའི་ཤིང་ཐན་ཆུང་དུ་རྣམས་ཀྱི་མིང་། དཔེར་ན། ཐན་
ནེ་དང་། སུ་རུ་སོགས་ཤིང་མང་པོ་སྤྱོད་འདུག་ལྷ་བུ།
ཤིང་ཆུག་ ཨ་ཀ་རུ་དང་སྤྱེར་བ་སོགས་ཤིང་ལས་བཞེས་པའི་ཏེལ་པ་རྩོལ་བ་དན་ནས་རིག་མི་
བཞེད་པར་གྱུར་པ་དང་ནད་མིག་ཏུ་བརྟེན་ནས་ཆུག་གམ་མེ་བཅོལ་བུ་བའི་ཐབས་ཤིག
ཤིང་ཆུམས། ཤིང་ཆུང་དུའི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཐན་ནེ་དང་། སུར་རུ། ཉ་བྲེད། ཐན་ཤུག་སྤྱི་ག་
ལ་སོགས་པའི་ཤིང་ཐན་རིགས་ལ་ཟེར།
ཤིང་ཆེ་རིང་། ཆེ་རིང་རྣམ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཤིང་ཆོན། ཤིང་ཆར་གཏོང་བའི་ཆོན།
ཤིང་མཆོ། ཤིང་སྤྲོན་ཞིག

ཤིང་འཛམ་བུ། མཆོ་མ་རྟོས་པའི་གཡས་འགམ་ན་ཤིང་འཛམ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་འབྲས་བུ་མང་ར་
པོ་རྩ་མ་ཙམ་དང་ལྗན་བ་དེ་སྤྲིན་བ་ཚུའི་ནང་དུ་སྦྱང་བ་ལས་འཛམ་བུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་འབྲུང་བ།

ཤིང་འཛིན། [མཛོན]ཚུ་ཤིང་།

ཤིང་རྩེངས། ཤིང་མང་པོ་ཐག་པས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱམས་པས་ཚུ་ཐོག་ཏུ་གཏོང་བའི་རྩེངས།

ཤིང་ཞོགས། ① ཤིང་ལ་འབྲུང་ལེན་བརྒྱབ་པའི་ཤུན་བ་སྤབ་མོ། ② ཤིང་གི་དུམ་བུ།

ཤིང་གཞུ། ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་མདའ་འཕེན་བྱེད་གཞུ།

ཤིང་གཞོན་ལྷ། ཞུན་ཤིང་གསར་བ།

ཤིང་ཟ། ཤིང་ལ་ཁུང་བུ་འབེགས་བྱེད་གི་ལག་ཆ།

ཤིང་བཟའ་དགོན། སྤྱག་ལུང་དགོན་བཟ་ཤེས་བདེ་ལེགས་འབྱེལ། རབ་བྱུང་བཙེ་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྱལ་
སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥་ལོར་ཤིང་བཟའ་སློ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོས་བྲུག་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྟོ་ནན་སོག་རིགས་རང་སྤྱོད་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤིང་ཟ་བ། [མཛོན]རྟོང་ལེན།

ཤིང་ཟན། ཤིང་ཟ་མཁན་གི་སྤྲིན་བུ།

ཤིང་གཟོང་། ཤིང་འབེགས་བྱེད་ལག་ཆ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཤིང་འབེགས་དང་ཤིང་ཟའོ།

ཤིང་བཟང་བགས་བུལ། ཡོན་ཏན་ཡོད་ཀྱང་བེད་མེད་དུ་ལུས་པའི་དཔེ།

ཤིང་བཟའ་ཨ་ཆོས། རྩེ་རྩོད་ཁ་པའི་མ་ཡུམ།

ཤིང་བཟོ། ཤིང་གི་ཡོ་བྱད་སྤྲ་ཆོགས་བཟོ་བའི་ལག་རྩལ་བ་ལ་ཟེར།

ཤིང་བཟོ་བ། ཤིང་གི་ཡོ་བྱད་བཟོ་བ་པོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཤིང་མཁན་དང་། ཤིང་འཛོག་པ།

ཤིང་རྩྭ་བྱེད། ཤིང་བཞོག་མཁན་བཅས་སོ།

ཤིང་ར། ① ཤིང་གིས་བཟོས་པའི་ར་བ། ② ཤིང་འཇུག་པའི་ར་བ།

ཤིང་ར་ལས་ཁུངས། སྤར་པོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐྱབས་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཆེ་ཁག་གི་མེ་ཤིང་གཏོང་
མཁན་གི་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མིང་།

ཤིང་ལ་བྲུག་ ཤིང་སྤྲན་ཞིག

ཤིང་ལ་འབྲེང་འབྲ། ཤིང་ལ་གོ་བ་དྲས་བ་ལྟར་གང་འདོད་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པ་ལ་ཟེར།

ཤིང་ལ་ཅེ། [མཛོན]མ་གྲ།

ཤིང་ལུག་ཁམས་ཤིང་ལོ་རྟགས་ལུག་ཤིང་སྐྱ་ཆོག་མཉམ་དུ་འཇུག་པ་དཔེར་ན། ལས་ཀ་བྱས་ཤིང་།
ཤིང་བཅུགས་ཤིང་སོགས་ལྟ་བུ།

ཤིང་ལུང་རབ་བརྟན་བསམ་འབྲུབ་སྒྲིང་། དགོན་ལུང་བ་བ་རི་དཀའ་བཅུ་གྲགས་པས་ཐུག་བཟུབ།

ཤིང་ལེབ། ཤིང་གི་སྒྲང་ལེབ།

ཤིང་ལོ། ཤིང་གི་ལོ་མ། ཤིང་ལོ་ཁ་འབྲུས་པ། ཤིང་ལོ་འདབ་རྒྱས་ན་བསེལ་གྱི་བ་བཟང་། ཅུ་རྒྱ་ལགོ་
ཡོད་ན་རྒྱ་མཚུག་བཟང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མགིན་པ་ཅན་དང་། སྤྱི་བྱེད། ལྷུང་བྱེད།
འདབ་མ་བཅས་སོ།།

ཤིང་ཤུན། ཤིང་གི་བགས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཤིང་སྒྲོགས་དང་ཤིང་བགས་སོ།།

ཤིང་བཤག་སྟ་རེས་ཤིང་ཁ་གཤག་པའི་དོན།

ཤིང་སྟ་ལ། སྟོས་དཀར་ཤིང་།

ཤིང་སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན། ཐུག་གསེར་གྱི་བྱ་སྤྱི་བས་ཅན་གྱི་བྱར་དུ་དཔག་ཆད་ཉི་ཤུ་འདས་
པ་ན་ཤིང་སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོ་རབ་བརྟན་ཞེས་བྱ་བ་སྟ་ལའི་བྲེང་བ་རིམ་བ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བ་
ཞིག་ཡོད་དེ། སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་རྩ་བ་འདོམ་བཞི་ཐུར་དུ་བྱག་པ། སྟ་ལའི་སྤྱོད་པོའི་བྲེང་བ་རིམ་
བ་བདུན་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་རིམ་བ་དང་པོའི་རྩ་བ་འདོམ་བཅུ་གསུམ་ཐུར་དུ་བྱག་པ་ནས་བདུན་
པའི་རྩ་བ་འདོམ་བདུན་གྱི་བར་དུ་བྱག་པ། སྟ་ལའི་རྒྱལ་པོའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གྱིས་སྟ་ལའི་
བྲེང་བ་དང་པོ་ལ་ཐུག་པ་ནས་བྲེང་བ་དྲུག་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་གྱི་བྲེང་བ་བདུན་པ་ལ་ཐུག་
ཅིང་བདུན་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་ནི་ནམ་མཁའ་ཁྲབ་པའོ།།

ཤིང་སེ་བ། འབྲས་བུ་ཡོད་པའི་ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་ཞིག་གྱེ་ས་ཤས་ཆེ་བར་སྐྱེས་པའི་ཤིང་སྟེ། ཅི་
ཤིང་དང་། སྟོ་ཆོད་རིགས་ཁག་གཅིག་གྱེ་ས་ཤས་ཆེ་སར་སྐྱེ་ཐུབ་པ་དང་། ཐུགས་རིགས་དང་
སྟོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་སྟན་འགའ་ཞིག་གྱེ་ས་ཤས་ཆེ་བར་འཆོ་གནས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཤིང་སེར། ①[མཛོན]ཤུག་པ། ② སྐྱེར་པ་ཤིང་།

ཤིང་སོག་ཤིང་གཏུབ་བྱེད་སོག་ལ། ཤིང་སོག་ཤིང་ལ་མི་འགྲོ།
ཤིང་སོན། ཤིང་རིགས་མི་འབྲ་བ་སོ་སོའི་ས་བོན།
ཤིང་སྲིན། ཤིང་ལ་གནས་པའི་སྲིན་བྱ།
ཤིང་གསེ། ལྷ་རེས་ཤིང་ཁ་བཀས་པ་ལ་ཤིང་གསེ་ཞེས་ཟེར། འདི་ལ་ཤིང་ག་ཤག་དང་དོན་གཅིག་
ཤིང། ① ག་ཤིན་པོའི་ཆེད་དུ་དམིགས་པའི་དགེ་ཅ། ② ཤིང་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་བྱ།
ཤིང་ཆོས། ག་ཤིན་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དགེ་ཅ་སྦྱབ་པའི་དགེ་ཅའི་ཆོས་གང་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར།
ཤིང་དོན། ག་ཤིན་པོའི་དུང་ཁོད་ནང་དུ་བསུར་བཟུ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀའི་མིང་།
ཤིང་སྟོན། ག་ཤིན་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དགེ་ཅ་སྦྱབ་པའི་ཆོག་དང་ཆོས་སྟོན་གྱི་རིགས་ནམས་སོ།།
ཤིང་ཆོགས། ག་ཤིན་པོར་རྗེས་བྲན་གྱི་དུས་ཀྱི་མིང་།
ཤིང་ཟན། ག་ཤིན་ཟས་སམ་རོ་ཟས།
ཤིང་ལས། ག་ཤིན་པོའི་དོན་དུ་རོ་སྒྲིལ་འདོན་སོགས་བྱེད་པའི་ལས་ཀ།
ཤིང་ལྷ། ག་ཤིན་རྗེ།
ཤིན་ཀྱམ། བོད་གི་ཤིང་ཀྱམ་ལ་གཟིགས།
ཤིན་ཏུ་ཉ་ཅང་། རབ་ཏུ་མཆོག་ཏུ། ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ། ཤིན་ཏུ་རན་པ། དུན་ཤིན་ཏུ་རིང་པ། ཤིན་
ཏུ་ཆབས་ཆེ་པ། ཤིན་ཏུ་དགའ་པ། ཤིན་ཏུ་ཞེན་པ། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་པ། ཤིན་ཏུ་སེམས་དཔལ།
ཤིན་ཏུ་དུབ་པ། ཤིན་ཏུ་མོངས་པ།
ཤིན་ཏུ་སྒྲིག་ཐུང་། གཞལ་བའི་གནས་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་སོགས་དབྱེད་
གསུམ་དག་པའི་ལུང་ངམ། ཆད་མའི་སྒྲེས་བུའི་དག་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དཔེར་ན། ས་ལོག་
གི་གཏོར་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་དང་། ལས་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ།།
ཤིན་ཏུ་སྦྱིད་པའི་གདུང་རབས་ལ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྷེ་གཙུག་བརྟན་ནས་ཁྱི་གཙུག་ལྷེ་བཙན་བར་གྱི་གདུང་
རབས་ལྷ་དེ་དག་གི་རིང་ལ་ནི་བོད་ལྗོངས་ཤིན་ཏུ་སྦྱིད་པའི་དུས་སྐབས་ཡིན་པར་གྲགས།
ཤིན་ཏུ་སྦྲངས། སྦྱོར་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་
ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན། ཉི་མའི་རྟ་བདུན་གྱི་གས་ཤིག་

ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྒྲེ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་པ་རྩོལ་ཏུ་བྱིན་པ་བཅུ་
སོགས་རྒྱས་པར་སྟོན་པ། དཔེར་ན་ཡུམ་རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལྟ་བུ་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་
སྒྲེའི་སྒྲེ་སྟོན་ཏུ་གཏོགས་པ་ཞིག

ཤིན་ཏུ་གཅེས་པའི་ཡི་གེ་ལྷ། ག ད། བ། མ། འ་སྟེ་ལྷོ།

ཤིན་ཏུ་གཏོང་བ། རང་གི་ལུས་སྟོག་དང་ཡན་ལག་སོགས་ཀྱང་གཞན་ལ་སྦྱིན་པ།

ཤིན་ཏུ་ལྟངས་ལ། སྟོར་བ་ཉེར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག

ཤིན་ཏུ་སྟོང་བ། ཆོས་ཟད་སྟོང་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་སྟེ་སྟོང་བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བདུན་པ་སྟེ། གནས་འདིར་སྦྱེས་པའི་ལྷ་ནི་
ལྷ་བ་རྣམ་པར་དག་པས་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་མཐོང་བྱིང་ཤིན་ཏུ་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཙང་མའི་
གནས་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤིན་ཏུ་དུག་[མངོན]བོང་ང།

ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ། [མངོན]བེདྲུཅ།

ཤིན་ཏུ་སྤང་དཀར་བའི་ས། སྤང་དཀར་བའི་ས་དང་དོན་གཅིག

ཤིན་ཏུ་མོ་ཡིག དག་ཐོག་ནས་ཡི་གེ་རྫོང་སྐབས་སོ་སོའི་སྦྱེ་གནས་ཀྱི་ཚྭ་འབྲུགས་མོ་ཡིག་གི་
ཚྭ་འབྲུགས་ལས་ཀྱང་རྒྱུང་ཞིང་སྟོང་བ་ཡིན་པའི་ཡི་གེ་རྣམས། ① མིང་གཞིའི་ཤིན་ཏུ་མོ། ང་
ཉན་མ། ② སྟོན་འབྲུག་གི་ཤིན་ཏུ་མོ། མ།

ཤིན་ཏུའི་མའི་འབྲུག་ཚྭ་ལ། རྗེས་འབྲུག་གི་མོ་ཡིག་ང་མ་གཉིས་ལ་ཡང་འབྲུག་མ་ཞུགས་པ་དང་འ་
ཡིག་གི་མཐའ་ཅན་རྣམས་ནི་སྦྱ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པར་འགྱུར་བའི་འབྲུག་སྤངས། གང་། ལམ། དགལ་
ཤིན་ཏུ་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན། ༡ བེ་ད་རྩའི་ཤིན་ཏུ་གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ལུབ་མིན་ཡི་གེ་སྟེ་སྟོག་
ཆེན་གྱི་ཡི་གེ་མ་ཡིན་པ་མང་བ་ནི་སྟོག་རྒྱུང་སྦྱ་འཇམ་པ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་
གཞོན་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདོད་དོ། གང་བྱིར་ཉེ་གལ་ཉེ་ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་འཇམ་པ་འཇམ་མཉེན་
པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་ཉ་ཅང་ཡང་སྟོར་བ་ལྟོད་པའི་སྟོན་ཏུ་བཤད་པས། དེས་ན་སྟོག་ཆེན་
གྱི་ཡི་གེ་རྩེ་ཟད་འདེས་པ་ཞིག་དགོས། འདིར་སྟོང་བ་དང་། མོལ་བ་དང་། འཇམ་པ་དང་།

ཡང་བ་རྒྱལ་ས་དོན་གཅིག་ཡིན་འདུག་པས་དེས་ན་བོད་སྐད་དུ་སྟོན་ཆེ་རྒྱུ་གི་ཡི་གེ་ཁོ་ན་ནི་
དབྱེ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཉམས་འཇུག་སྐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་སོ་སོའི་ཕོ་མོ་མ་ནིང་གི་སྒྲ་གདངས་ཀྱིས་
ཞན་གྱི་རྒྱལ་གཞག་དེ་དག་གྲང་འདི་ཤེས་དགོས་པ་གཤམ་ཆེ། ༡ ལོ་ཁྲ་བའི་འདོད་པ་བརྟེན་
དཀའ་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཡི་གེ་རྩལ་བ་དང་སྒྲ་གདངས་ཀྱིས་པ་ཙན་ཆེགས་
ཀྱིས་བརྟེན་དགོས་པའི་དག་གི་སྒྲོར་བ་འདི་འདྲ་བ་ནི་བརྟེན་པ་གསལ་བ་སྟེ་སྒྲ་གདངས་བའི་
ཡོན་ཏུ་བཞེད་ནས་པལ་ཆེར་ཤར་སྟོགས་ལོ་ཁྲ་བའི་སྟོན་དག་པ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་བཞེད་ལ། པལ་
ཆེར་དང་གྲང་གི་སྒྲས་ཤར་སྟོགས་པ་རྒྱལ་ས་ཀྱིས་སྒྲ་མ་སྟོང་པའི་བཞེད་པ་དེ་ཡང་མི་འདོད་པ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་བཟང་མོ། སྟོང་གའི་ཅ་འཁོར་གྱི་འདབ་མའི་གས་ཤིག

ཤིན་ཏུ་རིང་པོ། ལེགས་སྒྲུང་གྱི་ཡི་གེའི་སྒྲ་གདངས་རིང་ཤོས་ཤིག

ཤིན་ཏུ་ལན་ཆ་བ། [མངོན]རྒྱ་ཆ།

ཤིན་ཏུ་སེམས་པ། བསམ་སྒྲོའི་བ་ཏུ་གཏོང་བ།

ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་གཙུང་། [མངོན]གཟའ་ཕུར་བྱའི་མིང་གི་མངོན་བརྟེན།

ཤིན་ཏེ་མ། ① ཉམ་རྒྱུང་བ། ② སྟོགས་མ།

ཤིན་སྒྲུངས། དག་བའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གཅིག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལུས་སེམས་དག་པ་ལ་བཀོལ་
བདུབ་པའི་ལས་སྒྲུང་ཞིང་གནས་ངན་ལེན་འཛོམས་བའོ།

ཤིན་སྒྲུངས་ཡང་དག་བྱང་རྒྱལ་གྱི་ཡན་ལག་བྱང་རྒྱལ་ཡན་ལག་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལུས་
སེམས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུང་བའི་བདེ་བས་ལས་རྒྱུང་བར་བྱས་པ་ནི་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་སེམས་ཀྱི་
གནས་སྒྲུང་བ།

ཤིཾྟི་གརྟ། [ལེགས་]ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཙན་སྐབས་བོད་ལ་གདན་དྲངས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་
དཔོན་ཞིག་ཁོང་ནི་བོད་ལ་གསལ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་སྟེལ་མཁན་དང་བསམ་ཡས་ཀྱི་རབ་གནས་
མཛད་མཁན་ཡིན་པར་བྱ་སྟོན་བཞེད།

ཤེབས་པ། [རྟོང་]སྟོན་ཏུ་གསལ་སྟེ་སྒྲ་བ།

ཤེས། རྫིང་འདྲེས་པ།

ཤེས་པ། མཉམ་དུ་བསྐྲུས་པ།

ཤི་བུ་ཁྱུག་ཤུ་བའི་ཤིག་ཐུག་གི་བགས་བ་སྤྱ་བ་ཤུས་བཅོས་པའི་ཁྱུག་མའི་མིང་།

ཤིར་ཤིར། སྤྱ་སྤྱོག་ཚུལ་ཞིག་རྩ་གསེབ་ནས་ཚུ་སྤྱ་ཤིར་ཤིར་སྤྱོག་བཞིན་དུ་འབབ་པ།

ཤིལ་ལི། ཆར་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོགས་ཚུལ་ཞིག

ཤིལ་ལི་ལི། གཡེར་ཁ་དགོལ་བའི་སྤྱ།

ཤེས། ① བྱི་འབྲུང་གི་འབྲས་བུ་ཡག་པོའི་མིང་སྟེ། ཤེས་བ་སྤྱོལ། དུག་གཅིག་བྱིས་པའི་དུས་

ཆོགས་ལ་ཤེས་བ་བཅོད། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་འབྲས་བུ་ཡག་པོ་ཡོང་བ་སྟེ། ཁ་བྲོ་བཟ་

ཤེས། མི་ངན་བཟ་མ་ཤེས་བ་ཞེས་པ།

ཤེས་བཟ་དགོན། སོ་མང་ཤེས་བཟ་དགོན་ཞེས་གྲང་གསལ། ལོ་ཆེན་བེ་རོ་ཅ་ནས་ཐུག་བཏབ་

མཛད་པར་གསལ། སྤུབ་མཐའ་རྗེའི་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་འབར་

ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེས་བཅོད། ཆིག་ཐུན་ཐུམ་ཆོགས་བ་བཅོད་པ།

ཤེས་བཅོད་ཀྱི་རྒྱན། རོན་རྒྱན་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། མཛོན་པར་འདོད་པའི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་

བསྐྱུང་བའམ་བསྐྱུབ་བ་ལ་བར་ཆད་མེད་པར་སྦྱོན་ལམ་འདེབས་པའི་རྒྱན་ཞིག

ཤེས་བཅོད་ཀྱིས་འགོག་པ། འགོག་པའི་རྒྱན་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དགག་བྱ་མི་འདོད་པའི་བྱ་

བའི་དངོས་པོ་ཞིག་འགོག་བྱེད་བཟ་ཤེས་དག་ལེགས་ཀྱི་སྦོན་ཆོག་བཅོད་པའི་སྦོན་ནས་རང་ལ་

འབྲུང་འགྱུར་གནས་ཚུལ་ངན་པ་ཡོང་རྒྱ་ཤུགས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཏེ་འགོག་པའི་རྒྱན་ཞིག

ཤེས་བཅོད་ཉན་པོ། [མཛོན]བརྒྱ་བྱིན།

ཤེས་ལྗང་། ཀྱི་ལྗེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཤེས་པ། ལེགས་པ་དང་དགེ་བ། བཟང་བ། བཟ་ཤེས་པ། བཟ་མི་ཤེས་པ། ཤེས་པ་ཅན། ཤེས་པ་

བཅོད་པ། ཤེས་པའི་ལྷས། ཡུལ་ཁམས་དག་ཞིང་ཤེས་པའི་རྣམ་པས་བྲལ།

ཤེས་འཕྲིན། བཟ་ཤེས་ཀྱི་འཕྲིན་བཟང་།

ཤེས་ཚད་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བའི་ས་སྤྱིལ་མྱི་ལོ་༡༥༣༩ ལོར་སྡེ་བ་
ཚད་འཇམ་དབྱངས་སྤྱབ་བསྟན་ཉི་མས་ཕྱག་བཏབ། སྤྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤྱི་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེས་ཆིག་བཟ་ཤེས་པའི་ཆིག་

ཕྱ་ཤ་ལ། སྐར་མ་ནབས་སོ།།

ཕྱ་སྒྲ། ཕྱ་སྐྱས་གཏོང་བའི་སྒྲ་རྩི་བོས་ཕྱ་སྒྲ་ལེན་བཞིན་ཕྱག་འཆོ་བར་འཕྲོ་

ཕྱ་སྒྲ། སོ་སྐན་གྱི་བར་ནས་བྱུང་བའི་ཆིག་མེད་བདག་ཏོར་གི་སྒྲ་ཕྱ་སྒྲ་འདེབས་བཞིན་ར་ཕྱག་འདེད།

ཕྱ་བརྒྱབ་པ། སོ་འམ་མཆུང་གཤེབ་ནས་སྒྲ་ཕྱ་ཕྱ་འབྲིན་པའི་སྒྲ་ཤིག་

ཕྱ་ཉི། རྩོ་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། སྒྲེ་ཚུལ་ཁྱ་སྒྲ་དང་མཚུངས་ཤིང་། འབྲས་ཕྱ་སྒྲ་འབྲུ་དང་འབྲ་བ་
ཞིག་མཆིས། རོ་ཆ་ལ་མངད། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་བད་ཀན་སྐྱག་པོ་དང་། སོ་ཆད། སྐྱོམ་
ཚད་སོགས་སེལ།

ཕྱ་ཉྱག་ཕྱ་དག་དང་། རྩོ་ཉྱག་ཤ་གཉིས་གྱི་བསྐྱས་མིང་།

ཕྱ་ཐོར། ཀཉན་ནད་ཕྱ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་ཐོར་པ་ཞིག་

ཕྱ་དག་ ལོ་མང་སྟེ་བའི་རྩ་ལྷམ་མེ་ཏོག་ཆུན་པོ་མར་གྲུག་པའི་དབྱིབས་ཅན། ཅ་བར་བྱི་ཞིས་
མནམས་ཞིང་སྐྱན་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། བོད་སྐད་ཏུ་ཕྱ་དག་ལ་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ་ཡོད།

ཕྱ་དག་དཀར་པོ། ཐང་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་ཞིང་མངར་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་
བཅུད་ལེན། ལུས་སྟོབས་སྟེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཀར་པོ་དང་། ཁྱལ་བ། རྩ་ལ། ཕྱ་སྒྲ།
ཨ་བ་ར་རྩི་ཏ་བཅས་སོ།།

ཕྱ་དག་ནག་པོ། ཐང་སྐན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་པོ་བའི་ཤོད་
སྟེད། ཐས་འཕྲ། རིམས་ནད་སྤང་། ཀའོན་འཛོམས། ཀག་སྟོག་སོགས་ཀཉན་ནད་གསོད། མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གངས་ལྡན་དང་། དི་ངར་ལྡན་བ། ནག་པོ་ཁྲི་གཉིད། ཆིགས་པ་ཅན། ཡོངས་
སྤྱ་མདུད་པ་ཅན། སྤྱ་གྲུ་ཉེ་མ་ཕ་ཉི། ཉེ་རུ་ཀ་བཅས་སོ།།

ཕྱ་བད། ཕྱ་སྒྲ། ཕན་ཚུན་ཕྱ་བད་གཏོང་རེས་ལྱེད་པ།

ཕྱ་བ། ① བགས་བ་གཡའ་ཞིང་རྩལ་ལ་མེས་འཆིག་བ་ལྟར་གྱི་ཐོར་བ་བྱང་ནས་རིམ་བཞིན་མ་རུ་
འབྱུར་བའི་བགས་ནད་ཅིག ② མ་རྙིང་པའི་སྒྲོགས། ③ བ་སྤྱག་ཅན་གྱི་མ་རྩལ་རུ་མང་པོ་ཡོང་
ཞིག་གི་མིང་།

ཕྱ་བ་ཁ་བརྒ། མཛེ་རིགས་ཤིག འགོ་ཕྱ་བ་དང་འབྲ་ཞིང་མེར་ག་མང་དུ་འབྱུང་བའི་བད་མཆིས་
ལྡན་པའི་མཛེ་ནད་ཅིག

ཕྱ་བ་ཏྲོག་ལེན། བ་ཡག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། རེ་རྩར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྟོ་རྟེས་མཛད་
པའི་མཛད་པ་གྲེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། བྱ་རོག་ལོར་བྱ་དང་། ཕྱ་བ་ཏྲོག་ལེན། སྟེ་བ་རྒྱན་གཙོད།
དཀར་པོ་ཡར་འབྲེ། ཨ་བྱག་རྣམས་ནི་བ་ཡག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
ཕྱ་སྤལ། ཕྱ་དག་ནག་པོ་དང་། རོ་སྤལ་རྒྱབ་གཉིས་སམ་གག་སྟོག་གི་སྐབས་སུ་སྤལ་བ་ནག་པོའི་
འག་ཡང་འཇུག་པས་སྐབས་ཐོབ་བྱ།

ཕྱ་རྩྭ། [ལེགས་]དགེ་བའམ་བདེ་ལེགས།

ཕྱ་འབྲུབས། ཁང་རྙིང་གི་ཐོག་རྙིང་བ་བ་ཕྱས་ནས་གསར་བ་འབྲུབས་པ།

ཕྱ་འབྲས། ཕྱ་བ་དང་། འབྲས་ནད་གཉིས་འདོམས་པའི་བགས་ནད་དམ་མ་དན་ཞིག

ཕྱ་མོ་བ། རྩོ་སྤན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། རྩ་རྟེས་བསིལ། ལུས་པས་སྟོ་བའི་རྣལ་ཁྱེས་སྟེ། འབྲུབ་གཙོད།

ཕྱ་བ། རྩོ་སྤན་ཞིག

ཕྱ་རྩར། སྐ་སྤྱག་ཤོད་གཡུང་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྱལ་ཤོད་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་
སི་རུ་བསྟན་པའི་ཉིན་གཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ཁྲིད་ལས། ལུར་བ་སྐ་དང་ཕྱ་རྩར་དང་། མ་རུ་ཕྱ་རྩར་སྐ་
ཤོད་དཀར། ལུར་བ་མ་རུ་རྣམས་དོན་གཅིག་སྐ་སྤྱག་ཤོད་པའི་མིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་བ་
ལྟར་དང་། ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་ན་མ་རུ་ཕྱ་རྩར་གྱི་ཐང་དུ་བཀོད་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་ཤིག

ཕྱག་ ① བྱང་མེད་དམ་རྩལ་མའི་མིང་སྟེ། ཁྱོ་ཕྱག་གཉིས་ཟེར་བ། ② ཕྱག་བ་ཡི་ཆེག་བསྐྱས་པ།

ཕྱག་དུད། ཤིང་ཕྱག་བ་མེར་བསྐལས་པའི་དུད་པ།

ཕྱག་སྤོང། ཤིང་ཕྱག་པའི་སྤོང་པོ།

ཕྱག་སྟག་སྟག་ཅེ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་

ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ལྟ་ཅི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཤུག་སྤེང་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་མངའ་རིས་བསྟན་པ་བཟང་
པོས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
དཔལ་ལོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤུག་ཅུང་། ① བཤུགས་པ། བཤུག་པ། ཤུགས། བྱང་ཁུལ་མན་ཚུན་ཁེ་བཟང་མི་ཟ་བར་རང་ཡོད་
དངོས་པོ་འཛོར་བ། རང་ལ་མང་པོ་མེད་ཀྱང་གཞན་ལ་བཤུགས། ཁྱོད་ཀྱི་དཀར་ཡོལ་འདི་ར་
ལ་ནང་བཤུག་གནད་རོགས། ཁང་པ་སློབ་ཤུག་བྱེད་པ། ② བསངས་ཤིང་གི་རིགས་ཤིག་ལྟ་
ཤུག་རྒྱ་ཤུག་འབྲི་ཤུག་གཡག་ཤུག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། བུག་
སྤོས་ཤིང་། མདའ་འཛིན། འོད་ཟེར་འདབ་ཅན། ཡོངས་བཟང་ཅན་བཅས་སོ།

ཤུག་པ། ཏུས་བཞེར་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་ཆ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་གསོམ་ཤུག་འབྲུ་ཤུག་ཆེར་ཤུག་
སོགས་རིགས་དུ་མ་ཡོད།

ཤུག་པ་ཆེར་ཅན། ཤིང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤུག་པ་ཆེར་མ་ཡོད་པ་ཅན་ཏེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ།
ཏུས་པས་མཁལ་མར་ཆ་བ་ལྷགས་པ་དང་། རྒྱ་མེར་དང་ལྷོག་པ་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་རྒྱ་ཤུག་པ་དང་། སྤྲ་མ། བ་ད་ར། འཕྲོག་ཅི་སྟོན་པོ། གཡུ་འབྲུག་ཟེ་བ་བཅས་སོ།

ཤུག་འབྲས། ཤིང་ཤུག་པའི་འབྲས་ལ།

ཤུག་འབྲུ། ཤིང་ཤུག་པའི་འབྲུ་ག།

ཤུག་འབྲུམ། ཤིང་ཤུག་པའི་འབྲུ།

ཤུག་གཙང་། གོས་དར་གྱི་རིགས་མིང་སྤྲེལ་མོ། ཤུག་གཙང་སྟོན་པོའི་སྐར་ལགས།

ཤུག་ཅང་། ཤུག་པས་བཞོས་པའི་ཕུར་པ་རྒྱུད་དུ།

ཤུག་ཆད། གསོམ་ཤིང་ལ་འཁྲིལ་ནས་སྤྱི་བའི་ཅི་ཤིང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དུལ་བྱ་ལ་ལར་རྩ་གསེར་
སྤྱད་ཀྱང་ཟེར།

ཤུག་རིལ། ཤུག་པའི་ལོ་མ་དབྱེབས་རིལ་པོ་ཅན།

ཤུག་ལྷ། འབྲུད་པའི་རོལ་མོའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དུལ་སྤྱད་དུ་བི་བི་ཡང་ཟེར།

ཤུག་ལེག། ཤུག་པའི་ལོ་མ་ལེག་དབྱིབས་ཅན།

ཤུག་གསེབ་དགོན། ཤུག་གསེབ་རྩེ་བཙུན་ཆེན་པོས་བཏབ། བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་
ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཚུ་ཤུར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤུག་གསེབ་བཀའ་བརྒྱད། བཀའ་བརྒྱད་ཚུང་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། རྩེ་མག་མོ་གྲུ་པའི་ཞལ་སྒོ་བ་སྟེ་
ཕུའི་གྱེར་སྒོ་མ་ཆེན་པོ་ལས་བརྒྱད་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་དུས་བཙུན་མའི་དགོན་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་
ནས་ལྟ་སྤྱོད་ཡང་པལ་ཆེར་རྟེན་ཤིང་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད་པ་གྲགས།

ཤུག་ས། ① ཤུག་པའི་སྒྲུལ་ཆིག་ ② ལུས་པ་དང་སྟོབས། ལུས་ཤུག་ས། ཚུ་ཤུག་ས། ཚུང་ཤུག་ས།
ཆུབས་ཤུག་ས། བཅོན་སྐྱབས། རང་ཤུག་ས། ཅལ་ཤུག་ས་འགྲན་པ། ཤུག་ས་སྤྱོད་པ། ཤུག་ས་
བརྒྱབ་པ། ཤུག་ས་འདོན་པ། ཤུག་ས་འབྱེན་པ། ཤུག་ས་སྟོན་པ། ཤུག་ས་སྒྲིལ་མཉམ་སྒྲུབ། ③
རང་རམ་རང་བཞིན། རང་ཤུག་ས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། དངོས་ཤུག་ས་གང་རུང་། ཤུག་ས་བཏྲུག།
ཤུག་ས་རྟོགས། གོ་རྒྱུའི་གསང་གཏམ་ཤུག་ས་ལ་འཕེན་པ། ཤུག་ས་ཀྱིས་གོ་སྐབ་པ། སྒྲན་མ་
བཏུངས་པར་རང་ཤུག་ས་ཀྱིས་བྲག་པ། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ནི་ཤུག་ས་ཀྱི་བསྒྲུབ་
བྱའི་ཆོས་ཡིན་ནོ།

ཤུག་ས་རྒྱུ། ལུས་ཤུག་ས་ལས་བྱུང་བའི་བྱེད་རྒྱུ། དེར་དུས་བོད་སྐད་ལ་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་ཤུག་ས་རྒྱུ་
ཐེབས་ནས་ཆིག་གྲུབ་མང་པོ་ཞིག་མགོ་མཇུག་སྒོག་ནས་ལབ་ཡོང་ཞིང་འདུག དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་
སྐད་ལ་དབྱིན་སྐད་ཀྱིས་ཤུག་ས་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཤིང་ཡོད་འདུག

ཤུག་ས་སྐད། ཤུག་ས་ཆེན་པོའི་སྐད་སྒྲ། ཤུག་ས་སྐད་བརྒྱབ་པ།

ཤུག་ས་སྒྲ། སྒྲུའི་བྱེད་པར་ཞིག

ཤུག་ས་འགྲོ། [མདོན]དེའུ།

ཤུག་ས་འགྲོ་ཆེན་མོ་བརྒྱད། ཤར་ན་རྟོ་རྩེ་ཤུག་ས་འགྲོ་སྟོན་རིན་ཆེན་ཤུག་ས་འགྲོ་ལུབ་ན་བརྒྱ་
ཤུག་ས་འགྲོ་བྱང་ན་ལས་ཀྱི་ཤུག་ས་འགྲོ་ཤར་ལྗོངས་ཆིག་མཁའ་འགྲོ་སྟོན་ལུབ་ན་སྒྲ་ཆོགས་
མཁའ་འགྲོ་ལུབ་བྱང་ན་ཐམས་ཅད་མཁའ་འགྲོ་བྱང་ཤར་ན་འཛིག་རྟེན་མཁའ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་
གྲང་གཅེར་བུ་དུས་པའི་རྒྱན་བྲུག་གིས་བརྒྱན་པ། གྱི་མོད་འཛིན་ཅིང་ཁྲག་ཁ་ལ་འཕྲུད་པའོ།

ཤུགས་འགྲོའི་པ། [མངོན]པོང་ག།

ཤུགས་འགྲོས། ཤུགས་ཆེན་བསྐྱོད་པའི་གོམ་འགྲོས།

ཤུགས་ཅན། ① སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བ། ② [མངོན]རྟའི་མངོན་བརྗོད།

ཤུགས་ཆད། སྟོབས་ཉམས་པའམ་སྟོབས་ཟད་པ། ལུས་ཤུགས་ཀྱང་སེམས་ཤུགས་མི་འཆད།

ཤུགས་ཆེ་དཔའ་ཐལ། དཔའ་ཆོད་མ་ཟེན་པ།

ཤུགས་ཆེན། སྟོབས་སམ་ཤེད་ཆེན་པོ།

ཤུགས་རྟོགས། རང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་ངོས་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་ཡང་ཡུལ་གཞན་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་དེ་ལའང་ངེས་པ་འདྲེན་ཅུས་པ། དཔེར་ན། ཤར་ཕྱོགས་སུ་མཐོང་བའི་བྲམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྲམ་པ་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་དང་། སྒྲ་མི་རྟག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲ་རྟག་སྟོང་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་སྒྲོས་ཆོས་གཞན་ཤུགས་ལ་རྟོགས་པའོ།

ཤུགས་བསྟན། དོན་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཞོར་ནས་དོན་གཞན་བསྟན་ལ། དཔེར་ན། ལྷས་སྦྱིན་ཆོན་པོས་ཉིན་པར་ཟས་མི་བ། ཞེས་པས་ཉིན་མོར་ཟས་མི་བ་བ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས། མཆོན་མོར་ཟས་བ་བ་ཤུགས་ལ་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ།

ཤུགས་བསྟན་དཔང་རྟགས། ཐད་ཀའི་དཔང་རྟགས་མ་ཡིན་པར་ཤུགས་སུ་བསྟན་པའི་དཔང་རྟགས། ཤུགས་དག ཤུགས་ཆེན་པོ། ལུས་རྩལ་ཤུགས་དག་བྱེད་མི་ཉན། ཤུགས་དག་བྱེད་མི་ཉན། ཤུགས་དག་དཔང་བཅན། ཤུགས་དག་གང་གིས་ཀྱང་འགོག་ཏུ་མེད་པ།

ཤུགས་ལྡན། ① སྟོབས་ཤུགས་ཡོད་པ། ② [མངོན]རྟའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད།

ཤུགས་གདོང་དགོན། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༥ལོར་བཏབ། རྗེ་པག་མོ་བྲུ་པ་ཐོག་མར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་སྐབས་གནས་འདིར་ལོ་གསུམ་ལྷག་བཞུགས། བྲུ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་འབྲི་རུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤུགས་ནད། ཤུགས་སྤྱད་ལྡན་པའི་དང་ནས་བཏོན་པའི་དབུགས་འེང་། ཁོ་རྒྱུགས་དགས་པས་ཐང་ཆད་དེ་ཤུགས་ནར་འབྱེན་པ།

ཕྱགས་སྟོན། རྒྱས་ཕྱགས་ཀྱི་ཁ་སྟོན། འཇུགས་སྐྱོན་ལ་ཕྱགས་སྟོན་རྒྱབ་པ། མཐུན་སྒྲིལ་ལ་
ཕྱགས་སྟོན་བྱེད་པ།

ཕྱགས་པ་འབྲེན་པ། མི་གསལ་བར་བརྟེན་གཏོང་གི་སྒྲིབ་པ་སྟེ། ཕྱ་སྒྲིབ་པ།

ཕྱགས་འཕྱོ། གངས་གནས་ཤིག

ཕྱགས་བྲལ། སྟོབས་ཕྱགས་དལ་བའམ་རྒྱས་ཕྱགས་ཞན་པ། རྟོ་རོང་གི་ལམ་ཏུ་འགྲོ་ཕྱགས་བྲལ།

ཕྱགས་མ་བྱལ། དབང་མེད་དམ། ཐབས་མེད། ཁོང་ཁོ་ཕྱགས་མ་བྱལ་གྱིས་ཟ་བ། ཆང་ཕྱགས་མ་
བྱལ་གྱིས་འཐུང་དགོས་བྱུང།

ཕྱགས་གཞལ། རྫོང་ས་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་རྒྱའི་ཡུལ་ཞིག བུམ་འཛིན་རྗེས་དབག་གིས་བུམ་པ་
དངོས་སུ་རྟོགས་ནས་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཕྱགས་ལ་རྟོགས་པ་ཡིན། རྫོང་ས་
གཞལ་བ་དང་རྫོང་ས་རྟོགས་པ་དོན་གཅིག

ཕྱག་རི་རི་ཁོང། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མཆོ་ཤར་ཡ་རྗེ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱགས་རིང་། སྟོ་བའམ་སྤང་བ་གྱི་དབྱགས་རིང་། ཐང་ཆད་ནས་ཕྱགས་རིང་སྟོག་པ། འགྲོད་
སེམས་སྐྱེས་པས་ཕྱགས་རིང་ནར་ནར་འབྲེན་པ། སྤྱན་ཆབ་འདོན་ཞིང་ཕྱགས་རིང་ནར་ནར་
པོ་བྱང་ཏུ་ལོག་པེབས།

ཕྱགས་རིང་ནར། སེམས་སྟོ་བའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་ནང་གསེས་དབྱགས་རིང་གཏོང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས།

ཕྱགས་ལེན་རྒྱ་རགས། རྒྱ་ཕྱགས་འགོག་པའི་རགས།

ཕྱགས་ཤིག བུག་རྒྱའི་རྟོ་སོགས་ལག་ཏུ་ཕྱགས་ཤིག་སྟེ། སྟོད་ཅིག་ཅེས་སྒྲུལ་ཆིག

ཕྱགས་གསེབ་དགོན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༡༡༡ལོར་སྟེ་ཕྱ་གྱེར་སྟོན་ཆེན་པོས་
བཏབ། བཀའ་བརྒྱུད་རྒྱུད་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཕྱགས་གསེབ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་མ་དགོན་ཡིན། དགོན་
འདིར་གཙོང་ཡུལ་བའི་གདམས་པ་དམིགས་གསལ་ཏུ་ཉམས་ལེན་དར་སྟོལ་ཆེ། དུས་ཕྱིས་བྱུང་
མཐའ་རྟེན་མར་བྱུང། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་གོང་ཁྱེར་རྒྱ་བྱུང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱང་། རྒྱ་ཕྱང་ཕྱང་།

ཕྱངས། ག་ཕྱང་བའི་སྐུལ་ཆིག་
ཕྱངས་དཔོན། སྒྲོད་པའམ་སྒྲོག་ཁ་གཏོང་བ།
ཕྱད། བ་ཕྱད་བའི་སྐུལ་ཆིག་
ཕྱད་པ། ① བ་ཕྱད་བའི་ད་ལྟ་བའི་འཕྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ② འབྲེལ་བའམ་ཉིལ་བ། རི་ཅེན་སོ་ཕྱད་པ།
ཕྱག། ཤིང་སོགས་ཀྱི་ཕྱན་བ་སྟེ་པགས་པ།
ཕྱན་ཀོག་ ཐོར་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྐབས་འགར་ཐོར་བ་བརྟོལ་བའི་པགས་བ་ལ་ཡང་གོ་དགོས།
ཕྱན་སྒྲོགས། བྱི་ཐྱགས།
ཕྱན་འཇམ་ཤིང་། [མངོན]ཤིང་སྐྱག་པ།
ཕྱན་བརྗེས། ① པགས་བ་སྟེང་བ་བྱུང་དེ་གསར་བ་སྦྱེས་པ། ②[མངོན]སྐུལ་གྱི་མིང་།
ཕྱན་པ། པགས་བ་དང་སྒྲོགས་པ། ཤིང་གི་ཕྱན་ཐྱགས། འབྲེལ་བྱི་ཕྱག། ཕྱན་བ་འབྱུང་བ། ཕྱན་བ་
གོག་པ། ཕྱན་བ་བཟུ་བ། ཕྱན་གསར།
ཕྱན་བ་མཐེགས། [མངོན]སྐྱག་མ།
ཕྱན་བ་ཅན། [མངོན]ཉ།
ཕྱན་བ་འཇམ། [མངོན]སྐྱག་པ།
ཕྱན་བ་བརྗེས་པ། [མངོན]སྐུལ།
ཕྱན་ཐྱགས། བྱི་སྒྲོགས།
ཕྱན་བྲ། བྱི་ཐྱགས་ཏེ་ཆིག་བའི་ཕྱན་བྲ། མེ་ཏོག་གི་ཕྱན་བྲ། སྟིང་གི་ཕྱན་བྲ་ལྟ་བུ།
ཕྱན་རྩང་། ཐང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་རྩན་རྩ་ལ་ཟེར། དེ་སྔོན་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དང་། མིང་རྒྱལ་
རབས། ཆིང་རྒྱལ་རབས་བཅས་ཀྱི་སྐབས་རྒྱ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་རྩན་ཟེར་བ་པོད་སྐད་དུ་སྒྲ་བསྒྱུར་བྱེད་
སྐབས། ཕྱན་ཞེས་བྲེས་བ་མང་པོ་འདུག།
ཕྱབ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ། སྐད་རྩང་དུས་ཆིག་བཤད་བའི་དོན་ཏེ། སྐད་ཆ་ན་བར་ཕྱབ་
མཁན་ཞེས་པ།
ཕྱབ་སྐད། སྒྲ་རྩང་དུས་སྒྲ་བའི་སྐད།

ཤར་མ། རས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྤྱི་འཇོ་པོ་བཙུགས་པའི་རས་ལ་དགུ་ལུང་དགུ་ལྟ་བུ།
ཤར་ཤར་ཆུང་ཆུང་། བྲག་ཤར་ཤར་ཞིག་བཏོན། མ་ཤར་ཤར་ཞིག་བཞོས་འདུག འགོ་ལམ་ཤར་
ཤར་ཞིག་འདུག

ཤལ། ① རྩེ། རྩེས་ཤལ། རྩོན་ཤལ། རྩིང་ཤལ། ཁང་ཤལ། ཕྱིན་ཤལ། ཉལ་ཤལ། བསྐད་ཤལ།
ཤལ་མེད་དུ་བཏང་བ། རྩ་རྩུགས་ཤལ་དང་། གཏུང་མ་བྱེད་ཤལ། འགོ་བའི་གོགས་ནི་གྲིབ་མ་དང་།
ཤལ་དུ་ལུས་རྩ་རྩེས་ཡིན། ② རིང་ངམ་སྒྲང་། མི་མེད་པའི་ཤལ་ལ། གཞན་དུ་ཐོན་ཤལ་ལ།
ཆོགས་འདུ་འཆོགས་ཤལ་ལ། ཁབ་ཤལ་སྤྱད་པས་མ་ཁངས་ནའང་ཁབ་མིག་སྤྱོད་པར་མ་ལུས་
ཙམ། ③ ཆབ་ཏུམས་མལ་དུ། བྲངན་ནས་པ་ཤལ་མ་བྱེན། ཏྲངན་ནས་བྲང་ལམ་མ་ཆོད།

ཤལ་རྩིང་། ཁང་པ་སོགས་སྤར་གྱི་ཤལ་རྩེས་རྩིང་མ།

ཤལ་སྤོང་། སྤར་གྱི་རྩེས་ཤལ་སྤོང་བ།

ཤལ་སྤོངས། ར་མེད་དུ་ཕྱིན་པ།

ཤལ་བ། ཁྱིམ་ཆང་གི་ཤལ་འཛིན་མཁན།

ཤལ་མ། ཤལ་དུ་ལུས་པའི་དངོས་པོ།

ཤལ་འཛིན། ① ལས་ཀའི་རྩེས་ཤལ་འཛིན་མཁན། ② པ་མ་སོགས་ཤི་རྩེས་ཀྱི་ཁྱིམ་འཛིན་མཁན།
ཤལ་འཛིན་སྐལ་ཐོབ།

ཤལ་འཛིན་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། མི་གང་རུང་གི་ཁྱིམ་གཞིས་རྩ་ཁྱོར་སོགས་ཤལ་འཛིན་བྱེད་
པའི་སྐོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། ཤལ་འཛིན་དང་ལེན་བྱེད་བ། ཤལ་འཛིན་བ། ཤལ་འཛིན་པ་
གཏན་འཁེལ་བྱེད་བ། ཤལ་འཛིན་པ་དམིགས་འཛུགས་བྱེད་བ། ཤལ་འཛིན་པ་ཨང་གཉིས་བ།
ཤལ་འཛིན་དབྱུགས། ཤལ་འཛིན་བྱེད་མཁན་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ལ་དེ་བསྟུན་
གྱི་སྤྱད་དགོས་པའི་དབྱུགས།

ཤལ་འཛིན་བྱེད་དབང་། འདས་པའི་ཁྱིམ་གཞིས་སོགས་ཤལ་འཛིན་བྱེད་པའི་དབང་ཆ། ཤལ་
འཛིན་བྱེད་དབང་སྦྱར་བ། ཤལ་འཛིན་དབང་ཆ་ཤོར་བ། ཤལ་འཛིན་བྱེད་དབང་མེད་པ་བཞོ་
བ། ཤལ་འཛིན་བྱེད་དབང་ཆ་བ་འཛིན་བྱེད་བ། ཤལ་བཞག་དངོས་པོ་ཆ་བཞོས་གཏོང་བ།

ལུལ་འཛིན་སྒྲོས་གཏོང་བ། ལུལ་འཛིན་དབང་ཆ་ཤོར་བ། ལུལ་འཛིན་ལམ་ལུགས།
ལུལ་བཞག ལུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་སྐྱལ་ཐོབ། ལུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་ཀྱི་ཞིབ་ཐོ། ལུལ་བཞག་
རྒྱ་དངོས་ཀྱི་དབྱ་ཁལ། ལུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་སྐྱོར་གྱི་བཅའ་ཁྲིམས། ལུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་
རྒྱན་འཛིན། ལུལ་བཞག་རྒྱ་དངོས་ཉར་ཆགས་ཁྱེད་ཐབས། ལུལ་བཞག་རྒྱ་ལོ་ན། ལུལ་བཞག་
རྒྱ་ལོར་རྒྱ་དཔེ་ལྟར་ཁྱེད་པའི་སྐྱོར་ལ་ལྷག་པའི་ཁྱོད་གཞི། ལུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་བལོ་བལའ་
རྒྱ་བ་པའི་ཅ་དོན། ལུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་བདག་བཟུང་། ལུལ་བཞག་ལོར་བདག་
ལུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་སྐྱོར་གྱི་ཁྱོད་གཞི། ལུལ་བཞག་རྒྱ་ལོར་རྒྱ་དཔེ་ལྟར་སྐྱོར་གྱི་ཁྱོད་གཞི། ལུལ་
བཞག་དངོས་པོ་ཆ་བལོས་གཏོང་བ། ལུལ་བཞག་དངོས་པོ་བལོས་ནས་བཞག་བ།
ལུལ་ལམ། འཕྲོ་སའི་ལམ་བུ། བཟོད་བདེའི་ལུལ་ལམ་ལུང་གིས་བཅད།
ལུས་འདེབས། གཞན་ལ་བརྟུང་ཆེད་ཁ་ནས་ཤུ་རྒྱ་བ་བ།
ལུས་མ་དགོན། ལུལ་མ་དགོན་ཡང་འབྲི་སྒོལ་འདུག རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་
༡༧༩༩ལོར་ལྷེ་དགོན་ཆོགས་ཆེན་གྱི་སྤྲུལ་འཆང་སྐྱ་མ་རབ་འབྲུམས་པས་བཏབ། སྐབས་དེར་
བྱབ་མཐའ་རྣམས་ཡིན། སྐྱ་མ་དེའི་ཡང་སྤྱི་ལོ་ཤེས་རྒྱལ་ཁྲིམས་དབུས་སུ་ཐེབས། སེ་ར་
ཁྲེས་པ་གྲ་ཆང་དུ་སྒྲོབ་གཉེར་གནང་། བྱང་སྤྱིང་བརྗེ་ཏེ་ཞེས་མཆོན་སྟན་རྒྱས། རང་དགོན་དུ་
ཐེབས་ནས་འཆད་ཉན་མཛད། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་རི་བོ་དགོན་ལྷན་པའི་ལུགས་སུ་སྒྱུར། དེར་
དུས་བྱབ་མཐའ་དགོན་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལོ་དེ་གས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་འདུ་ཆོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལེ ① སྤར་འཕྲོག་བདག་གིས་འཕྲོག་པ་ཆོར་བོགས་མ་ལྟ་བུར་བཏང་བའི་འབྲི་དང་མཛོ་མོ། ལག་
ལེད་ཀར་ལེ ② [རྟིང]ལེད།

ལེ་ཀ དབྱར་དུས་འབྲི་དང་གལ་ལྟར་སྐྱོར་ཐེན་རྗེས་བེའུ་ཆགས་པའི་རྟགས་སུ་བེས་ལ་ནང་ནས་
གཤེར་ཁུ་དཀར་པོ་ཞིག་དོན་པའི་མིང་ཡིན།

ལེ་ཁག སྤར་གཞག་སྤྲུལ་ལེ་ལ་བཏང་བའི་དུ་ཁག

ལེ་ཁལ། སྤར་ལེ་ལ་བཏང་བའི་མར་འཆུར་སོགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ།

ཤེ་ཐོག། སྤར་གནག་སྤྱགས་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་མར་འཆུར་སོགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ།
ཤེ་ཐམ། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་དང་། བཤུ་ཆེན། སྤིད་སྦྱོང་བཅས་ནས་སྤྲ་མའམ། དཔོན་རིགས། དགོན་པ་
བཅས་ལ་གོ་སའམ་ས་ཆ་གནང་བའི་ཡི་གེ་ལ་གོ་དགོས་ཏེ། ཤེས་བམ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་
ཅིང་། གོས་ཆེན་སེར་མོའི་ཡི་གེ་སྤེས་པ་མཐའ་ལ་གོང་ག་ཤམ་དང་། ཁ་ཁེབས། སྤྲིལ་རྟོག་
བཅས་ཡོད་པ་སྤྱ་སྤྱའི་ཐང་ཀ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཟེར།
ཤེ་མ་སྤྲུ། ཤེད་མ་སྤྲུན་དང་འདྲ།
ཤེ་ན། ས་མཐར་སྤྱར་རྒྱ་ཟེར་ན་དང་དོན་གཅིག་པའི་སྤད་གཞན་དབང་ཅན་ཞིག་དེ་དོན་སྤྱུས་ཤེས་
ཤེ་ན་ཁོ་བོའི་སྤོབ་དཔོན་ནོ།། འོ་ན་བོད་ཀྱི་སྤྲུན་དག་འདི་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་
གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་གཏོགས་ཤེ་ན། སྤྱིར་བོད་ཀྱི་རིག་གནས་བཅའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའོ།།
ཤེ་དཔོན། སྤར་ཤེ་མའི་འགོ་བྱེད།
ཤེ་བ། མིག་དཀར་པོ་འཕ་དཀར་མོང་། ཏྲ་ཤེ་བ་ལ་ཁྱི་མི་རེ། ཁྱི་ཤེ་བ་ལ་ཏྲ་རེ།
ཤེ་བབས། དེ་སྤོན་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱིང་པའི་སྤྱབས་གནག་སྤྱགས་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་མར་འཆུར་
སོགས་ཀྱི་ཡོང་འབབ་ཀྱི།
ཤེ་བམ། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤྱབས་སྤྱག་དམ་མམ་སྤིད་ཐམ་བརྒྱབ་པའི་སྤྱབ་ཆག་འཇགས་
གསུམ་སྦྱོར་ཀྱི་གཞུང་ཡིག་སྤྱི་འམ་གཙོ་བོའི་གས།
ཤེ་བམ་མཐུ་མོ་ཆེ། དེ་སྤོན་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྤྱབས་རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་དང་། ཡང་ན་སྤིད་སྦྱོང་གི་སྤིད་
ཐམ་བརྒྱབ་པའི་སྤྱབ་ཆག་འཇགས་གསུམ་སྦྱོར་ཀྱི་བཀའ་ཡིག་གཙོ་བོའི་གས། མཐུ་མོ་ཆེ་ནི་
ཆིག་དོན་ཁ་གསལ་ཁུངས་བཅན་ཡོད་པའི་དོན།
ཤེ་འབབ། འབྲོག་ཁུལ་གྱི་དུད་འགྲོར་འཁྱི་བའི་མར་དང་སྤར་བ་སོགས་དཀར་ཀྱི་ཡོང་འབབ།
ཤེ་སྦྱོར། [སྤྱིང]འཁྱིག་སྦྱོང།
ཤེ་སྦྱོར་མ། འཁྱིག་སྦྱོང་མ་སྤྱེ། ཆགས་པ་སྦྱོང་པར་དགའ་བའི་བྱུང་མེད།
ཤེ་མ། དཀར་རྒྱའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་འབྲོག་པ།
ཤེ་མར། སྤར་ཤེ་ལ་བཏང་བའི་གནག་སྤྱགས་ཀྱི་མར་འབབ།

ཤེ་མི་ཆོད། ཤོ་མི་ཆོད།

ཤེ་ཐུན། ① རྫིང་ནག་ཁུང་། ② བཅོན་ཁང་།

ཤེ་མོ། ① དཔལ་འབྱོར་མངའ་ཐང་། ② ཅིས་གཞུང་གི་དུས་ཆེགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། བྱ་ལོལ་བ་
སྟེབས་པའི་དུས། ③ ཤེད་མོ་དང་འདྲ།

ཤེ་མོ་ཞག་བདུན། ཉི་ལྷར་ཉེར་ལྷ་དང་ཆུ་ཆོད་ཉེར་གཉིས་སྟེ། རྒྱ་བཞི་པའི་ཆོས་གཉིས་སྟོར་ནས་ཤེ་
མོ་ཞག་བདུན་བཅུ། དེའི་རིང་ལ་ཁ་ཆར་བབས་ན་དགྲང་ཐན་ཡོང་བར་བཤད། ཤེ་ཤོ་ཤེ་མོ་
ཞེས་པ་རྩེད་པས་སྟེག་པ་ཟ་བའི་དུས་ཡིན་ཞེས་དང་། ཡང་ལོལ་བ་མོ་མོ་སྟེབས་པའི་དུས་
རྒྱབས་རེད་ཅེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

ཤེ་མོང་། སྟོབས་ལྷགས་ཀྱི་དོན། མི་དེ་ལྷགས་མེ་མོང་ཆེན་པོ་ཡོད་ལེ་རེད། ལྷ་བྱ།

ཤེ་མོང་གིས་འཛིན་ཆུག་ སྟོབས་ལྷགས་གང་ཡོད་བཞོན་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་དུ་བཅུག་དགོས་
ཞེས་པའི་དོན།

ཤེ་མོང་བརྩོངས་པ། བཅོན་ཤེད་བྱས་པ།

ཤེ་མོང་འཆོང་། མོ་ཤེད་དང་སྟོབས་ཤེད་ཀྱིས་གཞན་ལ་སྟེད་འཆོལ་བ།

ཤེ་ཟོག་གནད་དུས་དགོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟེ་འབངས་རྣམས་ལ་མངགས་བཅོལ་བྱས་ནས་མར་དང་
འཆུར་ར་རྣམས་གསོགས་འཛོགས་བྱེད་བཅུག་པའི་ཟོག་ལ་ཤེ་ཟོག་ཟེད།

ཤེ་གཡོག་ ཤེ་དཔོན་གྱི་ལག་གཡོག་

ཤེ་བྱ། ཤེ་ལ་རྒྱངས་པའི་སྟེགས་ཟོག་གཉེར་ནས་སྟོར་མཁན་དུད་ཆང་།

ཤེད། ① སྟོབས་ལྷགས། སྟོབས་ཤེད། ཁུང་ཤེད། ཟ་ཤེད། བཅོན་ཤེད། དབང་ཤེད། ཤེད་སྟོར་
པ། ཤེད་རྒྱབ་པ། ཤེད་མི་འབྲིན་པ། ཤེད་སྟེལ། ཤེད་ཤོར་པ། ཤེད་ཆད་པ། དཔུང་ཤེད་ངོས་
འཁྲེལ། ཤེད་ངོས་ནས་རྟགས་མཆན་ཐོན་པ་དགོས། དེ་མིན་ན་སྟོང་གཏམ་འཆལ་བཤད་
རེད། ② སྟེགས་ཟོག་གི་ཤེད་མོའམ་ཤེད་ཤེད། ཤེད་མོས་པ། ཤེད་ཤེད་ལེན་པ། ཤེད་ཞན་པ།
ཤེད་སྟེག་པ། རྟོན་ཤེད་ཤེད་རྒྱས་པ། གཟན་ཆག་ཡག་པོ་སྟེར་བས་ཤེད་སྟེར་དུ་སོས་པ།
རྟ་ལ་ཅི་དགོས་ཤེད་དགོས། ལུ་ལ་ཅི་དགོས་དཔལ་དགོས། ③ རྫིང་ཡིད།

ཤེད་སྒྲེད། ① ལུས་སྟོབས་དར་དུ་འཇུག་པ། ② རྒྱལ་སྤྱོད་ཅུང་ལོ་ལོ་བཞུགས་པ།
ཤེད་ཁྱེད། ཤེད་འོས་སྤྱོད།
ཤེད་བརྒྱུ་བཞུགས་པ། རྒྱལ་སྤྱོད་བརྒྱུ་བཞུགས་པ།
ཤེད་ཅན། ① སེམས་ཅན། ② རྒྱལ་སྤྱོད་ཅན། ③ [ཆིང་]ནན་ཏན།
ཤེད་སྟོབས། ཆ་ཤས་ཤེད་མ་མཉམ་ན་སྟོབས་པར་བྱེད་པ། ཆ་ཤས་ཤེད་སྟོབས་བྱ་བའི་བྱིར་ཆ་
ཤས་འི་འོས་བསྐྱར་ཏེ་འི་མཁའ་འི་ཐོག་ལ།
ཤེད་མ་ཐུན། ① ཐོག་མ་པོ། ② སྤྱོད་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཞེ་ཆིག་ ③ རྒྱལ་སྤྱོད་མ་ཐུན་པ།
ཤེད་བདག་ ① བད་ཟག་སྟེ་མི། ② མི་བདག་སྟེ་རྒྱལ་པོ།
ཤེད་བྱ། ① མིའི་བད་ཟག་སྟེ་དང་། གཙོ་མོ་བསྐྱལ་བ་དང་པོའི་མིའི་མིང་། ② [མཛོན་]མ་རྒྱུའི་མིང་
གི་རྣམ་ཐངས་ཡིན་པས་ཐངས་བརྒྱུ་བཞུགས་པའོ།
ཤེད་བྱ་མེར་སྒྲུ། ① རྒྱ་བད་ཀྱི་གནའ་པོའི་འཕགས་རྒྱུད་ཅིག་ ② སྤྱོད་རྒྱ་བད་དུ་རྒྱ་སྤྱོད་མགོ་བཙོ་
བརྒྱུད་པ་ཞིག་བྱུང་བའི་སྒྲུ་བ་སྤྱོད་པའི་དགེ་སྤྱོད་ཞིག་
ཤེད་སྒྲུག་པ། ཤེད་ཉམས་པ།
ཤེད་སྒྲུངས་པ། ཉམས་ཁག་སྒྲུངས་པ།
ཤེད་སྒྲོང་། ལུས་ལ་ཤེད་པ་དང་ཅུང་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོང་བཟང་པ།
ཤེད་དབྱེ་མཁས་པ། བཟང་དོན་ལ་བྱུང་བ།
ཤེད་དབྱེ་སོམ་གཞིག་ [ཆིང་]སྒྲོ་བྱུང་བར་སོམ་མཁ་བཟང་དོན་བྱུང་བར་སོམ།
ཤེད་འབྲུ། ལུས་སེམས་ཀྱི་སྟོབས་སྒྲེ་བཞིན་པ། གྲུས་པ་རྣམས་འཕྲིན་པ་བཞིན་པ་སྤྱོད་སྒྲུང་དོར་ཤེས་
པའི་ཤེད་འབྲུ་ཡོང་བ། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཤེད་མ་འབྲུ་བ།
ཤེད་འབྲེད། བསམ་སྒྲོའི་སྒྲོ་འབྲེད་པ།
ཤེད་མོ། ① ལུས་ཤེད་པ། ② ཤེད་མོ་ཡག་པོ། ཤེད་མོ་རྒྱས་པ། ཤེད་མོ་ཤོར་བ། ③ དབང་ཐང་།
ཤེད་མོང་། ① སྟོབས་ཅུང་། ② དབང་ཐང་།
ཤེད་ཆན། ཤེད་སྟོབས་སམ་ཤེད་ཤེད་པ།

ཤེད་ལས་སྒྲེས། [མངོན]མི།

ཤེན་ཏེ་མ། ①[རྫིང]སྟིགས་མ། ② ཉམ་རྩུང་བའམ་མཐུ་རྩུང་བ། ③ རྩུང་ཟ་བ།

ཤེན་བ། ① རྫོག་གཅོད་མཁན་ཤེན་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག ②[རྫིང]སྩུང་བ།

ཤེད་རྒྱལ་སྤྲུལ་ལེགས་ལྟན། རྫིང་མའི་གཏེར་སྟོན་འདི་ཉིད་ཡབ་འཆོ་བྱེད་དབང་ལྷག་རྒྱལ་པོ་དང་།
ཡུམ་རྩོམ་དེ་དགོས་གཉིས་ཀྱི་སྤྲུལ་སྤྲུང་བ་བྱུང་ལྟ་བུའི་ལྷགས་སྟག་སྟེ་ལོ་ ༡༩༥༠ལོར་གཉམ་གྱི་
མེ་བ་ལུང་གི་མདར་སྐྱེ་འབྱུངས། སྐྱ་གཞོན་ཀུའི་དུས་ནས་སྐོ་ཤེན་ཏུ་མོད་ཅིང་ཤེས་རབ་དང་
སྐོ་ཚལ་གཉིས་ཀ་ཆེ། སྐུ་བས་ཤིག་མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་ལྟར་གྲོལ་བའི་མཆོད་རྟེན་ཆེན་
མོའི་ནང་ནས། ཏྲོང་དཔག་གི་འཛིགས་པ་བྱུང་བའི་དུས་སྟེགས་བཅའ་མང་པོ་མཆོད་རྟེན་དུ་
སྤྲུལ་བ་རྣམས་བཞེས། དེ་ནས་རང་གི་པ་ཡབ་ཀྱི་བྱུང་ནས་སྐྱ་དང་དག་ཡིག་སྟེ་བོ་གསོ་ཐིག་
སོགས་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་དང་། རྣམ་འཛོམས་དང་འཇམ་དབལ་མཆོན་བརྗོད་
སོགས་གསལ།

ཤེའུ། རི་དྲགས་ཤེན་པའི་བྱ་གུའི་མིང་སྟེ། ཤེན་པའི་བྱ་གུའི་ལུས་ཀྱི་ཁ་ཐིག་ལ་ཤེའུ་ཐིག་ཟེར་བ་དང་།
རྩོ་ཤེའུ་ཐིག་ཅན་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

ཤེའོ། ས་མཐར་སྐྱར་རྒྱ་ཟེར་རོ་དང་དོན་གཅིག་པའི་ཆོག་མཆོམས་སྟོན་བྱེད་མཁན་དབང་
ཅན་ཞིག་ཁོ་རང་གིས་རིག་གནས་སྒྲ་ཆོགས་ཤེས་ཤེའོ།

ཤེར། ① ཤེར་པའི་སྐྱལ་ཆོག ② ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆོག ཤེས་རབ། ཤེར་སྟོང་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་མདོའི་སྟོང་པོ།

ཤེར་སྟོང་བདུད་རློག་ཤེས་རབ་སྟོང་པོའི་མདོ་ཆོག་བདེན་བདར་དང་འབྲེལ་བར་བྱི་ནང་གི་བདུད་
བགེགས་བར་ཆད་བྱིར་རློག་གི་ཆོག་ཞིག།

ཤེར་བྱིན། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་བསྐྱུས་མིང་།

ཤེར་བྱིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི། བྱི་རོལ་དོན་གྱིས་སྟོང་བ། རྟེན་སངས་རྒྱས་འཕགས་པ་ཡིན་པ། ཡེ་
ཤེས་ཡིན་པ། བདེན་སྟོང་སྐྱར་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ།

ཤེར་བྱིན་གྱི་མདོའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཤུ། རྣང་སྟོང་པ་ཉིད། བྱི་སྟོང་པ་ཉིད། བྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་པ་

ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། འོན་པ་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། འདུས་
མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད། རྟོག་པ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། རང་
གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། རོ་བོ་
ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་མེད་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད། དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། རང་བཞིན་
སྟོང་པ་ཉིད་བཅས་སོ།།

ཤར་ཕྱིན་དངོས་པོ་བརྒྱད། ཤར་ཕྱིན་གྱི་སྤྲས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་རྣམས་དངོས་པོ་བརྒྱད་
དུ་བསྟན་པ་སྟེ། བཞེན་པ་གསུམ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞི་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་སྟེ་བརྒྱད་དོ།།

ཤར་ཕྱིན་མངོན་རྟོགས་རྒྱུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
བར་རྟོགས་པའི་རྒྱུ།

ཤར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུ། ཤར་ཕྱིན་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་དོན་བདུན་ཅུའི་སྟོན་ནས་
རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟེ། བཞེན་པ་གསུམ་གྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་དང་། སྦྱོར་བ་བཞིའི་ཆོས་སོ་བྱུག་
ཆོས་ཀྱི་སྦྱའི་ཆོས་བཞི་བཅས་བདུན་ཅུའོ།

ཤར་ཕྱིན། མིང་ཞི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྟོ།

ཤར་ཕྱིན་འབྲུམ་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱ་པ།

ཤར་པ། ① བདེན་རྒྱུན་ལབ་རེས་བྱེད་པ། བདེན་རྒྱུན་བཤེར་པ། གཏུགས་བཤེར་། རྩོད་བཤེར་།

② ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ། ཞིབ་བཤེར་བྱེད་པ། འདི་བཤེར་། ལུས་བཤེར་། རྩོག་བཤེར་། གཏམ་

བཤེར་། ③ བན་ཚུན་སྦྱར་པ།

ཤར་དབང་། ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་དབང་གི་བསྟུས་མིང་།

ཤར་བཟང་གཉིས། དུས་རབས་བཅོ་ལྔ་པར་སྟོན་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་མངའ་རིས་ཕྱོགས་སུ་རྩེ་

ཙུང་ཁ་པའི་རིང་ལུགས་སྟེལ། སྤྲད་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་མདོ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་རྩེ་ཙུང་ཁ་པའི་

རིང་ལུགས་སྟེལ།

ཤར་ལྟ་སོ། [མངོན་]དབྱེད་ས་ཅན་མ།

ཤེལ། རང་བྱུང་དང་། བཅོས་མའི་ཤེལ་རིགས། མེ་ཤེལ། ལྷ་ཤེལ། རྩོ་ཤེལ། མིག་ཤེལ། རོ་ཤེལ།
ཆེ་ཤེལ། རྒྱང་ཤེལ།

ཤེལ་ཀ་ར། ① ཤེལ་འབྲུ་བའི་མངར་ཆ་ཀ་ར་དཀར་པོ་བྲུ་ཤིང་ལས་གྲུབ་པའི་མངར་ཆའི་རིགས་
ལ་གོ། ② གཞན་ཡང་རྩོ་ཀ་ར་ཡང་ཟེར་སྟོན་ཡོད།

ཤེལ་གོ། དེང་དུས་རྩ་ས་ཐབས་ཀྱིས་ཤེལ་རྩོ་མེར་སྤྲངས་ཤིང་བཞུས་ཏེ་དབྱིབས་སྤྲ་ཆོགས་སུ་
བཅོས་པའི་དངོས་པོ་བྲུ་ནང་གཉིས་གསལ་གྱི་རང་བཞིན་ཅན། འདིར་གོ་སྤྲེའི་མིང་མཐར་སྤྲར་
བའི་སྤྲ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་ཤེལ་སྤྲ་ཞེས་སྤྲོ་ཡིག་དུ་འབྱི་བ་མི་ལེགས་པར་སྟུམ།

ཤེལ་དཀར། ① ལྷོ་ཤེལ་དཀར་ཟེར་བའི་ཡུལ། དེང་སྐབས་གཞིས་རྩེ་ས་ཁུལ་དེང་རི་རྫོང་ཁོངས་
སུ་ཡོད། ② ཤེལ་དཀར་ཟེར་བ་གཙང་ས་སྤྱིའི་འབ་ཀྱི་རྩལ་འགྲམ་དུ་ཡོད།

ཤེལ་དཀར་བཀའ་འགྲུར་གླུ་མ། མཆོན་དག་དབང་སྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྩལ་ཁྲིམས་ཏེ། རབ་བྱུང་
བཅུ་བཞི་བའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༦ ལོར་འབྲུངས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་
༡༩༣༣ ལོར་འདས།

ཤེལ་དཀར་སྐྱབ་སྟེ། སྟོབ་པ་འདིག་རྟེན་མགོན་པོས་བཏབ། དུས་ཆོད་མ་གསལ། བྲུབ་མཐའ་
བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཁ་སྐྱུ་ལས་སྤྲ་མཁར་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་དཀར་སྤྱིང་པ་མི་འགྲུར་ལྷན་གྲུབ། མཆོན་གཞན་བཀའ་བྲུང་ཤེལ་སྤྱིང་པ་ཞུ་བ་འདི་ནི་བཀའ་
བྲུང་ནོར་རྒྱས་ནང་པ་ཞེས་མཁས་དབང་སྟན་འགས་ཅན་དེའི་སྤྱི་མཆེད་གཞོན་པ་ཡིན། ཁོང་
གཙང་འབ་ཤེལ་སྤྱིང་གཞིས་སུ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བྲུ་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༦ ལོར་འབྲུངས། མི་
རིང་བར་ཡབ་ཡུམ་འདས་ཤིང་པ་གཞིས་སྟོན་འབྲས་ཞན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཁྲིམ་གྱི་འཁོས་
འབྱོར་ཉམ་ཐག་པར་གྱུར་པས་ཆུ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༣ ལོར་རང་ཁོངས་མི་སེར་དྲག་གས་ཀྱི་
རོགས་རམ་འོག་ལྟ་ས་རྩེ་ས་ཁང་དུ་སྟོབ་གཉེར་ལ་ཐེབས། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་གོ་གཉིས་པ་
བྲུམས་པ་ཆོས་གྲགས་མཆོག་གིས་འཆོ་གོས་རོགས་རམ་གནང་བ་ལ་བརྟེན་ཤིང་རྟེན་སྤྱི་ལོ་
༡༥༩༩ ལོར་རྩེ་ས་ཁང་དུ་ཞུགས་ཐུབ་པར་བྱུང། ལོ་ཤས་ནས་མངའ་རིས་རྫོང་དགའ་དང་
གཉའ་ནང་སོགས་ཀྱི་རྫོང་དཔོན་མངོན། བསྟན་བཅོས་གསུང་རབ་ལ་འབྲུག་པས་མཁས་པའི་

དབང་པོར་གྱུར། ༡༩༡༠ལོར་ཆིང་དམག་པོད་དུ་སླེབས་སྐབས་ཏུ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤུ་སྤེང་བཅུ་
གསུམ་དང་མཉམ་དུ་རྒྱ་གར་དུ་བོས། རྒྱ་གར་ནི་རྗེ་གནད་དུ་སྐད་གསལ་ཆོད་པའི་ལྷ་ས་འན་
ལྷ་ཞེས་པའི་སྤུན་ཙོམ་དེ་མཛད། རྗེས་སུ་བཀའ་ཤག་སྤིང་གཞུང་གི་བཀའ་ཁྲོན་ཡང་གནང་།
དགྲུང་གངས་སོ་བརྒྱད་དུ་སོན་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་ལའི་ཆུ་བྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༣ལོར་འདས།
ཤེལ་དཀར་ཆོས་སྤེ། མིང་གཞན་དགའ་ལྡན་ལེགས་བཤད་སྤིང་ཟེར། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་
པའི་མཇུག་ཙམ་དུ་ལྷོ་བདག་སི་ཏུ་རིན་ཆེན་གྲིས་ཕྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་དེར་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཤེལ་དཀར་གྲག་ཕྱག་སྤོང་ཕྱང་བདེ་ཆེན་རྩོད་ཁོངས་གཤོང་དཀར་ཕྱོང་རྒྱལ་ཁོངས་ཤེལ་དཀར་
གྲག་ཕྱག་ཅེས་པ་སྤོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་སྤྱོད་པའི་སྤྱབ་ཕྱག་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། ཡང་
བོན་རྒྱལ་ས་ནས་བོན་གྱི་རིག་འཛིན་བརྒྱད་ཅུའི་གས་གཉན་ཆེན་ལི་ཕྱག་ལྷག་རིང་གི་སྤྱབ་
ཕྱག་ཡིན་པར་བཞེད་དོ།

ཤེལ་ཁང་། ཆལ་རིགས་གདབ་ལུལ་ཤེལ་གྱི་ལོ་ཐོད་ཁང་།

ཤེལ་ཁ། ཤེལ་སྒོ་ཡོད་པའི་ཁ།

ཤེལ་ག་བྱར། ག་བྱར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཤིང་རྗེ་མ་ཞེས་པ་ལས་བྱུང་བར་གྲགས་པའི་ག་
བྱར་མདོག་དཀར་སྤོ་ཤུག་པའི་དུམ་བུ་འབྲ་བ་ཤིན་ཏུ་བསིལ་བ་ཞིག

ཤེལ་གོང་ཤེལ་སྤེང་། བདུད་ནད་གཞོམ་པའི་གཉེན་པོ་ཅི་སྤྲན་གྱི་རུས་པ་རྒྱུད་བཤད་གསལ་སྤོན་
ཟི་མེད་ཤེལ་གོང་དང་། བདུད་ཅི་སྤྲན་གྱི་རྒྱུ་དབྱེ་རུས་མིང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ཟི་མེད་ཤེལ་
སྤེང་དང་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་གྲིས་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཉིས་པའི་མེ་ལུགས་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༡ལོར་མཛད། ཤེལ་གོང་ནད་སྤྲན་སྤྲ་དགྲུ་བརྒྱ་དང་བཙུ་ལི་
རུས་པ་རྒྱུད་སེལ་བཤད་དེ་ཙ་བ་ལྟ་བུ་ཆོགས་བཅད་དུ་མཛད་པ་དང་། ཤེལ་སྤེང་ནད་སྤྲན་དེ་
དག་གི་ནད་གསེས་དབྱེ་བ་ཉིས་སྤོང་ཉིས་བརྒྱ་གོ་བཞིའི་རོ་པོ། རུས་པ། མིང་གི་རྒྱུ་གངས་
བཅས་རྒྱས་པར་ཆིག་ལྷག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་སྤྲན་གཞུང་ཆད་མ་ཞིག

ཤེལ་སྒོ། ① ཤེལ་སྤྱི། ② གཤོང་དབྱེ་བས་ལྟ་པའི་ཤེལ་ཆས།

ཤེལ་སྒོང་། ① ཤེལ་རིལ་རིལ། ② [མངོན]ལུག

ཤེལ་སྒོང་རིམོ། ཞེས་བ་ནི་ཤེལ་སྒོང་ཐོག་ལ་སྦྱུང་ཆོན་དང་ལྷགས་ཅི། རྒྱ་ཆོན་གར་པོ། རྒྱ་སྒོལ་
རིམོ་ལོ་ཆོན། བོད་ཆོན་སོགས་སྦྱང་ནས་བྲིས་པའི་རིམོར་ཟེད།

ཤེལ་བྲོང་འབྲོང་ཅེད། བོད་རིགས་དམངས་ཁོང་གི་སྒྲོས་གར་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། མི་གཉིས་གྲིས་
འབྲོང་ལྷགས་གྲོན། ར་དང་འཁར་རའི་སྦྱང་བ་སྦྱུན་ནས་འཁྲབ་བ་ཞིག་སྟེ་རྒྱ་ལྷང་རྫོང་ཁོངས་
ཤེལ་བྲོང་ཞེས་པའི་ལུལ་མི་ཆོས་འཁྲབ་པའི་འབྲོང་ཅེད་ཅིག

ཤེལ་དགོན། མིང་ག་ཞན་དུ་ཤེལ་དགོན་བདེ་ཆེན་ཆོས་གྲི་པོ་བྲང་ངམ་བཟ་ཤིས་རྫོང་ཡང་ཟེད།
མཚུ་དམར་མགོན་ཆེན་སྒོ་འཐར་རྒྱ་མཆོས་ལུག་བཏབ། ལུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་སྤྱན་རློང་ལོ་ལོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་བརྒྱན། སྒོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྦྱང་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་mirror ཟེད།

ཤེལ་ཏ། ① བར་སྟོན་ཤིང་གི་བར་ཆུ་སྟེ་རོ་ཁ་ལ་ཆག་ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་བས་རུས་ཆག་གསོ།
མ་ཡི་རྒྱ་སེར་སྟེམ། ② རིན་པོ་ཆེ་ཞིག ③ ལ་གི་འི་མིང་།

ཤེལ་ཏང་། གྲི་ལྷེ་འི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཤེལ་ཏང་དཀར་ནག་གྲི་ལྷེ་དཀར་པོ་དང་ནག་པོའི་མིང་ག་ཞན་ཞིག

ཤེལ་ཏང་ནག་པོ། གྲི་ལྷེ་ནག་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།

ཤེལ་ཏྲིག་སྒོག་བཞུའི་ཤེལ་རིལ།

ཤེལ་དམ། ① ཤེལ་གྲི་སྦྱོང་སྦྱང་དམ་པུ། རྒྱ་དང་། ར་ཆང་སྦྱན་སོགས་སྒྲིག་སྦྱོང་ཤེལ་གྲི་ཡོ་བྲང་
དབྱིབས་ནར་མོ་སྟེ་རིང་བ། ཁ་རྒྱང་བ་བཅས་གྲི་བྲང་ཆོས་ཡོད་པ་ཞིག ② ཤེལ་གྲི་ཐམ་ག

ཤེལ་སྦྱད། ཤེལ་གྲི་ཉིད་སྦྱང་དམ་ཡོ་བྲང་།

ཤེལ་འཕང་། ཤེལ་དམ་གྲི་མིང་།

ཤེལ་བྲེང་བྱ་ཆོད་སྒྲིག་པ། དེའི་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་སྦྱར་ཆོགས་གྲི་ཤེལ་བྲེང་ནང་
འཁོད་པའི་བྱ་ཆོད་སྒྲིག་པ།

ཤེལ་བུམ། ཤེལ་ཀོའི་བུམ་པ།

ཤེལ་བྲག་ མིང་གཞན་ཡར་སྐྱང་ཤེལ་བྲག་ཟེད། སློབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐུབ་གནས་
གྲགས་ཆེན་ཞིག་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁའི་སྤེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་མ། དུར་བྱིད་དང་། ཐར་བྱ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཞེས་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བརྟེན་བཀོལ་རྣམས་རྒྱལ་ཨ་རུའི་བྲེང་བའི་མཛེས་རྒྱན་ལས་གསུངས།

ཤེལ་མིག་ མིག་ཤེལ།

ཤེལ་ཐྱིག་ བརྟེན་པ་སྤེ་དེར་དུས་ཀྱང་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་དུ་དེ་ལྟར་འབོད་ཅིང་ཡོད།

ཤེལ་ཅི། ཆ་ལའི་མིང་གི་རྣམས་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཤེལ་ཅི་དར་ཚུལ་མ་སྐྱོར་
དང་། འབྲུ་བྱེད་ལྷ་ཅི་རྒྱག་བྱེད་པ། ཐངས་ཅིས་རྣམས་ནི་ཆ་ལའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤེལ་ཆོགས། ཆོག་བ་དང་མ་ཆོག་བ་གཉིས་འབྲེས་པའི་ཡོས་ཁྲའི་མིང་།

ཤེལ་རི་དར་རྒྱས་སྤྱིང་། དགོན་བ་འདི་ཐོག་མར་འགོ་མགོན་སྤྱན་སྒྲུབ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཏབ་པའི་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་བ་ཞིག་ཡིན། རྗེས་མཐའ་དགེ་ལུགས་བར་བསྐྱུད། བོད་རང་སྐྱོང་
ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་དགའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤེལ་རིགས། ① ཤེལ་གྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ། ② [མངོན]རྟོག་པ་ལམ།

ཤེལ་རུལ། ལུད་བ་དང་ཁྲག་སོགས་ཀྱི་མདོག་གང་ཡིན་གསལ་པོར་མི་འབྲེད་བ་ཤ་རུལ་གྱི་ཁུ་བ་
ལྟར་གྱུར་པའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རྒྱལ་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཤེལ་རུལ་ཤ་རུལ་ཁུ་བ་ལྟར་ཁྲག་
དང་ལུད་བ་སོགས་ཀྱི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཤེལ་རྩོང་འབྲོང་ཅེད། ཤེལ་རྩོང་འབྲོང་ཅེད་དང་དོན་གཅིག

ཤེལ་ཤྱར། ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཤྱར་འདོན་འབྱུར་ལེན།

ཤེས། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ཁྱད་བར་འབྲེད་སྐབས་དང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་ཉེ། བོད་ཡིག་ཤེས།
ནམ་མཁའི་བྱའི་པོ་མོ་མི་ཤེས་ཀྱང་། མགོ་ནག་མིའི་རྣམས་འགྱུར་ལོས་ཤེས། རྒྱངས་འཁོར་

གཏོང་ཤེས། གྲིས་པས་སྐད་ཆ་བཤད་ཤེས། ལྷགས་འཆོ་ཤེས་ལྟ་བུ།
ཤེས་ཀྱི་ཁུ། རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་ཁར་ལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཕུན་ཆོག་གས།
ཤེས་འཁོས་གཉིས་ལྟན། ཡོན་ཏན་ཡོད་ལ་རྒྱ་ཡང་ཡོད་པ།
ཤེས་རྒྱ། རྫོ་ཐོས་སམ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད། ཤེས་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཤེས་རྒྱ་རྩེད་པ།
ཤེས་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་ལ་མཐོང་ཐོས་ཡངས་པ།
ཤེས་རྒྱད། ① སེམས་ཀྱི་རྒྱུན། ② སེམས་ཀྱི་གཤེས་ཀའམ་རྒྱ་དག།
ཤེས་སྒྲོ། ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱ་ཆད། ཤེས་སྒྲོ་ཡངས་པ། ཤེས་སྒྲོ་ཞུན་པ།
ཤེས་སྒྲིབ། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་པར་གཤགས་བྱེད་པའི་འཁོར་
གསུམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ། མི་ཤེས་པའི་རྒྱ་བཞི་ལ་སོགས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན།
ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་མགོ་དབྱུ་མ་རང་རྒྱད་པར་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་རྒྱ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་མེན་པའི་བཞེད་
རྒྱལ་ཡོད་དེ། ས་བརྒྱད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བདེན་འཛིན་ས་ཐོན་དང་བཅས་པའི་ཉོན་མོངས་
ཀྱན་སྤངས་ཀྱང་། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་པར་ཤེས་སྒྲིབ་རྩེད་ཐད་ཀྱང་སྟོང་མི་བྱས་ཏེ། ཉོན་
མོངས་མ་སྤངས་བར་དུ་དེའི་བག་ཆགས་སྤངས་ཐབས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྦྱུམ་གྱིས་
གོས་པའི་སྟོང་སྦྱུམ་མ་བསལ་བར་དུ་དེའི་གོས་པ་བསམ་མི་བྱུབ་པ་བཞིན་ནོ། དེ་ཡང་བདུན་
པ་ཐོབ་པའི་ཐ་མའི་ཆེ་སྟོན་སྤངས་སྟོར་དགྲའི་རྒྱུད་དུ་སྟོར་གསུམ་གྱི་དངོས་གཉེན་བར་ཆད་
མེད་ལམ་བསྐྱེད་ཅིང་དེ་སྤངས་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་དང་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་པ་དུས་མཉམ་
ཞིང་། ས་ཕྱི་མ་གསུམ་རིམ་བཞིན་ཤེས་སྒྲིབ་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུ་གསུམ་སྤངས་ཏེ་སྦྱ་བཞིའི་འབྲས་
བུ་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ།
ཤེས་སྒྲིབ་རིགས་དགྲ། བདེན་འཛིན་ཆེན་པོའི་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུད་གསུམ། འབྱིང་པོའི་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུད་
གསུམ། རྒྱུད་དེའི་ཆེ་འབྱིང་རྒྱུད་གསུམ།
ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཐག་རྒྱགས་དགྲ། ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཐག་རྒྱགས་དགྲ། བྱེ་རྒྱལ་ནི། བདེན་འཛིན་ལ་ཆེན་པོའི་
སྟོར་གསུམ། འབྱིང་སྟོར་གསུམ། རྒྱུད་དེའི་སྟོར་གསུམ་སྟེ་དགྲ། དང་པོ་ཆེན་པོ་སྟོར་གསུམ་ནི་
ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ། ཆེན་པོའི་འབྱིང་། ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དུ། འབྱིང་པོའི་སྟོར་གསུམ་ནི། འབྱིང་པོའི་

ཆེན་པོ། འབྲིང་པོའི་འབྲིང་པོ། འབྲིང་པོའི་ཆུང་དུ། ཆུང་དུའི་སྐོར་གསུམ་ནི། ཆུང་དུའི་ཆེན་
པོ། ཆུང་དུའི་འབྲིང་། ཆུང་དུའི་ཆུང་དུ་བཅས་དགུ་ཡིན།
ཤེས་དགོས་པ། རྒྱུ་མཐུན་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་need-to-kaow ཟེད།
ཤེས་འཆལ། ལོག་པ་འཕམ་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་རབ།
ཤེས་བཞིན་འཇུག་གསུམ། ཐ་སྙད་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་གསུམ་སྟེ་འདི་ཀ་བ་ཡིན་ནོ་སྟུང་པའི་
ཤེས་པ་ནི་བཏགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲར་བཞིན་པ་ནི་བཞིན་པ་དང་། ཀ་བ་
ཞེས་པའི་ཁང་བྲིས་བྱེད་པར་ཚོམ་པ་ནི་འཇུག་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།
ཤེས་བཞིན་ལས་འདས་པ། ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱ་མི་རུང་བ་མ་ཐད་ཆོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲུབ་བཞིན་པར་མི་
རུང་བ་སྟེ་ཤེས་བྱ་ལས་བྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན།
ཤེས་ཉེན། [ཉིང་]ཤེས་གཉེན་ཏེ་ཡོན་ཏན།
ཤེས་ཉོགས། ཏ་གོ་བའམ་དོན་ཉོགས་པ།
ཤེས་སྟོབས་ཀྱི་བྱུང་འབྲས་བདག་དབང་། རང་གི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་
ཐོན་མུས་ཀྱི་ཤེས་ཉོགས་རང་ལ་བདག་པར་བྱེད་པའི་དབང་ཆ།
ཤེས་དང་ཤེས་བྱའི་བདག་ཉིད་མཆོག་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མཆོན་གཞན་ཞིག
ཤེས་ལྗན། ① རྒྱུ་ལྗན་ནམ་མཁས་པ། ②[མདོན]༡ མི། ༡ མེས་པ་ཅན་སྟེ།
ཤེས་ལྗན་མ། རྒྱུ་ལྗན་ཅན་ཀྱི་བྱང་མེད།
ཤེས་ལྗན་རི་མོ། རང་རྒྱལ་ཀྱི་རྒྱ་སྟོང་རི་མོའི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གི་ཆེད་མངག་འབོད་སྟོང་ཞིག་ཡིན།
ཡང་ན་“ཤེས་ཡོན་ཅན་ཀྱི་དོན་བྲིས་རི་མོ”ཞེས་གྲང་ཟེད། ཤེས་ལྗན་རི་མོའི་བརྒྱུ་བྱ་མང་
ཆེ་བ་ནི་རི་ཆུ་དང་། གནའ་བོའི་ཤིང་སྟོང་། སྒྲུག་མ། བྱ་དང་མེ་ཉོག་སོགས་ཡིན། འབྲི་ཐབས་
མང་ཆེ་བ་ནི་སྒྲུག་ཆུའམ་སྒྲ་ཆོན་སྒྲ་པོས་དོན་བྲིས་རི་མོའི་ཐོག་ནས་མཆོན་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཤེས་བདག་[མདོན]མི།
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན། གཏན་ཆིག་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གང་ཡང་རུང་བ་དབག་པར་བྱ་བའི་གཞིར་

བཟུང་བ་སྟེ། ཚོད་གཞིའི་ཆོས་ཅན་དང་དོན་གཅིག
ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་སྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་གསུམ། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། གཞི་
ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ། རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལོ།
ཤེས་ཤུག་ བྱམ་པ་སོགས་འཛིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྟངས་ཏུ་ཡུལ་དེའི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་དེ་དང་
ཐ་མི་དད་པའི་ཚུལ་ཏུ་ཡོད་པ་སྟེ་དཔེར་ན་མེ་ལོང་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་བརྒྱན་མེ་ལོང་དང་ཐ་
མི་དད་པའི་ཚུལ་ཏུ་ཡོད་ལྟ་བུའོ།
ཤེས་པ། ① གོ་བཤམ་རྟོགས་པ་དང་། ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པ། ཆོག་ཤེས་པ། ལེགས་ཉེས་ཤེས་པ། མཛོན་
པར་ཤེས་པ། འགྲོ་སྟོད་མི་ཤེས་པ། གང་ཤེས་དེ་བཤད། ཀུན་ཤེས་གཅིག་རྟགས། མི་ཤེས་
དགྲ་ཤེས། མི་ཤེས་ཤེས་མདོག་བྱེད་པ། ཤེས་བཞིན་ཏུ་བྱི་བ། ② དོན་དེ་རྟོགས་པའི་བྱ་ཆེག་
ཞིག་ལ་གོ ③ རང་གི་དོ་བོ་གསལ་ཞིང་། བྱེད་ལས་ཡུལ་རིགས་བཤམ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་
པའི་ཆོས་ཉེ་སྟོ་དང་རིག་པ་ཤེས་པ་གསུམ་དོན་གཅིག
ཤེས་པ་ཅན། ① བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བྱུང་མཁན། ② སྤྱ་སྟེགས་པ། ③ སེམས་ཅན་སྟེ།
ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས། ཆོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བྱུག་དང་། ཡུ་
འབངས་ཏུ་བྱུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ལ་དོས་འཛིན་མཛད་འདུག་ཟུང་། བོན་གཞུང་བྱམས་ཟེར་བ་
སྟེ་ལོ་༤༥༠ལོར་ཁོ་ཆང་འབྲུག་ལྷ་ས་གཏེར་ནས་བཏོན་པར་གྲགས་པའི་ཡིག་རྒྱུང་དེ་ལས།
གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་ཏུས་ཀྱི་བོན་ཤེས་པ་ཅན་བཅུ་གཉིས་ནི། ༡ མཆོད་ཤེས་ལྟ་བོན། ༢
གཡང་ཤེས་བྱ་བོན། ༣ འགྲོལ་ཤེས་སྤྱད་གཏོང་། ༤ འདུར་ཤེས་སྤྱིད་གཤེན། ༥ གཙང་ཤེས་
སེལ་འདེབས། ༦ སྟོལ་ཤེས་རྟ་བོན། ༧ བན་ཤེས་སྒྲན་དབྱང་། ༨ རྟོར་ཤེས་རྩིས་མཁན། ༩ སྤྱ་
ཤེས་གཏོ་དགྲ། ༡༠.ཐྱིང་ཤེས་ཤ་བ། ༡༡.འཕུར་ཤེས་རྩ་ཐེག་ ༡༢ འགྲོ་ཤེས་འཕྲུལ་བོན་
བཅས་ཡིན་པར་བཤད།
ཤེས་པ་བཅུ་ མངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཤེས་པ་བཅུ་སྟེ། ཆོས་ཤེས་པ། རྩིས་སྤྱ་ཤེས་པ། སྤྱག་བསྐྱེལ་
ཤེས་པ། ཀུན་འབྱུང་ཤེས་པ། འགྲོག་པ་ཤེས་པ། ལམ་ཤེས་པ། ཟད་པ་ཤེས་པ། མི་སྦྱི་བ་ཤེས་
པ། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ། པ་རོལ་ཀྱི་སེམས་ཤེས་པ་རྣམས་སོ། ཤེས་པ་གཉིས། དབང་ཤེས་

ཡིད་ཤེས། སེམས་སེམས་བྱང་། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ། ཁྱེད་མ་ཁྱེད་མེན་ཀྱི་ཤེས་པ།
འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཀྱི་ཤེས་པ། མཛོན་གྱུར་བག་ལ་ཉལ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རེ།
ཤེས་པ་རྟོག་མེད། རྟོག་པ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ་སྟེ་བརྒྱལ་བའི་ཡིད་ཤེས་དང། དབང་པོ་ལྗེའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ།
ཤེས་པ་འཐིབས་པ། རིག་པ་མི་གསལ་བ།
ཤེས་པ་སྟོང་མེད། སེམས་རྣམ་རྟོག་གི་བཟང་དན་ཀྱི་རྟོག་པ་གང་ཡང་མེད་པ།
ཤེས་པ་སྟོང་། སེམས་ཀྱི་འབྲུག་བྱའི་ཡུལ་གསལ་པོར་མི་རྟོགས་པ་ཁམས་རྟོག་པའི་དོན།
ཤེས་པ་ཡེར་རེ་མིང་རེ། རྟོན་རིག་པ་དངས་ཤིང་གསལ་མིང་རེ།
ཤེས་པ་རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་བརྒྱད། སྟོ་བ། སེམས་འཁྲུགས་པ། ཆོར་བས་གཟིང་བ། འགོ་
བ་གཞན་ཀྱིས་རྣམ་པ་བསྟན་པ་ན་དགེ་སྦྱོང་གི་འདུ་ཤེས་བརྟེན་པ། གཉིད་ལོག་པ། སྟོངས་
བར་ཞུགས་པ། ར་རོ་བ། དེའི་དོན་ཐུབ་པ་རྣམས་སོ།།
ཤེས་པ་འཁམ་བསམ་པ། རྒྱ་སྟོང་རེ་མོར་དབྱེད་བརྟེན་བྱེད་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། མིང་རྒྱལ་
རབས་སྐབས་ཀྱི་ཡང་རྒྱུ་ཡིས་བརྒྱུས་པའི་དུ་བྱན་རེ་མོའི་འགོ་བརྟེན་ཅེས་པའི་ནང་། ཤེས་
པ་ནི་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོན་ཞེས་འཁོད་ཡོད་ཤོད་ཤེས་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་དོན་ཡིན།
ཤེས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ནང་དུ་མཆོན་པའི་འབྲེལ་བ་ནི་སེམས་དང་གཟུགས་བར་ཀྱི་འབྲེལ་
བའང་ཡིན། གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་བྲལ་ཆེ་སེམས་ནི་མཆོན་ཐབས་མེད་པའོ།།
ཤེས་པའི་སྟོབས། རྫོང་རིག་གི་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཏ་ཅང་གསལ་ཞིང་རྒྱས་སྟོབ་དང་ལྷན་པ།
ཤེས་པའི་དབྱེ་སྟོང་བྱུག་ སེམས་སེམས་བྱང་གཉིས། རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གཉིས། རྫོང་རིག་བདུན།
ཁྱེད་མ་དང་ཁྱེད་མེན་གཉིས། རྟོགས་པའི་རྫོང་མ་རྟོགས་པའི་རྫོང་། འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་
པའི་ཤེས་པ་གཉིས་རྣམས་སོ།།
ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ། ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་ཉེ་ཤུ་ཅ་ལྗེའི་ནང་ཁྱེད་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ་ནི་ཡུང་པོ་
འབྱུང་བ་རྣམ་ཤེས་ལྟ། རྣམ་ཤེས་ལྟ། ཡབ་ལྟ། ཡུམ་ལྟ། གསལ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལྟ།
ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས། ཤེས་ཤིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་གཞི་དོན་དམ་
ལ་སྟོས་ཏེ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྲིད་མཐའ་འགོག་བྱེད་ཀྱི་རྟོགས་རིགས་སུ་

གནས་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་མཁྱེན་པ་དོ།
ཤེས་བྱ། རྒྱའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་སྟེ། ཀ་བ་དང་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་།
སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བར་གྱི་སྒོ་སྤྱིའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་བ་དོ། ཤེས་བྱ་བྱེ་ཐང་ཆུ་དང་
འབྲ། གཏིང་དུ་བརྟོན་ན་དྲངས་ཤིང་གསལ།
ཤེས་བྱ་རྒྱ་མཚོ་ལ། དུས་གསུམ་འདུས་མ་བྱས་བརྗོད་དུ་མེད་པ། ཡང་སྟོང་བཅུད་ལམ་འབྲས་
བཞིའི་སྟོགས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་ལྡར་ཤེས་བྱ་ཀྱན་འཇུག་པར་བཤད།
ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་མཁྱེན། རྣམ་རྟོགས་མཚན་མས་བསྐྱས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མངོན་གསུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག།
ཤེས་བྱ་རི་སྟེང་པ། ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས་རིགས་ཐམས་ཅད།
ཤེས་བྱ་རི་ལྗོངས། ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ནས་གནས་ལུགས་ངོ་མ།
ཤེས་བྱ་ཉེར་ལ། གཙོ་བོ་རྩ་བའི་རང་བཞིན་དང་། ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། དེ་ཙམ་ལྟ་དང་།
འབྱུང་བ་ལྟ་དང་། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་དང་། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྤྱེས་བྱ་སྟེ། སྤྱེས་ཤེས་
གངས་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྟོ།
ཤེས་བྱ་ཉེར་ལྟོ་སྤྱི་བཞི། རང་བཞིན་ཁོ་ན་ཡིན་པ། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ།
རྣམ་འགྱུར་ཁོ་ན་ཡིན་པ། རང་བཞིན་དང་རྣམ་འགྱུར་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དོ།
ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་ཁོག་དབུག་ དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་པའི་ནང་བྱུང་མཁར་བ་སྟོ་བོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་
པའི་ཤེས་བྱ་རིག་པའི་གནས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་འཕགས་ཡུལ་དང་བོད་དུ་གསོ་བ་རིག་པ་དར་
ཆུ་ལ། རྒྱ་དབུ་བཞི་བཀའ་བསྟན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐད་བྱི་ནང་གསང་གསུམ་གྱི་སྟོན་ནས་འཆད་
ཐབས་བཅས་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག།
ཤེས་བྱ་ཙམ་ལྟོག་ ཤེས་བྱ་དེ་རང་གི་དབྱེ་བ་རྟག་མི་རྟག་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་
པར་སྤྱི་ཙམ་དུ་བཞག་པའི་ཆ།
ཤེས་བྱ་ཆིག་གི་དོན་དྲུག་ རྣམ། ཡོན་ཏན། ལས། སྤྱི། བྱེ་བྲག་བཅས་ལྟོ། བྱེ་བྲག་པའི་ཆིག་དོན་
དྲུག་དང་དོན་གཅིག།

ཤེས་བྱ་མཛོད། ཐེག་པའི་སྒོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆའི་མཛོད་བསྐྲབ་པ་ཀུན་
ཁྲབ་ཅེས་བྱ་བ། གདུལ་ཁིང་སྟོད་བཅུད་འཛིག་ཉེན་རྒྱ་བཅས་དང་། འདུལ་བྱེད་སྟོན་པ་རི་ལྟར་
བྱོན་ཚུལ་དང་། བསྟན་པ་དམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། མདོ་སྒྲགས་རིག་གནས་དར་
ཚུལ་ཆོས་འབྱུང་དང་། ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྟོམ་གསུམ་རྣམ་དབྱེ་དང་། རིག་ནས་ཐེག་པ་
ལ་སོགས་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པས་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་སྦྱེད་ཚུལ་དང་། སྟོམ་པས་ལྷག་པའི་
ཉིང་འཛིན་སྦྱབ་ཚུལ་དང་། ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་ལམ་བཟོད་ཚུལ་དང་། མཐར་ཐུག་རྣམ་པར་
ཁོལ་པའི་འབྲས་བྱ་སྟེ། གནས་བཅུད་སྐབས་བཞི་བཅུད་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཅ་འབྲེལ་གཉིས་
ལྡན་སྒྲེགས་པམ་གསུམ་ཡོད་པ་འདི་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
ཤིང་གྱི་ལོར་བཅུམས་བཏོ།

ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗ། སྤང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི།
ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་སྟེ་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྗའོ།

ཤེས་བྱ་གསུམ། གཞན་དབང་དང་། ཀུན་བཏགས། ཡོངས་བྱུབ་བཅས་སོ།

ཤེས་བྱའི་ཐོན་དངོས་བདག་དབང་། གསར་གཏོད་རང་བཞིན་གྱི་རིག་སྟོབས་ངལ་རྩོད་བྱས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་བྱ་དང་། རིག་སྟོབས་རང་བཞིན་གྱི་བྱུབ་འབྲས་ལ་ལྡན་པའི་དབང་ཆར་
ཟེར། དེར་པར་བཞིའི་དབང་ཆ་དང་། ཆེད་ཁེའི་དབང་ཆ། རུས་འགོད་བདག་དབང་། ཆོང་
རེགས་བདག་དབང་སོགས་པ་རྣམས་ཡོད། དེ་ནི་གཟུགས་མེད་རྒྱ་ལོར་གྱི་བདག་དབང་ཡིན།

ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་མཁྱེན་པ། བླ་རགས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རི་བཞིན་ལག་མཐེལ་
ན་སྦྱར་བྱ་ར་བཞག་པར་ལྟར་གསལ་བར་མ་འདྲེས་པར་མདོན་གསུམ་དུ་གཟེགས་པའི་མཁྱེན་པ།

ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། [མདོན]སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན།

ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཁྲོད་ཤེས་བྱ་ཡིན། ཁྲོད་ཤེས་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཁྲོད་མ་ཡིན་ཞིང་
ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་བྱུབ་པ།

ཤེས་བྱའི་དབྱེ་བ་བཞི། རང་སྦྱི་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། མཆོན་ཉིད་གསུམ་
དུ་དབྱེ་བ། རིས་སྒྲོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བཏོ།

ཤེས་བྱའི་འཛིན་པ་བརྒྱན། ལམ་དང་མུང་འདས་ཀྱིས་ནི་འཁོར་བར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པ་དང་། ཡིད་
ཀྱིས་ནི་ཡིད་འཛིན་པ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱིས་ནི་དན་འགྲོར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པ་དང་། ཆེམས་
སྒོག་གིས་ནི་ལུས་སམ་རུས་མཐུན་འཛིན་པ་དང་། གསུང་རབ་ཀྱིས་ནི་དོན་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
འཛིན་པ་དང་། འབྲུང་འབྲུང་ཀྱིས་ནི་འབྲུང་རྒྱུའི་ཆོས་དེ་འཛིན་པ་དང་། ལུགས་ཀྱིས་ནི་རང་དང་
མཚུངས་པའི་སྤྱོད་པ་འཛིན་པ་དང་། རིག་པས་ནི་འབྲུལ་བའི་ལས་འཛིན་པའོ།།

ཤེས་བྱའི་ཡུལ། རྫོང་རྒྱལ་པའི་ཡུལ་ལམ་མ་འོངས་པར་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས།

ཤེས་བྱེད། ① རྒྱ་མཚན། ② སྤྱབ་བྱེད།

ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྫོ། ཡུལ་ལམ་ཆོས་དེ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་པོའི་ཤེས་པ།

ཤེས་ཚར། ཏ་གོ་བ། དེ་སྟོན་ཤེས་ཚར་གཏན་ནས་མ་བྱུང་།

ཤེས་ཞན། ཤེས་རབ་དམན་པ།

ཤེས་བཞིན། ① ཤེས་ཤེས་པ། ཤེས་བཞིན་དུ་འདྲི་བ། ཤེས་བཞིན་རྒྱབ་འགལ། ཤེས་བཞིན་མིན་
པ། ② ལུས་སེམས་ལ་ཡང་ཡང་བརྟག་པ།

ཤེས་བཞིན་དུ་ཁྲིམས་འགལ་བྱེད་པ། ཁྲིམས་ལས་འགལ་བ་ཤེས་བཞིན་དུ་དེ་ལ་འཇུག་པ།

ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། ཉེ་ཉོན་ཉེ་ལུའི་ནང་གསེས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། མཚུངས་པར་ལྷན་པའི་

ཤེས་རབ་སྟེ། དེ་ལུས་དང་ངག་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ།

ཤེས་བཞིན་སོགས་ཀྱི་སྟེ་ཆན་བཅུ་ལྟར་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། བཅུ་ཆན་དང་
པོ་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟེ་ཆན་ལ་རྩན་སྤྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། སྟོན་བརྗོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། སྤྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད།
པའི་ལྷུང་བྱེད། སྤྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལུང་མེད་ལ་ཆོས་སྟོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། བསྟེན་
པར་རྫོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འདོན་པའི་ལྷུང་བྱེད། གནས་དན་ལེན་བརྗོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། མི་
ཆོས་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་པའི་ལྷུང་བྱེད། བཤེས་འོར་འབྲས་པའི་ལྷུང་བྱེད། བསྐབ་གཞི། ལྷ་
གསོད་ཀྱི་ལྷུང་བྱེད་དེ་བཅུའོ།།

ཤེས་བཟོད་རྒྱན་ཅིག་མ་བཅུ་དུག་བདེན་པ་མཛོན་སྤྱོད་པའི་ལམ་གྱི་བཟོད་པ་བརྒྱད་དང་ཤེས་
པ་བརྒྱད་དེ། མཛོད་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་སྤྱོད་པའི་རྫོགས་པའི་ལྷུང་པར་ཞིག་དེའང་སྤྱོད་པ།

བསྐྱེད་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་། ལོག་ག་ལ། ལམ་བཅས་བདེན་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆོས་བཅོད། ཆོས་ཤེས།
 རྗེས་བཅོད། རྗེས་ཤེས་བཅས་བཞི་རེ་སྤྱར་བས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གོ། ཆོས་བཅོད་ནི། ཆོས་
 ལ་རྟོགས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ། སྤྱིར་ལམ་ཆོས་མཆོག་གི་མཐུག་ཏུ་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
 པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་རེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་
 ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དཔེར་ན་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་བཅོད་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་
 ཏེ་སྤྱུག་བདེན་ཀྱི་ཆོས་རང་དང་སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་རེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་ནས་རང་གི་རོ་སྒྲུབ་ཀྱི་
 སྤངས་བྱར་བྱུར་པའི་འདོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐོང་སྤངས་སྤོང་བར་མི་སྒྲུག་པའི་
 བཅོད་པ་ཐོབ་པའོ། བདེན་པ་ལྷག་མ་གསུམ་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་སྤྱར་ན་འགྲིག། རྗེས་བཅོད་ནི།
 རྗེས་ལ་རྟོགས་པའི་བཅོད་པ་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་
 རེ་ལྟ་བུ་བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་དངོས་སུ་སྤོང་པའི་གཉེན་པོ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས་དཔེར་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་བཅོད་ནི། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་བདེན་པའི་
 རང་སྤྱི་ལོ་མཆོན་ཉིད་ཤེས་ནས་སྤང་བྱ། ཁམས་གོང་མའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མཐོང་
 སྤངས་སྤོང་བནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་སུ་ཤེས་པའི་བཅོད་པ་ཐོབ་པའོ། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་
 ལའང་རིགས་འགྲེ། ཆོས་ཤེས་ནི། འདོད་ཁམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་རེ་ལྟ་བུ་
 བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་སྤངས་ཏེ་བྲལ་འབྲས་ཉམས་སུ་སྤོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱི་ཡེ་
 ཤེས། དཔེར་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་ཤེས་ནི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆོས་བཅོད་ཀྱི་མཐུག་ཐོག་དེ་མ་ཐག་
 ཏུ་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སྤྱུག་བདེན་ལ་དམིགས་པའི་སྤང་བྱ། ལས་རྣམས་པར་གྲོལ་པའི་མཐོང་ལམ་
 རྣམ་གྲོལ་ནི་ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དེས་གཞན་གསུམ་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། རྗེས་ཤེས་ནི། རྗེས་
 སུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ལ་བདེན་བཞི་རེ་ལྟ་
 བུ་བཞིན་མཐོང་བས་མཐོང་སྤངས་སྤངས་ཏེ་བྲལ་འབྲས་ཉམས་སུ་སྤོང་པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཀྱི་
 ཡེ་ཤེས། དཔེར་ན། སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་ཤེས་ནི། སྤྱུག་བསྐྱེད་རྗེས་བཅོད་ཀྱི་མཐུག་ཐོག་ཏུ་
 ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱུག་བདེན་ལ་དམིགས་ནས་སྤང་བྱ། སྤངས་པའི་མཐོང་ལམ་རྣམ་གྲོལ་
 ལམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས། དེས་གཞན་གསུམ་ལའང་རིགས་འགྲེའོ། མཐོང་ལམ་བར་ཆད་མེད་ལམ་

དང་བཟོད་པ་བརྒྱད་དོན་གཅིག་ཆས་གྲོལ་ལམ་དང་ཤེས་པ་བརྒྱད་དོན་གཅིག་ཡིན། བཟོད་པ་
བརྒྱད་གང་རྒྱུད་རང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་སྒྲུབ་ས་ལྟོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤང་བ་ཙམ་ཡིན་པས་རྒྱན་པོ་ཕྱིར་
འབྲིན་པ་དང་མཆུངས། ཤེས་པ་བརྒྱད་པོ་གང་རྒྱུད་ལ་སྦྱེ་སྒྲུབ་ས་ལྟོ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྤངས་པའི་
བྲལ་འབྲས་ཐོབ་པས་སྒྲོ་འཕར་གཙོད་པ་དང་མཆུངས་སོ།། འདིར་སྒྲུབ་ཅིག་མ་ཞེས་པ་ནི་ལམ་དེ་
དང་དེའི་ཤེས་པ་སྦྱེ་བའི་བྱ་བ་རྫོགས་པ་ལ་སྒྲུབ་ཅིག་མ་བྱས་པས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཅིག་མའོ།།
ཤེས་ཡོན། ཡོན་ཏན། ཤེས་ཡོན་ཅེ་ཡོད། ཤེས་ཡོན་ཡང་དག་པ་དེ་ལག་ལེན་ཐོག་ནས་འཐོབ།
ཤེས་རིག་སྡེ་མང་སྡེ་ཆོག་མཁུ་འདུས་པའི་དོན།

ཤེས་ཡོན་ཅན། རིག་གནས་ཀྱི་ཆུ་ཆད་མཐོ་ཙམ་དང་བསམ་པའི་ངལ་རྩོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་རྣམས།
ཤེས་ཡོན་པའི་ནང་སྒྲོར། སྤྱིར་དོན་དངོས་རྣམས་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་ཐ་དང་མང་པོ་ཡོད་
པའི་ནང་ནས་ཤེས་ཡོན་པའི་སྡེ་ཆན། དཔེར་ན། འཛོད་བསྟན་པའི་ནང་སྒྲོར། ཆོས་ལུགས་པའི་
ནང་སྒྲོར་ལྟ་བུ།

ཤེས་གཡུང་ག། སེམས་ཀྱི་བྲན་ཤེས་རྣམས་མེད་པ་རིག་པ་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པའི་དོན།
ཤེས་རབ། ཡུལ་ངེས་ལྗེའི་ནང་གསེས་རང་ཡུལ་བརྟག་བྱའི་དངོས་པོ་ལ་དམིགས་ནས་དེའི་ངོ་བོ་
དང་ཁྱད་པར་དང་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་སྤང་དོར་ལེགས་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་པ་རབ་ཀྱི་
མཐར་མོན་པ་ཐེ་ཆོམ་རྒྱོག་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལོ།། དགེ་སྦྱོན་དང་ཡིན་མིན་སོགས་དབྱེ་འབྱེད་
ཐུབ་པའི་ཤེས་རབ། ཤེས་རབ་ཐུང་བ། ཤེས་རབ་རྣོ་བ། ཤེས་རབ་ཐབ་བ། ཤེས་རབ་དྲངས་
གསལ་ཅན། ཤེས་རབ་རྫོགས་རྒྱ་མེད་བ། ཤེས་རབ་ཞན་བ། ཤེས་རབ་གོ་ལོག་ ཤེས་རབ་
རལ་གྲིས་བཅད་ན་མི་འབྱུང་། མང་པོའི་སྒྲོ་ཡིས་དབྱེད་ན་དོན་མི་འབྱུག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་ཀུན་ཏུ་རིག་ ཀུན་ཏུ་ཆུབ། ཉལ་སྒྲོང་། རྣམ་དཔྱོད། རྣམ་རིག་བྱེད། སྒོ་བས་པ། སྒོ་གོས། སྒོ་
ཡི་བྱེད་པོ། ལེགས་རྟོགས་བཅས་སོ།།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆོས་བཞི། ཤེས་འཆལ་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། འདོད་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་བཞི།

ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་གྱི་སྟོབས་ལཱའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ཤེས་འཆམ་
སོགས་ཀྱིས་རྗེ་བ་མེད་པའི་ཤེས་རབ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཀྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཙཱའི་ནང་གསེས། མཐར་ཀྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་གང་
ཞིག ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྒྲོམ་པའོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ནོར། འཕགས་པའི་ནོར་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། ཆོས་རབ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་རིག་པ་སྟེ།
རང་གཞན་གྱི་རེ་བ་སྐོང་བས་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒྲུབ། འདུས་བྱས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཅིར་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས།
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྟེན་གཙོད་པ། རྟེན་གཙོད་པ་དང་དོན་གཅིག

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ། ① ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མིང་། ② དབྱངས་ཅན་མའི་མིང་།

ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན། ཆོས་བཞི་ལྡན་གྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་
ཤེས། ཕྱིན་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ལྷང་རྣལ་འབྱོར་པའི་བར་ཆད་བཞི། ཉམས་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་བར་
ཆད། གཟུགས་སྟོན་པའི་བར་ཆད། སྒྲ་བརྗོད་པའི་བར་ཆད། ལྷ་བྱུང་བསྐྱུར་པའི་བར་ཆད་དོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོ། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་ནོར་བར་གསལ་བར་གཏན་ལ་
འབབས་པའི་དབང་པོ།

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཅུ། མིའི་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཡོད་པའི་རྩ་ཞིག

ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བ། དག་བཙེས་གང་ཉོན་སྤྱིབ་ལས་གྲོལ་ཞིང་རྣམ་ཐར་བརྒྱད་ལ་
སྟོམས་པར་འཇུག་མི་རུས་པའོ།

ཤེས་རབ་སྒྲ། [མདོན]འཇམ་དབྱངས།

ཤེས་རབ་འཁོར་ལོ། [མདོན]འཇམ་དབྱངས།

ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་འགམ་དུ་གནས་པའི་ཡུལ་སྟེགས་
མཆོག་གྲུ་བའི་གནས་སུ་ཡབ་བོན་རིགས་བཞི་ལ་མཁས་པ་སྤྱུ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་རེན་ཆེན་སྟན་
གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་སྤྱིལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༦ ལོར་སྤྱོ་བལྟམས། སྤྱན་ཆེས་པ་

མོ་ཉིད་ནས་ཡབ་ཀྱི་བྱང་དུ་འབྱི་སྟོན་དང་མོ་ཅེས་གཏོ་དང་སྟན་དབྱང་སོགས་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལ་
རྒྱུངས་པ་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་ལྔ་ཐོག་བྱ་གཡུང་བྱང་རྒྱལ་མཆན་གྱི་བྱང་དུ་དང་པོ་བསྟེན་
གནས་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྟེང་པ་བཞེས། ཁྱོ་སྟོང་རྣམ་གསུམ་དང་། ཡར་མེ་བའི་བཀའ་རྟེན་རྣམ་
པར་མཛོད་གཤམ་པ། ཅ་བརྒྱུད་གཞུང་ཆེན་སོགས་རྒྱུན་མཁོའི་སྟོན་འགྲོའི་བྱུག་ལེན་གྱི་གཞུང་
རྣམས་ཐུགས་འདིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་བྱུག་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་ལྷག་སྤྱི་ལོ་
༡༧༡༥ལོར་སྤྱི་གཤམ་གས།

ཤེས་རབ་བརྒྱ་པ། འཛིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མགོན་པོ་སྤྱི་སྤྱི་ཤེས་མཛད་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ལུགས་སྟོལ་བཟང་པོ་དང་ཡང་མ་སྟན་ལ་དམ་པའི་ཆོས་དང་ཡང་མི་འགལ་བར་
མངོན་མཐོ་དང་དེས་ལེགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོར་མངོན་མཐོ་སྤྱི་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སྟོན་བཏོ།

ཤེས་རབ་སྟོན་མེ། སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་
ཤེས་རབ་ལྷ། འཁོར་འདས་ཀྱི་འཆར་གཞི་སོར་བྱེད་པས་འབྲེད་པའི་ཤེས་རབ། རིག་པའི་དང་དུ་གཅིག་
པས་རྒྱུད་པའི་ཤེས་རབ། རིག་པ་ལས་མ་འདས་པའི་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ། རིག་དུས་འདི་ཉིད་དུ་
ཡོད་པའི་ཤེས་རབ་བཅའ་འཁོར་འདས་གཉིས་ཀའི་སྟོན་གཙོ་བོའི་སྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ།

ཤེས་རབ་ཅན། ཁྱོ་སྟོས་དང་ལྷན་པའི་མི། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་བྱང་བ་དང་། བོ་བ་ཅན། བོ་མས་
པ་ཅན། གཤགས་ལྷན། གཤགས་པ་ཅན། དགེ་བ་ཅན། རྒྱ་མཆན་རིག་དེས་ལྷན། དེས་པར་ཤེས།
མངོན་པར་མཁྱེན་པ། བསྟན་བཅོས་རིག་པ། རྣམ་མཁྱེན། རྣམ་པར་ཐོས་པ། རྣམ་པར་ཤེས།
ཁྱོ་གཙང་། ཡིད་གཞུངས་པ། ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ། ལེགས་པར་རྒྱུངས་པ། ཤེས་ཅན། ཤེས་
ལྷན། བཤེས་གཉེན་ཅན། བསྐྱབས་ཤེས་ཅན་བཅས་སོ།

ཤེས་རབ་ཆ་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་དབྱ་བཅོམ། སྟོམས་འཇུག་གི་སྤྱི་བ་པ་སྟོང་མི་རུས་ཤིང་ཉོན་
མོངས་པའི་སྤྱི་བ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་དབྱ་བཅོམ་སྟེ་སྟོམས་འཇུག་གི་དངོས་གཞི་མངོན་དུ་མ་
བྱས་པར་དབྱ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱས་པ།

ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། མེམས་ཅན་གྱི་སྟོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟོ་པོ་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་
དག་མཁྱེན་ཞིང་། མེམས་ཅན་གྱི་དོན་མ་ཟད་པར་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་མི་ཟད་པ་སྟེ།

སངས་རྒྱལ་གྱི་མ་འདྲེས་པའི་ཆོས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག
ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན། ལྷ་བ་ལྷ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐུག་ཡིན་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་ཤེས་
འཆལ་དུ་སོང་བས་ན་དེ་ལྟར་བཞིན་དོ།
ཤེས་རབ་སྣང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པའི་སྣང་པོ། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་བི་མ་ལ་མི་ཏ་དང་།
ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་སྡེས་བསྐྱར་ཅིང་། ལོ་རྒྱ་བ་དགེ་སློབ་དང་ནས་མཁའ་གཉིས་ཀྱིས་ཞུས་དག་མཛད།
ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། གསང་སྤྲགས་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱད་ནས་བཤད་པའི་ཁྲོ་བོ་ཤེས་རབ་མཐར་
བྱེད་ལ་ཡུམ་མི་མཛོན་པར་སྤྲས་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་དང་ཞལ་བྲག་གི་བྱངས། བྲག་མཆོན་བཅས་
ཞིབ་པར་ལུང་སྒྲ་རིན་པོ་ཆེ་དག་དབང་ཆོས་ལྡན་གྱིས་མཛད་པའི་རྗེ་རྗེ་འབྲེང་བའི་མཛོན་
རྟོགས་ནང་གསལ།
ཤེས་རབ་སྣང་བུ། མགོན་པོ་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་འདིག་རྟོན་ལུགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་སྟེ།
གཙོ་བོར་སློན་པོ་ལ་གདམས་པ་དང་། འདིག་རྟོན་ཚུལ་ལུགས་དང་མཐུན་པར་སྟོན་པའོ།
ཤེས་རབ་རྣམ་པ་གསུམ། རོས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ། བསྐྱོམས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་ཤེས་རབ་སྟེ་གསུམ།
ཤེས་རབ་སྤྱན། རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཐེགས་ཆེན་འབགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་སློ།
ཤེས་རབ་པར་བྱིན་གྱི་མཐར་བྱིན་པ། ཤེས་རབ་པར་བྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་སྟོན་མཁུན་གསུམ་གྱི་
རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་དཔའི་རྣལ་འབྱོར།
ཤེས་རབ་ཡང་དག་བྱང་ཚུབ་ཡན་ལག་རྣམ་པའི་མི་རྟོག་པའི་རོ་བོ་ཡིན་པས་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཡན་
ལག་ཆོས་རབ་དུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས། གསང་སྤྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བཤད་ཚུལ་ལ། དབང་བསྐྱར་མཁན་རྟོ་
རྗེ་སློབ་དཔོན་གྱིས་སློབ་མ་ལ་ཤེས་རབ་མ་གཏང་དེ་དབང་བསྐྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་ཀྱི་
སྤྱིབ་པ་སྤྱངས་ཏེ་འབྲས་བྱ་ཆོས་སྤྱོད་འབྲས་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཞིག་ལ་ཟེའ། ཞིབ་པར་གསང་སྤྲགས་
སྒྲ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསལ།
ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། མཆོག་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བྲག་རྒྱ་མའི་དཀྱིལ་

འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོ་བ་མའི་ཡིད་ལ་བསྐྱར་ཞིང་ཡིད་ཀྱི་རྩི་མ་དག་ལས་ཇོགས་རིམ་བསྒོམ་བ་
ལ་དབང། འབྲས་བུ་ཐུགས་དྲི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་རྒྱུད་ལ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་དབང།
ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་དབང་བརྒྱད། ཡོན་དབུལ་བ། གསོལ་བ་གདབ་བ། རིག་མ་གཏད་བ། ལྷ་
བསྐྱེད་བ། མཁའ་གསང་བརྒྱབ་བ། སྒྲིམས་པར་ཞུགས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་བསྐྱེད་བ། བྱང་སེམས་
བདུལ་བ། དབང་གི་བཤད་བ།

ཤེས་རབ་རང་བྱུང་གི་སྒྲོན་མ། སྒྲོན་མ་བཞིའི་ནང་གསེས། རྒྱངས་ལ་ཡུལ་མེད་དུ་འཆར་བའི་རིག་
ངོ་ལྷག་མཐོང་གི་གནས་ལུགས་མ་ནོར་བའོ།

ཤེས་རབ་རལ་གྱི། ཤེས་རབ་རལ་གྱིའི་གཟུགས་སུ་བཀོད་བ།

ཤེས་རབ་གསུམ། ཐོས་པའི་ཤེས་རབ། བསམ་པའི་ཤེས་རབ། སྒྲོམ་པའི་ཤེས་རབ་གསུམ། ཡང་
ན། རོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། ཀུན་རྫོབ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་གྱི་རོན་བྱེད་
པའི་ཤེས་རབ་བཅས་གསུམ་སོགས་འདྲེན་ཚུལ་འགའ་ཞིག་འདུག

ཤེས་རབ་བསྐྱབ་བ་གསུམ། སྒོ་བ་བ་དང་། མི་སྒོ་བ་བ། སྒོ་བ་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་མི་སྒོ་བ་བ་ཡང་མ་ཡིན་བ།

ཤེས་རབ་ལྷ་མོ། [མཛོན]དབྱངས་ཅན་མ།

ཤེས་རིག་ཤེས་བ་དང་རིག་བ། ཤེས་རིག་བྱང་པོ།

ཤེས་རིག་ཅན། ① རྒྱང་དོར་གོ་བའི་ཤེས་རིག་དང་ལྡན་བ། ② ཤེས་པ་འཕམ་རིག་པ་ལྡན་པའི་སེམས་ཅན།

ཤེས་རིག་སྒྲོང་འགྲེམས། སྒོ་ག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་
སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་knowledge tree ཟེད།

ཤེས་རེ་སྐྱན། མི་ཤེས་ཞེས་པའི་མནའ་ཆེག་

ཤེས་སྒྲ་བ། ① བསྐྱབ་བྱ་གང་ཞིག་རྟོག་སྒྲ་བའམ་སྤྱད་དུ་ཤེས་བ། ② སྒོ་ག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་
གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་understand-
ability ཟེད།

ཤེས་གསལ། ① སྒོ་ལ་གསལ། ཆང་མས་ཤེས་གསལ་ལྟར། ② ཤེས་རབ་གསལ་བ།

ཤོ ① འདི་ལ་ཤུ་ཡང་འབྲི་སྒོལ་འདུག་ བོད་ཀྱི་ཆེད་ཆས་རིགས་རྙིང་ཤོས་དང་། སྒྲོད་སྒོ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་

ཡིན། ཆེས་གནའ་བོའི་མ་སངས་སྤྱན་དྲགས་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་བར་གྲགས་ལ་ཆེས་སྤྱོད་ཅིང་
རིགས་ཤིག་ཡིན། ཨི་ཌ་ཡིའི་རྒྱལ་ས་རོམ་ལ་ཡོད་པའི་ཡེ་ཤུལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་མ་ཐེ་ཁན་
Vatican ཀྱི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་གི་ནང་དུ་སྤྱི་ཡོད་སྟོན་གྱི་ཡོ་དགུ་བརྒྱའི་ནང་སྤྲས་པའི་མི་རོ་
ཞིག་འདུག་པ་དེ་དང་ལྷན་ཏུ་ཤོ་བཀར་པོ་ཆ་གཅིག་པལ་ཆེར་དུང་གིས་བཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་
འདུག་པ་དེ་ལ་བལྟས་ན་ཡང་། ཤོ་ནི་ཅིང་ཆས་ཆེས་རྩིང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་སྟབས་ ཤོ་ཅི་བའི་
སྐབས་སུ་ཤོ་རྩལ་ཞེས་པ་རྩལ་ ལྷ་བཅུ་ལྷག་ཙམ་མས་དུག་ཅུའི་སྐོར་དགོས་པ་དང་། ཤོ་ཐུར་
ཞེས་པ་ཐེའུ་རང་དཀར་ནག་ཁྲག་སྤུམ་མཆོན་བྱེད་དུ་ཤོ་ཐུར་དཀར་པོ་དགུ། ནག་པོ་ལམ་དམར་
པོ་དགུ། ཁྲོ་དགུ་བཅས་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྤྱིར་བཏང་མི་གཉིས་དང་། གསུམ་ཙམ་གྱིས་
མཉམ་དུ་ཅི་ཆོག་ཅིང་ཡོད་ལ་པ་རེད། ཤོ་ནི་ཅིང་ཆས་ཁོ་ན་ཙམ་མ་ཟད་ད་དུང་བཟླས་སྤྱད་ཀྱི་ཤོ་
དང་ཅིང་སྤྱད་ཀྱི་ཤོ་ཤོ་མོ། མོ་ཤོ་བཟླ་ཤོ་ཤོ་འདོར་བ། རྒྱ་བཅུགས་ནས་ཤོ་བརྒྱབ། ཤོ་ཅིང་
རྒྱལ་བ། ཤོ་ལན་ལེན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱན་པོ་དང་། ཆོ་ལོ། ཅིང་རྒྱ། བ་རྒྱ། བཅས་
སོ།། ② སྤར་ཐེང་། ཤོ་བསྐྱེགས་ནས་འགོ། ③ དབྱ་ཁྲག་ ལྷ་ཤོ་བལ་ཤོ་ཤོ་དཔོན།
ཤོ་ཀ་ལི། ཤོ་ག་ཀ་ལི་དང་མཚུངས་ཏེ། སྤྱུག་མ་དང་རས་སོགས་བསྐྱེགས་ནས་བཞེས་པའི་བོད་
ལུགས་དཔེ་ཆ་འདུག་སྟོང་ཅིག།
ཤོ་སྐྱད། ཤོ་བཤད། ཤོ་འབོད་རྣམས་དོན་གཅིག་ ཤོ་རྒྱབ་སྐབས་ཀྱི་སྐྱད་ཤོ་མིག་གང་དེ་འབབ་རེའི་
འབོད་པ། དཔེར་ན། ཤོ་མིག་གཉིས་པ་བབ་དགོས་ན། ཤོ་པ་ར་བོ་བས་དང་དར་ར་རྒྱད། དར་ར་
ཨ་མའི་ལག་ན་ཡོད། ཅས་དང་། ཤོ་མིག་གསུམ་པ་བབ་དགོས་ན། སྤྱག་སྤྱག་དུ་སྐྱམ་པོས་
དགོང་གཅིག་བསྐྱོལ། དེ་ལ་ཞེས་པོ་དང་མངར་མོ་ཟེར། ལྟ་བུ་དང་། ཤོ་མིག་བཞི་པ་དགོས་ན།
རྩིག་བཞི་རེ་ནག་མཐོན་པོ་དེ། གུང་ཐང་རྒྱན་མའི་སྒྲ་རི་རེད། ཅས་དང་། ཤོ་མིག་ལྷ་པ་བབ་
དགོས་ན། ཁ་ཤར་ཤ་མཁུར་ཤ་གསུམ། གང་ནས་བཅད་ན་རང་ཤ་རེད། ལྟ་བུ་དང་། ཤོ་མིག་
དུག་པ་བབ་དགོས་ན། འབྲུག་ཐོག་འབྲུག་གཅིག་གྲགས་བྱང་། ང་ཡང་ཆ་ཆ་འཕག་ཤོར་བྱང་།
ཡང་ན། བྲ་བྲ་དུག་ལ་སྤུམ་བྲ་དུག ཨ་ཅི་སྤུམ་བྲའི་ཡ་མཚན་ལ། ཞེས་པ་དེ་དང་དེ་སོགས་པའི་
ཤོ་བཤད་གངས་མང་པོ་ཞིག་དམངས་ཁོད་དུ་ཁྱབ་ཡོད་པ་འདི་དག་རེད།

འོ་ཁྱི། [མངོན།] འོ་ཆས་ཀྱི་ལག་ཁྱི།

འོ་ཁྱལ། སྤར་ཆོང་ཐོག་རིགས་ས་གནས་སོ་སོར་སྤེབས་དུས་སྤོང་དགོས་པའི་ཆོང་ཁྱལ་ངེས་ཅན་ཞིག་
འོ་གམ། ① ལམ་ཁྱལ་དང་ཆོང་ཁྱལ་སོགས་ཏེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་ཤུགས་རྒྱར་ཆག ② སྤར་ཆོང་
གཡོག་རྣམས་ཀྱི་འཆོ་བའི་མཐུན་ཆུན་དུ་བསྟུ་བའི་གཏན་འཁེལ་བའམ། ལམ་སྤོལ་ཆགས་
པའི་ཁྱལ་རིགས་ཤིག་ འོ་གམ་ལེན། འོ་གམ་འདས་པ། འོ་གམ་པ།

འོ་གམ་རྒྱོས་པ། ① ཁྱལ་འདེད་པ། ② ཁྱལ་ལོག་སྟེད་པ།

འོ་གལ། རྒྱ་ལོག་

འོ་རྒྱ། འོ་རྒྱ་བསྐྱབས་འཇུགས་པའི་རྒྱ།

འོ་སྒྲ། གོས་དང་ཤིང་ལོ་སྒྲགས་པས་ཁྱེར་བའི་སྐྱབས་ཀྱི་འོ་བ་སྒྲ་གཤགས་པ་ལྟ་བུ།

འོ་སྒྲིག་ ① རྩེད་སྒྲིག་ སེམས་ཅན་རྣམས་འོ་བ་སྒྲིགས་ནས་འགྲོ། ② རས་སོགས་ཆོས་སྒྲ་ཆོགས་
བྱ་བཞི་སྒྲིག་པ།

འོ་རྒྱ། མི་གཉིས་བཞིའི་བར་གྱི་འོ་ཅིད་ཅིད་པ།

འོ་འབྱེད་པ། རྒྱལ་བཅུགས་ནས་འོ་རྒྱ་བ་པ། དཀར་ནག་དེའི་བའི་ཆེད་དུ་འོ་རྒྱ་བ་པ།

འོ་ཐོན་མ། ཆོང་དུ་འགྲོ་སྐྱབས་ཤེལ་བའམ་གཡལ་བ་ཆོ་ཐོན་མར་འགྲོ་མཁན།

འོ་བཅད། གནའ་དུས་ཤེལ་དང་། གཡལ་སོགས་ལ་ཆོང་ཇས་དོ་མོ་རྣམས་བཀལ་ནས་ས་ཐག་རིང་པོར་
ཆོང་དུ་འགྲོ་སྐྱབས། ཤེལ་ལམ་གཡལ་བཅུ་སྟོར་དེ་ཆོ་རེ་བཅད་ནས་དེད་འགྲོ་བ་ལ་འོ་བཅད་ཟེད།

འོ་ཆས། འོ་ཅིད་མོ་ཅི་བའི་ཡོ་བྱད།

འོ་ཇེས་མ། ཆོང་དུ་འགྲོ་སྐྱབས་ཤེལ་བའམ་གཡལ་བ་ཆོ་ཇེས་མར་འགྲོ་མཁན།

འོ་རྟོ། ཡས་མཆུ་རལ་བའམ་ཁ་འོ་

འོ་སྟན། འོ་རྒྱ་བ་སའི་གདན་སྟོར་རྒྱུད་རྒྱུད།

འོ་གདན། འོ་སྟན་དང་འདྲ།

འོ་དེའུ། འོ་རྒྱ་བ་སྐྱབས་གངས་འཕོར་འཛིན་བྱེད་གྱི་དེའུ།

འོ་མདོ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞོ་བ། ཞོ་ཅེད་མཁན་གྱི་མི་སྒྲ།
ཞོ་བེ། རྩན་སྒྲ་བའི་དོན།
ཞོ་པོ་ལྷག་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞོ་དཔོན། དབྱ་ཁལ་བསྐྱམ་མཁན་གྱི་དཔོན་པོ། དེད་དུས་དབྱལ་ཁལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཚུས་གང་དང་དོན་གཅིག་
ཞོ་ཐོར། ཞོ་དགྲག་སའི་ཐོར་བ།
ཞོ་བ། ཉག་ཁེ་སྟེ་ལ་ཉག་
ཞོ་བ་མཁས་གྲུབ་གྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་ཞོ་བ་རིན་པོ་ཆེས་
བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་སྤོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཙོ་ནེ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཞོ་བེ། རྩན་ཆིག་བྱུང་བྱུང་དུ་སྒྲ་བ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གང་བྲན་བྲན་དུ་བཤད་པ་དང་། བྱ་ཆོས་
དུ་སྒྲ་བ། བབ་ཅོལ་དུ་སྒྲ་བ། བྱུང་བྱུང་དུ་སྒྲ་བ། ཟུང་དུ་སྒྲ་བ། མ་བཞག་པར་སྒྲ་བ། ལུ་ཅོར་
སྒྲ་བ། ལུན་སྒྲུལ་དུ་སྒྲ་བ། གཟུ་ལུམ་དུ་སྒྲ་བ། རང་བཟོར་སྒྲ་བ་བཅས་སོ།
ཞོ་སྒྲག་ཞོ་དང་སྒྲག་གཉིས། ཞོ་སྒྲག་བྱུང་བ།
ཞོ་བག་གི་འཛིན། སྒར་སྒོན་ལམ་ཚུགས་དུས་ལྟ་བུ་ནི་མི་དམངས་ནས་ཞོ་བག་བརྒྱབ་ཆོག་པ་
ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོར་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁྲུལ་འཛིན།
ཞོ་བག་སྤངས་པ། ཞོ་སྒྲག་བྱུང་བྱུང་ཡོངས་སུ་དོར་བ།
ཞོ་འཕོད། ཞོང་གི་ཞོ་སྐད་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟིགས།
ཞོ་མ་ད། འཕན་པའི་དབྱ་དུ་ལུང་ཤང་ཁོངས་སུ་ཞོ་མ་ར་ཟེར་བའི་ལུང་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཅན་པོ་
སྤོང་བཅན་གྱི་སྤྱད་དུས་སུ་ཆོན་པོ་མགར་སྤོང་བཅན་དང་། ད་བྱུང་མང་པོ་རྩེ་སོགས་ཀྱིས་
ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་ཁོད་གཏན་འཁེབས་བྱ་ལུལ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གར་དགོན་ལུལ་ཞིག་ཡོད་
པ་བསྐྱན་པ་བྱི་དར་ལ་བྲུ་གངས་བདུན་སྤོང་ཅམ་ཡོད་པའི་ཞོ་མ་ར་དགོན་པ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་
བའི་མཁན་པོ་ཞོ་མ་ར་མཁན་ཆེན་ནས་སྐྱག་ལུང་ཐང་པ་ཆེན་པོས་བསྟེན་རྫོགས་བཞེས་འདུག

དགོན་པ་དེ་ག་དུས་འཁོར་བའི་སྐོར་མི་གསལ།

ལོ་མང་། བོད་ཡོངས་ཀྱི་མེ་ཁྲི་༡༧'༠༠ ~ ༢༡༠༠་བར་གྱི་ཡུལ་ཀྱན་རུ་ཡོད་པ་དང་། གཙོ་བོ་གྲོང་
བའི་ཉེར་འཁོར་དང་ལྷས་ནག་ཞིང་ཟུ། འདས་ཐུབ་སོགས་གངས་སར་སྐྱེས་ཡོད། ལོ་མང་སྐྱེ་
བའི་ལྷུ་མ་རིགས་ཤིག་འབོར་ཆད་ཤིན་རུ་མང་། ཅ་བ་སེར་པོ་སྐྱོམ་ལ་རགས་བ་ཆེ་ཆུང་མ་
གཏོགས་ལྷུ་ཅ་འདྲ་བ་ལ། སྤོང་པོ་དམར་ལྗང་ཁོང་སྤོང་སྐྱུག་ཆིགས་དང་། སྤོང་སྤོང་པོ་ཆར་
ཡལ་ག་ཡོད་པ། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་0.5 ~ 1.5 ཅམ་ཡོད་པ། ལོ་མ་ལྗང་འཇམ་ཆེ་ལ་སྐྱེ་མེད་པ།
འཛོང་དབྱིབས་དང་སྤོང་ནད། བལ་ཆེར་ས་སྤོང་པོའི་སྐྱུ་མ་ཆར་སྐྱེ་བས་པ། སྤོང་པོའི་ངོས་ཀྱི་ལོ་
མ་ནམས་རེས་མོས་སྐྱེ་བ། སྤོང་པོའི་སྤོང་ཆར་མེ་ཏོག་སྐྱེ་ཆེར་གྱི་ལྷགས་ཀྱི་ཅན་དམར་སྐྱུག་
ཆས་ནས་གྲོང་རྒྱ་བ་གོས་ལ་འབྲུར་བ་འཁོར་སྐྱེས་རིམ་བཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་འཆར་བ། འབྲས་
བུའི་ས་བོན་ཁམ་སེར་ཟུར་གསུམ་འོད་དང་ལྗན་བ་ཅན། འདི་སྤྱིར་བཏང་སྐྱུང་གི་ལོ་མང་སྐྱེ།
འཁྲུངས་དབེར། ལོ་མང་ན་དང་འདས་ལ་སྐྱེ། སྤོང་པོ་དམར་ལ་ཆེ་བ་ཡིན། ལོ་མ་སྤོང་ལེབ་
ལ་སྐྱུམ། ཁེ་ཏོག་དམར་པོ་རྒྱ་བ་ཅིང་སྐྱུངས། འབྲས་བུ་གཟེ་མ་ར་མགོ་འདྲ། རོ་ཞི་མངར་ཁ་
མ་ཡི་ནད། ཐམས་ཅད་སེལ་བ་ཐེ་ཆོམ་མེད། ཆེས་གསུངས། འདི་རིགས་ལྷུ་མ་ར་དང་། ས་
འབོལ། ལུང་མང་ས། ཁ་སྐྱད་བཅས་ལ་སྐྱེ་སྐྱོབས་དང་ལུང་པོ་ཆེ་བ་རྒྱ་ཤོ་བེར།

ལོ་མིག་ལོ་གྲུ་བཞིའི་ངོས་དུག་ལ་ཡོད་པའི་མིག་

ལོ་མོ། ལོ་འདོར་བའི་མོ་བྲ།

ལོ་ཅེད། ལོ་རྒྱ་བ་བའི་ཅེད་མོ།

ལོ་ཚུགས། ཁལ་སྤྱད་པའི་ས་ཆིགས། ལོ་ཚུགས་པ།

ལོ་ལྷ་ཁ། བོད་རང་སྤོང་ལྗོངས་ཀྱི་འན་རྩ་འོངས་སུ་ཡོད་པའི་ལྷ་མཆོ་ཞིག་

ལོ་ར། ལོ་ཅེད་ཅེ་བའི་གནས།

ལོ་རལ། ཡས་མཆུར་ལ་བ།

ལོ་རེ། མའི་མངལ་ནས་བརྒྱུད་དུས་ལྷན་སྐྱེས་སུ་མཆིས་པའི་ཁ་ཤོ།

ལོ་ལམ། ལམ་སྐོལ། ལོ་ལམ་ཆགས་པ།

ཤོ་མི། ཤོ་ཀ་མི་འཕྲི་ཚུ་ལ་གཞན་ཞིག་

ཤོ་ལོ། ཆོ་ལོ།

ཤོ་ལོ་ཀ་ཆོག་ས་བཅད་ལ་ཆོག་རྒྱུ་ལ་ཡིག་འབྲུ་སོ་གཉིས་རེ་བྱས་པ་ཞིག་

ཤོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ཆོག་ས་བཅད་ཡིན་ན་ཆོག་རྒྱུ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་འཕྲི་ཆོག་ས་བཅད་གཅིག་དང་།

ཆོག་ལྷག་ལ་ཆོག་བར་སྤྱུ་ཏུ་སོ་གཉིས་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ་རེར་བཅུས། ཤོ་ལོ་ཀ་སྤྱུ་བརྒྱ་ལ་བས་

སོ་གཅིག་ཏུ་བཅུས།

ཤོ་བཤད། བོད་གི་ཤོ་སྐད་སྐབས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟེགས།

ཤོག ① ཚུར་འཛོད་པའི་སྐྱུ་ལ་ཆོག་ཅིག་ཚུར་ཤོག་དེ་རིང་མ་ཡོང་སང་ཉིན་ཤོག་ཁྱེར་ཤོག་སྐྱེལ་

ཤོག་མགྲོགས་སོ་ཤོག ② སྐྱུ་ལ་ཆོག་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་ཟོ་ཤོག་བདེ་བ་ཐོབ་པར་ཤོག་

བཟ་ཤིས་ཤོག ③ རྩོགས་ཁག་སྡེ་ཤོག་ཆོ་ཤོག་ཤོག་ཁག་ཁོག་སྐྱིག་④ ཤོག་བྱའི་བསྐྱུས་

ཆོག་⑤ ཁིང་བས་ལོ་རྟོག་བརྒྱས་ཤིང་ཁྱིའི་ཐོག་ཏུ་སྐྱུ་ལ་སོར་བྱས་པའི་མིང་།

ཤོག་ཀ་མི། ཤོ་ཀ་མི་དང་འདྲ།

ཤོག་བཟ། ཤོག་བྱ་ཆོན་ཁ་སྐྱ་ཆོག་ས་ཅན།

ཤོག་ཁ། མིའི་ཆོ་ཁག་སོ་སོ་དང་། བྱོར་ཆོའི་ཤོག་སོ་སོ་།

ཤོག་ཁག་ཆོ་ཤོག་གམ་སྡེ་ཤོག་ཤོག་ཁམ་མཉམ་སྡེ་ག། ཡུལ་ལུང་སོགས་གང་རུང་མི་འདྲ་བ་ལས་

འབྱེད་པའི་ཆོག་ས་པ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྗོད།

ཤོག་ཁང་། ① ཤོག་བྱ་འཛོག་སའི་ཁང་ག། ② ཤོག་བྱའི་ལས་གྲྲ་ཁང་།

ཤོག་ཁའི་མ་ལག་ཤོག་ཁག་ཅིག་འཁོར་སྐྱོད་བྱེད་པའི་སྐྱི་ཁོག་གི་སྐྱིག་གཞིའི་རྩ་འཛུགས་དེར་བརྗོད།

ཤོག་ཁ། ① ཤོག་བྱ་ཆོན་ཁ་ཅན། ② ཤོག་བྱ་སྐྱར་ཡོད་པའི་ཁ་མ།

ཤོག་གངས། དཔེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་ཤོག་ལྗེའི་གངས་ཀ་

ཤོག་གངས་རང་སྐྱིག་སྐྱོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་མ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་automatic page numbering ཟེད།

ཤོག་གྲི། ཤོག་བྱ་བྲེག་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

འོག་གི་ལ། འོག་རིལ་དང་འབྲ།

འོག་ཁྱད་འཕེན། འོག་བྱས་བཅོས་པའི་མདོས་ཁྱད་གཏོང་བ།

འོག་སྒྲིགས། དཔེ་འོག་བསྐྱེབས་པའི་སྒྲིགས་བྱའམ་འོག་བྱ་ཁ་སྦྱར་གྱི་འོག་སྒྲིགས།

འོག་སྒྲིལ། འོག་བྱ་ལུགས་རྒྱབ་པའི་སྒྲིལ།

འོག་ངོས་གོ་རིམ། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་page order ཟེད།

འོག་ངོས་རྒྱབ་ལྗོངས། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་

སྟངས་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་page background ཟེད།

འོག་ངོས་ཞེང་ཆེད། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་page width ཟེད།

འོག་དདུལ། སྒྲིང་མའི་ཆབ་དུ་སྟོན་ལེན་བྱེད་པའི་དདུལ་ལོར་འོག་བྱས་བཅོས་པ་ཞིག་

འོག་ཆད། སྒྲིག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་paper out ཟེད།

འོག་རྒྱང་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུང་ལེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར་སྤྱབ་ཁང་སྤྱི་བྱེད་ལྷ་བས་

བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་རྒྱ་ས་ཁུལ་ཨ་མདོ་

རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

འོག་བྱག་འོག་སྒྲིགས་བརྒྱུད་ས་ཏེ་རྒྱ་དང་བསྐྱེས་པའི་སྒྲིལ་ཐ་སྟངས་ལེ་མིང་།

འོག་བྱལ། འོག་བྱས་བསྐྱེལ་པའི་བྱལ་བྲ།

འོག་ཐོག་པབ་བ། ཡི་གེ་སྤྱད་ཤིང་གི་སྟེང་དུ་སྤྱད་ས་ཆར་ནས་འོག་བྱའི་ཐོག་དུ་འབྲི་བ།

འོག་ལྷུ་མ། རེ་ལུག་བ་སྟེ། འོག་བྱ་བཅོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཆའི་གས་ཤིག་

འོག་ལྷེབས། འོག་བྱ་ལེབ་མོ་དཔེ་ཆའི་ལྷེབས་མ་ལྟ་བུ།

འོག་བྲས། དམངས་ཁྲོད་རི་མོ་བས་གསར་གཏོད་བྱས་པའི་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་ཡིན། བར་དོན་

དང་བརྗོད་བྲལ་བྱེ་བཟ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་། བྱ་དང་མེ་རྟོག་སོགས་སྣ་ཆོགས་བྲས་

གྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ཤོག་བྲས་རྒྱབ་པ། ཤོག་བྲུའི་མཐའ་གཙང་མར་བྲས་ཤིང་གྲལ་འགྲིགས་པོ་བཟོ་བ།

ཤོག་བྲིལ། ཤོག་བྲུ་བྲིལ་མཐའ་གྲིལ་མ།

ཤོག་བྲིལ་སྒྲོར་གསུམ། ཏུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་རྗེ་བཙུན་གཤམ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་
གསར་མས་མཛད་པའི་ཙོང་མྱེད་ཏགས་སོགས་གསལ་བར་སྟོན་པའི་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་
ཚད་ལྡན་ཞིག

ཤོག་འདམ། འཛིན་སྐྱབ་བཟོ་བྱེད་ཤོག་བྲུ་བསྐྱེས་པའི་འདམ་བག

ཤོག་འཕེན། སྟོན་སྐྱབ་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲུ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་page feed ཟེད།

ཤོག་གཞོན། རྒྱ་སྐྱེལ་དེ་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་སྐབས་ཤོག་བྲུ་མི་འགྲལ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོང་པའི་
ཡོ་ཆས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྒྱ་ཆ་ནི་རག་དང་། མ་ན་རྟོ། རྒྱ་ཤེལ། དཀར་ཡོལ། རྩོ་ཀ་མ་རུ་
སོགས་དང་། དེའི་དབྱིབས་ནི་གྲུ་བཞི་ནར་མོ་དང་། དེ་བཞིན་སོག་ཆགས་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ། ཏ་
དང་། གྲི། བ་སྐྱང་། ལུག་ཤུ་བ་སོགས་ཡོད། ཡང་ན་ཤོག་གཞོན་སྟེང་ལ་མི་སྟོན་དང་། རི་རྒྱ། བྲ་
རིགས་དང་མེ་ཏྲག་གསལ་ཙན་མི་སྟེང་ཡིག་གཟུགས་སོགས་བཞོས་ཡོད་པས་ཤོག་གཞོན་
རྒྱང་བ་མ་ཡིན་པར་ད་དུང་སྐྱུ་རྩལ་གྱི་སྟོང་ཐོལ་བྱེད་པའི་བྲུས་པའང་ལྡན་ཡོད།

ཤོག་པ། རྗེ་ཆོ། གཡས་བྲུའི་ཤོག་པ། གཡས་ཤོག་གཡོན་བྲུའི་ཤོག་པ། འདམ་བརྒྱད་ཤོག་པ།
སྒྲ་ནག་ཤོག་པ།

ཤོག་འཕྲིན། གཏོང་ཡིག

ཤོ་བར་མ། ཆོང་དུ་འཕྱོ་སྐབས་བྲིལ་བའམ་གཡག་པ་ཆོ་བར་མར་འཕྱོ་མཐན།

ཤོག་བྲུ། ཤིང་བྲེ་སོགས་ཀྱི་བྲེ་བྲུ་ལུགས་སུ་སྒྲུགས་ཏེ་བཟོས་པའི་ཤོག་རིགས། རྗེ་ཤོག་ཟེན་ཤོག་
མདུན་ཤོག་རྒྱབ་ཤོག་སྐྱེམས་ཤོག་དྲགས་ཤོག་གཙང་ཤོག་འབྲུག་ཤོག་སྟེ་ཤོག་ཐལ་ཤོག་
གན་ཤོག་སྟོན་དཀར་ལས་ཤོག

ཤོག་བྲུའི་སྐབ་འབྲུག་ཤོག་བྲུ་བཟོ་བ། ཤོག་བྲས་རྒྱབ་པ། ཤོག་བྲུ་སྒྲོར་བ།

འོག་བྱ་བྱས་པོ། སྤར་ཁང་སོགས་ཀྱི་དཔེ་ཆའི་འོག་ལྗེ་བྱ་བྱས་པའི་ལྷག་རོ་ཆེ་ཆུང་མ་དེས་པ་སྒྲ་
ཆོགས་ཡོད་པ་ལས་ཆེ་འོས་ནམས་ཟིན་གྱིས་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱ་ཆོག་པ་དང་།
ཆུང་འོས་ནམས་གད་སྟེགས་ནང་དུ་གཡུག་རྒྱུའི་རིགས་གཉིས་ཡོད།
འོག་བྱ་སྒྲུལ་ཐོས། གཏིང་དུ་ཐེམ་པའམ་ག་ལེར་བྱུང་པའི་དཔེ།
འོག་བྱ་སྒྲུང་རྒྱག་པར་འདེབས་དུས་འོག་བྱ་ནམས་ཆུང་ཟངས་སྒྲུང་པའི་དོན།
འོག་བྱ། འོག་བྱས་བཅོས་པའི་བྱ་དབྱེབས་ལ་ཐག་སྦྱང་དགྲིས་ནས་རྒྱང་ལྷགས་ལ་བསྟེན་ཏེ་
དགྲུང་སྟོན་ལ་འབྱར་པའི་ཅེད་ཆས་དེར་བརྗོད།
འོག་བྱ་སྒྲུར་མ། འོག་བྱ་ཁ་ཤས་སྟེབས་གཅིག་ཏུ་བཅེགས་ཏེ་སྒྲུར་པའི་འོག་བྱ།
འོག་བྱ་ལ། བོད་རང་སྟོར་ལྗོངས་ཀྱི་འདམ་གཞུང་རྫོང་དང་སྟེ་མོ་རྫོང་བར་གྱི་ལ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་།
དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྟེ་༥༤ ཡོད།
འོག་བྱ་རྫོགས་བཟ། ཟློག་ཟླང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྦྱང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་no paper ཟེད།
འོག་བྱས་རས་རྫོས། མ་ཡིན་ཡིན་རྒྱུའི་དཔེ།
འོག་སྤག་ འོག་བྱས་བཅོས་པའི་ཅེད་ཆས་མེ་མདའི་སྐད་སྒྲ་ཅན། འོག་སྤག་སྤར་ག།
འོག་སྤབས་རྒྱང་འཆང་། ཟློག་ནས་ངན་བསྐྱུང་བྱེད་པའི་དཔེ།
འོག་བྱ། བྱ་བྱ་སོགས་ཀྱིས་ཅེ་བྱེད་ཀྱི་འོག་བྱའི་བྱ་གཞུགས།
འོག་བྱང་། འོག་བྱར་ཐོ་གྲིས་པའི་འོག་འཛར།
འོག་ཆ། ཞིང་པས་ལོ་རྟོག་བཅས་རྗེས་ཤིང་ཁྲིའི་གཟར་བའི་ལས་ཀྱི་མིང་།
འོག་ཆལ། འོག་བྱའི་ཆལ་བྱའམ་དུས་བྱ།
འོག་འཛར། འོག་སྟེ་ནར་མོ་འཛར་འཛར་དུ་ཡོད་པ།
འོག་བཟོ། འོག་བྱའི་རྒྱ་ཆ་ཟར་མ་དང་། དེ་ལྷགས་པ་སོགས་དུག་རིགས་དང་དུག་རིགས་མིན་
པའི་ཅེ་ཤིང་རིགས་ཅེ་ཤིང་རིགས་བསྟོལ་པའི་ཁུ་བ་རས་གཞིའི་སྟེང་དུ་བཀྲམ་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་འོག་བྱ་བཅོ་པའི་ལག་ཅལ་ལ་ཟེད། བོད་ཀྱི་འོག་བྱ་ནི་ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོན་གྱི་

ཤོག་རས། ཤོག་སྒྲིམ་གྱི་མཐེལ་རས།

ཤོག་རོ། ཤོག་བྱ་བས་རོ་དང་། བེད་སྤྱད་ཟེན་པའི་ཤོག་བྲ།

ཤོག་ལྷང་དགོན། འདེབ་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཟུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤོག་ཤིང་བ། སྤོན་བྱའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཤོག་བྱབས། ཤོག་བྱ་ལས་བཅོས་པའི་སྒྲིགས།

ཤོག་ཤོག ① ཚུར་འབོད་པའི་སྤྱལ་ཆིག་ཉིས་བཞེབས། ② ཤོག་བྱ་སོགས་རྒྱུད་གི་བསྐྱོད་པའི་སྤྱ།

ཤོག་སྒྲེ། ཤོག་ལེབ་བས་ཤོག་སྒྲེབས།

ཤོག་སྒྲེབ་བཞེ་བ། རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་
ཅིག་སྒྲེ། དབྱིན་སྐད་དུ་form feed ཟེད།

ཤོག་སྒྲེབ་ཡར་སྒྲིག་ རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་
ཅིག་སྒྲེ། དབྱིན་སྐད་དུ་page up ཟེད།

ཤོག་སྒྲེབ་གཡས་སྒྲིག་ རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྤྱད་ཅིག་སྒྲེ། དབྱིན་སྐད་དུ་page right ཟེད།

ཤོག་སྒྲེའི་མགོ་བྱང་། རྒྱུ་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་
ཅིག་སྒྲེ། དབྱིན་སྐད་དུ་page header ཟེད།

ཤོགས། རྩོད། ལས་ཤོགས་ཆེན་པོ། བཤག་གི་སྤྱ་ཆིག་ལ་ཤོགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

ཤོགས་ཀ ག་ཤོག་ཀ་ཡི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཤོགས་པོ། ལག་པ་ཡངས་པོ་དང་། མེར་སྤྲ་མེད་པར་གཏོང་པོད་པ། ལག་པ་ཤོགས་པོ་ཁོན་བྲས་པ།

ཤོང་། བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་ རྣང་ངམ་ཁོངས་སུ་རྒྱུད་ཟུབ་པའི་དོན་ཉེ། ལུག་རྩ་འདིའི་ནང་དུ་སྤོང་
ལུག་གཅིག་ཤོང་། ཉུ་རྩ་འདིར་ཉུ་བརྒྱ་ཤོང་། རྒྱུ་གར་ཁང་འདིར་མི་སྤོང་ཤོང་།

ཤོང་དཀར་ཅེ་མོ། ར་ཤིང་གི་ཅེ་མོ།

ཤོང་རྒྱ། སྤོང་གི་ནང་དུ་དངོས་རྩས་རིམ་ཅམ་བཅུག་ཟུབ་པའི་ཤོང་པའི་ཆེད་གཞི

ཤོད་སྟོན་ལོ་རྒྱུ་བརྒྱུ་ཆུལ་མཆོག་གཙང་གི་ལ་སྟོད་ལྟོད་དབྱང་ལྷང་ཤར་ཟེར་བའི་ཡུལ་མཆོད་
 བོང་ར་ཞེས་བར་སྐྱ་བལྟམས། འཕྲུངས་འདས་ཀྱི་ལོ་ཆིག་ས་ཞིབ་ཆ་མ་རྟེན་མོད། འཕྲོ་མགོན་
 ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་དུས་མཉམ་པས་རབ་བྱུང་བཞི་བའི་ལྷག་ས་བྱི་སྟེ་ལོ་
 ༡༣༧༠ལོའི་ཡས་མས་སུ་འཕྲུངས་པར་སྒྲུང་། སྐྱ་གཞོན་ཀྱའི་དུས་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་གོ་
 ལུང་བ་མདོ་སྟེ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱང་དུ་དུས་འཁོར་ཆགས་ལུགས་དང་། བདེ་གྱི་སྤང་བའི་སྟོར་
 གསུམ་སོགས་རྒྱུད་སྟེའི་ཆོས་མང་དུ་གསན། གར་ཐིག་དང་ཅིས་ལ་སོགས་པ་མཁས་པར་
 སྦྱངས་བཅོན་མཛད། གཟའགས་ལ་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ་སོགས་ཅིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་མང་
 དུ་བྱག་ཅོས་གནད། ཆོན་ར་སྒྲ་མ་སྒྲག་བདེ་བའི་བྱང་ནས་པར་བྱིན་དང་། ཆད་ལ། མདོན་བ།
 འཕྲོ་ལུགས་ཀྱི་དབང་རྒྱུད་བཤད་པ་མན་དག་དང་བཅས་ལེགས་པར་གསན། འཕྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེས་ཤོང་ལོའི་ཐུགས་འདུན་བཞིན་བདག་རྒྱུན་གནང་ནས་རབ་བྱུང་བཞི་
 བའི་ཤིང་སྤང་སྟེ་ལོ་༡༣༩༥ལོར་བར་ཡུལ་དུ་ལོ་རྒྱ་སྟོབ་ཏུ་བྱོན་ཏེ་བཞུགས་དབང་བཟང་པོའི་
 བྱང་ནས་སྦྱང་། སྟན་དག་སྟེ་བསྟོར། ཆོས་གར། མདོན་བཛོད་སོགས་རིག་གནས་རྒྱུང་བ་
 ལུ་གཙོ་བོར་བྱང་རྒྱུ་བ་གསན་སྟོང་མཛད། རྒྱུད་པར་དུ་སྦྱ་རིག་པ་ལ་ལུལ་དུ་བྱིན། ས་སྦྱར་
 བྱིར་མེབས་ཏེ་ཐོག་མར་དུས་འཁོར་རྒྱུད་འབྲེལ་ཤོང་འཁྱུར་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་མཁས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འཁྱུར་ལེགས་པ་རང་དུ་བཅི་བ་ཡོད་མཛད། དེ་རྗེས་སུ་འཕགས་ཡུལ་རྟོ་རྩེ་
 གདན་དུ་བྱོན་ནས་མ་རྒྱ་བོ་རྟེ་ལ་མཆོད་པ་དང་སྟོར་བ་མཛད་ཅིང་། རྒྱ་གར་གྱི་བཞུགས་པ་ལྟི་ལྟ་
 ཀ་ར་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་སྒྲ་མ་བ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་བསྟོད་བ། འཛིག་རྟེན་དབང་ལུག་
 གི་བསྟོད་པ་བརྒྱ་བ། རིག་པ་འཛིན་པ་སྟོན་གྱི་བཞོན་པའི་སྟེས་རབས་སྐྱ་ཀྱུང་ཏུ་དགའ་བའི་
 ཆོས་གར། བྱང་རྒྱུ་མེམས་པའི་རྟོགས་པ་བཛོད་པ་དབག་གསལ་འབྲི་ཤིང་། ཀ་ལུ་པའི་རི་ལ་
 སོགས་མཐའི་བྱ་བ་རྣམ་པར་དབྱེད་བ། ལུང་སྟོན་པ་ཅ་རྒྱ་པའི་མདོ། སྟན་དག་གི་གཞུང་ཆེན་
 མེ་ལོང་ལ། སྟེ་བསྟོར་གྱི་སྤང་བའི་བསྟོད་བ། འཕགས་པ་འཇམ་དབའ་གྱི་བསྟོད་པ་བྱི་རྟ་མ་
 སོགས་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་དང་། བསྟན་བཅོས་མང་དུ་བསྦྱར་གནང་བ་མ་ཟད།
 མདོན་བཛོད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆི་མེད་མཛོད་ལ་འཁྱུར་མཆོག་ཡང་བཀོད་དོ།

ཤོད་ཐོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༠ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤོད་བ། རྩུང་པ་མའི་རྩུང་བ། ཤོད་ཆེ་བ། ཤོད་ཤོད་བ། རིང་བུ་དེར་རྩུ་མང་པོ་ཤོད་ཐུབ་བ། བོ་ཁྱོ་
གའི་ཤོག་པར་མདའ་ཤོད་མདུང་ཤོད།

ཤོད་སྒོ་སྒོས་བརྟན་པ། འདི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་ཤོད་རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གཙུང་བོ་ཡིན་ཞིང་། འདིས་
གཤམ་ཆེ་གཤམ་དཔལ་གྱི་རྩུང་སོགས་བསྐྱར།

ཤོད་ཆད། ① སྤྱོད་སོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཅ་ལག་ཤོད་ཆད། ② སྤྱོག་ཁྲད་འཕུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་
པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་capacity ཟེད།

ཤོད་ས། གཤམ་པའི་སྤྱུལ་ཆེན།

ཤོད། ① ཐང་དང་པར་འབྲུག་པའི་འཆད་པ་དང་ཤད་པ་དང་ཤོད་པའི་སྤྱུལ་ཆེན། ② ཞོལ་དང་ལོག་
གས་སྤང། ཁང་པའི་སྟེང་ཤོད། རི་ཤོད། ཤོད་མཛོད།

ཤོད་སྒོར། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་དྲུང་འཁོར་སྤྱ་བོ།

ཤོད་ཁང་། ལོག་ཁང་།

ཤོད་གོད། [རྟིང] ཨང་གངས་ནས་སྤེལ་ཏེ་ཅུང་དུ་གཏོང་བ།

ཤོད་མགོན། སྤར་བོད་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་མགོན་གཉེར་དུས་མ། སྟེ་མགོན།

ཤོད་འགག། སྤར་བོད་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་ལས་ཁུངས་འགག་སྟེ། གཙོ་བོར་མགོན་གཉེར་གྱི་ལས་འགན་
འཁུར་མཁན་ཡིན།

ཤོད་ཆེན། རུ་སྤྱོད་དང་འཕྱི་གུང་བརྒྱད་ནས་སྟེ་ས་དང་རྩུ་ལུལ་བར་འབབ་པའི་རྩུ་དེ་ལ་སྤྱོད་རྩུ་
ཟེད། རྩུ་རྩུ་དེའི་བར་གྱི་ལུང་པ་ལ་སྤྱོད་སྟོད་དང་སྤྱོད་སྟོད་གཉིས་སུ་སྤྱོད་སྟོད། སྤྱོད་ཤོད།

ཤོད་ཆེན་བཅས་དོན་གཅིག

ཤོད་སྤངས། སྐད་ཆ་ཤོད་རྩུལ།

ཤོད་ཐབས། ① གངས་ཅི་ཤེད་ཀྱི་ཐོན་པན་དང་། ཅི་ཐབས། ② སྐད་ཆ་རྫོང་ཐབས། ཤོད་ཐབས་མེད་པ།

ཤོད་དྲུང་། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་དང་། སྤྱོད་སྟོན། བཀའ་སྟོན་བཅས་ཀྱི་

འཁོར་གཏོགས་དུང་འཁོར་སྐྱ་བོའི་རིགས།
འོད་པ། བཤད་པ། བཤད་པ། འོད། ལབ་པ། ཤེས་ཚད་འོད་པ། འོད་འདོད་ཆེ་བ། བསྐྱར་དུ་འོད་
ཅི་དགོས། ཁོས་དེ་ལྟར་འོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན། འོད་རང་མཁས་ཀྱང་སྤྱོད་མི་མཁས།
འོད་མཁས་པས་སྤྱིབ་པ་མི་དག ཏུ་མཁས་པས་སྤྱ་ངན་མི་སེལ། འོད་རྒྱ་ཁ་ཡིས་བཤད་ཀྱང་།
འདེམས་རྒྱ་ལྟེ་ཡིས་གདམ་ཡོང་།
འོད་ཟླ་བྲང་བྱག་མཛོད་ལས་ཁུངས། བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྡེ་བོད་དུ་
སྡེའི་ནང་ཟླ་བྲང་བྱག་མཛོད་ལས་ཁུངས་ཞེས་བར་གཟིགས།
འོད་ཚུལ། སྐད་ཆའི་འོད་སྤངས།
འོད་མཛོད། ཁང་པའི་འོག་ཁང་དུ་ཡོད་པའི་མཛོད་ཁང་གི་མིང་།
འོད་གཟིམ་རྒྱུད་འགག་ བོད་སྡེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྡེ། སྤྱིད་སྤྱོད་རིམ་ཅན་དང་།
སྤྱིད་སྤྱོད་བཅས་པས་དབང་སྐྱར་བཀོད་གཏོང་བྱེད་པའི་འོད་འགག་ཅེས་པ་དེ་ཡིན་ནོ།།
འོན། ①[མངོན] ཐོག་ར་ག། ② ལྷུར་བ།
འོན་བྱེད་པ། ངག་ནས་སྤྱ་གཞས་སོགས་མ་བཅད་བར་ལུས་ཀྱིས་ཐོག་ར་འཁྲབ་པ།
འོབ། རྩན་ཆིག་དང་། ཁ་སྡོམ་ཆེའི་ཕྱར་གཏམ། འོབ་མ་ལམ། མི་དེ་འོབ་རྒྱལ་ཞིག་རེད། འོབ་
གཏམ་བཤད་ནས་མི་ཆེ་མི་འཁྲེལ། རྒྱ་མ་བརྒྱས་ནས་བཟའ་ཆང་མི་གསོས།
འོབ་གཏམ། ཕྱད་སྤྱོག་གི་སྐད་ཆ།
འོབ་བེ། རྩན་སྤྱ་ཚུལ་དང་ཕྱར་གཏམ་འོད་ཚུལ། འོབ་བར་ལང་ལ་འོར་བ།
འོབ་ཆིག་ འོབ་གཏམ་དང་དོན་མཚུངས།
འོབ་འོབ། འོག་ཁུ་རྒྱུད་གིས་འབྱུང་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱ་སྡེ།
འོབས། འབ་པའི་སྤྱལ་ཆིག་
འོམ། སྤྱོབ་བམ་རྒྱས་སྤྱོས་ཀྱི་ཉམས། དེགས་འོམ་ཆེ་བ། སྡེ་མེན་གྲ་འོམ་གཟབ་ཅིང་རྒྱས་པ།
འོམ་འབྱིང་། ང་རྒྱལ་ཆེ་བའི་རྣམ་འབྱུང་།
འོམ་ར། རྒྱས་སྤྱོས། འོམ་ར་ཆེ་བ། དགོས་མེད་ཀྱི་འོམ་ར།

ཤོམ་ར་བཅའ་ག། ཤོམ་ར་དང་བཅའ་ག། ཞེས་པ་གཉིས་ཀ་གྲ་སྒྲིག་གི་མིང་ཡིན།

ཤོམ་ས། ག་ཤོམ་པའི་སྐྱལ་ཆེན།

ཤོར། བཀའ་ཅིང་བཟུང་བ་གང་ཞིག་བཟུང་མི་ཐུབ་པར་སོང་བ་སྟེ། ལག་ནས་ཤོར། ལང་དུ་ཤོར།
གད་མོ་ཤོར། ལང་དུ་ཤོར། སྐད་ཤོར། ཁ་ཤོར་སོགས་དང་། འཆར་རྒྱའི་ཉི་མ་སོགས་འཆར་
བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆེན་ལའང་།

ཤོར་བ། ཤོར་བ་ཞེས་པ་བཟུང་བ་པའི་མིང་ཞེས་ཟེར།

ཤོར་ཕུ་དགོན་པ། རྒྱལ་བ་ཀུན་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་དོན་རྒྱུ་མ་ཤོར་ཕུ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་
གྱིས་བཏབ། བཏབ་དུས་མི་གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མཁུག་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་
བཞི་པའི་འགོ་ཙམ་ན་ཡིན་པེས། ད་ལྟ་བུའི་མཐའ་འབྲེལ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལུ་
ལུལ་ཤོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཤོར་བ། ① འཆར་བའི་འདས་པ། ②[རྟིང] བཟུང་བ་སྟེ། འདམས་པ།

ཤོར་ར་རེ། འཆར་ཡོང་ངམ་ཤོར་དོགས་ཡོད། རྟོད་ཕུར་མ་བཏབ་ན་རྟ་རྒྱ་ལས་ཤོར་ར་རེ། རྒྱ་ལས་
ཤོར་ར་རེ།

ཤོལ། ① བཤོལ་བའི་སྐྱལ་ཆེན། ② ལྷག་མ། རྒྱ་ཤོལ།

ཤོལ་ཁལ། ཁལ་ཆེན་པོ།

ཤོལ་ཁྲ། རྒྱ་ཤོལ་ཉེ་རྒྱ་ལྷག་

ཤོས། ① ག་ཤོ་པའི་སྐྱལ་ཆེན། ② རྒྱལ་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་ཆེན་པོ་སྟེ། ཅིག་ཤོས་ཡིན་ལ་ཅིག་
ཤོས་མ་ཡིན་པ། དཀར་པོའི་ཅིག་ཤོས་ནག་པོ་ཡིན། དན་པའི་ཅིག་ཤོས་བཟང་པོ་ཡིན། ③
ཆེས་ཆེར་རམ་ཏུ་ཅང་གི་དོན་སྟོན་པའི་ཆེན་པོ་སྟེ། དཀར་ཤོས། ནག་ཤོས། དན་ཤོས།
བཟང་ཤོས། ལྷུང་ཤོས། ཆེ་ཤོས།

ཤོས་བྲ། བཤོས་བྲ་ཡི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་ཉེ། བཤོས་ལ་ལྟོས།

ཤྲ། ① ཡས་མཚུར་ལ་བ། ཁ་ཤྲ། ཤྲ་སྒྲིག་ཤྲ་རལ། ② ཤྲ་ཡོད། མེར་བ། དྲག་ཏུ་འབབ་ཉེ་ཤྲ་དང་
ཐབ་ཞོད་གྱིས་རི་ལུང་ཁེངས། ③ ཅིང་ཆས་ཤོའི་འཕྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་སྟེ། ཤྲ་མིག་དང་པོ། ཤྲ་

མིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ།

ཤུ་ཁྱི་རི་དྲགས་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཚོན་ཁྱི།

ཤུ་ཁྱི་ལ། ལུ་ལོག་

ཤུ་སྒྲོལ། ① ལ་ཤུ་སྒྲོལ་ནི་མཆུ་རལ་བ། ② མ་རྩེས།

ཤུ་ན་ར་གའི་གསང་བ། ཁྱི་དར་མ་ཆགས་པ་མ་སྦྱད་པའི་ཕོ་མཆོན་གྱི་གའ་མིང་སྟེ། སྟེ་དགེ་བྱུང་
འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྦྱན་གྱི་བདེ་བསྐྱུས་དང་གའ་མིང་འགའ་ཞིག་བསྟོལ་བ་
སྒྲོགས་ལ་མགིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཤུ་ན་ར་ག་ཞེས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། བོད་སྐད་ཤུ་
ན་ཁྱི་དང་། ར་ག་ཆགས་པར་འཇུག་པས་དོན་ཐོབ་ཏུ་ཁྱི་དར་མ་འདོད་པ་མ་སྦྱད་པའི་ཕོ་མཆོན་
གྱི་གའ་མིང་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་དུ་ཆ་ཉར་དགེ་བ་ཤེས་གྱིས་མཛད་པའི་
ཤེལ་དཀར་མེ་མོང་ནང་དུ། ཤུ་ན་ར་ག་ཤུ་བ་ཁྱོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞེས་འབྲུ་རིས་ཀྱང་གིས་
འདུག་པས་སྒོ་ལྟོན་དག་གིས་དཔྱོད་ཅིག་

ཤུ་ལྷགས། རི་དྲགས་ཤུ་བའི་བགས་པ།

ཤུ་སྐྱག་ཤུ་བའི་སྐྱ་གྲུ།

ཤུ་བ། ཤུ་བ་དང་འབྲ།

ཤུ་བ་ཆོན་སྒྲ་དགུ་ལྟོན་གྱི་རྩ་འབྲུལ་རི་མོ། མེ་བྱང་མའི་སྐབས་ཀྱི་ལྟེ་བས་རིས་ཤིག་ཡིན། ཏུན་ཉོང་
བྲག་ཕྱག་ཨང་༤༥༧པའི་རྩ་བ་དོས་གྱང་ལྟེ་བས་སྐྱ་གིས་ཡོད། གཏམ་རྒྱུད་འདི་ནི་སྟོན་པ་ཤུ་གྲུ་
ལྷག་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་སྟོན་མའི་མཛད་པ་གཞིར་བཟུང་ནས་གིས་པ་ཞིག་གོ།

ཤུ་བའི་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་རི་མོ་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེའི་རྒྱས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཤུ་བ་མཆོང་
རྒྱུག་བྱེད་མཁན་མང་བོ་དང་། ད་དུང་ཤུ་བ་འགོ་བ། ཤུ་བ་ལངས་ནས་སྟོད་པ་སོགས་སྦྱངས་
སྦྱབས་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད། དེ་དག་གི་བཅད་དབྱིབས་ནི་སྦྱབས་བདེ་ལ་རགས་བསྐྱུས་
ཡིན་པ། ཉམས་འགྱུར་གསོན་ཉམས་ལྟན་པ་བཅས་ཡོད།

ཤུ་མོའི་སྟེང་། རི་བོ་ཞིག་སེ་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་རྩ་བ་རྫོང་དུ་ཡོད།

ཤུ་རྫོང་རི་ཁྱོད། མིང་གཞན་དུ་ཤུ་རྫོང་སྐྱབ་སྟེ་ཡང་ཟེར། ཕྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་

[illegible]

ཤྱུ་བསྟན་པ། སངས་རྒྱས་བསྟན་པ།

ཤྱུ་བྱབ་པ། ཤྱུ་ཐུ་ན། ཤྱུ་བྱབ་པས་བཀག་ཀྱང་མི་ཁོགས་པ་དང་། འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཀྱིས་བཅལ་ཀྱང་མི་རྟེན་པ།

ཤྱུ་བྱབ་པའི་སྐྱ་གཟུགས་ཀྱི་རིགས་ལྔ། ཆོས་འཆད་ལ། བདུད་འདུལ་ལ། མཉམ་བཞག་ལ། རྩ་
ལོན་ལ། རྩོད་གཤེགས་མའོ།

ཤྱུ་བྱབ་པའི་མཛད་པ་ཆིག་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ། རང་ཅག་གི་སྟོན་པའི་མཛད་པ་ཆེ་ལོང་ཅམ་བསྐྱས་ན།
དང་པོ་དགའ་ལྗན་དུ་དམ་པ་ཉོག་དཀར་པོར་གྱུར་པ་དང་། རྒྱལ་རིགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཤྱུའི་རིགས་ཀྱི་ཡལ་ཡུམ་རང་རང་གི་ཡར་གྱི་བདུན་བརྒྱད་བར་དུ་སྟོན་མེད་སོགས་ཀྱི་
གཏམ་དང་། གཞིགས་པ་ལྔ་ལ་གཞིགས་པ་དང་། དགའ་ལྗན་ནས་འཕོས་ཏེ་ལྷམས་སུ་འཇུག་
པ་དང་། ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་མི་གཅང་བས་མ་གོས་པར་བཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་དང་ལུས་
མའི་ཆལ་དུ་སྐྱ་བལྟམས་པ་དང་། རྩོད་ཁྱེད་མེད་སྐྱུར་གཤེགས་པ་དང་། དང་རྩོད་ཉོན་མོང་
མེད་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པ་སོགས་དང་། བཟོ་ཡི་གནས་ལ་སྤངས་པ་དང་། རྒྱ་ཅལ་གྱི་སྟོབས་
བསྟན་པ་དང་། ཤྱུ་ལག་ན་ཤེ་ཅོན་གྱི་བུ་མོ་བཅུན་མོ་གྲགས་འཛིན་མ་ཁབ་ཏུ་བསྟེན་བ་དང་།
རྩོད་ཁྱེད་མེད་སྐྱུ་དང་ལྷས་བསྟན་གྱི་བར་གྱི་རྩ་གྲུང་རོ་ཉེ་ཉའི་འགམ་གྱི་ཤིང་ཆེན་པོ་དགེ་བའི་
སྟོང་པོ་བྱིར་རྒྱུད་གིས་འབྲེལ་ཏེ་རྩོད་ཁྱེད་གཉིས་ལ་གཞོད་པ་དོན་ཀྱན་བྱབ་པས་ནམ་མཁར་
འཕངས་པས་དུམ་བུ་གཉིས་སུ་སོང་བས་རྩ་གྲུང་སྤར་བཞིན་སོང་བ་ལས་རྩོད་ཁྱེད་པ་བདེ་
བར་གྱུར་པའི་གཏམ་དང་། ཤྱུ་བྱིལ་བུ་སྤྱའི་བུ་མོ་ས་འཆོ་མ་བཅུན་མོར་གྱུར་པ་དང་། དེས་
པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་གཞི་གཞིགས་པ་དང་། ཞིང་པའི་རྩོད་གི་ལམ་དུ་ཞིང་པ་དག་གི་དུམ་
གཞིགས་ནས་ཀྱང་སྟོ་སྟེ་ཤིང་འཛམ་བུའི་གི་པ་མ་ལ་བཞུགས་ནས་བསམ་གཏན་བསྐྱབས་ཤིང་
དུར་ཁྲོད་གཞིགས་པ་དང་། ཤྱུ་དུས་ལེགས་ཀྱི་བུ་མོ་རི་དྲགས་སྐྱེས་བཅུན་མོར་སྤངས་པའི་
གཏམ་དང་། ཞག་བདུན་དུ་སྤང་མས་བསྟོར་བ་དང་། ཁྱིམ་ནས་མཛོན་པར་བྱུང་བ་དང་། རབ་
ཏུ་བྱུང་ཞིང་དང་རྩོད་རན་སྤང་གི་བུའི་གནས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ལྷ་སྟེགས་ཅན་རིང་འཕྱར་
སོགས་དང་ལྷན་ཅིག་ཐར་ལམ་འཆལ་བར་བསྟན་པ་དང་། ཞི་ལྷག་ཆེད་དུ་དཀའ་བ་ནམ་པ་

བདུན་སྟེང་པ་དང་། དཀའ་ཐུབ་ཐོལ་ཏེ་འོ་ཐུག་གསོལ་བས་སྐྱུ་ལུས་མཐུ་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱང་
 རྩལ་སྤྱོད་པོ་དོ་རྗེ་གདན་གྱི་ལམ་དུ་གཤེགས་པའི་གཏམ་དང་། བདུན་བརྒལ་བ་དང་། ཆེན་
 མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྟེན་པ་དང་། ཉན་པས་ཁྱོད་དུ་ཐུགས་ལས་རྩལ་དུས་ངལ་བར་བཞུགས་པ་
 དང་། ཆངས་པ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་ལྷ་ར་ཏ་སིར་གཤེགས་པ་དང་། ལྷ་སྟེ་ལ་
 ཆོས་འཁོར་དང་པོ་སྒྲོར་བ་དང་། ཉེ་བའི་སྟེ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ལྷ་ར་ཏ་སི་ནས་མ་
 ག་རྩར་འབྱོན་པའི་ལམ་དུ་བཟང་སྟེའི་ཆོགས་དུག་ཅུ་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་
 དང་། རལ་པ་ཅན་སྟོང་བརྒལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོས་བསྐྱེད་ཞིང་བདེན་པ་
 མཐོང་བ་དང་། ཉེ་རྒྱལ་དང་པང་ནས་སྟེས་ཏེ་མཆོག་ཐུང་གཅིག་འཁོར་དུ་འདུས་པ་དང་། ལྷ་
 ཞེ་ལའི་འདབ་སྐྱབས་འགོ་ལ་བཀོད་ལུང་བསྟན་ནས་བརྒལ་ཞིང་མི་བྱིན་དག་བཅོམ་ལ་བཀོད་
 པ་དང་། ཀ་ཏུ་ཡན་འཕགས་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་རབ་སྤྱང་སོགས་འདུལ་བར་མངགས་
 པས་བརྒལ་བ་དང་། སྟོན་པས་གཅེར་བུ་བའི་སྟེན་བདག་རབ་བཟང་གི་རྩལ་མ་སྤྲུམ་མ་ལ་ཁྱོད་
 ལ་བུ་ལྷ་མའི་དཔལ་འབྱོར་སྟོང་ཞིང་དག་བཅོམ་འཛོལ་བ་ཞིག་བཅའོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་པ་མི་
 བདེན་པར་འཇུག་ཆེད་དུ་གཅེར་བུ་བདག་གིས་རྩལ་མ་བསད་པའི་རོ་བསྟེག་ཆེ་ལྟོ་བའི་ཐད་མ་
 ཆོག་པར་བང་མ་ལས་ཁྲིམ་བདག་མེ་སྟེས་བཅས་པའི་གཏམ་དང་། འབར་བའི་ཐུག་ཏུ་བརྒྱ་
 བྱིན་ལ་སོགས་པ་ལྷ་རྩམས་ལ་ཆོས་བསྟན་པ་དང་། ཁྲིམ་བདག་མགོན་མེད་ཟས་བྱིན་བདེན་
 པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། དེས་རྒྱལ་བུ་རྒྱལ་བྱེད་ཀྱི་ཆལ་བཞེངས་པ་དང་། སྟོན་པ་ཉིད་མཉན་ཡོད་
 དུ་ཀུན་དགའ་ར་བར་སྟུན་བྱངས་པ་དང་། ཀོ་ས་ལའི་རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དད་པ་ལ་བཀོད་པ་
 དང་། ཡལ་རྒྱལ་པོས་འཆར་ཀ་མངགས་ཏེ་སེར་སྤྱིའི་སྟེང་ཆལ་གྱི་ཏུ་གོ་རྟེན་ཀུན་དགའ་ར་བ་
 སོགས་སུ་སྟུན་བྱངས་ཏེ་ཡལ་སྤུས་མཇལ་བའི་སྐབས་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཆེན་པོ་
 དང་། མིང་ཆེན་པོ་རྩལ་མ་སོགས་ཤུག་རིགས་ཀྱི་བུད་མེད་པལ་པ་རྩམས་ལ་ཆོས་བསྟན་ཞིང་
 སྟེང་མ་ཆེ་འཕོས་ཏེ་བུ་མོ་སྟེན་གཞོན་གལ་ཅན་དུ་སྟེས་པ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་དང་། གཙུང་དགལ་
 པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒྲོར་དང་། མ་མ་སྟེ་དགའི་བདག་མོ་ལ་བརྟེན་ཏེ་དགེ་སྟོང་མའི་དགེ་འདུན་
 ལྷ་བརྒྱ་བྱེད་དག་བཅོམ་པར་གྱུར་པ་དང་། ཐོང་ཁྲིར་སྟོན་མ་ལྷ་བུར་གཤེགས་ཏེ་ཁྲིམ་

བདག་རི་རྩ་ནི་བྱམས་མའི་བྱ་གང་པོ་དག་བཅོམ་ལ་བཀོད་པ་སོགས་དང་། ལུ་ཕྱོགས་འོད་
 ཟེར་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཕྱོད་ཉེ་མོ་འུ་འགལ་གྱི་བྱའི་མ་དར་སྤྲེས་པ་རྒྱན་ཞུགས་ལ་བཀོད་པ་
 དང་། བམ་ཟེ་བད་མའི་སྤྱིང་པོ་སོགས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པ་དང་། རྩ་ལྟོ་བ་ཁྲིའུ་
 གཉིས་དགེ་འདུན་ལ་དགའ་ཁྲིའུ་ལས་མཐོང་ཆོས་ལ་སྤྲིན་པའི་གཏམ་དང་། མོ་འུ་འགལ་བྱ་
 མངགས་ཉེ་གཙུང་དགའ་པོ་ཉེ་དགའ་བཏུལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་ལ་སྤྲེས་མཆོན་ཆའི་
 ཆར་པལ་པ་མོ་འུ་འགལ་བྱས་མེ་རྟོག་ཏུ་བསྐྱར་ནས་བསྐྱབས་པ་དང་། གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོའི་
 དཔལ་པོ་སྤྱིང་བྱལ་ཅེས་པ་གཞོད་སྤྲིན་འཕྲོག་གནས་སུ་སྤྲེས་པ་བཏུལ་བ་དང་། འཕྲོག་གནས་
 གྱི་ལག་ནས་སྤངས་པའི་ལག་བརྒྱད་བདེན་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྷ་བྱ་ལ་ནས་གོ་ཁྲབ་
 བསྐྱར་ལན་དུ་གཞུགས་ཅན་སྤྱིང་པོས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲེས་གཞུགས་བྲིས་པ་བསྐྱར་པས་བདེན་མཐོང་
 སོགས་གྲོང་ཁྲིའུ་སྤྲེས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། མཉན་ཡོད་དང་རྒྱལ་ཁབ་བར་གྱི་མེད་གེ་རལ་
 བ་ཅན་རྒྱལ་བས་བཏུལ་བས་ལྷར་སྤྲེས་ནས་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དང་། འོད་སྤང་གི་དུས་གྱི་
 དགེ་སློང་དག་ལ་ངན་སྤྲེས་བྱས་པའི་བམ་ཟེ་ཕེད་བྱ་མེར་སྤྲེས་ཆུ་མིན་ཉའི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་ལ་
 ཆོས་བསྟན་ལྷར་སྤྲེས་ཉེ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་ཅིང་དེ་བྲངས་པའི་ཉ་པ་ལྷ་བརྒྱ་ཡང་དག་བཅོམ་པ་
 ལ་བཀོད་པའི་གཏམ་དང་། འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་འཁོར་དུ་འདུས་པའི་གཏམ་དང་། བྲིས་འོད་
 སྤངས་ཆེན་པོ་ལ་གསར་བྱ་མང་པོས་འབྲུ་བ་མེལ་ཆེད་དུ་སྟན་བྱེད་བསྐྱལ་བ་དང་། ཀྱན་དགའ་
 པོ་རིམ་པར་བསྐྱོས་ཉེ་རྟེན་ཅིག་གནས་པར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱེའུས་སྤྱང་ཅི་ཕུལ་ཇེས་ལེ་འཕོས་
 བས་གནས་འཛོག་གི་བྱ་སྤྱང་ཅི་ཅན་དུ་སྤྲེས་ཉེ་དག་བཅོམ་པ་དང་། ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོས་སྤྲེས་
 ཞུགས་འདུལ་པའི་ལོ་རྒྱས་དང་། བྲང་སྤོང་ལྷ་བརྒྱ་དག་བཅོམ་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། ལྷོ་བྱང་
 ལྷའི་ལེན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཉིས་བསྐྱམས་པ་དང་། ཤ་ཟ་སྟོང་བཏུལ་ཉེ་སྤྲེས་འཕྲོར་བཀོད་པ་
 དང་། ལྷ་སྤྲེས་ལྷ་མིན་མི་སོགས་གྱི་འདུས་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་དང་། བགས་ཁྲིའུ་
 གཞོད་སྤྲིན་དང་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱབས་ལས་ཆོང་པ་ལྷ་བརྒྱ་པ་སྤྲེ་གཉིས་བསྐྱབས་པ་དང་། ཆོ་
 འཕྲུལ་རྒྱུང་བར་གྲགས་པ་ལྷ་ལས་བབས་པ་དང་། གྲོང་ཁྲིའུ་བཟང་བྱེད་དུ་གཤེགས་ཉེ་ཁྲིམ་
 བདག་ལུགས་སོགས་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལ་བཀོད་པ་སོགས་དང་། ཁྲིམ་བདག་དཔལ་ཁྲིན་

བརྟལ་བ་དང་། མེ་སྤྲེས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་སྐོར་དང་། གཞོད་སྤྱོད་སེ་ཉིའི་བྱ་མོ་འཕྲོག་མ་བརྟལ་
 བ་དང་། སངས་རྒྱལ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ཀ་པི་ན་འཁོར་བཅས་བརྟལ་
 ཉེ་དག་བཅོམ་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། བྱིས་བདག་གཤེདས་ཅན་དང་བྱང་སྤོང་ལྷ་བརྒྱལ་བདེན་བ་
 མཐོང་བར་མཛད་བ་དང་། ཁྱོད་ཁྱེར་ཀ་ལུ་སྤྱིར་བྱོན་ནས་རྒྱལ་པོ་ཤ་ར་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་
 མཛད་བ་དང་། སིང་ག་ལའི་རྒྱལ་པོའི་བྱ་མོ་སྤྱ་ཉིག་ཅན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། མ་ག་རྩ་བཟང་མོས་
 དུལ་བྱ་རམ་ཤིང་འཕེལ་བྱ་སྤྱན་བྱངས་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྒྱ་འབྲུལ་བསྐྱབས་བ་དང་།
 དེས་དགེ་འདུན་གྱི་དབྱེན་བྱས་བ་བསྐྱམས་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་ཐལ་མས་རྒྱལ་པོ་མ་སྤྲེས་
 དགས་རང་གི་ལ་ལ་གཞོད་བ་བྱས་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ལོག་སྐྱབ་བྱས་ཀྱང་
 གཞོད་བ་མི་མངའ་བ་དང་། སྤང་བོ་ཆེ་སྤྲོས་བཅོར་སྤྱོད་བརྟལ་བ་དང་། འཆོ་བྱེད་གཞོན་
 གསོས་བདེན་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་བཞི་བྱང་སྤོང་སྤོང་དང་བཅས་པས་བདེན་བ་
 མཐོང་བ་དང་། སོར་མའི་འཕྲེང་བ་ཅན་བརྟལ་ཉེ་དག་བཅོམ་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། འཕགས་བ་
 ལེགས་འོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། ཚུ་སྤྱིན་བྱིན་བ་གསོད་གྱི་རི་ལ་དབྱར་གནས་མཛད་བ་དང་།
 རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱིས་འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་མཆོད་བ་དང་། དབུལ་མོ་བྱོང་ཉུགས་ལ་སངས་
 རྒྱལ་སྤྱུ་ལྷུང་བསྐྱན་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བཅག་བ་དང་། རྒྱལ་པོ་མ་སྤྲེས་དག་
 གཞོད་བ་ལས་བསྐྱབས་བ་དང་། མ་སྤྲེས་དག་ཙ་བ་མེད་པའི་དད་བ་ལ་བཀོད་བ་དང་། ལྷས་
 བྱིན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་འཕོས་བ་དང་། མཆོག་བྱུང་གིས་དཔྱལ་བའི་རྒྱ་གཟིགས་བ་དང་། ཡངས་
 བ་ཅན་དུ་གཤེགས་པའི་ལམ་ཁར་བྱུང་བའི་གཏམ་ཡམ་དང་སྤྲུག་ཞེ་བྱས་བ་དང་། ཡངས་བ་
 ཅན་རྣམས་བདེ་བར་མཛད་བ་དང་། དུལ་མི་ཐེ་ལ་དང་ས་ལའི་བྱོང་དུ་བྱོན་ནས་བདུད་སྤྱིངས་
 བར་མཛད་བ་སོགས་དང་། དུལ་སྤྲིག་བ་ཅན་གྱི་གྲུང་རྣམས་ལ་ཕར་ཆ་བཏང་ནས་བརྟལ་བ་
 དང་། རྒྱ་བྱོ་རྩེའི་བྱོང་སོགས་སྤྱུ་གཤེགས་བ་དང་། བམ་ཟེའི་བྱོང་དུ་བྱོན་བ་སོགས་དང་། ལྷག་
 ཅན་རྩེ་ཁྲིད་ཀྱི་བྱོང་སྤྲུགས་སྤྱུ་གྱེད་དུ་བྱོན་ནས་སྤྲུ་སོག་མ་མེད་བརྟལ་ཞིང་མི་མིན་དང་མི་
 མཐའ་ཡས་པའི་དོན་སྤྱན་ཆོད་གཅིག་ལ་མཛད་བ་དང་། སྤྱོད་ལྷ་ལྷན་གྱི་བཅོམ་རྒྱལ་དུ་བྱོན་
 ཅས་བམ་ཟེ་དང་གཞོད་སྤྱོད་དུ་མ་བརྟལ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་དང་། དུལ་ཨ་ཏ་ལར་བྱོན་བ་

ཆོང་བ་ལྷ་བརྒྱུས་བདེན་པ་རྟོགས་པ་སོགས་དང་། མྱོང་བྱེད་དག་མཐར་དབྱེད་གནས་མཛད་
པ་དང་། རྟོ་ཕྱོགས་ལྷ་ལེན་གྱི་ལམ་དུ་བྱུང་བའི་གཏམ་དང་། བྲམ་ཟེ་དཔལ་པོ་ལ་སོགས་པའི་
ལོ་རྒྱུས་དང་། ལས་གྱི་རྒྱ་བ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུ་ལྷག་མ་རྣམས་གྲོལ་བ་ལ་བཀོད་པ་དང་།
བྲམ་ཟེ་གང་པོ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། སྤོང་བྱེད་པ་རྣམས་མང་ཡང་
འདུས་མ་བྱ་བ་མ་བྱན་ཞིང་ཁྲིམས་ལ་གནས་པ་དང་རྒྱན་ལ་གྲུས་ལ་མི་འོས་པར་མི་བཟོད་
མཆོད་རྟེན་དག་བཅོམ་ལ་དང་བ་སྟེ་མི་ཉམས་པའི་རྒྱ་བདུན་དང་ལྷན་པས་མ་སྦྱིས་དགས་དག་
པམ་མི་ཐུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དུ་བཞུགས་སྐབས་དང་། འོད་མ་
ཅན་གྱི་བྱང་ཕྱོགས་ཤིང་ཤ་བའི་ཆལ་དུ་བཞུགས་པ་དང་། ཁྲིམ་བདག་ཁོར་ཅན་གྱི་གཏམ་
དང་། སྦྱ་ཆེ་འདུ་བྱེད་བཏང་བ་དང་། ཅ་ཅན་དུ་བཞུད་པའི་ལམ་གྱི་མཛད་པ་དང་། ཅ་ཅན་ཉིད་
དུ་བྱོན་པའི་མཛད་པ་དང་། ཇི་ཟེ་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་བརྒྱལ་བ་དང་། ཀུན་ཏུ་རྒྱ་རབ་བཟང་
དག་བཅོམ་པ་ལ་བཀོད་པ་དང་། ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཤིང་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་དང་། ཟུར་དུ་སྦྱ་གདུང་ཞུགས་
ལ་ལུལ་བ་དང་། སྦྱ་གདུང་ཆ་བརྒྱད་དུ་བཞོས་པ་དང་། བཀའ་བསྟུ་བ་དང་པོའི་གཏམ་དང་།
འོད་སྤངས་ཆེན་པོ་བྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། རྒྱ་ནའི་གོས་ཅན་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། ཀུན་
དགའ་པོའི་མཛད་པ་ཐ་མ་དང་། བཀའ་བསྟུ་བ་གཉིས་ཇི་ལྟར་མཛད་པ་དང་བཅས་སོ།།

ཤིང་ཐོ་བཞེ་ཡི་མིང་ཡིན།
ཡལ་དང་སྦྱན་མཆོད་གསུམ་པོའི་ཡིན། གཅོང་མ། དཀར་མོ། ཟེ་པོ་མ། བདུད་ཅི་མ། འདི་ནི་
སྤང་མོ་བཞེ་ཡི་མིང་ཡིན།

ཤིང་ཐོ་ཞེ། [ལེགས་]སངས་རྒྱུས་ཤིང་ཐོ་ཞེ། རྒྱུད་དུས་མཆོད་དོན་ཀུན་གྲུབ་པ་ཞེས་གྲགས།
ཁོང་ནི་ཇི་མེད་ཤིང་ཐོ་ཞེས་རྒྱུད་ལས་ཡལ་ཟས་གཅོང་མའི་རིགས་སུ་སྦྱ་འཁྲུངས་པ་ཡིན་ལ།
བོད་ཀྱི་ཡལ་འདིར་སྦྱོན་བྱོན་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོན་པ་ཤིང་ཐོ་ཞེས་ཐོས་ཆོད་ལ་
བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ལས། ཆེས་སྦྱ་གོས་ནི་ས་སྦྱ་པའི་ལུགས་ཉེ་སྤྱི་འོང་
སྦྱོན་གྱི་ ༡༡༣༥ པའི་མེ་ཁྲི་འོར་སྦྱོན་པའི་འདས་ལོ་འགོ་བཟུང་། སྦྱོན་པ་འཁྲུངས་ལོ་དར་ཁབ་

ཆེ་ཤིས་ནི་ཕུག་ལུགས་དང་མཚུར་ལུགས་གཉིས་ཏེ། ཕུག་པས་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་༢༩༡པའི་
 ལུགས་སྤེལ་ལོར་སྤྱི་འབྲངས་པར་བཞེད། མཚུར་ཕྱིའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་༢༥༧པའི་
 ཤིང་བྱེ་ལོར་སྤོན་པ་སྤྱི་འབྲངས་པར་བཞེད། དེར་དུས་འཇམ་སྒྲིང་འདིར་ཡོངས་བྲགས་ལ་སྤྱི་
 ལོའི་ཕྱོན་གྱི་༢༩༥ པའི་མེ་སྤེལ་ལོར་སྤོན་པ་སྤྱི་འབྲངས་པ་དང་། སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་༥༢༥
 པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་སྤྱི་འབྲུག་ལས་འདས། དེའི་ཕྱི་ལོ་མེ་སྤེལ་ལོར་སྤོན་པའི་འདས་ལོ་བརྟེ་པའི་
 འགོ་བརྟུགས་ཡོད་པ་འདི་ཉིད་སངས་རྒྱུ་གྱི་འབྲངས་འདས་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་གྱི་དུས་ཚོད་
 ཡིན་པར་མེས་མ། དེ་ནས་ཁོང་གཞོན་དུའི་དུས་ནས་སྤྱི་ལོ་འབྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་དབང་དུ་བྱས།
 ལུ་མོ་ས་འཚོ་མ་སོགས་ཁབ་དུ་བཞེས་ཏེ་བརྟུན་མོའི་ཆོག་ས་གྱིས་བསྐྱོར་ཏེ་རྒྱལ་སྤྱི་
 བསྐྱེད་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་ཏེ་དུམ་ལོ་མོག་ཁྲིམ་ནས་ཁྲིམ་མེད་པར་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་མཆོད་རྟེན་རྣམས་
 དག་གི་བྱུང་དུ་དཔལ་པར་བྱུང་གིས་བསྟེན་པར་རྫོགས། རྒྱ་པོ་ཞི་རུ་ནའི་འགམ་དུ་ལོ་བྲུག་དུ་
 དག་འབ་སྤྱད། དགུང་ལོ་སོ་ལྔ་པའི་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙོ་ལྟའི་སྤོང་ལ་བདུད་བཏུས། ལྷང་ལ་
 མཉམ་པར་བཞག། མོ་རངས་ལ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱུ་གྱི་དེ་ནས་ཞག་བདུན་གྱི་
 མཐར་རྒྱ་སྤོང་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཞེད་ཡུལ་ལ་རྒྱ་ཏ་མིར་བཀའ་དང་པོ་བདེན་བཞེད་ཆོས་འཁོར་
 བསྐྱོར་རིམ་བཞེན་རྒྱལ་ལོའི་ཁབ་དང་། ལྷ་རྒྱུད་ལྷང་པོ་ལ་སོགས་པར་བཀའ་བར་མཆོད་ཉིད་
 མེད་པ་དང་། བཀའ་མཁའ་ལེགས་པ་རྣམས་པར་བྱེ་བའི་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར། མཐར་དགུང་ལོ་
 གྲུ་གཅིག་པ་ས་ག་རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙོ་ལྟ་ལ་གནས་རྒྱ་མཆོག་བྱུང་དུ་སྤྱི་ལོ་འབྲུག་ལས་འདའ་བའི་
 རྒྱལ་བསྐྱེད་པ་སོགས་མཛད་པ་ཆེན་པོ་བརྟུག་ཉིས་ཡོད་དོ། ། མཆོད་གྱི་རྣམས་བྲངས་ལ་གོ་ཏུ་ཉ་མ་
 དང་། ལྷོ་ཏ་ལ། དགེ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཉི་མའི་རྒྱུད། ཉི་མའི་གཉིན་གྲུང་། ཉི་མའི་རིགས་འབྲངས། ཉི་
 མའི་དུས། རྫོང་གདན་པ། ལུ་རམ་ཤིང་པ། མི་མཛད་བདག་པོ། མི་མཛད་སྤྱིང་པོ། རྒྱལ་ཁྲིམས་
 གཏེར། རས་གཙང་སྤྱས། ལྷ་ལྷའི་རྟོག་ལྷ་ལྷའི་ལང་སྤྱ། ལྷ་ལྷའི་རྩ་བཅས་སོ། །
 ལྷ་ལྷའི་བཟང་པོ། ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ས་སྤྱི་པ་ཏ་ཆེན་རྒྱ་ནག་ལ་མེགས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༢
 ནས་༡༩༣༡ལོ་བར་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་རིང་ཁོང་གིས་དཔོན་ཆེན་བྱས་པ་དང་ས་སྤྱིའི་དཔོན་
 ཆེན་ལས་ལུགས་བརྟུགས་ནས་དཔོན་ཆེན་དང་པོ་ཡིན།

ཡུལ་འོད། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་རྒྱ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་འདུལ་བ་བདུད་ཚིའི་རྒྱ་གྱི་སློབ་དཔོན་
ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་དགེ་ཚུལ་གྱི་ཀླ་རི་ཀ་སྤྲུལ་བརྒྱ་བ་སོགས་མཛད།

ཡུལ་ཡེ་ཤེས། འུམ་ས་ཆེན་ཆོས་རྗེའི་མིང་། འུམ་ས་ཆེན་ཆོས་རྗེ་ཡུལ་ཡེ་ཤེས་ཟེར་བ་དེར་ལྟོས།
ཡུལ་རི་བྲག་པ། ཡུལ་རུས་རྒྱུད་ལ་ཁག་གསུམ་དུ་གྲེས་ཏེ་ཡུལ་ཆེན་པོ། ཡུལ་རི་བྲག་པ། ཡུལ་
ལེ་ཙ་གྲེ་གསུམ་ལས་འདི་རི་བྲག་པ་ཡིན།

ཡུལ་ལི་ཙ་གྲེ། བོད་དུ་ཡུལ་རི་བྲག་པ་ཞེས་བར་གཟེགས།
ཡུལ་ཤི་རྩ་བ། ཁ་ཆེ་པ་ཆེན་རྒྱ་གར་ཤི་རྩ་ལེ་རྩའི་ཁྱི་རབས་ཟ་མ་འདི་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་
ལྷག་ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་ཁོ་སྤུ་ལོ་རྩ་བ་བྱམས་པ་དཔལ་གྱིས་
གདན་བྲངས་ཏེ་བོད་དུ་ཕྱོག། ས་པ་ཆ་གྱི་མཁན་པོ་མཛད། ལོ་བཅུའི་རིང་ལ་དུ་སྤྱིང་དང་། ལྟོ་
བྲག་གཉལ་སྤྲད་སོགས་ལུལ་ཁམས་མང་དུ་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ་སྟེལ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
ཤིང་གྱི་ལོ་ལ་འདས།

ཡུལ་མེད་གེ ① ཡུལ་ཐུབ་པའི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཤིག ② ལུ་རུ་མཚན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ཡུལ་འི་དགེ་སློང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་པའི་དགེ་སློང་རྣམས་ཀྱིས་རང་གིས་རང་ལ་འཕོད་
པའི་འཁྲི་སློལ་ཞིག

ཡུལ་འི་རྒྱལ་པོ། ཡུལ་ཐུབ་པ།
ཡུལ་འི་བརྒྱུད། སངས་རྒྱུས་ཡུལ་ཐུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཁོང་འབྱུངས་པའི་རུས་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་
མཚན་གསོལ་བ་ཡིན། ཡུལ་འི་རུས་རྒྱུད་ཀྱི་སློང་མདོ་སྟེ་དཔག་བསམ་འཁྲི་ཤིང་གི་ཡལ་
འདབ་དང་། དེ་བཟེར་སྟོན་པོའི་ལེ་ཆན་དང་པོའི་འགོར་ཡང་གསལ།

ཡུལ་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། ༡ དགའ་ལྡན་གནས་ནས་འཕོ་བའི་མཛད་པ། བདག་ཅག་གི་
སྟོན་པ་ཐུགས་རྗེ་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་འདི་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་སུ་སྟེའི་བྱ་དམ་
པ་ཏོག་དཀར་པོར་སྒྲེ་བ་བཞེས་ཏེ། རང་དང་སྤྲུལ་མཉམ་གྱི་སྟེའི་འཕོར་རྣམས་དང་བཟོ་སྦྲང་
མཛད་པའི་སྤྲུལ་སྤྱུ་དང་པ་ནི་ཆོས་སྤྲང་པའི་སྟོ་སྟེ་བསམ་པ་མི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་ཆོས་སྟོལ་འབྲུག་ཚུལ་བརྒྱ་བསྟན་ནས། འཛམ་བུ་སྤྱིང་པ་རྣམས་གདུལ་བའི་རུས་

ལ་བབས་པར་མཐུན་ཏེ། ཡུལ་དང་། རུས་དང་། རིགས་དང་། ཡུམ་དང་། རུས་བཅས་གཟིགས་
པ་ལྟ་ལ་གཟིགས་ཤིང་། ང་ནི་དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷའི་རིགས་འདི་ནས་འཕོས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་ཟས་
གཙང་གི་བྱར་གྲུར་ནས་སྟོགས་རུས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་རྣམས་གདུལ་བའི་རུས་ལ་བབས་སོ། ཞེས་
བསྟུགས་ནས། རང་ཉིད་ཀྱི་ཙོང་པན་མ་མམ་པའི་དབུ་ལ་བསྟོན་ཏེ་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བསྟོན་ཤིང་།
ཁྱོད་ནི་ངའི་འོག་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཆང་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏེ་ས་ག་
རྒྱ་བའི་ཆེས་བཙུ་ལྟོན་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བར་མཛད་དོ། ༡ ལྷམས་སུ་ཞུགས་
པའི་མཛད་པ། དེ་ཡང་གཟིགས་པ་རྣམས་པ་ལྟའི་དང་པོ་ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་སྤྱིར་གཞན་ལས་
ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་འཛམ་བུ་སྤྱིར་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་དབུས་འགྱུར་འཆང་བའི་ཡུལ་སངས་
རྒྱས་སྟོང་འབྲོན་པར་ལུང་བསྟན་པའི་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ། རུས་ལ་གཟིགས་པ་ཆེ་ལོ་
བརྒྱ་པའི་དུས། དེ་ཡང་ཆེ་ལོ་བརྒྱད་ཁྲི་པ་ཡན་ལ་ལོངས་སྟོང་གི་འབྲོར་པ་ཆེ་བས་འཁོར་བ་
ལ་ཡིད་འབྱུང་དགའ་ཞིང་། ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ་མན་ཆད་སྟོགས་མ་ལྟ་ཏུ་ཅང་བདོ་བས་མི་ཁོམ་པར་
སྤང་བས། དེ་དག་གི་སྟོན་མེད་པ་སྟེ་དགུ་རྣམས་གདུལ་སྤྱོད་པའི་རུས་ཆེ་ལོ་བརྒྱ་པ། རིགས་ལ་
གཟིགས་པ་རྒྱལ་རིགས་ཏེ། ད་ལྟ་རྒྱལ་རིགས་ལ་བཀྱར་བའི་རུས་འདིར་མང་བཀྱར་གྱི་རྒྱལ་
བརྒྱད་རིགས་བྱེད་སྟེ་ཆོགས་པ་ཡལ་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མ། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་འམ་བྱང་
མེད་ལ་གཟིགས་པ་བྱང་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ཆ་ཅ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ལྟ་ལོ་སྟེ་འབྲུལ་
ཆེན་མོ། རུས་ལ་གཟིགས་པ་འཕགས་པའི་ཡུལ་དུ་རུས་ཀྱི་མཆོག་འཛིན་པ་ཤུགས་ཀྱི་རྒྱད་
བཅས་ལ་གཟིགས་ནས། སྤང་པོ་ཆེའི་བྱ་བུ་ཐལ་དགར་མཆེ་བ་བྱག་པའི་ཚུལ་དུ་ཡུམ་གསོ་
སྟོང་སྤངས་པའི་སྐབས་སྟོ་གཡས་པར་ལྷམས་སུ་ཞུགས་སོ། ༢ ལྷམས་སུ་མཇུག་པའི་མཛད་པ།
ལྷམས་སུ་སྤྱོད་པ་བརྒྱ་ཆད་བར་བཞུགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་སུ་བཞུགས་པའི་སྟེ་ལྷས་སུ་རྒྱ་
གར་གྱི་སྤྱིར་ཆེན་རྣམས་སུ་ཨ་ཤུའི་ལྟོན་པ་སྟེ་བ་དང་། སྤྱིར་ཐུན་རྣམས་སུ་ཙན་དན་གྱི་
ནགས་ཆལ་སྟེ་པ། སྟོང་ཁྲུང་མེར་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་ཏུ་བདེ་བའི་འབྲོར་པ་ཆད་མེད་རང་བཞིན་
གྱིས་འབྱུང་བ་དང་། ས་ཆེན་པོ་རྣམས་པ་བྱག་ཏུ་གཡོས། འོད་ཀྱི་སྤང་བ་ཆེན་པོས་འཛིག་ཉེན་གྱི་
ཁམས་ཁབ་པ་སོགས་ངོ་མཆར་བའི་ལྷས་མཆན་ལེགས་པ་མང་པོར་བྱུང་བ་དང་། ས་ག་རྒྱ་

བའི་ཆེས་བརྒྱད་རྒྱ་སྐར་རྒྱལ་དང་ལྷན་བའི་དུས་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ 625 BC. མེ་སྤྱོལ་ལོར་
 ཡུམ་གྱི་དགོངས་པ་ལྟར་ལུསྤྱི་ནི་ཡི་ཆལ་དུ་ཐེབས་ཏེ། ཉགས་ཆལ་དམ་པ་དེ་ན་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་
 བ་རྣམས་གྱི་ཡུམ་གྱིས་ཀྱང་བསྟེན་བའི་ཤིང་སྤྲ་ཤེས་བྱ་བ། ལོ་མ་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་
 རུས་བརྒྱན་པ་ཞིག་གཟིགས་ནས། དེའི་ཡལ་ག་ལ་ཡུམ་གྱིས་བྱག་གཡས་པས་བརྒྱུད་སྟེ་ཅུང་
 ཟད་བཞུགས་པ་ན་སྒོ་གཡས་ནས་ཁྱུ་དེ་ཉིད་འོད་དང་འོད་གྱི་ཕུང་པོས་རབ་ཏུ་དཀྱིགས་པའི་
 སྤྱང་བས་མཆན་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསལ་བར་ཡུམ་ལ་གཞོད་པ་མེད་བར་སྐྱབས་ལྟམས།
 སྟོགས་བཞིར་ཞབས་གྱིས་གོམ་པ་བདུན་བདུན་པོར་བས་གོམ་པ་རེའི་རྗེས་ན་བརྒྱ་རེ་
 འཁུངས་ཏེ་སྟོར་ཆེན་པོའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དབྱགས་དབྱུང་བའི་གསུང་བྱོན། ཉམ་མཁའ་
 ཉམ་ལྷ་ཆངས་པ་དང་བརྒྱ་བྱིན་རྣམས་གྱིས་མཆོད་ཅིང་བསྟེན་པར་བཀྲུ། ཉིན་དེར་ཡུལ་
 ཆེན་པོ་བཞིན་རྒྱལ་པོ་བཞིའི་བྱ་ཡང་བཅས་ཏེ། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་གཟུགས་ཅན་སྟོང་པོ།
 མཉན་ཡོད་ན་གསལ་རྒྱལ། ཀྱི་ཤེས་ན་ཤར་བ། འཕགས་རྒྱལ་དུ་རབ་སྤང་རྣམས་བཅས་བས་
 ལྟས་མཆན་རྣམས་དེ་དག་གི་ཡིན་པར་སྒྲོམ་སེམས་བྱས། དེ་དང་དུས་མཆུངས་སུ་སྤང་མོ་ལྷ་
 བརྒྱ་ཡང་བེའུ་འབངས། རྟོནོད་མ་ལྷ་བརྒྱ་རྟེའུ་འབངས། གཏེར་ལྷ་བརྒྱ་ཡང་ཁ་བྱེ། ཁམས་
 གྱི་རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་གྱིས་དབྱལ་ཡང་སྤུལ་བས། ཡལ་རྒྱལ་པོས་སྐྱབས་ལྟམས་པའི་ངོ་མཆར་
 ལས་བརྩམས་ཏེ་གཞོན་ཏུ་དོན་ཐམས་ཅད་བྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆན་སྤུལ། །ལྷ་ཀྱ་གཉུ་པོ་
 གཟུ་ལུས་ཅན་རྣམས་གྱིས་རྒྱལ་སྤྲས་ཉིད་གྱི་ཞལ་མཐོང་བའི་མོད་ལ་རང་བཞིན་དུ་ཞི་དུལ་དུ་
 གནས་པར་བྱེད་སྐབ་བས་ན་མཆན་གཉིས་པ་ལྷ་ཀྱ་སྐབ་པ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་ཞག་བདུན་
 ན་མ་ཡུམ་སྐྱབས་ཤེས་པས་སྤྱི་དགའི་བདག་མོ་གློ་ཏ་མ་སོགས་མ་ས་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་
 བཅས་བས་རིམ་གྱིར་བྱེད་ཅིང་སྤྱི་དབམིངས་སོ། ། ༩ བཟོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པའི་མཛད་པ།
 དེ་ནས་གཞོན་ཏུ་དེ་ཅུང་ཟད་ཆེར་སྤྱོལ་ཏེ་ནར་སོན་པ་དང་། །ལྷ་ཀྱ་གཞོན་ཏུ་རྣམས་ཡི་གེ་སྟོབ་
 པའི་གྲར་བྱོན་ཏེ་ཡིག་མཁན་ཀྱང་ལས་ཡི་གེ་སྟོབ་པའི་ཚུལ་མཛད་པ་དང་། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 དྲུག་ལོན་པ་སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་ ༩༡༠ པའི་ལྷགས་པག་ལོར་ལྷ་ཀྱ་ལག་ན་བེ་ཅོན་གྱི་བྱ་པོ་ས་འཛོ་
 མ་རྒྱན་བཅུགས་ནས། །ལྷ་ཀྱ་གཞོན་ཏུ་ལྷ་བརྒྱ་དང་རིག་པའི་རྩལ་འབྲན་པའི་ཐོག་མར་ཅིས་པ་

ཆེན་པོ་ལྷ་ཁྱེད་སྐྱབ་དཔང་དུ་བཅུགས་ནས་བྱངས་ཀྱི་གནས་ལ་འགན་བཤུས་དཔང་པོ་དང་
 བཅས་བ་ཀྱན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆ་ཅམ་ལའང་འགན་བཤུས་ནས། དེ་བཞིན་དུ་རི་
 མོའི་འདུ་བྱེད་དང་། འཛོང་དང་། ལྷོ་བས་དང་། བརྟག་དབྱེད་དང་། གཏམ་དང་། རྒྱལ་དང་། བང་
 དང་། འདེགས་དང་། མཆོངས་ལ་སོགས་ལུགས་སྒོལ་ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་སྦྱ་རྩལ་དང་། བཛོའི་
 གནས་ཡོད་དོ་ཅག་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པས་སྤྱི་ཀྱང་འགན་ཁུ་མེད་པར་གྱུར། ༥ བཅུན་མོའི་
 འཁོར་དགུས་རོལ་པའི་མཛད་པ། གཟུགས་བཟང་ཞིང་ལང་ཆོ་དར་ལ་བབ་པ། ཁེངས་རྟེན་གས་
 ལ་སོགས་པའི་སྦྱོན་དང་བལ་ཞིང་། དད་སེམས་ཆེ་ཞིང་གཏོང་བལ་དགའ་བ་སོགས་བྱུང་མེད་
 གྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་ཆང་བའི་ས་འཆོ་མ་དང་། གྲགས་འཛིན་མ་དང་། རི་དྲགས་སྐྱེས་རྣམས་
 འཁོར་ཉི་མེ་ཉི་མེ་དང་བཅས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཤིང་། ལྷོ་མདུན་ས་ལྷ་བུའི་སྤྱི་དབྱངས་དང་། རོལ་
 མོའི་སྤྱ་ལ་སོགས་བ་བཀོད་བ་ལུལ་དུ་བྱུང་བས་མཆོད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ནང་ཅེ་ཞིང་རོལ་བལ་
 སོགས་བ་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཛད་པས་ཆོས་བསྟན་ཏེ་བཅུན་མོའི་འཁོར་དེ་དག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་
 ཡོངས་སུ་སྦྱོན་པར་མཛད་དོ། ༦ ཁབ་ནས་མཛོན་པར་བྱུང་བའི་མཛད་པ། རྒྱལ་བྱ་གཞོན་ནུ་
 དོན་གྲུབ་དེ་ཉིད་དགྲུང་ལོ་ཉིད་དགྲུང་ལོན་པ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་༥༩༧པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་ཉིན་
 ཞེག་གྱི་རོལ་ཏུ་སྤྱེད་མོས་ཆལ་གཟེགས་པའི་ཕྱིར་གཤེགས་པས། རྩོང་ཁྲོའི་གྱི་སྒོ་བཞེན། ན་
 བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དང་། ཇ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དང་། འཆི་བའི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དང་།
 ཆངས་སྦྱོད་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་གཟེགས་ཤིང་། དེའི་ཆེ་སིལ་སྟན་དག་ལས་ཕྱོགས་བཅུའི་
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་གྱི་མགོན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ལ་
 བསྐལ་བའི་སྤྱ་རོལ་པ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་སྦོན་ལམ་གྱི་མཐུས་རྒྱལ་སྤྱི་དབྱེད་མོ་འཁོར་རྣམས་
 ལ་སྦྱོ་བའི་ཆུལ་བསྟན་ཏེ་ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་པ་ན། ད་ནི་ཞག་བདུན་ན་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་ན་འཁོར་
 ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེས་མཆོན་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ལུང་བསྟན་པར་ཐོས་
 བས། ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཤོང་ཁྲོའི་དང་ཁོར་ལུག་ཐམས་ཅད་མེལ་ཆེ་བས་ཏེ་སྤངས་པ་ན། ཐ་
 རྟེན་ཆེ་བའི་ཉ་བའི་མཆོན་པོར་གྲགས་འཛིན་མའི་མངལ་དུ་སྤྱས་སྤྱ་གཅན་འཛིན་གྱིན་གྱིས་
 བརྒྱབས་ཏེ། བཤུ་བྱེད་ན་ཞམ་འབྲིང་བ་འདུན་པ་གཉིད་ལས་སྦོང་ཞིང་མེབས་ཐོགས་སུ་ཁྲིད།

ཆིབས་པ་བསྐྱགས་ལྷན་ལ་ཆིབས་ནས་གཤེགས། ། དཔག་ཚད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་
འདས་པ་ཡངས་པ་ཅན་ཏུ་སྒྲེབས་པ་དང་། འདུན་པ་ཆིབས་བཅས་ཕྱིར་སྒྲོག་སྟེ་རྒྱལ་པོ་ཡབ་
ཡུམ་དང་། བཅུ་མོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོད་པ་བསངས་བར་བྱས། མཛོད་རྟེན་རྣམ་དག་གི་བྱང་ཏུ་རལ་
གྱིས་རང་གི་དབུ་སྐྱ་བཅད་པ་དང་། ལྷའི་བྱ་ཚོན་པའི་གཟུགས་སུ་སྦྱལ་བས་ཏུར་སྒྲིག་གི་གོས་
ཕྱལ་བ་སྒྲངས་ཏེ་སྦྱེ་ལ་གསོལ་ཞིང་། བག་རང་ཉིད་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བར་མཛད། ཀླ་ཤི་ཀླའི་
ན་བཟའ་དང་། གཙུག་སྤྲད་བཅད་པ་རྣམས་ལྷའི་བྱ་ཚོན་པའི་གཟུགས་སུ་སྦྱལ་བར་བྱིན་བས་
དེས་ལྷ་ཡུལ་ཏུ་ཁྱེར་བར་གྲགས། ། ༥ དཀའ་བ་སྤྲད་པའི་མཛད་པ། རྒྱལ་སྐུས་ལྡན་སྤྱབ་པ་
ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྗེས་སུ་ཡངས་པ་ཅན་ཏུ་གཤེགས་ཏེ། སྦྱ་རྩལ་ཤེས་
ཀྱི་བྱ་རིང་འཕྲར་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་རིངས་བྱེད་ཀྱི་བྱ་ལྷག་སྦྱོང་གཉིས་ལས་བསམ་གཏན་
ཀྱི་གདམས་རྒྱུས། དེ་དག་གི་རྟོགས་པའི་མཐར་སྐྱབ་ནི་ཅིའང་མེད་པ་དང་། ཡོད་མིན་མེད་
མིན་ཀྱི་སྦྱེ་མཆེད་དེ་སྤྱིད་ཅའི་སྦྱོམས་འཇུག་མཐར་སྐྱབ་པའི་རྟོགས་པ་རྣམས་ཆེགས་མེད་ཏུ་
མཁྱེན་པའི་ཚུལ་མཛད། ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་དང་བཅས་པའི་བསམ་གཏན་སྦྱོམས་འཇུག་ཉིང་
རེ་འཛིན་དེ་དག་གིས་སྤྱིད་པའི་ཉེས་དམིགས་ལས་མི་གྲོལ་བ་བསྟན་པ་དང་། ལོག་པའི་ལས་
དང་། རྩལ་ཞུགས་རན་པ་རྣམས་འགོག་པ་སོགས་དགོས་པ་བྱ་མ་ལ་གཟེགས་ནས། ལྷ་པོའི་
རྒྱ་ནའི་འགྲམ་ཏུ་མེབས་ཏེ་ལོ་བྱུག་ཏུ་དཀའ་སྤྱབ་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་པ། དེའི་ཆེ་ལྷ་
སྟེ་བཟང་པོས་རིམ་གྱོ་བྱས་ཤིང་། ཐོག་མར་ཉིལ་འབྲུ་གཅིག་དང་། འབྲས་འབྲུ་གཅིག་དང་། རྒྱ་
ཤུག་གི་འབྲུ་རྣམས་ཕྱལ་བ་གསོལ་ཏེ་བཞུགས། དེ་ལྷར་ལོ་དང་པོ་གཉིས་ལ་འབྲས་ཉག་མ་རེ་
དང་། ལོ་བར་པ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཐེགས་པ་རེ། ལོ་མ་མ་གཉིས་ལ་ཅི་ཡང་མི་གསོལ་བའི་དཀའ་
སྤྱབ་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་པས་སྐྱ་གཟུགས་ཏ་ཅད་སྦྱོ་པོར་གྱུར་ཏོ། ། ༦ བྱང་ལྷ་སྤྱིང་
པོར་གཤེགས་པའི་མཛད་པ། དེ་ཡང་སེམས་རང་ངོ་མ་མཛོད་བར་ལུས་དག་གི་དཀའ་སྤྱབ་ལ་
སྤྱིང་པོ་མེད་པས་སྦྱོང་བ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་མི་ལུས་
པར་བསྟན་པའི་བྱིར་དུ། དཀའ་སྤྱབ་ལས་བཞེངས་ཏེ་ཐོག་མར་ལུས་བྱངས་གསོ་བའི་བྱིར་ཏུ་
ཁ་ཟས་རྒྱས་པ་གསོལ་བས་སྦྱ་སྟོབས་དང་ལྷན་ཞིང་མཛེས་པར་གྱུར་པས་དག་སྦྱོང་མཛེས་

བ་ཞེས་གྲགས་ཀྱང་ལྷ་སྡེ་བཟང་པོ་མི་མོས་པར་གྱུར་ཏེ་སྤྱ་རྩ་ཁྲ་སྤར་སོང་ངོ་། དེ་ནས་ཕྱག་
 དར་ཁོད་པའི་གོས་འགའ་ཞིག་ཆེད་ན་སྟམ་སྟེ་ཐེབས་པ་བླ། ཁྲོང་པའི་བྱ་མོ་ལེགས་སྦྱེས་མའི་
 བན་མོ་བྱ་མ་ཞེས་བ་དེ་ལེ་བ་ཤ་ནའི་རས་ཀྱིས་དགྲིས་ནས་དུར་ཁོད་དུ་ཐོར་བ་དེ་མྱངས་ནས།
 གཙང་མར་བགྲས་ཏེ་སྟམ་སྦྱར་དུབ་བ་དེ་དང་། ལྷའི་བྱ་ཇི་མེད་ཅེས་བྱ་བས་ལུལ་བའི་དུར་
 སྦྱིག་མདོག་ཅན་གྱི་ན་བཟའ་དག་གསོལ་ཏེ་ཁྲོང་དུ་ཐེབས་པ་དང་། ཁྲོང་པའི་བྱ་མོ་ལེགས་
 སྦྱེས་མས་བ་སྟོང་གི་འོ་མ་ཉིང་ཁྲར་བྱས་པའི་འོ་ཐུག་སྦྱང་ཅི་ཅན་ལུལ་བ་དེ་གསོལ་བས་སྦྱ་
 གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་དང་། འོད་འདོམ་གང་བ་ལ་སོགས་མཆན་དཔེ་རྣམས་རབ་རྒྱ་གསལ་
 བར་གྱུར། ལྷ་འཁོར་བཟ་ལེས་ལས་ལྷ་བསྐྱངས་ཏེ་སྟན་གྱི་ཕྱིར་བསྐམས་ནས། བྱང་ཆུབ་སྣང་
 བོར་གཤེགས་ཏེ་དོ་རྩེ་གདན་ལ་འཛེགས་ནས། བྱང་ཆུབ་ཤིང་དུང་དེར། ལྷའི་བམ་པོ་གདན་
 དུ་གཉིང་བའི་ཐོག་དུ་ཞབས་སྦྱིལ་གྱང་དང་བཅས། སྦྱ་བྱང་བོར་བསྐྱངས་ཤིང་བན་བ་མདོན་རྒྱ་
 བཞག་ནས་བཞུགས་ཏེ། སྟན་འདིར་བདག་གི་ལུས་ནི་སྐམས་ཀྱང་རུང་། །བགས་པ་རུས་པ་
 ཤ་རྣམས་ཞིག་ཀྱང་རུང་། །བསྐལ་མང་ཆེད་དཀའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་པར། །སྟན་འདི་ལས་ནི་
 ལུས་བསྐྱོད་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཇི་སྟིང་ཟླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་
 སྦྱིལ་གྱང་གཞིག་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་དམ་བཅའ་བར་མཛད་དོ། ། ༤ བདུད་སྡེ་བཙུང་པའི་མཛད་
 བ། བདུད་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་ཆེད་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མཆོམས་
 རྣམ་བདུད་བསྐྱལ་བར་བྱེད་བ་དང་། བདུད་འཛོམས་པར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་སྦྱོས་ཏེ། བདུད་གྱི་
 གནས་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་བྱས་པས། བདུད་ཐམས་ཅད་ཤིན་རྒྱ་སྤངས་ཤིང་སྦྱག་པར་གྱུར།
 དེ་ནས་དཔག་ཆད་བརྒྱུད་ཆུའི་ཆུན་གྱི་ཁོར་ཡུག་གང་བའི་འཛེགས་སུ་རུང་བའི་བདུད་དམག་
 གི་དབྱང་བསགས་ཏེ། སྟོན་པའི་སྦྱུ་ལ་མཆོན་གྱི་ཆར་པབས་ཤིང་གདུག་པའི་དབྱགས་སྦྱོས་
 བ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སྣང་བོར་མཛེས་པའི་མཆོད་སྦྱོན་ཤ་སྟག་རྒྱ་གྱུར་ཏེ་སྟོན་པའི་སྦྱུ་ལ་བདོ་
 བའི་མ་རྩ་རྒྱགས་པར་བས། དེ་ནས་བདུད་སྟིག་ཅན་རྣོན་པའི་གཟུགས་སུ་བརྟུས་ནས་འོངས་
 ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཁྱོད་འདི་ན་ཅི་ཕྱིར་འདུག་ཅེས་བྲིས་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔས། ཟླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར། ཞེས་གསུངས། བདུད་ཀྱིས་སྦྱས་པ།

སངས་རྒྱལ་པ་ནི་ཆོག་ས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བསགས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ལ་བསོད་ནམས་དེ་ཙམ་ག་ལ་ཐོབ། ཅེས་སྒྲིག། ཐུབ་པས་གསུངས་པར། བདུད་ཚིག་ཅན་ཁྱོད་ཀྱིས་མཆོད་སྲིད་གཏན་པ་མེད་པ་གཅིག་བྱས་པས་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་དབང་ལྷག་ཏུ་གྱུར་ན། དས་བསྐལ་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་མཆོད་སྲིད་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་བྱས་ཤིང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་དགའ་བ་རྣམས་བཏང་བས། རྒྱན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ལྷ་ཅི་སྟོས། བདུད་ཀྱིས་སྒྲིག་པ། ཁོ་ཐོས་མཆོད་སྲིད་གཏན་པ་མེད་པ་བྱས་པའི་དཔང་ཐོན་ཁྱོད་ཉིད་ཡོད་ན། ཁྱོད་ལ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་དཔང་ཐོས་ཡང་མེད་དོ། དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་བྱག་གཡས་པས་ས་ལ་རེག་སྟེ། ས་འདི་འགྲོ་བ་ཀྱང་ཀྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དང་མི་རྒྱ་སྟོམས་ཤིང་ཉེ་འཁོན་མེད། འདི་ནི་བདག་གི་དཔང་སྟེ་བདག་རྒྱན་མེད། འདི་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་བདག་ལ་དཔང་བྱོས་ཤིག ཅེས་གསུངས་མ་ཐག་ཏུ་ས་རྣམས་བྱག་ཏུ་གཡོས་ཏེ། སའི་ལྷ་མོ་བཏན་མ་ལུས་བྱེད་རྒྱན་ཀྱིས་སྒྲིག་པ་མངོན་པར་བྱུང་སྟེ། སྤྱི་སྤྱི་ཆེན་པོ་དེ་དེ་བཞེན་ནོ། ཁྱོད་ཀྱིས་རི་སྐང་གསུངས་པ་བཞེན་ཏེ། འདི་ནི་བདག་ལ་མངོན་སུམ་མོ། ཁོར་གྱང་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉིད་ནི་ལྷ་དང་བཅས་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་དཔང་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཆད་མར་གྱུར་པ་དམ་པའི་ཞེས་བརྗོད་དེ་མི་སྤང་བར་གྱུར་ཏོ། དེ་ནས་བདུད་ཚིག་ཅན་ཀྱིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་འདོད་ཆགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པས་བསྐྱུ་བར་བཅུམས་ཏེ། རང་གི་བུ་མོ་སྟེང་མ་དང་། དགའ་བྱེད་མ་དང་། དགའ་སྟོད་མ་རྣམས་བཏང་ནས། བྱང་མེད་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཉམས་འགྱུར་སྤྲོ་ཆོགས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བར་བཅུམས་པ་དང་། དེ་དག་གན་མོ་མི་སྤྱག་པའི་མཆོན་མ་ཅན་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས། དེ་དག་སྤར་སྟོན་པ་ལ་མོས་པས་བྲོལ་བར་བྱས་སོ། ། ༡༠ མངོན་པར་བྱང་རྒྱལ་པའི་མཛད་པ། དེ་ནས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔས་པ་བདུད་ཀྱི་དཔུང་ཐམས་ཅད་བཏུལ་ནས་གཡུལ་ལས་རྣམས་པར་རྒྱལ་ཏེ། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་༥༩༡ པའི་ལྷགས་རྩ་ལོའི་ས་ག་རྒྱ་པའི་ཆེས་བཙོ་ལཱའི་དགོང་མོ་སྤྱག་ཅན་རྒྱ་པ་ལ་ཞུགས་པའི་དུས་ཞིག་ན། རྣམ་གྱི་ཆ་སྟོད་ལ་བསམ་གཏན་བཞེ་པོར་རིམ་གྱིས་སྟོམས་པར་ཞུགས། རྣམ་གྱི་གྲང་ལ་ལྷའི་སྤྱན་སོགས་མངོན་པར་ཤེས་པས་བདེན་པ་བཞེ་མངོན་དུ་གྱུར། རྣམ་གྱི་ཆ་སྤྲད་སྤྱུ་རེངས་འཆར་བ་རྩ་བུ་དང་པའི་དུས་

ལུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་བཅུ་གཉིས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་གི་རིམ་བ་རྣམས་
 ལེགས་པར་གཟིགས་ཏེ། སྤང་བྲ་སྤ་ཞིང་སྤ་བའང་དོ་རྩེ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བཅོམ་ནས།
 སྤ་ན་མེད་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་རྩལ་ཏུ་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ།
 དེའི་རྒྱབ་མོར་གྲགས་འཛིན་མ་ལ་སྤས་སྤྱ་གཅན་འཛིན་དང་། བདུད་ཅི་ཟས་ཀྱི་བྱ་ཀྱན་དགའ་
 བོ་རྣམས་བཅས་པར་བཤད། འོན་ཀྱང་འདི་ལ་དབྱུད་བ་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྤས་སྤྱ་གཅན་
 འཛིན་མའི་མངལ་དུ་ལོ་བྱག་བཞུགས་དགོས་པས་སོ། དེའི་ཆེ་ས་ཆེན་པོ་འདི་རྣམ་བ་བྱག་ཏུ་
 གཡོས་ཤིང་འོད་ཀྱི་སྤང་བས་བྱབ་པར་གྱུར་རྟོ། དེ་ལྟར་མཛོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་
 རས་ཞག་བདུན་པ་བདུན་ལ་རིམ་བ་ལྟར། བདུན་པ་གཤམ་པོ་ལ་སྤྱིལ་གྱང་མ་བཤེགས་པར་
 བྱང་རྩལ་ཀྱི་ཤིང་ལ་གཟིགས་བསམ་གཏན་ཀྱི་བདེ་བས་དབྱེས་པར་མཛད། བདུན་པ་ག་
 གཉིས་པ་ལ་སྤྱིལ་གྱང་བཤེགས་ནས་དལ་གྱིས་བཞེངས་པས་ས་ཆེན་པོ་ཡང་གཡོས། བདུན་
 པ་གསལ་གསལ་པ་ལ་བྱང་རྩལ་སྤྱིང་པོ་ལ་སྤྱན་མི་འཛུམ་པར་གཟིགས། བདུན་པ་བཞི་བ་ན་ཤར་
 རྒྱབ་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་བར་ལེབས། བདུན་པ་ལྷ་པ་ལ་སྤྱིལ་བཏང་བཟུང་གི་གནས་སུ་བཞུགས།
 བདུན་པ་གསལ་པ་ལ་ཤིང་ལྷ་ལྷོ་བྱེད་བྱང་དུ་བཞུགས། བདུན་པ་བདུན་པར་ཤིང་སྤྱོལ་རྒྱའི་
 ཆལ་དུ་བཞུགས་པ་ན། ཆོང་བ་ག་གོན་དང་བཟང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བསོད་སྤོམས་ཀྱི་ཐོག་མར་
 སྤང་ཅི་ཕུལ་བ་ལ། རྒྱལ་ཆེན་བཞིས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དོའི་བར་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་བཞི་ཕུལ་བ་
 གཅིག་ཏུ་བྱེན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་སྤངས་ནས་གསོལ། ལྷ་ཡི་བཟླ་ཤིས་དོན་བྱུང་ཅིང་། སོགས་
 ཀྱི་བཟླ་ཤིས་མཛད་ནས་ཆོང་དཔོན་གཉིས་སངས་རྒྱས་པར་ལུང་བསྟན། ༡༡ ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
 ལོ་བསྐྱོར་བའི་མཛད་པ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པ་མེད་པ་
 མ་ཡིན་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ལ་མ་བསྐྱུལ་ན་ཆོས་
 མི་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས། ཤིང་སྤྱོལ་རྒྱའི་བྱང་དུ་བཞུགས་པའི་ཆེ་རང་གིས་རྟེན་པའི་ཆོས་ཟབ་
 མོ་འདི་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་ཏེ། ཟབ་ཞི་སྤྱོལ་བྲལ་འོད་གསལ་འདུས་མ་
 བྲས། བདུད་ཅི་ལྷ་བྱའི་ཆོས་ཤིག་བདག་གིས་རྟེན། །སྤྱལ་བསྟན་གྱང་གོ་བར་མི་རུས་
 པས། །མི་སྤྱོད་ནགས་འདབས་ཉིང་དུ་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་བཞུགས་པ་ན། སངས་

རྒྱལ་གྱི་མ་ཐུས་ཆོངས་པ་གཙུག་ཡུལ་ཅན་འཁོར་མང་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འོངས་ནས་ཆོས་སྟོན་
 པར་གསོལ་བ་བཀྲལ་ཡུང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་བསྐྱལ་བ་པོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་ལ་དགོངས་ནས་མ་གནང་།དེ་ནས་བརྒྱ་བྱིན་གྲོགས་སུ་སྤྱོན་ཏེ་ལན་གསུམ་དུ་གསོལ་བ་
 བཀྲལ་པས་གདུལ་བྱའི་དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་བསྐྱོན་ནས་ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་བར་ཞལ་གྱིས་
 བཞེས། དུས་དེར་སེམས་ཅན་དག་པ་གདུལ་སྤྱོད་པ་ནི། ལྷ་སྤྱེ་ཡིན་པར་དགོངས་ནས་སྤྲུལ་ཏེ་
 སྤྱིར་བྱོན་ནས་བསོད་སྟོམས་མཛད་ཅིང་བྱང་སྤོང་ལྷུང་བ་རི་དྲགས་ཀྱི་ནགས་སུ་གཤེགས་
 པའི་ཆེ། ལྷ་སྤྱེས་རྒྱང་རིང་པོ་ནས་གཤེགས་པར་མཛོང་སྟེ། དགེ་སྤྱོད་གྲོ་མ་འདིར་འོངས་ན་
 བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་བྱ། ལྷུང་བར་མི་བྱ། བྱལ་མི་བྱ། ལྷན་སྟོབས་པར་མི་བྱ།
 ཞེས་ཁོ་ཆོས་ནང་ཁྲིམས་བཅས་ཡུང་། ཀྲོ་རྒྱལ་སེམས་གཏིང་ནས་ཁས་མ་བླངས། དེ་ནས་
 སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་ལྷ་སྤྱེའི་གནས་སུ་བྱོན་མ་ཐག་ཁོང་གི་དཔལ་དང་གཟི་བུ་མཛད་ལ་
 མ་བཟོད་ནས་སྟོན་གྱི་སྤྱིང་ན་འདར་ཞིང་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་སྟོན་ལས་ལངས་ནས། ཀྲོ་
 རྒྱལ་རིམ་གྱོ་བྱས། རྟ་ཐུལ་གྱིས་བསུས། རྒྱངས་པས་གདན་བཤམས། མིང་ཆེན་གྱིས་
 ཞབས་སྟོན་སྟོབས། བཟང་ལྷན་གྱིས་ཞབས་བསིལ་བྱལ་ཏེ། ཆོ་དང་ལྷན་པ་གྲོ་མ་ཁྱོད་བྱོན་
 པ་ལེགས་སོ།།གདན་བཤམས་པ་ལ་བཞུགས་ཤིག་ཅེས་གསོལ་བ་དང་། སྟོན་པས་གདན་པ་
 བཞུགས་ནས་ལྷ་སྤྱེ་དག་དགའ་བ་དང་མགྲུ་བར་བྱ་བའི་གཏམ་མང་པོར་མཛད་རྟོ།། དེ་ནས་ཆུ་
 སྟོད་ཆེ་བའི་ཆོས་བཞི་ལ་སྟོན་པས་དགེ་སྤོང་དག་ངས་ཁྱོད་རྣམས་ལ་ཆོས་བཤད་གྱིས་ཚུར་
 ཤོག་ ཉོན་ཅིག་ ཉན་ཏན་གྱིས་ཤིག་ལ་སོགས་པ་བཀའ་བསྐུལ་པ་དང་། དེ་དག་གི་སྤྱེ་གས་
 ཀྱི་རྟགས་རྣམས་སྤྱད་ཅིག་དེ་ཉིད་ལ་མེད་པར་ལྷུང་ཏེ་དགེ་སྤོང་བསྟེན་པར་རྫོགས་པ་ལྷ་བྱུར་
 ལྷུང་ཏོ། །དེའི་ཆེ་བྱོགས་དེར་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱོད་ལས་བྱས་པའི་ཁྱི་སྟོང་གཅིག་བྱུང་བ་དང་།
 སྟོན་པས་ཁྱི་སྤྱོད་མ་གསུམ་ལ་འདས་པའི་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་གུས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྲག་དང་
 སྐྱོར་བ་མཛད་དེ། ཁྱི་བཞི་པ་ལ་སྤྱིལ་མོ་ལྷུང་བཅས་ནས་སེང་གེ་ལྷུང་བག་ཆ་བ་མེད་པར་
 བཞུགས་པའི་ཆེ་འོད་ཀྱི་སྤྱང་བ་ཆེན་པོས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པ་དང་། ཆོས་
 ཉན་པ་ལ་བསྐྱལ་བའི་སྤྱོད་བྱུང་བ་ན་བརྒྱ་བྱིན་དང་། ཆོངས་པ་དང་།འཛིག་རྟེན་སྤོང་བ་ལ་སོགས་

བའི་ལྷའི་འཁོར་དབག་ཏུ་མེད་པར་འདུས་ཏེ། བཅས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་
 མགིན་གཅིག་ཏུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ཆངས་པས་གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ཅི་བས་སྟོང་དང་
 ལྷན་པ་ལུལ་ལོ། དེ་ནས་སྟོན་པས། དགེ་སྟོང་དག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་
 བཞི་སྟེ། གང་ཞེ་ན། སྤྱག་བསྔལ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་དང་། འགོག་པ་དང་། ལམ་མོ་ཞེས་ལན་དང་
 བོས་བདེན་པ་བཞིའི་ངོ་བོ་དང་། ཡང་དགེ་སྟོང་དག་སྤྱག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ།
 ཀྱན་འབྱུང་སྤང་བར་བྱའོ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱའོ། ལམ་བསྟན་པར་བྱའོ། ཞེས་ལན་གཉིས་
 བས་བདེན་པ་བཞིའི་བྱ་བ་དང་། ཡང་དགེ་སྟོང་དག་སྤྱག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ། ཀྱན་
 འབྱུང་སྤངས་སོ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་སོ། ལམ་བསྟན་ནོ་ཞེས་ལན་གསུམ་བདེན་པ་བཞི་
 མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་གསུམ་བསྐྱས་ཏེ་ནམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་
 བསྐྱོར་བའི་ཆོས་བསྟན་པས་ལྷ་སྟེ་བཟང་པོས་དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ། འཛིག་རྟེན་ན་དཀོན་མཆོག་
 གསུམ་གྱི་ཐོག་མ་བྱུང་། དེ་ནས་དགྲ་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་ཐེན་པའི་བར་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་མ་
 ལ་ལ་དང་། སྟོས་ངད་ལྗང་དང་། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་དང་། བྱ་རྒྱུད་པའི་རི་དང་། མཉན་ཡོད་
 བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་ཆལ་དང་། ཀོ་ས་ལ། སེར་སྤྱིའི་གཞི། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་
 ཡུལ་ངེས་པ་དང་། ལྷ་དང་ལྷའི་གནས། རྩ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁང་པ་ལ་སོགས་པ་མ་ངེས་པའི་
 གནས་ཅེ་རིགས་པ་རྣམས་སུ་བྱང་དོན་དང་། ཇེས་དོན་ལས་བརྒྱམས་ཏེ་ཐོག་མཐར་བར་
 གསུམ་དུ་དགེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱོར། མཉན་ཡོད་དུ་ཆེས་གཅིག་
 ཅས་བཅོ་ལྷའི་བར་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཆེན་པོ་བསྟན། སུམ་
 ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་ཡུམ་སྦྱ་འཕྲུལ་ཆེན་མོའི་ཆེད་དུ་དབྱར་གནས་པར་མཛད་ཅིང་གྲོང་ཁྱེར་
 གསལ་ལྷན་ཏུ་ལྷ་ལས་བབས། དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤངས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ལ་སོགས་པར་གདུལ་
 བྱ་བུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ལ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཐེག་པ་བསྟན་པ་སོགས་བསྟུ་བ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྟོ་
 ཅས་ཐེན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་སྟེལ། མདོར་ན། དགྲ་ལོ་ཉིར་དགྲ་བ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོག་
 ༡༩༧༧པའི་ཤིང་གི་བར་ཁབ་ཏུ་བཞུགས། དགྲ་ལོ་ཉིར་དགྲར་རབ་ཏུ་བྱུང་། ལོ་བྲག་ཏུ་དཀའ་
 བ་སྦྱད། དགྲ་ལོ་སོ་ལྷ་བར་སྦྱི་ལོའི་ཕྱོག་གི་༡༩༧༧པའི་ལྷགས་རྟ་ལོར་སངས་རྒྱས་ནས་

དགྲའ་ལོ་བརྒྱུད་ཅུ་ཐམས་པའི་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ ༡༧༧༧པའི་མེ་འབྲུག་ལོའི་བར་དབྱར་གནས་པ་
 བཞི་བརྒྱུལ་ལྷ་མཛད་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲུབ་མེད་པ་བསྐྱོར་རྟོ། ། ༡༩ ལྷ་དན་ལས་འདས་
 པའི་མཛད་པ། དེས་པའི་དོན་དུ་སངས་རྒྱུས་ལ་འདས་གྲོངས་ཀྱི་མཆོད་མ་མེད་ཀྱང་། བྱང་དོན་
 དུ་གདུལ་བྱ་ཉག་འདྲིན་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་བསྐྱུལ་བ་དང་། ཚུལ་དེས་སེམས་ཅན་མང་པོ་
 ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལྷ་དན་ལས་འདའ་བར་སྟོན་པར་མཛད་པར་བཞེད། དེ་ཡང་གྲོང་
 ཁྱིར་རྩ་ཅན་དུ་གྱུར་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ཤིང་སྤྱ་ལ་རྒྱུད་གི་ཆ་ལ་དུ་བྱོན་ཏེ་ལྷ་དན་ལས་འདའ་བའི་
 དགོངས་པ་ཉེ་བར་བཞག་ནས། དགེ་སྦྱོང་དག་ཐེ་ཆོས་ཡོད་པ་དག་ངེས་ཤིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 ལྷ་དན་ལས་འདའོ། ཞེས་དང་། ཡང་སྤང་མའི་དུས་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་དབྱེ་བ་ན།
 མདོ་སྤྱི་དང་མཐུན། འདུལ་བ་ལ་སྤྱང་། ཆོས་ཉིད་དང་མི་འགལ་ན་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་པར་
 དོས་རྒྱུངས་ཤིག་ཅེས་སོགས་གདམས་ནས་མགར་བའི་བུ་ཚུ་ལས་བཞོས་ཀྱི་ཐ་མ་གསོལ་ཏེ།
 གནས་དེ་ཉིད་དུ་སྟན་བདུན་གྱི་ཁྲི་ལ་སྟོ་གཡས་པ་ས་ལ་པ་བ་ནས་སེང་གའི་ཉལ་སྐབས་ཀྱིས་
 གཟེམས་ཏེ་སྤྱི་ལོའི་སྔོན་གྱི་ ༡༧༧༧པའི་མེ་འབྲུག་ལོར་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ། ། དེ་ལྷ་དན་སྟོན་པ་
 ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་དང་དབྱེ་བཅོམ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ལྷ་དན་ལས་འདས་སོ། ། ཀྱན་དགའ་
 བོ་དང་རྩ་ཅན་གྱི་གྲུང་རྣམས་ཀྱིས་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་སྐྱ་གདུང་མཆོད་ཅིང་། ཞག་བདུན་པ་
 ལ་གཞོན་བུ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲོགས་བཏེགས་ཏེ། གྲུང་གི་དབུ་རྒྱ་བཏགས་པའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་
 བྱང་དུ་བྱངས་ནས། སྐྱ་གདུང་ཤིང་བལ་དང་། རས་རྒྱང་ལྷ་བརྒྱས་གཡོགས་ཏེ་ལྷགས་ཀྱི་སྟོམ་
 བྱར་བརྒྱགས། འབྲུ་མར་གྱིས་བགར་བར་ཁ་བགལ་སྟེ་ངེ་ཞེས་པོའི་ཤིང་སྤྱངས་པ་དང་མེ་རང་
 འབར་དུ་བྱུང་སྟེ་ཁྲོགས་བཞེས་སོ། ། དེ་ནས་སྟོམ་བྱ་ཁ་བྱེ་ནས་བཏུས་པས། གདུང་ཡུངས་འབྲུ་
 ལྷ་བྱའི་རིང་བསྐལ་གྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་པ་དང་། ཆོམས་མཆེ་བ་བཞི་པོ་དང་། རས་བྱི་ནང་གཉིས་
 པོ་མ་ཆོག་པར་གནས་པ་རྣམས་གྲུང་རྣམས་ཀྱིས་གྲོང་ཁྱིར་གྱི་དབུས་སུ་སྐྱབ་བྱངས། དུས་
 དེར་ཁྲོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱང་སྐྱ་གདུང་རིང་བསྐལ་གྱི་སྐལ་བ་ལེན་པའི་ཕྱིར་དབྱང་ཡན་
 ལག་བཞིས་པོ་བཞོས་ཏེ་རྩ་ཅན་དུ་བྱིན་པར། སྐྱ་གདུང་རིང་བསྐལ་གྱི་ཕྱང་པོར་གྱུར་པ་དེ་
 དག་མ་གཏོང་རྒྱལ་པོ་མ་སྐྱེས་དགྲ་དང་། ཡངས་པ་ཅན་གྱི་ལི་ཚྭ་སྤེལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཆ་བརྒྱད་དུ་བགོས་ཏེ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་མཆོད་རྟེན་བཅིག་པ་ཤིང་དུས་རྟོན་ཆེན་པོར་བཅུག་པ་
ནས་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བྱས་པ་དེ་ལ་མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་དུ་བྲག་པ་པ་དེ་ལྟར། རྒྱལ་པོ་
མ་སྐྱེས་དབྱའི་གདུང་སྐལ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱལ་ལྷ་རན་མེད་ཀྱིས་ལྷངས་ཏེ་རྩྭའི་མིང་དུ་
མཆོད་རྟེན་བྱེ་བ་བྱས་གཅིག་ལ་བཞེངས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་དེ་དག་ནོར་བུ་ཉོག་གི་མོ་
མོས་སྤ་སྐྱར་ནས་དོན་མཛད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྐྱ་གདུང་ཡང་འདྲིག་རྟེན་ཀྱང་ཉུ་རྒྱས་ཤིང་།
འཕེལ་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་མཐའ་ཡས་སོ།།

ལྷ་གྲུའི་ལོ། ལྷ་གྲུའི་རིགས་བྱུང་ཚུན་གྱི་འདས་ལོ།

ལྷ་གྲུའི་སྤྲུལ་པོ། ལྷ་གྲུ་ཟུམ་གཅིང་མའི་སྤྲུལ་སྟོན་པ་ལྷ་གྲུ་ཐུབ་པ།

ཕྱི་ཁར། ① [ལེགས] དཔལ་གྱི་དུམ་བླ། ② ཅན་དན་དཀར་པོ།

ཁྱེ་མོ་སྒོ་བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མ། རེ་འདི་ནི་ཁྱེ་འོ་ར་ཡུལ་དུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་སྟུལ་
 གྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་སྐུ་བསྐངས། སྐུ་གཞོན་དུས་དཔུས་ལྷ་ཁྱེན་དུ་གནས་སྐོར་ལ་ཕེབས་ཏེ་གྲ་
 སར་ཞུགས་ནས་མདོ་སྐགས་གཞུང་ཡུགས་ཡོངས་ལ་གསལ་སྐྱོར་མཛད། ལྷ་མ་དག་དབང་སྒོ་
 བཟང་བཟ་ལིས་དུང་ནས་དགེ་ལུ་སྐྱོང་གི་སྒྲོལ་པ་བཞེས། རེ་འངས་དབྱངས་སྒོ་ཁྱོས་དང་།
 དག་དབང་ཆོས་སྐྱོང་སྟགས་ལྷ་མ་རྣམས་བསྟེན་ནས་རིག་པའི་གནས་ཀྱང་ལ་སྐྱངས་པ་མཐར་
 འིན་མཛད་དེ་མཁས་པར་བྱུང། དབང་ལུང་ཁྱེད་སྟགས་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་གངས་བརྒྱད་
 ལྷ་གྲ་བཞེ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷ་འབྲུག་གྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་དགོངས་པ་
 གཞན་དོན་དུ་གཤེགས།

ཕྱི་རྒྱ་ཁྱུ་ཀ་ཉ་ཀ་ཀ། འདི་རྒྱ་གར་རྒྱ་དེ་པོ་ད་རྒྱ་དུ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྲངས་ཟེར། འདིའི་འབྲས་
སྤྲངས་ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་ལྗོངས་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་གི་སྤྱིང་ཕན་ཞིག་ཡིན་ཅིང། དེར་འབྲས་
ལས་བཞེངས་པའི་མཚོ་ད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པས་ན་ལུང་པའི་མིང་ལ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་
སྤྲངས་ཟེར་ཞེས་གྲགས།

ཕྱི་ཁྱེད་ལ་ཅ་གྲ། རྩམ་འཁོར།

ཁྱེ་ཀླ་མེན། ཀླ་མེན་ལ་ལྟོས།

ཕྱི་སེམས། དཔལ་ལྷན་སེང་གེ་སྟེ་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་འུ་
བཅན་དུས་བོད་ལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱིང་ཐིག་ཐོག་མར་སྟེལ།
སྒྲོག་ཤོ་ལོ་ཀའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག
གཤག་གྱ་ཆིག་བཀས་པའི་དོན་ཏེ་སྟེ་རེས་ཤིང་གཤགས་ནས་གཤག་ལེབ་མང་པོ་བཅོས་འདུག་
ལྟ་བུ། དངོས་རྩས་ཤིལ་པོ་སིལ་བྱུང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། རས་གཤག།
གཤག་འགོས། ཤིང་གཏུང་མ་གཤག་པའི་དུམ་པའི་མིང། རྟོགས་སྒྲིང་བཙུའི་མགོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་
བྱལ་མཆན་བུ། ཅན་དན་གྱི་བྱ་ཆལ་ནི་ཤིང་གི་སྒོ་པག་སྟེ། ཁམས་སྐད་གཤག་འགོས་ཞེས་པ་
དེ་ཡིན་པར་སྒྲ་མས་བཞེད། འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མགོན་པོ་བེར་ནག་
ཅན་གྱི་བསྟེན་ཡིག་ལས་གསལ།
གཤག་བཅོས། སྒྲན་དབྱད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། ཅན་པའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཤགས་ནས་ནད་འབྱིན་
པའི་དབྱད་བཅོས་ཀྱི་མིང།
གཤག་པ། གཤོག་པའི་མ་འོངས་པ།
གཤག་གཞོང། རྫོ་ཆེན་གཤག་བྱེད་ཀྱི་ལུགས་གཞོང་སྟེ་དོ་གཤག་མཁན་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག
གཤག་ལེབ། ཤིང་གཏུང་མ་ཁ་བཀས་ནས་དུམ་བྱུང་བཅོས་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། གཤག་ལེབ་
མང་པོ་བཀས་ནས་རྩ་ར་ལ་རིབ་མ་བསྐྱོར་དགོས་ལྟ་བུ།
གཤགས། ཤགས་པ་དང་འདྲ།
གཤགས་བཀྲ། གཏམ་གྱི་འཐབ་ཚོད་བྱས་པ་སྟེ། དེང་སང་ཁ་འཐབ་ཟེར་བ་དང་དོན་མཚུངས།
གཤགས་འབྲེད། གཤགས་བཀྲེད་དང་དོན་གཅིག
གཤགས་རྒྱལ་བ། གཏམ་གྱི་ཚོད་པ་ལས་རྒྱལ་བའམ་ཁ་རྒྱལ་བ།
གཤགས་ངན། ཁ་གཤགས་ངན་པ།
གཤགས་པའི་མ། སྒྲོ་བྱུང་གི་མཆོན་སོགས་སོག་པ་ལས་བྱུང་པའི་མ་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆན་ག་
གྱེན་བྱུང་དུ་གཤགས་པའི་མ།
གཤགས་འཕེལ་དགོན། རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་བོད་སོག་དམག་དབྱང་གིས་མངའ་རིས་

དབང་དུ་བྱེད་སྐབས་སོག་པོ་དགའ་ལྗན་ཆོ་དབང་གིས་དཔག་བརྒྱབ་ཏེ་མི་མང་པོ་བསད་པའི་
ཕྱིག་བཤགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་དགོན་པ་འདི་བཞེངས་པས་བཤགས་འཕེལ་དགོན་ཞེས་པའི་མིང་དེ་
བྱུང་བར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ལུ་
རངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤགས་མ། གཞུང་གཤགས་མང་པོ་བཏང་བའི་མེ་ཤིང་གི་མིང་།

གཤགས་རལ། ཁ་ཤགས་བརྱེ་བ།

གཤགས་ལས། ཁོག་པ་སོགས་གཤགས་ཏེ་སྤྲོན་བཅོས་བྱེད་ཐབས།

གཤང། བོན་པའི་རོལ་མོ་ཞིག

གཤང་དེ་གཤོང་དེ། ས་མ་ཐོ་དམའ་སྤང་གཤོང་ཡོད་པ། ས་ཆ་གཤང་དེ་གཤོང་དེ།

གཤང་ནག་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫིང་མ་ཡིན། བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་འཛོལ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤང་གཤོང། གཤང་དེ་གཤོང་དེའི་བསྐྱུས་ཆོག

གཤན་པ། ཤན་པ་དང་འབྲ།

གཤམ། འོག་མ་དང་རྩེ་མ་མ་དང་སྤང་མ། སྐབ་གཤམ། འོག་གཤམ། དོན་ཆོན་གཤམ་གསལ་ལྟར།
རི་མོའི་གོང་གཤམ།

གཤམ་འགྲུལ་དགོན་པ། རྒྱང་འགྲུལ་དགོན་ཡང་འབྲི་སྒོལ་ཡོད། རབ་བྱུང་ལ་པ་ཅཱ་དུ་ཀཱ་པ་རང་
བྱུང་རྟོ་རྟེའི་དངོས་སྒོབ་རྒྱལ་བསྟན་བྱ་བལ་བས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་ལུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤམ་ཐབས། ཤམ་ཐབས་དང་འབྲ།

གཤམ་བྱ། སྐར་ཁུང་གི་རྟེན་བྱམས་ཀྱི་རས་གཤམ་བྱ།

གཤམ་མ། འོག་མ། གཤམ་མར་འཁོད་པ།

གཤམ་འཛར། འོག་ཏུ་འབྱུང་བའམ། སྐབ་ཏུ་འབྱུང་བ། རྫོང་སྤྱད་ཀྱི་གཤམ་འཛར།

གཤམ་འོག་འོག་རིམ།

གཤམ་རིམ། འོག་རིམ།

གཤམ་གསལ། ཡིག་དོན་འོག་ཏུ་གསལ་བ་རྣམས།

གཤལ། གོས་སོགས་སྤྱར་མ་ཆེས་བྱའི་སྐབས་བྱི་ནང་མི་འགྱུར་བའི་ཆེད་དུ་ཨབ་ཐག་རིང་པོར་
རྒྱབ་ནས་རགས་པ་ཆེས་བའི་དོན།

གཤལ་རྒྱབ་པ། ཆེས་བྱ་བས་གོས་ཀྱི་ནང་ཤ་སོགས་ལ་སྤྱོད་གཞིན་གྱི་ཚུགས་སམ་གཤམ་ཐོར་རེ་
བ་རྒྱབ་པ། ལཱ་བ་སོགས་ཆེས་སྐབས་ཐོག་མར་སྤྱད་ཆོགས་རིང་པོ་བྱས་ནས་རགས་ཅམ་
བཅེས་ནས་མི་འཆོལ་བར་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་མིང་།

གཤལ་དཀར། འདི་རྒྱ་དཀར་ནག་ནས་ཆོད་དུ་འོང་བ་དང་། རང་སྡོངས་ཀྱི་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ནས་
ཀྱང་ཐོན་པའི་དབྱིབས་དང་ཆེ་ཆུང་ལ་ངེས་པ་མེད་ཀྱང་པལ་ཆེར་ཞིབ་རྩལ་ཁ་དོག་ཁམ་པ་དང་
ནག་པོ། འགའ་ཞིག་དམར་པོ་དང་། སྤྱོད་དཀར་པོ་བཅས་ལ་བཅག་ཁ་འོད་དང་ལྗན་པ། བྱབ་
ཆ་གཙོ་བོ་ SnO_2 $\text{Sn} \sim 78.6\%$ དང་ད་དུང་ Fe 、 Mn དེ་བཞིན་ Nb 、 Ta 、 W བཅས་
ཀྱང་འཕྲེས་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ཚད་ཏུ་ $6 \sim 7$ དང་། བསྐྱར་ལྗེད་ཁེ་ $6.8 \sim 7.1$ ཡོད་པ། མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྟ་དཀར། ལུས་ལྗན། བ་ཅན་དཀར། གཤལ། གཤལ་ཆོ། གཤལ་ཆོ་དཀར་
པོ་བཅས་སོ།། རོ་རུས། རོ་མངས། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མ་གསོ། འུ་སྤྱེད། མ་ངན་
རུལ་བ་གཙོད། དུལ་ཆུ་འཆིང་བར་བྱེད་པའོ།།

གཤལ་མ། རྣམ་དག་གམ་ཡང་དག་དང་། རྣལ་མ་དང་། ལེགས་པོ་དང་ཐོལ་མེད་པ། ལས་ཁུར་འོལ་
མེད་གཤལ་མ་ལེན་གྱི་ཡོད། སློབ་སྦྱོང་གཤལ་མ་བྱས་པ། ཡང་ཡང་དབྱད་ན་ཡིན་ལུགས་
གཤལ་མ་རྟོགས་ཡོང་།

གཤལ་ཆོ། གཤལ་དཀར།

གཤལ་ཆོ་དཀར་པོ། གཤལ་ཆོ་དང་དོན་གཅིག་

གཤལ་རིང་། ལག་ངར་གྱི་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་བད་ཀན་གཤལ་རིང་དང་། མཁྲིས་པ་གཤལ་རིང་། རྒྱ་
སེར་གཤལ་རིང་ཞེས་པའི་གཏར་དམིགས་གསུམ་གྱི་མིང་།

གཤར། གཞུས་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་ཆོན་དང་དབྱུག་པ་སོགས་གཤར་བ། དཔེར་ན་ལྷག་ཆོན་གཤར།

འབྲམ་ལྷག་གཤམ་ལ་སོགས།

གཤམ་སྤང་། སྤྱོད་སྤང་སྤེད་པེ་ཆའི་ཆེན་དོན་མི་བཟེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་ཡང་འདོན་བ།

གཤམ་མ། དབུ་མེད་འབྲུག་ཡིག

གཤམ་ཡིག དབུ་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ།

གཤམ་ཡོང་འདུག ལུལ་སྐད་ཐོན་ཡོད་བ། སྤེབས་ཡོང་བའི་དོན།

གཤམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། ཚུའི་ཤུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་མ་སོགས་

དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཟས་ཐོས་ཐེས་ཁ་གཤམ་དགོས། དེ་མ་ཚུ་ལ་གཤམ་གྱིན་འདུག

གཤམ་ཤོས་བ། སྤྱོད་གོས་བའམ་དན་གཡའ་ལོག་བ།

གཤམ། གཤམ་མ་དང་དོན་འབྲ།

གཤམ་མ། གཤམ་མ་དང་དོན་འབྲ།

གཤེན། ① གཤེན་པ་ལ་ལྟོས། ② གཤེན་པོ་ལ་ལྟོས།

གཤེན་དགོར། ཤེ་པོའི་དོན་དུ་དགེ་འདུན་པ་ལ་ལུལ་བའི་མོར་རྩས།

གཤེན་གྱི་ནགས། ཏུར་ཁོད།

གཤེན་དགེ། གཤེན་པོར་དམིགས་པའི་དགེ་ཅ།

གཤེན་ཆ། ཤེ་ཟེན་པའི་མིས་སྐབས་དེར་བདེ་སྤྱག་གི་སྤྱ་ཚུལ་གང་ཡོད་དང་། རོགས་སྤྱོད་གང་

དགོས་རང་གི་བྱིས་མི་ལ་རེ་བ་ཞུས་པའི་དོན་ནམས་འདས་ལོག་བརྒྱུད་ནས་འཕྲིན་བསྐྱར་བའི་

ཆ་དག་ལ་ཟེར།

གཤེན་ཆ་བསྐྱར། འདས་ལོག་བརྒྱུད་ནས་ཤེ་གསོན་བར་འབྲེལ་བའི་ལཔ་སྦྱང་བྱེད་པའི་དོན་

གཤེན་ཆོག གཤེན་པོར་རྩས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཆོག་ཞིག་དཔེར་ན། ཀྱན་རིག་དང་། མི་འབྲུགས་

སོགས་ལྟ་བུ།

གཤེན་རྩེ། ① གཤེན་པོ་ཀྱན་གྱི་རྩེ་པོ། པོར་པ་གཏིང་རིང་ལ་མདོག་སྤྱོད་བ་གཤེན་རྩེའི་གདོང་འབྲ་

བ་ཞིག་གཡུར་བྱང་། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ལུ་པའི་བདག་དང་། ཉི་མའི་བྲ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ།

འཆི་བདག་མཐར་བྱེད། ཏུས་འཛིན། པ་གཤེན་བདག་པེ་ཙོན་འཆང་། དབུག་འཛིན། མ་ཉེའི་

ཀྱལ་མཚན་ཅན། མཚུངས་འདུག མཚུན་གྱི་ལྷ། མཚུན་ལ་རོལ། འཆེ་བའི་དབང་ལྷག ལ་སྤ་
ནིའི་སྤྲུག། གསོད་བྱེད། ལྷོ་ཡི་ཕྱོགས་སྤྱོད་བཅས་སོ། ② [མངོན] གཤེན་རྩེ་ལ་པོ་མོ་གཉིས་
ཡོད་པས་གངས་གཉིས་མཚོན།

གཤེན་རྩེ་དག་ནག འདི་ལ་སྤ་བཅུག་སུམ་ཡོད་པ་པལ་ཆེ་བ་དོན་རྩེ་འདིགས་བྱེད་སྤ་བཅུག་སུམ་མ་དང་འབྲ།
གཤེན་རྩེ་ཆོས་ཀྱལ། ① འཆི་བདག་གཤེན་རྩེ། ② དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱལ།

གཤེན་རྩེ་མཐར་བྱེད། གསང་སྤགས་ཀྱི་སྤ་མེད་རྒྱུད་ནས་བཤད་བའི་ཁོ་མོ་གཤེན་རྩེ་མཐར་བྱེད་
ཡུམ་མེད་པ་ཅན།

གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་པོ་བརྒྱད། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱལ་གྱི་འཁོར་གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་པོ་བརྒྱད་ལས།
གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་ནི། ༡ ཆོས་ཀྱལ་ནག་པོ། ༢ ལ་བ་ཉི་དཀར་པོ། ༣ བྱ་སངས་སེར་ནག ༤
ཕྱི་ལ་བ་དམར་ནག ༥ རལ་བ་ཆར་དགུ་ལྷོ་ནག ༦ ཉེལ་བ་དཀར་ནག ༧ སྤང་མགོ་ལྷོ་ནག
༨ ཕྱི་ལ་བ་དམར་ནག་བཅས་དང། གཤེན་རྩེ་པོ་བརྒྱད་ནི། ༡ པོ་ཉ་མོ། ༢ མཆེ་བ་མ། ༣ བེ་
ཅོན་མ། ༤ དུས་མཚན་མ། ༥ དུས་ཀྱི་ཞགས་པ་མོ། ༦ ལུ་གུ་རྒྱུད་མ། ༧ འབེབས་མ།
༨ ལུགས་ཀྱུམ་སྟེ་ཐམས་ཅད་ནག་པོའོ།

གཤེན་རྩེ་མོ། [མངོན] ལྷར་མ་བྱ་ཉི།

གཤེན་རྩེ་གཤེད། འདིགས་བྱེད། སྤ་མེད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ་ཞིག

གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནག་པོ་སྟོར་གསུམ། དག་ནག་གི་རྒྱུད། གདོད་བྱག་གི་རྒྱུད། དོན་རྩེ་
འདིགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་བཅས་གསུམ།

གཤེན་རྩེ་གཤེད་སྤ་བཅུག་སུམ། ཀྱལ་བ་རིགས་ལྷ། ཡུམ་བཞི། ལྷོ་སྤང་བཞི།

གཤེན་རྩེ་འཕྲུལ་བྱ། དཔུལ་བའི་ལས་མཁན།

གཤེན་རྩེ་འཕྲུལ། འཆི་བདག་གིས་འཆི་བར་གཏོང་བའི་རྟགས་སམ་མཚན་མ། ཁྱོད་གཤེན་རྩེ་འཕྲུལ་
ཁམས་ལ་མ་བཏབ་ན། ང་དབའ་མིང་བཏགས་པ་སྟོང་གཏམ་གྱིས།

གཤེན་རྩེ་འཕྲུགས། [མངོན] དུང་ཁྱོད་རོ་གནས།

གཤེན་རྩེ་འཕྲུགས། [མངོན] ལྷོ་ཕྱོགས།

གཤེན་ཇེའི་བ་དན། [མངོན] གཟའ་སྟེན་པ།

གཤེན་ཇེའི་བྲ། [མངོན] གྲོག་མ།

གཤེན་ཇེའི་ཞགས་པས་དྲངས་པ། འཆི་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ་འཆི་བདག་གཤེན་ཇེས་ཞགས་
པ་བཏབ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་མའི་ལམ་དུ་ཁྱིད་པའི་དོན།

གཤེན་ཇེའི་བཞོན་པ། [མངོན] མ་ཏེ།

གཤེན་ཇེའི་སྲིང་མོ། [མངོན] རྩ་བོ་བསྟུ།

གཤེན་སྟོང་། གནའ་དུས་བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ས་སྟོལ་ལྟར་བསད་པའི་མི་སྟོག་གི་ཁྱིམ་ས་འཇལ་ཞིག

གཤེན་འདྲེ། མི་ཉི་ལྷན་གསོན་པོར་སྟོད་མཁན་ལ་གཞོད་པ་སྟེལ་བའི་འདྲེ་ལ་ཟེད།

གཤེན་གནས། དུར་ཁྱོད།

གཤེན་པ། ① བཅུད་དང་ལྷན་པ། གཤེན་ཆག་གཤེན་པ། ② འཇམ་པོ་དང་དུལ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་
གཤེན་པོ་དང་འདྲ།

གཤེན་པོ། ① འདས་པོ། གཤེན་པོའི་གྲོན་གོས། གཤེན་པོའི་བྱང་ཡིག་སྒྲ་མ་རང་མགོ་མ་ཐོན་པར།
གཤེན་པོའི་ཡར་འདྲན་པར་བཞག་རེད། ② འཇམ་པོ་དང་དུལ་བ། ཁྱི་གཤེན་པོ། ཞིང་ས་
གཤེན་པོ། ༩ མཐུན་པོ། སེམས་རྒྱུད་གཤེན་པོ། ཐུགས་ནང་གཤེན་པོ། བྱང་ཁ་གཤེན་པོ།

གཤེན་པོ་དུར་སྟེལ། མི་གཤེན་པོའི་སྟེ་བྱང་དུར་སའམ་དུར་ཁྱོད་སོགས་སྟེལ་བ།

གཤེན་པོའི་ནང་མི། མི་ཉི་བྱང་བའི་ནང་མི།

གཤེན་པོའི་རོ་དོམ་འཁུར་བ། མི་གཤེན་པོའི་རྒྱ་ཁོར་དང་ཟས་གོས་ལ་ལོངས་སྟོད་པ།

གཤེན་སྟུང་། གཤེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་གནས་སྟོར་བྱེད་པའི་ཆོག

གཤེན་ཅིས། གཤེན་པོའི་དོན་དུ་རྒྱབ་པའི་ཅིས།

གཤེན་ཇས། གཤེན་པོའི་ཁོར་ཇས།

གཤེན་ཟན། གཤེན་ཟས་དང་འདྲ།

གཤེན་ཟས། ① སི་མཁན་གྱི་རྒྱ་དངོས་ཐོག་ནས་བཟོས་པའི་ཟས། ② སི་མཁན་གྱི་དོན་དུ་
དམིགས་ནས་གཞོད་པའི་དངོས་ཇས།

གཤེན་ཡུལ། གཤེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ་ཤིན་སྒྲེ་བ་མ་སྒྲངས་བར་དོའི་ལམ་དུ་གནས་པ།
གཤེན་ས། ① ཞིང་ས་འཛོལ་པོ་དུལ་མ། ② མཐུན་པོ་བྱེད་ས། ཞིང་ས་གཤེན་ན་ཅི་ཡང་སྒྲེ།
གཤེབ། གཤེན་རྒྱ་དང་གཤེབ་བཞིན་པ་སྟེ། བན་ཚུན་ཉེ་པོར་གནས་པ། དཔེར་ན། དཔྱང་པ་མཉམ་
གཤེབ། གཤེབ་གཤེབ། འཕྲིས་གཤེབ། གཤེབ་གཤེབ་ཅེས་ལྟ་བུ།
གཤེབ། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་མཉམ་དུ་སྒྲིག་པའི་དོན་ཏེ། ཤིང་གཏུང་མ་མང་པོ་མཉམ་དུ་གཤེབ་
ནས་སྒྲོང་དགོས། རྒྱང་གཉིས་གཤེབ་ནས་ལངས་དགོས། ② ཡུན་རྒྱ་འཕྲིས་པའི་དོན་ཏེ།
ཡུན་རིང་གཤེབ་པའི་མི་བཅུ་སེམས་ཆེན་པོར་ཡོད་ལྟ་བུ།
གཤེབ་བཟོད། ཟློག་སྒྲོང་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དེའི་ན་རྒྱ་དུ་parallel ཟེད།
གཤེབ་པ། གཤེབས་པ། གཤེབ་པ། གཤེབས། ① དམ་པོར་སྒྲིག་པ་དང་རུབ་པ། གཤེབ་ལེགས་པར་
གཤེབས་པ། དཔྱང་གཤེབས། རང་བཞིན་བཟང་པོ་ཡིན་ན་གཤེབས་བདེ་པོ་ཡོང་།
② འགྲོགས་པ་དང་སྟེབ་པའམ་སྟོང་པ། མཉམ་དུ་གཤེབས་ནས་བྱིན་པ།
གཤེབས། གཤེབ་པའི་སྒྲུལ་ཆིག་
གཤེབས་པ། གཤེབ་པའི་འདས་པ།
གཤེབས་གཤེབས། རུག་རུག་གམ་ཉེ་བར་བཅར་ནས་བསྒྲིགས་པ།
གཤེས། ཐང་གི་དོན། དཔེ་ཆ་གཤེས་ལ་མ་བཞག་སྒྲམས་ཆོས་གསུང་དུས་གཤེས་ལ་བསྟན་ནས་
གྲུས་པས་ཉོན་དགོས། གཤེས་རྒྱལ་ས་འགྲོ་ནས་མར་གཤེས་ལ་བབ་འགྲོ་ཞིང་འདུག་ལྟ་བུ།
གཤེས་ཀ་ རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་དག་གོམས་གཤེས། མི་གཤེས། གནས་གཤེས། ས་གཤེས།
གཤེས་ཀ་བཟང་ངན། གཤེས་རྒྱབ་ཁ་ཆོ།
གཤེས་ཀའི་ཁྱད་ཆོས། རམ་རྒྱན་གཞན་དང་མི་མཚུངས་པའི་རང་བཞིན་ནམ་པོ་སེའི་ཁྱད་ཆོས་ལ་ཟེད།
གཤེས་རྒྱད། རང་བཞིན་ནམ་རྒྱ་དག་གཤེས་རྒྱད་གྲོང་པོ། གཤེས་རྒྱད་ཅིང་པོ། གཤེས་རྒྱད་
བཅན་པོ། རང་གི་གཤེས་རྒྱད་བཟང་པོ།
གཤེས་ངན། གཤེས་རྒྱད་ངན་པོའི་མི།

གཤེས་ངན་འགྲུམ་པ་བཅོ་ལྔ། ལྟོགས་ཏེ་འགྲུམ་པ། མཆོན་དང་ལྷགས་དབྱུག་གི་འོག་ཏུ་གྲུམ་པ། དག་
དང་དུག་མཆོན་གྱིས་འགྲུམ་པ། དམག་གི་གཡུལ་དུ་འགྲུམ་པ། ལྷག་སྦྱང་སོགས་གཅན་གཟན་
གྱིས་འགྲུམ་པ། ལྷུལ་གདུག་པོས་འགྲུམ་པ། ཆབ་གྱིས་འཆའ་ཏེ་འགྲུམ་པ། ཞགས་གྱིས་འགྲུམ་
པ། དུག་གིས་འགྲུམ་པ། མཁའ་འགྲོ་དང་མཁའ་འགྲོ་མས་འགྲུམ་པ། སེམས་སྟོང་ཞིང་སྟོས་པས་
འགྲུམ་པ། རིའམ་བྲག་གས་ཤིང་ངམ་གད་གཡང་ལ་ལྷུང་ནས་འགྲུམ་པ། བྱད་སྟེམས་ཀྱི་འགྲུམ་
པ། ལྷ་སྟེན་སྟེ་བརྒྱད་སོགས་འདྲེ་གདོན་གྱིས་འགྲུམ་པ། རེམས་ནད་གྱིས་འགྲུམ་པ་ལོ།

གཤེས་ངན་མི་དུག་འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྟེད་དེ། ཀྱང་པ་ཞ་བོ་དང་། ལག་ཆད། ཀྱང་རྩམ། བྱམ་པ།
མོང་པ། ལྷགས་པ་དང་དུག་གོ།

གཤེས་ལུགས། ① གོམས་སྟོལ། ② ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད།

གཤུ། བྱས་ཀྱི་ད་ལྟ་བུ།

གཤུང་། བཤུང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གཤུང་བ། ① བཤུངས་པ། བཤུང་བ། ཤུངས། སྟོང་ནས་སྟོག་ཏུ་ཁ་གཏོང་བ། བཤུང་བར་དམོང་
པ། གཤེས་ལུགས་གཤུང་བ། ② [ཆིང་།] རང་གཞན་གྱི་སྟོན་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་བརྟེན་ཆིང་།

གཤུད། རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། ལུས་ཀྱི་སྦྱི་མོ་བརྟེན་ནས་མས་པའི་དོན་
ཏེ། ཀྱང་པ་ལྷམ་གྱིས་གཤུད། ལག་པ་རྟོ་ལ་སོགས་ནས་གཤུད་ཉེན་ཏེ་ལྟ་བུ།

གཤུམ། བཤུམ་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གཤུར། རྟེན་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ་དང་སྦྱལ་ཆིག་དངོས་རྩལ་སྤྲུལ་མོར་གཞོག་པའི་དོན་ཏེ།
ཤིང་གཤུར། ལ་ལུག་གཤུར་དགོས། མར་རྟོག་གཤུར་ཅིག།

གཤེ་ཆིག་ངན་གྱིས་ཁ་བརྟུང་གཏོང་བ།

གཤེ་བ། སྟོ་བ་དང་སྟེང་པའི་ཆིག་རྩལ་སྤྲུལ་བ། གཤེ་གཏམ་གཤེ་ཆིག་གཤེ་ཞིང་སྟེགས་པ། ཤེས་
མོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིར་ཐད་ཀར་པན་ཚུན་གཤེ་རེས་བྱ་མི་བྱུང་།

གཤེ་གཤེ་གཏོང་བ། ཆིག་རྩལ་བརྟེན་པ།

གཤེག་པ། གཤོག་པའི་ད་ལྟ་བུ་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག།

གཤེགས། སོང་བའམ་ཁྱེན་པ་དང་། དཔེའི་སྒོ་ནས་ཆེ་ལས་འདས་པའི་དོན་ལའང་འདུག
གཤེགས་སྒྲིམས། དུལ་གཞན་དུ་ཕེབས་ཁར་འབྲལ་རྒྱའི་བརྟེན་བཟང་སོགས། ཕེབས་ཆང་ཡང་ཟེར།
གཤེགས་མགོན། བསྐྱེད་སྒྲིམ་སྒོ་མོ་སོགས་བྱེད་དགོས་པའི་ཆུང་ཡོང་པར་འགྲའི་མགོན་པོ་གཤེགས་ཆེ།
གཤེགས་གཏོར། ལྷ་ཕེབས་པའི་སྐབས་དང་བསྐྱེད་པའི་གཏོར་མ།

གཤེགས་སྐྱབས་བདུན། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གས་ཤིག་སྟེ། སེང་གའི་སྐབས་སུ་
གཤེགས་པ་དང་། སྒྲུང་པོ་ཆེའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། ངང་པའི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་
དང་། ལྷ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་གཤེགས་པ་དང་། གཡས་སོགས་སུ་ཐོག་ཅིང་གཤེགས་པ་དང་།
མཛེས་པར་གཤེགས་པ་དང་། རྩང་པོར་གཤེགས་པ་བཅས་བདུན་ནོ།།

གཤེགས་པ། ① ཕེབས་པ། དུལ་སྒྲོངས་མང་པོར་གཤེགས་པ། གཤེགས་སུ་གསོལ། རང་གནས་
ག ① གས་པ། ཉེ་ཞོ་མེད་པར་བདེ་བར་གཤེགས། ② འདས་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ། མར་མེ་གཤེགས་སོང་། གནས་དུ་གཤེགས་པ། སྐྱ་གཤེགས་པའི་བྱེད་སྒྲོ།
གཤེགས་རྩུ་ཐོབ། ཤི་བའི་ཁུལ་བྱས་ནས་དུར་ཁང་དུ་སྒྲོང་ཅིག་ཅེས་པའི་དོན།
གཤེགས་རྩོངས། འདས་མཆོད་དེ་ཤི་ཆར་བའི་རྗེས་སུ་གཤེན་པའི་ཆེད་དུ་ཡར་དཀོན་མཆོག་ལ་
མཆོད་པ་དང་། བར་དགེ་འདུན་ལ་བསྟེན་བཀུར། མར་ངན་སྒྲོང་ལ་སྦྱིན་གཏོང་སོགས་ནས་
དཀར་དགེ་སྦྱབ་གང་རུང་བྱས་པའི་དོན།

གཤེད། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སམ་དག་ཟླ། དག་པོ། དག་གཤེད། ལོ་གཤེད།

གཤེད་དུར། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ།

གཤེད་མ། ① སོག་གཅོད་བྱེད་མཁན། ② གཤེན་རྗེའི་པོ་ཉ།

གཤེན། བོན་ཀྱི་སྒོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་རུས་མིང་།

གཤེན་གཅེ་འོད། བོད་རྗེ་གཉིས་པ་སྐྱ་ཁྱི་བཅན་པའི་སྐྱ་གཤེན་གཅེ་འོད་ལྷ་བ་དེ་དང་མི་གཅིག་
ཡིན། བོན་ཀྱི་སྒྲིང་པ་སྐྱ་སྒོང་སྒྲིང་ཀྱི་མདོས་ཟབ་མོ། ཞེས་པ་དེའི་རྩོམ་པ་པོ་ཡིན།

གཤེན་ཡུལ་འོལ་མོ་ལྷང་ཡིང་། འདི་བོན་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གསར་གཏོད་མཛད་པ་སྒོན་པ་གཤེན་
རབ་ཀྱི་འབྱུངས་ཡུལ་ཡིན་པར་བོན་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་གཞན་དག་མང་པོར་གསལ།

འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་པ་དེ་གང་ན་ཡོད་ཅེ་ན། བོན་གྱི་མདོ་གཟེར་མིག་ན། གངས་ཉི་མའི་
ཞོལ། མཆོ་མ་པམ་པའི་འགྲམ། ཞང་ཞུང་འོལ་མོ་ལུང་རིང་ཞེས་མངའ་རིས་སྤྱ་རངས་སྤྱ་ཡོད་
པ་གསལ་བོར་བསྟན་ཡོད་པ་རེད།

གཤེན་རབ། གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ་དང་མི་གཅིག་ཡིན།

གཤེན་རབ་མི་བོ་ཆེ། སྟོན་པ་གཤེན་རབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ན་གཟིགས།

གཤེན་རབས། གཤེན་རབ་དང་འབྲ།

གཤེན་རབས་མི་བོ་ཡེ་གཤེན། བོན་སྤོལ་ཐོག་མར་གཏོད་མཁན་གྱི་སྟོན་པ།

གཤེན་སྤྲུལ། བོན་གྱི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་མིང་།

གཤེན་ལྷ། བོན་ལྷ།

གཤེན་ལྷ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། བོད་རང་
སྤྱིང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྤང་རྫོང་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

གཤེར་སྤྱོད་གས། མའི་རྒྱལ་དང་རྒྱ་སེར་རྒྱལ་གྱི་ར་འཛུགས་པའི་གསང་བྱ་བ་བཏོད་པའི་ཤིང་ལས་
བཟོས་པའི་མ་ཆས་འབྱོར་དྲིས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། གཞན་དུ་གཤེར་སྤྱོད་གས་ཞེས་གྲང་འབྱུང་
བས་དོན་གཅིག་པར་མདོན།

གཤེར་བརྒྱལ་པ། གྱོད་ཚོད་པ།

གཤེར་ལྷན། [མདོན] རྒྱ་པ།

གཤེར་བདར་པར་ལེག། རྫོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟན་དུ་lcd panel ཟེད།

གཤེར་དཔང་། གྱོད་གཏུགས་ཀྱི་དཔང་པོ་འཕྲ་གྱོད་ཚོད་ཀྱི་བདེན་རྒྱུ་ཤུག་འབྱེད་པ།

གཤེར་པ། བཞའ་རྒྱལ། རྒྱལ་གཤེར། གོས་གཤེར་པ། ས་གཤེར། ཤིང་འབྲས་གཤེར་པ།

གཤེར་ཆག་མིག་ནད་གཤེར་ཆག་སྟེ། མིག་ནས་མཆི་མ་འཛུགས་ཅིང་གཟུགས་ལ་ལྟ་མི་བཟོད་པར་
ན་བའི་མིག་ནད་ཅིག་གི་མིང་།

གཤེར་འདྲིན། ① [མདོན] རྒྱ། ② སྤྱིན།

གཤེར་ས། རྒྱན་གཤེར་རམ་བཞའ་ཚན་ཡོད་པའི་ས།

གཤེར་ལས་རྒྱལ་བ། ཁྱོད་ལས་རྒྱལ་བ།

གཤེས། གཤེ་ཡི་འདས་པ་དང་སྤལ་ཆིག་

གཤོ ① གཏན་དུ་འཁེལ་བའི་ལམ་སྒོལ། གཤོ་དོད་བ། གཤོ་ལམ་ཆགས་བ། གཤོ་ངན་ཚུགས་བ།

② ཁྱོ་ཡི་འཁྲི་སྒོལ་གཞན། གཤོས་ཀྱི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ།

གཤོ་བ། བཤོས་བ། བཤོ་བ། ཤོས། འཕོ་བ་དང་འདོར་བ། ར་བྱང་མོ་ཕྱིར་བཤོས་བ། གད་སྒྲིགས་

བཤོས་བ། རྒྱ་བཤོ་བ། བཤོས་པའི་རྒྱ་དེ་ལེན་ཐབས་མེད།

གཤོག ① དཔྱང་ངམ་སྟོབས། ② ཁྱོང་ཆོ་ཆེན་སོ།

གཤོག་ཀ ① ཆོ་ཤོག་གམ་སྡེ་ཤོག ② མི་ཁག་ཅིག་གི་མིང་སྟེ། མི་གཤོག་ཀ་གཅིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུ།

གཤོག་དཀར། [མདོན] ངང་བ།

གཤོག་བརྒ། [མདོན] བྱ་སྒྲིག་པ།

གཤོག་འགྲོ། [མདོན] བྱ་སྒྲི་འེ་མིང་།

གཤོག་སྒྲ། གཤོག་བྱང་འཐབ་པའམ་དེབ་པའི་སྒྲ། ངང་པའི་ལྷ་ཆོགས་གཤོག་སྒྲ་དིར་དིར་སྒྲོག་

བཞེན་འཕྱར་བ།

གཤོག་སྒྲོ། བྱའི་གཤོག་པའི་སྒྲོ་འམ་སྒྲོ་གཤོག་ གཤོག་སྒྲོག་དར་གྱི་སྒྱུད་པས་བསྐྱམས་བྱུར་ན།

ཆོད་པོ་ཡིན་ཡང་ནམ་འཕངས་གཅོད་ཐབས་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འགོ་བས་བྱེད་དང་།

སྒྲོ་འདབ་མ། འདབ་གཤོག་ ལུས་འདེགས། གཤོག་པ་བཅས་སོ།

གཤོག་ཆགས། བྱ་རིགས།

གཤོག་ལྗང་། [མདོན] ཉེ་ཅོ།

གཤོག་སྤབས། བྱ་ཡི་གཤོག་པ་བརྒྱུད་བསྐྱམ་བྱེད་ཚུལ།

གཤོག་ལྗན། [མདོན] བྱ།

གཤོག་པ། ① བཤགས་པ། གཤག་པ། གཤོགས། དུམ་བྱར་གཏོང་བའམ་གསེ་བ། རྫོ་དུམ་བྱར་

བཤགས་པ། གྲིས་བཤགས་པའི་རྒྱ། གཤག་ལས། གངས་བཤགས་པ། ཤིང་བཤགས་པ།

ཤིང་འཛེར་པ་ཅན་གཤག་དཀའ། ཉོར་དམག་གི་ནང་སློབ་འབྲུག་པ་སྤར་བཤགས་ནས་བྱུང་།

② བྱའམ་ཉ་ཡི་འདབ་མ། གཤོག་པ་དེབ་པ། གཤོག་པ་གཡུག་པ། གཤོག་པ་གཡོབ་པ།
གཤོག་པ་ལྷེབ་ལྷེབ། བྱ་གཤོག་ལྷེབ་ལྷེབ་བྱས་ཏེ་འཕུར། བྱ་ནམ་མཁར་འཕུར་བ་ལ་གཤོག་
པ་གཉིས་དགོས།

གཤོག་པ་ཅན། ①[མངོན] རྟ། ② བྱ།

གཤོག་ཅུལ། བྱའི་གཤོག་པའི་འཕུར་ཅུལ། མོད་སྤྲུག་ལ་གཤོག་ཅུལ་རྒྱས་པ་དང་། ངང་སྤྲུག་ལ་
རྒྱལ་ཅུལ་རྫོགས་པ་བཞིན་མགོ་ཐོན་པ།

གཤོགས། གཤོག་པའི་སྤྲུལ་ཆེན།

གཤོང་། ① དམའ་ཞིང་བདེ་བའི་ས་ཆའི་མིང་སྟེ། གཤོང་ས། ལུལ་གཤོང་ཞེས་པ། འདི་ལ་གཤོངས་
འབྲི་བའང་ཡོད། ② གཤོང་བ་ཞེས་པའི་ཆེན་བསྐྱུས་པ། ③ གཤོངས་ཀྱི་ད་ལྟ་བ།

གཤོང་ཚུ། ས་གོང་མོར་ཡོད་པའི་ཚུ། གཤོང་ཚུ་ཕྱིར་བུད།

གཤོང་བ། བཤངས་པ། བཤང་བ། ཤོངས། འབྲུ་བ་དང་སེལ་བ། གད་སྟེགས་རྣམས་བཤངས་པ།
གཅང་པོ་གཤོང་བ། ཁོན་པ་བཤང་བ། སྤྲུབས་གཤོང་བ།

གཤོང་བྲ། ས་གཞི་གོང་གོང་ངམ་གྱིང་གྱིང་། མི་ལ་ཡར་དུས་མར་དུས་ཡོད། ས་ལ་སྤང་རེ་གཤོང་རེ་ཡོད།

གཤོང་མོ་ཆེ་དགོན། གཤོང་མོ་ཆེ་བྱང་ཚུབ་བདེ་ཆེན་གླིང་དང་། གཤོང་མོ་ཆེ་བཟ་ཤིས་འབྲེལ་
ཞེས་གྲང་འབྲི་སྟོལ་འདུག ཉོར་མའི་སློམ་རྒྱ་བའི་སྤྲུལ་ཞིག་གིས་བཏབ། འདིའི་ཡང་སྤིང་
ཨ་ཡང་སྤྱིན་པ་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་དགོན་གསར་རིན་ཆེན་དགེ་འཕེལ་གླིང་འདེབས་མཁན་དེ་
ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་བཅ་ཆེན་སྤྱི་ལོ་དུག་པ་རྒྱ་ནག་
ཏུ་ཕེབས་སྐབས་ཉོར་མའི་སློམ་རྒྱ་ལ་བསྟོད་བསྐྱེད་བཏབས་བཏང་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་
བརྟགས་ན་པལ་ཆེར་སྐབས་དེའི་སློང་ཞིག་ནས་དགོན་པ་འདི་བཏབ་ཡོད་པར་སེམས། ལུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སློང་ལུལ་ཁྱིམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤོང་ཞིང་། ཐང་ལ་ཡོད་པའི་ཞིང་། སྤང་ཞིང་གོ་སྟེ་སེར་འབྲེལ་འབྲེལ། གཤོང་ཞིང་འབྲས་སྤྲུག་
སྤྱི་ཐིང་ཐིང་།

གཤོང་གཤོང་། དམའ་མོའམ་གོང་གོང་། ས་གཞི་གཤོང་གཤོང་རྣམས་སུ་ཆུ་འབྲིལ་འདུག
གཤོངས། རྒྱུངས། སྤང་གཤོངས། གཤོངས་ས།
གཤོབ་གན། ཉག་པར་རྒྱན་བཤད་མཁན་མི་ལ་ངན་མིང་འབོད་སྐྱངས་ཤིག
གཤོབ་ལལ། ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་སྐྱད། རྒྱན་ལབ་དང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ཨ་ཁུ་བསྐྱན་པས་གཤོབ་
རྒྱང་རྒྱང་ལབ་ནས་དཔོན་པོ་རྣམས་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དཔོན་པོས་གཤོབ་
ལབ་ནས་མི་མེར་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་གི་རེད་ལྟ་བུ།
གཤོམ། བཤམ་གྱི་ད་ལྟ་བར་གཤོམ་འབྲི་བའང་ཡོད།
གཤོམ་པ། ① ག་སྒྲིག་བྱེད་པ་དང་འགོད་པ། གཔས་གཤོམ། སྒྲིག་གཤོམ། ལྷོན་མོ་བཤགས་ཏེ་སྒྲ་
མགོན་གདན་འདྲེན་བྱ། གཡུལ་གཤོམ་པ། ② འདོན་པ། རལ་གྱི་གཤོམ་པ།
གཤོམ་པ། ① ག་སྒྲིག་བྱེད་པ། ② དངོས་ཇས་སྒྲིག་འགོད་བྱེད་པ།
གཤོམ་ར་འཐེན་པ། ལྷིང་ལྷོབས་དང་དཔའ་རྩལ་ཡོད་ཉམས་དང་ཡིན་ཉམས་སྟོན་པ།
གཤོར། ① གཤམ་བ་དང་གཤོར་བའི་སྐུལ་ཆིག་ ②[ཆིང] ཡུར་བ། ༡ རྒྱོད་ཅིག་ ༡ རྩོད་པ། ③ བྱེད་
འབྲེལ་ལས་ཆིག་ལྟ་བ་དང་སྐུལ་ཆིག་ ག་པགས་སོགས་ལེན་ཆེད་དུ་རི་དྲགས་འཛིན་པ་དང་
གསོད་པའི་དོན་ཏེ། རི་དྲགས་གཤོར་མཁན། རི་དྲགས་གཤོར་ཅིག་ཤེས་པ།
གཤོར་ཁ་རྒྱལ་བ། འབྲུ་སྐྱེན་སོགས་ཆད་འཇལ་བ།
གཤོར་བ། ① ༡ བཤོར་བ། བཤོར་བ། གཤོར། རི་དྲགས་ཚོན་པའམ་ཚོན་རྒྱལ་བ། ཉགཤོར་བ།
ག་བ་གཤོར་བ། ༡ བཤར་བ། བཤར་བ། གཤོར། ཆད་འཇལ་བ། འབྲུ་རིགས་འབོ་དང་བྲེ་ལ་
གཤོར་བ། ② རྒྱལ་པོའམ་འཇམ་པོ་མེན་པ། དབྲུ་སྐྱེན་གཤོར་བ།
གཤོར་བྲེ། འབྲུ་སོགས་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་བྲེ། མང་ཅུང་གཤོར་བྲེ་ལ་འཇལ། ལྷིང་ཡང་རྒྱ་སྤང་ལ་འདེགས།
གཤོལ། ཞིང་ཁ་ཚོ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་ཅིག་ རོང་གཤོལ། གཤོལ་གྱིས་ཚོ་བ།
གཤོལ་མགོ་ ཞིང་ཁ་ཚོ་བྱེད་གཤོལ་གྱི་མགོ་
གཤོལ་ཅན། [མདོན] མ་ཏེ།
གཤོལ་ལྷགས། རོང་གཤོལ་གྱི་ཅེ་ལྷགས།

གཤོལ་བཏབ་པ། ① སྤྱིར་འཕེན་བྱེད་དུ་བཅུག་པ། ② རོང་གཤོལ་ཞིང་ཁར་བཅུག་པ།
གཤོལ་རྟེན། རོང་གཤོལ་གྱི་མདའ་རྟེན་ཤིང་རིང་པོ།
གཤོལ་མདའ། རང་གཤོལ་གྱི་ཡུ་བའི་ཤིང་།
གཤོལ་མདའ་འཛིན། རང་བའི་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདོད་བའི་འཛིན་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་
བཤད་པའི་སྐབས་ཀྱི་གསེར་གྱི་རི་བདུན་གྱི་ཡ་གུལ་རིའི་ཅེ་མོ་གསེར་གྱི་གཤོལ་མདའ་ལྟ་
བུར་ཡོད་པ། རོས་རེར་དཔག་ཆད་བཞི་འབྲུམ་བཞི་ཁྲི་དང་། མཐའ་སྐོར་དུ་ས་ཡ་གཅིག་དང་
བདུན་འབྲུམ་དུག་ཁྲི་ཡོད་པ་ཞིག
གཤོལ་ལྗན། ①[མཛོན།] བེ་ཏའི་ཤིང་། ② མ་རྟེ།
གཤོལ་པོ། ① མོ་སྤྱད་རོང་གཤོལ། ② རྒྱ་སྐར་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག
གཤོལ་སྤྱད། རོང་གཤོལ་གྱི་ཡན་ལག
གཤོས། ①[རྫིང་།] འཁྲིག་པ། ཤ་རུས་འབྲེལ་སྤྱད་ཆེ་བཤོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱ་གུ་ལ་ནལ་སྤྱག་
ཟེར། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་འདས་པ། ཚུའི་ཤུགས་ཀྱིས་ས་ལ་ཤུལ་བཏོད་པའི་དོན་རྟེ།
ཚུས་ས་ལ་གཤོས་ནས་གྲོག་མོ་བྱུང་། ཚུས་རྟ་གཤོས་ཞེས་བའོ།
བཤག འཆགས་པའི་མ་འོངས་པ། བཤག་བྱའི་ཉེས་པ། འགྱོད་བཤག
བཤགས། འདས་པ་སྟེ། རང་གིས་བྱས་པའི་མི་དགའི་ལས་གང་ཞིག་སྤྱིང་ནས་ཉེས་པ་བཤགས་པ་ལྟ་བུ།
བཤགས་རྟེན། འགྱོད་བཤགས་བྱེད་པའི་འབྲུལ་རྟེན།
བཤགས་ལྗོངས། སྤར་ནས་བྱུང་བའི་ཉེས་པ་བཤགས་ཤིང་ཕྱིན་ཆད་སྤོམ་སེམས་བྱེད་པ།
བཤགས་པ། ① ཉེས་པའི་ལས་ལ་འགྱོད་བཤགས་བྱས་པའི་འདས་པ། ② ལྷུང་བ་བྱིར་བཙོས་
གྱི་ནང་གསེས། ཡུལ་རིགས་མཐུན་གྱི་ལྷུང་བས་མ་གོས་པའི་དགེ་སྤོང་གི་བྱུང་དུ་རང་རྒྱུད་ལ་
ལྷུང་བས་གོས་ཤིང་བྱུང་བའི་གང་ཟག་གིས་སྤྱིང་ནས་བཤགས་པར་འདོད་པའི་སེམས་ཀྱིས་
བྱིར་མ་བཙོས་པའི་ཉེས་བཤགས་དང་། བཙབས་པའི་ཉེས་བཤགས་དང་། དངོས་གཞིའི་ཉེས་
བཤགས་བཙབས་རང་རང་གི་ཆོ་ག་ལྟར་སྤྱགས་ཆིག་ལན་གསུམ་བཟོད་པ་དང་། མཐུག་ཏུ་
མཐོང་སྤོམ་ཐབས་ལེགས་བྱ་བ་བཙབས་གྱི་སྤོམ་ལྷུང་བ་བྱིར་བཙོས་པ།

བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས། དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ། རྒྱངས་འདས་སོགས་སུ་ལས། ཅ་བ་བཞེ་མ་
གཏོགས་པའི་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་ཞེས་བྱའོ།

བཤང་། ལམ་གྱི་བྱེ་མ་སོགས་བཤང་རྒྱ།

བཤང་སྒོ། རྒྱབ་ཀྱི་ཁུང་བུ།

བཤང་གཅི། བཤང་བ་ནི་ཆེན་དང་། གཅི་པ་ནི་ཆུ་གཉིས་ལ་ཟེད།

བཤང་བྱི། མི་གཙང་རྒྱག་ནི་འཕྲི་སྒྲིག་པའི་བྱི་མ།

བཤང་བ། ① གཤོད་བའི་མ་འོངས་པ། ② རི་ཆེན་ནམ། སྒྲག་པ། བཤང་བ་འབྲིན་པ། བཤང་བ་དོར་བ།

བཤང་བ་སྟེད། ① ལྷན་སྟེད་པར་བྱེད་པ། ② [མངོན] ༡ སྤལ་པ། ༢ ལུས་བུ།

བཤང་བ་ཟ། [མངོན] རྩོད་གི་པག་པ།

བཤང་འབྲ། ① སྒྲག་འབྲ། ② བཤང་ལམ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤོན་བུ།

བཤང་འབྲུམ། བཤང་ལམ་གྱི་མ།

བཤང་ལམ། བཤང་བ་འདོར་པའི་སྒོ་འཕྲི་སྒྲིག་ཀྱི་མི་ཁུང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱབ་དང་། ལུང་
ལམ། འོག་སྒོ། འོག་ལམ། བཤང་བའི་སྒོ་བཅས་སོ།

བཤང་ལེན། [མངོན] བྱི་ལ།

བཤང་ལམ། བཤང་བ་ཞེས་ནི་ཆེན་གྱི་མིང་ཡིན་པས་དེ་བྱིར་འབྲིན་པའི་ལམ་འོག་སྒོའི་མིང་སྟེ།
རྩོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མཛད་པའི་མངོན་བརྟེན་ལེགས་བཤད་གསེར་
གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། སྤོན་བྱའི་ཞལ་དང་སྤོན་བྱའི་སྒོ། བཤང་ལམ་འོག་སྒོ་རྒྱབ་བྱའི་སྒོ། བཤང་
ལམ་འོག་སྒོ་རྒྱབ་ཀྱི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བཤང་སེང་། སྤོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩ་ལོང་ཞིག་

བཤངས། ལུང་བུ་འཕམ་ལམ་སོགས་བཤང་རྒྱ་དེ་བཤངས་ཟེན་པ།

བཤངས་པ། ① གཤོད་བའི་འདས་པ། ② [ཆིང] བཤང་བ་དོར་བའམ་སྒྲག་པ་གཏོང་བ།

བཤད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ། རྩོད་བྱེད་ཆོག་གིས་བརྟེན་བྱ་སྟོན་པ་སྟེ།
སྐད་ཆ་བཤད། ཁོས་རྒྱ་སྐད་དང་བོད་སྐད་གཉིས་ཀ་བཤད་ཤེས། གཏམ་བཤད་དགོས།

བཤད་བྱའི་དོན་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཡོད།

བཤད་ཀྱི། ཆོས་འཆད་ཉན་བྱེད་ལུལ་སྒྲོབ་ཀྱི།

བཤད་རྒྱུ། ① དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་ཡ་བྱལ་དུས་བྱ་གཉིས་པ་ལུས་དང་། བདེ། སྒྲན་སོགས་ཀྱི་
དོན་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བཤད་པའི་སྒྲིང་རྒྱུད་དེའི་ཡེ་ལུ་སྒྲུལ་ཙུ་ཙ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྒྲན་
གཞུང་ཆད་ལྷན་ཞིག ② རྗེ་ཆེ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་སྒྲ་མེད་ཙུ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བཤད།

བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བདུད་ཅིའི་ཆུ་རྒྱུ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ནང་བྱང་པ་ནམ་རྒྱལ་བྲགས་
བཟང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ཆད་དུ་བྱུང་བ་ཞིག

བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་ནོར་བུ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་བྱང་པ་བཟླ་ཤིས་དཔལ་
བཟང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཞིག

བཤད་རྒྱུ། དག་རྒྱན་ནམ་ཐེར་སྒྲོལ། གནའ་བོའི་བཤད་རྒྱུ་ལ་བདེན་མིན་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་པས་
ཞིབ་དཔྱད་བྱེད་དགོས།

བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་ ཆོས་སྒོན་ལུ་མི། བེ་རོ་ཙན། སྐ་བ་དཔལ་བཅེགས། ཙན་
རོ་སྐ་ཡི་རྒྱལ་མཆོན། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྟེ། གཞུབས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། ཡོ་ཆེན་རིན་ཆེན་
བཟང་པོ། རྗེ་ལོ་སྒོ་ལྷན་ཤེས་རབ། ས་པ་ཅ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། ལུ་སྒོན་ཐམས་ཅད་
མཆོན་པ་དང་བཅུ་ལ་ཐེར། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། ཆོས་སྒོན་ལུ་མི་བེ་རོ་སྐ་ཙན་ཞང་།
གཞུབས་ཆེན་རིན་བཟང་རྗེ་ལོ་ས་སྐྱ་པ། ལུ་སྒོན་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བཤད་སྐྱད་བར་བྱུག་རྒྱལ་པོ། པ་སྐྱམ་ཁུལ་སྒྲེར་སྒྲེལ་བཞི་པའི་མི་སྟེ། རྒྱུད་ཐོག་རྒྱུད་དུས་སྒྲེལ་
བཞི་ཆོས་མཛད་ཐེར་བ་སྟེ། ཐོག་མར་བཤད་སྐྱ་བཀའ་སྒོན་དོན་གྲུབ་རྗེ་ཆེ་བསམ་ཡས་ཉམས་
གསོར་བཞུགས་སྐབས་པན་ཚུན་ངོ་ཤེས་བྱུང་བ་དང་འབྲེལ་བ་དམ་པོ་བྱུང་ཞིང་། དབར་བྱུག་
རྒྱལ་པོ་འདི་ཉིད་འདོན་ཐང་ཆེ་ལ་ཡིག་རྩིས་ཡག་པོ་ཡོད་པ་དང་བཤད་སྐྱ་བཀའ་སྒོན་དོན་གྲུབ་
རྗེ་ཆེ་ནི་མི་དཔྱད་བརྟག་པར་མཁས་ཤིང་། དེགས་སྐས་མེད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་བཤད་སྐྱའི་
མིང་ཐོག་ནས་ཞབས་སྟོད་ཞུ་གནང་མཛད། ལྟེ་སྟེད་བཤད་སྐྱ་ལོ་མིན་ཉན་གྱིས་ལོ་ངོ་གསུམ་

རིང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་མཐར་འབྲུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༦༧
ལོའི་བོད་རྒྱ་ཆེས་པ་ཉིན་ཞོར་གྱི་དུས་སྐབས་དགའ་ཆེལ་དུ་སྤྱོད་གཤེགས།

བཤད་སྒྲུབ། ཆོས་འཆད་པ་དང་ཉམས་སུ་ལེན་པ།

བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པ། ལུང་སྡེ་སྡོད་གསུམ་ནི་བཤད་པའི་བསྟན་པ་དང་། ལམ་བསྐབ་པ་གསུམ་
ནི། སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་ཡིན། ལུང་སྡེ་སྡོད་གསུམ་ལ་བརྒྱལ་བརྟགས་ཀྱི་གཞན་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་ནི་ཚད་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་ཆིག་དོན་གཞན་ལ་འཆད་པ་དང་། དེ་གསུམ་གྱི་
དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པ་གསུམ་ནི་བཤད་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དོན་དང་།
བསྐབ་པ་གསུམ་ལ་ཉམས་སུ་ལེན་གྱིས་འཇུག་པ་ནི་སྒྲུབ་པའི་བསྟན་པ་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན།

བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་འདུས་སྡེ། བཤད་པའི་སྡེ་སྡེ་མདོ་སྡེ་དང་། སྒྲུབ་པའི་སྡེ་སྡེ་རྒྱུད་སྡེ་བཅས་ཀྱི་དགོན་པ།
བཤད་སྒྲུབ་འཆད་ཉན། གཞན་ལ་ཆོས་བཤད་པ་དང་། རང་གིས་ལག་ལེན་བསྟར་པ། མཁས་པ་
གཞན་དག་གི་བྱང་ན་ཆོས་ཉན་པ།

བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས། ཆོས་བཤད་ཉན་དང་། སྒྲུབ་པ་ལག་ལེན་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ།

བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་ཆོས་འཛིན་རྒྱ་མཚོ་ནས་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་
ཉིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཤད་སྒྲུབ་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཅུ་དུ་ཆེ་མ་དབང་པོ་རབ་རིག་
ལྷོ་བས་ནང་འཕྲུན་བས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱོད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད། བོད་གངས་ཅན་རྫོངས་འདིར་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་སྡེལ་པའི་འཕྲིན་
ལས་པ་གཙོ་བོ་བཤད་རྒྱུ་འདེགས་མཁན་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྒྲུབ་བརྒྱུད་འཕྲུན་པའི་ཤིང་རྟ་
བརྒྱད་བཅས་བསྐོས་སུ་བཤད་སྒྲུབ་ཤིང་རྟ་བཙོ་བརྒྱད་ཟེར། དེ་དག་གང་ཡིན་བཤད་རྒྱུ་
འདེགས་པའི་ཀ་ཆེན་བཅུ་དང་། སྒྲུབ་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་བརྒྱད་བཅས་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་གཟིགས།

བཤད་སྒྲོས། བཤད་ཚུལ་ལམ་ཐེར་སྒོལ། སྤྱི་མའི་བཤད་སྒྲོས་ལ་མཆིས་རུང་བདེན་མིན་གྱི་ཁ་
ཆོན་མ་ཆོད།

བཤད་འཇུག་འགལ་བའི་མིང་། བྱ་ལུག་རྩི་མོ་ཞེས་བའི་མིང་དེར་བཤད་དུ་མེད་ཀྱང་། འཇུག་ཏུ་
མེད་པའི་མིང་ཡིན་པས་བཤད་འཇུག་འགལ་བ།

བཤད་འཇུག་འགལ་ཞིང་མི་འགལ་བའི་མིང་། མཚོ་སྐྱེས་ལྟ་བུའི་མིང་གཅིག་ལ་ཆ་མཚོན་ན་བཤད་
དུ་ཡོད་ལ་འཇུག་ཏུ་མེད་པ། འཇུག་ཏུ་ཡོད་ལ་བཤད་དུ་མེད་པ། བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་
པ་བཅས་གསུམ་སྟེ་རིམ་བར་མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤུལ་བ་དང་། སྐྱམ་ལས་སྐྱེས་པའི་བད་མོ།
མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བད་མོ་བཅས་དེ་དག་གི་དཔེར་མཚོན་ཏུ་འཛོལ།

བཤད་འཇུག་མི་འགལ་བའི་མིང་། ཐམས་ཅད་མཐུན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཆ་མཚོན་
ན་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་པས་བཤད་འཇུག་མི་འགལ་བའི་དོན།

བཤད་ཉེས། བཤད་པའི་སྒྲིན་ནམ་བཤད་ཚུལ་ལོག་པ། དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་རང་གིས་ལེགས་པར་
མ་གོ་བཞིན་དུ་བརྟེན་འགྲེལ་བཞེས་ན་བཤད་ཉེས་ཡོང་རྒྱ་ཐག་ཆོད།

བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ། དགོས་དོན་དང་། བསྐྱེད་དོན། ཆོག་དོན། མཚམས་སྒྲིབ། བཀྲལ་
ལན་རྣམས་སོ།།

བཤད་པ། ① ཐ་དད་པར་འཇུག་པའི་འཆད་པ་དང་ཤད་པ་དང་ཤོད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

② འགྲེལ་བཤད། རྒྱས་བཤད། རྣམ་བཤད། ཅ་བཤད། ཆོགས་བཤད། གསུང་བཤད། འགའ་
བའི་རྣམ་བཤད། ལག་ལེན་གྱི་རྣམ་བཤད། བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ།

བཤད་སྦྱངས། གསེད་འགྲོལ་ལམ་འགྲེལ་བཤད།

བཤད་སྦྱར། ཅ་བ་དང་འགྲེལ་བ་སྦྱར་བ།

བཤད་ཚུལ། བཤད་སྒྲིས།

བཤད་ཡམ། ① ཅ་དོན་གཡུགས་ནས་འགྲེལ་བ་མེད་པའི་སྐད་ཆ་མང་པོ་བཤད་པ། ② རྒྱ་མཚན་
མེད་པའི་གཏམ། བཤད་ཡམ་དུ་འབྱམས་པ།

བཤད་རབས། སྐད་ཆ་གང་དང་གང་བཤད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས།

བཤད་སྒོལ། བཤད་པའི་ལུགས་སྒོལ།

བཤན་ཁང་། སེམས་ཅན་གསོད་སའི་ཁང་པ།

བཤམ་གྱི། སེམས་ཅན་གསོད་བྱེད་ཀྱི་མཆོན།

བཤམ་གྱི་བ། སྤར་གྱི་ཐེར་སྒོལ་ལྟར་སེམས་ཅན་གསོད་པའི་བཙོག་གྱི་བ།

བཤམ་ཆས། ལྷ་མོ་འབྲུབ་དུས་ཀྱི་བཤམ་པའི་ཆས་གོས།

བཤམ་བ་ལག་དམར། ① རང་གིས་ལག་བདར་ཏེ་མི་གསོད་མཁན། ② རྒྱན་དུ་སེམས་ཅན་གསོད་
མཁན་ལག་རྩལ་བ།

བཤམ་པོ། ① རྟོག་མེན་བྱང་བ། ཐེག་བཤམ་པོ་ཞིག་འབྲི་བ། ② འཕེན་རྩལ་ཡག་པོ། རྩོད་བཤམ་པོ་
འཕངས་པ། མདའ་རྩལ་བཤམ་པོ།

བཤམ་བྱ། བཤམ་པའི་བྱ་སྤྲུག།

བཤམ་དམར། རི་བོ་དང་རྩ་མིག་ལྟ་བུ་ཤིན་ཏུ་བཀའ་གཉན་ཞིང་གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྤྲུ་སོགས་
གནས་པའི་སར་སེམས་ཅན་བསད་དེ་དམར་ལས་བྱས་པའི་དོན།

བཤམ། རྟོན་མོ་སོགས་བཤམ་རྒྱ།

བཤམ་པ། བཤམ་པའི་མ་འོངས་པ།

བཤམས། བཤམ་ལ་སྟོས།

བཤམས་པ། བཤམ་པའི་འདས་པ།

བཤམས་མ། བཤམ་པའི་དངོས་པོ།

བཤམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བ། ཤ་བགས་ཀྱི་ཆེད་སྟོང་སྤྲུགས་སོགས་
གསོད་པའི་དོན་ཏེ། བཤམ་ལྷག་པག་བཤམ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

བཤམ་དཀར། གཤམ་ཆེ་དཀར་བོ་དང་འབྲ།

བཤམ་གྱི། སེམས་ཅན་གསོད་བྱེད་ཀྱི་གྱི།

བཤམ་རྒྱ། གཡག་ལྷག་པག་བ་སོགས་ཤའི་ཆེད་དུ་གསོད་རྒྱའི་སེམས་ཅན།

བཤམ་རྩོ། ཞ་ཉེ་དཀར་བོའི་རྩོ།

བཤམ་ནག་བཤམ་ཆེ་ནག་པོའི་བསྐྱས་ཆིག་

བཤམ་བ། ① གསོད་པ། ལྷག་བཤམ་བ། པག་བ་བཤམ་བ། ར་བཤམ་ན་ལྷག་འདར། ② བགོ་

བཤམ་རྒྱུ་ལ།

བཤམ་ཆེ། ① ཉི་ཚེ། ② ཞེ་ཉེ། བཤམ་ཆེ་ལྟོང་།

བཤམ་ཆེ་དཀར་པོ། ཞེ་ཉེ་དཀར་པོ།

བཤམ་ཆེ་ནག་པོ། ཞེ་ཉེ་ནག་པོ།

བཤམ་ལུག་གསལ་བྱའི་ལུག་

བཤམ། ① སྟོན་རྩིས་ཀྱི་སྟོན་མཛུགས་མེད་པར་དམིགས་ལུལ་སྟོན་སྟེ་འགྲོ་བའི་དོན།

འཇམ་པ་བཤམ། རྟ་པ་བཤམ། དམག་མི་བཤམ། རི་དྲགས་རྣམས་རི་འགོ་ནས་བཤམ་ཞེས་པ་

ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།། ② འགྲོ་དང་དོན་གཅིག་སྟེ། ལུལ་སྟོན་འགྲོ་བཞིན་ཏུ་འགྲོ་དང་བེད་སྟོང་

གཅིག་སྟེ། དང་བཤམ་འགྲོ་ལེ་ཡིན། སང་ཉིན་དང་པ་ལུལ་ལ་བཤམ་འགྲོ་ལེ་ཡིན་ལྟ་བུ།

བཤམ་སྟོན། དམིགས་པ་རེ་རེ་བཞིན་ཡིད་ལ་ཤར་དུ་བཅུག་སྟེ་སྟོན་པ་འཇམ་ཡིད་བཤམ་བྱེད་བཞིན་སྟོན་པ།

བཤམ་པ། ① གཤམ་པའི་འདས་པ། ② ཆད་འཇམ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གཤམ་པའི་འདས་པ་

དང་མ་འོངས་པ།

བཤམ་སྤང་། ཆིག་དོན་ལ་འདྲིས་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་བརྟུན།

བཤམ་སྤང་བྱ་རྒྱ། བན་ཚུན་གཏུགས་བཤམ་བྱེད་རྒྱ་འཇམ་ཁྲིམས་སར་གཏུགས་ནས་ཞུ་ཆིག་བདེན་

རྒྱ་ན་བྱེད་འབྱེད་བྱེད་པ།

བཤམ་མ། གཤམ་པ་འཇམ་ཐེན་པའི་འབྲུ་རིགས།

བཤམ། གཤམ་པ་ཀྱི་འདས་པ།

བཤམ་སྟོན། མོན་བཏབ་ཐེན་ནས་ཞིང་ས་ཁོད་སྟོན་པ་བཟོ་བ།

བཤམ་སྟོན་འབྲུད་པ། ཁྲིངས་མ་བསྐལ་ནས་བཤམ་སྟོན་རྒྱུ་ལ། ཞིང་ཁར་མོན་བཏབ་ཐེན་ནས་

བསྐྱར་དུ་བཤམ་སྟོན་འབྲུད་པ།

བཤམ་ཐག་བཤམ་ལ་འབྲུད་བྱེད་ཐག་པ།

བཤམ་འབྲུད། ས་ལ་བཤམ་བཞིན་དུ་འབྲུད་པའི་རྒྱལ། འཐེང་བའི་ལུས་སྤང་བཤམ་འབྲུད་རྒྱུ་

གིན་རྒྱུ་གིན་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ།

བཤམ་ནད། གྲོད་ཁོག་བཤམ་བའི་ནད།

བཤམ་འབྲེ། འབྲེ་ནས་འགྲོ་བ་སྟེ། འབྲེ་བའི་འགྲོས་སམ་འཁོར་བའི་འགྲོས་ཟེར་བ་ལྟར་ལུས་སྦྲང་
ས་ལ་བཤམ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ།

བཤམ་བ། ① བཤམ། བཤམ་བ། བཤོམ། ༡ འབྲུད་བར་བྱེད་པ། དཀར་ཡོལ་ཚུས་བཤམ་བ། ཁ་བཤམ་
བ། བྲེ་བྱང་ཚུ་ཡིས་བཤམ་བ་ལྟར་ཆོག་ས་མེད་ལས་སྒྲ། ༩ འབྲུད་བ་དང་འཁོར་བ། རྩོས་རོལ་ལ་
ཤམ་ས་བཤམ་བ། བྱའོད་ཀྱིས་རྟོལ་པར་ཚུར་བཤམ་བ། ② འབྲུང་བ། གྲོད་བ་བཤམ་བ།

བཤམ་སྦྲན། གྲོད་ཁོག་བཤམ་བྱེད་ཀྱི་སྦྲན།

བཤམ་རིམས། གྲོད་ཁོག་བཤམ་བའི་རིམས་ནད་ཅིག

བཤས། བཤའ་རྒྱའི་ར་ལུག་སོགས་བཤས་ཟེན་བ་སྟེ། དམར་བསད་ཟེན་བ་དང་། བགོ་སྒྲལ་
བཤས་ཟེན་བ་སྟེ། བགོས་ཟེན་བ།

བཤས་ཁང་། སེམས་ཅན་གསོད་སའི་ཁང་བ།

བཤས་གྲི། སེམས་ཅན་གསོད་བྱེད་ཀྱི་གྲི།

བཤས་སྒྲ། ར་ལུག་སོགས་དམར་བསད་བྱས་པའི་ལས་སྒྲ།

བཤས་བ། བཤའ་བའི་འདས་བ།

བཤས་ཞིང་། དེ་སྡོན་ཞིང་གི་ས་དོང་སྡོད་འཇལ་བྱེད་ཚུལ་ཁལ་ཞིང་སོགས་ཞིང་བཤས་ཞིང་
གསུམ་ལས། ཐོན་འབབ་ཀྱི་དུས་བུ་བཤས་ནས་སྡོད་བ་བཤས་ཞིང་།

བཤས་ར། ཤའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་གསོད་སའི་ར་བ།

བཤས་ལུག་གསོད་རྒྱའི་ལུག

བཤེག་ཁང་རྩིང་སོགས་བཤེག་རྒྱ།

བཤེག་འདོན། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྡོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་uninstall ཟེར།

བཤེག་བ། ཐ་དད་བར་འཇུག་པའི་འཇིག་པའི་འདས་བ་དང་མ་འོངས་བ།

བཤེག་མིན་སྟོང་ཉགས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྡོད་ཐ་

སྒྲ་ཅིག་སྟེ། དེ་ཅིན་སྒྲ་དུ་no-break space ཟེད།

བཞིགས། ① འོ་མ་བསྐྱབས་ནས་མར་བཏོན་པའི་དོན་ཏེ། འོ་མ་བཞིགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② འཛིག་
གི་འདས་པ་ལ་བཞིགས་འབྲི་བའང་ཡོད།

བཞིག་གཞིག་གི་མ་འོངས་པ།

བཞིབས། གཞིག་གི་འདས་པ།

བཞིས་པ་མཛད། བཟ་ཞིས་པའི་ཆོགས་བཅད་བཛོད་པ་ལ་ཟེད།

བཟུ། ཟུས་གི་མ་འོངས་པ།

བཟུ་བ། ① ཟུན་པའམ་པགས་པ་འགོག་པ་དང་འབྲུད་པ། ཤིང་ལྷགས་བཟུ་བ། སྒྲིགས་བཟུས་
པ། ② མ་དཔེ་ལྟར་འབྲི་བ། མ་ཡིག་ལ་བརྟེན་ནས་བཟུས་པ། དཔེ་ཆ་བཟུ་བ།

བཟུ་གཞོག་ རིན་སྒྱིན་མེད་པར་མི་གཞན་པའི་ངལ་ཚོལ་ལམ་ཐོན་ཇུས་བདག་གིར་བྱེད་པར་ཟེར་
ཞིང་། གཙོ་བོ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་སྐྱེར་ལ་དབང་བའི་དབང་ཆར་བརྟེན་ནས་ཁེ་བཟང་བ་པ་ལ་
ཟེད། གཞན་ལ་བཟུ་གཞོག་བྱེད་པ། བཟུ་གཞོག་ལམ་ལུགས།

བཟུ་གཞོག་གཤམ་རིམ། གཤམ་རིམ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དུ་ཐོན་སྐྱེད་རྒྱ་ཆས་བདག་གིར་བཟུང་
སྟེ་གཤམ་རིམ་གཞན་དག་ལ་བཟུ་གཞོག་གཏོང་བ།

བཟུ་གཞོག་གཏོང་སྤངས། དཔོན་ངན་ནམས་ཀྱིས་མི་སེར་ལ་བཟུ་གཞོག་བྱེད་ཐབས་ལ་གོ

བཟུག་ བྲོགས་ཐོགས་ལ་རོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཁེ་ཆོང་མེད་པར་དངོས་པོའི་རང་གོང་ལྟར་གཞན་ལ་
སྟོད་པ། བྲོགས་པོས་སྟོད་བྱང་དེ་ང་ལ་བཟུགས་བྱང་། ང་ལ་བཟུག་རོགས་ཀྱིས། ཁོ་ལ་
ཟུགས་རོགས་ཀྱིས་ལྟ་བུ།

བཟུག་པ། ① བཟུག་པའི་མ་འོངས་པ། ②[རྫིང་] བསྐྱང་བ། སྒྲོང་མོ་བཟུག་པ།

བཟུགས། རྫོང་བཟུགས་པའི་འདས་པ།

བཟུགས་པ། བཟུག་པའི་འདས་པ།

བཟུང་། བཟུང་རྒྱ་སྟེ། ཟུབ་བྱས་དམོད་མོ་གདབ་རྒྱ།

བཟུང་བ། གཟུང་བའི་མ་འོངས་པ།

བཤུངས། བཤུངས་ནི་ངག་ཤུབ་བྱས་དམོད་མོ་བཏབ་ཟེན་པ།
བཤུངས་པ། གཤུང་བའི་འདས་པ།
བཤུད། མས་སྒྲིན་གྱིས་བཤུད་ཟེན་པ་དང་། མིང་རྒྱུང་ལའང་། མས་མས་བཤུད་བཤུད།
བཤུད་པ། ① བཤུད་པ། བཤུད་པ། ཤུད། ༡ བཟར་བ། ལག་བ་ངོས་འཇམ་པོར་བཤུད་པ། ༩
འབྲུང་པ་དང་ཤུད་པ། ལྷམ་གྱིས་རྒྱུང་པ་བཤུད་པ། ② བྱིད་པ་དང་འབྲུགས་སྒྲོམ་ཐེབས་པ།
རྒྱུང་པ་གངས་གྱིས་བཤུད་པ།
བཤུབ། ཤུབ་གྱི་མ་འོངས་པ།
བཤུབ་པ། ཤུབ་ཤུབ་ཏུ་སྒྲིབ་པ།
བཤུབས། ཤུབ་གྱི་འདས་པ།
བཤུམ། བཤུམ་རྒྱ་སྒྲེ། ཏུ་རྒྱའི་ཞེ་ཆིག་
བཤུམ་པ། བཤུམས་པ། བཤུམ་པ། ཤུམས། ཏུ་བའི་ཞེ་ས།
བཤུམས། ཏུས་ཟེན་པ།
བཤུམས་པ། བཤུམ་པའི་འདས་པ།
བཤུར། སྤྱ་སོགས་མེད་བསྐྱེགས་ནས་མེད་པར་གཏོང་རྒྱུ་དང་བཏང་ཟེན་པ།
བཤུར་བ། བཤུར་བ། བཤུར་བ། ཤུར། ལྷམ་བྱ་བཏགས་ཟེན་པའི་སྤྱ་སྤྱ་རིང་པོ་ནམས་ཆིག་ཏུ་
བཏུག་སྒྲེ་ཅི་འཇམ་བཟོ་བ། ལྷམ་བྱ་མེ་ལ་སྤྱ་བཤུར་བཏང་བ།
བཤུར་མ། ཤུར་མ་དང་འབྲ།
བཤུལ། ① འགྲོ་སའི་ལམ། ལམ་བཤུལ། བཤུལ་ཐག་རིང་པོ། བཤུལ་སྤྱང་བ། བཤུལ་སེལ་བ།
བཤུར་གངས་མང་བས་བཤུལ་ཆགས་པ། བཤུལ་ལམ་རིང་པོར་ངལ་དུ་བཞེ། ② རྒྱབ་གཞུང་
ངམ་སྒྲུལ་པ། བཤུལ་ཤ། བཤུལ་ཆིག་
བཤུལ་ཀ། བཤུལ་དང་འབྲ།
བཤུལ་ཁ། བཤུལ་དང་འབྲ།
བཤུལ་རྒྱགས། ལམ་དུ་བེད་སྤྱོད་རྒྱའི་བཟའ་ཆས།

བཤུལ་ཆག་ཉིད། མིག་ལྷུམ་ཅན།
བཤུལ་ཆགས་ཤ། ཏྲ་རྒྱུ་འོད་བྱ་ལྷ་བྱ་མིག་ལྷུམ་ཅན་གྱི་ཤེའི་མིང་།
བཤུལ་དེང་པམས་གྱི་འཕྲང་། རྒྱུར་བྱེར་ལོག་བྱས་པའི་ཞག་ས་ཐེངས་དང་པོ་དེ་ནས་བཟུང་།
བཤུལ་བ། ལུས་གྱི་རྒྱབ་དོས་ཏེ། རྒྱབ་ན་བ་ལ་བཤུལ་བ་ན་ཟེར་བ།
བཤུལ་ཆེལ། སྤལ་གཞུང་གི་ཤེའི་ཆེལ་བྱ།
བཤུལ་རིང་། ལམ་ཐག་རིང་པོ། མེ་ཏྲག་སྒྲུ་མའི་ཐོང་ཁྱེར་ན། བཤུལ་རིང་མཐོན་པོ་སྙིང་རྒྱུང་ལངས།
བཤུལ་ལམ། འགྲོ་སའི་ལམ། བཤུལ་ལམ་ཐོག་འབྲུལ་བ་འགྲོ་མཁན་རྒྱན་མི་འཆད་བ།
བཤུལ་ཤ ① རྒྱབ་གཞུང་གི་ཤ ② བརྒྱའི་ཤ ཏྲ་མོད་བཤུལ་ཤ་བྱང་བྱང་བརྒྱགས།
བཤུལ་སེལ། འཆང་ཁ་བ་ཤང་མཁན་ནས་ལམ་ཐོག་ལ་ཡོད་པའི་འགྲོག་རྒྱུན་མེད་པར་བཟོ་མཁན།
བཤུས། བཤུས། ལུས་གྱི་འདས་བ།
བཤུས་བཅད་མ། སྒོ་བྱར་མདའ་དོ་གྱི་མཐུང་དུ་ཤིང་མཆེ་བ་མེ་སོགས་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་མ་རིགས་
བརྒྱུད་གྱི་ནང་ཆོན་པགས་པ་བཤུས་པའི་མ་དང་། ཤ་འབྲེད་ལ་བཅད་པའི་མ་སྟེ་གཉིས་སོ།
བཤུས་དེབ། མ་དཔེ་གཞན་ནས་བཤུས་པའི་དེབ།
བཤུས་བ། བཤུ་བའི་འདས་བ།
བཤུས་བྲིས། མ་དཔེ་གཞན་ནས་བཤུས་པའི་ཡི་གེ་འམ་རི་མོ།
བཤུས་བྲིས་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་མ་དཔེ་གཞན་ནས་བཤུས་པའི་རི་མོ།
བཤུས་མ། མ་དཔེ་དོ་མ་མིན་པའི་བྲིས་མ།
བཤུས་ཡིག་མ་དཔེ་ནས་བཤུས་པའི་ཡི་གེ།
བཤེད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མེ་ལ་ལྷེས་ནས་ངར་དུ་བརྒྱག་པའི་དོན་ཏེ། ལྷག་མ་མེ་བཤེད་ནས་
བཀྲུག་དབྱུག་འགྲོག་མེར་བཤེད་ནས་བསྐྱིང་།
བཤེད། ① དངོས་པོ་གང་ཞིག་བཅའ་བའི་དོན་ཏེ།
ལུས་ལ་བསྡོགས་བཤེར་བྱེད་བ། ཁྱིམ་དུ་བསྡོགས་བཤེར་བྱེད་བ། ② བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་མོ་བཏང་
ཞིང་བརྟག་དབྱུང་ཡང་ཡང་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བྱོད་གཞི་ཞིབ་ཏུ་བཤེར་ནས་ཐག་བཅད་ལྟ་བུ།

གཤེད་ནི་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ་སྟེ། གྲོད་གཞི་གཤེད་དགོས། གཤེད་བྱ་ཞེས་བཤོ།
བཤེད་ཁང། སྤར་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཁམ་ཆུའི་སྒོར་བདེན་རྩུབ་དག་བཤེད་བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས་ཤིག
བཤེད་ཁང་ལས་ཁུངས། འདི་ནི་བོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ཆོན་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་སྤྱི་ལོ་གཙུག་
ལག་ཁང་གི་ཕྱོགས་བཞིར་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་བཞིའི་ལས་ཁུངས་ཁག་བཞི་ཡོད་པའི་ཡ་གྲུལ་
བྱང་དུ་ཡོད་པའི་དྲག་པོ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ལས་ཁུངས་དེ་ཡིན་ནོ།
བཤེད་ཁྲ། བན་ཆུན་གྱི་ཚོད་སྟེང་ཐག་གཅོད་བྱས་ཆར་བའི་དབྱེད་མཆོམས་ཡི་གེ
བཤེད་རྒྱག་གྲོད་ཡ་བན་ཆུན་ཁ་ཤགས་ཚོད་བཤེད་རྒྱབ་པ།
བཤེད་དབང། ཞལ་ལྷེ་གཅོད་པ་པོ་འཕམ་ཁ་མཆུའི་དབང་པོ་འཕམ་བཤེད་ཁང་གི་འགོ་བྱེད།
བཤེད་བ། ཤེད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བཤེད་ལྗོན། བདེན་རྩུབ་དག་བཤེད་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྱེད་མི་སྣ།
བཤེད་ཆག་སྐད་ཆ་ཞིབ་ཆགས།
བཤེད་འཆོལ། ཞིབ་བཤེད་བྱས་ནས་འཆོལ་བ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search ཟེར།
བཤེད་འཆོལ་ཁ་ཕྱོགས། ལྗོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search direction ཟེར།
བཤེད་འཆོལ་དུས་ཆོད། ལྗོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search time ཟེར།
བཤེད་འཆོལ་གནས་ས། ལྗོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་
སྟོད་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སྐད་དུ་search location ཟེར།
བཤེད་གཟུང། གང་ས་གང་ལ་བཅའ་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པ།
བཤེད་ལེན། ① ཁ་མཆུ་རྒྱབ་མའི་ས་ནས་ལུ་ཆོག་ལེན་པ། ② དདུལ་སོགས་གྲངས་ཀ་བཤེད་
བ་དང་ལེན་པ།
བཤེས། བན་ཕྱོགས། གཉེན་བཤེས། མཛའ་བཤེས། བཤེས་ཕྱོགས་ལྟ་བུ།
བཤེས་ངོ། དགའ་བོ་ཉེ་པོ་ལ་བལྟས་ནས་ལས་ཀ་བྱས་པ། སྤར་ཡོད་བཤེས་ངོར་མི་བཅི་བ།

དགའ་ལྷོགས་ཀྱི་བཤེས་པོར་མ་ཐུན་འཇུག་བྱེད་པ།
བཤེས་པོར་འབྲས་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགེ་འདུན་གྱི་
བྱ་བ་བྲས་པའི་དགེ་སློང་ལ་སྤྱི་ཇས་ལས་རུང་བ་ཆད་ལྡན་གྱི་ཡོ་བྱད་ཅུང་ཟད་བྱིན་པ་ལ་མ་
བཟོད་པར་དགེ་འདུན་གྱི་ཇས་གང་ཟག་ལ་བཤེས་པོར་བྲས་ནས་སྤྱི་ན་ལོ་ཞེས་འབྲས་ཤིང་
སྐར་བ་འདེབས་པའོ།

བཤེས་གཉེན། ① སྤྱིང་ཉི་བའི་དགེ་ཆན་ནས་ལྷོགས་པོ། ② [མངོན] ཉི་མ།

བཤེས་གཉེན་གྱི་མཆན་ཉིང་བཅུ། ཟེག་ཆེན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཆན་ཉིང་བཅུ་སྟེ་ལྷག་པ་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་དུལ་བ་དང་། ལྷག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པས་ཞི་བ། ལྷག་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པས་ཞི་བ། ལུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱིས་བླག་པ། སྤྱིང་བ་ཉིང་ཆོགས་པ། སློབ་མ་
ལས་ཡོན་ཏན་ལྷག་པ། སྤྱི་མཁས་པ། བཅེ་བ་དང་ལྡན་པ། བཅོན་འབྲས་དང་ལྡན་པ། སྤྱོད་ལ་
སྤངས་པ་སྟེ་བཅུ།

བཤེས་གཉེན་ངན་པ། ལམ་ནོར་ལ་འཁྲིང་མཁན་གྱི་སྟོན་པ་ངན་པ་འཕམ་ལྷོགས་ངན་པ་འཕམ་དགེ་ཆན་ངན་པ།
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ། ① དགེ་བའི་ལམ་སྟོན་མཁན། ② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།
བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉིང་གཉིས་ནང་གསེས་ས་བདུན་པ་བའི་རྒྱུད་
ཀྱི་ཐབས་ཀྱི་པར་བྱིན་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་སྟོང་རྩེ་དང་ཐབས་མཁས་པར་འབྱོར་
རྒྱུད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བས་ན་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུའོ།

བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་སེམས་དགུ། ལུ་མཛེངས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས། རྟོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་སེམས། ས་
གཞི་ལྟ་བུའི་སེམས། ཁོར་ཡུག་གི་རི་ལྟ་བུའི་སེམས། བཟག་གཡོག་ལྟ་བུའི་སེམས། བྱག་དང་ལྟ་
བུའི་སེམས། ལྷོགས་བཟང་ལྟ་བུའི་སེམས། ཐག་པ་ལྟ་བུའི་སེམས། སྒོ་ཁྲི་ལྟ་བུའི་སེམས་སོ།

བཤེས་གཉེན་དམ་པ། དགེ་བའི་ལམ་སྟོན་མཁན་བཟང་པོ།

བཤེས་གཉེན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཆང་བའི་དགེ་ཆན།

བཤེས་གཉེན་བཟང་པོ། ① ལྷོགས་བཟང་པོ། ② ཆོས་སྟོན་མཁན། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆན།

བཤེས་པ། ① བན་གྲོགས་སམ་དགེ་ཆན། མཛེས་བཤེས། གཉེན་བཤེས། དགེ་བཤེས། གཉེན་མེད་
བཤེས་མེད། ② སྤྱི་ཉེ་བའི་མཛེས་མཐུན། བཤེས་པའི་གཏམ། གྲོགས་པོ་དང་བཤེས་པར་བྱེད།
བཤེས་པའི་སྤྱི་ཡིག བཤེས་སྤྱི་དང་དོན་གཅིག
བཤེས་སྤྱི་དམ། མཛེས་བཤེས་ལ་སྤྱི་དམ་པའི་ཡི་གེ་སྟེ། མགོན་པོ་སྐྱུ་བ་ཀྱིས་མཛེས་བཤེས་རྒྱལ་
པོ་བདེ་སྟོན་བཟང་པོ་ལ་གནད་བའི་འཕྲིན་ཡིག
བཤེས་བྲལ། གྲོགས་པོ་དང་བྲལ་བའི་དོན།
བཤེས་སྤྱི་ལྟར། གྲོགས་སྤྱི་ལྟར།
བཤོ་འཕྲིག་སྟོར་གྱི་བདེ་ཆིང་། འདས་པ་དང་སྐྱལ་ཆོག་ལ་བཤོས་འབྲི།
བཤོ་བ། གཤོ་བའི་མ་འོངས་པ།
བཤོགས། འཆགས་པའི་སྐྱལ་ཆོག
བཤོར། ①[མཛོན] སྟོང། ② མཛེས་རྒྱན་སོགས་སྤྱི་པའི་བྱ་སྟོན་གྱི་མིང་སྟེ། གཞོན་ལུ་ཆོས་
བཤོར་བྱས་ནས་མགོན་པོ་བསུས།
བཤོར་བ། རྩོད་རྒྱལ་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གཤོར་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བཤོལ། བཤལ་བའི་སྐྱལ་ཆོག
བཤོལ་བཏབ་པ། བྱིར་བཤོལ། བཤོལ་འདེབས།
བཤོལ་འདེབས་པ། བྱ་སོགས་བྱིར་བཤོལ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའམ་རེ་ཞིག་བཞུགས་རོགས་གནད་ལྟ་
བ། ཁོར་རང་ལུ་དུ་བྱིར་ཐེབས་རྒྱ་གནས་སྐབས་བཤོལ་འདེབས་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
བཤོལ་ལྟ། [མཛོན] རྩེད་པ།
བཤོལ་ལྟ་མཉེས། [མཛོན] ཆང་།
བཤོལ་འདེབས། བྱེད་པར་ཐག་བཅད་པའམ་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པའི་བྱ་བ་བྱི་ལུར་དང་མི་བསྐྱབ་པར་
གཞན་ལ་སྐྱལ་མ་བྱེད་པའི་དོན་ཉེ། སྟོབ་སྟོང་ལ་བཤོལ་མ། བྱི་རྒྱལ་ལ་སྟོབ་སྟོང་འགོ་རྒྱ་དེ་
བཤོལ་མ་འདེབས་ལྟ་བུ།
བཤོལ་པོ་རྒྱ་བྱེད། ཉེ་སྐར་ཉེར་གསུམ་དང་རྒྱ་ཆོད་སོ་གཉིས་སམ་སྟེ་རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆོས་དགུ་

སྒོར་ནས་ཞག་བཅོ་ལྔ་རིང་ལ་བཞོལ་པོ་རྒྱ་བྱེད་ཅེས་སྒྲ་ས་དང་ཡར་ཁྲུང་ཁུལ་དུ་བཅི་སྒོལ་
ཡོད། བཞོལ་པོ་ནི་རྒྱ་ར་དཀར་ཡིན་པ་དང་དེ་དུས་དེ་ལ་རྒྱ་ར་ཆེ་ཆུང་སྒྲ་གུ་ཐོན་པའི་སྐད་ཡིན།
བཞོལ་བ། ① ཕྱིར་འགྲངས་དང་སྒྱུར་བ། ཉིན་གསུམ་བཞོལ་བ། བཞོལ་ཐེབས་བ། ལས་འགན་
བཞོལ་བ། ཕྱིར་འཐེན་གྱི་བཞོལ་བཏབ་ནས་ཐེབས་བ། བཞོལ་གྲང་མ་བཞུགས་པར་རང་གི་
གྲོགས་པོའི་གས་དུ་བྱོན་ནོ། ཉན་ལངས་སྟན་རུབ་འཆི་བ་གསུམ། བཞོལ་ཐབས་མེད་པའི་
ལས་གསུམ་རེད། ② ཞོན་བ་ལས་བབས་བ།

བཞོལ་མ། ① ཆང་། ② ཕྱིར་འགྲངས། བཞོལ་མ་བཏབ་བ། ར་རང་འགྲོ་རྒྱུར་ཐག་བཅད་ཐེན་བ་
ཡིན་རུང་ཁྱེད་གྱིས་བཞོལ་མ་ཐེངས་མང་བཏབ་དོན་ལྟར་མ་ཐོན་པར་བསྟན་ཡོད།

བཞོལ་ཁྲ། ཁྲ་ལྟག

བཞོས། ① བལའ་བའི་སྒྲུལ་ཆེན་གྱི་ཐས་ཀྱི་ཞེ་ས། ལྟ་བཞོས། བཞོས་བསོད་བ། བཞོས་འདྲེན་
བསུ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས།

བཞོས་བ། ① གཞོ་བའི་འདས་བ། ② [ཉྱིང] འཁྱིག་བ་སྒྲོད་པའི་མིང་།

བཞོས་བྱ། གཏོར་མ་རྒྱུང་རྒྱུང་།

བཞོས་བྱ་བརྒྱད། མཁར་ཐབས་རྒྱལ་བཞོས། གསང་བྱ་བྱུར་གསུམ། གི་བཞོས་བྱུར་གསུམ། ལྟ་
ག་ཅན། ལྟ་ཐན་བྱུར་གསུམ། གམ་པ་ཅན། ར་བཞོས་བྱུར་གསུམ་གྱུས་བ། དཀར་གསུམ་སྟེ་
བཞོས་བྱ་མར་རིལ་ཅན་གོང་བྱའོ།

བཞོས་ཞིང་། བཟའ་བྱའི་འབྲུ་སྒྲེ་རུང་བའི་ཞིང་། བཞོས་ཞིང་ཡོད་ཆེ་བདག་པོ་མེད། བདག་པོ་
སྒྲེབ་ཆེ་འདག་སྒྲུ་འབྲུར།

ཏ་རོ་རྒྱ། ལྟའི་ཡི་གེ

༼ས༽

ས། ① བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་བརྒྱད་པ་འདིའི་ར་འོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྟེ་གནས་སོ་དང་། བྱེད་པ་
 ལྟེ་ཅེ། ཉང་གི་ཚེལ་བ་མཁྱེན་པ་བྱེ་བ། བྱེའི་ཚེལ་བ་སྟོག་ཆེན་འོ་ཞིང་སྒྲ་མེད་པ། མིང་གཞིའི་
 མོ་ཡིག་ཅིག་རྗེས་འབྲུག་ཡི་གེ་གང་བ་མའི་རྗེས་འབྲུག་པའི་ཡང་འབྲུག་རྗེས་འབྲུག་པོ་ཡིག་
 གི་སྟེས་བྱ་ཐ་མ་ཞིག་མིང་གཞི་འགའ་ཞིག་གི་ཡས་ནས་འདོགས་རྒྱུའི་ཡི་གེ་ཞིག་ ② འབྲུང་
 བ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ་རོ་བོ་སྤྱིའི་འཐས་པ་དང་། བྱེད་ལས་རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བའི་འདྲིག་
 རྟེན་ཐམས་ཅད་སྟེ་ཞིང་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ། ས་འབོལ་པོ། མེ་རྟོག་གི་སིལ་མས་ས་བཀང་
 བ། ③ རྟེན་གནས་ཀྱི་ས་གཞིའི་མིང་། ས་བརྒྱལ་གི་ཨ་བྲ། སྟེ་བརྒྱལ་གི་རྒྱུན་མ། རྟེན་གནས་
 སམ་གནས་གཞི། ས་བཅན་པོ། སྟོང་ས། འགོ་ས། ཡོད་ས། གྲོས་འདྲི་ས། མཐོང་ས། གོ་གནས་
 ཆེ་ས། མཐོ་ས། ④ ལྷགས་ནད་ཅིག་ ⑤ ཁངས་ཀྱི་གནས། ཞག་ས་བཅུས་བསྐྱར། ཞག་སར་
 བསྐྱེལ། ⑥ ས་ལམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆན་དུ་གྱུར་པའི་ས་སྟེ། རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་
 ཉན་དུ་མའི་གཞི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ཏེ། དམན་པ་ས་བརྒྱད་དང་། ཐེག་
 ཆེན་ས་བཅུ་ལྟ་བུའོ།

ས་ཀུན་དབང་པོ། [མངོན་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་ཤིག་
 ས་གོང་། ས་གཞོང་།

ས་ཀྟོ་བ། ① ས་འབྲུ་བ། ② ས་ཀྟོ་མཁན།

ས་ཀྟོ་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགོས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་མེད་
 བཞིན་སྤྱིའི་འཐས་པར་གནས་པ་ནས་སོར་བཞི་ཡན་ཆད་དམ་ས་སྤར་བ་གང་ལོངས་པ་ཡན་

ཆད་དུ་རྫོགས་པོ།

ས་སྐར་བདུན། སྐར་མ་དང་། སྟོན། ལྷ་མཆོམས། ལུ་སྐད། གོ་བཞིན། གྱི་བཞིན། མོན་བྱ་རྣམས་སོ།
ས་སྟོར། ས་ཡུལ་ལ་སྟོར་ཞིབ་བྱེད་པའི་མིང་།

ས་སྟོར་བྲུ་ཆོང་། དུས་ནམ་དང་ཆུ་མ་སྤུས་བཏབ་སམ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྐྱ། ① ས་མདོག་དཀར་ཞིང་སྐྱ་བ། ② རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་གཞིས་ཀ་ཅེའི་ལྷོ་
བྱ་བ་རོས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ས་སྐྱ་ཞོལ་ལ་ཡོད། ③ སྐྱ་བ་བརྒྱད་ཤིང་
བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ས་སྐྱ་པའི་བྲུབ་མཐའ་འཛིན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཅིག

ས་སྐྱ་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ། ས་སྐྱ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་སྐྱ་དཔོན་ལྗེའི་ནང་ནས་ཀྱན་དགའ་སྟོང་པོ་དང་།
བསོད་ནམས་ཅེ་སོ། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་སྤྲགས་འཆང་གསུམ་ནི་གོས་དཀར་ལྷང་
ལོ་ཅན་ཡིན་པས་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ་སོ།

ས་སྐྱ་ཁྱི་བ། ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྟོང་པོ་མན་ཆད་ཀྱི་ས་སྐྱ་པའི་གཏུང་རྒྱད་དང་ཆོས་རྒྱད་གཉིས་
ཀའི་སྤྱི་མིང་།

ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་རག་དབང་མཐུ་སྟོབས་དབང་བླག་ ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་བཞི་བཅུ་པ་ཡིན། ཡབ་རྗེ་འཛེས་
སྲིད་ཆེ་རྒྱ་དབང་ལྷུང་དང་ཡུམ་དབང་ལྷུང་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་
ལྷགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༠ལོར་འབྲངས། འཛེས་དབྱངས་མཐུན་བཅེ་དབང་པོའི་ལྷགས་ཀྱི་སྤུལ་
པ་དང་ཡོངས་འཛིན་སྟོབ་དཔོན་གྲགས་པ་རྣམ་རྒྱལ། སྟོབ་དཔོན་སྟོན་ལམ་སོགས་ལས་ས་སྐྱ་
པའི་ཡབ་ཆོས་རྗེ་ལྷ་པ་དང་ཀྱི་རྗེ་སོགས་ཀྱི་ཆོག་བྲག་ལེན་ར་རོལ་འདོན་དབྱངས་
སོགས་སྟོབ་གཉེར་གནང་། རྗེ་རྗེ་འཆང་བྲག་ལུལ་འཕྲིན་ལས་རིན་ཆེན་ལས་ལམ་འབྲས་དང་།
རོར་ཨེ་ཕྱི་མཐན་ཆེན་དང་དབང་སྟོ་གོས་གཞན་པན་སྟོང་པོ་ལས་སྐྱ་བ་ཐབས་ཀྱན་བཏུས་
གསན་བསམ་བ་སྟེན་སྐྱབ་དང་འཆད་སྟེལ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་། བར་ལམ་གདན་ས་ཆེན་པོར་
གཞུང་པོད་ཆེན་བྲག་ལ་ཅོད་པ་ཅམ་ལས། གྲགས་ཆེན་བཙུན་བརྒྱད་ཀྱི་གཞུང་ལ་མགོ་མཐུག་
ཆ་ཆོང་ལ་བཤད་པ་བྱེད་པའི་རྒྱན་ཉམས་པ་ཡང་བཤད་བྲགས་ར་ཚུགས་མཛད། བསྟན་པའི་

ཅ་བ་གཞི་གསུམ་སྤྲོད་གསོ་ཡང་མཛད། རྒྱལ་བསྟན་དམ་ཆོས་གཞི་མ་ཤིང་བར་གང་འཆ་མས་
ཤིག་གསར་བསྟན་དང་། བོད་གཞུང་གི་རོགས་རམ་དང་མགོན་གཙང་རྫོང་ཁག་བཅུ་དྲུག་གི་
ས་ཁུལ་ནས་ཤིང་ཆ་སོགས་ཀྱི་མ་ཐུན་ཆུན་དང་བཙས་པས་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ཉམས་གསོ་སྤྲས་
ལེགས་མཛད་པ་སོགས་བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ནས། མཐར་ལུགས་སྟག་སྟེ་
ལོ་༡༩༥༠ལོའི་རྒྱ་ཆོས་ཕྱེད་ཉེན་སྤྱི་བཀོད་པ་བསྤྲས་སོ།

ས་སྤྱི་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར། ཡབ་སྟོལ་མ་མོ་བྱང་གི་སྤྱི་ཐོག་ལྷ་བ་བདག་ཆེན་
ཀུན་དགའ་རིན་ཆེན་དང་། ཡུམ་ལྷ་ལྷན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་མདུན་ན་འདོན་ས་དབང་ཐོན་གྱིང་
ཤོད་པའི་བསོད་ནམས་སྟོལ་དཀར་གཉིས་ཀྱི་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་བྱ། སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༥ལོའི་རྒྱ་བ་དགུ་པའི་ཆོས་བདུན་ཀྱི་ཉི་ཤོས་སྤྱལ་གྱི་དུས་སུ་གདན་ས་འོག་མ་ཅེ་
གདོང་རྒྱ་བྱང་དུ་སྤྱོད་འཁུངས། ཡབ་ཇེ་ནས་དག་དབང་ཀུན་དགའ་ཐེག་ཆེན་དཔལ་འབར་འཕྱིན་
ལས་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གསོལ། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་
ཞབས་ཀྱི་པ་རྫོང་བཀོད་དེ་འཁུངས་གསོལ་ཟབ་རྒྱས་མཛད། རིམ་བཞིན་ཡབ་ཇེ་ལས་འཕོན་
ལུགས་རྩི་ཐུང་བའི་སྟོད་སྤྱད་ཀྱི་དབང་སོགས་གདམས་དག་གི་བདུད་རྩི་གསོལ། ཡབ་ཡུམ་
གཉིས་སྤྱོད་གཤེགས་རྩེས་སྤྱིའི་སྤྱོད་འཕྱིན་ལས་དཔལ་འབྱོར་བཟང་མོ་ཡིས་ཐུགས་ཁུར་དང་ས་
སྤྱོད་གཞུང་ནས་ཡོངས་འཛིན་དུ་དག་འཕེལ་དཔོན་སྟོབ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་ལགས་བསྟོས་ཏེ་
ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་ནས་བཟུང་ཆོ་ག་སོགས་ལ་རྒྱགས་འབུལ་དང་གསན་སྟོང་མཐར་ཕྱིན་པར་
མཛད། ཡོངས་འཛིན་ཀུན་དགའ་ཆེ་དབང་ལས་དབྱངས་རོལ་གར་ཐེག་སོགས་ཀྱི་བྱག་བཞེས་
ནམས་ཀྱང་ཐུགས་སུ་ཚུད་པར་མཛད་ཅིང་། དམ་བཤོང་མ་ནམས་སྤར་སྟོལ་བཞིན་ཆོས་སྤེ་ནམ་
གཉིས་སུ་སྤྱིག་ཞུགས་ཀྱི་མཛད་སྟོེ་ཁག་ཀྱང་རིམ་བཞིན་བསྐྱུངས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་དོར་ཨེ་
མི་ཆོས་ལྷན་དུ་མཁན་ཆེན་དག་དབང་སྟོབ་སྟོས་གཞན་པན་སྟོང་པོ་མཆོག་ལས་ཡབ་ཆོས་གསུང་
དག་ལས་འབྲས་ཆོགས་བཤད་དང་སྟོབ་བཤད་སོགས་ཟབ་ཆོས་དུ་མ་གསན། དཔལ་ལྷན་ས་
སྤྱིའི་ཁྱི་འཛིན་མཆོན་གསོལ་མཛད་པ་ལྷར་དགུང་ལོ་བརྒྱད་བཞེས་པའི་དུས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོའི་
ས་སྤྱི་ཁྱི་ཆེན་བཞི་བཅུ་ཞེ་གཅིག་གི་ཁྱི་འཛིན་ཀྱི་མཛད་སྟོབ་མདོར་བསྤྲས་བྱས།

ས་སྐྱ་གོང་མ། ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་མན་ཆད་འཁོན་ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རྒྱུད་རིམ་བྱོན་ཆངས་པར་
སྦྱོང་བའམ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེ་མིང་དང་། དེ་ལ་བདག་ཆེན་ཡང་ཟེད།
ས་སྐྱ་གོང་མ་ལ། ས་སྐྱ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་སྐྱ་མ་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱང་པོ་དང་། སྤོབ་དཔོན་བསོད་
ནམས་ཅེ་མོ། རྩེ་བཅུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ས་པཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། འགྲོ་མགོན་
ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་སྤོ་གོས་རྒྱལ་མཆོན་བཅས་ལ།

ས་སྐྱ་གོང་མ་རྣམས་ལ། ས་སྐྱ་དཀར་པོ་རྣམ་གསུམ་དང་ས་སྐྱ་དམར་པོ་རྣམ་གཉིས་སོ།

ས་སྐྱ་དགོན། ① ས་སྐྱ་དགོན་པ་ནི་བོད་ལྗོངས་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་སྐྱ་རྫོང་གི་བྱང་ངོས་དཔོན་པོ་
འཛེ་འདབས་སུ་གནས་ཡོད། བོད་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཚུ་མའང་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༡ ན་ལོར་འཁོན་དགོན་
མཆོག་རྒྱལ་པོས་གནས་དེར་གཟེགས་སྐྱབས་དཔོན་པོ་རི་སྒང་ཆེན་ཉལ་བ་དང་འདྲ་བའི་
མཁའ་ཁུངས་ལས་པའི་ཐད་ནས་ས་དཀར་ཞིང་སྐྱམ་ལ་རྒྱ་གཡམས་སུ་འབབ་པ་སོགས་ཀྱི་བཟ་
ཤིས་དགེ་མཆོན་དུ་མ་ལྟན་པ་མཁེན་ནས་ས་དེར་དགོན་པ་བཏབ་བས་དགོན་མིང་དུ་ལུས་
དེའི་སའི་ཁ་དོག་ལ་གཞིགས་ནས་ས་སྐྱ་དགོན་ཞེས་བཏགས། ས་སྐྱ་དགོན་འདི་ལྷོ་བྱང་ཁག་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས་དགོན་པ་ལྷོ་མ་དེ་ས་སྐྱ་བྲམ་རྒྱུ་ལྷོ་ལོ་ལོ་ཐང་ག་ཡོངས་སུ་ཆགས་ཤིང་།
དགོན་པ་བྱང་མ་ནི་བྲམ་རྒྱུ་ལྷོ་ལོ་ལོ་ཐང་ག་ཡོངས་སུ་ཆགས། དང་ཐོག་ས་སྐྱ་བར་
བོད་སྤྱི་ལ་དབང་སྐྱུར་བའི་སྤྱི་དབང་མེད་སྐྱབས་དགོན་པ་དེ་གཞི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷོ་ལོ་ལོ་ཐང་ག་
ཡང་འགྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པའི་སྐྱ་དུས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༥ (ནས་༡༣༤༠)བར་ཡོན་གོང་
མའི་རྒྱལ་སྤྱིར་འོག་ས་སྐྱ་བར་བོད་ཡོངས་ལ་ཆོས་སྤྱིད་ཀྱི་ལུས་སྐྱུར་བའི་དབང་ཆ་ཐོབ་རྗེས་
དཔོན་ཆེན་ལྷ་ཁྱ་བཟང་པོས་བོད་ཁྱི་སྐྱོར་བཅུ་གསུམ་ལས་ལ་བསྐྱལ་ནས་ལྷ་ཁང་བྱང་མ་རྒྱ་
བསྐྱེད་བྲས་པ་དང་འབྲེལ་བོད་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༤ (ལོར་ས་སྐྱ་ཁང་ལྷོ་
མ་སྤེ་ས་སྐྱ་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་བྲིས་སུ་རྒྱས་སྐྱུན་རིམ་པ་བྲས་ནས་ད་ལྟའི་
གཞི་ཁྱོན་འདི་ཅམ་དུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་ངོ་། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་དང་། གྲུབ་
མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན།

ས་སྐྱ་དགོན། ② དགོན་པ་འདི་དུས་ནམ་ཅམ་ལ་བཏབ་པ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན།

- དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྡེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དགོན། ③ འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། འབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་ཐོད་རང་སྐྱོང་རྫོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དགོན། ④ རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་སྡེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༠ལོར་མགོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་བཏབ། འབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
ལེ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དགོན། ⑤ སློ་བོ་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་བཏབ། དུས་ནམ་བཏབ་མ་གསལ། འབ་མཐའ་
ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་དུང་དགོན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལུགས་སྡེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༠ལོར་མགོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་
མཚན་གྱིས་བཏབ། འབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
ལེ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
- ས་སྐྱ་བདག་ཆེན། ས་སྐྱ་གོང་མ།
- ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་དག་དབང་ཀུན་དགའ་འཕྱིན་ལས། ཡབ་ས་སྐྱ་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་ཐུབ་སྟོབ་དབང་
ལུག་གི་གདུང་སྤྱད་སྐྱ་གཞོན་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧ལོར་ཤིང་ཁྱེ་ལོར་ས་སྐྱའི་ཐུན་ཆོགས་པོ་
བང་དུ་འཁྲུངས་ཤིང་། སྐྱབས་མགོན་ཐུབ་བསྟན་བཟང་པོའི་ཡང་སྤེད་ཡིན། ཡབ་དོན་མཆང་
དང་དོར་མཁན་ཆེན་དམ་པ་རིན་པོ་ཆེ། ཡོངས་འཛིན་སྟོབ་དཔོན་བཤད་སྐྱབ་སོགས་ལས་ཟབ་
ཆོས་ལས་འབྲས་དང་གསེར་ཆོས་བཅུ་གསུམ། སྐྱབ་ཐབས་བཟུ་ཅ་སོགས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་
ཆོས་སྐྱོར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྟོན་འཇུག་གཞུང་བཤད་ཀྱང་གསན་སྟོང་མཛད། ས་
སྐྱ་ཆོས་བྱང་གི་ལས་རིམ་དཔལ་དོན་མེད་གཞོན་ནུའི་སྟོན་ལས་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པ་དང་སྤྱད་ལས་
དག་བགེགས་སྟོལ་བར་གསུང་ཆོས་རྒྱ་བ་གཅིག་རིང་གནང་བ་ནས་བཟུང་། ཡི་དམ་ཁག་གི་
བསྟེན་པ་དང་སྐྱབ་མཆོད་ཁག་གི་སྟོབ་དཔོན་རྒྱ་མ་གོང་མའི་ཐུག་ལེན་ལྟར་ཆ་ཆང་མཛད་པ་
མ་ཟད། གནོད་སྤྱིན་ཙུའི་དམར་པོའི་གཏོར་རྒྱུ་སྐབས་གཏོར་མ་ཁ་བསྐྱུར་པ་སོགས་རྟགས་
ཁུད་པར་ཅན་བྱུང་བ་སྟེ་པོ་མང་པོས་སྟེང་། རོར་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན་དག་དབང་ཆོ་གོས་

གཞན་པར་སྤྱིར་པོ་ལས་དགེ་སྤྱོད་གི་སྤྱོད་པ་ཞུས་ཇེས་ཅ་བ་བཞི་པོ་འགལ་མེད་མིག་གི་
འབྲས་བུ་ལྟར་སྤྱོད་སྤྱོད་མཛད་ཅིང་། ལུབ་སྤྱིར་ཨ་རིར་བཞུགས་ཏེ་མཐར་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་
ས་སྐྱལ་ལོར་གཟུགས་སྤྱིའི་བཀོད་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས།

ས་སྐྱུ་བདག་ཆེན་དག་དབང་ཀྱན་དགའ་བསོད་ནམས། ཡལ་ཁྱི་ཆེན་རྡོ་རྗེ་འཆང་དག་དབང་མཐུ་
སྟོབས་དབང་སྤྲུག་གི་གདུང་སྤྱོད་སྐྱུ་བགེས་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོར་ས་སྐྱུའ་ལོའི་ཁྲ་བཅུ་པའི་
ཆོས་བཅུ་གཉིས་ཉིན་དཔལ་ས་སྐྱུའི་ཕུན་ཆོགས་པོ་བྱང་དུ་འཁྲུངས་ཤིང་། རྗེ་བཙུན་འཇམ་
པའི་དབྱངས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱོད་དུ་རོས་འཛིན་བྱས། རོར་ཨེ་མི་སྐྱུ་སྤྱིར་མཁན་ཆེན་འཇམ་དབྱངས་
ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་ཡང་སྤྱིད་ཀྱང་ཡིན། ཡལ་རྗེ་དང་རོར་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན། མཁྱེན་བཙུའི་
ཡང་སྤྱིད་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བྲོས། དེའ་མགོ་མཁྱེན་བཙུའི་མཁན་པོ་བྱམས་པ་སངས་
རྒྱུ་འཛིན་ཆེན་སོགས་ལས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་ལམ་འབྲས་ཆོགས་སྟོབ་དང་སྐྱུ་བ་ཐབས་
ཀྱན་བཅུས། གང་མས་དག་མཛོད་ལ་སོགས་པ་གསན་བསམ་གནང་། གདན་ས་དཔལ་ལྷན་ས་
སྐྱུ་དང་། མདོ་སྤྲུག་མི་ཉག་དཔལ་ལྷ་དགོན་སོགས་སུ་གསུང་དག་ལམ་འབྲས་སོགས་བཀའ་
ཆོས་མང་པོ་གནང་།

ས་སྐྱུ་བདག་ཆེན་ནམ་ཁྱི་ཆེན། ས་སྐྱུ་བས་སྐྱུ་བས་མགོན་ཅེ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ནི་
འཁོན་གྱི་རིགས་ལས་མཆེད་པའི་ས་སྐྱུའི་གདུང་རྒྱུད་གང་རུང་ཞིག་ས་སྐྱུའི་སྤྱིད་ཀྱི་འགན་
འཁུར་བ་མཛད་པ་དང་། ལྷ་སྤྱེ་མི་སྤྱེའི་ཆོགས་འདུ་རྒྱུ་འཛོམས་ཀྱི་ཐོག་གོ་བསྐྱུར་གྱིས་ཁྱི་
གསོལ་མཛད་སྟོལ་དང་། དུས་བྱིས་པོ་བྱང་གཉིས་སུ་བྱེས་ཏེ་ཕུན་ཆོགས་པོ་བྱང་དང་སྟོལ་མ་
པོ་བྱང་གཉིས་ཁྱི་བ་རེས་འཁོར་ལྷ་བྱུར་མཛད་སྟོལ་བྱུང་བ་དེ་ཡང་སྤར་ལམ་འཆར་ཕུལ་བྱུག་
ཉགས་དགོངས་དོན་ཁྱི་བ་གསར་པ་ལྷ་སར་ཁྱི་མཇལ་ཞུ་བཅར་གྱིས་སྤར་སྟོལ་མཛད་སྟོར་
ཉིན་འབྲེལ་ཞུ་བར་སྤར་སྟོལ་ལྟར་སྤྱེ་བ་གཞུང་དང་བཟུས་ལྷན་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་
རིགས་མངགས་གཏོར་བཅས་ཁྱི་ཕེབས་ཉིན་འབྲེལ་གཟབ་རྒྱས་གནང་སྟོལ་ཡོད། ཁྱི་ཆེན་ནི་
ས་སྐྱུའི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀའི་གཙོ་འཛིན་མཐོ་ཤོས་ཡིན་པ་མ་ཟད། མཚན་གནས་ཐོབ་ཐང་
བོད་ཀྱི་རྩོ་ཐོག་ཕུ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོ་ཡིན་གཤེས་ལྷ་སར་ཕེབས་སྐྱུ་བས་ཀྱང་ཕེབས་བྱམས་

ཡི་མང་ནང་ཕེབས་སྲོལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། སྤྱིད་ཆལ་སྤྱིད་དུ་གཞུང་ཞབས་སེར་སྤྱོད་བརྒྱུ་
ཆེབས་ཞབས་སུ་བཅར་དགོས་ལ། ཏུ་ལའི་སྤྲུལ་མཆོག་གི་མཛེས་ཁདི་སྐབས་བདག་ཆེན་ལ་ཏོ་
ཐོག་བྱ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བཞུགས་གདན་གདན་འཕར་གྱི་གདན་ཐོབ་ཀྱང་ཡོད། ས་སྤྱིད་
ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་མཛད་གཏོ་སྤྱོད་ཆེན་མཁན་ཁྲི་ཞེས་མཁན་པོ་དང་། འཛིག་རྟེན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཏོ་
པོའི་འགན་འཁུར་མཁན་མཛོད་པ་འཕོ་ལེན་སྐབས་གསར་བ་བདག་ཁྲི་རང་ཉིད་ནས་བསྐོས་གཞག་
གིས་གཞིས་རྒྱུད་འགག་ཏུ་མཐོན་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་བསྐུར་གནང་སྲོལ་ཡོད་དོ།

ས་སྤྱོད་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ། འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གཙུང་པོ་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་ཀྱི་
སྲས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ས་སྤྱོད་གདན་སའི་ཁྲིར་ཕེབས། རྒྱ་བྱི་ལོ་ལ་གྲུ་ཤིའི་
འཇའ་ས་བཟུང་། རྒྱ་བྱི་ལོར་འདས།

ས་སྤྱོད་ལ། སྤྱོད་བརྒྱུད་ཤིང་རྟ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ས་སྤྱོད་པའི་བྱུབ་མཐའི་མིང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་དུས་
སུ་འཁོན་དགོན་ཅོག་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པས་སྲོལ་གཏོད། ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་སོགས་གོང་
མ་ནམ་ལྔ་ས་དར་རྒྱས་སུ་བཏང་ཞིང་། གསུང་དག་ལམ་འབྲས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་པོར་བྱེད་པའི་རིང་
ལུགས་འཛིན་མཁན་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ། དེ་ལ་ཆོས་རྒྱུད་དང་གདུང་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད།
ས་སྤྱོད་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན། རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་ཅོམ་བ་པོ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་
རྒྱ་བྱི་ལོར་འཁྲུངས། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་ཡོས་ལོར་འདས།

ས་སྤྱོད་པ་རྩེ་ཉ། ས་སྤྱོད་པ་རྩེ་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། འདི་ཉིད་ས་ཆེན་གྱི་སྲས་བཞི་པ་འཁོན་དཔལ་
ཆེན་ལོད་པོའི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་སྤྱོད་ལོར་གཙང་དུ་སྤྱོད་འཁྲུངས། རྩེ་བཙུན་
ཐགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལས་ས་སྤྱོད་པོང་མའི་གསུང་བཙུན་མདོ་སྤྱོད་ཀྱི་ཟབ་གནད་མ་ལུས་
པ་གསན། དགྲུང་ལོ་ཉིད་གསུམ་ནས་བཟུང་ཁ་ཆེ་པ་ཉ་ཆེན་མཁན་སྤོབ་ལས་རིག་གནས་ཆེ་
རྒྱུད་བཙུ་ལ་སྤྱངས་པ་མཐར་བྱིན་མཛད་པས་པ་རྩེ་ཉའི་མཆོན་སྤྱོད་ཐོབ་པ་འདི་བོད་ལྗོངས་ཀྱི་
པ་རྩེ་ཉ་དང་པོ་དེ་ཡིན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོར་ཏོར་རྒྱལ་ཨོ་གོ་ཉའི་སྲས་གོ་དན་
གྱིས་གདན་འདྲུས་པ་བཞིན་ཁོང་རང་དང་། སྤྱོད་པ་འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་བྲུག་ན་གཉིས་
བཅས་ལྷང་རྒྱ་སྤྱོད་པ་ཞེ་སྤེ་དེང་སང་ཀན་སུ་ཁྱུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལྷུ་མེ་ས་ཆར་ཕེབས་ནས་རྒྱལ་པོ་

དང་མངལ། ཡོན་མཚོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆགས། སྒོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ་དང་། ཚད་མ་རིག་གཏེར།
མཁམ་འབྲུག་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་སོགས་མང་དུ་བརྩམས། བོད་ཀྱི་བརྒྱ་ཉེ་
དང་པོར་གྲགས་ཤིང་། ལུ་སྟེགས་པ་འཕྲོག་བྱེད་དགའ་བོ་ཆར་བཅད་པ་བཅས་མཛད་པ་ཏ་
ཅང་ངོ་མཚར་བ་མང་། རང་ལོ་བདུན་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་པག་ལོར་སྐྱ་ག་ལེགས།
ས་སྐྱ་པའི་མཁའ་སློང་སྐོར་གསུམ། ལྷ་རོ་མཁའ་སློང་། ལྷ་ཆུ་མཁའ་སློང་། མེ་ཏི་མཁའ་སློང་དོ།
ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རབས། ས་སྐྱ་པའི་ཆོས་འབྱུང་དང་དེབ་ཐེར་མང་པོས་བཤད་སློབ་ཡོད་པའི་
འཁོན་གྱི་གདུང་རྒྱུད་རི་ལྷ་རྒྱུང་པའི་སྐོར་ཞིབ་པར་བདག་ཆེན་ཨ་མེས་དག་དབང་ཀུན་
དགའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་དུ་གསལ།
ས་སྐྱ་པའི་སྤྱི་དབྱེད་དུས་རབས། སྤྱི་ལོ་༡༣༦༥-༡༣༥༧བར་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་ས་སྐྱ་པས་
བསྐྱུངས། ཁྱི་འཛིན་རིམ་བྱུང་ནམས་ས་སྐྱའི་གདུང་རྒྱུད་ཡིན།
ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན། ཏུ་དཔེན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པས་མིང་བྱང་བཏོན་པ་
བཞིན་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་གོ་བེ་ལས་ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་ལ་སོན་ཐེན་སེའི་འཇའ་ས་གནང་སྟེ་
དབུས་གཙང་ཁྱི་སྐོར་བརྩ་གསུམ་ལ་ཁྱིམས་ཀྱི་བྱེད་པོར་བསྐོ་བའི་ལམ་དེ་གཏན་འཇགས་སུ་
གྱུར། དེའི་དཔོན་རབས་དང་པོ་ཤུ་ཁྱ་བཟང་པོ། གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ། གསུམ་པ་ཞང་
བཙོན། བཞི་པ་ལྷག་པོ་བན་དཀར་བ། ལྷ་པ་བྱང་རིན། རྩལ་པ་ཀུན་གཞོན། བདུན་པ་གཞོན་
དབང་། བརྒྱད་པ་བྱང་རྟོག་། དགྲ་པ་ཨང་ལེན། བརྩ་པ་ལེགས་པ་དཔལ། བརྩ་གཅིག་པ་སང་
གེ་དཔལ། བརྩ་གཉིས་པ་འོད་ཟེར་སང་གེ བརྩ་གསུམ་པ་ཀུན་རིན། བརྩ་བཞི་པ་དོན་ཡོད་
དཔལ། བཙོ་ལྷ་པ་ཡོན་བཙོན། བརྩ་རྩལ་པ་འོད་ཟེར་སང་གེ བརྩ་བདུན་པ་རྒྱལ་པ་བཟང་པོ།
བཙོ་བརྒྱད་པ་དབང་ལྷག་དཔལ། བརྩ་དགྲ་པ་བསོད་ནམས་དཔལ། ཉི་ཤུ་པ་ཡང་རྒྱལ་པ་
བཟང་པོ། ཉེར་གཅིག་པ་དབང་བཙོན། ཉེར་གཉིས་པ་ནམ་མཁའ་དམ་པ་བཅས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་ནས་རབ་བྱུང་རྩལ་པའི་ས་སྐྱང་བར་ལོ་དགྲ་བརྩ་ཅམ་གྱི་རིང་དབང་
རྒྱུར་བྱས་མཐར་སྤྱི་དབང་མག་མོ་གྲུ་པ་ཉེའི་སི་ཏུའི་ལག་ཏུ་ཤོར་བ་རེད།
ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་ཤུ་ཁྱ་བཟང་པོ། ས་སྐྱ་བརྒྱེ་ཏེ་ཆེན་པོ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་པུ་གོ་དན་གྱིས་

གདན་བྲངས་ཏེ་བྱོན་ཁར་ཤུག་བཟང་པོ་དཔོན་ཆེན་དུ་བསྐྱོས། གོང་མ་རུ་པེ་མི་སེ་ཆེན་ཉན་
གྲིས་ཟམ་སྒྲུ་གུ་མིན་དབང་རྩེ་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་དང་ཐམ་ཁ་སྤྲད། ས་སྐྱ་བཤེན་གོ་དན་གྲིས་
གདན་བྲངས་པའི་ལོ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་ཡོས་༡༣༧༣ ལོར་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་
རྟེན་༡༣༧༣ ལོར་བར་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བརྒྱད་རིང་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྲུས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་
སྤང་༡༣༧༦ ལོར་ས་སྐྱའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་བཞེངས་པའི་འགོ་ཚུགས་ནས་མཇུག་མ་སྤྲིལ་གོང་
རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་རྟེན་༡༣༧༣ ལོར་འདས།

ས་སྐྱ་འབག་མོ། ས་སྐྱ་པའི་དམ་ལ་བརྟགས་པའི་འདྲེ་མོའི་རིགས་ཤིག
ས་སྐྱ་དམར་པོ་རྣམ་གཉིས། ས་སྐྱ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་སྒྲ་དཔོན་ལྔ་ལས་ཀྱུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན།
འབགས་པ་སྒོ་ཁྲོས་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་རབ་བྱུང་དྲར་སྤྲིག་ཅན་ཡིན་པས་དམར་པོ་རྣམ་
གཉིས་མོ།

ས་སྐྱ་ལེགས་བཤད། ས་སྐྱའི་ལེགས་བཤད་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་ཞེས་བྱ་བ། མཁས་པ་བརྟགས་པ།
ཡ་རབས་བརྟགས་པ། ལྷན་པོ་བརྟགས་པ། སྤེལ་མ་བརྟགས་པ། རན་སྦྱོང་བརྟགས་པ། རང་
བཞིན་གྱི་རྩལ་བརྟགས་པ། མི་རིགས་པའི་རྩལ་བརྟགས་པ། བྱ་བ་བརྟགས་པ། ཆོས་བརྟགས་
པ་སྟེ་རབ་བྱེད་དགའའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་ལྷགས་ཀྱི་བརྟན་བཙུག་དེ་དུས་རབས་
བཅུ་གསུམ་པར་ས་སྐྱ་བཞུ་ཏས་མཛད་པའོ། བོད་མིས་མཛད་པའི་ལེགས་བཤད་དང་པོ་ལྟར་
བྱ་བཟང་།

ས་སྐྱ་ལྷ་ཁང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༧ ལོར་ས་སྐྱ་གོང་ནས་ཡོང་པའི་ས་སྐྱ་
སྒྲ་མ་ཞིག་གིས་ལྷ་ཁང་རྒྱང་དུ་ཞིག་བཏབ། དེར་རྒྱན་བཞུགས་བྱ་མཁན་གྲུ་བ་གསུམ་ཡོད་པ་
ཞིག་བྱང་། ད་ལྟ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་མེད། གྲུ་མཐའ་ས་སྐྱ་ཡིན། ལུམ་ལུམ་བོད་རིགས་རང་
སྦྱོང་ཁལ་ཁྱིའདྲུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྐྱའི་ཁྱི་འཛིན་སོ་སོའི་སྤྱིད་སྦྱོང་དུས་ཆེད་རེ་ལུ་མིག
ཡང་ཁྱི་འཛིན་སོ་སོའི་མཆོན། སྤྱིད་སྦྱོང་དུས་ཆེད།
༡ འགོ་མགོན་ཆོས་འབགས། 1265-1280

༡ རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན། 1267-1275

༢ རྩ་མ་སྤུ་ལ་རམྱེ་། 1280-1287

༣ འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆན། 1287-1305

༤ བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ། 1306-1324

༥ མཁས་བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ། 1325-1343

༦ འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་མཆན། 1343-1344

༧ སྤྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན། 1345-1354

ས་སྐྱའི་གདན་རབས། འཕོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོས་རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཚུ་སྐང་ལོར་ས་སྐྱ་དགོན་པ་
བཏབ་སྟེ་གདན་ས་བཟུང། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཚུ་རྩ་ལོར་གཤེགས། བ་རི་ལོ་རྒྱ་བ་རིན་ཆེན་
གྲགས་ཀྱིས་གདན་ཆབ་མཛད། དེ་ནས་ལྷགས་ཡོས་ལོ་ནས་ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་སྤྱིང་པོ་ལོ་ཞེ་
བདུན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྟག་ལོ་ནས་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། ཚུ་འབྲུག་ལོ་ནས་གྲགས་པ་
རྒྱལ་མཆན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་བྱི་ལོ་ནས་ས་བཏུ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན། ལྷགས་པག་ལོ་
ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གདན་ས་མཛད་ཀྱང་རྒྱལ་སར་བྱོན་པའི་ཤུལ་དུ་གཙུང་པོ་ཕྱག་
ནས་སྐྱ་ཆབ་མཛད། རབ་བྱུང་ལྔའི་ས་འབྲུག་ནས་རྩ་མ་སྤུ་ལ་ལོ་བདུན། མེ་པག་ནས་ཤར་བ་
འཇམ་དབྱངས་བཞི་ཐོག་པས་ལོ་བཅོ་བརྒྱད། ཤིང་འབྲུག་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་
དཔལ་གྱིས་ལོ་བཅུ་དགུ། ཚུ་པག་ནས་བར་སྟོང་ལོ་གསུམ། ཤིང་སྐང་ནས་མཁས་བཙུན་ཆེན་
པོས་ལོ་དགུ། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ཤིང་སྐྱལ་ནས་སྤྲ་མ་དམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ལོ་
གསུམ། མེ་པག་ནས་དྲ་དབེན་རྫོ་ཕྱོས་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་གདན་ས་མཛད་པའི་ལོ་གསུམ་པ་ལ་
ས་སྐྱ་པའི་སྤྱིད་དབང་ཉམས། ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་དོན་དྲུག་གི་རིང་ལ་གདན་རབས་བཅུ་གསུམ་བྱུང་
ཞིང་། དེ་རྗེས་གདུང་རྒྱུད་རིམ་བྱོན་གྱིས་རང་གི་མངའ་རིས་ཅམ་སྐྱོང་བར་བྱུང།

ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད། འཇམ་གླིང་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཆེན་པོ་
དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་གདུང་རབས་རིན་པོ་ཆེ་རི་ལྟར་བྱོན་པའི་ཚུལ་གྱི་ནམ་པར་ཐར་པ་ངོ་
མཆར་རིན་པོ་ཆའི་བང་མཛོད་དགོས་འདོད་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་གོང་དཀར་བསོད་ནམས་

ལྷགས་པས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་སྐུལ་ལོར་བསྒྲིགས། ས་སྐུ་པ་འཁོན་རིགས་ཀྱི་གདུང་
རྒྱུད་དང་ཆོས་སྤིང་གི་མངའ་ཐང་ནི་ལྷར་བྱུང་ཚུལ་དང་། ཡར་དར་ཚུལ། མར་རྒྱུད་ཚུལ། དེ་
སྐབས་ཀྱི་འཇའ་ས་བཀའ་ཤོག་སྤིངས་ཡིག་དང་བཅས་པ་རྒྱས་པར་བཀོད་པའི་རྣམ་ཐར་
གནད་ཆེ་བ་འདིའི་དཔེ་རྒྱན་ཁྲབ་ཆེ་བ་སྟེ་དགའི་པར་ལ་ཤོག་ལྟེ་སུམ་བརྒྱ་སོ་བཞི་ཡོད་ཅིང་།
རྣམ་ཐར་པར་མ་དང་ས་སྐུ་པའི་དཔེ་མཛོད་དུ་བྲིས་མཁའ་ཡོད་པར་སྤྱང་།

ས་སྐུའི་གདམས་ངག་ལམ་སྐོར་དགུ། ས་ལུགས་ཀྱི་གདམས་ངག་གཙོ་མོ་ལམ་སྐོར་དགུ་ཞེས་པ་
ནི། བྱལ་ཆེན་གྱི་རྩ་པས་མཛད་པའི་ལམ་འབྲས་བྱ་དང་བཅས་པའི་གདམས་སྐོར་དང་། བྱལ་
ཆེན་མཆོ་སྐྱེས་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་
ལམ་སྐོར་དང་གཉིས། རོ་སྤྱོ་པས་མཛད་པའི་བརྟག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཅིག་སྐྱེས་བྱལ་གྱི་
ལམ་སྐོར་དང་བཞི། ཨིན་པོ་རྟེས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་ཐེག་ལེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱའི་
ལམ་སྐོར་དང་ལྔ། རྟོག་ཅེ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་ཁ་སྐྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་མི་ཁྲབ་པའི་ལམ་
སྐོར་དང་དྲུག་ནག་པོ་པས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཨོལ་པ་ཉིདེ་ལམ་སྐོར་དང་
བདུན། དག་གི་དབང་ཕྱག་གིས་མཛད་པའི་གསང་འདུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་ཆེན་ཡི་གེ་མེད་
པའི་ལམ་སྐོར་དང་བརྒྱད། ནག་པོ་འཆི་བ་མེད་པས་མཛད་པའི་མ་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་པོ་
སྤོང་པའི་ལམ་སྐོར་དང་དགུ་བཅས་སོ། དེ་ལྷར་ལམ་སྐོར་དགུ་པའི་གདམས་ངག་དེ་ཆེ་ཆེན་
འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བ་ཤུག་ཡེ་ཤེས་ལ་བབས་ཞེས་པར། འབྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་
དཔོན་ག་ཡ་རྩ་ར་ལས་ལམ་སྐོར་དགུ་པོ་ཐམས་ཅད་ཞུས། དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་ག་ཡ་རྩ་ར་པོད་
དུ་ལན་གསུམ་པེབས་པའི་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འབྲོག་མི་ལ་གདམས་ངག་ཡོངས་རྫོགས་གནང་
བ་འདི་ནི་དགེ་སྤྱོད་ཆོས་མཛད་པའི་ལུགས་སུ་གྲགས་ཤིང་། དེང་སང་འདི་ལ་ས་སྐུའི་ལམ་འབྲས་
ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་ཤིང་། གོང་སྟོན་གྱི་མ་བརྒྱུད་ལ་ལམ་འབྲས་ཀྱི་མ་ཞེས་གྲགས།

ས་སྐུའི་ཆེ་བྱང་ཁག་བཞི། ས་སྐུའི་ནང་སྤར་གདུང་བརྒྱུད་མང་དུ་འཕེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་བྱང་
བཞེར་ལོགས་སུ་བྱེས་པ་སྟེ། གཞི་རྩོག་ཆེ་བྱང་དེ་ཡང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་སྐུ་གསེགས་

རྗེས་སུ་འགྲོ་མགོན་ཕྱག་ན་སྐུ་དབང་བཅོན་པས་ཁོ་རང་གི་སྤྲས་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏུ་གདན་ས་
 རང་དུ་བཞག། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ཟངས་ཚ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
 གཡོག་མའི་སྤྲས་ཡིན་པར་བརྟེན། ཡེ་ཤེས་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྤྲས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་
 དཔལ་པ་ས་སྐུའི་གདུང་བརྒྱད་ངོ་མ་མིན་ཚུལ་གོང་མ་དུ་པེ་ཡེ་ཤེས་ཆེན་ཏན་ལ་ཞུས་པར་
 བརྟེན། གོང་མས་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་པ་ས་སྐུ་མཆོད་མཐའི་སྤྲིང་སྤྲོལ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱད། དེའི་
 རྩལ་དུ་ཕྱག་ན་དང་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏུ་གཉིས་ཀ་སྐུ་གཤེགས་པའི་དུས་སུ་ས་སྐུའི་དཔོན་ཆེན་
 རྣམས་ཀྱིས་གོང་མར་བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་པ་ས་སྐུའི་གདན་སར་ཕེབས་ཆོག་པའི་ཞུ་
 བ་ནན་ཏན་ཕྱལ་བ་བཞིན། བོད་དུ་ཕེབས་ནས་ས་སྐུའི་གདན་ས་མཛད། རྩོམ་བདུན་ཡོད་པ་
 བེ། ཀུན་དགའ་འབྲུམ། ཡོན་བདག་མོ། རྣམ་མཁའ་རྒྱལ་མོ། གཞོན་བུ་འབྲུམ། ཉི་མ་རིན་ཆེན།
 ཀུན་སྤང་ལུས་མོ། ཁང་གསར་དཔོན་མོ་རྣམས་ཡིན། ཉི་ཤི་ཀུན་དགའ་སློ་གྲོས་ཀྱིས་གཙུང་པོ་
 རྣམས་ལ་སྐྱ་བྱང་བཞི་མོ་མོར་བགོས་ནས་གནང་ཞིང་། དེ་ཡང་། ༡ གཞི་ཐོག་སྐྱ་བྱང་། བདག་
 ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་པའི་རྩོམ་གསུམ་པ་རྣམ་མཁའ་རྒྱལ་མོའི་སྤྲས་གསུམ་གྱི་འཕྲིང་བ་
 མཁས་བཙུན་རྣམ་མཁའ་ལེགས་པ་ལ་སྐྱ་བྱང་གཅིག་གནང་བ་དེ་རྣམ་བྱུང་བའི་གདུང་རྒྱད་
 རྣམས་ལ་གཞི་ཐོག་སྐྱ་བྱང་ལ་ཟེར། ༢ རིན་ཆེན་སྤྲང་སྐྱ་བྱང་། བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་པའི་
 རྩོམ་བཞི་པ་གཞོན་བུ་འབྲུམ་ལ་སྤྲས་གསུམ་ཡོད་པའི་འཕྲིང་བ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་
 རྒྱལ་མཆན་ལ་གནང་བའི་སྐྱ་བྱང་ལ་ཟེར། ༣ ལྷ་ཁང་སྐྱ་བྱང་། བདག་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་པའི་
 རྩོམ་གཉིས་པ་ཡོན་བདག་མོར་སྤྲས་གསུམ་ཡོད་པའི་འཕྲིང་བ་ཉི་ཤི་ཀུན་དགའ་ལེགས་
 འབྲུང་ལ་གནང་བའི་སྐྱ་བྱང་ལ་ཟེར། ༤ དུས་མཆོད་སྐྱ་བྱང་། འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་
 མཆན་སྤྲན་མཆེད་ལ་ཤེལ་གྱི་ཐམ་ཁ་དང་། རིན་ཆེན་སྤྲང་སྐྱ་བྱང་གི་དག་དབང་ཀུན་དགའ་
 ལེགས་པ་མིང་སྤྲང་གཉིས་ལ་གསེར་གྱི་ཐམ་ཀ་དང་དུས་མཆོད་སྐྱ་བྱང་སྤྲད་པ་ན་མི་རིང་བར་
 བན་ཚུན་མཐུན་པོ་ས་བྱུང་བའི་འགོ་ཚུགས།

ས་སྐུའི་སྐྱ་རབས་འཇམ་དབྱངས་བདུན་རྒྱད། ༡ འཁོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་པོའི་ ༢ སློབ་དཔོན་
 བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། ༣ རེ་བཙུན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ༤ དཔལ་ཆེན་འོད་པོ་བཞི་ ༥ འོད་

པོའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་སྤྲུ་བཞི་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། ༤ ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ཏེ་
ཆོས་རྒྱལ་སྤྲུ་མཆེད་གཉིས། ༥ བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྲུ་སྒོ་གྲོས་རྒྱལ་མཆོན་
དཔལ་བཟང་པོ། དེ་ལྟར་ས་ཆེན་གྱི་སྤྲུ་བཞི། ཆོས་རྩེ་སྤྲུ་མཆེད་གཉིས། ལྷ་མ་འཕགས་པ་
དང་བདུན་ལ་འངས་དབྱངས་བདུན་རྒྱུད་ཅེས་ཟེར་རོ།
ས་སྤྲུལ། ①[མངོན]གཟའ་མིག་དམར། ② ལྷོན་ཤིང་གི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད། ③ ལྷ་ཡི་སྤྲུ་མཁན།
ས་སྤྲུལ་རྩོལ་སྤྲུལ། ① ས་བཞེན་དུ་ཆགས། རྩོལ་བཞེན་དུ་སྤྲུ་ཞེས་ས་ཆ་དེ་རང་དུ་སྤྲུལ་པ་ཞིག་ཡིན་
པ། ② ག་ས་གར་སྤྲུལ་པ། དབྱར་མེ་ཏོག་ས་སྤྲུལ་རྩོལ་སྤྲུལ་རེད།
ས་སྤྲུ། ཟང་ཀ་སོགས་འབྲི་སའི་རས་གཞིའི་དཀར་གདན་གྱི་མིང་།
ས་སྤྲུང་། ① རྒྱལ་པོའི་མིང་། ས་སྤྲུང་དབང་པོ། ②[མངོན]ཤིང་བྱ།
ས་སྤྲུང་མི་དབང་ཆོས་རྒྱལ། གོ་དོན་ལ་ས་ཆེན་བདེ་བར་སྤྲུང་བ་དང་། མིའི་རིགས་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་
བདག་པོ་ཡིན་པ། ཆོས་དང་མཐུན་པར་སྤྲུང་དབང་བཟུང་མཁན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།
ས་སྤྲུའ། ལྷགས་ལ་ནད་དེ་ཐོག་མར་ཕོག་སྐབས་སྤྲུ་བྱར་འཁུན་སྤྲུ་སྤྲུ་ཆེད་ཅིང་། ར་མ་གཡུག་ནད་དུ་མཆེར་
པ་ལ་ནད་ཕོག་སྤྲུ་རྒྱ་ཆོད་ཁ་ཤས་ནད་འཆི། ཤི་རྗེས་ས་ནད་ཟར་མའི་མིས་མ་གཏོགས་རེག་རྒྱ་
མེད། བཤས་ཆེ་ཁྲག་ལ་ཁྲག་ཤ་ཆགས་རྒྱ་མེད་པའི་ལྷགས་ཀྱི་འགོ་ནད་ཆབས་ཆེན་ཞིག་
ས་སྤྲུའ། ①[མངོན]རྒྱ། ② ར།
ས་སྤྲུར། ས་དང་བྱེ་མ་སོགས་མི་འཆོར་བའི་ཆེད་དུ་བརྟེན་པའི་གྲང་རའམ་རྟེན་པ།
ས་དཀར། ① དཀར་རག་གྲང་ལྗེབས་ལ་ས་དཀར་བྱུག་པ། ② ས་ཅི་དཀར་པོ་སྤྲུ་རྩོལ་ཞིག་
ས་དཀར་དགོན། སྤྲུ་པོའི་དུས་རབ་བརྒྱ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅན་ལ་བཏག་གྱུ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱུད་པ་ཡིན།
ད་ལྷ་བོད་རང་སྤྲུང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོལ་དང་རྩོང་ཁོངས་སྤྲུ་ཡོད།
ས་དཀར་རི་ཁོང་། འདྲེབས་མཁན་དང་འདྲེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་
ལྷ་བོད་རང་སྤྲུང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྩོང་ཁོངས་སྤྲུ་ཡོད།
ས་དཀར་ཁུ་ལག་སྤར་བོད་སྤེ་པ་གཞུང་སྐབས། ཅེ་པོ་བྲང་གིས་གཙོས་གཞུང་ཁང་ཁག་ལ་ས་

དཀར་གསོལ་སྐབས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱི་ལག
ས་དཀར་ཤར་དགོན། མིང་གཞན་དུ་དབེན་གནས་བཟུངས་ཆོས་རྫོང་ཟེར། བྱུག་བཏབ་མཁན་ལ་
བཤད་སློལ་གཉིས་ཏེ། ཤར་ཆང་སྐྱེས་པའི་དཀར་ལྗན་གྱི་མཆོས་བཞེངས་པའམ་ཡང་ན་
མཆུ་དམར་བས་བཞེངས་པར་གྲགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྤྲོད་མ་ལྟོ་
རེབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་དགོར་ལྷག་པ། ས་བེད་ཏ་ཅང་སྤྱད་དགས་པའི་ལ་ཡོགས་སམ་ནམ་སྤྲོད་འཁོར་བ།
ས་དཀྱིལ་གྱི་ཕྱེད་མན་ཆད་ཆ་བདུན། གསེག་མ། བྱེ་མ། འདམ་ཆུ། དུ་བ། མེ། ལྷན་པ་ཆེ། རུ་འབོད་ཆེ་ལོ།
ས་བཟུ། ① ས་ཆའི་དཔེ་རིས། ས་བཟུ་འདེབས་པ། ས་བཟུ་འདེབས་པ་བཤད། ལྷང་གོའི་ས་བཟུ།
འཛམ་གླིང་གི་ས་བཟུ། ② ས་བཟུང་དན་གྱི་ཏྲགས་མཆོན།
ས་བཟུན་པོ། ས་གཞི་རྩལ་པོའམ་རྩ་རྩ་སོགས་མེད་པའི་ས། ས་བཟུན་པོ་ཟེར་ནས་མ་སྤོང་དང་།
ས་འོག་ལ་གཏེར་རྩས་མང་པོ་ཡོད།
ས་ཁ། ས་གཞི་དང་། ཞིང་སའི་སྤྱང་ཆ་འོས། འོར་ལུག་གིས་ས་ཁ་བྱུག། ས་ཁ་འབྱེད་པ། ས་ཁ་དང་
ལུང་ཁ་འབྱེད་པ།
ས་ཁ་འབྱེད་པ། [ཡུལ]དབྱིད་ཆུ་དང་པོའི་ནང་ས་ཞིང་ལ་སྐར་འཛིན་གྱིས་ཆོ་སྤྲོད་ཐོག་མར་བྱུབ་པ།
ས་ཁང་གི་ཚུད་གཞི། ས་ཁང་དང་གཞི་བདག་དབང་སྐྱོར་གྱི་ཚུད་གཞི།
ས་ཁང་ཉོ་འཛོང་། རང་ལ་དབང་བའི་ས་ཁང་ཉོ་འཛོང་བྱེད་པ།
ས་ཁང་དབྱ་བྲག། ཁང་གཞི་བདག་དབང་ཅན་ནས་བསྐྱེད་པའི་དབྱ་བྲག་ཞིག
ས་ཁང་གཞན་གཡར། ས་ཁང་གི་བདག་དབང་གཞན་ལ་གཡར་བའམ་སྤྲོ་བ།
ས་ཁང་ཐོགས་གཏོང་། ས་ཁང་གཞན་ལ་ཐོགས་མ་གཏོང་བ་ལྟ་བུ།
ས་ཁང་ས་གཞིས། དེ་སྤྲོད་སྤོར་སོ་སོས་བདག་ཏུ་བཟུང་བའི་ས་ཞིང་དང་ཁང་པ་ལ་ཟེར།
ས་ཁད། བར་ཐག་ས་དབྱིབས་ས་ཁད་ཡངས་པ། ལས་དོན་སྤུལ་ཡུལ་ས་ཁད་བྱུང་སྐབས་མན་ཆུན་
རོ་ལྷག་དཀར་པ།
ས་ཁམ་པ། ཆོ་ཅན་གྱི་ས་སྟེ། དེས་ས་པག་དང་རྩས་སྤོང། འཛིན་བཟོ་བཅས་བཟོ་བྱས།

ས་ཁམས། ① འབྲུང་གཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② ལོར་ཁམས་ལྗེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་ཁལ་ལེ་བ། ས་འགོ་ས་པའི་ཤུལ་སྐྱ་ཐལ་ལེ་བ། སྤོན་ཐལ་དང་སྤེའི་བྱ་གཤོག་གི་གཤོངས། སྤྱ་ར་
དང་ཨག་ཚོས་རྒྱལ་ས་འབྲི་བ་མ་རྒྱུད་བར་ས་ཁལ་ལེ་བ་ཞིག་བྱས།
ས་ཁ། རྩ་དང་ས་འབྲེས་པའི་ཁུ་བ། ས་ཁུ་བྱུགས་པ།
ས་ཁུང་། འུག་པ་ཡོད་པའི་སའམ། ས་ཤུག
ས་ཁུལ། ས་གནས་སོ་སོའི་ཁུལ། འདུས་སྡོད་ས་ཁུལ། མི་རིགས་འབྲེས་སྡོད་ས་ཁུལ། གསར་བཞེ་
གནས་གཞིའི་ས་ཁུལ། བཀག་སྡོམ་ས་ཁུལ། དབྱིན་སྐད་དུ་region ཟེད།
ས་ཁོངས། ① ས་ཆའི་ཁོངས་གཏོགས། ས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཆུང་། ② ས་ཁོངས་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་
བཅའ་ཁྲིམས། ས་ཁོངས་བདག་དབང་། ས་ཁོངས་གྱི་འདེམས་བསྐྱོའི་ལམ་ལུགས། ས་ཁོངས་
ཉེས་ཁྲིམས། ས་ཁོངས་འཐུས་མིའི་ལམ་ལུགས། ས་ཁོངས་དོན་མ་གྱི་ཅ་དོན། ས་ཁོངས་
བདག་འདོམས་བྱེད་དབང་། ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོགས་པ། ས་ཁོངས་རང་
སྐྱོང་། ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་ཆེད་ས་ཡིག
ས་ཁོངས་རང་སྐྱོང་། རྒྱལ་ཁབ་གང་ཞིག་གི་མངའ་ཁོངས་གྱི་ཆ་ཤས་གང་རུང་ཞིག་ལ་རང་སྐྱོང་གི་
དབང་ཆ་ལྡན་པའི་སྤིང་ཅིག
ས་ཁོངས་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆོགས་པ། སྤིང་ཆེན་ཁ་ཤས་སམ་ཡང་ན་ཉེ་འབྲེལ་གྱི་རྒྱལ་
ཁབ་ཁག་ཅིག་ལས་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ཆོགས་པ་ལ་བཟོད།
ས་ཁུད། ས་ཆའི་ཁུད་པར། ས་ཁུད་དང་འཕྲོད་པར་ལོ་ཉྟག་འདེབས་པ།
ས་ཁོན། སའི་འཁོར་རྒྱའམ་རྒྱ་ཁོན། ཞིང་ཁའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞིགས་ནས་མི་ལག་བཞོད་
སྤྲིག་བྱེད་པ།
ས་ཁ། ཤུལ་གྱའི་ས་ཆུ་རི་ལྷུང་སོགས་ཆགས་ཆུལ་བཞོད་པའི་རི་མོ།
ས་ཁ་བོ། ཁ་དོག་སྤྱ་ཆོགས་ཡོད་པའི་ས་ཆ།
ས་ཁལ། ① ས་ལ་འཁྲིས་པའི་ཁལ། ② ས་ཆ་གང་རུང་ཞིག་བེད་སྤྱད་པར་བསྐྱས་པའི་ཁལ།
ས་ཁྲི། ས་ལས་བཞོས་པའི་ཁྲི།

ས་མཁའ། ① ལམ་རྒྱས་སྟོན་མཁའ། ② ས་ལྟས་བཟང་ངན་དབྱེད་མཁའ།
ས་མཁའ། ས་རྟོལ་ས་བྱས་པའི་མཁའ་རྫོང་ངམ་ཁང་བ།
ས་མཁའ་དགོན། འདེབས་མཁའ་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱ་བ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་འབྲུག་ས་འབྲུག་པས་བསྐྱམས་པ།
ས་འབྲུ་བ། [མངོན]པག་ཉན་པའམ། བྱ་ར་བའམ། མེལ་ཆེ་བ།
ས་འབྲུག་ས་གཡོ་བྱ་གཡི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་ག་རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཙ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བེ་ཤུ་ཁྲི། བརྒྱད་ལྷན་མ།
དབང་བོའི་ལྷ་ལྷན་བཅས་སོ།།
ས་ག་སྤེས་མ། ①[མངོན]གཞོན་ཁུ་གདོང་བྱ་ག ② ལྷ་མོ་ལྷ་མ། ③ བོད་རྒྱ་བརྩ་བ།
ས་ག་རྒྱ་བ། རྒྱ་སྐར་ས་གས་ནས་ཆོད་འཛིན་པའི་རྒྱ་བ་ལ་ས་ག་རྒྱ་བ་ཟེར། བོད་རྒྱ་བཞི་བ་ཡིན། རྒྱ་བ་
འདི་ལ་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་ཆོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དུས་ཆེན་སུམ་འཛོམས་ཡིན་ཟེར། དེ་
ཡང་ཆེས་པ་བརྒྱད་ལ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ཀྱི་བྱ་བ་སྐྱབས་པ་དང་། ཆེས་བཙོ་ལྷ་ལ་སངས་རྒྱས་
པ་དང་། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའི་དུས་ཆེན་བཅས་གསུམ་འཛོམས་ཡིན་པར་འདོད་ལ།
ས་གད་བརྒྱབ་པ། ① མོན་ས་སོགས་ཀྱི་ཐལ་རྒྱལ་བསལ་བ། ② ས་ཆར་གད་སྟེགས་བྱེད་ར་བྱེད་པ།
ས་གས་ཉ་བ། བོད་རྒྱ་བཞི་པའི་ཆེས་བཙོ་ལྷ།
ས་གི་མིག་གི་[ཨ་མདོའི་རྣམ་རྟེན་ཐང་ཆེན་པོ་མེད་པའམ་གཙོ་བོ་མིན་པའི་དངོས་པོ་ཅག་ཅིག
ས་གི་སོག་གི་འཇག་འཇོག་ལ་ལྟོས།
ས་གོང་། བོང་བའམ་རྟོག་རྟོག་ས་གོང་བརྒྱུད་ས་ནས་ས་ཞིང་བདེ་ཁོད་སྟོམས་པ།
ས་གོང་མ། ས་འོག་མའི་ལྗོག་རྒྱ།
ས་གོང་། མ་བརྒྱལ་པའི་ས་ཆ། ས་གོང་སྟོག་པ། སྟོན་དུས་བེད་མེད་ས་གོང་རྣམས། དེང་སང་འབྲུ་
ཡི་མཛོད་དུ་གྱུར།
ས་སྐང་། ས་ཆ་འབྱར་པོ། ས་སྐང་རི་འབྱར་ཡོད་ཆད་ལ་ཤིང་སྟོང་བརྩྭགས་པ།

ས་སྐང་དགོན། ① རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༠༧ལོར་མཁའ་སྟོན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་
ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྐང་དགོན། ② ལུབ་བསྟན་དགེ་འཕེལ་སྤྱིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། སལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་བའི་
ས་སྐང་སྟེ་ལོ་༡༩༩༧ལོར་ས་སྐང་གཤུང་རབས་དང་པོ་དགེ་དབང་མཆོག་ལྷན་ནས་བྱག་བཏབ།
བྱུང་མཐའ་ས་སྐྱུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྩ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་གྲོང་། ① ས་གཞི་རྩལ་པོ། ས་གྲོང་རྒྱུ་འདྲིའི་ཆེ་ཆོན་པོ་དགོས། ② རྩན་མེད་པའི་ས། རྩ་རྩ་
བཅོས་ནས་རྩ་བཞི་ན། ས་གྲོང་ཡིན་ཡང་སྐྱམ་མི་རུས།

ས་གྲགས་གནས་གྲགས། གྲགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ། མཆོན་སྟན་ས་གྲགས་གནས་གྲགས།

ས་གྲོགས་རྩ། འབྲུང་ཅིས་ལས་འབྲུང་བའི་དགེ་ལྡན་ས་ཅི་རྩལ་གྱི་ཡ་གྲུལ།

ས་སྐང་། ① བོད་རྒྱ་དང་པོའི་དབྱུགས་ཐོབ་ཉིན་ས་སྐང་གི་ཁ་དོག་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་རྟོག་
ལེགས་ཉེས་སོགས་བཟག་ཐབས་མ་རྩ་ཅི་ནའི་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་ཅིས་ཤིག་རྒྱ་ནག་སྐང་ཅིས་
གྲང་བེད། ② ལོར་ཀླན་དུག་ཅུའི་བྲེ་བྲག་ས་མོ་སྐང་གི་ལོ།

ས་རྒྱ། ས་ཁྱོན་གྱི་ཆད་གཞི། ས་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུང་། ས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གྲངས་ཉུང་བ། ས་རྒྱ་ཆེ་ལ་ཐོན་ཁུངས་
ལུན་སྲུང་ཆོགས། ས་རྒྱ་དབང་ས་བྱ་བཞི།

ས་རྒྱལ་བཅུ་གཅིག་ འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་བྲོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་
གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག་

ས་རྒྱ། ས་གཞིས། ཞིང་སའི་ས་རྒྱ་གཞིན་པོ།

ས་རྒྱ་གཞུང་ལེན། དབང་བའི་ས་ཞིང་དང་རྒྱ་ལོར་གཞུང་བཞེས་བྱེད་པ།

ས་རྒྱས། འཛམ་གླིང་ཡོངས་སམ་ཡུལ་གྲུ་གཅིག་གི་རི་ལུང་དང་ནམ་རྒྱ། དངོས་རྩས། བསྐྱོད་ལམ།
གནས་མི་བཅས་ཀྱི་སྟེ་འདུས་ཀྱི་མིང་།

ས་སྟེ་པོ། རྩ་མི་སྟེ་བའི་སའམ་ས་རྩེན་པ།

ས་སྟོན་རི་ལ་གནས་པའི་སྟེ། མང་བཀུར་བ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

ས་སྒྲིང་། ས་འདག་གིས་བཅོས་པའི་སྒྲིང་བུ་སྐྱད་སྟུན་མོ་ཡོད་པ་ཞིག

ས་དགལ། ① གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཞིག་པོ་དང་རྫོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྟོ་རུབ་རྒྱུད་དང་ཡར་ཤུངས་
གཙང་པོའི་སྟོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ས་སྐུ་རུ་ཡོད། ② [མངོན་]མེ་
རྟོག་ཀྱི་སྟུང་།

ས་དགུ། ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁམས་གསུམ་ས་དགུ་ཟེར་ཞིང་། ༡ ཡི་དྲགས་ཐྱོལ་སོང་བྱིང་གི་ས། ༢
ལྷང་བ་ཡོད་པ་དཔུལ་བའི་ས། ༣ བསོད་ནམས་གྲུབ་པ་མི་ཡི་ས། ༤ ཀུན་ཏུ་གཡོ་བ་རྒྱུང་གི་
ས། ༥ མཐོ་རིས་གོ་འཕང་ལྷ་ཡི་ས། ༦ གཞལ་ཡས་རིན་ཆེན་བཀོད་པའི་ས། ༧ མཚན་ནི་
བརྟན་པ་སྤྲིན་གྱི་ས། ༨ རྩེ་མེད་ཡེ་ཤེས་ངར་ལྡན་ས། ༩ མིང་གི་མཚན་ས་སྤྱེ་མེད་སའོ། དེ་
ཡང་འདོད་ཁམས། གཟུགས་ཁམས། གཟུགས་མེད་ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ས་དགུ་ཡིན་ཏེ།
འདོད་ཁམས་ལུས་འཆོ་བའི་ཟ་འདོད། མཐུན་པའི་ཐོགས་འདོད། བརྟན་པའི་གནས་འདོད་པ་
ཙམ་དུ་མཐུན་པས་ན་གཅིག་གོ། གཟུགས་ཁམས་བསམ་གཏན་བཞི་ནམས་ཁམས་གཅིག་
ཀྱང་དགའ་བདེའི་བསམ་པ་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་ལ་རེ་རེ་སྟེ་བཞིའོ། གཟུགས་མེད་སྤྱེ་མཆེད་
སྟུ་བཞི་ལ། སྟོ་མ་འབྲུག་གི་རིམ་པ་བྱུང་པར་མི་འདྲ་བས་ས་བཞི་སྟེ་དགུའོ།

ས་དགའ། ① ཁྲོང་ཁྲིམ་སོགས་ལ་གཞོད་པ་བྱེད་ཟེར་བའི་ས་དབྱེད་ངན་ལ། ② འབྲུང་ཁམས་དག་
ཐོགས་ཀྱི་ནང་ཆོན་ས་དག་ཤིང་།

ས་དག་ངོས་བཟུང་བ། སྡེ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལེ་ལུ་སོ་གཉིས་པ་ལས། ཕྱིའི་ས་དག་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན།
ནང་གི་ས་དག་བཅུ་གཅིག་ཕྱི་ནང་འབྲེལ་བའི་ས་དག་བཅུ་བདུན་བཙས་གསུངས་པ་གཞུང་ངོ་
མར་གཟིགས།

ས་དག་ཤིང་། འབྲུང་ཅིས་ལས་འབྲུང་བའི་དག་ཐོགས་ཅི་ཚུལ་གྱི་ཡ་གྲུལ།

ས་མགོ་ཡི་གཤེ་མགོ་ཙན་གསུམ་གྱི་གས།

ས་འགག་ ཡས་མས་གང་རུང་དུ་འགྲོ་ཡང་ལམ་གཅིག་པོ་དེ་རང་མ་གཏོགས་མེད་པའོ། བསྐྱོར་
ས་མེད་པའི་ལམ།

ས་འགྲུལ། ས་གཞི་ཆེན་པོ་ཡོས་ཡོས་དུ་གཡོ་བ།

ས་འགྲུལ་བ། ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ནམས་སྤྱོད་པའི་ས་གཡོ་བའི་ནམ་བུ་གཤི་ཡ་གྲུལ་ས་ཅུང་
ཟད་གཡོ་བའོ།

ས་འགོ་[ཡུལ་]རྫོང་དཔོན།

ས་འགོ་དགོན། དཔལ་ཡུལ་ནམ་རྒྱལ་གཙང་བྱང་རྒྱལ་བའི་ཡང་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་ ༡༢༩༩ ལོར་དགེ་མཆོག་བཀྲ་ཤིས་འོད་ཟེར་གྱིས་གསར་འདེབས་
མཛད། འུབ་མཐའ་ཉིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་འཛམ་གབ་རྫོང་
ཁོངས་སྤྱོད་ཡོད།

ས་ངན། ① ས་ཆ་གྲོང་བོ་འཕ་རྩུབ་པོ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་བོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་ཡོད།
ས་ངན་གྱི་མཆོམས། དག་བོའི་དོགས་པ་ཡོད་པའི་ས་མཆོམས་ཞེས་པའི་དོན།

ས་ངོས། ས་གཞིའི་སྤྱིང་ངོས།

ས་ངོས་སྟོམ་ཐིག་སྤྱང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། གྲུང་ཐང་དུ་མིག་གིས་མཐོང་བའི་རྒྱང་རིང་
བོའི་གནམ་ས་འཕྲང་མཆོམས་ཀྱི་ཐིག་ལ་ས་ངོས་སྟོམ་ཐིག་ཟེར། ཐིག་འདི་དང་རི་མོ་མཁན་
གྱི་མིག་ལས་གཉིས་སྟོམ་གྱི་ཡོད་པས་དེ་ནི་སྤྱང་ཆའི་བཟོ་དབྱིབས་སྤྱན་སྐབས་གལ་ཆའི་
གཞི་འཛིན་ས་ཞིག་ཡིན།

ས་ངོག་བུ་གསུམ། ས་སྤྱོད་པའི་ཉ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། རྫོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ། བུ་སྟོན་
རིན་ཆེན་གྲུབ་གསུམ་གྱི་མཆོན་མདོར་བསྟུས་སྤྱོད་པའོ།

ས་སྤྲགས། སྤྲགས་བརྒྱབ་པའི་ས་སྤེལ་མོ་འཕ་སྤྲགས་བཟབ་པའི་ས་སྤེལ་མོ།

ས་བཅད། གཞུང་ཆིག་གི་སྟོམ་དང་ལས་དོན་གྱི་གོ་རིམ། དཔེ་ཆ་འདི་ལ་ས་བཅད་ཆེན་པོ་ལྟ་ཡོད།
འདིར་ལ་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཅམ་ཞིག་བཞག་པའོ།

ས་བཅད་ནམ་འབྲེད་ཀྱི་ཆིངས། ཆིངས་ལྔའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གཞུང་དོན་གྱི་ལེ་ཏུ་གོང་འོག་ནམ་
བར་འབྲེད་པའི་ས་བཅད།

ས་བཅུ། ① བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ་སྟེ། དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་པ་རི་མ་མེད་བ།
གསུམ་པ་འོད་བྱེད་བ། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། ལྔ་པ་སྤྱང་དགའ་བ། བྱུག་པ་མཛོན་བུ་གྲུང་བ།

བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་གོ་ས། བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་
སྒྲིན་རྣམས་སོ། ② ཨ་རུ་ཡོ་གའི་སྤྱན་མིན་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལྟར་ཆོགས་ལམ་སྐབས་ཀྱི་ས་
བཅུ་སྟེ་དང་པོ་འགྲུར་བ་མ་དེས་པའི་ས་དང་། གཉིས་པ་རྟེན་པ་གཞིའི་ས། གསུམ་པ་གཤམ་ཆེན་
སྒྱོང་བའི་ས། བཞི་པ་བསྐབ་པ་རྒྱན་གྱི་ས། ལྷ་པ་བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས། འུག་པ་བརྟན་པ་
ཁྲད་པར་དུ་འགྲོ་བའི་ས། བདུན་པ་དཔེགས་འབྲས་སྟེ་བའི་ས། བརྒྱད་པ་གནས་པ་མི་འགྲུར་
བའི་ས། དགུ་པ་གདལ་བ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ས། བཅུ་པ་རྫོགས་པ་སྤྱི་ཆེབས་ཀྱི་ས་སྟེ་བཅུ་པོ།

ས་བཅུ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱས་ནས་སྟོན་པ་བཅུ་བདུན། རྣམ་ཤེས་ལྡང་ལྡན་པའི་ས། ཡིད་ཀྱི་ས་དང་
གཞན་གསུམ་སྟེ། རྟོག་དབྱེད་བཅས་ལ་སོགས་པ་དང་། ཉིང་འཛིན་བཅས་དང་མ་ཡིན་དང་།
སེམས་ཡོད་པ་དང་སེམས་མེད་དང་། རོས་དང་བསམ་དང་བསྟོམ་ལྡན་དང་། དེ་བཞིན་ཐེག་པ་
གསུམ་ལྡན་དང་། བྱང་པོ་བཅས་དང་བྱང་མེད་གཞན། ཞེས་སོ།

ས་བཅུ་གཉིས། བོད་སྟོལ་ས་བཅུ་དང་བྱང་རྩབ་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་ས་དང་ཀུན་ཏུ་འོད་ས།

ས་བཅུ་བདུན། ༡ རྣམ་ཤེས་ལྡའི་ལུས་མཚུངས་ལྡན་གྱི་ས། ༢ ཡིད་ཀྱི་ས། ༣ རྟོག་པ་ཡོད་པ་དང་
དབྱེད་པ་ཡོད་པའི་ས། ༤ རྟོག་པ་མེད་པ་དབྱེད་པ་ཡོད་པའི་ས། ༥ རྟོག་པ་མེད་པ་དབྱེད་པ་
མེད་པའི་ས། ༦ སྤྲུལ་ཉིད་ས། ༧ སྤྲུལ་ཉོ་མིན་པའི་ས། ༨ སེམས་ཡོད་པའི་ས། ༩ སེམས་མེད་
པའི་ས། ༡༠ རོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས། ༡༡ བསམ་བྱུང་གི་ས། ༡༢ སྟོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ས།
༡༣ རྟེན་རོས་ཀྱི་ས། ༡༤ རང་རྒྱལ་གྱི་ས། ༡༥ བྱང་རྩབ་སེམས་དཔའི་ས། ༡༦ ལྷག་ཡོད་ཀྱི་
ས། ༡༧ ལྷག་མེད་ཀྱི་ས།

ས་བཅུ་ཚོན་པའི་ལྷ་ས། ས་བཅུ་པ་ཐོབ་པའི་ལྷ་ས་སུ་རང་གཞན་གྱི་སྟེ་བ་སྡུ་བ་བརྒྱ་དང་བྱི་མ་
བརྒྱ་ཐམ་པ་ཤེས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་བརྒྱ་ཐམ་པའི་ཞལ་མཐོང་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱ་
ཐམ་པར་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་འབྱུང་བར་དབྱེ་མ་འཕྲུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་བཅུ་པའི་ནང་
གསེས་ཤིག་གི་མིང་ཡིན།

ས་བཅུ་དབང་སྤྲུག ① རྩེ་བཙན་བྲམས་པ། ② ས་བཅུ་ཐོབ་ཆར་པའི་བྱང་རྩབ་སེམས་དཔལ།

ས་བཅུ་བཞི། མོས་སྒྲིད་དང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་གྱི་བར་དང་། དཔེ་མེད་དང་། ཡེ་

ཤེས་ལྡན་དང་། ཀུན་ཏུ་འོད་དྲོཾ་མེད་པའི་སྟེ་བཅུ་བཞི་ལོ།
ས་བཅུ་ལ་གནས་པའི་དཔལ་བོ། བྱང་སེམས་ས་བཅུ་བ་བ།
ས་བཅུ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན། ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་ལ་ས།
དང་པོར་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐམས་པུ་གཉིས་ནས། །བཅུ་པར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རྩལ་སྟེད་འཛོལ། །ས་
བརྒྱད་ནས་བརྒྱམས་ཆེ་སོགས་དབང་བཅུ་དང་། །བཅུ་པར་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་
འཛོལ། །ལས་སློན་ཏིང་འཛིན་དབང་འཕྲོར་དབང་གིས་སྒྲེ། །སར་གནས་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་
སོགས་ནམ་སྟོན་སྒྲེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐམས་
བཅུ་གཉིས་ཐོབ་ཅིང་ཡོད་པ་སྟེ། 1. ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེ་དུས་གཅིག་ལ་ཏིང་འཛིན་
བརྒྱ་ཐོབ་སྐབས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། 2. དུས་གཅིག་ལ་ཏིང་འཛིན་བརྒྱ་ལ་འཇུག་སྐབས་
པའི་ཡོན་ཏན། 3. དུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་མངལ་སྐབས་ལ། 4. དུས་གཅིག་ལ་སངས་
རྒྱས་བརྒྱའི་ཡོན་ཏན་ཤེས་སྐབས་ལ། 5. དུས་གཅིག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བར་
བྱེད་སྐབས་ལ། 6. དུས་གཅིག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱར་བཟོད་སྐབས་ལ། 7. དུས་གཅིག་
ལ་ཞིང་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་སྐབས་ལ། 8. དུས་གཅིག་ལ་འགྲོ་ཁམས་བརྒྱ་སྟོན་པར་བྱེད་
སྐབས་ལ། 9. དུས་གཅིག་ལ་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་གནས་སྐབས་པ་དང་། རྩི་མཐར་འཇུག་སྐབས་ལ།
10. དུས་གཅིག་ལ་ཆོས་སློ་བརྒྱ་འབྱེད་སྐབས་ལ། 11. དུས་གཅིག་ལ་སྐུ་ལུས་བཞེད་པ་བརྒྱ་
སྟོན་སྐབས་ལ། 12. དུས་གཅིག་ལ་སྐུ་ལུས་རེ་ལ་འང་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔལ་བརྒྱ་ཐམས་
བསྐྱོར་སྐབས་བཅས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཐམས་པུ་གཉིས་སོ་དེ་དག་འཛོལ་སྐབས་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་དུ་ས་རེ་གོང་དུ་འཕེལ་བ་དང་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་ལྷན་མང་སོ་འཕར་ནས་འགྲོ་ཞིང་
ཡོད་པ་སྟེ། ས་གཉིས་པ་ཐོབ་སྐབས་གོང་གསལ་གྱི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྟོང་ཐམས་པུ་གཉིས་པ་དང་།
ས་གསུམ་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་འབྱམ་དང་ལྡན་པ། ས་བཞི་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་
ཐམས་པུ་གཉིས་(དུང་ལྷུར་བཅུ) དང་ལྡན་པ། ས་ལྔ་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་ཐམས་པུ་གཉིས་
(དུང་ལྷུར་བཅུ) དང་ལྡན་པ། ས་དྲུག་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་ཐམས་པུ་གཉིས་
(དུང་ལྷུར་མི) དང་ལྡན་པ། ས་བདུན་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་གྱེ་བ་ཐམས་པུ་གཉིས་པུ་གཉིས་

(100,000,000,000,000,000) དང་ལྷན་པ། ས་བརྒྱུད་པ་ཐོབ་སྐབས་ཡོན་ཏན་
སྟོང་གསུམ་འབུམ་གྱི་རྒྱལ་ཁྲི་རབ་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ་དང་ས་དགུ་པ་ཐོབ་སྐབས་
ཡོན་ཏན་སྟོང་གསུམ་གངས་མེད་འབུམ་ཕྱག་བཟུའི་རྒྱལ་ཁྲི་རབ་དང་མཉམ་པ་ཐོབ་པ། ས་བརྒྱ་
པ་ཐོབ་སྐབས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་རྒྱལ་ཁྲི་རབ་དང་
མཉམ་པ་དང་དེ་བས་ཀྱང་ལྷག་པ་འཛོལ་བོ།

ས་བརྒྱུད། ① སའི་རུས་པའམ་སྟོང་ས། ② ལྷ། ③ ས་ཞག

ས་བརྒྱུད་ལྗོངས་རྒྱ། Geotourism དེར་དུས་རྒྱུ་བཟོགས་པའི་བཤད་སྟོན་གསར་པ་ཞིག་གི་
ཐ་སྙད་གསར་པ་ཞིག་ཡིན། མཛེས་ལྗོངས་ལོངས་སྤྱོད་པ་དང་། ས་གཤིས་ཞིབ་འཇུག་བྱུང་
ལྷན་གྱི་སྟོན་ལྗོངས་རྒྱུའི་སྟོན་འབྲུམ་ཞིག་རེད། དེའང་ ལྗོངས་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་
རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་མཛེས་ལྗོངས། ས་གཞི། ཉགས་ཆའ། ལྷ་སྒྲུང་། མཆོད་རྗེ་བྱུང་བྱ། བྱག་རི་
དང་། རྩ་རི་རྣམས་ལ་བརྟུ་བསྐྱོར་དང་ཞིབ་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྟོན་འབྲུམ་ཞིག་ དཔེར་ན། བོད་ཀྱི་
གོང་པོའི་རོང་ཆེན་དང་། རྒྱལ་རོང་གི་སྐུ་ལྷ་རི་བོ། མངའ་རིས་ཀྱི་གངས་ཉི་མ། ཉགས་རྩའི་
བྱང་ཐང་སོགས་སྤྱོངས་རྒྱུ་འགོ་བ་ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ།

ས་བརྒྱུད་བྱམ་པ། ས་གནད་ཀྱི་གཡང་བརྒྱད་གསོ་བའི་གཉེར་བྱམ་

ས་བརྒྱུད་སེར་བོ། [མངོན་སྲིད་]

ས་བརྒྱུད་ཁྱད་པར་དང་དེས་ཆེན་གྱི་ས་བརྒྱུད་སོ་སོའི་དེས་ཆེན་གྱིས་བྱ་ཀྱན་བྱུང་གསལ་བར་ས་
དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། སྤར་མ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བས་རང་དོན་བྱང་ཆུབ་
མཆོག་ལ་ཉེ་བ་དང་། གཞན་དོན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱལ་པོ་ཆེ་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས་རབ་
ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། ས་གཉིས་པ་ནི་མ་མེད་པ། ལུ་ཁྲིམས་
འཆལ་པ་དང་ཐེག་དམན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ནི་མ་དང་བལ་བས་ས་གཉིས་པ་ནི་མ་མེད་པ། ས་
གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆོས་ཆད་མེད་པ་འཆོལ་ཞིང་གཞན་དག་
ལ་ཆོས་ཀྱི་སྤར་བ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ། བྱང་
ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་སྤྱིབ་གཉིས་སྤེག་པར་བྱེད་པས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ།

ས་ལྔ་པ་སྐྱུང་དཀའ་བ། སེམས་ཅན་སྤྲིན་པར་བྱེད་པའི་ཆོ་གཞན་གྱི་ལོག་སྐྱབ་ཀྱིས་ཉོན་
མོངས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ཞིང་དང་རང་གི་སེམས་སྐྱུང་དཀའ་བ་གཉིས་པོ་དེ་འབྱོངས་པས་
ས་ལྔ་པ་སྐྱུང་དཀའ་བ། ས་བྲག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་བ། ཤེར་ཕྱིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲིན་ཞི་མཉམ་པ་
ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ས་བྲག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་བ། ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། བཟོད་པ་
གཅིག་པའི་ལམ་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ཏུ་ཉེ་བས་དེ་དང་འབྲེལ་ཞིང་རྩོལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲོར་བའི་མཐར་
སོང་བས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བ། ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། མཚན་བཅས་དང་མཚན་མེད་ལ་
རྩོལ་བའི་འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོ་བས་ས་བརྒྱད་པ་མི་གཡོ་བ། །ས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་
སྒོ་བྲོས། སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་པ་བཞིའི་སྒོ་བྲོས་བཟང་པོ་ཐོབ་པས་དགུ་པ་ལེགས་པའི་སྒོ་
བྲོས། ས་བརྒྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། ཉིང་རེ་འཛིན་དང་གཟུངས་ཀྱི་སྒོ་སྤྲིན་ལྟ་བུས་ས་དགུ་པ་མན་
ཆད་དུ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལས་ཐོབ་པའི་ཆོས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཆད་མེད་པ་ལ་ཁུབ་པས་བརྒྱ་
པ་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། ཞེས་བྲ་བ་རྣམས་སོ། །

ས་བརྒྱའི་འབྲེལ་པ་མདོར་བསྐྱས་བརྒྱ། ༡ རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་མཛོང་སྤང་དང་བལ་བའི་ཐུན་མོང་
མིན་པའི་དགའ་བ་སྐྱེ་བའི་ལམ། ༢ ཇི་མ་མེད་པ་ནི་མི་ལམ་ཅན་དུ་ཡང་རྩལ་འཆལ་ནི་མ་
མཐའ་དག་སྤང་བའི་ལམ། ༣ འོད་བྱེད་པ་ནི་བསྐྱོམས་ཇེས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་གཉིས་སྤང་
བུད་ཤིང་བསྐྱེག་པའི་ལམ། ༤ འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྲེགས་བསྐྱོམས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་ཇེས་ཐོབ་ཆོ་ལྷག་པའི་འོད་བྱུང་ལམ། ༥ སྐྱུང་དཀའ་བ་ནི་སྤྲིན་དང་ཡོན་ཏན་སྤང་སྤང་ལ་
སེམས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་དཀའ་བའི་ལམ། ༦ མངོན་དུ་གྱུར་པ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པས་
ཤེས་རབ་རྫོགས་པའི་ཆོས་སྐྱུར་མངོན་སྤྲེགས་ལམ། ༧ རིང་དུ་སོང་བ་ནི་རིང་འགོགས་མཐར་
གཉིས་མེད་སྒོས་སྤྲིན་ཅིག་རེ་རེར་འཇུག་ལྷོག་ཏུས་པའི་ལམ། ༨ མི་གཡོ་བ་ནི་བདེན་པར་
འཛིན་པ་དང་ཞི་བདེའི་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མི་གཡོའི་ལམ། ༩ ལེགས་པའི་སྒོ་བྲོས་ནི་སོ་སོ་
ཡང་དག་པ་རིགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་ལམ། ༡༠ ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་ནི་ཆོས་ཀྱི་འགྲོ་
བའི་དགོ་ཆོགས་གཉིས་སྤྲིན་ཕྱིར་ལྷན་བྲུབ་ཆེས་ཆེར་འབེབས་པའི་ལམ། དོན་དང་མ་འབྲེལ་
ན་རབ་ཏུ་དགའ་བ། ཇི་མ་མེད་པ། འོད་བྱེད་པ། འོད་འཕྲོ་བ། སྐྱུང་དཀའ་བ། མངོན་དུ་གྱུར་བ།

རིང་དུ་སོང་བ། མི་གཡོ་བ། ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲིག།

ས་བཅུའི་རྣམ་གཞག་ བདག་མེད་གཉིས་དང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་སྒྲོམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་བཅུ་སྟེ་རབ་དགའ་བ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བར་ས་བཅུ་པོ་རྣམས་
སོ།། འདིར་གང་ཟག་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་གོ་རྟོགས་ལ་ས་ཞེས་ཟེར་དགོས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གང་ཞེ་ན། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་གང་ཟག་གང་ཞིག་གི་སྒོ་དེ། ས་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་
མཐའ་དག་གི་གཞིའམ་གནས་སམ་རྟེན་གྱི་ད་བས་ན་ས་ཞེས་བཞེད་དེ། མདོ་སྟེ་རྒྱན་ལས།
དགེ་བ་སྐྱབ་པ་སྐྱ་ཆོགས་ལ། དགའ་བས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། གནས་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཡི། །ས་རྣམས་གནས་པ་ཡིན་པར་འདོད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ། འོ་ན་སའི་
མཚན་གཞི་གང་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་སྟོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཁྱེན་པ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟེན་
པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཆུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར། མདོར་ན་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་
གང་ཟག་དེའི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནས་གོ་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་དེ་དག་ལ་སའི་རིམ་པའི་རྣམ་
གཞག་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། སྟོབ་ལྷའི་ནང་དུ་སྟོབ་སྟོང་གྱི་མཁའ་ཀྱི་སྟོབ་མ་གང་
དེའི་སྟོ་ཡུལ་ལ་ལོ་རིམ་དང་པོ་ལས་ལོ་རིམ་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་ཡར་རྒྱས་དང་།
མཐོང་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་འབྱོར་བཞིན་ཡོད་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཆེ་རྒྱས་གི་ཆད་གཞི་མཆོན་གྱི་ཡོ་རིམ་
དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་དང་། ལོ་རིམ་གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་ལ། ས་དང་
པོ་དང་། ས་གཉིས་པ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། རོན་དངོས་ས་དང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་དང་། ས་
གཉིས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་ཅེས་པའི་དོན་རེད།

ས་བཅུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ། འདི་ལ་གོ་དོན་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད། ༡ ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་
བ་ནས་ས་བཅུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན་བར་གྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ། ས་
བཅུ་པོ་གང་རུང་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་གཅིག་
དང་། ༢ ས་བཅུ་པ་ཐོབ་ཟིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཤིག་
བཅས་གཉིས་ཡོད།

ས་བཅུའི་ཡེ་ཤེས། ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་ས་པོ་སའི་སྟོན་རྣམས་སེལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་རྣམས་

རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་བརྩེ་ཡོད་པ་དེ་དག་གོ་བྱེ་
སྤྲུལ་ཐེག་པ་གསུམ་དང་ལམ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་ཁས་ལེན་གྲངས་བརྩེའི་ཡེ་ཤེས་མི་འདོད་དེ།
ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་སྡོད་མི་འདོད་པས། དེ་ནས་འབྱུང་བའི་ས་བརྩེའི་རྣམ་
བཞག་སོགས་ཁས་ལེན་ནོ།།

ས་ཆ། ཁྱིན་ཡོངས་ཀྱི་སའི་ཆ་འགས། མངའ་ཁོངས་ས་ཆ། ཆོགས་འདུ་འཆོགས་པའི་ས་ཆ། ས་ཆ་
གཉན་པོ། ས་ཆ་བཅན་པོ། ས་ཆ་གྲུ་ཡངས་པོ། འབྱར་སྐང་གི་ས་ཆ། ཡ་རབས་མ་རབས་སྤྱོད་
བས་ཤེས། ས་ཆ་གང་ཡིན་སྐད་ཀྱིས་ཤེས།

ས་ཆགས་ལུལ་འདྲིས། ལུང་པ་དེར་ལུན་ཅིང་བསྐྱད་ནས་རྒྱས་མངའ་ཆེ་བ།
ས་ཆའི་ཚྭ་གཞི། ས་ཆའི་བདག་དབང་བཞོལ་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་ཆ་མི་ནམས་ལས་ཞུགས་ཆོགས་པ་
གཞན་ལ་སྤྱོད་པ།

ས་ཆུ། ས་གཞིའི་སྤང་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་ས་དང་ཆུ། ས་ཆུ་ཤོར་བ། ས་ཆུ་སྤང་འཛིན། ས་ཆུ་མི་འཕྲོད་པ།
ས་ཆུ་འཕྲད་པ། མི་གང་ཞིག་གཟུགས་ཁམས་དེ། ལུལ་གསར་པ་གང་དེའི་ཁོར་ལུག་གི་འབྱུང་
ཁམས་དང་མཐུན་པོར་བྱུང་ན། གཟུགས་ཁམས་བདེ་ཞིང་སེམས་ཁམས་དྲངས་པ་ཡོང་པ་དེ་
ལ་ས་ཆུ་འཕྲོད་ཅེས་ཟེར། དབྱིན་སྐད་དུ་ acclimatize ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

ས་ཆུ་མི་འཕྲོད་པ། མི་གང་ཞིག་གི་གཟུགས་ཁམས་དེ། ཁོར་ལུག་གསར་པ་གང་དེའི་འབྱུང་ཁམས་
དང་མི་མཐུན་པ་གཟུགས་པོ་ལ་ནད་སྤྲོ་ཆོགས་བསྐྱེད་ཅིང་། སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བར་གྱུར་
པ་དེ་ལ་ས་ཆུ་མི་འཕྲད་པ་ཟེར།

ས་ཆུ་མེ་རྒྱུད། འབྱུང་བ་བཞི།

ས་ཆུ་སྤང་འཛིན། ཆུ་ལོག་ཐན་སྐྱོན་སོགས་རང་བྱུང་གཞོད་འཆེ་སེལ་བའི་རང་བྱུང་བསྐྱར་བཞོད་
བྱེད་ཐབས་ཤིག་རེད་ཤྱིར་ནགས་བཟོ་དང་རྩ་འདེབས། ཆུ་ཡུར་དང་ཆུ་མཛོད་བཟོ་བ་སོགས་
ལ་བརྟེན་ནས་བརྒྱུ་ཆ་གསོག་པ་དང་ས་ཆུ་སྤང་ནས་ས་ཞིང་གི་ཆུ་འཛིན་ནུས་པ་ཆེ་རུ་བཏང་
སྟེ་ས་ཆུས་མི་འཁྲེང་བ་བྱས་པར་ཟེར།

ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྲོད་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་སྤྱིལ་༡༠༥༩ལོ་ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་

སྟག་༡༡༥ འཛི་བར། ཡབ་འཁོན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པོ་དགྲའ་ཡོང་དགྲ་བཞེས་པའི་དུས་སྟེ།
མ་གཅིག་ཞང་མོའི་སྐས་སུ་འབྱུངས། དགྲའ་ཡོ་བཅུ་གཅིག་ལ་མ་སྤེབས་བར་དུ་ཡབ་ཀྱི་བྱང་
དུ་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་དང་། ཡབ་ཆོས་འགའ་ཞིག་གསན། དེ་ནས་ཡབ་སྐུ་གཤེགས་ཏེ། ཡུམ་
ཀྱིས་གདན་ས་རྒྱ་མ་བ་རི་ཡོ་རྩ་བ་ལ་གཏད། བ་རི་ཡོ་རྩ་བ་སོགས་རྒྱ་མ་མཁས་པ་མང་དུ་
བསྟེན་ནས་མངོན་པ་དང་། བར་བྱིན། ཚད་མ། གསང་སྟགས་གསང་མའི་སྟོར་བཅས་སྟོབ་
གཉེར་གནང་སྟེ་ཡོ་བཅུད་སོང་བ་རི་ཡོ་རྩ་བ་ས་གདན་སའི་བདག་པོར་བསྟོས། དེ་ནས་སྐར་
ཡང་དགེ་བཤེས་དང་རྒྱ་མ་མཁས་པ་མང་དུ་བསྟེན་ནས་གཙོ་བོར་གསང་སྟགས་ལ་སྟོབ་
གཉེར་གནང་། དགྲའ་ཡོ་ཉི་ཤུ་ནས་དུག་ཅུ་རེ་བདུན་གྱི་བར་ས་སྐུའི་གདན་ས་མཛད་ནས་ཡོ་
དེར་སྐུ་པོ་ཁ་གདངས་སུ་སྐུ་གཤེགས། ས་ཆེན་འདིས་མཛད་པའི་གསུང་རྩིས་གང་ཡོད་
ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་པོད་གཉིས་ཟླ་དགེ་སྤར་ཁང་དུ་ཤིང་སྤར་ཡོད།

ས་ཆེན་པོ། ① འཛིག་རྟེན་གྱི་ས་གཞི། ② དག་པ་ས་གསུམ།

ས་ཆེས་ཆེས། ས་གཡོ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་ཆོག་དགོན་པ་སོགས་འདེབས་རུང་བའི་ས་ཡི་ཆོག

ས་ཆོད། ས་ཕྱོད་ཀྱང་ཟེར། ཐོན་སྤེབས་ཆེ་ཆུང་གི་རུས་ཤུགས། ལུས་སེམས་ཀྱི་རུས་བར་
དཔགས་ན་ལས་ཀའི་ས་ཆོད་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་བཅི་ཆོག

ས་ཆོད་པ། བཟོད་ཐུབ་པའམ་སྤེབས་ཐུབ་པ། རྟ་པོ་འགྲོས་མ་ས་ཆོད་ཐུབ་པ། རྟ་ཆོད་ཕྱེད་ཀའི་
རིང་བར་རྩལ་རྒྱགས་པས་ལེ་དབར་ལྷ་ཡིས་ས་ཆོད་པ།

ས་མཆོག་① ས་རྒྱ་བཟང་པོ། ② [མངོན]ཅན་དན་དཀར་པོ།

ས་མཆོག་མ། [མངོན]རྒྱ་མཆོ།

ས་མཆོག་ཅན་དན། [མངོན]ཅན་དན་དཀར་པོ།

ས་མཆོང་གནམ་མཆོང་། ལམ་ལ་མི་ལྟ་བར་རང་དགར་མཆོང་རྒྱག་ཕྱེད་པ།

ས་མཆོད་མ། [མངོན]རྒྱ་མཆོ།

ས་འབྲུ། [ཡུལ]སྤྱ་གུར་འབུབས་སྐབས་ལ་སྦྱོར་ཕྱེད་ཀྱི་ཐག་པ།

ས་འཛོ། ① [མཛོན]སྒྲིག་ ② བག་པ།

ས་འཛོད། ས་འོག་ཏུ་ཡོད་པའི་འབྲུ་དབྱེ་བས་འཛོད་མོ། ལུས་བརྒན་གཤེར་ཅན། རྒྱན་ཏུ་ས་ཟན་ས་
འཛོ་གནས་བྱེད་པའི་འབྲུ་རིགས་ཤིག།

ས་འཛོམས། ① [མཛོན]ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ། ② རི་བག་

ས་ཟེན་པ། ① ས་གཞི་རྒྱན་པ། ② ཁེབས་སོགས་མ་བཀའ་པའི་ས་ཟེན་སྒྲེ་བོ།

ས་ཉམས། ① ས་བརྩུང་ཉམས་པ། ② དུལ་ལུང་གི་ཆགས་དབྱེ་བས། ས་ཉམས་དཔྱོད་པ།

ས་ཉལ། ① ཉམས་ཆོད། གཞན་སྤྱོད་ས་ཀྱི་ས་ཉལ་ཡོད་པའི་དོགས་གནས། ② [མཛོན]མ་ཉ།

ས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང་ལོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ། གཉིས་བ་རྩེ་མ་མེད་པ། གསུམ་བ་འོད་བྱེད་པ། བཞི་བ་
འོད་འཕྲོ་བ། ལྷ་བ་སྦྱང་དགའ་བ། རྩག་བ་མཛོན་དུ་སྦྱར་བ། བདུན་བ་རིང་དུ་སོང་བ། བརྒྱད་
བ་མི་གཡོ་བ། དགུ་བ་ལེགས་པའི་སྒོ་གྲོས། བརྩ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན། བརྩ་གཅིག་ཀྱན་ཏུ་འོད་ཀྱི་
ས། བརྩ་གཉིས་རྩི་རྩི་འཛིན་པའི་ས། བརྩ་གསུམ་ཡི་གེ་འཕོར་ལོ་ཆོགས་ཆེན་གྱི་ས། བརྩ་བཞི་
རྩི་རྩི་དབྱིངས་ཀྱི་ས། བཙོ་ལྷ་རྩམ་དག་སྦྱག་པོ་བཀོད་པའི་ས། བརྩ་དུག་ཆགས་མེད་སྦྱག་པོའི་
ས། བརྩ་བདུན་མཆོན་རྩི་གསུམ་རྩི་རྩི་འཆང་གི་ས། བཙོ་བརྒྱད་ཆོས་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
ས། བརྩ་དགུ་མ་སྤང་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མའི་ས། ཉི་ཤུ་ཀྱན་བཟང་དབྱེར་མེད་པ། ཉེར་གཅིག་སྦྱར་
བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སའོ།

ས་ཉིལ་རྩ་ཤོད། ས་ཉིལ་བ་དང་རྩ་གཞན་དུ་རྒྱགས་པ།

ས་ཉུང་ཟད་ཅིག་ ① ས་ཆ་རྒྱ་རྩུང་དུ། ② ས་ཉུང་ཉུང་སྤར་གང་སྤར་དོ་སོགས།

ས་ཉོར། ས་སོབ་སོབ། ས་ཉོར་ཞིང་ཁ་ཚོ་སྤྲོ་མ།

ས་གཉན། ① ས་བདག་ཟེར་པའི་མི་མ་ཡིན། ② ས་ཆ་གཉན་པོ་སྤྱི་འདྲེ་སྤྱིན་སོགས་གནས་པའི་ས་ཆ།
ས་སྤྱིང་། [མཛོན]གསེར།

ས་ཏུ་བརྩོད། བསྟོད་བསྐྱེད་ས་བརྩོད་པ།

ས་ཏྲགས། ས་མཆོམས་པན་རྩུན་བར་གྱི་མི་ཤོར་པའི་ཏྲགས་མཆོན།

ས་ཏེན། ① ར་པོད་ཀྱི་ཁྲལ་རྒྱག་པའི་ས་ཏེན། ② འཛིག་ཏེན་ཁམས།

ས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་ཆུང་
དུ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་འདུན་པ་དང་མཆུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་དེའི་
རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོས་དཀར་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པས་ས་ལྟ་བུའོ།

ས་སྟན། ས་གདན་དང་འབྲ།

ས་སྟེང་། ① ས་གཞིའི་སྒྲིང་། ② ས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ་མིའི་འདིག་རྟེན། ③ ས་མིང་ཞིག་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བྱང་ཤར་ངོས་དང་རྒྱལ་མོ་རྒྱལ་ཆུའི་སྟོན་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེར་སྐབས་
དཔལ་འབར་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས།

ས་སྟེང་རིན་ཆེན་རྣམ་གསུམ། རྣམ་དབྱེད། ཉམས་ལེན། རྩོམ་མཁས།

ས་སྟོང་། ས་ཆ་སྟོང་བ། ས་སྟོང་སྟོལ་བ། ས་སྟོང་རི་སྟོང་། ས་སྟོང་འཇག་སྒྲ་སྟེས། ལུང་སྟོང་ཡམ་གང་།
ས་སྟོང་དགོན། ས་སྟོང་དགོན་བསམ་འབྲུབ་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༠ལོར་སྤུལ་སྤྱི་
བསམ་འབྲུབ་རྒྱ་མཆོས་ཕྱག་བཏབ། སྤུལ་མཐའ་ལ་འཕྱུར་པ་ཅུང་རེ་བྱུང་སྟེང་བར་བཤད།

སྤུལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་པ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཁོ་རྒྱ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་སྟོང་ཞི་བ་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་ན་ཚོག་སྤུལ་ནམ་མཁའ་ཆོས་དབང་གིས་བཏབ་
པར་བཤད། སྤུལ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་
རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྟོན་པའི་སྟེ། ཡོད་སྤྱི་སྟེ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག

ས་གཏེར། ① ས་འོག་ན་ཡོད་པའི་ནོར་བུ། ② སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་གནས་ཀྱིས་མ་འོངས་

པའི་གཏུལ་བྱ་རྣམས་ལ་དགོངས་ནས་ས་སྟེང་གཏེར་གྱིས་བཀང་ཞིང་ལས་ཅན་ལ་གཏད་རྒྱ་
མཛད་བ། སྤུལ་གཏེར་སྟོན་རྣམས་ཀྱིས་བྲག་སོགས་ལས་བཏོན་པའི་རྟེན་རྫས།
ས་བརྟག་བ། སའི་ཆོ་གའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩོགས་དང་། ཁ་དོག་དང་། མཆོན་ཉིད་དང་། ས་

དང་། ཆུའི་སྟོན་ས་བརྟག་བ།

ས་བརྟག་བ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་ས་བརྟག་བ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་
གསུངས་འདུག་ཀྱང་བློ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལེའུ་སོ་གཉིས་པ་ལས་ས་བརྟག་པའི་རྣམ་གྲངས་ཏ་ཅང་

མང་པོ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པས་གཟིགས་པར་འཆོལ།
ས་བརྟེན། ①[མཛོད]དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་། ② ལྷ་སྤྱིའི་མིང་།
ས་ཐང་། ས་ཁོད་སྟོམས་པའི་ཐང་། ས་ཐང་ཡངས་པར་རྟ་བཟང་འགྲོས་བཏང་བ།
ས་ཐམ། འང་རིགས་རང་སྦྱོང་རྫོང་ཞིག་ཡུན་ནན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བྱབ་བྱང་ངོས་སུ་ཡོད།
ས་ཐམས། སའི་དོང་།
ས་ཐམས་སུ་རྒྱག་པ། ས་དོང་དུ་བརྒྱག་པའི་མིང་།
ས་ཐར་མ། ས་ནད་ན་སྟེ་མ་ཤི་བར་དྲག་པའི་མི་ཕྱགས།
ས་ཐལ། ས་རྒྱལ། ས་ཐལ་ཆགས་པ་རྣམས་གད་བདར་གཙང་མ་བརྒྱབ་པ།
ས་ཐེ་འཇུགས་པ། སར་ཏི་འཇུགས་པ་དང་དོན་གཅིག་
ས་ཐོག་སྤེལ་འབྲེན། སྐམ་སའི་ཐོག་ཏུ་དངོས་རིགས་པར་སྤེལ་རྩྱུར་འབྲེན།
ས་མཐལ། ① གཞན་ཡུལ། ② དབྱས་ལས་སྟོག་པའི་ས་མཐལ། ས་མཐའི་ལུང་ཁྲོག་ ③ རྗེས་འཇུག་
གང་བ་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཡང་འཇུག་ས་དྲག་
ས་མཐེལ། ས་ཆའི་དབྱས་སམ་ས་ཡུལ་གནད་ཆེ་ས།
ས་མཐོ། ས་ཆ་སྤང་མཐོ།
ས་མཐོ་དགའ་ལྡན་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་བཟ་ཤིས་ཆོས་འཁོར་སྤིང་ཟེར། རབ་བྱང་བརྒྱ་གཅིག་
པའི་ཤིང་སྤེལ་ལོ་༡༩༩༥ལོར་བྱག་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་རྒྱང་ཆ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་མཐོངས། སའི་བྱ་གཏམ་སའི་སྤྱབས་ཁ་ཆེ་བ་ཞིག་
ས་དང་པོ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་ཞུགས་ནས་སྟོང་
པ་ཉིད་མཛོད་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ན་ས་དང་པོ་ཐོབ་བ་དང་། བར་ཕྱིན་རྒྱག་གི་ནང་ནས་སྤྱིན་པའི་
བར་ཕྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་ལྷག་པར་ཐོབ་པ་སོགས་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་ལྡན་ཁྱད་ཀྱང་། ད་དུང་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ནས་ཐོབ་པས་ངོམས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད།
ས་དང་པོ་ནས་བརྒྱའི་བར་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱ། ས་དང་པོར་རྒྱད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་བརྒྱ་

མཐོང་བ་དང་། དེ་དག་གི་ཁྱིན་ཆུབས་ཤེས་བ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་བརྒྱུ་ལ་འཇུག་བ་དང་།
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་གཡོ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱར་འགྲོ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་
གྱི་ཁམས་བརྒྱ་སྤང་བར་བྱེད་བ་དང་། སེམས་ཅན་བརྒྱ་སྟོན་བ་དང་། བསྐལ་བ་བརྒྱར་གནས་
བ་དང་། དེ་དག་སྟོན་མཐར་འཇུག་བ་དང་། ཆོས་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་བ་དང་། ལུས་བརྒྱ་སྟོན་བ་
དང་། ལུས་རེ་རེ་ལ་འཁོར་བརྒྱ་རེ་སྟོན་བ་སྟེ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱ་གཉིས་སོ།། ས་གཉིས་བར་དེ་དག་
སྟོང་དང་། ས་གསུམ་བར་བརྒྱ་སྟོང་འབྱར་དང་། ས་བཞི་བར་བྲི་སྟོང་འབྱར་དང་། ས་ལྔ་བར་
ཐག་ཐིག་ཕྲག་སྟོང་དང་། ས་དྲུག་བར་ཐག་ཐིག་ཕྲག་བརྒྱ་སྟོང་དང་། ས་བདུན་བར་བྲེ་བ་ཐག་
ཐིག་བརྒྱ་སྟོང་དང་། ས་བརྒྱད་བར་སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་དང་། ས་དགུ་
བར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གངས་མེད་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་དང་། ས་བརྒྱ་བར་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྟེན་དུ་མེད་པ་ཐག་ཐིག་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱའི་རྩལ་སྟེད་ཐོབ་ཅེས་མདོ་སྟེ་པལ་
མོ་ཆེ་ལས་གསུངས་སོ།།

ས་དམ། འཇང་ས་དམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།

ས་དུག་ས་བཞའ་ཚན་ཅན་གྱི་ཆངས་པ། དབྱི་ཕྲགས་ཀྱི་གདན་བཉིང་ན་ས་དུག་ཁོག་ཟེར་སྟོལ་འདུག
ས་དུལ་མ། ཞིང་ས་དུལ་པོ།

ས་དོ། རས་པད། རེ་པད། ཀོ་རྒལ་སོགས་ལ་རྒྱགས་པའི་སའི་དོ་པོ། གཡག་ལ་ས་དོ་འགེལ་ག།
ས་དོང་། སའི་སྐྱབས་དོང་།

ས་རུལ། ཐལ་བ་ཞིབ་ཞིབ། གོས་ལ་ས་རུལ་འགོས་པ། ས་རུལ་བསགས་ན་རི་རག།

ས་རྟོ། ས་དང་རྟོ།

ས་རྟོ་ལ། ས་སྟན་ལུ་ཐེ་སེར་པོ་དང་། རྟོ་སྟན་མ་ནིང་ཅོང་ཞི། ལུ་ལ་ཞེས་བ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲ་
ཡིན་པས། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་ཅ་བ་ཞེས་འབྱུར་ཞིང་། འདིའི་སྐབས་ར་མོ་ཤག་གི་ཅ་བ་ཡིན་
པས་དེ་དག་ནམས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་རོ།།

ས་རྟོ་གཞའ་ཕུག། འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ནང་ས་རྟོ་དང་བྲེ་མ་རྒྱན་གཤོར། ལུབ་མ་བཅས་འབྲེས་པ།
ས་རྟོག་སའི་གོང་བྱ།

ས་ལྗེ་པ། [འབའ་པའི་ཡུལ་སྐད་] ར་མས་བཅོས་པའི་ར་དམ་གྱི་མིང་ཡིན།
ས་ལྗེ་ག་ས་གཡོ་བྱ་ག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་ལྗེ་ག་[མངོན་]ལྷགས་སྤྱིའི་མིང་།
ས་སྡེ། ① ས་བཞི་དང་སྡེ་འབངས་མི་སེར་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་། ② རྒྱ་གར་ནས་བོད་སྐད་དུ་
བསྐྱུར་པའི་བསྐྱུན་བཅོས་ཤིག
ས་སྡེ་ལྷ། རོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྡེ་ལྷ་སྡེ། སའི་དངོས་གཞི་དང་། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྐྱུ་
བ། གཞི་བསྐྱུ་བ། རྣམ་གངས་བསྐྱུ་བ། སྐྱོ་བསྐྱུ་བ་སྡེ་ལྷ།
ས་བྲག་རྗེས་འཇུག་ག་ང་བ་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཡང་འཇུག་ས་མཐའ།
ས་ཁྲི་ཨེ་སང་། བོན་པོའི་ཡུམ་ཆེན་པོའི་མིང་།
ས་བྲེག་① ས་གཞི་བ་ཚུ་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ཆེ་སྤྱུག་ཤིག་གེ་བ། ② བསྐྱུལ་བ་དང་བོའི་དུས་ཀྱི་ས་ཞག
ས་རྫོང་། ས་གཞིར་འཁོར་བའི་རྫོང་ལྷགས། ས་རྫོང་སྤེབས་ནས་ས་འབོལ་པོ་ཆགས་པ།
ས་གདན། ས་སྟན་ཡང་ཟེར། སའི་སྟེང་དུ་གདིང་བའི་གདན།
ས་བདག་① ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ། ② ས་ཞིང་བདག་པོ། ③ ས་བདག་ཟེར་བའི་མི་མ་ཡིན།
ས་བདག་ལྷ། ས་ལ་གནས་པའི་མི་མིན་ཞིག
ས་བདག་བྱིས། [མངོན་]རྒྱལ་པོའི་པོ་བྲང་།
ས་བདག་འབྲུགས་མདོས། ས་བདག་མི་མ་ཡིན་འབྲུགས་སེལ་གྱི་མདོས།
ས་བདག་བཅོས་པ། ས་བདག་གཞུག་པ་ཅན་གྱི་གཞོན་སེལ་གཏོ་བཅོས་བྱེད་པ།
ས་བདག་གཏད་དགྲུག་རང་ལ་མི་དགའ་བའི་མི་གཞན་གྱིས་མཚན་གཏད་བྱས་པ་འདོན་བྱེད་དམ།
དགྲུག་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཞིག
ས་བདག་གདོན་འཁོལ། མཛེ་ནད་སོགས་ལྷ་གདོན་གྱི་ནད་ཀྱིས་བཅིངས་པ་འཁོལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་ཞིག
ས་བདག་སྤེ་བ། སྤེ་བ་ཞེས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བགས་སྟེང་དུ་ཡོད་པའི་ནག་ཐིག་གི་མིང་ཡིན་ན་ཡང་
སྐབས་འདིར་མཛེ་ནད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ཏེ་ས་བདག་གི་གདོན་གྱིས་ཐེན་པའི་ཉགས་སུ་ཤ་རོའི་ཆ་
ཁོན་པ་ལྟར་ཁ་རྩུང་ཞིང་གཏིང་རིང་པོར་གྱུར་པ་དང་། རུས་པའི་སྟེང་དུ་ཐོར་བ་གཟེར་བཏབ་

བ་ལྟ་བུ་སྤྲེལ་བ། གཞི་ལྡན་དུ་ཁྲག་མི་འབྱུང་བ་ནམས་ཀྱི་མིང་ངོ་།
ས་མདལ། ས་དོང་ནང་དུ་མདའ་གཞུ་བཅུགས་ཏེ་རི་དྲགས་གསོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཅིག
ས་མདའ་བོན་དགོན། བར་ཁམས་ཁུལ་གྱི་བོན་པོའི་དགོན་པ་ཞིག
ས་འདུལ། གཞུག་ལག་ཁང་དང་ཁང་ཆེན་སོགས་བཞེངས་པའི་སྤོན་དུ་ས་གཞི་འདུལ་སྦྱོང་བྱེད་
པའི་སྤྲེལ་བ་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིག
ས་འདུལ་རི་ཁོང། ཁྱི་བྱང་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དཔལ་ལྷན་གྱིས་བཏབ། སྤྱི་ལོའི་དུས་
རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་སྟོང་ཅམ་དུ་བཏབ་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་འདཔ་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་མདོག་སེར་གས་ཅུང་ཟད་ལྷན་པའི་སྐྱེ་མདོག་ཅན་ཞིག་སྟེ། སའི་མདོག་དང་མཚུངས།
ས་འདོལ། བྱེ་མ་དང་འབྲེས་པའི་ས་ཆ་འབོལ་བོ།
ས་འབྲེ་བ། ① [མདོན]རི་དྲགས། ② རི་དྲགས་ཤལ་བའི་མདོན་བརྫོང་།
ས་འབྲེས། ① ལུང་པ་པན་ཚུན་ས་མཆམས་འབྲེས་པ། ② [མདོན]རི་དྲགས།
ས་ནག་དགོན། མིང་བཞན་བཤད་སྐྱབ་དར་རྒྱས་སྤིང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་སྤེ་གཞུང་དཔོན་
ཡ་འབྲུམ་གྱིས་ཁུ་ཤོར་སྤྱོད་དགོན་ཞིག་བཏབ་པར་བྱས་དར་རྒྱས་བྱེན་པར་བཤད། གྲུབ་
མཐའ་ས་སྐྱེ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་ནད། ས་སྦྱོན་ཏེ། ལྷགས་སམ་མིའི་འགོ་ནད་ཆབས་ཆེན་ཞིག
ས་གནད། ས་ཆ་གནད་འགག་ཆེ་ས། ཆོང་ལས་ས་གནད། ས་གནད་ཆེ་བ།
ས་གནས། ① ས་ཆའམ་ལུལ་ཕྱོགས། ཉམས་དགའ་བའི་ས་གནས། མི་རིགས་ས་གནས། ②
[མདོན]༡ ལྷ་ཀྱུ་ཤ ༩ ཁྲིམ་བྲ།
ས་གནས་ཀྱི་ཁྲིམས་སྒོལ། ས་གནས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་ཁྲིམས་སྒོལ།
ས་གནས་བྲག་དཔུང་། ས་གནས་རང་བཞིན་ལྷན་པའི་བྲག་པོའི་དཔུང་སྟེ།
ས་གནས་འདྲེད་པ། ས་གནས་དེ་རང་དུ་ཡོང་ནས་བྱ་ལོན་འདྲེད་མཁན།
ས་གནས་སྤྲེ་སྟོང་། ས་གནས་སོ་སོའི་རྫོང་གཞིས་ཀྱི་དཔོན་དུ་སྟོང་མཁན།

ས་གནས་དབྱུག་ཁལ། ས་གནས་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་དབྱུག་ཁལ།
ས་གནས་ཞབས་ལྷ་ཁང་གཉེན། བོ་ཏ་ལའི་མོ་བྲང་རང་ལ་སྡོད་མཁན་ཞབས་བརྟན་ལྷ་ཁང་གི་ཁང་གཉེན།
ས་གནས་རང་སྐྱོང་། རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པའི་འོག་ས་གནས་གང་རུང་ལ་རང་སྐྱོང་རང་བདག་
ཡོད་པའི་སྤྱད་དབང་ལ་བརྟེན།

ས་གནས་སྤང་སྐྱོབ་རིང་ལུགས། རང་ས་གནས་ཁོ་ནའི་ཆོང་དོན་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གཞན་ལུལ་
དང་ཆོང་འབྲེལ་དེ་ཅམ་མི་བྱེད་པའི་མིག་རྒྱང་ལུང་བའི་བསམ་ཆོག་ཏོང་སྤངས་ཤིག།

ས་གནོན་པ། ① གནས་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པ། ② ས་ཆ་བཅན་བཟུང་། ③ ས་ལ་དབང་སྤྱད་པ།
ས་གནོན་མཉམ་བཞག རྒྱུ་ཐུབ་པའི་བཞུགས་སྤངས་ཏེ་དོ་རྩེ་དཀྱིལ་ཁྱུང་དང་། གཡས་མཚུ་བ་
གདན་སྟེར་ཐུག་པ། གཡོན་མ་ཉྩེ་བ་འཛོག་པ་དེ་ཡིན། སྤྱིར་བཏང་བོད་རིགས་ཆོའི་སྡོད་
སྤངས་ནི་བྱེད་ཁྱུང་ཡིན།

ས་རྣམ་བ་བྱུག་ཏུ་གཡོ་བ། ཆོས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ས་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་རྣམས་འདས་པའི་སྐབས་
སུ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་བྱུག་ཡོད་པ་བཤད།

ས་སྤྲ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༦ལོར་གོང་ལུ་སྤུལ་སྤྱོ་བཟང་བསྟན་པ་
དར་བྱས་ཀྱིས་བཏབ། བྱུ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་
ཁུལ་ཅི་གོར་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་སྤྲ་ལྷ། ས་དཀར་མེར་དམར་ལྷང་སྟོ་བ།

ས་སྤུམ། རྟོ་སྤུམ་ལས་བཅོ་སྤྱད་བྱས་པའི་འབར་བྱེད་སྤུམ།

ས་སྤུམ་པོ། སྤུམ་མདངས་ལྡན་པའི་ས་ཆ། ཞིང་ས་སྤུམ་པོར་ལོ་རྟོག་ཡག འཕྱོག་ས་སྤུམ་པོར་ཏ་
ཐོག་འཕེལ།

ས་སྟེའི་བཟང་ཐོ། ས་སྟེ་ནས་བཏང་བའི་དངོས་ཐོང་གི་ཐོ་བཀོད་པའི་ཡིག་ཆ།

ས་སྟོད། ① རྩ་སྟོད། ② ས་སྒྲག་སྟོད།

ས་པ། ① བོད་ཀྱི་སྤྱི་མཐའ་ནང་དུ་དམིགས་བསལ་ཏུ་ས་དབྱུང་ལ་བསྐབས་གཉེར་གནང་ནས། ཁང་
ས་དང་། ལུང་ས། འཆར་ས་སོགས་བརྟག་དབྱུང་བརྒྱད་ནས་ས་བཟང་ངན་དང་། དེའི་འབྲས་

བ་དང་། ས་སྐྱ་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་བདེན་མ་བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཞིང་རྒྱ་ལོར་
 རྣམས་གཡའ་བཟང་བ་ལ་བྱིར་སྤྲད་དགོས་པའི་བཀའ་ཐག་བཅད་བ་དེ་ནས་གཡའ་ཐག་བར་
 གྱི་འགལ་བ་དེ་ས་ཐག་བར་གྱི་འགལ་བར་གྱུར་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་པོ་ཡིན། ༡ ་ རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་
 བ་ནི། གཡའ་ཐག་བར་གྱི་གྲོད་གཞི་ཐག་མ་ཆོད་པར། བར་ཐང་དུ་གཡུལ་བཤུས་པས་ཐག་གྲུ་
 བ་པམ། རྟོན་བ་གཞོན་ལུ་འོད་སོགས་འགོ་བ་བཅུ་གསུམ་ཅམ་དམག་འོག་ཏུ་ཤོར། བྱང་རྩབ་
 རྒྱལ་མཆན་དང་ཉོར་གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་གཙོས་མི་གངས་བཙོ་ལྔ་ཅམ་མ་གཏོགས་པལ་
 ཆར་ཤོས། དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་དཔལ་པའི་བྱང་དུ་གཡའ་བཟང་བ་དང་ཐག་གྲུ་
 གཏུག་གཤེར་བྱས། ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་གྱིས་བྱང་རྩབ་རྒྱལ་མཆན་ཁྲི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་
 ལས་པབ་སྟེ་ས་སྐྱའི་སྟེ་མོ་ལས་འཛིན་བ་ཞིག་ཐག་གྲུའི་ཁྲི་དཔོན་ལ་བསྐོ་བཞག་བྱས་ཀྱང་བྱང་
 རྩབ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་དབང་ཆ་ཅ་བ་ནས་མ་སྤྲད་པར་ངོ་མོལ་མཐར་འཁྱོལ་བར་བྱས། དེ་ནས་
 ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་གཡོ་ཐབས་བྱས་ཏེ་དབྱུག་གྱི་
 དོག་ལུས་བ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་བྱང་རྩབ་རྒྱལ་མཆན་གསོལ་སྟོན་ལ་གདན་དྲངས་ནས་
 ཞི་བཀ་འཇམ་རྩབ་གྱི་ཐབས་རྣམ་པ་སྣ་ཆོགས་སྤྲད་དེ་ཁྲི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་སྤྲད་དགོས་པའི་
 བཀའ་པབ་པར་མ་ཟད། ཞག་བཅུ་དགུ་ཅམ་ལ་གྲུང་ཐང་དུ་བཙོན་འཇུག་བྱས་པ་འདི་ས་ཐག་
 གི་འགལ་བའི་རྒྱ་རྒྱུན་གཉིས་བ་ཡིན། ༢ ་ རྒྱ་རྒྱུན་གསུམ་པ་ནི། གཡའ་བཟང་བ་རྩལ་འབྱུང་
 འོད་གྱི་ཨེ་དང་གཉལ་གྱི་དམག་རྣམས་བསྐྱལ་ཏེ་དོག་པོ་རྒྱད་དུ་པག་གྲུ་དང་གཡུལ་འཁྲུག་
 བྱས་པས་ཐག་མོ་བྱ་བར་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ། གཡའ་བཟང་པའི་འགོ་བ་ཉི་ཤུ་ཅམ་བསད། དམག་མི་
 གཞན་རྣམས་ཤོས། ཐག་གྲུའི་འགོ་དམག་གིས་གཡའ་བཟང་དགོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་རྣམས་
 ཅིས་སྦངས་སོ། །སྐབས་དེར་ཐག་གྲུའི་དབང་ཤུགས་ཐེ་ཆར་སོང་ན། མཐར་ས་སྐྱའི་དབང་ཐང་
 རྒྱད་དེ་བོད་ཡོངས་གྱི་སྤྲོད་དབང་ཐག་གྲུའི་ལག་ཏུ་ཤོར་ཉེན་ཡོད་པ་ས་སྐྱའི་སྒྲ་མ་དང་དཔོན་
 ཆེན་ཆོ་ལ་དོགས་པ་སྤྲེས་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷག་བཙོན་འགྲུས་གྱིས་སྟོག་ཏུ་གཡའ་བཟང་
 བ་དང་། ཆལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་བཅས་དང་མནའ་འབྲེལ་བཅུ་གས་བ་དང་། ས་སྐྱའི་སྒྲ་མ་ཀུན་
 སྤངས་བ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་བ་བཟང་པོས་ཁྲི་དཔོན་བྱང་རྩབ་རྒྱལ་མཆན་བཤོངས་ཏེ་སྟེ་

ས་ཕྱག་སའི་ཕྱག་པ།

ས་པོ། འབྲུང་ཁམས་ལྷ་པོ་རེ་རེ་པོ་མོ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་བྱ་བེ་བྱེ་བེ། མཚན་མོ་ས་རྩབ་ལ་མ་རྩབ་ཀྱི་དུས།

ས་ལྷག་དགོན། རབ་བྱང་བཅུ་པའི་ཤིང་པག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་རྫོགས་ཆེན་པལ་རིག་འཛིན་གྱིས་
བཀའ་ལུང་ལྟར་དགོན་པ་འདི་བཏབ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མཇུག་ཏུ་བསྟན་དགོན་
རྣམས་ཉམས་གསོ་བྱ་སྐབས། དགོན་པ་འདི་འབྲིལ་ཁྲག་སྡེ་པར་གནས་སྡོར་བྱེད་བཅུག་པ་
དང་། དགོན་པ་ཡང་ད་ལྟའི་གནས་ལུལ་འདིར་སྡོས་ནས་བསྐྱར་བཞེངས་བྱས། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྡོ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁྲལ་ཆབ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་ཕྱོགས། ལུང་པའི་ཁ་ཕྱོགས་སམ་ཡུལ་ཕྱོགས།

ས་ཕྱོད། ས་ཆོད་དང་འབྲ།

ས་འཕང་། སའི་རམས་སམ་དཔག་ཆད།

ས་འཕོས་པ། སྡོད་ས་གནས་གཞན་དུ་སྡོས་པ།

ས་འབྲུག་ ① ལག་པ་དང་། ལག་ཆས་སོགས་ཀྱིས་ས་འབྲུག་པའི་ལས་བྱེད་པའི་དོན། ② འབྲུང་
ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་ཕྱོགས་མཚམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
ས་བ་ཀ[ལེགས]ལྟའི་ཚུ་བོ།

ས་བབ། ས་དབྱེབས།

ས་བར་དགོན། འཇམ་དབྱངས་བསམ་གཏན་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་
མོ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༥ལོར་འཇམ་དབྱངས་བསམ་གཏན་མཆོག་གིས་ཕྱག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁྲལ་རྩ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་བྱ་ལྷགས། འབྲུང་ཅིས་ལས་འབྲུང་པའི་དབྱ་ཕྱོགས་ཅི་ཚུལ་ཞིག

ས་བྱག་ས་དོང་ངམ་ས་ཡི་བྱ་ག།

ས་བེ་སིབ་བེ། སབ་སིབ་ལ་ལྟོས།

ས་བེ་སོབ་བེ། སབ་སོབ་ལ་ལྟོས།

ས་བོགས། ས་ཞིང་དབང་བའི་དབང་ཆར་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ཡོང་སྡོ།

ས་བོན། བརྩས་ནས་སོན་དུ་འབྲེ། ① ལྷ་གྲ་སྤྱི་པའི་རྒྱ། བྱའི་ས་བོན། ལྷའི་ས་བོན། ཤིང་སོན། ས་

བོན་གཤོ་འདེབས། སོན་བཅུགས་པ། ས་བོན་བྱང་པོ། སོན་བཟང་། ས་བོན་ནམ་དུས་དབྱིང་
ལ་འདེབས། མ་ཐེབས་སྟོན་གྱི་དུས་ན་འགྲོད། ② ཁྱ་བའམ་ཐིག་ལ། ས་བོན་འཛག་པ། ③ ཐེན་
ཐེས་སམ། འཆར་གཞི། ལྷན་ལུང་ས་བོན། ལུག་བརྟག་གི་ས་བོན། ས་བོན་ལ་མཆན་རྒྱབ་པ།
ས་བོན་སྒྲ། སྒྲེས་པའི་ས་བོན་བྱ་མ་ཆགས་ཀྱང་བྱིར་མ་འཛགས་པར་མངལ་དུ་འདིལ་ནས་སྒྲན་
རྒྱར་པའི་མོན་དེ་གྱི་རིགས་ཤིག
ས་བོན་གྱི་ཁྱོང་ཁྱེད། [མངོན]དཔག་བསམ་ཤིང་གི་འབྲས་བྱ།
ས་བོན་གྱིས་འཆི[མངོན]སྒྲུག་མ།
ས་བོན་ལྷ། ཅ་པའི་ས་བོན་ཏེ་ཀྱ་ལྟ་དང་ལི་སོགས་དང་། སྟོང་པའི་ས་བོན་ཏེ་ལྷང་མ་དང་སྒྱར་བ་
སོགས། སོག་གུའི་ས་བོན་ཏེ་ཁམ་བྱ་སོགས། འགས་པའི་ས་བོན་ཏེ་ཞོ་ཞོག་སོགས། ས་བོན་
གྱི་ས་བོན་ཏེ་འབྲུ་དང་ཕྱོ་སོགས།
ས་བོན་ཅན། [མངོན]ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ།
ས་བོན་སྟོབས། [མངོན]ཁྱ་བའི་མིང་།
ས་བོན་མཛོད། [མངོན]བསྐྱའི་ལྟེ་བ།
ས་བོན་འཛག་པ། ① ལུས་གྱི་ཁྱ་བ་འཛག་པ། ② ཁང་བའི་ནད་གྱིས་ཁྱ་བ་འཛག་པ།
ས་བོན་ལས་བྱུང་། [མངོན]རུས་རྒྱད།
ས་བོན་སོགས་གྱི་སྤྲེ་ཆན་བཅུ། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནད་གསེས། ནད་ཆན་གཉིས་པ་
ས་བོན་གྱི་སྤྲེ་ཆན་ལ་སྒྲེ་བ་གཙོད་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། འབྲུ་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་། བསྐྱོ་བ་ནར་
གཞོན་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། གནས་མལ་གྱི་ལྷང་བྱེད་དང་། གདིང་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་། སྟོང་པའི་
ལྷང་བྱེད་དང་། བྱིས་གཞོན་བྱེད་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། ལུག་པ་དབྱུང་བའི་ལྷང་བྱེད་དང་། སོག་
ཆགས་ལྷན་པར་འདེབས་པའི་ལྷང་བྱེད་དང་། རིམ་པ་ལྷག་པོ་བཅེགས་པའི་ལྷང་བྱེད་དེ་བཅུ་པོ།
ས་སྤྲེད། ས་གཤོ་བ།
ས་སྒྲུབས། ས་ཤུར་ཞོག་སྟོང་། ཅ་པའི་ས་སྒྲུབས།
ས་སྟོག་སྒྲང་། འདི་ནི་ལྷ་པའི་ས་མིང་རྟེང་བ་སྒྲང་བཞིའི་ས་སྟོག་སྒྲང་། ཐལ་ཤུང་སྒྲང་། ལུག་འཆལ་

སྒྲང་། རྩེ་འབྲུམ་སྒྲང་ནང་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།
ས་སྒོལ། ① རྩོལ་སྒྲང་ལ་འབྲེམས་རྒྱའི་ས་སྒོན་པ། ② ས་སྒོང་སྒོག་པ། ས་སྒོལ་རྒྱབ་པ།
ས་བྱེ། ① ས་པོ་བྱེ་བའི་ལོ། ② ས་གཞི་རྩུལ་པོར་གཏོང་བའི་བྱེ་བའི་རིགས་ཤིག
ས་བྱུང་། [མངོན]གཟུང་མིག་དམར།
ས་སྒྲ། ① ས་ལས་འཕགས་པའམ་ས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་བར་སྒྲང་། ས་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
② [མངོན]མཐོ་རིས། ལྷ་ཡུལ།
ས་སྒྲ་དགོན། མིང་གཞན་གསང་སྒྲགས་བསྟན་རྒྱས་སྒྲིང་ཡང་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་
ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་གྲུབ་ཐོབ་འབྱུང་གནས་རྒྱ་མཚོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་ད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་སྒྲ་གནས་པ། འདོད་རྩྭ་རིགས་བྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་སྒྲའི་འཛིག་རྟེན། [མངོན]རྩྭ་གནས་སྤྱིའི་མིང་།
ས་སྦྱང་པ། ས་ཚོགས་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྩོལ་བྱེ་བརྟགས་ཤིང་བཞོས་ཏེ་སེལ་བྱུང་ནས་མཚན་
ཉིད་ཅན་གྱི་སྟེགས་བྱ་བྱས་ལ། རྩས་དང་སྒྲགས་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་སྒྲན་མེད་པ་དག་པས་
སྦྱང་བ་ནམས་སོ།།
ས་སྦྱང་བ་གསུམ། བཞོས་ནས་སྦྱང་པ། རྩས་རྟགས་ཉིང་འཛིན་གསུམ་གྱི་སྦྱང་པ། སྒྲན་མེད་པའི་
དག་པས་སྦྱང་བ་བཅས་ཡིན།
ས་དབང། ① ས་ལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་སྒོན་པོ། ② སྒར་པོ་དེ་གི་བཀའ་སྒོན་ལ་འབོད་པའི་ཞེ་སའི་མིང་།
ས་དབྱིབས། ས་ཆའི་བཟོ་དབྱིབས།
ས་འབར་རྩོལ་པ། བྱ་བ་གང་ཡང་རྩང་བ་དེ་ཡར་རྒྱས་སམ་དར་སྟེལ་འཁྱགས་ཆེན་བྱུང་བའི་དཔེ།
ས་འབྲུམ། བྱུང་པོ་འཕམ་རྩས་པ་བ་བརྒྱུག་པའི་སའི་ཁང་པའམ་མཚོད་རྟེན།
ས་འབྲུམ་མཚོད་རྟེན། སྤྱུ་གཏུང་སོགས་ཡོད་པའི་ས་ལས་བཟོས་པའི་མཚོད་རྟེན།
ས་འབྲུང། ས་ཆ་རྩོག་རྩོག་དེ་ལྟ་ལྟ།
ས་འབྲུས་པ། ① ས་ཁ་འབྱེད་པ། བ་བ་དགོད་གོ་སྟེ། བར་ཉེ་སྐབས་ས་འབྲུར་འབྲུར་བྱས་ནས་འབྲུས་

ལ། དེའི་དཔྱད་ཀྱི་དབང་གིས་ས་འབྲུག་ལ། ② [ཆིང་]སྤྲང་མའི་ཆང་། ལྷ་སྟོ་ཅན།

ས་འབྲུག་། ས་འབྲུག་དང་འབྲ།

ས་འབྲི། ① ས་ཁ་བྱི་ནས་དམའ་རུ་སོང་བ། ② ས་སྐྱ་དང་འབྲི་གྲང་གི་བསྐྱས་ཆེན།

ས་འབྲི་ཀ་ཆལ། ས་སྐྱ་དང་། འབྲི་གྲང་། ཀར་ལུགས། ཆལ་བ་ནམས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

ས་འབྲི་འཁྱལ་ལ། ས་སྐྱ་བདག་ཆེན་རྩམ་ལ་རལྱ་ཏས་ས་སྐྱའི་གདན་སར་ཐེབས་ནས་ལོ་ལྷ་ལ་

སྐྱེབས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་བུ་སྤྱི་ལོ་༡ ༡༥༥ལོར་འབྲི་གྲང་སྟོམ་བ་ཀུན་རྗེར་རིན་ཆེན་

གྱིས་སྟོད་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་རུ་ལའི་རུའི་སོག་དམག་ཁྲི་དགུ་ཙམ་བོད་དུ་འཁྲིད་ནས་ས་སྐྱར་

དམག་བྱངས། དེ་ནས་ལོ་ལྷ་སོང་བ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་སྤྱི་ལོ་༡ ༡༥༠ལོར་ས་སྐྱའི་

འངས་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་ལོ་བཞི་བ་ས་སྐྱའི་དཔོན་ཆེན་ཨང་ལེན་གྱིས་ཡོན་

རྒྱལ་རབས་གོང་མ་རུ་པེ་ལི་ཆེན་ཏན་གྱི་བུ་ཐེའི་ཐུར་རྟོ་ཁས་སྤྱེ་བྲིད་པའི་དམག་དབྱང་དང་

མཉམ་དུ་གཙང་དམག་ཐོན་ཆེན་པོ་དང་བཅས་འབྲི་གྲང་དུ་དམག་བྱངས། འབྲི་གྲང་མཐེལ་གྱི་

ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་མེར་བསྐྱེག་བཏང་། གྲ་བ་དང་མི་སྐྱ་བསྟོམས་པའི་མི་བྱངས་ཆེན་གྱི་སྤྱུག་ཙམ་

བསད།དེ་སྟོན་འབྲི་གྲང་པའི་མཆོད་གཞིས་ཁོངས་ཀྱི་མི་སྤེ་ས་ཆ་མང་པོ་ས་སྐྱ་བས་སྟོགས།

དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་འབྲི་གྲང་གྲིང་ལོག་ཐེར་ཞིང་།དེ་ནས་བཟུང་དབྲུག་གཙང་གཉིས་ཀྱི་

བོད་རིགས་ནང་ཁུལ་བར་འགལ་ཆེན་པོ་ཆགས་པའི་འགོ་རྒྱུགས་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

ས་འབྲུག་དགོན། དཔལ་གཤེན་བསྟན་ཀུན་གསལ་སྤྱིན་པོལ་གྲིང་ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་

བཞི་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥ལོར་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མཆོག་ནས་གསར་འདེབས་མཛད།

ལྷུ་བ་མཐའ་བོན་པོ་ཡི། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱང་རྒྱ་རྒྱུང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་འབྲེལ། ས་ཆ་ཤན་ཚུན་སྤྱེ་འབྲེལ།

ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ། ས་མཆོམས་ཤན་ཚུན་སྤྱེལ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁབ།

ས་མ་འགག་[མངོན]ས་ནད་དང་འགག་ནད་འདྲེས་པའི་ལྷགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཆབས་ཆེན་ཞིག

ས་མ་རྩོ། ① ས་རྩོ་འདྲེས་ལ། ས་མ་རྩོ་ཡི་ཞིང་ལས་རྩོ་རྒྱག་སེལ་བ། ② བཞེགས་པོ་མིན་པའི་རྩོ་

ཡི་རིགས་ཞིག ས་མ་རྩོ་ལ་རི་མོ་སྤྲོ་ཆོགས་རྩོ་བ།

ས་མ་འབྲོག་ཞིང་འབྲོག་གཉིས་ཀ་གཉེར་བའི་ས་ཁུལ།
ས་མ་མིན། [[ཁམས་སྐད]མྱོ་བྱར་གྱི་དོན་སྟེ། ཁོས་ས་མ་མིན་རྒྱབ་ལོག་ནས་སྐད་བརྒྱབ་བྱུང་བས་
ང་ཐེ་མིད་ཤོར་བྱུང་ལྟ་བུའོ། ཁོ་ས་མ་མིན་ངའི་ནང་ལ་སླེབས་བྱུང་།
ས་མ་མེ། འབྲུང་རྩིས་ལས་འབྲུང་བའི་མ་བུ་དབྱ་ཤོགས་རྩི་རྩུལ་ཞིག
ས་མང། སེམས་བྱུང་སྐབས་ཀྱི་ས་མང་སྟེ། སེམས་བྱུང་རྣམས་གང་དང་གང་གི་རྩིས་སུ་འགོ་བའམ་
འཁོར་བུ་གཏོགས་པའི་སྡེ་ཆུན།
ས་མང་ལྗ། སེམས་ཀྱི་ས་མང་དང་། དགེ་བའི་ས་མང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་། མི་དགེ་བའི་ས་
མང་། ཉོན་མོངས་རྒྱུད་དུའི་ས་མང་རྣམས།
ས་མལ། ས་བཞོས་པའི་ཤུལ། ས་ས་མལ་དང་། རྫོང་མལ་སྐྱེལ་དགོས།
ས་མི་ཆོད། ས་ལམ་མི་བཞོད་པ། ཞ་བོས་བལྟལ་ཐག་རིང་བའི་ས་མི་ཆོད།
ས་མི་བདག་ཐོབ། ས་ཞིང་དང་ཁང་བ་མི་སེར་བཅས་ཀྱི་བདག་དབང་ཡོད་པའི་ཐོབ་ཐང་།
ས་མི་གཡོ་བ། ① ས་གཞི་བརྟན་པ། ② བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་བརྒྱད་པ།
ས་མིག་ས་དམིགས་དང་འབྲ།
ས་སྟག་ཁང་པའི་གྲང་སོགས་ལོ་མང་སོང་ནས་རང་བཞིན་དུལ་འགོ་བ།
ས་མེ། ས་འོག་ཏུ་སྐས་ནས་མྱོ་བྱར་དུ་འབར་གས་བྱེད་པའི་རྩིས་མེ།
ས་མེ་སུམ་མེ། སམ་སུམ་ལ་ལྟོས།
ས་མོ། འབྲུང་ཁམས་ལྗ་པོ་རེ་རེ་མོ་མོ་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་མོ་ཐག་ལོ་ཀན་དུག་ཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
ས་མོས། [མངོན]མེ་ཏོག་ཀུ་སྟེན། རྒྱ་བ་ཤར་བ་དང་ཁ་བྱེ་ཞིང་། ཉི་མ་ཤར་བ་དང་ཁ་རྩམ་པའི་མད་
མ་རྒྱུད་བ་ཞིག
ས་མོས་ཆལ། [མངོན]ཀུ་སྟེན་འེ་ཆལ།
ས་སྐྱན། འབྲུང་བ་སའི་ཁམས་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱན་ཏེ། བང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་སིན་རྩུ་ར་དང་། བཅག་
ལྟ་བུ་ལས་སྐྱོན་བྱ་མ་དགོས་པ་རང་བཞིན་སྐྱན་དུ་སྐྱར་ཆོག་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། སུ་ཤི་དཀར་

སེར་ལྷ་བུ་བཙུག་པ་ལས་ཀྱིས་གཙང་བར་བྱ་དགོས་པའི་རིགས་ཤིག་དང་གཉིས་མཆིས་སོ།
ས་སྐྱེན་གཙོ་བོ་བཅུ་གཅིག་གསལ་བྱི་བྱེ་ལ། སིན་རྩུ་ར། ཟེ་མོ། ཡ་བཟླ་ར། བུལ་ཏོག་ལུ་ཟེ་སེར་
པོ། ཉག་མཚུ་ར། སེར་མཚུ་ར། བེག་པན། རྩེ་བུ་བྲག་ལུ་མོ།

ས་སྐྱེག་ས་མདོག་དམར་སྐྱེག་དང་རྒྱ་སྐྱེག་སོགས།

ས་སྐྱོས། མེ་ཏོག་ཀྱུ་ལུ་དང་། ལྷན་ལ་དཀར་པོ།

ས་སྐྱེག་ས། ① ས་སྐྱེན་གྱི་རིགས་བྲག་གསལ་སོགས་སྐྱེ་ཆགས་པའི་ས་ཞག་ཁ་ཅི་ཆགས་པ་ཞིག་
སྟེ། རོ་མང་ར། ལྷན་པ་མེ་ལ། ལུས་པས་ཆ་བ་ལས་ལྷར་པའི་སྐྱངས་པ་འདྲེ་མས། བྱིས་པའི་
རྒྱ་ཅི་སྐྱང་། དམར་བཤལ་གཙོ་དང་། ② དབྱར་དུས་རྒྱ་ལྷིལ་ལུལ་དུ་ཆགས་པའི་འདམ་ཆོ།

ས་སྐྱོས། ①[མདོན]སྐྱང་གི ② ས།

ས་སྐྱེག་སའི་སྐྱེད་དམ་བྲག་གི་གསལ་སོགས་སྐྱེ་རིམ་པས་ཆགས་པའི་ས་འདམ་རྩོ་མེད་པ་མར་
ལྷར་སྐྱེག་ལ་དམ་ཅི་དང་ས་ཞག་ཁ་ཅི་ཆགས་པ་སྐྱངས་ན་ཞིམ་ཞིང་ཟ་སྐྱོ་བ། ཁ་དོག་དཀར་
དམར་སེར་སོགས་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ཞེས་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་བྲི་མེད་ཤེས་ལས་གསུངས།

ས་སྐྱེག་ས་ལས་བཟོས་པའི་སྐྱེ་བྱ་སྟེ། ས་དཀར་གྱི་འདམ་བག་ཤིལ་མོ་བསྐྱམས་ཏེ་ཉག་པར་ལ་ཡི་
གེ་འབྲི་བྱེད།

ས་སྐྱེག་རི་མོ། ས་སྐྱེག་ཆོས་ལྷན་སྐྱེ་ཆོགས་སྐྱེད་ནས་བྱིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ས་སྐྱེག་
ཆོས་ལྷན་རི་མོ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་ཤོག་བུ་རྩལ་ཤུག་པའི་སྟེང་དུ་ཆོས་ལྷན་ས་སྐྱེག་སྐྱེད་
ནས་རི་མོ་འབྲི་ཡི་ཡོད། དེའི་འབྲི་ཐབས་ནི་ཉག་བྱིས་ཀྱི་ཞ་སྐྱེག་རི་མོ་འཕམ་སོལ་མིར་རི་མོ་
དང་ཉ་ཅང་འབྲ་པོ་ཡོད། ཆོན་མདངས་ཐད་རྒྱ་ཆོན་རི་མོ་འཕམ་སྐྱེ་ཆོན་རི་མོ་དང་ཅུང་ཟད་འབྲ་
པོ་ཡོད། རྒྱན་དུ་ཉག་པར་གི་རོས་སྐྱེ་ས་སྐྱེག་སྐྱེད་ནས་རྒྱན་རིས་སྐྱེ་ཆོགས་དང་བྲིལ་
བསྐྱེགས་རི་མོ་སྐྱེ་ཆོགས་འབྲི་སྟལ་མཆིས། ས་སྐྱེག་རི་མོའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་དྲངས་གསལ་མེད་
ལ་འོད་མེད་པ། རི་མོ་བྱིས་ཆར་རྩེས་སོབ་སོབ་དང་སྐྱེ་ཤས་ཆེ་ཞིང་མཛེས་ཆ་དོད་པའི་པན་
འབྲས་མདོན། འོན་ཀྱང་ཉར་ཆགས་བྱེད་པར་སྟབས་བདེ་མེད་པའོ།

ས་དམར། ས་ཚོན་བཅག་དམར།

ས་དམར་དགོན། ས་དམར་དཔལ་ཐེ་དགོན་མི་འབྱུང་ངེས་དོན་སྤྱིང་དང་ཞིག་ནང་ས་དམར་དགོན་
ཞེས་གྲང་གྲགས། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་མཇུག་དང་བཅུ་པའི་མགོ་ཙམ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༥༩༩ ཙམ་
ལ་དོ་ཆ་སྒྲ་མ་དང་སྒྲ་མ་དོན་ཡོད་སོགས་ཀྱིས་བཞེངས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་སོགས་
བཞེངས་ལ་རི་ཁྲོད་མཛད། རྗེས་སུ་སྒྲ་མ་བཟང་དགའ་རིན་པོ་ཆེས་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་
ལྷགས་རྟ་ལོར་སྤང་ཡོད་མཆོད་རྟེན་དཀྱིལ་དུ་བཞག་ནས་མཆོད་རྟེན་མཐོང་གྲོལ་ཆེན་མོ་
གསར་བཞེངས་བྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་དགོན་པ་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་རྫོགས་བཤིན། ད་ལྟ་རབ་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛུལ་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་དམིགས། ① སའི་འགག་མདོའམ་ས་གནད། ས་དམིགས་འགའི་མདོ་ལ་སོ་ཁང་བཙུགས།

② ས་དབྱུང་གི་དམིགས།

ས་གཙང་རྫོག་ཙེང་། ལྷག་མེད་བསྐྱེས་མེད་ཀྱི་དཔེ།

ས་བཅོག་ས་ནད།

ས་ཅི། ས་དཀར་ས་དམར་སོགས་ཀྱི་ཁྱུ་བ།

ས་ཅི་དཀར་པོ། རྫོ་སྒྲན་ཞིག

ས་ཆགས། ས་འོག་གི་ཆགས་གྲང་ཟེར། དེ་ནི་སྤྱང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། ས་ངོས་དང་
མཉམ་འགྲིག་མིན་པ་དང་། ཉེ་མཐོ་རིང་དམའི་ཐུར་དུ་བྱུག་པའི་འབྱུང་ཆང་མ་ས་ངོས་སྟོམ་
ཐིག་གི་འོག་ངོས་ཀྱི་ཆགས་གང་རུང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་སྦྲད་དང་ཡལ་འགྲོ་བའི་རིགས་
ཐམས་ཅད་ལ་ས་ཆགས་ཟེར། ཁ་སྤྱོད་ས་དང་བསེགས་ཆད་མི་འབྲུག་པའི་ཐུར་དུ་བྱུག་པའི་
འབྱུང་ཐིག་རྣམས་རང་སོ་སོའི་ས་ཆགས་ཀྱི་གནས་སུ་གཅིག་སྦྲད་དང་ཡལ་འགྲོ་བ་ཡིན། ས་
ཆགས་ནི་གཙོ་ཆགས་སམ་ཡང་ན་བར་ཆགས་དང་ལྷག་ཆགས་ཀྱི་འོག་དུ་གནས་པའི་བྱང་
ཐིག་སྟེང་དུ་ཡོད།

ས་ཆན། སའི་མཐུག་ཆད། ས་ཆན་ཆེ་ཆུང་ལ་གཞིགས་ཉེ་རྫོ་ལས་རྒྱབ་པ།

ས་ཆོ་ཙན། འབྱུང་ཆོ་ཡོད་པའི་ས་འཇམ།

ས་ཆིག་ཐན་པ། སད་དང་ས་ཆིག་མ་བྱུང་བས་སྟོན་ཐོག་བཟང་པོ་བྱུང་བ།
ས་ཆིག་ས། ① སྐར་ཁལ་རྒྱག་ཏྲ་ཁལ་སོགས་བརྩེ་མཆའ་ས། ② འགྲོ་ལམ་དུམ་བུར་བཞོས་པའི་
སྤྲེལ་མཆའ་ས།
ས་ཆིག་ས་གྲི་ཁལ། སྐར་པོད་སྤྲེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཤིག་ཁལ་གྲི་ཁོངས་ནས་ས་ཆིག་ས་ལ་མི་དང་ཅ་
ལག་སྤྲེལ་བའི་ཁལ།
ས་ཆིག་ས་གྲི་སྐབས་ཆ། སྐར་པོད་སྤྲེ་བ་གཞུང་སྐབས་ས་ཆིག་ས་ལ་འབྲི་བའི་ཁལ།
ས་ཆིག་ས་མི་ཤིང། སྐར་ས་རྒྱས་བྱེད་མཁན་ས་ཆིག་ས་སོ་སོས་བཏང་བའི་མི་ཤིང།
ས་ཚུགས། ས་རིམ་གྱི་བབ་ཚུགས། འབྲུལ་ལམ་ས་ཚུགས།
ས་ཚུབ། ས་ནས་ལངས་པའི་ཐལ་བ་དང་རྒྱང་ཆབ་ཚུབ། ས་ཚུབ་བྱར་རེ་བ།
ས་ཚུར། ས་མཚུར་དང་འབྲ།
ས་ཆོས། ས་ཆོན་མདོག་སྤྲ་ཆོག་ས།
ས་མཆའ་ས། ① ས་ཆའི་མཐའ་མཆའ་ས། ས་མཆའ་ས་འཕྲོག་སྤྱད། ས་མཆའ་ས་བཞུལ་བ། ས་མཆའ་ས་
བྱར་བྱེད་བ། ས་མཆའ་ས་དབྱེ་འབྱེད། ས་མཆའ་ས་འབྲེལ་བ། ② ས་ལམ་གྱི་ཐོབ་མཆའ་ས།
ས་མཆའ་ས་གཙོད་པའི་ལམ་ལྔ། བྱེད་རྟེན་འབྲེལ་ཆོག་ས་ལམ། བྱང་གི་རྟེན་འབྲེལ་སྤྱོད་ལམ།
གསང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་ལམ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོན་ལམ། མཐར་ཐུག་གི་རྟེན་
འབྲེལ་མི་སྟོབ་ལམ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་པའི་ས་མཆའ་ས་གཙོད་པ་
དང། བྱེ་མ་གསུམ་གྱིས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་ས་མཆའ་ས་གཙོད་པའོ།
ས་མཆའ་ས་རྩ་བོ། ས་མཆའ་ས་གསལ་བའི་རྩ་བོ།
ས་མཆའ་ས་རྫོང་འིང། ས་མཆའ་ས་སུ་བཟུགས་པའི་རྫོང་གི་རྟགས།
ས་མཆའ་ས་འབྱེད་རྟགས། ས་མཆའ་ས་དབྱེ་བའི་རྟགས་སམ་ཐོ།
ས་མཆའ་ས་ཡིག་ཆས་རྒྱས་དབྱད། ས་མཆའ་ས་གཏན་ཁེལ་ཡོད་པའི་ཡིག་ཆས་ཅོད་སྟེང་བྱེད་
མི་དགོས་པ།
ས་མཚུར། ཆོས་དང་ཆོས་གདན་བྱེད་རྒྱུའི་ས།

ས་འཛོ། ①[མངོན]དགང་གཟར་ཤིང་། ②རྒྱལ་པོ། ③རྒྱལ་རིགས།
ས་འཛོ་འདབ[མངོན]ཤེ་ཏའི་ཤིང་།
ས་ཟ། ས་ལས་བཟོས་བའི་ཟ་ཆང་བརྒྱལ་ས་ཡིན། ཟ་ཏོ་ཡང་ཟེང་།
ས་ཟྱི་ཀ་མ་བསྐྱེགས་ཐལ་བ་སྟེ། སྟོ་སྟན་གྱི་ནང་ཆན་ཞིང་སྟེ་ས་སྟེ་མ་ནག་པོ། རོ་ཁ་བ། ཞུ་ཟྱི་ཤོད།
ལུས་ལས་ཤོད་སྟེད། ཟས་འཇུ། དང་ག་འབྱེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་སྟེ་ནག་པ་དང་། དུད་དཀར་
སྟེ་མ། སྟོས་གྱི་སྟེ་མ། བེན་ཁོང་བ། མ་བསྐྱེགས་སོལ་བ། མེ་མེད་དུད་པ་བཅས་སོ།།
ས་ཟྱི་ཀ་ཏུ་ར། ས་ཟྱི་ཀ་ཞེས་པ་ཟུར་ཆག་པ། དུལ་ཆུ་བཙོག་བསྟུ་ཆེན་མོའི་སྐབས་གྱི་དུག་འདོན་
ཟས་སུ་མཁོ་བའི་མཚུང་ནག་ཞག་གཅིག་སྤང་བའི་གྲངས་ཆ།
ས་འཛིན། ① སྤར་རྒྱང་ཕུད་དུ་བཏང་སྟེ་ཁལ་རྟེན་ས་ཆ་འཛིན་དུ་བརྩལ་བ། ས་འཛིན་དུ་བཏང་བ།
② དབྱངས་རེས་པ་བདུན་གྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག ③[མངོན]རྒྱལ་པོ། ད་བྱིད། ལུབ་གྱི་རི། མེ་ཏོག་
ཅིག དེ་སྦྱིའི་མིང་། དེ་རབ་གྱི་མཐའ་སྐོར་དུ་གཉའ་ཤིང་འཛིན་དང་། ག་ཤོལ་མདའ་འཛིན།
མེད་ལྗེད་ཅན། ལྷ་ན་སྟུག་རྟ་ན། རྟ་མ་འདུད། སྤ་ཁྲུད་འཛིན་ཏེ་གསེར་གྱི་ས་འཛིན་བདུན་ཡོད་
ལས་གངས་བདུན་མཚོན།
ས་འཛིན་དཀར་པོ། [མངོན]གངས་རི།
ས་འཛིན་སྟེས། [མངོན]ད་བྱིད།
ས་འཛིན་འཛོམས། [མངོན]ཁུབ་འཇུག་
ས་འཛིན་པ། ① རྫོས་གར་མཁན་གྱི་གངས་གཅིག ② མཚོར་སྐྱེག་ཅན། ③ ས་གནས་གཅིག་གི་
ཁལ་སྤུད་མཁན། ④ ས་གནས་གཞན་ལ་རྒྱང་ཕུད་བཏང་བའི་མི།
ས་འཛིན་དབང་པོ། [མངོན]རི་རྒྱལ་ལྷན་པོ།
ས་འཛིན་མ། [མངོན]ཆུང་མ་གཉིས་པ།
ས་འཛིན་ཅེ་ལྷ། འདི་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་འཕེལ་རི་བོ་དྲངས་བཅིལ་གྱི་མིང་གཞན་ཏེ་
འདིའི་སྐོར་ར་སྤེའི་ནང་རི་བོ་ཅེ་ལྷ་ཞེས་པར་གཟིགས།
ས་འཛིན་ཟ་བ། ཁལ་བའི་བྱིས་བདག་

ས་ཞག ① ས་འཛམ་པོ་ཞིག ② བསྐྱལ་བ་ཐོག་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཟས་ཤིག ③ རྩེའཁྲིལ་ལྷལ་གྱི་འདམ་ཆོ།
ས་ཞིང་། ས་སྒོལ་བའི་ཞིང་ཁ། ས་ཞིང་སྒེར་ལ་དབང་བ། ས་ཞིང་ཐ་ཆོད། ས་ཞིང་ཐ་བ་སྐྱུ་ཆགས་
སྤུ་ལུས་པ། ས་ཞིང་སྤྱི་ལ་དབང་བ། ས་ཞིང་བོགས་མར་གཏོང་བ། ས་ཞིང་སོགས་ལེན། ས་
ཞིང་དབྱར་རེ་མོས་ཉལ་ལངས་བྱེད་པ། ས་ཞིང་ག་ཤིན་པོ།

ས་ཞིང་བཅོས་བསྐྱར། བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་ས་ཞིང་དབང་བའི་ལས་ལུགས་བཅོས་བསྐྱར་
བྱེད་པའི་ལས་འགུལ་ལ་ཟེར། གྲུང་གོའི་ས་ཞིང་བཅོས་བསྐྱར་གྱི་ལས་འགུལ་ནི་གྲུང་གོ་གྲུང་
ཁན་ཏར་གི་འགོ་ཁྲིད་འོག་ཞིང་པ་མང་ཆོགས་སྐྱལ་སྒོང་བྱས་ནས་ས་བདག་གི་ས་ཞིང་དང་
མེད་པའམ་ཉུང་དུ་ལས་མེད་པའི་ཞིང་པར་བགོ་འབྲེམས་བྱེད་པ་དེ་ཡིན།

ས་ཞིང་བདག་དབང་། ས་ཞིང་གང་ཞིག རང་ལ་བདག་ཏུ་བརྩུང་བའི་དབང་ཆ་ཆ་ཆ་འོད་པ།
ས་ཞིང་བརྩུང་སྟོང་གི་དབྱ་ཁལ། ས་ཞིང་བདག་དབང་དང་བདེ་སྟོང་བྱེད་པའི་སྐོར་གྱི་དབྱ་ཁལ།
ས་ཞིག ① ས་རྒྱ་ཞིབ་མོ། ② ས་ཆ་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པ།

ས་ལྷ། ས་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆེན་གྱི་དབུ་ཞུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ས་གཞི། ས་ཆའི་རྟེན་གཞི། ས་གཞི་སྐྱམ་པོ། ས་གཞི་གཡོ་འགུལ། ས་གཞིའི་བང་རིམ། ས་གཞི་
རྒྱལ་དག མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུན་བཟོད་དང་། སྤྱོད་བྱེད། ལུང་མ་མེ་འཛིགས། སྤྱིང་ལྷན།
སྤྱིང་འཛིན། རྒྱ་ཆེན་མ། རྒྱ་མཆོའི་གོས་ཅན། བརྟན་ལྷན། རྒྱ་སྟོབ། རྒྱ་གཏེར་སྐྱ་རགས་ཅན།
རྟེན་བྱེད། བརྟན་པ། མཐའ་ཡས། རྟོག་མ། རྟོར་གྱི་སྒོ་བོས་མ། རྟོར་ལྷན། རྟོར་འཛིན། གནས།
སྤྱ་ཆོགས་འགོངས། སྤྱ་ཆོགས་འཛིན། དབྱིག་གི་སྒོ་བོས་མ། དབྱིག་འཛིན། འབྱུང་པོ་འཛིན་
བྱེད། འབྱུང་པོའི་ཡུལ། མི་ཡི་འཛིག་རྟེན། མི་གཡོ་བ། འཛམ་བུའི་རྒྱལ་མཆོན་ཅན། འཛིན་མ།
ཞག་ལྷན། འོད་སྤྲང་བྱེད། ཡངས་ལྷན། ཡངས་མ། ཡོངས་ལྷན་མ། རི་ཡི་རྣ་བ་ཅན། རིའི་
ལུང་བྱ། ས་སྟེང་། གསེར་གྱི་སྟེང་པོ། གསེར་ལྷན་མ་བཅས་མོ།

ས་གཞི་འཆང་། [མངོན་]རི།

ས་གཞི་བསྐྱེད་འདབ་བརྒྱུད། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ཆགས་སའི་དབྱིབས་བསྐྱེད་འདབ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྣམ་པར་
གནས་པ་སྟེ། དེའི་ཅི་ཚུལ་ནི་སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛོད་པའི་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་ལྷ་

པའི་གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་དཀར་ཆག་ལེའུ་དང་པོ་ལས། དགའ་བཞི་འབྲུལ་
སྒྲིང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོའི་སྟེང་ནས་ཕྱོགས་མཆམས་ཀྱི་ས་དབྱིབས་ལ་ཞིབ་ཏུ་
བརྟགས་པ་ན། ལུང་པའི་སྤང་ཁ་དང་རི་བོ་རྣམས་བསྟོལ་བའི་མཆམས་དང་ལའི་འབྲུལ་ལས་
བཅས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བསྐྱེད་འདེད་བརྒྱན་གྱི་རྣམ་པ་གསལ་བར་འཆར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤར་ཕྱོགས་
སྟག་ཅེ་ངོས་ཀྱི་བྱང་རི་དང་ལྷོ་བྲག་དཀར་ཀྱི་རི་གཉིས་བསྟོལ་མཆམས་མལ་བྱོ་ཕྱོགས་སུ་
འཕྱོ་བའི་ལམ་ཆེན་གྱི་ཐང་དུ་རྒྱར་གཅིག་ཆོས་ལུང་། གླམ་པོ་ཡུང་། གྲིབ་རྣམས་ཀྱི་ལུང་བ་
དང་ལ་བཅས་ལ་རྒྱར་རེ་རེ། ལྷོ་རྒྱབ་སྒྱིད་སྒྲིང་གྱི་ཕྱོགས་སྟེ་ལུང་སྟོད་ལུང་གི་རི་བསྟོལ་
མཆམས་ཚུ་ཡུལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལམ་ཆེན་དང་སྟོར་མོ་ལུང་གི་རྒྱབ་རི་ཡལ་རི་བསྟོལ་མཆམས་
སུ་རྒྱར་གཅིག་རྒྱབ་བྱང་ཉང་བཅན་གྱི་ཕུ་དང་དོག་བདེ་གཉིས་ཀྱི་ལུང་ལུང་དང་ལ་གཉིས་རྒྱར་
རེ་རེ་བཅས་རྒྱར་བརྒྱན་པོ་དེ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།

ས་གཞི་མ། [མངོན]ལུང་མེད།

ས་གཞི་འཛིན། ① [མངོན]ལྷ་ཁུབ་འཇུག ② རིའི་མིང་གི་མངོན་བཛོད།

ས་གཞི་ལས་བྱུང་། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

ས་གཞིའི་མདངས། ① ཐང་གའི་སྒྲིང་ཆའི་སྤང་གི་མདོག ② ཡུལ་ལུང་གི་ཁ་དོག

ས་གཞིའི་སྤང་མ། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་སག་གཞི་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་སྤང་མ་ཞིག

ས་གཞོང་། ① སྤྲ་ཅིས་ཀྱི་ས་རིས་འབྲི་ས། ② གཞོང་བ་ལྷ་བྱའི་ས་དབྱིབས།

ས་བཞུ། ས་སྐྱམ་གྱི་བཞུ་མར།

ས་ཟད་རྟོ་ཐུག་བྱེད་ཐབས་ཟད་པའི་དཔེ།

ས་ཐོས་ནད། གྲིས་པས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་པོ་བ་སྟོས་ཤིང་བྲི་མ་འགག་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་།

ས་ཁྲ། ① [མངོན]གསེར། ② ས་ག་ཁྲ་བ་ཞེས་པའི་ཆིག་བསྐྱེད་པ།

ས་ཁྲའི་བཅོ་ལ། བོད་ཁྲ་བ་ཞི་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་ཉིན་བརྒྱན་ཉིན་ཤུ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་པ་དང་།

ཆེས་བཅོ་ལ་ཉི་མངས་རྒྱས་པ། ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་བཅས་ཀྱི་དུས་ཆེན་གསུམ་འཛོམས་ཡིན།

ས་ཁྲའི་ལྷན་པོ། གསེར་རི།

ས་གཟུང་བ། ས་ཆོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སའི་ཐོག་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཁར་བ་བྱས་ཏེ་དཀྱིལ་
འཁོར་བསྐོམས་ནས་ལྷ་ལ་སྦྱོན་གསན་འབུལ་བ་དང་། སློབ་མས་གསོལ་བ་བཏབ་སྟེ་སློབ་
དཔོན་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་འདེགས་བ་དང་། བདུད་འབུལ་བའི་ཕྱིར་བགོགས་ལ་བཀའ་བསྟོ་
ཞིང་རྫོང་འེའི་གར་དང་སྐྱངས་སྐྱབས་གྱིས་བགོགས་བསྐྱད་བ་ནམས་སོ།།

ས་བཟང་། ① ས་ཆ་ཡག་པོ། ② རྒྱལ་རིགས། ③ ལོ་རྒྱུ་བ་མ་ཏི་པཎ་ཆེན་སྡོད་སའི་ཡུལ།

ས་ཁུར་ཁུར། ས་གཡོ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་འོག ① ས་གཞིའི་འོག་ས་འོག་ལ་གཏེར་ཁ་བུན་སྤྲུམ་ཆོགས་བཤོད། ② ས་གསུམ་སྟེ་སྤྱིའི་འཛིག་རྟེན།
ས་འོག་གི་དངོས་གྲུབ། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་གྱི་ནང་གསེས། ས་འོག་གི་གཏེར་རམ་བུམ་
བ་བཟང་པོ་བཏོན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཅི་འདོད་སྟེར་ནུས་པ།

ས་འོག་སྐོམ་ཆེན། [མངོན]རི་དྲགས་འཕྱི་བ།

ས་འོག་གྲུབ་བ་བརྒྱད། ཤར་དུ་རལ་གྱི། བྱག་པོའི་རྩུར་དུ་རོའི་དབང་པོ། བྱང་དུ་བདུད་ཅིའི་འབྲས་
བྲ། རྒྱང་དུ་རི་ལུང་། ལུབ་ཏུ་མིག་སྒྲན། བདེན་བལ་དུ་རོ་ཅ་ན། ལྷོ་དུ་ཀང་མཁྱེགས། མའི་རྩུར་
དུ་མི་ཟད་པའི་གཏེར་རོ།

ས་འོག་ཚུ་འགྲོ། སའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་ཚུ་ལམ།

ས་འོག་དར་འཐག་སྐློག་གཡོ་ངན་གཤོམ་མམ་བླན་འབྲུལ། མི་ངན་དབྱང་བསྐྱབས་གྱིས་ས་འོག་
དར་འཐག་བྱེད་པའི་འབྲེལ་བ་ཞིག

ས་འོག་དར་འཐག་ས་འོག་ཏུ་བསྐྱད་ནས་གོས་ཆེན་འཐགས་ཏེ་སྐློག་གཡོ་ངན་རྩས་བྱེད་པའི་དཔེར་བཞག་

ས་འོག་འདམ་ལངས། ས་འོག་གི་འདམ་ཇུབ་ས་སྟེང་དུ་ཐོན་པ་སྟེ་སྐློག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་མངོན་
གསལ་དུ་ཐོན་པའི་དཔེ།

ས་འོག་སྟེ། ལྷའི་གྲོང་ཁྱེར།

ས་འོག་གནས། [མངོན]ལྷ་མིན།

ས་འོག་འབྲེང་བ། [མངོན]བ་སྒྲ།

ས་འོག་འབར་མདེལ། ས་འོག་ལ་སྤྲས་པའི་མེ་ཇུས་འབར་བའི་མདེལ།

ས་འོག་མ། ས་གོང་མའི་ཕྱོག་ཟླ།

ས་འོག་རིམ་བ་དགྲ། ས་ལྷ་བརྟན་མ། ཟླ་དགོན། ལྷོང་གསུམ་རྒྱལ་བ། ས་སྤོན་དམར་པོ། རྩེ་ཁ་པོ།
འཕོག་ཆེན་བྲག་འབྲུམ། ལྷང་སེལ་མཆེད་བྲག་ བེ་སྤབས་རྒྱལ་བ། ཁྲིལ་ཁྲི་འབྲུམ་གྱི་གནས་
ནམས་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

ས་ཡ། འབྲུམ་བཅུ་ཐམ་པ། ས་ཡའི་བྱར་གཅིག་དབྱིན་སྐད་དུ་millions ཟེར།

ས་ཡ་སྟོང་བརྒྱར། ཟློག་ཟླང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཀྱི་ཐ་སྟང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་kilomega ཟེར།

ས་ཡི་བརྒྱ་བྱིན། [མངོན་རྒྱལ་པོ།

ས་ཡི་མཐུག་མ། [མངོན་སྟེའུ།

ས་ཡི་སྟེང་པོ། ①[མངོན་གསེར། རྩོམ་གདན། ② བྱང་རྒྱལ་སེམས་དབང་ཞིག་

ས་ཡི་སྟེང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པའི་མདོ། བཀའ་འགྲུར་གྱི་ནང་ཆོན་མདོ་སྟེ་ཞིག་

ས་ཡི་ཉེན་འབྲེལ་གསུམ། ལྷངས་པ། བཀའ་བ། བྱིན་དུ་བཏེགས་ས།

ས་ཡི་ཐིག་ལེ་འཛིན། [མངོན་རྒྱལ་ཐན།

ས་ཡི་གདུ་བྲ། [མངོན་མེ་ཉོག་ལྷན་ལྷེའི་མིང་།

ས་ཡི་མདོག་ ① སེར་པོ་དང་དཀར་པོ་འབྲེས་པའི་ཆོས་གཞི། ② [མངོན་རི་དྲགས་ཤིག་

ས་ཡི་འདབ། [མངོན་རྩ་དུར་བ།

ས་ཡི་ན་བ། [མངོན་རི།

ས་ཡི་ཕྱར་བྲ། [མངོན་རི།

ས་ཡི་དབང་ལྷག་ ① རྒྱལ་པོ་དང་ལྷོན་པོ། ② མགོ་ཟླ་བ་སྟེ་བོད་ཟླ་བཅུ་གཅིག་པ།

ས་ཡི་དབྱེ་བ་སུམ་བརྒྱ་དུག་ཟླ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་ས་ཡི་དབྱེ་བ་འདི་ལྟར་གསུངས་
ཀྱང་གངས་འབྲེན་རྒྱལ་མ་གསུངས། བེ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལེའུ་སོ་གཉིས་པ་ལས། ས་དབྱེད་བརྟག་ཐབས་
ཀྱི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་གསུངས་པ་སོགས་གཞུང་དངོས་ལ་གཟིགས།
ས་ཡི་མེ་ཉོག་[མངོན་སྟེ་མེར་པོ།

ས་ཡི་ཙན་དག། [མངོན]ཙན་དག་དམར་པོ།

ས་ཡི་ཆངས་བ། [མངོན]ཆུལ་པོ།

ས་ཡི་རྩ་བ། [མངོན]གསེབ།

ས་ཡི་ཡོན་ཏན་དབང་བཅུ། སྤྱིར་དབང་བཅུ་ཙན་ནི་མ་དག་ས་བདུན་ནས་ཡོད། དབང་བཅུ་ཕུལ་
དུ་བྱུང་བ་ནི་དག་པ་ས་གསུམ་ན་ཡོད། དབང་བཅུ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
ས་ན་ཡོད་པར་བཤད། དེ་ཡང་དབང་བཅུ་གང་ཞེ་ན། 1. ཆེ་ལ་དབང་བ། ཞེས་པའི་དོན་ནི་རང་
ཉིད་ཆེ་རེར་ཐུང་རིམ་སྤྱོད་པར་རང་དབང་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱི་ཆེ་བསྐྱལ་བ་ནི་ཙན་བཞུགས་པར་
འདོད་པ་ལྟར་བཞུགས་ཆོག་པའོ། 2. སེམས་ལ་དབང་བ། ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེར་མཉམ་པར་འདོག་ཅིང་ལྷུང་རུས་པའོ། 3. ཡོ་བྱད་ལ་དབང་
བ། བསམ་པ་ཙན་གྱིས་འདིག་རྟེན་དུ་ཐས་ལོར་སྤྱི་ཆོགས་གྱིས་གང་བར་རུས་པའོ། 4. ལས་
ལ་དབང་བ། བཅོ་དང་ལས་ཀྱི་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་སྤྱོད་ཐུབ་པའོ། 5.
སྤྱི་བ་ལ་དབང་བ། ལྷ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་གང་འདོད་ཀྱི་ལུས་སྤྱི་བ་ལ་རང་དབང་ཡོད་པ།
6. མོས་པ་ལ་དབང་བ། ས་གཞི་ཐམས་ཅད་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཆོགས་སྤྱི་བ་ལ་སོགས་པ་
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་རང་དང་སེམས་ཅན་གྱིས་མཐོང་ན་སྤྱད་དུ་རུང་བ།
7. སྤོན་ལམ་ལ་དབང་བ། འདིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གང་བ་ལ་སོགས་པ་མི་
ལྟར་སྤོན་ལམ་ལྟར་འབྲུབ་པ། 8. རྩ་འབྲུལ་ལ་དབང་བ། འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་
པ་སྤྱི་ཆེ་གཅིག་གི་ནམ་མཁར་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྤྱལ་རུས་པ། 9.
ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ། ཤེས་བྱ་གང་ཤེས་པར་འདོད་པ་དེ་ཤེས་པ། 10. ཆོས་ལ་དབང་བ།
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་དོན་རྣམ་པར་གཞག་པ་ལ་མཁས་པ་བཅས་སོ། །

ས་ཡི་ལས་བྱེད། [མངོན]རྩ་མཁན།

ས་ཡི་ལེགས་དུག་སྤྱི་དཔྱད་གི་དུས་ཆོད་སྤྱི་ལོའི་ལྷོ་ནུབ་ཀྱི་31ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་142ལོའི་བར། ཡི་
ལོ་ལེགས། དེ་ལོ་ལེགས། ཐེ་ལོ་ལེགས། འཕྲོང་ཞི་ལེགས། གོང་རི་ལེགས། འདི་ལོ་ལེགས།
ས་ཡི་ལྷ། ① བུ་མ་ཟེ། ② ས་ལ་གནས་པའི་མི་མིན།

ས་ཡི་ལྷ་མོ། ས་ལ་གནས་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་སྟེ་བསྟན་མ
ས་ལུལ། ས་ཆ་དང་ལུལ་ལུང་ཟེར་བའི་བསྟན་ཆིག་ ས་ལུལ་མཆམས་མེད།
ས་ལུལ་དགོན། གཡང་བྱང་འཕེལ་རྒྱས་སྒྲིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ༡༠༩༩ལོར་བསྟན་
པ་འབྲུག་གྲགས་ནས་གསར་འདེབས་གནང་། བྱབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་
རང་སྦྱོང་ཁུལ་རྣམ་འཕེལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ས་ཡོམ། ས་གཡོ་བ།

ས་ཡོམ་ཡོམ། ས་འགྲལ་གྱིས་ས་གཞི་གཡོ་ཚུལ།

ས་གཡང་། ① ས་བརྟུང་། ② ས་ཆ་གང་ཞིག་ལ་ཡོད་པའི་བསོད་ནམས། ས་གཡང་འགྲུགས་བ། ས་
གཡང་ཤོར་བ། ས་གཡང་འཕེལ་བ།

ས་གཡོ། ① ས་གཞིའི་ནང་རིམ་གྱི་འབྲུང་ཁམས་འཁྲུག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འཕར་ཞིང་གཡོ་བ། ས་
གཡོ་རི་འགྲལ། ② ས་གཡོ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ས་གཡོ་བཙུ་བརྟུང་། འགྲལ་དང་། རབ་ཏུ་འགྲལ། ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་འགྲལ། གཡོ་བ། རབ་ཏུ་གཡོ།
ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་གཡོ། རྗེས་རབ་ཏུ་འགྲལ། ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་འགྲལ། འཁྲུག་རབ་ཏུ་འཁྲུག་ཀུན་ཏུ་རབ་
ཏུ་འཁྲུག་ལུང་ལུང་། རབ་ཏུ་ལུང་ལུང་། ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་ལུང་ལུང་། ཆེས་ཆེས། རབ་ཏུ་ཆེས་ཆེས།
ཀུན་ཏུ་རབ་ཏུ་ཆེས་ཆེས་སྟེ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་བཙུ་བརྟུང་།

ས་གཡོ་བྱུག་ ① འགྲལ་དང་། གཡོ། རྗེས་འཁྲུག་ལུང་ལུང་། ཆེས་ཆེས་སྟེ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་བྱུག་
② ག་ཕྱོགས་དམའ་ན་རུབ་ཕྱོགས་མཐོ་བ་དང་། རུབ་ཕྱོགས་དམའ་ན་ག་ཕྱོགས་མཐོ་བ།
སྟོ་ཕྱོགས་དམའ་ན་བྱང་ཕྱོགས་མཐོ་བ། བྱང་ཕྱོགས་དམའ་ན་སྟོ་ཕྱོགས་མཐོ་བ། མཐའ་དམའ་
ན་དབུས་མཐོ་བ། དབུས་དམའ་ན་མཐའ་མཐོ་བ་སྟེ་ས་གཡོ་བའི་རྣམ་པ་བྱུག

ས་གཡོ་བའི་རྒྱུན་བྱུག་ སངས་རྒྱས་བཙུང་ལྟན་འདས་ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ་ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་དང་། ལྷ་
བལྟམས་པ། རབ་ཏུ་འབྲུང་བ། འཆང་རྒྱ་བ། ཆོས་འཁོར་བསྐོར་བ། ལྷ་དན་ལས་འདའ་བ་སྟེ་བྱུག་
ས་པ། [ལེགས]རྒྱ་མཆོའི་སྐད་དོད། མཁས་དབང་ས་རའི་བཞེད་པ།

ས་ར་དགལ། གསལ་པོར་བཤད་པའི་དོན་དཔེར་ན། མི་དེ་ཁ་གསལ་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ས་ར་དགལ་

ར་བཤད་བ་རེད་ལྟ་བུ།
ས་ར་ཏ། སྒྲོབ་དཔོན་སྤྱུ་སྤྱུ་གི་སྒྲ་མ་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གསང་སྤགས་གི་བསྟན་པ་གཙོ་བོར་སྒྲེལ་
མཁན་རྒྱ་གར་གི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག
ས་རང་། [ལེགས་]གི་འཛིན་པ་དོད།
ས་རང་རོང་། ས་གཞི་ཆ་མི་སྟོམས་པའི་སྒྲང་གཤོང་ཅན།
ས་རག། ཞིང་ས་ཏ་ཅང་གཤེན་པོ་འཕེལ་གཤོ།
ས་རམ། ས་ཞིང་གི་སྤྱ་མཐའི་མིང་།
ས་རམ་ཅི། ཟངས་ཅི་ལྡང་ལྟ་ཞིག
ས་རྒྱ། རྒྱ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱུང་གི་དབང་སྤྱག་དང་། རྒྱང་
གི་ལྷ་མོ། ལྷ་སྟེ་བཅས་མོ།
ས་རེ་ཛ་ཉ། [ལེགས་]བརྒྱ་བྱིན་གི་འོར་བུ།
ས་རེགས། ① སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་བྱུང་འཁོར་གི་ས་གཞུང་སའི་ཞིང་ག་ཞབས་འདེགས་
སྤྱབ་རྟེན་པ་གཞིས་གི་ས་ཆ། ② ཞིང་ལས་བྱ་ལུག། ས་རེགས་འདེབས་འཁོས།
ས་རེབ་བ། ས་རུབ་བ་དང་དོན་མཚུངས།
ས་རེམ། ས་ཚུགས་རེམ་བ་ཁག་ས་རེམ་ཁང་། ས་རེམ་སྟེལ་གི་ཁལ། ཡི་གེ་འདི་རྣམས་ས་རེམ་
བརྒྱུད་རྣམས་འབྲལ་འབྲལ་སྟེལ་བ།
ས་རེམ་རྟ་ཐམ། ས་ཚུགས་རེམ་བ་བཞིན་དུ་སྟེལ་དགོས་པའི་རྟ་ཐོག་ཡི་གེ་སྟེལ་མཁན་པོ་ཉ།
ས་རེས། ① ཅེས་གཞོང་གི་ས་ཐལ་ལ་བྱེས་པའི་ཨང་གི་དང་ཡི་གེ་ ② ས་ལ་བྱེས་པའི་རི་མོ། ③
ས་བགྲ། ④ ས་ཆ། ས་རེས་བདག་ཐོབ།
ས་རེས་ཐང་གསལ། སྐད་ཆ་གང་འདྲ་ཞིག་ཤོད་མིན་ལ་མ་སྟོས་བར་རང་གི་ས་བྱས་པའི་བྱ་བ་
རྣམས་མཛོན་གསལ་དུ་ཡོད་པའི་དཔེ།
ས་རུད། ས་ཉིལ་བ།
ས་རུག། ① ས་སྤེབ་ཁྱིའི་དུས་སྤྱེལ་བས་བ། ② ཉི་མ་རུབ་བ། རྣམས་མ་ལངས་ན་ཉི་མ་མི་འཆར།

ས་མ་རུབ་ན་སྟུན་པ་མི་འཐིབས།
ས་རུབ་པ། མཆན་མེད་དུས་ཆ་ཐེན་པས་སྟུན་འཐིབས་པ།
ས་རུས། ① ས་གཤེས། ས་རུས་བཟང་བ། ② ས་ཚུ་མེ་རྒྱུད་ཉི་འབྱུང་བ་བཞི་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་
བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་རིགས་བཞིའི་ནང་ཆན་ས་ཡི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་རུས་པ།
ས་རེ་སོ་རེ། དབྱགས་སྤྱ་རྒྱུད་དུ་དབྱུང་སྤངས་ཤིག།
ས་རེ་སོར་རེ། སར་སོར་ལ་ལྟོས།
ས་རེག ① རེ་རིགས་ཏེ་འབྱོར་ལྡན་གྱི་མིང་། ② ས་ལ་རེག་པ།
ས་རེངས། ① ས་མཁའགས་པོ་ནས་ཞང་ཁ་འདེབས་མི་ཉན་པའི་ས་ཆ། ② [མངོན]ལྷ་ཁྲབ་འཇུག་
ས་རྩ། མི་མཁོ་བའི་ས་དང་གད་སྟེགས། ས་རོ་རྩོ་རོ་གཙང་མར་བསལ་བ།
ས་རོ་རྩོ་རྩ། ཁང་རྒྱུང་བ་ཤིག་ལུལ་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་ས་རོ་པན་མེད་རིགས།
ས་རོང་། འཕྲོ་ལམ་མི་བདེ་བའི་ས་རྩུབ། ས་ཐག་རིང་ཞིང་ས་རོང་ཤིན་ཏུ་རྩུབ།
ས་རྒྱངས། ས་ལ་རོད་དང་བརྒྱན་གཤེར་འཛོམས་པའི་རྒྱངས་པ།
ས་རྫོན། ས་བཞའ་ཆན་ཅན།
ས་ལ་འབྲུག་ཐན་བྱ་སྐབས། ས་གཞི་ལྷོ་ཕྱེད་འབྲུག་མདངས་རྒྱུད་ཐན་སྐབས་པ།
ས་རྩ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་ལ་འབྲུག་[མངོན]སྤྲུལ།
ས་ལ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མངོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ས་ལ་གནས། ①[མངོན]རྩ་ཀྱ་ཤ ② ས་ཐོབ་པའི་བྱང་རྩུབ་སེམས་དཔལ།
ས་ལ་སྐྱོད་པའི་དབང་སྤྲུལ ① ལུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་མིང་གི་རྣམས་གངས། ② རྒྱལ་ཐན་གྱི་རྒྱལ་པོའི་
མིང་གི་རྣམས་གངས་བཅས་སུ་གོ་བའི་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་སྐབས་དང་བསྟུན་དགོས།
ས་ལ་འབྲེ། [མངོན]སྤྲུལ།

ས་ལ་འབྱོ། ས་ལ་འབྱེ་དང་དོན་གཅིག

ས་ལ་རབ་བརྟན། བརྟ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ་སྤང་ཆེན།

ས་ལ་མ། ① ས་ཆ་དང་འགྲོ་ལམ། ② མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ལམ་སྟེ། ས་བཅུ་དང་ལམ་ལྔ་འཛིན་བསྐྱུས་མིང་།

གང་ཟག་གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་དགོས་ན་ལམ་ལྔ་དང་། ཡང་ན་ས་བཅུ་བཟོད་པའི་མཐར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བཤད། འོ་ན་ས་དང་ལམ་ཞེས་པ་དེ་གང་ལ་ཟེར་ཞིན། དེ་
ནི་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་ནམ་གོ་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཆད་གཞི་མཆོན་བྱེད་ལ་སའི་
རིམ་པ་དང་། ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཞེས་ཟེར། དཔེར་ན། སློབ་ལྷའི་ནང་དུ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སློབ་སྦྱོང་
བྱེད་སྐབས། སློབ་རྒྱུད་ལོ་རིམ་དང་པོ་ནས་ལོ་རིམ་དུག་པའི་བར་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ནི་སྤྱ་གྲུ་དེའི་
སློབ་སྤྱད་པའི་ནང་དུ་ལོ་རེ་བཞིན་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་གཞི་མཐོ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལོ་
རིམ་གྱི་དབྱེ་བ་བཞག་ཡོད། གལ་སྲིད་སྤྱ་གྲུ་ཞིག་སློབ་རྒྱུད་ལོ་རིམ་དུག་པའི་སློབ་ཆད་རྟོགས་
ནས། འབྲིང་རིམ་སློབ་འབྲིང་གི་འཛིན་གྲུང་འགྲོ་རན་གྱང་ཡིག་ཆད་ལྡང་མེད་ན་སྤར་ཡང་སློབ་
རྒྱུད་གི་སློབ་མ་ཞེས་འབོད་དགོས་པ་ལས། འབྲིང་རིམ་སློབ་འབྲིང་གི་སློབ་མའི་མིང་འདོགས་
མི་ཆོག་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དང་། ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པའི་
གང་ཟག་སོགས་ཟེར་བ་དེ་དག་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆད་གཞི་
མཐོ་དམན་ལ་དབག་ནས་དེ་ལྟར་འབོད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། དཔེར་ན། གང་ཟག་གང་ཞིག་དེ་རིང་
ས་དང་པོ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ན། སང་ཉིན་ས་གཉིས་པ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དུ་འགྱུར་སྲིད།
སྐབས་དེར་གང་ཟག་དེའི་གཞུགས་དང་། རོ་གདོང་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་ཐུགས་རྒྱུད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་འགྱུར་བ་ཆེན་པོར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་དུ་ལོ་ཆོགས་ལམ་ལ་
གནས་པའི་གང་ཟག་དེ་སང་ལོ་སྤྱིར་ལམ་མམ། ཡང་ན་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་ལ་
འགྱུར་སྲིད་ཀྱི་རེད། དེ་ལྟའི་འགྱུར་བ་དེ་ནི་གང་ཟག་གི་སློབ་ཡོན་ཆད་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཞིང་
ཡོད་པ་ལས། གཞུགས་དང་གདོང་ལ་འགྱུར་བ་མི་འདྲ་བ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། རྒྱ་མཚན་
དེས་ས་དང་ལམ་ཟེར་བ་དེ་བསམ་སློབ་གོ་རྟོགས་མཐོ་དམན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་གཞི་ཞིག་ལ་
ཟེར་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།

ས་ལམ་ཞུ། རྒྱ་གར་སྐད་ཟུར་ཆགས། དཔག་མེད་ཀྱས་འདུད་ཞུས་པ། དཔག་གི་རུ་སྟར་སྤྲོངས་
ཆེད་མདུན་ན་སྤེལས་དུས་ས་ལམ་ཞུ་བཞིན་གྲལ་སྟར་ཤིག་གེར་འགོ་ཡི་འདུག
ས་ལམ་ཞུ་བ། སྟོས་དཀར་ཤིང་སྟེ་དེའི་ཐང་ཚུན་སྟོས་དཀར་དོ།
ས་ལས། ས་དང་རྩོལ་དག་པ་སོགས་ཀྱི་ལས་ཀ
ས་ལས་རྩོལས། ས་རྩོལ་ལས་ཀའས། ཨར་པོའི་ལས་ཀ
ས་ལས་བྱུང་། [མདོན]གཟུང་མེག་དཔར།
ས་ལི་ཀ[ལེགས]བྱ་ཞིག་གི་མིང་།
ས་ལུ། [ལེགས]ཟས་རྒྱ་འབྲས་མཆོག་ས་ལུ་ལྡང་བ། ས་ལུའི་ཞིང་། ཉང་བར་ས་ལུ་སྐྱམ་པོ་ལས།
ལུ་ཀུ་སྟོན་པོ་སྟེ་བྱུར་ཅིག
ས་ལུ་འདྲམ་པོ། ཆང་རྒྱ་འབྲུ་རིགས་ཤིག
ས་ལུ་ལྡང་བ། ① འབྲས་དཀར་ས་ལུའི་ལུ་གྲུའམ་ལྡང་བ། ② མེ་ཉོག་གི་རིགས་ཤིག
ས་ལུ་ལྡང་བའི་མདོ། འཕགས་པ་ས་ལུའི་ལྡང་བ་ཞེས་བྱ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ། ཤོ་ལོ་ཀ་ཉིས་
བརྒྱ་ཉིད་དུག་པ་འབྲུར་བྱང་མེད་པའོ།
ས་ལུགས། འཁོན་དཀོན་ཅིག་རྒྱལ་པོ་དང་། ས་སྐྱ་གོང་མ་ནམ་ལུ་སོགས་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་ལ་ཟེར།
ས་ལུད། པོ་ཐོ་དང་འདམ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་ལུད།
ས་ལུད་ཉལ། [མདོན]སྤང་པོ་ཆེ།
ས་ལུས། [མདོན]རི་དྲགས།
ས་ལེ་བ། གསལ་ལེ་བ་དང་འབྲ།
ས་ལེ་སྐྱམ། གསེར་དང་ཟངས་ཀྱི་སྐྱམ་ཆད་དག་པ། ས་ལེ་སྐྱམ། ཟངས་ས་ལེ་སྐྱམ། ས་ལེ་སྐྱམ་ནི་
བསྐྱེགས་བཅད་ཀྱང་། དེ་ཡི་ཁ་དོག་ཉམས་མི་འབྱུང་། རིན་ཐང་བྲལ་བའི་རིན་པོ་ཆེ་ས་ལེ་སྐྱམ་
ཀྱི་དངོས་པོར་ལྟ་བ།
ས་ལེ་བ། ས་ཡིས་བཟོས་པའི་ཆང་དུས་གཏོགས་སྟོད་དེའི་བས་ལེ་བ་ཞིང་ལྡུས་པ། ཁ་རྒྱུད་དུ་ཆར་
སྟོ་ལེ་བ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

ས་ལེ་ཕྱིག་གེ་བ། སྟོང་གསལ་རྩེན་པར་འཆར་གཤིས་ལུགས་ས་ལེ་ཕྱིག་གེ་བར་གནས་པ།
ས་ལ་ལེགས་དུག་ བོད་ཀྱི་བཅོན་པོའི་མི་རབས་བཙུ་བ་ནས་བཙོ་ལུ་བའི་བར་ལ་ཟེད། རྒྱས་པ་སྤྱ་
རྒྱལ་ལོ་རྒྱས་ལ་གཟིགས།
ས་ལོག་ཐེབས་པ། མི་ལུགས་ནམས་ས་ལུལ་མི་གཅིག་པར་སྤེལ་ས་སྤྱ་ས་ཆུ་མ་འཕྲོད་པའི་ནད།
ས་ཤིང་ལས་གྲ། ས་ལས་དང་ཤིང་ལས་ཀྱི་ལས་གྲ།
ས་གཤིན། ས་ཆོད་དང་ཕྱོག་རོང་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པའི་འབྲུ་བཟང་པོ་དང་མེ་ཉོག་སོགས་སྤྱེ་བའི་ས་
བཟང་པོའི་མིང་སྟེ། ཨ་ལ་ཤ་བསྟན་དར་ལྗང་རམས་བས་མཛད་པའི་བད་ཡིག་སྟོ་གསལ་མགིན་
རྒྱན་ལས། ས་གཤིན་ནི་འབྲུ་ཀུན་ལེགས་པར་སྤྱེད་པའི་ས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ས་གཤིས། སའི་རྒྱ་དག ས་དེའི་སྤྱ་ཆད་ཀྱི་དོན།
ས་བཤད་རྟོ་བཤད། དགོས་མེད་ཀྱི་གཏམ་གང་བྱུང་དུ་བཤད་པའི་དཔེ།
ས་སི་རྩུང་། [ལེགས]ལི་ཁྲི།
ས་སེད། ས་སེར་པོའི་མདོག་ཅན་ཏེ། དེར་ལས་སྟོན་བྱས་ཏེ་ཁང་པའི་ཁྱང་ལྗེ་བས་སོགས་ལ་
བྱགས་ན་འགྲིག།
ས་སྒན་བཞོས། སྒན་ནི་བཟོད་སྟོས་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། འདིར་ས་ཤིན་ཏུ་སྤྱ་བར་བཞོས་ཏེ་
ལུས་འབྲུགས་ཀྱང་བཟོད་སྟོས་བྱས་ནས་ལུགས་སྤྱེད་ཅིང་བཞོས་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ས་སྒན་ཏ་ལ། འབྲུ་ཏ་ལ། མདོག་སྤྱ་པོ། ཁང་ལག་མང་བ། ཁང་པའི་ནང་ལ་ཡོད་པ་ཞིག
ས་སྒྲིབ། ① ས་རུབ་མཚམས་ཀྱི་དུས་མིང་། ②[མདོན]ས་སྟོང་སྟེ་རྒྱལ་པོ། རྒྱ་མཚོ།
ས་སྤང་བྲ། བརྒྱ་བྱིན་བཞོན་པ་སྤང་ཆེན།
ས་སྤང་བཟེ་རེས། ས་སྤང་མཁན་དུས་བཅད་ལྟར་བཟེ་རེས་བྱེད་པ།
ས་སྤྱབ་སྤྱལ་ཞུགས། མི་ངན་ཀྱིས་སྤྱལ་ས་འཛོལ་བའི་དཔེ་ཞིག་ཡིན།
ས་སྟོད། ཉི་མ་བཞུད་རྗེས་མཚན་ཐོག་མར་འཆར་བཞིན་པའི་དུས་ཆ། དག་གི་དུས།

ས་སྟོན། ཉི་མ་རྒྱུ་ནས་ཡུན་རིང་མ་ལོན་པའི་དུས་ཀྱི་མིང། བྱི་རོ་ཚུ་ཆོད་བདུན་པ་ནས་དགའི་
བར་གྱི་དུས་ཆོད།

ས་སྟོན་པ། དུས་ཆོད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྟེ་ཁྲིའི་དུས་ཆོད་ས་སྟོན་དང་འབྲ།

ས་སྟོན་ ① ས་ཤོ་བ། ② [མངོན]པག་པའམ་པག་ཤོད།

ས་གསུམ། ས་ཁྲ་དང་། ས་སྟེང་། ས་ལོག་སྟེ་གསུམ།

ས་གསུམ་སྟེ་རྒྱ། ས་ལོག་གྲའི་ཡུལ། ས་སྟེང་མི་ཡི་ཡུལ། ས་ཁྲ་ལྷ་ཡི་ཡུལ།

ས་གསུམ་ནམ་རྒྱལ། སྒར་སྟེ་སྟེང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་ལོ་ཏུ་ལའི་ལོ་བྱང་དམར་ལོ་འདི་ཚོག་མར་
བཞེངས་སྐབས་སུ་གཟིམ་རྒྱུང་གས་ཡིན་ཅིང་། ཏུ་ལའི་སྐ་དང་བཅ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་
གཉིས་པན་ཚུན་ཆོས་གསན་ས་ཡིན།

ས་བསྐང་བ། ས་ཆོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། རྡོ་རྗེ་ཕུར་བུ་བསྐྱེད་ལ་བཀའ་བསྟོ་མི་ཉན་པར་
གོགས་ཀྱི་དཔེ་བཞགས་ནམས་པ་ཀུག་སྟེ་དེ་དག་ལ་ཕུར་བུས་གདབ་པ་དང་བྱིས་བགོགས་
མི་འཇུག་པའི་བྱིར་སྐྱང་འཁོར་བསྟོ་མས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ནམས་སོ།།

ས་བསྐང་བ། ས་ཆོག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ས་དེ་མངོན་པ་ཡུལ་གྲོང་གི་བདག་པོ་རྒྱལ་པོ་ལ་
སོགས་པ་དང་མི་མངོན་པ་ཞིང་སྐྱོང་ངམ་སའི་ལྷ་ལ་ས་བསྐང་བ་བའོ།།

ས་ཏ་ཀླར། [ལེགས]ལྟན་ཅིག་གི་བྱེད་པ་སྟེ། ཨ་ཕ་སྤོང་པོ་འོ་མའི་རྒྱ་བྱངས་ནས་སྟེད་བསྐྱེདས་པ་ལས་
བྱུང་བའི་ཨ་ཕའི་འབྲས་བུ་དེ་ཞིམ་ལ་ཁྲད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་གཡང་ས་མཐོན་པོར་སྟེས་པ་
ཡི། ས་ཏ་ཀླར་འདི་འབྲས་བུ་བཞིན། ས་ཏེ་བ། རྒྱ་གར་དེ་བྱིན་རིའི་ལོག་ཏུ་ཡོད་སྐབས་རྒྱལ་གར་
ལ་དབང་སྒྲུང་གི་མཁན་དེ་བྱིན་རིའི་དཔོན་རིགས་ལ་རྒྱ་གར་སྐད་ནང་ས་ཏེ་བ་ཟེར་བ་དང་
སྐབས་རེ་སྤྱིར་བཏང་ཡོ་རོབ་ཀྱི་མི་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འཕོད་སྟོལ་ཡོད་པ་དེའི་ལྷགས་སྟེན་ལ་བཞེན་
ནས་ལྷ་སའི་ཁ་སྐད་ནང་དེ་བྱིན་རིའི་དང་རྒྱ་གར་གྱི་དཔོན་རིགས་ལ་དེ་ལྟར་འཕོད་སྟོལ་བྱུང།

ས་ཏོར། [ལེགས]རྒྱ་གར་གར་ཕྱོགས་རྩྭ་ལའི་ཡུལ་ཏེ་ཟ་ཏོར་དང་མཚུངས་ཤིང་། དེར་སང་གི་
མེང་ཅ་ལ།

ས་ཏོར་འི་རྒྱལ་པོ་འོ་མའི་སྤྱི་སྟེན་འོ་མཚར་ཅན་བདུན། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཉགས་ཐེམ་པ་དང་། རིན་

ཆེན་སྒྲིག་ས་བཅ་བབས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་བཟོ་བ་བྱས་པ་དང་། ཀྱན་གྱིས་དམ་པར་བསྐྱབས་
པ་དང་། མཆོད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པ་དང་། རིན་ཆེན་ཆར་དུ་བབས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་པར་
ལུང་བསྟན་པའོ།

ས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་མངའ་བདག་ས་སྟེང་མིའི་འཇིག་རྟེན་རང་བྱུང་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་འདི་ནམས་ལ་
མངའ་དབང་བསྐྱར་བའི་བདག་པོ་ཞེས་བ་སྟེ། དོན་བསྐྱུས་ན་ས་ཡི་བདག་པོ་ཟེར།
ས་ལྷོག་ས་ཆུ་མེ་རྒྱང་འབྲུང་བཞིའི་ཁམས་ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ལྷོག་རིགས་བཞིའི་ནང་ཆོན་ས་ཡི་ཁམས་
ཀྱིས་སྐྱེད་པའི་ལྷོག་བཞིག་སྟེ། རང་རྟགས་སུ་སྦྱངས་པ་སྔ་ཞིང་མཁེགས་པར་འབྲུང་བཞིག
སྟེ། ①[ལེགས] རྒྱང་། ② ཁ་བོ། ③ རྒྱ་མཚོ།

སྟེ་ལ། སྟོས་དཀར་ཤིང་།

སྟེ་ལའི་རྒྱལ་པོ། སྟོས་དཀར་ཀྱི་ལྷོན་ཤིང་སྟེ་སྟེ་ལའི་ལྷོན་པ་དང་དོན་གཅིག

སྟེ་ལའི་ལྷོན་པ། སྟོས་དཀར་ཀྱི་ཤིང་སྟེང་།

སྟེ་ལའི་ཆ་ལ། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། གནས་འདི་སངས་རྒྱས་ཤུག་སྟེ་སྟེ་
ངན་ལས་འདས་པའི་གནས་ཡིན།

སྟེ་ལ། ཤིང་འབྲས་ཆ་ལུ་མ།

སྟེ་ཆ། [ལེགས]ཆ་ཆ་སྟེ་དམ་པའི་སྐྱེད་པ་ཆོད་རྟེན་གྱི་གཟུགས་བརྟན། ཆ་ཆ།

སག ① ཤར་རྒྱག་སག་གིས་འབྲོ་བ། ཁོས་བརྟེན་ཁྱེད་ནས་སག་གིས་འབྲོ་བ། སག་སྟེ་འབྲོ་བ།

② སྟོ་བྱར། སག་སྟེ་ཕྱིན་པ། གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་བར་སག་སྟེ་ཕྱིན་པ།

སག་ཉ། ལུས་ན་ཉ་སག་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཉའི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

སག་སྟེ་ཁ་ལ། སྟོ་བྱར་རམ་སྟོག་ཏུ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ངས་ཁང་པའི་ནང་སག་སྟེ་ཁ་ལ་འཇུག་པ་
ཡིན་པས་སུ་གང་གིས་ཀྱང་ཆོར་མ་སོང་།

སག་ཐག་མངའ་གཞུང་དང་སག་ཐག་ཅེས་སྟག་རལ་དང་མངའ་དོང་གཉིས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

སག་ཐེབས། བམེ་ཐེབས་དང་མཚུངས་ཏེ་ཞུ་མོའི་བྱེ་བྲག་ཅིག

སག་དར། སེར་དར་ཡང་ཟེར། ལུགས་དར་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་སག་དར་བྱར་གསུམ་མ།

སག་ཅ་སྒྲེལ། [རྟིང]དམ་བཅའ་བརྟན་པ།

སག་ཅི། སག་རམ་ཅི་སྟེ་མཚུར་སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

སག་རྩུན། བོད་དུ་བརྩོས་པའི་ཀོ་སྟོན་ཞིག

སག་ཞ། དེའུ་མིག་ལྟ་བུའི་བྱ་ག་མང་པོ་ཡོད་པའི་བསེལ་ཞུའི་མིང་།

སག་རམ་ཅི། མཚུར་སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁའི་དོན་གསལ་ལས། རྟེ་ལ་
ཐོ་ཐ་སག་ཅི་དང་། སག་རམ་ཅི་དང་བེག་པན་རྣམས། མཚུར་སྟོན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།

སག་རས། ཆོགས་ཞིབ་པོ་མེད་པ་རས་ཀྱི་མིང་།

སག་རི། ① དེལ་གྱི་དབྱི་མགོའི་བགས་པ་མཉེས་ནས་རི་མོ་འབྲུར་དོད་ཡོད་པའི་ཀོ་བ་ཞིག ②
ལུས་ཀྱི་དེག་པ་མཉེགས་པོ་འཁོར་བར་བརྗོད། དཔེར་ན། ཁྱད་པ་དང་ལག་པ་འཛིང་པ་སོགས་
གང་སར་སག་རི་བརྒྱབ་འདུག

སག་རེ། དཀྱན་དུས་གང་ལྟག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱད་པའི་བྱི་རྟིང་དང་། ལུས་མགོ་ལག་རྒྱབ་སོགས་
སུ་དེག་པ་ནག་པོ་ཆགས་པ་དེ་དག་མཐུག་ཅིང་རྩལ་མོར་གྱུར་པའི་མིང་ཡིན།

སག་ས། [ཡུལ]རྒྱ་མ་སྐྱམ་པོ་སེལ་མའི་མིང་།

སག་སག ① སག་ས་དང་འདྲ། ② རས་སོགས་ཆོགས་ཞིབ་པོ་མེད་པ།

སག་སིག སག་སྐྱ་སིག་སྐྱ་ཞེས་པའི་སྐྱའི་བྱེ་བྲག་རྒྱང་གིས་ཤིང་ལོ་སག་སིག་ཏུ་གཡོ་བ།

སག་ལྟམ། བགས་པ་སག་རིའི་ལྟམ་གོག

སང་། ① དེ་རིང་གི་བྱི་རྟིན་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་ཚོ། སང་ཞོགས། སང་གི་གདུགས། སང་གི་
འཆོ་ཆེས། སང་སྡ་པོ། སང་ནས་སང་དུ་བཤོལ་བ། སང་བཅར་གནངས་བཅར་ཟེར་ནས་
འགོ་དུ། སང་ལས་མ་འགྲངས་བར་ཡོང་ངེས་ཡིན། སང་འཆི་གནངས་འཆི། ② རས་སྐབ་མོ་
ཞིག་སང་ཞེབས།

སང་ཀག་ཟླ། [ལེགས]རྩལ་གཟན།

སང་ལྟ་ [ལེགས]དག་འདུན།
སང་ལྟ་ཡ། [ལེགས]དག་འདུན་ཞེས་པར་ལ་དོན་གྱི་ནམ་དབྱེ་སྟེར་བ། དག་འདུན་ལ་ཞེས་པ།
སང་གི་ཆེས། སང་ཉིན་གྱི་བྲ་སྒྲིག།
སང་དགོང་། སང་ཉིན་དགོང་མོ།
སང་རེ་སང་རེ། བར་སྒྲུང་ངམ། རྫོང་བར་སོགས་ནས་སྒྲུང་བ་དཀར་པོ་མཐོང་ཚུལ། རྫོང་དང་སྤེལ་བ་
གི་བར་སང་ནས་འོད་སྒྲུང་དཀར་པོ་སང་རེ་སང་རེ་མཐོང་།
སང་ཉིན། དེ་རིང་གི་བྱི་ཉིན། སང་ཉིན་གྱི་ཤ་ལས་དེ་རིང་གི་རུས་པ་ཞེས།
སང་ནང་པ། སང་ཉིན་སྤྲ་ཞོགས།
སང་འུ་བ། སང་ཉིན་དགོང་མོ།
སང་གནངས། ① སང་ཉིན་དང་གནངས་ཉིན། སང་གནང་ལས་མ་འགྲུངས་པ། ② དུས་ལྟན་རིང་
པོ་མ་འགོར་བའི་མ་འོངས་པ། སང་གནངས་ལས་གྲུའི་མཁུག་གི་ལ་ཐེན་མཚམས།
སང་བར། [ཨ་མ་དོའི་སྐད]སང་ལོ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ད་ལོའི་རྗེས་ལ་ནང་བར། ནང་བར་རྗེས་ལ་
སངས་པར། སང་བར་རྗེས་ལ་གཞེས་པར་སོགས་ཟེར།
སང་པོད། ལོ་རྗེས་མ།
སང་བ། སངས་པའི་འབྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག
སང་ཞོགས། སང་ཉིན་སྤྲ་མོའམ་སང་ཉིན་ཞོགས་པ།
སང་རས། རས་སྒྲུབ་པོ་སང་ཟེར་བ།
སང་ལོ། ལོ་བྱི་མ།
སང་ལོ། ད་ལོའི་རྗེས་ཀྱི་ལོ་གཉིས་པ།
སང་ལི། མེས་ཨག་ཆོས་དུས་སྤྱ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་བཏང་བའི་པོ་ཉ་ཞིག་གི་བྱ་ཡིན་ལ། ཁྱི་སྒོང་
ལྟེ་བཅན་ཆུང་དུས་སྤྱ་སྒྲོལ་བྱ་བ་སྦྲུང་ནས་སང་ལི་དང་མི་བཞི་རྒྱའི་གཙུག་ལག་ལེན་དུ་བཏང་།
རི་བོ་ཅེ་ལྟ་མངལ། རྒྱ་རྗེས་ཆོས་བམ་པོ་སྒོང་གནང་པོ་ཉའི་ལས་བྱུང་ནས་སྤྲར་བོད་དུ་མཆིས་
པ་དང་། རྫོན་ཆེན་གྱི་ཐོབ་བསྐྱལ། མིང་ཡང་རྒྱ་སྤྱག་མཛེངས་པ་པོར་བཏགས། ཁྱི་སྒོང་ལྟེ་

བཅན་གྱིས་ཆོས་སྒྲེལ་བའི་སྐབས་ཞབས་ཏོག་མི་དཔན་པ་ཞུས་སོ།
སང་ཤི་ཉ། བོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་ལྗེ་བཅན་དུས་སུ་བྱུང་བའི་བཙུན་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སང་ཤི་གནངས་ཤི། འཆི་ལ་ཉེ་བ།
སང་སང་། གངས་གནས་ཤིག
སང་སང་གནངས་གནངས། དུས་ཆོད་ནར་འགྱངས་བྱེད་བ།
སང་སང་པོ། སྤང་བ་གསལ་པོ། རོ་རེངས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་འོད་སྤང་སང་སང་པོ།
སང་མེང་། སང་རེ་མེང་རེའི་བསྐྱུས་ཆེག
སངས། གཉིད་དང་ལུན་པ་འཐིབས་པ་སོགས་ཡལ་བའི་དོན་ཉེ། གཉིད་སངས། སྐྱགས་པ་སངས་ལྟ་བུ།
སངས་རྒྱལ། སྐྱེབ་གཉིས་ཀྱི་ལུན་པ་སངས་ཤིང་། བཟེན་གཉིས་ཀྱི་སྤང་བ་རྒྱས་པ། བཙུན་གྱི་རྣམ་
གངས་ལ་ཀུན་མཁུན་དང་། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། ཀར་གཉིས་གཙོ་པོ། སྐྱ་གསུམ་པ། ལྷབ་བདག
མཁའ་མཉམ་པ། མཁུན་ལྟ་བུ། འགྲོ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་བུ། མཛན་ཤེས་དྲུག་ལྟ་བུ། བཅོམ་ལྟ་
འདས། ཆགས་འཛོམས། ཆགས་བྲལ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ། ཆོས་ཀྱི་དབང་རྒྱལ། འཛིག་རྟེན་འདུལ།
གཉིས་མེད་གསུང་བ། ལྟོན་པ། ལྟོབས་བཙུང་བ། ཐམས་ཅད་མཁུན། ཐམས་ཅད་སྐྱོལ། ཐམས་
ཅད་རྟོགས། ཐམས་ཅད་གཟིགས། ལྷབ་པའི་དབང་པོ། དུས་གསུམ་མཁུན་པ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ། དྲག་པའི་དབྱ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ། བདུད་འདུལ། བདེ་གཤེགས། རྣམ་པར་འཛེན་
པ། མི་མཉམ་པ། ལུས་མེད་རྒྱལ། ལེགས་གསུང་། སྐྱབས་མཆོག་བཅས་སོ།
སངས་རྒྱས་སྐུ་ཤེས། གོས་ཆེན་སྐྱེན་ཁབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་བལ་པོ་དང་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས། དོན་དམ་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པའམ་རང་དོན་གཞན་དོན་གྱི་སྐྱེ། ཡང་ཆོས་
སྐུ་དང་གཟུགས་སྐུ་གཉིས་སུ་ཕྱེས་ནས་ལྟ་ལ་འོ་བོ་ཉིད་སྐུ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐུ་གཉིས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གསུམ། འོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ། འོང་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ། སྐུལ་པའི་སྐུ་ཉེ་གསུམ་པོ།
༡ དང་པོ་འོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ནི། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་སྤང་བྱ་སྐྱོད་བྱར་གྱི་
དྲི་མ་ལས་གྲོལ་བ་དང་དག་པ་གཉིས་དང་ལྟན་པའོ། ༢ གཉིས་པ་འོང་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ནི།
གནས་སྐུ་གཤེས་པའོ་དེ་པའི་ཞིང་ཁམས་ན། སྐུ་མཆོན་དང་དཔེ་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱན་པ། གསུང་ཐེག་

བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྐྱོར་བ། རྒྱགས་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་རང་
བཞིན་ཅན། འཁོར་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་བརྩལ་རྣམས་ཆིམ་པར་མཛད་པའོ། ༡ གསུམ་
བ་སྤྲལ་བའི་སྤྱི་ནི། རོ་པོ་ལོངས་སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱང་བ། ཡུལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་དང་
མཉམ་པའི་གདུལ་བྱ་གང་ན་གནས་པ་ན། རྩས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར། ཐིན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་
དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པ་སྟེ། དེ་ལའང་དབྱེན་སྤྲལ་བ་གསུམ་ལས། སྤྱི་བའི་སྤྲལ་བ་དགའ་ལྷན་
དུ་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ། མཆོག་གི་སྤྲལ་བ་ཤུ་གུ་བ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་
འབྱུང་དུ་མ། བཟོའི་སྤྲལ་བ་དེ་ཟེའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་མང་ལེན་པ་ལ་
སོགས་པ་དུ་མའོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་བཞི། ཆོས་སྤྱི། ལོངས་སྤྱི། སྤྲལ་སྤྱི། རོ་པོ་ཉིད་སྤྱི་དང་བཞིའོ། ༡ དང་པོ་ཆོས་
སྤྱི་ནི། དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམས་པར་དག་པ་སྤང་བྱ་སྤྱོད་བྱང་གྱི་དེ་མ་ལས་ཐོལ་བ་དང་
དག་པ་གཉིས་དང་ལྷན་པའོ། ༡ གཉིས་པ་ལོང་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྤྱི་ནི། གནས་སྤྲུག་པོ་བཞོད་
པའི་ཞིང་ཁམས་ན། སྤྱི་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་ཀྱི་བརྒྱུན་པ། གསུང་ཐེག་བ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་བསྐྱོར་བ། རྒྱགས་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན། འཁོར་བྱང་
རྩལ་སེམས་དཔའ་ས་བརྩལ་རྣམས་ཆིམ་པར་མཛད་པའོ། ༢ གསུམ་བ་སྤྲལ་བའི་སྤྱི་ནི། རོ་
པོ་ལོངས་སྤྱིའི་བདག་རྒྱུན་ལས་བྱང་བ། ཡུལ་ནམ་མཁའ་མཐའ་དང་མཉམ་པའི་གདུལ་བྱ་གང་
ན་གནས་པ་ན། རྩས་རྒྱུན་མི་འཆད་པར། ཐིན་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་འབའ་ཞིག་མཛད་པ་
སྟེ། དེ་ལའང་དབྱེན་སྤྲལ་བ་གསུམ་ལས། སྤྱི་བའི་སྤྲལ་བ་དགའ་ལྷན་དུ་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་
པ། མཆོག་གི་སྤྲལ་བ་ཤུ་གུ་བ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་འབྱུང་དུ་མ། བཟོའི་སྤྲལ་
བ་དེ་ཟེའི་རྒྱལ་པོ་རབ་དགའ་གདུལ་བའི་དོན་དུ་པི་མང་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་དུ་མའོ། ༢ རོ་
པོ་ཉིད་སྤྱི་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་སྤྱི་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་འགའ་ལོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིར་བཞེད་
དོ། འདི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེལ་ས་གཙོ་ཆེར་གྲགས་སོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ། སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་
རྣམས་ཡིད་ལ་དྲན་པར་བྱེད་པ་དང་། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་ནི། འདིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་

གང་ཡོད་ཀྱིས་དུས་གཅིག་ཏུ་དེ་བ་མི་འདྲ་བ་ཁོ་ན་རེ་རེ་ནས་དེས་ཀྱང་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་ལྷན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟུང་ནས་གསུང་གཅིག་གིས་དེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལན་མཛད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྐད་དུ་གོ་བར་འཇུག་བ་ཤིན་ཏུ་མྱེད་དུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནི། ཤེས་བྱའི་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟེང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་ལག་མཐེལ་དུ་སྦྱ་རུ་ར་བཞག་པ་ལྟར་མཁྱེན་བ་ཐོགས་པ་མི་མངའ་བར་འཇུག་པ་མཁྱེན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་པ་བཞིན་དུ། ཐུབ་པ་ཡང་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོས་རང་དབང་མེད་པར་བཅིངས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱག་བསྐྱེད་གཟིགས་པ་ན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་སྦྱེ་བ་བཅེ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ།།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་རྣམ་པ་གསུམ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་གསུམ་དང་དོན་གཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་གསུམ། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒྲོན་སྒྲུབ་དབྱེ་ན་གསུམ་སྟེ། ཞལ་ནས་གསུངས་པ་དང་། འུག་ཀྱིས་བརྒྱབས་པ། རྗེས་སུ་གནང་བ་བཙས་གསུམ་སོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙེན་བརྒྱུད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འབྱུང་བ་མི་མངའ་བ་དང་། ཅུ་ཅི་མི་མངའ་བ། བསྟེལ་བ་མི་མངའ་བ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བ། ཐ་དད་པའི་འདྲ་ཤེས་མི་མངའ་བ། མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ། འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། བཙོན་འགྲུས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། དྲན་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཤེས་རབ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཉིང་རེ་འདྲིན་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ལུས་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། དག་གི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱང་བ། འདས་པའི་དུས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ། མ་འོངས་པའི་དུས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ། ད་ལྟའི་དུས་ལ་མ་ཆགས་མ་ཐོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟིགས་པ་འཇུག་པ་སྟེ་བཙེན་བརྒྱུད།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་སུམ་བརྒྱ། གཞུགས་སྐྱའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དབུས་མེད་པ་བརྟེ་

ནས་ཀླུ་པར་ཐར་པ་བཅུ་ལྔ་པ་བཅུ་ཆོན་སུམ་ཅུ་རྟོག་གི་འབར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
 སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུང་། དག་སྤོང་གཏུམ་པོ་སོགས་ཀྱི་གནོད་པ་བྱུང་བ་དང་
 འགྲོགས་པ་སོགས་སྤྱི་ལྗོངས་འཁྲུག་པ་མི་མངའ་བ། ཉགས་སྤྱག་པོར་དོན་མེད་ཀྱི་སྤྱི་འབྲེན་
 པ་སོགས་གསུང་ཅ་ཅོ་མི་མངའ་བ། བཟེད་དེས་ཀྱི་བྱ་བ་ཤོར་བ་སོགས་བྲན་པ་ཉམས་པ་མི་
 མངའ་བ། སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཐུགས་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་མི་མངའ་བ། འཁོར་འདས་
 གཉིས་ལ་སྤང་དོར་ངོ་མོ་ཉིད་ཀྱི་བྱ་བ་པའི་ཐ་དད་པ་ཉིད་ཀྱི་འདུ་ཤེས་མི་མངའ་བ། གཏུམ་བྱའི་
 རྒྱུད་ལ་འཕྲིན་ལས་མཛད་པ་དུས་ལ་མ་བབ་ན་སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་
 བ་དང་བྱག་སྟེ་སྤྱོད་པ་མ་འདྲེས་པ་བྱག་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་འདུན་པ་ཉམས་པ་མི་
 མངའ་བ། གཏུམ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པའི་གནས་སུ་གཤེགས་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་བཙུན་འབྲུག་ཉམས་པ་
 མི་མངའ་བ། སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཐབས་མི་བཟེད་པའི་བྲན་པ་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ། ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་པ་ཉམས་པ་
 མི་མངའ་བ། རི་ལྷ་རྩེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྲེད་པའི་ཤེས་རབ་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་
 བ། སྤྱི་བ་པ་སྤང་བའི་རྣམ་གྲོལ་ལས་ལས་ཉམས་པ་མི་མངའ་བ་དང་བྱག་སྟེ་རྟོགས་པ་མ་འདྲེས་པ་
 བྱག་སྤྱོད་ལས་བཞིའི་གཏུམ་བྱ་འདུལ་བ་སྤྱི་འབྲེན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་
 ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ། ཆོས་དང་ལྷན་པ་དང་། དོན་དང་ལྷན་པའི་གཏུམ་མཛད་པའི་གསུང་
 གི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ། བྲམས་པ་དང་
 སྤྱིང་རྩེ་སོགས་ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་
 བ་དང་གསུམ་སྟེ་འཕྲིན་ལས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ། འདས་པའི་དུས་མཁའ་ཁྲེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་
 རོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། མ་འོངས་པའི་དུས་མཁའ་ཁྲེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་རོགས་པའི་ཡེ་ཤེས། ད་ལྟ་བ་
 མཁའ་ཁྲེན་པ་ལ་མ་ཆགས་མ་རོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་གསུམ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་མ་འདྲེས་པ་གསུམ་དང་
 བཅས་ཉེ་བཙུང་དོ། ། འདི་ནི་པར་བྱིན་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལོ། ། མཛོན་པ་མཛོད་ལས་
 གསུངས་པའི་སངས་རྒྱུ་གི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཙུང་ནི། སྟོབས་བཟུ་མི་འཛིགས་པ་བཞི།
 དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གསུམ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་བཙུང་དོ། ། འདི་རྣམས་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་

སྡེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་མཉམ་པ་ཉིད་གསུམ། ཆོགས་བསགས་པར་མཉམ་པ་ཉིད། ཆོས་སྐུ་བརྟེན་པར་
མཉམ་པ་ཉིད། འགྲོ་བའི་དོན་སྦྱོང་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སྟོབས་བརྒྱ། སྟོབས་བརྒྱ་དང་དོན་གཅིག་
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། འགྲོ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པར་
བརྒྱ་སེལ་བྱེད་སྟན་གཅིག་ལུ་དང་པན་བདེ་མ་ལུས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་གཅིག་ལུ་སྟོ་སངས་
རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་གཉིས། ལུང་གི་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ། ལུང་གི་བསྟན་པ་ནི་
ཆོས་བཤད་པ་དང་ཉན་པ། རྟོགས་པའི་བསྟན་པ་ནི་རྟོགས་པ་སེམས་བརྒྱད་ལ་སྦྱེས་པ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་སྡེ་བཞི། བན་ཆོས་གཉིས། སྟན་དང་གཙུག་ལག་ཁང་གཉིས་ཏེ་བཞི་དོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་གནས་ཆད། དག་བཅོམ་པའི་ལེའུ། ཕྱིར་མེ་འོང་གི་ལེའུ། རྒྱུན་ཞུགས་གྱི་
ལེའུ། ལྷག་མཐོང་གི་ལེའུ། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ལེའུ། ཚུལ་ཁྲིམས་གྱི་ལེའུ། མངོན་པའི་ལེའུ། མདོ་
སྡེའི་ལེའུ། འདུལ་བའི་ལེའུ། རྟགས་ཅན་འཛིན་པའི་ལེའུ་བཅས་ལེའུ་རེ་ལ་ལོ་ལྔ་བརྒྱ་རེ་ཡོད་དོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པའི་སྡེ་སྟོང་། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་གྱི་གསུང་རབ་སྡེ་སྟོང་གསུམ་སྟེ།
ཀུན་སྦྱོང་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འདུལ་བའི་སྡེ་སྟོང་། ལྷ་བའི་སྟོར་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མངོན་པའི་སྡེ་
སྟོང་། ཉིང་རེ་འཛིན་སྟོམ་ཚུལ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོང་བཅས་ཡིན་ནོ།
སངས་རྒྱལ་གྱི་དུས་ཆེན་བཞི། ཆོ་འབྲུལ་ཆེན་པོའི་དུས་ཆེན། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དུས་ཆེན།
ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བའི་དུས་ཆེན། ལྷ་ལས་བབས་པའི་དུས་ཆེན།
སངས་རྒྱལ་གྱི་སྤུག་ ཆོས་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལུལ་ཅན།
སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཉེར་བདུན། ཞི་བའི་ལས་ལ་འཁོད་པ། གཞན་རྒྱུད་སྟོན་བྱེད་བསྐྱེད་པའི་
ལ་འཁོད་པ། རྒྱང་དོར་རྟོགས་པ་ལ་འཁོད་པ་སྟེ་ཆོགས་ལམ་འཁོད་པའི་འཕྲིན་ལས་གསུམ།
གནས་ལུགས་གྱི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་འཁོད་པ། ཕྱིན་བྱག་རྫོགས་བྱེད་ལ་འཁོད་པ། གཉིས་དོན་
སྦྱོང་པ་ལ་འཁོད་པ་བཞི། ལྷ་བ་ནམ་དག་ལ་འཁོད་པ་སྟེ་སྦྱོར་ལམ་ལ་འཁོད་པ་བཞི། སྟོང་ཉིད་

མངོན་སུམ་དུ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ་སྟེ་མཛོང་ལམ་ལ་འགོད་པ་གཅིག་ས་གཉིས་པ་
ནས་ལྷ་པའི་བར་ལ་འགོད་པ། ས་དུག་པ་ལ་འགོད་པ། བདུན་པ་ལ་འགོད་པ། བརྒྱད་པས་བསྐྱས་
པའི་སྟོད་པ་བྲད་པར་ཅན་ལ་འགོད་པ། བདེན་འཛིན་མངོན་གྱུར་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། ས་དགུ་པ་
ལ་འགོད་པ། ས་བརྩ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་ལ་འགོད་པ། སྟེ་བ་གཅིག་ཐོགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟེ་བ་བྱི་
མར་འཆང་རྒྱ་བར་དེས་པ་ལ་འགོད་པ། གཞན་དོན་ལྟན་གྲུབ་ལ་འགོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་
ལྷག་མ་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ། སྤྱད་པ་ཐ་མས་བསྐྱས་པའི་བྲད་ཆུབ་འདེན་པར་བྱེད་པ་ལ་འགོད་
པ། ལས་རྒྱུད་མི་ཟ་བ་ལ་འགོད་པ། ཇི་སྟེད་པ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་པ། ཇི་ལྟ་བ་རྟོགས་པ་ལ་འགོད་
པ། བྱིན་ཅི་ལོག་ཟད་པ་ལ་འགོད་པ། གཞི་མེད་པ་ལ་འགོད་པ། རྣམ་བྲུང་རྫོགས་པ་ལ་འགོད་པ།
སྤྱད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ལ་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཏེ་སྟོམ་ལམ་ལ་འགོད་པ་བཙུང་བརྒྱད། མི་གནས་
པའི་བྲུང་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་ལ་འགོད་པ་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན་མོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། དག་བཙུན་པ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱས། རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ། འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་པ།
སྦྱིས་བུ་འདུལ་པའི་ཁ་ལོ་སྦྱར་བ་ལྷན་མེད་པ། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ། སངས་རྒྱས།
བཙུན་ལྡན་འདས་ཏེ་མཆན་བཟུ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་ཉིད། སྤངས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། དེ་ལ་སྤངས་པ་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྦྱིབ་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའོ། ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་
བྱའི་ཇི་ལྟ་དང་། ཇི་སྟེད་པ་མཁྱེན་པའོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་པོ་སོ་གཉིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྟོན་དམ་བཅའ་བརྟན་པར་
བྱས་པས་ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་ལེགས་པར་མཉམ་པར་གནས་པ། སྦྱིན་པ་བཏང་བས་ཕྱག་ཞབས་
ཀྱི་མཐེལ་འཁོར་ལོས་མཆོན། གཞན་བྲད་དུ་མ་བསད་པས་རྟིང་བ་ཡངས་ཤིང་ལོང་བུ་མི་
མངོན་པ། སེམས་ཅན་གཞན་འཛིགས་པ་ལས་བསྐྱབས་པས་སོར་སོ་རིང་བ། གཞན་གྱི་འཁོར་
ཟ་མས་མ་བྱེ་བས་ཕྱག་ཞབས་ཀྱི་སོར་སོ་རྣམས་བྲ་བས་འབྲེལ་བ། གོས་སྦྱ་ཆོགས་བྱིན་པས་
ཕྱག་ཞབས་པགས་པ་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ། བཟའ་བཏུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱིན་པས་ཕྱག་

ཞབས་ཀྱི་མཐེལ་བཞི་དང་ཐུག་གོང་གཉིས་དང་ལྷག་པའི་ཆ་སྟེ་སྤྱི་གནས་བདུན་དག་མཐོ་བ།
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་བས་བྱིན་པ་ཨི་ན་ཡ་ཞེས་པ་ཤུག་ལས་བསེ་ཁ་
སྟོང་པ་ཤིང་བྱིན་པ་དང་འདྲ་བར་ཤ་རྒྱས་ཤིང་བྱིན་ཀྱིས་བྲ་བ། གསང་ཆོགས་བསྐྱེད་པའི་དང་
འཁྲིག་པ་སྤངས་པས་སྤང་པོ་ཆེ་ལྟར་གསང་བ་སྤྱབས་སུ་བྱུང་བ། དགེ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རིམ་གྱིས་
སྤྱད་པས་རོ་སྟོད་འཕེལ་ཀ་ཆེ་བ་སེང་གེ་འདྲ་བ། དགེ་བ་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པས་ཐལ་གོང་མ་
ཁེངས་པའི་བར་མེད་པར་རྒྱས་པ། གཞན་ལ་མི་འཛིགས་པ་བྱིན་པས་དབྱུང་མགོ་ལེགས་པར་
རྒྱུ་པ། གཞན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་སྟོོ་བས་བྲུག་མཐེལ་འཇམ་ཞིང་རྒྱུ་ལ་མཐོ་དམའ་མེད་པར་
མཉམ་པ། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་བརྩོན་པས་མ་བརྟུད་པར་བྱས་པོར་སྤེབས་པའི་བྲུག་རིང་བ།
དགེ་བཅུ་མི་རོམས་པར་སྤྱད་པས་སྤྱི་རྒྱུ་མས་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་འོད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འདོམ་
གང་དང་ལྡན་པ། ཉན་པ་ལ་སྤྲོན་སོགས་བྱིན་པས་མགྱིན་པ་ཁ་དོག་རྒྱུ་མེད་ཅིང་དབྱིབས་
དྲུང་དང་འདྲ་བར་འབྲེལ་བ། དང་པོར་དགེ་བ་ལ་སྟོོར་ཞིང་བྱིས་རྩོགས་པར་བྱས་པས་འགྲམ་
པ་རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ་འདྲ་བ། སེམས་ཅན་ལ་བསམ་པ་མཉམ་པར་བྱས་པས་ཆེམས་བཞི་བཅུ་
སྟེང་འོག་གཉིས་སུ་ཉི་ཤུ་རེར་གངས་མཉམ་ཞིང་ཐགས་བཟང་ལ་རྒྱུ་མ་རྣམས་པར་དག་ཅིང་མཐོ་
དམན་མཉམ་པ་ཉིད། སྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་མཆེ་བ་རབ་མཆོག་དཀར་བ། བདེན་པར་
གསུངས་པས་ལྷགས་རིང་ཞིང་མཐའ་མེད་ལ་བསམ་དུ་མེད་པ། རོ་བོ་བ་མང་པོ་བྱིན་པས་
ལྷགས་ཁ་ཟས་ཀྱི་རོ་བོ་བའི་མཆོག་དང་ལྡན་པ། འཇམ་ཞིང་དགའ་བའི་ཆོག་སྤྱོད་པས་རང་
བྱུང་གི་གསུང་ཀ་ལ་མི་རྒྱུའི་སྤྱོད་ཆོངས་པའི་དབྱེད་ལྟར་སྤྲོན་པ། བྱམས་པ་དང་ལྡན་ཞིང་
ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པས་སྤྲོན་བཟང་པོ་ལྷུ་ལྷུ་སྟོན་པོ་འདྲ་བ། བསམ་པ་གཡོ་སྤྱོད་མེད་པས་རྩི་
མ་ལྷུ་མཆོག་འདྲ་བར་སྤྲོམ་ཞིང་མ་འཛིངས་པ། བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་པས་ཞལ་མཛེས་ཞིང་
རྒྱུ་མེད་པའི་སྤྲོན་མཆོམས་སུ་མཛོད་སྤྱོད་དཀར་པོ་ཉག་སུམ་ཅུ་ཙུ་གཉིས་དང་ལྡན་པ། ལྷ་མ་
ལ་གྲུས་པས་གཙུག་ཏིར་དབྱར་ལྡན་པ་སྟེ་ལྷས་དྲང་པོར་མི་གཡོ་བ། ཆོས་འཆོས་བ་ལས་སུ་
དྲུང་བས་བགས་པ་དག་ཅིང་སྤྱབ་ལ་གསེར་གྱི་མདོག་འདྲ་བ། འདུ་འཛི་སྤངས་པས་བསྤྱོད་
ཞིང་འཇམ་ལ་ཁུང་བུ་རེ་ནས་རེ་རེ་སྤྱོད་པ། གདམས་ངག་ལ་མཐུན་པར་འཛིན་པས་བསྤྱོད་

ཅེ་མོ་གྲེན་དུ་སྟོགས་ཤིང་གཡས་སུ་འབྱེད་པ། ཀུན་ལ་བཅེ་ཞིང་མཆོན་ཆ་སྤངས་པས་དབུ་
སྒྲིབ་མ་མེད་ཅིང་རིན་པོ་ཆེ་མཐོན་མཐིང་ལྟར་སྟོབ། རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
སྦྲར་བས་ཕྱ་སྟོ་རྩ་རྩོགས་པའི་ལྷོན་ཤིང་གི་དཀྲིལ་འཁོར་དང་འབྲ་བར་སྦྱ་ཆེ་ཞིང་གལ་པ།
སངས་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དཔེ་མེད་པ་བྱང་སྟོང་ཆེན་པོ་དེ་སྟེད་མེད་ཀྱི་བྱའི་སྟོབས་མངའ་
ཞིང་མཐོགས་པའི་སྦྱ་དང་ལྷན་པ་སྟེ་སུམ་ཕུ་སོ་གཉིས་སོ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། དགའ་ལྷན་གྱི་གནས་ནས་འཕོ་བ་དང་། ལྷམས་སུ་ཞུགས་པ་
དང་། སྦྱ་བལྟས་པ་དང་། བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱིས་རོལ་བ་དང་། བཟོ་ཡི་གནས་ལ་མཁས་པ་
དང་། ཁྱི་ནས་མཛོན་པར་བྱུང་བ་དང་། དཀའ་བ་སྦྱད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སྤྱིར་ཐོར་གཤེགས་
པ་དང་། བདུད་སྟེ་བཙུམ་པ་དང་། མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་
དང་། ལྷ་རན་ལས་འདས་པ་སྟེ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས། ཞིབ་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་མཛད་པ་བཅུ་
གཉིས་ལ་གཟིགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་པའི་ཆད། རང་སྤང་ལ་སྟོན་བཅུད་ཐམས་ཅད་དག་པ་རབ་
འབྱམས་འབའ་ཞིག་ཏུ་འཆར་བ།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ། རོན་དམ་དང་ཀུན་རྩོབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷོའི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མདོ་ཉིང་དེ་འཛིན་
རྒྱལ་པོ་ལས་གསུངས་སོ། གཉིས་པ་ནི། ཀུན་རྩོབ་ཏུ་ཡང་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
ལ་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོགས་ན། མེད་དེ་འཁྲལ་བ་བྱད་པའི་བྱིར་རོ། ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་མཐུན་པ་
ལ་སྟོན་ནས་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དེ། གནས་འགྱུར་གྱི་སྦྱ་བརྟེས་པའི་བྱིར་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་
ཡིད་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སུ་གནས་གྱུར་པས་སོ། རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་འདོད་ན་ཐུབ་
པ་དགོངས་གསལ་ལ་གཟིགས།

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན། མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པའི་ལུང་པོ། ཡེ་ཤེས་སྟོབས། མི་
འཛིགས་པ། མ་འབྲས་པའི་ཆོས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། མ་འབྲས་པའི་བྲན་པ་ཉེར་བཞག་ བསྐྱང་
བ་མེད་པ། ཡང་དག་པར་རིག་པ། མཛོན་ཤེས། ཉིང་འཛིན། རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱང་པ། ཆོ་འབྲུལ།

མཚན། དཔེ་བྲད། གསུང་དབྱངས་རྣམས་སོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡོན་ཏན་རེ་བཞི། དེའི་སྟོབས་བཅུ། མི་འཛིགས་པ་བཞི། མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད།
མཚན་སོ་གཉིས་བཅས་སོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་རིགས། སེམས་ཅན་གྱི་བསྐྱུས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་རྒྱ་གང་ཞིག་ངི་མ་རྣམ་པར་
འདག་པ་ན་རང་དོན་ཆོས་སྐྱར་འཕྱུར་བྱང་ངོ་།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ཕྱང་། སྤྱིར་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་ནི་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་དབྱེ་ན་རྣམ་པ་བརྩས་ལེགས་
པར་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་བཀའའི་དགོངས་པ་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།
ལྔ་མའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རང་གི་བདག་ཆེན་སངས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་གསུང་རབ་
གང་ཞིག་རྣམ་པ་བརྩས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་བཀའོ། རྣམ་པ་བརྩུན་རྣམ་པ་འདད་རིགས་
པར་རི་ལྟར་ན་ལེགས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་བརྩུག་གིས་ཉེ། ༡ ཡང་དག་
པར་སྒྲབ་བཞིད་ཀྱིས་དང་། ༢ དབང་དུ་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༣ འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་།
༤ རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༥ རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༦ རྟེན་ཉིད་ཀྱིས་དང་།
༧ གོ་བར་མཛད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༨ གདགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༩ དུས་ཉིད་ཀྱིས་དང་། ༡༠
ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། ཞེས་སོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་ས་བཞི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་བརྒྱད། རིག་པ་འཛིན་
པའི་ས་བཞི་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་སྤོན་ས་དང་། ཆེ་ལ་དབང་བའི་ས། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ས་དང་།
ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་སའོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སའི་དག་པ་བཞི། སྤྱི་ཡོངས་སྟོང་། གནས། མཛད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སའི་ཕྱང་པོ་ལྔ། ༡ རྩལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕྱང་པོ། ༢ ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཕྱང་པོ། ༣ ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕྱང་པོ། ༤ རྣམ་པར་ཁྲོལ་བའི་ཕྱང་པོ། ༥ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱང་པོའོ།
སངས་རྒྱུ་གྱི་སྤྱལ། སྤྱིའི་སྤྱལ་སྤྱི་གཅན་འཛིན། གསུང་གི་སྤྱལ་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ། ཐུགས་ཀྱི་
སྤྱལ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ།
སངས་རྒྱུ་དཀོན་མཆོག་ འདུས་མ་བྱས་སོགས་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབས་གནས་

མཐར་ཐུག་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ནི། འདུས་མ་བྱས་པ། ལྷན་གྱི་བྱུང་པ། གཞན་གྱིས་རྒྱུན་གྱིས་མེ་
རྟོགས་པ། རང་དོན་གྱི་ཡོན་ཏན་གསུམ། མཐུན་པ། བཅེ་པ། ལུས་པ་སྟེ། གཞན་དོན་གྱི་ཡོན་
ཏན་གསུམ། དེ་གཞི་རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་གཉིས་བཅས་བརྒྱད་དོ།

སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་གར་དུ་བྱུང་བའི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ཅ་བ་ཤེས་རབ་
གྱི་འབྲེལ་པ་བྱུང་བ་ལི་ཏ་མཛོད། ཅ་ཤེས་ལས་བཤད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དབུ་མ་ཐུང་འཕྲུང་
བའི་ལུགས་སུ་བགྲལ་ལོ།

སངས་རྒྱུ་མཁའ་འགྲོ། འདི་ཡང་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་སྟགས་ནས་བཤད་པའི་
སངས་རྒྱུ་མཁའ་འགྲོ་ལྷ་ཉི་ཤུ་ཅ་ལྷ་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ། ཡུམ་བཞི། ལྷ་མོ་
བཅུ་དྲུག་སྟོ་མ་བཞི་བཅས་ཡིན་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྐྱུ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་བཞུགས་སྐྱེད་སངས་བཅས་
ཞིབ་བར་བཤད་པའི་ཡིག་ཆ་ད་པན་བདག་གིས་མ་མཐོང་ལགས།

སངས་རྒྱུ་འཁོར་བ་འཇིག་སངས་རྒྱུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། རང་ཅག་གནས་པའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཆགས་པ་ནས་མེད་པར་མ་གྱུར་བར་གྱི་བསྐྱེད་པ་འདི་ལ་སངས་
རྒྱུ་སྟོང་སྟག་གཅིག་དང་གཉིས་འབྱུང་བའི་ནང་ནས་ད་པན་བྱོན་ཟིན་པའི་སངས་རྒྱུ་རབ་
བདུན་ནང་གི་བཞི་པ་ཡིན།

སངས་རྒྱུ་རྒྱལ་མཆོན། བག་བྱ་སྟེ་སྲིད་ཁྲི་རབས་བདུན་པ་འདིས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་གི་
ལོ་ནས་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་འབྲུག་ལོའི་བར་ལོ་བཞི་སྲིད་བསྐྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་

སངས་རྒྱུ་གཟིགས་པ་ལ། ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་གི་དབུས་མེར་སྐྱེའི་མོང་ཁྲི་དུ།
རིགས་ལ་གཟིགས་པ་རྒྱལ་པོའི་རིགས། རྒྱུད་ལ་གཟིགས་པ་བྲུ་རམ་གྱི་ཤིང་པ་བྲུའི་གདུང་
རྒྱུད། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་སྟོན་སྟོན་ལམ་བཟང་པའི་ཡུམ་ལྷ་མཛེས་མ། དུས་ལ་གཟིགས་པ་
སྟེགས་མ་ལྷ་བདོ་ཡི་དུས་སོ།

སངས་རྒྱུ་དགྲང་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་སྐྱུ་ཆད། སྤར་སངས་རྒྱུ་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་སྐུལ་པའི་
བཟོ་བོ་བེ་ཤུ་ཀླུ་མ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ཆོགས་བཤེས་པ་ལས་བཞེད་པའི་སངས་རྒྱུ་དགྲང་ལོ་
བཅུ་གཉིས་པའི་སྐྱུ་ཆད་ཅན་གྱི་འབྲུ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱལ་རབས་མང་པོའི་རིང་རྩོམ་

གདན་དུ་བཞུགས་པ་ལ། རྒྱལ་པོ་རྩམ་པ་ལས་སྤིང་དབང་བཟུང་སྐབས་ཀྱི་ནག་གི་རྒྱལ་པོ་སྤྱི་
སྤྱི་མ་ཇོ་ཡ་དང་པན་ཚུན་མ་མཐོང་བའི་ཁྲོགས་པོ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་སྤྱི་བསྐྱར་རེས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལ།
ཐེངས་ཤིག་ཀྱི་ནག་གི་རྒྱལ་པོས་སངས་རྒྱུ་ཀྱིས་སྤྱི་བཟུང་ཡོད་དང་། མདོ་སྤྱི་ལྷ། དགེ་སྤོང་
བཞི་སྤྱི་གཅིག་བཅས་གནང་རོགས་ཞུས་པ་ལྟར་བསྐྱར་སྤྱི། རྒྱ་གར་ནས་རྒྱ་ནག་བརྒྱུད་ཆུ་
ཐོག་ཏུ་གདན་བྱངས། རྒྱ་བཟུང་ལུན་ཁྲོན་གོང་ཇོ་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོའི་བཟུང་ཐོར་
གདན་བྱངས་སྐབས། ཡབ་རྒྱལ་པོ་ཐང་ཐའེ་ཚུང་གིས་བྱ་མོའི་རྟེན་སྐལ་དུ་གནང་ནས་བོད་དུ་
ཐེབས། ར་མོ་ཆེ་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ནང་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོར་བཞུགས་པ་ལས། རྒྱལ་
པོ་སྤོང་བཅོན་སྐམ་པོ་སྤྱི་འདས་མེས་མང་སྤོང་གི་དུས་སྐབས་སུ་རྒྱ་བཟུང་ལུན་ཁྲོན་གོང་ཇོའི་
ཞལ་བཀོད་ལྟར་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་བཞུགས་པའི་ཇོ་བོ་དང་པན་ཚུན་བཞུགས་ས་མེས་ཏེ་དེར་
སངས་རྒྱ་ས་འབྲུལ་སྤྱང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཉམས་ཆག་ཐེད་པར་བཞུགས་ཡོད།

སངས་རྒྱ་ས་སྤོང་པ། འདི་ཉིད་རུས་པ་འབའི་ནང་ཆོན་མེ་ཆ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་འབེ་སྤྱན་རས་
གཟིགས་དང་ཡུམ་གྱི་བཟའ་རྒྱུ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས་སུ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་
སྤྱི་ལོ་༡༡༦༠ལོར་ཡུམ་གཞུང་གི་སྤྱི་ལོ་གདོང་བར་སྤྱི་འབྲུངས། གྱིས་པའི་དུས་ནས་སྤོང་གྲུར་
མང་པོ་ཤེས་པའི་གསལ་སྤྱང་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་། དགུང་ལོ་བཅུ་བཞི་ལ་ཐེབས་སྐབས་མཁན་
པོ་སྤྱི་ཏེ་དང་། དགེ་བཤེས་འགར་གྱིས་སྤོང་དཔོན་བྱས་ནས་རབ་དུ་བྱུང་། མཆོན་རྟེ་རྟེ་
གཞོན་རུང་གསོལ། དགུང་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་སྐབས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱང་ལུང་པའི་སར་བྱོན།
སྤྱང་ལུང་པ་ལོ་བཅུ་བཞིའི་བར་དུ་བསྐྱེད། གདམས་པ་རྣམས་ཆང་བར་སོག། དགུང་ལོ་སུམ་ཅུ་
ཅ་བརྒྱད་པ་ལ་བྱང་ར་མོ་ཆེར་མཁན་པོ་སྤྱི་ཏེ་དང་། སྤོང་དཔོན་སྤྱང་དན་དང་། གསང་སྤྱི་བ་
དགེ་བཤེས་སྤྱས་ཀྱིས་མཛོད་ནས་བསྐྱེད་པར་ཇོགས། བཞི་བཅུ་ཅ་གཅིག་པ་ལ་ཆོགས་
བཤད་མཛོད། ཞེ་གཉིས་པ་ལ་གདན་སར་བྱོན། སྤྱང་ལུང་པ་ཆུ་སྤྱང་ལ་གཤེགས་ནས་སངས་
རྒྱ་ས་སྤོང་པས་ཞེ་གཉིས་པ་ལ་གདན་སར་བྱོན་པའི་བར་དེར་སེས་ལོ་བྱུག་ཅམ་རིང་གདན་ས་
བསྐྱངས་ཐེར་ཏེ། ལོ་བྱ་ཡུལ་བ་རྣམས་སྤྱི་མ་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་སེ་མི་བཟང་བར་འདུག སངས་
རྒྱ་ས་སྤོང་པས་གདན་ས་ཡུན་རིང་བསྐྱངས་ནས་མཐར་དགུང་ལོ་བཅུན་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་བཞི་

པའི་ས་སྐང་མྱི་ལོ་༡༣༣༩ ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་སྒོམ་པ་མེད་གོ་སྐབས། འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་མོ་ཐག་མྱི་ལོ་༡༡༨༩ ལོར་
ལྷགས་ཀྱི་སྐྱོ་ལུང་ཤོད་ཕྱ་ཁུ་བྱ་བར་གསང་སྐྱགས་རྩིང་མའི་སྒོ་བ་དཔོན་ཞིག་གི་སྐུ་སྐྱ་
འབྱུངས། དཔལ་ལྷན་གྱི་མོ་ཆེ་ལས་བསྐྱེན་པར་རྫོགས། མཁན་པོ་གོང་མ་གཉིས་ལས་
གདམས་ངག་མ་ལུས་པ་གསན། དགྲང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་ལྷགས་སྐང་ལོར་སྐྱ་
ཐང་གི་གདན་ས་བཟུང་། སྒོ་སྒྲིང་ཆོགས་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མད་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་
གཅིག་ཀྱང་ཚུམ་པར་མཛད། གདན་ས་ལོ་བཅུ་འེ་བར་བསྐྱུངས། དེ་ནས་མཆེས་ནམ་མཁའ་
གྲགས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཆབ་ཏུ་བསྐྱོ་གཞག་མཛད་ནས་ཀྱན་སྦང་མཛད་དེ་རྟ་ལིང་ལུང་ཞེས་
པ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་དཔེན་གནས་སུ་ཕེབས་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་ནམས་ཀྱིས་སྐྱེལ་མ་ཞུས་
པས། ས་མཆེས་སུ་སྐྱ་མ་མ་ཏི་བསྐྱེད་ཅིག་གསུངས་པ་ལ་དེར་དུས་ཀྱང་མ་ཏི་བསྐྱེད་ཅིག་
ཏུ་གྲགས་པའི་རྟོ་ལུང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། སྐུ་འདིས་སྐལ་ལྷན་གྱི་འདུལ་བྱ་བྱང་ལས་འདས་པ་
ཞིག་སྐྱེན་གྱིས་ཀྱི་ལམ་ལ་འཕོད་པར་མཛད་ནས་མཐར་དགྲང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་
པའི་ལྷགས་ཀྱི་༡༣༥༠ལོར་སྐྱ་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་དགོན། དགོན་འདིའི་ཐོག་མའི་མིང་ལ་སྐར་རྩེ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་ཟེར། སྐར་
རྩེ་གཙུག་ལག་ཁང་ཡང་ཟེར། བོད་རྒྱལ་བཞི་བཅུ་པ་ཁྲི་རལ་ཅན་གྱིས་རང་གི་མཛད་རྗེས་
གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ལྷ་ཁང་འདི་བཞེངས། གཙུག་ལག་ཁང་འདི་རྩལ་འཛིགས་རྗེས་ལ་
པར་རྒྱལ་གྱི་ཨ་ཞེའི་གྲང་རལ་ཞེས་པའི་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་བཙུན་མ་ནམས་གནས་
འདིར་སྒོ་སྐྱོ་ནས་བཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་དགོན་ཞེས་མིང་བསྐྱུར། མྱི་ལོ་༡༤༠༥ལོའི་ས་
སྐྱ་ནམ་རྒྱལ་པའི་ཁང་གི་མཁན་ཟུར་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བྱབ་མཐའ་ས་སྐྱ་ལ་བསྐྱུར།
ས་སྐྱ་རོར་ལུགས་ཀྱི་བྲག་ལེན་མཛད། བྱབ་མཐའ་ས་སྐྱ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་
ལྷ་ས་ཤོར་ཁེར་སྟོད་ལུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སངས་རྒྱལ་མངོན་གྲུར། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པའི་མངོན་གྲུར་བཅུ་འེ་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱལ་བའི་སྐྱ་
བརྟན་ཁྱེན་རྒྱབས་ཅན་བཤམས་པའོ།

སངས་རྒྱལ་ཆུང་། ཉན་ཐོས།

སངས་རྒྱལ་རྗེས་སུ་བློན་པ། རྗེས་སུ་བློན་པ་དྲུག་གི་ནང་གསེས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་
རྗེས་སུ་བློན་པའོ།

སངས་རྒྱལ་རྗེས་སུ་བློན་པའི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་
པའི་སྒྲོར་བ་གང་ཞིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡོན་ཏན་དོན་དམ་པར་མ་དམིགས་ཤིང་། གྲུན་
རྗེས་ཏུ་སངས་རྒྱལ་ལ་སྟོན་པའི་འདུ་ཤེས་རིམ་ལྡན་དུ་བློན་པའོ།

སངས་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་དུ་བྱོན་པ། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་འབྲོར་བ་
བཅུའི་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། སངས་རྒྱལ་འཛིག་རྟེན་བྱོན་པའི་དུས་སུ་རང་ཉིད་མིར་སྐྱེས་པ་འཕམ་
སངས་རྒྱལ་དེའི་ཆབ་གནང་བའི་སྤྱི་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཛུལ་བ།

སངས་རྒྱལ་གཉན་སྟོན། ཤངས་པའི་སྤྱི་རབས་བཞི་བ། མཁས་བླུ་བ་ཤངས་པའི་གདམས་ངག་ཆིག་
བརྒྱད་འཛིན་པའི་སྐྱེར་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོབ་མའི་གཙོ་བོ། གཉན་སྟོན་སྤྱི་མའི་སངས་རྒྱལ་ཡང་ཟེར།
རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༣ལོར་འབྲུངས། འབྲུངས་ལུ་ཡོ་ལ་གྱི་མདའ།
གདུང་རུས་གཉན། འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལ་སྒྲོ་བ་སྐྱེས། ལོངས་སྒྲོང་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་ནས།
དལ་འབྲོར་འདི་ལ་ཐར་བ་ཐོབ་པ་བྱེད་དགོངས་ནས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ལ་གོང་བུ་མཁར་
དུ་སྒྲོབ་དཔོན་སྟོན་གཡོ་ལ་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས། བཅུ་དྲུག་ལ་འཁོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་
དགེ་ཆུལ། ཉི་ཤུ་ལ་བཟོད་པ་ལ་བསྟེན་རྗེས་མཛད་ནས། མཁན་པོ་དེ་གཉིས་ལ་འདུལ་བ་
དང་ཤེར་ཕྱིར་ལ་སོགས་པ་གསལ། སྒྲོབ་དཔོན་གཡོ་ལ་ཆད་མ་རྣམ་དེས། དབུ་མ་བསྐྱབ་
བསྐྱུས་སྒྲོང་འཇུག་སོགས་གསལ། སྤྱི་མ་རིན་པོ་ཆེ་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལ། རྒྱུད་དང་། ལམ་
འབྲས། ཞི་བྱེད། བཀའ་མོ་ཆོས་དྲུག་ཁ་རྒྱུ་སྒྲོར་གསུམ། རྣ་རོ་ཆོས་དྲུག་སོ་རྒྱུད་པའི་གདམས་
ངག་རྣམས་ཞུས། ཐོས་པ་མང་པོ་སྐྱབས་སུ་བྱས་པ་ན། གོང་བུ་མཁར་དུ་མཆོད་སྟོགས་མ་སྟོད་
པ་བྱ་བ་ཡོད་པ་ན་རེ། ཐོས་པ་འཕང་དེ་ཅུ་ཡིན། ཤེས་བྱའི་མཐའ་ལ་ཆོད་རྒྱ་མེད་པའི་སྤྲིག་རྒྱ་
དང་འབྲ། ད་སྐབས་མ་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཞུད་པར་ཆེ་ངས་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་བྱིན། སྤྱི་
མ་ཡང་མང་དུ་བཅུལ། འབྲེ་ཞུང་པ། དོལ་པོ། ས་སྐྱུ་པ་རྣམས་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། གང་བས་ཀྱང་

སྒོམ་པའི་ཡོན་ཏན་ཆེ་བ་སྐྱེར་སྐྱང་བ་བྱ་བ་སངས་རྒྱུ་དངོས་ཞིག་བཞུགས་པ་དེར་དེངས།
 ངས་སྐྱེར་སྐྱང་དུ་ལན་གཅིག་བསྐྱར་བས་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོར་འབེལ་པོ་བྱུང་ཟེར་ནས་མཆོན་
 ཐོས་པས་གཏུང་བའི་མ་ཆེ་མ་ཁྲག་ལྟར་འཛགས། མོས་གུས་ཆད་མེད་སྐྱེས་ནས་སྐྱར་དུ་
 མཇུག་པའི་སྒོན་ལམ་དང་། གསོལ་བ་དྲག་དུ་བཏབ་སྒོན་ཁ་སོང་པའི་དེ་ཉིད་དེ་ནས་ཐོན། སྤྱི་
 ལོ་༡༡༤༥པའི་ཆུ་བྱེ་ལོར་སྐྱེར་སྐྱང་བ་དང་མཇུག་མཇུག་མ་ཐག་དུ་སྐྱེས་པའི་ཞལ་ནས། ན་
 ཅིང་སྒོན་ཀ་གསོལ་བ་དྲག་དུ་འདེབས་པ་དེ་ཁྱེད་དུ་འདུག ད་བར་མི་སྤེལ་བ་ཅི་ཡིན་གསུང་།
 དེ་བྲེལ་བ་ཅིག་གིས་མ་ཐོན་ལགས། ད་སྐྱེས་པའི་གདམས་པ་ལ་ལུས་པ་ཞུ་བ་ལས། སྐྱེས་པ་
 འདས་པའི་ཆོས་འདི་བཀའ་དོགས་པོར་ཡོད་དེ་ཁྱོད་ལ་ཆེག་བརྒྱད་རྣམས་མ་ལུས་པར་ཆོར་
 བ་ཅིག་བྱ་གསུང། དབང་དང་གདམས་པ་གནང་ནས་སྒོམ་པས། ཉམས་སྦྱོང་ཡང་སྐྱེས་པའི་བ་
 སྐྱེས། ཡི་དམ་གྱི་སྣང་དང་། དཔལ་སྐྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་མགོན་པོ་ཡང་ཞལ་མཐོང་། སྐྱེས་པའི་
 ཉམས་བཟང་པོ་ཡང་སྐྱེས། ཆེ་འདིའི་སྤང་བ་རྩལ་པོར་སོང་ཁྱང་། ཁམས་འཛག་གི་གོགས་
 ཞིག་བྱུང་བའི་སྐབས། མོས་གུས་དང་དགེ་སྦྱོར་འདི་ཅུ་ལ་གོགས་འདི་ཡོང་མི་འཐད་སྐྱེས་
 བ་ལ། སྐྱེས་པའི་ཞལ་ནས་སྒོན་གྱི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་དགེ་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་པས་ཆེ་འདིར་སྤྲིན་པ་ལ།
 གོགས་མེལ་གཞན་དང་གཞན་ཡང་ལུང་བསྐྱར་མང་པོ་མཛད། སྐྱེས་པའི་གསུང་བཞིན་སྒོམ་པས།
 མི་ལམ་དུ་སྐྱེས་པའི་སྤྱི་དང་མཇུག་ནས། རིག་པ་གཏད་མེད་དུ་ཞོག་དང་རྣལ་འབྱོར་ལ། ཞེས་
 ལན་གསུམ་གསུངས་པས། གནས་ལུགས་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་འབྱུངས། སྐབས་ཤིག་
 སྐྱེས་པའི་དགོན་གནས་དང་། མིང་དང་འཁོར་ཁྱད་པར་ཅན་བཅུ་བྱུང་བར་ལུང་བསྐྱར། ཆོས་ཆོར་
 བར་མ་སྤྲིན་རེ་གསུངས་ནས་དབུ་སྐྱེད་མཛད། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་ཆོས་སྒོན་པ་ན། རྩལ་པོའི་
 བོས་ཁྱོད་ཀྱི་ཟས་དེས་མེད་ཀྱིས། ཆོས་འཆད་པའི་ཆེ་སྒོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། མཐར་བཟུ་
 བ་ཡང་མི་ཤེས་པ་ལྟར་གྱིས། འཁོར་ལང་ལོང་དུ་འདུས་གསུང་ངོ། ཆོས་ཞུས་དག་པ་མཛོད་
 གསུངས། དེར་དབས་གདམས་པ་ཆེ་བ་མེད་སྐྱེས་པ་བྱུང་། སྐྱེར་སྐྱང་དུ་དབྱར་དགུན་བཅུ་
 བཞུགས། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་བྱེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༣ ལོར་འབྲེ་ཁྱད་དུ་སེབས། སྤྱི་ལོ་
 ༡༣༠༥པའི་ཤིང་སྤང་ལོར་གཙང་བ་རྒྱ་རས་བྱུང་དུ་ཕྱོན། འབྲུག་དགོན་པ་འདེབས་པ་དང་ཐུག་

ཆོས་མང་པོ་ཞུས། བྱག་གཡོག་གྲང་ཞུས་སོ། དེ་ནས་ཡང་ན་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ཅིག་གྲེད།
 ཡང་ན་ཉི་ཤེན་གྲེད་སྐྱམས་ལོ་གསུམ་མཆོམས་བསྐྱམས་པའི་ཆོ། ལྷ་ས་དྲུང་ཁྱོད་ནག་པོས་
 ཁྱོད་ལ་ཆོས་སྒྲེལ་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ཞེས་ནལ་འབྱོར་གཅིག་ཡོང་ནས་དེས་འཆི་མེད་གནང་། ལྷ་
 བ་བདུན་བཞུགས། འཆི་མེད་གནང་བ་ཅམ་གྱིས་གཤགས་སེལ། ཁོང་ལ་གསེར་དདུལ་དར་ཟབ་
 ལ་སོགས་པའི་འབྲུལ་བ་མང་པོ་བྱས་པས། ང་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད། ཁྱོད་ལ་ཆོས་སྒྲོ་
 སྒྲེལ་དུ་འོངས་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་བཞུད། དེ་ན་ས་རི་གོང་གི་དགོན་པ་བཏགས། དུས་དེར་མི་ལམ་
 དུ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་མང་པོ་དང་། ལྷང་ལོ་ཅན་ལ་སོགས་པ་བྱོན་པ་དང་། སུ་
 ཁ་སི་རྩི་ལ་སོགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་མང་པོ་དང་མཇལ་ཞིང་། གཏམ་སྐྱེད་པ་དང་། སྤུལ་ཐོབ་
 བརྒྱད་བརྩ་ལ་སོགས་པ་དང་མཇལ་ཞིང་གཏམ་སྐྱེད་པ་བྱུང་། སྐུ་ལུས་ཀྱི་སྙེང་དུ་ཐོག་ལྷུང་བ་
 ཡང་མ་གཞོད་པ་དང་། ཆོས་སྤྱོད་ནམས་མ་ཟད་ཀྱང་མི་མཐུན་པ་ནམས་ཆར་གཅོད་པ་དང་།
 སྒོ་བ་མ་སྒྲེལ་བསུ་བྱེད་པ་སོགས་བྱན་དུ་འཁོལ། ལྷ་མོས་ལུང་བསྐྱར་ཏེ། མགོན་པོའི་སྐུ་ཞིག་
 བཞེངས་པ་བརྩམས། འཛིམ་པ་ཁྱིམ་སྒྲོ་ཅར་བྱིན་པས། ཨ་ཅ་ར་ལྷ་བཙོ་ཤེས་ཟེར་བ་གཅིག་
 འདུག་ནས། སྐུ་རུའི་འཛིམ་པ་གཏད། ནང་ན་འཆོ་བའི་ལྷ་གོན་ལ་གཤེགས་པའི་བར་དེར་
 མགོན་པོའི་སྐུ་གཉན་སྟོན་ལ་ཞལ་གཟིགས་པ་ལྟར་རང་བྱོན་དུ་ལྷན་གྱིས་བྱུག། ཨ་ཅ་ར་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་རབ་གནས་མཛད། དེར་ཐིམ་པས་མགོན་པོའི་སྐུལ་པ་ངེས། སྒོ་བ་མ་ནམས་ལ་ཆོས་
 མང་དུ་བསྐྱན། ཁྱད་པར་ཆེག་བརྒྱད་བཀའ་རྒྱ་མ་ནམས་དང་། གདན་ས་ཆོས་རྗེ་སངས་རྒྱས་
 སྟོན་པ་ལ་གཏད། དུས་དེར་བསྐྱན་པའི་བདག་པོར་གྱུར་ཅིང་། རོ་མཆར་བའི་ལྷས་དུ་མ་དང་
 བཅས་ཤར་འོད་འཕྲོ་ཅན་གྱི་ཞིང་དུ་བདེ་བར་གཤེགས་སོ། ། འདས་ལོ་མ་གསལ་ཡང་པལ་
 ཆེར་དགྲུང་ལོ་བདུན་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་པར་འདྲ།

སངས་རྒྱས་སྟོང་། ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་གསུང་རབ་ལས། ད་ལྟའི་འཛིག་རྟེན་འདི་ཆགས་ནས་
 མ་སྟོང་བར་གྱི་བསྐྱལ་པ་འདི་ལ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་ཟག་གཅིག་དང་ལྷ་ཡོད་པ་གསུང་།
 སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་མཆོན་ཆ་ཆང་མདོ་སྤེ་བསྐྱལ་པ་བཟང་པོ་ཡི་ནང་གསལ་ཞིང་། སངས་
 རྒྱས་སྟོང་པོ་རེ་རེ་ལ་རིགས་དང་ཡུལ་སོགས་དོན་ཆོན་བརྩ་གཅིག་གི་སྟོན་སྐུ་གསལ་བཤད་

ཡོད་པ་སྟེ། ༡ ཡུལ། ༢ རིགས། ༣ རུས། ༤ ཡག། ༥ ཡུལ། ༦ ཉེ་གནས། ༧ བདུད། ༨ ཞེས་
རབ་ཅན་གྱི་མཆོག་ ༩ རྩ་འབྲུག་ཅན་གྱི་མཆོག་ ༡༠ ངས་པའི་ཆོས་གནས་ཆད། ༡༡ སྤྱི་གདུང་
གི་གནས་ཚུལ་བཅས་ཡིན།

སངས་རྒྱུས་བསྟན་པ། བུང་རྟོགས་གཉིས་ཀྱིས་བསྟུས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཟེར། བུང་
གི་ཆོས་ནི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་ཏེ་དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན། བརྗོད་བྱ་རྟོགས་པའི་ཆོས་
ཞེས་པ་དེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འགོག་བདེན་དང་། ལམ་བདེན་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། དེ་
ཡང་འགོག་བདེན་ཞེས་པ་ནི་ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བྱ་དང་། ལམ་བདེན་ནི་འབྲས་བྱ་དེ་ཉིད་ཐོབ་བྱེད་
ཀྱི་ཐབས་སམ་གཉེན་པོའི་བདེན་པ་དེ་ལ་ཟེར། དེའང་རྒྱད་སྒྲ་མ་ལས། བསམ་མེད་གཉིས་མེད་
རྟོག་མེད་པ། །དག་གསལ་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱིས། །གང་ཞིག་གང་གིས་ཆགས་བྲལ་
པ། །བདེན་གཉིས་མཆོན་ཉིད་ཅན་དེ་ཆོས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སངས་རྒྱུས་བསྟན་པའི་མེ་རོ། སངས་རྒྱུས་བསྟན་པ་སྤྱར་ཡང་མེ་འབར་པ་ལྟར་དར་རྒྱས་ཡོང་བའི་
མེ་རོ་སྟེ། བསྟན་པ་བྱི་དར་གྱི་འགོ་ཐོག་མར་ཚུགས་པ།

སངས་རྒྱུས་པ། ① སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་ཟེན་པ། ② སངས་རྒྱུས་པའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པ་ལ།
སངས་རྒྱུས་པའི་བྱབ་མཐའ། བདེན་བཞི་ཁས་ལེན་པའི་རིང་ལུགས་ཏེ་སྤར་རྒྱ་གར་ལ་སངས་རྒྱུས་པའི་
བྱབ་མཐའ་ལ་བྱེ་བྲག་སྤྱོད་དང་། མདོ་སྟེ། སེམས་ཅམ་པ། དབུ་མ་པ་བཅས་མི་འདྲ་བ་བཞི་ཡོད།
སངས་རྒྱུས་པའི་ཚུལ་གསུམ། གདེང་གཞི་ཡེ་སངས་རྒྱུས་པ། སྤྱི་གདུང་མདོན་སངས་རྒྱུས་པ།
ལྷག་མེད་རྟོགས་སངས་རྒྱུས་པའོ།

སངས་རྒྱུས་སྤུལ་པའི་སྟུ། སངས་རྒྱུས་ཀྱིས་སྤིང་པ་རི་སྤིང་དུ་ཕྱོགས་དུས་ཀྱི་འགོ་བ་རྣམས་ལ་
ཕན་བདེ་སྤྱོད་གས་པ་དག་སྟོན་པར་མཛད་པ།

སངས་རྒྱུས་དབའ་ཐོ་བདུན། རྣམ་པར་གཟེགས་དང་། གཞུག་རྟོར་ཅན། ཐམས་ཅད་སྟོབ། འཁོར་
བ་འཛིག་གསེར་ཐུབ། འོད་སྤང། རྒྱུ་ཐུབ་པ་སྟེ་བདུན།

སངས་རྒྱུས་འཕགས་པ་སྤྱིད་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ། རྣམ་པ་སྤྱི་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་པ་རང་གི་རྟོགས་
པའི་རྒྱུན་བྱི་མ་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱུས་འཕགས་པ་སྤྱིད་པར་བྱེད་པའི་མཁྱེན་པ།

སངས་རྒྱལ་ལྷ་མོ། གཏེར་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མ་སངས་རྒྱལ་ལྷ་མོ། དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་
པ་རབ་བྱུང་དང་པོར་ལ་སྟོན་མཆོ་བར་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཅ་གསུམ་འིལ་སྐྱབ་དང་། ཉ་མགྲིན་
དེགས་པ་ཐེལ་གོམ་མོགས་གཏེར་ཆོས་མང་དུ་བཏོན། དགྲང་གངས་བརྒྱུད་ཅུ་ལྷག་བཞུགས་
ཏེ་གཤེགས་སོ།།

སངས་རྒྱལ་འབྲིང་། རང་སངས་རྒྱལ་ཏེ་རང་རྒྱལ།

སངས་རྒྱལ་མར་མེ་མཛད། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། དུས་གསུམ་སངས་རྒྱལ་
ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཡིན།

སངས་རྒྱལ་སྐུ་མཆོ། སེམས་ཅན་ནད་ཀྱི་སྐྱུ་བ་ལྔའ་ལས་སྟོབ་པར་མཛད་པའི་སངས་རྒྱལ་ཤིག་
སངས་རྒྱལ་ཞི་བ། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཆའི་སྟོན་ཀྱི་སྟོབ་ལ། བྱ་རྒྱུད་དང་རྟུང་
རྒྱུད་ལ་མཁས་པའི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ལོ་རྒྱལ་ཞིབ་པ་མ་རྟེན།

སངས་རྒྱལ་འོད་སྤང་། སངས་རྒྱལ་རབ་བདུན་ཀྱི་དུག་པ།

སངས་རྒྱལ་ཡར་བྱོན། སངས་རྒྱལ་ཡར་བྱོན་ཡང་ལྷ། རྗེ་འདི་ནི་ཡུལ་ར་སྟེངས་ཀྱི་གདོང་སྐར་
ཡབ་ཆེན་མགོ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་སྐྱ་མོ་དཔལ་ཀྱི་སྐུ་སྐྱ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་པག་སྐྱི་ལོ་
༡༥༠༣ལོར་སྐྱེ་བལྟས། སྐྱ་གཞོན་ཁྱིས་པའི་དུས་ནས་དད་པ་དང་བཙུན་འབྲུག་སྟོང་རྗེ་ཆེ་ལ།
དགེ་སྟོར་ལ་ཐུགས་མཉེས་ཤིང་། གཅིག་ཕུར་དཔེན་པར་སྟོན་པ་ལ་སྟོབ་ཞིག་བྱུང་། དགྲང་
ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་ཐེབས་སྐབས་མཁན་ཆེན་གསུམ་ལྷ་ས་དང་སྟོབ་དོན་རྣམས་ལྷག་པ་ལས་རབ་
དུ་བྱུང་། མཆོན་ཤེས་རབ་སྒྲ་མར་གསོལ། འདུལ་པའི་སྐྱ་རྣམས་ཀྱང་གསལ། དེ་ནས་སྟོབ་
དཔོན་ནགས་པ་ལས་གདམས་པ་མང་དུ་གསལ་ཞིང་། ས་ཕུ་དགོན་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད། དགྲང་
ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་དབུས་སུ་བྱོན་ནས་སྐྱ་ལུང་ཐང་དུ་སྐྱ་ཡལ་བ་དང་མཛལ་ཏེ་ཆོས་ཁྲིད་རྣམས་
གསལ། གཙང་པས་མཁན་པོ་དང་། ལྷ་སྟོན་གྱིས་སྟོབ་དཔོན། གསང་སྟེ་བ་སྟོབ་དཔོན་དོན་མོ་
རི་པས་མཛད་ནས་བསྟེན་པར་རྫོགས། དེ་ནས་ལོ་བཙུན་པར་དུ་སྐྱབ་པ་མཛད། དགྲང་ལོ་
སུམ་ཅུ་སོ་བཞི་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་སྟེལ་༡༥༣༦ལོར་སྐྱ་ལུང་གི་གདན་སར་
ཐེབས། གསེར་འབྲུམ་དང་། དདུལ་ཀྱི་གདུང་ཁང་། མཆོད་ཁང་ཆེན་མོའི་ཐོག་ཁང་། དདུལ་

སྤྱི་ཆེ་ཆུང་སྤྱི་ཆོག་སོགས་བཞེངས། དགོན་པར་གསུང་རབ་རྒྱན་འདོན་དང་ལོ་རེ་བཞེན་
འདོན་པའི་སྒོལ་མང་བཅུགས། དགེ་འདུན་སྤྱི་ཆེ་བརྒྱ་གཞུང་པ་ན་ཆུ་ལྷག་འདུས་པ་ན་ཆུ་ཆོས་དང་ཟང་
ཟེང་གིས་ཡང་དག་པར་བསྐྱེདས། བསྐྱེད་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་པ་གསུམ་གཙོ་བོར་མཛད་ནས་
དགེ་འདུན་གྱི་སྤྱི་ཆུང་རྣམས་ཀྱང་ནག་ཁྲིམས་ལ་སོགས་ཤིན་ཏུ་དམ་པར་མཛད། དགྲུང་གངས་
བདུན་ཅུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

སངས་རྒྱུ་པ་རབས་བདུན། སངས་རྒྱུ་པ་དཔལ་བོ་བདུན་དང་འདྲ།

སངས་རྒྱུ་པ་རས་ཆེན། འཕྲོ་མགོན་པག་མོ་བྱ་པའི་སློབ་མ་སངས་རྒྱུ་པ་གཉན་རས།

སངས་རྒྱུ་པ་རེན་ཆེན། རྩེ་འདྲི་ནི་མཁས་བྱ་བ་ཆོས་དཔལ་བའི་སྤྱི་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ལོས་
སྤྱི་ལོ་༡༣༩༩ ལོར་སྤེལ་མཁར་དུ་སྤྱི་བལྟམས། སྤྱི་པའི་དུས་ནས་ཐུགས་རིག་སྤྱི་ཆེན་ཞིང་སློ་
གྲོས་དང་ལྷན། སྤྱི་པ་པའི་དུས་ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆོས་བརྟག་གཉིས་རྩོག་ལུགས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་།
ཉིང་མའི་ཕྱར་པ་དང་། ཉམ་གྲིག་ གླ་མ་གསང་འདུས་ལ་སོགས་པ་བཀའ་གཏེར་གྱི་ཆོས་མང་དུ་
གསན། དེ་ནས་ཅིང་ཐང་དུ་ཕྱོད་ཏེ་ཆེན་པོ་ཆོས་སེང་བ་དང་སློབ་དཔོན་འོད་ཟེར་དཔལ་བ་ལ་
པར་བྱིན་གསན་ཞིང་གྲ་སྒྲོར་ཡང་མཛད། དེ་ནས་རྣམ་འབྲེལ་བསྐྱབས་ཏེ་རྒྱུག་ཡང་ཐུགས་ལ་
རྩོགས་པར་ལོན། ལོ་རྒྱ་བ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ། ཆོས་རྩེ་ཕྱོགས་བ། ཉོགས་ལྷན་སྤྱི་ཆེན་པ་ལེ་
ཤེས་རྒྱལ་མཆོན། སློབ་དཔོན་འཇམ་སྒྲེག་ ཡར་འཕྲོག་ཁ་བ་ལུང་བ། ཞང་སྟོན་བསོད་ནམས་
གཤགས་པ་སོགས་མཁས་བྱ་བ་ཀྱི་ཁྲ་མ་མང་དུ་བསྟེན་ནས། དེ་དག་ལས་རྒྱུད་པལ་ཆེན་མོའི་
བཤད་པ། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཕོར་ལོའི་དབང་། མན་དག་སྒྲོར་ལྷག་བསྟེན་སྤྱི་བ། རྩེ་པའི་དབང་
མདོར་བསྟན་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་མང་དུ་གསན་ཞིང་ཐུགས་ལ་ལེགས་པར་རྟུན། ཀུན་མཁྱེན་
ཆེན་པོ་ལྷ་སར་ཤེས་དུས་བསྟེན་པར་རྩོགས། ཆོས་སྤྱན་འགའ་ཡང་གསན། དེ་རྣམས་ལས་རྩེ་
ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་པའི་ལུགས་ཉིད་གཙོ་བོར་མཛད། དེ་ནས་སྤྱི་བ་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཡན་ལག་
ལྷག་གི་རྣམ་འབྲེལ་སྤྱི་བཞེས་པའི་ཆེ་ལོ་དགྲུ་ཅོམ་སྤྱི་ལུས་མེ་མདྲག་གིས་བསྟེགས་པ་འདྲའི་
བསྟེན་ལག་ལོ་བཞེས་ཀྱང་ཐུགས་དམ་ཆག་པ་མེད། བསྟེན་ལས་ཕྱོལ་རྩེས་ཐུགས་དམ་ཡང་ཤིན་
ཏུ་འཕེལ་བར་གྱུར་ཅིང་རྒྱུད་འབྲེལ་གྱི་བཤད་པ་ཡང་གནང་། རྒྱན་དུ་དང་ལྷན་གྱི་སྤྱི་སེར་པོ་མོ་

ལ་སོགས་པ་གདུལ་བྱ་མང་པོ་ལ་ཡན་ལག་བྱུག་གི་ཁྱིད་བཏབ་སྟེ། གཞན་དོན་དཔེ་མེད་དུ་
མཛད། འགོ་ས་ལོ་རྒྱ་བ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་ལ་སོགས་མཁྱེན་རྒྱ་ཆེ་བའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སློབ་མ་མང་
དུ་བྱོན། དགྲུང་གངས་བརྒྱན་ཅུ་བྱ་བྱུག་བར་འཆོ་བཞེས་ཀྱིས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཤིང་འབྲུག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧ ལོར་དགོངས་པ་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་གཤེགས་སོ།

སངས་རྒྱལ་རེན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། རྟེན་མའི་སྤྱི་ཆེན་འདི་ཉིད་གཙང་རྟན་གཤམ་གསལ་དུ་རབ་བྱུང་
བྱུག་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་སྤྱི་བལྟམས། དགྲུང་ལོ་བྱུག་པ་ལ་རེན་སོ་ཆེ་ཤྲག་འབྱུང་
བའི་སྤྱན་སྤར་བྱོན་ནས་གསང་བ་སྟོང་པོའི་རྒྱུད་ལ་ལེགས་པར་གསན་ཏེ་ཐུགས་སུ་རྟུན། ལཔ་
ཀྱིས་ཆོ་ག་འཕྲིན་ལས་རྣམས་ཞིབ་པར་བསྐྱབས་པས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞི་བཞེས་པ་ན་གཞན་
ལ་དབང་བསྐྱར་བའི་སློབ་དཔོན་པེར་བ་བྱུང། དེ་ནས་ཡཔ་ལས་སྤྱི་འབྲུལ་གྱི་ཆོས་སློང་གསན་
ཏེ་ཐུགས་སུ་ལེགས་པར་རྟུན་རྗེས་རབ་བྱུང་མཛད་མཆོན་ཉིད་སོགས་ལ་སྤྱོད་བའི་ཐུགས་
འཁྲུངས་ཀྱང་ཡཔ་གྱི་བཀའ་དོར་མ་རུས་པར་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་བལ་ཐོ་མོ་བཞེས་ཏེ་སྤས་
མང་དུ་བྱུང། དགྲུང་ལོར་བྱུག་བཞེས་པ་ན་ཆོས་འཁོར་སྐར་དུ་ཆིག་རྗེས་མཛད་དེ་སྤྱི་ཤིན་ཏུ་
བཅུན་པར་བཞུགས། རྗེ་འདི་ཉིད་སྤྱི་འབྲུལ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པར་གྱུར་པས་དགྲུང་ལོ་བཞི་བཅུ་
སྟོར་ལ་གསང་བ་སྟོང་པོའི་རྒྱུད་ལ་རྟེན་ཆེ་བ་གཅིག་དང། ལས་རྣམས་པར་བཀོད་པ་ལ་ཡང་རྣམ་
བཤད་ཆེན་པོ་ཞིག་མཛད། གསང་སྟགས་རྟེན་མའི་བྱོགས་ལ་སྟག་པར་མོས་པ་ཐོབ། དགྲུང་ལོ་
དོན་གཉིས་པ་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་དབུས་སུ་ལེབས། རྒྱ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༣ལོར་
བསམ་གཏན་སྤིང་དུ་དབང་བྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་ཞབས་ལ་གཏུགས་པས། འདུས་པ་
མདོའི་དབང་ལ་སོགས་པའི་དབང་མང་པོ་དང། གསང་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་བཤད་བཤད་ལུང་
མང་དུ་མཛད་དེ་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧ལོར་གཙང་དུ་བྱོན། དགྲུང་ལོ་བྱ་གཉིས་ལ་ལེབས་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༣ལོར་གཙང་དུ་སྤྱི་གཤེགས།

སངས་རྒྱལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ། ལྷུང་བཤགས་ཀྱི་ལྷ་སངས་རྒྱལ་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔ།

སངས་རྒྱལ་སྤམ་གསུམ། སྤྱི་སྤམ་སྤྱི་གཙན་འདྲིན། གསུང་སྤམ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ།
ཐུགས་སྤམ་བྱང་རྩལ་སེམས་དཔའོ།

སངས་རྒྱལ་གསང་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐོབ་དཔོན་ཞིག་སྤྱི་ལོ་དེ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་མཇུག་ཙམ་
ལ་ཁྱི་སྐོང་ལྷེ་བཙན་གྱིས་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་བོད་ལ་གསང་སྤྲུགས་གྱི་ཆོས་སྤེལ་མཛད།
སངས་རྒྱལ་གསེར་བྱུག་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། སངས་རྒྱལ་རབ་བདུན་གྱི་ལུ་པ།
སངས་རྒྱལ་ལྷ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་བའི་སྐོབ་དཔོན་ཞིག

སངས་ལ། ① འདག་པ། རྒྱའི་ནང་ལ་བ་ཀྲུམ་པས་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་སངས་ལ། བཅོག་གི་བ་སངས་
ལ། ② གསལ་བ། གཉིས་ལས་སངས་ལ། དལ་གསོ་ཤུན་བྱ་བརྒྱབ་ན་དལ་དུ་བ་ཆང་མ་སངས་
ལ། སྤྲུག་བསྐལ་གྱིས་མཛར་བའི་འོག་ལས་སངས་ལ། ཡིད་གྱི་རྒྱུགས་གཉིད་ཆང་མ་སངས་
གྱིས་སངས་ལ།

སངས་པོ། དྲངས་པོ། རྣམ་མཁའ་སངས་པོ། ལུས་ཁམས་སངས་པོ། དྲན་བ་སངས་པོ།
སངས་པོ་ཁྱིན་ཁོད། ར་སངས་ཁྱིན་ཁོད་དང་མི་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད། བོད་རྒྱལ་སོ་གཅིག་ལ་
ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀའི་ཡིན།

སད། སད་ཟེར་བ་དབྱར་སྟོན་གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སུ་མཆོན་མོ་ནམ་མཁའ་ནས་སྤྱིན་ཅ་བ་ནས་མེད་
པར་ཆགས་ཏེ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་དེ་ལ་གནའ་གཡེ་ཟེར། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་མཆོན་མོ་དེར་
གང་ལྷག་རྒྱས་ཏེ་ལོ་རྟོག་གི་སྤྱིང་ལ་བ་མོ་ཆགས་ཏེ། འབྲུ་རིགས་སྤྱིང་པོ་སད་དེ་སྤྲུམ་འགྲོ་ཞིང་
ཡོད་པས་བྱུ་ལ་འབབ་སྟོ་མེད་པ་དང་བརྟུང་དང་འགྲོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད།
དེས་ནི་རྩི་ཤིང་ལོ་རྟོག་རིགས་ལ་གང་དང་པོག་པས་རྟིན་ཅིང་རོ་བརྟུང་དང་། འབྲས་བྱུ་མི་བྱུང་
བར་འགྱུར་བའི་འབྲུགས་སྟོན། སད་སྟོན། སད་རྒྱབ་ལ། སད་ཉེན་ཆེ། མོ་ཞིབ་དེ་ལ་སྤང་དྲི་སྟོ་
ལ། མེ་རྟོག་ཆང་མ་སད་གྱིས་ཁྱིར་བ་ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ།།

སད་དེ་སྤྱད་དེ། ཅུང་དུ་འཕམ་ཆ་ཤས། ལྷོ་སད་དེ་སྤྱད་དེ། བྲས་རྩེས་སད་སྤྱད་ཙམ།
སད་མདའ། བྱ་བ་གང་ཞིག་འཇུག་ལྟོག་གི་དོན་མཛོགས་པ་ཐེ་ཆོས་དུ་གྱུར་པའི་སྤྲུམ་སྤོན་དེ་
གསལ་བར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་སྟོན་དུ་ཆོད་ལྷ་བྱེད་ལ།
སད་ན་ལེགས་འཛིང་ཡོན། ཁྱི་སྐོང་ལྷེ་བཙན་གྱི་སྤྲུམ་རྒྱུང་བ་སྟེ། ཞིབ་པ་སྤྱི་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་
རྒྱུས་ལ་གཟིགས།

སང་པ། ① བཏག་དབྱང་དང་ཆོད་ལེན་པ། ཉམས་སང་པ། བརྟམ་བམ་སང་ཅིག ② སང་པ། གཉིད་
སང་པ། སྒོན་གྱི་བག་ཆགས་སང་པ། གོ་རྟོགས་མ་སང་པ། མི་ལམ་སང་པ།

སང་པའི་གནས་སྐབས། འདི་ཐ་མལ་པའི་གནས་ཡང་ཟེར། དེ་ཡང་སང་པའམ་ཐ་མལ་པའི་དུས་ཀྱི་
ཤེས་པ་ནི་གང་ལས་བྱུང་ན། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་གི་འདུ་བྱེད་ཡིད་ཀྱི་གཡོ་བ་ལས། སྤར་ལེའུ་
དང་པོའི་དུས་སུ་བཤད་པའི་རྒྱུན་བཞི་སྟེ། རྒྱུའི་རྒྱུན་དང་། བདག་རྒྱུན། དམིགས་རྒྱུན། དེ་མ་
ཐག་རྒྱུན་བཅས་དང་ཉེ་བར་སྦྱོར་བ་ལས། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སོགས་རྣམ་ཤེས་དུག་པོ་དེ་དག
མིག་གི་དབང་པོ་སོགས་དབང་པོ་དུག་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ། གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུག་
རྣམས་སུ་སྤང་བ་ཡིན་ཞིང་། ཡུལ་དེ་དག་ལ་དབང་པོས་སྦྱོད་པ་ན། བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོམས་ཀྱི་
ཆོར་བ་གསུམ་བྱུང་སྟེ། བདེ་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་། སྤྱག་བསྐྱེལ་ལ་སྤང་བ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བཏང་
སྟོམས་ཀྱི་གཉི་སྤྱག་བསྐྱེད་ནས། དུག་གསུམ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་དེ་དེ་མ་ཐག་པའི་ཡིད་ཀྱིས་
ཁྲིར་ནས། ཀུན་གཞིའི་སྟེང་དུ་བག་ཆགས་བཞག་ཅིང་། སྤར་ཡང་ལས་མངོན་བར་འདུ་བྱས་
པ་ལས་འཁོར་བ་མཐའ་མེད་པ་འདི་བྱུང་ངོ་།

སང་མི་མི་བདུན། ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྡོད་ལྷེ་བཙན་སྐབས་མཁན་ཆེན་པོ་རྟེན་ས་ཏུས་བོད་མིས་རབ་བྱུང་
གི་བསྐུབ་སྟེམ་སྤང་ཏུས་མི་ཏུས་ཆོད་བལྟའི་ཕྱིར་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྟེའི་ལུགས་བཞིན་ཐོག་
མར་རབ་བྱུང་པའི་མི་སྤྲ་གསལ་སྤང་དང་། སྤྲ་ཁྲི་བཞེད། བེ་རོ་ཙན། རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས།
འཁོན་སྟེའི་དབང་པོ། མ་རེན་ཆེན་མཆོག་གཙང་ལེགས་བྱམ་སྟེ་བདུན། བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་
གི་དེབ་ཐེར་ཁག་ལས་སང་མི་མི་བདུན་གྱི་མིང་འདྲེན་སྤངས་མི་མཐུན་པ་མང་།

སང་མེད། [མངོན་]དུག་སྐྱལ།

སང་སྤྱད། པ་རེ་ཕྱ་རེ་དང་། པ་སེ་ཕྱ་སེ་རྣམས་དང་དོན་གཅིག་ཅུང་དུ་དང་ཕན་ཆོགས་ཀྱི་དོན་
ཆོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། དཔལ་སྤུལ་རེན་པོ་ཆེས་ཀུན་བཟང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལུང་ལས། རང་ལ་རེས་
འབྱུང་དང་སྟོོ་ཤས་སང་སྤྱད་སྟེས། རྒྱ་མ་དེ་ལ་མངོན་ཤེས་སང་སྤྱད་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།

སང་སེར་བཙའ་ཐན། ལོ་རྟོག་གི་དམ་སང་དང་སེར་བ་དང་། བཙའ། ཐན་པའི་བསྐྱེས་ཆོག
སང་ལྟང་། རྒྱ་བ་དགུ་པའི་སྤང་ནས་འབྲུག་སྤྱ་ཆག་པ་དང་ལོ་རྟོག་བཞག་ཀྱང་སང་གིས་འཛིག་པས་

སད་ལྷུང་གི་དུས་ཆེགས་ཟེད།

སན་ཅང་དགོན། སན་ཅང་དགོན། སན་ཆེན་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། དགོན་འདི་ཕྱོན་ནས་ཡོད་
ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༢ ལོར་འདུ་ཁང་གི་རྒྱབ་ཞིག་རལ་བྱུང་དེ། སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ ལོར་ཞིག་གསོ་
བྱས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༩ ལོར་གཏོར་བརྒྱབ་བྱུང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༤༢ ལོར་ཆོས་དད་མང་ཆོགས་
ནམས་ནས་ཞིག་གསོས་བྱས་ཏེ་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་རྩེད་མ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་ལུན་ཁོན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སལ། ཅེ་ཤིང་དང་ལྷག་མ་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པའི་ར་བ་དང་བར་ཆོད་ཡོ་བྱད་སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ།
ཞིང་ལ་སལ་སྐྱེས་ལྟ་བུ། འདི་ལ་སལ་མོ་དང་སལ་མ་ཡང་ཟེད།

སལ་ཤེ་སོབ་ཤེ། མཁྱེན་མེན་དང་མནན་མི་བཟོད་པའི་འཕོལ་ཕོལ་བ་ཉགས་མའི་ཐགས་རྒྱུ་མི་
ལེགས་པའི་རྣམ་པ། ཚུའི་སྤྱོད་པ་སལ་ཤེ་སོབ་ཤེ། སྤྱུམ་བུ་སལ་སོབ། ཁ་བའི་གོང་བུ་སལ་སོབ།
སལ་མ། ① ཤིང་གི་ལྷག་མ་སྐྱོས་སྤྱོད་མཐེབ་སོར་ཅམ་སན་ཚུན་བསྐྱོལ་ཏེ་ཀྱང་གི་ཚུལ་དུ་བསྐྱོར་བའི་
ར་བ་ལྟ་བུ། ཚུལ་ཞིང་སལ་མས་བསྐྱོར་བ། ② སྤྱུག་གདན་ནས་རྩ་གདན།

སལ་མོ། སལ་མ་དང་འདྲ།

སལ་སྤུབ། སྤྱོད་ལེགས་ཀྱིས་ཉེས་དངོས་ཟེན་ནམས་སལ་སྤུབ་བྱེད་པ།

སལ་སིབ། མི་གསལ་བའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་འོད་སལ་སིབ་ཅམ་འཕྲོས། མིག་གིས་སལ་སིབ་ཅམ་མཐོང་།
ཁ་སྐད་དུ་སེ་སིབ་ཤེ་ཟེད།

སལ་སོབ། སལ་ཤེ་སོབ་ཤེའི་བསྐྱེས་ཆེག

སམ། [ལེགས]ཐམས་ཅད།

སམ་རྩྭ་དེ་བ། [ལེགས]སོད་དུ་ལེབས་སྤྱོད་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ་སོད་སྐད་དུ་ཀུན་
མཁྱེན་ལྟ་ཞེས་ཟེད།

སམ། ① མིང་མཐའ་པའི་རྩེས་སུ་སྤྱོད་པའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུན་ཞིག་སྟོབས་ཤུགས་སམ་ལག་
ཅལ། རྒྱུང་ངམ། མཁྱེས་སམ། བད་ཀྱི། ② མིང་མཐའ་པའི་རྩེས་སུ་སྤྱོད་པའི་འབྲེད་སྤྱད་ཀྱི་
སྤྱི་རྒྱུན་ཞིག་ཁྱེད་རང་སྤྱོད་ཐེབས་ཀུས་སམ་མི་ཀུས། པ་མེས་བུ་མོ་མ་མཐུལ་ཡུན་རིང་

སོང། འུ་མོ་སྒྲིང་ས་སྒྲུབ་མས་བདེ་ལགས་སམ།
 སྒྲིག། [ལེགས]སྒྲིང་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་ཕྱོད་དུས་རབས་བཞི་པའི་
 སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲིང་ཡིག་ལ་ཟེར་ཞིང་། སྒྲིང་ཡིག་དེའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་མང་། ཕྱོད་
 ཕྱོད་པ་ལྟ་ཐུབ་པ་དགའ་ལྡན་ལྟ་ལུལ་དུ་མེད་ས་སྐབས་སྒྲིང་འདིའི་ཐོག་ནས་ལྟ་རྒྱུས་ལ་
 ཆོས་ཕྱོད་པར་གྲགས་པས་མིང་ཡང་ལྟའི་སྒྲིང།
 སམ་ཤ། ཡི་གེ་འབྲི་གཞིའི་ཤིང་བྱང་ཅི་ལྟར་ཞིག་སམ་ཤའི་སྐྱེད་ཆེང་ས།
 སསྒྲུབ། [ལེགས]འབྱུང་གནས།
 སམ་རྩོམ། [ལེགས]བོད་འབྲང་པོའམ་ལེགས་པ་སྟེ་སྒྲིང་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆོས་ལུ་མི་ཨ་བུའི་
 ལུ་ལ་འབོད་པའི་ཆེ་བའི་མིང་ཞིག་ཡིན།
 སམ་རྩི། [ལེགས]ཉིང་ངེ་འཛིན།
 སམ་སིམ། གཉིང་སམ་མེ་སིམ་མེ་ཞེས་གཉིང་ཁུག་རྩང་གཉིང་ནས་མ་ཁུག་པ་དང་། ཆར་པ་སམ་
 མེ་སིམ་མེ་ཞེས་ཆར་བ་བབས་རྩང་ཆེ་བར་མ་འབབ་པ།
 སམ་སུམ། ཁ་མིག་སོགས་རྩང་ཅམ་རྩམ་པའི་དོན་ཉེ། མིག་སམ་བྱེད་ལྟ་བུ། ཁ་སྒྲིང་དུ་སམ་མེ་སུམ་མེ་ཟེར།
 སའི། ས་ལ་འབྲེལ་སྒྲུབ་པ།
 སའི་དགྲིལ་འཁོར། སའི་གཞི།
 སའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི། སྤྱིང་བཞི་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་དང་། སྤྱོད་སྤྱི་ལུང་འཛིག་རྟེན། སྤྱོད་གཉིས་པ་
 བར་མའི་འཛིག་རྟེན། སྤྱོད་གསུམ་པ་མི་མཛད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་བཅས་པ་ལ་ཟེར།
 སའི་སྐྱོན་བརྒྱད། བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་བརྒྱད་དང་དོན་གཅིག་
 སའི་ཁམས། ས་པོན་བརྟེན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ།
 སའི་གོ་ལ། ས་གཞི་རིལ་མོ། འགྲེལ་བཤད་རྒྱས་པ་གོ་ལའི་སྐབས་སུ་གསལ།
 སའི་བརྒྱ་བྲུ། [མཛོན]རྒྱལ་པོའི་མིང་།
 སའི་དངོས་གཞི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ས་སྟེ་སྐམས་རྣམ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སའི་
 བྱང་གསེས་ཤིག་

སའི་ཆོག་ག་བདག་པོས་བརྩེ་བའི་གཞི་ལ་དབང་མི་ཟ་བའི་བྱིར་སའི་ཆོག་བྱ་བ་སྟེ་གསང་སྟགས་
གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་པའི་གནས། ས་བཏག་པ། ས་བསྐྱང་བ། ས་སྦྱང་བ། ས་བརྩེ་བ། ས་
བསྐྱང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་བཅས་གྱི་ཆོག་ལོ།

སའི་ཆོག་ག་ལྟ། ས་བཏག་པ། ས་བསྐྱང་བ། ས་སྦྱང་བ། ས་བརྩེ་བ། ས་བསྐྱང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབ་ས་པའོ།

སའི་མཐུག་ལ། [མངོན]སྟེ་ལུ།

སའི་ཉིང་ལ། སའི་བཙུང་།

སའི་སྟོང་ལོ། ① [མངོན]༡ གསེར། ༢ རྩོམ་གཏུག། ② བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞིག་

སའི་སྟོང་པོ་འཁོར་ལོ་བཙུང་། བམ་པོ་བཙུང་དང་ལེུ་བརྒྱད་པ། རྩའི་མཁན་པོ་རྩ་ཤང་ཟབ་མོ་ལ་
སོགས་པ་དང་། ལོ་རྩ་བ་བརྩི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་འགྲུག་

སའི་རྟོན། ལུས་གྱི་མཆོར་བ།

སའི་གདུ་བ། [མངོན]སྟེ་ལུ།

སའི་ཕུར་བ། [མངོན]རི།

སའི་བྱ། [མངོན]གཟའ་མིག་དམར།

སའི་བྱེད་ལས། རྒྱ་བ་དང་མི་རྒྱ་བའི་འདིག་རྟོན་ཐམས་ཅད་སྟེ་ཞིང་གནས་པའི་རྟོན་བྱེད་པ།

སའི་དབང་ཕྱག་གི་རྒྱ་བ། མགོ་རྒྱ་བ་སྟེ་པོད་རྒྱ་བཙུག་ཅིག་པ། རྩོམ་ཁའ་འགྲོའི་རྒྱད་དང་། གཏན་
བཞེ་ལས་དེ་ལྟར་ཟེར།

སའི་ཡོངས་སྟོང་། ས་ཐོབ་པ་ལ་རང་རང་གི་རོས་སྐལ་དུ་སྦྱར་བའི་སྤང་བྱ་རྣམས་སྟོང་བ་དང་།
བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་འཇུག་པ་དང་། ས་གོང་མའི་སྟོང་ཕྱལ་ལ་འཇུག་པར་རུང་བ་ཉིད་དུ་སྐྱབ་
པའི་བྱིར་ས་རང་སྐྱབས་གྱི་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་ཆོས་སོ།

སའི་རྩ་ལྟ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྐྱབས་སུ་སའི་རྩ་ལྟ། ༡ རྩོག་ཆགས་རྩ་ལྟ་པ། ༢ རྩོག་རྩོམ་ལ།
༣ རྩོག་རྩོམ་ལ། ༤ སའི་རྩ་ལྟ། ༥ རྩོག་རྩོམ་ལྟོ་དུ་མ་ལོ། ཡང་ན་ས་རྩོམ་ལ། རྩོག་རྩོམ་ལ་
གོང་། འགྲུའི་རྩོམ་ལ། རྩོག་ཆགས་རྩ་ལྟ་པ། མའི་རྩོམ་ལ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།

སའི་སོ་དགོན། ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཕེལ་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ལོ་ངོ་༥༠༠ མཆོམས་ཀྱི་ཕྱོན་དུ་སྒྲ་
མ་འོད་ཟེར་ནས་བྱུག་བཏབ་མཛད་པར་བཤད། བྱུབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྲུལ་འབར་ཁམས་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སའི་ལྷ་སྟོན་གོ། དབང་གི་སྟོན་ལས། ས་ཡི་ལྷ་སྟོན་གོན་གྱི་ཆོག་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་
སུ་སའི་ལྷ་བསྐྱེད་ནས་ཡི་ཤེས་བ་བསྐྱེམས་ལ། མཆོད་གཏོར་ཕྱལ་ཞིང་གསོལ་བ་བཏབ་བས་
གནང་བ་བྱིན་ནས་སའི་ངོ་བོར་གནས་བར་བསྐྱོམ་བའོ།

སའི་ལྷ་སྟོན་གོ། ས་གཞི་སྤྱོད་བའི་ལྷ་སྟོན་བསྟན་མ།

སུའུ་ཡི་ཁོ་རྒྱ། ཞེས་པ་ནི་ཡུ་རུ་སའི་ཕྱལ་དུ་བྱུང་བའི་རི་མོ་མཁས་པ་དང་། སྟོར་སྤྱོད་འབྲེམས་
སྟོན་བྱུབ་མཐའ་ཆབ་བྱེད་མི་སྣའི་གས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱའི་བརྩོན་བྱ་མང་ཆེ་བ་ནི་
ཡུ་རུ་སའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནད་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་མཆོན་པར་བྱས་ཏེ་རི་མོའི་ཐོག་མི་སྣ་མང་
བ་རྩལ་བརྩེད་ཆེ་ཞིང་བྱུབ་ཆ་སྤྱིང་བསྐྱེམ་ཡིན་པ། བསམ་སྒྲུལ་རང་བཞིན་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལྡན་ཡོད། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ནི་གངས་ཐོང་ལེན་པ་ཞེས་པ་དང་ལྷུ་སྟོན་སྟོན་ལོ་
གོ་བ་ཞེས་པ་སོགས་ཡིན།

སའི་ཁྱང་། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་རན་སའི་རི་མོ་མཁས་ཅན་དང་འཆར་སྤང་བྱུབ་མཐའ་རྩིས་མའི་ཆབ་བྱེད་
མི་སྣའི་གས་ཤིག་ཡིན། ཁོང་གི་རྩམ་བྱའི་ཁྱད་ཆོས་ནི་དངོས་པོའི་བོངས་ཆད་ཀྱི་བྱུབ་ཆ་
མཆོན་པར་ཤིན་ཏུ་མཁས། ཁོང་གི་བརྩམ་བྱ་མང་ཆེ་བ་ནི་འགྲུལ་མེད་དངོས་པོའི་རི་མོ་དང་
ཡུལ་སྤོངས་རི་མོ་ཡིན། ཁོང་གི་གསུང་ལས་ཀ་རྒྱུ་རིལ་དབྱིབས་དང་རྒྱུ་མ་གཞུགས། རྩི་རུར་
རིལ་དབྱིབས་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱི་བྱ་མཆོན་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་ལེགས་བཤད་དང་།
གསར་ཆོས་བརྩམས་བྱ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོང་གི་རུབ་ཕྱོགས་དེང་རབས་རིང་ལུགས་ཀྱི་
བྱུབ་མཐའ་ཁག་གི་ཕྱོན་ཕྱོན་པར་གྱུར་ཏེ་དེང་རབས་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ཡལ་ཆེན་ཞེས་པའི་མཆོན་
སྟོན་ཐོབ། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ནི་དཀར་ཡོལ་ཡོད་པའི་འགྲུལ་མེད་དངོས་པོ་དང་ཏག་
སེ་རྒྱུབ་མཁན་སོགས་ཡིན།

སར། ས་ཡིག་ལ་ལ་དོན་གྱི་ར་ཡིག་སྤྱར་བ།

སར་འགྲོ། [མངོན]མ་བྱ།

སར་ཉལ། ① ས་ལ་ཉལ་བ། ②[མངོན]མ་དེའི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅིག་ཡིན།

སར་ཉེ་འཇུགས་པ། [ཡུལ་རྒྱུད] ས་མེ་འཇུགས་པ་ཡང་ཟེར། དམ་བཅའ་བྱས་ནས་གཅིག་ཏུ་སྡོད་པའི་དོན།

སར་གནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱི་སྤང་

རྟོགས་ཡོན་ཉན་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སྟེ། ལམ་ལུང་དབང་དུ་བྱས་ན་མཐོང་ལམ་

དང་། ལྷོ་མ་ལམ། མི་སྟོན་ལམ་གསུམ་གང་རུང་ཐོབ་ཟེན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ།

སར་བ། གསར་བ་དང་འདྲ།

སར་མ། འིང་སྟེ་ནི་བསྟར་ཉེ་འབྲོག་པས་སྤྲ་ཡིས་སྤྲག་མཐར་ནས་པར་བཞག་པ་ལ་གོ། གཞན་ཡང་

ལྷག་པ་སོགས་ལའང་བཞོག་སྟེ་བྱེད་སྟོལ་ཡོད།

སར་མི། ① གསར་དུ་སྟེབས་པའི་མི། ②[རྫིང]བང་ཆེན།

སཀལ་ལེགས། ལེའུ་ལམ་རབ་བྱེད།

སརྩེ་ཀ་བོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་འབྲུང་བས་ངོ་བོ་ནི་སྟེ་མ་ནག་པོའི་འབྲུའི་ཞེས་དཔལ་སྤྲངས་དཔོན་ཀམ་

བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།

སར་སར། སྤྱིའི་བྱེ་བྲག

སར་སི། འདི་ལ་རྒྱ་ནད་སར་སི་ཡང་ཟེར། ནད་འདི་ཐོག་མར་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོའི་རྩྭ་བ་༡༡པའི་ནང་

ཡུང་གོའི་ཀང་ཡུའུ་རྩུ་ཅན་གྲོང་དུ་བྱུང་ནས་སི་འི་བ་རེད། འདི་ནི་མཁའ་དབྱགས་བརྒྱུད་ནས་

གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་འགོས་འབྲོ་བའི་ནད་ཡམས་ཚབ་ཆེན་ཞིག་རེད། རིམས་ནད་འདིས་

ཐེན་ནས་ཉིན་ལྔ་པ་དང་། ལྷག་པ་སོགས་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་ཤོས་ཞིག་རེད། དེ་ལས་བཞུགས་ན་ནད་

དེའི་རྒྱས་ལྷགས་རིམ་བཞིན་ཟད་ནས་ཡར་བདེ་ཡོང་གི་དུང་བ་རེད། ནད་ཡམས་འདིས་མིའི་སྒོ་

བ་ལ་ཚ་བ་རྒྱས་ནས་སྒོ་བ་སྤྱོད་ཀྱི་སྒོ་བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་འབྲེ་ཞིང་ཡོད་འདུག་ཞེས་

སྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་ཀྱིན་འདུག། རྒྱ་རིགས་སྟན་པ་མཁས་ཆེན་ཅང་སུའུ་ཁུག་ (姜素

椿) ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན། SARS ནི་ནད་ཡམས་གསར་བ་ཞིག་རེད། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོས་

ནད་ངོས་མ་ཟིན་པ་རེད་མ་གཏོགས་དངོས་ནས་བྱས་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༥ལོའི་རྩྭ་བ་༡༡པའི་ནང་

ཀང་ཡུའུ་ལྷ་མོང་ཁྱེད་དུ་བྱུང་ཆར་པ་མ་ཟད་མི་ཡང་ཤི་འདུག དེ་རྗེས་ནད་པ་རྗེ་མང་དུ་
སོང་ཞིང། མཐར་ཀང་ཡུའུ་དང། ཉང་ཀང་བཅས་ལ་བྱུང་བ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཉང་ཀང་གི་
ནད་པ་གཅིག་གིས་ནད་པ་མང་པོ་ལ་འགོ་སྟོན་གསུངས། དེ་ནས་ཤིན་ཏེ་པོ་དང། ཡེ་ནན། ཁན་ཏ་
སྟེ་ཡུལ་གྱ་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་བྱུང་བ་རེད། ཡིན་ནའང་དེ་དུས་པེ་ཅིང་ལ་ཡོད་པ་མ་རེད། སྤྱི་ཆ་
༣་པའི་ཆེས་པ་༥་ཉིན་པེ་ཅིང་ལ་ནད་པ་དང་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།
སར་སོར། དངོས་པོ་བྱེན་ལ་ཡངས་པའི་དོན་ཏེ། ༣་རེ་སར་སོར་མང་པོ་ཞེས་པ། ཁ་སྐད་དུ་ས་རེ་
སོར་རེ་ཟེད། དཔེར་ན་བྲག་ས་རེ་སོར་རེ་ཞེས་པ།
སལ་སིལ། སྤུང་སིལ་གཡེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་སྐད་སྒྲིག་སྤངས་ཤིག་གི་མིང་།
སལ་སྤུལ། ངམ་གྲོག་སྐད་གཤོང་མང་པོའི་སལ་སྤུལ་དོད་པ། གོས་སོགས་ཀྱི་སྤུལ།
སི། 【དུས་འདས་མ་ཐག་པ་སྟོན་པའི་ཆིག་གྲོགས།】 དུས་འདས་མ་ཐག་པའི་དོན་གྱི་རྒྱ་མཆན་སྟོན་
པའི་ཆིག་གྲང་ཅིག ཆིག་གྲུབ་གཅིག་རྗེས་པའི་མཐུག་ཏུ་སྤྱར་བའི་གྲང། དེ་རིང་ཁོས་སྟོབ་
སྟོང་ཡག་པོར་བྲས་སི། ཤོག་ལྷེ་བ་མང་པོ་ཅིག་སྟོ་ལ་བཟུང་འཁོ། ཁོས་དེ་རིང་ཉིན་གྲང་ཟ་མ་
ཟས་སི། བོ་དུའི་ནང་ཟ་མ་ཟས་མ་ཅད་བཞག་བཞག་འཁོ། ཁོ་དེ་ལོ་ཨ་རི་ལ་མ་སོང་སི། དེར་སང་
སྟོབ་བྲའི་ནང་ཁ་རོག་སྟོང་འཁོ། ཨ་མི་རི་ཀའི་སྟོབ་ཆུང་དང། སྟོབ་འབྲིང་ནང་སྟོབ་ཡོན་སྟོང་
དགོས་མ་དར་སི། [སྟག་གཟིག་འོར་རྗེང་] ལས། ལས་དབང་ཅན་གྱི་སྟོ་ཅལ། སྤྱང་པོས་སྟོང་
དབང་ཨི་ཡོད་ལགས། སྟོད་རྒྱ་གར་ཡན་དང་རྒྱ་ནག་མན། རྟོགས་མེད་སྤྱལ་རྒྱ་མ་དར་སི།
ཞེས་སོགས་ལྟ་བུའོ། འདི་ལ་དགག་སྟོ་སྤྱར་པའི་ཆེ་དགག་སྟོའི་གྲང་དེ་རེས་པར་དུ་སི་སྟོའི་སྟོན་
དུ་ལས་ཆིག་དང། དེའི་སྟོན་དུ་དགག་སྟོ་སྤྱར་དགོས། དཔེར་ན། དགག་སྟོ་+ ལས་ཆིག་+ སི།
སི་ཀང་ལྷ། སི་ཀང་ལྷ་ནི་རིན་པམས་ཆག་ཡང་ཅན་གྱི་སྟོབས་པདའི་སྟོ་བྱང་ཅིག་རེད། སྟོ་བྱང་འདི་
བརྒྱད་ནས་འཛམ་སྐྱིད་ཐོག་གི་འོགས་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་སྐར་མ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ནང་དུ་ཁྱོད་དང་
འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་སི་ཀང་ལྷ་ཡོད་མཁན་རྣམས་དང་ཐད་ཀར་ཁ་པར་རེན་པ་ཆག་ཡང་གི་སྟོན་སྟོན་
སྐད་ཆ་བཤད་བྱུང་པའི་ཆ་འཕྲིན་ཡོ་བྱང་ཅིག་རེད།
སི་སྐད། སྟེ་དང་པོའི་བར་ནས་འདོན་པའི་སྟོ་ཞིག

སི་བྲ་དགོན། སི་བྲ་བྲག་ཤེས་ན་ཞེས་ཀྱང་བྲག་ས། འདེབས་མ་ཁན་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་
བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོད་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སི་ལྷ། སི་སྐད་ཀྱི་ལྷ་ལེན་བ།

སི་སྐ། ལྷ་དང་སོའི་བར་ནས་འདོན་པའི་སྐད་སྐྱ་ཞིག

སི་སྟན། རྩ་བའི་ཞེ་ཆོག་སྟེ། དེ་སྟོན་སྟབས་བདེའི་གཏོང་ཡིག་གི་འགོར་གསེར་སྟན་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་
འབྲི་སྟོན་ཡོད།

སི་ཏ། རྒྱ་རྒྱ་གི་ཚུ་བོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མིང་།

སི་ཏ་བྲ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་སྦྱར་པའི་མིང་གི་རྩམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་གིང་
མེར་ཞེས་འགྱུར་བར་དབལ་སྦྱངས་སི་ཏུ་བསྟན་པའི་ཉིན་ཁྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོན་བཛྲོད་
འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་གསུངས།

སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ། ལྷའི་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་བྱེད། རྒྱལ་བ་བྲམས་པ་མཁོན་པོའི་རྩམ་འབྲུལ་ཡིན་
བར་ངོས་འཛིན། སི་ཏུ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཡིན། དེ་ལ་གོ་དོན་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་ནག་
གི་གོ་གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྤྱི་ལོའི་ལྷོ་ན་ཀྱི་༥༧༠ལོའི་ལྷོ་ན་དུ་ཆགས་ཡོད་པའི་ཀྲོའུ་རྒྱལ་
རབས་རྒྱབ་མའི་སྐབས་སུ་འགོ་བཙུགས་ནས་བཅོས་པའི་སྤྱིད་གཞུང་གི་ཆོན་ཆེན་ཀྱི་གོ་
གནས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ས་ཞིང་དང་མི་དམངས་དོ་དམ་བྱེད་མཁན་ཀྱི་ཆོན་ཆེན་གང་དེའི་གོ་གནས་
ཀྱི་མིང་ཡིན། ཀྲོའུ་རྒྱལ་མའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མཐུག་ཙམ་ན་དུ་སི་ཏུ་ཞེས་སྤྱིད་ཆོན་ཀྱི་གོ་
གནས་སུ་བསྐྱར། ཉན་རྒྱལ་རབས་ཤིང་མའི་སྐབས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༩—༡༩༣༠བར་ཀྱི་ལོ་ལ་གོ་
གནས་དེའི་མིང་ལ་སི་ཏུ་ཞེས་བསྐྱར། དེ་རྗེས་སུ་སི་ཏུ་ཞེས་པ་རྒྱ་ནག་སློབ་གསོའི་ས་ཁུངས་
ཀྱི་ཆོན་ཆེན་ཀྱི་མིང་ཡིན། རྒྱ་ནག་གི་དུས་མིང་ཞིག་ཡིན། སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཀམ་པ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་སྐབས་སྐར་ཆེན་ནས་སྐུ་འཁོར་བྲག་བུ་སྐུས་ཞིག་ཕེབས་
སྐབས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ཡང་ཕེབས་པར་རྒྱ་ནག་པས་ཀྱན་ཉིང་དུ་སི་ཏུ་ཞེས་མཆོན་
གསོལ། འདིར་ཀམ་པའི་སྐར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཀྱི་སློབ་གསོའི་ཆོན་ཆེན་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན་པར་འདུག སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་ད་ལྟའི་སི་ཏུ་བསྐྱོད་པོད་བར་སྐུ་བྱེད་བཙུ་

གཉིས་ཕྱོད་ཡོད།

སི་ཏུ་སྤྱི་ཕྱིང་དང་པོ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན། རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་མེ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༧ལོར་ཁམས་
ཆབ་མདོ་ཀམ་དགོན་པའི་ཉེ་བསྐོར་དུ་འཁུངས། ཀམ་པའི་སྤར་ཆེན་འཛམ་སྤིང་རྒྱུ་ཀྱི་ནང་དུ་
ཞུགས། ཆོས་རྩེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཞལ་སྒོ་བ་གཙོ་བོར་ཞིག་གྱུར། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་
མེ་མག་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༧ལོར་ཀམ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱི་ལོར་དུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས། ལྷན་
ཏིང་ཏུ་སི་ཏུ་ཞེས་པའི་མཆན་གནས་ཐོབ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོར་
དགྲུང་ལོ་དོན་གཉིས་པར་སྤྱི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྤྱི་ཕྱིང་གཉིས་པ། བཟ་ཤེས་ནས་རྒྱལ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༠ལོར་སྤྱི་
འཁུངས། ཀམ་པ་མཐོང་བ་དོན་ལྡན་གྱིས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་
གནང། ཀམ་དགོན་གྱི་གསེར་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་
༡༤༩༧ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བརྒྱད་པར་སྤྱི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྤྱི་ཕྱིང་གསུམ་པ། བཟ་ཤེས་དབལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༥ལོར་སྤྱི་
འཁུངས། ཀམ་པ་ཆོས་གྲགས་རྒྱ་མཆོས་སི་ཏུ་གོང་མའི་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་གནང། རབ་
བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༡ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་པར་སྤྱི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྤྱི་ཕྱིང་བཞི་པ། མི་འཁུགས་ཆོས་ཀྱི་གོ་ཆ། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཚུ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༣ཟླ་
མང་ཅི་རྒྱུད་དུ་སྤྱི་འཁུངས། ཀམ་པ་མི་བསྐྱོད་དོན་རྩིས་སྤྱི་ལོ་ཡང་སྤྱིད་དོས་འཛིན་གནང་སྟེ་
མངའ་གསོལ་ཁྱི་སྟོན་མཛད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བཞི་
པར་སྤྱི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྤྱི་ཕྱིང་ལྔ་པ། དགེ་ལེགས་དབལ་བཟང། མཆན་གཞན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱི་མ་ཡང་ཟེར།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་མེ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༦ལོར་སྤྱི་འཁུངས། ཀམ་པ་དབང་ལྷག་དོན་རྩིས་རབ་བྱུང་
བསྟེན་རྩིས་གནང། བོ་སྤྱིའི་ལས་ཀ་དང། ཤེལ་ཐམ། དབུ་ཞུ་དམར་པོ་སོགས་གནང། ས་
སྤྱང་དུ་ཕྱོར་ནས་ཀློ་བོ་གནས་ལ་ཞིག་གསོ་མཛད། ཀམ་པའི་འདུ་ཁང་ཆེན་པོ་གསར་སྤྱོད་མཛད།
རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཚུ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་༡༦༣༣ལོར་དགྲུང་ལོ་ཞེ་བདུན་པར་སྤྱི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་དུག་པ། མི་མཁ་ཐིན་ལས་རབ་བརྟན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱི་སྐྱ་ལོ་
༡༦༣༥ལོར་ཕྱེ་དགོ་མེ་ཤོད་ཅིང་ཐོག་གོང་དུ་སྐྱ་འབྱུངས། གམ་པ་ཆོས་དབྱིངས་རྩོམ་རིས་
འཛིན་གནང་། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་འབྲུག་ས་པས་བོད་ཁམས་སྐྱ་ལ་དུས་ཟིང་ཆེར་
ལངས། སྐྱ་ལོ་༡༦༤༣ལོར་དགའ་ལྡན་ལོ་བྱང་བཅུ་གསུམ། དེའི་བྱི་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཆོས་
དབྱིངས་རྩོམ་འཇང་ཡུལ་དུ་བྲོས་བྱོལ་ལེབས་པར་ཐོས་ཤིང་། དེའི་སྐྱ་རྩིས་བསྐྱགས་ཏེ་གདན་
ས་བར་པ་ནས་བྲལ་མཛོད་གམ་བསམ་འབྲུབ་སོགས་སྐྱ་འཁོར་བྲག་བསྐྱས་ཀྱི་འཇང་ཡུལ་དུ་
བྲོས་བྱོལ་ལེབས་པའི་ལམ་བར་ཕྱེ་དགོར་གཏོད་སྐབས་ཨ་ལོ་དཔལ་འབྱོར་དགོན་དུ་གདན་
ཞུས་ལྟར་ལེབས། མ་འོངས་པར་ཡང་སྤིང་གནས་འདིར་འབྱོན་པའི་ལུང་བསྟན། དེ་ནས་འཇང་
ཡུལ་དུ་བཞུགས་སྐབས་བཀའ་བསྟན་ཉམས་པ་ལ་བྲལ་གྱིས་མ་བཟོད་ནས་སྐྱ་ཆེའི་འདུ་
བྱེད་བཏང་སྟེ། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བུ་སྟོབས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བ་ཞིག་གི་སྟེ་བར་བཞེས་ཏེ་
བཀའ་བསྟན་ཉམས་གསོ་དགོས་པའི་གསོལ་བ་བཏབ་པར། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་འདི་ཞལ་ནས། དེར་
དུས་བསྟན་པ་རྣམས་མ་ནི་མི་ཡོང་། བསྟན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཙམ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་
བསམ་པ་འཛིན་ན། ཁོ་བོ་དང་ཆེ་རབས་ཀྱན་ཏུ་བྲལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་གསུངས་ཤིང་། བྱང་རྒྱལ་
སེམས་བསྐྱེད་དང་བཟོད་བསྟོམ་ཉམས་ལེན། དགོས་ཚུལ་གྱི་ཞལ་གདམས་ལས་འགོང་མ་
ཞུས་པར། འོན་ཀྱང་བཀའ་བསྟན་ཉམས་པ་ལ་ཡང་ཐུགས་ཆད་པའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་ཤིན་ཏུ་
འཆོལ་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་དུས་མདའ་བར་མཛོད་ནས་བཞུགས་པའི་མཐར། རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ཆུ་པག་སྐྱ་ལོ་༡༦༤༣ལོར་དགའ་ལོ་ལྷ་བུ་བཅུ་པར་རི་བོ་བྱ་རྒྱུད་ནས་ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་
ཞག་བཅུ་བཟོད་པའི་ས་ཆུ་ཤོ་རྩོམ་པའི་ས་གནས་དེར་སྐྱ་གཤེགས། ས་གནས་དེར་སྐྱ་གཤུང་
གི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཀྱང་བཞེངས་པར་གསལ།

སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་བདུན་པ། ལེགས་བཤད་སྐྱ་པའི་ཉི་མ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་བྱི་སྐྱ་ལོ་
༡༦༤༤ལོར་གླིང་ཆང་གི་སྐས་སུ་འབྱུངས། གམ་པ་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་རིས་འཛིན་གནང་བ་ཙམ་
ལས། སྐྱ་བདག་དང་མངའ་གསོལ་སོགས་གང་ཡང་མ་བྲུབ། སྐབས་དེར་བཀའ་བསྟན་ཉམས་
དམའ་བའི་སྐབས་དང་འཁེལ་སྐབས་གླིང་དཔོན་གྱིས་རང་འདོད་ལྟར་ས་རོར་ལྷ་མོར་བཅུག་

སྟབས་སྒྲི་ཆེ་མ་བརྟན་པར་བཤད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་སྟག་སྟེ་ལོ་༡༩༥༤ལོར་དགྲུང་
བཙོ་ལྷ་པར་སྒྲི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྒྲི་ཐེང་བརྒྱད་པ། ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས། མཚན་གཞན་སི་ཏུ་གཙུག་ལག་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ་
ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལོས་སྟེ་ལོའི་ལོ་མཇུག་ཏུ་སྟེ་དགེ་ལོ་ཐོང་དུ་སྒྲི་འཁུངས་
ཀྱང་། གམ་ལེ་ཤེས་རྟོགས་སི་ཏུ་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་པ་ལ་ལོར་འཁུངས། ཞེས་པའི་ལུང་ལྟར་
ཡོངས་གྲགས་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༧༠༠ལོར་འཁུངས་པར་
བཞེད། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོར་རྒྱལ་བ་ཀམ་པའི་ལུང་ལྟར་སི་ཏུའི་ཡང་སྟེང་རོས་
འཛིན། དགྲུང་ལོ་བདུན་པར་ཞུ་དམར་དཔལ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་སི་ཏུ་བསྟན་
པའི་ཉིན་ཐེང་ཐིན་ལས་ཀྱན་ཁུབ་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་མཚན་གསོལ། དེ་རྗེས་ཀམ་དགོན་ཏུ་
ཡར་གདན་འབྲེན་ཞུ་གྲུབས་སྟབས་སྟེ་དགེ་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་སྒྲི་བདག་
གནང་སྟེ་མ་བཏང་། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་པའི་མེ་ལུག་ལོར་ཆོས་རྒྱལ་བསྟན་པ་ཆེ་རིང་གིས་
སྟེན་བདག་གནང་སྟེ་ཤར་དཔལ་སྤངས་དགོན་རྟོན་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་
གནང་། འདི་ཡན་ཀྱི་སི་ཏུ་ན་རིམ་རྣམས་ཀྱི་གདན་ས་ཀམ་དགོན་པ་ཡིན། དེ་ནས་བརྒྱུད་སི་
ཏུ་སྒྲི་ཐེང་རིམ་ཐོན་ཀྱི་གདན་ས་དཔལ་སྤངས་དགོན་པར་ཆགས་པ་རེད། རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ཤིང་རྟེན་སྟེ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་དགྲུང་ལོ་དོན་ལྷ་པར་སྒྲི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྒྲི་ཐེང་དགུ་པ། བརྒྱ་ཉིན་ཐེང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་རྟེན་སྟེ་ལོ་༡༧༧༩ལོར་སྟེ་དགེ་
ཡིད་ལྷུང་ཁོག་ཏུ་སྒྲི་འཁུངས། དཔལ་ལོ་གཙུག་ལག་དགའ་བས་སི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་
ཡང་སྟེང་རོས་འཛིན་གནང་། དགྲུང་ལོ་ལྷ་པར་ནས་ཀམ་པ་བདུད་འདུལ་རྟོག་དང་། ཞུ་དམར་
ཆོས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། འབྲུག་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་སྤང་བ། འཕྱི་ཀྱང་དོན་གྲུབ་ཆོས་རྒྱལ། འཛི་སྤར་
མཚན་སྒྲུལ་སོགས་ལྷ་མར་བསྟེན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༩༩ལོར་
དགྲུང་ལོ་གྲུ་གཅིག་པར་སྒྲི་གཤེགས།

སི་ཏུ་སྒྲི་ཐེང་བཅུ་པ། བརྒྱ་ཀྱན་བཟང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྟེལ་ལོ་མཇུག་སྟེ་ལོ་
༡༧༩༩ལོར་བྱང་གནས་མཚོའི་འགམ་ཏུ་སྒྲི་འཁུངས། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ཐེག་མཚན་རྟོགས་སི་

ཏུའི་ཡང་སྤེད་ངོས་འཛིན། གམ་པ་དང་ཀོང་སྐྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་སི་ཏུ་རིམ་
བྱོན་གྱི་སེང་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། རྗེ་འདི་ནི་སྐྱབས་འགའ་སྐྱུ་ཆས་གནང་ཞིང་ཆང་རག་བཞེས་པ་
དང་། ཏུ་རྒྱལ་ཅེད་མོ་སོགས་ལ་སྤྲུགས་དབྱེས་པའི་ནམ་པ་སོགས་བྱུང་ཐོབ་ཞིག་པོའི་སྤྱོད་པ་
ལྟ་བུས་དུས་འདའ་བར་མཛད། འོན་ཀྱང་བྱད་མེད་ལ་ཏུ་ཅང་གི་སྤྲུགས་འཛེམས་གནང་བར་ཞིག་
ཡིན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༥ལོར་དགུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་སྐྱ་གཤེགས།
སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གཅིག་པ། བསྐྱ་དབང་མཚོག་རྒྱལ་པོ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་བྱི་སྤྱི་ལོ་
༡༤༤༦ལོར་མདོ་ཁམས་ལི་ཐང་དུ་སྐྱ་འབྱུངས། གམ་པ་མཁའ་ཁབ་དོན་རྗེ་སངས་འཛིན་གནང་།
ཀོང་སྐྱལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་། རྗེང་སངས་འཛེམ་དབྱངས་མཁའ་བཙུན་བཙུ་མ་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་
དབལ་སྐྱུངས་དགོན་དུ་གདན་ཅུངས། གམ་པ་ཐེག་མཚོག་དོན་རྗེ་དང་ཞལ་མཛལ། དགུང་ལོ་ཉིར་
ལྔ་པའི་ལྷགས་ཁྲི་ལོ་མཁན་ཆེན་བཟ་ཤིས་འོད་ཟེར་གྱི་མདུན་ནས་རབ་བྱུང་བསྟོན་རྗེགས་
ལྷས། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱག་པའི་ཚུ་འབྲུག་ཆེ་བ་བརྒྱད་པར་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༩ལོར་དགུང་ལོ་དེ་ལྔ་
པར་སྐྱ་གཤེགས།
སི་ཏུ་སྐྱ་ཐེང་བཅུ་གཉིས་པ། བསྐྱ་དོན་ཡོད། རབ་བྱུང་བཙུ་བྱག་པའི་ཤིང་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༩ལོར་སྤེ་
དགེ་དབལ་ཡུལ་དུ་སྐྱ་འབྱུངས། རྒྱལ་བ་གམ་པ་བཙུ་བྱག་པ་རབ་བྱུང་རིག་པའི་རྗེ་རྗེས་ངོས་
འཛིན་གནང་། ད་ལྟ་འཚོ་ཞིང་བཞུགས་པ་འདིའོ།
སི་ཏུའི་སྤུམ་རྟགས་འབྲེལ་ཆེན་སྤྲུ་ཉིག་ཐེང་མཛེས། སི་ཏུ་ཚོས་ཀྱི་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་རང་ལོ་སྤུམ་ཐུ་ཐམ་
པའི་སྐབས་ཐོག་མར་བརྒྱུམས། རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་ལོ་རང་ལོ་སྤུམ་ཐུ་སོ་བདུན་པར་
སྐར་ཡང་བརྒྱུམས་མགོ་ཚུགས་ནས་རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་པའི་ཤིང་བྱ་ལོ་རང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པར་བརྒྱུམས་
ཆང་། བོད་ཀྱི་སྤུམ་རྟགས་འབྲེལ་པའི་ནང་ནས་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གྲས་ཤིག་རེད།
སི་ཏུ་ཨ་སྤྱིད། འདི་ནི་རྒྱ་ལའི་སྐ་མ་ལྔ་པའི་ཡུམ་གྱི་སྐྱ་ཞང་གི་མི་ཐོག་གོང་མ་ཡིན།
སི་བླ། ① [ལེགས་]བོད་ཀྱི་གནས་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་ནས་གསལ་བ་ལྟར་མཚོ་མ་རྩོས་པའི་བྱང་
སྤྲུགས་སུ་དོན་རྗེའི་བྲག་སེང་གའི་ཁ་འབྲུབ་ནས་ཚུ་སི་བླ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་རྗེའི་བྲེ་མ་འབྲེན་ཞིང་ཚུ་
བན་ལྔ་བརྒྱ་དང་བཙས་མཚོ་མ་རྩོས་པ་ལ་གཡམས་བསྐྱོར་ལན་བདུན་བྱས་ནས་བྱང་གི་རྒྱ་

མཆོར་འབབ་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཁྲག་འབབ་དང་། བརྒྱུ་གྲེས། ཉག་ཏུ་འབབ། དབྱང་
བས་ཁྱིན། དབྱིག་གི་དབྱང་པ། ལག་པའི་རྒྱ་པོ། མིད་སྐྱབ་མ་བཅས་སོ།། ②[མངོན]། ཁ་དོག་
དཀར་པོ། ༡ མེ་ཉོག་ཀུ་སྟང། ③ སྤྲ་སྐད་ལ་ཅུང་ཙམ་ཞེས་པའི་དོན།
སི་ཐང་། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་སྟོལ་དེ་མོ་འབྲི་སའི་གྲུ་ཅི་སྤབ་པོ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། བོད་དུ་འང་དེས་རས་
གཞི་བཅོས་ནས་བྲིས་པའི་ཐང་ག་ལ་སི་ཐང་ཞེས་ཟེར།
སི་རྒྱུ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་རྟོང་ཁྲ་གཞན་པན་ནས་གསར་དུ་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟར་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སི་བར། སི་སྐད་ཀྱི་བར།
སི་མོ་འཤ། བོད་སྐད་དུ་སེམས་ནག་པོའི་དེ་པོ། ཞེས་ཟེར་བའི་དོན་ཡིན་པར་ཆལ་བའི་དེ་བ་
དམར་ལས་གསུངས།
སི་བན། སྟོད་རོ་ཆ་བ་ཞིག
སི་མ་ཀོང་། ཞེས་པ་ནི་སྤང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཙོ་མ་རིག་མཁས་པ་དང་། ལོ་རྒྱུས་མཁས་པ།
ཡིག་གཞུགས་དང་དེ་མོ་མཁས་པ་བཅས་ཡིན།
སི་ར། [ཡུལ་]ཡུག་མས་བཏགས་པའི་སྟེལ་པོ་འཕུ་སྤྱུག་ བཤགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་སྟོད།
སི་དེ་དེ། རྒྱང་སོགས་ཀྱི་སྤྲ་རྒྱང་དུ། འུག་པ་ནས་རྒྱང་མ་མོ་གང་སི་དེ་དེར་འོང་བ།
སི་དེལ། རྟེན་སྤྱུག་བྱམ་རིགས་ཤིག་གི་མིང་རམ་སྤྱུག་བྱམ་ཀྱི་མིང་གཞན།
སི་ལ། ལེགས་སྤྱར་ཀྱི་སྐད་དུ། སི་སྤྲ་ལ། དེ་རྩར་ཆགས་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ཆེས་ཤིང་
ཅས་འགྱུར་བར་སྟོགས་ལོས་ལི་ཤིའི་གྲུར་ཁང་ལས་གསུངས་ཤིང་། རོ་པོ་ནི་རུ་རྟེན་ཅ་ལོའི་བར་
ཀྱི་ཆེ་བ་འབྱར་བག་གི་ཅི་དང་ལྷན་ཞིང་སྤྲར་བསྐྱམ་ན་གྲུ་ལུ་ཀྱི་དང་། གཞན་དུ་རྒྱ་གར་ནས་
འབྱུང་བའི་སྟོས་རིགས་དེ་ཞེས་བར་ཞིག་ལ་བྱེད་པ་ཞིག་ཀྱང་མཆིས་པས་དབྱང་བར་བྱའོ།།
སི་ལི་བད་ཀོག་ འབྲུ་ནག་པོ་ཞིག
སི་ལི་མ། [ཡུལ་]སི་ལ་ལི་མ་ཡང་ཟེར། དཔྱན་དུས་རྒྱས་ཁྱེར་ཉེ་རྒྱག་པའི་འབྲུག་དུམ། དབྱིད་ཀ་
ཤར་དུས་རྒྱ་སྤང་གི་གཞུང་དུ་སི་ལི་མ་མང་པོ་རྒྱག་ཡོང།

སི་ཡི་ཡི། སྤྱ་གྲགས་སྤངས་ཤིག ཆར་ཟེམ་སི་ཡི་ཡིར་འབབ། ཁུ་འཕང་སི་ཡི་ཡིར་འབབ། མེ་རྟོག་

གི་ཆར་སི་ཡི་ཡིར་འབབ། དེན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱི་སྤྱ་སི་ཡི་ཡིར་འཁོལ་བ།

སི་ཡིག་དར་རྩུས་མ་རྟོག་སི་ཟེར་བ་དེ།

སི་ཡིར་ལྗང་བ། ལོ་མ་ལེབ་ཅིང་ཕིང་བའི་རྩ་ཞིག་སྟེ། དབུ་སྤྱ་སི་ཡིར་ལྗང་བ་ཞེས་སྤྱི་དཔེ་ལའང་སྟོར།

སི་ཡིར་སི་ཡིར། དེལ་བུའི་སྤྱ་གྲགས་སྤངས་ཀྱི་སྤྱི་རྩམ་བ།

སི་ལུ། སོ་དང་སྟེ་འབྲང་བ་ལས་ཐོན་པའི་སྤྱ་སྤྱི་མིང་།

སི་ཤམ། [རྒྱ]དར་སྤྱད།

སི་རུ་རྒྱལ་པོ། མི་ཉག་སི་ལུ་རྒྱལ་པོ་དང་དོན་གཅིག་

སིག་སྟེའི་སྟོར་བ། ཆ་བ་གསུམ་དང་། ལུར་མོང་། ཡོག་མོ། ཟེའོག་རྣམས་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བའི་

སྟེར་རྒྱ་མེར་སྟོན་གསུམ་ཁ་ཆར་བྱས་པའི་སྟོར་སྟེའི་མིང་།

སིག་བ། [ར་བ]གཞན་ལ་མ་རྟེན་བར་སོ་སོས་ཁུར་པོ་སོགས་ལུས་སྟོད་དུ་ཡར་འདེགས་པར་བརྟེན།

སིག་པོ། འིང་ཐུན་གྱིས་སྤྲས་པའི་ས་རྩོ་སོགས་དངོས་རྩས་སྤྱག་སྟོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟེལ་པོ་དང་དོན་

གཅིག་སྟེ། ཐུ་བ་སིག་པོ་གང་། འིང་རྟོག་སིག་པོ་གང་ལྟ་བུའོ།

སིག་སིག་ ① འབྲགས་བ་དང་འདྲིགས་སྤྱག་གིས་ལུས་འདར་སྤངས་ཤིག་ སྤྱག་སྟེ་འདར་སིག་

སིག་བྱེད་བ། ② ཁུར་པོ་རོ་སྟོད་དུ་ཡར་འདེགས་ཚུལ། ཁེས་པོ་སྟོད་དུ་སིག་སིག་བྱེད་བ།

སིགས། གསིག་པའི་སྤྱལ་ཆོག་

སིགས་མ། ཆོགས་མའམ་སྟེགས་མ། མར་ཁུའི་སིགས་མ།

སིང་། ① རྩ་བར་སྤྱ་ཐོས་པའི་སྤྱང་བ་ཞིག་སྟེ། རྩ་བར་སིང་སྤྱ་གྲགས། ② གཙང་ཞིང་དག་པའི་དོན་

ཏེ། ཆར་བབས་རྩེས་སྤང་ལྗོངས་གཙང་སིང་དེ། རྩ་མཁའ་སྟོ་སིང་དེ། སྟོ་སིང་སིང་ཞེས་བ།

③ བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག་

སིང་སྤྱར། ཆང་གི་ཁུ་བ་ཡང་ཡང་བཙགས་ནས་སྤྱ་པོ་ཆགས་པའི་བརྟུང་སྟོང་ཟེར་བ་དེ་ཡིན།

སིང་ག་ལ། རྒྱ་གར་བྱེད་སྤྱིང་གི་ཤར་ལྟོ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱིང་ཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

སིདྲ་སྤྱིང་། འདི་རྒྱ་གར་སྟོ་ཕྱོགས་རྒྱ་མཆོའི་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱིང་ཐུན་སིདྲ་ལ་ཞེས་བ་དེ་མིན་བར་དེང་

སང་གཞིས་ཅེ་ས་ཁུལ་འབྲོང་པ་རྫོང་ཁོངས་གངས་དཀར་ཉི་མའི་ཤར་སྒྲེའི་ངོས་ཡོལ་མོ་
གངས་ཞེས་བ་དེར་ཡང་དེ་ལྟར་འབོད་སྟོལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་མི་ལ་རས་པའི་རྣམ་ཐར་ནང་དུ་
བལ་ཡུལ་གྱི་ཡོལ་མོ་གངས་ར་ཞེས་དང་མོན་ཡུལ་ཤིང་རི་བདེབས་ཁར་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་
ན། རྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་མཐའ་བུ་སྒྲིངས་ནས་མོན་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ་གྱི་བར་གྱི་སྤྱི་མིང་དུ་
མོན་ཞེས་བརྗོད་པས་ཆོག་པ་མ་ཟད། མངའ་རིས་ཀྱི་མཐའ་མཆོམས་ས་ཁུལ་རྣམས་བལ་ཡུལ་
དང་ཐག་ཉི་བའི་ཆ་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་ཡང་། ད་དུང་དབྱེད་པར་ཞུ།
སིང་རྒྱ། རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་ཁུ་བསྐྱེད་སིང་ནས་བཞག་སྟེ་མེ་ཏོག་དམར་པོའི་རིགས་ལ་མདངས་རྒྱ་བ་བྱེད་ཡིན།
སིང་སྒྲ། རྩ་བ་ལྟར་བའི་སྤྱ་སིང་སིང་ལྟ་བུ།
སིང་ག་སྒྲིང་། རྒྱ་གར་རྒྱུད་དུ་ཕྱིང་ག་ལ་ཟེར་བའི་ཡུལ་དེ་ཡིན། འདིའི་ལོ་རྒྱུས་པོད་ཡིག་ཐོག་གིས་
བའི་ནང་སྤར་ཡུལ་དེ་སྤྱིན་པོ་མི་ཤ་ཟ་བའི་རྒྱལ་ཁམས་ཡིན་པ་ལ། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་
དེ་འདུལ་ཆེད་དུ་ཆོང་དཔོན་ཆེན་པོ་སིང་གེ་བྱ་བར་སྤྱེ་བ་བཞེས་ནས་ཡུལ་དེའི་སྤྱིན་པོ་རྣམས་
ཆར་བཅད་དེ་རིམ་གྱིས་མི་ཡུལ་གྱི་ཐོང་ཁྲིར་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་དེ་ལ་རྗེས་ཐོན་ཞུ་བའི་ཆེད་དུ་
ཡུལ་གྱི་སིང་སིང་ལ་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་འདུག།
སིང་རེ་བ། ཁམས་དྲངས་བའི་སྤང་ཚུལ་ཞིག་སྤྱ་སིང་རེ་བ། ལྷགས་བག་ཕེབས་སྤྱོ་སིང་རེ་བ། རྟོད་
གནས་གཅོང་སིང་རེ་བ་ཞིག་འདུག།
སིང་རེ་ཡེ་རེ་བ། ཏུ་ཅང་གསལ་པོ། རྒྱ་སིང་རེ་ཡེ་རེ་བར་གཟུགས་བརྟན་འཆར།
སིང་དྲངས། ཆང་གི་ཁུ་བ་སྤྱ་པོ།
སིང་བ། ① ལ་དྲགས་དང་ཐག་ཉི་བའི་ཡུལ་ཞིག ② ཡུལ་དེའི་མི།
སིངས་པོ། ཆང་གི་ནང་དུ་རྒྱ་གངས་མོ་སྤྲུགས་ནས་བཟོའི་པའི་སྟོམ་ཅི་ཞིག་གི་མིང་། འདི་ལ་ཡུལ་
རྒྱུད་དུ་སིངས་འབྲག་དང་། སིངས་ལྷག་འབྲུ་རོ་བཅས་ཟེར།
སིང་ཐོམ། ཞུ་མཁན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།
སིང་རག་ ཆང་དང་ཨ་རག་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་ཆོག།
སིང་སིང་པོ། དེལ་བུ་དང་གཡེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་སྤྱིའི་བྱེད་པར་ཞིག།

སིངས་སྒྲིག་སིངས་པོ་ཞེས་ཆང་གི་ཐ་མའི་མིང་དང་། སྒྲིག་ཅེས་སྐབས་འདིར་ཆང་གི་རོ་ཡལ་ཏེ་
ནལ་ནལ་པོ་སོང་བ་ལ་ཟེར་རོ།

སིངས་པ། སིང་པོ་དང་འདྲ།

སིངས་པོ། སིང་པོ་དང་འདྲ།

སིཿལ། [ལེགས]ལ་སྒྲིང་ལྟ་བུ་ཉིན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཡོད་པའི་སྒྲིང་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་

སིད། སའི་གསེབ་ནས་སྐྱ་གཉོང་ཚུལ་ཞིག་

སིད་སྒྲ། སའི་གསེབ་ནས་ལུ་འབྲེན་པའི་སྒྲ།

སིད་སྒྲོག་ ① སེང་གའི་སྒྲ་ཁྱད་པར་སིད་སྒྲོག་ ② སོ་གསེབ་ནས་སིད་ཀྱི་སྒྲ་ཁྱད་སྒྲོག་པ།

སིཿ། [ལེགས]གྲུབ་པའམ་དངོས་གྲུབ།

སིན་རྒྱ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲིང་། རྒྱ་གར་བྱང་ཕྱོགས་སིན་རྒྱའི་སྒྲིང་ཞེས་སྒྲིང་ཕན་རྒྱུར་དུ་ཞིག་སྟེ་སྒྲོབ་
དཔོན་པར་འཁྲུངས་ས་ཡིན་ཟེར་ཏེ་བོད་སྐད་དུ་མཚོ་པར་ཟེར།

སིན་རྒྱ་ར། སིཿ་ར་སྟེ། ཁྲག་མཁྲིས་ཀྱི་ནད་གསོ་བའི་རྩོ་སྐྱན་ཞིག་

སིཿ། [ལེགས]སྐར་བོད་ཀྱི་གནས་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་ནས་གསལ་བ་ལྟར་མཚོ་མ་རྩོས་པའི་ལྟ་
ཕྱོགས་སུ་གསེར་ཀྱི་བྲག་ཁུ་མཚོག་གི་ཁ་འདྲ་བ་ནས་རྒྱ་པོ་སིཿ་ཞེས་བྲ་བས་གསེར་ཀྱི་བྲེ་མ་
འདྲན་ཞིང་རྒྱ་ཕན་ལྟ་བུ་དང་བཅས་མཚོ་མ་རྩོས་པ་ལ་ལན་བདུན་གཡས་སྐོར་བྲས་ནས་སྟོ་ཡི་
རྒྱ་མཚོར་འབབ་པ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྟོན་ཀྱི་གསྐྱ། ཅེ་འདྲའི་རྒྱ་པོ། རྒྱ་བ་སྐྱེས་བཅས་སོ།

སིཿ་སྒྲེས། ① [མདོན] ལན་ཚུ། ② རྒྱ།

སིཿ་ར། [ལེགས]རྒྱ་མཚོའི་ཁྲག་སྟེ་ས་སྐྱན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རོ་མང་ད། རྒྱ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་
རྩ་ཆད་སེལ། མེས་འཚོགས་པའི་མ་དང་། མཚོན་མ་གསོ། བྱང་ཁོག་ནང་གི་རྣམ་ཁྲག་སྐྱེས།

སིཿ་རའི་མདོག་ [མདོན] རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ།

སིཿ་འི་བདག་པོ། [མདོན] རྒྱ་མཚོ།

སིཿ་འི་འབྲས། ཁྲུབ་འདུག

སིབ། ① སིབ་བེ་དང་འདྲ། ② སིབ་བྱའམ་སེག་གེ་ཞེས་པའི་འགོས་ནད་རིགས་ཤིག་ཏེ། རོག་མར་

ཤོག་སྐབས་ལུས་ཐོད་རྒྱས་ཤིང་མགོ་བོ་ན་བ་སོགས་ཆ་བ་སྤྱི་དང་འབྲེལ་བ་ནི། རྟ་མཛོན་དུ་
རྒྱར་སྐབས་འབྲུམ་པ་དཔལ་བོ་ཡུངས་འབྲུ་ལྟ་བུ། ལུས་ལ་ཁུབ་པར་འབྲུང་། ཐེངས་གཅིག་བྱུང་
རྗེས་སྤྱར་མི་འབྲུང་བ་ཡིན།

སིབ་བེ། འབྲུམ་བུ་སིབ་སིབ་འབྲུང་བའི་ཐོར་རིམས་ཤིག་སྟེ། རྟ་རྟགས་སུ་ལུས་ཀྱན་ན་ཞིང་ཆ་བ་
རྒྱས་པ་དང་། མིག་དང་ལྗེའི་སྟེང་དུ་ཐོར་བ་འབྲུང་བ། མགོ་དང་གེ་བ་ཆ་བ་སོགས་འབྲུང་བ་ཞིག་
སིབ་བེ། སིབ་བེ་དང་འབྲེལ།

སིབ་བེ། གྱིས་པའི་རིམས་ནད་ཅིག

སིབ་སིབ། ཉུང་ཉུང་དུ་ཐིམ་སྐྱངས་ཤིག་ གྱེ་མ་ལ་ཆར་ཐིགས་སིབ་སིབ་ ཉུ་ཐིམ་པ།

སིམ་ཁུང་། སིམ་བེའམ་ཨང་ཐུར་འབྲུག་ཁུང་།

སིམ་པ། ① སིམས་པ། སིམ་པ། ཐིམ་བའམ་རྒྱབ་པ། སྤྲན་ལུས་ལ་སེམས་ཏེ་བདེ་བར་གཉིད་ཡུར།
གྱེ་མ་ལ་ཆུ་སིམ། ཞིང་ལ་ཆུ་སིམ། ② བདེ་བའམ་སྦྱིད་པ། འདུ་འཛི་མེད་པས་ཁ་ཁུ་སིམ་པོ་
འདུག་ཆར་བ་སིམ་པ། སིམ་པ་སྟེར་བ། ཁ་ཁུ་སིམ་པོ།

སིམ་པོ། བདེ་བའམ་སྦྱིད་པའི།

སིམ་བྱེད། ① [མཛོན] རྒྱང་། ② རྒྱ་བ།

སིམ་མེ་བ། བདེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན། ལུས་བདེ་སིམ་མེ་བར་གནས་པ།

སིམ་འོད་ཅན། [མཛོན] རྒྱ་བ།

སིམ་སིམ། སིབ་སིབ་བམ་ཐིམ་ཐིམ། ཆར་བ་སིམ་སིམ་བབས་ཏེ་རྟེན་བའི་མེ་ཏོག་རྣམས་སོས་སོང་།
ཆར་བ་སིམ་སིམ་ཞིག་གིས་འདལ་ཆོག་ཆོག་དང་། ཉི་མ་སྤང་སྤང་ཞིག་གིས་ཏོས་ཆོག་ཆོག་མེད།

སིམས་པ། སིམ་པའི་འདས་པ།

སི་ཏུ། རྟ་སྐས་ཀྱི་ཐིམ་པ། སྟེང་འཕྱེད་རྟ་སྐས་ལ་སི་ཏུ་བདུན་ཡོད།

སི་ཏུ་སྦྱར། ཤིང་ཐོག་སྦྱར་མོ་ཞིག

སིར་སྒྲ། སིར་སིར་ཞེས་པའི་སྒྲ།

སིར་སིར། སྤང་མ་འཕུར་མྱིང་གི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

སེལ་མི་མ། སེ་མི་མ་དང་འབྲ།

སེལ་ཤིང། རྩམ་བྱར་གཏུབས་པའམ་སེལ་བྱར་བའི་ཤིང་གི་མིང།

སེལ་སེལ། གཤམ་ཁ་དང་། སེལ་སྒྲན། ཅིལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ། སྒྲ་སེལ་སེལ།

སེལ་སེལ་སྒྲོག [མངོན] མ་བྲ།

སེས། 【བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་ཆིག་གོགས།】 ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བའི་སྤྲད་དང་སྟོན་ཅིག་
སྒྱར་པའི་བྱེད་བཞིན་པའི་ད་ལྟ་བ་སྟོན་པའི་ཆིག་སྤྲད་ཅིག འགྲི་དང་སྟོན་ཏུ་སྒྲིང་དགོས་པའི་
ཆིག་སྤྲད་ཅིག་ཡིན། དཔེར་ན། ད་ལྟ་སྒྲོབ་ལྷ་འཆོགས་སེས་འགྲི། ངན་ཉིན་སྟོན་པའི་སྤྲད་
བར་བསྐྱོར་ལས་དུ་བཟ་ཤིས་ཀྱིས་དབྱར་རྩ་དགུན་འབྲུ་བཅོང་སེས་འགྲི། དེང་དུས་སྒྲོབ་མ་
ནམས་ཤོད་ཡིག་མཁས་པ་འདྲ་འོང་སེས་འགྲི། ཁོ་ཆོས་ཟ་མ་ཟ་སེས་འགྲི། ཁྲོམ་རའི་ནང་གི་
ཟ་མ་མང་ཆེ་བའི་ནང་ཆས་སྒྲོར་གྱི་དུག་ཡོད་ལས་འདྲ་ཟེར་སེས་འགྲི། ངལ་ཚོལ་བས་ཤིང་
གཙོད་སེས་འགྲི། ཡི་ཤེ་སྒྲོག་སེས་འགྲི། དཔེ་ཆ་ལྟ་སེས་འགྲི། དཔེ་ཅིང་ལ་རྟོད་བབས་ཡོང་
སེས་འགྲི་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་བའི་དོན་སྟོན་པ་དང་། དགག་སྒྲུ་དང་སྟོན་ཏུ་སྒྱར་ན། འོག་པ་ནམས་ད་
བྱར་བྱ་བ་སྒྲུ་སེས་མེད་འགྲི་སྒྲོབ་མ་ཆོས་ཨ་རག་འཐུང་སེས་མེད་འགྲི། མགོ་ཁྲིད་ནམས་ཨ་
ཙའི་ནང་ལ་སྒྲག་སེས་མེད་འགྲི་ལྟ་བུ། དགག་སྒྲུའི་སྤྲད་བཞི་ལས་འདི་དང་སྟོན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་
བྱང་བའི་མེད་སྒྲུ་ཁོན་ཡིན།

སེས། [འཇགས་] སྒོས་སྒྲོར་ལ་འགོ་བའི་དེ་ཞེས་ཀྱི་ཤིང་ཞེས།

སྟ། ① སྒྲི་སྒྲུའི་ནང་གསེས་ཤིག་ཡིན་ལ་གང་ཟག་གི་སྒྲི་སྒྲུ་ཁོན་ལ་འཇུག་པར་བཤད་སྒོལ་ཡོད་
ཀྱང་གཙོ་ཆེ་བ་ཙམ་ལས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མ་ངས། གཏམ་དེ་སྟུས་སྒྲེང་བ། ཁོ་སྟུ་ཡིན་པ། ཇི་
སྟེད་སྟུ་དག་ལོ་སྟུ་མ་ཡིན་གྱིས་སྟུ་ལེ་མིན། རྒྱལ་ཁབ་སྟུ་འབྲུ་ཞེས། ② ལ་དོན་ཞེས་འཇགས་
སྟུ་ལངས་པ། འཇགས་སྟུ་མ་སྒྲུངས་པ།

སྟུ་ཀྱུན། མི་གང་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད།

སྟུ་ཐོད་ཐོད། [ཡུལ་] སྟུ་དང་སྟུ་ཞིག་གམ་ཅི་བྱུང་གང་བྱུང་གི་དོན་ཡིན།

སྟུ་མ་ན། [འཇགས་] རྩ་ཉིདའི་ཤིང་།

སུ་མ་སུ་གཟིག་མ་ངེས་པའི་མི་ཞིག་གམ་དམིགས་སུ་མ་བརྟམ་པའི་མི་ཞིག
སུ་མ་རྩ་བུ་ཀ་ར་ཤ། སྤྱ་མདོ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་དམ་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སུ་མི། སུ་མི་རིགས་གསུམ་ལས་འདི་མེར་པོ་སྟེ། རྒྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ། རྒྱ་ནག་སོགས་ནས་
འབྱུང་ཞིང་། རང་ལྗོངས་ཀྱི་མེ་ཏོག་དང་། ཅ་རི་སོགས་རོང་ཆེན་ནམས་ཀྱི་ནགས་འདབས་སུ་
ཐར་ཐོར་སྟེ། ལོ་མང་གནས་པའི་སྤོ་རིགས་ཏེ། ཅ་རྒྱང་སྤུལ་རིང་བའི་རྟིང་པར་ཅ་བའི་རྟོག་
པོ་ཁ་སྤྱ་ཅན་ཡོད་པ་དང་། ལོ་མ་ལྔ་དང་འཇམ་ཉག་ལེན་བྱ་སྟེ་འདྲ་བ་སུམ་འབྲེལ་ཅན་སྤོ་སིབ་
ལོ་རྒྱུད་ཀྱི་རིང་བ་མང་པོར་སྟེ་ཞིང་། དབུས་ཀྱི་རར་བ་སྤུལ་མཉེན་པ། མཐོ་ཆད་སྟེ་0.1
~0.2ཙམ་ཐེན་པའི་སྟོད་ཆར་རྒྱ་བ་4པར་མེ་ཏོག་འདྲ་བ་ཁ་དོག་དམར་སྤུག་ཅན་སྟེ་མ་ལྟར་
མང་དུ་འཆར་ཞིང་། རྒྱ་བ་5~6པར་གང་བྱ་རྒྱུ་རིང་གི་ནང་དུ་ས་པོན་སེར་སྤྱ་ཞིབ་མོ་ཡོད་
པ་ཞིག་གོ་སྟེ་དུ་སྤྱར་བྱ་རྩ་རྟོག་རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་དུག་ཆད་སེལ་ཞིང་ཟུག་
གཟེར་འཛོམས།

སུ་མི་གསུམ། སུ་མི་དམར་པོ་དང་། སུ་མི་མེར་པོ། སུ་མི་སྤུག་པོ་གསུམ་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། གོང་
སྟོན་དགོན་ཅོག་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བོད་དམར་ལས། སུ་མི་དམར་མེར་སྤུག་པོ་
གསུམ། དུག་འཛོམས་སུ་མི་སྤུན་གསུམ་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སུ་སྤྱ། མཛོ་མོ་ཤིང་ཟེར་བའི་ཤིང་དམར་པོ་ཁུ་བས་མདོག་དམར་པོས་བསྐྱར་བྱུབ་པ་ཞིག
སུ་མོ་རུ་དགོན། མིང་གཞན་སུ་མོ་རུ་བསམ་གཏན་ཆོས་སྤིང་ཟེར། དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་
འདེབས་མཁན་མ་གསལ། ཟུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་
རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མཐའ་དམར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སུ་མ་རྩ། འདི་ལེགས་སྤྱར་སྐད་དེ་གསེར་ཀྱི་དོན།
སུ་མ་རྩ་དེ་པ། གསེར་སྤིང་། དེང་སང་ཨིན་རྩ་ཉི་ཤེ་ཡའི་རྒྱལ་ས་ཡ་ཅ་ཏའི་རུབ་བྱང་རོས་ཀྱི་སུམ་
ཏར་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱ་གར་གནས་
ཡིག་ལས་གསལ། དེ་ནི་དུས་རྒྱུ་པོ་ཨ་ཏི་ཤས་སྤྱ་མ་གསེར་སྤིང་པ་ལོ་བཅུ་གཉིས་རིང་བསྟེན་
ནས་ཆོས་གསན་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན།

སུ་ཞིག་སུ་འད་ཞིག་སྟེ་གང་ཟག་གི་སྤྱི་སྤྱོད་མི་སུ་ཞིག་གིས་ཡིད་ཆེས་བྱེད། འདི་ནི་བྱེད་པོ་སུ་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ལག་ཏུ་བྱིན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སུ་པ། [ཆིང་] ཆང་།

སུ་བུ། ད་མེས་ལ་ལྟོས།

སུ་བུ་པན་ཅ། སི་པན་ཏེ་སྟོན་རོ་ཆ་བ།

སུ་བུ་ཙན་དན། རྒྱ་ཤུག་གམ་ཤུག་པ་ཁོ་ཞལ་ཙན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཤུན་ཆོག་མ་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། དེ་བ་ད་བུ་ལྟ་ཤིང་དང་། ཇི་ལ་སུ་བུ་ཙན་དན་རྣམས། རྒྱ་ཤུག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

སུ་བུག ① ལྷམ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཀོ་བའི་བྱེ་བྲག་ཅིག ② ལྷམ་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོག་མ་པ།

སུ་རེ་རྩ་བོ་རྟེ། [ལེགས།] ལྟའི་དབང་པོ་བྱང་ཆུབ་དུས་རབས་དགུ་པ་ཙམ་ལ་བོད་རྒྱལ་ཁྲི་གཙུག་སྟེ་བཙན་ནམ་ཁྲི་རལ་པ་ཙན་གྱིས་བོད་དུ་གདན་འདྲུས་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་མང་པོ་བསྟུར་ཡོད།

སུ་ལུ། ① ལུག་སྤྱག་གི་སུ་ལྟར་སྟོར་སྟོར་འབྲེལ་བཞེན་སྟེ་བའི་མིའི་སྤྱད་བྱིབས་ཤིག་སུ་ལུ་མགོ། ② བ་ལུ། ③ འབྲེ་གཡག་སོགས་སེམས་ཙན་ཁ་ཅིག་གི་ཁོག་པའི་ནང་གི་སྟོ་སྟོད་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། སྟོད་དེའི་ནང་ལ་གོད་ལུའི་སུ་ལུ་ཚན་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་། སུ་ལུ་རེའི་མཚམས་སུ་སྟོ་བསགས་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ལུགས་ཀྱི་ནང་ཁོལ་སུལ་མང་།

སུ་ལུ་ག [ཆིང་] འབྲུའི་ཆང་།

སུ་ལུ་རྒྱུད་ཐང་། འདི་ཡང་མོན་གྱི་ས་ཁོངས་ཀྱི་ཐང་ཞིག་གི་མིང་།

སུ་སྤ། སུ་དང་སུ་ཞེས་པའི་བསྐྱས་ཆིག་མི་སུ་སུ་སྟེབས་འདུག་སུ་སུ་སྟེབས་མི་འདུག་འཇུས་མི་སུ་སུ་སེབས་འདུག་

སུག ① ལུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་བཞིའི་མིང་སྟེ། ལུག་སུག་སྐམ་གྱི་སུག་པ་ཞེས་པ། འདི་ལ་སུག་ཏེ་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ② མིའི་ལག་པའི་མིང་གཞན་ཏེ། རང་གིས་དངོས་སུ་བརྩམས་བའམ་

དངོས་སུ་ཐེན་པའི་དཔེ་ཆ་དང་ཡི་གེ་ལ་སྤྱུག་ཐེན་ཟེར་བ། སྤྱུག་གྲྱོག་ཀྱང་པ་འཕྲོག་པོ།
སྤྱུག་དཀར། ཉུག་ཡག་སོགས་ཀྱང་ལག་དཀར་པོ་ཅན།
སྤྱུག་བཀྲིགས། ཀྱང་ལག་བཞི་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ། གནག་སྤྱུགས་སྤྱུག་བཀྲིགས་བཏང་ནས་སྤྱུ་
ཅིང་འབྲེག་པ།
སྤྱུག་ཏ། [ཆིང] བཅོས་པའི་ཆང་།
སྤྱུག་ཉིང་། ཀྱང་ཅེ་སྟེ། སྤྱུག་ཉིང་སྐྱམ་པའི་ཐུག་པ་བསྐྱོལ། དགེ་ཆན་ལགས་ལ་ལྷགས་གང་ཞུས་
ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
སྤྱུག་མཐེལ། མིའི་ལག་མཐེལ་དང་། དུད་འགྲོའི་ཀྱང་ལག་བཞིའི་མིག་མཐེལ།
སྤྱུག་འབྲ། ① སྤྱོ་ལོ་སྤྱུག་པོ་ཟེར་བའི་སྤྱོ་སྤྱན། ② ལྷགས་རི་ཤིག
སྤྱུག་པ། ① ཀྱང་ལག་སྤྱུག་བཞི། སྤྱུག་པར་སོན་པ། སྤྱུག་བཞི་བཅད་པའི་ལྷག་ཁོག་ཁ་ཆང་། སྤྱུག་
ཉིང་སྐྱམ་པའི་ཐུག་པ་བསྐྱོལ། དགེ་ཆན་ལགས་ལ་ལྷགས་གང་ཞུས། ཅུང་དུ་ར་ལྷག་གསོད་
སྤངས་མི་ཤེས་པར། ཆེན་པོ་གཡག་གི་སྤྱུག་བཞི་འབྲེག་རྒྱ་ཞོག ② གནན་ལ་ཡན་ལག་གིས་
གཏོང་བའི་གསང་བར། ཀྱང་སྤྱུག་ལག་སྤྱུག་བརྒྱབ། མགོ་སྤྱུག་རྒྱུག་སྤྱུག་གཏོང་བ། ③ སྤྱོ་
སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ཞུ་ཆེས་སྟོམས། ཏུས་པས་རྩ་བ་འོན་པ་ལ་བན། བོས་
སོགས་གྱི་ཐི་མ་འདག་པར་བྱེད། ④ སྤྱུག་པ། འོ་མང་སྟེ་བའི་ལྷམ་རིགས་ཏེ། ཅ་བ་དཀར་པོ་
པལ་ཆེར་ཀྱང་གཅིག་སའི་གཏོང་རིང་དུ་བྱུག་ཅིང་། དར་པ་སྤྱ་ལ་རེངས་པ། ཡལ་ག་དང་
བཅས། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་0.2~0.5ཙམ་ཟེན་པ། འོ་མ་ལྡང་དཀར་སྤྱ་འཛམ་ཉན་ནར་མོ་རལ་
གྱིའི་དབྱིབས་ཅན། མང་ཆེ་བ་ཅ་བ་ནས་སྟེ་བ་དང་། བར་པའི་ཆོགས་མཆམས་ནས་འོ་མ་ཁ་
སྟོད་སྟེ་བ། ཆ་བ7~8པར་གོས་སྤྱ་འཛམ་སྤྱ་རིས་དང་། སྤྱ་ཅུང་འབྲར་བག་ཅན་གྱི་སྤྱབ་
ནས། མེ་ཏོག་དཀར་པོ་དྲིལ་ཅུང་ཁ་བྱམ་འབྲ་བ་འཆར་ཞིང་། ཆ་8~9པར་གོས་གྱི་སྤྱབ་ནས་
གང་བུ་བྱམ་པའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ནད་དུ་འབྲས་བུ་དཀར་ཞིབ་མཁལ་དབྱིབས་ཅན་གྱིས་
ཁེངས་པ་འདོགས། སྤྱན་དུ་སྤྱར་བུ་ནི་ཅ་བ་སྟེ། ཆ་9~10པར་བཞོས་ནས་ས་བྲེག་གཙང་
མར་བཀྲས་ལ་མ་རུལ་བར་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ལུས། རོ་ཁ་ཆ། ཞུ་ཆེས་སྟོམས།

རྒྱས་པས་ན་བ་འོན་པ་དང་སྣ་ལགགས་པར་ཕན། སྒྲུག་ཚུ་མས་ནས་བཏང་བས་གཤང་བ་
ལགགས་པ་འབྱིན།
སྒྲུག་པ་དག་གྲེད། ལོ་མང་སྤྱི་བའི་རྩ་ལྟུང་མེ་ཉོག་སྒྲུག་པོ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཅ་བ་སྒྲུན་གྲེད་ཆོག་
སྒྲུག་པོ། ཀླང་ལག་གི་དོན་དུ་གོ་བའི་སྒྲུག་པ་དང་འབྲ།
སྒྲུག་ཕྱ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགོ་སྒྲུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྟོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྒྲུག་གིས། ལག་པས་གིས་པ།
སྒྲུག་མེལ། སྒྲུག་སྤེལ་གྱི་འབྲི་ཚུལ།
སྒྲུག་སྤེལ། ཨེ་ལ་ཕྲ་མོ་སྤྲ། ཅི་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་རོ་ཆ་ལ་ཁ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། རྒྱས་པས་མཁལ་
མའི་ཤོད་དང་རྒྱས་པ་ཉམས་པ་གསོ། མོ་བའི་མེ་ཤོད་སྤྲེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཉེ་བའི་ལྗེ་
མིག་དང་། ཉི་ལེ་ཉི། སྤུམ་གསུམ་པ། ལུས་ངན་མ། སེག་བདར་རིས། ཨེ་ལ་ཅི་བཅས་སོ།
སྒྲུག་བཞི། དུད་འགོ།
སྒྲུག་བཞིར་ཉེན་ཁལ། སྤར་བྱོལ་མོང་ལ་བཞེན་ནས་འཁྲི་བའི་ཁལ།
སྒྲུག་ཡོལ། ལག་པ་དང་ཀླང་པ།
སྒྲུག་རིལ། ཀླང་རིལ་ལམ་ཞ་རིལ།
སྒྲུག་ལག་ ཀླང་ལག་
སྒྲུག་ལས། སྒྲུག་ལས།
སྤང་། སྤངས་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སྤང་གི། རུལ་གི།
སྤང་ག། རུལ་ག།
སྤང་ག་བྲགས། མྱོག་མྱུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་ms serif ཟེད།
སྤངས་པ། རུལ་བའི་མིང་། འཕྲི་སྤངས་ཀྱི་ངན་པ། རོའི་སྤངས་ཀྱི། དངོས་ཐོག་རུལ་ནས་སྤངས་ཀྱི་ཐོག་

སྤང་དེ་ཤི་བ། དབྱགས་འགགས་ནས་ཤི་བ།

སྤང་བ། ལྷ་ལྷ་དང་ཐུང་ཐུང་། ར་སྤང་བ་ཞིག་འབྱུང་། ལྷོ་སྤང་། སྤོ་
སྤང་བ། སྤོ་སྤང་བྱ་བ་བ། དེས་འབྱུང་སྤོ་ཐུང་སྤོ་སྤང་། འབྱུ་སྤང་ཙམ་ཉོས། ཙམ་བ་སྤང་ཙམ་
སྤྲེལ། དདུལ་སྤང་ཙམ་བསགས།

སྤྲ། ① བྱིས་པའི་སྤྲ་ཙམ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་གཙུག་པོ་བ། ② ལ་མདོའི་སྤྲ་ལ་ཡིད་སྤྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཡིན།
སྤྲ་ཀོའི་ཐོང་། ཞེས་བ་ནི་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྤྲ་བས་ཀྱི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཡིག་གཟུགས་མཁས་ཙན་
དང་། ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་མཁས་ཙན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་མང་ཤི་
ཀྱི་འི་ཡིག་གཟུགས་ལ་དཔེ་མཛད་ནས་སྤོ་བ་གཉེར་གནང་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་འབྲུག་ཡིག་
འབྲི་ཙམ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས། དེ་བཞིན་ཁོང་གིས་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་དེ་བ་ཐེར་ཞེས་པའི་དཔེ་དེ་བ་
གཉིས་ཀྱང་ཚུལ་གནང་མཛད་ཡོད།

སྤྲ་སྤང་། སེམས་མི་དགའ་བའི་སྤང་བ། ཡིད་ལ་སྤྲ་སྤང་སྤྲེས་བ། སྤོ་བ་སྤྲོད་བྱས་ཁེངས་
སེམས་མེད་བ་དང་། སྤོ་བ་ཁྲིད་བྱེད་དུས་སྤྲ་སྤང་མེད་བ།

སྤྲ་བ། སྤྲོ་བའི་དོན། ཡིད་སྤྲ་བ། ལུང་ཐེར་གིས་སྤྲ་བ། རྒྱ་བ་སྤྲ་བ།

སྤྲ་པོ། བསྤྲ་པོ་འདྲ་བ། མི་དགའ་བ་དང་ཡིད་འཆེར་བའི་རྒྱལ་བ། ལྷ་སྤྲ་སོག་བ། མི་གཞན་
ལ་སྤྲ་པོ་བཅོས་བ།

སྤྲ་ཐུང་། དགག་བ་རྒྱལ་བ་དང་སྤྲོན་བཅོད་བྱེད་བའམ། ཡང་ན་པོར་བ་དང་། སྤང་བ། སྤོད་བ།

སྤྲ་ཐུང་བ། སྤྲ་འབྲེན་བ་དང་དོན་གཅིག་

སྤྲ་དབྱག་བ། དགག་བ་རྒྱལ་བ།

སྤྲ་དབྱང་བ། བསལ་བྱ་དེ་ཕྱིར་འབྲེན་བའམ་རྒྱ་བ་ནས་བཏོན་པའི་དོན།

སྤྲ་འབྲེན་ལྷང་སྤང་། སྤྲོན་ལ་སྤྲོན་དུ་མི་བཅོད་པར་སྤྲོན་མིན་བཅོད་བ།

སྤྲ་འབྲེན་རུས། པ་རོལ་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སྤྲོར་བ་བཏོད་ནས་དཔལ་བཅའ་འདོར་བར་བྱེད་རུས་བ།

སྤྲ་འབྲེན་བ། ① དགག་རྒྱལ་བ། གཞན་ལུགས་ལ་སྤྲ་འབྲེན་བྱེད་བ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བཤད་
སྤོལ་ལ་སྤྲ་འབྲེན་བ། ② དམའ་འཕེབས་བྱེད་བ། རང་མཐོང་ཆེ་བྲགས་བས་གཞན་གྱི་ཡོན་

ཏན་ལ་སྟན་འབྱིན་བྱས་པ།

སྟན་འབྱིན་ཡང་དག་སྟོན་ལ་སྟོན་དུ་བརྗོད་པས་སྟོན་ཅན་དུ་གོ་བྱས་པའམ་ལོག་རྟོག་སེལ་བྱས་པའི་དག

སྟན་མ། བསྟུ་བའམ་བསྟུ་མ། མགོན་པོ་ལ་སྟན་མ་ཞུ་བ།

སྟན་མེད་ངང་རིང་། ཞེ་སྟན་མེད་པའི་གཤེས་བཟང་། སྟན་མེད་ངང་རིང་གིས་གཞན་ལ་བསྐྱབས་
ནས་རོགས་རམ་བྱེད་པ།

སྟན་གཅེར། ཡིད་སྟན་ཞིང་ན་བ་གཅེར་བ་སྟེ། མོས་མི་བདེ་བའམ་བག་མི་ཤེས་པ་བ།

སྟན་རེ། [རྫིང་།] ཅུང་ཟད་རེ། ཟས་སྟན་རེ་ཙམ།

སྟབ། སྟབ་བཞིན་པ་སྟེ། གྲིས་ཐེན་པའི་རི་མོ་སོགས་བྱིས་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ། སེར་སྟབ། ལྷང་
རྗེས་ལག་སྟབ་སོགས་ལྟ་བུ།

སྟབ་བཞིགས། ཉེར་བརྗོགས་སམ་གྲ་སྒྲིག་ ཉལ་ཆས་སྟབ་བཞིགས་བྱས་ནས་བྱིན་པ།

སྟབ་ཆོག་སྟོག་ཁྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྟངས་དུ་ok to remove ཟེད།

སྟབ་པ། ① འབྱི་བ། ལྷང་རྗེས་ལག་བསྟབ། རི་མོ་བསྟབ་པ། བྱས་རྗེས་རྣམས་མི་མདོན་པར་
བསྟབས་སོང་། ② འགོག་པ་དང་། རྗོ་སོགས་གྲིས་བརྒྱུད་ནས་མེད་པར་བཟོ་བ། འགྲོ་ལམ་
བསྟབས་པ། ལ་ལམ་ཁ་བས་བསྟབ་པ། ས་རྗོ་ཤིང་གསུམ་གྲིས་ཚུ་ཡུར་བསྟབ་པ། མཆོ་སྟབ་
པ། དབུགས་སྟབ་གཏོང་བ། དབྱིན་སྟངས་དུ་to erase ཟེད།

སྟབས། སྟབ་པའི་སྟུལ་ཆོག

སྟམ། གངས་འབོར་གྱི་སྟོན་དུ་འབྱུག་པའི་གསུམ། སྟམ་སྒྲིལ། སྟམ་ཟླ། སྟམ་སྟོང་། སྟམ་ལྗལ།
སྟམ་འབྲུམ། དཀར་སྟམ་སྟེར་བཞིའི་གསོལ་ཆོགས་བསྒྲིགས་པ།

སྟམ་ཁྲི། ཁྲི་ཐག་གསུམ།

སྟམ་བརྒྱ། བརྒྱ་ཐག་གསུམ།

སྟམ་བརྒྱ་པ། སྟོབ་དཔོན་ལྷ་ལྟའོད་གྲིས་མཛད་པའི་དགོ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ཤོ་ལོ་ཀ་
སྟམ་བརྒྱ་ཡོད་པས་སྟམ་བརྒྱ་བ་ཞེས་བཏགས་སོ།

སུམ་སྒྲོག་ཆིངས། དབྱང་པའི་རུས་ཆག་ལ་ཆིངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། རྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་
མཆོས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ལས། སུམ་སྒྲོག་ཆིངས་ནི་གཅིག་ངོས་
ཀྱི་དབྱང་པ་ལ་ཐེ་གྲུ་འདོམ་པོ་བསྐྱོན་ནས་ལག་པའི་ཕྱད་བྱ་སྟེ་ལྷག་གཞུག་དང་བྱ་མའི་བར་དེ་
ནས་བཅིངས་ཏེ་ཐེ་གྲུ་དེ་ནས་སྒྲངས་ཀྱིན་སུམ་སྒྲོག་ཏུ་བཅིངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལོ།

སུམ་འབྲུང། སུམ་ལྷབ་ཏུ་འབྲུང་བ། བཅུ་སུམ་འབྲུང་ལ་སུམ་ཅུ་ཐམ་བ་ཐོབ།
སུམ་བསྐྱུང། སུམ་ལྷབ་ཏུ་བསྐྱུང་བ། བརྒྱ་སུམ་བསྐྱུང་ལ་སུམ་བརྒྱ་ཐམ་བ་ཐོབ།
སུམ་གྲོས་སོ་དུག གཡག་དང་བ་སྒྲང་སོགས་ཞོར་གྱི་རིགས་ལོ་དུག་ལོན་པ་ལ་ཟེར། ལོ་ལ་སུམ་
གྲོས་དང་ལོ་ལ་ཐོད་གཅིག་མ་ཞེས་ཁ་སྐད་དུ་གྲགས།

སུམ་སྒྲིལ། ① གླ་མ་དང་ཡི་དམ་དཔྱེར་མེད་དུ་གསོལ་བ་འདེབས་ཞིང་བསྟེན་སྦྲུབ་ཁྱེད་པ་དང་། ②
ཆོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྒྲུང་ལ་འབད་བ། ③ གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དོན་ལ་རིགས་བས་དཔྱེད་ཅིང་
ཞིབ་ཏུ་སེམས་པ་སུམ་སྒྲིལ་དུ་ཉམས་སུ་སྒྲངས་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

སུམ་བསྒྲིགས། ཁག་གསུམ་སྟེ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ། རྒྱ་ཡིག་དང་བོད་ཡིག་སོག་ཡིག་སུམ་
བསྒྲིགས་ཀྱི་དཔེ་ཆ།

སུམ་ཟླ། བཅུ་ལྷག་གསུམ།

སུམ་ཅུ་ཉིག་ཏ། ཐང་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་རྟེས་བམིལ། ལུས་པས་མཆིན་ཆད་དང་
མཁྲིས་ཆད་སེལ།

སུམ་ཅུ་ད། ཐོན་མེ་སམ་རྩོ་ཏུས་བརྒྱམས་པའི་ལེའུ་བྱི་མ་རྣམས་ཀྱི་ཉེན་བཅའ་བ་དོར་བའི་ལྷག་མ་
ཤོ་ལོ་ཀ་སུམ་ཅུ་ཡོད་པས་སུམ་ཅུ་བ་ཞེས་སྒྲིས། མཁས་པ་ལ་ལས་ཀྱ་ལི་སུམ་ཅུའི་བརྗོད་བྱ་
གཙོ་བོར་སྟོན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཏགས་པར་བཤད་འདུག

སུམ་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བཤད། ① བོད་ཀྱི་བརྗོད་སྟོན་རིག་པ་སུམ་ཅུ་པའི་གཞུང་འགྲེལ།

སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ། ① གངས་ཀ་ཞིག་ ② ལྷའི་གནས་ཏེ་རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྩོར་ལྷ་བརྒྱུད་དང་། དག་
པོ་བཟླ་ཉི་མ་བཅུ་གཉིས། ཐ་སྐར་གྱི་བྱ་གཉིས་ཏེ་ཉེ་དབང་སོ་གཉིས་དང་ལྷ་དབང་བརྒྱ་ཁྱེན་
དང་བཅས་སུམ་ཅུ་ཅ་ གསུམ་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཅེ་ཞིང་རོལ་པའི་གནས།

སུམ་ཆ། གསུམ་ཆ་དང་འབྲ།

སུམ་གཉིས། གསུམ་གཉིས་དང་འབྲ།

སུམ་རྟགས། སུམ་རྩ་བ་དང་རྟགས་ཀྱི་འབྲུག་བ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སུམ་སྟོང་། སྟོང་ཐག་གསུམ།

སུམ་སྟོན་ཡེ་ཤེས་གཞུངས། དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་མཆོམས་སྟེ་མོའི་སུམ་པའི་སྐུ་སྟེ་
སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་བྱུན་མིན་དང་བྱུན་མོང་གི་རིག་གནས་ཀྱུན་ལ་
དབྱིས་བྱིན་པར་སྦྱངས། བྱུང་པར་དུ་རྗེ་བཙུན་གཡུ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་སྐུའི་
བྱུང་དུ་ལོ་བཅུ་གཉིས་པར་དུ་བཅར་ནས་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་གཞུང་དོན་དང་གདམས་པའི་
ཐབ་བཙུད་བཀའ་ལུང་བྲག་ལེན་ལྷག་མ་མེད་པར་ཁྱུས། བཀའ་ཚོམ་ཡང་གཡུ་ཐོག་པའི་རྣམ་
ཐར་སྐྱེ་ལྷ་ལྷན་བྲལ་མ་དང་། གསང་བའི་རྣམ་ཐར། བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འབྲུམ་རྒྱུད་གསལ་
སྟོན། ཀྱང་འབམས་གསོ་བའི་སྟན་རྒྱུད་ཐེན་བྲིས་སོགས་བསྟན་བཅོས་སྤྲ་ཆོགས་མཛད། སྐྱེ་ཆེ་
ཕྱིལ་པོའི་རིང་གཙོ་མོར་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་འདི་ཉིད་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ། གཞོན་ནུ་
ཡེ་ཤེས་སོགས་སྟོབ་མ་ཤིན་ཏུ་མང་བ་བསྦྱངས།

སུམ་ཐོག་ཐོག་བཙེགས་གསུམ་ཡོད་པའི་ཁང་བ།

སུམ་ལྷན་དུས། རྩོགས་ལྷན་སྐབས་ཀྱི་དགེ་བ་བཙུའི་ནང་ནས་སུམ་ཆ་ཙམ་ཞིག་ལུས་པའི་སྐབས་
ཉེ་དུས་ཆད་ལ་ལོ་གངས་ས་ཡ་གཅིག་དང་། འབྲུམ་ཐེར་གཉིས། ཁྱི་ཐག་དགུ། སྟོང་ཐག་དུག་
ཡོད་པར་བཤད་དོ།

སུམ་མདོ། ལུང་པའི་མདའ་གསུམ་མཇུག་ལས་གསུམ་ཆུ་པོ་གསུམ་སོགས་འཛོམས་པའི་འདུས་མདོ།

སུམ་མདོ་དགོན། རིག་འཛིན་བདེ་ཆེན་སྤིང་ཞེས་གྲང་གཤགས། རབ་བྱུང་བཅོ་གཉིས་པའི་ཆུ་ལྷག་
ཕྱི་ལོ་༡༧༥༣ལོར་ལུང་བཟང་སྐྱེ་ལྷེང་དང་པོ་སྟོ་བཟང་བསམ་གཏན་ནས་གསར་དུ་བཅུག། དེ་
རྗེས་རིམ་བཞིན་ཙན་ཨ་མོ་རེན་པོ་ཆེ་དང་ཀེ་རྟེ་སྐྱེ་ལྷེང་ལྷ་བ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
ནས་བསྐྱུར་བཅོས་བདག་སྟོང་མཛད་ལ། རབ་བྱུང་བཅུ་ལྷ་པའི་མེ་པོ་ཁྱི་ཕྱི་ལོ་༡༨༤༤ལོར་
ཀེ་རྟེ་སྐྱེ་ལྷེང་བརྒྱུད་པ་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ནས་སྤྲ་ཐེམ་རི་ཁྱོད་དང་འབྲིང་པའི་མེར་ཆོགས་

གཉིས་གཅིག་བསྟུ་བྱས་ཏེ་དགོན་འདི་ཆགས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་ཆ་བ་བོད་
རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སུམ་མདོ་རིས། སྐན་གྱི་དཀྲིལ་དུ་ཡོད་པའི་དབང་པོ་བཞི་འདོས་པའི་ཅའི་མིང་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་
དཔའ་བོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ལས། སྟེ་མིག་སྒྲ་དང་ན་བ་ཡི། ལུ་ག་བཞི་ནི་འདུས་
པ་དག་ཀྱན་དང་སྟོ་རུ་ཁ་བཞི་སྟེ། ལུ་གའི་ནང་གི་དེ་རྣམས་ཀྱི། གནད་ནི་སུམ་མདོ་རིས་ཞེས་
བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སུམ་ག། ① བསུམས་ག། བསུམ་ག། སུམས། རུབ་རུབ་བཟོ་ག། ལུག་མའི་ཁ་བསུམ་ག། གོས་གྱི་
ཨམ་སྟག་དང་སྟག་གཤམ་བསུམས་ག། ② སུམ་པའི་རུའི་བསུམ་མིང་།

སུམ་པ་མཁན་ཆེན་ཡེ་ཤེས་དཔལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྟེལ་སྟྱི་ལོ་༡༧༠༩་
ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་དགྲུའི་ཐོག་ཨ་མདོ་དགོན་ལུང་དུ་ཐེབས་ཏེ་ཆོས་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ལས་
རབ་ཏུ་བྱུང་། བཅ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། སྐྱེ་འབྱུངས་འཛམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོ་སོགས་བསྟེན་
ནས་སྟོན་མེན་དང་སྟོན་མོང་གི་རིག་གནས་ཀྱན་ལ་ཐོས་བསམ་དབྱིས་བྱིན་པར་མཛད། ལྷ་
བར་དུ་རྒྱལ་དབང་ལུ་པའི་སྟོན་པར་ར་བ་ལུག་པོ་ཆའི་སྟོབ་ལ། སྟོན་རམས་པ་ཉི་མ་རྒྱལ་
མཆན་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིའི་ལུང་གསན་ཞིང་། ཅིས་དཀར་ནག་
དང་། སུམ་ཉགས། སྟན་དག་སོགས་ཐ་སྟད་རིག་ལམ་གང་ལའང་ཐོགས་པ་མེད་པར་སྦྱངས་
པས་སུམ་པ་བཞི་ཉ་ཞེས་མཁས་པའི་གྲགས་པས་བྲ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་སྟྱི་
ལོ་༡༧༣༤་ལོར། རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་སོག་ཡུལ། བོད་བཅས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་འཁོད་པའི་ཆོས་
འབྱུང་དཔག་བསམ་སྟོན་བཟང་དང་། མཆོ་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་། འཛམ་གླིང་སྟྱི་བཤད། གསོ་
བ་རིག་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་གནད་དང་སྟོན་ངོས་འཛིན། སྟོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སོགས་
མང་དུ་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྟེལ་སྟྱི་ལོ་༡༧༣༧་ལོར་ཐེ་ཅན་དུ་ཐེབས་ཏེ་ལོ་
གསུམ་ཅམ་མཆོ་བདུན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་མཛད། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྟེལ་སྟྱི་ལོ་
༡༧༤༤་ལོར་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲུ་ལྷ་བར་གཤེགས།

སུམ་པ་ལག་ག། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་གཙན་ཆ་རྫོང་གི་རོང་ཞིག་

སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ། སུམ་པ་ལྷགས་རྒྱལ་ཞེས་པ་བར་ཁམས་ཁུལ་མང་ཆེ་བ་དང་། ལྷག་པར་སྤར་
ཁམས་དང་བྲག་གཡལ་སོགས་སུ་ལྷགས་བཅོའི་ལག་རྩལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་མང་པོ་ཐོན་པ་
དང་། སུར་རྒྱལ་པོ་གྲི་གུམ་བཅན་པོའི་སྐབས་ལྷགས་ཁབ་ཀྱང་སྤར་ཁམས་ནས་སྤངས་པ་
སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན།

སུམ་པ་ཆོས་འབྱུང་། ཆོས་འབྱུང་དཔག་བསམ་ལྗོན་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་སུམ་པ་མཁན་ཆེན་ཡེ་
ཤེས་དཔལ་འཕྱོར་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་ལོར་བཅུ་མས། བཅོམ་བྱ་ནི་སྟོང་
ཆར་རྒྱ་ཁར་དུ་རྒྱལ་རབས་དང་དམ་པའི་ཆོས་བྱང་ཚུལ་དང་། སྤང་ཆར་རྒྱ་ནག་ཆེན་པོ་དང་།
བོད་སོག་ཡུལ་བཅས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་བྱང་ཚུལ་རྣམས་གསལ།

སུམ་པའི་བོན་པོ། བོད་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོའི་གོང་ནས་བོད་དུ་དར་བའི་བོན་པོའི་བྱུང་མཐའ་
འཛིན་པའི་བྲེ་བྲག་ཅིག

སུམ་པའི་རུ། སྟོང་བཅན་སྟོན་པོའི་སྐབས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་བོད་ཡུལ་རུ་ཆེན་ལྷའི་ཡ་
བྲལ། སུམ་པའི་རུ་ཆེན་ནི། བྱང་ཕྱོགས་འཕན་ཡུལ་མཆོ་སྟོན་དང་ས་འབྲེལ་པའི་ཡུལ་འདིའི་
ལྷོ་བ་རྒྱ་ཤོག་སྐག་པ་ཆའ་ལ་བཞག་ནས་ཤར་གཉེ་ཡུལ་བུམ་ནག་ལྷོ་སྤྱི་ཉི་ཆུ་ནག་རྒྱབ་ཡེལ་
ཞབས་སྤིངས་པོ་ཆེ། བྱང་ནགས་ཤོད་གཟི་འབྲང་བཅས་སོ་སོའི་བར་དུ་སོང་བའི་ས་ཁུལ་གྱི་
མིང་རྟོང་ཡིན། འདི་དག་དེར་དུས་ཤོད་སྟོན་གསུམ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཁམས་བྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་
ཁུལ་འདི་དག་ཡིན།

སུམ་པའི་རུ་སྟོང་ལྷེ་བཅུ་གཅིག་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་གསལ་བར། ཅེ་མཐོན་དང་
པོ་མཐོན་གཉིས། རྟོང་ཆར་སྟོང་སྤང་གཉིས། འཛོང་སྟོང་དང་འཛོང་སྤང་གཉིས། རྩེ་སྟོང་དང་
རྩེ་སྤང་གཉིས། ཁ་རོ་དང་ཁ་ཟགས་གཉིས། ནགས་ཤོད་སྟོང་བྱ་རྒྱུང་བཅས་བཅུ་གཅིག་ཡིན་
པར་གསུངས། ས་ཆ་འདི་དག་དེར་དུས་ནག་ཚུའི་འབྲི་རུའི་ས་ཁུལ་མན་ཆད་ཁམས་ཕྱོགས་
ཡུལ་གྱུ་པལ་མོ་ཆེར་མིང་ཡིན་འདུག

སུམ་བེད། སྤྱི་ཉིད་སྤྱུར་ཆགས་སྟེ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་མགོ་རྒྱན་ལས། རྒྱ་བོད་ཡིག་དང་ཡི་བོ་གསུམ་སྤྱིག
སུམ་བྲིན། སུམ་བེད་དང་འབྲ།

སུམ་སྦྱར། བན་ཚུན་གསུམ་སྦྱར་རམ་གསུམ་སྦྱེལ། སུམ་སྦྱར་བང་ལེག། ཤོག་ལྷེབ་སུམ་སྦྱར།
སུམ་སྦྱགས། གསུམ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་སྦྲེབ་པ།
སུམ་འབྲུམ། འབྲུམ་ཕྱག་གསུམ།
སུམ་སྦྱེལ། གསུམ་པན་ཚུན་མཉམ་སྦྱེལ།
སུམ་རྩེ་ལྷགས་ཁང། དཔོན་འདི་དུས་ནམ་དང་ལྷ་མ་སུས་བཏབ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སུམ་ཅེན། བརྒྱ་བྱིག། དག་པོ། ཉེ་དབང་སྟེ་ལྷའི་གཙོ་བོ་གསུམ་ཅེ་བའི་གནས་ལ་སུམ་ཅེན་ཞེས་བྱ་
སྟེ། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྷ་ཡུལ་ཡིན་ནོ།
སུམ་ཅེན་བདག་པོ། ལྷའི་མིང་གི་རྣམ་གངས།
སུམ་ཅེན་འདུན་ས། ལྷའི་འདུན་ས་སྟེ། ལྷའི་ཁོང་ཁྱིམ་གྱི་མིང་།
སུམ་བཅེགས། རིམ་བ་གསུམ་བཅེགས། དེབ་སུམ་བཅེགས་ཁང་བ་སུམ་བཅེགས།
སུམ་ཚུགས། དབྱིབས་སུ་ཚུགས། ཐབ་རྫོ་ཚུགས་ཤིག་བཙུགས་ཏེ་ཆ་ཤོགས་བརྒྱབ།
སུམ་རྩུང། ① གསུམ་ཡན་ཆད། སུམ་རྩུང་གཉིས་ཙམ། ② སུམ་ཆ་གཅིག་ཡན་ཆད།
སུམ་ཡང། ① གསུམ་ཡན་ཆད། ② སུམ་ཆ་གཅིག་ཡན་ཆད།
སུམ་རིམ་པ། རིམ་བ་སུམ་བཅེགས་སམ་རིམ་བ་གསུམ་བསྟོར། ལྷགས་རི་སུམ་རིམ་པ།
སུམ་ལོག་ལྷབ་གསུམ།
སུམ་ས། སུམ་པའི་སྤྱལ་ཆོག
སུམ་ས་པ། ཡོངས་སུ་གང་བ་དང་། ཁ་གོང་ངེས་སུ་རྒྱགས་པའི་དོན།
སུའི་གཡང་དེ། སུའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་གཉིས་པ་གཡང་རྟེན་གཡང་གོང་རྒྱལ་པོ་འདིས་སྤྱི་
ལོ་༡༩༡༥ལོ་བར་ལོ་ངོ་བཅུ་ཞེད་རིང་སྤིང་དབང་བཟུང་ཞིང་། དེའི་རིང་རྒྱལ་པོས་བག་མེད་ཀྱི་
འཆོ་བ་བསྐྱལ་བ་དང་དུས་མཚུངས་མི་གངས་ཁྱི་བརྒྱ་ཕྱག་ཁ་གསུལ་ནས་ཡུང་གོའི་ལྷོ་
བྱང་གཉིས་མ་རྒྱད་རྩུབ་པའི་ཚུ་ཐོག་འགྲིམ་འབྲུལ་གྱི་ཚུ་མེད་ལས་བྲལ་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་
ཚུགས་ཏེ། རྒྱལ་ས་རྩིང་པ་ལོ་དབྱང་ལྷེ་བར་བྱས་པའི་བྱང་རྒྱུད་པེ་ཅིན་གྱི་ལྷོ་ཁུལ་དང་། ལྷོ་

ཕྱོགས་ཉལ་ཤེད་བཅས་སྤྲུལ་ཆུང་དང། ཉེ་ཉེ། འཕྲི་ཆུ་བཅས་མཐུད་པའི་ཆུ་ཤེད་འཛུགས་
སྤྲུལ་གྱི་རིང་ཆད་ལེ་དབར་བཞི་ཉེར་ལྷག་ཅམ་ཡོད་པ་ལ་མོ་ཏུ་བཟུག་པ་ནི་གྲང་གཤིང་གྱི་ལོ་
རྒྱས་ཅམ་མ་ཟད། འཛེམ་གྱིང་གྱི་ལོ་རྒྱས་ཆོག་ཀྱགས་པ་མེ་བའི་འཛུགས་སྤྲུལ་ཞིག་རེད། འོན་
ཀྱང་ཆབ་སྲིད་ལྟེན་སྦྲངས་དང་བྱ་སྤྱོད་མ་དབས་ཐ་གས་ཅན་པ་ཤུ་གཞིག་ཏུ་ཅན་ལྷི་བས་རྒྱ་
ཆའི་མི་དང་མས་ནམས་སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་ལ་མོད་པའི་དབང་གིས་འཛོལ་ཐབས་མེད་པར་གྱུར་ཏེ་
སྤེལ་བས་ལྷི་སྲིད་དབང་ཡང་འཛོལ་ཞིག་ཏུ་འཕྲོ་བའི་འགོ་རྒྱགས་སོ།

སུའུ་གཏུ་ཤོག་ལྷེ་བ། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་དཀྱིལ་ནས་ཆིང་རྒྱལ་རབས་དཀྱིལ་ནས་ཆིང་རྒྱལ་
 རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་བར་དུ་སུའུ་གཏུ་ཐུན་ཐང་རེ་མོའི་ཆོང་ཁང་གིས་རྒྱབ་བརྩོ་བྱས་པའི་ཡིག་
 གཞུགས་དང་རེ་མོར་ཁ་རྒྱན་ཆགས་པ་ཞིག་ཡིན། གཙོ་མོ་དང་མེང་གི་སྤེང་དུ་བྲིས་པའི་
 མཐིང་སྤང་ཅན་གྱི་རེ་ཆའི་རེ་མོ་དང་མི་སྤྲེའི་ཞིབ་བྲིས་རེ་མོ་རྒྱབ་མ་བཟོ་བཞིན་ཡོད། དཔེར་
 བ། སུང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གཤོ་མོ་རྩས་དང། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྤྲོ་ཁྲེང་མིང་། ཐང་ཡག་ཁྲོ་
 ཡིང་མོགས་དང། ཆིང་རྒྱལ་རབས་རྒྱལ་སྤོང་གྱི་རྒྱལ་མིང་ཁང་བྱས་པ་བཞིའི་རེ་མོའི་བརྩམ་
 བྱ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཁྲོ་ཡིང་གི་བརྩམ་བྱ་རྒྱབ་བརྩོ་བྱེད་ཡས་མང་ཤོས་ཡིན།

ལྷན་དཀའ་ཤིང་སྤྱི་ལོ་འཛུགས་པ་ལྟེན་པའི་མིང་གི་ཆོས་ཁང་སེམས་ཤིག་གིས་ལྷན་སྤྱོད་པོ་དཀའ་པ་ལོ་མ་ཆུང་
ལ། མེ་རྟོག་དཀའ་པོ་ཆུང་དུ་འཛིན་ཅན་ཞིག་དུ་ལེ་མེ་རྟོག་ཅེས་སྤྱོད་པ་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན།

ཡུར་ལྷ། མེའི་ནང་དུ་ཚུ་གཉོར་བའི་ལྷ་ལྷ་བྱ།

ཡུར་དྲག་ ལུ་གྲ་དང་། རེ་ཕུ་ཡིས་པ་ལུ་ཞོས་པ་ལས་ལྷུང་བའི་པོ་བར་དྲག་ཞུགས་ནས་བཤམ་བའི་ནང་།

ཡུར་ནག་ཤིང་ཐུན་ཕོ་ཐུ་བམ་ཉི་ཤེས་ལོང་བ། འཕྲོག་ཁུལ་གྱི་སྤེལ་རིའི་ངོས་སུ་སྤེལ་བ་ཞིག་

ལྷན་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་རྒྱུ་ཡིན།

ཡུར་བྱ། ཡུ་རུའི་མིང་སྟེ། ཡུར་དཀར་རམ་ད་ལིས་ཀྱང་ཟེར།

སྲུང་ཡུ། ལྷན་སྐྱེས་མ་རིགས་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་སྲུང་ཡི་གེ་སྤལ་ནས་འབྲི་སྲོལ་ཞིག

ཡུར་ཡུ། ཡུན་ཡུལ་མ་རིགས་བཟུང་གི་ནང་ཆོན་ལོ་མཆོན་ལོ་མཁའ་གྱི་ཤན་སྲ་ཁྲག་རན་མུ་

སྒྲིག་ལུ་ཉི་ཟེར་ལྟར་འབྱུང་བ་ཞིག

སྲུང་ཡའི་ནད། སྲུང་ཡའི་ནད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ནི། ཟས་དང་སྦྱོང་ལམ་རྣམས་དཔལ་ལྷན་ལོག་པ་དང་།
གདོན་སྒོ་བྱུང་བའི་རྒྱུ་མོགས་ཀྱིས་ཁྲག་མཁྱིས་ཀྱི་ཁམས་འཕེལ་བ་དང་། མཆོན་མོགས་
ཀྱིས་བསྐྱད་བའི་ཁྲག་ནད་དུ་ལུས་བ་དང་། ལུས་འབྲམས་པའི་ཁྲག་གཏར་བར་སྒྲག་མ་ལུས་བ་
དང་། རིམས་ནད་དང་། དུག་ནད་དང་། ཆ་བས་རྣམས་རྩ་ལ་བབས་པའི་དུས་སྲུ་མ་གཏར་བའི་
སྒོན་ཀྱིས་ཁྲག་རན་རྒྱ་མེར་རྣམས། དོན་སྦོད་ཀྱི་ཅ་མིག་ཏུ་འདུས་པས་སྐྱངས་ཤིང་བཞག་
བསགས་ནས་འབྲས་ལྟ་བུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ།

སྲུང་ཡའི་ནད་རིགས་བཞི། ༡ སྒོ་བའི་སྲུང་ཡ། ༢ མཆོན་པའི་སྲུང་ཡ། ༣ མཁལ་མའི་སྲུང་ཡ། ༤
པོ་ལོང་སྲུང་ཡ་བཅས་བཞི་ཡིན།

སྲུང་ཡའི་མཁལ་མའི་ནད། མཁལ་སྦྱང་སྐྱངས་ཤིང་བྱི་རྒྱ་སྲི་བ་ཡིན།

སྲུང་ཡའི་སྒོ་བའི་ནད། མཆོན་འགོ་སྐྱངས། རོ་སྦོད་གཟེར། སྒོ་ལུ་མང་བ།

སྲུང་ཡའི་མཆོན་པའི་ནད། མཆོན་སྦྱང་སྐྱངས། རོ་སྦོད་གང་སྒྲམ་ཁྲེད། ཉལ་མི་བདེ་བ་འབྱུང་།

སྲུང་ཡའི་པོ་ལོང་སྲུང་ཡ། ལྟོ་བ་སྒོ་འཁྲོག་ཁྲེད་ཅིང་། པོ་ལོང་གི་སྦྱང་དུ་སྐྱངས་བ།

སྲུང་བྱ། སྲུང་ནག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

སྲུང་སྲུང་། ཞིབ་མོ་མེན་པའི་རྩོབ་རྩོབ།

སྲུལ། སྲུལ་མོ་ཡི་ཆོག་བསྐྱས་བ།

སྲུལ་བརྒྱད། རོ་སྦོད་དང་། མཆོན་སྦྱང་གི་དོན། སི་ཏུའི་བཀའ་ཆེན་མཁལ་ལས། བོང་མ་ལ་མཇལ་
བ་ལ་འབྲེད་རང་འགྲོ་བ་བྱུང་ན་རག། ཁྲེད་རང་འགྲོ་བ་མ་བྱུང་ན། མི་དོམས། གཞན་དག་ག་
གཅིག་ཐོངས། གང་ཞུས་འབྲུབ་ཐེར་ནས། གཞོན་རྒྱལ་དུ་དབེན་ཤས་སྲུལ་བརྒྱད་བྱས་བྱུང་།

སྲུལ་མ། ལྟར་ཅན། བོས་སྲུལ་མ། ཤམ་ཐབས་ཀྱི་སྲུལ་མ། ཤམ་ཐོའི་སྲུལ། རི་པོའི་སྲུལ།

སྲུལ་མོ། ① ལྟེན་མཁལ་སྦྱང་གི་མིང་སྟེ། ལུ་སྲུལ་མོ་གིག་གེ་འདུག་ཅེས་བ། ② རིའི་གྲོག་མོ་རྒྱང་
དུའི་མིང་སྟེ། རིའི་སྲུལ་མོ། རི་སྲུལ་གསུམ་གྱི་དབྱས་མ་ཞེས་བ། ③ ཅི་ཤིང་དང་སྒོག་ཆགས་
ཀྱི་ཤིང་ཆགས་རིམ་སྦྱང་བ་ལྟ་བུའི་མིང་སྟེ། ཤིང་སྲུལ་མོ། ཤིང་སྲུལ་ཞེས་བ། སྒྲུག་སྦྱང་ཁྲེད་

ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཡུའི་བོན་ལྷགས་དགོན། སེ་ཡུའི་བོན་ལྷགས་བདུད་འདུལ་མེ་དེ་འབྱུང་བ་སྤྱིང་། དགོན་པ་འདི་
བཏབ་དུས་གསལ་པོར་ཞིག་མ་ཆེད། སྟོན་ཐོག་མར་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ལྟུང་བཅན་གྱི་སྐབས་
སུ་དབུས་སུ་བོན་བསྐྱབས་སྐབས་ཐུགས་སྟོན་བྱས་པ་ཡི་ཤེས་མདོ་སྨད་ལུལ་དུ་བྱོན་ནས་བོན་
བསྐྱབ་སྟེ་ལ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ནང་སོག་བཙན་སྟོན་པ་ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་དགོན་འདི་
ལ་གཞིགས་སྤྱོད་གཙང་བས་དེ་ནས་བཟུང་དར་རྒྱས་བྱུང་བར་གསལ། བྱུང་མཐའ་བོན་པོ་
ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཤེ་ སེ་བ་ཤེ་ཤེ་ཤེ་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། ཟུང་མཁར་སྟོང་གི་རྒྱལ་པོའི་གཞན་དེམས་གྱི་
བཅོས་ལས། སེ་བུ་ཞེས་པ་དོ་སེ་ཤེ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སེ་གོ་དེང་། བྱ་ཞིག

སེ་གོ་བོ། སེ་གོ་དེང་དང་འདྲ།

སེ་གོ་ལ། ལག་སོར་མཐེབ་བྱུང་གཉིས་ཅེ་སྤྱར་ཏེ་བཟུངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟེ།

སེ་གོ་ལ་གྱི་སྟེ། སེ་གོ་ལ་གྱི་བཟ། སེ་གོ་ལ་གཏོགས་པ། སེ་གོ་ལ་གཏོགས་ཅམ།

སེ་གོ་ལ་གཅིག་དུས་གྱི་མཐའ་ནང་གསེས་སྐད་ཅིག་མ་དུག་ཅུ་དེ་ལྟ་བུ་སེ་གོ་ལ་གཅིག

སེ་གོ་ལ་ཏོག་ ལག་པའི་དཀྱིལ་མུའུ་བ་དང་མཐེ་པོང་བཟུང་ནས་ཐག་སྟེ་འབྱུང་བ།

སེ་གོ་ལ་གདབས། ལག་པའི་མཐེ་པོང་དང་། བྱུང་མོ་གཉིས་ཅེ་སྤྱར་ཐོག་ བྱུང་མོས་བོལ་གོང་གི་
སྟེང་དུ་བཟུངས་པའི་སྟེ་ལས་ཏོག་སྟེ་ཞིག་རང་ལྷགས་གྱིས་ཐོན་བར་བྱེད་པ།

སེ་ཁྱོད། འདི་ལ་པོ་མོ་རིགས་གཉིས་ལས་འདི་པོ་རིགས་ཏེ། རང་ལྗོངས་ཀྱི་རོང་སྤྱང་ཡོད་པའི་ས་
ཆ་གར་ཡང་ཐར་ཐོར་ཡོད་པ་དང་། ཤིང་ཕྱང་གི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱིམ་² ལྷག་ཅམ་ཐེན་པ་ལ། སྤོང་
པོ་དང་ཡལ་གའི་ལྷན་པ་སྟུག་པོ་བགས་འབྱུང་ལྟ་བུའི་ཆེར་མ་ཡོད་པ། སྟོན་གྱི་རིགས་ཤིག་
སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་རྩ་སེར་སེལ།

སེ་ཁྱོད་མོ་རིགས། ཤིང་ཕྱང་གི་མཐོ་ཆད་སྟེ་^{2 ~ 3} ཅམ་ཐེན་པ། རར་པ་རྩུང་བཟུང་དང་ཞིང་ལྷན་པ་
གསར་དུས་དམར་སྟུག་དང་རགས་ནས་སྤྱོ་པོར་འགྱུར་པ། འབྱུང་པ་ལྟ་བུའི་ཆེར་མས་ཁྱབ་

ཅིང་རེག་མི་བཟོད་པ། ཡོ་རྒྱུ་ཐོག་ཡོ་མ་གོང་མ་ལས་རྩེ་བུ་སྒྲོར་བ་མཐར་མོག་ལེ་ཁ་ཅན་
བདུན་ནས་དགུ་རེ་སྒྲོ་དབྱིབས་སུ་སྒྲེ་བ། ཟླ་བ་^{5 ~ 6} བར་མེ་ཉོག་དཀར་པོ་འདབ་མ་ཟླ་བ་
ཟེུ་འབྲུ་སེར་པོ་ཅན་འཆར་བ་དང་། ཟླ་བ་^{8 ~ 9} བར་འབྲས་བུ་དམར་པོ་འཕམ་ཁམ་སྒྲིག་ཡོད་
དང་ལྷན་པ་ཞིག་འདོགས་པ། སྒྲན་དུ་སྒྲར་བྱ་ནི་འབྲས་བུ་དང་། བར་ལྷན་ཉེ་ཟླ་⁸ བའམ་འབྲས་
བུ་སྒྲིན་དུས་བཅུ་བ་དང་། ཟླ་⁴ བར་ཕྱིའི་པགས་པ་དོར་བའི་བར་ལྷན་བ་ལྷས་ནས་སོ་སོར་
སྐམ་ཆགས་ལེགས་པར་བྱ། རོ་རུས། ¹ འབྲས་བུ། རོ་མངར་བསྐྱ། ཞུ་རྩེས་བསེལ། རོ་སྒྲོར་
ལས། སྒྲོམས་ལ་ཡིད་ཅམ་བསེལ་ཞེས་གསུངས། རུས་པས་དུག་ཆད་སེལ་ཞིང་། ཟས་དུག་
མོག་པར་མན། མཆིན་པ་དང་མཁྲིས་པའི་ཆད་པ་སེལ། དེམས་ཆད་རྒྱུད་ལྷན་ལ་མན། ² བར་
ལྷན་རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་བསེལ། རུས་པས་དུག་ནད་ཁྱེར་བ་སྒྲུད་ཅིང་ཆུ་སེར་གྱི་ནད་སེལ། ཡན་
ལག་སྦྲངས་པ་དང་ན་བར་མན།

སེ་དགོན་སྐབ་བསྐྱར་ཆོས་འཁོར་སྤིང་། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་¹⁷⁰⁹ལོར་རྒྱལ་དབང་
བདེ་ཆེན་རྟོ་རྩེས་བཅུ་གྲ། གུ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་
མདོ་ས་ཁུལ་སྟོ་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་རྒྱུད། ① གནའ་རབས་བོད་ཀྱི་རུས་རྒྱུད་ནང་གི་གཅིག ② ལུང་པ་ཞིག

སེ་ཆེན་རྒྱལ་ཤོ། མིང་གཞན་ལ་དུ་མི་ཡི་ཡང་ཟེར། སྒར་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་དུས་ཐོག་
གཅིག་པའི་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་དང་པོའི་མིང་། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་པག་ལོར་
འབྱུངས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤེལ་ལོ་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་རྟ་ལོའི་བར་ལོ་སུམ་ཅུ་
སོ་ལྔ་རིང་སྤིང་བརྒྱུད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གྱི་ལོར་རྒྱལ་ས་མེ་ཅིན་དུ་སྒྲོས། རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ལྷགས་ལུག་ལོར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་ཡོན་ཟེར་བར་བསྒྱུར། དེའི་ཕྱི་ལོ་འགོ་མགོན་འཕགས་
པ་ཉི་ཤེས་གོང་མའི་དབྱུ་རྒྱར་བཀུར། མོད་ས་གནས་སུ་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་སྒྲོར་གསུམ་
ཀྱི་ཞོན་ལུའི་མི་ཉུ་ལྟ་ཡོན་ལྟོ་རྒྱ་ཟེར་བའི་སྤིང་འཛིན་དོད་མ་ས་ཁུལ་བཅུ་གས། རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་མེ་གྱི་ལོར་བོད་ས་གནས་ཡོངས་ལ་ཤིང་སྒོ་ཅན་གྱི་དུད་ཆང་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ནས་ཁྱི་
སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཁག་བཤོས་ཀྱིས་ཁྱི་དཔོན་བསྐྱོར་བའི་ལས་ལུགས་ཐོག་མར་

३०१५

སྒྲིག་དབྱུང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས། ལུས་མོའི་དབྱུས་སྒྲིག་སེ་བ་རུས། ཞེས་གསུངས་བ་དང་།
སྒྲིམས་པ་ཆོ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ཆིག་དོན་ཉི་མ་དང་། སྡེ་སྤྲིད་
སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བེ་རྩུར་སྒྲིག་པོ། འཕྱི་གྲུང་ཆོ་
དབང་བརྟན་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་མཆོག་། འཇམ་དབྱངས་མཐུན་བཅེས་མཛད་
པའི་ཕན་བདེའི་དོ་ཤལ་བཅས་སུ་སྒྲིག་དབྱུང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་མཐུན་པར་ལུས་མོའི་ལྷ་ར་
རུས་བ་དོན་གྲུབ་བས་འགྲུངས་སམ་ལྟོག་ཅེས་བའི་མིང་དུ་བཞེད་བ་དང་། དེའུ་དམར་དགེ་
བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས། སེ་བ་རུས་ནི་དབྱི་
མིག་དང་འཕྲད་པའི་ཨོ་ཐོ་འེལ་བུ་ཟེད། ཞེས་དང་། མོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དང་ཀྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་བརྟ་བཤོལ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་རུའི་མཛེས་རྒྱན་དུ། བོ་མོ་སྤྲད་དང་སེ་བ་
རུས་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བཞེད་དེ་དོ་པོ་ཤེལ་ཐེང་དང་མཐུན་པར་གསུངས། དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འགྲེལ་ལས། སེ་བ་རུས་ནི་བརྟ་རྒྱུད་ཀྱི་ཡང་སྟེ་དབྱིའི་འཁོར་མིག་དང་འཕྲད་པའི་རུས་བ་སེ་
བའི་འབྲས་བུ་ལྟར་རིལ་པོར་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རུས་བ་དེ་ལ་རྒྱ་འགགས་འཕེགས་
པའི་རུས་བ་ཡང་ལྷན་པས་གཞན་ལ་དོས་འཛིན་བ་ནི་རྣམ་པར་འབྲས་པའོ། ཞེས་གསུངས་
བ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་རིལ་བུའི་ལེའུར། ལུག་རིལ་ཅམ་དང་སེ་བ་རུས་ཅམ་
བྲ། ཞེས་རིལ་བུའི་ཆད་གསུངས་པའང་མཆིས་པས་སྤྲད་དཔྱོད་ལྷན་ལྷན་དག་གིས་དཔྱོད་ཅིག
སེ་བན་རས་བ། རྩེ་མི་ལའི་སྟོབ་མའི་གས་ཤིག
སེ་བའི་མེ་ཉྱག་ཤིང་སྒྲིག་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་སྒྱར་ཁ་བ། ལུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་
མཐིས་བ་སེལ། རྒྱུད་གི་ནད་གཞོན་པར་བྱེད།
སེ་བུ། སེ་བ་མེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དཔའ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
བ་ལས། འབྲས་རིགས་གྲངས་ལས་འདས་མོད་ཀྱང་། བསྟུས་ན་རིགས་ནི་བྱུག་དུ་འདུས། ཞེས་
པའི་ཁོངས་སུ་མ་འདུས་པའི། སེ་བུ་ཞེས་བ་སེ་གེ་སྟེ། འདུ་བའི་དབང་གིས་རིགས་གཉིས་
འབྱུང་། དེ་ཡིས་མི་འཆི་བརྟོག་གིས་འཆི། མཐུག་རྒྱུན་འོང་བས་གཟབ་བ་གཅེས། ཞེས་དང་།

འབྲི་གྲང་ཆེ་དབང་བརྟན་པའི་ཐེག་གི་བཙུག་འཆི་བདག་ཞགས་གཙོད་ལས། སེ་བྱ་སེ་གེ་སི་བ་
བའི་མིང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་རྟོ།།
སེ་བོ། ༡ དཀར་སྐྱ། དགེ་སྦྱོང་སེ་བོ། ཁྱི་སེ་བོ། ༢ གཡལ་ག་དང་འབྲི་སོགས་མགོ་བོའི་གཙུག་དང་།
ཟེར་བ་སོགས་སུ་སྦྲུང་ཀར་པོ་ཡོད་ལ་གཡལ་ག་སེ་བོ་དང་འབྲི་སེ་བོ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་རྟོ།།
སེ་བོན། སྤར་བོད་དུ་དར་བའི་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཤིག
སེ་བྱ། སེ་གོ་བོ་འཇམ་སེ་གོ་དེར་ཟེར་བའི་བྱ་ཆེན་པོ་མགོ་སེ་བོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་ཡིན།
སེ་བྱ། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་ཕྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག
སེ་འབྲས། ① སེ་ཤིང་གི་འབྲས་བྱ། ② སེ་ར་དགོན་པ་དང་འབྲས་སྦུངས་དགོན་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ། སེ་ར། འབྲས་སྦུངས་དགའ་ལྡན་ཏེ་གསུམ།
སེ་འབྲུ། ཤིང་སྦྲུན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་སྦྲུང་། ལྷ་ཆེས་ཤོད། ལུས་པས་པོ་བའི་མེ་ཤོད་སྦྱེད། བད་
ཀན་གྱི་ནད་སེལ། དང་ག་འབྱེད། གང་བའི་ནད་འཛོམས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆེད་མ་དང་།
མཆིན་ནད་དགྲ། སྟེ་ཕྱ་ཤིང་། པ་ལ་ཏ་ཀ་པོ་བའི་གཉེན། མ་ཏུ་ར། མཛོད་ལྡན། ལོ་ཐོག་ག་ཤིང་།
སེ་ལ་ཤར་བཅས་སོ།།
སེ་འབྲུ་ཆོད་པ། ① ཤིང་སེ་བའི་འབྲས་བྱ་གསར་པ། ② ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག
སེ་འབྲུམ། ཤིང་ཆེར་མ་ཅན་སེ་བའི་འབྲས་བྱ།
སེ་མོ་བྱ་བཞི། དུས་རབས་བཙུ་གཉིས་པའི་འགོར་གྲིས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེལ་བསྐྱགས་བྱེད་པའི་
གཏམ་དཔེ་ཕྱོགས་བསྐྱུས་ནད། སྤར་བྱང་གི་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་དུ་སེ་མོ་བྱ་བ་ཟེར་བའི་ལྷང་
པ་གཅིག་ཡོད་པ་དེའི་འབྲོག་པ་རུས་རྒྱུད་མི་འདྲ་བ་ཁག་གཉིས་པན་ཚུན་དགྲ་ཤ་ལེན་རེས་
བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་བཤད་འདུག
སེ་མོ་དོ།། ལྟའི་སྟེ་ལ་འདོགས་པའི་རྒྱན་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ལུ་ཏིག་ལ་སོགས་རིན་ཆེན་རིགས་དུ་མ་
བསྟར་ལ་བརྒྱས་པ། མགུལ་རྒྱན་ལས་རིང་བ་རུ་མའི་བར་སྟེབས་པ་ལ་སེ་མོ་དོ་ཞེས་ཟེར།
སེ་མོག་ལུགས་ནད་ཤིན་ཏུ་དན་པ་ཞིག
སེ་མ། རེག་དུག་ཟེར་བའི་འགོས་ནད་དག་པོ་ཞིག་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ ཡོངས་གྲགས་སུ་རྒྱ་ནད་ཟེར།

སེ་སྒྲིག་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྒྲིངས་ལྟ་ས་གོང་ཁྱེད་ལྟོན་གྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཅ་དགོན་པ། གྲུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
སྒྲོན་མ་རྟོ་གཅན་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་བཙུན། འཕྲོ་མ་རྟོན་རྒྱལ་བའི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་ཞིག་གི་མཆོན།
སེ་ཞིག་འབྲུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ལོ་རྒྱུགས་དེའི་དབང་ཐང་དེ་སྟོག་གི་བྱ་དུ་གྱུར་ན་སེ་ཞིག་ལོ་བ་ཟེར།
སེ་ཞོ། ① ག་སེར་དདུལ་འདེགས་པའི་སྲང་གངས་ཀྱི་ཅིས་གཞི་ཞིག་② བདུད་ཅི་སེ་དཀར་ཟེར་
བའི་ཤིང་སྒྲན་ཀྱི་མིང་།

སེ་ལུ། ① གྱིས་པ་ལ་ཟེངས་དང་པོར་སྒྱེས་པའི་སེའི་མིང་། ② སེལ་རྟོག་གམ་སེ་འབྲུའི་ཤིང་རྟོག་གི་མིང་།
སེ་ཡལ། འདི་རང་སྤྱོད་སྒྱིངས་ཀྱི་རྩ་ཡལ་དང་། སྟོ་བོ། ཉིང་ཁྱི་སོགས་ཀྱི་▲སྟོ 2 4 0 0 མན་ཀྱི་ས་ཆའི་
ཤིང་གསེབ་ཏུ་སྒྲེ་བ་དང་། འདེབས་འཇུགས་ཀྱང་བྱེད་ཆོག་ ཤིང་ལྷང་གི་མཐོ་ཆད་སྟོ 2 ~
4 ཅམ་ཟེན་པ་ལ། ཡལ་ག་ཁམ་ནག་ཆེར་མ་ཅན། དབྱིད་དུས་ཐོག་མར་མེ་རྟོག་བཞད་པ་སྟེ། ཡོ་
གཉིས་སོན་པའི་ཡལ་ག་རྫིང་པར་མེ་རྟོག་བཞི་ལྔ་ཅམ་ཆོམ་བྱར་བཞད་པ། མེ་རྟོག་ཟིང་དཀར་
དང་། ཟིང་དམར། འགའ་མེ་དཀར་པོ་ཅི་རིགས་ལ་ཟེའུ་འབྲུ་སེར་པོ་འདབ་མ་ལྔ་ཅན། མདངས་
གསལ་ཞིང་མཛེས་པ་འར་རྗེས་རིམ་བཞིན་ལོ་མ་རྒྱས་པ་སྟེ། ལོ་མ་ལྗང་གྲུ་རྒྱུ་ལྗང་སྒྲུ་ཅན་
མཐར་སོག་ལེ་ཁ་ཡོད་པ་རེས་མོས་སྒྲེ་བ། འབྲས་བུ་སྟོང་དབྱིབས་གྱིས་པའི་ཁྲ་རྩར་ཅམ་ཁ་དོག་
སེར་པོ་དང་། ལྗང་སེར་ཅི་རིགས། རོ་ཤིན་ཏུ་སྒྲུར་བ་ཞིག་གོ་སྟན་ཏུ་སྒྲུར་བུ་ནི་འབྲས་བུ། རོ་
སྒྲུར། ལུས་པས་བད་ཀན་ཆ་བ་སེལ། སྒྲིག་པོའི་གཟེར་རྒྱག་འཛོམས། ལྟ་བའི་ནད་ལ་མན།

སེ་ཡོ་རེ་བ། སྒྲ་སྒྲུ་ཡོ་རེ་བ། དཀྱང་ལོ་བཞེས་ཏེ་དབུ་སྒྲ་སེ་ཡོ་རེ་བར་གྱུར་འདུག
སེ་བ། ① སེར་བ། ② [ཡལ]ཁལ་འགལ་རྒྱུའི་དོ་བོ། འཕྲོག་པའི་སྒྲའི་ནད་དུ་སྟོ་བ་སོགས་བཅུགས་
པ་ལ་སེ་ར་བཅུགས་ཟེར། ③ སེ་ར་དགོན་པ།
སེ་ར་ཁ། ལྟ་ཁོ་བོ་རྒྱན་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟེན་སྟོར་དུ་འབྲུང་ཡས་ཀྱི་རུས་རྒྱན་དང་། མི་མགོའི་སྤང་བ་
སོགས་ཀྱི་མིང་།

སེ་ར་དགོན། ① དབུས་ཕྱོགས་དགེ་ལུགས་དགོན་ཆེན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་བྲམས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་ལེ་ཤེས་ཀྱིས་ཕྱག་བཏབ་བ་ཞིག་སྟེ། ཁོང་གིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་བའི་སྐུ་ཆབ་ཏུ་ཏུ་མིང་རྒྱལ་བའི་དབུ་མར་ཐེབས་ནས་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་ཉེན་སྐལ་དུ་བསྐྱམས་ཐེབས་པའི་གསེར་ཆོས་བཀའ་འགྲུར་དང་ཙན་དན་གྱི་གནས་བརྟན་བརྟུ་བྱག་བཅས་ཡོད་པའི་གདན་ས་ཞིག་གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་ཁོང་ཁྱིམ་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ② བཤད་རྒྱུ་དར་རྒྱས་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཆུ་སྟེན་ཕྱི་ལོ་༡༡༩༨ལོར་མཛོ་རོ་བ་སློ་བཟང་ཕུན་ཆོག་གསུམ་གསུམ་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་མཛོད་དགོན་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ③ འདེབས་ལོ་མོགས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་ཁོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ④ རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་འབྲུག་ཕྱི་ལོ་༡༥༣༤ལོར་བཏབ་པར་བཤད་ཀྱང་འདེབས་མཐན་སུ་ཡིན་མ་གསལ། རབ་བྱུང་བཅུ་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག་ལོ་ཕྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོར་ཨ་པོ་བསོད་ནམས་སྐུ་ཕྱོགས་རང་གྲོལ་གྱིས་དགོན་ས་སྐོས་ནས་ལྷ་ཁང་གསར་བཞེངས་བྲས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གསེར་རྩ་ཁོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་དགོན། ⑤ འདེབས་མཐན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐུ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་ཁོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ར་ཆོས་སྡེ་དང་། སེ་ར་དགོན་པའི་རྒྱལ་གྱི་རི་རྩེ་དུ་ཡོད་པའི་ཙོང་ཁ་བའི་སྐུ་བཀན་ས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་

སེ་ར་རྗེ་བཅུན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན། རྗེ་འདི་ནི་ཉར་སྟོད་རྒྱལ་པོ་གཞུང་སྤྱི་བུ་ལྷུང་ཆེ་ཞེས་པའི་དཔོན་རྒྱུ་དུ་ཡབ་ནང་སོ་བསོད་ནམས་འཕེལ་དང་། ལུམ་སྐོལ་མ་འབུམ་གཉིས་སྤྲས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་གླང་༡༤༤༤ལོར་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་བུག་ལ་རྒྱལ་བ་དགེ་འདུན་གྲུབ་ཆབ་ཆོན་ལ་ཐེབས་པ་སྐབས་འཁེལ་གྱིས་གདན་དྲངས་ཏེ་གྲུབ་རྒྱལ་ལུགས་ཀྱི་ཆེ་དབང་ཞུ་གནང་མཛད། དགྲུང་ལོ་བུན་ལ་གནས་སྡོད་ཆོས་རྒྱུ་ཀུན་དགའ་བདེ་ལེགས་རིན་ཆེན་གྱི་བྱང་

དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་བཞེས། མཚན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། དེའི་དུང་ནས་ཟབ་
ཆོས་མང་དུ་གསན། བཀའ་རྩིས་སྟོར། བསྟན་བཅོས་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་མཐའ་དཔྱད་སྟོར་
དང་ སྤང་འཇམ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཚོལ་ངན་ཆར་གཙུག་རིན་པོ་ཆེའི་བྲེང་བ་ བསམ་
གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱད་དབྱེ་མ་འབྲུག་པའི་མཐའ་དཔྱད་ཟབ་མོ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལོག་
རྟོག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས་ལྟ་བུ་ངན་པའི་སྤྱན་སེལ་ཞེས་གོ་ཤིག་གཉིས་ལ་
གདམས་པ་སོགས་མང་དུ་མཛད། སྤྱི་ཆེའི་སྤྱད་དུ་བདེ་ཆེན་གསང་སྤྲུགས་མཁར་གྱི་གདན་
སར་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་འབྲུག་༡༥༧༧ལོར་ཞི་བར་གཤེགས།
སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གྲིང་། དབུས་ཕྱོགས་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སེ་ར་དགོན་
པའི་མིང་གཞན་ཞིག
སེ་ར་དོ་ཤེར། སྤག་པ་ནས་མཚན་ཁུང་བར་གཞོགས་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀར་ཐག་པ་ཤེར་བ།
སེ་ར་ཕྱལ་མཇལ། སྤར་ལོ་རེ་བོད་རྒྱ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆེས་ཉེར་བདུན་ཉིན་སེ་ར་དགོན་པའི་བྲེས་
བྲུ་ཆང་དུ་ཡི་དམ་རྟ་མགོན་གྱི་ཕུར་པ་མཇལ་སྟོན་དུས་ཆེན་ཞིག
སེ་ར་རྣམས་པའི་འཛིན་བྲུ་རིམ་པ་བཅུ་བཞི། རོག་མར་ལོ་རྒྱུད་དུས་ནས་དཔེ་ཆ་སློབ་གཉེར་
བྲུས་ཏེ་འཛིན་བྲུ་བཟོད་དགོས་པ་ཡིན། འཛིན་བྲུ་བཅུ་གསུམ་མམ་བཅུ་བཞི་ནི་སེ་ར་དགོན་
པར་མཚོན་ན། ༡ བསྟན་བྲུའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༢ གཞུང་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག
༣ གཞུང་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༤ གཞུང་གོང་མའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༥ སྐབས་
གཉིས་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༦ སྐབས་བཞི་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཅིག ༧ ཟུར་བཞོལ་གྱི་
འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༨ དབུ་མ་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༩ དབུ་མ་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་
གཉིས། ༡༠ འབྲུལ་བ་གསར་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༡༡ འབྲུལ་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་
གཉིས། ༡༢ མཛོད་དང་པོ་འཇགས་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས། ༡༣ མཛོད་རྒྱུང་པའི་འཛིན་བྲུ་ལོ་གཉིས།
༡༤ དཀའ་རམས་འཛིན་བྲུ་ལོ་གསུམ་བཅས། ཡང་འཛིན་བྲུ་བཙུ་ཡིན་ན་བསྟན་བྲུ་ལ་
གསུམ་བྲུས་ཏེ། བསྟན་རྒྱུང་། བསྟན་འབྲིང་། བསྟན་ཆེན་བཅས་ཕྱེ་ནས་རྣམ་འབྲེལ་ལ་འཛིན་
བྲུ་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་གཅིག་དང་ལོགས་སུ་མེད་པར་བསྟན་ཆེན་སྐབས་རྣམ་འབྲེལ་སློབ་སྦྱོང་

བྱེད་སྲོལ་ཡང་ཡོད། དཀའ་རམས་འཛིན་གྲུ་ལོ་གསུམ་སྟོན་རིང་གཙོ་བོར་མཛོད་ལ་སློབ་སྦྱོར་
ཐོག་སྤར་བལྟས་ཟེན་བའི་དབུ་མ་པར་བྱིན་སོགས་ལ་བསྐྱར་སྦྱོར་བྱས་ནས་ལོ་གསུམ་བའི་
དགོ་བཤེས་ཀྱི་མིང་ཐོག་མར་བཏགས། དེ་ནས་དགོ་བཤེས་ལྷ་རམས་བའི་དམ་བཅའ་ཞེས་སོ་
སོའི་འཛིན་གྲུ་ནས་བཟུང་འཛིན་གྲུ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་དམ་བཅའ་ཉིན་འཁྱོངས་བཞི་དང་མཆན་
འཁྱོངས་བཞི་བཞག དེ་ནས་ལྷ་ས་སློན་ལམ་ཆེན་མོར་དམ་བཅའ་ཉིན་མཆན་གཉིས་བཞག་
ནས་ལྷ་རམས་ཐོན་པ། དེ་ནས་རྒྱུད་གྲུ་སྟོན་སྦྱང་ལ་འགྲོ།

སེ་རལ་ཁ། སྦྱང་བས་ཐག་པ་དང་མཆན་ཁུང་ལོག་གཡས་གཡོན་དུ་བསྐྱལ་ཏེ་བཏགས་བའི་ཐེང་བཞིག
སེ་རལ་འཕྲེང་བ། སྦྱང་བས་ཐག་པ་དང་མཆན་ཁུང་ལོག་གཡས་གཡོན་དུ་དཀྱི་བའི་རྒྱན་ཆ།

སེ་རུ། [རྟིང]སེར་པོ། བྱང་དུ་མཆོད་རྟེན་སེ་རུ་བཞེངས།

སེ་རུ་ལྷ་ཁང། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྗེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་རུལ། ① རྟིང་བ་རུལ་པོ། ② ས་སྦྱན་གྱི་རིགས་བྱང་རྟིང་སོགས་ལ་ཆགས་བའི་ས་རྟེག་སེར་སྦྱ་

རོ་ཁ་ཉམས་ཅན་ཞིག་སྟེ། རུས་བས་འཁྱུགས་ཆད་དང་། སྦྱར་དུག་སྦྱར་དུག་སེལ། ③ བུལ་
ཏོག་འབྲེས་བའི་ས་འདོལ་གྱི་མིང་། ④ ཞ་ཤེན་གཤོང་མིང་།

སེ་རེ། ཡ་རེ་དང་དོན་གཅིག

སེ་ལུང་དགོན། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱུང་མེད།
བྱབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེར་སྟོན་ལུང་བདེ་
ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེ་ཤར། འབྲུང་རྩིས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཆམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་བའི་ས་བདག་གཙོ་
བོ་རྣམས་ལས་ཤར་རྫོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བདག་གཙོ་བོ། སྤིང་གྱི་ཕུར་བ་འཛིན་ཞིང་མི་རྣམས་ཀྱི་
ཕྱོག་འཕྲོག་པ། སྟོན་རྒྱ་ཐ་རྒྱུང་ལ་ས་བདག་གི་ལས་གཙོ་བོར་བྱེད་མཁན་ཞིག

སེ་ཤར་རེ་ག། སྦྱང་ཀར་ནག་འབྲེས་མའི་ཁདོག་སྦྱ་སེ་ཤར་རེ་ག། སྦྱར་སེ་ཤར་རེ་ག།

སེ་ཤིང་། བསེ་ཤིང་དང་འབྲ།

སེ་ཤེར། ཐག་པ་ནས་མཆན་ཁུང་བར་གཞོགས་གཡས་གཡོན་གང་རུང་ཕྱོགས་སུ་ཐག་པ་ཤར་བའི་དོན།

སེག་ཐད་འཛོད་པོར་མེད་པ་གཞོག་གཅིག་ནས་གཞོགས་གཞན་དེར་རིམ་བཞིན་འབྱོག་པ། གསེག་གྲང་འཕྱི།
སེག་དར། སམ་དར་དང་འབྲ།

སེག་བདར་རིས། འབྲ་བའི་སྒོ་ནས་མིང་བཏགས་པའི་སྲུག་སྒྲེལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ།
འབྲ་དཔེ་ལས། སྲུག་སྒྲེལ་སེག་བདར་རིམ་འོ་འབྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སེག་པ། སོ་བཅེ་བ། རྫོང་ཕྱིའི་ལྷ་དང་འབྲེས་པའི་རྩམ་པས་སོ་སེག་པ།

སེག་མ། ① གཟེབ་མ་ཟེར་བའི་སྒོ་མ་སྟེ་སྲུག་ ལྷ་ས་ཀྱི་སྒོ་དང་གྲུ་བཞི་ཁེབས་ཅན། ② རྫོང་ཕྱི།

སེང་། གསེང་དང་འབྲ།

སེང་དཀར། སེང་གི་དཀར་པོའམ་གངས་རིར་གནས་པའི་སེང་གི་ སེང་དཀར་གཡུ་རལ་ཅན།

སེང་གི་རྫོང་དགེ་འཕེལ་ཆོས་འཁོར། ཕྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱེ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེང་དཀར་གསང་བ། ཁྱི་སྤྱུ་མདོག་དཀར་ཞིང་སྤྱུ་དམར་བ་ཅན་གྱི་ཕོ་རྟགས་ཏེ། རོ་མངར། ལྷ་རྩེས་
རོད། ལྷ་ས་པས་རོ་ཅ། ཆགས་པ་འཕེལ།

སེང་ཁྱི་ རི་མོའམ་འཛིམ་པས་བཞོས་པའི་སེང་གིས་བཏེག་པའི་ཁྱི།

སེང་གི་ ① རི་དྲགས་རྒྱལ་པོ། སེང་གའི་གཡུ་རལ་ལ་སྤྱེའུས་ལག་ཅེད། སེང་གའི་འོ་མ་བཞོ་འདོད་
ན། དེ་ལ་འཐབ་པའི་སྤྱིང་སྤྱོབས་དགོས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་ལྟ་བ་དང་། སྤང་པོ་འཛོམས།
ང་རོ་ཅན། ཆ་ཤས་འཛིགས། གདོད་ལྟ་པ། ལྷེར་ཆགས་རྒྱལ་པོ། ལྷགས་ཀྱི་དབང་པོ། ལྷ་
མཁའ་གཞོན། ལྷ་ས་པར་གཞོན། འཕྲོག་ཁྱེད། གཞུག་ཕྱད་ལྟ་བུ་ ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོ། རལ་པ་
ཅན། རི་དྲགས་དབང་པོ། རི་དྲགས་ཟས་ཅན་བཅས་སོ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ཀྱི་སྤྱོད་ཐོག་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་ཐོག་ལྷ་ས་རྒྱལ་ལྷུ་འབྲུམ་དུ་ཡོད།

སེང་གི་རྒྱང་བརྒྱད། གཅན་གཟན་རོ་མཆར་ཅན་ཞིག་སྟེ། ལྷུང་གི་གཤོག་པ་གཉིས་དང་ལྷེར་མོ་
གཉིས། སེང་གའི་རྒྱང་ལག་བཞི་བཅས་པ་ཞིག་

སེང་གི་ཁ་འབབ། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཁོངས་སུ་ཁྱེད་དང་སྤར་རྫོང་གཉིས་ཀྱི་
ཆུ་ཞིག་སྟེ་ཆུ་པོ་སི་ཏུའོ།

སེང་གེ་ཁ་འབབ་གངས་རི། ཁ་འབབ་ཀྱི་རྩ་བོ་བཞི་འབྱུང་སའི་གངས་རི་ཏེ་སེ།

སེ་རྒྱུ་ཁྱིམ། སེང་གེའི་ཁྱིམ་དང་དོན་གཅིག།

སེང་གེ་རྒྱན་གཞི། སེང་གེའི་རི་མོ་ཡོད་པའི་གོས་ཆེན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

སེང་གེ་སྤྲོ་སྤྲོག་གྲུ་རུ་མཆན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

སེང་གེ་དགོན། ① མིང་གཞན་མི་ཉག་སེང་གེ་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་
ལོ་༡༣༥༠ལོར་གྲུབ་ཆེན་ཀམ་པ་ཤིས་བཏབ། ཀམ་པ་རོལ་བའི་རྗེ་རྒྱལ་མེ་ཉག་མཁས་པ་
མི་ལྷ་སོགས་རྒྱལ་བ་བཀའ་བརྒྱད་པའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྤྱེས་ཆེན་མང་པོས་ཞབས་ཀྱིས་
བཅགས་ཤིང་ཐེན་ལས་ཀྱི་བཞུགས་སུ་གྲུག། དུས་ཤིས་བཀའ་བརྒྱན་ཉམས་ཆེན་གྱིས་རྟེན་
མར་བསྐྱར། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དར་
མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེང་གེ་དགོན། ② མིང་གཞན་གཙང་སྤྲད་སེང་གེ་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་ལུག་
སྤྱི་ལོ་༡༤༤༧ལོར་ས་འགོ་རྒྱ་མ་ཀམ་ཡེ་ཤེས་དང་། ཨ་ལུལ་རྒྱ་མ་ཀམ་ཀུན་བྲལ་གཉིས་ཀྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བྲག་འགོ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེང་གེ་དགོན། ③ འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེང་གེ་དགོན། ④ སེང་གེ་བརྒྱ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། ཐུན་བོན་དགོན་ཞིག་ཡིན་པ་ལ་
རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ཏཱ་ལའ་བླ་མ་ཐང་གིས་བན་ལ་བསྐྱར་ནས་སེང་གེ་བརྒྱ་ཤིས་ཆོས་
སྤྱིང་འདི་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བཙན་
ལྷ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེང་གེ་བསྐྱེད་ས་པ། སེང་གེས་ལུས་འགྱུར་རྩལ་བསྟན་པ།

སེང་གེ་ཅན། [མདོན]གྲུ་ཤན།

སེང་གེ་ལྷགས་རལ་ཅན། ལུ་བའི་གཤམ་མིང་ཞིག།

མེད་གེ་འཛིགས་མེད། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ཞུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་མ་གསོ།

རུས་ཆག་སྟོང་།

མེད་གེ་འཛོམས། [མཛོན]ལ་ར་རྩ།

མེད་གེ་གདན་གྱི་འཁོར་ལོ། སྐར་རྩིས་ལས་འབྱུང་བའི་རི་མོའི་འཁོར་ལོ་ཞིག་

མེད་གེ་རྣམ་རྒྱལ། རྟོན་གྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད་པ། ཡབ་འཇམ་

དབྱུངས་རྣམ་རྒྱལ་དང་ཡུམ་རྒྱལ་མོ་ཁ་གཏུན་གཉིས་ལ་སྲས་གཉིས་བྱུང་བའི་བགྲེས་པ། འདི་

ཉིད་སྐྱེ་སྟོབས་ཆེ་ལ་སྐྱེ་ཆལ་གྱི་གནས་ཀྱན་ལ་བྱང་ཆུབ་པ་ཞིག་བྱུང་བས་གྲུ་གེ་བྱི་འབྲོག་དང་།

གྲུ་གེ་བཅས་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་དཔག་དྲངས་ནས་རྟོན་ར་ལུག་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ལོན། ལ་

དྲགས་སུ་སྟག་ཆང་རས་ཆེན་པ་གདན་དྲངས་ནས་ཡབ་གྱི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ལ་གསེར་ཟངས་

གྱི་བྲམས་པ་དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་པའི་སྐྱེ་ཆད་ལ་སོགས་པའི་རྟོན་གསུམ་མང་སོགས་ར་བཞེངས་

དང་། རྒྱན་མཛོད་དགེ་སློང་གི་སྤེ་བཅུགས། བཀ་ཆེན་སློ་བཟང་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་བྱུང་

དུ་ཡུམ་གྱི་དགོངས་རྒྱུ་གས་ལ་གསེར་འབྲུམ་དང་། དདུལ་འབྲུམ་ཆ་ཆང་། གཞན་ཡང་རིག་པོ་

ཆེའི་རིགས་བརྒྱ་ཅུ་ལྟ་ས་དང་། ཁ་འབྲུག་བསམ་ཡས་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། ཆོས་

སྤེ་ཆེ་ཆུང་ལ་མཆོད་སྤྱིན་དང་། བསྟེན་བཀྱར་རྒྱ་ཆེ་བ། བམ་ལེ། རྟོན་ཡུལ། ཁ་ནག་གཙང་

དམར། སྐྱེ་དམར་ནང་། མེ་རུ། དར་རྩེ་སོགས་གྱི་ས་ཁུལ་དང་། ལ་དྲགས་སྟོན་གཤམ་དང་།

མངའ་ཞབས་གང་ཡོད་ནས་མཆོད་གཞིས་སུ་ཕུད་རེ་རེ་བསྐྱལ་བ་ནས་གནས་བར་ཕུལ་ཞིང་།

སྟག་ཆང་རས་ཆེན་ལ་རང་ཞབས་གྱི་ཁོང་ནས་ས་ཕུད་མཆོད་གཞིས་རྒྱ་ཆེན་ཕུལ་བ་དང་།

སྟག་ཆང་རས་ཆེན་གྱི་ཉེ་མི་བྱང་ཆུབ་བསམ་སྦྱིང་དགོན་དང་། བླེ་བདེ་ཐེག་མཆོག་དགོན།

མམ་ལེ་བདེ་ཆེན་དགོན་བཅས་དགོན་ཆེན་གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་མང་པོ་

བཞེངས་པའི་སྤྱིན་བདག་གི་མཐེལ་ལེན་མཛད། མེད་གེ་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རུ་ཤོད་བདག་མོ་

སྐལ་བཟང་སྟོལ་མ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་བར་སྲས་བདེ་ལྷན་རྣམ་རྒྱལ་དང་། ཡི་རྩེ་རྟོན་ཉི། བདེ་མཆོག་

རྣམ་རྒྱལ་རྣམས་རིམ་བར་འཁྲུངས་ཤིང་། སྲས་འདི་དག་ལས་བརྒྱུད་པའི་གདུང་རྒྱུད་གྱིས་ལ་

དྲགས་ཁུལ་ལ་དབང་བསྐྱུར་གནང་བར་མངའ་ཐང་དར་གུད་ཅི་རིགས་བྱུང་སྟོར་སོགས་ལ་

དུགས་ཀྱི་ལ་རབས་རིམ་བྱོན་སྐོར་གོང་དུ་ལ་དུགས་ཀྱི་སའི་བདག་པོ་ཞེས་པར་གསལ།
སེང་གེ་རྣམ་པ་སྤྱི་དཔལ། རྣམ་ཐར་བརྒྱུད་དང་སྟོམ་འཇུག་དགུ་ལ་ཆོས་གཞན་ལ་སྤེལ་བར་ལུགས་
མ་ཐུན་དང་ལུགས་མི་མ་ཐུན་གང་རུང་དུ་སྟོམ་བར་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མཆེན་པ།
སེང་གེ་རྣམ་པར་ཅེ། ① སེང་གེས་ལུས་རྩལ་དོམས་ཏེ་འཁྲབ་ཅིང་ཅེ་ག ② བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོག།
སེང་གེ་སྤར་མོ། སྟོ་ག་བྱར་ཏིས་ལོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།
སེང་གེ་སྤལ་རྒྱལ། དཔྱེབས་འདྲ་བ་ལ་བལྟོས་ནས་བཏགས་པའི་སྟོ་ག་བྱར་ཏིས་ལོའི་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཤིག་སྟེ། མན་ངག་འཁྱུངས་དཔེ་ལས། སྟོ་ག་བྱར་ཏིས་ལོ་ཞེས་བྱ་བ། ཁ་སྟོད་གཡལ་
དང་སྤེབ་ལས་སྟེ། ར་བ་ནག་པོ་ཆུན་པོར་འབྲེལ། ལོ་མ་གཅན་གཟན་སྤར་སྤེར་འདྲ། སྟོང་པོ་
མེ་ཏོག་ར་དུག་འདྲ། རོ་ནི་ཁ་ལ་རུས་པ་བསེལ། ཁྱི་དུག་སྤྱུང་བརྒྱལ་ཞེས་བྱང་བྱ། སེང་གེ་
སྤར་མོ་བྱ་བ་ཡིན། སྟོ་ཆད་ནད་ལ་བདུད་ཅི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སེང་གེ་མའི་བྲ། [མདོན་སྤྱ་གཅན།
སེང་གེ་ཅེན། [མདོན་འཇམ་དབྱངས།
སེང་གེ་བཟང་པོ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། ཤེར་ཕྱིན་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་གྱི་འབྲེལ་བ་དོན་
གསལ་དང་། བརྒྱུད་སྟོང་འབྲེལ་ཆེན་སོགས་མཛད་མཁན་ཤེར་ཕྱིན་སྤྱ་བའི་སྟོབ་དཔོན་རོ།།
སེང་གེ་སྤྱ་བྱང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྟེང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སེང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེང་གེ་རི་ཁྲོད། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་དུས་སུ་བྱག་བཏགས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྟོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེང་གེ་ཤག་རྩ་ས་གོང་ཁྲིར་ནད་གི་ཤར་རོས་ལོང་སྟོད་ཞིང་ཁར་གྲགས་པ་དེ་ཡི་བྱང་རོས་སུ་ཡོད་
པའི་ཁང་བ་ཞིག་གི་མིང་།
སེང་གེ་ག་ཤོང་མ་མགོ་དགོན་པ། དགེ་ལྡན་ཕུན་ཆོགས་ཆོས་སྤིང་ཡང་ཟེར། བཅན་པོ་ཁྱི་རལ་བ་ཅན་
གྱི་དུས་སུ་བྱག་བཏགས་པ་གྲགས། མིང་རྒྱལ་རབས་དུས་སུ་སྟོང་འཁོར་རྗེ་རྒྱ་མཆོས་རྒྱས་སྤུན་
བྲམ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་ལྟོ་རེབ་གོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེང་གེ་ག་ཤོང་ཡ་མགོ་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་འབྱོར་སྤིང་ཟེར། རབ་བྱུང་དུག་

པའི་ཤིང་སྒྲུང་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༥ལོར་བྲག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་
སྟོ་རེབ་གོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེང་གའི་བྲིམ། བྲིམ་ལྔ་བ། བྲིམ་ཞག་ཉི་བར་སྐར་གནས་དགྲུ་ལ་སྟེབས་སྐབས་ཉི་མ་སེང་བྲིམ་ལ་སྟེང་།
སེང་གའི་ཁྲི་འཛིན་བ། རྒྱལ་ཐབས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ་བའམ། རང་རང་ཡུལ་དགོན་གྱི་བདག་
པོར་ཁྲི་འདོན་བྱེད་པ།
སེང་གའི་འགྲམ། ① རྒྱལ་པོ་ཐས་གཙང་མའི་ཡབ་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་འགྲམ། ② སེང་གའི་འགྲམ་བ་
འདྲ་བའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཆོན་བཟང་། ③ སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་མཆོན།
སེང་གའི་སྒྲ་སྟོན། ① སེང་གེ་སྒྲ་དབྱངས་སྟོན་པའི་སྒྲ། ② རྟིང་མའི་ཆོས་ལུགས་ནས་བཤད་པའི་
སྟོན་དཔོན་གྲུ་བ་མཆོན་བརྒྱད་ནང་གི་གཅིག་ ③ བདུད་ཀྱི་བྲ།
སེང་གའི་ང་རྟོ། ① སེང་གའི་ངར་སྒྲ། ② སངས་རྒྱུས་ཤིག་གི་
སེང་གའི་ཉལ་སྐབས། སྟོག་ཡས་བ་མཐེ་རྟེན་བ་གཡོན་བ་གཡལས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཉལ་བའི་ཚུལ།
སེང་གའི་སྟོབས་སུ་གཤེགས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་
གསལ་ཤིག་སྟེ། མི་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་བ་ལ་མཁས་བ་ཉིད་གྱིས་སེང་གའི་སྟོབས་སུ་གཤེགས་པ།
སེང་གའི་བཞོན་བ། [མངོན]འཇམ་དཔལ་དབྱངས།
སེང་གའི་རིགས། [མངོན]བྲི།
སེང་གའི་ཤིང་རྩ་མ། [མངོན]ལྷ་མོ་ལྷ་མ།
སེང་གོ་མི་ཆེན། བོད་རྒྱལ་གནམ་རི་སྟོང་བཙན་གྱི་སྟོན་པོ། འདི་ཉིད་གྱིས་དམག་དཔོན་བྲས་ཏེ་
དུགས་པོ་ངོ་ལོག་པ་སྐར་བཙན་པོའི་མངའ་འབངས་སུ་བཀུག་དེའི་དུས་སུ་མི་རྣམས་ཀྱི་ཁ་ལ།
སེང་གོ་མི་ཆེན་གྱིས། དུགས་ཡུལ་བསེན་མཁར་དུ། མདུང་གཡུག་ཐེངས་གཅིག་ལ། འཕྱོག་
དུད་ཐང་གང་ཐོབ་ཅེས་པའི་གཏམ་བྱུང་། སེང་གོ་མི་ཆེན་དཔལ་བའི་བུལ་དུ་གྱུར་ནས་ཉི་མ་
གཅིག་ལ་དུགས་པོ་མི་བརྒྱད་བསད་ཅེས་གསལ། རྒྱལ་པོས་མི་ཆེན་གྱི་བྱ་དགར་གསེར་ཁུང་
རེའུ་རྒྱལ་གྱི་མི་དང་། འཕྱོག་སྤྱགས་བཙས་གནང་།
སེང་མགོ་ཅན། ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་འོག་ཁང་བྲམས་ར་ནང་མའི་མཐའ་བསྐྱོར་དུ་ཡོད་པའི་ཀ་བ་

ཉགས་ཅན་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ཀ་བ་འདི་ཡང་གང་དུ་ཡོད་མེད་ངོས་འཛིན་དཀའ་བར་སྤང་ཞིང་། ཀ་
བ་འདི་དང་ཉེ་བའི་སར་སྤྱགས་ཀྱི་གཡང་ཡིག་སྟོར་སྤྲས་ཡོད་ཚུལ་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་གསལ་ལ།
མིང་དེ་གཤམ་སྤྱ་མིང་དེ་བ་ཞེས་ནམ་གསལ་བ་ལྟ་བུར་མིག་ལམ་དུ་དཀར་མདངས་ལྟན་ཅིར་འཆར་
བའི་ངང་ཚུལ།

མིང་ཐང་ཆ་ཁ། ཚུ་ཚན་ཞིག་སྟེ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནམ་གླིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མིང་ལྗེད་། ཤིང་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་བས་ཁྲག་ངན་
དང་། ཚུ་མེར་སྐྱེལ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ཁ་དི་ར་དང་། ཁུ་བ་མཛེ་འཛོམས། ལྷ་ལེན་མ། ཚུ་
མེར་ཁྲག་འཐུང་། གྱིས་བའི་བུ་མ། འཆོ་བའི་ཤིང་། ལྷ་བའི་ཡལ་ག་བཅས་སོ།།

མིང་ལྗེད་ཅན། གསེར་རི་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རིའི་ཅེ་མོ་ན་མིང་ལྗེད་ཅན་ཞེས་ཟེར། རོས་
རེར་དཔག་ཆད་ལྷ་འབྲུམ་དང་མཐའ་སྟོར་དུ་ས་ཡ་གཉིས་ཡོད་པ།

མིང་ལྗེད་མར་ཁ། མིང་ལྗེད་ཤིང་གི་གཞོག་ཕྱེ་བ་དམར་ཟལ་གྱི་མར་ཁུའི་ནང་བཙོས་ཤིང་གང་བར་
ལྷུར་བ་སྤར་ཚུར་བཙོས་ནས་བཏོན་བའི་མར་ཁུའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་བའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ཀྱན་གསལ་སྤང་མཛོད་ལས།
བདུན་བ་མིང་ལྗེད་མར་ཁ་ཞེས་བྲ། མིང་ལྗེད་གཞོག་ཕྱེ་དེ་ལྗེད་ལྷག་བ་དང་། ལྷག་དང་ལྷ་བ་
གོང་མོ་རི་བོང་རིལ། ལྷ་མའི་ལྗེད་ལྗེད་དམར་ཟལ་བ་མར་བཙོ། གོང་བཞིན་བྲས་བའི་མར་
ཁུས་དེག་བྲུམ་དང་། མ་འབྲས་སུ་རྩ་དཀར་ཆོ་ཤས་ཅན། གཟའ་རྒྱུ་འབམ་ལྷགས་ནད་
འཕྱག་དང་། ཚུ་མེར་ཆ་བའི་ནད་རིགས་འཛོམས་བའི་མཆོག་ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

མིང་ལྗེད་ནགས་ཀྱི་སྟོལ་མ། ལྷ་སྟོལ་མ་ལྗེད་གྲུའི་རིགས་ཤིག་

མིང་ལྗེད་རིགས་གསུམ། མདོག་གི་དབྱེ་བའི་སྟོན་མིང་བཏགས་བའི་མིང་ལྗེད་དམར་སྤྱ་མེར་གསུམ་
ཀྱི་མིང་སྟེ། དམར་བ་ཅན་དན་མིང་ལྗེད། མེར་བ་སྤྱེར་བ་མིང་ལྗེད། ལྷ་བོ་གསོམ་མིང་ལྗེད་རོ།།

མིང་འག ནད་ཡོངས་སུ་འག་པ།

མིང་གདན། དབྱངས་འཆར་ལས་གསུངས་བའི་ལེགས་ཉེས་བཏགས་ཐབས་ཤིག་

མིང་གདོང་མའི་རྫོག་སྤྱུར། ཡེ་ཤེས་མཁའ་འགྲོ་མིང་གདོང་མ་གཙོ་འཁོར་གསུམ་གྱི་སྟོམ་བརྒྱས་

ལ་བརྟེན་ནས་བར་ཆད་ཕྱིར་སྐྱར་གྱི་ཆོག་ཞིག
མེད་པོ། ཆོག་ས་ཚོ་བ་པོ། སྐབ་དབར་མེད་པོ། ལྷོན་ཤིང་མེད་པོ།
མེད་སྤྱག་ ① མེད་གཤེ་སྤྱ་གྲ། ② མེད་གཤེ་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་བྲི།
མེད་ཐོམ། ལུ་མཁན་ལོ་མའི་མེད་གཞན་ཞིག
མེད་བ། མེད་ས་བ། མེད་བ། འདག་བ་དང་སང་བ། སྐྱོ་བ་མེད་བ། ངལ་དུབ་མེད་བ། ཇི་མ་མེད་ས་
བ། ལྷོན་མེད་ས་བ།
མེད་འབྲུག་ འབྲུག་དང་མེད་གཤེ་མེད་གི་བསྐྱས་ཆོག
མེད་འབྲུག་སྐྱག་ཅེ། མེད་འབྲུག་སྐྱག་གསུམ་གྱི་རི་མོས་མཚན་པའི་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་མཁར་ཆོང་།
མེད་མ། ① སྐབ་མའམ་བར་གམེད་ཅན། རས་མེད་མ། མེད་མ་མེད་པའི་མཛའ་གཙུག་ས་དམ་ཟུབ།
② [རྫིང་]ལན་ཀན།
མེད་ཆོག་ས། རས་སྐབ་སྐབ་གྱི་ཚུ་ཆོག་ས་ལྟ་བུ།
མེད་ཆེར། ཤིང་མེད་ལྗེད་གི་ཆེར་མ།
མེད་ཡོལ། ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་རས་སྐབ་གྱི་ཡོལ་བ།
མེད་གཡལ། ཁང་པའི་ཐོག་ཏུ་ལྗེད་ཁང་ལྟ་བུའི་གཡལ་ཡོད་པའི་མེད་།
མེད་རས། རས་སྐབ་སྐབ།
མེད་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༩ལོར་གཉེར་སྟོན་ཇི་མེད་རིན་ཆེན་གྱིས་
བཏབ། གུབ་མཐའ་རྫིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དབལ་ཡུལ་
ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་མེད་པོ། བར་སྐྱང་ཉལ་ཉལ། གལ་ཆོག་ས་ཞིབ་པོ་མེད་པའི་སྐབ་དབར་མེད་མེད་པོ།
མེད་ཤོར་མི་འབྱུང་བ། ལྷང་ཆུང་ལྷོད་ཡེངས་སུ་མ་ལུས་བ་ལ་ཟེར།
མེད་ཤོར་མེད་བ། ལྷོད་ཡེངས་བྱས་པའི་ཞོར་ལ་སྐྱོཅ་ཆ་ཤོར་བའི་རིགས་མེད་བ།
མེད་མེད་དགོན། ཐེག་ཆེན་བསམ་འབྲུབ་བསྟན་གཉིས་དང་རྒྱས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གསལ། རབ་བྱུང་
གསུམ་པའི་ལུག་ས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༠༠ལོར་ཀར་མ་བ་བདེ་གཤེགས་ནས་གསར་འདེབས་མཛད།

གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བཤིན། ད་ལྟ་རྒྱུ་ལོ་དེ་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེངས་པ། ① སེང་བའི་འདས་པ། ② རྟོན་རས་སྒྲུབ་མོ་ཡིན་ཏུ་ཆགས་སྟོན་ཅིང་ཤ་རྩེན་རྩི་བཞིན་
སྒྲིབ་མི་སྒྲུབ་པ་ཞིག
སེངས་པོ། ཨམ་ཙག་སེངས་པོ་ཞེས་ན་བ་གསལ་པོ།
སེངས་པོ་བརྟུ་ཆང་གི་ཐ་མ་རོ་དང་བོ་བ་ཞད་ཅམ་ཡོད་པའི་མིང་རོ།
སེད། གསེད་པའི་སྐུལ་ཆེན།
སེན། མཇུ་གྲུའི་ཆེ་ཡི་སེན་མོ།
སེན་སྒྲི། ལག་པའི་སེན་མོའི་རྩ་བའི་པགས་པ། སེན་སྒྲི་གསུམ་པ།
སེན་གཏུག། སེན་མོ་གཏུག་བྱེད་གྱི་ཡོད་བྱེད་ཅིག
སེན་འཕྱོག་སེན་མོས་ཤུགས་འཇུས་ཏེ་འཐེན་པ། སྒྲུ་གྲུའི་འཕོངས་ལ་སེན་འཕྱོག་རྒྱབ་པ།
སེན་ཆ་དགོན། མིང་གཞན་རྣམས་རྒྱལ་ཀུན་གྲགས་སྤིང་ཟེར། མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
ཞལ་སྟོབ་རྒྱལ་རིགས་འབྲུ་ཡི་སྒྲ་ཆེན་ཀུན་དགའ་དབང་ལྡན་གྱིས་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་སྤྱི་དུང་
ཅམ་ལ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱུ་ལོ་དེ་རྫོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་ས་ནག་འབྲི་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེན་ཆ་དགའ་རི་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༢ལོར་མཁས་བཙུན་
བསམ་གཏན་ཉི་མས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱུ་ལོ་དེ་རྫོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་
ཁུལ་ནག་འབྲི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སེན་མོ་གང། རྒྱ་ཁྱིམ་རྒྱུང་བ་དང་། དུས་ལུན་ཐུང་བར་བཤད། སྤྱ་ཐལ་སེན་མོ་གང་ལྟ་བུ།
སེན་མོ། ཀྲང་ལག་གི་སེན་མོ། སེན་མོས་འཕྱོག་པ། སེན་མོ་འདེབས་པ། སེན་མོས་དབྲལ་པ། མིང་
གི་རྣམས་གངས་ལ་གཅད་བྱ་དང་། བཅད་སྒྲི། འདོད་ཤོས་སྤྲུགས་ཀྱི། སྤར་མོ། ཡང་སྤིང་ཅན།
ལག་སྤྱེས། ལག་འཇུ། ལག་པའི་ཆེར་མ། སྤར་སྤྱེས་བཅས་པོ།
སེན་མོ་མདོག་སྤུས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་པན་པའི་སྤྲུག་བསམ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་མདོག་སྤུས་པ།

སེན་མོ་དབྱས་མཛོ་བའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། རིགས་ཀྱི་མཆོག་ལས་སྦྱེས་པས་སེན་མོ་མཐོ་བ་སྟེ། གཤོང་བྱ་དང་ལེབ་མོ་མིན་པར་
དབྱས་མཛོ་བ།

སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ལྷ་བྱའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། འདྲ་བྱེད་ཐངས་ཅད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྷ་བྱ།

སེན་མོའི་གར། [མཛོན་མ་བྱ།

སེན་མོའི་སྟེང་གི་རྩལ། གངས་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བའི་དཔེ།

སེན་མོའི་དཔེ་བྱད་གསུམ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེན་མོ་ཟངས་མདོག་ལྷ་
བྱ་དང་། སེན་མོ་མདོག་སྦྱུང་བ་དང་། སེན་མོ་དབྱས་མཛོ་བ་བཅས་གསུམ་མོ།

སེན་རྒ། སེན་མོ་སྦྱེ་སའི་རྩ་བ།

སེན་རྩ་ལོག་བ། སེན་མོའི་རྩ་བར་གས་སྟོན་ཤོར་བའམ་སེན་མོ་གསར་དུ་བཞེ་བ།

སེན་ལ་རྒྱུ་ལག་གི་སེན་མོའི་ཟུར་གྱི་འཕམ་སྦྱི་ལྷགས།

སེབ་བྱ་དགོན་པ། གནའ་ལྷ་མོའི་དུས་གནས་འདིར་བོན་བོའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡོད། སྤྱི་ལོ་
༡༣༤༥ལོར་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ཉིར་ཡུལ་ནས་བོད་དུ་ཤོབས་པའི་ལམ་བར་དགོན་འདིར་
སེབས། གཞིགས་སྟོང་ཆེན་པོར་གནང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ས་དགོན་ཏུ་འགྱུར། ད་ལྟ་གྲུབ་
མཐའ་ས་སྦྱུ་བ་ཡིན། ཡུལ་ལྷལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེབ་སྦད་དགོན། སེབ་མདའ་དགོན་ཡང་ཟེད། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་བུ་སྤྱི་ལོ་༡༣༤༥ལོར་
སེབ་བ་ཀ་ཆེན་གྱིས་བཅུ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྦྱུ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ལྷལ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་
ཁུལ་གྱི་འདུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེབ་སེག། དམ་པོ་མེད་པ་དང་། མཁྱེགས་པོ་མེད་པའི་སོ་བ་སོ་བ། རྩམ་པ་སེབ་སེབ་བྱས་ནས་བཤར་བ།
སེམ་སེམ། མིག་སེམ་སེམ་ཞེས་མིག་རྩམ་རྩམ།

སེམས། ① རང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དོན་གྱི་ངོ་མོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཤེས་པ། དཔེར་ན་
མིག་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། སེམས་ཀྱི་ངལ་རྩིས། སེམས་ཀྱིས་མི་

བཅོད་པ། གཞན་སེམས་དགྲུག་པ། སེམས་འབྲུམས་པ། སེམས་འབྲུགས་པ། སེམས་ཀྱི་
ཡངས་པོ། སེམས་འབྲུལ་ཐེབས་པ། སེམས་བསྐྱར་པ། སེམས་གཉིས་སྒྲུབ་པ་མེད་པ། སེམས་
གཉིང་ནས་ཁྱོ་པ། རང་སེམས་དང་མཐུན་པ། སེམས་འདོགས་པར་པ། སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
པ། སེམས་ཐེལ་གྱིས་ལོན་པ། སེམས་ཡེང་ཡེང་པ། སེམས་ལ་འབྲུམས་པ། སེམས་ལ་འབྲེང་
པ། སེམས་ལ་བབ་པ། སེམས་ལ་གཟེར་པ། སེམས་ལ་ཤར་པ། བ་མའི་སེམས་མུ། སྤྱ་སྤྱག་
གི་སེམས་ཐོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཀུན་གཞི་དང་། རྟ་པ། རང་གི་བྱེད་པ། རྣམ་ཤེས། མཐོ།
ཡིད། རིག་པ། ཤེས་པ་བཅས་སོ། ② གཙོ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱས་མིང་།

སེམས་ཀུན་གནས་ཀྱི་ཅེ་སྟོར། བསོད་ནམས་མང་པོ་མཆོན་ནས་བསྐྱར་བའི་ཅེ་སྟོར་གྱི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཐོབ་པའི་སེམས་པའི་རྣམ་འབྱུང་།

སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ ༡ སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༢ སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་
ཆོས་ཤེས་པ། ༣ སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པར་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༤ སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་
ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པར་ཤེས་པ། ༥ ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༦ ཀུན་འབྱུང་བ་
ལ་ཆོས་ཤེས་པ། ༧ ཀུན་འབྱུང་བ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པའི་ཤེས་པ། ༨ འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་
པའི་བཅོད་པ། ༩ འགོག་པ་ལ་ཆོས་ཤེས་པ། ༡༠ འགོག་པ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པར་ཤེས་པའི་
བཅོད་པ། ༡༡ འགོག་པ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པར་ཤེས་པ། ༡༢ འགོག་པ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པར་
ཤེས་པ། ༡༣ འགོག་པ་ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པའི་ཤེས་པ། ༡༤ འཕམ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཅོད་པ། ༡༥ འཕམ་
ལ་ཇེས་སྤྱོད་གསལ་པའི་ཤེས་པའོ།

སེམས་ཀྱི་ཁང་པ། [མངོན་སྟོན་]

སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་རྟོགས་པ། བཀའ་བརྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་གང་དུ་འང་མ་
བྱུང་བའི་རོ་བོ་གསལ་ཞིང་སྟོང་བ་ཐུགས་ཇེས་ཀུན་ལ་བྱུང་པ། དེ་རྟོགས་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོས་
ཉིད་དལ། སེམས་ཀྱི་རོ་བོ་མཐོང་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེད།

སེམས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱད། རིག་གི་རྣམ་ཤེས། རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས། སྤྱའི་རྣམ་ཤེས། སྤྱའི་རྣམ་ཤེས། ལུས་
ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས། ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་ཡིད། ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ཏེ་བརྒྱད།

སེམས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན། སྔོན་ཉིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱོམས་པའི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་དེའོ།
སེམས་ཀྱི་དམ་པ། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས།
སེམས་ཀྱི་མེ། དུལ་ཅན་ཤེས་པ་ལས་རྩིས་ལོགས་སུ་མ་བྱུབ་པར་ནམ་ཉིག་དེར་ཆ་ཞིང་བསྐྱེགས་
པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཤེས་པ།
སེམས་ཀྱི་རྩིས་པ། དཔྱོད་པ་འཕམ་དཔོག་པ།
སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ། ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བ་སྟེ། ཡིད་ཅམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོར་བ་ཡིན།
སེམས་ཀྱི་ཟས། ཟས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
སེམས་ཀྱི་ལོངས་སྟོང། རྣམ་པར་ཉིག་པ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང། ས་མང་ལྗེ་ནང་ཆོན་ཞིག་སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་ཐམས་ཅད་དང་ཁམས་
གསུམ་དང་ས་ཐམས་ལ་འབྱུང་བ།
སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཟུ། ཀུན་འཕྱོ་ལྗེ་དང་། དུལ་ངེས་ལྗེ་བཅས་སོ།།
སེམས་ཀྱིས་ཆོར། གནས་ཚུལ་གང་ཡང་གོ་ཐོས་མ་བྱུང་རུང་སེམས་ལ་དོགས་པ་སྔོན་བསུའི་ཆོད་
དཔག་བྱུང་བ།
སེམས་སྐྱོང་མན་ངག་གི་སྟེ། རྩོགས་ཆེན་ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་ཐེག་པའི་དབྱེ་བ་སྟེ། གནས་པ་སེམས་ཀྱི་
སྟེ། བྱ་བལ་སྐྱོང་གི་སྟེ། ཟབ་པ་མན་ངག་གི་སྟེའོ།།
སེམས་སྐྱེད། དམིགས་ལུལ་རང་ངམ་འཕྱོ་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་བྱུང་བ་གསུམ་སོ་གང་རུང་
ཐོབ་འདོད་ཀྱི་བསམ་པ་བྱད་པར་ཅན།
སེམས་སྐྱེས། [མངོན]བྱུབ་འཇུག་
སེམས་སྐྱོ། ཡིད་མི་བདེ་བའམ་ཡིད་པམ་པ། གཞོན་དུས་ཡོན་ཏན་མ་སྦྱངས་ན། རྣམ་པར་སྤྱང་ཆེ་
སེམས་སྐྱོ་ཡོང་།
སེམས་དཀར། སེམས་བཟང་སོ་སྟེ། སེམས་དཀར་ཟས་ལ་ཆེ་མི་དགོས། ཡི་ཐུག་གཏམ་ལ་ཆུང་
མི་དགོས་ཞེས་ལྟ་བུ།
སེམས་དཀར་བ། སེམས་བཟང་བའམ་སྐྱོ་ཉེ་བ། མི་དམངས་ལ་སྐྱོ་སེམས་དཀར་བ། སེམས་དཀར་

ཟས་དེ་མང་མི་དགོས། ཡིད་སློན་གཏམ་དེ་ཉུང་མི་རུང་། སེམས་དཀར་པོའི་ལྟ་བུ་ལོག་ན།
ལ་ལུང་པ་བརྒྱུ་ཀྱང་མགོ་སྤེལ་རེད།

སེམས་བསྐྱེད། རང་རྒྱ་གཞན་བན་དོན་གཉིས་ཀྱི་འདུན་པས་བྱངས་ཤིང་། རྟོགས་བྱང་ཆུབ་འདོད་
པ་དང་མཆུངས་ལྡན་གྱི་ཐེག་ཆེན་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒྲོར་གྱུར་པའི་ལམ་གྱི་རིགས་སུ་གནས་
པས་རབ་དུ་ཕྱེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གཙོ་བོའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་རིག་ཁྱད་པར་ཅན་ནོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟོགས་ཉེར་གཉིས། འདུན་པ། བསམ་པ། ལྷག་བསམ། སྒྲོར་པ། སྤྱིན་པ། ཚུལ་
ཁྲིམས། བཟོད་པ། བརྟོན་འགྲུས། བསམ་གཏན། ཤེས་རབ། ཐབས་མཁས། སློན་ལམ། སྟོབས།
ཡེ་ཤེས། མངོན་ཤེས། བསོད་ནམས། བྱང་ཆུབ་རྟོགས་མཐུན། སྤྱིང་ཇེ། ལྷག་མཐོང་།
གཟུངས་སྟོབས། ཆོས་ཀྱི་དགའ་སྟོན། བཟོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ཆོས་སྐྱུ་དང་ལྡན་པའོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་རྟོགས་མི་ཐད་པ་བརྒྱད་ཟུ། སེམས་བསྐྱེད་བསམ་སྒྲོར་ལྷག་བསམ་དང་། པ་
རོལ་སྤྱིན་བྱུག་ཆད་མེད་དང་། མངོན་པར་ཤེས་དང་བསྐྱེད་དོས་བཞི། སོ་སོར་རིག་རྟེན་
ཆོགས་གཉིས་དང་། བྱང་ཆུབ་རྟོགས་མཐུན་ཞི་གནས་སོགས། གཟུངས་སྟོབས་ཆོས་ཀྱི་མདོ་
བཤད་དང་། བཟོད་གཅིག་ཐབས་ལ་མཁས་པའོ། ཞེས་བ་ལྟར་རོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ས་མཆམས་དང་དཔེ་དོན་སྟོན་པ་དཔེ་ན་ཉི་ཤུ་ཙུ་
གཉིས་ཉེ་མོས་པ་སྟོད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཞི་དང་། ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
བདུན་དང་། རྣམ་པར་སྤྱིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དགུ་དང་། སྤྱིབ་པ་སྤངས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
གཉིས་རྣམས་སོ།

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས། རོ་བོའི་སྟོན་པ་དཔེ་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཉེ། དོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། ཀྱུ་
རྩོལ་སེམས་བསྐྱེད་དོ།

སེམས་བསྐྱེད་དུ་བརྟུག སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་ལེན་དུ་བརྟུག་པ། དེ་ལ་སྟོན་སེམས་ཆོ་གས་
བཟུང་ཚུལ་དང་། འཇུག་སྒྲོམ་ལེན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྤྱིར་བཏང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གོ་
རྟོགས་དམའ་བ་རྣམས་དང་པོ་མ་གཏོགས་གཉིས་པ་དེ་སྤྱིན་པའི་སྟོལ་མེད།

སེམས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞི། རྒྱལ་སྤྱི་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དམ་བཅའ་བཞི་སྟེ། སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱེད་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འཁོར་བ་ལས་དགོལ་བ་
དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ཡོངས་སུ་བྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་དགོང་བ་སྟེ་བཞི།

སེམས་བསྐྱེད་བ་ལ་སྒོ་སྒྲོང་སྐབས་ཀྱི་སྒྲོང་བ་བཞི། བསལས་སྤྱང་། ལྷ་དང་། གདོན། མཆོད་པ།
སེམས་བསྐྱེད་བཞི། ས་མཚམས་ཀྱི་དབྱེ་བས་རྣམ་བ་བཞི་སྟེ། མོས་པ་སྒྲོང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་
དང་། ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། རྣམ་པར་སྦྱིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སྤྱི་བ་བ་སྤངས་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་དོ།

སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་གསུམ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐོག་མར་བསྐྱེད་ཚུལ་ཀྱི་ཁྱད་པར་གསུམ་སྟེ། རྗེ་
བོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། གཉན་པ་ལྟ་བུ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་
བསྐྱེད་རྣམས་སོ།

སེམས་ཁྲུང་། མང་ཆོགས་ཀྱི་འཆོ་བར་སེམས་ཁྲུང་བྱེད་པ། མི་དམངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱག་ལ་སེམས་
ཁྲུང་བྱེད་པ།

སེམས་ཁྲུལ། སེམས་ནང་གི་དོག་ཁྲུལ། འདི་སྒྲོར་སེམས་ཁྲུལ་བྱེད་མི་དགོས། མི་ལ་ཉེས་ཆད་
གཙོད་འདོད་ན། ཉེས་མིང་མི་རྟེན་སེམས་ཁྲུལ་ཅི།

སེམས་ཁྲིག་ཁྲིག་སེམས་ཡག་པོ་རང་མེད་པ། མི་དེ་སེམས་ཁྲིག་ཁྲིག་ཅིག་ཡོད་པས་ཡག་པོ་རང་
བྱས་མི་ཡོང་།

སེམས་ཁྲིད། ① སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ར་སྒྲོད་པ། ② སེམས་འགྱུར་ཐབས་བྱེད་པ།

སེམས་མཁམ། ① བསམ་སྒོ་གཏོང་ཤེས་མཁམ། ② སེམས་ཅན།

སེམས་མཁྲེགས་སོ། ① སྤྱང་བ་མཁྲེགས་སོ། ② སྦྱང་རྗེ་མེད་པ།

སེམས་འཁྲུལ་བ། སེམས་བརྒལ་ནས་སྤུལ་བ།

སེམས་འཁོལ་བ། དགའ་བའམ་སྒྲོ་བ། སྒྲོ་སེམས་འཁོལ་བ།

སེམས་འཁྲུལ། གཞན་ཀྱི་བདེ་སྤྱག་གི་དོན་དུ་སེམས་ཁྲུང་བྱེད་པའི་དོན། བ་མས་སུ་གྱའི་སྒོ་བ་སྒྲོང་
གི་ཆེད་དུ་སེམས་འཁྲུལ་བྱེད་པ། མི་དམངས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབས་ཀྱི་དམངས་གཙོའི་ཆེད་

དུ་སེམས་འཁྱུལ་གྱིད་པ།

སེམས་འབྲི། དགའ་ཞེན། མེས་རྒྱལ་ལ་སེམས་འབྲི་ཆེ་བ།

སེམས་འཁྱུལ་ག། ① ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་སེམས་ག། ② ར་བཟི་བཤམ་ཆད་ནད་ཀྱིས་སྒྲི་ག།

སེམས་གོད་ཆོད་པ། ཆོག་ཤེས་ལྡན་པའམ་སྒྲོ་ཐག་ཆོད་པ།

སེམས་གྲུ་མ་གྲུ། ངན་གཡོ་ངན་འབྱུལ་གྱི་སེམས་འབྲེག་པོར་བྱེད་པའི་དོན།

སེམས་རྒྱུ་མ་ཆུང་བ། རྩོམ་སྟབས་ཆུང་ཆུང་མིན་བ།

སེམས་སྤྱད། ① སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། སེམས་སྤྱད་འཇམ་པོ། སེམས་སྤྱད་མོད་པ། སེམས་སྤྱད་
དེས་པ།

སེམས་སྐྱེད་ཞི་བ། སེམས་སྐྱེད་བཟང་པོ། སེམས་སྐྱེད་གཤེན་པོ། ② སེམས་ཀྱི་སྐྱེ།

སེམས་སྐྱད་རང་མིང། ① སེམས་འཁོབ་མེད་པའམ་རང་སྐྱད་མིང་ལོ། ② གཤིས་ཀ་བཟང་ལོ།

སེམས་རྒྱུད་འདུལ་ཞོན་གྱི་འི་བ་ལེན་པའི་ཐབས་ཤེས། ཉེས་ཅན་པའི་སེམས་རྒྱུད་ཐབས་གྱིས་
འདུལ་ནས་རང་ཞོངས་ངོས་ལེན་ཞུ་བའི་ཐབས་ཤེས་ཤིག།

སེམས་སྒྱུ་། ① བསམ་བ། སེམས་སྒྱུ་ལྷན་བ། ② ཞེས་བ་སྒྲ་ཅིག་སྒྲ་ཕྱོ་མཐུན་བཟུང་བར་
མ་ཆད་བཞི་ཆ།

སེམས་དགོད་ཤོད། སེ་སེ་གཅིག་ཏུ་གདམོ་དགོད་པར་ཟེར། ཁ་རྒྱུན་ཏུ་སེམས་དགོད་ཤོད་ན་པར་
ཕྱོད་ཤོད་ཟེར།

སེམས་འགག་པ། ① སེམས་རྒྱ་མེད་དུ་སྟོང་བ། ② གཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་བ་ཡོངས་སུ་རྒྱབ་པའོ།

སེམས་འགྲེལ་སྒྲོེར་གསུམ། བསྟན་འགྲུབ་ཁོང་ན་བཞུགས་པའི་གཞུང་གསུམ་ཉེ་ལྷག་དོར་སྟོང་
འགྲེལ་དང་། རྩོམ་ཉེ་སྟོང་འགྲེལ། རིགས་ལྷན་པད་དགར་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་ཉེ་སྟོང་འོང་དེ་གསུམ།

མེས་པོ་དང་། བསམ་བློ་དང་།

སེམས་ངལ། སེམས་གྱི་དཀའ་ལས་སམ་སྟག་བསྟལ།

སེམས་སྒྲ་མ། སེམས་ནི་ཚས་ཅན། སེམས་སྒྲ་ལ་བརྟེན་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལེན་དུ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་བ་དེ་ལྟེན། ཉིད་ལེན་སྤྱད་ལ་བརྟེན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་བར་སེམས་སྒྲ་མ་གང་ཡང་།

རུང་བཤིང་གི་གོམས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲུག་པ་དེའི་བྱིར།

སེམས་ཅན། ① སེམས་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གས། སངས་རྒྱས་མ་ཆར་བའི་སྐྱེ་འཁོར་སྤྱིའི་མིང་།
མིང་གི་རྣམས་གངས་ལ་སྐྱེ་འཁོར་དང་། སྐྱེ་རྒྱ། སྐྱེ་ལྷན། སྐྱེ་བོ། སྐྱེས་བྲ། འཁོར་བ། ལུས་ཅན། ཤེས་
ལྷན། སེམས་ལྷན་པ། སེམས་པ་ཅན། སྟོག་ཆགས་བཅགས་སོ། ② [ཡུལ]མི་མེན་པའི་སྟོག་
ཆགས་དང་སྟོར་སྤྱིའི་མིང་།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་དག། ༡ ལུས་ཐ་དང་ཅིང་འདུ་ཤེས་ཐ་དང་བ་དག་དཔེར་ན་མི་རྣམས་དང་ལྟ་
ཁ་ཅིག་གོ། ༢ ལུས་ཐ་དང་ལ་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དག་དཔེར་ན་ཆངས་རིས་ཀྱི་ལྟ་དག་དང་
པོ་བྱུང་བའོ། ༣ ལུས་གཅིག་ལ་འདུ་ཤེས་ཐ་དང་བ་དག་དཔེར་ན་འོད་གསལ་བ་རྣམས་སོ།
༤ ལུས་གཅིག་ལ་འདུ་ཤེས་གཅིག་པ་དག་དཔེར་ན་དགེ་རྒྱས་ཀྱི་ལྟ་རྣམས་སོ། ༥ འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སེམས་ཅན། ༦ རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་མཆེད། ༧ རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྐྱེ་
མཆེད། ༨ ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་
སེམས་ཅན་རྣམས་སོ།

སེམས་ཅན་གྱི་གནས་པ་དག། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་བཤད་བདུན་དང་། སྤྱིད་ཅེ་དང་། འདུ་ཤེས་
མེད་པའི་སེམས་ཅན་དང་དགུ་འོ།

སེམས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་ཤེས་ལ་འབྲུལ་ཤེས་ཀྱིས་བྲལ། རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ།
ཆད་མ་ཡིན་ན། རང་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་བའི་གཞལ་བྱ་ལ་མ་འབྲུལ་བས་བྲལ་བར་འདོད་
ཀྱང་དབུ་མའི་ལུགས་ནི་སོ་སྐྱེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མ་དང་། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་བའི་
བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཐ་སྐྱེད་དཀྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྣམས་རང་གང་ལ་ཆད་མར་སོང་
བའི་གཞལ་བྱ་ལ་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། གང་གི་ཆེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཤད་ལ་
སོགས་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་སོགས་ལྟར་སངས་
རྒྱས་མ་ཐོབ་བར་དུ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་མིན་པའི་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་མེད་
པས་སྟོབ་པ་འཕགས་པའི་རྗེས་ཐོབ་དང་སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ཀུན་འབྲུལ་ཤེས་སུ་འདོད་ལ། འབྲུལ་
ཤེས་དང་ཆད་མ་མི་འགལ་བར་བཞེད་དོ།

སེམས་ཅན་བཅུ་བཞི། སྲིད་པ་བཅུ་བཞི་དང་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་ནམ་ཡིད་ཅན་བཅུ་བཞིའོ།
སེམས་ཅན་འཆི་འཕོའི་རྒྱ་གསུམ། ཆེ་ཟད་པ། བསོད་ནམས་ཟད་ནམས་ཟད་པ། ལས་ཟད་པའོ།
སེམས་ཅན་སྟིགས་མ། སྟིགས་མ་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ལུང་དུ་སྟོན་པའི་སྒྲའོ།
སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ། ལུང་དུ་མི་སྟོན་པའི་སྒྲའོ།
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་ལ་པན་འདོགས་པའི་
ཚུལ་ཏེ། མྱོགས་བྱ་དགོས་པ་དང་། ཐབས་ལ་སྡོངས་པ། པན་འདོགས་པ། འཇིགས་པས་ཉེན་
པ། ལྷ་རན་གྱིས་གཞེར་པ། ཡོ་བྱང་གྱིས་ཤོངས་པ། གནས་འཆའ་བར་འདོད་པ། གློ་མ་ཐུན་པར་
འདོད་པ། ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ། འོག་པར་ཞུགས་པ། རྩ་འབྲུལ་གྱིས་གདུལ་བྱར་བྱ་བ་
ནམས་ཀྱི་དོན་ཅི་ལྟར་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའོ།
སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན། བསམ་གཏན་བསྒྲུབ་པའི་སྟོན་མཛོན་པར་ཤེས་པ་དུག་པོ་
དག་ཐོབ་སྟེ་ལུས་ཀྱི་རྩ་འབྲུལ་བྱས་པའི་རྒྱས་སེམས་དགའ་བར་བྱས་ཤིང་གཞན་གྱི་སེམས་ཤེས་
པས་སེམས་དང་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་བཤད་ནས་མི་དགོ་བ་ལས་བསྒྲིག་ཅིང་དགོ་བ་ལ་འགོད་པ།
སེམས་ཅན་སྟོན་པ། སྤངས་བྱ་མཐོང་སྤངས་དངོས་སུ་སྟོངས་བ་དང་གཉེན་པོ་མཐོང་ལམ་དངོས་
སུ་སྟེ་བྱང་ལ། སེམས་ཅན་སྟོན་པར་བྱས་པ། རང་ཉིད་སྒྲུལ་སྒྲར་སངས་རྒྱས་པའི་འཁོར་གྱི་
ཐོག་མ་དེ་མཐོང་སྤངས་དངོས་སུ་སྟོངས་བ་དང་མཐོང་ལམ་དངོས་སུ་སྟེ་བྱང་དུ་བྱས་པའོ།
སེམས་ཅན་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྩེ། མི་རྟག་པ་དང་བདག་མེད་གང་གི་ཡང་ཁྱད་པར་མ་བྱེ་
བར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྩེ།
སེམས་ཅན་ཞུགས། [མངོན]བྱད་མེད་སྒྲུམ་མ།
སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པའི་ལྷག་མ་ལྷ། དགོ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་ལས། སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་
པ་ལས་གྱུར་པའི་ལྷག་མ་ལྷ་སྟེ། ཁུ་བ་འབྲིན་པའི་ལྷག་མ་དང་། རེག་པའི་ལྷག་མ་དང་། འཁྲིག་
ཆོག་སྒྲུ་པའི་ལྷག་མ། བསྟེན་བཀྱར་བསྒྲགས་པའི་ལྷག་མ། སྟུན་བྱེད་པའི་ལྷག་མ་ནམས་སོ།
སེམས་ཅན་ལ་སྟོན་པའི་སྒྲ། རྟོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་དེ་ལ་སྟེས་བྱས་སྒྲ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་སྟུན་པའི་སྒྲ་དང་། ཆོག་

རྩལ་སྤྲོ་བ་ལྟ་བུ་མི་སྟོན་པའི་སྤྱ་གཉིས་ཡོད།

སེམས་ཅན་ལ་བདར་བ། སེམས་ཅན་ལ་སྒྲེར་བའམ་སྒྲིན་པའི་དོན།

སེམས་ཅན་ལ་མི་རྟོག་བཞི་ཡང་། རྒྱུད་ཁྲི་ཡང་མ་ཡིན་བཞི་ཡང་། དེ་ལ་རྩེ་ས་ཤུས་མེད་ཤུད་བཞི་

ཡུལ་ཁྱུ་ལྷན་པའི་སྐྱོད་དང་། ཡུལ་ཁྱུ་ས་ཁུ་ཚུར་བསྐྱབ་པའི་སྐྱོད་ཁྱུ་མི་ལྷན་པའི་སྐྱོད་གཉིས་ཡོད།

སེམས་གཙོང་། སེམས་ལྷན་གཙུག་གཙུག་སེམས་ནད། བཤམས་ཤིང་བསམས་ན་བྱ་ང་སེམས་བ་གཙོང་།

སེམས་ལྷུང་། ① སེམས་སྤང་བ། ② རྫོགས་ལྷུང་བ། ③ གཞན་ལ་གུས་པ་ཆེན་པོ།

སེམས་ཆེན། ① སྒྲིང་སྒྲིབས་ཆེན་པོ་ལམ་སྒྲོ་ཁོག་ཆེན་པོ། ② སྐུལ་སྐས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ།

སེམས་ཆེན་པོ། རི་ལྷ་རི་སྒྲེད་རྟོགས་པའི་རྣམ་མཁྲིན།

སེམས་འཆམ་ཡིད་ཀྱིས་ཀྱང་བ་ཉམས་པ། ཆར་གིས་སེམས་འཆམ་པ་མེད་ཀྱི་པས་གྲུ་དོར་

ཉམས་པར་བྱེད།

སེམས་འཛོག་པ། སེམས་གནས་དབྱེ་དང་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་པ་ལས་སེམས་བསྐྱས་ནས་

ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་གཉོད་པ་འོ།

སེམས་ཉི་ཤུ་ འདོད་ཆགས་ ཞེ་སྤང་ གཏི་ཐུག་ གཡེང་བ་ རྒྱུ་བ་ རྐྱོད་བ་ མ་ཞི་བ་ བཉམ་པར་མ་

བཞག་པ། ལམ་ལེགས་བར་མི་སྟོམ་པ། འདེས་ཁྲོམ་བ་མེད་པ་སྟེ་ནག་ཁྲོགས་ཀྱི་བཙུང་དང་དེའི་

ཐྲོག་རྒྱ་གསུམ། འདུལ་བ་སེམས་ནང་དུ་འདུས་པ། གཟེངས་མཚོ་བ། མི་ཚོད་པ། ཞི་པ། མཉམ་པར་

བཞག་པ། ལམ་ལེགས་པར་བསྐྱོམ་པ། དེས་གྲོམ་བསྟེ་དཀར་ཕྱོགས་ཀྱི་བཙུ་བཅས་སོ།།

སེམས་ཉིད། ① སེམས་ཁོ་ན། ② སེམས་ཀྱི་ཚེས་ཉིད།

སེམས་ཉིད་དཔོན་དགོ་ལྷན་དར་བྱས་སྒྲིབ་། དབ་བྱུང་བ་ཆུ་པའི་ཆུ་པག་སྒྲིབ་། ལོ་༡༩༩༩ རྟུན་དགའ་།

ལྷ་མཆོས་ལྟ་རིེ་མཁན་ཆེ་ཆེ་བརྟན་དོན་གྱུ་བ་ཀྱིས་ལྷག་བཅུ་བ་ གྱུ་བ་མཐའ་དགེ་ལྷགས་པ་

ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་མོན་ཡོན་རྟེན་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁྲོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེམས་ཉིད་རབ་གསོ། མདོ་ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་ཐམས་ཅད་བརྒྱུ་བ་ཡོངས་ཆོགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་

བཤད་པ་གཞུང་མེད་བཅུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཅ་ཤིང་ལ་གཉིས་ལྟན་གྱི་གཞུང་ཞིག

འདི་ནི་ཏུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྟེན་མའི་སྟོབ་དཔོན་སྟོར་ཆེན་རབ་འབྲམས་ཀྱིས་མཛད་པའོ།

སེམས་ཉིད་ངལ་གསོའི་ཉིང་འཛིན། འཕམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ག།
སེམས་སྙུ་བ། [རྟིང]གཉིད་ལོག་པའམ་བརྒྱལ་བ།
སེམས་མཉམ་པ་ཉིད། བཏང་སྟོམས་ཀྱི་ཐོག་མར་ཁུམ་ཆོད་མེད་བརྟེན་མ་ཐག་ག།
སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་མི་མངའ་བ། ཉན་ཐོས་དག་འཕྲལ་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་ཅིང་ལྡང་གི།
སངས་རྒྱལ་ནི་འབྲུང་འཇུག་མི་མངའ་བར་སྟོད་ལམ་བཞིའི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་མཉམ་
པར་འཛོག་ག། མ་འདྲེས་པ་བཙོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག།
སེམས་གཏད་ག། ① རྫོ་བཀལ་ག། ② རིག་པ་བསྐྱེམས་ག།
སེམས་རྟེན་ ① མི་བརྟེན་པའི་དྲན་གསོའི་རྟེན་ ② སེམས་གནས་པའི་རྟེན་ཉེ་གྲངས་དང་སྙིང་ཡིན་པར་གྲགས།
སེམས་རྟེན་གཉིས། ཉིང་འཛིན་སྟོམ་པའི་སྟོད་རུང་གི་སེམས་ཀྱི་རྟེན་འདི་ལ་ངོ་ཐོ་ཐ་དད་པའི་
སེམས་རྟེན་དང་། རོ་ཐོ་གཅིག་པའི་སེམས་རྟེན་གཉིས་ལས་དང་ཐོ་ནི་སེམས་བྱི་མ་དེ་སྟེད་
པར་བྱེད་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་དང་། གཉིས་པ་ནི་སེམས་སྟུ་
མ་གང་ཡིན་པའི་ཤུགས་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱི་མ་ཡང་དེའི་ངོ་ཐོར་བསྟེད་རུས་པའི་ཤེས་པ།
སེམས་སྟོར་ག། ① སྙིང་བརྒྱག་ག། ② དན་ཤེས་སམ་རིག་པ་ཉམས་ག།
སེམས་ཐག་སྟོ་རྒྱུན་ནམ། དང་རྒྱད། སེམས་ཐག་བཅད་ག། མི་དེ་ལས་ཀ་ལ་སེམས་ཐག་ཆོད་པོ་
ཡོད། སེམས་ཐག་ཐུང་ཐུང་། སེམས་ཐག་ཐང་བཅད། སེམས་ཐག་གཅོང་བཅད། སེམས་ལུ་
ཐག་མ་ཐུང་།
སེམས་ཐག་གཅོང་བཅད། སེམས་ཐག་ཆོད་པོ།
སེམས་ཐང་ཆད། ① ཡི་ལྷག་པའམ་རེ་ཐག་ཆད་ག། ② སེམས་ངལ་ག།
སེམས་མཐུན་ཁ་འཆམ། སེམས་པ་མཐུན་ལ་ཁ་ཡང་འཆམ་པ་སྟེ་པན་རྩྭ་སྟོ་གཅིག་སེམས་
གཅིག་ཡིན་པར་གོ་སེམས་མཐུན་ཤ་འཆམ་བྱུང་ན་རྟོག་ཏུ་ཉུང་།
སེམས་མཐོ། སེམས་འཕང་མཐོ་བའང་རྒྱལ།
སེམས་དག་ག། དག་པ་བཞིའི་ནང་གསེས། ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱི་སྟོ་མཐའ་དག་ལ་མངའ་བརྟེན་པའོ།
སེམས་དང་ག། ཡིད་ལ་འབབ་པའམ་མོས་པ་ཆེ་ག།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ལྟ་མཛུངས། གནས་མཛུངས། ཏུས་མཛུངས། རྣས་མཛུངས། དམིགས་
པ་མཛུངས། རྣས་པ་མཛུངས་པའོ།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྣམས་ཐ་དང། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཅིག་དང་ཐ་དང་ལ་བཞེད་
ཚུལ་མང་སྟེ། དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་དེ་གཉིས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བཞེད། སྟོབ་དཔོན་རྩེ་བ་
གྲགས་པ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམས་ཐ་དང་ཏུ་བཞེད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། ཐ་
དང་ཏུ་བཞེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་ཐ་དང་པར་མེད་ན་ཆོར་བ་དང་
འདྲ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སེམས་ལས་གཞན་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་ཕུང་པོ་ལྗེས་བཞག་མི་འཐད་པ་
དང་། དེ་གཉིས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་མཛུངས་ལྡན་ཀྱི་རྒྱ་མི་སྤྲིད་པ་དང་། གཞན་ཡང་
སེམས་དང་པ་ལ་སོགས་པའི་དགེ་བ་དང་ཁོང་ཁོ་ལ་སོགས་པའི་མི་དགེ་བ་དང་གཅིག་ཡིན་ན་
དེའི་ཆེ་སེམས་དེ་དག་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དགེ་མི་དགེར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྟོན་འདི་དག་བྱུང་
བས། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཐ་དང་ཉིད་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ཞེས་གསུངས། དེ་གཉིས་ཀྱི་
ཐ་དང་པའི་ཁྱད་པར་ནི། རོན་རང་གི་རོ་བོ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ནི་སེམས་དང་། ཁྱད་པར་
རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དབུས་མཐའ་ལས། དེ་ལ་དོན་
མཐོང་རྣམས་པར་ཤེས། དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་། ཞེས་གསུངས་སོ།

སེམས་དེ་ཉིད་བཟུ། རྟོ་རྟེ་སྤྲིང་པོ་བརྒྱན་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། ཕྱིར་བརྟོག་གཉིས་ཏེ། བགེགས་སྤང་བ་
དང་སྤྲིག་སྤངས་ཀྱི་ཆོག་གསང་བ་དང་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དང་ཁ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་ཆོག་གཏོར་
མ་རྟོ་རྟེའི་སྤེ་བ་དང་འག་ལུལ་བསྐྱབ་པའི་ཆོག་རབ་ཏུ་གནས་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གྲུབ་པོ།

སེམས་དོགས། གཞན་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་པའི་དོགས་འཆར།

སེམས་ལྡན་རབ་རྟོག་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་ལྡན་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་ཀྱི་བྱ་བའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ལ་བསམ་སྟོན་འདྲུ་ཤེས་གང་ཞིག་མེད་བཞིན་ཏུ་ཡོད་
པར་སྟོ་བཏགས་ཏེ་བརྟོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་

སེམས་སྟེ། རྟོགས་ཆེན་ཨ་ཉི་ཡོ་གའི་ནང་གསེས་གནས་པ་སེམས་ཀྱི་སྟེ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་སེར་
དང་ལོ་ཆེན་བློ་རོ་ཅ་ན་ལས་རིམ་པར་བརྒྱད་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་ལྟ་བུམ་གྲུབ་མཐའ་ནི།

སེམས་ཉིད་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཁོར་འདས་ཀྱན་ལ་ཁུབ་ཀྱང་། ལྷང་བ་དངོས་པོར་རྒྱ་
མ་ཆད། ལྷོང་བ་དངོས་མེད་དུ་རྒྱ་མ་ཆད། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་རྒྱུད་འཇུག་གི་ཕྱོགས་སུ་འང་
མ་ལྷུང་ལ། རོ་བོ་ལྷོང་བ་ས་རྟག་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་ཞིང་། རང་ཅུལ་མ་འགག་བས་ཆད་པའི་
མཐའ་ལས་གྲོལ་བས་བྱ་བལ་བདེ་སྤྱག་ལས་འདས་པའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བས་བྱ་བལ་བདེ་
སྤྱག་ལས་འདས་པའི་ལྷ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་བྱེད་པའོ།

སེམས་སྤྱག་ཡིད་སྐྱོ་ཤས་ཀྱིས་མཉམ་བ།

སེམས་བློ་བ་ཉེ་བར་བཞག་ལ། བློ་བ་ཉེ་བཞག་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ཉན་གི་ལུས་ལ་དམིགས་
པའི་སྐོ་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཉི་ཤུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱིའི་ལུས་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ལ་
དམིགས་པའི་སེམས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མི་རྟག་པ་དང་སྤྱག་བསྐལ་བ་དང་ལྷོང་
བ་དང་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་ཅེ་གཅིག་དུ་འདོག་པ།

སེམས་བྱག་མིག་དང་། རྟ་བུ། ལྟ། ལྟས་ཡིད་བཅས་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བྱག་

སེམས་གདེང་ཅན། ཡིད་ལ་གདེང་ཆོད་ཡོད་མཁན།

སེམས་བདེ་བ། ① ཡིད་མིམ་བ། ② ལྟོ་བདེ་བག་ཤེབས།

སེམས་མདོ་བཅོ་བརྒྱད། རྟོགས་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལྗོངས་ལ། རྒྱ་མཚོ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རིག་པ་རང་
ཤེས་ཉེ་མ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་དོན་རྟེན་སེམས་དཔའ་སྤྱིང་གི་མེ་ལོང་། སེང་གེ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སེང་གེ་ཅུལ་
རྟོགས། དེ་རྒྱལ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཤིས་མཛེས་ལྟན། ལྷེ་མིག་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྤྱུ་ཐལ་འབྱུང་། རལ་གྱི་
ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཀྱན་དུ་བཟང་པོ་སྤྱགས་ཀྱི་མེ་ལོང་། གསལ་ཤིང་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྐྱོན་མེ་འབར།
གསེར་ཞུན་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཉེར་བུ་ཐ་གོད། མ་བུ་འཕེལ་བ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ཉི་མཱ་ཁ་ལྷོད། མེ་ལོང་
ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རོ་སྤོད་སྤྱས་པ། ལུ་ཉིག་སྤར་ལ་བརྒྱས་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ལུ་ཉིག་ཐེང་བ། སྤུལ་མདུད་
ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རིག་པ་རང་གོལ། རྒྱང་ཆེན་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྤོང་བྱག་པ། ལྷ་བོ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རྟོགས་
པ་རང་བྱུང་། སྤྱི་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་ནག་མོ་ཁྲིམ་མ། རྒྱལ་པོ་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་སྤྱི་གདུང་འབར་བ། བར་
མཛོད་ལྷ་ལྷའི་རྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་སྤངས་པ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་དོ། དེ་དག་ནི་བེ་རོ་ཅ་ན་དང་། བི་མ་
ལ། ཀྱ་ལྷ་པ། ཀལ་སྤྱི་ལྷའི་པོ་མོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་པའོ།

སེམས་ན་ག། ① ཡིད་ལ་སྤྱག་བསྐྱེལ་བྱུང་ག། ② རང་གི་མཆོང་ལ་ཐོག་ནས་ཡིད་མི་དགའ་བ་བྱུང་ག།

སེམས་ན་ག་པོ། སེམས་གཤིས་མི་བཟང་ག།

སེམས་ནད། ① སེམས་ཁུར་རམ་སེམས་སྤྱག་ ② སྤྱིང་གི་ན་ཆའི་རིགས།

སེམས་སྣང། མིའི་སེམས་ཀྱི་བཅེ་གདུང་ལ་མས་སྒྲོན་བྱས་པ། དཔེར་ན། སྤུ་གུ་ཆོས་པ་མ་གས་
པའི་ཆོ་ཞབས་ཞུས་ཡག་པོར་མ་བྱས་ན་པ་མའི་སེམས་སྣང་ངེས་རེད། དགའ་རོགས་སྤྱིག་
སྐབས་མགོ་བསྐྱོར་བཏང་ན་པན་ཚུན་སེམས་སྣང་པའི་རྒྱ་རེད།

སེམས་གནག་པོ། སེམས་གཤིས་མི་བཟང་ག།

སེམས་གནས་དགུ། ཞི་གནས་སྒྲོམ་སྐབས་ཀྱི་སེམས་གནས་དགུ་སྟེ། སེམས་འཛོག་པ་ནི་བྱི་རོལ་
ཀྱི་དམིགས་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེས་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་འཛོག་
པ་ནི་དང་པོར་གཏད་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པ་དང་། བསྐྱེད་ཏེ་
འཛོག་པ་ནི་སེམས་བྱི་རོལ་དུ་ཡེངས་ན་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྤང་ཡང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་
འཛོག་པ་དང་། ཉེ་བར་འཛོག་པ་ནི་སེམས་ཡང་ཡང་བསྐྱེས་ཏེ་སྤང་བར་བྱས་ནས་འཛོག་པ་དང་།
འདུལ་བར་བྱེད་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་ནས་དེ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཞི་བར་བྱེད་པ་
རྣམ་གཡེང་ལ་སྒྲོན་དུ་བསྐྱེས་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མི་དགའ་བ་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་
ཞི་བར་བྱེད་པ་ཆགས་སེམས་དང་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་
པ་འབད་མེད་དུ་འཇུག་པའི་བྱིར་འབད་པ་དང་། མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི་སེམས་མཉམ་པར་
གྱུར་པ་ན་བཏང་སྟོམས་སུ་བྱེད་པའོ།

སེམས་གཞོང་། རང་གི་ཉེས་པ་རང་གི་སྒྲོས་ངོས་སྦྱངས་པའི་རང་ཚུལ།

སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་ག། ① སེམས་བག་མི་ཐེབས་པ་དང་དལ་བ་མེད་པ། ② རང་སྤྱང་གང་ཅན་
བྱེད་མཁན།

སེམས་རྣལ་དུ་འདུག་པ། བར་དུ་ཞུམ་གོད་དེ་བྱིར་འབྱུང་དུ་རོགས་བཞིན་དུ་གནས་པ།

སེམས་རྣལ་མ། ① བདེན་པ་བདེན་སྤྱབ། ② སེམས་སྒྲོས་པ་མིན་པ།

སེམས་པ། ① བསམས་པ། བསམ་པ། སོམས། རྟོག་དཔྱད་བྱེད་པ་དང་ཡིད་ལ་སྐྱོར་པ། རི་ལྟར་

བསམས་པ་ལྟར་ཁ་ནས་ཤོད། གང་བཅས་ལས་དུ་འགྲོ་བ་ཞིག་བྱང་ན་སེམས། བདེ་སྲིད་
འཐོབ་པར་སེམས་པ། ② གུན་འགྲོ་ལྡེ་ཡ་གྲུལ། རང་ཡུལ་ལ་གཡོ་ཞིང་འཇུག་པའི་སློན་ནས་
ཡུལ་དེ་ཡིད་ལ་འཇགས་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་བཤོ། སེམས་བ་རྒྱ་ཆེ་བ། སེམས་བ་བཟང་པོ།
དེ་འདྲའི་སེམས་བ་གནག་པ་ལ།

སེམས་བ་ཆེན་པོ་སློ་བྲོས་རྒྱལ་མཆོག། རྗེ་འདི་ཉིད་དབྱུས་ཡུལ་ཆུམས་གྲོང་གསར་དུ་རབ་བྱུང་
བདུན་པའི་ཆུ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༧༩ལོར་སྤྱུ་འཁྲུངས། འཇམ་མགོན་ཐུག་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་དང་།
པཎ་ཆེན་དགེ་འདུན་གྲུབ། རྒྱལ་ཆབ་ཇེ། མཁས་གྲུབ་ཇེ། ཤར་པ་རེན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོག། རྟོག་
རེན་ཆེན་དཔལ་སོགས་སྤྱེ་ཆེན་དཔལ་པ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་ལམ་རིས་
ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བས། བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་དེ། དགྲུང་
གངས་དོན་དགྲུ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོའི་ལྷ་བརྒྱད་
པའི་ཆེས་བཅུ་གཉིས་ལ་ཞི་བར་གཤེགས།

སེམས་བ་ལས་གྲུང་པའི་ལས་ལྷ། གཞན་གྱིས་བསྟོན་བ། གཞན་གྱིས་གསོལ་བ། གདབ་བ། མི་ཤེས་
པ། མངོན་པར་ཞེན་བ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་སེམས་བ་ལས་གྲུང་པའོ།

སེམས་པའི་ཟས། སེམས་གནས་བ་དང་འཕེན་བ་སེམས་པས་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྟོན་སྤྱི་གའི་
ཆེ་ཐལ་པའི་རྒྱལ་བ་ཆུང་པའི་རྒྱལ་བར་སེམས་པས་བྱ་གཉིས་མ་ཤི་བ་དང་། རྒྱ་མཆོར་ཐང་
དུ་ཤེས་ནས་སོང་བ་ཆུང་ཤེས་བ་དང་ཤི་བ་ལྟ་བུའོ།

སེམས་པའི་ལས། ཡིད་ཤེས་དང་མཆོངས་ལྡན་ལུས་ངག་གི་ལས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་སེམས་བྱང་།
སེམས་ལྷགས་སྤབ་པོ། གདིང་མི་ལྷེ་བའམ་སེམས་གནག་པོ་མེད་པ།

སེམས་ལྷགས་སྤབ་པོ། སེམས་ཀྱི་ལྷགས་བ་སྤབ་མོ་ཉི་སྟོང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་འཁོན་འཛིན་ཆུང་བ། ཁོང་
སེམས་ལྷགས་སྤབ་པོ་ཡིན་པས་མིས་བརྟན་གྲང་སྤང་བ་གཏོང་གི་མ་རེད

སེམས་དབངས་མཐོ་བའང་རྒྱལ་ལམ་སྟོབས་པ་ཆེ་བ།

སེམས་དཔལ། ① སྟོང་སྟོབས་ཆེ་བ། ② གཞན་དོན་ལ་སྟོང་སྟོབས་མི་ཞུས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ། སེམས་དཔའི་སྤྱིལ་གྲང་།

སེམས་དཔལ་གྱི་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ལས་སྤྲོད་སྤྲོད་སྤྲོད་པ་སྤྲོད་སྤྲོད་ཆེན་པོ་ལས་བྱེད་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་མངའ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སེམས་དཔལ་སྤྲུལ་བ་ཅེག་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་ཞིག་སྤྲོད་དམ་ཆོག་སེམས་དཔལ་དང་། ཡི་ཤེས་
སེམས་དཔལ་དང་། ཉིང་འཛིན་སེམས་དཔལ་བཅས་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱོམ་པའི་དོན།
སེམས་དཔལ་སེམས་མ། བྱེད་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་། བྱེད་ཆུབ་སེམས་མཐོ།

སེམས་དཔལ་སྤྲོད་པའི་བྱེད་པ་ཆོན། བསམ་མི་བྱེད་སོགས་ཀྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་སེམས་
དཔལ་ཡི་ཤེས།

སེམས་དཔལ་སྤྲོད་པའི་བྱེད་པ་ཆོན། མན་བདེ་སྤྲོད་སོགས་ཀྱི་བྱེད་པས་བྱེད་པར་ཅན་དང་ལྡན་
པའི་སེམས་དཔལ་ཡི་ཤེས།

སེམས་དཔལ་གཞི་ཤེས་སྤྲོད་པའི་བྱེད་པ་གསུམ། སེམས་དཔལ་གཞི་ཤེས་སྤྲོད་པས་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཐར་པའི་བདེ་བ་ལ་འགོད་པས་མན་བདེ་དང་། ལྷག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་ཞི་བ་
སོགས་ཆེ་འདྲིའི་བདེ་བ་དང་། འཁོར་པའི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཐམས་ཅད་ལས་བསྐྱེད་པས་པའི་སྤྲོད་པ་
དེ་དང་གསུམ་མོ།

སེམས་འཕེལ། ① རྫོང་སྤྲོད་པས་གོང་ནས་གོང་དུ་རྫོང་འཕེལ་དུ་སོང་བ། ② སྤྲོད་ལྗེས་ལྗེས་དུ་གཤམ་པས་པ།

སེམས་འཕྲོ་བ། ① སེམས་འཕེལ་མཐོན་པོར་འཕྲོ་བའམ་གཡོ་བ། ② རྫོང་མི་བདེ་བའམ་སེམས་སྤྲོ་བ།

སེམས་འབྲེང་བ། སེམས་ཆགས་པའམ་ཞེན་པ། མ་ཡིས་བྱ་གཅིག་པོ་ལ་སེམས་འབྲེང་བ།

སེམས་འཕྲོག་པ། ལུལ་ལ་སེམས་དབང་མེད་དུ་ཤོར་ནས་འབྲེང་མི་ཤོད་པ་བྱུང་བ།

སེམས་བག་ཆ་བ། ① སེམས་འཆབ་པའམ་ཞུམ་པ། ② ཡིད་ལ་མཆེར་སྤྲང་ཡོད་པ།

སེམས་བཅ་པོ། [མདོན་སྤྲུགས་པ་སྤྲོ་མི་ཤེས་པ།

སེམས་སྤྲུག་དོག་པོ། ཁོག་རྒྱ་རྒྱུད་པ། སེམས་སྤྲུག་དོག་དྲག་ན་རང་གི་རང་ལ་ན་ཆ་འབྱུང་ངོ།

སེམས་བྱུང་། རང་ལུལ་དུ་བྱུར་པའི་དོན་གྱི་བྱེད་པར་རང་སྤྲོད་སྤྲོད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་རིག་པ་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་སྤྲོད་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཅུག་ཅིག་གོ།

སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྟ། སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བས་ན་ཀུན་འགྲོ་སྤྲོད་ཆོར་བ། འདུ་ཤེས།

སེམས་པ། དེག་པ། ཡིད་བྱེད་བཅས་ལྟོ།

སེམས་བྱུང་གཅིག་ཆོར་འདྲ་སེམས་པ་དེག་ཡིད་བྱེད། སེམས་ཀྱི་ཁྱབ་ཕྱིར་ཀྱན་འགྲོ་ལྟ། འདུན་
མོས་བྲན་ཉིང་ཤེས་རབ་སྟེ། འབྲུག་ཡུལ་དེས་ཕྱིར་ཡུལ་དེས་ལྟ། དད་དང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་
སྦྱངས། བཏང་སྟོམས་ངོ་ཆ་ཤེས་ཁེལ་ཡོད། ཆགས་སྤང་ཆོངས་མེད་མི་འཆོ་དང། བཅོམ་འགྲུས་
དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གོ། འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྱོད་རྒྱལ་དང། མ་དེག་ཐེ་ཆོམ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཅ་བའི་ཉོན་
མོངས་བྲུག་ཏུ་གྲགས། འཁོན་འཛིན་ཁོ་ཆོག་སྤྲུག་དོག་འཆོ། འཆབ་སྤྲུགས་མ་དད་ལེ་ལོ་དང།
སེར་སྒྲ་རྒྱགས་ཆོད་སྦྱང་གཡོ། ངོ་ཆ་ཁེལ་མེད་རྣམ་གཤེད་དང། བག་མེད་བརྗེད་ངས་ཤེས་
བཞིན་མིན། འདི་རྣམས་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའོ། གཉིད་འགྲོད་རྟོག་དབྱོད་གཞན་འགྱུར་བཞི།

སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་བཅུ་ཅ་གཅིག་ཀྱི་འགྲོ་ལྟ་དང། ཡུལ་དེས་ལྟ་དང། ཅ་ཉོན་བྲུག་དང། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་
དང། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་དང། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཅས་སོ།

སེམས་བྱུང་གནས་སྐབས་ཉེར་ལྟ། བདེ་བ། སྤྲུག་བསྐྱེད། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ། རྒྱུང་འབྱིང་ཆེ་
གསུམ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ། མོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ། བསྐྱེད་པ་གསུམ། ཕྱིན་
བྲུག་གཞུང་འཛིན། སྤོང་གཉེན། མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར། རྒྱ་དང་འབས་བུའི་གནས་སྐབས་སོ།

སེམས་བྱུང་ཞེ་བྲུག་ཆོར་འདྲ་སེམས་པ་དེག་ཡིད་བྱེད། འདུན་མོས་བྲན་ཉིང་སྟོ་གྲོས་ཉེ། སེམས་
ཀྱི་ས་མང་བཅུ་ཞེས་ཟེར། དད་སྦྱངས་བག་ཡོད་བཏང་སྟོམས་དང། ངོ་ཆ་ཁེལ་ཡོད་དགེ་ཅ་
གཉིས། མི་འཆོ་བཅོམ་འགྲུས་དགེ་བ་བཅུ། མོངས་སྤྲུགས་བག་མེད་ལེ་ལོ་ཆོད། མ་དད་ཉོན་
མོངས་ཆེན་པོ་བྲུག་ ངོ་ཆ་ཁེལ་མེད་མི་དགེ་གཉིས། འཁོན་འཛིན་ཁོ་ཆོག་སྤྲུག་དོག་འཆོ།
སེར་སྒྲ་རྒྱགས་འཆབ་གཡོ་དང་སྦྱ། ཉོན་མོངས་རྒྱུང་བུའི་ས་བ་བཅུ། གཉིད་འགྲོད་རྟོག་དབྱོད་
ཁོང་ཁྱོ་ཆགས། ད་རྒྱལ་ཐེ་ཆོམ་མ་དེས་བརྒྱད། ཅས་པའི་སྟོམ་ཆོག་ལྟར་རོ།

སེམས་བྱིས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། ཅས་པ་ཉི་ལྔ་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གོ་རོལ་ལུང་ཡིས་བརྩམས་
ཤིང། ཁྱོད་དཔེ་དཔ་བྲུག་ཡོད། དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་རི་མོའི་ཐོག་གི་སྟོན་ཡོན་དང། བཅད་
རྒྱལ་སྤངས་ལེགས་ཉེས་ལ་ཞིབ་དབྱེད་བྱས་པ། དེ་བཞིན་རྒྱལ་རབས་ལྟ་དང་སྦྱང་བྱུང་མའི་
སྐབས་ཀྱི་རི་རྒྱ་རི་མོ་དང་བྱ་དང་མེ་ཉོག་གི་རི་མོའི་བྱ་བ་མཐའ་བྱུང་རྒྱལ་དང། རྒྱང་ཆོས་ལ་

དབྱུང་ཞིབ། ད་དུང་བཟང་བྱ་བ་རྒྱ་དང་ལྷ་བཅུང་དུག་གི་ནང་བྱོན་པའི་རི་མོ་མཁའ་མཚན་ཅན་ཉེས་
བརྒྱ་དགུ་བཅུ་གོ་གཉིས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་བསྐྱུས་དང་དབྱུང་བཛོད་བཅས་མཛད་ཡོད།
སེམས་བྲེལ། སེམས་སྒྲོད་པོ་མེད་པ། སེམས་བྲེལ་བ་ཆབ་ཚུབ་ལངས་པ།
སེམས་སྒྲོང་སྒྲོང་པོ། ① ཡིད་མི་བདེ་ལྷང་ལྷང་བྱེད་པ། ② [ཆིང]རིག་པ་མི་གསལ་བ།
སེམས་དབེན། ① རྣམ་རྟོག་དན་པའི་རྒྱན་བཅད་པ། ② བདེན་པ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བྱི་
ནང་གི་མཐའ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་གར་རྒྱུང་ཐིམ་པས་ཁྱད་པར་གྱི་སྟོང་པ་བཞི་བསྐྱེད་པའོ། ③
འཁོར་འདས་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་སེམས་ཀྱན་རྟོག་རྒྱུང་དང་བཅས་པ་ལས་དབེན་པར་བྱས་ཏེ་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ངོ་མོར་འར་བའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་འར་བ།
སེམས་སྒྲོང་བ། ① སྤྱུག་བསྐྱེད་གྱིས་སེམས་སྒྲོུ་བ། ② སེམས་ཀྱི་སྒྲོན་སེལ་ཐབས་བྱེད་པ།
སེམས་མ། བྱང་རྒྱབ་སེམས་མ།
སེམས་མེད། སའམ་རྡོ་ལ་སོགས་པའི་བེམ་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད།
སེམས་མེད་པའི་སྐབས་ལ། འགོག་སྟོམས། འདུ་ཤེས་མེད་པ། སྟོམས་འཇུག་གཉིད་མ་ཐུག་པ།
རྒྱལ་བའི་སྐབས།
སེམས་མེད་པ། ① བེམ་པོ། ② མོངས་པ།
སེམས་མེད་པའི་སྐབས་ལ། གནས་སྐབས་སེམས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་ལྟ་སྟེ། འགོག་སྟོམས།
འདུ་ཤེས་མེད། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིད་མ་ཐུག་བརྒྱལ་བའི་སྐབས།
སེམས་མེད་རབ་རྟོག་རབ་རྟོག་གི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། སེམས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོའི་རང་
བཞིན་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྣམ་རྟོག་གི་བསམ་སྒྲོ་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྟོང་བཅས་ཏེ་
བཛོད་པའི་རྒྱན་ཞིག
སེམས་སྤང་བ། ར་རྒྱལ་སྤངས་ནས་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་པ།
སེམས་དམར། སེམས་པདམར་པོ་ཞེས་གསལ་བཅའི་བྱ་བ་ལ་འཁོར་མེད་དུ་འཛིན་པའི་སྟུག་བསམས།
སེམས་ཅམ་རྣམ་བདེན་པ། སེམས་ཅམ་པའི་བྱུབ་མཐའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་
རྣགས་པར་སྤང་བ་སྤང་བ་སྤང་དུ་གྱུབ་པར་འདོད་པ།

སེམས་ཙམ་ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སེམས་ཙམ་སྤྱོད་པ་ལ་བྱལ་མཐའི་གཙོ་བོ་ནམ་
 བདེན་རྩལ་གྱི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཚོད་པའི་གཞི་ནི། སེམས་ཙམ་
 པའི་ལྷགས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་བ་ལྟགས། གཞན་དབང་། ཡོངས་བྱལ་གསུམ་དུ་འདུས་པ་
 ལས། ཀྱན་བྱལ་གསུམ་གྱི་ཤྱོགས་ནམས་ནི་ནམ་བདེན་རྩལ་ཚོད་པའི་གཞིར་མི་རུང་སྟེ། ནམ་
 བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱལ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཡོངས་བྱལ་ཀྱང་ཚོད་
 གཞིར་མི་རུང་སྟེ། ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ།
 ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྤྱོད་སྤང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྱུལ་བའི་ཤེས་
 པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གཞན་དབང་ལ་ཤེས་པ་དང་བཟུང་བར་སྤང་བ་གཉིས་ལས། ཤེས་པ་
 བཟུང་བ་ཚོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བདེན་པར་
 འདོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཤེས་པ་མ་འཁྱུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་
 ཀྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེས་ན་དབང་ཤེས་
 ལ་རགས་པར་སྤང་བ་འདི་ནམ་བདེན་རྩལ་ཚོད་པའི་ཚོད་གཞིའི་ནམ་པ་ཡིན་ཀོ། དབང་ཤེས་
 ལ་རགས་པར་སྤང་བ་དེ་ནམ་བདེན་རྩལ་གཉིས་ཀས་དོན་བྱེད་ཀྱིས་པར་འདོད་ཀྱང་། དེ་སྤང་
 བ་ལྟར་དུ་བྱལ་མ་བྱལ་བ་ཚོད་པ་ཡིན་ཉེ། ནམ་བདེན་པས་དབང་པའི་མངོན་སུམ་ལ་གཟུང་
 འཛིན་ཀྱང་ཆད་དུ་སྤང་བ་དང་། སྤྱོད་སྤངས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་སྤང་བ་སྤངས་ལ་མ་རིག་པའི་
 བསྐྱད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱོད་སྤངས་དེ་ལྟ་བུའི་རགས་པར་སྤང་བའི་ཆ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤང་
 བའི་ཆ་ལ་མ་རིག་པའི་བསྐྱད་པ་རྩལ་ཅད་ཀྱང་མ་ཀྱིས་ཉེ། རགས་པར་སྤང་བ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་
 སྤང་བ་དེ་སྤང་བ་ལྟར་དུ་བྱལ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་ལ། ནམ་རྩལ་པས་སོ་སྤྱིའི་རྒྱུད་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་གཏོགས་
 མ་རིག་པའི་བསྐྱད་མ་ཀྱིས་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་འདོད་པས། སྤྱོད་སྤངས་དེ་ལྟ་བུའི་རགས་
 པར་སྤང་བའི་ཆ་དང་། སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤང་བའི་ཆ་ལ་ཡང་འཁྱུལ་བའི་བསྐྱད་པ་ཀྱིས་པས་
 དེ་གཉིས་སྤང་བ་ལྟར་དུ་མ་བྱལ་བར་འདོད་པས་ཤེས་པ་མ་འཁྱུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་དང་། ཤེས་
 པ་འཁྱུལ་བའི་སྤང་ཡུལ་ལ་བདེན་རྩལ་འབྱེད་པ་ཡིན། དེས་ན་སེམས་ཙམ་པ་གང་ཞིག་དབང་

ཤེས་ལ་རགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱ་བ་པར་འདོད་པ་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་པའི་མཆོན་
ཉིད། སེམས་ཅན་པ་གང་ཞིག དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱ་བ་ལྟར་བྱ་བ་པར་
འདོད་པ་དེ། སེམས་ཅན་རྣམས་བརྒྱན་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན།
སེམས་ཅན་རྣམས་རྒྱན་པ། སེམས་ཅན་པའི་གྲུབ་མཐའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། དབང་ཤེས་ལ་རགས་
པར་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ལྟར་བྱ་བ་པར་མི་འདོད་པ།
སེམས་ཅན་པ། སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་སེམས་སུ་གྲུབ་ཅིང་ཆོས་རྣམས་ཀྱན་བརྟགས་གཞན་དབང་།
ཡོངས་གྲུབ་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་ལྟར་འབེབས་བྱེད་པའི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་ཞིག
སེམས་ཅན་འཁོལ་པོ། ལས་དོན་ལ་ཏུར་བརྩོན་ཆེ་བ།
སེམས་ཅིང་བ། བྱ་བ་འདི་ཅེ་ཡིན་ཞེས་བཅའ་ནས་འདི་ནི་ཀ་བའོ་འདི་ནི་བྱ་བ་པའོ་ཞེས་རགས་
རིམ་སྤྱི་ཅན་ཞིག་ཤེས་པ།
སེམས་ཅེ་གཅིག་སྤྱི་མ། རིག་པ་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་མ་པ།
སེམས་ཅེ་གཅིག་པ། བསྐྱོམས་པའི་ཡུལ་ལ་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་གཏོང་པ།
སེམས་གཙོ་སྤྱི་པ། མཆོན་ཉིད་རིག་པའི་ལྟ་བུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། བྱིད་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་མི་བྱ་བར་
རང་གི་སེམས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ།
སེམས་ཆབ་ཚུ་བ། བསམ་སྒྲོལ་ཆབ་པེ་ཚུ་བ་པེ།
སེམས་ཆོར། ཆོར་པའི་བྱེ་བྲག་ཡིད་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་བྱུང་བའི་སེམས་པ་སྟེ། ཡིད་གྱིས་
འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཆོར་བའོ།
སེམས་མཆོར། ① སེམས་སུན་པ། ② ཁྲེལ་དང་ངོ་མོ། ③ ཡིད་སྒྲོལ་བ།
སེམས་འཆབ། སེམས་ཀྱི་དངངས་འཆབ་སྟེ། སེམས་རྣམས་དུ་མཁ་མི་བྱུབ་པ།
སེམས་ཞེས་ནང་དུ་མ་འཛིན། རིག་པ་ནང་དུ་མ་འཛིན་ཟེར་བ་དང་དོན་འདྲ།
སེམས་ཟང་ཟིང་། སྒྲོལ་ཆབ་ཚུ་བ།
སེམས་བཟང་། སེམས་བཟང་། སེམས་པ་བཟང་པོ་སྟེ། གཞན་པན་གྱི་བསམ་སྒྲོལ་
སེམས་བཟང་གི་བསྐྱབ་བྱ། སེམས་པ་བཟང་པོ་འཕྲོད་ཀྱང་པོའི་དང་འཕྲུག་སྒྲོལ་གསོ་དང་ཞལ་ཏ་བྱེད་པ།

སེམས་ཡེངས་པ། མྱོ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ།
སེམས་རྒྱས་པ། གཟུགས་སྤྲོ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་འཇུག་པའི་སེམས།
སེམས་ལ་འཇོག་པ། སེམས་ལ་བྲན་པར་བྱེད་པ།
སེམས་ལ་ཐོག་པ། ① སྒྲོན་མཆང་ལ་ཐོག་པ། ② སེམས་མི་སྦྱིད་པ་བྱུང་པ།
སེམས་ལ་དབང་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་བཅུའི་ནང་ཆན་ཞིག་སྟེ་ཉིང་འཛིན་ངེས་པར་
སེམས་པ་ལ་དབང་ཏུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འཇུག་པ།
སེམས་ལ་དབང་བ་ནི། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་སྒྲུལ་པར་འཇུག་པའི་རུས་པ་ཐེབས་པའོ
སེམས་ལ་གཞིལ་བ། གཞིལ་བ་གསུམ་གྱི་བཞུས་པའི་གསུམ་ཤིག་སྟེ། ལྷའི་ཐུགས་ཀྱང་རྒྱུད་ཀྱི་ལ་བསྐྱོམ་པའོ།
སེམས་ལ་གཞིལ་བའི་ཡན་ལག་སྟོན་རྒྱུད་ཀྱི་བཞུས་པ་ཡན་ལག་བཞིའི་ནང་གསེས་ཏེ། ཡེ་གེ་དང་
པོ། རོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་སེམས་སྟོང་བ་ཉིད་དང་དེའི་སྤྱང་ཆ་ཀྱན་རྩོམ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་ལ་བསྐྱོམ་པའོ།
སེམས་ལས། སེམས་ཁལ་ལས། སེམས་ཁུར་གྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་བྱེད་པའི་དོན།
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལྔ་བཅུང་གཅིག་ སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་ཅེས་བ་དང་དོན་གཅིག་
སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བ། སེམས་རྒྱུད་ཞི་ཞིང་དུ་ལ། སེམས་ལས་སྤྱ་རུང་བ་ཉིད་དུ་བྱ་བའི་བྱིར་
ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བཙོན་འགྲུས་བྱའོ།
སེམས་ཤི་བ། ཁོང་ཁོ་ཞི་བའས། ཡལ་བ། སྒྲོ་བ་མལ་བ།
སེམས་འུགས། མྱོའི་རུས་འུགས། སེམས་འུགས་སྒྲུལ་བ། སེམས་འུགས་སྦྱེད་པ། སེམས་
འུགས་ཆེན་སྦྱིལ།
སེམས་ཤེས། ① བསམ་སྒོ་གཏོང་ཤེས་མཁན། ② [མདོན]མཁས་པ།
སེམས་ཤོར་བ། བྱང་མེད་མཛེས་མ་སོགས་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་བཟླ་བ་སྟོགས་སོང་བ།
སེམས་སེམས་བྱུང་ཇས་གཅིག་དེ་གཉིས་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཇས་ཡིན་ལ། མྱོ་གཅིག་གི་ཇས་སྤྱ་
བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ་སེམས་ཀྱི་ཇས་ལས་སེམས་བྱུང་བྱུང། སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱང་པན་ཚུན་
གཅིག་གི་ཇས་ལས་གཅིག་བྱུང་བ་ཤིས་སྟེ། ཡིན་ལ་སེམས་ལས་དོན་སོགས་སྤྱ་བྱུང་བའི་

སེམས་བྱུང་མེད། སེམས་བྱུང་ལས་དོན་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སེམས་མེད་པས་ན་སྒྲོ་གཅིག་གི་བྱུང་བར་མི་འདྲ་བའི་ཕྱོག་པ་དུ་མ་ལ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་དེ་གཉིས་ཇུས་ལོགས་སུ་བྱུང་བར་རེ་རེ་བ་མེད་དོ།

སེམས་སྤང་བ། ① སེམས་ཚུལ་ལྡན་དུ་གནས་སུ་འདུག་པ། ② གཞན་གྱི་མཆོང་ལ་མི་ཤོག་པར་བྱེད་པ།

སེམས་གསོ། ལྷ་དན་ཅན་གྱི་སེམས་སྤྲུག་གསོ་ཐབས། སེམས་གསོ་འཆོམས་འདྲི།

སེམས་གསོའི་མཇལ་དར། མི་ཤི་བའི་ནང་མི་རྣམས་ལ་འབྲུལ་སྒྲུའི་ཁ་བཏགས།

སེམས་བསྐྱབས། སེམས་སྤང་དང་དོན་པལ་ཆར་འདྲ། པ་མ་ལ་ཏག་པར་ཁ་ལེན་སྤྲད་ནས་འཐབ་

འཛིང་བྱས་ན་སེམས་སྤྲེག་པའི་རྒྱ་གཙོ་བོ་ཞིག་རེད། དས་དགའ་རོགས་སྐྱེས་སྐྱེས་སྐྱར་

བཞེད་སོང་སྐྱབས་མོའི་སེམས་བསྐྱབས་འདུག

སེམས་སྤྲོད་གིས་བྱུབ་པ། མཐར་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱོམས་ཏེ་གོམས་ནས་ཁྱེད་གོད་མི་འབྱུང་ཞིང་

དོགས་པ་མེད་པར་གནས་པ།

སེམས་སྣོད་སྣོད། སེམས་དལ་དལ། གེལ་ཟེང་མེད་པའི་སེམས་བག་སྣོད་སྣོད་བྱུང་།

སེའུ། ① དམར་ཞིང་རྩུང་ལ་རོ་སྦྱར་བའི་འབྲས་བུ་དང་ལྡན་པའི་ཤིང་ཏོག་ཅིག ② གསར་དུ་སྐྱེས་

མ་ཐག་པའི་སོ། ③ གོས་ཆེན་གྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

སེའུ་དགོན། དབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་སེའུ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏག་བྱུབ་

མཐའ་ས་སྐྱུ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེའུ་བརྩུ་བ། [མདོན]ཁྱིས་བ་རྩུང་རྩུང་།

སེའུ་བརྩུ་པའི་དག་གཞན་གྱི་ཟེར་སྒྲོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ།

སེའུ་འབྲུ། ཤིང་ཐོག་གི་རིགས་ཤིག་

སེར། ① ས་ཞིང་ནང་གི་སའི་རྒྱན་གྱི་མིང་སྟེ། ཞིང་ལ་སེར་ཡོད། ཤལ་བརྒྱབ་ནས་ཞིང་གི་སེར་

བསྐྱུངས། ② སེར་སྒྲ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཏུ་ལ་མི་སེར་སྐྱེས་སེར། ③ སེར་བོ་ཡི་མིང་བསྐྱུས་

པ། ⑤ སེར་བ་ཡི་ཆོག་བསྐྱུས་པ། ⑥ སེར་མོ་ཡི་མིང་བསྐྱུས་པ།

སེར་ཀ། དངོས་རྩས་ཀྱི་ཕྱི་དངོས་གས་པའི་སྐྱབས་ཀ། སྒྲིའི་སེར་ཀ། ལག་པར་སེར་ཁ་གས་འདུག

དཀར་ཡོལ་སེར་ག་གས་པ།

སེར་ག་མ། ① ལྷ་བ་སེར་སྒྲུ་མ། ② སེར་གས་ཅན།

སེར་རྒྱ། སེར་བ་ཤར་ཤར་དུ་འབབ་པའི་གཟུགས། སེར་སྒྲེ། དབྱར་དུས་ཀྱི་ལྷ་བ་ཆོན་པའི་ཁར་
འབབ་པའི་འབྲུ་སེར་ལོ་ག་ལོག་པ་ཅན་ཞིག

སེར་སྒྲེ་སྒྲེ། [ཡུལ]སེར་ལོ་གོང་གོང་།

སེར་སྒྲེ། ① སེར་པོ་དང་དཀར་རག་བསྐྱེས་པའི་མདོག་ ② བཙན་པ་དང་བྱིས་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱེས་
མིང། སེར་སྒྲེ་མི་དམངས། སེར་སྒྲེ་དཔོན་རིགས། ③[མདོན]ཉི་མ། ལྷ་བ་འབྲུག་ ④ ལྷ་ལོ་
པའི་བྲང་སྟོང་ཞིག

སེར་སྒྲེ་མཆོག་དམན་ཀུན། སེར་མོ་བ་ཐུ་མ་བྲ་བ་དང་། སྒྲེ་པོ་བྱིས་པ་མཆོ་རིམ་དཔོན་པོ་རིགས་
དང་། འབངས་མི་སེར་ཡོངས་རྫོགས།

སེར་སྒྲེ་གཉིས། ལྷ་བ་དང་མི་སྒྲེ་གཉིས།

སེར་སྒྲེ་ད། ལྷ་ལོ་པའི་བྲང་སྟོང་སེར་སྒྲེའི་གྲུབ་མཐའ་འདྲིལ་མཁན་ཅམས་ཀྱི་མིང་།

སེར་སྒྲེའི་ལྷ་བྲེད། [མདོན]མིན་བྲ།

སེར་སྒྲེའི་གནས་ཀྱི་གོང་ཁྲེད། རྒྱ་གར་ཀྱི་གོང་ཁྲེད་ཀྱི་བྲག་པ་ཞིག

སེར་བཟ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུག་ཅིག་པའི་སྐྱགས་སྒྲེལ་སྒྲེ་ལོ་༡༦༡༠ལོར་བཏབ། འདེབས་མཁན་
མི་གསལ། ལྷ་བ་མཐའ་རྫིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་འཕྲི་རུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེར་ཁ། སེར་ག་དང་འདྲ།

སེར་ཁ་མ། སེར་སྒྲུ་མ་མ་དང་འདྲ།

སེར་ཁང་། སྤར་སེར་སྤར་སྤགས་འཆང་སྟོང་ཁང་།

སེར་བྱིས་པ། སེར་ཆས་ཅན་ཀྱི་བྱིས་པ་སྟེ་བོན་སེར་གཟུགས།

སེར་བྱིས་ལ། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་གོང་པོ་དང་སྟོ་ཡུལ་བར་ཀྱི་ལ་ཞིག

སེར་བྲུག་གེ། ཁདོག་སེར་པོའི་མདངས་མདོན་སྤངས་ཤིག སྤར་དང་སྒྲིན་མ་སེར་བྲུག་གེ་ཡོད།

སེར་ཁྲ། གཞི་སེར་པོར་རི་མོ་ཆོན་ཁྲ་ཡོད་པ། རས་སེར་ཁྲ། ཤོག་བྱ་སེར་ཁྲ།
སེར་ཁྲལ། ① སྤར་སེར་སྤྱང་པའི་ཡོན་ཁྲལ། ② བྲ་པའི་ཁྲལ། སྤར་ཁྲིམ་ནང་དུ་བྲ་གསུམ་ཡོད་ན་
འཕྲིང་བ་དེ་བྲ་བ་བྱེད་འཇུག་པ་དང་གཉིས་ཡོད་ན་རྒྱང་བ་དེ་བྲ་བ་བྱེད་འཇུག་པ་དེའོ།
སེར་འབྲིལ་འབྲིལ། སེར་མདངས་ཆགས་ཚུལ། ཞིང་གར་གྲོ་སེར་འབྲིལ་འབྲིལ་དུ་སྦྲིན་པ།
སེར་ག ① སེར་ཀ་དང་། ② སྤྱད་པའི་ཤན་མཚུ་འཇུག་ས་ས་དམར་ལས་བཅོས་པའི་ཁོག་སྤྱོད་།
③ ལྷགས་རྒྱང་སོགས་བྱང་དད་ཀྱིས་གདུང་ནས་རྒྱང་ལག་གི་བགས་བ་གས་པའི་དོན། ④
མཛེ་ནད་ཀྱི་ཤ་རོ་སེར་ག་མང་པོ་གས་བ་རྒྱར་བྱུང་པའི་དཔེ་དོན་སྤྱར་བ་ཞིག
སེར་གས། སྤྱབས།
སེར་གོས། ① བྲ་པའི་གྲོན་པ། ② མདོག་སེར་པོའི་གོས། ③ དར་གོས་སེར་པོའི་རིགས།
སེར་གྲ། སྤར་སེར་སྤྱང་སྤྱགས་འཆང་ལ་སྤྱོད་པའི་ 'མྲ་ཆ།
སེར་སྤྱིང་མཆོ། ཟེ་ཡིང་མཆོའང་ཟེད། བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་བྱང་དཔལ་མགོན་དང་ཤན་ཅ་རྩོང་
གཉིས་ཀྱི་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་མཆོ་ཞིག ཅ་སྤྱ་གཅང་པོ་སོགས་མཆོ་འདྲིའི་ནང་དུ་འབབ་
ཅིང་། རྒྱ་ཁྲོན་སྤྱི་ལེ་བྲ་བཞི་༡༩༩༠ཡོད།
སེར་ཆོད། རྒྱང་འཚུབ། སེར་ཆོད་གཡུགས་ནས་གནས་ས་ཁ་རུབ་བ་ཞིག་བྱས།
སེར་སྤོང་། སྤོང་འི་སེར་ཕྱིལ།
སེར་སྤགས་ནམ་མཁའ་བསྟན་སྤོང་། རྩེ་འདྲི་ནི་འཕན་པོ་ཐང་ཤར་པའི་རིགས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ས་ལུག་༡༧༩༩ལོར་འབྱུངས། རྒྱང་དུས་ནས་སེར་ར་ཆོས་ཞུགས་མཛད། དགྲང་
ལོ་ཞེ་བརྒྱད་སྐབས་གཅང་དདལ་རྒྱར་ལན་གཉིས་ཅམ་མེལས་ནས་ཅ་བའི་མྲ་མ་རྩམ་ཟླ་བ་
དང་། ཁོང་གི་དཔོན་པོ་དབྱངས་ཅན་གྲུབ་པའི་དོ་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་ཞབས་སུ་གཡུགས་ནས་ཆོས་
མང་དུ་གསན། སེར་སྤགས་བྲ་ཆང་གི་མཁན་པོ་ཡུན་རིང་གནང་། དགྲང་ལོ་རེ་བརྒྱད་སྐབས་
ཀུན་རིག་འདོན་ཆོག་དང་། སྤྱོད་པའི་ཆོས་དུག་གི་འདོན་སྤྱིག་གསར་སྤྱིག་གནང་། ཀུན་རིག་
རྒྱལ་ཆོན་དང་འབྲེལ་སྐབས་དེ་ཉིད་ཆབ་འདེན་ཀྱི་ཆེ་སྤྱོད་ཆོག་བྲ་རྒྱལ་པན་བདེའི་མཆོག་སྤྱིན་
ཞེས་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཀྱི་རིམ་པའི་སྤོན་འགྲོ་སྤྱོད་པའི་ཆོས་དུག་གི་དག་འདོན་རྒྱ་

བབས་སུ་བཞོད་པ། དཔལ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་དེའི་བྱ་ལྟ་ལྟེང་མཛོན་དཀྱིལ་ཆོག་བསྐྱེགས་
འབྲུལ་བཤམས་བྱལ་ཞལ་ལུང་། བདེ་མཆོག་དེའི་བྱ་ལྟ་ལྟེང་ལས་རུང་གི་བསྐྱེན་པ་དེ་ལྟར་
བྱ་ཚུལ་གྱི་ཡི་གེ་གནད་ཀྱི་དོན་གསལ་སོགས་བཀའ་ཚུལ་ཤོད་ཆེ་བ་གཅིག་ཅུ་མཛད།

མེར་ཅན། ས་ཐོན་འདེབས་རན་པའི་ཞིང་མེར་ཅན།

མེར་ཅན་འབྲུ། ལྷན་ཅན་གྱི་ཡུལ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲུ་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་། འབྲུ་མ་སྒྲིན་པ་འཕམ་སྒྲིན་
ཡང་ལྷན་ཚུ་བ་ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ། ལྷ་ཟེར་ལས། ཡུལ་མེར་ཅན་ལས་བྱུང་
བའི་འབྲུ། ཞེས་དང་། དཔལ་སྤྲེལ་དཔོན་ཀུན་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། མེར་ཅན་གྱི་འབྲུ་ནི། ཡུལ་ལྷན་གཤེད་ཅན་ལས་སྐྱེས་
པའི་འབྲུ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྩ་བ་པ་ལྟེ་བས་བད་ཀན་གྱི་ནད་སྤྱེད་པ་ལ་དགོངས་པའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་དང་། རྩེ་སྤྱད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྟོན་
ལས། མེར་ཅན་ནི་རྒྱུད་གིས་བཏབ་སྟེ་མ་སྒྲིན་ཡང་ལྷན་ཚུ་ཆེ་བ་ལའོ། ཞེས་གསུངས་པས་
དབྱེད་པར་བྱའོ།

མེར་ཆས། ལྷ་མ་དང་གྲུ་བའི་ཆས་གོས་ལ་ཟེར།

མེར་ཆ། ① སྟོ་སྒྲན་ཞིག ② མདོག་མེར་པོའི་ཆ་གས་སམ་བག

མེར་ཆེན་མེ་རྟོག་མེ་རྟོག་མེར་པོར་རྒྱུ་གཅིག་ལ་འདབ་མ་བཞེའམ་ལྟ་སོགས་མ་དེས་པ། འགའ་
ཞིག་ལ་འདབ་བརྒྱུད་དང་དེ་ལས་མང་བ་ཡོད་པའང་ཡོད། བྱང་དུ་ཟེའུ་འབྲུ་དམར་པོ་རྒྱུང་དུ་
ཡོད་པ་ཞིག་དབྱར་ཉི་ལྷོ་གི་དུས་སྤེལ།

མེར་མཆོད། ལྷ་པར་ནོར་ཇུས་འབྲུལ་བའི་མཆོད་པ།

མེར་ཉི་མུད་རྟོ། དབྱར་དུས་མེར་བ་འབབ་པའི་སྔ་ལྷས་ཉི་མོད།

མེར་བསྟལ། [ཡུལ་]ཁྱིའམ་མ་བསྟལ་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མེར་ལངས་སུ་བརྟལ་བའི་བྱ་རིམ།

མེར་ལྟེ་ལྟེ། མེར་མདོག་བཟའ་ཚུལ་ཞིག་མེ་རྟོག་མེར་ལྟེ་ལྟེ།

མེར་ཐག་ཆོད་པ། ཞིང་གའི་མེར་ཡལ་ནས་སྐྱམ་ཐག་ཆོད་པ།

མེར་ཐིག ① སྒོ་ངའི་མེར་ཐིག ② གཞི་མེར་པོར་རི་མོ་ཐིག་ཁྲ་ཅན་གྱི་སྐྱམ་བྱ་སོགས།

སེར་ཐིག་ཅན། མདོག་ལ་བཞོས་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་སྒོས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
སེར་ཐིང་ཐིང་། ཁ་དོག་གི་མདོན་ཚུལ་ཞིག་སྤང་རྒྱན་མེ་ཏོག་གསར་བ་སེར་ཐིང་ཐིང་།
སེར་དེབ། བྲ་པའི་སྒྲོར་གྱི་ཡིག་རིགས།
སེར་མདངས། མདོག་སེར་པོ།
སེར་ཁྲིས་དགོན་བ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་སྐལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༧༧་ལོར་མ་ཉི་བ་སྒོ་བཟང་ལོད་
ཟེར་གྱིས་བྲག་བཏགས། བྲ་བ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
སེར་ནག་རྩ་མདོག་སྟེ་སེར་པོ་དང་ནག་པོ་འདྲེས་པའི་ཁ་མདོག་གི་རིགས་ཤིག
སེར་ནས། སྤང་སྟོན་དུས་སྤགས་པ་སོགས་ཀྱིས་སེར་བཀག་ཡོན་གྱི་འབྲུ་རིགས།
སེར་སྒྲ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ལུས་ཡོ་བྱད་སོགས་བདོག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གིས་ལོངས་སུ་
སྦྱོང་མི་རུས་ཤིང་། གཞན་ལ་འདྲ་གཏོང་མི་ཤོད་བར་སེམས་ཀྱིས་དམ་དུ་འཛིན་པ་སྟེ་ཉེ་ཉོན་
ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས་ཤིག་སེར་སྒྲ་ཅན། སེར་སྒྲའི་མདུད་པས་མ་བཅིངས་པ། སེར་སྒྲ་མེད་བར་
སྦྱོན་པ་གཏོང་བ། སེར་སྒྲ་ཅན་ལ་སྦྱོན་མི་འཁོར། གཡོ་སྦྱུ་ཅན་ལ་སྟོགས་མི་འཁོར། མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ལ་ཆ་སྤང་དང་། འཆུམས་པ། འཇུངས་པ། ཞིབ་མོ། སྒན་ཆོས་བཅས་སོ།།
སེར་པོ། ① མདོག་སེར་པོ། བོས་ཆེན་སེར་པོ། ཞུ་མོ་སེར་པོ། ②[མདོན]མ། མེ་སྒྲ།
སེར་པོ་ཁྲག་རྒྱང་། སྤང་ཅི་སྤྲས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོའི་རིག་སྒྲོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས།
སེར་པོ་ཁྲག་རྒྱང་ཡང་ཅི་འདྲ། ལུས་བྱ་སེར་པོ་ཉོང་ལེན་སེར། འདི་དག་སྤང་ཅི་སྤྲས་ཀྱི་མིང་།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།
སེར་པོ་རྒྱ་དུས། སྟོ་སྒན་རྒྱ་དུས་ཀྱི་རིགས་ཤིག
སེར་པོ་ཟབ་ལག་ཅན། དཔེ་རྒྱན་གྱི་སྟོན་ནས་བཏགས་པའི་རྒྱ་རྩའི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགེ་དུང་
འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་གྱི་བརྟ་བུས་དང་གཤམ་མིང་ལགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་
སྟོན་གསལ་མགོན་པའི་རྒྱན་ལས། སེར་པོ་ཟབ་ལག་ཅན་ནི་རྒྱ་རྩའི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆིག་ནི་
རྒྱ་རྩ་བ་སེར་པོ་ས་འོག་གཏོང་ཟབ་སར་ཡལ་ག་ལག་པ་ལྟར་སྟོན་ཀྱང་དུ་སྟེས་པས་ན་དེ་

ལྷ་མོ་མེད་པ་ལྟགས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་རོ།
མེད་པོ་སྤྲུལ་ཐང་། སྤྲུལ་གྱི་མདོག་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ཡུང་བ་དང་། ལྷུ་མ་ཅུ་སྤྱིར་པའི་བར་
འབྲུག་བཅས་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ། རྩོད་འབྲུང་འབྲུལ་གྱི་ཐེ་མིག་ལས། ཡུང་བ་ལྷུ་མ་ཅུ་སྤྱིར་
པའི་བར་འབྲུག་གསུམ། བསྐྱོལ་བའི་ཐང་ལ་མེད་པོ་སྤྲུལ་ཐང་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པར་ལྟར་རོ།
མེད་ཕྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཏུ་སྤྱི་ལོ་༡༦༣༠མོར་དེ་མོ་ལྷ་དབང་བསྟན་པའི་
ཉི་མས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་
དཔལ་ཤོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མེད་ལྷུང་ལྷུང། མདོག་མེད་པའི་མདངས་ཅན། ཤིང་རྟོག་ཆ་ལུ་མ་མེད་ལྷུང་ལྷུང།
མེད་ཐོང་། མེད་འཕྲེང་དང་འབྲ།
མེད་འཕྲེང། ① གྲུབ་ཀླུ་མས་མཆོད་ཆས་ཐོགས་ནས་ཐོང་བསྐྱིགས་པའི་ལྷུང། ② ཐོང་བ་མེད་པོ།
མེད་བ། དབྱུང་དུས་མཁའ་དབྱིངས་མཁའ་རྒྱུད་གི་ཆ་གངས་མ་སྟོམས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་བྱས་པའི་
སྐབས་འགར་སྤྱིན་གྱི་རྒྱང་ཆུ་ནམས་མཁའ་རྒྱུད་གིས་སྤོང་བྱུང་འཁེངས་ནས་རིལ་བྱུང་བྱུང་བ་
དེ་ཐང་དུ་ལྷུང་བ་ལ་མེད་བ་འབབ་ཟེར། ཐོག་འབྲུག་སྒྲིག་གསུམ་གྱི་འབྲུང་ཆུ་ལ་སྤོང་བ་སྤྱི་
ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་བྱིས་པའི། རྒྱལ་པོ་བཀའ་ཐང་ལས། མཆོ་ཡི་རྒྱངས་ལས་
མཁའ་ལ་སྤྱིན་དུ་ཆགས། འབྲུང་བ་ཆ་གང་འབྲུང་བས་སྒྲིག་དུ་འཇུག། དེ་ཉིད་འཐབ་བས་
མཁའ་ལ་འབྲུག་སྒྲིག་སྒྲིགས། དྲག་ཅིང་རར་ན་བར་ནས་ཐོག་དུ་འབབ། དཔེར་ན་མེ་ལྷགས་རྩོ་
ལ་བརྒྱབས་བ་བཞིན། ཞེས་གསུངས་ཡོད། སྤྱིར་མེད་བ་ནི་ལོ་རྟོག་གི་ལྷང་བྱ་སྤྱི་ནས་བཅས་
མ་བར་མ་ཆར་གྱི་བར་དུ་གར་དུས་ཡིན་ན་ལོ་རྟོག་གི་དམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། ལྷག་
བར་དུ་ལོ་རྟོག་བར་རན་ལ་ཁད་གྱི་དུས་སུ་མེད་བ་ཞིག་བརྒྱབ་ན་འབྲུ་རིགས་ཐམས་ཅད་
གཏོར་ཉེ་གཅིག་ཀྱང་ལེན་རྒྱ་མེད་པར་ཆགས་འཕྲོ་ཞིང་ཡོད་པས་དུས་དེ་ནི་མེད་བ་ཡོང་བའི་
དུས་སུག་ཤོས་ཤིག་ཡིན་པོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། སྤྱི་དགའ་ལྷགས་ནག་གི་མེད་བ་འབྲ། རྣམ་དག་
ཁང་ཆུན་གྱི་ཐིགས་རྩ་འབྲ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྩ་མཁྲེགས་དང་། རྩོ་ཡི་ཆར། སྤྱིན་གྱི་ཀ་
བ། སྤྱིན་གྱི་གོང་བ། སྤྱིན་གྱི་རྩོ། སྤྱིན་གྱི་དུས་ལ། ལོ་རྟོག་གཤེད་བཅས་སོ།

མེར་བོ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་ལོ་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༤ལོར་སྤྲལ་ས་རམས་པ་སྒོ་བཟང་
བཟོད་པས་བྲག་བཏག་བྲལ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཟུང་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེར་བ་ལྷ། གཞིའི་སེལ་བ། བསམ་པའི་སེལ་བ། ཀུན་སྤྱོད་གི་སེལ་བ། སྤྱོད་པའི་སེལ་བ། མཐར་
སྒྲུག་གི་སེལ་བའོ།

མེར་བྱེས་བྲ་ཆང་། མོང་དུ་སེ་ར་དགོན་པ་ཞེས་པའི་ནང་གཟེགས།

མེར་ཁྲ་འབྲིལ། མེར་བུའི་ཁྲ་ནི་རྒྱུད་ནང་ཡོད་པའི་ཁྲ་ཉགས་སུ་སྒོས་བས་ཁོང་རྒྱུད་འབྲིལ་བའོ་
ཞེས་དེ་འདྲ་དམར་དགོ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེལ་ཤེང་
ལས་གསུངས་སོ།

མེར་སྤངས། མཆོད་རྩིས་ཐོགས་པའི་བྲ་པ་ཤེང་བསྒྲིགས་པའི་བསྟན།

མེར་མ། ① ཞིང་ཁ་བཞའ་ཆོན་ས་བོན་འདེབས་རན་ཅམ་ཡོད་པའི་མིང་། ② བཅུན་མ། ③ ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

མེར་མོ། མེར་མོ་པའི་བསྟན་མིང་།

མེར་མོ་བ། རབ་བྱུང་སྤྱིའི་མིང་།

མེར་དམག་བྲ་དམག

མེར་མེ། [རྟིང]འཛིན་པ་དམ་པོའམ། འཛིན་ཆགས་ཆེན་པོ།

མེར་ཅ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༥ལོར་ནང་ཆེན་ཆིང་ཅུ་རྩོ་རྩོ་ཆེ་
དབང་གི་བཀའ་ལྟར་དགོན་པ་འདེབས་འགོ་ཚུགས། བྲལ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྩ་བ་བོད་རིགས་སུ་ཡོད།

མེར་ཅེ་སྐྱབ་ཁང་རི་ཁྲོད། མེ་ར་དགོན་པའི་རྒྱལ་རིའི་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་སེ་ར་ཅེ་སྐྱབ་ཁང་རི་ཁྲོད་
དུ་དུས་རབས་བཙེ་ལྷ་པའི་ནང་རྩོད་ཁ་བས་སྐྱབ་པ་མཛད་པའི་སྐྱབ་ཁང་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་
དུས་རབས་བཙེ་བརྒྱུད་པའི་སྟོད་ཆ་སེ་ར་སྐྱབ་ཁང་སྐྱེ་ཤེང་དང་བོད་གོ་ལེགས་རྒྱ་མཚོས་སྐྱབ་
པ་མཛད་ཅིང་བཞུགས་པར་ཕུར་ལྷོག་དག་དབང་བྲམས་པ་དང་། མཁར་རྩོ་བཟོད་པ་རྒྱ་མཚོ་
སོགས་སྒོ་བ་མ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་སེ་ར་ཅེ་སྐྱབ་ཁང་རི་ཁྲོད་ཅེས་པའི་འདུ་ཁང་དང་། ཁྲ་ཤང་།

ཁྱ་ཤག་ནམས་ཆགས། སྐྱབ་ཁང་སྐྱལ་སྐྱ་སྐྱ་མེད་རིམ་ནས་ཞལ་བདག་མཛད། སེ་ར་ཏར་
གདོང་ཁང་ཆོན་ནས་དགེ་སློང་ཉི་ཤུ་འཇུགས་སྒོལ་དང་། རྒྱ་བྱང་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་མི་ནག་ཅུ་
སོགས་ནས་ཡོང་སྒོལ་ཡོད།

སེར་བཅག་ས་ཆོན་སེར་པོ་ཞིག

སེར་ཅའི་གོས། [ཆིང་]ལྟའི་ཤིང་ལས་བྱུང་བའི་གོས།

སེར་ཆ། ལྷུང་པོ་སེར་ཆ་སྟེ། བོད་རང་སློང་ལྗོངས་ཀྱི་སྟེང་ཆེན་ཆོང་གི་དབུས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

སེར་ཚུད། ལན་ཚུད་རིགས་ཚུར་སེར་ཏེ། རོ་བསྐྱ་སྐྱུར་ལན་ཚུ། ལྷ་རྩེས་བོད། ལུས་ལས་ཁ་ཕུལ་
བ་གཅོད། སྐྱན་ནད་བཤིག

སེར་ཆོགས། ཁྱ་པ་མང་པོ་ཆོགས་སུ་འདུས་པའི་མིང་།

སེར་ཡོན། སྤར་སེར་བ་སྤང་བའི་རྒྱ་ཆ།

སེར་ད། སེར་བ་ལ་བརྗོད་དོ།

སེར་ར་ལུང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་སྤྱེལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོར་འབྲི་གུང་བཀའ་བརྒྱུད་
ཀྱི་རྒྱ་མ་དགོན་མཆོག་བརྒྱུད་འཛིན་ཞེས་ལས་བཏབ། དུས་རབས་དེའི་མཇུག་ཏུ་དགའ་ལྷན་
པོ་བྱང་དང་སོག་དམག་གཉིས་ཀྱིས་ལ་དྲགས་བརྒྱང་རྩེས་དགོན་པ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུད།
ལྷུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སློང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་སྤྱ་རང་ཆོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སེར་རིལ། མདོག་སེར་ཞིང་དབྱིབས་རིལ་བ་སྟེ། སློང་འི་སེར་རིལ། ཁྱིའི་མིང་ལའང།

སེར་རོག་གེ། སེར་ནག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་ཞིག་ལྷུས་བྱའི་ཁ་སྤྱ་སེར་རོག་གེར་ཆོག་པ།

སེར་ལངས། [ལུལ་]ཞིང་ཁར་ཅུ་བཏང་ནས་སྐྱས་ཆོན་རན་པར་གྱུར་པ། སོན་འདེབས་རན་པའི་
ས་ཞིང་སེར་ལངས་ཅན།

སེར་ལུས། ལྷག་ལུགས།

སེར་ལེབ། མདོག་སེར་ལ་དབྱིབས་ལེབ་མོ། ཁྱིའི་མིང་ལའང།

སེར་ཤ་སྤང་ལས་སྤྱེས་པའི་ཤ་མོ་སེར་པོ།

མེར་ཤང་དེ། མདོག་མེར་པོའི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྤོང་རྩིས་བྱུགས་པའི་ཆོག་པ་མེར་བ་ཤང་དེ་བ་ཡོད།
མེར་ཤའི་ཆོད་མ། དཀར་མེར་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་མེར་པོ་ལས་བྱས་པའི་ཐུག་པའི་མིང་།
མེར་ཤུལ། རྫོང་ཞིག་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་བྱང་རོས་དང་ཉག་ཚུའི་སྤོང་རྩིས་
བྱ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་འདྲུ་མང་བྱ་ཡོད།

མེར་ཤུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༠ལོར་བཀའ་བཅུ་སློབ་ཐབས་
ཆོས་དར་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྤྱོད་ཁུལ་མེར་ཤུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

མེར་སྤྱང་། དབྱར་ཁ་མེར་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་དུས་མེར་བ་འགོག་པ།

མེར་སྤྱབས། མེར་ཀའི་སྤྱབས་སམ་བར། མེར་སྤྱབས་ནས་མངོན་རྒྱུད་གིས་བལྟས།

མེར་བསང་། མེར་པོའི་ནས་མངོན་རྒྱུད་གིས་བལྟས།

མེལ། འཁོན། མེལ་དག་པ། མེལ་ཁྱུགས་པ། བན་རྒྱུན་བར་དམ་མེལ་མེད་པ།

མེལ་ཆས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་processor ཟེ།

མེལ་འཇུག་ལུལ་ཅན་གྱིས་ལུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཞིག་སྟེ། ལུལ་ཅན་སྤྱད་དང་རྟོག་པས་
རང་ལུལ་ལ་མེམས་པའམ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་ནས་དགག་པ་དང་། བཅད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ།
དཔེར་ན། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱད་དང་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པས་བྱམ་པ་བཟུང་བ་ན། བྱམ་པ་
ཤེས་བྱ་ཡིན་པ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དང་། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་བྱམ་པའི་ཁྱད་
པར་རམ་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པ་གཞན་རྣམས་བསལ་ནས་བྱམ་པ་ཡིན་པའི་ཆ་ཁོན་བརྗོད་པ་
དང་འཛིན་པ་ལྟ་བུའོ།

མེལ་འཇུག་གི་སྟོངོན་མཐུན། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།

མེལ་འཇུག་གི་སྟོངོན་མི་མཐུན། རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་པའོ།

མེལ་འཇུག་པའི་སྟོ། རང་ལུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་བྱེ་ནས་འཇུག་པའི་རིག་པ། རྟོག་པ་དང་དོན་གཅིག་པའོ།

མེལ་ཐབས། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་operating methods ཟེད།

སེལ་བོ། འིང་གི་ལྷན་པ་སྐོར་སྐོར་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་སྐོར་བོ།

སེལ་བ། ① ལུལ་ཅན་སྐྱོད་དང་གང་ཟག་རྒྱུ་ལ་གསུམ་གྱི་རང་ལུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་རང་ལུལ་དེ་

མེན་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་བསལ་ནས་རང་ལུལ་ཁོ་ནར་འཇུག་པའི་སྐྱོད་འཛིན་སྐྱོད་ཆེན་ཞིག་

② བསལ་བ། སོལ། ༡ དག་པར་བྱེད་པའམ་མེད་པར་བཟོ་བ། རང་སྐྱོན་རང་གིས་བསལ་བ།

དཀར་ཆེགས་སེལ་བ། གེགས་ཀྱིས་སེལ་བ། ཉན་སེལ་བའི་སྐྱོན་ལ་ཞིམ་པོ་མེད། འཇུག་པའི་

གཏམ་ལ་སྐྱོན་པོ་མེད། དགྲའ་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་སྒྲིང་བཞི་ཁེབས། དུང་ཆུ་བའི་འོད་ཀྱིས་སྐྱོན་

པ་སེལ། ༢ དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པ། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་དབྱེ་སེལ་བྱེད་པ། དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བ།

འཛོན་པ་དང་འབྱིན་པ། གལ་ཆེད་དོན་གནད་ཟུར་དུ་བསལ་བ།

སེལ་བ་བྱུང་བ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐོབ་དཔོན་ཤང་ཀ་རྒྱ་རྒྱས་བཅམས་པའི་ཆད་མའི་གཞུང་ཞིག་

སེལ་བའི་སྐུང་བ། རྒྱུ་ལ་ལ་སྐྱོད་པའི་ཀ་བ་དང་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ།

སེལ་བའི་སྐོ། གཞན་སེལ་གྱི་སྐོ་དང་དོན་གཅིག་

སེལ་བའི་སྐྱོད་ལུལ་ཅན། གཞན་སེལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྐྱོད་པའི་ལུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་

སེལ་བའི་སྐྱོང་ཆད། སྐོག་སྐྱོང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྐྱོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྐྱོད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་processor speed ཟེད།

སེལ་བོ། སྐོ་བོ་ཡི་འགྲི་ཚུལ་གཞན།

སེལ་བྱེད། སྐོག་སྐྱོང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྐྱོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྐྱོད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་ཏུ་processing unit ཟེད།

སེལ་བྱེད་ལྟེ་བ། སྐོག་སྐྱོང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྐྱོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྐྱོད་ཅིག་

སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་central processing unit ཟེད།

སེལ་བྱེད་སྐོག་འིང་། སྐོག་སྐྱོང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྐྱོན་པའི་ཆེད་སྐྱོད་ཐ་སྐྱོད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་processor core ཟེད།

སེལ་བཞུགས། དེ་སྐོར་མཐུན་པོ་ཡོད་པ་ལ་སྐྱབས་གཅིག་རིང་མི་མཐུན་པ་བྱུང་བ།

སོ། ① ལྷ་བྱེད། མདུན་སོ། འགམ་སོ། ཡས་སོ། མས་སོ། གཤེར་སོ། སོ་གཤམ། སོ་འགྲུལ་བ།
སོ་འཆང་བ། སོ་སྟོན་ཅིང་དགོད་བ། སོ་འཐབ་བ། སོ་འཐམ་བ། སོ་འདེབས་བ། སོ་ལྷེག་བ།
སོ་ཐོང་ལུལ་བ། སོ་བྱད་བ། སོ་འབྱད་བ། སོས་སྤར་བ། སོ་གཅིགས་བ། སོ་ཞིབ་བ། སོ་རོང་
བ། སོ་ལུག་བ། སོ་སེག་བ། སོ་སུམ་ཅུའི་སོ་གཤམ་མ་ཞིག་ན། ཟས་ཞིམ་པོ་ག་ནས་བཟས་
བཟས་རེད། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་གཅོད་བྱེད། གཉིས་སྒྲེས། ལྷ་བྱེད། ཆོམས་བཅས་སོ།
② རང་སའམ། རང་ཚུགས་སྤབ་པའི་རྟེན་གཞི་དང་། ལུས་པ། ཁྱིམ་སོ་ཚུགས་པ། རང་སོ་ཟེན་
པ། ③ ཁ། གི་སོ། ལྷ་རའི་སོ་སོ་ལོག་པ། ④ འཛེམ་བ་ལས་བཟོས་པའི་རྩ་ཆས་མེར་བསྐྱེགས་
པའི་དོན། རྩ་གསར་ལ་སོ་སོ་བཏང་བ། ⑤ [མངོན]མི་པལ་ཆེར་གྱི་སོ་ལ་འགམ་སོ་དང་བཅས་
སོ་གཉིས་ཡོད་པས་གངས་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་མཆོན། གངས་འཕོར་སུམ་ཅུ་སོ་གངས་ཀྱི་བཅུ་
གནས་དང་གཅིག་གནས་བར་གྱི་མཆོམས་སྒྲོར་ཆིག་ཕྱད་ཅིག་སུམ་ཅུ་སོ་བྲུག་⑥ ས་མཐར་
སྤར་རྒྱ་སྤར་བལྟའི་ཆིག་ཕྱད་ཅིག་རེ་ཞིག་ཏུ་ངལ་གསོ་བྱས་སོ། ཟེམ་སྐས་ལས་བབས་སོ།
ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྷ་ར་ལུས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ།

སོ་ག་སོས་ག་དང་འབྲ།

སོ་སྒྱད། སོ་མ་རྩ་རྩ་ལས་བཟོས་པའི་སྒྱད་པ།

སོ་སྒྲེ། ① ཁ་ལ་སོ་སྒྲེ་བ། ② སོ་སོ་སྒྲེ་པའི་བསྐྱེས་ཆིག་

སོ་སྒྲེས་ཀྱི། སའི་ཀྱི་མ།

སོ་སྒྲེ་བ། [མངོན]མཆུ།

སོ་དཀར། ལོ་བཞི་ལོན་པའི་མཛོ་མཛོ་སོ་འམ་འབྲི་གཡག་བ་སྤང་བཅས་ལ་ཟེར།

སོ་དཀར་ལྷགས་པའི་འཇུ་མ་མདངས། ཟོལ་འཇུ་མ། མཛོ་སོ་དང་འབྲའི་པེའུ་ལོ་བཞི་ལོན་པ་ལ་སོ་

དཀར་ཞེས་ཟེར།

སོ་ལྷ་དབྱིན་སྤང་བྱར་ཆགས། ལུལ་ཏོག་སྤུས་མར་ཟེར། སོ་ལྷ་ཆུགས་པའི་མོག་མོག་བྱོ་བ་ཆེ།

སོ་ཁ། དགལ་ལ་སོ་ལྷ་ས། སོ་ཁའི་མཁར། མཆོན་གྱི་སོ་ཁ།

སོ་ཁ་རོང་ཁ་བརྒྱད། ༡ རྒྱ་དང་པོད་ཀྱི་སོ་མཆོམས་ཤོད་ཀྱི་སྟན་ལུང་རོང་། ༢ པོད་དང་ཁང་ཁུང་

གི་སོ་མཆམས་ཞང་པ་བརྒྱ་ཅུ་རེད། ༣ བོད་དང་བོན་གྱི་སོ་མཆམས་ལྷགས་གཟེར་བརྒྱག་པ།
༤ བོད་དང་སྐྱག་གཟིག་གི་སོ་མཆམས་ཤབ་ཤང་བརྒྱ་ཅུ་རེད། ༥ བོད་དང་ཉོར་གྱི་སོ་
མཆམས་ཟགས་ཐང་ཤའི་མྱིང། ༦ བོད་དང་ཁྲོམ་གྱི་སོ་མཆམས་རྒྱ་ཤར་རེད། ༧ བོད་དང་
འཇང་གི་སོ་མཆམས་ར་ག་རེད།

སོ་ཁུང་། ① མེ་མདའི་སོ་ཁུང་། ② སོ་ལྷ་བུའི་ཁུང་བུ། ③ ཁའི་སོ་ལ་བུ་ག་དོད་པ། ④ སོ་བུང་
ཤུལ་གྱི་སོང་ཁུང་།

སོ་མཁར། དག་ལ་སོ་ལྷ་སའི་མཁར།

སོ་འཁོར། མཐའ་འཁོར་མོ་ཡུག་ཏུ་སོག་ལེ་ལྷ་བུའི་སོ་དང་ལྷན་སའི་འཁོར་ལོ།

སོ་འཁྱུ། ① སོ་འཁྱུད་བྱེད་པག་ཟེ། ② སོ་འཁྱུད་པ།

སོ་ག་སོས་ཀ་དང་འབ།

སོ་གོས། [མངོན་མཆུ།

སོ་སྒང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡཔ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སོ་སྒོ། ཁའི་སོ། གཏམ་སོ་སྒོ་མན་ལ་མ་བུད་དགོས། བུད་ཚར་ན་དེ་ཡི་རྩེས་གཞོན་ལེགས།

སོ་ག་སྒྲིག་པ། སོ་གལ་སྒྲེང་འོག་གི་སོ་ཅེ་སྒྲིག་པ་ཤམ་བུད་པར་བྱ་རྒྱུའི་ཚུལ་ལྷ་བུ་སྟེ། ཁོང་ཁོའི་ནམ་འགྲུལ།

སོ་ག་འགྲིག་པོ། མའི་གོ་གལ་སྒོམས་པོ།

སོ་རྒྱབ་པ། སོ་འདེབས་པ།

སོ་སྒྲ། སོ་དང་སོ་བརྟེན་བའི་སྒྲ། སོ་སྒྲ་འཆའ་པ།

སོ་སྒྲ་འདེབས་པ། ① ཡ་སོ་དང་མ་སོ་བརྟེན་བའི་སྒྲ་སྒྲོག་པ། ② མའི་བར་ནས་སི་སྒྲ་རྒྱབ་པ།

སོ་སྒྲིག་པ། [མངོན་མཆུ་ཉོ།

སོ་བརྒྱབ་པ། མའི་བར་དུ་བཅིར་བའམ་སོས་སྒྲད་པ།

སོ་འགྲིག་པ། ① ཁའི་ཡ་སོ་མ་སོ་འགྲིག་པ། ② སོ་གལ་འགྲིག་པ།

སོ་ལྷ་བའི་སྤྱ་ཚད། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་དང་བོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བཤད་སྟེལ་ལ། སྤར་སངས་

རྒྱུ་མཁའ་བཞུགས་སྐབས་སྤྱལ་པའི་བཟོ་བོ་བེ་ཤུ་ཀཱས་བཞེངས་པ་སངས་རྒྱུ་དགུང་ལོ་
མོ་ལྷར་ཐེབས་པའི་སྐྱེ་ཆད་དང་མཉམ་པའི་སྐྱེ་འབྱས་སྐྱེ་ཞིག་ལོ་རྒྱུ་ཡིག་ཆ་འགའ་ཞིག་ནང་།
སྐྱེ་འདི་ལྷ་ཡུལ་སུམ་ཅུ་ཅ་བདུན་དུ་ལྷ་ནམས་ཀྱི་རྟེན་སྐལ་དུ་བཞུགས་ཞེས་གསལ།
མོ་སྟོན་ལག་རྩལ། སྟོག་ལྷན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་blue teeth ཟེད།

མོ་ཅན། [མངོན་]ལྷང་པོ་ཆེ།

མོ་ལྷག་ མོ་མ་དགུས་པ་ལ་མོ་ཅ་མོ་ལྷག་མེར་པོས་ཟེན་པ།

མོ་ལྷེབས། ཁའི་ཡས་མཆུ་མས་མཆུ།

མོ་ཆ། ཤིང་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལྷས་པས་པོ་བའི་བད་ཀར་སོགས་ནང་
གྱེན་དུ་སྒྲིག་པར་གྱེད། མིང་གི་ནམས་གངས་ལ་སྟུ་ཐག་མ་དང་། པོ་སོ་ཆ། མ་ཉ་པ་ལ། ཟེར་
ལྷ་བཅས་སོ།།

མོ་རྒྱུང་དགེ་འདུན་འབར། རབ་བྱུང་དང་པོའི་རྒྱ་སྟག་སྟྱི་ལོ་ ༡ ༠༩ ཤེས་ཡུལ་ར་མོ་བར་སྐྱེ་
འབྱུངས། ལུ་སྟན་གཉིས་ཡོད་པ་ལ་ལུ་པོ་གཟུགས་རྒྱུང་བས་སོ་རྒྱུང་བ་དང་། ལུ་པོ་གཟུགས་
རིང་བས་སོ་རིང་ཟེད། དགུང་ལོ་བཅུ་ཅམ་ལ་ཐེབས་སྐབས་ཡུལ་དེར་ལོ་ཉིས་བྱུང་ནས་མ་ས་
གཉིས་ཀྱིས་ལུ་སྟན་གཉིས་ཁིད་དེ་ཡར་སྟོད་སྟེར་སྐྱར་སྐྱེ་སར་ཡོང་སྐབས་མ་སྟོམ་གྱིས་གྱིས་
བ་རྒྱན་དེ་དའི་རྩེས་ལ་ཞོག། དས་སྟོ་དང་གོས་སྟེར་གསུངས་པས་སུ་གྱུ་དེར་བཞག་སྟེ་པ་ས་
གཉིས་ཡར་ལུང་དུ་བྱོན། དེར་མ་སྟོམ་གྱིས་སོ་ལ་བཅུན་བ་བཅོས། མིང་ཡང་དགེ་འདུན་འབར་
དུ་བཏགས། དེ་ལོ་བཅུ་གཉིས་ཅམ་ན་རྩའི་ཐད་དུ་དམ་བ་བྱོན་པ་ལ་ཞལ་ཡུག་ཅིག་མཛོང་།
དམ་བ་བཞུད་དེ་ལོ་ཤས་སོང་བ་ན་མ་སྟོམ་ཁམས་རྩང་ཐད་མ་བདེ་བས། དམ་པའི་རྩེས་སུ་
སྟེག་སྟེང་འདོད་པར་བྱུང་ནས་སོ་རྒྱུང་བ་ཁིད་དེ་བྱོན་པས། ཁོང་གཉིས་པོ་རག་མ་མདའ་ན་
བཞུགས་ཤིང་། དམ་པ་འཕན་ཡུལ་གྱེ་ཁུད་ན་བཞུགས་པའི་ཆེ། མོ་རྒྱུང་བ་དེར་འབྱུང་དུ་བྱིན་
པས། དམ་པས་ཐག་རིང་ཅམ་ནས། ཨ་ལི་དགའ་ངའི་ཅི་ལུ་བྱུང་གསུང་ནས་བང་བཏང་བྱུང་སྟེ།
མོ་རྒྱུང་བའི་ལག་པ་ལ་འབྲུས་ནས་ཁྱོད་སྟེ་བ་གསུམ་དུ་དའི་སྟོབ་མ་ཡིན་དཔའི་རྩེས་ལ་འགོ་

གསུངས་ནས་བྱེ་ཁྲུང་དུ་ཁྱིད། དེར་དོ་སྟོན་ཅུང་ཟད་བཏབ་པ་ཙམ་གྱིས་ནམས་ལངས་པ་བཞིན་
 དུ་སོང་། སོ་ཆུང་བ་ལ་དེ་མ་མེད་པའི་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཆེན་པོ་ཤར། དེར་སྐྱར་ལོག་འོངས་ཏེ་
 རྒྱ་སྟོབ་གཉིས་སོས་ཡོས་ཤིག་བཏགས་པའི་ཆེ། སོ་ཆུང་བ་མཆིག་ཡུ་ལ་འདུ་བ་བཞག་ནས་
 ཏད་དེ་ཡུན་རིང་དུ་བསྐྱད་འདག དེར་མས་སོ་ཆུང་བ་ལ་དམ་པའི་རྩ་ནས་གདམས་པ་ཐོབ་པ་
 དེས་སྐྱམ་ནས་དཔོན་སྟོབ་གཉིས་ཀ་དམ་པའི་སར་བྱོན། མ་ལ་ཡང་གདམས་ངག་འགར་
 གནང་། དེ་ལོ་སྟོལ་རང་ཡུལ་དུ་འགྲོ་གསུངས་པ་ལ། སོ་ཆུང་བས་སྟོབ་དཔོན་ཉིད་སྟོན་ལ་
 ཐེབས། ངས་དམ་པ་ལས་གདམས་པ་ཅིག་ཞུ་ནས་རྒྱ་བ་གཅིག་ཙམ་གྱི་རྩེ་ན་འོང་ཞུས་ནས་
 མ་བྱིན། དམ་པས་སོ་ཆུང་བ་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་གདམས་པ་རྩོགས་པར་གནང་། དམ་པ་གང་
 ཐེགས་ཀྱི་བྱག་བྱི་བྱས་པས་བྱུང་ཐོབ་པོ་མོ་ལྟ་བུ་རྩ་བཞིའི་གདམས་པ་ཡང་གནང་། དེ་ལ་
 ཡི་གེ་བྱེད་པར་ཞུས་པས་ཀྱང་བཀས་གནང་ནས་སྐར་ཁ་དོ་རྩེ་བྲགས་ཀྱི་འབྲུམ་གྱི་འོག་རས་
 ལ་གདམས་པ་རྣམས་སྲིས། དེ་ནས་དམ་པ་གར་བཞུད་ཀྱི་བྱག་བྱི་བྱས། ཁ་རག་མདུན་དུ་
 རྒྱེབས་སྐབས་དམ་པས་ཁྱོད་རང་བྱིར་ལོག་གསུངས། དམ་པ་རྒྱ་ནག་ཏུ་གཤེགས། སོ་ཆུང་
 བ་བྱིར་ལོག་ནས་རྩ་སར་རིག་པའི་ཆད་རྩ་བའི་བྱིར་དེལ་གདང་ལ་དམིགས་པ་གཏད་པས་
 དེལ་གདང་རང་ཁྱོལ་བ་ཡང་བྱུང་། སོ་ཆུང་བས་ནད་པ་ལ་འདྲེ་གང་གཞོད་པ་དང་ནད་ཅི་ཡིན་
 པ་ཐམས་ཅད་གསལ་ལེ་མཁྱེན་བྱུང་ནས་འདྲེ་འདུལ་མང་དུ་བྱས། ཡོན་ཡང་ཆེ་བར་རྒྱངས། དེ་
 ནས་སོ་ཆུང་བས་དམ་པ་དིང་རིན་བཞུགས་པ་ཐོས་ཏེ་ནད་པ་གསོས་པའི་ཡོན་དུ་གསེར་སྲང་
 གསུམ་དང་རྩ་པོ་བཟང་བ་ཞིག་ཁྱེར་ནས་དིང་རིར་བྱོན། དམ་པས་མཐའ་སེལ་ལྟ་བུ་རྩ་
 གཅིག་གི་གདམས་པ་གནང་། དེ་ནས་ཡང་བྱིར་དབྱས་སུ་བྱོན་ནོ།། མཐར་སོ་ཆུང་བ་དགྲང་
 འོ་དུག་རྩ་རྩ་བདུན་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ས་སྟེལ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༡ལོར་སྐྱེ་གཤེགས།

སོ་ཆུང་བ། སོ་ཆུང་དགེ་འདུན་འབར་དང་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

སོ་ཏུལ། སོ་ཏུལ་དང་འདྲ།

སོ་རྩེལ། ① སོ་རྩེལ་གྱི་ ② སོ་ནད་བྱེ་བྲག་ཅིག

སོ་གཉིས། ① འོར་བཞི་འོན་པའི་འོར་ཕྱགས། ② བྲངས་སུམ་རྩ་སོ་གཉིས།

སོ་གཉིས་པ། [མངོན]སྒྲུང་པོ་སྤྱི།

སོ་རྩ་སྤྱི་ལུག་ བོད་སྤྱི་རབས་ཀྱི་ཁྱིམ་སྤོལ་ལ། མི་གཉིས་འཛིངས་ཏེ་པ་རོལ་བོའི་ཁ་སོ་གཅིག་
བཞོག་པའི་འཇལ་དུ་རྩ་གཅིག་སྒྲོང་པ་དང་། སྤྱི་ཁྲུང་གསུམ་ཡན་གྱི་ཚུན་པོ་གཅིག་བཏོགས་
པའི་འཇལ་དུ་ལུག་གཅིག་སྒྲོང་སོལ།

སོ་ལྟ་ཁང་། ཕྱོགས་ནས་དག་སོགས་ཡོང་མེན་ལྟ་སའི་ཁང་པ།

སོ་ལྟ་བ། ① ཕྱོགས་ནས་དག་སོགས་ཡོང་མེན་བྱ་ར་བྱེད་པ། སོ་ལྟ་དམིགས་མི། ② མདའ་འབེན་
ལ་འཁེལ་མེན་ལྟ་བའམ། ཆོད་ལྟ་བ།

སོ་ལྟ་སོ་ཉན། རྒྱོག་རྩ་རྒྱོག་ཉན་བྱེད་མཁན་འགོག་བྱེད་སོ་བ་བཞག་པར་བཛོད།

སོ་སྟོ། སོ་བྱིར་ཟེང་བ། སོ་སྟོབ་བ། སོ་སྟོ་མོ།

སོ་གཏོང་ཁུང་། ས་པག་སོགས་མེ་སྟག་སའི་མེ་ཁང་།

སོ་གཏོང་ཐབ་ཁ། ས་པག་དང་རྩ་སོགས་ལ་སོ་གཏོང་སའི་ཐབ།

སོ་བཏང་། ས་འདམ་གྱིས་བཅོས་པའི་ཡོ་བྱད་སོགས་ཆ་ཐོད་གྱིས་སྤྲ་འཐས་སུ་བཏང་བའི་དོན་ཏེ།
ཐ་པག་ལ་སོ་བཏང་། རྩ་འདམ་གྱིས་རྩ་མ་བཅོས་ནས་སོ་བཏང་ལྟ་བུ།

སོ་བཏང་བ། རྩ་བཅོ་བའི་སྐབས་རྩ་འཛིམ་ལས་གཟུགས་སྤྲ་ཆོགས་སུ་བཅོས་རྩེས་དེ་མེར་
བསྟེགས་ནས་མཁྱེགས་པོ་བཅོ་བ།

སོ་བཏབ་ལྟལ། སོ་བརྒྱབ་པའི་ལྟལ་ལམ་སོ་འབྲད་བྱེད་ཟེན་རྩེས་ལ་གོ།

སོ་ཐག་ སོ་མ་རྩ་རྒྱའི་ཐག་པ།

སོ་ཐགས། སོ་གྲལ། སོ་ཐགས་བཟང་པོ།

སོ་ཐམ་ཐམ་པ། གང་དུལ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲལ་ཞིག་སྟེ། གང་བའི་རྒྱག་རྩ་བསྐྱལ་མི་བཅོད་པར་སོ་འཆིང་བའོ།

སོ་ཐར། སོ་སོར་ཐར་བའི་བསྐྱས་ཆོག

སོ་ཐར་གྱི་མཁན་སྟོབ་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དུག་ཚུལ་ཁྱིམ་སྤོལ་ལྟ། འདུལ་བའི་ཆོག་ཤེས་པ། ཉན་
པར་སྤྱིང་བརྟེ་ཞིང་རང་གི་འཁོར་ཚུལ་ཁྱིམ་སྤོལ་ལྟ་བུ་དག་པ། ཆོས་དང་ཐང་ཐེང་གིས་པན་
འདོགས་པ། བསྐྱབ་བྱ་ནམས་དུས་དང་དུས་སུ་འདོམས་པའོ།

སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་ལྟན་བཞི། བསྐྱེན་གནས། དག་བསྐྱེན། དག་ཚུལ། དག་སྒྲོང་།
སོ་ཐར་གྱི་ལྷུང་བ་སྒྲེ་ལ། ལྷུང་བ་སྒྲེ་ལ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
སོ་ཐར་གྱི་སྒྲོམ་ལ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒྲོམ་པའོ།
སོ་ཐར་གྱི་རིགས་བདུན། དག་བསྐྱེན་པ་མའི་སྒྲོམ་པ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མའི་སྒྲོམ་གཉིས། དག་
སྒྲོབ་པའི་སྒྲོམ་ལ། དག་སྒྲོང་པ་མའི་སྒྲོམ་གཉིས་ཏེ་བདུན་པོ།
སོ་ཐར་དག་བསྐྱེན་གྱི་སྒྲོང་བྱ་ལ། སྒོག་གཅོད། ལོག་གཡེམ། མ་ཁྱིན་ལེན། ཟུན་སྒྲོང་དང་། ཆང་འཕྲང་ག།
སོ་ཐར་སྒྲོམ་པ་སྒྲིད་ཡུལ་གསུམ། མཁན་པོ། སྒྲོབ་དཔོན། དག་འདུན།
སོ་ཐར་སྒྲོམ་པ་གཉིས། ཁྱིམ་པ་དང་། རབ་བྱུང་གི་སྒྲོམ་པ་གཉིས། སྒང་བདུན་དང་སྒྲོང་བཞི་ཅན་
གཉིས། རི་སྒྲིད་འཆོ་དང་ཉིན་ཞག་གི་མཐའ་ཅན་གཉིས།
སོ་ཐར་སྒྲོམ་པའི་རྩ་ལྷུང་བཞི། རྩ་བ་བཞི་དང་དོན་གཅིག་
སོ་ཐར་རིགས་བརྒྱད། དག་སྒྲོང་པ་མ་གཉིས། དག་སྒྲོབ་པ། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དག་བསྐྱེན་
པ་མ་གཉིས། བསྐྱེན་གནས་བཅས་ཀྱི་སྒྲོམ་པ་སྟེ་བརྒྱད།
སོ་ཐར་རིས་བདུན། སོར་སྒྲོམ་གྱི་ཉེན་ནི་རིས་བདུན་ཏེ། དག་སྒྲོང་པ་མ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མ་
གཉིས། དག་བསྐྱེན་པ་མ་གཉིས། དག་སྒྲོབ་པ་སྟེ་བདུན་པོ།
སོ་ཐར་རིས་བཞི། སོ་སྒྲོམ་གྱི་ཉེན་རྩ་སྟེ་བསྟུ་བ། དག་སྒྲོང་། དག་ཚུལ་ཏེ་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོགས་
གཉིས་དང་། དག་བསྐྱེན། བསྐྱེན་གནས་ཏེ་ཁྱིམ་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་བཅས་བཞི་པོ།
སོ་སྟབ་ལ། ① སོ་གཏང་དུ་རུང་བའི་རྩ་ས། རྩ་མ་བཟོ་དུས་ཐོག་མར་སོ་སྟབ་པའི་རྩ་ས་འཆོལ་
དགོས། ② སྟབས་སྟབས་བཤམ། ཡིད་བརྟན་འཕེར་ག། ③ རང་རྒྱ་འཕེལ་བའི་ཚུགས་སྟབས་ལ།
རང་སོ་འཛིན་ག།
སོ་ཐོག་མགར་པའི་ཐབ་ནང་དུ་སྟབས་ཀྱི་རྟེག་པ་དང་། ཐབ་པའི་སྟེ་མ་གཉིས་འདྲེས་ཏེ་ལྷན་དུ་
འཁོལ་ནས་གོང་གྲུང་གྲུང་ཅིང་འོད་དུ་མཆེར་བ་དེའི་མིང་རོ།
སོ་ཐོག་རོག་པོ། ཉ་འཛིན་པའི་རྩ་བུ་བོངས་ཆེ་ཞིང་སྟེ་མདོག་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་
སོ་མཐེལ། [ཡུལ]སོ་སྒྲིད་དང་སོ་མ་རྩ་རྩ་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲོམ་མཐེལ།

སོ་དམ་པོ། ① སོ་ཆགས་དམ་པོ། ② སོ་གལ་འགྲིགས་མཆམས་དམ་པོ།
སོ་དོགས། སོ་ལྷ་བྱེད་མཁན།
སོ་བྱག ① གངས་སུམ་ཅུ་ཅ་བྱག ② ལོར་བྱག་ལོན་པའི་གནག་ལྷགས།
སོ་བྱེག སོའི་བྱེག་པའམ་བྱེ་མ།
སོ་འབྲ། ① སོ་འབྲ་བའི་ཤིང་ཐུར། སོ་འབྲའི་ཤུབས། ② ཁའི་སོའི་བར་གྱི་ཟས་རོ་འདོན་པ།
སོ་ལྷན། [མཛོན]ལྷང་པོ་སྤྱི།
སོ་བརྟར་བ། ① ཁའི་སོ་བརྟར་བ། ② མཛོན་གྱི་སོ་བརྟར་བ།
སོ་ན་གནས་པ། རང་འཇགས་སམ་སྤྱ་མའི་ས་ན་བསྟན་པ། དབང་ཆ་སོ་ན་གནས་པ། སྤོལ་ངན་སོ་
ན་མ་གནས་པ།
སོ་ནག་དགེ་ལྷན་བཟ་ཤིས་ཆོས་གླིང། དགའ་ལྷན་སོ་བྲང་གི་དུས་སུ་ཡིད་འོང་བསམ་གཏན་རྒྱ་མཆོས་
བྱུག་བཏབ། བྱུག་མཐའ་དགེ་བྲུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྤྱོད་མ་ལྟོ་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོ་ནག་གཏེར་གསར། བྱུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱུག་མཐའ་རྫོང་མ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་སྤྱོད་མ་ལྟོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོ་ནམ། ཞིང་ལས། སོ་ནམ་བྱེད་པ། སོ་ནམ་མཁན་པོ། སོ་ནམ་གྲོང་ཆོ། སོ་ནམ་ཐོན་ཐོག་ སོ་ནམ་པ།
སོ་ནམ་ཡོ་བྲང། ཞིང་ལ་སོ་ནམ་བྱས་ནས་རུས་པ་ཉོད་གོས་བྱུང་ན། ཉས་དང་སྟན་མའི་ས་བོན་
བཏབ་དང་མ་བཏབ་མི་འདུག་མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་འཇུག་བྱེད་དང། འཛོ་ཆས་ཞིང་ལས་བཅས།
སོ་ནམ་དུས་བཞི། དགུན་དུས་ལུང་བསགས། དཔྱིད་དུས་སོན་འདེབས། དབྱར་དུས་རྩ་བའོག་
སྟོན་དུས་འབྲུ་བསྟུ་བཅས་ལ་བཞེད་པ་དང། སོ་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་སྤྱི་ལ་འཇུག་པས་འདིར་ཞིང་
ལས་དང། ཆོང་ལས། བྱན་གཏོང་བ། བྱུགས་སྤེལ་བ་བཅས་དུས་བཞི་ཀ་ལ་བྱེད་པའི་འདོད་
ཚུལ་ཡང་ཡོད། སོ་ནམ།
སོ་ནམ་ལས་ཁུངས། སྤར་བོད་སྤྱེ་བ་གཞུང་སྐབས་ས་སྟོང་གསར་སྤོལ་དང། མི་བོགས་བསྟུ་ལེན་
བྱེད་པའི་ལས་ཁུངས་ཤིག།
སོ་ནམ་ལོ་སར། ཞིང་པའི་ལོ་སར་རོང་ཁུལ་འགའ་ཞིག་ན་ལོ་ལོ་འཛིན་སྤོལ་ཡོད་དང། གནའ་

དུས་སྤྱི་ཆུ་ནང་གི་ལོ་སར་ལང་ཞིང་པའི་ལོ་སར་ཟེར།
སོ་བ། གསང་བའི་སྒོ་ནས་ལྟ་རྟོག་བྱེད་མཁན། ས་མཆམས་སོ་བྱེད། ལ་མགོའི་སོ་བ་དང་ལུང་
གཞུང་གི་སྤྱལ་མ། མིང་གི་ཆས་གངས་ལ་འཇབ་སྤྱལ་མཁན་དང་། རྟོག་མི། རྟོག་དཔྱིད་པ། ལྟ་
སྤྱལ་མཁན། ཉན་ཏུར་ཅན། སྤྱལ་མི། སོ་རྟོག་པ་བཅས་སོ།།
སོ་བརྒྱ། ལེགས་སྤྱར་སྐད་ཀྱི་ན་ལེ་ཤས་ཀྱི་མིང་ལ་སོ་བརྒྱ་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་བྱུང་ཆག་པ་སྟེ། བོད་
ཀྱི་སྐད་དུ་བརྒྱུར་ན། མཛེས་པའི་མིག་སྒྲན་ཞེས་འགྱུར་བས་ངོ་བོ་ནི་ན་ལེ་ཤས་ཀྱི་མིང་ངོ་ཞེས་
དཔལ་སྤངས་སི་ཏུས་འཆི་མེད་མཛོད་འབྲེལ་ལས་གསུངས་པ་དང་། འདིའི་མེ་རྟོག་ཤིན་ཏུ་
མཛེས་ཉེ་མིག་ལ་སྒྲན་པ་ལྟར་གྱུར་བས་ན་མཛེས་པའི་མིག་སྒྲན་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་
རིན་སྤངས་པ་དག་དབང་འདིགས་མེད་གྲགས་པས་མཛོད་པའི་མཛོད་བཛོད་མཁས་པའི་ན་
རྒྱན་ལས་གསུངས།
སོ་དཔོན། གནའ་དུས་ཀྱི་སོ་པའི་འགོ་བ།
སོ་ཕག ① མེ་ནང་དུ་བསྐྱེགས་ནས་སོ་བཏང་བའི་ས་ཕག་སོ་ཕག་མཁན། སོ་ཕག་གི་ར་སྟོར། སོ་
ཕག་སྟོ། ② སོ་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཕག་ཟེ།
སོ་ཕག་ཁུ་བ། ས་བཟང་པོ་ལས་བཟོས་པའི་པ་གུ་མེར་བསྐྱེགས་ནས་རྒྱར་བརྒྱག་པའི་ཁུ་བའི་
དྲངས་མ་དེས་གེ་བ་འགག་པ་དང་སྟོན་པའི་ནད་ལ་ཕན།
སོ་ཕད། སོ་མ་རྩ་རྩའི་ཕད་ཁོག་
སོ་གྲ། ཅེ་མོ།
སོ་བ། འབྲུ་རིགས་ཀྱི་ལྷགས་ཅན། འབྲས་སོ་བ། ཉན་སོ་བ།
སོ་བྲ། ཉ་འཛིན་པའི་རྩ་བུ་བོངས་ཆེ་ཞིང་སྤྱ་མདོག་ནག་པོ་ཅན་ཞིག་
སོ་བྲའི་སྒོ་རྩ་བུ་སོ་རོ་རོག་པོ་སྟེ། དེའི་མཁུག་མའི་སྒོས་དེ་རྩ་འགག་པ་འབྱེན།
སོ་སྒོན། གནའ་དུས་སོ་པའི་འགོ་བ།
སོ་འབམ། ༡སའི་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ ༢སའི་མཐའ་འཁོར་ལ་མཉན་ཁ་བྱུང་བའི་ནད།
སོ་འབུས། སོ་གསར་པ་སྟེ་བ། ཁྱིས་པ་སྟེས་ནས་རྩ་བ་ལྟ་ཅམ་ལ་སོ་འབུས་ཡོང།

སོ་འབྲ། སོ་འབྲ་དང་འབྲ།

སོ་མ། གསར་བའམ་དེ་ནོག་མེད་པ། གོས་སོ་མ།

སོ་མ་ཐུལ་མ། རྩ་སྟོད་སོགས་གསར་བ་བཏུལ་ཐེན་པའི་དངོས་ཆས། རྩ་མ་འདི་སོ་མ་ཐུལ་མ་ཡིན་
བས་རྩ་སྟག་གང་བསྟོལ་ནའང་ཆོག

སོ་མ་ར་ཅ། སོ་མ་རྩ་རྩ་དང་འབྲ།

སོ་མ་རྩ་རྩ། [ལེགས་]རྩ་བའི་རྩལ་ཏེ་ཤིང་སྤུན་གྱི་རིགས་ཤིག་རོ་ཆ་ཞིང་ཁ། ལུ་ཆེས་སྟོམས། ལུས་
བས་སྤེན་ནད་དང་། བགས་ནད། རྩ་སེར་གྱི་ནད་བཅས་སེལ། མིང་གི་རྩ་མ་གངས་ལ་འདབ་
བཟང་དང་། བྲ་གྲ་རྩ། འབྲས་ནག་ཤོ། མཛེ་འཛོམས། རྩ་བའི་ལྷུག་མ། རྩ་བའི་རི་མོ། རྩ་ཆེས་
གྱི་རྩལ། ལུག་ནག་སུ་རི་བ་སྟེ། སོ་མ་བསྟེ་ཀ་བཅས་སོ།

སོ་མང། [མཛོན་]སྟེ་བཤད།

སོ་མང་སྟེ་ས། [མཛོན་]བརྒྱ་བྱིན།

སོ་མང་ཆུ། འབར་ཁམས་རྫོང་གི་འབབ་ཆུ་ཞིག་སྟེ། རྩ་ཆེན་ཆུའི་ཤར་གྱི་རྩ་ལག་ཅིག་ཡིན།

སོ་མང་བྲ། [མཛོན་]བརྒྱ་བྱིན།

སོ་སྟུལ། ① དག་རྩལ་སོགས་ཡོང་མེན་ལྟོག་བྱེད་པ། ② སོ་སྟུལ་བྱེད་དུ་གསར་སྟུལ་བྱེད་པ།

སོ་སྟུལ། ① སོ་ནད་ལ་ཕན་པའི་སྟུལ། ② སོ་འབྲུད་བྱེད་གྱི་རྩས།

སོ་དམག་སོ་སྟུལ་བྱེད་མཁན་གྱི་དམག་མི།

སོ་བཅེས་ཤོ། སེར་སྟུལ་མེ་དེ་ཏ་ཅང་སོ་བཅེས་ཤོ་ཞིག་ཡོད་རེད་ལྟ་བུ།

སོ་རྩ། ① འགམ་པ་གཡས་གཡོན་དུ་ཡོད་པའི་སོའི་རྩ་ལས། ② སོའི་རྩ་བ།

སོ་རྩ་ལྟེད་བྱེད། ཐས་བཟའ་བའི་ཆེ་སོ་ལྟེད་པའི་བྲ་བ་བྱེད་མཁན་ཟ་འགམ་སྟེད་ན་གནས་པའི་རྩ་
དཀར་གྱི་མིང་སྟེ། མན་དག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ཟ་འགམ་སྟེད་ན་སོ་རྩ་ལྟེད་བྱེད་གཉིས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སོ་རྩ་ལྟེད་འགས་སོ་བའི་རྩ་ལས།

སོ་རྩ། སོ་ལུན་དུ་བཟོན་པའི་རྩ་སྟུན་དུང་དང་མགོན་བྲ་སོགས་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བའི་རྩས།

སོ་བཅེ་བ། སོ་འདེབས་བའམ་རེག་གཏུག་མི་བཟོད་པ་ལྟར་གྱུར་བ། རྩ་སྐྱུར་མོས་སོ་བཅེ་བ། ཅམ་
པ་སོ་བཅེ་ཅན། ལྷགས་རྒྱལ་བཟང་བའི་ཅིར་སྐྱོ་ཐོས་པས་སོ་བཅེ་བ།
སོ་བཅེགས་མ། གཅིག་རྒྱབ་ཏུ་གཅིག་སྐྱེས་པའི་སོ།
སོ་བཅེ་བ། སོ་བཅེ་བའི་འབྲི་སྲོལ་གཞན་ཞིག
སོ་ཆབ། ① ཁའི་སོ་བྱད་པའི་སོ་ཆབ། སོ་ཆབ་བསྐར་བ། ② ས་མཆམས་དང་། ལ་ཁའི་སོ་བརྟེས་
པའི་སོ་ཆབ། སོ་ཆབ་བཏང་བ།
སོ་ཆེ། སོ་ཆེ་དང་འབྲ།
སོ་ཆེས། [རྟིང་]འཆོ་ཐབས་སམ། འཆོ་ཆེས།
སོ་མཆམས། ① ས་མཆམས། ② ཁའི་སོ་དབར་དང་། སོ་འེ་ཅ་བ།
སོ་མཆམས་སྤང་། གཞན་ཕྱི་དང་རང་ཕྱིའི་སོ་མཆམས་བརྟན་པོར་སྤང་བ།
སོ་འཆག [རྟིང་]འཛོམ།
སོ་འཛིན། ① ས་མཆམས་འཛིན་བ། ② སོ་ལྟ་བའམ། སོ་སྤང་བ། ③ མེ་མདའི་སོ་བ།
སོ་ཞོ། ཨམ་གཅིགས་བསྐྱམས་པའི་སོ། དགྲ་ལ་ཁྲིས་ནས་སོ་ཞོ་སྟོན་བ།
སོ་བཞི་བ། [མངོན་]བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བཞོན་པ་གྲང་པོ་ཆེ།
སོ་ཟེང་། སོ་མཆུ་ཏྲེའི་བྱིར་ཐོན་བ།
སོ་བྱར་གཏུབས་གསུམ། གསང་སྤྱགས་སྤྱ་འབྱུར་བཀའ་མའི་བརྒྱད་པའི་ཆུ་འགོ་རྟིང་མའི་སྒོ་བ་
དཔོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཆན་ཏེ། སོ་ཡེ་ཤེས་དབང་ལྷག་བྱར་ཤྱུག་འབྱུང་གནས། གཏུབས་
ཆེན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་བཅས་སོ།
སོ་འོན། དགྲ་རྒྱན་སོགས་ཡོང་མིན་ལྟ་རྟོག་བྱེད་པའམ། གསང་སྤྱལ་བྱེད་བ། སོ་འོན་དམག་མི།
སོ་འོན་སང་། ས་མཆམས་སྤྱ་སོ་བ་བཏང་ནས་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་རྒྱ་དང་གནས་ཚུལ་ཉན་བ།
སོ་གཡོགས། [མངོན་]ཁའི་ཡ་མཆུ་མ་མཆུ།
སོ་ར། [ཡུལ་]རྩ་སྐྱུར་ལ་སོ་གཏོང་ཡུལ་གྱི་ར་བ།
སོ་ར་ཏ། འདི་པོད་སྐད་དུ་བཟང་པོ་ཅན་ཟེར་ཞིང་། རྒྱ་གར་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་ཡིན་པར་

བཤད་པ་ལྟར། རང་རྒྱལ་ནས་དཔར་སྐྱབ་བྱས་པའི་ས་བཟའི་ནང་དུ་རྒྱ་གར་བྱལ་སྤྱོད་གས་ཀྱི་
རྒྱ་མཆོའི་འགམ་གྱི་ཡུལ་ཞིག་ལ་སྤུ་ལ་ཐོའི་ཞེས་འཁོད་པ་དེ་ཡིན་ནས་སྤྲུལ།
སོ་རས། སོ་མ་ར་ཅས་བཏགས་པའི་རས། སོ་རས་ཆོས་མ། སོ་རས་སྤབ་མོ། སོ་རས་ཉལ་གྱར།
སོ་རོང་། ༡ སོ་སྟོ་སྟེ་སོ་བྱིར་བྱིང་བ། ༢ སོ་རོང་རོང་སྟེ་མདུན་སོ་འབྱར་རྒྱགས་སུ་སྤྱེས་པ། དཔེར་
ན་ནས་འགྱུར་བཟང་སོ་སོ་རང་ལས་ལྷག་པ་མེད།
སོ་ལུག ① རྒྱན་སོག་ནས་སྤུ་གྱ་འབྱས་པའི་འབྲུ་རིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བྱོ་སོ་ལུག བྱེ་སོ་ལུག་ཅེས་
པ། ② བྱེད་མེད་ལས་ཆིག་འབྲུ་རིགས་ལ་སྤུ་གྱ་འབྱས་པའི་དོན་ཏེ། སྟོན་ཆར་ཞོད་ཆེ་བས་
འབྲུ་རིགས་མང་སོ་སོ་ལུག།
སོ་ལེབ། ①ཤིང་ཆོན་གཏོང་སྐྱབས་སྟོད་པའི་མིར་ཁ་ལེབ་ཅིག་ཡོད་པས་དེར་སོ་ལེབ་ཅེས་ཟེར།
དེ་བཞིན་ཐང་ག་དང་ཐེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱ་རྒྱུང་རིགས་ཀྱི་ན་བཟང་ལ་སོ་ལེབ་ཅེས་པའི་
གསེར་རིས་ཀྱང་རྒྱབ་སྟོལ་མཆིས།② མདུན་གྱི་སོ་ལེབ་ལའང་གོ ③ ཁབ་ཀྱི་རིགས་ཞིག་སྟེ་
སྟོན་དུ་ལྷམ་ལ་རྟོག་པ་སྐྱབ་ཆས་ཀྱི་ཁབ་སོ་ཞིང་ལེབ་ཆེ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།
སོ་ལོ་སྟོན་གོ། སི་བན་སྟོན་གོ།
སོ་ཤད། ཁའི་སོ་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་པག་ཟེ།
སོ་ཤིང་། དགེ་སྟོང་གི་སོའི་ངི་མ་འཁྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་། སོ་ཤིང་འཆའ་བ།
སོ་ཤིང་གི་ཡོན་ཏན་ལྷ། ཁ་ནང་དུ་སྤྱེ་བ། མཁེས་མཆིན་ཆ་སྟོམས་པར་བྱེད་པ། བད་ཀན་ཟེལ་གྱིས་
གཤོན་པ། ཁ་ནང་གི་ངི་མ་སེལ་བར་བྱེད་པ། མིག་ལ་ཕན་པ་སྟེ་ལྷ།
སོ་བྱུན། སོ་སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱི་མཆུ།
སོ་ཤོ ① སོ་སྤྱིབ་བྱེད་ཀྱི་མཆུ། ② མདུན་སོ་སྟེང་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཆེ་བ།
སོ་ཤྱ། མདུན་སོ་སྟེང་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཆེ་བ།
སོ་སངས། ཏྲེལ་སོགས་ཀྱི་སོ་ཡི་བར་སངས་པ།
སོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས། གཙོད་བྱེད་མདུན་སོ་བརྒྱད། མཛེས་བྱེད་མཆེ་བ་བཞི། ཟ་བྱེད་དམ་གཙོད་
བྱེད་འགམ་སོ་ཉི་ལུ་བཅས་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་སོ།།

སོ་སེད། མི་ཁ་ཤས་རང་ཤུགས་ཀྱི་སོ་སེར་སོ་ཆགས་པ།

སོ་སོ། ① བན་ཚུན་མི་འབྲ་བ་དང་། གཅིག་པ་མིན་པ། ཟླ་རྟུས་སོ་སོ། རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོ། མིང་གཅིག་ལ་དོན་སོ་སོ། རྒྱང་དོར་གྱི་གནས་སོ་སོ་མི་རྟོགས་པ། ② བན་ཚུན་འབྲེལ་བ་མེད་པ། སོ་སེའི་ཡུལ། སོ་སེའི་བསམ་ཚུལ། སོ་སོ་རང་གིས་སྤྱོད་པ། སོ་སོར་བཤད་པ། སོ་སེའི་འགྲོ་ལམ་ལ་སོ་སོ་འགྲོ་བ། སེམས་དང་ལུས་གཉིས་ཁག་ཁག་སོ་སོ་རེད།

སོ་སོ་སྐྱེ་བོ། འབགས་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག

སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ལྷ་ཡི་ནང་ནས་ཆོགས་ལམ་དང་སྤྱོད་ལམ་གང་ཡང་རུང་བ་ཐོབ་ཐེན་ཀྱང་། མཐོང་ལམ་ཡན་ཆད་མ་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ། སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས། སོ་སྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སོ་ཐར་རིས་བདུན་གང་ཡང་རུང་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ།།

སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ། ① ཐ་དད་པའི་དངོས་སོ་གང་ཡང་རུང་བ། ཁ་དོག་ནག་སོ་མིན་ཆེ། དེ་བྱིངས་ཁ་དོག་སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་བྱུང་ན་འགྲིག ② ལྷ་ཡིན་ཡང་རུང་བ། ལམ་རོགས་སོ་སོ་ཁྲོ་གཞོན་གཞོན་སོ་སོ་ཅི་རིགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་ཆོག

སོ་སོ་ཐར་བ་མཛད་འདོན་ཚུལ་ལྷ། སྤང་གཞི་འདོན་པ། བམ་པར་འགྱུར་བ་འདོན་པ། དག་འདུན་ལྷག་མ་འདོན་པ། མ་ངས་པ་འདོན་པ། རིལ་གྱིས་འདོན་པའོ།

སོ་སོ་ནས་སྤྲགས་པ་སྤྱོད་པའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སྤྲུལ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཁྲིམ་བདག་སོ་སོ་སོ་སོ་ནས་གོས་མང་སོའམ་རེ་རེ་དག་སྤྱོད་རང་ལ་འབྲལ་བར་སྤྲགས་པ་སྤྱོད་པ་བཅས་སོ།།

སོ་སོ་བ། ཁག་ཁག་དང་རེ་རེ་བ། མི་སོ་སོ་བ། བཟོ་དབྱིབས་སོ་སོ་བ། སྤར་དང་མི་འབྲ་བའི་བྱེད་སྤངས་སོ་སོ་བ་ཞིག་གསར་དུ་བྱུང་བ།

སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆོས་སྣ་ཆོགས་ཐ་དད་པའི་མཆན་ཉིད་མཁོར་བར་ཤེས་པའི་ཕྱོགས་བཞི་སྟེ། ཆོས་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དོན་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། དེས་པའི་ཆོག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་། སྟོབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དང་བཞིའོ།།

སོ་སོ་རང་རིག་མཉམ་གཞག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་སྐྱ་
རྟོག་གི་སྒྲོས་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཞིག།

སོ་སོར་ངེས་པ། ① ཆོག་དོན་སོ་སོ་མཐོང་བར་ཤེས་པ། ② བྱ་བ་དང་གནས་སོགས་གཏན་
འཁེལ་བ། ③ རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ། ལྷན་ཟིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག།

སོ་སོར་ཆ་བ། ① ལོགས་སུ་འགོ་བ། ② སོ་ཆ་སྟེ་སྒྲིག་སྒྲན་ཞིག།

སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དྲི་རྒྱུ་པར་ཤེས་པ་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱི་མ་དག་སྟེ་
གནས་གྲུང་པ།

སོ་སོར་བརྟགས་འཕོག་བདེན་བཞི་ལ་བར་ཆད་མེད་ལམ་གྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་པས་ཐོབ་པའི་བྲལ་
པའི་འབྲས་བུ། སྒྲིག་བསྐྲུལ་མཐོང་སྤང་སོགས་བཞི་སྤངས་པའི་བརྟགས་འཕོག་བཞི་ལྟ་བུའོ།།

སོ་སོར་བརྟགས་ཐིན་འཕོག་རང་གི་དགག་བྱའི་ཆོས་མ་འོངས་པ་སྟེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གཤེགས་སུ་
གྲུང་ཅིང་བྲལ་བ་ལས་གཞན་པའི་འཕོག་པ།

སོ་སོར་ཐར་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་སྤང་མཁན་རང་ཉིད་དན་སོར་འཁོར་བ་ནས་ཐར་པ།

སོ་སོར་ཐར་པ་རིགས་བདུན། དག་བསྟེན་པ་མ་གཉིས། དག་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དག་སྟོབས། དག་
སྟོང་པ་མ་གཉིས་སོ།།

སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ།། སངས་རྒྱུ་ཤུག་ཐུབ་པས་གསུངས་པའི་འདུལ་བ་ཅ་བའི་ལུང་སྟེ། སྟེང་
གཞི་དང་། ལྷུང་ཀླང་ཉིས་བརྒྱ་ལྷ་བཅུ་ཅག་སུམ། ཚོད་པ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་བདུན་གཙོ་བོར་སྟོན་
པའི་དག་སྟོང་པའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་དང་། ལྷུང་ཀླང་སུམ་བརྒྱ་ལྷ་བཞི་འེ་རྣམས་གཞག་གཙོ་
བོར་སྟོན་པ་དག་སྟོང་པའི་སོ་ཐར་གྱི་མདོའོ།།

སོ་སོར་ཐར་པའི་ལྟོ་མ་པ། དག་སྟོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ངེས་འབྱུང་གིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱངས་པའི་གཞན་
གཞོད་གཞིར་བཅས་སྟོང་པའི་སེམས་པ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ། འདོད་པའི་སེམས་བསྐྲུས་
ཀྱི་འདི་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

སོ་སོར་འབྲང་བ་ཆེན་མོ། འཕགས་པ་རིག་པའི་རྒྱལ་མོ་སོ་སོར་འབྲང་བ་ཆེན་མོ། རྒྱ་གར་གྱི་
མཁན་པོ་རྩི་ལྟ་བུ་དང་། དུ་ན་ཤྲི་ལ་དང་། ལོ་རྒྱུ་བ་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྐྱར་ཅིང་། ལྟ་དང་།

གསར་བཅད་ཀྱིས་བཅས་པའོ།།

སོ་སོར་འབྲང་མ། གཟུངས་གྲུ་ལྗེ་ནང་ཆོན་ཞིག་ བོང་དང་དོན་གཅིག་

སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བ། ཉན་ཐོས་དག་སེམས་ཅན་ལ་འདུལ་བའི་སྐལ་
བ་ཅི་ཡོད་པ་ཡང་སོ་སོར་མ་བརྟགས་ལ་དེ་དག་གི་ཡང་དོན་ཡང་མི་བྱེད་པར་འདོར་བས་ན་
མ་བརྟགས་པའི་འདུ་ཤེས་བཏང་སྟོམས་མི་མངའ་བར། སངས་རྒྱལ་ནི་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་
སྐལ་བ་ཅི་ཡོད་བརྟགས་ནས་སྐལ་བ་མེད་པ་དོན་བྱས་ཀྱང་དོན་མི་འབྱུར་བ་ཉི་ཆེ་བཏང་
སྟོམས་སུ་འདོག་ཅིང་། སྐལ་བ་ཅན་རྣམས་ཡལ་བར་བཏང་སྟོམས་སུ་མི་འདོག་པ་སངས་
རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་

སོ་སོར་བརྫོག་མཚུངས་པ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ་འདྲ་བའི་དོན་པའི་ཐད།

སོ་སོར་བཞགས་པའི་ཆོས་བཞི། དགེ་སྦྱོང་མ་ལས་ཟས་ལག་ཏུ་ལེན་པ། འགྲིལ་བྱ་འཇུག་པ་ལ་མ་
བརྫོག་པར་ཟ་བ། ཁྲིམས་བྲལ་ཏེ་གོང་དུ་འགྲོ་བ། ཉགས་ཆའ་བརྟག་པ་ལས་གྲུར་བ།

སོ་སོར་གསལ་བ། ① གཟུགས་བརྟན་མ་འདྲེས་པར་གསལ་བའམ་མཐོང་བ། ② ཆོག་དོན་གཞུང་
རང་རང་དུ་བཞད་པ། ③ ལས་དོན་སོ་སོ་སྦྱོར་ངེས་པ།

སོ་སྟོན། ཁའི་སོ་ལ་ཞུགས་པའི་སྟོན་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་བཞད་ཀྱང་། དོན་དམ་དུ་ཁའི་ནང་
གི་ཟས་རོན་མས་སོ་སྟབས་སུ་ལུས་པ་ཞོ་བསྟལ་བ་ལྟར་ལངས་ཏེ་སོ་ཅིར་གཞོན་པར་བརྟན་སོ་
ཞོག་སྟོང་དུ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་སོན་བ་དང་སོ་རྩིལ་སྦྱངས་པ་སོགས་ཀྱི་ནད་ཅིག་ཡིན་ནོ།།

སོ་སྤང་། ① སོ་ལྟ་དང་འགོག་སྤང་། ② ལུལ་ཞིབ་བྱེད་མཁན།

སོ་སྤང་བ། བྱར་སྤང་བ།

སོ་སྤབས། སའི་བར་སྤང་།

སོ་རྩབས། སའི་བར་སྤང་།

སོ་སྟལ། ཁའི་སོ་བྲལ།

སོ་མ་ལུ་རེ། རྒྱ་གར་གྱི་དཔོན་པ་ཞིག་

སོག་ ① གསོག་པའི་སྟལ་ཆོག་ ② རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ཀྱི་བྱང་ཤར་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་མོ་

རུལ་ཚུའི་སྟོང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ཙོན་དན་ཞེས་དུ་ཡོད། ③ གསལ་ག་
གི་སྐུལ་ཆིག་གསལ་གི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སོག་ཀ་པ། རྩོ་སྒྲན་འབྲས་བུའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ལ་ཆ་བ། ཞུ་རྩེས་སྟོམས། རུས་བས་
སྐྱུག་པ་གཙོ། ཙན་པེལ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁབ་མོའོ།
སོག་ཀ་རིས། ཙ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཅེ་མོ་རྒྱ་རྒྱུང་བཤམ། ཡང་ན་མདུན་གྱི་ཞིང་ཆེ་ཞིང་རྒྱབ་གྱི་ཞིང་རྒྱུང་
བའི་མགོ་ཆེ་མགོ་རྒྱུང་གི་བཟོ་དབྱིབས།
སོག་ཀ་འམ་སོག་ཁ། འཛམ་བུ་གླིང་གི་མིང་། སོག་པ་ལྟ་བུའི་དབྱིབས་བྱ་གསུམ་གྱི་མིང་།
སོག་སྐད། སོགས་རིགས་ཀྱི་སྐད།
སོག་ཁ་པ། རྩོ་སྒྲན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། དབྱར་དུས་འཛོག་པའི་ལྷས་རའི་ནང་དུ་སྐྱེས་ཞིང་མེ་ཏོག་དཀར་
པོ་རྒྱུང་དུ་ཡལ་རྩེས་འབྲས་སོག་ཁའི་དབྱིབས་ཀྱི་གོང་བུའི་ནང་དུ་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོད།
སོག་གུར། ① བྱིང་གུར། ② བྱིང་གུར་ལ་དཔེ་རྒྱུངས་ནས་བཟོས་པའི་རས་གུར།
སོག་གུར་བུབས། ལུས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་ཞིག་ཏེ། ལག་མགོ་གཉིས་དབྱི་སྟེང་དུ་འཛོག་ཅིང་དབྱར་
པ་བརྒྱུངས་ཏེ་ལོངས་པའི་ཉམས་ཤིག་
སོག་སྒྲོན། སོག་ལེ་གས་ཀྱི་སྒྲོམ།
སོག་ཆས། སོག་པོའི་ཆ་ལུགས།
སོག་རྒྱ། དེའི་མ་འགོ་གདང་ལའི་རི་རྒྱུད་ནས་བྱུང་ཞིང་པོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་སྐྱ་ཆེན་རྫོང་དང་
སོག་རྫོང་བར་དེ་ནག་རྒྱ་དང་འབྲེས་རྩེས་རྒྱལ་མོ་རུལ་རྒྱ་ཟེར།
སོག་རྟ། མོག་མར་སོག་ལུལ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ད་ཆ་རང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱ་ཁབ་ས་གནས་ཁག་ལ་སྐྱེ་
འཕེལ་བྱུང་ཡོད་པའི་རྟའི་རིགས་རྒྱུད་ཅིག་
སོག་ཐལ། མི་ཡི་སོག་པའི་རུས་པ་མེར་རུས་ལྡན་བསྟེགས་པའི་ཐལ་བ་སྟེ། རུས་བས་ཆོད་བ་རྟིང་
པ་ལ་བན།
སོག་ཐུར། སོགས་མའི་ཕུ་བ་སྐུ་གྱུ་ཙན།
སོག་དར། སོག་ལུགས་ཀྱི་ཁ་བཏགས་སྟོན་པོ་ཞིག་

སོག་ལྷུང་། ལོ་རྟོག་བར་ས་ཤུལ་གྱི་སོག་མའི་ལྷུང་འཕྲོ།

སོག་ལྷུང་། [ཡུལ་]ལོ་རྟོག་བར་ས་ཤུལ་གྱི་སོག་མའི་ལྷུང་འཕྲོ་རྣམས་ཀྱི་མིང་།

སོག་སྡེ་མེན་དགོན། མིང་གཞན་བཟླ་ཤིས་ཆོས་སྤིང་ཟེར། འདན་མ་ཤུ་བྱིད་སྤུལ་སྤྱུ་ཞེས་པས་
བཟླ་བ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་སྤུན་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སོག་པ། ལྷུང་པའི་ཆེགས་མཆོམས་ནས་རྒྱབ་རོས་སུ་གྲུས་པའི་རུས་པ་ཅ་བ་ཤ་ཞིང་ཅེ་མོ་རྒྱས་
པ་སོག་ཀ་ཡང་ཟེར།

སོག་པའི་མེ་ལོང་། དེའི་བས་མེ་ལོང་དང་འབྲེ་བའི་སོག་པའི་རུས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

སོག་པོ། ① མོང་གོལ་གྱི་མི་རིགས། སྟོད་སོག་སྤྲད་སོག་གྱི་སོག་ནང་སོག་སྤྲུག་གཟིག་སོག་པོ།
སོག་པོ་དུ་རུ་ཀམ་ ②སྤྲ་རབས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཡུལ་གྱི་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་། དཔེར་ན་
སྤྲུག་གཟིག་སོག་པོ་ཞེས་པ་ནི་དེང་སང་གི་དབྱི་ལང་དང་སོག་པོ་དུ་རུ་ཀམ་ཞེས་པ་ནི་དེང་སང་
གི་ཐུང་ཆེ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟོད་རྟོང་ཡང་ཟེར།

སོག་པོ་སྤྲུག་བྱིད། རི་མོ་འདི་ས་དགེ་རྩིང་གསུམ་གྱི་དགོན་པའི་ནང་དུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད། འོན་
ཀྱང་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པའི་ནང་ཅ་བ་ནས་མཐོང་རྒྱ་མེད། རྒྱ་མཆོན་གང་ཞེ་ན། རི་མོ་
འདི་དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་སྤིང་དབང་བཙུགས་རྗེས་གསར་གཏོད་བྱས་པ་ཞིག་སྟེ། དེའང་སོག་
དམག་གིས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་བཟུལ་ཞིང་ཀམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྤར་ཆེན་འཛུལ་སྤིང་རྒྱན་
ཞེས་པ་དེ་གཏོར་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་མང་པོ་ཞིག་གཏོར་བརྒྱུག་བྱས་པ་དང་།
བཙན་ཤིང་གིས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་བ་སོགས་བྱས་པའི་སྐབས་སུ་རི་མོ་འདི་འབྲི་སྲོལ་
དང་བ་དང་། དེས་སྤྲུག་ནི་བཀའ་བརྒྱུད་པ་མཆོན་བྱེད་དང་། སོག་པོས་སྤྲུག་གི་སྤྱི་ལ་ལུགས་
ཐག་བཀོན་ནས་བྱིད་པ་ནི་སོག་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་མཆོན་བྱེད་ཡིན་ཞེས་
ཐང་རྒྱ་ཆེ་དབང་མཆོག་གིས་རི་མོའི་འབྲེལ་བ་གད་སྐབས་གསུངས་བྱུང་། སྤྱིར་དེང་དུས་
བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་སློང་ལག་ན་སྤྲུག་བརྗེད་ཉམས་དང་
ལྷན་པ་ཆ་གཅིག་འབྲི་སྲོལ་ཡོད་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གཞན་གྱི་དགོན་པའི་སློང་ལག་ན་སོག་པོ་

སྒྲིག་ཁྲིད་འབྲི་སློལ་ཡོད་པ་རེད།
སོག་པོ་ཨལ་ཐན་རྒྱལ་པོ། ལུ་ཐ་བོ་ཐུ་ར་རུ་ལ་ལ་བུ་བུ་ག་ཡོད་པའི་ནང་གི་གཉིས་པ་ཆོས་ཁུར་བོ་
ཤོག་ཐུའམ་སེ་ཆེན་ཆོས་ཁུར་གི་བུ་ཡིན། འདིས་རྒྱ་ལའི་སློལ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་སོག་ཡུལ་
དུ་གདན་དྲངས། འདིའི་གཙུང་པོ་སུ་མེ་ཐའི་དེ་ནི་རྒྱ་ལའི་སློལ་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཡབ་ཡིན།
སོག་དབྱུང། བོད་ཀྱིས་དམངས་ཁྲིད་དུ་ར་ལུག་གི་སོག་པ་བསྐྱེད་པ་ཉེ་གས་པའི་རི་མོ་བབས་
ལུགས་ཀྱིས་ལེགས་ཉེས་བརྟག་པའི་དབྱེད་ཅིག་
སོག་པོགས་ཁང་། དེ་སྤྱི་བོད་སྤྱི་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཞིག་སྟེ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མེ་
འབྲུག་༡༩༡༩-ལོར་མདོ་སྤྱི་བ་གཞུང་སྐབས་པ་བསྐྱེད་དར་ནས་མདོ་སྤྱི་བའི་ཁུལ་གྱི་སོགས་ཁང་
མཁན་རིམ་སྤྱིལ་པོས་མེ་བྱུང་བས་ཉོར་ཆོ་བ་ས་དགུའི་ཁོངས་དང་། སོག་ནག་ཚུ་ཚུན་ལ་
འབྲེལ་མཆུངས་སོགས་ཁང་གསར་འཛུགས་ཡོད་པ་ཞེས་རྒྱ་ལའི་སློལ་པ་སྤྱི་བའི་བཅུ་གསུམ་
པར་སྐྱེས་ཁུས་ལྟར་ཉོར་ཆོ་ཁུལ་དང་། སོག་ནག་ཚུ་གཞན་དུ། ཉག་ཆང་ཆུན་གྱི་བྱང་རིགས་
ས་སྤང་ཁག་ལ་སོག་སོགས་ཁང་དོ་དམ་མགོན་ལས་སྤྱིལ་པོ་བསྐྱོད་གཞག་གིས་རྩ་བའི་སོགས་
དམིགས་ཉོར་ཆོ་ཁུལ་སྤྱིལ་ཆེན་དང་། སེར་ཆུ། འབྲི་རུ་ཁུལ་བཅས་ནས་ས་མཆོམས་ཐོབ་ཤོར་
གྱི་ཅོད་བསྐྱེད་ཡོ་ལང་རིགས་བོད་སྤྱི་བ་གཞུང་ལ་དགོངས་བསྐྱོར་ཞུ་དགོས་པ་ལས། དེ་
བྱིངས་མདོ་སྤྱི་བ་དར་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་ཆོག་པ་བཅས་རེད།
སོག་པོན་པགས་གཡོག་སོག་མ་ནི་བོད་དར་ནས་ཀྱི་སྤྱི་མའི་སྤྱིང་པོའི་མིང་དང་། པོན་པོ་ནི་ཆུན་པོའི་མིང་
ཡིན་པས་འདིར་སོག་མ་མང་པོའི་སྤྱི་ནས་པགས་པས་གཡོག་པ་ལྟར་གྱི་དཔེ་དོན་སྤྱར་བ་ཞིག་གོ་
སོག་བྱེ། སོག་ལེ་བརྒྱུ་པའི་ཤིང་བྱེ།
སོག་ཐུག་ལུས་རྒྱལ་སོག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར།
སོག་སྤྱུག་ནས་དང་མོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མ་བཅད་ཆར་པའི་རྟང་རྒྱང་པ།
སོག་སྤྱུབས། རྩའམ་སོག་མ་ཁོག་སྤྱིང་།
སོག་བྱིལ། ① བོད་དབྱུས་ཀྱི་པོ་ཆས་ན་རྒྱན་རིང་པོ་ཞིག་ ② སོག་རིགས་བྱུང་མེད་ཀྱི་ན་རྒྱན་
རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

སོག་དབྱག་སོག་པའི་མེ་ལོང་གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་མིང་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་སྤྱན་རྒྱལ་གྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་
ལས། དབྱག་ཅེས་བར་གྱི་མིང་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱན་དབྱག་ལུ་དབྱག་དང་། སོག་དབྱག་མཆོང་
དབྱག་ཟེར་བ་ལྟར། གཞན་རྣམས་ཀྱང་ལ་འདྲེས་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སོག་འབྲུག་ ལུས་ཀྱི་སོག་པའི་རུས་འབྲུག་

སོག་འབོལ། སོག་མའི་ནང་ཆངས་ཅན་གྱི་འབོལ་སྟན།

སོག་མ། འབྲུའི་འབྲས་བུ་ལྷུང་ཟེན་པའི་གཟན་པ། རས་སོག་གྲོ་སོག་འབྲས་སོག་འདས་སོག་སྤྱན་
པའི་ཡོན་ཏན་ཁར་འབྲིན་ཏེ། མཁས་པའི་ཡོན་ཏན་ཁོང་དུ་སྟེད། སོག་མ་རྩ་ཡི་སྟེང་ན་འཕྱོ།
ནོར་བུ་སྟེང་དུ་བཞག་ཀྱང་འབྲིང་།

སོག་མོ། ① སོག་པའི་བྱད་མེད། ② ར་ལུག་གི་སོག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མོ་བྱ། སོག་མོ་འདེབས་པ།
སོག་ཅན་དན་དགོན། མིང་གཞན་སོག་ཤོད་དགའ་ལྡན་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེད། རྒྱལ་བ་ལྷ་བ་ཆེན་
སོས་བཏབ། འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། དགའ་ལྡན་སོ་བྱང་གི་སྐུ་ལས་སུ་ལུལ་འདི་སྦྲར་ཡོད་བཀའ་
བརྒྱུད་པ་དང་། ཐོན་པའི་དགོན་པ་ཡོད་རིགས་གཏོར་བཤེགས་བྱས་ཤིང་། བཀའ་དགོན་དང་
ཐོན་དགོན་བདུན་གྱི་དངོས་ཆས་ཡོ་བྱད། སྟེ་འབངས་རྣམས་དགོན་འདིར་བསྐྱས་ནས་དར་
རྒྱས་གཏོང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
ནག་རྩ་ས་ཁུལ་སོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སོག་བཟུན། སོག་རིགས་ཀྱི་བྲ་བ།

སོག་ཆང་དགོན། སོག་ཆང་བཟ་ཤིས་ཐེག་མཆོག་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་
པའི་ས་གྲི་བྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་གསར་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་མཛོད་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སོག་ཆེགས། ① སྟེ་མའི་ལུ་པའི་ཆེགས་པ། ② ལུས་ཀྱི་སོག་པའི་ཆེགས།

སོག་ཆེས། [ལུལ་]ལྟས་ཀྱི་སྤྱ་མགོའི་སྟེང་གི་བྱར་གྱི་འཇའ་སུམ་སྟེག

སོག་ཚྭ། ① སོག་ལུལ་ནས་ཐོན་པའི་ཚྭ། ② སྤྱན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཚྭ་སྟོན་པོ་ཞིག

སོག་ཞ། ① ཆང་ས་རྒྱལ་དུས་མནའ་མར་བསྐོན་རྒྱུ་འཁོ། ② སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་སྤྱ་
དག་གི་གཡོག་པོས་གྲོན་རྒྱུ་འཁོ་ཞིག།
སོག་གཞུང་། ① རྟོར་སོག་གི་ལུང་པའི་མཐེལ། ② བར་ཁམས་བྱང་རྒྱ་གྲི་ལུང་བ་ཞིག།
སོག་ཡིག་སོག་པོའི་ཡི་གེ།
སོག་ཡུ། ① ལོ་རྟོག་གི་སོག་མའི་ཡུ་བ། ② ལུས་ཀྱི་སོག་པའི་ཆིག་མཚམས་ཀྱི་ཡུ་བ།
སོག་ཡུལ། རྟོར་གྱི་ལུང་བ།
སོག་ར། ① སོག་མ་འཛོག་ཡུལ་གྱི་ར་བ། ② སོག་མའམ་ལྗང་བ་འདེབས་སའི་ཞིང་ཁ།
སོག་རིགས། སོག་པོའི་མི་རིགས།
སོག་རྒྱ། སོག་ཡུལ་གྱི་འབྲོག་བ།
སོག་རུམ། སོག་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་རུམ་མམ་གྲུམ་ཅེ།
སོག་རུལ་པོན་ཐག་ལོ་རྟོག་གི་སོག་མའི་པོན་ཐག་རུལ་ནས་ཆིངས་སྒྲོམ་བྱེད་མི་བྱུང་བར་གྱུར་བ།
སོག་རུས། དབྱང་བ་དང་འབྲེལ་པའི་སྐལ་པའི་གཞོགས་གཉིས་སོ་སོའི་རུས་པ་ལེབ་མོ་བ།
སོག་ལ་སྤྱོ་བོ། འདི་སོག་རྫོང་གི་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ལ་ཞིག་གི་མིང་།
སོག་ལུག་ཐོག་མར་སོག་ཡུལ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ད་ལྟ་སོག་པོ་དང་། ལུབ་བྱང་། བྱང་ཤར་སོགས་
ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལ་སྤྱོ་འབེལ་ཆེས་ཆེར་བྱུང་ཡོད་པའི་ལུག་གི་རིགས་རྒྱད་ཅིག།
སོག་ལུག་རྩ་ཀན་མ། སོག་ལུག་དང་དོན་གཅིག།
སོག་ལུགས། སོག་པོའི་ལུགས་སྟེལ།
སོག་ལུང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོག་ལེ། ཤིང་འདྲེག་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་སོག་ལེས་འདྲ་བ། སོག་གཤག་རྒྱབ་བ། གཙོད་བ་
རྣམས་ཀྱི་སྟར་ལེ། འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་སོག་ལེ།
སོག་ལེ་ཅན། [མདོན]རྩངས་པ་ཁ་རལ།
སོག་ལེའི་རྒྱབ་ཅན། [མདོན]ཉ།

སོག་ལེའི་སེམས་ལྡན་ལ། བུད་མེད་གཏུམ་མོ།
སོག་ག་ཤགས། སོག་ལེས་ཤིང་ཆ་ག་ཤགས་ལ།
སོག་ལྟམ། སོག་ལུགས་ཀྱི་ལྟམ།
སོགས། སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་ལ་སོགས་ལ། འབྲུ་ལ་སོགས་པ་བཟའ་བཅའི་རིགས། མི་ལ་སོགས་ལ།
སོགས་ཁོངས། སོགས་ཞེས་པའི་སྤྱད་པའི་ཆིག་མཛོད་ཀྱི་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་དོན། ཁོ་རང་གི་མིང་
སོགས་ཁོངས་སུ་བཏང་བ།
སོགས་སྒྲ། སོགས་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་ལ། མེ་པག་ལ་སོགས་འདས་པའི་ལོ་ཞེས་པ་ནི་མེ་པག་དང་
ས་བྱི་ས་སྒྲང་ལུགས་སྟག་ལ་སོགས་དང་། བུག་སོགས་ཞེས་པ་ནི་ཉིན་ཞག་ཉི་རྒྱ་སྐབས་ཀྱི་
རང་ཆ་བུག་མཁའ་མིག་བུག་ཡིད་ཀྱི་བསྐྱུས་
སོགས་ལ། འཕེལ་བ། རྟོར་རྩས་མང་པོ་སོགས་བྱུང་། བསགས་ཀྱང་མ་སོགས།
སོང་། ① འགྲོ་བའི་སྐྱལ་ཆིག ② འདས་པ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཆིག་གོགས། ཕྱིན་སོང་། ལངས་སོང་།
ཤེས་མ་སོང་། གཞུང་བཤད་གནང་སོང་།
སོང་བ། འགྲོ་སོང་གི་གཞུང་བ།
སོང་བ་ཁོངས་གནས་ཁུངས་དག འགྲོ་སོང་གི་གཞུང་བ་ཁོངས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་
ཁུངས་དག་ལ།
སོང་ཐོ། འགྲོ་སོང་གི་ཡི་གེ་འཕམ་ཐོ།
སོང་རྟས། སོང་ཤུལ་བ་བདས་པ་དང་། རྩས་འདེད་བྱེད་པའི་དོན།
སོང་བ། འགྲོ་བའི་འདས་པའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག་
སོང་རབས། ཕྱིན་པའི་གཏུམ་མམ་ལོ་རྒྱས།
སོངས། བསང་བའི་སྐྱལ་ཆིག་
སོད། གསོད་པའི་སྐྱལ་ཆིག་
སོན། ① ས་བོན་གྱི་བསྐྱུས་མིང་། འབྲུ་སོན། སོན་འདེབས་ལ། སོན་རྩ་འདེབས་ལ། སོན་འདེབས་
འབྲུལ་འཁོར། སོན་བཟང་། སོན་བཟང་བསལ་སྒྲག སོན་རིགས་རེས་འདེབས། སོན་གཤོ ②

ལག་ཏུ་འབྱོར་བའི་དོན། ཁྱོད་རང་གིས་ཡི་གེ་བཏང་བ་ལག་སོན་བྱུང་ལྟ་བུ།
སོན་ཁལ། ས་ཞིང་གི་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུད་བཅི་རྒྱར་སོན་མང་ཉུང་ཇི་ཅམ་དགོས་པའི་ཁལ་གྲངས།
སོན་ཁལ། ཞིང་ཁའི་ས་རྒྱར་གཞིགས་ནས་སོན་ཇི་ཅམ་འགྲོ་བའི་ཅི་ལུགས་ལྟ་སྟོར་བྱུག་སྟོར་
སོགས་ལྟ་བུ།
སོན་སྟོང་། བྱ་སྤྲུག་སྟེ་འཕེལ་བྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟོང་ར་ཟེར། དེ་ནི་སྟོང་འབབ་ཆེ་བའི་བྲིས་བྲས་བཏང་བའི་
སྟོང་འེན་ནང་ནས་བདམས་ཀྱི་ཡོད།
སོན་འགྲོ། ཞིང་ཁའི་ས་རྒྱར་གཞིགས་ནས་སོན་ཇི་ཅམ་འགྲོ་བའི་ཅི་ལུགས་ལྟ་སྟོར་བྱུག་སྟོར་
སོགས་ལྟ་བུ།
སོན་འགྲོ་སོགས་འགྲོ། [ཡུལ]མར་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཞིང་པ་ཆོས་ཞིང་བདག་ལ་སོགས་མ་
འངས་སྐབས་ས་ཞིང་ལ་སོན་ཁལ་ཅི་ཅམ་འགྲོ་བའི་ཆོད་ཀྱི་འབྲུ་འབྲུལ་དགོས་པའི་སོགས་མ།
སོན་ཆ། བོ་སོ་ཆའི་འབྲི་སྟོལ་གཞན་ཞིག།
སོན་བཟེས། སོན་དང་སའི་འབྲོད་ལོས་ལ་གཞིགས་ནས་ཡུལ་པན་ཚུན་སོན་ཅ་བཟེ་རེས་བྱེད་པ།
སོན་འདེབས་འབྲུལ་འཁོར། ཞིང་ལས་འབྲུལ་ཆས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ཞིང་སོན་འདེབས་བྱེད།
སོན་པ། སྟེབས་བ་དང་འབྲོད་པ། ཤེས་བྱ་རྒྱ་ཆེ་བའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན། བྲེས་འབྲུལ་ཆང་མ་གཞིས་
སུ་སོན་པ། བཀའ་མཆིད་བཟང་བོ་ལག་ཏུ་སོན། སྤྲུལ་ཆད་ཡང་ཅེར་སོན་པ།
སོན་པན། ཅིས་རྒྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཞོང་པ།
སོན་འབྲུ། ། སོན་ཏུ་གཏོང་རྒྱར་བྱུར་བསལ་བཞག་པའི་འབྲུ་རིགས།
སོན་ཅ། ས་བོན།
སོན་ཞིང་། ཐོག་མ་ནས་བྱི་ལོའི་སོན་ཏུ་དམིགས་ནས་བཏབ་པའི་ཞིང་ག།
སོབ། ཤ་བཅག་པོ་ལམ་མཁྱེགས་པོ་མེན་པའི་རང་བཞིན་དང་། དེའི་བྱ་ཆོག་ལའང་།
སོབ་སྟན། ལྷ་ལམ་སྟེ་སོབ་སོབ་ཀྱི་གདན་ཡང་བའམ་འབོལ་བ།
སོབ་པ། སྟིང་པོ་མེད་པའི་ཁོང་སྟོང་གི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་གསོབ་བ་དང་འདྲ།
སོབ་སོབ། སྟིང་པོ་མེད་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ། མཁྱེགས་པོ་མེན་པའི་འབོལ་པོ། ཞིང་ས་སོབ་སོབ།

སོའལ། གསོའ་པའི་སྤྱལ་ཆོག

སོམ་ཉི། ① རང་ལུལ་ཅེ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་དང་དོན་གཅིག ② ཐེ་ཆོམ་གྱི་
མིང་། སོམ་ཉི་བ་ག། སོམ་ཉི་ཆོག་ག། སོམ་ཉི་དྲ་ག། སོམ་ཉི་བའི་གནས།

སོམས། སེམས་པའི་སྤྱལ་ཆོག

སོར། སྤར་གནས་སམ་སྤར་ཡོད་ཀྱི་ནས་པ་སྟེ། སྟོན་གྱི་གོམས་འདིས་བཟང་བ་ནམས་སོར་བཞག
སྤར་གྱི་རི་མོ་བཟང་པོ་ནམས་སོར་གནས། ལུས་སྤར་སོར་ཆུད།

སོར་སྟོར། སོར་མོས་སྟོར་ག།

སོར་སྟོབ། སོར་སྟོབས་དང་དོན་གཅིག

སོར་གང། ཆོན་གང་གི་བྱེད་ཆ་ཞིག

སོར་གྱི་བཞི་ཆ་ལ་རྟེན་གྱི། ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆད་གཞུང་ལུགས་ནང་གི་ཆད་གཞི་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་
སོར་མོ་གང་དུ་མ་བྱ་བཞི་ལ་བཞོས་པའི་ཆ་དེར་རྟེན་པ་ཟེར།

སོར་གྲངས་འདོམ་བསྐྱེལ། སོར་མེད་གྲངས་འཕོར་མཐོ་དང་ཁྱེད་འདོམ་བཅས་རིམ་བཞིན་གོང་དུ་
བསྐྱེལ་བ་སྟེ་དཔེར་ན་སོར་བརྒྱད་ཅུ་ནི་འདོམ་མེད་ཁྱེད་གསུམ་མཐོ་མེད་སོར་བརྒྱད་ཡོད།

སོར་སྟོབས། འཆེས་བྱ་རྒྱུ་སྐབས་མཐུ་བ་མོ་སྟོབ་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཁ།

སོར་ཆུད། ཉམས་པ་རང་སོར་བྱུང་ག། མི་ཉམས་གོང་འཕེལ་དང། ཉམས་པ་སོར་ཆུད་ཡོང་བ་བྱེད།

སོར་ཆུད་པའི་བྱས་པ། སྟོག་ལྡན་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྐད་དུ་resilience ཟེར།

སོར་འཇལ་ག། ལག་པའི་མཐུ་བ་མོ་རིམ་བར་བསྐྱེགས་ནས་རིང་བྱུང་སོགས་ཆད་འཇལ་ག།

སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས། ཡེ་ཤེས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ། བཏགས་སྟོལ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཉི་ཤུ་ཅུ་ཡེའི་ནང་ཆོན་ཞིག

སོར་རྟེན། མཐེབ་སོར་བར་ནས་འཕེན་པའི་རྟེན། རྩལ་ཅན་གྱིས་སོར་རྟེན་འཕངས་པས་བཏུལ།

སོར་རྟོ། སོར་རྟེན་དང་དོན་གཅིག

སོར་ལྟེ་མ། སྟོ་ཞིག་མིག་ནང་ལ་པན།

སོར་སྡོམ། སོ་ཐར་སྡོམ་པའི་བསྐྱུས་མིང་།

སོར་གདུབ། སོར་མོའི་རྒྱན།

སོར་མདོ། སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོའི་བསྐྱུས་མིང་།

སོར་གནས། སོ་ན་གནས་པ་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་ཆིག་སྟེ་རང་འཇགས་སུ་གནས་པ། དབང་ཆ་སོར་
གནས། སོ་ལ་ངན་སོར་མ་གནས། སོར་གནས་རྒྱན་འཁྲོངས།

སོར་མོ། ① མཐུ་བ་མོ་སྟེ། ཀྱང་ལག་གི་ཉིང་ལག་ཀྱང་སོར། ལག་སོར། དཀྱིལ་སོར། མཐའ་སོར།
སོར་མོ་མཐའ་ལྷག་སོར་རྩུང། སོར་མོ་འཇར་མ། སོར་མོ་བྱག་པ། སོར་འཇས། སོར་མོ་འབྱར་
བ། སོར་མོ་བརྩ་ནས་ག་བཅད་ཆ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་པའི་ཡལ་གཤོ། ② རིང་ཐུང་
འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་ཅིག་སྟེ་ནས་འབྱུ་བདུན་བསྐྱིགས་པའི་ཆད། ཅེ་སོར། དཀྱིལ་སོར། ③ ཀྱང་
ལག་གཉིས་སོ་སོར་སོར་མོ་བརྩ་རེ་ཡོད་པ་གྲངས་བརྩ་མཆོན།

སོར་མོ་ལྷ། ལག་པའི་སོར་མོ་ལྷ་སྟེ། མཐེ་བོང་། མཐུ་བ་མོ། བྱང་མོ། སྤེན་ལག་མཐེའུ་རྒྱང་ངོ་།

སོར་མོ་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ་ནས་བདུན་ལ་སོར་མོ་གཅིག་

སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ།

སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ་ཡང་དག་པར་མཐར་གྱིས་སོ་སོར་ཞུགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ།

སོར་མོ་རྣམས་རྒྱུ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། ལུ་ཁ་ཁ་ན་མོ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོར་མོ་རྣམས་རྒྱུ་པ།

སོར་མོ་བྱ་བས་འབྲེལ་བ། བྱ་ངང་པའི་རྒྱང་པ་ལྟར་སོར་མོ་པན་རྩྭ་གྱི་བར་དུ་ཤའི་བྱ་བས་འབྲེལ་
ནས་ཡོད་པ།

སོར་མོ་བྱེད་བརྩ་གསུམ། ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཞལ་ཆད་གང་ལ་སོར་མོ་བརྩ་གཉིས་དང་
བྱེད་ཀ་ཡིན་ཞིང་། ཁྱོད་ཞལ་ཆད་བརྩ་ལ་སོར་མོ་བརྩ་དང་ཉིང་ལྷ་རྩ་ཞིང་གསལ་པའི་ཆད་ཡིན།

སོར་མོ་བཞེ་བ། མོད་ཁོག་འཁྱུ་བ་རྩུང་དུ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་ཞིག་

སོར་མོ་རིང་བའི་མཆན་བཟང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཟང་སྤུལ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ་གསལ་བར་བྱ་བ་ལས་ཐར་བ་བྱས་པས་སོར་མོ་རིང་།
སོར་མོའི་གངས་ལྗོངས། ལག་བ་གཉིས་ལ་སོར་མོ་བཅུ་ཡོད་པ་ལྟར་གངས་ཆད་བཅུ་ཡོད་པ།
སོར་མོའི་ཐུ་བོ། [མངོན་མཐེ་བོང་།
སོར་མོའི་འདུ་བྱེད། ལག་རྩལ།
སོར་མོའི་ནེ་ལུ་ལ། སོར་མོའི་མདུན་འོས་ཀྱི་ཅེ་མོར་རི་དང་མཆོའི་དབྱིབས་ཀྱི་རི་མོ་ཡོད་ས་དེའི་མིང་།
སོར་མོའི་དཔེ་བྱད་གསུམ། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསེ་ཤིག་སྟེ། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱལ་བ་
དང་། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་སྤྲ་བ་བཅས་གསུམ་མོ།
སོར་མོའི་ཐེང་བ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་གདུག་རྩལ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དེས་མི་གངས་གོ་དགུ་
བསད་དེ་མི་རེའི་སོར་མོ་རེ་གངས་ཏེ་སྟེ་ཐེང་བཅོ་སྐབས་བརྒྱ་ལ་གཅིག་གིས་མ་ཆང་བས་
ཤུག་སྤུལ་བཤོང་ཅིས་བྱེད་སྐབས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆོས་གསུངས་ཏེ་ཁོའི་རྒྱད་བཅུ་ལ།
རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ།
སོར་མོའི་ཆེགས། མཇུ་བ་གྱའི་རུས་པའི་ལྷ་རུས་ཀྱི་བར་མཆོམས། སོར་ཆེགས་ཀྱང་ཟེར་རོ།
སོར་ཅི། དེད་རུས་བྱད་མེད་ཆོས་སོར་མོའི་སྟེང་བསྐྱས་ཡས་ཀྱི་ཅི་དམར་པོ་དང་། འག་པོ་སོགས་
ཁ་དོག་མི་འབྲ་བའི་རིགས་ཁ་ཤས་ཡོད་པའི་མིང་ཡིན།
སོར་ཆད། སོར་མོའི་ཞེང་ཆད། སོར་གད། སོར་དོ།
སོར་བཞག རང་སར་བཞག་པའམ་རང་མལ་དུ་བཞག་པ། སྤར་གནས་སོར་བཞག
སོར་བཞག་ཡིག་འབྲ། སྟོག་སྤྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྟོན་དུ་reserved word ཟེར།
སོར་རྒྱལ། སོར་མོ་རིལ་རིལ་ཆགས་པ།
སོར་རིས། ཀླང་ལག་གི་སོར་མོའི་རི་མོ།
སོར་བཤགས་ཀྱི་སྟེ། དཔེ་སྟོང་གི་སྤར་བྱ་ལྟར་བ་སྟེ་ལཱའི་ནང་གསེས། སྟེ་སྟགས་འདོན་པའི་རྣམ་
པས་སོ་སོར་བཤགས་པར་བྱ་བའི་སྟེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རབ་བྱུང་དང་ཁྱིམ་པའི་གཞི་ལས་བྱུར་བ་

གཉིས་ཡོད་དོ།

སོར་བཤགས་བཞི། དགེ་སློང་གི་སྤང་བྱ་ལྟར་བ་སྡེ་ལཱ་ལྷན་གསེས། སོ་སོར་བཤགས་པའི་སྡེ་ལ་
བཞི་སྡེ། དུལ་དགེ་སློང་མ་ལ། དགེ་སློང་མ་རང་ཉིད་ཀྱི་འཆོ་བའི་བསོད་སྟོམས་དེ་དགེ་སློང་
གིས་བསྐྱངས་ནས་ལོངས་སྟོང་བ་དང་། སྤྱིན་བདག་གི་གནས་སུ་དགེ་སློང་མ་གཞན་རང་ལ་
དམིགས་བསལ་དུ་ཟས་འབྲིམ་དུ་བཅུག་སྟེ་ཟས་ལེན་བ་དང་། ཁྲིམ་གྱི་བསྐྱབ་སྟོན་གྱིན་པའི་
སྤྱིན་བདག་གི་ནང་ནས་ཟས་བསྐྱངས་ཏེ་ལོངས་སྟོང་བ་དང་། འཛིགས་བ་དང་བཅས་པའི་
གནས་སུ་ཆོམ་རྒྱན་སོགས་ཡོད་མེད་མ་ལྟོས་བར་ཟས་ལ་ལོངས་སྟོང་བ་སྟེ་བཞིའོ།

སོར་སོར། དབུགས་ཀྱི་ལྷག་མ་མགྱོན་སྒྲུག་ནས་འབྲེན་སྤངས་ཤིག།

སོར་སྟོག་སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱེན་སྤྱད་ཏུ་to reset ཟེ།

སོར་སྟོག་བྱེད་སྤངས། སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་
སྟངས་ཅིག་སྟེ། དབྱེན་སྤྱད་ཏུ་reset mode ཟེ།

སོལ། ① སེལ་བའི་སྐྱུལ་ཆིག་ ② སོལ་དུ་འཁྱུད་གསུམ་གྱི་སོལ་ཏེ་འདས་པའི་དོན།

སོལ་ཁལ། ངར་པོད་སྟེ་བ་གཞུང་སྐབས་འབྲོག་ཁལ་མི་སེར་གྱི་ས་ནས་བསྐྱ་བའི་སོལ་བའི་ཁལ།

སོལ་དུ་འཁྱུད་གསུམ། སོལ་ནི་འདས་པ། དུ་ནི་མ་འོངས་པ། འཁྱུད་ནི་ད་ལྟ་བ།

སོལ་དོ། དཔག་སྐབས་སོགས་ནས་ཐོན་པའི་དོ་རིགས་མདོག་ནག་པོ་སོལ་བ་དང་འབྲ་བ་ཞིག་སྟེ།

ཁུས་པས་མ་འབྲུག། ཚུ་སེར་སྒྲིམ།

སོལ་མདོག་སོལ་བའི་མདོག་སྟེ་ནག་པོ།

སོལ་ནག་ཤིང་མེར་བསྟེགས་པའི་སོལ་བ།

སོལ་མིར། སོལ་བ་ལས་བཟོས་པའི་མིར་སྐྱག།

སོལ་མིར་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རི་མོའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། ཤོག་བྱ་མཁྲེགས་པོ་ལས་

བྱང་ལྡེབས་ཀྱི་རོས་སུ་སོལ་མིར་རམ་སོལ་ལེབ་སྐྱད་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོར་ཟེར། ད་དུང་ཤོག་

བུ་ལས་ལུ་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་མིར་གྱིས་སོལ་ཞིབ་འདེས་ནས་ཤོག་བྱའི་སྟེང་དུ་བྲུགས་

གྲིས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པས་དེར་བྱུགས་མིར་དེ་མོ་འང་ཟེར། སོལ་མིར་དེ་མོ་ནི་མིའི་འབྲ་རིས་དང་།
མི་སྣ་གསོན་གྲིས། དེ་བཞིན་སྣམ་ཆོན་དེ་མོའི་ཐེན་གྲིས་འབྲི་བྱེད་ལ་འང་སྦྱོད་ཀྱི་ཡོད་པའོ།
སོལ་བྱེ། ཤིང་གི་སོལ་བའི་བྱེ།
སོལ་བ། ཤིང་མེར་བསྐྱེགས་པའི་རོ་མ། སོལ་བ་འབད་དེ་བུས་ན་ཡང་། ཁ་དོག་དཀར་པོར་
འགྱུར་མི་སྲིད།
སོལ་མཁལ། སོལ་བ་མེས་བསྐྱེགས་དྲགས་པའི་ཞུན་ཐེགས་ལྷགས་གོང་ལྷ་བྱར་གྱུར་བ།
སོལ་རིས། སོལ་བས་གྲིས་པའི་རི་མོ།
སོལ་རྒྱངས། རྟོ་སོལ་གྱི་རྒྱངས་བ། འབར་ཇས་དང་ཇས་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་ཆ་ཞིག
སོས་ཀ ① ཆེས་གནའ་བོའི་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདིར་ལོ་གཅིག་ལ་དུས་བྱུག་དཔྱེ་སོལ་བྱུང་ཡོད་
པར་སྐབས་དེར་དཔྱིད་ཀའི་སྡོན་དུ་སོས་ཀ་རྒྱ་བ་གཉིས་ཡིན། དེར་དུས་དཔྱིད་ཀ་དང་དོན་
གཅིག་དེར་དུས་ཞིང་འབྲོག་གི་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ཞིང་པ་དང་། འབྲོག་པའི་མི་སེར་དཀྲུག་ས་
རྣམས་ཀྱིས་གོམས་སོལ་ལ་དཔྱིད་ཀའི་དུས་ལ་སོ་ཀ་ཞེས་འབོད་སོལ་བསྐྱད་ཡོད་པ་རེད། ②
འདུལ་བའི་ལུགས་ལྟར་ན་བོད་རྒྱ་གསུམ་པ་དང་བཞི་བ། སྐར་ཅིས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་བོད་རྒྱ་
བཞི་བའི་བཅུ་བྱུག་ནས་བྱུག་པའི་བཅོ་ལྔའི་བར་སྟེ་རྒྱ་བ་གཉིས། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ངེས་
པར་སྟེག་དང་། ཆ་གདུང་ཅན། ཆ་རྒྱ། ཆ་ད་ཆེན། ཆ་དུས་བཅས་སོ།
སོས་ཀ་བཞད། [མདོན]འཇའ་བྱང་པོ།
སོས་སྡུ་ཆོས་སྟེ། ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེ་དབང་ལོར་བུས་བྱུག་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱུ་མཐའ་
བོད་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་སྡེ་ཆེན་གཞིས་ཀ་ཅེས་ཁུལ་དེར་དེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སོས་བཅེས། [རྫིང]སོས་སྤར་ཐེན་བ།
སོས་འཆེས། [རྫིང]སོད་ལྗད།
སོས་དལ། ལས་ཀ་དང་འབྲེལ་འབྲོས་སོགས་ཀྱི་བྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པ་དལ་དལ་སྟོད་སྟོད་ཀྱིས་
ཉི་མ་སྦྱེལ་བ། ལས་ཡོལ་རྗེས་སུ་སོས་དལ་དུ་སྟོད་ཡོད་ལྟ་བུ།
སོས་ལྗད་བ། བ་སྦྱང་སོགས་ཀྱིས་སྟོ་བཟས་པ་སྦྱར་ཡང་ཁ་ནང་དུ་བྱངས་ཏེ་ལྗད་བྱུང་བ།

སོས་པ། ① སྒྲེ་ཞིང་འཕེལ་བ། ཤིང་སོན་སོས་པ། སྒྲོ་བླུགས་ཀྱི་འཕོར་གྲངས་ཆེས་ཆེར་སོས་པ།
བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བ། ཉན་སོས་པ། ཉམས་པ་སོས་པ། བདེ་བར་ངལ་སོས། ② [ཡུལ་]བསོད་
པ་ སྒྲེ་གསར་བ། མེ་ཉོག་སོས་པ།

སོས་བྱམ་བྱམ། [ཡུལ་]གསར་བ། ཆར་པ་བཏང་བས་མེ་ཉོག་རྣམས་སོས་བྱམ་བྱམ་བྱས་འདུག
སོས་ཆེད། [རྟིང་]བཟའ་བ་དང་བཅའ་བའི་རིགས་སོས་དལ་གྱིས་སྦྱར་ཞིང་ཟ་བ།
སོས་མཆེད། འགྲོག་པ་སོས་ཀ་འདུག་པའི་ས་ཆ་ལ་ཟེར།

སོས་ཟེ། ① སོ་རྟགས་ལངས་ནས་སྟེ་ཤོར་མི་འགྱུར་བའི་ནད། ② མཚན་མ་ལ་སོ་རྒྱབ་པ་ལྟ་བུར་
བགས་པ་འགས་ཤིང་། ཁྲག་འཛག་པའི་སོ་མཚན་གྱི་ནད་ཅིག།

སོས་སོད། སོས་དལ་གྱི་དོན་ཏེ། ས་གནས་འདིར་ཁ་ཁྱད་སེམ་པོ་ཡིན་སྟབས། སོས་སོད་ཅིག་
འདུག བྱིས་མཆེས་མེད་དུས་ལྷུང་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མེད། སོས་སོད་ཅིག་འགྱི།

སོར་ལྷ། བྱ་སྟོན་རིན་ཆེས་མཛད་པའི་བདེ་མཆོག་ཆོས་འབྱུང་ལས། རྒྱ་གར་ལུབ་ཕྱོགས་ཡུལ་ཞིག་
ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་ལས། སྟོ་ལུབ་ཀྱི་ཡུལ་སོར་ལྷ་ཞེས་གསལ།
སོར་ལྷ་ཞེས་པ་བོད་སྐད་དུ་བཟང་བོ་ཅན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་འན་སྦྱར་གྱི་
གཞུང་ལས་གསལ།

སྒྲ། ① དངོས་ཇས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཆགས་དམ་པ་དང་། སྦྱས་ཀ་མཁྲིགས་པའི་དོན་ཏེ། སྟེ་བ་ཡི་
ཕྱོག་ཟླ། དཔེར་ན། ས་ཤིང་། ས་འཕམ། ས་མཁྲིགས། ཤིང་དབྱུག་ཏུ་ཅང་ས་བ་ཞིག ས་ས་མོ་
ལ་རྒྱང་བ་སྟེ་མོ་གཏད།

ས་སྐྱམ། མཁྲིགས་པ་དང་སྐྱམ་པའི་བསྐྱས་ཆོག ཞིང་ས་ས་སྐྱམ། ས་གཞི་ས་སྐྱམ་ཆེ་བ།
ས་སྟོན། སྟོག་ཆུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་hard error ཟེར།

ས་བརྒྱུད། དགེ་སྟོང་གི་ཆོས་གོས་མ་ཞིག་པ་སྐྱམ་སྟོད་ལྟ་བུའི་ནང་དུ་བརྒྱུད་ཏེ་འཇུག་པ་ལ་ས་
བརྒྱུད་ཞེས་གྲགས། ས་བརྒྱུད་འདིང་བ།

ས་བརྒྱུད་གི་གཞི། གོས་ཀྱི་གཞི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ། བག་ཡངས་དང་འབྲེལ་བ་ས་བརྒྱུད་གི་གཞི་

སྒྲེ། ཆོས་གོས་ཐུབ་བྱེད་པའི་གཞི་སྤང་ལེ་བཞི་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་མཆོད་ཉིད་པ་དང་།
འདིར་དགེ་འདུན་སྤྱི་ལ་དབང་བའི་ཆོས་གོས་རྣམས་གསུམ་ལ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཆོད་ཏུ་བྱས་ནས་
བཏགས་པ་སྒྲེ། སྤང་ལེ་བའི་ཆོས་གོས་ལ་ཁྲབ་པ་དང་། འཁུམ་པ་བརྒྱུད་པ་དང་། ཆོས་གོས་
ཀྱི་ཆོད་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར། འདིས་ཀྱང་འདིར་བའོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྲབ་ཅིང་། གནང་བ་
དང་འབྲེལ་བས་ལྷུང་བ་བཅུའི་བག་ཡངས་པ་དང་། འདིར་བའོ་རྣམས་སྒྲོ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པས་
སྤྱོད་ཆེས་སུ་བྱགས།

སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལྷུང་བ་བཅུ་བག་ཡངས་སུ་བྱས་པས་རང་དོན་བདེ་བ་ལ་གནས་པ་དང་། གཞན་
དོན་སྤྱི་ན་བའོའི་བསོད་ནམས་འཕེལ་བའི་ཆེད་དུ། དབྱར་རྟེན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གོས་
གསུམ་སྤྱག་ཡན་ཆད་ལ། དབྱར་གནས་ཤོལ་བའི་བྱི་ཉིན་ནས་ཟླ་བ་ལྔའི་བར་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་
པོ་འདིར་བའི་ཆོག་བཞིན་གདིང་བའོ།

སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཆོག་དབྱར་རྟེན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་གོས་གསུམ་སྤྱག་ཡན་ཆོད་ལ་སྤྱོད་
བརྒྱུད་འདིར་བའི་ཉིན་པར་དགེ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་གོས་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལས་བྱུང་ནས་གསོལ་
གཉིས་ལས་ཀྱིས་ཐུགས་བརྩན་པ་དང་། འདིར་བའོ་བསྐྱོད་པ་སོགས་སྤྱོད་པ་དང་། དབྱར་ཁས་
ལེན་པའི་དགེ་སྤྱོད་རྣམས་ཀྱིས་དབྱར་གནས་བྱེད་པའི་གནས་དེར་དབྱར་གནས་ཤོལ་བའི་
དགག་དབྱེད་བྱི་ཉིན་ཆེས་བཅུ་དྲུག་གི་ནངས་པར་ལྷན་ཅིག་འདུས་པ་ལ་ལས་བསྐྱོད་པས་
ཐུགས་ལན་གསུམ་བརྩོན་ནས་གོ་བར་བྱ་བ་དངོས་གཞི་དང་དགེ་འདུན་གྱིས་ཡི་རང་བརྩོན་
ནས་ལས་བསྐྱོད་པས་ཆགས་སྤྱོད་བྱེད་པ་ལས་མཆོམས་ཀྱི་བྱི་རོལ་ཏུ་མི་འབྱུང་བ་དང་། ཏུས་
ཏུས་སུ་རྒྱུད་མེད་དང་རྒྱལ་སྤྱགས་སོགས་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་དམ་ཆེག་བསྐྱུང་བ་བཙས་སོ།

སྤྱོད་ཀྱི་དབྱར་གྱི་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་བྱིས་དབྱར་བར་བྱ་བ་སྒྲེ། སྤྱོད་ཀྱི་དེ་མཆོམས་གཞན་
དུ་བྱིན་པ་དང་། ལས་བསྐྱོད་པ་མཆོམས་གཞན་དུ་སྤྱོད་པར་འདུག་པ་དང་། དེར་གཏོགས་ཀྱི་དགེ་
འདུན་དག་མཆོམས་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པར་སྤྱོད་ཀྱི་རྟེན་པ་མི་སྤྱོད་ཆེད་མཆོམས་
འདིར་འོང་བའི་བསམ་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་སོགས་རང་འཇུག་བྲལ་པ་དང་། དཔོན་སྒྲེ་ཉིད་ར་
བའི་ཉམས་སྤྱོད་དབང་གིས་དེའི་སྤྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་དབྱར་བ་རྣམས་སོ།

སྲ་མཁྱེགས། མཁྱེགས་པོ། བཟའ་བཅའ་སྲ་མཁྱེགས། སྲ་མཁྱེགས་སྟོབས་ལྷན།
སྲ་ལུག་ ལུག་རོམ་སོགས་མཁྱེགས་ཤིང་ཏ་ཅང་གང་བའི་རྣམ་པ་ཆགས་པ།
སྲ་སྟེ། མཁྱེགས་པོ་དང་སྟེ་པོ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆོག་
སྲ་ཏཱ་མི་ཏམ། ལེགས་སྐྱར་སྐྱད་ཀྱི་པོང་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། པོད་ཀྱི་སྐྱད་ཏུ་
བསྐྱར་ན་སོ་སོར་དུག་མེད་ཅེས་འཇུག་བར་དེ་ལུ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕྱན་ཆོགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་བྲེང་ལས་གསུངས།
སྲ་བརྟན། སྲ་ཞིང་བརྟན་པ། སྲ་བརྟན་ཏུ་གཏོང་བ། མང་གཞི་སྲ་བརྟན། མི་དམངས་ཀྱི་སྲིད་དབང་
ཏ་ཅང་སྲ་བརྟན་ཏུ་གནས་པ། སྲ་བརྟན་ཕྱགས་འཕེར། སྲ་བརྟན་མི་འཇུག་པ།
སྲ་འཐས། མཁྱེགས་པོ།
སྲ་འཐེང། རྒྱང་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རྒྱང་ཉིང་པའི་རྩ་བ་ལ་ཞུགས་ནས་འཐེང་འགོས་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་
སྲ་སྟེད། རྫོག་མྱེད་འཕྲུལ་འཁོར་ནད་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་hard disk ཟེད།
སྲ་པོ། སྲ་བ་དང་འབྲ།
སྲ་བ། ཁྱོད་པོ་དང་མཁྱེགས་བ་དང་འཐས་པ། མར་ཀོ་སྲ་པོ། ཞིང་ས་སྲ་བ། ཤིང་སྲ་བ། སྲ་བའི་བྲག་
རི་མ་བཞོས་ན། ཟབ་མོའི་གཏོར་དང་མི་འབྲད་དོ། གཟར་མོའི་རི་ལ་མ་སོང་ན། རོན་ཤ་ཤོག་
དང་མི་འབྲད་དོ།
སྲ་འབྲས། ཤིང་སྐྱན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་བསྐྱ་ཞིང་ཁ་བ། ཞུ་རྩེས་རྫོད། ལུས་བས་མཁལ་
མའི་གང་བ་མེལ།
སྲ་མོ། སྲ་བ་དང་འབྲ།
སྲ་མ་སྐང། ལུན་ནན་ཞིང་ཆེན་ཀྱི་འབབ་ལུང་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱ་དུ་ཡོད་པའི་རི་པོ་ཞིག་
སྲ་ཅི། ཆོན་སོགས་བརྟན་ཆེད་ཏུ་གཏོང་རྒྱའི་ཅི། སྲ་ཅི་གཏོང་བ། སྲ་ཅི་རྒྱལ་བ།
སྲ་ཅི་པོག་ སྲ་ཅི་སྟོག་དང་འབྲ།
སྲ་ཅི་སྟོག་ སྟོས་དཀར་ཀྱི་མིང།

ལ་ཅི་སྟོན། ལ་ཅི་སྟོན་དང་འདྲ།

སྲ་ཅི་ཤིང་། ① སྲ་ཅི་འདོན་སའི་ཤིང་། ② [མདོན]སྲ་དཀར་ཤིང་།

སྤྲ་ཤིང་། ཤིང་མཐེགས་སྤྲ་ལོ།

སྒྲ་འོག་འོག་བྱ་མཁྱེགས་པོ།

སྲ་སྲེ། ① བན་ཚུན་མཉམ་སྲེ་བྱེད་པ། ②[རྟིང]སྟེག

སྒྲུབ། བར་གྱི་དབྱུག་སྒྲེ། བརྒྱུག་སྒྲུབ། ཁྱིམ་སྒྲུབ་སོགས།

ཐལ་པ། འུ་ཏི་ཏི་ཡི་སྐྱོད་པ་ཞིག་

སྒྲུག་ཕྱིར། སར་མ་བཏགས་སའི་ཕྱིར་པ་ལ་གོ།

མང་། ① འདེགས་བྱེད་རྒྱུ་མ་དང་ཉ་ག་ཐུང་མ་བཅས་ཀྱི་མིང་། ཐུང་མང་། རྒྱུ་མང་། མང་ལ་གཤོ་ཐུ་

མི་བྱེད། ཡང་ཕྱི་སྐད་ལ་བརྟེན། སྐད་ལ་གཞལ་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་འཇལ་བྱེད་དང་། ཉ་ག།

འདིགས་བྱེད་བཅས་སོ། ② ཁྱིམ་ལམ་དང་ཁང་པའི་དབང་གྱི་འཕྲོ་ལམ། ཁྱིམ་སྒང་། ཁང་པའི་སྒང་།

ལམ། ③ རྒྱུད་ཆད་འདམ་བྱེད་ཆད་གཞི། གསེར་སྲང་། དཔུལ་སྲང་། སྲང་གང་ལ་ཞོ་བཅུ་ཡོད།

ལྟར་སྒྲུབ། གསེར་དུལ་ལོགས་དར་བྱེད་ཆད་མར་ཉུང་ཅི་ཚུལ་གྱི་སྒར་ལ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་ལ།

ཡར་སྤྲོད། རྒྱ་ཕུར་རལ། ཉ་པའི་ཡར་མདའ་དང་། ཡར་གཞིའི་པར་དུ་བཏགས་པའི་སྤྲོད་པ།

ལྷ་ལོ་ཁྱིམ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བདུན་པ། ཁྱིམ་ཞག་ཉི་ལའ་རྒྱུ་བཅུ་གསུམ་དང་མེད་ལྷ་ལོ་

ཅུ་ཡིན་ཆེ་ཉི་མ་སྒང་གིས་ལ་སྒྲེབས། རྩོམ་པ་དབྱས་པའི་ཆང་ཐེག་སྟེང་སྟོན་ཉིན་མཚན་མཉམ།

མང་གང་། ཞོ་བུ།

ཡང་གློ་ཡང་ལམ་གྱི་མདོ།

སྲང་ཆ། གསེར་དུལ་སོགས་གྱི་སྲང་གྲངས་ཆ་ལས།

ལྷ་ར་འདྲེས། གསེར་དུལ་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་ཡང་ཆོད་ལྷ་ལ་འདྲེས་པ། ཟ་བླ་ལ་ལྷ་འདྲེས་ཁྱེད་པ།

མང་ཐག རྒྱ་ཐུར་རམ། ཉ་གའི་མང་མདའ་དང་། མང་གཞིའི་བར་དུ་བཏགས་པའི་སྤྲད་པ།

སྲང་མཐེལ། སྲང་ཕོར་དང་དོན་གཅིག་

སྒང་། ལྷ་སྒང་། ལྷ་སྒང་། ལྷ་སྒང་།

སྒང་མདའ། ཟུར་རམ་ཉ་གའི་མདའ།
སྒང་མདོ། ལམ་སྒང་གི་འགག་མདོའམ་འདུས་མདོ།
སྒང་འདེབས། གསེར་དདུལ་སོགས་སྒང་ལ་འདེགས་པར་བྱེད་པ།
སྒང་ཐོར། རྒྱ་མཐམ། ཉ་གའི་མཐེལ་གཞི།
སྒང་བར། ཁང་བ་དང་ར་བ་སོགས་ཀྱི་བར་སྟོང་།
སྒང་མིག། ཟུར་མདའ་ལ་བཞོས་པའི་རི་མོ།
སྒང་གཞི། འདེགས་རྩལ་གང་རུང་འཛོག་པའི་སྒང་ཐོར་རམ་ཉ་ག་མཐེལ།
སྒང་ལམ། ཁྲོམ་གཞུང་དབང་གི་བུལ་ལམ། ཁྲོང་གི་སྒང་ལམ། སྒང་ལམ་དོག་ས། སྒང་ལམ་བཞི་མདོ།
སྒང་གསེང་། ཁྲོང་པའི་ལམ་གྱི་བར་གསེང་།
སད། ① དབྱར་དུས་སུ་སྒྲེ་བའི་སྡོ་ལྷུ་ཞིག་② གཙང་བཟ་ཤིས་ལྷན་པའི་རུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག
སད་དཀར། ① རྒྱུད་པ་དཀར་པོ། ② སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་ཁ་བ། ལྷ་རྩེས་རྟོད། ལུས་
པས་དུག་ནད་དང་། མཆེར་ཆད་པེལ། དལ་ཆུ་དང་། རྒྱ་བབ་ནམས་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་སྒྲན།
སད་རྒྱུད། སྒར་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་སྟོ་བཟང་བྲགས་པའི་སྟོ་བ་མ་ཤེས་རབ་སེང་གོ་ནས་རིམ་བཞིན་
བརྒྱུད་པའི་རིང་ལུགས།
སད་སྟོར། [ཡུལ་]ལྷུ་མ་གྱི་མགོ་
སད་ནག་ སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་རྩ་འགགས་
འཕེབས། དུག་ནད་སྒྲན།
སད་བྲ། རྒྱུད་པ། སད་བྲ་སྒྲིམ་པ། སད་བྲའི་འཛུར་མདུད།
སད་བྲས་དགྱི་བ། སད་བྲས་བྲེ་བའང་བེར། རྒྱ་གཞུགས་ལ་བྲ་སོགས་འབབ་ཅིང་བྲ་ཐལ་གཏོང་བ་
སོགས་འགོག་ཆེད་རྒྱུད་པའི་བྲ་བ་འཐེན་པ།
སད་མ། རི་སྒྲེས་འབྲུ་རིགས། རི་ལ་སྒྲེ་བའི་སྡོ་གང་བྲ་ཙན་ཞིག་སྟེ། ཉང་གསེས་སུ་དབྱེན་རིགས་དགུ་མཆིས།
སད་དམར། སྡོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་བད་ཀར་སྒྲན་གྲོ་ལ་པན།
མ་གསོ། ཁྲག་གཙོད།

སྐད་སྒྲུག་སྒོ་སྒྲུག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ར་ལ་ཁ་བ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལུས་པས་ལུ་འགགས་
འལེབས། སྒྲུ་བྱེད་དང་དུ་སྒྲུ་ཆུ་སྒྲོང་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁལ་སྒྲལ་གྲེ་བོ་དང་། ཁལ་
སྒྲལ་སྒྲུག་པོ། སྒོན་མོ་ཆུ་འཕེན། རྒྱག་མིན་སྒང་ལ་དགག་བ། དུ་སྒྲུ་ཆུའི་གསང་ལྷུ་མ། སྒྲུག་ནག་
ཟེལ་བ། སྒྲུག་པོ་རྟག་བྱ། སྒྲུག་པོ་དར་ཡ་ཀའ། གཟེ་མདངས་མེད་བ། ཤེལ་སྒྲང་ཉ་དྲུག་གསང་
བ་སྒྲོན་རྒྱལ་བཅས་སོ།།

སྐད་རིན་ཆེན་ཅེ། གཙང་སྟོང་ཁུལ་སྐད་རིན་ཆེན་ཅེ་ཞེས་བ། སྐར་སྤྱི་ཆོགས་སྟིང་པའི་སྐྱབས། སྐད་
རིན་ཅེ་རྩོད་ཡོད་ས་དེ་ཡིན་ནམ་སྒྲུ་མ། རྩོད་འདི་ནི་འབྲི་གྲང་ཁིད་པོན་རྩོ་རྩོ་དཔལ་དང་། རྒྱལ་ཅེ་
ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་དཔལ་བཟང་གཉིས་ནས་དབྱུས་གཙང་གཉིས་སུ་རྩོད་མང་པོ་བཅིགས་
པར་བཤད་འདུག་པས། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཞིག་གིས་ཐོག་མར་བཅིགས་པ་ཡིན་པས།

སྐད་མེད་སྒོ་སྒྲུག་གི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱ། ལྷ་རྩེས་བཅིལ། ལུས་པས་མ་གསོ།། ཁྲག་གཙོད།
སྒྲ། བཟོད་བྱུབ་པ་དང་། ལོ་འབྲས་གི་བྱེ་བྲག་ལ།

སྐན་དཀར། སྐན་མ་དཀར་པོ།

སྐན་སྒྲོ། སྐན་བྱེའམ་སྐན་རམ་གི་བྱག་པ།

སྐན་མོད། རི་ལ་སྤྱེས་པའི་སྒོ་སྐན་མ་འདྲ་བ་ཞིག་

སྐན་སྒྲེལ། མོན་ཡུལ་མོགས་ནས་ཐོན་པའི་སྐན་རྩྱང་།

སྐན་རྩྱང་། སྐན་མ་རྩྱང་དུ་དམར་སྒྲུ་ལེབ་མོ་ཞིག་

སྐན་རྩྱང་ལེབ་མོ། འདི་རང་སྒྲོངས་གི་▲མེ་ཁི་3700མན་གི་ཞིང་ཁུལ་གང་དུ་འང་བཏབ་ན་སྤྱི་
ཞིང་ལོ་དེར་སྤྱིན་པ་དང་། བཟའ་བར་རུང་པའི་གང་བྱ་ཅན་གི་འབྲུ་སྤེའི་རིགས་སམ་སྐན་
རིགས་རྩྱང་ཤོས་ཤིག་སྟེ། སྐན་དུ་སྒྲུར་བྱ་འབྲས་བྱ་སྟེ་སྟོན་དུས་འབྲས་བྱ་སྤྱིན་ཐོག་བསྒྲུས་
ནས་སྐྱམ་གསེད་བྱ་བ་ཡིན། རོ་ལུས། རོ་བསྐྱམ་མང་།

ལྷ་རྩེས་རྫོ། ལུས་པས་སྟོབས་དང་ཉེས་པ་གསུམ་ག་སྟེད། གཞང་འབྲུམ་ལ་པན་སྒྲོ་མ་བྲུགས་པ་ན།
མེ་དཔལ་ཤེག་ནད་དང་ནི་ཁྲག་ནད་འཛོམས།

སྐན་ཆེན། རྒྱ་སྐན་མ་ཟེར་བ་མཁལ་མ་ལྟ་བུ་དེའམ་སྐན་ཆེན་ལེབ་མོ་ཞིག་

སྒྲ་ཆོས། [མངོན]མེད་སྒྲ།

སྒྲ་ལྟར། སྒྲ་མ་ཁ་དོག་ལྟར་གྲ།

སྒྲ་ཐིགས་མ།ཞེས་པ་ནི་ལྷ་སྒྲ་ཆུང་དུའི་ན་བཟའི་སྟེང་དུ་གསེར་རིས་སྒྲ་ཐིགས་མ་ཞེས་པ་ཞིག་
རྒྱལ་སྟོལ་མཆིས།

སྒྲ་དེས་མ། བཟོད་བསྐྱེད་ཆེ་ལ་རང་བཞིན་བཟང་བའི་བྱད་མེད།

སྒྲ་དོག་མགོ་སྒྲ་མེད་པའི་མགོ་རིལ་ལ་དཔའི་སྟོ་ནས་བཏགས་པའི་མིང་རན།

སྒྲ་ནག་སྒྲ་མ་བྱི་ལྷགས་ནག་པོ་ཡིན་པ་ཞིག་

སྒྲ་པ། བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པ། སྟོན། སྒྲ་ལྟར་བྱེད་སྒྲ་བ་ལས་བཟོད་སྒྲ་པ། རྒྱུན་དང་དང་འབྲུང་
ཁྱད་བསྐྱེད་སྒྲ་པ། སྒྲ་ག་བསྐྱེད་སྒྲ་པ། སྒྲ་མ། སྒྲ་མི་སྒྲ་པ། སྒྲ་ཆོགས་པ། སྒྲ་
འཕྲུགས་པ། སྒྲ་དགའ་པ།

སྒྲ་ལྟར། སྒྲ་མ་སྒྲུངས་པའི་ལྟར་པོ།

སྒྲ་ལྟར། སྒྲ་མའི་གང་བྱའི་ལྟར་པ།

སྒྲ་བྱེ། སྒྲ་མ་བཏགས་པའི་བྱེ་མ་སྟེ་སྒྲ་ཅམ།

སྒྲ་མ། འབྲུའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་རྒྱ་སྒྲ་མ། བོད་སྒྲ། མོན་སྒྲ་སྟེ་བྱེ། སྒྲ་མའི་གང་བྱེ། བྱེད་བཞོས་
སྒྲ་མ་ཉིས་གཤག་ལྟར་བྱེད་པ། མིང་གི་ནམ་གངས་ལ་ནས་ཀྱི་འཁྲི་ཤིང་དང་། འཕྲོག་བྱེད།
ཅ་ན་ག་ཆོགས་ཅན་བཅས་སོ།།

སྒྲ་མ་རྒྱ་ལྟར། སྒྲ་མའི་རིགས་ཏེ་མགོ་བོ་རྒྱ་མ་ལྟར་པ་ལྟ་བུ།

སྒྲ་མ་རིལ་མོ། འདི་ལྟོངས་ཡོངས་ཀྱི་▲མེ་ཁི་3700མན་གྱི་ཞིང་ཁུལ་ལལ་མོ་ཆེར་འདེབས་པ་
དང་ས་བོན་བཏབ་ནས་ལོ་དེར་སྒྲིན་པའི་གང་བྱེ་ཅན་གྱི་འབྲུ་སྟེའི་སྒྲ་རིགས་ཏེ། སྒྲ་དུ་སྒྲར་
བྱེ་ནི་མེ་ཏོག་སྟེ། ལྔ་5~6པར་བཏུས་ནས་སྟོ་ཆོལ་དམའ་བའ་སྐྱམ་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ།
འབྲས་བྱེ་སྟོན་དུས་སྒྲིན་རྩིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། རོ་བུས། མེ་ཏོག་རོ་མངར། ལྷ་རྩིས་སྟོ་མས། ལུས་
པས་མཁལ་མའི་ནད་ལ་པན། ཁྲག་ཤོར་གཅོད། འབྲས་བྱེ་རོ་མངར་ཁ། ལྷ་རྩིས་ལུས་པ་མཆོག་
དུ་བསེལ་ལ་ཡང་། ལྷ་སྟེང་དུག་ནད་སྟོད་ལ་བྱེད་བ་བྱུད། མཁྲིས་པའི་ལག་ལེན་མ་དང་

འབྲུམ་ནག་པན།
སྒྲ་མ་ཤིང་། ཤིང་སྒྲ་ཞིག
སྒྲ་མེ། སྒྲ་མའི་མེ་ཉྱག
སྒྲ་ལྷག་སྒྲ་མའི་ལྷང་བ།
སྒྲ་དམར། སྒྲ་རྩེད་དམར་པོ།
སྒྲ་རྩམ། སྒྲ་མས་བཟོས་པའི་རྩམ་བ།
སྒྲ་ཆོད། སྒྲ་མའི་ཆོད་མ།
སྒྲ་ཡོས། བཟོས་པའི་སྒྲ་མ།
སྒྲ་རིལ། འབྲུའི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག
སྒྲ་ཆོན། སྒྲ་མ་ཆོན་བ།
སྒྲ་ལེབ། སྒྲ་མ་ལེབ་མོ།
སྒྲ་བཤོས། ① སྒྲ་མའི་བཟང་བཅའི་རིགས། ② སྒྲ་རྩམ་གྱི་གཏོར་མ།
སྒྲ་ཉེ་ཁ་ལོ་སྒྲར་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྲད་ཅིག ཉེ་མཐུར་དང་རིགས་གཅིག་པའི་འོག་སྒྲེ་གཉིས་སུ་
ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལོང་ཆ་གཅིག་བཏགས་ཡོད་པ་དང་། ཨ་ལོང་དེ་གཉིས་ལྷགས་ཕྱི་ལ་རྩེད་ཏུ་
གཉིས་མཐུད་ནས་པན་ཚུན་སྒྲེལ་ཡོད། ལྷགས་ཀྱི་ཨ་ལོང་དང་ལྷགས་ཐུར་སྒྲེལ་བ་དེ་ལ་ཁ་སྒྲ་
སྒྲེ་མཐུད་ཟེར། ལྷེ་མཐུད་ཉེ་ཁ་ནང་དུ་བཏགས་ནས་མཐུར་མགོ་ཉེ་མགོ་ལ་བཀོན་ཞིང་། ཁ་
སྒྲེའི་སྒྲེ་གཉིས་ལ་ཐག་བ་བཏགས་པའི་དོ་ཁྱག་ཅན་གྱི་ཐག་བ་དེ་ལ་སྒྲ་སྒྲོར་ཟེར། སྒྲ་སྒྲོར་
གྱི་གཡས་གཡོན་གཉིས་སུ་རྒྱ་ཆེ་བས་མཁན་གྱིས་བཟུང་ནས་རྒྱ་ཁ་ལས་མས་དཀྱུད་གོས།
སྒྲ་གྱི་ཁ་དུར། [རྩིང]སྒྲ་མ་ཐུར་རམ་སྒྲ་མ་དཔལ།
སྒྲ་གྱི་སྒྲེ་མཐུད། [ཡུལ]སྒྲ་ལྷགས་ཀྱི་ཁ་དུའི་རྩེའི་མཐུད་མཆོམས།
སྒྲ་སྒྲོར། ཉེ་ཁ་བསྒྲར་བྱེད་ཀྱི་ཐག་ཁྱག་ཅན།
སྒྲ་ལྷགས། ཉེ་སྒྲ་གྱི་ཁ་ལྷགས།
སྒྲ་ཐག ཉེ་ཁ་སྒྲར་བྱེད་ཐག་བ།

སྐབ་མཐུག་སྐབ་པ་དང་མཐུག་པའི་བསྐྱུས་མིང་། སྐབ་མཐུག་འཆ་མས་པོ།
སྐབ་མཐུག་རྟེན་ལ་ལ་བསྐྱོན་རྒྱུའི་སྐབ་དང་མཐུར་མགོའི་བསྐྱུས་ཆིག་ལག་པས་བཞོན་པའི་སྐབ་
མཐུར་ནས་བཟུང་ནས་དལ་བྱར་འགྲོ་བ།
སྐབ་མདལ་རྟེན་སྐབ་ལ་བཏགས་ཡོད་པའི་ཐག་པ་ད་རྟེན་འཁྲིད་བྱེད།
སྐབ་པ། བསྐབས་པ། བསྐབ་པ། སྐོབས། སྐབ་མོར་བཟོ་བ། བག་ཆགས་སྐབ་པ། འགྲོ་ཆེ་བས་
ལྷན་མཐེལ་བསྐབས་པ།
སྐབ་པོ། མཐུག་ཆད་རྒྱུད་པ། རས་སྐབ་པོ། ཁྱོན་པ་སྐབ་པོ། སྦྱིང་སྦྱོབས་སྐབ་པོ། སྦྱང་པ་སྐབ་པོ།
སྐབ་མོར་གཏུབ་པ། ལུགས་ལེབ་སྐབ་པོ། ལིང་ལེབ་སྐབ་པོ།
སྐབ་ཞན། སྐབ་བྱལ་བའམ་སྐབ་ལ་སྐྱུས་ཀ་སྐྱུག་པ།
སྐབ་གཟེར། རྟེན་སྐབ་ལྷགས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་གཟེར་བྱ།
སྐབ་ཤུ། [ཤུ]སྐབ་ལྷགས་ཀྱིས་རྟེན་ཁ་གཡས་གཡོན་ལ་བཟོས་པའི་མ།
སྐབ་སྤིབ། སྐབ་ཤི་སྤིབ་ཤིའི་བསྐྱུས་ཆིག་
སམ། རྒྱ་སམ་དང་བྲག་སམ་གྱི་མིང་། ལྷ་པ་སམ་ཤན་མ། སམ་གྱིས་འུག་པ་གསོ་དགོས་ཆེ་སྦྱོན་
ལས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐྱད་ཅིག་དབྱགས་དང་། རྒྱ་ཡི་སྤེའུ། རྒྱའི་བྱི་བ། རྒྱའི་སྤེ་མོང་།
རྒྱར་འཛུལ། ཅ་འཛིན། འུག་པ་མཆོད་བྱེད་བཅས་སོ།།
སམ་གྱི་མཆིན་པ། སྐོག་ཆགས་གྱི་སྦྱོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་། ལྷ་རྩེས་བྱོད། ལུས་པས་རྒྱ་
འགགས་གྱི་ནད་དང་། རྒྱ་མཆོན་འགགས་པ་ལ་པན།
སམ་མདོག་སམ་གྱི་སྦྱ་མདོག་
སམ་ལྷགས། རྒྱ་སམ་དང་བྲག་སམ་གྱི་པགས་པ།
སམ་ཤ སྐོག་ཆགས་གྱི་སྦྱོན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་། ལྷ་རྩེས་བྱོད། ལུས་པས་མཁལ་ཤེད་
གྱི་བྱོད་ཉམས་པ་དང་། ལུ་བ་ཟད་པ་སོགས་ལ་པན།
སལ། བར་གསེབ།
སལ་བ། ① རིག་པ་སྦྱིམ་ནས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་པ། ② བཟང་བ་དང་ལེགས་པ་ལུན་སུམ་ཆོགས་

པ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཨ་མ་དོའི་ཡུལ་སྐད་དུ་ཅ་ཞེས་པའི་བྱར་ཆག
སྐལ་ལེན། [ཡུལ་]གཟབ་གཟབ་བྱེད་པའི་བྱ་སྤྱོད། ལྷགས་འཆོ་སྤྱོད་ལ་སྐལ་ལེན་བྱེད་དགོས། སྤོབ་
སྤྱོད་ལ་སྐལ་ལེན་བྱོས།
སྐལ། ལྷ་དང་སྐྱ་དག་གི་བྱའི་ཞེས། ལྷ་སྐལ་དང་རིགས་སྐལ། གསུང་སྐལ། ལྷགས་སྐལ། ཡབ་
སྐལ། ཡུམ་སྐལ།
སྐལ་གྱི་བྱ་པོ། ① སྤོབ་པའི་གཙོ་པོ། ② བྱ་ཀླན་བའམ་བཟང་ཤོས།
སྐལ་སྐྱ་ཞབས། སྐྱ་དག་གི་བྱའི་ཞེས།
སྐལ་མཁར་དགོན། གཞུག་ན་ན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ཤིང་པོ་རྩ་ལོ་
༡༧༧༧ལོར་སྤྱོད་མ་འཛིགས་མེད་འོད་གསལ་མཆོག་གིས་གསར་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་པོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛམ་མ་ཐོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
སྐལ་མཁར་དགུ་ཐོག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་པའི་
དགོན་པ་སྤར་མི་ལ་རས་བས་རབ་བྱུང་དང་པོའི་མེ་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༩༧ལོར་བྲག་བཏབ་པ་ཞིག་
དེའི་ནང་ལ་རྩ་ཆེན་གྱི་དཔེ་ཆ་དང་ལྗེ་བས་རིས་སོགས་ཡོད།
སྐལ་ལྷ་ཆོགས། རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཟུགས་ཅན་སྤྱིང་པོ་ལ་བྱ་ལག་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་
གི་རྒྱང་ཤོས་སྤྱོད་པས་རྒྱང་གི་བྱ་ལྷ་པ་ཞེས་པའི་དོན་སྟེ། བྱ་སྤོབས་རྒྱང་ལ་ལྷ་བྱུང་བར་བཤད་
པའི་ལྷ་པོ་སོ་སོའི་མིང་གང་ཟེར་ད་པན་དཔྱད་གཞི་མ་རྟེན།
སྐལ་བརྒྱ་གཅིག་ ཡུམ་སྐལ་བརྒྱ་བདུན་ནང་གསེས་ཀྱི་སྐལ་བརྒྱ་གཅིག་སྟེ། ཤིང་ཕྱིན་བདུན་བརྒྱ་
པ་དང་། ཤིང་ཕྱིན་སྐལ་བརྒྱ་པ། ཤིང་ཕྱིན་བརྒྱ་ལྷ་བརྒྱ་པ། ཤིང་ཕྱིན་ལྷ་བརྒྱ་པ། སྤྱིང་ཕྱིང་ལྷ་
པ། རབ་ཅལ་རྣམ་གཞོན་གྱིས་ཁྲུས་པ། ཀོ་བྱ་ཤི་ཀས་ཁྲུས་པ། ཡི་གེ་ཉུང་དུ་མ། ཡི་གེ་གཅིག་
མ། རྩོམ་གཙོད་པ། ཤེས་རབ་སྤྱིང་པོ་ལོ།
སྐལ་པོ། ①རྒྱལ་པོ་དང་དཔོན་རིགས་དག་གི་བྱའི་ཞེས། ②འབྱུང་ཅིས་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་རེ་བཞིན་
སྤྱོགས་མཆོམས་རྣམས་སུ་བསྐྱོར་ཞིང་གནས་པའི་ས་བདག་ཅིག་
སྐལ་མོ། རྒྱལ་པོའི་སྐལ་མོ་དང་སྐྱ་དག་གི་བྱ་པོའི་ཞེས།

སྤུང་སྤུང་། སྤུང་གི་བྱ་བུ་མོའི་ཞེ་སའི་བསྐྱུས་མེད།

མི། ① གདོན་འདྲེའི་རིགས་ཡིག་ ② སེར་སྒྲ། ③ དུས་ཚོད་དེས་ཅན་ཞིག་གི་རྒྱུན་ལྔ་ནམ་བར་ཆད།

མི་ཁྲི་བཅན་པོ། མི་བཁྲི་བཅན་པོ་དང་འདྲ།

མི་རན་ལངས། སྤར་གྱི་གདོན་འདྲེ་རྙིང་པ་བསྐྱུར་ལངས་བྱུང་བ།

མི་གཞོན། གཞོད་བྱེད་གདོན་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་འབྲུབ་ཁྲད་བྱ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་སྤྲ་གཞོན་གྱི་ཚོ་ག

མི་བ། ① འཕྲོ་སྔོང་སྤྱོད་མཁས་བྱེད་བ། དུས་ཚོད་མི་བ། མི་བྲགས་བསྐྱེད་ཆགས། མང་སྤྱར་

ལེགས་མི། དོན་མེད་རྒྱུད་ཐོས་སུ་མི་གཏོང་བར་བསྐྱེད་བ། ② སྤྱི་ལ་བ། གཅིན་མི་བ། མཆིན་

བར་རྒྱ་བསྐྱེད་བ།

མི་ཆགས་བྱེད་བ། མོན་རྒྱུད་མཁས་གཏོང་བྱེད་བ།

མི་ཁྲ། བཀྲར་སྤྱི་དང་ཞབས་འདེགས། མི་ཁྲ་ལེགས་བར་ཁྲུས་བ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡིད་གཞུངས་

ཤིང་མི་ཁྲར་བཅོན་བར་བྱེད་བ།

མི་ཁྲ་ཆེ་བའི་འཛིན་སྤྱུས། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དད་གུས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཡོད་པའི་སྒོ་ནས་སྤྲ་ཁང་

དང་ཕོ་བྲང་ལ་བདག་གཅེས་ཡག་པོ་བྱས་བ།

མི་རིམ། མི་རིམ། དུལ་སྤྱིའི་རིམ་གྱོ་བྱས་པ་ལ་ཟེད།

མི་ལངས་བ། མི་ཞེས་པའི་གདོན་འདྲེ་ལངས་བར་ཟེད།

མི་ཤིང་། རྩ་ཉིའི་ཤིང་།

མི་མི་བ། རྒྱུན་དུ་ཚོར་ཇས་རྒྱུད་ཐོས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ཐབས་བྱེད་བ།

མིང་། རིང་བར་བྱེད་བཞིན་པ་དང་། རྒྱན་རྒྱུད་བ་ལ།

མིང་སྤྱད། རས་བལ་ལས་བཅོས་པའི་སྤྱད་བ།

མིང་འཁོར། མིང་སྤྱད་དཀྱི་བྱེད་ཀྱི་འཁོར་ལོ།

མིང་བཏགས་ཐོན་ཐོག་ མིང་སྤྱད་ཀྱིས་བཏགས་པའི་རས་ཆ་སོགས།

མིང་བ། ① རིང་དུ་གཏོང་བ། ཞོ་ཐག་རིང་དུ་བསྐྱེད་བ། ཆེ་མིང་བ། དུས་ལྷན་རིང་དུ་མིང་བ། ②

མྱེ་ལ་བ། པ་མས་སྤྲ་བྱ་སྤྱིད་མིང་བ། ③ སྤྱར་བ་དང་སྤྱིད་བ། ཡི་གེ་བསྐྱེད་སྤྱད་འཁོར་ལན་

མ་བྱུང་། ④ འཕེན་པ། ཐག་རིང་དུ་བསྐངས་པ།

སྐང་བལ། རས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ།

སྐང་མོ། སྤུན་བྲལ་མོ་གཞོན་པ། མིང་སྐང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྷུང་མོ་དང་ཆེ་ཞེས།

སྐང་མོ། ས་མ་གཅིག་པར་སྐྱེས་པའི་བྲལ་མོ་ལ་སྐང་མོ་ཟེར།

སྐངས། སྐང་བའི་སྐྱལ་ཆོག

སྐད། ① འཛིག་ཉེན་ནམ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་བྱ་གཞག་རྒྱལ་སྐད། ཆོས་སྐད། བད་སྐད། དམངས་སྐད།
ནོར་སྐད། ② དཀྱུས། སྐད་རིང་པ། སྐད་ཐུང་པ། མཐུན་པོ་སྤུན་བཞིའི་སྤྱང་ལས། སྤང་པོ་ཆེ་
ན་ཟེ། བདག་གིས་དང་པོར་གིང་འདིའི་སྐད་ཉིད་ཀྱི་ལྷུས་ཆད་ཅམ་དུ་མཛོང་ངོ།

སྐད་སྐྱོང་། སྤར་པོད་ས་གནས་ཀྱི་སྐད་དབང་འཛིན་མཁན་གཙོ་པོའི་མིང་།

སྐད་ཁེ་ལོགས་དབྱེ། སྐད་གཞུང་དང་ཁེ་ལས་ཀྱི་འགན་རུས་མོ་མོར་འབྲེད་པ་སྟེ། སྐད་གཞུང་
གིས་ཁེ་ལས་ལ་ང་འདོམས་དང་ཁྲགས་བཟོ་བ་མེད་པ་བྱ་རྒྱ་དམིགས་ལུལ་དུ་བྱས་ནས། ཁེ་
ལས་རྒྱ་ལས་སྤོད་དེ་འཁྲག་པོ་དང་སྟེ་སྟོབས་རྒྱས་པར་བྲེད་པར་ཟེར།

སྐད་ཁྲིམས། སྐད་ཁྲིམས་ཁོངས་གཏོགས། སྐད་ཁྲིམས་འཐབ་བྲོགས། སྐད་ཁྲིམས་དང་རྒྱལ་
ཁྲིམས། སྐད་ཁྲིམས་དང་སྤྱི་གཞིམས། སྐད་ཁྲིམས་ལས་བྲེད་པ་དང་ཉེན་རྟོག་པ། སྐད་ཁྲིམས་
ལས་བྲེད་སྟོབ་ཟ། སྐད་ཁྲིམས་སྟོབ་ཟ་ཆེ་མོ། སྐད་ཁྲིམས་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་།

སྐད་སྒྱུ་བ། ① བརྒྱ་བྲིན་གྱི་བྲ། ② དཀར་པོ། ③ ལྷ་ཁྲ་སྤུ་ལེ་དང་དུས་ཚོག་གཅིག་ལ་བྱུང་བའི་སྐད་
གྲགས་ཅན་གྱི་ཅིས་པ་ཞིག

སྐད་སྒྱུབ་མ། [མདོན་]རྒྱ་པོ་མི་དྲ།

སྐད་གཅིག་ཁང་གཉིས། སྐད་གཞུང་དང་ཁྲིམས་ཁང་། ཞིབ་དཔྱད་ཁང་།

སྐད་རྒྱས། རྒྱལ་ཁབ་བམ་སྐད་ཏང་ཞིག་གིས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་སྐབས་དེས་ཅན་ཞིག་གི་ལས་
སྟོགས་མདོན་དུ་འཁྱུར་བའི་ཆེད་དུ་གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆད་གཞིར་ཟེར།
སྐད་རྒྱས་སྤྱག་གཏོང་། སྐད་རྒྱས་ཀྱི་གཏན་འཁེབས། སྐད་རྒྱས་ཀྱི་བཅད་མཆོམས། སྐད་
རྒྱས་དང་བཀའ་ཁྲིམས།

སྲིད་རྒྱུ་གྲུ་ཡངས། རྟོར་འཛོལ་ཤོར་བའམ་བྱས་ཉེས་བསགས་མཁན་ལ་ཐག་གཅོད་ལྷུག་པོ་བྱེད་
པའི་སྲིད་རྒྱུ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན་སྲིད་རྒྱུ་གྲུ་ཡངས་བཏང་བས་སྦྱེ་བོ་མང་བོ་འཆོ་བ་གསར་
བར་རོལ་བའི་སྲིད་སྟོབས་རྒྱུ།

སྲིད་རྒྱུ་ལྷུག་གཏོང། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་རྒྱུ་ཕྱོགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷུག་བར་བྱིན་པ།
སྲིད་ཏང་། གྲལ་རིམ་ཞིག་གས། རིམ་གྲས་ཤིག་གས། ཆོགས་བ་ཞིག་མཆོན་བྱེད་ཡིན་པར་མ་ཟད།
དེའི་ཁི་མན་སྦྱབ་ཆེད་དུ་འཐབ་ཅོད་བྱེད་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཙ་འཇུགས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན།
སྲིད་མཐའ། ① ཤིན་ཏུ་འབྱུང་དཀའ་བའི་དོན། འཇིག་རྟེན་ཐོག་ལོ་བརྒྱ་ལྷུག་བསྐྱད་མཁན་ནི་སྲིད་
མཐའ་ཙམ་ཡིན་ལྟ་བུ། ② འཁོར་བའི་མཐའ་འམ་འཇུག།

སྲིད་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤིས། ཐབས་སྦྱོར་རྗེ་ཆེན་པོས་ཟེན་ཅིང་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཟེག་ཆེན་འབགས་པའི་མཁྱེན་པ།

སྲིད་དུ། ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཆོད་གཞུང་ལུགས་ནང་གི་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། གཞུང་དཔུས་དང་དོན་གཅིག་
སྲིད་དོ་ཅོག་ཡོད་དོ་ཅོག་སྟེ་ཡོད་ཆོད།

སྲིད་དོན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན།

སྲིད་ལྷན། [མངོན]རྒྱ་བ།

སྲིད་སྟེ། གཉེན་ཆོན་ནམ་གྲོང་སྟེ།

སྲིད་ན་སྦྱོད་པ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་མཁན།

སྲིད་པ། ① རུང་བ་དང་བརྟམ་པ། བདེ་སྤྱད་ལེགས་ཉེས་ཅི་ཡང་འབྱུང་སྲིད་པ། སྤྱ་མའི་ལོ་རྒྱུས་
དང་གཏམ་དཔེ་ཆོང་མར་མི་སྲིད་པ་ཡིན། ཉི་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷན་པས་ཀྱི་ལུ་མཐོང་ཐུབ་པ་ནི་
སྲིད་པ་ཙམ་ཡིན། ཡོན་ཏན་སྟོབ་པའི་དུས་ན་སྤྱད་པ་དེ་བར་སྟོད་ལ་མཁས་མི་སྲིད། རྟོ་གོར་
མོར་མེ་རྟོག་སྦྱེ་མི་སྲིད། ② འཁོར་བ། འཆི་སྲིད། བར་སྲིད། སྦྱེ་སྲིད། སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ། ③
ཡོད་པའི་དོན་ཉེ་ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་བཅུ་པ། ④[མངོན] ༡ ས་ལོག་
ས་སྟེང་ས་སྟེང་ས་གསུམ་ཡོད་པས་གངས་གསུམ་མཆོན། ༢ འདོད་གཞུགས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་ལྷ་
ལ་བརྒྱད་དང་། སྦྱེ་གནས་ཀྱིས་བྱེ་བའི་དུད་འགོ་ལ་བཞི། མི་དང་དཔུམ་བ་སྟེ་སྲིད་པ་ལ་བཅུ་

བཞི་ཡོད་པས་གངས་བཙུ་བཞི་མཆོན།

སྲིད་པ་བརྒྱད་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ། རྒྱུན་དུ་བཞུགས་པ་སྲིད་པར་ལན་བདུན་ལས་བརྒྱད་པ་
སྦྱི་བ་ལེན་མི་དགོས་པའི་དོན།

སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ། ཆིག་སྦྱོར་གང་དུ་བསྟན་ཤིང་འབྲས་བུ་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱ་འཛིག་རྟེན་ན་རབ་
ཏུ་གྲགས་པ་མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བ་དག་གི་ངེས་པ་བརྒྱུག་ཅིང་བཀག་ནས། དེ་ལས་གཞན་
པའི་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཤུགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་སྟེ་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། ཡང་ན་རབ་ཏུ་གྲགས་པའི་རྒྱ་
བསལ་ཞིང་རྒྱ་གཞན་གང་རུང་ལའང་མི་སྟོས་པར་རང་གི་ངོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་
སྟོན་པ་དེ་དག་གང་ཡང་རུང་བ་ནི་སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡིན། །སྲིད་པ་ཅན་གྱི་མཆོན་ཉིད་
མདོར་བསྟུས་པར། ཆིག་སྦྱོར་གང་ཞིག་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་
འཛིག་རྟེན་ན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལས་བརྒྱུག་ནས། རྒྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་ཅན་མཁར་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་མཐུས་བྱུབ་པར་སྟོན་པའི་དག་དེ་སྲིད་པ་ཅན་གྱི་མཆོན་ཉིད།

སྲིད་པ་ཅན་གྱི་རྒྱ་གསུམ། དོན་རྒྱུན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ནང་གསེས་ནས་གངས་གསུམ་ནི།
ཕྱིའི་རྒྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་སྟོན་པའི་སྲིད་པ་ཅན། ནང་གི་རྒྱ་གཞན་ཅུང་ཟད་སྟོན་པའི་སྲིད་པ་ཅན།
འབྲས་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་སྟོན་པའི་སྲིད་པ་ཅན་ནམས་སོ་

སྲིད་པ་བཙུ་བཞི། དུས་འཁོར་ལས་འདོད་ལྟ་རིགས་དུག་དང་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱིས་བྱེ་
བས་སྟོབ་བརྒྱད། དུད་འགོ་ལ་སྦྱི་གནས་ཀྱིས་བྱེ་བས་བཞི། མི་དང་དཔུལ་བ་སྟེ་བཙུ་བཞིའོ།

སྲིད་པ་ཆགས་པའི་སྟེང་གྲུ། འབེ་ལོ་ཆེ་དབང་ཀུན་ཁྲབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་མགོན་པོའི་དམིགས་རིམ་
ལས། སྲིད་པ་ཆགས་པའི་སྟེང་གྲུ་ནི། ༡ དེ་ཅ་ཟུར་བུད་ལྔ་པ། ༢ བཅོན་ཡམས་ལུད་དམར་པོ།
༣ སྲིན་པོ་རྩ་ཤུག་པ། ༤ སྦྱ་རྒྱལ་འཛོག་པོ། ༥ མིའམ་ཅི་ལྟོན་པ། ༦ གནོད་སྦྱིན་གང་བཟང་།
༧ བྱལ་བུས་རྒྱལ་པོ་རྩ་པོ། ༨ བདུད་སྟོས་རྩེ་བྲངས་དཀར་། ༩ མཁའ་ལྷིང་རྒྱལ་པོ་གསེར་མིག་
འཁྲུལ་པ་དང་དགུའོ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གངས་ལས། ༡ འོད་གྲང་རྒྱལ་པ་བུ་བརྒྱད་བྱུང་སྟེ། ༢ ཡར་
སྟོབ་པོ། ༣ གཞན་ཆེན་ཐང་སྟོ། ༤ མ་ཆེན་སྟོན་པ། ༥ སྦྱོགས་ཆེན་སྟོང་པ། ༦ སྟོན་པོ་སྟོ།
༧ ཞོགས་སྟོ་བྱུག་པོ། ༨ རོ་བོ་གཡུལ་རྒྱལ། ༩ ཤེའུ་ཁ་རག་ནམས་སོ། ཞེས་གྲིས་འདུག་ཀྱང་

འདི་ནི་མང་པོ་ཞིག་བོད་ཀྱི་མགྲར་སྤྱ་བཅུ་གསུམ་དང་རྫོས་འདུག་པས་མ་དག་པ་འདྲ།
སྲིད་པ་འཛིག་པ། [མཛོན]ལྷ་དབང་ལྷག
སྲིད་པ་གཉིས་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ། ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་འདོད་པར་སྐྱེ་ལན་གཉིས་ལེན་པར་
དགྲ་བཙམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་དོན།
སྲིད་པ་ཐམ་པ། སྲིད་པའི་གནས་འདིར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་སྤྲར་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་སྲིད་པ་
ཐམ་པ་སྐྱེ། ཉན་རང་དགྲ་བཙམ་ཐོབ་ཀ་མའི་གང་ཟག་དང་། ས་བཅུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས།
སྲིད་པ་བདུན། ལྷ། མི། དུད་འགྲོ། ཡི་དྲགས། དཔུལ་བ། བར་དོ། ལས་ཀྱི་སྲིད་པ་བཅས་བདུན།
སྲིད་པ་འཕོ་བ། འོ་ལོ་ཀ་བདུན་ཅུ་བ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཇི་ན་མི་ཉ་དང་། རྒྱ་ན་ལྷོ་ལ་དང་། ལོ་
རྒྱ་བ་བཞི་ཡེ་ཤེས་སྤེས་བསྐྱར་ཅིང་སྐད་གསར་བཅད་ཀྱིས་བཙོས་པའོ།
སྲིད་པ་བར་དོའི་སྐབས་ཀྱི་མ་དེས་པའི་ཉགས་དུག་གནས་དེས་མེད་རི་ཅེ་ཐང་སྟོང་ལ་སོགས་པར་
ཡུད་ཅམ་རེ་སྟོང་། ཉེན་དེས་མེད་ཟས་པ་མཆོད་ཉེན་ལ་སོགས་ལ་ཡུད་ཅམ་རེ་བཞེན། སྟོད་པ་
དེས་མེད་སྐད་ཅིག་རེ་ལ་སྤྱ་ཆོགས་རེ་བྱེད། ཟས་དེས་མེད་རིགས་དུག་གི་ཟས་སྤྱ་ཆོགས་
མཐོང་ཡང་མི་ཐོབ་པ། བྲོགས་དེས་མེད་ལྷ་དང་འདྲེ་སྲིན་བར་དོའི་འགྲོ་བ་སྤྱ་ཆོགས་དང་ཡུད་
ཅམ་རེ་འགྲོགས། སྤང་ཆུལ་དེས་མེད་ཀྱི་ཆར་སྟོ་བདེ་སྤུག་སྤྱ་ཆོགས་སྐད་ཅིག་ལ་འགྱུར་ཐོག་
བྱེད་པའི་སྤང་བ་འཆར་བ།
སྲིད་པ་བར་མ། བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་སྟེ་འཆི་སྲིད་དང་སྐྱེ་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་བྱུབ་པས་ན་སྲིད་པ་བར་མ་ཟེད།
སྲིད་པ་བྱེད་པོ། [མཛོན]མོ་མཆོན།
སྲིད་པ་མ། [མཛོན]ལྷ་མོ་ལུ་མ།
སྲིད་པ་འཆོལ་བ། བར་སྲིད་ཀྱི་མིང་སྟེ་སྐྱེ་སྲིད་འཆོལ་བའི་རང་ཆུལ་ཅན།
སྲིད་པ་བཞི། སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། འཆི་སྲིད། བར་སྲིད། སྐྱེ་སྲིད་དེ་བཞི།
སྲིད་པ་ལན་བདུན་བ། ལུལ་ཀྱང་སྲིད་པར་ལན་བདུན་དུ་འཁོར་ཇེས་དགྲ་བཙམ་པ་ཐོབ་པའོ།
སྲིད་པ་སོ་གཅིག་འདོད་ཁམས་ལྷ། འདོད་ལྷ་དུག་གཟུགས་ཀྱི་བཅུ་དུག་གཟུགས་མེད་སྐྱེ་མཆོད་
སྤུ་བཞི་སྟེ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་གོ།

སྲིད་པ་སང་པོ། བོན་པོའི་སྤྱུལ་སྤྱུའི་མཆོན།

སྲིད་པ་སྤྱུལ་ཅུ་ཅ་གཅིག་གཟུགས་མེད་ཁམས་བཞི་དང་། གཟུགས་ཁམས་བཅུ་དྲུག་འདོད་ཁམས་
བཅུ་གཅིག་བཅས་སོ།

སྲིད་པ་གསུམ། ① ས་འོག་དང་། ས་སྟེང་། ས་ཆུ་བཅས་གསུམ། ② སྤྱེ་སྲིད། འཆི་སྲིད། བར་སྲིད་
བཅས་གསུམ། ③ སྤྱགས་རྩིང་མའི་ལུགས་ལྟར་ན་སྤྱུལ་སྤྱུང་བ་འདོད་པའི་སྲིད་པ། དག་ཤེད་
སྤྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྲིད་པ། ཡིད་མི་སྤྱང་གཟུགས་མེད་པའི་སྲིད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ། ④ ལྷའི་སྲིད་
པ་དང་། ལྷའི་སྲིད་པ། མའི་སྲིད་པ་འོ།

སྲིད་པ་སྤྱི་མདོས། བོན་གྱི་མདོས་དཔེ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ཅོམ་པ་སོ་གཤེན་གཅེན་འོད། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་
དུས་རབས་གསུམ་པའི་ནང་ཅམ་ན་བཅུམས། རྗེས་སུ་ར་སངས་ཁྱིའི་ཁོད་ཀྱིས་བྱུང་གང་ལ་དུ་སྟེ་ལ།
སྲིད་པ་ཉོ་ཕྱག་གནའ་བོའི་བོན་ལུགས་ཕྱིས་ནང་ཆོས་དང་བསྐྱེས་པའི་ཆོ་ག་ཞིག་སྤྱང་སྲིད་ཀྱི་ལྟ་
འདེ་ཐམས་ཅད་སྤྱི་བུའི་དམ་གཤེད་བར་བྱེད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞིག་ཡིན། སྲིད་པ་ཉོ་ཕྱག་ཅེས་
པའི་དོན་ནི། སྲིད་པ་ནི་ལྟ་འདེའི་དོན། ཉོ་ནི་འཕོད་པའི་དོན། ཕྱག་ནི་བརྟམས་མཆོན་མའི་དོན་
ཡིན། དེས་ན་སྤྱང་ཞིང་སྲིད་པའི་ལྟ་འདེ་ཐམས་ཅད་ལ་བཀའ་བསྟོད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་
ཡིན། ཕྱག་རྒྱའི་ནང་གི་རི་མོ་ནི། སྲིད་པ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཆོན་བྱེད་དུས་སྤྱུལ་དང་།
དེའི་དབྱས་སུ་སྟེ་བ་དགྲ། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་ལོ་སྟོར་བཅུ་གཉིས། དེའི་ཕྱི་རོལ་དུ་སྤྱར་ཁ་བརྒྱད་
པོ་སོ་སོའི་བཟང་བཞི་དན་བཞི་དང་བཅས་པའི་རེ་འུ་མིག་རེ་བཞི། དེའི་ཕྱི་རོལ་ནམས་སུ་
གཟའ་ཆེན་བརྒྱད། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད། ལོ་རྒྱལ་པོ། ཆ་བ་ལྟོན་པོ། ཞག་དམག་མི། དུས་ཆོད་
མཆོན་ལ་སོགས་པའི་ས་བདག་ས་སོའི་གཟུགས་བརྟན་ནམ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་རི་མོ་དང་། ཐན་
དང་ལྟས་དན་ཐམས་ཅད་བརྒྱུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་རི་མོ་སྤྱོད་ཆོག་ས། འཕྲུང་བ་ལྷའི་གཟུངས་
སྤྱགས་དང་འཁོར་ལོ། ལོད་དུ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྤྱུང་དང་། གཟུངས་སྤྱགས། རྣམ་བཅུ་
དབང་ལྷན་བཅས་ཀྱི་རི་མོ་དང་། ཨོ་ཨ་ཀ་ནི་སོགས་ས་བདག་སྤྱིང་པོའི་གཟུངས་སྤྱགས་
བཅས་དང་། དེ་ལས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་ལ། སྤྱང་སྲིད་ལྟ་འདེ་ནམས་ལ་འཕོད་ཆོག་ས་དང་བཅས་
པ་གྲིས་ཡོད་པའི་རས་ཐང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རེད། འདིའི་བྱེད་ལས་ནི། དམག་ལ་ཆས་པ།

རྒྱལ་ལ་འགྲོ་བ། རོ་སྤང་བ། བག་མ་བསྟ་བ། མདོས་བརྒྱུད་པ། རོར་འཕེན་པ་ལ་སོགས་པའི་
འདྲ་ཡོད་མཆོད་པའི་ལས་རིགས་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ལོ་རྒྱུ་ཞག་དུས་ལ་རྒྱ་བའི་ས་བདག་
རྣམས་དང་འཕྲད་ན་དེ་དག་གི་ཀོ་ལོང་དང་། ཁྲག་དོག་སེལ་བའི་ཆེད་དུ། རྒྱང་སྤྱིད་ཀྱི་ལྷ་འཕེ་
དེ་དག་ལ་སྤྱིད་པ་རྟོ་ཡི་བྱག་རྒྱ་འདི་ཉིད་བསྟན་ནས་དེ་དག་སྤྱི་བ་པ་དང་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་
ཐབས་ཤེས་ཤིག་རེད།

དེ་ཡང་དམག་ལམ་དང་རོ་བྱངས་མཁན་གྱི་སྤྲུག་པ་དེས་སྤྱིད་པ་རྟོ་ཡི་བྱག་དེ་དབྱུག་པའི་ཅེར་
གཟར་ནས་ཁྲེར་ཏེ་སྟོན་དུ་འགྲོ་ཞིང་། དག་ཏུ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་རྩོམ་
ལ་འཁོར་བའི་ས་བདག་ རྫོན་ལོ་ཙོང་ཀུན་དང་། འབྲུག་ལྷ་ཐེ་ལུ་ལ་སོགས་པ་རྫོན་ལོ་རྒྱལ་བ་
འཁོར་བའི་ས་བདག་ ས་བདག་གཟིག་མཁུག་ཅན་དང་། གསེར་མཛོད་ལ་སོགས་པ་ཞག་
དམག་མི་ལ་འཁོར་བའི་ས་བདག་ གཡུ་མཛོད་སྟོན་ལོ་ལ་སོགས་པ་དུས་ཆོད་མཆོན་ཆ་ལ་
འཁོར་བའི་ས་བདག་ གཞན་ཡང་སྤར་ཁ་བརྒྱད། སྤེ་བ་དབྱུག་གཤེད་དཀར་ནག་ ལོ་སྐྱོར་བརྒྱ་
གཉིས། ལོ་ཁྲན་དུག་ལྷ། རྟེན་འབྲེལ་བརྒྱ་གཉིས། དར་གྲུང་བརྒྱ་གཉིས། ཁ་སྐོག་སུམ་ལྷ། ལྷ་
ཆེན་བརྒྱད། ལྷ་ཆེན་བརྒྱད། གཉན་ཆེན་བརྒྱད། རོར་སྤྱང་བརྒྱད། གཟའ་ཆེན་བརྒྱད། རྒྱ་སྐར་
ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད། རྣམ་ཐུངས་བཞི། ཁྲུང་བར་དུ་ད་ལོའི་ལོ། ད་ཞག་གི་རྒྱ་བ། དེ་རིང་གི་ཉི་མ།
ད་ལྷའི་དུས་ཆོད་ལ་རྒྱ་བའི་གནས་ཁྱི་ ཉལ་ཁྱི། ཀ་ལ་རོ་ཐག་ ས་བདག་ཟེན་སྤྱང་། བི་མིང་
འཕར་མ། ཁ་ཆ་བྱ་རོག་ གྱི་མིང་ལྷ་སེར། བི་ཉི། རྣམ་འབྱོར་མ་བརྒྱད། གནས་གྱི་གཟའ་ཆེན་
ལྷ་ཆོད། བར་གྱི་ཁྲུབ་འཇུག་ཆེན་ལོ། སའི་སྤྱང་བྱེད་ནག་མོ། གཅེར་བྱ་ལག་རྒྱལ་ལ་སོགས་
པ། རྣམ་མཁའི་ལྷ། བར་སྤྱང་གི་གཉན། ས་གཞིའི་ས་བདག་ ས་ལོག་གི་སྤྱུ། བག་འཛི་ལྷ་མ་སྤོན་
སྤེ་བརྒྱད། ས་རི་ཡུལ་འཁོར་འདི་ལ་གནས་པའི་ས་བདག་ ལྷ་གཉན། ཡུལ་ལྷ། གཞི་བདག་ དག་
བསྟེན། ལྷར་མ། མ་མོ། ཐེུང་རང་། དཔུ་སྤྱན་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་འཕེ་གདུག་རྒྱུབ་ཅན་ཀོ་ལོང་
བསྟན་པའི་ཆོག་ས་རྣམས་ཀྱིས། དེ་རིང་གི་ཉི་མ་ལ་སྤྲུག་པ་འཆང་རྣམ་འབྱོར་པ་བདག་གི་ལས་
(དམག་ རྒྱག་ རོ། བག་ མདོས། རོར་སོགས་ལས་གང་ཁ་བསྟར།) འདི་ལ་ཀོ་ལོང་དུ་ང་སྤྲུག་
དོག་མ་བྱེད་པར་སྤྱིད་པ་རྟོ་ཡི་བྱག་རྒྱ་གཉན་ལོ་འདི་ལ་གཟིགས་ཤིག་ རྟོས་ཤིག་ གསོན་ཅིག་

ཉོན་ཅིག་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་དབངས་རིགས་ལྷ། གསང་བའི་བདག་པོ་ལྷ་ན་རྟོ་རྟེ། ཨོ་
རྒྱན་གྱི་སྒོ་བ་དཔོན་པན་འབྱུང་གནས། ཀོང་ཅེ་འཕྲུལ་རྒྱལ། མཁས་པ་དུ་ཉར་ནག་པོ་ལ་སོགས་
པ་གཙུག་ལག་བརྒྱན་པའི་དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་པ་རྣམས་དང་། མཆོག་གསུམ་རྩ་གསུམ་རྣམས་
ཀྱི་བཀའ་དང་དམ་ཆོག་ལས་མ་འདའ་བར་ཐུགས་ཞི་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྷན་པས་པན་
པ་དང་བདེ་ལེགས་ཀྱི་སྒོང་གོགས་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛོད་ཅིག་ཨོ་ཨ་ཀའི་སོགས་བཤོད།

སྲིད་པའི་ཁམས་དམར། སྲོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྦྱར་ནས་བཏགས་པའི་བྲག་ལྷན་གྱི་མིང་རྣམ་
གངས་ཤིག་སྟེ། མི་ཡི་ཉི་མ་མཛོང་གི་དོན་ལྷན་གྱིས་མཛོང་པའི་མ་ལ་ཡའི་དཀའ་འབྱེལ་ལས།
འབྱུང་ཁུངས་བསྐྱལ་པའི་དང་པོ་ལ། ལྷ་བྱ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་དེ། གངས་རི་ནགས་འདབ་མཆོ་
འབྲམ་དང་། འབྲིང་བྲག་དཀར་པོའི་སྟེང་དུ་བྱོན། ལྷ་སྒྲ་སྟེ་བརྒྱད་བུ་མོ་མཛོང་། འབྲིང་འབྲུར་
འདྲི་སྟེག་བྱང་གྱི་མདངས། ལྷ་མའི་གར་དང་བད་མའི་འཕྲོས། མཛོང་བས་ཡིད་གཡོས་སྒྲིལ་
འབྱུང། ཞལ་གྱི་ལྷགས་གཞིབས་མོད་ལ་ནི། ཀུན་ནས་ཁམས་གཡོས་དཀར་དམར་ཤོར།
དཀར་པོ་འབྲིང་བྲག་སྟེང་དུ་བབས། རྩོམས་ཤོད་སྒྲིམ་ཆོལ་བྱར་ཆགས། མིང་ཡང་བདུད་ཅི་
ཅོང་ཞི་ཟེར། དམར་པོ་འོ་ཆོ་བྲག་ལ་བྲོས། བྲག་ལས་ཤོད་སྒྲིམ་བྲག་ལྷན་བྱང་། དེ་བྱིར་སྲིད་
པའི་ཁམས་དམར་ཟེར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སྲིད་པའི་འཁོར་ལོ། དགོན་པ་དང་ལྷ་ཁང་ཁག་གི་སྒོ་འཕྲོར་འོག་གིས་པའི་རི་མོ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ་
རྒྱམ་སྒོར་བྱི་ནང་བཞུགས་པའི་དཀྱིལ་བུ། འདོད་ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཉི་ཐུག་གསུམ་མཆོན་
བྱེད་བུ། ལྷ་ལོ་རྟོ། ལྷ་ལ། བག་པ་གསུམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་དང་། དེའི་བྱི་ལ་བདེ་འཕྲོད་དང་།
རན་འཕྲོའི། འཕྲོ་ལམ་མཆོན་བྱེད་ལམ་དཀར་ནག་གཉིས། དེའི་བྱི་ལ་ཆ་ལྷ་བཤོས་པའི་སྟེང་
གི་ཆ་གཉིས། ལྷ་དང་མིའི་འཛིག་རྟེན། འོག་གི་ཆ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་བུ་དཔུལ་བ། གཡམས་སུ་
དུད་འཕྲོ། གཡོན་དུ་ཡི་དུགས། དེའི་བྱི་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་མཆོན་བྱེད། འོང་བ། ར་
མཁན། སྒྲེལ། ལྷ་ཇིང་། ཁང་སྟོང་། མི་གཉིས་འོ་བྱེད་ལ། མིག་ལ་མདའ་ཕོག་ལ། ཆང་འཐུང་
བ། ཤིང་ཉོག་ལེན་ལ། ལྷ་མ་ལ། ལྷ་བྱ་སྟེ་བ། མི་ཁྱད་པོ་དང་གི་བའི་རོ་བཅས་གིས་ཡོད།

སྲིད་པའི་གངས་ཀྱན། སྲིད་པའི་གངས་རི་སྟེ། གནའ་རབས་ནས་ཆགས་པའི་གངས་རི། སྲིད་པའི་

གངས་ཀྱི་ཡིན་མེད། ཉེ་མ་ཤར་དུས་ཤེས་ཡོང།
སྲིད་པའི་རྒྱ་རྒྱུ། སྒྲིག་མཛད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་suggested cause ཟེར།
སྲིད་པའི་སྟོན་མེ། ཉེ་མའི་མིང་སྟེ་འདིག་རྟེན་གྱི་སྟུན་བ་གསལ་བྱེད་པའི་སྟོན་མེ།
སྲིད་པའི་དབྱ་ལྷ་མཆེད་དགྲ། ༡ དཔའ་བརྟན་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ། ༢ མཐུ་ཆེན་དབྱ་འདུལ།
༣ སྤང་བྲགས་འབྲུག་ལྷེར། ༤ དྲག་ཅལ་ཐོག་འབེབས། ༥ སྤྲེས་བ་སྟོག་འདོན། ༦ སྤང་བའི་
སྟོག་གཅོད། ༧ སྤྲེས་བྱ་རང་ཆས། ༨ བྱ་ཁ་སྟོན་མོ། ༩ དབྱ་སྟུན་གཤོག་ཅལ་བཅས་དགྲ།
སྲིད་པའི་བརྟུང་བསྟུས། སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྤྱར་ནས་བཏགས་པའི་ཙོང་ཞིའི་གཤམ་མིང་ཞིག་
སྟེ། སྟེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟུན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་
ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོ་གསལ་མགྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། སྲིད་པའི་བརྟུང་བསྟུས་ནི་ཙོང་ཞིའི་མིང་སྟེ།
ངེས་ཆོག་ནི་ཡེ་སྲིད་གྱི་དུས་སུ་ལྷ་བྱ་ཡིན་བཞིན་ཞོར་བྱུང་ལྷ་ལྷའི་བྱ་མོ་གཉིས་འགྲོགས་བ་
ལས་ཁམས་ཀྱི་བརྟུང་ཁུ་བ་དཀར་དམར་ས་ལ་ཤོར་བས་དཀར་པོ་བྲག་ལ་ཆགས་པས་ཙོང་
ཞི་འགྱུར་བར་བཤད་པས་སོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།
སྲིད་པའི་རྒྱ་པོ། འཁོར་བའི་སྟུག་བསྟུས། སྤྱི་རྒྱ་འཆའི་སྟུག་བསྟུས་ནི་སྲིད་པའི་སྟུག་བསྟུས་ཀྱི་
རྒྱ་པོའི་རྒྱན་ཞིག་ཡིན།
སྲིད་པའི་འདོད་ཆགས། ཁམས་གོང་མ་གཉིས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཉེ་དཀྱ་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་
དང་བྲལ་ཞིང་ཡང་སྲིད་པར་འཕེན་པའི་འདོད་ཆགས་ཡིན་མོ།
སྲིད་པའི་འདྲེ་བརྒྱུ། ལི་བག་མའི་འདྲེ། ཁོན་མཁར་ལས་ཀྱི་འདྲེ། དུ་རྟོམ་དང་སྦྱིན་བསྟེན་ཞུགས་
ཁང་རྣམས་ཀྱི་འདྲེ། ཁེན་ཐོག་བྱུང་བའི་འདྲེ། ཁམ་རྒྱ་ལས་ཀྱི་འདྲེ། གིང་སྟགས་བ་ཆོགས་པའི་
འདྲེ། ཟེན་ཤིང་ལས་ཀྱི་འདྲེ། ཟོན་དམག་དང་སྟོན་མའི་འདྲེ་ལོ།
སྲིད་པའི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར། ཙོང་ཞི་དང་མཆོལ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྟེ་དགེ་
བྱུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྟུན་གྱི་བད་བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་
བ་སྒྲོ་གསལ་མགྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། སྲིད་པའི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་ནི་ཙོང་ཞི་དང་མཆོལ་

ཁོད་གཉིས་ཀྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། དེས་ཆོག་ནི་སྟོན་ལྟ་བུ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུས་ལྟ་སྟེ་བདེ་བརྒྱད་ཀྱི་
བུ་མོ་ལ་རེལ་བ་ལས། བྱང་མེས་ས་དཀར་དམར་ས་ལ་སྦྱང་བས་རིམ་བཞིན་ཅོང་ཞི་དང་
མཆེལ་དུ་འགྱུར་བར་བཤད་པས་སོ།།

སྲིད་པའི་བྱེ་མ། ① ལུགས་པར་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་བྱེ་མ། ② དུས་སྡེ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་བྱེ་མའི་ཕྱང་པོ།
སྲིད་པའི་སྦྱོར་བྲལ། སྲིད་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། དེས་འཁོར་བའི་
སྟུག་བསལ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ལ་ཉོན་མོངས་དེ་སྦྱངས་པ་ལ་སྲིད་
པའི་སྦྱོར་བྲལ་ཞེས་ཟེར་ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་གི་འགྲེལ་པར་གསལ།

སྲིད་པའི་མིག་[མངོན]ཉི་མ།

སྲིད་པའི་ཅ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་། རྣམ་ཤེས། ཕྱང་པོ། མོ་མོའི་དབང་པོ་བཅས་ཀྱི་རྟེན་གནས་སུ་
གྱུར་པའི་ཅ།

སྲིད་པའི་ཅ་བ། སྒ་རྒྱས་སམ་ཉོན་མོངས་པ།

སྲིད་པའི་ཅ་པོ་ཆེ། ལུས་འཛིན་པ་འཇམ་སྟོག་གི་རྟེན་བྱེད་པའི་ཅ་རིགས་སྤྱི་ལོ་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤངས་
དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།
སྲིད་པའི་ཅ་ཞེས་པའི་སྲིད་པ་ནི་འཛིན་ནས་རྟེན་གྱི་དོན་ཡིན་པས། ལུས་འཛིན་པ་འཇམ་སྟོག་གི་
རྟེན་བྱེད་པའི་བྲན་འཆར་ཆགས་འཕེལ་གྱི་ཅ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ངོ་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

སྲིད་པའི་ཅ་པོ་ཆེ་རྣམ་བཞི། བཤད་རྒྱད་ལས། སྲིད་པའི་ཅ་པོ་ཆེ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། ཞེས་པ་ཐོག་མར་
ཆགས་པའི་ཅའི་འདབ་མ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་སུ་ཆགས་ཤིང་བྱ་བ་ཟེན་པ་ནས། མཐར་ཐི་
སྲིད་འཆོ་བའི་བར་ལུས་ལ་གནས་ཤིང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆ་ནས་སྲིད་པའི་ཅ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
འདི་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་པའི་སྐབས་སུ་བདེ་སྟུག་ལ་སོགས་པའི་འཆོ་
བ་རྣམས་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དང་། གནས་སོ་སོའི་སྤྱིང་དང་འོག་དང་། ཐད་ཤར་དག་ཏུ་བྱས་ཏེ་
ལུས་ཟུངས་གསོ་སྦྱོང་གི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་ལུས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ།

༡ བཤད་རྒྱད་ལས། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་ཅ། །ཤད་པ་ལ་སྲིད་ཅ་མན་ལྟ་
བརྒྱས་བསྟོན། ཞེས་པར། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་རྣམས་འཆར་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྗེའི་རྟེན་དུ་སྒྲུབ་པར་འབྲིལ་བ་ཞེས་པའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོ། མོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་འཁོར་དང་བཅས་པས་རྩ་ཐམན་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱ་སྟེ་མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ཆོགས་དུག་བསྐྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་སྤྱིང་ཁར་ཡིད་བཟང་མ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ། འདི་ནི་ལུལ་གྱི་སྤྱི་མཆོན་འཛིན་པའི་རྟོག་བཅས་ཤེས་པའི་རྟེན་ལ་ཟེར།

༣ བཤད་རྒྱུད་ལས། ལུས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ཆགས་པར་བྱེད་པའི་རྩ། །ལྟེ་བ་ལ་སྤྱིད་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར། ཞེས་པར་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ། རང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་འདི་ཉིད་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་སྟེ་ཆགས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་ས་པོན་འཕེལ་འཛིན་བྱེད་པའི་རྟེན་དུ་ལྟེ་བའི་དབུས་ཀྱི་བསྐྱར་བ་ཞེས་པའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུར་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

༤ བཤད་རྒྱུད་ལས། བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ། །མཆོན་མ་ལ་སྤྱིད་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར། ཞེས་པ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་དུ། བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་མི་ཉམས་པར་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ནི་བདེ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་མཆོན་མར་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཞེས་པའི་རྩ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་སྤྱིད་ཅིང་འཁོར་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར་ཏེ་གནས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། (འདིར་རྩ་དཀར་ནག་ཐམས་ཅད་ལ་གོ་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། ལས་འདི་དག་རྩ་དཀར་ནག་གཉིས་ཀའི་ལས་ཡིན་པའི་བྱིར།)

དུས་རྒྱན་རྩ་འཁོར་ལྡ་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་པ་འདིར་བཞེ་ལས་མེད་པ་གང་སྟུང་ན། མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། མགོན་པོའི་འཁོར་ལོས་རྩ་དུག་པོ་ལ་ལོངས་སྤྱད་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་ལུས་ཀྱི་ཟུངས་སྐྱེད་པའི་ལས་བྱེད་པ་ཉུང་བའི་དོན་གྱིས་དངོས་སུ་མ་སྟོས་པ་ཡིན་ཀྱང་ལུགས་བསྐྱར་དུ། བཟའ་བུང་རོ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་རྩ། །མགོན་པ་ལ་སྤྱིད་རྩ་ཐམན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐྱོར། ཞེས་དོན་གྱིས་ཐོབ་ཅིང་གོ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་སོ།

སྲིད་པའི་ཆེ་མོ། སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་ཡང་ཅེ།

སྲིད་པའི་ཟག་པ། ཟག་པ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ། ཁམས་གོང་མའི་མ་རིག་པ་དང་ལྟ་བ་ལས་གཞན་པའི་
ཉོན་མོངས་པ་ནམས་སོ།།

སྲིད་པའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་སྲང་ཁྱིམ་སྲོད་པའི་རྒྱབ་ལ་བོད་རྒྱ་དགུ་བ།

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ལེན་པའི་རྟེན་གྱིས་ལུས་ངག་
ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཡང་སྲིད་མངོན་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་ལས་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་
མངོན་དུ་བྱེད་པའོ།།

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གི་བག་ཆགས། མི་དགེ་བའི་བག་ཆགས་ཏེ། སྲིད་པའམ་འཁོར་བར་སྐྱེ་འཆི་སྒྲ་
ཆོགས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་བྱས་པའོ།།

སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས། ༡ མ་རིག་པ། ༢ འདུ་བྱེད། ༣ རྟེན་ཤེས། ༤ མིང་དང་གཟུགས།
༥ སྐྱེ་མཆེད་རྒྱུ། ༦ རེག་པ། ༧ ཆོར་བ། ༨ སྲིད་པ། ༩ ལེན་པ། ༡༠ སྲིད་པ། ༡༡ སྐྱེ་བ། ༡༢
ཆ་ཤི་བཅས་བརྒྱ་གཉིས།

སྲིད་པའི་ལམ། [མངོན]མོ་མཆན།

སྲིད་པའི་ལྷ། བོན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། བོད་ཀྱི་སྐྱམས་ས་དང་བོར་ཆགས་པ་དང་
མཉམ་དུ་བྱུང་ཞིང་བོད་ལུས་སྲུང་སྟོབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལྷ་དགུ་ཡོད་པར་བཤད་དེ་ལྷ་དགུ་ནི། ༡
ཡབ་ལྷ་ཆེན་འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ། ༢ དེའི་སྲས་ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། ༣ བྱུང་གི་གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ། ༤
སྐྱོད་ཇོ་མོ་སྐྱོགས་ཆེན། ༥ ཤར་གྱི་མ་ཆེན་སྟོམ་པ། ༦ ཇོ་མོ་གཡུལ་རྒྱལ། ༧ སྐྱིད་ཡོད་
ཞིགས་ལྷ་རྒྱལ་པོ། ༨ ཤེས་དཀར་ཇོ་མོ་རྟ་ཆོད། ༩ གཙང་གི་གཞོད་སྐྱིན་གང་བ་བཟང་པོ་
བཅས་ཡིན་པར་བཤད། ལྷ་ལྷ་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་སྲིད་པའི་ལྷ་མང་པོ་ཞིག་གི་ལྷ་རབས་བཤད་
འདུག་པ་དེར་གཟིགས།

སྲིད་ཆོན། ༡ སྲུང་བོད་སྤེལ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཛིན་པའི་ཆོན་པོ་ཆེ་ཤོས། ༢ དེར་དུས་
དབྱེན་སྐད་དུ་ prime minister ཟེད།

སྲིད་དབང་། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དབང་ཆ། སྲིད་དབང་སྐྱེར་གཙོད། སྲིད་དབང་འཛིན་པ། སྲིད་དབང་

འཛུགས་ལུགས། སྲིད་དབང་རྩམ་མ། སྲིད་དབང་གི་སྒྲིག་གཞི། སྲིད་དབང་མགོ་རྟེན་སྒོ་གཤམ་གས།
སྲིད་དབང་འདུས་མ། སྲིད་དབང་ལས་ཁུངས།
སྲིད་དབང་སྐྱེར་འཛིན་མི་སྐྱེར་བྱོལ་ས་དང་། ཆོག་ས་པ་གཅིག་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དབང་གཟུང་
ཞིང་། མི་དམངས་དང་། ཆོག་ས་པ་གཞན་ལ་དབང་ཆ་རྩ་བ་ནས་མི་སྦྲེར་བའི་གཏུགས་རྩ་བ་
ཅན་གྱི་སྲིད་སྐྱོང་ཚུལ་ཞིག་འདི་ལ་དབྱིན་སྐད་ཀྱི་ autarchy ཟེད།
སྲིད་འཕྲོད། འཁོར་བའི་བུན་ཆོག་ས།
སྲིད་མིན་གྱི་དཔེ། སྲིད་མིན་དཔེའི་བྱུང་ཆོས་ནི། དཔེ་ཡོང་མི་སྲིད་པ་ཞིག་བཀོད་ནས་དེ་བཞིན་
དཔེ་ཅན་དེའི་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བཟོད་བྱའི་སྦྱོན་ཡོན་གང་དེ་མི་སྲིད་པ་བསྟན་པའི་དགའ་སྦྱོར་ཞིག་
ཡིན། འདིར་དཔེ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་ནམ་དགེ་ལྡན་པ་སྦྱར་ཞིང་དཔེ་དེ་བཞིན་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་
བཞིན་དུ། དཔེ་ཅན་ཡང་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་མཆུངས་པར་སྦྱོན་པས་འདི་ལ་འབྱུང་མིན་གྱི་དཔེ་
ཞེས་བཟོད་ཀྱང་རུང་ཞེས་འབྲུག་ཁམས་སྤྱལ་གྱིས་གསུངས།
སྲིད་ཅ། བྱ་ཆ་རིགས་རྒྱུད་སོགས་སྲིད་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་ཁམས་དཀར་དམར་གཉིས་རྒྱ་བའི་
རྩའི་མིང་སྟེ། རྟེན་སྲིད་སངས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བའི་རྒྱུར་སྟོན་པོ་
ལས། ལྷན་པའི་རྩ་ལ་རྩ་ཆ་སོག་རྩ་སྲིད་རྩ་དང་གསུམ་ཡོད་ལ་དེ་ཡང་མཆོན་མ་སྟེ་མིག་པ་དང་
བྱད་མེད་མོ་མཆོན་གྱི་དབྲག་གམ་བར་གྱི་འོག་སྒོ་ངོས་སུ་དབུས་ན་རྩ་རྒྱ་བས་རྩ་ཆ་གནས་པ་
དང་། སོག་ཅེས་རྒྱུད་རྒྱ་ཞིང་སོག་གནས་པ་གཤམ་དང་། ཐིག་ལེ་དང་བྱད་མེད་ལ་དམར་ཆ་
རྒྱ་བས་སྲིད་རྩ་གཡོན་དུ་གནས་སོ། ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སྲིད་རྩའི་བདག་འཛིན་རྩ་ཉ་ལྟེ་གསུམ། ལུས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་ཉི་རྩ་ཉ་ནི་བཟུང་བ་ཆོས་ཀྱི་བདག་
འཛིན། དག་གི་བདག་འཛིན་ཨ་ཀར་ཤ་རྩ་ཉ་ནི་ལས་རྒྱ་འབྲས་མེད་པར་སྦྱོར་བ་ཆད་པར་ལྷ་བ།
མེམས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཉ་ག་ག་རྩ་ཉ་ནི་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་ཉུ་བཟུང་བའོ།
སྲིད་རྩེ། སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་བསྟན་མིང་།
སྲིད་རྩའི་སྦྱོམས་འཇུག་ གཟུགས་མེད་སྦྱོམས་འཇུག་བཞིའི་ཡ་ཤྲལ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་
མེད་མིན་གྱི་སྟེ་མཆེད་ལ་དམིགས་པ་རྩེ་གཅིག་ཉུ་འཇུག་པའི་རྟེན་འཛིན་ལོ།

སྲིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་འགྲོའི་གོང་འཕྱོ། རྒྱའི་དུས་སུ་བསམ་གཏན་སྤེལ་སྒྲོམ་མ་བྱས་པས་ཚངས་
རིས་ནས་འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་སྦྱེས་ཏེ་གནས་གཙང་མར་མི་འགྲོ་བར་གཟུགས་
མེད་བཞིར་སྦྱེས་ནས་སྲིད་ཅེར་མྱུང་འདས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་རིགས་ཅན།

སྲིད་ཅེའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ། གོང་དུ་འཕོ་བ་གང་ཚངས་རིས་ནས་ཚངས་ཆེན་མ་གཏོགས་པ་
འབྲས་བྱ་ཆེ་བའི་བར་ཐམས་ཅད་བརྒྱད་ཅིང་། དེ་ནས་གཟུགས་མེད་བཞི་རིམ་གྱིས་སོང་ནས་
མཐར་སྲིད་ཅེའི་རྟེན་ལ་འདའ་བའི་རིགས་ཅན་གོ།

སྲིད་ཆ་བ། སྲིད་སྦྱོང་གི་ཆ་བ་སྟེ། དེ་སྟོན་གྱི་སྟོལ་དུ་དྲ་ལའི་རྩ་མའི་ཡང་སྲིད་དོས་འཛིན་འབྱུང་རྒྱ་
སོགས་ཀྱི་དུས་སུ་སྲིད་སྦྱོང་བ་སྒྲོ་གཞག་གིས་དབང་འཛིན་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་མེད་པའི་སྐབས་
སུ་སྲིད་ཆ་བ་གྱིས་དབང་འཛིན་པར་བྱེད།

སྲིད་འཆོ་བ། ① རྒྱལ་པོའམ་སྒོན་པོ་ཆེན་པོ། ② སྲིད་དོན་གྱི་འགོ་འཛིན་བ། ③ བྱ་རྒྱུང་གསོ་
བཤམ་སྤྱང་བ།

སྲིད་འཛིན། སྲིད་ཀྱི་དབང་འཛིན་མཁན་གཙོ་པོ། སྲིད་འཛིན་ཏང་། སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས། སྲིད་
འཛིན་ས་ཁུལ། ཨ་རིའི་སྲིད་འཛིན་ལྟ་བུ།

སྲིད་འཛིན་འགན་འདེད་ལམ་ལུགས། རིམ་བ་དང་པོའི་སྲིད་གཞུང་གི་འགན་འཁུར་བ།

སྲིད་ཞི། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞི་བ་མུང་འདས་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་མིང་།

སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསལ། སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་ཞི་བ་
མུང་འདས་གཉིས་རང་བཞིན་མེད་བརྟོགས་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྦྱོར་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག

སྲིད་ཞི་མཉམ་ཉིད་ནི། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བསྐྱུར་ཐོབ་པའི་སྒྲོན་སྲིད་ཞི་
མཉམ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་སེམས་པའི་རྣལ་འབྱོར།

སྲིད་ཞེའི་བདེ་སྦྱིད། ① སྲིད་པ་འཁོར་བ་དང་། ཞི་བ་མུང་འདས་གཉིས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྦྱིད་བ། ②
སྤར་བོད་ཕྱེ་བ་གཞུང་བཀའ་ཤག་གི་ལས་ཐམ་ལྟེ་བའི་ཁ་རིས་ཀྱི་ཆིག་གཞི། ③ ཁ་བཏགས་
ལེགས་གས་ཤིག

སྲིད་ཞེའི་གཙུག་རྒྱུ། སྲིད་པ་འཁོར་བ་ནས་མ་ཐར་བའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་དང་། ཞི་བ་ཐར་བའི་

གོ་ལས་ཐོབ་ཐེན་པ་ཀུན་གྱིས་མཆོད་པའི་ཞིང་སྒྲན་མེད་པ་གོང་ན་མེད་པ་ཡིན་པ། མིང་པ་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆབ་མིང་དང་། ཞི་བ་ཆོས་ལུགས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་སམ་ཡང་ན་མིང་པ་
འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆབ་མིང་དང་ཞི་བ་ཆོས་ལུགས་ཡོངས་ཀྱི་མགོན་སྐྱབས་ཞེས་པའི་དོན།
མིང་ཞུགས་མིང་སྒྲེང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་རྩིས་ལ་དག་ཐེང་གི་ལེགས་བསྐྱུང་སྟོན་དོན་ལྟ་རྒྱུ་
བསྐྱུལ་བའི་དོན།
མིང་ཞུགས་མིང་མོལ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཐག་གཅོད་ལ་ཞུགས་པ་དང་སྒྲེང་མོལ་བྱོས་བསྐྱུར་
བྱས་པར་ཟེད།
མིང་ཞེད་། དུལ་མེད་།
མིང་གཞུང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལག་བསྟར་ལས་ཁུངས་ཏེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
མིང་འཛིན་ལས་ཁུངས་ལ་ཟེད། མི་དམངས་མིང་གཞུང་། བཀས་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་གྱི་གོང་
མའི་མིང་གཞུང་ལྟ་བུ།
མིང་གཞུང་མེད་པའི་རིང་ལུགས། དེ་ནི་ཆབ་མིང་གྱི་རྣམ་པ་ཞིག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་རྟེན་གང་རུང་
གི་ཁྲིད་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིང་དབང་ཆའི་མར་ངོ་ཆོལ་དང་། ཆོག་པ་བ་གང་རུང་དང་སྒྲིག་
འཇུགས་གང་རུང་སོགས་ཆང་མ་ངོ་ཆོལ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན།
མིང་རིང་། དུལ་མེད་མུ་རིང་།
མིང་ལོ། སྤར་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མིང་སྟོང་བའི་ལོ་མིང་།
མིང་སྤར་། ① ཆབ་མིང་སྤར་ཞིང་སྟོང་བ། ② མགོན་པོ་ཆོག་པ་བ་དག
མིང་སྤར་གི་རིག་བྱེད། <ཨ་ཐུབ་པེ་དུང་> སྤར་རྒྱ་གར་བྱམ་ཟེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་བཞིའི་ཡ་
བྱལ་ཞིག་སྟེ་བཤེགས་དབང་ཞི་བྱེད་ཀྱི་བྲག་ལས་སྟོན་པའི་རིག་བྱེད།
མིང་སྤར་འཛིན། [མངོན་ལྟ་དབང་སྤུག
མིང་གསུམ། མིང་པ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
མིང་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ། [མངོན་ལྟ་ཐུག་ཅན་གྱི་མིང་གི་མངོན་བརྗོད་ཅིག
མིན། ① མོག་ཆགས་འབྲུའི་སྤྱི་མིང་དང་། ② མིའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་འབྲུ་སྤྱི་

མོ། ③ བལ་གྲིས་བཞོས་པའི་སྐྱམ་བུའི་རིགས་ཟ་བའི་འབྲུ་སྤྱི་ཆུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་།
སྤྱི་སྤྱི། སྤྱི་བུ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱད་པ་སྟེ་དར་སྤྱད།
སྤྱི་སྤྱི། མོ་བ་དང་མོང་གའི་གནས་སུ་སྤྱི་བུ་དང་མེ་སྐབས་ལྷན་དུ་བྱུང་བའི་ལ་བའི་སྤྱི་གི་མིང་།
སྤྱི་ཁྱང་། ① མིག་དང་ན་བའི་བར་གྱི་སྤྱི་ཆང་ངམ་ཡ་ཁྱང་ཟེར་བ། ② སྤྱི་བུའི་ཆང་།
སྤྱི་གི་མེ། ① རྩོམ་དང་འབྲུ་བའི་གདུག་འབྲུ་ཞིག་སྟེ་མི་ལ་སོ་བཏབ་ན་འཆི་བར་འགྱུར་བ། ②
སྤྱི་བུ་མེ་ཁྱང་།
སྤྱི་སྤྱང་། སྤྱང་འཐབ་རིགས་བཞིའི་ནང་ཆན་པོ་མོང་སོགས་སུ་སྤྱི་སྤྱིས་པའི་སྤྱང་འཐབ་ཤིག
སྤྱི་ཅན། [མངོན]སྤྱི་ག་ མ།
སྤྱི་འཛོམས། སྤྱི་ནད་ལ་པན་པའི་སྤྱི་ནམ། སྤྱི་བུ་གསོད་པའི་སྤྱི་ན།
སྤྱི་ཐོད། བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཐོར་པ་ཅེ་དཀར་ཞིང་ནག་པོ་འབྱུང་བ་ཞིག
སྤྱི་དུག ལུས་པ་ལ་བཏྲོས་ནས་བཏགས་པའི་བྱེ་ཏར་ཀའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག
སྤྱི་ནད། ཁོང་སྤྱི་དང་། མགོ་སྤྱི། བགས་སྤྱི་སོགས་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་བུ་ནད་དུ་གྱུར་པའི་མིང་།
སྤྱི་པོ། ① བྱིའི་ལྷ་སྤྱི་སྟེ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག སྤྱི་པོ་ལང་ཀ་མགྲིན་བརྒྱ། བྱ་འདི་ནི་སྤྱི་པོ་
ལྷ་བྱུར་བཞིན་དང་སྤྱི་དམར་ཞིང་མཆེ་བ་དང་ལྷན་པའི་མཆན་ལྷས་ངན་པ་ཞིག་གོ་མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ལ་ཀུན་གསོད་དང་། མཁའ་འགྲོ་སྟེ། མགྲིན་དམར་ཅན། ལྷ་སྟོག ལུན་མཆན་ས་
སྟོབས། འབོད་སྟོག མི་ལ་འཆོ། མིག་དམར། མཆན་རྒྱ། མཆན་སྟོད། ག་ཆེན་ཟ། ག་ཟུག་
འབྱུང་། རོ་ཟན། བསོད་ནམས་སྟེ་པོ་བཅས་སོ། ② [མངོན]གཏེར་དགུ་ལ་སྤྱང་བ་པོ་སྤྱི་པོ་
དགུ་ཡོད་པས་གྲངས་དགུ་མཆོན། བཤད་སོལ་གཞན་ཞིག་ལ་ལང་ཀའི་ཐོང་ཁྱེར་དགུའི་
བདག་པོ་སྤྱི་པོ་དགུ་ཡོད་པས་གྲངས་དགུ་མཆོན།
སྤྱི་པོ་ཁྲིས་པ། ལྷ་སྟེའི་རྣམ་འབྱུར་ཞིག
སྤྱི་པོ་དགུ། གཏེར་དགུ་ལ་སྤྱི་པོ་སྟེ། སྤྱང་བ་པོ་དགུ་ཡོད་པ།
སྤྱི་པོ་དབང་། སྤྱི་པོའི་རྒྱལ་པོ། སྤྱི་པོ་ནི་མི་ག་ཟུག་མཁའ་རྩ་ཡབ་སྤྱིང་སོགས་སུ་ཡོད་པ་མའི་
བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དགའ་བྱེད་དག་པོ་དང་། མགྲིན་བརྒྱ་པ། ལྷ་སྟོག་

ཀྱལ་པོ། དལ་འཛིན་ཀྱལ། གདོང་བརྩ་བ། བདེན་ཐལ་གཙོ་པོ། རོར་སྤྱིན་གཙུང་པོ། གནས་
བཞི་བ། འོད་ཡངས་བྱ། ར་བ་ཤ། ལྟའི་བདག་པོ། གསོད་བདག་སྤྱེ། བསོད་ནམས་སྤྱེ་བོའི་
དབང་ལྷག་ལྟོ་ལུབ་ཕྱོགས་སྤྱོད་བཅས་སོ།།

སྤྱོད་པོ་མིར་བརྩས། མི་ངན་མི་བཟང་དུ་བརྩས་པའི་དཔེ་ཞིག་ཡིན།

སྤྱོད་པོ་ལྟ་བུ་རིའི་ཁྱོད་ཁྱེད། ཀྱུ་གར་གྱི་ས་དབྱིབས་ལྷ་གས་འདྲ་བའི་ཅེ་མོ་རྫོ་ཤོས་རྩ་མེ་ཤ་རི་
ཟེར་བ་དེ་ནས་སྤྱོད་ཕྱོགས་སུ་བྱ་བཏང་སྟེ་སོང་བ་ན་སྤྱིང་ཐུན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྩ་ཡལ་
སྤྱིང་སྟེ་ལྟ་བུ་རི་ཟེར་ཞིང་། སྤྱིང་སྤྱིང་ཐུན་དེར་མི་ཤ་ཟ་བའི་སྤྱོད་པོ་གནས་པ་སངས་ཀྱས་
བཙོམ་ཐུན་འདས་གྱིས་སྤྱོད་པོར་ཆོས་བསྟན་ནས་ལྷ་བ་རིའི་ཆོས་བརྒྱད་དང་། བཙོ་ལྷ།
གནས་གང་བཅས་ལ་མི་ཤ་ཟེ་བའི་སྤྱོད་ཐིམས་གནང་བ་ཡིན་ཟེར་ཞིང་། ཡང་བཤད་སྟོལ་
གཅིག་ལ་དེད་དཔོན་སྤྱུ་ལ་ཟེར་བའི་ཞིག་གིས་སྤྱོད་པོའི་ལུལ་དུ་དམག་བྲངས་ཏེ་མི་ཤ་ཟ་
བའི་སྤྱོད་པོ་ནམས་བརྩལ་ནས་ལུལ་དེར་གཞིས་ཆགས་ཤིང་ཀྱལ་ཁབ་བརྩལ་ནས་པས་ལུལ་
དེའི་མིང་ལ་སྤྱུ་ལའི་སྤྱིང་ཞེས་འབོད་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཀྱང་ཡོད།

སྤྱོད་པོལ། སྤྱོད་བུ་ཡོད་པའི་པོལ་མིག་གི་རྩ།

སྤྱོད་ཐུན་མ། [མཛོན་]ཐོག་མ།

སྤྱོད་བལ། སྤྱོད་བུ་ལས་བྱུང་བའི་བལ།

སྤྱོད་བལ་སྟན་གྱི་སྤང་བ། སྤང་ལུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། རིན་ཐང་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་སྤྱོད་བལ་ལྟ་
བུ་ལས་བྱུབ་པའི་འཁོར་གསུམ་ཁེབས་པའི་མཐའི་ཆད་དུ་ཆོངས་པའི་བྱེད་བཤོ།།

སྤྱོད་བྱ། འབྲུ་སྤྱོད་ཏེ་སྟོག་ཆགས་ཐ་མོ། རྩ་སྤྱོད། ཁོང་སྤྱོད། སྤྱོད་བུ་མེ་ཁྱེད། དར་སྤྱོད།

སྤྱོད་བུ་ཀི་ཏ་ཀ། ཐོག་མ་ཡིན་ཏེ། མདོ་སྟེ་ལས་བརྒྱ་པར་ཐོག་མ་གཉིས་ཞེས་པའི་སྤྱོད་གཞི་ལས།
སྤྱེས་རབས་འདིའི་སྤྱེས་ཐོག་མ་བརྒྱད་ཁྱི་ཞེས་བཤད་པ་དང་། བསྟོད་པ་བརྒྱ་ལྷ་བརྩ་བའི་
འབྲེལ་པ་ལས། སྤྱེས་རབས་འདི་བྲངས་པར་ཐོག་མ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

སྤྱོད་བུ་སྤང་འཐབ། པོ་སྤྱོད་སྤང་འཐབ་ཟེར་བའི་ནད་ཅིག་གི་མིང་ཡིན།

སྤྱོད་བུ་འགྲུལ། དུས་ཆོགས་ཤིག་སྟེ་པོད་རྩ་གཉིས་པའི་དབྱུགས་སོབ་ནས་འབྲུ་སྤྱོད་དབྱུགས་རྩ།

དབྱིད་ཀྱི་རྒྱང་ལྗང་། ཅི་ཤིང་ཁ་འབྲས་པའི་དུས་ཆོག་ས་ཡིན།
སིན་བྱ་འཛོམས། [མཛོད་]འོད་སྤྱིའི་མིང་།
སིན་བྱ་ལྗན་བྱ། [རྟིང་]འབྲའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ་མེ་བྲེང་།
སིན་བྱ་སྣ་ཟན། ཉག་ས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་དུག་ནད་སྣར་བབས་པའི་མིང་སྟེ། འབྲི་གུང་ཆེ་
དབང་བརྟན་པས་མཛོད་པའི་དུག་ནད་ཀྱི་བཅོས་ཐབས་གཞན་པན་སྟེ་བའི་འཛུམ་ཟེར་ལས། སིན་
བྱ་སྣ་ཟན་ནི། དུག་ནད་ཀྱིས་སིན་བྱ་དགྲགས་པས་སྣ་སིན་ལྗང་ནས་ཆབས་ཆེ་བར་གྱུར་ན་སྟེ་
ཤ་ནམས་ཟག་ནས་རྩས་པ་དཀར་པོར་སྟོན་པ་བྱེད་པའི་དུག་ནད། ཅས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སིན་བྱ་བད་བ། ལུ་ནང་གི་འབྲུ་མིའི་ནད་ཁྲག་འཛིབ་ཅིང་བྱངས་ཁྲག་འཛིབ་མི་འདོད་པའི་འབྲུ་ཞིག་
སིན་བྱ་བད་མ། བྱེད་ལས་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ལུ་ནད་གནས་པའི་སིན་བྱ་ནད་ཁྲག་
འཛིབ་རྩས་པ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་
ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། སིན་བྱ་བད་མ་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་
ལུ་ལ་གནས་པའི་སིན་བྱ་སྣ་མོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བད་མ་ཞེས་བཛོད་པའི་ངེས་ཆོག་
ནི། ཁྲག་གཏར་དཔོན་པ་ལ་སིན་བྱ་བད་མ་གཏར་དུ་འོས་པའི་ཅའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཁྲག་
འཛིབ་དུ་བརྟག་ན་ནད་ཁྲག་ནམས་འཕྱང་ཞིང་བྱངས་ཁྲག་ནམས་མི་འཕྱང་བ་དཔེར་ན། མེ་
ཏོག་བད་མ་ཉག་དུ་ལུ་ལ་གནས་ཀྱང་འདབ་མར་ལུ་མི་ཆགས་པ་བཞིན་དུ་སིན་བྱ་བད་མས་
ཀྱང་ཅའི་ནད་ནས་ཁྲག་འཛིབ་ལྟར་འཛིབ་ནད་ནད་ཁྲག་འཕྱང་བ་ལས་བྱངས་ཁྲག་ལ་མི་གཞོད་
བས་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་བྲགས་སོ།། ཞེས་དང་། མྱོ་བ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛོད་པའི་ཡན་ལག་
བརྒྱུད་པ་ལས། ཁྲག་ནི་བཟང་ངན་འདྲེས་པ་ལས། བད་མས་དང་པོ་ནད་ཁྲག་ནི། འཕྱང་སྟེ་ངང་
བས་འོ་མ་དང་། འདྲེས་ལུ་འོ་མ་ལེན་དང་མཚུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
སིན་བྱ་བ། སྤང་བྱ་ཏེ་མ་ཟེར་པའི་སྤང་བྱ་ར་ཅན་སོ་ལ་དུག་དང་ལྗན་པ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞེས་
སྟེ་མས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛོད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་བཤད་བདེ་བའི་འདོད་
འཛོལས་གསུངས།
སིན་བྱ་མིར་ཁྱི། སྤང་པའི་ནད་དུ་གནས་པའི་སིན་བྱ་སྣ་མོ་ཞིག་སྟེ། འདི་ནད་དུ་གྱུར་ན་བརྒྱལ་

གཟེར་དུ་འགྲུང།

སྲིན་བྱ་མེ་བྱེད། མཆན་མོ་གྲོད་པ་ནས་མེ་འོད་འཆར་བའི་སྤྲང་བྱ་ཞིག་ སྲིན་འབྲུ་མེ་བྱེད་གྱིས་ཉི་
མ་ལ་འགུན་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཀར་འོད་དང་། མཁའ་སྤྲང་། ཉིན་མི་གསལ། ལྷ་
མཁའི་སྤྲ་བྱུང། ལྷ་མཁའི་འོད། འོད་གྱི་ས་བོན། འོད་ཅན། ལམ་འོད་བཅས་སོ།

སྲིན་བྱ་དམར་ལེག། འབྲས་བྱའི་སྤྲ་རིགས་མ་རུ་རྩེའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག།

སྲིན་བྱ་ཆར་མ། [མངོན]གྲོག་ཆགས་སྒྲིག་པ་དུ་ཅན།

སྲིན་བྱ་ལངས་པའི་མོ་ནད། མངལ་གྱི་འབྲུ་མ་ར་ཀ་དང་། ཨ་སོ་ཀ་ཁྲོས་པའི་ནད་དེ། ལྷ་རྟགས་སྤྲ་
མཆན་མ་གཡའ་ཞིང་། ལུ་མ་དང་རྟེན་པ་སོགས་ན་བ་དང་། ལ་འབྲས་འབྲེལ་ཞིང་། སྤྲེལ་པ་
དང་འབྲས་སྤྲེལ་འོད་པ་བཅས་སོ།

སྲིན་བྱའི་སྒོ། [མངོན]ཀྱབ།

སྲིན་བྱའི་དུག་རྒྱ་བའི་དུག་རིགས་ཀྱི་ནད་ཆན་སྲིན་བྱ་ཨ་ལང་ཀ་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་དུག་

སྲིན་བྱའི་ནད་བདུག་ལྷང་སྲིན། མཁྲིས་སྲིན། སོ་སྲིན། པགས་སྲིན། གཞང་སྲིན། མཆན་མའི་སྲིན།
ཡ་སྲིན་ནོ།

སྲིན་བྱའི་སྤྲ་བས། དར་འབྲུ་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་འབྲུ་སྲིན་གྱི་ཆར།

སྲིན་བྱའི་རི། [མངོན]གྲོག་མའི་ཆར་ངམ་གྲོག་མཁའ་

སྲིན་བྱ། མཆན་མོར་འབྲུར་སྒྲོད་བྱེད་པའི་བྱ་རིགས་ཤིག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གད་མོའི་དབྲངས་
ལྷན་དང་། འགལ་འདུའི་རྒྱ་ཅན། ཉིན་མོ་ཡིག། ཉིན་མོར་དགའ་བྲལ། འབྲུང་པའི་བྱ། མིག་
མེར་ཅན། མེར་སྤྲའི་ལྷ་བྱེད་བཅས་སོ།

སྲིན་འབྲུ། སྲིན་བྱ་དང་འབྲ།

སྲིན་འབྲའི་ནད། སྤྲིང་ཟས་དམན་ལྷག་ལོག་པ་དང་། གདོན་སྒོ་བྱར་བ་སོགས་ཀྱིས་འདུ་བ་འཇུགས་
ནས་སྤྲེལ་གྱི་སྲིན་འབྲའི་ནད་རིགས་སྤོང་བར་བྱེད་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

སྲིན་འབྲའི་ནད་རིགས་དབྱེ་བ། ༡ སྲིན་འབྲའི་ནད་རིགས་ལ་དབྱེ་ན། བྱེ་སྲིན་ཤིག་དང་སྒོ་མ་
གཉིས། ལྷ་གི་སྲིན་ལ་བད་ཀན་སྲིན་དང་། རྒྱང་སྲིན་དང་། མཁྲིས་སྲིན། ཁྲག་སྲིན་བཅས་བཞི་

ཡོད་པ་རེད། དེ་ལས་འདུག་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་ན། བད་ཀན་གྱི་སྤྱི་བུ་བུ་ལྟོག་པ་འདྲ་བ་སོ་བ་
ལ་གནས་པ། རྒྱུད་སྤྱི་ཐོང་མ་འདྲ་བ་ཡོང་ན་གནས་པ། མཁུ་སྤྱི་ཤ་བའི་སྤྱའམ་ཁབ་ཅེ་འདྲ་
བ་སོ་དང་། མིག་དང་། བགས་པ། གཞང་། མཚན་མ་བཅས་ལ་གནས་པ། ཁྲག་སྤྱི་རྒྱུད་པ་
མེད་ཅིང་དམར་ལ་རྒྱུ་པ་དེའི་རིགས་ཁྲག་ལ་གནས་ཤིང་ཅིའི་ནང་ནས་ཀྱུན་ཏུ་རྒྱག་ལ་གཉན་
ནད་ཀྱུན་གྱི་རྒྱ་དང་། མཛེ་ནད་གྱི་རྒྱ་ཡང་བྱེད་དོ། རྒྱུད་སྤྱི་ལ་ཡ་མ་དཀར་ནག་གཉིས་
བཅས་ཡོད་པ་རེད། ༡ སྤྱི་ནད་དེ་དག་སྤྱིའི་རྒྱགས་ལ། ཟས་དཀར་གྱི་རིགས་དང་། མངར་
ཆའི་རིགས་མང་དགས་པ་དང་། ལུས་གང་བ་སོགས་ཀྱིས་ནད་ལྡང་བ། ལྟོ་བ་སྟོས་ལ་ལྡང་དུ་བ་
ཆེ་བ་ཆེག་ཟ་བ། རྩེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྤྱི་དང་། ཡོང་སྤྱི། སོ་སྤྱི། མིག་སྤྱི། བགས་སྤྱི། གཞང་
སྤྱི། མཚན་མའི་སྤྱི་བཅས་སོ་སོའི་གནས་ནས་སྤྱི་བྱུག་དང་། ཟ་འཆར་ལངས་པ། མ་
དོན་པ་བཅས་སོ། རྒྱུད་རྒྱགས་ལ་ནད་སྟོབས་ཆེ་བ་ཡ་མ་ནག་སོ་ཁྲག་སྤྱི་དང་། རྒྱུད་རྒྱགས་
གང་ལ་ནད་སྟོབས་རྒྱུད་པ་ཡ་མ་དཀར་སོ་བད་སྤྱི་གཉིས་དང་། ལྟོག་ལྟར་འཕྲུག་ཅིང་ཀོར་
ཡེར་གཟེར་བ་ཡ་མ་ཁྲ་སོ་བཅས་སོ། ༢ གཞན་ཡང་རྒྱུད་བཞིའི་ནད་དུ་མ་བཤད་པ། དྲིས་ཀྱི་
སྤྱན་པ་ནས་ཀྱིས་ཉམས་ཡིག་ཟེན་ཉིག་སོགས་ལས་གནས་ཀྱི་སྟོན་སྤྱི་དབྱེ་བའི་སྤྱི་ནད་
མང་ཙམ་བྱེས་ཡོད་པ་སྟེ། འགམ་སྤྱི་དང་། མགོ་སྤྱི་དང་། གདོང་སྤྱི་དང་། མ་སྤྱི་དང་།
སྤྱི་སྤྱི་དང་། སྤྱི་བུ་དང་། རུས་སྤྱི་སོགས་ལྟ་བུའོ། རུས་སྤྱི་ལ་དེང་དུས་ལུ་བ་སྟོགས་
པའི་ལུགས་སུ་རུས་པའི་ཀན་སེ་ཟེར་བ་དེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པར་སྒྲུང་།

སྤྱི་མ་རྒྱུད། འགའ་ཞིག་གིས་གཅན་གཟན་སོགས་འཛིན་བྱེད་ཆེ་ཟེར་བ་དེ་ལ་ངོས་འཛིན།

སྤྱི་མོ། ཤ་ཟ་མའི་བྱེ་བྲག་སྤྱི་མོ།

སྤྱི་མོ་གན་རྒྱལ། སྤྱི་མོ་བཤད་སྟོལ་དུ་བོད་ཡོངས་ཀྱི་ས་དབྱུང་དེ་སྤྱི་མོ་གན་རྒྱལ་དུ་འབྲེལ་
འདྲའི་དབྱེ་བས་ལྟ་བུར་ཡོད་ཅེས་གསལ།

སྤྱི་མོ་ལྟ་ཁང་། ལྟོ་ཁས་ཁུལ་མཆོ་སྤྱི་མོ་ལྟ་ཁུལ་གྱི་དགོན་པ་ཞིག་སྤོང་བཅན་སྤྱི་མོ་
པོས་བཅུ་པའི་ལྟ་ཁང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་ཏུ་བཤད།

སྤྱི་མོ་ཆང་། ① མིག་དང་ན་པའི་བར་གྱི་ཡ་ཁུང་ཤ་ཀོང་ཀོང་ཡོད་ས། ② སྤྱི་བུ་ཡོད་པའི་ཆང་།

སྲིན་མཛུ་བ། ལག་པའི་མཐེ་བོན་ས་མར་བཅེས་པའི་མཛུ་བ་མོ་བཞི་པ་སྟེ་མིང་མེད་དང་སྲིན་ལག་གྲང་ཟེ་བ།
སྲིན་ཞལ། སྲིན་པོ་ཁྲིས་པའི་གདོང་།

སྲིན་ཟམ། ཁང་པ་པན་ཚུན་བར་ཐོག་སྟེང་ནས་འགྲོ་སའི་ཟམ་པ།

སྲིན་ཡུལ་ལ་ལྟ་བུ་རྒྱ་བ། གནའ་རབས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ནང་གསལ་བྱ་གར་ལྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་
གནས་པའི་སྲིན་པོའི་རྒྱལ་པོ་ལང་ཀ་ལ་མ་གྲིན་བཅུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོ་ར་མ་རྣམས་བཏུལ་བ་དེའི་པོ་བྲང་།

སྲིན་རིགས། ལུས་ལ་ལྷན་སྦྲེས་སུ་མཆིས་པའི་སྲིན་བུའི་རིགས་བཅུ་གཅིག་སྟེ། བྱ་སྲིན་ལ་ཕིག་
སྟོང་དང་། ནང་གནས་ལ་པོ་བའི་བད་སྲིན། མཁེས་སྲིན་ལ་སོ་སྲིན་མིག་སྲིན། བགས་སྲིན།
གཞང་སྲིན། རྒྱ་སྲིན། མཚན་མའི་སྲིན། ཁྲག་སྲིན། གླུ་སྲིན་ལ་མ་དཀར་ནག་གཉིས། རྒྱང་
སྲིན་ལོང་ལ་གནས་པ་བཅས་སོ།།

སྲིན་ལག་རྒྱ་བ་ཅ། སྲིན་ལག་གི་རྩ་བའི་ཆོགས་ནས་མཁྲིག་མའི་ཕྱོགས་སུ་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་
སར་ཡོད་པའི་གཏར་རྩ་སྟེ། དེ་ལ་ཁྲག་གཏར་ན་པོ་ཚད་དང་། རྒྱ་གཟེར་སོགས་ལ་པན།

སྲིན་ལོང་། རྫོང་བྲག་གི་ཡ་བྲལ་ལོང་གའི་གཡས་གཡོན་དབུས་གསུམ་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་བརྟེན་
ནས་ཁྲག་ལོང་དང་རྩམ་ལོང་། སྲིན་ལོང་ཞེས་དབྱེ་བས་འདིར་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ངོས་ཀྱི་ལོང་
ཁའི་ཆ་གསལ་ལོ།།

སྲིན་ཕིང་། རྫོང་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་བཟོ་མཁན་དར་འབྲས་ཟ་བའི་ཕིང་།

སྲིན་ཕིང་ལྷ་མ། ཕིང་སྤུན་ཀྱི་རིགས་ཕིག་སྟེ། ཡུལ་སྐྱད་དུ་སྟག་བྱ་རྒྱུད་དང་ཀོ་ཁྲངས་པ་ཡང་ཟེར་
བས་ལོ་སྟོང་ཁར་བྲས་ན་སྲིད་ནད་སེལ། འབྲས་བྲས་ཁོང་སྲིན་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་
ཀོ་ཁྲངས་པ་དང་། སྟག་རྒྱུད་བ། སྟག་བྱ་རྒྱུད་། ར་ཡ་དཀར་པོ་བཅས་སོ།།

སྲིབ། ཉི་མ་མི་སོགས་པའི་ངོས་ཕྱོགས་སྲིབ་རི་དང་སྲིབ་ཁྲག་སྟན་བྱུང་དང་སྟན་འཕེབས། སྟན་
སྲིབ། རིའི་ཉིན་སྲིབ།

སྲིབ་སྦྱིད་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་ཀྱི་རྩ་མདའ་རྫོང་གི་བྱུང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

སྲིབ་སྦྱེས་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། བྲལ་མཐའ་འབྲུག་པ་བཀའ་
བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་སྦྱོངས་མངའ་ངེས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྲིབ་ཁྲུང་། ལྷན་པའི་ཁྲུང་བྱ།

སྲིབ་ཁྲི་བཅན་པོ། གདགས་ཁྲི་བཅན་པོ་དང་སྲིབ་ལྷ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས། སྲར་གྱི་བོད་རྒྱལ་བདུན་
པ་སྟེ་གནས་ཀྱི་ཁྲི་བདུན་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག།

སྲིབ་ནག ① སྲིབ་མ་ནག་ཡོ་རེ་བ། ② སྲིབ་ཀྱི་རི་ནགས་ཆག་གེར་ཡོད་པ།

སྲིབ་ནགས། སྲིབ་རིར་སྦྱེས་པའི་ནགས་ཆལ་ལས། ཉི་འོད་མི་ཕོག་པའི་སར་སྦྱེ་བའི་ནགས་ཆལ།

སྲིབ་བ། རྩབ་བ་དང་འཛིབ་བའམ་སྦྱིབ་བ། ས་སྲིབ་བ།

ན་བུན་སྲིབ་བ།

སྲིབ་ཆལ། ཉི་འོད་མི་ཕོག་པའི་རི།

སྲིབ་རྫོགས་ཆེན་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༠ལོར་དམ་ཆོས་བསྟན་འཛིན་
ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོ་
མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྲིབ་རི། ཉི་འོད་མི་ཕོག་པའི་རི།

སྲིབ་ལྲུང་། ཉི་འོད་མི་ཕོག་པའི་ལྲུང་བ།

སྲིབ་ལྲུང་དགོན། སྲིབ་ལྲུང་ཁྲ་མ་བསམ་གཏན་རྫོང་རྫོང་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་ལ་བཏབ་པར་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་རྟུ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྲིབས། སྲིབ་དང་འབྲ།

སྲིབས་ལུལ་གྱི་རོལ་མོ་གོང་། འདི་ལ་རྒྱན་ཉོང་ནས་ཐོན་པའི་བོད་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་གི་ཆའི་
རོལ་མོ་གོང་ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། དེང་སྐབས་ལོ་ཁ་སྟེ་གདོང་རྫོང་ཁོངས་འབྲུ་རྒྱུས་ལ་གི་ཆ་
ཟེར་བའི་ལུང་བ་གཅིག་དང་། འབྲུས་རྒྱུས་ལ་རོལ་མོ་སྤང་ཟེར་བའི་གོང་ཆོ་གཅིག་བཅས་
འདུག་པ་དེ་གཉིས་བསྟོམས་པའི་མིང་ཡིན་ནམ་སྟེ།

སྲིབུ། མའི་སྤུ་གྲ།

སྲིབུ་གསོ་བ། བོན་དང་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པ་གཉིས་ཀས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ལ་བརྟེན་

ནས་ཁྱིས་པ་རྒྱུད་ཏུ་རྩེ་རིང་བ་དང་། བད་མེད་པ། ཤེས་རབ་བརྒྱེད་པ་སོགས་བྱ་བའི་ཐབས་
ཤེས་ཤིག
མིས། མི་བའི་སྐུལ་ཆིག་
མིས་རྒྱ། རི་མོའི་མེ་ཉོག་ལ་དམར་མདངས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་ཤིག་
མིས་བ་དགྲ། ༡ གཏུབས་རྩེ་སྤྱིད་པ། ༡ རྩོ་རྩེ་སྤྱིད་པ། ༢ རྩོ་རྩེ་སྤྱིད་པ། ༣ མཆིམས་སྤྱད་པ། ༤ ཉག་
གཉི་བྱག་པ། ༥ བྱང་རྩོས་པ། ༦ ཁྱེ་སྤྱི་ཏུ་པ། ༧ ཤེས་པ་བཅས་དགྲ་ཡིན།
སྤྱ་བ། མར་རྩ་བསྐྱས་མ་བཟོ་བ་ལ་རྩ་སྤྱ་བ་ཟེད།
སྤྱ་མོ། ཨ་མའི་སྤྱན་མཆེད་ཀྱི་རིགས།
སྤྱག་ ① དཀྱགས་པ་ཡི་ཡུལ་སྐད། ② སྤྱས་ལ་ལྟོས།
སྤྱག་པ། སྤྱག་པ།
སྤྱད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་དྭ་བ། ① གཞོད་པ་བཀག་འཁོག་གི་དོན་ཏེ། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཐའ་
མཆའས་སྤྱད་མཁན། འོ་ཉོག་སྤྱད་བ་ཞེས་བ།
སྤྱད་སྤྱད། མ་མ་དང་སྤྱལ་སྤྱུ་ནམས་ཀྱིས་སྤྱད་པ་ཞོར་ཀྱི་སྤོ་ནས་བྱིན་རྒྱབས་བྱས་པའི་སྤེལ་
བཏགས་རྒྱུའི་སྤྱད་མདུད།
སྤྱད་སྐད། རྒྱ་སྐད་གང་ཞིག་ཏེ་བར་བྱས་ནས་དེར་སྐོར་ཞིང་རྒྱ་བའི་སྐད་མ་ལ་སྤྱད་སྐད་ཞེས་ཟེད་
བ་དཔེར་ན། མིས་བཟོས་སྤྱད་སྐད་ཞེས་ཏུ་བྱ།
སྤྱད་སྤྱད། སྤྱད་བར་བྱེད་པའི་སྤྱད་པ།
སྤྱད་སྤྱེལ། ལམ་བར་གཞོད་པ་སྤྱད་པའི་བྱིར་འཕྱོ་རོགས་བྱེད་པ།
སྤྱད་སྤྱེས། [མདོན]བརྒྱ་བྱིན་ཀྱི་དོ་རྩེ།
སྤྱད་སྐྱོང་། སྤྱད་ཞིང་སྐྱོང་བ། མི་སྤྱགས་སྤྱད་སྐྱོང་། སྤྱ་བྱ་སྤྱད་སྐྱོང་བྱེད་པ།
སྤྱད་སྐྱོང་ཁུལ། ཆོགས་པ་གང་ཏུང་ཞིག་གི་རང་བྱུང་ཁོ་ཡུག་སོགས་གང་ཏུང་ཞིག་ལ་སྤྱད་སྐྱོང་
བྱེད་པའི་ས་ཁུལ་ལ་བཟོད།
སྤྱད་སྐྱོང་བྱེད་ཐབས། གཞན་ལ་སྤྱད་སྐྱོང་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ་གོ།

སྤྱད་སྤྱོད་ལས་ཆོག་སྤྱོད་ལྷན་འཛུགས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་maintenance program ཟེད།

སྤྱད་སྤྱོད། སྤྱད་ཞིང་སྤྱོད་པ། སྤྱད་ཀྱི་ལ་སྤྱད་སྤྱོད། ལྷན་མ་ལ་དཔལ་དང་དཔ།

སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་པའི་མི། བདེ་སྤྱད་ལས་བྱེད་དང་མི་སྣ་གང་ཅུང་གིས་སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་ཡུལ་གྱི་
དམིགས་བསལ་གྱི་མི།

སྤྱད་འཁོར། རྩས་སྤྱགས་དམིགས་རིམ་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་པའི་འཁོར་ལོ།

སྤྱད་འཁོར་བསྐྱོན་པ། དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱུལ་བ་དང་དབང་བསྐྱར་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་སྟེང་ལོག་སྤྱོད་གས་
མཆོམས་ཐམས་ཅད་རྟོག་ཅེས་པ་དང་གྲུར་ཁང་གིས་མཆོམས་བཅད་ཡོད་པ་བསྐྱོན་ཚུལ་ཞིག་

སྤྱད་འཁོར་བ། སྤྱགས་པའམ་སྤྱགས་འཆང་།

སྤྱད་སྤྱོད་བྱེད་པ། སྤྱོད་སྤྱོད་ལྷན་འཛུགས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟངས་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་open guard ཟེད།

སྤྱད་འགོག་རང་ས་སྤྱད་ཞིང་པ་རྩོལ་པོ་འགོག་པ། ཡང་གསར་འབད་ལེན་གྱིས་སྤྱད་འགོག་བྱེད་པ།

སྤྱད་ཕྱོམ། ཁས་ཁྲའས་པའི་དོན་ལས་མི་འགལ་བར་སྤྱད་ཞིང་ཕྱོམ་པར་བྱེད་པ།

སྤྱད་མཐུད། མཆོན་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་སྤྱད་ཕྱིར་བསྤྱགས་བཏབ་པའི་སྤྱད་པ་སོགས་མཐུད་པ་
ཅན་དང་མོས་བྱེད་མཐུན་གྱི་སྟེ་ལ་འདོགས་ཆུ་ཞིག་

སྤྱད་འདོམས། ཉེས་སྤྱོད་མི་ཡོང་ཕྱིར་སྤྱད་བ་དང་འདོམས་པར་བྱེད་པ།

སྤྱད་འདོམས་ཅ་ཆོག་ཁྲིམས་ལྟགས་སྤྱད་སྤྱོད་དང་བཞེད་འདོམས་བྱེད་ཆུའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཅ་འཛིན་བཀའ་ཡིག་

སྤྱད་པ། ① བསྐྱུངས་པ། བསྐྱུང་པ། སྤྱད་པ། སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་པ། འགོག་སྤྱད། གསར་སྤྱད། ལུས་
སྤྱད། ཆོ་སྤྱད། བདེ་ཐང་སྤྱད་པ། བདེ་འཇགས་སྤྱད་པ། སྤྱོད་སྤྱད། ཁྲིམ་སྤྱད་ཀྱལ་སྤྱོད། ཀྱལ་
མཆོམས་སྤྱད་པ། ② གཞོན་འཆེ་འགོག་པའམ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ། བར་ཆད་ལས་སྤྱད་པ།

གཞོན་འཆེ་ལས་སྤྱད་པ། སྤྱོད་ཀྱི་འཛིགས་པ་ལས་སྤྱད་པ། ③ བཅི་བཅུར་བྱེད་པ། ཆུ་ལ་
ཁྲིམས་སྤྱད་པ། ཁས་ལེན་དམ་བཅའ་སྤྱད་པ། སྤྱོད་ལམ་སྤྱད་པ། ཉིང་སྤྱོད་སྤྱད་པ། བཀའ་དོན་
བཅི་སྤྱད། ④ སྤྱོད་བྱེད། སྤྱད་པ་བཏགས་པ།

སྤང་བ་པའི་སྒྲེ། མང་བཀྱར་སྒྲེ་བ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག
སྤང་བ་པོ། ①དབྱ་པོ་སོགས་སྤང་མཁན། ② [མངོན]སྤོན་པོ།
སྤང་བྱས་ཀྱི་རྒྱག་རྒྱན་མ་ལ་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱི་བྱས་པའི་དོན།
སྤང་བྱེད། ①དབྱ་པོ་སོགས་སྤང་མཁན། ② [མངོན] ཉེ་མ། ༡ རྒྱ་བ། ༢ རྩལ་པ་ལྟེ། ༣ གོ་མཚོན་སོགས།
སྤང་བྱེད་ཅན། [མངོན]དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ།
སྤང་བྱེད་མ། [མངོན]མཚན་མོ།
སྤང་མ། ཆོས་སྦྱོང་།
སྤང་མ་ཁང་། མགོན་ཁང་།
སྤང་མ་ཅན། [མངོན]བཙུན་མའི་པོ་བྱང་།
སྤང་མ་འོད་ལྗན་དཀར་པོ། འདི་སྒྲེ་བ་གཞུང་དང་འབྲས་སྤངས་དགོན་པའི་སྤང་མའི་གཙོ་བོར་
བསྟེན། ཡོངས་གྲགས་སུ་གནས་ཆུང་ཆོས་སྦྱོང་ཟེར་ཞིང་། མཚན་དངོས་དོ་རྗེ་གྲགས་ལྗན་
ཞེས་བྲུ། དགེ་ལུགས་པ་དང་རྟེན་མའི་དགོན་པ་འགའ་ཞིག་ལ་འང་བསྟེན་མཁན་ཡོད། རྒྱ་ལའི་
ཟླ་མ་སྦྱ་བྱེད་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཚོའི་གཞིགས་སྤང་དུ་བྱུང་བ་བཞིན། རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་
སྦྱ་བྱེད་གསུམ་པ་ནས་བཟུང་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་སྦྱ་བྱེད་རིམ་ཕྱོད་དང་། སྒྲེ་བ་གཞུང་གི་སྤང་མའི་
གཙོ་བོར་བསྟེན་པ་ཡིན་ཟེར། གནས་ཆུང་ཟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ། དག་སྦྱོས་རྒྱན་འབྲུམས་པར་
འདི་སྤྲད་དུ་ཟེར་སྟོལ་ཡོད། སྤང་ཆོས་སྦྱོང་འདི་ཆལ་གྲུང་ཐང་དུ་ཡོད་པ་ལ་ཆལ་བའི་ཟླ་མ་
རུས་པ་དང་ལྗན་པ་ཞིག་གིས་རྩ་ཁྲིག་ནང་དུ་བཅུག་ནས་སྦྱིད་རྒྱུར་གཤམ་གས། རྩས་ཁྲིར་
ཡོང་གིན་ཡོད་པའི་སྤངས་འབྲས་སྤངས་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ཞིག་གིས་གསོལ་དཔོན་བཏང་
ནས། དེ་རིང་སྦྱིད་རྒྱའི་འབྲས་དུ་ཕྱིན་ནས་རྒྱ་ནང་ནས་དངོས་པོ་རྗེ་འབྲུ་ཞིག་ཁྲིར་བྱུང་ཡང་
རྒྱུར་ལེན་ནས་ཁྲིར་ཤོག་ཅས་བཞོད་པ་ལྟར་གསོལ་དཔོན་དེས་རྒྱ་འབྲས་དུ་སོང་ནས་སྦྱག་
བས་རྒྱ་ནང་ནས་རྩ་ཁྲི་ཁབ་ཅད་པ་ཞིག་ཁྲིར་ཡོང་བ་རྒྱུར་ལྟེ་ཁ་བྱེད་པ་དང་། རྩ་མའི་ནང་
ནས་ཕྱག་རོན་ཞིག་འཕུར་ཏེ། འབྲས་སྤངས་དགོན་པའི་གཤམ་གྱི་ཕྱིར་གྲོ་བའི་སྤོང་པོ་ཆེན་པོ་
ཞིག་གི་ཅེར་བབས་པ་དེའི་གནས་རྒྱལ་མཁན་པོར་བཞོད་པས། ཁྲིད་ཀྱིས་གོ་མ་ཆོད། རྩ་མ་

དེ་ཁ་མ་བྱེ་བར་དགོན་པའི་ནང་དུ་བྱེད་འོང་ན། ཆོས་སྐྱོང་འདི་དགོན་པ་རང་དུ་སྡོད་པ་ཞིག་
འོང་བ་ཡིན་ཟེར། དེ་ནས་ཕྱག་རོན་བབས་སའི་ཤིང་སྡོང་དེའི་འགྲིས་སུ་རྟེན་མཁར་ཆུང་དུ་
ཞིག་བཅུགས། དེར་ཆོས་སྐྱོང་གནས་པ་དང་། རྟེན་མཁར་དེ་ཆུང་བའི་ཆ་ནས་གནས་ཆུང་ཞེས་
བཏགས་པ་ཡིན་ཞེས་སྤྲིས་པ་ཐོས་ཤིང་། ཞིབ་པ་གོང་དུ་གནས་ཆུང་དོན་རྒྱ་དབངས་སྤིང་
ཞེས་པར་གཟིགས།

སྤང་དམག་རང་ས་སྤང་མཁན་དམག་མི།

སྤང་བཞི་ཁྲིམས་ཕྱགས་སྤང་ཞིང་བཀའ་ལ་བརྟེན་འདོག་སྤིང་རྩ་ལ་སྤང་བཅི་བྱེད་པ། སྤང་བཅི་ཞུ་བ།

སྤང་མཛད། ① སྤང་མཁན། ② [མདོན]སངས་རྒྱལ་གྱི་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས།

སྤང་ཇུས། གོགས་དང་བར་ཆད་དང་མཚོན་སོགས་སྤང་བའི་ཇུས་ཆ།

སྤང་ཡོན། རྟེན་ཁའི་རིགས་ལས་སྤང་སྐྱོབ་པའི་ཆེད་དུ་བཏང་བའི་རིན་པ། རྒྱ་སྤྱད་དུ། 保险费་ཟེར།

སྤང་སེམས། ① དམ་དུ་འདྲིན་པའི་བསམ་པ། ② འཚོ་བའམ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་སེམས།

སྤངས། སྤང་བའི་སྤྱལ་ཆོག

སྤྱན་ཆོད་པོའི་ཕྱོག་ཆེ་སྟེ། གཅན་གཟན་མི་སྤྱན་པ། ཉ་སྤྱན་མོ་ཞེས་པ།

སྤྱན་པ། སྤྱན་སྟོང་འབྲ།

སྤྱན་པོ་བསྤྱན་སྟོང་ཡང་ཟེར། ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་གཡུང་བ། ཉ་མཚོག་སྤྱན་པོ། ཞུམ་ཏུ་སྤྱན་པོ། ཆོ་
མི་སྤྱན་པ།

སྤྱབ། ① ཆུ་དང་འོ་མ་སོགས་གཤེར་ཁུའི་རིགས་དཀྱུག་པའི་དོན་ཏེ། འོ་མ་སྤྱབ་མཁན་ཞེས་པ།

སྤྱབ་ཀ་སྤྱ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རྩ་ཆོ། ཞུམ་ཏུ་ཤོད། ཞུམ་པས་མ་ཏུལ་བ་གཅོད། སྤྱན་ནང་
བཤིག་མེ་ཤོད་གསོ། ཆུ་སེར་འབྲེན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཅ་ཏ་ར་དང་། ཅ་སྤྱབ་མ། སྤྱམ་མ།
ར་སྤྱམ་བཅས་སོ།

སྤྱབ་ཐག་འོ་མ་སོགས་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱབ་ཤིང་འཛེན་ཐག

སྤྱབ་སྡོད། ར་མདོང་དང་འོ་མ་སྤྱབ་སྡོད།

སྤྱབ་པ། ① དགོགས་པ། འོ་མ་བསྐྱབས་ནས་མར་བཏོན་པ། ར་བསྐྱབས་མ་སྐྱབས་ཤིག་ཡིད་སྤྱབ།

② རར་བ། གཙུབ་ཤིང་བསྐྱབས་ནས་མེ་བྱང་།
སྐབ་བྱང། ① འོ་མ་དང་ར་སོགས་དཀྲོག་བྱང། ② [མཛོན་]ཉི་མ། བྱའི་སྐྱ་བ།
སྐབ་མ། ① མཛོང་མའི་རྒྱ་ལོ། ② བར་སྐབ།
སྐབ་ཤིང་། སྐབ་བྱང་དམ། དཀྲོག་བྱང་གི་ཤིང་།
སྐབས། ① སྐབ་པའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② བར་མཆོམས་སམ་གསེང་། གྲང་གི་སེར་གའི་སྐབས་དབར།
མ་ཁའི་སྐབས། བྱག་ལས་སྐབས་དབར་བྱང་དུས། སྐབས་བསྒྲིགས། སྐབས་འགོག་པ།
སྐབས་དོད། སྐབས་སྒོམ། སྐབས་བྱ།
སྐབས་ཀ་སེར་ག་སྐབས་ཀ་བྱབ་པ།
སྐབས་གཞོན། དབྱར་རྡེལ་ལམ། དབྱར་ཉི་མྱེ་ཆེས་བྱ་བའི་ཡོ་བྱང་ཅིག
སྐབས་དབར། སྐབས་དབྱག་དང་འབྲ།
སྐབས་དབྱག་སྒོ་སོགས་ཀྱི་བར་སྐབས་སམ། གསེང་དབར། སྐབས་དབྱག་སེང་པོ།
སྐབས་མ། ར་སྐབས་མ་ཞེས་བསྐབས་པའི་མིང་རྒྱང་།
སྐབས་མེད་གོས། སྐར་དཀར་མཛེས་ཁུལ་བན་ཆན་དགོན་དུ་འཆམ་གོས་ནག་པོ་སྐབས་མེད་
གཅིག་ཡོད་ཀྱང་ཡོ་བཅུའི་གོད་ཆགས་སྐབས་བརྒྱགས། ཆེས་སྐབས་མེ་མཛོན་པའི་གོས་
བཟང་བྱད་བར་བ་ཞིག
སྐབས་ཐན། ཆེས་བྱའི་སྐབས་བར་དུ་གཏོང་བའི་ཆངས། སྐབས་ཐན་གཏོང་བ།
སྐབས་ཤིག་བསྐྱབ་རྒྱའི་ར་སྐབས་མ་བསྐྱབ་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྐྱལ་ཆིག་
སྐབས་ཤིང་། གས་སྐབས་བར་དུ་འཇུག་རྒྱའི་ཤིང་།
སྐབས་སྒྲན། བར་སྐབས་འགོག་བྱང་གི་སྒྲན་པ།
སྐམ། བཟའ་བྱའི་ཤ། །
སྐལ། ལྷ་རྒྱ་སོགས་འཇུར་བྱང་གི་རྩས་བཏབ་པའི་གཤེར་ཁའི་ནང་གོ་བགས་སོགས་སྤངས་ནས་
ལས་སྒོན་བྱས་པའི་དོན་ཉེ། གོ་བ་སྐལ་གྱིན་ཡོད། བགས་པ་སྐལ་ཅིག
སྐལ་པོ། ལུས་ཀྱི་བགས་པ་རྩལ་པོར་ཇུར་པའི་བགས་ནད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་གི་མིང་སྟེ། ལུས་སྐལ་

པོ་ཞེས་པ།

སྤལ་བ། རྟིང་བྱལ་བ།

སྤུལ་སྤྲིན་ལ་ཁད་པའི་ནས་ཀྱི་སྤྲེ་མའི་འབྲུ་རིགས་རྣམས་བརྟོགས་ཤིང་སྤྱ་བཅད་ཟེན་པ་ལ་སྤུས་ཡོས་ཟེད།

སྤུས་སྒྲུལ་སྤུས་ཡོས་དེ་སྒྲུལ་པོར་བྱ་ཞིང་ཕྱེ་མར་འཐག་པའི་ཅམ་པས་མ་ཐུད་བསྐར་བ་ལ་སྤུས་མ་ཐུད་

ཟེར་ཞིང་སྤྲེ་མ་གྲོན་སོགས་མ་གྲོན་པོ་གལ་ཆེན་ཀྱི་མ་གྲོན་རིགས་རྣམས་ལ་ངོངས་ཡས་ཤིག་ཡིན།

སྤུས་འཇར་ལ། སྤུས་ཡོས་ལྗོན་པ་དེ་འཐགས་ཤིང་བག་ཟན་ཀྱི་རྣམ་པར་བྱས་པ་དེ་ལ་ཟེད། ཞིང་པ་རྣམས་

ཀྱིས་སྟོན་ཀ་ཤར་དུས་སྤུས་འཇར་ལ་བཟོ་ཞིང་གཞན་ལ་ལག་ཏུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྤྲེར་སྟོལ་ཡོད།

སྤུས་མ་ཐུད། སྤུས་ཡོས་འཐག་པའི་ཕྱེ་མ་ལ་བྱ་རམ་ཅུང་ཟད་འདེབས། དེ་ནས་མར་ཁུས་བསྟོལ་

ཞིང་རིལ་པོ་འཕམ་བྱ་བཞིའི་དབྱིབས་སྤྱ་བསྐར་པའི་བཟང་ཆས་ཀྱི་རིགས་ཤིག།

སྤུས་ལྷག་སྤྲེ་མའི་སྤུས་ཀྱི་མིང།

སྤུས་ཐུག་སྤྲེ་མའི་འབྲུ་མ་སྤྲིན་པའི་སྤུས་ཀྱིས་བསྟོལ་བའི་ཐུག་པ།

སྤེ། སྤེ་པོ་ལ་སྤྲོས།

སྤེད། ལོ་རྟག་གི་སྤྲེ་ཆད་ལོངས་པའི་འབྲས་བྱ་མེད་པ་ཁ་དོག་ནག་པོ་ཅན།

སྤེ་ནག་ཐབ་སྟོད་ཀྱི་མཐེལ་དུ་ཆགས་པའི་ནག་རྟེག

སྤེ་ནག་མདོག་ཁ་དོག་ནག་མེད།

སྤེ་བ། བསྤེས་པ། བསྤེ་བ། སྤེས། སྤེལ་བའམ་འདྲེ་བར་བྱེད་པ། ཉ་ཉར་མཉམ་བསྤེ། འོ་མའི་ནང་ཚུ་

བསྤེས་པ། ཆ་ཉིས་སྤེ་བ། སྤྲད་ཆའི་ནང་ལ་རྩུབ་བསྤེས། བཟང་པོའི་ནང་ལ་ངན་བསྤེས།

སྤེ་པོ། བསྤེ་པོ་དང་འདྲ།

སྤེ་མོ། ① སྤེ་མོང་དང་འདྲ། ② རྟིང་མི་རྟེད།

སྤེ་མོག་མདོག་སྤྲུག་ནག

སྤེ་མོང་། རེ་ལུ་ལེ།

སྤེ་མོང་ཤ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲུན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྤྲེ། རོ་མངར། བྱ་རྩེས་སྟོལ་སྤྲུག་ལུས་པས་གདོན་

ནད་འཛོམས། ཤ་དུག་དང་། རྟོག་པ། ཁ་ནད། ཚུ་མེར་ཀྱི་ནད་བཅས་ལ་མན།

སྲེ་ཟན། བྲ་པོ་བཏགས་པའི་བྲེ་མ།

སྲེ་ལོང་། ① ཀང་པའི་རུས་འབྲུག ② མི་ཡི་སྲེ་ལོང་ནི་ཀང་པའི་རྟིང་པའི་རུས་པ་དང་། རུད་འགོའི་
སྲེ་ལོང་ནི་ཀང་པའི་ཆོགས་གཉིས་པའི་ཐོག་གི་རུས་པ།

སྲེག་ཤིང་སོགས་བསྲེག་རྒྱ་དེ་སྲེག་བཞིན་པ།

སྲེག་ཁང་། རོ་སྲེག་པའི་ཁང་པ།

སྲེག་གནས། རུང་ཁོད།

སྲེག་པ། ① བསྲེགས་པ། བསྲེག་པ། སྲེགས། ཆོག་པའམ་གཏུང་བར་བྱེད་པ། ཤོག་བྲ་མེར་
བསྲེགས། བྱང་པོ་མེར་སྲེག་པ། གདོང་པ་ཉི་མས་བསྲེགས་པ། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་སྲེག་པ།
མེ་སྟག་གཅིག་གིས་རྩ་མང་སྲེག་ ② བྲ་ཞིག་སྟེ་གཤོག་བཟ་ཡང་ཟེར། བཟང་པོ་སེམས་ལ་
བཞག་ན་བྲེ་བས་སྦང་ཆེན་སྦོང་། དན་པ་སེམས་ལ་བཞག་ན་སྲེག་པས་དག་ཤིང་ལེན།

སྲེག་པའི་རྒྱ། དཔེ་ཆའི་ཁ་བྱང་གི་གཡས་གཡོན་སོགས་སུ་མཛེས་རྒྱན་དུ་འབྲི་བའི་རི་མོ་ཞིག་

སྲེག་བྱེད། ① [མདོན] མེ། ② མེ་ལྷ། ③ ལྷ་དབང་སྟུག་ ④ བི་ཕི་ཡིང་།

སྲེག་བྱེད་རྟོ། [མདོན] མེ་ཤེལ།

སྲེག་རྒྱགས། སྦྱིན་སྲེག་གི་མིང་།

སྲེག་རྩས། སྦྱིན་སྲེག་གི་རྩས།

སྲེག་ཟ། ① [མདོན] མེ། ② མེ་ལྷ།

སྲེག་ཟའི་འཁོར་ལོ། སྲེག་ཟའི་མེ་ཡི་མིང་སྟེ། ཟའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ།

སྲེག་ཤ བྲ་སྲེག་བྱེད་པའི་ཤ

སྲེག་ཤིང་། ① མེ་ཤིང་ངས། བྱང་ཤིང་། ② སྦྱིན་སྲེག་སྦྱལ་ཆོག

སྲེགས། སྲེག་གི་སྦྱལ་ཆོག

སྲིང་པོ། མི་རྩང་རྩང་སྟེ། མི་གཅིག་རྒྱང་པ།

སྲིད། བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་སེམས་ཞེན་ཞིང་ཆགས་པའི་དོན་ཉེ། ཆང་ལ་ཏ་ཅང་མ་སྲིད།

སྲིད་པ། ① ཞེན་བའམ། ཆགས་པ། འདུ་འཇི་ལ་སྲིད་པ། རྒྱ་ཁོར་ལ་སྲིད་པ། ② ཆོར་བ་སྟུག་

བསྐྱེད་དང་འབྲེལ་བར་འདོད་ལ། ཆོར་བ་བདེ་བ་དང་འབྲེལ་ཅིང་འགྲོགས་པར་འདོད་བ་སྒྲོམ་
གྱིས་གདུང་བ་ལྟ་བུ་ཉེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བརྒྱན་པ། ③ཞེན་ཆགས། ཤ་སྟེད། ཆང་
སྟེད། གཉིད་སྟེད། སྟེད་བ་གཅོད་པ། སྟེད་བ་མེད་པ།

སྟེད་བ་གསུམ། འཆི་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་འདོད་སྟེད། འཇིགས་སྟེད། སྟེད་སྟེད་བཅས་གསུམ།
སྟེད་པའི་རྩ་བོ། རྩ་བོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་མ་རིག་བ་དང་ལྟ་བ་མ་
གཏོགས་པའི་ཉོན་མོངས་བ་རྣམས་སོ།།

སྟེད་པའི་དམིགས་ལུལ་བཅུ་གཅིག་འདས། མ་འོང་། ད་ལྟ་བ། གྱི། བང་། རགས། ལ། རན་པ། གྱ་
ཞོམ་པ། རྒྱང་འོང་བ། ཐག་ཉེ་བ། བཅུ་གཅིག་

སྟེད་པའི་རྒྱ་བ། ཉེ་མས་སེང་བྱིས་སྟོད་པའི་རྒྱ་བ་སྟེ། བོད་རྒྱ་བདུན་པ།

སྟེད་པའི་ཡན་ལག་ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས། ཆོར་བའི་རྒྱ་ལས་ལུལ་གྱི་
རོལ་བ་དང་། དེ་ལ་དགའ་ཞིང་ཞེན་བ་སྟེ་བས་ཡང་སྟེད་སྟེད་བར་བྱེད་བའོ།།

སྟེད་བྱེད། [མངོན] ① བྱ་ཤོད། ② འདོད་ལྟ།

སྟེད་བྱེད་མདའ། མདའ་ལྟའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་

སྟེད་མེད་བྲ། [མངོན] རྒྱབ་འཇུག་

སྟེད་ཞེན། དགའ་བའམ་ཆགས་པ། འོངས་སྟོད་ལ་སྟེད་ཞེན་ཆེ་བ།

སྟེལ། སྟེལ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་

སྟེལ་བ། ① འཆང་བའམ་འཛིན་བ་དང་། ཉར་བདག་བྱེད་པ། རྒྱ་ལོར་མང་པོ་བསྟེས། ② སྟེལ་བ། རིང་བསྟེལ།

སྟེས། སྟེ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་

སྟོ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བ། ཉེ་འོད་དང་མེ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོས་སུ་འཇུག་པའི་དོན་
ཉེ། ལག་བ་མེ་ལ་སྟོ་བཞེན་འདུག་ཅེས་པ།

སྟོ་ཁང་། བསྟོ་ཁང་དང་འབྲ།

སྟོ་གང་། བསྟོ་ཁང་དང་འབྲ།

སྟོ་སྟོང་། བསྟོ་ཁང་དང་འབྲ།

སྟོ་ག། བསྟོས་པ། བསྟོ་ག། སྟོས། ཉི་མ་དང་མེར་རྟོ་བར་བྱེད་པ་དང་སྐྱམ་པར་བྱེད་པ། ལག་པ་མེར་
བསྟོས་ཉི་ཡི་གེ་བྲིས། ཉི་མར་བསྟོས་པ་ལུས་པོ་རྟོ་ག།

སྟོ་མ། ① ཤིག་གི་སྟོ་ད། རང་མགོ་ཤིག་ལ་མ་མཐོང་བར་མི་མགོ་ཤི་སྟོ་མ། ② ཉི་རྒྱལ་བདུན་གྱི་
ཆད། ③ སྟོ་སྟན་ཞིག

སྟོ་མ་གཅིག་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ་ཉི་ཐེར་རྒྱལ་བདུན་ལ་སྟོ་མ་གཅིག་གཟུགས་
སྟོ་མ་ནག་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྩེས་སྟོ་མས། ལུས་པས་བརྟན་ལེན་དང་
ལུས་སྟོ་བས་སྟེད།

སྟོ་མོ། [ཨ་མདོ་ལྷ་སྐད།] སྟོ་སྟང་ལུན་པ་དང་སྟེད་པོ་ཡིན་པའི་དོན།
སྟོ་ལོ་དཀར་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མང་ད། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོ་ཆད་དང་།
རིམས་ཆད་ལ་མཁ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གངས་ཀྱི་མེར་རྟོ་དང་། གངས་སྐྱལ་དཀར་པོ། ལྷ་ག་
སྟན་ཐེའ་པ་ཅན། བྱ་ཤོད་བྲུག་སོ། ལྷ་མོ་སྟོ་སྟན། མེར་སྐྱུར་ལ་པ་ཅན། སྟོ་ལ་རྟོ་བ་བཅས་སོ།

སྟོ་ལོ་སྟོན་པོ། བཟའ་ཆལ་གྱི་བྱེ་བྲག་སུར་པན་སོས་པ།
སྟོ་ལོ་དམར་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱལ་མངར་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོ་
བ་གསོ་ཞིང་སྟོ་ཆད་མེལ། བརྟན་ལེན་གྱི་རྩས་སུའང་འགོ།

སྟོ་ལོ་སྐྱལ་པོ། སྟོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆལ་མངར། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་སྟོ་བའི་ཆད་
པ་དང་རིམས་ཆད་མེལ།

སྟོ་ལོ་སྐྱལ་འདྲ། སྟོ་ལོ་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་ཡིན།
སྟོ་ལོ་གསུམ། སྟོ་ལོ་དཀར་པོ་དང་། སྟོ་ལོ་དམར་པོ། སྟོ་ལོ་སྐྱལ་པོ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
སྟོ་ལོ་ད། བྱའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཡིན་པ་སྟོ་སྟོན་གྱི་གསུང་ལས་བྱུང་།

སྟོ་ལོའི་ཆད། སྟོ་ལས་བཅས་པའི་སྐྱམ་གྱི་ནང་སྟོ་ལོའི་རྒྱལ་བའི་ཆད་ཀྱི་མིང་སྟེ། གྱི་མ་
འཕྱིན་ལས་རྒྱུད་ལས། སྟོ་ལོའི་ཆད་སྟོར་སྟོ་ལོ་རྒྱུར་སྐྱང་བ། སྟོ་ཆད་བསེངས་སྟོ་ཆད་རྒྱུང་
ལུན་མེལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོ་ཤད། སྟོ་མ་འདོན་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཤད།

སྲོ་ལི་བ། [རྟིང] དཔལ་ཞུས་པ།

སྲོ་ལིག་ལུས་ལས་སྦྱེས་པའི་སྲིན་བྱ་ལིག་དང་། དེ་ལས་སྦྱེས་པའི་སྐོང་སྲོ་མ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།

སྲོ་གསེང་། [ཨ་མདོའི་ལུལ་སྐད] སྲོ་ཞེས་པའི་དོན།

སྲོག་① བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལྟར་ན། སྲོག་ཅེས་པ་རྟེན་ལུས་ཀྱི་ཅ་ལ། བརྟེན་པ་རྒྱུང་
ཐག་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆད་ཅེས་ཟེར། ཅ་དང་། རྒྱུང་དང་། ཐག་གི་འཁོར་བསྐྱོད་ཀྱི་བྱེད་
ལས་རྫོགས་པ་ན་སྲོག་ཆད་ཅེས་ཟེར། དེས་ནས་སྲོག་ནི་ཅ་རྒྱུང་ཐག་གསུམ་འདུས་པའི་བྱེད་ལས་
ལ་ཟེར། ② ཉག་ཅེས་པས་བརྟག་བྱའི་སྲོག་ལུས་དབང་ཐང་གསུམ་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།

སྲོག་སྦྱབས། ལུས་སྲོག་འཛིགས་པ་ལས་སྦྱོལ་བར་བྱེད་པ་མགོན་པོ་འཆ་སྦྱབས་ཡུལ།

སྲོག་སྦྱོབ། སྲོག་འོར་རྒྱའི་ཉེན་ཁ་ལས་སྦྱོལ་བར་བྱེད་པ།

སྲོག་ཁྲིམས། ① སྲོག་ཐོག་ཉེས་ཆད་གཏོང་བའི་ཁྲིམས། ② སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱུར་བསྐྱར་ཞིབ་
བྱེད་པ། སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱའི་དབྱང་ཁྲུབ་བསྐྱགས་བྱེད་པ། སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་པ། སྲོག་
ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱའི་དབྱང་མཆོམས་གཏོང་བ། སྲོག་ཁྲིམས་ཁལ་དུ་གཅོད་རྒྱ། སྲོག་ཁྲིམས་
སྦྱོད་རྒྱའི་ནག་ཉེས། སྲོག་ཁྲིམས་སྦྱོར་དགོས་པ། སྲོག་ཁྲིམས་མི་གཅོད་པ།

སྲོག་ཁྲིམས་ཅ་ཡང་གཏོང་བ། སྲོག་ཁྲིམས་གཅོད་རྒྱའི་ཁྲིམས་ཆད་གྲུ་ཡངས་སུ་བཏང་བ།

སྲོག་མཁར་སྦྱབ་སྡེ་དགའ་ལྗན་ཆོས་རྫོང་། བག་བྱའི་དུས་འགོར་སྲོག་མཁར་རི་ཅེར་སྦྱ་སེར་འདས་
བང་ཁང་བརྟེན་ཉེ་སུམ་པར་བུལ་བ་ལས་ཆགས། ད་ལྟ་ལུང་མཐེལ་དུ་སྦྱོས། ད་ལྟ་མཆོ་
ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྲོག་མཁྲགས་པོ། སྦྱོད་ཤུན་ཆེ་བ།

སྲོག་འཁོར། རང་གི་བརྟེན་པའི་སྤང་མ་དེའི་ལྷགས་ཡོད་པའི་འཁོར་ལོ་རས་སམ་ཤོག་བྱར་བྲིས་ནས་
སྤང་མ་དངོས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཞག་ཉེ་འབྲལ་མེད་ལུས་ལ་བཅངས་སྲོལ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར།

སྲོག་གི་ཀ་ཀ། སྲོག་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཅ།

སྲོག་གི་སྦྱང་པ། ཅ་དབུ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཉེ། ལུང་མཁར་བ་སྦྱོ་སྦྱོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་
བཤའ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། དབུ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སྟ། ཨ་བ་རྒྱ་

ཏྲི་དང་། ལྷ་ལྷ་མ་དང་། གྲུ་འདར་མ་དང་། བ་མོའི་གཟུགས་དང་། འོག་པ་ཅ་དང་། བད་གི་
ཤིང་གཅིག་མ་དང་། འོག་གི་སྦྱང་པ་དང་། ལམ་པོ་ཆེ་དང་། ཅ་དབྱུ་མ་དང་། མར་སྒྲ་ལ་དྲུང་
ཅན་མ་དང་། ཡར་སྒྲ་ལ་སྦྱ་གཅན་གྱི་ཅ་ཞེས་པ་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

འོག་གི་དབང་པོ། སེམས་ཅན་རིས་མ་ཐུན་པར་སྡོན་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཅེ་ཅམ་གནས་པའི་དྲུས་
རིས་པ་ཆེ་ཞེས་བཟོད་པ་སྟེ་བོད་དང་ནམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་སྒྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེའོ།།

འོག་གི་མེ་རྟོག་དོས་མཁྲིས་ཀྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་
ལུན་ཆོག་གིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ཉག་
པོ་བཅད་འཕྱོར་ཅ་སྟོན་དང་། ཐུགས་དཀར་མེ་མཉམ་འོག་མེ་རྟོག་གཡལ་གྱི་བཅད་འཕྱོར་
ཞེས་པ་ནམས། དོས་མཁྲིས་མིང་གི་ནམ་གངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

འོག་གི་རྒྱུད། རྒྱུད་འོག་འཛིན་གྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱད་པ་དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་
ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། འོག་གི་རྒྱུད་ནི། འོག་ཅ་དཀར་
པོ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུད་འོག་འཛིན་གྱི་མིང་ཡིན་ཏེ། བཤད་རྒྱུད་ལས། ཟས་སྟོན་འོག་གི་རྒྱུད་
གིས་སྟོབར་བཅུག་ཅེས་གསུངས་པས་ཀྱང་མཆོན་ཀྱས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

འོག་འཁོ་མ་ཐོན་པ། མི་འཆི་བའི་ཐབས་མ་བྱུབ་པ།

འོག་སྒྱུད། འབྱུང་ཅེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། གནས་པའི་དྲུས་སྤྱ་གང་ཟག་དེའི་འོག་གི་བར་ཆད་སེལ་བའི་
ཆེད་དུ་འོག་སྒྱུད་སེམས་ཅན་གང་ཞིག་ལུལ་ལྟ་དང་གདོན་འབྲེལ་ལ་མཆོད་པའི་དམར་མཆོད་
ཀྱི་ལུགས་ལ་ཟེར། ཆོ་ག་གསར་འགྱུར་གྱིས་རྗེས་སུ་འོག་སྒྱུད་ཅེས་པ་མིའི་གཟུགས་བརྟན་
བཅོས་ནས་སྒྱུད་དུ་བཏང་བའོ།། འོག་འགྲོ། འཆི་བའམ་འོག་ལ་བྱུག་པ།

འོག་བསྐལ་གཤེད་མ། མི་གཞན་གྱི་འོག་བཀྱམས་པར་བྱེད་མཁན་གྱི་གཤེད་མ།

འོག་ཅན། ① སེམས་ཅན། ② དབྱུངས་ལྡན་གྱི་གསལ་བྱེད།

འོག་ཅན་སྟེ་དགྲ། ས། རྒྱ་ཤིང་། མེ། རྒྱུད་། སྟོན་བྲ། འོག་མ། བྱུང་བ། མིའོ།།

འོག་གཙོད། གསོད་པ། འོག་གཙོད་སྤངས་པ། འོག་གཙོད་གཤེད་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་བྲོས་སོང་།
རང་ཁ་གསེར་གྱི་སྟོན་ནས། རང་འོག་གཙོད་པའི་སྟེ་རེ་བྱད།

སྲོག་གཙོད་ནད་དགྲ། འཆོ་བ་གསུམ་ཟད་བ་དང་། འདྲ་བ་གཤེད་དུ་བབས་པ། སྦྱོར་བ་མཚུངས་
པ། གནད་དུ་མཆོན་སོགས་བབས་པ། རྒྱུད་ནད་སྲོག་ཉེན་ཆད་པ། ཚ་བ་ལ་འདས་པ། གྲང་བ་
གཉིད་དུ་འཁར་བ། རྒྱངས་ཀྱིས་མི་བྱུང་པ། འབྱུང་པོའི་གདོན་གྱི་རྣམ་པར་འཆོ་བ་བཅས་སོ།
སྲོག་གཙོད་པའི་པམ་པ། པམ་བ་བཞིའི་ནད་གསེས། གཞི་མིའམ་མིར་ཆགས་པ། བསམ་བ་གསོད་
བར་འདོད་པས། སྦྱོར་བ་མཆོན་དུག་སྲགས་ཀྱིས་གསོད་པར་བརྩམས་པའམ། གཞན་ལ་
གསོད་དུ་བརྟུག་ནས། བཟར་སྲུག་གཞན་གྱི་སྲོག་གི་དབང་པོ་འགག་པའོ།

སྲོག་བཅད་པ། བསད་པ།

སྲོག་ཆགས། ① སེམས་ལྷན་སྦྱིའི་མིང་། ② འབྲ་མིན་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས། སྲོག་ཆགས་སྲོག་མ་
མིག་མེད་ཀྱང་། མིག་ལྷན་གཞན་ལས་ལྷག་པར་མགྲོགས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྦྱེ་ལྷན་དང་།
སྦྱེ་པོ་ལུས་ཅན། སེམས་ཅན། སྲོག་ཅན་བཅས་སོ།

སྲོག་ཆགས་ཀྱི་སྦྲན་གཙོ་བོ་དོན་གསུམ། མ་བྲ། བོང་མོ། སྲེག་པ། སྦྱང་ཀ། བྲ་ནག་ནེ་ཙོ། ལྷ་བྲུག་
ཐེ་བ། སྦྱ་ཀ། འཛོལ་མོ། ཁྱིའུ། འ་བ། སྦྱ་བ། དགོ་བ། སྦྱ་ལ། རི་པོང་། རྩ་བ། གཙོད། རྒྱ། ལ་འ
ར་ཁོད། བ་ཁོད། བ་ཉེ། བསེ་རྒྱ། སྦྱག་རྒྱང་། གཡག་ཁོད། མཛོ་ཁོད། སེར་གོ་སྦྱག་གཟིག་
གྲང་། དོམ། རེད། མི་ཁོད། གསལ། སྦྱང་གི་གཡི། སྦྱ། འཕར་བ། སྦྱེ། བྲ་ཁོད། སྦྱག་གོ་པོ། ལྷ་
ཉ། རྒྱག་མོ། བེ་ལེ། བྲ་པོག་ལྷག་པ། རྒྱ་ཁ། ཁྱིའུ་ཁ། གཡག་ར་ཁོང་། བ། སྦྱང་། བོང་
བྲ། བ། ལྷག་ཁྱི། བག་ཁྱི་བྲ། ཁྱི་ལ། འཁྱི་བ། ཁྱི་བྲང་། ཁྱི་བ། སྦྱལ་བ། སྦྱལ། སྦྱམ་བ། མིག་
པ། སྦྱར་མོ། སྦྱལ། ཉ། ཞེས་དེ་དག་གི་དྲ་དང་། རུས་པ། འ་ཁྱག་སྦྱ། ཁྱང་། རྒྱས་པ། སྦྱང་པ།
ཆེ་ལ། བགས་པ། སེན་མོ། མཆྱ། སྦྱན་སོགས་རང་རང་སོ་སོ་སྦྱོར་བར་དགོས་སོ།

སྲོག་ཆགས་ཁྱིམ་སྦྱོང་། བཟ་ཆེགས་འགྲེལ་བ་ལྟར་ན་གྱི་བ་ཡིན་པར་མཛོན།

སྲོག་ཆགས་དང་ལྷན་པར་འདེབས་པའི་ལྷང་ཁྱེད། ལྷང་ཁྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནད་གསེས།
སྲོག་ཆགས་ཡོད་པ་ཤེས་བཞིན་དུ་ཆུ་ལ་རྩ་དང་རྩ་ལ་ཆུ་སོགས་བཏབ་ནས་འོངས་སྦྱོད་པའོ།

སྲོག་ཆགས་ལྷན། [མཛོན] བྱང་མེད་སྦྱམ་མ།

སྲོག་ཆགས་ལྷན་པའི་ཆུ་འོངས་སུ་སྦྱོད་པའི་ལྷང་ཁྱེད། ལྷང་ཁྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནད་

གསེས། རྟོག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་ཆུ་བཏུང་བ་དང་དེར་ཁྲུས་བྱེད་པ་སོགས་དང་། རྩ་ཤིང་
ལ་ལོངས་སྟོན་པའོ།

རྟོག་ཆགས་བཞིའི་གཟུགས་བརྟན་རིམ། ཞེས་བཞི་གནའ་བོའི་རྩ་ཆས་ཀྱི་རིམ་འདི་རིགས་ཤིག་
ཡིན། རྟོག་ཆགས་བཞི་སྟེ་གནའ་བོའི་རྩ་སྤྱད་ནང་གི་འབྲུག་དང་། སྟག་དཀར་པོ། བྱ་དམར་པོ།
རུལ་སྤལ་བཅས་དང་། ཡང་ན་གྱི་ལིང་། རྩ་བྱ། རུས་སྤལ། འབྲུག་བཅས་ལ་ཟེར་སྟོལ་ཡོད་
པས་གནའ་བོའི་རྩ་ཆས་ཀྱི་སྟངས་མཐོང་རྒྱ་ཡོད།

རྟོག་ཆད། རྟོག་གཅོད་པའི་ཁྲིམས་ཆད།

རྟོག་ཆད་གཅོད་པ། རྟོག་གཅོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཆད་བཅད་པའམ། རྟོག་གཅོད་ཁྲིམས་ཆད་བཏང་བ་
མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

རྟོག་རྩྱུང་། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱགས་ཀྱི་རྩྱུང་ཤུགས་རྩྱུང་བ་དང་འབྲེན་པའི་སྒྲ་ཅན།
རྟོག་རྩྱུང་གི་ཡི་གེ། ཀ་ག་ང་ཅ་ཇ་ཉ་ཏ་ད་ན་བ་མ་ཙ་ཐ་ཌ་མ་འ་ཡ་ར་ལ།

རྟོག་ཆེན། དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་དབྱགས་ཀྱི་རྩྱུང་ཤུགས་ཆེ་བ་དང་རྟན་ཅིག་ཏུ་
རང་རང་གི་སྒྲེ་གནས་ལས་བྱིར་འབྲེན་པའི་སྒྲ་ཅན།

རྟོག་ཆེན་གྱི་ཡི་གེ། ལ་ཆ་ཐ་པ་ཆ་ཞ་ཐ་ཤ་ས་ཏ་ཨ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ།

རྟོག་ཉེན། རྟོག་གི་ཉེན་ལ།

རྟོག་ཉེས། རྟོག་ཐོག་གི་ཉེས་ཆད་གཏོང་བའི་ཁྲིམས།

རྟོག་སྟེང་། འདི་སྟེང་དང་རྟོག་ཅེས་པའི་མིང་འདྲ་ཡང་། འོན་མི་འདྲ་སྟེ། འདིའི་རྟོག་སྟེང་ནི་མི་མ་
ཡིན་སོ་སོའི་མིང་ཡོད་པའི་སྟགས་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སྟགས་དེ་བཏོན་ཏེ་མི་མ་
ཡིན་དེ་བོས་ནས་མ་འོངས་པར་རང་གིས་སྟགས་པའི་དག་ལ་མི་ཉན་པ་སོགས་བྱུང་ན་མི་མ་
ཡིན་དེ་འཆི་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།

རྟོག་རྟེན། སྟེང་ངམ་ལྷའམ་ཆེ།

རྟོག་ཐར། ཆེ་ཐར་ཏེ་རྟོག་གཅད་པར་འོས་པ་ཞིག་རྟོག་མ་བཅད་པར་སྟོན་པའི་མིང་། རྟོག་ཐར་
གཏོང་བ། རྟོག་ཐར་གཏོང་ཡུལ་མཆེ་བྱ།

སྲོག་སྲོག་ཁྲིམས་གཙོད། ཉག་ཉེས་ཆབ་ཆེན་བསགས་པའི་ཉེས་ཆེན་མི་རྣམས་ལུལ་སོ་སོའི་
ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་སྲོག་གཙོད་པའི་ལུགས་སྲོལ།

སྲོག་སྲོག་ཉེས་ཆད། སྲོག་སྲོག་ཁྲིམས་གཙོད་དང་དོན་གཅིག

སྲོག་ལྡན། ① སེམས་ཅན། ② གསོན་པོར་གནས་བཞིན་པ། སྲོག་ལྡན་སྟོབས་ལུགས།

སྲོག་སྲོལ་གཟེར་བཞི། མ་རྩ་ཡོ་གའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་གནད་གྱི་གཟེར་བཞི་སྟེ། ཉིང་རེ་འཛིན་ལྟའི་
གཟེར། སྟེང་པོ་སྤྲལས་གྱི་གཟེར། དགོངས་བ་མི་འགྱུར་བའི་གཟེར། འཕྲོ་འདུ་མིན་ལས་གྱི་
གཟེར་རྣམས་སོ།། འདི་དག་ནི་འཁོར་འདས་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྲོག་
སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་གཟེར་བྱ་བཞིའོ།

སྲོག་བསྐྱོས། སྲོག་གི་ཉེན་ཁར་མི་འཛེམ་པ། སྲོག་དང་བསྐྱོས་ནས་དབྱ་པོ་འགོག་པ།

སྲོག་འདོར་བ། རང་སྲོག་ཁྲོས་གཏོར་བ། སྲོག་འདོར་བར་རྒྱས་པའི་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་བ།

སྲོག་གནས། [མངོན] སྟེང་།

སྲོག་སྤངས། སྲོག་ཁྲོས་གཏོར་གི་སྟེང་སྟོབས་ཡོད་པ་དང་རང་སྲོག་བཏང་བ་བཅས་དོན་གཉིས་ལ་
གོ་རྒྱུ་ཡོད།

སྲོག་པན། [མངོན] ལྷམ།

སྲོག་ཕྱ། སྲོག་ལ་བར་ཆད་འབྱུང་མིན་བརྟག་པའི་མོ།

སྲོག་སྦྱིན། ① སྲོག་སྦྱོབ་པ། ② སྲོག་གི་སྦྱིན་པར་གཏོར་བ།

སྲོག་བྲལ། ① སྤེ་བ། ② [མངོན] རོ།

སྲོག་དབང། སྲོག་གི་དབང་པོའི་བསྐྱུས་མིང་།

སྲོག་དབྱགས། སྲོག་ཉེན་དབྱགས་རྒྱུད། སྲོག་དབྱགས་མ་ཆད་བར། སྲོག་དབྱགས་ཆད་པ། སྲོག་
དབྱགས་རྒྱུ་བ།

སྲོག་འབེན་འཇུགས། རང་སྲོག་ཁྲོས་བཏང་བྱས་པ།

སྲོག་མེད། ① སེམས་མེད་ལེམ་པོའི་དངོས་སོ། ② [ལུལ] བཞེགས་སོ་མེད་པ། ③ དབྱངས་མེད་
གྱི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ།

སྟོག་མེད་དབུགས། མཆོད་མེ།

སྟོག་སྟེ། རང་གི་སྟེས་སྟེ་ནས་ལུགས་སྟོག་ཏུ་ཡར་བཅེས་པའི་བཞི་པ་དེ་ལ་སྟོག་སྟེ་ཟེར།

སྟོག་ཅ། ① སྟོག་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཅ། ② འཁོར་བའི་ཅ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བར་གྱུར་ཅིང་

སྟོག་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཅ།

སྟོག་ཅ་དཀར་ནག་སྟོག་གནས་པའི་ཅ་བ་ལྟར་གྱུར་པས་ན་སྟོག་ཅ་ཞེས་ཟེར་རྟེ། དེ་ལ་ནད་གསེས་

སྤྱད་བྱེ་ན་སྟོང་དང་འབྲེལ་ཞིང་ཁྲག་རྒྱ་བའི་སྟོག་ཅ་ནག་པོ་དང་། ལྷན་པ་དང་འབྲེལ་ཞིང་རྒྱང་

རྒྱ་བའི་སྟོག་ཅ་དཀར་པོ་གཉིས་སོ།

སྟོག་ཅ་དཀར་པོ། བྱེད་ལས་དང་མདོག་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་ལྷན་པ་ནས་གཞུག་གྱུ་རྒྱང་

གི་བར་ཀྱི་སྒྲུབ་རུས་ཀྱི་སྤྲུབས་སུ་གནས་པའི་རྒྱངས་པའི་མིང་སྟེ། དྲག་དཔོན་བསོད་ནམས་

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལུས་ཐེག་ཤེལ་དཀར་མེ་ལོང་ལས། ལྷན་པའི་རྗེ་ཞབས་མན་དང་

གཞུག་རྒྱང་ཡན། སྒྲུབ་རུས་སྤྲུབས་སུ་གནས་པའི་རྒྱངས་པ་དེ། ལྷན་པ་དང་འབྲེལ་སྟོག་

གནས་ཅ་བྱེད་ཅིང་། ནད་ཏུ་མདོག་དཀར་སྟོག་ཅ་དཀར་པོ་བཤད། དེ་ལས་ཀྱིས་པའི་ཅ་

དཀར་མོ་ཡིས། སྟོང་སྤྱད་བྱེ་ན་ཀྱན་ཏུ་ཁྲུབ་པར་གནས། དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་

པ་དང་། ཡུལ་ལྗེ་རྣམ་ཤེས་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོག་ཅ་སྟོས་བྱེད་གསང་། ལུ་མའི་ཅ་ནས་མཆན་ཁུང་ངོས་སུ་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་སར་ཡོད་པའི་

སྟོག་ཅ་དང་འབྲེལ་བའི་གསང་དམིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ལུ་མ་འཕྲིན་ལས་རྒྱུད་ལས། ལུ་རྒྱུ་ཆོན་

གང་སྟོག་ཅ་སྟོས་བྱེད་གསང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྟོག་ཚོ་ལ། བེ་ཏ་མ་ལ་ཞེས་པའི་སྤྱུ་ལས། སྟོག་ཚོ་ལ་ལམ་སྟོག་འགོག་ཞེས་བྱའོ། དེ་ལ་སྟོག་ནི་

རྒྱང་གི་མིང་ཡིན་ལ་འགོག་པའམ་ཚོ་ལ་བཞི་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། སྟོག་ཚོ་ལ་

གང་ལ་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི་སྤྱིར་རྗེ་རྗེའི་ལུས་ཀྱི་ཅ་རྒྱང་ཐེག་ལེ་མཐའ་དག་ཡིན་ལ། དེའི་གཙུག་

ལྟེ་བ་མན་ཆད་རྗེ་རྒྱང་དབུ་མ་གསུམ། ལྟེ་ལོག་ཏུ་བཤད་གཅི་ཁུ་བའི་ཅ་གསུམ། སྟོག་རྒྱང་དང་

ཐུར་མེལ་གཉིས་བཅས་སོ།

སྟོག་འཆོ། འབྱུང་ཅིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དེ། ཐུར་ཁའི་སྟོག་འཆོའི་ཕྱོགས་ན་ཕྱོགས་འབྲེལ་ཀྱི་བྱ་བ་གང་

ཞིག་བྱས་ན་བཟང་བར་བཤད།

སྟོག་འཆོ་བ། ① མ་ལི་བཤམ་གསོན་པ། ད་དུང་སྟོག་འཆོ་ཙམ་དུ་གནས་ཡོད་པ། ② ཆེ་ཡུན་རིང་
གནས་ཐབས་བྱེད་པ།

སྟོག་འཛིན་རྒྱུ་། རྒྱུང་སྟོག་འཛིན་དང་དོན་གཅིག་པས་དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལ་གཟེགས།

སྟོག་བྱངས། ལུས་ཀྱི་རྩས་སྟོབས། ལོ་ན་དར་མའི་སྐབས་སུ་སྟོག་བྱངས་བཟང་བ།

སྟོག་ཐོན། སྟོག་སྟོན་འབྱུང་བའི་དོགས་ཐོན། རང་རེ་མ་ལུ་གཉིས་ཀའི་ཕྱིར་དུ་སྟོག་ཐོན་དམ་པོར་གྱིས།

སྟོག་རིན། སྟོག་པོར་བར་འཇལ་དགོས་པའི་རིན་ཐང་།

སྟོག་རྒྱུ། ① སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ནང་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་སྟེ། ནད་ཉགས་སུ་སེམས་འཕྱོ་བ་དང་། གཉིད་ཡེ་བ་
རེས་བརྒྱལ་བཤམ་འཕོག་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ ② སྟོག་ཆེའི་ཉེན་བྱེད་པའི་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ།

སྟོག་རྒྱུ་ནད། རྒྱུང་སྟོག་འཛིན་གྱིས་ལོག་པའི་ལས་བྱས་ནས་སྟོག་རྩ་དཀར་པོའི་ཆ་ཤས་ལ་
གཞོད་པར་བྱེད་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། ནད་ཆེགས་རྒྱུང་ནད་ནམ་
ལྔ་ནད་གྱུར་ཉགས། སྟོག་རྒྱུང་ཟས་རྩལ་རྒྱུང་དང་དག་ལུལ་ལས། ལུགས་བཀག་བཅོར་བས་
འཁྲུགས་ཏེ་མགོ་མོ་འཁོར། ལྷིང་འཕྱོས་དབྱུགས་སྤུད་དཀར་ཞིང་མིད་མི་བྱལ། ཅེས་དང་། གོང་
སྟོན་དཀོན་ཙམ་བདེ་ལེགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་པོད་དམར་ལས། སྟོག་རྒྱུང་ནད་ཅེས་སྟོག་འཛིན་
རྒྱུང་འཁྲུགས་ནས། ཡིད་མི་བདེ་ཞིང་འཛིགས་སྐྱལ་སེམས་ལ་འཆར། མི་ལས་ཟང་ཟིང་མང་ལ་
གཉིད་རྒྱུང་ཞིང་། ལུས་འདར་རྩལ་མང་ཤེས་པ་འཕྱོས་པ་དང་། མགོ་གང་ཤེས་པ་འཕྱོས་པ་
དང་། མགོ་འཁོར་དབྱུགས་སྤུད་དཀར་ཞིང་མིད་མི་བྱལ། ནད་ཆབས་ཆེན་བརྒྱལ་ཞིང་སྟོ་
བཤང་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

སྟོག་ལ་འཆུམས་པ། [རྫིང] སྟོག་ལ་ཆགས་པ།

སྟོག་ལན། གཞན་སྟོག་བཅད་པའི་ལན། སྟོག་ལན་འཇལ་བ། རྫོན་པོ་འདི་དང་སྟོག་ལན་ཡང་ཡང་ཆགས།

སྟོག་ལན་འཇལ་བ། སྟོག་ལན་སྟོག་གི་འཇལ་བའི་ཁྲིམས་ཆད་ཅེས་པ། མི་བསད་པའི་ནག་ཉེས་
ཙན་ལ་ཡུལ་ཁྲིམས་དང་བསྟུན་པའི་སྟོན་སྟོག་ཆད་བཅད་པའི་ཁྲིམས།

སྟོག་ལུས་དབང་རྒྱུང་བ་ཞི། ནག་ཅེས་ལས་བཤད་པའི་ལོ་ཁྲན་དུག་རྩ་པོ་རེ་རེ་ལ་སྟོག་གི་ཁམས་

དང་། ལུས་ཀྱི་ཁམས་། དབང་ཐང་གི་ཁམས་། རྒྱུད་རྟེན་ཁམས་བཅས་བཞི་རེ་ཡོད་པས་པན་
ཚུན་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་བརྟག་པའོ།།

སྟོག་ལུས་དབང་ཐང་། ཉག་ཅིས་ལས་བཤད་པའི་ལོ་ཆུན་བྱུག་ཅུ་པོ་རེ་རེ་ལ་སྟོག་གི་ཁམས་དང་།
ལུས་ཀྱི་ཁམས་། དབང་ཐང་གི་ཁམས་རེ་ཡོད་པས་པན་ཚུན་མ་ཐུན་མི་མ་ཐུན་བརྟག་པའོ།།
དཔེར་ན། དེ་ནས་རྒྱ་ནག་ས་སྤང་གི་། བརྟགས་པའི་ཅིས་ཀྱི་ཆོག་ལ། དེ་ནས་སྤང་གི་མདོག་
བསྟན་པ། གང་བཅིའི་གནམ་ལོའི་དབང་ཐང་མགོ་། སྟོག་གི་ཁམས་ནི་ལུས་པོ་སྟེ། གནམ་ལོའི་
ལུས་ཁམས་པོ་བའོ།། ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

སྟོག་ཤིང་། ① གཞུང་ཤིང་། ② གཙོ་བོ།

སྟོག་ཤིང་གཟེད་བྱེད། སྟོག་ཤིང་རྟེན་སའམ་རྟེན་པའི་ཡུལ།

སྟོག་ཤོག་ ཅས་བ་ནི་རྒྱ་སྟོལ་རི་མོའི་ནང་གི་དར་མེད་ལས་བྱུབ་པའི་རི་མོ་འམ་ཡིག་གཟུགས་
སོགས་ལ་གོང་གཤམ་རྒྱབ་སྐྱབས། དར་མེད་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཤོག་བྱའི་རྒྱབ་ཤིང་བརྒྱུད་ཡོད་པས་
དེས་རི་མོ་དང་ཡིག་གཟུགས་སྤང་སྟོབ་བྱེད་པར་པན་ལུས་ཆེན་པོ་ཡོད་སྟབས། རི་མོ་འམ་
ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་སྟོག་ལྟ་བུར་འཛིན་པའི་གལ་ཆེའི་དོན་སྟོང་ཐུན་ཡོད་ཆུན་དེར་སྟོག་ཤོག་
ཅས་འབོད་ཀྱི་ཡོད།

སྟོག་གཤེད། ① སྟོག་གི་བར་གཙོད་དེ། ཉག་སྐྱག་དང་། རྒྱ་གམ་ལོ་སྐྱག་ལྟ་བུ། ② སྟོག་གཙོད་མཁའ།

སྟོག་གླ། འགོ་བའི་ལྷ་ལྷའི་ཡ་བྲལ།

སྟོང་། འབྲེག་གུག་ཡོ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལས་དྲང་པོར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། འབྲེག་པོ་སྟོང་མཁའ་ཞེས་པ།
སྟོང་པོ། དྲང་པོ་སྟེ་ཀྲོག་ཀྲོག་མིན་པ། མདའ་སྟུག་ སྟོང་པོ། མི་སྟོ་ཁོག་སྟོང་པོ། འགོ་ལམ་སྟོང་པོ།
སེམས་སྟོང་པོ།

སྟོང་བ། བསྐངས་པ། བསྐང་བ། སྟོངས། དྲང་པོར་བྱེད་པ། མདའ་དྲང་པོར་མ་བསྐངས་ན་འབེན་ལ་
མི་ཐེབས། རང་རྒྱུད་དྲང་པོར་སྟོང་བ། ལུས་དྲང་པོར་སྟོང་བ།

སྟོང་བཅན་སྟོམ་པ། བོད་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པ། སྤུ་རྒྱལ་སོ་གསུམ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་གཟིགས།

སྟོང་བཅན་སྐྱམ་པའི་འབྲུངས་ཁང་། པོ་བྱང་བྱམས་པ་མི་འགྲུར་གླིང་ཞེས་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་མང་།

ཆེ་བལ་ བོད་ལྗོངས་མལ་ལྷོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་རྒྱུ་མ་ཁི་ཁང་དུ་གྲང་ལུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་
ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ཡང་ཁུལ་དེའི་མང་ཆོག་གས་ཀྱི་ཤོད་རྒྱུན་དུ་ཁྲི་ཁང་གི་བྱ་བ་
ངོས་རི་འདབས་སུ་དེ་སྟོན་གྱི་དགོན་ལུལ་ཡོད་པའི་ས་གནས་དེར་ཆོས་ཁང་དཔར་པོ་ཟེར་བ་
ཞིག་འདུག་པ་དེར་སྲོང་བཙན་འཁྲུངས་པ་རེད་ཅེས་ཟེར་སྟོལ་ཡང་འདུག། སྲིར་སྲོང་བཙན་
འཁྲུངས་ལུལ་སྟོན་རྒྱུ་མའི་ལུལ་ནི་དབུས་རི་བར་སྟོར་དུ་གྲགས་པའི་ནང་ཆོན་རི་པོ་གྲགས་
ཙན་མང་པོ་ཡོད་པའི་ནང་གི་རི་པོ་མཐུལ་ཞེས་པའི་འདབས་སུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ལུལ་དེར་
རྩ་རྩ་ཤིང་གསུམ་འཛོམས་ཤིང་གཙན་གཟན་རི་དྲགས་བྱ་རིགས་སྣ་ཆོག་ས་ཅི་ཤིང་མེ་ཉླ་
གི་ཁོད་དུ་ཉམས་དགའ་བར་ཅེན་པའི་གནས་ཡིན།

སྲོང་བཙན་རྒྱ་ཁང་། མིང་གཞན་ལ་སྲོང་བཙན་བང་པོ་ཟེར། སྤྱི་ལོ་༤༥༠པའི་ལྷགས་ཀྱི་ལོ་ཙམ་དུ་
བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྲོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་འཕྲོངས་རྒྱས་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྲོངས། སྲོང་བའི་སྐུལ་ཆེག

སྲོད། དགོང་མོ་སྟེ་ནམ་སྟོད་ཀྱི་ཆ།

སྲོད་འཁོར། བག་གི་དུས་ཆོད་དེ་མཆན་མའི་དུས་ཆོད་ཆ་དུག་ཏུ་དགོས་པའི་ཆ་གསུམ།

སྲོད་འཇིང་། ནམ་སྟོད་ཀྱི་དཀྱིལ་ལམ་ཤེད་པ།

སྲོད་མོ། སྲོད་དང་མོ་རངས།

སྲོད་བྱིངས། ས་རུབ་སྟེ་སྟན་ནག

སྲོད་སྟན། ནམ་སྟོད་ཀྱི་སྟན་ནག

སྲོད་ཡོལ། མཆན་མའི་སྟོད་ཆ་བཀལ་ནས་ནམ་བུ་ལྟེད་མ་ཟེན་བར།

སྲོད་ལ་རྒྱ། [མངོན] སྟོན་པོ།

སྲོད་ལ་ཟ། [མངོན] སྟོན་པོ་སྤྱིའི་མིང་།

སྲོད་ལོང་། ① ཉིན་མོ་མིག་ལ་སྟོན་མ་མཆིས་ཀྱང་མཆན་མོ་ས་སྲོད་དུས་མིག་གིས་གཟུགས་མི་
མཐོང་བ་ལོང་བ་ལྟར་འགྲུར་བ་ཞིག ② མིག་འགྲིབས།

སྲོལ་བཟང་། ལུགས་སྲོལ་ཡག་པོ། སྲོལ་བཟང་འབྱེད་པ། གནའ་བོའི་སྲོལ་བཟང་པོ་རུབ་པ་མེད་པ།
སྲོལ་ལས། རྒྱན་གྱི་སྲོལ་ལུགས་སམ། ལུལ་ཆོས། གནའ་བོའི་སྲོལ་ལས་ལས་འདས་པ།
སྲོས། སྲོ་བའི་སྦྱལ་ཆེན་ཇ་དེ་གང་ཆར་སོང་། མེ་ལ་སྲོས་ཤིག
སྲོས་པ། ས་རུབ་པ། ས་སྲོས་པ། སྦྱན་སྲོས་པ། ས་སྲོས་སྦྱན་རུབ་སྤྱི་ཡི་དུས་ཆོད་ཡིན།
སྒྲ། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། དེས་ན་ལས་ཀ་
དེ་སྒྲ། [tsa /lha] མོ་རེད། ཇ་སྒྲ་བྱ་རེད་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སྒྲ་གཉིས་ཀ་འདོན་ཆོག ① ས་ཆོན་བ་
བཞོ་སྒྲ། ཤིང་སྒྲམ་པོ་འབར་སྒྲ། ཤེས་སྒྲ་མོ། གོ་སྒྲ་བའི་ཆེན་ཅེས་པ། འདི་རིགས་ལ་སྒྲ་གངས་
གཉིས་ཀ་གང་བདེ་རུ་བཞག་ཆོག ② གཡལ་སྒྲོ། ལུགས་སྒྲག་སྒོ་ང་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རེས་བར་རུ་
[tsa]བཞག་དགོས་པ་ལས་གངམས་ང་མེད་དོ། དཔེར་ན། ལུགས་སྒྲག་གྱོན་ནས་གཡལ་སྒྲོ་
འཕོ། སྒོ་ང་བཅུགས་ནས་ཨ་འགད་བརྗོས། ལྟ་བུ་ལ་གངམས་ཀའི་ངང་བཞག་མི་རུང་ངོ་།
སྒྲ་ང་། ཆལ་དང་། ཡོས་སོགས་རྫོང་སའི་སྒོད། སྒྲ་ངའི་སྤྱིད་བུ། སྒྲ་ངའི་བུག་མ། ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་ང་།
སྒྲ་ངར་ལག་པས་མ་འཆང་ན། སྒྲ་ངའི་བྲེག་པ་འགོས་དོན་མེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྫོང་པའི་
གཞི་དང་། རྫོང་ཇ། ལུགས་སྒོད། ཐེར་པོ་བཅས་སོ།
སྒྲ་བཅོས། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། རུ་ང་
ཞིབ་ཆགས་མེད་པ། རང་འཁྲིའི་ལས་འགན་ལ་ཁྲལ་མངོན་སྒྲ་བཅོས་བྱེད་མི་རུང་།
སྒྲ་བཅོས་ངལ་འདྲེམས། ལས་ཀ་ཞིབ་ཆགས་པོ་མ་བྱས་པར་རང་ཉིད་དཀའ་ངལ་རྒྱུང་ཐབས་ཀྱིས་
སྦབས་གང་བདེ་བྱས་པ།
སྒྲ་ཆོས། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། ལས་སྒྲ་
མོར་བྱེད་པའི་ལས་དང་བྱ་བ་ལ་ཟེད།
སྒྲ་བྱངས། ལུ་བ་སྒྲ་ཞིང་བྱངས་པ། གསོལ་ཇ་སྒྲ་བྱངས།
སྒྲ་པོ། [སྒྲ་གཉིས་ལྡན་ཅན][lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་ཁྲག་དགོས། ①གར་པོ་
ལས་སྒྲོག་པ། ཇ་སྒྲ་པོ། ལུག་པ་སྒྲ་པོ། ②ལས་ཀ་འབྱུབ་བདེ་བའི་དོན་ཉེ། མོ་ལ་གཏོང་སྒྲོང་རྒྱ་
སྒྲ་པོ་རེད། ས་བཤ་ལེགས་བཤད་གོ་སྒྲ་པོ་རེད།

སླ་བ། ① གར་པོ་མེན་པ། ཟུག་པ་སླ་པོ། ཆང་སླ་པོ། ② གར་སླ་འཆམས་པོ། དཀའ་མེན། གོ་སླ་
བ། ལས་སླ་པོ་མེན་པ། ཆོན་ལོག་སླ་པོ། བྱ་བ་ནམས་སྒྲུབ་བར་སླ་བ། ③ རོ་དང་རུས་པ་དྲངས་
པ། སླན་རུས་པ་དྲངས་པ། སླན་རུས་སླ་བ། སླན་གྱི་ཡོན་ཏན་སླ་བ།
སླ་པོ། [སླ་གཉིས་ལྟན་ཅན] [lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་སྒྲག་དགོས། ① གར་པོའི་
ཐོག་ཟླ། ② ལས་ཀ་དཀའ་མོའི་ཐོག་ཟླ།

སླ་ཅ། སླད་ཆ་དང་འད།

སླ་གཡོས་བཤད་པ། [ཡུལ] སྒྲགས་ཡུས་བཤད་བའང་ཟེད། འཇམ་ཐབས་གིས་རྟོག་ཏུ་བཤད་པ།
བྱ་མོ་དེ་སླ་གཡོས་ཆ་པོ་འདུག།

སླ་ལམ། [སླ་གཉིས་ལྟན་ཅན] [lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་སྒྲག་དགོས། བཟོད་
བའི་ལམ་གང་ཞིག འགྲོ་བདེ་ཞིང་མི་ནམས་རྒྱན་ལྟན་གྱི་འགྲོ་ལམ་ཡིན་ཡང་ས་ཐག་རིང་བ་
ཡོད་པ། དེ་ལས་ཐོག་བའི་ལམ་ས་ཐང་ཐུང་ཡང་འགྲུལ་སྤབས་མི་བདེ་སྤབས་རྒྱན་ལྟན་
འགྲོ་མཁན་ཏུང་བའི་ལམ་གྱི་མིང་ཡིན།

སླ་ལས། [སླ་གཉིས་ལྟན་ཅན] [lha] གློག་སྤངས་གཞན་ཞིག [tsa] ཞེས་སྒྲག་དགོས། ལས་ཀ་
ཞིབ་ཆ་མ་བྱས་པ་སྤབས་གང་བདེའི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་ལས་ཀའི་རིགས་ལ་ཟེད།

སླག་པ། གློག་པ་འཇག། བགས་སྒྲག་ཆར་སྒྲག་འགྲོག་པས་སྒྲགས་སྒྲག་གྲོན། རོང་པས་ར་སྒྲག་གྲོན་ཏུ་བྱ།

སླགས་པ། [རྟིང] བཞོད་པ། སྒྲོན་བྱུང་བ། བསྒྲགས་པ། གཏང་པ། ཉེན་པ།

སླ་ད། ཡོས་བརྗོད་པའི་ལྷགས་སྟོད་ཅིག འདི་ལ་སྟོང་ཡང་འགྲི་སྟོལ་ཡོད།

སླང། འདིའི་སླ་གདང་[tsang] ཞེས་སྒྲག་དགོས། སླངའི་བསྐྱུས་ཡིག་ལྷགས་སླང། རྟོད་སླང། ཆལ་སློང།

སླང་ཤེག་སླ་[tsang] རའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཆགས་པའི་དུ་བའི་ཤེག་པ།

སླང་ཤྲེད། སླ་དང་ཁ་གཡེར་བ།

སླད། ① ཆེད་དང་ཕྱིར། འཆོ་བའི་སླད་དུང་ལ་ཚོལ་བྱེད། ཞིང་ལ་རྩ་གཏོང་བའི་སླད་དུ་ཡུར་བ་བཟོ།
ལོ་ཐོག་འབྱུང་བའི་སླད་དུ་མོན་པ་བྱེད་པ། སླད་དུ་འང་ཁོ་པོ་ལ་འགྲན་དུ་བཟོད་ན་ཅི་དགའ་བར་
དབྱང་སྟོད་ཅིག ② སླད་ལ། རྗེས་མའི་དོན་ཡིན།

སྐད་སྒྲོན། བྱེད་པོ་གཞན་གྱི་ལྷགས་ལས་རང་གི་བཟང་པོའི་རང་བཞིན་ཉམས་ཉེས་པར་བྱེད་པ།
སྐད་ཆ། རྩེ་མའི་སྐབས་སམ། རྩེ་སྤྱི་དུས། སྐད་ཆར་བྱག་གིས་ཡང་ཡང་ཡོད་པ་བྱ།
སྐད་བཏང་པ། སྐད་བཏང་བ་སྟེ། རྒྱ་མི་གཙང་བ་གཞན་བསྐྱེས་པ།
སྐད་བྲུ། ཆེད་དུ་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། ཉན་སོས་སྐད་དུ་སྒྲན་བསྟེན། ཆོག་བསྐྱེས་ན་སྐད་ཅེས་འདྲི་ཆོག་སྟེ། དེ་
སྐད། བཙོན་པ་མ་བྱས་ཡོན་ཏན་འབྱོར་བདག་ལ། དེ་སྐད་བཙོན་པ་ཚུ་བོའི་རྒྱན་བཞིན་བསྟེན་ཞེས་པ།
སྐད་དུ་གསལ། འོག་ཏུ་གསལ།
སྐད་འདོམས་ཁྲིམས་གཙོད། རྩེ་སྤྱི་བཀག་སྒྲོམ་བྱེད་བྱུང་པའི་ཁྲིམས་གཙོད།
སྐད་ནས། རྩེ་ནས།
སྐད་ནས་འབྱུང་། འོག་ནས་འབྱུང་།
སྐད་པ། དྲི་མའམ་སྒྲོད་པ་རན་པ་སོགས་ཀྱིས་ཉེས་པར་བྱེད་པ།
སྐད་ཕྱིན། རྩེ་སྤྱི་མཐོང་ཕྱིན་ཆད། སྐད་ཕྱིན་ཆད་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཡོང་གིད།
སྐད་ཕྱིས་འབྱུང་། སྐད་ཕྱིན་དང་དོན་མཚུངས།
སྐད་མ། ཕྱི་མ་དང་རྩེ་མ། ད་ལྟ་མ་ཟད་སྐད་མ་ལའང་རྩར་བཙོན་བྱེད་དགོས། བྱེད་སྒྲོན་ལ་ཐེབས།
ང་སྐད་མ་ནས་མཐུགས་པོར་ཡོང་ཆོག།
སྐད་ཅ། སྐད་ཆ་དང་འབྲ།
སྐད་ཆ། དྲི་ཆེན་ནས། སྐྱག་པ།
སྐད་བཞིན། བྱིར་ཡང་ངམ། སྐར་ཡང་། སྐད་བཞིན་བཤད་པ། སྐད་བཞིན་ཐེབས་པ།
སྐད་རོལ། ① ཕྱི་རོལ། ཁང་པའི་སྐད་རོལ། ② རྩེ་མ། སྐད་རོལ་གྱི་གནས་ཚུལ།
སྐད་ལ། [ལུལ] ཞེན་པ་དང་ལ་རྒྱ། མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ལ་རྒྱ་བོར་མི་རུང་།
སྐད་ལར་མི་བརྟུབ་པ། རྩེ་སྤྱི་མཐོན་ལམ་ལ་མན་སོགས་མེད་པ།
སྐད་ས། [ཆིང] སྐྱག་པ།
སྐན། ཕྱིན་ཆད་ཀྱི་དོན་ཉེ། སྐན་ཆད་ཀྱང་ཉེས་པ་མི།
སྐན་ཆད། [ཆིང] ཕྱིན་ཆད་དམ་རྩེ་སྤྱི།

སྒྲན་པ། [རྟིང] ཡང་བསྐྱུར།

སྒྲམ་པ། ① [རྟིང] ལུང་ཐད་བརྩོས་པ། ② ཉམས་པ་འཕམ། གང་པོ་མེན་པར་འཕྱུར་བ།

སྒྲུབ། ① རྩེ་མ་དང་། བྱི་མ། དེ་འཕྲོས་སྒྲར་དུ་བཤད་ཆོག་སྒྲར་བཅར་ཡོང་། སྒྲར་འབྱོར། ② ཡང་

བསྐྱུར། སྒྲར་ཡང་གསུང་བ། མི་འཆམས་པ་རྣམས་སྒྲར་བསྐྱུམ་པ། གཤེ་ཡང་སྒྲར་མི་གཤེ་བ།

བརྟེན་པ་པ་སྒྲར་བརྟེན་པ། གོ་ལ་བ་སྒྲར་གོ་ལ། ལུང་ཆོག་རྒྱབ་ཀྱིས་སྒྲོ་བ་ལ་སྒྲར་སྒྲོ་བ། [བསྐྱུན་

ཆོག]ཡང་བསྐྱུར་རམ་བསྐྱུར་ཆོས་ཀྱི་དོན་ཏེ། ཆོགས་བཅད་འདི་སྒྲར་ཡང་ཆར་གཅིག་འདོན།

ནད་ཡམས་ལ་ལ་ཐངས་གཅིག་བྱུང་རྩེས་སྒྲར་གསོན་ཐབས་མེད། སྒྲར་ཡང་བཤད་ལྟ་བུ།

སྒྲར་སྒྱེ། ① [མདོན] སྒྱ། ② སེན་མོ།

སྒྲར་གྱི་བ་མ། [མདོན]གཟུགས་བརྟན།

སྒྲར་བརྩོད། ① ལན་འདེབས་པ། ② [མདོན]བམ་ཐེའི་མིང་གི་མདོན་བརྩོད།

སྒྲར་གཏོང་། གྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་playback ཟེད།

སྒྲར་དུག་དུག་པོང་ད།

སྒྲར་བསྐྱུ། སྐབས་བབས་ཀྱི་བརྩོད་བྱའི་དོན་ནམ་ཆོག་དེ་ཉིད་དེ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱུ་བར་སོང་བས་སྒྲར་

བསྐྱུའི་སྒྲ་ཞེས་སམ་རྩོགས་ཆོག་ཅེས་བྱའོ། ཞེས་འདིར་སྒྲར་བསྐྱུ་ཞེས་པ་དང་རྩོགས་ཆོག་

གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་སི་རུ་བཤ་ཆེན་གྱིས་བཞེད། འདིར་རྩོགས་ཆོག་ཅེས་པ་དེང་རབས་

རྒྱ་ཡིག་ནང་གི་རྩོགས་ཆོག་སྟེ། (句号。) རྒྱགས་འདི་དང་བྱེད་ལས་གཅིག་ཀྱང་། དེང་དུས་

མདོ་དུས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཁ་སྐད་ནང་དུ་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་ཅུང་བ་ཞིག་ཤིང་། སྤང་འདི་

ནི་རྩེས་འཇུག་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་སྤང་ཡིན་སྟབས། སྒྲར་བསྐྱུའི་སྤང་འཇུག་ལྷལ་གྱི་མིང་དེའི་

རྩེས་འཇུག་ག་ཡིན་ན་དེའི་རྩེས་སུ་སྤང་གོ་སྒྲར་བསྐྱུའི་སྤང་བཅུ་གཅིག་རྩེས་འཇུག་བཅུ་ལ་ན་

རོ་སྒྲར་བས་གོ་རོ་དོན་པོ་མོ་འོ་རོ་མོ་མོ་བཅས་བཅུ་དང་ཉོ་ཡིག་བཅས་བཅུ་གཅིག་གོ་དེའི་

མིང་ལ་རྩོགས་ཆོག་གས་རྒྱ་སྤང་ཅེས་ཀྱང་ཟེད།

སྒྲར་བྱང་མཐུག། [མདོན]གཟུགས་བརྟན་གྱི་འབྲུལ་སྒྲར་རིགས་རྣམས།

སྐར་བྱང་། [མངོན]དུས་ཆོད།

སྐར་འཕྲུལ། རྒྱུ་སྐར་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་reentrant ཟེད།

སྐར་ཞིང་། ཕྱིར་ཞིང་སྟེ་ཕྱི་དུས་ཡང་ཡང་། དོན་གལ་པོ་ཆེ་བ་སྐར་ཞིང་གྲོས་བསྐྱར་བྱེད།

སྐར་གཟུགས། སྐར་འཕྲུལ་གཟུགས།

སྐར་ཡང་། བསྐྱར་བའམ་བསྐྱན་པའི་དོན། ཁོ་རང་སྐར་ཡང་སོང་བ། སྐར་སྐྱས་པར་མ་ཟད་ད་ལྟ་
སྐར་ཡང་སྐྱ་བ། དབྱིན་སྐད་དུ་again ཟེད།

སྐྱས། ① གཉེན་འཁོར། ② བཅུན་མའི་འཁོར།

སྐྱས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་། ལྟ་ཁང་གི་ཡན་ལག་ལྟ་ཁང་ཆུང་དུ།

སྐྱས་བ། བསྐྱས་པའི་སྐྱས་མ།

སྐྱས་མ། ལྟས་མ།

སྐྱས་པ། མཆེར་རའམ་སྐྱས་པ། དབྱར་སྐྱས། དགུན་སྐྱས། སྐྱས་རྩོད་ཀྱིས་གང་།

སྐྱ་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་བུ་གཤམ་སྐྱ་དང་རྩོད་གཏམ་གྱིས་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་བ་སྟེ། དོགས་
ཐོན་མ་བྱས་ན་མི་དན་བས་སྐྱ་ཉེ་ཆེ། སྐྱ་མཁན། སྐྱ་བྱེད། སྐྱ་སེམས།

སྐྱ་ཁྱིད། མགོ་སྐྱོར་བཏང་ནས་ཁྱིད་བ།

སྐྱ་ལྟ། [ཉིང་]ཆང་སྟོད་དམ། ར་དང་ཞོའི་སྟོད་ཟེ་ཕྱ་ཞིག་

སྐྱ་ཤེས། ཆུང་ནད་གསོ་བའི་ཁྱིག་སྐྱན་ཞིག་སྟེ། ཁང་ཁྱེད་གི་སྐད་ལས་བྱུང་བ།

སྐྱ་འཕྱིད། མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ།

སྐྱ་བ། བསྐྱས་པ། བསྐྱ་བ། སྐྱས། འཕྱིད་བའམ་འཕྱིད་བ་དང་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ། རྒྱ་ཁོར་བསྐྱས་ཏེ་
འཕྱིར་ཅིས་བྱེད། ཁ་ཡག་གིས་མི་བསྐྱས། མགོ་བསྐྱོར་གྱིས་རྟ་དེད། དན་བས་སྐྱོན་དང་འབྲུད་
ཆེ་སྐྱ་བར་བྱེད།

སྐྱ་བྱེད། ① མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ། ② སྐྱ་མཁན། ③ [མངོན]མའོ་ ཅེ་སྐྱང་། མེ། མེ་ལྷ།

སྐྱ་བྱེད་གལ་ཆེན་གལ་ཆེན་གི་རྒྱན་གཉིས་པ། གལ་བྱ་གལ་བྱེད་གཉིས་སྐྱ་མཆུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་

གཤམ་བྱེད་ལ་སྐྱ་དེ་འཇུག་པ་ཡོངས་གྲགས་དང་། གཤམ་བྱ་ལ་སྐྱ་དེ་འཇུག་ཀྱང་ཅུང་ཟད་གྲགས་
ཅུང་བས་བཛོད་དོན་དེ་ལས་གཞན་པ་གཤམ་བྱེད་ལ་གོ་ཞིང་འཇུག་པའི་སྒོ་སྒྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་
སྐྱ་བྱེད་གཤམ་ཆིག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན།

སྐྱ་འབྲིད། སྐྱ་འབྲིད་དང་འབྲ།

སྐྱུངས། འཛོག་ཐང་གི་འཛོག་ཚུགས་གཅིག་སྟེ། གཡག་གིས་ཉིན་གཅིག་ཆོད་ཐུབ་པའི་ལམ་ཐག

སྐྱས། སྐྱ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་

སྐེ་པོ་སྐེ། མ་འོངས་པར་བསྐེ་དང་འདས་པར་བསྐེས། སྐལ་ཆིག་ལ་སྐེས་འབྲི།

སྐེ་ཁ། [ཉིང་]ཁ་ཀྲོག་ཀྲོག་

སྐེ་འཇམ། ① འཇམ་ཅིའི་ནང་ཆོན་རྒྱུང་རྒྱུང་པ་ལ་བསྐྱགས་པའི་སྐྱོར་བ་ཞིག་སྟེ། ལྷག་ཤིང་ཆོ་ཁ་
དང་འབྲི་ཡི་འོ་མ་མར་ཞུན་བཅས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱ་རྟ་དང་། དེ་བ་དུ་བྱ། བི་བི་མིང་། རྒྱམ་མྱ། ཨ་
བྱ་རྒྱམས་ཀྱི་ཕྱེ་མ་སྐྱར་ནས་རྒྱལ་བྱའི་ནང་སྐྱགས་ཏེ་བཤའ་ལམ་ནས་མས་བཏང་བྱ་དགོས་པ་
ཞིག་ ② སྐྱ་པོ་འམ་འཇམ་པོ།

སྐེ་ཤེས། ཤིང་སྐྱན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ཁ་བསྐྱལ་ཆ་བཅས་ཞུ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་རྒྱུང་
ཆད་དང་། རིམས་ཆད། རིག་བྱམ། ཆད་རྩིང་བྱེར་བ། ཆ་བ་མ་སྐྱན་པ་སོགས་ལ་མན། མིང་གི་
རྒྱལ་གངས་ལ་གྱུ་རི་ཅི་དང་། རྒྱུད་ལྡན། བཅས་སྐྱེས། མཆོག་གི་ལུས། བདུད་ཅི་ན་ཆོད་
གནས། སྐེ་སྐྱད་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱམས་སོ།

སྐེ་འདས་ཅན། མཆན་མ་དང་བཤའ་ལམ་འབྲེས་པའི་ནད་ན་མཁན་བྱུང་ཐེད།

སྐེ་འདམས་པ། མཆན་ཆ་ཆད་པའི་སྐེས་པ།

སྐེ་པོ། ལྷང་ལྷག་ལས་སྐྱས་པའི་སྟོད། ཨར་སྐེ། དཀར་སྐེ། བག་སྐེ་སོགས།

སྐེ་བ། ① ཐིག་ཀྲོག་ཀྲོག་ ② ཡན་ལག་སྐྱོན་ཅན།

སྐེ་པོ། སྐེ་བ་དང་འབྲ།

སྐེ་ཐིག་ཐིག་ཁྲོག་པོ།

སྐེ་མོ། ① རི་དྲགས་ཀྱི་བགས་པས་བཞོས་པའི་ཆར་གོས། ② [ཡུལ]རེ་ལྗེའི་བྱ་རའམ། བྱར་བ།

སྒྲེ་ལུང་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས། རྗེ་འདི་ནི་སྒྲོ་ཁ་བཟངས་རི་གཅང་སྤྲ་དཀར་པོ་ཞེས་པར་ཡབ་ཀུན་
 དགའ་ཀྱལ་པོ་དང་ཡུམ་རྒྱལ་ལུང་ཆོས་འདོམས་གཉིས་ཀྱི་སྤུས་སྤྱ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་
 མེ་སྤང་༡༩༩༡ལོར་སྤྱ་འབྲུངས། སྤྱ་ཚུང་དུའི་དུས་ལ་མཆན་དགོས་དགོས་ཆེ་རིང་ཞེས་
 བཏགས། དགྲུང་ལོ་དྲུག་གི་ཐོག་གོང་ས་ཆེན་པོ་ཆངས་དབྲངས་རྒྱ་མཆོའི་བྱུང་དུ་དབྲ་སྤྱ་ལུང་
 ལུལ་རྗེས་མཆན་སྒྲོ་བཟང་བསྟན་པ་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་མཆན་དུ་འདོགས་པ་གནད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
 གསུམ་སྟེན་པ་པོར་ས་དྲུག་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་འཁོར་རྒྱལ་དུ་ཆེབས་བསྐྱར་སྟེན་པ་པོས་དགར་
 ཞལ་མཛལ་ནས། གསུང་གང་འདོད་དུ་བྱུང་བས་ཤིན་ཏུ་སྤྲུལ་བཟང་ཐོབ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་བཞིར་
 གཅང་དུ་ཕེབས་ནས་པཌ་ཆེན་སྒྲོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དཔལ་བཟང་པོའི་བྱུང་ནས་དགེ་བསྟེན་དང་
 དགེ་ཚུལ་གྱི་སྤྲོམ་པ་བཞེས་ཏེ་མཆན་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཞེས་བསྟུལ། བཀའ་ཚོམ་ཡང་མང་
 པོ་མཛད་པ་སྟེ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྤྲོམ་པའི་ཟབ་དོན་འགའ་ཞིག་གནད་གྲོལ་བ་སྤུས་དོན་ཡང་
 གསལ་ཉིན་ཁྱེད། ལྷ་མཆོག་ཆངས་པ་ཆེན་པོའི་མདོས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཉིན་ཁྱེད་སྤང་
 བ། བདེ་མཆོག་གི་ཆོ་ག་སྤྱོ་བསྟེན་པ་པོས་ཁྱེད། དེས་ལན་ལྷ་བའི་མིག་ཡངས། གསང་འདྲིན་
 ལས་ཀྱི་རྗོད་པ་པོས་འདེབས་སྟོན་ལས། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྲུང་རོ་ཅོག་གི་གསུང་པར་རིན་
 པོ་ཆེ་སྤྲོད་གསུམ་རྒྱན་གཅིག་རྩུ་འཕྲུལ་ཤིང་རྟེན་དཀར་ཆག་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་གནས་ཡིག་དང་
 ཁྱེན་འབེབས་ལོ་རྒྱལ་ལེགས་ལྷན་ཆོགས་རྗེའི་ཐོར་གྱི་ལས་མཐའ་དང་དེའི་སྤྱོད་ཐབས་
 སོགས་པོད་བརྒྱད་ལྟག་ཡོད། དགྲུང་བྲངས་ལྷ་བཅུ་ལྟག་བཞུགས།

སྒྲེ་ཡོན། སེམས་བྱ་བྱ་ཅན་ནས། དང་པོ་མིན། བསམ་པ་སྒྲེ་ཡོན་ཅན།
 སྒྲེ་སྟེ། སྒྲེ་ཏེས་དང་། སྒྲེ་ལོང་གཉིས་ཀྱི་བསྟུས་མིང་།
 སྒྲེད། སྤྱི་བསྟུས་མ་སོགས་སྒྲེད་བཞིན་པ།
 སྒྲེབ་པ། སྒྲེབས་པ། སྒྲེབ་པ། འབྱོར་བ་དང་རྟོལ་པ། ཁྱེས་འབྲུལ་རང་གནས་སུ་སྒྲེབས་པ། ཁལ་
 འབབ་སྒྲེབ་ཡོང་། ཆོང་ཐོག་རྣམས་ཐག་རིང་ནས་སྒྲེབས་པ།
 སྒྲེབས། །སྤྱ་གཉིས་ལྷན་ཅན། འདི་ལ། [lei] / [tsep] སྤྱ་འདི་གཉིས་ཀ་སྤྱོག་ཆོག་དཔེར་ན།
 ཁོང་སྒྲེབས་བྱུང་ལྷ་ལྷོང་[lei]བྱུང་དང་། ཁོང་[tsep]བྱུང་གཉིས་ཀ་སྤྱོག་ཆོག་པ་ལྷ་བྱ།

སྒྲེབས་རྟགས། འབྲེར་ཆེས་བཞོད་པའི་མིང་།
སྒྲེབས་ཐོ། འཆོགས་འདུས་སོགས་སུ་འབྲེར་བའི་དུས་ཆོད་ལྷ་བྱི་ལྟར་མིང་ཐོ་བཞོད་པ།
སྒྲེབས་བ། སྒྲེབ་པའི་འདས་པ།
སྒྲེའུ། ར་སྤྱ་སོགས་ལས་བཟགས་པའི་བྱར་བའམ་མལ་ཁེབས། སྒྲེའུའི་སྟོང་། སྒྲེའུའི་བྱར་བ། སྒྲེའུ་
དགར་པོ་ཞིག་གཡར་བ་ཉིན་མཆན་མེད་པའི་གོས་སུ་བྱས།
སྒྲེའོ། གཏམ་མཐ་སྐད་ཆ། དེད་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སྒྲེའོ་ཉན།
སྒྲེལ། བྱར་བ་དང་། ལུང་ལྷག་གི་སྟོང་སྒྲེ་པོ་ལའང་།
སྒྲེལ་གོག་ཅེལ་པོའམ་སྒྲེལ་པོ།
སྒྲེལ་པོ། སའོ་སོགས་སྒྲགས་ནས་འབྲེར་རྒྱུའི་སྟོང་། པ་དེའི་ལྷེ་བ་མ་ལོན། ཚུ་དེའི་སྒྲེལ་པོ་ཡང་མ་ལོན།
སྒྲེལ་བྱར། དེ་ཏའམ། དེ་ལྷེ་ལས་བཟོས་པའི་སྒྲེའུ་འམ་བྱར་བ།
སྒྲེས། སྒྲེ་ཡི་སྤྱལ་ཆོག
སྟོ། (tso) ལྷགས་ཀྱི་བྱོད་པའི་ནང་དུ་ཆགས་པའི་རྩ་གཟན་གྱི་རོ་མའི་མིང་། འདི་ལ་(tso)
ཙོ་ཞེས་སྟོག་དགོས།
སྟོ་ང་། (tso-ng) བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་ཡོས་བརྩོ་ཆས་ཀྱི་ལྷགས་སྟོང་གྱི་མིང་།
སྟོ་ངོན། (tsodron) ལྟོ་བའི་ནང་གི་བཙོ་ཆ་པོ།
སྟོ་མ། (tsoma) ① ལྷག་བཤགས་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་ལྷགས་སྟོང་ཁེབས་གཙོད་ཅན། ②[ཡུལ]
འབྲུ་འབྲུར་སྟོང་ལྷག་གིས་བཟོས་པའི་སྟོ་སྟོང་།
སྟོ་ལམས། (tsolum) ར་ལྷག་སོགས་སེམས་ཅན་གྱི་སྟོ་ལས་བྱས་པའི་ལམས་ཀྱི་མིང་།
སྟོ་ཤོ། འདི་ལ་[tsohuo]ཞེས་བསྟག་དགོས། སེམས་ཅན་གྱི་ལྷགས་པས་བཟོས་པའི་གོས་ཀྱི་
མིང་སྟེ། ལྷགས་སྟག་དང་ར་སྟག་ལྟ་བུའོ།
སྟོ་ཤོ་རས་ཤན་མ། [tsohuo]ལྷག་སྟག་དང་། ར་ལྷགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གྲོན་ཆན་ལ་སྟོག་བ་
དང་། ཁམས་སྐད་དུ་སྟོ་ཤོ་ཟེར། དེའི་མཐའ་སྟོར་རས་ཀྱིས་ཤན་བ་ལ་སྟོ་ཤོ་རས་ཤན་མ་ཟེར།
སྟོག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དལ་བ། བྱི་ནང་དང་སྟེང་འོག་གོ་ལྷོག་པའི་དོན་ཏེ། ལུ་བ་བྱི་ནང་མ་སྟོག་

སྤྱོད་པོ་མགོ་མཐུག་མ་སྤྱོད།

སྤྱོད་འཁོར། སྤྱོད་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྤོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་flip ཟེད།

སྤྱོད་གོས། ཐུགས་རིགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་གོས་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ལུག་ཐུགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་
གོས་ལ་ཟེད།

སྤྱོད་རྩན་ལེན་བ། བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱས་པར་སྤྱོད་རྩན་གཞན་གྱི་མི་བྱེད་པར་ལེན་བ།

སྤྱོད་ཆ། ① དངོས་པོ་སྤྱངས་པའི་སྤྱིན་ཆར་བྱིར་སྤྱོད་བྱ་རྒྱའི་ཆ་ལས། ② འབྲུལ་མཆོན་དངོས་
པོ་ཆ་ཆར་མི་ལེན་པར་བྱིར་སྤྱོད་པའི་ཆ་ལས།

སྤྱོད་པ། ① ས་ཆེད་སོགས་གསར་དུ་སྤོལ་བ་དང་། བྱིན་ངས་སྤྱོད་འོག་སྤྱོད་པ། ཐང་སྤོད་
བསྤོགས་ནས་ས་ཁིང་བཟོས། ཁང་སྤོད་བསྤོགས་ནས་གསར་དུ་བཟོ། བགས་ཅན་གྱི་ནང་
བསྤོགས་ཏེ་མེད་གོ་འཁྲབ། ② ལོར་ག་ཏུ་འཐུག་པ། བར་མི་དེ་བྱིར་སྤོགས་ཤིག་འཁོན་ལན་
སྤོག་པ། ཆོང་སྤོག་ཆོང་གི་བཞི་ཟུར་ཡིན། བཟང་པོའི་བཟང་ལན་འཇལ་བར་ལོ་དང་རྒྱ་བ་
དགོས། རན་པའི་རན་ལན་སྤོག་པར་ཞོགས་ལས་གཅིག་གིས་ཆོག ③ བགས་ཅན་སྤོག་པ་
གཡོགས་མེད། སྤོག་རུལ།

སྤོག་རུལ། བགས་པའི་གོས་སྤོང་རལ་རུལ།

སྤོགས། སྤོག་པའི་སྤྱལ་ཆིག་

སྤོང་། གཞན་གྱི་ལག་ནས་སྤྱིན་བ་ཁུ་བ་དང་། ཡར་ལང་བར་བྱེད་བཞིན་བ། དཔེར་ན། རྩོ་སྤོང་བ།
རྩོ་སྤོང་བརྒྱབ་བ། བག་མ་སྤོང་བ། རྒྱག་རེས་སྤོང་བ། མལ་ནས་སྤོང་བ། སྤྱལ་སྤོང་། བྱེད་སྤོང་
སོགས་ལྟ་བུ།

སྤོང་ཁྱེན། སྤྱལ་སྤོང་ཡོང་པའི་ལུགས་ཁྱེན་ནས་རྒྱ་ཁྱེན།

སྤོང་ཆང་། བག་མ་སྤོང་སྟེར་གྱི་དན་ཆང་། སྤོང་ཆང་བཏང་བ།

སྤོང་ཆང་ཆོས་གངས། སྤོང་ཆང་གི་ཆོས་གངས་བཅི་བ་སྟེ། བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤོལ་ལྟར་སྤོང་ཆང་འབྲེན་
པའི་གཟུང་སྤྱང་ཆོས་གངས་བཅི་བ།

སྒོང་སྟེར་ག་འཛོལ། སྟེར་མཁན་ལས་སྒོང་མཁན་དབང་ཆ་ཆེ་བ་སྟེ། དབང་ཆེ་ཆུང་གོ་འཛོལ་བའི་དཔེ།

སྒོང་འབྲ། [ཡུལ་]འབོལ་གདན་དཔངས་མཐོན་པོ་ཞིག་

སྒོང་པོར། སྒྲང་པོའི་པོར་པ།

སྒོང་བ། ① སྒྲིང་བ་དང་ལྷང་དུ་འཇུག་པ། དར་ཆེན་སྒོང་བ། མལ་ནས་བསྐངས་པ། རྒྱལ་མཆོན་

ཁྱེན་དུ་བསྐང་བ། ཉན་རོ་རྟིང་བ་སྒོང་བ། ཁང་བའི་རྟིག་མང་སྒོང་བ། ཁ་སྒོང་བ། འཕེན་སྒོང་བ།

འཇུག་ཁྱེན་སྒོང་བ། གཅིག་རར་གཅིག་སྒོང་། ཆགས་སྒོ་སྒོང་བ། དམག་འཇུག་སྒོང་བ། ② རོན་

དུ་གཉེར་བ་དང་གཞན་ལ་རེ་ནས་ལྷུ་བ། ལྟོ་གོས་བསྐངས་པ། བསོད་སྟོམས་སྒོང་བ། བག་མ་

སྒོང་བ། ཆང་བསྐངས་པ། སྒོང་སྐད་འདོན་པ། སྒོ་བ་བ་པོ། སྒོང་བས་འཆོ་བ།

སྒོང་བའི་དཔེ་བ། དད་སོགས་དཔེ་བའི་སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐང་བའི་ལུས་དག་གི་ལས་རྣམས།

སྒོང་བའི་དཔེ་སྒོང་། ལོང་བ་དང་སྒྲང་པོ་ལྟ་བུ་མི་གཞན་གྱི་ས་ནས་འཆོ་བ་སྒོང་བ་ལ་དཔེ་བ་སྒོང་

བ་ཞེས་བའི་མིང་བཏགས་པའོ།

སྒོང་བའི་སྒྲང་བ། སྒྲང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། རང་ལ་ཆོས་གོས་རྣམས་གསུམ་ཡོད་བཞིན་དུ་འཁོར་

གསུམ་ཁབས་བའི་ཆད་དུ་ལོངས་བའི་གོས་སམ་རྒྱ་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྲིས་བ་ལས་སྒོང་བའོ།

སྒོང་བའི་མི་དག་ག། ཅ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་སོགས་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསྐང་བའི་ལུས་དག་གི་ལས་ཐམས་ཅད།

སྒོང་བར་བྱེད། [མདོན]① བྱེད་ལུག་རྟ། ཁང་བྱེད། ② ཅངས་བ་ཁ་རལ།

སྒོང་འཕེབས་ལྷུ་བ། ཁ་མཆུ་བར་འདུམ་བྱས་ཆོག་པ་ཞེས་སྒྲར་ལུལ་སྟན་ལྷུ་བྱིར་འཕེན་ལྷུ་བ།

སྒོང་མོ། ① བསོད་སྟོམས་དང་ལྟོམ་བྲ། སྒོང་མོ་བ། སྒོང་མོ་སྒོང་བ། ② ལུང་མེད་སྒྲང་པོ།

སྒོང་མོ་བ། སྒྲང་པོ།

སྒོངས། སྒོང་བའི་སྐལ་ཆིག་

སྒོད། སྒོད་བའི་སྐལ་ཆིག་

སྒོད་པ། བསྐང་བ། བསྐང་བ། སྒོད། ལྷུང་འཇུག་པ་དང་སྒྱུན་སྟེ་བ། ཉམ་མཁའི་རང་མདངས་སྒྲིན་

ཀྱིས་བསྐང། མི་གཤིས་བཟང་པོ་དན་བས་བསྐང། ཁ་ཐས་ཞེས་པོ་ཉམ་ངེས་བསྐང། གཟུགས་

པོ་བདེ་ཐང་ནད་ཀྱིས་སྒོད།

སྟོན། སྟོན་པའི་སྤྲུལ་ཆོག

སྟོན་པ། ① བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པ། སྟོན། ② སྤྱད་པ་དང་སྦྱོར་བའམ་ཆུ་སྤྱིལ་གཏོང་བ། ཚུ་རོལ་གྱི་
མི་ཆམས་པ་རོལ་གྱི་མི་ཆོའི་ཆུ་ལོར་བསྐྱེད་པ། ལུས་བྱ་དུད་འབྲེའི་བྱོགས་སུ་བསྐྱེད། ལྷགས་
རག་ཟངས་གསུམ་ལྷགས་རིགས་སུ་བསྐྱེད་ཆོག ③ ཆེས་བྱ་རྒྱུ་པ། ལྷན་པ་ལེགས་པར་སྟོན།
ཡུལ་འགྲིམ་པའམ་བསྐྱོར་བ། དགུན་ལྗོངས་པས་བསྐྱེད། དབྱར་བྱར་འབྲོག་བསྐྱེད་ནས་ཉེ་ཆོར་
བྱས། ④ རྒྱུ་སྤྲུལ་པ།

སྟོན། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་དུ་བྱ་བ། གཞན་ལས་ཡོན་ཏན་སྟོབ་པའམ་གཞན་ལ་ཡོན་ཏན་སྟོབ་པའི་
དོན་ཏེ། དགོ་ཆེན་གྱིས་སྟོབ་མ་ལ་ཡི་གེ་སྟོབ་ཀྱིན་འདུག། སྟོབ་མས་ཡི་གེ་སྟོབ་པའི་སྐར་ཡིན།
ཡོན་ཏན་སྟོབ་མཁན་ཡིན་ཞེས་པ།

སྟོབ་སྐབས། སྟོབ་གྲགས་ཞིག། སྟོབ་ཁྱིད་ཀྱི་འགོ་བརྩམས་ནས་གྲུང་གསེར་གྱི་རལ་གསེར་བར་
མཆོམས་ཀྱི་དུས་བར་ལ་སྟོབ་སྐབས་གཅིག་ཟེར། འདི་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའི་སྟོབ་དུས་ཀྱི་གངས་
དང་དུས་ཆོད་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། གྲུང་གོ་ལ་ལོ་གཅིག་ལ་སྟོབ་སྐབས་གཉིས་ཡོད་པ་སྟོབ་
སྐབས་དང་པོ་དེ་ལོ་རེའི་སྤྱི་ཆ་དགུ་པ་ནས། ལོ་ཇེས་མའི་ཆུ་བ་དང་པོའི་བར་དང་། སྟོབ་དུས་
གཉིས་པ་ནི་ལོ་ལྷར་ཆུ་བ་གསུམ་པ་ནས་བདུན་པའི་བར་ཡིན། ཨ་རི་ལ་སོགས་རྒྱབ་བྱོགས་པའི་
སྟོབ་གྲུ་ཆམས་ལ་ལོ་གཅིག་ལ་སྟོབ་དུས་གསུམ་ཡོད་པ་དང་། བཞི་ཡོད་པའང་ཡོད།

སྟོབ་སྐར། དེར་དུས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་སྟོབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སྟོབ་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་ཆོས་རེས་པར་
སོ་སོའི་སྟོབ་དགོས་པའི་རིག་གཞུང་གི་སྐར་གངས་མ་ཆོང་ན་སྟོབ་གྲུ་ནས་ཐོན་ཐུབ་ཅིང་མེད་
ལ། སྟོབ་སྐར་ཞེས་པ་སྤྱིར་བཏང་ཡུལ་སོ་སོའི་བགངས་སོལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་དེ་ཡོད་ཀྱང་།
ཕལ་ཆེར་སྟོབ་གཞི་རྩ་ཆོད་བཅོ་བརྒྱད་རེ་ལ་སྟོབ་སྐར་རེ་བཅི་སོལ་ཡོད་འདུག།

སྟོབ་སྦྱོར། ཤེས་ཡོན་སྟོབ་པ་དང་། འཆོ་བས་སྦྱོར་བ།

སྟོབ་སྦྱོར་སྦྱི་དུལ། སྟོབ་མ་གྲགས་ཞིག། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དབུལ་བས་སྟོབ་གྲུར་ལྷགས་མི་
ཐུབ་པ་ལ་རོགས་སྦྱོར་གྱི་མ་དུལ་ཀྱང་མི་ཐོབ་པ་ལ། རྒྱལ་ཁབ་དུལ་ཁང་གིས་སྟོབ་ཡོན་
དང་། འཆོ་བའི་སྦྱོར་དུལ་ཆམས་སྦྱི་གཡར་གཏོང་གིང་། སྟོབ་གྲུ་ཐོན་ནས་རིམ་བཞིན་ཕྱིར་

དངུལ་ཁང་ལ་བྱ་ཡོན་འཇལ་ཆོག་པ་ཞིག
སློབ་ཁང་། སློབ་སྦྱོང་གྲེས་འཁེབས་པ།
སློབ་ཁྱུང་། ཡོན་ཏན་སློབ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་གོ་རིམ།
སློབ་ཁྱེད། སློབ་སྦྱོང་གི་ནང་དོན་དོ་སྦྱོང་གྲེད་པ།
སློབ་ཁྱིད་འཆར་གཞི། སློབ་གྲུའི་ཆེན་ཁག་སོ་སོས་སློབ་ཁྱིད་གཞུང་ལས་ཁང་གིས་སློབ་དུས་རེ་
བཞེན་འཛིན་གྱ་སོ་སོར་སློབ་ཁྱིད་བྱ་རྒྱུའི་བསྐྲུབ་གང་དང་། དགོ་ཆེན་གང་གིས་སོགས་བཞོན་
སྒྲིག་བྱས་པའི་འཆར་གཞི།
སློབ་ཁྱིད་སྒྲི་དོན། བསྐྲུབ་གཞིའི་རིག་གཞུང་གང་ཞིག་ རིག་གཞུང་དེ་ཉིད་སློབ་ཁྱིད་མ་བྱས་པའི་
སྒྲོན་ལ་ཁྱིད་ཐབས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཆ་ཆར་བ་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་དང་པོ་བསྐྲུབ་གཞི་དེའི་
སྒྲིའི་དོ་སྦྱོང་། བསྐྲུབ་གཞི་མིང་དང་། ཡང་གྲངས། སློབ་སྐྱར་དང་། སློབ་ཐུན་ཅི་ཙམ། བསྐྲུབ་
བྱའི་ཡུལ་གང་སོགས་བཞོན་དགོས། གཉིས་པ། བསྐྲུབ་གཞིའི་དམིགས་ཡུལ་དང་འོས་འགན་
གང་སྟེ། བསྐྲུབ་གཞི་འདི་སློབ་ཁྱིད་བྱས་པས་སློབ་མའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་ཡོན་ཏན་གང་འདྲ་ཞིག་
འགྲོར་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ནི་ལྟར་ལག་བསྟར་བྱ་དགོས་པ་བཅས། གསུམ་པ། བསྐྲུབ་
གཞི་དེའི་ལེ་ཆེན་ནས་སློབ་ཆེན་སོ་སོའི་དཀའ་གནད་དང་། གལ་གནད་གང་དང་གང་ཡིན་པ།
དེ་དག་སློབ་མའི་རྒྱུད་ལ་འགྲོར་བའི་ཐབས་ཤེས་གང་དང་གང་བྱ་དགོས་པ། ཆེན་རིག་སློབ་
ཆེན་ནམས་ལག་ལེན་ཆོད་ལྟ་ཐེངས་ཅི་ཙམ་དང་། ཐབས་གང་འདྲ་བ་ཚུལ་ནམས། སློབ་ཐུན་
རེ་རེ་བཞེན་སྒྲུ་ཆགས་ཀྱི་བཞོན་སྒྲིག་བྱ་དགོས། བཞི་པ། སྦྱོང་ཆེད་ལྷང་མིན་ཆོད་ལྟ་བུ་ཆུལ།
དེའང་དུས་རྒྱུན་གྱི་ཆོད་ལྟ་བུ་ཆུལ་དང་། སློབ་མཁུག་གི་སྦྱོང་འབྲས་ཆོད་བུ་ཆུལ་ནམས་ཞིབ་
པ་འཆར་གཞི་བཞོན་དགོས། ལྷ་པ། སློབ་མས་ངེས་པར་དུ་ལྟ་སྒྲོག་བྱ་དགོས་པའི་བསྐྲུབ་
གཞིའི་དེའི་སློབ་དེབ་དང་འབྲེལ་བའི་དེབ་དང་། དབྱིངས་ཐེངས་རྒྱ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་ཁ་བྱང་གསལ་
པོ་ནམས་བཞོན་པའི་སློབ་ཁྱིད་ཀྱི་སྒྲིག་ཡིག་ཆ་ཞིག
སློབ་ཁྱིད་མཆམས་འཛོག་ དགོ་ཆེན་གྱིས་དོན་གང་རུང་ལ་མ་མོས་པར་ལས་མཆམས་བཞག་ནས་
དོ་ཆོལ་གྲེད་པའི་དོན།

སྟོབ་སྒྲིང་གྲུབ་མཐའ་ ཞེས་པ་ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་མངེས་ཅལ་སྟོབ་སྒྲིང་གི་ཁྲུངས་དག་སྐྱུ་ཅལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་
ཞིག་ཡིན། རོག་མར་སྤྱི་ལོའི་དྲུས་རབས་བརྒྱད་ཀྱི་པའི་དྲུས་མཇུག་ཏུ་དབྱི་སྤྱི་ལོའི་སྤྱི་ལུན་ཡུ་སྟོབ་
སྒྲིང་གྲུབ་མཐའ་ཞེས་པ་ནས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཆེས་དབྱིན་རི་དང་། རྒྱ་མཚོ་སི། ལུ་ཏུ་ལུ་སོགས་སུ་
དར་ཁབ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་དེའི་རི་མོ་མཁམས་པ་ཆོས་ནག་རིས་ལ་མཐོང་ཆེན་བྱེད་པ་
དང་། རྒྱུད་རིམ་ལྡན་པའི་རྒྱང་གཞིའི་སྟོང་བརྟན་བྱེད་པ། ལག་ཅལ་གྱི་རྒྱ་ཆད་མཐོ་བ། ཞིབ་ཅིང་
སྤུ་ལ་གྲལ་འགྲུགས་ཤིང་། གནད་ལ་འཁེལ་བ་སོགས་ཀྱི་ཁྲད་ཆོས་ལྡན་ཡོད། དེའི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣ་
ནི་རྒྱ་རྒྱ་སིའི་རྒྱ་བུ་ལུང་དང་། ལྷག་ཀའི་ལུ་མེ་སུ་ལུ་ཉི་ལ་སོགས་ཡིན།

སྟོབ་བྲ། སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་གནས་ཁང་། སྟོབ་བྲ་ཕོལ་བ། སྟོབ་བྲ་སྟོང་བྱེད་པའི་མཆོད་སྟོ། སྟོབ་བྲ་
ཆགས་ཡུལ། སྟོབ་བྲ་ནས་ཐོན་པ། སྟོབ་བྲ་ཆགས་ཡུལ། སྟོབ་བྲ་ནས་ཐོན་པ། སྟོབ་བྲའི་སྤྲུགས་
ལམ། སྟོབ་བྲའི་སྟོབ་གསོ། སྟོབ་བྲ་བ།

སྟོབ་བྲ་རྒྱུད་པ། བྲེས་པ་ནམས་ལ་ཐོག་མའི་ཤེས་ཡོན་སྟོབ་གསོ་གཏོང་ས།

སྟོབ་བྲ་ཆེ་བ། དེགས་ལམ་མཐོ་བས་ཀྱི་སྟོབ་གསོ་བྱེད་པའི་སྟོབ་བྲ་སྟེ། སྟོབ་བྲ་ཆེ་མོ་ལ། སྟོབ་
བྲ་ཆེན་པོ་འདྲེན།

སྟོབ་བྲ་ཆེན་མོ། སྟོབ་རྒྱུན་གྱི་མིང་གཙུག་ལག་སྟེ།

སྟོབ་བྲ་བ། སྟོབ་བྲའི་ནང་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་བཞིན་པའི་མི་སྟེ། སྟོབ་མཐམ་སྟོབ་ལྷག་ཀྱང་ཐེད།

སྟོབ་བྲ་འབྲིང་བ། ལོ་རྒྱུད་བྲེས་པ་ཤེས་ཡོན་འབྲིང་བས་སྟོབ་གསོ་བྱེད་པའི་སྟོབ་བྲ།

སྟོབ་ཕྱོགས། སྟོབ་བྲ་གཅིག་གི་ནང་དུ་མཉམ་དུ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཕྱོགས་མཆེད།

སྟོབ་བརྒྱུད། སྟོབ་མ་གཅིག་ནས་དེའི་སྟོབ་མ་སོགས་མཐའ་མའི་སྟོབ་མའི་བར་དུ་མར་འདེད་པའི་
བརྒྱུད་རིམ་ལ་སྟོབ་བརྒྱུད་ཐེར་བ་དང་། ལྷ་མ་གཅིག་ནས་དེའི་སྟོབ་མ་སོགས་ཐོག་མའི་སྟོབ་མའི་
བར་དུ་ཡར་འདེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ལ་སྟོབ་བརྒྱུད་ཐེད།

སྟོབ་གཉེར། ཡོན་ཏན་སྟོང་བརྟན་དོན་གཉེར། སྟོབ་གཉེར་སྐབས་ཤོད། སྟོབ་གཉེར་བ། སྟོབ་
གཉེར་བ་ལག་ཤོ།

སྟོབ་གཉེར་བ། སྟོབ་བྲ་བ་གང་ཞིག་སྟོབ་སྟོང་གི་ཆད་གཞིའི་དྲུས་ཆོད་མ་རྩོགས་པ་ད་ལྟ་སྟོབ་བྲའི་

ནང་དུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་པའི་སློབ་མ།
སློབ་སྣངས། སློབ་ཁྱིད་བྱེད་ལུགས།
སློབ་སྟོན། བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱབ་ནས་མཆོད་སྟོན་བྱེད་པ།
སློབ་ཐབས། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཐབས།
སློབ་ཐུན། བསྐྱབ་པ་གཞི་གང་ཞིག་སློབ་དུས་གང་ལ་སློབ་སྦྱོང་གི་དུས་ཚོད་ཚུ་ཚོད་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་
གཏན་འཁེབས་བྱས་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག།
སློབ་འཐེན། སློབ་མ་གང་ཞིག་སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་ནའང་རྒྱུག་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་
མཐར་མ་ཕྱིན་པའི་གོང་ལ་རང་འགྲུལ་གྱིས་སློབ་གྲུ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་པའི་རེ་བ་ཞུས་ནས་ཐོན་པ།
སློབ་ཐོ། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་པའི་ཐོ་གངས་བཞེད་ཟིན་པ།
སློབ་ཐོ་སོར་འཛོག། སློབ་མ་གང་ཞིག་སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་ཞུགས་ཟིན་པ་དང་། སྐབས་འགར་ནང་
སོགས་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་སྒྲུབ་ཆོགས་དང་འཕྲད་ནས་སློབ་གྲུ་ནས་ཐོན་དགོས་པ་བྱུང་
ནའང་། སྒར་སློབ་གྲུར་ཞུགས་ཟིན་པའི་ཐོ་ཡིག་དེ་སོར་བཞག་བྱས་པས་ལོ་རྒྱུས་མཐའ་ཡང་
ན་ཆ་རྒྱུན་ལྡང་ཆེ་སྒྲར་ཡང་སློབ་གྲུར་ཕྱིར་ལོག་ནས་སྤྲུལ་བྱུང་དེ་སློབ་སྦྱོང་བྱ་ཆོག་པའི་ཐོབ་
ཐང་ཡོད་པ།
སློབ་ཐོན། སློབ་གྲུ་ཐོན་པ།
སློབ་ཐོན་དབྱེད་ཙོམ། སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་སློབ་མ་རྣམས་སློབ་སྦྱོང་གི་དུས་ཚོད་རྫོགས་པ་དང་། རང་
གི་ཆེད་གཉེར་གྱི་རིག་གཞུང་དེའི་ཐད་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རང་གི་གསར་རྟོགས་བྱུང་སྟེར་
ལ་རབ་གསར་པ་གཏོད་ཡོད་པ། འཕྲིང་དམིགས་བསལ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡོད་པ། ཐར་འདུ་བསྐྱབ་
གྲུའི་དོན་གང་ཞིག་དེ་སྐྱུབ་བྱེད་ཀྱི་ལུང་རིགས་ཆེད་ལྡན་དང་། ཁྱད་སྤྲུལ་སྟོན་པའི་དབྱེད་
ཙོམ་ཞིག་ཡིན། ལྷག་པར་དུ་ཞིབ་འཇུག་སློབ་མ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་པའི་འོས་འགན་ཞིག་ཡིན།
སློབ་ཐོན་ལག་ཁྱེར། སློབ་གྲུ་གང་ཞིག་ནས་བསྐྱབ་འོས་ཀྱི་རིག་གཞུང་གང་དེ་བསྐྱབས་ཟིན་ནས་
ཡོན་ཆེད་ལྡང་པའི་དབང་ཡིག།
སློབ་གནས་ལག་ཁྱེར། དངོས་གཞི་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་སློབ་མའི་ཡོན་ཏན་ཆེད་ལྡན་ཡན་ཆད་ཁོན་

ལ་ཡོད་པའི་དཔག་ཡིག་ཅིག་དཔེ་རྒྱུ། རབ་འབྱམས་པའི་སྒྲོབ་གནས་ལག་ཁྱེད། སྒྲོབ་རམས་
པའི་སྒྲོབ་གནས་ལག་ཁྱེད། འབྱམ་རམས་པའི་སྒྲོབ་གནས་ལག་ཁྱེད་ལྟ་བུའོ།

སྒྲོབ་དུས། སྒྲོབ་སྐབས་དང་དོན་གཅིག་

སྒྲོབ་དུས་དབྱེད་ཅོས། སྒྲོབ་བྱ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་སྒྲོབ་སྐྱོང་བྱེད་མཁན་གྱི་སྒྲོབ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲོབ་དེའི་
བསྐྱབ་གཞི་གང་དེའི་སྐྱོང་འབྲས་བརྟག་བྱེད་ཀྱི་དབྱེད་ཅོས་ཐུང་དུ་ཞིག་གཙོ་བོར་ཞིབ་འཇུག་
སྒྲོབ་མ་ལ་ལག་ལེན་བྱ་རྒྱུ།

སྒྲོབ་དེག། རིག་གཞུང་གང་ཞིག་སྒྲོབ་ཁྱིད་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་གཞི་དེའི་གཞི་འཛིན་པའི་
དཔེ་ཆ་གང་དེ།

སྒྲོབ་གནས། སྒྲོབ་བྱ་ཆེན་མོ་གང་ཞིག་ཏུ་རིག་གཞུང་སྒྲོབ་སྐྱོང་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོད་གཞི་
མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཁྱེད་རམ་དཔང་ཡིག་ཅིག་

སྒྲོབ་གནས་སྐྱོར་སྐྱུར། སྒྲོབ་མ་གང་ཞིག་རང་གི་ཆེད་གཉེར་དེ་ལ་མོས་པ་མེད་པའམ། འཛིན་བྱའི་
སྒྲོབ་མ་གྱི་འོན་ཆོད་དང་མི་མཐུན་པས་སྒྲོབ་སྐྱོང་ལ་དཀའ་ངལ་འབྲད་སྐབས། རང་གི་མོས་
འདོད་ཅན་གྱི་ཆེད་གཉེར་རམ། རང་གི་ཡོན་ཆོད་དང་མཐུན་པའི་ཆོན་ཁག་གཞན་དང་། སྒྲོབ་
བྱ་གཞན་དུ་གནས་སྐྱོར་བྱ་ག།

སྒྲོབ་པ། ① བསྐྱབས་པ། བསྐྱབ་པ། སྒྲོབས། གཞན་ལས་ཡོན་ཏན་སྒྲོབ་པའམ་གཞན་ལ་ཡོན་ཏན་
སྒྲོབ་པ། ང་ལ་སྒྲོབ། ངས་བསྐྱབ། ལུས་ཅལ་བསྐྱབས། ལེགས་པར་སྒྲོབས་ཤིག་མ་བསྐྱབས་
པས་མི་ཤེས། ཤེས་ཡོན་སྒྲོབ་འདོད་པ། ② བསྐྱབ་བྱ། བཀའ་སྒྲོབ། མཐོང་ལམ་དང་ཐོས་ལམ་
ལ་གནས་པ། ཐོས་སྒྲོབ་པ། རང་རྒྱལ་སྒྲོབ་པ། བྱང་སེམས་སྒྲོབ་པ། ③ རྟིང་འབྲལ་པ།

སྒྲོབ་པ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པ། ཤེས་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མིན་ཞི་གང་དུ་ཡང་མི་ལྟར་བར་
དེས་པའི་རྟགས་དང་ལྗན་པའི་སེམས་དཔའ་སྐྱོར་མཐོང་སྒོམ་གསུམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་སོ།

སྒྲོབ་པ་འཕགས་པ། ཐེག་པར་རང་རང་གི་མཐོང་ལམ་ཐོབ་པ་ནས་མི་སྒྲོབ་ལམ་མཛོན་དུ་མ་བྱས་
པའི་བར་དུ་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་སོ།

སྒྲོབ་པ་གསུམ། ཉན་རང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསུམ།

སློབ་དཔོན། གནའ་དུས་དགེ་སྤྲིག་སྒྲུབ་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་ཤིང་། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་འབྲུང་
པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་གསལ་གཉེན་ཆད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་མིང་ཡིན་ལ། དེར་དུས་སློབ་གྲུའི་ནང་
གི་དགེ་ཆན་གྱི་ཡོན་ཆད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་དགེ་ཆན་གྱི་མིང་།

སློབ་སྤྱི། སློབ་གྲྭ་སོ་སོའི་འགོ་འཛིན་གཙོ་བོའི་ཐོབ་མིང་།

སློབ་དཔོན་སྐུ་སྐུབ་ཡབ་སྲས། སློབ་དཔོན་སྐུ་སྐུབ་དང་དེའི་སློབ་མ་འཕགས་པ་ལྟ་གཉིས།

སློབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་མཚུངས། དགེ་ཆན་གྱིས་ཡོན་ཏན་སྤྲས་ནས་མི་སློབ་པ།

སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་བསྐྱར་དུག་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་དབང་། གསང་བའི་དབང་། རྗེས་གནང་། ལུང་
བསྟན། དབུགས་དབྱུང་། གཞེངས་བསྟོད་རྣམས་སོ།།

སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་དུག་རྣམ་འབྲུང་གྱི་འཇུག་སྟེའི་དབང་བཅུ་གཅིག་ལས། སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་
དུག་སྟེ་ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་དབང་། གསང་བའི་དབང་། རྗེས་གནང་། ལུང་བསྟན། དབུགས་
དབྱུངས། གཞེངས་བསྟོད་དེ་དུག་གོ།

སློབ་དཔོན་གྱི་དབང་གསུམ། རྟོ་རྩེ། དེལ་བྲ། དུག་རྒྱའི་དམ་ཆིག་གོ།

སློབ་དཔོན་མངོན་གྲུང་། བསྟེན་པར་རྩོགས་པའི་མངོན་གྲུང་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལས་ཀྱི་སློབ་
དཔོན་དང་། གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན་གཉིས་དངོས་སུ་ཞུགས་པའོ།།

སློབ་དཔོན་ལྷ། འདུལ་བ་ནས་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན་ལྷ་སྟེ། དགེ་ཚུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དང་། གསང་སྟེ་
སྟོན་པའི་སློབ་དཔོན། ལས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། གནས་སྤྱིན་པའི་སློབ་དཔོན། ལྷོག་གི་སློབ་དཔོན་ལྷ།

སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བརྒྱ་མཁ་ལྷ་བ། སློབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིགས།

སློབ་དཔོན་རྒྱ་མིའི་གདུང་རྒྱུད་བཅུ་གསུམ། རོན་མི་མཁ་རྩོད་པའི་སྲས་མ་རྩ་ས་བྲ། དེའི་སྲས་ཡེ་ནག་
དེའི་སྲས་ཉི་མ་སྒྲོང་གསལ། དེའི་སྲས་ཤེར་ནག་ཅན། དེའི་སྲས་མོན་མོ། དེའི་སྲས་གཙོ་བོ་ལྷ་
སྲས། དེའི་སྲས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ། དེའི་སྲས་རྒྱལ་པོ་དགལ། དེའི་སྲས་རྩ་མཁྱིན་རྒྱལ་
མཆན། དེའི་སྲས་རྟོ་རྩེ་བཟ་ཤིས། དེས་སྲས་དཔོན་བཞི་འདོམ། དེའི་སྲས་རྒྱལ་བ་ཤེས་རག་
དེའི་སྲས་དཔོན་ཆེན་གལ་ལྷ། སྲས་རྗེས་མ་འདི་ཉིད་ཆེ་སྟོད་དཔོན་པོ་བྲས་པ་དང་ཆེ་སྟོད་རབ་
ཏུ་བྱུང་སྟེ་གསང་སྟེན་ཆོས་སྟེ་གོང་དཀར་རྟོ་རྩེ་གདན་གསང་དུ་བཏབ།

སློབ་དཔོན་དུག་དམ་ཆེག་དང་སློབ་པ་སྦྱིན་པའི་སློབ་དཔོན་དང་། བཟུངས་ལུང་སྦྱིན་པའི་སློབ་
དཔོན། རྒྱུད་བཤད་པའི་སློབ་དཔོན། མན་དག་སྦྱོན་པའི་སློབ་དཔོན། དབང་བསྐྱར་པའི་སློབ་
དཔོན། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་བཅས་དུག།

སློབ་དཔོན་བདུག། བསྟེན་གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན། དགེ་བསྟེན་ཀྱི་སློབ་དཔོན། དགེ་ཚུལ་ཀྱི་སློབ་
དཔོན། གསང་སྟེ་སྦྱོན་པའི་སློབ་དཔོན། ལས་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན། སློག་པའི་སློབ་དཔོན།
གནས་ཀྱི་སློབ་དཔོན།

སློབ་དཔོན་ན་རིམ། གནས་རྒྱུ་ཆོས་སྤྱོད་ནས་རྒྱ་ལའི་སློབ་པའི་མཆོན་འཕོད་སྐབས་སློབ་དཔོན་
མཐོང་བ་དོན་ལྡན་ཞེས་འཕོད་པ་ཡིན་པས་དེའི་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ན་རིམ་ཞེས་རྒྱ་ལའི་སློབ་
པ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་གོ་དགོས།

སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་འབྱུང་གནས། འདི་ཡི་རྣམས་ཐར་དང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་བཤད་སློབ་མི་འབྲེལ་སྤྲུལ་ཆོག་ས་
འདུག་ཅིང་། ༡༽ བསྐྱེད་འབྱུང་ཐར་སོགས་ལས་བཤད་སློབ་ལ། སློབ་དཔོན་འདིར་ཡབ་ཡུམ་
མེད་པར་བསྐྱེད་མཆོད་ནང་ནས་བརྟུན་སྦྱེས་སུ་འབྱུངས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་པོ་
ཨིན་པོ་རྟེ་རྒྱ་མཆོད་སྤྱོད་ནས་ལོར་བུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱིར་ལོ་བས་པའི་ལམ་བར་དུ་རྟེན་གྱོ་གོ་ཤི་
མཆོ་ཁར་སྤེལ་བ་དང་། མཆོད་ནང་ན་དུར་བ་དང་། རྒྱང་རྒྱང་ལ་སོགས་ཆུ་བྱའི་རིགས་མང་
པོ་ཞིག་ཁ་ཅེས་མེར་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་འཇུག་ཆོད་སྤྱོད་ཕྱིར་འོད་ཀོར་ཞིག་ཡོད་པར་གཟིགས་
ནས་སློབ་པོ་ཁྱིམ་ན་འཛིན་ལ་ཁྱོད་པ་གིར་བྱིན་ལ་ཅི་འདུག་ལྟོས་ཤིག་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ། དེ་
ནས་རྒྱལ་པོ་ཨིན་པོ་རྟེ་འཛིན་ཞེས་ནས། ཉེ་བར་འཕྱོད་གོས་མཛད་གི་མི་ལམ་ན། གསེར་གྱི་རྩྭ་
ཅེ་དགུ་འོད་མོ་ཞིག་ནས་མཁའ་ནས་བྱུང་ལག་ཏུ་ལོན་པ་མིས། ཉེ་མ་བདག་གི་སྦྱིང་ནས་ཤར་
བ་མིས། ཞེས་གསུངས་ནས་རྒྱལ་པོ་སློབ་གཉིས་པོ་སྤྱོད་ཆེན་ཤིག་ཏུ་ཞུགས་ནས་དེར་བྱིན་པར།
བསྐྱེད་ནང་དུ་ཁྱེུ་པོ་བརྒྱུད་ཅེས་ལོན་པ། བཟུན་སྦྱུག་པ། བྱུད་བཞིན་ལོགས་པ། སྤྱོད་མདོག་
དུར་ལ་པོ་ཆོས་བསྐྱེད་པ་འབྲེལ་བ་ཞིག་འདུག་པ་རྒྱལ་པོ་རོ་མཆོར་སྤྱོད་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་གདན་
དངས་ཚུལ་ཞིབ་པ་བསྐྱེད་འབྱུང་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། ༢༽ རོ་ནང་རྒྱ་ར་ན་ཐས་མཛད་པའི་
[སློབ་དཔོན་བསྐྱེད་རྣམས་ཐར་ཡིད་ཆེས་གསུམ་ལྡན་]གྱི་ནང་། “ དེའི་ཆོ་རྒྱལ་རིགས་རིག་པ་

སྤྲུལ་པོ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྒྲུལ་བྱེད་པ། སྤོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ནི་ཨོ་ཏི་ཡཱ་ནའི་སྐད་ཀྱི་མིང་
 གྱེ། རྒྱ་གར་སྐད་ནུ། ཉ་སླི་ག་རྩ་བ། སྤྲེ་མེ་ཏོག་ཐེང་བ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་དོ། དེ་ལ་སྤྲུལ་
 མཆོན་དང་ལྷན་པ་ཁ་དོག་དཀར་ལ་དམར་བ། སྤོན་ལག་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ཡོད་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་བ་
 ལྷ་བྱེད་མིང་དང་མཚུས་ཅན། བསྐྱེད་ལྷ་ལྷགས་ཀྱི་ཞགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཤ་མཆོན་དག་
 བའི་ལྷས་དུ་མ་ཡོད་པ་ཞིག་བཅས་ཏེ་བཅས་སྤོན་ལ་སོགས་པ་ཆེར་བྱས། བྲམ་ཐེ་རྣམས་ཀྱིས་
 ལྷས་བརྟགས་པས་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་སྤིང་བྱེད་པར་ལུང་བསྟན། འགའ་ཞིག་གིས་ཁམས་
 ཀྱི་རྒྱལ་ཐན་བྱེད་པ་ལུང་བསྟན། ཁ་ཅིག་གིས་དུར་ཁྲོད་ན་གནས་ཤིང་རིགས་ཉམས་པར་བྱེད་
 བར་ལུང་བསྟན། “ ཞེས་སྒྲོ་བ་དཔོན་བསྐྱེད་ལུང་གནས་རྒྱལ་སྤྲུལ་མངའ་སྤྱེས་ཡིན་པར་
 གསུངས། བོད་དུ་དུས་ཡུན་རི་ཅམ་བཞུགས་པའི་སྐོར་ལ། “ དེ་ཡང་སྒྲོ་བ་དཔོན་བརྟུས་སྤྱེས་
 ལུ་ཐེང་བ་དང་། མངའ་སྤྱེས་ལུ་ཐེང་བ་དང་། འདམ་ཁར་ཐེང་བ་སོགས་ཅི་རིགས་ཡོད་ལ།
 བོད་དུ་རི་ཅམ་བཞུགས་པ་ཡང་འགའ་ཞིག་ལས་ལོ་གསུམ། འགའ་ཞིག་ལས་ལོ་དུག་གཞན་
 འགའ་ལས་ལོ་བཅུ་གཉིས། ཁ་ཅིག་བཙོ་བརྒྱད་ཅེས་སོགས་ཡོད་ལ། གཏེར་མ་རྣམས་ལས་ནི་
 ཅུང་བ་རྣམས་ལུ་བཅུ་དང་། བལ་ཆེར་ལས་བརྒྱ་ལྷག་པར་འཆད་དོ། དེ་ལ་དོན་གཞན་གཤམ་
 བྱ་སྤང་བ་དག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤང་དོར་བསམས་ན་ནི་ད་ལྟ་ཡང་བཞུགས་ཤིང་། ཞིང་ཁམས་ཀུན་
 ཏུ་སྤང་བ་ཅིག་ཅར་ཏྲག་ཏུ་སྤོན་པའང་ཡིན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཆད་གང་ལྟར་བྱས་ཀྱང་
 རུང་མོད། འོན་ཀྱང་ལུ་ཐེད་དུས་སྤྱིག་པ་སོགས་ལ་ནི་དེ་མི་རུང་གྱེ། འདི་ལ་ནི་དེ་སྐབས་ཀྱི་
 མའི་འཕྲོ་བ་པལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་མ་བྱུན་པའི་སྤང་དོར་སྤང་དུ་རུང་བ་ཞིག་གི་སྤང་ནས་འཛོག་
 དགོས་པའི་བྱིར་རོ། དེས་ན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཆེམས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་པ་གསུམ་ཡོད་པར་བྲགས་
 པའི་རྩ་བཞེད་དངོས་དང་། རྩ་བཞེད་ལ་ལུ་དར་གྱི་འཕྲོ་མ་བྱུང་ཅིང་། དེ་ལའང་བཀའ་གདམས་
 ཕྱོགས་པ་ཞིག་གིས་ཁ་སྐོང་བྱས་པ་ཞིག་དང་། རྩ་བཞེད་རྣམས་མཐོང་ཞིང་རྒྱལ་བཞེད་ཀྱི་དོན་
 རྒྱངས་ནས་བཀོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུང་འགའ་རེ་ཡང་མཐོང་བ་ལས་རྒྱས་བསྟན་ཐུག་བྱ་
 མ་གཏོགས་པལ་ཆེར་གཏམ་རྒྱུད་དོ་ཤོ་གཅིག་པ་ཁོ་ན་སྤང་། “ ཞེས་དང་། ཡང་དེའི་མཐུག་
 གྱ། “ རྩ་བཞེད་ན་བོད་ཡུལ་དབུས་སུ་རྒྱ་བ་བཙོ་བརྒྱད་བཞུགས་བྱ་བ་དང་། རྩ་བཞེད་ཁ་སྐོང་

ཅན་ན་པོ་ད་ལུ་ལྷ་བ་བཙུང་བ་བྱ་བ་དང་། རྒྱ་བཞེད་ན་རྒྱ་གངས་ཀྱི་གསལ་ཁ་མེད་ཅིང་།
རྒྱ་བཞེད་ཀྱི་དོན་རྒྱངས་ཏེ་གིས་ཟེར་བའི་ཡིག་རྒྱུད་རྣམས་ན། བོད་ལུ་ལྷ་བ་དབུས་ཀྱི་གྲག་
དམར་དུ་རྒྱ་བ་བཙུང་བ་བྱུགས་བྱ་བ་ཡོད་པས། དུས་རིང་གྲུང་ལ་འདོད་ལུགས་སྤྱོད་མ་
གཏོགས་གཙོ་བོ་དོན་ལ་མ་ཐུན་ལོ། " ཞེས་གསུངས་སོ།

༣ ་ བོན་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོན་ལ། ཡབ་ཞང་ཁྱུང་བྱ་བ་ནས་མཁའ་དང་། ལུས་རྒྱ་གར་བ་
འོད་ལྡན་འབར་མ་གཉིས་ལ་སྤྱོད་ཆེ་བ་ཆེ་དབང་རིག་འཛིན་དང་། རྒྱང་བ་གཡུང་བྱང་མཐོང་
གྲོལ་གཉིས་འབྱུངས་པ་ལས། འདི་ནི་སྤྱོད་རྒྱུ་དང་བཤད་པུང་མཐོང་གྲོལ་ཡིན། འབྱུངས་ལུ་
ཞང་ཁྱུང་། སྤྱོད་ཆེ་བ་རྒྱ་གར་དུ་བྱམ་ཟེར་སྤྱོད་ཆེ་བ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆེ་བའི་འདུ་བྱེད་
རྒྱ་གསལ་ནས་ཞེད་ཁམས་སུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་ཐོས་པ་དང་། དེའི་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང་། སྤྱོད་ཆེ་བ་དུས་བྱ་
ཅན་ཐོབ་ན་ཆེ་འདི་འདྲི་རྒྱུ་དང་ཐམས་ཅད་སེལ་ཞིང་། བྱི་མ་བདེ་འགྲོ་མཐོང་རིས་ཀྱི་གནས་སུ་
སྤྱོད་པའི་རུས་པ་ཡོད་པ་ཐོས་པ་ན། ལུས་འོད་ལྡན་འབར་མས་ཡབ་བྱ་བ་ནས་མཁའ་ལ། ད་རྒྱ་
གར་དུ་བྱམ་ཟེད་སྤྱོད་ཆེ་བ་སྤྱོད་ཆེ་བ་ཀྱི་ཉེན་བཙུང་བ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བར་ཁྱེད་ཉིང་
དེ་འཛིན་ལ་ཞུགས་ནས་མི་མ་ཡིན་གསུགས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དའི་དངོས་གྲུབ་ལ་བར་ཆད་
བསལ་བའི་གྲོགས་བྱ་དགོས། ཞེས་གདམས་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྱིན། ཡབ་བྱ་བ་ནས་མཁའ་
སྤྱོད་ཆེ་བ་གཤེགས་སྤྱོད་ཆེ་བ་གཡུང་བྱང་ཏེ་དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་རྒྱུ་ཡང་བཞེད། ལུ་
འོད་ལྡན་འབར་མ་བྱམ་ཟེད་དངོས་གྲུབ་མ་ཐོབ་པ་རྒྱ་གར་ནས་བྱིར་ཞང་ཁྱུང་དུ་ཕེབས་པ་དང་།
ཡབ་བྱ་བ་ནས་མཁའ་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་དའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པའི་གྲོགས་སུ་བྱ་བ་གང་ཡང་མ་
བྱས་སྟབས། མི་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བར་ཆད་ཀྱིས་བཙུང་སྤྱོད་ཆེ་བ་དངོས་གྲུབ་མ་
ཐོབ་པར་གྱུར། ཞེས་འབྲུག་ཅོད་བྱས་ཤིང་བཟའ་མི་སོ་སོར་འཐོར། སྤྱོད་ཆེ་བ་ཆེ་དབང་རིག་
འཛིན་ཡབ་ལ་བཙུང་། རྒྱང་བ་གཡུང་བྱང་མཐོང་གྲོལ་མོ་རང་གིས་ཁྱེད་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བྱིར་
ལོག་དེ་ནས་རྒྱ་གར་ལུ་ལྷ་བ་དབུས་པ་དང་། ཆད་པས་གསུངས་ཤིང་བཀའ་སྤྱོད་ཆེ་བ་མཁར་
པ་དང་། ད་ལྟའི་རྒྱ་གར་ཀྱི་མཆོ་བསྐྱེད་གནས་འདིར་སྤྱོད་ཆེ་བ་དང་ཁྱེད་གཡུང་བྱང་མཐོང་
གྲོལ་ཆད་གསུངས་ལས་སྤྱོད་ཆེ་བ་མེ་ཏོག་བསྐྱེད་འདབ་མ་བཞེད་པའི་ནང་དུ་བསྟུན། མོ་རང་

ཁྱོད་ནང་དུ་ཉོ་སྤྲོད་བར་བྱེན། དགོང་མོ་མཆོ་འགམ་དུ་བྱིར་སླེབས་པ་དང་། ཉི་མ་བྱུང་བས་
 བརྒྱ་རྣམས་ཁ་བྱུམ་ཐེན་པས་ཁྱེད་མ་མཐོང་། འོད་ལྗན་འབར་མས་བརྒྱ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་ཁ་
 བྱེས་ཏེ་བཅའ་ཡང་དེའི་དགོང་མོར་ཁྱེད་མ་རྟེན། བྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་ལྷ་མོར་རྒྱལ་པོ་ཞི་རྒྱ་རྩོ་རྩོ་
 སྤྱོད་འཁོར་བཅས་མཆོ་འགམས་སུ་ཁྱུས་ལ་ཐེབས་པ་དང་། ཞོགས་པར་ཉི་མས་མེ་ཏོག་ཁ་བྱེས་
 པ་དང་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ཏ་མ་ཞིག་གིས་བརྒྱའི་ནང་ནས་ཁྱེད་ཞིག་རྟེན་པ་རྒྱལ་པོ་ལ་ཕྱུལ་བས་
 སྐལ་མ་དེར་རྒྱལ་པོ་ལ་སྤྲས་མེད་པའི་སྤྱོད་ལ་གྱི་གཏུངས་བའི་སྐལ་མ་དང་འཁལ་ཡོད་པས་
 ཐུགས་དབྱེས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་དང་དུ་སྤྲས་ཀྱི་ཆབ་དུ་པོ་བཅད་དུ་གདན་དྲངས་པར་བཤད། འདི་ནི་གྲ་
 ཏུ་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཡིན་པར་འདྲ། བྱང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་
 པའི་སྤྱོད་དཔོན་པད་འབྱུང་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱུས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཡལ་
 དུམ་ལ་བརྟེན་ནས་མངལ་ལས་སྤྱེས། སྤོབ་དཔོན་ནི་པད་མྱོང་ལས་བརྒྱས་ཏེ་འབྱུངས་པས་སྤྱོད་
 སྤྱོད་བ་སངས་རྒྱུས་ལས་ལྷག་པ། སངས་རྒྱུས་གཞན་རྣམས་ཆོས་དྲང་པེས་སྤྱོད་ཆོགས་སྟོན། སྤོབ་
 དཔོན་གྱིས་ཆེ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱུས་པའི་གསང་སྤྱེས་སྟོན་པས་དགོངས་པ་
 སངས་རྒྱུས་གཞན་ལས་ལྷག་པ། སངས་རྒྱུས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྤྱོད་སྤྱོད་ལས་འདས། སྤོབ་
 དཔོན་ནི་འཁོར་བ་མ་སྤྱོདས་ཀྱི་བར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་འདས་ཁྱོད་མེད་པར་བཞུགས་པས་
 གཏུལ་བྱ་སངས་རྒྱུས་གཞན་ལས་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པའོ།

ཐོད་དུ་ཐེབས་པའི་སྤྱོད་ལ། ཤེས་བྱ་ཀྱན་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཆོག་ལྟར་འབྲེལ་བཤད་བྱ་བར། རྒྱལ་པོ་
 ཁྱི་སྤོང་ལྡེད་བཅན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༡པའི་ལྷགས་གྲང་ལོར་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
 མང་བཞེངས། མཁན་པོ་བོ་རྩི་ས་ཏུས་ས་འདུལ་མཛད་ཀྱང་དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ་གཏུག་པ་ཅན་
 རྣམས་ཀྱིས་ཀོ་འོང་གིས་བར་ཆད་མང་དུ་བྱུང་བན། ཨོ་རྒྱན་གྱི་སྤོབ་དཔོན་བརྒྱ་འབྱུང་གནས་
 དེ་བོད་ཀྱི་ལྷ་སྤོབ་འདུལ་བའི་ཆེད་དུ་གདན་དྲངས་པར་སྤྱི་ལོ་༡༦༡༣པའི་ཆུ་ཡོས་ལོར་བོད་དུ་
 ཐེབས། གཏུལ་བྱ་ཐུན་མོང་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱང་ཁོར་བོད་དུ་ཆེ་བ་བྱུག་ཅམ་བཞུགས་ཤིང་།
 བསམ་ཡས་སུ་མན་ངག་ལྷ་བའི་བྲང་བ་གསུངས་ནས་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དུ་བྱིར་ཐེབས་པར་
 བཤད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤྲལ་བ་དང་ལྡན་པའི་སྤོབ་མ་རྩེ་འབངས་རྣམས་ལ། སྤྱོད་གནས་

ཆེན་པོ་ལྷ་གཙོ་པོར་གྱུར་པའི་གནས་ནམས་སྤྱ། ཆོས་སྒྲུབ་པ་སྡེ་བརྒྱད་དེ་ཞི་བ་ཁོ་པོའི་སྒྲུབ་
ཐབས་ཁ་ཆར་དང་བཅས་པ་ནམས་དང་། འོད་གསལ་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྤྱིར་སྒྲུབ་ཞི་
བྱལ་གི་གདམས་ངག་སྒྲོར་ནམས་ཀྱི་དབང་ལུང་སོགས་སྤྱིན་པོའ་གི་གདམས་པ་བསམ་གྱིས་
མི་བྱུང་བ་གནང་། གདམས་ངག་འགྲུབ་ཞིག་དུས་དེར་སྡེའ་བའི་གནས་དང་དགོས་པ་མེད་པར་
གཟིགས་ནས་མ་འོངས་པའི་འགྲོ་བ་ནམས་ལ་དགོངས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞི་དབུས་ལཱའི་གཏེར་ཁ་
ཆེན་པོ་ལྷ་དང་། མིང་ཅན་མིང་མེད་པའི་གཏེར་ཁ་མང་པོ་ཞིག་སྤྲས་ཏེ་རྒྱ་རིམ་པ་བདུན་གྱིས་
བཏབ། བསམ་ཡས་མཆེས་པ་ཕྱ་དང་། རྒྱལ་ཡེར་བ། དཔལ་ཆེན་ཚུ་པོ་རི་སྟེ་སྟོན་གྱ་ཆེན་པོ་
གསུམ་བཅུ་གས། གཞན་ཡང་པོད་ཀྱི་རི་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་གནས་སུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས།
སྤྱལ་ལྷན་ནམས་ལ་གདམས་ངག་བསྒྲུབ་བས་མཆེས་པ་ཕྱའི་གྲུབ་ཆེན་ཉེར་ལྷ། ཡང་རྫོང་གི་
རྟོགས་ལྷན་ར་ལྷ། ཡེར་པ་དང་ཚུ་པོ་རིའི་འོད་ལུས་གྲུབ་པ་བརྒྱ་བརྒྱད་རེ། ཤེལ་རྒྱལ་གི་
སྤྲགས་པ་སྤུམ་ཅུ། འོད་སྒྲུར་གཤེགས་པའི་མཁའ་འགྲོ་ཉེར་ལྷ་སོགས་གྲུབ་ཐོབ་མང་པོ་བྱུང་
ཡོད་པར་གྲགས། ཞེས་གསུངས། གཏེར་ཆོས་འགྲུབ་ཞིག་ལས། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྒོར་སྟེ་བཅའ་
གྱིས་བསམ་ཡས་ཅིག་པའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་པོད་དུ་གདན་འདྲུས་པ་དང་། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་
སྒོར་སྟེ་ལུ་བཅའ་སྤྱ་གཤེགས་རྩེས་སུ་ལྟོ་ཁུབ་སྤྱིན་པོའི་ལུལ་གཤེགས་ཁར་ལྷ་སྤྲས་སུ་ཁྱི་
བཅའ་པོས་སྟེའ་མ་ཞུས་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་དང་འགལ་བ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་
པ་འདི་དག་ལ་དབྱུང་རིན་གང་ཡང་མི་འདུག།

སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། གོང་དུ་དབྱིག་གཉེན་ཞེས་པར་གཟིགས།

སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས། རྩེ་རྒྱལ་སྤྱི་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་བཅུན་པ་དབྱིག་བཤེས་
ཞུ་བ་དེ་ཡིན་ཞིང་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་ཁ་ཆའི་བཅུན་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་སྟོབ་དང་། ཁུབ་སྟོབ་མ་
དུའི་བཅུན་པ་ཆེན་པོ་དབྱིག་བཤེས། རོ་གར་གྱི་བཅུན་པ་ཆེན་པོ་དབྱུངས་སྟོག་ བ་ར་རྒྱ་མིའི་
བཅུན་པ་སངས་རྒྱལ་ལྷ་སྟེ་བཞི་པོ། དེ་དག་རེ་རེ་ལའང་སྟོབ་མ་འབྲུམ་ཐག་ཅོང་ཡོད་པར་གྲགས་
ལ། སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་ཀྱིས་བསྟན་བཅོས་རབ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་བརྒྱམས་སོ།

སྟོབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན། སྟོབ་དཔོན་དཀྱི་སྟེ་པོད་སྒྲོང་དུ་དབྱུག་པ་ཅན་ཟེར་བ་དེ་རེད། སྟོབ་དཔོན་

འདི་དུས་རབས་གང་དུ་བྱུང་ཞེན། དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་[དེ་བ་དཀར་]དུ་གསུངས་པ་
 ལྟར་ན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་སྐུ་པོ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་ཉར་པ་དང་། སློབ་
 དཔོན་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐུང་པོ་དང་། ཉག་མོའི་ཁོལ་དང་། དབྱུག་པ་ཅན་སོགས་དུས་
 མཚུངས་པར་བཤད། སློབ་དཔོན་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་གར་པའི་དག་སློབ་དགེ་འདུན་ཆོས་
 འཕེལ་གྱིས་བཀོད་པ་ལྟར་ན། “ཡབ་མེས་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷན་ལྷན་སུ་རྒྱ་གར་གྱུ་རྩི་ར་ཐའི་ཡུལ་
 ཀུན་ཏའི་བྱོང་ཞེས་བྱ་བར་གནས་པ་ལས་རིམ་གྱིས་སྟོ་ཕྱོགས་ཀུལ་ཏུ་སོང་སྟེ་གཞིས་
 ཆགས། རིགས་རྒྱུད་དེ་ལས་སྟེང་མེད་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བྱ་བའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། དེའི་
 བྱ་ནི་འགྲན་རྒྱ་མེད་པའི་སྟུང་དག་མཁན་ཆེན་པོ་རྩ་ར་མེའམ་མོ་དར་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡིན། སློབ་
 དཔོན་འདི་ནི་བྱ་དཀར་པའི་ཆོག་སྟོར་རྩོམ་པ་ལ་ཀུན་གྱིས་སྟོར་མི་ཤོང་པའི་མཁས་པ་ཞིག་
 ཡིན། འདིས་རྩ་མ་ཆའི་གཞུང་ཞིག་བཙུངས་པ་དེ་མགོ་ནས་དུལ་སུ་བསྐྱགས་པས་རྒྱལ་པོ་
 རྩ་མ་ཆའི་གཏམ་རྒྱུད་སྟོན་ཅིང་། མཐུག་ནས་བསྟོན་སྟེ་བསྐྱགས་པས་རྩ་ར་ཏའི་གཏམ་རྒྱུད་
 སྟོན་པ་དང་། དེ་ཡང་དོན་གོ་བ་དེ་ལ་ཆོག་སྟོར་སྟུན་པར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། སློབ་དཔོན་དེ་
 ནི་སློབ་དཔོན་རྩ་ར་མེ་ནས་བཙུངས་པའི་མི་རབས་གསུམ་པ་ཡིན། རྒྱུད་དུས་ནས་པ་མ་གཉིས་
 ཀ་འདས་ནས་དུ་སྐྱུག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། གནས་ངེས་མེད་དུ་འབྱུངས། དེ་ཞིག་ནས་ཡུལ་དེར་རྒྱལ་པོ་
 དང་འབངས་མི་མཐུན་པའི་འབྲུགས་པ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་བྱས་ནགས་ཁོད་དུ་ཕོས་ནས་ཡུན་རིང་
 བསྐྱད་སྐབས་རིག་གནས་ལ་མཁས་པར་སྐྱེས། ཡུལ་གྱི་འབྲུགས་པ་ཞི་ནས་སྤར་འཁོར་ཏེ་
 རྒྱལ་པོ་པ་ལྷ་མའི་སྟོན་པོར་གྱུར། རྒྱལ་པོ་དུ་པ་ཀེ་ཤེས་བྱ་བའི་སྟུན་ཁུབ་འཇུག་འཕེལ་དང་
 མཛའ་བློགས་སུ་གྱུར་བས། རྒྱལ་པོ་དེའི་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་[སྟུང་དག་མེ་ལོང་]འདི་
 བཙུངས་པ་ཡིན་ཟེད། སློབ་དཔོན་འདི་བྱ་བ་སུ་སྟེགས་པ་དང་ནང་བ་གང་ཡིན་ལ་བཤད་སྟོལ་
 མི་འདྲ་བ་མང་དུ་མཆིས་ཀྱང་། བྱི་བ་སུ་སྟེགས་པའི་བཞི་ཉ་བྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་བྱུབ་མཐའ་ལ་
 མཁས་ཤིང་། བྲམ་ཟེའི་རིགས་ཀྱི་ཆ་བྱད་ལག་ཏུ་དབྱེ་གྲུ་འཆང་བས་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་
 མོགས་པ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས། དེས་ན་རྒྱ་གར་དུ་སྟུང་དག་པ་སྟུན་བྲགས་ཅན་མང་པོ་
 ཞིག་བྱུང་བ་དག་ལས་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་སོ་སོའི་ཁྱད་ཆོས་དང་སྟུན་པའི་རྩོམ་པ་པོ་ནི། མཛེས་

པའི་དཔེ་སྟླ་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་ནག་མོའི་ཁོལ་པོ། རེས་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱན་སྟོར་
བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་རྩ་ར་མེ། སྟན་པའི་ཉམས་འདོན་བ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་
སྟོབ་དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན། དེ་གསུམ་ཀ་ལ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟོབ་དཔོན་མཁྱེལ་གྲགས་སོ།།
རྒྱ་གར་དུ་སྟོན་དུས་སྟོབ་དཔོན་ར་མ་བྲ་མས་བཅུམས་པའི་སྟན་ངག་གི་གཞུང་དང་། [དབྱངས་
ཅན་མགུལ་རྒྱན་] ཞེས་བྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྟན་ངག་ཁྲིད་སྟོལ་ཡོད་ལ། བྱིས་སུ་སྟོབ་
དཔོན་དབྱུག་པ་ཅན་གྱིས་[སྟན་ངག་མེ་ཡོང་མའི་]གཞུང་འདི་བཅུམས་བ་ནས་བཟུང་། རྒྱ་
གར་དུ་སྟན་ངག་སྟོང་པའི་གཞུང་གཙོ་བོ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་གྲགས།

སྟོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་གྲི་མྱི་ལོ་༡༡༣༥ལོར་ནས་རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ཤིང་གྲི་མྱི་ལོ་༡༡༥༤ལོར་བར། ཡོ་རྒྱས་རྒྱས་པ་ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བར་
མཛོད་ལས་གསལ།

སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན། ས་སྐྱའི་ཁྲི་བ་བདུན་པ་སྟོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་
ནི། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་གྲི་མྱི་ལོ་༡༡༣༥ལོར་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱའི་གདན་ས་ཆེར་ཡབ་ཐངས་
ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཡུམ་མ་གཅིག་ཇོ་འབྲོ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱ་སུ་སྤྱ་བཏུམས། སྤྱ་
གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་ཆོས་རྩེ་ཁྲ་དཔོན་དང་སྤྱ་མ་འུ་ཡུག་པའི་བྱུང་དུ་སྟོབ་གཉེར་མཛད། རེ་
འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་དཀྱིལ་ཆོག་དང་ཆོམ་པ་ཅི་རིགས་མཛད་དེ་འཆད་ཉན་ལ་
སོགས་པས་བསྟན་པའི་བྲ་བ་དཔག་མེད་གནད། འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཏོར་ཡུལ་དུ་བཞུགས་
རིང་ཁྲི་ཆབ་ལོ་འགའ་མཛད། རེས་སོར་ཏོར་ཡུལ་དུ་ཐེབས་ནས་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ཉི་ཤི་ལོ་
བཟུང་ཅམ་གནད། རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་བར་རབ་བྱུང་གི་ཕྱེ་བཅུགས་པ་སོགས་བསྟན་
པའི་བྲ་བ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། དགུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་ཡོས་མྱི་ལོ་༡༡༥༤ལོར་
རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆེས་གསུམ་ལ་མེ་ཏོག་ར་བར་སྐྱའི་བཞོད་བ་བསུས། རེ་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
གསུང་ཚུལ་མེ་འདྲ་བ་འགའ་མཆིས།

སྟོབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ཆོས་བཞི་རྩིང་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་ཆ་སྤྱལ་མྱི་ལོ་༡༡༩༤ལོར་ནས་རབ་བྱུང་དུག་པའི་ལྷགས་ཀྱི་མྱི་ལོ་༡༣༦༠ལོར་བར་དགུང་

ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་བཞུགས།

སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། རྩེ་བཙུན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་
ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༩པོ་ནས་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྤྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩པོ་བར་ཡབ་ས་ཆེན་ཀུན་
དགའ་སྤྱིང་པོ་ལ་ལུས་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་བྱུང་བའི་རྩེ་ས་མ་མ་གཅིག་འོད་སློན་གྱི་སྤས་ཆེ་བ་ཡིན།
ཆུང་དུས་ནས་ཡབ་ཀྱིས་ས་སྤྱིའི་ཆོས་མང་པོ་ལེགས་པར་སློབ་པར་མཛད། དགྲུང་ལོ་བཅུ་
བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ན་གདན་སའི་ཁུར་རང་གི་གཙུང་པོ་རྩེ་བཙུན་བྲགས་བ་རྒྱལ་མཆོན་དགྲུང་
ལོ་བཅུ་གསུམ་ལོན་པ་ཞིག་ལ་གཏད་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གའི་
བྱུང་དུ་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཙུག་ལ་ཐེབས་དུས་ཆོས་ལ་འཇུག་
པའི་སློ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྒྱམས་པར་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཅིག་པ་ལ་སྤྱི་གཤེགས།
སློབ་དཔོན་ལ་ཉེར་བར་མཁོ་བའི་དེ་ཉིད་བཅུ་ལྔ་མ་ཡོངས་བརྒྱུད་གི་རྒྱུད་ལས། གནས། དུས། ལྷ།
ཐུགས། བགྲང། ཐེང། བྱག་རྒྱ། སྤྱིན་བསྐྱེད་དབང་བསྐྱུད། རབ་གནས་སོ།།

སློབ་དཔོན་སེང་གའི་བཟང་པོ། སྤར་རྒྱ་གར་གྱི་སེམས་ཙོམ་ནས་རྩུན་བ་དང་མཐུན་པའི་རྣལ་འབྱོར་
སྦྱོང་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་འདི་རྒྱལ་རིགས་སུ་སྤྱི་
འཁུངས་པ་དང་། ཆོས་འབྱུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སློབ་དཔོན་འདི་མའི་ལྟོ་ན་གནས་པའི་ཆེ་མ་ལ་
སེང་གའི་གཞོད་བ་བྱུང་སྟེ་མའི་ལུས་སེང་གའི་ཐོས་ཀྱང་ལྟོ་ན་གནས་པའི་ཁྱེའུ་སེང་གའི་མ་
ཐོས་པར་བདེ་བར་སྤྱོད་པས་སེང་གའི་བཟང་པོ་ཞེས་བཏགས་པར་གསུངས་པའང་ཡོད། དེ་
ནས་ནར་སོན་བ་ན་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་ལ་རབ་དུ་བྱུང་སྟེ་བསྐྱབ་གཞི་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པ་དག་
སློང་གི་སྤྲོམ་པ་བཞེས། ཕྱི་ནང་གི་བྱུབ་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པར་གྱུར། ཁྱད་པར་དུ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་སྟེ་རིན་པོ་ཆའི་དོན་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་ཞིག་
ཡོང་བའི་སྟེང་། མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཆོ་བསམ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱིས་ཚུལ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཏེ། རྩེ་
བཙུན་བྲམས་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་ཤེས་ཀྱི་མན་ངག་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་སྤྱི་མཆེད་
གཉིས་དང་། འཕགས་པ་ཕྱོལ་སྟེའི་གཞུང་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་སྤྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་བྱུང་བའི་
དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ཞིབ་དུ་སྤྱད་ཏེ་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པའི་སྤྱིང་པོ་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་

ལམ་གྱི་རིམ་པའི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་སྐྱོད་བཞུགས་པར་ཅན་འབྱུངས། མན་ལ་ལམ་དུ་
རྟེན་བཅུན་བྱམས་པ་མགོན་པོས་བསྟན་བཅོས་ཚུལ་པའི་བསྐྱེད་པ་མཛད་པ་རི་བཞིན། ཆ་བ་
གསུམ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་གསལ་དང་། མཛོན་རྟོགས་
རྒྱུ་དང་བརྒྱུད་སྐྱོད་པ་སྦྱར་བའི་མན་ངག་བརྒྱུད་སྐྱོད་འབྲེལ་ཆེན་དང་། འཕགས་པ་གོས་སྡེས་
མཛད་པའི་ཉི་མེ་སྦྱང་བ་དང་མཐུན་པར་ཉི་མེ་བསྐྱེད་དོན་ལེ་བརྒྱུད་མ་དང་། ཡོན་ཏན་རིན་
པོ་ཆེ་སྦྱང་བའི་འབྲེལ་པ་རྟོགས་པར་སྒྲ་བ་སོགས་མང་དུ་མཛད་དོ།

སྟོབ་ལྷག་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་དགེ་ལྷག་

སྟོབ་བྲ། སྟོབ་མཐུན། དགེ་ལྷག་གམ་སྟོབ་ལྷག་

སྟོབ་སྟོང་། ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ལ་དོན་གཉེར་བྱེད་པ། ཉེན་མཚན་ཀྱང་ཏུ་སྟོབ་སྟོང་ལ་བཅོན་
འབྲེལ་བྱེད་པ། དཀའ་སྦྱང་གིས་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པ།

སྟོབ་སྟོང་ཐབས་རྒྱུ། ① སྟོབ་སྟོང་སྐབས་མགྲོགས་པོར་ཤེས་པའི་ཐབས་ཤེས། ② སྟོག་ཁྲད་
འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱང་ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་
learning strategy ཟེད།

སྟོབ་སྟོང་བྱེད་དབང་། ཡོན་ཏན་གང་རུང་ལ་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་དབང་ཆ།

སྟོབ་སྟོང་མཚམས་འཛིག་ ཡོན་ཏན་ཅི་རིགས་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་མཚམས་འཛིག་པ།

སྟོབ་སྟོང་ལག་རྩལ། སྟོག་ཁྲད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྦྱང་
ཅིག་སྟེ། དེའི་སྐད་དུ་learning techniques ཟེད།

སྟོབ་སྟོང་ལས་འཛིན་པ། སྟོབ་བྲའི་ནང་དུ་སྟོབ་མ་གང་ཞིག་ འཛིན་བྲ་སྦྱིའི་སྟོབ་སྟོང་གི་ཆ་རྒྱུན་
དང་། ཡོ་བྲང་སྐོར་ལ་འགན་ཁུར་མཁན་གྱི་སྟོབ་མ་ཞིག་

སྟོབ་སྟོང་ལོ་རྒྱུས། གང་ཟག་གང་ཞིག་སྟོབ་བྲ་རྒྱུད་དུ་ནས་བརྒྱུད་རང་གི་མི་ཆེད་སྟོབ་གང་ཐེབས་
གྱི་ལོ་རྒྱུས། དཔེར་ན། མི་ལོན་ནས་པ་ལ་འདྲ་སྟོབ་རྒྱུད་གི་ཡོན་ཆད་ཅན། སྟོབ་འབྲིང་གི་ཡོན་
ཆད་ཅན་སོགས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་པ་ནི་སྟོབ་སྟོང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆད་གཞི་ཡིན།

སྟོབ་འབངས། ཆོས་ལྷ་སྟོང་པའི་སྟོབ་མ།

སྟོབ་མ། བསྐྱབ་བྱ་ཚུལ་བཞིན་དུ་ལེན་མཁན་དགེ་ལུགས་ལྷ་སྟོབ་། དཔོན་སྟོབ་། དགེ་སྟོབ་། དངོས་
སྟོབ་། ཞལ་སྟོབ་། ཡང་སྟོབ་། སྟོབ་མ་སྐྱ་བོ། སྟོབ་མ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ།
སྟོབ་མ་སྦྱང་བ། སྟོབ་མ་ལ་ཆོས་བཤད་པ། བཀའ་སྟོབ་། དོགས་སེལ་སོགས་གནང་བ།
སྟོབ་མ་བཀའ་བཅུ་པ། གནའ་དུས་སུ་གཞུང་ཀ་པོད་བཅུལ་སྟོབ་གཉེར་མཐའ་ཕྱིན་པར་བྱས་པའི་མིང་།
དེད་དུས་སྟོབ་ལྷ་ཆེན་པོའི་སྟོབ་མ་རིམ་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་དང་པོ་བཀའ་བཅུ་པ་དང་། གཉིས་པ་
རམས་འབྲམས་པ་ཞེས། དངོས་གཞིའི་སྟོབ་མ་དང་། ཞིབ་འཇུག་སྟོབ་མའི་སྤྱི་དོན་མཆོན་པའི་མིང་།
སྟོབ་མ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པ། སྟོབ་མ་ལ་དངོས་སུ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཉེ་བའི་སྟོན་འགྲོ་སྟེ།
གདོད་གཡོགས་དང་བཅས་ཉེ་དགྲིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་པ་ཕྱི་འཇུག་དང་། བར་འཇུག་དགྲིལ་
འཁོར་མཐོང་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གཞུག་པའོ།།
སྟོབ་མ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ལམ་ཤེས་གང་ཞིག་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་ཙམ་རྟོགས་པའི་ཉེ་ཆེ་བའི་མཁྱེན་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ།།
སྟོབ་མ་སྟ་གོན། དབང་གི་སྟ་གོན་ཀྱི་ཆོག་སྟེ། ཀུན་སྟོང་བཅོས་ཤིང་ནང་དབང་བསྐྱར་བ། གསོལ་
བ་གདལ་ཅིང་འཛིན་དུ་གཞུག་པ། སྟོམ་པ་གཟུང་ཞིང་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། དངོས་བྱུབ་བརྟག་
ཕྱིར་སོ་ཤིང་དོར་བ། དག་ཉེས་སྦྱང་ཕྱིར་ཁྲོར་ཆུ་བྱུང་བ། མི་ངན་བརྟོག་ཕྱིར་ཀུ་ལ་གཏད་པ།
བར་ཆད་ཞི་ཕྱིར་དབྱང་སྦྱང་གདགས་པ། སྟོབ་བསྐྱེད་ཕྱིར་ཆོས་བཤད་པ། མཆོན་ལྟས་བརྟག་
ཕྱིར་མི་ལམ་བརྟག་པ་རྣམས་སོ།།
སྟོབ་མའི་ཆོས་བཞི། སྟོབ་མ་བྱར་འོས་པའི་བྱད་ཆོས་སམ་མཆོན་ཉིད་བཞི་སྟེ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་དང་།
མི་ལྟོག་པའི་བཙོན་འགྲུས། གཞན་ཤིང་མི་འཛོག་པའི་ཤེས་རབ། བཤེས་གཉེན་ལ་དད་གུས་བཞི།
སྟོབ་མའི་སྟ་གོན་བཞི། ལྟ་ལ་གསོལ་བ་གདལ་བ། སྟོའི་སྟོབ་དཔོན་དང་ལས་ཀྱི་དོ་རྩེར་སྟག་གནས་
བྱ་བ། སྟོབ་མ་སྟག་གནས་བྱ་བ། དགྲིལ་འཁོར་བཏེག་ཅིང་མི་ལྟས་ངན་ན་བརྟོག་ཐབས་བྱ་བའོ།།
སྟོབ་མའི་བྱ་བ་ལྔ། བཤེས་གཉེན་འཆོལ་བ་ལ་སྟོབ་མེད་པ་དང་། ལྟ་སྟེ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པར་བྱ་
བ། དེས་བསྟན་པ་དང་རྩེས་སུ་མཐུན་པར་འཛིན་པ། དེའི་ཐབས་མཁས་སྟོད་པ་ལ་མི་ཁྲོ་བ། དེ་
ལས་རྟོགས་པ་ཐེབས་པར་བཀྱི་བ་བཅས་སོ།།

སློབ་མའི་དབང་ལ། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་འཇུག་སློབ་དབང་བཅུ་གཅིག་ལས་སློབ་མའི་དབང་ལྟ་
རིག་པའི་དབང་ལྟོ།

སློབ་མའི་མཆོན་ཉིད་ལ། སློབ་གཞུ་ཐོར་གནས་པ་དང་། སློབ་སྤྱོད་ལ། རོན་གཉེར་ཆེ་བ། གུས་པ།
ཡིད་གཏོང་བ།

སློབ་མའི་མཆོན་ཉིད་གསུམ། སློབ་གསལ་བ་དང་། ཤེས་འདོད། སློབ་མར་གུས་པ།
སློབ་ཆུང་། སློབ་དཔེ་ནང་དུ་འཆད་བྱའི་ནང་དོན་མི་འདྲ་བའི་ལེ་ཆོན་སོ་སོའི་མིང་། དཔེར་ན། སློབ་
ཆོན་དང་པོ། ཆེད་ལས་འགོ་འཇུགས་པ། སློབ་ཆོན་གཉིས་པ། དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ཁ་བྱང་། ལྟ་
བུ་རྣམས་སོ།

སློབ་ཆེག་ བསྐྱབ་བྱའི་ཆེག་གཞི།

སློབ་མཆོམས་འདོག་པ། སློབ་བྱུག་གིས་རྒྱལ་མིན་བྱ་སློབ་དང་གནད་དོན་གང་དུང་ལ་ཆེས་མ་
ཐོས་པར་སློབ་མཆོམས་བཞག་པ།

སློབ་ལྷགས་དཔལ་བུ། སློབ་མར་སློབ་ལྟ་འབྲིམ་པར་རོགས་སྐྱོར་དུ་གཡར་བའི་དཔལ་བུན་ལ་
ཟེར་དེ་ཆ་སློབ་ལྷགས་དཔལ་བུན་ནི་མཐོ་རིམ་སློབ་ལྟ་དཀའ་ངལ་ཆེ་བའི་སློབ་མར་རོགས་
སྐྱོར་བྱེད་ཐབས་ཡག་ཤོས་ཤིག་རེད།

སློབ་ཡུན། སློབ་ལྟ་སོ་སོའི་ནང་དུ་སོ་སོའི་ཆེད་སློབ་དང་བསྐྱབ་པའི་ལོ་ཆད་མི་འདྲ་བའི་ཡུན་ཆད་
ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཞིབ་འཇུག་སློབ་མའི་སློབ་ཡུན་ལོ་གསུམ་དང་། རིག་གཞུང་སློབ་ཆེད་སློབ་
སློབ་མའི་སློབ་ཡུན་ལོ་བཞི། ཆོན་རིག་ཆེད་སློབ་སློབ་མའི་སློབ་ཡུན་ལོ་ལྔ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།

སློབ་ཡོན། སློབ་མ་གང་ཞིག་གིས་སློབ་སློབ་ཆེད་དུ་སློབ་དགོས་པའི་རིན་བབས།

སློབ་ལམ་བཞི། ཐར་པ་ཆམ་ཐུན་དང་། དེས་འབྱེད་ཆམ་ཐུན། རོན་མཛོད་རྟོགས། རྟོགས་མཛོད་རྟོགས་བཞི།

སློབ་རམས་པ། གནའ་དུས་རབ་འབྱམས་པའི་ཡོན་ཆད་དེ་འབྱམ་རམས་པ་ཞེས་པའི་མིང་དང་
གཅིག་གྲུར་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་སློབ་རམས་པ་ཞེས་གསལ་བཅོས་བྱས་ནས་ཞིབ་འཇུག་སློབ་
མའི་ཡོན་ཆད་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་མིང་རིམ་པ་གཉིས་པ། རྒྱ་སྐད་དུ། 硕士ཟེར་བ་དང་གཅིག་

སློབ་ལོ། སློབ་ལྟའི་ནང་དུ་འཛིན་བྱའི་ལོ་རིམ་མཆོན་བྱེད་དེ། ལོ་དང་པོའི་སློབ་མ་ལ་སློབ་ལོ་དང་པོ།

ལོ་གཉིས་པའི་སློབ་མ་ལ་སློབ་གཉིས་པ་ལྟ་བུ།

སློབ་ལོ་བ་ཤག་ལེན། དགེ་ཆན་གྱིས་སློབ་རྒྱ་དང་། དགེ་སྤྱད་གིས་ཤེས་པའི་ཤག་ལེན།

སློབ་གཤོལ། སློབ་མ་གང་ཞིག་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། ཉན་དང་རྒྱུན་སོགས་འཕྲད་
ནས་སྤྱི་མཐུད་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་མ་ཐུབ་པ་ལ་ལོ་གཅིག་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་ཞིང་དེའི་རྗེས་སྤྱི་མཐུད་ནས་སློབ་སྦྱོར་བྱེད་ལས་སློབ་ཞིག་

སློབ་བཤད། ① མི་ལ་བསྐྱབ་བྱ་བས་པ། ② སློབ་སྦྱོར་གི་དོན་གནད་བཤད་པ། ③ ལམ་འབྲས་
སློབ་བཤད་ཀྱི་བསྟུན་མིང་།

སློབ་མེད། སློབ་སྦྱོར་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་ཀྱི་བར་མེད།

སློབ་གསར། སློབ་སྦྱོར་ལ་ཞུགས་མ་ཐག་པའི་མིང་། སློབ་སྦྱོར་བྱས་མ་ཐག་པའི་མི།

སློབ་གསོ། ཤེས་རིག་གོང་དུ་སྒྲེལ་ཐབས་སུ། གོ་རྟོགས་མཐོ་དུ་གཏོང་བའི་བསྐྱབ་བྱ། སློབ་གསོ་
བརྒྱབ་ནས་སློབ་འཁོལ་གཏོང་བ། སློབ་གསོ་བཏང་ནས་བསྐྱར་བཀོད་བྱེད་པ། སློབ་གསོ་
ཐངས་མང་བཏང་ཡང་ཡོ་བསྐྱར་མི་བྱེད་པ། ཡང་ན་སློབ་བཀོད་བྱེད་པ།

སློབ་གསོ་མ་བརྒྱབ་བར་ཆད་བ་གཅོད་པ། སློབ་གསོ་དང་ལྷག་སྤྱུལ། ཉེན་བཟོ་སོགས་མི་གཏོང་
བར་ལམ་སང་ཆད་བ་གཅོད་བ་ལ་གོ།

སློབ་ས། སློབ་པའི་སྤྱུལ་ཆིག་

སློམ། སློ་མའི་བསྟུན་ཆིག་

སློམ། ① སྤྱི་པའི་སྤྱུལ་ཆིག་སང་ཉིན་སྤྱི་དེ་ཡག་པོ་ཞིག་སློས་ཤིག་སྤྱུག་གིས་སློ་མ་སློས་དང་མེད་
སྦྱོང་ཆེན་པོ་ཡོད་འདུག་ ② [ཆིང་]རྒྱུས་པ།

སྤྱི་ཤི། [ལེགས་]བསོད་ནམས་དང་། བདེ་ལེགས།

སྤྱི་རྒྱུགས་ཁང་། ལུས་སྐད་ལ་ཆ་ཆ་ཡང་ཟེར། ལྷ་དང་མཆོད་རྟེན་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་བརྒྱན་དཔར་
འདེབས་བྱས་པའི་རིགས་ཞིག་ལྟེ་སྤར་པོད་དུ་འབྱུང་བ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཆ་རྒྱབ་སློལ་ཡོད།

སྤར་སྤྱི་ཤི། ལྷ་སོ་དབྱངས་ཅན་མ།

སྤོད་ཡི་རྒྱད། དབྱངས་འཆར་རྒྱད།

སྒྲུ། [ལེགས]གཞི་ཚུགས་པ་སྟེ་གཟུངས་སྒྲགས་ཀྱི་མཐུག་སྒྲུང་གི་དོན།
སྟོ་བཏམ། བསྟོ་བཏམ། དམག་འཐབ་སྐབས་ཀྱི་སྒྲ་དང་།
བསྟོ་སྒྲ་ཆེར་བཏབ་ནི་དག་པོར་པར་ཆོལ་གྱི་འགོ་ཚུགས་པའི་སྐུལ་ཆིག་དང་། རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་པའི་
ཉེན་འབྲེལ་གྱི་བརྟེན་ཉམས་མཆོན་གྱི་དུང་ཡིན།
སྟོན་ཅིང་དཔེན། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཙུགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ནང་བསྟན་གྱི་དྲོད་སྟོར་
དོ་དམ་གྱི་མཁའ་ལས་ཁུངས་ཤིག།

སྒྲ་ད། [ལེགས]① རྒྱུང་། ② ཁ་པོ། ③ རྒྱ་མཚོ།

སྒྲ་མ་དྲུ། [ལེགས] ལེགས་སྒྲ་སྐད་ཀྱི་དེ་ལྟུང་ཆུང་མིང་གི་རྣམ་གཞུངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྒྲུར་ན། མཚོག་གི་རོ་ཞེས་འབྲུར་བར་སྟེ་དགེ་དུང་འཚོ་བ་གྲུ་དུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་
དེ་ལྟུང་ཆུ་བཙོ་ཆེན་གྱི་ལག་ལེན་རྒྱ་བ་བདུད་ཅིང་ཐིག་ལེ་ལས་གསུངས།

སྒྲ་ལ་པ་ནི། [ལེགས] ལེགས་སྒྲ་སྐད་ཀྱི་སྟོས་དཀར་ཤིང་གི་ལོ་མའི་མིང་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྒྲུར་ན། སྟོས་ཀྱི་ལོ་མ་ཞེས་འབྲུར་ཏེ། དཔལ་སྒྲུངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་
རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། སྒྲ་ལ་པ་ནི་ནི། བོད་སྐད་དུ་སྟོས་ཀྱི་
ལོ་མ་ཞེས་འབྲུར་བས་དོ་བོ་ནི་སྟོས་དཀར་གྱི་ལོ་མ་སྟེ། འདིའི་སྟོང་པོ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་གསུང་
རབ་རྣམས་སུ་མཐོ་བའི་ཆད་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ཤིང་སྒྲ་ལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་གསུངས་པའང་འདི་ལོ།
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྒྲ་ལ། [ལེགས] སྟོས་དཀར་ཤིང་།

སྒྲ་ལའི་རྒྱལ་པོ། སྟོས་དཀར་གྱི་ལྗོན་ཤིང་སྟེ་སྒྲ་ལའི་ལྗོན་པ་དང་དོན་གཅིག།

སྒྲ་ལའི་ལྗོན་པ། སྟོས་དཀར་གྱི་ཤིང་སྟོང་།

སྒྲ་ཚུ། [ལེགས]ཚུ་ཚུ་དང་དོན་གཅིག།

གསལ་གྱི་① རྟོན་མ་ཆོར་བ་ ② ལྷུང་བ། གསལ་གྱིས་འགྲོ་བ། ③ ཉེས་པ་སོགས་གྱེད་པའི་དོན་ཏེ།
གསལ་གྱི་ཉེས་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

གསལ་གྱི་གཙོད། པར་ཆོ་བའི་ཡིག་རིས་དངོས་གཞི་སྒྲུང་ཅིག་བཞོས་བཀོལ་གཡག་གཙོད་ལྟ་བུ།

གསལ་གསལ་མེད། [ཆིང་]བར་བརྒྱགས་ཏེ་མཛོད་པ། གསལ་གསལ་རྒྱ།
གསལ་གསལ། ཐད་དྲུང་པོ་མ་ཡིན་པ་གཞོགས་གཅིག་ནས་གཞོགས་གཅིག་པོས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་རིམ་
འགྲོས་ཀྱིས་འཁྲོག་པ།
གསལ་གསལ་ཀ་གསལ་ཀ་དང་འབྲ།
གསལ་གསལ་འགྲོས། ཐད་འདྲོང་པོར་མིན་པ་གཞོགས་གཅིག་ཏུ་ཉལ་འགྲོས་སུ་འཁྲོག་པ་སྟེ། ཁ་སྐད་
དུ་སྒྲུ་བུ་གསལ་གསལ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར།
གསལ་གསལ་གཅོད། ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག་སྟེ། བཟོ་ལྟ་གཞོང་ལྟ་བུ་ཅེ་གསལ་གསལ་འགྲོས་ཅན།
གསལ་གསལ་ཆེན། བོད་ཡིག་འབྲི་བའི་སྒྲུ་བུའི་ཁ་གསལ་གསལ་ཆེ་རིགས།
གསལ་གསལ་འདུག། འགྲོག་པའི་སྒྲུ་འདུག་ས་དང་འབྲུད་མཚམས་ཀྱི་མིང་།
གསལ་གསལ་ཡོལ། སྒྲའི་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་རྒྱུད་སེམས་ཅན་སོགས་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་བ། བལ་ཆེར་
རྩོལ་བ་སྒྲོང་ནས་སྒྲུ་མཐའ་བསྐྱོར་བ་མང། རྩོལ་བ་ཅིགས་དང། ཤིང་རིབ་བྱས་པའང་ཡོད།
གསལ་གསལ་ལོག་སྒྲུ་བུའི་གསལ་གསལ་ལོག་ཅེས་གཡས་མཐོག་ཡོན་ཏན་འབྲུ་ཅན་ཅན་འབྲུ་ཆ་འབྲི་བྱེད།
གསལ་ད། ལུས་སོགས་ཀྱི་བར་སེང། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ཁོག་ནང་དུ་བར་སེང་དུ་མ་ཡོད་
པ་དེ་དག་དོན་སྟོང་དང་འབྲེལ་མེད་པས་བྱ་ག་བརྟེན་ཀྱང་སྟོག་ཉན་མི་ཡོང།
གསལ་སྒྱུད། གསལ་བའི་སྒྲོན་ནས་བརྟེན་གཏོང་ངམ། སྒྲོད་འཕྲེན་བྱེད་པའི་སྒྱུད་པ། གསལ་སྒྱུད་འཕྲེན་པ།
གསལ་ཁང། ① གསལ་བའི་ཁང་པ། ② གསལ་སྒྲོད་དམ། ཕྱི་ས་ཁང།
གསལ་ཁུང། ① བཤང་ལམ། ② གསལ་སྒྲོད་ཀྱི་གཤང་གཅི་འདྲོར་སའི་བྲག་པ།
གསལ་ཁེབས། འདྲེན་ས་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བའི་རིགས་ཀྱི་སྒྲི་མིང་།
གསལ་སྒྲོ་འབྲེད་པ། སྒྲོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྒྲོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་decryption; decipherment ཟེར།
གསལ་གྲོས། གསལ་བའི་གྲོས་མོལ།
གསལ་གྲོས་བྱེད་པ། མིང་གི་བྲ་སོགས་ལ་གསལ་བའི་སྒྲོན་ནས་གྲོས་མོལ་ལ་འཇུག་པ།
གསལ་རྒྱ། གལ་ཆེ་ཞིང་གསལ་བ་དམ་པོ། གསལ་རྒྱ་འགྲོལ་བ། གསལ་རྒྱ་བསྐྱམས་པ།

གསང་རྒྱགས། སློབ་གྲུའི་ནང་དུ་སློབ་མ་ནམས་འཆར་ཅན་གྱི་རྒྱགས་ཆད་ལེན་སྐབས། རྒྱགས་
ཤོག་དེ་གསང་བ་དམ་པོར་བྱེད་ཅིང་ཡིག་ཆད་གཏོང་བའི་ཉིན་དེར་སློབ་ཁང་ནང་དུ་རྒྱགས་
ཤོག་ཁ་བྲེས་ནས་འབྱེད་བའི་ཡིག་ཆད་གཏོང་སྟེ་ཞེས་ཆུ་སྐད་དུ། 闭卷考试 ཐེར།

གསང་སློ། གསང་གནས་ཀྱི་གནས་དུ་འབྱུང་བའི་སློབ་སྟེ། སྟེས་པའི་སྟེག་པའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་
གསང་སློག་དགོན། བྱག་བཏབ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་སྟོན་ས་སྐྱ་དང་བྱིས་དག་
ལུགས་པ་གྲུར། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོན་གཅན་ཆ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྟགས། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཐབས་སྟོང་རྩེ་ཆེན་པོ་བྱུང་དུ་འབྱུག་པའི་སྟོན་མ་ཡིད་
མཆོན་རྟོག་ལས་སྟོབ་བར་བྱེད་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། གསང་ཞིང་སྐས་པས་འབྱུབ་
ལ། སྟོང་མིན་ནམས་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་མ་ཡིན་པས་གསང་སྟགས་ཞེས་བྱའོ།

གསང་སྟགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི། རྒྱ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་འབྲས་བུ་སྟགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཁྱད་
དུ་འབགས་པའི་ཆོས་བཞི་སྟེ། མཐར་འབྲས་སངས་རྒྱས་དོན་དུ་གཉེར་བར་གཅིག་པ་ཡིན་
ཀྱང་། ལམ་གྱི་འབྲུག་སྟོང་དབང་སྐྱར་བ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་ལྟ་སྟོན་ཞིང་སྟགས་བརྒྱ་བ་སྟགས་
ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལ་མ་སྟོངས་པ་དང་། གདུལ་བུའི་ཁམས་དབང་དང་མཐུན་པར་བྱ་སྟོང་རྣལ་
འབྱོར་སྟགས་རྒྱད་སྟེ་དེ་སྟེ་སྟོན་མཐའ་ཡས་པའི་བྱིར་ཐབས་མང་བ་དང་། དཀའ་ཐུབ་སྟགས་
ཆེགས་ཆེན་པོ་ལ་མ་སྟོན་པར་ཐབས་ཀྱི་སྟོང་པས་དཀའ་བ་མེད་པར་ས་ལམ་བཟོད་པ་དང་།
དབང་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་གྱི་བྱལ་དུ་གྱུར་པ་ནམས་སོ།

གསང་སྟགས་ཀྱི་རྒྱད་སྟེ་བཞི། བྱ་རྒྱད། སྟོང་རྒྱད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱད། རྣལ་འབྱོར་ལྷན་མེད་པའི་རྒྱད་དོ།
གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར། གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ཏ་ཅང་གཏོང་ཐབ་ལ། ཆོན་རིག་དང་
མཐུན་པ་མང་པོ་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་བསྟོར་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱས་
སྟོར་ལ། ཆོས་གསུང་པ་པོ་སྟོན་པ་གང་དང་། ཆོས་གསུང་པའི་ཡུལ་སྟོབ་མ། གསུང་པའི་
གནས་གང་ཞིག་ཡིན་པའི་སྟོར་ལ་ལོ་རྒྱས་དངོས་གཙོ་སྟེ་བའི་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་ཞིག་བཤད་
དཀའ་བ་ཞིག་རེད། གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པར་འདོད་ཀྱང་།
སངས་རྒྱས་ཤྲུག་བའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྟོན་མ་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་པལ་ཆེར་མ་

གསུངས། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་གསུངས་པའི་སྒྲུབས་སུ་སངས་རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་
པའི་སྤྱད་དང་། ཁོ་བོ་དང་། ཁོ་མོ་ལ་སོགས་རྒྱུད་སྤེའི་ལྷ་ཆོགས་ནམས་ཀྱི་གཟུགས་སུ་སྤུལ་
ནས། རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་དང་། སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དང་། ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། རྩོུ་ལྷ་ཅན་མའི་ལྷ་ག་
སོགས་སུ་གསང་སྤགས་རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་ཆོས་གསུངས་པར་བཤད་དོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལྷ། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཐེག་པ། འབྲས་བུའི་ཐེག་པ། རྩོུ་ལྷ་ཐེག་པ། ཐབས་
ཀྱི་ཐེག་པ། རིག་པ་འཛིན་པའི་ཐེག་པའོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་ རྩོུ་ལྷ་འཆང་གིས་རྩོུ་ལྷ་གསུངས་པའི་བཅས་པ་ལས་མི་འདའ་བར་
ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཁས་ལེན་དམ་བཅའ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་བཞི། གསང་སྤགས་རྒྱུད་སྤེ་བཞིའི་ལམ་གྱིས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་ཡུལ་
ནི་རིགས་བཞི་སྟེ། ལྷ་བ་དང་། དགོད་པ། ལག་བཅངས། གཉིས་གཉིས་འབྱུང་བ་སྟེ་འདོད་ཡོན་
ལ་ཆགས་པ་ལས་དུ་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞིའོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་གདུལ་བྱའི་སྟོན་ཡོན་གསུམ། དཀྱིལ་འཁོར་དུ་མ་ཞུགས་པ། དམ་ཆོག་དོར་བ།
གསང་བའི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་སྟོན་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ཡོན་ཏན།

གསང་སྤགས་ཀྱི་སྟོན་པ། རྩོུ་ལྷ་འཆང་གིས་འདི་དང་འདི་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་མི་བྱེད་
པ་དང་། འདི་དང་འདི་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལས་ལྷོག་ནས་བྱེད་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ནམས་
བསྐྱུང་ཞིང་སྟོན་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས།

གསང་སྤགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་མཁན།

གསང་སྤགས་ཀྱི་སྟོན། གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་བསྟན་བྱའི་ཡུལ་ལམ་གདུལ་བྱའི་གང་ཟག་སྟེ།
འབྲས་བུ་སྤྱར་དུ་འབྲུབ་པའི་ལམ་ལ་འཇུག་པས་དབང་པོ་རྫོ་བ་དང་། དབང་གི་རྒྱུད་སྟོན་པར་
བྱས་པ་དང་། ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་དམ་ཆོག་བསྐྱུང་བ་སྟེ། མཆན་ཉིད་དེ་གསུམ་དང་ལྷན་
པའི་གང་ཟག་ནི་གསང་སྤགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་བྱུང་བའོ།

གསང་སྤགས་ཀྱི་བྱག་རྒྱ་བཞི། བྱག་རྒྱ་བཞི་ལ་གཞིགས།

གསང་སྤགས་ཀྱི་བབས་སོ་གསུམ། གངས་རིའི་ཁོད་དུ་སྤྱ་འབྱུར་རྩོུ་ལྷ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་དང་པོ་

གཉགས་རྩོམ་ཀུ་མ་ར་ལ་བབས། བར་དུ་གཞུབས་ཆེན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ལ་བབས།
མཐར་མར་ཟུར་ཤུ་འབྱུང་གནས་ལ་བབས། དེ་ལས་གཉགས་དང་གཞུབས་རྣམས་གཉིས་ནི་
དུས་རབས་བརྒྱད་པ་དང་། ཟུར་ནི་དུས་རབས་བཅུ་པར་བྱུང་།
གསང་སྔགས་རྙིང་མའི་ཆེ་བ་ལྟ། ༡ སྟོན་བྱེད་པ་རྩེ་ཏའི་ཁྱད་པར། ༢ སྦྱར་བྱེད་ལོ་རྩ་བའི་ཁྱད་པར། ༣ སྦྱོན་
འདྲེན་ཡོན་བདག་གི་ཁྱད་པར། ༤ ཆོས་གཞི་བཞུགས་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར། ༥ རྒྱ་རྩེན་གསེར་ཕྱེད་
ཁྱད་པར། ཞེས་གསང་སྔགས་སྔ་འགྱུར་གྱི་ཆོས་འབྱུང་མི་ཕྱེད་བཞི་གཞི་བཞུགས་ཁྱད་པར་ཡོད།
གསང་སྔགས་ཀྱི་དབེན་པ་གསུམ། ལུས་དཀྱིལ། རྩ་གྲ་བྱང་རྩལ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ།
གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ། མདོ་སྔགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་ལམ་སྟེ། སྟོན་དུ་
མི་རུང་བ་ལ་གསང་དགོས་པ་དང་། གསང་ཞིང་སྤེས་པས་འགྲུབ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་གསང་
བ་དང་། ཡིད་སྦྱོབ་པ་ཞེས་རང་གི་སེམས་ཐམས་ཀྱི་སྤྲང་ཞེན་གཉིས་ནས་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པའི་
རུས་པ་ལྟན་པས་ན་སྔགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཅིང་། ཐོག་མར་ལམ་སྟེན་མོང་བ་མདོ་སྔགས་
ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་ནས་བྱང་རྩལ་ཀྱི་སེམས་བར་དུ་རྟོགས་པ་དངོས་བསྟེན་སྟེ་
སྦྱོས་པ་འཕམ་མ་མཐའ་ཁྱོད་བ་སྟེ་ཟེན་ཅམ་སྦྱོས་པ་ཞིག་བྱུང་རྗེས་གཞི་ནས་གསང་སྔགས་ཀྱི་
ལམ་ལ་བཞུགས་དགོས་པའི་གོ་རིམ་དེས་པ་ཅན་ཡིན། ཞིབ་བར་བཀའ་གདམས་ཀྱི་སྒྲ་མ་གོང་
མ་ཆོས་མཛད་པའི་ལམ་སྟོན་འགྲེལ་པ་དང་བསྟན་རིམ་ཆེ་ཆུང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་
དེས་མེད་ཀྱི་སྒྲ་མ་དམ་པ་ཆོས་མཛད་པའི་ལམ་དེས་དང་སྔགས་དེམ་བཅས་ཀྱི་ནང་དུ་གསལ།
གསང་སྔགས་ཀྱི་སྟོབ་མ་ལྟ། ལྷན་ལ། བད་དགའ། བད་མ། ཅན་དན། དེན་མོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གོ།
གསང་སྔགས་རྒྱལ། [མདོན་]རྟོ་རྗེ་འཆང་།
གསང་སྔགས་ཆོས་འཁོར་གླིང་། དཔོན་འདི་ཐོག་མར་སྦྱོན་ལྟ་སྟོན་རལ་པས་བྱུག་བཏ་པར་བཤད།
གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོན་ཁ་སྤུལ་གྲ་ནང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་སྔགས་ཆོས་གླིང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་སྟག་སྟེ། ལོ་༡༥༤༤ ལོར་འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་
པོས་སྟོན་ཁང་འབྲུག་གསང་སྔགས་ཆོས་གླིང་བཏབ། འབྲུག་པ་བད་དགའ་ལ་གདན་ས་བཅུ་
གསུམ་ཡོད་པ་ལས་འདི་ཉིད་གདན་སའི་གཙོ་བོ་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ལྷན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་སྤྱགས་ཆོས་རྫོང་། ས་མིང་ཞིག་སྟེ་བོད་རང་སྲོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།
གསང་སྤྱགས་རྟིང་ལ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་འགོད། རྒྱལ་པོ་སྲོད་བཅན་སྤམ་པོའི་སྤྱབས་
རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཀུས་སྤྱ་ར་སོགས་གདན་དྲངས་ནས་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་
བསྐྱུར། དེ་རྗེས་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོད་ལྷེ་བཅན་གྱི་སྤྱབས་རྒྱ་གར་ནས་
སློབ་དཔོན་བད་མ་སམས་ལྟ་བ་དང་། བཤ་ཆེན་བེ་མ་ལ་མི་ཏུ་སོགས་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་མང་
པོ་བོད་དུ་གདན་དྲངས་ནས་བོད་དུ་སྟེལ་བའི་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་ཆོས་སྐོར་རྣམས་ཏེ།
ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། སྤྱ་འཁྱུར་གཞུང་ཤིང་མདོ་སྐྱ་མེས་ས་གསུམ་སྟེ། སྤྱབ་སྟེ་བྱུར་རྒྱན་
གསང་སྐོར་སྟོག་གི་ཤིང་། ཞེས་པའི་དོན་ནི། གསང་སྤྱགས་མའི་བསྐྱན་པའི་གཞུང་ཤིང་ནི་
བཀའ་མ་[འདུས་པ་མདོ]དང་། [སྐྱ་འབྲུལ] [སེམས་སྟེ] ལུགས་གཉིས་རྣམས་ཡིན། [འཇམ་
དཔལ་སྐྱ] [བརྒྱ་གསུང] [ཡང་དག་སྤྱགས] [ཆེ་མཆོག་ཡོན་ཏན] [ཕྱར་བ་འཛིན་ལས] [མ་
མོ་མོད་གཏོར] [འཛིག་རྟེན་མཆོད་བསྟོད] [དམོད་པ་དག་སྤྱགས] བཅས་སྤྱབ་པ་སྟེ་བརྒྱད་
དང་། [ཁྲམ་རིག་འཛིན] བསྟེན་སྤྱབ་རྣམ་བཞིའི་དགོངས་པ་སོགས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པའི་
ཐབ་ཆོས་རྣམས་ནི་བྱར་རྒྱན། རྟེགས་ཆེན་[སྟིང་ཐིག་ཡ་བཞིར] གྲགས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་རྣམ་
གཉིས་ཀྱི་དགོངས་བཅུད་རྣམས་ནི་སྟོག་ཐིག་དྲུངས་མའི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་ཡིན།
གསང་སྤྱགས་རྟིང་མའི་བརྒྱད་པ་རྣམ་གསུམ། རིང་བརྒྱད་བཀའ་ལ། ཉེ་བརྒྱད་གཏེར་ལ། ཐབ་མོ་
དག་སྤྱང་གི་བརྒྱད་པ་བཅས་ཡོད། དེ་དག་གི་དོན་རྒྱས་མིང་ཆོག་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་
སྤྱབས་སུ་གཟིགས།
གསང་སྤྱགས་ཐུབ་བསྐྱན་གྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལུགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༨ལོར་སྤྱན་ཐང་རིན་
པོ་ཆེས་བཏབ་པའི་རྫོ་མོའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། གུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་
རང་སྲོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་འབྲོང་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་སྤྱགས་མཐའ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཅན། ཉམས་སུ་སྤྱང་བའི་མཐའ་ཅན། ཉམས་སུ་སྲོད་བའི་
མཐའ་ཅན། ཁྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་མཐའ་ཅན། གུབ་པའི་མཐའ་ཅན་ནོ།།

གསང་སྐྱུགས་དོན་ཐེག་པ། བྱ་རྒྱུད། སྤྱོད་རྒྱུད། རྣམ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད། རྣམ་འབྱོར་ལྷན་མེད་པའི་
རྒྱུད་བཅས་ཀྱི་བསྟན་དོན་འབྲས་བུ་སྐྱུགས་ཀྱི་ཐེག་པ།

གསང་སྐྱུགས་རྣམ་འབྱོར་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས། རྣམ་འབྱོར་རྒྱུད་ནི་སྟོན་པ་
འོག་མིན་དུ། །སངས་རྒྱུ་ལས་སྤྱུལ་ལོངས་སྤྱུ་རྒྱུད་དུ་ཡིས། །རི་རབ་ཅེ་མོར་དཀྱིལ་འཁོར་
སྤྱུལ་བ་དང་། །གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ལ་སོགས་མ་དེས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
རྣམ་འབྱོར་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ནི། སྟོན་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་སྤྱི་རྣམ་པར་སྤྱུལ་ནས་ཆོས་སྟོན་
ཏོ། །གསུང་པའི་གནས་ནི་རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོར་གཤེགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དུ་སྤྱུལ་ནས་དེར་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་གནས་
སོགས་སུ་གནས་མ་དེས་པ་རྣམས་སུ་གསུངས་སོ། །

གསང་སྐྱུགས་པའི་དུས་བྱུག ༡ ཉ་དང་། ༢ གནས་སྟོང་། ༣ ཆོས་བརྒྱུད། ༤ ཉི་ཤུ་དགུ ༥ ཆོས་
བརྒྱ ༦ མར་ངོའི་ཉེར་ལཱའི་མཆན་མོའོ།

གསང་སྐྱུགས་སྤྱོད་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས། སྤྱོད་རྒྱུད་རྣམས་སྤང་ཞིང་དང་ཞིང་བར་
མ། །རྩ་གསུམ་སོགས་སུ་སྤྱས་བཅས་རྒྱལ་བ་སྟེ། །གསུང་བ་པོ་ནི་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱོད། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱོད་རྒྱུད་གསུང་བ་པོ་ནི་སྟོན་པ་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལོ། །གསུང་
པའི་གནས་ནི་རྣམས་སྤངས་སངས་རྒྱུ་པའི་ཞིང་ཁམས་མེ་ཏོག་སྤྱིང་པོའི་རྒྱུན་བཀོད་པ་དང་། དེའི་
ཞིང་ཁམས་བར་མ་དང་། ལྷང་ལོ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་གནས་རྣམས་སུའོ། །གསུང་པའི་འཁོར་ནི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཀོད་པ་དང་། སྤྱས་དང་བཅས་པའི་རྒྱལ་བ་རྒྱ་མཆོལ་བསྟན་ཏོ། །

གསང་སྐྱུགས་པོན་བྱེད་གསང་སྐྱུགས་ཀྱི་ཆོས་གསང་བ་བྱེད་དགོས་པ་རྣམས་ཀྱང་མ་གསང་བར་
པོན་གཞུང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་ལྟར་ཁོས་བསྐྱུགས་སུ་འདོན་པ།

གསང་སྐྱུགས་བྱ་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ལས། རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ལས་བྱ་རྒྱུད་འོག་མིན་
དང་། །རི་རབ་ཅེ་མོར་འཇམ་དཔལ་སོགས་ལ་གསུངས། ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བྱ་རྒྱུད་
གསུང་བ་པོ་ནི་སྟོན་པ་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྟོན་
པའི་མཐུས་འཇམ་དཔལ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་། བྲག་ན་དོན་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་

དང་། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་སོགས་པས་སྤྲུལ་བ། རྟོན་པས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སོགས་ཅི་
རིགས་པ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། བྱ་རྒྱུད་གསུངས་པའི་གནས་ནི་དེ་རབ་ཀྱི་ཅེ་སོར་དང་། སྤུལ་ཅུ་ཙྰ་
གསུམ་དང་། མི་ཡུལ་སོགས་སྤྲུལ་སོ།། གསུང་པའི་འཁོར་ནི་འོག་མིན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
བཀོད་པ་དང་སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་འཁོར་ལ་གཙོ་བོར་གསུངས་སོ།།
གསང་སྤགས་སྒྲ་མེད་པ། སྤང་བྱ་གཞི་དུས་ཀྱི་སྤྲུག་སྤུལ་སྤྱེ། སྤྱེ་བ། འཆི་བ། བར་དོ་གསུམ། དེ་
སྤྱོད་བྱེད་གསང་ལས་དུས་ཀྱི་སྤྲུག་སྤུལ་ལས་ཁྲིར་བསྐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་བྱ་འབྲས་དུས་
ཀྱི་སྤྲུག་སྤུལ་ཐོབ་པར་བྱེད་ཚུལ་གཙོ་བོར་རྟོན་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཞིག
གསང་སྤགས་སྒྲ་མེད་རྒྱུད་གསུང་ཚུལ། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲབ་
ལས། སྒྲ་མེད་གསང་འདུས་རྟོན་པས་བདུད་བརྒྱལ་རྗེས། །དགའ་ལྗན་ཡང་ན་གཞན་འབྲུལ་
གནས་སྤྲུག་ཤེས། །དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲུལ་ནས་མཁའ་ཁྲབ་འཁོར་ལ་གསུངས། །ཨ་ལ་རྒྱ་ར་ཀུན་
སྤྱིར་དག་གིས་བཞེད། །བོད་སོགས་རྟོན་པ་མཉན་ཡོད་བཞུགས་པའི་ཆོ། །མི་རྒྱ་བྱ་ཉིས་
གསོལ་བཏབ་ཨོ་རྒྱན་གཤེགས། །སྤྲུལ་པའི་དཀྱིལ་དུ་དབང་རྒྱུད་གནང་བར་གསུངས། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ལས། (1) རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པ་གསུངས་པའི་
ཚུལ་ནི། བརྟེན་ཨ་ལ་རྒྱ་ར་ཀུན་ལ་སོགས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ན། རྟོན་པ་ཉིད་གསང་བ་འདུས་
པའི་སྤྲུང་བཞེདས་ནས་གསུངས་པར་བཤད། ཆོས་གསུང་པའི་གནས་ནི། རྟོན་པ་ནས་བྱེད་ན་
སངས་རྒྱུས་ཤིང་ཐོར་སངས་བདུད་བརྒྱལ་ཟེན་པ་དང་། དགའ་ལྗན་དུ་བྱོན་ཏེ་རྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་སྤྲུལ་པ་ནི་ཆོས་གསུངས་པའི་གནས་དང་། གསུང་པའི་འཁོར་ནི། བྱང་
ཁམས་ལ་སོགས་གསང་འདུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་ཆོགས་རྣམས་སྤྲུལ་ནས་འཁོར་ནས་
མཁའ་ཁྲབ་པར་བྱུང་བ་དེ་དག་གིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ཐོར་འདོད་ཆགས་ཅན་རྗེས་སྤྲུ་
བཟུང་བའི་ཕྱིར་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། ། ཡོ་གཤེ་ཤིང་རྩ་བ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་དཔོན་ཀུན་དགའ་
སྤྱིར་ཐོའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། ཁྲབ་འབྲུག་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དགའ་བའི་སྤྱོ་བོ་འདོད་ཆགས་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་གནས་སྤྲུག་ཤེས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲུལ་ཏེ་
མཁའ་ཁྲབ་ཀྱི་འཁོར་ལ་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། །

བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནམས་དང་རྒྱ་གཞུང་ཁ་ཅིག་གིས་བཞེད་པ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་མཉན་ཡོད་དུ་
 བཞུགས་པའི་ཆེ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཡི་ཆུ་བྱ་ཉིས་སྟོན་པ་འཁོར་བཅས་ཨོ་རྒྱན་ཡུལ་དུ་སྤྱང་
 བྲངས་ཤིང་སྤྱིད་པ་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཆོས་ཞུས་པར། སྟོན་པས་རབ་དུ་བྱུང་ཞིག་
 གསུངས་པ་ལ། རྒྱལ་པོས་འདོད་ཡོན་སྤྱོད་བཞིན་དུ་འཆང་རྒྱ་བའི་ཆོས་ཤིག་ཞུས་པས། སྟོན་
 པས་སྤྱལ་པའི་སྤང་བ་བསྐྱུས་ཏེ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་སྤྱལ་ནས། ཡི་ཆུ་
 བྱ་ཉི་ལྔ་གས་སྤལ་ལྟན་གྱི་འཁོར་ནམས་ལ་དབང་བསྐྱུར་ཞིང་རྒྱ་དབུལ་པར་བཞེད། དེ་ལྟར་
 བ་ཆོས་གསུང་པ་པོ་སྟོན་པ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྤྱང་བཞེདས་ལ། གསུང་པའི་གནས་
 ཨོ་རྒྱན་ཡུལ། གསུང་པའི་འཁོར་ཡི་ཆུ་བྱ་ཉི་བཅས་སོ། (2) གཤིན་ཇེ་གཤེད་ཀྱི་རྒྱ་
 གསུངས་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། གཤེད་སྒོར་བདུད་དབུང་འདུལ་ཆེ་གསང་གསུམ་
 གྱི། རྟོ་རྟེ་ལས་བྱུང་དགྲིལ་འཁོར་སྤྱལ་སོགས་མང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྟོན་པ་མངས་
 རྒྱས་པའི་དུས་སྤྱད་དུ་ནམས་ཀྱིས་བར་དུ་གཙོད་པའི་ཆེ་བདུད་ལས་ནམས་པ་རྒྱལ་བའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་ཏེ། སྤྱ་གསུང་བྲགས་ཀྱི་རྟོ་རྟེ་ལས་ཁོ་བོ་གཤིན་ཇེ་གཤེད་བྱུང་ནས་
 དགྲིལ་འཁོར་སྤྱལ་ཏེ་གཤིན་ཇེའི་རྒྱ་དབུལ་ནས་བདུད་ཐམས་ཅད་བཅུལ་བར་བཞེད། འདི་
 ལ་རྒྱ་གསུང་པ་པོ་ཉི་སྟོན་པ་གཤིན་ཇེ་གཤེད་ཀྱི་སྤྱར་གཞེངས་ལ། གསུང་པའི་གནས་ནི་
 སྤྱལ་པའི་དགྲིལ་འཁོར། གསུང་པའི་འཁོར་ནི་བདུད་ཆོགས་ནམས་ལ་བདུད་འདུལ་པའི་ཆེད་
 དུ་གསུངས་སོ། སོགས་ཁོངས་ན་བསྐྱུས་པའི་གཤིན་ཇེའི་སྒོར་གཞན་ནི། བསྐྱུས་རྒྱ་དང་།
 གཤེད་དམར་བཟན་པ་སྟེ། སྟོན་པ་གཤིན་ཇེའི་གཤེད་ལྷ་བཅུ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་འཁོར་
 ཆོགས་ལ་བསྐྱུས་རྒྱ་དང་གསུངས་པ་དང་། སྟོན་པ་རྟོ་རྟེ་བཅུ་མོའི་རྟ་གཞེས་པ་ཆོས་འབྱུང་གི་
 གཞལ་ཡས་ཁང་ན་གཉི་ལྔ་གཞི་རྟོ་སོགས་དང་ལྟན་ཅིག་བཞུགས་པའི་ཆེ་ལྷ་གཞིར་ལ་ཉན་
 པར་གདམས་ནས་གཤེད་དམར་གསུངས་པ་བཅས་སོ། (3) དགྲེས་པ་རྟོ་རྟེའི་རྒྱ་དང་གསུངས་
 ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁུབ་ལས། དགྲེས་རྟོར་བདུད་འཛོམས་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་དུ། རྩ་བའི་
 རྒྱ་དབུལ་བཞེད་རྒྱ་དབུལ་ལྟན་དུ་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མ་རྒྱ་དགྲེས་པ་རྟོ་རྟེ་ནི། རྒྱ་
 གསུང་པ་པོ་སྟོན་པས་རྩ་བའི་དུས་སྤྱལ་པའི་སྤྱང་བདུད་བཞི་འཛོམས་པའི་དུས་སྤྱལ་ སྟོན་པ་

དབྱེས་པ་དོན་མཛོད་སྐྱར་བཞེངས་ནས་གསུངས་པར་བཤད། གསུང་པའི་གནས་ནི། རྩོམ་བཅུན་
མོའི་རྩ་གཞེས་པ་ཆོས་འབྱུང་གི་གཞུལ་ཡས་ཁང་དུ། འཁོར་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པ་མང་པོས་བསྐྱོར་བ་ལས་རྩོམ་པོ་དང་། བདག་མེད་མ་སོགས་ཀྱིས་ཞུས་ནས་ཅ་
རྒྱུད་རྒྱས་པ་དང་། བསྐྱུས་རྒྱུད་བཟླ་གཉིས་གསུངས་པར་བཞེད། ཡང་དུས་གཞན་ཞིག་ན་
སྟོན་པ་དབྱེས་དོའི་སྐྱར་བཞེངས་ནས། གནས་དོན་མཛོད་རྩ་གཞེས་ཆོས་འབྱུང་གི་གཞུལ་
ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ། འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ལྷ་ཆོགས་དང་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་འཁོར་ལ། བཤད་རྒྱུད་དོན་མཛོད་གསུངས་པར་བཞེད་དོ། (4) འཁོར་ལོ་བདེ་
མཆོག་གི་རྒྱུད་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྲུབ་ལས། བདེ་མཆོག་ཐོག་མ་མེད་ནས་རྒྱལ་
བས་གསུངས། གཉིས་ལྡན་དུས་སུ་འབྲས་བུའི་ཉེ་རུ་ཀས། རྩོམ་གྱིང་དུ་འཁོར་ལ་བསྐྱར་དུ་
བཤད། རྩོད་དུས་དག་པོ་རྒྱུད་མ་འཁོར་བཅས་ཀྱིས། གནས་ལུལ་དུར་ཁྲོད་རྣམས་ལ་དབང་
བྱེད་ཆེ། སྤྱུལ་བས་བཟུལ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞེད་དེ་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་རྣམས་ནི་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བསྟན་པར་བཞེད། གཉིས་ལྡན་དུས་སུ་སྟོན་པ་འབྲས་བུའི་ཉེ་རུ་ཀས། གནས་རྩོམ་གྱིང་
དུ། འཁོར་རིགས་ལྟའི་དབང་པོ་དང་དབང་པོ། སྤྱད་པ་པོ་གསང་བདག་དག་པོ་འཛིགས་བྱེད་
འཁོར་བཅས་ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་རྒྱུད་བསྐྱར་དུ་བསྟན་པར་བཤད། རྩོད་ལྡན་དུས་སུ་དག་པོ་
འཛིགས་བྱེད་དབང་ལྷན་ཆེན་པོ་རྒྱུད་མ་དང་བཅས་པ། དེའི་འཁོར་ལྟ་དང་། སྤྱད་དང་། གཞོད་
སྤྱོད། བྱི་ཐ་དང་། སྤྱོད་པོ་དང་། མེ་མ་ཡིན་དང་། མེའམ་ཅི་དང་། བྲ་མེན་རྣམས་ཀྱིས་གནས་
ལུལ་ཉེར་བཞེད། དུར་ཁྲོད་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་རྣམས་བརྒྱུད་ནས་རྩོམ་གྱིང་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་
བསྐྱུས་ཏེ། རང་ཉིད་ལོག་པ་ལ་ཞུགས་ཞིང་གཞན་ཡང་ལོག་པ་ལ་འགོད་པའི་དུས་སུ། སྟོན་པ་
དོན་མཛོད་འཆང་ལོག་མེན་གྱི་གནས་སུ་སངས་རྒྱས་བྱང་མེས་ས་རྣམས་ལ་འོད་གསལ་ལྡན་ཅིག་
སྤྱུས་པའི་ཆོས་བསྟན་ནས་བཞུགས་པའི་ཆེ། དག་པོ་དབང་ལྷན་གྱི་འཁོར་བཅས་པ་འདུལ་བའི་
དུས་ལ་བབས་པར་མཐེན་ཏེ། སྟོན་པ་སྤྱུལ་སྤྱུའི་འབྲས་བུའི་ཉེ་རུ་ཀའི་སྐྱར་བཞེངས་འི་རབ་ཀྱི་
ཅེ་མོར་ཁྱོན་པ་དང་། རིགས་ལྟའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུལ་ཡས་ཁང་དང་། དཔལ་པོ་དང་།

དབའ་མོ་ལ་སོགས་སྐལ་ནས་བྲལ། སྟོན་བ་ཉིད་ཡོངས་སྤྱིའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་ནས།
རྩལ་སྤྱིང་འདིར་བདེ་མཆོག་ཞལ་བཞི་བྲལ་བ་ཅུ་གཉིས་པར་སྐལ་ནས་འཛིགས་བྱེད་དང་།
དུས་མཚན་ཞབས་ཡོག་ཏུ་མནན་ཞིང་བཟུལ། སྐལ་པའི་འཁོར་ཀླུ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ཉེར་བཞི་
དང་དུར་ཁྲོད་བརྒྱད་བཟུང་བའི་མ་རུང་བ་ཀླུ་མས་བཟུལ། རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོར་བཅོམ་ལྡན་འདས་
གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་འཁོད་དེ་སྐལ་ལྡན་ཀྱི་ལྷ་མིའི་འཁོར་བཅས་བཞུགས་བ་དང་། རྩེ་རྩེ་ཀླུ་
འཁོར་མས་ཀྱིས་ཉེ་ཅ་རྒྱུད་གསུངས་བ་དང་། བྲག་རྩོར་ཀྱིས་ཀྱིས་ཉེ་བཤད་རྒྱུད་གསུངས་
བར་བཞེད་དོ། (5) དབའ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། ཤེས་བྲུ་ཀུན་ཁབ་
ལས། དུས་འཁོར་བྱ་ངན་འདས་པའི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི། འག་ཉར་དབའ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་མཆོད་
ཉེན་ཀྱི། འོག་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་དབང་སྟེང་མར་ནི། དབའ་ལྡན་རྒྱ་སྐར་དཀྱིལ་འཁོར་
ལེགས་སྐལ་ནས། ཁྲི་བཟང་ལ་སོགས་སྐལ་ལྡན་འཁོར་ལ་གསུངས། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར།
སངས་རྒྱུ་མཉམ་ལས་འདས་པའི་སྤྱོད་ལོགས་པའི་ཉ་ལ་ལྟོ་སྤྱོད་གས་དབའ་ལྡན་འབྲས་སྤྱངས་
ཀྱི་མཆོད་ཉེན་དུ་གཤེགས་ཏེ། འོག་ཏུ་ཆོས་དབྱིངས་གསུང་གི་དབང་བྲག་དང་སྟེང་དུ་དབའ་
ལྡན་རྒྱ་སྐར་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལེགས་པར་སྐལ་ནས་རྩེ་རྩེ་སེང་གའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ཏེ་དཀྱིལ་
འཁོར་ལ་བཀོད་པའི་འཁོར་ཀླུ་མས་དང་། ལྷ་བ་པོ་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་བ་བཟང་པོ་དང་གཞན་ཡང་རྒྱལ་
པོ་དགུ་བཅུ་ཅ་བྲལ་ལ་སོགས་པ་སྐལ་བ་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་ཀླུ་མས་ལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་
པོ་སྟོང་ལྷག་བཅུ་གཉིས་པ་གསུངས་སོ་ཞེས་ཀུན་མཁྱེན་རང་བྱུང་རྩེ་རྩེ་སོགས་པོད་ཀྱི་དུས་
འཁོར་བ་པལ་ཆེ་བས་བཞེད་ལ། རྩེ་ནང་རྩེ་བཅུན་ཆེན་པོ་རྩེ་སྤྱངས་དང་བཅས་པ་ཀླུ་མས་
ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་མཉམ་པའི་བྱེ་ལོར་རྒྱུད་འདི་གསུངས་པར་བཞེད་དོ།

གསང་སྤགས་མི་འབྲུག་པའི་སྟོན་བཞི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་མི་བསྐྱེད་པ། ཐེ་ཆོས་ལྡན་པ། བཀའ་ལྟར་
མི་བྱེད་པ། དད་བ་མེད་པ།

གསང་སྤགས་ལ་འབྲུག་རིམ་གསུམ། རོག་མར་སྟོད་རུང་དུ་བྲལ། བར་དུ་བསྟེན་པ་བྲལ། མཐར་
དངོས་བྲལ་སྐྱབ་པ།

གསང་སྤགས་གཟེམ་སྤྱིལ། གནས་འདི་རོག་མར་གནས་དེར་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་ཀྱི་གཟེམ་

སྤྱིལ་ཡིན་པར་གྲགས། དེ་རྗེས་ས་སྤྱ་ཁྲ་མ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་བཞུགས་ནས་ས་
ལུགས་ལུག་ལེན་མཛད། དེ་རྗེས་མཁུན་རབ་རག་དབང་པས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྤེ་གཏོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤགས་ལམ་གྱི་བགེགས་སྟོན་བཞི། འུང་ཚུབ་སེམས་མ་སྦྱང་བ། སྤགས་རྒྱད་ལ་ཡིད་མ་
ཆེས་ད། བསྐྱབ་བྱ་དམ་ཆིག་མ་བསྐྱར་བ། ཁྲ་མ་ལྟ་ལ་མི་དད་ད། དེ་ནམས་ཀྱི་ཆོག་ཁྲ་ནི་ཡོན་
ཏན་བཞི་བཞི།

གསང་སྤགས་ལུགས་འབྱུང་གླིང། མདོ་སྤགས་ཐུབ་བསྟན་བཤད་སྦྱབ་གླིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། ཁྲ་
བ་དབང་ལུག་རབ་བརྟན་ནས་གསང་འདེབས་མཛད། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྟོན་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན་ཡང་རྗེས་སུ་རྟེན་ལྷ་ར་བསྐྱར། ད་ལྟ་རྩ་བ་པོ་དེ་གསང་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འཛམ་ཐང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤགས་གསང་རྟེན། དུས་རབས་བརྟན་པའི་དཀྱིལ་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྔོང་བཅན་སྐམས་པའི་
དུས་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཀྱིས་ར་དང་བམ་ཟེའི་སྟོབ་དཔོན་ཤམ་ཀ་ར། བལ་པོའི་སྟོབ་དཔོན་
ཤི་ལ་མཆུ་སོགས་བོད་དུ་གདན་འདྲུན་ནས་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་ཞིང་། དེ་
རྗེས་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་དཀྱིལ་དུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྔོང་ལྷེ་བཅན་སྐབས། རྒྱ་གར་གྱི་
སྟོབ་དཔོན་བཟླ་སམ་ལྷ་མ་དང་། སྤགས་འཆང་རྟ་མཁྱིའི། བཞུ་ཆེན་པེ་མ་མེ་ཏ་སོགས་མང་པོ་
བོད་དུ་གདན་འདྲུན་ནས་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་དར་སྤེལ་བཏང་བ་ནས། དུས་རབས་
བརྒྱ་པའི་མཇུག་བར་བོད་དུ་དར་བའི་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གསང་སྤགས་རྟེན་ལ། དེ་རྗེས་
སུ་དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པའི་འགོར་བོད་དུ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་
སྐབས་མངའ་འཛིན་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། མར་ལ་ལོ་རྒྱུ་བ་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གྲོས། ཏུག་ག་
འགོས་ལོ་རྒྱུ་བ་ཁྲག་པ་ལྟས་བཅས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་གསང་སྤགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་
གསང་སྤགས་གསང་མ་བཞེས་ཟེད།

གསང་སྤགས་གསང་མ། དུས་རབས་བརྒྱ་གཅིག་པར་ལོ་རྒྱུ་བ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ཕྱིན་ཆད་དུ་
བསྐྱར་བའི་རྒྱད་རྣམས་ལ་ཟེད།

གསང་སྤྲུགས་གསང་མ་བ། ལོ་ཆེན་རིན་པའེད་གི་དྲུས་ཚུན་དུ་བསྐྱར་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གྲུབ་
མཐའ་འདྲིན་མཁན་སྤྱི།

གསང་ཆ། ① སྤྲུག་གསང་། གསང་ཆ་བྱེད་བ། ② རྒྱུག་ནས་བཏང་བའི་ཡིག་ཆའམ་འཕྲིན།
གསང་ཆབ། གཅིན་བ། གསང་ཆབ་གསལ་བ། གསང་བ་ཆེན་པོ་མེད་གི་ནས་གངས་ཡིན།
གསང་ཆེན་བསྐྱན་པའི་གསལ་བྱེད། གསང་སྤྲུགས་འདྲིན་སྤྱིའི་བྱེད་མཁན།
གསང་ཆེན་ན་དེ་སྤྲུག་དབྱངས། གསང་ཆེན་སྤྲུགས་ཀྱི་རོལ་མེད་སྤྲུག་དབྱངས་ཞེས་པའི་དོན།
གསང་ཆེན་དགེ་མ་དགོན། སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་རྗེས་ཙམ་ན་སྤྲུག་ཐོག་ཚུལ་ཁྲིམས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་གནས་མདོ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ལུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་རྩ་
སྤྲུག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་མཆོད་ལ། ཀླུ་སྤྱིའི་ཐོད་རྩེའི་རོལ་ལོ། ལ་ཆེན་གྱི་བཤོས། རྩི་ཚུའི་ཡོན་ཆབ། ཆེལ་ཆེན་གྱི་
མར་མེ། གསུང་ཆེན་གྱི་བདུག་སྤྲོས།

གསང་ཉན། གསང་ཉན་སྤྱིག་ཆས། གསང་ཉན་འབྲུལ་ཅལ། གསང་ཉན་ཡོ་བྱད།
གསང་ཉལ། གསང་བའི་སྤྲོན་སྤྲུག་གཞན་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ལ་སོ་ལྟ་ཆོད་ཉལ་བྱེད་མཁན།
གསང་ཉལ་བྱ་སྤྲོད། གསང་ཉལ་གྱི་བྱ་སྤྲོད་ཅི་རིགས་བྱེད་པ་ལ་ཟེར།

གསང་ཏྲགས། མི་མདོན་པའི་ཏྲགས་མཆན།

གསང་སྤྱེ་སྤྱོན་པའི་སྤྱོད་དཔོན། ལ་སྤྱོད་གི་ཆོས་ལུན་ཞིང་། འགོ་བ་བཞི་དང་གལ་བ་རྒྱུག་ཏུ་བར་
ཆད་བྱི་བ་ལ་མཁས་པ་དགེ་འདུན་གྱིས་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱིས་གསང་སྤྱོན་དུ་
བསྐྱོས་ནས་བསྐྱབ་བྱ་ལ་རྒྱུག་ཏུ་བར་ཆད་བྱིས་ཏེ་དགེ་འདུན་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་དགེ་སྤྱོད་རོ།།
གསང་སྤྱེད་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་ཆབ་
མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་སྤྱོན། དགེ་སྤྱོད་གི་སྤྱོམ་པ་གནང་སྐབས་གསང་སྤྱེ་སྤྱོན་པའི་སྤྱོད་དཔོན།
གསང་གཏམ། གསང་བའི་སྤྲུག་ཆའམ། སྤྱིའི་གཏམ། གསང་གཏམ་འགྲོལ་བ།
གསང་ཐག གཞན་གྱིས་མི་མདོན་པར་སྤྲོད་འཕེན་བྱེད་པའི་ཐག་བ།

གསང་དོན། གསང་བའི་དོན་གནད།

གསང་དོན་སྟུན་སེང་ཞུ་བ། བསང་བའི་གནད་དོན་གོང་རིམ་ལ་སྟུན་སེང་འབྲུལ་བ།

གསང་ཕྱེ། དེང་དུས་དཔལ་ཁང་གི་ཁར་དང་། གློག་ཁྲད་ཀྱི་སྒྲོ་སོགས་འབྲེད་ཡས་ཀྱི་གསང་བའི་

ཨང་གངས་བསྐྱིགས་ནས་དེ་རང་ཉིད་ལས་གཞན་པས་མི་ཤེས་པར་བྱ། གསང་བའི་ཨང་

གངས་དེ་བརྒྱད་ནས་ཁར་དང་། གློག་ཁྲད་སོགས་གཤམ་བའི་རིགས་ནམས་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་ཕྱིར་

ན་གསང་བའི་ཕྱེ་ཕྱུ་མིག་གི་དོན་ཡིན།

གསང་སྟོམ། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་encryption; encipherment ཟེད།

གསང་བདག ① གསང་བའི་བདག་པོ་བྱུག་ན་རྗེ་རྗེའི་མཆན་ཡིན། ②[མངོན]ནམ་ཐོས་སྤྲུལ།

གསང་བདག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་དཀྱིལ་ཅན་དུ་སྦྱི་ཕུད་སྒྲ་མ་འགྱུར་མེད་ལུང་

རྟོགས་ཀྱི་ས་བཅུག། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་

ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་བདེ་བྱུང་གསུམ། གསང་བྱ། བདེ་བ་ཅན་དུ་བ་བསྟོན། ཆལ་གྲུང་ཐང་།

གསང་འདུས། རྒྱུད་གསང་བ་འདུས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག

གསང་འདུས་འཇམ་དོར། གློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ནས་བརྒྱུད་པའི་གསང་བ་འདུས་པ་

འཇམ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་ལྷ་བཅུ་དགུ་ཡོད་པ་སྟེ། དབུས་སུ་འཇམ་དཔལ་རྗེ་རྗེ་ཡལ་ཡུམ། འར་དུ་

ནམ་སྒང་། རྫོང་རིན་འབྲུང་། ལུབ་ཏུ་འོད་དཔག་མེད། བྱང་དུ་དོན་གྲུག། འར་རྫོང་སྤྱན་མ། རྫོ་

ལུབ་ཏུ་སྒྲ་མ་གྱི། ལུབ་བྱང་དུ་གོས་དཀར་མོ། བྱང་འར་དུ་སྒྲོལ་མ། རིམ་བཤུཅིས་པའི་འར་

རྫོང་གཟུགས་རྗེ་རྗེ་མ། རྫོ་ལུབ་ཏུ་སྒྲ་རྗེ་རྗེ་མ། ལུབ་བྱང་དུ་བྲི་རྗེ་རྗེ་མ། བྱང་འར་དུ་རྗེ་རྗེ་རྗེ་མ།

འར་རྫོང་གཡོན་དུ་རེག་བྱ་རྗེ་རྗེ་མ། གཡས་སུ་ཆོས་དབྱིངས་རྗེ་རྗེ་མ། འར་རྫོང་གཤེན་རྗེ་

གཤེད། རྫོ་རྫོང་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད། ལུབ་རྫོང་བརྒྱ་མཐར་བྱེད། བྱང་རྫོང་བགཤགས་མཐར་

བྱེད་བཅས་ནི་རྗེ་བཅུ་ཉ་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་གཙོ་བོར་བཞུགས་པའི་གསང་བ་འདུས་པའི་

དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་ཏེ་ཞིབ་པར་དཀྱིལ་ཆོག་རྗེ་རྗེ་སྤེང་བ་ནང་གསལ།

གསང་འདུས་ལྟར་གྱི་དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། རྒྱལ་བའི་ཕུང་པོ་ལྟ། བདེ་གཤེགས་ཁམས་བཞི། ལུས་
སྦྱེ་མཆེད་དུག་སེམས་དབའ་ལུལ་ལྟ། རྩོམ་མ་སྟེ་ཉི་ཤུ་པོ་རིགས་ལྟར་བྲེ་བ།
གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པ། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་མི་བསྐྱོད་པ་བྱེད་པའི་གསང་འདུས་ལ།
གསང་འདུས་མི་བསྐྱོད་པ་ཟེར་བ་ཡིན།
གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས། རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་བཞེད་སློལ་
ལྟར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་ལྟར་བཞེ་གཙོ་བོ་ལུས་བཅས་སྦྱུ་མདོག་
དམར་སེར་ཞལ་གསུམ་བྲག་དུག་པ་དབུས་སུ་བྲས་པའི་རིགས་ལྟར་ལུས་བཞི། རྩོམ་དུག་ཁོ་
བོ་བཞི་བཅས་བཅུ་དགུ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་དཀྱིལ་ཆོག་འོར་བུའི་ཐེང་བ་ལས་གསལ།
གསང་འདུས་རིགས་དུག་གསང་འདུས་ལྟ་དགུ་མ་དང་གསང་འདུས་ལྟ་བུ་གསུམ་མ། གསང་
འདུས་ལྟ་བུ་དགུ་མ། གསང་འདུས་ལྟ་ཉེར་ལྟ་མ། གསང་འདུས་ལྟ་སོ་གཉིས་མ། གསང་
འདུས་ལྟ་སོ་བཞི་མ་སོགས་སོ།
གསང་དོན་ཕྱིར་བྱར་བ། གསང་བའི་གནད་དོན་ཕྱི་ལོགས་མི་གཞན་གྱིས་ཤེས་ཤོགས་བྱུང་བ།
གསང་བཟ། རྒྟོག་ནས་གཏོང་བའི་བཟ། གསང་བཟ་གཏོང་བ། གསང་བཟ་སྤྲད་པ།
གསང་ནད། བོ་མའི་མཆན་མའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཅ་བ་ཐུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། གསང་བའི་ནད་ལ་ཕོ་
མོ་ཐ་དད་གཉིས། ཞེས་གསུངས་པས་མཆོན་བྱས་སོ།
གསང་གནད། ཡོངས་བྲགས་མིན་པའི་གནད་འགག་ཡང་ན། གསང་བ་རྒྱ་འཁྱར་ཞེས་པ་དོན་
གཅིག་མིང་ནས་བྱངས་ཡིན།
གསང་གནད་ཡིག་ཆ་གས། གསང་བའི་གནད་ཚུལ་འཁོད་པའི་ཡིག་ཆ་གས།
གསང་གནས། ① བོ་མའི་མཆན་མ། ② གསང་བའི་ས་གནས།
གསང་གནས་ཉན་ན། གསང་བའི་གནས་ཚུལ་རྒྟོག་ཏུ་ཉན་ན་བྱེད་པ།
གསང་གནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ། གསང་གནས་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་ལས་གྱེས་པའི་རྩ་འདབ་སོ་
གཉིས་གདུགས་ཀྱི་ཅིབས་མ་ལྟར་ཁ་མར་ཕྱོགས་པ།
གསང་པོ། ཡངས་པོ་འཕམ་འཁྲོལ་པོ། སྐད་གསང་པོ། ཁ་གསང་པོ།

གསང་སྤྱ། གསང་གནས་ཀྱི་སྤྱ་སྤྱོད་སྤྱི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག

གསང་སྤྱོད། ① བཤང་གཅི་འདྲོང་སའི་ཁང་བ། གཡང་གཡུ་སྤྱིག་སྤྱུ་བས་བྱི་མ། གསང་སྤྱོད་འདོན་
དུས་ནང་མ། ② འཕྲིག་པ།

གསང་སྤྱིངས། སྤྱོག་སྤྱང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་
སྟེ། དཔེན་སྤྱད་དུ་bcc ཟེད།

གསང་བྱ། སྤྱིད་འོད་སྤྱང་ཀྱི་གསང་བྱ་ཞེས་པའི་ཡུལ་དང་དགོན་པ། ལྷ་ས་ཁུལ་དུ་ཡོད།

གསང་བྱ་དགོན། གསང་བྱ་ནི་འུ་ཐོག་དགོན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།

གསང་བྱ་ནི་འུ་ཐོག་དགོན། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆུ་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༠༥༥ རེ་ལོར་རྩོམ་ཅི་ཞེ་ཨ་ཉི་ཤའི་དངོས་
སྤྱོད་རྩོག་ལོ་རྒྱ་བ་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཐོག་མར་བཏབ། བྱ་བ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་སྤོལ་གཏོད་ནས་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་བྱུང། བྱ་བ་མཐའ་བཀའ་གདམས་པ་དང་
གནང་དུས་སུ་བཀའ་གདམས་པའི་གདན་ས་ཐོག་མའི་གས་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིའི་སྟོད་
ཡུང་བདེ་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསང་བྱ་བྲ་ཆང་བཅུ་གཅིག་ ༡ སྤོལ་སེད། ༢ ཉི་མ་ཐང། ༣ དུགས་པོ་བྲ་ཆང། ༤ རྣམ་རྒྱལ་སེར་
ཁང། ༥ ཁུ་སྤྱེ་བཅས་སྤྱིད་སྤྱོད་བྲ་ཆང་ལྔ་དང། ༦ སྤྱོས་སྤྱིང་བ། ༧ གཞི་བ། ༨ རྩང་རྩང། ༩
གནས་སྤོ་བ། ༡༠ སྤྱོས་གསང་བ། ༡༡ རྩ་བ་སྤྱོད་སྤྱང་བཅས་སྤྱིད་སྤྱོད་བྲ་ཆང་དུག་སྤྱེ་བཅུ་
གཅིག་ཡོད་ལ་བྱིས་བྲ་ཆང་རྣམས་བྲ་ས་གཞན་དང་བསྤྱིལ་བཤམ། ས་གནས་གཞན་དུ་གཞིས་
པལ་སྤྱུ་བས་གསང་བྱ་དབྱར་ཆོས་ཙམ་མ་གཏོགས་རྒྱུན་གཏན་བྲ་གངས་སུ་མ་ཆུ་སྤོར་ལས་
མེད། དབྱར་ཆོས་སྤྱུ་བས་མཁན་པོ་དང་ཁྲིམས་གཞོན་རྣམས་སྟེ་ཐང་རྩ་བ་སྤྱོད་བ་སོགས་སྤྱེ་
ཁག་བཅུ་ཙམ་སྤོར་བྱིས་བྱེད་པ་དང་དགའ་ལྷན་ཤར་ཅེ་མཁན་པོས་གསང་བྱ་སྤྱིད་སྤྱང་
ཞབས་བྱུང་གི་མིང་འདྲིན་བྱེད་སྤོལ་ཡོད།

གསང་བྱའི་དབྱར་ཆོས། གསང་བྱ་ནི་འུ་ཐོག་དགོན་པར་དབྱར་དུས་འཆོགས་པའི་ཆོས་ད།

གསང་འཕྲིན། གསང་བའི་ཡིག་འཕྲིན།

གསང་འཕྲིན་ཁང། གསང་བའི་འཕྲིན་ཡིག་བཏང་ལེན་བྱེད་སའི་ཁང་བ།

གསང་འཕྲིན་ཕྱིར་སྒྲོག་གསང་བའི་འཕྲིན་པ་ཕྱིར་རོལ་ལ་སྒྲོག་སྤངས་བྱ་བ།
གསང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས། གསང་འཕྲིན་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་ཁུངས།
གསང་བ། ① གསངས་བ། གསང་བ། གསོངས། སྤེད་བ་དང་། གཞན་ལ་མི་མཛོན་བར་བྱེད་བ།
སྤྱིང་གཏམ་གསང་བ། སྒྲོན་ཆ་གསང་བ། རྒྱ་ཁོར་གསང་བ། དྲག་ཕྱག་གི་ནང་དུ་གསངས་ནས་
ཡིབ་བ། དངོས་པོ་ཀྱང་མི་གསང་བ། གསང་བར་རང་མཁས་ཀྱང་། འོད་བར་མི་མཁས། ②
མི་མཛོན་བའི་དངོས་པོ། གསང་བ་སྤྲས་བ། གསང་བ་ཁྲིམ་བསྒྲགས། གསང་བ་ཕྱིར་བྲགས།
གསང་བའི་གཏམ། གསང་བའི་མན་ངག་གསུང་བའི་སྤྱལ་མ། གསང་བའི་ཁྱུ་སྒྲོལ། གསང་
ལམ། གསང་འོད། ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ།

གསང་བ་ཆོས་ལུགས། བཅོན་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་བོད་ས་གནས་ཀྱི་མི་དམངས་ཆང་མས་བོན་
ཆོས་ལ་དད་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནམས་སེམས་དགའ་བའི་ཆེད་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་དང་།
གཟུངས་སྒྲགས་བསྐྱོས་ཐོར་སོགས་གནས་ནས་བབས་བ་རེད་ཅེས་བའི་བཤད་ཚུལ་ཡོངས་
བསྒྲགས་བྱེད་དགོས་ལྟར་བཞི་ཕྱི་ཅམ་དང་། དོན་དངོས་སུ་བརྟེན་སྒྲོ་སེམས་འཆོས་བསྐྱོས་
སེབས་ཏེ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཅོན་ལ་ཕུལ་བའི་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་ཀྱང་
དེ་གནས་ཚུལ་རོ་མ་བོན་པོ་ནམས་དང་མང་ཆོགས་ལ་བྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་མི་རུང་བའི་སངས་
རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིན་པའི་དོན།

གསང་བ་སྤྱེ་བྱུག་གསང་སྒྲགས་སྐོར་གྱི་ཆོས་ཚན་མི་འདྲ་བ་དུག་ལ་ཟེར།
གསང་བ་དམ་པོ། ① ཏ་ཅང་གསང་བ། ② གཞན་ལ་མི་སྒྲོན་པའི་དངོས་པོ་འཕྲིན་ནང་དོན།
གསང་བ་འདུས་བ། རྒྱ་མེད་བ་རྒྱད་ཀྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་གསང་བའི་གནད་ཐམས་ཅད་འདུས་
པའི་རྒྱད་དང་། དེའི་ཡི་དམ་ཞིག་
གསང་བ་དབང་བསྐྱར་ཐབས་ཀྱི་ཐེག་བ། མ་རྒྱ། ཨ་རྒྱ། ཨ་ཏི་གསུམ་སྟེ་སྟོང་མའི་ཐེག་རིམ་དགའི་
ནང་གསེས་ཞིག་
གསང་བ་འབྲུ་བྱུག་པར་ཕྱིན་བྱུག་གི་དོན་མཚོན་པ་དང་། རིགས་བྱུག་གི་སྤྱག་བསྐལ་དང་། དེའི་སྤྱེ་
གནས་བྱུག་སྐྱོབ་པ་སོགས་བྱེད་ཆོས་མང་པོ་ཆང་བའི་གཟུངས་སྒྲགས་ཡི་གེ་བྱུག་པ་སྟེ། ཨོ་

མ་ཉི་བསྐྱེ་རྒྱུ། ཞེས་པ་འདི་ལ་ཟེར།
གསང་བ་འཛིན། [མངོན]ལྷག་ན་རྟོ་རྟེ།
གསང་བ་བྱིར་བྱུང། གསང་བ་སྤྲོས་བ་ཀྱངས་མ་ཐུབ་པར་མི་གཞན་གྱིས་ཤེས་པ།
གསང་བ་ཟབ་མོའི་དབང་གསུམ། མ་རྒྱལོ་གའི་འཕྲུག་སྒོ་སྟེ། སྟོང་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་གསང་དབང་།
རིག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་།
མཉམ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་ལ་དབྱེར་མེད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དབང་བཅས་གསུམ།
གསང་བ་གསུམ། སྐྱའི་གསང་བ་དང་། གསུང་གི་གསང་བ། ཐུགས་ཀྱི་གསང་བའོ།
གསང་བའི་དཀར་གསུམ། ཀླང་། བྱང་སེམས། ལྷང་བ་གསུམ་མོ།
གསང་བའི་འཁོར་ལོ། [མངོན]མོ་མཆན།
གསང་བའི་གྲོས་ཆོགས། རྒྱགས་གསུམ་པས་མ་རྟོགས་པར་བྱས་ནས་སྒོ་ག་ཏུ་གྲོས་མོལ་བྱས་པའི་
འཆོགས་འདུས་ཀྱི་མིང་།
གསང་བའི་དག་གསུམ། གཟུང་འཛིན་བྱའི་དག་ང་བདག་ནང་གི་དག་ཆགས་སྤང་གསང་བའི་དག་
གསང་བའི་མངར་གསུམ། བརྒྱ་རྒྱ། དཔའ་བོ་གིར་ཤི་བའི་ཤ་རིན་ཆེན་དང་གསུམ་མོ།
གསང་བའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྟོ་རྟེང་། ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་རྟོ་རྟེང་ཞིག་ཡིན། རྟོ་རྟེང་དེའི་ཡིག་
གཟུགས་ནི་ཆད་ལྷན་ཡིག་གཟུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་བྲིས་ཡོད། དེ་ནི་ཡིག་གཟུགས་མཁས་པ་
ཡིའུ་ཀྱང་ཆོན་གྱིས་བྲིས་ཤིང་། ཡིའུ་ལུགས་བྲིས་རྒྱན་གྱི་ཆབ་བྱེད་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ཡིན།
གསང་བའི་ཉེན་རྟོག་པ། ཉེན་རྟོག་པའི་ཆས་སོགས་མ་སྤྲོས་པར་མངོན་ཆུང་ངར་གནས་ཆུལ་རྟོགས་
ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཉེན་རྟོག་པ།
གསང་བའི་སྤྲིང་པོ། ① གང་བྱུང་ལ་མི་སྟོན་པའི་གནད་འགག ② གསང་བའི་གཟུགས་སྤྲུགས།
གསང་བའི་ཉར་ཡིག་ གསང་བའི་ཉར་འཕྲིན་དང་ཡི་གེ་ ཡང་ན། གསང་བའི་སྟོན་འཕྲིན་ཨང་ཡིག་
ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
གསང་བའི་རྟེན་གཞི། སྤྱི་གཙུགས་ཅི་རིགས་ཀྱི་གསང་བའི་སྟོན་སྐུ་གསུམ་པའི་རྟེན་གསུམ་རྟེན་གནས།
གསང་བའི་ཐེག་པ། གསང་སྤྲུགས་ནི་ཉན་ཐོས་སོགས་སྟོང་མིན་ལ་སྤྲོ་བའི་བྱིར་གསང་བའི་ཐེག་པ་ཞེས་བྱའོ།

གསང་བའི་བདག་པོ། ① [མངོན]ནམ་མོས་སྤྲུལ། ② བྱག་ནོར་རྩེ།
གསང་བའི་བདེ་སྐྱད་འཆོར། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཤོར་བ་སྟེ། གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་
མཁན་རྣམས་རང་གི་རྟོགས་པ་དང་། མངོན་ཤེས་སོགས་ཡོད་ཀྱང་གཞན་ལ་གཏན་ནས་
བཤད་མི་རུང་ཞིང་། གལ་ཏེ་བཤད་ན་སྤྲུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཤོར་ཏེ། རང་གི་ཉམས་རྟོགས་མར་
འགྲིབ་འགྲོ་བེད་བ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་གསང་རྟིང་གི་བྱུང་མཐའ་སྤྲོ་བ་ཀྱན་མཐུན་བ་ཡིན།
གསང་བའི་འདུ་གནས། ཆོགས་པ་ཅེ་རིགས་གསང་བའི་སྟོན་པ་འདུ་ཆོགས་བྱེད་པའི་གནས་ལུལ།
གསང་བའི་ནད། སྤྲེས་པ་དང་བྱད་མེད་ཀྱི་མཆན་མའི་ནད་རིགས་སྤྱིའི་མིང་།
གསང་བའི་པད་མ། [མངོན]བྱད་མེད་ཀྱི་རྟོགས།
གསང་བའི་བྱོགས་སྤྲེལ། གསང་བའི་སྟོན་པ་སྤྲེལ་བའི་བྱེད་སྟོ།
གསང་བའི་སྤྲེལ། [མངོན]ལྟ་དབང་བྱག་ཆེན་པོ།
གསང་བའི་རྩ་བརྒྱུད། ཡབ་ལུས་ཐབས་ཤེས་མཁའ་གསང་སྟོར་བ་ལས་ཆང་སྟེ། ཡབ་ཀྱི་རྒྱ་བཞི། ལུས་
ཀྱི་རྒྱན་བཞི་སྟེ། དང་པོ། ཐེག་ལེ་ཞུགས་ནས་ལྷན་པ། རྒྱ་བའི་ལམ་རྒྱུངས་པ། གཤེགས་ལུལ་རྩོ་
རྩེ་རྒྱ་བ། སྟོན་ལུས་ཀྱི་མཁའ་གསང་བཞི་པོ། གཉིས་པ། བརྒྱ་ར་གྲ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ནི་མཆན་པ།
བཞུགས་གནས་ཆོས་འབྱུང་གི་རྣམ་པ་བྱ་སྟོན། རྒྱ་བའི་ལམ་རྒྱ་ག་ལེན་པའི་ལམ་ཐེད་འབྱུང་པོ།
གསང་བའི་ཆོགས་པ། གསང་བའི་སྟོན་པ་ལས་དོན་སྤྲེལ་མཁན་ཀྱི་ཆོགས་པ།
གསང་བའི་ཡིག་ཆ། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་རྣམས་ལ་རང་བྱོགས་ཆོགས་པ་ལས་གཞན་ལ་
ཤེས་རྟོག་མི་བརྟག་པའི་རིགས་ཀྱི་ཡིག་ཆ།
གསང་བའི་གསུང་། རྟོག་ཏུ་གདམས་པའི་བཀའ་དང་ནང་དོན་ཀྱི་བསྟན་བྱ།
གསང་བའི་ལྷ་སྤྲིན་སྤྲེ་བརྒྱུད། བདུད་པོ་ཁ་ཐུན་རྒྱ་དང་། གཤིན་རྩེ་གཤེད་པ་དམར་མོ་དང་། ལྷ་བདུད་
རྣ་གར་རྩོ་དང་། གཞོད་སྤྲིན་ཤུན་པ་གི་ཐོགས་དང་། མ་མོ་སྤྲིད་པ་ཁམ་འདེབས་དང་། བཅོན་རྒྱལ་
ཡམ་ལུང་དམར་མོ་དང་། བདུད་པོ་རེ་ཏེ་འགོ་ཡག་དང་། སྟོག་བདག་ལུང་གི་ཐོར་རྩེ་གསལ་བཅས།
གསང་བའི་སྟོང་། གེགས་སམ་བར་ཆད་དེ་ཁོ་བ་དང་ཡིད་སྤྲུག་པ་ལྟ་བུ།
གསང་དབང་། ① མཆོག་དབང་གོང་མ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། ལྷ་མ་ཡབ་ལུས་ཀྱི་ཀྱན་རྩོམ་བྱང་།

ཆུབ་སེམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྒོ་བ་མའི་དག་ལ་བསྐྱར་ཞིང་དག་གི་དྲི་མ་དག་ལས་
ཙ་ཆུང་གི་རྣལ་འབྱོར་བསྒོམ་བ་དང་ཕྱགས་བརྒྱ་བ་ལ་དབང། འབྲས་བུ་གསུང་དོན་རྗེ་ལོངས་སྤྱོད་
རྗེ་གས་པའི་སྐུ་ཐོབ་པའི་སྐལ་བ་རྒྱུད་ལ་འཛོག་གེད་ཀྱི་དབང། ②[མངོན]ཕྱག་ན་དོན་རྗེ།

གསང་སྤེད། མི་མངོན་པར་སྤེད་པ། རང་གི་བསམ་སྒྲོ་གསང་སྤེད་མི་བྱེད།

གསང་སྤྱུལ། རང་ག་ཐུགས་མི་མངོན་པར་གཞན་ལ་བརྟུས་ནས་གསང་བ་རྟོགས་ཞིབ་བྱེད་པ།

གསང་སྤྱུལ་གཏོང་བ། གཞན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་ཆེད་བཏང་བའི་གསང་བའི་
སྤྱུལ་ཞིབ་པ་མངགས་པ།

གསང་ཆིག་ ① གསང་བའི་སྐད་ཆ། ② ཕྱགས་ཀྱི་བད་སྐད།

གསང་མཚན། གསང་ཕྱགས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་སྐབས་བཏགས་པའི་མིང།

གསང་མཛོད། ཐུགས་དགོངས་སུ་ཡོད་པའི་གསང་བའི་བང་མཛོད། མན་དག་སྒོ་བ་དཔོན་ཐུགས་
ལ་གནས། དགོངས་པའི་གསང་མཛོད་ལོན་ཐབས་འཆོལ།

གསང་མཛོད་ཁད། མི་དཔོན་གྱི་ཡིག་དང། དངོས་རྒྱུ་གཤམ་འགང་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་ཉར་ཆགས་ཡུལ།

གསང་ཞིབ་པ། གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་སྒྲོག་ཏུ་རྟོག་ཞིབ་བྱེད་མཁན།

གསང་ཡིག་སྒྲིག་མཛུགས་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་cipher text ཟེལ།

གསང་ཡིབ་རྒྱུ་ཆེན། ལྷ་སའི་ཉེ་འདབས་དོག་བདེ་ཤང་གི་ཁོངས་སུ་གསང་ཡིབ་རྒྱ་ཆེན་ཞིག་

ཡོད་པ་དེ་ལྷ་ས་མོང་ཁུལ་དུ་རྒྱུང་བྱགས་ཆེ་ཅམ་ཡོད། གསང་ཡིབ་རྒྱ་ཆེན་དེ་མཁའ་བྱམ་དང།

པགས་ནད། ཐོ་བ་སོགས་ལ་ཕན་པོ་ཡོད་ལྟམས་སྟོན་དབྱིད་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཆེན་རྒྱུ་མཁའ་མང་

པོ་ཡོད། རྒྱ་ཆེན་དེའི་འགམ་གྱི་རི་འདབས་དང། རི་འདབས་ཀྱི་བྲག་ཕྱག་སོགས་ལ་རྒྱ་བཟའ་

ལུན་ཁྲི་ཀོང་རྫོང་འཁྱགས་པའི་རྗེས་ལུལ་དང། ལོ་རྒྱུས་འགའ་ཤོད་སྒོལ་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་ལུལ་

ཡོད་པའི་བྲག་རྫོང་དང་བྲག་ཐེབས་ཀྱི་རྒྱ་བཟའི་སྐུ་བརྟན་རྣམས་ད་ལྟ་བུ་ཡུན་མེད།

གསང་ཡུམ། ཕྱགས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྤྱུལ་གྱིས་བསྟེན་པའི་བདག་མོ།

གསང་བྱ་མ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ལྷགས་བྱི་མྱི་ལོ་༡༤༡༠ལོར་ཕྱག་བཏབ་བྱུབ་མཐའ་

ཉིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་དར་ལག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསང་ཤོད། གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་compromise ཟེར།

གསང་ས། ① ས་གནད་ཀྱི་འདུས་མདོ། ② སྤྲ་གསང་བྱ་སའི་ཡུལ།
གསང་སྤང་ཁྲིམས་སྟོལ། གསང་བ་དམ་སྤང་བྱེད་ཕྱིར་གཏན་ལ་པ་པ་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་ལ་བརྟེན།
གསང་སྤང་ལས་བྱ། གསང་བ་སྤང་བ་ཅིའི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གྱི་ལས་བྱ།
གསང་སྟོབ། དགེ་སྟོང་གི་སྟོན་པ་གཞན་མཁན་ཞིག་གསང་སྟེ་སྟོན་པའི་སྟོབ་དཔོན།
གསང་གསུམ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ། རང་གི་སྒྲ་མཐའ་དེ་མིན་སྟེས་ཆེན་དམ་པ་སྐྱབས་ཤེས་པ་ལ་ཞེ་
ས་བྱེད་ཆིག་གསང་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་བསྟུ་བ་ཞེས་སོགས་བྱིའི་སྐྱབས་སྤང་
ཐུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ནི་སྤྲུལ་སྤྱིའི་ངང་ནས་སྤྲུལ་པའི་རྣམ་པར་བསྟན་པའི་བཀོད་པ་ཡིན་ལ། སྐྱབས་ཤེས་
པ་ནི་སྤྲུལ་པའི་བཀོད་པ་དེ་ཆོས་སྤྱིའི་ངང་དུ་པར་བསྟུས་པའམ་ཐེམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཟེར།
གསང་ཨང་། མོང་གི་གསང་ལྗེ་དང་དོན་གཅིག་ ① དདུལ་ཁང་གི་ཁར་ཨང་དང་། དདུལ་འཛིན་
གསང་པའི་ཨང་གངས། དེ་བཞིན་དུ་དབྱིངས་འཕྲིན་ཁ་བྱང་གི་གསང་ལྗེ། གློག་ཁྲད་ཀྱི་གསང་
ལྗེ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན། ② གློག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་
ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་password ཟེར།

གསངས་པ། གསང་པའི་འདས་པ།
གསད། ར་ལུག་སོགས་གསད་རྒྱ་སྟེ། མོག་གཅད་རྒྱ།
གསད་པ། གསོད་པའི་མ་འོངས་པ།
གསན། རྩ་བར་ཉན་པ་དང་གོ་བའི་ཞེ་ཆིག་གོད་ཕྱོགས་ནོར་ཡང་གསན་ཕྱོགས་མ་ནོར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
གསན་ཅིང་ངེས་རྒྱུར། ཉན་དགོས་རྒྱ་མ་ཟད་སེམས་ལ་ངེས་དགོས་རྒྱ།
གསན་ཅོག་རྩ་ཅོག་གི་ཞེ་ཆིག་
གསན་པ། ① གསན་པ། གསན་པ། གསོན། ཉན་པའི་ཞེ་ས། སྟན་སེང་གསན་པ། སྟན་གསན། ར་
ལ་ཚུར་གསོན། ཨ་ཁ་སྤྱི་དཔོན་རྒྱལ་པོ་ལགས། གསོན་དང་ཞུ་རྒྱུ་འདི་འདྲ་ཡོད། ② ཐ་དད་

བར་འབྲུག་པའི་གསོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
གསན་སྟོང་། གསང་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱད་དང་མན་ངག་སོགས་གཞན་ལས་ཉན་པའས་གསན་ཏེ་རང་
གིས་སྟོབ་སྟོང་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན།
གསན་བཞེས། ཉན་འཛོག་བསམ་འཆར་གསན་བཞེས་གནང་བ།
གསཔ། བསཔ་ཀྱི་དྭ་ལ།
གསཔ་རྒྱགས། སྟོབ་མ་གང་ཞིག་ཡིག་རྒྱགས་ལེན་པའི་ཉིན་དེར་རྒྱ་རྒྱུན་གང་ཞིག་གིས་ཞུགས་
ཐུབ་པའམ། ཡང་ན་ཡིག་ཆ་དང་ཨང་གངས་ཀྱི་ཆ་དང་གཞི་མ་ལོན་པའི་སྟོབ་མ་ལ་དུས་ཆེད་
གཞན་ཞིག་ནས་ཡིག་ཆ་དང་གཏོང་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་བྱེད་པ།
གསཔ་བཅོས། སྟོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་patch ཟེད།
གསཔ་ཆ། ཁ་གསཔ་བྱེད་དངོས་རིགས། འཆོ་བའི་གསཔ་ཆ། གུན་གསཔ།
གསཔ་པ། ཁ་གསཔ་བྱས་པའི་དོན།
གསཔ་ཆིག་མཐུག་ལ་ཁ་སྐོང་གི་རྩལ་དུ་བྲིས་པའི་ཆིག་ཁ་ཤས།
གསཔ་ཨང་། སྟོག་སྐད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་complement ཟེད།
གསལ། གཡི་དང་འདྲ་བ་ལ་དེ་ལས་རྩེད་ཆུང་བའི་གཅན་གཟན་ཞིག་
གསལ་མ་གཟིག་གཅན་གཟན་ཞིག་
གསར། རྟེན་པའི་ཐོག་ཕྱོགས།
གསར་རྒྱད། ཐོན་མ་ཐག་པའི་དངོས་པོ། ཕྱོན་གོས་གསར་པ་གསར་རྒྱད། བཟོ་དབྱིབས་གསར་རྒྱད།
གསར་སྟེས། ① མི་སྤྱུགས་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ། ② ཐོལ་སྟེས། བར་སྟོ་གསར་སྟེས། ཡོང་རྒྱུན་གསར་
སྟེས། གསར་སྟེས་སྟོབས་ལུགས། ③ [མདོན]ལོ་ཏོག་དང་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་གྲུ།
གསར་སྤྱོད། གསར་དུ་བཟོ་བ། རྒྱ་བེད་གསར་སྤྱོད་བྱས་པ། འབྲུལ་འཁོར་གསར་སྤྱོད་བྱས་པ།
གསར་བསྐྱོན། སྤར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱོན་པ།

གསར་འཁོད་པ། ཡུལ་གྱ་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་ནམས་སྤྱར་ལམ་དུ་བྱིར་དེལ་བསྐྱགས་བྱེད་མཁན་
གི་གནས་ཚུལ་བཅའ་མཁན།

གསར་ཐོགས། གསར་དུ་འཕྲོགས་པའི་ཐོགས།

གསར་སྐྱུང་། གློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྲོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་update ཟེད།

གསར་འགྱུར་མགྲིན་ཆ་བ་པ། རྒྱལ་ཁབ་དང་ལས་ཁུངས་གང་ཞིག་གི་མཐའ་མར་ཐག་བཅད་ཅིན་
པ་གནས་ཚུལ་བྱིར་བསྐྱགས་མཁན།

གསར་འགྱུར་སྤྱི་བསྐྱགས། བརྟན་འཕྲིན་དང་རྒྱང་བསྐྱགས་སོགས་ལས་གཏོང་གསར་འགྱུར་མང་དགལ་པོ་
གསར་འགྱུར་མི་སྣ། གསར་འགྱུར་ལས་མཁན་ཞིག་མི་སྣ་གཙོ་བོ།

གསར་འགྱུར། གནས་ཚུལ་གསར་པ་བཞེད་པ། གསར་འགྱུར་ཁང་། གསར་འགྱུར་འཁོད་མཁན།
གསར་འགྱུར་ཕྱོགས་བསྐྱུས།

གསར་འགྱུར་ལས་ཁུངས། གསར་འགྱུར་སྤེལ་མཁན་གི་ཆ་གས་པར་དང་། རྒྱང་སྐྱགས། བརྟན་
འཕྲིན་ལས་ཁུངས་བཅས་ལ་ཟེད།

གསར་འགྱུར་སྤེལ་བའི་རང་དབང་། གནས་ཚུལ་ལེགས་ཉེས་ཅི་རེགས་བྱུང་བ་གསར་འགྱུར་ཐོག་
རང་མོས་རང་སྤེལ་ཆོག་པའི་རང་དབང་ལ་བརྟེན།

གསར་འཕྲོགས་པ། ཨ་གསར་ཅན།

གསར་དད། དེ་དད་གསར་པ། བྱོན་པའི་གསར་དད། གསར་དད་ཉམས་པ།

གསར་བཅོས། གསར་དུ་བཅོས་པ།

གསར་བཞེ། ① གཉམ་གཞོན་སྤོང་མཁན་གྲལ་རིམ་གྱིས་དྲག་པོའི་བྱ་སྲོད་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤྱི་དབང་
འཕྲོག་རྒྱ་དང་། རུལ་སྤངས་སྤྱུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་ཆོགས་གི་ལམ་ལུགས་རྟོང་བ་གཏོར་རྒྱ། གསར་
ཞིང་ཡར་ཐོན་གི་སྤྱི་ཆོགས་གི་ལམ་ལུགས་འཛུགས་རྒྱ་བཅས་སོ། གསར་བཞེའི་སྤུལ་ལྷགས།
གསར་བཞེའི་སྟོན་གཤེགས་དཔའ་པོ། གསར་བཞེའི་རྟེན་གཞི། གསར་བཞེའི་འདུན་པ། གསར་
བཞེའི་དམག་མི། གསར་བཞེའི་གཙོ་འཛིན། གསར་བཞེའི་ལས་འགུལ། གསར་བཞེའི་ལོ་རྒྱུས།

གསར་ཐེའི་དོན་སྤྱོད་ལ། བཅོ་པའི་གཤམ་རིམ་ནི་གསར་བཞེའི་བསམ་སྒྲོ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གཤམ་
རིམ་ཞིག་ཡིན། ② ཅུ་བ་ནས་བཅོས་བསྐྱར་བྱེད་པ། ལག་ཅུལ་གསར་བཞེ་བྱེད་པ།
གསར་ཉིད། གསར་བ་དང་ཉིད་པ་ཟེར་བའི་བསྐྱུས་ཆིག་
གསར་གཏོད། སྤར་མེད་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་གསར་དུ་འདོན་པ། གསར་གཏོད་པ། ལམ་ལུགས་གསར་
གཏོད་བྱས་པ། ཡིག་སྐོལ་གསར་གཏོད། མཆོ་ལམ་གསར་གཏོད།
གསར་གཏོད་བྱེད་དབང། གསར་གཏོད་ཀྱི་དབང་ཆའམ། དངོས་པོ་སོགས་ཅི་རིགས་གསར་
གཏོད་བྱེད་ཆོག་པའི་དབང་ཆ་སོགས།
གསར་ཐོག ① ཉོན་ཐོག་གསར་པ། ② གསར་པའི་སྐྱང་ངམ་གསར་དུས།
གསར་ཐོག་འབྲུ། ཁོ་ནས་སོགས་མ་སྤྱོན་པའི་འབྲུའི་མིང་སྟེ། རྩོགས་ཆེན་པ་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་མཛད་པའི་མདོན་བཞེད་ལེགས་བཤད་གསེར་གྱི་ཕྱེ་མིག་ལས། གསར་ཐོག་ས་
སྤྱོན་སྤྱོས་ཀྱི་མིང། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གསར་འཛོམ་པ། སྤར་བྲ་བ་གསར་ཞུགས་མཁན་ལ་སྤྱད་པའི་ཆིག་
གསར་དར། གསར་དུ་དར་འཕེལ་བྱུང་བ།
གསར་པ། ཐོག་མ་དང་དང་པོ། མི་གསར་པ། ཁྱོན་པ་གསར་པ། ལོ་གསར། མི་ཉིད་པ་དགལ། བོས་
གསར་པ་དགལ། དམག་དབུང་གི་བཀོད་པ་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱེགས་པ།
གསར་པ་གསར་རྒྱུད། ཐོན་མ་ཐག་ལ་གསར་དད་མ་ཡལ་བ། རྒྱངས་འཁོར་གསར་པ་གསར་རྒྱུད།
ཁྱོན་པ་འདི་བཅོས་མ་ཐག་པའི་གསར་པ་གསར་རྒྱུད་ཡིན།
གསར་སྟེལ། སྟོག་ཁྱད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་development ཟེར།
གསར་སྒྲོས། དང་ཐོག་མེད་བཞིན་དུ་གསར་སྒྲིབ་བྱས་པ། ཁལ་ལུགས་གསར་སྒྲོས། དཔེ་དབྱིབས་
གསར་སྒྲོས། སྤར་མེད་གསར་སྒྲོས།
གསར་འཕྲིན། གསར་འགྱུར་གྱི་ནང་དོན་ལྡན་པའི་འཕྲིན་བྱུང།
གསར་བྲ། ① བསྐྱབ་པ་གཞོན་པ། ② གོམས་འདྲིས་མེད་པའི་མི། ③ གཞོན་བྲ།

གསར་བྱ་བ། གསར་བྱ་དང་འབྲ།

གསར་སྒྲིལ། ས་ཞིང་ཆལ་ཞིང་སོགས་གསར་དུ་སྒྲིག་ཀྱབ་བ། ས་སྟོང་འཕོར་ཆེན་གསར་སྒྲིལ་
བྱས་བ། གསར་སྒྲིལ་ས་ཞིང་།

གསར་མ། ① ལས་དོན་གསར་མ། ② དུས་ཁྲིས་སྤྱད་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས།

གསར་མ་བ། ལོ་རྒྱ་བ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་མན་ཆད་གསང་སྤྱགས་ཀྱི་རྒྱུད་བོད་དུ་བསྐྱར་
པའི་སྒྲིལ་འཛིན་བ་པོ་རྣམས་ལ་གསར་མ་བ་ཟེར།

གསར་མའི་དགོན་པ། བདེ་ཆེན་ཐོས་བསམ་མགོན་པོ་སྤིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། དགོན་འདི་ལོ་འོ་༡༠༠ལྷག་
ཙམ་གྱི་ཕྱིན་དུ་ན་སི་མཁན་པོ་སོགས་ནས་གསར་བཏབ། མཛད་པའམ་བདག་སྤྱོད་མཛད། ལུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་ཁོ་རྒྱ་རྒྱུ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསར་ཚུལ་བྱེད་དབང་། ཚུལ་རིག་དང་རྒྱ་རྒྱལ་སོགས་གང་འདོད་གསར་ཚུལ་གང་རུང་བྱེད་ཆོག་
པའི་དབང་ཆ།

གསར་ཆེས། ལོ་རྒྱ་ཞག་དུས་སོགས་ཀྱི་འགོ་གསར་དུ་འར་བ། གནམ་ལོ་གསར་ཆེས། དུས་
རབས་གསར་ཆེས།

གསར་འཛུགས། ① བྱ་བ་དང་དོན་དངོས་གང་ཞིག་གསར་དུ་འགོ་འཛུགས་བྱས་པའི་དོན། ②
སྒྲིག་སྐྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་
སྐད་དུ་created new ཟེར།

གསར་བཟོ། གསར་དུ་བཟོ་བ། ལ་ལམ་མེད་ལ་ལམ་བྱ་གསར་དུ་བཟོས། རྒྱ་མམ་མེད་ལ་མམ་བ་
གསར་དུ་བཟོགས།

གསར་བཟོས། གསར་དུ་བསྐྱར་པའི་དངོས་པོ།

གསར་འོངས། [མདོན]མགོན་པོ།

གསར་ཤོས། སྒྲིག་སྐྱོད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་up-to-date ཟེར།

གསལ། འོད་སྤང་ཆེ་པའི་དོན་ཏེ། ཉི་མ་འོད་གསལ་བ། འོད་གསལ་པའི་ལམ་ཆེན་ལ་འགོ། སྒྲིག་

སྟོན་རབ་ཏུ་གསལ་ཞེས་པ།

གསལ་བཤོལ། འབྲེལ་བ་ཤད་ཞིབ་གསལ་བརྒྱབ་པ། དཔེ་ཆའི་ནང་དོན་གསལ་བཤོལ་བྱས་པ།
གསལ་ཁ། མཛོན་གསལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད། སྤང་བའི་གསལ་ཁ། དོན་གྱི་གསལ་ཁ། ལན་གྱི་གསལ་ཁ།
གསལ་ཁ་གཏོད་པ། ཤེས་ཟིན་པའི་ལས་དོན་གང་ཞིག་སྤང་ཡང་བཤད་ནས་གསལ་འདེབས་བྱེད་
བའམ་གསལ་པོར་སྟོན་པ།

གསལ་ཁུང། འཁྱུག་པའམ་བྱ་གའི་མིང། བྱང་ལ་གསལ་ཁུང་བརྟོལ་བ། ཤར་ངོས་ལ་གསལ་ཁུང་གཅིག་འདུག
གསལ་གྲགས། ལུན་མོང་དུ་གསལ་བའམ་ཡོངས་སུ་ཐོས་པའི་སྐད་གྲགས། མཁས་པའི་གསལ་གྲགས།
གསལ་རྒྱལ། རྒྱལ་པོ་གསལ་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱས་ཆོག།

གསལ་ཆ། མཛོན་གསལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཆད། ཁང་པའི་གསལ་ཆ། གསལ་ཆ་ཆུང་བ། གསལ་ཆ་ཆེ་
བ། གསལ་ཆ་མེད་པ།

གསལ་འབྲིབ་མེད་པ། རང་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་སྐབས་རེ་གསལ་ལ་སྐབས་རེ་མི་གསལ་བ་དེ་འདྲ་མིན་པ།
གསལ་ཆ། རྟོག་ཐུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་sharpness ཟེར།

གསལ་ཆ་ཐོན་པ། ཐོག་མར་དེ་ཡིན་དེ་མིན་གསལ་པོ་མ་བྱུང་བ་ཞིག་གསལ་པོར་བྱུང་བ།

གསལ་མཆོག་ འོད་སྤང་གསལ་བའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ།

གསལ་ཟེན། སྤྱི་བ་མེད་མཛོན་སུམ། རང་གི་བསམ་རྒྱུ་ལ་གསལ་ཟེན་དུ་སྟོན་པ།

གསལ་བཏབ། དུན་གསེ་བྱས་བའམ་དུན་བར་བྱས་པ།

གསལ་རྟོགས། ཞིབ་གསལ་ཤེས་པ། ས་ཆའི་གནས་རྒྱལ་གསལ་རྟོགས་བྱུང་བ།

གསལ་སྟོང་། རོ་བོ་སྟོང་བ་དང་། རང་བཞིན་གསལ་བ།

གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད། དབྱེངས་དང་ཡེ་ཤེས་དབྱེར་མེད་གྱི་རིག་པ།

གསལ་སྟོང་འཛིན་མེད། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ་པའི་ལྟ་བའི་འདོད་རྒྱལ། སེམས་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་ཙམ་
ནས་གསལ་བ་མི་འདོར་བས་གསལ་བ་སེམས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དང་། གསལ་བ་དེ་དབྱིབས་དང་
ཁ་དོག་སོགས་གང་དུ་བཅའ་ཀྱང་མ་རྟེན་པས་སྟོང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན། དེ་ལྟ་བུའི་གསལ་

བའི་དུས་ཉིད་ན་སྟོང་ཞིང་སྟོང་བའི་དུས་ཉིད་ན་གསལ་བས་གསལ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཟུང་
འབྲུག་བརྩོད་བལ་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལོ།

གསལ་སྟོང་ཟུང་འབྲུག་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ནམས་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་སྐབས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གྱི་
ཆོས་སྐད་ཅིག་བསྐྱེད་རིམ་སྐྱའི་སྒྲིང་བ་དེ་ཉིད་གསལ་བའི་དུས་སུ་སྟོང་ཞིང་། སྟོང་བའི་དུས་
སུའང་གསལ་བར་ཤར་བས་གསལ་སྟོང་ཟུང་དུ་འབྲུག་པའོ། ཞེས་ཀོང་སྤུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
མཆོས་གསུངས། ཞིབ་བ་སྒྲིང་སྟོང་ཟུང་འབྲུག་ལ་ལྟོས།

གསལ་སྟོང་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་རྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟེང་ཆེན་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐྱམ། འདི་ལ་གསལ་སྟོང་སྐོམ་ཤོ་ཡང་གིས་འདུག རྗེ་དུགས་པོ་རིན་པོའི་སྟོབ་མ་
གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་ནི་ཀམ་བ་
དུས་གསུམ་མཐུན་པ་དང་། བཀ་གྲུ་རྗེ་རྗེ་རྒྱལ་པོ། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐོམ་གསུམ་ལ་ཐེར་ཞིང་།
དེ་གསུམ་ཀར་དུགས་པོ་རིན་པོའི་ཆེད་སྤྱོད་མཁུན་ལྟ་དུ་ཆོས་ཁུས་ཞིང་སེམས་ངོ་འཕྲོད་པའི་
གྲུབ་ཐོབ་ཡིན་སྐབས་དགྲང་ལོ་ཡང་པལ་ཆེར་དུས་མཉམ་ཡིན་པར་སེམས། དེས་ནས་གསལ་
སྟོང་ཤོ་སྐོམ་གྱི་འཁྲུངས་དུས་དེ་ཀམ་བ་དུས་གསུམ་མཐུན་པ་དང་། བཀ་མོ་གྲུ་བ་ནམ་གཉིས་
དང་ལོ་མཉམ་པའམ། ཡང་ན་དེ་གཉིས་ལས་དགྲང་ལོ་གཅིག་གཉིས་ཀྱིས་ཆེ་བ། ཡང་ན་རྒྱུང་
བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་ཆེ་རྒྱུང་ཆེན་པོར་མེད་པར་དེས། འཁྲུངས་ལུལ་ཁ་གསལ་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཁོད་
པ་མ་མཐོང་ཡང་། ལུལ་མའི་བཤད་སྟོལ་དུ་དེར་སྟེ་དགའི་འཕོས་མོ་སྟོང་དུ་འཁྲུངས་པ་རེད་
ཅེས་བཤད། ཁོ་བོའི་རྒྱ་མ་ཐང་རྒྱ་ཆེ་དབང་མཆོག་གིས་གྲུབ་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་རྩ་སར་
མེབས་སྐབས་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས། མ་གྲོས་རང་འགྲིག་ཏུ་དེར་དུས་དཔལ་སྤྱད་ས་དགོན་
འདབས་ཆོས་ཀྱི་གཤིས་འདིར་ཉིན་ཅིག་ལྷན་དུ་འཛོམས་པ་རེད། སྐབས་དེར་དུས་གསུམ་
མཐུན་པ་དཔེ་ཁན་ས་ཡར་མེབས་པ་དང་། བཀ་མོ་གྲུ་བ་ཉ་སྤྱད་ནས་རྒྱུར་མེབས། གསལ་སྟོང་
ཤོ་སྐོམ་དཔའ་ལོག་ནས་མར་མེབས་པར་གསུམ་ཀ་ཆོས་ཀྱི་གཤིས་འདིར་འཛོམས་ནས་ཁོང་
ནམས་གསུམ་མཉམ་དུ་རྩ་སར་མེབས་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད། ཅེས་གསུང་ཞིང་འདུག

དེ་ལྟར་ན་གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་གྱི་འཁྱུངས་ཡུལ་དཔལ་འོག་སྟོང་སྟངས་ཀྱང་ཞིག་ཏུ་མེན་ནམ་
སྟམ། གསལ་སྟོང་ཤོ་སྟོམ་ནི། རྒྱུ་ལས་སུ་རུང་བའི་བྱ་བ་བའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་བསྟེན་
བའི་ནལ་འབྱོར་བ་ཆེན་པོ། མི་མ་ཡིན་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་འདུལ་བའི་ལུང་གིས་ཟེན་བ་ལྟར།
མི་མེན་གྱི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་ཆོས་སྟོན་ནས་འགྲོ་དོན་བསྐྱེདས་བར་
བྲགས། དེར་སངས་བྱུང་ཆེན་འདིའི་ཆོས་བརྒྱུད་པལ་ཆེར་བཞུགས་མེད་ལ། སྐྱེ་གཏུང་མི་
གཡེལ་ཕྱག་ཏུ་བཞུགས་པའི་བཤད་སྟོལ་འདུག།
གསལ་ཐེབས། རྩོམ་སྐྱེལ་ཐེབས་བ་དང་དོན་བསམས་ཏེ་ཡིད་ལ་ཤར་བ། ཁྱེད་གྱིས་བཤད་བ་བའི་
སེམས་ལ་གསལ་ཐེབས་བྱུང་།

གསལ་མཐོང་། ① གསལ་པོར་མཐོང་བ། ② ལྷའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསལ་ལྡན། ① [མངོན]མཁས་པ། གཟའ་ལྷག་པ། མཐེང་། ② ཀ་ཤིའི་ཡུལ། སྲར་རྒྱ་གར་གྱི་ས་
མིང་ཞིག ③ སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན།

གསལ་འདེབས། བརྗེད་པའི་དོན་ནམ་སེམས་ན་གསལ་པོ་མེད་པའི་དོན་རྣམས་སེམས་ལ་བྱན་ཏུ་
འཇུག་པའམ་སེམས་ལ་གསལ་བར་འཆར་ཏུ་འཇུག་པའི་དོན་ཏེ། སྲར་གྱི་ལས་དོན་མི་བྱན་ན་
ང་ཡིས་ཁྱོད་ལ་གསལ་ཞིག་གདལ། ཁོས་ང་ལ་གསལ་བཏབ་ནས་ངས་དོན་དེ་ཡིད་ལ་བྱན་
ཞེས་པ། དབྱིན་རྟེན་དུ་prompt ཟེལ།

གསལ་གནས། [མངོན]① ཟྱོགས། ② རྣམ་མཁལ།

གསལ་སྣང་། ① གསལ་པོར་ཤར་བ། དོན་དག་འདི་ཉ་ཅང་གསལ་སྣང་བྱུང་བ། ② འོད་སྣང་།
གསལ་སྣང་ཐོན་པ། ③ [མངོན]ཉི་མ།

གསལ་པོ། སྤྱིར་མེད་མངོན་པའི་དོན་ཏུ་གོ་བའི་གསལ་བ་དང་འད།

གསལ་སྤངས་གྱི་ཐལ་འགྱུར། གསལ་བ་སྟེ་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཏུ་མ་སྤངས་ཤིང་། ཆོས་ཅན་དང་།
རྟགས་རེ་རེ་ལས་མེད་པ་དཔེར་ན། སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པ་ཐལ།
ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅ་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

གསལ་བ། ① མངོན་པར་གྱུར་པ། བསྟན་པ་གསལ་བ། གཞུང་ཏུ་གསལ་བ། གོང་གསལ། གཤམ་

གསལ། མེས་ལ་མི་གསལ་བ། བདེན་རྒྱུ་གསལ་བར་བྱེད་པ། བྱི་གསལ་ནང་གསལ།
གསེར་ས་འོག་ཏུ་ཡོད་ན་འོད་ནམ་མཁར་གསལ། ② སྤྱི་མེད་མཛོན་པ། སྤྱད་ཀྱིས་གསལ་
དྲངས། སྤྱེབ་གསལ་བ། སྤྱགས་དག་ཅིང་ཉོག་མེད་གསལ་བ། སྤྲང་ཆ་གསལ་བ། རིག་བ་
གསལ་བ། ཡིག་རིས་གསལ་བ། གཞུང་དོན་གསལ་བར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ། གསལ་བར་མཛོན་
པ། གསལ་ཉོགས། སྤྱ་གསལ་ལ་མ་གསལ་ཞིག་ཐོས་བྱུང་། དཔེ་ཆ་གསལ་ལ་མ་གསལ།
གསལ་ལ་དྲངས་པ། གསལ་ལ་མིང་དག་སློང་གསལ་བ། ཉིན་མོར་བྱེད་པའི་སྤང་བ་ལྟར་
གསལ་བ། ཡར་འོའ་རྒྱ་བ་ལྟར་རེ་གསལ། དབྱར་ཁའི་རྒྱ་བ་ལྟར་རེ་རྒྱས། ③ དོན་རང་མཚན་
ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཆོས་གཞན་དང་མ་འདྲིས་པར་འདུས་བྱས་སམ། སྤྲང་ཅིག་མའི་རང་བཞིན་
དུ་བྱུབ་པའི་ཆ་ནས་གསལ་བ་ཞེས་དང་། ④ ཆོས་རྣམས་རང་འཛིན་ཤེས་པར་སློག་ཏུ་བྱུང་བ་
མ་ཡིན་པའི་སློན་ནས་གསལ་བོར་སྤང་། གསལ་བོར་བྱུབ་ཞེས་བ་ལྟ་བུའི་གོ་དོན།

གསལ་བ་ཅན། [མཛོན]① མཁས་པ། ② མཐེང་།

གསལ་བ་འོད་ཀྱི་སྤྱིང་། འོན་སྟོན་བ་གཤེན་རབ་ཀྱི་འབྱུངས་ལུལ།

གསལ་བའི་སློ། [མཛོན]མཁས་པ།

གསལ་བའི་ཁོར་བྱ། [མཛོན]ཉི་མ།

གསལ་བྱང་། སློག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱད་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྤྲད་ཏུ་index ཟེད།

གསལ་བྱེད། ① རང་ཐོགས་དབྱངས་དང་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བརྗོད་དོན་གསལ་བར་
བྱེད་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡི་གེ ② བརྗོད་བྱ་སོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ། ③[མཛོན]༡
མིག་ ༩ ཉི་མ། ༩ འོད། ༩ མེ། ༩ མེ་ལྷ། དབྱིན་སྤྲད་ཏུ་letter ཟེད།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ། གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པར། རིགས་ལ་སོགས་པ་བཞི་སོ་གང་རུང་རྗོད་
བྱེད་ཆོག་གམ་དག་གི་བྱིགས་གཅིག་ལ་སྟེ། དང་སོ་འམ། བར་རམ། ཐ་མ་ལ་གནས་པའི་གསལ་
བྱེད་དེ་ཉིད་མེད་ན། ལྷག་མའི་ཆོག་རྣམས་མི་གསལ་ཞིང་འབྲེལ་མེད་དུ་འབྱུང་བ་ལ། དེ་ཉིད་
ཡོད་པས་དག་དའི་རྒྱུ་རྩ་བྱི་ཀུན་གསལ་བར་བྱེད་པས་སོ།། གསལ་བྱེད་རྒྱུ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

ནི། ཆོག་སྐྱོར་གང་ཞིག་རིགས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་ཁྲ་བཞིའི་གནས་གང་རུ་དུ་ཡོད་པ་དེས་
ཆོག་གཞན་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ངག་སྐྱོར་ཞིག་

གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བཟུ་གཉིས། འདི་ལ་ནང་གསེས་དང་བཅས་པས་དབྱེ་བ་བཟུ་བྱུག་ཡོད། རོན་
རྒྱ་སྐྱ་ཐུ་སོ་ལྷའི་ནང་གསེས་བཞི་བ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ནི། རིགས་དང་། བྱ་བ། ཡོན་ཏན།
ཟས་ཏེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་བཞི་གང་རུང་སྟོན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་གཅིག་ཆོགས་
བཅད་ཀྱི་ཁྲ་བ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གང་དུ་གནས་པ་དེས། རང་ཆོག་སྐྱ་ལྷའི་ངག་རྒྱ་
ཀྱན་ལ་མན་ཞིང་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཞིག་སྟེ་དེའི་ནང་གསེས་ནམ་གངས་བཟུ་གཉིས་ནི།
༡ རིགས་བརྗོད་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། ༢ བྱ་བ་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། ༣ ཡོན་ཏན་ཐོག་མའི་
གསལ་བྱེད། ༤ ཟས་ཐོག་མའི་གསལ་བྱེད། ༥ རིགས་བརྗོད་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། ༦ བྱ་བ་
བརྗོད་བ་བར་གྱི་གསལ་བྱེད། ༧ རིགས་བརྗོད་མཐའི་གསལ་བྱེད། ༨ བྱ་བ་བརྗོད་པ་མཐའི་
གསལ་བྱེད། ༩ བྱེད་པའི་གསལ་བྱེད། ༡༠ འགལ་དོན་གསལ་བྱེད། ༡༡ རོན་གཅིག་གསལ་
བྱེད། ༡༢ ལྷ་ར་བའི་གསལ་བྱེད་བཅས་སོ།

གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོགས། ཡི་གེའི་ཆོགས།

གསལ་བྱེད་རྒྱུ་བ། དབྱངས་དང་མི་ལྟ་བུའི་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ

གསལ་བྱེད་ངེས་པའི་དཀའ་བའི་རྒྱ་བཞི། དབྱངས་སོགས་ངེས་པའི་བྱ་དཀའ་བའི་རྒྱ་གསུམ་
གྱི་ནང་གསེས་གསུམ་བ་ངེས་པའི་བྱ་དཀའ་བའི་རྒྱ་བཞི་ནི་གསལ་བྱེད་བཞི་ར་ངེས་པ།
གསུམ་དུ་ངེས་པ། གཉིས་སུ་ངེས་པ། གཅིག་ཏུ་ངེས་པ་བཞི་ལོ།

གསལ་བྱེད་ངེས་པའི་བྱ་དཀའི་རྒྱ། ཆོགས་བཅད་གཅིག་གི་ཆོག་ཁྲ་རེ་རེའལ། བཞི་ག་ལ་
དབྱངས་དང་མ་འབྲེལ་བར་གསལ་བྱེད་ཁོ་ནའི་སྐྱའི་ངེས་པ་སྐྱར་ཏེ་སྟོན་པའི་རྒྱ་ཞིག་

གསལ་བྱེད་དབྱངས་བཅས། གསལ་བྱེད་སྐྱ་ཐུ་པོར་དབྱངས་ཨི་སོགས་བཞི་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གི་
གྲ་སོགས་བཞི་ཡོད་པ།

གསལ་བྱེད་དབྱངས་མེད། གསལ་བྱེད་སྐྱ་ཐུ་པོར་དབྱངས་ཨི་སོགས་བཞི་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་གི་གྲ་
སོགས་བཞི་པོ་མེད་པ།

གསལ་བྱེད་མཆམས་སྟོན། མིང་ཆོགས་དེ་དག་ཡི་གེས་གསལ་བས་ན་གསལ་བྱེད་ཡི་གེ་ཀ་ཀ་
སོགས་སུ་མ་ཅུ་ཐམ་བ།

གསལ་བྱེད་སུ་ཅུ། ཀྲ་ཡི་སུ་ཅུ།

གསལ་བྱེད་སོ་བཞི། ལེགས་སྦྲར་སྒྲིག་གསལ་བྱེད་སོ་བཞི། ཀ་ཀ་ག་ག་ང་། ཅ་ཆ་ཇ་ཇ་ཉ་ ཀ་
ཇ་ཉ་ཉ། ཉ་ཇ་ད་ད་ན། བ་བ་བ་བ་མ། ཡ་ར་ལ་ལ་ཤ། ཏ་ས་ཉ་མ།

གསལ་མིག ① ལུག་བཟམ་བྱ་གཞི་མིང་། ② ལྟ་བྱེད་ཀྱི་མིག་གསལ་པོ།

གསལ་མེ། སྒྲང་གསལ་མར་མེ།

གསལ་ཆད། རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་brightness ཟེད།

གསལ་མཛད། ① གསལ་བར་བྱེད་བ། ② བྱང་སེམས་ཤིག་གི་མཆོད།

གསལ་ཞག་སྟེ། ཞག་དེའི་རེས་གཟུང་དང་གཟུང་དག་གི་རེས་གཟུང་མ་ཐུན་ནས་མི་མ་ཐུན་བརྟགས་
ནས་མ་ཐུན་བར་བྱས་པའི་སྟེ། ཞག་ལ་སྒྲས་ཞག་ཅེས་བཞིན།

གསལ་ཞིང་རིག་པའི་གཏན་ཆོགས། བྱང་པའི་བྱུང་མཐུང་སྒྲ་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན་མདོ་སེམས་གཉིས་
ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བ་ལ་དངོས་སུ་སྒྲང་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པའི་མཆོན་ཉིད་རྟགས་
སུ་བཞེད་པའི་སྟོན་སེམས་སུ་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་དག་ཞིག།

གསལ་ཡས། གངས་གནས་ཤིག།

གསལ་ཡིག་རྫོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྙད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་plaintext; clear text ཟེད།

གསལ་ལ་འཛིན་མེད་ལོངས་སྟུ། རང་སེམས་སུ་འཆར་སྒྲང་གང་ཡང་བྱང་བྱང་རང་གི་དོ་བོ་ལ་བྲི་
མས་མ་གོས་བས་གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཡིན་ལ། འཆར་སྒྲང་ཡོད་ཀྱང་བདེན་འཛིན་པའི་འཛིན་
བ་དང་བུལ་བ་དེ་ལ་ལོངས་སྟུ་ཟེད།

གསལ་ལམ་ལམ། མཛོན་བར་གསལ་བའི་དོན། ཆོག་དོན་སྟོ་ལ་གསལ་ལམ་ལམ་བྲན་བ།

གསལ་ལེ་བ། བཀྲ་ལམ་མེར་གསལ་བ། སྒྲ་དབྱངས་ན་བར་གསལ་ལེ་བ་ཐོས་བ། ཡུལ་ལྗོངས་

རྣམས་ཡིད་ལ་གསལ་ལེ་བར་འཆར།

གསལ་ཤིང། མིའི་ལུས་ཀྱི་འོག་སྒོ་ནས་ཡར་འབྱེགས་བྱེད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཤིང་ཞིག།

གསལ་བཤད། གསལ་འདེབས་དང་དོན་མཚུངས།

གསལ་སིང་ངེ་བ། མཛོན་བར་གསལ་བ། བཟླ་བྱའི་ཡུལ་རྣམས་གསལ་སིང་ངེ་བ་མཛོང་བ།

གསལ་གསལ་ཐེན་ཐེན། སྤྱི་བ་གཡོགས་མེད་པ། གནད་དོན་གསལ་གསལ་ཐེན་ཐེན་དུ་ཐོན་པ།

གསལ་གསལ་ཐིང་ཐིང། ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་རྟོགས་པའམ་མཛོང་བའི་རང་བཞིན།

གསལ་ལྗང་ངེ། ཏ་ཅང་གསལ་བའི་བྱད་བར་ཞིག་སྟོན་ཀའི་རྒྱ་བ་གསལ་ལྗང་ངེར་ཤར་བ།

གསལ་ཁང། བོན་བའི་ལྷ་ཁང།

གསལ་མོ། ① བོན་གྱི་ལྷ་མོ་དང། དེའི་ཁོག་རྟེན་བྱད་མེད། ② འདས་འོག་ལྷང་སྟོན་མཁན། ③ ཆོས་རྩེ།

གསལ་མཁར། རིའི་ཞོལ་དང། རྒྱ་མིག་གི་འགྲམས། རི་འབྲུར་དང་ཤིང་སྟོང་གི་དྲུང་སོགས་ལ་

རིའི་ལྷ་དང། ཤིང་གི་ལྷ་དང། རྒྱའི་ལྷ་སོགས་མཆོད་པའི་ཆེད་དུ་དོ་མཆོད་བཅེགས་པ་

དབྱེབས་དང་རྣམ་པ་ལ་བཅས་དང་པལ་ཆེར་འབྲ། འོན་ཀྱང་ལ་བཅས་ནི་མང་ཆེ་བ་རི་ཅེ་ཁོ་ན་

ལ་ཡོད་པ་ལ་ཟེར་ཞིང། གསལ་མཁར་ནི་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཡོད་པའི་བྱད་བར་ཅས་མོ།

གསིག་སིགས་ཀྱི་ད་ལྟ་བ།

གསིག་བ། བསིགས་པ། བསིག་པ།

གསིགས། ① འདར་དུ་འཇུག་པ་དང་དགྲུགས་པའམ་སྒྲུག་པ། ལུས་གསིག་པ། བརྟམ་གསིག་

གཏོར་བ། མེད་གའི་རལ་བ་བསིགས་ནས་སྒྲག་དང་འཐབ། ② བྱེད་དུ་བསྟོད་པ། དོག་ཁྲིས་

སྟོད་གསིག་བྱུབ་པ། དབྱར་བ་གསིག་གསིག་

གསིག་གསིག་འདར་འདར་བྱེད་པའམ་སྒྲུག་སྒྲུག་བྱེད་པ་སྟེ། སྒྲུག་སྒྲུག་གསིག་གསིག་སོགས་ལྟ་བུ།

གསིགས། སིགས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

གསིང། ① གསིང་བཞིན་པ་སྟེ། རྒྱ་སོགས་དྲངས་སྟེགས་འབྱེད་པ་དང། དཔེར་ན་རྩ་ཁྱ་གསིང་བ།

རྒྱ་གསིང་བརྒྱབ་པ་སོགས་ལྟ་བུ། ② དུས་ཀྱི་བར་གསིང་སྟེ། ཆོས་སྤྱན་གྱི་བར་གསིང་རྣམས་

སྤྱ་རྩིས་ཡིག་འགྲའ་ཞིག་གིས་སོ།

གསིང་ཆུ། སྤང་དང་ནགས་ཚལ་ལས་བྱུང་བའི་གསིང་མའི་ཆུ།

གསིང་མ། ① ལྷ་ཕྱོན་སྤྲེས་པའི་སྤང་ཐང་། གེུ་གསིང་། གསིང་མ་ཕྱོ་ཐིང་ཐིང་ཞིག ② སྤང་ཐང་
དུ་འབྲེལ་བའི་མཆེད་ཆུང་།

གསིང་མ་མེ་ཏོག་ གེུ་གསིང་ལ་སྤྲེས་པའི་མེ་ཏོག་

གསིངས། བསིང་གི་སྤྲེལ་ཆིག་

གསིར། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་ད་ལྟ་བུ། ལྷུང་དུ་བསྐྱོར་བའམ་ཐར་འཕངས་པའི་དོན་ཏེ། འཁོར་ལོ་
གསིར། སྤྱད་པར་གསིར། མདའ་གསིར། རྫོགས་པ། མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་སྤྲེལ་ཆིག་ལ་
བསིར་འབྲི་སྟེ། བསིར་བྱའི་མདའ། མདའ་བསིར་ནས་སོང་། མདའ་བསིར་ཅིག་

གསིར་བ། ① རྫོགས་བ། འཕང་ལོ་གསིར་བ། འབྲེལ་འཁོར་གསིར་བ། ② སྤྲིའི་བྱེད་པར། ལྷམ་ནས་
གསིར་སྤྲེལ་བ། ③ ཐང་ཀ་དང་ཏལ་མ་དང་མ་ཐོགས་བ། ཉེ་འོད་གསིར་བར་འཕྲོ་བ། ལམ་
བར་དུ་མ་ཐོགས་པར་གསིར་བར་བྱིན་བ།

གསིལ། ① གསིལ་བའི་སྤྲེལ་ཆིག་ ② གནས་འོག་མ་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ། ཆུ་ཆོད་གནས་ནས་
གཅིག་པལ་ལ་སྤང་དུ་བྱ་བྱུར་གསིལ། ཆོས་འོངས་རི་མཁའ་རིའི་བར་གསིལ་དགོས་ལྟ་བུ།
གསིལ་ཁང་། རྩོགས་བཞི་ཀར་སྟེ་ཁྱེད་དང་ཁྱ་མ་ཡོད་པའི་འགྲོགས་བྲམས་སམ་ཡང་ན་གསིལ་བ་
ནི་བཏང་བ་དང་། རི་ཆུ་གསིལ་བ་ནི་གཅིན་བཏང་བ་ཡིན་པས་དོན་དུ་གསང་སྟོང་ལ་གོ།

གསིལ་བ། ① འཁྲོལ་བ་དང་སྤྲེལ་བྱིན་བ། འཁར་གསིལ་གསིལ་བ། རིལ་བྱ་གསིལ་བ། སིལ་སྤྲོན་
གསིལ་བ། ② བསིལ་བ། གསིལ་བ། གསིལ། ③ གཤོག་བ་དང་འགས་བ། ར་རིལ་བསིལ་
བ། རྫོ་དུམ་བྱུར་གསིལ་བ། ④ མེ་ཤིང་གསིལ་བ། འཁྱུད་པའི་ཞེ་ས། ཞབས་བསིལ་བ། བྱག་
གསིལ་བ། བཞར་བའི་ཞེ་ས། དབུ་སྤྲེལ་གསིལ་བ། ⑤ གཅི་བ། རི་ཆུ་གསིལ་བ།

གསིལ་བྱེད། [མཛོན]འཁར་གསིལ།

གསུ་བེལ། བྱད་མེད་ཀྱི་གསང་ལམ་ནས་བྱིར་འཇགས་པའི་མི་གཙང་བའི་རྗེས་དཀར་པོ།

གསུག་རན་པ་སྟེ། གསུག་སྦྱིན་པ། གསུག་བཟའ་བ་སོགས་ལྟ་བུ།

གསུག་པ། རྫོགས་རན། གསུག་ཟ་བ། དཔོན་རན་ཟ་རམ་ཅན་ལ་གསུག་བྱིན་པ། ལེགས་ཉེས་འབྱེད་

པོས་གཉེན་ངོ་དང་གསུག་འབྲུལ་བ་བལྟས་ན་དོན་རྣམས་བརྒྱལ་པར་འགྱུར།
གསུང། ① དག་དང་སྐད་ཆའི་ཞེས། རྒྱལ་བོའི་གསུང། རྒྱ་རབས་ཀྱི་གསུང། གསུང་བཟོ་བ། གསུང་
བཅད་པ། གསུང་འབྲི་བ། གསུང་འབྲོན་པ། གསུང་མཉེན་པ། གསུང་ལྟང་ངེ་བ། གསུང་མི་བསྐལ་
བ། གསུང་བསྐེ་བ། ② རྒྱལ་བའི་ལུང་དང། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས། རྒྱལ་བའི་གསུང། གསུང་འབྲུལ།
གསུང་སྒྲོག་པ། ③ མིང་གི་སྒྲོན་དུ་བརྟག་ནས་ཞེ་ཆིག་བཟོ་བྱེད་ཆིག་གྲོགས་ཤིག་ གསུང་སྐད།
གསུང་གྲོས། གསུང་མོལ་མཐོན་པོ། གསུང་ལན། མཛེས་བཅའི་གསུང་སྐྱེད་མཛེད་པ།
གསུང་ཀྱན་ཏུ་བཛོད་པའི་ཆོ་འབྲུལ། ཆོ་འབྲུལ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གདུལ་བྱའི་སེམས་དང་
མཐུན་པར་ཆོས་སྟོན་པ།
གསུང་སྟེས། [མངོན]ཉན་ཐོས།
གསུང་བསྟོན་པ། སྐད་བརྒྱབ་པ།
གསུང་ཁུངས། བཤད་པའི་ཁུངས། དེ་གསུང་བ་པོའི་གསུང་ཁུངས་གང་ཡིན་ཞིབ་ཐྱ་གསལ་
བཤད་ཡོང་བ་ལྟ།
གསུང་མཁུན། ① སྐད་ཆ་སོགས་ཤོད་མཁས་པོ་ཡོད་པ། ② དོན་དག་ལུ་སྐབས་ཁྱེད་མཁུན་ཟེར་
བའི་ཆབ་ཏུ་སྐྱ་མཁུན་གསུང་མཁུན་ཟེར་བ།
གསུང་གི་མངའ་བདག་[མངོན]འཇམ་པའི་དབྱངས།
གསུང་གི་ཚུ་རྒྱན། གསུང་ཚུ་ཡི་གཟུགས་སུ་བཀོད་པ།
གསུང་གི་ཉེན། རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང། རྗེས་འཇུག་མཁས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སོ།
གསུང་གི་བདུད་ཅི། བདུད་ཅི་ལྟར་མན་པའི་གསུང།
གསུང་གི་དཔེ་བྱད་གཉིས། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་གསུང་གི་སྟེ། གསུང་འབྲུག་གི་སྟེ་དང་
ལྟན་པ་དང། གསུང་མཉེན་ཞིང་འཇམ་པའོ།
གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ། སྟོན་པས་གསུང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་མ་སྟེས་
དགའི་འགྲོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་ལྟ་བུ།
གསུང་སྟེགས། ① འཕྲིན་ཡིག་ ② གསུང་རབ་ཀྱི་སྟེགས་བཅ།

གསུང་མེད། གཏམ་མེད། ཐུགས་དགེས་པའི་གསུང་མེད་མང་པོ་མང་ད། གསུང་མེད་ཞིབ་ཀྱིས་གནང་།
གསུང་རྒྱུ། ཞལ་རྒྱུན་ནམ་དག་རྒྱུ། ཁོ་པོའི་སྒོ་བ་དཔོན་གྱི་གསུང་རྒྱུ་ནི་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན།
གསུང་སྒྲོས། ① རྒྱ་ཆ། ② ལ་རྒྱུན་ནམ་དག་རྒྱུ། གསུང་སྒྲོས་གཞན་པ་ཞིག་གནང་བ། འདི་ལ་
གསུང་སྒྲོས་གཉིས་ཡོད།

གསུང་མགུར། ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་མགྲིན་པའི་རྩ་མདུད་ཀྱིས་ནས་རང་
ཉམས་འུར་བ་རྣམས་ཐོར་བྱུང་དུ་རྩོམ་ཁྱེད་ལྟ་བུ་མངས་པ་རྣམས་སོ།།

གསུང་བཤོས། མོས་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གསུང་
བཤོས་གནང་།

གསུང་ལྗ། ཉིད་རྒྱུད་དུ། ཉོན་པ་སྤྱུ་ལྡས་རང་རང་གི་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཏེ། རྟེ་
མེད་དོན་གྱི་གསུང་། དཔོངས་པ་བཞུགས་གསུང་། བརྟེན་པ་ཆེན་གྱི་གསུང་། དབྱེར་མེད་རྩོམ་པའི་
གསུང་། མངོན་བྱང་གི་གསུང་སྟེ་ལྟོ།། འབྲས་ཆོས་ཉིད་ལྟེ་ནང་གསེས་ཤིག།

གསུང་བཅག་པ། ལྷ་མའི་བཀའ་ལ་མ་བརྟེན་པ་འཇམ་བཀའ་དང་རྒྱལ་འགལ་བྱས་པ།

གསུང་ཆོས། གསུང་གི་ཆོས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ཞེས།

གསུང་ཆོས་ཀྱི་བྲག་རྒྱའི་རྣམ་འབྱོར། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྒོ་བྱང་གྱི་འཁྲལ་བ་བསལ་ནས་རང་བཞིན་
སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱ་བ་སྟེ་རྣམ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞུགས་ནང་གསེས་ཤིག།

གསུང་མཆིད། ① བཀའ་མོལ། ② བཀའ་མཆིད།

གསུང་མཆོག་གཞན་ལ་བན་པའི་གཏམ།

གསུང་མཉེན་ཞིང་འཇམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུང་ཅིང་ནང་གསེས་
ཤིག་སྟེ། ལྷན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་སྟེན་ཞིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ།

གསུང་མཆོག་ཡི་གེ་བྲག་མ། མ་ཉི་ཡིག་བྲག་ནི་སྟེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གསུང་གི་ནང་ནས་སྟོང་པོ་
བསྐྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྟེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད།

གསུང་སྟུན། རྒྱུད་ཀྱི་གདངས་སམ་རྒྱུད་ཆ་སྟུན་སོ། བྲ་ལྷག་ཁ་ན་དབྱར་ཁའི་གསུང་སྟུན་ཡོད།

གསུང་མཉེན་ཞིང་འཇམ་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱུད་ཅུང་ཅིང་ནང་གསེས་

ཤིག་སྟེ། སྟོན་པ་ལ་སོགས་པར་གསུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་གསུང་སྟོན་ཞིང་མཉེན་ལ་འཇམ་པ།
གསུང་རྟེན། ཆོས་པོ་ཉི་ཆེ་རྒྱུད།
གསུང་བརྟམ། བཀའ་སློབ་ཀྱི་དྲུམ་བྲ།
གསུང་བརྟག། ཐུགས་བརྟག་དང་མཚུངས་ཉི་མོའི་བརྟག་དབྱེད།
གསུང་མདུད། གཟུགས་སྒྲགས་སྟོན་ནས་ལུལ་བཏབ་པའི་སྤང་བ།
གསུང་ནང་མ། བྱིར་མི་སྟོན་པའི་གསུང་།
གསུང་གནང་བ། སྐད་བཏང་བ་སྟེ། འཕོད་པ།
གསུང་འཕྲིན། ཆབ་ཤོག་གས་སྤྱིང་ཡིག་
གསུང་འཕྲོས། ① འཕྲོས་པའམ་སྐད་ཆ། ② གཏམ་གྱི་ལྟག་མ། དུས་ཚོད་མ་འདང་བས་གསུང་
འཕྲོས་ལུས་པ།
གསུང་བ། གསུངས་པ། གསུང་བ། གསུངས། སྤྱི་བའི་ཞེས། ཅི་གསུངས་བཀའ་སྤྱུབ། ཆོས་གསུང་
བ། ལོ་རྒྱུས་ཤིག་གསུང་བར་འཆོལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གསུངས་པ་དེ་བདེན་འདུག་སྟེ་མའི་ནང་ལ་
བཞུགས་ནས། གསུང་གི་བ་མའི་ནང་ལ་མ་གསུངས།
གསུང་བྱོན། སྐད་འབྲེན་པ།
གསུང་བྲིས། ① འཕྲིན་ཡིག་ ② ལྷ་ཆེན་མི་ཆེན་གྱི་གསུང་བཤད་ཡི་གེར་བྲིས་པ།
གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་ལྷ། འབྲུག་སྤྱི་ལྟར་ཐབ་པ་དང་། སྟོན་ཞིང་འཛེབས་ལ་ན་བར་སྟོན་པ་དང་།
ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྣམ་པར་གསལ་ཞིང་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་དང་།
མཉན་འོས་ཤིང་མི་མ་ཐུན་པ་མེད་པའོ།
གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་བྲུག་བྲ། བསྟོད་སྤྱིན་རྒྱ་མཚོ་ལས། གསུང་མཉེན་འཇམ་ཞིང་ཡིད་འོང་
ཡིད་དུ་འཐད། དག་ཅིང་བྲི་མེད་འོད་གསལ་སྟོན་ལ་འཛེབས། མཉན་པར་འོས་ཤིང་མི་ཚུགས་
སྟོན་ཞིང་དུལ། མི་རྒྱུ་མི་བརྒྱུད་རབ་དུལ་རྣམ་པར་སྟོན། ལུས་སེམས་སྤྱིང་ནི་ཆོས་བྱེད་
དགའ་བདེ་སྟེད། གཏུང་མེད་ཀྱང་ཏུ་ཤེས་བྱེད་རྣམ་རིག་བྲ། རྣམ་གསལ་དགའ་བྱེད་མཛོན་
པར་དགའ་བྱེད་ཅིང་། ཀྱང་ཤེས་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད། རིགས་ཤིང་འབྲེལ་ལག་

ཚྲོས་པའི་སྐྱོན་དང་བྲལ། སེང་གེ་སྒྲུང་ཆེན་འབྲུག་དང་ལག་འཁྱའི་དབང་། ཇི་ཟ་ཀ་ལ་ཕིར་
 ཆངས་པ་དང་། འད་འད་ཉེ་ཉེ་དབང་པོའི་དབྱངས་ལྟ་སྟན། ར་སྒྲ་མ་ཁེངས་མི་དཔལ་ཀྱན་
 རེས་ཞུགས། ཚིག་ཟུར་ཕྱིན་ཅིང་མ་ཆང་མེད་པ་དང་། མ་ཞུམ་མིན་ཞན་རབ་དགའ་བྲལ་ཅིང་
 རྩ་བ། རྩུན་ཆགས་འབྲེལ་ཞིང་སྒྲ་ཀྱན་རྫོགས་པར་བྱེད། དབང་པོ་ཀྱན་ཆོམ་མ་སྒྲུང་མི་འཁྱུར་
 ལ། མ་བརྟུངས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱན་ཏུ་གྲགས། དུག་གསུམ་སེལ་བྱེད་བཟུང་དཔུང་
 ཆར་གཙོད་ཅིང་། རྣམ་པ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པར་འབྱུང་། དེ་ལྟར་བཞེ་ཡིས་ལྷག་པའི་དུག་
 རྩའི་དབྱངས། ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

སེང་གེ་སྒྲུང་ཆེན་འབྲུག་གི་སྒྲ་དབྱངས་དང་། ལྷ་དབང་ཇི་ཟ་ཀ་ལ་ཕིང་ཀ་དང་། ཆངས་དབྱངས་འད་
 འད་ཉེ་ཉེ་འིས་སྒྲ་དབྱངས་བསྒྲགས། ལྷ་དབང་དབྱངས་དང་ར་སྒྲ་ལྟ་བུར་བརྟེན། མ་ཁེངས་མི་
 དཔལ་སྒྲ་ཀྱན་རེས་ཞུགས་དང་། ཚིག་ཟུར་མ་ཆགས་མ་ཆང་མེད་པ་དང་། མ་ཞུམ་མི་ཞན་རབ་
 ཏུ་དགའ་བ་དང་། རྩབ་དང་ཐ་མར་བཅས་པའི་ཆད་དང་ནི། དབང་པོ་ཆོམ་བྱེད་མ་སྒྲུང་མི་
 འཁྱུར་དང་། མ་བརྟུངས་པ་དང་ཉེ་འཁོར་ཀྱན་ཏུ་གྲགས། རྣམ་པ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པར་
 བྱེད། ཅེས་སོ། དེ་ཡང་དབྱེ་ན། ༡ མཉེན་པ། ༢ འཇམ་པ། ༣ ཡིད་དུ་འོང་བ། ༤ ཡིད་དུ་འཐད་
 པ། ༥ ཡིད་དུ་དག་པ། ༦ ཇི་མ་མེད་པ། ༧ འོད་གསལ་པ། ༨ ལྷན་ཞིང་འཇེབས་པ། ༩ མཉན་
 པར་འོས་པ། ༡༠ མི་ཚུགས་པ། ༡༡ ལྷན་པ། ༡༢ དུལ་པ། ༡༣ མི་བརྟུང་བ། ༡༤ རབ་ཏུ་དུལ་
 པ། ༡༥ རྩར་སྒྲན་པ། ༡༦ ལུས་སེལ་པར་བྱེད་པ། ༡༧ སེམས་སེལ་པར་བྱེད་པ། ༡༨ ལྷིང་
 དགའ་བ་བྱེད། ༡༩ དགའ་བ་དེ་བསྐྱེད་པ། ༢༠ དུང་བ་མེད་པ། ༢༡ ཀྱན་ཤེས་པར་བྱ་བ། ༢༢
 རྣམ་པར་རིག་པར་བྱ་བ། ༢༣ རྣམ་པར་གསལ་བ། ༢༤ དགའ་བར་བྱེད་པ། ༢༥ མཛོན་པར་
 གསལ་བར་བྱེད་པ། ༢༦ ཀྱན་ཤེས་པར་བྱེད་པ། ༢༧ རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ། ༢༨ རྣམ་པ་
 རིག་པ། ༢༩ རྣམ་པར་འབྲེལ་བ། ༣༠ རྫོས་སྐྱོན་མེད་པ། ༣༡ སེང་གེའི་སྒྲའི་ལུགས་ཙན།
 ༣༢ རྒྱང་པོ་ཆེའི་སྒྲ་སྒྲི། ༣༣ འབྲུག་གི་སྒྲི། ༣༤ ལྷའི་དབང་པོའི་སྒྲི། ༣༥ ཇི་ཟ་ཀ་སྒྲ་
 དབྱངས། ༣༦ ཀ་ལ་ཕིང་ཀའི་སྒྲ་དབྱངས། ༣༧ ཆངས་པའི་སྒྲ་དབྱངས། ༣༨ འད་འད་ཉེ་ཉེའི་
 སྒྲ་དབྱངས། ༣༩ ལྷའི་དབང་པོའི་སྒྲ་དབྱངས། ༤༠ རེའི་སྒྲ། ༤༡ མ་ཁེངས་པ། ༤༢ མི་དཔལ་

བ། ༤༣ སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུག་པ། ༤༤ ཆིག་ཟུར་བྱིན་པ། ༤༥ མ་ཚང་བ་མེད་
བ། ༤༦ མ་ཁུམ་པ། ༤༧ མི་ཞན་པ། ༤༨ རབ་དགའ་བ། ༤༩ རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ༥༠ རབ་ཏུ་
ཚུབ་པ། ༥༡ རྒྱུན་ཆགས་པ། ༥༢ རྒྱུན་འབྲེལ་བ། ༥༣ སྐྱ་ཐམས་ཅད་རྩོགས་པར་བར་བྱེད་པ།
༥༤ དབང་པོ་ཐམས་ཅད་ཆེ་མ་པར་བྱེད་པ། ༥༥ མ་སྤྲད་པ། ༥༦ མི་འགྱུར་བ། ༥༧ མ་
བརྟམས་པ། ༥༨ ཞི་བར་བྱེད་པ། ༥༩ སེལ་བ། ༦༠ བདུད་ཚར་གཙོད་པ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཆོག་དང་ལྷན་པའོ།།

གསུང་འབུམ། སྲར་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་ཆེ་གང་པོར་ལྷགས་ཚོམ་གནང་བའི་རིགས་རྣམས་
ཕྱོགས་བསྐྱུས་ནས་བྱ་སྤྱི་མང་པོ་བསྐྱིགས་པའི་མིང་།

གསུང་འབུག་གི་སྤྱི་དང་ལྷན་པའི་དཔེ་བྱད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་གསེས་
ཕྱིག་སྟེ། བསྐྱེདས་པ་ཐམས་ཅད་མི་མངའ་བའི་དེད་ཀྱིས་གསུང་འབུག་གི་སྤྱི་ལྟར་བཞིན་ཆེ་བ།

གསུང་མད། [རྟིང]སྐྱད་ཆ་བདེན་པ།

གསུང་མོལ། མྱེད་མོལ།

གསུང་རྩོམ། རྩོམ་ཡིག་གི་ཞེས། སྤྱིར་བཏང་རྩོམ་པ་པོ་གང་ཞིག་གིས་བརྩམས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་
དབྱེད་རྩོམ་སྤྱིའི་མིང་ཡིན།

གསུང་རྩོམ་གཅེས་བསྐྱུས། མཁས་པ་གང་ཞིག་གི་གསུང་རྣམས་ལས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་
ཁག་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་མིང་།

གསུང་ཚངས་དབྱངས་ལྟ་བུ། ཚངས་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཚན་བཟང་དང་དོན་གཅིག་

གསུང་ཆོགས། གསུང་བྲིས་ཡིག་ཆོགས།

གསུང་གཞས། ལྷུ་གཞས།

གསུང་འོས། མངགས་ཆ་བྱ་དགོས་རྒྱུའི་རིགས།

གསུང་རབ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་། གསུང་རབ་ཁྲོག་པ། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་
སྤྱིང་པོ་མ་འཁྲུལ་ཞིང་མ་བསྐྱད་པ།

གསུང་རབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གསུམ། བསྐྱེད་གསུམ་སྟོན་པ། དུག་རྒྱ་གསུམ་དང་ལྷན་པ། རོག་མཐའ་

བར་གསུམ་དུ་དག་པ།

གསུང་རབ་བཀའ་ཚུལ། ཆད་མར་འཛོག་ལོས་པའི་ཚུལ་ཡིག།

གསུང་རབ་སྒྲིང་། དཔོན་འདི་ཐོག་མར་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་
བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་བའི་སྐབས་སུ་གྲུབ་མཐའ་དག་ལུགས་པར་བསྒྱུར།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་གོང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུ། གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྲེད་སྤྱད་བྱས་ནས་མདོའི་སྤེ་དང་།
དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པ། ལུང་དུ་བསྟན་པ། ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པ། སྒྲིང་གཞི།
ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ། མདྲ་དུ་བྱུང་པ། གཏན་ལ་པབ་པ་སྟེ་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུར།
གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས། སངས་རྒྱལ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཡན་
ལག་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྟུས་པ་སྟེ། མདོའི་སྤེ། དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སྤེ། ལུང་དུ་
བསྟན་པའི་སྤེ། ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་སྤེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྤེ། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྤེ། སྤྱིས་
པའི་རབས་ཀྱི་སྤེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤེ། སྤྱིས་པའི་རབས་ཀྱི་སྤེ། ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྤེ། མདྲ་
དུ་བྱུང་བའི་སྤེ། གཏན་ལ་པབ་པའི་སྤེ་ལོ།

གསུང་རབ་རིན་པོ་ཆའི་གཏམ། ལྷ་བོད་རྒྱལ་ཁྱིམ་འབྲེ་བཅན་གྱི་དུས་སུ་ལོ་རྒྱ་བ་སྐུ་བ་དཔལ་
བཅེགས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

གསུང་ལན། ལྷ་ཆའི་ལན་པོ་སྟེ་གཏམ་ལན། ཡབ་ཀྱི་གསུང་ལན་ཅམ་ཡང་མ་བྱུང་ངོ་། གསུང་
ལན་ཡོད་པ་ལྟ།

གསུང་བཤད། བསྐྱབ་བྱ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ། གསུང་བཤད་གནད་པ། གསུང་བཤད་ར་བ།
གསུང་སྤྲམ། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་གསུང་ལས་སྤྱིས་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག།
གསུང་གསལ་བ། ① གཏམ་ཁ་གསལ་པོ། ② ལྷ་གསལ་མཐོན་པོ་འཕགས་པ་པོ།

གསུངས། གསུང་བའི་སྐུ་ཆོག་

གསུངས་པ། གསུང་པའི་འདས་པ།

གསུབ་པ། ① སྐུ་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲེ་སྐྱེལ་གཞན་ཞིག ② རྫིང་ཁྱིས་སྤྱར་བ། ལག་པས་འཕྱར་བ།

གསུམ་པ། སུབ་ཀྱི་སྤྱལ་ཆིག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
གསུམ། བྱངས་ཤིག་མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ལ་འཛིག་རྟེན་དང་། མཉམ་ཆེན་ཆོ་བ། ཡོན་ཏན། མིང་པ་བཅས་སོ།
གསུམ་སྒྲོང་མ། ལུས་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག།
གསུམ་དཀྱིལ་དགོན། མིང་གཞན་གསུམ་དཀྱིལ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིང་ཟེར། ཐོག་མར་འབྲུག་པ་བཀའ་
བརྒྱད་ཡིན་ཞིང་རྗེས་སུ་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་
ལུས་ཅ་མདའ་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསུམ་ཁ། གསུམ་གའམ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད། རྒྱལ་ཁབ་དང་ཐུན་མོང་། སྤེར་བཅས་ཕྱོགས་
གསུམ་ཁའི་ཁེ་ཕན་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱས་པ།
གསུམ་ག གསུམ་ཁ་དང་འདྲ།
གསུམ་དགལ། [མངོན]ཆེ་བ།
གསུམ་སྒྲ། བྱེད་པའི་སྒྲ།
གསུམ་སྒྲ་ཅན། [མངོན]སྒྲང་མ།
གསུམ་བསྐྱེལ། ལག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེལ་བ། ལ་དོག་གསུམ་བསྐྱེལ་གྱི་ཐག་ཁ།
གསུམ་ཆ། དུམ་ཆ་གསུམ་ཏུ་བགོས་པའི་ཆ་ཤས། གསུམ་ཆ་གཅིག་གསུམ་ཆ་གཉིས།
གསུམ་གཉིས། ① གསུམ་ཆ་གཉིས། ② གསུམ་དང་གཉིས།
གསུམ་ཐོག ① ཁང་པ་གསུམ་བཅེགས། ② ཁང་པ་གསུམ་བཅེགས་ཀྱི་ཐོག་ཁ།
གསུམ་མདོ། ཚུ་དང་ལམ་སོགས་ལག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འཛོམས་པའི་འགག་ཚུ་གསུམ་མདོ།
ལམ་གསུམ་མདོ།
གསུམ་འདུས། ལག་གསུམ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ། གསེར་དངུལ་རག་གསུམ་བསེས་ནས་སྒྲགས་
པའི་སྒྱོད་ཆས། མི་རིགས་གསུམ་འདུས་ཀྱི་ས་ཁུལ།
གསུམ་ཐུན་དུས། འཛམ་གླིང་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་དང་། རྟོན་ལོད་པ། བདེ་བ་བཞི་ལས་ཆ་གཅིག་
ཉམས་ནས་ཆ་གསུམ་ལ་ཡོངས་སྒྱོད་པའི་དུས་ཉེ་དེའི་ཡུན་ཆད་ལ་ལོ་གངས་ས་ཡ་གཅིག་དང་
ཉིས་འབྲུམ་དགུ་ཁྲི་བྱག་སྟོང་ཡོད་ཅིང་། སངས་རྒྱལ་གསེར་ཐུབ་བློན་ཡོད་པར་བཤད་དོ།

གསུམ་ལྷན་ལྷ་མའི་བཀའ་ཤིན་གསུམ། དབང་བསྐྱར། རྒྱུད་བཤད། མན་ངག་གནང་བ།
གསུམ་བདེ་ལ། གསུམ་བདེ་ལ་ཞེས་པའི་གཞས་ཆེག་
གསུམ་པ། གངས་རིམ་ཞིག་
གསུམ་པའི་རང་བཞིན། [མངོན]མོ་མིན་མོ་མིན་གསུམ་པའི་རང་བཞིན་མ་ཉིང་།
གསུམ་པོ། ཞག་གསུམ་སྟེན་གཅིག་ཏུ་བཅེས་པ།
གསུམ་བྱུགས། གསུམ་རེ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་གསུམ་ཆོན་རྣམས་ཀྱི་མིང་།
གསུམ་ཐེང་ཅན། [མངོན]ནེ་ཙོ།
གསུམ་ཅེན། ① ལྷ་ཡུལ་ཉེ་གཙོ་མོ་ཆངས་པ་དང་། དབང་སྐྱུག་དང་། རྩལ་འཇུག་གསུམ་ཅེན་ཞིང་
རོལ་པའི་གནས། ② མཐོ་རིས།
གསུམ་ཆོ། རང་གི་བྱ་དང་བྱ་མོའི་སྐྱ་གྱ་ལ་ཆ་མོ་དང་། དེ་དག་གི་སྐྱ་གྱ་ལ་ཡང་ཆོ། དེའི་སྐྱ་གྱ་ལ་
གསུམ་ཆ་ཟེར།
གསུམ་ཆོན། གསུམ་རེ་གསུམ་རེ་ཡོད་པའི་ཆོན་པ།
གསུམ་ཆོང་། [ཡུལ]ཆོང་པ་ཆོས་མ་ཙ་སྟོར་གཅིག་གིས་ཆོང་བརྒྱབ་ནས་སྟོར་གསུམ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ།
གསུམ་བྱར། གསུམ་ཏུ་བཞོས་པའི་ཆ་གཅིག་
གསུམ་རིག་པ། ཆོ་སྒྲ་མ་རིག་པ་དང་། བྱི་མ་རིག་པ། ཟག་པ་ཟད་རིག་པ་སྟེ་གསུམ་རིག་པ་འོ།
གསུམ་ཤས། སྒར་ཞིང་པ་དུད་ཆང་གཉིས་ཀྱིས་བྱན་མོང་དུ་ཞིང་བདག་གི་ས་ཞིང་ཁས་སྦྲངས་པའི་
ལོ་ཐོག་རྣམས་ཞིང་བདག་དང་ཞིང་པ་བཅས་ཕྱོགས་གསུམ་སྟོམ་པོར་བཞོས་པའི་ཆ་ཤས།
གསུར། ① བོད་ཀྱི་ཡུལ་སྟོལ་དུ་བར་དོ་བ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་རྒྱ་དཀར་གསུམ་དམར་གསུམ་བསྟེས་པའི་
ཅུམ་པ་མེར་བསྟེགས་པའི་དུད་པ། དཀར་གསུར། དམར་གསུར། རྩ་གསུར། མར་གསུར། གསུར་
དང་། གསུར་གཏོང་བ། ② འབྲམ་རོས་སམ་ཅེབས་ལོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྟོགས་ཀྱི་ཁྱི་མོ་བཅན།
ནགས་གསུར་ཀྱི་སྟག་མོང་པ། ལུ་རྩེད་པ་མའི་གསུར་ན་སྦྱིད། ཤིང་སྐྱ་གཙུག་པོའི་གསུར་ནས་རྒྱས།
གསུར་ཁུག་གསུར་བསྟོ་རྒྱུའི་ཅུམ་པ་སོགས་སྐྱགས་སྟོད་ཀྱི་ཁུག་སྟོད་ཀྱི་མིང་།
གསུར་ཁོག་[ཡུལ]བོད་ཀྱི་གོམས་སྟོལ་དུ་ཕུང་པོ་ཡོད་པའི་སྟོའི་བྱི་རོལ་ཏུ་ཤག་ལ་བའི་གསུར་སྟོད་ཁོག་ལ།

གསུར་བསྟོ། མར་རྩམ་སོགས་མེར་བསྐྱེགས་ནས་གསུར་བཏང་བ་དེ་འབྱུང་པོ་སོགས་ལ་བསྟོ་ག།
གསུར་འདུག [ཡུལ] སྟོན་དུས་གཞུང་ལ་ཁུལ་འདུལ་བའི་རྒྱས་བ་མེད་པའི་མི་རིངས་ལ་གསུར་
འདུག་གམ་རྒྱར་འདུག་ཟེར།

གསུར་བ། གོ་གནས་ལ་འདུག་པའི་ཆད་ཡོངས་ནས་སྟོར་བའི་མི་ལ་གསུར་བའམ་རྒྱར་བ་ཟེར་ཏེ།
མཁན་པོ་གསུར་བ་ཞེས་བ།

གསུར་རྩམ། རྩམ་བ་སོགས་མེར་བསྐྱེགས་རྒྱུ་ལོ།

གསུས་ཤེད། ལུས་ཀྱི་ལྟོ་བ་དང་ཤེད་པ།

གསུས་ཁོག་གོད་ཁོག་

གསུས་ཁྲིམ། ལྟོ་བ། གསུས་ཁྲིམ་ཆེ་བ།

གསུས་ཁྲག ① ཁོག་པའི་ཁྲག ② མངལ་གྱི་ཁྲག་

གསུས་གོད། གོད་ཁོག་

གསུས་ལྷེབས། ལྟོ་དགྲིས་སམ་ཤེད་དགྲིས་ཏེ་གྲོན་པའི་རིགས་ཤིག་

གསུས་ལྟོ། གོད་ཁོག་

གསུས་བ། [ཡུལ]ལྟོ་བ། གསུས་ལྷེབ། གསུས་བ་འགོངས་བ། གསུས་བ་འབྱུང་བ། གསུས་བ་སྟོས་
བ། གསུས་བ་ལྟོག་

གསུས་བ་ལྷིག་ གསུས་བ་ནི་པོ་བའི་མིང་དང་། ལྷིག་ནི་བདེ་རྒྱིང་བ་སྟེ་ལྷེ་བའི་མིང་ཡིན་པས་པོ་བ་
ལྷེ་སྟེ་སྟེ་བར་གྱུར་བའི་དོན།

གསུས་པོ། གསུས་བ་དང་འབྲ།

གསུས་པོ་ཆེ། ① གོད་ཁོག་ཆེན་པོ། ② དག་བཙེམ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསུས་འབྱུང་། ① གསུས་བ་འབྱུང་བ། ② [མངོན]རྩ་མོང་།

གསུས་རྩིང་ཅན། གོད་ཁོག་ལྷིང་ལྷིང་ཅན།

གསེ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་བ་དང་ད་ལྟ་བ། དངོས་རྩམ་དུས་བྱ་གཅིག་དུས་བྱ་མང་པོར་
བཏང་བའི་དོན་ཏེ། གསེ་བྱའི་བྱད་ཤིང་། བྱད་ཤིང་གསེ་བ་ཞིན་འདུག་ ཤིང་གསེ་མཁན་ཞེས་བ།

གསེ་ག། ① ག་ཤག་པའམ། གསེལ་ག། ལྷ་རེས་ཤིང་སྤྱོད་པོ་གསེས་པ། མགོ་བོ་དུམ་བུར་གསེ་ག།

② བགོ་བ་ཤའ་རྒྱལ་པ། ཆགསེས་བྱེད་པ། ཉང་ནས་གསེས་པ།

གསེག་བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་པ། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཡོ་བའི་དོན་ཏེ། ལྷག་ཁ་
ཅུང་ཟད་གསེག་དགོས། རིག་གདབ་པ་གསེག་མི་རུང། བསེགས་ནི་འདས་པ་སྟེ། རས་
བསེགས་ནས་དུས། གསོགས་ནི་སྤྱལ་ཆིག་པར་གསོགས་ཤིག།

གསེག་ག། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གསེག་གསེག་བྱས་ནས་བཅོས་པའི་བཅད་ཁ། ལྷག་ཁ་གསེག་ག་དུང་
མར་གསེག་ག་བཏོན་པ། ཟད་ག་ལ་མ་བྱིན་པར་གསེག་འགྲོས་སུ་བྱིན། གསེག་ཆད།

གསེག་ག་ཡི། དཔེ་ཆའི་སྤོང་ཤོ་ག་ཡི།

གསེག་ཁ། གསེག་ཁ་དང་འབྲ།

གསེག་འབྲེག་སྒྲིག་ཁྲད་འབྲེལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཅ་སྟོད་ཅིག་
སྟེ། དབྱེན་སྒྲིབ་དུ་skew ཟེད།

གསེག་གི། ཤིང་བཅོ་བས་ཤིང་བཟུར་བྱེད་གི་ཅེ་གསེག་ག་ཅན་ཞིག།

གསེག་གི་ཤུར་ཅན། ཤིང་བཅོ་བས་ཤིང་བཟུར་བྱེད་གི་སོ་གསེག་ཁ་ཅན་རྒྱུང་བ་ཞིག།

གསེག་གཅོད། འབྲེད་དུ་གཅོད་བྱེད་ཤིང་བཅོ་བའི་ལྷགས་གཅོང་སོ་ལེབ་སོ་ཅན་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་གཉིས་མ། [ཡུལ]ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་
མཆམས་འདོན་བྱེད་ཁའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཁ་བརྒྱུར་བའི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་སྤུབས། [ཡུལ]ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་
འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་རིལ། ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ན་ཡིག་སོགས་ཡིག་འབྲུའི་མིག་
འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་ལེག། ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་འདོན་
བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག།

གསེག་གཅོད་ཁ་ལོག། ཤིང་པར་བརྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཡིག་འབྲུའི་བར་མཆམས་འདོན་

བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་གཙོད་ཆེ་སག། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་
མིང་། པར་ཤིང་གི་སྟོང་ཆ་འདོན་བྱེད་ཆེ་གས་ཤིག

གསེག་གཙོད་བྱས་འགྲུགས། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། པར་ཤིང་གི་སྟོང་ཆ་རྒྱང་
རིགས་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་ཆེན། ཤིང་པར་བརྟོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་མིང་། ཟངས་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་ཐིམ། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེད་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་ཏུ་*italic* ཟེད།

གསེག་མ། དུམ་བུར་བཏང་བའི་གྲོ་མོ་དང་རྩོམ་ཕྱེ་ཕྱེ་མ། གསེག་མ་མེད་པའི་ས་གཞི་དངོས་འཇམ་པ།
གསེག་གཟུགས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟེད་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་ཏུ་*italic* ཟེད།

གསེག་ལམ། རིའི་འབྲེད་ཏུ་ཡོད་པའི་ལམ་ཁ།

གསེག་ལོན། ཤིང་བཟོ་བའི་ལག་ཆ་ཞིག

གསེག་ཤང་། གསེལ་བྱེད་དམ་འཁར་གསེལ།

གསེག་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དགེ་སྦྱོང་གི་འཁར་བ་ཞིག་གི་མིང་།

གསེང་། ① བར་མཚམས་སམ། སྒྲུབས། གྲག་གསེང་། ཁོག་མའི་གསེང་བསྒྲུབ་པ། ཁོང་གསེང་
བརྒྱུངས་པ། ལས་གསེང་། གྲལ་གསེང་། གསེང་། ཀ་བའི་གསེང་། ② དཀྱིལ་དང་ཁོད། སྒྲིན་
པའི་གསེང་། རྒྱགས་གསེང་།

གསེང་ཕྲག བར་མཚམས། ལས་ཀའི་གསེང་ཕྲག མི་ཆོགས་ཀྱི་གསེང་ཕྲག

གསེང་བ། [ར་]སྟོག་པའི་དོན་ཏེ་དཔེར་ན། མོ་གསེང་བ། ཞི་ཁུང་གསེང་བ་ལྟ་བུ།

གསེང་བར། གསེང་དབར་དང་འབྲ།

གསེང་བྲག བར་མིང་ངམ་བྲག་བ་རྒྱང་རྒྱང་།

གསེང་དབར། བར་མཚམས། ཉིན་གྲུང་གསེང་དབར་བྱང་ཆེ་ཡུད་ཙམ་མེགས་རོགས།

གསེང་དབྱག་བར་མཆོམས་སམ་བར་གསེང་།

གསེང་ཡབ། གསེང་གཡབ་དང་འབྲ།

གསེང་གཡབ། ཁང་པའི་མཐོངས་སུ་དཀར་གསལ་བསེལ་གཡབ་ལྷར་ཡོད་པ། གསེང་གཡབ་
ཡངས་ཤིང་མཐོན་པོའི་འདུ་ཁང་།

གསེང་ལམ། གསེང་ལམ་མམ། ཐག་ཐོགས་མེད་པའི་ཉེ་ལམ། གསེང་ལམ་འཆོལ་བ།

གསེང་ཤོར། ① བར་གསེང་དུ་ཤོར་བ། མི་དོགས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་གསེང་ཤོར་བྱུང་མེད་པ། ②
བར་ཆོད་པའམ་ནར་ལུས་ཤོར་བ།

གསེང་གསེང་། བར་བར་རམ་བར་སྟོང་སེང་སེང་། ལྷམ་བུའི་ཐག་ཀྱང་གསེང་གསེང་རེད།

གསེགས་བུ་བརྩམ་པ། རས་ཀྱིས་བརྩམས་པ།

གསེད། གསེ་རྒྱའི་བལ་སོགས་གསེད་བཞིན་པ།

གསེད་བཤོལ། ཞིབ་ཏུ་དེ་བའམ། སོ་སོར་དེ་བྱེ་བ། དགེ་སྤྲིག་གསེད་བཤོལ།

གསེད་པ། བསེད་པ། གསེད་པ། སེད། མེལ་བ་དང་འབྲེད་པ། ལུག་བལ་གསེད་པ། སྐྱ་བསེད་པ།

གསེབ། ① འབྲས་བུ་མ་བྱུང་བའི་རྟ་བོར་སོགས། རྟ་གསེབ་གཏོར་བ། གསེབ་འབྲས་གཅོད་པ། ②
ཁྲོད་དང་གསེང་། མའི་གསེབ། ཁྲོད་གསེབ། ཁྲོད་གསེབ་པ། ཁྲོམ་གསེབ། འཁྲལ་པའི་གསེབ་
ནས་གནས་ལུགས་བཅའ་བ།

གསེབ་ལམ། ལམ་རྒྱུང་རམ་ལམ་གྱ་དོག་པོ། གཅན་གཟན་འགྲོ་བའི་གསེབ་ལམ།

གསེར། ① རིན་ཆེན་དང་པོ། སྐྱ་གསེར། ཞལ་གསེར། རྩོ་གསེར། རྒྱན་གསེར། ཆ་གསེར། བྱང་
གསེར། གསེར་བཙོ་མ། གསེར་བརྩལ་མ། གསེར་བཙོ་སྦྱངས་བྱེད་པ། གསེར་གཏོར་བ།
གསེར་འབྲུག་པ། གསེར་སེལ་མ། མཐོ་འདོད་གནས་ལ་གསེར་སྐྱས་བཙུགས། དམའ་འབེབས་
ཐལ་བའི་དོང་དུ་བྱུང་། གསེར་དབུལ་ལ་སོགས་ཞོར་ཇས་ཀྱིས། ལྷན་པའི་གཤམས་པ་ཉོ་མི་བྱུག་
མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁ་དོག་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁ་དོག་ཆེན་པོ། གང་གྲ་སྟེས། ལུགས་ཀྱི་གཙོ་པོ།
ལུགས་མཆོག་ཆ་ཤས་སྦྱངས། མདངས་ལྷན། མདོག་ལྷན། ལུས་བརྒྱ་སྟེས། མའི་ས་བོན།
ཆོང་འདུས་འགྲིམ། འཆོ་བསྐྱོལ་བྱེད། རོང་མཆོག་གཟེ་བརྟེན་སྟེས། རོད་བྱེད་པ། ཡིད་འོང་།

རི་ལས་སྒྲེས། རིན་ཆེན་ཆེ། རིན་ཆེན་མདོག་བཟང་། ས་ལེ་སྒྲུལ། སའི་སྒྲིང་ཤོ། སའི་རྒྱ་བ།
བསྐྱེད་བྱ། ཉེ་མ་བཅས་སོ། ② སྒྲན་དུ་འགྲོ་བའི་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཤིག་སྟེ་ནང་གསེས་སུ་
དམར་སེར་གཉིས་མཆིས། རོ་བསྐྱ། ཞུ་ཆེས་བསིལ། ལུས་པས་ཆེ་རིང་། སྐས་བ་སྒྲ། དབྱིག་
དུག་སེལ། སྒྲི་རྒྱན་གཙོང་། ③ མིང་འགའི་སྟོན་དུ་སྦྱར་ནས་ཞེ་ཆིག་གསུམ་ཆེ་བཟོད་སྟོན་པ།
གསེར་ཞལ། གསེར་སྒྲན། གསེར་སྒྲེམས། གསེར་ལམ།

གསེར་ཀ་གཡུ་ཡི་ཀ་ལེབ་ཅན། གསེར་གྱི་གཡུ་གཡུ་ཐ་ཅན།

གསེར་ཀོ། གསེར་ཅིའམ་རག་བཏུས་བྱུགས་པའི་ཀོ་བ།

གསེར་ཀོང་། གསེར་ལས་བཟོས་པའི་མཆོད་མེ་ཀོང་བྱ།

གསེར་ཀོང་དག་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས། རྗེ་འདི་ནི་ལྷ་སར་དུ་ཡའི་རྒྱ་མ་སྒྲུ་མེང་བཅུ་པའི་ཡབ་གཞིས་གཡུ་
ཐོག་པའི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༢ལོར་འབྲུངས། མཆོན་ཡེ་ཤེས་
འབར་ཞེས་གསོལ། རྒྱུང་དུའི་དུས་སྒྲུ་གཟུགས་གཙོང་བ་དང་། དགུང་ལོ་བཅུ་ལ་མེབས་སྐབས་
དགའ་ལྗན་ཁྲི་ཆེན་དག་དབང་ལོར་བྱ་བ་སྟེན་ནས་སྒྲོབ་གཉེར་མང་ད། དེ་ནས་དགའ་ལྗན་བྱང་ཅེ་
སྒྲ་ཆང་ཁོངས་གསེར་ཀོང་ཁང་ཆོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་ཀྱིས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་བོད་ལྷ་ལ་གསན་
སྦྱོང་གནང་། རྗེ་གསེར་ཁང་དང་། ཁྲི་དག་དབང་ལོར་བྱ། ཡོངས་འཛིན་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན།
རོང་པོ་བཞུ་ཏ་དག་འདུན་རྒྱ་མཚོ། མཁས་དབང་ཀ་ས་ལྷ་རམས་པ། བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་བསྟན་
འཛིན་རབ་རྒྱས་སོགས་རྒྱ་མ་མང་པོའི་བྱང་ནས་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་ཟབ་ཆོས་རྣམས་གསན། དགུང་
ལོ་རེ་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བཙེ་ལྷ་པའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༤༡༩ལོར་གཞིས་ཀ་ཅེར་སྒྲུ་གཤེགས།

གསེར་ཀོང་མཆོན་ཐུག་གསེར་རྒྱུང་ལས་བཟོས་པའི་མཆོད་ཀོང་མཆོན་གང་ཐུབ་པའི་མཆོད་མེ་སྦྲར་བ།

གསེར་ཀོ་བ། ① གསེར་སྟོན་མཁུ། ② གསེར་སྟོན་པའམ་གསེར་འདོན་པ།

གསེར་སྒྲ། གསེར་རྒྱུང་མཁུ། གསེར་ཟངས་ལས་བཟོས་པའི་ལྷའི་གཟུགས་བརྟན། དཀོར་གཉེར་
ཁྱི་བདར་མཁུས་ན། གསེར་སྒྲུ་རག་ལ་བཏང་ཡོང་། རྒྱ་མ་ཟེར་ཡང་མི་རེད། གསེར་སྒྲུ་ཟེར་
ཡང་རག་རེད། གསེར་སྒྲུ་རང་ཕྱོན་གྱིས་གསུང་མི་འཕྱོན། རྒྱག་པོ་འབྲུ་ཞིབ་ཀྱིས་ཁ་གྲགས།
གསེར་སྒྲུ་ས་འོག་མནན་གྱུར་གྱང་། བར་སྒྲང་མཐོངས་ལ་འོད་ལམ་འཆར། མཁས་པ་ཟུར་དུ་

३३११

སྒྲོམ་པའི་བསྐྱེན་ཡིག་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ་དང་བསྐྱེན་ཆེན་གྱི་ཐོ་ཡིག་བདེ་ཆེན་མཆོག་སྒྲིན་
མོགས་ལྷགས་རྩོམ་མང་དུ་བཞུགས། དགྲུང་ལོ་རེ་དགྲུ་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་
སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༤༤༤ལོར་སྤང་ལུང་རི་ཁྲོད་དུ་སྤྱོད་གཤེགས།
གསེར་ཁབ། ཉན་འཆོས་བྱེད་དབྱེད་གྱི་བྱེ་བྲག་སྟེ། བཅའ་ཁབ་འདི་གསེར་ཁོན་ར་མ་ངེས་ཀྱང་ཁ་
རྒྱན་དུ་བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་བཏགས་པར་བྱས།
གསེར་ཁབ་མེ་བཅའ། གསེར་ཁབ་དང་མེ་བཅོས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོན་དབྱེད་བྱེད་ཐབས་ཤིག
གསེར་ཁུ་བ། [མངོན་]མེ་ལྷ།
གསེར་ཁྲི། གསེར་གྱི་བཞུགས་ཁྲི། གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། སེང་གོ་བརྒྱད་གྱིས་བཏེགས་པའི་གསེར།
གསེར་མཁམ། རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་།
གསེར་སྒྲ། ཆ་གསེར་བཏང་ཡོད་པའི་རྟ་སྒྲ།
གསེར་གྱི་ཀ་བ། ① ལུས་གྱི་རྩ་ལམ་ཞིག ② གསེར་ལས་བཅོས་པའི་གདུང་འདེགས།
གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར། མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། རྒྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཡུན་རིང་
པོར་རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས་པ་ལས་བྱིས་ནི་རྒྱའི་རྩམས་སུ་འབྲུམ་སྤྲུག་ཡོད་པའི་མཆོར་
རྒྱུར་པའི་ལྷག་མ་དབངས་སུ་དབག་ཆད་སུམ་འབྲུམ་ཉི་ཁྲི་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་དུ་རྒྱུར་པའོ།
གསེར་གྱི་བཀའ། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་གསུང་ངག་གམ། བཀའ་ཡིག
གསེར་གྱི་ཁུ་བ། [མངོན་] ① མེ། ② མེ་ལྷ།
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ། ① བཀ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག ② གསེར་ལས་བཅོས་པའི་འཁོར་ལོ།
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ། ཁ་སྤྱེའི་ནང་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པ་དེར་གཞིགས།
གསེར་གྱི་དགྲ། [མངོན་]ལྷགས།
གསེར་གྱི་རྒྱ་མིབས། ཟངས་ལ་ཆ་གསེར་བཏང་པའི་ཁང་ཚོག་རྒྱ་མིབས།
གསེར་གྱི་སྒྲོམ་བྲ། གསེར་གྱིས་བཅོས་པའི་སྒྲུམ་རྒྱུང་།
གསེར་གྱི་ལྷང་། གསེར་ལས་བཅོས་པའི་ཤོག་བྲ།
གསེར་གྱི་སྟོང་པོ། ① ལྷང་མེད་གསེར་རྒྱུང་། ② [མངོན་]ས་གཞི།

གསེར་གྱི་སྒྲིང་པོ་ཅན། བསྐྱབས་ན་གསེར་འབྱུང་བྱང་གི་ཆར།
གསེར་གྱི་ཐམ་ག། ཐམ་ག་བཟོ་བྱེད་གྱི་རྒྱ་གསེར་ལས་བྱུབ་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན།
གསེར་གྱི་ཐམ་ག་ནི་གནའ་པོའི་མོང་མ་དང་སྒོན་ཆེན། དཔོན་ཆང་། ལྷག་བདག་ཆོས་པེད་
སྦྱོང་བྱེད་གྱི་ཡོད།
གསེར་གྱི་ཐིག་གྲ། གསེར་ལས་བཟོས་པའི་སྦྱང་པ།
གསེར་གྱི་ཐིག་ལེ། [མངོན]ལྷ་ཁྲབ་འཇུག།
གསེར་གྱི་དོང་ཅེ། གནའ་རབས་གྱི་གསེར་སྒོར་མོའི་མིང་སྟེ། བྱིད་བྱིབས་སྒོར་མོ་ལ་ནད་དུ་ཁུང་
བྱ་བྱ་བཞི་ཡོད་པས་ཐག་པ་ལས་བརྒྱས་ཆོག་པ། དེ་འདྲ་བཅུ་ཆོན་དང་བརྒྱ་ཆོན་བྱས་ཏེ་ཐག་
པ་ལ་བརྒྱས་ནས་སྦྱོང་ལེན་སྐབས་དང་དཔུལ་གྱི་གངས་འཕོར་ཅི་བདེ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན།
གསེར་གྱི་མདོང་། [མངོན]དབག་བསམ་ཤིང་།
གསེར་གྱི་ཕྱད་བྲ། ① སྡོ་སྒན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལྷས་པས་མཁྲིས་ནད་
དང་། དུག་རྒྱ་སེར་བཅས་གྱི་ནད་ཀྱི་ནད་འདྲེན་པར་བྱེད། ② གསེར་རྒྱན་གྱིས་སྦྱས་པའི་རལ་
པའི་ཐོར་ཅོག།
གསེར་གྱི་བར་མིག་བདུན། གསེར་རྒྱགས་པའི་སྒྲོམ་བྱ་བ་མིག་བདུན་ཡོད་པ།
གསེར་གྱི་པེ་འུ། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། སྒྲོན་པའི་བཀའ་བཞེན་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་
དུ་བསྐྱོན་པ་སྦྱོང་བར་བཞུགས་པ་དང་། དོན་གཉེར་བ།
གསེར་གྱི་བྱེ་མ། ① ལུ་ཐོ་ཆེན་པོའི་བྱེ་མ་ལ་གསེར་ཡོད་པ། ② ས་སྒན་གྱི་རིགས་མཆོ་འགས་
སོགས་སུ་ཆགས་པའི་བྱེ་མ་གསེར་འོད་ཅན་ཞིག་སྟེ། རོ་ཆ། ལྷ་རྩེས་ཤོད། ལྷས་པས་མཁའ་
མའི་ནད། རི་རྒྱ་ལགས་པ། ལྷས་ཆག་བཅས་ལ་པན།
གསེར་གྱི་དབྱངས། [མངོན]ཉི་མའི་རྒྱ།
གསེར་གྱི་མིག་ཅན། [མངོན]ཉ།
གསེར་གྱི་མེ་ཉོག་ ① མེ་ཉོག་ཅམ་པ་ཀ ② སྡོ་སྒན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ།
ལྷས་པས་སྦྱོང་ཆད་དང་། མཁྲིས་པའི་ཆ་བ་སེལ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་གཟོང་མཆུ་དང་།

གསེར་མེ། གསེར་མགོ་བཅས་སོ། ③ གསེར་ལས་བཅོས་པའི་མེ་ཉོག
གསེར་གྱི་གཟུགས། ① སངས་རྒྱལ་གྱི་སྐྱ་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན། ② གསེར་ལས་བྱས་པའི་
གཟུགས་བརྟན།
གསེར་གྱི་རི་བདུན། མཛོན་པ་ནས་བཤད་པའི་རི་རབ་གྱི་འཁོར་ཡུག་ཏུ་བསྐྱོར་བའི་རི་བདུན་ཉེ་སྤྲུང་
འཛིན་དང། རྣམ་འདུད། ཉན། ཉན་སྤུག་སེང་ལྷེང་ཅན། གཤོལ་མདའ་འཛིན། གཉའ་ཤིང་འཛིན་ནོ།
གསེར་གྱི་ལྷས། [མཛོན]ནས་མཁའ་ལྷེང་།
གསེར་གྱི། གསེར་འབྲ་བྱེད་ཀྱི་རིམ་ཅེ།
གསེར་སྟེགས། ① གསེར་བྱེ་ལས་བྲིས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེགས་བཅ། ② བཀའ་ཡིག་བཞོས་ཡོད་
པའི་གསེར་ལེབ།
གསེར་མག་ད། གསེར་རྩུང་བ་སོ།
གསེར་འགྲུང། ལྷགས་སོགས་གསེར་དུ་བསྐྱར་ནས་གྲུང་པའི་དོན། གསེར་འགྲུང་ཅི།
གསེར་ངང་། ཚུ་བྱ་ངང་སེར་རམ་དུར་བ།
གསེར་དདུལ། ① གསེར་དང་དདུལ་གྱི་བསྐྱས་ཆིག་གསེར་དདུལ་གྱིས་སྤྲ་བ། ② འགྲོ་དདུལ་
སྤྱིའི་མིང་།
གསེར་དདུལ་བྱེད་མའི་སྟེགས་བཅ། གསེར་དདུལ་གཉིས་གྱིས་ཡིག་བྲེང་སྟེལ་མར་བྲིས་པའི་
སྟེགས་བཅ།
གསེར་མངལ་ཅན། [མཛོན]གཉམ་རྒྱུད་དུ་འཛིག་ཉེན་འདི་ཐོག་མར་ཆགས་དུས་སྟོང་འཕམ་གསེར་
དང་འབྲ་པའི་སྟོང་འདི་ནང་ནས་ཆངས་པ་སྟེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་རྟར་བེད།
གསེར་ཅན། ① རྩོ་ཞིག་ ② ར་གན།
གསེར་ཅན་འདབ། [མཛོན]བྱ་དུ།
གསེར་ཅན་བྲ། [མཛོན]ལྷ་མ་ཡིན།
གསེར་ཅོག་གསེར་གྱི་ཅོག་ཅེ་སྟེ། རི་མོ་སྤྲ་ཆོགས་དགོལ་བྱས་པ་ལ་གསེར་རྩ་བྲགས་པའི་ཅོག་
ཅེ། དེ་སྟོན་པལ་ཆེར་སྒྲུ་མ་རེ་འགས་པེད་སྟོད་བྱེད།

གསེར་བཅད། ༡ ཐང་ག་འབྲི་སྐབས་ཆོན་གཞན་ལ་འཐེན་པའི་གསེར་གྱི་རི་མོའི་བཅད། ༢ གསེར་
ལེབ་བྱགས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཁོར་འཛིན་པ་ཉ་དང་། རྒྱན་རིས་པ་ཉ་སྟེ་ཆོགས་འབྲི་དགོས་པས་
མཆའ་ལམ་ལི་ཁྱི་སྟེང་ནས་བཅད་རྒྱབ་གི་ཡོད་པས་དེར་གསེར་བཅད་ཅེས་ཟེད།

གསེར་ཆབ། ཐང་གསེར་གྱི་ཁུ་བ་སྟེ། ལྷ་སྟེང་ཞལ་རས་ལ་འབྱུག་བྱེད་ཡིན།
གསེར་ཆས། གསེར་གྱི་རྒྱན་ཆས་ཀྱི་སྟེ་མིང་སྟེ། གཏུ་དང་། རྩ་ལོང་དང་ལག་གཏུབ་སོགས།
གསེར་རྒྱ། ① གསེར་བཞུས་པའི་ཁྱ་བའམ་གསེར་ཞུ། ② འབབ་ཆུ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་
མདོ་རྫོང་གི་འབྱུང་རྒྱུ་ཡོད། སྟོང་རྒྱུ་ལ་འཛིན་ཆུ་ཟེད། བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁུལ་དུ་རྒྱ་རྒྱུར་འབབ།
གསེར་ཆོས། མཐེང་ཤོག་གི་རིས་སུ་གསེར་ཞུན་གྱིས་བྲིས་པའི་ཆོས།
གསེར་ཆོས་བཅུ་གསུམ། ཆར་ལུགས་ལས་ལུགས་རིའི་བྱི་རོལ་ཏུ་མི་འདའ་བའི་ཆོས་ཏེ། མཁའ་
སྟོན་སྒྲོར་གསུམ། དམར་ཆེན་སྒྲོར་གསུམ། དམར་རྒྱུང་སྒྲོར་གསུམ། འཆི་མེད་རྟོ་རྩེ་རྩེ་མོ།
རྩེ་དམར། མེད་གདོང་མ། འཇམ་དཔལ་ནག་པོ་སྟེ་བཅུ་གསུམ།

གསེར་མཆོག ① རྩ་སྟེང་ཆུ་གསེར། ② སངས་རྒྱས་ཤེས་གི་མཆོན།
གསེར་ལྗང་བརྒྱུད་ས། གསེར་རྒྱུང་གིས་བཞོས་པའི་དངོས་སྟེང་།
གསེར་ལྗོངས་དགོན། མིང་གཞན་ཀྱང་སེ་གསེར་ལྗོངས་དགོན་ཟེད། སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་
གསུམ་པའི་ནང་ན་འགྲོ་མགོན་ཆོས་འཕགས་སྐབས་སུ་བཏབ། གུབ་མཐའ་ས་སྟེ་བ་ཡིན། ད་
ལྟོ་བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་འཛོམས་དུ་འཛོམས་སུ་ཡོད།
གསེར་ཉ། ལུས་གསེར་གྱི་མདངས་ལྟར་འོད་འགྲོ་བའི་ཉ་རིགས་ཤིག་སྟེ་བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད་
ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

གསེར་སྟན་རིན་པོ་ཆེ། ① རྩ་བའི་ཞེ་ས། ② མཆོག་ལ་འབུལ་རྒྱུའི་ཡི་གེའི་ཆེ་བསྟོད།
གསེར་ཉིག་སྟེ་སྟན་ཞིག
གསེར་ཉིལ། གསེར་ལས་བཞོས་པའི་ནད་དམིགས་སྟེག་བྱེད་ཀྱི་ཉིལ་བ་སྟེ། དེ་ནས་དམིགས་སྟེང་
བརྟེན་ན་རྩ་ཆད་པ་དང་། ལྷན་སྟོན། རྩ་དཀར། མིག་སོགས་དབང་པོ་མི་གསལ་བའི་ནད་
བཅས་ལ་པན།

གསེར་རྟོག་ ① ཁང་པའི་ཅེ་རྟོག་ ② ལྷ་མོ་སོགས་ཀྱི་གསེར་རྟོག་

གསེར་རྟོག་དགོན། མི་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་འགྲོ་པན་གྱིང་ཟེད། ལུག་བཏབ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་
གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་རྟོག་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ། རྗེ་འདི་ནི་མདོ་སྐད་ཅོང་ཚུའི་ཉེ་འགམ་ཨར་ཆ་ཞེས་
བར་ཡབ་རྟ་མགྲིན་དང་ཡུམ་ཆེ་མདོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྤུལ་སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས། དགུང་ལོ་གསུམ་ཅུ་ལ་གསེར་ཁང་སློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་
མཆོའི་བྱང་དུ་དགེ་བསྟེན་གྱི་སྒྲོམ་པ་མཛོད་ས། མཆོན་སློ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་གསོལ། དགུང་ལོ་
ལྔ་ལ་གསེར་རྟོག་དགོན་དགའ་ལྡན་འགྲོ་པན་གྱིང་དུ་གདན་འདྲུས། རྗེ་སྤུལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་
བྱང་ནས་ཕྱི་མོའི་ཡི་གེ་སྤུམ་ཅུ་དང་ཉེར་མཁོའི་སློག་འདོན་གསན་བཞེས་མཛད། དགུང་ལོ་
བདུན་ལ་རྒྱ་བཟང་རིན་པོ་ཆེ་སློ་བཟང་ལུག་བསྟན་རབ་རྒྱས་བྱུང་དུ་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་
མཛོད་ནས་མཆོན་སློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཆོས་གྲགས་ཞེས་བསྟུལ། བོད་ཀྱི་བདེ་སྤྱོད་པ་སྤུམ་
ཅུ་པ་དང་རྟགས་ཀྱི་འབྲུག་པའི་མཆོན་འགྲེལ་མདོར་བསྟུས་ཏེ་བརྗོད་བརྗོད་མཆོར་འབྲུལ་གྱི་ལྟེ་
མིག་སྤུལ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྲུང་གནས་ཀྱི་རྗེས་གནང་སྐབས་སུ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་མཆོད་
གཏོར་སོགས་ཀྱི་ལག་ལེན་བྱུང་དུ་བཀོལ་བ་ཀུན་གསལ་མེ་ཡོད། གསང་ཆེན་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་
ས་དང་ལམ་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བྱུང་འབྲུག་ཁང་དུ་བཞོད་པའི་རིན་ཆེན་ཐེམ་སྤུལ་སོགས་
བཀའ་ཅིང་པོད་འབྲིང་བཅུ་ཅུ་མཛད། དགུང་ལོ་དོན་གཅིག་ལ་ལེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་
པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེམ།

གསེར་རྟ་སྤྱང་བྱུང་སློབ་གྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྤུལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༠ལོར་མཁན་ཆེན་
འཛིགས་མེད་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་བཏབ། དར་རྒྱས་སྤྱང་དུ་ཕྱིན་པས་ད་ལྟ་འཛིག་རྟེན་འདིར་ནང་
པའི་ཆོས་ཆོགས་ཆེ་ཤོས་ཡིན། གྲུབ་མཐའ་རྟོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་གསེར་རྟ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་རྟེན་དགོན། མཛོད་སྤུལ་སྤུལ་ལུག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་
རྒྱ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་གཏི་དགོན། མིང་གཞན་གསེར་གཏི་དམ་ཆོས་སྤྱིང་ཟེད། དགོན་པ་འདི་བཅའ་དུས་དང་
འདེབས་མཁན་མ་གསལ། མཐོ་མྱིང་དགོན་ལག་ཉེར་ལྗོངས་གཏོགས་ཡིན་པར་བཤད་པ་
ལྟར་ན་བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་པ་འདྲ། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་
ཅ་མདའ་ཤོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད། སེམས་བསྐྱེད་ཉེར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གསེས་བྱང་སེམས་ཆོགས་ལམ་
འཁྱིང་པོ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུན་གནས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི། ཆོ་འདི་བྱི་ལ་བྱིན་
དུག་གིས་བསྐྱས་པའི་པན་བདེའི་བསམ་པ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་བར་དུ་མི་འགྱུར་བས་ན་གསེར་ལྟ་བུའོ།

གསེར་ལྟ་བུའི་ཆ་ཆད། “གསེར་གྱི་ཆ་ཆད་”ཀྱང་ཟེད། དེ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་
གི་འཇར་མེན་གྱི་མཛེས་བཟོ་རིག་པ་མཁས་ཅན་ཁའེ་དབྱི་ཤིན་[1810-1876]གྱིས་
གསར་དུ་རྟེན་པའི་དབྱིབས་ཐུང་སྟེང་གི་ཐུང་མཐའ་དང་རིང་མཐའི་སྤྱར་ཆད་ $a:b=b:[a+b]$
དེ་ཡིན། དེའི་ཐོན་དབྱིབས་ཐུང་གི་ཐུང་མཐའ་ཡིན་པ་དང་ b ནི་དབྱིབས་ཐུང་གི་རིང་མཐའ་ཡིན།
ཁོ་པའི་ངོས་འཛིན་ལ་”སྤྱར་ཆད་དེར་སྤྱར་མང་ཡིན་ལ་གཅིག་སྤྱད་ཀྱང་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིང་ཆད་
སྟོམ་ཞིང་ཉེ་བཅག་ཆེ་བའི་སྟོན་ཆ་མེད་པའི་མཛེས་ཆོར་གྱི་རི་འདུན་དང་མཐུན་ཤོས་ཀྱི་ཁྱད་
ཆོས་ལྡན་ཡོད་”དེར་བཞེན་སྟོད་མེའུ་ཁྱད་དང་བར་སྟོམ་དང་རྒྱལ་དར་སོགས་ཆད་མའི་ཞིང་
དང་རིང་ཆད་ཀྱི་ཆ་ཆད་དུ་འཛོག་གི་ཡོད། དེ་རྗེས་མེ་སྤྱེ་མེ་དང་ཨན་རྩི་གཡལེ། སྤྱི་ལོའི་སོགས་
ཀྱིས་ཆོད་ལྟ་བུས་པ་བརྒྱད་མི་མང་ཆེ་བས་ཆ་ཆད་དེར་དགའ་པོ་བྱེད་པ་མ་ཟད་མཛེས་ཆོར་གྱི་
རི་འདུན་དང་འཆོམས་ཤོས་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་བ་རེད།

གསེར་སྟན། མགར་བའི་འོག་ཏོ།

གསེར་སྟན་འོག་ཆོ། གསེར་མགར་གྱི་ལག་ཆ་ཞིག་

གསེར་ཐང་དགོན་པ། མིང་གཞན་དུ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྐབ་དར་རྒྱས་སྤྱིང་ཟེད། རབ་བྱུང་བཅུ་
གསུམ་པའི་ལུགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༠ལོར་ཤར་ཆད་སྐབ་བསྟན་བླགས་པས་བྱག་བཅའ་བྱབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཐེ་བོ་ཤོར་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་ཐག། གསེར་མགར་གྱི་ཡོ་སྤྱད་ཅིག་

གཤེར་ཐམ། གཤེར་གྱི་ཐམ་ག

གཤེར་ཐར། རྫོང་ཞིག་སེ་ཁྱོད་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་
རོས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་ཆོད་གན་ཐང་དུ་ཡོད།

གཤེར་ཐལ། གཤེར་གྱི་བྱེ་མ།

གཤེར་ཐིག་བོན་གྱི་ལྷ་བ་སྟོན་པའི་གཞུང་ཞིག

གཤེར་བྱབ། བསྐལ་བཟང་འདིའི་རྣམ་འཛེན་གཉིས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་དཔལ་ལོ་བདུན་གྱི་ལྷ་པའོ།

གཤེར་ཐོག་གཤེར་གྱི་རྒྱ་མིབས།

གཤེར་ཐོད། གཤེར་གྱི་ཅོད་པན་ནམ་ཤོག་ལྷ།

གཤེར་དང་སྤང་མཐེང་། རྒྱ་སྒོལ་རི་མོར་དབྱེད་བརྫོང་བྱེད་པའི་མིང་ཆིག་ཅིག་ཡིན། དེ་ནི་རྒྱ་
སྒོལ་རི་མོར་གྲང་གཤེར་དང་། མཐེང་། སྤང་མ་བཅས་སྐྱོད་གྱི་ཡོད་པས་དེའི་བརྒྱུས་མིང་
ཞིག་ཡིན། ཆོན་དེ་གསུམ་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོར་“གཤེར་དང་སྤང་མཐེང་
གྱི་རི་རྒྱུ་རི་མོ་”ཞེས་ཟེར།

གཤེར་དམ། ① གཤེར་གྱི་ཐམ་ག ② གཤེར་གྱི་དམ་བེ།

གཤེར་དེབ། གཤེར་བྱང་སོང་གི་དེབ་གཞུང་ཡི་གེ

གཤེར་དོ། རྫོ་སྤྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་བསྐྱ། ལྷ་ཇེས་བསིལ། རྫོད་སྟོམས། ལུས་པས་ལུས་ཆག་
གསོ། མིག་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཉ་བྱ་དང་། ཉ་ཅ་ཡང་ཟེར།

གཤེར་ལྷན། [མངོན]① གཟའ་ལྷག་པ། ② ཀླ ③ མེ། ④ མེ་ལྷ། ⑤ འབབ་རྒྱ།

གཤེར་ལྷན་མ། [མངོན]① ས་གཞི། ② འབབ་རྒྱ། ③ སྟོན་གྱི་དུས། ④ གཟའ་ལྷག་པ། ⑤ ལུ་པོ་
གཞུ། ⑥ ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

གཤེར་ལྷན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གཤེར་ལྷན་གཞི། [མངོན]ས་གཞི།

གཤེར་ལྷན་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་

བོད་རང་སྐྱོར་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤངས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
 གསེར་ལྗེས། གསེར་གྱི་ལྗེས་འབྲུ་ཞེས་པ་སྤྲུམ་རྒྱ་ཆེན་དཔོན་ཆེན་སོགས་ཀྱི་ཞུ་མོའི་རྟོག
 གསེར་སྣོད། ① དབག་བསམ་ཤིང། ② སྐྱ་གཤུང་ལྷགས་པའི་མཆོད་རྟེན། གསེར་གྱི་ཕྱི་གཡོགས་ཅན།
 གསེར་གཤུང་། ཉམས་ལེན་ཅན་གྱི་རྩ་མ་རྣམས་སྐྱ་གཤེགས་པའི་སྐབས་སུ་སྐྱ་གཤུང་གསེར་གྱིས་
 གཡོག་པའི་མཆོད་རྟེན།
 གསེར་གཤུང་དགེ་ལེགས་འདོད་འཛོ། རྒྱ་ལའི་རྩ་སྐྱ་སྤེང་བཅུ་གསུམ་པའི་སྐྱ་གཤུང་རིལ་པོ་མ་
 ཉམས་པར་བཞུགས་པའི་གསེར་གཤུང་ཡིན། དེའི་མཐོ་ཆད་ལ་ཐོག་སོ་གསུམ་དང་། མཆོད་
 རྟེན་གྱི་རྒྱར་གསེར་རྒྱ་ཐུར་གྱི་སྤང་ཆེག་ཁྱིལ་གྱི་ཅན་དང་སྤང་རྒྱ་རྒྱ་ཆུན་དང་བཟོ་དགོན་ཐད་གསེར་
 གཤུང་ཁག་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་སྐྱ་སྤེང་ལེགས་སོས་ཡིན། ལྷ་ཁང་འདིའི་ཐོག་བཞེགས་
 གཉིས་པར་རྒྱ་ལའི་རྩ་སྐྱ་སྤེང་བཅུ་གསུམ་པའི་རྩ་མ་ཐར་ཆ་ཆད་ལྗེབས་ཐེས་སུ་བཀོད་ཡོད།
 གསེར་གཤུང་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་གཅིག་ རྒྱ་ལའི་རྩ་སྐྱ་སྤེང་ལྷ་པའི་སྐྱ་གཤུང་རིལ་པོ་མ་ཉམས་པར་
 བཞུགས་པའི་གསེར་གཤུང་ཡིན། གསེར་གཤུང་འདིའི་ཕྱི་གཤེགས་གསེར་སྤྱད་མེད་རྒྱ་ཐུར་
 གྱི་སྤང་ཆེག་འབྲུམ་ཆེག་ཁྱིལ་གྱི་དགུ་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་གཉིས་ལས་བཞེངས་པ་དང་།
 མཐོ་ཆད་ཐོག་སོ་གསུམ་ཡོད་ཅིང། རྩ་རྒྱན་ལ་དུས་སྐབས་དེའི་བོད་དུལ་སྤང་བརྒྱད་ཁྱིལ་
 མེད་བརྒྱ་དང་བཅུ་མེད་བཞིའི་རིན་ཐང་ལྷན་པ་དང་། འདིའི་ཤུམ་པའི་ནང་རྒྱ་ལའི་རྩ་སྐྱ་སྤེང་
 ལྷ་པའི་སྐྱ་དམར་གཤུང་ཉམས་ཆགས་མེད་པར་བཞུགས། མཆོད་རྟེན་འདིའི་ནང་དུ་སོ་རྒྱུས་
 ཁྲངས་བཅན་ཡོད་པའི་ནང་རྟེན་ཁག་མང་སོ་ཡོད། གསེར་གྲིས་ཀྱི་བཀའ་འཁྱུར་དང་བསྟན་
 འཁྱུར། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཡལ་སྤངས་གསུམ་གྱི་གསུང་འབྲུམ། རྒྱ་ལའི་རྩ་སྐྱ་སྤེང་རིལ་ཐོན་གྱི་
 གསུང་འབྲུམ་བཅས་གཟུངས་བཞུགས་སུ་ཕུལ་ཡོད། གསེར་གཤུང་འཛམ་སྤྱིང་རྒྱན་གཅིག་
 གི་གཡམས་གཡོན་གཉིས་ནས་རིམ་བཞིན་རྒྱ་དུལ་ལས་བཞེངས་པའི་བདེ་གཤེགས་མཆོད་
 རྟེན་བརྒྱད་ཡོད། གཡམས་དང་སོ། བད་སྤངས་མཆོད་རྟེན། གཡམས་གཉིས་ལ། བཟའིས་སྟོ་མང་
 མཆོད་རྟེན། གཡམས་གསུམ་ལ། ལྷ་བབས་མཆོད་རྟེན། གཡམས་བཞི་ལ། རྩ་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན་
 བཅས་དང་། གཡོན་ངོས་དང་སོ། ཐུང་རྒྱལ་མཆོད་རྟེན། གཡོན་གཉིས་པ་ཆོ་འབྲུལ་མཆོད་རྟེན།

གཡོན་གསུམ་པ། དབྱེན་བསྐྱམས་མཆོད་རྟེན། གཡོན་བཞི་པ་མཛད་པ་མཆོད་རྟེན་བཅས་
ཡོད་ཅིང་། གཡམ་ངོས་ཀྱི་མཐར་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་བཅུ་གཉིས་པའི་གསེར་གདུང་ཆེ་སྤྱིན་
འོད་འབར། གཡོན་ངོས་ཀྱི་མཐར་དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱེས་བཅུ་པའི་གསེར་གདུང་ཁམས་གསུམ་
རྒྱན་མཆོག་བཅས་བཞུགས་ཡོད།

གསེར་གདུབ། གསེར་གྱི་ཕྱག་གདུབ་ཞབས་གདུབ་སོགས་རྐང་ལག་གི་རྒྱན།

གསེར་བདུན་པ། [མདོན]བྱང་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཆིངས།

གསེར་མདུང། ① གསེར་ལས་བཟོས་པའི་མདུང། ② སྤྱིན་དབྱག་གི་དཀྱིལ་ནས་གཡམ་སུ་ཆོན་
གང་གཞལ་བ་དང་། དེ་ནས་ཀྱེན་དུ་ཆོན་དོ་གཞལ་བའི་སྐྱ་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་ཁྲག་ཅ་ཞིག་
སྟེ། དེ་གཏར་ན་མིག་ནད་དང་། མིག་གི་རྩི་མ་གྱི་བ་སོགས་ལ་པན།

གསེར་མདུང་དབུལ་མདུང། སྤྱིན་དབྱག་གི་དཀྱིལ་ནས་གཡམ་གཡོན་དུ་ཆོན་རེ་གཞལ་བ་དང་།
དེ་ནས་ཀྱེན་དུ་སོར་བཞི་གཞལ་བའི་སར་གནས་པའི་གཡམ་བ་ལ་གསེར་མདུང་དང་གཡོན་
བ་ལ་དབུལ་མདུང་ཟེར་བའི་ཁྲག་ཅ་སྟོད་ཅ་གཉིས་ཀྱི་མིང་།

གསེར་མདོག་ ① རི་དྲགས་ཤིག་ ② ཨ་རུ་རའི་ནང་གསེས་ཤིག་ ③ ཁ་དོག་གསེར་གྱི་མདོག་
གསེར་མདོག་སྐྱ། སྐྱ་གསེར་མདོག་འདྲ་བ།

གསེར་མདོག་དགོན། ། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གོ་འཛོལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་མདོག་ཅན་དགོན། མིང་གཞན་གྲུབ་བསྟན་གསེར་མདོག་ཅན་ཟེར། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་
ཤིག་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ལོར་བརྗེད་ཤུག་མཆོག་ལྟན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་
ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་གཞིས་ཀ་ཅེ་ཁོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་མདོས། མདོས་ཞེས་གནའ་དུས་བོན་གྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ལྟ་བུའི་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱལ་
བའི་དངོས་རྒྱས་སམ་ཆོག་འཛིན་ཡིན་པས་འདིར་མ་སོ་བྱང་སྤྲེལ་ལ་གསེར་གྱི་ཁང་བཟང་གི་
དབྱིབས་བཞེངས་ནས་མཆོད་པའི་མདོས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བཟ་འབྲུམ་པས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་
དཀའ་འབྲེལ་ལས། གསེར་མདོས་ནི་མ་སོས་བྱང་སྤྲེལ་ཆེན་མོ་ལ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་ཁང་

བཟང་བཞེངས་པའི་མདོས་མཆོད་སོགས་མ་མོ་ལ་མཆོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གསེར་འདབ། ① གསེར་ཟངས་ཀྱི་བྱ་འདབ་བམ་རྒྱ་ལིབས། ② གསེར་ཀྱི་འདབ་མ།
གསེར་འདབ་ཅན། [མདོན]ནམ་མཁའ་ལྗིང་།
གསེར་བརྟུངས་མ། ཡང་ཡང་བཞུ་བཟུལ་བྱས་པའི་གསེར་དངས་མ།
གསེར་རྒྱ། གསེར་གྱིས་བཅོས་པའི་རྒྱ་རྒྱ།
གསེར་རྒྱ་འབང་ཆང་ཅན། གསེར་རྒྱའི་སྤྲ་གདན་གྱི་དབྱིབས་ཚུ་ཚུ་འབྲ་བ་ཞིག
གསེར་རྒྱ་ཆེ་བམ་ཅན། བྱད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱ་སྟེང་ལོག་ཆེ་བམ་གྱི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྤྲ་ཁང་བར་ན་བྱ་
བྱ་བཟུག་ག། སྤྲ་ཁང་གསེར་གྱིས་བཅོས་པ་འཕམ། གསེར་བྱག་པ་ཅི་རིགས་ཡོད།
གསེར་ནག་ཆོང་རྒྱབ་ག། གསེར་ཁྲིམས་བཀའ་གྱིས་ནག་ཆོང་རྒྱབ་ག།
གསེར་བྱད། ལྷ་ལ་འབྱུང་རྒྱུའི་ཞལ་སྟེམས།
གསེར་བྱར། ① ལྷ་མ་བརྟན་ག། ② གསེར་གྱི་བྱར་པའམ་གཟེར་བྱ།
གསེར་འབྲང་། མེ་མོ་བྱ། [མདོན]
གསེར་འབྲུ། ① ཁང་པའི་ཅེ་ཐོག་གི་གསེར་རྒྱ། ② གསེར་གྱི་ལྗེས་འབྲུ།
གསེར་འབྲེང་། ① ལེགས་བཤད་གསེར་འབྲེང་གི་བསྐྱས་མིང་། ② གསེར་གྱི་འབྲེང་ག།
གསེར་བྱེ། ① སྟོ་སྟོན་ཞིག ② གསེར་གྱི་བྱེ་མ།
གསེར་བྱེ་དགོན། བཀའ་གདམས་པའི་དགེ་བཤེས་སྟེ་ཕྱུ་ལྷུང་པའི་བྱ་སྟོན་བྱང་སེམས་བྱགས་རྩེ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། དུས་ཆོད་ནམ་ཡིན་མ་གསལ། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་སྟོ་ཁ་ས་
ཁུལ་སྟེན་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་བཏབ།
གསེར་བྱེ་ནག་པོ། སྟོ་ཞིག
གསེར་བྱིས། གསེར་རྒྱས་བྱིས་པའི་ཆོས་དཔེ། རྫོ་རྩེ་གཅོད་པ་གསེར་བྱིས་མ།
གསེར་བྱེ། གོང་དུ་དེ་ལྟར་དུལ་བྱེ་སྟོང་ཞེས་པར་གཟིགས།
གསེར་སྟུང་། གསེར་གར་བྱའམ། རྟོག་པོ་སྟེ་ལེབ་ལྷུག་སོགས།
གསེར་སྟུང་། ལུས་ཀྱི་རིང་ཆད་མེ་ཁྲི1.8ཅས་ཡོད་པ། མགོ་སྟོར་ཞིང་སྟེ་ཅུང་ཟད་སྤྲ་ག། ལུས་ཀྱི་

ཁདྲག་པལ་ཆེར་སེར་སྒྲུག་ལྟོ་བ་སེར་པོར་སྒྲུག་རིས་ཡོད་པ། དྲག་མེད་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་
ཕྱིའི་རྒྱས་པས་གཉན་ནད་འཛོམས་ཤིང་། རོ་ཙ་སྦྱེད། ལུས་ཀྱི་གཞུས་པར་བྱེད།
གསེར་འབར། [མངོན] ① མེ། ② མེ་ལྷ།
གསེར་འབྲུམ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མེ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤང་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསེར་མིག [མངོན] ① ཉའི་མིང་། ② ལུག་པའི་མིང་གི་མངོན་བཛོད།
གསེར་མིག་ཅན། ཉ།
གསེར་མེ། གསེར་གྱི་མེ་ཉོག་གི་བསྐྱས་ཆིག་
གསེར་སྤྲར་རྒྱང་། གསེར་སྤྲངས་བཅོ་མ། གཞན་དག་མ་འདྲིས་པའི་གསེར་ཁེར་རྒྱང་།
གསེར་ཅ་ཀ་གཏུང་། རྒྱང་པའི་རང་གདོང་ནས་ཐུར་དུ་རྒྱ་པའི་འཕར་ཅའི་མིང་།
གསེར་བཅོ་མ། ལྷན་སྦྲོན་ཅ་བནས་མེད་པར་བྱས་པའི་གསེར་ལ་བཅོ་ག་སྤྲངས་བྱས་པའི་གསེར་ཟེར།
གསེར་ཆག་གསེར་སྤྲད་ཀྱི་དགོལ་ཆག་དཔལ་གྱི་བྱམ་པར་གསེར་ཆག་རྒྱབ་པ།
གསེར་ཞལ། གདོང་པའི་ཞེ་ཆིག་སྟེ། གསེར་ཞལ་མ་མཇལ་བར་ཞེས་ལྟ་བུ།
གསེར་ལྷན་མ། ① གསེར་བལྲས་པའི་ལུ་བ། ② བཅོ་ག་སྤྲངས་ཆར་བའི་གསེར།
གསེར་ཞོ། ཐུར་སྲང་ལ་འདེགས་པའི་ཞོ་ཆད་དམ། གསེར་ཞོ་གང་གི་ལྗེད།
གསེར་གཞི་མ། སྦྱིན་ཁེབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་
གསེར་ཟངས། ① ཆ་གསེར་བཏང་བའི་ཟངས། ② གསེར་དང་ཟངས་དམར།
གསེར་ཟངས་སྒྲུབ་རྣམས། སྒྲུ་རྒྱ་ཟངས་ལས་བྱུབ་པའི་སྤྲང་བརྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཆ་གསེར་བྲུགས་པའི་སྤྲ་སྤྲང་ཟེར།
གསེར་ཟེལ། ① གསེར་གྱི་མདོག་གསལ་གཟེའོད། ② རོ་སྤྲན་གྱི་རིགས་གསེར་མདོག་ཟེལ་འོད་འཕྲོ་ཞིང་
དཔྱིབས་རྒྱ་ཁབ་གཤིབ་པ་འདྲ་བ་ཞིག་སྟེ། ལུས་པས་རུས་ཆག་གསོ་ཞིང་། ལུས་མདོག་འབྱེན།
གསེར་བཟང་གྲུབ་པའི་དབང་ལུག་ ཐོག་མར་རོན་པ་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ཁྱིམ་སྤངས་ནས་སྦྱིན་གྲོལ་
སྦྱིང་དུ་ཆོས་ལ་ལུགས་པའི་མཆོམས་པ་ཞིག་
གསེར་བཟང་ལུག་མ། ཤིང་མངར་གྱི་གཡབ་མིང་ཞིག་སྟེ། དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བརྟན་འཛིན་ལུན་

ཆོགས་ཀྱི་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྐོར་གྱི་མིང་ཆེན་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། གསེར་
བཟང་ལྷག་མ་རི་ཅི་དང་། ཅར་རྒྱག་པ་དང་ལྷོ་གཉེན་པ། ཅབ་ཤིང་ཅབ་མོ་ལྷེ་མཁྱིས་རྣམས།
ཤིང་མངར་གཤམ་མིང་རྣམ་གྲངས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གསེར་བཟང་དྲི་མེད། ① གསེར་བཟང་པོ་དྲི་མ་མེད་བའམ་ལྟར་མ་འདྲེས་པའི་གསེར་ཡག་པོ།

② སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།

གསེར་བཟོ། གསེར་བཅུ་བརྒྱལ་བྱས་ཏེ་བརྟུང་བ་དང་། དཀྱོལ་ཆགས་རྒྱབ་པ། ལྷགས་སུ་སྒྲགས་
པ་སོགས་ཀྱི་བཟོ་རྒྱལ་ལ་ཟེར།

གསེར་བཟོ་བ། གསེར་རྟུང་བ་སོའམ་གསེར་མགར། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁུ་ཚུར་གྱིས་འཕྲོ། ལྷ་
བས་འབྲུག་གསེར་མཁན། གསེར་མཁར། གསེར་ལས་པ་བཅས་སོ།།

གསེར་འོ་མ། [མདོན]ལྷ་དུམ་བླ་ར།

གསེར་འོད། ① གསེར་གྱི་བཟླ་མཛད་སྤུངས། ② མདོ་སྤེ་གསེར་འོད་དམ་པ།

གསེར་འོད་ཅན། ① གསེར་གྱི་མདོག་ལྟར་སེར་པའི་དངོས་པོ། ② འདས་གསོན་གྱི་མིང་བྱང་
གསེར་གྲིས་མཆོད་མེར་སྤེག་རྒྱུའི་གསེར་ཡིག

གསེར་ཡིག ① གོང་མས་བཏང་བའི་བཀའ་ཡིག ② འདས་གསོན་གྱི་མིང་བྱང་གསེར་གྲིས་མཆོད་
མེར་སྤེག་རྒྱུའི་གསེར་ཡིག

གསེར་ཡིག་པ། ① གོང་མའི་བྱང་ཡིག ② གོང་མའི་བཀའ་ཡིག་སྤྱེལ་མི་བང་ཆེན།

གསེར་ཡིག་གསེར་ཐམ། གོང་མས་མཆོད་གནས་སྤྲུལ་ལ་ལུམ་བའི་གསེར་གྲིས་ཀྱི་བཀའ་རྒྱ་དང་
གསེར་བཟོས་ཐམ་ག

གསེར་རི་དགོན། ལྷག་འདེབས་མཁན་དང་དུས་ནས་བཏབ་མ་གསལ། ལྷ་ར་དགོན་པའི་བྱ་དགོན་
དང་། ལྷབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བརྒྱུད་ཞེས་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་རི་བདུན། གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་དོན་གཅིག

གསེར་རིལ་སྤྲུག་ཁྲོག་སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་གི་བྱང་ཡིག་ཆེན་མོ་དང་། ཅིས་སྤྲུག་པ་སོགས་ཀྱིས་

འདོགས་རྒྱུ་ལྷན་ཁྲུང་དང་སྤྱི་གཤི་ཤུབས་ཀྱི་མིང་།
གསེར་རིས། གསེར་གྱིས་གིས་པའི་རི་མོ།
གསེར་རིས་རྒྱབ་སྐྱེད་སྤྱོད། ཐང་ག་དང་ལྷེབས་རིས་སོགས་ཀྱི་ལྷ་སྤྱུའམ་མི་སྤེའི་ན་བཟའ་དང་། བྲག་
རི། ཤིང་མོ། ཁང་བཟང་སོགས་ལ་རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་བཞིན་གསེར་རིས་རྒྱབ་དགོས་
པས་དེའི་འཁྱི་ཐབས་ལ་བེད།
གསེར་རྒྱབས་དགོན། ཆའོ་པོ་གསེར་རྒྱབས་དགོན་ཞེས་ཀྱང་བྲག་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་གྲུ་ལོ་འཛམ་མཆོད་
ཀྱི་དམག་དབུང་ཕུན་ཚོན་(纛川) ཏུ་བསྐྱོད་ཇིས། ཡ་སི་ས་ཆའི་ཆའོ་པོ་ལུལ་ཆའི་རི་མགོར་
དགོན་འདི་བསྐྱུན་པར་བཤད། ཇིས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༩་ལོར་གསར་བསྐྱུན་བྱས་ཐོང་། དེ་ག་
གནས་གསར་བཟུང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡་ལོར་བསྐྱུར་བསྐྱུན། ལྷ་བ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ལུན་ཚོན་རྒྱུ་ཆོངས་སུ་ཡོད།
གསེར་ལ་ཕུད་བྲ། ཀྱ་བའི་རིགས་ཤིག་གི་འབྲས་ཕྱེད་མིང་སྟེ། དེ་ཕུད་མར་དགེ་བཤེས་བསྐྱུན་འཛིན་
ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཕྱི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས། འབྲས་ཕྱེད་ནང་ལྷ་བ་དཀར་སོབ་ཀྱིས་གང་
ཡོད་པའི་གསེར་ནས་སོན་འབྲས་ཕུད་ཀར་ལེབ་གསེར་མའི་ཕྱོགས་དབྱིབས་ཡོང་བ་ལ་གསེར་
ལ་ཕུད་བྲ་ཞེས་བྲ། ཞེས་དང་། འབྲས་དཔེ་ལས། གསེར་ལ་ཕུད་བྲ་ཞེས་བྲ། ཀྱ་བའི་ས་བོན་
འབྲས་ཕུ་སྟེ། ལྷ་ས་པས་འབྲས་གཙོད་བྲེན་འཛེན་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
གསེར་ལ་དད་པའི་སྤྱི་རྒྱུ་ཆས། ཞེས་པ་ནི་གསེར་དདུལ་གྱིས་རང་གནས་བྱེད་པའི་སྤྱི་རྒྱུ་ཆས་ཀྱི་ཕྱོགས་
ལྷང་ཞིག་ཡིན། མིང་ཆོག་དེ་དང་ཐོག་དབྱིན་རིའི་རྩིས་རིག་མཁས་པ་རྩ་ཁེ་ལུན་ཏུན་གྱིས་
གསར་དུ་བཏོད་པ་དང་། ཨ་རི་བ་ཤིན་ཁ་ལའེ་ཡིས་གསེར་ལ་དད་པའི་སྤྱི་རྒྱུ་ཆས་ཞེས་པའི་དཔེ་
དེབ་ཅིག་བཅུམས་པའི་ནང་ཞིབ་ཅིང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོང་ཐོག་ཅན་ལ་བསྐྱུར་པའི་
གནས་ཚུལ་སྟོར་གྱི་དབུང་གཏམ་བཏོད་ཡོད།
གསེར་ལག་[མཛོན་]རྩ་པོ་སི་བྱ།
གསེར་ལས་པ། གསེར་རྒྱུ་བ་པོ་འམ་གསར་མགས།
གསེར་ལས་བྲས་པའི་ན་རྒྱ། གསེར་གྱི་ན་ལོང་སྟེ། བུད་མེད་ཀྱི་ན་རྒྱུན་ལྷ་བྲ།

གསེར་ལེན་དགོན། ཞང་དུ་གསེར་ལེན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་དུག་པའི་ནང་ཅམ་ལ་གཡུང་
བྱུང་ཀྱན་ཐུབ་མཆོག་གིས་གསར་འདེབས་མཛད། ཐུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བྱང་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

གསེར་ཤང་གིར་ཉི། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ནང་ལྟ་ཁང་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་སྲོང་བཙན་
སྐམ་པོས་མལ་རྩོལ་ཆོས་ཀྱི་ལྟ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དེའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུར་ལྟ་ཁང་
འདི་བཞེངས་པར་གསུངས་པས། ཀ་ཆོས་དང་ཐག་ཉེ་བའི་ས་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པེས་ཀྱང་ཞིབ་ཆའི་
དབྱེད་གཞི་མ་མཐོང་།

གསེར་ཤིང་། [མངོན་]ཤིང་ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོན།

གསེར་ཤིང་ལྷན་པ། མངོག་འདྲ་བ་ལ་བསྟོན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེར་བའི་བར་ལྷན་གྱི་མིང་སྟེ། ས་
སྐྱ་བུ་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད་པའི་མན་དག་ཀྱན་གྱི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས།
གསེར་ཤིང་ལྷན་བཞི་སྐྱེར་པའི་བར་ལྷན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གསེར་ཤོག ① གསེར་མངོག་ཅན་གྱི་ཤོག་བྲ། ② གསེར་དང་རག་སྒྲུབ་མོར་བརྟུངས་པའི་གསེར་ཤོག་
གསེར་ས་ཤོག་ཡོད་ཀྱང་འོད་ནམ་མཁའ་འཕྲོ། བོད་ཀྱི་གཏང་དཔེ་ཞིག་གང་གི་ཡོན་ཏན་དང་འཛོན་
ཐང་ཡོད་ན་རང་གིས་མ་ངོམས་ཀྱང་མཐར་ཐུག་གཞན་གྱི་རང་ལྷགས་ཀྱི་ཤེས་པའི་དོན་ཡིན།

གསེར་ས་པག་ས་པག་གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས་ལྟར་བཟོས་པའི་གསེར།

གསེར་ས་ལེ་སྐྱམ། བསྐྱེགས་བཅད་བཅར་གསུམ་གང་ཡང་མ་བྱས་པའི་གསེར་རང་བྱུང་དྲོག་དྲོག་

གསེར་སོ། ཁ་ནང་གི་སོ་གསེར་གྱི་ཐུམ་ཅན།

གསེར་སྒང་། སྒང་གང་གི་མྱིད་ཡོད་པའི་གསེར། གསེར་སྒང་སུམ་མུ།

གསེར་སྒལ། གསེར་ཆོག་ཤ་རྒྱན་ཅན་གྱི་རྟ་སྒལ།

གསེར་ཤྲོ། གསེར་གྱི་དོང་ཅེ།

གསེར་ཤྲོ་ལས་ཁུངས། དེ་སྟོན་བོད་སྡེ་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། འདི་ཐོག་མར་བོད་
རབ་བྱུང་བཙོམ་པའི་ལྷགས་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༩༣༠ལོར་གསར་དུ་བཙུགས་ཤིང་། ལས་ཁུངས་
ཚུགས་ཡུལ་ནོར་སྟོད་སྤྱི་ཁབ་ཡིན། འདི་ཐོག་མར་ཚུགས་སྐབས་ཀྱི་དོན་དམ་མི་སྣར་ཆ་རོང་།

ཟླ་བཟང་དག་འདུལ་དང་། ཅེ་མགོན་ཕུན་རབ་པ། ཟུང་ཁང་དབང་ཆེན་ཆེ་བཟླ་བཅས་བསྐྱོས་
པ་དང་། ལས་བྱ་མེར་སྐྱ་ལྡ་ཅན་ཡོད། ལས་ཁུངས་འདི་བཙུགས་ཟེས་གསེར་ཤི་བོད་སྤང་ཉི་
ཤུ་བྱས་པ་པར་རྒྱབ་འཕྲེམས་སྒྲེལ་བྱས་ཤིང་། ད་དུང་སྤམ་བྱ་དང་། ཀམ་སྤ་ལི་འཐག་ལས་
དང་། འཆེམ་འཁོར་ནང་འདྲེན་གྱིས་འཆེམ་བྱའི་ལས་སྒྲོན། སྒོག་ཁང་སྤྱབས་བདེ་འཛུགས་
སྐྱན་བཅས་བྱས་ཟེས་རིང་མིན་ལས་ཁུངས་ཁྱ་བསྐྱ་བྱས།

གསེས། ① གསེ་བའི་སྐྱལ་ཆིག་ ② སྤེ་ཆན་དང་ཆ་ཤས། ཉང་གསེས། མི་རིགས་ཀྱི་ཉང་གསེས།
གསེས་བཀོལ། གནས་ལུགས་རྒྱ་མཆན་གསལ་བར་བཛོད་པ།

གསེས་ཁྲ། ཆ་བཤོས་བྱས་པའི་ཐོ་ཡིག་

གསེས་པ། གསེ་བའི་འདས་པ།

གསོ་སྦྱང་ལེན་པོ། གཟུགས་པོའི་ཤ་ཤེད་འཕེལ་པ། ཏྲ་འདི་གསོ་སྦྱང་ལེན་པོ་འདུག

གསོ་སྦྱང་། ① བྱ་དང་རྟོར་སྤྲུགས་སོགས་འཆོ་ཐབས། བྱ་སྤྲུག་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ། རྟོར་སྤྲུགས་
གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ། གསོ་སྦྱང་པ་མས་བྱས་ཀྱང་། ལུས་སྤྲུག་དཔོན་ལ་བདག་པ། ② འགོ་འཛིན་
རོགས་རམ་གྱི་ཐབས། མི་རིགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པ།

གསོ་མཁན། ① ཟས་གོས་ཀྱིས་ལུས་གསོ་བ་པོ། ② སྤྲན་བཅོས་ཀྱིས་ནད་གསོ་བ་པོ།

གསོ་བཅོལ། སེམས་ཅན་དང་། བྱ་བྱ། ཆུ་རིགས་ལྟ་བུ་ནམས་མི་གཞན་ལ་ལྟ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱའི་རེ་
བཅོལ་བྱས་པ།

གསོ་ཆས། སྤྲུགས་གསོ་བྱེད་གཟན་རྩ་སོགས།

གསོ་ཐབས། ① ཉང་པ་སོགས་གསོ་ཚུལ། ② བྱ་བྱ་དང་བྱ་རི་དྲགས་སོགས་གསོ་བའི་ཐབས།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན། སྤྱིར་ཐབས་ཞེས་པ་ནི་འདོད་དོན་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་
སྟེ། དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་མཉམ་མེད་ལྟ་ཟེའི་གསུང་འཛོར་འབྲུམ་ལས། ཐབས་ནི་འདོད་དོན་
འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མནའག་དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་འདིར་ནད་ལ་གསོ་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
སྤེབས་པ་ལ་གསོ་ཐབས་དང་དེ་གཉིས་བྱང་དུ་འཛུགས་པ་ལ་ལག་ལེན་ནོ།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད། སྤྲན་པས་ནད་པའི་ཁམས་མ་སྒྲོམས་པ་གསོ་ཞིང་ནད་ལས་

ལྟོ་ལ་བའི་ཐབས་ལག་ལེན་གྱི་རིམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་དེ། ཐང་དང་། བྱེ་མ། རིལ་བྱ། རྩེ་གྲ། སྒྲན་
མལ། རྩུ་མ་འཛོམས། བཤམ། རྩུགས། རྩ་སྒྲོ། འཇམ་ཅི། བོ་རུ་རྒ། ཅ་སྒྲོང་། གཏང་ཁ། མེ་
བཅའ། དུགས། ལུསས། ལྷགས་ལ། ལྷང་དཔྱད་བཅས་དང་ལག་ལེན་ཉེར་གསུམ་སྟེ་ཆན་བཅོ་
བརྒྱད་དུ་བརྩམ་ཆུང་ལོ་སྒྲན་ཆང་ཐང་གི་ཁོངས་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྲ་གཉིས་རིལ་བུའི་
ཁོངས། རྩེ་སྒྲོང་དང་ཐལ་སྒྲན་གཉིས་བྱེ་མའི་ཁོངས་སུ་བརྩུ་བའོ།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྤུས་བརྒྱ་བྱ་བ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་ཀྱི་ལག་ལེན་མི་འདྲ་བ་
 སྤུས་བརྒྱ་བྱ་བ་ཅུང་ཞུས་གཞག་ དང་པོ་བརྟག་ཐབས་༡༽ རྒྱས་པར་བྱེན་བརྟག་ཐབས་ཅ་ཆུ་
 གལ་འགག་གསུམ་གྱི་ཐོག་མར། ༡ ཅ་བརྟགས་ཐབས་༥༥༽ ཅ་ལ་སྤྱི་དོན་བརྟགས་ཡོད་
 པའི་སྤོན་འཁོར་ལྷ་ལ་ལག་ལེན་རེ་རེ། དངོས་གཞི་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་ཐམས་པ་ལ་བརྟག་པའི་ཅ་
 རྒྱད་གསུམ། གཉིས་པ་ལས་དུས་དོན་ཁམས་སྤྱོད་བ་དང་། རྫོང་འགོ་དག་ཐོགས་བཅེ་བ་
 གཉིས། གསུམ་པ་ལ་ངོ་མཆར་གྱི་ཅ་བདུན། བཞི་བ་ནད་མེད་ཀྱི་ཅ་གཅིག་ལྷ་པ་སྤྱི་ཁྱེ་བྲག་
 གསུམ། དུག་པ་ལ་འཆི་ཅ་གསུམ། བདུན་པ་ལ་གདོན་ཅ་བརྟག་བ་དང་། ཇིས་ཀྱི་འོག་གས་བ་
 གཉིས། བརྒྱད་པ་ལ་ཆེ་ཅ་བརྟག་བ་གཅིག་སྟེ་ཉེར་བདུན། ༢ ཅ་བརྟག་ཐབས་༥༥༽ གཉིས་པ་
 ཅ་ལ་སྤྱི་དོན་བརྒྱད་ཡོད་པའི་དང་པོ་སྤོན་འཁོར་ལྷ་ལ་ལག་ལེན་རེ་རེ། དུག་པ་བརྟག་པའི་དུས་
 གསུམ་བརྟག་ཆུལ་དགྲ། སྤྱི་ཁྱེ་བྲག་གཉིས་ཏེ་བཅུ་བཞི། བདུན་པ་བརྒྱད་པ་གཉིས་ལ་རེ་རེ་
 སྟེ་ཉེར་གཅིག་ ༣ བཟུང་པོ་བསལ་ཆུལ་༥༥༽ གསུམ་པ་བཟུང་པོ་ཅ་བའི་བཞི་ལ་ནད་གཞི་
 ལྟར་སྤྲང་འཁུལ་པོ་རྟགས་ཀྱིས་བསལ་བ་པོ་གས་དུག་སྤྲང་བ་ཉེར་བཞི། རྒྱ་རྒྱུ་ལུལ་དུས་
 པོ་གས་བརྟག་པའི་ཐབས་བཅུ་སྟེ་པོ་བཞི། ༤ ལག་ལེན་༤༥༽ གཉིས་པ་གསོ་ཆུལ་༡༽ གསོ་
 ཆུལ་གྱིས་རི་ལྟར་གསོ་བ་ལ་གསུམ། གང་གི་གསོ་བ་ལ་བཞི། སོས་པའི་ཆད་ལ་གསུམ་སྟེ་
 སྤྱི་ཁྱེ་གསོ་ཆུལ་བཅུ་ མ་ཞུ་བ་ལ་གཉིས། རང་རྒྱད་པའི་གསུམ། གཞན་རྒྱད་པའི་གཅིག་སྟེ་ཁྱེ་
 བྲག་གསོ་ཆུལ་དུག་ཁྲད་བརྒྱ་གསོ་ཆུལ་དགྲའི་དང་པོ་ལ། སད་མདལ་གཉེར་པོ་ཁ་དམར་
 གསུམ། གཉིས་པ་ལ་བཞི། གསུམ་པ་ལ་དུག་ བཞི་བ་ལ་གསུམ། ལྷ་པ་ལ་གཉིས། དུག་པ་ལ་
 བཞི། བདུན་པ་ལ་གཉིས། བརྒྱད་པ་ལ་ལྷ། དགྲ། པ་ལ་གཉིས་ཏེ་གསོ་ཆུལ་ཀུན་བསྟོམས་པས་

ལག་ལེན་ཞེ་བདུན། གསུམ་པ་གསོ་ཐབས་ཀྱི་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་
 དང་པོ་སྡེ་ཆོན་ལྔ་ལས། ༡ ཞི་བྱེད་བདུན་ནི། ཐང་ལ་གདུས་ཐང་གྲང་ཐང་གཉིས། ཆ་གང་
 རོད་འཇམ་གྱི་ལག་ལེན་གསུམ་སྟེ་ལྔ། བྱེ་མ་ལ་ཐུན་ཆོད་ཡོད་མེད་གཉིས། བརྒྱད་ཚུལ་བཞི།
 སྤོང་ཉ་གཉིས། འཕུལ་བྱེད་གཉིས། གཏོང་དུས་བཅས་བཅུ་གཅིག་རིལ་བུ་ལ་འཐག་ལུགས་
 གཉིས། བསྐྱེལ་ལུགས་གཉིས་གཏོང་དུས་དང་ལྔ། ལྷེ་གྲུ་ལ་སྤྱོད་ལུགས་གཏོང་ལུགས་གཉིས།
 སྤོང་མར་ལ་སྤྱོད་ལུགས་གཏོང་ལུགས་གཉིས། ཐལ་སྤོང་ལ་སྤྱིའི་ལག་ལེན་གཅིག་དང་། བྱེ་
 བྲག་ཅོང་ཞི་སོགས་བསྐྱེལ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་བརྒྱད། ཁལ་ལ་འཆོད་ལུགས་གཅིག་སྤོང་ཆང་
 དང་སྤྱང་ཆང་སོགས་འཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་ལྔ། རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱོད་ལུགས་གཅིག་བསྟེན་
 ཐབས་དགུ་དང་། ལོག་གཞོན་གཅིག་སྟེ་བཅུ་གཅིག་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ཡན་ལག་བདུན་ཉེ་ཞི་བྱེད་
 ཀྱན་བསྟོམས་པའི་ལག་ལེན་ལ་ལྔ་བཅུ་ཅ་བདུན། དེ་ཡང་སྡེ་ཆོན་ལྔ་རུ་མ་འདུས་མེད་ཅེས་
 པའི་བསྟུ་ལུགས་ནི། ཐལ་སྤོང་ནི་བྱེ་མ། ཁལ་ལྷེ་གྲུ་སྤོང་ཆང་ནི་ཐང་། རིན་པོ་ཆེ་ནི་རིལ་བུ།
 སྤོང་སྤྱོད་དུ་ཐང་བྱེ་སོགས་གང་བཤད་ཀྱང་དེ་དང་དེར་བསྟུ་དགོས་ཉེ་སྡེ་ཆོན་རི་ཅམ་བྱེ་ཡང་།
 ལག་ལེན་དུ་ཐང་བྱེ་རིལ་བུ་ལྷེ་གྲུ་སྤོང་མར་ལྔ་མ་འདུས་པའི་སྤྱོད་བཤད་དོ། ༢ སྤྱོད་བྱེད་
 བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ནི། སྤྱོད་བྱེད་ལ་བདུན་གྱི་སྤྱུམ་འཆོས་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། བསྟེན་
 ཐབས་གཉིས། ལེགས་ཉེས་ལོག་གཞོན་གསུམ་སྟེ་བདུན། བཤལ་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། རན་
 མི་རན་གཉིས། ཐུབ་མི་ཐུབ་གཉིས་དང་དུག་སྤོང་འགྲོ་ཉི་རིང་སོགས་གསུམ། སྤོང་མེལ་དེད་
 དཔོན། ཁལ། ཁ་འཛིན། གནད་གྱི་མན་ངག་གཏོང་ཚུལ། ལུག་རྒྱུད་གཞོན་རྣམས་ལ་རེ་རེ་སྟེ་
 དགུ་འདོན་ཆོད་གསུམ། ལོག་གཞོན་བཞི། བྱ་ར་བ་ལྔ། རེས་གཅོད་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གསུམ། སྤོང་
 གཉིས། ཡོན་ཏན་གཅིག་སྟེ་སོ་དུག་སྤྱུག་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། སྤྱོད་བའི་སྤོང་འགྲོ་ཉི་རིང་
 གསུམ། སྤོང་འགྲོ་མི་དགོས་པ་གཅིག་སྤྱུར་ཐབས་ལ་དངོས་གཞི་ལ་འཛིན་གཉིས། གཏོང་
 ཚུལ། ལུག་འདོན་ཆོད་རྣམས་རེ་རེ་ལོག་གཞོན་ལྔ། རེས་གཅོད་གསུམ། བན་ཡོན་གཅིག་སྟེ་
 ཉི་ཤུ། སྤོང་མི་རུང་མི་རུང་གཉིས། སྤྱུར་ཐབས་བན་ཡོན་བཏང་ཐབས་རེ་རེ་སྟེ་ལྔ། སྤོང་
 རུང་མི་རུང་གཉིས། སྤྱུར་ཐབས་བན་ཡོན་བཏང་ཐབས་ལོག་གཞོན་ཉེ་དུག་འཇམ་ཅི་རུང་མི་

རུང་གཉིས། སྤྱིར་བཏགས་ལས་ལྟར་ཐབས་དང་། གཏོང་ལུགས་པན་ཡོན་ཉེས་དམིགས་
 རྣམས་རེ་རེ་སྟེ་དབྱུ། བྱི་རུ་ཉ་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། སྤྱིར་བཏགས་ལས་པན་ཡོན་གཉིས། བཏང་
 ཐབས་གཅིག་ཐེབས་པ་ཐེབས་གཉིས། ལྷག་གཅིག་སྟེ་བཏུ་གཅིག་ཅུ་སྤྱིར་ལ་སྤྱོན་འགྲོའི་རིང་
 གཉིས། ལྷ་སེལ། མདུང་སྟོན། བྱང་པ། སྤྱིར་ཆོད། ལྷ་ཁྲིད། བཏང་ཐབས། ཐེབས་ལྟགས། ལྷག་
 རྣམས་ལ་རེ་རེ། ལོག་གཞོན་དུག་རྩེས་གཅོད་པན་ཡོན་རེ་དང་བཅས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། དེ་ལྟར་
 སྤྱིར་བྱེད་དུག་སྤྱིའི་སྤྱོན་འགྲོ་སྤྱོམ་འཆོས་དང་བདུན་ཀ་བསྐྱེལ་བའི་ལག་ལེན་ལ་བརྒྱ་དང་
 བཏུ་གཉིས། ༣ དབྱང་རེ་གསུམ་ཞི། གསུམ་བ་དབྱང་ལ་དུག་ཡོད་པའི་གཏར་ག་ལ་ཆད་བྱང་
 བརྟག་བ་གཅིག་རུང་མི་རུང་གཉིས། སྤྱོན་འགྲོ་རྣམས་གཉིས་གཉིས། དུས་ཆོད་ལ་གསུམ།
 དེས་གཞི་བསྟེན་ཐབས་དང་གདབ་ཐབས་ལ་རེ་རེ། གདབ་དམིགས་ལ་རྒྱས་བསྟེན་གཉིས།
 དམིགས་བསལ་ཁྲག་གྲ། དབྱང་ཆོད་རྣམས་ལ་རེ་རེ། ལོག་གཞོན་དུག་སྤྱོན་བཞི། ཡོན་ཏན་
 གཅིག་སྟེ་ཉེར་བརྒྱད། བསྟེན་བཏགས་སྤྱིར་ཆོད་གཉིས། རུང་མི་རུང་གཉིས། གདབ་ཐབས་
 བཞི། རྩེས་དང་པན་ཡོན་གཉིས་ཉེ་བཅུ། དུགས་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། བྱ་ཐབས་ལ་བམིལ་
 རོད་གཉིས། པན་ཡོན་གཅིག་སྟེ་ལྷ། ལུས་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། བྱ་ཐབས་གཉིས། པན་
 ཡོན་གཅིག་སྟེ་ལྷ། ལྷག་བཏགས་རུང་མི་རུང་གཉིས། བྱ་ཐབས་དང་པན་ཡོན་གཉིས་རེ་བཞི།
 རྩེས་ལ་རུང་མི་རུང་གཉིས། ཆ་བྱང་གཅིག་གསལ་ལ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གཉིས། དབྱེ་བ་གཉིས།
 ཆོ་ག་གཅིག་བརྟེན་ཐབས་ལ་གཉིས། ལག་ཆོད་གཉིས། འཆི་ལྷས་གཅིག་ལོག་བཏགས།
 པན་ཡོན་གཅིག་སྟེ་བཏུ་དུག་དབྱང་ཀུན་བསྟོམས་བཏགས་ལ་དུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་དེ་ཁྲོན་གསོ་ཐབས་
 གྱི་ལག་ལེན་སྤྱོམ་བརྒྱ་དང་དུག་ཅུ་རེ་དུག་པོ་ཆེན་བཅད་དབང་གིས་ཤུགས་སྤྱོད་དགོས་
 སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་སྤྱོམ་ཅུ་ཅུ་གསུམ། གྱི་མ་རྒྱད་ལས། སྤྱོམ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་ལག་ལེན་སྤྱིང་པོར་
 ཇིལ། ཞེས་བའི་དོན་ནི། ལྷན་བསམ་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་ལ་ཐོག་མར་ནད་གང་ཞིན་བརྟག་
 ཐབས་ལ་རེག་མཐོང་གཉིས། རྟན་དེ་ངོས་ཟེན་ནས་གསོ་བའི་ཚུལ་ལ་བཤད་རྒྱུ་དུ་བསྟན་
 བའི་དམིགས་གསལ་གྱིས་གསོ་ཚུལ་དབྱུ་བཤད་རྒྱུ་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་དང་། གསོ་བའི་ཚུལ་

རྟོགས་ནས་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་པ་གྲི་མ་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པའི་ཐང་དང་། གྲེ་
མ་ལ་སོགས་སྟེན་སྟོར་རྣམས་དང་། གཏར་བསྟེན་དུགས་ལུས་སོགས་དབྱེད་རིགས་རྣམས་
སོ། དེ་ལྟར་བརྟག་ཐབས་གཉིས། གསོ་ཚུལ་དགྲ། གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་བཅོ་བརྒྱད་རྣམས་
བསྟོམས་པས་སྟེན་པའི་ལག་ལེན་སྟེང་པོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཡིན་ནོ།

གསོ་ཐོག་སྟེ་བོ་གསོ་ཐོག་གི་བསྟུས་མིང་།

གསོ་སྟེད། སྟེན་པའི་སྟེན་བཅས་ཡོ་བྱད།

གསོ་དཔེ་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྟོང་སྟོང་སྟོ་བོ་ཡིད་འོང་གི་སྟོ་ངོས་ན་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་རྒྱ་
མཚོའི་ངོས་ནས་མིད་ཁྱེ་༩༩༠ཡོད།

གསོ་དབྱད། གསོ་བའི་དབྱད་ཐབས་ཉེ་ནད་གསོ་བར་བྱེད་པའི་དབྱད་ཐབས།

གསོ་དབྱད་པ། སྟེན་པའམ། ཞེས་ཆེ།

གསོ་དབྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད། ལུས་དང་གྲིས་པ་མོ་ནད་གདོན། མཚོན་དུག་ཀས་དང་རོ་བཅའ་བ།
ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་ཤེས་པར་བྱ། གནའ་བོ་འུ་དུས་སུ་བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གསོ་དབྱད་ཀྱི་
སྟེ་ཆོན་དེའི་སྟེང་སྟེ་ཞིག་སྟེ། དེར་དུས་རྒྱུ་ཕྱོགས་པའི་ལུགས་ལ་གྲི་ནད་ཆོན་ཁག་དང་། ཉང་
ནད་ཆོན་ཁག་དབང་མིའི་ནད་རིགས་ཆོན་ཁག་སོགས་ཀྱི་དེའི་ཚུལ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ཞིག་
ཡིན་འདུག གསོ་ལུལ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུད་བཞིའི་ནད་དུ་དེ་དག་རེ་རེ་བསྟན་པའི་ལེ་འུ་ལུས་ལ་
བདུན་ཅུ་གྲིས་པ་ལ་གསུམ། མོ་ནད་ལ་གསུམ། དུག་ལ་གསུམ། གདོན་ལ་ལྷ། མ་ལ་ལྷ། ཀས་
པ་ལ་གཅིག་རོ་བཅའ་གཉིས་དང་དགྲ་བཅུ་གོ་གཉིས་སོ།

གསོ་བ། ① གསོས་པ། གསོ་བ། གསོས། འཚོ་བ་དང་སྟེད་པ། སྟེ་གྲུ་གསོས་པ། ལུག་གསོ་བ།
ནད་གསོ་བ། ཉུག་གསོ་མཚོན་ནས། མེ་ཁ་གསོ་བ། གཅོང་གཞི་གསོར་མི་རུང་བ། རང་ཁ་རང་
གསོ། སྤང་སྟེ་གསོས་ནས་སྟེ་རྒྱུད་མི་ཡོད། སྤང་གི་གསོས་ནས་སྟོ་ཁྱི་མི་ཉན། མི་ཞིས་སྟེན་
གྲིས་ནད་གསོ་སྟེ་མ། མི་སྟེན་གཏམ་གྲིས་པན་ཐོགས་སྟེ་མ། ② ཉམས་པ་རྣམས་ཡང་བསྟར་
འཕེལ་བར་བྱེད་པ། བྱངས་ཀ་མ་ཆོང་བ་རྣམས་ཁ་གསོ་བྱེད་པ། སེམས་གསོ་བ། ངལ་བ་ལས་
སྤར་གསོ་བ། ཐག་རིང་བསྟོད་པའི་ལམ་གྱི་ངལ་དུ་བ་གསོ་བ། ངལ་བསོ་བ། སྟེན་བཅས།

③[མངོན]སྤྱེ་བོ།

གསོ་བ་པོ། ① ཟས་པོས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱང་བྱེད་མཁན། ② སྤྲོན་པ།

གསོ་བ་རིག་པ། རིག་པའི་གནས་ཆེན་ལྗེ་ཡ་གྲུལ། ལུས་སློག་གསོ་བར་བྱེད་པའི་རིག་པ་སྟེ།

བྱ་དང་། གསོ་བྱེད། གསོ་ཚུལ། གསོ་མཁན་བཅས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རིག་གནས་སོ།།

གསོ་བ་རིག་པའི་བསྟན་བཅས། སྟོན་བྱོན་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྤྲོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ཡིན།

གསོ་བའི་ལྷ་མོ། ① ལྷར་མ་ནམ་གྱའི་མིང་། ② སྤྲོན་གྱི་སྤྱང་མ་མོ་རིགས།

གསོ་བྱེད། [མངོན] ① ལུས་གསོ་ཞིང་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པ་པོ་སྤྲོན་པའི་མིང་གཞན་ཞིག ② ཁྱི ③

ཁྱིམ་གྲ། ④ སྤྲོན་དང་སྤྲོན་པ་སྤྱིའི་མིང་།

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་བཟུ། སྤྲོན་བསྟེན་ཚུལ་བསེལ་ངོད། སྦྱོང་གཏོང་བ་ལ་བྲག་འཇམ་གཉིས། དབྱང་
བཏབ་པ་འཇམ་རྩབ་གཉིས། ཟས་སྒོམ་བསྟེན་ཚུལ་ཐན་གཞོད་གཉིས། སྦྱོང་ལམ་བྲག་དལ་
གཉིས་བཅས་བཟུའོ།

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་སྦྱང་དང་ཅ་གཉིས། བད་གསོ་བར་བྱེད་པའི་གཉེན་པོ་སྦྱང་ཅ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་
བཞག་ལ། རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། དང་པོ་ཞི་བྱེད་སྤྲོན་སྟེ་༡༡ཡོད་པར། ༡༽ ཐང་སྦྱོར་དོན་
བདུན། ཞི་བྱེད་དང་པོ་ཐང་ལ་ཆ་སེལ་གང་སེལ་གཉིས་ལས། ཆ་སེལ་ལའང་བཞི་སྟེ་གནས་
ཀྱི་ཆ་སེལ་བཅོ་བརྒྱད། རིགས་ཀྱི་ཆ་སེལ་བརྒྱད། ཁ་འཛོར་བཟུ་གཅིག་ཆེན་ཐང་བཟུ་བདུན་
བཅས་ཁྱོན་བཟུ་བཞི། གང་སེལ་ལ་གཉིས་ཏེ་སྦྱོར་བ་བཟུ་གཉིས་དང་། ཆེན་ཐང་བཟུ་གཅིག་
བསྟོམས་པས་ཉིང་གསུམ་སྟེ་ཐང་སྦྱོར་ལ་ཁྱོན་བདུན་ཅུ་དོན་བདུན། ༢༽ བྱེ་མའི་སྟེ་ཆན་བརྒྱ་
རེ་ལྟ། ཞི་བྱེད་གཉིས་པ་བྱེ་མ་ལ་ཆ་སེལ་གང་སེལ་གཉིས། ཆ་སེལ་བཞི་སྟེ། ག་བྱར་རྒྱལ་
པོའི་སྦྱོར་བ་དང་། རྒྱོན་པོ་གྱར་གྲུམ་གྱི་སྦྱོར་བ། རྩེ་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་སྦྱོར་བ། ལྷ་ཆོགས་ཁ་
འཛོར་དམངས་ཀྱི་སྦྱོར་བའོ། ག་བྱར་རྒྱལ་པོ་ལ་སྦྱོར་སྟེ་བཟུ་གསུམ་ཡོད་པའི་དང་པོ་མི་རྒྱུད་
ལྷ་བྱར་གཅིག་བྱར་རྒྱུགས་སྦྱོར་བ་གཅིག་གཉིས་པ་དབའ་པོ་ལྷ་བྱར་མཆོན་ཆ་བསྐྱར་བ་
ལ་སྦྱོར་བ་གཉིས། གསུམ་པ་བཙན་མོ་ལྷ་བྱར་འཇམ་བསྟེན་བས་བཅའ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་བཞི། བཞི་
པ་སྟེལ་མ་ལྷ་བྱར་དག་རྒྱར་སྤྲུགས་པའི་སྦྱོར་བ་གཅིག་ལྷ་པ་དམག་དཔོན་ལྷ་བྱ་འཁོར་གྱིས་

བསྐྱོར་བའི་སྦྱོར་བ་གསུམ། འུག་པ་རྒྱལ་འུ་འུར་ཆོག་ས་སུ་འདོན་པའི་སྦྱོར་བ་གཉིས་ཏེ་
 ཁྱོན་བཅུག་སུམ། ཁྱོན་པོ་གྲུར་གྲུམ་གྱི་སྦྱོར་བ་ལ། ཆ་བ་ཐ་མ་སེལ་བ་གྲུར་གྲུམ་བདུན་པའི་
 སྦྱོར་བ་བཅུ་བཞི། ཆ་བ་འབྲིང་སེལ་བར་དེ་སྟེང་ཅན་དན་བསྐྱན་པའི་ཅན་དན་བརྒྱད་པའི་སྦྱོར་
 བ་བཅུ་བཞི། ཆ་བ་རབ་སེལ་བར་དེ་སྟེང་ག་གྲུར་བསྐྱན་པའི་ག་གྲུར་དགུ་པའི་སྦྱོར་བ་བཅུ་
 བཞི། ཁྱོན་བཞི་ཅུ་ཞེ་གཉིས། རྩུའི་སྦྱོར་བ་གཙོ་བརྒྱད་ལ་ཁ་བསྐྱར་ཏེ་བཟུ། ལྷ་ཆོག་ས་ཁ་
 འཛོར་དམངས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་སྟེ་ཁྱོན་ཆ་སེལ་གོ་དུག གང་སེལ་ལ་བཞི་སྟེ་
 རྒྱལ་པོ་སེ་འབྲུའི་སྦྱོར་བ་ལ། སེ་འབྲུ་གསུམ་པ་སོགས་བདུན། སེ་འབྲུ་བརྒྱད་པ་ཁ་བསྐྱར་
 བཅུ་བཞི། ཅུར་ནིས་གཅིག་ཡང་སེ་འབྲུ་ཆ་བ་གསུམ་ལ་ཁ་བསྐྱར་བའི་སེ་འབྲུ་བརྒྱད་པའི་
 སྦྱོར་བ་ལ། སེ་འབྲུ་དགུ་པ། བཅུ་པ། ཅུར་ནིས་ཏེ་ཁྱོན་སུམ་ཅུ་ཁྱོན་པོ་དུ་ཡིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལ།
 དུ་ཡིས་འུག་པ་གཅིག་ཁ་བསྐྱར་བདུན་པ་ལ། དུ་ཡིས་བརྒྱད་པ་འུག དུ་ཡིས་ཅུར་ནིས་ཏེ་བཅུ་
 བཞི། རྩུ་ཆོད་མ་ཁའི་སྦྱོར་བ་བདུན། ལྷ་ཆོག་ས་ཁ་འཛོར་དམངས་ལ་སྦྱོར་བ་བཙེ་བརྒྱད། དེ་
 གང་སེལ་དེ་དགུ་བསྐྱོམས་པས་ཁྱེ་མ་ལ་བརྒྱ་དང་རེ་ལ། ༣ ་ རིལ་འུ་ལ་ཉེར་གཉིས། ཞི་བྱེད་
 གསུམ་ལ་རིལ་འུ་ལ་ཆ་སེལ་གཞན་དུ་ཁ་འབངས་ཀྱི་སྐོན་ས་གསུངས་པ་དང་། གང་སེལ་ཁྲུང་
 ལ་ལ་ཁ་བསྐྱར་དང་དགུ་ཁ་འཛོར་སྦྱོར་བ་བཅུ་གསུམ་སྟེ་ཉེར་གཉིས། ༤ ་ བྲེ་ལུ་ཉི་ཤུ། ཞི་
 བྱེད་བཞི་པ་བྲེ་ལུ་ལ། ཆ་སེལ་བཙེ་ལ། གང་སེལ་ལྷ་སྟེ་ཁྱོན་ཉི་ཤུ། ༥ ་ སྐྱོན་མར་ཉེར་གསུམ།
 ཞི་བྱེད་ལྷ་བ་སྐྱོན་མར་ལ། ཆ་སེལ་བཅུ་བཞི་གང་སེལ་དགུ་བཙེས་ཉེར་གསུམ། ༦ ་ ཐལ་
 སྐྱོན་སྟེ་བཅུ་གསུམ། ཞི་བྱེད་འུག་པ་ཐལ་སྐྱོན་ལ། སྦྱིར་རྩོམ་མར་མ་གསུམ། ཁྱེ་བྲག་ཙོང་
 ཞི་འབྲུལ་ཐལ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ། ཁ་འཛོར་བདུན་ཏེ་བཅུ་གསུམ། ༧ ་ ཁཏྲ་རིགས་བཅུ་
 བདུན། ཞི་བྱེད་བདུན་པ་ཁཏྲ་ལ་གང་སེལ་མ་གསུངས། ཆ་སེལ་འབའ་མམ་སོགས་ཐོགས་
 བསྟེན་པས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་བདུན། བྲག་ཁུན་སོགས་ཁ་འཛོར་དགུ་མིན་སྐྱོན་མར་སྦྱོར་གཅིག་བཙེས་
 བཅུ་བདུན། ༨ ་ སྐྱོན་ཆང་རིགས་བཅུ་དགུ། ཞི་བྱེད་བརྒྱད་པ་སྐྱོན་ཆང་ལ་ཆ་གང་གི་དབྱེ་བ་
 མེད་ཀྱང་རྒྱུད་ཆང་སེལ་བ་སྐྱོད་ཆང་སོགས་སྦྱོར་བ་དགུ་དང་། གང་རྒྱུད་འཛོམས་པའི་ཐན་
 ཆང་སྦྱོར་བ་བཅུ་སྟེ་ཁྱོན་བཅུ་དགུ། ༩ ་ རིན་ཆེན་རིགས་ཉི་ཤུ། ཞི་བྱེད་དགུ་པ་རིན་པོ་ཆེ་

ལ་གང་སེལ་ཆ་སྤྱོད་གཅིག་ཆ་སེལ་གང་སྤྱོད་ཆེན་མོ་བཅུ་གཅིག་གྲུག་རྒྱལ་བརྒྱད་དེ་ཉི་
 ལུ་དང་། གསོ་བྱེད་སྤྱོད་དང་ཅ་གཉིས་གསུ་མ་བཟངས་པའི་སྤྱོད་རྒྱལ་གཅོད་པའི་སྤྱོད་བ་
 གཅིག་ལོ་ ༡༠ ་ སྤྱོད་རིགས་ཞེ་གཉིས། ཞེ་བྱེད་བཅུ་བ་སྤྱོད་ལ་ཆ་སེལ་བྱམ་མོང་བ་
 གཅིག་གཙོ་བོ་བཞི་ལ་ཁ་བསྐྱར་སྤྱོད་བཅུ་པའི་སྤྱོད་བ་ཉེར་བཅུ་ཉེ་ཁྱོན་ཉེར་བརྒྱད།
 གང་སེལ་དབྱི་མོང་བཞི་པར་ཁ་བསྐྱར་པའི་སྤྱོད་བ་བཅུ་གསུམ། གྲུག་འདུས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་
 གཅིག་སྟེ་བཅུ་བཞི་ཁྱོན་ཞེ་གཉིས་རྣམས་བསྐྱེལ་བས་ཞེ་བྱེད་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ལ་བཞི་བརྒྱ་དང་
 བཙོ་བརྒྱད། གཉིས་པ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་ ༡༥༠ ཡོད་པར། ༡ ་ བཤལ་སྤྱན་གྲུག་གཉིས། སྤྱོད་
 བྱེད་ལས་ལཱ་དང་པོ་བཤལ་གྱི་སྤྱོད་ལ་སྤྱི་བཤལ་དེད་དཔོན་བཞི་སྤྱོད་དང་བཅུ་སྤྱོད་གཉིས།
 དག་པོ་དེད་དཔོན་བཞི་སྤྱོད་ལ་ཁ་བསྐྱར་སུམ་ཅུ་ འཇམ་པོ་དེད་དཔོན་བཅུ་སྤྱོད་ལ་ཁ་བསྐྱར་
 སུམ་ཅུ་སྟེ་རེ་གཉིས། གནད་ཀྱི་མན་ངག་བཅུ་ལྔ། མོར་བུའི་ནད་ཀྱི་སྤྱོད་བཤལ་བཅུ་གསུམ་སྟེ་
 བཤལ་སྤྱན་བརྒྱད་ཅ་ཅ་གཉིས། ༢ ་ སྤྱོད་སྤྱན་བཅུ་བྱག་སྤྱོད་བྱེད་གཉིས་པ་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱན་
 ལ་གཙོ་བོ་དུག་པར་ཁ་འཛིན་དང་བཅས་དག་པོ་རིལ་བུ་དང་། འཇམ་པོ་ཁུ་བར་བུས་པ་བརྒྱད་
 དེ་ཁྱོན་བཅུ་བྱག་ ༣ ་ སྤྱོད་བཅུ་ལྔ། སྤྱོད་བྱེད་གསུམ་པ་སྤྱོད་ལ་ཞེ་བྱེད་འཇམ་པོ་ལྔ་དང་།
 སྤྱོད་དག་པོ་འཕོན་བུ་བྱག་པ་དང་། འཇམ་པོ་ས་འཛིན་ལྔ་བ་གཉིས་ཉེ་བཅུ་ལྔ། ༤ ་ འཇམ་
 ཅི་དགྲ། སྤྱོད་བྱེད་བཞི་པ་འཇམ་ཅི་སྟེ་འཇམ་པོ་གསུམ་གཙོ་བོ་གསུམ་དང་། ཁ་བསྐྱར་དུག་སྟེ་
 དགྲ། ༥ ་ བྱི་རུ་ཉའི་རིགས་བཅུ་བཞི། སྤྱོད་བྱེད་ལྔ་པ། བྱི་རུ་ཉ་ལ་རྫོ་འཇམ་བར་མ་གསུམ་
 སྟེ་བར་མ་བུར་བྱེད་བྱག་པ། ཁ་བསྐྱར་དུག་དེ་སྟེད་རེ་ལྔ་གསུམ་པའི་རྫོན་པོ་དུག་འཇམ་པོ་
 གཅིག་བཅས་བཅུ་བཞི། ༦ ་ ཅ་སྤྱོད་རིགས་གཉིས། སྤྱོད་པ་ཀྱི་ལོག་གཞོན་ཅ་སྤྱོད་ལ་བྱང་
 པ་བཅུ་པ་དང་། རྒྱ་རུ་དགྲ་པ་གཉིས་ཉེ་ཁྱོན་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱན་བྱིལ་བས་བརྒྱ་དང་སུམ་ཅུ་
 གསུམ་པ་དབྱེད་ལ་གྲུག་གཉིས། དང་པོ་འཇམ་དབྱེད། ༡ ་ དུགས་རིགས་སུམ་ཅུ་ དབྱེད་ལ་
 འཇམ་རྩལ་གཉིས་ལས་འཇམ་དབྱེད་དང་པོ་དུགས་ལ་བསིལ་དུགས་བཅུ་གཅིག་ རྫོང་དུགས་
 བཅུ་དགྲུ་སྟེ་ཁྱོན་སུམ་ཅུ་ ༩ ་ ལུམས་རིགས་ཉེར་བཞི། འཇམ་དབྱེད་གཉིས་པ་ལུམས་ལ་རྩེ་
 ལུམས་བཞི་དང་། བཅོངས་ལུམས་ལ་ཆ་གང་གཉིས་ལས་ཆ་སེལ་བརྒྱད་བཅས་བཅུ་གཉིས།

གང་མེད་པ་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཁྱོད་ཉེར་བཞི། ༣ ་ ལྷག་པའི་རིགས་ཉེར་བརྒྱད། འཇམ་དབྱེད་གསུམ་པ་ལྷག་པ་ལ་ཆ་གང་མེད་ཅིང་། སྒྲུམ་ལྷག་བཅུ་བཞི་དང་། རྩེ་གྲུའི་ལྷག་པ་བཅུ་བཞི་སྟེ་ཁྱོད་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་དེ་འཇམ་དབྱེད་བསྟོམས་བརྒྱད་ཅ་ཅ་གཉིས། གཉིས་པ་རྩུབ་དབྱེད་༡༩། ༡ ་ གཏར་གདོན་བདུན། དང་པོ་གཏར་གར་མགོ་ལ་གཏར་དམིགས་ཉེར་གཅིག ལག་པར་སོ་བཞི། ཀར་པར་བཅོ་བརྒྱད། སྒྲུབས་ཅ་བཞི་བཅས་དོན་བདུན། ༡ ་ མེ་གཅོལ་དོན་གཅིག རྩུབ་དབྱེད་གཉིས་པ་མེ་དམིགས་ལ་རྒྱབ་གསང་ཉི་ཤུ། མདུན་གསང་ཉེར་གཉིས། མཛུ་བ་རྩུགས་ཀྱི་གསང་ཉེར་དགུ། བསྟོམས་པས་བདུན་ཅ་དོན་གཅིག ༣ ་ སྤར་མའི་རིགས་བརྒྱ་དང་བཅུ། དབྱེད་ལྷའི་ལོག་གཞོན་སྤར་མའི་གསང་ལ་སྤྱིང་གསང་བཅུ་གཅིག སྟོག་ཅའི་གསང་གཅིག སྟོ་སྤྱིང་མཆེན་གསང་ལྷ། སྟོ་གསང་ཉེར་གཉིས། མཆེན་འིའི་གསང་གཅིག མཆེན་མཆེར་གསང་བརྒྱད། མཁལ་གསང་ཉེར་གཅིག བོ་གསང་བཅུ་གཉིས། ལུ་སྟོང་གསང་གཉིས། ལོང་གསང་ལྷ། རྒྱ་གསང་བདུན། སྤྱང་གི་དབྱེ་གསང་གཉིས། འབས་སྤྱངས་གསང་གཅིག ཡན་ལག་ཆོགས་ཆེན་གསང་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཁྱོད་སྤར་མའི་འཕང་ཡལ་བརྒྱ་དང་བཅུ་སྟེ། རྩུབ་དབྱེད་བསྟོམས་ཉིས་བརྒྱ་དང་ར་བརྒྱད། ༤ ་ ཟས་སྟོན་རིགས་བརྒྱ་དང་གཅིག། ཟས་སྟོང་བཤད་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཟས་དེ་ལ་ཡང་པན་ཟས་གཅོ་པོ་འབྱུང་སྟེ་ཆོན་བཅུ་གསུམ། ཤའི་སྟེ་ཆོན་བཅོ་ལྷ། མར་སོགས་སྒྲུམ་གྱི་རིགས་བཅུ་གཉིས། སྟོང་ད་སྟེ་ཆོན་ལྷག འབས་སྟག་སོགས་ཁ་འཐོར་ཉེར་དགུ། བདུང་བ་འོ་མ་སོགས་བཅུ་གཅིག རྩུ་རིགས་བཅུ་ཆང་ལྷ་སྟེ་པན་ཟས་ཁྱོད་བསྟོམས་བརྒྱ་དང་གཅིག ༥ ་ སྟོང་ལམ་བཅུ་གསུམ། ཉན་བ་གསོ་བྱེད་ལ་དགོས་པ་གནས་སྤྱབས་ཀྱི་སྟོང་ལམ། བཤེས་ལ། སྟོན་ལ། སྒྲུག་ལ། གཡལ་ལ། སྟོང་ལ། དབུགས། གཉིད། ལུད་ལ། བཤད་ལ། བྱེན། གཅིན། ཁུ་བ་བཅས་བཅུ་གསུམ་སྟེ་དེས་པར་སྟོང་དང་ཅ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

གསོ་སྤངས་ཁྲམ་པའི་དུས་དགུ། ༡ ཆེས་གཅིག་དང་། ༢ ཆེས་བརྒྱད་དང་། ༣ བཅུ་བཞི་དང་། ༤ བཅོ་ལྷ་དང་། ༥ བཅོ་བརྒྱད་དང་། ༦ ཉེར་གསུམ་དང་། ༧ ཉེར་བཞི་དང་། ༨ ཉེར་བརྒྱད་དང་། ༩ གནས་སྟོང་དགུ།

གསོ་སྦྱོང་། ① སྤྱི་ཕྱི་དང་སྦྱོང་བཅུ་། ② རྒྱ་དུས་ཆེས་ལྷངས་ངེས་ཅན་ཞིག་ལ་དགོ་ཚུལ་སྦྱོང་གིས་
ལྷང་བཞགས་སྤོམ་བྱེད་དཔ། ཁྱིམ་པས་སྤོམ་པ་བསྐྱངས་ཏེ་དགོ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའི་ཆོག་
གསོ་སྦྱོང་གི་ཆོག་ དགོ་ཚུལ་སྦྱོང་གིས་ཉེས་ལྷང་བཞགས་པའི་ཆོག་དང་། ཐེག་ཆེན་གསོ་སྦྱོང་
ལེན་པའི་ཆོག་

གསོ་སྦྱོང་གི་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུད་གསུམ། དང་པོ་ཕྱག་འཆལ་བའི་རྒྱུད། བར་དུ་མདོ་འདོན་པའི་རྒྱུད།
ཐ་མར་བསྡོམ་པའི་རྒྱུད་དོ།

གསོ་སྦྱོང་བཅུ་བཞི་ལ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ལས་དུས་ངེས་པའི་གསོ་སྦྱོང་གི་ནང་གསེས་ཤིག་
སྟེ། རྒྱལ་དང་། དཔོ་དང་། ས་ག་དང་། རྩ་སྟོང་དང་། ཁྱེད་སྟེང་། སྤྱི་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོ་
མར་ངོ་ཉེན་ཞག་བཅུ་བཞི་པ་ལ་གསོ་སྦྱོང་ཞག་མི་སྐབ་པ་བྱ་བའོ།

གསོ་སྦྱོང་བཅོ་ལྔ་ལ། མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་ལས་དུས་ངེས་པའི་གསོ་སྦྱོང་གི་ནང་གསེས་ཏེ། ལོ་
སྟོན་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡར་ངོ་དང་། མགོ་དང་། རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཡར་ངོ་དང་། མགོ་དང་།
མཐུ་དང་། ཉག་པ་དང་། སྟོན་དང་། ལོ་ལྷན་དང་། ཐ་སྐར་ཏེ་རྒྱ་བ་སྐྱག་གི་མར་ངོ་བཅས་བཅོ་
བརྒྱད་པོ་ལ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་པའོ།

གསོ་སྦྱོང་དུག་ བཅུ་བཞི་པའི་གསོ་སྦྱོང་། བཅོ་ལྔ་པའི་གསོ་སྦྱོང་། གཞོད་པ་ཞི་པའི་གསོ་སྦྱོང་།
མཐུན་པའི་གསོ་སྦྱོང་། བཏ་ཤིས་པའི་གསོ་སྦྱོང་། ཞི་གནས་ཀྱི་གསོ་སྦྱོང་ནམས་སོ།

གསོ་སྦྱོང་འཕགས། རྒྱ་གར་གྱི་མནའ་རབས་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསོ་སྦྱོང་བཞག་ལ། འདུལ་བའི་ཕྱག་ལེན་ཞིག་སྟེ། ལྷང་བ་སྤེང་ཁྱེད་སྐབས་མི་འབྱེད་མཉན་པར་
མི་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལ། དགོ་འདུན་དང་རྩན་ཅིག་ཏུ་གསོ་སྦྱོང་བྱེད་ཏུ་མི་འདུག་པའོ།

གསོ་བྱེད་གཉེན་པོ་བཞི། ཟས་དང་། སྦྱོང་ལམ། སྤྱོད། དཔུང་བཅས་བཞིའོ།

གསོ་སྦྱོང་བཞག་པའི་གཞི། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་གང་མས་རྒྱ་གསོ་སྦྱོང་
བཞག་པའི་གཞི་སྟེ། ལྷང་བ་སྤེང་བའི་སྐབས་མི་འབྱེད་པ་ལ་གང་མས་རྒྱ་གསོ་སྦྱོང་བཞག་པ་དང་། གསོ་
སྦྱོང་བཞག་ལ། དགག་དབྱེ་བཞག་པར་བྱེད་པའོ།

གསོ་སྦྱོང་གསུམ། དུས་འབྲེལ་གསོ་སྦྱོང་དང་། བཏ་ཤིས་གསོ་སྦྱོང་། གཞོད་རྒྱུ་གསོ་སྦྱོང་སྟེ་གསུམ།

གསོ་མ། ① མ་མཁམ་མ་ཆ་བ། ② མོ་མ་རྩ་རྩ། གསོ་མའི་སྤྱད་པ། ③ མོ་མ་དང་གསར་པ། མེ་རྟོག་

གསོ་མའི་ཁ་དོག་རྣམ་པར་བཟ།

གསོ་སྒྲིག། བྱད་གསོ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིག།

གསོ་ཆགས། ར་ལུག་སོགས་གསོ་ཞིང་བདག་ཉར་བྱེད་པ། གསོ་ཡིག་མིང་གཞན་དང་བསྐྱེབས་

ནས་སྤྱར་བ་དཔེར་ན། ཉམས་གསོ། སློབ་གསོ། བསྐྱར་གསོ། སེམས་གསོ། དལ་གསོ་
སོགས་མང་དུ་འབྱུང།

གསོ་ཚུལ། བྱད་རང་རང་གི་སྤྱིང་དུ་གང་ལ་གང་འཆམ་ཀྱི་གཉེན་པོ་གཏོང་བའི་ཐབས་ཀྱི་མིང་སྟེ།

ཇི་བཅུན་གཤུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་མཛད་པའི་ཆ་ལག་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཁོག་
དབུག་ཁྲུང་ཆེན་ལྗོང་བ་ལས། གསོ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱད་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་གཉེན་པོ་གཏོང་བའི་
ཐབས་སྟོན་པ་སྟེ། སྤྱི་འོག་གསོ་ཚུལ་གསུམ། རྩེ་བྲག་གི་གསོ་ཚུལ་གསུམ། བྱད་པར་ཀྱི་གསོ་
ཚུལ་དགུ་སྟེ་བཙེ་ལཱོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གསོ་ཚུལ་དགུ། སྒྲན་པས་བྱད་གསོ་བའི་ཚུལ་མི་འབྲ་བ་བྱད་པར་ཅན་དགུ་ལ་དཔེ་དོན་སྤྱར་ནས་

བཤད་པའི་བསྟུས་མིང་སྟེ། བཤད་པ་སྤྱིའི་རྒྱད་ལས། བྱད་པར་གསོ་བའི་ཚུལ་ལ་རྣམ་པ་དགུ་

༡ མ་རྟོགས་དོགས་བཅས་གདེངས་མ་ཐོབ་པའི་ནད། རྩེ་ལ་འཇབ་པ་ལྟ་བུའི་སད་མདས་

བཙེས། ༢ ངོས་ཟེན་ངས་པར་རྟེན་ཅིང་གདེངས་ཐོབ་ན། སློལ་དར་འབྱར་ལྟ་བུར་དངོས་སུ་

བཙེས། ༣ གཉེན་པོ་ཐོག་ཏུ་མི་འབབ་ནད་ལས་གཟུང། ཏྲོན་དུས་སུ་འཇུང་པ་ལྟ་བུར་

བཙེས། སྤར་བཙེས་ནད་ལ་དམན་ལྷག་ལོག་བ་གསུམ། ༤ བརྟགས་ལ་སྐྱར་མོས་ཉ་ལེན་

བཞེན་དུ་བཙེས། ༥ སྟོབས་ཆེན་ནད་ལ་སྤྱད་དབྱང་ཟས་སྟོད་བཞེན། ལག་གཏོང་མི་ཤ་འཕྲང་

འཕྲང་ལྟ་བུར་བཙེས། ༦ སྟོབས་རྒྱུང་ནད་ལ་སྟོད་ལས་ཟས་སྤྱད་དབྱང། སྤས་གདང་ལྟ་བུར་

མས་འཇོགས་རིམ་པས་བཙེས། ༧ རྒྱང་པའི་ནད་ལ་དཔལ་འཛོམས་དགྲ་འདུལ་བཞེན། དེ་གཞིལ་

གཞན་ལ་གནོད་མེད་སྤྱོར་བས་བཙེས། ༨ ལྷན་འདུས་ནད་ལ་འདུ་བ་ཆ་སྟོམས་གཅེས། གཙོ་

བོས་དམེ་ཤོར་འཇུགས་རྒྱུ་ལྟ་བུར་བཙེས། ༩ གྲུག་ལ་གནོད་བྱ་ལ་སོགས་ཆོས་བཅུར་སྤྱར།

མཛོ་ཁལ་ལུག་ཁལ་ལྟ་བུར་འཆམ་པས་བཙེས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་བརྒྱ་དང་གཅིག་ བྱི་མ་རྒྱུད་ལས། མདོར་བྱ་བ་སྤྱད་པ་བཅོས་དགོས་བརྒྱ་
 ཅ་གཅིག་ ཅེས་པའི་དོན་ནི། དེའི་བ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིའི་དེའི་གཞི་ནི་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་
 ཞེང་། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་སྟོང་སྤྱང་བྱི་ནད་སོ་སོའི་གནས་ལ་ཡོད་པའི་ནད་བརྒྱ་དང་གཅིག་པོ་དེ་
 བྱི་བྱེ་བྲག་ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཏུ་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ཟུག་རྩའི་རིགས་
 རྣམས་ཡིན་པས། ལུས་སེམས་ཀྱི་གནས་བརྒྱ་དང་གཅིག་པོ་དེ་ནི་གསོ་བའི་ལས་འཇུག་ཡུལ་
 དངོས་ཡིན་ནོ། དེའི་གཞིའི་ནད་དེ་ལ་ཉེས་པའི་སྟོན་ནས་དེའི་བ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དེའི་
 བ། གཅོ་སོའི་སྟོན་ནས་དེའི་བ་དེ་དག་ནི་དེའི་བ་བཏགས་པ་བ་ལས། མཚན་ཉིད་པ་མིན་སྟབས།
 གསོ་ཡུལ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ལས་མཚན་ཉིད་པ་མིན་ནོ།

གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ། བྱི་མ་རྒྱུད་ལས། རྒྱས་པར་བྱེ་ན་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་
 ཡོད། ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རྒྱད་རིགས་གནས་ཀྱི་དེའི་བ་བརྒྱ་ཅ་གཅིག་པོ་དེ་དག་ལས།
 ཞིབ་ཏུ་དེའི་ན་གནས་གཅིག་ལ་འང་ཆ་གང་ལྟན་འདུས་གཏོན་ནད་ལ་སོགས་པའི་ནད་རིགས་
 རོ་སོ་མི་འདྲ་བ་དང་། རྒྱད་རྟགས་མི་འདྲ་བ། ཟུག་རྩའི་ཆད་མི་འདྲ་བ། རྒྱད་སོ་སོའི་མིང་མི་
 འདྲ་བ་བཅས་བཅོས་དགོས་པའི་ནད་རིགས་གཅིག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་བྱུང་ཡོད་འདུག་པ་དེ་
 བཅད་པ། རྒྱུད་ཏུ་ལེ་ཏུ་སོ་སོའི་ནད་དྲུ། རྒྱད་སོ་སོའི་མིང་དང་། རྒྱད་རྟགས། བཅོས་ཐབས་
 བཅས་ཞིབ་ཏུ་བསྟན་ཡོད་པ་རྣམས་འདིར་ཞིབ་ཐུང་བཀོད་རྒྱ་ཡིན། དེའང་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་
 རྒྱབས་བཅོ་ལྷ་ལ་ནད་ཀྱི་དེའི་སྟོང་དང་ཉིས་བརྒྱ་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། དང་པོ། ཉིས་གསུམ་གསོ་
 བའི་རྒྱབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༥ ཡོད་པར། ༡ རྒྱུད་ནད་རིགས་ཀྱི་དེའི་བ་ཉི་ལྷུ། གནས་ཀྱི་
 དེའི་བ་ཉེར་བརྒྱུད། བྱི་བྲག་གི་རྒྱུད་ནད་བཅོ་ལྷུ། བསྟོན་པས་རྒྱུད་ནད་རིགས་ལ། ༡ རྟེན་
 མཁེས་ནད་རིགས་ཀྱི་དེའི་བ་བཅུ་གསུམ། གནས་ཀྱི་དེའི་བ་བཅུ་དགྲུ། བྱི་བྲག་གི་དེའི་བ་བཅོ་
 ལྷུ། བསྟོན་པས་མཁེས་ནད་དེའི་བ་ཞེ་བཞི། ༡ བད་ཀན་རིགས་ཀྱི་དེའི་བྱུག་གནས་ཀྱི་
 དེའི་བ་ཉི་ལྷུ། བྱི་བྲག་བྱི་བྲག་རྟེན་བྱེ་ལ་སོགས་ནད་གསེས་དེའི་བ་བཅོ་ལྷུ། བསྟོན་པས་ཞེ་
 གཅིག་ ༤ ལྷུག་པོ་བྱེར་རྒྱས་འབྱིང་འདྲིལ་བཞི་ལས། བྱེར་སྤྱི་བྱེ་བསྟོན་པས་བཅུ་གཅིག་
 རྒྱས་པ་ལ་རྟོལ་དང་མ་རྟོལ་དེའི་བ་བདུན། འབྱིང་པ་ལ་གབ་དང་མ་གབ་གཉིས། འདྲིལ་བ་ལ་

གསར་རྟེན་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉེར་གསུམ། བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་དོན་གཅིག་གཉིས་པ། ཁོང་ནང་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༠༥ ཡོད་པར། ༡ གུ་བའི་ནད་རིགས་ལ་ཇས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། རོ་བའི་དབྱེ་བ་སྟིགས་མ་མ་ཞུ་བ་དང་། རྩེ་བའི་གཙུག་ལྷན་གྱི་བཞེ་བཅས་ལ། སྟིགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གསུམ། རྩེ་བའི་དབྱེ་བ་མ་ཞུ་གསར་རྟེན་གཉིས་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་མ་ཞུ་བའི་ནད་རིགས་བཅོ་བརྒྱད། ༢ གླུ་ནད་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་རྒྱུན་ཀྱིས་དབྱེ་བཅུ་གསུམ། རྩེ་བའི་ནད་རིགས་ཀྱིས་སྐྱེད་ནད་ཉི་ལུ། བསྐྱེད་པ་སྐྱེད་ནད་རིགས་ཞེ་བཞི། ༣ སྐྱེད་ནད་རིགས་དབྱེ་བ་ལ། ༤ ཁོང་ནད་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་ལ། ༥ དུས་ཚའི་དབྱེ་བཅོ་ལྔ། ༦ གཙུག་ཆེན་ཐང་ཐང་ལ་ནད་ལྷུང་ཚུ་ལ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་ལ། སྐྱེད་ནད་ཀྱི་ནད་བཅུ་གསུམ་བཅུ་བཅུ་གསོ། བསྐྱེད་པ་བར་བརྒྱ་དང་ལ། གསུམ་པ། ཆད་པ་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༥༠༣ ཡོད་པར། ༡ ཆ་བ་སྤྱི་ལ་ཉེན་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། རྩེ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས། ཉེས་བའི་དབྱེ་བ་ལ། གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞི། བསྐྱེད་པ་ལ་ཉེར་བཅུ་གཅིག་ལ། ༢ ཆ་གང་གལ་མཛོད་དབྱེ་བ་བཞི། ༣ རོ་བའི་མཆོམས་ཀྱི་ཆ་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ། ༤ གསེན་པའི་ཆ་བའི་དབྱེ་བ་ལ་རང་ཉིད་མ་སྐྱེན་བ་གཉིས། སྐྱེན་པའི་མཛོད་བ་གཉིས། སྐྱེན་དུ་མི་འདོད་བ་གསུམ། གཉེན་པོ་བསྐྱེན་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་བ་བཞི། བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་བཅུ་གཅིག་ལ། ༥ རྒྱུས་ཆད་ལ་རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གཉིས། རྒྱུས་ཀྱིས་དབྱེ་བ་གཉིས། བཅས་སྐྱོས་དབྱེ་བ་གཉིས། རྩེ་བའི་གནས་ལ་རྒྱུས་བ་བརྒྱད་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་བཅུ་བཞི། ༦ རྩེ་ཆད་ལ་སྤྱི་རྒྱུན་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་གསུམ། རྩེ་བའི་གནས་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་བཅུ་གཅིག་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་དུག་པ་ ༧ གལ་ཆད་ལ་སྤྱི་གཉིས། རྩེ་བའི་གནས་ལ་གལ་བ་གསུམ་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་ལ། ༨ རྩེ་ཆད་ལ་སྤྱི་རྒྱུད་ལྷན་དང་རྒྱུད་མེད་གཉིས། གནས་ཀྱི་རྩེ་ཆད་ལ་བཞི་བཅས་བསྐྱེད་པ་དུག་པ་ ༩ རྩེ་ཆད་ལ་སྤྱི་ཆ་རྩེ་ཆད་དང་རྩེ་ཆད་ཀྱིས་གཉིས། རྩེ་བའི་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅུ་གཅིག་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་བཅུ་གཉིས། ༡༠ རྩེ་ཆད་ལ་ནད་དོན་སྐྱོད་ལ་འགྲམས་བ་བཅུ་གསུམ། རྩེ་ཆད་ལ་སྤྱི་ཆ་ལ་འགྲམས་བ་བཅུ་གཅིག་བཅས་བསྐྱེད་པ་ལ་ཉེར་གསུམ། ༡༡ རྩེ་ཆད་ལ་དབྱེ་བ་རྒྱུས་

འབྲུག་ས་ལ་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདུན། བབས་སྒོའི་དབྱེ་བ་བརྒྱད། ལུང་པའི་དབྱེ་བ་བརྒྱད།
 ལྗོངས་འབྲུག་ས་ལ་གཉིས། འཇམ་འབྲུག་ས་ལ་གཅིག་བཅས་བསྟོམས་པས་ཉེར་དྲུག། ༡༢ །
 བལ་ནད་དབྱེ་བ་ལ། གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདུན། དུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། རད་གཞི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་
 རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་ལ་གཉིས་གཉིས་དྲུག། འདུས་བ་དྲུག་གཉན་རིམས་ལྷ་བཅས་
 བཅས་བསྟོམས་པས་ཉེར་དྲུག། ༡༣ ། འབྲུམ་འབྲའི་དབྱེ་བ་དྲུག་ ༡༤ ། རྒྱ་གཞིར་གྱི་དབྱེ་
 བ་ལ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་བརྒྱད་བཅས་བསྟོམས་པས་དྲུག། ༡༥ ། གཤམ་ལྗོག་གི་དབྱེ་བ། དང་པོ་
 ལྗོག་པ་ལ་འབྱུང་བའི་དབྱེ་བ་བཞི། རད་གཞིའི་དབྱེ་བ་གསུམ། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གསུམ། །གཤ་
 བ་ལ་དབྱེ་བ་དྲུག་བཅས་བཅུ་དྲུག། ༡༦ ། ཆམ་པ་ལ་དབྱེ་བ་ཞི། བསྟོམས་པས་ཉིས་བརྒྱ་དང་
 གསུམ་ཡོད། བཞི་པ། ལུས་སྟོང་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༠༠ ཡོད་པར། ༡ ། མགོ་
 རད་ལ་གཙོ་བོ་བརྒྱད། པལ་པ་དྲུག་བཅས་བཅུ་བཞི་ ༢ ། མིག་ནད་དབྱེ་བ་ལ། མིག་ཚུའི་ནད་
 རིགས་བདུན། མིག་ཆག་གི་ནད་རིགས་དྲུག་ ལིང་ཉོག་རིགས་བཞི། རབ་རིབ་རིགས་བཞི།
 འཕྲིབས་ནད་བཅུ་གཉིས་བཅས་བསྟོམས་སོ་གསུམ། ༣ ། རྩ་བའི་ནད་རིགས་བཅུ་ ༤ ། ལྗ་
 རད་ལ། ༥ ། ས་ནད་ལ་མཆུ་ནད་བདུན། སོ་ནད་ལ། ལྷེ་ནད་ལ། རྩན་ནད་དྲུག། གྱེ་ནད་བདུན་
 བཅས་སུམ་ཅུ། ༦ ། མགུལ་ནད་རིགས་བརྒྱད། བསྟོམས་པས་བརྒྱ་ཐམ་པ། ལྷ་པ། རོན་སྟོང་
 གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༤༠ ཡོད་པར། ༡ ། ལྷིང་ནད་རིགས་བདུན། ༢ ། ལྷོ་བའི་ནད་
 རིགས་བརྒྱད། ༣ ། མཆེན་པའི་ནད་རིགས་བཅོ་བརྒྱད། ༤ ། མཆེར་ནད་རིགས་ལ། ༥ །
 མཁལ་ནད་རིགས་བརྒྱད། ༦ ། སོ་བའི་ནད་ཉེར་བཞི། ༧ ། རྒྱ་མའི་ནད་ལ། ༨ ། ལོང་ནད་
 ལྷ་བཅས་བརྒྱད་བཅུ་ཐམ་པའོ། དྲུག་པ། གསང་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༤ ཡོད་
 པར། ༡ ། སོ་མཆོན་གྱི་ནད་རིགས་དྲུག། ༢ ། སོ་མཆོན་གྱི་ནད་རིགས་ལྷ་བཅས་བཅུ་བཞི།
 བདུན་པ། རོར་ནད་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་ནད་རིགས་ ༡༦༩ ཡོད་པར། ༡ ། སྐད་ལག་ལ་ནད་
 རིགས་བདུན། ༢ ། ཡི་ག་འཆུས་པ་ལ་བཞི། ༣ ། སྟོམ་དང་ལ་ལ། ༤ ། རྒྱུགས་བྱ་ལ་ལ།
 ༥ ། དབུགས་མི་བདེ་བ་ལ་ལ། ༦ ། སྤང་ཐབས་ལ་གནས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བདུན། རིགས་ཀྱིས་
 དབྱེ་བ་ནད་གསེས་དང་བཅས་པ་དགུ་བཅས་བཅུ་དྲུག་ ༧ ། མིན་ནད་རིགས་བཞི། ༨ ། རྒྱུག་

བདུན། ༣༽ བརྗེད་ཕྱེད་གདོན་ལྔ། ༤༽ གཟའ་གདོན་རིགས་གཉིས། ༥༽ ལྷའི་གདོན་
 རིགས་སོ་དྲུག་བསྐྱེམས་པས་རེ་བརྒྱད། བརྒྱགཉིས། མཆོན་མ་གསོ་བའི་སྐབས་ལ་༥༥ཡོད་
 བར། ༡༽ མགོའི་ཆ་ལ་རྩས་རིགས་གསུམ། འགན་བཞི། ལྷ་ཅ་ཕྱི་ནང་གསུམ། འ་ཅ་ལ་
 དེས་དང་མ་དེས་གཉིས། རོག་སར་བཟང་ནང་འབྲིང་གསུམ་བཅས་བསྐྱེམས་བརྒྱད། ༢༽
 ལྷའི་ཆ་ལ་རྩས་གནད་བཞི། ཅ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་ཅ་གནད་བཞི། འགན་དྲུག་བསྐྱེམས་པས་བརྒྱ་
 བཞི། ༣༽ བྱང་ཁོག་གི་ཆ་ལ་རྩས་གནད་བརྒྱད། འགན་དགུ་དོན་སྟོང་གི་གནད་བརྒྱད་དྲུག་
 ཡུལ་གནད་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ། ཅ་གནད་ལ་ནང་ཅ་གཉིས་དང་ཕྱི་ཅ་དྲུག་བཅས་བརྒྱད།
 གསང་གནད་བཞི་བཅས་བསྐྱེམས་ཞེ་བཞི། ༤༽ ཡན་ལག་གི་ཆ་ལ། ལྷ་དང་། ཆེན། རྩས། ལྷ་
 བ། ལྷས་པ་བཅས་གནད་ལྔ། བསྐྱེམས་པས་དོན་དགུ། བརྒྱགས་ལྔ། དུག་ནད་གསོ་བའི་
 སྐབས་ལ་ནད་རིགས་༤༤ཡོད་པར། ༡༽ ལྷ་དྲུག་གི་དེ་ལྟེ་ལ། འཇུག་སྒྲིའི་དེ་ལྟེ་བ་གཉིས།
 རྩས་སྒྲིའི་དེ་ལྟེ་བ་ཉེར་དྲུག། ནད་རིགས་ཀྱིས་དེ་ལྟེ་བ་བརྒྱགས་ལ། བབས་ས་གནས་
 ཀྱིས་དེ་ལྟེ་བ་དགུ་བཅས་ལྔ་བརྒྱམས་པ། ༢༽ ལྷ་དྲུག་གི་རིགས་ལ་དོ་མོ་མེ་འཕྲོད་པ་དང་།
 དྲངས་མ་གནས་སྤྱ་མ་སྒྲིན་པ། འདྲུག་བཅས་གསུམ། ༣༽ རང་བཞིན་གྱི་དྲུག་ལ་རྒྱ་བའི་
 དྲུག་རིགས་བདུན། མི་རྒྱ་བའི་དྲུག་རིགས་བཞི་བཅས་བརྒྱགཉིས། བསྐྱེམས་པས་རེ་བཞི།
 བརྒྱ་བཞི། ལྷས་པ་གསོའི་སྐབས་ལ་ནད་གཉིས་སྟེ། ལྷས་བརྒྱད་གསོ་བ། བཙོ་ལྔ། རོ་ཅ་གསོ་
 བའི་སྐབས་ལ་༤༤ཡོད་པར། ༡༽ ལྷས་པའི་རོ་ཅ་འཕེལ་བའི་ཐབས་གཉིས། ༢༽ བྱང་མེད་
 མངལ་སྒྲིན་བསལ་བའི་ཐབས་བཞི་བཅས་བསྐྱེམས་པས་དྲུག་

གསོ་ཡུལ་ནད་རིགས་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞི། ཕྱི་མ་རྒྱད་ལས། གསོ་ཡུལ་ནད་ལ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིར་
 གསུངས། ཞེས་པའི་དོན་ནི། ནད་འཇུག་པའི་སྟོ། གནས་སའི་ཡུལ། ནད་ཆ་གྲང་གི་དོ་མོ་རྣམ་
 དོས་འཛིན་ཐབས་པའི་ནད་རིགས་ཤིག་ཡིན་དགོས། དེས་ན་འདིར་གསོ་ཡུལ་དུ་ལྷ་དྲུག་པའི་ནད་
 རིགས་གཅིག་ལ་གནས་སྤངས་ཀྱི་སྟོ་ནས་བཞི་བཞི་རེར་འཇུར་བས་བཞི་བརྒྱ་ཅ་བཞིར་
 གསུངས་པ་ནི་དེ་ལྟེ་བ་བཏགས་པ་ཡིན་པས། གསོ་ཡུལ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟེ་བ་
 མཆོན་ཉིད་པ་ནི་དེ་ལྟེ་བ་ཞིར་ལྷ་དྲུག་པའི་གནས་ཀྱི་དེ་ལྟེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན། དེ་དག་གི་དེ་ལྟེ་བ་ནི་

ཉེས་པའི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ནད་རིགས་པའི་བརྒྱ་ཞེ་གཉིས། མཁུས་པའི་ནད་རིགས་ཉེར་
 རྒྱ། བད་ཀྱི་གྲི་ནད་རིགས་སོ་གསུམ་སྟེ་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་གཅིག་གཙོ་བོའི་སློན་ནས་
 དབྱེ་ན་འཕེལ་ཟད་བདུན་ཅུ་ཅ་བཞི་དང་། རྒྱ་གཉན་གྱི་ནད་རིགས་དགུ་ཚན་གསུམ་སྟེ་ཉེར་བདུན་
 བཅས་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་དང་གཅིག་གཙོ་ནས་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། སྦྱིར་ལུས་ཀྱི་ནད་དང་
 (Physical illnesses) སེམས་ཀྱི་ནད་(Mental illnesses)དེ་རྣམས་གཉིས་སུ་
 དབྱེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་འདྲ་ལུས་ཀྱི་སྟོང་ན་གནས་པའི་ནད་རིགས་བཙོ་བརྒྱད། ལུས་སྦྱང་ན་གནས་
 པ་ལྟ། ལུས་ཀྱི་བྱི་ན་གནས་པ་བརྒྱ་དགུ་ ལུས་ཀྱི་ནད་ན་གནས་པ་ཉི་ཤུ། བྱི་ནད་ཀྱི་ཁུབ་ཀྱི་ནད་
 རིགས་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་བཅས་བསྟོམས་པས་དགུ་བརྒྱ་གོ་དགུ་ལ། སེམས་ཀྱི་ནད་རིགས་
 གཉིས་བསྟོན་པས་བརྒྱ་དང་གཅིག་གཙོ་ རིགས་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། ཁོང་ནད་ཞེ་བརྒྱད། མ་རིགས་
 བཙོ་ལྟ། ཆ་བའི་ནད་རིགས་བརྒྱ་དགུ་ ཐོར་བུའི་ནད་རིགས་བརྒྱ་དགུ་བཅས་བསྟོམས་པས་བརྒྱ་
 དང་གཅིག་སྟེ། དེ་ལྟར་ཉེས་པ། གཙོ་བོ། གནས། རིགས་བཅས་ཀྱི་རྣམས་པ་བཞི་སོ་བསྟོམས་པས་
 བཞི་བརྒྱ་དང་བཞི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཡིན་ལོ། འདི་ལ་འགའ་ཞིག་གིས། ལྟར་སྦྱང་འཕྲུལ་གྱི་ནད་དང་།
 ཀྱན་བཏགས་གདོན་གྱི་ནད། ཡོངས་བྱུང་ཆེ་ཡི་ནད། གཞན་དབང་སྟོན་ལས་ཀྱི་ནད་རྣམས་ཡིན་
 ཞེས་བཤད་འདུག་ཀྱང་། རྒྱགས་ཉམས་མ་བཞག་པའི་སྟོན་དུ་ཟད་དེ། ཀྱན་བཏགས་དང་། གཞན་
 དབང་། ཡོངས་བྱུང་སོགས་ནི་དོན་སྦྱིའི་སློན་ནས་དབྱེ་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་ལ་བྱེ་བྲག་
 གི་ནད་མཚན་ཉིད་པ་ཞིག་སུས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་མི་སྲུབ་པའི་བྱིར་། དེས་ན་གསོ་ཡུལ་གྱི་ནད་
 ཡིན་བྱེ་བྲག་གི་ནད་རང་མཚན་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། འདི་ནི་སྦྱིའི་དབྱེ་བ་ཅུ་སྟེ།
 དཔེར་ན། སྦྱིར་ནད་ཀྱི་རིགས་ལ་25%དེ་སྟོན་བཙོས་བྱས་པ་སྟོང་ལས་གཟབ་སོ་བྱས་ན་འག་
 རྒྱབ་པ་དང་། ནད་25%དེ་གདོན་བཙོས་བྱས་ན་འག་རྒྱབ་པ་དང་། ནད་25%དེ་སྟོན་བཙོས་
 བྱས་ན་འག་སྦྱིད་ལ་མ་བྱས་ན་འཆི་སྦྱིད་པའི་ནད་དང་། ནད་25%དེ་སྟོན་བཙོས་བྱས་ཀྱང་འག་
 སྦྱིད་མི་སྦྱིད་ནད་ཡིན་ཞེས། སྦྱིར་བཏང་གི་དབྱེ་ཚུལ་དང་གཅིག་ཡིན་ལོ།

གསོ་རས། ① བཙོས་པའི་རས། ② སོ་མ་རྩ་རྩུས་བསོས་པའི་རས།

གསོ་རིག་གསོ་བ་རིག་པའི་བསྐྱུས་ཆོག

གསོ་རིག་ཁོག་ཕུབ་པད་དཀར་བཞད་པའི་ཉིན་བྱེད། བྱང་སྤང་བ་བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
མཆན་གྱིས་བརྩམས་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཞིག
གསོ་རིག་ཁོག་དབུབ་བྱང་སྤང་རྒྱས་པའི་དགའ་སྟོན། ཏུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་ནང་སྡེ་སྤང་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་འཕགས་ཡུལ་དང་བོད་ཏུ་གསོ་རིག་རི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ་
དང་། བྱང་བྱར་ལུགས་གཉིས་སོགས་གསལ་བར་བཀོད་པའི་སྤྲུལ་གྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ་ཞིག
གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྱུང་བཞིའི་འགོ་བརྗོད་དང་། མཐུག་ཅིང་རྣམས་གང་
འཆོས་ཞིག་བཞོ་བཅོས་གནང་ཞིང་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཞེས་ནང་བ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་
རྒྱུད་དང་མཐུན་པའི་དཔེ་མིང་ཏུ་བསྐྱར་བ་ཞིག་ཡིན། འདིའི་ཅོམ་བ་པོ་སུ་ཡིན་གྱི་སྟོར་ལ་
གནའ་ཏུས་སུ་བཞེད་བ་གསུམ་ཏེ། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་མཁན་བྱང་བ་ལྟ་བུ་དང་།
ཟླ་མཛོན་གྱི་གཏེར་མ་ཡིན་པ་འདོད་པ་ཁག་གཅིག་དང་། གཡུ་ཐོག་པས་བརྩམས་པའི་བསྟན་
བཅོས་ཡིན་པར་འདོད་སྟོལ་ཞིག་དང་གསུམ་མཆིས། དེ་ནས་སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་
རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཡིན་པར་འདོད་པ་ལ་དགག་པ། དང་པོ་སྤྱིར་སྤྲུལ་བཟ་འབྱུང་པའི་[རྒྱུད་བཞི་
བཀའ་འགྲེལ་] ལས། བཀའ་མར་བཞེད་པས་སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་མའི་གསུང་ཡིན་ཞེས། སྤྲུལ་མ་
ནི་ལོངས་སྟོང་རྩོགས་སྤྱི་ཡིན་པས། ཅོས་ཐམས་ཅད་སྤྱུལ་སྤྱིའི་གསུང་མ་གཏོགས་ཆོས་གང་
ཡང་མེད་པ་དང་། །ཤུ་བུབ་པ་སྤྲུལ་མའི་སྤྱིར་བཞེད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞེས་མ་ཡིན་ཏེ།
བཀའ་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་སོགས་པ་མདོ་རྒྱུད་གྱི་ཆོས་གང་གསུངས་ཀྱང་སྤྱི་གསེར་བཅོ་མའི་
མདོག་ལས། མདོ་རྒྱུད་གང་གསུང་དེའི་བྲག་མཆན། གཞལ་ཡས་ཁང་སོགས་སུ་བསྐྱར་ནས་
གསུང་ཚུལ་ནི་མདོ་རྒྱུད་གང་ལའང་མི་འདུག་པས། རྒྱུད་བཞི་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་མདོག་
བསྐྱར་དགོས་པ་མི་འདུག ལྷ་མོ་འཕྲོག་མས་སངས་རྒྱས་ལ་ཨ་རུ་ར་ཕུལ་བའི་ལུང་བྱངས་
ཀྱང་། ཕྱག་ས་གོའོ་མཉམ་བཞག་མ་གཏོགས་སུབ་པ་ཨ་རུ་ར་འཛིན་པ་ནི་མ་མཐོང་། གཞན་
ཡུངས་དཀར་སོགས་བཟ་ཤེས་ཆས་བརྒྱུད་ཕུལ་བ་རྣམས་ཀྱང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཆས་མ་
གཏོགས་ཕྱག་ཏུ་བསྐྱམས་པ་ནི་མ་མཐོང་། དངོས་པོ་གང་འཕུལ་རྣམས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཕྱག་
ཏུ་བསྐྱམས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཡོད་དམ། མེད་ན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཏེར་མ་བཞེད་པས་

གྲ་པ་མངོན་ཤེས་ཅན་གྱི་གཏེར་མ་ཡིན་ཞེ་ན། སྒོ་བ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་གཏེར་སྤུས་པའི་ས་
 ཏྲགས་དང་། འདོན་པའི་དུས་ཆོད་སོགས་ལ་གྲ་མངོན་གྱི་གཏེར་ཁར་གསོ་རིག་ཡོད་པར་ས་
 གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་བཞི་འདི་ལ་གཏེར་ཆོས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་མཁའ་འབྱེའི་བཟླ་ཡིག་སོགས་
 མི་འབྱུང་བས། དེ་ནི་དག་འབྲུལ་ཅན་མ་གཏོགས་དོན་མེད། གསུངས་པའི་གནས་ལྟ་སྤྱད་
 ཅེས་པའི་དོན། སངས་རྒྱལ་སྤྲེལ་བཞུགས་པའི་ཞིང་ཁམས་ལྟ་སྤྱད་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་
 ཞིང་ཁམས་ཡིན་པར་རྒྱུད་སྤེལ་ནས་གསུངས་པ་ཐག་ཆོད། རྒྱུ་ཐུབ་པ་སྤྲེལ་གྱི་ནགས་སུ་ལོ་
 བཞི་བཞུགས་གསུངས་པ་ལྟ་སྤྱད་ཡིན་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ། གནས་དེར་བཞུགས་གསུངས་པ་
 ལས་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞིས་པ་མ་བཤད་པས་འདིར་སྤྱར་བ་མི་འཐད། གཞུང་ཆོག་གི་ཕྱོགས་
 ཀྱི་རི་བཞི་ལྟོ་བ་གཅིག་ཏུ་འབྱར་ནས་ཡོད་རྒྱུ་བྱས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་གྲུ་མང་
 བོས་བར་ཆོད་པའི་རྒྱང་རིང་པོར་རི་སོ་སོ་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་
 མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུག། བྲང་ཏི་དཔལ་ལྷན་འཆོ་བྱེད་པས་འཕེགས་བྱེད་སོགས་རི་བཞི་ཡི་
 དབུས་སུ་གསུངས་པ་ཆོག་དང་མི་འགལ་བ་འདུག་དེ་བས་གཞན་གྱིས་ལྟ་སྤྱད་བཅའ་བཞི་
 ཡོང་བས་འཁར་བ་བཅུགས་པ་ལྟར་གར་གཏད་ཆ་མེད་དུ་འདུག་གོ། ལྷ་བའི་འཁོར་ནི་སྟོན་པ་
 རྒྱུ་ཐུབ་པ་ལ་ཆོས་ལྷ་བ་པོ་ཆངས་པ་དང་། རབ་འབྱོར། ལྷ་ར་དགའ་པོ་སོགས་ཉན་ཐོས་
 རྣམས་ཀྱིས་ལྷས་པ་ལས། རྒྱུད་སོ་སོ་ལ་ལྷ་བ་པོ་སོ་སོ་དགོས་པའི་ངེས་པ་གང་ལས་ཀྱང་མ་
 བཤད་པ་བཅས། དེ་དག་གི་དོན་འདི་རྣམས་སུ་སྒྲུང་བྱ་མིན་པས་དོར་ནས། ཞེས་རྒྱུད་བཞི་
 བཀའ་དང་། གཏེར་མ་ཡིན་པ་བཀག་ནས། རྗེ་ཉིད་བཞེད་པར། རྒྱུད་བཞི་འདི་རྗེ་གཡུ་ཐོག་
 བས་ཐོད་བསེལ་བའི་ཡུལ་ཆོས་དང་བསྟན་ནས་གསུངས་པ། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ། དེ་
 བཞིན་དུ་ཀྲུ་མ་པ་རང་བྱུང་དོན་མེད། སྤྱི་ལོ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ། སྤྱད་ཆང་ལོ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་
 རིན་ཆེན། དཔལ་པོ་གཙོག་ལག་ལྟེང་། ལུང་མཁར་ཆོ་བྱོས་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྤྲུགས་
 རིག་གནས་ཐམས་ཅད་ལ་མཁས་པའི་དབང་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་བཞི་བཀའ་ཡིན་པར་བཤད་པ་
 ལ་ལྷུང་རིགས་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་སྤྲུགས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པ་བསྟན་པའོད་པ་རེད། འོན་
 ཀྱང་རྣམས་དེར་བན་པོན་གྲུ་མ་ཐའི་ཕྱོགས་ཞེན་གྱིས་རྒྱུད་བཞི་གནའ་པོའི་པོན་གྱི་མཁས་པ་

ནུས་སྒྲིལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་མི་འདུག གཤམ་ཐོག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་པའང་
 དབྱེད་པ་འདི་ཡོད་དེ། གོང་གསལ་མཁས་པ་དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་གཤམ་ཐོག་གསར་ཆིང་གི་ལོ་
 རྒྱུས་མེད་སྐབས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་གཤམ་ཐོག་པ་ཞེས་བ་ནི་གཤམ་ཐོག་
 གསར་མ་ཡིན་པ་སྟོས་མ་དགོས་པ་རེད། གཤམ་ཐོག་ཆིང་མའི་ནུས་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་དེའི་
 བསྐྱུགས་ནས་གཤམ་ཐོག་ཆིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ཞུ་བ་ཞིག་གི་སྲོང་ལྗེ་དུ་བཅན་སྐབས་སུ་
 རྒྱུང་ཡོད་པ་ཐོག་མར་གསུང་མཁན་ནི་དར་མོ་སྟན་རམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་
 སྟོབ་ཆོགས་དང་བཅས་པས་གཤམ་ཐོག་ཆིང་མའི་ནུས་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ནི་དར་མོ་སྟན་རམས་
 བས་རང་བཟོ་བྱས་པའི་ནུས་ཐར་རྩལ་མ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། གཤམ་ཐོག་ཆིང་མའི་ལོ་རྒྱུས་བོད་
 ཀྱི་རྒྱལ་རབས་དེ་བ་ཐེངས་ཆིང་གང་ལའང་མ་མཐོང་བ་རྒྱ་མཆན་དུ་མ་དང་བཅས་དགགས་པ་
 གནད་ཡོད་པ་རེད། དེ་བཞིན་གོང་སྐུལ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོས་གཏེར་སྟོན་བརྒྱ་ཅའི་ནུས་ཐར་ནང་
 དུའང་གཤམ་ཐོག་གཅིག་མ་གཏོགས། གཤམ་ཐོག་ཆིང་མའི་སྐོར་ཟུར་ཅམ་ཡང་གསུངས་མི་འདུག་
 ལ། ཤེས་བྱ་ཀུན་ཁྱབ་ཀྱི་གསོ་རིག་ལོ་རྒྱུས་ལས་ཀྱང་གཤམ་ཐོག་གཅིག་མ་གཏོགས་གསུངས་
 མི་འདུག གང་ལྟར་ཡང་། གཤམ་ཐོག་གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོའི་དངོས་སྟོན་གྱི་སྟུང་སྟོན་ལེ་
 ཤེས་ཟུངས་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་གཤམ་ཐོག་ནུས་ཐར་ལས། གཤམ་ཐོག་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་
 པའི་སྐབས་སུ། རོག་སྟོན་དགོན་མཆོག་སྐབས་སྟོབ་བཞི་རེ་ཐང་དུ་ཐེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཏྲ་སྐྱ་
 སྐབས་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡོན་དུ་ཕུལ་ས་རྒྱུད་བཞི་ཆ་ཆང་ཞུས། ཞེས་གསལ་བས་གཤམ་ཐོག་
 གསར་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་རྒྱུད་བཞི་ཆོམ་པ་པོ་མེན་པ་དེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་གཤམ་ཐོག་
 ཐོག་ཆིང་མ་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ནུས་ཐར་བཀའ་རྒྱ་མ་ལས། གཤམ་ཐོག་པ་དགུང་ལོ་སོ་
 ལྗེའི་སྐབས་སུ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་སྲོང་ལྗེ་དུ་བཅན་ཀྱིས་གཤམ་ཐོག་པ་ལ་རྒྱུད་བཞི་གཏེར་ནས་བཞེས་
 པར་ཞུས་སྐབས། གཤམ་ཐོག་པས་ང་ད་རུང་རྒྱ་གར་ཏུ་ཐེངས་གཅིག་འཁྲོ་འཁོར་རྗེས་རྒྱུད་བཞི་
 གཏེར་ནས་བཞེས་པའི་དུས་ལ་བབས་པ་ཡིན། གསུངས་པ་ལྟར་དགུང་ལོ་ཞེ་ལྔ་པར་རྒྱུད་བཞི་
 གཏེར་ནས་བཞེས་ཚུལ་གསལ་བ་ལ་བརྟག་ན་གཤམ་ཐོག་ཆིང་མ་ཡོན་ཏན་མགོན་པོ་ནི་རྒྱུད་
 བཞི་གཏེར་ནས་བཞེས་པ་པོ་ཡིན་པ་ལས་རྒྱུད་བཞིའི་ཆོམ་པ་པོ་མེན་པ་ཤེས་དགོས།

གསོ་རིག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་
འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་སྐོར་གྱི་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་བདད་དང་། མིང་
གི་མཛོན་བརྗོད་སོགས་ཀྱི་དོན་གསལ་བར་བཀོལ་བའི་སྟན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཤིག།

གསོ་རིག་པ། སྟན་བཤམ་ཨེམ་ཆེ།

གསོ་རིག་འབྲམ་བཞི། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཅམ་དུ་བོན་གྱི་དབྱུང་བྱ་ཁྱི་
ཤེས་ཀྱིས་བསྟུ་སྟེག་བྱས་པའི་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་སྤེལ་དེ་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་སྟོན་གྱི་
དུས་རབས་ཉེ་ལུ་པའི་ནང་བྱུང་ཡོད། དེ་ནས་བོད་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྗེ་ལུ་བཅོན་གྱིས་སྤྱི་ལོ་
༡༦༩༥ལོར་ཀོང་པོ་སྟན་ལུང་དུ་གསོ་རིག་སྟོན་བྱ་བཅུ་གས་སྟེག་པ། གཡུ་ཐོག་པ་དང་། བེ་རོ་
ཅ་ནས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་མཁམ་པ་མང་པོས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་འདི་འཆད་ཉན་བྱས་པ་
དང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་འབྲམ་བཞི་མ་ཉམས་པ་བོན་གྱི་མཁམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱན་འཛིན་
བྱས་པ་དང་། འབྲམ་བཞི་ལ་དག་བཅོས་དང་ལེགས་སྟེགས་བྱས་པར་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་
ཞེས་མཚན་གསོལ་ནས་ནང་པའི་མཁམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་ཉན་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་ནས་
ད་ལྟའི་བར་ལུགས་གཉིས་ཀ་དར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པ་རེད།

གསོག་ བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་ད་ལྟ་བུ། རོར་རྩས་སོགས་ཉུང་དུ་ལས་མང་དུ་སྤེལ་བའི་དོན་ཉེ།
ཐུན་མོང་ལ་རྒྱ་རོར་གསོག་གིན་ཡོད།

གསོག་ཁུལ། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
དབྱིན་སྐད་དུ་store areaཟེར།

གསོག་ཁ། རྒྱ་རོར་གསོག་སྟེག་གྱི་ཐོ་ཡིག་

གསོག་བྱུན། [ཆིང] རྒྱ་རོར་སོགས་འཛོག་པ།

གསོག་རྒྱུང་། གསོག་གསོབ་ཁོག་སྟོང་རྩས་ཀྱིས་རྒྱུང་། མགོ་སྟེག་སྟེག་གསོག་རྒྱུང་བྱེད་པ།
ཁོག་པ་གསོག་རྒྱུང་།

གསོག་སྟེག་པ། བཅའ་འཆོལ་གྱིས་སྟེད་པ།

གསོག་ཆས། རྫོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོན་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དེའི་སྐད་ཀྱི་storage device ཟེལ།

གསེག་འཛིག་རྒྱ་ལོར་སོགས་གསེག་ཅིང་འཛིག་པ། དངུལ་གསེག་འཛིག་བྱེད་པ།

གསལ་བཤད་གི་སྐད་ལ། སྐད་ལྟར་སྤྲུལ་ཅུའི་ནང་གསལ། སྤྲུལ་གསལ་གང་ལྟར་ལོངས་སྤྱད་པའི་

ལྷག་མ་རང་དུས་ལས་འདས་པར་གསོག་འཛོག་བྱས་ནས་ལོངས་སྤྱོད།

གསེག་ལྡང་། ཉང་ལྷོག་གྱུར་དུ་གསེག་ཅིང་མངོན་གྱུར་དུ་ལྡང་བར་བྱེད་པ།

གསོག་ལྟར་ཞི་གསུམ། གསོ་བ་རིག་པའི་ཐ་སྟེན་ཅིག་ནང་དང་པོ་མི་མངོན་པར་གསོག་པ། བར་དུ་

ཕྱིར་ལང་ནས་ལྟང་བ། ཐ་མར་གཉེན་པོ་ལ་བསྟེན་ནས་ཞི་བའམ་དག་པ་སྟེ་གསུམ།

གསོག་ལྟངས་ཞིག་གསུམ་གྱི་ལྷན། དང་པོ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གསོག་པའི་ལྷན། ་༡ ལུས་ཁམས་

གྱི་རྒྱུར་གསལ་བའི་ལྷ། ལྷ་ནི་ཟས་དང་སྤྲོ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྩ་བ་པ་དང་། ཡང་བ། སྤ་བ། སྤ་བ། གཡོ་

བ། རྒྱ་བ་བཅས་དེ་དག་ལྷན་པ་ཏོ་བའི་ཟས་སྒྲན་དང་ལྷན་ཏུ་བསྟེན་བ། ཏོ་བས་སྒྲན་མགོ་མཁན་

ནས་ལྡང་མི་རྒྱས་པས་རང་གནས་རྒྱས་པ་སོགས་སུ་གསོག་པར་བྱེད་དོ། ༡ ལུས་ཁམས་ཀྱི་

དོད་ཁམས་སམ་མགིས་པ་གསོག་པའི་བྱ། བྱ་ཟས་དང་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནོ་པ་དང་། སྒྲུབ་པ། དེ་

མནམ་པ། འཁྱུ་བ། གཤེར་བ་བཅས་དེ་དག་རྒྱས་པ་བསིལ་བའི་ཟས་སྒྲན་དང་ལྟན་ཏུ་བརྟེན་ན།

བསིལ་བས་མགོ་མཆན་ནས་མཁྱེས་པ་ལྟར་མི་རྣམས་པས་རང་གནས་ཁྲག་སོགས་སུ་གསོག་པར་

མེད་དོ། ༣ ལུས་ཁམས་ཀྱི་ སང་གཤེད་རམ་བད་ཀན་གསོག་པའི་རྒྱ། རྒྱ་ཟས་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་

མྱི། ལྷ་མ། རྒྱུ་མ། འདྲ་མ། བརྟན་བཅས་དེ་དག་རྒྱས་པ་བསིལ་བའི་ཟས་སྤོབ་དང་སྟོབ་དུ་བསྟོབ་ན།

འབྲུག་གི་པམ་བསྐྱོངས་པམ་ལྟང་མི་རྣམས་པམ་རང་གཞས་སུ་གསོག་པར་བྱེད་དོ། གཉིས་པ།

ལྷན་མཁེས་བད་ཀན་གསུམ་ལྷན་བའི་ལྷ། ་ ལྷན་ལྷན་བའི་ལྷ། ལྷན་གསོག་པའི་ལྷན་དེའི་ལྷ་

དུ་སྒྲུབ་གི་མཆོད་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་ཟས་སྤྲོད་གྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་རྒྱུ་བ་སོགས་བསྟེན་ན་དེ་

མངོན་གསུམ་དྲ་ལྟ་དོ། ༣ མགྱིས་བའམ་ལུས་ཀྱི་རྟོད་ཁམས་ལྟར་བའི་རྒྱ། ལྷར་གསོག་བའི་

མཁེས་པ་དེའི་སྤྱིང་དུ་མཁེས་པའི་མཆན་ཉིད་དང་ཆོས་མཐུན་པའི་བས་སྤྱན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆ་བ་

དང་ལྷན་པ་བསྟེན་ན་དེ་ལྟར་རོ། ༣ བད་ཀན་ནམ་གྲང་བའི་ཁམས་ལྟར་བའི་སྒྲ། སྒར་གསེག་པ་

དེའི་སྒྲེང་དེ་རྒྱུ་བའི་རྒྱས་པ་ཅན་གྱི་ཟས་སྤྲུག་བསྐྱེད་ན་སྤང་། གསུམ་པ། ལྷང་མཁྲིས་བད་ཀན་

གསུམ་པོ་ཞི་བའི་རྒྱ། ཉ རྒྱ་ནང་ཞི་བའི་རྒྱ། རྒྱ་ལྗང་པའི་ཆེ་ཟས་དང་སྤྲན་རུས་པ་སྤྲུམ་པ་
དང་། རྩོ་བ། ཐུ་བ། འཇམ་པ། བརྟན་པ་བཅས་བསྟེན་ན་རང་གནས་སུ་ཞིའོ། ༥ མཁྲིས་ནད་ཞི་
བའི་རྒྱ། མཁྲིས་པ་ལྗང་པའི་ཆེ་ཟས་དང་སྤྲན་རུས་པ་བརྟུལ་བ་དང་། རྩོ་བ། ཐུ་བ། སྤྲུམ་པ།
བསེལ་བ་བཅས་བསྟེན་ན་རང་གནས་སུ་ཞིའོ། ༦ བད་ཀན་གྱི་ནད་ཞི་བའི་རྒྱ། བད་ཀན་ལྗང་
པའི་ཆེ་ཟས་སྤྲན་རུས་པ་སོགས་བསྟེན་ན་རང་གནས་སུ་ཞིའོ།

གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ། མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྩ་ས་རྒྱན་གཙོ་བོ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་
གསུམ་པོ་སོ་སོའི་གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། ༡ གསོག་པའི་ངོ་བོ། ངོ་བོ་རང་གནས་
འཕེལ་བ་གསོག་པ་ཡིན། རྒྱ་ལས་འབྱུག་ཤེད་མི་མ་ཐུན་ཡོན་ཏན་འདོད། ཅས་པ་ལྟར། གསོག་
པའི་ངོ་བོ་ནི་ཟས་སྟོད་ལུལ་དུས་སོགས་ཀྱི་ཤྱེན་གྱིས་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་པོ་རང་རང་
གི་གནས་སུ་རིམ་བཞིན་འཕེལ་ནས་གསོག་པ། དེའི་དབང་གིས་ལུས་ཁམས་རྒྱང་ཟད་འབྱུག་
ཅིང་དེའི་མཆན་ཉིད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཟས་སྟོན་གྱི་རིགས་རྣམས་
འདོད་དེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། རྒྱང་གསོག་པའི་ཆེ་དེའི་མཆན་ཉིད་དང་མི་མ་ཐུན་པའི་ཟས་སྟོན་
ཐུ་སྤྲུམ་ལ་སོགས་པ་འདོད་པ་དང་། མཁྲིས་པ་གསོག་ཆེ་ཟས་སྟོན་བསེལ་རྟུག་གྱི་རིགས་
འདོད་པ། བད་ཀན་གསོག་ཆེ་ཟས་སྟོན་ཡང་རྒྱབ་སོགས་ཀྱི་རིགས་འདོད་པ་བཅས་ཡིན་ནོ།
༢ ལྗང་པའི་ངོ་བོ་ནི། ལྗང་བ་ལོག་པའི་ལམ་ཞུགས་རང་རྟགས་སྟོན། ཞེས་པ་ལྟར་རང་གི་
གནས་སུ་བསགས་པ་དེ་ཉིད་ལུལ་དུས་ཟས་སྟོད་ཀྱི་དབང་གིས་ལྗང་བ། དེའི་ཆེ་རང་གི་
གནས་ལས་གཞན་པའི་ལམ་གཉིས་སུ་ཞུགས་ནས་ན་བར་འགྱུར་ཏེ་རྩ་རྒྱ་སོགས་ཐུ་ལུལ་དུ་
ནད་རྟགས་རྣམས་སྟོན་པ་ནི་ལྗང་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། ༣ ཞི་བའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གནས་མཉམ་
གནས་ནད་མེད་ཞི་བ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར། ཞི་བའི་ངོ་བོ་ནི་ཟས་སྟོད་སྤྲན་དབྱེད་དང་ལུལ་དུས་
སོགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་འཕེལ་ཟད་འབྱུགས་པའི་ནད་རྣམས་ཞི་བར་བྱས་ཏེ་རང་རང་གི་གནས་སུ་
ལྗང་ཆད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མཉམ་པར་གནས་པས་ནད་མཛོན་འགྱུར་བ་མེད་པ་ནི་ཞི་བའོ།
གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་གྱི་དུས། མིའི་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྩ་ས་རྒྱན་གཙོ་བོ་རྒྱང་མཁྲིས་བད་ཀན་
གསུམ་པོ་གསོག་ལྗང་ཞི་གསུམ་སོ་སོའི་དུས་ལས། དང་པོ་སོ་སོའི་གསོག་པའི་དུས་ནི། ཉ

ཆུང་གསོག་པའི་དུས། ཆུང་གསོག་པའི་དུས་ནི་སོ་གསེ། དེའང་སྤྱི་ཡོད་ཆུང་ན་སྤྱི་ལ་
 བས་དུག་པ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་། དུས་དེར་ཉི་མ་བྱང་བཟོད་མཐར་ཐུག་པས་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆ་
 པའི་རོ་བོར་གྱུར་ཏེ། བསེལ་སྤྱུལ་སོགས་སྒྲ་བ་པའི་ཡོན་ཏན་ཟད་པས་ན་ཡུལ་ཡང་ཞིང་རྩ་
 པ་སོགས་ཆུང་གི་མཆན་ཉིད་དང་མཐུན་པར་གྱུར་པ་དང་། ལུས་ཁམས་ཀྱང་ཆུང་གི་རང་
 བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པ། རོ་ཁ་སྒྲ་བ་དང་། ལུས་པ་ཡང་རྩ་བ་སོགས་ཀྱི་ཟས་སྤྱན་རིགས་ནམས་
 མཐུ་ཆེ་བར་གྱུར་པས་སྤྱོད་ལམ་ཡང་རྩ་བ་དུ་གྱུར་ན་ཡང་ཆུང་གསོག་པ་ལས་ལྔ་དམི་ལུས་ཏེ།
 དུས་དེ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་བས་ཆུང་མགོ་མནན་པའི་ཕྱིར། ༡ མཁྲིས་པ་གསོག་པའི་དུས་ནི། མཁྲིས་
 པ་གསོག་པའི་དུས་དབྱར་དུས་ཏེ། དུས་དེར་ཡུལ་རྫོ་ཞིང་སྤྱུལ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ལུས་
 ཁམས་མཁྲིས་པའི་རང་བཞིན་དང་། རོ་ཆ་སྒྲུང་དང་། ལུས་པ་ཆ་རྫོ་ཅན་གྱི་ཟས་སྤྱན་རིགས་
 ནམས་མཐུ་ཆེ་བས། སྤྱོད་ལམ་ཡང་ཆ་རྫོ་གྱུར་ན་ཡང་མཁྲིས་པ་གསོག་པ་ལས་ལྔ་དམི་ལུས་
 ཏེ། ཆར་ཆུང་གི་བསེལ་འུགས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། ༢ བད་ཀན་གསོག་པའི་དུས་ནི། བད་ཀན་
 གསོག་དུས་དགུན་སྤྱང་བསེལ་ཆུང་ལྟེ་བའི་དུས་ཏེ། ༣ ཅང་བསེལ་བས་འབྲགས་ཏེ་གོང་བྱ་
 བསྐྱོངས་པས་གསོག་པ་ལས་ལྔ་དམི་ལུས་སོ། གཉིས་པ། སོ་སོ་ལྔ་དམི་དུས་ནི། ༡ ཆུང་
 ལྔ་དམི་དུས་ནི། ལྔ་དམི་དུས་དབྱར་དུས་ཏེ། སྤྱི་ཟླ7-8གཉིས་ཡིན། དུས་དེར་ཆར་ཆུང་
 གིས་གང་རར་སྤྱེས་པས་ཆུང་ལྔ་དམི་བར་གྱུར་རོ། ༢ མཁྲིས་པ་ལྔ་དམི་དུས་ནི། མཁྲིས་པ་ལྔ་དམི་
 དུས་སྟོན་གྱི་དུས་ཏེ། དུས་དེར་སྤྱུལ་ཞིང་རོ་བའི་དུས་ཡིན། ༣ བད་ཀན་ལྔ་དམི་དུས་ནི། བད་
 ཀན་ལྔ་དུས་དབྱིད་དུས་སྤྱི་ཟླ3-4གཉིས་ཡིན་ཏེ། རོ་བའི་གོང་བྱ་བཤེགས་ནས་ལྔ་དམི་ལྔ་དམི་
 མཐོན་དུ་འགྱུར་བའོ། གསུམ་པ། སོ་སོ་ཞི་བའི་དུས་ནི། ༡ ཆུང་ཞི་བའི་དུས། ཆུང་ཞི་བའི་
 དུས་སྟོན་དུས་ཏེ། སྤྱི་ཟླ9-10གཉིས་ཡིན་ཞིང་དུས་དེར་སྤྱུལ་ལ་རོ་བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པའི་
 དབང་གིས་རང་གནས་སུ་ཞི་བའོ། ༢ མཁྲིས་པ་ཞི་བའི་དུས་ནི། མཁྲིས་པ་ཞི་དུས་དགུན་སྟོན་
 (11-12)དེ་བསེལ་དུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ༣ བད་ཀན་ཞི་བའི་དུས་ནི། སོ་གའི་དུས་དེ་ཡང་ལ་
 རྩ་བ་པས་བད་ཀན་དང་ཆོས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞི་བའོ།

གསོག་པ། ① བསགས་པ། བསག་པ། སོག་སྤྱུལ་པ་དང་སྤྱན་པ་དང་སྤྱོད་པ། ཆོགས་གཉིས་

བསགས་ཏེ་རྫོགས་སངས་རྒྱལ། བསོད་ནམས་གསོག་པ། རྒྱལ་པོས་འཁོར་ནམས་བསགས་
ནས་སྤྲས་པ། བསགས་པ་ཆེ་གང་ལ། བསྐྱོས་པ་ཉིན་གཅིག་ ② བསོགས་པ། བསོག་པ། སོག
སྤངས་པ་དང་སྤྱད་པ། བསྐྱ་གསོག་སྟོབས་ལྷགས་བསོགས་པ། གསེར་དདུལ་ལ་སོགས་པ་
ལས་ཡོན་ཏན་གསོག་པ་དགལ། རྒྱ་ཐིགས་བསོགས་ན་རྒྱ་མཆོར་འགྲུལ།
གསོག་པོ། རྒྱས་མཐའ་སྤྱིང་པོ་མེད་པ་དང་སོབ་པ། རྒྱའི་སྤྱོ་བ་གསོག་པོ་རེད། བག་ལེབ་སྐྱམ་
གསོག་ཞིང་ས་གསོག་པོ། འགྲྲམ་གསོག་གསོག་
གསོག་བྱལ། ཐེབ་གཅིག་ཏུ་རུབ་ནས་འདྲོག་པ། ཉམས་སྤྱོད་གསོག་བྱལ།
གསོག་བརྩས། སྤྱིང་མེད་བརྩས་མའི་དངོས་པོ། བྱས་རྗེས་གསོག་བརྩས།
གསོག་རུན། [རྫིང]རྒྱ་ཁོར་སོགས་གསོག་ཅིང་འདྲོག་པ། དུས་ཀྱི་ཏུ་གསོག་རུན་བྱེད་པར་བཅོན།
གསོག་རུམ། འྱོགས་སྤྱད་བྱས་ནས་མཉམ་དུ་རུབ་པ། དེ་སྤྱེས་སྤྲན་རིགས་གསོག་རུམ་བྱེད་པ།
གསོག་པ། ① གསག་གི་སྤྱལ་ཆིག་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན། ② གསེག་གི་སྤྱལ་ཆིག་ ③ གསོག་གི་སྤྱལ་ཆིག་
གསོང་ལྗོང་། བཅོག་ཚུ་འགྲོ་བའི་ཡ་ལ།
གསོང་པོ། སྤང་པོ་དང་བདེན་པ། སྤྱད་ཆ་གསོང་པོར་སྤྲ་བ། ལས་ཀ་གསོང་པོར་བྱ་བ།
གསོང་པོ་སྤྲ་བ། སྤང་པོར་སྤྲ་བའི་དོན།
གསོང་བ། གསང་བའི་ད་ལྟ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་
གསོང་པོ། སྤོང་པོ་དང་འདྲ།
གསོང་ཞིག་ གསང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་སྤྱལ་ཆིག་
གསོངས། གསང་བའི་སྤྱལ་ཆིག་
གསོད། སོད་གྱི་ད་ལྟ་བ།
གསོད་གཅོད། གསོད་པ་དང་ཡན་ལག་སོགས་གཅོད་པའི་སྤྱད་ཆིག་
གསོད་ཀྱིས། ① གསོད་རྒྱར་ཐག་ཆོད་པའི་ཀྱིས། ② མཆོན་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།
གསོད་ཀྱིས་མེ་ཏོག་ སྤར་རྒྱ་གང་གྱི་ལྷགས་ལ་ཉེས་ཅན་གསོད་པའི་ཀྱིས་སྤྲ་མགོ་ལ་འཆིང་བའི་
མེ་ཏོག་དམར་པོ་ཞིག་སྟེ། ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ལ་ཀ་ར་སྟེ་ར་དང་། བོད་སྤྱད་ལ་རེ་འུ་ལྷག་པ་ཟེར།

གསོད་བདག་སྒྲེས། [མངོན] ① གཤེན་རྩེ། ② དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ། ③ བདུད་དགའ་རབ་དབང་
ཕྱུག ④ སིན་པོའི་རྒྱལ་པོ།

གསོད་བདག་བྲ། [མངོན] སིན་པོ།

གསོད་པ། བསད་པ། གསད་པ། སོད། ① སློག་གཙོད་པ་དང་འགྲུམས་པ། ལྷག་བསད་པ། དམར་
གསོད། མི་གསོད་ལག་དམར། ② སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་མེད་པར་བཟོ་བ། མེ་རོ་བསད་པ། ཞུ་
མར་གསོད་པ། བྱད་ཏུ་གསོད་པ། དཀའ་ངལ་བྱད་བསད། མེ་རྒྱུང་ཐོག་ཏུ་གསོད་དགོས། རྒྱུ་
རྒྱུང་ཐོག་ཏུ་འགོག་དགོས།

གསོད་པ་གསུམ། དགེ་ལྷན་གྱི་བསྐབ་བྱ་སྒྲངས་འདས་སོ་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས། སློག་གཙོད་གྱི་
ཆར་གཏོགས་དུད་འགྲོ་གསོད་པ་དང་། སློག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩ་རྒྱུང་འདེབས་པ་དང་།
སློག་ཆགས་དང་བཅས་པའི་རྩར་སློད་པ་བཅས་གསུམ་མོ།

གསོད་བྱེད། [མངོན] གཤེན་རྩེ།

གསོད་མ། [མངོན] ལྷ་མོ་ལྷ་མ།

གསོད་རེས། དམར་འཛིང་བྱེད་པ།

གསོད་སེམས་འཆང་བ། པ་རོལ་རྒྱུན་ལམ་དུ་བཏང་རྒྱུའི་སེམས་ངན་བཅངས་པ།

གསོན། གསན་པ་དང་གསོན་པའི་སྤྱལ་ཆེན།

གསོན་བསྐྱར། སྤ་དུས་མི་གསོན་པོར་རྒྱལ་གཡང་དུ་བསྐྱར་བའི་ཁྲིམས་ལྷགས་ངན་པ་ཞིག

གསོན་ཁྲག་སེམས་ཅན་གསོན་པོའི་ལུས་ལས་འབྱུང་བའི་ཁྲག་རྩོན་མོ།

གསོན་ཅིག་ཉོན་ཅིག

གསོན་མཆད་རྒྱུ་པོ། གསོན་པོ་དུང་དུ་སྤྱོད་སྐབས་ཅིག་པའི་བང་སའི་བཟོ་དབྱིབས་ནི་རྒྱུ་པོར་ཡོད་པ།

གསོན་རྩེ། གསོན་པ་དང་རྩེན་པ།

གསོན་ཉམས། ཞེས་པ་ནི་ལྷ་སྤྱའམ་མི་སྤ་འབྲི་སྤ་བས་རེས་པར་དུ་བཞེན་གྱི་རྣམ་འབྱུང་དང་ལུས་
གྱི་སྤངས་སྤ་བས་ཐང་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་པ་གསོན་པོའི་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་སོ།

གསོན་ཉམས་ལྡན་པ། བྱང་ཤ་དོད་པོ་འམ་མངོན་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ།

གསོན་སྟོང་། སྤར་བོད་ཀྱི་ཁྲིམས་ཡིག་རྙིང་པའི་ནང་གི་ཁྲིམས་ལུགས་ཤིག་སྟེ། གསོད་སེམས་

བྱེད་མིས་པ་རོལ་བོ་གསོད་བྱའམ་བྱེད་པའི་སྟོན་དུ་གསལ་བྱའི་ལག་ནས་ལེན་པའི་འཇལ།

གསོན་འདྲེ། མི་གསོན་པའང་ཡིན་ལ་འདྲ་ཡང་ཡིན་པའི་གང་ཟག།

གསོན་འདྲེ་མ། འུད་མེད་ལ་སྟོད་པའི་ཆོག་

གསོན་པ། ① གསན་པ། གསན་པ། གསོན། འཕྲོག་བརྒྱུ་ཏུ་གཏོང་བ། སྤྱི་ཇུས་ཚུད་གསན་པ།

དོན་མེད་དུ་རྒྱ་ཁོར་ཚུད་མ་གསོན་ཞིག ② དབུགས་ཆད་པའི་མི་སྤྲར་གསོན་པ། རྒྱ་ཆད་

གསོན་རེ། ③ སྟོག་དང་ལྗན་པ་དང་མ་ཉམས་པ། སྟག་གསོན་པོ། ལུག་གསོན་པོ། དུར་དུ་

གསོན་སྟེང་བྱེད་པ། མངོན་སུམ་གསོན་པ་ལྟ་བུ། དུས་མོ་བརྩམས་ཏེ་གསོན་པ་ལས། དཔའ་

བོ་ལངས་ནས་ཤི་ན་དགལ།

གསོན་པོ། སྟོག་དང་ལྗན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོན་པ་དང་འདྲ།

གསོན་པོར་དུར་དུ་ཞུགས། རང་ཉིད་མ་ཤི་གོང་མི་མེད་ས་སྟོང་ཞིག་ཏུ་དུར་ས་བཅའ་ནས་དུར་

ཁང་བརྒྱབ་ཏེ་དེར་སྟོད་པ།

གསོན་སྟེང་། སྤར་ལོག་སྟོད་དབང་སྤར་པས་མི་གསོན་བོས་དོང་དུ་སྟེང་པའི་ཁྲིམས་སྟོལ་ངན་པ་ཞིག་

གསོན་བྲལ། མ་ཤི་བར་ཁ་བྱས་པ། གསོན་བྲལ་བྲས་པ་ཡི་རེ་ལུག་

གསོན་སྤང་། གསོན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲིག་སྤྱིབ་སྟོང་པའི་ཆེད་དུ་ཀུན་རིག་སོགས་ཀྱི་ཆོག་བསྐྱབ་པ།

གསོན་བཟུང་། མ་བསལ་པར་གསོན་བོར་བཟུང་བ། དག་པོ་གསོན་བཟུང་བྱེད་པ།

གསོན་བཟུང་ཐབས་ཅལ། ཉེས་ཅན་པ་གསོན་བོར་བཟུང་བའི་ཐབས་ཅལ།

གསོན་བཟུང་བྱེད་པ། ཉེས་ཅན་པའམ་དག་པོའི་མི་སྤྲ་གསོན་བོར་བཟུང་བ།

གསོན་གཤིད། མི་ཤི་བའི་རྗེས་སུ་དེའི་ཉེ་འབྲེལ་ལུལ་ན་ལུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྲན་གསོའི་མཆོད་

འབུལ་བྲས་པ།

གསོན་གཤིན། གསོན་བོ་དང་གཤིན་བོའི་ཆོག་བསྐྱས།

གསོན་གཤིན་གྱི་ལྟ་ལོ། གསོན་ནི་སྟོག་གིས་འཆོ་བཞིན་པའི་མི་དང་གཤིན་ནི་འདས་ཟེན་པའི་

མི་སྟེ། གསོན་པོ་རྣམས་བདེ་སྤྱིད་ཀྱི་འཆོ་བ་ལ་སྟོད་པ་དང་གཤིན་པོ་རྣམས་ངན་སོང་གི་

འདྲིལ་སྒྲིག་ལས་ཐར་བར་ཤོག་ཅེས་པའི་དགེ་ཆའི་སྒྲོན་ལས་འདེབས་པའི་ལོ་དུས་ཀྱི་འདུ་
ཆོག་ས་ཤིག་དཔེར་ན་རྒྱལ་ཅེར་ལོ་ལྟར་པོད་རྒྱ་ལུ་པའི་ནང་མདའ་མང་ངམ་མདའ་དཔལ་གྱི་ཐེར་
བཞོན་དངོས་རྒྱལ་ཅེ་དགེ་ཆ་ཆེན་མོ་ཞེས་རྒྱལ་ཅེ་དཔལ་འཁོར་ཆོས་སྡེ་བཞེངས་དུས་མི་དང་
དུད་འགྲོ་ལ་ངལ་དུབ་བྱུང་བའི་སྤྲིག་པ་དག་ཐབས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་དེ་དུས་ཕྱིས་དུས་སྟོན་དུ་
རྒྱར་བ་འདྲ་བ་ཞིག་གོ།

གསོན་གཤིན་ཀྱི་ཅེས། གསོན་ཅེས་དང་གཤིན་ཅེས་ནི་གནའ་རབས་པོད་ཀྱི་ལུགས་ནས་བྱུང་བ་
ཞིག་དང་། རྒྱ་ནག་ནས་པོད་དུ་དར་བའི་གསོན་གཤིན་ཀྱི་ཅེས་ཤིག་སྟེ་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་པོད་
ཀྱི་ཅེས་ལ་སྟོར་འགོ་ཆེ་བ་དགྲུ་དང་དེ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་ལུ་རེར་བྱེ་བའི་ཞེ་ལུ་ཅན་ཡོད་པ་རྣམས་
གསོན་པོའི་ཆེད་དུ་ཅེ་བའི་ཅེས་ཡིན་པ་དང་། དེ་མ་ཡིན་པའི་པོན་ལུགས་ཀྱི་གཤིན་ཅེས་ཁག་
མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་སྟེ་སྤྲིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བེ་རྒྱུ་དཀར་པོ་ལས་གསལ།
གསོལ། བྱང་ཐོན་སྟོང་པའི་བྱི་ལུ་ནས། ཁོག་སྟོང་། ལྷ་འདྲའི་འདྲ་གསོལ། གཙན་གཙན་ཀྱི་པགས་གསོལ།
སིབ་བཀོན། དེང་རབས་པར་དང་། ཡི་གེ་སོགས་འདྲ་བ་ལུས་བྱ་ཐབས་ཤིག་པར་དང་ཡི་གེ་གང་ཞིག་
ངོ་བ་ལུས་དགོས་རིགས་ཀྱི་ཤོག་ངོས་དེ་སིབ་བཀོན་འབྲུལ་ཆའི་ཤེལ་སྟོའི་ངོས་སུ་བཀོད་ཅིང་།
དེ་དང་སྟོག་ཟུང་འབྲེལ། དེ་ནས་སྟོག་ཟུང་ནང་གི་ལས་ཆོག་ལྟར་ངོ་བ་ལུས་བྱེད་ཆོག་དེའི་རྒྱ་
དུ་scanning ཟེལ། སིབ་བཀོན་སིབ་བཀོན་ཆས། སྟོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་
བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཤིག་སྟེ། དེའི་རྒྱ་སྟོང་དུ་scanner ཟེལ།

སིབ་བཀོན་ཐིག་སྟོག་ཟུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོང་ཐ་སྟངས་ཤིག་སྟེ།
དེའི་རྒྱ་སྟོང་དུ་scanning line ཟེལ།

གསོབ་པ། ① བསལས་པ། བསལ་པ། སོབས། འཇལ་བའམ་ཆབ་སྟོང་པ། དེན་ལན་བསལ་ཆོག་
པ། བྱ་ལོན་གསོབ་པ། སྟོན་བའམ་ཁ་ཆང་བར་བྱེད་པ། བྱངས་ཀ་ཁ་ཆང་བ་རྣམས་ཁ་བསལས་
པ། བྱུང་བསལས། ཐོབ་པ་དེས་ཤོར་བའི་གྲོང་བསལ་མི་ཐུབ། ས་གོང་ནང་ལ་ས་བསལས་
ནས་ཁོད་སྟོམས་པོར་བཞོས་པ། ② སོབ་པ་ཡང་ཟེལ། སྟོང་པོ་མེད་པའི་ཁོག་སྟོང་དང་ལུ་བ་
ལ་ལྟ་བུའམ་དངོས་ལྟར་སྟངས་པ། རྫོགས་པ་གསོབ་པ། རྫོགས་པ་གསོབ་པ་ཆེ་བ། འོབས་སོབ།

གསོལ་བྱུང། [ཡུལ] བྱུང་བ་གསོལ་གསོལ།

གསོལ་སྒྲན། ① སྒྲན་གསོལ་གསོལ། ② གསོལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲན།

གསོལ་ཆིག་རྒྱུ་ཀྱི་ཆིག་

གསོལ། མདོད་མོ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ཐང་ཤིང་གི་རིགས་ཤིག་མིང་གི་ནུས་གངས་ལ་བརྟུང་འཛིན་དང་
ཐང་ཤིང་རོ།།

གསོམ་པ། དུས་བཞིར་སྔོ་བའི་ཐང་ཤིང་གི་རིགས་ཀྱི་ཤིང་སྔོང་ཞིག་སྟེ། རིགས་མང་པོ་ཡོད། ལོ་
མ་ཁབ་དབྱེའམ་ཅན། སྔོང་ཤིང་དང་ལ་ཤིང་རིང་པོ་སྟེམ་པ་མ། ཁང་བའི་ཀ་གཏུང་དང་སྒྲུམ་
བཟོ་བ་སོགས་ལ་བཀོལ་ས་ཏུ་ཅང་མང་བ་ཞིག་ཡིན། ཆིག་བསྐྱུས་ན། གསོམ་ཞེས་འབྲི་ཆོག་
སྟེ། གསོམ་ཤིང་། གསོམ་པ་དང་ཤུག་པ་ལ་གསོམ་ཤུག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།

གསོམ་ཤིང་། ཐང་ཤིང་།

གསོམ་སེང་ལྗེད། སེང་ལྗེད་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་མདོག་སྒྲུ་ལ་གསོམ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་

གསོར། ① གསོར་བའི་སྒྲུལ་ཆིག་ ② འཕེགས་སྐྱུད་ཅེ་ནོན། བཟོ་པས་ཐོ་བ་གསོར་བཞིན་གཏོར་
ཁ་བཀོས། ལག་གི་ཐོར་བ་གསོར་ཅིག་

གསོར་ལྗེ། འཕེགས་བྱེད་གསོར་གྱི་སོ།།

གསོར་ལྗེས། སྔོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མེས་ཆིག་
བའི་རྩ་ལ་བན།

གསོར་ལྗེས་པ། ཁྱོན་བ་སོགས་ཀྱི་ཚུའི་ནང་དང་། རྒྱན་གཤེར་ཆེ་བའི་སར་འཁྱུངས་ཤིང་ཡུལ་ཀུན་
ཏུ་མེད་ས་མེད། སྟེ་ཚུལ་ཅ་བ་བྱུང་ལ་རྒྱས་ཐན་དར་སྐྱུད་འདྲ་བ་ཁ་སྐྱའི་ཚུལ་དུ་སྟེ་བ་དང་། ལོ་
མ་ལྷང་འཇམ་མཐུག་ལ་མཐའ་སྔོར་ཅེ་གསུམ། དབྱིབས་སྒྲུལ་ལག་འདྲ་བ། སྒྲ་ལ་ལྗེས་པའི་ལོ་
ཀྱང་རིང་པོ་ཡོད་པ། རིང་ཚད་མེ་ཁི་0.1~0.3ཙམ་ཟེན་བའི་རར་བ་མཉེན་ལྗེས་པན་ཚུན་
སྟེལ་ནས་བྱེས་པ། ཚུའི་སྟེང་དང་ས་རོས་ལས་ཆེར་མི་འཕགས་པ། སྒྲན་དུ་སྐྱར་བྱ་ནི་ལོ་མ་
སྟེ། ཟླ་6~9བར་བཏུས་ནས་སྔོ་ཆོལ་དམའ་བ་བསྐྱུས་གསེད་ལེགས་ཆགས་བྱ། རོ་ལུས། རོ་
མངར་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མེས་ཆིག་པའི་རྩ་ལ་ཐངས་ཆོག་ཡིན། རྩ་ཆད་སེལ།

གསོར་ནས། ཞིག་གསོ་དང་ཉམས་གསོ།

གསོར་བ། ① རྫོང་བ་དང་སྐྱུན་བ་དང་འབྲུང་བ། མདུང་གསོར་བ། རལ་གྱི་གསོར་བ། རྡོ་རྗེ་གསོར་བ། ② བསར་བ། བསར་བ། གསོར། འདོན་བ་དང་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་བ། སང་ཉིན་དགོས་པའི་དངོས་རིགས་དེ་རིང་ནས་བསར་ཡོད། མཛོད་ཁང་ནས་ཇ་མར་འདོན་གསོར་བྱེད་བ། གསོར་བྱེད་འབྲུལ་འཁོར། ས་ལ་ཁུང་བྱ་གཏིང་རིང་སོ་སྤྲུག་ནས་གཏིང་ཇས་འཆོལ་བྱེད་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་ཞིག་གི་མིང་ཡིན།

གསོལ། ཞེ་ཆེན་ཏུ་ཐ་བ་དང་འབྲུང་བ་དང་འབྲུལ་བ་དང་ཞུ་བ་སོགས་ལ།

གསོལ་གྲུ། [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད] བཟའ་བྱའི་ཤེ་ཞེ་སའི་ཆེན་མོ།

གསོལ་ཁ། ① ལྷ་མཆོད་ཁ། ② བསྐྱང་གསོ།

གསོལ་ཁ་ཁང་། ① གསོལ་ཁ་ཞུ་སའི་རྒྱལ་ཁང་། ② མགོན་ཁང་ངམ་སྤང་མ་ཁང་།

གསོལ་ཁ་བ། ① ཆོས་སྦྱོང་གི་མགོན་པོ་བ། ② ལྷ་སའི་གསོལ་དཔོན།

གསོལ་ཁང་། ① རྫོན་མོ་གཏོང་སའི་མགོན་ཁང་། ② མེ་ཁང་ངམ་ཐབ་ཆང་།

གསོལ་གྲོད། གྲོད་ཞོག་གི་ཞེ་ས། སྤྱི་ཤོ་ཤེན་མ་བཟས་ན། སྤྱི་ཤོ་གསོལ་གྲོད་སྦྱང་དོན་མེད།

གསོལ་ངན། དུག་སྦྱར་བའི་ལྷོ་ཆས།

གསོལ་ཆས། ཐས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

གསོལ་ཆེན། གསོལ་དཔོན་ཆེན་མོ།

གསོལ་མཆོད། ལྷ་འབྱེད་བསྐྱང་གསོ་དང་བསང་མཆོད།

གསོལ་ཇ། དཔོན་ཆེན་དང་ལྷ་མ་རྣམས་ལ་འབྲེན་པའི་ཇ་ལ་གསོལ་ཇ་ཟེས།

གསོལ་ཇ་བ། གསོལ་ཇ་ཞུ་མཁན། གསོལ་དཔོན།

གསོལ་སྟོན། གསོལ་ཆེན་གསུམ་གསུམ་པའི་སྟོན་མོ། གསོལ་སྟོན་འབྱེད་བ། གསོལ་སྟོན་བཤམས།

གསོལ་ཐབ། ཐབ་ཆང་།

གསོལ་དོད། ཞལ་ལག་འབྲུལ་རྒྱའི་འཕྲོ་སོང་དོད་དེད་ལ།

གསོལ་དོན་སྟོན་སྦྱར་བྱུང་བ། ལྷ་དཔོན་གོང་མར་ཞུ་བ་གསོལ་བའི་དོན་དེ་བཞིན་དུ་གོང་ནས་

རོགས་རམ་རྒྱལ་གཞི་གི་བཀའ་ཤོག་གནང་བ་ལ་སྙན་གསོན་དོན་སྤྲིན་བྱང་བ་ཞེས་བཤམ་
སྙན་ཞུས་དོན་སྤྲིན་བྱང་བ་ཞེས་བ་དང་གོ་དོན་གཅིག
གསོལ་སྤེར་རེ་ཁྲིད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལེ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
གསོལ་འདེབས། དཀོན་མཆོག་སོགས་ལ་རེ་བཙུལ་བ། དཔེར་ན། གསོལ་བ་འདེབས་སོ་བྲིན་
ཀྱིས་བརྒྱབ་ཏུ་གསོལ། ལྟ་བུ།
གསོལ་དཔོན། གསོལ་ཆས་འབུལ་འདེན་བྱེད་མི།
གསོལ་སྤྲུགས་ཁང་། འཕྲི་མཛོ་བ་སྤྲུགས་སོགས་སྤྱོད་གནས་ཀྱི་ཞེ་ས།
གསོལ་སོགས། སྤྲ་སོགས་ཀྱི་ཞེ་ཆོག
གསོལ་འཕྲིན། འདོད་དོན་གསོལ་བའི་འཕྲིན་བཙུལ།
གསོལ་བ། ① ལུ་བ་དང་འབུལ་བ། སྙན་དུ་གསོལ་བ། བཞུགས་སུ་གསོལ་བ། མཆོན་གསོལ། ②
བཞེས་པ། གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དབུ་ལྷ་གསོལ་བ། ལ་བཟའ་གསོལ་བ། མཆོད་ཆང་
གསོལ་བ། ③ སྤྲུགས་ཀྱི་ཞེ་ས། གསོལ་བ་མཆོད་པ། ལུ་བ། གསོལ་བ་ལྷ་བ། གསོལ་བ་
འདེབས་པ། ④ མིང་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་གི་སྤྲུག་མར་སྤྱར་ཆེ་ཞེ་སའམ་ཆེ་བརྫོད་ཀྱི་དོན། གསོལ་
ཆོགས། གསོལ་ཟ། གསོལ་ཀྱུམ། གསོལ་སྤྱོ། གསོལ་ཅོག་གསོལ་ལྷིང་། གསོལ་ཐབ། གསོལ་
མདོད་། གསོལ་སོགས། གསོལ་མར། གསོལ་ཞོ། གསོལ་ཡོ། གསོལ་ཞིབ།
གསོལ་བ། མིང་རྒྱུད་དུ་སྤྲུགས་ཀྱི་མིང་དང་། བྱ་ཆོག་དུ་བྱས་ན་འབུལ་བ་ལུ་བ་སོགས་ཏེ། དཔོན་ས་
སུ་གསོལ། ལ་བཟའ་གསོལ། སྙན་དུ་གསོལ། མཆོན་དུ་གསོལ་ཞེས་ལྟ་བུ།
གསོལ་བ་མཛོན་གྱིང་། བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པའི་མཛོན་གྱིང་བཅུ་ཡི་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། དགེ་འདུན་ལ་
བསྐྱེན་པར་རྫོགས་པའི་གསོལ་བ་ལན་གསུམ་བཅུ་བ་པོ།
གསོལ་བ་གཅིག་པ། གསོལ་བ་ལྷ་བ་ལན་གཅིག་
གསོལ་གཉིས་ཀྱི་ལས། འབུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གནས་དང་སློ་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་། དགེ་སྤོང་
མའི་སློམ་པ་འཕོག་པ་སོགས་སུ་གསོལ་བ་ཆར་གཅིག་དང་། ལས་དངོས་ཆར་གཅིག་བཅས་

ནུས་གངས་གཉིས་སུ་འབྱུང་བས་གསོལ་གཉིས་ལས་ཞེས་བྱའོ།
གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས། བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབ་བ་སོགས་ལ། གསོལ་བ་ལན་གཅིག་དང་ལས་
དངོས་ཆར་གསུམ་བརྗོད་བའོ།
གསོལ་བ་དྲག་དུ་བཏབ། རང་ཉིད་ཀྱི་རེ་འདུན་ཞུ་བའི་ཆོག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྗོད་པ།
གསོལ་བ་འདེབས། རེ་བ་ཞུ་བའམ་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ།
གསོལ་བ་འདེབས་ཉེན། ལྷ་སྒྲ་མ་ལ་རང་གི་འདོད་དོན་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་ཉེན།
གསོལ་བ་ཕྱར་ཚུགས། རྩོམ་མས་ཆེ་གཅིག་པའམ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་གསོལ་འདེབས།
གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་གསང་སྟོན་བསྟོ་བ་སོགས་གསོལ་བ་
ཁོན་ལས་བརྗོད་བ་མེད་པས་གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཞེས་བྱའོ།
གསོལ་བ་འཆལ་བ། ཟ་མ་ཟ་བ།
གསོལ་བ་བཞེས་པ། ཟ་མ་ཟ་བའི་ཞེསའི་མིང་།
གསོལ་བའི་ལས། གསོལ་བ་འབའ་ཞིག་པའི་ལས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
གསོལ་སྟན། སྟན་གྱི་ཞེས།
གསོལ་ཆོགས། ལྟོའམ་སྟོན་མོ་ལའང་།
གསོལ་ཞལ། ཐོར་པའི་ཞེས། དདུལ་དཀར་གྱི་གསོལ་ཞལ་ཆང་གིས་བཀང་བ།
གསོལ་ཞིབ། ཅམ་བ་དང་གོ་ཞིབ་གྱི་ཞེས།
གསོལ་ཞོ་ ཞའི་ཞེ་ཆོག
གསོལ་བཞི། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་།
གསོལ་གཟིམས་མཆོད་གསུམ། སྒར་ཐོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ཆོའི་ཞབས་འབྲིང་བ་གསོལ་དཔོན། གཟིམས་
དཔོན། མཆོད་དཔོན་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
གསོལ་རས། ① བྱད་གཤམ་རྩན་པ། ར་མར་གསོལ་རས་གནང་བྱུང་། ② ཐོར་རས་ཀྱི་ཞེས།
གསོས། གསོ་བའི་སྐུལ་ཆོག
གསོས་བསྟོན། སྟོན་བ་བཏབ་པའམ་ཉམས་གསོ་བྱས་པ། སྐྱ་གཟུགས་གསོས་བསྟོན་གནང་བ།

གསོས་ཆུ། ཡོ་ཏོག་སོགས་བཏབ་བཅུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནམས་ཉམས་པ་གསོས་བྱེད་ཀྱི་ཆུ། ཡོ་
ཏོག་ལ་གསོས་ཆུ་བཏང་བ།
གསོས་ཐང་། མ་འཇལ་གྱི་ཆད་གཞི།
གསོས་འདེབས། ① ཉམས་པར་ཁ་གསོས་རྒྱབ་པ། ཁང་རྙིང་གསོས་འདེབས་པ། ② བན་བྱེད་ཀྱི་
བྲན་གསོ་གཏོང་བ། མི་བཟེད་པའི་དོན་དུ་བྲན་གསོས་འདེབས་པ།
གསོས་པ། འཆོ་བ་དང་སྤྱིད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོ་བའི་འདས་པ།
གསོས་བྱུག་རང་ལུས་ལས་སྤྱེས་པ་མིན་ཡང་གསོས་བའམ་བསྐྱེདས་པའི་བྱ་བ།
གསོས་བྱ། བསྐྱེདས་པའི་བྱ།
གསོས་མ། སྤྲོན་བཅོས། ཉན་པར་གསོས་མ་བཏང་བ།
བསག་པ། སྐྱབ་པ་དང་སྤྲོན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་མ་འོངས་པ།
བསགས། རོར་ཇས་གསག་པའི་འདས་པ།
བསགས་རྒྱབ། [མདོན] མངའ་ཐང་ངམ་དབང་ཐང་།
བསགས་གཅོད། [མདོན] སྤྱ།
བསགས་རྩལ། བསགས་པའི་རྩལ་ལྷ་རབ་ཀྱི་བསྐྱས་ཆོག་
བསགས་པ། སྐྱབ་པ་དང་སྤྲོན་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་འདས་པ།
བསགས་པའི་རྩལ་ལྷ་རབ། རྩལ་ཇས་བརྒྱད་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྩལ།
བསགས་པའི་ལས། སྦྱོར་དངོས་ཇེས་གསུམ་ཆང་བའི་སྟོག་བཅད་པའི་ལས་ལྷ་བུའོ།
བསགས་སྦྱང་། ཆོགས་གསོག་པ་དང་སྤྱིག་པ་སྦྱོང་བ།
བསགས་ལུལ་བགོ་བ། སྟོག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་
སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་storage allocation ཟེད།
བསང་། ① མཆོད་པའི་དུད་པ་སྟེ་ནང་གསེས་ལ་རི་བསང་དང་ཁྲུང་བསང་སོགས་ཕྱེ་སྟོལ་ཡོད་
ཅིང་། བོད་ཀྱི་གོམས་གཤེས་སུ་སྤྱི་ཆེ་ཁག་ཐེབས་དུས་བསང་བཏང་ནས་བསུ་མ་བྱེད་
སྟོལ་ཡང་ཡོད། བསང་གཏོང་བ། ② བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆོག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། དངོས་

ཇུས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ཚུ་གཏོར་ནས་དེ་མ་དག་པར་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཚུ་གཏོར་ནས་ལུས་ཀྱི་དེ་མ་
བསང་བར་བྱ། ཚུ་བསང་མཁན་ཞེས་པ།

བསང་ཁུང་། བོད་ལུགས་བསང་གཏོར་སའི་བསང་ཁུང་།

བསང་ཚུ། ① བག་གས་སྒོད་ཀྱི་བུམ་ཚུ། ② མ་ཚུའི་སྒོད་རྒྱུད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅིག་སྟེ། ཚུའི་འགོ་ཀན་
སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་དོས་ཀན་ལྟ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་བསང་ཚུ་རྫོང་གི་སྟོ་བྱུ་བ་ནས་བྱུང་
སྟེ་མཐར་མ་རྒྱུར་འབབ།

བསང་ཆེན། རྒྱགས་རྩན་ལྷ་བསང་སོགས་མཆོད་གཏོར་འདོན་ཆོག་དང་འབྲེལ་བ།

བསང་མཆོད། དེ་ཞེས་ཤིང་གི་དུད་པའི་མཆོད་པ།

བསང་གཏོར། ① ཆ་གདུང་ངམ་བོགས་བསང་གི་ཕྱིར་དུ་གཏོར་རྒྱུའི་ཚུ། ② བསང་དུད་དང་
གཏོར་བཤོས་མཉམ་འབྲལ་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག

བསང་བདུག་གཏོར་བ། གནས་ཁང་ནང་དུ་བསང་དུད་བདུག་པ།

བསང་ཐོར། བསང་གཏོར་སའི་སྒོད།

བསང་བ། ① སྐྱོང་བ་དང་སྐྱོང་བ། བཅོག་གི་བ་བསང་བ། སྤྲིག་ལྷུང་བསངས་པ། དེ་དོགས་བསངས་
པ། དེ་དོགས་གསང་བ། ཞུས་པ་སོངས་ཤིག ② སེལ་བ། དེ་མ་བསངས་པ། ངལ་བ་བསང་
བ། སྐྱོ་བསང་། བག་གས་དང་བར་ཆད་ཆང་མ་བསང་བ། རྫོངས་གཉིད་བསངས་པ། བཟ་མི་
ཤིས་པ་བསངས་པ། ར་རོ་བ་ལས་བསངས་པ།

བསང་བྱ་འདྲེན། དངོས་གཞིའི་གསོལ་ཆོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལྟོགས་གསོས་ཀྱི་བཞེས་ཐོག་འབྲལ་བ་ལ་ཟེར།

བསང་བ་ལྷ། བསང་ཤིང་གི་བྱེ་བྲག་ཅིག

བསང་རྩམ། བསང་ལ་འདེབས་རྒྱུའི་རྩམ་པ།

བསང་གསུམ། བསང་དང་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།

བསངས། བསང་རྒྱུའི་དེ་མཁམ་སྐྱོ་སོགས་བསངས་ཟེན་པ་དང་། དེ་བཟང་གི་རྩམས་ཤིང་བསྐྲེགས་
ནས་དུ་བ་བདུག་པ་ལ་འདྲ།

བསངས་པ། བསང་བའི་འདས་པ།

བསངས་ཇ། རི་བོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་བྱང་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་རྒྱུ་ཆ་
རྫོང་དུ་ཡོད།

བསངས་རྫས། འུག་པའམ་བ་ལུའམ་མཁན་བ་སོགས་ཤི་ཞིས་གྱི་བདུག་རྫས་སྤྱི་ལོ་མིང་།

བསང། སྟོག་བཅད་ཟེན་པ། མེད་པར་བཟོས་ཟེན་པ་ལའང་། མེ་བསང། རྩོ་བསང། བཞུ་མར་བསང་
ཅེས་ལྟ་བུ།

བསང་པ། གསོད་པའི་འདས་པ།

བསང་པ་སྟོང་གི་ཞལ་སྟེ། ཞལ་སྟེ་བཅུ་དྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གནའ་རབས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཡིག་ནང་གསལ་
བསམ་བཞིན་མི་བསང་གི་ཉེས་ཅན་རིགས་ལ་སྟོང་གི་ཆད་པ་འགོ་ལ་ལུགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཤིག་

བསང་པ། གསོད་པའི་འདས་པ།

བསང་མས། སྟོད་བཅད་པ་དང་མ་བཟོས་པ།

བསང་ལན། གཞན་སྟོག་བཅད་པའི་ཤ་ལན་ནམ་སྟོག་ལན་ལེན་པ།

བསང་ཤ་སྟོ་སྒྲགས་སོགས་བསང་པའི་ཤ་

བསབ། མ་ཆང་བ་ཆང་བར་བྱས་པའམ་ཁ་སྟོན་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། ཆིག་མ་ཆང་བ་ཁ་བསབ་དགོས།

བསབས། གསལ་རྒྱུ་འི་ཁྱེད་དང་བྱན་ལོན་སོགས་བསབས་ཟེན་པ།

བསབས་པ། གསོ་བ་པའི་འདས་པ།

བསམ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མ་འོངས་པ། བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བའི་དོན་ཏེ། བསམ་བྱའི་དོན་རྣམས་
བསམ་དགོས།

བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། ཉོག་གེའི་སྟོང་ཡུལ་ལས་འདས་པ། ཡོན་ཏན་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ།

བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ་ལྟ། ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། རོར་བུ་སྒྲགས་སྟན་

མཁུང་དབྱེད་ཀྱི་རུས་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། རྣལ་འབྱོར་པའི་མཐུ་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་བཅུ་འི་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

འཕྲིན་ལས་བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པའོ།

བསམ་གྱིས་མི་བྱེད་པ་ལས་འདས་པ། བྱངས་གནས་ཤིག་

བསམ་བྱུང། བསམ་པ་བཞིན་བྱུང།

བསམ་བྱུང་པོ་བྲང། ལྷ་སའི་བར་སྐོར་གྱི་ལྷོ་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་བསམ་བྱུང་པོ་བྲང་ནི་དུས་རབས་
བཅུ་བདུན་པའི་ནང་གོ་ཤི་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བཞུགས་གནས་ཡིན་སྐད་དང། དུས་
རབས་བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་བསམ་བྱུང་པོ་བྲང་དེ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐུ་ཐེང་བདུན་པའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་
བཞུགས་གནས་སུ་སྤྲད་ཅེས་ཡབ་བཞི་བསམ་པོ་ཞེས་འབོད།

བསམ་གྲོས་ལེགས་བསྟར། བན་ཚུན་བསམ་སྒོར་གང་འཆར་གྱི་གནད་དོན་ནམས་གྲོས་བསྟར་
ལེགས་པར་བྱེད་པའི་དོན།

བསམ་གྲོས་ལེགས་བསྟར་གྱི་དོ་དོན། བསམ་འཆར་དང་གྲོས་གཞི་གོ་བསྟར་ལེགས་པར་བྱས་
པའི་སྤྱིང་པོ།

བསམ་སྒྲིང་བ། འདི་ཉིད་ཡབ་ཡུལ་པ་མགོན་དང་ཡུམ་དར་མ་ལྷུ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་རབ་བྱུང་གསུམ་
པའི་ས་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༧ལོར་སྐུ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་ཉིར་གཅིག་ལ་མེབས་སྐབས་དབུལ་ཆོས་
བཟང་དང་གཙང་པ་སར་སྒོས་གཉིས་ཀྱི་མཁན་སྒོལ་མཛད་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང། ཁྲ་མ་མང་དུ་
བསྟེན་ནས་ཐོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད། དབུལ་གྱི་བྱར་ཆོས་པའང་ལོ་མང་དུ་བྱས། བྱར་སྟོད་ཀྱི་
སེང་ཐེང་དགོན་པ་ན་དུགས་པོ་བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྒོམ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལ་ལྷ་ལྷན་ལ་སོགས་
ཞུས་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་པ་བརྟེས། གངས་པ་རིན་ཆེན་འོད་ཟེར་གྱི་ཞབས་ལ་
གཏུགས་ནས་ཆོས་མང་དུ་གསལ། སྐུ་ཆའི་སྤྲད་དུ་མྱུང་སྤྲད་བསམ་སྒྲིང་དགོན་བཙུག་རྟོགས་
པ་མཐོ་ཞིང་འཕྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེ། མཐར་དགུང་ལོ་དོན་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྤྱི་
ལོ་༡༢༩༠ལོར་སྐུ་གཤེགས།

བསམ་སྒྲིང་དགོན། མིང་གཞན་འོལ་དགའ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་ཟེར། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ཅེ་དུགས་
པོ་རིན་པོ་ཆའི་སྐུ་བ་གནས་ཡིན། དེ་ཅེས་གདན་ས་མཐེལ་རྟོག་ལྷན་མི་བརྒྱད་ཀྱིས་གདན་ས་
བསྐྱུངས། དེ་ཅེས་ཅེ་ཙང་ཁ་པ་གནས་དེར་བཞུགས་ནས་ཆོས་གསུངས་པས་བྱུང་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པར་བྱུང། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཟངས་རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་འབྲུབ་སྒྲིང། འདེབས་མཁན་དང་བཙུབ་དུས་བྱུང་མཐའ་སོགས་གང་ཡིན་མ་གསལ། ད་ལྟ་

[illegible]

བསམ་བཞིན། སེམས་ནང་གང་བློ་དང་། ཁ་ནས་གང་བཤད། བསམ་བཞིན་མི་མཐུན་པ། བསམ་
བཞིན་གཅིག་མཐུན། བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པ།

བསམ་གཏན། སེམས་མ་གཡེངས་ཤིང་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མ་དང་མ་འབྲེས་པར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་
གནས་པའོ། དེ་ནི་ངེས་པའམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་ལས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་
ཤེས་རབ་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུར་འབྱུང་བས་ན་བསམ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྤྱིར་
བསམ་གཏན་ཞེས་བྱའོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཉམ་འཛིག་དང་། ཉིང་འཛིན། རྣལ་འབྱོར།
ཞི་གནས་བཅས་སོ།

བསམ་གཏན་ཁང་། ① སྒོམ་རྒྱལ་སའི་ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་། ② [མངོན] དགོན་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོན་བརྒྱད། འདོད་ཁམས་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ས་འོག་མ་རྣམས་གྱི་སྒྲོན་བརྒྱད་དེ།
འདོད་པ་ན་ཡོད་པའི་སྤྱུག་བསྐལ་དང་། ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཡོད་པའི་
རྟོག་པ་དང་། དཔྱུད་པ་དང་། གཉིས་པ་མན་ཆད་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡིད་བདེ་མཉམ་དགའ་བ་དང་། གསུམ་
པ་མན་ཆད་ན་ཡོད་པའི་དབུགས་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱལ་པ་དང་། གསུམ་པའི་བདེ་བ་བཅས་སོ།

བསམ་གཏན་གླིང་། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༠ལོར་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་
བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་ཐང་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༤ལོར་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་
རྒྱལ་དང་། རྟོན་ཆོས་དབང་གཉིས་ཀྱིས་བཏབ། དེ་རྗེས་ཉག་སྟེང་དཔོན་དང་མ་མཐུན་པ་སྤྱིད་
ཐང་ཡུལ་དགོན་རྣམས་མདོ་སྤྱད་ཏུ་འབྲུལ་བས་དགོན་པ་ཉམས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་མེ་ལྷག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༤༤ལོར་གྲུབ་ཆེན་པོ་བུ་དཔུལ་གྱིས་ཉམས་གསོ་དང་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་
བཅས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་
རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་དགོན། ③ སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་ཙམ་ལ་ཆ་ཁོང་ག་དབང་གསལ་བས་དགོན་

པ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཏབ་པའི་ནང་གི་གཅིག་ཡིན་ལ། དུས་རབས་བཙེ་ལྗེའི་སྟོན་དུ་ས་སྤྱ་པའི་
གྲུབ་མཐའ་བྱང་སྟོང་བར་བཤད། རྗེས་སུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་དགེ་ལུགས་པར་གསར་དུ་
བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་བཟུ་ཤིས་གླིང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་སྟེང་། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་པ་དམ་པ་སངས་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ་ཞེས་བཤད་སྟོལ་
འདུག སོག་པོ་རྩན་གར་བའི་དམག་གིས་གཏོར་སྐྱོན་ཐེབས་རྗེས་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ལྟ་བུ་
ཞིག་ཆགས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྟོང་རྫོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྱེར་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞི། ཆོར་བའི་སྟོན་པ་འགོག་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་
དགེ་སེམས་ཅེ་གཅིག་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་གི་བསྐྱེད་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཡན་ལག་གི་སྟོན་པ་རང་གི་འོག་ས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་
བྲལ་བའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་བསམ་གཏན་གྱི་དངོས་གཞིའི་སེམས་བསྐྱེད་དགེ་བའི་རིག་པ་དེའོ།

བསམ་གཏན་གྱི་ཆོས་བཞི། རྣམ་གཡེད་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པ། ཆོས་གྱི་བདག་མེད་
རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོགས་པ། འདོད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་པ། རིགས་ཅན་གསུམ་སྟོན་པར་
བྱེད་པ་སྟེ་བཞི།

བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བསམ་གཏན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆུན་པ་བཞག་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་སྟོམས་འཇུག་བཞི། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སྟོམས་འཇུག་གཉིས་པའི་སྟོམས་
འཇུག་གསུམ་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཞི་པའི་སྟོམས་འཇུག་གོ།

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི། རང་རབ་ཏུ་དངས་པ་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་གིས་དཔྱོད་པ་ལ་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་གང་ཞིག་ཉིང་
ངེ་འཛིན་ལས་སྟེས་པའི་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།

བསམ་གཏན་གྱི་གཉིན་པོའི་ཡན་ལག་འོག་ས་ལས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པའི་རྟོགས་
རིགས་སེམས་ཉམས་ལེན་ཞིག་གོ།

བསམ་གཏན་གྱི་མཐར་གྱིས་པ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། མཐར་གྱིས་པའི་སྦྱོར་བ་

གང་ཞིག་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་རིམ་ལྡན་དུ་སྒྲོམ་པ་ལོ།
བསམ་གཏན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། བྱ་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། བསམ་གཏན་ནམ་དེ་ཉིད་
གསུམ་བསྒྲོམ་པ་ལོ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གང་རུང་གི་འོག་ས་ལས་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་དུ་བྱེ་བའི་དག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་
པ་གང་ཞིག་དགའ་བདེ་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དུ་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་སྒྲོམ་པ། གཞུགས་ན་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས།
བསམ་གཏན་གྱི་གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་ བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་གཞན་རྣམས་ཀྱི་བརྟེན་གཞིར་
གྱུར་པའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ བསམ་གཏན་ལ་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་སེམས་ལ་
འདོགས་པར་བྱེད་པ།
བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན། བྱད་ཚུལ་བཞི་ལྡན་གྱི་དམིགས་པ་ལ་ཅེ་གཅིག་པའི་སེམས་པ་དག་གི་
ས་ལོན་དང་བཅས་པ་ལོ། བ་རོལ་དུ་བྱིན་པ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་
བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བླ། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་ནོན་པ་དང་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་ཞི་བལོ།
བསམ་གཏན་དལ་གསོ། གཉུག་མ་རང་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན་ལེ་ཤེས་འདྲ་གསལ་གྱི་ལམ་དུ་གོམས་
པར་བྱེད་པའི་སྤྱར་ལམ་ཟབ་མོ་སྟོན་པའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ལྡན་ལེ་ལུ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་
ཅན་འདི་ནི་དུས་རབས་བཅུ་བཞི་པར་རྟེན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོང་ཆེན་རབ་འབྲུམས་ཀྱིས་མཛད།
བསམ་གཏན་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྟོག་དཔྱད་
གཉིས་སྟོན་དུ་རྟོག་ནས་གཉེན་པོ་བསྒྲོམ་པའི་སྟོན་ཉིང་འཛིན་གྱི་བྱད་པར་ལས་སྟེས་པའི་
དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་སྟེ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་ཆགས་པ་དང་རྟོག་དཔྱད་དང་ཚོད་པ་
སོགས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རབ་དུ་བྱངས་པ་ཞེས་ནང་གི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་
འཁྲུག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་ས་འོག་མ་ལས་ངེས་པར་བྱུང་བའི་རང་ས་ལ་རབ་དུ་དད་པ་དང་། པན་
ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་འཛིན་

འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྔ་ན་བཤོ།

བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། བསམ་གཏན་
དང་པོའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་འོད་ཚུང་ནས་དགེ་ཚུང་བར་རོ།
བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་གནས་རིས་གསུམ། འོད་ཚུང་དང་། ཚད་མེད་འོད། འོད་གསལ་ཏེ་གསུམ།
བསམ་གཏན་དག་པར་ཆ་མཐུན་བཞི། ཉམས་པ་ཆ་མཐུན། གནས་པ་ཆ་མཐུན། བྱང་པར་ཆ་
མཐུན། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ནོ།

བསམ་གཏན་དང་པོ། བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། འོད་ཁམས་ཀྱི་འོད་ཡོན་ལ་སྟོང་པ་ནི་
སྟོན་ཡིན་ལ་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་ནི་ཞི་བ་དང་བདེ་བ་ཡིན་པར་རྟོག་ཅིང་དཔྱོད་པའི་སྟོ་
ནས་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་སྟེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་འོད་ཁམས་ཀྱི་འོད་པ་ལ་འདུན་པའི་
ཆགས་པ་དང་། གནོད་སེམས་རྣམས་འཆོའི་རྟོག་པ་དང་སྤྱུག་བསྐྱལ་ཡིད་མི་བདེ་སོགས་སྟོང་
པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དགའ་བདེ་གཉིས་
དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་
ལྔ་དང་ལྔ་ན་པའི་བསམ་གཏན་ནོ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་གསུམ། ཉོན་མོངས་ཅན། དག་པ་བ། ཟག་མེད་པའོ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས། ཉེར་བསྟོགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཤིང་། རང་གི་ཐོབ་བྱར་གྱུར་པའི་
གོང་པའི་དངོས་གཞིའི་སྟོམས་འཇུག་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཁམས་གོང་གི་སས་
བསྐྱུས་ཀྱི་དགེ་བའི་རིག་པ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་ལྷག་སོ་སོ་རིག་པའི་ཡིད་བྱེད་དང་། མོས་པ་ཡིད་བྱེད། རབ་
ཏུ་དབེན་པ་ཡིད་བྱེད། དགའ་བ་སྤྱད་པའི་ཡིད་བྱེད། དཔྱོད་པའི་ཡིད་བྱེད། སྦྱོར་བ་མཐའི་ཡིད་
བྱེད་རྣམས་སོ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས། བསམ་གཏན་དང་པོའི་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། གཞན་འཕྲུལ་དབང་
བྱེད་ཀྱི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་དབག་ཚད་བཞི་ཁྲིའི་གོང་ལ་ཆངས་རིས་ནས་འོད་ཚུང་བར་རོ།
བསམ་གཏན་དང་པོའི་གནས་རིས་གསུམ། ཆངས་རིས་དང་། ཆངས་པ་མཐུན་ན་འོན། ཆངས་

བ་ཆེན་པོ་སྟེ་གསུམ།

བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཡན་ལག་ལྔ། ཉོག་པ། དཔྱོད་པ། དགའ་བ། བདེ་བ། སེམས་ཅེ་གཅིག་པའོ།

བསམ་གཏན་དུས། [མངོན] མཆོན་མོ།

བསམ་གཏན་གནས་དུས། [མངོན] མཆོན་མོ།

བསམ་གཏན་རྣམ་ཐར་ཉིང་འཛིན་སྟོམས་འཕྲུག་སོགས་མཁྱེན་པའི་སྟོབས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་

སྟོབས་བརྩེའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། རྣམ་པར་ཐར་བ་བརྒྱད་དང་། དཔལ་བར་འཕྲོ་

བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་འཛིན་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྟོམས་པར་འཕྲུག་པ་དགུ་པོ་རྣམས་

ཉེ། དེ་དག་ལ་འཕྲུག་པ་དང་ལྡང་བ་ན་སྟོན་དང་ཡོན་ཏན་འབྱུང་འཕྲུག་གི་ཐབས་ཀྱང་མཁྱེན་པ།

བསམ་གཏན་པ། ① ཉིང་འཛིན་སྟོམས་པ། ② སྟེ་གསུམ་རྒྱུང་འཕེན་པའི་བྱུང་མཐའི་ནང་གསེས་ཤིག

བསམ་གཏན་སྟེལ་སྟོམས་ལྔ། རྒྱུང་དུ་གསུམ་སྟེལ། འཕྱིང་དུག་སྟེལ། ཆེན་པོ་དགུ་སྟེལ། ཤིན་ཏུ་ཆེ་

བ་བརྩུག་ཉེས་སྟེལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བཅོ་ལྔ་སྟེལ་པའོ།

བསམ་གཏན་མ། བསམ་གཏན་སྟོམས་པའི་བྱུང་མེད།

བསམ་གཏན་བཞི། བསམ་གཏན་དང་པོ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་པ། བསམ་གཏན་གསུམ་པ།

བསམ་གཏན་བཞི་བ་སྟེ་བཞི།

བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་སྟོན་དུ་ཉོག་ནས་བཏང་སྟོམས་

ཅན་ཉེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་བདེ་བ་དང་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་དང་ཉིང་འཛིན་མ་རྩོགས་

པ་སོགས་སྟོང་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་པའི་སྟོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་བྲན་བ་ཡོངས་སུ་རྩོགས་

པ་སོགས་སྟོང་པའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་པའི་སྟོན་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་བྲན་བ་ཡོངས་སུ་དགའ་བ་

དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་དང་། གནས་གྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་

པའི་ཉིང་འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བསམ་གཏན་ནོ།

བསམ་གཏན་གཞི་པའི་དངོས་གཞི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་བྲན་བ་དང་བཏང་སྟོམས་ཡོངས་སུ་དགའ་

བས་བདེ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་

བཅས་པ་གང་ཞིག་ཆོར་བ་བཏང་སྟོམས་པན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པ།

བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་མེད་འོད་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་གནས་རིས་བརྒྱད། སྤྲིན་མེད་དང་། བསོད་ནམས་སྦྱེས། འབྲས་བུ་ཆེ་བ། མི་ཆེ་བ། མི་གཏུང་བ། གྲོལ་སྤྲང་བ། འིན་ཏུ་མཐོང་བ། འོག་མིན་ཏེ་བརྒྱད་ལས་དང་པོ་གསུམ་སོ་སྦྱེའི་གནས་དང་། སྤྲི་མ་ལྷ་འཕགས་པ་ཁོ་ནའི་གནས་ཏེ་གནས་གཙང་ལྷ་ཞེས་གྲགས།
བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ། གཟུགས་ཁམས་ལ་གནས་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་གི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ས་ཡིས་བསྐྱས་པའི་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་རབ་མཐའ་འཛོག་པ་ཡིན། རབ་མཐའ་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་ནས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་ནས་གནད་ཀྱི་ཡིན། འདི་ཡང་གོ་བ་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན།
བསམ་གཏན་བཞིའི་ཡན་ལག་གསུམ། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། གནས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་གསུམ་མོ།
བསམ་གཏན་གཡོ་བྱེད་སྦྱོན་བརྒྱད། བསམ་གཏན་གྱི་སྦྱོན་བརྒྱད་ཅེས་པར་གསལ།
བསམ་གཏན་ས་དགྲ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྟོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ། དེ་བྱད་པར་ཅན་བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉེར་བསྟོགས་དང་དངོས་གཞི་གཉིས་རྣམས་སོ།།
བསམ་གཏན་ས་བྱག བསམ་གཏན་དང་པོའི་ཉེར་བསྟོགས་མི་ལྟོགས་མེད་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་ཅམ་པོ་བ། བསམ་གཏན་དང་པོའི་དངོས་གཞི་བྱད་པར་ཅན། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དངོས་གཞི། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི། བསམ་གཏན་བཞི་པའི་དངོས་གཞི་ལོ།།
བསམ་གཏན་གསུམ། ལུས་སེམས་བདེར་གནས་ཀྱི་བསམ་གཏན། ཡོན་ཏན་མངོན་སྦྱབ་ཀྱི་བསམ་གཏན། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་བསམ་གཏན།
བསམ་གཏན་གསུམ་པ། བསམ་གཏན་བཞིའི་ནང་གསེས། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དགའ་བ་སྦྱོན་དུ་རྟོག་ནས། བདེ་བ་ཅན་སྟེ། བསམ་གཏན་གཉིས་པའི་དགའ་བ་སོགས་སྟོང་བའི་གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་འདུ་བྱེད་བཏང་སྟོམས་དང་། སྟོམ་པ་མི་བརྗེད་པའི་བློ་བ་དང་། བློ་བཞིན་དུ་

གནས་པའི་ཤེས་བཞིན་དང་། བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ངས་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་དང་།
གནས་གྱི་ཡན་ལག་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཅས་ཆ་ཤས་སམ་ཡན་ལག་ལྟ་དང་
ལྟ་བུ་པའི་བསམ་གཏན་ནོ།།

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་དངོས་གཞི། གཉེན་པོའི་ཡན་ལག་རྒྱ་ཤེས་བཞིན་བཏང་སྟོམས་གསུམ་
གྱི་དགའ་བ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྟ་
དང་བཅས་པ་གང་ཞིག་དགའ་བས་དབེན་པའི་སེམས་བདེ་བན་ཡོན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྟ་བུ་པའི་
རིགས་སུ་གནས་པ།

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས། བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ཏེ། བསམ་གཏན་
གཉེས་པའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་དགེ་ཆུང་ནས་སྤྲིན་མེད་འོད་ཀྱི་བར།

བསམ་གཏན་གསུམ་པའི་གནས་རིས་གསུམ། དགེ་ཆུང་དང་། ཆད་མེད་དགེ་དགེ་རྒྱས་ཏེ་གསུམ།
བསམ་ཐག་བསམ་པའི་གཉིང་ཅུང་མ། སྤྲིང་ཐག་

བསམ་ཐོག་དོན་ཁེལ། བསམ་དོན་གྲུབ་པ།

བསམ་དོན། སེམས་ནང་དུ་རེ་བ་བྱེད་པའི་དོན། བསམ་དོན་འབྲུབ་པ།

བསམ་སྤྲིངས་དགོན། བསམ་སྤྲིང་གིས་བཤང་སྤང་། འངས་པའི་ཁྲ་མ་བསམ་སྤྲིངས་པ་གཞོན་ཏུ་
གྲུབ་གྱིས། སྤྲི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་སྤང་ཅམ་དུ་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འངས་པ་
བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཁུལ་སྤྲིངས་ཅེ་རྒྱུ་ལོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་སྤྲིངས་པ་གཞོན་ཏུ་གྲུབ། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་འུག་སྤྲི་ལོ་༡༢༥༥༥ ལོར་འཁྲུངས། སྤྲི་ཆུང་
དུ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཁས་བཅུན་བཟང་པོར་གྲུབ། ཆོས་རྒྱུ་སྟོན་པའི་ཞབས་པད་བརྟེན། འངས་
ཆོས་ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་གསུམ། ཉམས་རྟོགས་སྤོང་དོལ། ལྷ་མའི་གསུང་གིས་ལུང་བསྟན་པ་
བརྟེན། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ལོས་སྤྲི་ལོ་༡༢༩༦༥ ལོར་སྤང་སྟོན་དུ་བསམ་སྤྲིངས་སུ་སྤྲུབ་སྟེ་
བཏབ། ལམ་འབྲས། ལུག་ཆེན་ཀེ་གྲུའི་ཆོས་སྐོར་ནས་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་མཛད། ཀེ་གྲུ་བསམ་
སྤྲིངས་ལུགས་སུ་གྲགས། འངས་ལུགས་ཀྱི་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་འཕེལ། འངས་ལོ་མ་གསལ།
བསམ་འདོད་ཁོག་ཅིས། རང་གི་འདོད་དོན་སྤྲུབ་ཐབས་ཁོག་ཏུ་བརྩིས་བརྒྱབ་པ།

བསམ་གནག་བསམ་ནག་དང་དོན་འདྲ།

བསམ་གནག་གྲེད། མི་རུང་ཁོག་ལ་བཅང་ནས་སྒྲོད་དན་སྒེལ་བ། མི་ལ་བསམ་གནག་བྱས་ན་རང་
ལ་ལས་འབྲས་དན་བ་འཁོར་ཡོང་།

བསམ་མཐོ། བསམ་སྒོ་དང་འདྲ།

བསམ་པ། ① སེམས་པའི་མ་འོངས་པ། ② བྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་བྱ་དངོས་སྒྲུབ་པའི་ནང་ཚུར་སྒྲུབ་བྱུང་བ།

བསམ་པ་བྱ་གཅིག་བསམ་པ་བྱ་ནང་དུ་བཞུགས། བསམ་དཀའ། བསམ་དན། བསམ་མེད། བསམ་
ཡོད། བསམ་པ་མངོན་ཕྱོགས། བསམ་པ་གཅིག་མ་བྱུང། བསམ་པ་ཆེར་བརྒྱུད། བསམ་པ་
འཇམ་པོ། བསམ་པ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན། བསམ་པ་ལྟར་མ་གྱུར་བ། བསམ་པ་བརྟན་པ། བསམ་པ་
དག་པ། བསམ་པ་དྲག་པོ། བསམ་པ་ནག་པོ། བསམ་པ་མང་པོ། བསམ་པ་ཅན། བསམ་པ་
ཆོལ་མེད། བསམ་པ་བཟང་པོ། བསམ་པ་ཡངས་པ། བསམ་པའི་བྱ་སྒྲིག་བསམ་པའི་དལ་རྩོལ།
སྒྲི་ས་ཉོར་ལ་སྒྲི་ས་ཀྱང་། བསམ་པ་སྤིང་ལ་དཀར་ལེ་རེད། བསམ་པ་དན་བ་གཞན་ལ་བྱས་ན།
སྒྲོར་བ་རུབ་པོ་རང་ལ་འཁོར་ཡོང་།

བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ། ① རྒྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ། ② རྒྱ་ཆེ་བའི་རྒྱན་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། གཞན་གྱིས་སྒྲུབ་
པར་དཀའ་བའི་བྱང་བ་རྩམ་ཆེན་གྱི་ཁུར་ལེན་པར་བཟོད་པའི་བསམ་པའི་སྤྲིང་སྟོབས་རྒྱ་ཆེ་བ་
སྟོན་པའི་རྒྱན་ཞིག་

བསམ་པ་དངོས་ལེན། མིའི་གཤེས་ཀྱི་དང་བསམ་སྒྲོར་གནས་ཚུལ་སྒོ་བྱར་བས་རྒྱུན་པས། སྐབས་
རེ་གང་མོ་ཆེན་པོ་བགད་པ་དང་སྐབས་རེ་འཛིགས་སྒྲག་དང་ཁོང་ཁྱོད་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། སྐབས་རེ་
སེམས་སྒྲུག་གིས་ཐུང་ན་དང་དཔའ་ཞུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་ཚུལ་དེ་རིགས་ནི་དཔེགས་བསལ་
གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་པས། དེས་མི་ཞིག་གི་བསམ་པ་ངོ་མ་དེའི་ཆབ་བྱེད་མི་བྱུང་བའི་
དྲག་ཆར་རྒྱུང་འཚུབ་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་རྒྱན་གཏན་མ་ཡིན་པའི་གནས་གསེས་དང་མཚུངས། དེར་
བརྟེན་མི་སྤྱིའི་གཞུགས་བརྟན་འབྲི་སྐབས་གོང་གསལ་ལས་ལྟོག་སྟེ། བྱི་བྱའི་མི་དེའི་བསམ་པ་
དངོས་དེ་ལེན་བྱུང་བ་བྱེད་རྒྱ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་པའོ།

བསམ་པ་ལུན་སྤུམ་ཆོགས་པ། ཆོས་ནས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་བཞེན་དུ་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་པས་རབ་

ཏུ་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི་འཆོ་བའི་བསམ་བསམ་མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་དོན་དུ་གཉེར་གྱི་མི་གཉེར་
བ་མ་ཡིན་པ་དོ།

བསམ་བ་ལོག་པ། ① བསམ་སྒོ་ཅེ་གཉིས། ② ཞེན་བ་ལོག་པ།

བསམ་པའི་བཀོད་པ། ① འཛིག་ཉེན་ལྟ་ཚུལ། ② བསམ་སྒོ་འཆར་སྣང་།

བསམ་པའི་འབྲུང་སོ། བསམ་སྒོ་གཏོང་སྣངས་སམ་གཏོང་ཕྱོགས།

བསམ་པའི་འབྲུང་བ་བརྒྱད། དགའ་བ་དང་། མོད་མོ། ལྷ་དན། ཁོ་བ། སྒོ་བ། འཛིགས་པ། སྒྱག་མོ།
ངོ་མཆར་བ་བཅས་སོ།

བསམ་པའི་སྒྲོབས། ཉོན་མོངས་ཀྱན་ཏུ་སྒྲོད་པ་མེད་པའི་བསམ་པ།

བསམ་པའི་རྒྱབས་རྒྱུ། ཅོ་མ་རིག་དང་རི་མོ་སོགས་སྒྲུ་རལ་གཙུག་པའི་མཛེས་དཔྱད་ལྟ་བ་དང་།
རིན་ཐང་ལྟ་བ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལ་ཟེར།

བསམ་པའི་ལས། སེམས་བ་དེས་བསྐྱེད་བའམ་ཀྱན་ནས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དག་གི་ལས་སོ།

བསམ་པའི་ཤེས་རབ། མོས་པའི་དོན་ལ་ཆད་མས་དེས་བ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དཔྱད་
ཅིང་སེམས་བར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་པོ།

བསམ་པའི་བསྐྱེད་སྒྲོན། བསམ་སྒོ་ལ་ནོར་སྒྲོན་བྱུང་བ། ཡང་ན། བསམ་པའི་སྒྲག་བཙོག་མིང་གི་
ནམ་གངས་ཡིན།

བསམ་ཕྱོགས། ① བསམ་སྒོ་འཁོར་སྣངས། གནད་དོན་འདི་ལ་དེད་གཉིས་བསམ་ཕྱོགས་གཅིག་
མཐུན་བྱུང་། ② ཀོ་ལོང་དམ་ཆེག་བ་ཟ་བ། དོན་མེད་པར་ཁོ་ལ་བསམ་ཕྱོགས་སྐྱེས་སོང་།

བསམ་འཕེལ། ཡིད་བཞིན་དུ་འབྲུང་བའམ། དེ་དོན་ཇི་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ།

བསམ་འཕེལ་གྱིང་། དགོན་བ་འདིའི་ཐོག་མའི་མིང་ལ་མཛེས་སོ་རྒྱ་བྱ་དགོན་ཞེས་བཀའ་བརྒྱད་
པའི་དགོན་བ་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༦༤༩ ལོར་དགའ་ལྡན་མོ་
བྱང་ནས་བོད་དམག་དང་སོག་དམག་ཡིན་ཁག་གཅིག་བཏང་ནས་དགོན་བ་དག་ལུགས་པར་
བསྐྱུད། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྲག་
ཕྱིང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་འཕེལ་སྒྲོན་དབང་། [མངོན]དཔག་བསམ་ཤིང་གི་མིང་གཞན།
བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ། བྱ་ཁྱུང་གིས་མཆོ་སྒྲུལ་ཟས་སུ་བྱེད་ཅིང་། མཐར་ཆུས་ཤིང་
འཁོགས་ནས་རྒྱ་མཆོར་ལུང་ཉེ་སྒྲོགས་ཤི་སོང་བའི་སྤྱིང་རྒྱ་མཆོའི་ནང་དུ་ལོ་མང་པོར་ལུས་
བ་དེ་ནི་རྟེན་བ་དཀའ་བའི་རྟོར་བུ་བསམ་འཕེལ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་
གཏམ་རྒྱུད་དུ་གྲགས།

བསམ་འཕེལ་མ་མ། [མངོན] རྒྱ་མཆོ།

བསམ་སྒྲོ། བསམ་མཛོ་ཡང་ཟེར། སེམས་ཀྱི་འཆར་སྒྲོ། བསམ་སྒྲོ་མ་འཁོར་བ། བསམ་སྒྲོ་འཁོར་
མི་སྤྱིང་བ། བསམ་སྒྲོ་ནན་གྱིས་གཏོང་དགོས་བ། བསམ་སྒྲོ་རྒྱ་ཆེན་པོ། བསམ་སྒྲོ་བརྟེན་བ།
བསམ་སྒྲོ་ཅེ་གཉིས། མི་དམངས་ཀྱི་དོན་དུ་བསམ་སྒྲོ་གཏོང་བ། བསམ་སྒྲོ་བཞི་གསུམ་བརྒྱ་
གཉིས་ཐོངས། བསམ་སྒྲོ་ཡུར་རྒྱན་ལ་མ་བསྐྱད་བ། བསམ་སྒྲོ་འགྱུར་བ།

བསམ་སྒྲོ་ཐ་ཤལ། བསམ་སྒྲོ་མ་རུང་བའམ་རྒྱལ་མིན་ཐ་ཤལ་ཅན།

བསམ་སྒྲོ་མཚུངས་བ། སེམས་ལ་བློ་རྒྱལ་འདྲ་བ། མིང་གི་རྣམ་གཤངས་ལ་མགྲིག་གཅིག་དབྱངས་
གཅིག་དང་། མགྲིག་བ་མཉམ། འབྲུག་བ་གཅིག་མཉམ་བྱེད། མཐའ་གཅིག་བ། རྩོགས་མཐུན།
མཚུངས་བར་སྒྱུད་བཅས་སོ།

བསམ་སྒྲོའི་འགྱུར་ཅ། བསམ་སྒྲོ་འམ་ལྟ་རྩོགས་གང་ནས་གང་ལ་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་གནད་ལ་གོ།

བསམ་སྒྲོའི་རང་བཞིན། བརྒྱམ་བྱ་ཞིག་གི་ནང་དུ་གཟུགས་དབྱིབས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོན་པའི་
བསམ་སྒྲོའི་དོན་སྤྱིང་ཡོངས་ལ་ཟེར། བརྒྱམ་བྱའི་བསམ་སྒྲོའི་རང་བཞིན་གྱི་མཐོ་དམན་མཆོན་
རྒྱལ་ནི་གཙོ་བོ་རི་མོ་བའི་མི་ཆེའི་ལྟ་རྒྱལ་དང་འཛིག་རྟེན་ལྟ་རྒྱལ་དང་འཛིག་རྟེན་ལྟ་རྒྱལ། དེ་
བཞིན་བརྒྱམ་བྱས་དངོས་ཡོད་འཆོ་བ་མཆོན་རྒྱ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་པ། ལུས་ལྷགས་གང་ཡོད་
གྱིས་སྒྲུ་རྩལ་གསར་རྩོམ་དེ་རྩོམ་བ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོངས་ཆོད་དང་རྟོགས་དཀའ་བའི་སྟོང་
བསམ་ལ་བསྐྱར་དགོས་པའི་འདོད་རྒྱལ་འཛིན་གྱི་ཡོད།

བསམ་བྱུང་། ཐོས་དོན་ལ་སེམས་ཤིང་དབྱང་ནས་ངེས་བ་རྟེན་བའོ། དབྱེ་ན་ཆིག་ལ་སེམས་བ་
དང་དོན་ལ་སེམས་བ་གཉིས་སོ།

བསམ་བློ་གཉིས་པ། བསམ་བློ་གཉིས་པ་ལོ།
བསམ་བློ་གཉིས་པ། ཐོས་པའི་དོན་ལ་སེམས་ཤིང་དབྱེད་ནས་ཆོད་མས་ངེས་པ་རྟེན་པའི་ཞེན་
རིག་དཔེར་ན་སྒྲིམ་ཏེ་ཉག་པར་ཏྲོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོད་མ་དང་། དེའི་རྒྱུ་དུ་སྦྱར་པའི་
བཅད་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།
བསམ་སྦྱོར། སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱོར་དང་། ལུས་ཀྱི་ལག་ལེན། བསམ་སྦྱོར་དན་པ། བསམ་སྦྱོར་
བཟང་པོ། མ་རུངས་པའི་བསམ་སྦྱོར། བསམ་སྦྱོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པར་འཆང་བ།
བསམ་སྦྱོར་གཉིས། བསམ་པ་ཀུན་སྦྱོར་དང་། སྦྱོར་པ་ལག་ལེན།
བསམ་སྦྱོར་མ་རུངས་པའི་བྱ་བ། བསམ་པ་དན་པ་དང་སྦྱོར་པ་གདུག་རྩལ་ཆེ་བའི་བྱ་སྦྱོར།
བསམ་མེད། བསམ་སྒྲོག་ཏོང་ཚུལ་སོགས་ཀྱིས་པའི་བྱ་སྦྱོར་ཅན་ཏེ། ཀྱིས་པ་བསམ་མེད་ཅེས་པ།
བསམ་ཅེ་དགོན། བག་སྒྲོམ་རབ་འབྱམས་པའི་བཞུགས་གནས་དང་བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཉམས་གསོ་བྱུང་མེད། ད་ལྟ་བོད་རང་སྦྱོང་ལྗོངས་ལྟ་ས་ཤིང་ཁྱེད་ལྟུན་བྱུང་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
བསམ་ཚུལ། བསམ་སྒྲོ་འཁོར་སྤངས། བསམ་ཚུལ་རྒྱུ་ལག་ལ། རང་གི་བསམ་ཚུལ།
བསམ་རྫོགས། རྫོ་ཁ་རྫོགས་པ། བསམ་རྫོགས་ཡི་རང་།
བསམ་ཞིབ། བྱ་བ་ལ་བསམ་པས་ཞིབ་པར་དབྱོད་པ།
བསམ་གཞིག་ བསམ་སྒྲོ་ཞིབ་སྤྲ་གཏོང་བ། གནད་དོན་ལ་བསམ་གཞིག་བྱེད་པ། བསམ་གཞིག་
ལེགས་པར་བྱེད་པ།
བསམ་བཞིན། ① སེམས་ལ་དྲན་བཞིན་པ། ཉག་པར་ཁྱོད་བསམ་བཞིན་དུ་ཡོད། ② ཤེས་བཞིན་
དུ་བྱེད་གསོད་བྱེད་པ། བསམ་བཞིན་དུ་ནོར་འཁྲལ་བཟོས་ན་དེའི་ངོ་སོ་ཆབས་ཆེན་རེད།
བསམ་བཞིན་དུ་བསད་པ། ཁོས་བསམ་བཞིན་དུ་རྩུབ་སྒྲིབ།
བསམ་བཞིན་དུ་མིའི་སྲིད་པ་བཟུང་བ། སྤང་འདས་ཀྱི་ས་ལ་གནས་པའམ་ས་ཐོབ་པའི་བྱང་རྩལ་
སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བའི་སྤྱུག་བསྐལ་ལས་སྦྱོལ་བའི་ཆེད་དུ་སྤྲར་
ཡང་མིའི་སྲིད་པར་བཞེས་པ་ལ་ཟེར།

བསམ་བཞིན་སོགས་ཀྱི་སྒྲེ་ཚན། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྩེའི་ནང་གསེས། བརྩ་ཚན་བདུན་
པ་ལ། དུད་འགོ་གསོད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། འགྲོད་པ་སྦྱིད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། གག་ཆེ་ལ་སྒྲོག་
པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། རྩུ་ཅེ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ལུང་མེད་དང་གནས་གཅིག་ཏུ་ཉལ་བའི་ལྷུང་
བྱེད་དང་། དངངས་པར་བྱེད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། སྦྱིད་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། མ་བྱིན་པས་ཉེ་བར་
འཆོ་བའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། སྐར་བ་འདེབས་པའི་ལྷུང་བྱེད་དང་། ལུང་མེད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགོ་
བའི་ལྷུང་བྱེད་བཅས་བརྩཤོ།

བསམ་བཟང་། བཟང་པན་གྱི་སེམས་པ།

བསམ་ཡས། ① མཐའ་ཡས། ② ལྟོ་ཁ་གྲུ་ནང་རྫོང་གི་ས་ཆ་ཞིག

བསམ་ཡས་དཀར་ཆག རབ་འབྱམས་དམ་པའི་ཞིང་གི་ཡོན་ཏན་ཀུན་ཚང་དཔལ་ལུགས་གསུམ་
མི་འགྱུར་ལྟན་གྱིས་བྱུ་བ་པའི་གཙུག་ལག་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པའི་ལེགས་གསོའི་
སྤེལ་བྱེད་ལྟར་བསྐྱབས་པའི་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བརྫོད་པའི་དཀར་ཆག་སྐལ་བཟང་དང་པའི་སྒོ་
འབྱེད་དོ་མཆར་བྱ་མཆོའི་རེ་འུ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་སྤྱིར་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་སྐབས་སུ་སྤྱ་
གསལ་སྤང་གིས་བརྩམས་པར་བྲགས་པའི་སྤྱ་བཞེད་དང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་སྐབས་ཁྱེའོ་
བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་རྒྱུད་གིས་བརྩམས་པའི་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་མོ་ཞེས་བ་གཉིས་
འདུག་ནའང་། བཀའ་རྒྱོན་བཤད་སྤྱད་དབང་སྤྱུག་བྱུལ་པོས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ལྷག་
ལོར་བརྩམས་པའི་བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་འདིར་སྤྱ་གསུང་བྲགས་རྟེན་ལེགས་གསོ་ཞུས་
ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་བརྫོད་པ་དང་བསྐྱར་ན་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་གཤེས་སུ་བ་དང་། མཛོད་བྱེད་ཞུས་
འདེབས་འབྲུལ་མཁན་སྤྱིན་པའི་བདག་པོའི་མིང་མོ་ཡོད་པ་དེ་ལས་སྐབས་དེའི་སྤྱིར་བྲག་
རྩིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དཔྱད་གཞིའང་ཡིན།

བསམ་ཡས་དཀར་ཆག་ཆེན་པོ། ཁྱེའོ་བརྩོན་འགྲུས་གཡུང་རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས་པའི་བསམ་ཡས་
གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆེན་མོ་ཞིག

བསམ་ཡས་དགེ་རྒྱས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དེལ་བྲ། ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་སྐབས་བརྩན་མོ་
འགོ་ས་སྤེལ་བྱེད་མོ་བཅན་གྱིས་ཡོན་ཏེ་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱེད་དཔེ་གསུམ་ནས་བསྐྱབས་པའི་

ཅོང་ཆེན་པོ་ཞིག

བསམ་ཡས་དགོན། སྤྱི་ལོ་༢༠༠༡པའི་ལྷགས་སྒང་ལོར་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་སྒོང་ལྷེ་འུ་བཙན་གྱིས་བཏབ།
དེའི་དུས་སུ་གྲུབ་མཐའ་ཉིང་མ་བ་ཡིན། དེ་ནས་མི་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་རིང་གི་ཟང་ཟེང་དང་
བོད་སིལ་བུའི་དུས་ལུན་རིང་བ་བཙས་ཀྱི་རྒྱན་བས་དུས་རབས་བཙོ་ལྷ་ནས་དུས་རབས་བཙོ་
དུག་པའི་མཆོམས་སུ་དགོན་བ་འདི་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་། དག་རྒྱན་ལྷར་ན་མེས་འཛིག་བ་ཡིན་
རྒྱུ། དུས་བྱིས་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པོ་སོགས་སྤྱེས་ཆེན་མང་པོས་ཉམས་གསོ་རིམ་བར་
མཛད། གྲུབ་མཐའ་ནི་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གྲན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསམ་ཡས་མཆོམས་བླ། བསམ་ཡས་ཀྱི་བྱང་ཤར་མཆོམས་སུ་ཡོད་པའི་རི་ཁྲོད་ཅིག
བསམ་ཡས་ཆོས་སྤྱོད་ཆེན་པོ། བསམ་ཡས་ཀྱི་གནས་སུང་རྒྱལ་པོ་བེ་ཏར་གྱི་འཁོར་གཏོགས་
བཙན་རྒྱུད་འབར་བ་སྤྱན་བདུན་གྱི་ནང་ཆོན་གཞོན་སྤྱིན་ཡང་ལེ་མེར་ཟེར་ཞིང་། ཡོངས་བྲགས་
སུ་གཞོན་སྤྱིན་ཅི་འུ་དམར་པོ་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་འདུག
བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་། བསམ་ཡས་དགོན་བ་དང་གཅིག་ཡིན།
བསམ་ཡུལ། བསམ་རྫོག་ཏོང་ཡུལ། གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་བ། བསམ་ཡུལ་དུ་མི་ཤོང་བ།
བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་བ། སྤར་རང་གིས་མ་བསམ་བ་དང་མ་བློན་པའི་དོན་རྒྱུ། བསམ་ཆོད་
ལས་བརྒལ་བ།

བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་བྱིར་ལོག། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་དགུ་དང་ཉི་ཤུ་འབྲུག་མཆོམས་
རྒྱབས་ཀྱི་མུ་རུ་སུའི་རི་མོ་མཁམས་ཙན་ལེ་མིང་གིས་བྲིས་པའི་བརྩམ་བྱ་བྲགས་ཙན་ཞིག་ཡིན།
རི་མོ་དེའི་ནང་རྩང་ཉོང་གོང་མའི་སྤིད་གཞུང་གིས་རྒྱང་ལུང་དུ་བཏང་བའི་གསར་བརྗེ་བ་ཞིག་
བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རང་སྤྱོད་ལོ་བཏང་སྟེ། ཁྱིམ་དུ་ལོག་སྤེལ་བའི་སྤར་རྩལ་དེ་
མཆོན་བར་བྱས་ཡོད།

བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དོན་རྒྱུ། སྤར་བསམ་རྩལ་དང་། རི་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་སྤོ་བུར་དུ་
བཟང་ངན་གང་ཡང་རུང་དོན་རྒྱུ་ཞིག་དང་འབྲུག་བ།

གྲིས་འདོད་ལན་འདེབས་མི་རུས་པ། ③ དཔེར་ན། སྤྲུལ་ཆོས་ཅན་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་བྱིར་
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

བསལ་བ་ལྟ། ༡ མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ། ༢ རྗེས་སུ་དབག་བསལ་བསལ་བ། ༣ ཡིད་ཆེས་བསལ་
བསལ་བ། ༤ འཇིག་རྟེན་བསལ་བསལ་བ། ༥ རང་གི་ཆོག་གིས་བསལ་བ་བཅས།

བསལ་བ་འབབ་པ། དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་པ་སྟེ་ཁས་ལེན་མི་རུས་པ།

བསལ་བ་བཞི། མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་དང་། དངོས་སྟོབས་གྱིས་བསལ་བ་དང་། ཁས་སྐྱབས་
གྱིས་བསལ་བ་དང་། གྲགས་པས་བསལ་བ་སྟེ་བཞིའོ།

བསལ་བ་བྱ་ལོག་སྐྱབ། རོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས་བདེན་གཉིས་གང་རུང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་
བདེ་བ་གཉིས་གང་རུང་མི་འཐད་སྐྱམ་འཇོག་པའི་ལོག་རྟོག་གས། སུན་འབྲེན་ལྟར་སྤྲང་གང་
རུང་དུ་བྱུར་པ།

གསལ་བ་བྱ་ལོག་སྐྱབ་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ། བདེན་གཉིས་གང་རུང་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཅིག་ལོས་
སུན་འབྲེན་པའི་རྫོང་དག

བསལ་ཆགས། ར་ཁུ་དང་རྩ་སོགས་ཀྱི་ནང་ཡོད་པའི་གད་སྟོགས་སོགས་དབྱེ་བསལ་གཏོང་བུ་དང་
ཀྱི་ཐངས་ཆགས་རས་ཆགས་སོགས།

བསལ་བཞེན་པ། སྟོག་ཁྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྦྱོང་ཐ་སྟོང་
ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་processing ཟེ།

བསལ་ཡས། གངས་གནས་ཤིག

བསིག་ལུས་པོ་སོགས་སྐྱུག་སྐྱུག་བྱ་རྒྱུ་འཕ་དབ་བྱ་རྒྱ།

བསིག་པ། གསིག་པའི་མ་འོངས་པ།

བསིགས་པ། གསིག་པའི་འདས་པ། བསིག་རྒྱུའི་རལ་བ་སོགས་བསིགས་ཟེན་པ་སྟེ། སྐྱུག་སྐྱུག་
བྱས་ཟེན་པ།

བསིང་། རྩ་སོགས་བསིང་རྒྱ་སྟེ། རྩ་དྲུངས་སྟོགས་བསིང་ནས་གཙང་མ་བྱེད་དགོས།

བསིང་ཆང་། ཆང་བཅགས་ཐེངས་མཐའ་མ་སྟེ་ཆང་རོ་བཅུད་ཞན་ལོས།

བསིང་བ། བསིངས་པ། བསིང་བ། བསིངས། འཆག་པ། སྤང་སྤྱུལ་པ་ཚུ་སྤྱུགས་ཏེ་ཆང་དོ་ལོག་བསིང་བ།
 བསིང་མ་དམར་པོ། མེ་ཉོག་གཡར་མོ་ཐང་གི་མིང་གི་རྩམ་གངས་ཤིག།
 བསིངས། བསིང་བའི་སྤྱལ་ཆིག།
 བསིངས་ཁྱ། ཆང་ཏ་ཅང་སྤྱལ་མོ།
 བསིངས་སྟྱགས། ཆང་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་མིང་།
 བསིངས་བརྟུང་། ཆང་གསུམ་པ་མན་ཆད་ཀྱི་མིང་།
 བསིངས་པ། བསིང་བའི་འདས་པ།
 བསིངས་པོ། རྩ་ཡང་ཡང་བཅགས་པའི་ཐ་མའི་ཁྱ་བ་སྤྱལ་གཅང་ཞིང་དྲངས་པ།
 བསིངས་བྱ། བསིངས་པོ་དང་འབྲ།
 བསིར། འཕེན་པའི་དོན། གསིར་གྱི་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པ་དང་སྤྱལ་ཆིག་མདའ་བསིར་བ་ཡིན།
 མདའ་བསིར་དགོས་ལྟ་བུ།
 བསིར་བ། མཁྱོགས་སྤྱར་གཏོང་བ་དང་འཕེན་པ། མདེའུ་བསིར་བ།
 བསིལ། རྩྭ་ཆང་དམའ་ཞིང་འབྲུག་པའི་དོན་ཏེ། སྟོན་ཁ་ནས་རྒྱ་བསིལ། ཁང་བ་འདི་ཏ་ཅང་བསིལ།
 རྩ་བསིལ། རྒྱང་བསིལ། ཆབ་བསིལ་མ་ཞེས་པ།
 བསིལ་སྐམ། སྤོ་སྐན་སོགས་གི་བ་སྐམ་བྱེད་ཐབས།
 བསིལ་ཁང། ① ཆ་རྩོད་རྒྱུང་བའི་ཁང་པ། ② ཁང་པ་གང་དད་ཆེ་ས།
 བསིལ་ཁུག་ གནས་གཤིས་རྩོད་གང་སྟོམས་པོ་བསིལ་པོར་བྱུང་བ། ད་ནི་གནས་གཤིས་བསིལ་
 ཁུག་འདུག་པས་ལུས་སེམས་སྦྱིད།
 བསིལ་གྱི་བ། ཤིང་བྱང་གི་ལོ་འདབ་སོགས་ཀྱིས་ཉི་འོད་སྤྱི་བ་འདི་གྱི་བ་བསིལ།
 བསིལ་སྟྱོགས། ཉམ་རྒྱ་རྩོད་དུས་སུ་བྱུང་རྒྱའི་ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་མ་ཆས་འབྱོར་དགྱིས་ཤིག་
 གི་མིང་སྟེ། གཞན་དུ་བསིལ་སྟྱོགས་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས་དོན་གཅིག་པར་མངོན་ནོ།
 བསིལ་དགུ། ལུས་པ་བསིལ་བའི་ཟས་སྟོད་སྟན་དབྱང་ཡོད་དོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།
 བསིལ་འགུག་ ལོ་གཅིག་གི་དུས་གཟེར་ཉེར་བཞིའི་ལ་གུལ་ཞིག་སྟེ། སྤྱི་རྒྱ་པའི་ཆེས་པ་འདྲ་དང་འདྲ་

ཡང་ན་ནལ་འཆར།

བསིལ་འགྲགས། གནམ་གཤིས་གང་དུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། བོད་ཆོས་བརྟན་པའི་སྐར་གི་དུས་ཆེགས།

བསིལ་ངད། གང་ངད།

བསིལ་བརྟུན་ཁྲུ། ཟས་སྤོང་གང་ཡང་བསིལ་བརྟུན་འདྲེས་པར་གཏོང་དགོས་པའི་དོན་ཏེ། རྩེ་ཐུར་

མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་དོན་རྩེས། བསིལ་བརྟུན་ཁྲུ་དང་། བསིལ་ཐོད་ཁྲུ་ནི་རིམ་བཞིན་ཟས་

སྤོང་གང་ཡང་བསིལ་བརྟུན་འདྲེས་པ་དང་། བསིལ་ཐོད་འདྲེས་པར་གཏོང་དགོས་པའི་དོན་ནོ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསིལ་ཆབ། ཏུ་གང་མོ།

བསིལ་ལྗོངས། བསིལ་ལྷན་སྤྱི་ལའི་སྤོང་ལྗོངས་ཀྱི་བསྐྱུས་ཆེག

བསིལ་ཐང་། ① ས་ཆ་ཁ་ཡངས་པ་བསིལ་པོ་ཡོད་ས། ② རོ་བརྟུན་བསིལ་བའི་བརྟུང་བ།

བསིལ་དུགས། རྩོས་ལུགས་དང་། ཏུ་དོ་གང་མོ་ལྟ་བུ་གང་ན་བའི་གནས་སུ་སྤྱར་བའི་སྤོང་བཅོས་

བྱེད་ཐབས་ཤིག

བསིལ་ལྷན། [མངོན] ཆོ་བ།

བསིལ་ལྷན་གྱི་ལྗོངས། གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་དང་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྗོངས་ཞེས་པའི་དོན་དེ། རི་བོ་

གངས་ཅན་གྱིས་བོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཕྱོགས་པ་གི་སི་ཐེན་གྱི་བྱང་མཐའ་ནས་ལ་དུགས་ཀྱི་ཡུལ་

བརྟུན་སྟོད་མངའ་རིས་ཀྱི་བར་དང་། དེ་ནས་ཡར་སྐྱུང་གཅང་པོའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེ་འདབས་

བར་ལུགས་རིས་བསྐྱོར་བ་ལྟར་ཡོད་པས་ན་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན།

བསིལ་ལྷན་དུས། [མངོན] ཁ་བ་འབབ་པའི་དུས།

བསིལ་ལྷན་ས། [མངོན] དགུན་ཁ།

བསིལ་ལྷན་སྤྱི་ལའི་སྤོང་ལྗོངས། བོད་ཡུལ།

བསིལ་ཐོད་ཁྲུ། ཁྲུ་ནི་བདེ་སྤོང་པ་སྟེ་འདྲེས་པར་བཏང་བའི་དོན་ཡིན་པས་ཟས་སྤོང་གང་ཡང་

བསིལ་ཐོད་འདྲེས་པར་གཏོང་དགོས་པའི་དོན།

བསིལ་གདུགས། ཉེ་གདུགས་ལྟ་བུ།

བསིལ་བ། ① འབྲུང་བ། ཞལ་བསིལ་བ། བྱག་བསིལ། ཞབས་བསིལ་བ། ② བཞར་བ། དབྱ་སྒྲ་
བསིལ་བ། ③ གཏོང་བ། སྤྱན་ཆབ་མང་པོ་བསིལ་བ། ཇི་ཚུ་བསིལ་བ། ④ གསིལ་བའི་འདས་
བ། ⑤ གསིལ་བའི་མ་འོངས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག ⑥[ཡུལ] འབྲུང་བ། དབྱ་ཞུ་བསིལ་
བ། ཞབས་བྱགས་བསིལ་བ། ⑦ འབྲུག་པའི་ཞེ་ས། སྤྱ་བསིལ་ཡོང་། ⑧ གང་བ། ལྷགས་བ་
བསིལ་བ། བསིལ་རྫོད་འཆམས་པོ་གནས་གཤིས་བསིལ་བ།

བསིལ་བ་ཐོབ་བ། ཐར་བ་ཐོབ་བ།

བསིལ་བ་གསུམ། ཚུགང་དང་། གྲར་གྲུམ། སུག་སྒྲེལ་ཏེ་གསུམ།

བསིལ་བའི་དངོས་པོ། ① དངོས་པོ་གང་བའི་རང་བཞིན་ཅན། ② ཐར་བ་སྤང་འདས།

བསིལ་བའི་ཆར་ལྗན། [མངོན] ① ཚུ་ཕེལ། ② རྒྱ་བའི་མིང་གི་མངོན་བཛོད།

བསིལ་བའི་ཚུ་སྒྲེས། [མངོན] ལྷགས་རིགས་འཁར་བ།

བསིལ་བའི་ཆལ། སྤར་རྒྱ་གར་རྩོམ་གྱི་ཤར་ལྗོངས་སྤྱི་ཡོད་པའི་དུར་ཁྲོད་ཅིག

བསིལ་བའི་ཆལ་ཆེན་མོ། གཟུངས་ཆེན་གྲ་ལྗེའི་ནང་ཆན་ཞིག

བསིལ་བྱ། གང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་བསིལ་བ་དང་འདྲ།

བསིལ་བྱེད། [མངོན] ① ལ་བ། ② བམོ། ③ རྒྱ་བ། ④ སྤྱན་བ། ⑤ རྒྱང་། ⑥ ཅན་དན། ⑦ ལྗེའི་ལྗོན་པ།

བསིལ་སྤྱན་མཁན། [མངོན] རྒྱ་བ།

བསིལ་མོ། གང་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་བསིལ་བ་དང་འདྲ།

བསིལ་སྒྲན། ཆ་བ་སེལ་བའི་རྒྱས་བ་ཡོད་པའི་སྒྲན་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་།

བསིལ་སྒྲན་ཟེལ་བ་ཅན། སྒྲན་གྱི་རྒྱས་བ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་བཞུགས་ནས་བཏགས་པའི་སྒྲོང་རི་ཟེལ་

པའི་མིང་གི་ནས་གངས་ཤིག་ཡིན་ཞེས་སྤྱི་ཡོད་ཀྱི་དུང་འཆོ་བ་གྲུ་བྱ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྒྲན་

གྱི་བཟང་བསྐྱས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོ་གསལ་མཐུན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

བསིལ་འཛིན། [མངོན] ཚུ་ལྷ།

བསིལ་བཞི། ཚུགང་དང་། གྲར་གྲུམ། ལི་ཤི། སུག་སྒྲེལ་བཅས་བཞིའི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། དེ་བཞི་ལ་

ཅིའི་ཕྱིར་བསིལ་བཞི་ཞེས། བཟང་པོ་དུག་གི་ནང་ནས་འདི་བཞིའི་རྒྱས་བ་བསིལ་ཆེ་བས་ན་

བསེལ་བཞེས་པ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

བསེལ་བཟུ། འབྲུག་པ་ཐ་ཆོག་པའི་ཟས་རིགས་ཀྱི་མིང་།

བསེལ་ཟེར། [མངོན] ལྷ་བའི་འོད་ཟེར།

བསེལ་ཟེར་ཅན། [མངོན] ལྷ་བ།

བསེལ་ཡབ། བསེལ་གཡབ་དང་འདྲ།

བསེལ་གཡབ། ① ལྷ་བ་གཡབ། ② ལྷ་མོ་བསྐྱེད་པ་ཟེར་བསེལ་གཡབ།

བསེལ་རྒྱ། ཉི་མ་བཀག་ཆེད་ལ་གྲོན་སྒོལ་ཡོད། རྩ་ཁའི་འཕྲོག་སྒྲེ་མང་ཆེ་བས་གྲོན་པ་མང་།

བསེལ་རི། ① གངས་རི། ② བད་གི་རི་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་དེའི་ཅེ་དང་ལྷན་པོའི་དུ་ལྷ་བ་ཐུང་འཕྲང་
དང་ཐུང་བས་དེའི་ནང་རོལ་ཏུ་ཉི་ལྷའི་འོད་མི་འཕྲོག་དེའི་ཕྱི་རོལ་ན་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་ཡོད།

བསེལ་རིགས། གང་བ་བསྐྱེད་པ་འཛམ་ཆ་བ་སེལ་བའི་སྤྲན་དཔུང་ཟས་སྦྱོང་གི་སྦྱི་མིང་སྟེ། གང་ནང་
ཅན་གྱིས་བསེལ་རིགས་ལ་འཛེམ་དགོས།

བསེལ་གསུམ། ཏུས་པ་བསེལ་བའི་སྤྲན་ཅུ་གང་དང་། གྲུང་གྲུམ། མི་མི་གསུམ་གྱི་བསུས་མིང་།

བསེལ་བསེར། ལྷ་བ་གང་མོ།

བསུ། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆེག་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བུ། མགོན་པོའི་མདུན་དུ་འགྲོ་བ་དང་སྤྲན་འཛི་
བ། སྤྲེ་ལེན་བྱེད་པ་སོགས་དགའ་བའི་ནམ་པ་སྤྲན་པའི་དོན་ཉེ། བསུ་བའི་མགོན་པོ་བསུ་
དགོས། མགོན་པོ་བསུ་མཁན། མགོན་པོ་བསུ་བའི་སྐབས་ཞེས་བ།

བསུ་སྦྱེལ། ཐེབས་བསུ་དང་ཐེབས་སྦྱེལ་གྱི་བསུས་མིང་།

བསུ་ཆང་། ① བག་མ་བསུ་བའི་ཆང་། ② ཕྱོགས་མགོན་ཐེབས་བསུའི་སྐབས་དང་རྒྱུའི་ཆང་།

བསུ་སྤོན། ལྷ་བ་ནས་བྱོན་པའི་མི་ལ་བཤམས་པའི་ཐེབས་བསུའི་དབྱེས་སྤོན། ལྷ་བ་ཐེབས་ཕྱོགས་
པོར་བསུ་སྤོན་བཤམས།

བསུ་བ། ① བསུས་བ། བསུ་བ། བསུས། གང་ན་འདྲིན། བག་མ་བསུ་བ། དོགས་པ་སྤོན་བསུ། སྤྲེ་
མགོན་བསུས་བ། སྤོས་སྤེས་བསུ་བ། དུས་ཆེན་ལྷ་བསུ། མདུན་བསུ། ② གང་ན་འདྲིན་གྱི་
མིང་། དགའ་བསུ་ཞུས། ཆེབས་བསུ། ཐབ་བསུ། བསུ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཐེབས་བསུ། དགའ་བསུ།

བསྐྱེད་པ་དགོན། དགའ་ལྷན་པ་ཤེས་ཚོས་སྤྱིར་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་སྤྱི་
ལོ་༡༦༡༡ལོར་བོ་རོ་རྩ་ནའི་ཞབས་རྒྱུ་དང་བྱུག་བཞོས་ཀྱ་རུ་སིད་རྩི་ཡོད་པའི་རི་ཁོང་དེ་ཉིད་
གཞིར་བྱས་ཏེ་གཉན་ཅེ་དཔོན་སློབ་དག་དབང་ཚོས་འཕེལ་ནས་བྱུག་བཅུ་བྱུག་མཐའ་དག་
ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་མ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་མ་བོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསྐྱེད་པའ། གསུ་བེལ་དང་འབྲ།

བསྐྱེད་པའ། བཤང་ལམ་ནས་ཡར་གཏོང་རྒྱུ་ལྟོ་སྤྱོད་སྤྱོད་རིགས་ཤིག

བསྐྱེད་པ། [རྩིང]① ལྷག་པ། ② འཕྱར་བ་དང་མཉེ་བ།

བསྐྱེད་པས་པས་མ་འཕྱས། ལྷ་སོགས་ལ་བཅོར་བའམ་བཤལ་བས་མ་གོས་ཞེས་པའི་དོན།

བསྐྱེད་པ། རི་མ། མེ་ཏོག་གི་བསྐྱེད་པ་དང་། རི་མ་ཞེས་པོ། ཅན་དན་གྱི་བསྐྱེད་པ།

བསྐྱེད་པ། རུལ་རིའི་མིང་།

བསྐྱེད་པ་དང་། དུས་མིན་དུ་སྤྱེག་པ་མང་པོ་བསྐྱེད་ནས་འབྱུང་བའི་མ་ཁུ་བའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། མན་དག་
ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མ་ཁུ་བསྐྱེད་ནད་ཅེས་བྱ་བེ་སྤྱབས་དེས། མུར་སེལ་ལམ་བཀག་གིན་དུ་
ལོག་པ་ཡིས། དཔུགས་རན་སྤྱི་ཞིང་རི་མ་སྤྱེས་པ་དང་། བྱང་ཆ་རྒྱ་ཆན་ལོང་ཞིང་སྤྱེག་པ་བསྐྱེད་
ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསྐྱེད་པ། ཞེ་བརྒྱལ་བའམ་དང་རིང་མི་ཐུབ་པ། ཞེ་བསུན་པ། བསུན་སྤང་སྤྱེ་བ། ཨམ་ཅོག་བསུན་པོ།
སྤྱན་བསུན་དུ་མ་དགོངས་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བསུན་པ། སུན་པ་དང་འབྲ།

བསུན་པོ། སུན་པོ་དང་འབྲ།

བསུན་མ། བསུ་མཁན་གྱི་པོ་ཉ་མོ།

བསུབ། བསུབ་ནི་ཐོའམ་རི་མོ་སོགས་མེད་པར་བཞེ་རྒྱ།

བསུབ་པ། སུབ་པའི་མ་འོངས་པ།

བསུབས། བསུབ་རྒྱུ་ལྟེ་རི་མོ་སོགས་བསུབས་ཟེན་པ།

བསུབས་པ། སུབ་པའི་འདས་པ།

བསུམ། རྫོང་སོགས་ཀྱི་ཁ་གཏན་པ་སྟེ། དཔེ་ཆ་ཁ་བསུམ་དགོས། བྱེ་ཁྱག་ཁ་བསུམ་དགོས།
བསུམ་པ། བསུ་མཁན་གྱི་པོ་ཉ་མོ།
བསུམས། བསུམ་རྒྱུ་ལྟེ་ཅམ་ཁྱག་གི་ཁ་སོགས་བསུམས་ཟེན་པ་སྟེ། རྒྱག་པོར་བྱས་ཟེན་པ།
བསུམས་པ། སུམ་པའི་འདས་པ།
བསུས། བསུ་བའི་སྐུལ་ཆེག་
བསུས་པ། བསུ་བའི་འདས་པ།
བསེ། ① སེ་ཞེས་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞེག ② ཆོན་ཅི་བཏང་བའི་ཀོ་བ་དང་རས་སོགས། ཀོ་
བསེ། རས་བསེ།
བསེ་ཀོ་ ① ཀོ་བ་ཅི་ཅན་གྱི་མིང་། ② རི་དྲགས་བསེ་རུའི་ཀོ་བ།
བསེ་ཁ་སྟོ། སེར་གེ་རྒྱུ་པ་བརྒྱད་པ།
བསེ་ཁབ། ① ཀོ་བསེ་ལས་བཟོས་པའི་ཁབ། ② ལྷ་སྤང་བྱེ་བྲག་པ་ཞེག
བསེ་ཁབ་ཆེངས། བྱང་ཁོག་གི་མ་ལ་ཆེངས་བྱ་ཚུལ་གྱི་མིང་སྟེ། སྟེ་སྟེད་སངས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་
པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བེ་སྟོན་ལས། བྱང་ཁོག་གི་བསེ་ཁབ་ཆེངས་བྱ་བཞི། རྟེན་པ་
ནས་ཐེ་གྲུ་དགེས། དེ་ལ་བསྐུལ་འདི་བྱེ་བྲུར་གཉིས། ལྟེ་བའི་བྱེ་བྲུར་གཉིས་ལ་ཐེ་གྲུ་བཞི་
དགྱེལ་བསྟོན་ལ་དེ་མི་བཞིས་ཐེ་གྲུའི་སྤང་བརྒྱད་ལ་བཀའ་རྒྱུངས་ལ། བཀའ་དགྱེལ་སྟོན་བྱ་
འཇག་སྟོ་རེ་དགེས་ལ་མཇུག་ཐེ་གྲུ་བཞི་པོ་སྟེག་གོང་བྱ་མཐུད་པར་བྱའོ། ཡང་ལྷགས་གཅིག་
ལ་རྟེན་པ་ལ་ཐེ་གྲུ་དགེས། དཔྱད་པ་གཉིས་ལ་ཐེ་གྲུ་རེ་བསྟོན་ནས་དེ་རྣམས་ལ་འཇུག་གི་བྱ་
མིག་རྒྱུངས་ལ་བཅེངས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
བསེ་མཁར་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་བརྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
བསེ་སྐམ། བསེ་ཀོའི་སྐམ།
བསེ་དག་དབང་བཟ་ཤིས། མདོ་སྤྱད་རེབ་ཀོང་བསེའི་ཉ་ལུང་ཞེས་པར་ཡལ་རེན་ཆེན་སྐབས་དང་།
ཡུམ་སྟོང་བྱམས་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་རྩ་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་

འཁྲུངས། གྲུབ་ཆེན་སྐལ་ལྷན་རྒྱ་མཚོའི་དངོས་སློབ་མགར་གོང་ཆེ་བཟན་རྒྱ་མཚོའི་བྱང་དུ་
རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་བཞེས་ནས་མཆན་སྦྱིན་པ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་
ཡུལ་དབྱས་སུ་བྱོན་ནས་འབྲས་སྤྲངས་སྒོ་མང་གྲ་ཚང་དུ་ཆོས་ཁྱེད་མཛད། སློབ་དཔོན་དོན་
གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་དང་། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ། འོད་ཟེར་རྒྱ་མཚོ་སོགས་བསྟན་ནས་གཞུང་ཆེན་
ལ་གསན་བསམ་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉིར་དྲུག་པར་གསང་ཕྱར་དཀའ་བ་ཅུའི་མཆན་བཏགས་
ཀྱང་བཞེས། འཇམ་བཞད་དག་དབང་བཙུན་འབྲས་ཀྱིས་བསྟན་རྫོགས་ཀྱིས་སྟོན་པ་གནང་
ནས་མཆན་དག་དབང་བཏུ་ཤིས་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱད་པར་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་སྤང་
གྲ་ཚང་དུ་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་སོ་གཉིས་པར་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་བཞད་ཀྱི་ཞབས་ཕྱིར་མདོ་སྤང་
དུ་ཕྱིར་ཕེབས། དགྲུང་ལོ་སོ་གསུམ་ལོ་ནས་ལོ་དགྲུའི་རིང་དགོན་པའི་དགེ་སློམ་མཛད་ནས་
འདུལ་ཁྲིམས་ཀུན་སྤྱོད་དམ་འཛིན་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ནས་ལོ་ཉི་ཤུའི་རིང་བཏུ་ཤིས་
འབྲེལ་གྱི་གདན་རབས་གཉིས་པའི་ཁྲི་ལ་ཕེབས། དུག་ཚོམ་ལ་མཆོན་ན། ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་
འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མཐའ་དཔྱོད་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། བསམ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་དཔྱོད་
ལེགས་བཤད་མཛོད་ཀྱི་སྟོ་འབྱེད། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐའ་དཔྱོད་ལེགས་བཤད་རྒྱ་མཚོ། འཕྲིན་
ལས་ཀྱི་རྣམ་བཞག་སོགས་པོད་གཅིག་ཙམ་མཛད། དགྲུང་ལོ་དེ་གཅིག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་
བཅུ་གཉིས་པའི་ས་རྟ་སྤྱི་ལོ་༡༧༣༤ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས།

བསེ་ཅན། ནི་མ་ཅན།

བསེ་ཆང་སྒྲུ། དགའ་ལྷན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་དགེ་ཆེན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་ཆང་སྟོན་གྲ། དུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཡ་རྩེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་ཐེག། བསེ་ཐེབས་དང་འབྲ།

བསེ་ཐེབས། བསེ་ཐེབ་བཅས་མག་ཐེབས་ཀྱང་ཟེད། རས་བསེ་ལས་བཅོས་པའི་ཞུ་སྟེ། སྤར་པོད་ཀྱི་

ཅེ་བྱང་སོགས་ཀྱིས་ཀྱོན་པའི་དབྱར་ཞུ་ཞིག

བསེ་དུག་རེག་དུག

བསེ་དོང་། ཀོ་བསེ་ལས་བཟོས་པའི་མདའ་ཤུབས་སམ་མདའ་དོང་།

བསེ་བྲི། མཆན་ཡོག་ཆེན་བྱའི་རྒྱུད་དུ་གནས་པའི་བསེ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་བུ་འབེལ་བ་ལས་བྱུང་
པའི་སྤྲོ་སྤྲེས་ཀྱི་ལུས་ནས་དྲི་མ་རན་པ་མནས་པ་ཞིག་བསེ་དྲི་མནས་པ།

བསེ་དྲི་ལག་པ། དྲི་ལ་བསྟོས་ནས་བཏགས་པའི་མིང་ཅན་ནག་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། རྩེ་
རྩེ་མཁའ་བ་མཉམ་ཉིད་དོ་རྩེ་ས་མཛད་པའི་སྤྲེས་བྱུ་མིང་ཅན་ནག་པོའི་སྤྲོ་སྤྲེས་ལས། སྤྲེས་
བྱུ་མིང་ཅན་ནག་པོ་ནི། འདི་སྟོད་ན་མི་སྤྲེ་སྤྲེད་ན་སྤྲེ། ཅ་བ་ཟངས་ཁབ་དམར་པོ་འདྲ། བྱ་མོད་
སྤྲེ་འདྲས་ཀྱི་ལ་ནས་ཡོད། ལོ་མ་མཐུག་ལ་མེ་ཏོག་སེར། དྲི་ནི་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་དུག་བཅངས་ན་
བདུད་ཅི་སྤྲེན་བག་ཅན། བསེ་དྲི་ལག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྲ། སྤྲངས་འཛོམས་བཤེགས་འདུལ་ཞེས་
ཀྱང་བྲ། དུག་སེལ་སྤྲེ་འཛོམས་ཞེས་ཀྱང་བྲ། ཉན་བརྒྱ་སྤྲེན་གཅིག་ཅེས་ཀྱང་བྲ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

བསེ་བ། སེ་བ་ཡི་འབྲི་རྒྱལ་གཞན།

བསེ་པོ། དྲི་རན་ཅན་གྱི་འབྲུ་ནག་པོ་ཞིག་

བསེ་འབག་ ① རས་བསེ་ལས་བཟོས་པའི་གདོང་བརྒྱན་འབག་ ② མིའི་རོ་གདོང་ལ་འབྲུམ་བྱ་མང་
པའི་ཤུལ་རྩེས་ཅན་ལ་ཟེར།

བསེ་སྤྱར། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲེན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ་རོ་ཚ། ལྷ་རྩེས་སྟོམས། ལུས་པས་ཁོང་སྤྲོན་
གསོད། སྤྲང་ཐབས་འཛོམས།

བསེ་བྲག་སྤྱབ་སྟེ། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་རྒྱུ་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༩ལོར་ལྷ་མ་སྤྱུག་སྟོན་སྤྲང་རྒྱས་
ཀྱིས་བཏག་ཀྱུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྲོད་སྤྲོད་ས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་བ་
སྤྲེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེ་མོག་ མོ་མོའི་མཆོན་མའི་ནད་གཞན་ལ་འགོ་བ་ཞིག་སྟེ་རེག་དུག་ཀྱང་ཟེར།

བསེ་སྤྱུག་ རི་དྲགས་བསེ་དང་སྤྱུག་ མའི་ནད་གནས་པའི་སྤྱུག་སྤྱུག་ཅེས་བྲ་བ་དང་གཉིས་ཀྱི་མིང་
ལ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་། རི་དྲགས་བསེ་སྤྱུག་པོ་ཁོ་ནའི་མིང་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་
ཏེ། སྤྲེ་སྤྲེད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བཞི་སྤྲེན་ལས། བསེ་བྲ་

དང་སྒྲིག་ མའི་ནགས་ན་གནས་པའི་སྒྲིག་སྒྲིག་ཅེས་བྲ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་སྒྲུངས་
དཔོན་ཀླུ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས།
བསེ་སྒྲིག་ནི། སྤྱ་འབྲེལ་འགར་རི་དྲགས་བསེ་དང་། སྒྲིག་སྒྲིག་གཉིས་ཀྱི་མིང་དུ་བཞེད་པར་
མཆིས་ཀྱང་སྐབས་འདིར་རི་དྲགས་ཀྱི་སྤྱེ་ཆོན་འཕྲེན་སྐབས་གཅན་གཅན་འཕྲེན་པ་མི་རིགས་
ཤིང་རོ་བོ་ནི་བསེ་དཀར་ནག་ཁག་སྒྲིག་ཀྱི་ནང་ཆོན་ནག་པོའི་ཁོངས་གཏོགས་ལ་བསེ་སྒྲིག་
ཅེས་ཟེར་ཞེས་མ་རྒྱ་བཞུག་ཆོས་ཀྱི་འབྲུང་གནས་ཀྱི་ཞལ་རྒྱུན་དུ་འདར་མཆིས་པས་དེ་ལྟར་དོན་
ལ་གནས་སོ། ཞེས་གསུངས་པས་སྦྲད་དཔྱད་ལྟན་དག་གིས་དཔྱད་ཅིག
བསེ་ལལ། ཤིང་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་སྒྲུང་ལ་མངལ། ཞི་རྩེས་བསེ་ལ། ལུས་པས་བད་ཀན་སྒྲིག་
པོ་དང་། པོ་ཆད་རྟིང་པ་སོགས་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བྱ་བ་ཐེབས་སྦྲད་དང་། ཅི་ཅི་ནིའོ།
བསེ་རག་ ཟས་ལོར་ཀྱི་བཅུད་ཟ་བའི་འབྲུང་པོ་ཞིག
བསེ་རུ། ① རི་དྲགས་ཁྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཅིག་ཕྱར་གནས་དང་། སྒྲོ་བའི་
ཆོགས། རྩ་གཅིག་པ་བཅས་སོ། ② བསེ་རུའི་རྩ་ཙོ། ③ [མཛོན] རི་དྲགས་བསེ་རུ་ལ་རྩ་
གཅིག་ལས་མི་སྟེ་བས་གྲངས་གཅིག་མཆོན།
བསེ་རུ་དཀར་པོ། སྟོག་ཆགས་བསེ་རུའི་རྩ་ཙོ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལུ་
རྩེས་བསེ་ལ། ལུས་པས་སྒྲོ་བ་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་རྣག་ཁྲག་རྩ་མེར་སྟེམ། དུག་ཆད་མེལ།
བསེ་རུ་ཁྲོ། སྟོག་ཆགས་བསེ་རུའི་རྩ་ཙོ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲན་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆོ། ལུ་རྩེས་སྟེམས།
ལུས་པས་སྒྲོ་བ་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་རྣག་ཁྲག་རྩ་མེར་སྟེམ། དུག་ནད་སྒྲུང་། བྱང་ཐབས་འཛོམས།
བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་རང་རྒྱལ། རང་རྒྱལ་ཀྱི་རིགས་ལ་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། ཆོགས་ནས་སྦྱོད་པ་ཞེས་
གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ལ་བྲལ་ཞིག་སྟེ། དུད་འགྲོ་བསེ་རུ་ལ་རྩ་གཅིག་ལས་མེད་པ་ལྟར་འདུ་འཛི་
གཡེང་བས་འཛིག་ནས་གཅིག་ཕྱར་གནས་པས་སོ། འདི་ནི་ཕེན་ཏུ་དབང་པོ་རྣམ་པོ་ཞིག་སྟེ།
བསྐྱལ་ཆེན་བརྒྱུར་ཆོགས་པ་བསགས་པ་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གནས་ལ་མཁས་པར་བྱས་
ནས་སྤིང་པ་ཐ་མའི་ཆོ། སངས་རྒྱས་དང་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་སྟེས་ནས།
སྒྲོ་བ་དཔོན་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བ། རང་སངས་རྒྱས་གཞན་དག་སོགས་ལ་མི་བསྟེན་ཞིང་མི་འདྲེ་

བར་གཅིག་ཕྱར་གནས་ཏེ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན། རང་རྒྱལ་ཆོག་པ་
དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སློན་པ་གཞིར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བཟོད།
བསེ་རུ་ལྷ་བྱའི་རང་སངས་རྒྱལ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུའི་ནང་གསེས། རང་རྒྱལ་དག་བཙོམ་གང་ཆེ་
རབས་སྡེ་མ་ལ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་མ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་སྡོན་དུ་མ་བཏང་ཞིང་།
སངས་རྒྱལ་འབྱུང་བ་མེད་པར་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ལམ་མངོན་དུ་བྱས་པ་རི་དྲགས་བསེ་རུ་ལྷ་བྱ་
གཅིག་ཕྱར་གནས་པ་ལོ།
བསེ་རུ་ནག་པོ། སྟོག་ཆགས་ཀྱི་སྤྲུལ་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཆ་ལ་བསྐྱེ། ལྷ་རྩེས་བོད། ལུས་པས་སྒོ་
བ་སོགས་བྱང་ཁོག་གི་རྒྱལ་ཁྲག་ཆུ་སེར་རྣམས་སྟེམ་ཞིང་། ལྷད་པར་དུ་སྒོ་བའི་རྒྱག་ཆུ་སྟེམ།
བསེ་རུ་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ། ཤེར་བྱིན་དོན་བདུན་ཙུའི་ནང་གསེས། ལམ་ཤེས་གང་ཞིག་བདག་མེད་
བྱེད་དང་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཉི་ཆེ་བའི་མཁུན་པ་སྟེ། རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་སོ།
བསེ་རུའི་རྒྱལ་བ། [མངོན] རང་སངས་རྒྱལ།
བསེ་རུའི་རྒྱ། བསེ་རུའི་རྩ་ཚོ།
བསེ་ལེ་སྤྲར་ཤོག[ཡུལ] འབའ་ཁོག་དང་དོན་གཅིག་ ཁྱི་རན་ཅན་གྱི་འབྲུ་ནག་པོ།
བསེ་ཤིང་། ལྷོ་མོན་སོགས་ནགས་ཆལ་སྤྲུག་པའི་ནང་དུ་སྤྱེས་པའི་ཤིང་སྤོང་ལ་ཐུག་རིག་བྱས་ན་
ལུས་ལ་མ་འབྱུང་ཞིང་སྤྲང་བའི་དུག་ཡོད་པ་ཞིག་
བསེ་ཤིང་དུག་ མི་རྒྱ་བའི་དུག་གི་བྱེ་བྲག་བསེ་ཤིང་ནག་པོ་ལས་འཕོས་པའི་དུག་
བསྟེ་དགོན་པ། ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་སྤྱིང་དང་བསྟེ་སྤྲར་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་
བཅུ་བའི་མེ་འབྲུག་སྟེ་ལོ་༡༦༡༥ལོར་སྒོན་མགར་གྱི་གདུང་རྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་བསྟེ་དགོན་
ཡོན་ཏན་ལྷན་འབྲུག་གིས་རྩེ་བཅུན་ཆེན་པོའི་ཞལ་མཇལ་ནས་རྩེ་བའི་གྲུར་ནང་རྩོ་ནང་བའི་
ཆོས་སྟེ་ཞིག་གསར་དུ་བཏབ། རྩེ་སུ་མེ་འབྲུ་རྒྱལ་ལྷགས་ཐར་འབུམ་གྱི་དུས་སྟེ། མཁར་སྤུལ་
དང་པོ་གྲུན་དགའ་དར་རྒྱས་མཆོག་གིས་བདག་སྤྱོད་གནང་བའི་རྩེ་བ་བྱུ་ནང་དུ་སོག་དགོན་
ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་གཅིག་བསྟེ་བྱས་ཏེ་ཡུལ་བཟ་ཤིས་མེ་ལོང་ཐང་ཞེས་པར་གནས་སྟེས་
ཤིང་། བསྟེ་དགོན་ཐུབ་བསྟན་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་ངེས་དོན་དགའ་བའི་ཆལ་ཞེས་ཡོངས་

སུ་གྲགས་པའི་མཆན་དེ་གསོལ། གྲུ་མཐའ་རྫོགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་རྒྱ་བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆ། གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས་ཀྱི་བསེགས་ངོས་ཀྱི་སྤང་ཆ་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་སྤང་ཆ་རིག་
པའི་གས་ཤིག་ཡིན། གྲུ་བཞིའི་དབྱིབས་ཀྱི་དངོས་པོར་བསེགས་ནས་གྲུ་དུ་བལྟས་པའོ།
བསེགས་ནས་སྤང་དུ་བལྟས་ནས་མཐོང་བའི་སྤང་ཆའི་རྣམ་པར་བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆའི་རྣམ་
པར་བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆ་ཟེར། གྲུ་བཞིའི་བསེགས་ངོས་ནི་ངོས་སྟོན་མཐའ་ཐིག་ཆ་གཅིག་
དང་བསེགས་ཐིག་ཆ་གཅིག་ལས་གྲུ་བ་པ་ཞིག་ཡིན། དེའི་སྤང་ཆའི་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩ་ཐིག་དེ་ཆ་
སྟོན་པའི་གནས་བབས་ཡིན་པ་དང་། འགྱུར་ཐིག་གི་བསེགས་མཐའི་ངོས་དེ་བསེགས་བཟོད་
ངང་ནས་ས་ངོས་སུ་གནས་ཡོད། ཡང་དེའི་སྤང་ཆའི་ཁ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟེང་བསེགས་དེ་བསེགས་
བཟོད་ངང་ནས་གནས་ཆགས་ངོས་སུ་གནས་ཡོད། བསེགས་ལྡན་འོ་ས་ས་ཆགས་ངོས་ལ་
བསེགས་སུ་གནས་ཡོད། གནས་ཆགས་དང་ས་ཆགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་བབས་ནི་
བསེགས་མཐའི་འོག་ལུལ་གྱི་ཐིག་གི་ཁ་ཕྱོགས་དང་བསེགས་མཐའི་བསེགས་ཆད་ལ་བརྟེན་
ནས་གཏན་འཁེལ་དགོས། བསེགས་ལྡན་སྤང་ཆའི་རི་མོར་ཡལ་ཆགས་ཁག་གསུམ་ཡོད་པས་
དེ་ཆོ་མང་ཆེ་བ་བསེགས་གྲུ་བལྟ་དང་བསེགས་སྤང་བལྟའི་སྤང་ཆའི་ནང་དུ་གནས་ཡོད།

བསེགས་པ། དྲང་པོ་མིན་པར་འབྲེད་འབྲེད་ཀྱི་དོན། ལམ་བསེགས་ནས་འགྲོ་སྤྱུག་ཁ་བསེགས་ནས་བཅད།
བསེང་། སངས་དང་དོན་འདྲ།

བསེངས། བསེང་རྒྱུའི་ཨི་ཁུང་བསེངས་ཟེན་པ།

བསེད་པ། གསེད་པའི་འདས་པ།

བསེད་བལ། བསེད་ཟེན་པའི་བལ།

བསེན། [རྫིང] ① བཤེས་གཉེན། ② གདོན།

བསེན་ཐོར། སྤྱ་གྲུ་བཙས་མ་ཐག་བསེན་མོས་གཞོད་པ་བྱས་པར་གྲགས་པའི་ཐོར་ནད་ཅིག

བསེན་འཐོར་བ། [རྫིང] སེམས་ལ་གཅགས་ཤིང་མཛའ་བ།

བསེན་མོ། འདྲེ་མོ། རྒྱལ་བསེན།

བསེར། གཅེས་སྤྲུམ་བྱེད་བའམ་སེར་སྒྲ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ནད་པས་རང་གི་ལུས་ལ་བསེར། འབྲུ་
རིགས་བསེར་ནས་བཞོལ་ལྟ་བུ།
བསེར་བ། [རྟིང] སེར་སྒྲ།
བསེར་བྲ། [རྟིང] ① རྒྱང་སྒྲི། ② དལ་རྒྱང་ངམ་འངམ་རྒྱང། རྒྱང་བསེར་བྲ་སིབ་སིབ་ལྡང་བ།
བསེར་མ། བསེར་བྲ་དང་འབྲ།
བསེར་མ་ལྡང་བ། རྒྱང་དལ་བྲ་ལང་བ།
བསེལ། འཛིགས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲེལ་མ་སྒྲེ། ལམ་དུ་བསེལ་ཞེས་ལམ་བར་འཛིགས་པ་སྤྲང་བའི་སྒྲེལ་མ་བྱེད་པ།
བསེལ་བ། [རྟིང] ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ལམ་ལ་སྤྲང་སྒྲེལ་བྲས་པ།
བསེལ་བའམ་བསེལ་བྱེད། སྒྲེལ་མ་དང་ལམ་མཁན་གྱི་མིང་།
བསེལ་བྱེད། [རྟིང] ལམ་སྒྲེལ།
བསེལ་མ། [རྟིང] སྒྲེལ་མ།
བསོ། རྒྱར་པོན་པོའི་བརྟེན་ཞིག་སྟེ། ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་བྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ལ་དར་བའི་སྒྲ་ཞིག
བསོ། ① འབོད་པའི་སྒྲ་ཞིག་སྟེ། གྱེད་དང་ཀ་ཡེ་ཀེ་སོགས་དང་འབྲ། ② ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་བཅའ་བའི་
དོན་ལ་བསོ་དང་བཅས་ལ། བསོས་ཟེར་བའི་འབྲི་ཚུལ།
བསོ་ཁ་བསྤྲང་བ། སོ་ལྟ་བུ་བྲེ་བྲ་ར་དང་། ས་མཆམས་སྤྲང་བ།
བསོ་སྒྲ། བསྐྱ་སྒྲ་ཡང་ཟེར། ཀི་ཀི་བསོ་བསོའི་སྒྲ།
བསོ་བ། དལ་བ་ལས་སྤར་གསོ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོ་བའི་མ་འོངས་པ།
བསོ་བསོ། གྲེ་གྲེ་བསོ་བསོ་ལྟ་གསོལ་ལོ་ཞེས་ལྟ་གསོལ་གཏོང་སྐབས་ལྟ་འབོད་པའི་སྒྲ།
བསོག་པ། སྤྲངས་པ་དང་སྤྲད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་མ་འོངས་པ།
བསོགས། བསོགས་ནི་རྟོར་སོགས་མང་དུ་བསགས་ཟེན་བ་སྟེ་འདྲིར་བསགས་ཀྱི་བ་བྲུབ་ཆེ།
བསོགས་པ། སྤྲངས་པ་དང་སྤྲད་པའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོག་པའི་འདས་པ།
བསོང་པོ། [རྟིང] འཕྲོགས་བདེ་བ།
བསོངས། བསང་གི་སྒྲུལ་ཆོག

བསོད། ① བྱེད་མེད་ལས་ཆོག་དགའ་བའི་དོན་ཏེ། ལུས་སྦྱིད་སེམས་བསོད། ② བཟང་བའི་དོན་
ཏེ། བགྲེས་པའི་མི་ཡི་ཁ་ཟས་བསོད་པ་ཟ་བ་འདྲ།

བསོད་ཉམས་པ། ① བསོད་ནམས་ཉམས་པ། ② གཟུགས་སྟོབས་ཉམས་པ། ③ འདོད་པ་ལ་ལྷག་
བར་སྦྱོད་པ་བཅས་སོ།།

བསོད་སྟོམས། འཁོར་བ་དང་བྲིམ་ཐབ་སྤང་བའི་དགེ་སྟོང་དག་དུས་ཐོག་ཏུ་བཟའ་བཏུང་གཞན་
ལས་སྟོང་ནས་གསོལ་བའི་མིང་ཡིན། སྦྱིན་པོ་དང་དང་སྦྱིན་ལུལ་གཉིས་བསོད་ནམས་མཉམ་
བའི་བྱིར་ན་བསོད་སྟོམས་ཟེར། སྦྱིན་གཏོང་གི་བསོད་ནམས་སྟོམས་པ། བསོད་སྟོམས་པ།
བསོད་སྟོམས་སྦྱོར་བ། བསོད་སྟོམས་སྟོང་བ། བསོད་སྟོམས་ལ་རྒྱ་བ།

བསོད་སྟོམས་པ། འཁོར་བ་དང་བྲིམ་ཐབ་སྤང་ཞིང་འཆོ་བ་སྟོམ་བྱུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཞུགས་པའི་
དགེ་སྟོང་གི་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན།

བསོད་སྟོམས་ལེན་པའི་ཆོད། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་བྲལ་བར་བསོད་སྟོམས་སྦྱོད་ཅིང་རྒྱ། བསོད་
སྟོམས་པ་ལ་རྟེན་པས་ཆོག་པའི་བསོད་སྟོམས་པ་དང་། མཐར་གྱིས་སྟོང་བའི་བསོད་སྟོམས་
པ་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གསུམ། བསོད་སྟོམས་པ་ལ་རྟེན་པས་ཆོག་
པའི་བསོད་སྟོམས་པ་ནི་འདྲིས་པའི་བྲིམ་ནས་ཟས་ཅི་ཙམ་རྟེན་པ་ཙམ་ཟ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ།
མཐར་གྱིས་སྟོང་བའི་བསོད་སྟོམས་པ་ནི། བྲིམ་ནམས་སུ་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་དེ་བསོད་སྟོམས་
ཅི་ཙམ་རྟེན་པ་ཟ་བར་བྱེད། བདག་གིས་འདི་ནས་བཟའ་བ་དང་བཅའ་བ་བཟང་པོ་འཛོལ་བོ་སྟམ་
ནས་གོ་འཕང་བསྟོད་དེ་མི་འགྲོ་བའོ། སྦྱོན་གཅིག་པ་ནི་སྦྱོན་གཅིག་པོ་དེ་ལ་འདུག་ནས་ཅི་ཙམ་
ཟ་བ་དེ་ཙམ་དུ་ཟ་བར་བྱེད་ཀྱི། དེ་ལས་ལངས་ནས་མི་ཟ་བའོ། ཟས་ཀྱིས་མི་ལེན་པ་ནི་ཟས་
ཀྱི་བྱིར་འདུག་ནས་ཅི་ཙམ་གྱིས་བདག་འཆོ་བའི་ཟས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་སྤངས་ནས་ཟ་
བའོ། ཆོས་གོས་གསུམ་པ་ནི་སྦྱེས་སྦྱར། ལྷ་གོས། མཐར་གོས་གསུམ་གྱིས་འཆོ་བར་བྱེད་
ཅིང་དེ་ལས་ལྷག་པའི་གོས་མི་འཆང་བ་དང་། བྱིང་བ་པ་ནི་ཆོས་གོས་གསུམ་མཐ་གོས་ལྷག་
ཅི་འཆང་བ་ཐམས་ཅད་བལ་ལས་བྱས་པ་ལ་སྦྱག་འཆང་གི་དེ་ལས་གཞན་མི་འཆང་བ་དང་།
ལྷག་དར་ཁྲོད་པ་ནི་ལམ་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པར་བོར་བའི་གོས་གཤང་གཅི་སོགས་ཀྱིས་རེག་པ་

མི་གཅང་བ་རྣམས་ཐོར་ཏེ་རུང་བ་སྦྱང་ཏེ་བགྲུས་ཏུ་བ་ཁ་དོག་བཟང་ཐོར་བསྐྱར་ནས་འཆང་
 བར་བྱེད་པ་དང་། དགོན་པ་བ་ནི་གོང་དང་གོང་དཔ་ལ་སོགས་པས་དཔེན་པའི་དགོན་པ་དང་
 རྒྱལ་མ་འདབས་ལ་སོགས་པར་གནས་པ་དང་། ཤིང་རུང་བ་ནི་ཤིང་ལྗོན་པའི་རུང་དུ་གནས་
 འཆང་ཞིང་བཏེན་པར་བྱེད་པ་དང་སྒྲ་གཤ་མེད་པ་ནི་སྤྲེང་གི་ཐོག་མ་བཀའ་ཅིང་མ་གཡོགས་
 པའི་ཕྱོགས་སུ་གནས་འཆང་བར་བྱེད་དང་རྩེད་པ་ནི་གང་དུ་སྤྲེང་པ་ཤིང་ཅོག་འདོར་བའི་
 རྩེད་པ་དུ་གནས་འཆང་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅོག་ལུ་བ་ནི། ཁྱིམ་ཁྱིམ་རྩེ་སྤྲེང་དུ་ཅོག་ལུར་
 འདུག་སྟེ་ཁྱིམ་སོགས་པ་ལ་རྒྱབ་བམ་སྒོས་མི་བཏེན་པ་དང་། གཞི་རི་བཞིན་པ་ནི་རྩེད་པ་ལོ་
 མ་ལ་སོགས་པ་བཏིང་པ་ལ་མལ་འཆང་ཞིང་ལན་ཅིག་རི་ལྷར་བཏིང་པ་ལ་མལ་འཆང་བར་
 བྱེད་ཀྱི་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་བཞེ་ཞིང་མི་འཆོས་པའོ། དེ་དག་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལས་རི་ལྷ་བ་
 བཞིན་ཡིན་ནོ། ཡང་བྱིང་བ་པ་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ལ་རྩེད་པ་དུ། འཕྲིང་། ཆེན་པོ་གསུམ་ཡོད་
 དོ། བསོད་སྟོམས་པ་ལ་གསུམ་ལས། རྩེད་པ་ནི། གོང་དུ་བྱིན་པ་ན་ཀུན་དགའ་ར་བར་རྟེན་པ་
 ལེན་པ་བྱེད་པ་དང་། འཕྲིང་ནི། དེར་མི་ལེན་པར་ལམ་དུ་རྟེན་པ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་
 པོ་ནི། དེར་ཡང་མི་ལེན་པར་གོང་ཁྱིམ་གྱི་ཉེ་སྒོར་དུ་བྱིན་ནས་རྟེན་པ་ལེན་བྱེད་པའོ། ལྷན་
 གཅིག་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩེད་པ་ནི། ཉན་ས་ལས་བཤད་པ་བཞིན་དང་། འཕྲིང་ནི་ལྷན་
 གཅིག་པོ་དེ་མ་སྤངས་ཀྱི་བར་དུ་ཐོས་ནས་ཟས་བསོད་པ་བྱུང་ན་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ཐོས་
 རས་ཟས་བསོད་པ་ཡང་ལེན་པར་མི་བྱེད་པའོ། ཟས་བྱིས་མི་ལེན་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས།
 རྩེད་པ་ནི། ཁ་ལ་སོགས་པ་མ་བགྲུས་ཀྱི་བར་དུ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། འཕྲིང་ནི། ཟས་ཟ་
 བཞིན་དུ་གཞན་གྱིས་བསྐྱབས་ན་ལེན་པ་ཁ་ལ་སོགས་པ་བགྲུས་ནས་མི་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་
 ནི། ལྷར་ཟས་ཟས་ཅད་ཅིག་ཆར་དུ་སྤངས་ནས་ཟ་བཞིན་དུ་མི་ལེན་པའོ། ཆོས་གོས་གསུམ་
 ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩེད་པ་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་དང་། རས་ཆེན་དང་། གཡན་པ་དགའ་བ་
 དང་ལྷན་དང་གཏིང་བ་འཆང་བར་བྱེད་པ་དང་། འཕྲིང་ནི། རས་ཆེན་སོགས་བཞི་རང་གིས་བྱིན་
 གྱིས་བསྐྱབས་པ་ལ་ལོངས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ཆོས་གོས་གསུམ་ཅམ་འཆང་
 གི་དེ་ལས་ལྷག་པ་མི་འཆང་པའོ། ལྷག་དང་ཁོད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྩེད་པ་ནི། བྱི་བས་

ཐོས་པ་ཆིག་པ་དུམ་བུར་བཅད་པ་གཞན་གྱིས་རང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་ལེན་པ་དང་། འབྲིང་ནི།
 རང་གི་ཆེད་དུ་བྱས་པ་མི་ལེན་པར་མ་དེས་པར་བོར་བ་ལེན་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེ་དག་གི་
 ལེན་པར་དུར་ཁྱོད་དང་ཐུག་དར་ཁྱོད་དང་ལམ་པོ་ཆེར་སྐྱེད་བ་ལེན་པ་ལོ། དགོན་པ་བ་ལ་ཡང་
 གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ཁྱོད་ལས་གཞུ་འདོམ་ལྷ་བརྒྱས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་དང་།
 འབྲིང་ནི། ཁྱོད་ལས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཐུག་གཉིས་གྱིས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་
 ནི། ཁྱོད་ལས་གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཐུག་བརྒྱད་གྱིས་བཅད་པའི་སར་གནས་པ་ལོ། ཤིང་བྱང་བ་ལ་
 ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ཤིང་བྱང་ངོས་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱོར་བར་གནས་པ་དང་།
 འབྲིང་ནི། དེར་ངོས་ཅུང་ཟད་སྐྱོར་བར་གནས་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། དེར་ངོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱོར་
 བར་གནས་པ་ལོ། ལྷ་གཤམ་མེད་པ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། སྟེང་གི་ངོས་གསུམ་གཡོགས་
 ལ་གཅིག་མ་གཡོགས་པར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། སྟེང་གི་ངོས་གཡོགས་ལ་གསུམ་མ་
 གཡོགས་པར་གནས་པ་ལོ། དུར་ཁྱོད་པ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། སྟོན་དུར་ཁྱོད་ཡིན་
 ལ་ད་ལྟ་དུར་ཁྱོད་མ་ཡིན་པར་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། རོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེལ་བའི་སར་གནས་པ་
 དང་། ཆེན་པོ་ནི། སྐྱེ་བོ་ཤིའོ་ཙོག་སྐྱེལ་བའི་སར་གནས་པ་ལོ། ཙོག་ལུ་བ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས།
 རྒྱུང་དུ་ནི། ངོས་གཉིས་བསྟེས་ནས་གནས་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ངོས་གཅིག་བསྟེས་ནས་གནས་
 པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ངོས་ཐམས་ཅད་མ་བསྟེས་པར་གནས་པ་ལོ། གཞི་རི་བཞིན་པ་ལ་ཡང་
 གསུམ་ལས། རྒྱུང་དུ་ནི། ལན་གསུམ་དུ་མལ་འཆའི་གཞན་མི་བྱེད་པ་དང་། འབྲིང་ནི། ལན་
 གཉིས་སུ་མལ་འཆའི་གཞན་མི་བྱེད་པ་དང་། ཆེན་པོ་ནི། ལན་གཅིག་སྟན་བཞིངས་པ་ལ་མལ་
 འཆའི་ཡང་དང་ཡང་དུ་མི་བརྗེ་མི་འཆོས་པ་ལོ། དེ་དག་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་ཞེས་
 བྱ་ཞེ་ན། དཔེར་ན་བལ་མ་ཐེལ་བ་དེའི་ཆེ་སྐྱོད་པ་མི་རུང་ལ་ཐེལ་ནས་རུང་བ་བཞིན་དུ་བསོད་
 སྟོམས་དང་ཆོས་གོས་དང་གནས་མལ་ལ་ཆགས་པའི་ཆེ་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་ལ། ཡོན་
 ཏན་འདི་ཡིས་ཆངས་སྟོད་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ལས་རུང་དུ་སྟོད་བར་བྱེད་པའི་
 ཕྱིར་དེ་སྐྱོད་ཅེས་བྱའོ།

བསོད་བཏགས། བསོད་ནམས་ཁ་བཏགས་ཟེར་བའི་ཁ་བཏགས་ཞན་པ་ཞིག

བསོད་བདེ། ① རྣམ་དཀར་གྱི་ལས། བསོད་ནམས་ཉམས་པ། བསོད་ནམས་བསགས་པ། མིང་གི་
རྣམ་གངས་ལ་སྒྲུབ་བ་བཟང་དང་། ལྷ་མཆོག་མཁར་ཟླ། དགེ་བའི་ཆོག་དགེ་ལེགས། ཆོས།
ཉམས་དགའ་བ། དམ་བ། སྤྲེག་ཟད། ལེགས་བྱས་བཅས་སོ། ② ཞི་གཟའ་གཉིས་ཀྱི་མིང་གི་
རྣམ་གངས། སྤྲིམ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ལ་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་དགེ་
བསོད་བདེ། བསོད་ནམས་ཏེ། བསོད་བདེ་ཆེ་ཆུང་དམ་བསོད་ནམས་ཆེ་ཆུང་ཞེས་མི་སོ་སོའི་
ལེགས་བྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་ཆུང་།
བསོད་ནམས། ① སྟོབས་འབྱོར་ལོངས་སྟོད་སོགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། བསོད་ནམས་དང་མངའ་བའ་ཞེས་
བ་ལྟ་བུ། སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་བ་ལའང་འཇུག ② སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་དང་མཐུན་བའི་
བྱ་ལས་ཀྱི་མིང་ལ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་བསོད་ནམས་ཟེར་ཞིང་དེ་བྱས་བ་ལ་བསོད་
ནམས་བསགས་ཟེར།
བསོད་ནམས་ཀྱི་གནས། བསོད་ནམས་གསོག་པའི་གནས་ཏེ། སྒྲ་མ། ས་མ། ཉན་པ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ། སྟོག་ལ་བྱུག་པའི་མི་བཅས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྟོད། ① བསོད་ནམས་གསོག་པའི་ལུལ། ② བསོད་ནམས་ཙན།
བསོད་ནམས་ཀྱི་སྤང་པོ་ལྷ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཉིང་འེ་འཛིན་གྱི་སྤང་པོ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་
པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྤང་པོ། རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཐོང་བའི་སྤང་པོ་རྣམས་སོ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་འབྲས་བུ། ཆེ་རིང་བ་དང་། ཉན་མེད་པ། ལོངས་སྟོད་ཆེ་བ་སོགས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས། དམིགས་བ་དང་བཅས་པའི་མཆོད་སྤྱོན་སོགས་དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཞིང་། ཆོགས་གསོག་པའི་ཞིང་སྟེ། ས་མ་དང་། ཉན་པ། སྒྲ་མ། དགེ་འདུན། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་བཅས།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས། དགེ་བ་བཅུ།
བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ལམ་བཅུ། དཀར་པོ་དགེ་བའི་ལས་བཅུ་སྟེ་དགེ་བ་བཅུ་ལ་གཟིགས།
བསོད་ནམས་སྟེ་པོའི་དབང་ལྷུག་[མངོན] སིན་པོའི་རྒྱལ་པོ།
བསོད་ནམས་སྟེས། ① བསམ་གཏན་བཞི་བའི་གནས་རིས་གཉིས་པ་སྟེ། གནས་འདིར་སྟེས་པའི་

ལྷ་རྣམས་ནི་ཆངས་གནས་བཞི་སོགས་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོག་ཐོབ་པའི་གནས་ཡིན་པས་
བསོད་ནམས་འཕེལ་ལས་བསོད་ནམས་སྐྱེས་ཞེས་བྲ། ② གནོད་སྤྱིན།

བསོད་ནམས་ཁང་པ། [མངོན] རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་།

བསོད་ནམས་རྒྱན། བདུད་ཀྱི་བྲ།

བསོད་ནམས་བརྒྱན། འཁོར་བསྐྱར་ཐོབ་པའི་བསོད་ནམས་དང་ཕོ་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞིའི་བདག་
པོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་བཞི། བརྒྱ་ཕྱིན་ཏུ་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས། རབ་འབྱུལ་གྱི་བདག་
པོར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས། ལྷ་དབང་གྱུར་པ་ཆངས་ཆེན་ལྷ་བྱུར་གྱུར་པའི་བསོད་ནམས་སོ།།

བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས། སྤགས་རྟེན་མའི་གཞུང་དུ། རྒྱལ་འབྱོར་གཉིས་པའི་སྐྱབས་སུ་ཐོབ་པའི་
ས་ལྗ་བ་སྟེ་ཉི་རྒྱའི་སྤོད་པའི་བསོད་ནམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྦྱོར་བས་ས་
ལྗ་བ་ལ་བསོད་ནམས་རྟེན་གྱི་ས་ཞེས།

བསོད་ནམས་ཅན། རྣམ་དཀར་གྱི་ལས་ལྡན་པ། མིང་གི་རྣམ་ཁངས་ལ་སྐལ་བ་ལྡན་པ་དང་། ལམ་རྩེ་ཅན།
ཆོས་ཅན། དཔལ་ཡོན་ལྡན་པ། བཟང་བྱས་པ། ལེགས་ལྡན་པ། བསོད་ནམས་ལྡན་པ་བཅས་སོ།།

བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་གྲགས་བཟང་། རྩེ་འདི་ཉིད་ཤབ་དགེ་ལྷིངས་ཀྱི་སའི་ཆར་ཁུར་གྱི་རིགས་
སུ་རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༩ལོར་སྐུ་འབྱངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་བཞེས་
སྐབས་ལམན་ཆེན་གྲུབ་བ་ཤེས་རབ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་ལྡན་སྐལ་བ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱི་
སྤྱན་སྲར་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཆོན་བསོད་ནམས་མཆོག་གྲུབ་གྲགས་བཟང་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་
ཉི་ཤུ་པར་ལམན་ཆེན་གང་གི་བྱུང་ལས་བསྟེན་པར་རྩོགས། སྟོབ་དཔོན་གྲུབ་བ་ཤེས་རབ་དང་
ཆོས་ལྡན་སྐལ་བ་བཟང་པོ་གཉིས་ལས་བཀའ་གདམས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གསལ། དཀའ་བཅུ་བ་
དར་བཟང་དང་། གྲུབ་ཆེན་བསོད་སྟོབ་། སྤར་ཐང་བ་ཤེས་རབ་སེང་གེ་རྩེ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ།
འདུལ་འཛིན་གྲགས་བ་རྒྱལ་མཆོན། ལམས་གྲུབ་ཆོས་རྩེ། སྤྱན་སྲེའི་གཉིས་རིན་པོ་ཆེ། གཙང་
བ་སྟོབ་ཟང་བ་སོགས་ལམས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་མ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་
གནས་འབྱམས་ལྡན་པ་བྱགས་སུ་རྒྱུད། ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༤༡༩ལོ་ནས་རྒྱ་གར་སྤྱི་ལོ་༡༤༣༣ལོའི་
བར་སྤང་ཐང་གདན་ས་ལོ་བཅུ་དྲུག་བསྐྱངས། དེ་ནས་དབུས་སུ་ཕྱོན་ཏེ་དཔལ་ལག་ལོ་གྲུ་པའི་

ཆོས་སྒྲིའི་གོ་སར་བཞུགས། གོང་མ་བཤགས་ཀྱི་སྒྲུ་མ་མཛད། ཆོས་ཐེན་མ་མཁའ་སྒྲོ་བློས་དང་།
 ཆོས་ཐེན་ཀྱི་བྱུང་དཔལ། ཆོས་ཐེན་ཆེན་འདུས་པ་བ། ཆོས་ཐེན་དགེ་འཕེལ་སོགས་མཁའ་བྱུང་
 གྱི་སྒྲོ་བ་མ་མཛད་དུ་འདུས། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བྲག་ཚོམ་ཐེ་སྟེང་མཛད། མཐར་དགུང་ལོ་ལྔ་བརྒྱའ་
 བཞི་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་སྟེལ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༩ལོར་སྐྱ་གཤེགས།
 བསོད་ནམས་ལྷན། ① བསོད་ནམས་ཅན། ② [མངོན] སྐྱ་གཅན་གྱི་མིང་།
 བསོད་ནམས་དཔལ་འཛོམས། [ལྷ་སའི་ཡུལ་རྒྱུད] མྱོ་ཆལ་ཞིག་སྟེ་འུ་སྟེ།
 བསོད་ནམས་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ། བཅ་ཆེན་ཨེར་ཏེ་ནིའི་སྐྱ་མེད་བརྒྱད་རིམ་དུ་འཛེན་པའི་གཉིས་པ།
 རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་ལྷག་ལོར་འབྱུངས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གི་ལོར་འདས།
 བསོད་ནམས་སྟོགས་ཀྱི་སྒྲུང་པོ། ལུབ་པའི་ལི་སྐྱ་ཞིག་གིས་ལུང་བསྟན་པར་བྲགས་པ་བཞེན་དཔེན་
 རྩ་ལུང་ཆོས་འཁོར་དབུས་སྤངས་ཞེས་པའི་མོ་དགོན་ཞིག་བྲག་བཏབ། དགེ་ལུགས་པའི་
 བསྟན་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་དཔེན་ས་སྟན་བརྒྱད་ཀྱི་ཚོམ་སྟོལ་བཏོད། འདབ་ཆགས་ལ་
 མྱེད་མོལ་མཛད་ཆུལ་གྱི་མགུར་སོགས་བསྟན་བཅོས་མཛད་དུ་བཅུམས། དགུང་ལོ་བྲག་ཅུ་རེ་
 རྟེན་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གི་སྟེ་ལོ་༡༧༥༠ལོའི་པོད་རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆོས་
 ཉེར་ལྷ་ཉིན་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ།
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པ། མི་དགེ་བའི་ལས།
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་མཛད་པ། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་ཆོག་སྟེ།
 བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ནི་མི་དགེ་བའི་ལས་དང་སྟོག་པའི་ལས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
 བསོད་ནམས་མེ་ཏོག་མེ་བའི་མེ་ཏོག།
 བསོད་ནམས་ཅེ་མོ། སྟོབ་དཔོན་བསོད་ནམས་ཅེ་མོའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
 བསོད་ནམས་ཞིང་། ཡོན་གནས་བྲག་བྱ་བའི་ཡུལ།
 བསོད་ནམས་བཟང་པོ། ས་སྐྱ་སྟོབ་དཔོན་ཏི་ཤི་ཀུན་དགའ་སྒོ་བློས་རྒྱལ་མཆོན་བཟང་པོའི་སྟན་
 ལྷན་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ལྷགས་བྱ་ལོར་བྱང་པོས་སུ་གུའི་གུང་བྲས། རྟོར་ཡིག་གསར་པའི་
 གསེར་ཐམ་བཟུང་། མེ་སྟག་ལོར་ཀོ་ཏན་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་རབ་བྱུང་ནས་སྟོ་བོ་བྲས། རྒྱལ་

པོའི་བྱ་མོ་ཐུན་རྒྱ་ཀན་བཙུན་མོར་བྱིན། དབྱས་གཙང་དང་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་གྱི་ཁྲིམས་
གྱི་བྱེད་པོ་དཔོན་ཆེན་དུ་བསྐོས་ནས་བོད་དུ་ལོག་པའི་ལམ་བར་དུ་འདས།
བསོད་ནམས་སུ་བྱ་བའི་དངོས་པོ་གསུམ། སྤྱིན་བ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་
དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ། བསྐོས་བ་ལས་བྱང་བའི་
བསོད་ནམས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་བཅས་སོ།།

བསོད་ནམས་བསྟུང་། [མངོན] ཅམ་བ་ཀ
བསོད་བ། ཟས་རིགས་ལེགས་པའམ་བཟང་བའི་དོན།
ཟས་བསོད་བ། གཞན་ཡང་བཟའ་བུང་གི་བྱེ་བྲག་སྒྲ་ཆོགས་བ་གཙང་ཞིང་བསོད་བ་དང་། ཡིད་
དུ་འོང་བས་ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར། ལྟ་བུ།
བསོད་བར་གནས་བ། བདེ་བར་གནས་བ།
བསོད་པོ། སྐབས་བསོད་པོ་ཞེས་སྐབས་ཡག་པོ་ལེལ་བ།
བསོད་པའི་ཟས། བཟང་པོའི་ཟས།
བསོད་ཞན་པོ། ① བསོད་བདེ་ཆུང་བ། ② ཟས་བོ་བ་སྤྱག་པོ།
བསོད་ཟད། བསོད་ནམས་ཟད་བ། མི་བསོད་ཟད་ཀྱིས་བསམ་ངན་བྱན།
བསོར། གསོར་གྱི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་བ།
བསོལ། [རྟིང] འགྲོགས་བདེ་བ།
བསོས། བསོ་ལ་ལྟོས།
བསོས་བ། ངལ་བ་ལས་སྦར་གསོ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་གསོ་བའི་འདས་བ།
བསྟང་། ཡོ་བསྟང་རྒྱ་སྒྲ། ཁྱོག་པའི་ལྷགས་མདའ་སོགས་བྱང་པོར་བསྟང་རྒྱ།
བསྟང་བ། སྟོང་བའི་མ་འོངས་བ།
བསྟངས། ཡོ་བསྟངས་ཟིན་བ།
བསྟངས་བ། སྟོང་བའི་འདས་བ།
བསྟད། སྟད་ཀྱི་མ་འོངས་བ་དང་འདས་བ།

བསྐྱེད། དཀའ་སྤྱད་སོགས་བསྐྱེད་ཀྱི་དང་བསྐྱེད་ཟེན་པ་སྟེ། ཐུབ་པ་ལས་བཟོད་པ་དཔེར་ན། ཐུབ་
པ་ལས་བཟོད་པ་དཔེར་ན། བཟོད་པས་བསྐྱེད་པ། སེམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ། སྤྱད་བསྐྱེད་ཆེ་བ། མེ་
བསྐྱེད་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ་ཐུགས་། བཟོད་ཐུབ་པར་བྱ་བ།

བསྐྱེད་པ། དངོས་རྒྱུ་ལེབ་མོ་བྱས་པའི་དོན་ཏེ། བསྐྱེད་བྱའི་ཤིང་ལེབ་ཅེས་པ་ལྟ་བུ། ད་ལྟ་བར་སྐབ་
དང་འདས་པར་བསྐྱེད་པ། སྤྱུལ་ཆེན་ལ་སྐྱེད་པ་འབྱི།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ། སྐབ་པོ་བྱས་ཟེན་པ།

བསྐྱེད་པ། སྐབ་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་པ་པའི་ས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱིར་འོང་པའི་མངོན་རྟོགས་ཏེ་འདོད་ཉན་དགའའི་ཐ་མ་གསུམ་མ་
སྤངས་པའི་ལམ་འདི་ནི་ཐེག་དམན་ས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཞིག

བསྐྱེད་པ། [རྟོག] བྱ་བ།

བསྐྱེད་པ་ཅན། [རྟོག] ལས་ཀ་ལ་སྐྱེམ་པོ་ལས་བརྟན་བརྟན་བྱེད་པ་ལས།

བསྐྱེད་པ། [རྟོག] དེག་པ་གྲེམས་པ་ལས་ལས་ཀ་ལ་ལ་བརྟོན་གྱིས་སྐྱེམ་པ།

བསྐྱེད་པ། ཐོན་སོགས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟེ། ཉུང་དུ་བྱ་བ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ་ཆགས། ཟས་ལོར་གཏོང་པ་ལས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་ཆགས་ཏེ་ཐོན་ཆུང་། གཞུང་སྐྱེད་ཆང་མར་བསྐྱེད་
ཆགས་ཡོད་པ་དགོས། བསྐྱེད་པ་ནན་ཏན།

བསྐྱེད་པ། རིང་པོར་བསྐྱེད་ཀྱི་ཞེས་རིང་པོར་བྱ་བྱ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱུན་བསྐྱེད་པ། ཆེ་བསྐྱེད་པ་སོགས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་པ། ཆེ་ལས་རྒྱུན་སོགས་རིང་པོར་བྱས་ཟེན་པ།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་པ་འབྱོར། བཏང་འབྱོར། དེ་ནས་གནས་ཚུལ་བསྐྱེད་པ་འབྱོར་གྱི་དོན་ནམས་སྒྲོར་ངེས་ཡོད།
བསྐྱེད་པ་མིག་རྒྱུ་རེད་དུ་ལྟ་ཤིང་པའི་མིག་
བསྐྱེད། བྱེད་འབྲེལ་ལས་ཆིག་མཛོད་པ་ལ། ལས་ཀ་ལྟག་འབྲེལ་མེད་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། ཉེན་གཅིག་
གི་ལས་ཀ་ཉེན་བྱེད་ལ་བསྐྱེད་པ་དགོས། ཁང་པ་འདི་ནས་ཞིག་བསྐྱེད་ཐུབ་རྒྱ་རེད། སྤྱི་བ་ནི་ད་
ལྟ་བ་སྟེ། ལས་རྒྱ་སྤྱི་བ་ལ་ཁད་ཡོད། བསྐྱེད་པ་ནི་འདས་པ་སྟེ། རང་ལས་བསྐྱེད་པ་ནས་གཞན་
ལ་རོགས་བྱས། སྤྱི་བ་ནི་སྤྱི་བ་ཆིག་སྟེ། ལས་ཀ་འདི་དེ་རིང་སྤྱི་བ་ཤིག་ལྟ་བུ།
བསྐྱེད་པ། བསྐྱེད་པ་ལྟོས།
བསྐྱེད་པ། ཁོན་སོགས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ལུང་དུ་བྱས་ཐེན་པ།
བསྐྱེད་པ། སྤྱི་བའི་འདས་པ།
བསྐྱེད་པ་སྟེ། [ཆིང] ① སེར་སྒྲ། ② ཁོན་རྒྱུད།
བསྐྱེད་པ། རང་ལ་སོགས་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ཉེན་དང་གཞོན་པ་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བ།
བསྐྱེད་པ་འདོམས། རང་གིས་ཁྱིམ་སྐྱེད་པ་དང་། གཞན་ལ་བཀོད་འདོམས་དོན་མ་བྱས་པ།
བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མཛོད་པ།
བསྐྱེད་པ་ལྟེན་མཆོད་པའི་ཆོག་ག་གཟུངས་བྲུ་ལྟེན་ལྟེན་མཆོད་ཚུལ།
བསྐྱེད་པ་དང་ཟེ་ཡིག་ བྱིས་པ་རྒྱུད་དུ་བཅས་མ་ཐག་པ་ལ་གཞོན་འདྲེ་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་བསྐྱེད་པ་
ཆེད་དུ་ཡི་དམ་གྱི་སྤྱི་བ་སྐྱེད་པ་ལྟེན་པ་དང་། ཤོག་བྲུ་མཐོང་ཤོག་ལ་གསེར་ཡིག་
གིས་སྐྱེད་པ་བྱིས་པ་བྱིས་པའི་ཁར་སྟེར་བའི་སྤོམ་ཡོད།
བསྐྱེད་པ་མེད་པ། ཐག་མེད་ཀྱི་སྟེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་གི་ནང་ཆོན། རང་གི་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་
ཡོངས་སུ་ཤིང་པའི་བསྐྱེད་པ་ལས་བཅའ་བར་བྱའོ་སྟོམ་པའི་དགོངས་པ་མི་མངའ་བའི་སེམས་
ཅི་གཅིག་པ་མཚུངས་ལྟན་དང་བཅས་པའོ།
བསྐྱེད་པ་མེད་པ་བཞི། དེ་བཞིན་གཤམས་པའི་སྤྱི་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེ་
བཞིན་གཤམས་པ་ལ་སྤྱི་བ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མེད་པའོ། དེ་བཞིན་
གཤམས་པའི་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ལ་

གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་
ཐུགས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་ཐུགས་ཀྱི་
འཕྲིན་ལས་སྤྱོད་པ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པའོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་མ་དག་པ་མེད་པའོ།

བསྐྱང་བ་མེད་པ་གསུམ། སྐྱེ་ལ་བསྐྱང་བ་མེད་པ་དང་། གསུང་ལ་བསྐྱང་བ་མེད་པ་དང་། ཐུགས་ལ་
བསྐྱང་བ་མེད་པ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ལ་སྐྱོན་གྱི་ནམ་པ་ཤ་མོ་ཙམ་
ཡང་མི་མངའ་བས་གཞན་ལ་འདྲེས་པ་འཇམ་བསྐྱང་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའོ།

བསྐྱངས། བསྐྱང་རྒྱའི་རང་ས་སོགས་བསྐྱངས་ཟེན་པ་སྟེ། ཉན་དང་གཞོན་པ་མི་འབྱུང་བར་བྱས་ཟེན་པ།
བསྐྱངས་པ། སྐྱང་བའི་འདས་པ།

བསྐྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་རིམ་བས་བྱངན་ལས་འདས་པ་འཛོལ་བ། འགྲོད་
པ་མེད་པར་འཆེ་བའི་དུས་བྱེད་པ། རྟོགས་པ་འགྲོགས་སུ་སྒྲན་གྲགས་ཀྱིས་བྱུང་བ། བདེ་བར་
གཉིད་ལོག་ཅིང་སད་པར་འབྱུང་བ། ཉག་ཏུ་སྒྲན་ནམས་ཀྱིས་སྐྱང་བ། སྤྲིག་པས་འདེགས་
དངངས་མེད་པ། དག་པོས་ཀྱང་གྲགས་མི་རྟེན་ཅིང་བན་འདོགས་པ། གཞོད་སྤྱིན་དང་མི་མ་
ཡིན་གྱིས་མི་གཞོད་ཅིང་བན་འདོགས་པ། ཆོས་གོས་ལ་སོགས་ཆེགས་རྒྱུང་དུས་འཛོལ་བ།
སྤྱོན་ལམ་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའོ།

བསྐྱན་པ། སྐྱན་པོ་དང་འབྲ།

བསྐྱན་པོ། སྐྱན་པོ་དང་འབྲ།

བསྐྱན་མོ། སྐྱན་པོ་དང་འབྲ།

བསྐྱབ། བདོད་མེད་ནང་ཇ་སྐབས་མ་སོགས་བསྐྱབ་རྒྱ།

བསྐྱབ་པ། སྐྱབ་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱབས། བསྐྱབ་རྒྱའི་རང་མ་སོགས་བསྐྱབས་ཟེན་པ།

བསྐྱབས་སྟེས། [མདོན] བར།

བསྐྱབས་པ། སྐྱབས་པའི་འདས་པ།

བསྐྱབས་མ། ར་བསྐྱབས་མ།

བསྐྱལ་བ། [རྟིང] རུལ་བཤམ་དན་དོན།

བསྐྱལ་མ། བསྐྱལ་ནས་ལས་སྟོན་བྱས་པའི་དགས་རིགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དགས་བ་བསྐྱལ་མ་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

བསྟེ། སྟེ་ཡི་མ་འོངས་བ།

བསྟེ་འཕོ། དབྱིངས་དང་རིག་བ་བསྟེ་བ་དང་ཆོས་ཉིད་འོད་གསལ་གྱི་དང་དུ་འཕོ་བ།

བསྟེ་འཕོ་དགུ་སྟོན། ༣ རས་རྒྱུད་པའི་བཞེད་སྟོལ་དུ། འདོད་ཆགས་བདེ་ཆེན་དང་བསྟེ་བ་གཏུམ་

མོ། ཞེ་སྤང་བདེན་མེད་དང་བསྟེ་བ་སྦྱུ་ལུས། གཉི་ཐུག་མི་རྟོག་བ་དང་བསྟེ་བ་འོད་གསལ།

གཏུམ་མོ་དང་སྦྱུ་ལུས་བསྟེས་ལ་ཉིན་མོ་བསྟོམ། མི་ལམ་དང་འོད་གསལ་བསྟེས་ལ་མཚན་མོ་

བསྟོམ། བར་དོ་དང་འཕོ་བ་བསྟེས་ལ་འཆི་ཁར་བསྟོམ། གང་ཟག་བཙོན་འབྱུས་ཅན་ལ་གཏུམ་

མོ། ལེ་མོ་ཅན་ལ་མི་ལམ། ཆེ་ཐུང་འཕོ་བ་དང་བསྟེ་བ་སྟེ་དགུ་ལོ།

བསྟེ་བ། སྟེ་བའི་མ་འོངས་བ། སྟོན་ཅིས།

བསྟེ་བ་སྟོར་དགུ། གཞི་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། ༡ གཞི་འེ་འཆི་བ་ཆོས་སྐུ་དང་བསྟེ་བ། ༢ བར་

དོ་འོངས་སྐུ་དང་བསྟེ་བ། ༣ སྟེ་བ་སྐྱལ་སྐུ་དང་བསྟེ་བ། གཉིད་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། ༤

གཉིད་ཆོས་སྐུ་དང་བསྟེ་བ། ༥ མི་ལམ་འོངས་སྐུ་དང་བསྟེ་བ། ༦ གཉིད་སད་བ་སྐྱལ་སྐུ་དང་

བསྟེ་བ། སང་དུས་ཀྱི་བསྟེ་བ་གསུམ་ནི། ༧ ལུགས་འབྱུང་གི་སྟོང་བ་བཞི་བར་སྐྱར་བ་འོད་

གསལ་ཆོས་སྐུར་བསྟེ་བ། ༨ ལུགས་ལྟོག་གི་སྟོང་བ་བཞི་བ་འོངས་སྐུར་བསྟེ་བ། ༩ འོངས་སྐུ་

ལས་ལྟང་བ་སྐྱལ་སྐུ་བསྟེ་བ་བཅས་དགུ་ལོ།

བསྟེ་བ་སྟོར་གསུམ་ནི། ༡ མངའ་བདག་མར་པའི་ཞལ་གདམས་བསྟེ་བ་སྟོར་གསུམ་རི། ཆང་དང་

བསམ་གཏན་བསྟེ། གཉིད་དང་བསམ་གཏན་བསྟེ། ཐེག་ལེ་དང་བསམ་གཏན་བསྟེ་བ་གསུམ་

ལ་ཟེར། ༢ གཙོད་ལུགས་ལ། བདག་ཡིད་དང་གཞན་ཡིད་བསྟེ། རྣམ་ཤེས་དང་ནམ་མཁའ་

བསྟེ། སྤང་པོ་དང་ཆོགས་རྩས་བསྟེ་བ་དང་གསུམ་ལ་བྱེད་དོ། བསྟེ་གསུམ། བསྟེ་བ་སྟོར་

གསུམ་དང་དོན་གཅིག

བསྟེ་པོ། ① ཁ་པོ། ② དམར་སྐྱབ།

བསྐྱེད་བྱེད་ཤིང་སོགས་མེ་ལ་བསྐྱེད་

བསྐྱེད་ཁང་། རོ་བསྐྱེད་སའི་ཁང་བའམ་དུང་།

བསྐྱེད་པ། སྐྱེད་པའི་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེད་བྱ། ① འབྱུང་ཤིང་། ② [མངོན] གསེས་

བསྐྱེད་སྒྲུགས། སྦྱིན་སྐྱེད་

བསྐྱེད་མིག་བཅུ་བཞི། འདུས་སོ་གསུམ་དང་། རྩ་མགོ་གཉིས། ཡན་སྟོང་། རྩ་བའི་མདུན་རྒྱབ་བཞི།

རྩ་ཤལ་གོང་ལོག་གཉིས། སྤྱ་འབྲེལ་གཉིས་བཅས་ལ་ཟེར་རྟེ། རྩོང་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ཐྲེ་མིག་

ལས། འདུས་སོ་རྩ་མགོ་ཡན་སྟོང་དང་། རྩ་བའི་མདུན་རྒྱབ་རྩ་ཤལ་ལོག་ཀླང་པའི་མཐེ་བོང་སྤྱ་

འབྲེལ་གཉིས། འདི་དག་བསྐྱེད་མིག་བཅུ་བཞི་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།

བསྐྱེད་ཇུས། ཡམས་ཤིང་དང་། ཉིལ། རམ་པ། མེ་རྟོག་སོགས་སྦྱིན་བསྐྱེད་གི་ཇུས།

བསྐྱེད་ས། མེ་ལ་བསྐྱེད་ས་ཟེན་པ།

བསྐྱེད་ས་བཅད་བཅར་གསུམ། ① བསྐྱེད་ས་པ་བཅད་པ་བཅར་པ་གསུམ། ② སྦྱོང་བཅར་ནན་པོ།

བསྐྱེད་ས་པ། སྐྱེད་པའི་འདས་པ།

བསྐྱེད་ས་ཚ། ཟངས་ལྷགས་སོགས་བསྐྱེད་ས་ཉི་གཉོང་བའི་ཚ་ལ།

བསྐྱེལ། བསྐྱེལ་རྒྱ་དང་བསྐྱེལ་ཟེན་པ་སྟེ། ཉར་ཆགས་བྱ་རྒྱ་དང་བྱས་ཟེན་པ་ལ།

བསྐྱེལ་བ། སྐྱེལ་བའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།

བསྐྱེས། བསྐྱེ་རྒྱའི་རྒྱ་དང་འོ་མ་ལྟ་བུ་མཉམ་དུ་བསྐྱེས་ཟེན་པ་དཔེར་ན། ཉ་ཉར་མཉམ་བསྐྱེས་ཞེས་ལྟ་བུ།

བསྐྱེས་དགྲུགས། གོང་ལོག་རིམ་པ་བསྦྱོར་དགྲུགས།

བསྐྱེས་ལྷགས། ཟངས་ལྷགས་སོགས་མང་པོ་མཉམ་བསྐྱེས་སམ་འཁར་པ།

བསྐྱེས་པ། སྐྱེ་བའི་འདས་པ།

བསྐྱེས་ལྷན། བཟང་བཅོམ་བསྐྱེས་པའི་སྦྱོན།

བསྐྱོ། མེའམ་ཉི་མ་བསྐྱོ་རྒྱ་སྟེ། རྩོ་བར་བྱ་རྒྱ།

བསྐྱོ་ཁང་། ① སྐྱོ་ཁང་ངམ་སྐྱོ་གང་ངམ་སྐྱོ་སྐྱོང་ཡང་ཟེར། དགེ་སྟོང་རྣམས་ཁྱུས་དང་། སྤྱ་མཉེ་དང་།

དེལ་བྱིས་དང་། ཉམ་དང་། མེའི་རེག་བྱ་ལ་བསྟེན་ནས་ལུས་བསྟོས་ཏེ་རྩལ་ནག་འདོན་པའི་
ཆ་རྒྱུད་ས་ཡོད་པའི་ཁང་བ། ② [མངོན] ཐབ་ཆང་།
བསྟོ་ཁང་བསྟེན་པའི་མན་བ་ལྷ་སྟེ། རྩལ་དང་བྱི་མ་འབྱེན་བར་དང་། བགས་ནད་དང་ནི་རྒྱུད་བད་
ཀལ། ཉན་རྣམས་མེད་པར་བཤད་པས་སོ།།
བསྟོ་ཁང་འཁོར་མ། དག་འདུན་གྱི་ཁྱས་ཁང་མཐའ་འཁོར་ཏེ་ཡོད་པ།
བསྟོ་ཁང་དུད་སྟོ། དག་འདུན་གྱི་ཁྱས་ཆས་མེ་གདན་སོགས་འཛོག་སའི་མེ་ཁང་གི་དུ་བ་འཕྱོ་སའི་སྟོ།
བསྟོ་གང་བསྟེན་པ། ཉན་ཞི་ཆེད་ཁྱས་དང་སྒྱ་མཉེ་དང་བྱི་ལ་བྱིས་དང་ཉམ་དང་མེའི་རེག་བྱ་ལྷ་
བསྟེན་བ་སྟེ། སྒྲོན་ནི་ལུས་མེར་བསྟོ་ཞིང་བ་སྒྲུའི་བྱ་གསུམ་གྱིས་གང་བར་བྱས་པས་ན་བསྟོ་
གང་ཞེས་བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
བསྟོ་སྒྱུད། དག་འདུན་པའི་བསྟོ་ཁང་ནད་གི་སྟོད་ཆས་སོགས།
བསྟོ་བ། ① སྟོ་བའི་མ་འོངས་པ། ② སྒྲན་བཙེས་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཤིག
བསྟོ་བ་བ། སྟོན་པའམ་ཁ་ཆང་བར་བྱེད་པའི་དོན།
བསྟོ་ས། བསྟོ་རྒྱུའི་ཉི་མ་སོགས་བསྟོས་ཟེན་བ་སྟེ། རྩོ་བར་བྱས་ཟེན་བ།
བསྟོས་བ། སྟོ་བའི་འདས་པ།
བསྟ། འུར་རྩོ་སོགས་བསྟ་བའི་ད་ལྟ་དང་མ་འོངས་པ། འདས་པ་ལ་བསྟས་པ། སྟལ་ཆིག་ལ་སྟོས།
སྟ་བསྟས་ནས་རྒྱན་ཆ་བཏགས་པ་རེད། སྟག་མས་སྟོ་མ་བསྟ་དགོས།
བསྟ་བ། བསྟ་བའི་མེར་རྒྱུད། འུར་རྩོ་བསྟ་བ། སྟ་བསྟ་བ། ལྷ་བྱ་རྣམས་སོ།
བསྟར། བསྟར་རྒྱུའི་སྟ་བྱ་ལྷ་བྱ་མལ་སོགས་ནས་ཡང་བསྟར་རྒྱ་སྟེ། ལང་བར་བྱ་རྒྱ།
བསྟར་བ། སྟོར་བའི་མ་འོངས་པ།
བསྟར་ས། བསྟར་རྒྱུའི་སྟ་བྱ་ལྷ་བྱ་མལ་སོགས་ནས་ཡང་བསྟར་ས་ཟེན་བ།
བསྟར་ས་བ། སྟོར་བའི་འདས་པ།
བསྟར། ① དཔོན་ཇས་བཟང་པོར་དཔོན་ཇས་ངན་བ་བསྟེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔལ་ཞེས་བསྟར་ན་
རིན་ཐང་རྒྱུད། ད་ལྟ་བ་དང་སྟལ་ཆིག་ལ་སྟོད་འབྲེ། ② འཁྱལ་སྒྲོང་དུ་བཅུག་པའི་དོན་ཏེ། སྟ་

མས་མིག་བསྐྱད། ཚན་ཀྱིས་སེམས་བསྐྱད།
བསྐྱད་པ། སྒྲོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བསྐྱད། བསྐྱས་པ་དང་འདུས་པའི་བརྟེན་ཅིང་།
བསྐྱན་ཏེ་འཛོག་པ། སེམས་གནས་དགའི་གསུམ་པ། སེམས་ཤི་རོལ་ཏུ་ཡེངས་ན་ཤེས་པར་བྱས་
ནས་སྐར་ཡང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཛོག་པའོ།
བསྐྱན་པ། སྒྲོན་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ།
བསྐྱབ། ཡི་གེ་སོགས་བསྐྱབ་ཆུ།
བསྐྱབ་ཁྲིམས། ལོ་རྒྱུད་ཀྱིས་པ་ལོ་བདུན་ལོན་མཆམས་སུ་གྲ་བ་བྱེད་ཆོག་པ་དང་། སྐབས་འདིར་
རབ་བྱུང་གི་ལྗོན་པ་ཁྲུས་ཏེ་སྒྲང་བྱ་གསུམ་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་དགེ་ཚུལ་
ཀྱི་ལྗོན་པ་ཁྲུས་ཏེ་སྒྲང་བྱ་སུམ་ཅུ་སོ་དྲུག་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས། དེ་རྗེས་ལོ་ཉི་ཤུ་ལ་སྐྱེའམས་
མཆམས་དགེ་སྒོར་གི་ལྗོན་པ་ཁྲུས་ཏེ་སྒྲང་བྱ་ཉིས་བརྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་གསུམ་ཁས་ལེན་བྱེད་
དགོས་པ་བཅས་རེད། ཞོང་གསལ་གྱི་སྒྲང་བྱ་དེ་དག་ལ་བསྐྱབ་ཁྲིམས་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས།
ལྗོན་པ་བཅས་ཟེད།
བསྐྱབ་ཀྱན། བསྐྱབ་ལྗོན་ལེན་སྤྱི་བའི་གྲ་པ།
བསྐྱབ་གཉེན། དེང་སང་གི་སྒྲོབ་སྒྲོང་ཟེར་བ་དང་གོ་དོན་གཅིག
བསྐྱབ་ལྗོན། བསྐྱབ་བྱ་འཆད་པ།
བསྐྱབ་དོན། བསྐྱབ་བྱའི་གནད་དོན།
བསྐྱབ་ལྗོན། སོ་བྱང་སྤྲུགས་གསུམ་གྱི་བསྐྱབ་བྱའི་ལྗོན་པ།
བསྐྱབ་པ། ① སྒྲོབ་པའི་མ་འོངས་པ། ② ཚུལ་ཁྲིམས། བསྐྱབ་པ་བཅའ་པ། བསྐྱབ་པ་བྲལ་པ། བསྐྱབ་
པ་ལྷུ་པ། བསྐྱབ་པ་ལ་ཆན་གཞོན་དང་མཆོད་རྟེན་ལ་བང་རིམ་ཡོད།
བསྐྱབ་པ་ཀྱན་ལས་བདུས་པ། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ལམ་འབྲས་ལྗོན་པའི་གཞུང་
རྒྱལ་སྤྲུལ་ཞི་བ་ལྷས་མཛད་པའོ།
བསྐྱབ་པ་རྒྱན་གྱི་ས། སྤྲུགས་རྟེན་མའི་གཞུང་དུ། རྣམ་འབྱོར་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་སྒོབ་པའི་ས་

བཞི་པ་སྟེ་ཉིན་མཚན་བར་མེད་པར་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་དང་སྤང་བའི་འོད་གསལ་
ཟུང་འཇུག་གི་རྒྱ་ལ་བསྐབ་པས་ས་བཞི་པ་ལ་བསྐབ་པ་རྒྱན་གྱི་ས་ཞེས་བྱའོ།

བསྐབ་པ་བཅའ་བའི་པན་ཡོན་བཅུ་ ༡ དགེ་འདུན་བསྐྱ་བའི་ཕྱིར། ༢ དགེ་འདུན་ལེགས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། ༣ དགེ་འདུན་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ༤ གཞོང་མི་བཀྱར་བའི་གང་ཟག་རྣམས་
ཆར་གཅད་པའི་ཕྱིར། ༥ རོ་ཆ་ཤེས་པ་རྣམས་བདེ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ༦ མངོན་པར་མ་དད་པ་
རྣམས་མངོན་པར་དད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ༧ མངོན་པར་དད་པ་རྣམས་ཕྱིར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་
ཕྱིར། ༨ མཐོང་བའི་ཆོས་ཀྱིས་ཟག་པ་རྣམས་གདམ་པའི་ཕྱིར། ༩ ཆེ་རབས་ཕྱི་མ་རྣམས་རྒྱ་ལོན་
གྱི་བསྐྱོས་པའི་ཕྱིར། ༡༠ འདི་ཆངས་པར་སྟོང་པ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་འགྱུར།

བསྐབ་པ་བརྗོད་པ། རབ་བྱུང་སྐབ་པའི་ཆོ་གའི་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བ་སྟེ། ཐོབ་པ་མི་ཉམས་པ་བསྐྱང་བའི་
ཕྱིར་དུ་བསྐབ་བྱའི་གཙོ་བོར་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་ལ་སྟོབ་ཚུལ་གྱི་ཐབས་བརྗོད་
པ་ཡིན་ལ། དེའང་དགེ་སྟོང་ལ་མཚོན་ན། དགག་སྐབ་གནད་གསུམ་གྱི་བསྐབ་བྱ་རྣམས་
གདམས་ངག་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་བརྗོད་པའོ།

བསྐབ་པ་གཏོང་བ། ① བྲ་པ་སོགས་སྟོམ་པ་སྤང་མ་ཐུབ་པར་བྱིས་པར་བབ་པ། ② ལས་འབྲས་ལ་
ཡིད་ཆེས་ཤོར་ནས་སྟོམ་པ་གཏོང་བ།

བསྐབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ཆོས་བཅུ། ཐོན་གྱི་རྒྱ། རྗེས་སུ་མ་ཐུན་པའི་ལུང་། ཚུལ་བཞིན་
རབ་ཏུ་སྟོར་བ། ཉག་ཏུ་གྲུས་པར་བྱེད་པ། བདུན་དག་པ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་སྦྱེད་པ། ལུས་
སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ། ཡང་ཡང་རྟོགས་པ། གདུང་བ་མེད་པ། མངོན་
པའི་ང་རྒྱལ་མེད་པ།

བསྐབ་པ་སྟོང་བའི་ལྷང་བྱེད། ལྷང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བཅུའི་ནང་གསེས། དགེ་སྟོང་གཞན་
གྱིས་རང་ཉིད་ལ་བསྐབ་པ་སྟོང་པར་བསྐྱལ་བ་ན་ཁྱེད་ཀྱིས་མི་ཤེས་པས། གཞན་ཤེས་པ་ལ་
མ་བྱིས་ཀྱི་བར་དུ་མི་སྟོབ་བོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁྱེད་གསོད་བྱེད་པའོ།

བསྐབ་པ་ལུལ་ཉམས། བསྐབ་པ་ལུལ་ཞེས་པ་ནི། སྦྱིར་བཏང་རང་ལ་རང་དབང་བྱུང་ན་རང་གི་སྟོག་
ལ་ཐུག་ཀྱང་བསྐབ་པ་མ་ཉམས་པར་བྱེད་དགོས་ཤིང་། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མི་རུས་པར་གཞན་

དབང་གིས་བསྐབ་བ་ཉམས་པའི་རྒྱུ་བྱང་བའམ་ཉམས་པར་དོགས་པའི་ཆེ། མ་ཉམས་གོང་དུ་རང་
གི་བསྐབ་པའམ་སྒོམ་པ་དེ་ཕུལ་དགོས། དེ་མ་ཕུལ་བར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་ན་སྤྲིག་པ་ལིན་ཏུ་ལྷི་
ཞིང། རྗེས་སུ་སྒོམ་པ་བསྐྱར་དུ་ལེན་ནའང་སྒོམ་པ་མི་སྦྱེ་ལ། ཕུལ་ན་ཉམས་པའི་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་
བར་མ་ཟད། རྗེས་སུ་སྒོམ་པ་བསྐྱར་དུ་ལེན་ནའང་སྒོམ་པ་མི་སྦྱེ་བས་དེ་འདྲའི་རྒྱུ་བྱང་སྐབས་
དགག་བྱ་ལས་དགོས་པ་ཆེ་བའི་གནད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་ངེས་པར་དུ་ཕུལ་དགོས། བསྐབ་བ་ཉམས་པ་
ནི་སྒོམ་པ་མ་ཕུལ་བར་ཉམས་པ་དང་སྒོམ་པ་ཕུལ་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ་ཉམས་པ་གཉིས་ཡོད།
བསྐབ་བ་ཕུལ་ཉམས་སུ་བཞི། ཕུལ་ལ་མ་ཉམས་པ། ཉམས་ལ་མ་ཕུལ་པ། ཕུལ་ཉམས་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པ། ཉམས་ཕུལ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའོ།
བསྐབ་བ་བྱི་མ་གཉིས། ① བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒོམ་པ་དང་། གསང་སྤྲགས་ཀྱི་སྒོམ་པ། ② ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཀྱི་བསྐབ་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་པ།
བསྐབ་པ་འདུལ་བ། རབ་བྱང་གིས་བསྐབ་པ་ལ་གནས་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་མ་ཆང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་ཉི་
བར་གནས་པའི་ཆེ། ཕྱིས་སྒོམ་པ་གྲངས་ན་སྦྱེ་བ་དང་། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁན་མ་ཐོབ་སྤང་བ་སྟེ་
དགོས་པ་གསུམ་གྱི་ཕྱིར་དུ། སྦྱ་ཤེས་ཤིང་དོན་གོ་བའི་གང་ཟག་ལ། བསྐབ་སྒོམ་ཕུལ་ནས་
ཁྲིམ་པར་ཁས་ལེན་པའོ།
བསྐབ་པ་མ་ཐུབ། བསྐབ་ཁྲིམས་སྤང་མ་ཐུབ་པར་སྦྱོན་བྱུང་བ།
བསྐབ་པ་མི་གཙང་བ། མས་པ་བཞི་པོ་གང་རྒྱང་བའི་དགོ་སྒོང་དང་། ཅུབ་བཞི་དང་འགལ་བའི་དགོ་ཚུལ།
བསྐབ་པ་གཞི་ལྷ། དགོ་བསྟེན་གྱི་བསྐྱར་བྱ་ཅ་བཞི་ཆང་ལྷ་སྤང་བ་སྟེ། སྒོག་གཙང་བ་དང་། མ་བྱིན་ལེན་
པ། མི་ཆོས་ལྷ་མའི་རྩུན་སྦྱ་བ། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པ། ཆང་འཐུང་བ་བཅས་སྤང་བའོ།
བསྐབ་པ་ཡོངས་སྦྱོང་གི་གཞི་གསུམ། འདུལ་བ་ལས་བཤད་པའི་རབ་བྱང་གི་བསྐབ་པའི་བསྐབ་བྱ་
གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས་ཉི། གསོ་སྦྱོང་དང་། དབྱར་གནས། དགག་དཔྱེའོ།
བསྐབ་པ་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐབས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐབ་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་
པ་སྟེ་གསུམ།
བསྐབ་པ་བསྐྱང་བའི་གཞི་དག། འདུལ་བ་གཞི་བཅུ་བདུན་གྱི་ནང་གསེས། རབ་བྱང་གི་སྒོམ་པ་ཐོབ་

པ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱང་བའི་གཞི་ལ། བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སྡོང་གི་གཞི་གསུམ་དང་། བདེ་བར་
གནས་པ་རྒྱེན་གྱི་གཞི་ལ། ཀུན་ལ་བྱུང་བ་ལས་གྱི་གཞི་གཅིག་སྟེ་དགུ་པོ།
བསྐྱབ་པའི་སྟོབས་ལ། དད་པ་དང་། བཙུན་འབྲུས། རོ་ཆ་ཤེས་པ། ཁྲེལ་ཡོད་པ། ཤེས་རབ་གྱི་
སྟོབས་རྣམས་སོ།།

བསྐྱབ་པའི་གནས་ལ། རྟོག་གཅོད་པ། མ་བྱིན་ལེན་པ། མི་གཙང་སྡོང་། རུན་སྒྲ། ཆང་འཕྱང་པ།
བསྐྱབ་པའི་གཞི་བརྒྱད། རྟོག་གཅོད་དང་། མ་བྱིན་ལེན། ལོག་གཡེས། རུན་སྒྲ། ཆང་འཕྱང་པ། གར་
ཐེང་། དུས་མ་ཡིན་པའི་ཁ་ཟས། མལ་སྟན་ཆེ་མཐོ་བཅས།

བསྐྱབ་པའི་གཞི་བརྒྱ དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་བསྐྱབ་པས་རགས་པ་བརྩུར་འིལ་བ་སྟེ། ཅ་བ་
བཞི་དང་། ཆང་དང་། གར་སོགས་ཞེས་སྟེ་གར་རོལ་མོ་བཅས་རྩེད་མོའི་རིགས་བྱེད་གསུམ་
དང་། ཐེང་སོགས་ཞེས་ཐེང་བ་དང་སྟོས་བྱུག་པ་དང་རྒྱན་དང་ཁ་དོག་འཆང་བ་བཅས་རྒྱན་གྱི་
རིགས་བྱེད་གསུམ་དང་། མལ་སྟན་ཆེ་མཐོ་ཞེས་པ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་རྒྱ་བཟང་པོ་ལ་བྱས་པ་
ནི་ཆེན་པོ་དང་། ཁྲེལ་ཡོན་དུ་ཡོངས་པ་ནི་མཐོན་པོ་དང་། ཕྱི་རོའི་ཁ་ཟས་དང་། གསེར་
དངུལ་ལེན་པ་སྟོ་བ་སྟེ་བརྩུལོ། དེ་དག་ལས་ཅ་བ་བཞི་ནི་པམ་འབྲེའི་ཉེས་བྱས་དང་། ཆང་
འཕྱང་བ་སོགས་རྩལ་ནི་བཤགས་བྱའི་ཉེས་བྱས་སོ།།

བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཉེས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ། དགེ་སྡོང་གིས་སྤང་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་འདུལ་ཁྲིམས་
ཉེས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་སྟེ། པམ་པ་བཞི་དང་། ལྷག་མ་བརྩུག་གསུམ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཟླ། ལྷུང་
བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱ། སོར་བཤགས་བཞི། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྩུག་ཉེས་བཅས་སོ།།

བསྐྱབ་པའི་གཞི་ཐོན་ཆེགས། སྤང་ལྷུང་མན་ཆད་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་སྟེ། ཐོན་ཆེགས་ཟེར་བའི་གོ་དོན།
རྟོག་ལ་ཐུག་ན་གནད་པ་ཡོད་པར་ཟེར།

བསྐྱབ་བྱ། ① ཤེས་པར་བྱ་བའམ་ལག་ལེན་བྱ་རྒྱུའི་གནས། ② རུན་སྒྲལ་སྟོབས་གསོ་དང་ཞལ་ཉམས། ཁ་
གྲ། བསྐྱབ་བྱ་བྱེད་པ། བསྐྱབ་བྱ་བཟང་པོ། བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱ་ལས་སྐྱབ་སུན་གཅིག་དགལ། ③ སྟོམ་པ།
བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱད་བསྐྱབ་ཡན་ལག་གསུམ། ཚུལ་ཁྲིམས། བག་ཡོད། བརྩལ་ཞུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་
བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱ། མོས་པ་སྡོང་བའི་ས་ལ་ཆོས་སྡོང་བརྩུ་ཡོད་པ་སྟེ། ༡ ཡི་གེ་འབྲི་བ། ༢ མཆོད་པ་

འབྲུལ་བ། ༣ སྦྱིན་པ་གཏོང་བ། ༤ ཆོས་ཉན་བ། ༥ ཆོས་འཆད་བ། ༦ ཆོས་བ། ༧ གྲོག་བ།
༨ གཏོན་བྱེད་བ། ༩ ཆོས་དོན་སེམས་བ། ༡༠ ཆོས་དོན་བསྐྱོམ་བ།
བསྐྱབ་བྱ་སྤྱི་མེད་འཁྲི་ཤིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྟག་ལོར་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པས་
བརྩམས་པའི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ལེགས་བཤད་ཅིག
བསྐྱབ་བྱ་གསུམ། དགག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་། བསྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ། ཆམ་བུན་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་སོ།
བསྐྱབ་སྦྱིན། འཆབ་སེམས་མེད་པའི་ཚུལ་འཆལ་གྱི་དགེ་སློང་ལ་གནས་འབེབས་གྱི་ཉེས་ཆད་
གཏོང་སྤངས་ཤིག
བསྐྱབ་ཆིག་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པའི་ཆིག་བསྐྱབ་ཆིག་ཐབ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བ་མང་སོ་གནད་།
བསྐྱབ་ཆིགས། དགེ་ཚུལ་དགེ་སློང་སོགས་གྱི་བསྐྱབ་པ་སྤྱི་ཕྱི་གོ་རིམ་གྱི་ཆིགས།
བསྐྱབ་ཆིགས་བཞི། དགེ་ཚུལ་དགེ་སློང་སོགས་གྱི་བསྐྱབ་པ་སྤྱི་ཕྱི་གོ་རིམ་གྱི་ཆིགས།
བསྐྱབ་ཆིགས་གསུམ། སོར་ལྷོས་གྱི་བསྐྱབ་པའི་ཆིགས་གསུམ་སྟེ། དགེ་བསྟེན་དང་། དགེ་ཚུལ་
དང་། དགེ་སློང་བཅས་ཆིགས་པ་གསུམ་སོ།
བསྐྱབ་གཞི། ① ལྷོས་གསུམ་བསྐྱབ་གསུམ་སོགས་གྱི་རྒྱང་གཞི་ལས་རྩ་བ། ② ལྷོས་ལྷའི་ནང་དུ་རང་
གི་ཆེད་སློང་དང་མཐུན་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཤེས་རིག་
བསྐྱབ་གཞི་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་རྣམ་བཤུང་། རྣམ་བཤུང་འབའ་ཞིག་པ་དགྲ་བརྩའི་ནང་གསེས། གསོ་སློང་
གི་དུས་ལྷ་བྱ་སོ་ཐར་གྱི་མདོ་འདོན་པའི་ཆེ་བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱི་གོ་དག་འདོན་པས་ཅི་བྱ་ཞེས་
ཁྱད་གསོད་ཀྱི་ཆིག་སྤྱི་བཤོ།
བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱི་གོ་གསུམ། དེད་དུས་སློབ་བྱ་ཆེན་མོའི་ནང་དུ་ཆེད་སློང་སོ་སོའི་ནང་རང་རང་གི་
བསྐྱབ་གཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཤེས་རིག་གང་ཞིག་དམིགས་སུ་བཀའ་ནས་དེ་ཉིད་
ཐབ་ནན་གྱིས་བསྐྱབ་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་དང་། དགེ་སོགས་བྱ་སྤྱི་གཞི་ལས་སོ་བྱ་ནས་གོང་རིམ་སློབ་
གསོའི་བྱེ་ཁག་ལ་བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱི་གོ་གསུམ་གྱི་རེ་ཞུས་བྱེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་ཆ་རྒྱུན་
འདོམས་ཆེ་ཆོག་མཆན་ཐོབ་པ་ལ་བསྐྱབ་གཞི་སྤྱི་ཕྱི་གོ་གསུམ་ཐེད།
བསྐྱབ་གཞི་ཡང་བ། དབང་སེམས་གྱི་བསྐྱབ་གཞིའི་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཆ་མེད་པའི་ཉེས་བྱས་རྣམས་སོ།

བསྐྱབ་ཅིས། བསྐྱབ་གཞི་གང་ཞིག་དེ་ཉིད་སྒོ་བ་ཁྱིད་བྱ་ཚུ་ལ་གྱི་འཆར་གཞི་ཞིག་སྟེ། བསྐྱབ་གཞི་གང་དེའི་སྒོ་བ་ཁྱིད་སྟེ། རོན་ལ་གཞི་བཟུང་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྒོ་བ་ཚན་ཞུས་ས་བདུན་སྟག་སོ་སོ་དང་། ཚུ་ཆོད་རེ་རེ་བཞིན་བཞོ་ཆ་བྱེད་ནས་བཞོད་སྟོག་བྱས་པའི་འཆར་གཞི། དེ་ལ་འང་སྒོ་བ་ཚན་གང་གི་ནང་དུ་རོན་དངོས་གང་ཞིག་དཀའ་གནད་ཡིན་པ་དང་། ཟུན་མིན་གྱི་ཐབས་ལས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱིད་ཚུ་ལ། ཚུ་ཆོད་སོ་སོ་ལ་སྒོ་བ་ཚན་གང་གང་ཁྱིད་ཆུ་བཅས་ཞིབ་ཐའི་འཆར་གཞི་ཞིག་ཡིན། སྒྲིབ་སྒོ་བ་ཁྱིད་སྟེ། རོན་ནི་སྒོ་བ་ཁྱིད་གྱི་སྒྲིའི་འཆར་གཞི་རགས་པ་དང་། བསྐྱབ་ཅིས་ནི་སྒོ་བ་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་རི་ལྟར་ཁྱིད་སྟངས་གྱི་འཆར་གཞི་བྱེ་བྲག་བཅས་ཞིབ་ཐ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ལ་རྒྱ་སྐད་དུ། 教案 ཟེད།

བསྐྱབ་ཅིས་གཞོན་པ། སོ་ཐར་གྱི་སྟོན་པའི་བསྐྱབ་ཅིས་གཞོན་པ།

བསྐྱབ་ཤེས་ཅན། ཤེས་རབ་ཅན།

བསྐྱབ་གསུམ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་ནི་ཚུ་ལ་ཁྲིམས་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཤེས་རབ་གྱི་བསྐྱབ་པ་བཅས་གསུམ་མོ།

བསྐྱབ་གསུམ་སྒྲིབ་བྱེད་ལྟ། ཆོད་འགྱོད། གཞོད་སེམས། རྟུགས་གཉིད། འདོད་པ་ལ་འདུན་པ། ཐེ་ཆོམ་མོ། བསྐྱབས། ① [སྒྲི་གཉིས་ལྟན་ཅན།]འདིའི་སྒྲི་གདངས་ [lia] / [tsia] གཉིས་ཀ་གང་བདེ་སྟོག་ཆོག་དཔེར་ན། དགོ་ཤན་གྱིས་ང་ལ་བསྐྱབས་ [lia] ཟུང་། དགོ་ཤན་གྱིས་ང་ལ་བསྐྱབས་ [tsia] ཟུང་གཉིས་ཀ་སྟོག་སྟོལ་དར་བར་གནས་ཡོད། ② བསྐྱབ་རྒྱའི་ཡི་གེ་སོགས་བསྐྱབས་ཟེན་པ།

བསྐྱབས་པ། སྒོ་བ་པའི་འདས་པ།

བསྐྱས་པ། སྐྱ་བསྐས་ཉེ་རྒྱན་ཆ་འདོགས་དགོས་ལྟ་བུ། ཁྱ་བ་སྟོན་མའི་ནང་ངས་ཁྱུང་རྫོ་ཆ་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱས་པ་ཡིན། ངས་སྟོན་མ་སྐྱ་བསྐས་ཡོད།

བསྐས་མ། བལ་སྐྱད་བསྐས་མའི་སྟོད་གོས།

བསྐས་སུམ། [ཡུལ་]སྐམ་གྱི་ངར་གདོང་ཐད་གྱི་སྐྱ་སྐྱད་ཆེས་ཐུབ་བྱས་པའི་མིང་།

བསྐྱ། གཡོ་འཕམ་རྩུན་གྱིས་བསྐྱ་རྒྱ་སྟེ། མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་རྒྱ།

བསྐྱེད་ཅིང་། མགོ་སྐྱོར་བཏང་ནས་ཁྱེད་ཕྱིན་པ། སྤྱ་གུ་ཞིག་མི་ངན་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་བྱས་ནས་ཕྱིན་སོང་།
བསྐྱེད་ཐབས། གཞན་མགོ་སྐྱོར་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཤེས།
བསྐྱེད་ཆུགས་ཞེས།
བསྐྱེད་པ། སྤྱ་བྱའི་དོན་དང་དུས་མ་འོངས་པ།
བསྐྱེད་པའི་ཆོས་ཅན། ① རྒྱན་པའི་དངོས་པོ། ② འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས།
བསྐྱེད་ཅིང་། མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བ། བསྐྱེད་ཅིང་ཐབས། མོས་སྐྱོར་བསྐྱེད་ཕྱིན་པའི་ཆེན་གསེར་
བྱས་ལས་བྱུང་དུག་ཆུང་མཆུངས།
བསྐྱེད་ཅིང་། ① བསྐྱེད་པ་མེད་པ་སྟེ་མ་ཞོར་བའམ་ཡང་དག་པ། ② མོ་བཀལ་ཆོག་པ། བསྐྱེད་པ་
ཁྲོགས་ཀྱི་མཆོག
བསྐྱེད་ཆེན་མོ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་བའི་སྐྱད་ཆ།
བསྐྱེད་ཐབས། མགོ་སྐྱོར་གྱི་ལྟ་ཆས།
བསྐྱེད་ཆེས་ཆེར་དགའ་བའི་ནས་པ་སྟེ། དགའ་ནས་བསྐྱེད་པ་སྐྱེད་པ་སོང་།
བསྐྱེད་པས་པ། ཆེན་པ་སོགས་བཤེས་པས་པ།
བསྐྱེད་པ། མགོ་སྐྱོར་བཏང་བའི་དོན།
བསྐྱེད་པ། སྤྱ་བའི་འདས་པ།
བསྐྱེད་པ། སྐྱོག་གི་མ་འོངས་པ། ཕྱི་ནང་དང་སྤྱི་དོན་སོགས་ཤོད་པའི་དོན། མགོ་མཁུག་བསྐྱེད་པ་
རྒྱུ་འབྱུང་དཔེ། ཕྱི་ནང་བསྐྱེད་པ་རྒྱུ་འབྱུང་དཔེ་གོས་སྤྱི་དོན་པ་ལྟ་བུ།
བསྐྱེད་པས་སྐྱོག་གི་འདས་པ། ང་འཁྱོད་དུ་ཕྱིན་པའི་དགས་ནས་སྤྱི་དོན་ལ་འཁུག་པ་མཁུག་པོ་ཞིག་
ཆགས། དེ་ནས་ངས་སྤྱི་དུག་དེ་ཕྱི་ནང་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་དོན་པ་ཡིན།
བསྐྱེད་པ་སྐྱེད་པ་རྒྱུ་འབྱུང་དཔེ། འོན་ཏེ་ཕྱགས་ལྟ་གསལ་བའི་ཆེན་

༩༩༽

ཏ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་ཉེར་དགྲ་བ་འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་མཁྱིན་བ་དང་། བྱེད་བ་
མཁྱིན་བ། ཉང་གི་ཚེལ་བ་མཁྱིན་བ་བྱེ་བ་དང་། བྱིའི་ཚེལ་བ་སློབ་ཆེན་རྫོ་ཞིང་སྤྲུལ་བ། ①
མིང་གཞིའི་མོ་ག་གས་གྱི་ཡི་གེ་ཞིག ② དབུགས་ཀྱི་ཏ། ཏ་རྒྱབ་བ། མེ་མོང་ལ་ཏ་འདེབས་བ།
ཏ་ཡ་དགོན་བ། དགའ་ལྷན་མོ་བྱང་གི་དུས་རབས་སུ་བྱུག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏ་སྐྱོགས། ཚུ་རྒྱགས་ཆེད་ཀྱི་སྐྱོགས་མགོ་ཡིན། རྒྱ་ཏ་ཡང་ལས་བྱུབ་བ་ཞིག ཡང་ཞེས་རྒྱ་ལྷགས་
ལས་ཡང་བའི་ལྷགས་འདྲ་ཞིག་ཡིན།

ཏ་ཁ་གད་ཁ། [ཁམས་སྐྱད་] གད་ཁ་ནས་མར་ཟག་ཉེན་ཡོད་སའི་གཙོང་རོང་གི་གཡང་སའི་མིང་
སྟེ། ཏ་ཁ་གད་ཁ་ལ་མ་འགོ་མ་གཏོགས་གཡང་དུ་ལྷུང་བའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་རེད་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།

ཏ་ཁའི་སྐྱབས་འགོ། དུས་རྒྱན་ལྟ་སྤང་ལ་གསོལ་འདེབས་མ་བྱས་བ་གཡང་སར་སྐྱབས་དུས་
སྐྱབས་འགོ་འདོན་བའི་དཔེར་སྟེ། བྱ་བ་གད་ཞིག་ལ་བྱ་སྤྲིག་མེད་བ་དགོས་མ་ཐག་ཏུ་བྲེལ་བ་
བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ཁྱོད་སྤྱ་ས་ནས་བྱ་སྤྲིག་དང་། ཐབས་ཤེས་མ་བྱས་བར། ད་ལྟ་དགོས་དུས་ཏ་
ཁའི་སྐྱབས་འགོ་བྱས་བས་ཅི་བན་ཞེས་བ་ལྟ་བུ།

ཏ་གོ་ཤེས་བའམ་རྟོགས་བའི་དོན་ཏེ། དཔའ་བོ་ཡིན་མིན་གཤམ་དུ་སོང་ན་ཏ་གོ་ཡོང་ལྟ་བུ། བར་
དུ་དགག་སྤྱུ་སྤྱར་ནའང་ཆོག་སྟེ། ཏ་མ་གོ་མི་གོ་ལྟ་བུ།

ཏ་གོ་བ། ཤེས་བའམ་རྟོགས་བ། དས་ཏ་གོ་བྱུང་། ཏ་གོ་ལ་མ་གོ་ཁོས་ཏ་མ་གོ་མི་ཆང་མས་གོ་
ཁོས་ཏ་མ་གོ་མི་ཆང་མས་ཏ་གོ་དོན་རྟོགས་བྱས་བ། གཙོད་བྱས་ཡུང་ཏ་གོ་འདི་གོ་མེད་བ།

ཏ་གོ་ཨི་བྱང་། ཤེས་གྱི་ཡོད་མེད་ནི་བ་ཞིག་ ཡིན།
ཏ་ཆོད། རྒྱགས་ཆེན་གྱི་གང་མོ།
ཏ་བརྒྱབ་པ། ཤེས་ཀོ་འབྱེད་པའི་སྐབས་སོགས་སུ་ཁན་ས་ཏ་ཏ་ཞེས་རྒྱངས་པ་འབྱེན་པ།
ཏ་བགད། གང་མོ་ཆེན་མོ་བགད་དེ། ཏ་ཏ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཞིག་ཡིན།
ཏ་སྒྲ། གང་མོའི་སྒྲ།
ཏ་ཅང་། ཤིན་རྒྱལ་རབ་རྒྱ། ཏ་ཅང་ཐལ་ཆེ་བ། ཏ་ཅང་ཡང་མ་ཉུང་བ། ཏ་ཅང་བརྗེས་པ་མ་ཡིན་པ།
མེས་ས་ཏ་ཅང་གིས་སྤྱག་པ། གནས་གཤེས་ཏ་ཅང་གང་བ། ཏ་ཅང་ཞུས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏ་ཅང་
བརྟུན་ངས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཟས་ལ་ཏ་ཅང་དད་ཆེ་བས། ཟ་མ་ཤེས་ན་དུག་ཏུ་འགྱུར།
ཏ་ཅང་ཆེད་དབང་སྦྱིན་མི་ཉན། ཆོད་འཛིན་མེད་པའི་དབང་ཆ་སྦྱོད་མི་ཉན་པ།
ཏ་ཆ། [ཡུལ] འབྲུག་ཆེད་དགོད་པ། མི་མང་གིས་ཏ་ཆ་རྒྱབ་པ།
ཏ་ཆད་ཏུ་སྤྱག་ འ་ཆད་ཏུ་སྤྱག་དང་དོན་གཅིག་ བྱ་ཐབས་ཟད་པའི་དོན།
ཏ་གཉིད་སང་པ། བསམ་པ་རྙེད་པ། སྤྱ་གུ་དེ་ལོ་ལོན་ནས་ཏ་གཉིད་སང་དེ་མི་ཐོན་པར་གྲུས་ཞབས་
བྱེད་སྐྱངས་ཤེས་གྱི་འདུག
ཏ་བཏབ། ཁན་ས་ཏ་ཏ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དང་མཉམ་དུ་དབྱགས་རྒྱངས་བཏོན་པ། མེ་ལོང་ལ་ཏ་བཏབ་པ་
ལྟ་བུར་རང་ལལ་དུ་འགོ་བ།
ཏ་མཐོན། ཞེ་ཤོས་བྱང་ནའམ་བྱག་ཤོས་བྱང་བར་གོ་ཁོས་ཏ་མཐོན་འི་ལས་ཀ་དེ་འགྲིག་ཅམ་ཞིག་
ལས་ཆོལ་བབ་པ་བྱེད་གྱི་མ་རེད།
ཏ་རིག་ ར་བསྐོལ་སྦྱོད་གྱི་ཏ་ཡང་གི་གདིག་ཀོ་ཡིན།
ཏ་ནི། ཡུལ་སྐད་ལ་ལར་ཡོད་ཆད་ཐམས་ཅད་གྱི་དོན་ཏེ། མི་ཏ་ནི་འཚོགས་དགོས་ལྟ་བུ།
ཏ་རུ་མན་ཐ། རིག་བྱེད་གཏམ་རྒྱུད་ལྟར་རྒྱལ་པོ་ར་མ་ཏས་སྤིན་པོ་དང་འཐབ་སྐབས་གྱི་འཐབ་
གྲོགས་ཁྲབ་འཇུག་གི་སྤྱལ་པ་སྤེལ་རྒྱལ་རྩུ་འབྲུལ་ཅན་ཞིག་
ཏ་ནི། ཆང་མ་དང་ཡོངས་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་སྟེ། དཔེར་ན། ར་ཆོ་ཏ་ནི་འགོ་ལྟ་བུ།
ཏ་ནི་ཏོན་ནི། [ཡུལ] འཐོམ་མེ་བ། ཏ་ནི་ཏོན་ནི་བྱས་ན་དོན་གང་ལེགས་པར་ཤེས་མི་སྤྲུབ།

ཡང་མི་འབྲུག། ② འབྲུར་ཕྱོག་ཆེ་བ། ལས་དོན་སྦྲུབ་དུས་ཏེ་ཏུ་འབྲུགས་བྱས་ན་མི་འགྲིག
ཏེ་ཡ་སྒྲི་བ། ཁྱོ་བོ་རྩ་མགྲིན། འཕགས་པ་སྦྱར་རས་གཟིགས་སྦྱིའི་རྩམ་འབྲུར་དག་པོར་བསྟན་པའི་
ཁྱོ་བོ་ཞིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྦྲར་ན་རྩ་མགྲིན་ཞེས་པའི་དོན།
ཏེ་ཡང་། ལྷགས་རིགས་ཏེ་ཅང་ཡང་བ་ཞིག་དང་བདེག་བཟོས་པའི་སྟོང་ཆས།
ཏེ་ཡང་རྟ། དདུལ་བརྟུས་མ།
ཏེ་ཡུ། གོས་ལ་བྱ་དུང་མེད་པའི་དོན་སྟེ། གོས་ཏེ་ཡུ། བྱང་འཇམ་ཏེ་ཡུ་ཟེར་བ་ལྟ་བུ།
ཏེ་ཡོ། [ཡུལ་]ཐང་ཆད་པའི་སྐད། དཀའ་ལས་ཁག་བྱུང་ཏེ་ཡོ། ཏེ་ཡོ་ངལ་གསོ་རྒྱུ་གོ།
ཏེ་རི། [ལེགས་]འཕྲོག་བྱེད་དམ་སེང་གེ།
ཏེ་རི་ཏ་ཀ། [ལེགས་]ཨ་རུ་ར།
ཏེ་རི་རྩ་ཅན། [མདོན་]བརྒྱ་གྲིན།
ཏེ་རི་ར། [ལེགས་]རི་དྲགས།
ཏེ་རི་ཅ་ཤ། ལེགས་སྦྲར་སྐད་དུ། རྩ་རྩི་ཏ། དེ་བྱུང་ཆག་པ་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྦྲར་ན་འཕྲོག་འཕྲོ་
ཞེས་འབྲུར་བས། རོས་འཛིན་ཐད་མཁས་པས་བཞེད་སྟོལ་མི་འདྲ་བ་མཆིས་པས་ཕྱོགས་
བསྐྱས་སུ་བཀོད་ན། ལྷ་ཟེར་ལས། བྱ་ཏེ་ཏ་ཡི་ཤ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྒྲིགས་ལོས། བྱ་
རིགས་མདོག་ལྷང་གྲུ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། བྱ་དེ་འཕགས་ཡུལ་ལས་བོད་ལ་མེད་པས་དེ་དང་ཆ་
མཐུན་ཅམ་ནེ་ཙོ་ལོ། ཞེས་དང་། ལུར་མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་
འགྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལུང་ལས། བྱ་ལྷང་བྱ་ཞིག་ཡོད་པར་སྒྲིགས་ལོ་དང་མཐུན་པར་
གསུངས། སྟེ་སྤྱང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་བེ་སྟོན་ལས།
ཏེ་རི་ནི་སེང་གའི་སྐད་དོད་ཡིན་པས་སེང་གའི་ཤ་ཡིན་པར་གསུངས། ཀུན་མཁྱེན་ཆོས་འབྱུང་
གིས་མཛད་པའི་འཆི་མེད་མཛོད་འགྲེལ་ལས། རྩ་རྩི་ཏ། འཕྲོག་བྱེད་འཕྲོ་སྟེ། རྩ་རྩི་ཏ་ན་ཞེས་
གྲགས་པའི་བྱ་ཁ་དོག་ལྷང་གྲུ་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་ཞིག་གོ། གསོ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མི་
འཕྲོད་པའི་ཟས་ཀྱི་སྐབས། སྦྱར་པའི་མེ་ལ་ཏེ་རི་ཅ་ཤ་བསྟེགས། ཞེས་འབྲུར་བས་བྱ་དེའི་ཤ་
ལ་ཟེར་གྱི་བཤད་པ་གཞན་རྩམ་པར་འབྲུམས་པའོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྦྲ་རབས་པ་

འགའ་ཞིག་གིས་རེ་བོང་དང་། བྱ་སྒྲིག་པ་ལ་འདོད་པ་འདར་སྒྲུང་བས་དབྱུང་བར་བྱའོ།
ཏ་རེ་ཤ། [ལེགས་]རི་དྲགས།
ཏ་རེ་ཅན་དན། [ལེགས་] ① ཅན་དན་དཀར་པོ། ② ལྷའི་ལྷོན་ཤིང་།
ཏ་རེ་ཉོ་རེ། སྤྱོད་པ་ཅིང་པོའི་དོན་ཏེ། ཏ་རེ་ཉོ་རེ་བྱས་ན་རྟག་པར་ནོར་འཁྲལ་ཡོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ཏ་རེའི་རྟ་ཅན། ཏ་རེ་རྟ་ཅན་དང་འབྲས།
ཏ་རུབ་སྒྲར་རུབ་བྱེད། མི་ཆང་མས་རང་རུས་གང་ཡོད་ཀྱིས་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན།
ཏ་རེ་བ། ① བར་སྤྱོད་དང་བུ་ག ② མིག་གིས་ལྟ་ཚུལ་མི་ཁྱད་པར། མིག་ཐད་ཀར་ཏ་རེ་ལྟ་བ།
ཏ་རེ་ཡོང་བ། ཅེ་རེ་ཡོང་བ་སྟེ། མིག་གི་བཟོ་ཅམ་ཡོད་པ་ལས་དོན་དུ་མཐོང་མི་ཐུབ་པ།
ཏ་རྒྱངས། ཏ་ཞེས་དབྱགས་བྱིར་དབྱུང་བའི་ཁ་རྒྱངས་ཆ་མོའི་རྒྱངས་པའི་མིང་།
ཏ་ལ། བོང་ངན་ག་པོ། ཏ་ལའི་དུག་དང་བཟང་དུག་གཉིས། སྒྲིམ་པའི་རོས་ནས་མཉམ་ན་ཡང་། བན་
གཞོད་མི་གཅིག་ཁ་ཁ་རེད།
ཏ་ལ་ཅོག་འབྲེལ། ཏ་ལ་ཞེས་ལེགས་སྒྱུར་སྤྱད་ཀྱི་དུག་གི་སྤྱད་དོད་ཡིན་པས་འདིར་དུག་ཅན་སྲིན་
བྱས་བསྐྱེད་པའི་གཉན་ནད་སྟོབས་ཆེན་སྤྱོད་དང་ཁྱད་པ་ལ་ལོག་ནས་ཡོད་དོ་ཅིག་ཀྱན་འབྲེལ་
ཏེ་སློག་འདོར་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ཞེས་འབྲི་གུང་ཆེ་དབང་བརྟན་པས་གསུངས།
ཏ་ལ་གནས། ཆོགས་བདག་སྟེ་སྒྲར་ཆེན་གྱི་མགོ་ཡོད་པའི་ནོར་ལྟ་ཞིག་
ཏ་ལ་ཤོར་བ། [ཡུལ་]མི་ངན་གྱིས་ཁ་བསྐྱས་བརྒྱབ་སྟེ་རང་གི་དུལ་དངོས་དེའི་ལག་ཏུ་ཤོར་བ།
ཏ་ལ་ཏ་ལ། བོང་ངན་ག་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱན་འདྲིན་
ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། ལག་
པོ་ཐེལ་ཅན་གསོད་བྱེད་དང་། བཅན་དུག་སྐྱེན་ཆེན་ར་དུག་བྱེད་དང་། ཏ་ལ་ཏ་ལ་སྟོག་དུག་
ལག་དཔའ་བོ་ཁ་ལ་གོ་ཁྱེར་རྣམས། བོང་ངན་ག་པོའི་མིང་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཏ་ལམ། པལ་ཆེ་བའམ་ཕྱོགས་ཅམ། གནས་ཚུལ་ཏ་ལམ་འབྲས་བུ། ཏ་ལམ་ལོ་གཅིག་འཁོར་སོང་།
སྤྱད་སྤྱེད་གཉིས་ཏ་ལམ་རིགས་མཐུན།
ཏ་ལས་པ། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ངོ་མཆར་རམ་ཡ་མཆན་བྱུང་བའི་སྒོ་འཆར་ཚུལ་ཞིག་

རང་དབང་མེད་པར་ཉ་ལས་བྱང་། ཉ་ལས་རྒྱ་ཅི་ཡོད། ཉ་ལས་ཤིང་ངོ་མཆར་བ། ཉ་ལས་ཉོན་
འཛོམ། མི་རྣམས་ཉ་ལས་ཏེ་ཁ་གདངས་མིག་མདངས་ནས་ལུས་བ།
ཉ་ལས་བྱང་། ཡག་སྤྲུག་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་སྤྲུག་པོ་འདི་འདྲ་བྱང་ལྟ་བུ་དང་། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་ལྡན་པ་
འདི་འདྲ་བྱང་པ་ཉ་ལས་བྱང་ལྟ་བུ་ལོ། ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་པོ་འདི་འདྲ་བྱང་པ་ཉ་ལས་བྱང་ལྟ་བུ་ལོ།
ཉ་ལི་བྱ། [སོག་]སྤྲུག་གི་མིང་།
ཉ་ལུང་། ཉ་ལུང་མདོ་ལུང་ཞེས་བྱ་བའི་ལུངས་ལུང་།
ཉ་ལེ་རྟོ་ལོ། ཉ་རི་རྩ་རི་དང་དོན་གཅིག་
ཉ་ལེན། སྤྱིད་ཀ་རྒྱན་ལས་ཆེ་ཙམ་བྱ་སྤྱེ་གཞན་གྱི་ས་ནས་དདུལ་དངོས་བྱ་ལོན་ལེན་པ།
ཉ་ལོ། ལུས་པའི་རིགས་ཤིག་ ཉ་ལོའི་མེ་རྟོག་ཡལ་ནས་འཛོ།
ཉ་ལོ་དཀར་པོའི་མེ་རྟོག་ རྒྱ་ལུས་མེ་རྟོག་དཀར་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྤྱེ། རོ་མངར་ལ་ཆ། ལྷ་རྩེས་
སྟོ་མས། ལུས་པས་མཁལ་ཆད་དང་། མངལ་ཆད། ལུ་བ་འཇག་པ་སོགས་ལ་མན།
ཉ་ལོག་ ཆོང་པ་གང་ཞིག་ གཞན་ནས་མ་ཅ་བྱུན་ལོན་སྐྱངས་ཏེ་ཆོང་ལས་བྱས་པར་མ་ཅ་བ་སྐྱབས་
ནས་ཆོང་གཉེར་མི་སྤུལ་པར་ཆགས་པའི་མིང་། བོད་ཀྱི་ཆོང་པ་ཁག་གཅིག་གིས་ཐོང་གསེབ་
ནས་དབྱར་རྩ་དབྱུག་འབྱ་ཉ་སྐྱངས་ནས་ཆོང་ལ་ཕྱིན་ཡང་། དུས་དེར་འབྱ་གོང་མར་ཆགས་
སྐབས་དང་འབེལ་ནས་ཁོ་ཆོ་ཉ་ལོག་འདུག་ཟེར། གྲུང་གོའི་འོ་བྱེ་བཟོ་བྲ་ཉ་ལོག་ནས་མི་
ཐམས་ཅད་ལས་ཀ་མེད་པར་ཆགས་འདུག་ ལྟ་བུ།
ཉ་ལོག་པ། མ་ཅ་སྐྱངས་པ། ཆོང་པ་ཉ་ལོག་པ།
ཉ་ལྷ་ཉ་ལ། [ལེགས་] ① ལྷན་རས་གཟིགས་རིགས་ལྗེའི་ནང་ཆོན་ཞིག་ ② འཇམ་དཔལ་དབྱངས་
ཀྱི་མཆན་གྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་
ཉ་ལང་། རྒྱའི་བྲ་པ། རྒྱ་སྐད་ལུང་ཆག་
ཉ་ཤིག་ རྩོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་རོ་མངར། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་མིག་རིམས་སེལ། ཅ་ནང་
སྟོང་བར་བྱེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀ་གོ་བྱིག་དང་། ཁ་ཤི་ག་ ལུ་དཀར། ཐོད་ལེ་གོར། ཉ་
ཤི་ཤི་བཅས་སོ།

ཏ་ཤུལ་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཆུ་ཏ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་ར་ཆང་སྤུ་མ་སློ་བཟང་ཆོས་དར་
གྲིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་ཡིན། ད་ལྟ་ཤུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་ཆུ་དམར་
ལེབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏ་ཤུལ་དགོན། ② རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་དགོན་གསར་ཆོས་རྩེ་ཞེས་
བས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཤུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་ཤུལ་
ཤུལ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏ་ས། [ལེགས]ཏནས་སའི་བར་ཏེ་ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཏེ་གསལ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཏ ཡ ཨ
ར ལ ཉ ཏ ར ཏ མ རྩྱ
ཏ་ས་དབྱངས་མེད། རྒྱ་གར་གྱི་གསལ་བྱེད་དབྱངས་མ་ཞུགས་པ་མཐའ་དག་ཏ་ས།
ཏ་སག་མི་རིགས་ཤིག་གི་མིང། གནས་ལུལ་ཞིན་ཅང་ཡུ་གྱར་རང་སློང་ལྗོངས་དང་ཀན་སུ་ལུ་ཞིང་
ཆེན་སོགས་ཡིན། ༡༩༥༩ལོའི་ཕྱོད་ཅེས་ལྟར་མི་གངས་ཁྲི་སྟག་༩༠ལྟག་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག
ཏ་སའི་ཡི་གེ་སྤུམ་ཅུ་སོ་གསུམ། ཏནས་སའི་བར་ཏེ་ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཏེ་གསལ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མིང།
ཏ་སོ་གྲུ་ཏུས་པའི་ནང་སྤྱིང་སོ་བ་སོ་བ་ཅན་དེའི་མིང་ཡིན། ཏུས་པའི་ཏ་སོ་བ་ཀྱི་གསལ་བ་ན་རྒྱ་ཞག་
མང་པོ་ཡོད་པ་རེད་ལྟ་བུ།

ཏ་ཏ། ① འཛིགས་སྒྲག་བསྐུལ་བའི་སྒྲ། ② འབྲ་སློང་བྱེད་པའི་གང་མོ།

ཏ་ཏ་སྒྲོག [མདོན]① བྱ་བཞད། ② བྱ་ལུག་པ།

ཏ་ཏ་ཏེ་ཏེ། བཞད་གང་གི་སྒྲ་ཙམ།

ཏ་ཏར་ཁོང་པ། ① གང་མོ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ། ② བྱ་ལུག་པ། ③ དུར་ཁོང་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག
ཏ་རྩི་དགོ་ཆུལ་དགོན། དགོན་པ་བཏབ་དུས་མི་གསལ། འདེབས་མཁན་དར་རྒྱས་དགོན་པའི་ཏ་རྩི་
སྤུ་མ་སློ་བཟང་གཉིས་པ་དགོ་ལེགས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སློང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏག ཨ་མདོའི་སྤྱད་དུ་པག་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། ཏ་དང་པ་གཉིས་བརྩེ་རེས་བྱས་ཆོག་དཔེར་ན།
པ་རི་ལ་ཏ་རི་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།

ཉག་སྒྲ། ལུང་པ་འཕེན་པའི་སྒྲ་དང་མགིན་པ་འགགས་པའི་སྒྲ། མགིན་པ་འགགས་པའི་སྒྲ་བས་ནས་
ཉག་སྒྲ་འདོན།

ཉང་། ① ཁོང་སྒྲ་སོགས་ནས་འོད་འཕྲོས་པ་སྟེ། ཐབ་ལ་མེ་སྒྲ་ནས་དམར་ཉང་ཉང་གྲེད། དཀར་ཁུང་ཁ་
ཉང་དེ་འདུག ② ཁེངས་དེགས་དང་ཤོམ་ར་འོམ་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། འཕྲོར་བོ་ཁྲོམ་དུ་ཉང་། གར་པ་དོ་
རར་ཉང་། ③ བལྟ་ས་གཅིག་ལ་བལྟས་ནས་བསྐྱད་པ་ལ་ཉང་འདུག་ཞེས་བརྗོད་སྟོལ་ཡོད།

ཉང་རྒྱ། རང་འཁོས་དང་མི་འཆ་མས་པའི་སྒྲོས་གཤོམ་གྱི་ཆོ་རྒྱའི་སྒྲིད་ཚུལ། བརྒྱ་བཤིག་སྒྲིང་
འགྲུགས་ཀྱི་སྒྲོས་གཤོམ་ཉང་རྒྱ་ཆ་པོ།

ཉང་རྒྱ་ཆ་པོ། མཛོན་སུམ་ལ་བསྟོན་པའི་རྒྱ་གཏམ།

ཉང་རྒྱ་ག བཏྲག་དབྱེད་མེད་པའི་རྟོལ་རྒྱ་ག རང་མཆ་མས་ཉང་རྒྱ་བ་གིས་ལས་ཀ་བྱས་པ།

ཉང་རྒྱ་བ་ཆ་པོ། ལས་ཀ་གྲེད་སྐྱངས་ཡ་ལུང་ཆེན་པོ།

ཉང་འགྲོས། ཉང་རྒྱ་གི་འགྲོས་ཏེ་མ་གྲུས་པའི་འགྲོ་སྐྱངས་སམ་ཁེངས་དེགས་ཀྱི་རྣམ་པའི་འགྲོ་
སྐྱངས་ཤིག བོ་རོག་རྒྱགས་པ་ལྟར་ཉང་འགྲོས་གྲེད།

ཉང་རྒྱ། ལྷ་རྒྱའི་སྒྲིད་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་ལག་ཅིག མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མཆོ་སྟོན་བོད་རིགས་རང་སྒྲིང་
ཁུལ་གྱི་ཞིན་ཉེ་རྒྱུ་ཡོད།

ཉང་རྟེ། སོག་པོ་གྲུང་མགོན་པོ་སྐུབས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་གི་ཤོག་གངས་ ༤
བར་ཉང་རྟེ་ཟེར་བའི་ཉང་རྟེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། ལེགས་པ། ཆེན་པོ། བདག་པོ། མགོན་
སྐུབས་བཅས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། རྟེ་རྟེ་དབང་དུ་བསྐྱུ་བ་དང་བདུད་པའི་དོན་ཡིན་པས། རྟེ་ས་་
སུ་གོང་མ་ཆེན་ཅི་རྟོང་གིས་གྲུང་གོ་གཅིག་གྲུང་བྱས། རྟེ་ས་སྟོན་དུ་བྱུང་ཟེན་པའི་རྒྱལ་པོ་ཉང་
གསུམ་དང་། རྟེ་ལྷ་ལས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཡོན་ཏན་ཆེ་བར་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་སྐྱེས་ཏེ་ཡོན་ཏན་ཉང་
གསུམ་དང་མཉམ་ཞིང་། བྱས་རྟེ་ས་རྟེ་ལྷ་ལས་ཀྱང་སྐྱག་པ་ཡིན་པར་མཆོན་ཕྱིར། ཉང་དང་རྟེ་
མིང་གཉིས་མཉམ་དུ་གཤེབས་ནས་བཏགས་པ་དེ་ནས་བསྐྱུང་རྒྱལ་པོ་རིམ་བྱུང་ཆང་མར་ཉང་
རྟེ་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་སྟོལ་ཡོད།

ཉང་གཏམ། ① བྱུང་རྒྱལ་གྱི་གཏམ། ② བསམ་སྒྲོམ་མེ་བཏང་བཀའ་དན་བཤད་པ་ལ་ཉང་གཏམ་བཤད་ཟེར།

ཉང་དུ། བལ་པོའི་སྐད་ཡིན་ཏེ། བཙུན་པ་ཞེས་པའི་དོན།
ཉང་པན་ནག་པོ། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་
བདག་གཙུག་པོ་རྣམས་ལས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་བདག་གཙུག་པོ། མི་ལུས་གཡུའི་ལ་ཐོད་ཅན་
མདུང་ཐུང་ཐོག་ནས་དབྱིད་ཆེ་འཕྲིང་པོ་ལ་ས་བདག་གི་བྱེད་ལས་གཙུག་པོར་བྱེད་མཁན་ཞིག
ཉང་པན་སྐྱུལ་མེད། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་བཞི་མཆོམས་བརྒྱད་དབུས་དང་བཅས་པའི་ས་
བདག་གཙུག་པོ་རྣམས་ལས་དབུས་ཀྱི་ས་བདག་གཙུག་པོ། སྐྱུལ་མེར་པོ་མདངས་དང་ལྷན་པ།
གཤེར་གྱི་བ་དན་ཕྱག་ན་བསྐྱམས་པ། དབྱིད་ཆེ་ར་བ་ལ་ས་བདག་གི་ལས་གཙུག་པོར་བྱེད་པ་
ཞིག་ཡོད་པར་བཤད།

ཉང་བ། [ཡུལ] ① བསམ་སྒོ་གཏོང་མི་སྐབ་པར་སེམས་སྟོར་བ་ལྟར་གྱུར་པ། སེམས་ཉང་བ། ②
དབུགས་ཉང་བའས་དབུགས་འཆང་བ། ཤང་ཐང་དུ་ཤབ་རྒྱག་གིས་བྱིན་པས་དབུགས་ཉང་བ།
ཉང་བྱག ① བར་གྱི་སྟོན་དང་རལ་སྟོན། ཁང་བ་དང་ར་བ་ཆང་མར་ཞིག་རལ་གྱི་ཉང་བྱག་ཞུགས་
པ། ② སྟོན་དང་ཞོར་འབྲུལ། ལས་ཀ་འདི་བྱས་ན་ཉང་བྱག་གང་ཡང་མི་འདུག

ཉང་བྱབ། ཉང་བྱག་དང་དོན་གཅིག

ཉང་ཆང་། སྟོན་ཞུགས་པ། གཞུང་སྒྲེར་མཉམ་བསྐྱེས་ཀྱི་ཉང་ཆང་བྱུང་བ།

ཉང་ཆིག་ བསམ་སྒོ་མ་བཟང་བའི་གཏམ་བྱུང་བྱུལ།

ཉང་ཆོན་རི་མོ། ཞེས་པའི་སྐྱུ་རིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་དྲངས་གསལ་གྱི་ཆོན་སྐྱད་ནས་སྐབ་གཏོང་བྱས་ཏེ་
འོག་གི་རི་མོ་རྣམས་གསལ་པོར་མཛོན་པ་བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆུ་ཆོན་སྐྱ་
པོའི་ཆོན་སྐྱད་ནས་བྲིས་པའི་རི་མོ་ལའང་གོ

ཉང་མཆར་བ། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆར་བའི་དོན་ཡིན།

ཉང་ཐོམ། ཞོར་འབྲུལ་གྱི་བྱེད་པར་རམ། མི་མཐུན་པ། ཉང་ཐོམ་གཏོང་། ཉང་ཐོམ་ཆ་པོ། གཏོང་ཡོང་
གི་ཅིས་ལ་ཞོར་འབྲུལ་གྱི་ཉང་ཐོམ་བྱུང་། མི་འདི་གཉིས་གཟུགས་པོ་རིང་ཐུང་ཉང་ཐོམ་མི་འདུག

ཉང་རལ། སྟོན་ཞུགས་པའོ། ཤོད་སྐྱངས་དང་བྱེད་སྐྱངས་ཅིང་པོ།

ཉང་ཤེད། ① ཤོད་སྐྱངས་དང་བྱེད་སྐྱང་ཅིང་པོ། རང་སྐྱང་གང་ཅན་གྱིས་ཉང་ཤེད་མ་བྱེད། ཉང་

ཤེད་ཅན་གྱི་གཏམ། ② རང་ཤེད་ཆ་ཤོ། ཉང་ཤེད་ཆ་ཤོ། ཉང་ཤེད་མུ་ཚུགས་ཀྱིས་ཡོ་བསྐང་
མི་བྱེད་པ།

ཉང་སང་པ། [ཡུལ་]ཆེས་ཆེར་ཉ་ལས་པ།

ཉང་སང་ཉོན་ཐོང་། ཉ་ལས་ཉེ་ལུས་གཡོ་འགྲུལ་དང་། དག་སྒྲ་བརྗོད་མེད་པ་རེ་ཞིག་ལུས་པའི་དོན་ཡིན།

ཉང་སངས། ཉ་ལས་པ་སྟེ། འདི་འབྲེེ་བྱ་བ་ཅད་སྲིད་དམ་སྟུམ་པ་ལྟ་བུ།

ཉང་སེ། རང་པའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། ལེགས་སྒྲུང་གྱི་སྒྲ་བྱུར་ཆག་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད།

ཉང་སོང་། ཉང་ཐོམ་དང་དོན་གཅིག་

ཉང་ཉང་། སྟོང་སྒྲ་འཆར་ཚུལ། སེམས་མི་དགའ་བས་སྟིང་སྟིང་ཉང་ཉང་དུ་གྱུར། སེམས་
དགའ་ཉང་ཉང་།

ཉད། སྟོ་བྱར་བུ། ཉད་ལངས་པ། དབྱ་དམག་རྣམས་ཀྱིས་ཉད་ཀྱིས་མཐའ་བསྐྱོར་བ།

ཉད་དེ། ཅི་བསམ་འདི་བྲན་མེད་པར་ཉོན་ཐོང་དུ་གནས་པ། དྲན་མེད་ཉད་དེ་མ་སྟོང་མཐོ་བསམ་ཐོངས།

ཉད་དེ་འཛོག་པ། སྟོའི་འཛོག་ལུགས་འདི་ཡིན་འདི་མིན་འཕྲོ་འདུ་བཀག་ནས་ཉ་ཐང་རེར་འཛོག་པ།

ཉད་དེ་བ། སེམས་མི་གསལ་བའམ། དྲན་པ་འཐོར་བའི་ཉམས། ཅི་བྲན་འདི་བྲན་མེད་པར་རེ་ཞིག་

ཉད་དེ་བར་ལུས།

ཉད་དེ་བ། སེམས་མི་གསལ་བའམ། དྲན་པ་འཐོར་བའི་ཉམས། ཅི་བྲན་འདི་བྲན་མེད་པར་རེ་ཞིག་

ཉད་དེ་བར་ལུས།

ཉད་པོ། དྲན་མེད་དམ་དྲན་པ་འཐོར་བའི་དོན། ཞེད་ནས་ཉད་པོར་ཤི་བ།

ཉད་པོར། [རྟིང་]སྟོ་བུར།

ཉད་ཉད། མགོ་འཐོམ་པའི་རྣམ་པ་སྟེ། སྒྲག་ནས་ཉད་ཉད་བོས། ཉད་ཉད་བརྒྱགས་ལྟ་བུ།

ཉད་ཉད་པོ། ① དྲན་པ་འཐོར་བ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཚུལ། དངངས་སྒྲག་སྒྲིམ་ནས་སེམས་ཉད་ཉད་པོར་

གྱུར་པ། ② དབུགས་ཉད་རྩེ་ཆེར་བྲིན་པ། ཐང་ཆད་ནས་དབུགས་ཉད་ཉད་པོར་གྱུར་པ།

ཉན། [སོག་]རྒྱལ་པོ། ཉོ་མོན་ཉན། དུ་ཉན།

ཉན་ཀན། ཞེས་པ་ནི་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་

ནི་རྟ་འབྲི་བར་ཤིན་ཏུ་མཁམས་ཤིང་བྲིས་པའི་རྟ་རྒྱལ་ས་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའི་ཉམས་སྦྱང་ལྟ་ཡོད།
ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅས་བྱ་ནི་རྟ་དབྱེད་རི་མོ་དང་ཐུན་སེལ་རྟ་དཀར་རི་མོ་སོགས་ཡོད།
ཉན་ཀྱང་གོ་ནི་ལ། རབ་བྱུང་བཙུ་ལའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༡༧ལོར་བྱུག་བཀྲ་༥་ལྟ་མཆོ་ཐོན་
གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉན་འདལ། གོ་རྒྱ་ཆོར་རྒྱ་མེད་པར་འཐོམས་ནས་སྡོད་པ། དཔེར་ན། ལྟ་མོར་ཉལ་འདལ་བ་ཞེས་
པ་དང་། ད་བསམ་སྒྲེའི་གཏོང་གི་ཡོད། ད་ཕྱི་ནས་ཉལ་འདལ་བྱས་བསྐྱད་སོང་སོགས་ལྟ་བུའོ།
ཉན་ནི་ཉོན་ནི། རོ་སྒྲུང་ཆུང་བ། སྐད་ཆ་ཉན་ཏུས་ཉན་ནི་ཉོན་ནི་བྱས་ན་དོན་སེམས་ལ་མི་ངེས།
ཉབ། བཀྲུང་བ་ཁ་རེ་རེ་དང་། རམས་པའི་དོན་ལའང་།

ཉབ་ཁོ་བྱུང་འཁོར་སྤྱི་བོའི་རིགས་ཀྱི་གྲོན་པའི་ལྷམ་འཇའ་སྤྲིགས་མ་སྒྲ་ཐུང་ཞིང་བཟོ་དབྱིབས་
ཤོལ་ཅེ་དང་འབྲུ་བ།

ཉབ་གང་། རྒྱལ་ཆང་སོགས་ཁ་གང་།

ཉབ་བརྒྱབ་པ། མཆུ་ཡིས་ཁ་གང་འཕྲེན་པ།

ཉབ་སྤྱ། རམས་སྤྱབས་ཀྱི་ཅ་ཅོའི་སྤྱ། ཟ་འཐུང་ཉབ་སྤྱ་དིར་དིར་དེ་འབྲུ་མ་བྱེད།

ཉབ་བཅད། འདོད་ཞེན་གྱིས་འཕྲོག་པ། རག་པས་ཆོང་བ་རྒྱལས་ཀྱི་རྒྱ་ལོར་ཉབ་བཅད་གྱིས་
འཕྲོག་བཅོམ་བྱས།

ཉབ་ཆ། གང་མོ་དགོད་རྩལ་ཞིག

ཉབ་ཆི། སྤྱིད་པ་སྤྱེ་སྒྲ་འཆངས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་དབང་མེད་ཏུ་སྤྱ་ཉབ་ཆི་ཉབ་ཆི་ཞེས་འབྲེན་
པ། ཉབ་ཆི་བརྒྱབ་པ།

ཉབ་ཐོབ། ཤིན་ཏུ་རམས་པའི་རྩལ་གྱིས་འདོད་པ་ཐོབ་ཐབས་བྱེད་པ། ལས་འགན་ཉབ་ཐོབ་རྒྱབ་
པ། ཆོང་ཐོག་ཉབ་ཐོབ་གྱིས་ཉོ་བ།

ཉབ་འཐུང་། འདོད་རམས་ཆེན་པོས་འཐུང་བ།

ཉབ་ཤེ་ཉོབ་ཤེ། ཏུ་ངར་ཞིབ་ཆགས་མེད་པ། བྱ་བ་ཉབ་ཤེ་ཉོབ་ཤེ་བྱས་ན་ཁུངས་སྐབས་ལ་ཡོད།

ཉབ་སྤྱ། ཉབ་ཆི་སྤྱེ། སྤྱ་ལ་སུར་བན་འཆངས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་དབང་མེད་ཏུ་སྤྱ་ཉབ་ཆི་ཉབ་

ཆེ་ཞེས་འབྲིན་པ།

ཉལ་སྤྱིད། སྤྱིད་པ། ཆམ་པ་པོག་པས་ཉལ་སྤྱིད་བརྒྱབ་པ།

ཉལ་འཆེམ། [རྫིད]ཉལ་འཆེམ་མམ་རོབ་ཅམ་པོ་རྣམས་ཉལ་འཆེམ་རྒྱབ་པ།

ཉལ་ཤ འདོད་རམས་ཆེན་པོའི་ཐོབ་ཐབས། ཐོན་སྐྱེད་ངལ་ཚུལ་ལ་ཉལ་ཤ་བྱེད་པ།

ཉལ་ཤང་ཅེ་ལུ། ཉལ་ཤང་མཆེ་ལུ་དང་འབྲ།

ཉལ་ཤང་ཆེ་ལུ། ཉལ་ཤང་མཆེ་ལུ་དང་འབྲ།

ཉལ་ཤང་མཆེ་ལུ། [མངོན]དབང་པོ་ལག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

ཉལ་ཤང་ཆེ་ལུ། རྒྱ་སྐད་དུ་ཞན་རིན་ཀྱང་ཟེར་བའི་སྤྲན་གྱི་ཅ་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཉིད་དབང་ལག་ལ་ངོས་
འཛིན་པའང་ཡོད་འདུག།

ཉལ་ག་ཤགས། འབྲན་བསྐར་གྱི་ཚོད་སྒྲེང་ངམ་ཉལ་ཐོབ་གྱི་ཁ་ཚོད། ཉལ་ག་ཤགས་མཉམ་བྱེད།

ཉལ་ཉལ། རྒྱན་དུ་ཞེན་ཆགས་ཆེན་པོ་དང་། ཡང་ཡང་བྱེད་ཚུལ། ཟས་ཞིམ་ལ་ཉལ་ཉལ་བྱེད་པ།

རྒྱ་ཁོར་ལོངས་སུ་སྤྱོད་པར་ཉལ་ཉལ་མི་རམ་པ།

ཉལ་ཉོབ། ཞིབ་ཆགས་མེད། ཁ་ཟས་ཉལ་ཉོབ་གྱིས་ཟ་བ། འདོད་རམས་དང་། རྒྱན་དང་། སྡོ་སྡུ་བཅས་ལ།

ཉམ་ཁྲེར། ① ཉམ་པས་ཁྲེར་བ་སྟེ་དངོས་པོ་སོགས་འདོད་པས་བདག་པོ་བྱས་པ། གཞན་གྱི་རྒྱ་ཁོར་

ཉམ་ཁྲེར་བྱས་པ། ② ཆེན་ཞུགས་ཏེ་བྱལ་བ་བྱས་པ། ཁ་ཟས་ཉམ་ཁྲེར། ཤ་རྩིང་ཉམ་ཁྲེར།

ཉམ་འཁྲེར། འཁྲེར་མི་འོས་པའི་རྒྱ་ཁོར་ཉམ་པ་བྱས་ནས་འཁྲེར་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་། ཉམ་འཁྲེར་

དབང་ཤིང། ཉམ་འཁྲེར་བཅན་དབང་།

ཉམ་རྒྱབ་རྒྱུན་ལངས། ཉམ་པའི་རྒྱབ་ལངས་རྒྱུན་པས་བྱེད་པ།

ཉམ་ཆེན། ཉམ་པ་ཤོད་མཁན། མི་ཉམ་ཆེན་གྱིས་ཉམ་པ་ཤོད། རྒྱན་མ་ཉམ་ཆེན་གྱིས་མི་གསོད།

ཉམ་བསྟོན། ཉམ་པས་སྟོན་འཇུགས། ཉམ་བསྟོན་བྱས་ཀྱང་བན་ཐོག་གང་ཡང་མེད།

ཉམ་ཐོས། ཐུན་མོང་གི་རྒྱ་ཁོར་སོགས་བརྒྱ་ཐབས་གྱིས་སྒྲངས་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་།

ཉམ་བྲི། ཟས་སོགས་བྱལ་གྲམས་བྱེད་པའི་བྲི། བཞའ་ཆེན་ཡོད་སར་ཟས་ལ་ཉམ་བྲི་ཞུགས་སྤྱིད་

པས་བག་ཐོན་བྱ་དགོས།

ཉམ་འདོད། ཉམ་ཆེད་འདོད་པ། ཉམ་འདོད་རྩམས་མེད། ཉམ་འདོད་གྲིས་གཞན་ལ་བཅན་འཛུལ་བྱེད་པ།
ཉམ་བསྐྱ་བཅན་ལེན། ཉམ་པ་ཆེན་པོས་བཅན་ཐོབ་བྱེད་པ།
ཉམ་པ། ① འཛོལ་འདོད་ཀྱི་བརྒྱབ་སེམས། ཟ་ཉམ། འབྲུང་ཉམ། ཟློ་ཉམ། ② རང་ཆོད་མ་ཟིན་པ།
མི་ཉམ་པ་ཆེན་པོ། སྐད་ཆ་ཉམ་པ་མ་ཤོད། ཉམ་པ་དཔལ་ཐལ། ཉམ་པ་བཤད། ཉམ་པས་
འབྱེད། ཉམ་པ་འཇུགས། ཉམ་པ་རི་ཅམ་བཤད་ནས། བདེན་པ་གཡག་ཅམ་འཛོལ་རེ། ③ ཟློ་
ཆས་དང་སྟོད་སོགས་ལ་རུལ་སྤངས་ཀྱི་གཡའ་ཞུགས་པ། ཉམ་པ་བརྒྱབ་པ།
ཉམ་པ་ཆེན་པོ། ཉམ་ཤེད་ཆེན་པོ་དང་བཅན་ཉམ་སོགས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
ཉམ་པ་ཆ་པོ། གོ་ཤེས་གཏན་ནས་མེད་པ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།
ཉམ་སྤྱ། རུལ་སྤངས་སྤྱ་གྲུང་བའི་གཡའ་སྤྱ།
ཉམ་པོད་ཅན། ཉ་ཅང་ཉམ་པ་ཆ་པོ།
ཉམ་བག་ལེབ། རུབ་བྱེགས་ལ་དར་གསོ་ཆེ་བའི་མགྲོགས་ཟས་ཤིག་ཏེ། བལ་ལེབ་སོབ་སོབ་ནང་
ཤལ་ལེབ་དང་སྟོ་ཆལ་སྟེན་སྟེན་བཅས་བརྒྱག་ནས་བཟོས་པ་ཞིག་རེད།
ཉམ་སྟོན། འདོད་ཉམ་གྱིས་སྟོ་བ་ཉྩ་བྱ། ཉམ་སྟོན་ཚུར་ཤོལ། ཉམ་སྟོན་གྱིས་འཁྲུག་རྒྱུ་སྟོང་བ།
ཉམ་ཅོད། བདེན་པ་རང་ལ་མེད་རུང་དཔྱད་ཅོད་པར་བྱེད། ཡང་ན་བསྟོན་ཏོལ་ཞེས་པ།
ཉམ་རྩུག། གང་ལའང་མི་བསྟོས་པའི་ཉམ་པ་ཆ་པོ་འཇུག་རྩུག་ཆ་པོ།
ཉམ་བརྩས་ཀྱི་བྱོད་གཞི། མི་གཞན་ལ་གཡོ་ཐོལ་གྱིས་ཉམ་བརྩས་བྱས་ནས་བསགས་པའི་བྱོད་གཞི།
ཉམ་ཟས། ཉམ་པ་དང་གཡོ་རྩུག་གི་སྟོན་ས་ཐོབ་པའི་ཟས་ནོར་གྱི་རིགས།
ཉམ་བཟུང་། ཉམ་འདོད་གྱིས་བདག་པོ་སྤྱད་པ། ཁྲིམས་འགལ་ཉམ་བཟུང་།
ཉམ་བཟུང་གི་ནག་ཉེས། ཉམ་པ་ཆེན་པོས་ཁྲིམས་མེད་དུ་བདག་ཐོབ་བྱེད་པའི་ནག་ཉེས།
ཉམ་བཟོས། གཞན་ནོར་ཉམ་པ་ཟོས་པ།
ཉམ་ཡུ། [རྫིང]ར་རྒྱལ།
ཉམ་ཡུས། རང་ལ་བདེན་དོན་མེད་ནའང་ཉམ་པའི་སྟོན་ཡུས་ལྟེ་བཤད་པ། བསྟོན་ཉམ་གྱི་ཡུས།
མི་མང་པོའི་ཁྲོད་དུ་ཉམ་ཡུས་མ་ཤོད།

ཉམ་ཡུས་བཤད། ཉམ་པ་ཆེན་པོས་རང་ལ་བདེན་དོན་མེད་ནའང་ཡོད་པ་དང་། བབ་ཐོབ་མེད་
ནའང་ཡོད་པ་རྩོད་པའི་དོན་ཡིན།

ཉམ་ལྷ། [ཡུལ]སྤྱ་གྲུའི་ལྷ།

ཉམ་ཤེད། དཔུང་ངོམ་མཁ་ཁྲིམས་མེད་ལུགས་མེད། འོས་མེད་ཉམ་ཤེད། ཉམ་ཤེད་གང་འདོད།
ཉམ་ཤེད་ཁྲལ་བསྐྱ།

ཉམ་ཤེད་ཆ་པོ། ཉམ་པ་ཆེན་པོ།

ཉམ་བཤད། མ་ཤེས་ཤེས་མདོག་དང་། མ་ཡིན་ཡིན་མདོག་གི་སྐྱད་ཆ་བཤད་པ།

ཉམ་སེམས། འདོད་པ་ཆེན་པོ། ཉམ་སེམས་རྒྱན་བཅངས། ཉམ་སེམས་ཆེར་འབར།

ཉལ་མདངས། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་སྐྱེལ་རི་མོའི་མཆོན་བྱེད་གྱི་ཐབས་ཅལ་ཞེག་ཡིན། དེ་ནི་ནམ་མཁའ་
དང་། སྤྲིན་པ། རྩ། སྤང་ལྗོངས་སོགས་རྒྱ་ཆེན་པོའི་རིགས་ལ་རང་རང་ཁ་དོག་སོ་སོའི་ཆོན་
རྒྱ་སྐྱེད་དེ་ཉལ་མདངས་བརྒྱབ་པར་ཟེར།

ཉུ་པ། རྩོ་རྩ་བགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་ཡིན་པར་སྡེ་སྡིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་
པའི་མན་ངག་རྒྱུད་གྱི་འབྲེལ་པ་བཞི་རྩོན་ལས་གསུངས།

ཉར། ① ཉར་སྒྲོག་པའི་གཏམ། ཉར་བཤད། ཉར་ཆ་པོ། ཁོའི་སྐྱད་ཆ་དེ་དག་ཉར་རེད། ཉར་མ་
ཤོད། ཉར་ཆ་པོས་ཉར་གཏམ་མ་བཤད་ན། ཉར་རྒྱུ་དུ་གད་མོ་ཤོར་དོན་མེད། ② རྩོ་བྱར།
ཉར་གྱིས་ཁོ་བ།

ཉར་གྱིས་སྡོད་པ། རྩོ་སྡོང་ཉར་ལང་མི་བྱལ། མིག་ཉར་ཏེ་ལྟ་བ། ཡང་ན་ཞག་གསུམ་གཤེགས་པས་
ཤེས། ཡང་ན་ཉར་ཏེ་བལྟས་པ་ཤེས།

ཉར་སྒྲོམ། མིག་གིས་ཉར་རེ་ལྟ་བའམ་ཅེར་རེ་བལྟས་ཏེ་སྒྲོམ་པ།

ཉར་སྤྱ། ཐང་ཆད་པའི་ངལ་སྤྱའམ་གཉིད་དུས་ཀྱི་སྤྱར་སྤྱ། འཆེ་ཁའི་ཉར་སྤྱ། ཉར་སྤྱ་ཆ་པོ།

ཉར་ཅན། མི་ཉམ་པ་ཅན་ནམ་ཁྲལ་པ།

ཉར་ཆེན། ཉར་ཆེན་པོ་སྤྲེ། མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་ཤོད་པ་རྩུན་གཏམ་ཉུད་གྱིས་སྒྲོག་པ་པོ།

ཉར་ཏེ། རྩོ་བྱར་དུ་དཔེར་ན། ཉར་ཏེ་ལངས། ཉར་ཏེ་འགོ་ཞེས་ལྟ་བ།

ཏར་གཏམ། ལུད་གཏམ།

ཏར་ཐོན། མྱོ་བྱར་དུ་ཐོན་པ། ཁྱོད་མཆམས་དམ་པོ་ཏར་ཐོན་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན།

ཏར་གདོང་། མཆོ་སྟོན་ལུལ་གྱི་ཡུལ་ཞིག་གི་མིང་རྟེན།

ཏར་འདོན། ཏར་ཐོན་དང་དོན་གཅིག

ཏར་པ། ① མི་ཏམ་པ་ཅན་ནས་ཁྲམ་པ། ② བར་མཆམས། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ཏར་པ་མི་ཤོང་བ་
ཅམ་ཞིག་འདུག ཅིག་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་སྟོང་ཏར་པ།

ཏར་པོ། ① ཆོན་མདངས་རྣམ་པར་བཟ་བ་དང་རྒྱུད་བཟག་ཆེ་བ། ཁྱོན་པ་ཏར་པོ། ཏར་པོ་བཟོ་བ།
མིག་ལས་དུ་ཏར་པོར་བཟ་བ། ② [ཡུལ] དཀྱོག་དཀྱོག་ཆེ་བ། སྟོད་པ་ཏར་པོ། མི་དེ་ཏར་པོ་
ཞིག་ཡོད་པས་གང་བྱས་པ་ཆང་མ་སྟོམ་པོ་ཞིག་ལས་མི་ཡོང་། ③ མིག་གདངས་ཏེ་ལྟ་ཚུལ།
མིག་གཉིས་ཏར་པོར་གདངས་ཏེ་ལྟ། ཏར་པོར་ལྟ་བ།

ཏར་བ། བྱ་ག་དང་ཁུང་བྱའམ་བར་ཐག་གི་མིང་།

ཏར་བར་མི་ཤོང་། ① མི་ཆད་ཅམ་ཤོང་བའི་བར་སྟོང་ཆེ་བ། ② ལས་ཀ་ཏར་ཐོམ་ཆེ་བའི་དཔེ།

ཏར་མིག་ཁུང་བྱ། ཅིག་དབར་ལ་ཏར་མིག་གཅིག་བཏོན་པ།

ཏར་ལངས། མྱོ་བྱར་དུ་ལངས་པ། གལ་གྱི་ནང་ནས་ཏར་ལངས་བྱས་པ།

ཏར་བཤད་པ། ལུད་གཏམ་བསྒྲགས་པ།

ཏར་སོང་། དོན་གཞི་དངོས་དང་བྱུང་བར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར་སོང་བ་དང་། ལུད་གཏམ་ལའང་།

ཏར་བསྐྱེགས། དུང་དང་མགོན་བྱ་ལྟ་བུ་སོལ་མའི་ནང་ཐེན་བར་བཞག་ནས་བསྐྱེགས་པ་ལ་ཟེར་རྟེ།

དེ་ལུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོག་གིས་མཛད་པའི་ལག་ལེན་གཅིས་བསྐྱེས་

ཀུན་གསལ་སྤང་མཛོད་ལས། དུང་མགོན་ག་ཏུ་དུར་ཐོད་རྣམ་བཞི་དང་། རྒྱག་ཁྲག་སྟེམ་པའི་

འདེབས་སྟན་བསྐྱེག་དགོས་རྣམས། ཏར་བསྐྱེགས་དུ་བཡལ་བའི་དཀར་སང་གཅིས། བོད་མ་

བཞི་པོ་ཞབས་རྟོལ་རྩ་མའི་ནང་། སོལ་བས་བཀང་བའི་དབྱུས་བཅུག་རྩས་མ་དེ། སྟེད་བུའི་

ཁར་བཅུགས་རྒྱུད་གདོང་འབར་རིམ་བཞིན། སོལ་བ་ཁ་གསལ་གཏིང་ནས་འཆོས་པར་

བསྐྱེགས། མ་འཆིག་སྟོད་དང་ནག་པོ་རྟེལ་འབྲུ་ཅམ། བཅག་ལ་བཞགས་ནས་གང་འདུག་དོར་

བར་བྱ། བྱང་མོད་གཉིས་པོ་ཆད་པར་གཏོང་དགོས་ནམས། བསྐྱེད་པར་མི་བྱ་མ་གཏོགས་ཐལ་
བ་དགོས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཉར་རྩུབ། ཉ་རི་རྩུ་རིའི་བསྐྱེད་ཆེན་
ཉར་རྩུབ། ཉ་རི་རྩུ་རིའི་ཞེས་དོན་ལྟར་པོ་མེད་པ།
ཉལ། ཁ་གདངས་ནས་དབྱུགས་ཐུང་ལ་རྩུབ་པ་འབྱེན་རྩུབ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། ཁྱི་ཆ་བས་གཏུང་ནས་
ཉལ། དབྱུགས་ཉལ་བ་ཞེས་དབྱུགས་མི་བདེ་བར་བྱེན་བྱ་འཆངས་པ།
ཉལ་སྐྱེལ། ཉལ་ལ་བསྐྱེད་ནས་བཏགས་པ་འབྲལ་བྱ་ལ་སྐྱེལ་ལེན་པར་འཇུག་པའི་མཆེན་
ནད་ཅིག་གི་མིང་།
ཉལ་ཁྱི། འབྲུང་ཅིས་ལུགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་ཞག་དུས་ནམས་ལ་དུས་སུ་རྒྱ་བའི་ས་བདག་ཅིག་ མིའི་ལུས་
ལ་ཁྱིའི་མགོ་བོ་དང་སྐྱལ་གྱི་མཐུག་མ་ཅན། ལྷེ་མའི་ཞགས་པ་བརྒྱངས་པ་འབྲལ་བ། ཁ་རྒྱངས་ནག་
པོ་སྤྱོན་ལྟར་འབྲིགས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཞེས། གཙོ་བོ་རོ་དང་བག་མའི་ལས་ལ་གོ་ཡོང་སྤྱོད་
པའི་ས་བདག་ཅིག་ ལོ་བའི་ས་བདག་གནས་ཕྱོགས་ལོ་རིམ་ཞིག་གཡོན་བསྐྱོར་བྱ་ལར་སྤྱོད་དང་།
དེ་ནས་བྱང་སྤྱོད། ལུབ་སྤྱོད། ལྷོ་སྤྱོད། སྤྱར་ཡང་ཤར་སྤྱོད་བྱ་ལའོར་ཞིང་ཡོད་པ་ཞིག་རེད། ལས་
དང་བྱ་བ་གང་བྱས་ཏེ་ཁྱི་གནས་ཕྱོགས་ཁ་གཏད་ནས་ལས་འགོ་བཙུགས་མི་རུང་བར་བཤམ།
ཉལ་མདངས། ཞེས་པ་ནི་ཐང་ག་དང་ལྷེ་བས་རིས་སོགས་ཀྱི་དོས་སུ་སྤྱོན་དང་མེ་རྟོག་སོགས་ཀྱི་
མདངས་རྒྱབ་སྐྱབས་ཆོ་ནས་སྐྱུ་བར་ཉལ་མདངས་རྒྱབ་དགོས།
ཉལ་བ། [ཡུལ] དབྱུགས་འཆང་བ། དལ་དུབ་ཀྱིས་དབྱུགས་ཉལ་བ། གཉིད་རྒྱགས་ཀྱིས་ཉལ་བ།
རྒྱགས་པས་དབྱུགས་ཉལ་བ།
ཉལ་ལེ་བ། དབྱུགས་འཆང་བའི་དང་ཚུལ། དབྱུགས་ཉལ་ལེ་བར་རྒྱག་བཞིན་ཡོང་བ།
ཉལ་ལེ་རྟོལ་ལེ། ལས་ཀ་ཞིབ་ཆབ་མེད་པའི་ལས་སྤངས། བསམ་སྒོ་ཉལ་ལེ་རྟོལ་ལེས་དོན་མི་
རྟོགས། ལས་ཀ་ཉལ་ལེ་རྟོལ་ལེ་བྱས་ན་གྲ་འབྲིག་པོ་མི་ཡོང་།
ཉལ་ཤ དབྱུགས་ཉལ་བའི་ཉམས། དལ་དུབ་ཀྱིས་ཉལ་ཤ་ཐོན་པ།
ཉལ་རྟ། མོང་གོལ་ཁལ་ཁའི་ཡུལ།

ཉལ་ཉ་ནེ་བཅུན་དམ་པ། ཁལ་ཁ་ནེ་བཅུན་དམ་པ་སྟེ། བོད་དུ་ཁ་སྟེའི་ནང་ཁལ་ཁ་ནེ་བཅུན་དམ་པ་
སྟེ་སྤེང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྟོར་བཞོད་ཡོད་པ་དེར་གཟིགས།

ཉལ་ཉལ། དབུགས་ཉལ་བའི་ངང་ཚུལ།

ཉལ་རྟོལ། ཉལ་ལེ་རྟོལ་ལེའི་བསྐྱུས་ཆོག

ཉས་ཚོད་པ། བྱ་བ་གང་ཞིག་ཆོམ་ཆོམ་གྱི་རང་བཞིན་ལས་བྱལ་ཏེ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ཐག་
ཚོད་བྱང་བ།

ཉས་པ། ① ཉལ་བ་དང་འབྲ། ② དག་ཡིག་ལ་ལར་འབྱུར་ཁྲག་དང་དོགས་པ་ཟ་བ། རྟོར་བ་སོགས་
ལ་འཇུག་པར་བཤད།

ཉས་པོ་རི། བོད་གྱི་རི་ཆེན་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟོ་ཁ་བསམ་ཡས་སུ་ཡོད།

ཉི་ཀ ① ལུས་གྱི་ཆ་གང་འཁྲགས་པས་དབུགས་གྱི་རྒྱ་བ་འཁྲགས་ཏེ་དབུགས་སྐྱགས་པ་ལྟར་ཐོན་
སྟེ། ② འཕོ་བ་སྟོང་སྐབས་ནམ་ཤེས་ཡར་སྤར་མར་འབེབས་བྱེད་པར་སྐད་ཁོང་ནས་དབྱུང་
ཞིང་ཁྱེད་གྱི་སྐབས་ནས་འདོན་པའི་སྟེ་ཞིག

ཉི་ཁ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ལྷགས་པག་སྟེ་ལོ་༡༩༡༡ལོར་བྲག་བཏག་ ད་ལྟ་མཆོ་ཕྱོན་
གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉི་ཁ་དགོན་པ་བཟ་ཤིས་ཆོས་འཁོར་གླིང་། བྲག་བཏག་མཁན་དང་བཞེངས་དུས་མི་གསལ། ད་ལྟ་
མཆོ་ཕྱོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉི་མ་ལ་ཡ། [ལེགས] རི་བོ་གངས་ཅན། རི་བོ་འདི་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་རི་རྒྱད་མཐོ་ཤོས་དང་། ཆེས་
རིང་ཤོས་ཤིག་སྟེ། བོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལུབ་སྟོགས་སུ་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། ལུབ་པ་ཅི་མི་ཐན་
གྱི་བྱང་མཐའ་ནས་ཉིན་རྒྱ་དང་། བལ་པོ། འབྲས་ལྗོངས། ཤར་འབྲུག་ཡུལ་གྱི་བར་དུ་བརྒྱངས་
པའི་རིང་ཆད་སྟེ་ལེ་༢༥༠༠ཙམ་དང་། ཞིང་ཆད་སྟེ་ནས་བྱང་བར་སྟེ་ལེ་༢༠༠ནས་༣༥༠བར་
ཡོད་པ། མཐོ་ཆད་ཆ་སྟོ་མས་བྱས་ན་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་སྟེ་༢༠༠༠ཙམ་གྱིས་མཐོ་བ་ཡོད་ཅིང་།
དེའི་ནང་ནས་མཐོ་ཤོས་རྩོ་མོ་གླང་མ་ཟེར་བ་དེ་ནི་རྒྱ་མཆོའི་ངོས་ལས་སྟེ་༤༩༥༤.༡ རྩམས་བ་
ཡིན། རི་རྒྱད་འདིའི་བྱང་ལ་ཡོད་པའི་ཉི་མེ་གངས་རི་ལ་ཉི་མ་ལ་ཡ་བྱང་མ་ཟེར།

ཉི་ཉི། ① རྟེན་པའི་གད་མོའམ་མཛེས་པའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་གད་མོ། ② ཁོ་པའི་གད་མོ་ཞིག
ཉིག་ཉིག་ ཅུ་པའི་སྒྲ།
ཉིན། མ་དགའ་བའམ་མཛོང་ཆུང་བྱེད་པ་མཆོན་པའི་སྒྲ་སྒྲ་ཞིག
ཉིན་སྒྲ། རྒྱ་གར་ཉི་ཆུ་ལོ་ཉིན་རྒྱ་ལའ་ཡིན་ཞིང་སིན་རྒྱའི་སྒྲ་རྒྱར་ཆག་ནས་དེ་ལྟར་འཛོད།
ཉིན་རྒྱ། རྒྱ་གར་གྱི་མིང་གཞན་ཉི། སིན་སྒྲ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འགྲུར་བར་མཛོད།
ཉིན་རྒྱ། རྒྱ་གར།
ཉིའི་ཀ་ བར་རུས།
རྒྱ། སྒྱའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། ཐུག་པ་རུ་རུ་འབྱུང་། བྲག་གིས་རུ་སྒྲ་བསྒྲགས། རུར་བ་རུ་རུ་འཐེན་པ།
རུ་ཡུ་དབང་། ཆོས་ལུགས་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་ཆོ་ལོ་ཞིག
རུ་ཡུ་ཉོ་དབང་། རྒྱ་སྐད་ཀྱི་སྒྲ་སྟེ་བསྐྱན་སྤང་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཟེར་བའི་དོན།
རུ་ལྷ། ཐང་ཆད་སྐབས་དབུགས་རིང་གཏོང་བའི་སྒྲ།
རུ་སྒྲ། ཁ་ནས་རུ་རུ་ཟེར་བའི་སྒྲ།
རུ་ཆེན། བི་ཤང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག
རུ་ཆེན་འཁོལ་འཛིན། སར་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལས་ཀྱི་རུས་སུ་རུ་ཆེན་བཏང་ཆོག་པ་ཞེས་ཆོགས་ཆེན་
ཞལ་འོང་དགོངས་པ་ཞུས་པའི་འཁོལ་འཛིན།
རུ་ཐུག་ ཐབས་མེད་རུ་ལྷུང་བ།
རུ་ཐུག་སྒྲ། ཉི་ཐོག་སྤྱད་འབྲ།
རུར་མ་དགོན་པ། མིང་གཞན་མདོ་སྒྲགས་བཤད་སྒྲུབ་བསྐྱབ་གཞིས་དར་རྒྱས་སྤིང་ཞེས་ཟེམ་ རབ་བྱུང་
བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྒྲུལ་སྒྱི་ལོ་༡༥༥༣ ལོར་ར་ཆང་སྒྲ་མ་སྒོ་བཟང་ཆོས་དར་གྱིས་བཀྲམ། ལུབ་མཐའ་
རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་འུལ་ཤོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ ཆུ་དམར་ལེབ་རྩོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རུ་རུ་རྒྱ། ཆུ་དོང་རུ་བབས་བའམ། ར་ཆང་སོགས་འབྱུང་བའི་སྒྲ་ལྟ་བུ།
རུ་རེ་བ། མིག་གིས་ཅེ་རེར་ལྟ་བུ་སྒྲ་བྱས་ཅེད་མོ་ཅེ་ཆས་ལ་མིག་རུ་རེ་བར་ ལྟ་བུ།
རུ་རེ་བ། ཅེ་རེར་གདངས་པའི་རང་རྒྱལ།

རྩ་ལའི་རྩ། རིང་གེར་ཉན་གྱི་ཕ་བཞི་པ་ཐོ་མོས་ལ་ཕ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་གི་གསུམ་པ། འབྲི་གྲང་
པའི་སྤྱི་ན་བདག་ས་སྤྱི་ལ་དམག་བྲངས་མཁན་དེ་ཡིན།
རྩ་ལུ་ཀ་བྲག་སྤྱི་རྩ་བའི་མིང་ཡིན་པར་གཡུ་ཐོག་བྲག་བྲེག་མ་དང་། སྤྱི་མས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛང་
པའི་མན་ངག་རྒྱད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྣམ་པ་ཤད་བདེ་བའི་འདོད་འཛོལ་ས་གསུངས།
རྩ་ཤོར་ཤོར། ལས་ཀ་བྲེལ་ཆེན་པོར་བྱེད་པའམ་ལམ་ལ་རྟམ་རྟམ་པོར་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་ཏེ།
དབྱུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་མནན་དཀའ་བའི་རྒྱེན་ལས་ཁ་ནས་རྩ་རྩ་ཡི་སྤྱི་ཕྱ་ཕྱ་འདེབས་པ་ཇི་བཞིན་
འབྲིན་པར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ།
རྩ་རྩ། ཐུག་པ་ཆ་པོ་སོགས་འཐུང་སྐབས་ཀྱི་ཕ་ཕྱ་དང་རྩ་རྩ་མི་བྲ།
རྩ་རྩོད་ཤོན་པ། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༠ལོར་ཕྱག་བཏབ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་པ་ཡིན། མཆོ་སྤྱོད་ཟེ་ཡིང་ཁྲོད་བྱེད་པ་ཡོད།
རྩ་ལ། ཐེལ་ཅེ་རྒྱ་བ་པར་དགོས་པའི་ལ་ཆ་ལྟ་བུ་ཞིག
རྩ་ལའི་རྒྱ་སྤེལ། ལུ་ཡིག་རྒྱ་སྐྱོགས་ལ་ཐེའུ་སོགས་པ་བ་ནས་རྒྱ་བཅད་རྒྱ་བ་སྤངས།
རྩ་ད། ཐུང་ན་སྤྱིས་པ་མཆོན་པའི་སྤྱི་ཞིག་སྤེ། གྱེ་མ་གྱེ་རྩ་ད། ཨ་རྩ་ད་ལགས་ཞེས་པ།
རྩ་ད་རྩ་པོ། [རྩིང] ཤིན་རྩ་རྩ་བ་པ།
རྩ་ན་མེད་ལ། སྤོ་ལུལ་ལས་འདས་པ་སྤེ། སྤོ་བྱར་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན།
རྩ་ན་རྩ་ད། འདི་ཡང་རྒྱ་སྐྱད་ཀྱི་སྤྱི་ཐོན་པོ་མ་བྱུང་བ་ལས། དོན་དུ་ཐང་ཤིའན་རྩ་ད་ཟེར་རྒྱ་ཡིན།
རྩ་བ། ① རྩ་མ་ཆང་སོགས་རྩ་བ་གང་། རྩ་བ་རྒྱ་བ་པ། ཨ་རག་རྩ་བ་གང་བཟུང་། རྩ་རྩ་བ་གང་། རྩ་བ་
གཅིག་རྩ་བ་དོ། ② བཟུང་བ་འཐུང་ཚུལ། ར་རྩ་རྩ་བ་ཞིས་འཐུང་བ། ཐུག་པ་རྩ་ས་ཀྱིས་
འཐུང་། རྒྱ་མཆོ་རྩ་བ་ཀྱིས་འཐུང་བ།
རྩ་བ་སྐྱོར། བཟུང་བ་རྩ་བ་འཐུང་གི་རེས་སྐྱོར། པོར་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཆང་རྩ་བ་སྐྱོར་བྲས་ཏེ་བཟུང་བ།
རྩ་བ་ཀྱིས་འབྲེན་པ། རྩ་བ་གང་གིས་འཐུང་ཟེན་པ་བྲ་བའི་དོན་ཡིན།
རྩ་བ་རེས། པོར་པ་གཅིག་གི་ནང་ནས་རེས་སྐྱོར་གྱིས་འཐུང་བ།
རྩ་བ་ལོག་རྩ་བ་ཆེན་པོས་ཡང་ཡང་འཐུང་སྐྱོར། རྩ་རྩ་བ་ལོག་བརྒྱབ་སྤེ་འཐུང་བ།

རུ་ལུ། ཞེས་པ་ནི་གཡར་མིང་ཡིན། རུ་ལུ་ནི་གནའ་པོའི་ཆང་སྔོད་ཡིན་ལ། ཆུའང་ལྷགས་ཀྱི་ཡོད།
རུ་ལུ་ནི་ཅང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐོན་པ་དང་། ཁྱེད་ཆེད་ཀྱན་པོའི་རུས་སྐབས་སུ་དར་
སྲོལ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དེའི་དབྱིབས་ནི་སྒོར་ལེབ་སྒྲེ་རིང་ཅན་དབྱང་པའི་སྟེང་དུ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་
གཟུགས་བརྟན་ཆ་གཅིག་ཡོད་པ། ཁེབས་གཙོད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བརྒྱའི་དབྱིབས་ཀྱི་རྒྱ་སྒྲོས་ཀྱང་
བྲས་ཡོད། སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་རྟོ་ནན་ནས་ཆེད་པའི་ཁྱེད་ཆེད་རུས་སྐབས་ཀྱི་རུ་ལུ་ཆེན་པོ་དེ་
ནི་ཞབས་མཐེལ་ཀྱི་འོག་དུ་སྟོག་ཆགས་མནན་ཡོད་པ། ཁེབས་གཙོད་ཀྱི་བརྒྱའི་དབྱིབས་དུ་ཁྱེད་
ཁྱེད་ལངས་བསྐྱད་པ་ཞིག་གིས་བརྒྱན་ཡོད་པའོ།

རུའེ་སི་ལེ། ཞེས་པ་ནི་ཨ་རིའི་གྲགས་ཅན་ཀྱི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་སྐྱུ་རྩལ་ནི་སྐྱུ་
རྩལ་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞེས་པའི་འདོད་ཆུལ་འཛིན་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་གི་གསར་རྩལ་
བརྩམས་བྲུང་ནི་རྟོང་གི་རི་མོའི་ཤྲགས་རྒྱེན་འོག་བྱུང་བའི་བཅད་དང་ཆོན་མདངས་གཞི་
མཚུངས་པ། གར་ཕྱོགས་སྐྱུ་རྩལ་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་དང་། རྒྱ་སྒྲོས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅས་ལྷན་ཡོད།
ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྩམས་བྲུས་དྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་སྟེང་མ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན།

རུ་ཅ། ① མིག་གི་རྣམ་འགྱུར་ཞིག་སྟེ། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མིག་རུར་རུར་བརྟུལ། རུར་རེ་བརྟུལ་ལྟ་བུ།

② སྤའི་བྲེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། རུར་སྐྱ་བྲག་ ③ རྒྱལ་ཅའི་ས་ཁུལ་དུ་རུར་ཞེས་སྤང་མའི་དོན་ལ་གོ།
རུར་སྟེད། བརྟེན་འགྲུས་ཆེན་པོ་བྱེད་པ། སྟེང་རུས་རུར་སྟེད། སྟོབས་འབྱོར་ཡོང་ཐབས་རུར་སྟེད་བྱེད་པ།
རུར་ཐག་ འབད་རྩོལ། ཞིང་ལས་རུར་ཐག་བྲས་ནས་ལོ་ལེགས་ཡོང་ཐབས། རུར་ཐག་འབད་ཐག་
གིས་ངལ་རྩོལ་གྱིས། རུར་ཐག་འབད་ཐག་གིས་སྟོབ་སྟོབ་བྱེད་པ།

རུར་པ། ཡང་ཟེས་ཆེ་ལ་རྣམ་རིག་བཟུང་བ་སོགས་ཀྱི་དོན་ཏེ། མི་རུར་པ་ཞིག་རེད། རུར་པ་དེར་
ཞོན། ལུལ་སྐྱད་དུ་རུར་ཟེར་བ་དང་འདྲ།

རུར་པོ། ① ལྷུང་པོ་ཡང་ཟེར། བརྟེན་པ་ཆེན་པོ་འཕྲོད་ཆེ་བ། ལས་རོགས་རུར་པོ། ལས་ཀ་
ལ་རུར་པོ། གཞན་དོན་དུ་རུར་པོར་འཛིན་པ། བྱ་སྤྱིག་རུར་སྟོར། ② རིག་པ་སྤྱིམ་པོ། རྫོ་རྩེ་
རུར་པོ། མིག་རུར་པོར་རྟུ་བ།

རུར་བག་ཅན། འབད་རྩོལ་ཅན།

རྩྱ་འབྲངས་ཞེ་བསྐྱེད། རྩྱ་བཙུན་ཆེ་བསྐྱེད། བྱ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་རྩྱ་འབྲངས་ཞེ་བསྐྱེད་ཀྱིས་
བྱས་ན་མི་འགྲུབ་པ་མེད།

རྩྱ་བཙུན། སྤྱིང་རྩྱས་ཀྱིས་འབད་སྤངས། ལས་དོན་ལ་རྩྱ་བཙུན་ཀྱིས་ཞུགས་པ། རྩྱ་བཙུན་
ཁོན་ཚུང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་འཛུགས་སྐྱོན་བྱེད་པ། རྩྱ་བཙུན་དཀའ་ཐུབ། རྩྱ་བཙུན་ཅན།

རྩྱ་རེ་བ། མིག་ཅེར་རེ་བར་ལྟ་བ། མདུན་ཕྱོགས་ལ་རྩྱ་རེ་བ་ལྟ་བ།

རྩྱ་ལེན། ལྟར་ལེན་ཏེ། དང་བས་འབད་བཙུན་བྱེད་པ།

རྩྱ་སེམས། བཙུན་འབྲས་ཆེ་བའི་སྤྱིང་སྤྱོདས། ལས་དོན་རྩྱ་སེམས་སྤྱོད་མེད་བྱེད་པ།

རྩྱ་རྩྱ། ① བྱ་བྱིའུའི་གཤོག་སྒྲ་དང་མེ་མདའི་མདེའུའི་སྒྲ། བྱ་ཁྱ་རྩྱ་རྩྱ་ཀྱིས་འཕྱར། ② རོ་
མཆར་ཀྱིས་ལྟ་བ། རོ་མི་ཤེས་པའི་མི་གཅིག་ལ་མིག་རྩྱ་རྩྱ་ལྟ་བ།

རྩྱ། ཆིག་གི་གཏེར་མཛོད་ རྩྱ་ཚུན་གྱི་མིང་གཞན་ཡིན་པར་བཤད།

རྩྱ་པོག་པ། བཞའ་པོག་པ་རྫོན་པ་ཆགས་པ།

རྩྱ་རྩྱ། མི་རིགས་ཤིག་གི་མིང། འདི་ལ་རྩྱ་རྩྱ་ཞེས་འབྲི་བའང་ཡོད། ཁ་ཆེའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།
ཏེ། ① ཏེ་ཏེ་ཞེས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་སྒྲ། རོ་ཤེས་པའི་མི་དང་འཕྲད་ཆེ་ཏེ་ཟེར་བ། ② ཀྱི།

ཏེ་བཏབ། ཨ་མདེའི་སྒྲ་ལ་རྩྱ་བའམ་ཆོ་རེ་འདེབས་པ།

ཏེ་བག ཁྱད་པར་རམ་ཏང་ཟོས། ཞུ་དོན་ལ་འགལ་འཛོལ་གྱི་ཏེ་བག་ཆེན་པོ་མེད། ལྷུང་སོང་ཅིས་
འཕོར་གྱི་བར་ལ་ཏེ་བག་ནོར་འབྲལ་མང་ཅམ་འདུག ས་མཚམས་ཟིག་རྟགས་ཀྱི་བར་ལ་ཐལ་

འབྲམས་ཀྱི་ཏེ་བག་ཆེན་པོ་འདུག ཏེ་བག་ཤིག་ཅམ་ལ་ཁྱད་པར་མཛོ་ཅམ་ཞིག

ཏེ་བག་ཁབ་ཁོངས། སྒྲིག་སྒྲུང་འབྲལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟེན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྙད་
ཅིག་སྟེ། དཔྱིན་སྒྲ་དུ་error range ཟེར།

ཏེ་བཟླ། [ཤེགས།] འཕྲོག་མི་ལོ་རྒྱ་བས་ཏེ་ཞེས་པ་ནམ་དུ་བྱེད་བརྒྱད་པ་འཕོད་སྤྱིའི་དོན་དུ་དགོངས་
ནས་ཀྱི་རྟོ་རྟེ་ཞེས་བསྐྱར་བ་ཐད་བསྐྱར་དང་། མར་པ་ལོ་རྒྱ་བས་ཏེ་ཞེས་པ་དམིགས་གསལ་

དུ་ཞེས་པའི་དོན་ལ་འབྲལ་པས་སྐབས་འདིར་དུ་ཞེས་པ་རྟོ་རྟེ་ཞེས་བསྐྱར་བ་ནི་དོན་བསྐྱར་
ཡིན་པར་བཤད།

ཉེ་མ། [ལེགས་] ① གསེན་ ② མེ་ཉོག་ཅམ་པ་ཀ

ཉེ་མ་ལྷ་དྲ། [ལེགས་] འཛམ་གླིང་།

ཉེ་མ་ལུང་པའི་དགོན་པ། ལྷག་བཟའ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྐྱ་ལུས་
རྫོངས་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉེ་རམ་པ། [ལེགས་] ཆོགས་བདག

ཉེ་རུ་ཀ [ལེགས་] ① ཁྲག་འཕུང་། ② འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་ ③ ཁོ་བོ་སྤྱིའི་མིང་།

ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས། རུས་པའི་དབུ་རྒྱ་དང་། རྩ་རྒྱ། མགུལ་རྒྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ལག་གདུག
ཀར་གདུག་སྟེ་རུས་པའི་རྒྱ་དབུ་དང་། གཙུག་ཉོར་སྐྲག་ཤམ་སོགས།

ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས་བཅུ་བཞི། ཉེ་རུ་ཀའི་ཆས་དབུ་བཅུ་བཞིར་གྲུར་པ་ན། ༡ རུས་རྒྱ་ལ་རུས་པའི་
རྒྱ་དབུ་དང་། ༢ ཞག་གི་ཐོ་རིས་དང་། ༣ ཐལ་ཆེན་གྱི་ཆོམ་བུ་དང་། ༤ ཞག་གི་ཐིག་ལེ་སྟེ་
བཞི། ༥ བརྟུང་བའི་སྟོང་ནི་ཐོང་པ་སྟེ་གཅིག་ ༦ བཟུང་བའི་ཐུས་ལ་ཁ་ལྷོ་ག་དང་། ༧ གྱི་གྲག་
གཉིས་ལས། ༨ རོ་ལ་མོའི་ཆོག་ལ་ཏ་མ་རུ་དང་། ༩ སང་བའི་རྩ་རྒྱ་དང་། ༡༠ དུང་ཆེན་གྱི་གླིང་
བུ་སྟེ་གསུམ། ༡༡ སྐྱ་ལ་མི་རོའི་སྐྱ་དང་། ༡༢ སྐྱ་ལྷགས་གྱི་སྐྱ་གཉིས། ༡༣ གོས་ལ་མི་
ལྷགས་གྱི་གཡང་གཞི་དང་། ༡༤ སྐྱ་ལྷགས་གྱི་ཤམ་ཐབས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བཤོ།

ཉེ་རུ་ཀའི་གནས་བཅུ་གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས། ཞིང་དང་ཉེ་བའི་ཞིང་། དུར་ཁྱོད་དང་ཉེ་བའི་དུར་
ཁྱོད། ཆན་དོ་དང་ཉེ་བའི་ཆན་དོ། འདུ་བ་དང་ཉེ་བའི་འདུ་བ་བཅས་སོ།

ཉེ་རུ་ཀའི་གནས་བཅུ་གཉིས། གནས་དང་ཉེ་བའི་གནས། ཞིང་དང་ཉེ་བའི་ཞིང་། འཁོར་དང་ཉེ་བའི་འཁོར་
ཆད་དོ་དང་ཉེ་བའི་ཆན་དོ། འདུ་བ་ཉེ་བའི་འདུ་བ། འཕྱང་གཙོད་དང་ཉེ་བའི་འཕྱང་གཙོད་དོ།

ཉེ་རུ་ཀ་དཔལ་ཡན་ལག་བདུན། རྩི་ཐེག་པའི་མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཡོན་ཏན་
གྱི་ཆ་སྟེ། ཡན་ལག་བདུན་ནི། ཤེས་བྱ་ཀུན་བྱུང་ལས། འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་དང་ཁ་སྤྱོད་བདེ་བ་
ཆེ། རང་བཞིན་མེད་དང་སྤྱིར་རྫོགས་པའོ། འགོག་མེད་ཡན་ལག་དབང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད།
ལམ་རུས་གོམས་པས་སྐྱ་ཡང་སྐྱ་ཡང་བདུན་ལྟ་སྟེ། ཅེས་གསུངས་པར། ༡ འོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་ཞེས་པ། མཆོད་དཔེ་འོངས་སུ་རྫོགས་པ། ༢ ཁ་སྤྱོད་ཞེས་པ། རང་སྤྱོད་གི་རིག་མ་དང་

མཉམ་པར་སྒྲོར་བ། ༣ བདེ་བ་ཆེ་ཞེས་པ། རང་བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་གནས་པ།
༤ རང་བཞིན་མེད་ཅེས་པ། སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བའི་སྒྲོང་པ། ༥ སྤྱིང་རྩེ་ཞེས་པ། སེམས་
ཅན་ནམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྩེ་དང་ཏྲག་ཏུ་ལྷན་པ། ༦ རྒྱན་མི་འཆད་ཅེས་པ། སྤྱད་དང་
ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཅར་རྒྱན་གྱིས་ཏྲག་པའོ། ༧ འགོག་མེད་ཅེས་པ། ཐུགས་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་འགོག་པ་
ལ་འཇུག་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱེ་རེ་ཞིག་རྒྱན་ཆད་པའི་འགོག་པ་མེད་པའོ།

ཉེ་རུ་ཀའི་རུས་པའི་རྒྱན་བྱུག གཙཿག་ཏོར་སྒྲག་ཤམ་སོགས་མ་གཏོགས་ད་དུང་རུས་པའི་དབྱ་
རྒྱན་དང་། རྩ་རྒྱ། མགྲུལ་རྒྱ། མཆོད་ཕྱིར་ཐོགས། ལག་གཏུབ། ཀྲང་གཏུབ་སྟེ་རུས་པའི་
རྒྱན་བྱུག་བཏགས་ཡོད།

ཉེ་རུ་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་མཇུག་ཅམ་ན་བསྐྱེད་ལས་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པ་དཔལ་སྤྱད་ས་
སྤྱབ་ཆེ་ཞིག་གིས་བཏགས། བྱུ་མཐའ་འབྲུག་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ཉླ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉེ་ཉེ། ① དགའ་བའི་གད་མོ། ② འཇིགས་སྒྲག་བསྐྱུལ་བའི་གད་མོ།

ཉེག་པོ། རུལ་པ།

ཉེབ། རྒྱ་ཁོར་སོགས་ལ་ཞེན་ཆགས་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སྤྱ་གན་ལ་ཉེབ་མ་ལང་། སྤྱ་ཚུང་
ལ་ཡིད་མ་ཆད་ཅེས་པ།

ཉེབ་རྒྱལ། ཨ་མདོའི་སྐྱད་ལ་མི་ཉམ་སེམས་ཅན་གྱི་མིང།

ཉེབ་ལངས། འདོད་རྩམས་སྐྱེས་པ། མི་རྒྱ་འཕྲོག་འདོད་ཀྱི་ཉེབ་ལངས་པ།

ཉེལ་གོ་བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག

ཉེལ་གོ་སྤྱ་མེད་བར་ཕྱིས་ནས་མཉེད་ཆར་བའི་ར་དང་སྤྱ་བ་སོགས་ཀྱི་བགས་པའི་མིང།

ཉེ་མ་བཀྱེ། ལེགས་སྤྱར་སྐྱད་ཀྱི་ཤུ་དག་དཀར་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐྱད་དུ་
བསྐྱར་ན་གངས་ལྷན་སྐྱེས་ཞེས་འབྲུར་བར་དཔལ་སྤྱད་ས་མི་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འབྲུར་གནས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་མདོན་བཛོད་ཀྱི་བསྐྱར་བཅོས་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་
འབྲེད་པའི་ལྷེ་མིག་ལས་གསུངས།

རྟོ་ཁྲིས། [སྡེ་དགའི་ཡུལ་སྐད་] མགར་བདེ་ལག་ཆ་ཞིག་སྟེ། ལྷགས་ལེབ་མཐུག་པོའི་ངོས་གཉིས་
སུ་ལྷགས་སོ་ཞིབ་མོ་ཡོད་པ། ལྷགས་རིགས་རྣམས་བརྟན་ནས་ཁད་སྟོམ་བོར་བཅོ་ཡས་ཞིག་
ཡིན། འདི་ལ་ལྷགས་བརྟན་ཡང་ཟེར།

རྟོ་སྤྲ་ཀུ་སྤྲ། རྟོ་རྟོ་དང་ཀུ་ཀུ་ཞེས་པའི་སྤྲ་སྟེ་འཇིགས་རམ་སྟོན་པའི་སྤྲ།

རྟོ་ཐི། བཤང་ཕི་ལུང་པ་ཞིག

རྟོ་ཐོག་ཟུ། [སོག་] ཏུ་ཐུག་ཟུ་ལ་འང་ཟེར། འཕགས་པ་སྟེ་ཆུ་ཆེན་གྱི་གོ་མིང་། འདི་ནི་མཆུ་གོང་
མས་བོད་དང་སོག་བོད་སྤྱལ་པའི་སྤྲ་ཆེན་པོ་ལ་གཞན་བདེ་གོ་ས་ཞིག་ཡིན། གོ་ས་འདི་དག་
ཐོབ་པའི་སྤྱལ་པའི་སྤྲ་ཆང་མ་མཆུའི་ཀྱང་དབྱང་གི་ལས་ཁུངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དེབ་ལ་འཁོད་
ཡོད། བོད་ཀྱི་རྟོ་ཐོག་ཟུ་ཆེན་པོ་ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྟེ་པ་གཞུང་གི་སྲིད་འཇིན་ཡང་བྱས་ཆོག

རྟོ་ཐོག་གསར་ཐུགས་ཐེལ་གཞོན་སྤྱི། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་རྟོ་ཐོག་ཨ་
ཁུ་འཇིགས་མེད་རིག་འཇིན་གྱིས་བཏབ། ཟུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མ་ལྟོ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆབ་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོ་ཅི། ཐོག་ཁྲུད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྟོན་ཅིག་སྟེ། དབྱིན་
སྐད་ཏུ་hertz ཟེར།

རྟོ་རྫོང་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཟུབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཆོ་སྐད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོ་ར་ཏ། [ལེགས་] ཏུ་བབས། སྤར་པོ་བྱང་སོགས་ཀྱི་སྟོ་ཆེན་གྱི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་ཁང་བཅེགས་ཀྱི་
དབྱེབས་ཅན་སྟོ་ལྟ་བུ་དང་། རྟོ་རིང་ཡོད་ཅིང་། ཐོན་དང་འབངས་རྣམས་འདིར་སྤྱེབས་ན་ཆང་
མ་རྟ་ལས་འབབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འདི་ལ་རྟ་བབས་ཀྱི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།

རྟོ་ལན་གྱི་རི་མོ་ཟུབ་མཐའ། ཞེས་པ་ནི་ཡོ་རོབ་ཀྱི་རི་མོའི་ཟུབ་མཐའ་གལ་ཆེ་བའི་གྲས་ཤིག་ཡིན།
དེ་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་ནང་ཏུ་རྟོ་ལན་ཏུ་ཐོན་ཞིང་། ཟུབ་མཐའ་དེའི་རི་མོའི་
བརྗོད་བྲག་ཚོ་བོ་ནི་ཁྲིམ་པའི་འཆོ་བ་དང་། རང་བྱུང་ཁམས་ཀྱི་ཡུལ་ལྷོངས། འགྲུལ་མེད་
དངོས་པོ། མཆོ་འགྲུལ་གྱི་བྱེད་སྟོ་སོགས་ཡིན། ལྷག་པར་ཏུ་མི་རྣམས་སྤར་བརྟན་གྱི་གས་སུ་

དབུལ་པོ་དང། ཞིང་པ་འབྲམས་པོ་སོགས་བཛོད་བྱ་བས་ཉ། སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འགལ་
བ་ཐེར་འདོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། བྱལ་མཐའ་དེའི་རི་མོ་མཁན་གཙོ་བོའི་བྱས་ནི་ལུན་པོ་ལང་དང་
ལུའུ་དབྱི་སི་ཏའེ་འར་སོགས་ཡིན་ཞེས་གསལ།

ནོ་ལོ་ཟེ་སོག་པོ་དགོན། དགོན་པ་འདི་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོང་ཙམ་ནས་བྱུང་དགོན་དེར་ཉིང་
ལྷ་ཀྱན་བཟང་སྟན་གྲགས་དང། ཨ་རིག་དགེ་བཤེས་ཆེན་མོ་སོགས་ལུན་རིང་བཞུགས་རིང་
འཆད་ཉན་གྱི་རྒྱུ་སྤེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མཇུག་ཙམ་སྤེབས་སྐབས་བྱལ་མཐའ་རྟིང་
མར་གྱུར་པས་བྱ་བ་ཁག་གཅིག་ཡིད་མ་རངས་བར་ལུལ་གཞན་དུ་སྟོས། དེ་ནས་བཟུང་
རྩོགས་ཆེན་སྤྱི་མེད་བཞི་བ་མི་འགྱུར་ནས་མཁའ་དོ་རྩེའི་སྟོན་མ་ཀྱན་བཟང་བསྐྱེད་དམ་
ཡོངས་གྲགས་ཁམས་སྟག་ཤམ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་མེད་རིམ་བྱོན་རྣམས་དགོན་འདིའི་བདག་པོར་
གྱུར། བྱལ་མཐའ་རྟིང་མ་ཤས་ཆེ། དེར་གི་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་རྟིང་མ་དང་དགེ་ལུགས་འབྲེས་མ་
ཡིན་ཞེས་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁལ་ཆབ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ནོ་ཤོད། མོང་གོལ་ཆོ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་ཞིག ཨོ་རོད་ལ་སྟོས།

ནོ་རྟོ། ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་གད་མོ།

ནོང་ནེ་རྒྱ་དགོན་པ། བྲག་དམར་ལུང་པའི་དགོན་པ། བྲག་བཏར་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ།
ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱ་འབུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ནོང་ལེན། སེར་ཆོས་ཉེ་སྔོ་སྟན་གྱི་རིགས་ཤིག རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་ཁྲག་དན་སྟེམ།
དོན་སྟོང་གི་ཆ་བ་དང། འབྲུགས་ཆད། རྒྱ་གཟེར་བཅས་ལ་བན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་ཡི་
སྤར་མོ་དང། ག་བུར་ཟེལ་གཞོན། བདུད་རྩི་ཀ་རྩེ་ཏ། སྤྱ་ཅེ་ཤེལ། བྲ་ཞན་སུག་པ། མ་མ་ཀ་ལ།
འཆོ་བྱེད། གཡའ་རུག་པ། ཤིང་སྟེམ། ཤིང་ཟ་བ་བཅས་སོ།

ནོང་ལེན་སེར་པོ། ལུང་རྩི་སྤྱས་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་ཡིན།

ནོང་སེར། འབྲུང་རྩིས་ལུགས་སུ་ལོ་རེ་བཞིན་སྤྱོད་པའི་མཆོམས་བརྒྱད་ལ་བསྟོར་ཞིང་གནས་
པའི་ས་བདག་ཅིག

ནོད་རྒྱག ཞིབ་འཇུག་བརྟག་དབྱང་ལེགས་པར་མ་བྱས་པར་ལོལ་ཆོད་བྱས་པ།

རྟོན། ཐོག་ནད་རིགས་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། རྟོན་ཐོག་མར་ཐོག་སྐབས་ཨམ་ཅོག་ཐུར་དུ་གྲགས་པ་དང་།
ཁོག་འདར་བརྒྱབ་སྟེ་ཉིན་གསུམ་ལྟོ་ཆས་མ་འཇུ་བར་ཁྲག་བཤལ་ཏེ་འཆི་བའི་སྤྲུགས་ནད་ཅིག་
རྟོན་སྟོར་བ། ག་ཤེད་འདི་ཤེད་མེད་པར་སྦྱར་བ། རྟོན་འཛོར་བའང་ཟེར། རང་ལ་རྒྱེད་པ་བྱུང་བས་
རྟོན་སྟོར་བ།

རྟོན་ཐོར་བ། ཉ་ལས་བ།

རྟོན་འཛོར་བ། ཞེད་ནས་དྲན་བ་འཛོར་བ། གཏམ་རྩམ་པོ་ཆེའམ་འཛིགས་སྒྲག་ཅན་སྟོ་བྱར་ཐོས་
པས་རེ་ཞིག་རྟོན་འཛོར་སོང་།

རྟོན་ནད། རྟོན་དང་རྟོན་གཅིག་

རྟོན། སྟོ་བྱར་དང་། ཞིབ་ཆགས་པོ་མེན་པ་ལ།

རྟོབ་རྒྱབ། ལས་ཆེན་ ཡིན་མེན་གོ་ལོག་གི་ཚོད་པ་ཤེད་པ།

རྟོབ་བརྒྱག་ མིང་ཆེན་ མ་ཤེས་ན་ཤེས་མདོག་ཤེད་ནས་མི་མང་ནད་ནས་སྐད་ཆ་བཤལ་བ་སོགས་ལ་གོ་

རྟོབ་སྟེ། སྟོ་བྱར་དུ་དཔེར་བ། རྟོབ་སྟེ་དྲན། རྟོབ་སྟེ་ཐོན་ཞེས་ལྟ་བུ།

རྟོབ་དེ། སྟོ་བྱར་དུ་ཞེས་པའི་དོན།

རྟོབ་དེ་ཁ་ལ། སྟོ་བྱར་རམ། དེ་མ་ཐག་ལ། མལ་སའི་ནད་ནས་རྟོབ་དེ་ཁ་ལ་ལངས་པ།

རྟོབ་དྲས། ཞིབ་ཆགས་པོས་མ་ཡིན་པར་རགས་ཅམ་ཞིང་གིས་དྲས་པ།

རྟོབ་སད། གཉིད་རྟོབ་སད་ཅེས་གཉིད་སྟོ་བྱར་དུ་སད་པ།

རྟོབ་རྟོན། [ཡུལ་] སྟོ་བྱར། རྟོབ་རྟོན་ལ་རྒྱ་གཞེར་ལངས་པ།

རྟོམ་ཁུང་། ཆས་ལུགས་པའི་དག་པོ་མདོན་སྟོང་གི་སྟོར་སྐབས་བེད་སྟོང་ཡས་གི་ལྷགས་འདོང་གྱ་
གསུམ་ཅན་ནས་ཡང་ནདོང་གྱ་གསུམ།

རྟོམ་སྦར། བགོགས་གི་ཡིང་ག་སྟེག་ཤེད་གི་མེ་སྦར་བ།

རྟོམ་ཤིང་། སྦྱིན་སྟེག་གི་ཤིང་སྟེ་དག་པོ་མདོན་སྟོང་གི་རྩས་ཆ་ཞིག་

རྟོམ་སྟེག། ① དག་པོའི་སྦྱིན་སྟེག་ ② བགོགས་གི་ཡིང་ག་ཆེར་སྟེག་པ།

རྟོར། དུས་སྤུ་ཕྱི་མའི་མི་འདྲ་བར་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཐ་དད་པ་བྱུང་སྟེ། ས་སྤྱིའི་ཕྱིད་སྟོང་སྐབས་སུ་

པལ་ཆེར་ཡུ་གུར་རིགས་ལ་ཟེར་ཞིང་། བག་གུའི་སྐབས་སུ་མོང་གོལ་རིགས་ལ་ཟེར་། དེ་ཚུན་
ཆད་དུ་སྐབས་འགར་ལ་ཞེ་སྟེ་བྱ་ཡུ་རུན་རིགས་ལ་ཟེར་། དེར་སང་བོད་བྱང་ཐང་དུ་སྟོད་པའི་
འབྲོག་པ་དང་། མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་བྱང་ཤར་ཁུལ་དུ་སྟོད་པའི་རྟོར་རིགས་ལ་འདྲ་ཟེར་།

རྟོར་གོང་། རྟོར་ཁང་དང་འབྲ།

རྟོར་སྐྱོར་དགོན། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ལོར་བྱལ་བསྟན་ཆོས་གྲུབ་གྱིས་བྲུག་
བཏབ།གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན།ད་ལྟ་མགོ་ལོག་ཆ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་ཁ་བཞིའི་སྟེ། བྱང་ཁུལ་བྱང་རིགས་སྟེ་བཞི་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་འདྲ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་བྱང་རིགས་སྟེ་
བཞི་ནི། ཉག་རྩ། ཨ་ཅ། བེ་རུ། སོག་སྟེ་བཅས་བཞི་ཡིན་ཞེས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་
གསུངས་པ་ཐོས།

རྟོར་ཡུའི་གྲ་ཆང་། འདི་ཐོག་མར་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་དགེལ་ཅམ་དུ་མི་ཉག་སྟོ་གྲོས་དར་
རྒྱས་གྱིས་ཡ་གི་ཐང་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་བཏབ། ལོ་ལྔ་བཅུ་ཟེས་ཁ་ཆེས་གཏོར། གྲ་བ་རྣམས་
མཆོད་རྟེན་སྟེ་དགོན་པར་ཞུགས། དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མཇུག་ཅམ་ལ་ཨ་ཡུ་
འཇམ་དབྱངས་རྒྱ་མཆོས་འཁོར་ལོ་སྐར་ཞེས་པའི་རི་རྩར་དགོན་པ་འདི་བཏབ། སྤར་གྱི་གྲ་བ་
རྣམས་ཕྱིར་གདན་ཞུས་བྱས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་
སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་ཡུ་སྟགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་དུ་སྟོར་སྐྱོར་མདོ་རྒྱུད་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྟོར་ཁང་། རྟོར་ཁང་ནི་རྟོར་རིང་གིར་གྱི་རྒྱུད་གསུང་གཞུང་བར་ཏར་རིང་གིར་དཔོན་ཞེས་བ་རྒྱ་ལའི་
ཐམ་སྤྱི་ཐང་ལྟ་པའི་སྐབས་ལྟ་སར་འབྱོར་ཏེ་སྐབས་དེ་དུས་ནས་བ་གཞིས་སྟོར་འཇགས་བྱུང་བ་
དང་། མ་གཞིས་གནས་ལུལ་རྒྱ་མ་གྱི་ཁང་ནི་ས་སྤྱིའི་དུས་བོད་ཀྱི་ཁྱི་སྐྱོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་གས་
ཡིན་པ་སྟེ། རྟོར་ཁང་པའི་མི་རྒྱུད་ནི་སོག་པོ་ཨོ་རོས་ཐའེ་རིས་ལྟ་སར་གཞིས་ཆགས་ནས་ཁང་
པ་གསར་རྒྱབ་ཐོག་ བོད་སྟེ་པ་གཞུང་གིས་རྒྱ་ཤུལ་སྤྱད་བདེ་ཆར་སྟོང་གཞིས་ཀྱི་བདག་ཐོབ་
གནང་ཞིང་། ཨོ་རོས་ཐའེ་རི་འདས་རྗེས་དེའི་བྱ་མོར་པོ་ལྟ་མི་དབང་གི་གཙུང་པོ་ནོ་ཨན་རྟོ་བྱ་ཆེ་

རབ་བརྟན་མག་པར་བསྐྱུས་པ་དེས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༧ལོ་རྒྱལ་
ཅེར་འབྲུག་དམག་དང་འཐབ་པའི་བྱས་རྒྱུ་རྩ་སྤྲོད་པ་དང་ཐའི་རིམ་པ་དང་པོའི་གོ་གནས་
བྱུང་བ་དང་ནག་ཆུ་ཁུལ་བར་མཐའ་སྒྲིལ་གཞུང་དགའི་དཔོན་དུ་བསྐོས་གཞག་བྱུང་ངོ།

རྟོང་ཁོང་། [ཡུལ]བར་བར་གྱི་སྟོང་ཆ།

རྟོང་ཁོངས། ① རྟོང་ཁོང་དང་འདྲ། ② རྟོང་སོག་གི་ཁོངས་གཏོགས།

རྟོང་གོས། རྟོང་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གོས་ཆེན་ཆོན་ཁ་ཞིག

རྟོང་གྱི་རྒྱལ་རབས། སོག་པོ་རྒྱུ་མེ་མེའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་རྒྱུད་རྣམས་ལ་རྟོང་རྒྱལ་རབས་ཟེར།

རྟོང་གྱི་མེ་བཅའ། གནའ་པོའི་ཁང་ཁྱེད་སྐབས་སུ་རྒྱལ་མཚན་སེམས་མ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་སུ་དར་

པའི་བཅོས་ཐབས་ཞིག་ཏེ། བོན་གྱི་གསོ་རིགས་འབྲུམ་བཞིའི་ནང་དུ་གསལ་བ་དང་། ཟུར་

མཁར་སྒོ་གོས་རྒྱལ་པོས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེས་པོའི་ཞལ་ལྷུང་ལས། རྟོང་གྱི་

མེ་བཅའ་ཞེས་པ་མན་དག་རྒྱུད་དུ་དུགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་པས་ན། བོ་སྟོད་སྐྱུམ་དུ་བཅོས་

པའམ་ཀར་གོང་སྤོན་ཅན་དུགས་ལ་སྤྱི་རབས་རྣམས་ཀྱིས་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་པ་ཡིན་ལོ།

ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་སྤྱད་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་

མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀར་འབྲེལ་ལས། རྟོང་གྱི་མེ་བཅའ་ཞེས་བོ་སྟོད་སྐྱུམ་ལྟར་དང་། ཀར་

གོང་སྤོན་ཅན་ནས་ཅམ་བརྒྱུད་བ་གཉིས་བྱིང་པས་རྒྱུ་ཏེ་མར་ཁུར་བཅོས་ནས་རྫོང་དང་ལྷན་

པ་དེ་གང་ནའི་གནས་སམ་རྒྱུད་གསང་རྣམས་སུ་བདུག་དགོས་པའི་དོན་ལོ། འདིར་མེ་བཅའ་

ཞེས་པའི་ཆེན་ལ་བསམ་ནས་མེ་དངོས་བཞག་པ་གཞུང་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། འདི་རྟོང་ལྷགས་

ཀྱི་མེ་བཅའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལས་སྐབས་འདིར་རྒྱུད་གི་མཆན་ཉིད་ཞི་བྱེད་དུགས་ཀྱི་

ཁོངས་སུ་གཏོགས་དགོས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ།

རྟོང་སྤིང་། རྟོང་དང་སྤིང་གཉིས་འབྲུགས་པའི་གོ་སར་སྤྱད་གི་སྤེ་ཆན་ཞིག

རྟོང་སྤྱ། རྟོང་པས་གཏོང་བའི་སྤྱ།

རྟོང་རྒྱལ་བུ་གོ་དན། ཨོ་གོ་ཏའི་བུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུང་བ་ཡིན། བོད་ཡིག་ནང་དུ་འདི་སོག་པོ་རྒྱལ་པོ་

གོ་དན་གྱིས་ས་སྤྱ་པའི་ཆེན་གདན་འདེན་ཞུས་ཞེས་བཀོད་འདུག་པས་བྱུང་ཁུངས་ཡིན་མ་

གསལ། སོག་པོའི་ཡིག་ཆ་དང་། རྒྱ་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དུ་འདི་ནི་ཨོ་གོ་ཏའི་སྐུ་སྒྲིག་པ་
ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་མི་གསལ། འདས་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་ཡིན། ཨོ་གོ་ཏ་འདས་ཟེས་སྐུ་
ཆེ་བ་གྲུ་ཡུག་རྒྱལ་སར་འཁོད། གོ་དན་ལ་ཕེདེ་ཞེ་སྤེ་མེ་ཉག་རྒྱལ་ཁོངས་ཀྱི་ཁྲིམ་དུད་བཞི་ཁྲི་
བདུན་སྟོན་བདུན་བརྒྱ་ཞེ་གཅིག་དང་བཅས་པའི་དམག་སྤྱི་ཆེན་པོའི་གོ་གནས་བསྐྱོས། གྲུ་
ཡུག་གོངས་ཟེས་མོང་ཁེ་དང་འདི་གཉིས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཆོད་པས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཁེ་ཁེ་ལོར་གོ་
དན་ལ་སྤར་གྱི་དམག་སྤྱི་ཆེན་པོའི་གོ་གནས་རང་འཇགས་སུ་གནས་ཡོད་ཅེས་གསལ་བ་ལས་
འདིས་སོག་རྒྱལ་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་མི་སྤྱང་།

ཏོར་དགོན་ཐེག་མཆོག་བཟ་ཤིས་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལུགས་ལོས་སྤྱི་༡༩༣༡ལོར་
གཏེར་སྟོན་བདེ་ཆེན་འགྲོ་དོན་གྱིས་བྲུག་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་
མ་གྲོ་རྗེ་ཆོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏོར་རྟེན་གྲུ་ཆང་། དུས་ནས་དང་ལྷ་མ་སྤྱས་བཏབ་མ་གསལ། བྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཏོར་ཏིང་། ཏོར་ཡུལ་ནས་བྱུང་བའི་མཆོད་ཏིང་།

ཏོར་སྟོན་ནམ་མཁའ་དབལ་བ། ཟེ་འདི་ནི་མལ་གྲོ་ཡུལ་དུ་རབ་བྱུང་བྲུག་པའི་ཆུ་སྤང་སྤྱི་
ལོ་༡༩༥༡ལོར་སྤྱི་བཏུམས། འཇམ་མགོན་ལྷ་མ་ཙོང་པ་ཆེན་པོས་དབུས་མཁས་བྲུབ་ཀྱི་
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་
ལས་པར་ཐོས་བསམ་དབྱིས་བྱིན་གནང་བས་མཁས་པ་ཆེན་པོར་གྱུར། དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེ་གྲུ་
ཆང་བྲུག་བཏབ་སྟེ་ཆོས་རྒྱུར་འཆད་མཛད་པས་ཟེ་དགེ་འདུན་བྲུབ་པ་སོགས་མཁས་བྲུབ་མང་
པོས་ཆོས་ཞུས། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སློ་སྦྱོང་སྟོན་རྒྱུད་ཆེན་པོའི་ནམ་བཤད་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་
ཞེས་བྲུ་བ་བཀའ་ཚོམ་མཛད། འགོལ་གནས་སུ་ཡང་དབེན་བཏབ་སྟེ་དགུང་ལོ་དོན་ལྷ་ལ་
ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༥ལོར་སྤྱི་གཤེགས།

ཏོར་ཐང་མཐོང་བ། བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དཀའ་ཆོགས་བྱུང་བ།

ཏོར་དུད། པོད་ཀྱི་བྱང་འགྲོག་ནག་ཚུའི་ས་ཁུལ་དུ་གནའ་དུས་སོག་དུད་མང་པོ་བསྐྱད་ཡོད་པས་

བྱང་སྤེ་ནམས་ལ་རྟོར་དུང་ཅེས་འབོད་སྲོལ་གནས་ཡོད་པ་རེད།

རྟོར་འབྲ། ① སྤར་ས་སྤྱི་སྐབས་སུ་ཡུལ་སྤེ་ཁག་ཏུ་བཏང་རྒྱུ་ཆ་བའི་གོ་གནས་ཞིག་སྤེ། སྐབས་
དེར་རྟོར་གྱི་དཔོན་རིགས་ནམས་བོད་དུ་ཡར་མར་འགྲོ་འགྲོས་སྐབས་སུ་ཡུལ་སོ་སོས་སྤེ་ལེན་
དང་། ཁྲལ་ལུ་སོགས་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་བོད་ཀྱི་སྤྱུ་ཆ་བའི་ལའང་ཐོབ་ཐང་དང་གོ་གནས་
ཡོད་པས་ན་རྟོར་འབྲ་ཞེས་འབོད། ② སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱ་བདུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅམ་ནས་
སྤེ་དགའི་སྤྱུ་ཆེན་བྱམས་པ་ཐུན་ཆོགས་ཀྱི་སྤྱིང་གི་མངའ་ཁོངས་འཕྲོག་སྤེ་སྤེ་དགའི་རྒྱལ་ཁམས་
ལ་དབང་བསྐྱར་བྱས་ཇེས། སྤེ་དགའི་རྒྱལ་པོའི་སྤེད་ཀྱི་སྤྱིག་གཞི་ཆ་ཆང་ཞིག་བརྒྱགས། དཔོན་
རིགས་ཀྱི་ཐོབ་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། རྒྱལ་སོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་གཉེར་ཆེན་
དང་། བྱག་མཛོད། བདུན་སྒོར། རྟོར་འབྲ། བྱང་དུ། དུ་དཔོན་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཙོས་ཡོད་པ་
རེད། དེ་ལས་སྤེའི་རྟོར་འབྲའི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་མི་ཆང་བརྒྱད་ཅུ་ཐམས་པ་ཡོད་པ་རེད།

རྟོར་འབྲ་དོས་བྲག་ སྤ་དུས་དཔོན་པོས་བཏང་བའི་ཁྲལ་སྤྱད་མཁན་དབང་ལུགས་ཆེ་ག།
རྟོར་འབྲ་ཟ་ཀར་གི་ཞལ་སྤེ། ཞལ་སྤེ་བརྒྱ་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག་སྤེ། རྟོར་དུས་གོང་མའི་མི་སྤ་
དང་འབྲ་བར་རྒྱལ་གྱི་དོན་གཅོད་མི་སྤ་ལ་སྤོད་སྤྱིག་དང་ཟ་ཆས་སྤོན་ཆས་སོགས་སྤོད་ལེན་
བྱེད་ལུགས་ཀྱི་ཁྲིམས།

རྟོར་སྤྱིང་རི་ཁོང། དགལ་ཐུན་པོ་བྲང་གི་དུས་སུ་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱུ་འབྲུམ་ཇོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྟོར་པ། སྤེ་དགའི་བས་དཀར་མཛེས་ཡུལ་སྤེའི་མི་ལ་རྟོར་བ་ཞེས་འབོད་སྲོལ་ཆགས་ཡོད།
རྟོར་པ་དཀར་པོ། བྲ་ཁྲ་དཀར་པོ།

རྟོར་པོ་ནང་། ཁམས་སྤེ་དགའི་ཡུལ་སྤེ་ཞིག་གི་མིང་། དེང་དུས་དཔལ་ཡུལ་ཇོང་རྟོར་རྒྱུས་ཞེས་
པའི་སྤེད་གཞུང་དེ། ཀའོག་དགོན་པའི་དགོན་མངའ་ན་ཡོད།

རྟོར་སྤྱི། སྤར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་བྱང་ཕྱོགས་ནག་རྒྱུའི་ཁོང་རྟོར་ཆོ་བ་སོ་དགའི་སྤྱི་བྲག།
རྟོར་པོ། རྟོར་པ་སྤེལ་པ། གཏམ་ཨ་པས་གཏོང་རྒྱ་ཨ་མས། མདའ་རྟོར་པོས་རྒྱ་བ་རྒྱ་རྟོར་མོས།
རྟོར་སྤྱབ། རྟོར་རྒྱལ་པོའི་སྐབས་རྟོར་ཡུལ་ནས་ཐོན་པའི་རི་ལ་མོའི་སྤྱབ་ཆལ།
རྟོར་མོ། བོད་བྲང་ཐང་གི་འགྲོག་པའི་བྱད་མེད། རྟོར་མོའི་ཆས།

ཉོར་མོའི་པགས་སྒྲག་ ཉོར་མོའི་དགུན་ཆས་སྒྲམ་སྒྲགས་དང་རས་འངའ་བསྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱན་ཅན།
ཉོར་ཆོ་པ་དགྲ། ཉེད་ཆེན་དང་། སེར་ཆུ། ཁྱི་དོ། སྒྲ་ཆེན། འག་ཤོད། འཕྱི་རུ། ཨར་ཇ་ཤེ་སོག་རྫོང་
སོགས་རྫོང་རྒྱག་གི་ས་ཁུལ་ཡིན།

ཉོར་ཁྲ། ཉོར་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་སྟེ་གནའ་བོའི་སོག་པོའི་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཅི་སྟངས་ཤིག་རབ་བྱུང་
བཞི་པའི་མེ་པག་ལོར་ཉོར་རིང་གིར་རྒྱལ་པོས་མི་ཉག་གི་ལག་ནས་རྒྱལ་པོས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་བར་
བཀ་ཤིས་པའི་དགའ་སྟོན་བྱས་པའི་རྒྱ་བ་ཡིན། ལོ་དེར་བོད་པའི་ལོ་སར་སྐབས་འཁེལ་ཡོད་
བས་རྗེས་སུ་བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་རྒྱ་བ་ལ་བོད་རྒྱ་ཞེས་འབོད་སྟོལ་ལགའ་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

ཉོར་ཡིག་སོག་པོའི་ཡི་གེ

ཉོར་ཡིག་གསར་བ། བོད་ཀྱི་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྟུལ་ལོར་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་སེ་ཆེན་ཉན་
གྱིས་རེ་འདུན་བཏོན་པ་ལྟར་འགྲོ་མགོན་འབགས་བས་བོད་ཡིག་དཔེར་རྒྱངས་ནས་བཅོས་པའི་
སོག་ཡིག་གསར་བ། ཡིག་སྟོལ་འདི་བཏོན་བ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཐམ་གྱི་ཁ་ཡིག་དང་། བཀའ་
ཤོག་ཆང་མ་ཡིག་རིས་འདིའི་ཐོག་ནས་འབྲི་དགོས་ཞེས་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཡོངས་ལ་གཏན་
འཁེབས་བྱས་ཀྱང་སྔད་ཡིག་རིས་འདི་དར་རྒྱུན་ཆེར་མ་བྱུང། སོག་ཡིག་དང་ཐམ་ཡིག་གསར་
བ་བཅོས་པའི་ཡིག་སྟུང་དང་ཐམ་སྟུང་གཅིག་བོད་ས་གནས་ཀྱི་གསར་སྟུང་གོན་པར་ཡོད་ཟེ།

ཉོར་ཤུལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལྷགས་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༩༥༠་ལོར་རོང་སྟོན་ལུན་བྱབ་རྒྱ་
མཆོའམ་གཞན་ཤུག་སྒྲིང་ན་ཉིང་ཞེས་བས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གསེར་རྩ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཉོར་སེར་ཁག་ལྷ། དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཁོངས་རྩུང་དང་། ཐག་མགོ། དེ་པོ།
དཀར་མཛེས། ལྟོང་སྐོར་བཅས་ཀྱི་སྟེ་མིང་། གནའ་བོའི་ཡིག་ཆ་ཆེས་རྟིང་ཤོས་རྣམས་ཀྱི་ནང་
དུ་ཡུལ་འདི་དག་གི་སྟེ་མིང་ལ་ཤེ་བོད་དང་། དེ་པོ་གང་བདེ་བྲིས་འདུག་སྟེ་ལོའི་དུས་རབས་བཙོ་
ལྷ་པའི་ནང་དུ་ཀཱ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སྒྲར་ཆེན་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གྱི་ནང་དུ་ཁམས་རྒྱ་རྩེ་རྒྱད་
དུ་སྟུ་འབྱུངས་སྒྲ་མ་མཁས་བྱབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོའི་འབྱུངས་ཡུལ་གྱི་མིང་སྒྲ་མ་ལ་ཐོགས་ཏེ་དེ་ཉོ་
རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་ར་ཡིག་རྗེས་འདུག་མེད་པའི་ཉོ་བྲིས་འདུག་པལ་ཆེར་དུས་རབས་བཙོ་བརྒྱད་

པའི་ཆེས་འགོ་ཙམ་ནས་ཏེ་རྟོ་ལ་ཏེ་རྟོར་ཞེས་རྗེས་ར་ཡིག་ཅན་འདི་འབྲི་སློལ་དར་ཡོད་པར་
མངོན་ཏེ། སི་ཏུ་ཆོས་འབྱུང་གི་རང་རྣམ་ནང་སྡེ་དགེ་བས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱིས་འབོད་སློལ་ལྟར་
དཀར་མཛེས་ལ་རྟོར་ཁོག་ཅེས་བྲིས་འདུག།

རྟོལ། [ཡུལ]ས་ཞིང་གི་ས་འབོལ་བའམ་སོབ་བར་བྱེད་བ་སྟེ། ཡུར་མ་ཡུར་ནས་ས་རྟོལ་ལྟ་བུ།
རྟོལ་འགོས། དགས་པའི་འགོ་ཚུལ་ལམ་མ་བརྟགས་མ་དབྱེད་པར་གང་བྱུང་གིས་འགོ་སྟངས།
རྟོལ་རྒྱག་ཏེ་ལེ་རྟོ་ལེ། བྱ་བ་རྟོལ་རྒྱག་ཁོན་བྱས་པ།
རྟོལ་རྒྱགས། རྟོལ་རྒྱག་དང་འབྲ།
རྟོལ་སྟོད། སྟོད་པ་འཆལ་བའི་མིང་།

རྟོས། བལ་པོའི་སྐད་ཀྱི་དུག་གི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། སྐོར་ཆོམ་དགུ་བ་ལས། དུག་གི་གཤམ་མིང་ལ།
རྒྱ་གར་ན་མཆོན་ཆ་ཟེར། རྒྱ་ནག་ན་གསལ་ཤིང་ཟེར། བལ་པོ་ན་རྟོས་ཟེར། མོན་པས་ཅི་ཞེས་
ཟེར་བ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྟ། ① མིའི་རྒྱལ་པོ། མིའི་ལྷ་དབང་། ཡལ་ལྟ། ལྟ་སྤྲུལ། ② སངས་རྒྱལ་ཏེ་སྤྲུགས་ལམ་གྱི་བསྟོན་
བྱའི་ཡི་དམ། ལྟ་སྟོན་པ། ལྟ་འགྲུགས་པ། ལྟ་ཁོ་པོ། ལྟ་ཞི་པ། ③ འགོ་བ་རིགས་དུག་གི་ནང་
གསེས་ཤིག་ལྟ་ཆེ་རིང་པོ། ལྟ་མ་ཅུ་ཅ་གསུམ་གྱི་ལྟ། ལྟ་དང་མིའི་འཛིག་རྟེན། ལྟ་མིའི་ཕུན་
ཆོགས། མི་འུ་ཐུག་ནས་ལྟར་བྲིས། ལྟ་འུ་ཐུག་གིས་རྒྱན་བཤད། དམའ་ཏེ་བས་བཅག་ལྟ་
དགོར་གཉེར་གྱིས་བརྒྱངས། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐབས་གསུམ་པ་དང་། མཁར་ཉལ། དགེ་
སྦྱིས། ལྟས་མེད། དག་གི་མཆོན་ཆ། འཆི་མེད། བདུད་ཅིའི་ཟས་ཅན། བདེ་འགོ། འདོད་
གཟུགས་ཅན། རྣམ་སང། མིག་མི་འཛུལ། མི་སྦྱིན་སྦྱེས། མི་ཞལ། མི་ལམ་མེད། ཆོགས་མའད་
ཅན། ཆོགས་བཟང་། རི་ཡིག་སྦྱེས། ལེགས་བྲིས། ལྟ་མིན་དབྱ་པོ་བཅས་སོ།། ④ [མངོན]ལྟ་
ཆེན་ལ་ཆངས་པ་དང་། རྫི་རྫི་རི་རྫི། དལ་པོ། དབང་ལྷག་སྟོན་དུག་ཆོགས་བདག་ལེགས་ལྟན་
ནག་པོ། བི་ཏེ་བ་ཏེ་བརྒྱུད་བརྒྱུད་ཡོད་པས་གངས་བརྒྱུད་མཆོན།

ལྟ་སྤྲུལ། འབྲེས་འབྱུང་གི་ལྟ་སྤྲུལ།

ལྟ་སྐྱོང་རྒྱལ་པོ། རྒྱ་སྐད་ལ་ཆན་ལུང་ཞེས་བ་དོན་འགྱུར་བྱས་ན་ལྟ་སྐྱོང་སྟེ། ཆིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་

ལྷ་སྐྱེ་བཤུད། ༡ ལྷ། ༢ ལྷ། ༣ ལྷོ་ལྷ། ༤ ལྷོ་ལྷ། ༥ ལྷ་ལྷ། ༦ ལྷ་ལྷ་ལྷ། ༧
ལྷ་ལྷ་ལྷ། ༨ ལྷ་ལྷ་ལྷ། ༩ ལྷ་ལྷ་ལྷ།

ལྷ་དཀར་པོའི་ལྷ་ཁང་། ལྷ་ཁང་འདི་ནི་ཁྱི་ཀའི་བྱིན་རྒྱལ་ཅན་གྱི་རྟེན་བཞེད་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན། ལྷ་
ཁང་འདི་ནས་བཞེད་སྲིད་ཀྱི་དུས་གསལ་པོར་མ་དེས། ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་དུགས་པ་བར་ལྷ་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཐོན་ལ་ལྷ་ཁང་འདི་ཡོད་པར་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བྱན་མོང་གི་ལྷ་
ཁང་ཡིན་པར་འདྲ། ད་ལྟ་མཆོ་རྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱི་ཀ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་། ① ལྷ་འཛོག་སའི་ཁང་པ་འཕམ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་འཛོག་སའི་ཁང་པ། ལྷ་ཁང་རྟིང་པ་ལ་
ལོགས་རིས་གསར་པ། ལྷ་ཁང་རྟིང་པ་ལ། གནས་བཤད་གསར་པ། ལྷ་ཁང་ནང་གི་མདའ་མོ།
བཀའ་ས་ཡོད་ཀྱང་རྒྱབ་ས་མེད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་། དཀོན་མཆོག་
མོ་བྲང་། མཆོད་ཁང་། མཆོད་འོས་གནས། རི་གཙང་ཁང་། འདུ་ཁང་། གཞོ་ལ། གཙུག་ལག་
ཁང་བཅས་སོ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་བྲག་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་དཀར་པོ། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དྲུག་གྱུ་གེ་རྒྱལ་པོ་བད་དཀར་ལྗེ་དང་། འཇམ་དབྱངས་
པ། བྲག་རྡོར་ཏེ་སྐྱ་མཆེད་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་བཞེད་ས་པར་བཤད། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་
པ་ཡིན། དུས་ད་ལྟར་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཙ་མདའ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་དཔོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྤར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་ལྷ། ༡ ལྷ་ས་མཁར་བྲག་ ༢ བྲག་དམར་མཁའ་བཟང་། ༣ མཆིམས་སུ་ནམ་རལ། ༤ བྲག་
དམར་ཀེ་རུ། ༥ མ་ས་གོང་གི་ལྷ་ཁང་བཅས།

ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་སྟན་ཐགས་ཆེ་བའི་ས་སྤྱིའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ནི་དེང་སང་རྒྱལ་
ཁབ་ཀྱིས་ཐད་ཀའི་དོ་དམ་སྤྱང་སྤྱོད་ཁོངས་ཀྱི་གནའ་ལུལ་གལ་ཆེན་གས་ཤིག་ཡིན། ལྷ་ཁང་
འདི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༥ལོར་འབྲོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་ཡོན་
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ནས་བོད་དུ་ཐེངས་དང་པོ་ཕེབས་སྐབས་བཀའ་བཀོད་གནང་བ་ལྟར།
ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་ལྷ་ཀྱང་བཟང་པོས་བོད་ཁྱི་སྤྱོད་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལུ་ལག་བསྐྱས་ནས་ཐོག་མར་
འཇུགས་སྐྱོན་བྱེད་འཁོ་ཚུགས་ཤིང་། འོག་ཐོག་གི་ཐོག་འབྲུབས་ཐེན་ཅམ་གྱི་བར་ལོ་རྩེ་དྲུག་
ཅམ་འཁོར། དེ་ཁའི་སྤུ་ལ་དཔོན་ཆེན་ལྷ་ཀྱང་བཟང་པོ་འདས་ནས་དེའི་ཆབ་ཏུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་

དགའ་བཟང་པོ་བསྐྱོས་ཏེ། དེས་ལོ་ངོ་དྲུག་དཔོན་ཆེན་གྱིས་པའི་རིང་ལ་ལྷ་ཁང་འདིའི་སྤྱང་ཐོག་
ཁང་དང་། ཐེག་ཁང་། རྒྱ་མིབས་བཅས་དང་། ལྷ་ཁང་གི་བྲམས་ཀྱི་ཕྱེབས་བྲིས་བཅས་བཞེངས།
དེ་རྗེས་ས་སྤྱིའི་དཔོན་ཆེན་མི་རབས་དགུ་པ་ཨང་ལེན་གྱིས་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་སྤེན་བད་དང་ཕྱིའི་
ལྷགས་རི་བཙུགས། དེ་རྗེས་ཤར་བ་འཇམ་དབྱངས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ས་སྤྱིའི་གདན་
ས་ལོ་ངོ་སྤྱི་ལྷ་ཅུ་ཙམ་གནང་རིང་ལྷ་ཁང་ཁག་ལ་ཉམས་གསོ་གནང་ཞིང་། གདན་ས་གནང་བའི་ཐ་
མའི་ལོ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་སྤྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༥ལོའི་ཆོ་བ་ལྷ་བ་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཆོ་བ་
གསུམ་གྱི་རིང་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་ཡང་ཐོག་གི་རྒྱ་མཛོངས་ཀ་བརྒྱད་དང་། བར་བྲམས་བཅས་ཀྱི་
ཁོར་ལུག་ཏུགས་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཕྱེ་བཞིའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་མན་ཆད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་
བརྒྱ་དང་བཞེ་བཅུ་ཞེ་བརྒྱད། རིགས་བསྐྱུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་བརྒྱ་དང་སྤྱི་ལྷ་ཅུ་མོ་དགུ་
བཅས་ཁྲོན་བསྐྱོམས་དཀྱིལ་འཁོར་བདུན་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་བདུན་མོ་མོའི་བརྒྱད་རིས་དང་
བཅས་བ་འབྲི་བར་མཛད་བ་ད་ལྷ་འདྲུལ་ཉམས་མེད་དུ་བཞུགས་བཞེན་བ་འདི་དག་གོ།

ལྷ་ཁང་ཐང་སྤགས་ཁང་། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཆེས་ཤར་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལས་མས་ཙམ་ན་སྤྱ་ཞབས་
རྒྱ་ཡན་རང་ལོལ་གྱིས་བཏབ། བྱབ་མཐའ་རྫིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྷ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་
ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱོད་ཁོང་སྤྱ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་པ། དཀོར་གཉེར་རམ་ལྷ་གཉེར།

ལྷ་ཁང་སྤྱང་བྱང་། ཐོག་མར་སྤྱང་བྱང་འདི་དཔོན་ཆེན་མི་རབས་གཉིས་པ་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་བཏབ།
རྗེས་སྤྱང་བྱང་ཆེན་བཟང་པོ་དཔལ་བ་སྤྱ་གཤེགས་རྗེས་སྤྱས་ཏེ་ཕྱི་ཀུན་དགའ་ཆོ་ལོས་ཀྱིས་
བདག་ཆེན་སྤྱང་སྤྱང་མོ་མོར་སྤྱང་བཞེ་མོ་མོར་བགོས་ནས་གནང་སྤྱབས། ཏི་ཕྱི་ཀུན་
དགའ་ལེགས་པའི་འབྱུང་གནས་སྤྱ་མཆོད་ལ་ལྷ་ཁང་སྤྱང་བྱང་གནང་བ་རེད།

ལྷ་ཁང་དམར་པོ། གུ་བོ་རྒྱལ་པོ་ཆོ་བཟང་རབ་བཅུན་གྱི་བཅུན་མོ་དོན་བྱབ་མས་ལྷ་ཁང་འདི་
བཞེངས་བར་བཤད། བཞེངས་དུས་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྷ་བོད་རང་
སྤྱོད་ལྷོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་ཅ་མདའ་ཁྱོད་ཁོངས་སྤྱ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ཁང་དམར་ཁྱོད་གི་ཁུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལྷ་ཁང་སྐུ་མ་མདོ། དུས་ན་མ་དང་སྐུ་མ་སྐུ་མ་བཏབ་མ་དེས། ཡུལ་མིའི་སྐྱུང་གནས་དང་སྐུ་མ་སྐུ་མ་
གནས་ཞིག་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སྐུ་ཡོད།
ལྷ་ཁང་སྐྱུང་བ། ① ལྷ་ཁང་ལ་བདག་སྐྱུང་བྱེད་བ། ② [མདོན]དཀོར་གཉེར་རམ་ལྷ་གཉེར།
ལྷ་ཁོག་འདྲེ་ཞུགས། བཟང་པོའི་ཁོག་པ་ངན་པས་བརྒྱུམས་པའི་དཔེ།
ལྷ་ཁྱི། སྤེལ་པ་ཐེར།
ལྷ་ཁོ་བོ་རྣམ་འཛོམས། ཉེས་གྲིབ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་མཛད་པ་རྗེ་རྗེ་རྣམ་པར་འཛོམས་པ་ཕྱག་
གཡས་རྒྱ་ཐམས་སྤྱིང་ཁར་འཛིན་ཞེད། གཡོན་ཁྲིལ་བྱ་དཀྱར་བཏེན་བ། ཞབས་གཉིས་དོར་
ལྷ་བས་སྐུ་བཟང་བ། ཁོ་བོའི་རྒྱན་དང་ཆ་ལུགས་ལྷན་པ་ཞིག།
ལྷ་མཁར། དཀར་ཕྱོགས་སྐྱོང་བའི་མཁར་རྫོང།
ལྷ་འཁུ་བ། ལྷ་ཁོས་བའམ་ལྷ་ས་འཆེ་བ།
ལྷ་འཁོན། ལྷ་མི་དགའ་བར་ཁོས་ནས་གཞོད་འཆེ་སྐྱེལ་བ།
ལྷ་ཤོར། འདི་ལྷ་དུས།
ལྷ་ཤོས། ① དར་དཀར་གྱི་མིང་། ལྷ་སའི་ཁ་སྐྱད་དུ་ཁ་བཏག་ཟེར། ② ལྷའི་ཤོས།
ལྷ་མོད་གངས་པེ། རེ་བོ་ཞིག་ཐོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱ་དུ་ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆད་
རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ནས་སྤྲེལ་༤༧༥༥ཡོད།
ལྷ་སྐང་དཔོན་པ། ལྷ་སྐང་དཔོན་མཐོང་གོལ་བསམ་འབྲུག་གྱིང་ཆོས་སྤེལ་ཆེན་མོ་ཞེས་པ་སི་ཁོན་ཞིང་
ཆེན་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དར་མདོ་མི་ཉག་རབ་སྐང་གི་ཆར་གཏོགས་འདྲ་
སྤྱིང་བཞག་བྱ་དཀར་པོའི་མདུན་ཞོལ་དུ། རྒྱལ་པོ་སྤྱིང་བཅུན་སྐུ་མ་པོས་སྤོ་མིག་རྒྱ་ནག་ཏུ་
བསྐྱུན་པའི་ལྷ་ཁང་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་བཞེངས་པའི་ཐ་མར་མི་ཉག་རབ་སྐང་ཡོངས་རྫོགས་རབ་
དགའི་ལྷ་སྐང་འདི་ཉིད་བཞེངས་པར་གྲགས་ལ།
ལྷ་སྤོ། ཐོན་གཞུང་དུ་གསོན་པོ་རྣམས་ལ་ལྷ་ཆོས་སྐྱུ་བའི་སྤོ་སྤྲེ་བོགས་བར་ཆད་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
ལྷ་སྐང་བྱ་དཀར། ལྷ་ཡི་སྐང་དུ་ཚོད་དཀར་པོ་བྱས་པ་གནས་ལ་འཕུར་ཤེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཟེར་བ་ཐོན་
ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བཤད་སྤོལ་ཡོད།

ལྷ་རྒྱ་རི། ས་མིང་ཞིག ཞེ་ལྷ་རྒྱ་རིའང་ཟེར། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ཚུགས་མ་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།
ལྷ་རྒྱ་ལ། བསྟོ་བསྟོ་ལྷ་རྒྱ་ལ་ལོ་སྟེ་མགོན་པོགས་བྱེད་པའི་ལྷ་འདུ་འཕང་མཐོ་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་
པའི་སྟོན་ཆིག་

ལྷ་རྒྱ་ལ་ཁང་། ལྷ་གསོལ་མཆོད་བྱ་སའི་ཁང་པ།
ལྷ་རྒྱ་ལ་སྤྱང་། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཉོང་ཡོན་རྫོང་གི་ས་ཁུལ་ཞིག རྟོན་རྒྱ་ལ་རོང་སོ་མང་རྒྱ་ལ་
པའི་ཆོགས་འདུ་འཆོག་ས་དང་རྟ་རྒྱ་ག་བྱེད་ས་ཡིན་ལ། དེར་རྒྱ་ལ་པའི་བར་ཁང་ཡོད་སྟབས་
ས་ཆ་དེ་ལ་ཆོས་པར་ཁང་ཟེར། ༡༩༥༥ལོའི་གོང་དུ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་སྟེ་བ་
དེ་གར་བཅུགས།

ལྷ་རྒྱ་ལ་འདུལ། [མངོན་]བྱ་ཁུང་།
ལྷ་རྒྱ་ལ་མཆོན་ཆ། [མངོན་]འཇའ་བྲང་པོ།
ལྷ་སྤྱང་། ལྷ་འདེ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་སྤྱང་གི་བཤད་སྟོལ།
ལྷ་དགྲ། ① གཙོ་འཁོར་དགྲ་འེ་ཡོད་པའི་ལྷ་ཆོགས། མི་འབྱུགས་སྣ་དགྲ། རྟ་མཐོན་ཡང་གསང་སྣ་
དགྲ། ཆོ་དཔག་སྣ་དགྲ། ② མིད་བ་ཆགས་པའི་ལྷ་དགྲའི་བསྐྱས་ཆིག་
ལྷ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༦ལོར་ཆོས་རྒྱལ་གདུང་རྒྱུད་ཡར་
ལྷངས་རྫོ་བོའི་སྐས་སུ་འབྱུངས་པས་སྣ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ། བཀའ་གདམས་གཞུང་པའི་དགོན་
བ་འཆད་ཁད་སྤྱི་ལ་བུ་གཉིས་ཀྱི་གདན་ས་ལོ་ངོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་བསྐྱངས། ཀོང་བོ་དང་དུགས་
པོ་སོགས་ཀྱི་དགོན་བ་བཅུ་སྟག་དུ་མའི་དགོན་གཉེར་དང་མི་དཔོན་བསྐྱོས་པར་གསོལ་བས་
བཀའ་གདམས་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་པལ་ཆེར་རྩ་ལག་གཅིག་ཏུ་རྒྱུ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་
པས་དེ་ཉིད་ལ་བཀའ་སྟེ་ཆེན་པོ་མཛད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༢༥༩ལོར་འདས།

ལྷ་ང་། ཀྲང་པའི་ལུས་མའི་ལྷ་ངའམ་རུས་པ་འབྱུར་པོ། ལུས་མའི་ལྷ་ང་ས་ལ་བཅུགས།

ལྷ་ར། ལྷ་ལུལ་གྱི་ར་པོ་ཆེ།

ལྷ་ཅིག ལྷ་གཅིག་དང་འདྲ།

ལྷ་ཅིག་དེ་པི་ཀ་ར། འདི་ནི་རྫོ་བོ་རྫོ་ཨ་ཉི་ཤ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ལྷ་གཅིག ① རྒྱལ་པོའི་བྱ་པོའི་ཞེ་སའི་མིང། ② ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མགོན་སྐུ་བས་ཆེན་པོར་འབོད་
པའི་ཞེ་མིང།

ལྷ་བཙུ་གསུམ་མ། རྫོང་ཆེ་འཛིགས་བྱེད་ལྷ་བཙུ་གསུམ།

ལྷ་ལྷམ། སྤར་བོད་སྤེལ་གཞུང་སྐབས་རྩ་མའི་ཡན་གྱི་མི་དྲག་ཆོའི་གཟུང་སྒྲུབ་མེད།

ལྷ་ལྷམ་གྱི་ཆས། སྤར་བོད་ཀྱི་ལྷ་ལྷམ་གྱི་གཟུང་མཆོར་ལུས་ཆས།

ལྷ་ཆས། ① ལྷ་ཏེན་ལ་གཡོགས་པའི་གོས། ② ལྷ་སྐུན་འཛེན་སྐབས་ཀྱི་ན་པའི་ཆས།

ལྷ་མུ། ① འྱིན་ཅན་གྱི་ཚུ་མིག ② [མངོན]ཚུ་ལོ་གརྒྱུའི་མིང།

ལྷ་ཆེན། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

ལྷ་ཆེན་སྐྱ་ལྷ། (四姑娘山) ལྷ་ཆེན་སྐྱ་ལྷ་ནི་ཤར་རྒྱལ་མོ་རོང་གི་གནས་རི་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལ་
དེར་དུས་བཅན་ལྷ་རྫོང་གི་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གནས་ཡོད། རི་འདི་ནི་གནའ་པོའི་བོན་གྱི་རིག་
གནས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གཞི་བདག་རྗེ་པ་ཞིག་སྐབས། སྤྱི་ལོ་ ༡༣༩༩ ལོར་ཀལ་པ་རང་
བྱུང་རྫོང་མེ་པོད་ཀྱི་བྱང་ཕྱོགས་སོག་ཚུ་ཁར་ལུགས་ཟམ་བཙུགས་སྐབས་མཛད་པའི་[འཛམ་
མིང་སྤྱི་བསང་] གི་ནང་དུ་འང་། ལྷ་ཆེན་སྐྱ་ལྷ་ལ་སོགས་པའི། [རྒྱལ་མོ་རོང་གི་གཞི་བདག་
བསང་། ཞེས་འཁོད་འདུག རི་བོ་འདིའི་མིང་སྐྱ་ལྷ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱ་ཡིག་ཏུ་འབྲེ་སྐབས་རྒྱལ་རོང་
པའི་སྐྱ་གདངས་ལྟར་མི་ཀྱ་ལ་ (四姑娘) ཞེས་པ་རྒྱ་ཡིག་གསུམ་པོ་འདི་གིས། དེའི་རྫོང་མེ་སུ་
山 ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་ སྤྱར་བས་四姑娘山 ཞེས་པའི་སྐྱ་ལོག་གི་མིང་འདི་བྱུང་བ་ཞིང་། སྐྱ་
ལོག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་མོ་སྐུན་བཞི་ཞེས་པའི་སྐྱང་ལོག་འདི་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། ཅས་དཔྱད་གོ་
བསམ་གཏན་གྱིས་གིས་པ་རྒྱལ་རོང་ལོ་རྒྱུས། ར་པ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་[རིག་གནས་ལོ་རྒྱུས་
དབྱེད་ཡིག་གདམས་བསྐྱེགས།] དེབ་ལྷ་པའི་སོག་རོས་ ༩༧ བར་བཞོད་འདུག

ལྷ་ཆེན་བརྒྱད། དབང་ལྷག་ཆེན་པོ་དང་། བརྒྱ་གྲིན།

ཆངས་པ། ཁྲབ་འཇུག་འདོད་པའི་དབང་ལྷག་ཆོགས་བདག་མྱི་རྗེ་རི་རྗེ། གཞོན་ལུ་གཤོང་ལྷག་
བཅས་སོ།། འདིའི་འཛེན་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད།

ལྷ་ཆེན་དངོས་གྲུབ། སྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱད་པ། ཡབ་ལྷ་ཆེན་རོ་

དཔལ་གྱི་སྤྲུལ་ཀླུ་ལ་པོ་འདྲིའི་དྲུས་སྤྲུལ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དབྱུས་གཅིང་དུ་འཆད་ཉན་ལ་འགྲོ་བའི་
སྒོལ་བཅུགས་ནས་ཡབ་མེས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ལ་ཞིག་གསོ་མཛད་པ་དང་། བྱང་
པར་དུ་ཆོས་རྩེ་འབྲི་གྲང་པ་འཛིག་ཏེན་མགོན་པོ་མཇུག་བར་ཐེབས་ནས་གསེར་དབྱུལ་
སོགས་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱ་འབྲུལ་ཞུས་པ། གཞན་ཡང་བཀའ་འགྲུར་ཆོར་གཉིས་དང་། གསང་
སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡང་མང་པོ་བཞེངས་སོ།།

ལྷ་ཆེན་པོ། ① ལྷའི་གཟུགས་བརྙན་ཆེན་པོ། ② སངས་རྒྱུ་ལྷའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལྷུག་སོགས།

ལྷ་ཆེན་དཔལ་འབར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྤྲུལ་བརྙན་ཆེན་པོ་ཆོས་གྲུང་ཐང་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན།
ལྷ་ཆེན་དབང་ལྷུག་ལྷ་དབང་ལྷུག་ཆེན་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
ལྷ་ཆེན་ཆེ་དབང་རྣམ་རྒྱལ། སྟོན་གྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད་པ། ཡབ་བཟ་
ཤིས་རྣམ་རྒྱལ་ལ་སྤྲུལ་གསུམ་བྱུང་བའི་བཞེས་པ། འདི་ཉིད་རྒྱལ་སྤྲིད་ལ་དབང་བསྐྱར་རྩེས་
སྤྲུལ་གཞོན་དྲུས་དམག་མཛད་པས་བྱང་ངམ་རིང་། སྒོ་བོ་དང་། ལུ་མེད་སྤྲུལ་གྱི་ལོ་སོགས་
པ་མངའ་འོག་ཏུ་བསྐྱུས། ལྷོ་ཕྱོགས་སུ་འཇུག་ལང་དང་། ཉུང་ཉི། ལུ་བ་ཤིང་དཀར་དང་། ཁབ་
གར་ཚུན་ཆད་མངའ་འོག་ཏུ་བསྐྱུས་ཤིང་། ས་ཁུལ་དེ་ཆོའི་མུར་གྱི་བདག་པོ་རྣམས་མི་གཉེར་
ཉར་བ་དང་། བཀའ་གསུང་ཅི་སྤྲུལ་ཞུ་རྒྱུའི་ཡིག་དན་བྲས། མཁར་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་ཆོས་བཞག་
ནས་མང་ལུལ་ཐམས་ཅད་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད། ལུ་གེ་ནས་ཁུལ་དང་དབྱུང་ལོ་ལྟར་
གསེར་ཞོ་སྤྲུལ་བརྒྱ། དབྱུལ། ལུག་ཆེར་མོ་བརྒྱ། ཆེབས་པ་གཅིག་དུ་ཐོག་ནས་གསེར་ཞོ་
ཉིས་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ། ལུག་ཆེར་མོ་བརྒྱ། ཆེབས་པ་གཅིག་བཅོད་རྒྱལ་པ་བཅུ། མཁར་ཨོ་ལྷོང་
དང་། ཞིང་དར་ཆེན་དར་རྒྱུང་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་ཁུལ་དང་དབྱུང་ལོ་སོགས་པ་ཕྱོགས་
ཕྱོགས་ནས་འབྲུལ་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཁོང་གིས་ད་དུང་གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་ཆེན་པོ་
བཞེངས་པ་སོགས་མེས་རལ་པ་ཅན་ལྷ་བྱུང་ལུག་རྩེས་ཤིག་འཛོག་པར་དགོངས་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུ་
གཤེགས་ཤིང་། དེ་རྩེས་རྒྱལ་མན་ལྷ་བྱུང་མངའ་རིས་རྣམས་ཀྱང་ཕྱོགས་སུ་གྲེས་སོ།།

ལྷ་ཆེན་ཐངས་རག་རི་པོ་ཞིག་པོད་རང་སྒྱོད་སྒྱོད་སྤྲུལ་གྱི་གམ་པ་རྫོང་གི་བྱང་ཤར་མཆོམས་སུ་ཡོད།

དེའི་མཐོ་ཆད་ཀྱི་མཆོད་འོས་ནས་སྤྱི་༩༡༥༥ཡོད།

ལྷ་ཆེན་ལྷ་མྱུལ། སྟོང་གི་མགོན་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་རིག་པ་མགོན་གྱི་རྒྱུད་པ། ཡལ་སྤྲེལ་ཆེན་རྒྱལ་
པོའི་སྤྲུལ། རྒྱལ་པོ་འདིས་ལ་དྲགས་སྟོང་གསལ་གཉིས་ཀྱི་དམག་བྲངས་ནས་ཉུང་ཉི་ལ་བརྒྱབ་
པས་ཉུང་ཉི་རྒྱལ་པོ་པམ་ནས་གངས་ཉི་མེ་ནས་བཞུད་དང་། མཆོ་མ་པམ་ནས་སྤྲུལ་བར་ཉི་ཇི་
སྟོང་བར་རྒྱལ་པོར་མཛོད་དང་ལྷགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྲུལ་དང་དབྱུང་འབྲུལ་བའི་མནའ་གན་
བཞག་པ་ལག་བསྟར་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱས་པ་དང་། ད་དུང་སྟོ་བོ། ལུ་མེད་ས་མན་ཆད་སྟོ་ཕྱོགས་
གེ་སྤང་གི་ལུལ་ཚུ་ལ་མེ་འབར་ཚུན་ཆད། ལུ་བ་ཕྱོགས་ར་འག་འགྲེང་ཤིང་། སྟག་ཁ་ཚུན་ཆད།
བྱང་ཕྱོགས་ཀ་བྲུས་པན་ཆད་མངའ་ལོག་ཏུ་བསྟུས་ཉི་ལོ་ལྷར་དབྱུང་ཁྲུལ་འབྲུལ་བ་དང་། རྒྱལ་
པོའི་ཞལ་མཇལ་ཞུ་བར་ཡོང་རྒྱུའི་ཆོད་ཁ་བྲུས་པ་སོགས་རྒྱལ་པོ་འདིའི་དུས་སྟུ་མངའ་ཐང་
རྒྱལ་ལ་དབྱུང་སྟོབས་བཅན་པ་བྱུང་ངོ།

ལྷ་ཆོག་ལྷེ། མཚན་གཞན་འདོལ་ལེ་ཡང་ཞུ། སྟང་གི་ལྷེ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དཔལ་ལྷེའི་རྒྱུད་པ།
ཡལ་བཅན་ལྷེར་སྤྲུལ་གསུམ་བྱུང་བའི་བགྲེས་པ། འདིའི་སྐྱུ་རིང་ལ་མངའ་ཐང་སྤར་དང་མི་འད་
བའི་ཡར་རྒྱས་སོང་ཞིང་། གཤོངས་དབྱུས་ལུ་བ་རི་སྟེང་པོ་ཆེ་དར་ཡོལ་གྲེས་པ་ལྷ་བྱར་པོ་བྲང་
ཕྱི་ར་ཁབ་གོང་དུ་གྲགས་པ་སྐྱེ་མཁར་ལྷགས་རི་ལོབ་དང་བཅས་པ་བྲུས། དེ་སྐབས་མེ་བཅུན་
མི་ལ་རས་པ་ཡང་བྲུབ་པ་བརྟེས་ཉི་ཟེའོག་ཕྱག་ཏུ་མེ་བས་པ་དང་དུས་མཚུངས་པས་པར་ཆེར་
སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་མཇུག་ཅུམ་ལ་ཡིན་པར་སྤྲང་ངོ།

ལྷ་ཆོས། ① སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས། ② འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་ཆོས། དམ་པའི་ལྷ་ཆོས་
བསྐྱུབ་པར་སྟོ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་སྤྲིམ།

ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ། སྤྱ་དུས་པོད་རྗེ་སྟོང་བཅན་སྤྲུལ་པོས་དགེ་བ་བཅུ་བཞིར་བརྒྱུད་ནས་ པོད་
འབངས་ལ་ཁྲིམས་སྟུ་བཅས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་བྱངས་ཤིག

ལྷ་ཆོས་དགའ་ལྷན་ལོག་མིན་སྤྱིང་། ལྷ་ཅེ་ཆོས་སྟེ་དགའ་ལྷན་ལོག་མིན་སྤྱིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་
པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ཡོད། གཅན་གྱི་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་རྒྱལ་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་
དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཞིག

ལྷ་ཆོས་བདུན་ལྟོ་བཀའ་གདམས་པའི་ལྷ་བཞི་སྟེ། ཐུབ་པ་དང་། སྤྱོད་རས་གཟིགས། རྫོལ་མ།
མི་གཡོ་བ་བཅས་བཞི་དང་། ཆོས་སྡེ་སྟོང་གསུམ་སྟེ་མངོན་འདུལ་མངོ་སྡེ་གསུམ་མོ།

ལྷ་ཆོས་པ། དགེ་བཅུ་ལྔ་ཆོས་ལ་སྟོང་མཁའ།

ལྷ་མཆོད་སྐྱ་མཆོད། མཆོད་མཆོད་བསྟོད་བསྟོད་མང་བའི་དོན།

ལྷ་མཆོད་བཅུ་གཉིས། ལུ་བཞི། ཉེད་སྟོང་ལྷ། རིག་མ་བཞི་ལས། ལྷ་ལས། རྒྱལ་གས། བརྒྱད་དམ།
བཅུ་རྒྱལ་འདོད་ཡོན་ལྷ། རྒྱལ་སྤྱིད་སྐྱ་བདུན། བཟ་ཤིས་རྟགས་བརྒྱད། ལྷ་སྟེ། གདུགས་སོ།

ལྷ་རྩེ། སྟོན་བོད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱིའི་སྟོང་སྟེ་བཅོད་ཀྱིས་སྤྱོད་བཅུ་མས་ལ་གནང་བའི་གོ་ཐོབ་ཀྱི་མཆོན་སྟོན་ཞིག།

ལྷ་རྩེ་དགོན་མཆོག་སྐྱབས། ཆལ་པའི་ལྷ་རྩེ་དགོན་མཆོག་སྐྱབས་ཞེས་འབོད་པ་དེ་ཡིན། གསོ་དབྱང་
ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རྩེ་ཙོང་ཁ་བས་གསོ་དབྱང་སྟོར་འདི་ལས་གསན་ཞེས་གསལ།

ལྷ་རྩེ་དགེ་བ་འབྲུམ་གྱི་གདུང་རྟེན། ལྷ་རྩེ་དགེ་བ་འབྲུམ་ནི་ལྷ་མ་ཞང་རིན་པོ་ཆའི་སྟོན་པ་མཁས་
རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། གསོ་བ་རིག་པའི་གནས་ལ་རྟེན་དུ་བྱུང་བ་དང་། ལྷག་པར་
དུ་ལྷ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་དགོར་གཉེར་གྱི་ཆབ་ལྷ་བྱ་རྒྱུན་རིང་གནང་སྟོང་བར་བརྟེན་
གཤེགས་ཁང་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ལོན་པ་ཞི་བའི་ཆེད་དུ་ཁ་གཏོན་ཞལ་
ཆེམས་ལྷར་གཙུག་ལག་ཁང་བྱམས་པ་མཆེད་བཞིའི་ལྷ་ཁང་སྟོན་དཀར་གྱི་སྐྱ་འཇུ་ཞིག་
བཞེངས་ཡོད་པ་དེའི་ནང་སྐྱ་གདུང་རྟེན་པོ་གཟུངས་བཞུགས་སུ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཅེ་མཐུན་
པ་ཁ་གས་སོ།

ལྷ་རྩེ་ལྷ་བའི་འོད་ཟེར། འདི་ཉིད་འཁོན་སུ་བའི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆུ་ཡོས་མྱི་
ལོ་༡༡༩༩ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། དགུང་ལོ་གཉིས་ལ་ཐེབས་སྐྱབས་ལུམ་གཤེགས་ནས་ལྷ་རྩེ་མས་
ལོ་བཅུ་ལྔ་བར་དུ་གསོས། བཅུ་རྒྱལ་ལ་ཐེབས་སྐྱབས་ལུ་ཡུག་གི་ཞང་རྒྱ་མ་བ། གངས་པ་ཤེ་བྱ།
རོང་ཐོས་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པ་བསྟེན་ནས་གསན་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད། རྩིས་ཡལ་དང་
ཨ་ནེ་གཉིས་ལ་དབང་གདམས་པ་མ་ལུས་བར་བྱས། གཞན་བལ་པོར་ཡང་རྩ་ལ་སེ་ན་ལ་
སོགས་པའི་ལྷ་མ་མང་དུ་བསྟེན། ཡལ་གྱི་ཡུགས་བཞིན་དུ་གདམས་དག་དབང་བསྐྱར་སྟེ་སྟོང་
གི་བཤད་པ་གསུམ་གྱིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་རྣམས་སུ་གདུལ་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་བསྐྱུངས། མཁས་

པའི་སྒྲན་པས་སྟོང་ལུང་རྒྱ་དམར་བ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ཞབས་ལ་གཏུགས། ཟང་ཟེང་གི་
ལོངས་སྟོང་ལ་མངའ་བཞེས་པས་ཡབ་དང་ཨ་ནེའི་དགོངས་པ་རྫོགས་ཐབས་སྟེ་པོ་མང་པོར་
སྦྱིན་གཏོང་དང་། དུལ་གྱི་གདུང་ཁང་ཆེན་པོ་གཉིས་བཞེངས། བལ་ཡུལ་དུ་བྱེད་ནས་ཁང་
གསར་བ་རྩ་ལ་སེན་ལ་རབ་གནས་བྱས། ཁོང་གིས་དབང་བཞི་རྫོགས་དང་བཅས་པའི་རབ་
གནས་མཛད། སྤར་བོད་དུ་འཁོར་ནས་ཀྱིས་བསུ་བ་རྒྱ་ཆེ་མཛད་དེ་སྦྱན་བྱངས། བལ་ཡུལ་
དུ་འབགས་པ་ཤིང་ཀུན་གྱི་གདུགས་ལན་མང་དུ་བཀལ། དེ་ན་གནས་པའི་རྣམ་འབྱོར་མ་དང་
བྱབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་པ་མང་དུ་བདུས་ནས་ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོར་མཛད་པ་སོགས་
བསྟན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ནས་མཐར་དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་སྟག་སྟེ་
ལོ་༡༡༥༩ ལོར་སྤྱད་གཤེགས།

ལྷ་རྩེ་རི་ཁོང་། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་རྩིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྟོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་པོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རྩེ་ས་སུ་བྱ་བ། ལྷ་རྩེ་ས་ཀྱི་འབགས་པ་དོན་དམ་པ་མེད་ཅིང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མཆོན་ཉིད་རྩེ་ས་སུ་འབྲེན་
པའི་སྟོན་མཁའ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པ་གོ་རིམ་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་སེམས་པའི་རྣམ་འབྱོར།

ལྷ་རྩེ་ས་སུ་བྱ་བའི་མཐར་གྱིས་བ། ཤེར་ཕྱིན་དོན་བདུན་ཅུའི་ནང་གསེས། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འདོད་
གཟུགས་སུ་སྟེས་པའི་འབགས་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རིམ་ལྗན་དུ་བྱ་བ་ལོ།

ལྷ་ཉིད། ① ལྷ་དེ་ཉིད་དམ། ལྷ་རང་ཉིད། ② རྒྱལ་པོ་ཁོང་ཉིད།

ལྷ་ཉིན་དཀར་པོ། བཀ་ཤིས་པའི་ཉི་མ།

ལྷ་གཉེར། སྟེ་གཉེར།

ལྷ་ཉེན། ལྷ་གནས་པའི་ཉེན་མཁར།

ལྷ་སྟེན་བ། རྣམ་འབྱོར་པས་དམིགས་པའི་སྟོན་ལ་ལྷ་སྟེན་པ་དང་ལྷ་རང་གཞན་ལ་སྟེན་བ།

ལྷ་སྟེང་། ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད་ཅིང་། སྤར་བོན་དགོན་ཡིན་
ལ། ཆན་ལུང་སྐབས་དགེ་ལུགས་པར་བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་རོང་གི་དགོན་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

ལྷ་སྟེང་དགོན། མིང་གཞན་ཀམ་ལྷ་སྟེང་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་ལོས་སྟེ་ལོ་༡༣༠༣ ལོར་

ཀམ་པ་གསུམ་པ་རང་བྱུང་དོན་མེད་པ་འདྲ་བ། བྱུང་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་ཤོ། ལྷ་གནས་སའི་ལྷོག་རྒྱུང་རམ་ཁང་རྒྱུང་ཅོག་ཅོག།
ལྷ་ཤོག་ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆབ་མདོ་རྫོང་ཁོངས་སྐྱེ་རྒྱུའི་ཡན་ལག་རི་རྒྱའི་འགྲམ་དུ་ཡོད།
ལྷ་ཐོང་། ཉན་ལྷ་འབྲུམ།
ལྷ་མཐོ་ཆེན། རི་བོ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་པ་སྐྱམ་རྫོང་ཁོངས་འབྲུས་བྱུང་གི་ཤར་རོས་སུ་
ཡོད། དེའི་མཐོ་ཆེད་རྒྱ་མཚོའི་རོས་ནས་སྤྱི་༥༥༧ཡོད།
ལྷ་མཐོང་འབྲེ་མཐོང་། མི་མེར་མགོ་བསྐྱོར་གཏོང་མཁན་གྱི་སྒྲ་མ་རྩུན་མ་དང་། མོ་མ་རྩུན་མ་རྣམས་
ཀྱིས་ལྷ་མཐོང་རྒྱུལ་དང་། འབྲེ་རིག་རྒྱུལ་བཤད་ནས་གཞན་མགོ་གཡོག་པའི་བྱ་ལས་ཤིག་
ལྷ་མཐོང་ལོ་རྒྱ་བ། སྤྱ་རིག་པ་སོགས་ལ་མཁས་པའི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱ་བ་ཞིག་སྤྱེ། དབྱངས་ཅན་སྤྱ་མདོ་
བོད་སྐད་དུ་ཐོག་མར་སྦྱར་བ་པོ། འདིའི་མིང་རོ་མ་ལ་བཤེས་གཉེན་རྣམས་རྒྱལ་ཐེར།
ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆན་བཅུའི་ནང་གསེས་ཤིག་
ལྷ་དང་མིའི་འཁོར་བ་བཞི། མཐུན་པའི་ཡུལ་ནས་གནས་བ། སྤྱེས་བྱ་དམ་པ་ལ་བསྟེན་བ། བདག་
ཉིད་ཀྱིས་ཡང་དག་པའི་སྟོན་ལམ་བཏབ་བ། སྟོན་ཡང་བསོད་ནམས་བྱས།
ལྷ་དེ་ལྟ། བད་ཀན་ཁམས་ཀྱིས་སྤྱེད་པའི་སྤྱང་པའི་དེ་ལྟ་འགགས་ཀྱི་ནད་ན་རྒྱག་རྒྱུང་བ་ཞིག་
ལྷ་ལྷན། ལྷ་སའི་མིང་གཞན་ཞིག་
ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ། བོད་དུ་མ་སྤེའི་ནང་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཞེས་བར་གཟིགས།
ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཁོངས་སྤྱི་མཐོང་ཁྲིའི་ཁྲི་ལྟེ་བར་ཡོད་པའི་སྤྱ་ཁང་
ཞིག་སྤྱེ་དུས་རབས་བདུན་པའི་དཀྱིལ་ཆོས་རྒྱལ་སྤོང་བཅའ་སྤྱོད་པའི་དུས་བལ་བཟའ་ཁྲི་
བཅུན་གྱིས་བཞེངས་ནས་སྟོ་རུབ་ཕྱོགས་བལ་པོའི་ཡུལ་དུ་བསྐྱར་ནས་བཏབ་པ་ཞིག་ཡིན།
འདིའི་འཁོར་ས་ཕྱི་ནང་སྟེང་ཤོད་ཁྲོན་ལ་སྤྱ་ཁང་ཆེ་རྒྱུང་བདུན་ཅུ་སྟེན་ཅམ་ཡོད། དཔུས་ཀྱི་
རྟེན་གཙོར་རྒྱ་བཟའི་རྟེན་སྤྱལ་དུ་བྲངས་པ་ཤུ་གྲ་བལ་པ་ལོ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེད་དང་
མཐུན་པའི་རོ་པོ་ཤུ་གྲ་སྟེན་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་བྱོན་ལྷ་ལྷན། བྱམས་པ་ཆོས་འཁོར་

མ་བཅས་ཀྱིས་མཆོད་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱིས་མཆོད་པའི་ལྷ་སྐྱ་མང་པོ་དང་སྒོ་འཕྲོར་གྱི་
མདུན་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་བོད་ཤུག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡི་གེ་འཁོད་པའི་རྩྭ་རིང་དང་། རོ་བོའི་དབུ་སྒྲར་གྲགས་
པའི་རྒྱ་ལྷང་གི་ལྗེན་ཤིང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། སྤུས་ལོ་ལྷར་བོད་རྒྱ་དང་པོའི་ནང་
དབུས་ཀྱི་གདན་ས་གསུམ་གྱི་དགེ་འདུན་ཁྲི་ཕྲག་ལྷག་ཙམ་འཆོགས་ནས་ཆོ་འཕྲུལ་སྒྲོན་ལམ་
ཀྱི་དུས་མཆོད་ཆེན་མོ་ཚུགས་ལུལ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན།

ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་མདུན་གྱི་རྩྭ་རིང་། བོད་རྒྱལ་ཁྲི་རལ་བ་ཅན་དང་། རྒྱ་རྩེ་ཐང་རྒྱལ་སྤུ་ཙུང་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་མནའ་དན་གན་རྒྱའི་ཡི་གེ་རྩོམ་པ་ཤེས་ཏེ་ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་
ཁང་མདུན་རོ་བོའི་དབུ་སྒྲུབ་འཁྲིལ་སུ་བསྐྱངས་པའི་རྩྭ་རིང་།

ལྷ་ཕྱེ། སྤར་དགོན་པ་ཁག་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་སྤེལ་བངས།

ལྷ་ཕྱེ་མི་ཕྱེ། ① སྤར་བོད་ཕྱེ་པ་ གཞུང་སྐབས་སྤེར་པའི་མི་མེར་དང་དགོན་པའི་སྤྲ་བང་གི་མི་མེར།

② དགོན་པ་སྤྲ་ཆང་དང་། ཁྲིམ་པའི་གྲོང་སྤེལ་གཉིས་ཀྱི་མིང་།

ལྷ་ཕྱེ་གཞུང་པ། དགོན་པའི་མི་མེར།

ལྷ་ཕྱོད། ལྷ་སར་གཏན་དུ་ཕྱོད་མི། ལྷ་ཕྱོད་ལས་ཁུངས། ལྷ་ཕྱོད་མི་དམངས་བཅའ་སྤྱོད་འཕེལ་དམག་

ལྷ་བྲག་པོ། ① དབང་སྤྲུག་ཆེན་པོ། ② ལྷ་ཁྲི་བོ་འཕམ་གཏུམ་པོ།

ལྷ་བྲུག་ རོན་དམ་པའི་ལྷ་དང་། སྤྱིའི་ལྷ། མཆོན་མའི་ལྷ། གཟུགས་ཀྱི་ལྷ། བསྐྱེམ་པའི་ལྷ། རྣམ་པར་
དག་པའི་ལྷ་སྤེལ་ལ་ཟེར།

ལྷ་བྲུག་རྣལ་འབྱོར། རྒྱ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་བྲུག་སྤྱེ། རྒྱ་བའི་རྒྱུད་དུ་ལྷ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རོ་བོར་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ན་ལྷ་བྲུག་གི་མཆོན་ཉིད་དུ་བསྐྱེས། སྤྱོད་པའི་ལྷ། ཡི་གེའི་ལྷ། སྤྱིའི་ལྷ།
གཟུགས་ཀྱི་ལྷ། རྒྱལ་རྒྱའི་ལྷ། མཆོན་མའི་ལྷ་རྣམས་སོ།།

ལྷ་གདུང་། ལྷ་བ་ཞེས་ཤང་མགོ་སོགས་སུ་ཡོད་པའི་རུས་པ་ནང་སོབ་ཅན་གྱི་བུ་ག་ཡོད་པ་དེའི་
མིང་དང་། གདུང་ཞེས་སྐབས་འདིར་ལྷ་བ་ཡོད་པའི་རུས་པ་སྤྱིང་འོག་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་རུས་
པ་མཁྲིགས་པའི་མིང་སྤྱེ། སྤྱེམས་པ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་མན་དག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྣམ་
བཤད་བདེ་བའི་འདོད་འཛོལས། ལྷ་བ་ནི་བར་གྱི་སོབ་པ་དང་། གདུང་ནི་སྤྱིང་འོག་གི་མཁྲིགས་

བ་གཉིས་སོ།། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ལྷ་གདོང་། ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་གཙང་པོའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ལྷ་གདོང་ཤུག་ཁ།

ལྷ་གདོང་ཤུག་ཁ། ཚལ་གྲུང་ཐང་དོན་གཙོད་ཁང་ཁོངས་ལྷ་མཐོང་ཤུག་ཁ་ནི་དེ་སྤྱི་ལྷ་ས་སྤྱིད་ཚུའི་

སྤྱི་བྱང་བར་འབྲལ་བ་སྤྱེལ་སྤྱོལ་བྱ་སའི་བྱ་ཁ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། དབྱར་དུས་ཁྲོ་བ་ལྷའི་

རིང་གོ་བ་གཏོང་བ་དང་། དགུན་དུས་ཁྲོ་བ་ལྷའི་རིང་ཤིང་བྱ་རྩ་མགོ་ཙན་གཏོང་གི་ཡོད། སྤྱི་ལོ་

༡༩༥༩ལོ་ལྷ་སའི་སྤྱིད་ཚུ་ལ་དེང་དུས་ཀྱི་ཀྱ་རུ་ཟམ་བ་འདི་བཙུགས་ཆེས་སུ་ལྷ་གདོང་ཤུག་

ཁའི་བྱ་བ་རྒྱམས་ལས་ཀ་མེད་བར་ཆགས་བ་རེད། ལྷ་གདོན། ལྷ་ཞེས་འབྲུག་བ་མང་ཡང་

སྐབས་འདིར་འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་ཡ་བྲལ་ལྷ་ལ་འབྲུག་བས་དེ་འདོད་ཀྱལ་གྱི་སྤྱ་ཡིན་བས་

ངེས་ཆིག་མེད་ཀྱང་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་ལྷའི་སྐད་དོད་དུ། དེ་བཀམས་ཏེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་མཐོ་

རིས་གནས་བྱེད་དམ་མཁའ་ཁྲིམ་བ་ཞེས་དང་། ཡང་ན་དེང་བ་སྤྱེ་ཅེ་ཞིང་རོལ་བར་བྱེད་བས་

ན་ལྷ་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་རི་རབ་ཀྱི་ཅེ་མོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་སོགས་མཁའ་ལ་གནས་ཤིང་། ལུས་

ལ་རང་བྱུང་གི་འོད་དང་རྩ་འབྲལ་གྱིས་ནམ་མཁའ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་མཐུ་དང་ལྷན་པ། ཏྲག་ཏུ་

ཅེ་འཛོལ་རོལ་བ་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་གཞོད་བ་གཏོང་བའི་ནད་ལ་ལྷ་གདོན་ཞེས་ཟེར་

ཏེ། ཁ་ཆེ་བཤ་ཆེན་རྒྱ་བ་མཛོད་དགས་མཛོད་བའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་བའི་འབྲེལ་བ་རྒྱ་ཟེར་ལས།

ལྷ་ཡི་གདོན་གྱིས་དབང་བྱས་བས། གདོང་ནི་བརྒྱ་ཁ་བྱེ་འདོད་བ་མེད། ལྷ་

དང་བམ་ཟེལ་རབ་དགལ། གཙང་ཞིང་སི་སྤྱི་ཏྲ་སྐད་སྤྱ། ལུན་རིང་ནས་ནི་མིག་འཕྲུམ་ཞིང་།

ལུས་ཀྱི་ཞེས་ཞིང་མཆོག་སྟེར་བྱེད། གོས་བྱེད་དཀར་པོ་རྩ་བོ་དང་། རི་མཐོ་ཁང་བ་མཐོ་ལ་

དགལ། གཉིད་མེད་ཚུགས་བ་མེད་བ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ལྷ་འདོགས། སྤྱ་དུས་ལྷ་སའི་རྒྱ་མ།

ལྷ་འདོགས། སྤྱ་དུས་པོ་མོ་ཆང་སའི་སྐབས་བཞུགས་བྲལ་གྲོལ་ཆེས་ཁང་ཐོག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་བག་མར་

རང་ཁྲིམ་ནས་བསྐྱར་བའི་ཁམས་མཐུན་གྱི་དར་ལྗོག་བཙུགས་ཏེ་ལྷ་གསོལ་བའི་ལུགས་སྤོལ་

ཞིག་ཡོད་བའི་མིང་།

ལྷ་འདྲེ། བན་འདོགས་མཁན་གྱི་རིགས་ཤིག་ལ་ལྷ་དང་། གཞོད་སྤྱེལ་མཁན་གྱི་རིགས་ལ་འདྲེས་

ཞེས་སུ་བཏགས་པའོ།

ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ལྷགས་ཀྱི་རྟེན་ཁོག་གནའ་དུས་སྐྱེ་རྟེན་ནས། ལྷ་པ་གང་དུང་ལ་ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་ལྷགས་ནས་ལུང་བསྐྱོན་པར་གྲགས་པ་ཞིག་དོན་དུ་མི་ལ་བསྐྱོར་བཏང་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་ཡིན།

ལྷ་འདྲེ་ཁོག་རྟེན་བུད་མེད། འདིག་རྟེན་པའི་ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ལྷགས་ཀྱི་རྟེན་སྐྱེ་དཔལ་

ལྷ་འདྲེས་བརྒྱམས་པ། ལྷ་འདྲེ་ཁོག་པར་ལྷགས་པ་ལ་ལྷ་འདྲེས་བརྒྱམས་པ་ཟེར། ། བོད་ཀྱི་གོང་སྤེ་འགའི་ནང་གིས་པ་རྗེ་ལུ་འགྲོ་བའི་སྐབས་སུ། སྐབས་འགར་རི་ལ་གཉིད་ཉལ་བའི་རྗེས་སུ་རྟེན་ལས་སྐྱ་གྱ་བརྒྱག་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་འགར་དེ་ནས་བཟུང་ཤི་གསོན་གཉིས་ཀ་རྟེན་རྒྱ་མེད་པའང་འགྲོ་སྤིང་། སྐབས་འགར་ཉིས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་བརྒྱལ་བའི་སྐྱ་གྱ་དེ་རོ་དང་འདྲ་ཞིག་རི་རོགས་སམ། ཁང་པའི་ཉེ་འགྲམས་རྣམས་སུ་རྟེན་པ་དང་། དེ་ནས་མིས་སྤྱག་རེག་བྱས་རྗེས་བྲན་པ་སོས་ནས། ལྷ་འདྲེ་གང་དང་མཉམ་དུ་ལུལ་གང་གང་ལ་སོང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་བཤད་སྐབས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་འགར་གིས་པ་དེ་དག་དུས་དེ་ནས་བཟུང་སྐར་མེད་པའི་མདོན་ཤེས་ལ་སོགས་པ་བཤད་སྐབས་མཁན་ཞིག་ཆགས་ནས། གནས་སྐབས་སྐྱོན་གྲགས་ཆེན་པོར་ཆགས་ཤིང་། དུས་འཆམས་ཤིག་ན་སྤོ་བུར་བོད་རྒྱུ་དང་འཕྲད་ནས་འདས་གོངས་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་མང་པོ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་རེད།

ལྷ་ནད། ལྷ་འདྲེ་འཁོན་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་ནད་རིགས།

ལྷ་རྣམས་སྤྱུ་རྣམས་སྤྱུ་རྣམས་ཀྱི་བང་མཛོད་ལ། འདྲེ་ཡི་དྲགས་ཀྱི་དཀོར་གཉེན་

ལྷ་སྤྱུ་དཀྱིལ་འཁོར་ནང་དུ་ལྷ་བཞུགས་སའི་གང་ན།

ལྷ་གནས། ལྷ་ལུལ།

ལྷ་གནས་ཀྱི་སྤྱིད་མོས་ཆོལ་གསུམ། ཤིང་རྩ་སྤྱོད་ཆོགས་ཅན། རྒྱུ་འཕྱུར་འདྲེས་པ། དགའ་བའི་ཆོལ་ལོ།

ལྷ་གནས་སོ་གསུམ། ཆོས་བཟང་མཐོ་བ་རི་རྩེ་ལེགས་མཐོང་གནས། འཁྱེད་གཉིད་ཤིང་གསེབ་ཤིང་རྩ་སྤྱོད་ཆོགས་གནས། དགའ་བྱེད་རྣམས་མཛེས་ཡོངས་འདུར་གནས་པ་དང་། འདྲེས་པའི་འགྲམ་དང་ཆང་ཆིང་འགྲམ་ན་གནས། རོར་བུའི་སྤྱིང་པོ་གནས་དང་ཀུན་གསལ་སྤྱོད། གསེར་སྤྱག་ཁང་དང་ཕྱིར་བའི་གྲིབ་མ་དང་། མཐོ་དམར་རྒྱ་དང་བཀྲ་བ་སྤྱོད་ཆོགས་ཀྱིས། སྤྱོར་བར་

འབྲུག་དང་ཞིབ་ཏུ་སྒྲིང་བ་དང་། ལྷ་སྤྱར་ཆགས་དང་གཟི་བཞིན་འབར་བ་དང་། ལྷ་བའི་གནས་
ལྷར་ཉ་དང་ཡིང་སྤ་ལ། ལྷར་དང་མིག་ཕྱེར་འགྲོ་དང་བཅུ་མས་འགྲོས་དང་། ལུས་མདོག་བཟང་
ཆེ་ཞོར་བུ་འཕྱང་བ་དང་། རིས་མཐུན་འཁོར་གནས་མཐོ་བར་སྒྲིང་བ་དང་། གཟི་མཆོག་གཟི་
མེང་མ་རྩོས་བ་དག་གོ།

ལྷ་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ། འདི་ལྷར་སྤར་སྒྲེ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཁྱེན་ལ་བཅུན་མོ་བཞི་ཡོད་དེ། ཆེ་བ་ལ་
འཆོམས་མར་བུ་བཅུ་གཉིས། དེ་ལོག་ལྷ་འཆོམས་མར་ཉི་ལྔའི་བུ་བདུན། དེ་ལོག་ལ་ཅི་ཀར་
དག་པོའི་བུ་བདུན། ལྷར་བ་ཡེ་མེད་མར་སྟོབས་ལྷན་གྱི་བུ་དྲུག་ཡོད། དེའི་སྟེང་བརྒྱ་ཁྱེན་རང་
རོ། ཡང་ན། རི་རབ་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཞོར་ལྷ་བརྒྱད་དང་། དག་པོ་བཅུ་ཉི་མ་བཅུ་གཉིས། ཐ་སྐར་
གྱི་བུ་གཉིས་ཉེ་ཉེ་དབང་པོ་གཉིས་དང་ལྷ་དབང་བརྒྱ་ཁྱེན་དང་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་ཅེ་ཞིང་རོལ་
བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་བསྟོལ། འགོ་བའི་ལྷ་དང་བལ་ཞིང་འལ་བ་དང་། ཡང་ན་རང་གི་ལྷ་དང་རིས་མི་མཐུན་པའི་ལྷ་
གཞན་བསྟོལ་བའམ་འཐབས་པའི་བྲིབ་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཞེས་སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་
མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་བརྟུ་བཤོལ་ལས་གསུངས།

ལྷ་བ། ① ལྷ་དུས་ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཐོལ་གྱིས་ལུང་བསྟན་བཤམ་ཅིང་མི་ལ་མགོ་བསྟོར་
གཏོང་བའི་ལུགས་སོལ་ཞིག་ བོད་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་ལ། ལྷ་བ་མོ་བ་རྒྱུ་མ་གསུམ། འདིག་རྟེན་
ཁམས་ན་རྒྱན་ཆེན་གསུམ། ཞེས་གྲགས། ② ཐང་ཀ་འདྲི་མཁན་དང་། ལྷ་འདྲ་བཟོ་མཁན་བཟོ་
མཁན་རྣམས་ལ་ལྷ་བ་ཞེས་ཟེར།

ལྷ་པེབས། མི་ལ་ལྷ་དང་འདྲེ་ཞུགས་པ།

ལྷ་ཕུག ① གུས་ཕུག་གི་ཆེ་བསྟོད། ② ལྷའི་ཕུག་གི་བསྐྱས་ཆིག་

ལྷ་ཕུག་མཁར་བ་ཉི་ལྔ་ཡོད། གུང་ཐང་ལྷ་མ་ཞང་གི་སྟོབ་མ། ལྷ་ཕུག་མཁར་གྱི་རི་སྟོད་བཏབ་བས་
མཆོན་ལ་ལྷ་ཕུག་མཁར་བར་ཐོགས་

ལྷ་ཕུག་ལྷ་ཕུ་གཞོན་བྲ།

ལྷ་འཕོ་ལྷུང་གི་སྤུག་བསུལ། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་ནང་གི་ལྷ་རྣམས་ལ་ཤི་དགོས་པའི་སྤུག་བསུལ་དང་།

སྐྱེ་བ་དན་པ་ལ་མར་ཟགས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེད་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་གཉིས་བསྐྱེད་མས་པའི་མིང་།
ལྷ་བཀྲ་ཀར་རུས་ཀྱི་མགོ་དང་། ཅི་བ་མའི་རུས་མགོ་སོགས་ལ་ཡོད་པའི་རུས་པ་སོ་བ་སོ་བ་ཁྲག་ཅི་
ཆགས་པ་དེའི་མིང་།

ལྷ་བ་ནག་པོ། དབྱུང་ཀར་དང་། བརྒྱ་ཀར་གི་མགོའི་རུས་པ་ལྷ་བ་ཅན་ཁྲག་ཅི་ནག་པོ་ཆགས་པ་དེའི་
མིང་སྟེ། རྩོད་འབྲང་འབྲུལ་གྱི་ལྷེ་མིག་ལས། ལྷ་བ་ནག་པོ་ནི། དབྱུང་བ་དང་བརྒྱའི་ཀར་མགོའི་
རུས་པ་ལྷ་ཁྲག་ནག་པོ་ཅན་ལོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ།

ལྷ་བཀྲ། ① སངས་རྒྱས་ལྷ་ཡུལ་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པ། ② མི་ལ་ལྷ་དང་འབྲེ་ཞུགས་པ།
ལྷ་བབས་ཀྱི་གནས། དེ་བླ་བ་ཏུ་བ། སང་ཁི་ས། དེ་ནི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་རྒྱ་
གར་གྱི་ཡུལ་པ་ཁ་ན་ནས་མལ་ལེ་འགའ་ཅམ་སོང་རྗེས་སང་ཁ་ས་ལ་སྐྱེ་བས། དེ་ནི་སྟོན་བས་
ཡུམ་ལ་ཆོས་གསུངས་པའི་སྦྲད་དུ་ལྷ་ཡུལ་དུ་དབྱར་གཅིག་བཞུགས་ཤིང་སྦྲར་འཛམ་གླིང་དུ་
བབས་པའི་གནས་ཡིན། དེར་སྟོན་བཅུན་པ་ཐང་ཐན་ཅང་གིས་གཟིགས་པའི་མུ་དན་མེད་ཀྱི་རྩོ་
རིང་གི་རྟོག་སྦྲང་ཆེན་གྱི་གཟུགས་ཤིག་ས་མིག་ལྷ་བྱུར་ཡོད་ཅེས་གསུངས་འདུག རྩོད་ཁྱེར་
པ་ཀ་འའི་ཨ་པ་ར་རྩིའི་ནགས་ཤིང་མུ་དུམ་ཆ་ར་ཡོད་པའི་བྱུང་དུ་ཕེབས་པ་ཡིན་ཞེས་མི་ཆོས་
ལྷ་མའི་བཟུན་གྱི་ལྷུང་བྱེད་ཀྱི་སྦྲང་གཞིའི་སྐབས་སུ་གསལ།

ལྷ་བབས་ཀྱི་ཡི་གེ་མཁས་དབང་འགའི་བཞེད་པ་ལྟར་ན་སྟོན་མིའི་གོང་ལ་བོད་དུ་ཡི་གེ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་བ་གཟིག་
སྦྲངས་ཡིག་དང་སྦྲང་ཡིག་སོགས་དར་བའི་སྐབས་ལ་ལྷ་བབས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡང་དར་བར་གསུངས།

ལྷ་བབ་མཆོད་རྟེན། མཆོད་རྟེན་ཆ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ལྷ་ལས་བབ་པའི་མཆོད་རྟེན་ཞེས་པ་སྟོན་པ་ཐུབ་
པའི་དབང་པོ་སུམ་ཅེན་དུ་དབྱར་གནས་མཛད་དེ་སྤྱོད་དགག་དབྱེ་མཛད། སྤྱོད་འཛམ་བུའི་གླིང་
དུ་བབ་པའི་ཆེ་ཡུལ་ཡངས་པ་ཅན་གསལ་ལྷན་དུ་བཞེདས་པ་བང་རིས་བཞེདས་བརྒྱད་པ་རོས་
རེར་སྒོ་འབྱར་དང་བཅས་པ། སྒོ་འབྱར་གྱི་དབུས་ན་ཐེམ་སྐྱས་ཡོད་པའི་མཆོད་རྟེན་ཞིག་གོ།

ལྷ་བབས་དུས་ཆེན། ལོ་ལྷར་བོད་རྒྱ་དགུ་པའི་ཆེས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་དགུ་པ་ལྷ་བབས་དུས་ཆེན་
ཞེས་སྟོན་སྟོན་པ་ཤུ་གུ་ཐུབ་པའི་ཡུམ་སྐྱེ་འབྲུལ་ལྷ་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་བ་བཞེས་པར་ཆོས་གསུང་བྱིར་
སྟོན་པ་ལྷ་གནས་སུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་དུ་ཕེབས་ནས་ལྷ་རྣམས་ལ་ཆོས་གསུངས་ཤིང་དབྱར་ཞལ་

བཞེས་ཀྱིས་བཞུགས་པར་ཀྱལ་པོ་གསལ་ཀྱལ་སྟོན་པ་བློན་པ་བློན་པ་མོ་འུ་ལགལ་བྱ་རྒྱུད་སྟོན་
པ་མི་ཡུལ་དུ་བྱོན་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ན་སྟོན་པ་ལྷ་མིའི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་རྩ་འབྲུལ་གྱི་
སྐས་འཛེག་ལ་བརྟེན་ནས་འཕགས་ཡུལ་གསལ་ལྷན་དུ་བབས་པར་མཛད་པའི་དུས་ཆེན།
ལྷ་བྱ། ① ལྷའི་བྱ། ② འདས་ལྷ་བྱ་སྟེ་ས་ཆ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ནམ་གླིང་རྫོང་གི་བྱང་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ལྷ་བྱ་མགོ་དཀར། (ཨེ་ཤོ་ལེགས་ཀྱིས་སྤྱོད་སྐྱོང་དུས་སྐབས། ༡་ལམ་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོན་གྱི་ 30-སྤྱི་
ལོའི་འགོ་ཙམ་གྱི་བར།) བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་བཅུ་བ་ཨེ་ཤོ་ལེགས་སྐབས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཞིག་ཨོ་
རྒྱུས་ཐོག་སྟོན་པོ་འདིས་རྒྱ་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅི་བ་དང་། འབྲོག་ལ་ཐུར་བཅིས་བྱས། རྒྱ་ཡུར་
བྱར་བྲངས་ནས་ཞིང་རྒྱ་མ་རྩོ་བའི་སྤོལ་གཏོད། བོད་ཀྱི་འབྲུལ་སྟོན་མཛད་ས་མི་བདུན་གྱི་ནང་
གསེས་གཉིས་པ་ཡིན།

ལྷ་བྱའི་ཁམས། སྟོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དང་སྤྱར་ནས་བཏགས་པའི་ཙོང་ཞིའི་མིང་གི་ནམ་གྲངས་ཤིག་
སྟེ། མི་ཡི་ཉི་མ་མཐོང་བ་དོན་ལྷན་གྱིས་མཛད་པའི་མ་ལ་ཡའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། བྱང་ཁུངས་
བསྐལ་པ་དང་པོ་ལ། ལྷ་བྱ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་དེ། གངས་རི་ནགས་འདབ་མཆོ་འགམ་དང་།
འབྲིང་བྲག་དཀར་བའི་སྤྱང་དུ་བྱོན། ལྷ་སྤྱ་སྟེ་བརྒྱུད་བྱ་མོ་མཐོང་། འབྲིང་འབྲུར་འཛོ་སྟེག་བྱང་
གྱི་མདངས། ལུ་མའི་གར་དང་བད་མའི་འགྲོས། མཐོང་བས་ཡིད་གཡོས་སྐྱ་ལ་འབྱུང། ཞལ་གྱི་
ལྷགས་གཞིབས་མོད་ལ་ནི། ཀུན་ནས་ཁམས་གཡོས་དཀར་དམར་ཤོར། དཀར་པོ་འབྲིང་བྲག་
སྤྱང་དུ་བབས། རྩོ་ལས་བྱོད་སྟེས་ཆོ་བྱར་ཆགས། མིང་ཡང་བདུད་རྩི་ཙོང་ཞི་ཟེར། ཞེས་དང་།
ལྷ་བྱའི་ཁམས་ལས་བྱང་བའི་བྱིར། མིང་ཡང་དེ་ལྟར་མཁས་པས་བཏགས།

ལྷ་བྱ། ལྷ་ཡུལ་གྱི་བྱ།

ལྷ་བྱ་ཁྱ་བྱུག [ཡུལ་]བྱ་ཁྱ་བྱུག

ལྷ་བྱ་གོང་མོ། རི་ལ་གནས་པའི་བྱ་རིགས་ཤིག་ལ་ཁའི་ཁ་བ་ཆེ་རྒྱུད་དེ། ལྷ་བྱ་གོང་མོའི་སྐད་ལ་སྟོས།
ལྷ་བྱ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༦༢་ལོར་རོང་མཁན་ཆེན་འཛེམ་ཆེན་མི་
འབྲུར་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། བྱལ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་
སྐྱོང་ཁུལ་སྟེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཁྲ་མ། རྒྱལ་པོ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མིང་སྟེ། རྒྱལ་པོ་ལ་ལྷ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟེན་ཡིན་པས་ལྷ་མ་ཞེས་བརྗོད།
ལྷ་ཁྲ་མ་ཁུ་དཔོན། རྒྱལ་པོའི་རིགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རིགས་ལ་ལྷ་ཁྲ་མ་ཞེས་པའི་ཞེ་སའི་མིང་
གིས་འབོད་སྟོལ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་ཁྲ་མ་ཁུ་དཔོན་གཉིས་ནི་ཁུ་པོ་ལྷ་ཁྲ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་དང་དེའི་
དཔོན་པོ་ལྷ་ཁྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད་གཉིས་ལ་ཟེར།

ལྷ་ཁྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད། རྟོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་པ། ༡་ལས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་
པའི་ནང་འཁྲུངས། འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡབ་འཁོར་རེའི་སྲས་ལྷ་སྟེ་ཡིན་ཞིང་། རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་མཆོན་
བྱང་ཚུབ་འོད་ཅེས་གསལ། སྤྱན་རོན་པ་ཆོས་ལོག་སྤྱན་འབྲིན་པའི་ཁུ་པོའི་བྲག་ལས་རྒྱུན་
བསྐྱུངས། ཉག་ཆོ་ལོ་རྩ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ་སོགས་ཇོ་བོ་ཇི་གདན་འདེན་པར་མངགས། ཇོ་
བོ་ཇི་བོད་དུ་ཕེབས་སྐབས་ལྷ་ཁྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད་ཀྱིས་རྟ་དཀར་མི་དཀར་གསུམ་བརྒྱ་ཐམ་
པས་གདུགས་དང་རྒྱལ་མཆོན་བ་དན་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་རྗེས་རོགས་ཏེ་ཕེབས་བསྐྱར་
བཅར། དེ་བཞིན་སྤྱ་གར་དང་བཟ་ཤིས་པའི་ཤིས་པ་བརྗོད་པ་སོགས་གཟབ་ཅིང་རྒྱས་པའི་
བསྐྱུ་བ་ཞུས། དེའི་སྐབས་སྤར་མེད་པའི་རག་དྲུང་གསར་དུ་བཞོས་ཏེ་ཇོ་བོ་སྤྱན་འདེན་པའི་
ཕྱིར་འབྱུང་པ་དེ་ནས་བོད་དུ་རྒྱུང་ཆེན་འབྱུང་སྟོལ་དར་ལ་རྒྱུང་ཆེན་དེ་ལ་ལོ་བཅ་སྤྱན་འདེན་
པའི་རྒྱུང་ཆེན་ཞེས་གྲགས། དེ་སྐབས་ལྷ་ཁྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད་ཀྱིས་ཇོ་བོ་ཇི་རེ་ཞེས་ཞུ་རྟེན་དུ་གསེར་
མང་པོ་སྤུལ་ནས་རོག་མར་གདན་དོན་གསུམ་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་
ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ལགས་སམ་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པ་ལགས། ཕྱི་ནང་གི་བྱུང་བར་གང་
ལགས། དགེ་སློང་གིས་ཇོ་ཇི་སྤགས་ཀྱི་དངོས་དབང་གོང་མ་ནམ་གཉིས་སྒྲང་དུ་རྒྱུང་མི་རྒྱང་
ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། ཇོ་བོས། རིམ་གྱིས་ཡིན་གསུངས་ནས་ལམ་སྟོན་མཛད། སྐབས་འགྲོ་
དང་ལྷ་བ་བཀའ་བཏགས་ཀྱི་བྲག་རྒྱ་བཞི་ཡོད་མེད་ཡིན། གསང་བ་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ནི་
ཆོངས་པར་སྟོད་པས་སྒྲང་བར་མི་བྱ་ཞེས་གསུངས་སོ། ། ལྷ་ཁྲ་མ་བྱང་ཚུབ་འོད་འདིའི་སྤྱི་རིང་
ལ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་དཔལ་པའི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་བ་དང་། འདི་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེའི་སྤང་
ལ་དུ་ཉིངས་པ་ཞང་ཚུང་བཅུན་གསལ་ཤེས་རབ་ལ་བཀའ་བསྟོས་ནས་ཡུལ་དབྱས་ཀྱི་བཞེ་ཏ་
ཤི་བརྗོད་པོ་ཉི་དང་། ལོ་རྩ་བ་ཀྱི་རྩ་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་དུས་འཁོར་དང་། མ་རྒྱུད་འགའ་ཞིག་

ཀྱང་བསྐྱར་ཡོད་དོ།

ལྷ་སྐྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་། འདི་པོད་ཀྱི་ལྷ་བཙན་པོ་སྤྱིད་ལྷེ་ཉི་མ་མགོན་ལ་སྐས་སྤྱོད་ཀྱི་མགོན་གསུམ་
འཁྲུངས་པའི་བར་བ་བཀ་ཤིས་མགོན་ལ་སྐས་གཉིས་བྱུང་བའི་ཆུང་བ་སྤོང་དེ་ཡིན། ཐོག་མར་
ཆུང་དུས་ཀྱི་མཆན་ལ་སྤོང་དེ་ཟེར་ཞིང་། རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་བྱས་པའི་མཆན་ལ་ཁྲི་ལྷེ་སྤོང་
གཙུག་བཙན་ཟེར། ས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོར་སྤྱི་འཁྲུངས་ཤིང་། སྤྱི་ཆེད་སྤྱོད་ལ་བཙན་མོ་
གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་བཙན་མོ་སེང་དཀར་མ་ལ་སྐས་ཁྲི་ལྷེ་མགོན་བཙན་དང་། ལྷ་འཕོར་
བཙན་གཉིས་འཁྲུངས། དེ་གཉིས་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆན་ལ་དེ་བ་ར་ཇ་དང་། ལྷ་ག་ར་ཇ་གཉིས་
ཡིན། ལྷུས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོག་པ་དང་། དུས་རབས་ཀྱི་དགོས་མཐོང་དང་བསྐྱུན་ནས་དགྲུང་ལོ་
སོ་གཅིག་པ་ས་སྤྱང་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༥ལོར་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་མཆན་ལྷ་སྐྱ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཅེས་
གསོལ། ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱིས་མེ་སྤྲེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༤༦ ལོར་མངའ་རིས་མཐོ་ལྷིང་གསེར་ཀྱི་ལྷ་ཁང་
བཞེངས། དེ་རྗེས་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་བྲུ་ཆོ་རྒྱུ་བ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཅིག་རྒྱ་གར་དུ་
གསེར་མང་པོ་བསྐྱར་ཏེ་ཆོས་སློབ་ཏུ་བཏང་བའི་ནང་ནས་བཙན་དགུ་རྒྱ་གར་དུ་ཆད་པས་
གོངས། ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་ལོ་ཆུང་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་མདོ་སྤྲུགས་
ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱབས་ཏེ་བོད་དུ་ཤེས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་བསྐྱར་ཅིང་ལུས་
ནས་གཏན་ལ་པག། ལྷ་སྐྱ་མ་ཡེས་ཀྱང་རྒྱ་གར་ནས་པཱི་ཏ་ཁ་ཤས་སྤྱན་དངས་ཏེ་བོད་དུ་བཞུགས་
པའི་མདོ་རྒྱུད་དགོངས་འབྲེལ་གསུང་རབ་ཁག་ལ་དག་ཐེར་དང་། ཁ་ཤས་གསར་དུ་བསྐྱར།
བསྐྱར་བེན་པ་རྣམས་དག་བཙོས་དང་བཙས་འཆད་ཉན་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པ་སོགས་རྒྱལ་
བསྐྱར་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལྷིང་འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་མཛད་དོ། དགྲུང་ལོ་དོན་གསུམ་པ་
ལུགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༣༡ལོར་མཐོ་ལྷིང་གསེར་ཁང་དུ་ཞི་བར་གཤེགས།

[ས་མཛོད་བྱ་མོ་]དེབ་དང་པོའི་ནང་། ལྷ་སྐྱ་མ་ཡེས་ཤེས་འོད་ཀྱི་མཛོད་རྗེས་ལ་རགས་ཙམ་
དབྱེད་པ། ཞེས་པའི་ཚོམ་ཡིག་ལས། འབྲས་སྤྱངས་ལྷ་ཁང་གི་དཔེ་རྙིང་། ལྷ་མ་བརྒྱད་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཞེས་པ་རྩོམ་པའི་རྣམ་ཐང་གིས་མ་རྙིང་པ་དུས་རབས་བཙུ་གཉིས་པ་ཡས་མས་ཙམ་གྱི་
དཔེ་རྙིང་ཞིག་ལས། རྩོམ་པའི་ལོ་དུ་གདན་རྗེ་ལྷ་སྤྱངས་པའི་ཆུ་ལ་ནི། སྤྱོད་ཀྱི་མངའ་བདག་

བཟ་ཤེས་ལྟེ་གར་ལོག་གི་བཅོན་དུ་བཟུང་བ་ལྷ་བ་ལ་གསེར་ཁོ་རྩ་གི་སྤྲུ་ལུས་ཀྱི་ལྷིད་དང་
མཉམ་བ་འདོད་ཟེར། དེར་ཟངས་དུང་གསུམ་བྱས་ནས་བོད་དབུས་གཙང་དུ་གསེར་སྒྲིང་དུ་
བཏང་བས་མང་པོ་ཉིད་བ་དང་། ཁོང་གྲོངས་པས་སྒྲར་མ་བྱུང་ནས་ལྷ་སྤྲུ་མ་ཡེ་ཤེས་འོད་ཀྱི་
ཐུགས་དགོངས་དུ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་བོད་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཅི་པན་བྱ་སྟམ་ནས།
བོད་ཀྱི་སྒོ་གསལ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་ལ་གསེར་མང་པོ་བསྟར་ནས་ལོ་རྒྱ་སྒོ་བ་ཅིང་བརྗེ་ཏ་གདན་
འཕེན་དུ་བཟངས་པས། ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། མངའ་རིས་རྒྱལ་རབས་ལས།
ཁོ་རེའི་ཆ་པོ་ལྷ་སྤེའམ། ལྷ་སྤེའི་བུ་འོད་ལྟེ་རང་གཤིས་གཏུམ་ཞིང་ཤེགས་པས། སྟོད་མངའ་
རིས་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་ཡ་བྲལ་མང་ཡུལ་ལ་དྲགས་རྒྱལ་བོར་དཔག་བྱངས་བ་དང་། མཐར་བལ་
ཉིད་མངའ་ཁོངས་བྱ་ཤ་སོགས་ལའང་དཔག་འཇུགས་བསྐྱངས་པའི་རྗེས་འབྲས་ལ། ཡུལ་དེའི་
རྒྱལ་པོས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ནས་ཁྲིམས་བཅད་ནན་པོ་བཏང་སྟེ་དེའི་གཙུང་བྱང་རྩལ་འོད་དང་།
ཞི་བ་འོད་ཀྱིས་གསེར་སོན་ཆེན་བསྐྱམས་ནས་སྤྲུམ་ཀྱང་། གསེར་ལམ་སེང་མ་འབྱོར་བས་རེ་
ཞིག་དེར་ལུས་ཏེ་མཐར་ཐོས་ཀྱང་ལྷགས་དུག་བྱུང་ནས་བཤུལ་དཀར་ཞེས་པའི་སར་གྲོངས་
བར་བཤད། ཞེས་སོགས་གིས་ཡོད་བ་འདི་དག་ལ་བརྟག་ན་གར་ལོག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱ་
རྒྱུ་དེ་ལྷ་སྤེའ་མ་མེན་བར་རེས་སོ།

ལྷ་སྒོ་གྲོས་འོད། རྗེ་འདི་ཉིད་ཡབ་མངའ་བདག་གཤགས་བ་རིན་ཆེན་དང་ཡུམ་ལྷ་གཅིག་རྗེ་རྗེའི་སྤྲུ་
སུ་རབ་བྱང་བཞི་པའི་ཤིང་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༣༣༥ལོར་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་གཞོན་བུའི་དུས་ལོ་རྒྱ་བ་
གཤགས་བ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སྒོ་བ་དཔོན་ཀུན་དགའ་སོགས་ལས་དབང་གདམས་དག་མང་དུ་
གསན། དེ་ནས་རྒྱར་ཁང་བ་ལས་དགེ་བསྟན་གྱི་སྤྲོ་བ་པ་མཐོས། མཁན་པོ་ལྷག་ཏུ་བ་དང་སྤྲུ་
བ་སྟོན་གཞོན་གཉིས་ཀྱིས་མཁན་སྒོ་བ་མཛད་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པ་ལ་མཁན་
སྒོ་བ་དེ་གཉིས་ལས་བསྟན་བར་རྗེགས། རྒྱར་ཁང་བ་ལས་གཞུང་གདམས་དག་མ་ལུས་བར་
གསན། བྱེ་བག་ཏུ་སྒོ་སྒྲིང་དོན་བདུན་མ་སོགས་གཤགས་བ་དང་མ་གཤགས་པའི་སྟུན་བརྒྱད་དང་།
ཁ་ཆེ་བཅ་ཆེན་ནས་བརྒྱད་པའི་གདམས་བ་ཟབ་མོ་རྣམས་གསན། སྤྲུ་བ་སྟོན་གཞོན་ལས་
ཤེར་ཐུན་གྱི་སྒྲོར་དང་། མཁན་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ལ་ཐེབས་བ་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༣༥༡ལོར་

སྤྱིལ་བྱའི་གདན་སར་ཕེབས། ཟུར་ཁང་པས་དྲུང་རིན་ཆེན་དང་། འཕེལ་གདུང་དང་། རོ་པོ་རྗེའི་
བྱག་བྱིལ་དང་། བྱག་རྩོར་དང་། བོ་ཏ་ལ་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ཀྱི་ལྷེ་མིག་གནང་།
སྤྱིར་གདན་ས་ལོ་བཞི་བཅུ་འེ་བར་དུ་བསྐྱུངས། དགྲུང་ལོ་བྱག་ཙུ་རེ་བྱག་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་
ལྔ་པའི་ལྷགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༢༤༠ལོར་སྤྱོད་གཤེགས།

ལྷ་དབང་བརྒྱ་ཁྲིའ། ལྷ་དབང་དང་དོན་གཅིག་

ལྷ་དབང་བྱག་ཆེན་པོ། འཛིག་རྟེན་གྱི་བདག་པོ་ཕྱི་ནང་བྱམས་མོང་གི་ལྷ་ཞལ་གཅིག་སྤྱོད་གསུམ་པ།
བྱག་ན་ཐོད་པ་དང་། ལྷ་མཆོག་གི་རྒྱལ་མཆོན་འཛིན་པ། མཁྱིན་པ་སྟོ་བ། དབུ་གཙུག་ན་ཆོ་
བའི་ཅོད་པཎ་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཞིག་གོ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལྷ་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གརྱ་
འཛིན། ཁྲོད་གསུམ་མཐར་ཁྲེད། དག་སྟེའི་དུམ་བྲ། མགུལ་ནག་མཁྱིན་སྟོན། མཁྱིན་པ་ཁྲོ་བ།
རྒྱལ་མཆོན་འཆང་། འཆི་ལས་རྒྱལ། སྟེང་འཕྱར་དབང་པོ། དག་པོ། དམ་པའི་དགྲ། མདུང་
ཐོགས། བདེ་འབྱུང་། ཏམ་མཁའ་སྤྱོད་ཅན། ལྷ་ཆོགས་མིག་ཅན། བགས་པའི་གོས་ཅན། དབྱལ་
མཁྱིན། བྱགས་བདག་ཁྱོགས་གོས་ཅན། དཀྱིག་ལྷན། འབྱུང་པོའི་མགོན། འབྱུང་པོའི་དབང་
པོ། མི་བཟད་མིག་མི་ཡི་ཁུ་བ། མིག་གསུམ་པ། གཙུག་ན་ཆོ་བ། གཙུག་ཕྱུང་། ཅིག་གསུམ་ཅན།
གཡོན་གྱི་ལྷ། རི་ཉལ། སྤྱིད་པ་འཛིག་སྤྱིད་སྤྱང་འཛིན། གསང་བའི་སྤྲ་མ། ལྷ་ཆེན་བཅས་སོ།

ལྷ་འབག་སྟེའི་གདོང་བརྒྱན་ནམ་འབྲུག་འབག་

ལྷ་འབངས། ① རྒྱལ་པོའི་མངའ་འབངས། ② སྤར་པོད་ཀྱི་དགོན་པའི་མི་སེད།

ལྷ་འཕེབས་པ། མི་ལ་ལྷ་དང་འབྲེ་གཞུག་དུ་འབྱུག་པ།

ལྷ་འཕོད་སྤྱོད་འཕོད། གང་ས་གང་དུ་སྤྱབས་སམ་རོགས་མགོན་འཆོལ་བའི་དཔེ།

ལྷ་བྲག་ཁ་བ་ཆོ་བྱིས་ཡེ་ཤེས། འདི་ཉིད་རོ་པོ་ལྷ་ཁྲ་བཟ་ཤིས་དང་སྤྱོད་མོ་དར་རྒྱན་གྱི་སྤུལ་སྤྱོད་པ་
བྱུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༡༤༠ལོར་ཁྲེ་རྩུང་དུ་སྤྱོད་འཁྱུངས། ལྷ་འཕྲོ་བའི་མགོན་པོའི་
ཞལ་ལ་གཏུགས། སྤུལ་པ་སྟོན་གཞོན་གྱི་ཡོན་ཏན་བུམ་པ་གང་ཁྲོའི་རྩུལ་དུ་མཁྱེན། དགྲུང་
ལོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་གདན་ས་མཛད། འཕྲོ་བའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱུང་། དགྲུང་ལོ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་
ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས།

ལྷ་བྲག་དགོན། མིང་གཞན་ཟགས་ལྷ་བྲག་འོད་གསལ་ཐེག་ཆེན་གླིང་ཟེར། འདེབས་མཁན་དང་
འདེབས་ལོ་མ་གསལ། བྲལ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྷ་དཀར་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་
ཁུལ་ངམ་རི་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མིས། ལྷ་འབྲི་བ་དང་མཚུངས།

ལྷ་འབྲི་དགོན། འཇམ་དབྱངས་ཤེས་རབ་རྩོད་རྩེས་བཏབ། དུས་ནམ་ཡིན་གསལ་པོར་མ་དེས། བྲལ་
མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྷ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་འབྲི་བ། ལྷ་འབྲི་གཟུགས་རིས་འབྲི་བ།

ལྷ་འབྲུམ། གཉན་རིམས་འབྲུམ་བ་དཀར་ནག་རིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ནད་གཞི་ཡང་ཞིང་སྟོག་
ཉེན་རྒྱུང་བའི་འབྲུམ་ནད་དཀར་པོ།

ལྷ་འཁོར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ལུགས་སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༦༥༠ལོར་ཅམ་ན་རིག་འཛིན་འཇམ་
མཆོན་སྤྱང་པོའི་བཀའ་བཞུགས་སྟོབ་མ་དཀོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྱིས་སྤེད་གཤེད་རྒྱལ་རབས་
དང་པོ་ལྷ་ཆེན་བྲམས་བ་ལུན་ཆོགས་ཀྱིས་བདག་ཁྱེན་བཞེངས་པར་བཤད། བྲལ་མཐའ་རྟིང་
མ་བ་ཡིན། ད་ལྷ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་སྤེད་གཤེད་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མ། ལྷ་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཐོལ་གྱིས་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་བཤད་མཁན་གྱི་བྱད་མེད་ཀྱི་
རིགས་ཤིག་འདི་འདྲའི་མང་ཆེ་བ་རྩུན་འཁལ་མཁན་ཡིན།

ལྷ་མ་ཡིན། ལྷ་འདྲེ་དག་འཐབ་རྩོད་མ་དགའ་བ་ཐགས་པའང་རིས་སོགས།

ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་བཞི། འོད་ལྗན། ལྷ་རྩེད། ཟབ་པ། གསེར་ལྗན་ནོ།

ལྷ་མ་སྤིན། འབྲུང་པོ་མི་མེན་གྱི་རིགས།

ལྷ་མི། ལྷ་དང་མའི་བསྟུས་མིང་།

ལྷ་མིན། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་བསྟུས་ཆོག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཁུ་བའི་སྟོབ་མ་དང་། སྟོན་གྱི་ལྷ། བཅུད་
མི་ལྗན། མཆོད་སྤྱིན་དག་པོ། ད་ལུང་ལྷ། པ་སངས་སྟོབ་མ། དབང་པོའི་དགྲ། སྤྱིན་སྤྱེས། སྤྱིན་
བྱུང་། སྤྱིན་མའི་ལྷ། གཞུ་རྒྱལ། གཞུ་ལས་སྤྱེས། ས་འོག་གནས། གསེར་ཅན་ལྷ། ལྷ་ལ་སྤང་།
ལྷ་ལས་གྲན། ལྷ་རྩོད་བཅས་སོ།

ལྷ་མིན་ཁྲག [མངོན]ལྷ།

ལྷ་མིན་དག་པོ། [མངོན]ལྷ།

ལྷ་མིན་ཉིང་ཁ། [མངོན]ཆང་དང་ཨ་རག།

ལྷ་མིན་གདོན། ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ངེས་ཆིག་ནི་སྔོན་ལྷ་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པའི་ཆེ་རྒྱ་
མཚོའི་ནང་ནས་བྱུང་མེད་ཤིན་ཏུ་མཛེས་པ་ཞིག་བྱུང་བས་དེ་ལ་ཁྱོད་སྤྱི་ཡིན་ཞེས་ངེས་པས། ང་
ནི་ཆང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ང་འབྱུངས་ན་སྟོས་པ་དང་བརྒྱལ་བ་དང་དེགས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲིས་པས། ཁ་ཅིག་གིས་འབྱུངས་པས་སྤྱི་རྟེན་ལྷ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
འཛིགས་ནས་འབྱུངས་མ་རུས་པས་ཨ་སྤྱི་རྟེན་ལྷ་ལས་དམན་པའི་དོན་དུ་ཨ་དགག་སྤྱི་རྟེན་ལས་
ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་གྲགས་པས་རི་རབ་ཀྱི་ཁོང་གསེང་དུ་གནས་ཤིང་རྩ་འབྱུལ་སོགས་ལྷ་ལས་
དམན་པ། ང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་དང་ལྷན་པས་རྟག་ཏུ་འཐབ་ཆོད་སོགས་ཁོ་གཏུམ་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་
མཁན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པས་དེས་གཞོད་པ་གཏོང་བའི་ནད་ལ་ལྷ་མིན་གྱི་གདོན་ཞེས་ཟེར་ཏེ།
སྟོབ་དཔོན་དཔའ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱས་པ་ལས། ལྷ་མིན་གདོན་
གྱིས་ཟེན་པ་ནི། ཡོན་པོར་བལྟ་ཞིང་རང་བཞིན་རན། ལྷ་དང་སྒྲ་མ་བཅས་ཟེད་དང་། འཛིགས་བྱེད་
ཁེངས་ཤིང་དཔའ་བ་དང་། ཁོ་ཞིང་ཙོམ་བ་ཆེ་བ་དང་། ང་ནི་བྲག་པོ་བྱུང་འཇུག་དང་། རྟེན་མས་བྱེད་
བརྒྱ་བྱིན་ཡིན་ཞེས་བྱ། འདྲང་ཆང་ལ་དགར་ཤེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་མིན་བདག་པོ། [མངོན]གཟའ་བ་སངས།

ལྷ་མིན་བྱ། མཚལ་དཀར་གྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། འཕྲི་གུང་ཆེ་དབང་བརྟན་པའི་རྒྱ་ཟེར་གྱི་བཙོས་འཆི་བ་
གཤོལ་འདེབས་ལས། ལྷ་མིན་བྱ་ཞེས་མཚལ་དཀར་གྱི་གཤམ་མིང་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་མིན་སྒྲ་མ། [མངོན]གཟའ་བ་སངས།

ལྷ་མིན་དབང་པོ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་པོ།

ལྷ་མིན་མོ། [མངོན]སྟེ་ཆོ།

ལྷ་མིན་ལྷ། [མངོན]ཆུ་ལྷའི་མིང་།

ལྷ་མིང་མཚོད་གནས། དཀར་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བའི་ལྷ་ནམས་དང་མི་ནམས་ཀྱིས་མཚོད་པ་

འབྲུལ་བའི་གནས།

ལྷ་མིའི་ཐེག་པ། མངོན་མཐོའི་ཐེག་པ་ཞིག་སྟེ། ངན་སོང་ལ་འཛིགས་ནས་མཐོ་རིས་ཀྱི་བདེ་འབྲས་
དོན་དུ་གཉེར་བས་མངོན་པར་མཐོ་བའི་རྟེན་སྦྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། འཛིགས་སྦྱོབ་དང་ལེགས་
སྦྱོན་ཅམ་ལ་སྦྱེས་བྱ་ཚུང་དུའི་ལམ་སྟེ། ལྷ་བ་རྣམ་པར་དག་པ་འཛིག་རྟེན་པ་རྟོལ་དང་ལས་
འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་བ་དང་། སྦྱོད་པ་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྟོང་ཞིང་དགེ་བ་བཅུའི་ལམ་སྦྲུབ་པ་དང་
གོམས་པར་བྱས་ཏེ། འབྲས་བྱ་སྒྲིང་བཞིའི་མི་དང་འདོད་ལྷ་རིགས་དུག་གི་བདེ་བའི་མཐར་
ཐུག་པ་གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོའི་བར་དུ་བསྟོད་བཏོ།

ལྷ་མིའི་རྣམ་འདྲེན། ལྷ་དང་མིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཐར་བའི་གནས་སུ་རྣམ་པར་འདྲེན་པ་སྟེ་སྦྱེས་བྱ་དམ་
པ་རྣམས་ལ་གསོལ་བའི་མཆན་གྱི་ཆེ་བ་ཞིག

ལྷ་མིའི་ཡོན་ཏན་བདུན། ཆེ་རིང་། ཉན་མེད། གཟུགས་བཟང་། བསྐྱལ་པ་བཟང་། རིགས་བཟང་།
རོར་ལྷན་པ། ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པ་བཅས་སོ།

ལྷ་མོ། ① ལྷ་མོ་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་རྣམས། ② འགྲོ་བ་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས་ལྷ་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་
གཟུགས་མཛེས་པའི་ཆོད་དུ་འཛིན་ས་ཞིག་ཡིན། ③ བྲེ་བྲག་དུ་བསྟན་སྤང་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་
མཆོན་པའི་མིང་། ④ བོད་ཀྱི་ཁྲོམ་གར་ཞིག་སྟེ། བྱལ་ཐོབ་ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོས་སྟོལ་བྲེས་པའི་
གར་འཆམ་ཞིག

ལྷ་མོ་ཁང་། དགོན་འདི་འདེབས་མཁན་དང་བཏབ་དུས་མ་གསལ། བྱལ་མཐའ་ཡང་ས་དགེ་གཉིས་
འདྲེས་མ་ཡིན་པར་འདྲ། ད་ལྷ་མོ་དང་སྟོང་ལྷོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་ལྷན་བྱལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མོ་ཁྲི་གཉེར་ཅན། ① སྟོལ་མ་དག་མོ་ཞིག ② ལྷ་མོ་ཁྲི་ཉམས་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད།

ལྷ་མོ་གོས་དཀར་མོ། གསང་སྤྲུགས་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ། སངས་རྒྱུས་རིགས་ལྷའི་ཡུམ་
ལྷ་ཡི་ནང་ནས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཡུམ་ལྷ་མོ་གོས་དཀར་མོ།

ལྷ་མོ་གློ་རྩེ་ལ། ལྷ་དབང་དུག་གི་བཅུན་མོ་ལྷ་ལ།

ལྷ་མོ་སྦྱ་འབྲུལ་ལ། སངས་རྒྱུས་ལྷ་ལྷ་བྱལ་བའི་ཡུམ།

ལྷ་མོ་འེལ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙུན་པའི་ལུགས་སྦྱལ་སྦྱི་ལོ་༡༡༡༡ལོར་སྤར་ཁམས་སྦྱ་ལྷོང་ལྷ་བ་

དགོ་འདུན་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཀྱིས་གྲུང་དགོན་ཞིག་བཏབ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་འགོ་ཙམ་
ན་ཨ་ཁུ་ཕུན་ཆོག་གས་དང་། དཔལ་ལྷན་གཉིས་ཀྱིས་འདུ་ཁང་གསར་བཞེངས་གནང་ནས་གྲུང་
དགོན་ཁང་དགོན་ཏུ་བསྒྱུར། སྤྱ་ཞབས་ཨ་འོ་ཆང་གིས་སྤེལ་ནག་ཕྱོགས་འདིར་དུས་འཁོར་
དབང་ཆེན་གནང་སྐབས་དགོན་པ་ལྷ་མོ་དེལ་ས་ཆ་དེར་གནས་སྤོར་ན་ལེགས་ཚུལ་གསུངས་
མོད། ས་ཁྱི་ལོའི་དུས་ཐིང་གིས་ལས་ཀ་ཇི་བཞིན་མ་འབྲུབ་ལ་བྲལ་མཐའ་དགོ་ཕྱགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་མཆོ་སྣོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཆབ་ཆ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་མོ་བདུད་ཅི་མ། སྟོན་པ་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོ་ལ་བདུད་ཅིའི་བཅུད་ཨ་རུ་ར་འབུལ་བ་པོ་ལྷ་མོ་འཕྲོག་
མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། སྟོང་ཆེན་རབ་འཛུམས་ཀྱི་སྟོན་གྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཆོ་གའི་
སྐབས་རྒྱལ་ཆེན་བཞེས་ལྷུང་བཟེད་ཕུལ་བའི་བདེན་ཆོག་གི་མཁུག་ཐོག་ཏུ། དེ་བཞིན་ལྷ་མོ་
འཕྲོག་མ་ཡིས། ལྷ་རྩས་དགོ་བ་ཨ་རུ་ར། རྒྲངས་ནས་སྟོན་ལ་རབ་ཕུལ་བ། བདུད་ཅི་འབྲ་བའི་
སྟོན་ཀྱི་མཆོག་བདེན་པའི་ཆོག་ནི་དེ་དག་གིས། ཉན་པ་རྣམས་ཀྱི་ནད་སེལ་ཞིང་། ཉེས་པ་
ཐམས་ཅད་འཕྲོག་གྱེད་པའི། སྟོན་རྣམས་བདུད་ཅིར་འགྱུར་བར་ཤོག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་
དང་། སྤེ་སྤིང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྷོ་ནུབ་ལས། སྟོན་པ་
སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོའི་སྤྱིར་བཞེངས་པའི་ལྷུང་བཟེད་འབུལ་བ་པོ་རྒྱལ་ཆེན་བཞེད་དང་། ཨ་རུ་ར་
འབུལ་བ་པོ་ལྷ་མོ་འཕྲོག་མ་དེ་ཡིན་ལ། བདུད་ཅི་མ་ཞེས་པའང་བདུད་ཅི་འབུལ་བ་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་བདུད་ཅི་མ་ཞེས་པ་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཆོན་ཅན་གྱི་མིང་དཔེར་ན་ཆང་འཛོང་མཁན་ལ་ཆང་
མ་ཞེས་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ།། ཆ་བྱད་ནི་མཆོད་པའི་ལྷ་མོའི་རིགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལང་ཆོ་ཅན་
མཛེས་ཤིང་ཆགས་པ། དར་དང་རིན་པོ་ཆའི་རྒྱན་ཅན། དུག་ན་ཨ་རུ་ར་བསྐྱམས་ནས་འབུལ་
བའི་རྩལ་གྱིས་གྲུས་པའི་རྣམ་པ་ཞིག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་མོ་དཔལ་ཆེན་མོ། གཡང་གི་ལྷ་མོ་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ། གཡང་གི་ལྷ་མོ་དཔལ་ཆེན་མོ།
ལྷ་མོ་བ། བོད་ཀྱི་རྫོས་གར་འཁྲབ་མཁན།
ལྷ་མོ་བའི་ཆས། བོད་ཀྱི་ལྷ་མོ་འཁྲབ་མཁན་གྱི་ཆས།
ལྷ་མོ་ལྷ་མ་གྱི། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། མི་བསྐྱོད་པའི་ཡུམ།

ལྷ་མོ་ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ། ཆེ་རིང་མཆེད་ལྷ་ལ་ལྷོས།

ལྷ་མོ་ཡི་གོ་བྱལ་ལ། གསང་སྤྱལ་གྱི་བྱ་རྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་སྟེ། འདིའི་སྐུ་མདོག་དང་
ཞལ་བྱལ་གོ་བྱངས། བྱལ་མཆོན་བཅས་ཞིབ་བར་སྒྲུབ་ཐབས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ བྱ་རྒྱུད་
སྐོར་གྱི་ནང་དུ་གསལ།

ལྷ་མོ་རོ་ལངས་ལ། རྟོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་གྱི་ཡུལ།

ལྷ་མོ་མུ་ལ། དབང་སྤྱལ་ཆེན་པོའི་བཙུན་མོ། ལྷ་མོ་མུ་མ་ཡིན།

ལྷ་མོའི་ཆས། ① ལྷ་མོ་འཕྲུབ་དུས་བྱུད་མེད་གྱི་ཆས། ② ལྷ་མོ་བའི་ཆས་ཀྱི་བསྐྱེད་མེད།

ལྷ་མོའི་བཞོན་པ་བྱེད་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུ་གསུམ། རྒྱ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་གསུམ། རྒྱ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་
ཅལ་དང་གསུམ་ནི་ལྷ་མོའི་ཞོན་པ་རྒྱ་རྒྱུ་གསུམ་ཡིན།

ལྷ་མོ་ག ལྷ་འི་ལྷ་མོ་ག

ལྷ་སྤྱན། ལྷ་འབྲེའི་རིགས་ཤིག བོད་མའི་འདོད་སྤོལ་ལ། མི་ཤི་བའི་རྩེས་སུ་ཡུལ་དེའི་སྤྱན་མོའི་
རིགས་སུ་སྤྱེས་པ་ལ་ལྷ་སྤྱན་ཟེར།

ལྷ་སྤྱན་པ། རྒྱལ་པོ་མོགས་མི་བྲག་རིགས་ཀྱི་སྤྱན་པ།

ལྷ་དམག ལྷ་འི་དམག

ལྷ་བཙུན། ① བཙུན་པའི་ཆེ་མེད། ② རབ་བྱུང་གི་སྤོམ་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱལ་པོ།

ལྷ་བཙུན་དང་རྒྱས་ནོ་མོན་ཏན། ཨ་ལག་ཤིག་མཁན་པོ་སྐུ་མེད་དང་པོ་འདི་ཉིད་ལ་མཆོན་གཞན་མོ་
ཡོན་ནོ་མོན་ཏན་དང་། ལྷ་བཙུན་དང་དག་དབང་རྟོ་རྩེ། ལྷ་བཙུན་ལྷན་བྱུང་དང་རྒྱས། ལྷ་བཙུན་
པ་རྩེ་ཏུ་མོགས་སུ་འབོད། རྩེ་འདི་ཉིད་ཨ་ལག་ཤིག་ཤིང་ཀྱང་ཏུ་ལེ་ཅབ་བྱུང་ཨོ་སུ་ཟེར་བའི་
ཡུལ་དུ་ཡལ་བ་བརྩེ་མེ་ཅི་དང་ཡུམ་རྣམས་འཛོམས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱེས་སུ་རབ་བྱུང་བཙུན་གཉིས་པའི་
ཤིང་ཡུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་སྐུ་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་གཉིས་ཀྱི་སྤེང་རྒྱལ་དབང་ཆངས་དབྱངས་
པ་མཆོག་ཨ་ལག་ཤིང་བྱོན་སྐབས་ཐུགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་སྤེ་སྤིད་སངས་རྒྱས་པའི་སྐུ་སྤྱེར་
ངོས་འཛིན་མཛད། རྒྱུད་དུས་ནས་རྩེ་ཆངས་དབྱངས་པ་མཆོག་གིས་གསལ་བཅར་དུ་འཛོག་
གནད་མཛད་ཅིང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱེས་གཉིས་ཏུ་བསྐྱུངས། རྒྱལ་པའི་བྱུང་ལས་རབ་བྱུང་དང་དགོ་

ཚུལ་གྱི་སྒྲོམ་པ་ལེགས་པར་མཛོལ། མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཐོས་པས་མ་རྒྱ་ཆེ་མཛོད་པས་
ཐེ་ཉིད་ཀྱི་བྲགས་སྤུངས་སུ་བྱུང། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷེད་ཐེ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་དགོངས་ལྟར་
དབུས་སུ་སློབ་གཉེར་དུ་ཕེབས་ནས་པཎ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་ཀྱི་
སྒྲོམ་པ་མཛོལ། འབྲས་སྤངས་སྟོ་མང་བྲ་ཆང་དུ་ཞུགས། ལོ་གསུམ་ནས་རང་ཡུལ་དུ་བྱིར་
ཕེབས་ཐེས་ཐེ་ཆངས་དབྱངས་པའི་བྱུང་དུ་མཆོད་གཡོག་ཞབས་བྱི་སྐྱབ་ཅིང་ཆོས་བཀའ་
མཛོལ། མང་གི་སྐྱ་འཁོར་གྲས་ཀྱི་ནག་ཕྱོགས་པ་སྟོར་ཅིག་ལྷག་དོག་དང་སྤང་སེམས་ཀྱིས་སྤྲ་
མ་བཅུག་པས་ཐེ་ཉིད་བཙོན་དུ་བཅུད་ནས་དགྲུང་ལོ་རེ་དུག་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་
ལུགས་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༥༠ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེ།

ལྷ་བཙོན་པ་བྱང་ཆུབ་འོད། དེའི་སྟོར་གོང་དུ་ལྷ་སྤྲ་མ་བྱང་ཆུབ་འོད་ཅེས་པར་གཟིགས།
ལྷ་བཙོན་ལྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཡོས་བྱི་ལོ་༡༤༣༩ ལོར་སོག་པོའི་
དཔོན་རིགས་ཀྱི་དུད་ཆང་ཞིག་ཏུ་འཁྱུངས། དགྲུང་ལོ་ལྷ་ཐོག་ནས་མཁའ་བསོད་ནམས་གྲགས་
པའི་མདུན་དབང་ཞུས། མཆོན་ཆོས་ཀྱི་ཚོ་རྒྱུ་ལོ་གསལ། དགྲུང་ལོ་དུག་པར་ཐེ་ལྟོ་བཟང་ཡར་
འཕེལ་བསྟེན་ནས་སྟོག་དང་སྟོར་སྟེབ་སྟོ་འཛིན་གནང། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ལྟོ་བཟང་ཡར་
འཕེལ་བྱུང་དགེ་བསྟེན་བསྐྱབས། མཆོན་ལྟོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་གསོལ།
སྐུལ་ས་དེར་པཎ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་མཆོག་གིས་ཐེ་ཉིད་བྲུབ་ཆེན་ཐེ་དཔོན་ལེགས་
ཆོགས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱ་སྟེར་ངོས་འཛིན་མཛོད། དེ་ནས་ཆོས་ཐེ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་སྤྲ་མར་
བསྟེན་ནས་དབང་ཡུང་ཁྱིད་སོགས་གསན། འཕན་ཡུལ་སྤོན་པ་ཀུན་དགའ་བྱང་ཆུབ་ས་ནས་
གསོ་རིག་དང་སྐར་ཅིས། སོག་ཡིག་སོགས་གསན་བཞེས་གནང། དེ་ནས་དབུས་གཙང་དུ་
ཕེབས། འབྲས་སྤངས་སུ་རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་དང་མཛལ་ཏེ་འཛིགས་བྱེད་སོགས་ཀྱི་ཆོས་གསན།
ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་དགོན་སྟེ་ཁག་ལ་གནས་མཛལ་མཛོད། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོར་པཎ་
ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་མཛལ། བཟ་སྐྱོན་རྒྱུད་པ་བྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་གནང་ནས་
གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་གསན་སྟོར་མཛོད། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་པར་པཎ་ཆེན་ལྟོ་བཟང་ཆོས་
རྒྱན་ཀྱི་བྱུང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས། དེ་ནས་སོག་ཡུལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་དགོན་གསང་བཟ་

ཤེས་དག་པེལ་སྒྲིང་དུ་བཞུགས། དགྲང་བྲངས་ལྷ་བཙུ་ཅ་བྲངས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཙུ་གཉིས་པའི་
འགོ་ཙམ་དུ་སྐྱེ་གཤེགས།

ལྷ་བཙུན་ཆོ་བཟང་ལོར་བུ། རེ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་བཙུ་གཅིག་པའི་མེ་སྐྱེ་སྐྱེ་ལོ་༡༩་མོ་ལོར་སྐྱེ་
འབྱུངས། དགྲང་ལོ་དགུ་ལ་མེབས་པ་ཤིང་སྐྱེ་ལོ་ ༩༥་ལོར་འཕགས་པ་བཙུན་འབྲུས་
བཟང་པོའི་བྱང་དགེ་བསྟེན་དང་རབ་བྱུང་གི་ཕྱོམ་པ་བཞེས། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུར་མེབས་པ་རབ་
བྱུང་གཉིས་པའི་མེ་བྱེ་སྐྱེ་ལོ་ ༡༩་༩༩་ ལོར་སྐོབ་དཔོན་ཆོ་བཟང་དམ་པ་དཔལ་བཟང་པོའི་བྱང་
ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲིམ་པ་བཞེས། དགྲང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཙུན་ལ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
ཚུ་ལུག་སྐྱེ་ལོ་ ༡༠་༣་ལོར་རྒྱ་ནག་ཡུལ་གྲུང་མེབས་ཏེ་མཁན་པོ་བཀའ་འགྲུར་བ་ཆོ་བཟང་
ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བྱང་དུ་དགེ་སྦྲོང་གི་སྒྲིམ་པ་བཞེས། ཆོས་རྒྱལ་བཟང་ཞེ་བ་བསྟེན་ནས་མདོ་
ལྷགས་ཀྱི་ཆོས་མང་དུ་གསལ། འཆད་ཅོད་ཅོམ་གསུམ་ལ་མཁས་པའི་གོ་འཕང་བརྟེས། མདོ་
ལྷགས་ཀྱི་བཀའ་ཅོམ་པོད་བཙུན་ཙམ་བཞུགས། མཛད་ཀླམ་ཞིབ་པ་དང་འདས་ལོ་མ་གསལ།

ལྷ་ཅེ། ① རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྐྱོང་སྐྱོངས་ཀྱི་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅེའི་འུ་བ་ལོས་ཀྱི་ཡར་བྱུངས་གཙང་
པོའི་སྟོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་མིང་གཞུང་དེ་ཚུ་འདར་དུ་ཡོད། ②[མདོན]ནམ་མཁལ།

ལྷ་ཅེ་དགོན། ① སྐྱེ་ལོ་ ༡༩་༡༩་ ལོར་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་
ལྷ་ར་པ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་དགོན། ② མིང་གཞན་སྐྱ་ཨ་ཁོ་ལྷ་ཅེ་དགོན་ཟེད། སྐྱ་ཀམ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་ཐེང་གཉིས་པས་ཐུག་
བཏབ། དགོན་པ་བཏབ་དུས་ནམ་ཡིན་མི་གསལ། སྐྱ་ཀམ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་ཐེང་བཞི་པ་སོག་པོ་
གུ་ཤི་ཉན་གྱིས་སྐྱ་མར་བསྟེན་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་གསལ་བར་བཏགས་ན། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་དུས་
དཀྱིལ་སྐྱེ་ལོའི་དུས་རབས་བཙུན་པའི་དཀྱིལ་ཙམ་ཡིན་པར་ངེས། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་
ཡིན། དལ་ཡུལ་ཤུལ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཤུལ་པོའི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་དགོན། ③ དགོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁན་སོགས་མ་གསལ། ཆོས་བརྒྱུད་
དཔལ་ཡུལ་པའི་བཀའ་སློལ་ཡིན་པར་བཏགས་ན་དཔལ་ཡུལ་རིག་འཛིན་ཀུན་བཟང་ཤེས་རབ་
ཁྱོན་རྗེས་སུ་བཏབ་ཡོད་པར་སེམས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། དལ་དཀར་མཛེས་པོད་

རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གསེར་རྩྭ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་དགོན། ④ རྒྱ་སྤེ་ཚུལ་ཁྲིམས་དབང་ཕྱུག་གིས་བྱག་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་དཔལ་འབར་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་ཆབ་གོང་ཆོས་སྒྲར། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་
མ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་ཆོས་སྤེ། རྒྱལ་བ་ལྷ་བས་བྱག་བཏབ། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ལྷ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ། རྗེ་འདི་ནི་ལྷ་ཅེ་ཡུལ་དུ་ཡབ་ཁྲིམ་བདག་ཕུན་ཆོགས་དང་ཡུམ་བུ་ཁྲིད་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༥ལོར་འབྲུངས། དགྲུང་ལོ་ལྷ་
ལ་ལྷ་ཆོས་དགའ་ལྷན་གྲིང་གི་ཆོས་གྲུང་ཞུགས་ནས་མཁན་སོ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་ནས་སྤྱ་
ཕུད་བཞེས། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་གོང་གི་མཁན་སོ་ཡེ་དུང་ནས་རབ་བྱུང་གི་ལྔ་མ་པ་བཞེས།
མཆན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་འཕེལ་དུ་བསྐྱུལ། སྟོབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་བྲགས་པ་ཚུལ་བཞིན་བསྟེན་
ནས་ཡི་གེ་སྟོག་བ་དང་། ཆོས་སྟོད་སོགས་ཐུགས་འཛིན་མཛད། དེ་ནས་འདུལ་མཛོད་དབྱ་
པར་བཞིའི་རྩ་བ་དང་འདོན་ཆ་སོགས་རྒྱགས་ཕུལ། དགྲུང་ལོ་བཅུ་གཉིས་སྐབས་ནས་ཐུན་
དྲུག་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཐུགས་བརྩོན་མཛད། སྤྱི་ཆེ་སྟོད་དུ་བཟས་སྟུན་བརྒྱད་བདེ་ཆེན་རི་ཁོད་དུ་
ཕེབས་ནས་ཐུགས་དམ་ཁོ་ནར་གཞོལ། དགྲུང་ལོ་དོན་གསུམ་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙེ་ལྷ་
པའི་ཐུགས་རྩ་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༠ལོར་སྤྱ་གཤེགས།

ལྷ་ཅེན། [མདོན]ནས་མཁལ།

ལྷ་བཙན། རྒྱལ་པོ་འཕམ་དཔོན་སོ།

ལྷ་ཚུགས། ལྷ་གནས་སའི་རྟེན་མཁལ།

ལྷ་ཆེ་རིང་སོ། རྣང་པའི་རིག་ཆོས་གཞུང་དག་ལས། འགྲོ་བ་རིགས་དྲུག་གི་ནང་གསེས་ལྷའི་འགྲོ་
བ་ལས་མི་ལོ་ཁྲི་སྟོང་མང་པོར་སྐབ་པའི་ལྷ་བའི་འགྲོ་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་བཤད་སྟོལ་ཡོད་པ་རེད།

ལྷ་ཆོགས། ལྷ་མང་པོ་འདྲེས་པ་པའི་ཆོགས།

ལྷ་མཆའ་ས། ལྷ་སྐར་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ལག་སོར། ལ་ཁུ་རྩ་
རྒྱ། མཛེད་པའི་ལྷ་བཅས་སོ།

ལྷ་མཆའ་ས་སྤྱེས། གཟའ་ལྷག་པ།

ལྷ་འཇུགས། ལྷ་བཅུགས་ཞེས་པའི་འཇི་ཡང་འདུག ཁང་པའི་ཐོག་ཟུར་སོ་སོར་ཡོད་པའི་དར་གིང་
འཇུགས་ས་རྫོ་ཅིག་གྲུ་བཞི་ཅན།

ལྷ་རྩས། ① ཁ་བཏགས། ② ལྷའི་རིན་པོ་ཆ། ③ ལྷའི་དར་གོས་དང་རྒྱན་ཆ་ཡོ་བྱད།

ལྷ་རྩས་ནང་མཛོད་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས། ཁ་བཏགས་ནང་མཛོད་ཟུར་བཏགས་ཀྱི་སྤྱེ་གཉིས་སུ་བོད་
ཡིག་གི་ཆོགས་བཅད། ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་མཆོན་བདེ་ལེགས། ཉིན་མའི་གྲང་ཡང་བདེ་
ལེགས་གིང་། ཉིན་མཆོན་ཏྲག་ཏུ་བདེ་ལེགས་པའི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་བཟ་གིས་ཤོག
ཅེས་ཐག་རིས་སུ་ཡོད་པ། རིང་ཐུང་མི་ཆད་ལོན་པ་འདོམ་གསུམ་གྱི་ཆད་ཅམ་ཡོད་པ་ཞིག་སྤྱེ་
ཡོངས་གྲགས་སུ་ནང་མཛོད་ཉིན་མོ་བདེ་ལེགས་ཟེར་བདེ་ཡིན། དཔེར་ན་ལྷ་རྩས་སྤྱི་དུ་རིང་
བ་ཁ་གྲུ་མ་ཉམས་པ་བདེ་ལེགས་ཀྱི་རེ་ཁ་ཅན་ཞེས་པ་ལྷ་བྱའོ།

ལྷ་རྩེང་། [མངོན་]རྩེང་བྱ།

ལྷ་ཞལ། [མངོན་] ① མེ། ② མེ་ལྷ།

ལྷ་ཞིང་། དེ་སྤྱད་མངས་གཙོའི་བཅོས་སྦྱར་གོང་གོང་གསེབ་ཁུལ་གྱི་སེར་སྤང་ཞབས་རིམ་གྱི་འགོ་
ཐོན་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ས་ཞིང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དེའང་བོགས་མར་བཏང་ནས་ས་བོགས་བསྐྱ་
ལེན་བྱེད། ཆད་སྤྱོད་ས་ཞིང་དེ་རིགས་མེད་པའི་གཞིས་ཁག་གིས་སེར་སྤང་ཞབས་རིམ་གྱི་
འགོ་ཐོན་རྣམས་ཡུལ་ཆོ་སྤྱི་ཐོག་ནས་བསྐྱ་སྤྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན།

ལྷ་ཞོ། སྤྱད་སྤྱུ་སའི་འདེགས་སྤང་གི་གསེར་དཔུལ་གྱི་ལྷིད་ཆད་ཅིག

ལྷ་ཞོལ། ལྷ་ས་དང་ཞོལ་ཟེར་པའི་བསྐྱས་ཆོག

ལྷ་ཞོལ་གྱི་ཆབ་སྒོ། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཞོལ་གྱི་གཞུང་སྒོ་དང་ལྷ་སྒོ།

ལྷ་ཞོལ་གྱི་ཆབ་སྒོ་ཤར་མ། ཅེ་པོ་ཏ་ལའི་ཞོལ་ལ་གཞུང་སྒོ་ཆོན་པོ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། སྒོ་ཤར་མ།

ལྷ་བཞི། ཚངས་པ། ཁྲབ་འཇུག་དབང་ཕྱུག་ནི་རྩྭ་ན།

ལྷ་བཟང་ཁང་། ལྷ་བཟང་ཉན་དང་། ལྷ་བཟང་རྩན་ཡང་སྤང་། སོག་པོ་གྲུ་ཁྱི་ཉན་གྱི་ཡང་ཆ་མིང་འོ་
མ་ལྷ་བཟང་སྤྱད་པལ་ཟེར། འདིས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ལྷག་ནས་དེའི་མེ་བྱ་སྤྱི་
ལོ་༡༧༠༧-༡༧༡༧ བར་ལོ་བཅུའི་རིང་བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་དབང་བཅོན་བཟུང་བྱས། རབ་
བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ་༡༧༡༧ལོར་རྩན་གར་ཆོ་དབང་རབ་བརྟན་གྱིས་བཏང་བའི་དམག་
དབུང་བོད་དུ་འཕྱོར་ནས་ལྷ་བཟང་ཉན་བསད།

ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་མི་མ་ས་པ། འཕགས་ལུལ་གྱི་མ་ག་རྩའི་རྒྱལ་པོ་སངས་རྒྱས་ཕྱོགས་ཞེས་བས་
རྒྱལ་སྲིད་སྲོང་བའི་སྐབས་སུ་བྱུང་བའི་ལྷ་བཟོ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གི་ཕྱག་རྒྱུན་ལས་
དར་བའི་ལྷ་སྤྱའི་བཟོ་རྩལ་ལ་རྒྱ་གར་དབུས་བཟོས་ཟེར།

ལྷ་བཟོ་བ། ① ལྷ་བཟོ་མཁས། ② ལྷ་བཟོ་བར་བྱེད་པ།

ལྷ་ཡན་ལག་བཞི་རྩོགས་སུ་བསྐྱེད་པ། དམ་ཆོག་བསྐྱེད་བ་བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་སྤྱེ་མཆེད་སྤྱི་
གསུང་ཐུགས་བྱེན་གྱིས་རྒྱབས་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་ཡེ་ཤེས་འགྲུག་ཅིང་གཞུག་
བ་ཉེ་བར་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དབང་བསྐྱར་ནས་རིགས་ཀྱི་བདག་པོས་རྒྱས་འདེབས་པ་སྐྱབ་
བ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་གོ།

ལྷ་ཡི་རྒྱང་པ། [མངོན་]ཆུ་པོ་གང་གྲ།

ལྷ་ཡི་ཁ་འབབ། ལྷ་འི་ཁ་རྒྱུམ་མཆིལ་མ།

ལྷ་ཡི་གྲོང་། [མངོན་]མཐོ་རིས།

ལྷ་ཡི་སྤང་བུ་རྟེན་ཏུ་དཀར། སྤང་བྱུག་ཡིན་པ་ལ་བང་འགྲོས་རྟེན་དང་འབྲ་བར་མགྲོགས་པོ་ཡོད་པ་
དང་། རྩ་གཉིས་དཀར་པོ་ཡོད་པ་ཞིག།

ལྷ་ཡི་ཆུ་པོ། [མངོན་]གརྒྱ།

ལྷ་ཡི་གདོན། ལྷ་ཡིས་གཏོང་བའི་གདོན་ནད་དེ། ཉན་རྟགས་སུ་སྤྱི་ཏའི་སྤྱད་སྤྱེ་ཞིང་བཞིན་ལེགས་
ལ་གཙང་སྤྱེ་ཆེ་བར་བྱེད་པ་ཞིག།

ལྷ་ཡི་ཁོར་བུ། [མངོན་]དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ།

ལྷ་ཡི་ན་བའི་མངོན་ཤེས། ལྷ་ལྷ་རགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་དེ་

འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པ།

ལྷ་ཡི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། དུལ་གྱིས་བསྐྱལ་བ་དང་མ་བསྐྱལ་བའི་གཟུགས་སྒྲ་རགས་ཀྱན་མཐོང་

བལ་ཡང་དག་པར་འབྱོར་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཤེས་རབ་མཚུངས་ལྷན་དང་བཅས་པའོ།

ལྷ་ཡི་ཡུལ། [མངོན]མཐོང་ཤིས།

ལྷ་ཡི་སྒྲོབ་དཔོན། [མངོན]གཟའ་ལུར་བྲ།

ལྷ་ཡི་ལྷ་མཆོག་[མངོན] ① བརྒྱ་བྲིན། ② ལྟ་ལུབ་པ།

ལྷ་ཡིས་འཆོ་བ། [མངོན]སྐྱ་གཉེད།

ལྷ་ཡུལ། འགྲོ་བ་རིགས་བྲལ་གི་ནང་གསེས་ལྷ་ཡི་ཡུལ། ཤེས་བྱ་ཀྱན་བྲལ་ལས། རྒྱལ་ཆེན་རིགས་

བཞེ་ལྷན་པོའི་བང་རིམ་གཙོ། །ཡན་ལག་ཁ་འཛོར་གནས་ལ་ངེས་པ་མེད། །ལྷན་པོའི་སྟེང་ན་རྩ་

གསུམ་ལྷ་ཡི་གནས། །རྣམ་རྒྱལ་ཁང་བཟང་གོང་ཁྱེད་ལྷ་ན་སྐྱལ། །སྟེང་ཆལ་ས་གཞིར་ཡོངས་

འདུས་ཤོ་ལེབ་མཆོག་། །ཆོས་བཟང་འདུ་ས་གཞོད་སྦྱིན་གནས་དང་བཅས། །དེ་སྟེང་ན་མ་མཁར་

སྦྱིན་ཆགས་ལྷ་བྲལ། །བརྟེན་པའི་འཐབ་བྲལ་དགའ་ལྷན་འཕྱལ་དགའ་གཞན། །ཆངས་རིས་ལ་

སོགས་གཟུགས་ཁམས་གནས་བརྩ་བྲལ། །ཀྱན་གྱི་གོང་དུ་འོག་མིན་རྩེད་བྲལ། །དེ་སྟེང་ས་

སྟེང་དབང་བྲལ་ཆེ་གནས་བཤད། །གོང་ནས་གོང་དུ་ཉིས་འབྱུང་ཆེ་ཆེད་འཕགས། །ཞེས་

གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་སྐྱབས་གསུམ་གནས་དང་། མཐོང་ཤིས། དལ་འཛིན།

བདེ་ལྷན། གནས་བཟང་། ས་སྒྲ། གསུམ་རྩེན་བཅས་སོ།

ལྷ་ཡུལ་དཔོན། དཔོན་པ་འདི་བཏབ་དུས་དང་འདེབས་མཁར་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན།

ད་ལྷ་པོད་རང་སྟོང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་གཡལ། ཆེ་ཐར་དུ་བཏང་བའི་སྲུང་གཡལ།

ལྷ་རབས། འཛིག་རྟེན་སྟོང་པའི་ལྷ་སྐྱ་སོགས་མི་མ་ཡིན་པའི་ཆགས་འཛིག་གནས་གསུམ་གྱི་བྱུང་

བ་བརྗོད་པ། གཏམ་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་མི་མ་ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེར་

དུས་རྒྱ་སྐད་དུ། 神话故事 ཟེད།

ལྷ་རབས་མཆོད་བཞི། ༡ ཡལ་ལྷ་བཤལ་བྲལ། ༢ ལྷ་ལྷ་བམ་ཆེ། ༣ རོད་དེ་གྲང་ཀྲལ། ༤ རྒྱ་འཕྲོམ་ནས།
ལྷ་རབས་པའི་དགེ་བཤེས། ལྷ་ལྷ་རབ་འབྲམས་པ་སྟེ། སྲང་ལྷ་ལྷ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་ཆོགས་
དབུས་སུ་མཆོན་ཉིད་དམ་བཅའ་བཞག་ནས་ཨང་གངས་སུ་ཚུད་པའི་དགེ་བཤེས།

ལྷ་རས། ལྷའི་གོས་ཏེ་ལྷ་རེག།

ལྷ་རེ། རྫོང་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁྲིར་གྱི་བྱང་ཤར་ངོས་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་
སྲིད་གཞུང་དེ་སྟག་མ་རུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་གྲང་ཐོ། བོད་རྫོང་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་ཐོག་མར་འབྱོར་ས་དེར་སྐབས་སྟེ་གདོང་རྫོང་
ཁོངས་ཡར་སྐྱངས་གྱི་རི་གྲགས་ཅན་པོན་པོའི་གནས་ཆེན་ཞིག།

ལྷ་རེ་དགོན། ① རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༥ (ལོར་ཁྲབ་བཤལ་ལྷུན་གྲུབ་
གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྫིང་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་འབའ་
ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་དགོན། ② གྲུང་ལྷེ་དཔལ་ལྷན་དོན་གྲུབ་གྱིས་རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་དུས་དཀྱིལ་ཅན་དུ་བཏབ། གྲུབ་
མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཚུ་ས་ཁུལ་ལྷ་རེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་དགོན། ③ འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་ད་ལྟ་
བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མཛོ་སྐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེ་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་འོད། གྲུང་ཐང་ཆེ་མ་ཞང་གི་སྟོབ་མ། ལྷ་རེ་ཁ་བའི་དགོན་པ་བཏབ་པས་
མཆོན་ལ་ལྷ་རེ་བར་ཐོགས།

ལྷ་རེ་ཅན་དན། ཅན་དན་དཀར་པོ།

ལྷ་རེ་བསམ་གཏན་སྒྲིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་སྤལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༥ (ལོར་ཆོ་དགའ་སྟགས་
རམས་པས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་མ་སྟོ་གཅན་ཆ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་རེག་པའི་སེང་གེ། བྱ་མི་སམ་རྩོལ་རྒྱ་གར་དུ་ཕེབས་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ཡིག་བསྐབ་གཉེར་
གནང་བའི་སྐབས་སུ་སྐད་ཡིག་སྟོབ་པའི་དགེ་ཆན་ཞིག།

ལྷ་རིགས་སྒོ། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གནའ་བོའི་གདུང་རུས་ཤིག་གི་མིང་།

ལྷ་རིགས་གཉིས། འདྲིག་རྟེན་པའི་ལྷ། འདྲིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྷ་ལོ།

ལྷ་རིན་ཆེན་མཆོ། ལྷ་དྲུག་གི་ལྷ་ལྷུས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་དཔལ་ལྷའི་རྒྱུད་པ། འདྲི་ནི་སྒྲོབ་པ་ལྷེ་ལ་སྤྲས་གཅིག་དང་སྤྲས་མོ་གསུམ་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ཤོས་ཡིན། རང་གི་གཅེན་ནས་གཙུང་མགོན་པོ་ལྷེ་ཡེ་ཆའི་དཔག་གིས་བཀོངས་རྗེས་རྒྱལ་སྤྱི་དྲུག་གི་བྱ་བ་ནི་ནི་ནི་རྒྱུད་ཤོས་བཙུན་མར་བཞུགས་པ་ལྷ་རིན་ཆེན་མཆོ་ཡིས་མཛད། ཁོང་ནི་དབྱ་གཉེན་ལ་རར་ཐོན་ཞིང་སྒོ་བྲོས་ཀྱི་ལང་ཆོ་བརྟས་པ་ཞིག་ཡོད། ཁོང་གིས་རང་གི་གཅེན་མོ་ས་པཌ་ཀྱི་གཙུང་ཟངས་ཆ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱི་བཙུན་མོའི་གྲས་སུ་ཡོད་པས་ས་སྐྱར་བྲག་རྟེན་བཏང་ཞིང་འཕྲིན་ལས་བཅོལ་ནས་དཔག་ཁྲེར་ཆེན་པོས་ཡེ་ཆའི་བྲོགས་ལ་དབྱ་ཤ་ལེན་ཕྱིར་མི་མང་བསད། དེའི་སྤྲིག་སྦྱོང་ལ་ཁབ་གོང་གི་ལྷ་ཁང་དཔལ་པོ་དང་། འོར་གནས་གསར་ཀྱི་ལྷ་ཁང་རྣམས་བཞེངས།

ལྷ་རིས། ① རྒྱལ་རིགས། ② ལྷའི་རི་མོ། ལྷ་རིས་པ། ③ ལྷའི་རིགས་སམ་བྲོགས། ④ རབ་ཏུ་བྱུང་བ། ལྷ་རུ། རུས་ཆོགས་དང་སོགས་སོགས་ཀྱི་སྤྱུམ་རུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། ཁ་སྐད་ཏུ་རུས་པའི་ཁ་སྤྱུམ་ཡང་ཟེར། ལྷ་རུ་ཅེ། གསོ་རིག་གཞུང་དག་ལས་བསྟན་པའི་ལྷ་བ་ཅན་ཀྱི་རུས་པའི་ཅེ་མོ་སྟེ། ཅིབ་མའི་རུས་པ་དང་། ཟང་རུས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཏུ་འབྲེལ་བྱེད་སྤྱུམ་རུས་ལ་ཟེར།

ལྷ་རྟེག་ཁ་བཏགས།

ལྷ་ལ་རྟེག་ཁ་བཏགས།

ལྷ་ལ་སྤང་། [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལ་སྦྱད་པོ། ① ལྷ་ལ་སྦྱད་ར་གཏོང་མཁན། ② [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལ་གསང་བུ་འབྲེན། རང་གི་དད་པ་བྱེད་ལུལ་ཀྱི་ལྷ་ལ་ཟས་ཀྱི་ཕུད་འབྲེན་པ།

ལྷ་ལས། [མངོན]ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལས་དགོན། ཆངས་གསར་ཀུམ་བསྟན་སྦྱོང་གིས་བཏགས། བཏགས་རུས་མི་གསལ་ཡང་པལ་ཆེར་རབ་བྱུང་བུག་པའི་ནང་ཅམ་ཡིན་དགོས། གྲུབ་མཐའ་འབའ་རོམ་བཀའ་བརྒྱུད། ད་ལྟ་ལུལ་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ནང་ཆེན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ལས་ཀྱི་པ། [མཛོད] ① ཆངས་པ། ② ལྷ་མ་ཡིན།

ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་། སྟོན་པ་ཤུག་ཕུལ་པ་བསྟོད་པ་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོས་
མཛོད་པོའོ། ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་འབྲེལ། འབྲེལ་པ་འདི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོན་དཔོན་ཞེས་
རབ་གོ་ཆས་མཛོད་པ་ཡིན་ཅིང་། འདིའི་རྩ་བ་ལྷ་ལས་ཕུལ་བྱུང་གི་བསྟོད་པ་ བློ་རྒྱ་གར་གྱི་
སྟོན་དཔོན་བདེ་བྱེད་བདག་པོ་ཞེས་ཐོག་མར་སྤྲུགས་པ་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་ནང་པའི་ཆོས་ལ་
ཞུགས་པ་ཞིག་གིས་མཛོད་པ་ཡིན། རྩ་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྲུང་གི་བསྟོད་
ཆོག་སྤངས་ཏེ་བཞུགས།

ལྷ་ལས་བབ་པའི་དུས་ཆེན། གོང་གི་ལྷ་བབ་དུས་ཆེན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཤད་ལ་གཟིགས།

ལྷ་ལྷུང་། ① གཙང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་ཞིག ② བོད་རྒྱལ་སྐྱེད་དར་གསོད་མཁན་ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྩོ་
རྗེའི་བསྐྱེད་མེད། ལྷ་ལྷུང་དཔལ་རྩོད་རིམ་ལ་ཕྱིན་ཀྱང་། ཏུ་པོའི་ཞབས་རྗེས་ཐང་ལ་བཞག ③ ལྷ་
ཡི་ཡུལ་ལ་མ་གནས། ལྷ་ལྷུང་དུ་འདྲེ་ལག་བརྒྱུངས་པ། ④ ལྷའི་ལྷུང་བསྟན།

ལྷ་ལྷུང་དགོན། ① མིང་གཞན་ཐེག་མཆོག་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་ཐེད། དཔལ་པོ་གཙུག་ལག་སྤེང་བས་
བཏབ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་རྗེས་སུ་རྒྱལ་བ་ལྷ་པོའི་སྐུའི་སྤྲུལ་སྤྱུང་མ་པར་བསྐྱུར། ད་
ལྷ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་སྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྟོ་གྲག་རྩོད་ཁོངས་སྤྱོད།

ལྷ་ལྷུང་དགོན། ② འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། བྱབ་མཐའ་བོན་པོ་ཡིན། ད་ལྷ་བོད་
རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་སྟོང་ཆེན་རྩོད་ཁོངས་སྤྱོད།

ལྷ་ལྷུང་དཔལ་རྩོད། ཡོངས་གྲགས་སྤྱོད་རྒྱལ་སྐྱེད་དར་མ་སྟོན་ཏུ་བཀོངས་བྱེད་མཁན་ཡིན། ལྷ་
ལྷུང་དཔལ་རྩོད་ལ་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གང་ཡང་མེད་པ། ལྷ་བཙུན་ཞུས་ཀྱི་འཆོ་བ་སྐྱེ་
ནས་སྤྱོད་པའི་སྟོན་ལུགས་དེ་མེད་པར་བྱས་པའི་ཞེ་འཁོན་ཁོ་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྐྱེད་དར་
མ་སྟོན་མཐའ་བརྒྱུད་པའི་བཀོངས། དེ་ནས་བོད་འབངས་སྤྱིའི་སྤྱིད་སྤྱུག་ལ་སེམས་ཁུར་གང་
ཡང་མེད་པ་མདོ་སྐྱེད་ཐོས་ཐོས་ཕྱིན་པ་ལོ་རྒྱུས་དེ་བཞེད་ཁག་ལས་བཤད།

བོད་རྒྱལ་ཁྲི་སྤྱོད་ལྷུང་བཙུན་སྐུའི་སྤྱོད་ལྷ་ལྷུང་དཔལ་རྩོད་ཞེས་པའི་སྟོན་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་
གསལ་བ་དེ་ནི་འདི་ལས་གཞན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་སྟོན་མ་དགོས་པ་རེད།

ལྷ་ལྷུང་རི་ཁྲོད། རྒྱལ་རི་ཁྲག་གི་ལྷ་ལྷུང་རི་ཁྲོད་ནི་དེ་སྤྱི་ལྷ་ལྷུང་དཔལ་རྡོར་བཞུགས་སྤྱོད་བའི་རྒྱལ་
ལྷ་ལྷུང་ཕྱི་ཡོད་སར་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་བའི་དུས་མཇུག་ཏུ་གནས་ཆུང་སྤྱི་བརྟེན་གྲུ་ཡར་
འཕེལ་གྱིས་རི་ཁྲོད་བཏབ་སྟེ་བྲ་བྲངས་༡༥བཅུགས། དགོན་བདག་གནས་ཆུང་བྲ་ཆང་ཡིན།

ལྷ་ལྷུས། ལྷ་ཡི་ལུས་སམ་རྟེན། ལྷ་ལུས་ཐོབ་ཀྱང་གཡར་བའི་རྒྱན་དང་འབྲ།

ལྷ་ཤང་ཀ་ར། ལྷ་དབང་ལྷ་ག།

ལྷ་ཤིང་། ལྷ་གནས་སའི་ཤིང་།

ལྷ་ཤིང་ལྷ་ག། ལྷ་བསང་གཏོང་ཆས་ཀྱི་ཤིང་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པས་ན་ལྷ་ག་པའི་མིང་ལ་ལྷ་ཤིང་ཟེས།

ལྷ་ལྷུག་ལྷོ་སྟེན་ཞིག།

ལྷ་བཤད་འདྲེ་བཤད། མི་མགོ་བསྐྱོར་མཁན་གྱི་ལྷ་བ་དང་། མོ་མ། ལྷ་མ་རྩུན་མ་སོགས་གྱིས་ཡུལ་
ག་གོ་མོ་དང་། དུས་ག་གོ་མོ་ཞིག་ལ་ངས་ལྷ་འདི་འདྲ་པོ་ཞིག་མཐོང་བ་དང་། འདྲེ་འདི་འདྲེ་བ་
ཞིག་དང་སྐྱད་ཆ་བྲས་ཚུལ་རྣམས་བཤད་ནས་སྟེ་འབངས་རྣམས་ཀྱི་ལག་ནས་རྒྱ་ཁོར་གཡོ་
ལེན་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་ཟེས།

ལྷ་བཤོས། ལྷ་འི་ཞལ་ཟས་སམ་བཤོས་བྲ།

ལྷ་ས། དུས་སྤྱིད་ཆུང་སྤྱིད་ཀྱི་གཞུང་དུ་ཆགས་པའི་སྤོང་ཁྲེད་ཞིག་སྟེ། སྤར་བོད་རྒྱལ་སྤོང་
བཅོན་སྟོན་པོའི་དུས་སུ་དམར་པོ་རིའི་ཆེར་སྤྱོ་མཁར་པོ་བྲང་དམར་པོ་བཅིགས། འོ་ཐང་དུ་རྒྱ་
བལ་ནས་སྤྱན་དངས་པའི་སྤྱི་རྟེན་རྡོ་གྲུ་རྣམ་གཉིས་བཞུགས་སུ་གསོལ་བའི་ར་ས་འབྲུལ་
སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཏེ་ཆོས་དང་རྒྱལ་སྤྱིད་ཀྱི་གཞི་བཅུགས། དེ་ནས་བཟུང་བོད་
ཀྱི་སྤྱིད་འཕྲོར་རིག་གསུམ་གྱི་ལྷ་གནས་ཤིག་ཏུ་ཆགས་ཡོད།

ལྷ་ས་མཁར་བྲག་ ལྷ་སའི་ཤར་ཕྱོགས་སྤྱི་འབྲུམ་ཐང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་ཅེས་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་
གིས་གསུངས་ འོ་རྒྱུས་འགའ་ཞིག་ནང་ལྷ་ཁང་འདི་རྒྱལ་པོ་སྤོང་བཅོན་སྟོན་པོའི་བཅུན་མོ་མི་
ཉག་བཟས་བཞེངས་པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་ཡང་ལྷ་ས་མཁར་བྲག་ནི་རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ལྷ་གཙུག་བརྟེན་
གྱིས་བཞེངས་པའི་ལྷ་ཁང་ལྷའི་བྲས་ཡིན་པས་བཤད་ཚུལ་དེ་མ་དག་བཞིག་ཡིན།

ལྷ་ས་གཉེར་ཆང་ལས་ཁུངས། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་ལྷ་སར་ཕེབས་སྐབས་མཆོད་འབྲུལ་དང་འཆོ་བའི་སྟོར་

གྱི་ལས་དོན་སྐྱབ་མཁན་ལས་ཁུངས་ཤིག།

ལྷ་ས་སྤེང་ཆང་དགོན། རྩས་ནས་བཏབ་མ་གསལ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྐྱ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་
བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་སའི་སྤྱིད་ཆུ། གོང་དུ་སྤྱིད་ཆུ་ཞེས་པར་གཟིགས།

ལྷ་སའི་བཀའ་ཆིགས་ཆེན་མོ། གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པའི་བཀའ་ཆེས་ཀ་ཁོལ་མ་ ལ་ཟེར།

ལྷ་སའི་རྫོང་ཁང་། ལྷ་ལྷན་གཙུག་ལག་ཁང་།

ལྷ་སའི་ཕྱོགས་བཞིར་གནས་པའི་རི་བཞི། ལྷ་སའི་མཐའ་སྐོར་གྱི་རི་བོའི་ངོས་སུ་བཟ་ཤིས་ཉགས་
བརྒྱད་གྱི་རི་མོ་གསལ་བར་ཡོད་པའི་ནང་ཆོན་རུབ་རུབ་སྤྱིའི་སྤེང་དུ་དྲུང་པོར་བཞག་པ་ལྷ་བུ་
ཞེས་པ་དེ་ཉག་བྲག་རི་ཁོད་གནས་ཡུལ་བྱང་ཕྱའི་བྱང་ངོས་རི་སྤེང་དུ་ཡོད་པ་དང་། བྱང་ཕྱའི་
བྲག་ལ་འཁོར་ལོ་ཞེས་གསལ་བ་ཡང་གོང་གསལ་དུང་གི་རི་མོ་ཡོད་པའི་རུབ་ངོས་ཀྱི་བྲག་
ཐྲེབས་སུ་ཁ་ཤར་ལ་བལྟས་ནས་ཡོད་པ་དང་། གདོང་དཀར་གྱི་བྲག་ལ་བརྒྱ་ཞེས་པ་དེ་གདོང་
དཀར་གྲོང་ཆོའི་རྒྱབ་ཀྱི་རིའི་ཐྲེབས་སུ་ཡོད། ཡུག་པའི་རི་ལ་དཔལ་བེའུ་ཞེས་པ་ནི་ར་མ་སྒང་
གི་ལྷོ་རུབ་ཀྱི་རི་ངོས་སུ་གསལ་བ་བཅས་དང་། གཞན་ཡང་རུབ་ཕྱན་གྱི་བྲག་ལ་བདུད་ནག་
པོ་བྱར་བྱེད་པ་ལྷ་བུ་ཞེས་པ་ནི་གདོང་དཀར་གྱི་བྲག་ཟད་ཟེང་དེ་ཡིན་ཟེར་སྟེ་ཡོད། ལྷོ་རུབ་
རུ་སྤྱིག་པ་ཟན་ལ་རུབ་པ་འདྲ་བ་ཟེར་བ་དེ་ཡང་ར་མ་སྒང་གི་རུབ་ངོས་སུ་ཡོད།

ལྷ་སའི་གཙུག་ལག་ཁང་། མིང་གཞན་ལྷ་སའི་རྫོང་ཁང་དང་། ར་ས་འབྲུལ་སྤང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་
བཅས་ཟེར། བལ་བཟའ་ཁྱི་བཙུན་གྱིས་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་
སྤྱོད་རྫོངས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་སྤང་ཉག་ ལྷ་དུས་ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ཁོ་ནའི་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཉག་

ལྷ་སྤྱལ། ① ལྷ་དུས་བོད་ཀྱི་མཐོ་རི་མ་མི་དྲག་ཆེ་ཤོས་རྣམས་ཀྱི་བྱའི་ཆེ་མིང་། ② ལྷ་ཡུལ་གྱི་བྲ།
ལྷ་སྤྱལ་གཙང་ལ། རྒྱལ་པོ་ཁྱི་ཐུ་སྤོང་བཙན་གྱི་སྤྱལ་འབྲིང་བའམ་ཁན་པ། འདི་ཉིད་ནི་བོད་ཀྱི་
བཙན་པོའི་གདུང་རབས་ནང་ནས་རབ་རུ་བྱུང་བ་དང་པོ་ཡིན། ལྷ་སྤྱལ་གཙང་མ་རང་གི་དཔོན་
རྒྱུད་ཀྱིས་བཅུམས་པའི་མོན་ཡུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་། ལྷ་སྤྱལ་གཙང་མ་མོན་དུ་སྤྱུགས་པའི་

སྐོར་ལ་འདི་ལྟར་གསལ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་མོན་སྤྱོད་གནས་ཐང་སོགས་བརྒྱད་ནས་རིམ་བཞིན་
ཐེབས་པའི་མཐར་མི་ཐེན་པའི་ས་ཆར་འབྱོར། རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་དཔལ་གྱི་རང་ཚུལ་མ་དང་
སྐོག་ཏུ་ཉལ་བཤམས་སོ་ཞེས་རྒྱལ་པོའི་སྤྲོན་དུ་གསོལ་བས། བྱིས་པ་ལ་སྐྱོར་ཞིག་ཅེས་
གསུངས་པ་ན། བཅུན་མོ་རང་ཚུལ་མ་ཤིན་ཏུ་སྤྲུག་བསུལ་ཏེ་རང་སྟོག་སྟེབས་པ་དང་། རྫོན་
ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་གྱིས་ཁོ་རང་བསད་ན་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཀྱི་དོགས་ནས་བྱང་དུ་བྲོས།
མཐར་བྱང་ཐང་དུ་བཀུམ་ནས་དམར་གདུང་སྟེ་ཐང་རྒྱ་བྱོང་ན་ཡོད་ཅེས་བྲགས། གཞན་ཡང་ལོ་
རྒྱུས་ཡིག་ཆར་དུ་རྫོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཀ་དཔལ་ཡོན་ཉེས་མེད་དུ་བསད་རྒྱུ་མཐར་གཏོད་སྤྱིན་
དུ་སྟེས་ནས་བོད་སིལ་བྱའི་སྐབས་ཁེང་ལོག་གི་རན་སྐུལ་བྱེད་མཁན་ཡིན་པའི་གཏམ་རྒྱུད་
ཀྱང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད།

ལྷ་མིན། ལྷ་འབྲེ།

ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱད། ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱད་ལས་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། དྲེ་ཡི་སྟེ་བརྒྱད། རང་གི་སྟེ་
བརྒྱད། གསང་བའི་སྟེ་བརྒྱད། མཆོག་གི་སྟེ་བརྒྱད། སྤྲུལ་པའི་སྟེ་བརྒྱད། སྤང་སྟེད་སྟེ་བརྒྱད་
བཅས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་སོ་སོའི་སྐབས་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། སྤྱིར་བཏང་ལྷ་མིན་སྟེ་བརྒྱད་
ལ་བསྐངས་སྟོལ་མི་འབྲེ་བ་འགའ་ཞིག་ལས། ༡ གཤིན་ཟེ། མ་མོ། མིན་པོ། གཏོད་སྤྱིན། མིའམ་
ཅི། ས་བདག་བཅོན། བདུད་བཅས་བརྒྱད་དོ། ༢ ལྷ། ལྷ། གཏོད་སྤྱིན། ཇི་ཟ། ལྷ་མིན། ལམ་
མཁའ་ལྷིང་། མིའམ་ཅི། ལྷ་འབྲེ་ཆེན་པོ་བཅས་སོ། ༣ གཤིན་ཟེ། མ་མོ། བདུད། བཅོན། རྒྱལ་
པོ། ལྷ། གཏོད་སྤྱིན། གཟའ་བཅས་སོ།

ལྷ་སྤྱང་རྒྱུད་སྐུལ། རམ་འདེགས་གནང་རོགས་ཟེར་ནས་ལྷ་ལ་འཕོད་བསྐུལ་བྱེད་པ།

ལྷ་གསུམ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་དང་། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་བཅས་གསུམ་མོ།

ལྷ་གསོལ། ① རི་ལྷ་དང་ཆུ་ལྷ་བྱིས་ལྷ་རྣམས་ལ་གསོལ་མཆོད་བྱེད་པ། ② ས་མིང་ཞིག་བོད་རང་

སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་རྫོང་གི་བྱུ་བ་རྒྱུད་དུ་ཡོད།

ལྷ་གསོལ་འབྲེ་བརྒྱད། སྤྱིར་བཏང་བྱོང་གི་སྤྲུག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡི་དམ་གང་རུང་གི་ཆོག་ལ་བརྟེན་
ནས་མེར་བ་སྤྱང་བ་དང་། ཆར་འཕེབས་པ། རད་པ་ལ་བཀའ་བསྐྱོད་བགོགས་བསྐྱད་སོགས་ཀྱི་

ཚོག་དེ་གིས་ལ་འབྲང་སྒོམ་གྱི་མིང་ཞིག
 ལྟ་བུར་ས། ① དུལ་ལྟ་གསོལ་བའམ་ལྟ་བུར་ས་བཏང་བ། ② ལྟ་གནོལ་བ་བསངས་བའམ་མནོལ་
 བ་བསལ་བ།
 ལྟ་བུ་གདོང་། ཚས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་གྱི་གསུང་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ན། ལྟ་བུ་གདོང་
 ཞིག་གི་མིང་ཡིན་པ་ལྟར་སྤང་།
 ལྟ་ལྟས། ① ལྟའི་ལྟས་གོག ② རྒྱལ་པོའི་བང་མཛོད་ནས་སྐངས་པའི་ཉེར་མཁའི་ཡོ་བྱད།
 ལྟག ① གཞན་ལས་ཁྲད་པར་དུ་འབགས་པའི་དོན་ཏེ། མིར་བས་གཅིག་ལས་གཅིག་ལྟག་ཡིན། སྨར་
 ལས་ཀྱང་ལྟག་པའི་བདེ་སླྱང་འབྱུང་། ② གངས་ཆད་ལས་འདས་པའམ་བགོས་ས་དང་སྤྱད་ནས་
 འཕྲོ་མ་ཡོད་པའི་དོན་ཏེ། ཞིང་བས་འབྱུ་ལྟག་བཙོངས། བརྒྱ་ལས་དུག་ཅུ་སྐངས་ན་བཞི་བཅུ་ལྟག་
 ལྟག་འཁོལ། ལྟག་འཕྲོ་དང་དོན་གཅིག་
 ལྟག་གི་བ། གསལ་པོར་མདོན་དུ་བྱུང་བ། མི་འདི་རོ་ཤེས་ལྟག་གི་བ་ཞིག་རེད། འཇའ་ཚོན་ཁ་དོག་
 ལྟག་གི་བར་འཆེར་བ། ཡིད་ལ་ལྟག་གེར་གསལ།
 ལྟག་གི་ལྟག་གི་དམ་པོ་མེད་པ། ཐག་པའི་མདུད་པ་ལྟག་གི་ལྟག་གི་ཞིག་བརྒྱབ་འདུག་སྟེ་ཆིངས་
 ལྟག་ལྟག་ཁོ་ནར་སྤང་བ།
 ལྟག་གི་ལྟག་གི་ལུས་ལ་སྐངས་འབྱུང་མང་པོ་ཐོན་ཚུལ་ཞིག་ལུས་པོ་ཆང་མ་ལྟག་གི་ལྟག་གིར་སྐངས་པ།
 ལྟག་སྟག་སྟག་སྐང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་མ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།
 དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ་to scavenge ཟེད།
 ལྟག་བཅས། ལྟར་ཆད་གྱི་ལྟག་མ་དང་བཅས་པ།
 ལྟག་བཅས་གྱི་སྒྲ། རིས་འཇུག་གི་ཁྲད་པར་ལ་སྟོས་པའི་ལྟག་བཅས་གྱི་སྒྲ། སྟེ། ཏེ། དེ། གསུམ་དུ་
 འཇུར་བ་ཡིན་ནོ།། སྟེ་ཏེ་དེ་གསུམ་གང་རུང་ཡིན་ན་ལྟག་བཅས་གྱི་དོན་ཁོ་ན་སྟོན་པའི་སྤང་
 ཡིན་པས་ཨེ་བྲག་ཅེ་ན། མ་བྲབ་སྟེ། རྣམ་གངས་གཞན་སྟོར་གྱི་དེ་སྒྲ་སོགས་ལྟག་བཅས་སྟོན་
 པའི་སྤང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རིས་འཇུག་དང་བསྟན་ནས་སྤྱར་པའི་སྟེ་ཏེ་དེ་གསུམ་གང་རུང་
 ཡིན་ན་ལྟག་བཅས་སྟོན་པའི་སྤང་ཡིན་པས་ཨེ་བྲག་ཅེ་ན། བྲབ་སྟེ། དེ་ལྟག་བཅས་སྟོན་པའི་

དེ་སྐྱེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ལྷག་བཅས་ཀྱིས་ཐུང་ཡིན་ན་སྟེ་དེ་གསུམ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཨེ་བྲག་
 ཅེན། མ་བྲག་སྟེ། ལ་ཡིག་ལྷག་བཅས་དང་། ཉན་ཡིག་ལྷག་བཅས་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། ཐུང་དེ་དག་མིང་མཐར་སྒྲོར་ཚུལ་ནི། [ལྷག་བསམ་སུམ་རྟགས་]ལས། གང་བ་མ་
 འ་སྟེ་ཉིད་དེ། །ན་ར་ལ་ས་ད་ཟག་མཐར་ཉེ་རྒྱུར། །ད་མཐར་དེ་སྒྲུར་གསུམ་པོ་འདི་དག་
 ནི། །ལྷག་མ་འདྲེན་པའི་སྐྱེ་རུ་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཐུང་གསུམ། མ་དཔྱེ་མ་ཡིན་པའི་ཐུང་གཞན་དབང་ཅན་སྟེ་དེ་གསུམ་མོ།
 ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཐུང་འཇུག་ཡུལ་གསུམ། མཆོམས་སྒྲོར་ལྷག་བཅས། དམ་བཅའ་ལྷག་བཅས། གཞན་
 འདྲེན་ལྷག་བཅས་དང་གསུམ། དེ་དག་གི་དཔེར་བརྗོད་མོ་མོའི་འབྲེལ་བ་ཤད་སྐབས་སུ་གཟིགས།
 ལྷག་བཅས་དང་ལྷག་མེད་མུང་འདས། ལྷག་བཅས་ལྷག་མེད་ཀྱི་མུང་འདས་ལ་འང་ཐལ་འཁྱུར་པའི་
 ཐུན་མོང་མེན་པའི་བཞེད་ཚུལ་ཡོད་དེ། དབྱ་མ་རང་རྒྱུད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྤངས་
 པའི་མུང་འདས་གཞིར་བྱས་པ་ལ་ཟག་བཅས་ཀྱི་ཕྱང་པོའི་རྒྱུན་མ་ལོག་པ་དང་ལོག་པ་ཅམ་ལ་
 རིམ་བཞིན་ལྷག་བཅས་དང་ལྷག་མེད་དུ་བྱེད་ཅིང་། ལུགས་འདིར་ནི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པ་
 གཞིར་བྱས་པ་ལ་བདེན་སྤང་གི་ལྷག་མ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་རིམ་བཞིན་ལྷག་བཅས་དང་
 ལྷག་མེད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཉོན་མོངས་ས་པོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པ་ན་མུང་འདས་ཐོབ་ལ་དེ་
 ཡང་ཉོན་མོངས་ཟད་ཀྱང་དེའི་བག་ཆགས་ཀྱི་འཁྲུལ་པའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ནི་ལྷག་བཅས་
 མུང་འདས་དང་། འཁྲུལ་པའི་ལྷག་མ་མེད་པའི་མུང་འདས་ནི་ལྷག་མེད་མུང་འདས་ཡིན། དེའི་
 དབང་གིས་ཐོབ་པའི་ཆེ་ཡང་ལྷག་མེད་སྒྲོན་ལ་ཐོབ་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལྷག་བཅས་མུང་འདས་
 ཐོབ་པར་གསུངས་ཏེ། ལྷག་མེད་མུང་འདས་ནི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་མཉམ་བཞག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 བདག་འཛིན་གཉིས་ས་པོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་
 དང་། ལྷག་བཅས་མུང་འདས་ནི་ཉན་རང་དག་བཅོམ་རྗེས་ཐོབ་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་འདྲ་བའི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཐེག་བསྐྱེས་ལས། མི་ཞིག་མིག་ནི་བཙུམ་པ་ལྟར། མཉམ་རྟོག་
 མེད་པའི་ཤེས་དེ་འདྲ། ཞེས་མཉམ་བཞག་སྤང་མེད་དང་། དེ་ཉིད་མིག་ནི་བྱེ་བ་ལྟར། དེ་རྗེས་
 ཐོབ་པའི་ཤེས་དེ་འདྲ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷག་བཅས་པ། དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་མན་ཆད་ཀྱིས་སྒྲུ་ཆེའི་འདུ་བྱེད་མ་བཏང་བར་ཕྱང་པོའི་ལྷག་མ་དང་
བཅས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཀྱང་ཆོ་མ་འཕོས་པས་སྤར་གྱི་
རྣམ་སྤྲིན་ཕྱང་པོའི་ལྷག་མ་དང་བཅས་ཏེ་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་བྱེད་པ་ཞིག་གོ།
ལྷག་བཅས་མྱང་འདས། སྒྲེས་པ་ཅམ་ལས་མི་འཆི་བར་ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་ཏེ། ཕྱང་པོ་
ལྷག་མ་དང་བཅས་པར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། སྒྲེས་ནས་འདའ་བའོ།

ལྷག་ཆད། ཆད་ལྷག་དུས་ཆོད་ལྷག་ཆད་མེད་པ།

ལྷག་ཏུ། ལྷག་པར་དང་དོན་འདྲ་སྟེ། ལྷག་ཏུ་བཟང་། ལྷག་ཏུ་མགྲོགས་ལྡ་བུ།

ལྷག་ཐོན་པ། ① འཕེལ་སྐྱེད་ལྷག་པོར་ཐོན་པ། བཟའ་འབྲུ་ལྷག་ཐོན་པ། ② གཞན་ལས་ཁྱད་དུ་
འཕགས་པ། དམག་མའི་ནང་ནས་དབང་པོ་དེ་ཉིད་ལྷག་ཏུ་ཐོན་པ།

ལྷག་མཐོང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེངས་སམ་རྒྱ་ཞིག་སྟེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ལྷག་
པའི་བྱང་པར་ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་གིས་མཐོང་བའོ།

ལྷག་མཐོང་ཐེས་མཐུན་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཆ་འདྲ་ཅམ་མཐོང་བ།

ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ། གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཡང་དག་པ་མཐོང་བ།

ལྷག་མཐོང་གསུམ། མཚན་མ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་མཐོང་། ཡོངས་སུ་འཆོལ་བ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་
མཐོང་། སོ་སོར་རྟོགས་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷག་མཐོང་འོ།

ལྷག་དོན། བྱང་པར་བུ།

ལྷག་ལྷན། རང་ལུལ་ལ་ཅེ་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་ལུས་པས་ན་ལྷག་ལྷན་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་
གྱི་བྱེ་བྲག་ཞིག

ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་དེས་པའི་རྟགས། ཐུན་མོང་གི་མ་དེས་པའི་རྟགས་གང་ཞིག་གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་
བའི་ཆོལ་བས་མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་ལ་མཐོང་ཞིང་། ཅིག་ཤེས་མ་མཐོང་
བས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྷན་པའི་རྟགས་སོ།

ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་དེས་པའི་རྟགས་གཉིས། ཐུན་མོང་བའི་མ་དེས་པའི་རྟགས་རྒྱག་གི་ནང་གསེས།
ལྷག་ལྷན་ལ་དབྱེ་ན་ཡང་དག་ལྷག་ལྷན་དང་། འགལ་བའི་ལྷག་ལྷན་གོ།

ལྷག་གནས། ① ལྷ་གོན། ② རབ་གནས།

ལྷག་གནས་དངོས་གཞི་ལྷ། ཀུན་སྒྲོང་བཙུག་ཤིང་ནང་དབང་བསྐྱར་བ། གསོལ་བ་གདབ་ཅིང་འཛིན་
དུ་བཞུགས་པ། རྩོམ་པ་གཟུང་ཞིང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། སོ་ཤིང་དོར་ཞིང་ཁྱོར་ཆུ་སོགས་
གསུམ་སྦྱིན་པ། སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་ཅིང་བསྐྱངས་ཏེ་མི་ལམ་བརྟགས་པར་གདམ་པའོ།

ལྷག་པ། ① ལུས་པ། གཅིག་ཀྱང་མ་ལྷག་པ། ཡི་གེ་བྲི་རྒྱ་མང་སོ་ལྷག་འདུག ② ཚད་ངེས་ཅན་ཞིག་ལས་
བརྒྱལ་བ། གཞན་ལས་ལྷག་པ། སྤར་ལས་ལྷག་པ། ཀུན་ལས་ལྷག་པ། ③ གཟུང་ལྷག་པ། མིང་གི་རྣམ་
གངས་ལ་མཁས་པ་དང་། རྒྱལ་པོའི་བྱ། སྤོ་སངས་ལུས། རོས་ལྟན་སྦྱེས། སྤར་མ་སྦྱེས། མཛའ་ལྟའི་
ཐོགས་སོ། རྒྱ་བའི་བྱ། རབ་དགལ་ལུས་གཅིག་པ། གསལ་ལྟན། གསེར་ལྟན་བཙས་སོ།

ལྷག་པ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ལོ་ཆེན་རིན་པའེད་གི་དུས་ཅཱ་ན་བཏབ་པར་བཤད། བྱ་བ་མཐའ་རྟིང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱིང་ལྗོངས་མངའ་རིས་ས་ཁུལ་རྩ་མདའ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷག་པ་ཉིང་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་སོ་ནི་དཔའ་བར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་འཛིན་
དང་། ཉན་ཐོས་དག་གི་མི་སྦྱག་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། བསམ་གཏན་བཞི་དང་། གཟུགས་མེད་
པའི་སྒྲོམས་པར་འདུག་པ་བཙས།

ལྷག་པ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། སོ་ཐར་ངེས་བདུན་གྱི་སྒྲོམ་ཁྲིམས་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་
རྒྱལ་ཁྲིམས་གསུམ་བཙས།

ལྷག་པ་ལེན་པའི་ལྷུང་བྱེད། ལྷུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བཅུའི་ནང་གསལ། ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲིམ་
པ་ལ་དུས་གཅིག་ལ་ལྷུང་བཟེད་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་ལེན་པའོ།

ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་སོ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་དང་། ཉན་ཐོས་དག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ།

ལྷག་པའི་ར་རྒྱལ། ར་རྒྱལ་བདུན་གྱི་ནང་གསལ་ཤིག་སྟེ། རང་དང་མཉམ་པ་ལས་ལྷག་པར་ཁོངས་པའོ།

ལྷག་པའི་དམ་ཆིག་གསུམ། དེ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་དམ་ཆིག་བཞི། སྒྲོད་པ་རྒྱུན་གྱི་
དམ་ཆིག་བཞི། གལ་མདོ་ངེས་པའི་དམ་ཆིག་བཞིའོ། དང་སོ་རང་བཞིན་ལྟ་བུའི་དམ་ཆིག་ལ་
བཞི་སྟེ། ཁམས་གསུམ་བྱང་བསྐྱར། དུས་གསུམ་ར་བསྐྱར། འཁོར་བ་གནས་བསྐྱར། མིད་

གསུམ་ཡོངས་སྒྲོལ་དུ་ལྟ་བུ་ཡོད། གཉིས་པ་སྒྲིང་བ་རྒྱན་གྱི་དམ་ཆིག་བཞི་སྟེ། དག་བཞི་སྒྲུང་བ་
ནི། ལེ་ལོའི་དགྲ། གཉིད་ཀྱི་དགྲ། སྒྲོས་སྒྲུར་གྱི་དགྲ། གསང་བའི་དགྲ་སྒྲུང་བཤོ། གསུམ་པ་
གལ་མཛད་པའི་དམ་ཆིག་ལ་བརྟུག་གཉིས་ཏེ། དམ་ཉམས་པའི་མཛོད་བཞི། མ་ཁྲེལ་བའི་ཚུལ་
བཞི། མཐར་ཐུན་པའི་རྟགས་བཞིའོ། དང་པོ་ནི། ཅ། ལག་རྒྱས་མ། ཞལ་གྱིས་མ་ཉམས་པ་
བཞིའོ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན། མཆོད། ལུས། ཡིད་དམ་རང་སེམས་གྱིས་མ་ཁྲེལ་བཞིའོ།
གསུམ་པ་ནི། དམན་འདུ་ཞིང་མཐུ་ཅལ་ཆེ་བ་དང་། བྱིན་རྒྱབས་ཆེ་ཞིང་རིག་པ་ཆགས་པ་དང་།
ཡིད་ཡོང་འབྱུང་ཞིང་འདོད་པ་འབྱུང་བ་དང་། མང་པོས་བཀྱར་ཞིང་གྲགས་པ་ཐོབ་པ་བཞིའོ།

ལྷག་པའི་དོན། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ།

ལྷག་པའི་སྒྲོར་བ། སྒྲོངས་ཆད་ལྟ་བུ་སྒྲོབས་རྒྱུད་གི་ཆ་བ་ལ་སྒྲོབས་ཆེན་གྱི་བཅས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་
ཟེར་ཏེ། སྒྲན་དབྱང་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས། ལྷག་པ་དང་ནི་ཆད་པ་ཡིས། སྒྲོབས་ཉམས་ལུས་ནི་
འཛིག་པར་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བྱང་བ་རྣམ་རྒྱལ་གྲགས་བཟང་གིས་མཛད་པའི་འཆོ་
བྱེད་རྣམས་ལ་སྒྲིང་ནས་བཅེ་བའི་མན་དག་འབྱུལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་ལས། སྒྲོབས་རྒྱུད་ནད་ལ་
གཉེན་པོ་ཆེན་ལྷག་ ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ།

ལྷག་པའི་དབང་རྒྱལ། ① གཞན་ལས་ལྷག་པའི་དབང་འབྱོར་སྒྲན་གྲགས། ② [མཛོན]འཁོར་ལོས་
བསྐྱར་པའི་རྒྱལ་པོ། ལྷག་པའི་དབང་རྒྱལ་མ། རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ།
ལྷག་པའི་ཆར་བཅད། ཆོད་པའི་ཆེ་རྟགས་དང་དཔེ་ལྷག་པོ་བཛོད་པའི་སྒྲོན་པ་དམ་བཅའ་བའི་ཆེ་
ལྷག་པོ་བཛོད་པའི་ཆར་བཅད་དུ་སོང་བ་ལྟ་བུའོ།

ལྷག་པའི་ཡོ་བྱད། རབ་བྱུང་གི་གོས་ཀྱི་གཞིའི་ནང་གསེས། ཡོ་བྱད་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ།
རབ་བྱུང་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་མིན་ཀྱང་དགོས་པའི་དབང་གིས་བཅང་བར་བྱ་བ་སྟེ། གཞན་ཁོ་
ནིའི་མིང་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའམ་ཡིད་གཏད་དེ་བཅང་རུང་གི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་
མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་ལྷག་པོ་དག་གོ།

ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐབ་པ། ལུ་སྟེགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་ལྷག་པ།

ལྷག་པའི་བསམ་པའི་སྒྲོབས། རང་ཉིད་ཡལ་བར་དོར་ནས་གཞན་པན་སྐྱབ་པའི་བསམ་པ།

ལྷག་པའི་བསྐབ་པ་གསུམ། སྤྱི་པོ་པལ་བ་དང་། སུ་སྤྲེགས་པ་ལས་བྱུང་བར་འཕགས་པའི་ལམ་ལྷག་
པའི་བསྐབ་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐབ་པ་དང་། ལྷག་པ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་པ། ལྷག་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་ཀྱི་བསྐབ་པ་བཙས་སོ།།

ལྷག་པའི་སྒྲ། རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བསྟེན་བྱའི་ཡི་དམ།

ལྷག་པར། བྱུང་བར་དུའམ། ཡང་སྟོས། སྤྱིར་ཡིག་རིགས་མང་པོ་དང་ལྷག་པར་རྒྱ་ཡིག་ལ་མཁས་
པ། གུང་ཁམ་ཉར་ལ་ལྷག་པར་བརྟེན་པ། ལྷག་པར་མི་དམངས་ཀྱི་ལས་དོན་ལ་འགན་ཁུར་བྱེད་
པ། སྤྱི་ཚད་ལྷག་པར་ལེགས་པ།

ལྷག་པར་མཛེས། ① རབ་ཏུ་མཛེས། ② མཚུངས་གསལ་ཀྱི་སྤྲ་ཞིག་སྟེ་འབྲ་བ།

ལྷག་པས་སྟེབས་པ། བྲང་བས་འབྲུག་པ།

ལྷག་པོ། ① འཕྲོ་མ། འཆོ་ཆས་ཀྱི་ལྷག་པོ། ② སྟོན་མ། ཉུང་དུའི་སྟེང་དུ་ལྷག་པོ་བསྟན་པ། ③
བསྐྱར་བསྟོས་ཀྱི་ཡི་གེ་སྟེ། སི་སྤྱི་ཉིའི་སྤྱིར་སྟོག་སྐབས་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་འགྱུར་ནས་
བསྐྱར་བསྟོས་སུ་བྱུང་བའི་ཡི་གེ་ ④ བྱུང་བར་བ། ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ། སྟོབས་ཤུགས་ལྷག་པོ།
ལྷག་པོའི་ཆོག་དག་སྟོང་གི་ཉིན་རའི་ལྟོ་ཆས་ཀྱི་ལྷག་མ་ལུས་ན་ཉིན་རེ་མ་བར་ཉར་ཐབས་ཀྱི་ཆོག་
ལྷག་པོར་ལེན་པའི་སྤང་བ། སྤང་ལུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་མེད་པའི་དགེ་
སྟོང་གིས་ཉེ་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཁྲིམ་པ་ལ་སྟོང་གཡོགས་སྤྱད་གཡོགས་རྒྱུད་གཅིག་གི་ཆད་ལས་
ལྷག་པ་བསྐངས་ཉེ་ལེན་པའོ།།

ལྷག་འཕྲོ། བེད་སྤྱད་པའི་ལྷག་མ། ཟ་བཏུང་ལྷག་འཕྲོ། ཡོ་བྱུང་ལྷག་འཕྲོ། ལས་དོན་ལྷག་འཕྲོ།

ལྷག་འཕྲོས། ལྷག་འཕྲོ་དང་དོན་མཚུངས།

ལྷག་སྟོ་ཟབ་སྟེང་དགོས་པ། སྤར་ལས་ལྷག་པའི་དོགས་ཐོན་ཟབ་སྟེང་བྱེད་དགོས་པ།

ལྷག་མ། ① བེད་བཙས་པའི་འཕྲོ་མ། ཟས་ལྷག་བཏུང་ལྷག་ཁྱེན་ལྷག་ཁ་ལྷག་འཕྲོལ་འབྲེལ། ཟླ་
ལྷག་ཆད་ལྷག་ལས་དོན་ལྷག་མ་མེད་པར་བསྐྱབས་པ། སྟོན་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྟོབས་དང་གྲགས་
པ་རྣམས་ཀྱང་ད་ལྟ་མིང་ཅམ་གྱི་ལྷག་མར་གྱུར། ② ལྷུང་བ་སྟེ་ལུའི་ནང་གསེས་ཤིག་

ལྷག་མ་ཅན། [མདོན] ① མཐའ་ཡས་པ། ② སྤྱིའི་རྒྱལ་པོ་མཐའ་ཡས། ③ དཔུན་སྤྱད།

ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་།
ལྷག་མ་ལྷས། [རྟོན]འཕྲོ་ལུས་པའམ་ལྷག་པ།
ལྷག་མ་ལས། འཕྲོ་ལུས་པ། ལྷོ་ཆས་གྱི་ལྷག་མ་ལས་སོང་།
ལྷག་མ་ལུས་པ། ལྷག་འཕྲོ་བསྐྱེད་པ། ཏུས་ལུན་ཐུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་གྲོས་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུའི་སྐྱད་ཆའི་
ལྷག་མ་ལུས་པ་རེད། དེས་ན་སྤང་ཡང་ཐེངས་གཅིག་བཤད་དགོས་པ་རེད།
ལྷག་མའི་སྟེ། དགེ་འདུན་ལྷག་མ་བཅུ་གསུམ་སྟེ། ལྷུང་བ་སྟེ་ལྷའི་ནང་གསེས་གཉིས་པ་གསོ་བ་དགེ་
འདུན་ལ་རག་ལས་ཤིང་སྟོན་པ་རྣམ་དག་གི་ལྷག་མ་ཙམ་ལུས་པ་འོ།
ལྷག་མེད། ལུམ་མ་ལུས་པ། ལྷིས་མི་ལུས་ལེན་མི་དགོས་པར་ལུང་སོ་ལྷག་མེད་ཏུ་སངས་རྒྱ་བ་
ཡོད་པ་ཡིན།
ལྷག་མེད་མུང་འདས། ཉོན་མོངས་མ་ལུས་པ་སྤངས་མ་ཐག་ཏུ་ཆའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་བ་ལུང་སོ་ལྷག་
མེད་པར་མུང་ན་ལས་འདའ་བ་སྟེ། བར་དོར་འདའ་བ་འོ།
ལྷག་ཆགས། ལྷང་ཆ་རིག་པའི་མིང་ཆོག་ཅིག་ཡིན། ས་ངོས་སྟོན་ཐིག་གི་སྟེང་ཏུ་གཙོ་ཆགས་དང་།
བར་ཆགས་གཉིས་ལུང་བའི་ཆགས་གང་རུང་ལ་ལྷག་ཆགས་ཞེས་ཟེད། རི་མོའི་ངོས་དང་བྱང་
ཐུར་མིན་པ། ཡང་ན་ཐུར་ཆད་ཏུ་ལུ་༧༥མ་ཡིན་པའི་གང་རུང་ཞིག་ས་ངོས་སྟོན་ཐིག་གི་
འཁྱུར་ཐིག་ཆང་མ་རང་སོ་སོའི་ལྷག་ཆགས་སྟེང་ཏུ་གཅིག་སྐྱེད་ཡལ་འགྲོ་བ་ཞིན་ཡོད།
ལྷག་མཛེས། ཆངས་སྐྱེད།
ལྷག་འོ། འོངས་སྐྱེད་པའི་ལྷག་མའམ་རོ་མ།
ལྷག་རོལ། ཟས་ལྷག་
ལྷག་ལུས། ལྷག་མ་ལུས་པའི་བསྐྱུས་ཆོག་
ལྷག་ལུས་བྱན་རྟེན། གཙང་དག་མེན་པར་ཞད་ལྷག་སྐྱེད་རྒྱུར་བསྐྱེད་ཡོད་པའི་བྱ་ མོན་རྟེན་པ།
ལྷག་བསམ། སྤེར་སེམས་མེད་པའམ། སེམས་བཟང་པོ། ཞབས་འདེགས་ལྷག་བསམ་དཀར་པོས་
ཞུ་བ། ལུན་རིང་རྒྱན་ཏུ་འཁྱོང་བར་ལྷག་བསམ་འཁྱུར་མེད་བྱེད་པ། ལས་ཀ་ལྷག་བསམ་རྣམ་
དག་གིས་བྱེད་པ། ལྷག་བསམ་ཐོལ་མེད།

ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད། ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་ཏེ་མ་དག་ས་བདུན་སྐབས་ཀྱི་
བྱང་རྒྱལ་སེམས་བསྐྱེད།

ལྷག་བསམ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་བདུན། སེམས་བསྐྱེད་ཉིར་གཉིས་ལས་ལྷག་བསམ་དག་པའི་
སེམས་བསྐྱེད་བདུན་ཏེ་གཏེར་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ལྷ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྒྱ་མཚོ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རྡོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། རི་
རྒྱལ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། སྤུང་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བཤེས་གཉེན་ལྷ་བུའི་
སེམས་བསྐྱེད་རྣམས་སོ།།

ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གཡོ་ཐོལ་མེད་པའི་བསམ་པ།

ལྷག་བསམ་ཐོལ་མེད། ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་དང་དོན་གཅིག

ལྷག་རྩལ། འཕྲོ་ལུས་ངན་རྩལ། ཟས་གོས་ལྷག་རྩལ་མང་པོ་ཕྱོགས་གཅིག་སྤྲངས།

ལྷགས་སྐྱོར། ལྷགས་བ་འཕོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོལ་བ་འཐེན་པ། རི་རྒྱར་དེར་ལྷགས་སྐྱོར་ཞིག་མ་འཐེན་ན་
ང་ཚོ་གང་ས་རེད།

ལྷགས་ངར། ལྷགས་རྒྱང་གི་གང་ངར།

ལྷགས་དགྲ། ཡོད་ཆད་དམ་ཕྱིན་ཆད།

ལྷགས་པ། ① འཕྲོར་བའམ་སླེབས་པ། སྐྱ་མདུན་དུ་ལྷགས་པ། རང་ལུལ་དུ་ལྷགས་པ། ② ལྷག་
འཕྲོ་བའི་རྒྱང་རྒྱན། ཞོགས་པ་ནམ་མཁར་སྤྱིན་པ་ཡོད་སྐབས་ཕྱི་དོ་ལྷགས་པ་ལང་ཡོང་།

ལྷགས་བསིལ། རྫིང་ཤུག་པའི་བརྟེན་ཏེ་།

ལྷགས་པས་སླེབས་པ། རྫིང་ཤུང་བས་འབྲགས་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ལྷགས་འབྲར། འབྲུ་སོགས་ལྷགས་པའི་གདོང་དུ་འབྲར་འབྲར་གཏོང་བ། རྒྱང་འབྲར་དང་དོན་འབྲ།

ལྷགས་འཚུབ། རྫོང་འཚུབ་ཀྱིས་རྒྱབ་པའི་ལྷགས་རྒྱང་།

ལྷགས་རྒྱང། ལྷགས་པ། ལྷགས་རྒྱང་ཆ་སོ།

ལྷགས་བསིལ། བསིལ་བྱང་ལྷང་བའི་རྒྱང་།

ལྷང་། ① ཤི་མའམ་གཡའ་བག་དང་རུས་ཤུགས། ② ལུང་། ཁོང་ལ་ལྷང་ཅམ་ཞུས་པ། ངས་ལྷང་།

ཙོམ་ཞིག་གོ་བྱུང་། སྒྲན་ལས་དུ་ལྷང་ཙོམ་གསོལ་བ།
ལྷང་དེ། ལྷང་དེར་བྲན་བ།
ལྷང་དེ་བ། གསལ་པོར་གོ་ཚུལ་ཞིག་གསུང་ལྷང་དེ་བར་སྒྲོག་བ། རྩ་བར་སྒྲ་ལྷང་དེ་བ་ཞིག་ཐོས་བ།
གསུང་ལྷང་དེ་བ། སྒྲན་པ་ལྷང་དེར་བྲགས་བ།
ལྷང་ཙོམ། རྩ་བར་ཡུད་ཙོམ་ཐོས་པའི་སྒྲ་སྟེ། སྒྲན་ལས་དུ་ལྷང་ཙོམ་གསོལ་བར་བྱ་ཞེས་ལྷ་བྱ།
ལྷང་ཆེར། རོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རང་གསེས་སུ་དབྱེ་ན་རིགས་དཀར་ནག་དམར་སེར་བཞི་
མཆིས། རྩས་པས་ཆ་གསོ་བ་དང་། དདུལ་ཆུ་འཆིང་བར་བྱེད། གྲུང་པ་མས་སྒྲོན་བྱུང་བ་
གསལ་བཙས་གསོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དེ་མེད་དང་། སྤྱིན་གཟུགས། དེ་སྤྱེས་བཙས་སོ།
ལྷང་འཆིང་། མདོག་ལ་བཞོུས་ནས་བཏགས་པའི་ལྷང་འཆིང་རིགས་གསུམ་གྱི་སྤྱི་མིང་སྟེ། སྤྱེས་ས་
པ་ཆེ་དབང་གིས། མདོག་དཀར་སྤྱག་ནག་པོ་རྣམ་པ་གསུམ། འོད་ལྷང་ལྷང་འཆིང་བས་ལྷང་
འཆིང་མེད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷང་དང་། ལྷང་འོག་བྱ་འོག་མིག་ དུས་མའི་ལྷ་འདི་གཡས་
གཡོན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་རྩས་པ་གོང་གོང་ཡོད་པའི་གསང་དམིགས་ཤིག་
ལྷང་ལྷང་། ① རྒྱད་སྒྲོག་ལྷངས་སམ་ཐོས་ཚུལ། སེང་ནས་འཕོད་རྒྱད་ལྷང་ལྷང་སྒྲོག་བ། ཐོརངས་
བྱ་རྒྱད་ལྷང་ལྷང་སྒྲོག་ ② མདོན་གསལ་དུ་ཐོན་པའམ་སྒྲོག་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཚུལ། དགའ་ལྷང་
ལྷང་བྱེད་པ། བ་ཟུག་ལྷང་ལྷང་གཟེར་བ། གང་ལྷང་ལྷང་། འབྲག་ལྷང་ལྷང་།
ལྷང་། སྒྲོན་དང་དེ་མའམ་གཡལ་དང་བག་བསམ་པ་ལྷང་ཙོམ། ཆིག་ལྷང་། གསེར་ལྷང་མེད་པ། ལྷང་
འདོན་བ། གསེར་ལ་ར་གན་གྱི་ལྷང་འཇུག་པ་
ལྷང་སྒྲོན། མི་གཙང་པའི་རྒྱ་གཞན་འདྲེས་པའི་སྒྲོན།
ལྷང་བཏར་བ། མི་གཙང་པའི་རྒྱ་གཞན་བསྐྲེས་བ།
ལྷང་དེ་སྟོད་དེ། དམ་པོ་མེད་པའི་དོན། རྒྱུད་རྒྱུད་ལྷང་དེ་སྟོད་དེ་ཞིག་བཙངས་བ། བག་གོག་ལྷང་
དེ་སྟོད་དེ་ཞིག་བརྒྱངས་བ།
ལྷང་བ། རྩིང་གི་བ།
ལྷང་མེད། དཔོན་པོ་གང་ཞིག་རྒྱ་ཆ་མ་དག་པ་གཞན་མ་འདྲེས་པའི་སྤྱིས་ཀ་ལེགས་པོ་ཙོན།

ལྷན་མེད་གང་གཙང་། གང་སྟེགས་ཀྱི་རིགས་ཅ་བ་ནས་མེད་པའི་གཙང་མ་གཙང་རྒྱང་སོང་།
ལྷན་མེད་བཟའ་བཅའ། ཟས་རིགས་གང་ཞིག་འབག་བཅོག་དང་། རྩས་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་ཀྱི་ལྷན་
སྟོན་མ་བསྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་དག་པའི་ཟས་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན། དེང་དུས་སོང་གི་ཅམ་པ་
དང་། གཡག་ལུག་གི་ལ། རང་གི་སྐྱེར་གཞིས་ཀྱི་ཞིང་ཁའི་ནང་འདེབས་འཛུགས་བྱས་པའི་སྟེ་
ཆོད་སོགས་ལྟ་བུའོ།

ལྷན་ལྷག་ལུག་གི་ཆ་དུ་ལ་སྤྱོད་པའི་ལྷགས་པས་གཡོག་པའི་ཁྱོན་ཆས་ཞིག
ལྷན་མེ་བ། དངོས་རྩས་ཡང་དག་གི་ནང་དུ་རྒྱན་མ་གང་འཆ་མས་བསྐྱེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གསེར་
ཀྱི་ནང་དུ་དཔུང་དང་བཤའ་སོགས་ཅུང་ཟད་བསྐྱེས་པ་ཅན་ལ་གསེར་ལྷན་མ་དང་། དེང་དུས་
བཟོ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་འོ་མའི་ནང་རྩས་སྟོར་སྣ་ཆོགས་བསྐྱེས་པ་དང་། ཨ་རག་ནང་དུ་རྩས་
གཞན་བསྐྱེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

ལྷན་ དུས་མཉམ་པ་དང་གནས་གཅིག་པའི་དོན་ཏེ། དེད་གཉིས་ལྷན་དུ་སྟོབ་བྱར་སོང་། ལྷན་དུ་ཅེ།
ལྷན་ཅིག་དུ་སྟོབ་སྟོང་བས་ལྟ་བུ།

ལྷན་སྐྱེས། དངོས་སོགས་ཞིག། རང་དང་ལྷན་ཅིག་སོགས་ནས་བྱུང་བའམ་རང་རམ་ལྷགས་ལ་གནས་པ།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་འཛིག་ལ། རང་གི་དྲུང་སོ་ལྷ་ལ་དམིགས་ནས་རང་ཚུགས་སུ་བའི་དཔོན་ལྷན་དུ་བསམ་པ།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ། གྲུབ་མཐའ་སྟོས་མ་བསྐྱུར་བར་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་
གིས་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སོ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཟི། རྩས་ཀྱི་སྟོར་བ་ལ་མ་སྟོས་པར་དངོས་སོ་རང་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའམ་རང་
བཞིན་གིས་ཡོད་པའི་ཟི། ཅན་དང་། ཡིང་ཀུན་གྱི་ཟི་ལྟ་བུའོ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཟི་སྟོས། རང་བྱུང་དུ་ཡོད་པའི་ཟི་བཟང་ལྷན་པའི་སྟོས།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན། སྐབས་བའ་ཀྱི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱན་
ལྷ་མ་འཁོར་བ་སོགས་མེད་ནས་ཡོད་པའི་བདག་འཛིན།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ་རིག་པ། སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རང་བཞིན་གིས་ཡོད་པའི་བདག་དུ་མོངས་པའི་མ་རིག་པའོ།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མ། ལུས་ཀྱི་མ་སྟོན་གསུམ་སོགས།

ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན། སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཏེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རྒྱུད། ཁ་སྒྲ་སོགས་ལུས་ཀྱི་བྱ་གནས་རྒྱ་བའི་དབུགས་རྒྱུད།
ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་འདྲེ། རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་སེམས་དང་ལྷན་སྐྱེས་སུ་གནས་པའི་རྣམ་རྟོག་བཟང་ངན་སྒྲ་
ཆོགས་པ། རང་གི་ལུས་སེམས་ལ་བདེ་སྤྱད་སྒྲ་ཆོགས་པ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་འདི་དག་གོ།
ལྷན་སྐྱེས་དང་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས། བྱལ་མཐས་སློབ་སྦྱར་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་
ལྷགས་ཀྱིས་འབྱུང་བའི་བདག་འཛིན་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་། བྱལ་མཐའ་སློབ་སྦྱར་
བའི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ནི་ཀུན་བཏགས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན།
ལྷན་སྐྱེས་ནད། བྱིས་པ་མའི་མངལ་དུ་གནས་སྐབས་མའི་རྒྱུ་མཁྲིས་བད་ཀན་སོགས་ཀྱི་ནད་བྱ་
ལ་སྦྱང་ནས་བྱུང་བའི་ལུས་ཆགས་པའི་དུས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིས་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ།
མན་ངག་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་ལས། མ་ཡི་རྒྱུ་མཁྲིས་ཁྲག་དང་བད་ཀན་ནད། ལུ་ལ་སྦྱང་དང་མི་
གཙང་གཏོན་རྒྱུ་ཀྱིས། འོན་ཡོང་དེག་པ་ཞ་སྦྱར་ཤོར་སོགས་འབྱུང་། འདི་རྣམས་ལྷན་སྐྱེས་
ནད་ཡིན་གསེར་མེ་ཏུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལྷན་སྐྱེས་མ། དཔེན་གསུམ་དང་འོད་གསལ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཐོབ་པའི་ཕོ་ཉ་མོ།
ལྷན་སྐྱེས་མ། ནད་དང་རང་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་པའི་མ་སྟེ། འབྲས་དང་། གཞང་འབྲས། མེ་དབལ།
སུར། མེན་བྲ། རྟིག་རྒྱུག་ཀྱང་འབལ། མཆན་བར་བརྟོལ་བ་བཅས་བརྒྱུད་མཆིས་སོ།།
ལྷན་སྐྱེས་མ་བརྒྱུད། འབལ། གཞང་འབྲས། མེ་དབང་སུར་ལ། མེན་བྲ། རྟིག་རྒྱུགས། ཀྱང་བལ།
མཆན་བར་རྟོལ་བ་བཅས་སོ།།
ལྷན་སྐྱེས་ལྷ་ལྷ། མིའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷ་ལྷ་སྟེ། འཆོ་བའི་ལྷ་དང་། སྤྱང་བའི་ལྷ། སྦྱོར་བའི་ལྷ། འགྲོགས་
པའི་ལྷ། འགོ་བའི་ལྷ་བཅས་སོ།།
ལྷན་ཁང་། ལུ་ཡོན་ལྷ་ཁང་ཞེས་སོགས་ལྷན་འཛོམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ལས་ཁུངས།
ལྷན་སྐྱེས་པ། གོས་ལ་ལྷན་པ་བརྒྱུད་པ།
ལྷན་རྒྱས། ① བྱུང་མོང་། ལྷན་རྒྱས་ཐོག་ནས་བཀའ་བསྟར་ཞིབ་སྒྲིང་མཛད། ② ཆོགས་འདུ།
བཞུགས་གལ་གཅིག་ཏུ་ལྷན་རྒྱས་འཆོགས།

ལྷན་ཅིག་ཐབས་ཅིག་དང་། ལྷན་ཅིག་དང་། ཆབས་ཅིག་དང་། མཉམ་པ། ཆ་གང་གཉིས་ལྷན་གཅིག་ཏུ་མི་གནས། བྱ་རོག་དང་ལྷག་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ། དཔྱིད་དུས་སུ་བྱོད་དང་གཤེར་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱུང་བ། ཁ་བ་དང་བུ་ལྷག་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ། གཅིན་གཙུང་འབྲུལ་དུ་མ་ཐོད་པར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ནགས་ལ་འབྲུམས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ། ① ཐོག་མ་ནས་མཉམ་པོར་བྱུང་བ། ② [མདོན]མཆོ་མ།

ལྷན་ཅིག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བཞི། རང་གི་ཉེས་པའི་རོ་བོ་འབྲུགས་པ་དང་། བྱི་རོལ་ནས་རོ་བོ་དེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་བཞི་མཆིས་ཏེ། དུས་དམན་ལྷག་ལོག་པ་དགྲ་གཅེར་བྱུང་བསྐྱེད་པ། གདོན་སྒོ་བྱུང་བ་བདུད་དང་རྒྱལ་པོས་འཆོ་བ། ཟས་མི་མཁས་པ་ཉི་མར་ཤ་ཆང་བཟའ་བ། རྒྱོད་ལས་མི་མཁས་པ་སོས་ཀ་བགས་གོས་ཀྱི་ནས་ཉི་མར་སྐྱོད་པའི་ལོ་མ་སྟེ་བཞིའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་མཁའ་འགྲོ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ནས། མཁའ་འགྲོ་མ་ལ་རིགས་གསུམ། ཞིང་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། སྒྲགས་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་བཅས་བྱེ་བའི་ནང་ཆོན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མ་སྟེ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཐེན་པའི་བྱུང་མེད་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར།

ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས། སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་ཚུལ་ལ། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་ཆོས་ལ་སྒོ་མ་སྒྲུབ་བྱས་ནས་གནས་ཆད་མཐོན་པོར་སོང་སྟེ་རྟོགས་རིམ་རིམ་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ན་ལུས་ཀྱི་ཅ་དབུ་མའི་ནང་དུ་ལྷགས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱས་པའི་དགའ་བདེ་འབྱུང་ལ། བདེ་ལ་དེས་སྟོང་བ་ཉིད་རྟོགས་པ་དེ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟེར།

ལྷན་ཅིག་ཁ་སྐྱེ་ཟེར། [རྟོག] ① ལྷན་ཅིག་ཁ་གཤགས་འདེབས་པ། ② དག་འབྲུལ་སྐྱེ་བ།

ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པའི་རྒྱུ། རོན་རྒྱུ་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། བརྟོན་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་པའི་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་དུ་བརྟོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་སྟེ། རང་གསེས་རྣམ་གངས་གསུམ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པ། བྱ་བ་ཐ་དང་པའི་ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པ། བྱ་བ་གཅིག་པའི་ལྷན་ཅིག་བརྟོན་པ་བཅས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་བཞོད་པའི་རྒྱན་གསུམ། རོན་རྒྱན་སུམ་ཅུ་སོ་ལྔའི་ནང་གསེས་སུམ་ཅུ་ཙུག་ཅིག་པ་ལྷན་ཅིག་
བཞོད་པའི་རྒྱན་ནི་བཞོད་འདོད་ཀྱི་དངོས་པོ་གང་ཡང་རུང་བའི་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བ་རྣམས་དུས་
མཉམ་དུ་བཞོད་པའི་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། དེའི་ནང་གསེས་རྣམ་གངས་གསུམ་ནི། ཡོན་ཏན་ལྷན་ཅིག་
བཞོད་པ་དང་། བྱ་བ་ཐད་པའི་ལྷན་ཅིག་བཞོད་པ། བྱ་བ་གཅིག་པའི་ལྷན་ཅིག་བཞོད་པ་བཅས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་པའི་འབྲས་བྱ། གླུ་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ལས། དེས་གཟུང་བདུན་པོ་དེ་གཡོན་
བསྐྱོར་དང་། རྒྱ་གླུ་ཉེར་བདུན་པོ་རྒྱང་འགྲོས་ཀྱིས་གཡས་བསྐྱོར་དུ་བསྐྱོད་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
འདྲེམས་པ་ན་འབྲས་བྱ་བཟང་ངན་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་བར་བཤད་ཅིང་། དཔེར་ན། གླུ་ཅིས་ཁང་
གིས་ལྷ་ལོ་ལྷགས་བྱ་ལོའི་གནམ་དབྱང་འབྲས་བཤད་མདོར་བསྐྱུས་ཀྱིས་པའི་ནང་། གཟུང་
བདུན་སོ་སོས་ལོ་གཅིག་རིང་འབྱུང་འགྲོས་དང་འགྲོག་འགྲོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་བ་
སོ་སོར་ཆར་ཞོད་ཆེ་རྒྱང་དང་རྒྱང་ལྷགས། ཐན་པ། ཁ་བ། སེར་བ་སོགས་ཡོད་མེད་དང་། ལོ་
ཐོག་སྟེས་བཟང་ངན་སོགས་གསལ་བཤད་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན།

ལྷན་ཐབས། ཁ་བསྐྱོར་ངམ་བསྐྱོན་མའི་དོན་ཏེ། སོག་པོ་ལུང་རིགས་བསྐྱན་དར་གྱིས་མཛོད་པའི་
མན་ངག་ལྷན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀོལ་བ་རྣམ་རྒྱལ་གསེར་མདོག་གི་ཐེང་བ་ལས། ལྷན་
ཐབས་ནི་ཁ་བསྐྱོར་ངམ་བསྐྱོན་མའི་དོན་ཏེ་ཁ་བསྐྱོར་བཏབ་བྱའི་ཡུལ་བཤད་བྱ་གཞུང་ལ་ཁ་
བསྐྱོར་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་དངོས་པོ་མན་ངག་གི་གནད་ཀྱིས་ཁ་བསྐྱེད་ནས་བཤད་པ་སྟེ་འཆད་
རྒྱལ་གྱི་སྐོན་ས་བཏགས་པའོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷན་ཅིག་མཐོང་། [མདོན]གནམ་གང་སྟེ་པོད་རྒྱ་སོ་སའི་ཆེས་པ་སུམ་ཅུའི་ཉིན་མོར་ཉི་མཱ་གླུ་
གསུམ་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་ཐུབ་ཟེད།

ལྷན་ཅིག་འཐམས་པ། [རྟིང]མཉམ་དུ་ཆོགས་པ་འམ་ལག་སྟེལ་སོགས་བྱེད་པ།

ལྷན་ཅིག་པ། མཉམ་པ། ལྷན་ཅིག་པར་གྱུར་པ། ལུས་དང་གི་བ་མ་ལྷན་ཅིག་པར་གྱུར་པ། རྒྱ་དང་འོ་
མ་ལྷན་ཅིག་གྱུར་པ།

ལྷན་ཅིག་སྟོད། [མདོན]བག་མཐམ་བྱིས་བདག་མོ།

ལྷན་ཅིག་བྱེད། [མདོན]ཆེས་གནམ་གང་།

ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན། རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ལྟམས་རང་གི་རྩས་རྒྱན་མ་ཡིན་པ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དེ་
ཡིན། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བའི་རྩས་རྒྱན་གཙོ་བོར་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་གྲུའི་རྒྱར་ལྷུང་བའི་རྒྱ་ལྷུང་
འོད་གཤེར་ནམས་ལྷ་གྲུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་ཤོག་ལྷའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་
ནི་རང་གི་རྩས་རྒྱན་ལས་གཞན་པའི་སྐྱེས་ལྷའི་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཤོག་ལྷ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཀྱིན་
གཞན་ནམས་ཡིན། སོལ་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ནི་མེ་ཡིན། མངལ་གནས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་དེའི་ལྷན་
ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ནི་མའི་མངལ་དང་། ལུས་ཀྱི་འོད་གཤེར་ལ་སོགས་པ་ནམས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ། འོག་གི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་དོན་གཅིག

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་དང་དོན་གཅིག

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་ཞིག་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འབྱུང་ཞིང་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་
གཅིག་རྒྱ་ལྟམས་སུ་གྱུར་པ་ནི་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན། སྐྱེ་དངོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་དུ་
འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ནམས་ནང་ཕན་ཚུན་དུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་རྒྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། མའི་ལུས་
ཁམས་ཀྱི་ནང་དུ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱང་བཞིའི་འབྱུང་རྩས་རིགས་མི་འདྲ་བ་
ཐམས་ཅད་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ལྷུང་ནང་གི་མ་ལྷུང་གི་རྩས་
རིགས་ C. H. O. N སོགས་མི་འདྲ་བ་ནམས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན། དེ་
བཞིན་དུ་ཐུང་རིལ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཅམ་པ་དང་། རྒྱ་དང་། ལྷུམ་ནམས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཡིན།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ། གཉིས་ཀ་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་གཉིས་རྒྱན་
ཀྱི་སློན་ས་གཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ལ་གཞོན་པའི་སློན་ས་ཡ་གྲུལ་དེ་སྤང་བའམ་འདོར་བའི་
ཕྱིར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པའི་སློན་ས་འགའ་ཞེས་པའི་དོན།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་ཀྱི་རྟོགས་སྡོར། འགའ་རྒྱ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགའ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱུང་འབྱེལ་ངེས་དགོས་པ་སྟེ། མེ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ཀྱིས་བྱང་རེག་རྒྱན་ཆགས་སུ་གནས་པ་འགོག་པ་ལྟ་བུ་སྤང་གཉེན་ཀྱི་སློན་ས་འགའ་
རྒྱར་གྱུར་པའི་འགའ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་ནམས་སོ།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་རྟགས་སྟོར་བཅུ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་
སྒར་རུང་གི་འགལ་སྒྲ་དམིགས་པའི་རྟགས་དེ་ལ་སྟོར་ཚུལ་གྱི་དབྱེ་བས་རྟག་བཅུ་གཉིས་ཏེ།
འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི་དང་། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི་དང་།
འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པ་བཞི་རྣམས་སོ།།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཐལ་འབྱུར་དགྲ། གཞན་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འབྱུར་བཅུ་བཞི་
ལས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཐལ་འབྱུར་ལ་དབྱེ་ན་དགྲ་སྟེ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་
དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར་གསུམ་དང་། འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར་གསུམ་
དང་། འགལ་བའི་ཁྲབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འབྱུར་གསུམ་བཅས་དགྲ་ལོ།།

ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པ། རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྤྲས་པས་བརྩམས་
པའི་ཆོད་མའི་གཞུང་ཞིག པརྟེ་ཏ་ཤུ་ལྟ་བུ་དང་ལོ་ཙྏ་བ་འགྲོ་མེད་དཀར་ཤུ་ལོད་ཀྱི་འབྱུར།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་པའི་གྲུ་གཏན་ཆོགས། ཉང་པའི་བྱབ་མཐའ་སྤྲ་བ་བཞིའི་ཡ་གྲལ་མདོ་མེམས་
གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་
པས་རང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དམིགས་པས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་དེ་དང་རྩལ་གཞན་མ་ཡིན་པར་
བྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་ཞིག

ལྷན་ཐབས། ཁ་སྟོང་།

ལྷན་ཐོག ལྷན་རྒྱས་ཐོག་སྟེ་འཛོམས་དགོས་པ་རྣམས་ཆོང་མ་འཛོམས་པའི་ཐོག་དང་། ལྷན་རྒྱས་ནི་
འཛོམས་པའི་ཞེ་སའོ། ལས་དོན་ཆེ་བ་རྣམས་བཀའ་སྟོན་ལྷན་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས།

ལྷན་དུ་མཉམ་དུ་ཆབས་ཅིག་ཏུ།

ལྷན་སྟེབས་ཐམ་ག ཐེལ་ཅེ་ཆེ་རྒྱུང་མི་འབྲ་བ་ཁ་ཤས་ལས་བྱབ་ཅིང་། དེ་དག་གི་ནང་དོན་གཅིག་ཏུ་
བསྐྱུས་ན་ལྷན་སྟེབ་ཐམ་ག་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། དེ་བཞིན་མ་བུའི་ཐམ་ག་ཞེས་པའང་ཡོད་པ་
སྟེ། ཐེལ་ཅེ་གཅིག་ལ་མ་དང་གཅིག་ལ་བུ་བཞེས་ནས་ཐམ་ག་དེ་གཉིས་མཉམ་དུ་བརྒྱབ་པ་
ཡིན་ན། མ་བུ་འཛོམས་ཡོང་བས་དེ་ཡང་ལྷན་སྟེབ་ཐམ་གའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་ཡོད།

ལྷན་ནེ། ལྷང་ངེའམ་ལྷམ་མེར་ཏེ་མདོན་པར་གསལ་བ།

ལྷན་ནེ་བ། ལྷགས་གསལ་ལ་མེ་བ། ཡིད་མ་ཡེངས་ན་ལྷན་ནེ་བར་གནས་ལྷག། ལྷགས་ལ་ལྷན་
ནེ་བར་འཆར་བ། ལྷན་ནེ་བར་སྡོད་བ།
ལྷན་བ། གོས་སོགས་ཀྱི་བྱག་རལ་འགོག་བྱེད། ལྷས་ལ་ལྷན་བ་སྐྱབ་བ། གོས་ལ་ལྷན་བ་བྱབ་བ།
ཉེས་བ་ཅན་ལ་ཆད་བ། ལྱག་བ་ཅན་ལ་ལྷན་བ། ལྷན་སོག་ལྷན་བ་ཅེགས།
ལྷན་བ་སྐྱབ་བ། གོས་ལ་ལྷན་བ་བྱབ་བ།
ལྷན་ཐེབས། མཉན་དུ་ཡོང་བ། ལྷ་མཁོན་ཆང་མ་གཟིགས་སྐྱོར་ལ་ལྷན་ཐེབས་གནང་བ།
ལྷན་ཆོགས། ལྷན་རྒྱས་སུ་འཆོག་པའི་ཆོགས་འདུ་སོགས།
ལྷན་འཛོམས། མཉན་དུ་འདུས་བ། ལྷན་འཛོམས་གོས་སོག་ལྷས་མི་ལྷན་འཛོམས།
ལྷག། [རྫིང]ཞེང་ཆེ་བ།
ལྷ་བེ་ལྷ་བེ། ལྷ་བ་ལྷ་བ་ལ་ལྷོས།
ལྷ་ལྷག། ལྷ་བ་ལྷ་བ་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག།
ལྷ་བ་ལྷ་བ། ལྷ་བེ་ལྷ་བེའི་བསྐྱུས་ཆེག་པར་ཚུར་རྒྱན་མི་འཆད་པར་གཡོ་ཚུལ། ལྷགས་པས་དར་
ཆ་ལྷ་བ་ལྷ་བ་སྡོད་བ། མེ་ལྷ་བ་ལྷ་བ་ཏུ་འབར། གོས་ཀྱི་བྱ་བྱང་ལྷ་བ་ལྷ་བ་ཏུ་གཡུག་བ།
ལྷ་ལྷེ། ལྷེ་བ་ཚུང་དུ། ཁ་བ་ལྷ་བ་ལྷེ་བ་ཏུ་འབར།
ལྷབས། གངས་གནས་ཤིག།
ལྷབས་སེ་ལྷ། གཡོ་ཚུལ་ལས་བསྡོད་སྐངས་ཤིག། ཚུང་གིས་གཡོས་པའི་དར་ལྷེ་ལྷབས་སེ་ལྷ།
མེ་ལྷེ་ལྷབས་སེ་ལྷ་བ་འབར་བ།
ལྷམ། ཀོ་བ་དང་རས་སོགས་ཀྱིས་བཞོས་པའི་རྒྱང་བ་སྡོད་བྱེད་བྱེད་ཆས། ཀོ་ལྷམ་ཡུ་ཐུང་། ལྷམ་
གོག་སོ། ལྷམ་བཟོ། ལྷམ་རུལ་ནང་ནས་ངེ་དན། མི་དན་ཁ་ནས་གཏམ་དན། ལྷམ་དན་ཡང་མུ་
ཏོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱང་སྡོད་དང་། རྒྱང་པའི་ཤིང་རྒྱ། བཅག་ལྷམ། མཆེལ་ལྷམ། ཆེར་
མ་སྐྱད། ཞབས་ཐུག་སོག་པན་བཅས་སོ།
ལྷམ་གོ། ལྷམ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་གོ་བ།
ལྷམ་གོག་རྒྱང་པར་བྱོན་བྱ།

ལྷམ་ཀྲ། ལྷམ་གྱི་དོག་པ།

ལྷམ་གོག་ [ཡུལ་]ལྷམ་གྱི་མིང་། ལྷམ་གོག་ཨ་ཀྲད་ལ་མ་ལྟོས། ཞབས་ཤོ་འབྱུང་ཁུངས་ལ་ལྟོས།
ལྷམ་གྱི་ཁར་ས། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་གྱི་ཆ་ཤས་གོང་མའི་མིང་། ཁ་དོག་དམར་པོ། རྒྱ་རས་ཆའི་རིགས།
ལྷམ་གྱི་གདོང་བཅག་ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་གྱི་ལྷམ་སྒྲ་ནས་ཁ་རས་བར་འཛོག་རྒྱུའི་ཆ་ཤས་ཞིང་ཕྱ་ལ་
རིང་བ་ཞིག་གི་མིང་།

ལྷམ་གྱི་སྒྲ་སྒྱ། གདོང་བཅག་གི་ངོས་སུ་སྒྲོང་སྒྱུད་དམར་མེར་ལྡང་གསུམ་གྱིས་བྲན་པའི་འཇའ་
རིས་གྱི་མིང་།

ལྷམ་གྱི་ཕྱིར་སྒྲོར། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་སྒྱུད་ཁུག་ངོས་གྱི་ཆ་ཤས་ཚུང་དུ་ཞིག་གི་མིང་། ཁ་དོག་
དམར་པོ། རྒྱ་རས་ཆ་སོགས་ཅི་རིགས་གང་དགོས་སྐབས་ཐོབ་དང་བསྐྱུན་དགོས།

ལྷམ་གྱི་འབྲུ་བྲན། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་གྱི་འོག་ནས་བཙུགས་པའི་ཆ་ཤས་རིམ་བ་གཉིས་པའི་མིང་། ཁ་
དོག་དམར་པོ་དང་། རྒྱ་ཀོ་བ་དང་། ལྷམ་བྲུ་དང་། འགོ་སྒྲུལ། གོ་ཅི། རྒྱག་སོགས་རིགས་སྒྲ་
ཆོགས་ཡོད།

ལྷམ་གྱི་ཡོང་བ་གྲ། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་ནས་བཙུགས་པའི་ཆ་ཤས་རིམ་བ་གསུམ་པའི་མིང་། ཁ་དོག་
ནག་པོ་སྒྲོ་ནག་གང་དུང་། རྒྱ་ཀོ་བ་དང་། རས་ཆ། རྒྱག་ནག་སོགས་གང་རིགས་ཡོད་པ་རེད།
ལྷམ་རྒྱང་། ལྷམ་ལ་དོག་པ་གསར་བ་དོག་རྩེས་ནང་ལ་རྒྱུང་བྱེད་ཤིང་ནས་ལ་ཟེར། དེའང་ལྷམ་
གྱི་མདུན་དུ་བཅུག་ཡས་ལ་རྒྱུང་མགོ། ཕྱི་ཉིང་ཕྱོགས་སུ་རྒྱུང་བྱེད་ལ་ཕྱི་རྒྱུང་། དེའི་བར་
བཅུག་ཡས་ལ་རྒྱུང་ཅན་སྒྲ། དེ་དག་སྐྱུན་མོང་གི་མིང་ལ་ལྷམ་རྒྱུང་ཟེར།

ལྷམ་རྒྱང་ས། བོད་ལྷམ་གསར་བ་བཟོ་ཆར་དུས་ནང་ནས་པར་རྒྱང་ཆེད་ཤིང་གིས་ལྷམ་དབྱེ་བས་
དང་འཇའ་བ་བཟོས་ཡོད་པ་ཞིག་

ལྷམ་སྒྲོ་གྲ་ཅན། ལྷམ་ཡུའི་སྒྲོ་གྲ་ཅན་ལྟ་བུ།

ལྷམ་སྒྲོག་ ① བུས་མོའི་འོག་ངོས་ནས་ལྷམ་གྱི་ཁ་རས་ཐོག་ཏུ་སྒྲོག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོག་ཐག་གི་མིང་།

② ལྷམ་ཡུའི་ཉར་སྒྲོག་བྱེད། རིང་བ་སྐྱེད་རགས་དང་། རྒྱང་བ་ལྷམ་སྒྲོག་ཡན་ཆད་གོ་བསྐྱར་བུས།
ལྷམ་མགོ། ལྷམ་ཡུའི་ཕྱི་ངོས་སུ་རིས་ཆ་རིམ་བ་བཞི་ཡོད་པའི་འོག་ནས་བཙུགས་པའི་ཁ་དང་པོའི་

མིང་། རྒྱ་དམ་གོ་བ་བཅོས་བ་ལ་གོས་མགོ་སྒྲུབ་བཅོས་བ་ལ་འབའ་མགོ་སྒྲུབ་བུའི་ཕྱིར་
རས་ཀྱིས་གཡོག་ནས་བཅོས་བ་ལ་རས་མགོ་མ་ཟེར། འདི་ལ་སྤྱི་རིགས་གསུམ་ཙམ་ཡོད།
ལྷམ་ལྷགས། ལྷམ་མཐེལ་ཟད་སྐྱོབ་ཀྱི་ལྷགས་གཟེར།
ལྷམ་འངའ་ཆེན། ལྷམ་བོད་ཀྱི་སྤྱད་གཤིག་ལྷམ་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་གི་མིང་།
ལྷམ་འངའ་ཆེན་ཐོན་པོ། ལྷམ་བོད་ཐྱེ་བ་གཞུང་གི་གྲང་བཀའ་ལྷོན་གྱིས་རྒྱ་ལུ་ཆས་སྤྱོས་སྤྲེལ་
ཕྱོན་བའི་གཟབ་ལྷམ་གྱི་རིགས་ཤིག
ལྷམ་ཉེ་བའི་རིན་པོ་ཆེ། འཁོར་ལོས་སྤྱར་བའི་རྒྱལ་བོའི་ལྷམ་ཞིག
ལྷམ་ཏྲ་ཐོན་མ། ལྷམ་བོད་ཀྱི་ལྷ་ལྷམ་གྱི་གཟབ་ཕྱོན་ལྷམ་ཞིག
ལྷམ་ཐག ལྷམ་སྤྱོག་དང་དོན་གཅིག
ལྷམ་མཐེལ། ལྷམ་གྱི་མཐེལ་ལམ་རྟོག་པ།
ལྷམ་རྟོག ལྷམ་མཐེལ་གྱི་ཟད་སྐྱོབ།
ལྷམ་རྟོག་ཅིག ལྷམ་ཞབས་ཐུག་པོ་བྱས་ནས་བཅེགས་བ་ལ་གོ
ལྷམ་སྒྲ། ལྷམ་མགོའི་མདུན་གྱི་ཐོག་ངོས་སུ་མཛེས་ཆེད་དུ་བཅོས་བའི་སྒྲ་འབྲུང་ཞིག་གི་མིང་།
ལྷམ་སྒྲ་བསྐྱར་བ། ལྷམ་གྱི་སྒྲ་བསྐྱར་བ་སྟེ་འགྲོ་བ། རང་ལུས་ནས་ལྷམ་སྒྲ་བསྐྱར་ཉེ་ས་ཆག་ཞན་ལ་ཕྱིན་པ།
ལྷམ་པ། གྲུ་བཞི་ཁ་གང་། གྲུ་བཞི་ལྷམ་པ། གྲུ་བཞི་ལྷམ་པ་ལོ་ལྷ་བ།
ལྷམ་སྒྲ། [ལུས་]ལྷམ་གྱི་ལུ་བ་བཅོ་བྱེད་སྒྲུབ་བ།
ལྷམ་སྒྲ་མ། རས་སྒྲ་མས་བཅོས་བའི་ལྷམ།
ལྷམ་བྱ་རྒྱུང་གཤེར། སྤོན་འབྲུ་ཞིག
ལྷམ་བྱ་གཤེར། ལྷམ་བྱ་རྒྱུང་གཤེར་གྱི་བསྐྱུས་ཆོག
ལྷམ་མེ། ལུན་ཆགས་བའི་རྣམ་པ་སྟེ། ལྷམ་མེར་གནས། རི་བོ་ཅིང་ཀང་མཐོ་ཞིང་ལྷམ་མེར་མཐོན་
ཞེས་བ་ལྟ་བུ།
ལྷམ་མེ་བ། སྤྱ་གསལ་ལམ་མེ་བ། སྤྱ་ལྷམ་མེ་བ། ལྷམ་མེ་ལྷང་རེ།
ལྷམ་མེ་ལྷན་ནེ་ལྷང་རེ། བརྗེད་བ་དང་གསལ་བ་དང་བག་ཐེབས་བ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་བྱུང་པར་ཅན།

ལྷ་མེད། བཟིང་བའི་མངོན་ཚུལ་ཞིག་ འོད་སྟོང་ལྷ་མེད་འཕྲོ་བ།
ལྷ་ཁང་། ལྷ་ནང་ལ་བཞག་སྐྱེའི་ལྷ་མ་གདན།
ལྷ་ཐོས་བ། སྐྱད་བཅེས་ཐོས་མཐེལ་དང་དེ་ལ་ཡུ་བ་བསྐྱར་བའི་ལྷ་མ།
ལྷ་མཐོ་བ། ཀྱང་བར་གྱི་ལྷ་མ་མཐོ་མཁན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོ་སྟབས་མཁན་དང་ལྷ་མ་
མཐོ་མཁན་ནོ།།

ལྷ་ཡུ། ལྷ་གྱི་ཡུ་བའི་ནང་ཁའི་ལྷ་མ་བུའི་མིང་།
ལྷ་རས་ཐོས་སྐད་མཐེལ་མ། ལྷ་རས་ཐོས་གྱི་མཐེལ་དུ་གོ་བའི་རྟོག་པ་བརྒྱབ་བའི་རིགས།
ལྷ་ལྷ་མ། འོད་འབར་ཚུལ་ལས་འཕྲོ་ཚུལ་ཞིག་ མེ་ལྷ་ལྷ་མའབར། འོད་ཟེར་ལྷ་ལྷ་མའབར།
ལྷ་མས། ཁང་མའམ་ཐམས་ཅད།
ལྱེད་སྐད། སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དེ་སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་ལྷ་ཡུལ་དུ་ཆོས་གསུང་བའི་སྐད།

ལྱེད་གར་མཁན། ལྷ་ཡུལ་གྱི་གར་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་དཔྱད་བའི་སྟེ་མཐོ།།
ལྱེད་སྦྱོ་མཁན། ① དབྱངས་ཅན་མ། ② ལྷ་ཡུལ་གྱི་བུ་མོ་སྦྱོད་བྱངས་མཁན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་
ལ་སྐབས་གསུམ་བའི་སྦྱོད་བྱངས་མཁན་དང་། སྦྱང་སྦྱངས། དེ་བ། དེ་བ་སྦྱེས། དབྱངས་སྦྱོག་
བ། དབྱངས་སྦྱེས་མོ་བཅས་སོ།། ③ ལྷ་ཡུལ་གྱི་ཕེ་མང་མཁན།

ལྱེད་འཕྲོ་བ། ལྱེད་སྦྱེ་འཕྲོ་སེམས་ཅན།
ལྱེད་རྒྱབ་ཡོལ། ལྱེད་བཞུགས་ཁྱིའི་རྒྱབ་ཡོལ།
ལྱེད་རྒྱལ་ཆེན། ① ཁངས་བ་དང་བརྒྱ་བྱིན། ② རྒྱལ་ཆེན་སྟེ་བཞི། ③ སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན།
ལྱེད་རྒྱལ་པོ། ① སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན། ② ཁངས་བ་དང་བརྒྱ་བྱིན། ③ རྒྱལ་ཆེན་སྟེ་བཞི།
ལྱེད་སྦྱོན་མེ། [མངོན་མེ]ག
ལྱེད་རྒྱལ། བདག་བསྐྱེད་སྐབས་ཀྱི་རང་ཉིད་ལྱེད་སྦྱར་གྱུར་བར་གསལ་བའོ།།
ལྱེད་མངོན་རྟོགས། ལྱེད་བསྐྱེད་ཆོག
ལྱེད་རྩ་ཅན། [མངོན་བརྒྱ་བྱིན།]

ལྷའི་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན། འདུལ་བ་ལུང་ ལས། རྒྱུ་དང་བསེལ་དང་ཡང་དང་ཞེས། འཇམ་
དང་རྫོ་དང་བསེལ་བ་བདེ། འདི་དག་གི་མེད་ལྷ་ཡི་ཆུ། ཡིད་འོང་ཡན་ལག་བརྒྱད་དུ་འདོད།
ཅེས་སོ།། མའི་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་ནི། དེ་ཉིད་ ལས། གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་བ་དང་།
རྒྱུ་དང་བསེལ་དང་རྫོག་བ་མེད། འཇུང་ན་ལྷོ་ལ་མི་གཞོད་དང་། མགོན་བ་ལ་ཡང་བྱམས་བ་
སྟེ། འདི་དག་ཡན་ལག་བརྒྱད་ལྷན་ཆུ། ཞེས་བ་སྟེ། ༡ རྒྱུ་དང་དང་། ༢ བསེལ་། ༣ ཡང་། ༤
ཞེས། ༥ འཇམ། ༦ རྫོ། ༧ གཙང་བ། ༨ འདྲེ་བཅས་སོ།།

ལྷའི་འཛིག་རྟེན། ① འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ་ས་རྒྱ། ② [མངོན]མཐོ་རིས།
ལྷའི་ལྷོན་ཤིང་། ① དབག་བསམ་གྱི་ཤིང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱ་མཆོ་སྟེས་དང་། དབག་
བསམ་ཤིང་། མན་དུ་ར། ཡོངས་འདུ་ས་བརྟོལ། ཡིད་མོས། ལེགས་བྲལ། ཏ་རི་ཅན་དན་བཅས་
སོ།། ② ལྷ་ལུལ་གྱི་ཤིང་སྟེ།

ལྷའི་བུང་བ། ལྷ་རྣམས་བུང་བའི་ཆུ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བུང་ཅི་དང་བདེ་འཇུང་རོ།།
ལྷའི་ཐིག་ཚད། རྒྱད་སྟེ་རྣམས་གྱི་གཞུང་ལས་བསྟན་པའི་ལྷ་སྟེ་དབངས་ཞེང་ཆེ་ཆུང་གི་ཐིག་ཚད།
ལྷའི་ཐོ་ཡོང་། མི་མིན་གནས་སའི་རྟེན་མཁར།

ལྷའི་དག་བྱེད། [མངོན]ཆུ་བོ་གརྒྱ།
ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། རྒྱ་རྒྱུད་གྱི་སྒོམ་པ་དེ་ཉིད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རྒྱ་རྒྱུད་ལྷ་བྱུག་གི་སྒོ་ནས་
བདག་ཉིད་ལྷ་བསྐྱེད་པའི་མདུན་དུ་ཡེ་ཤེས་བ་སྟེན་བྱངས་ཤིང་རྗེ་ཁོལ་གྱི་ཆུལ་དུ་བལྟས་
ནས་དངོས་བྱུང་སྟེན་པའོ།།

ལྷའི་བྲང་སྲོང་། ལྷའི་སྟགས་འཆང་ངམ་སྒོམ་ཆེན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་རྒྱས་བ་དང་། མཆུ་
ལས་སྟེས། མེ་སྟེན་བྱ་བཅས་སོ།།

ལྷའི་བདག་པོ། ① སངས་རྒྱས་ཤིག་གི་མཆོན། ② [མངོན]ཆངས་པ།
ལྷའི་མདོ་ཅུང་དུ། ལུང་ཐུན་ཆེགས་གྱི་ལེའུ་ཆེག་སྟོང་ཉིས་བརྒྱ་དགུ་བརྒྱ་པོ་དགུ་བ།
ལྷའི་འདུན་ས། ལྷ་འདུ་ཞིང་འཛོམས་པའི་གནས།
ལྷའི་ནབ་བཟལ། བ་སྟེ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་

སྒྲིའི་གནས། ① ཉམ་མཁལ། ② རི་རབ་ལྷན་པོ། ③ སྒྲིའི་ཡུལ།
སྒྲིའི་གནས་བཞི། བསམ་གཏན་བཞི།
སྒྲིའི་རྩ་བའི་མངོན་ཤེས། དཔག་ཚད་བརྒྱ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་སྒྲ་རགས་མངོན་སུམ་དུ་སྒྲིམ་པ།
སྒྲིའི་དཔལ། ① སངས་རྒྱལ་ཤིག་གི་མཆོན། ② སྒྲིའི་སྒྲིབས་འབྱོར་བུན་སུམ་ཆོགས་པ།
སྒྲིའི་སྒྲིན། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆི་འཕོ་བ་དང་སྐྱེ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཐེག་ཆེན་
སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ།
སྒྲིའི་བུའི་བདུད། བདུད་གཞན་གསུམ་ལས་འདས་པའི་དགེ་བ་ལ་བར་དུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་
འདོད་སྒྲིའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ། བདུད་རྫོག་ལས། སྒྲ་བུའི་བདུད་ནི་དཀར་པོ་སྟེ། སེམས་
ཅན་ཆོས་སྤངས་ལས་བྱེད་པ། ཅི་ཡང་མེད་པའི་གནས་སུ་ནི། རྩ་བུད་དཔུང་དང་སྒྲུལ་བ་
བཅས། ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རོ།
སྒྲིའི་བུའི་བདུད་སྟེ། བདུད་དང་པོ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལས་མི་འདུལ་བར་བྱེད་པའི་རྩམ་གཤེད་ལྟ་བུ།
སྒྲིའི་བུའི་བདུད་རགས་པ། གཞན་འབྲུལ་དབང་བྱེད་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ལྷག
སྒྲིའི་སྒྲ་མ། [མངོན] ① གཟའ་བུར་བུའི་མངོན་བརྗོད། ② སངས་རྒྱལ།
སྒྲིའི་དབང་པོ། བརྒྱ་བྱེན།
སྒྲིའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱེན་ལ་བརྩམས་པོ་བཞི། ཆེ་བ་ལ་མཆོམས་མ་ལ་བུ་བརྩམས་ཡོད། དེ་ལོག་ཆེ་
མཆོམས་མ་ལ་ཉི་ཆེའི་བུ་བདུན་ཡོད། དེ་ལོག་ལ་ཅི་ཀ་ལ་བྲག་པོའི་བུ་བདུན་ཡོད། རྩང་བ་ཡེ་
སྟེང་མ་ལ་སྟོབས་ལྷན་གྱི་བུ་བྲག་ཡོད། དེ་ལྟར་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས། བརྒྱ་བྱེན་རང་དང་སུམ་ཅུ་
ཅ་གསུམ་ཞེས་གསུངས་སོ།།
སྒྲིའི་མིག་ཉིང་འཛིན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་པ།
སྒྲིའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས། མངོན་ཤེས་བྲག་གི་ནང་གསེས། ད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་ཐ་ག་རིང་སྤང་རི་
སྟེང་བ་དང་། ཤིན་པ་གང་སྟེས་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་དང་དུས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བའི་
ལྟོག་སྒྱུར་རྣམས་མཐོང་ཞིང་ཤེས་པའོ།།
སྒྲིའི་མེ་ཏོག་ ① ལྟ་ཡུལ་གྱི་མེ་ཏོག་ ② [མངོན]ལི་ཤིའི་མིང་ཞིག

ལྷའི་དཔག་དཔོན། དབང་ཕྱག་གི་བྱ་ཆུང་གཏོང་བྱག
ལྷའི་སྒྲན་པ། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲན་བཅས་པ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གོང་མ་སྦྱེས་དང་། བསྐྱར་སྦྱེས།
མཐོ་རིས་སྒྲན་པ། རྣམ་འབྲེད་བྱ་བཅས་སོ།

ལྷའི་གཙོ་མོ་གསུམ། ཆངས་པ་དང་། དབང་ཕྱག་དང་། བྱ་བ་འབྲུག་བཅས་སོ།
ལྷའི་ཆལ་བཞི། ཤིང་རྩ་སྒྲ་ཆོགས་ཅན་དང་། ལྷ་བ་འགྱུར་ཆལ་དང་། འདྲེས་པའི་ཆལ་དང་། དགལ་
བའི་ཆལ་རྣམས་སོ།

ལྷའི་ཆོན་རིས། [མངོན]འཇའ་ཆོན།
ལྷའི་ཐེང་རིང་། [མངོན]ནས་མཁལ།
ལྷའི་ཡང་ལྷ། ① སངས་རྒྱས་སྤྱི་འཇའ་ཆོན། ② [མངོན]ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ།

ལྷའི་རི་མོ། [མངོན]རི་རབ།
ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས། ལྷའི་འདིག་རྟེན་ཁོ་ན་བརྒྱུད་དེ་སྦྱེ་བ།
ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྦྱེ་བ། དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་འཛིན་དང་གསེས། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཁྱད་
པར་ཅན་གང་ཞིག་འདོད་ལྷ་བྱ་གཤོག་བྱང་གི་རྟེན་ལ་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པ་དེ་ལྷ་ར་ལན་གཉིས་
སྦྱེས་ནས་དང་པོའི་ལྷའི་རིགས་དེའམ་གཞན་ལྷ་པོ་གང་བྱང་ལ་སྦྱར་ན་ལས་འདའ་བའོ།

ལྷའི་རིས། ལྷའི་རྒྱུད་དམ་ལྷའི་གས།
ལྷའི་ཤིང་། ① ལྷ་ཡུལ་གྱི་དཔག་བསམ་ཤིང་སོགས། ② [མངོན]ཤུག་པ།
ལྷའི་གསལ་སྒྲང་། བསྐྱེད་རིམ་སྒོ་སྒྲོལ་ལྷའི་ཞལ་ཕྱག་དང་རྒྱན་ཆ་ལུགས་སོགས་མ་
འདྲེས་པར་བཀྲ་ལམ་གྱིས་གསལ་བའི་སྒྲང་བ།

ལྷའི་ལྷ། ① སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན། ② [མངོན]ལྷ་ཀྱུ་ཐུབ་པ།

ལྷ་ད། ལྷ་ལ།

ལྷ་ར་སྒོད། [མངོན]ལྷ་མིན།

ལྷ་ར་ཡག་དཔོན། ལྷ་ར་ཡག་ལྷན་འབྲུག་གི་མིང་ཞེས་གྲང་གསུམ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་
༡༧༧༧པོར་འཛམ་གང་ཆོས་རྩེ་རྒྱལ་བ་བཟང་གིས་བྱག་བཏབ་མཛད། གྲུབ་མཐའ་འཛིན་པ་

ཡིན། ད་ལྟར་པ་ཐོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྟར་གཡའ་འབྲེར་བསྐྱིས། ཡག་ས་ནས་གཡའ། ལྷག་ས་ནས་བསྐྱིས་ཏེ་ཐབས་འཆོལ་བའི་གཏམ།
ལྷས། འབྲོག་པའི་ལྷགས་ར། འབྲོག་པའི་ལྷགས་ལྷས།
ལྷས་བཀའ། [མངོན]པར་ཅན་གྱི་མཆོ།
ལྷས་བསྐྱོས། [རྫིང]དབང་ཐང་།
ལྷས་བསྐྱོས། [མངོན] ① ལས་སྐྱལ། ② མངའ་ཐང་ངམ་དབང་ཐང་།
ལྷས་ནང་། འབྲོག་པའི་ཐོག་བཏགས་སའི་གནས་སོགས་ལ་ལྷས་ནང་ཟེར།
ལྷས་ཁྱི། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་གཙུང་པོ་ལོག་ལྷ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
ལྷས་ཁྱིན་གྱི་བརྟལ་ཁྱགས་ལ། ཤ་མི་ཟ་བ་དང་། འོ་མ་མི་འཐུང་བ། ལན་ཚུ་མི་ཟ་བ། གོས་བྲས་
ཕིང་བྱབ་པ་མི་གྲོན་བ། དགོན་པར་མི་གནས་པ་སྟེ་ལ།
ལྷས་མ། ཚུན་པོ་བསྐྱས་མ། སྐྱ་ལྷས་མ། སྟེང་རགས་ལྷས་མ། སྤ་ཐག་ལྷས་མ།
ལྷས་ཅེན། [མངོན]ནས་མཁལ།
ལྷས་ར། ལྷགས་ཀྱི་གནས་ར་བ། ར་རི་ལ་བཏང་ཡང་དོན་ལྷས་རར་ཆང་དགོས།
ལྷས་ལུང། ལྷས་ར་ནས་བྱུང་བའི་ལུང།
ལྷིང་། གཡོ་འགལ་མེད་པའམ་བརྟན་ཆགས་པའི་དོན་ཏེ། རི་པོ་ལྟར་ལྷིང་བ། ལྷིང་འཇགས་སུ་
གནས། འཆོ་བ་ལྷིང་པོ་ཞིག་ཡོད།
ལྷིང་སྐྱ། ལྷང་གིས་སྟེང་པའི་སྐྱན་ནད་ལྷིང་འཇགས་པོ་མེད་པ་ཞིག་སྟེ། པོ་ལོང་སོགས་ཀྱི་གནས་
སུ་བརྟན་པོ་མེད་པར་འཕྱོ་ལྷིང་འཕེལ་འབྱི་བྱེད་པ་ཞིག་
ལྷིང་ཆགས། ལྷིང་པའམ་བརྟན་པོར་གྱུར་བ། ལས་ཀྱིས་ལྷིང་ཆགས་ནས་ལྷིང་དལ་ལ་གནས། ཟིང་
འཇུག་ལྷིང་ཆགས་ནས་ཞི་བདེའི་གོ་སྐྱབས་ཐོབ།
ལྷིང་འཇགས། ལུས་ཟང་ཟིང་དང་བྱ་བ་ཟང་ཟིང་བྱ་བ་བ། རོ་ལོག་ཟིང་འཇུག་ལྷིང་འཇགས་སུ་གཏོང་བ། ལྷི་
ཆོགས་ཉིན་བཞིན་ལྷིང་འཇགས་སུ་གྱུར་བ། ལྷིང་འཇགས་བཟོ་བ་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།
ལྷིང་ནག། ལྷིང་པོ་དང་ནན་པོའི་བསྐྱས་ཆོག་མི་གཞི་ལྷིང་པོས་བྱ་བ་དོན་བྱས་པས་ལས་དོན་ལྷིང་ནན་བྱུང་།

མྱིང་པོ། མྱིང་བ་དང་འབྲ།

མྱིང་བ། ཞི་ཞིང་དུལ་བ་དང་འདྲོག་འཕྱུ་བ་མེད་པ་ལས་ཆབ་ཚུ་བ་མེད་པ། རྟ་མྱིང་པོ། མི་མྱིང་བ། སྤྱོད་
ལས་མྱིང་བ། ཟུ་བ་མྱིང་བ་རྟན་གསུམ། བྲེལ་བྲེལ་འཆབ་འཆབ་མེད་པ་ལྟེ་སྤྲད་ཆ་མྱིང་པོ་བྲུས་ན་
གོ་བཟད་ལེགས་པར་འཕྲོད་ཡོང།

མྱིང་བབས་པ། ཟེང་ཆ་འཇགས་པ། མྱོད་པོར་གྱུར་པ།

མྱིང་ཅ། ཁྲག་ཅའི་ཤེ་བྲག་མྱོད་ཅ།

མྱིང་མྱིང་། ཞི་ཞི་མྱིང་མྱིང་ཞེས་འབྲུག་ཅོད་ལ་སོགས་པའི་ཟེང་ཆ་དང་བྲལ་བ།

མྱིངས། བས་དང་འཁེའུ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིང་པ་གསར་པ་བཟོ་བའི་དོན། ཕྱིང་པ་མྱིངས་སྐབས་འཕྱར་
ཁུ་མང་ཅམ་བླག་དགོས། ལྟ་བུ།

མྱིས་གེ་སྤྱ་བ་སྤྲུགས་པ་མཉེན་མ་ལ་མྱིས་གེ་ཟེད། དེ་ཏུས་ཏེ་རྒྱད་པ་བྲུས་པ་ལ་མྱིས་སྤྲད་ཞེས་མེད་
ཐག་ཤེད་སྟོལ་ཡོད།

ལྷ། ཡན་ལག་དང་དུམ་བུ། ལྷ་ཆེ་བ། ལྷ་ཆུང་བ། མ་ལག་གི་ལྷ་མི་འཕྲོད་པ། ཅ་འཇུགས་ལྷ་འཕྲོད།
བར་མཆོམས་ཀྱི་ལྷ་ཐེབས་པ། དུས་ཆོད་སྤྱི་ལྷ་མི་ལྷ་ཐེབས་པ། འཁྲུག་ལྷ་དུ་གསེས་པ།

ལྷ་མགོ་བར་མཆོམས།

ལྷ་འགྲིག་པ། ①དངོས་པོ་དང་ལས་དོན་སོགས་ཁུངས་འགྲིག་པ། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ཡན་ལག་ཆང་མ་ལྷ་
འགྲིག་པ། ②སྤྲུལ་འགྲིག་པ། ལས་དོན་མང་པོ་ལྷ་འགྲིག་པ། དུས་སྐབས་སྤྱི་ལྷ་འགྲིག་པ།

ལྷ་ཁྲིག་ཡན་ལག་དང་དུམ་བུ་པན་ཚུན་ཁྲིག་པ། བང་ལེབ་པན་ཚུན་ཁ་སྤྲོད་ལྷ་ཁྲིག་ཤེད་པ། འཕྲུལ་
འཁོར་ལྷ་ཁྲིག་པ།

ལྷ་བསྐྲིགས་པ། ཆ་ལག་སོ་སོ་བ་རྣམས་གཞི་གཅིག་དུ་བསྐྲིགས་པ།

ལྷ་ཆ། ཡན་ལག་གི་ཆ་ཤས།

ལྷ་ཆས། མྱོག་སྤྲད་འཕྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བ་རྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྲད་ཅིག་སྟེ།
དཔྱིན་སྤྲད་components ཟེད།

ལྷ་ཆུང་། ལྷ་ལྟེ་དུམ་བུ་ཆུང་བྲས། ཉིང་ལག་གི་ལྷ་ཆུང་། འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆུང་།

ལྷ་ཆེན། ལྷ་འུ་རུམ་བྱ་ཆེ་བྲས། ཀྲང་ལག་བཞིའི་ལྷ་ཆེན། འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆེན། ལྷ་རྩུང་མང་པོ་
ལྷ་ཆེན་དུ་བསྒྲིགས།

ལྷ་ཆེན་བཅུ་གཉིས། ལྷ་ཞེས་དུམ་བུའི་མིང་ཡིན་པས་དཔེར་ན་བྱ་མོན་ས་མཁྱིག་མའི་བར་དང་།
དུམ་མོན་ས་མའི་བུའི་བར་ལྷ་བྱ་རུམ་པའི་ལྷ་དུམ་བཅུ་གཉིས་ལ་ཟེར་རྟེ། རྫོང་འབྲུང་འབྲུལ་གྱི་
ལྷ་མིག་ལས། ལག་མགོ་གཉིས་དང་ཐེ་ངར་གཉིས། དབྱང་རྒྱ་གཉིས་བཅས་ལག་པར་དུག
རྒྱ་མགོ་གཉིས་དང་ཐེ་ངར་གཉིས། རྒྱ་རྒྱ་གཉིས་བཅས་རྒྱ་པར་དུག བསྐྱོམས་པས་ལྷ་ཆེན་
བཅུ་གཉིས་སོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་སྤྲལ་དུམ་བུའི་བར་མཆོམས།

ལྷ་ཅིས། [ཡུལ་]ཞིང་ཁའི་སོན་འགྲོ་ཅི་སྤངས།

ལྷ་ཆིགས། ཡན་ལག་གི་དུམ་བུའི་ཆ། ཀྲང་པའི་ལྷ་ཆིགས།

ལྷ་མཆོམས། ཡན་ལག་གི་དུམ་བུའི་བར་མཆོམས།

ལྷ་རུས། རུས་ཆིགས་གྱི་ལྷ་འུ་རུམ་བྱ། ལྷ་པ་པའི་ལྷ་རུས། རྟེན་གྱི་ལྷ་རུས།

ལྷ་ལག་ཡན་ལག་གས་ཆ་ཤས། འབྲུལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་སྒྲིག་པ། ལུས་གྱི་ལྷ་ལག་ལྷ་ལག་ཆེ་རིགས།
ལུག་བཞི་གཡང་ལ་ལྷ་ངས་ན། ལྷ་ལག་ཆང་བ་ཁག་པོ་དེ།

ལྷ་བཤེག་དུམ་བུ་ཁ་སྤལ་བ། ཤིང་སྒྲོམ་སྒྲིང་པའི་ལྷ་བཤེག་བ། ལྷ་བཤེག་བསྐྱར་བསྒྲིག་

ལྷག་① མར་འབྲུང་བའམ་སྟོད་པའི་དོན་རྟེ། ལྷ་བ་ལྷག་པོར་གྱོན། ② ཡི་གེའི་གངས་ལ་ཆད་བཟུང་
མེད་པའི་ཙོམ་གྱི་འགྲེ་སྤངས་ཤིག་སྟེ། ལྷན་རག་གི་ལུས་ལ་བཅད་ལྷག་སྟེལ་མ་གསུམ་ཡོད་
པའི་ལྷག་པ། དཔེར་ན། ཀྲང་བ་མེད་པའི་ཆིག་རྒྱུན་ནི་ལྷག་པའོ་ཞེས་པ།

ལྷག་གེ་བ། ལུང་དུ་འབྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཞིག་གོས་ལྷག་གེ་བ། མྱོད་ཁོག་ལྷག་གེ་བ།

ལྷག་བརྒྱབ་པ། རྟེན་རགས་སོགས་དམ་པོར་མི་སྟོད་པ།

ལྷག་ཆ། དམ་པོར་མི་སྟོད་པའི་ཆ་ཤས་དེ་ཉིད།

ལྷག་པ། ཆིགས་བཅད་མིན་པའི་ཡི་གེ་དམ་པོ་མ་ཡིན་པ། རྒྱ་རགས་ལྷག་པ་ཞིག་བཅུངས་ཏེ་སྒྲིན་པ།

ལྷག་པར་བཤད། ① ཆིགས་བཅད་མིན་པའི་དཔེ་ཆ། ② འཁོལ་ཙོམ་གོ་བདེ་ལྷག་པར་བཤད་པ།

③ སྐད་ཆ་ཞིབ་ཅིང་རྒྱས་པར་བཤད་པ། སྤྱི་ལོ་ཡོང་རྒྱུ་གནས་ཚུལ་ལྟག་པར་བཤད་པ།
ལྟག་པོ། ① འཕོལ་པོ། འཆོ་བ་ལྟག་པོ། འཕོལ་ལྟག་ ② འོག་ས་པོ་དང་ལྗོད་པོ། འགྲོ་སོང་ལྟག་པོར་
གཏོང་པ། ལག་པ་ལྟག་པོ། གོས་ལྟག་པོར་གྱུར་པ། དགོས་ཆ་ལྟག་པོར་གཏོང་པ། ལྟག་པོར་
བཤད་པ། ③ ཆོད་འཛིན་མེད་པ། སྤྱོད་ལམ་ལྟག་པོར་གནས་པ། ཉམས་ཐག་པས་མཆི་མའི་
རྒྱུ་ལྟག་པོར་འབབ་པ།

ལྟག་པོར་བཤད་པ། ཆོད་འཛིན་དམ་པོས་མ་བཅིངས་པའི་སློན་ས་བཤད་པ།
ལྟག་མ། ཆིག་ས་བཅད་མེན་པའི་ཡི་གེའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལྟག་པ་དང་འདྲ།
ལྟག་སྒྲིལ། ལྟག་གིས་ལྟག་སྒྲིལ་ཞེས་སོགས་ཐོགས་པ་མེད་པར་གནང་བའམ་སྤྱོད་པ།
ལྟག་ཆིག་ ཀྱང་པར་མ་བཅད་པའི་ཆིག་ལྟག་པ།
ལྟག་ཡངས་དོད་མ། དོད་མ་ཡངས་ཤིང་ལྟག་པར་བྱེད་པ།
ལྟག་ཡངས་པོ། ལྟག་ཁྲིམས་སོགས་དམ་པོ་མེད་པ།
ལྟག་ཤིག་གེ་བ། དོག་པོའམ་དམ་པོ་མེན་པའི་སྤྱོད་དེ་བ། མདུད་པ་ལྟག་ཤིག་གེ་བ་དེ་ཕྱོལ་བ་སྒྲ།
ལྟག་ལྟག་ འཕོལ་པོ་དང་ཡངས་པོའི་རྣམ་པ་ཞིག་ འཆོ་བ་འཕོལ་འཕོལ་ལྟག་ལྟག་བྱུང་པ། བན་ཚུན་
ཞལ་མོལ་ཞིབ་ཞིབ་ལྟག་ལྟག་གནང་པ། གོ་བ་སྤྱད་ལྟག་ལྟག་ཤིག་ཤིག་ལེགས་པོ་ཞིག་བྱེད་
ཏུ་བྱུང་། གང་མོ་ལྟག་ལྟག་གོད་པ།

ལྟག་མ། ① ལྟག་པའི་སྐུལ་ཆིག་གི་འདྲི་སྒོལ་གཞན་ཞིག་ ② མང་བའམ་བར་མཚམས་མེད་པའི་
དོན་ཏེ། སྐད་ཆ་ལྟག་ས་པར་བཤད། ཐས་གོས་ལྟག་ས་པར་སྤྱི་ན། ③ ལྟག་གི་སྐུལ་ཆིག་ལ་
ལྟག་ས་འདྲི་བའང་ཡོད།

ལྟག་ས་པ། ① ཆིག་ས་བཅད་མེན་པའི་ཡི་གེའི་དོན་དུ་གོ་བའི་ལྟག་པ་དང་འདྲ། ② ལྟག་པོ་དང་དོན་གཅིག་
ལྟག་ས་མ། འོག་ས་གཅིག་དུ་མ་བཅིངས་པའི་སེལ་བྱ་བ་སོ་སོ་སྟེ། སྤྱ་གཞུག་ལྟག་ས་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྟག་ས་ཆིག་ ལྟག་ཆིག་དང་འདྲ།
ལྟག་ས་ལྟག་ས། ལྟག་ལྟག་དང་འདྲ།
ལྟང་། ལྟང་གི་འདས་པ།

ལྷུང་བ། ལྷུང་ས་བ། ལྷུང་བ། ཟག་པ། སྐར་མདའ་ལྷུང་བ། གཡང་སར་ལྷུང་ས་ནས་སྟོག་དབང་ཆད།
རྟེན་ལས་ལྷུང་ས་ནས་མགོ་ལོ་བཀས། ཐང་གི་རྩོད་ལྷུང་ས་ནས་རུམ་གྱི་ཁྱོ་ལྷུང་བ། འོབས་སུ་ཐངས་
གཅིག་ལྷུང་ན། ཤེས་རབ་ཐངས་གཅིག་འཕེལ་ཡོང།

ལྷུང་བའི་མ། སྟོ་བུར་གྱི་མཆོན་སོགས་ལས་བྱུང་བའི་མ་རིགས་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ཆོན་ཤ་རུས་གཉིས་
ཀ་བཅད་ནས་ཆིགས་བྲལ་ནས་ལྷུང་བའི་མ།

ལྷུང་བཟེད། རྒྱ་རྩོད་ལྷགས་གང་རུང་། ཁ་དོག་བྱ་རོག་མིག་བཞིན། དབྱེ་བས་སྟོང་ཕྱེད་བཀས་པ་ལྟ་
བུ། ཆེ་ཆད་འབྲས་ཡ་ཁྱོར་རེ་གསུམ། རྒྱུང་ཆད་ཡ་ཁྱོར་སོ་གཉིས། དེའི་བར་འབྲིང་ཆད། རྒྱུང་
ཆད་འདི་དག་སྟོང་ས་རྣམས་ཀྱི་ལྷུང་བཟེད་ཆེ་ཆད་དོ། ལྷུང་བཟེད་མི་འཕྱོག་ ལྷུང་བཟེད་མི་
སྟོམ། ལྷུང་བཟེད་ཁ་གཡོགས། ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་སྟོད། ལྷུང་བཟེད་བུ་བ། ལྷུང་བཟེད་འཆང་བ།
ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་རུང་བ་ལ། རྒྱའི་རུང་བ་ས་རྩོད་ལྷགས་གསུམ་གང་རུང་ལས་བྲས་པ། ཁ་དོག་གི་རུང་
བ་བྱ་རོག་གི་མིག་ལྟར་ནག་པ། དབྱེ་བས་ཀྱི་རུང་བ་སྟོང་ཕྱེད་བཅད་ལྟར་རྒྱས་པ། ཆོ་གའི་སྟོ་
ནས་རུང་བ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའོ།

ལྷུང་བཟེད་ཀྱི་ཤུག་ རྩས་ཀྱི་ཤུག་ཀྱི་ནང་གསེས་ཤིག་སྟེ། ལྷུང་བཟེད་བྱུང་བྱིན་གྱིས་མ་བརྒྱབས་
པར་ཞག་བརྩ་འདས་པ་ན་ཞག་བརྩ་འཆང་སྤང་གི་ལྷུང་བ་འབྱུང་བའོ།

ལྷུང་བཟེད་བསྐྱམས་པ། ལྷུང་བཟེད་ནང་ཚུ་རྒྱགས་ཏེ་བཤམ་བའི་མིང་།

ལྷུང་བཟེད་འཆང་བའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལྷུང་བཟེད་
ཞག་བརྩ་འཆང་བའོ།

ལྷུང་བཟེད་བསྐྱིགས། ལྷུང་བཟེད་མང་པོའི་བདམས་སྐྱིགས།

ལྷུང་བཟེད་སྟོད་ཚུལ་བརྩ་བཞི། ཉེས་བྲས་ཀྱི་སྟེ་ཆོན་དུག་པ་ལ། དགེ་སྟོང་གཞན་གྱི་ལྷུང་བཟེད་ལ་
འབྲུ་བ་དང་། ལག་པ་ཟས་ཀྱིས་སྐྱགས་པས་ཚུ་སྟོད་ལ་རེག་པ་དང་། གཞན་ལ་ཟས་ཀྱིས་
སྐྱགས་པའི་ཚུ་གཏོར་བ་དང་། བྲིམ་བདག་ལ་མ་རྩིས་བར་ཟས་དང་འབག་པའི་ཚུ་བྲིམ་དུ་འཕོ་
བ་དང་། ཟས་སྐྱག་ལྷུང་བཟེད་ནང་རྒྱགས་པ་དང་། ལྷུང་བཟེད་འོག་སྐྱིགས་མེད་པར་ས་རྩེན་
སྟེང་བཞག་པ་དང་། དཀའ་གཟར་དུ་བཞག་པ་དང་། གད་ཁ་དང་། གཡང་ས་དང་། དཀའ་གཟར་

དུ་ལྷུང་བཟེད་འཁྱུ་བ་དང་། ལངས་ཏེ་འཁྱུ་བ་དང་། འབབ་ཆུ་དག་པོའི་རྒྱན་ལས་ལྟོག་སྟེ་ལྷུང་
བཟེད་ཀྱིས་ཆུ་བརུབ་སྟེ་བརུ་བཞིའོ།

ལྷུང་བཟེད་དབྱར་འདལ། ལྷུང་བཟེད་འཛོགས་སྐྱོར་སྟེགས་ཏེ། ལྷུང་བཟེད་ཞབས་སྟེགས་ཀྱང་ཟེད།
ལྷུང་བཟེད་ལྷག་པོ་འཆང་བའི་སྤང་བ། སྤང་ལྷུང་སུམ་ཅུའི་ནང་གསེས། རང་ལ་ལྷུང་བཟེད་ཆད་ལྷན་
ཡོད་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་ཉི་དུ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལྷུང་བཟེད་བཅའ་ནས་ཐོབ་པའོ།

ལྷུང་ཡས། གངས་གནས་ཕྱིག

ལྷུང་ལྷུང་། ཆུ་ཐུན་འབབ་སྤངས་དང་འབབ་སྤྱ། འབབ་ཆུ་ལྷུང་ལྷུང་དུ་འབབ་པའི་སྤྱ་དང་འབྲ་བར་སྤྱ་
བ། གཙང་བམིལ་ཆུ་རྒྱན་ལྷུང་ལྷུང་འབབ།

ལྷུང་ལྷུང་སྤྱ་འབྲེན། [མདོན]འབབ་ཆུ།

ལྷུངས་པ། ལྷུང་པའི་འདས་པ།

ལྷན། ① རང་རམ་ཤུགས་སམ་རང་བཞིན། མ་བཅོས་ལྷན་གྲུབ། ལས་དོན་འབད་མེད་ལྷན་ཀྱིས་
འགྲུབ་པ། ② བོངས་ཆོད་དང་གཏོས་ཆད། གཟུགས་བྱང་ལྷན་ཆེ་བ། ཁང་པའི་བྱ་ཁྲིན་ལྷན་
ཆེ་བ། ③ གཟི་བརླེད། ཉི་ཆེའི་འོད་མདངས་ལྷན་ཆེ་བ།

ལྷན་ཀྱིས་གྲུབ། དོན་གོང་མཆུངས།

ལྷན་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པའི་ཡིད་བྱེད། ཡིད་བྱེད་བཞིའི་ནང་ཆོན། སེམས་གནས་དགུ་པའི་
སྐབས་སུ་བར་ཡང་མི་འཆད་ཅིང་ཚོལ་བ་ཡང་རྒྱན་པར་བསྟེན་མི་དགོས་པར་འབད་མེད་དུ་
འཇུག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན།

ལྷན་གྲུབ། ① ལྷན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ་འབད་མེད་རང་བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པ། ② རྫོང་ཞིག་པོད་རང་སྤྱོད་
སྤོངས་ཀྱི་སྤྱ་པའི་བྱང་དོས་འབན་ཡུལ་དན་ཅུའི་ཆུ་རྒྱད་ན་ཡོད་ཅིང་། རྫོང་མི་དམངས་སྤིང་
གཞུང་དེ་པོད་མདོ་ན་ཡོད།

ལྷན་གྲུབ་མཁར་ཤུལ། དེ་སྤའི་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་གནས་ཡུལ་རི་སྟེང་གི་མཁར་ཤུལ་དེ་རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༥༡༩ ལོ་ཡན་དེ་སྤའི་པོད་སྟེ་པ་ གཞུང་གི་ལྷན་གྲུབ་རྫོང་གནས་ཡུལ་
ཡིན་པ་དང་། ཐོག་བཅེགས་དགུ་ལྷན་ཀྱི་མཁར་དབུས་དམར་པོ་དང་། མཐའ་སྐྱོར་དཀར་པོ།

མཐར་ཐུང་གི་ལྷགས་རི་ཆེན་པོ་ཞིག་བཅས་ཡོད་པ་དེ་ལོ་རྒྱུ་མ་ལུན་རིང་ལྡན་ལ། རྒྱུ་པ་ལྷོགས་
 གི་རྟ་མཁ་དང་ཉེ་འགྲམ་གྱི་རྒྱ་མིག་མ་བཅོས་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ལ། བཀའ་བྱའི་དབང་བསྐྱར་དང་།
 ལྷག་ལུང་བས་འཕན་ལུལ་འཛིན་སྟོང་། དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་དབང་བསྐྱར་བཅས་གང་གི་དུས་
 ལུ་ཡང་དེ་གར་གནས་གཞི་བྱས་ནས་འཇུགས་སྐྱབ་རྒྱ་བསྐྱེད་དང་ཉམས་གསོ་ཐངས་འགའ་
 འས་བྱས་ཐོག་རིག་དངོས་འཁོར་ཆེན་ཡང་ཡོད་འདུག དཔམས་གཙོའི་བཅོས་བསྐྱར་སྐབས་
 ལྷན་བྱུང་རྫོང་མི་དཔངས་མིང་གཞུང་འཇུགས་རྒྱུའི་ལས་དོན་ཡང་དེ་གར་བྱས། རིག་གསར་
 སྐབས་ཕྱི་ནང་ཆང་མ་གཏོར་བར་བརྟེན་ད་ལྟ་བུར་ལུས་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད།

ལྷན་གྲུབ་མང་པ། བོད་ལ་ལྟ་རྟེན་ན་དར་བའི་ལྷོས་གར་ཆོག་ལས་པ་ཞིག

ལྷན་གྱིས་བཀོད། ① འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་པོ་མི་གསལ། གྲུ་མཐའ་དགོ་ཕྱགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་པོད་དང་སྤྱོད་སྤོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མདོ་སྤྱང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷན་འབྲེལ་དཔོན། ② འཕ་ལྷན་འབྲེལ་པའི་ཕེད་ལྷན་གྱི་མོ་༡༧༩༧ལོར་ལྷན་འབྲེལ་སྐུག་ས་
རམས་པ་ཤེས་འཕ་འབྲེལ་པ་བཟང་། ལྷན་མཐུང་དཔེ་ལྷན་པ་ཡིན། ད་ལྷན་དང་འབྲེལ་
ལྷན་ཆབ་མདོ་ས་ལྷན་ལྷན་ཁམས་ཆོད་ཆོད་ས་ལྷན་ཡོད།

ལྷན་ཁྲུང་ཆོས་པ་དེ་དགོན། དགོན་པ་འདི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཅམ་ལ་ཡུལ་འདི་གྲ་གེ་
 རྒྱལ་པོའི་མངའ་ལོག་ཚུད་ནས་ས་གནས་ཀྱི་དཔོན་པོ་ཨང་པས་སྦྱིན་བདག་ཤུས་ནས་བཏབ་
 པར་བཤད། དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་ནས་འབྲུག་པ་བགའ་བརྒྱད་ཀྱི་དགོན་པ་
 ཆགས། དུས་རབས་བཙུང་པའི་ནང་ལ་ས་སྐྱ་རོང་ལུགས་ཆགས། དུས་རབས་བཅུ་གེ་པའི་
 རྟོད་ཅམ་ནས་དགེ་ལུགས་པས་དབང་བསྐྱར་ཤུས་པར་མངའ་འི་ས་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལས་
 གསལ། ཤུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མངའ་འི་ས་ས་ཁུལ་རྩ་
 རྟོག་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱི་ལུང་ཐོད་ཀྱིས། གསུང་ལྷགས་ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད། བཞོན་ལྷན་ཙན་
ལང་བཅས་སུ་ཐོབ་པའི་གདམས་པ་སྟེ། ཐོན་པའོ་སྤྲི་མིང་གསུམ་པ་བསྒྲུག། དངོས་གཞི་
གནད་གསུམ་དང་ཐོན་པ་བཞི་ལ་ཤོམས་པ་བསྒྲུག། ལྷང་པ་བཞི་རིམ་གྱིས་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་ཆོས་

ཅན་སྒང་པའི་རོས་ནས་ལྷན་གྲུབ་ཀྱིས་གདོས་བཅས་འོད་གསལ་དུ་བྱངས་པར་བྱེད་པའོ།
ལྷན་གྲུབ་རིག་འཛིན། སྐུགས་རྟེན་མའི་ལས་བཟོད་ཚུལ་རིག་འཛིན་རྣམས་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ།
མི་སྒྲོབ་པའི་ལས་བསྐྱུས་ཏེ་མཐར་འབྲས་སྟེ་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྗེས་འཆང་གིས་ས་ཐོབ་པའོ།
ལྷན་ཆགས། བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་རང་ག་གིས་ཡག་པོ་ཞིག་སྟེ། རི་བོ་ལྟར་ལྷན་ཆགས་པ། སྒོ་བ་
ཁང་དུ་སྒོ་བ་མ་རྣམས་ལྷན་ཆགས་སེ་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
ལྷན་ཆགས་པ། བརྟན་ཅིང་མི་གཡོ་བའི་ཉམས་དང་ལྷན་པ།
ལྷན་ཆེ་བ། ① གཟི་བུ་ཆེ་བ། ② གཏོས་ཆེ་བའམ་བོངས་ཆེ་བ།
ལྷན་སྐྱུག་གིན་ཏུ་མཐོ་ཞིང་གཏོས་ཆེ་བའམ་མཁེགས་པ། མངའ་ཐང་ལྷན་སྐྱུག་གསེར་རི་འབྲ། རི་
པོ་བརྟན་ཞིང་ལྷན་སྐྱུག་པ།
ལྷན་སྤངས་བདུད་ཅི་འགྲུར་མེད། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ནང་གཙང་ལྷན་སྤངས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། དགྲུང་
ལོ་ཆུང་དུའི་དུས་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་དབྱིས་བྱིན་བར་སྦྱངས། རོ་ནང་
སྤྱུལ་པའི་སྟེ་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པའི་ཐ་སྟོན་པ་དང་། རྒྱུད་བཞི་རྟག་བརྟན་པར་མ་བར་དུ་བརྟོ་བའི་
དོད་མ་དང་ཞུས་ཆེན་མཛད། གསུང་ཚེས་ཡང་བྱང་བ་ཡབ་སྐུ་གི་བཞེད་པ་གཙོ་བོ་སྟོན་པ་
གསོ་བ་རིག་པའི་ལག་ལེན་ཀུན་གྱི་སྤྱིང་པོ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་སོགས་མཛད།
ལྷན་སྐྱུག་བཞི་ཅིང་མཛེས་པ། སྐྱུ་གཟུགས་ལྷན་སྐྱུག་ལྷན་པ། སྤྱིང་ཆལ་ཉམས་དགའ་ལྷན་སྐྱུག་པ།
ལྷན་སྐྱུག་པ། བཞི་དུ་ཆགས་པའི་རོ་མཆོང་དང་ལྷན་པ།
ལྷན་པོ། རི་རབ་ཀྱི་མིང་སྟེ་རི་གཞན་ལས་ལྷན་ཅིང་བཞི་དུ་ཆགས་པས་ན་ལྷན་པོ་ཞེས་བྱའོ། ལྷན་
པོ་ཆུ་ཡིས་ཁུབ་དོགས་མེད། ལུང་ཆེན་རྒྱང་གིས་ཁྱེད་དོགས་མེད།
ལྷན་པོ་བཅེགས་པ། ① ལིན་ཏུ་མཐོ་ཞིང་བཞི་དུ་ཆགས་པའི་རི། ② སངས་རྒྱུས་ལེག་གི་མཆོད།
ལྷན་པོའི་གྲུབ་ཆ་རིན་ཆེན་བཞི། རི་རབ་ལྷན་པོ་ནི་ཤར་ཤེལ་དང་། ལྷོ་བྱི་རྩ། ཁུབ་པར་རྩ་ག་བྱང་
གསེར་ལས་གྲུབ་པས་སོ།།
ལྷན་པོའི་རྒྱ་ཆད། ལྷན་པོའི་སྤྱིང་གི་རྒྱར་སྤོང་སྐྱུག་ལྷན་པ་བྱ། ས་དཀྱིལ་དང་སྤྱད་མཆོམས་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱར་
སྤོང་སྐྱུག་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པས་དཀར་ཡོལ་བསྐྱར་བ་ལྟར་སྤྱིང་གཡེལ་བའི་ཁ་མཆོམས་ནས་ཤམ་བུ་

བཏགས་པ་ལྟར་བྱེ་ནད་དུ་ཡོད་པའི་རྩ་ལྟ་སྒྲུལ་པོར་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐྱོར་ཞིང་འབྱུང་བ། ནད་
མ་ལས་རིམ་བཞིན་བྱེ་མ་རིང་བའི་རྩ་བྱེ་མ་དང་བསིལ་རིའི་ཅེ་མཉམ་པ་གནས་སོ།

ལྷན་པོའི་འཕང་ཆད། དུས་འཁོར་ལྟར་ན། ལྷན་པོ་འཕང་དུ་དཔག་ཆད་འབྱུང་ཕྱག་གཅིག་ནི་ས་
དཀྱིལ་ནས་ལྷན་པོའི་ཅེའི་བར་གྱི་ཆད་ཡིན། ཞེད་པ་ནས་མགྱོན་པའི་འོག་གི་བར་གྱི་སྒྲ་གང་
དེ་གོ་ལའི་གཞི་འཁོར་བའི་གནས་སོ། །དེའི་སྤྱིང་རིམ་བཞིན་ལྷན་པོའི་མགྱོན་པ་སྤྱོད་ཕྱག་ཉེར་
ལ། ལྷན་པོའི་གདོང་སྤྱོད་ཕྱག་ལྟ་བུ། གཙུག་ཏོར་སྤྱོད་ཕྱག་ཉེར་ལྟ་སྤྱོད་མས་བས་འབྱུང་དུ་
ལོངས་པ་ཡིན་ཅོ།

ལྷན་པོའི་རྩ་ལྟ་ལ། དེ་རབ་ལྷན་པོར་བཅེངས་པའི་རྩ་ལྟ་པོ་སྤྱིང་མ་ཁ་འབྱུང་ལྟ་བུ་ཆུང་རིམ་ནད་གྲེན་
དུ་བཏྲེགས་པ་ལྟར་རྩ་སྤྱིང་མས་འོག་མ་བཀའ་བའི་ཆུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་ལྟ་བཞི་ཁ་ཁྱེར་གྱི་
ཐད་ཀར་དཔག་ཆད་སྤྱོད་ཕྱག་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་དེས་སྒྲུབ་ཁོངས་ཀྱི་འོག་མཐའ་ནས་རྩ་བའི་
འགྲམ་སྤྲེགས་ལ་ཐུག་པའི་བར་དཔག་ཆད་སྤྱོད་ཕྱག་བཙུ་བྱག་ཡོད་པ་དེའི་ཐུར་འབྱུང་བའི་རི་
དང་ཐད་ནས་ཡོད།

ལྷན་ཅེ། རྩོད་ཞིག་ བོད་རང་སྤྱོད་ལྟོངས་ཀྱི་སྤྱོ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྩོད་མི་དམངས་སྤྱིད་གཞུང་དེ་སྤྱིད་
ཐར་དུ་ཡོད།

ལྷན་ཅེ་གཞུང་ཆ། འབབ་ཆ་ཞིག་ ཆུ་འགོ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྟོངས་ཀྱི་མཆོ་སྤྱད་རྩོད་ཁུལ་ནས་བྱུང་
ཞིང་། ལྷན་ཅེ་རྩོད་ཁུལ་དུ་བྱ་ཡུལ་ཆུ་དང་འཛོམས་ནས་སྤྱང་རྩོད་ཁུལ་དུ་འབབ། སྤི་པ་འཁྱུའི་
ཡན་ལག་ཅིག་ཡིན།

ལྷན་ཡས། ཁངས་གནས་ཤིག

ལྷབ་ཁྱོན་རྒྱག་ ལྷབ་ཁྱོན་རྒྱབ་ཡང་ཟེར་ཏེ། སྤྱོད་གོས་ཕྱ་ཐུང་མ་བརྒྱུད་པར་དབྱེང་མགོ་གཉིས་ལ་
ལྷབ་པོར་ཁྱོན་བ།

ལྷམས། ཕྱ་གྲུ་ཆགས་སའི་སྤྱོད་མངལ་གྱི་ཞེས། ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སྤྱ་ཆགས་བ།

ལྷམས་འཇུག་ མངལ་དུ་ཕྱ་གྲུ་འཁོར་བ།

ལྷམས་སྤྱ་ཞུགས། མངལ་དུ་ཆགས་བ།

ལྷར།དངོས་པོ་དུས་བྱ་ཁ་ཤས་འབྲེལ་མ་བྱད་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་བྱལ་བའི་དངོས་པོ་གང་དེའི་བར་
མཆམས་ཀྱི་དུས་བྱ་དག་གི་མིང་ཡིན། དཔེར་ན། ལྷགས་ཐག་གི་ལྷར་ཁ་ཤས་འཛོར་འདུག་མོ་
འདི་ནང་གི་ལྷར་ཁ་ཤས་ཆང་གི་མིང་འདུག་ལྟ་བུ།

ལྷར་པོ། བཙོན་པ་ཆེན་པོའམ་དོ་ཁུར་ཆེ་བའི་དོན་དུ་གོ་བའི་རྩར་པོ་དང་འབྲ།

ལྷར་བཙོན། རྩར་བཙོན་དང་འབྲ།

ལྷར་ཆིགས། དངོས་པོ་གཉིས་འབྲེལ་མཆམས་ཀྱི་ཆིགས། དཔེར་བའི་ལྷར་ཆིགས། ཀྲང་བའི་ལྷར་
ཆིགས་ལྟ་བུ།

ལྷར་ལེན། ལྷར་ལེན་པ་དང་གཅིག

ལྷར་ལེན་པ། སེམས་ཅེ་གཅིག་གི་སྟོན་པ་དང་དུ་ལེན་པའི་དོན། བཙོན་པ་ལྷར་ལེན་པ། འབད་པ་
ལྷར་ཆངས། སྟོབ་སྟོང་ལ་འབད་པ་ལྷར་ལོངས་ཤིག་ལྟ་བུ།

ལྷས་ཐེངས་པ། ཆོད་ཐིག་པ། ལས་དོན་འདི་ད་དུང་ལྷས་མ་ཐེངས་པ། ཉམས་སྟོང་ཇི་ལྷར་ཆེ་བ་དེ་
ཙམ་གྱིས་ལྷས་ཐེངས་པ་ཡོང་།

ལྷེ་པ། ལྷེ་བ་ལྷེ་བ།

ལྷེན། ① བང་འདབས་དཀྱིལ་གྱིས་ཨ་བུམ་སྤབ་མོ། ② བང་དཀྱིལ་ནང་དུ་བཞེབས་ས། ལྷེན་ན་བ།

ལྷེན་ལྷན། མ་ཞུ་བེ་སྤབས་འཕེལ་བ་དེ་རྒྱང་གིས་གོང་བྱར་བསྐྱེལ་བའི་ལྷེན་གྱི་མིང་།

ལྷེན་ན། བད་ཀན་རིགས་དུག་གི་ནང་གསེས་ཤིག

ལྷེན་སྒ། ལྷེན་རུས་དང་དོན་གཅིག

ལྷེན་རུས། བང་རུས་ཀྱི་མཚུག་མ་བུམ་རུས་འབྱར་པོ།

ལྷེན་གསང་། ལྷེན་སྒའི་ཅེ་ནས་ཆོན་གང་གཞལ་བའི་གནས་སུ་ཡོད་པའི་མེ་བཙའི་གསང་ཞིག་སྟེ།
དེར་མེ་བཙའ་བཞག་ན་མ་ཞུ་བེ་སྤབས་འཕེལ་བ་སོགས་མེ་རྩོད་ཉམས་པ་ལ་མན།

ལྷེ་བ། ① ཆལ་བ་དང་དུམ་བུ། རས་ལྷེ་བ། ཤོག་ལྷེ་བ། ② ཏཱེལ་སྟོ་བྱར་དུ་འཆི་བའི་ནད་རིགས་ཤིག

ལྷེ་བ་བེ། ལེབ་མོའི་རྣམ་པ་ཞིག་མལ་དུ་ལྷེ་བ་བེ་ཉལ་བ།

ལྷེ་བ་ལྷེ་བ། ① ལྷམ་རས་ཤོག་བུ་སོགས་ཀྱི་ཆལ་བུ་རྒྱང་རྒྱང་། ཤོག་བུ་ལྷེ་བ་ལྷེ་བ་ཅིག་བཞོག་པ།

སྒྲུལ་རས་སྒྲེབ་ཅིན། ② ག་ཤོག་རྩལ་མེད་པའི་འབྱུར་སྒྲུང་ས། གྲེའི་བྲག་ཅིག་ག་ཤོག་པ་སྒྲེབ་
སྒྲེབ་ཀྱིན་འདུག ③[ཡུལ་]དབྱགས་གཏོང་ལེན་སྐབས་ཀྱི་འགྲུལ་ཚུལ།

སྒྲེབ་ས། ལྷ་བས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

སྒྲེས། སྒྲེམ་མེ་བ་དང་འདྲ།

སྒྲེམ་མེ་ག། འགྲུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྲེ་བྲག་ཅིག་མེ་སྒྲེ་དམར་སྒྲེམ་མེར་འབར། དབྱགས་སྒྲེམ་མེར་བསྐྱད་འདུག

སྒྲེམ་སྒྲེས། སྒྲེམ་མེ་བ་དང་དོན་གཅིག

སྒྲེས། ལྷ་ས་ལ་ལྷོས།

སྒྲེའུ། བྲང་དཀྱིལ་ཀྱི་མིང་སྒྲེ་ཏུན་ཏོང་གསོ་རིག་ཡིག་ཆ་ལས་ཀུ་མཛེང་གཉིས་ཀྱི་བར་བྲང་གི་སྒྲེའུ་
ཀྱི་བ་ཀྱི་བ་པོ་དབྲེ་བའི་མཚམས་སུ་བཏབ་ན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།

སྒྲོ། ① རྩོགས་བཞིའི་གས་ཤིག་སྒྲེ་ཤར་དུ་ཁ་གཏོད་སྐབས་ཀྱི་གཡས་ཤོགས། ② སར་བོད་ཀྱི་
ཡབ་འབངས་རུས་བྲག་ནང་གསེས་ཀྱི་རུས་ཤིག

སྒྲོ་སྐར་བདུན། མཚུ་དང་། བྲ། དཔོ། མེ་བཞི། ཉག་ག། ས་རི། ས་ག་ནམས་སོ།

སྒྲོ་ཁ། ས་ཁུལ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོངས་ཀྱི་སྒྲོ་རྒྱུད་ན་ཡོད་ཅིང་ས་ཁུལ་འདིའི་བྲང་རྒྱུད་ན་ཡར་
སྐྱངས་གཙང་པོ་གཞུང་དུ་འབབ་ཅིང་། སྒྲོ་རྒྱུད་ན་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རྒྱུད་ཡོད། འདིའི་ཁོངས་སུ་སྒྲེ་
གཏོང་དང་། ཟངས་རི། བྲ་ནང་། བོད་དཀར། རྒྱ་ཆ། སྒྲང་། འཕྱོངས་རྒྱས། རྒྱ་གསུམ། སྒྲོ་བྲག་
མཚོ་སྒྲ། ལྷན་ཅེ། མཚོ་སྒྲང། སྒྲ་དཀར་ཅེ་བཙས་རྫོང་ཁག་བརྒྱ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་ས་ཁུལ་ཀྱི་
ལས་ཁུངས་དེ་ཅིང་ཐང་དུ་ཡོད།

སྒྲོ་སྒྲོ། ① ཁང་བ་སོགས་ལ་སྒྲོ་མང་པོ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་རྩོགས་ཀྱི་སྒྲོ། ② གསོན་གཤིན་ཀྱི་སྦྱང་ཆོག་
བྲ་ཡུལ་རྒྱུད་སྒྲེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོ།

སྒྲོ་རྒྱུད། སྒྲོ་རོས་སམ་སྒྲོ་རྩོགས།

སྒྲོ་བྲེ་བོ་ལྷང་། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ལྷགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༠ལོར་མར་པ་ལོ་རྒྱ་བས་བྲག་བཏག་བྲུབ་
མཐའ་བཀའ་བརྒྱུད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ཁྲོང་སྒོ་ཁ་ས་ཁུལ་སྒྲོ་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

སྒྲོ་བཟོད། ཉི་མ་ལ་མཚོན་ན་དབྱར་ཉི་མོ་གནས་འཁྲིག་པ་སོགས་ཁྲིམ་ཆེ་བྲག་ལ་ཉི་མ་སྒྲོ་བཟོད་དེ།

ཉེན་རྒྱུ་དང་མཆོད་རྒྱུ་ལོ་ལོ་བཞུགས་སོ།།
ལྷོ་བཀོད་མཐར་ཐུག་དཔུན་ཉེ་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་གི་སྐབས། སྤྱི་ལོ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆེས་གཅིག་
དང་། ཉེར་གཉིས། ཉེར་གསུམ་ལ་འདྲེས་པའོ།།
ལྷོ་གཉའ་ཞེ་ཡག་པོའི་སྤྱི་གཙང་གི་འདས་གཞོང་པ་ཆོལ་ནས་ཅེས་པའི་ལྷོ་ཕྱོགས་གཉའ་ནམ་གྱི་
ས་མིང་ཞིག་
ལྷོ་ལྷོ། ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ལྷོ་ཆ་དང་སྤང་ཆ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ།
ལྷོ་ལུག། ལྷོ་དང་ལུག་གི་མཆོམས་ཕྱོགས།
ལྷོ་ལུག་འདྲའི་འདུན་ས། ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ལྷོ་ལུག་ལྷ་བེ་ཆོལ། འདི་ལ་ཡུལ་སྐད་འགའ་ཞིག་ཏུ་
ལྷ་བའི་ཆོལ་ཞེས་པའི་སྤྱི་གཙང་ས་ཁྱད་སྤྱོད་ལོད། དོན་དུ་ནི་ལྷ་གས་པོ་རྒྱུ་དང་ལྷ་ས་གཙུག་
ལག་ཁང་གཉིས་བར་གྱི་ནགས་ཆོལ་ནང་དུག་ཤིང་གི་སྤོང་པོ་རྒྱུ་གཅིག་ཡོད་ས་དེར་མཆོད་མོ་ལྷ་
འདྲེ་རྒྱལ་ས་འཆོགས་ས་ཡིན་ཅེས་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་མང་པོར་གསལ།
ལྷོ་ལུག་ཕྱོགས་སྤོང་། སྤོང་པོའི་རྒྱལ་པོ།
ལྷོ་ལུག་ཡུགས་མའི་འར་རྒྱུ་སྤོང་ལུག་གི་ཕྱོགས་གཙང་པོའི་འགྲམ་གྱི་རི་རྒྱུད་ཕྱི་ག་བ་དུ་ཅན་
གྱི་གཟུགས་དབྱེ་བས་དོད་པ་དེ་ཡིན་པར་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ལོང་སོགས་ལོ་རྒྱུས་
མང་པོར་གསལ་ཞིང་། དེ་ནི་དེར་སང་བྱ་སྤྱུག་དཀར་པོ་ཟེར་བའི་རི་དེ་ཡིན་པ་འགྲམ་སྤྱུངས་
རྒྱལ་གྱི་དགེ་འཕེལ་རི་ཅེ་ནས་བལྟས་ན་གསལ་པོར་མཐོང་།
ལྷོ་སྤྱི། ས་གཞི་རིལ་མའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ལུང་སྤྱི།
ལྷོ་སྤྱི། བོད་སྤྱི་བ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལྷོ་ཁ་ས་ཁུངས་ཀྱི་དོད་མ་ལས་ཁུངས་ཤིག་དང་གནས་ཡུལ་ཅེད་
ཐང་དུ་ཡིན་ཞིང་། རབ་ལྷུང་བཅོ་ལྷ་པའི་མེ་སྤྱུལ་སྤྱི་ལོ་༡༧༧༢ལོ་ནས་བཟུང་ལྷོ་སྤྱི་མཐའ་ཆེ་
གཅིག་བསྐོ་གཞག་བྱས་པ་དེའི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་གཞིས་ཅེ་སྤྱི་རྫོང་དང་འདྲ་མཚུངས་
ཡིན་པ་དང་། དེའི་མངའ་ཞབས་སུ་སྤྱི་གཙང་དང་། འཕྲོངས་རྒྱས། གོང་དཀར། དོ་བོ་མེད་གེ་
བསམ་ཡས། ཐངས་རྒྱུ་ལོ་ལོ་དགལ། མོན་རྒྱ་དབང་ལ་སོགས་པའི་རྫོང་གཞིས་ཁག་ཡོད།
ལྷོ་ཕྱོགས། ཕྱོགས་བཞིའི་ལྷོ་ཕྱོགས་ཉེ་ཞོགས་པར་ཁ་ཉེ་མར་གཏད་དེ་ལག་བ་གཡས་ཀྱི་ཕྱོགས།

ལྷོ་ཕྱོགས་བདག་པོ། [མངོན] ① སྐར་མ་རི་གྲི། ② ག་ཡིན་རྗེ།

ལྷོ་བལ་པོ་མྱང་སྤྱ། གཙང་ཁུལ་སྤང་གྱི་དྲུང་པ་སྤྲོན་ས་བཅིས་པའི་ལྷོ་ཕྱོགས་བལ་པོ་དྲ་གྱི་མཚམས་
མྱང་སྤྲོ་ཐེང་བའི་རི་རྒྱུད་ལ་ཐེང།

ལྷོ་བྱུ། ཁྱུག་ན། སྤྱུག་པའི་མིང།

ལྷོ་བྱར། སྤྱུག་པ་སྤྲོ་ན་བྱུ།

ལྷོ་བྱང་ན་བཙན་གྱི་འབྲུ་སྤང། ལྷ་སའི་ཐང་གི་ལྷོ་དང་བྱང་གཉིས་སུ་བཙན་གྱི་འབྲོ་ལམ་ཡོད་པ་
དང། དེ་ནི་ལྷ་སའི་མདུན་གྱི་བྱི་བྱི་ལུང་པའི་ཕུ་ནས་ཉང་བན་ཕུ་བར་གྱི་ལུང་ལྷུང་དེ་ཡིན་
བར་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་མེ་ཡོང་སོགས་ལོ་རྒྱུས་མང་པོར་གསལ།

ལྷོ་བྲག་རྫོང་ཞིག་སྤར་དོ་བ་རྫོང་ཐེང། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོ་དང་གྱི་ལྷོ་རྒྱུད་ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོའི་ལྷོ་
རོམ་སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་དཀར་པོར་ཡོད།

ལྷོ་བྲག་ཁོ་ཐེང། ལྷོ་བྲག་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁོ་མཐིང་ལྷ་ཁང་སྤྱེ། བོད་གྱི་ས་དབྱིབས་སྲིན་མོ་གན་
རྒྱལ་འབྲུ་བའི་བྲུ་མོ་གཡོན་པ་ལོན་པའི་ཆེད་དུ་བཞེངས་པ།

ལྷོ་བྲག་བྲུ་བ་ཆེན་ནས་མཁའ་རྒྱལ་མཚན། རྗེ་འདི་ཉིད་ལྷུང་ཕྱི་བྲུ་བ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་ལྔ་
པའི་མེ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་༡༣༩༩ ལོར་སྤྱི་བལྟམས། དགུང་ལོ་གསུམ་པ་ལ་ཕྱར་པའི་དབང་ཐོབ་བས་
རིགས་གྱི་མཁའ་འབྲོ་རྣམས་གར་བྱེད་པའི་སྤྲང་བ་ཤར་བས་གར་སྤྲར་གྱི་བྲུག་རྒྱ་མང་པོ་
མཁྱེན། དགུང་ལོ་བརྒྱ་པ་ལ་ཁུ་པོ་རྒྱལ་སྤྲས་བཟང་པོ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང། དགུང་ལོ་བརྒྱ་གཉིས་
པ་ལ་ཕྱར་པ་ཁོ་བརྒྱས་བསྐྱོར་བ་ཞིག་ལ་བསྐྱེན་པ་དུམ་རེ་མཛད་བས་དག་ཅུས་ཆེ་བའི་རྫོས་
སྤྱིག་པ་ལ་སྤྱུག་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པའི་ལྷོ་དང་སྤྲང་ས་ནས་བལྟམས་བས་ཞལ་དངོས་སུ་
གཞིགས། དགུང་ལོ་བརྒྱ་དགུ་པ་ལ་རྒྱ་མ་རིན་ཆེན་སྤྲང་གི་རྫོ་མ་བཟ་ཤིས་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་
བསྐྱེན་པར་རྫོགས། བྲུག་ན་རྗེ་རྗེ་བྲུག་བྲུ་བ་ཆེན་འདི་ཉིད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་དབུ་སྤྱི་ཕྱན་མོང་མ་
ཡིན་པ་བཞིའི་མཚོག་གཅིག་ཡིན་ཏེ། ལས་གྱི་དོ་རྗེ་རྫོ་མའི་མཚོག་རྫོ་བཟང་བྲགས་པ་སྤྱོད་
པའི་མཚོག་བདུད་ཅི་སྤྲོ་མཚོག་ཆོས་ཀྱི་མཚོག་ཅས་རྣམས་ཐར་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་དགུང་ལོ་
བདུན་ཅུ་པ་ལ་འཇམ་མགོན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དགུང་ལོ་སོ་དགུ་བཞེས་དུས་དང་མཇལ་ཞིང།

བཀའ་གདམས་དང་ཕྱག་ནོར་ལོ་ལོ་ཆོས་སྐོར་གནང་། བཟོ་བ་མཛད་པས་ཆོས་སྒྲེལ་མིང་ཡང་
བཟོ་དགོན་དུ་ཐོགས་ཤིང་དེའི་རིང་ལུགས་སུ་སྒྱུར། དགྲུང་གངས་དོན་བདུན་ལ་མེས་པ་
རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ཆུ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༩ ལོར་བན་པ་ཐེག་ཕྱིར་ཞི་བར་གཤེགས།

ལྷོ་ཁག་ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་དང་དོན་གཅིག་ཡིན།
ལྷོ་ཁག་ཀུན་མཁུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷོ་ཁག་རྫོང་ཁུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་སྤུང་ཞེས་པའི་
གོང་སྒྲེལ་འབྲས་དུ་ལྷོ་ཁག་ཤར་ཆུ་དང་འབྲེས་རྗེས་ལྷོ་ངོས་འབྲུག་ཡུལ་དུ་འབབ་པའི་ཆུ་ལོ།

ལྷོ་ཁག་འབྲས་པ། བོད་ལྗོངས་སྟག་ཅེ་རྫོང་ཁོངས། ར་ཤ་ཁུག་གོང་ཆོའི་ཉེ་འདབས་སུ་ལྷོ་ཁག་
འབྲས་པ་ཞེས་མཆོད་རྟེན་གསལ་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་རྗེ་ཅོང་ཁ་པའི་སླ་མ་ལྷོ་ཁག་ནམ་མཁའ་
རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གདུང་རྟེན་ཡིན་པར་གསལ་ཤིང་། མཆོད་རྟེན་དེའི་ཆགས་དབྱིབས་ནི་དབུས་
སུ་མཆོད་རྟེན་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མཐའ་སྐོར་དུ་མཆོད་རྟེན་མང་པོ་ཡོད་པ་དེར་རྒྱན་གཏན་ཕྱག་
སྐོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པ་ནི་དེ་གར་ཕྱག་སྐོར་བྱས་ན་གཟུང་དང་། རྒྱལ་གཟུང་། མཛེ་ལ་
སོགས་ནད་ངན་ནམས་ལས་ཐར་པའི་ཤོད་རྒྱན་འདུག་རིག་གསར་སྐྱབས་མཆོད་རྟེན་ཆོང་མ་
གཏོར་བཞིག་བྱུང་ཡང་དབུས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་དེའི་གཤམ་ཆ་རང་འཇགས་ཡོད་པར་རབ་བྱུང་
བཅུ་བདུན་པའི་ལུགས་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོ་མཆོད་རྟེན་ཉམས་གསོ་བྱས་པ་དང་། དེར་སྐྱབས་
ཕྱག་སྐོར་བྱེད་མཁན་མང་པོ་ཡོད།

ལྷོ་ཁག་མར་པ། མར་པ་ལོ་རྒྱ་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་གོས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།
ལྷོ་ཁག་ཤར་ཆུ། འབབ་ཆུ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་མཆོ་སྐད་རྫོང་གི་ལྷོ་རྒྱུད་ནས་འབབ་ཅིང་།
ལྷོ་ཁག་རྫོང་ཁུལ་དུ་ལྷོ་ཁག་ཀུན་ཆུ་དང་འབྲེས་རྗེས་ལྷོ་ངོས་ཀྱི་འབྲུག་ཡུལ་དུ་འབབ།

ལྷོ་འབྲུག་པ། འབྲུག་ཡུལ་གྱི་མིང་།
ལྷོ་མི་གཡེལ་དགོན། ལྱུང་ཐོབ་ཁམས་པ་མི་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གསལ་སྟོང་ཤོ་སྐོམ་གྱིས་བཏབ་པ་
ཟེར། དེས་ན་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ནང་སྐོར་ཞིག་ཡིན་དགོས། ལྱུང་མཐའ་འཕྱི་གུང་བཀའ་
བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ལྷུ་པོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ནང་ཆོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷོ་མ་ལ་ལ་བརྒྱུད། ལྷོ་མའི་ལྷོ་ཕྱོགས་དང་ཡར་སྤྱང་གཅིང་པོའི་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་ཡོད་པའི་ལ་

ཞིག་གི་མིང་།

ལྷོ་སྤང། ལྷོ་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་ཕྱེ་བའི་སྤང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ།

ལྷོ་ཆ་བ་རོང་། རྒྱ་མོ་རྩལ་ཆུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རོང་ཁུལ་འདི་དག་གི་སྤྱི་མིང་སྟེ། དེར་དུས་རྩ་ཡུལ་རྫོང་
དང་། མཛོ་སྤང་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་རོང་ཁུལ་འདི་དག་ཡིན།

ལྷོ་ཆོང་། ལྷ་དུས་ལྷོ་ཁའི་ཕྱོགས་སུ་རྒྱ་བ་བའི་ཆོང་།

ལྷོ་ཆོང་བྱང་སྒྲེལ། ལྷ་དུས་ལྱང་བ་ལྷོ་བྱང་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་ཆོག་བརྩེ་རེས་ལྷེད་པའི་ཆོང་།

ལྷོ་རྫོང་། བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་ཀྱི་ཤར་རྒྱུད་དང་རྒྱལ་མོ་རྩལ་ཆུའི་སྤྱོད་རྒྱུད་དུ་ཡོད། རྫོང་མི་
དམངས་མིང་གཞུང་དེ་རྩི་ཐོ་དུ་ཡོད།

ལྷོ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་། རི་རབ་ཀྱི་ལྷོ་ངོས་རྒྱ་མཚོར་ཆགས་པའི་སྤྱིང་ཆེན་འདིར་སྤྱེས་པའི་ཤིང་འཛམ་
བུའི་འབྲས་བུ་མཚོའི་ནང་དུ་ལྷུང་བ་ལས། འཛམ་བུ་ཞེས་པའི་སྤྱི་འབྲུང་བས་ན་འཛམ་བུ་དང་
འཛམ་བུ་ཤིང་དེས་མཚོན་པའི་སྤྱིང་ཡིན་པས་ན་འཛམ་བུའི་སྤྱིང་དང་། དེའི་བས་ཤིང་རྩ་ལྷ་བུ་
དང་། རི་རབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ངོས་དང་གཡས་གཡོན་གཉིས་དང་གསུམ་ལ་དབག་ཆད་སྤྱོད་ཐུག་
གཉིས་གཉིས་དང་། རོས་གཅིག་སྟེ་ཁོར་ཡུག་ལ་དབག་ཆད་ཕྱེད་དང་བཞི་ཡོད་དོ།

ལྷོ་ལུང་མ། ལུག་རྒྱའོ། མིང་གི་རྣམ་བྱངས་ལ་མཚན་མའི་ན་ཆོད་སྤྱེས་སོ།

ལྷོ་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣ་ཁང་། ལྷ་སའི་གཙུག་ཁང་བཞེངས་ཆེས་སུ་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་
བཞིའི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་རྣ་ཁང་འདི་དག་བཞེངས་པར་བཤད། གཞིམས་ཤག་རམ་
པའི་ཤར་ངོས་སུ་ཡོད། ད་ལྟ་དགའ་ལྷན་དགོན་གྱིས་བདག་པོར་གནང་བཞིན་ཡོད་ཀྱུང་མཐའ་
རིས་མེད་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་ལྷོངས་རྣ་ས་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷོ་རོང་ཆོས་འབྲུང་། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆའི་ལོ་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་ཆོད་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་རང་
གཞན་དང་པའི་གསོལ་འདེབས། ཞེས་པ་འདི་ནི། ཁམས་རི་བོ་ཆའི་ཆོས་རྩི་མི་གཡོ་མི་མགོན་
པོའི་ཞལ་སྤོབ་ལྷོ་རོང་དཔོན་ཆང་ཆེ་དབང་རྒྱལ་གྱིས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤པའི་མེ་སྟག་ལོར་
བརྩམས། འདི་ལ་རྩ་ཆག་ཆོས་འབྲུང་ཡང་ཟེད། རྩ་ཆག་ཆོས་འབྲུང་དང་། ལྷོ་རོང་ཆོས་འབྲུང་
ཟེར་བའི་དོན་ནི། ཆོས་པ་པོ་བཞུགས་ཡུལ་ལྷོ་རོང་དང་། དེ་ལས་ཁྱིམ་གཞིས་ཆགས་རྩ་ཆག་

སྒྲུབ་ཞེས་པའི་གྲོང་རྒྱུད་ནི་ལོང་པ་མ་ཟུང་ཡུལ་མིང་དཔེ་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན། བརྗོད་
དོན་གཙོ་མོར་བཀའ་བརྒྱུད་ཆེ་བཞི་རྩུང་བརྒྱུད་ཅེས་མཉམ་མེད་དུགས་པོ་རིག་པོའི་ཆེད་
གདམས་པ་དག་གི་རྒྱུད་འཛིན། རྩོད་མོང་མ་ཡིན་པའི་དམ་པའི་སྤྲེལ་ཆེན་སོ་སོའི་རྣམ་ཐར་ཞིག་
ཡིན། མདོར་བསྟུས་ན། བཀའ་བརྒྱུད་ཟླ་མ་སོ་སོའི་སོ་རྒྱས་གནད་བསྟུས་ཞིག་ཡིན།
སྤྱོད་ལ། སྤྱོད་ལམ་ཟེད། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱོད་ལམ་གྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རྫོང་དང་སྤྱོད་ལམ་གྱི་མཁོ་མས་སྤྱོད་
སྤྱོད་ལམ་དཀར་དཀོན་པ། སྤྱོད་ལམ་ཉིང་འཛིན་བཟང་པོ་ཞེས་པས་བཏབ་བར་གསལ། དུས་ཚོད་མ་
དེས། གྲུབ་མཐའ་འཕྲི་བྱུང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཡུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལམ་རྒྱ་
སྤྱོད་རྫོང་ཁོངས་སྤྱོད་ལམ་

མེད་པ་འུག་ཉལ་མྱོ་། མེད་ཁའི་ཁ་འུག་ནས་ཤུའི་ས་ཁའི་མེ་ལྷག་ས་དེར་སར་མཆོ་ལྷ་རྩེད་ལེགས་པོ་
ཚུས་ཁུལ་གྱི་པ་འུག་ཐོང་ཆོ་ཡོད་ས།

ཕྱོད་ཤིང་། ཤིང་མུ་།

ལྟོག་ ① འོག་ནས་སྟེང་དང་ནང་ནས་ཕྱི་ལ་ཡང་འབྱུང་བའི་གཞོ་འབྱུང་རིགས་ཤིག་རྟེ། ལྟོག་
ལྟོག་འཁོལ། ལྟོ་བ་ལྟོག་གིར་འབྱུང། ② ལྟོག་པ་ལ་ལྟོས།

རྫོག་ཆོད། རྫོག་པའི་ནད་ཡེག་ས་ཏུག་གི་ཡ་གྲུག། རྫོ་ཕུར་ཏུ་ལུས་སྐྱངས་པ་མོག་ས་ནད་རྒྱས་སྐྱེ་བ་ཞིག
 རྫོག་ཐབས། བད་དེང་ས་རྫོག་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་ནད་རྟགས་ཤིང་ལྷ་ལྷུག་པ་མོག་ས་རྫོག་པ་རྩར་ན་བ་ཞིག
 རྫོག་ཐབས་སྐྱངས། རྫོག་པ་མོག་པ་རྩར་འབྲེལ་ཏུ་ལུས་སྐྱངས་པའི་དོན་ཏེ། དར་མོ་སྐྱར་རམས་པ་
 རྫོ་བ་བར་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འབྲེལ་ལེགས་པ་ཤད་གསེར་
 རྒྱན་ལས། རྫོག་ཐབས་སྐྱངས་པ་ནི། གཉན་ནམ་རྫོག་པ་མོག་པ་རྩར་སྐྱངས་པ་སྐྱར་བའོ།
 ཞེས་གསུངས་པ་རྩར་དོ།

ཕྱོག་དུག་པ། ① སྡོ་སྒྲན་སྒྲག་པའི་མིང་གཞན་ཞིག ② གཞན་ནང་ཅིག

ལྷོག་པ། གཉན་རིམ་ས་ཤིང་བའི་ནང་ཅིག་སྟེ། ཉན་རྟགས་ཤིང་ལྷོག་པ་ཞིང་འཕྲོ་འདར་བྱེད་
པ་དང་། རྩོད་པ་རྩོད་པ་སོགས་འབྱུང་། ཉན་གསེས་སྤྱུ་འབྱུང་བས་དབྱེ་ན་བཞི་དང་། ཉན་
གཞིས་དབྱེ་ན་གསུམ། རིགས་ཀྱིས་དབྱེ་ན་བཞི་བཅས་མཆིས་སོ།།

ལྟོག་པ་དཀར་པོ། ཟུག་ཆུང་། ཅ་ཆུ་དང་བྱི་ཉག་ས་ནམས་གང་བར་འོང་།
ལྟོག་པ་ཁ་པོ། ཉག་ས་དེ་ནམས་འདེས་པ། ཟུག་གཟེར་ལྷང་དུ་བ་བྱེད་པ་སྟེ་རེས་ཆེ་རེས་ཆུང་།
ལྟོག་པ་ཆུ་ལྟོག་སྐངས་འཇམ་ཞིང་བསིལ་བ། ཆུ་བྱར་རྒྱ་བ་ཅིང་ཆུ་སེར་འཛྲག་པ།
ལྟོག་པ་འདུལ་བའི་དར་ཡ་ཀན། བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟོན་ས་བཏགས་བའི་བྱ་ཆོད་སུག་པའི་མིང་གི་ནམ་
གངས་ལིག་སྟེ། འཁྱུངས་དཔེ་ལས། ད་བྱེད་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ། གངས་རི་མཐོན་པོའི་རྩ་
ལ་སྟེ། ལ་ཐོད་དཀར་པོ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། བྱ་ཆོད་ཆོད་སུག་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། ཅ་བ་ལོ་སྟོང་ཆེ་བ་
ལ། བྱི་ནང་སྟོན་བལ་དག་གི་གཡོགས། བྱ་ཆོད་ཐང་ལ་བབས་འདྲ། རོ་ནི་ཁ་ལ་རུས་པ་བསིལ།
ལྟོག་པ་འདུལ་བའི་དར་ཡ་ཀན། མ་ཆོ་ལ་སྟོན་ཆེན་པ་སེལ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ལྟོག་པ་ནག་པོ། ཟུག་རྩ་ཆེ་ལ་ཅ་ཆུ་དང་། བྱི་ཉག་ས་ནམས་ཆ་བ་འོང་།
ལྟོག་པ་མེ་ལྟོག་མདོག་དམར་ཞིང་ཆ་བ་དང་། མཆེད་པ་སྟེན་ཞིང་མེས་ཆིག་པ་དང་འདྲ།
ལྟོག་པ་ཡང་ཆོད། ལྟོག་པའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན་ཐོར་པ་ཁོང་དུ་འཆོར་སྟེན་པ་དང་།
གཞན་ལ་འགོ་སྤྱར་བ་ཞིག
ལྟོག་པ་ཡམ་བྲ། ལྟོག་པའི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞིའི་ནང་ཆོན། སྐངས་པ་འབར་འབྱར་འབྱར་བ་དང་།
ཡམས་ཐབས་ཀྱིས་གཞན་ལ་འགོ་བ་ཞིག
ལྟོག་པ་ཡུ་མོ། སྐངས་པ་སྤ་ཞིང་བརྟན་པ། ནད་ཟུག་ཆུང་བ། ཡང་ན་སྐངས་པ་སྟེ་ལ་འདོལ་ཞིང་
འགུལ་བ་ཅན་ཡོང་། འགའ་ཞིག་གིས་ལྟོག་པ་གཉིད་པོའང་ཟེད།
ལྟོག་པ་རྒྱུ་ལྟོག་མདོག་སྤ་ཞིང་སྐངས་པ་སོབ་ལ། སྐངས་པ་མི་བརྟན་པ་འཕར་ཞི་བྱེད།
ལྟོག་པ་ས་ལྟོག་སྐངས་པ་བརྟན་པ་སྤ་བ། སྐངས་མདོག་དང་ཐོར་པའི་མགོ་ནག་པོར་འོང་།
ལྟོག་པ་ལྟོག་ཆོད། འབྲོས་པ་སྟེ་ལི་མཁྱོགས་པ་དང་། ནད་ཟུག་པོ་དང་། སྐངས་སྟེན་པ།
ལྟོག་པའི་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ། ས་ལྟོག་མེ་ལྟོག་ཆུ་ལྟོག་རྒྱུ་ལྟོག་དཀར་པོ། ནག་པོ། ཁ་པོ།
ལྟོག་ཆོད། ཡུམ་བྲ། ཡུ་མོ་བཅས་སོ།།
ལྟོག་ལྟོག་ཐང་ཐིང་ངམ་འབའ་འབྱར་བྱི་ནམ་པ། སྟེན་ནག་ལྟོག་ལྟོག་ཏུ་འཁྱུག་པ།
ལྟོག་ལྟོག་ཁོལ། ལང་ལོང་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། སྟེན་པ་འཕུག་པོ་ཡོད་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་མིང་།

སྟོགས། ཡི་གེ་བསྐྱགས་ནས་སྟོག་ཐུབ་པ་ལ་སྟོགས་པ་ཞེས་དང་ཡི་གེ་སྟོགས་བཟང་པའི་དོན།
སྟོགས་པ། [ཡུལ] བར་ཞོར་བའི་དངོས་པོ་ཚུར་ལོན་པ་ལས་ཁྲག་པ། བསྐྱགས་པའི་ཅ་ལག་བདག་
པའི་ལག་ཏུ་ཚུར་སྟོགས་པ། རྒྱུ་ཞོར་གྱི་དངོས་པོ་ཚུར་སྟོགས་བྱུང་།

སྟོགས་ཤིག ཡི་གེ་བསྐྱག་པར་གྱིས་ཤིག

སྟོང་། ① མ་ཉེས་ཁ་ཡོག་གི་ཉེས་སྟོན་ལག་ལ་བ། རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་པ། རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་པ། ཁོས་རྒྱུ་
མ་བྱས་མེད་ཀྱང་རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་པ་རེད། ② རྒྱགས་སམ་མཚན་མ། འཚུབ་སྟོང་། བར་ཆད་གྱི་
སྟོང་ཆར་ཆོད་གསུམ། གེགས་སམ་བར་ཆད། བྱིའི་སྟོང་། ཉང་གི་སྟོང་། གསང་བའི་སྟོང་། སྟོ་
བུར་སྟོང་ཞོར་གྱི་ཉེན་དོགས།

སྟོང་ཕོག ཉག་ཉེས་མ་བྱས་ནའང་བྱས་པའི་ཉེས་ཁག་ཐེག་པ། མི་མ་བསད་ནའང་གསད་སྟོང་ཕོག་
ནས་བཅོན་ཁང་དུ་བཅུག་པ་རེད། རྒྱུ་མ་བྱས་ཀྱང་རྒྱུ་སྟོང་ཕོག་ནས་ཁ་མཚུ་ཐུག་པ་རེད། ལྷ་བྱ།

སྟོང་བ། ① སོན་བ་དང་འཇུག་པ། བསྐྱབ་བྱ་ན་བར་སྟོང་ས་ཤེས་ཀྱི་དགོས། དན་རྩས་ལམ་དུ་
སྟོང་ས་སྟུ་མ་བཅུག་པ། ② རང་ཚུགས་ཐུབ་པ། དར་དམར་གྱེན་དུ་བསྐྱངས་ཏེ་སྟོང་ས། མི་
འགྲེལ་བ་དེ་ཡང་སྟོང་ས་སོང་།

སྟོང་ལྟ་དགོན། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། ཐུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་བྲག་གཡལ་རྫོང་ཁོངས་སྟུ་ཡོད།

སྟོང་སྟོང་། ① ལས་ཀ་ཟིང་ལོང་ལོང་བ། འབྲུལ་བ་སྟོང་སྟོང་དུ་སྟེབས་པ། བར་འགོ་ཚུར་འགོ་བྱེས་
ཟིང་སྟོང་སྟོང་འདུག ② རི་མོ་འབྱར་དུ་ཐོན་ཚུལ། རྩོ་ལ་སྟག་རིས་ཤིག་སྟོང་སྟོང་དུ་བརྒྱུས་པ།

སྟོང་ས། ཞར་རམ་ཞོར། བཀའ་མོལ་གྱི་སྟོང་ས་ལ།

སྟོང་ས་པ། སྟོང་བའི་འདས་པ།

སྟོན། ① བསམ་བ་དང་སྟོན་བ་སོགས་བག་པའ་པའི་དོན་ཏེ། སེམས་སྟོན་ནས་སྟོང་མོ་བྱས། ལུས་
སྟོན་ནས་ཉལ། ② དམ་པོ་དང་གིམ་པོའི་ཚྭ་གྲུ་སྟེ། སེམས་སྟོན་པོ། རིག་པ་དམ་སྟོན་གྱི་བར་
ནས་ཡི་གེ་འཁྲགས་ཉེན་ཆེ།

སྟོན་མཇུག། དལ་སྟོན་གྱི་རང་ནས་ཐན་ཚུན་མཇུག་ཚུལ། གོགས་པོ་དང་སྟོན་མཇུག་གྱེད་པ།

སྟོང་དལ། བྲེལ་འཆབ་མེད་པ། འབྲོག་པའི་མི་རྣམས་གནས་སྐྱེད་ས་ཏ་ཅང་སྟོང་དལ་རེད།
སྟོང་བདེ། ལུས་བདེ་གནས་འཇགས་ཀྱི་དོན། དེད་ལུས་བོད་ལ་སྟོང་བདེ་རེད་འདུག
སྟོང་པ། ① སྟོང་པ། ཐག་པས་བཀྲིགས་པ་རྣམས་སྟོང་པ། དོགས་ཐོན་མ་སྟོང་། ② ཅ་ཤེད་གཅིག་
ཏུ་མ་འགྲིལ་བར་རྣམ་པ་འབོལ་པོ། ③ གྲིམས་པ་མིན་པ། ཁྲིམས་སྟོང་པ། ལས་ཀ་སྟོང་པ། ④
དལ་བ་དང་བག་ཐེབས་པ། སེམས་སྟོང་སྟོང་བྱས་ནས་སྟོང་པ། སྟོང་རང་མཁའ་དུ་སྟོང་པ་བ་པ།
དལ་དལ་སྟོང་སྟོང་།
སྟོང་པོ། གྲིམས་པའི་ཐོག་ཟླ། སྐྱུད་པ་སྟོང་པོ། སྒྲིག་ལམ་སྟོང་པོ། མི་གཤིས་སྟོང་པོ་ལྟ་བུ།
སྟོང་བབ་པ། སེམས་ཀྱི་བྲེལ་དངས་འཇགས་པ།
སྟོང་མེད། སྟོང་ཡངས་མེད་པ། ཏུར་བཙོན་སྟོང་མེད་བྱེད་པ། རྒྱུ་འབྱེད་ས་སྟོང་མེད།
སྟོང་ཡངས། ① དམ་མེད་གྲུ་ཡངས། བཟུང་དམག་ལ་སྟོང་ཡངས་བྱེད་པ། དོད་མ་སྟོང་ཡངས་སུ་
གཏོང་པ། ② དོ་སྤང་མེད་པ། ལས་དོན་སྒྲུབ་སྐབས་སྟོང་ཡངས་མི་བྱེད་པ། སྟོང་ཡངས་སྤང་ཆུང་།
སྟོང་ཡངས་རྒྱ་ཡན་དུ་འཛོག་རྒྱ་མིན། ཁྲིམས་དང་འགལ་བའི་རིགས་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ཉེས་ཆད་
མི་གཏོང་བར་རང་སྤང་གང་བྱ་དུ་མི་འཛོག་ངེས་ཅན་ཡིན་པ།
སྟོང་ཡངས་པོ། བག་ཡངས་པོ།
སྟོང་ཡེངས། སྟོ་མི་སྟོ་མ་པ། ལས་ཀར་སྟོང་ཡེངས་བྱས་པས་འཇུས་ཤོར་བྱུང་པ། ལུས་ནམ་ཡང་
སྟོང་ཡེངས་མེད་པ། མི་སེམས་སྟོང་ཡེངས་སུ་གཏོང་པ།
སྟོང་གཡེང་། སྟོང་ཡེངས་དང་འབྲ།
སྟོང་ཤིག་ཤིག་ ལུས་སེམས་སྟོང་ཤིག་ཤིག་ སྟོ་སྟོང་ཤིག་ཤིག་
སྟོང་སྟོང་། ① བྲེལ་བ་མེད་པ། དལ་གསོ་སྟོང་སྟོང་ཅིག་བྱེད་པ། སྟོང་སྟོང་བྱས་ནས་ལྟ་པ། ②
མཐུད་པ་སོགས་དམ་པོར་མ་བྱས་པ། སྟོང་རགས་སྟོང་སྟོང་བཅིངས་ན་གྲོལ་ཡོང་།
སྟོན། སྟོན་གྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
སྟོན་པ། རྩ་བར་སོན་པ་དང་སྟོང་པ། རྩ་བར་སྟོན་པར་སྒྲིམ་པ།
སྟོའི་ཕྱོགས་སྟོང་། [མདོན] གཤིན་མེ།

སྒྲིལ་ལྷ་མོ། ལྷ་མོ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་མཆོད་མའི་ན་ཆོད་སྒྲིལ་སོ།
སྒྲིལ་མེ་ཡི་ཁ་གནོན། བོད་ཀྱི་སྒྲོ་བྱོལ་ས་ས་ལྷ་མོ་གནས་ཆལ་མང་བའི་རྒྱུ་
གྲིས་མེ་སྒྲིལ་ཡང་ཡང་ཡོང་གི་ཡོད་པ་དེ་ནོན་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲིལ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲིལ་བྱོ་དང་སྒྲིལ་
ཐང་གི་གཙུག་ལག་ཁང་གཉིས་བཞེངས་པ།
ཅུ་པ་ནང་། ཅུ་ཁོག་ཀྱང་ཟེར། ཁམས་སྡེ་དགའི་ས་མིང་ཞིག་གོང་དེ་སྡེ་དགའ་དགོན་ཆེན་ནས་བྱང་
བྱོལ་ས་སྤྱི་དབར་བཅུ་གསུམ་ཅན་གྱི་ས་ཆ་དེར་ཡོད། ཡུལ་དེར་གནའ་ཐོའི་སྡེ་དགའི་
མདུན་སྒོར་བྱལོད་ཆང་གི་སྡོད་གནས་ཡིན།
ཅུ་པ། སྡེ་དགའི་ཡུལ་སྐད་དུ་བྲིས་པའི་ཡིག་ཆང་ལག་ཞིག་ཏུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ། གལ་པ་དང་དོན་
གཅིག་ཡིན། ལྷ་མོ་རྣམས་ཐང་ལ་ཅུ་པ་ཞིང་འདུག འབྲུ་རྣམས་འདམ་དུ་ཅུ་པ་ལང་བྱེད་པ། ལྷ་
མས་ཆོས་གསུང་དུས་ཅུ་པ་ལང་བྱེད་མ་འདུག ཅུ་པ་གོར་སྡོད་དང་། ལྷ་མོ།
ཅུ་པ་མདུག་སྡེ་དགའི་ས་མིང་ཞིག་སྡེ་དགའ་དགོན་ཆེན་གྱི་སྒྲོ་བྱོལ་ས་འབྲི་ཆུའི་ཤར་བརྒྱུད་ཀྱི་གོང་
ཆོ་ཞིག་ཡིན།
ཅུ་། ཤིང་ཐོག་སྒྲིན་ནས་མར་རྒྱ་ཡོང་ཞིང་འདུག གལ་གྲགས་ནས་དུ་ཚོ་མར་རྒྱ་བཞག་པ་ཞིག་འདུག
པག་གི་རྩ་བ་མར་རྒྱ་ནས་ཡོད་པ་རེད།
ཅུ་པ། གལ་ཡུག་པ་དང་དོན་གཅིག་འོ་མ་ཅུ་པ་ནས་མར་བཏོན་དགོས། ཅུ་པ་ནས་མར་མི་བཅུ་དར་
ཆ་ཅུ་པ་ནས་མཐོ་འདོགས་པའི་བརྒྱ་བཏང་།
ཅུ་། ལུས་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད་བཞིན་པའི་བར་མཆོམས་སྤྱི་སྡེ་བྱང་དུ་སྡོད་པའི་དོན། བཟ་ཤིས་
མཁྱོགས་པོར་སྒྲོ་བ་བྲའི་བྱོལ་ས་སྤྱི་སྡེ་ལྷ་མོ་བཞོན་འདུག ངས་འཕོད་སྐད་བྲས་པས་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་ཁོ་ཅེ་བྱང་ལྷ་མོ།
ཅེ་བྱང་། ཅེ་དང་དོན་གཅིག་ད་ནངས་ཞོགས་པ་བཟ་ཤིས་སྒོ་བ་བྲའི་འགྲོ་སྐབས་ལམ་བར་དུ་ཅེ་
བྱང་བྱེད་ཅིང་འགྲོ་བཞིན་འདུག པལ་ཆེར་ཁོས་ང་སྤྱགས་ཤིང་འགྲོ་ཞིང་ཡོད་པ་འདྲ།
ཅེ་ཅེ། མགོ་བོ་དགྲེ་བའི་དོན་ཏེ། དཔུལ་སྤིང་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ལས། ཅེ་ཅེ་བ་ལ་བྲག་གསུམ་
འཆོལ། སྤྱི་བ་སྤྱི་མའི་སྤྱི་བ་པ་དག་རྒྱར་རྒྱར་བ་ལ་བྲག་གསུམ་འཆོལ། སྤྱི་བ་སྤྱི་མའི་སྤྱི་བ་པ་

དག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཤོ།
ཚེ་པ། ཁམས་སྡེ་དགའི་མེ་ཤོད་སྡེ་ཤོག་གི་སྤྲད་ཚུགས་ཀྱི་ཡུལ་མིང་། དེར་དུས་ཚུ་བ་སྡེ་ཤོག་ཅེས་
པའི་ས་གནས་ཤིང་སྡེའི་སྤྲད་གཞུང་ཡོད་པའི་ས་ཆ་དེའི་མིང་ཡིན།
མ། [ཨ་མདོ་ཡུལ་སྤྲད]ར་བཏགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྤྲ་འདོན་ཚུལ་ཏེ། སྤྲ་དང་སྤྲ་
སོགས་ཀྱི་འབྲེག་པ་མང་པོ་ཡོད།
མ་ཁོ་དགོན། རྒྱལ་རོང་ཚུ་ཆེན་དཔག་འཁུགས་ཀྱི་སྡོན་ནས་དགོན་པ་འདི་ཡོད་པར་གསལ་སྟེ། ཚུ་
ཆེན་དཔག་འཁུགས་སྐབས་སུ་དགོན་པ་འདིའི་སོན་སྤྲ་ནམས་རྒྱས་ཆེ་བས་རྒྱ་དཔག་
གིས་འཛིག་མ་རུས་ཞེས་ཟེར། ལུབ་མཐའ་སོན་པོ་ཡིན། ད་ལྟར་དཀར་མཛེས་སོད་རིགས་རང་
སྤྲོད་ཁུལ་རོང་བྲག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
མ་ཏག་ཏག་ [ཡུལ]སྤྲ་བའམ་ཏན་ཏིག་གཟུགས་པོ་བདེ་ཐང་མ་ཏག་ཏག་ལས་དོན་མ་ཏག་ཏག་སྤྲུབ་པ།
མ་ཐང་ཐང་། ① ལས་ཀ་འཛོན་པོ། ལས་དོན་གོ་འཕེར་མ་ཐང་ཐང་འདུག ② གཟུགས་པོ་ཐང་པོ།
གཟུགས་པོ་མ་ཐང་ཐང་འདུག
མ་ལུང་། ཞེས་པ་ནི་རྩ་རན་སིའི་སྤྲད་ཡིག་གི་སྤྲ་གཡར་བ་ཞིག་ཡིན། དེའི་གོ་དོན་ནི་མགོན་པོ་
འཛོམ་ཁང་གི་དོན་ཡིན། སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་དུས་མཇུག་དང་དུས་རབས་
བཅོ་བརྒྱད་ནང་རྩ་རན་སིའི་རྒྱལ་ནང་དུ་ཤེས་ལྡན་མི་སྤྲ་དང་། སྤྱི་ཚལ་མཁས་པའི་ཕྱོགས་
ཁག་ཅིག་ཡོད་པ་དེས་རྒྱན་དུ་སྤྲ་བྱས་ཀྱི་བྱད་མེད་ཆོའི་གདན་ཞུ་ལྟར་མགོན་ཐུག་ཁང་གི་ནང་
དུ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་ཚུམ་རིག་སྤྱི་ཚལ་དང་། སྐབས་དོན་སྐོར་ལ་གླེང་མོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་
དེ་མཐར་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་དར་སོལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་རེད། དེར་བཞེན་ཤེས་ལྡན་མི་སྤྲ་མཉམ་
འཛོམ་བྱ་ཡུལ་ལ་མ་ལུང་ཞེས་པའི་མིང་ཆགས་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་ཕ་རིར་ལོ་ལྟར་རི་མོ་དང་
འབྲུར་བརྟན་འབྲེམས་སྟོན་གཉེར་བ་དེ་ལ་མ་ལུང་ཞེས་ཟེར།
མ་ལེ་མི་ལེ། ① ནིལ་མོ་ཡིན་མ་མིན་ལ་ཏེ། བཟོ་དབྱིབས་གཅིག་ཏུ་མ་དེས་པའི་དངོས་པོ་ཆུང་ཆུང་
སྤྲ་ཆོགས་ཀྱི་མིང་། དེ་རིང་འདི་གར་དངོས་པོ་སྤྱིལ་ཁ་མེ་མི་ལེ་མང་པོ་ཞིག་བསྐྱལ་བྱུང་། ②
ཐན་རིལ་སྤྲ་མོ་པན་ཚུན་འབྲུར་སྤངས་ཤིག

ཕག་བར་སྟོང་གི་མིང་སྟེ། སྤྱི་ཕག་བར། བག་གི་ཕག་བར། རེད་རྣམས་གངས་ཕག་ཏུ་འདེང་ངོ།།

ཕག་སྤྱལ། མི་མང་པོའི་ནང་ནས་ཁུས་པ་ཅན་རྣམས་འདེམས་ཤིང་སྤྱལ་བ།

ཕག་སྤྱད། སྤུས་ཀ་ལེགས་པོ་རྣམས་བསྐྱུས་པའི་དོན་ཏེ། དམག་མི་ཕག་བསྐྱུས་བྱས་ཏེ་དག་
འཕྱོགས་བྱས། སྤོབ་མ་ཕག་བསྐྱུས་བྱས་ཏེ་ཆོན་རིག་བསྐྱབས།

ཕག་བསྐྱས། ཕགས་བསྐྱས་དང་འབྲ།

ཕག་བ། ཕག་པོ་དང་འབྲ།

ཕག་པོ། ཁུས་ཅན་དང་གོ་འཕེར་པོ། དབྱེད་ཕག་པོ། གོ་ཕག་རྟ་ཕག་དམག་ཕག་

ཕག་ཕག་ ① གཉེན་པོ་མེན་པའི་གྲོང་པོ། ཀོ་བ་ཕག་ཕག་རས་ཕག་ཕག་གྲོན་པ་ཕག་ཕག་ཅིག་གྲོན་
བ། ② རྒྱལ་རྒྱལ་མེན་བ། བྱད་ཤིང་ཕག་ཕག་འདི་རྣམས་ཕག་ཕག་ཞེ་གཅིག་རེད། རིན་དཔུལ་
ཕག་ཕག་སྤྲད་ཆོག་ ③ སྤྱ་ཞིག་

ཕག་ཕག་ཕག་ཏེ་རྒྱལ་གེ་སྟེ། རྟོག་ཆེན་པ་མེད་པའི་རྒྱང་ཅག་རྟོ་ཕག་རྒྱལ་ཤ་ཕག་རྒྱལ་

ཕགས། ཅིང་ཞིང་རྒྱབ་བ། རྒྱབ་ཅིང་ཕགས་ལ་མི་བརྟན་འགྱུར་བ་ཡི། ཡལ་ག་གདན་དུ་རེ་བའི་དུས་
ཤིག་གྱུར།

ཕགས་བསྐྱས། གཤམ་ཆེ་ཕྱོགས་བསྐྱས། ཆེན་དོན་གཤམ་ཆེ་ཕགས་བསྐྱས་ཟུར་དུ་བཞོད།

ཕང་། ཕྱིང་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།

ཕང་གོང་། ཏ་ཅང་གྲོང་པོ། ཀོ་བ་ཕང་གོང་། ལག་པ་ཕང་གོང་། གོ་མེད་ཕང་གོང་གི་མི་ལ་བསྐྱབ་བྱ་
བྱས་ཀྱང་པན་ཐོགས་དཀའ།

ཕང་རེ་བ། རྩེན་ནེ་བ། གོས་མེད་དམར་ཕང་རེ་བ།

ཕང་ཏོ། བཞེགས་པོ། གཉལ་ཕང་ཏོར་གྱུར་བ། ལུས་དང་ཡན་ལག་འབྲགས་ནས་ཕང་ཏོར་གྱུར་བ།
མི་དེ་གང་བཤད་མི་ཉན་པ་ཕང་ཏོ་ཞིག་ཆགས་འདུག་

ཕང་པོ། [ཡུལ] ① རེད་པོ་དང་ཅིང་པོ། མི་ཕང་པོ། བསམ་པ་ཕང་པོ། ② ཕྱིང་པོ་དང་འབྲ།

ཕང་བ། [ཡུལ] ① བན་ལང་ཤོར་བ། སྤྱོད་བན་ལང་ལ་ཤོར་ནས་ཕང་བ། ② རེངས་པོར་གྱུར་བ།
ཀོ་བ་ཕང་བ།

མང་མང། [ཡུལ] ① ཡ་མེད་པའི་ཆིག་རྒྱུད། ཁོ་མང་མང་བྱས་ནས་བྲིན་པ། ② ག་སྐྱམ་ནས་རུས་
པ་བྲིར་དོན་པའི་ནམ་པ། ཅིག་མ་མང་མང་དུ་དོན་པ།

མང་མེད། རེངས་མོ་དང། རེངས་མོར་འགྱུར་བ་དང། ཁེར་རྒྱུད་གཅིག་ལུ་བཅས་ལ་དཔེར་ན། རྒྱལ་
མང། ལྷགས་མང། ཞག་ཆེ་ལ་མང་བཞིན་པ། མར་ཁུ་མང་བཞིན་པ། ཉ་མང་མི་མང། མོ་མང་མོ་
མང་སོགས་ལྟ་བུ།

མངས། མང་རྒྱུའི་མར་ཁུ་སོགས་མངས་བཞིན་པ།

མད། འབྲད་དང་དོན་འབྲ།

མད་པ། [ཡུལ] ལག་པའི་སོར་མོས་འབྲད་སྤངས། གང་ལ་སྤར་མད་མ་རྒྱག་སྤེར་མད་རྒྱབ་པ།

མད་མད། ལག་པས་བྲད་བྲག་བྲེད་པ། ལྷ་མས་སྒོ་ལ་མད་མད་འགའ་མཛད་པ།

མན་དགྲ་དགོན་པ། བྱག་བཏབ་མཁའ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མན་ཁྲིན་མིན་དགོན། བྱག་བཏབ་མཁའ་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

མབ་མིབ། རབ་རིབ་བམ་གསལ་པོ་རང་མིན་པ། གཞུགས་མབ་མིབ་ཅིག་མཐོང།

མམ་མེ། མ་འབྱམ་ལུས་ལ་བྲབ་པ་ལྟ་བུའི་དོན་ཏེ། ལུས་ལ་མ་འབྱམ་མམ་མེར་བྲབ་ལྟ་བུ།

མམ་མེ་མོ་མེ། [ཡུལ] ཐང་ཆད་ཉམས། ལམ་ཐག་རིང་པོར་རྒྱང་ཐང་དུ་བྲིན་ནས་གཞུགས་པོ་མམ་
མེ་མོ་མེར་གྱུར་སོང།

མམ་མེར། མམ་མེར་བྲབ་ཅེས་གང་ས་གང་དུ་བྲབ་སོང་བའི་རང་ཚུལ།

མལ། གས་སྤྱབས་དང་མལ་བར་གྱི་མིང་སྟེ། ཁྲག་རྩ་དེ་སྟོབའི་མལ་གཉིས་ལ་བྱག་ལྟ་བུ།

མལ་ཐུག་ནས་ཆག་གམ་གྲོ་ཆག་གི་ཐུག་པ།

མལ་པོ། ① བར་ཆགས་དམ་པོ་མེད་པ་དང་ཞིབ་པོ་མིན་པ། ཡིག་དབར་མལ་པོ། ལྷ་བུའི་ཐགས་
མལ་མལ་ཞིག་ལས་མེད། ཆེས་བྱ་མལ་པོ། མོ་བྲེང་མལ་བ། བཞུགས་གལ་མལ་པོ། ② རལ་
པོ། གོས་རྩབ་མལ། ③ མི་སྤུན་པ་དང། མ་དུལ་བ་དང་རྩེང་པོ། སེམས་མལ་པོ། རང་གཤེས་

རྒྱལ་པོ། ④ [རྒྱུང་]འཆལ་བའམ་འདོད་ཞེན་ཅན།

རྒྱལ་བ། རྒྱལ་པོ་དང་འབྲ།

རྒྱལ་ཡུ་དགོན་པ། རྒྱལ་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱུ་འབྲུམ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱལ་བན་དགོན་པ། རྒྱལ་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱུ་འབྲུམ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྒྱལ་ལེ་རྒྱལ་ལེ། རལ་བ་རལ་རྒྱུད། གོས་རྒྱལ་ལེ་རྒྱལ་ལེ་ཞིག་ལས་ཀྱིན་རྒྱ་མེད་པ།

རྒྱལ་རྒྱལ། ① བར་གསེང་ཆེ་བ། ② ཅིང་པོ། རྩམ་བ་རྒྱལ་རྒྱལ།

རྒྱལ་རྒྱལ། ① རྒྱུང་ཤིང་རལ་བ། ཆས་གོས་རྒྱལ་རྒྱལ། ② རན་ངོན་ནམ་ཐབས་ཆག་སྟོ་ཆས་རྒྱལ་
རྒྱལ། ཡོ་བྱད་རྒྱལ་རྒྱལ།

རྩི་ཡའི་མཆོད་ཁང་། རྒྱལ་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། རྒྱལ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན།
ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་རྩི་ལོ་དེ་གསལ་རང་སྤྱོད་ལུགས་གསེར་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩི་དགུ་དགོན་པ། ལག་བྱའི་དུས་རབས་སུ་རྒྱལ་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་སྤྱུ་འབྲུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

རྩི་དལ། ལེགས་སྤྱུར་གྱི་སྒྲིབ་དེ། བོད་ཀྱི་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱུར་ན་སྤྱིང་པོ་ཞེས་འབྱུང་ཏེ། རྩི་ལྷེ་སངས་
རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་རྩི་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟར་སྤྱིང་པོ་ལས། རྩི་དལ་ཞེས་པ་ནི་རྩི་
འཕྲོག་པའི་ཁམས་ལས་བྱུང་སྟེ། འོ་མ་ལས་མར་ལྟ་བུ་འཕྲོགས་བའམ་བསྐྱུས་པའི་དོན་གྱིས་
ན་སྤྱིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདིར་ཡང་གསོ་བ་དེག་པ་བདུད་ཅི་དང་མཚུངས་པ་དེ་དག་གི་ཡང་
སྤྱིང་པོ་ལྟ་བུར་མཛད་དུ་བྱུང་བས་ན་བདུད་ཅི་སྤྱིང་པོ་སྟེ་དཔེའི་སྟོན་པ་བཏགས་པའོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

རྩིག་ཏུ་ལས་པའི་མིག་གི་རྣམ་པ་སྟེ། མིག་གིས་རྩིག་གེ་རྩིག་གེར་བལྟས། རྩིག་ནས་མ་འདུག་སྟོན་
སྤྱོད་གིས་ལྟ་བུའོ།

རྩིག་གེ་གསལ་མིང་དེ་བ། མིག་རྩིག་གེ་བར་ལྟ་བ།

རྩིག་པ། [ཡུལ]གཙོད་པ་མའི་གཏུབ་པ། ཤིང་དུས་བྱར་རྩིག་པ། རྩིག་པ།

ཕྱིག་ཕྱིག་རིག་རིག་ལྟ་བ་དང་། ཅེར་གྲིས་ལྟ་བ་དང་། འབྲུང་ཚྭགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། བྱང་བྱང་ལྟ་བ་
མིག་ཕྱིག་ཆིག་གིས་ལྟ་བ།

ཕྱིངས་པ། ① ངན་ལང་ཤོར་བ། ལྷ་གྲུ་ལ་བྱམས་བྲགས་ནས་གཉེད་བ་ཕྱིངས་པ། ② གཉེན་པོ་མ་ཐུང་དུ་སོང་
བ། དགུན་དུས་ལག་པ་ཕྱིངས་པ། ③ སྤེལ་སྤེལ་སོང་བ། མར་ཁུ་ཕྱིངས་པ། ཞལ་ཆེ་ལ་ཕྱིངས་པ།

ཕྱིད། སྤངས་པའི་མ་སྟེ་ཞིང་གཉེར་མ་བྱུང་བ་སྟེ། སྤངས་ཕྱིད་པར་བྱུང།

ཕྱིབ། དུས་སྤང་གི་དོན་ཏེ། ཕྱིབ་ཅིག་སྤྲུགས་ཨ་མ་ཁྲོགས་པོ་སྤེལ་ས་ཡོང་ལྟ་བུ་ལོ།

ཕྱིབ་ཅམ། དུས་ལུན་སྤང་བྱ། སྤྱིན་གྲིས་ཉི་མ་ཕྱིབ་ཅམ་ཞིག་ལ་བསྤྲིབས་སོང་། ཚུར་ཕྱིབ་ཅམ་
མེབས་རོགས།

ཕྱིལ། ① ཆ་ཤས་ནམས་ཆང་བའི་དོན་ཏེ། ལུག་ཤ་ཕྱིལ་པོ། ལུས་ཕྱིལ་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ② མ་
འདུས་པ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཆ་བ་དང་གང་བའི་ནད་ཉགས་ནམ་པ་གཉིས་སུ་ཕྱིལ་གྲིས་བྱིལ་ལ་
བརྟག་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕྱིལ་བསྐྱིམས། འབད་བཙོན་ཆེན་པོ་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། སྤོབ་སྤོར་ལ་ཕྱིལ་བསྐྱིམས་དང་མཁས་པར་
ཆགས་སུབ་རྒྱ་རེད། སྤུ་བ་ནམ་ས་གྲིས་ལས་ཀ་ཕྱིལ་བསྐྱིམས་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཅིང་འདུག་སྤྱི་
པོག་ཚུང་ཟད་སྤར་དགོས་ས་རེད།

ཕྱིལ་པོ། ① གཞུགས་དབྱིབས་རྒྱུ་པོ་དང་རིལ་པོ། དབྱིབས་པོད་སྔན་ལྟར་ཕྱིལ་པོ་ཞིག་རེད།
ཕྱིལ་མོར་འབྱིལ་བ། ② ཐམས་ཅད་དང་། གང་པོ་དང་། ཡོངས་རྫོགས་དང་། ཆ་ཆང་། མོ་ཕྱིལ་
པོ། མི་ཆེ་ཕྱིལ་པོ། རྒྱ་ཚོར་ཕྱིལ་པོ། ཕྱིལ་གྲིས་གཏུམ་བ། མི་ཆེ་ཕྱིལ་པོའི་གཏན་ཁྲོགས།

ཕྱིལ་བ། ཕྱིལ་པོ་དང་འབྲེ།

ཕྱིལ་མོ། ཕྱིལ་པོ་དང་འབྲེ།

ཕྱིལ་འཛིན། ཉེ་རྒྱ་ཕྱིལ་པོ་འཛིན་ཚུལ།

ཕྱིལ་ལེ་བ། དབྱིབས་རྒྱུ་རྒྱུ། རིལ་བུ་ཕྱིལ་ལེ་བ་རྒྱང་བྱ་ཞིག་

ཕྱིལ་ཕྱིལ། དབྱིབས་རྒྱུ་རྒྱུ། མིག་ཕྱིལ་ཕྱིལ། ཟན་རིལ་ཕྱིལ་ཕྱིལ།

ཕྱིལ་ཕྱིལ་འགྲོ་བ། ངམ་ངམ་ཤུགས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་སྟེ། རང་གིས་ངང་གིས་འགྲོ་བ།

ཕྱིལ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་བ། ① རིལ་གྱིས་བརྒྱམས་བ། ② མདོར་བསྐྱས་བ། ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་དབྱངས་
གསལ་གྱི་ནང་དུ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་ཕྱིལ་བ།

ཕྱིས་བ། [ར་བ]མངག་ཆ་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ཁོར་རྒྱ་ནག་འགོ་དུས་ངས་སྟོད་སྤང་ཞིག
ཕྱིས་བ་ཡིན་ཞེས་ཏེ་རྒྱ་མངགས་པའི་དོན་ནོ།

སྒྲིཅ་བེ། མཆོ་སྟོན་བརྒྱུད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་ཞིག་སྟེ། ཡིག་རྙིང་དུ་ས་སྐྱ་བཏུ་ཆེན་གྱིས་གནས་འདིར་
ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱར་ཅེས་བཤད།

རྒྱག ① རྟོག་པོ་རྒྱང་བའི་དོན་ཏེ། རྟོ་བ་བཅག་ནས་རྒྱག་རྒྱག་ཏུ་བཏང་། ② སྤ་འཐམས་ཀྱི་དངོས་པོ་
འཆའ་བའམ་གཅོག་པའི་སྒྲ། བྱིས་བས་ཡོས་རྒྱག་རྒྱག་བཅག

རྒྱག་གེ ① དངོས་པོ་སྤ་བའི་རིགས་འཆའ་བའམ་གཅོག་པའི་སྒྲ་ཞིག་རྒྱས་བ་རྒྱག་གེར་བལྟད། ②
དུར་བྱར་འགོ་རྒྱལ་ཞིག་མི་རྟམང་པོ་རྒྱག་གེར་བཏང་སྟེ་རྒྱལ་ཁ་རྒྱངས།

རྒྱག་ཆག དུས་བྱར་བཅག་ལ། རྟ་ཡིས་འསྤ་ཐོ་བརྒྱབ་ནས་རྒྱང་བ་རྒྱག་ཆག་ཏུ་བཏང་བ།

རྒྱག་པ། རྒྱག་པོ་དང་འབྲ།

རྒྱག་པོ། སྟོམ་པོ་དང་དོན་གཅིག་ཁབ་རྒྱག་གཏུང་མ་རྒྱག་པོ། དབྱང་བ་རྒྱག་པོ་ལྟ་བུ་ནམས་སོ།

རྒྱག་རྒྱག ① དཀར་ཡོལ་སོགས་ཆག་པའི་དུས་བྱ་རྒྱང་རྒྱང་། ② སོ་ཡིས་ཟས་ལྟད་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲ།

རྒྱད། རྒྱབ་མོ་འམ་བརྒྱད་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ཟས་རྒྱད་པོ་རོ་མེད་པ་ཞེས་བ།

རྒྱད་པ། [ཡུལ] མི་གསར་བ་ཡོང་སྐབས་ཆོད་མདོག་བྱེད་པའི་གོག་གོག་མཁན། བྱི་རྒྱད་དམ། བྱི་
རྒྱད་རྒྱད།

རྒྱད་པོ། རྒྱད་པ་དང་འབྲ།

རྒྱད་རྒྱད་པོ། ① རྒྱབ་པ། སག་རྟར་གྱི་ལེབ་ངོས་རྒྱད་རྒྱད་པོ་ཡོད་པ། ② རོ་བ་མེད་པ། ལྷུ་ལྷུ་བྱས་
བ་ཉམས་ན་ཟས་རྒྱད་རྒྱད་པོར་འགྱུར་བ།

རྒྱབ་པ། རྒྱབ་པའི་ལྟོག་པ། ཤ་རྒྱབ་པ་འཆོད་བདེ། རྟོ་རྒྱབ་པ་འགྲེམས་བདེ།

རྒྱབ་རྒྱབ། [ཡུལ]ཞིབ་མོར་གཏུབ་སྟངས། ཆལ་རྒྱབ་རྒྱབ་ཡག་པོ་ཞིག་གཏུབས་སོང་།

རྒྱལ། ལྷའི་ཁྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། དུས་བ་རྒྱལ་རྒྱལ་འཆའ་ལྟ་བུ།

རྩམ་པ། རྩམ་བྱར་རྩམ་པ་ཞེས་རྩག་ཆག་ཏུ་སོང་བ།
རྩམ་རྩམ། [ཡུལ་]འབོལ་འབོལ་དུ་གཏུབ་སྟངས། རྩ་བྱག་རྩམ་རྩམ་དུ་གཏུབ་བཞིན་ཡོད་པ།
རྩུུ་ལགས།[དབུས་གཙང་]ཨ་མའི་པ་མ་གཅིག་གི་བྱད་མེད་སྟུན་མཆེད་དེ། ཨ་མའི་གཅེན་མོའམ་
གཙུང་མོར་བཛོད།
རྩལ། གཤེར་ཁུའི་རིགས་སོགས་ལ་བྱེ་མ་བརྒྱབ་ནས་དཔྱག་དཔྱག་བྱེད་པར་བྱེད། དཔེར་ན། སིལ་
སྒྲུབེན་ཆམ་བྱག་རྩལ། རྩ་བྱ་དམར་འབྱར་ལ་སྦྲ་བ་རྩལ་ལྟ་བུའོ།
རྩལ་སྟོན། ཉམས་ཤོག་གི་སྟོན། སྟོན་པ་རྩལ་སྟོན། ཉམས་ཤོག་རྩལ་སྟོན།
རྩལ། རྩལ་པོ་དང་འབྲ།
རྩལ་པོ། རལ་པོ། རལ་རྩལ། རལ་རྩལ། རྩེད་རྩལ། གོས་སྟུ་རལ་རྩལ་པོ་སྟོན། གོས་རྩལ་པོ་སྟོན་
ཞིང་ལག་ཏུ་འཁར་བ་ཐོགས་པ།
རྩལ་བ། རྩལ་པོ་དང་འབྲ།
རྩལ་བྲ། རྩལ་པོ་དང་འབྲ།
རྩལ། [ཨ་མ་དོ་སྐད་]སྟེ་མ་སྟེན་ནས་གསེར་པོར་མ་འགྱུར་གོང་ལ་བྱེད། རྩལ་དང་དོན་འབྲ།
མེ་མེ་རྟོ། གཉན་ནད་ནག་པོ་སྟུམ་བསྐྱེལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། འཕྱི་བྱང་འཆོ་བྱེད་ཀྱི་མས་
མཛད་པའི་འཆི་མེད་རིལ་བུའི་སྟོར་བ་ལས། ལྷག་དཔྱེ་ཙོག་འབྲེལ་ཞེས་བྱ་དང་། རྩལ་འབྲེལ་
ནག་པོ་སྟུམ་བསྐྱེལ་དང་། མཁེས་རིམས་དུག་ཐབས་ཞེས་བྱ་དང་། མེ་མེ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ནད།
རྩེ་སེར་ནག་པོ་གཉན་གྱི་རྩུ། སྟེག་པར་བྱེད་པ་མེ་ཡི་དབལ། སྟོད་པར་བྱེད་པ་རྩུང་གིས་བྱེད།
འབྲུག་པའི་སྟོ་དང་འཕྱོས་པའི་རྩོངས། རྩལ་པའི་གསང་དང་དཔྱེ་བའི་ས། བརྟེན་པའི་གནས་
དང་བཙོས་པའི་ཐབས། རྩས་པར་གྲ་མའི་ཞལ་དུ་ཞུས། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེད། ① མཉན་འགྲུག་བྱེད་དཀའ་བའི་དོན་རྟེ། རྩས་མེད་པོ། ཞེད་པ་མེད་པོར་གྱུར་ལྟ་བུ། ② རྩུང་
བའམ་གཅིག་བུའི་དོན་རྟེ། མི་མེད། པོ་མེད། མོ་མེད་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།
མེད་དེ། ① རྩེན་ནོ། གཟུགས་པོ་དམར་མེད་དེ་བ། ② ཀེར་དེ། མི་གཅིག་མ་གཅིར་མེད་དེར་ལངས་འདུག་
མེད་པོ། ① སྟོགས་མེད་ཁེར་རྩུང་། པོ་མེད། མོ་མེད། ② གོས་མེད་གཅེར་བྲ། གཟུགས་པོ་དམར་

མེད་། ག་མདོག་སྒོ་མེད་། མི་མེད་ཐོགས་མེད།
མེད་པ། མེད་པའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
མེད་མ་ཉེ་ལན། ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཙུ་བཞི་པའི་དུས་མཐུག་ནས་དུས་རབས་བཙེ་ལྔ་
པའི་དུས་འགོའི་བར་གྱི་དབྱི་ཏ་ལའི་འབྲུང་བརྟན་མཁས་པ་ཏོ་ལྷ་མོ་ཡིས་གསར་ཚུ་མ་བྱས་
པའི་བྱད་མེད་ཀྱི་ག་གཟུགས་སྣང་བརྟན་ཞིག་ཡིན།
མེད་མེད་། མི་སོགས་རོགས་རྒྱ་མེད་པ་ཁེར་རྒྱུད་།
མེད་ས། མེད་གི་འབྲི་ཚུལ་གཞན།
མེད་ས་པ། རེངས་པོར་གྱུར་བེན་པ་སྟེ། ཀོ་བ་མེད་ས་པ། ལྷ་གྲུ་ལང་ཤོར་ནས་མེད་ས་པ་ཞེས་ལྷ་གྲུ།
མེད། མ་དང་སྐྱེད་ས་པ་སོགས་འཇམ་མཉེན་གྱི་ཆ་དང་བྲལ་ནས་གྱོང་རེད་ས་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་མིང་
སྟེ། དེ་ཉུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་མཇེད་པའི་གསོ་རིག་སྐྱོར་གྱི་མིང་
ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མེད་ཅེས་གྱོང་ཞིང་རྩལ་པ་དང་། རེངས་ཤིང་སྤྱ་བ་སོགས་
ལ་འཐུག་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེས། ལུས་ཀྱི་སྐྱེད་ས་རྟོག་སྤྱི་ཞིང་མཁྱེན་ས་པ་ལྷ་གྲུ་སྟེ། སྐྱེད་ས་པ་མེས་མེ་བ་ཞེས་པ་ལྷ་གྲུ།
མེས་པ། གྱོང་པོ་གྱུར་པའི་བཟླ་རྟེན་པ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཉུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་
ཀྱིས་མཇེད་པའི་གསོ་རིག་སྐྱོར་གྱི་མིང་ཆོག་ཉེར་མཁོའི་དོན་གསལ་ལས། མེས་པ་གྱོང་པོའི་
བཟླ་རྟེན་ཡིན། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
མེས་པོ། སྤྱི་མཁྱེན་ས། ཁྱག་སྐྱོན་མེས་པོ། སྐྱེད་ས་པ་མེས་མེ།
ཚོག་ས་གདན་དང་ཁ་གདན་འཇག་གྱེད་ཤིང་སྐྱོམ་གྱི་ཡས་མས་གཉིས་ལ་ཡོད་པའི་ཤིང་།
ཚོག་པ། ཞིབ་པའི་ཐོག་ཕྱོགས། སྐན་ཚོག་པ། ལྷར་པ་ཚོག་པ། རྟོ་ཤིང་ཚོག་ཚོག
ཚོག་པོ། ཚོག་པ་དང་འབྲ།
ཚོག་ཚོག་ཚོག་པ་དང་དོན་གཅིག
ཚོག་དུས་བུ་རྒྱུད་དུར་བམེལ་བའི་རྟོག་པོའི་མིང་སྟེ། དེ་ལྟར་ཚོག་སྐན་ཚོག་ཅེས་པ་ལྷ་གྲུ།
ཚོག་པ། རྟེན་བའམ་ཞིབ་ཞིབ་མེན་པ། སྤྱི་མ་བས་རྟེས་མ་འདི་ཚོག་པ་འདུག་ལྷར་པ་ཚོག་ཚོག་སྐན་

ཚྲོ་ཚྲོ་བ་རྣམས་ཞིབ་མོར་རྫོག་པ། ཅུམ་པ་ཚྲོ་ཚྲོ་བ།
ཚྲོ་བ་པོ། ཚྲོ་བ་པ་དང་འབྲ།
ཚྲོ་བ་ཞིབ་ཆ་སྒྲོམ་པ། དངོས་རྒྱུ་གང་ཞིག་དུམ་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཆུང་ཆ་སྒྲོམ་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུ།
ཚྲོ་བ་སྲང་། ཞིབ་མོ་མེན་པའི་འདེགས་ཀྱི།
ཚྲོ་ཚྲོ་བ། ཚྲོ་བ་པ་དང་དོན་གཅིག་
ཚྲོལ། རལ་དང་དོན་འབྲ།
ཚྲོལ་བ། [རྫིང་]དབྱེལ་བ།
ན། གོས་ཀྱི་མཐའ་དང་གོང་བ། སང་མ་རྩ་གོང་།
རྩ་གང་། སྲར་ཀྱི་གར་ཀྱི་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞིའི་ནང་གསེས་རང་བཞིན་གྱི་སྐད་དུ་ཁོ་གང་།
ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ལྷ་སྦྱོར་ཡ་ཞེས་པ་སྟེ་མཁན་པོའི་སྐད་དོད་ཟུར་ཆག་
རྩ་གང་དགེ་བསྐྱུང་། རྒྱ་ནག་གི་བཙན་པའི་མིང་གྲེ་བྲག་པ་ཞིག་སྐྱེ་ཆེན་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་
སྟོན་ཅམ་ལ་རྒྱ་ནག་གི་ཅང་དུ་བྱུང་བའི་བཙན་པ་ཞིག་རྒྱ་དུ་རས་ལྷག་ཁྲིར་ནས་སུ་བྱག་ལ་
བསྐྱངས་ཏེ་འཛོལ་བ་བསོད་སྟོམས་ལ་བརྟེན་ཐོག་གནས་པེས་མེད་དུ་སྟོད་ཅིང་གཏམ་ཆ་མེད་དུ་
སྦྱ་བ་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཁྲིགས་ཅན་རང་ཉིད་རྩེ་བཙན་བྱམས་པའི་སྦྱལ་པར་སྦྱ་བ་ཞིག་ཡིན། རྒྱ་
ནག་གི་ནང་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྟོན་འཛོར་པལ་ཆེ་བར་རྩ་གང་གོང་འབྱུང་བའི་སྦྱ་འབྲ་ཞིག་
འབྲི་སྟོལ་ཡོད་པ་དེ་བཙན་པ་འདིའི་འབྲ་བརྟེན་ཡིན་པར་གྲགས།
རྩ་གང་མ་རྩ་དེ་ལ། རྩ་གང་ནི་རྒྱའི་སྐད་དུ་དགེ་འདུན་པའམ་བླ་པར་ཟེར་བ་དང་། མ་རྩ་དེ་ལ་ཞེ་ལེགས་་
སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིན་ཞིང་བོད་སྐད་དུ་ལྷ་ཆེན་པོ་ཞེས་སུ་གྲགས། འདི་ཉིད་དུས་རབས་བདུན་པའི་
ནང་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཕེབས་ཏེ་ནང་པའི་ཆོས་ལུགས་ཁྱབ་སྟེལ་གནང་བར་གྲགས།
རྩ་གང་མ་རྩ་ཡ་ན། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྟོང་ལྟེ་བཙན་གྱི་དུས་སུ་རྒྱ་ནག་ནས་བོད་དུ་ཡོང་སྟེ་སྟོན་སྟན་
ཞེས་ཅིག་ཅར་པའི་ལུགས་སྟེལ་བ་ལ། དགེ་མི་དགེའི་རྣམ་རྟོག་གང་ཡིན་ཡང་འཁོར་བར་
འཆིང་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཁོ་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་འདོད་མཁན་ཞིག་
ཡིན། འཕྲོ་བཟས་གཙོས་པའི་བོད་པལ་མོ་ཆེ་དེའི་རྩེས་སུ་ཁྲིགས། ཕྱིས་སུ་སྟོབ་དཔོན་ཀ་མ་

ལ་ལྷོ་ལ་དང་ཚོད་པས་པམ་སྟེ། བཅན་པོས་རྩ་ཤང་གི་འཁྱགས་མི་བྱེད་པའི་བཀའ་བཅད་པས་
རྒྱ་ནག་ཏུ་ལོག
རྩ་ཤང་། ལུ་རམ་གྱི་དྲངས་མའམ་བྱེ་མ་ཀ་པ།
རྩ་ཤང་གི་ལ་བྱ། ལུ་རམ་དང་སྤྱང་ཅི་སོགས་མངར་ཆ་བསྟེས་པའི་ཁ་ཟས་རོ་ལྟོ།
རྩ་ཤང་། [རྒྱ]གོང་མ།
རྩྱི་ རྒྱ་ལ་བ་རིགས་ལྷ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་ས་ཐོན་མཆོན། ད་དྲུང་བོད་ཡིག་དབྱ་ཅན་ཡིག་གཟུགས་
ཀྱི་ཆད་འཇལ་བྱེད་ལྟ་བུ་ཡིན། དཔེར་ན། རྩྱི་རབ་སྒོམ་ཆེན་བཞུགས་འབྲུམ་པོ་ཏི་བཅེགས་
འདྲ། [རྩྱི་འབྲིང་མི་ཆེན་ལང་འདྲ། [རྩྱི་ཐ་མ་ཁྱི་ཆེན་རྒྱ་བཅུགས་སུ་བསྟན་འདྲ། ཞེས་སོ།
རྩྱི་ར། [ལེགས།] རྩྱི་གི་ཁྲད་གོར་འབོད་པའི་འཁྱགས།
རྩྱི་གཅིག་ཏུ་འིག། [ལེགས།] ལྷིང་པོར་འིག་ག། ཡོད་ཆད་ཆད་མ་རྩྱི་གཅིག་ཏུ་འིག་ག།
རྩྱི་མཛད། [ལེགས།] ཁོ་པོ་རྩྱི་མཛད།
རྩྱི་བྱ་པ། [ལེགས།] ལྷིང་བ་དགུ་འབྱུང་ཏེ་ཐང་སྟོམ་དཀར་ནག་ཁ་གསུམ་གྱི་རྩྱི་མིང་ཞིག
རྩྱི་མཆོ། [ལེགས།] ཆོས།
རྩྱི་མཆོ། [ལེགས།] ཆོས་སྤྱོད་སྟེ་བོད་དུ་ཐེབས་ཕྱིར་བའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་བོད་ཀྱི་སྤྱ་ལ་ནས་
གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཡིན།
རྩྱི་རྩྱི་ཀ་ རྩྱི་ཏི་ཀ་དང་གཅིག
རྩྱི་ཏི་ཀ་ [ལེགས།] གཏད་རབས་ལྷ་པ་སྟེ་ཉན་ཐོས་དབང་བཅོམ་པ་ཞིག
རྩྱི་མདའ་དཔོན། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༡ལོའི་ཡས་མས་སུ་ལྷ་གྲུབ་ཀྱིས་
ཐུག་བཅུག། གྲུབ་མཐའ་རྩིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བདམ་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
རྩྱི་ཕུ་དཔོན། རྩྱི་ཕུ་དཔོན་ཐུབ་བསྟན་དགེ་ལེགས་གཏེར་མཛོད་སྤྱིང་དང་། མཁར་མདའ་དཔོན། ཐུ་
གུ་དཔོན་ཞེས་སུ་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ལོ་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༤ལོར་རྩྱི་དཔོན་
འིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་གསར་བཅུར་མཛད། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་པ་ཡིན།

ད་ལྟ་རྒྱ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་རྒྱ་བོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཟླ་བ་བུད་མེད་ཀྱི་ཉམས་ལེན།
ཟླ་བ་སྒྲོན་། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཏེ། བུད་མེད་བཅོམ་ཁྱིམ་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་བྱུག་དང་ལྷན་པ།
སྤྱི་ཞི་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་སངས་རྒྱུ་སྤྱི་ཞི་མཚན།
ཟླ་བ་ལྷ་ཨ་ཀྱ་རིན་པོ་ཆེ་དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཟང་བོའོ་ལ།
ལས། ཟླ་བ་ལྷ་མེད་པ་རྒྱ་གར་སྐད་ཡིན་པ་དང་བོད་སྐད་དུ་བྲ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས།
ཟླ་བ་ལྷ་མེད་ལ། ལེགས་སྐྱེས་སྐད་ཀྱི་དུག་མོ་ཉུང་གི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱེད་ན།
བཟང་བོའི་ནམ་ཞེས་འགྲུར་བར་དཔལ་སྤྱད་སེམས་ཀྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་ལྷན་ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་
བཟོད་འཆི་མེད་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་ལྷ་མེད་ལས་གསུངས།
ཟླ་བ་ཏ། འདི་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱེད་ན་རྒྱ་ས་པ་ཞེས་བྲ་ཞིང་། ༡ ལྷན་དགའ་གི་འབྲེལ་པ་མང་བོར་མིའི་ཆེ་
ལོ་ཉི་ཁྱིམ་པའི་དུས་སུ་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པས་བཅུམས་པའི་ལྷན་དགའ་གི་བསྐྱེད་བཅོམ་ཟླ་བ་ཏ་ཞེས་
ཆོགས་བདག་གིས་ཡིག་མཁན་བྱས་ནས་བཅུམས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་བཤད་ལ། ༢ བྱང་པར་
འཕགས་བསྟོད་ཀྱི་འབྲེལ་པར་སྐད་འཆོང་མ་ཀ་གི་མཛེས་དགས་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་ཡང་ཞིང་
ལས་བསྐྱེད་བར་བཤད། ༣ ལྷན་དགའ་མེ་ལོང་ནང་། རྒྱ་བསེང་བྱ་ལྷ་དགའ་གི་ནི། ཞེས་པའི་ཐད་
ཀྱི་འབྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱ་ལ་པོ་ཡུལ་འཁོར་སྤྱང་དང་། རྒྱ་བསེང་དང་། རྫོ་ལྷན་ཞེས་བྲ་བ་
གསུམ་ཀྱི་པ་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་གསུམ་པོ་མ་མི་གཅིག་པའི་སྤྱན་ཡིན་པར་
བཤད་པ་བཅས། དེ་གསུམ་ཀ་བྱང་སྟོང་རྒྱ་ས་པ་ཞེས་པའི་མིང་འབྲུ་ཡང་དོན་མི་གཅིག་པ་ཡིན་
ནས། གསུམ་ཀ་གཅིག་ཡིན་དབྱེ་བ་གསལ་བོར་འབྲེད་པ་མ་མཐོང་བས་བརྟག་
ཟླ་བ་ཏའི་ནམ་སྤང་། ཟླ་བ་ཏ་ཞེས་པ་གདང་ནམ་སྤང་ཞེས་འི་ཆེན་ཀྱི་མིང་ལ་འཇུག་པས་ཕག་བྱན་
ཀྱི་གཤམ་མིང་ཞིག་སྟེ། དཔལ་སྤྱད་སེམས་དཔོན་ཀམ་བསྐྱེད་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས། ཟླ་བ་ཏའི་ནམ་སྤང་ནི། ཟླ་བ་ཏ་ཞེས་ལེགས་སྐྱེས་ཀྱི་སྐད་
དེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱེད་ན། མཁན་འགྲོ་ཞེས་འགྲུར་བས་ཕག་ལ་འཇུག་པ་དང་། ནམ་སྤང་ཞེས་
འི་ཆུ་སོགས་བུད་ཅི་ལྷ་རིགས་ལྷ་དང་སྐྱེས་སྐབས་ནམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བུད་ཅི་འི་ཆེན་

ཡིན་པས་དེའི་གཤམ་མིང་སྟེ། སྐལ་པའི་བུ་ན་ནོ།

རྩ་རྩ་རྩ་གསེར་ཅན། གནས་བརྟན་བཅུ་དྲུག་ལས་ཤར་ལུས་འཕགས་སྤིང་ན་བཞུགས་པའི་
གནས་བརྟན་ཞིག

རྩ་ལུ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་དོན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་རྩ་སྟེ་ཀ་ཞེས་ཟེར་བས་དེ་བུར་ཆག་བ་སྟེ།
ཐོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན་འཆེ་བྱེད་ཅེས་འབྱུར་བར་དཔལ་སྦྱངས་སི་ཏུ་བསྐྱར་པའི་ཉིན་བྱེད་
ཀྱིས་མཛད་པའི་མཛོད་བཛོད་འཆེ་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལེགས་བཤད་སྟོ་བརྒྱ་འབྲེད་པའི་
ལྟེ་མིག་ལས་གསུངས།

རྩ་ཀྱི་འཕགས་བ་རྩ་ཀྱི་ཞེས་བ་བལ་ཡུལ་གྱི་སྐྱ་རྟེན་ཞིག

སོ་ལ། ཐོད།

རྩ་མ་ར། བུང་བའི་མིང་ཡིན་ཏེ། སྐད་དོད་ལྟར་ན་འཁོར་སྟོག་གམ་འཁོར་འགོ་ཞེས་པའོ།

ཐིང་ཀ་ར། གསེར་གྱི་སྤྱི་སྒྲགས་ཀྱི་མིང་།

ཐིམ་རི་རྩེ། ལྟ་ཆེན་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

རྩ་ཏ་ཀེ་ར། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་འབྲི་མོག་གི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྟེ། ཐོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱར་
ན། འབྱུར་པའི་ཁྲག་ཅེས་འབྱུར་བར་དེ་ཏུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་བུན་ཆོགས་ཀྱིས་
མཛད་པའི་འབྲི་མོག་ལེལ་ཐེང་ལས་གསུངས།

རྩ། དཐིན་ཡིག་ནང་གི་[F]རྩ་གདངས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གསར་དུ་བཅོས་བ་ཞིག་ཡིན།

རྩ་རན་སི། France ཡོ་རོབ་སྤིང་གི་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་ཆེ་ཤོས་གས་ཤིག་གི་མིང་།

རྩ་ཡུང་འབྲ་བརྟན་རི་མོ། ཞེས་པ་ནི་གནའ་བོའི་ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་ཀྱི་ཡང་ཆོན་གྱིས་རི་མོ་འབྲི་བའི་ལག་
ཅལ་སྦྱད་ནས་བྲིས་པའི་མིང་འབྲ་བརྟན་ཞིག་ཡིན། རི་མོ་དེ་རྩ་ཡུང་སྟོ་ལྷང་ཁུལ་ནས་ཐོན་པར་
བརྟན་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས་པ་ཡིན།

རྩ་རྩ་ཆེ། ཆེན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་ནི་རི་མོ་དང་
ཡིག་གཞུགས་འབྲེ་ཅལ་ལ་མཁས་ཤིང་། ལྷན་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཅན་མིང་མཁས་པ་
བརྒྱད་ཀྱི་གས་ཡིན། ཁོང་གི་རི་མོའི་བྲད་ཆོས་གཙོ་བོ་ནི་དབྱིད་ཉམས་ལྷན་པའི་ཡུལ་སྟོངས་

དང་། དཔེན་ཞིང་ཉམས་དགའ་བའི་ཡུལ་སྡོངས་ཀྱི་ཉམས་འགྱུར་སྤུན་སྲུང་ཆོག་པ་པོ་ཡོད།
རྒྱ་ཏུ་ཁྱེད་ཀྱི་མེད་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་པ་དང་ལོ་ཁྱེད་ཀྱི་གཟབ་མཆོར་སྤྲས་
པའི་འདྲ་བརྒྱན་རི་མོའི་སྒོལ་བཏོད་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོར་ལོན་ཏན་དུ་སྤེལ་སྤྲོད་པའི་
འདྲ་བརྒྱན་གྱི་རི་མོའི་དགེ་ཆུན་ཆེན་མོར་གྲུབ་ཀྱིས་ལྷ་ར་ཕེབས་ཏེ་ཐུགས་འགན་བཞེས། ཁོང་གི་རི་
མོས་དཔྱིན་རི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རི་མོར་འགྲུགས་ཀྱི་ཆེན་ཆེན་པོ་ཕེབས་ཏེ་རི་མོའི་སྤྱི་ཚུལ་འཕེལ་རྒྱས་ཆེན་
པོ་བྱུང་། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བརྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྲོད་སྤྲུགས་པའི་སྤྱི་བ་གྲོན་པའི་མི་ཞེས་པ་སོགས་ཡོད།
སྤྱི་ཚེ་མོ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་པང་ལེབ་ཐོག་ཏུ་བྱིས་པའི་ཡུལ་སྒོལ་གོ་མས་གཤེས་མཆོན་པའི་རི་མོའི་གྲས་ཤིག་
ཡིན། སྤྱི་ཚེ་ཞེས་པའི་ནང་དོན་ནི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་དོན་ཡིན། རི་མོ་དེ་རིགས་ཀྱི་བརྗོད་བྲལ་ཚོ་བོ་ནི་
གྲོང་མིའི་བརྒྱུ་སྐྱེས་པ་དང་སྤྱི་སྤྱོད་བཀའ་ཕྱིན་པ། ཡུལ་སྒོལ་མཆོན་པའི་རི་མོ་བྱིས་ཡོད། དེའི་བཟོ་
དཔྱིད་སྤྲུགས་པ་དེ་ལ་ཆོན་མདངས་ཏར་ཤས་ཆེ་བས་རྒྱན་སྒྲིས་ཀྱི་པན་འབྲས་ཆེན་པོ་ལྟན་ཡོད།
རྒྱར་ཐའི་ སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་ནས་དགུའི་བར་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་རན་སིའི་འབྲུག་བརྒྱན་
མཁས་པ་མུ་ཏུང་གིས་བཟོས་པའི་མིའི་ལུས་པོ་ཕྱིལ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱང་བརྒྱན་ཞིག་ཡིན།
ཟ། དཔྱིན་ཡིག་ནང་གི་[V]སྒྲ་གདངས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་གསར་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན།
ཟ་ཏི་ཁན། Vatican འཛམ་བུ་སྤྱི་དབྱེད་འདིར་རང་དབང་རང་བཅོན་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ས་རྒྱ་
ཆུང་ཤོས་ཤིག་རེད། དེ་ནི་དཔྱིན་ཏེ་ལིའི་རྒྱལ་ས་རོམ་གྲོང་ཁྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཐུབ་སྤྱོད་ཀྱི་དེར་ཡོད་
ཅིང་། རྒྱ་ཁྱིམ་སྤྱི་ལེ་གྲུབ་བཞིན་མ་0.44 ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནང་དུ་སན་པོ་ཉིའི་སྤྱོད་ཀྱི་ཁང་དང་། སན་
པོ་ཉི་སྤྱོད་ཀྱི་ཁང་། ཟ་ཏི་ཁན་པོ་གྲང་། ཟ་ཏི་ཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རིག་རྟེན་ཁང་བཅས་འདུས་ཡོད།
ཟ་ཏི་ཁན་པོ་གྲང་གི་རི་མོ་ཁང་། ཡོ་རོལ་གྱི་རི་མོ་ཁང་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་རོ་མའི་རྒྱན་ཏི་
ཀང་གི་ཕྱིར་ཏུ་སྤྱོད་པོ་གྲང་དུ་བསྒྱུར་ཡོད། རི་མོ་ཁང་དེའི་ནང་ལ་རིག་རྩལ་བསྐྱར་དར་དུས་ཀྱི་
རི་མོ་མཁས་པ་ཅན་རྒྱ་རྒྱུ་གྲགས་ཅན་མང་པོ་ཉར་ཆགས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱ་
རྒྱུ་ཀྱི་ཐུག་པོར་ལས་ཐོན་པའི་རྩ་ཆེའི་ལྷེ་བས་རིས་ཡོད་པར་བརྟེན་འཛམ་བུ་སྤྱི་དབྱེད་སྤྱོད་
གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད།

ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་པོ་

ཨ། བོད་ཡིག་གསལ་བྱེད་སྐུ་ཅུ་པ་ལྟར། ལ་ལས་དབྱངས་གསལ་གཉིས་ཆོད་ཀྱི་ཡི་གེར་འདོད་པ་
འདིའི་ར་རོ་འདོན་ཚུལ་ལ་སྐྱེ་གནས་མགིན་པ་དང་། བྱེད་པ་མགིན་པ་སྟེ་ཅ་དང་སྐྱར་བ། ཉང་གི་
ཚུལ་པ་མགིན་པ་བཅུ་མ་བ། བྱིའི་ཚུལ་པ་སྟོག་ཆེན་སྐྱ་ལྟན། ① གང་ཟག་གི་མིང་ལགའི་སྟོན་དུ་
བཅུག་ནས་སྟོང་ཉེ་བའི་དོན་སྟོན་པའི་ཆོག་སྟོགས་ཤིག་ཨ་ལ། ཨ་མ། ཨ་ཁ། ཨ་ཞང་། ཨ་རྟལ་ས།
② མིང་ལགའི་སྟོན་དུ་བཅུག་ན་སེམས་ཀྱི་ཆོར་བ་དྲག་པོ་ཞིག་བྱིར་མཛོན་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོག་
སྟོགས་ཤིག་ཨ་ཁ་ཁ། ཨ་ཆ་ཆ། ཨ་མཆ་ཆ། ཨ་པམ་པ་ལ། ཨ་ཡ་མཆ་ཆ། ③ [ཡུལ་]ཨང་སྐྱ་ཟུར་
ཆག་པ་ཞིག་སྟེ། ཆོག་ལགའི་མཐུག་དུ་བཅུག་ནས་སྐྱལ་ཆོག་སྟོན་རྟོགས་བྱེད་པའི་ཆོག་སྟོགས་
ཤིག་དེ་འདྲ་མ་བྱེད་ཨ། མཐོགས་པོ་མེབས་ཨ། དཔེ་ཆ་ལྟོས་ཨ། ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།

ཨ་ཀོར། བྱད་མེད་ཀྱི་རྩ་རྒྱན། གསེར་ཀྱི་ཨ་ཀོར་བྱད་མེད་ཀྱི་རྩ་བ་ལ་བཏགས་པ།
ཨ་རྩ་ཤི། [ལེགས་]ཉི་མ་ཤིང་།

ཨ་སྐོང་སྟགས་ཁང་། དགོན་འདི་དུས་ནམ་དང་ལྷ་མ་སྐུས་བཏབ་མ་གསལ། སྐབ་མཐའ་རྟེན་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྩོད་ཁྲོད་སྐུ་ཡོད།
ཨ་ཀྱ་ཁ་བ། ཁམས་རྒྱལ་རིང་རྒྱལ་ཁག་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ཡ་ཀྱལ་ལྷགས་ལ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འོག་གི་
དཔོན་དཔོན་རིགས་ཤིག་གི་མིང་།

ཨ་ཀྱ་རི་ཁྲོད། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་འབྲུག་སྤྱི་༡༧༤༩ལོར་ཨ་ཀྱ་ཞབས་བྱང་སྤྱིན་པ་རྒྱ་
མཆོས་བྲག་བཏགས།

སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་ལུང་མདོ་རྩོད་ཁྲོད་སྐུ་ཡོད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན། རྗེ་འདི་རབ་བྱུང་བཙུང་པའི་ལྷགས་ཁྲི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་སྐུ་
འཁུངས། སྐུ་གཞོན་ཅུའི་དུས་ནས་སྐུ་འབྲུམ་བྲུམས་པ་གྲིང་དུ་ཆོས་གྲུབ་ཞུགས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་
བཀའ་པོད་ལྟར་གསལ་སྤྱོད་གནང་ནས་དཀའ་བཅུའི་གྲ་སྒྲོར་མཛད། རྗེ་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་
ལས་རྒྱ་མཆོའི་བྱང་ནས་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བཞི་ནས་ཉེར་བྲུག་བར་རྗེ་
འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་སྐུ་འབྲུམ་དུ་གདན་བྲངས་ཏེ་ལམ་རིམ་གསལ། དཔ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་
ཀྱི་ཉི་མའི་བྱང་ལས་དུས་འཁོར་རྒྱལ་མཆོན་དཀྱིལ་འཁོར་སྟེང་ནས་དབང་ཆེན་གསལ། དགྲུང་
ལོ་ཉེར་བདུན་ལོར་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་ལུང་ཟེན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་
བཤད་པའི་ཟེན་ཐོ་རགས་བསྟུས་ཅམ་བཞོད་པ་སྐུ་ལེངས་གསལ་པའི་སྒྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཀའ་
རྩིས་པོད་འཕྲིང་གཉིས་ཅམ་མཛད། སྐུ་ཆེའི་སྤྱད་ཀྱི་མཛད་པ་མི་གསལ།

ཨ་ཁུ་ཡོངས་འཇིན་ཆོ་བཟང་དོན་གྲུབ། རྗེ་འདི་ནི་མདོ་སྤྱད་ཐུག་རྟོ་ཐང་ཨ་ཁུ་སྤེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡུལ་
དུ་ཡབ་ལོ་ལོ་དང་ཡུམ་འབབ་ཀོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤེལ་སྐུ་
ལོ་༡༧༥༠ལོར་སྐུ་འཁུངས་དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་ལྷ་རི་ཆོ་བཟང་འབྲུང་གནས་ཀྱི་བྱང་དུ་རབ་བྱུང་
བསྟུབས། མཆོན་ཆོ་བཟང་དོན་གྲུབ་ཏུ་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བཙུང་པ་བྱ་བྱུང་དགོན་དུ་ཆོས་
ཞུགས་མཛད་དེ་ཤིང་བཟང་པོ་རྗེ་ཆོ་བཟང་དར་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་སྟོབ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་ཆོས་
བཀའ་མང་དུ་གསལ། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་པའི་མེ་ཁྲི་
སྐུ་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་དབུས་སུ་ཐེབས་ནས་འབྲས་སྤྱངས་སྒྲོ་མང་གྲུ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་མཛད།
གཞུང་ཆེན་པོར་སྟོབ་གཉིར་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ཐོག་པཎ་ཆེན་དབལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྗེ་གསལ་བསྟུབས། དགྲུང་ལོ་ཐོ་གཉིས་ལ་གྲ་སྒྲོར་མཛད། སུམ་རྟགས་རྩིས་
རྒྱར་ནག་སོགས་ལའང་མཁས་པར་གྲགས་པས་མཆོན་དབྱངས་ཅན་དགའ་བའི་ཆོ་གོས་སུ་
གསོལ། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་བྱ་བརྒྱད་ལ་ཐེབས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ལག་སྐུ་ལོ་
༡༨༩༧ལོར་སྐུ་གཤེགས།

ཨ་ཁུང་། སྤར་བཤད་ཀྱི་གཏམ་དེ་ཅིད་མོ་ཡིན་པར་སྟོན་པའི་ཆིག་ཨ་ཁུང་དགོངས་པ་མ་འཆོམས་
སྐུ་ཅིད་ཞུས་པ་ཡིན།

ཨ་ཁྱ། [ཡུལ]རྒྱ་སྤྱིམ་བྱེད་ཀྱི་འཕང་ལོའི་ཅེའི་ལྷགས་ཀྱ།

ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག [ཡུལ]བྱང་པོ་མིན་པ། ལས་ཀ་བྱེད་སྐྱད་ས་ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག སྐད་ཆ་ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག
འབྲོ་ལམ་ཨ་ཁྱོག་པ་ཁྱོག

ཨ་ཁྱད། ལྷམ་རྟོག་ལ་སྒྲན་པའི་ཀོ་ཁྱད་རྟེན་པའམ། རྟོག་པ་རྟེན་པ།

ཨ་ཁྱན་ཐོའོ་བྲག་ཕྱག ཅེས་པ་ནི་རྒྱ་གར་གནའ་བོའི་དུས་དཀྱིལ་སྐབས་སུ་བསྐྱན་པའི་ནང་བསྐྱན་
གྱི་ཨར་སྐྱན་དང་། བཀོས་དཀོལ། རི་མོའི་སྐྱ་ཅལ་བཅས་ཀྱི་རྩོར་མཛོད་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།
དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་མོང་མའི་ཤོང་ཁྱེད་ཀྱི་བྱང་ཤར་ཕྱོགས་སུ་གནས་ཡོད།

ཨ་ཁྱན་ཐོའོ་བྲག་ཕྱག་གི་ལྗེ་བས་རེས། ཞེས་པ་ནི་འབགས་ཡུལ་གྱི་མེད་མའི་ཤོང་ཆོའི་བྱང་ཤར་རོས་
སུ་གནས་པའི་འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐྱན་བྲགས་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ནང་བསྐྱན་སྐྱ་ཅལ་གྱི་རྩོར་མཛོད་ཅིག་
ཡིན། དེར་ཁྱོན་བསྐྱོམས་བྲག་ཕྱག་ཉི་ཤུ་ཅུ་དག་ཡོད་པ་དང་། བྲག་ཕྱག་དེ་ཆོའི་ནང་གི་སྐྱ་ཅལ་
དངོས་བོའི་ཐང་ལ་ཨར་སྐྱན་གྱི་སྐྱ་ཅལ་རི་མོའི་སྐྱ་ཅལ་བཅས་ཁག་གསུམ་ལ་དབྱེ་ཡོད་པའོ།

ཨ་ཁྱོང་། བོད་ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་མེ་ཁྲི་༤༧༠༠ཡན་གྱི་གཡའ་རི་དང་རྩ་འངས་ཀུན་ལ་ཡོད། ལོ་མང་
སྤྱི་བའི་སྤྱི་རིགས། ངར་པ་སྤྱག་པོ་སྤ་ཞིང་མཁེགས་ལ་ཁྱོང་བའི་ཡལ་ག་ཅན། མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་
0.1~0.2 ལྟེ་མཐུ་བ་གང་ཡན་མན་ཅམ་ཟེན། ལོ་མ་སྤྱི་ལྡང་ཉག་ཆེན་ཅན་སྤ་སིབ་སྤངས་
པའི་ལོ་རྒྱུང་པལ་ཆེར་ཁ་སྤྱོད་དུ་སྤྱེ་བ་དང་། མོ་མའི་གསེབ་དུ་ཆུའི་ཟེགས་མ་ཆགས་པ། མེ་
ཏོག་སྤྱག་སིབ་གེ་སར་སེར་སྤྱ་ཅན་ཞིབ་མོ་མིག་གིས་སོད་ཅམ་འདོགས་པ་ཅན། འཕྲུངས་
དཔེར། མོ་སྤྱན་རྒྱལ་པོ་ཨ་ཁྱོང་ནི། བྱང་གི་རི་ལ་སྤྱེ་བ་ཡིན། ལོ་མ་སྤྱི་སིབ་ཉག་ག་ཅན། ཁྱོང་
བུ་སྤྱི་ཤིང་ནག་པོ་འབྲ། ཁབ་དུད་ཅི་ཟེམ་པ་སྤྱམ་གྱིས་བརྒྱན། བྱང་ཁོག་སྤྱོད་དུ་རྒྱག་བསགས་
ན། ཁྱོའི་བས་པའི་སྤྱོར་བ་བསྐྱན་པ་ལ། འདི་ནི་བདུད་ཅི་ལྟ་བུའོ། ཞེས་དང་། གཡའ་ཨ་ཁྱོང་
ཞེས་བོད་ཀྱི་སྤྱན་པ་ཡོངས་ཀྱིས་ངོས་འཛིན་གཅིག་མཐུན་ཡིན།

ཨ་ཁྱོང་དཀར་པོ། རྩ་སྤྱང་འདྲེས་པའི་སར་སྤྱེས་པའི་རྩའི་ཁྱད་འབྲ་བ་ཡུལ་མིས་དེ་ལ་གོང་མོ་སྤྱོ་སྤོ་
ཟེར་བ་དེ་ཡིན། ཨ་ཁྱོང་རིགས་འདི་དག་ཐང་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྤྱེ། རང་གསེས་སུ་མཁན་པ་
ཨ་ཁྱོང་དང་། ལྷ་ཨ་ཁྱོང་། ཤིང་ཨ་ཁྱོང་བཅས་རིགས་གསུམ་མཆིས། རོ་མངར་ལ་སྤྱར་ཞིང་

ཁ། ལུ་རྩེས་བསིལ། ལུས་པས་སྒོ་ཚད་དང་། གེ་ཚད། འོལ་གྲོང་གི་ཚད་བ་བཅས་ལ་པན།
ཨ་སྒྲོང་རྒྱ་དགོན། མིང་གཞན་དུ་མདོ་སྒགས་བཤད་སྒྲུབ་སྤྱིང་ཟེད། རབ་བྱུང་དུག་པའི་མེ་ལྷག་སྤྱི་
ལོ་༡༣༤༧ལོར་འཕྲིན་ལས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་
ལོག་པོད་རིགས་རང་སྒྲོང་ཁུལ་བད་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་དགར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༧ལོར་སྒྲགས་མཛད་སྤྱི་མཛོད་
རྒྱལ་པས་བྱག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དགར་མཛེས་པོད་རིགས་རང་སྒྲོང་
ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་དགྱིགས། ཤིང་གཏུང་མ་དུམ་བྱར་གཏུབ་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། གཏུང་མ་གཅིག་གོས་ཨ་
དགྱིགས་ལྷ་གས་བ་ཡིན་ལྟ་བུ།
ཨ་ཁ། ཡིད་པམ་བ་དང་ཉང་སང་བ་སྟོན་པའི་སྤྱི་ཞིག་ཨ་ཁ། ག་འབྲ་འདུག་ཨ་ཁ། དེ་ག་རང་ཡིན་
བ་ཟེད། ཨ་ཁ། གྱིས་བ་རྟ་ཐོག་ནས་སྤྱང་ལ་ཁད་ཅིག་བྱས། ལྟ་བུ།
ཨ་ཁ་ཁ། ① སེམས་པམ་པའི་ཆིག་ཨ་ཁ་ཁ་པངས་བ་ལ། ② འགྲོད་བ་སྤྱིས་པའི་ཆིག་ནོར་འཁུལ་
དེ་འབྲ་བྱུང་བ་ཨ་ཁ་ཁ་འབྲིག་མ་པོད།
ཨ་ཁ། པའི་སྤྱན་རྒྱ། ཨ་ཁ་ཆན་བ། ཨ་ཁ་གཞོན་བ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཁ་པོ་དང་། པ་ཡི་སྤྱན་རྒྱའོ།
ཨ་ཁ་སྟོན་ཐག [ཡུལ]སྟོན་ཆགས་སྟོན།
ཨ་ཁ་སྟོན་ཤིང་བྱག་བ། ལྷ་མོ་འཁྲབ་པའི་དཀྱིལ་དུ་འཇུགས་པའི་ཤིང་ཞིག་
ཨ་ཁུང་དག་དབང་མཐུན་རབ། རྩེ་འདི་ནི་ཨ་ཁུང་དུང་རམས་བ་མཁས་མཆོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱི་
ཡིན། སྤྱི་གཞོན་བུའི་དུས་སུ་གྲུབ་ཆེན་དག་དབང་སྒོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། ར་ཆོད་ནས་
མཁའ་སང་གོ། མཁན་ཆེན་དུང་ཡིག་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་སོགས་མཁས་གྲུབ་དམ་པ་མང་པོ་
སྒོལ་དཔོན་དུ་བསྟན་ནས་མདོ་སྒགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་སྤྱི་དང་། ཁུང་བར་དུ་སྤུམ་ཉགས། ལྷན་
དག་སྤེལ་སྤྱོད་སོགས་ལ་མཁས་པའི་ཡང་ཅེར་སོན། དེས་བ་དག་དབང་མི་པམ་རྒྱ་བ་མཆོག་
གིས་རྩེ་འདི་ལས་སྤྱན་དག་སྤྱངས་བཅོན་མཛད། མདོ་སྤྱད་ཁ་གྲུ་ཆོ་དུག་གི་ཨ་ཁུང་སྟོན་གྲུ་
ཐར་བ་སྤྱིང་བྱག་བཏབ། རྩེ་གང་གི་སྒོལ་དཔོན་དང་སྒོལ་མའི་ཆོགས་ལ་བསྟམས་ན་རབ་བྱུང་

བརྩ་གསུམ་པར་བྱང་བའི་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན།

ཨ་ཁྲད། ལྷམ་རྟིང་པ་རྩལ་པོའི་མིང། ཨ་ཁྲད་འདི་ཅིང་རྒྱ་བྱས་ན་ད་རུང་ཉིན་ཤས་གྲོན་ལོ་ས་རེད་ལྟ་བུ།
ཨ་ཁྲོ་དར་རྒྱས་དགོན། མིང་གཞན་སྤྱི་ཨ་ཁྲོ་བཤད་རྒྱུ་བ་དར་རྒྱས་དགོན་ཟེད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་
ལུགས་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༠ལོར་སྤྱི་ཨ་གཉན་དམ་པའི་ལུང་བཞིན། གི་ཉམ་ནམ་མཁའ་ལེགས་
བས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཡུལ་ཤུལ་
རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ག་མ། ཡག་པོ་མེད་པའམ་པན་ཚོགས་མེད་པའི་མི་དང་དངོས་པོར་བཏགས་པའི་དན་མིང་ཞིག་
མེད་ཅེ་ཨ་ག་མ་ཞིག་རེད། ཏག་པར་རྩལ་ལ་ཤིན་འདུག་ལྟ་བུ།

ཨ་ག་བྱ། བཤད་རྒྱུད་ལས་ཨ་ག་བྱ་ཡིས་སྤྱིང་སྒོག་ཆ་བ་མེལ། ཞེས་པ་ཨར་སྤྱུང་དང་། ཨར་ནག་ཨ་ག་
གོ་སྦྱོང་དམ་ཨར་དམར་གསུམ་གྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཐལ་བའི་སྤྱིང་པོད་དང་། དེ་
ཞེས་ལྟོན་པ། འདབ་བྱང་ཅན། ཉགས་ཀྱི་ཅན་དན། མི་བདག་དགལ། མཛེས་སྤྱིན་བྱེད་བཅས་སོ།
ཨ་ག་བྱ་ནག་པོ། ཨ་ག་བྱའི་རིགས་མདོག་ནག་ཤས་ཆེ་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་ཆ། ལྷ་རྩེས་སྦྱོམས།
རྩས་པས་སྤྱིང་དང་། སྒོག་རྩའི་ནད་ལ་མཆོག་ཏུ་བསྟགས།

ཨ་ག་ད། ཨ་ག་བྱའི་བསྟུས་ཆོག

ཨ་གར་འབའ་ཞིག་ཨ་གར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཨ་སྤྱའི་མིང་དུ་བཞེད་པར་ཞིག་དང་། ཨ་གར་
བྱ་ཁོ་ནའི་དོན་དུ་བཞེད་པ་ཞིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དེ་མེད་ཤེལ་སྤེང་ལས། ཨ་ག་བྱ་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྩང་ཟད་ལྟེ་
ལ་སྟུག་པ་སྤྱིན་རྒྱ་རྩང་ནས་དངས་ལ་སྐྱམས་པ་འབྱུང་བའི་ཤིན་ཏུ་ཞིམ་པ་དེ་ལ་ཨ་གར་འབའ་
ཞིག་ཟེད། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། སྤེད་གེ་རྩང་འཆོ་བ་གྲུ་བཤེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱན་གྱི་བརྩ་
བསྟུས་དང་གཤམ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྒོ་གསལ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། ཨ་གར་འབའ་ཞིག་
ནི། མདོ་ལས། ཨ་གར་འབའ་ཞིག་གི་དུ་བས་བདུག་པར་བྱའོ། ཞེས་པ་དེའི་འབའ་ཞིག་ནི་ཁོ་
ནའི་དོན་ཡིན་པས་བོད་མ་གོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཨ་གར་རིགས་གསུམ་གྱི་ནང་ཆོན་ཨ་སྤྱའི་མིང་དུ་
བྱ་བ་ཡིན་ལོ། ཞེས་དང་། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེས་མཛད་པའི་སྤྱན་མིང་དང་དོས་འཛིན་གྱི་

སྒྲོང་བདུད་རྩིའི་ཐེགས་མ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེར་སང་ཕྱག་རྒྱུན་དུ་ཨ་
སྒྲུའི་རིགས་ཤིག་ལ་ངོས་འཛིན་འདུག་པས་སྤྲད་དེ་བྱོན་ཅིག
ཨ་གར་དམར་པོ། ཨ་གར་གོ་སྟོན་གྱང་ཟེར། བོད་ཀྱི་རོང་ཆེན་ཕྱོགས་མང་ཆེ་བ་སྟེ། ར་ཡུལ་དང་།
བདེ་ཆེན། རྒྱལ་རོང་སོགས་སུ་སྟེ། ཤིང་སྟོང་གི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་༥༥ ཙམ་ཟེན། ལོ་མ་མཐུག་
འཇམ་ཆེ་བ་རེས་མོས་སྟེ། མེ་ཉོག་ལྡང་སྒྲུའམ་མེར་སྒྲུ་ཆུང་དུ། འབྲས་བུ་རིལ་མོ་འདོགས་
བ་ཞིག་ཡིན། སྤན་དུ་སྒྲུར་བྱ་ནི་སྟོང་པོ་སྟེ། ཤིང་རྒྱ་སྤ་ལ་འཕོལ་བ། མདོག་དམར་སྒྲུའམ་མེར་
སྒྲུ་དམར་ཉམས་ཅན། འི་རང་ཞིམ་པོ་འཐུལ་བ། མིང་གཞན་དུ་རྟ་དག་གོ་སྟོན་མ་དང་། ཨ་གར་
གོ་སྟོན། ཨ་དམར། ལོ་ཉ་ཀྱི་མ་རྩ་ཞེས་དམར་པོ་སྤྲོས་སྟེ། གཞུ་ཀླུ་ཞེས་འིའི་ཤིང་དང་། སི་
ཏ་ཅ་རྩ་ཞེས་ཅན་དན་མེར་པོ། བན་ཅ་རྩ་ཞེས་ཅན་དམར་སོགས་ཟེར། རོ་བུས། རོ་ཁ་ལ་
ཆ་བ། ལྷ་རྩེས་བསིལ་ལ་སྟོམས། ལུས་པས་སྦྱིང་དང་སྟོག་ཅར་ལྷགས་པའི་ཆད་བ་དང་།
དམར་པོས་ཁྱད་པར་རྒྱང་ལྡན་ཆད་བ་སེལ། དྲང་སྟོང་ལུབ་བས། ལྷེ་སྦྱུམ་བསིལ་བའི་ཨ་གར་
རིགས་གསུམ་ཞེས་གསུངས། ཤེལ་ཐེང་དུ། ལྷེ་བ་ཨ་སྒྲུ། སྦྱུམ་བ་ཨ་ནག་བསིལ་བ་ཨ་དམར་
ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།

ཨ་གར་གསུམ། ཨར་སྒྲུ་དང་། ཨར་ནག་ཨར་དམར་གསུམ་གྱི་བསྐྱས་མིང་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་
བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤེལ་ཐེང་བསྐྱས་དོན་གསལ་བཀོལ་ལས།
ཨ་གར་རིགས་གསུམ་བཟོད་པའོ། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་འོ།

ཨ་རྒ། ཁང་པའི་ནང་དང་། རྩོ་ནང་སོགས་ལ་ས་དམ་ཅི་ཆན་ལྷག་ཅིང་བཅག་བཅག་བྱས་ཟེན་བ་
དང་སྤ་མཁའིགས་ཅན་དུ་སྒྱུར་ཏེ། ཐལ་བ་མེད་པའམ་མི་འངས་བ་གཅོད་མར་ཆགས་ལུག་

ཨ་རྒ་བརྟུངས། ཨ་རྒ་དང་འབྲ།

ཨ་རྒྱབ། ལུས་སྟོན་གྱི་རྒྱབ་རོས་གྱི་མིང་། ཨ་རྒྱབ་ལ་ཁྱར་པོ་ཁྱར་ནས་ལྷ་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ལྷག་
ལུགས་མཐོ་བས་ཨ་རྒྱབ་གཟེར་ཞིང་འདུག་ལྟ་བུ།

ཨ་སྟོང་། [སྟེ་དགེ]དལུན་དུས་འབྲེ་གཡག་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་མོར་བཏང་བའི་ལྷེ་བ་གང་ལྷགས་
གིས་འབྲུགས་ནས་རྟོག་རྟོག་སྤོར་ཆགས་པའི་མིང་།

ཨ་སྒོ་ད། ཨ་གོ་ར་དང་འབྲ།

ཨ་གྲགས་གངས་ལྷོ། རི་བོ་ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ཀྱི་དཔལ་ཤོད་རྫོང་གི་ལྷོ་ངོས་དང་རྩ་ལུལ་
རྫོང་གི་བྱང་ངོས་སུ་ཡོད།

ཨ་གྲགས་སྤང་གསལ་དགོན། མིང་གཞན་གཤམ་བྱུང་གསལ་བའི་སྤིང་ཟེར་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་
ལུགས་མག་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༡ལོར་དབྱ་སྤོན་གསལ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། ཟུབ་
མཐའ་བོན་མོ་ཡིན། ད་ལྟ་རང་སྐྱོང་ལྷོངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་སྤོན་རྫོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མགོན་རི་ཁྲོད། ཟུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་འགྱིས། [སྤྲེ་དགོ]རྩ་མས་བཟོས་བའི་ར་དམ་གྱི་མིང་།

ཨ་འགོ [སྤྲེ་དགོ] ལུག་གི་རྒྱུད་པ་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ལོ་ལུག་རྒྱུག་པ་མ་བཅད་པའི་མིང་ཡིན། ལུག་
གསེབ་དང་དོན་གཅིག

ཨ་གྲོ། གྲོ་དོག་ཆེ་ཞིང་སྤྱུས་ལེགས་པ་ཞིག

ཨ་དགོས་རྒྱུད། ཐབས་ཐད་པ། མི་ཁྲོད་ལ་སྤྱུག་ན་ཨ་དགོས་རྒྱུད།

ཨ་ཕྱོན། གནམ། ཁ་ཤོ་དགུང་ཨ་ཕྱོན་གྱི་འབྲུག་སྤྱུ་ལས་ཆེ་བ། དགུང་ཨ་ཕྱོན་དབྱིངས་ནས་ཉི་མ་
འགྲུལ། སྤྱུག་ནག་པོའི་སྤོན་བའི་པ་ལུལ་ཤོད།

ཨ་ཕྱོན་ཁིས་ཁ། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ར་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་མཛོད་དགོ་རྫོང་གི་ལ་ཞིག

ཨ་ཕྱོན་མཐོངས། དགུང་ཕྱོན་གྱི་དཀྱིལ།

ཨ་ཕྱོན་དབྱིངས། ཨ་ཕྱོན་མཐོང་དང་དོན་གཅིག

ཨ་ཅག [ལུལ] ① བྱུང་མེད། ② སྤོན་ཆ་བྱུ་མོ་རྒྱན་པ། ཨ་ཅག་ལགས། ཁྲིད་རང་ག་དུས་མེབས་པ།

ཨ་ཅང་། ཏ་ཅང་དང་དོན་འབྲ།

ཨ་ཅང་ཅང་། ཤོད་མི་དགོས་ཞེས་པའམ། ལོས་བདེན་ཟེར་བའི་དོན། སྤྱུ་གྲུས་ཀྱང་སྤྱུབ་སྤྱུབ་ན། མི་
རྒྱན་ཨ་ཅང་ཅང་། ལྷངས་འཁོར་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཁྱོགས་ན། གནམ་སྤྱི་ཞི་ཨ་ཅང་ཅང་། དགུན་
ཡང་རྫོན། དབྱར་ཁ་ནི་ཨ་ཅང་ཅང་།

ཨ་ཅང་ཆེ། བཤད་མི་དགོས་སམ་སྒྲོས་ཅི་དགོས། འདིགས་ཐུག་ནས་ཞིང་ཁང་གི་སྒྲོགས་ལ་འགོ་
བཟུགས་ཨ་ཅང་ཆེ་སྟེ་མིག་ཀྱང་བཟུ་མི་ཤོད་བ་ཅམ་ཡོད།

ཨ་ཅུག [ཡུལ] རེ་ཤེ་དང་དོན་གཅིག་ར་ལུག་སོགས་ཀྱི་ཤུས་ཆོགས་རུས་རྒྱུད། ཁམས་སོགས་
བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་གྱི་བྱིས་བ་ཆོས་རུས་རྒྱུད་བཞི་དེ་ཤར་ལུབ་རྟེན་ལ་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱས་
ནས་ཅེད་མོ་བཅེས་ཏེ་རྟེན་ལ་ཅེ་བར་བེད།

ཨ་ཅེ ① [ཡུལ] ལུང་མེད། ཨ་ཅེའི་ལུ་བ། ② མི་སྤྱོད་གན་བ།

ཨ་ཅེ་ཡོད་པའི་ཁྱོག་ [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་ ཆང་ས་བརྒྱབ་བེན་ནས་རྒྱུད་མ་ཡོད་པའི་སྤྱེས་བ། ཡང་
ན་བཟའ་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཁྱོག་ཞེས་བ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཨ་ཅེ་ལྷ་མོ། རྩེ་བྲག་གི་མིང་སྤྱི་ལ་བཏགས་བ་ཞིག་སྟེ་ལྷ་མོའི་ཆས་ཀྱིས་སྤྱས་པའི་བོད་ཀྱི་རྫོས་
གར་ཞིག་ཨ་ཅེ་ལྷ་མོ་འབྲུབ་བ།

ཨ་ཅོ། ① སྒྲོང་མོ་བ་ལ་བེད། གཙོ་བོར་ལྟོ་གོས་སྒྲོང་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟོ་གནས་སོགས་བོད་ཀྱི་
གནས་ཆེན་ཁག་ལ་གནས་བསྐྱོར་འགོ་མཁན་གྱི་སྒྲོང་མོ་བའི་མིང་། ② [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་] ལུ་
བོའམ་གཅེན་པོའི་དོན།

ཨ་ཅོར། རོ་འབྲུ་ཆས་ཀྱི་ལག་རས་ཀྱི་མིང་། སོག་སྐད་ཨར་ཆོལ་གྱི་ལུང་ཆག་སྟེ། གདོང་འབྱིད་
རས། ཨ་ཅོར་སྤྱ་མ།

ཨ་ལྷེ [རྫིང] པའི་མ།

ཨ་ལྷེ། ལུང་མེད་ཀྱི་སྤྱི་མིང་དང་། ལྷ་མོ་དང་གཅེན་མོ་ལའང་།

ཨ་ལྷེ་དྲངས་བཟང་། སྤྱི་མོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་ལུ་པའི་དུས་མཐུག་ཏུ་བྱུང་བའི་ལྷ་མོ་མཁས་ཅན་
དྲངས་བཟང་ནི་སྒྲོང་མོ་ལུང་ལྷ་མོ་ཆོགས་བ་གསར་འཛུགས་བྱེད་མཁན་གྲས་ཤིག་ཡིན་འདུག་
ཁོང་གི་ལྷ་མོ་བརྒྱ་བརྟན་འཛིན་དང་མཉམ་དུ་སྒྲོང་མོ་ལུང་ཁུལ་ནས་མི་ཁག་གཅིག་བསྟུ་རུབ་
ཀྱིས་ལྷ་མོའི་འབྲུབ་གཞུང་འགོ་བ་བཟང་མོ་དང་། བརྒྱ་ཡོད་འབར། གཟུགས་ཀྱི་ཉི་མ་སོགས་
སྤྱངས་ཏེ་འབྲུབ་སྟོན་བྱས་པར་བརྟེན་ཁོང་ཆོར་དྲངས་བཟང་ལྷ་མོ་ཆོགས་བ་ཞེས་མིང་ཐོག་ལྷ་
མོ་འབྲུབ་སྐབས་ལུས་ཀྱི་འབྲུབ་འབྱེད་དང་། དག་གི་རྣམ་ཐར་མཁུན་འགྲུགས། འབྲུབ་གཞུང་

བར་མེད་དུ་བཞད་གད་སྐོང་བ་སོགས་དཔེགས་བསམ་ཤིང་བྱ་བ་ཆོས་དུ་མ་ལྟན་ནོ།
ཨ་ཆེ་ལྷ། [སོག] རིན་ཅན་ཉེ་ཏོར་གྱི་གོ་སའི་མིང་ལྟར། རྩ་སྤྱོད་ཨ་ཆེ་ལྷ་ནོ་མོན་ཉན།
ཨ་ཆུ་ཆུ། འབྲུགས་ནས་སྐད་འདོན་པའི་སྒྲ། གང་བས་འབྲུགས་ནས་ཨ་ཆུ་ཆུ་ཟེར་བ།
ཨ་ཆུ་ཟེར་བ། གང་དཔྱལ་བ་རྒྱུད་གྱི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། གང་བའི་ལྷག་རྩ་བསྐྱེད་པར་སྒྲིང་ག་
རྒྱན་མི་འཆད་པར་འདོན་བ།
ཨ་ཆེན་གངས་རྒྱལ། རི་བོ་ཞིག་སྟེ། ཨ་ཕྱེ་མ་ཆེན་ཡིན་ཞིང་མཆོ་སྤོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཤར་སྒྲེའི་རྒྱུད་དུ་ཡོད།
ཨ་ཆེན་བྱང་རྒྱལ། བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་མི་མེད་ལུང་སྟོང་གི་བྱང་ཐང་སྟེ། དེར་དུས་རྒྱ་སྐད་དུ་ཁོ་
ཁོ་ལི་ལི་ཟེར་བའི་ས་ཁུལ་གི་མིང་།
ཨ་ཆེན་ཐང་། ཐང་ཆེན།
ཨ་མཆོག་ན་བ། ཨ་མཆོག་རྒྱལ་གྱི་ལྷགས་པ། ཨ་མཆོག་བཀོག་ནས་རྒྱལ་གྱི་ལྷན་པ། རི་མགོ་
ཐམས་ཅད་མིག་དང་། ཅིག་ཁྲག་ཐམས་ཅད་ཨ་མཆོག་དེད།
ཨ་མཆོག་ལྟེ་བ་ཆེགས་[ཡུལ] རེ་བ་ཟད་པའི་དཔེ།
འབྲུབ་ཐབས་མེད་པས་ཨ་མཆོག་ལྟེ་བ་ཆེགས་བརྒྱལ་སྟེ་སྟོང་པ་ལས་འོས་མེད།
ཨ་མཆོག་དགའ་ལྟན་ཆོས་འཁོར་གླིང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷགས་འབྲུག་སྟེ་༡༧༦༠ལོར་
འཇམ་དབྱངས་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་བྲག་བཏབ། བྲལ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
ཀན་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་བསངས་རྒྱ་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མཆོག་ཆ་པོ། [ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད] སྐད་ཆ་རྩོགས་རྒྱ་མེད་པ་བཤད་ནས་ན་བ་སུན་པོ་བཟོས་པ།
ཨ་ལྷེ་དེ་ཁ་མང་བས་ཨ་མཆོག་ཆ་པོ་འདུག
ཨ་མཆོག་མཆོན་ཉིད་དགོན། སྤོན་སྒྲོལ་མ་རྣམས་པར་རོལ་བའི་གླིང་ཞེས་གྲང་གསོལ་སྟེ། རབ་བྱུང་བཅུ་
བཞི་པའི་ཆུ་ལྷག་སྟེ་༡༩༡༣ལོར་མ་རྩ་བ་ཆེན་ཨ་མཆོག་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ནས་བྲག་བཏབ་
མཛད། བྲལ་མཐའ་དགོ་ལྷགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མཆོད། རྒྱལ་བའི་བཀའ་འབྲུག་སོགས་གསུང་རབས་རྣམས་དག་ཆོར་སྒྲོག་ནས་གྲོང་པའི་རིམ་
གྲོ་བྱེད་མཁན་གྱི་བཙུན་དབྱུས་མ།

ཨ་ཇ། སུ་ཤེའི་མིང་། དཔེར་ན། ངའི་ཨ་ཇ་ལོ་བཙུང་བརྒྱད་རེད། ང་ལོ་བཙུང་བྱུག་རེད་ལྟ་བུ།
ཨ་ཇར་ཉ། དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་གནས་མཆོག་ཅིག་སྟེ། རྫོམ་རྩེ་དང་མི་རིང་བའི་སར་གནས་ཡོད་ཅིང་།
མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས། དེ་ནི་དེང་སང་འཛིག་རྟེན་ན་གྲགས་པའི་གནས་ཇོ་
མཆར་ཅན་ཏེ་བྱི་བྲག་རི་ལ་ནང་གཞུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཆོག་པར་ཡོད་པ། ལྷེ་བས་རིས་
ལ་སྟོན་པའི་རྣམ་ཐང་དང་སྐྱེས་རབས་ཀྱི་རི་མོ་ངོ་མཆར་བས་བརྒྱན་པ། ནང་གི་ཀྱ་གཤུང་ལ་
སོགས་པའི་ལྷ་ཁང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྲག་རིལ་པོ་གཅིག་ལས་བཞེས་པ་སོགས་སྒྲོའི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ངོ་མཆར་ཅན་དེ་འཇམ་བུ་སྤྱིང་གི་སའི་སྤྱིང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ།། བྲག་ཡུག་
དེར་དེང་སང་སྤྱིང་ཆེན་བྱུག་གི་མི་ཐམས་ཅད་ཐམ་མ་ཆད་པར་འགྲོ་ཞིང་ནང་ཐམས་ཅད་དུ་
སྒྲོག་ཡང་སྤར་ཡོང་ཞེས་གསུངས་སོ།།

ཨ་ཇོ། གཅེན་པོ་འཕམ། ཇོ་ཇོ། རི་དང་ནགས་གསེབ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱུ་ཡང་ཨ་ཇོ་མ་རྩེད་པས་སྐྱུག་
བསྐྱལ་གྱིས་མནན་ཞིང་བཞུགས་སོ།།

ཨ་འཇོག [ཡུལ] ཏྲ་སྒྲའི་སྤྱིང་གི་གདན།

ཨ་ཉག་རི་ཁྲོད། འདེབས་མཁན་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྐབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོ་བོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁྱུ་མང་ར་རྩོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཉན། [ཡུལ] ① བག་ཉན། གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་ཨ་ཉན་མ་བྱེད། ② རེ་བ། དོན་དག་ལེགས་འབྱུབ་
ཡོང་རྒྱུའི་ཨ་ཉན་བྱས་པ།

ཨ་ཉོག་ སུ་གུའམ་བྱས་པ། ཨ་ཉོག་དུ་སྤྲིགས་མི་ཁན་ཤི་སྤྲིགས། ཨ་ཉོག་ཁྱི་གུ་རྟེ་ཆུང་གསུམ།
ལས་བྱས་པ་མེད་དེ་ཀུན་གྱིས་བྱམས།

ཨ་ཏ། [ཡུལ] སྤྱིད་བྱེད་པ།

ཨ་ཏན། ཏན་ཏན་ཡིན་པ།

ཨ་ཏེ་ཡོ་ག་ སྤྲགས་རྩིང་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ། ཇོགས་ཆེན་ཨ་ཏེ་ཡོ་ག་ནི་སྤོས་བྲལ། རང་བྱུང་གི་
ཡེ་ཤེས་ལ་རྒྱ་ཆད་དང་སྤྲིགས་ལྟར་བྲལ་བས་ཐེག་པ་མཐའ་དག་གི་དོན་ཡོངས་སུ་ཇོགས་
བས་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། སྤྱང་སྤྱིད་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

རྩོམ་པ་ལ་ལས་གཞན་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཞི་གནས་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལས་ཀ་དག་
ཁྲིགས་ཆོད་དང་ལྷན་བྲལ་ཐོང་ཆལ་གྱི་ཉམས་ལེན་གྱིས་ནང་བཞི་མཐར་ཕྱིན་ནས་འབྲས་བུ་
གཞི་ཐོག་ཏུ་ཤོལ་བ་སྟེ་གཞོན་ཏུ་བྱས་སྐྱེའི་གཏན་སྲིད་ཐེན་པ་ལོ།

ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། སྤྲུགས་རྒྱུ་མའི་ཐེག་པ་རིམ་དགའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་རྒྱལ་འབྱོར་རྫོགས་
པ་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་སྟེ། འབྲུག་སྒོ་རིག་པའི་ཅལ་བཞིས་སྤྱོད་པར་བྱས་ཏེ། ལྷ་བ་སེམས་ལས་
འདས་པའི་རིག་པ་རོ་མོ་སྟོང་བ་ཆོས་སྒྲུ། རང་བཞིན་གསལ་བ་ཡོངས་སྒྲུ། སྤྲུགས་རྒྱུ་ཀླུ་བྲལ་
སྐྱེལ་སྐྱེ་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་རང་ཞལ་ལ་ལྟ་བ་དང་། སྒོམ་པ་ཀ་དག་ཁྲིགས་ཆོད་དང་། ལྷན་བྲལ་
ཐོང་ཆལ་གྱི་ཉམས་ལེན་དང་སྤྲུང་ནས། སྟོན་པ་ཅིར་སྤང་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྩོམ་པར་
ཤར་བས་སྤང་བྱེད་དོགས་མེད་པར་བཞག་པས། འབྲས་བུ་སྤྲུང་བཞི་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་འཇམ་
ལུས་འཕོ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་མཆོག་བརྟེན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་མའི་སེམས་དཔལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་གོ་
འཕང་གཞོན་ཏུ་བྱས་སྐྱེའི་གཏན་སྲིད་ཐེན་པར་འདོད་པ་ལོ།

ཨ་ཏི་ཡོ་གའི་སྤྱི་དོན་དུག་དཔེ་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞིའི་ཡེ་ཤེས་བཤད་པ།
དཔེ་བྱུང་ཆེན་གཤོག་རྫོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གནས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་བ་བཤད་པ། དཔེ་རྒྱ་མཆོ་
འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་གི་སྒོམ་པ་བཤད་པ། དཔེ་སེང་གའི་སྐྱ་སྐྱེད་ལ་བརྟེན་
ནས་རྟོག་དཔྱད་ཐེའི་གཞོན་བཤད་པ་དང་། དཔེ་དཔག་བསམ་སྒྲོན་ཤིང་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་
པའི་འབྲས་བུ་བཤད་པ་དང་། མ་བཅའ་ལྷན་རྫོགས་དོན་དམ་གྱི་གནས་ལུགས་ཐོག་མའི་
སངས་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཆོས་སྐྱེའི་ཆོས་སྐྱེ་འཁོར་འདས་ཀྱི་སྤྱི་ཐེས་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་
ནི་རྟོག་གའི་རིགས་པ་དང་མ་སྤྱད་ཀྱི་དཔེ་དང་ཆོག་གིས་གཏན་ལ་མི་པལ་བས་མངོན་སུམ་
རང་གནས་སུ་རོ་སྟོན་པའི་བརྟེན་མཆོན་པར་བྱེད་པ་བཅས་སོ།

ཨ་ཏི་ཤ རོ་མོ་རྩེ་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ཨ་ཏིག་ཡང་ཏིག་[ཡུལ] གཏན་གཏན། རིན་གོང་སྤྱིག་རྒྱུ་མེད་པའི་ཨ་ཏིག་ཡང་ཏིག་ཡིན།

ཨ་སྟོང་། གཡལ་བའམ་སྐལ་བ་སྟེ། ལུས་ཐང་ཆད་ནས་གཉིད་འདོད་དམ། གཉིད་སང་མ་ཐག་ཏུ་འཕ།

སྟོན་པ་སྟོགས་ནས་ཁ་གདངས་ཏེ་དབྱགས་གཏོང་བའི་རྣམ་འགྲུལ། ཨ་སྟོང་རྒྱལ་པ།

ཨ་སྟོང་བརྒྱབ་པ། གཡལ་བའམ་སྒྲུལ་བ།

ཨ་ཏཱ་བི་ཤ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་བོད་ར་དཀར་པོའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྒྱུར་ན་ཤིན་ཏུ་དྲག་མེད་ཅེས་འབྱུང་བར་དེའུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ལུན་ཆོག་གས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་ཐེང་ལས་གསུངས།

ཨ་བརྟན། ① བརྟན་བརྟན་ཡིན་པ། ② སྐར་མ་བརྟན་པ།

ཨ་ཐེས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ནང་ཨ་ཐེས་བསྟན་བ་རྒྱ་མཆོས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་
ལུགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྲོད་ཁུལ་མང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཐོ། ཉ་ལམ་དང་དོན་འབྲ། ང་དེ་རིང་ཡིག་རྒྱགས་སྤྲད་ས་སོང་ཟེན་ཡིན། ཨ་ཐོ་རྒྱགས་འབྲོད་
ཡོད་ས་ཡོད། རྒྱ་བ་རེའི་སྒྲ་ཤོག་གི་ཨ་ཐོ་འདད་ས་རེད།

ཨ་ཐོ་བ། [རྟིང] བཟང་པོ།

ཨ་ཐོ་མིན་ན། དོན་གང་ཞིག་འབད་བཙོན་བྱས་པས་ཅུང་ཙམ་མིན་ན་འབྲུབ་ཐུབ་མ་སོང་ཟེར་བ་དང་
དོན་གཅིག་དཔེར་ན། ང་ད་ལོ་ཆམ་པ་ཆ་བ་བརྒྱབ་ཏེ་ཨ་ཐོ་མིན་ན་ཤི་སོང་། ཞེས་བ་དོན་དུ་
ནའང་ཤི་མེད་པའི་དོན་ཡིན། ཡང་། ངས་སློབ་ཁྲིད་པེད་སྟོང་བྱེད་སྤངས་ལུན་རིང་པོ་ཞིག་
བསྐབས་བ་ཡིན། ཨ་ཐོ་མིན་ན་ཤིས་མ་སོང་། ཞེས་བ་དོན་དུ་བསྐབས་པས་ཤིས་ཐུབ་ཡོད་
པའི་དོན་ཡིན། ཡང་། ངས་མོ་ཉ་གཏོང་རྒྱ་སྟོང་བ་ཡིན། ཨ་ཐོ་མིན་ན་ཤིས་སོང་། ཞེས་དོན་དུ་
ཤིས་མེད་པའི་དོན་ཡིན།

ཨ་ཐོད། ཐོད་པ།

ཨ་ཐོད་རི་མོ། བསོད་ནམས། ཨ་ཐོད་རི་མོ་མེད་ན་འབད་བཙོན་བྱས་ཀྱང་མི་འབྲུབ་ལྟ་བུ།

ཨ་ཤ། ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་སྐད་དེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན། བཟ་ཤིས་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱ་ཐེང་ལས། ཡི་
གེ་ཨ་དང་ཐུ་ཞེས་པ། གཉིས་པོ་འདི་དག་སྟོན་ཆངས་པས། མཁུར་ཆོས་བརྟོལ་ནས་བྱུང་བ་སྟེ།
དེ་ན་འདི་དག་བཟ་ཤིས་ཡིན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་རོ།

ཨ་འཐས། ཨ་ཚུགས་ཏེ་སྤྲ་འཐས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པའམ་བདེན་པར་ཞེན་པ། ལག་རྩལ་ཨ་
འཐས་ཀྱིས་བསྐབ་པ། རང་ལུགས་ཨ་འཐས་ལྷ་ཚུགས་ཀྱིས་དམ་པོར་འཛིན་པ།

ཨ་འཐས་འཁྲུལ་བ། འཛིན་པ་དམ་པོ་འཇ། ཏག་འཛིན་དམ་པོ་ལ་ཨ་འཐས་ཟེར་ཞིང་། དེ་འབྲེ་
སེམས་དེ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་པའི་དོན།

ཨ་དྲ། [ལེགས] མེ་ལོང་།

ཨ་དོན། སྤྱི་མེད་དམ་སྟོང་ཉིད།

ཨ་སྤེའི་མགོ་དགོས། སྤྱི་ཁམགོ་བགོས་དང་དོན་གཅིག

ཨ་སྤྱག་ཆང་། དུང་ཆང་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། གནའ་དུས་སྤེ་དགེ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་སུ་དཔོན་
རིགས་མདུན་སྐྱོར་གྱི་གོ་གནས་ཡོད་པའི་བྱིས་དུང་སྤྱུ་ཅུ་ཡོད་པའི་གས་ཤིག བྱིས་རྒྱལ་
དབང་ཀམ་པ་སྤྱི་མེད་བཅུ་དྲུག་པའི་ཡབ་ཆང་ཡིན།

ཨ་བྱང་། ① སྤར་བོད་སྤེ་པ་ གཞུང་གི་ཡི་གེ་སྤྱིལ་མཁན་ཏྲ་ཤད་པ། ② སྤར་དགོན་སྤེའི་མཁན་པོ་
ལག་གི་ཏྲ་གཡོག

ཨ་བྱང་ཏྲ་བཞོན། ཨ་བྱང་ཏྲ་ཤད་དང་དོན་གཅིག

ཨ་བྱང་ཏྲ་ཤད། སྤར་བོད་སྤེ་པ་ གཞུང་སྐྱབས་འཕྲིན་སྤྱིལ་བར་ཤར་རྒྱབ་འགྲོ་མཁན་གྱི་ཏྲ་པ།

ཨ་མདོ། ① ས་ཁུལ་ཞིག བ་ཡན་ཏ་པའི་ཤར་རོས་རི་བོ་ཆེན་པོ་ཨ་ཆེན་གངས་རྒྱབ་དང་མདོ་ལ་
གཉིས་ཀྱི་མིང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེམས་པའི་མན་ཆད་ལ་ཨ་མདོ་ཟེར་བའི་བཤད་སྟོལ་གཅིག་དང་།
མདོ་ཞེས་པའི་མིང་འདིའི་སྟོན་འདུག་མ་ཡིག་གསལ་པོར་སྟོན་དུས་ཨ་སྤྱ་ཞིག་རང་བཞིན་
གྱིས་བྱང་བས་ཨ་མདོ་ཟེར་བའི་བཤད་སྟོལ་ཡང་འདུག མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དང་། ཀན་སྤུ་
ཞིང་ཆེན་གྱི་སྟོ་རྒྱུད། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རུབ་བྱང་རྒྱུད་བཅས་བོད་རིགས་ཀྱི་ས་ཆར་ཟེར།
② ཨ་མདོ་ནག་ཆུ་ས་ཁུལ་གྱི་རྫོང་ཞིག བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་བོང་ཁྲིར་རྩ་སའི་བྱང་རོས་
སུ་ཡོད། རྫོང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དེ་བྲག་ནག་ཏུ་ཡོད།

ཨ་མདོ་སྐང་ཐོག་དགོན། དུས་ནམ་དང་སྐྱ་མ་སུས་བཏབ་མ་གསལ། དག་སྐྱོས་ལ་ཨ་འདོ་འཇམ་
དབྱངས་བཞད་པ་སྤྱི་མེད་ཞིག་གིས་བཏབ་ཟེར་སྟོལ་འདུག གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན།
ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མདོ་མགོ་རིལ། [ཡུལ] ཨ་མདོ་སྐྱོགས་ནས་ཁྲེར་ཡོང་བའི་ཁབ་ཅིག་གི་མིང་།

ཨ་མདོ་བྲམས་པ། ཞེས་པ་ནི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁའ་ཅན་ཞིག་ཡིན། གྱི་ལོ་༡༧༡༥ལོར་མདོ་
སྤང་ཨ་མདོ་གཅན་ཆ་རྫོང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཁོང་ནི་བྱིས་པ་རྒྱུད་དུའི་དུས་ནས་སྡོན་སྦྲངས་
སྐྱེས་སྟོབས་གྱི་དབང་གིས་རི་མོ་འབྲི་བར་ཤིན་ཏུ་དགའ་སྤང་ཆེ། གཞོན་ནུའི་དུས་དབྱས་
བྱོགས་སུ་བྱོན་ཏེ་འབྲས་སྤྲངས་སྒོ་མང་གྲུ་ཆང་དུ་ཆོགས་བཞུགས་མཛད། ཁོང་གིས་འབད་བ་
ཆེན་པོས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔ་ལ་ཐོས་བསམ་མཛད་པ་མ་ཟད། རི་མོ་འབྲི་སྦྱོང་ཡང་
མཛད་དེ་མཁའ་པར་གྱུར། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅས་བྱ་གཙུག་པོའི་གསལ་ནི་ནོར་གླིང་རྟག་བརྟན་
མི་འགྱུར་པོ་བྱང་ནང་གི་ཁམས་གསུམ་དབང་འདུས་དང་། རྒྱན་བྱག་མཆོག་གཉིས་སོགས་
ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ནི་དངོས་གྲིས་གསར་ཆོས་གྱི་རང་བཞིན་ལྡན་པ། མི་སོ་སོའི་འདྲ་རིས་
བལྟས་པ་ཙམ་གྱིས་ངོ་ཤེས་པ། གསལ་སྤྲོད་དང་སྤང་ཆ་གནད་དུ་འཁེལ་བ་བཅས་དུས་རབས་
བཙོ་བརྒྱད་པའི་ནང་གི་ཡོ་རོབ་གླིང་གི་སྐུ་ཆོན་རི་མོ་དང་ཆེས་འདྲ་བའི་བྱེད་ཆོས་ལྡན་ཡོད།

ཨ་མདོའི་ཆས། ཨ་མདོའི་ཆས་གོས་སམ་གྲོན་ལུགས།

ཨ་མདོ་ཞུང་མར་དགའ་འདུན་རྒྱ་མཚོ། རྗེ་འདི་མདོ་སྤང་དུ་ཡབ་པད་མིག་དང་ཡུམ་མ་ཅིག་གཉིས་
གྱི་སྐས་སུ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ཆུ་བྱི་ལོ་༡༥༥༡ ལོར་འཁྲུངས། དགྲུང་ལོ་བཞི་ལ་ལ་མོ་
བདེ་ཆེན་དགོན་དུ་དགའ་བཤེས་རོང་པོ་ཨ་ལགས་བསྟེན་ནས་སྟོག་བསྐྱབས། ཆོས་སྦྱོང་
སོགས་སྒོར་འཛིན་མཛད། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་ལ་རྗེ་ཐར་ལུལ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་།
བདེ་ཆེན་དགོན་དུ་བཞུགས་ནས་མདོ་སྤྲུགས་ལ་གསན་བསམ་ཡང་དག་པར་མཛད། དགྲུང་
ལོ་བརྒྱ་བྲག་ནས་སྐྱ་གཞུང་གི་བྱང་ཡིག་གནང་། དགྲུང་ལོ་ཉིར་བརྒྱ་ལ་ཁ་ལུགས་དགའ་
བཤེས་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྐྱབས། དགྲུང་ལོ་སོ་བཞི་ལ་ར་རྒྱ་དགོན་དུ་
དམ་བཅའ་འཛོག་པར་མཛད། དགྲུང་གངས་རེ་གཅིག་པ་མེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙོ་ལྔ་པའི་ཆུ་བྱི་
གྱི་ལོ་༡༧༡༡ལོར་དགོངས་པ་གཞན་དུ་གཤེགས།

ཨ་ན། [ལེགས] རྒྱ་གར་འཕྲོ་དུལ་གྱི་ཆད་གཞི་ཞིག་སྟེ། ཨ་ན་བརྒྱ་བྲག་ལ་སྒོར་མོ་གཅིག་གོ་
ཨ་འདུས་དགོན་གོང་མ། ཨ་འདུས་དགོན་ཁང་སར་དགའ་ལྡན་དར་རྒྱས་གླིང་ཞེས་གྲགས། རབ་
བྱུང་བྲག་པའི་སྤང་དང་འདུན་པའི་སྦྱོང་ཙམ་དུ་ཆ་ཆེན་དག་དབང་གྲགས་པས་རི་ཁྲོད་དུ་བཏབ།

དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་སྤྱི་༡༥༧ལོར་ཁང་སར་དགོན་དགའ་ལྡན་དར་
རྒྱས་སྤྱིང་ལ་བསྐྱུར། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་
བརྒྱུ་ཁོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་འདུས་དགོན་འགབ་མ། དགེ་ལྡན་ཐུབ་བསྟན་རབ་རྒྱས་སྤྱིང་དང་། མཆོ་དགོན་གསང་ཆེན་བཟ་
ཤིས་སྤྱིང་། ཨ་འདུས་ཡག་འགོ་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་པོ་སྟག་
སྤྱི་ལོ་༡༧༡༠ལོར་ཆོ་ཁོང་ག་དབང་གྲགས་པ་ས་བྲུག་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྒྱ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་རྒྱ་པོ་དེ་གིས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སུ་ཡོད།

ཨ་ན་ག་ན། ཡིན་གཅིག་མིན་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ལྷགས་བྱེད་པའི་ངང་ལྷུག།

ཨ་ན་མ་ན། [ཡུལ] འདྲ་བའམ། གཅིག་པ་གཅིག་རྒྱུད། པ་བྲུ་གཉིས་བྱེད་གཟུགས་ཨ་ན་མ་ན་དེ།
གསེར་དང་ར་གན་གཉིས་ཁ་དོག་ཨ་ན་མ་ན་ཡོད། གཟུ་དང་དོ་ལོ་སྟོ་མདོག་ཨ་ན་མ་ན་ཡིན།
གཟེ་བྱིན་ནི་མ་དང་ཨ་ན་མ་ན་ཡོད།

ཨ་ན་ཨ་པ། ན་ཆོ་བྱུང་བའི་སྒྲ།

ཨ་ན་ལྷ་ལྷགས། གོང་དང་དོན་མཆོངས།

ཨ་ནག [ཡུལ] ཏམ་སེམས་དང་རྩ་སེམས་ཆེ་བའི་དོན་ལ་འདྲུག

ཨ་ནན [ཡུལ] པ་མས་བྲུ་སྟག་རྒྱུང་ཤོས་ལ་འབོད་པའི་གཅེས་མིང་།

ཨ་ཉི། བཅུན་མ།

ཨ་རུ། ① བྱིས་བའམ་གཞོན་རུ། ② རྒྱུང་བའམ་ཐུ་མའི་དོན། ③ སྟོབ་དཔོན་ཨ་རུའམ་བྱ་མི།

④ རུ་པོའི་གཅེས་མིང་།

ཨ་རུ་སྤྱང་གྲགས། བོད་ཡོག་གི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་བྱ་མི་སམ་རྩོལ་པའི་ཡུལ།

ཨ་རུ་ཡོ་ག། སྟགས་རྩིང་མའི་གཞུང་ནམས་སུ། རྩོགས་པ་ཨ་རུ་ཡོ་ག་ནི་སྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་
ལྟའི་རང་བཞིན་དུ་དབྱིངས་ནས་སངས་རྒྱས་པར་རྟོགས་པའི་སྟོས་བྲལ་གྱི་མཐའ་གང་དུའང་
མ་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་གྱིས་ཐབས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ཤས་རྒྱུང་ཞིང་། རྩོགས་པའི་རིམ་
པ་ཤེས་རབ་ཙ་མེག་རྒྱུང་གི་རྣམ་འབྱོར་ལ་བརྟན་དབབ་བཅུང་ལྟོག་ཁྲབ་གྱི་སྟོར་བ་བདེ་སྟོང་།

གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་ཅིང་། བདེ་གསལ་མི་རྟོག་པའི་གནས་ལུགས་ལམ་དུ་བྱེད་
པས་ཆེ་འདིར་གྲོལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ།།

ཨ་རུ་ཡོ་གའི་ཐེག་པ། སྒྲགས་རྟེན་མའི་ཐེག་རིམ་དགའི་ནང་གསེས་རྗེས་སུ་ནལ་འབྱོར་གྱི་ཐེག་པ་
སྟེ། འཇུག་སྒོ་གྱི་དབང་རྒྱུད་གྱི་ཆུ་ཐོ་བཟ། ཉང་དབང་འབྱུང་བའི་ཆུ་ཐོ་བཟུ་གཅིག་སྐབ་དབང་
གྲགས་པའི་ཆུ་ཐོ་བཟུ་གཅིག་སྐབ་དབང་གྲགས་པའི་ཆུ་ཐོ་བཟུ་གསུམ། གསང་དབང་རྗེ་གས་
པའི་ཆུ་ཐོ་གཉིས་ཏེ། དབང་མཆོག་སུམ་ཅུམ་ཅུ་ཅུ་གྲག་གིས་སྒྲིན་པར་བྱས་ནས། ལྷ་བ་ཀུན་
བཟང་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་གྱི་རོ་ཐོར་གཏན་ལ་པ་བ་ནས། སྒོམ་པ་དོན་གྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་
རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་རང་ལ་འཛོག་པ་དང་། ཡི་གའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་བསྐྱེད་བསྒྲགས་བརྗོད་
པ་ཅམ་གྱིས་རྩལ་སྤང་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་གསལ་བ་གྲོལ་ལམ་དང་། ཐབས་ལས་སྤང་འོག་
གི་སྒོ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། སྟོང་པ་སྤང་མེམས་ཐམས་
ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རོལ་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་ལྷང་དོར་མེད་པར་སྟོང་པའི་ཉེ་
རྒྱས། འབས་བྱ་ལམ་ལྟའི་རོ་ཐོར་གྱུར་པའི་ནལ་འབྱོར་ལྟ་དང་། ས་བཟུ་མཐར་བྱིན་ཏེ་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།།

ཨ་རུ་ཡོ་གའི་མདོ་ལུང་བདུན། སྤང་སྟིང་ཡེ་སངས་རྒྱས་པ་ལྷ་བའི་ལུང་། ལྷ་སྐྱ་བྱག་རྒྱར་གསལ་
བ་བསྐྱེད་རིམ་ལུང་། བཟླས་བརྗོད་བསྟེན་པར་འབད་བ་སྒྲགས་གྱི་ལུང་། ཆོས་དབྱིངས་ལུམ་
དུ་རོལ་བ་སྟོར་བའི་ལུང་། ཞིང་བཟུ་ཅད་ནས་གཅོད་བ་སྒྲོལ་བའི་ལུང་། ཆོགས་གྱི་འཁོར་ལོ་
ཞལ་ཟས་མཆོད་པའི་ལུང་། དབང་བསྐྱར་དངོས་བྱུབ་ལེན་བ་བྱུབ་ཆེན་ལུང་། བཅས་སོ།།

ཨ་རུ་ཡོ་གའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བདུན། རོ་ཤོ། དེས་ཆིག་འཇུག་སྒོ་ལྷ་བ། སྒོམ་པ། སྟོང་པ། འབས་
བྱ་དང་བདུན་ནོ།།

ཨ་ནེ། ① པའི་སྤིང་མོ་འཇ། གཅེན་མོ་དང་གཟུང་མོ། ཨ་ནེ་རྩུང་བ། ② བཟུན་མ། ཨ་ནེའི་དགོན་བ།
ཨ་ནེའི་དབུ་མཛད། ཨ་ནེས་བཟུགས་པའི་ཟམ་པ། ཨ་ནེས་ཐར་པ་བཟོ་བ།

ཨ་སྒོ་ལ། [ཡུལ] མར་ཟན་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་སྒོལ་གན་བརྟུང་། [ཡུལ] མར་ཟན་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་པ། [ཡུལ] ① ཉ་ལས་པའི་ཆེག་ཨ་པ་དེ་འདྲའི་ལྷན་མོ་ཆེ་བ་ལ། ② མི་བཟོད་པའི་ཆེག་ཨ་པ་
སྒྲུག་བསྐལ་བྲག་ལ་རྩལ་བ་འདི་འདྲ་ལྷོང་བ་ཨང་།

ཨ་པ་རྩ་རྩི་ཏ། [ཡེགས] ① གཞན་གྱིས་མི་སྤྱབ་པ། ② སྒྲན་ཤུ་དག་དཀར་པོ། ③ རྣམ་སྤུལ་གྱི་
འཁོར་ལོར་ལྷ་ཞིག་གི་མཆན།

ཨ་པ་ལ། [ཡུལ] ཉང་སང་བ་དང་། རོ་མཆར་བའི་ཆེག་ཨ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་ཡག་བ་ལ། ཨ་པ་ལ་དེ་
འདྲའི་ཡུན་རིང་པོ་འགོར་སོང་།

ཨ་པ། ཨ་ཅི་ཞེས་པ་དང་དོན་མཚུངས་ཏེ། ཨ་པའི་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་ངས་མ་ཤེས་ཞེས་ལྟ་བུ།

ཨ་པོ། ① ཁྱིམ་བདག་དང་། སྒྲན་མཆེད་ཀན་པ། ཨ་པོ་ང་ཡིན། དབྱུག་པ་གཏུང་ཡིན། ② ཨ་པོ་
ཉོར་གྱི་བསྐྱུས་ཆེག་

ཨ་དཔལ་དགོན། རྟག་བརྟན་གླིང་ཞེས་ཀྱང་བྲགས། ཨ་དཔལ་འཇམ་དབྱངས་བསྐྱན་འཛིན་གྱིས་
སྒྲུག་བཏབ་མཛད། འདེབས་ལོ་མི་གསལ། སྒྲུབ་མཐའ་ཇོ་ནང་བ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་པ་བོད་རིགས་
རང་སྤོང་ཁུལ་ར་པ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་པ། ① ཁྱིམ་གྱི་བདག་པོ། ② སྤྱིད་བྱེད་པ། ཨ་པ་མེད་ཅེས་གོ་སྟོད་སྟོང་བ་དང་། ཨ་པ་མེད་ཅེས་
གོ་སྟོད་སྟོང་པར་ལུས་མི་ཡོང་།

ཨ་པ་རྒྱ་པོ། [ཡུལ] རྣམ་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ཨ་པེམ་སྤྱ་གོག་ [ཡུལ] མར་མེད་པའི་རྩམ་བ་རྩུར་བཞེས་པའི་ཐན་རྫོག་གི་མིང་ཡིན།

ཨ་པོ། [ཡུལ] པོ་རྒྱུད་པོ་འཕམ་པོ་ཁྲོ་ག་ དཀའ་ངལ་རི་ཅམ་ཆེན་ཡང་། ཨ་པོ་ང་རང་འཛིགས་མི་
དགོས། ཨ་པོ་རང་གིས་མ་འཛོན་ན། སྤྱབས་མི་ལ་བཙལ་བ་ལས་ཀྱི་མཐུ། ཨ་པོ་རང་གིས་
འཛོན་ན། དཀའ་ལྡན་ཁྲི་ལ་བདག་པོ་མེད།

ཨ་པོ་ཉོར། མིང་འདི་ཐོག་མར་བོད་ཡུལ་བྱང་ཕྱོགས་ནག་རྩའི་འཕྲོག་ཁུལ་དུ་འཆོ་སྟོད་བྲས་པའི་
མོག་པའི་འཕྲོག་སྤེ་ལ་ལྟ་ས་བས་ཨ་པོ་ཉོར་ཞེས་འབོད། དེང་དུས་དེ་ནག་རྩ་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་
མིང་ལྟ་བུ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

ཨ་བྱ། ཨ་པ་དང་། ཨ་མའི་ཨ་མ་ལ་སྤུ་གྲུ་ཆོས་ཨ་བྱ་ཞེས་འབོད་དགོས།

ཨ་བེ་ཤ། འདི་རི་མཐོའི་རྩ་རི་འཇམ་པོར་སྐྱེ་བ་དང་། རར་བའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁི་0.3~0.5ཙམ་ཟེན་
བ་ཆེག་སྐྱེས་ལ། ལོ་མ་ལྔ་དཀར་མ་ཐུག་ལ་འཇམ་བ་བཞི་ལྔ་ཙམ་ཕྱོགས་གཉིས་ནས་རེས་
མོས་ཀྱེ་བ། ལྷ་བ6~7ལར་མེ་ཏོག་སྐྱེ་བོ་སྐྱུག་མདངས་སྐྱག་ཐིག་ཙན་འདབ་མ་དུག་རེ་ཡོད་
བ་ཙང་དེལ་ལྟར་སྐྱབ་ནས་བཞད་བ། མེ་ཏོག་གི་ནང་ནས་རིམ་བཞིན་འབྲས་བུ་སྦྲིན་བ། ལྷ་8
~9ལར་གང་བུ་ལྔ་དང་སྐྱེ་བུར་དུག་པའི་ནད་དུ་ས་བོན་ལེབ་མོ་སྦྲིང་དབྱིབས་མང་པོ་བཅེག་བ་
འདོགས་བ། ཅ་བའི་ཕྱ་བ་བྲ་ལ་རིང་བུང་མེ་ཁི་0.1~0.3ཙམ་གྱི་མཆམས་སུ་ཤ་རྒྱུའི་ཅ་བ་
དཀར་པོ་དོག་པོ་ཉིས་སྐར་བར་དུ་ལྷེ་རྒྱུང་ཡོད་བ། ཀྱན་གྱིས་རྩ་ཡུང་ཞེས་ངོས་འཛིན་སྐྱ། རོ་
མང་ད། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལྷས་བས་མགོ་ལ་སོགས་པའི་རུས་བ་ཆག་པ་སྦྱོར། དུག་ཆད་སེལ།

ཨ་བུ། ཨ་མདོའི་སྐད་དུ་བུ་བོའི་དོན་ཡིན།

ཨ་པོ་སྐྱན་མཆེད་རྒྱུད་པའི་མིང་། ལུ་བོ་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་པོ་ཅི། ལུལ་སྐད་ལ་ལར་སྐྱ་བ་དང་སྦྱོན་མེད་བ། གལ་ཆེན་མིན་བ་སོགས་ཀྱི་དོན།

ཨ་པོ་ཙམ། འགྲིག་ཙམ་དང་སྦྱོན་མེད་བ་བཟང་ཙམ་བྱུང་བར་གོ་ལས་ཀ་དེ་ངས་བྱས་ན་ཨ་པོ་ཙམ་
ཡོད་གི་རེད།

ཨ་བྲག། ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་ཨ་བྲག་ཆེར་སྦྱོན་གྱི་སྤྱི་མིང་། ཨ་བྲག་ཀྱང་སྦྲང་།

ཨ་བྲག་ཆེར་སྦྱོན། སྦྱོ་སྦྱོན་གྱི་ནད་ཆེན་ལོ་སྦྱང་ཆེར་མ་ཙན་མེ་ཏོག་སྦྱོན་པོ་འཆར་བ་ཞིག་སྟེ། རོ་
ལ། ལྷ་རྩེས་བསིལ། ལྷས་བས་རུས་ཆད་དང་། ལྷས་བ་གས་ཆག་ཤོར་བ། ལུས་སྦྱོད་དང་ཅིབ་
ལོགས་གཟེར་བ་སོགས་ལ་བན། མིང་གི་ནས་བྱངས་ལ་སྦྱོན་པོ་དར་ཡ་ཀན་དང་། སྦྱོན་པོ་བདེ་
སྦྱེད། རྒྱ་འབྲིན་རྒྱལ་པོ། མདའ་གཞུ་ཅན། ཆེར་མ་དར་བལྟས། ལུག་རྩ་འཛེན་བྱེད། ཨ་ཙ་རའི་
ཆེག་འབྲས་བཙས་སོ།

ཨ་བྲག་གཉིས། ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་། ཨ་བྲག་ལུག་ལག་ཡང་ཟེར་བའི་མིང་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་
བསྐྱེས་མིང་སྟེ། སྐྱེས་པ་ཆེད་བར་གིས་མཛད་པའི་མན་ངག་བརྒྱ་ཅུ་ལས། ཨ་བྲག་གཉིས་ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་འགའ་ཞིག་གིས་ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་རིགས་མི་འདྲ་ཙམ་གཉིས་ལ་བྱེད་པར་
མཆིས་ཀྱང་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་ལ་ལྷས་བ་གཅིག་ལས་རྒྱུད་དང་མན་ངག་གང་

ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་པས་ཡོངས་གྲགས་ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས་དང་། ཨ་བྲག་ལྷག་ལག་ཀྱང་
ཟེར་བའི་མིང་ཆེན་མེར་པོ་དང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།
ཨ་བྲག་གཟེར་འཛོམས། རྩོ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་བསྐྱལ། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་བས་
མགོ་བོའི་ལུས་པ་ཆག་པ་སྟེ་ད། མའི་ཤུ་གསོ། ཁྲག་རྒྱང་གིས་སྟོད་གཟེར་འཛོམས། རྩ་
མེར་སྟེམ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་གཞི་དུ་སྦྱིན་མིག་དང་། སྤང་གི་གྲུར་གྲུམ། མིང་ཅན་མེར་
རྒྱང་། མེ་ཉོག་གྲུར་གྲུམ། རང་འཐག་མགོ་ལྷག་མིག་མེར་པོ། ལྷ་ཁང་གྲུར་གྲུམ། ཨ་བྲག་གྲུར་
གྲུམ་བཅས་སོ།

ཨ་བྲི་ལི་དཀར། ཉིས་བྲི་ལི་དཀར་དང་དོན་གཅིག

ཨ་སྦྱར། ① རྩུ་ཁོལ་དང་། ར་འཇམ་གང་རུང་གི་ནང་དུ་མར་གྱི་སྟོར་ཐུན་བྱ་བཏབ་པའི་སྟོ་མ་སྦ་
མའི་མིང་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲུ་སྦ་བ་དང་མ་ལུ་བ་རྣམས་མེལ་བར་བྱེད་དོ། ② ལེགས་སྦྱར་སྐད་
ལྷགས་ལ་མིང་གི་སྟོན་དུ་ཨ་ཡིག་སྦྱར་བས་དགག་པ་དང་། ཐེ་ཆོམ་སྟོན་པ། འཆི་བའི་སྐད་
དོད་མི་ཉ་ཟེར་བའི་སྟོན་དུ་དགག་ཆིག་ཨ་སྦྱར་བ། ཨ་མི་ཉ་མེ་

ཨ་བྲ། རྩོག་ཆགས་རྒྱང་རུའི་རིགས་ལུས་དབྱིབས་བྲི་བ་དང་མཚུངས་པ། ལྷ་བ་ཆེ་ལ་ར་མ་མེད་པ།
འབྲོག་པའི་རྩ་ཐང་ཐོག་དུ་ཨ་དོར་ཞེས་པ་ཨ་བྲ་སྟོད་གནས་ཀྱི་དོར་པོ་བཞོས་པས་རྩ་རྩིང་
ཐམས་ཅད་བསྟོགས་ཏེ་རྩ་ར་འབྲོ་བརྒྱག་གཏོང་མཁན་ཞིག་ཡིན།

ཨ་བྲག་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༡་ལོར་སྐ་མེ་ལེབ་གཅོད་པ་བསྟན་
འཛིན་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བཏབ། བྲལ་མཐའ་འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལྷལ་ལྷལ་བོད་
རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་ལྷལ་ལྷལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་འབྲིག་[སྟེ་དགོན]ཐང་ཤིང་གི་སྟོར་པོ་དུམ་བྱ་མང་པོར་བཏབས་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

ཨ་རྩེ་རྩམ། [ལེགས་] ཆོས་མཛོན་པ།

ཨ་རྩེ་རྩམ་ཀོ་ཁ་ཀླ་རི་ཀླ། [ལེགས་] བོད་སྐད་དུ་ཆོས་མཛོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ཆིག་ལེའུར་བྲས་པ།
རྒྱ་གར་གྱི་སྟོབ་དཔོན་དབྱིགས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ།

ཨ་“རྩ”་ཀ་ར། ཨ་“རྩ”་ནི་ཡོན་ཏན་དང་། ཨ་ཀ་ནི་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དོན་ཏེ་ཡོན་ཏན་འབྱུང་

གནས་ཞེས་བཤོ།

ཨ་ལྷ་ཀྱོ། ཨ་ལྷ་ཏ་རི་ཡང་གིས་འདུག ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་ལྷ་ཆེར་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལེག་
སྟེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་ན། སྤྱི་གཞུགས་ཞེས་འགྱུར་བར་དབལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀླུ་ཤེས་
ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་དདུལ་རྒྱུ་འཛིན་གདམས་པ་ལས་གསུངས།

ཨ་འབྲས། རྒྱ་གར་སོགས་ཨེ་ཤིའི་ཡའི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་རྣམས་སུ་སྤྱེ་བ་དང་། འདེབས་
འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྫོང་པོའི་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྱི་༥༠ལྷག་ཙམ་ལ་ཡལ་གཞུགས་པ། དགས་པ་
མཐུག་པ། ལོ་མ་འཛོར་ནར་མཐའ་སྟོ་མས་ལྷང་འཛམ་འོད་དང་ལྷན་པ་རེས་སོས་སྤྱེ་ཞིང་། རྒྱ་
བ་༥༣་པར་མེ་རྟོག་སེར་སྤྱེ་འདཔ་མ་ལུ་རེ་ཅན་འཆར་ཞིང་། རྒྱ་བ་༥༧་པར་འབྲས་བུ་ལྷང་སེར་
ཆེ་ལ་ལུག་སྟོང་ངམ་མཁལ་མའི་དབྱིབས་འདྲ་བ་སྟོན་ནས་སེར་པོར་འགྱུར་ཞིང་རོ་མངར་ལ་
སྤྱར་བ་ཞིག་འདོགས་པའི་རྒྱན་ལྷང་ཤིང་སྤྱོད་གི་གས་ཡིན། སྟན་དུ་སྤྱར་བྱ་ནི། དེའི་འབྲས་
བུའི་ནང་སྟོང་སྟེ། དབྱིབས་ནལ་ལའེབ་དབྱིལ་མཐུག་པ་ཁ་དོག་སྤྱེ་བོ་ཤི་རོས་ལ་ཅ་རིས་དང་
སྤྱེ་ཡོད་པ། བར་དུ་ཆེ་གྲ་མཁལ་ཞོ་འདྲ་བ་ཉིས་སྤྱར་དབྱིབས་ནར་མོ་ཡིན་པ་ཞིག་ འཁུངས་
དཔེར། ཨ་འབྲས་ཤིང་སྤྱོད་རྒྱང་བ་ལ། །ལོ་མ་ལུས་ཀྱི་ལོ་མ་འདྲ། །མེ་རྟོག་སྟོན་པོ་གཞུག་ལྷར་
ལུག། །འབྲས་བུ་བ་ལ་བའི་རྒྱག་པ་འདྲ། །རོ་ནི་སྤྱར་ལ་མངར་བ་ཡིན། །རང་གི་རྒྱས་པས་མཁལ་
ནད་སེལ། ཞེས་དང་། འདྲ་ཡིག་ཏུ། ཨ་འབྲས་ལ་བའི་རྒྱག་འབྲས་འདྲ། ཞེས་གསུངས། འདི་
ཉིད་ལྷུ་ལ་དཀྱོགས་པས་སྤྲག་སྤྲག་ཟེར་བའི་ནང་འབྲས་བཟང་བ་དེ་དགོས། ཡང་ལ་ལ་སྤྲག་སྤྲ་
མེད་པ་མཛད་ཀྱིས་པོ་སོགས་ནི་རུལ་བ་དང་། འབྲས་ཐོས་པ་ཡིན་པས་ངན་པའོ། །ཤིང་སྟན་
གྱི་རིགས་ལེག་སྟེ། རྒྱ་གར་སོགས་ཨེ་ཤིའི་ཡལ་ཁུལ་ཁག་གི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་དང་།
ཡུན་ནན། ཀོང་ཤིས། ཀོང་ཏུང་། རྒྱ་ཅན། ཐའེ་ཕན་སོགས་སུ་འདེབས་འཛུགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཆ་མ་ཁ་ཞིང་བསྐྱར་ན། ལུ་ཤེས་འོད། རྒྱས་པས་མཁལ་མའི་གྲང་བ་སེལ།

ཨ་མ། ① ལུས་སྤྱེད་བྱེད་ཀྱི་མ། དེན་ཅན་ཨ་མ། ཨ་མ་འབོད་འོང་མེད་པ། ཨ་མ་མ་གཏོགས་མི་
མི་ཤེས། ཐབ་ཀ་མ་གཏོགས་ས་མི་ཟེས། ② བྱིས་འཛིན་བྱད་མེད་ཀན་པ། ཨ་མ་རྒྱད་མོ། ③
[མཛོན] ཡུངས་ཀར་གྱི་འབྲས་བུ།

ཨ་མ་ན་སེ། [ལེགས་] ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ།

ཨ་མ་ཆད་དོ། བོད་ཀྱི་ཞིང་གའི་དཀྱིལ་ཏྲགས་སུ་འཇུགས་པའི་དོ།

ཨ་མ་ལེ་རྟོ། [ཡུལ་] དགའ་བའི་གཞས་ཆོག་ཅིག

ཨ་མའི་བྲ། ① བྱ་ཤིན་ཏུ་ཆོད་པའི་དོན་ཡིན། བྱ་ཆུང་ཆོག་འདྲ་ཆེན་པོ་ལ། ཨ་མའི་བྲ་ལ་མ་སྐྱག་
རེད་ལྟ་བུའོ། ② མི་གོ་ཆོད་དམ། ཁྱོད་ག

ཨ་མའི་ཨ་ལོ། མི་གོ་ཆོད་དམ། མོ་ཁྱོད་ག

ཨ་མའོ། [ཡུལ་] ① གཤུང་བའི་འཕོད་སྒྲ། ཨ་མའོང་རབ་ཏུ་པམ། ཤིན་ཏུ་པམ་མོ། ② འཛིགས་
སྒྲག་གི་ཆོག ཨ་མའོང་རེ་འཛིགས། ཅི་རང་བྲག

ཨ་མི་རྒྱ་གྲ། [ལེགས་] འོད་དཔག་མེད།

ཨ་མི་དེ་ག། ཨ་མི་རྒྱ་རྩ་དང་འབྲ།

ཨ་མེས། ① སློ་བོ་འཕམ་མེས་པོ། ② རོ་བོ་རྩེའི་སློབ་མ་གཙང་བ་ཡིན་པ་དེའི་མིང་ཆ་ཆང་ལ་ཨ་མེས་
བྱང་ཆུབ་འབྱུང་གནས་ཟེར།

ཨ་མེས་ཀྱན་དགའ་བ་སོད་ནམས། དཔལ་ས་སྐྱ་དགོན་གྱི་ཁྱི་བ་ཉེར་བྲག་པ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་དགུ་
པའི་མེ་བྱ་སྤྱི་ལོ་༡༥༣༧ལོར་ཡབ་སྐུགས་འཆང་གྲགས་པ་སློ་བོས་རྒྱལ་མཚན་དང་། ཡུམ་
ལུ་མ་མོ་སྐུ་བ་སོད་ནམས་རྒྱལ་མོ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་ས་སྤྱིའི་ལྷ་ཁང་ཆེན་མོ་ཡུན་ཆོགས་སྒྲིང་
གི་ཆེ་བྲང་དུ་སྐྱབས་ལྷམས། གཞོན་ཏུ་ནས་དགེ་བསྟེན་དང་དགེ་ཚུལ་གྱི་སློམ་པ་བཞེས། དེ་ནས་
ཡོངས་རྫོགས་དགེ་བསྟེན་རྟོ་རྩེ་འཛིན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ལ་གནས་པར་མཛད། དགུང་གྲངས་
ཉི་ཤུ་ཅུ་བཞི་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ལྷགས་སྤྱིའི་ལོ་༡༥༦༠ལོར་ས་སྐྱ་དགོན་གྱི་
གདན་ཁྱིམ་ལེབས། དགུང་གྲངས་སོ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་སྐྱལ་སྤྱི་ལོ་༡༥༦༩
ལོར་འཛམ་གླིང་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཆབ་ཆེན་པོ་དཔལ་ས་སྐྱ་པའི་གཤུང་རབས་
རིན་པོ་ཆེ་ཆེ་ལྷར་བྱོན་པའི་ཚུལ་གྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ངོ་མཆར་རིན་པོ་ཆེའི་བང་མཛོད་དགོས་
འདོད་ཀྱན་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ལྷགས་ཚོམ་མཛད་པ་སོགས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་
ལེགས་པར་སྟེལ། འདས་ལོ་མི་གསལ།

ཨ་མེས་གྲུབ། བྱུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་མཆོ་ལྷོན་མ་ལྟོ་ཅེ་ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མེས་བཞི་བདག་ལྷ་ཁང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལུགས་གྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༠ལོར་བཀ་ཆེན་སྟོ་
བཟང་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་བཞེངས། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་
ཤར་སྤྱོད་ལུ་མ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མོ་ཞིག ① རྩོམ་པོ་རྒྱུ་གསལ། ལུ་ལོ་རྩོམ་པོ་གྲུ་བཞི་ཞིག་གི་མིང་། མང་ཆེ་བསྟོ་བྲག་ནས་ཐོར་
ཞིང་། ཁ་རྒྱན་དུ་རྟའི་གནས་སུ་མ་རྩེ་གསུམ་གྱི་རྟའི་རྩོམ་པོ་བར་བཤད། ② གདན་ཁོ་བོ་རིང་པོ།
ཨ་མོ་མོ། མང་བོར་རྟ་ལས་པའི་བརྩོན་ཆུལ།

ཨ་སྤེ། [ཡུལ] ① པའི་པ་དང་། མའི་པ། ② ཞིང་པའི་ལོ་རྟག་ལ་ས་ད་དང་མེར་བ་སྤྱང་མཁན་གྱི་
སྤྱགས་པ་འབོད་པའི་མིང་ཞིག

ཨ་སྤེ་དཀར་ལྗང་། རི་བོ་ཞིག་མཆོ་ལྷོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་མ་ལྟོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་གྱི་ཅེ་
ཁོག་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སྤེ་དགོན། ལྷོན་འབྲོག་པའི་རུ་བ་དང་མཉམ་དུ་སྤོར་སྤྱོད་བྱ་བའི་སྤེ་དགོན་ཞིག་ཡིན། རབ་བྱུང་
བཙོན་པའི་ཤིང་གྲི་སྤྱི་༡༩༥༥ལོར་དགོན་གནས་གཏན་འཁེལ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། གྲུབ་
མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཁྱིམ་ཁྱེད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སྤེ་དཔལ་རྒྱུད་དགོན། མིང་གཞན་ཨར་མེ་དགོན་དང་། དཔལ་ཁྲིམ་པར་མེ་དགོན་ཟེར། གནས་
འདིར་ཐོག་མར་ཀམ་མ་སྤེ་ལྷོ་བས་ཞེས་པས་དགོན་པ་བཏབ། དེ་ནས་མི་རབས་མང་ཙམ་གྱི་
རྗེས་སུ་ཀམ་མ་གཏེར་ཆེན་བདུད་རྩི་ཆེ་གདུལ་བྱུང་པེབས་སྐབས། འཇའ་ཆོན་ཆོས་སྐྱོར་
དང་གཤིན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་དབང་ལུང་སོགས་གནང་། ཨར་མེ་དབང་ལྷན་ཞེས་པ་ཤུང་བྱ་དཔལ་
སེང་གི་སྤུལ་པ་ཡིན་པར་རོས་འཛིན་སྟེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ལོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༥ལོར་
དགོན་དེའི་ཁྲིམ་པ་བཀོད། དེ་ནས་བཟུང་གྲུབ་མཐའ་རྟེང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་
རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཤུལ་ཤུལ་རྫོང་གི་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སྤེས་མ་ཆེན། ① གངས་རི་ཞིག་མ་རྒྱལ་སྤོས་ར་དང་མ་རྒྱལ་གངས་རི་འང་ཟེར། མཆོ་ལྷོན་ཞིང་

ཆེན་གྱི་ཤར་སྟོང་རྒྱུད་དུ་ཡོད། དེའི་མཆོ་ཆད་ཀྱི་མཆོ་རྩིས་ལས་སྡེད་ཁྲི་༤༥༥ཡོད། ② མཆོ་
སྟོན་ཞིང་ཆེན་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་སར་གནས་པའི་གཞི་བདག་ཆེན་པོ་ཞིག
ཨ་མྲུ་ས་རི་ཆེན། རི་བོ་ཞིག་མཆོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སྡེ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་བྱང་
རིན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མྲུ་ས་རི་ལང་ལྷ་ཁང་། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོར་བཞུངས་པར་བཤད། ལན་
འཕྲོ་ལོག་མའི་ལྷ་ཁང་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་འདྲ། ལྷ་བ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
མཆོ་སྟོང་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཀ་རྫོང་ས་སུ་ཡོད།

ཨ་མྲ། ① ཤིང་སྟོང་ཨ་མྲ་འཕ། དེའི་ཤིང་ཐོག་སྟེ། བསེ་ཡལ་གྱི་བཟོ་ལྷ་ནང་བཞུན་ཡིན་ཞིང་། ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཁ་དྲོག་འདྲ་འདྲ་ཡིན་པས་སྟེན་པ་ཡིན་མིན་གཤམ་དཀའ་བ་ཞིག་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་ལ་རྟེན་བྱུག་ཆེས་དང་། མདོན་འདོད། དབྱིད་གྱི་ཤིང་། བྱད་མེད་དགལ་སྤྱང་ཅིའི་
པོ་ཉ། རོ་ལྷན་བཅས་སོ། ② འབྲས་ཤིང་གི་བྲེ་བྲག་ཅིག

ཨ་མྲའི་འཁུར་བ། ཤིང་ཐོག་ཨ་མྲ་ལས་བཟོས་པའི་བཅའ་བ།

ཨ་མྲི་ཏ། [ལེགས་] ① འཆི་བ་མེད་པ། ② བདུད་ཅི།

ཨ་ཅ་མ། [རྟིང་། སངས་པོ་བྲེད་པའི་ཆིག་གས། སྟིང་རྩེའི་རྩམས། ཨ་ཅ་མ། དེ་མི་ལེགས་པ་
ཞིག་བྱས་སོང་།

ཨ་ཅ་ཅ། ཨ་ཆ་ཆ་དང་འདྲ།

ཨ་ཅ་ད། [ལེགས་] ① སྟོབ་གཉེར་བ། ② རྒྱ་གར་གྱི་སྤྲགས་མཁན་རྣལ་འབྱོར་པ། ③ བཞད་
གད་སྟོང་མཁན།

ཨ་ཅ་ར་དཀར་ནག་ཁྲག་གསུམ། ཨ་ཅ་ར་དཀར་པོ་རྩོ་བོ་རྩེ། ཨ་ཅ་ར་ནག་པོ་ས་དམ་པ། ཨ་ཅ་ར་
ཁ་པོ་སྤྲུལ་བྱུང་གནས་སོ།

ཨ་ཅ་ར་སྤང་ཁྲིད། སྤང་བོད་གྱི་དགོན་པ་ཁག་གི་འདུ་ཁང་གི་སྟོ་མཆོར་དང་། སྤྱ་བྲག་གས་སྤང་མའི་
གཟེམས་ཤིག་ཆོམས་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ལྷེབས་སུ་ཨ་ཅ་རའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ནོར་ལྷས་སྤང་ཆེན་
ནོར་བྱས་བཀའ་བ་ཞིག་ཁྲིད་པའི་རི་མོ་འབྲི་སྟོལ་ཡོད། ཨ་ཅ་ར་ནི་ཆོགས་བདག་སྤང་སྟེའི་

སྐུ་ལ་བ་ཡིན་ལ། སྐྱེ་ཆེན་ནི་དེ་དེ་བཞེད་བ་ཡིན་པར་བཤད་ཅིང་། ལོངས་སྤྱོད་ལྷན་སྐྱེས་
ཆོག་པ་ལ་བྱུང་བའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བྲིས་པའི་ཐེབས་རིས་ཤིག
ཨ་ཅི། ① ཉ་ལས་བ་དང་། ཡ་མཚན་སྦྱེ་བ། འཛིག་ས་དང་ས་སྦྱེ་བ་སོགས་བརྗོད་པའི་ཆོག་ཨ་
ཅི། དེ་འདྲ་བྱུང་མཚན་ཨ་ཅི། དེ་འདྲ་མ་བྱེད། ཨ་ཅི། དུག་ས་ཐེབས་གནང་བྱུང་། ② ལྷ་རེ་
ཡིན་པར་སྦྱོན་པའི་ཆོག་ཨ་ཅི། ཅེད་མོ་ཡིན།
ཨ་ཅི་ཅི། ཨ་ཅི་དང་འདྲ།
ཨ་ཅུག་[ཡུལ] ཐེ་ཆོ་མ་དང་། ཁྱི་བའི་ཆོག་སྤྱོད་སྤྱུག་ལེགས་ཉེས་ཨ་ཅུག་ཡོང་། ལས་ཀ་འདི་འདྲ་
བྱས་ན་ཨ་ཅུག
ཨ་ཅ་མཚོ། མཚོ་ཞིག་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཀྱི་ལྷ་རེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཆ། ལྷ་ལྷུག་ལྷ་དང་བའི་སྤྱུ། ཁ་ལོ་མས་བསྐྱེད་ས་ཀྱང་ཨ་ཆ་མི་ཟེད། ལྷ་པ་མས་བརྒྱུད་ས་ཀྱང་
བསམ་པ་མི་སྤྱུག
ཨ་ཆ་ཆ། ཆ་རེག་མ་བཟོད་པའི་སྤྱུག་སྤྱུག། ཨ་ཆ་ཆ། མ་ཁ་ལ་ཆ་རེག་གི་ལྷུག་རྩ་ཆ་བས་ཆེན་ལྷ་
བྱུང་། མེས་ཆོག་ནས་ཨ་ཆ་ཆ་ཟེད།
ཨ་ཆག་ཆག་བ། [ཡུལ]འབྲུ་ཆ་ག་བ།
ཨ་ཆ་སྤྱོད་རིང་། ལྷུག་གའི་ཉ་མིང་གཞན་ཞིག་ཡིན།
ཨ་ཆོག་ས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་སྐྱེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ལོར་ཨ་ཆོག་ས་སྐྱེ་ས་དགོན་མཆོག་
ཆོས་དང་གྲིས་བཅས་ལྷུག་ལྷུག་མཐའ་དགེ་ལྷུག་ས་བ་ཡིན་དུ་སྦྱོར་ཆོས་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་
ཅི་གོར་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་མཚར་པོ། ① ཡ་མཚན་པོ་འཕམ། རོ་མཚར་པོ། འབྲུལ་ཆས་ཨ་མཚར་པོ། ② བྱུང་མཚར་པོ། ས་
བོན་མ་བཅས་པར་སྤྱུ་གྱུ་སྦྱེ་བ་དེ་ཨ་མཚར་པོ།
ཨ་ཇ་ཀའི་དོག་བ། ① མེ་ཏོག་ཅིག་སྤྱེ། མེ་ཏོག་ཉི་དགའི་འདབ་མ་ལ་རོས་འཛིན་མཁན་ཡང་ཡོད།
② ལུས་པའི་འབྲས་བྱ།
ཨ་འཛོམས་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷུག་ས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༠ལྷུལ་བ་བསོད་ནམས་ཀྱི་མཆོད་

བཀའ་ལུང་བཞེན་བཟ་ཤེས་འབྲུམ་གྱིས་བཏབ། བྱ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་
མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཔལ་ཡུས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ལྷ་ཡི། ཨ་རུ་ར་དང་། རྩ་ཏི། ཡི་ཤི་གསུམ་གྱི་བསྐྱུས་མིང་འབྲི་སློལ་ཞིག

ཨ་ཤ། ① སློ་འབྲེད་དེ་སློ་སྒྲན་གྱི་རིགས་ཤིག རོ་ལ། ལུ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་མིག་ནད་དང་།
དུག་ནད་སེལ། བྱང་ཁོག་གི་མའི་རྒྱ་ཆུ་སྒྲེས། ② སློ་སྒྲན་གོ་ཤི། ③ [ཡུལ] སྤར་བོད་ཀྱི་མི་
དག་ཚོའི་སྤུ་གུའི་ཞེ་སའི་མིང་། ཨ་ཤ་འཁོར་བ། ཨ་ཤ་བསྐྱས། ཨ་ཤ་སྐྱས་མོ།

ཨ་ཤ་གཉིས། རྩ་ཨ་ཤ་དང་། རྩོ་ཨ་ཤ་ཡང་ཟེར་བའི་མདུང་ཅེ་སྤྱག་པོ་དང་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྟེ།
སྟེ་དགོ་དུང་འཆོ་བ་གྲུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤྱན་གྱི་བརྩ་བསྐྱུས་དང་གཔ་མིང་འགའ་
ཞིག་བཀོལ་བ་སྒྲོགས་པ་མཁྱིན་པའི་རྒྱན་ལས། སློ་འབྲེད་གཉིས་ནི། རྩ་ཨ་ཤ་དང་། རྩོ་ཨ་ཤ་
ཡང་ཟེར་བའི་མདུང་ཅེ་སྤྱག་པོ་དང་གཉིས་ཀྱི་མིང་རོ།། འདིར་མདུང་ཅེ་ལ་ཨ་ཤ་ཟེར་བ་ནི་རྩ་
ཨ་ཤ་དང་ལུས་པ་མཚུངས་པས་གཅིག་ཏུ་འདྲེན་བཤོ།། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཤ་རྒྱ། རྩུང་ནད་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུའི་ཡ་གྲུལ་ལུས་དགྲར་པོར་འགྱུར་ཞིང་ཕྱག་རོལ་གྱི་སྐྱད་
ལྟར་འཁུན་སྤྱ་འདོན་པའི་ནད་ཀྱི་མིང་སྟེ། སློབ་དཔོན་དཔལ་པོས་མཛད་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་
པ་ལས། ལུས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཁྱེད་གསུམ་གྱུར་ནས་དེ་ནི་གཞུ་ལྟར་དགྲར་པོར་བྱེད། དབྱགས་འབྲིན་
དཀའ་ཞིང་མིག་རེངས་ཏུ་ཤ་དེ་ནས་ཕྱག་རོལ་ལྟ་བུར་འཁུན། དན་པ་མེད་དེ་གཞན་དབང་པ།
དེ་ཉིད་ཨ་ཤ་རྒྱ་ནད་བཤད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨ་ཤ་རྩུ་ཏིའི་ལམ། རྩང་པའི་སྤྱགས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བཤད་སློལ་ལ། མི་རྒྱུས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་ནད་དུ་
ཅ་ཡི་གཙོ་བོ་གསུམ། འཁོར་དང་བཅས་ན་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པ་དང་། དེའི་ནད་ནས་ཅ་ཡི་
གཙོ་བོ་གསུམ་ནི། ཁྲ་ཁྲག་རྒྱངས་གསུམ་འབབས་པའི་གནས་ཏེ། གཡས་ཀྱི་ཅ་རྒྱང་མ་ནས་ཁྲ་
བ། གཡོན་གྱི་རོ་མ་ནས་ཁྲག་འབབ་ཅིང་། དབྱས་ཀྱི་ཅ་དབྱ་མའི་ནད་སྟོང་ཁའི་ཐད་ཀྱི་ཅ་མདུང་
གསུམ་ཡོད་པའི་ནད་དུ་རྩམ་ཤེས་དང་པོར་གང་དུ་ཆགས་པའི་གནས་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་རྒྱ་
སྒན་ཅ་མ་ཡོད་པ་དང་། འཆི་བའི་དུས་ཀྱང་། རྩམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་སྤ་བ་དེ་ཉིད་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་
ལེའི་དཀྱིལ་ནས་ཐོན་པ་དང་། ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཆད་ནས་ཤི་བ་ཞེས་ཟེད། ཐིག་ལེའི་ནད་

ནས་ཆས་ཤེས་ཐོན་པ་དང་། དེའི་ཉགས་གཤེན་པོའི་སྒྲ་བྲག་ནས་ཁྲག་དང་། གསང་གནས་ནས་
ཁྲ་བ་འབབ་པ་ཡིན་ཅང་། དེ་དང་དྲུ་མཉམ་དྲུ་བར་དོ་བྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་སྟོལ་ཡོད།
ཨ་ཕ་རྩུ་ཏི། ཨ་བ་རྩུ་ཏི་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ཞང་། མའི་མིང་པོ་ཁྲན་གཞོན།
ཨ་ཞང་ཆང་། མའི་གཅེན་པོ་དང་གཙུང་པོའི་བྲིམ་ཆང་།
ཨ་ཞེ་ལ། ར་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་ར་བ་རྫོང་གི་ལ་ཞེག
ཨ་ཞེ། ① ཁམས་སྐད་དྲུ་སྤང་མོ་ཆེ་བའི་དོན་ཡིན་པས། ཨ་ཞེ་ཞེས་འབོད་ན་རང་ལས་རྩུང་ཁྲན་པ་
ཡོད་པའི་དོན་གྱི་ཞེ་ས་ཡིན། ② བྲིམ་བདག་མོ།
ཨ་ཟ་མོ། ལེགས་སྐྱར་སྐད་གྱི་དབྱེ་མོང་གི་སྐད་དྲུ་བསྐྱར་ན། ར་དགའ་བ་ཞེས་འགྱུར་ཏེ། དཔལ་
སྤངས་དཔོན་ཀ་ཆ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱད་བཞིའི་དཀའ་
འགྲུལ་ལས། ཨ་ར་མོ། དེ་ཟུར་ཆག་པ་སྟེ། བོད་སྐད་དྲུ། ཨ་ར་ར་དང་། མོ་དགའ་བ་ལ་འཇུག་
པས་ར་དགའ་བ་ཞེས་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོ།
ཨ་ཟེང་སྟག་སེང་། སྤར་རྩ་ལྡན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་བྲམས་པ་གདན་འདྲེན་གྱི་ཞོགས་པ་ལྷ་སའི་
བར་སྐོར་དྲུ་འཁྱུང་ཡོང་བའི་སྟག་དང་སེང་གའི་གསོལ་ཆེན་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་མིང་།
ཨ་བཟོད་དགོན་ལ། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་བའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༧ལོར་རྒྱ་མ་སྐྱབས་མགོན་དང་
དམར་སྤེས་བྲག་བཏབ། བྲུབ་མཐའ་རྟོང་མ་ཡིན། ད་ལྟ་མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་
གཅིག་སྤྱིལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་འུ་ཅི། ཨ་འུ་ཅི་དང་འབྲ།
ཨ་འོ། ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཆོག་ཨ་འོ་ག་འབྲ་ཡིན་ནས།
ཨ་ཡ། འགྲོད་བའམ། མི་ཐང་ཆད་པའི་ཆོག་ཨ་ཡ་ང་ཅི་དྲག་ཨ་ཡ་ང་རེ་འགྲོད། ཨ་ང་རེ་གཞོང་།
ཨ་ཡ་ང་རེ་འལ།
ཨ་ཡ་ཡ། སྤྱིང་རྩེ་པོ།
ཨ་ཡང་བོས། བསྟོད་བསྟགས་བྱེད་པ།

ཨ་ཡངས་དགོན། མིང་གཞན་ཨེ་ཐམ་དགོན་ཟེར། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ས་པག་སྤྱི་༡༣༥༥གཡག་
སྤེ་པཎ་ཆེན་གྱིས་བཏབ་པའི་རྒྱལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་ཡིན། འབྲི་གྲང་དཔལ་
འཛིན་གྱི་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ནམ་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་གནས་འདིར་བཅུམས་
པར་གསལ། དེ་ཐེས་དགེ་ལུགས་པས་དབང་བརྒྱར་བྱས་ཤིང་དགའ་ལྗན་དགོན་པས་བདག་
པོ་བྱས། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལྷ་ས་གོང་ཁུང་མལ་གོ་གྲང་དཀར་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཡི་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤར་རྫོང་གི་རུབ་རྒྱུད་ན་ཡོད།
ཨ་ཡི་ལ་རི་རྒྱུད། རི་རྒྱུད་ཅིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤོང་མངའ་རིས་ཀྱི་ཅ་མདའ་རྫོང་དང་སྤར་
རྫོང་གི་མཆམས་སུ་ཡོད་ཅིང་། མིང་གི་གཙང་བོ་དང་གྲང་ཆེན་གཙང་བོ་གཉིས་ཀྱི་མཆམས་
འབྲེད་རི་བོ་ཡིན།
ཨ་ཡིག་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་དཀྱིལ་ཅམ་དུ་དགའ་བ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལི་ཐང་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཡུ། གནག་རྒྱགས་དང་ར་ལུག་ལ་རྩ་ཚེ་མེད་པའི་མིང་སྟེ། ལུག་ཨ་ཡུ་གཡག་ཨ་ཡུ་ཞེས་སྤྱི་འཛིན།
ཨ་ཡུ་མ། རྩ་ཚེ་མེད་པའི་གནག་རྒྱགས་དང་ར་ལུག་
ཨ་ཡུ་ཤེ། [ལེགས] ཆོ།
ཨ་ཡུ་ཏ་རི། ལེགས་སྤྱར་སྐད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་གཤམ་མིང་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ན་ཆོ་འཕྲོག་ཅེས་
འབྲུར་བར་དཔལ་སྤངས་སེ་རུས་མཛད་པའི་འཆི་མེད་མཛོད་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ཨ་ཡུར། [ལེགས] ཆོ།
ཨ་ཡོ། ངལ་བའམ་སློ་མི་བདེ་བའི་ཆོག་
ཨ་ཡོད་ད་ཡོད། [ལུལ] ལག་ཤོས་སམ་སྟོང་པོ། ཨ་ཡོད་ནང་གི་ད་ཡོད། སྟོང་འཕྲེན་གི་མེར་ཐིག་
ཨ་གཡང་དགོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མཇུག་ཅམ་རུ་འབྲི་གྲང་དགོན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་ཞལ་
སློབ་སྤྱི་ལེབ་གཙོད་པས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འབྲི་གྲང་བཀའ་བརྒྱུད་ཡིན། ད་ལྟ་ལུལ་ལུལ་
བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལུལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ར་ ① ཨ་ར་ར་དང་འདྲ། ② ཁའི་སྤྲ་ར། ཨ་ར་དཀར་པོ། ལུ་པར་བརྒྱབ་པས་ཨ་ར་ཚུར་ལངས།

ཨ་ར་ར། ① ལུས་ན་ཆ་བྱུང་ནས་སྐད་ལོར་པའི་ཆེན་ཀླང་པ་ན་བྱུང་ཨ་ར་ར། མགོ་བོ་བདེན་པས་བྱུང་

ཨ་ར་ར། ② ཁའི་སྤྲ་ར།

ཨ་ར་བ། བོད་ཀྱི་རྫོང་པ་གར་འཁྲབ་མཁན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག

ཨ་ར་ལྷ་ར། ① བླ་མི་བཟོད་པའི་སྤྲ། ཨ་ར་ལྷ་རུའི་སྐད་དེ་སེམས་ཀྱི་གཙོང་། ② སྤྲེ་སྤྲེའི་ཡུལ་

སྐད། མཐོན་པོ་སོགས་ལ་སྤྲེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་བྱ་བའི་དོན།

ཨ་རག་ཆང་གི་ཉིང་ཁུ་པའ་པའི་དྲངས་མ་རྒྱས་སྟོབས་ཆེ་བ། ཉ་ཅང་སྟོས་པར་བྱེད་པའི་བརྟུང་བ།

ཨ་རང་། [ཡུལ] ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཆེན་འདི་འདྲ་ཞང་པའི་སྟོ་ལ་ཨ་རང་ལོང་།

ཨ་རང་ད་རང་། [ཡུལ] དངོས་གནས་དང་། རོ་མའམ། རོ་ཐོག་དབྱར་ཨ་རང་ད་རང་གི་ཉི་མ་ཆ་པོ།

ཁན་ཁོན་ཨ་རང་ད་རང་གི་ན་ཆོད་སྤེལ་སུས།

ཨ་རེ། ཨ་མི་རི་ཀ་ཞེས་པའི་ཆེན་བསྟུས་པ།

ཨ་རེ་སྤྲ། ཨ་རེ་ཕུ་ཟེར་ཉེ། ཤིང་ནི་མ་པའི་མིང་དུ་བཤད་དོ།

ཨ་རེག་ཨ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་ཆོ་བ་ཞིག་གི་མིང་།

ཨ་རེག་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་འོད་ཟེར། མཆན་གཞན་ཨ་རེག་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་དགེ་ལེགས་

རྒྱལ་མཆན་ནམ་རྒྱལ་མཆན་འོད་ཟེར་ཡང་ཞུ། རྩེ་འདི་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཏྲ་སྤྱི་

ལོ་༡༧༥༩ ལོར་འབྱུངས། སྤྲ་ར་ཚུང་དུའི་དུས་ནས་རྒྱ་ལི་སྤྲལ་སྤྲ་སྟོ་བཟང་བསྟན་དར་མཆོག་

གི་སྤྲ་གས་དུ་བཅར་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྟོག་གིས་མཆོན་ཆོས་བཀའ་མང་དུ་གསལ་སྤྲོད་མཛད།

དགྲང་ལོ་བཅུ་བདུན་ལ་ཐེབས་པ་ཆུ་ཁྲི་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༢ ལོར་དབུས་སུ་ཐེབས། སེར་བྲེས་སུ་

ལོ་བཅུ་གསུམ་རིང་མདོ་སྟགས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་ལ་ཐུགས་གཉེར་མཛད། ལུང་བྱ་ལྷོག་ཏུ་ལོ་

དྲུག་གི་རིང་རྩེ་དག་དབང་བྱམས་པའི་བྱང་ནས་ཟབ་ཆོས་གསལ་བ་དང་ཕྱོམ་སྤྲུབ་མཛད།

དགྲང་ལོ་ཞེ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་གྲང་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་རྒྱ་དགོན་བཟ་

ཤེས་ཀྱན་བདེ་སྤང་བྲག་བཏབ། སེར་བྲེས་ལྷར་གྱི་འཆད་ཉན་བཅུ་གས། རི་པོ་དན་ཉིག་ཏུ་

མཆོམས་ཁང་དང་རྫོང་ཁོགས་གསར་བཞེངས་ཀྱིས་དེར་ཕྱོམ་སྤྲུབ་མཛད་པ་དང་དགོན་ཕྱེ་

དར་བར་སྤེལ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཆུ་པག་སྤྱི་ལོ་༡༤༠༣ལོར་སྤྱ་གཤེགས།
ཨ་རིག་དགོན། དགའ་ལྗན་པོ་བྱང་དུས་སུ་བཤད་སྤྱ་ཁྲ་མཆོན་པོ་དང་ཞིག་རབ་མཁུན་པ་མཁས་
བྱུང་བྱ་མཆོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱག་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་མཆོ་བྱང་ཆེ་ལན་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་རིག་ཡང་ལེ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ལུགས་འབྲུག་སྤྱི་༡༤༡༠ལོར་བསྐྱེད་མེད་རྒྱ་
མཆོས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་པོ་དེ་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་
དཔལ་ལུལ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་རིལ། ཆིག་འབྲས་ཀྱི་མིང་གཞན།

ཨ་རུ། ① འཕྲོང་གི་རྩ་ལས་བཅོས་པའི་ར་ལུག་གི་འོ་མ་འཛོ་སྒོ་དེ་ཙོར་བྱང་ལུགས། ② སྤུན་གྱི་བྱེ་
བྲག་ཅིག་ཨ་རུ་རྒྱུང་ཡང་བཟང་དུག་མེ་ཏོག་རྒྱུང་ཡང་མཆོད་རྗེས།

ཨ་རུ་སྤྱི་པོ་སྤུལ་མང། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་བྲལ་ཞིག་སྤྱེ། རོ་བསྐྱལ་ཁ། ལུས་པས་བྱིས་པའི་
ནད་དང་། བྱིས་གདོན་བྱ་བའི་ལ་པན། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་མཆུ་སྤྱང་དང་མཆུ་རིང་རོ།།

ཨ་རུ་མཆུ་སྤྱང། སྤྱང་ཞེས་སྤྱ་བའམ་རིང་བའི་བདེ་རྒྱུང་ཡིན་པས་ཨ་རུ་མཆུ་རིང་དང་མཆུ་སྤྱང་དོན་
གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ཞེས་སྤྱེ་དགེ་བྱུང་འཆོ་བ་གྱུ་རུ་འཕེལ་གྱིས་མཛད་པའི་སྤུན་གྱི་
བདེ་བསྐྱུས་དང་གལ་མིང་འགའ་ཞིག་བཀོལ་བ་སྒོ་གསལ་མཁུན་པའི་རྒྱན་ལས་གསུངས།

ཨ་རུ་འཛིགས་མེད་བྱར་ལྷ། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་བྲལ་དབྱིབས་བྱར་ལྷ་དང་ལྷན་ཞིང་། ལུས་པས་
མིག་ནད་དང་གདོན་ནད་ལས་འཛིགས་པ་མེད་པར་སྐྱོབ་བྱུང་བས་ན་མིང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་
བྲགས་པར་བཤད།

ཨ་རུ་བདུད་རྩི་ཤ་མཐུག་ཨ་རུ་ཤ་ཆེན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག།

ཨ་རུ་ནག་རྒྱུང་། ཨ་རུ་ར་ཁ་དོག་ནག་པོ་དང་དབྱིབས་རྒྱུང་བ་ཞིག་ཡོ་བ་དེ་ཡིན།

ཨ་རུ་རྣམ་རྒྱལ། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་གཙོ་བོ་དང་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་ཞིག། རོ་བྲག་དང་
ལྷན་པ། ལྷ་རྩེས་གསུམ་དང་། ལུས་པ་བརྒྱད་ཆང་བ། ཡོན་ཏན་བཅུ་བདུན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པ། རད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྤྲོན་མེད་པ་ཞིག་གོ།

ཨ་རུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་རོ་དྲུག་དང་། ལྷ་ཇེས་གསུམ། ལུས་པ་བརྒྱད།
ཡོན་ཏྲན་བཅུ་བདུན་བཅས་ཡོངས་སུ་ཆང་བ། རྒྱ་རིགས་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་ཤིན་
ཏུ་དཀོན་པ་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ལྟ་ཞིག་གི་མིང་སྟེ། ལུང་རྩོམས། བཞི་བརྒྱ་ཙ་བཞི་སྟོང་དང་
ཉིས་བརྒྱ་སོགས། རྒྱ་ཀྲི་དབུང་ཆོགས་རི་ལྟར་མངན་ཡང་། སྤྲོན་མཆོག་འདི་ཡོད་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་རྒྱལ་ཞེས་གྲགས་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ཡིན། ཞེས་དང་། རྣམ་སྤྲུལ་མིས། ཨ་
རུ་རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ནི། གྲུ་བའི་མཆུག་འབྲུ་བར་བྱ། ཨ་རུའི་ནང་ན་ཨ་རུ་ཡོད། བསྐྱོད་ན་
ཁྲིག་ཁྲིག་ཟེར་བ་ཡོད། དེ་ནི་ཡིད་བཞིན་ལོར་བུ་ཡིན། རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་དག་ཏུ་འདོད། རབ་
འབྱིང་ཐ་མའི་དབྱེ་བ་ནི། གྲུ་བའི་མཆུག་འབྲུ་རབ་ཏུ་བཤད། གསུམ་འབྲེལ་དག་ཏུ་ཡོང་བ་སྟེ།
རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་འབྱིང་བྱ་བཤད། གཉིས་འབྲེལ་རྣམ་རྒྱལ་ཐ་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པས་དེང་སྐབས་བྲག་ལེན་ལ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་མ་མཆིས་ཀྱང་གནལ་
རབས་ཀྱི་དུས་སུ་ནི་ཡོད་པར་མཛོན་ཏེ། སྟོན་བྱུང་བའི་དབང་སྤྲུག་རྗེ་བཅུན་གཡུ་ཐོག་པ་
གསར་མ་ཡོན་ཏྲན་མགོན་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་གཙང་གི་ཆོང་འདུས་འགྲུར་མོར་ཨ་རུ་རའི་ཆར་
པལ་བའི་དུས་སུ་བྱུང་བར་གྲགས་པའི་ཨ་རུ་རྣམ་རྒྱལ་གསུམ་འབྲེལ་གཅིག་དང་། ལྷ་འབྲེལ་
གཅིག་རྒྱང་བ་གཅིག་བཅས་གསུམ་ཙམ་བྱུར་མཁར་སློ་བྲོས་རྒྱལ་བའི་ཕྱག་ཏུ་བབས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་མཆིས་ཤིང་། རྒྱལ་དབང་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་དང་། མི་དབང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོའི་སྐུ་དུས་
སུའང་ཅེ་པོ་རྒྱ་ལའི་རྣམ་སྤྲུལ་ལོར་མཛོད་སྤིང་བྱ་ཨ་རུ་རྣམ་རྒྱལ་ཆེ་ཆུང་སྟིམ་པ་ཁ་སྐྱར་ཙམ་
ཞིག་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་སྣང་ངོ་།

ཨ་རུ་འབྲེལ་བྱེད། ཨ་རུ་རིགས་ལྡེའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རོ་བསྐྱལ་། བག་ཙམ་མངར་བ། ལུས་པས་
མ་འདུབ་པ་དང་། ལུས་བརྟན་པར་བྱེད།

ཨ་རུ་ར། ཤིང་སྤོན་ཞིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་བརྒྱ་བྱིན་སྟོས་དང་། བརྟུང་ལེན། འདིགས་མེད།
བདུད་ཅིག་སེར་ལྗན། རྒྱང་འདོར། རྒྱང་མེད། བན་པ་ཙན་བཅས་དང་། ཤིང་སྟོང་གི་མཐོ་ཆད་
སྟེ་30ཙམ་ཟེན་པ་དང་། སྟོང་པོའི་ལྷན་པ་སྐུ་བོ་ཡལ་ཐན་གསར་པ་ཁམས་པེ། ལོ་མ་སྟོང་
དབྱིབས་མཐུག་པ་པལ་ཆེར་ཁ་སྟོང་དུ་སྟེ། སྟེ་དབྱིབས་མེ་ཏོག་སེར་ཞིབ་ཙན། སྟེན་ཆོད་

སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་དབྱིབས་དང་། ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་འབྱུང་བས་རུས་པ་འད་དེ་མ་ཐུན་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐོན་བྱ་རེ་འབྱུང་བ་ཡིན།
ཨ་རེ་རིགས་ལྷ། ཨ་རུ་ནམ་རྒྱལ་དང་། ཨ་རུ་འཛིགས་མེད། ཨ་རུ་ཤ་ཆེན། ཨ་རུ་འཕེལ་བྱེད། ཨ་
རུ་སྐྱེས་པོ་སྤུལ་མང་ལྟོ།།
ཨ་རུ་ཤ་ཆེན། ཨ་རུ་རིགས་ལྷའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་སྟེ། རོ་བསྐྱེད་ལ། མངར་ཞིང་སྦྲུམ་པ། རུས་པས་ལུས་
ཀྱི་ཤ་ཆེལ་རྒྱས་ཤིང་ལུས་སྟོབས་ཉམས་པ་གསོ།།
ཨ་རུ་ཤིང་། ཤིང་སྦྲན་ཞིག
ཨ་རུ་གསེར་མདོག་ ཨ་རུ་ར་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་བྱེད་རྒྱུས་པོའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ཨ་རེ། ① ཡ་མཚན་བའམ། རེ་བ་བྱེད་པ། གཞུགས་པོ་བདེ་ཐང་བྱུང་ན་ཨ་རེ་སྤྱིད། ལུ་པ་མ་དང་ཐང་
ན་ཨ་རེ་དགལ། ས་ཆ་དེ་ཨ་རེ་མཛེས་པོ་ཞིག་འདུག་དེ་རིང་གོགས་པོ་དང་ཐང་པས་ཨ་རེ་དགལ་
བ་ཞིག་བྱུང་། ② རྫོས་གཏོང་མི་པོ་དེ་བའམ། གཅེས་པའི་ཆིག་ དངོས་སྤྱད་འདི་ཨ་རེ་པངས་
དགོས་པའི་གཅེས་ཅོར་ཡིན། ③ ཏ་ཅང་འགྲོད་པའི་ཆིག་ ཅོར་འལུལ་བྱུང་བ་ཨ་རེ་པངས།
ཨ་རོ། ① ན་ཆ་མི་བཟོད་པའི་གཅོང་སྐྱད། ② བན་ཚུན་འཕོད་པའི་དོན།
ཨ་རོག་ འཕོད་པའི་སྒྲ།
ཨ་རོགས། བོགས་པོ། ཨ་རོགས་མདའ་འདྲ་བས་ན་མདའ་འདྲ་བྱེད། གཞུ་འདྲ་བས་ན་གཞུ་འདྲ་བྱེད།
ཨ་རོང་། བོད་ཀྱི་རུས་ཤིག
ཨ་རོལ་ རྫོ་བཟང་ལུང་རིག་རྒྱ་མཚོ། ༣ འདི་ནི་མདོ་སྤྱད་རེབ་གོང་གསེར་ལྗོངས་དཔེན་གནས་སེང་
གེ་ཅེའི་ཉེ་འདབས་སྤུང་ལུང་ཞེས་པར་ལྗོང་གི་རིགས་སུ་ཡབ་ཆོས་འལུམ་རྒྱས་དང་ལུམ་སྒྲུ་མོ་
རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྤས་སུ་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་སྤང་སྤྱི་ལོ་༡༥༠༥ལོར་སྤྱུ་འཁྲུངས།
དགྲུང་ལོ་དྲུག་ཐོག་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་དུ་གདན་འདྲུངས། དགྲུང་ལོ་བདུན་ལ་རོང་སྤུལ་དགེ་
འདུན་མཉེན་རབ་དཔལ་བཟང་པོའི་དྲུང་ནས་དགེ་ཚུལ་གྱི་སྟོན་པ་བཞེས། མཚན་དགེ་འདུན་
ལུང་རིགས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དགྲུང་ལོ་བྱ་བཞི་ལ་ཕེབས་པ་རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ས་བྱེ་
སྤྱི་ལོ་༡༥༤༤ལོར་གཞུགས་སྤྱིའི་བཞོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐེལ།

ཨ་ཁྲོག [སྒྲིབ་ཀྱི] ཅམ་ཟན་རིལ་པོའི་མིང་། ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད་དུ་བགས་ཟན་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ལ། ཨ་ལ་ལ་དང་འབྲ།
ཨ་ལ་བ་ལ། དམན་བའམ། ཐེབས་ཆག་སྤྱི་ཚད་ཨ་ལ་བ་ལ། ཡིག་གཟུགས་ཨ་ལ་བ་ལ། ལས་ཀ་
བྱེད་སྤངས་ཨ་ལ་བ་ལ།
ཨ་ལ་སྤྱི་ཡུག [ཡུལ] གྲི་ཤིང་ཆོར་མ་ཅན།
ཨ་ལ་སྤྱོད་མ། ཡུལ་སྐད་དུ། མི་རང་ཚུགས་དང་རང་མདོ་མེད་བ་ལ་ཟེར། མི་དེ་རང་དོན་བསྐྱབ་
མི་ཤེས་བའི་ཨ་ལ་སྤྱོད་མ་ཞིག་རེད་ལྟ་བུ།
ཨ་ལ་ལ། རོ་མཆོར་བ་དང་། དགའ་བའི་ཆོག་དུས་ཆོགས་ཉེན་འབྱེལ་མཛད་སྒོ་ཨ་ལ་ལ། ཨ་ལ་ལ།
སྤྱི་ས་གཟུགས་མཛེས་བ་ལྟ་མོ་དང་འབྲ་བ་ལ།
ཨ་ལ་ལ་རྟོ། ཨ་ལ་ལ་དང་འབྲ།
ཨ་ལ་ལ་འོ། ཨ་ལ་ལ་དང་འབྲ།
ཨ་ལ་ཏ་སྤྱད། ཡུལ་སྐད། མདོ་མེད་ཀྱི་ལས་ཀ་དཔེར་ན། ཁོ་སྤྱི་ཨ་ལ་ཏ་སྤྱད་རེད། དེའལ་ཆོང་མ་
སྤྱད་ཆོར་ལེ་རེད། གཏམ་བསྐྱའི་ཆའ་ཀྱི་སྒྲོས་གར་ལས། མོ་ཅིའི་གཏོང་པོད་ཨ་ལ་ཏ་སྤྱད་
ཡིན། དེ་ལ་འབྲས་བུ་མེད་བ་མ་དགོངས་སམ།
ཨ་ལ་ཨོམ་བསྐྱེལ། གང་ཡོད་ཡོད་ནམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པ།
ཨ་ལ་ག་ཤ་དག་དབང་བསྟན་དར། སོག་པོ་བསྟན་དར་རྣམས་པ་ཡང་ཁྱེ་བ་འདི་ཉིད་རབ་བྱུང་
བརྒྱ་གསུམ་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ ལོར་སོག་ཡུལ་ཨ་ལ་ག་ཤ་ཞེས་པའི་སའི་ཆར་སྤྱི་
འབྲངས། སྤྱི་ན་ཆུང་དུས་ཁྱིམ་ནས་ཁྱིམ་མེད་བར་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་སྤྱི་བཙུན་མཛད་ཅིང་། དབུས་
སུ་ལེབས་ནས་དབའ་ལྟན་འབྲས་སྤངས་དགོན་གྱི་སྒོ་མང་བྲ་ཆོང་དུ་ཆོས་ཁྱེགས་གནང་། རྗེ་
ཆོང་ཐོལ་སྒྲ་མ་དག་དབང་སྒོ་བཟང་སྒོ་བ་དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་བཀའ་ཆོས་ཟབ་མོ་དང་རིག་
གནས་ཁག་ལ་སྤྱངས་པ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཅིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྒོ་གོས་རབ་ཏུ་རྒྱས། ཁོང་གིས་
བཙུམས་པའི་ཉེན་འབྱེལ་བསྟོད་པའི་དོན་འབྱེལ་རིན་ཆེན་མེད་བ་ཞེས་པའི་འཇུག་བྱང་དུ་རང་
ལོ་དོན་གསུམ་པ་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བཞི་པའི་ལྷགས་མོ་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༥༥༩ལོའི་བོད་ཆོས་གཉིས་པའི་

ཡར་ངོའི་ཆོས་གསུམ་ལ་སྐར་ཞེས་གསལ་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་འདི་བཅུ་མ་ནས་དུས་ལྟར་
འིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་སྐྱ་གཤེགས་པར་མངོན།
ཨ་ལགས། ཁ་ཆེའི་སྐད་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། དེར་དུས་ཨ་མདོའི་ཡུལ་སྐད་ནང་ཁ་
ཆེའི་སྐད་ཀྱི་ཤུག་ཞུགས་ནས་བོད་ཀྱི་སྐུལ་སྐྱ་ནམས་ལ་འང་ཨ་ལགས་ཞེས་འཕོད་སྟོལ་ཆགས་ཡོད།
ཨ་ལགས་འདིགས་མེད་བསམ་གཏན། སྤུལ་པའི་དབང་སྤུག་འདིགས་མེད་བསམ་གཏན་རིན་པོ་
ཆེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༩༡༧ལོར་མདོ་སྐད་དེབ་གོང་སྟོད་ཀྱི་ཆར་གཡུ་
འཕོང་བྱུང་གསུམ་ཀྱི་ལྷ་ཞོལ་ལྟེ་ཐང་དུ་ཡབ་མགོ་ཤས་མཁར་བུ་མས་དང་ཡུམ་སྟོང་མོ་སྟོད་
གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐྱ་བལྟམས། སྤེས་པའི་དུས་ནས་རྫོང་དཀར་ཀྱི་ཆོས་གྲུག་ཏེ་སྟོག་
དང་ཆོས་སྟོད་མང་པོ་ཆེགས་མེད་པར་བྱགས་སུ་ཆུད། དེ་ལྟར་བསྟན་འཕྲོའི་དོན་ཁོན་ལ་
དམིགས་པའི་མཛད་པ་རྒྱབས་ཆེ་ཞིང་མཐའ་ཡས་པ་སྟེལ་ཏེ་དགྲའ་ལོ་གྲ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་
བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་བུ་སྟེ་ལོ་༡༩༢༧ལོའི་རྒྱ་བདུན་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་ཀ་རིང་དུ་སྐྱ་གཤེགས།
ཨ་ལང་ཀ་སྟོན་བུ་ཨ་ལང་ཀ་ཞེས་སོ་ལ་དུག་ཡོད་པ་རྒྱ་བའི་དུག་གི་ཁོངས་ཤིག
ཨ་ལད། སྤུ་བུ།
ཨ་ལན། བོས་པའི་ལན། ཨ་ལན་སྟོག་པ། ཨ་ལན་འདེབས་པ། སྐད་གསང་བོས་བོས་ནས་ཁོས་ཨ་
ལན་འབྱེན་པ་ཐོས་བྱུང་།
ཨ་ལན་གོ་དགོན་པ། སྤག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ལས་ལ་མོ། སྤྱ་གཏོང་སྐབས་སྤྱ་ཆོག་གི་ཆབ།
ཨ་ལེ། རྒྱ་ལི་དང་འབྲ།
ཨ་ལྷ། [ཡུལ] སྤེས་པ། ཨ་ལྷ་མ་དུ་དང་། ཨ་མ་སྟེབས་ཡོང་ལྟ་བུ།
ཨ་ལྷང་། ཨ་ལོང་དང་འབྲ།
ཨ་ལེ། [ཡུལ] ① དང་པོ་འཕམ་ཐོག་མ་ཞེས་པའི་དོན་རྒྱང་ཐད་དང་བསྟིང་བན། ཨ་ལེ་བཞུགས་དང་།
ཨ་ལེ་བཞེས། ཨ་ལེ་སྐྱ་གཤེགས། ② དན་སོས་པའི་ཆོག་ཨ་ལས་དེ་འདྲ་ཡིན་པར་གཞིན་ས་

ཏ་གོ་བྱུང། ③ ཁམས་སྐད་དུ་བུ་མོ་ཆུང་དུ་འེ་མོ་མཆན་གྱི་མིང།
ཨ་ལེ་བད་གོག་ཐུ་གུའི་ཅེད་མོ་ཅེད་བྱེད་གྱི་རས་སམ་འབྱིག་གིས་བཅོས་པའི་མི་ཆུང།
ཨ་ལེ་ག་མ། ཨ་བྱེ་ལི་དཀར་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ལོ་ཁྱོག་ལོ། མི་འདོད་པའི་ནམ་འགྱུར། ལས་ཀ་དང་གང་བཅོལ་ལ་ཨ་ལོ་ཁྱོག་ལོ་བྱེད་གྱི་འདུག
ཨ་ལོག ① བར་ཆུར་འབྲེལ་གྱིས་བྱེ་མའི་སྤེད་དུ་ཨ་ལོག་རྒྱབ་པ། ② ཁ་གཏིང་བཟླ་རྒྱར།
ཉི་མར་བསྐྱམས་པའི་ཆར་སློག་ཨ་ལོག་རྒྱབ་པ། འདི་ནི་ལག་བ་ཨ་ལོག་བ་རྒྱབ་བ་ལྟ་བུའི་
ལས་སྤྱོ་པོ་ཞིག་ཡིན། མཆན་མོར་གཉིད་མ་ཁུག་ནས་ཨ་ལོག་ཡང་ཡང་རྒྱབ་པ།
ཨ་ལོང། ① འཇུ་སའམ་འཆང་སའི་སྒོར་སྒོར། སྒོའི་ཨ་ལོང། ཟངས་ཀྱི་ཨ་ལོང། གྱིའི་ཨ་ལོང། ཞགས་
པའི་ཨ་ལོང། ② རྟ་རྒྱ། གསེར་གྱི་ཨ་ལོང། ③ གསེར་དདུལ་གྱི་སོར་རྒྱན་རིན་ཆེན་གྱི་སྤྲུམ།
ཨ་ལོང་སྒོར་མོ། ① གསེར་དདུལ་རག་སོགས་ཀྱིས་བཅོས་པའི་རྟ་རྒྱན་རྒྱུ་ལོ། ② ཟངས་ལྷགས་
སོགས་ལས་བཅོས་པའི་ཐག་ལུང་རྒྱད་བྱེད་སྒོར་སྒོར།
ཨ་ལོང་འབྲུལ་ཅེད། ཨ་ལོང་གནམ་དུ་འཔངས་པ་དབྱུག་པའི་ཅེར་འཁོར་ཏེ་མར་མི་ལྷུང་བ་སོགས་
གྱི་འབྲུལ་རུལ་སྤྲོ་ཆོགས་བྱེད་པའི་ཅེད་མོ།
ཨ་ལོང་ཡང་ལོང། ① ཨ་ལོང་དུ་སྤྲར་ཡང་ཨ་ལོང་བརྒྱས་པའི་དབྱིབས་དང་རྣམ་པ། ལྷགས་ཐག་
ཅིག་ཨ་ལོང་ཡང་ལོང་དུ་བརྒྱས་པ། ② བསྐྱར་རྒྱོས་བྱེད་པ། ཆེན་གཅིག་གཏམ་གཅིག་ཨ་
ལོང་ཡང་ལོང་བྱས་ནས་བཤད་པ།
ཨ་ཤག [ཡུལ] གྲོགས་པོ།
ཨ་ཤག་དགོན་པ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཡོས་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་གྲུབ་ཆེན་ཨ་ཤག་
རྒྱལ་སྤྱོད་ནམ་སློག་ཆེན་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྣམས་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་ཡུལ་ལུ་ཤིང་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་ཇ་སྟོད་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ཤང། ① ཟུ་ཡི་གེའི་ཨ་ཐུང་གི་དོད་བོད་ཡིག་གི་ཆེན་ཤང་རིང་པོ་ལྟ་བུ། ② ཨ་ཐུང་ཤང་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན།
ཨ་ཤིང། [ཡུལ] སྒོ་གཞོན་བྱེད་གཏན་ཤིང་དང་འཁོར་གཏན་དང་འཕྲེད་གཏན་སོགས།

ཨ་ཤུ། མེ་རྟོག་མེར་པོ་བཞད་པའི་ཤིང་མེ་བའི་རིགས་ཤིག
ཨ་ཤེ། ཁ་བཏགས་ལེགས་གས་གིས་པ།
ཨ་ཤོ་ཀ། [ལེགས།] ཤིང་ཐུང་མེད་དང་། དེའི་མེ་རྟོག་
ཨ་ཤོ་གཞུ། [ལེགས།] རྟལི་འི་ཅན་ཏེ་བ་སྤྱིའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག
ཨ་ཤོ་མ། རྒྱ་གར་སྐད། མ་ཚོས་པའི་ལོ་རྟོག་
ཨ་ཤུ་ཀ། ཨ་ཤོ་ཀ་དང་འདྲ།
ཨ་ཤུ་ཐུང་། [ལེགས།] རྟལི་འི་ཆུ་སྟེ། དུལ་ཆུ་བཙོ་བཤུ་ཆེན་མོའི་སྐབས་སུ་མཁོ་བའི་དུག་འདོན་
བྱེད་ཀྱི་ཇུས་ཤིག་ཡིན།
ཨ་ཤུ་བྲ། [ལེགས།] རྫོང་གི་གདན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ལྗོན་ཤིང་།
ཨ་ཤུ་ནི། [ལེགས།] བོད་རྒྱ་དགུ་པ།
ཨ་ཤུ་རྒྱ། [ལེགས།] རྩ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་པའི་ཤུ་ཀྱི་ཡ་གྲུལ།
ཨ་ལར་དགོན། སྟོན་ལྟ་ཅེ་དགོན་ཞེས་གྲང་གྲགས། རྩེ་སུ་ཆུ་བཤར་རི་ཁོང་བ་ཞེས་པའི་རྒྱ་མ་ཆེ་
མཆོམས་པ་ཞིག་ཡོད་པར་ཨ་ལོར་རྒྱ་མ་ཞེས་ཐོགས་ནས་དགོན་མིང་ལའང་ཨ་ལོར་དགོན་
ཞེས་གྲགས། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩེ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཆུ་ཆེན་རྫོང་
ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨ་ས། སྐྱངས་པ་སོགས་ལ་དུགས་བྱེད་པའི་སྟན་བསྐྱེས་པའི་ཟན་བཞེས་པའི་མིང་སྟེ། མ་ཁ་སྐྱངས་
པར་ཨ་སས་བདུག་པར་བྲ།
ཨ་ས་པ། མ་དང་ཆ་སྐྱངས་ལ་པན་པའི་དུགས་རྒྱལ་རྒྱུའི་ཇུས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དར་མོ་སྟན་རམས་པ་རྫོ་
བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་མཛོད་པའི་བྱི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆུ་མདོ་མན་གྱི་འབྲེལ་བ་དཀའ་གནས་རྫོ་
རྩེའི་མདུད་འཁོལ་ལས། ཨ་ས་བ་སྟེ་སྤྱིར་ཟན་འོན་གྱི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། ཁྱད་པར་འདི་སྐབས།
རྫོང་གི་སྤང་སྟོས་མོན་ལུག་གོ་སྟོད་བཞི། བྱི་མ་བསྐྱེས་པའི་ཟན་འོན་སྤྱར་བས་བདུག་ ཅས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨ་སམ། ① ཐང་གར་པོ་འམ། ཐུག་པ་སྐྱོ་མ། ② བོད་ཀྱི་སྟོ་མཆོམས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག

ཨ་སུ་ར། [ལེགས] ལྷ་མ་ཡིན།

ཨ་སུ་ར་རུ་རི་ར། ལེགས་སུ་ར་སྐད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲིའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་ཀྱི་སྐད་རུ་
བསྐྱར་ན། ལྷ་མིན་ཁག་ཅེས་འབྱུང་བར་དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་
ཀྱིས་མཛད་པའི་དྲི་མེད་ཤེལ་བྲེང་ལས་གསུངས།

ཨ་སུག་དགོན། ཐུབ་བསྟན་མདོ་སྤགས་བཤད་སྐབས་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་
ཆུ་བག་སྟེ་ ༡༤༦༣ ལོར་བསྐྱ་གྲགས་ཅུལ་སྤྱིང་བའམ་ཨ་སུག་ཆོས་སྐུ་མཆོག་གིས་གསར་
འདེབས་མཛད། ཐུབ་མཐའ་རྫོགས་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་འཛམ་བུ་
རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སུག་མའི་དགོན་པ། གསང་སྤགས་རབ་བསྟན་སྤྱིང་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་
ནང་སྟེ་ལོ་ ༡༤༧༥ ལོར་མགོ་ལོག་དབལ་ཡུལ་དར་བར་གི་མདོ་སྤགས་བཤད་སྐབས་སྤྱིང་
གི་བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྤོང་པོས་དང་པོར་ནག་སྐར་ཞིག་བཏབ། རེས་སུ་གནས་གཞི་ལྷ་དབང་
སུམ་མདོར་སྒོས་བ་དང་། ཐུབ་མཐའ་རྫོང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རབ་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ར་
བ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་སོ་ཀ། བུད་མེད་ཀྱི་མཚན་མར་གནས་པའི་སྲིན་བྱ་ཞིག་སྟེ། དེ་ནང་རུ་ཡུར་ན་མཚན་མ་སྐངས་
ཤིང་གཡའ་ཟ་བྱེད་བ་ཞིག

ཨ་སོ་ཡི་ཀ། ལག་པའི་བྲུ་ཁུག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྟོང་དང་འབྲེལ་བའི་འཕར་ཅ་ཞིག

ཨ་སྟ། [ཡུལ] མའི་སྟན་མོ།

ཨ་སྟོག་བརྒྱབ་པ། སྟེང་ལོག་གོ་ལྟོག་པར་བྱས་པ།

ཨ་གསར། གསར་འདོད་དམ། གསར་འགྲོགས་ཏེ་དངོས་པོ་གསར་འདྲིས་རིགས་ལ་དགའ་སྐྱང་
ཆེན་པོ་བྱེད་པ། མཛའ་བཤེས་ཨ་གསར་ཆེན་ཡུན་རིང་མི་འཁྲོང་། ཨ་གསར་རྫོ་འབྱུང། ཨ་
གསར་བྱེད་པ། ཨ་གསར་ཆ་པོ། ཨ་གསར་རྟ་ལས་མགྲོགས། མཇུག་མ་ལུག་ལས་སྤང། ཨ་
གསར་སྟེན་མའི་མེ་ལྷེ་དེ། འར་སྐབས་རྫོ་རུང་འབར་ཡུན་སྤང།

ཨ་གསར་ཆ་པོ། གསར་པར་དགའ་ཞིང་། རྫོང་པར་མི་དགའ་བར་བྱེད་པའི་ནམ་བཞིག ཨ་གསར་

ཅན་གྱི་མི་ལ་ཁྲོགས་པོ་རྙིང་པ་ཡོད་མ་རེད། གོས་གསར་པ་ལ་ཨ་གསར་བྱེད་ནས་ཉིན་རྒྱ་
བར་གྱོན་ཞིང་འདུག།

ཨ་བསེ་ལྷ་རབ་དགོན། རབ་བྱུང་བཙོ་ལྷ་བའི་མེ་སྤེལ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༢ལོར་འཁྲུལ་ཞིག་ཡབ་སྲས་གྱི་
སློབ་མ་རྣམས་དང་། ཉག་སྤེའི་འབངས་མི་རྣམས་གྱིས་བཏབ། ལྷ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་བསེ་དགོན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་རབ་བྱུང་བཙོ་བའི་ས་ཁྱི་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༩ལོར་བྱུང་མགོ་
ཡོན་ཉན་རྒྱ་མཚོས་ཉག་རོང་ཨ་བསེའི་ལུང་བར་བཏབ། དེ་མེས་དབྱེ་ཐག་གིས་གཞོད་པས་
དགོན་ས་ཐངས་གཉིས་ཅམ་སློས། བརྟན་པ་ཡང་དར་གྱི་སྐབས་སུ་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོའི་
ཆོག་མཆན་ཐོབ་སྐབས་འཁྲོད་དེ་ལུ་སུམ་ཆེན་མདོར་དགོན་ས་སློས་ནས་ལྷ་ཁང་གསར་བྱ་
བཞེངས། ལྷ་མཐའ་རྙིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་དཀར་
མཛེས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་བསོད། སྐབས་བཟང་མོར་སྤྱོད་བའི་ལས་དབང་།

ཨ་བསྐྱག་བག་ལེབ་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་བསྐྱག་བཞི་ལ། [སྤེ་དགའི་ཡུལ་སྐད།] ཨ་བསྐྱག་ནང་དུ་ཤ་གུཅམ་ཞིང་མེ་ལ་བསྐྱག་བའི་ཁ་ཟས་
ཞིག་གི་མིང་ཡིན། ལྷ་སའི་སྐད་དུ་ཤ་བག་ལེབ་ཟེད།

ཨ་བསྐྱག་བྱ་དིག་ ཨ་བསྐྱག་བཞི་ལ་དང་དོན་གཅིག་

ཨ་རྟ། ① གད་སྐྱ། ཨ་རྟ་ཁྱོད་གྱི་སྤྱོད་པ་མཐོང་ན་དགོད་རེ་ཞོད། ② རྟ་ལས་བའི་ཆོག་ ཨ་རྟ་དེ་
འབྲའི་མགྲོགས་པ་ལ།

ཨ་རྟ་རྟ། ཨ་རྟ་དང་འབྲ།

ཨ་རྟ་དང་། ཨི་སི་ལ་སྤུའམ་ཁ་ཆེའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འགོ་འཛིན།

ཨ་རྟ། ཡམ་ཆེན་བྱེད་པའམ། རོ་མཆར་བའི་ཆོག་ ཨ་རྟ་རོ་མཆར་རྒྱུ་བྱུང། ཨ་རྟ་དེ་འབྲའི་སྤྱིང་མེ་བ་ལ།

ཨ་རྟ་ཡི། ཨ་རྟ་དང་འབྲ།

ཨ་རྟ་དང་རྟ་དང་། [ཡུལ།] གནམ་ཁང་རྒྱག་ཆེ་ཞོས། དགུན་ཨ་རྟ་དང་རྟ་དང་།

ཨ་ལྷ་རི་ཁྲོད། འདེབས་དུས་དང་འདེབས་ལོ་མི་གསལ། གྲུབ་མཐའ་བཀའ་བརྒྱད་པ་ཡིན། ད་ལྟ་
བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་རི་བོ་ཆེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་རྩལ་ཅ་རྩལ། [ཡུལ] ལེགས་ཤོས་སལ། བཟང་ཤོས་གང་ཡིན་པ། ཆོང་ཟོག་ཨ་རྩལ་ཅ་རྩལ།
ཨག་རྒྱག་ཨ་རག་གིས་བཟེན་སྟོག་ཏེ་བཟོ་མཁན་ལ་ཨག་རྒྱགས་ཟེད་ཟེད།
ཨག་པ། [ཡུལ] ལྷང་བའལ། ཟགས་པ། ཤིང་ཅེན་ས་ཤིང་ཏོག་ཨག་པ། རི་ལྗེབས་ནས་ཐབ་རྩོ་
ཨག་པ། བརྟན་བརྟན་བྱས་ན་མ་གཏོགས་ཨག་འགྲོའོང་།

ཨག་ཆོམ། ཨག་ཆོམ་དང་འདྲ།

ཨག་ཟ་པ། ཟེ་ཆོམ་ཟ་པ།

ཨག་ཟེར། [ཡུལ] གཤེག་གཤེའལ། རིག་རིག་གཏོང་བའི་སྒྲ་དྲགས་ཏེ་བཀའ་བརྒྱན་གནང་བའི་སྒྲ་ཅམ།
བཀའ་བསྐབ་ཁ་ལ་མ་ཉན་ན་ཨག་ཟེར་ཡོང། སྤྱི་རྩས་འཛོ་བརྒྱག་ཏུ་བཏང་ན་ཨག་ཟེར་ཡོང།
ཨག་ཡིང་། ཤིང་སྒྲན་ཞིག་དེ་རྩ་འབབས་པ་དང་ལྟོད་འདགས་བར་མན།

ཨག་སྒྲ། [ལེགས] དང་སྤོང་རི་བྱིའམ་སྐར་མ་ཞིག

ཡང་། ① 【སྒྲུལ་ཆིག་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲ།】 ལེགས་བར་ཉོན་ཡང་། སེམས་ལ་ཞོག་ཡང་། རས་
ཟེར་རྒྱ་དེ་མ་བཟེད་ཡང་། ② མི་འདོད་བའི་ནམ་པ་སྟོན་པའི་སྒྲ། ཁོ་སྒྲན་པ་ཡང་ཅིག་ཡིན་
ཟེར་ནས་སྒྲན་ཅིག་སྤྱད་བྱུང་དེ་རྩ་བུ་ལུ་ཕན་མ་ཐལ། ཆོང་ཡང་ཅིག་རྒྱབ་ལེ་ཡིན་ཟེར་མ་
དདུལ་ཆན་མ་དེ་མེད་ལིས་བྱས་སོང་། འགོ་ཁྲིད་ཡང་ཅིག་ཡིན་ཟེར་མི་སེར་ཆང་མ་མགོ་
བསྐོར་གཏོང་སིས་འགྲི། སྒོབ་སྒྲོང་ཡང་ཅིག་ཟེད་ལེ་ཡིན་ཟེར་ཁ་རོག་ཉལ་བསྐྱད་འགྲི་ལྟ་བུ།
ཡང་ཀའི་ཡི་གེ་སྒོག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་ཅིག་
སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་numeric word ཟེར།

ཡང་གི་མང་ཉུང་ངམ་སྒྲ་མྱའི་མཆོན་ཟེད་ཅིས་གངས། མི་གངས་ཀྱི་ཡང་གི་མང་། ཁང་མིག་གི་
ཡང་གི་ཉུང་། འཁོར་གངས་ཡང་གི་དང་སྟོ། སྤྱིས་ཆད་ཡང་གི་འབྲིང་པ། ཡང་གི་ཐ་མའི་ཁོངས་
གཏོགས། ཡང་གི་ཡོན་པ། ཡང་གི་བཀོད་པ།

ཡང་གི་ཆབ་རྟགས། སྒོག་སྒྲུང་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་སོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྤྱོད་ཐ་སྤྱད་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་numeric code ཟེད།

ཡང་གི་ད། [ལེགས།] ལྷ་པོ་སྟེ་ལ་ལོ།

ཡང་གངས། ཡང་གི་ཐོག་ནས་བཞོད་པའི་གངས་འཕོད། ཡང་གངས་སྒྲིག་པ།

ཡང་ཆད། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་ཅིག་སྟེ།

དབྱིན་སྐད་དུ་drop-out ཟེད།

ཡང་ཉན། [ཡུལ།] རེ་བ་བྱེད་པའི་བད། ལག་སོན་ཡོང་བསམ་པའི་ཡང་ཉན་མ་བྱེད།

ཡང་ན། ཡང་རག་གི་དོར་ན།

ཡང་ཉགས། ཡང་གངས་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་བདའམ་ཡི་གེ་སོགས།

ཡང་ཉགས་ཆད་ས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་code breakpoint ཟེད།

ཡང་དང་པོ། བྱ་དངོས་རྣམས་ལས་ཡག་ཤོས་སམ་ཅེ་བལ་གྱི་དོན། ཅ་ལག་སྒྲུས་ཀ་དང་པོ་རེད།

སྟོབ་བྱ་ཡིག་ཆད་ཡང་དང་པོ་བཏང་ཡོད། ད་ལོ་བྱ་དགའ་ཡང་དང་པོ་ཐོབ་བྱུང་ལྟ་བུ།

ཡང་ཅིས། ཅིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། སྟོན་འཕྲི་སྒྱུར་བཞོད་སོགས་ཀྱི་ཅིས་རྒྱབ་པ། དབྱིན་སྐད་དུ་

arithmetic ཟེད།

ཡང་ལན། བདའ་ལན། ཡང་ལན་ཁུག་པ། ཡང་ལན་གསལ་ལ་མ་གསལ། ཡང་ལན་བྱུང་བ།

ཡང་གསལ་བ་ཡོ་ཆས། སྒྲིག་ཁྲད་འབྲུལ་འཁོར་ནང་གི་དངོས་པོ་དང་བྱ་བ་སྟོན་པའི་ཆེད་སྟོད་ཐ་སྟངས་

ཅིག་སྟེ། དབྱིན་སྐད་དུ་complementer ཟེད།

ཡན། ① ཡན་སྟོང་སྟེ་རྒྱབ་རུས་དང་པོའི་ཆིགས། ② ཡན་གཏད་ཀྱི་བསྐྱས་ཆིག

ཡན་རྒྱང་རང་། [ཡུལ།] དེ་འབྲ་རང་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། དཔེར་ན། ལྷ་ཆོད་དུག་པར་བྱིན་ན་ཡན་རྒྱང་

རང་སྤྲ་དགས་སོང་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཡན་ཀླར། ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་རན་སིའི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། སྟོབ་སྤིང་བྱུབ་

མཐའི་གནའ་དཔེ་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་ཆབ་བྱེད་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་ལོ་རྒྱུས་དང་

ལྟ་སླུང་གིས་བཟོད་བྱ་བྱས་ཏེ། གསལ་རྩལ་བྱས་པའི་བཅའ་བྱ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད། ལྷོགས་

མཚུངས་ནག་རིས་དང་འདྲ་བརྟན་རི་མོའི་ཤེས་ཀྱི་གཏིང་ཟབ་ལྡན་ཐོག་དངོས་ཡོད་རིང་
ལུགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྤྱང་ལྡན་ཡོད། ཁོང་གི་ཆབ་བྱེད་བཅས་བྱ་ནི་ལུ་མིག་དང་ཐུར་ཆའི་པོ་བྱང་
ནང་གི་བྱ་མོ་ཞེས་པ་སོགས་ཡོད།

ཨན་ཁི་ལྷ། [ཆིང་] སྤྱོགས་བཅ་ཀྱི་གཞིའམ་སྤྱོགས་བྱ།

ཨན་ཆུང་གནས་ཆོང་། དེང་སང་གཅན་ཆ་ཆོང་ཁོངས་སྟོན་མཁས་པ་མི་གསུམ་གྱི་སྐྱབ་ལུག་ཡོད་
སའི་ས་གནས།

ཨན་ཇ་དགོན་པ། ཡན་ཇ་རི་ཁོང། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༧༤༧ལོར་སྐྱུལ་སྤྱོ་ཨན་
ཇས་ལུག་བཀྲལ། ལུག་མཐའ་དགེ་ལུགས་ཡིན་དུ་ལྟ་མཆོ་ཤར་ཅོང་ཁ་ཆོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨན་སྟོང་། མགོན་པ་ཨན་ཅམ་སྐྱར་བའི་ཆེ་སྐལ་ཆོགས་འབྱར་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་ལོ།

ཨན་སྟོང་ཆོགས་པ་དང་པོ། མགོ་པོ་སྐྱར་བའི་ཆེ་མཐིང་བར་རུས་པ་འབྱར་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་
ལ་ཨན་སྟོང་དང་། དེའི་ཕྱོག་གི་ཆོགས་དེ་ལ་ཆོགས་པ་དང་པོ་ཞེས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཞེད་
བའི་ལུགས་ཤིག་དང་། ཨན་སྟོང་དང་ཆོགས་པ་དང་པོ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ཏུ་ཐེལ་ནས་མགོ་
སྐྱར་བའི་ཆེ་རུས་པ་འབྱར་པོར་ཐོན་པ་དེར་བཞེད་བའི་ལུགས་ཤིག་དང་གཉིས་མཆིས་ཏེ།
དཔལ་སྤྱངས་དཔོན་ཀམ་བསྟན་འཛིན་འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་
འབྲེལ་ལས། ཨན་སྟོང་ཆོགས་པ་དང་པོ་ནི། ཟུར་ལུགས་དག་ནི་མགོ་སྐྱར་བའི་ཆེ་རུས་པ་
འབྱར་པོ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེ་ལ་ཨན་སྟོང་དང་། དེའི་ཕྱོག་གི་སྐལ་ཆོགས་ལ་ཆོགས་པ་དང་པོ་
ཞེས་འདོད་པ་དང་། ཟུར་ལུགས་དག་ནི་ཨན་སྟོང་ཞེས་པའི་སྤྱི་དེ་ནི་སྐལ་ཆོགས་ཀྱི་བར་སྟོང་
གི་སྤྱི་མིང་ཡིན་པས་མགོ་སྐྱར་བའི་ཆེ་འབྱར་དུ་ཐོན་པའི་རུས་པ་དེ་ལ་ཆོགས་པ་དང་པོ་ཞེས་
འདོད་ཅིང་། མེ་བཅའ་འཛེག་སྐབས་ཀྱང་ཟུར་ལུགས་རྣམས་ནས་སྐལ་ཆོགས་མཁའ་ཀྱི་རུས་
པ་འབྱར་པོའི་སྟེང་དུ་བཞག་པ་དང་། ཟུར་ལུགས་རྣམས་ནས་སྐལ་ཆོགས་ཀྱི་མཁའ་མཆམས་
རུས་པ་ཉག་ཉག་དེ་རུ་བཞག་པའི་སྟོལ་ཡང་མཆིས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨན་གཏད། སྤྱ་རུས་ཤིང་ལས་བཅོས་པའི་རྒྱང་པ་འཆིང་བྱེད་ཀྱི་བཅོན་ཆས་ཤིག

ཨན་ད་རྟེལ། རོ་རོར་བུའི་རིགས་སྟོན་པོ་ཞིག

ཨན་དྲ། [ཡུལ] ① ག་སོགས་གཏུབ་སའི་ཤིང་ལེག ② མཆོད་གཏོར་སྒྲིག་སའི་ཤིང་ལེག།

ཨན་གདོས། གླིམ་བྱད་གྱི་བྱེ་བྲག་ལག་བ་འཛིན་བྱེད།

ཨན་འདར་ཆ་གནང་ནང་དགོན་པ། ཨ་ཀྱངག་བསོད་གྱིས་བྱག་བཏབ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་བ་ཡན་རྫོང་
ཁོགས་སུ་ཡོད།

ཨན་ལ། ལ་ཞིག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་རུ་ཐོག་རྫོང་གི་རུབ་རྒྱུད་དུ་ཡོད། མཐོ་ཆད་རྒྱ་མཆོའི་
ངོས་ནས་མིང་ཁྱི་༥༣༡༦ཡོད།

ཨག། ཆེས་བྱུང་སྐབས་སུ་ཁབ་ཀྱིས་ཐེངས་ལེ་ཆེས་མཆོམས་ལ་ཨབ་གཅིག་ཟེར། གོས་བྱུབ་ན་
ཨབ་ལེ་ལེ་བཞིན་བྱུབ་དགོས་ལྟ་བུ།

ཨབ་ཏང་། [ཡུལ] སྤེ་ཀ་ཨབ་ཏང་འཆང་། མི་གཉིས་ཨབ་ཏང་ཆད་པ།

ཨབ་བཏབ་པ། ། [ཡུལ] གཞན་ནོར་ཉམ་བས་ལྗངས་པའི་དོན།

ཨབ་རྒ། ཨ་བྲའི་རྩ་བྱེའི་ཞིག་སྤྱེ། ཨ་བྲ་དང་མཉམ་དུ་སྡོད་པའི་བྱིབ་ཞིག

ཨབ་པ། [ཡུལ] ① ཉམ་སེམས་ཀྱིས་འཕྲོག་པ། རྒྱ་ནོར་ཨབ་པ། ཨབ་བཙུ་ཁོག་བཅུག་དབང་ཆ་
ཨབ་པ། ② བྱང་བས་འཁོབ་པ། ལག་ཁ་འབྲུགས་ནས་ཨབ་སོང་།

ཨབ་ཡག། [ཡུལ] རྒྱ་འཁོར་གྱི་སྤྱིང་དུ་བསྐར་ནས་ཅམ་བ་འབྲུག་བྱེད་ཀྱི་ཤིང་།

ཨབ་རིལ། [ཡུལ] རྩོང་མིན་སྤྲུལ་གསེར་དདུལ་ཨབ་རིལ་མཛོད་དུ་སྤྲུལ།

ཨམ་གྲོང་། [ཡུལ] ① ཀོང་པོའི་ཤེས་ཀྱི། ② ཨ་མཆོག་གྲོང་གྲོང་། ③ རེ་ག་སྤྱང་བསམ་གྱི་ཨམ་གྲོང་མ་བྱེད།

ཨམ་ཁལ། ལྷར་བོད་སྤེ་བ་གཞུང་སྐབས་བོད་འབྲོག་སྤྲུགས་རིགས་སྤྱིའི་ཨ་མཆོག་གི་བྱངས་
འབོར་ལ་གཞིགས་ནས་བཀལ་བའི་ཁལ་ལུགས་ཤིག

ཨམ་ཆས། ཨ་མདོའི་གྲོན་ཆས།

ཨམ་བསྟལ། [ཡུལ] ཨ་མཆོག་རྒྱབ་བྱོགས་སུ་བསྟལ་བ་སྤེ་ལེ་ཟད་པ། དོན་དེ་ལག་སོན་ཡོང་
རྒྱ་ཨམ་བསྟལ་རེད།

ཨམ་ཐེར་པ། [ཡུལ] ཨ་མཆོག་གི་དབྱིབས་ཐེར་ཐེར་ཅན་ལ་སྤྱོད་ཆོག་དགྲ་པོ་ཨམ་ཐེར་ར་ཆབ་
རྒྱབ་བྱས་ནས་བྲོས་སོང་།

ཨམ་རྒྱལ། རྩ་བ་ཐུང་ཐུང་།

ཨམ་གཞོན། [ཡུལ] ལྷམ་གྱི་ནང་མཐར་གཞོན་བྱེད་སྐམ་བྱེད་མིང་།

ཨམ་ཐུག་སྟོ་བའི་ཐང་གི་གོས་སྟེབས་བར་སྐབ། ཅ་ལག་ཆང་ཆུང་ཨམ་ཐུག་ཏུ་བསྐྱ་བ། སྟོང་གོས་

ཨམ་ཐུག་མེད་བ། སྟོང་གོས་ཨམ་ཐུག་ཡོད་བ། ཨམ་ཐུག་ནང་ལ་གང་ཡོད་མཛོག་མགོས་ཤེས།

ཨམ་ཐུག་ལག་རྒྱས། རུས་ནང་གང་ཡོད་ལག་བར་རྒྱས་ཡོད་པ་སྟེ་རང་རྒྱས་རང་ལ་ཡོད་པའི་དཔེ།

རང་གི་གནས་ཚུལ་ཆང་མ་སྟོ་མངའ་སེམས་གསལ་ཨམ་ཐུག་ལག་རྒྱས་རེད།

ཨམ་བན། རྒྱ་ནག་མན་རྒྱ་གོང་མས་ས་གནས་ཁག་དང་ཞིང་ཆེན་ཁག་ཏུ་ཆེད་མངགས་གྱིས་ལས་

དོན་སྐྱབ་པར་བཏང་བའི་སྐྱ་ཆབ་སྟོན་ཆེན་ཞིག་ ཆིང་རྒྱལ་རབས་གྱི་གོང་མ་ཡུང་ཤེང་ཁྱི་ལོ་

དང་པོ་ཆུ་ལོས་སྟེ་ལོ་༡༧༥༣ ལོར་མཚོ་སྟོན་གྱི་དཔོན་རིགས་ཆིང་མང་བསྟན་འཛིན་ནས་ངོ་

ལོག་ཟིང་འཁྲུག་བསྐྱངས་པར་བརྟེན་དམག་དཔུང་བཏང་ནས་སྟེང་འཇགས་བྱས་ཐེས། ཡུང་

ཤེང་ཁྱི་ལོ་གསུམ་པ་མེ་ཏྲ་སྟེ་ལོ་༡༧༥༩ ལོར་མཚོ་སྟོན་ཞིང་ཆེན་དུ་གོང་མའི་སྐྱ་ཆབ་ཨམ་

བན་གཏོང་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། ཡུང་ཤེང་ཁྱི་ལོ་ལྔ་པ་མེ་ཡུག་སྟེ་ལོ་༡༧༥༧ ལོར་ས་གནས་

གྱི་བཀའ་སྟོན་པོད་པ་དང་། ལུས་པ་བ། སྤྱར་ར་བ་གསུམ་གྱིས་བཀའ་སྟོན་དའི་ཆིང་སྤྱར་

དམར་གསོད་བཏང་ནས་ཟིང་འཁྲུག་བསྐྱང་ཆེན། བོད་ས་གནས་སུ་གོང་མའི་སྐྱ་ཆབ་ཨམ་བན་

རྒྱན་སྟོང་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས། རབ་བྱུང་བཙུ་བའི་ཆུ་བྱི་སྟེ་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་རྒྱ་ལའི་ཁྲམ་

སྟེ་ཟིང་བཅུ་གསུམ་པ་རྒྱ་གར་ནས་བྱིར་ལོག་པེབས་ཐེས་བོད་ས་གནས་སུ་ཨམ་བན་སྟོང་མི་

དགོས་པར་བྱིར་འཐེན་བྱས་པའོ།

ཨམ་གཅིགས། ལུས་གྱི་ཚུལ་བ་ཤུགས་ཆེན་སྤྱིམ་བ་དང་། སེམས་ཏ་ཅང་ཁོས་པའི་སྐུ་བས་སུ་འབྱུང་

བའི་རྣམ་འབྱུང་ཞིག་སྟེ། ཡ་སོས་མ་མཆུ་མནན་ནས་ཁ་འཐུང་བའི་རྣམ་འབྱུང་། ཨམ་གཅིགས་

བསྐྱམས་ནས་ཁུར་ཆེན་དཔུང་པར་འདེགས་བ། ཨམ་གཅིག་བསྐྱམས་པས་དགྲ་བོ་དང་འཐབ་བ།

ཨམ་གཅིགས་ཁོག་བཅུག་བསམ་དོན་ཁོག་ཏུ་སྐས་ཏེ་མ་བཤད་བ། དགྲ་ལ་ཆེན་པོ་ཨམ་གཅིགས་

ཁོག་བཅུག་ རྒྱལ་པོ་དེ་ཁོ་ཞིང་གཏུམ་ལ་སྟེང་ཐེ་མེད་སྐབས་མི་སེར་ཨམ་གཅིགས་ཁོག་

བཅུག་བྱས་ནས་བསྐྱད་བ།

ཨམ་གཅིག་ས་བསྐྱམས། ལ་ལོ་བསྐྱམས་དང་དོན་གཅིག་འདི་ཁོང་ཁོ་ཟ་བའི་རྣམ་འབྱུང་། ཡ་སོས་
མ་མཆུ་མནན་བ་ལ་ཟེད།

ཨམ་རལ། རྩ་ཤལ་གྱི་མིག་ཁུང་མཆམས་ནས་རལ་བ།

ཨམ་བྱ། [ཡུལ] རྩ་སྒྲིག་

ཨམ་ལུག་རྩ་ཆེ་མར་འཕྲང་བ། ཤུག་ཨམ་ལུག་ཅིག་འདུག་ཏུ་དེ་མ་གཞི་ཡག་པོ་འདུག་ཀྱང་། ཨམ་ལུག་རེད།

ཨཱ་ཀ། [མེགས་] ① མེ་ཏོག་ལྷུ་མ་བའམ་ཉི་དགའི་འབྲས་བྱ། ② སྤྲོན་བལ།

ཨཱ་ན། ཤིང་དུག་མོ་ཅུང་།

ཨཱུ། [ཡུལ] བའི་མ་དང་མའི་མ།

ཨཱུ་ཅི། [ཡུལ] རུང་བ་དང་། བཛོད་བ་དང་། ཆོག་བ་དང་། ལས་སྒྲ་བའི་བལ་སྒྲ། བཞོན་ཏུ་བྱུང་ན་
རྒྱུ་མ་འཁོར་མ་བྱུང་ཡང་ཨཱུ་ཅི། ལམ་རོགས་བྱུང་ན་སྤྱེལ་མ་མ་བྱུང་ཡང་ཨཱུ་ཅི། སྒྲིག་ཟུགས་
བདེ་པོ་ཡོད་དམ། ལགས་ཨཱུ་ཅི་ཡོད། ཨཱུ་ཅི་དང་ཟོགས་པོ་བྲས་ན། ཨ་ལ་ལ་རྒྱན་མི་འཆད།

ཨཱུ་ཅི་བ། [ཡུལ] སྤྲོན་མི་ཡོང་བ།

ཨཱུ་ཅི། འདི་ལོ་མང་སྤྱི་བའི་སྤྱི་རིགས་ཏེ། ཡལ་ག་མེད་བའི་ངར་བ་སྤྲ་ཞིང་ལ་རིང་བ། མཐོ་ཆད་
0.15~0.4ཙམ་ཟེན་པ། ལོ་མ་ལྗང་འཇམ་སྤྱ་སོགས་མེད་པ་སྤྱད་དེ་བྱིབས་སྤྲ་ལ་རིང་བ།
འགའ་ཞིག་ཅེ་མོ་བྱིར་འབྲེལ་བ་ར་མཉེའི་ལོ་མ་འབྲ་བ་མང་ཆེ་བ་ལ་སྤྱོད་དང་། འགའ་ཞིག་རེས་
མོས་སམ་འཁོར་ནས་སྤྱི་བ། ཆླ་5~7པར་ངར་བའི་ཅེར་ཅོང་དབྱིབས་ཀྱི་མེ་ཏོག་མེར་ལྗང་
ཅ་རེས་དང་ཐིག་ལེ་སྤྱག་པོ་ཅན་གྱི་འདབ་མ་བྱུག་རེ་ཡོད་པ། ཟུར་དུ་བྱུག་ནས་འཆར་བ་དང་།
ཆླ་བ་8པར་གང་བྱ་སྤོང་དབྱིབས་བྱར་བྱུག་མའི་ནང་འབྲས་བྱ་ལེབ་ཞིབ་ཆླ་གས་མང་དུ་
བཅེགས་པའི་བྲེང་བ་བྱུག་རེ་ཡོད་པ་ཞིག་འདོགས་པ། ས་འོག་གི་ངར་བ་དཀར་པོ་གཉིང་རིང་
དུ་བྱུག་པའི་སྤྱི་མོར། སྤྱིང་དབྱིབས་ཀྱི་ཅ་བ་དཀར་པོ་ཉིས་འབྲུར་ཅན་འདོགས་པ། སྤྲ་དུ་སྤྱར་
བྱའི་ཅ་བ་སྤྱི། ཆླ་7~8པར་བཞོས་ནས་འབྲེལ་དུ་ཉི་སྒྲམ་དང་ལེགས་ཆགས་བྱ། ལུས་པས་
དུག་ཆད་སེལ་ཞིང་རུས་ཆག་སྤྱོད། ཁྱད་པར་སྤོ་མང་འགོག་བ་དཀར་བ་དང་། རྒྱུ་སྤོ་རྒྱུན་
དུ་ལུ་བ། ཆམ་ཆད་ཐེ་བར་བབས་པ། ཐེ་བ་འཆང་ཞིང་དབྱུགས་མི་བདེ་བ། སྐབས་སུ་ཁྱག་ཏུ་

ལུ་བ་བཅས་ལ་སྒྲན་པའི་ཆེག་ཐང་བཏང་བས་འཛོམས་པར་འགྱུར་བ་སྤྱིར་བས་བྱུང་བའོ།
ཨུ་བཞི་དགལ། [ཡུལ] བཅག་མ་བཟུང་སྤྱི་མ་སོགས་སྤྱད་བྱེད་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག
ཨེ་ལི་རྩ་བྱང་། རྩ་རན་སིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཡིན། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༩ལོར་བ་འིའི་བྱོང་བྱིང་ཀྱི་དཀྱིལ་
དབུས་ཡོད་པའི་ཨེ་ལི་རྩ་བྱུམ་རྩེ་ལམ་ཆེན་ཀྱི་བྱང་ཐོས་སུ་བསྒྲན་ཡོད།
ཨེ་སི་ཅི་མོའི་བཞོས་དྲེད་ལ། ཞེས་བ་ནི་ཨེ་སི་ཅི་མོའི་མི་ནི་བྱང་སྤྱིའི་བྱང་རང་ཆེ་བའི་ས་གནས་
དང་ཤི་པོ་ལི་ཡ། བྱང་ཨ་མེ་རི་ཀའི་བྱང་ཐོས་སོགས་སུ་ཁ་འཐོར་དུ་གནས་པའི་མི་རིགས་
ཤིག་ཡིན། ཁོ་ཆོས་རུས་པ་དང་། སོག་ཆགས་ཀྱི་སོ། ཤིང་། རྩོ་སོགས་ལ་བཞོས་དྲེད་ལ་
བྱས་པའི་འཆོ་བའི་ཉེར་ཆས་དང་། མཆོད་པའི་ཡོ་ཆས་སོགས་ལ་ཨེ་སི་ཅི་མོ་ལི་བཞོས་
དྲེད་ལ་ཞེས་ཟེར་གྱི་ཡོད།

ཨེ་རྩེ་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན། ཞེས་བ་ནི་སྤྱི་ལོ་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར། དེ་ནི་རྩེ་རན་
སིའི་གྲགས་ཅན་ཀྱི་ཨར་སྒྲན་གས་ཤིག་ཡིན། སྤྱི་ལོ་ལུགས་ཀྱི་མཆོད་རྟེན་ཡང་ཟེར། དེའི་
མཐོ་ཆད་ལ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ལུགས་བརྒྱ་ཡོད་པ་དང་། སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་རྩེ་རན་སིར་གསར་བཞེ་ཆེན་པོ་
བྱས་ནས་ལོ་རྒྱུ་ལུགས་ལུགས་ཡོད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆེད་དུ་བསྒྲན་བ་ཞིག་ཡིན། ཨོ་ཏ་ལི་ཡའི་ལི་
གེ་མ་བྱང་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དུས་སྐབས་ཀྱི་བྲག་སྤྲུག་ནང་གི་རི་སོ། ཞེས་བ་ནི་འཛམ་བུ་གླིང་
ཐོག་ལི་གེ་བྱང་གོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དུས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱ་ཅལ་དངོས་པོའི་ནོར་མཛོད་ཆེ་ཤོས་དེ་
ཡིན། རྒྱ་ཅལ་དེ་དག་ནི་ཨོ་ཏ་ལི་ཡའི་བྱུ་དེ་རང་གི་མེས་པོ་ཆོས་བསྒྲན་པའི་རྒྱ་ཅལ་གྱི་
བཅའ་བྱ་རྒྱ་ཅེན་ཞིག་ཡིན།

ཨར། ① ཨ་ག་རུ་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་ནས་འབྲི་ཚུལ། ② ཨར་པོ་ཞེས་པའི་ཆོག་བསྐྱུས་པ།
ཨར་ཀ ཁང་པར་ཞལ་བ་གཏོང་བྱེད་ཀྱི་ས་མཁའི་གས་པོ་ཞིག
ཨར་ཀ་གཅོག་པ། ཨར་ཁྲིམས་བསྐྱུས་པ།
ཨར་ཀའི་མེ་རྟག་སྤྱི་བའི་མེ་རྟག
ཨར་ཀོང་། [ཡུལ] སྤར་བོད་ཀྱི་བྱང་འཁོར་ཆོས་རྒྱལ་ཆས་སྤྱོས་སྐབས་ཀྱི་ཞུ་མོ།
ཨར་སྒྲོན། ཨར་ཀོང་དང་འབྲ།

ཨར་སྒྲུ། འདི་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱ་ནག་སོགས་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་དུ་སྒྲུ། འིང་སྡོང་ཆེན་པོའི་རིགས་
 འིག་ཡིན། སྡོང་པོ་བྲི་བགས་སྒྲུ་བོ། ཡལ་ཐུན་དང་མེ་ཏོག་གི་གོས་བཅས་ལ་སྤྱ་འཇམ་ཡོད་པ།
 འོ་མ་མཐུག་འཇམ་སྡོང་དབྱིབས་རེས་མོས་སྒྲུ་བ། མེ་ཏོག་ལྗང་མེར་འདབ་མ་ལྟ་ཅན། འབྲས་
 རུ་སྒྲུ་བོ་སྡོང་འི་དབྱིབས་ཅན་བྲི་ལ་སྤྱ་རྒྱུང་དང་། འད་དུ་ཆེ་བྱ་ནག་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། སྤུམ་
 དུ་སྒྲུར་བྲལ་བྲི་སྤོག་པོ་སྒྲུ། འིང་ཡང་ལ་སོབ་པ། མདོག་ཁམ་མེད། ཆེ་བའམ་སྤུམ་ཞག་གི་
 ཆོག་འདྲེས་པ། མེར་བསྐྱེད་ན་སྤུམ་ཆེ་ཁོལ་ཞིང་དུད་པ་ཆེ་ལ། དེ་ཞེས་བྲི་དང་གཏུག་པ་ཅན།
 འདི་ལ་འད་སྤུམ་ཆེ་ལ་འདྲེས་ཆེ་བས། སྤྱིན་རྒྱུ་འི་ནང་འདས་ནས་སྤུམ་པ་འདྲ་ལ་ཅུང་ཟད་སྤྱི་བ།
 ཨ་གར་འབའ་ཞིག་ཅེས་རབ་དང་། སྒྲུ་སོབ་ཁ་དོག་ཆེར་མི་གསལ་བ། སྤུམ་ཆེ་མེད་པ་སྤྱ་
 མལས་ཡང་བ་ཤུར་གཟུགས་མ་ཞེས་འཕྲིང་། སྒྲུ་སོབ་སྤྱོད་ལ་རྒྱ་སྡོང་འདྲ་བ་སྒྲུ་ཆེན་ཞེས་
 རིམ་བས་དམན་བཤོ། འདྲ་དཔེར། ཨ་ག་རུལ་ནི་རྒྱ་འིང་རུལ་པོ་འདྲ། ཞེས་གསུངས། མིང་
 གཞན་ཨ་ག་རུ་ཞེས་ལྷོ་མེད་དང་སྤྱིང་མེལ། ག་པི་རྒྱ་ནག་རྒྱ་འབྱུང་སྡོད་ལྷན། ག་པི་ལྷ་ཞེས་
 མེར་སྒྲུ། ཟས་གཞུ་ཞེས་ཐལ་བའི་སྤྱིང་པོ། གི་མ་ར་ཞེས་མིན་སྒྲུ། གི་བ་རྒྱི་ལ་ཞེས་མི་བདག་
 དག་འབྲེད་སོགས་ཟེད།

ཨར་སྤུམ་རྒྱུར་རྒྱལ། ཞེས་པ་ནི་བཟོ་དབྱིབས་སྤུམ་པའི་རྒྱུར་རྒྱལ་བྲི་རིགས་འིག་ཡིན། དེ་ནི་སོ་
 བག་དང་། ལྷགས་རིགས། ས་དོ། འིང་ཆ་སོགས་རྒྱ་ཆ་སྤྱ་ཆོགས་ལས་བྱུབ་པའི་པོ་བྲང་དང་།
 བམེལ་ཁང་། དཀོན་པ། ཐམ་པ། བར་སོ། མཆོད་རྟེན་སོགས་འབྱུར་བརྟན་གྱི་དངོས་པོ་ཆང་
 མར་ཨར་སྤུམ་རྒྱུ་རྒྱལ་ཟེར་བྲི་ཡོད། དེ་ཡང་དུས་རབས་མི་འདྲ་བ་དང་། མི་རིགས་མི་འདྲ་བ།
 རྒྱལ་ཁབ་མི་འདྲ་བཅས་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་མཆོན་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན་རྒྱ་མིབས་
 ཆེན་པོ་དང་། ག་བ། གཞུ། གཏུང་མ་སོགས་ལ་ཆོན་མདངས་རྣམ་པར་བཟ་བའི་རྒྱན་རིས་སྤྱ་
 ཆོགས་ཀྱི་བརྟོན་བཀོལ། རྩོ་གམ་རུ་བ་སོགས་ཀྱི་རྩོ་སྤུམ་ཀྱི་སྤྱིང་དུ་འབྲུག་རིས་བརྟོན་པ་
 སོགས་ནི་རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་བཟོ་སྤུམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་འིག་ཡིན། དེའི་ལའོར་དབྱིབས་
 ཀྱི་ཐོག་མིབས་དང་། མདུང་ཅའི་དབྱིབས་ཀྱི་ཐོག་མིབས། དེ་བཞིན་རྒྱ་དོའི་ག་བ་དང་སྡོ་འཕྱོར་
 སོགས་ནི་རུབ་ཕྱོགས་བཟོ་སྤུམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་འིག་ཡིན།

ཨར་ཁང་། ཆང་ཁང་།

ཨར་ཁྲལ། སྤྲུམ་དགོན་པ་ཁག་དང་སྤྲུམ་ལ་རང་ཁོངས་མི་མེད་ནས་ཨར་པོ་རྒྱལ་རྒྱུའི་ཁྲལ།

ཨར་ག་ ཨ་ག་རུའི་མིང་།

ཨར་རྒྱལ་གི་འུ་ལག་ སྤར་པོད་མངའ་བདག་གི་སྡོད་ཁང་ཨར་པོ་རྒྱལ་དུས་ཞིང་བཞུགས་ཨར་རྒྱལ་
འུ་ལག་གི་མི་ཁྲལ་བསྐྱ་སྲོལ་ཞིག

ཨར་རྒྱལ་པ། ཨར་པོ་རྒྱལ་མཁན་རྣམས་ཀྱི་ལས་རྒྱལ་པ།

ཨར་ལྷུག་ ལུག་གི་ཐེ་ཤེའི་མིང་གཞན་ཨར་ལྷུག་ཟེད། ཅེད་མོ་ཅེད་སྤངས་ཤིག་སྟེ། ཨར་ལྷུག་གི་
མདུན་ཕྱོགས་ཆེགས་མེད་པ་ནི་ར་དང་། རྒྱལ་ཕྱོགས་ཆེགས་ཡོད་པ་ལུག་ མིའི་རྣ་བའི་
དབྱེ་བས་འབྲ་བ་ནི་རྟ། ལྷམ་གྱི་མཐེལ་འབྲ་བ་ནི་པོང་བུ་ཡིན་ཞེས་མིང་འདོགས་སྲོལ་ཡོད།

ཨར་ཆོད། [སོག] གདོང་འབྱིད་རས།

ཨར་ཐག་ ལུལ་ཁམས་བསྐྱར་ནས་རྒྱ་བྱེད་མཁན་དང་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་མཁན་ཐག་པ། རྒྱ་ཁོར་མི་
ལྷགས་ལ་ཨར་ཐག་འཕྲོག་བྱེད་བྱ།

ཨར་ཉི་ཟླ། ཞེས་པ་ནི་བལ་ལུལ་གྱི་ཨར་སྐྱུན་དགེ་ཤེས་དང་འབྲུང་བརྟན་མཁས་པ། བཅོ་ཅུལ་མཁས་
པ་བཅས་ཡིན་སྟེ་ལོ་༡༩༦༠ལོར་ས་སྐྱ་ནས་གདན་ཁུས་ལྟར་བོད་དུ་བྱོན་ནས་གསེར་གྱི་མཆོད་
རྟེན་བཞེངས་པ་དང་། དེ་རྗེས་པེ་ཅིང་དང་ཁའི་ཕིང་སོགས་ལ་གདན་བཅས་ཉི་ཅང་སའི་དགོན་པ་
ཁག་ཏུ་སྐྱ་བརྟན་མང་པོ་བཞེངས་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་ཉམས་འགྱུར་དམིགས་བསལ་ལྟན་ཡོད་པས།
ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་འབྲུང་བརྟན་ལ་འུགས་རྒྱུན་ངེས་ཅན་ཞིག་ཐེབས་ཡོད།

ཨར་གཏད། བཞུགས་པ་གཏད་པ་འཇམ། གཏད་ལ་བཀར་བའི་དོན། འཇུས་ཤོར་མི་ཡོང་བའི་ཨར་གཏད་
བྱེད་པ། གཅོ་ཆེའི་དགོངས་དོན་ཨར་ལ་གཏད་པ།

ཨར་བརྟེན། འགན་བཅོད་པ་འཇམ། ལྷགས་སྤུབ་པ། དུས་ལུག་རིང་པོ་ཨར་བརྟེན་སྤུབ་པ། གཟུགས་
པོར་ཨར་བརྟེན་སྤུབ་པ། གཟུགས་པོས་ཨར་བརྟེན་གྱི་མ་རེད།

ཨར་བཏགས། མི་གཉིས་ཀྱིས་གཅིག་གཡས་དང་གཅིག་གཡོན་ནས་བཏགས་ཕྱིན་པར་ཟེད།
དཔེར་ན། འདི་ངས་འཁོག་ས་མ་རེད་ང་གཉིས་ཨར་བཏགས་གྲ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།

ཨར་ཐ་མི་རའི་བྲག་ཕྱག་གི་ལྟེ་བས་རིས། ཞེས་པ་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དོ་ཆས་རྟིང་མའི་དུས་མཇུག་
སྐབས་ཀྱི་རི་མོའི་ཤལ་བཞག་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན། དེར་ཅུང་ཤོས་ལ་ལོ་ངོ་ཆིག་ཁྲི་ཡན་གྱི་
ལོ་རྒྱུས་ལྡན་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དགུའི་ལོ་རབས་བདུན་ཅུའི་ནང་སི་ཤན་ཡའི་
བྱང་ཐོས་ཀྱི་ཨར་ཐ་མི་རའི་བྲག་ཕྱག་གི་ནང་ཡོད་པ་རྟེན་སོན་བྱུང་།

ཨར་འདམ། ཨར་ཀའི་འདམ་བག།

ཨར་ནག ① འདི་ནི་ཨ་ཤེ་ལ་གླིང་གི་ཆ་བ་ཆེ་བའི་ས་ཁུལ་གྱི་རྒྱ་གར་དང་། ཉིན་རྒྱ་ཉི་ཞེ་ཡ། མ་
ལེ་ཤེས་ཡ། ཡོན་ནན། འབར་མ་སོགས་སུ་སྟེ་བ་དང་། མའེ་ལན་དུ་མར་ཐོར་འཇུགས་ཀྱི་ཡོད།
རྒྱུན་ལྡང་གིང་སྟོང་མཐོ་ཆད་མེ་ཁྲི་³ 0 ཅམ་ཐེན་པ་དང་། ལོ་མ་མཇུག་འཇམ་ལྡང་ནག་རེས་
མོས་སྟེ་བ། མེ་ཉོག་དཀར་པོ་འདབ་མ་ལྟ་ཅན་དུག་བདུན་ཅམ་གདུག་ཅིབ་ལྟར་བཞད་པ།
འབས་བྱ་སྟོང་དབྱིབས་སྟེ་འཇམ་སྟེ་པོ་ཅན་འདོགས་པ་ཞིག་གོ་སྟེ་དུ་སྟེར་བྱ་ནི་དེའི་སྟོང་པོ།
② ཨ་ག་རུ་ནག་པོ་ཞེས་པའི་ཆིག་བསྐྱས་ནས་འབྲི་སྟོལ་ཞིག་སྟེ། དེ་ལྟ་དམར་དགེ་བཤེས་
བསྟན་འཛིན་བྱུང་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་གསོ་རིག་སྟོར་གྱི་མིང་ཆིག་ཉེར་འཁོའི་དོན།
གསལ་ལས། ཨ་གར་ནག་དང་ག་བྱར་ནག་ཆིག་བསྐྱས་ཨར་ནག་གར་ནག་ཅེས། མཁས་པའི་
འབྲི་སྟོལ་ཤེས་བར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ།

ཨར་བ། ① རག་བ། ཨར་སྟོད། ② ཆང་བ།

ཨར་པོ། ས་རྟོའི་ལས་ཀ། ཨར་པོ་རྒྱབ་བ། ཨར་པོ་རྒྱག།

ཨར་པོ་བ། ཁང་པོ་སོགས་གསར་རྒྱབ་བྱེད་སྐབས་ས་རྟོ་པོར་འཕེན་བྱེད་མཁན།

ཨར་པོའི་དོད་མ། སྤར་གཞུང་གི་ཨར་པོ་རྒྱབ་རྒྱ་དང་འགྲོ་བྱོན་གཏོང་མཁན་འགོ་ཁྲིད།

ཨར་པོའི་ལས་ཁུངས། དེ་སྤྱོད་སྟེ་པ་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ཤིག་སྟེ། གཏན་འཇགས་ཨར་
པོའི་ལས་ཁུངས་སུ་དོད་མ་ཇ་མཁན་གཉིས་དང་། གནས་ལྟ་བུའི་ལས་ཆེན་སེར་སྟེ་གཉིས།
ལས་བྱ་སེར་སྟེ་བཞི། འོགས་འགྲོའི་གཉེར་ནང་བརྒྱད་བཅས་ཡོད། དེའི་གཙོ་བོའི་ལས་འགན་
ནི། ཅེ་སོ་བྱང་གིས་གཙོས་པོ་བྱང་ལས་མས་དང་། གཞུག་ལག་ཁང་། ར་ཆེ་སོགས་ལྟ་ཁང་
ཁག་གཞན་ཡང་དཔག་སྟར། སྟེན་ཅིས་ཁང་སོགས་གཞུང་ཁང་གང་ཡོད་ལ་ལོ་ལྟར་ཉམས་

གསོ་ཞུ་དགོས་པའི་རིགས་དང་། གསར་སྐྱན་བཅས་ལས་ཁུངས་དེ་རང་ནས་འགན་ལེན་ཞུ་
དགོས་པ་དང་། ལོ་འཁོར་ཨར་ལས་ཀྱི་ཁྱོན་ལ་གཞིགས་པས་འབྲུ་དཔུལ་དགོས་རིགས་
བཀའ་ཤག་སྤྱི་ཁབ་ལས་ཁུངས་ལ་སྐྱན་མེད་གིས་འཁོར་འཁུར་ལག་འཛིན་དུ་བཀོད་ཐོག་
དཔུལ་འབབ་བྲལ་བཞི་ལས་ཁུངས་དང་། འབྲུ་འབབ་དཔུས་གཙང་རྫོང་གཞིས་གང་ལོས་ནས་
བཏོན་ཀྱི་ཞུས་ཏེ་ལོ་འཁོར་གཉིས་གསུམ་རེའི་མཆོམས་བཀའ་ཤག་ཏུ་བྱུང་སོང་ཅིས་ཁྱ་ཕུལ་
ཐོག་ཞིབ་ཁང་ལས་ཁུངས་ནས་ཏེ་བག་ཡོད་མེད་ཅིས་ཞུས་ཀྱིས་གཞི་ནས་ཅིས་ཁྱར་དག་
མཆན་དང་། རོ་དམ་པར་གཙང་འཛིན་ཞུ་དགོས་པ་བཅས་རེད།

ཨར་བ། [གཙང་སྐད] རྗེས་འདེད་བཟང་བའི་དོན།

ཨར་པོ། ཅིག་པ་རྒྱབ་པ་སོགས་ས་རྫོང་ལས་ཀའི་མིང་།

ཨར་བྱང་རྒྱབ་ཡེ་ཤེས། སྤར་ཐང་གི་བཀའ་འགྲུར་དང་བསྐྱན་འགྲུར་ཐོག་མར་གསར་སྤྱིག་ཤེད་
སྐབས་བཅོམ་ལྷན་རལ་གྱི་དང་། རྒྱང་རོ་སངས་རྒྱས་འབྲུམ་བཅས་དང་མཉམ་དུ་ཞུས་དག་
མཛད་མཁན་དེ་ཡིན། དམ་པ་འདིས་རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་གྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༧༧ལོ་ནས་ལོ་
གཅིག་རིང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་གི་གདན་ས་མཛད་པར་གསུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཤིང་སྐག་སྤྱི་
ལོ་༡༡༩༧ལོར་མག་མོ་གྲུབ་པ་བསྐྱེན་རྫོགས་གནང་སྐབས་དམ་པ་འདིས་གསར་སྤྱིག་མཛད་
པར་ཤག་གྲུའི་རྣམ་ཐར་ལས་གསལ་བ་དང་རོག་ལོ་སྤྱོད་ལས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་མ་ཡིན་པ་བཅས་
གཞིར་བཟུང་ནས་བཏྲག་སྐབས། དམ་པ་འདི་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་གི་གདན་ས་མཛད་སྐབས་རོག་ལོ་
རྩ་བ་སྤྱོད་ལས་རབ་སྐྱེག་ཤེས་ནས་ལོ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་མེད་ཅིན་པར་འཕྲོད།

ཨར་དམར། འདི་ཡང་རྒྱ་གར་དང་། བལ་པོ། མ་ལེ་ཤེས་ཡ། ཟེ་ཁོན་ལྷོ་རྒྱུད། བལ་པོ། ཡུན་ནན་
སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་རྩ་ཡུལ་དང་མེ་ཏོག་སོགས་ཀྱི་▲སྤྱི་1500~2900བར་གྱི་
གདོད་མའི་ནགས་ཆལ་དུ་སྐྱེ་བ། རྫོང་པོའི་མཐོ་ཆད་སྤྱི་25ཙམ་ཟེན་བ། ལོ་མ་མཐུག་འཇམ་
ཆེ་བ་རེས་མོས་སྐྱེ་བ། མེ་ཏོག་ལྗང་སྐྱེའམ་མེར་སྐྱེ་རྒྱུད་དུ། འབས་བུ་རིལ་མོ་འདོགས་པ་ཞིག་
ཡིན། སྐན་དུ་སྦྱར་བུ་ནི་སྤོང་པོ། རོ་ཁ་ལ་ཆ་བ། ཞུ་རྗེས་བསིལ་ལ་སྦྱོམས། རུས་པས་སྦྱང་
དང་སྤོག་ཅར་ཞུགས་པའི་ཆད་པ་དང་། དམར་པོས་ཁུད་པར་རྒྱང་ལྷན་ཆད་པ་སེལ།

ཨར་མོ་ནིག་ཨ་མོ་ནིག་དང་འབྲ།

ཨར་རྩ་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ཅམ་དུ་རྒྱུད་སྟོང་སྒྲགས་རམ་པ་བྱ་བོད་གྲགས་
པས་བཏབ། བྱུང་མཐའ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ནག་ཏུ་ས་ཁུལ་ལྟ་
རི་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨར་བཙན། [རྟིང] རབ་བྱུང་ཆང་འབྱུང་མཁུ།

ཨར་ཆོས། [ཡུལ] ར་མོང་གི་སྤྱི་མདོག་གས། ལྷར་ཁའི་བགས་པའི་ཆོས་མདོག་

ཨར་རྩ་བེ་སོག་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྤྱན་རོང་རྫོང་གི་མིང་རྟིང་།

ཨར་ཞལ། ཨར་ཀ་བཅས་པའི་ཞལ་བ།

ཨར་ཞ། བྱང་འཛོག་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱོན་རྒྱའི་གཟབ་ཞ།

ཨར་གཞས། ཨར་ལས་བྱེད་སྐབས་པན་རྩ་གཞོགས་འདེགས་ཡོང་བ་དང་ལུས་ཐང་ཆད་པ་རྩུང་
དུ་གཏོང་རྒྱུ་གཏོང་བའི་གཞས།

ཨར་ལ་གཏད། ཐབས་ཟད་པའི་གནས་སུ་གཅར་བའི་དོན་ཏེ། ཨར་ལ་གཏད་ནས་བྱ་ཐབས་ཟད།

ཨར་ལས། ཁང་བ་གསར་རྒྱབ་སྐབས་ཀྱི་ས་རྒྱའི་ལས་ཀ། ཨར་ལས་རྒྱ་ཆ། ཨར་ལས་མ་གནས།

ཨར་ལས་རུས་འགོད།

ཨར་ལྷར། ཨར་ལྷ་དུའི་བསྐྱས་ཆིག་

ཨ་རྒྱ། [ལེགས] མཆོད་ཡོན།

ཨ་རྩ་དེ་ལྷ། བོད་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ལྟ་ཞེས་འབོད། ཁོང་ནི་འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་དུག་གི་ཡ་
གྲལ། དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཨ་རྩ་དེ་ལྷ་ནི་སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ན་ཡུལ་སིང་ལའི་
གླིང་གི་རྒྱལ་པོ། བཅུ་ཤིང་ར་ཞེས་བྱ་བའི་བསྐྱའི་ཆལ་དུ་སྐྱེ་འབྱུངས། འཕགས་པ་ལྷ་སྐྱབ་སློབ་
དཔོན་དུ་བསྟེན་ནས་ཁྱི་ནང་གི་བྱུང་མཐའ་ལ་མཁས་པའི་ཅེར་སོན། ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མཁས་
པ་རྟེན་བྱངས་རྩོད་པས་ཆར་བཅད་དེ་རྗེས་སུ་བཟུང། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་སྟིང་
པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། སྟོད་བསྐྱས་སྟོན་མེ་སོགས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་མང་དུ་བཅུམས་སོ།

ཨ་རྩ་པ་ལོ། རྒྱ་གར་ཀྱི་སྐད་དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ན་འཕགས་པ་ལུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཟེས།

ཨ་རྟ་ན། དག་བཅོམ་པ་དང་། མཆོད་འོས་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱར་རིགས་ཀྱང་དོན་གྱི་དབང་བཅོན་པར་
བྱས་ན་དག་བཅོམ་དུ་བསྐྱར་དགོས།

ཨལ་ལྷ། ད་ལྷ།

ཨལ་སྟོང་། ཨ་སྟོང་སྟེ། ངལ་དུ་བ་གྱི་སྒྲུལ་བ། ཁྱོད་ཁོག་སྟོགས་ནས་ཨལ་སྟོང་རྒྱལ་བ།

ཨལ་ཐན་ཉན། སོག་པོ་ཐུ་མེད་ཀྱི་འགོ་དཔོན་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ས་ལུག་ལོར་ཁོས་
རང་གི་དམག་དབུང་ཁྱིད་དེ་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ལྷགས་ལུག་ལོར་ཁོ་
ལ་ཏུ་མིང་རྒྱལ་པོས་གོ་གནས་གནང་། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་བྱི་ལོར་གདན་དྲངས་པ་ལྟར་རྒྱལ་
དབང་དེ་ཉིད་ལ་ཁོས་གཞེངས་བསྟོད་བྱས། སོག་ཡུལ་དུ་བསྐྱབས་དར་བ་ལ་སྤྱོད་པར་གྱུར།

ཨ་ཤུག [ལེགས] ① ཁུབ་འཇུག ② ལྷ་ངན་མེད་པའི་ཤིང་།

ཨ་སྤྲ་གར། [ལེགས] རྩོམ་སྤྲིང་པོ་སྟེ་ཆུ་ཡི་ནང་གི་རྩོམ་སྤྲིས་པའི་ཆུ་ལ་དུ་འབྱུང་བའི་རིན་པོ་
ཆའི་རིགས་རྩས་པས་མཆེན་པའི་དུག་ནད་སེལ་རྩས་པ་ཞིག།

ཨ། ① བོད་ཡིག་གི་གྲ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་དབུངས། ② འདྲི་ཆོག་ཁྱོད་བོད་རིགས་ཨི་ཡིན། ཁོང་
ཁྱོད་རང་གི་སློབ་གྲོགས་ཨི་རེད། རྒྱ་ནག་ལ་ཆོད་པ་ཨི་འགྲི་སོགས་འདྲི་ཆོག་གི་སྤང་ཅིག ③
ཆང་གི་བརྟེན་ཆེད་།

ཨི་ཀ་རྒྱལ་བ། ① སྤྲིགས་བུའམ་ཨིག་ཀ་རྒྱལ་བ། ② [རྟིང] གཏམ་དང་ཚོམ་གྱི་འགོ་འཇུགས་པ།

ཨི་ཁུང་། ལུག་པ། ཨི་ཁུང་རྒྱལ་བ།

ཨི་དགོས་བལྟ། ཅ་ལག་སོགས་དགོས་མེན་གྱི་བྱི་བ་བྱེད་པ་ཡིན།

ཨི་ཟླ། [ཡུལ] གཅེན་མོའམ་རང་ལས་ལོ་ན་ཆུན་པའི་བྱེད་མེད་ལ་འབོད་པ།

ཨི་ཐེ་བ། སྟོང་པོའི་དོན།

ཨི་ལྷན་གྱི་ནམ་དབྱེ། གི་དང་གིས་སོགས་བཅུ་ཡིན་ལ་སྤྱི་སྟོར་ནི་རྩིས་འཇུག་ད་བ་ས་གསུམ་གྱི་
མཐར་གྱི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་ག་ངའི་མཐར་གི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་ན་མ་ར་ལའི་མཐར་
གྱི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་ན་མ་ར་ལའི་མཐར་གྱི་དང་གིས། རྩིས་འཇུག་འ་དང་མཐའ་མེད་
མཐར་འི་ཡི་དང་འིས་ཡིས་གང་བདེར་སྒྱུར་བ་དང་། འིས་ཀྱི་ཆབ་ལ་སྐྱད་གསར་བཅད་ལྟར་

མིང་མཐར་ས་ཡིག་རྒྱུད་པ་སྐྱུར་བས་འབྱས། རོན་ནི་ནམ་དེ་བྱུག་པ་འབྲེལ་སྒྲ་དང་། གསུམ་
པ་བྱེད་སྒྲ་ནང་གཉེས་དང་བཅས་པར་འབྱུག་གོ་ཡི། གི་གྲ། གི་གྲི་གྲི་འི་ཡི། གིས་གྲིས་གྲིས་
འིས་ཡིས། ག་ད་གི་གིས། ད་བ་ས་གྲི་གྲིས། ར་མ་ར་ལ་གྲི་གྲིས། འ་འི་ཡི་འིས་ཡིས། ས་འིས་
ད་དག་གྲི་གྲིས་བཅས་འཛོལ་གོ།

ཨི་ལྷན་གྲི་སྒྲ། བྱེད་སྒྲ་དང་འབྲེལ་སྒྲ།

ཨི་ན། [ཡུལ།] འདི་ན་དང་དོན་གཅིག་ངས་དཔེ་ཆ་དེ་ཨི་ན་བཞག་ཡོད། ཁྱོད་ཆོས་མཛོད་བྱུང་བས།
ཡང་། ཁྱོད་ཨི་ན་ཤོག་དང་། ངས་སྐད་ཆ་ཞིག་འདི་རྒྱ་ཡོད་ལྟ་བུའོ།

ཨི་མི། རྫོང་གོ།

ཨི་མིང་ཅན། [མངོན།] ① འདོད་ལྷའི་བྲ། ② བདུད་དགའ་རབ་དབང་བྲག

ཨི་ཅི་ལུ་གྲ། [ཡུལ།] སྐད་མེད་དུ་མཆན་ཁྱེད་ལོག་སོགས་ལ་སོར་སོས་སུག་སུག་བྲས་པ་ལས་བྱུང་
བ་ག་ག་ཆེལ་གྲི་མིང་གཞན་ཞིག

ཨི་ར། ཨི་འདུག་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

ཨི་རགས་བཟ། སྒོར་བའི་དོན་ཡིན།

ཨི་ལ་བི་ལའི་རྒྱ། [མངོན།] རྣམ་ཐོས་སྒྲས།

ཨི་ཡི། སྒྲེ་སྒྲག་གམ་ན་རྒྱན་སོགས་གྲི་སྒྲ་རིགས་ཨི་ཁྱེད་ཅན་ཏེ། སྒྲི་རན་གཡུ་བྱུར་སུ་ཏིག་ལ་
སོགས་ནོར་བུའི་རིགས་སུད་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལ་ཟེར།

ཨི་ལོན་བཟ། ① ཅ་ལག་སོགས་ལག་ལ་ལོན་པའི་ཐབས་ཤེས་བསྐྱེལ་པ་ཡིན། ② བུ་མོ་སོགས་
མནའ་མ་ལོན་མིན་བཟླ་བའི་དོན།

ཨི་ཤེས་བཟ། རིག་གནས་སོགས་ལ་འབད་བཅོལ་བྱེད་དེ་བྲ་ཨི་ཤེས་མི་ཤེས་བཟླ་བུའོ།

ཨི་ཤོ་ལེགས། འཛོང་ཞེར་ལེགས་དང་སྒྲན་བུ་མོ་གཉིས་གྲི་སྒྲས། སྐར་མོད་རྒྱལ་བཙུ་ལ་སྟེ་སའི་
ལེགས་བྲུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཨི་སི་ལ་སྒྲ། འཛོམ་སྒྲིང་གི་ཆོས་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བའི་གས་ཤིག་སྒྲི་ལོ་དུས་རབས་བདུན་པའི་དུས་
འགོར་མ་དུ་མ་རྟེས་སྒོལ་གཏོད་བྲས་ཤིང་། ཨི་ཤིའི་ཡའི་སྒྲིང་གི་ཁུབ་རྒྱུད་དང་ཨ་སྟེ་རི་ཀའི་

མྱེད་གི་བྱང་རྒྱུད་དྲ་དར་བྱས་ཆེ། རྒྱ་ནག་ལ་འད་ཡོད།
ཨིག་ཀ་སྤྱིགས་བྲ།
ཨིག་སྤྱ། ཨིག་ཀ་འཕ་སྤྱིགས་བྲའི་སྤྱ།
ཨིག་བྲ། སྤྱིགས་བྲ།
ཨིགས་པ། སྤྱིག་པ་སྤྱེ། མཆིན་བྱི་རེངས་འཁུམས་བྲས་ནས་བྱུང་བའི་དབྱུགས་གཏོང་འཐེན་གྱི་
འགྱུར་ཚུལ་ཞིག
ཨིརྩེ་ར། ཡང་གི་རའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཨིན་དྲར། དུག་མོ་ཉུང་དང། དུར་བྱིད་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱུས་མིང་སྤྱེ། རྩེ་བྱུར་མཁར་བ་མཉམ་ཉིད་རྩོ་
རྩེས་མཛད་པའི་མན་དག་བྱེ་བ་རིང་བསྐལ་ལས། ཨིན་དྲར་ནི་ཨིརྩེ་ཞེས་པ་དུག་ཉུང་དང་དྲར་
བྱིད། ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨིན་བྲ་སྤྱ་ཀ་ར་ཅ། [ལེགས] སྤྱ་གཞུང་ཞིག་སྤྱེ། རྒྱ་གར་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་དུ། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་
བྱིན་གྱིས་བཅུམས་ཐེར།
ཨིརྩེ་རྩེ་ལ། ཨིརྩེ་རྩེ་ལའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག
ཨིརྩེ་རྩེ་ལ། [ལེགས] བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྐྱུར་ན་ཨིརྩེ་དབང་ཕྱོག་དང། རྩེ་ལ་ཕྱོག་པོ་ལ་འཇུག་པས་
དབང་ཕྱོག་ཞེས་འགྱུར། རྩོ་རིགས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོག་པོ་ཞིག
ཨིརྩེ་སྤྱ་ནི། ལེགས་སྐྱར་སྐད་ཀྱི་དབང་པོ་ལག་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་སྤྱེ། བོད་ཀྱི་སྐད་དུ་
བསྐྱུར་ན་དབང་པོའི་ལག་པ་ཞེས་འགྱུར་བར་དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་བྱུན་
ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱི་མེད་ཤེས་བྱེད་ལས་གསུངས།
ཨིརྩེ་བཞི། དུག་ཉུང་བཞི་པ་དང། དབང་ལག་བཞི་པ་གཉིས་ཀའི་མིང་ལས་ལ་འཇུག་པས་སྐབས་
ཐོབ་བྱ་དགོས་པར་ཞིག་སྤྱེ། དེ་དུ་དམར་དགེ་བཤེས་བསྐྱར་འཛིན་བྱུན་ཆོགས་ཀྱིས་མཛད་
པའི་ལག་ལེན་གཅེས་བསྐྱུས་ལས། རྒྱ་སྐད་ཨིརྩེ་བོད་སྐད་དབང་པོ་སྤྱེ། དུག་ཉུང་ཨིརྩེ་ཡ་བཀ་
དབང་པོའི་ནས། ཨིརྩེ་སྤྱ་ཁི་དབང་པོ་ལག་པ་སྤྱེ། ཨིརྩེ་བཞི་ཞེས་སྐབས་ཀྱིས་མ་བྱེད་ནས།
དབང་ལག་རྒྱ་གི་སྤྱེ་ཏེ་ཉིག་ཏུ་བཞིར། ཨིརྩེ་བཞི་ཞེས་རྒྱ་ཆད་སྐབས་བཤད་པའི། ཨིརྩེ་བཞི་

དང་ནོར་བ་འགའ་ལྟེ་མཛོད། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨིངྩ་ཡ་པོ། ལེགས་སྤར་སྐད་ཀྱི་དྲུག་མོ་ཅུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན།
དབང་པོའི་ནས་ཞེས་འགྲུར་ཏེ། དེ་ཅུ་དམར་དགེ་བ་ཤེས་བསྟན་འཛིན་སྤྱོད་ཆོག་ཀྱི་མིང་
ཤེས་ཐེང་ལས། ལྟ་དབང་བརྒྱ་ཅིན་གྱིས་ནས་ས་པོན་སྟོན་ལམ་བཅས་བཏབ་པ་བྱུང་བར་བཤད་
བས། ཨིངྩ་དབང་པོ་དང་། ཡ་པོ་ནས་ཡིན་པས། དབང་པོའི་ནས་སོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།
ཨིས། [གཙང་སྐད་]ཆང་གི་མིང་།
ལྷ། བོད་ཡིག་གི་ཞབས་ཀྱི་མཆོན་པའི་དབྱངས།
ལྷ་ཀོ་དགོན་པ། ཞེས་པ་ནི་ལྷ་ཀོ་ཐག་ཕྱག་སྟེ་ཅན་རྩུ་ཤེའི་ནང་བསྟན་སྤྱི་ཅུལ་གྱི་ནོར་མཛོད་ཆེ་
ཤོས་དེ་ཡིན་ལ་འཛམ་གླིང་ཐོག་གི་དོ་མཆར་ཅན་ཆེན་པོ་བཞེའམ། དོ་མཆར་ཅན་བདུན་གྱི་
གས་ཤིག་ཡིན།
ལྷ་ཁང་། དབྱ་ཁང་སྟེ། སྤར་བལ་ལུལ་དུ་ཅན་དན་གྱི་ལྟོན་པ་ལས་རང་གྲུབ་ཏུ་བྱུང་བའི་འཕགས་པ་
མཆེད་བཞིའི་ཡ་གྲུལ་ཞིག་ འཕགས་པ་མཆེད་བཞིར་ལྟོས།
ལྷ་རྒྱན། ལྟོ་ཁེ་ཡ་ན་སྟེ་སྤར་རྒྱ་གར་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཨིངྩ་རྒྱ་ཉི་ཤོན་པའི་ལུལ།
ལྷ་རྒྱན་སྤྱོད་ཆོག་ས་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༩༡ལོར་ལྷགས་མདུད་
ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་
རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ལྷ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་དཔལ། གྲུབ་ཆེན་ལྷ་རྒྱན་པ་དང་མི་གཅིག་ཡིན་པས་དེའི་རྣམ་ཐར་ལ་གཞིགས།
ལྷ་རྒྱན་བསྐྱེད་རྒྱ་གར་གྱི་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་ཐར་ཡིག་ལས། ༡ འགྲོ་འདུལ་དགོངས་མཛད་པར་
མའི་ལྷམས་ཞུགས་མཛད། ༢ རབ་བྱུང་བཅུ་མས་མཛད། ༣ རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ཅིང་མཛད། ༤
རབ་ཏུ་བྱུང་མཛད། ༥ དཀར་ཕུབ་སྤྱོད་ཆོག་ཀྱི་མཛད། ༦ བདུད་དབྱང་བཅོམ་མཛད། ༧ སངས་
རྒྱས་བྱུང་ཆུབ་མཛད། ༨ ཆོས་འཁོར་བསྐྱོར་མཛད། ༩ རྒྱལ་བཞུགས་སྤྱོད་པ་མཛད། ༡༠
བསྟན་པར་རྒྱས་མཛད། ༡༡ མི་རྒྱབ་གཉེར་སྤྲེད་མཛད།
ལྷ་རྒྱན་བསྐྱེད་བོད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་ འགྲོ་དྲུག་དོན་མཛད། བརྒྱད་ལྔ་ཆེ་བ་མཛད། ལྷ་འཕྲོ་

བརྒྱལ་མཛད། གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་མཛད། མདོ་རྒྱུད་བསྐྱར་མཛད། འཕྲིན་ལས་ནམ་
བཞི་མཛད། སྤྱིར་སློལ་གཉིས་མཛད། བཞུག་བསྐྱེད་ལས་བསྐྱར་མཛད། དུས་བཞི་མཁུན་
མཛད། བསྐྱེད་ཞབས་གཏོར་སྦྱོར་མཛད། རྒྱ་བོད་ཤིན་ཆེ་གང་ལ་གང་འདུལ་མཛད།
ལུ་ཏུ་ཡ་ན། སྤར་རྒྱ་གར་སྒྲོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁོང་ཁྱིམ་སྤྱོད་གི་རྒྱལ་པོའི་གོ་གནས་བྱ་ལ་སྤྱད་དེ་
བཅོམ་ལྷན་གྱི་བྱུང་བྱ་རབ་ཏུ་བྱུང་ནས་དགེ་སྦྱོར་བསྐྱབས་པ།
ལུ་གྲ། ལེགས་སྤྱར་སྤྱད་ཀྱི་ནད་བད་གི་སྤྱད་དོད་ཡིན་པས་དོན་དུ་ན་བའི་བྱ་ག་ལག་པས་བཀག་བའི་
ཆེ་ཤོབ་ཤོབ་ཅེས་བའི་སྤྱ་འབྱུང་བ་དེའི་མིང་ཡིན་ཞེས་དཔལ་སྤྱད་ས་དཔོན་ཀམ་བསྐྱེད་འཛིན་
འཕྲིན་ལས་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དཀའ་འབྲེལ་ལས་གསུངས།
ལུ་ཐུག་པ། ལུ་ཐུག་པ་དང་འབྲ།
ལུ་དུམ་ལྷ་པ། ① ལུ་དུམ་ལྷ་རའམ། ལུ་དུམ་ར་ཡང་སྤྱད། བོད་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་ན་མཆོག་འཕགས་
སམ་ཆེར་འཛགས་ཏེ། བདུད་འཛོམས་ཤིང་ཟེར་བ་འདིའི་མེ་ཉོག་ལོ་མའི་མཐར་སྦྱེ་བ་དང་།
འཆར་རྒྱ་དཀའ་ལ་ཡལ་རྒྱ་སྤྱོད་པས་ཏ་ཅང་དཀོན་པོ་དང་། འབྲལ་དུ་ཡལ་འབྲོ་བའི་དཔེར་
འཛོགས་འི་མེ་ཉོག་ཅིག ② མཛོ་ནད་ཀྱི་ཤ་རོ་ཞིག
ལུ་ཐུག [ཐེ་དགེ]འབད་བཅོན་བྱ་བའི་དོན་སྟེ། ངས་ལས་ཀ་ལུ་ཐུག་བྱས་ལས་བ་ཡིན། ངས་སློབ་
སྦྱོར་ལུ་ཐུག་བྱས་ཟེ་ཡིན། ལུ་ཐུག་དང་དོན་གཅིག
ལུ་ནན། ལུ་ཚུགས་ཆ་བོའམ། བཞུག་ལུ་ཐེ་དགེ་ལས་ལུ་ཐུག་ཐོན་པ།
ལུ་པ། གསང་སྤྱགས་རྒྱུད་ཐེ་བཞི་ཡི་ནང་ཚན་སྦྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་གས་ལ་ཟེར།
ལུ་པ་དེ་ཤ ལེགས་སྤྱར་ཀྱི་སྤྱད་དེ། བོད་ཀྱི་སྤྱད་དུ་བསྐྱར་ན་མན་དག་ཅེས་འབྱུར་ཏེ། ཐེ་ཐིང་
སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོས་མཛད་པའི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བེ་སྒྲོན་ལས། ལུ་པ་དེ་ཤ་ཞེས་བ་ནི་
མན་དག་སྟེ། བཞུག་དང་བོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་བྱངས་པར། མན་དག་ཅེས་བྱ་གང་ཞེན།
བོ་ཉི་ལ་སོགས་ལས་རྙེད་པ། དང་དོན་རབ་ཏུ་སྒྲོན་པ་ནམས། ཇི་བཞིན་འབྲི་དང་སྒྲོག་པ་ནི། རྒྱ་
མ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་བ་ཡིས། གང་ཞིག་ངས་དོན་སྒྲོན་པའོ། ཞེས་གསུངས་པས། ཟབ་མོའི་
གནད་མ་འབྲུགས་པ་སྤྱོད་པ་ཟེ་མ་ཆད་པའི་གསུང་གི་རྒྱུན་ལས་ཉེ་བར་འོངས་པ་

ཞིག་གི་དོན་ཡིན་ཏེ། རོ་མོའི་སྒོ་ནས་བཏགས་པ་ལོ། ཡང་ན་ལྷ་པ་ནི་ཉེ་བ། དེ་ཤ་ནི་གདམས་
པ་སྟེ། ཉེ་བར་གདམས་པ་ཞེས་ཟབ་མོའི་གནད་ལྷག་པར་འབྱིན་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ལྷ་པ་ལ། མེ་ཏོག་གི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དབུ་ཚུགས་ཞེས་པ་ཟུར་ཆག་པ།

ལྷ་པ་ལི། ལྷ་པུའི་དང་འབྲ།

ལྷ་པའི་རྒྱ་དྲ། ལྷ་པ་དང་སྒྲོད་པ་ཆ་མཉམ་པར་སྒྲོད་པའི་རྒྱ་དྲ་གི་མིང་།

ལྷ་པུ་ལི། [ལེགས] ཉན་ཐོས་ཉེ་བར་འཁོར་བ།

ལྷ་པུ་སི་ཀ། [ལེགས]གཏན་ཁྲིམས་སྲུང་བའི་དགེ་བསྟེན།

ལྷ་ལྷག་དགུ་ལྷག་[ཡུལ] བཟའ་བཀུར་ཆེན་པར་བྱས་ནས་གོད་པ་རྒྱགས་བྲག་པར་གོ་དེ་ལྷ་ལྷག་
དགུ་ལྷག་ཆགས་མོང་བས་ལྷ་ཚུགས་མ་བསྐྱོན་རོགས།

ལྷ་མ། [ལེགས] དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་ཆུང་མ།

ལྷ་མེ་ལྷ་མའི་འབྲི་ཆུལ་གཞན་ཞིག་

ལྷ་མའི་མངལ་ཁྲག་བྲག་ཁྲུན་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཤིག་ཡིན།

ལྷ་མའི་བདག་པོ། [མངོན]ལྷ་དབང་ལྷག་ཆེན་པོ།

ལྷ་སྲ་སྲ། [སོག]ལྷ་མོ་སྲུའམ་ལྷ་མོ་སྲུ་ལུའང་སྤང་། ཀླང་པའི་འབྲུག་པ།

ལྷ་སྲ་གོ་རྟེ། [ལེགས] དབང་ལྷག་གི་བཅུན་མོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ། དཀའ་ལློག་མ་དང་རི་སྐྱེས་སོ།

ལྷ་ཅ་ཏིང་བ། [ལེགས] མཆོང་ཞིང་འཁྲོ་བའོ།

ལྷ་ཚུགས། ཉན་ཏན། ལྷ་ཚུགས་གོ་མེད་ཉག་རྒྱང་མ་བྱེད། ལས་དོན་ལྷ་ཚུགས་ཏུར་བཅོན་གྱིས་
བྱེད་པ། ལྷ་ཚུགས་གྱིས་ལྷ་དཔེ་ལྷ་མ་འགོ་བས། ལྷ་ཚུགས་ཆ་པོ།

ལྷ་ཟུར་ཁ། ལྷག་མགོ་ནས་གྱེན་དུ་ཆག་གང་གཞལ་བའི་གནས་གྱི་མིང་།

ལྷ་ཟུར་ཁྲག་པ། ལུས་གྱི་དབུང་ཅའི་བྱེ་བྲག་ཅིག་

ལྷ་ཡོ། [ཡུལ] ཁྲི་སྤྱག་

ལྷ་ཡོན། [རྒྱ] ① ལྷ་ཡོན་ལྷ་ཁང་གི་ཁོངས་མི། ② ཆེད་དམིགས་གྱི་ལས་འགན་སྤྱད་པར་བསྐྱོས་

པའི་ཆོགས་པའི་མི་སྣ་ལ་ཟེར།

ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་། རང་རྒྱལ་གྱི་སྤང་གཞུང་འཛིན་པ་ཁག་དང་། སྤང་ཉང་། ཆོགས་ཁག་ལས་ཁུངས།

སློབ་བླ་སོགས་ལྷན་མོང་གིས་འགོ་བཟོས་ཤིང་པའི་ཅ་འཇུགས་ཤིག

ལྷ་ཁྱ་ལྷ་སྤྱག [སྤྱི་དགེ] འབད་བཙོན་བྱས་པའི་དོན་སྟེ། ལྷ་སྤྱག་དང་དོན་གཅིག་ངས་ལྷ་ཁྱ་ལྷ་སྤྱག་

བྱེད་ནས་སློབ་སྦྱོང་སེས་ཡོད། ཁྱོད་ཆོས་ང་ལ་སེམས་འབྲལ་མ་ཅ་བྱེད་མི་དགོས།

ལྷ་རུས་སྤ་རུས། [ཡུལ]གང་སྤུབ་ཅི་སྤྱག་ལས་ཀ་ལྷ་རུས་སྤ་རུས་བྱས་ན་ལེགས་པར་འབྲུབ་ཡོང་།

ལྷ་ལི། ལུན་ནན་ཞིང་ཆེན་པད་ཆེན་པོད་རིགས་རང་སྦྱོང་ཁུལ་གྱི་ས་ཆ་ཞིག

ལྷ་ལྷ། ཟངས་ལུགས་རྩ་སོགས་ཀྱིས་བཟོས་པའི་སྦྱོང་སྤྱད་ཁ་རྩུང་ལ་ལྷོ་བ་ཆེ་བ་ཞིག

ལྷ་ལྷ་གང་། ① ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གང་འཇུག་གི་ཆོད་བསྟན་པའི་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཉ་ལ་རྩ་ལྷ་

ལྷ་གང་བྱིན་ཡོད། ངས་ཤིང་ལྷ་ལྷ་གང་ཁྱེད་ཡོད་ལྟ་བུ། ② ལྷ་གུས་ཨ་མ་ལ་སྟེ། ལྷ་ལྷ་གང་བྱས་

ནས་དགའ་དགའ་བྱས་སོང་།

ལྷ་ལྷ་གང་བྱེད། [སྤྱི་དགེ] ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཇུག་ནས་འཇུག་པ།

ལྷ་ལྷ་ནང་། [སྤྱི་དགེ] ལག་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་འཇུག་ཡོད་པའི་གནས་བསྟན་པའི་མིང་སྟེ། ཨ་མས་

སྤ་གུ་ལྷ་ལྷ་ནང་དུ་ཁྱེད་འགྱུ། སློབ་སྤྱག་དེས་རྒྱབ་ཏུ་དཔེ་ཁྱབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྱེད། ལྷ་ལྷ་ནང་

ལའང་དཔེ་ཆ་ཁ་ཤས་ཞིག་ཁྱེད་ནས་འགོ་བཟོ་ཞིང་འགྱུ་བུ།

ལྷ་ལྷ་ག [སྤྱི་དགེ] འགོག་པའི་ས་ཁུལ་གྱི་སྤང་རིའི་ངོས་སུ་སྟེས་པ་ཤ་མོང་དཀར་པོ་ཞིག་གི་མིང་

ཡིན། དབྱར་ཉི་ཤོག་སྤྱབས་སུ་ཤ་མོང་འདི་སྟེ། འགོ་ཚུགས་ཤིང་། དེ་ནས་བདུན་པ་གཉིས་

ཅམ་རིང་ལ་ཤ་མོང་འདི་བཏུ་ཆོག

ལྷ་ཤི་བྲག་དགོན་ཆེན། མིང་གཞན་དུ་བཤད་སྤྱབ་ཆོས་འཁོར་གླིང་ཟེར། ལག་གྲུའི་དུས་རབས་སུ་

ངག་ཞང་མན་རྩ་མི་ཡིས་ཐོག་མར་བྲག་བཏབ། བྱིས་སུ་ངག་ཤི་ལེ་སྤུང་དང་དགོན་

མཆོག་ངག་བསོད་ཀྱི་གསལ་སྦྱོང་བསྦྱར་བཞེངས་བྱས། ད་ལྟ་མཆོ་སྟོན་གསེར་ཁོག་རྫོང་

ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཤི་རི། ལྷ་རྩེས་མཐའ་དེ་སྟེས་པའི་རི།

ཕྱ་སྤྱ། བལ་སྤྱད་སོགས་གྲིས་བསྐྱས་པའི་གྲོན་ཆས་རིགས། ཕྱ་སུའི་ལྷ་མོ། ཕྱ་སུའི་སྟོང་བྱང་།
ཕྱ་སྤྱག་[སྤྱེད་གོ] ད་ལྟ་དང་། ལྷུར་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། ལྷུང་ཐད་སྤྱག་དང་ད་ཕྱ་སྤྱག་སྤྱེབས་ཡོང་།
ཉེ་བའི་དུ་མཆོན་བྱེད་དེ། དེང་སང་དོན་གཅིག་དཔེར་ན། སྤྱོད་སྤྱག་ཆོས་ཕྱ་སྤྱག་སྤྱོད་སྤྱོང་།
ཡག་པོར་བྱེད་ཅིང་འདུག་ལྟ་བུའོ།།

ཕྱ་སྤྱག་དག་[སྤྱེད་གོ] ད་ལྟ་དང་། ལྷུར་བ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། གོང་དང་འབྲ། བཟ་ཤིས་ཕྱ་སྤྱག་དག་
ཨིན་སྤྱོད་བྱུང་། ད་ག་ན་སོང་བྱེ་ཤིས་མ་ཐལ། དས་ཕྱ་སྤྱག་དག་ཐ་མ་ཐས་བྱེན། ད་ཐ་སྤྱབ་ས་
ཡོད་མ་གྲགས།

ཕྱ་རུ་ལགས། སེམས་འགྱོད་གདུང་ངམ་ཡིད་པམ་པའི་འགྱོད་ཆིག་
ཕྱ་རུ་ལུ། སེམས་འགྱོད་གདུང་ངམ་ཡིད་པམ་པའི་ཆིག་
ཕྱག་ཆོས། ཕྱག་ཆོས་དཀར་པོ་དང་ཕྱག་ཆོས་དམར་པོའི་བསྐྱས་མིང་། ཕྱག་ཆོས་མེ་ཏོག་ངས་
ཀྱང་བྱས། མཛོ་མོ་དུ་གྲྲིག་ཁྱོད་ལ་འད་ཡོད།

ཕྱག་ཆོས་དཀར་པོ། སྤྱོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་ཆུ་མེར་བྱིར་
འཐེན་པར་བྱེད།

ཕྱག་ཆོས་དམར་པོ། སྤྱོ་སྤྱན་གྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་ཁ་ལ་མངའ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། ལུས་པས་ན་བའི་
ནད་དང་། པོ་བ་སྤྱོས་པ། སྤྱང་ཐབས། བཤང་བ་མ་ཐོན་པ། ཤ་མ་འགགས་པ་བཅས་ལ་པན།

ཕྱང་གྲ། [ཡུལ་] སྤྱོན་མེ།

ཕྱུལ། [ལེགས་] རྒྱ་གར་གྱི་མེ་ཏོག་ཅིག་གི་མིང་།

ཕྱུལ་དཀར་པོ། ཀྱ་སྤྱད་དེ། ཆུ་སྤྱེས་དཀར་པོ་འཇ་ཆུ་བའི་ཕྱི་ཡང་བེད། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆུར་
སྤྱོག་སྤྱེད་འབྱུང་དཀར་པོ། མཆོན་མོ་བཞད་བཅས་སོ།།

ཕྱུལ་དགོན། དཔོ་བ་དགོན་ཞེས་ཀྱང་གྲགས། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཆུ་པོ་ཁྱི་སྟེ་ལོ་༡༠༩པོར་
བརྒྱ་འབྲིན་ལས་ནས་གསར་འདེབས་མཛད། གྲུབ་མཐའ་རྙིང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་པོ་དང་
རིགས་རང་སྤྱོད་ལུལ་འཛག་ཐང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཕྱུལ་སྤྱོན་པོ། ① མེ་ཏོག་ཕྱུལ་གྱི་རིགས་སྤྱོན་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་ཆུ་སྤྱེས་སྤྱོན་པོ་དང་།

དབལ་དགའོ། ② སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ཤིག་སྟེ། རོ་མངར་ལ་བསྐྱུ། ལྷ་རྩེས་བསེལ། སྤྱོད་ཆད་དང་
མཆིད་ཆད་སོགས་ཆ་བའི་ནད་རིགས་དང་། དེ་མིན་ཆ་ཆུ་དང་འབམ་ཆུ་བཅས་ལ་པན།
ལྷུལ་ལྟར་གས་པ། གང་དུས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་ནད་གསེས་དུས་པ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་འཁེངས་
ནས་བཞི་ཆལ་དུ་གས་པའོ།

ལྷུལ་དམར་པོ། ལྷ་སྤྱེས་དམར་པོ། མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་དབལ་བྱིས་དང་། དབལ་གྱི་ལག་པ།
བྱང་བ་དགའ་བཅས་པོ།

ལྷུལ་སེར་པོ། ① ལྷུལ་སེར་པོ་འཆར་བ་ཞིག ② ལྷ་སྤྱེས་སེར་པོ་ཞིག་ཅིག

ལྷད་དཔལ། མེ་རྟོག་སྤྱོད་པོ་ཞིག་རེ་པོ་མཐོན་པོ་རྩ་སྤང་འདྲེས་པའི་ས་ཆ། ལྷ་མཆོའི་རོ་ས་ལས་སྤྱི་
ཁྱེ་༥༠༠༠ཡན་ཆད་ཀྱི་ས་ཁད་མཐོན་པོ་ཁོ་ནར་སྤྱེ་བའི་རྩ་སྤྱེས་རིགས་ཤིག་ཡིན། རྒྱུ་གསེས་
དཀར་པོ་དང་། སྤྱོད་པོ། དམར་པོ། སེར་པོ་བཞི་མཆིས་པས་དེ་དག་སོ་སོའི་སྤྱེ་ཁུངས་དང་
རྩེས་རིགས་ལྷང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཀར་པོས་བད་རྒྱུད་། སྤྱོད་པོས་ཆད་བ་དང་མཁྱིས་པ།
དམར་པོས་ཁྲག་ནད་འཛོམས། སེར་པོས་བད་ཀན་སྤྱུགས་པར་བྱེད་པ་བཅས་པོ། བོད་ཀྱི་
ཡིག་ཆ་པལ་ཆེར་གྱི་ནད་དུ་མེ་རྟོག་འདིའི་ལྷ་གར་གྱི་མེ་རྟོག་ལྷུལ་དང་གཅིག་པ་འདི་སྤོལ་
འདུག་པ་ནོར་བར་དེས། བོན་གྱི་གསོ་རིག་འབྲུམ་བཞི་ལས། འདི་ལྟར་གྲེས་འདུག་པ་འདི་ནི་
གནའ་བོའི་བོད་མིང་དངོས་ཡིན་པར་སེམས།

ལུན་ཆུང་། དཔེན་ཆུང་སྟེ། གྲ་པ་ཆུང་ཆུང་།

ལུར་ཆ། ལུར་ཆ་ཡི་འབྲི་སྟེ།

ལུར་ལ་མནན། མཆོན་གྱིས་བཅད་པའི་རྩ་སྤྱོད་གང་ལོག་དུ་མེས་བཅས་མནན་དགོས་པའི་དོན་ཏེ།
དར་མོ་སྤྱན་རམས་པ་སྤོ་བཟང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་མཛད་པའི་མན་ངག་རྒྱུད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལེགས་
བཤད་གསེར་རྒྱན་ལས། ལུར་ལ་མནན་པ་ནི། ཅའི་ཡ་ཐོག་མ་ཐོག་མེས་མནན་པ་པའོ།

ལུར་ཤིང་། སོར་བ་དཀྲུགས་ཟེན་ལ་འོད་འདོན་བྱེད་ཤིང་བྱ་རྩ་མོའི་མདུན་རོ་ས་འཇམ་པོ་ཞིག

ལུལ་ཐག ལུར་དོའམ་གོར་ཐག

ཨ། ① འུ་ཆོག་གི་སྤོན་དུ་སྤྱར་ཞིང་འི་བ་སྤོན་པའི་ཆོག་སྟོགས་ཤིག ཨ་ཆར། ཨ་འྲན། ཨ་ཡིན།

ཨེ་འདྲ་མི་འདྲ་བསྐྱར་བ། ཉམ་ཆུང་སྤང་བུའི་ལས་བསྐྱོས་འདི་འདྲ། གྲེ་རུད་མཐོན་པོའི་གནམ་
གྲིས་ཨེ་དགོངས། ཨེ་སྤར་མི་སྤར་བྲེད་རྒྱ་མེད། རྡོ་ལ་སྤྱིན་སྤར་བྲེད་རྒྱ་མེད། ② ས་མིང་
ཞིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཆུ་གསུམ་རྫོང་ཁོངས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ཨེ་ཡིག་གི་གཟུགས་འདྲ་བ་
ཞིག་ཡོད་པས་མིང་དེ་ལྟར་ཐོགས། ཨེ་ལྷ་རྒྱ་རི། ཨེ་རྩ་མདོ་སྤང་གི་མི་ལུས་ལས། ལུང་བ་རྩ་
རྩ་འཛོམས་སའི་རི་དྲགས་སྤྱིད།

ཨེ་ཀ་ཤ་ཅན། ཨེ་འགེང་པོ་གཉིས་བཅེགས་ཅན།

ཨེ་གི་མིན་དགོན་པ། བྱུག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་པོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་སྤོན་གསེར་ཁོག་རྫོ་
ས་སུ་ཡོད།

ཨེ་ཀོར། བུད་མེད་ཀྱི་ན་རྒྱན།

ཨེ་ཤོ་རྟ། ལེགས་སྤར་སྤྲད་ཀྱི་བི་རྩའི་མིང་གི་ནམ་གངས་ཤིག་སྟེ། བོད་སྤྲད་བུ་བསྐྱར་ན། མི་འགོ་
བ་ཞེས་འབྱུར་བར་སྟེམས་བ་ཆེ་དབང་གིས་མཛད་པའི་བྱི་མ་རྒྱད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་ལག་ལེན་
གསལ་བྱེད་ལས་གསུངས།

ཨེ་ཁང། རྒྱ་ལའི་དང་བོད་སྟེ་བ་ གཞུང་གི་གཞུང་ཡིག་དང་དཔེ་ཆ་སོགས་གཙང་གིས་བྱེད་མཁན་
ལས་ཁུངས།

ཨེ་སྟེ་དགོན་པ། མིང་གཞན་ཨེ་དགོན་དགའ་ལྡན་བྱང་རྒྱལ་སྤྱིང་ཟེར། དགོན་བ་འདི་ཐོག་མར་རྩེ་
སྐམ་པོ་པའི་སྐྱེམ་ཆེད་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ཞུ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ཞིག་གིས་བཏབ། རྩེ་ས་སུ་
རྒྱལ་བ་བདུན་པའི་ཡོངས་འཛིན་སྐལ་བཟང་རབ་རྒྱས་ཀྱིས་དགོན་བ་བསྐྱར་གསོ་གནང་སྟེ་
དགེ་ལུགས་པར་གྱུར། ད་ལྟ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་སྟོན་ཁ་ཁུལ་ཆུ་གསུམ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨེ་ལྷེ་ཕུ་ཐའི་གནའ་པོའི་འབྱར་བརྟན། ཞེས་བ་ནི་ལྷེ་པོའི་སྤོན་ཀྱི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་ནས་
ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་བར་ལ་བྱུང་བའི་ཨེ་ལྷེ་ཕུ་ཐའི་གནའ་པོའི་རྒྱལ་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དུས་སུ་འབྱར་
བརྟན་སྟེ་རྒྱལ་ལ་མཛོན་གསལ་དོད་པོའི་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཡོད། དེའི་ནང་ནས་ཆེས་སྤྲན་གསལ་
ཆེ་བའི་འབྱར་བརྟན་ནི་རྩ་ལའོ་རི་རྒྱ་ལིང་གི་འབྱར་ཀྱི་སྤང་བརྟན་དེ་ཆོའི་ཉམས་འབྱུར་ནི་
གནའ་ཉམས་ལྡན་ལ་བབ་ཆགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་མཛོན་པར་གསལ་ཡོད།

ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེའི་དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་། ཞེས་པ་ནི་ ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེའི་རྒྱལ་ས་ཁའི་ལོར་གནས་ཡོད།
མིང་གཞན་ལ་ཁའི་ལོའི་དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་ཡང་ཟེ། དེ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༤༩༩ལོར་
གསར་དུ་བསྐྱུན་པ་ཡིན། དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་དེའི་ནང་ཆེས་གནའ་བོའི་གོང་མའི་རྒྱལ་
རབས་དུས་ཀྱི་རྩ་ཆའི་སྤྱི་རྒྱལ་དངོས་པོ་གངས་ལས་འདས་པ་བསྐྱུ་ཉར་བྱས་ཡོད།

ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་ལ་བྲོས་བྱིན་པ། ཞེས་པ་ནི་དབྱེ་ཏེ་ལིའི་རིག་ཅལ་བསྐྱར་དར་གྱི་ཐོག་མའི་དུས་སྐབས་སུ་
བྱུང་བའི་གྲགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཆའོ་ཐོ་ཡིས་བྲིས་པའི་བརྩམ་བྱ་ཞིག་ཡིན། བརྩམ་བྱ་
དེ་སྤྱི་ལོ་༡༣༠༥ལོར་བྲིས་ཤིང་། དེའི་བརྗོད་བྱ་ནི་ཡེ་ཤུའི་རྣ་སྐྱུང་ནང་གི་རྒྱལ་ཡུམ་ལྷ་ལི་ཡ་ལ་
ཅི་ཏུ་འབྱུངས་པའི་རྗེས་སུ་རི་མོའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱིས་གཞོན་འཆོ་བཏང་བར་བརྟེན་རྒྱལ་ཡུམ་ལྷ་ལི་
ཡ་པ་ལི་སི་ཐན་ནས་ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་ཏུ་བྲོས་བྱོལ་པེ་བས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་བཞོན་ཡོད།

ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེའི་གནའ་བོའི་ལྷེ་བས་རིས། ཞེས་པ་ནི་སྤྱི་ལོའི་ཕྱོད་ཀྱི་དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པའི་གོང་
དུ་བྲིས་པའི་བང་སོ་དང་ལྷ་ཁང་གི་གྲང་ལྷེ་བས་རོས་སུ་བྲིས་པའི་རི་མོར་ཟེ། རི་མོ་དེ་ཆོ་ནི་
ཆེས་གནའ་བོའི་ཨེ་ལྷོ་ཕུ་ཐེ་རྒྱལ་ལྷན་རྒྱལ་ཁབ་དུས་ཀྱི་རི་མོ་ཁོ་བཏོད་ཀྱིས་པ་ལས་བྲལ་ཏེ་
སྤྱང་ཤ་དོད་ཅིང་གསོན་ཉམས་དོད་པའི་དངོས་ཡོད་རིང་ལུགས་ཀྱི་ཁ་སྤྱོད་སུ་གོང་འཕེལ་
བྱིན་པ་དེ་མཆོད་ཡོད།

ཨེ་བྱུང་། ཨེ་པ་བྱུང་ཡིག་སྟེ། སྤར་བོད་སྟེ་པ་ གཞུང་སྐབས་ལྟོ་ཁ་ཨེ་ནས་ཡོང་བའི་འབྲུ་ཆའི་ཡིག་
གཟུགས་འབྲི་མཁན་གྱི་བྱུང་ཡིག་

ཨེ་དྲགས་གཉལ་གསུམ། ལྟོ་ཁ་ཨེ་ཁུལ་དང་། དྲགས་པོ། གཉལ་སྟེ་བཅས་ཡིན།

ཨེ་ན་ཡ། [ལེགས] རི་དྲགས་ཤུ་བ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་ལ་གྲས་པར་བྲས་ཏེ་བྱིན་པས་བྱིན་པ་
རི་དྲགས་ཨེ་ན་ཡའི་ལྷ་བྲ།

ཨེ་ནི། [ཡུལ] དེ་ནས། ཨེ་ནི་གཏམ་ཞིག་ཤོད་དང་། ཨེ་ནི་དེ་མིན་པའི་སྐད་ཆ་ག་རེ་འདུག

ཨེ་བྲུ་ཡ། ཨེ་ན་ཡའི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཞིག་

ཨེ་བྲུ་ཡ་ན། ཨེ་ན་ཡའི་འབྲི་རྩལ་གཞན་ཞིག་

ཨེ་པ་དབུ་ཆེན་ཆོ་རྗེ་ཆེ་རིང་། ཞེས་པ་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་དུས་སྐད་ཅམ་ལ་ལྟོ་ཁ་ཨེ་ཁུལ་

དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས། ཁོང་གིས་རང་གི་ཡབ་ཀྱི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་འབྲི་སྒྲོག་དང་རི་མོའི་སྐྱུ་ཅལ་ལ་
གསལ་བསམ་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་དེ། བཙོ་ལྗོངས་ལྷ་ཁྲིམ་པའི་སྤྱིད་ཕྱག་གི་ནང་དུ་ཕྱག་
རྩིས་འགན་ཁུངས་ལ་སྐབས་དབུ་ཆེན་གྱི་མཆན་གནས་བཞེས། ཁོང་གི་ཕྱག་བཙོའི་རི་མོ་ནི་ཕོ་
བྲང་པོ་ཏ་ལའི་གཟིམ་སྒོ་ཕུན་ཆོགས་འདུ་ལམ་གྱི་སྒོ་འཕྲོར་གྱི་རྒྱལ་ཆེན་བཞེད་ལྟེན་པས་རིས་
ནམས་ཡིན་པར་གྲགས།

ཨེ་བ་དབུ་ཆེན་ཆེ་རིང་རྒྱ་པོ། ཞེས་བ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོར་སྒོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཨེ་པོང་སྤང་ཁ་དོག་སྒོ་
མ་ཞེས་པའི་ཁྲིམ་དུ་སྐྱེ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་ཐོག་རང་གི་ཁད་པོའི་བྱང་ནས་ཡི་གེ་
འབྲི་སྒྲོག་དང་ཆ་ཆད་དག་སྒྲིང་སོགས་སྒོ་བ་སྒྲིང་མཛད། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་ཐོག་ཡབ་ཀྱི་
བྱང་ནས་རི་མོ་གསལ་ན་ཉེ་གིས་ལ་མངའ་བཞེས། སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོར་རྒྱ་ལའི་ཁྲིམ་སྐྱེ་བཅུ་
གསུམ་པ་སོག་ཡུལ་བརྒྱད་པེ་ཅིང་དུ་ཕྱེས་སྐབས་གཤམ་བཅར་རི་མོའི་ཞབས་ཞུ་བར་འབྲིང་
གནང་མཛད། ཁོང་གི་བཅུམ་བུའི་རི་མོ་ནི་ཉོར་གླིང་སྤུན་གསལ་པོ་བྲང་ནང་གི་ལྟེན་པས་རིས་
དང་། རྒྱལ་དབང་མཆོག་འཛིགས་ཀྱིས་བསྐྱེན་མཆོས་ས་ཞུགས་སའི་གཟིམ་རྒྱུང་ནང་གི་
འཛིགས་ཀྱིས་བཅུ་གསུམ་པ་ཁྲི་བརྒྱད་དང་སྤང་མས་བསྒྲོར་བའི་ལྟེན་པས་རིས། པོ་བྲང་པོ་ཏ་
ལའི་གསུམ་སྐྱེས་སྒོ་འཕྲོར་གྱི་ལྟེན་པས་རིས་ནམས་ཡིན།

ཨེ་བ་ཡོན་བདག་སྤར་བོད་སྟེ་བ་། གཞུང་སྐབས་དབུས་ཀྱི་སྒོ་ཁ་ཨེ་ནས་ཡོང་བའི་ཡིག་གཟུགས་
འབྲུ་ཆ་འབྲི་མཁན་གཙོ་བོ།

ཨེ་ཁྲིས། ཨེ་བ་བྱང་ཡིག་གིས་ཁྲིས་པའི་ཡིག་གཟུགས།

ཨེ་མ། རོ་མཆར་བའི་ཆིག་ ཨེ་མ་དེ་ནི་རོ་མཆར་གིན་ཏུ་ཆེད། ཨེ་མ་མཆར།

ཨེ་མ་རྟོ། རོ་མཆར་ཆེ་བའི་བའི་བད། ཨེ་མ་རྟོ། དེ་འབྲའི་ཁྱད་མཆར། ཡུལ་དུས་འདིར་བདེ་སྤྱིད་
འཛོམས་པ་ཨེ་མ་རྟོ། འཛོམས་པ་འདི་ཡང་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་མ་རུབ་པར་གིན་ཏུ་སྤྱི་བའི་ཁྱད་ཆེན་
པོ་འདི་འབྲུ་ཐེག་པ་ནི་ཨེ་མ་རྟོ་གིན་ཏུ་སྤྱི་བས་དང་ལྷན་ལ་རོ་མཆར་བའི་གནས་གིག་གོ།

ཨེ་མའོ། རོ་མཆར་ཆེ་བའི་ཆིག་

ཨེ་དམར་སྤང་། འངས་ནམ་གླིང་རྫོང་གི་མངའ་ཁུལ་ས་ཆ་ཞིག་གི་མིང་།

ཨ་ཅི་ཨི་ནད་ཡམས། ནད་འདི་ཐོག་མར་སྤྱི་ལོ་༡༩༨༡ལོར་ཨ་རིའི་མཁས་པ་ཆོས་གསར་རྟོགས་
བྱུང་ཞིང་མིང་འདི་བཏགས་པ་རེད། དབྱིན་སྐད་ལྟ་ Acquired Immune Defi-
ciency Syndrome དེ་བོད་སྐད་ལྟ་སྦྱར་ན། ལུས་ཀྱི་གཟི་མདངས་ཟད་པའི་སྤྱི་རྟགས།
ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། ཡང་ན། ཟས་སྤྱ་མདངས་ཟ་བའི་སྤྱི་རྟགས། ཟེར་ནའང་འགྲིགས་སྟུང་།
དབྱིན་རིའི་བསྐྱེད་སྤྱི་ལུས་པར་ལ་AIDS ཞེས་འབྲི་སློལ་དར། འདི་ནི་ནད་རྟགས་ཀྱི་མིང་
ཡིན། ཨ་ཅི་ནད་ཟེར་ན་ནད་རྟགས་ཐོན་ཟིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ནད་ལ་ཟེར། ནད་དུག་ཁོག་ཏུ་
ཞུགས་ཞིང་ནད་རྟགས་ཕྱིར་མི་མངོན་པའི་སྐབས་སུ་ཁྲག་གི་ནད་དུ་ནད་འབྱུང་ཡོད་པ་དེ་ལ་
དབྱིན་སྐད་ལྟ་ " HIV - ཟེར། དེ་ནི་དབྱིན་སྐད་ལྟ་ human immunodeficien-
cy virus དེ་བསྐྱེད་སྤྱི་ལུས་པ་ཞིག་རེད། དེའི་དོན་ནི། མིའི་གཟི་མདངས་ཟ་བའི་སྤྱི་
འབྲུ། ཞེས་པའི་དོན་ཡིན། འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནད་ན་ནད་འདི་བཙས་བྱེད་ཀྱི་
སྟེན་དཔར་དུ་རྟེན་མེད། ནད་འདི་ནི་ཁྲག་དང་གཤེར་ཁྲ་བརྒྱུད་ནས་འགོས་པའི་ནད་ཡམས་
ཞིག་རེད། དེར་བརྟེན་ནད་འདི་འགོས་ཚུལ་གཙོ་བོ་ནི། སོ་མོའི་ལུས་འབྲེལ་དང་། དུག་ཐལ་
འཐེན་ནས་མི་མང་པོས་སྟེན་ཁབ་གཅིག་བེད་སྤྱོད་པ་དང་། ནད་པ་ལ་གཞན་ཀྱི་ཁྲག་རྒྱུ་བ་
སོགས་ཀྱིས་འགོས་ནད་ཁུབ་ཅིང་ཡོད་པ་རེད། ཁ་རྒྱུངས་དང་། ལུས་རྫོད་བརྒྱུད་ནས་འགོས་
མི་སྤྱི་དཔལ་འདོན་བྱེད་ཅིང་ཡོད་འདུག།

ཨ་ཤྲི། ཨ་ཡིག་ཤེས་རབ་སྣོང་པ་ཉིད་དང་། ཤྲི་ཡིག་ཐབས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ།
གང་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སེམས་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱི་རྣམ་པ་འཕམ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་
ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པ་སྟོང་ཆོག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀླན་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་
སྣོང་པ་ཉིད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ། དབང་པོ་ཐམས་ཅད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མིང་དུ་བཏགས་པ་
ཨ་ཡིག་གི་དོན་ཡིན་ལོ།། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ཉིད་སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་
བར་དུ་འགྱུར་བ་མེད་ལ། སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་ནང་གི་རིག་པ་ཡིན་ལ།
མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཆོས་གསུམ་ལྡན་དེ་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད། རྒྱུའི་རྟེན་
འཛིན་ལ། དང་པོའི་སངས་རྒྱུས་སོགས་ཀྱི་མིང་དུ་བརྟེན་པ་ཤྲི་ཡིག་གི་དོན་ཡིན་ལོ།།

ཨ་མི་དགོན་པ། ① འགོ་མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པ་རྟེན་ཡུལ་དུ་ཐེབས་སྐྱབས་བཅུ་པར་
གྲགས། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་སྤངས་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་བོད་གཞུང་གི་དམག་དང་ཉག་
དམག་འཁྲུགས་སྐབས་ཉག་སྤྱིང་དཔོན་གྱིས་དགོན་པ་མེ་བསྐྱབས། རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ཆུ་
སྟག་སྤྱི་ལོ་༡༥༩༥ལོར་སྤྱི་མཆོས་བཟང་བས་དགོན་པ་བསྐྱར་གསོ་གནང་། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱ་
པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་ཉག་རོང་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མི་དགོན་པ། ② རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ལོ་རབ་བཞི་བཅུ་པའི་ནང་ཅམ་ན་སྤྱི་མཆོས་དབང་
ཞེས་པས་བཅུ་གྲུབ་མཐའ་རྫོང་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྤེ་
དགེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་མི་བྱང་འཇུག་ནམ་ཀུན་མཆོག་ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ཉིད་དང་། མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བའི་བདེ་ཆེན་གཉིས་
དབྱེར་མེད་བྱང་དུ་འཇུག་པའོ།

ཨ་རྒྱ། དན་རོག

ཨ་རིས། ཨ་ཐེས་དང་དོན་གཅིག

ཨ་རེ་འདོད་གྱིས། [རྫིང] གང་འདོད་གྱིས་ཤིག་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།

ཨ་ལ། [ལེགས] ཤིང་ཞིག

ཨ་ལ་ལྷ་མོ། སུག་སྤྱེལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག

ཨ་ཤ [རྫིང] ཨ་ཤི་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་སྤྱིང་རྩེ་བའི་ཆིག

ཨ་ཤིའི་ཡ། གོ་ལའི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྤྱིང་ཆེན།

ཨ་ཤོ་ལེགས། སུ་དེ་གྲུང་རྒྱལ་དང་འོམ་ཐང་མང་གཉའ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱས། སྤར་བོད་རྒྱལ་བཅུ་པ་སྟེ་
སའི་ལེགས་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་ཞིག

ཨ་གསང་། མོ་མཆོན།

ཨ་ལྟ་རྒྱ་རེ་བ། བོད་རྫོང་ལྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་ཁོངས་ཨ་ཟེར་བའི་ཡུལ་ལུང་གི་དཔོན་ཆང་རྫིང་པ་ཞིག་
ཡིན་པ་དེའི་རིགས་དུས་སྤར་བོད་རྒྱལ་གཉའ་ཁྲི་བཙན་པོ་ནས་བརྒྱུད་པ་ཡིན་ཟེར་བས་ཕྱིས་
སུ་རྒྱལ་པོ་ཁྲི་འདོན་བྱེད་སྟོའི་གཟུགས་བརྙན་ཐམ་ཡང་སྟག་འདུག

ཨེ་ཨེ། རོ་མཆར་བ་དང་། ཉ་ལས་པའི་སྒྲ། ཨེ་ཨེ། དེ་ནི་སྤར་མ་ཐོས་ཀྱི་གཏམ་གསར་རང་རེད།
ཨེག་ཀ་གཡེར་ཁ།
ཨེན། ཟུང་ཟད། རོར་འཁྲལ་ཨེན་ཅམ་བྱུང་བ། ན་ཆ་ཨེན་ནེ་བྲག་འདུག་ཁྱོད་རང་ཨེན་ཅམ་སྒྲུགས་
འིག་རེན་བ་ཨེན་རེ་སྤྲད་པ། བྱ་བ་ཨེན་རེ་འཕྲུགས་པས། ཆགས་སྒོ་རེ་ཅམ་ལང་ཡོང།
ཨེན་ཅིག་དུས་ཡུན་ཅམ་ཞིག།
ཨེན་ཆུང་། [ཡུལ] བཅུན་བ་ལོ་ཆུང་ངམ། བྲ་བ་ཆུང་ཆུང་སོགས་ཀྱི་དོན།
ཨེན་ནེ། གཞན་གྱི་སྐད་ཆ་འབྲེན་པའི་སྒྲ།
ཨེན་བདག་དགོན། མིང་གཞན་འོད་གསལ་གྱིང་ཟེད། འདེབས་མཁན་མི་གསལ། བྲུབ་མཐའ་པོ་
དོང་ལུགས་ཡིན། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞིས་དཀར་ཅེ་ས་ཁུལ་རྒྱལ་ཅེ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།
ཨེན་ཅམ། ཟུང་ཟད་ཅམ།
ཨེམ་ཆེ། སོག་སྐད་སྒྲན་བ་ཞེས་པའི་དོན། ལྷ་སའི་མི་ཆོས་དེང་དུས་ཀྱང་བེད་སྤྱོད་པའི་ཆོག་ཅིག་
ཨར་ཀ་ལུན་གྱི་ཆོས་ལུགས། སོག་པོའི་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་མ་དར་གོང་གདོད་མའི་
ཆོས་ལུགས་དར་ཞིང་། གདོད་མའི་ཆོས་ལུགས་སྤྱི་དང་འབྲ་བར་མི་ལ་ན་ཆ་བྱུང་བ་དང་། འཆི་
བ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ར་ལུག་དང་། འབྲི་གཡག་ ཉ་སོགས་སྤོང་ཕྲག་ནས་བཅུ་ཕྲག་གི་བར་
བསད་ནས་འཁྲུག་གིས་དམར་མཆོད་འབུལ་བའི་ལུགས་འིག་ཡོད་ཅིང་། སོག་ཡུལ་དུ་ཆོས་
ལུགས་དེ་ཐོག་མར་གང་ནས་བྱུང་བ་དང་ཁོ་ཆོའི་ལྷ་ཚུལ་གང་ཡིན་བ་སོགས་ཀྱི་དབྱད་གཞིའི་
ཡིག་ཆ་ད་བན་མ་མཐོང་།
ཨར་གོག་གཞུ། ལྷ་སའི་ཡུལ་སྐད། ཁམས་སྐད་དུ་འབྲིལ་ཀག་རྒྱབ་ཟེར་བ་དང་དོན་གཅིག་ ལག་
པའི་མཇུབ་མོར་ལུགས་བསྒྲན་ནས་གཞུ་བའི་ཆད་བ་གཏོང་སྐད་ས་འིག་ དེ་རིང་ཉག་སའི་ཅིང་
མོའི་ཆད་བ་ནི་ཨར་གོག་གཞུ་རེས་ཡིན།
ཨར་ཁ། [ཡུལ] ཉ་བེལ་གྱི་སྐྱེ་རྒྱན་ཞིག་སྟེ། གཡེར་ཁ།
ཨར་ཉེན། [སོག] ① རེན་པོ་ཆེ་སྟེ་སོག་པོའི་གོ་མིང་ཞིག་ཡིན་ཞིང་སྤྱི་ལོ་༡༧༡༣ལོར་མན་ཁྱའི་གོང་
མ་བདེ་སྤྱིད་རྒྱལ་པོས་བཅ་ཆེན་སྐྱེ་བའི་ལུ་བ་སྐོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ལ་ཨར་ཉེན་ཞེས་པའི་གོ་ས་

བསྐྱུལ་བ་དེ་ནས་བཟུང་བཤམ་ཆེན་རིམ་བྱོན་ཨེར་ཏེ་མིའི་ཆེ་མིང་ལྡན་པར་གྱུར། ② གསེར་ཐམས།
ཨོ། བོད་ཡིག་གི་ན་རོ་མཆོན་པའི་དབྱངས།
ཨོ་དཀར་མཆོ། བོད་ལྗོངས་མལ་མོ་གྲུང་དཀར་རྫོང་ཁོངས། ཁོངས་སྤེལ་སྤེལ་ཨོ་དཀར་མཆོ་
ཞེས་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཡོད་རྒྱན་ལ་ཨོ་རྒྱན་རིན་པོ་ཆེས་སྤྱན་མོ་བཏུལ་བའི་གནས་
རེད་ཟེར་ཞིང། བོད་རྒྱ་༤པའི་ཆེས་ལྷན་ཆེས་༡༥བར་གནས་སྤོ་བྱེ་བ་ཟེར་ནས་དེའི་རིང་
མཆོ་མཇུག་ཡོད་སྐད་དང་དེར་སང་ཡང་ས་ཁུལ་གང་ས་ནས་མཆོ་མཇུག་དུ་ཐེབས་མཁན་
མང་པོ་ཡོད་སྐད།

ཨོ་གྲུང་དགོན། མིང་གཞན་སོག་ཨོ་གྲུང་བཟ་ཤེས་ཆོས་འཁོར་སྤྱིང་ཟེར། དགོན་འདི་སོག་མར་
འདེབས་མཁན་སོག་པོ་ཨོ་གྲུང་ཇ་མ་བསོད་ནམས་བཟ་ཤེས་ཡིན། ཁོང་ནི་སྤྱེད་གོ་རྒྱལ་པོ་
ཁྱི་ཆེན་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་པ་དང་མཆོད་ཡོན་དུ་འབྲེལ་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་ན་རབ་བྱུང་བཅུ་
གཅིག་པའི་ནང་སྤྱི་ལོ་༡༤༥༠ཡས་མས་ཅམ་ན་ཡིན་དགོས། གྲུབ་མཐའ་དགོ་ལུགས་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་སྤྱེད་གོ་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨོ་གོ་ཏའི་རྒྱལ་པོ། ཇི་གོར་ཏན་གྱི་བུ་གསུམ་པ། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ལུག་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༧ལོར་
སྤྱེས། རང་ལོ་ཞེས་གཉིས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་བྱི་སྤྱི་ལོ་༡༡༩༩ལོར། ཇིང་གོ་རྒྱལ་པོའི་
ཁྱིར་འཁོད། སྤྱི་ལོ་༡༡༩༧ལོར་གྲོངས། ཁོང་གི་སྤྱིད་བསྐྱུངས་སྐབས་སུ་གཙོ་བོར་སྤོ་བྱུབ་
གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་མངའ་ཁོངས་རྒྱ་བསྐྱེད། ཨེ་ཤིའི་ཡའི་དབུས་དང་། རྒྱ་ནག་གི་བྱང་བྱང་
ཕྱོགས་ས་ཁུལ་ནམས་དབང་དུ་བསྐྱུས།

ཨོ་རྒྱན། ལུ་རྒྱན་དང་དོན་འབྲ།

ཨོ་རྒྱན་གྱི་བསྐྱེད་སྐྱུལ། གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱན་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་སྐྱུལ།
ཨོ་རྒྱན་རྒྱལ་པོ་ཨོ་རྒྱ་ཏེ། སྤོབ་དཔོན་བསྐྱེད་ལྡན་གནས་བདག་སྤོང་བྱེད་མཁན་གྱི་ཨོ་རྒྱན་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
ཨོ་རྒྱན་སྤྱིང་། ཡོངས་གྲགས་སུ་དགོན་འདི་ཨོ་རྒྱན་སྤྱིང་པས་བཏགས་ཟེར། བཤད་སྤོལ་གཞན་
ཞིག་གི་མངའ་སྤྱེ་ཤེས་རབ་བཟང་པོས་བཏགས་པ་ཡང་ཟེར། དུས་ཆོད་མ་དེས། གྲུབ་མཐའ་རྟེང་
མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་བོད་རང་སྤྱོད་རྫོངས་རྟོ་ཁ་ས་ཁུལ་གཞན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཁུན་དགོན། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ས་པག་སྤྱི་ལོ་༡༧༥༧ལོར་གྲུབ་ཐོབ་ཤིང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་
བཏབ། གྲུབ་མཐའ་འཕྱི་གུང་བཀའ་བརྒྱད་ཡིན། ད་ལྟ་དཀར་མཛེས་ཐོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁུལ་
ཕྱེ་རོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཁུན་བསྐྱེ། སློབ་དཔོན་བསྐྱེ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ཨ་ཁུན་རིན་པོ་ཆེ། སློབ་དཔོན་པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལ་གཟིགས།

ཨ་ཁུན་ལྷ་ཁང་། མིང་གཞན་དབལ་གྱི་ཆོས་ཕྱེ་ཆེན་པོ་འཁོར་ལྷན་པོ་ཨ་ཁུན་ལི་ཁང་ཟེར། རབ་
བྱུང་བརྒྱད་པའི་ནང་གཞུང་བརྒྱ་པ་དངོས་གྲུབ་དབལ་གྱིས་བྲག་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱི་པ་
ཡིན། ད་ལྟ་ཐོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་གཞིས་ཀ་ཅེ་ས་ཁུལ་ས་སྤྱོད་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨ་ཙོ། [ཡུལ།] ར་རྒྱུད་སྤེལ་བའི་ཆེད་དུ་ར་ཕོ་རྒྱེག་པ་མ་བཅད་པའི་མིང་། ར་གསེབ་དང་དོན་གཅིག
ཨ་ཙོ། ཨ་ཙོ་དང་དོན་གཅིག

ཨ་ཏན་ཏ་ལུ་རེ། [ལེགས།] འཕུར་བྱེད་ཀྱི་མྱོང་ཁྱེར་ཏེ། རྒྱ་གར་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་འདི་སློབ་དཔོན་
མེང་བཟང་གི་སྤྱན་དབང་གཙུག་རྒྱལ་རྣམས་པ་ལའི་རྒྱལ་རབས་གཅིག་ཙམ་གྱི་སྡོན་དུ་བཞེངས་
བར་མངོན། བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དེ་མཁན་པོ་ཞི་བ་འཆོས་ཞལ་བཀོད་མཛད་ནས་ཨ་
ཏན་ཏ་ལུ་རེའི་བཀོད་པ་ལྟར་བཞེངས་བར་བཤད།

ཨ་ཧེ་བི་ཤ། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་ཆེན་ཞིག་སྟེ་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་ཀ་ལི་ཀ་ཏ་
ནས་མི་རིང་བའི་སར་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དེ་ནི་ཨ་ཧེ་བི་ཤའམ་ཀ་ལིང་ཀའི་ཡུལ་ཏེ་དེ་སྡོན་
གསང་སྟགས་དར་བའི་གནས་ཡིན་ཅིང་ད་དུང་ཡང་དེར་ནང་པའི་སྟགས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་
ཡོད་ཅེས་ཟེར། ཡུལ་དེར་རྒྱ་མཆོའི་འགྲམ་དང་ཉེ་བའི་ལུ་རེ་རྩ་གདན་ན་བྱ་བའི་བྲག་འཕྲུག་
ཁང་རོ་མཆར་ཅན་དེ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་སོ།

ཨ་ཏྲེ། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་རྒྱལ་པོ་ཤིང་རྟ་བུ་པའི་ཡུལ་དེ་ཡིན་ཞེས་མཁས་པ་མང་པོས་གསུངས། ཨ་ཏྲེ་
ཞེས་པ་དེ་ཐོད་སྐད་དུ་རོལ་བ་ཅན་གྱི་དོན་ཡིན་པར་སྐད་གཉིས་ཤན་སྤྱར་གྱི་གཞུང་འགར་གསལ།
ཨ་ཐོག [སོག།] འཕྲོག་པ།

ཨ་ཏེ་ཡ་ན། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་མཆོག་ཅིག་སྟེ། མཁས་དབང་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མཛད་

པའི་རྒྱ་གར་གནས་ཡིག་ནང་། བེ་ཤ་ཟར་ནས་ལྷ་ལ་གན་དུ་སོང་སྟེ་དེ་ནས་རྒྱ་ཁྲོམ་གྱིས་
ཕྱིན་ནས་ཉ་ཟེར་བའི་ལུང་བར་སླེབས་ཤིང་། དེ་ནི་ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་སྟེ་བདེ་ཡིན། ཡུལ་དེར་
ཨོ་ཤི་གམ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་རྩུ་མ་ཐ་ལའི་བྱོང་ཡིན། གྲུབ་ཐོབ་ཨོ་རྒྱན་པ་རིན་ཆེན་
དཔལ་དང་སྟག་རས་པ་ངག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ཡུལ་འདིར་དངོས་སུ་ཕེབས་སྟེང་བ་མ་
ཟད། ཁོང་རྣམ་པས་མཛད་པའི་ལམ་ཡིག་ནང་འཁོད་པའི་རི་བོ་ཨི་ལམ་པའ་ཉ་ཡང་དེར་སང་
དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། དེ་མིན་གྱི་དག་སྒྲུང་འཆར་རྒྱལ་མང་པོ་ཡོད་པ་རྣམས་དེར་སང་མི་
ཆང་མས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་ཞེས་གསལ།

ཨོ་པ། [རྟིང] ཐམས་ཅད།

ཨོ་བུན་དགོན། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ལོ་སྟེ་ལོ་༡༧༠༠ལོར་གསལ་འདེབས་མཛད། གྲུབ་
མཐའ་རྟིང་མ་བ་ཡིན། ད་ལྟ་རྩ་བ་བོད་རིགས་རང་སྟོང་ཁུལ་འབར་ཁམས་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨོ་ལུ་ལུ། ལུ་ལུ་སྤེའི་ཚུལ་གཞན་ཞིག

ཨོ་ཐོབ། མི་ཤེས་ཤེས་རྩུམ། ཁམ་པ། མི་འཛོན་འཛོན་མདོག་གི་ཨོ་ཐོབ་བྱས་ན་མཁུག་ཏུ་རྩུན་
ཕྱགས་རྩེལ་ཡོད།

ཨོ་ཡོ། [ཡུལ] ① ཁྱི་བྱ། ཨོ་ཡོ་རར་རར་བྱེད་ཀྱང་རང་ཁྱི་མི་སྟོ་མི་ཞིགས། ② ཁྱི་བྱུག་རྩུང་རྩུང་
གི་མིང་ཡིན།

ཨོ་རོ་སོག་རྒྱལ་ཁོངས་སྤིང་ཆེན་གཉིས་སུ་བཀལ་བའི་ཡོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་དེ་ཕྱིན་སྐད་དུ།
Russia ཟེར།

ཨོ་རོང་པ། ཀོང་པོ་ཨོ་རོང་ཁུལ་གྱི་མི་ཞིག་སྟེ། ཡུལ་གྱི་མིང་མི་ལ་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། སྲར་རྩུན་
གར་སོགས་ཀྱི་དམག་བོད་ལ་མང་དུ་བྱུང་སྐབས་ཀོང་པོ་དང་སྟོ་བོའི་དམག་མང་དུ་བསྐུལ་བའི་ལོ་
རྒྱུས་འདུག་པ་ལྟར། སྐབས་དེར་ཨོ་རོང་པའི་མི་དེ་དགས་ཀོང་གི་དམག་དབུང་གི་རུ་སྟེ་འབྲིང་
མཁན་ཞིག་ཡིན་པ། རྗེས་སུ་རྩུན་གར་བའི་དམག་དབུང་གི་མཚོན་ལོག་ཏུ་ཤི་བ་ཞིག་ཡིན།

ཨོ་རོག་བྱ་པོ་རོག

ཨོ་རོད། སོག་པོའི་ཨོས་ལོད་ཟེར་བའི་སྟེ་མིང་སྟེ། རང་གསེས་ལ་ཉོ་ཤོད། རྩུན་གར། ཐོར་གོད།

ཐུ་མེད་བཅས་ཆོ་བ་བཞི་ཡོད། མཆོ་སྡོན་དང་ཞེན་ཅང་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲོག་པ་བོད་སྐད་དུ་མདོར་
བསྡུས་ཏེ་སྡོད་སོག་ཟེར་བ་དེ་ཉིད་ཡིན།
ཨོ་རོད་རྩལ་གར། [སོག] ཨོ་རོད་ཆོ་བ་བཞིའི་ནང་གསེས་ཀྱི་རྩལ་གར།
ཨོ་རོད་ཆོ་བ་བཞི། ཨོ་རོད་ལ་སྟོས།
ཨོ་རོད་ཞབས་བྱུང་སྟོ་བཟང་བསྟན། རེ་འདི་ནི་མདོ་སྐད་ཁུལ་དུ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཡོས་སྤྱི་
ལོ་༡༧༡༩ ལོར་འབྱུངས། སྤྱ་གཞོན་དུས་འབྲས་སྤྱངས་སྟོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཁྲུགས་མཛད།
ཏོར་སྤྱལ་སྟོ་བཟང་རབ་བརྟན་རྒྱ་མཆོ་དང་། མཁན་ཆེན་སྟོ་བཟང་འཇམ་དབྱངས། ཁི་ཆེན་སྟོ་
བཟང་ལྷན་གྲུབ། རྒྱལ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ཀྱི་སྤྱ་བྱང་ནས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་
བོད་ལྟར་གསན་བཞེས་མཛད། དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པར་བཤ་ཆེན་བསྟན་པའི་ཉི་མ་མཆོག་གི་
བྱང་དུ་བསྟེན་རྫོགས་བསྡུབས། དགྲུང་ལོ་ཉེར་བརྒྱད་ལ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེར་གྲ་སྟོར་མཛད་
ནས་ལྷ་རམས་པའི་མཆོན་བཀྲགས་བཞེས། དགྲུང་ལོ་ཞེ་གཉིས་ལོར་དབྱས་ཤོག་པ་ཡན་
ཤུག་བཟ་ཤེས་ཆོས་སྤྱིར་དགོན་གྱི་ཁྲི་པ་མཛད། བཀའ་ཚུལ་བོད་ཆུང་གཉིས་ཅམ་བཞུགས།
སྤྱ་ཆོ་མཐའ་མའི་མཛད་པ་མ་གསལ།
ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་ལུས་རྩལ་འབྲན་ཆོགས། Olympics རྒྱལ་སྤྱིའི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་རྩལ་ཡོན་ལྷན་
ཁང་གིས་གཙོ་བོར་གཉེར་བའི་འཇམ་སྤྱིར་གཞི་ཁྲོན་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་ཕྱོགས་བསྡུས་ལུས་རྩལ་
འབྲན་ཆོགས་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེ་ནི་གནའ་བོའི་ལྷ་རིག་གི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་ལུས་རྩལ་འབྲན་
བསྡུར་བྲས་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེར་རབས་ཀྱི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་ཀྱི་ལུས་རྩལ་འབྲན་ཆོགས་
ཐངས་དང་མོ་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༤༨ལོར་ལྷ་རིག་ཡ་ཏན་ལ་འཆོགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ལོ་བཞི་རེར་
ཆོགས་ཁྲུགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱིས་རེས་མོས་ཀྱིས་གཉེར་གྱི་ཡོད། དེ་ལ་དབྱར་ཁའི་ཨོ་ལིམ་མེ་
ཁིས་འབྲན་ཆོགས་དང་དགུན་ཁའི་ཨོ་ལིམ་མེ་ཁིས་འབྲན་ཆོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་རེད།
ཨོ་ལོ། ① སྤྱ་སྤྱུ་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོའི་རྩ་འབྲེན་མཁན། ② [ཡུལ] ཁྲིས་པ་སྤྱིའི་མིང་། ཨོ་
ལོ་གསོ་སྟོང་པ་མའི་ལས་འགན་རེད།
ཨོ་ལོ་ལོ། ཁྲིས་པ་ཆུང་དུ་གཉིད་ཐབས་ཀྱི་ཆོག་ཨོ་ལོ་ལོ། ཨོ་ལོ་ལོ། གཉིད་སྤྱིད་མོ་ཉོལ། ཨོ་ལོ་ལོ།

ཨ་ལོག་ཡུ་བའམ། དབྱུག་པ།

ཨ་ཤུའི་ཆུ། [ཡུལ།] སྒྲ་མཁེན། ཆན་ལགས། ཨ་ཤེས།

དཔེ་ཆ་འདི་དེ་ལ་གཡར་རོགས་གནང་། ཨ་ཤེས་སྒྲ་མཁེན་ཟེར་ན་སྟིང་ཇེ་དགོས།

ཨ་བསྐྱ་དགོན་བཟ་ཤེས་ཆོས་སྒྲིང་། བྱག་བཏབ་མཁན་དང་བཞེངས་ལོ་མི་གསལ། ད་ལྟ་མཆོ་ཤར་
བ་ཡན་རྫོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ཨོག་ཀོར། ཨོག་སྒྲོར་དང་འབྲ།

ཨོག་སྒྲོར། མགིན་པའི་མདུན་ཕྱོགས།

ཨོག་དཀར། གཅན་གཟན་རིགས་ཁྲུམ་བྱ་ལས་ཆེ་ཙམ་པ་འབྲས་ལྗོངས་དང་བལ་པོའི་ཤར་རྒྱུད་
ནས་ཐོན་པ་ཞིག་

ཨོག་རྒྱ། མ་ལེའི་ཨོག་ཆོམ་དང་འབྲས་པའི་རྒྱའི་སྤྲ།

ཨོག་སྒྲོག་ ① སྤབ་མཐུར་གྱི་འོག་སྒྲོག་ ② ལྷ་མོའི་འོག་སྒྲོག་

ཨོག་འཛོལ། སྒོག་ཤལ།

ཨོག་ཏི། ཏིའི་ཤེ་དང་སྒོག་མ་བྱ་སྒྲངས་པ་དང་ནག་འབྱུང་པའི་ནད་ཅིག་

ཨོག་སྟེགས། སྒོམ་ཤིང་སྟེ། སྒོམ་རྒྱབ་སྤབས་གྱི་ཨོག་མའི་སྟེགས།

ཨོག་དོང་། [ཡུལ།] མགིན་པའམ། མིད་པ།

ཨོག་དོམ། བཞོན་ཏིའི་ཨོག་མའི་འོག་ཏུ་འདོགས་རྒྱ་རྩ་དམར་གྱི་དོམ་སྟེ། སྤར་བོད་སྟེ་བ་གཞུང་གི་
བྱང་རིགས་མེར་སྐྱའི་གནས་ཆེ་ཆུང་མཆོན་ཏུགས་ཤིག་

ཨོག་མ། [ཡུལ།] མགིན་པའི་མདུན་ཕྱོགས། ཨོག་ལྷགས། སྟིང་ནས་མི་དགའན་ཨོག་མ་ཡན་གྱི་
སྐད་ཆ་སྟུན་པོ་ཅི་པན། དབྱུགས་བཀག་བཏང་བ་ཞེས་པ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཨོག་ཆར། ཨོག་དཀར་དང་གྱི་ལ་འབྲས་པའི་བྱ་བ།

ཨོག་ཆར་ཅན། ① ཨོག་ཆོམ་ཡོད་མཁན། ② [མཛོན།] ར།

ཨོག་ཆོམ། མ་ལེ་ལ་སྤེས་པའི་སྤྲ། སྤར་ཨོག་ཆོམ་དུང་ལྷར་དཀར་བ། རོ་གདོང་སྤྲ་མེང་འོག་
ཆོམ་འབྲེལ་བཞེན་སྤྲས་པ། ཨོག་ཆོམ་བྱག་བྱག་བྱས་ནས་གཏམ་ཤོད་ན་གདེང་དང་སྟོབས་

བ་ཡོད་པའི་རྟགས་རེད།

ཨོག་ཆོམ་ཅན། ཨོག་ཆར་ཅན་དང་དོན་གཅིག་

ཨོག་འཇུ་མ། མཆུ་འགྲུལ་བའི་ཆེ་ཨོག་མའི་སྟེང་དུ་གཉེར་མ་ཤིག་གི་བའི་འཇུ་མ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེའོ།

ཨོག་ཞོལ། རྫོག་ཤལ།

ཨོག་རིལ། ཏུ་ཤོང་སོགས་ཀྱི་བྱུན།

ཨོག་ཤལ། རྫོག་ཤལ།

ཨོག་གསོག་སྟེ་འུས་ཨོག་མའི་ཨོག་ཏུ་ཟས་གསོག་པར་བྱེད་པ།

ཨོག་གསོག་རྒྱལ། ① བྱ་རིགས་དང་། གཅན་གཟན་སོགས་སེམས་ཅན་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་

ཨོག་ཁྲག་ཏུ་ཟས་གསོག་བརྒྱབ་པའི་དོན། ལྷུང་གིས་རི་དྭགས་ཀྱི་ཤ་ཨོག་གསོག་བརྒྱབ་ནས་

རང་གི་ཆར་དུ་འཁུར་ཏེ་སྤྲུག་གྲུའི་མདུན་སྤྲུགས་ཀྱི་འདུག ② སེར་སྒྲ་ཆེ་བ་སྟེ་རང་ལ་ཡོད་

རྒྱུ་སེར་སྒྲས་སྤྲས་ཏེ་གཞན་ལ་མི་སྟོན་པ། ཁོས་རྒྱ་བ་ཆར་མ་ཨོག་གསོག་རྒྱལ་གི་རེད།

ཨོང་། ① ཨོང་བ་ལ་ལྟོས། ② ཨོང་དོ་ལ་ལྟོས།

ཨོང་གོང་། ① རྒྱབ་ཀྱི་རྒྱབ་ངོས། ② མེ་ཤིང་ལྷུ་བའམ་ཏུ་སྤངས།

ཨོང་ལྷགས། [ཡུལ] ཨོང་སྟེགས་ཀྱི་སག་འབྱུར་བ་སྟེ་རྒྱབ་སྟེགས་ཀྱི་མིང་ཡིན།

ཨོང་སྟེགས། ཨོང་དོ་བཞག་ནས་སྟོང་ཆོག་པའི་སྟེགས་བྱའི་མིང་།

ཨོང་དོ། རྒྱབ་བམ་འཕོངས། ཨོང་ཤ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ་རྒྱབ་ཆོས་དང་འཕོངས་ཆོས་སོ།

ཨོང་བ། གནག་གི་བྱུན་སྒྲམ་པོ། ཆོག་བསྐྱས་ན་ཨོང་ཞེས་འབྲི་ཆོག་སྟེ།

ཨོང་རས། ① སྤྲད་གོས། ② སྟོན་མའི་སྤྲད་རས།

ཨོང་རིལ། ཏུ་སྤངས། ཨོང་རིལ་མེ་ཡིས་ལྷགས་མི་བཞུ། ཏུས་མེད་གཏམ་གྱིས་དོན་མི་འབྲུག། མི་

རན་སྟེ་འཇམ་ནང་རྩལ་ཤོང་བའི་ཨོང་རིལ་འདྲ།

ཨོང་རུ། རྒྱབ་ཀྱི་འཕོངས་ཁའི་མིང་སྟེ། ལྷུ་གྲུ་དེ་ག་ས་ག་ལ་རྒྱག་འགྲོ་ཞིང་འདུག་ཨོང་རུ་ས་ལ་

བཅུགས་ནས་བསྐྲད་སྤུབ་མཁུན་ཞིག་མ་རེད་ལྟ་བུ།

ཨོང་རག། གནའ་དུས་རས་བ་སྒོམ་ཆེན་ཆོས་མཆན་ཁབ་ཀྱི་ཆེད་དུ་འགོངས་པའི་དོར་མང་གི་

རིགས་ཞིག་སྟེ། དེང་དུས་པོ་མོའི་མཆན་ཁབ་ནང་གྲོན་དང་རིགས་གཅིག་ཡིན།
ཨོང་ཤ ལུས་ཀྱི་འཁོངས་ཤ
ཨོམ། སྒྲོར་ཤིང་ངམ། མགོ་གཙོ།
ཨོམ་ཚུགས། མཁར་རྒྱག་ལ་ལག་པ་དང་བྲང་གི་ལྷིད་བཀལ་ཏེ་ངལ་བསོ་བ།
ཨོམ་ཤིང་། [ཡུལ] འགྲོགས་ཤིང་།
ཨོར་ཁུང་། རྩ་ཁམས། ཨོར་བ་འཇུག་སའི་ཁུང་བུ། རྒྱ་འགྲོའི་ཨོར་ཁུང་།
ཨོར་འཛོམ། རང་ཤེད། མི་ཨོར་འཛོམ་ཆ་པོ་ལ་ངང་རིང་གིས་བསྐྱབ་བྱ་བརྒྱབ་ན་གཞི་ནས་ཡར་
ཐོན་དུ་འགྲོ་བུབ་པ། རང་ལ་བདེན་བ་མེད་ན་ཨོར་འཛོམ་བཤད་བས་ཁུངས་མི་འཁྱོལ།
ཨོར་དོང་། ཀོང་དོང་། དཔེར། ཨོར་དོང་ཆེན་པོ་འདི་འབྲུག་ནས་ཅི་ཁྱེད་ལྟ་བུ།
ཨོར་བ། [ཡུལ] རྒྱ་རྒྱག་སའི་རྩ་མཆུ། ཐོག་ཀ་རྒྱ་ཆེ་ཡང་འགྲོ་ས་ཨོར་བའི་ནང་རེད།
ཨོར་སྟོག་ དེ་ལྷ་གཟིམ་འགག་དང་དགེ་བསྐྱོས་སོགས་ཀྱི་སྟོན་འགག་འོག་ཏུ་གྲོན་བའི་ཕྱིང་བའི་
སྟོན་གོས་འཐུག་པོ་བུ་ཐུང་མེད་པ་ཞིག་
ཨོར་བ། དཔོར་བ་དང་འབྲ།
ཨོལ་རྒྱ། རྒྱ་རྒྱ་སོ་སོར་གྲེས་བའི་རྒྱ་རྒྱུད་གི་མིང་སྟེ། རྒྱ་ཨོལ་རྒྱ་གཅིག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ།
ཨོལ་སྟོ། མ་མཆུའི་འོག་གི་ཤ་རུས་འབྲུར་པོའི་མིང་།
ཨོལ་གྲོང་། སྟོ་བ་ནས་གྲེ་བའི་བར་དུ་རྒྱག་བའི་དབུགས་རྒྱ་བའི་ལམ་སྟོ་ཡུ་ཡང་ཟེར་བ་དེའི་མིང་
གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ཨོལ་ཁུང་། རྒྱ་འགྲོ་སའི་བུ་ག ཨོལ་ཁུང་བརྟོལ་བས་འབྲིལ་རྒྱ་ཤར་རར་རྒྱག་པ།
ཨོལ་གོང་། སྟེའི་མདུན་དོས།
ཨོལ་གོང་བ། ཨོལ་གོང་གི་གོང་དུ་གནས་བའི་ཨོལ་མདུད་ཀྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཤིག་
ཨོལ་གོང་ཆ་བ། ལུག་སོགས་ཀྱི་ཨོལ་མདུད་གི་འཐག་བྱས་བའི་ཆོད་མའི་མིང་སྟེ། སོག་པོ་ལུང་
རིགས་བསྟན་དར་གྱིས་མཛོད་བའི་མན་ངག་ལྟན་ཐབས་ཀྱི་དཀའ་གནས་བཀོལ་བ་རྣམ་རྒྱལ་
གསེར་མདོག་གི་ཕྱིང་བ་ལས། ཨོལ་གོང་ཆ་བ་ནི། ལུག་གི་སྟོ་སྟོང་གི་འཐག་བྱས་བའི་ཆོད་མ།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཨོལ་གོང་འཇུག། ཡུ་མོ་ཨོལ་གོང་རམ་སྒོལ་གོང་ཡང་ཟེད། འདིའི་ལོ་མ་དང་སྤོང་པོ་རྣམས་ཁུ་མང་
དང་འབྲེ་བའི་མེ་ཉྑལ་མེར་པོ་ཁ་བྱམ་པ།

ཨོལ་སྒོ། ཁའི་ནང་ཐུགས་ན་ཤ་སྦྱི་འདྲེས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་སྤུ་གུ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་དབུགས་
འབྱེན་རྒྱུ་དང་ཟས་མིད་པ་གཉིས་ཀའི་ལས་བྱུན་མོང་བ་ཞིག་ཡིན། སྤུ་གུ་དེ་དུམ་བུ་གསུམ་
དུ་བགོས་པའི་དུམ་དུ་སྒྲོད་མ་ལ་སྒྲའི་ཨོལ་སྒོ་དང་དུམ་བུ་བར་མར་ཁའི་ཨོལ་སྒོ། དུམ་བུ་སྒྲད་
མ་ཨོག་གོར་གྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པར་ཨོག་སྒོར་གྱི་ཨོལ་སྒོ་ཞེས་ཟེར་ཆོག

ཨོལ་རམས། འོལ་རམས་ཀྱི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཏེ།

འོལ་ཀ་ལ་ལྟོས།

ཨོལ་ཆམ། ཏྲའེ་ལ་ཨོལ་ཆམ་གྱི་ནད་པོ་གཞི་སྒོ་རྒྱབ་མི་བྱུབ་པར་ཡུན་རིང་ན་ནས་ཤ་སྒྲེམ་པ་དང་།
གཙོ་བོར་ཨོག་མའི་འོག་གམ་གཞན་དུ་འང་རྡོལ་ཏེ་རྣག་ཁྲག་ཐོན་པའི་ཏྲའེ་ལ་གྱི་འགོ་ནད་ཅིག

ཨོལ་མདུད། མགྲིན་པའི་མདུན་ངོས་ཀྱི་འབྲུར་མདུད།

ཨོལ་བ། སྒྲའི་མདུན་ངོས།

ཨོལ་སྒོག་ཁབ་འོག་ཏུ་བྱོན་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོད་གོས།

ཨོལ་མ། ① ཨོག་གོར་གྱི་མིང་གཞན། ② ཨོལ་བ་ཡི་མིང་གཞན། ③ སྒྲའི་མདུན་ངོས་ལ་ཨོལ་མ་ཟེད།

ཨོལ་འཇུག། མ་མཚུའི་འོག་ཏུ་ཁ་འགྲུལ་དུས་གཉེར་མ་ཞིག་འབྱུང་བས་དེའི་མིང་།

ཨོ། ① སྤྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་མོག་ས་མཚོན་དོན་མང་པོ། ② སྤྱགས་ཀྱི་མགོ་འདྲེན་བྱེད།

ཨོ་མཛད་མ། སྒོལ་མའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས།

ཨོ་སྦྱི། [ལེགས] བདེ་ལེགས་སུ་གྱུར་ཅིག་ཅས་དཔེ་ཆའི་འགོར་འབྲི་བའི་གིས་བརྗོད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཅིག

ཨོ་ཏེ་ཡཱ་ན། [ལེགས] ལུ་རྒྱུན་ཡུལ། ལུ་རྒྱུན་ལ་ལྟོས།

ལ། སྤེད་གའི་ཡུལ་སྐད་དུ་སྤྱུང་ལ་ལྟེ་ཞེས་པའི་སྤྱུ་གདངས་སྒོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ལས། སྤེད་གའི་ཡུལ་སྐད་ལ་སྤུལ་ལ་ལྟེ་ཞེས་པའི་སྤྱུ་གདངས་སྒོག་ཅིང་ཡོད་པ་རེད།

ལྷ་ག་མ། [ལེགས] འགྲོགས་བྱེད་པ།

ལྷ་གེ་ཡུལ་དབང་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ནང་ཅམ་འཛིགས་མེད་དགོན་མཆོག་གཏིང་
གསལ་གྱིས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་རྟེན་མ་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཡུལ་ཤུལ་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་
ནང་ཆེན་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཐའེ་ཀར་རྒྱ་གར་གྱི་རི་མོ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་ནས་
ཉི་ཤུ་འབྲུག་མཆོམས་བར་དུ་སྤྱི་ཅལ་གྱི་བྲག་ལས་གནང་ཡོད། ཁོང་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་སྟན་འག་
མཁས་ཅན་ཐའེ་ཀར་གྱི་ཆ་བོ་ཡིན། ཁོང་གིས་གནའ་བོའི་ལྷ་སྲུང་དང་ལོ་རྒྱུས་གྱི་སྟན་འག་གི་
ནང་ནས་བརྗོད་བྱ་བྲངས་ཏེ་བཅས་བྱ་གསར་ཚོམ་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྐབས་དེའི་མི་
དམངས་གྱི་འཚོ་བའི་སྤང་ཚུལ་མཆོན་པའི་མི་སྤེའི་སྤང་བརྟན་གྱིས་པ་དང་། རི་མོའི་ཐབས་
ཅལ་ལ་མཆོན་ན་ཚུ་ཆོན་གྱིས་སྤུམ་ཆོན་གྱི་ཆབ་བྲས་ཏེ་འབྲི་བ་སོགས་རྒྱ་གར་མི་རིགས་གྱི་
རི་མོ་གསར་བ་ཞིག་གསར་གཏོད་མཛད་ཡོད།

ལྷ་ཅ་ཅ། ཨ་ཅ་ར་དང་འབྲ།

ལྷ་ར་དགོན། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་སྟོན་ཅམ་ན་ལྷ་ར་ཆོས་རྗེས་བཏབ། གྲུབ་མཐའ་ས་སྤྱུ་པ་ཡིན། ད་
ལྟ་དཀར་མཛེས་བོད་རིགས་རང་སྲོང་ཁུལ་བརྒྱུད་ཐིམ་ཚོང་ཁོངས་སུ་ཡོད།

ལྷ་ཅ་དེ་བ། ལྷ་ར་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་རྒྱན་བྲུག་དང་། མཆོག་གཉིས། མད་བྱང་གི་སློབ་
དཔོན་གཉིས་བཅས་བྱུང་སྲོང་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་ཡ་གྲུལ། དབུ་མ་འཇུག་པ་གསུང་མཁན་གྱི་
སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

ལྷ་ཅ་དེ་ཤ། ལྷ་ཅ་དེ་བའི་འབྲི་ཚུལ་གཞན་ཞིག

ལྷ་ཅ་རྩ་ར། [ལེགས] འཕགས་མ་སློལ་མ། དབུལ་བའི་དཀྱིལ་ན་སི་རྩུ་རའི་ཐིག་ལའི་སྟེང་ན་ལྷ་ཅ་
རྩ་ར་ནས་རྟོག་ཅམ་ཞིག་ཡོད།

ལྷ་ལི། [ལེགས] ཨ་ཐེང་སྟེ་དབྱངས་གྱི་ཡི་གེ

ལྷ་ལི་ཀུ་ལི། [ལེགས] ཀ་ཐེང་ངམ་དབྱངས་གསལ།

ལྷ་ལི་དང་པོ། གི་གྲུའི་མིང་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་ལི་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ། བཞི་བ་བཅས་ཀྱང་
རིགས་འབྲེ་ཆོག་ཞི། གི་གྲ།

ལྷ་ལི་བཞི། བོད་ཡིག་དབྱངས་བཞི་སྟེ་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ།

ལྷ་ལི་གསལ་བྱེད། བོད་ཡིག་ལྟར་ན་དབྱངས་ཀྱི་བྱ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཨི་ཨུ་ཨེ་ཨོ་བཞི་གའི་
སྒྲ་དང་ཡིག་གཟུགས།

ལྷ་ལི་བྱ་བ། དབྱངས་ཡིག་གི་བྱེད་ལས། ཟབ་རྒྱའི་རྟགས། གདམས་ངག་གང་ཞིག་ཤིན་ཏུ་ཟབ་
པའི་ཞལ་གདམས་ཡིན་པས་ནན་ཏན་གྱིས་ཉམས་ལེན་དགོས་པའི་དོན་ཡིན། ཟབ་རྒྱའི་རྟགས་
འདི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་གསུང་གི་ནང་དུ་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད།
རྟགས་འདི་ལྟན་གྱི་གསུང་རྩོམ་གང་དེ་གདམས་ངག་ཏུ་ཅང་ཟབ་མོ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན།

བར་བྱང་སྟོན་ཆོག

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྩལ་དལ་འབབ་སྤྱང་།
ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།
དེ་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་བདུན་ཅི་འདི།

དབར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་བྱང་པོའི་མཐུས།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་མོ་སྟོང་ཐག་བརྒ།
གདངས་ཏེ་རྒྱད་ལྗེའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་བ།
ངེས་ལེགས་ལོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཇམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་ལྷ་ཀྱུ་སེལླེའི་རིང་
ལུགས་སྟོ་ཀྱན་ནས་རྒྱས་བ་སོགས་འཕེལ་ཡུན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། བར་
བསྐྱུན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དབར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་ཐུར་
ཆོག་པའི་དགེ་བསྟེན་སྟོན་ཆོག་ཏུ་ལྷ་ཀྱུའི་དགེ་སྟོང་ཆོས་སྤྱོད་བཤད་དབང་སྟོ་བཟང་བསྐྱུན་འཛིན་
རྒྱ་མཚོས་སྤྱར་བའོ།

༡༭། །ནམ་མཁུན་དཔྱད་སྒྲུབ། །ཨ་ཅི་ན་ཏུ་དཔྱད་སྒྲུབ་སྒྲུབ། །ཨི་ཏུ་འཛིན་སྒྲུབ། །

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ག་བ་འདི་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ཆེ་འགོ་མ་ཡུག་གི་ཉེས་བ་མི་འབྱུང་
བར་འཇམ་དཔལ་ཅུ་རྒྱད་ལས་གསུངས་སོ།

བོད་ཡིག་ཆིག་མཛོད་ཆེན་མོའི་ཚུལ་སྒྲིག་ཆོག་མཁན་པ།

ཚུལ་སྒྲིག་པ། ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཆོག་མཁན་པ།

ཚུལ་སྒྲིག་པ་གཞོན་པ། ཀུན་དགའ་བཟང་པོ། མི་ནམ་སྤྲུལ་སྤྱ། ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ།

མིག་དམར་མཆོམས་གཙོད།

རྒྱན་ལས་ཚུལ་སྒྲིག་པ། བསྟན་པ་ཆེ་རིང་། དག་དབང་མཁས་བླ་མ། མཁས་བླ་མ།

བཟ་ཤེས། སྤྱིན་པ།

ལས་ཞུགས་མི་སྤྱ། ཐུབ་བསྟན་སྤྱིང་པོ། ཆེ་དབང་ལྷ་མོ། བདེ་སྦྱིད་བཟང་མོ། རྟ་མགིན་ཆེ་དབང་།

འཆི་མེད་རབ་བརྟན། སྤལ་བཟང་བཟོད་པ། རིན་ཆེན་དབང་རྒྱལ། བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ། ཡ་

མ་ཆོས་མཚོ། དབང་ཆེན་ལྷ་མོ། བསྟན་འཛིན་དབང་མཆོག་གཡང་མོ་མཚོ། བསྐྱ་ཆེ་ རིང་།

དོན་གྲུབ་ཆེ་རིང་། བཟ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ། བཟ་ཤེས་དོན་གྲུབ། ཆངས་པོ། ཀླུ་དོན་གྲུབ། ཆེ་

དགའ། དགོན་མཆོག་དོན་ཆེ། བཟ་ཤེས་ཆེ་རྒྱལ། བཟ་ཞ། འབྲུག་ལྷ། འཇམ་དབྱངས་ཆོས་སྒྲོན།

藏文辞海编委会

主 编：土登彭措

副 主 编：更尕松波 米南活佛 徐丽华 米玛仓决

常 务 编 辑：旦巴才仁 昂克珠 克珠 扎西 云巴

分科参加编写者：土登尼布 德西桑姆 才旺拉姆 丹真泽旺

其美绕登 噶藏索巴 仁青旺加 索南多加

亚玛青错 翁切拉姆 登真旺确 杨毛措

白玛才仁 聪博 旦珠泽仁 嘎玛旦珠

白玉先 李继先 根秋多吉 泽嘎

扎西才加 扎巴 周拉 降央曲珍